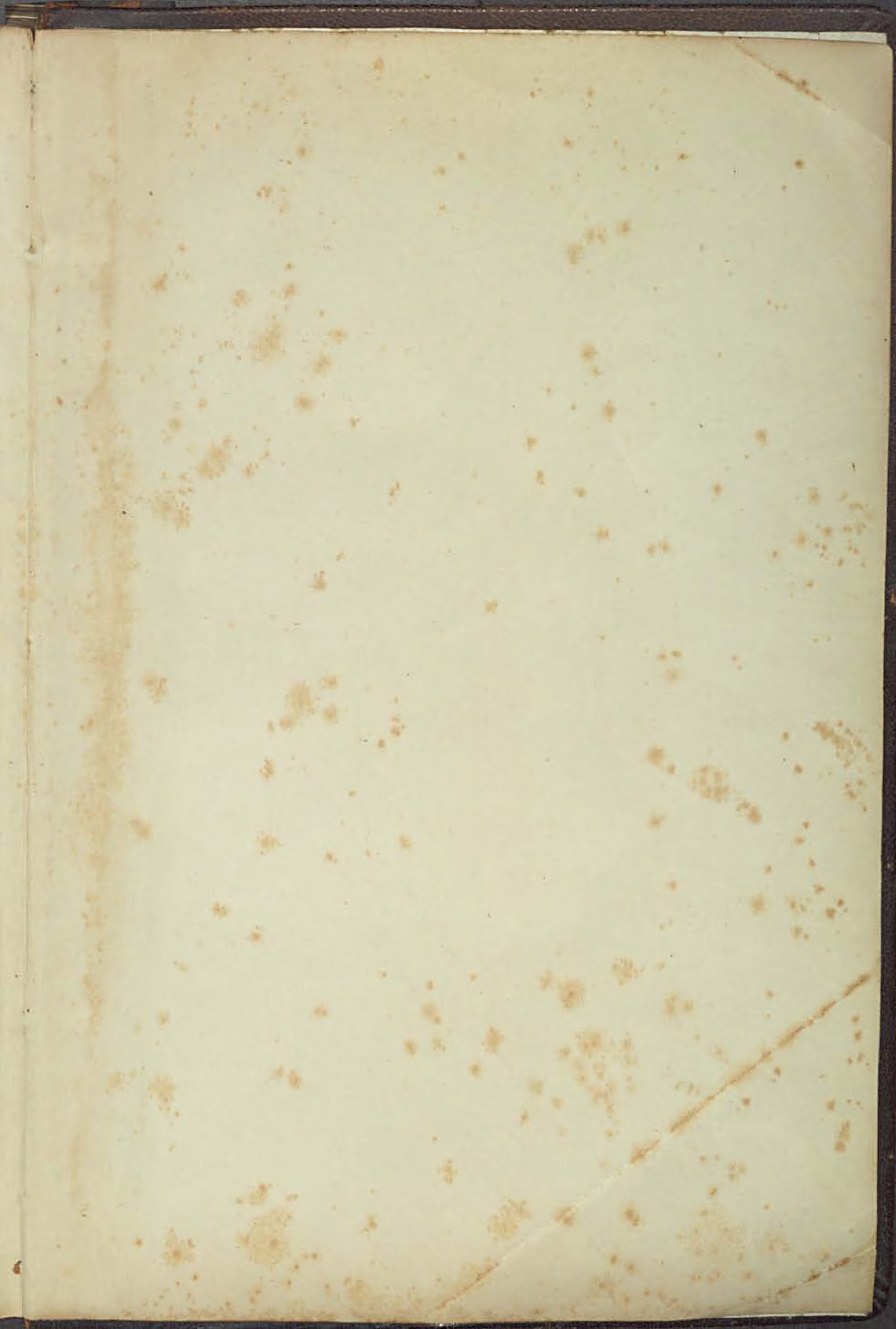

شهنشاه معارفپرور و شهریار معالیگستر

شوکتلو سلطان محمد رشاد خان حضرتلرینک

عتبهٔ سنیهٔ جناب ملوکانه‌لرینه مرفوعدر ٢١ ربیع الاول سنه ١٣٣٢

پادشاهم حضرت شهریاریلرینک

موسیقی همایون و خدمهٔ خاصهٔ شاهانه‌لری قومانداني

قائممقام

قوللری

[illegible]

طرف اشرف خلافتپناهیدن احسان اولنمشدر

آلمانجه‌دن تركجه‌يه
لغات كتابى

DEUTSCH-TÜRKISCHES
WÖRTERBUCH

مقدّمه

جلوس میامن مقرون حضرت ولی النعمت اعظمیدن بودقیقه‌یه دکین هر یرده وهر شیده کوریلان ترقی وتعالینك تعداد وبیاننك غیر قابل ایدوکی وارستهٔ قید واشارتدر . محضا بوفکر صائبك اثر جلیلی اوله‌رق طرف اشرف حضرت خلافتپناهیدن کافهٔ امور وعلی الخصوص بالجمله ترقی وتکمله اساس محض اولان امر تحصیل ومعارفك نشر وتعمیمی لطفاً نظر مطالعه‌یه آلنه‌رق ممالك محروسهٔ شاهانه‌نك همان هر بر کوشه‌سنده مکاتب متعدده ومکمله تأسیس وکشاد بیورلمش وبونلرك زمانله متناسب اصلاح وتکثیری دخی نظر شهریاریلرندن دور طوتلمامشدر .

بومیانده اردوی همایونلرینك دخی یکیدن تنسیق وتعلیمی آرزو ومطلوب شاهانه‌لرندن اولمغله بالجمله علوم وفنون وصنایعده وخصوصیله عسکرلك مسلك جلیلنده بك زیاده ترقی ایتمش اولان آلمانیادن بوندن اون بش سنه مقدم صنوف مختلفهٔ عسکریه‌دن متعدد معلملر جلب وبونکله‌ده اکتفا بیورلمیه‌رق شمدی‌یه دکین اللی قدر ضابطان شاهانه‌لری توسیع معلومات عسکریه ایلك اوزره پروسیا اردوسنده استخدام قلنمق ایچون آلمانیایه ارسال بیورلمشلردر . عاجزلریده (١٣٠٣) سنه‌سنده آلمانیایه اعزام بیورلمغله مباهی ایکنجی پوسته ضابطانندن اولوب عودتمزه یقین محضا آلمانجه‌یی دها اساسلیجه تحصیل وتتبع ایلك فکریله الیوم بولسانده موجود لغات کتابلرینك اك مکمللرندن برینی قارشدیرمغه وکتاب مزبورك صورت ترتیب وتألیفیله محتویاتنه عقلم ایردکجه برازده ترجمه‌یه باشلدم . فکر ونیت عاجزانهم بر وجه معروض اوکرنمك ، استفاده ایتمك اولوب آلمانجه ترکجه براثر میدانه چیقارمق جهتنه معطوف دکل ایکن کتاب مزبورك اساسنك متانت ومکملیتی ایشه دوامی ایجاب ایتدیره‌رك نهایت بعونه تعالی سایهٔ توفیقاتوایهٔ حضرت خلافتپناهیده سکز سنه صکره اشبو اثر ناچیزانه‌یی میدانه کتیرمکه موفق اولدم .

من غیر حدٍ بویله براثر ترتیب وتألیف ایلدیکم عتبهٔ فلکمرتبهٔ جناب ملوکانه‌یه عرض وبیان قلندقده طرف اشرف شاهانه‌لرندن اثر مزبورك درحال مطبعهٔ عثمانیه‌ده طبع وتمثیلی امر وفرمان بیوریله‌رق لطفاً همیشه‌رایکان بیوریلان اثر شفقت وعنایت جناب جهانداریلری بوصورتله دخی حق چاکرانه‌مده یکیدن لمعه‌پاش اولمشدر .

الیوم آلمان لساننك هر یرده وعلی الخصوص ممالك محروسهٔ شاهانه‌ده كوردیكی رغبت پك زیاده‌در . سببی ایسه لسان مذكورك براز كوچ اولمسنه مقابل مضبوط وغایت زنكین وهمده اصول املا وقرائتجه السنهٔ اجنبیهٔ حاضره‌نك همان كافه‌سندن اسهل واسلم اولیشی ونهایت الیوم اكثر احوالده آلمان لسان ومعارفنه مراجعتدن وارسته قالنه‌مامسیدر .

بناءً علیه امید ایدرمكه ترتیب كردهٔ عاجزی اولان بولغات كتابی لسان مزبوری تحصیل ایتمك آرزوسنده اولان ذوات كرامه برچوق نقصانیله برابر اصول وقواعدی حقنده شمدیلك معلومات لازمه وكافیه اعطا ایده‌بیله‌جكدر . چونكه لسان مذكورك اقسام مهمه‌سندن بری صورت تلفظی اولدیغندن اول امرده بركلمه‌نك علی العموم وبعده معانئ مختلفه‌سنه كوره صورت تلفظی (اشارات) ؛ وافعالنك تصریفلریله كلمات سائره‌سنك صورت تحول ومطابقتلری دخی یانلرینه قونیلان ودائره ایچروسنده بولنان نومرولرك دلالت ایتدیكی (جدول عمومی) ایله تعیین وتفسیر قلنمشدركه بونلر الده اولدقجه بركلمه‌یی یاكلش تلفظ ویا تصریف واستعمال ایتمكلكك اوكی آلنمش وبوصورتله دقت ایدن ایچون آز زمانده بیوك برترقی تأمین ایدلمش اولیور . بوندن بشقه اكثری كلماتك هانكی لساندن استعاره وقبول ایدلدكلری وصورت اشتقاقلری ایله جعلی اولمیان ونادراً استعمال اولنان ویاهیچ دكشمیان كلمات حقنده دخی ایضاحات ویرلمشدر .

واقعا بوكتاب شمدیلك وهله مستقبلاً هربر احتیاجه كافی دكلدر . فقط سایهٔ ترقیوایهٔ حضرت حكمدار اعظمیده بركون اولوركه یابو اثر توسیع واكمال ایدیلور ویاخود ارباب وقوف طرفندن دها مكملی میدانه قونیلور هرحالده وقوعه كلان خطیئاتك دامن عفو ایله ستری تمنی ایدرم ومن الله التوفیق .

فی ١١ حزیران سنه ١٣١٤

یاور حضرت شهریاری وعموم
پیاده معلمی معاونی قائممقام
عمر فائق

Die Bitte des Herrn Verfassers, meines langjährigen Adjutanten, das Werk desselben mit einigen Worten zu begleiten, betrachte ich als die Erfüllung einer angenehmen Pflicht.

Oberstlieutenant Omer Faïk Bey hat, als er vom Jahre 1887—1890 im Regiment Fürst Karl Anton von Hohenzollern (Hohenzollernsches) № 40 in Cöln behufs seiner militärischen Ausbildung Dienste that, sich die Deutsche Sprache so zu eigen gemacht, daß er den Muth in sich fühlte, ein solches umfangreiches, unermüdliche Arbeitskraft forderndes Werk zu beginnen. Dem Muthe hat der zur Durchführung und endlichen Vollendung nöthige eiserne Fleiß und eine Ausdauer während 8 Jahren zur Seite gestanden, welche alle Schwierigkeiten überwunden haben.

Es ist zu hoffen, daß der Wunsch des Verfassers, seinem Vaterlande einen Dienst zu leisten und die vielfachen Beziehungen zwischen den beiden befreundeten Völkern im Gedankenaustausch und in der Praxis des Lebens zu erleichtern und zu fördern, in Erfüllung gehen möge.

Konstantinopel, 31. August 1898.

Kamphövener,

Kaiserlich Ottomanischer Marschall,

General-Adjutant Seiner Majestät des Sultans,

Kgl. Preuß. Generalmajor z. D.

مطبعهٔ عثمانیه

، مترادف ویا یکدیکرینی مؤکد ومفسر کلمات وتعبیرات آره‌سنه وضع اولنور .

| مثلا کلمه‌سی مقامنه قائم اولور ؛ وکذا برکلمه‌نك اوکنده ویا آرقه‌سنده بولنغله جهت قرائتی اشعار ایدر .

: بربرندن براز فرقلی معنالر آره‌سنه قونیلور .

—— فقره‌نك باشنده اولان کلمه‌یه دلالت ایدر .

( ) ایکی وجهله تحریر اولنه‌بیلان برکلمه‌نك ترکی جائز اولان صورتنی ویا الفاظ وجمل متممه ومفسره‌یی حاویدر .

|| کلماتك معانیٔ مختلفه‌سی میانه‌سنه قونیلور .

= مساواتی کوسترر .

[ ] حاوی اولدیغی کلمه‌نك علل اشتقاقنی (علم‌الاشتقاق) بیلدیرر .

+ یاردمجی فعللرندن {haben} ایله تصریف اولنه‌جق افعالك یانی باشنه قونیلورلر .
− « « {sein}

برکلمه‌نك اتصالنده هیچ‌بر اشارتك بولنمامسی کندوسنك علی‌العموم استعمال اولنه بیلدیکنه دلالت ایدر .

صورت تصریف، تلفظ وقرائتی مشعر اشارات

(٨١) ،a. (21) کبی نومرولر یا برکلمه‌نك تحولات وتبدلاتنی ویا برفعلك صورت تصریفنی کوسترر جدول نومرولرینه دلالت ایدر .

(ˇ) قیصه برهجا ؛ (ˇ́) قیصه وقوتلی ؛ (ˇ̋) قیصه ودها قوتلی (بوراده قوت Accent دیمك اوله‌جق) .

(¯) مد اولنه‌جق هجا ؛ (¯́) اوزون وقوتلی ؛ (¯̋) اوزون ودها قوتلی .

(-) اشارت ربطیه‌سی بلا انقطاع تلفظ ویا قرائت اولنمسی لازمکلان ایکی هجا آره‌سنه وضع اولنور .

(‚‘) ویرکول اشارتلرندن صوکره کلمه‌لر ویرکوللرك ترکجه واجنبی صورتیله یازیلیشنه کوره صوله ویا صاغه طوغری تعاقب ایدر .

مقطعات :

(ا) اسم .
(اخا) اسم خاص .
(ام) اسم مذکر .
(امؤ) اسم مؤنث .
(الا) اسم لازم .
(اساطیر) اساطیر .
(استحکا) استحکام .
(اجزا) اجزاجیلق .
(اسپانیولجه) اسپانیولجه .
(اسلاوجه) اسلاوجه .
(ایتالیانجه) ایتالیانجه .
(انکلیزجه) انکلیزجه .
(اورمان) اورمان اصطلاحاتی .
(بحر) بحریه .
(بیطر) بیطریه .
(باغچو) باغچوانلق .
(تا طبیع) تاریخ طبیعی .
(تشر) تشریح .
(تیاترو) تیاترو .
(جرا) جراحلق .
(جمع) جمع .
(جغر) جغرافیا .
(حکم) حکمت .
(حا) حال .
(حرند) حرف ندا .

(حر جر) حرف جر .
(حرعا) حرف عاطف .
(حر تعر) حرف تعریف .
(روم) رومجه .
(ریا) ریاضیه .
(زرا) زراعت .
(شعر) شعر .
(ع) عسکری .
(عد) عدلیه .
(عر) عربجه .
(عمو) بلا تکلف قوللانیلان الفاظ ویا تعبیرات .
(عو) عوام ناسك لسانی .
(فر) فرانسزجه .
(فارس) فارسی .
(فع) فعل .
(فع متع) فعل متعدی .
(فع لا) فعل لازم .
(فع مطا) فعل مطاوعت .
(فع مجهو) فعل مجهول .
(فع یکشخ) فعل یکشخصی .
(فلسفه) فلسفه .
(قبا تعبیر) قبا تعبیر .
(قوزمو) قوزموغرافیا .
(کیم) کیمیا .
(لا) لازم .

اشارات

(لاتينجه) لاتينجه .
(م) مذكر .
(مؤ) مؤنث .
(مجا) مجازى .
(معما) معمارى .
(معد) معادن .
(ماكينه) ماكينه .
(مفر) مفرد .
(موسيق) موسيق .
(نبا) نباتات .
(صـ) صفت .
(صنه) صنعت .
(ضرمثـا) ضرب مثل .
(ضمير) ضمير .
(طب) طبابت .
(مطبعه) مطبعه‌جيلق .
(صـ اعد اصلى) صفت اعداديهٔ اصليه .
(صـ اعد رتبـ) صفت اعداديهٔ رتبيه .

Jemand = J.
Jemandem = J — m.
Jemands = J — s.
etwas = et.

(آيريلور = *sép.*)
(آيرلماز = *insép.*)
(جمعسز = *sans pl.*)

(*sép.*) افعال مركبه‌نك ابتدالرنده بولنان اداتك اثناى تصريفده فعلدن آيرلديغنى كوسترر مثلا [**Ab-marſchi(e)ren** (آيريلور) (ع)] حركت ايتمك؛ يوريشه باشلامق! **marſchi(e)ren Sie ab!** يوريكز ! ، حركت ايديكز ! كبى .

(*insép.*) افعال مركبهٔ مذكوره‌نك اثناى تصريفنده اداتنك آيرلديغنى كوسترر مثلا [Be-jahen (ـــ فع متع) a. ㉑ (آيرلماز)] اوت ديمك، يكى ديمك ؛ تصديق ايتمك (be-jahen Sie Das ?) بوكا اوت ديورميسكز ، پك ايوى ديديكز ! تصديق ايدرميسكز ؟ كبى .

كذلك افعال مركبه‌دن بعضيلرينك اداتلرى فعلك كوستردیكى معنايه كوره بعضا (آيريلور) وبعضا (آيرلماز) كه مصدرينك صورت تلفظيده بوكا كوره تبدل وتحول ايدر مثلا Über-ſetzen (ـــ J ـــ فعلا —) (آيريلور) برشى اوزرندن آشمق، كچمك، آتلامق؛ اوته‌يه كچمك؛ كذا (فع متع) || Über-ſetzen (ـــ J ـــ فع متع) (آيرلماز) ترجمه ايتمك كبى .

(تنبيه) صورت تلفظ وقرائتى كوسترن اشارات كذلك كلاتك صورت تحريرى وجهله صولدن صاغه مطالعه اولنمليدرلر .

، مترادف ویا یکدیکرینی مؤکد ومفسر کلمات وتعبیرات آره‌سنه وضع اولنور .

: مثلا کلمه‌سی مقامنه قائم اولور ؛ وکذا برکلمه‌نك اوکنده ویا آرقه‌سنده بولنمغله جهت قرائتی اشعار ایدر .

؛ بربرندن براز فرقلی معنالر آره‌سنه قونیلور .

—— فقره‌نك باشنده اولان کلمه‌یه دلالت ایدر .

( ) ایکی وجهله تحریر اولنه‌بیلان برکلمه‌نك ترکی جائز اولان صورتنی ویا الفاظ وجمل متممه ومفسره‌یی حاویدر .

‖ کلماتك معانئ مختلفه‌سی میانه قونیلور .

= مساواتی کوسترر .

[ ] حاوی اولدیغی کلمه‌نك محل اشتقاقنی (علم‌الاشتقاق) بیلدیرر .

+ یاردمجی فعللرندن {haben} ایله تصریف اولنه‌جق افعالك یانی باشنه قونیلورلر .
— « « {sein}

برکلمه‌نك اتصالنده هیچ‌بر اشارتك بولنمامسی کندوسنك علی‌العموم استعمال اولنه بیلدیکنه دلالت ایدر .

صورت تصریف، تلفظ وقرائتی مشعر اشارات

(ⓐ)، a. ⓑ کبی نومرولر یا برکلمه‌نك تحولات وتبدلاتنی ویا برفعلك صورت تصریفنی کوسترر جدول نومرولرینه دلالت ایدر .

(ˇ) قیصه برهجا ؛ (ˇ) قیصه وقوتلی ؛ (ˇ) قیصه ودها قوتلی (بوراده قوت Accent دیمك اوله‌جق) .

(-) مد اولنه‌جق هجا ؛ (-) اوزون وقوتلی ؛ (-) اوزون ودها قوتلی .

(-) اشارت ربطیه‌سی بلا انقطاع تلفظ ویا قرائت اولنمسی لازمکلان ایکی هجا آره‌سنه وضع اولنور .

(،) ویرکول اشارتلرندن صوکره کلمه‌لر ویرکوللرك ترکجه واجنبی صورتیله یازیلیشنه کوره صوله ویا صاغه طوغری تعاقب ایدر .

مقطعات :

(ا)	اسم .
(اخا)	اسم خاص .
(ام)	اسم مذکر .
(امؤ)	اسم مؤنث .
(الا)	اسم لازم .
(اساطیر)	اساطیر .
(استحکا)	استحکام .
(اجزا)	اجزاجیلق .
(اسپانیوجه)	اسپانیولجه .
(اسلاوجه)	اسلاوجه .
(ایتالیانجه)	ایتالیانجه .
(انکلیزجه)	انکلیزجه .
(اورمان)	اورمان اصطلاحاتی .
(بحر)	بحریه .
(بیطر)	بیطریه .
(باغچو)	باغچوانلق .
(تا طبیعه)	تاریخ طبیعی .
(تشر)	تشریح .
(تیاترو)	تیاترو .
(جرا)	جراحلق .
(جمع)	جمع .
(جغر)	جغرافیا .
(حکم)	حکمت .
(حا)	حال .
(حرند)	حرف ندا .
(حرجر)	حرف جر .
(حرعا)	حرف عاطف .
(حرتعر)	حرف تعریف .
(روم)	رومجه .
(ریا)	ریاضیه .
(زرا)	زراعت .
(شعر)	شعر .
(ع)	عسکری .
(عد)	عدلیه .
(عر)	عربجه .
(عمو)	بلا تکلف قوللانیلان الفاظ ویا تعبیرات .
(عو)	عوام ناسك لسانی .
(فر)	فرانسزجه .
(فارس)	فارسی .
(فع)	فعل .
(فع متع)	فعل متعدی .
(فع لا)	فعل لازم .
(فع مطا)	فعل مطاوعت .
(فع مجهو)	فعل مجهول .
(فع یکشخ)	فعل یکشخصی .
(فلسفه)	فلسفه .
(قبا تعبیر)	قبا تعبیر .
(قوزمو)	قوزموغرافیا .
(کیم)	کیمیا .
(لا)	لازم .

(لاتينجه) لاتينجه .
(م) مذكر .
(مؤ) مؤنث .
(مجا) مجازى .
(معما) معمارى .
(معد) معادن .
(ماكينه) ماكينه .
(مفر) مفرد .
(موسيق) موسيق .
(نبا) نباتات .
(ص) صفت .
(صنع) صنعت .
(ضرمثا) ضرب مثل .
(ضمير) ضمير .
(طب) طبابت .
(مطبعه) مطبعه جيلق .
(ص اعد اصلي) صفت اعدادية اصليه .
(ص اعد رتب) صفت اعدادية رتبيه .

Jemand = J.
Jemandem = J — m.
Jemands = J — s.
etwas = et.

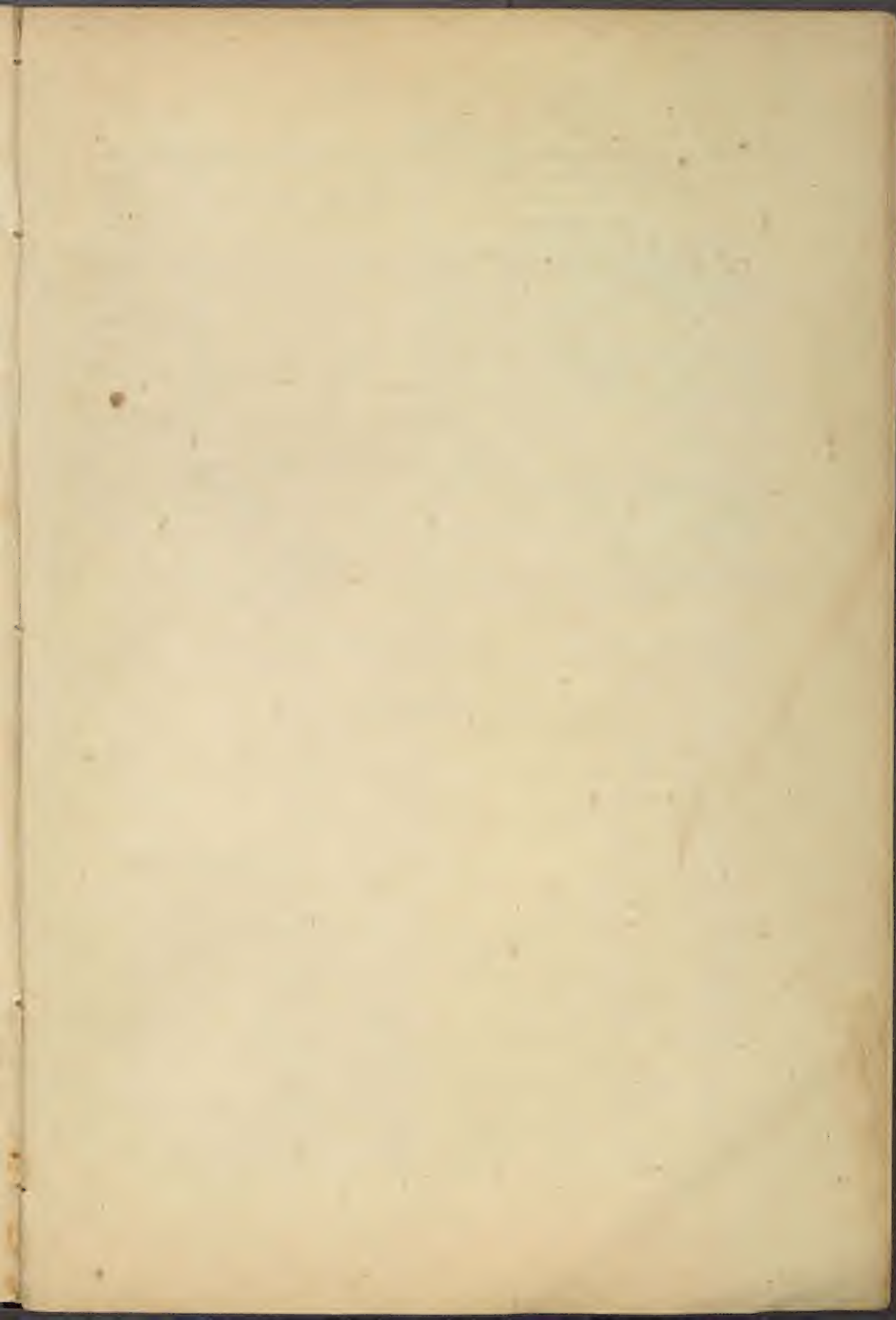
(آيريلور = *sép.*)
(آيرلماز = *insép.*)
(جمعسز = *sans pl.*)

(*sép.*) افعال مركبه‌نك ابتدالرنده بولنان اداتك اثناى تصريفده فعلدن آيرلديغنى كوسترر مثلا [**Ab-marschi(e)ren** (آيريلور) (ع)] حركت ايتمك؛ يوريشه باشلامق **marschi(e)ren Sie ab!** يوريكز! ، حركت ايديكز! كبى .

(*insép.*) افعال مركبهٔ مذكوره‌نك اثناى تصريفنده اداتنك آيرلمديغنى كوسترر مثلا [**Be-jahen** (متعد فع متعد) .a ㉑ (آيرلماز)] اوت ديمك، يكى ديمك؛ تصديق ايتمك (**be-jahen Sie** ?**Das**) بوكا اوت ديورميسكز ، يك ايوى ديديكز؛ تصديق ايدرميسكز ؟ كبى .

كذلك افعال مركبه دن بعضيلرينك اداتلرى فعلك كوستر ديكى معنايه كوره بعضا (آيريلور) وبعضا (آيرلماز) كه مصدرينك صورت تلفظيده بوكا كوره تبدل وتحول ايدر مثلا **Über-setzen** (متعد z متعد فعلا —) (آيريلور) برشى اوزرندن آشمق، كچمك، آتلامق؛ اوته‌يه كچمك؛ كذا (فع متعد) ‖ **Über-setzen** (متعد z متعد فع متعد) (آيرلماز) ترجمه ايتمك كبى .

(تنبيه) صورت تلفظ وقرائتى كوسترن اشارات كذلك كلاتك صورت تحريرى وجهله صولدن صاغه مطالعه اولنمليدرلر .

آلمانجه‌دن تركجه‌يه
لغات كتابى

DEUTSCH-TÜRKISCHES
WÖRTERBUCH

اثر

ياوران حضرت شهرياريدن

قائممقام

عمر فائق

VON

Omer Faik

Oberstlieutenant

Flügel-Adjutant S. K. M. des Sultans,
Dienstthuender Adjutant S. E. Marschall Kamphövener Pascha

باارادهٔ سنيه درسعادتده مطبعهٔ عثمانيه‌ده طبع اولنمشدر

معارف عموميه نظارت جليله‌سنك ١٨ مايس سنه ١٣١٤ تاريخلو (٢٢٤)
نومرولى رخصتنامه‌سنى حائزدر

درسعادت

١٣١٤

KONSTANTINOPEL
Druckerei: Ossmanieh
N° 9. Tschenberli-Tasch N° 9.

A.

A (ـَ الا) (58) آلمانجه الفبانك برنجی حرف وهجاسی || (مجا) بدایت ، ابتدا : (Von A bis Z) بدایتندن ، نهایتنه اولندن آخرینه دکین ، باشدن آشاغی یه ، من الباب الی المحراب .

Aachen (ـَ اخا.لا) b. (41) آلمانجه (آخن) تسمیه اولنوب مقدما (شارلمانك) اقامتیله والیوم مدفنی اولمغله شهرتشعار Aix-la-Chapelle شهری .

Aal (ـَ ام) (41) یلان بالغی ، —suppe (امؤ) یلان بالغی چورباسی .

Aar (ـَ ام) (26) [Geschöpf] (شعر) قرتال قوشی ، —weizen (ام) (نبا) عادی بغدای ، حنطه

Aas (ـَ الا) (26) [essen] حیوان لاشه سی ، جیفه ، قوقمش ات || (عو) انسان ایچون شتم مقامنده استعمال اولنور || (ضرمث) Wo ein—ist, da sammeln sich die Raben لاشه نك اولدیغی یره قارغه لر اوشر .

Äsen=Aasen (ـُ فعلا +) c. (21) اوتلامق ، اوتلاتمق ، اسراف اتمك || (صنع) دباغخانه‌ده درینك آتی صیروب تمیزلمك || (فع متع) (اوجیلقده) یملك ، جلب اتمك (=äsen ätzen) .

Ab (ـُ حا) سقوط ، اخراج ، طرح وتنزیل || Hut — شبقه یی چیقارمه || (ع) Gewehr—! راحت طور ! (قوماندا سی) || دن ، اعتباراً : Von heute— بوکوندن اعتباراً بوندنبویله ، فیما بعد || فعل ایله برلشدکده دائما (sép) .

Abakus (ــَـ ام) (56) [لاتینجه] (معما) دیرك باشلغی ، طبله سی || تیج تخته سی .

Ab-änderlich (ـــُـ ـ) b c (21) متحول ، متبدل تغیر ایدیجی ، دکیشان ؛ قابل تغییر .

Ab-änderlichkeit (ــُــ امؤ) (49) متحوللك ، تبدل وتغیر ایدیجیلك ، دکیشیش .

Ab-ändern (ـُـ فعمتع) a. (21) (sép.) تحویل ، تبدیل اتمك ، دکشدرمك . || اصلاح وتصحیح اتمك .

Ab-änderung (ــُـ امؤ) (49) تبدل ، تحول || اصلاح وتعدیل || (غرا) کلماتك تصریفات مختلفه‌لرنده نهایتلرینك دوچار اولدقلری تبدلات وتحولات ، اعراب

Ab-ängst(ig)en (ـ(ـ) ـُ فعمتع) a.b. (21) (sép.) مراق واندیشه یی ، راحتسزلغی موجب اولمق . || —sich (فعمطا) راحتسز ، اندیشه‌لی اولمق || Ab-ängstigung (امؤ) (49) خوف ، الك شدتلی درجه‌ده : دهشت .

Ab-arbeiten (ــُـ فعمتع) a. (21) (sép.) حذف وتخفیف اتمك ؛ قباسنی کیدرمك || چالیشه چالیشه اتمام اتمك . || (بارکیرحقنده) چالشمقله یورمق ، اتعاب اتمك ؛ پك یورمق || —sich (فعمطا) چالیشه چالیشه کندی قوتنی محو وافنا اتمك ، توکتمك

Ab-art (ـُ امؤ) (49) دکیشمه ، تحول || جنس || آزمه ، تنوع ؛ درلو درلو اولش || چشید .

Ab-arten (ـُ فعلا-) b. (21) (sép.) نسل ، وجنس اصلنی بوزمق ، تغییر اتمك . (=Aus-arten) .

Abassidisch (ــُـ ـ) b. c. (21) عباسی .

Ab-ästen (ـُ فعمتع) b. (21) (sép.) (باغجو) بودامق ، داللرینی کسمك .

Ab-barbieren (ــُـ فعمتع) a. (21) (sép.) صقالنی تراش اتمك ؛ تراش ایدرك قیللری کیدرمك .

Ab-bau (ـُ ام) (26) in—bringen (زرا) اکوب بیچمامك ، بر اراضی یی اعمار وتربیه اتمامك || (معد) برمعدنك حفری وایشلدلمسی .

Ab-bauen (ـُ فعمتع) a. (21) (sép.) برمعدنی حفر اتمك ، آچمق . || (فعلا +) —sich یرلشمك ، کندی مجاورینك اوزاغنده بر یره یرلشمك ، قورلمق . || (ع) چکلمك ، رجعت اتمك ، ترك اتمك (استحکا) قورلمش برکوپری یی بوزمق .

Ab-beeren (ـُ فعمتع) a. (21) (sép.) حبوباتی باشاغندن ویا اوزومی صالقمندن یولمق ، قوپارمق ، آییرمق ، دانه‌لمك ، طوپلامق .

Ab-beißen (ـُ فعمتع) a. (21) (sép.) ایصیروب قوپارمق || sich einen Zahn— ایصررایکن بردیشنی قیرمق .

Ab-berufen (ــُـ فعمتع) a. (21) (sép.) انفصال ایتدیرمك ، کیرو چاغرمق ، || عزل اتمك || فسخ ولغو اتمك .

Ab-bestellen (ــُـ فعمتع) a. (21) (sép.) اولجه ایدیلان بر امر وسپارشی کیرو آلمق ، اشبو امر وسپارشی ابطال ایده‌جك دیکر بر امر ویرمك .

Ab-betteln (ـُ فعمتع) a. (21) (sép.) تصدق ایدرك برشی طوپلیه بیلمك ، یالواره یالواره برفکر ویامقصدده موفق اوله بیلمك ، ویا الده ایده بیلمك .

Ab-betten (ـُ فعمتع) b. (21) (sép.) (نهرحقنده) einen Fluß— برنهرك یتاغنی ، مجراسنی تبدیل وتغییر اتمك ، دکشدیرمك

Ab-beugen (ـُ فعمتعد) a. (21) (sép.) = Ab biegen بوکمك ، اکمك || انحراف ایتدیرمك || (غرا) تصریف واعراب اتمك .

Ab-(be)zahlen (ــُـ فعمتعد) a. (21) (sép.) بالتقسیط ویا کاملاً تأدیه اتمك || Ab-(be)zahlung (ـُ(ـ)ـ امؤ) (49) پارچه پارچه ، ویاتقسیطله تأدیه وتضمین ایدیش || بردینك رأس المالنی ویریش .

Ab-bilden (ـُ فعمتع) b. (21) (sép.) تصویر وتشکیل اتمك ، رسمنی آلمق ؛ صورتنی چیقارمق ، استنساخ

اجمك || — ſich تصور وتخيل اجمك || كندوبى ترسيم وتصوير اجمك .

Ab-bimsen (سنت فع متعد) c. (21) (sép.) سونكر طاشيله سيله‌رك تسويه اجمك || كور طوزى كيسه‌سيله دليكلى كاغد اوزرينه اوره‌رق برسم ويا شكلى آلتنده بولنان آخر كاغد وياطاش اوزرينه چيقارمق || استنساخ اجمك .

Ab-binden (سنت فع متع) (21) (sép.) چوزمك آييرمق، قويو ويرمك || افراز اجمك . افراغ اجمك .

Ab-bitten (سنت فع متعد) i. (20) (sép.) استرحام اجمك، عفو طلب اجمك || رجا ونياز ايله برشيئه موفق اوله‌بيلمك .

Ab-blatten (سنت فع متع) b. (21) (sép.) اكين ويا آغاجلرك ياپراقلرينى دوكمك وياكسوب بيچمك .

Ab-bleichen (سنت فع متع) a. (21) (sép.) آغارمق ، بياضلاتمق ، صولوقلغى كيدره‌رك آغارتمق . (فع لا -) صولمق .

Ab-blühen (سنت فع لا ±) a. (21) (sép.) (باغچو) چيچكك دوشمسى ، كچمسى || (مجا) شوكت وسطوتك زواله ايرمسى .

Ab-borgen (سنت فع متع) a. (21) (sép.) اودونج آلمق استعاره اجمك .

Ab-brechen (سنت فع متع) b. (20) (sép.) قيرمق ، قوپارمق || آييرمق، افراز اجمك، قطع اجمك || (احوال خصوصيه‌ده) (باغچو) چيچك وميوه قوپارمق وطوپلامق || (ع) قالديرمق ، اردوكاهى بوزمق ، || برمانغه ويا طاقم .. الخ نك يكديكرى كيروسنه كيره‌رك قول نظامنه كچمسى . قيرلمسى || (تجا) فيئاتى تنقيص اجمك || قطع علاقه ومناسبت اجمك .

Ab-brennen (سنت فع متع) a. (22) (sép.) كاملاً احراق اجمك ، احراقله محو وافنا اجمك || پشوتجيسه دكين وياخود قزل درجهٔ حرارته كلنجه‌يه دكين ياقمق .

Ab-bringen (سنت فع متع) a. (22) (sép.) كيدرمك || (بركيسه‌يى فكرونيتندن) چويرمك ، عادتندن واز كچورمك .

Ab-bruch (سنت ام) (31) قيرلمه، انهدام ، ييقلمه، انكسار وانقطاع || (مجا) ضرر وزيان . || (ع) قالقمه ، حركت

Ab-bürsten (سنت فع متع) b. (21) (sép.) سوپورمك ، فورچه‌لمق، سوپوره‌رك برلكه وياچامورى چيقارمق وكيدرمك.

Ab-büßen (سنت فع متع) c. (21) (sép.) توبه وكفارت اجمك ، استغفار اجمك ، بوصورتله طلب ونياز عفو اجمك || بر اذا وجفا وياخود مجازاتى چكمك ، قاتلانمق || ديت ويرمك .

Abc (ـ ـ ـ الا) (55) الفبا || (مجا) علوم وفنونك اصول ومباديسى ؛ قواعد ابتدائيه .

Ab-dachung (سنت امؤ) (49) ميـل ، سطح مائل يوقوش ، بايير || (ع) (استحكا) شيو . || (جغر) ورسان .

Ab-dämmung (سنت امؤ) (49) صوويا كوشك طوپراغى طوتمق اوزره انشا اولنان قازيق ويا طوپراق سد || كذلك شمندوفرك املا قسملرنده يالكز طوپراقدن انشا قلنان اقسامنه دخى اطلاق اولنور .

Ab-dampfen (سنت فع لا ±) a. (21) (sép.) دومانلانمق توتمك ، lassen — قوقديرمق ،دومانلاتمق، || واپور ويا شمندوفر قطارى حقنده استعمال اولندقده) قالقمق، حركت اجمك || (فع متع) (طوزلمه حقنده) تبخير اجمك ، قوروتمق .

Ab-dämpfen (سنت فع متع) a. (21) (sép.) (مايعاتدن بحث اولندقده) تبخير اجمك || (ميوه حقنده) قينانمق .

Ab-danken (سنت فع متع) a. (21) (sép.) رد اجمك ، عـدم قبول || (ع) اذن ، رخصت ويرمك ، عزل اجمك ، چيقارمق || استبدال اجمك ، تقاعد اجمك || (مجا) ترك اجمك ، استعمال ويا استخدامدن كيرو قومق || (فع لا +) استعفا اجمك ، تقاعد اولمق .

Ab-decken (سنت فع متع) a. (21) (sép.) آچمق بر شيئك اورتوسنى آلمق، (سفره ويا ماصه حقنده) سفره مالزمه‌سنى آلمق ، سفره‌يى قالديرمق .

Ab-dicken (سنت فع متع) a. (21) (sép.) قويولتمق، تكثيف اجمك .

Ab-dienen (سنت فع متع) a. (21) (sép.) (وظيفه وخدمت مكافه‌سنى) ايفا اجمك || (ع) كوكللو اوله‌رق موظف اولديغى خدمت وقتنى سلاح آلتنده كچوره‌رك اتمام اجمك .

Ab-dörren (سنت فع متع) a. (21) (sép.) قوروتمق، تجفيف اجمك .

Ab-drehen (سنت فع متع) a. (21) (sép.) بوكوب قوپارمق ، بوكه‌رك سوكمك || (ماكينه) چويرمك ، دوندرمك .

Ab-drucken (سنت فع متع) a. (21) (sép.) طبع اجمك ، باصمق || (رسم حقنده) برشكل ويا رسمى ايكنه‌ليه‌رك عينى عينينه چيقارمق .

Ab-drücken (سنت فع متع) a. (21) (sép.) باصه‌رق قالبنى چيقارمق || دوزلتمك || بر (ايشك مشكلاتى) برطرف اجمك || (برتفنكى) آتمق ، بوشالتمق ، تتكى چكمك .

Abend (سـ ام) a. (28) [قديم آلمانجه aben مصدرينك اسم فاعلى=abnehmen] اقشام ، مساء ، — guten اقشام شريفلر خير اولسون . || (مجا) اختيارلق ، شيخوخت || land — مغرب، غرب طرفى || länder — غربلى ، اوروپالى، ممالك غربيه‌دن اولان كيمسه .

Abends (سـ حا) اقشاملين ، اقشام اوزرى .

Abenteuer (سـ ـ ـ الا) a. (40) [فر = Aventure] وقعه ، حادثه ، ماجرا ؛ سركذشت ؛ قضا ؛ تصادف .

Aber (سـ حر عا) فقط ، لكن ، اما || (ام) تعلل (ß)mal — (حا) بتكرار ، ينه ، يكيدن .

Ab-erkennen (سنت فع متع) a. (22) (sép.) تصديق وقبول اتمامك ، امتناع اجمك ، طانيمامق .

Ab-essen (سنت فع متع) b. (20) (sép.) اكل اجمك؛ ييوب بيتورمك بركيسه‌نك شرفنه ضيافت ويره‌رك وداع يمكى يمك .

Abessinien (سـ ـ ـ اخالا) b. (40) (جغر) حبشستان = Habesch .

Ab-fahren (سنت فع لا -) r. (20) (sép.) عربه وياخود واپور ايله حركت اجمك (بحر) قالقمق ، يلكنلنمك || آقينتى اشاغى اجمك .

Ab-fahrt (سنت ام) (49) حركت ، قالقمه .

Ab-fall (سنت ام) (31) دوشمه ، سقوط ، دوشش || (مجا) مباينت || Ab-fälle (جمع) قرپنتى ، كسنتى ، آرتق || مولوز سوپرنتى .

Ab-fallen (سنت فع لا -) a. (21) (sép.) دوشمك ، دوكولمك ، اجمك || طوكمامق ، اويمامق ، فرق اجمك ، مباين

اولمق ‖ ترك ایتمك ، آیرلق ، براقمق ‖ (مجا) es fällt etwas für Dich ab سنه سكا بای چیقدی ، چیقه‌جق .

Ab-fangen (ـتـ فع متع) v. (21) (sép.) قبض ایتمك ، قاپمق ، یقالمق ، طوتمق ، دردست ایلمك . (معما ومعد) دستك وطپاق اورمق .

Ab-fassen (ـتـ فع متع) c. (21) (sép.) قلمه آلمق ، تحریر ایتمك ‖ جمع وترتیب ایتمك .

Ab-federn (ـتـ فع متع) a. (21) (sép.) یولمق توكی قو پارمق ‖ (فع لا +) توكی دوكمك .

Ab-fertigen (ـتـ فع متع) a. (21) (sép.) سوق واعزام ایتمك ، سرپا كوندرمك ‖ بجرمك ، پایوب بتورمك ‖ (اقلام ودوائرجه) براوراقك صورتنی چیقاروب تصدیق ایتدیرمك . ‖ صرف واستهلاك ایتمك ‖ آخرته كوندرمك .

Ab-feuern (ـتـ فع متع) a. (21) (sép.) آتشلمك ، ویرمك ‖ آتش (ع) (اسلحهٔ ناریه‌یی) آتش ایتمك ، آتش ایدرك بوشالتمق ‖ آتشی كسمك ، آتشه ختام ویرمك ، آتشی سوندیرمك ‖ آتش ایدرك صرف ایتمك .

Ab-finden (ـتـ فع متع) a. (21) (sép.) راضی ایتمك ، كوكلنی یاپمق ‖ sich — آلشمق ، انسبت ایتمك ‖ اویوشمق ، اوزلاشمق ‖ تخصیصات كوسترمك

Ab-fließen (ـتـ فع لا ـ) e. (21) (sép.) آقمق ، جریان ایتمك ، دوكلمك ‖ (زمان حقنده) مرور ایتمك ، كچمك ‖ رواج بولمق ، تداول ایتمك ، سوروملی اولمق .

Ab-fordern (ـتـ فع متع) a. (21) (sép.) طلب واستدعا ایتمك ، استمك ، برندن برشی طلب ایتمك . ‖ (ع) پاروله‌یی صورمق ، آلمق ‖ Gott hat ihn abgefordet. جناب حق انك روحنی قبض ایتدی ، اووفات ایتدی .

Ab-formen (ـتـ فع متع) a. (21) (sép.) بر شیئك هیئت وشكلنی دكشدرمك ، تحویل ایتمك ‖ قالبه چكمك : قالبنی آلمق .

Ab-fragen (ـتـ فع متع) a. (21) (sép.) صورمق سؤال ایتمك ، استجواب ایلمك ‖ تقریر ، نقل وحكایه ایتدیرمك .

Ab-fahr (ـتـ ام) (49) ارابه ویا كمی ایله حركت ، قالقش .

Ab-führen (ـتـ فع متع) a. (21) (sép.) ایصال ایتمك ، برنكده كوتورمك ، نقل ایتمك = J. in das Gefängniß- برینی محبسه كوتورمك ‖ یولدن ، چویرمك ، باشدن چیقارمق ، قاچیرمق ‖ انحراف ایتدیرمك ‖ (طب) تصفیه وتطهیر ایتمك ، اسهال ، عمل ویردرمك ‖ خالص وصاف قیلمق ‖ تبریه ایتمك .

Ab-führend (ـتـ ص) (21) (طب) عمل ویرن ، اسهالی موجب اولان ، مسهل .

Ab-gabe (ـتـ امؤ) (53) تسلیم ، واعاده ، ترك ‖ ویركو ، وخ ، رسم ، نظام ‖ حواله ، سپارش ، پولیچه .

Ab-gang (ـتـ ام) (51) كیدیش ، عزیمت ، حركت ، خروج ‖ (مجا) بر سفینه ویاخود دونمانك حركت ایتمك اوزره قره ایله قطع مناسبه ایتمسی ‖ عمل ومأموریتدن انفكاك ‖ متروكیت ، بطالق ‖ آزالمه ، اكسیلمه ، صرف وخرج ، سوروم

Ab-gängig (ـتـ ص) (21) سوروملی رواجلی ، مقبول ‖ نادر اسكی ، موده‌سی كچمش .

Ab-geben (ـتـ فع متع) l. (21) (sép.) ویرمك ، ترك وتسلیم ایتمك ‖ Gepäck— واپور ویا شمندوفرله یوك واشیا تسلیم ایتمك ‖ الیدیله تسلیم ایتمك ‖ seine Meinung über et. (بر شیئه دائر) فكر ویرمك : سویلمك ، بیان رأی ایتمك ‖ حواله ایتمك ، ترك ایتمك — sich اوغراشمق ، قاریشمق ، مشغول اولمق .

Ab-gefeimt (ـتـ ص) (21) حیله ، خدعه ودسیسه‌لو .

Ab-gehen (ـتـ فع لا ـ) s (21) (sép.) كیتمك ‖ (واپور حقنده) حركت ایتمك ، قالقمق ‖ وفات ایتمك ‖ Auf-und ab-gehen كیدوب كلمك ‖ ab-und zu-gehen آشاغی یوقاری كزنمك ‖ مفارقت ایتمك ، آیرلمق ، استعفاسنی آلمق ، برمأموریتدن ویاخود عسكرلكدن چیقمق ‖ (طریق حقنده) آیرلمق ، صاپمق ‖ (مسافه حقنده) اولچلمك .

Ab-gelebt (ـتـ ص) (21) اختیارلمش ، قوجه‌مش ، هرم .

Ab-gelegen (ـتـ ص) (21) اوزاق ، بعید ، ‖ مطلق ، مجرد ، یالكز ، منزوی .

Ab-gelegenheit (ـتـ امؤ) (49) (sans pl.) تجرد ، اوزاقلق ، مباعدت ‖ یالكزلق ، انزوا .

Ab-gemessenheit (ـتـ امؤ) (49) (sans pl.) (انسانیتدن بحث اولندقده) احتراز ، احتیاط ، تیقظ ‖ (اشیادن بحث اولندقده) صحت تامه ، دقت ، تمیز ، اختصار ، ایجاز .

Ab-geneigt-heit (ـتـ امؤ) (49) (sans pl.) نفرت ، استكراه ‖ مباعدت ، عدم میل .

Ab-geordnete(r) (ـتـ ام) (52) ویاخود **Ab-geordnete** (امؤ) b. (21) مرسول ، منتخب ‖ مبعوث ، مرخص . ‖ —nhaus مجلس مبعوثان ، پارلمنتو .

Ab-gesandte(r) (ـتـ ام) (52) ، **Ab-gesandte** (امؤ) b. (21) بر فكر ومقصد خصوصیه‌یه كوندریلان كیمسه ‖ مبعوث ، مرخص ‖ (بعضا) سفیر .

Ab-geschieden (ـتـ ص) (21) منزوی ، یالكز ، مجرد ، تك وتنها ‖ آیرلمش ‖ (ع) متقاعد .

Ab-geschliffen (ـتـ ص) b., c. (21) مراجعت **Ab-schleifen**.

Ab-geschmackt (ـتـ ص) b., c. (21) طاتسز ، لذتسز ، ‖ ظرافتسز ، لطافتسز ‖ طادی قاچمش ، طادسز طوزسز .

Ab-gestanden (ـتـ ص) b., c. (21) قوجه‌مش اختیارلمش ‖ چوق طورمش ، بایمش ، بیات .

Ab-gespannt (ـتـ ص) (21) زیاده یورلمش ، كوج وقوتدن دوشمش ‖ ضعیف .

Ab-gestorben (ـتـ ص) b. (21) مراجعت : **Ab-sterben**

Ab-gewöhnen (ـتـ فع متع) a. (21) (sép.) آیرلمق برخوی ویا عادتدن كیورمك ، تبدیل طبیعت ایتدیرمك ‖ (فع مطا) —sich برعادت ویا طبیعتدن واز كچمك .

Ab-gießen (ـتـ فع متع) c. (21) (sép.) قضله‌سی دوكمك ، جریان ایتدیرمك ‖ (سبزه‌واتك دروننده خاشلاندیغی صویی) دوكمك ‖ (صنع) قالبه دوكمك .

Ab-gleichen (ـتـ فع متع) u. (21) (sép.) مساوی قیلمق ، دوزلتمك ‖ مقایسه وموازنه ایتمك ، قارشولشدیرمق .

Ab-gleiten (ـتـ فع لا ـ) u. (20) وبعضا b. (21) (sép.) قایمق

Ab-gott (ـَـٓ ام) (25) صنم ، بت ، اله ، معبود اتخاذ اولنان رسم ويا هيكل .

Ab-götterei (ـُـَـٓ امؤ) (49) بت پرستلك ، عبادت اصنام .

Ab-graben (ـَـَـٓ فعمتع) r. (21) (*sép.*) قازه‌رق تسويه وتنزيل ايتمك ‖ اوفق خندقلر حفريله تارلالرك حدودينى كوسترمك وتحديد ايتمك .

Ab-grämen (ـَـَـٓ فعمصا) a. (21) (*sép.*) — sich كدر وتأسف وكندوينى خراب وپريشان ، هلاك ايتمك ، بوصورتله هلاك اولمق .

Ab-grenzen (ـَـَـٓ فعمتع) c. (21) (*sép.*) تحديد ايتمك ، آيرمق تفريق ايتمك ‖ حدود چكمك .

Ab-grund (ـَـٓ ام) (31) ورطه ، فلاكت ‖ حفره ، كرداب اوچوروم ‖ پك زياده مصرفلو ، باتاق ‖ مخاطره ، خرابيت ‖ نكبت .

Ab-gürten (ـَـَـٓ فعمتع) b. (21) (*sép.*) (قليچ قايشنى) چوزمك ، (قلنچى) چيقارمق ، ein Pferd — (باركيرك قولانى) چوزمك ويا كوشتمك .

Ab-guß (ـَـٓ ام) (2) دوكمه . قالبه دوكوم .

Ab-hacken (ـَـَـٓ فعمتع) a. (21) (*sép.*) قييق ، كسمك طوغرامق ، آيرمق ، پارچه پارچه كسمك .

Ab-haken (ـَـَـٓ فعمتع) a. (21) (*sép.*) برشيئك قوپچه . طوقه وياخود چنكالى چوزمك وياچيقارمق .

Ab-halten (ـَـَـٓ فعمتع) p. (21) (*sép.*) برينى برشيدن اوزاق طوتمق ، كيرو طوتمق ‖ تعويق وتأخير ايتمك ، منع ويساغ ايتمك (ايش حقنده) آلى قومق ‖ تعجيز ايتمك ‖ eine Rede — بر نطق ايراد ايتمك ، eine Parade — بر رسم كچيدى قبول ايتمك ، آلمق ‖ (بحـ) vom Lande — آچيقده تچور آتمق .

Ab-handeln (ـَـَـٓ فعمتع) a. (21) (*sép.*) مباحثه ، مذاكره ايتمك ، برشيئه دائر قونوشمق ‖ كرك شفاها وكرك قلماً برشيئه مخابره ومقاوله ايتمك ‖ معاهده ايتمك ‖ بازارلق ايتمك .

Ab-handen (ـَـٓ حا وصـ) b. (24) — kommen غائب وضايع اولمق ‖ محو وزائل اولمق .

Ab-hang (ـَـٓ ام) (31) صرت ، يماج (معما) سقف ‖ (جغـ) ورسان ‖ (شمندوفر حقنده) رامپه ‖ (ع) استحكامده شيو .

Ab-hängen (ـَـَـٓ فعمتع) a. (21) (*sép.*) آصيلدن اينديرمك ‖ چيقارمق ‖ (ع) (عسكر حقنده) چانطه وقشلارينى چيقارمق .

Ab-hängig (ـَـَـٓ صد) b. c. (24) (اراضى حقنده) ميللو ، يقوشلى ‖ machen — سطح مائل اوله‌رق بنا انشا ايتمك ‖ (مجا) تابع ، منوط ، متوقف ، باغلى ‖ (غرامر) مضاف ، مفعول . (جمله حقنده) متبوع ، جمله جمل ، اضافيه .

Ab-hängigkeit (ـَـَـَـٓ امؤ) (49) مائللك ، يوقوشلق ‖ مربوطيت ، متبوعيت ، باغلولق ، وابسته‌لك .

Ab-härten (ـَـَـٓ فعمتع) b. c. (21) (*sép.*) سرتلشدرمك ، قاتيلشديرمق .

Ab-hauen (ـَـَـٓ فعمتع) g. (20) كسوب وياقيروب دوشورمك ، قطع ايتمك ‖ (باغجو) برآغاجك دالنى ، كودهسنه يقين كسمك ، بودامق

Ab-heben (ـَـَـٓ فعمتع) h. (21) (*sép.*) قالديرمق ، لغو وفسخ ايتمك ‖ (سفره حقنده) يمك طاقملرينى وسفره متعلقاتنى قالديرمق . ‖ (اسقامبيل اويوننده) قوز ايله ديكرينك بركاغدينى آلمق ‖ اويون كاغدلرينى كسمك ، ايكيه آيرمق .

Ab-helfen (ـَـَـٓ فعمتع) d. (21) (*sép.*) ياردم واعانه ايتمك ‖ (فعلا +) J-m von et. — برينى برشيدن قورتارمق ، خلاص ايتمك ‖ برشى احيا ايتمك ، تصحيح وتنظيم ايتمك .

Ab-hetzen (ـَـَـٓ فعمتع) c. (21) (آو حقنده) صيقشدرمق ، قوغاليه‌رق صيقشدرمق ‖ (مجا) قوشدره قوشديره يورمق .

Ab-hilfe (ـَـَـٓ امؤ) (52) = Ab-hülfe .

Ab-hobeln (ـَـَـٓ فعمتع) رنده‌لمك ، رنده‌دن كچورمك (مجا) برينى اصلاح وتربيه ايتمك ‖ (فعمطا) sich — يونتولمق ‖ (مجا) تمدن ايتمك ، مدنيته كيرمك .

Ab-holen (ـَـَـٓ فعمتع) a. (21) (*sép.*) برشيئى كيدوب بريردن آلمق ، اخذ ايتمك lassen — صاتون آلنان برشيئى وياخود على العموم برشيئى بريدى واسطه‌سيله كتورتمك ، آلديرمق .

Ab-hören (ـَـَـٓ فعمتع) a. (21) (*sép.*) برينك سوزندن برشى آلمق ، اوكرنمك ، بومقصدله برينك لقردى‌سنه دقت ايتمك ‖ (محكمه‌جه) شاهدلره ايراد سؤال ايله آنلرى سويلتمك . استنطاق ايتمك ‖ مكتبده برشاكرده ازبرلديكى شيئى اوقودوب دكلمك .

Ab-hülfe (ـَـَـٓ امؤ) (52) واسطه ، چاره ‖ دوا ، علاج ‖ امداد .

Ab-irren (ـَـَـٓ فعلا ـ) a. (25) (*sép.*) يولنى غائب ايتمك ، غائب اولمق .

Abiturient (ـَـَـَـَـٓ ام) (11) [لاتينجه] مكتب اعداديك تكميل صنفلرنده بالتحصيل مدت تحصيليه‌سنى اكمال ايدن . Abiturienten... (ـَـَـَـَـَـٓ...) examen — مكاتب متوسطه‌ده اجرا قلنان خروج امتحانى ، بيوك امتحان .

Ab-jagen (ـَـَـٓ فعمتع) a. (21) (*sép.*) مثلا (باركير حقنده استعمال اولندقده) باركيرى قوشديره قوشديره يورمق ، كوبكلتمك ‖ (فعلا +) آوه ختام ويرمك ‖ sich — (فعمط) آوه دورماسز قالق ، كندوينى پك زياده يورمق .

Ab-kanzeln (ـَـَـٓ فعمتع) a. (21) (*sép.*) واعظ وديپلوماتلره مخصوص منبر ، كرسى وياصدردن برشى نشر واعلان ياخود تكدير ، تقبيح ومناقشه ايتمك ‖ (مجا) باش آغريتمق ، جان صيقمق ، ديكلتمك .

Ab-karten (ـَـَـٓ فعمتع) b. (21) (*sép.*) بر پلان قورمق ، حيله ودسيسه ترتيب ايتمك ‖ Ab-gekarteter Handel = كيزلو ترتيب ، پلان .

Ab-kaufen (ـَـَـٓ فعمتع) a. (21) (*sép.*) برندن برشى صاتون آلمق ‖ sich von einer Strafe — (فعمطا) پاره‌يى ويروب برمجازاتدن قورتلمق ، جزاى نقدى ويرمك .

Ab-kehren (ـَـَـٓ فعمتع) a. (21) (*sép.*) سيلمك سوپورمك ‖ تميزلمك ‖ دوندرمك ، يوزچويرتمك ‖ (مجا) وازكچيرمك . آليقومق .

Ab-klatschen (ـَـَـٓ فعمتع) a. (21) (*sép*) (مطبعه) (مرتب حقنده) برصحيفه‌نك قالبنى آلمق ، باصمق ، قليشه آلمق ‖ (فعلا ـ) كورولتى پاتردى وشماته ايله آلت ايتمك ، مات ايتمك ‖ شاقلاتمق ‖ sich — (فعمطا) كوه‌زه‌لك ايتمك ، يوره‌كى بوشالتمق ‖ چوق سويلمك ، چكه ييالمق ‖ سوزيله اكلامق .

آقتمق، بوشالتمق || (آلیش ویریشده) بیع ایتمك || فیئاتدن براز تنزیل ایتمك ، اوجوزیه ویرمك || ترك وحواله ایتمك ، براقمق || (فع لا +) كسلمك ، بیتمك || تسلیم ، تابع ، راضی اولمق || برشیدن قطع علاقه ، فراغت ایتمك .

Ab-lauern (ـَـُـَ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) كوزلمك ، بكلمك ، انتظار ایتمك || جاسوسلق ایتمك .

Ab-laufen (ـَـُـَ فعلا-) e. ㉑ (*sép.*) (قوشهرق) اشاغی ایتمك || (die Treppen) auf und ablaufen اینوب چیقمق ، ab-und zu-laufen كیدوب كلمك || (مجا) صاومق ، —lassen بالتقریت باشدن صاومق، دفع ایتمك ، تزاكتله قوومق || (مایعات حقنده) آقوب توكنمك ، جریان ایتمك ، سیلان ایتمك || (وقت حقنده) مرور ایتمك ، منقضی اولمق، بیتمك || نهایته واصل اولمق seine Uhr ist abgelaufen ساعتنك حركت رقاصهسی ختام بولدی، ساعتی ایشلیوب حركت رقاصهیی اتمام ایتدی. (مج) نفسی توكندی || (یول حقنده) آیرلمق . hier läuft ein Weg von der Chaussee ab بوراده شوسهدن بر یول آیریلور . || (فعمتع) برمسافهیی نهایتنه دكین قوشمق ویاخود باركیرله نهایتنه دكین قطع ایتمك || چكنیه چكنیه اشندیرمق، اسكیتمك || (فع معطا) sich — قوشهقوشه یورلمق ، بیتمك . || — die Läden تكمیل دكان ومغازهلری طولاشمق ، اراشدیرمق .

Ab-lauten (ـَـُـَ فعمتع) b. ㉑ (*sép.*) برصوت ویا حركهنك صداسنی تبدیل وتحویل، تعدیل ایتمك .

Ab-läuten (ـَـُـَ فعمتع) b. ㉑ (*sép.*) كلیسالرده كرك برینك وفاتنی وكرك یومی اوقات معینهٔ سائرهیی اعلان ایتمك اوزره چاك چالمق .

Ab-leben (ـَـُـَ) a. ㉑ (*sép.*) (sich) (فع معطا) (وقتدن بحث اولندقده) بیتمك ، توكنمك ، ختام ونهایت بولمق (اشخاص حقنده) دوشمك، خرابه یوزطوتمق ، خراب وهلاك اولمق، تلف اولمق || صولمق، بوزلمق، فنالشمق || (فع لا —) اولمك ، وفات ایتمك .

Ab-lecken (ـَـُـَ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) یلامق || (فعلا-) آقمق .

Ab-legen (ـَـُـَ فعمتع)(البسه حقنده) a. ㉑ (*sép.*) چیقارمق، (سلاحی) یره قویمق، چیقارمق || (مجا) die Kinderschuhe— چوجقلقدن چیقمق، صباوتدن شبابته داخل اولمق || ترك ایتمك، براقمق. — einen Eid یمین ایتمك || حساب ویرمك || (فع لا +) طوغورمق، وضع حمل ایتمك ، یاورولمق، یومورطلمق .

Ab-leger (ـَـُـَ ام) a. ㊵ (باغچو) كوكندن كسلمكسزین یره طالدیروب بو وجهله اورهدیلان دال، طالدیرمه || آنا قوغانندن آیریلان ودیكر قوغانده یرلشان آری سوریسی.

Ab-lehnen (ـَـُـَ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) برشیء دوندرمك ، چویرمك || (مجا) رد ایتمك ، قبول ایتمامك ، كیرو كوندرمك || برمحكمهنك برحاكم ویا شاهدی قبول ایتمامك .

Ab-leiten (ـَـُـَ فعمتع) b. ㉑ (*sép.*) صاپدیرمق، چویرمك ، دوندرمك، بشقه طرفه توجیه ایتمك ، (نهرحقنده) برنهرك صوینی آخر برمحله ویا قناله چویرمك، آقلمق، بوشالتمق || اصلنه ارجاع ایتمك || (غرا) بركلمهدن آخر بركلمه اشتقاق ایتدیرمك .

Ab-leiter (ـَـُـَ ام) a. ㊵ (حكم) —der Elektrizität ناقل، || (طب) بدنك برمحلنده اولان التهابی دفع ایدر مصرف .

Ableitungs"... (ـَـُـَ...) [Ableiten] —tabelle (ا مؤ) (غرا) اشتقاق جدولی || (احوال خصوصیهده) (ع) —angriff (ا م) دشمنك نظردقتنی آخر برمحله جلب ایتمك، وهجوم حقیقتك اجراسی متصور نقطهیی كندوسنه بیلدیرمامك

Ab-kleiden (ـَـُـَ فعمتع) b. ㉑ (*sép.*) ستر ایتمك ، (معما) اوفق ویا خفیف بر دیوار ایله برمحلی قپاتمق ، اخفا ایتمك ، براوطه ویا ابنیه داخلنده بریری بولمك، آیرمق .

Ab-knallen (ـَـُـَ فع لا —) a. ㉑ (*sép.*) چاتلامق ، پاطلامق ، شاقلتمق || (فع متع) (تفنك حقنده) برتفنكی پاطلاتمق ، بوشالتمق ، آتشلمك .

Ab-kochen (ـَـُـَ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) طبخ ایتمك ، || (ع) ویا مانوره محاربه اثناسنده یمك پشورمك .

Ab-kommandi(e)ren a. ㉑ (*sép.*) (ـَـُـَـَ فع متع) عزل ایتمك ، عزل وجلب ایتمك || (ع) افراز ایتمك ، مأموراً آخر برمحله (كرك موقتاً ویا دائمی) كوندرمك ، Ab-kommandirt (اسم مفعول وصفت) ㉑ (ع) معزول || بالمأموریه برمحله تعیین ، اعزام ، افراز اولنمش ، نصب اولنمش .

Ab-kommen (ـَـُـَ فع لا —) c. ㉛ (*sép.*) اوزاقلاشمق ، مباعدت ایتمك || انفصال ایتمك، آیرلمق || (یول حقنده) vom Wege— یولنی غائب ایتمك ، شاشیرمق || (نطق ایرادی اثناسنده) بشقه شیدن بحث ایتمك ، صددك خارجنه چیقمق || برشیدن اوجوز قورتیله بیلمك || قاچمق ، یقایی قورتارمق || (ع) (انداخت اثناسنده) آتش ایتدكده نشان خطنك هدف اوزرنده (هرقنغی) برنقطهیه تصادف ایتمسی || (— Gut) تتكی چكوبده آتش ایدلدكدنصكره خط نشانی ینه (مسافات مختلفهیه كوره) اولجه توجیه اولنان نقطهٔ نشان اوزرنده بولندیره بیلمك ، (عكس تقدیرده) — rechts ویاخود — links یعنی خط نشانك آتش ایدلدكدنصكره اولجه اوزرینه نشان آلنان نقطه اوزرنده بولنمیوبده صاغنده ویا صولنده بولنمسی، (انحراف) .

Ab-kommenschaft (ـَـُـَ امؤ) ㊵ (*sans pl.*) نسل، ذریت || احفاد .

Ab-köpfen (ـَـُـَ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) باشنی كسمك، || (باغچو) آغاج، فدان ویا سائرهنك باشلرینی، اوجلرینی كسمك ویا قیرپمق ، قوپارمق .

Ab-koppeln (ـَـُـَ فعل متع) a. ㉑ (*sép.*) (آوجیلقده) آوكوپكلرینك طاسمهلرینی چوزوب صالیویرمك .

Ab-kratzen (ـَـُـَ فع متع) c. ㉑ قازییهرق چیقارمق ، قازیمق ، طیرمالامق .

Ab-kühlen (ـَـُـَ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) صوغوتمق، سرینلتمك || ترینی قوروتمق || — sich (فع معطا) كندوسی سیلمك ، قورولتمق، سرینلمك ، سیلنمك ، ترینی قوروتمق .

Ab-kürzen (ـَـُـَ فع متع) c. ㉑ (*sép.*) اختصار ایتمك ، قیصالتمق || (حسابده) برعددی اختصار ایتمك ، آزالتمق، تقلیل وتنزیل ایتمك .

Ab-laden (ـَـُـَ فع متع وفع لا +) r. ㉚ (*sép.*) بوشالتمق، تخلیه ایتمك، چیقارمق، اخراج ایتمك || یولده ایندیرمك.

Ab-lader (ـَـُـَ ام) a. ㊵ یوك چیقاران ، ایندیرن.

Ab-laß (ـَـُـَ ام) ㉛ (مایعات حقنده) آقیتمق، صالیویرمك، سزدرمق || (قتولك مذهبنجه) قصور وكناهلرك عفو ومسامحهسی || كرك پاپا ویا وكالةً دیكر پاپاسلرك ویردكلری عفو ذنوب.

Ab-lassen (ـَـُـَ فعمتع) p. ㉚ (*sép.*) ترك واعاده ایتمك ، بردها تصاحب ایتمامك || برشیدن ال چكمك ، صالیویرمك ، قویوویرمك || Jemandem Blut— قان آلمق || (مكتوب حقنده) ارسال واسرا ایتمك ، تودیع ایتمك || یوله چیقارمق || (كمی حقنده) بركمییی قیزاقدن صویه ایندیرمك || (مایعات حقنده) فوچی وسائرهدن

اوزره موضعنك هرقنقى بر نقطه‌سنه قصداً وعمداً اجرا قلنان شبوم‌سنى، شبوم غيرحقيق، Stange — (ا مؤ) براطوتر صيريغى .

Ab-lenkbar (صفت ص) b. (21) تبديل وتعديل اولنه‌بيلور || چوريلور ، دونديريلوب ، صاپديريله‌بيلور ، قانديريله‌بيلور || صورت وقالب آخره قونيله‌بيلور .

Ab-lenken (صفت فع متع) a. (21) (sép.) چويرمك ، صاپدرمق ، چويره‌بيلمك ، آييره‌بيلمك .

Ab-lernen (صفت فع متع) a. (21) (sép.) ايشيده‌رك ، باقه‌رق ويا كوره‌رك برشيئى اوكرنمك .

Ab-lesen (صفت فع متع) l. (20) (sép.) يازلش بر صحيفه ، برشيئى ، شعر وسائره‌يى اوقومق || جهراً اوقومق .

Ab-leugnen (صفت فع متع) a. (21) (sép.) انكار ايتمك .

Ab-liefern (صفت فع متع) a. (21) (sép.) تسليم ايتمك ، ويرمك || ترك ايتمك ، براقمق || تدارك ايتمك .

Ab-listen (صفت فع متع) b. (21) (sép.) حيله وقورنازلقله برندن برشى آلمق ، قوپارمق .

Ab-locken (صفت فع متع) a. (21) (sép.) دسيسه وخدعه ايله برندن برشى آشرمق ، مداهنه ايله ايدنمك ، طولاندرمق ، چكمك .

Ab-lohnen (صفت فع متع) a. (21) (sép.) برينك مطلوباتنى ، آيلق ، كوندلك ويا هفته‌لغنى ويرمك .

Ab-lösen (صفت فع متع) c. (21) (sép.) آييرمق ، قوپارمق ، چيقارمق || (جرا) براعضاىي كسمك || قورتارمق ، برتعهددن تخليص ايتمك || قالدرمق ، رفع ايتمك || (ع) قره‌غول ، نوبتجى‌يى دكشدرمك .

Ab-lösung (صفت امؤ) (49) (حقوق) ديت ، جزاى نقدى || (ع) اسكى پوسته ، قره‌غول ويا نوبتجى‌يى دكشديريجى اولان پوسته ، قره‌غول ، ويا نوبتجى .

Ab-machen (صفت فع متع) a. (21) (sép.) چيقارمق ، آلمق || بايمق ، تمام قيلمق ، رسيدهٔ ختام ايتمك || بولنه‌قومق || مختلف فيه اولان برحسابى تسويه ايتمك || das ist abgemacht بو (ايش)... اولوب بتدى || اويوشدرمق .

Ab-magern (صفت فع لا) a. (21) (sép.) ضعيفلمق ، قوتدن دوشمك || (فع متع) ضعيفلتمك ، قوتدن دوشورمك .

Ab-malen (صفت فع متع) a. (21) (sép.) ترسيم ايتمك ، بركسه‌نك رسمنى يايمق || تقويه ايتمك ، بورسمك عيننى آلمق || (مجا) تصوير وتعريف ايتمك .

Ab-marsch (صفت ا م) (31) حركت ، يوله چيقمق || (ع) برمحلدن حركت ايديش ، يوله چيقش || عزيمت || چكيليش .

Ab-marschi(e)ren (صفت فع لا) a (21) (sép.) (ع) حركت ايتمك ، يوله چيقمق || عزيمت ايتمك || چكلمك .

Ab-matten (صفت فع متع وفع مطا) b. (21) (sép.) يورمق (يورلمق) || (معد) (الاوتجيلقده) جلامسز ، صولوق وطونوق ايتمك .

Ab-melden (صفت فع متع) b. (21) (sép.) اوتجه ويريلان امرى وايديلان سپارشى فسخ وابطال ايتمك || (ع) برمحل ويا مأموريت آخره تعيين قلنان كمسه طرفندن مرجعنه اورادن مفارقت ومساعدت ايده‌جكنه دائر كرك تحريراً وكرك شفاهاً وفقط رسماً بيلديرمك ، عرض ايتمك .

Ab-messen (صفت فع متع) m. (31) (sép.) اولچمك ايله حبوبات ومشروبات ومأكولاتى اولچمك وياخود مقياسله طول ويا ابعاد سائره‌يى مساحه ايتمك || حركت ايتمكده اولان برجسمك سرعت ووزننى اولچمك ، بولمق || برينك كلامنى اولچمك يعنى تقدير ايتمك ، يوقلمق ، وزن ايتمك || (بر فكر حقنده) حكم وقرار ويرمك || روحلى درجه ايله تسويه ايتمك .

Ab-miethen (صفت فع متع) b. (21) (sép.) كرايه ويرمك ، ايجار ايتمك || كرا ايله طوتمق ، استيجار ايتمك ، كرالمق .

Ab-miether (صفت ا م) a. (30) كراجى || مستأجر .

Ab-modeln (صفت فع متع) a. (21) (sép.) مودلنى آلمق ، شكلنى چيقارمق ، قالبنى چيقارمق ، قالبه دوكمك .

Ab-mucken (صفت فع متع) a. (21) (sép.) كيزلوجه اولدرمك ، قتل وتلف ايتمك || (مجا) برشيئى برينه اوطورتمق ، قويمق .

Ab-müden (صفت فع متع ، فع مطا) b. (21) (sép.) يورمق ، يورلمق ، حالدن دوشورمك ، حالدن دوشمك .

Ab-nahme (صفت امؤ) (52) آشاغى آلمه ، تنزيل ايتمه ، ايندیرمه || چيقارمه || (جرا) كسمه ، قطع ايتمه ، آلمه || آزالمه ، خفيفلمه || رسوم ، ويركو || (صو حقنده) ايتمه ، آزالمه ، چكلمه ، تناقص || زوال ، انحطاط || (قوزمو) آيك بدر حالندن هلال حالنه كچمسى || خط استواى سماوى‌يه اولان ميلك ازالمسى .

Ab-nehmen (صفت فع متع) b. (30) (sép.) آلمق ، ضبط ايتمك ، چيقارمق || طرح وتنزيل ايتمك ، آزالتمق || (سفره وسائره حقنده) قالدرمق || (جرا) براعضاىي قطع ايتمك ، آلمق ، چيقارمق || (فع لا +) آزالمق ، اكسلمك || ضعيفلمك || زواله يوز طوتمق .

Ab-neigung (صفت امؤ) (49) اوزاقلشمه ، انحراف || اكراه ونفرت || واز كچمه .

Ab-nöthigen (صفت فع متع) a. (21) (sép.) جبراً آلمق ، تركه مجبور ايتمك .

Ab-nutzen (صفت فع متع) c. (21) (sép.) صرف واستهلاك ايتمك ، خراب ايتمك ، اسكيتمك .

Abonni(e)ren (صفت فع لا +) (— sich فع مطا) a. (21) آبونه اولمق ، آبونه‌لنمق .

Ab-ordnen (صفت فع متع) a. (21) (sép) مبعوث مرخص تعيين وارسال ايتمك || توكيل ايتمك ، مرخص ومأمور تعيين ايتمك || حواله ايتمك || قرار وترتيب وتنظيمات اوليه‌يى قطع ايتمك .

Ab-ort (صفت ا م) (38) خلا ، آياق يولى ، ابدستخانه .

Ab-packen (صفت فع متع) a. (21) (sép) (برعربه ويايوك باركيرينك يوكنى) ايندرمك ، يوكى بوشالتمق ، حموله‌يى آلمق ، چيقارمق .

Ab-passen (صفت فع متع) c. (21) (sép.) (البسه حقنده) وجوده كوره اويدرمق : abgepaßtes Kleid وجوده كوره ياپيلان ، اولان البسه || (مجا) كوزتمك ، بكلمك ، فرصت بكلمك .

Ab-patrouilli(e)ren (صفت فع متع) برموقعده طولاشمق وتحرى ، تجسس ايتمك || (ع) برمحل ، موضعى كشف ايتمك ، تحرى وتجسس ايتمك ، كشافلق خدمتنى ايفا ايتمك .

Ab-pflücken (صفت فع متع) a. (21) (sép.) ميوه وچيچك وسائره قوپارمق وطوپلامق .

Ab-plagen (صفت فع متع) a. (21) (sép.) معذب ايتمك ، اذيت ويرمك || راحتسز ايتمك ، تعجيز ايتمك || sich — (فع مطا) يورلمق ، معذب وراحتسز اولمق .

Ab-platten (سنت فعمتعد) b. ㉑ (*sép.*) یاصیلاتمق، یاصی ایتمك ‖ (تا طب) (حیوانات حقنده) آلچق، یاصیق، بودور ‖ (طب) سرعت طبیعیه‌سندن اشاغی اوران نبض، نبض هابط .

Ab-prallen (سنت فعلا —) a. ㉑ (*sép.*) فیرلامق، صیچرامق، فیشقرمق، فوران وانفجار ایتمك .

Ab-protzen (سنت فعمتعد) (ع) c. ㉑ (*sép.*) طوپچینك طوپ ایندیرمسی، طوپی قباقلودن آیرمق .

Ab-putzen (سنت) c. ㉑ (*sép.*) سیلمك، سوپورمك، توز وچامورینی کیدرمك ‖ تمیزلمك، یقامق ‖ (ابنیه حقنده) بویامق وصیوامقله نظیف برحاله کتورمك ‖ (عمو) برینه چیقشمق توبیخ ایتمك، آزارلمق .

Ab-quetschen (سنت فعمتعد) a. c. ㉑ (*sép.*) ازەرك قوپارمق .

Abraham (سـ اخام) ㊷ ابراهیم (علیه السلام) ‖ (ع) Schoß ‑ — اثنای حربده مهم وامین حاکم ونظارتلی نقطه، تپه، موقع .

Ab-rathen (سنت فعمتعد) p. ㉑ (*sép.*) برشیئی یاپمامق اوزره نصیحت ویرمك، واز کچیرمك ‖ ممانعت ایتمك ‖ اکلامق، کشف واستخراج ایتمك .

Ab-raum (سنت ام) ㉞ (معما) (جمسز) ییقینتی، ییقینتی طوپراق مولوز وسائره، انقاض .

Ab-räumen (سنت) a. ㉑ (*sép.*) تخلیه ایتمك ‖ (معما) مولوز ییقینتی وانقاضی قالدیرمق نقل ایتمك ‖ بوش بریر وجوده کتوره بیلمك اوزره تخلیه ایتمك، اشیا وسائره‌یی آخر برمحله نقل ایتمك .

Ab-rechnen (سنت فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) حسابه داخل ایتمامك، برابر صایمامق، طرح وتنزیل ایتمك، برمبلغ ویا حسابدن برمقدارینی چیقارمق ‖ (تجا) Tara — (اشیا ومواد تجاریه‌نك ثقلت وجنس ونوع والحاصل مقدارنجه نقصان ویا فضله‌سی حساب ایتمك) طره‌سنی آلمق ‖ محسوب ایتمك ‖ ایدیلان برحسابی بتورمك ‖ (فعلا +) تأدیهٔ دیون ایتمك .

Ab-rede (سنت امؤ) ㊻ سوزلشمه، موافقت، اویوشمه ‖ اختلاف ومنازعه ‖ انکار ورد ایتمه .

Ab-reiben (سنت فعمتعد) b. ㉑ (*sép.*) سورته‌رك برشیئی کیدرمك، چیقارمق ویا اکسیلتمك ‖ سیلمك، جلالمق، تمیزلمك .

Ab-reisen (سنت فعلا —) a. ㉑ (*sép.*) یوله، سیاحته چیقمق، حرکت ایتمك .

Ab-reißen (سنت فعمتعد) u. ㉚ (*sép.*) ییرتمق، قوپارمق، چکوب چیقارمق ‖ ییقمق ‖ — sich (فعمطا) آیرلمق، مفارقت ایتمك ‖ (فعلا —) قیرلمق ‖ یوزلشمق، قطع علاقه ایتمك .

Ab-richten (سنت فعمتعد) b. ㉑ (*sép.*) (حیوانات حقنده) تربیه ایتمك ‖ (اشیا حقنده) یوله کتیرمك، قیلق وقیافت ویرمك .

Ab-riß (سنت ام) ㉝ پلان، رسم ‖ مسوده اوله‌رق یالکز متصور اولان برشیئك صورتی، مسوده ‖ (بر اثردن بحث اولندقده) زبده، مجمل، خلاصه، تلخیص .

Ab-rücken (سنت فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) تبعید ایتمك، اوزاقلشدرمق، چکمك، ایتمك ‖ (فعلا —) حرکت ایتمك، کیتمك ‖ (ع) تعلیم، مانوره ویا محاربه‌نك ختامندنصکره قشله، قوناق ویا قرارکاهه کیتمك، عودت ایتمك ‖ چکلمك، کذلك بالعکس تعلیم ویا سائر حرکات عسکریه اجراسیچون قشله ویا قوناقدن حرکت ایتمك .

Ab-rufen (سنت فعمتعد) q. ㉑ (*sép.*) چاغرمق، جلب ایتمك، کیرو آلمق ‖ یوکسك صدا ایله باغروب چاغیره‌رق اعلان ایتمك ‖ — sich (فعمطا) باغیره‌رق، چاغیره‌رق کندوینی یورمق .

Ab-runden (سنت فعمتعد) b. ㉑ (*sép.*) مدورقیلمق، یوارلاق یاپمق ‖ (برعباره‌یی) تزیین وتوسیع ایتمك ‖ (موسیقی) آهنکی دوزه‌نه قومق .

Ab-rüsten (سنت فعمتعد) b. ㉑ (*sép.*) (معما) قله‌ویاکمی انشاسی ایچون یوشکده اولان قالبلری ویاخود تقاشلرك قوردوقلری اسکله‌یی سوکمك، بوزمق ‖ (بحر) کمینك آرمه وتجهیزات سائره‌سی، مالزمهٔ مختلفه‌سنی آلمق ‖ سفر برحالنه وضع اولنان جاردوی بتکرار حال حضریه وضع ایتمك .

Ab-rutschen (سنت فعلا —) a. ㉑ (*sép.*) قایمق ‖ (عمو) صاوشمق، باصمق .

Ab-sagen (سنت فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) برکمسه‌یه برشیئك فیمابعد وقوعبولمیه‌جغنی سویلمك ‖ منع ایتمك ‖ برسوزی، سپارشی کیرو آلمق ‖ (فعل لا +) واز کچمك، صرف نظر ایتمك .

Ab-satteln (سنت فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) بارکیر ویادیکر بربیوك حیوانك اکر ویاسمرینی آلمق .

Ab-satz (سنت ام) ㉑ براقمه، قومه ‖ کسمه، آره‌لق، فاصله، تعطیل ‖ قوندوره‌اوکچه‌سی ‖ (موسیقی) اثنای تغنیده ایدیلان وقف ‖ (ع) (استحکا) قفا سطحی (شعر) دردنجی ویاآلتنجی هجادن صکره‌کی وقف، سجع .

Ab-schaben (سنت فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) قاشیمق، یولمق، بوزملك، قازیمق ‖ اککك اوست قبوغنی قازیمق، آلمق ‖ — sich (فعمطا) قازیه قازیه سورته سورته کندو تونی کیدرمك ویا درسنی صویمق .

Ab-schaffen (سنت فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) قالدرمق، فسخ ولغو ایتمك، ابطال ایتمك ‖ حذف ایتمك ‖ (اصول وقوانین حقنده) فسخ ولغو ایتمك، قالدیرمق ‖ تنزیل وتقلیل وتنقیح ایتمك ‖ خدمتجی‌یه اذن ویرمك، صالیورمك ‖ (ع) (قطعاتدن بحث اولندقده) عسکره اذن ویرمکلك .

Ab-schälen (سنت فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) برشیئك قبوق ویادریسی صویمق، بوزملك، اقشار ایتمك .

Ab-schärfen (سنت فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) سیوریلکی کسکینلکی ‖ اویون کاغدلرینی قاریشدیرورکن حیله ایتمك .

Ab-schatten (سنت فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) کولکه‌دن رسم چیقارمق ‖ رسمه کولکه ویرمك .

Ab-schätzen (سنت فعمتعد) c. ㉑ (*sép.*) تخمین وتقدیر ایتمك، دکرینی بولمق، قیأت قویمق .

Ab-schaum (سنت ام) ㉛ (*sans pl.*) کوپوك ‖ معدن بوقی، معدن جروفی .

Ab-scheu (سنت ام) ㉖ (*sans pl.*) نفرت، استکراه، دهشت .

Ab-scheulich (سنت صد) ㉑ مکروه، منفور ‖ دهشتلو

Ab-schicken (سنت فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) یوللامق،

اعزام و ارسال اتمك ، کوندرمك ، سوق اتمك || (ع) auf Kommando— یره مأمور وتعیین اتمك ، مأموراً ایصال اتمك .

Ab-schied (ـُـَ ام) (٥٥) وداع || آیرلمه || اولوم ، وفات ، ارتحال || استعفا اتمك seinen—nehmen (ع) خدمتدن ، عسکرلکدن چیقمق .

Ab-schießen (ـُـَـَ فعمتع) e. (21) (sép.) (تفنکی) آتوب بوشالتمق ، آتش اتمك || آتشله برینك براعضاسنی قوپاروب آتمق || برینی ویا برشیئی آتشله اوروب دوشورمك ، ییقمق || (ع) انداخت تعلیمنده مقش فشنك ویادانه‌یی آتوب بتورمك .

Ab-schiffen (ـُـَ فعمتع) a. (21) (sép.) کمی ایله نقل اتمك || (فعلاً ـ) بحراً حرکت اتمك ، قالقمق .

Ab-schlag (ـُـَ ام) (1) بودامه || تقلیل ، آزالتمه ، طرح وتنزیل || آشاغیلاتمه ، ایندیرمه ، اهونلتمه فیئاتی اوجوزلندیرمه || رد اتمه ، عدم قبول ، ممانعت .

Ab-schlagen (ـُـَـَ فعمتع) r. (21) (sép) بودامق || آشاغی‌یه آلمق || تخریب اتمك ، ییقمق || اعضاسنك برقسمنی کسمك || قیرمق ، ایندیرمك ، تنزیل اتمك || رد اتمك ، ممانعت اتمك || (ع) einen Sturm — دشمنك برهجوم وتعرضنی دفع اتمك || (فعلاً ـ) دوشمك || فنالشمق ، بوزلمق .

Ab-schließen (ـُـَـَ فعمتع) u. (21) (sép.) کلیدلمك || قپامق || بر اوطه‌یی ویاقپالو برمحلی پرده ، تحته حواله ، خفیف بردیوار ایله بولوب . بوصورتله کیرووده بولنان برمحلی ستر اتمك || ختام ویرمك || مقاوله ، معاهده عقد اتمك ، قونترات اتمك || sich— (فعمطا) قپانمق ، تنهاده اولمق ، انزوایه چکلمك || ختام بولمق ، بتمك .

Ab-schluß (ـُـَ ام) (٥) عقد ، قرار || نتیجه ، ختام ، سوك ، نهایت || بعد المذاکره قرارکیر اولان حکم ورأی || برمحلی ستر واحاطه‌یه مخصوص دیوار ، چیت ، حواله ویاتحته پرده || تسویهٔ حساب ، قطع محاسبه .

Ab-schneiden (ـُـَـَ فعمتع) u. (21) (sép.) کاملاً کسوب چیقارمق ، کسوب آییرمق || بیچمك || (حیوانات حقنده) کسمك ، بوغازلمق || (مجا) قطع اتمك ، کسمك ، نهایت ویرمك .

Ab-schnitt (ـُـَ ام) (٣) کسیلان ، قوپاریلان پارچه ، قوپون || (کتاب حقنده) فصل ، (حقوق کتابلرنده) بند ، ماده ، (تاریخ حقنده) دور ، قرن || (ع) منطقه .

Ab-schrecken (ـُـَـَ فعمتع) a. (21) (sép.) قورقوتمق ، جسارتنی کسر اتمك ، تخویف اتمك ، اورکوتمك || (معد) چلیك وخام تیموره صو ویرمك .

Ab-schreiben (ـُـَـَ فعمتع) v. (21) (sép.) قوپیه اتمك ، عینني یازمق || تبییض اتمك

Ab-schrift (ـُـَ امؤ) (٥) قوپیه ، عین ، صورت ، نسخهٔ ثانیه .

Ab-schütteln (ـُـَـَ فعمتع) a. (21) (sép.) صارصمق ، صاللامق ، سیلکمك ، صارصوب ، سیلکوب دوکمك ، دوشورمك .

Ab-schwächen (ـُـَـَ فعمتع وفعمطا) a. (21) (sép.) قوتدن دوشورمك || sich— قوتدن دوشمك || ein Ausdruck— برتعبیری تخفیف وتعدیل اتمك ، ملایملشدرمك .

Ab-schweifen (ـُـَـَ فعمتع) a. (21) (sép.) صویه قومق ، ایصلاتمق ، ییقامق ، صودن کچورمك ، چالقامق || (حیوانات ونباتات حقنده) صویه باصمق ، ییقامق || (فعلاً ـ) اصل واساسندن مباعدت .

Ab-schweifend (ص) (٥) صددن خارجه چیقان ، استطراد ایدیجی اولان .

Ab-schwindeln (ـُـَـَ فعمتع) a. (21) (sép) حیله وخدعه ایله برندن برشی چکمك ، آشرمق ، قوپارمق ، طولاندیرمق ، بوغمق .

Ab-segeln (ـُـَـَ فعلا ـ) a. (21) (sép) (بحر) یلکنی آچوب قالقمق || حرکت اتمك || (مجا) (عو) اولمك ، وفات اتمك ، طوپی آتمق .

Ab-sehen (ـُـَـَ فعمتع ـ) i. (21) (sép) انتظار اتمك کوزلمك ، بکلمك || (فعلاً ـ) برشیدن صرف نظر اتمك || (مجا) نظر اعتباره آلمامق ، اهمیت ویرمامك .

Ab-sein (ـُـَ فعلا) a. (١٤) (sép.) آیری اولمق ، برشیدن اوزاق اولمق || عدم مقارنت .

Ab-seits (ـُـَ حا) برطرفده ، برطرفه ، تنهاده || مضاف الیه آلور (حرجر) یانده ، قریبنده ، اوته‌سنده .

Ab-senden (ـُـَـَ فعمتع) a. (22) (sép.) کوندرمك ایصال اتمك ، یوللامك || سوق واعزام اتمك || einen Kurier— سریعاً ارسال اتمك

Ab-senker (ـُـَ ام) a. (٤٠) (زرا) طالدرمه ، طالدرمه‌نك ویردیکی فلیز .

Ab-setzen (ـُـَـَ فعمتع) e. (21) (sép.) برشیئك یرینی تبدیل اتمك ، یردن قالدیروب دیکر برمحله قومق || آتدن آرابه‌دن ایندرمك یره صاپمق || (ع) setzt ab! انداخت اثناسنده : کیرو آل ! قوماندهسی || عزل اتمك || ایندرمك .

Ab-sicht (ـُـَ امؤ) (٥٦) فکرونیت ، مرام ، مقصد ، مطلوب || قصد ، مراد .

Ab-sichtlich (ـُـَـَ ص) (21) قصدی بیله‌رك یاپیلان || (حا) بیله بیله ، عنادینه ، قصداً عمداً .

Ab-sitzen (ـُـَـَ فعلا ـ) i. (21) (sép.) یارکیردن اینمك ، یره اینمك || (فعمتع) اوطوره اوطوره برشیئی اسکیتمك ویا آشندرمق || (محبسده) وقت معینی قدر قالوب مدت محبوسیتنی بتیرمك || برشیئك نهایتنه ، صوکنه دکین اوطورمق .

Absolut (ـَـُـ ـُـ) (21) (relativ)ك مقابلی [لاتینجه] مطلق ، قطعی || (حا) مطلقا ، قطعیاً ، بهمه حال ، البته

Ab-solvi(e)ren (ـُـَـُـَ فعمتع) [لاتینجه] a. (21) تبریه ایتدرمك ، عفو اتمك || کلیساده قتولیك آیینجه کناه عفو اتمك || ختام ویرمك ، اتمام اتمك ، بتورمك || seine Studien— اتمام تحصیل اتمك

Ab-sonderlichkeit (ـُـَـُـَـَ امؤ) (٤٩) غرائب ، تحذلق ، بام بشقه حال وطور .

Ab-sondern (ـُـَـَ فعمتع) a. (21) (sép.) آییرمق || اوزاقلشدرمق || یالکز براقمق || (ع) Abgesonderter Truppentheil قطعهٔ مفرزه || sich — (فعمطا) آیرلمق ، انزوایه چکلمك ، تفرد اتمك

Ab-spannen (ـُـَـَ فعمتع) a. (21) (sép.) (حیواناتی) قوشومدن چیقارمق ، قوشومنی آچمق || (کریلمش برشیئی) کوشتمك || (طـ) Abspannendes Mittel طمار ویا سائره‌یی کوشدیجی

واسطه ، مرخی ‖ Ab-gespannt (ص) (24) یورغون .

Ab-spenstig (ىٮٮ ص) (24) قاندیریلان ، جایدیریلان ، آیارتیلان ‖ دونمش ، دونمه .

Ab-speisen (ىٮٮ فع متع) c. (21) (*sép.*) طعام ویا یم ویرمك ‖ (مجا) لاقله یملك ، لافه بوغمق . لقردی‌یه بوغه‌رق ایش بتورمك . سوزله قاندیرمق ، چکه دوکمك .

Ab-sperren (ىٮٮ فع متع) a. (21) (*sép.*) (یول حقنده) قپامق ، سد وبند ایتمك ، باغلمق ، یول کسمك مواصله‌یی تعطیل وتأخیر ایتمك ‖ (بخار حقنده) کسمك . — sich (فع مطا) انزوایه چکلمك . قپانمق .

Ab-spiegeln (ىٮٮ فع متع وفع مطا) a. (21) (*sép.*) عکس ایتدیرمك ، ضیاسنی ، عکسنی بریره دوشورمك ‖ (مجا) عکس ایتمك ، تبادر ایتمك .

Ab-spielen (ىٮٮ فع متع وفع مطا) a. (21) (*sép.*) — sich وقوعبولمق ، اولمق .

Ab-splittern (ىٮٮ فع متع) a. (21) (*sép.*) کوروالق ویاتبردی ایله چاتلاتمق ، قوپارمق ، پارچه‌لمق ، فرلاتمق ‖ (فع لا —) چاتلامق ، پارچه پارچه اولمق ، قوپمق ، فرلامق ، آیرلمق ، طارمه طاغین اولمق .

Ab-sprechen (ىٮٮ فع متع) b. (20) قبول ایتمامك ، ممانعت ایتمك ، رد ایتمك ‖ سوزینی کیرو آلمق ‖ برینی حق وصلاحیتدن محروم ایتمك ، متصرف اولدیغی مال وملکی الندن آلمق ‖ (فع لا +) برشیئه دائر بیان رأی وفکر ایتمك ‖ سویلیوب بتورمك .

Ab-sprengen (ىٮٮ فع متع) a. (21) (*sép.*) پاطلاتمق ، آتمق ، طاغتمق ، پارچه‌لمق ‖ (ع) طاغتمق ، پریشان وتارومار ایتمك ‖ (چیچك وسائره حقنده) صولایه‌رق ویا صودوکه‌رك تمیزلمك ، توز وطوپراغی کیدرمك ، صولایه‌رق تطهیر ایتمك .

Ab-springen (ىٮٮ فع لا —) a. (20) (*sép.*) آتلامق ، صچرامق ‖ صچرایه‌رق قیرلمق ویاپارچه‌لمق ، قیریلوب دوکولمك ‖ (مجا) (بر آیونه‌یی) براقمق .

Ab-sprung (ىٮٮ ام) (31) صچرامه ، خوپلامه ‖ فرق ومباینت .

Ab-spülen (ىٮٮ فع متع) a. (21) (*sép.*) یقامق ، چالقامق ، تمیزصودن کچیرمك ، غسل ایتمك ‖ سیلمك ، صو ایله تطهیر ایتمك ، یقایه‌رق کیر ، چامور ، لکه و .. الخ کیدرمك .

Ab-stammen (ىٮٮ فع لا —) a. (21) (*sép.*) تنسل ایتمك ، نسلندن ایتمك ، صویندن کلمك ‖ ... Abstammend aus ... دن کلمه ، ایتمه ، بولنمه ، مخترع ، چیقمه ‖ مشتق اولمه .

Ab-stand (ىٮٮ ام) (31) آره‌لق ، فاصله ، مسافه ‖ (مجا) اوزاقلاشمه ، تباعد ‖ فرق ومباینت ‖ واز کچمه ، فراغت وقطع علاقه ، صرفنظر .

Ab-statten (ىٮٮ فع متع) b. (21) (*sép.*) قیلمق ، ایتمك — Jemandem seinen Glückwunsch برینی تبریك ایتمك ، تسعید ایتمك ، مبارك اولسون (مبارکی) دیمك .

Ab-stäuben (ىٮٮ فع متع) a. (21) (*sép.*) توزینی سیلمك ، توزینی آلمق ویا سیلکمك ، سوپورمك .

Ab-stechen (ىٮٮ فع متع) a. (21) (*sép.*) دورتوب اولدیرمك ، دورتمك ، صاپلامق ، دورتوب آتدن آلمق ، ایندیرمك ‖ (قنال حقنده) آچمق ‖ حیواناتی کسمك یرینه شیشله دورتوب اولدیرمك ‖ (مجا) غلبه ایتمك ‖ (فع لا +) برشیئله تضادده بولنمق ، اختلاف ایتمك ، اویوشمامق ، مغایر اولمق ‖ (رسم) (الوان حقنده) یکدیکرینی طوتمامق ، اویمامق ‖ (بحر) — sich vom Lande قره دن اوزاقلاشمق ، لیمان ویا ساحلدن آچلمق .

Ab-stecher (ىٮٮ ام) a. (40) سیر وتماشا ایچون طولاشمه ، اوفق کزینتی ، تفرج ، دور ‖ هجوم ، آقین .

Ab-stecken (ىٮٮ فع متع) a. (21) (*sép*) چکمك ، چیقارمق ‖ یول اولچمك ، مساحه ایتمك ‖ یول آچمق اوزره قازیقله خط چکمك ‖ (ع) میدان حرب اوزرنده بیلنمسی لازمکلان مسافاتی مساحه ایلدکدنصکره نقراتك کوره بیله‌جکی وجهله ، دال ، اغاج ویا قازیق کبی شیلرله تثبیت واشارت ایتمك .

Ab-stehen (ىٮٮ فع لا —) t. (30) (*sép.*) آچیق طورمق ، برکیسه‌دن ویا برشیدن اوزاق طورمق ، یانه‌صوقولمامق ‖ وازکچمك ، فراغت ایتمك ‖ طوره طوره اسکیمك ، قوجه‌مق ، بیاتلامق ‖ (فع متع) دیکلمك ، آیاقده طورمق ‖ (فع مطا) — sich die Beine دیکیله دیکیله یورلمق ، باجاقاری قوپمق ، آیاقلرینه قره صو ایتمك .

Ab-steigen (ىٮٮ فع لا —) o. (30) (*sép.*) واپور ویا آرابه‌دن اینمك ، چیقمق ‖ سقوط ایتمك ‖ برسیاحتدنصکره بریتك اوینه ، یانه اینمك ، نازل اولمق ، اوراده اقامت ایتمك .

Ab-sterben (ىٮٮ فع لا —) b. (30) (*sép.*) اولوب محو اولمق ، کوکی کسلمك ، نسلی غائب اولمق ، منقرض اولمق ‖ (بر اعضانك حسندن بحث اولنده) اولمك ، صاغر اولمق ، حسی غائب ایتمك ‖ قوتدن دوشمك ‖ (مجا) محو وزائل اولمق ، فنا بولمق ، باق اولمامق .

Ab-steu-ern (ىٮٮ فع متع) a. (21) (*sép.*) (بحر) (ساحلدن) آچلمق ‖ (فع لا +) برشیدن آچلمق ، آرایه‌سی چکمك .

Ab-stielen (ىٮٮ فع متع) a. (21) (*sép.*) (زرا) (آغاج ویا اکینك) تپه‌سی کسمك ، بودامق ، اوجنی آلمق

Ab-stimmen (ىٮٮ فع متع) a. (21) (*sép.*) آرایه مراجعتله تصدیق ایتمك ، قرارلشدیرمق ، رأی طوپلامق ‖ (فع لا +) انتخاب ایچون رأی ویرمك ‖ Ab-stimmung (امؤ) (49) (امؤ) رأی وقرار ‖ حکم وانتخاب .

Ab-stoßen (ىٮٮ فع متع) p. (21) (*sép.*) ایته‌رك ویاقاقه‌رق قیرمق ، قوپارمق ، دوشورمك ‖ ایتمك ‖ یره چارپمق ‖ (مجا) دفع وطرد ایتمك ، قوغمق .

Ab-strakt (ىٮ ص) (24) [لاتینجه] معنوی ، وهم وخیال ‖ مغلق ‖ ظالغین ‖ مجرد .

Ab-strahi(e)ren (ىٮٮ فع متع) a. (21) [لاتینجه] تمییز وتفریق ایتمك ‖ تجرید ایتمك .

Ab-streichen (ىٮٮ فع متع) n. (30) (*sép.*) صیفایه‌رق قالدیرمق ، یوزمق ، قازیمق ‖ قازیغله تمیزلیوب دوزلتمك ‖ سیلمك .

Ab-streifen (ىٮٮ فع متعد) a. (21) (*sép.*) دریسی صویمق ، یوزمك ، صیپرمق ‖ اقشار ایتمك ‖ چیقارمق .

Ab-streiten (ىٮٮ فع متع) n. (30) (*sép.*) زورله آلمق ، قبض ایتمك ، ضبط ایتمك ‖ رد ایتمك ، قبول ایتمامك ، انکار ایتمك

Ab-stufung (ىٮٮ امؤ) (49) تدریجی اولمه ، تغییر تدریجی ، درجه ‖ الوانك درجات مختلفه سندن بیری ، فرق لون ‖ فرق

Ab-stumpfen (ستت فعمتع) a. (21) (*sép.*) كورلتمك، كسكينلكنى كيدرمك ‖ قيصالتمق، كوتلتمك ‖ (مجا) كسكل يوقتمق ويرمك .

Ab-stürzen (ستت فعمتع) c. (21) (*sép.*) آتلمق ‖ هجوم ايتمك ‖ (فعلا —) يوقاريدن آشاغى يه آتلامق ، بايره ويا اوچورومدن آشاغى دوشمك ، اوچمق .

Ab-stutzen (ستت فعمتع) c. (21) (*sép.*) برپارچه‌سنى قيرپمق وياكسمك ‖ تحريف ايتمك .

Ab-suchen (ستت فعمتع) a. (21) (*sép.*) آرامق ، آراشديرمق ، هرطرفى آرامق

Ab-sud (ستا م) (38) [لاتينجه] (اجزا) طبخ ، قاينامه ، غليان .

Abt (سا م) (31) باش راهب ، عائدات ورؤس صاحبى اولان ‖ مناستر رئيسى .

Ab-tackeln (ستت فعمتع) a. (21) (*sép.*) (بحر) كمينك آرمه‌سيله تجهيزات سائره‌سنى آلمق ، ‖ (مجا) (عمو) Abgetackeltes Frauenzimmer ضعيف ، نحيف ، قورو ، چركين ، ايمسزقارى ، مزار قاچقينى .

Ab-tei (سا مؤ) (47) راهب ، ويا مناستر رئيسى طرفندن اداره اولنان مناستر ‖ مناستر واردات وملحقاتى .

Ab-theilen (ستت فعمتع) a. (21) (*sép.*) توزيع وتقسيم ايتمك ، بولمك ، آييرمق ‖ جنس جنس آييرمق ، انواع ودرجاته افراغ ايتمك .

Ab-theilung (ستت امؤ) (49) توزيع ، وتقسيم ، افراغ ، بولمه ، آييريش ‖ فرقه ، قسم ، جنس ‖ كومه ‖ دائره ‖ (ع) قطعه (مفرزه) .

Ab-tödten (ستت فعمتع) b. (21) (*sép.*) اولديرمك ، تلف وهلاك ايتمك ‖ افنا ايتمك ‖ (مجا) قيرمق ، اويوشديرمق .

Ab-trag (ستت ام) (31) برمحلك تسويه‌سى ايچون قالديريلان طوپراق ‖ بومقوله طوپراغك قالديرلمسى ‖ تأديه ، ادا ، تسويه ‖ تزكيه ، تصفيه ‖ اسكيتمه .

Ab-tragen (ستت فعمتع) r. (20) (*sép.*) آلوب كوتورمك ، قالديرمق ، طاشيمق ‖ تأديه ايتمك ، (اودەمك) ‖ كييوب اسكيتمك ‖ (مجا) تخفيف ، تسكين ايتمك ‖ بردينك رأس المالنى ويرمك ، اودەمك .

Ab-treiben (ستت فعمتع) o. (20) (*sép.*) قوولمق ، تعقيب ايتمك ‖ آولامق ‖ آوك پشنه دوشەرك سورمك ‖ طرد ايتمك ، سوروب چيقارمق ‖ (اراضى وتولا حقنده) آچمق ، ايشلتمك ‖ (فعلا —) (بحر) (كمى حقنده) يولندن صاپمق ‖ (ط) سوكدرمك .

Ab-trennen (ستت فعمتع) a. (21) (*sép.*) آييرمق ‖ سوكمك .

Ab-treten (ستت فعمتع) I. (20) (*sép.*) باصمق ، چكنه‌مك ‖ اوزرنده يوريه يوريه برپولى ويا على العموم بر اراضى يى دوزلتمك ‖ ترك ، وتسليم ايتمك ، حواله قيلمق ‖ (فعلا —) كيتمك ، چكلمك ‖ (ع) تقاعد اولمق ، استعفا ويرمك .

Ab-treter (ستت ام) a. (40) فارغ ، حقندن واز كچن ، راقان .

Ab-triefen (ستت فعلا —) e. (20) (*sép.*) طادينى قاچيرمق ‖ اشتهايى كيدرمك ‖ تنفر ايتمك ‖ ايكرنديرمك .

Ab-trinken (ستت فعمتع) a. (30) (*sép.*) آغزينه دكين طولو برقابك اوزرندن طاشمیه جق برحاله كلنجیه دكين ايچمك

Ab-tritt (ستت ام) (38) چكلمه ، رجعت ‖ ترك ، وتسليم ، وحواله ، فراغت ‖ آبدستخانه .

Ab-trocknen (ستت فعمتع) b. (21) (*sép.*) قوروتمق ‖ (فعلا —) قورومق ‖ قورويوب دوشمك .

Ab-tropfen (ستت فعلا —) a. (21) (*sép.*) طاملامق ، طاملا طاملا دوشمك ويا آقمق .

Ab-trotzen (ستت فعمتع) c. (21) (*sép.*) جبراً آلمق ‖ برشيئه اجبار ايتمك

Ab-trumpfen (ستت فعمتع) a. (21) (*sép.*) (كاغد اويوننده) قارشوسنده‌كنك كاغدندن دها بر يوكسك آتمق .

Ab-trünnig (ستت صـ) (24) غير صادق ‖ دونمه ‖ بر پولتيقه طرفدارانك مخالف طرفدارلغى .

Ab-tuschen (ستت فعمتع) a. (21) (*sép.*) چينى مركبى ايله ترسيم ايتمك وياخود قوپيه‌سنى آلمق .

Ab-ur-theilbar (ستت صـ) (24) حكم اولنه‌بيلور ، قرار ويريله‌بيلور .

Ab-ur-theilen (ستت فعمتع) a. (21) (*sép.*) طوغريدن طوغرى‌يه حكم وقرار ويرمك ‖ برينى دعواسندن ويا تصرفاتندن محروم ايتمك ‖ بلا محاكمه رأى وقرار ويرمك ‖ (فعلا —) (مجا) جرأتله حكم ايتمك ‖ عقلى كسمك ، عقل ايرديرمك .

Ab-verdienen (ستت فعمتع) a. (21) (*sép.*) برينه هرقنغى برصورتله خدمت ايدرك آندن پاره قزانمق .

Ab-vieren (ستت فعمتع) a. (21) (*sép.*) تربيع ايتمك ‖ زاويهٔ قائمه اوزره (كونيه‌سنده) كسمك .

Ab-wägen (ستت فعمتع) g. (20) (*sép.*) وزن ايتمك ، طارتمق ، ال ايله طارتمق ‖ (مجا) تقدير وتخمين ايتمك .

Ab-walzen (ستت فعمتع) c. (21) (*sép.*) دميرصيلندير ، يوارلاق ايله تسويه ايتمك ، دوزلتمك ‖ (فعلا —) يوارلانه‌رق اوزاقلشمق ، يوارلانه يوارلانه ، دونه دونه يتمك .

Ab-wälzen (ستت فعمتع) c. (21) (*sép.*) يوارلامق آشاغى‌يه طوغرى يوارلايوب ، چويروب صاليويرمك ‖ (مجا) etwas von sich — برشيدن كندوبى قورتارمق ، كندندن دفع ايتمك ، باشندن صاومق .

Ab-wamsen (ستت فعمتع) c. (21) (*sép.*) (عمو) كوتك ، طياق آتمق .

Ab-wandeln (ستت فعمتع) a. (21) (*sép.*) (غرا) تصريف واعراب ايتمك ‖ (فعلا —) (شعر) Auf und —: اكينه بوينه كزينمك .

Ab-wärmen (ستت فعمتع) a. (21) (*sép.*) بالتدريج ايصتمق .

Ab-warten (ستت فعمتع) b. (21) (*sép.*) برشيئك نهايتنى صوكنى بكلمك ‖ معين برمحله تعيين اولنه‌بيلك اوزره وقت معينه دكين بكلمك ‖ بكيملك ، كوزجيلك ايتمك .

Ab-wärts (ستت حا) آشاغى ، آشاغى‌يه طوغرى ، اشاغيسنده .

Ab-wartung (ستت امؤ) (49) دقت ، تيقظ .

Ab-waschen (سئت فع متع) r. (21) (*sép.*) يقامق ، يوسورتله تطهير وتنظيف ايتمك .

Ab-wechseln (سئت فع متع) (*sép*) a. (21) دكشديرمك ، تحويل وتبديل ايتمك ، نوبت نوبت ايتمك ، بر قرارده براقمامق ‖ abwechselnd (ص) (24) مناوبةً اولان ، نوبت نوبت ، آره صره ‖ برقرارده اولميان ، دكيشان .

Ab-wechselung (سئت ا مؤ) (41) دكيشمه ، تحول وتبدل ‖ تداول وتناوب ‖ قرارسزلق .

Ab-weg (سئت ا م) (38) طولاشمه ، طولاشيق ، اوزون يول ‖ (مجا) طريق نامستقيم .

Ab-wehen (سئت فع متع) a. (21) (*sép.*) (روزكار حقنده) اسمكله برشيئي قيروب قوپارمق ، شكست ايدوب يره چالمق ‖ (فع لا +) هبوب ايدوب چكمك ، كسلمك .

Ab-wehr (سئت امؤ) (41) مقابله ، قارشو قويمه ‖ (استحكا) مدافعه ‖ حمايه ، اعانه ‖ جواب ‖ دشمني كيرويه آتمه ، پوسكورتمه .

Ab-weichen (سئت فع متع) a. (21) (*sép.*) يوشاتمرق ملايملشديرەرك برشيئك اجزاسني كندوسندن آيرمق ‖ (مجا) يوز چويرمك ، واز كچورمك ، كيرو چويرمك ‖ (فع لا -) (غرا) قاعدەيه مخالف اولمق ، غيرمطرد ، شاذ وغيرقياس بولنمق ، اختلاف ايتمك ‖ b.— (اسم فاعل وصفت) (24) اوزاقلشان ‖ مختلف ، متبدل ‖ (غرا) شاذ ، غيرقياس ، غيرمطرد .

Ab-weichung (سئت امؤ) (49) اوزاقلشمه ‖ يولني غائب ايتمه ، اختلاف ‖ (غرا) غيرقياسيلك ‖ (قوزمو) اجرام سماويەنك حركت صوريەسي .

Ab-weiden (سئت فع متع) b. (21) (*sép.*) (حيوان حقنده) اوتلامق ، (چوبان حقنده) —eine Wiese برچايري اوتلادوب بتورمك .

Ab-weisen (سئت فع متع) d. (21) (*sép.*) كيروكوندرمك ‖ عنف وشدتله رد ايتمك ‖ (عد) بردعوايي قرار محكمه ايله رد وابطال ايتمك ‖ ممانعت ايتمك ، قبول ايتمامك (دها شدتلي اولەرق) پروتستو ايتمك .

Ab-weisung (سئت امؤ) (49) (مرا) Ab-weisen .

Ab-wenden (سئت فع متع) a. (22) (*sép.*) دوندرمك ، كيرو چويرمك ‖ (مجا) آليقومق ، تأخير وتعويق ايتمك ، صاپدرمق ‖ — sich (فع مطا) ال چكمك ، قطع علاقه ايتمك .

Ab-wendig (سئت ص) (24) (مجا) قاچيق ، دلي ، چيلغين ، صاپتمش .

Ab-wendung (سئت امؤ) (41) (مج وقلج تعليمنده) صپه ‖ پيچ وفرلغ ‖ (مجا) جنت .

Ab-werfen (سئت فع متع) b. (21) (*sép.*) دوشيرمك ، اشاغييه آتمق ، آتمق ‖ چيقارمق ‖ —den Reiter آتلويي يره چالمق ، آتندن اشاغي آتمق

Ab-wesend (سئت ص) ناموجود .

Ab-wesenheit (سئت امؤ) (49) ناموجوديت ، غائبلك ، يوقلق ، غيبوبت ‖ (عد) محكمه حضورنده اثبات وجود ايتمايش .

Ab-wichsen (سئت فع متع) c. (21) (*sép.*) سيلمك ‖ موملامق ، جلالمق ، لوستره لمق ‖ (مجا) (عمو) تيمار ايتمك ، قشاغيلامق .

Ab-wickeln (سئت فع متع) a. (21) (*sép.*) باغني ، صارغيسني چوزمك ‖ انكشاف ايتمك ، طوغريلتمق ، آچمق ،

Ab-winden (سئت فع متع) a. (21) (*sép.*) چيسله ، طوره ، يوماغي صاغمق ، چوزمك ‖ برمقره واسطەسيله آشاغييه ايندرمك .

Ab-winken (سئت فع متع) a. (21) (*sép.*) ال ويا كوزله اشارت رد ويرمك .

Ab-wischen (سئت فع متع) c. (21) (*sép.*) سيلمك ، تطهير ايتمك ‖ سيلەرك توز ، طوپراق ، كير ويا چاموريني كيدرمك .

Ab-wisch-lappen (سئونئت ا م) b. (40) صحن ، طباق ، تپسي ، جام وسائره سيلكه مخصوص بز پاچاوره ، توزبزي

Ab-würgen (سئت فع متع) a. (21) (*sép.*) بوغمق ، بوغازيني صيقوب اولديرمك ، اختناق ايتمك .

Abyssinien (سئت اخا لا) b. (60) (جغر) حبشستان ، ديار حبش .

Ab-zahlen (سئت فع متع) a. (21) (*sép.*) پارەسني ويرمك ، تأديه ايتمك ، بورجني اودەمك .

Ab-zählen (سئت فع متع) a. (21) (*sép.*) صايمق ، تعداد ايتمك ‖ (حسابده) چيقارمق ، تنزيل وطرح ايتمك ، دوشمك ‖ (ع) ! abzählen صاغدن - صاي! (قوماندا‌سي) .

Ab-zahnen (سئت فع متع) a. (21) (*sép.*) طاش يونتمق ، ديشلي چكيچ واسطەسيله طاشي تسويه ايتمك ‖ ساعت ويا آخر برماكينەده چرخه ديش آچمق .

Ab-zapfen (سئت فع متع) a. (21) (*sép.*) فوچيدن شراب ، بيرا ويا سائره چكمك ، چيقارمق ‖ (عو) — Jemandem Geld— برينك پارەسني چكمك ، برندن پاره قوپارمق .

Ab-zäumen (سئت فع متع) a. (21) (*sép.*) حيوانك كم طاقيمي آلمق ، چيقارمق .

Ab-zäunen (سئت فع متع) a. (21) (*sép.*) چيت چكمك ؛ چيتله آييرمق ، بولمك .

Ab-zehren (سئت فع متع) a. (21) (*sép.*) اسراف واضاعه ايتمك ‖ ضعيفلتمك ، زياده يورمق ، قوتني كسمك ، تلف ايتمك .

Ab-zeichen (سئت ا لا) b. (60) علامت فارقه ، اشارت مخصوصه ‖ علامت ويا اشارت مقامنه قائم اولان وحيوان اوزرنده موجود اولان لكه ، آلاجه .

Ab-zeichnen (سئت فع متع) b. (21) على الاكثر قورشون قلمله رسم ايتمك ، رسمك عيني چيقارمق ‖ نشان قويمق ‖ ايكنەليەرك بررسم ويا شكلك عيني آلتنه چيقارمق ، استنساخ ايتمك — sich كندو رسمني چيقارمق ‖ (مجا) — sich gegen etwas برشيئه قارشو اختلافده بولنمق ، برشيدن ناخشنود اولمق .

Ab-ziehen (سئت فع متع) f. (21) (*sép.*) آشاغييه چكمك ، چكمك ‖ چكوب چيقارمق ، چكوب قوپارمق ‖ (عمو) البسەيي چيقارمق ، صويمق ‖ (حيوانات حقنده) دريسني صويمق ، دكيشدرمك ‖ (تجار) — die Waare قوروتمق ‖ (مجا) — die Hand von Jemandem بركيسەيي ترك ايتمك ، آنكله قطع الفت ومناسبت ايتمك ، آندن الني چكمك ‖ (حسابده)

طرح وتنزيل ايتمك ، دوشمك ، چيقارمق ‖ (دباغخانه‌لرده) درشك اتی صيبرمق ‖(مطبعه) طبع ايتمك ، باصمق ، محكوك قالبه چكمك ‖ انبيقدن چكمك ، تقطير ايتمك ‖ (فعـ لا ـ) چكلمك ‖ (ع) رجعت ايتمك ، چكلمك ، ترك ايتمك ، — von der Wache قره غول نوبتندن چيقارمق ‖ (عمو) — mit langer Nase كمال محجوبيتله چكيلوب كيتمك .

Ab-zieher (ـ ـ ا م) .a (41) (تشر) مربوط بولنديغی عضوی خارجاً تحريك ايدن عضله ، مبعد .

Ab-zielen (ـ ـ فعـ متعـ وفعـ لا +) .a (21) (*sép.*) — auf etwas برشيئه كوز ديكمك ، مقصود ايدنمك ‖ برشيئه نشان آلمق

Ab-zirkeln (ـ ـ فعـ متعـ) .a (21) (*sép.*) پرگار ايله اولچمك ‖(مجا) يولنه قومق . تنظيم ايتمك ، ايذی يولنه، طيقرينه قويمق .

Ab-zug (ـ ـ وياخود ـ ـ ا م) (31) (اشخاصدن بحث اولندقده) چيقمه ، كيتمه ، طاشينه ، چكلمه ‖ (ع) رجعت ايتمك ويا قالقمق ، حركت ايتمك ‖ (ذكر ويا نهر حقنده) اخچه آزالمه ، جزر ‖ (ثقلتدن بحث اولندقده) ياكت ويا ساثره‌نك طاره‌سی ‖ طبع ، باصمه ‖ تفنكك تتكی .

Ab-zugsgraben (ـ ـ ـ ا م) (ع) (استحكام) كوچك صو خندكی ، كونت .

Ab-zwacken (ـ ـ فعـ متعـ) .a (21) (*sép.*) صيقه‌رق ويا قصقاجليه‌رق كسمك ، قوپارمق ‖(مجا)(عمو) Jemandem= — Geld برندن پاره قوپارمق ، صيزيرمق .

Ab-zweigen (ـ ـ فعـ متعـ) .a (21) (*sép.*) آغاجك داللرينی كسمك ‖ آييرمق ، تشعب ايتديرمك ، قوللره آييرمق ‖ (فعـ لا +) تشعب ايتمك ، (شمندوفر حقنده) خطوط مختلفه‌يه آييرلمق

Ab-zwingen (ـ ـ فعـ متعـ) .a (21) (*sép.*) جبر ايدرك زورلايه‌رق مجبور قيله‌رق برشيئی آلمق .

Accept (ـ ـ ا لا) (38) [لاتينجه] قبول ، اجابت ، رضا .

Accidenz (ـ ـ ـ ا لا) (41) [لاتينجه] كذلك — ien (جمع) طالع ، بخت ‖ قضا ، تصادف ‖ تهلكه ، مخاطره ‖ (اكثريا جمع اوله‌رق) عارضات ، تصادفات ، غير مقنن ، ناكهظهور .

Ach (ـ حر ند) آه ! . (تعجب مقامنده) آ ! (كدر وآجوينی ارائه ايتمك اوزره) آی ، ايواه ‖ o — ! ها ، شويله ، يا ، عجائب ، باقيڭدی بركره ، تعجب شیء ، بكی ... الخ .

Achat (ـ ـ ا م) (38) [روم] عقيق طاشی ‖ قيومجی آلتی .

Achel (ـ ـ ا مؤ) (52) باشاغك توكی ، سقالی ‖ قبوغی آيقلانمش كنوير ، كنويرايلكی .

Acheron (ـ ـ ـ ا م) (44) (*sans pl.*) (اساطير) جهنمك بر نهری ‖ جهنم .

Achill (ـ ـ ا خا لا) (38) (نبا) بيك يپراق .

Achromatisi(e)rung (ـ ـ ـ ـ ـ ا مؤ) (حكمت) (49) رنكنی قاچيرمق ، كيدرمك ، خالص رنكه قويمق .

Achse (ـ ـ ا مؤ) (52) تكرلك اوقی ‖ محور .

Achsel (ـ ـ ا مؤ) (52) اوموز ، كتف — stück اوزرنده آلای لواوالخ نومروسيله رتب مختلفهٔ عسكريه‌يی كوسترر (وغير رسمی زمانلرده طاشينور) اوموزلق .

Achseln (ـ ـ فعـ متعـ) .a (21) اوموزينه آلمق ، اوموزلمق ، اوموزينه ، صرتنه اورمق .

Acht (ـ ا مؤ) (49) اعلان ، برخبرك نشر وتعميمی ‖ (*sans pl.*) دقت ، تيقظ sich in — nehmen صاقنمق .

Acht (ـ صفـ اعد اصل) سكز . — je سكزر سكزر .

Achte (ـ ـ صـ اعد رتبيه) (21) سكزنجی .

Achtel (ـ ـ الا) .a (40) سكزده بری .

Achten (ـ ـ فعـ متعـ) .b (21) حرمت ورعايت ، اعتبار ايتمك ‖ (فعـ لا) دقت ايتمك ، تيقظ اوزره بولنمق ، دڭلمك .

Achtens (ـ ـ حا) سكزنجی اوله‌رق ، ثامناً .

Achtenswerth (ـ ـ ـ صفـ) (21) شايان اعتبار ، شايان حرمت ورعايت ، شايان دقت .

Achtlos (ـ ـ صـ) (21) دقتسز ، اهمال ايله ‖ (حا) بلاتيقظ ، اهمال ومسامحه ايله ، كليشی كوزل .

Achtung (ـ ـ ا مؤ) (49) (*sans pl.*) دقت ، تيقظ ، انتباه ‖ حرمت ورعايت ، اعتبار ‖ (ع) ! achtung مافوقك قشله قپوسنلرندن برينه كيرديكی وياخود لفراك عسكريه‌نك ضابطانه قشله ، ديوانخانه ويا سائر محال مستوره‌سنده تصادف ايتدكلری اثناده ديكر نفراتی ايفای رسم تعظيم وسلام ايتمك اوزره ايقاظه مخصوص اخبار قوماندا سيدر .

Achtungsvoll (ـ ـ ـ صـ) (21) اديب ، رعايتكار ‖ حرمت ورعايت وتربيه‌يه موافق ‖ (حا) كمال حرمت ورعايتله ، تعظيمكارانه .

Achtzig (ـ ـ صفـ اعـ اصل) سكسان .

Achtziger (ـ ـ ـ ا م) .a (40) سكسانلك ‖ (جـ م) سكسان ياشنده .

Achzigste (ـ ـ ـ صـ اعد مرتبه) (21) سكساننجی .

Achzigstel (ـ ـ ـ الا) .a (40) سكسانده بری ، سكسانده بر .

Achzigstens (ـ ـ ـ حا) سكساننجی اوله‌رق ، سكساننجی ماده .

Acid (ـ ـ ا لا) (38) **Acidium** (ـ ـ ـ ا لا) (44) [لاتينجه] (كيم) آسيد ، حامض ‖ اكشی .

Acidität (ـ ـ ـ ا مؤ) (49) (*sans pl.*) [لاتينجه] اكشيلك ‖ (كيم) حامضيت .

Acker (ـ ـ ا م) .a (39) تارلا ‖ برچيق دوكمك اراضی اولچيسی .

Acker=... (ـ ـ ...) — bau (ا م) زراعت ، فلاحت ، حراثت ، چفتجيلك ‖ — bau geräth (ا لا) ادوات وملازمهٔ زرعيه ‖ — mann (ا م) چفتجی ، فلاح ‖ — pflug (ا م) صبان .

Ackern (ـ ـ فعـ متعـ وفعـ لا +) .a (21) اكوب بيچمك ، زرع ايتمك ، چفت سورمك ‖ (مجا) كمال زحمتله چالشمق ويا يازمق .

Acquit (ـ ـ الا) (38) [فر] (فرانسزجه تلفظ اولنور) (تجا) — per قبض اولنديغی مبين ، اخذ وقبض اولنمشدر ! مقامنده (پاره‌نك آلنديغی مشعر)

Adagio (ـ ـ ـ حا) (A-da'-djo تلفظ اولنور) [ايتا] (موز) يواش يواش ، آهسته آهسته (شرقی سويلك ويا چالغی چالمق) .

Adam (ـ ـ ا خا م) (48) حضرت آدم عليه السلام .

Addi(e)ren (ـ ـ ـ فعـ متعـ) .a (21) [لاتينجه] (رياضيات) جمع ايتمك طوپلامق .

Ade (ـُ حر ند) آديو ' اللهه اصمارلدق .

Adel (ـُـ ا م) a. (٤٠) (sans pl.) اصالت ' نجابت ' زادكانلق || **Adelstand** اصيلك ' كشيزادهلك ' اصيلزادهلك || زادكان صنفى || شواليهلك .

Ad(e)lig (ـُ(ـ) ـُ ص) (٢١) اصيل ' نجيب ' زادكاندن اولان .

Adeln (ـُـ فع متع) a. (٢١) زادكان صنفنه داخل ايتمك' يوصفنه مخصوص عنوانى ويرمك .

Adept (ـُـ ا م) (٥١) [لاتينجه] شيخ طريق ' استادفن || كاذب كيمياكر .

Ader (ـُـ امؤ) (٥٥) طمار' نبض، عرق' ورید' كذا آغاج' طاش' معدن طمارى || —(Schlag) (تشر) قانى بدنك هر طرفنه نشر ايدن شاه طمار' شريان .

Ader=... (ـُـ...) laß — (ا م ا لا) (جرا) قان آله ' فصد ؛ laß Becken — (ا لا) (جرا) قان آلمغه مخصوص حجامت قباغى : presse — (ا مؤ) (جرا) بعض عمليات جراحيه ده طمارلرى تضيقه مخصوص آلت، مضغط شرايين .

Ad-hä-sion (ـُـ ا مؤ) (٤٩) [لاتينجه] تلاصق' ياپشمه || موافقت ' رضا .

Adjutant (ـُـ ام) (٥١) [لاتينجه] معاون ' ياور (حرب) || امر چاوشى .

Adjunkt (ـُـ ا م) (٥١) معاون، رفيق' معيت مأمورى.

Adler (ـُـ ا م) a. (٤٠) قارتال قوشى .

Adler=... (ـُـ...) orden — (ا م) قارتال قوشى نشانى. (ع) || rother — orden (ا م) قرمزى قارتال قوشى نشانى || träger — (ا م) سنجاقدار' علمدار' بيراقدار .

Admiral (ـُـ ا م) (٣٨) [عر] آميرال، بحريه مشيرى.

Admiralität (ـُـ ا مؤ) (٤٩) [عر] ترسانه ، بحريه نظارتى ، قپودان پاشا دائرهسى

Adonis (ـُـ ا خام) (اكشماز) (ا سا) عشق الههسى، زهرهنك علاقهليسى اولان دليقانلى || (ا م) حسن وآن صاحبى اولان دليقانلى . (ا لا) Röschen — آوجى اوتى چيچكى ، دم زهره .

Adoptiv (ـُـ ص) (٢١) [لاتينجه] آخرتلك tochter — آخرت اولادلغنه قبول اولنان قز ، كريمه ، آخرت قزى .

Adresse (ـُـ ا مؤ) (٥٥) [فر] مكتوب اوزرى، آدرس || per— ... تك نزدنده، ... واسطهسيله ... آتدن فلانه .

Adri-anopel (ـُـ ا خا لا) (٥٤) ادرنه شهرى .

Advent (ـُـ ا م) (٣٨) [لاتينجه] ميلاد عيسى عليه السلامدن درت اولكى بازاركونى || ايام مذكوره دعالريله يونلرى محتوى كتاب .

Advokat (ـُـ ا م) (٥١) [لاتينجه] دعوى وكيلى، آووقات.

Advozi(e)ren (ـُـ فع لا-) a. (٢١) (sép.) [لاتينجه] آووقاتلق ايتمك .

Affe (ـُـ ام) (٥٢) (تاطبيعه) ميمون || (ع) عوام تاسك تسميهلرى وجهله عسكرك چانطهسى وياخود طوبرهسى .

Affekti(e)ren (ـُـ فع متع) a. (٢١) [فر] يالاندن محبت كوسترمك ، سومك ، مرائيلك ايتمك || تقليد ايتمك ، جعلى برصورتده ياپمق || برشيئى ايش ايدنمك || تعيين وتخصيص ايتمك || تأثير ايتمك || (طب) علتـه دوچار ايتمك ، طوقنمق || (حكم) برجسمك تيللرى اثناسنده برشكل مخصوص آلمق || (ريا) برعددك اوزرينه وياتنه اشارت وضعيله كيمتى تبديل ايتمك .

Affektlos (ـُـ ص) (٢١) طاتسز ، صغوق ، جاذبهسز .

Affen (ـُـ فع متع) a. (٢١) ميمون كبى هرشيئى تقليد ايتمك || آلاى ايتمك ، استهزا ايتمك ، اكلمك ، ماهتاب ايتمك .

Afrika (ـُـ ا خا لا) (٥٦) (جغر) آفريقا قطعهسى .

Afrikaner (ـُـ ا م) a. (٤٠) آفريقالى ، آفريقا اهاليسندن اولان .

After (ـُـ ا م) a. (٤٠) (تشر) كيرو ، قيچ ، مقعد ، دبر || آرى ييلكى .

After... (ـُـ..) —dichter .. (ا م) عجمى ومهارتسز شاعر ؛ Regel— (ا م) (ريا) شبه مخروط ؛ Kind— (ا م) پدرينك وفاتندنصكره طوغان چوجق || welt— (ا مؤ) قاحشه كروهى .

Agende (ـُـ ا مؤ) (٥٥) [لاتينجه] آيين كتابى ، (پروتستانلر حقنده) ليتوريا || جيب دفترى، جزودان || (تجا) عقد دفترى .

Agent (ـُـ ا م) (٥١) فاعل، واسطه || مأمور ، وكيل || (تجا) تجاروكيلى || اشياى تجاريه وپوستـه مكتوبلرينك موزعى .

Aggregi(e)ren (ـُـ فع متع) a. (٢١) [لاتينجه] بر شركت وياهيئته قبول ايتمك || (ع) برضابطى برقطعهٔ عسكريه مسافرة ويرمك .

Agi(e)ren (ـُـ فع لا +) a. (٢١) [لاتينجه] ايشلمك، عمل وحركت ايتمك ، معامله ايتمك ، تأثير ايتمك ، ايجابى وجهله ايفا ايتمك || براثنده حائز اهميت اولمق .

Agio (ـُـ ا لا) (٥٦) (a-ji-ô اوقونور) [ايتا] (تجا) آقچه فرقى ، باشى || صرافيه || اسقونطو .

Agnatisch (ـُـ ص) (٢١) [لاتينجه] پدردن، اركك طرفندن اقربالغه مخصوص ومتعلق .

Agnes (ـُـ امؤ) (٤٨) باكر ومعصومه قز || ساده دل .

Ägypten (ـُـ ا خا لا) b. (جغر) مصر .

Ah (ـُ حرند) آه، ايواه، واى || was— آدم سنده ، اما يابدك ها ، عجائب .

Ahl (ـُ ا م) (٣٨) ودها زياده مستعمل .

Ahle (ـُ ا مؤ) (٥٥) بيز' ديللان قوندرهجى آلتى || حككاك آلتى .

Ahn (ـُ ا م) a. (٤٢) ايكنجى درجهده اولان بيوك پدر، پدرك پدرى || آباء واجداد .

Ahnden (ـُ فع متع) b. (٢١) ذم وتقبيح ايتمك || تأديب ، مجازات ايتمك ، اصلاح وتربيه ايتمك || تحت انتقامه آلمق .

Ahnen (ـُ فع متع وفع لا +) a. (٢١) حكم ايتمك، حس ايتمك || شبهه ايتمك || قلبنه طوغمق .

Ähnlich (ـُـ ص) (٢١) مشابه ، بكزر || مطابق .

Ähnlichkeit (ـُـ ا مؤ) (٤٩) مشابهت ، بكزهييش || مطابقت ، عين شكل وصورتده بولنيش .

Ahnung (ـُـ امؤ) (٤٩) اولجه حس ايديش ، اولجه بيليش || ظن ، شبهه || خبر || فكر .

Ahnungs-voll (ـُـ ص) (اشيادن بحث اولندقده) غريب ، اسرار خفيهيى حاوى .

Ahnungslos (صـ) (21) بلاحس وتفرس؛ بلاشبهه ‖ (حا) شك وشبههسزجه

A-horn (ام) (38) (نبا) اسفندان آغاجی .

Ähre (امؤ) (53) (نبا) باشاق ، سنبله ‖ (مجا) قوجه قز .

Ai (حرند) (آجی مقامنده) وای ، واه ، آی ، اوف ؛ (سوینج مقامنده) اوه ، آی .

Aichen (فه متع) .a (21) حجمنی اولچمك ‖ اوزان و اکیالی نمونهسنه تطبیقاً معاینه وتدقیق ایتمك ؛ اوزان واولچیلری عیار ایدوب تمغالمق .

Akademie (امؤ) (53) [روم] دار الفنون ، انجمن دانش ، آقادهمی .

Akademiker (ام) .a (40) آقادهمییه انجمن دانشه منسوب ومتعلق .

Akazi-e (امؤ) (53) [روم] (نبا) صالقم آغاجی (قرمزی) ‖ unechte— یاش یبانی صالقم .

Akajou (ام) (56) [فر] (نبا) ماهون ، مائون آغاجی .

Akrobat (ام) (51) [روم] یر وایپ جانبازی .

Akt (ام) (38) [لاتینجه] ایش ، کار ، فعل ، حرکت ، عمل ‖ علامت ، اثر ‖ مضبطه ، تذکره ، اعلام ، حجت ، سند ، سجل ‖ (تیاترودہ) اوینانیلان اویونك هربرفصل ، پردهسی .

Akti-e (امؤ) (55) (a'-kssi-ö تلفظ اولنور) (تجا) حصه ، سهم .

Aktiv (صـ) (21) [لاتینجه] (ع) موظف ، سلاح آلتنده بولنان عسکر ‖ (غرا) متعدی ، معلوم .

Akustik (امؤ) (49) [روم] قوهٔ سامعهدن بحث ایدن علم ، حکمت طبیعیهنك صدایه متعلق بحثی ، مبحث صدا .

Akut (صـ) (21) [لاتینجه] (علم امراض) حاد ، خستهلغك شدتلی دوری .

Alabaster (ام) .a (40) [روم] بیاض مرمر ، قایماق طاشی .

Alarm (ام) (38) [فر] قورقو ، دهشت ، کورلتی ، تلاش ‖ (ع) سلاح باشنه (قوماندا اشارتی) .

Alaun (ام) (38) [لاتینجه] (کیم) شاب .

Albani-en (الا) .b (40) (جغر) آرناوودلق .

Albern (صـ) (21) احمق ، بون ، بدلا ، ابله ، مرسم ، دها قوتلی اولهرق حیوان ‖ (عمو) شقهجی ، لطیفهجی ‖ (فه لا +) .a (21) بدلالق ، دلیلك ایتمك ، صاچمهلق

Albin (ام) (38) بلین .

Album (الا) (58) جمعی کذا (.inv) آلبوم ، مشهودات ووقایع خصوصیه قیدینه مخصوص جزودان ، رسم جزودانی ، اشعار ویا نوطه مجموعهسی .

Alchimie (امؤ) (53) [عر] کیمیای باطل ، باجمله اشیانی آلتونه تحویل ایدهبیلك اقتدارینی حائز اولدیغی زعم اولنان علم کاذب .

Ale (صورت تلفظی : ele امؤ) (56) انکلیز بیراسی .

Aleppo (اخالا) (56) [جغر] حلب شهری .

Alexandri-en (اخالا) .b (40) (جغر) اسکندریه شهری .

Alfanzerei (امؤ) (49) (عمو) حقهبازلق ، مزورلك ، شیطانلق ‖ احمقلق ‖ (عو) حیوانلق .

Algebra (امؤ) (53) [عر] الجبر ، علم جبر ؛ علم الجبر والمقابله .

Algeri-en (اخالا) .b (40) (جغر) جزایرملکتی .

Algier (اخالا) .a (40) (جغر) جزایر شهری .

Al-hambra (اخالا) (53) (جغر) [عر] الحمرا .

Alibi (الا) (56) [لاتینجه] (عد) محاکمهیه کیرن طرفدن برینك کندینه اسناد قباحت اولندیغی اثناده بشقه یرده بولنمسی ، غیبت حالی .

Alkali (الا) (56) [عر] (کیم) نباتات کوکندن چیقاریلان ومائی رنکی یشیله قلب وتحویل ایدن طوز ، قلوی .

Alkohol (ام) (56) [عر] (کیم) آلقول ، اسپرتو ، (الکحل) ، کحل .

Alkoran (ام) (38) [عر] القرآن ، قرآن عظیم الشان .

Alkov (ام) (38) ویاخود **Alkove** (ام) (52) ویا (امؤ) (53) [عر] القبه ، اوزری قبه اولوب یتاق اوطهسی مقامنده مستعمل محل

All (صـ) (21) بتون ، هپ ، جمیع ، هر ، کافه ‖ (حا) بتون ، بسبتون ، کاملاً ، کافةً ‖ (ام) مجموع ، کل ، جمله ‖ هپ ، هرشی .

All-.. (...)(حا) bekannt— (صـ) مشهور ، ومسلم ، معلوم انام ‖

barmherzig — (صـ) رحمن ، رحیم ، غفور ، غفار ، کریم ‖ gemein— (صـ) عمومی ، عموم شمولی اولان ؛ sehend — (صـ) بصیر ؛ wissend — (صـ) علیم

Allee (امؤ) (49) [فر] (اوفق مسافهده) هرایکی طرفی آغاجله محوز واکثریا کولکهلی اوفق پیاسه یولی ، اورمان ایچروسندن کچن اوزونجه یول .

Allegorie (امؤ) (49) [روم] رمز وکنایه ‖ تصوف .

Allein (صـ) (21) یالکز ، مجرد ‖ (حا) آنجق ، یالکزجه ، باشلو باشنه .

Allein-... (...) händler— (ام) برانحصارك صاحب امتیازی اولان ذات ؛ herscher— (ام) حکمدار مستقل ، حاکم مطلق .

Allenfalls (حا) هرحالده ، ‖ لزومی تقدیرنده ، الك صوك درجهده ، صوکنده ‖ اولسه اولسه .

Allent-halben (حا) هر یرده ، هرحالده ، باجمله خصوصاتده .

Aller-... (...) صفت ، حال واسمله برلکده استعمال اولنوب بونلردن ایکی اولکیلریله برلکده کلدکده برشیئك نهایهسنی ایما ایدر : angenehmste Spaziergang— پیاسهنك ، کزمنك الك اعلاسی ، الك ایو کزمه ، das—schönste الك کوزلی ، erst— (صـ) الك اول ، اول امرده ، هرشیدن اول ، gnädigst— — (صـ) ارحم الراحمین ، الك کریم ، الك شفیق اولهرق ؛ لطفا وعنایةً ؛ höchst — (صـ) الك عالی ، بالاتر ، شاهانه ، پادشاهانه ، liebst — (صـ) الك سوکیلی ، پك زیاده سوکیلی ، نهایت درجه سوکیلی ، پك لطیف ؛ seits — (حا) هرطرفدن ، هرجهتجه ‖ اسمله برلکده ، هرکسله ، هرکس طرفندن ، بتون دنیانك کبی معنالری اشعار ایدر مثلا welts-Freund — (ام) هرکسله دوست ، هرکسك ، عالمك دوستی کبی اولان .

Allerdings (حا) البته ، مطلقا ، هرحالده ، بلاشبهه ، حقيقةً ، بهمه حال ، واقعا ، دیه‌جك یوق .

Allerlei (ص) درلو بدرلو ، هر بردرلو ، هربرجنس ونوعدن .

Alle-wege (حا) هرحال وزمانده، دائما ، هروقت‖ aller-wegen— هریرده .

Alligi(e)ren (فع متع) a. (21) [لاتينجه] (صنع) برلشمك ، اویمق ، طوتمق .

Alli-irte(r) (ام) (12) [فر] متفق ، متحد .

Alliteration (امؤ) (41) [لاتينجه] سجع، قافيه.

Almose (امؤ) (52) [روم] صدقه .

Alphabet (الا) (36) [روم] الفبا .

Als (حرعا) [=also] اوله‌رق ، کبی ، جه‌سنه ، کبیه‌سنه ، ‖ وقتاکه ، چونکه ؛ ایکن ، ob — صانکه ، کویا ، wenn— کویا : اکر ‖ (برمقداردن بحث اولندقده) نسبةً ، mehr—zwanzig Jahre یکرمی سنه‌دن دها زیاده؛ vier arbeiten mehr—zwei درت کشی ایکی کشیدن دها زیاده (چوق) چالیشر ، درت کشینك کوردیکی ایشی ایکی کشی کوره‌مز .

Alsbald (حا) درعقب ، درحال ، همان ، فی‌الحال ، اوساعت .

Alsdann (حا) وقتاکه ، اولوقت ‖ بعده ، صکره ، آندنصکره ، متعاقباً .

Alse (امؤ) (52) (تاطبیعه) قره‌کوز بالغی .

Also (حا) کذلك ، بوکبی ، بویله ، اکا ، شوکا ، بوکا مشابه ‖ (حرعا) ایمدی ، بوحالده ‖ (جمل استفهامیه‌ده) ای شمدی ؟ ، کوردکمی ؟ ، ای ؟

Alt (ص) (21) älter (صیغهٔ تفضیله‌سی : دها اسکی ، دها قدملی ، دها یاشلی ، ältest صیغهٔ مبالغه ، : اك اسکی ، اك قدملی ، اك یاشلی) ، قدیم ، یاشلی ، قدملی ، اسکی ‖ قوللانلمش ، خراب ، پژمرده ‖ das alte Testament تورات شریف .

Altan (ویاخود ام) (26) [لاتينجه‌دن مأخوذ ایتالیانجه] (معما) بالقون ، پنجره اوکنده آچیق ، پارمقلقلی شاهنشین (تیا) صحنه اوزرنده اولان لوجه‌لر ‖ اوزون وطار دیوانخانه ، دهلیز غالری ‖ دوز چاتی ، تراسه ‖ (ع) طوپ طابیه‌سی .

Altar (کذلك ام) (28) und (34) [لاتينجه] محراب .

Alte (امؤ) .b (24) اختیاره ، اختیار ، مسنه‌قادین .

Alter (الا) .a (40) سن ، یاش ‖ قدم .

Altern (قولا ±) .a (21) اختیارلق ، یاشلیق ، مسن اولق ‖ قدم پیدا ایتمك .

Alterthum (الا) (26) اسکیلك ، قدیمیت ‖ قدم ‖ اسکی زمان ‖ آثار عتیقه .

Alterthümlich (ص) (24) اسکی ، قدیم زمانه مخصوص ، عتیق ، کهنه ، موده‌سی کچمش .

Altist (ام) (51) (موسیق) الك یوکسك پرده تحتنده بولنان پرده ، بو پرده‌یی تغنی ایده‌بیلان کیمسه .

Alumini-um (الا) .sans pl (56) [لاتينجه] (کیم) بیاض وپارلاق برمعدن وعنصر بسیط . (اساس شابك مرکباتندن بری) آلومینیوم .

Alumnus (ام) (52) und (45) [لاتينجه] برمکتبك لیلی شاکردی .

Am (حرجر) an dem اجزالرندن مرکبدرکه : هه ، ده ‖ یقیننده ، جوارنده ، اوزرنده معنالرینی بیان ایدر dritten August — اغستوس آیناك اوچنده (Köln a Rh) (Rhein) نهری ساحلنده ویا اوزرنده مبنی کولن (قولونیا) شهری کبی .

Amarelle (امؤ) (52) [ایتا] (نبا) قیصه‌صاپلی ایری صیاه کراز .

Amber (ام) .a (40) [عر] عنبر .

Amboß (ام) (22) (صنع) اورس .

Ambrosia (امؤ) [روم] اساطیر یونانیه‌ده الهلر طعامی ‖ یابلا چیچکی ، عنبریه .

Ambulanz (امو) (41) [لاتينجه] (ع) سیار خسته‌خانه .

Ameise (امؤ) (41) (تاطبیعه) قارینجه : Ameisen= Löwe (ام) آتلو قارینجه .

Amelmehl (الا) نشاسته .

Amen (حا) [عبرانیجه‌دن مأخوذ] آمین ، zu Allem—sagen هرشیئه موافقت ، هرشیئی قبول ایتمك ، هرشیئه ایواه دیمك

Amerikaner (ام) .a (40) آمریقالی .

Amethyst (ام) (32) und (36) [روم] (معد) منکشه رنکنده اولان جیلقوم ، قیمتدار طاش .

Amianth (ام) (36) [روم] (معد) پاموق طاشی ، حجرفتیله .

Amme (امو) (52) سود آنا ، مرضعه .

Ammer (امؤ) (52) (تاطبیعه) صوقوشی ‖ (ام) صاری آصمه قوشی .

Amnestie (امؤ) (52) [روم] برحکمدارك محکومین وعصاته اعطا ایلدیکی عفو عمومی .

Ampfer (ام) .a (40) (نبا) قوزوقولاغی، حماض.

Amputi(e)ren (فع متع) .a (21)[لاتينجه](جرا) هرقنغی برعضوی کسمك ، بترعملیاتی اجرا ایتمك .

Amsel (امؤ) (52) (تاطبیعه) قره طاوق .

Amt (الا) (25) [کات لساننده ambaktus] وظیفه ، مأموریت ، ایش ‖ دائره ، قلم ، قپو .

Amtlich (ص) (24) رسما ، رسمی، صورت رسمیه‌ده

Amts... (...) —blatt (الا) جریدهٔ رسمیه —tag (ام) مجلسك ، هیئتك انعقادی کونی : ایش کونی ، —schreiber (ام) اوراق مدیری ‖ ضبط کاتبی ‖ —vogt (ام) باش مأمور .

Amulet(t) (الا) (36) [لاتينجه] حمایل، نسخه .

An (حرجر) (مفعول الیه ومفعول به ایله ترکب ایدر) اکثریاده ، هه معنالریله کلور : —der Thüre : قپوده : sich —die Wand lehnen ، پنجره‌ده am (an dem) Fenster دیواره طیانمق ، دیواره یاصلانمق ‖ کذلك جه معناسنده دخی استعمال اولنور: es fehlt ihm —Geld پاره‌جه صیقنتیسی وارکبی ‖ (ع) نشان تعلیمده، اندااخت اثناسنده ویاخودیناشیق

صره ايله ايديلان تعليمله) – legt نشان– (آل) . معناسى متضمندر ‖ von jetzt— بوندنبويله بوآندن اعتباراً ، فيما بعد. ‖ فعل ايله برلشدكده دائما (*sép.*).

Analogisch (ـ ـ ـ) (24) [روم] قياسى، تناسبى، تطبيق.

Analyse (ـ ـ ا مؤ) (52) [روم] حل، فصل، شرح‖ مآل، مفهوم، خلاصهٔ مفاد ‖ كلامك اقسام اصليه‌سنه تقسيمى، اعراب ‖ (ريا) مسائل حسابيه‌نك قواعد جبريه واسطه سيله حلى ‖ (كيم) تحليل ، اجسامك كندوبى تركيب ايدن عناصره حل وتفريق .

Ananas (ـ ـ ا مؤ) (*inv.*) (نبا) [امريقانك] آناناس ميوه‌سى ويا آغاجى .

Anatomie (ـ ـ ا مؤ) (59) [روم] تشريح، اجسام انسانيه ويا حيوانيه‌نك كسيله‌رك ، آچيله‌رق تدقيق ومعاينه اولنمسى ‖ علم تشريح ‖ برجسمك تشريحى كوسترر رسم ‖ (مجا) بر(عباره‌نك) شرحى .

An-bahnen (ـ ـ فع متع) *a.* (21) (*sép.*) يول آچمق‖ (مجا) احضار وتهيه ايتمك ‖ ارائهٔ طريق ايتمك ‖ اتخاذ تدابير ايتمك .

An-bau (ـ ام) (38) (زرا) زرع ، اكمه ، فلاحت ، حراثت ‖ يتشدرمه ‖ (مجا) نشرمعارف ، ترق‖ (معما) بنا ، واتشا .

An-bauen (ـ ـ فع متع) *a.* (21) (*sép.*) يتشدرمك ‖ نشر ايتمك ‖ تربيه ايتمك ‖ زرع واعمار ايتمك ‖ (معما) بنا وانشا ايتمك .

An-bei (ـ حا) (تجا) برلكده ، برلكنده ، مربوطاً ، ملفوفاً ، مظروفاً .

An-beißen (ـ ـ فع متع) *n.* (20) (*sép.*) برشيئى ديشيله ايصيروب كسمك ، ايصيرمق ‖ (فع لا +) بالقلرى تعبيرنجه اولطه‌يى ايصيرمق ، باشى اورمق ‖ (das Anbeißen) *b.* (40) (*sans pl.*) ايصيرمه . zum— schön همان ايصيرلمجق قدر كوزل ، اوقدركوزل كه انسان همان ايصيره‌جغى يه‌جكى كليور (اكثريا نسا حقنده مستعملدر) .

An-belangen (ـ ـ ـ فع متع يكشخ) *a.* (21) (*insép.*) عائد، راجع ، متعلق اولمق، تعلق ايتمك : was mich anbelangt بكا قالنجه ، بن ايسه ، بكا كلنجه .

An-bellen (ـ ـ فع لا +) *a.* (21) (*sép.*) حاولامق ، حاولامغه باشلامق ‖ (مجا) برى حقنده كوتوسوزسويلمك ، باغرمق، چاغرمق .

An-beraumen (ـ ـ ـ فع متع) *a.* (21) (*sép.*) ثابت وبرقرار ايتمك ، برلشديرمك ‖ تعيين، تحديد ايتمك ‖ (عد) تعيين مدت ومهلت ايلك ، وعده كسمك .

An-beten (ـ ـ فع متع وفع لا +) *b.* (21) (*sép.*) برينه يالوارمق، برينك اوكنده يالوارمق ‖ تمنى، رجا ، تضرع، نياز ايتمك ،

An-betreffen (ـ ـ ـ فع متع يكشخص) *b.* (20) (*insép.*) (مراجعت اولنه) : **An-belangen**

An-bieten (ـ ـ فع لا +) *f.* (30) زمان حالى *b.* (21) (*sép.*) آليش ويريشده الك اول برفيئات وقيمت ويرمك ، تكليف ايتمك ‖ ويرمك ، تقديم ايتمك .

An-binden (ـ ـ قع متع) *a.* (20) (*sép.*) باغلامق، ربط ايتمك ‖ صارمق ‖ كمى‌يى ساحله باغلامق ‖ (فع لا +) بربله ربط مناسبت ايتمك ‖ (بعضاً) برينه چاتمق استمك ، چاتمق ايچون بهانه آرامق .

An-biß (ـ ا م) (55) ايصيرمق ، ايصيريلان يز ‖ لقمه.

An-blecken (ـ ـ فع متع) *a.* (21) (*sép.*) (عمو) ديشى غيجيرداته‌رق برينه باقمق، بووجهله برينى كوزدن كچيرمك .

An-blick (ـ ام) (38) باقيش، نظر، عطف نظر ‖ منظره .

An-blicken (ـ ـ فع متع) *a.* (21) (*sép.*) باقمق ، نظر ايتمك ، عطف نظر ايتمك .

An-blitzen (ـ ـ فع متع) *c.* (21) (*sép.*) غضبله عطف نظر ايتمك ، خشم وغضبله باقمق ،

An-blöken (ـ ـ فع متع) *a.* (21) (*sép.*) برينك آرقه سندن ايكلمك ، باغرمق، بوكورمك ، ويامامك .

An-bohren (ـ ـ فع متع) *a.* (21) (*sép.*) بورغو ايله دلمكه، قازمغه باشلامق، دلمك. دليك آچمق‖ (بحر) ein Schiff— كمى‌يه طوپ مازغالى، لومبارقپاغى آچمق ‖ صوندا صوقمق .

An-bolzen (ـ ـ فع متع) *c.* (21) (*sép.*) چيواطه‌لمق، چيويلمك .

An-brechen (ـ ـ فع متع) *b.* (20) (*sép.*) ايلك پارچه‌يى كسمك ، قوپارمق ‖ (فع لا—) باشلامق بدأ ومباشرت ايتمك ، طلوع وتبادر ايتمك .

An-brennen (ـ ـ فع لا—) *a.* (22) (*sép.*) ياقمق ، طوتشمق ، يانمغه باشلامق ‖ (فع متع) ياقمق ، طوتشديرمق ، ايقاد ايتمك .

An-bringen (ـ ـ فع متع) *a.* (22) (*sép.*) كتورمك ، چاليشه‌رق اله كتورمك ‖ يرلشديرمك ‖ تشكيل وتأسيس ايتمك ، قورمق ‖ برشيئه ديكر برشى ضم وعلاوه ايتمك ‖ (محكمه) اعلام ايتمك ‖ اقامهٔ دعوى ايتمك ‖ بر (قزى) تزويج ايتمك (ايده بيلمك) ‖(برمالى) صاته بيلمك .

An-bruch (ـ ام) (21) وصول ، ظهور ، تبادر ، ايلك كورنمه ‖ طلوع ،

An-brühen (ـ ـ فع متع) *a.* (21) (*sép.*) برشيئى صيجاق صويه صوقمق، بوصورتله برشيئك خلاصه‌سنى چيقارمق، صويه صالمق، نقع ايتمك .

An-brummen (ـ ـ فع متع) *a.* (21) (*sép.*) برينه سويلنمك ، مرلدامق؛ چقيشمق، آتوب طوتمق .

An-brüten (ـ ـ فع متع) *b.* (21) (*sép.*) يمورطه‌يه اوتورمق ، باصمق، قلوچقه قومق .

An-dacht (ـ امؤ) (49) جمعيت خاطر، تأمل ، ملاحظه ، مطالعه ، تفكر ‖ مراقبه ، دعا .

Andalusi-en (ـ ـ ـ ا خا لا) (56) (جغر) اندلس.

An-denken (ـ ـ فع لا +) *a.* (22) دوشونمك ، تفكر وتخطر ايتمك ، تصور وتخيل ايتمك ‖ ...zum Andenken an (فلانه) يادكار اولمق اوزره .

Ander (ـ ص) (24) بشقه ، ديكر ، سائر ، آخر ‖ am—n Tage ايرتسى كون ، بشقه بركون

Ändern (ـ فع متع) *a.* (21) دكيشديرمك ، تبديل وتحويل ايتمك ، تعديل ، تغيير ايتمك ‖ (تصحيح وتوسيع ايتمك اوزره) تبديل ايتمك ‖ بوزمق، آخر برشكله قومق‖ (فع متع) بوزلمق، تبدل وتغير ايتمك ، دكشمك .

Anders (ـ حا) بشقه‌جه ، ديكر كونا ، آخرصورتده ، ديكر وجه اوزره ‖ wo— بشقه بريرده ، wie— صورت آخرله ، ديكركونا ، بشقه بردرلو .

Andert-halb (ـُـَـ صـ) (*inv.*) بر بچق .

Änderung (ـُـَـ امؤ) ㊾ تبدل وتحول، تغیر، دکشمه || بوزلمه .

An-deuten (ـُـَـ فعـ متعـ) b. ㉑ (*sép.*) ايما وارائه ایتمك ، اشارت ایتمك || اخبار واشعار ایتمك ، اوبجه بیلدیرمك || کوسترمك .

An-deutung (ـُـَـ امؤ) ㊾ اشارت کوسترش، ايما واشارت ، ارائه ایدیش .

An-dichten (ـُـَـ فعـ متعـ) b. ㉑ (*sép.*) اسناد واتهام ایتمك : یالان سویلمك || محسوب ایتمك .

An-drang (ـُـَـ ام) ㉛ (طب) قان بریکمسی ، تهاجم ، تراکم دم ، احتقان || طوپلنه ، بریکمه ، ییغلمه .

An-drängen (ـُـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) طیامق ، صیقشدیرمق ، ایتەلمك ، بربری اوزرینه ییغمق ، قاقشدرمق || sich— (فعـ مطا) صوقولمق ، اوستنه طوغری یاصلانمق .

An-dringen (ـُـَـ فعـلا) a. ⑳ (*sép.*) auf Jemand— برینه یناشمق ، صوقولمق || (قان حقنده) das Blut dringt gegen den Kopf an قان باشه چیقار ، صچرار .

An-drohen (ـُـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) تهدید ایتمك ، تخویف ایتمك ، قورقوتمق .

An-drucken (ـُـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) طبع ایدرك ضم وعلاوه ایتمك .

An-drücken (ـُـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) برشیئك اوزرینه تضییق ایتمك ، باصمق ، صیقشدرمق .

An-eig (e) nen (ـُـ (ـَـ) ـُـَـ فعـ متعـ) b. ㉑ (*sép.*) کندوسنك قیلمق ، ایدنمك ، قبوللنمك .

An-ein-ander (ـُـَـ ویاخود ـُـَـ ویاخود متفرق) اولەرق : an einander (حا) برلکده ، بربریله ، بربرینه قارشو ، —fügung (امؤ) بربرینه قاوشدیرمه ، برلشدیرمه ، الصاق ، قاینانمه ، بتیشدیرمه .

Anekdote (ـُـَـ امؤ) (53) [روم] وقعهٔ تاریخیه ، حکایه ، نادره ، غریبه ، عجیبه .

An-ekeln (ـُـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) برینی ازعاج ، جان صیقمق ، طات قاچیرمق ، بیقدیرمق ، اوصاندیرمق || تنفیر ایتمك || (عمو) کوکل ، یورك بولاندیرمق ، اکرندیرمك .

Anemone (ـُـَـ امؤ) (53) [روم] (نبا) کاغجك ، نعمان چیچکی .

An-empfehlen (ـُـَـ فعـ متعـ) b. ㉚ (*sép.*) تنبیه واخطار ایتمك || امانت وحواله ایتمك || التماس وتوصیه ایتمك .

An-erben (ـُـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) (برخستەلق ویاعذری بردن قاپمق) آلمق || برینك وارثی اولمق ، میراثی عماك .

An-erbieten (ـُـَـ الا) b. ㊵ (*sans pl.*) و

An-erbietung (امؤ) ㊾ عرض وتقدیم ، تکلیف ، ویرمه || کوندرمه .

An-erkennen (ـُـَـ فعـ متعـ) a. ㉒ (*sép.*) مقبول کورمك ، طانیمق ، قبول وتنسیب ، تقدیر ایتمك || —nicht طانیمامق ، رد ایتمك || انکار ایتمك ، اعتراض ایتمك .

An-erkennung (ـُـَـ امؤ) ㊾ قبول ، وتصدیق ایتمه || شکران نعمت ، اظهار تشکر || صح ، ویزه ، تصدیق رسمی || تصویب ، تصدیق ، تحسین تقدیر ، حسن شهادت .

—swürdig شایان تقدیر وتحسین، شایان تصویب وتصدیق ،

An-fahren (ـُـَـ فعـ متعـ) r. ⑳ (*sép.*) (آرابه، واپور، قایق وسائره ایله) کوتورمك وایصال ایتمك ، کوتورمك || (مجا) (برینه) شدتله چیقشمق ویا باغرمق || (فعـ لا –) واپور وآرابه وامثالیله کلمك ، واصل اولمق || (بحر) یناشمق ، چارپمق ، اوزرینه دوشمك ، یوکلنمك ، بنمك .

An-fahrt (ـُـَـ امؤ) ㊾ یناشمه ، مواصلت || (واپور ویا آرابه اسکەلرنده) یناشیلەجق محل ، موقف .

An-fall (ـُـَـ ام) ㉛ دوشمه ، سقوط || (ع) هجوم، باصقین || چارپشمه .

An-fallen (ـُـَـ فعـ لا –) p. ⑳ (*sép.*) دوشەرك ییقلمق ، طوپلانمق || اصابت ایتمك ، پای چیقمق ، قالمق || (فعـ متعـ) هجوم ایتمك ، باصمق ، اوزرینه یوکلنمك ، چوللانمق || (خستەلق حقنده) یقالمق .

An-fang (ـُـَـ ام) ㉛ بدایت ، ابتدا ، باشلانغیج .

An-fangen (ـُـَـ فعـ متعـ) زمان حالی p. ⑳ (*sép.*) : باشلامق، بدأ ایتمك، ابتدار ومباشرت ایتمك ، تشبث ایتمك || یاپمق: ich weiß nicht, was ich —soll نه یاپەجغمی بیلیورم، نه یاپەجغمی شاشردم ، نه یاپەیم بیلم || کذلك (فعـ لا +) (فعـ مطا) و (فعـ یکشمز) در .

An-fänger (ـُـَـ ام) a. ㊵ برشیئه یکی باشلایان || (مجا) عجمی مبتدی .

An-fangs (ـُـَـ حا) بدایتده ، ابتدا ، ایلك دفعه || الك اول ، اولا ، اوللری .

An-fassen (ـُـَـ فعـ متعـ) c. ㉑ (*sép.*) طوتمق، یقالامق || اله آلمق ، ال ایله طوتمق || faßt das Gewehr an ! (صلاح اوموزه وضعیتندن) حاضر — طور ! قوماندا سیکه ١٨٨٩ سنهٔ میلادیەسنده اسلحه تعلیمی تسهیل ایتمك اوزره پروسیاده بو قوماندا ویاخود اسلحه تعلیمك بو نظامی لغو اولندی .

An-faulen (ـُـَـ فعـ لا –) a. ㉑ (*sép.*) چورومکه یوز طوتمق .

An-fechten (ـُـَـ فعـ متعـ) c. ⑳ (*sép.*) رد وجرح ایتمك || اورشمق ، چارپشمق (مجا) تصدیع ایتمك ، تعجیز ایتمك || was ficht ihn an ? نەسی وار ؟

An-feinden (ـُـَـ فعـ متعـ) b. ㉑ (*sép.*) برینك ضرر وزیانی کوتولکنی ، استمك || دشمنلك ایتمك ، ایراث خسار ومضرت ایتمك .

An-fertigen (ـُـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) برشی یاپمق، فابریقه ویا بردستکاهده ایشلیوب میدانه کتورمك ، اعمال ایتمك .

An-fesseln (ـُـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) باغلامق ، ربط وتثبیت ایتمك || بند ایتمك

An-fetten (ـُـَـ فعـ متعـ) b. ㉑ (*sép.*) یاغلامق ، سمیزلتمك .

An-feuchten (ـُـَـ فعـ متعـ) b. ㉑ (*sép.*) رطوبتلندیرمك ، صریتلمك || ایصلاتمق || (کیرج ، چاموز خرج حقنده) ازمك ، قازمق ، آلیشدیرمق .

An-feu-ern (ـُـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) یاقمق ، طوتشدرمق ؛ اوزرینه آتش ایتمك || (مجا) چاقلاندیرمق جسارت ویرمك ، قزدیرمق .

An-flehen (ـُـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) یالوارمق ، نیاز وتضرع واسترحام ایتمك .

An-gehören (فعـ لا+) a. (21) (sép.) عائد ، متعلق ومنسوب اولمق || راجع اولمق .

An-gehörig (صـ) (24) منسوب ، متعلق ، راجع ، عائد .

Angel (امؤ) c (42) قپو رزه‌سی || اولطه‌ایکنه‌سی .

Angeld (الا) (25) (sans pl.) پی ، رهن ، تأمينات .

An-gelegen (صـ) (24) یقیننه موضوع || کائن || اهمیتلی اولان || کوکلك آرزو ایتدیکی ، خواهشلی ، مهم .

An-gelgenheit (امؤ) (49) ایش ، وظیفه || امور ، خصوص ، مصلحت ، ماده ، وقعه || احوال || فائده ، منافع .

An-gelegentlich (صـ) (24) آنی ، برلحظه‌لق || (حا) درحال ، برلحظه‌لق اوله‌رق ، همان || پك‌لازم ، پك‌مهم ، مطلقا (مطلوب وارزو ایدیلان) .

Angeln (فعـ متعـ) (21) بالق ایکنه‌سیله بالق طوتمق (مجا) برنی (اوکسه‌لك) یقالمق ، اکسه‌لمك || (فعـ لا +) برشیئه صواشمق ، آرزو ایتمك ، اوغراشمق .

An-geloben (فعـ متعـ) a. (21) (sép.) مراسم وادعیهٔ دینیه ایله وعد وتعهد ایتمك ، آداق آدامق ، نذر ایتمك .

Angelpunkt (ام) (36) محور || قازیق || (قوزمو) قطب : کذا (مجا) .

An-gemessen (صـ) (24) مناسب ، مطابق || (حا) ایجابنجه ، صورت مطلوبه‌ده .

An-genehm (صـ) خوش ، لطیف ، مقبول ، لذیذ ، بکنیله‌جك صورتده .

Anger (ام) a. (40) اوتلاق ، مرعی || یم ، اوت || اوتلاقیه || چمنلك ، چایر .

An-geregt-heit (امؤ) (49) (sans. pl.) تلاشه || حدت || هیجان .

An-geriffen (صـ واسم مفعول) (21) (عو) نیم مست ، کیف حالنده اولمق ، سرخوش ، چاقیر کیف .

An-gesehen (صـ) (21) مقبول ، اعتبارلو ، اهمیتلی ، خاطری صایلور .

An-gesessen (صـ واسم مفعول) (24) ساکن ، مقیم .

An-gesicht (الا) (38) کورونیش ، منظره ؛ مواجهه ، مقابله || نظر || قارشو قارشویه بولنیش .

An-getrunken (اسم مفعول وصفت) (24) براز سرخوشلق ، چاقیر کیف .

An-gewöhnen (فعـ متعـ) a. (21) آلشدیرمق || عادت ایدندیرمك || (فعـ مطا) آلشمق || عادت ایدنمك .

An-glohen (فعـ متعـ) a. (21) (sép.) (عو) ایری ، آچیق کوزله برشیئه باقمق ، کوزینی دیکمك .

An-greifen (فعـ متعـ) n. (21) هجوم وتعرض وتسلط ایتمك ، آتلمق ، دشمنی باصمق || قاپمق ، یقالمق || طوتمق یورمق ، حالدن دوشورمك ، کسر قوت ایتمك || اله آلمق ، باشلامق .

An-greifer (ام) a. (40) تعرض ایدن ، تجاوزی حرکتده بولنان ، ایلك اوران

An-fletschen (فعـ متعـ) c. (21) (sép.) استهزا ایله کولمك ، ییق آلتندن کولمك .

An-forderung (امؤ) (49) مطلوب ، طلب واستدعا || احتیاج ، ضرورت ، ایجاب ، لزوم .

An-fragen (فعـ متعـ) a. (21) (sép.) (برشی حقنده) سؤال ایتمك ، صورمق ، خبر المق اوزره مراجعت ایتمك || (فعـ لا +) استخبار ایتمك ، برشیئه دائر معلومات آلمق .

An-fressen (فعـ متعـ) m. (21) (sép.) کمیرمك ، کومملك || یمك ، آشیندیرمق .

An-frischen (فعـ متعـ) a. und. c. (21) (sép.) تازه‌لمك || جانلاندیرمق .

An-fügen (فعـ متعـ) a. (21) ضم وعلاوه ایتمك || تطبیق ایتمك ، اویدرمق .

An-fühlen (فعـ متعـ) a. (21) (sép.) ال ایله یوقلامق ، لمس ایتمك .

An-führen (فعـ متعـ) a. (21) (sép.) قوماندا واداره ایتمك برشیئك باشنده ، ریاستنده بولنمق || ایراد وتوجیه ایتمك || Gründe— سبب وعلت کوسترمك ، عذردرمیان ایتمك .

An-füllen (فعـ متعـ) a. (21) (sép.) طولدیرمق || (مجا) ایفا ایتمك .

An-gabe (امؤ) (51) اعلام واخبار ، افاده ، بیان معلومات وخبر ویرمه ، بیلدیرمه || nach seiner— آنك دیدیکنه ، سوزینه کوره ، آنك سوزینه باقیلورسه .

An-gaffen (فعـ متعـ) a. (21) (sép.) (عو) آلیق آلیق ، آغزی آچیق باقمق .

An-geben (فعـ متعـ) i. (21) (sép.) اعلام واخبار ایتمك ، بیلدیرمك || کوسترمك ، ویرمك || تقریر ایتمك || (موسیق) حس وصدا ویرمك ویا چیقارمق

An-geber (ام) a (40) موجد ، ناقل ، محرر ، مؤلف ، مصنف ، مقرر ، محکی .

An-gebinde (الا) a. (40) هدیه ، بخشش ، پیشکش (برینه چاتمق ، یناشمق ایچون) .

An-geb-lich (صـ) (24) ادعا وفرض اولنان || تشانلو || کویا ، صانکه ، سوزده || ساخته ، کاذب .

An-geboren (صـ) (24) طبیعی ، ذاتی ، جبلی ، فطری .

An-gebot (امؤ) (38) عرض وتقدیم هدیه || تکالیف || وعد || (آلیش ویرشده) ایلك بها ، ایلك قیمت ، ایلك قیمات .

An-gedeihen (فعـ لا) a. (21) (sép.) (همان انجق مصدر اوله‌رق lassen فعلیله تصریف اولنور) Jmandem etwas —lassen برینك برفکر آرزوسنه موافقت ، مساعده ایتمك ، رخصت ویرمك ، اعطا واحسان ایتمك .

An-gehen (فعـ لا ـ) S. (30) (sép.) و (فعـ متعـ) بدأ ایتمك ، باشلامق || عائد وراجع اولمق ، طوقونمق ، اهمیتلی اولمق مثلا : was geht Das Sie an? بونك سزجه نه اهمیتی وار بوسزك نکنکزه کرك ، بوکا سز نه قارشه بیلورسکز ؟ || was mich angeht بکا کلنجه ، بن ایسه .

An-grenzen (سنت فعلا +) a. (21) همحدود اولمق ‖ جوار بولنمق .

An-griff (سنت ام) (36) هجوم وتعرض ، آتلمه‌تعرض ‖ Krieg— (ع) حرب تعرضی ، تجاوزی

An-grinsen (سنت فعمتم) c. (21) (sép.) صیرتمق ، صیریته‌رق باقمق .

Angst (سنت امؤ) (47) قورقو ، دهشت ، اورکه ، هیجان ، اضطراب ، خوف واندیشه .

Ängstigen (سنت فعمتم) a. (21) قورقوتمق خوف ودهشت ویرمك ‖ sich— قورقمق ، دهشته دوشمك .

Ängstlich (سنت ص) (24) قورقاق ، اورکك ‖ مخوف ، دهشتلو ، قورقونج .

An-gucken (سنت فعمتم) a. (21) (sép.) (عمو) باقمق ، نظر ایتمك ، (کیزلوجه اوله‌رق) کوز اوجیله‌باقمق .

An-haben (فعمتم) b. (19) (sép.) (البسه‌وتزیینات ویاتجهیزات بدنیه‌دن بحث اولندقده) اوزرنده بولندیرمق ، کیمش ، طاقنمش اولمق وطاشیمق ، صرتنده بولندیرمق .

An-hacken (سنت فعلا +) a. (21) (sép.) (عمو) برشیه طاقلمق ، اياقداش اولمق ‖ انکل اولمق ، چاتمق ‖ (فعمتم) (قوشلر حقنده) (میوه‌یی) غاغه‌لمق

An-haken (سنت فعمتم) a. (21) ایلیکلمك ، حلقه‌لمق ، چنکلی ، قانجه‌یی طاقمق ‖ (کمی حقنده) تیمور آتمق .

An-halt (سنت ام) (38) طیاق ، دستك ، متکا : تمل ، اساس ‖ استنادکاه ‖ آرقه ، معاونت ، مظاهرت ‖ طوریله‌جق یر .

An-halten (سنت فعمتم) p. (21) (sép.) امتداد ایتدیرمك ، دوامده طوتمق ‖ طوتمق ، توقیف ایتمك ‖ آره ویرمك ‖ (فعلا +) طورمق ، طیانمق ، دوام ایتمك ، اوزامق ممتد اولمق ، آردی آره‌سی کسلمامك . ‖ (فعمطا) sich an einer Sache— برشیئله اوغراشمق ، برشیئه دوام ایتمك

An-hang (سنت ام) (31) علاوه ، ذیل ، لاحقه ، ضمیمه ‖ طرفدار ، علاقه‌دار اولان طرف ویافرقه .

An-hängen (فعمتم) p. (31) آصمق ، تعلیق ایتمك ‖ چنکله ویا برمحله برشی طاقمق ، آصمق ‖ (ع) (فعمطا) برقطعهٔ عسکریه‌نك آرقه‌سنه طاقلمق ، آنی تعقیب ایتمك یعنی صره کیتمك .

An-hänger (سنت ام) a. (40) طرفدار ، علاقه‌دار .

An-hauchen (سنت فعمتم) a. (21) (sép.) اوفلمك ، خوخلامق ، نفخ ایتمك ‖ (مجا) القا وتلقین ایتمك ، الهام ایتمك ‖ اخطار ایتمك

An-hau-en (سنت فعمتم) q. (31) کسمکه ، یقمغه ، دوکمکه باشلامق .

An-häufen (سنت فعمتم) a. (21) (sép.) جمع وتکثیر ایتمك ‖ ییغمق ، طوپلامق ‖ تزیید وتوفیر ایتمك

An-heben (سنت فعمتم) h. (31) (sép.) (فعلا +) یوکسلتمك ، قالدیرمق ، اعلا ایتمك ‖ قالقمق ، یوکسلمك

An-heften (سنت فعمتم) b. (21) (sép.) باغلامق ، ربط ایتمك ‖ (کتاب حقنده) جلدلمك ، اجزایی بربرینه دیکمك

An-heim (سنت حا) بالکز بروجه‌آتی ترکیبانده استعمال اولنور . —fallen تصادف ایتمك ، راست کلمك ‖ حلول ایتمك ، منقضی اولمق ‖ geben — ویاخود —stellen برکیمسه‌یی برشیئك انتخاب وقبولنده سربست براقمق ، کندوسنه حواله ایتمك ‖ موافقت ایتمك

An-heischig (سنت ص) (24) sich— machen درعهده والتزام ایتمك ، اوزرینه آلمق ، یاپارم دیمك .

An-heitern (سنت فعمتم) c. (21) قیزیشدیرمق ، جانلاندیرمق ، شنلندیرمك ، کیف ، نشئه ویرمك .

An-heizen (سنت فعمتم) c. (21) (sép.) تسخین ایتمك ، ایصتمغه باشلامق ‖ یاقمق .

An-hetzen (سنت فعمتم) c. (21) (sép.) (آوجی تعبیری اوله‌رق) برآوی قوغالمق ، سورمك ‖ (مجا) (برینی دیکر برکیمسه علیهنه) قیزشدرمق ، تحریك وتحریض ایتمك .

An-höhe (سنت امؤ) (42) یوکسکلك ، تپه ‖ ارتفاعلی محل .

An-hören (سنت فعمتم) a. (21) (sép.) دیکلمك قولاق ویرمك ، سویلنیلان برشیئه دقت ایتمك ، قبول ایتمك ‖ (فعمطا) dieses Stück hört sich gut an. چالینان ویاترنم اولنان اشبو قطعه سمعه لطافت ویریور ، استماع اولنه‌بیلور .

An-jochen (فعمتم) a. (21) (sép.) بیوندوریق اورمق .

An-kauf (سنت ام) (31) صاتون آلمه ، اشترا ‖ آلنان شی .

An-kaufen (سنت فعمتم) a. (21) (sép) صاتون آلمق اشترا ایتمك ‖ واردات کثیره املاك واراضی صاتون آلمق ‖ قزانمق ‖ sich— (فعمطا) برجفتلك ویاآخر محل اشترا ایدرك اورایه یرلشمك .

Anke (سنت امؤ) (42) (صنع) (آلتونجیلقده) قابلامه یاپمغه مخصوص یوکسولك ، زار .

Anker (سنت امؤ) a. (40) کمی‌دمیری ، چاپه : —grund (ام) (بحر) کمیلرك تیمور آتمه‌لرینه مخصوص ومناسب اولان محل .

Ankern (سنت فعلا +) a. (21) (sép.) تیمور آتمق ‖ (مجا) auf etwas— برشیئه ثاثلیت ومالکیته امید وار اولمق ‖ (فعمتم) برسفینه‌یی ربط ایتمك . خلاط ویالامارله باغلامق .

An-ketteln (سنت فعمتم) a. (21) (sép) (عمو) زنجیرله باغلامق ، زنجیر بند ایتمك .

An-ketten (سنت فعمتم) c. (21) (sép.) اسیرومفتون ایتمك ، جلب ، جذب وربط ایتمك ‖ دیزمك .

An-klagen (سنت فعلا) a. (21) (sép.) اتهام ایتمك : بری علیهنه اقامهٔ دعوی ایتمك ‖ sich— شکایت وتشکی ایتمك .

An-kläger (سنت ام) a. (40) اتهام وشکایت ودعوی ایدن .

An-klammern (سنت فعمتم) a. (21) (sép.) و sich an etwas— (فعمطا) قانجه طاقمق ، طوتمق ‖ صارلمق طوتمق ، یاپشمق ، آیرلمامق آرقه‌سنی براقمامق .

An-klang (سنت ام) (31) برصدانك باشلانغیجی ‖ (موسیق) (چالغی ویاترنمده) دوزن ، آهنك ‖ (مجا) عکس صدا ، همفکر اولیش ، موافقت

An-kleben (سنت فعمتم) a. (21) (sép.) یاپشدرمق ‖ (فعلا +) یاپشوب قالمق ، یاپشمق

An-lauf (ـنـث ام) (31) قوشمه ، صچرامه ‖ حمله ، صولت ‖ میل ، مائللك ، شیو ‖ (معما) برستونك كوددسیله آیاغی آره‌سنده اولان بوكه قسمی ، كلیدله‌سی ‖ صچرامق وياخود آخر برشی یاپمق اوزره اوجه آلنان مسافه(صچرامه یابی وياخود : كریله) خیز .

An-laufen (ـنـث فعلا ـ) (20) p. قوشمغه باشلامق ، قوشه‌رق كلك ، باركیری lassen — آله‌یلدیكنه صالیورمك ، قاپوب قویوویرمك ‖ (بحر) (كمی حقنده) واصل اولمق ، لیمانه كیرمك ، داخل اولمق ، یناشمق ‖ (فعمتعد) آتلمق ، هجوم وتعرض وحمله ایتمك ‖ اوصاندرمق ، تصدیع وتعجیز ایتمك ‖ كذلك (فعلا) اوله‌رق (تیمورجیلك صنعتنده) (برشیئه طوتمق ، چلیك والخ) رنكی ویرمك .

An-laut (ـنـث ام) (38) بركلمه ویاهجانك صدای ابتدائیسی ، ایلك صداسی .

An-legen (ـنـث فعمتعد) (21) a. (*sép*) قومق ، برشیئه طیامق ، برشی یاننه ، جوارینه وضع ایتمك ‖ (البسه ونشان حقنده) كیمك ، طاقمق ، آصمق ، تعلیق ایتمك ‖ بنا وتأسیس وانشا ایتمك ‖ (پاره حقنده) یاتیرمق ، قومق ‖ (ع) نشان — آل ! = legt-an !

An-leh(e)n ((ـ)ـنـث الا) (40) b. = **An-leihe**

An-lehren (فعمتعد) (21) a. (*sép.*) تعلیم وتدریس ایتمك ، كوسترمك ، اوكرتمك

An-leihe (ـنـث امؤ) (55) استقراض ! بورج ، اودونج آلمه .

An-leimen (ـنـث فعمتعد) (21) a. (*sép.*) طوتقال وسائره ایله یاپشدرمق .

An-leiten (ـنـث فعمتعد) (21) b. (*sép.*) اداره ایتمك سوق وتوجیه ایتمك .

An-lernen (ـنـث فعمتعد) (21) a. (*sép.*) اوكرتمك ، تعلیم وتدریس ایتمك ، كوسترمك ! اوكرتمك .

An-liegen (ـنـث فعلا +) (20) f. (*sép.*) یقینده ، جوارنده بولنمق ، جوارنده كائن ومبنی اولمق ‖ (البسه وچماشور حقنده) قوله‌لایوب وياخود اوتولیوب یاتیرمق ، بوروشیقنی كیدرمك ‖ (الا) (40) b. آرزو ، مطلوب ، مقصود .

An-locken (ـنـث فعمتعد) (21) a. (*sép.*) قاندیرمق ، قاندیره‌رق جلب وجذب ایتمك ‖ چكمك ، مفتون ایتمك ‖ عجلك .

An-löthen (ـنـث فعمتعد) (21) b. (*sep.*) لحيملك ، لحيمله یاپشدرمق .

An-machen (ـنـث فعمتعد) (21) a. (*sép.*) طاقمق ، یكورمك ، ربط ایتمك ‖ (آتش وسائره حقنده) یاقمق ‖ (خرج وسائره حقنده) قارمق ، قاریشدیرمق ، قاتمق ، آلیشدیرمق .

An-marsch (ـنـث ام) (21) (ع) دشمن ، قوناق وياسائره‌یه طوغری یورویش ، ایلرولیش ، تقرب .

An-maßen (ـنـث فعمطا) (21) c. (*sép.*) sich einer Sache — بغیر استحقاق كندوسیچون دعوی وادعا ایتمك ، سوحق ویرمك ‖ جبراً وفضولاً ضبط وغصب ایتمك ‖ اوغراشمق .

An-kleiden (ـنـث فعمتعد) b. (21) (*sép*) كیدیرمك ، تلبیس ایتمك ‖ sich — كیمك ، البسه كیمك ، تلبیس ایتمك .

An-kleistern (ـنـث فعمتعد) a. (21) (*sép.*) (قوله ویاده‌قیقدن یاپیلان) مایعی سورمك .

An-klettern a. (21) وياخود ‖ **An-klimmen** (ـنـث فعمتعد) (20) a. بریره (آغاج دیوار الخ) طرمانوب چیقمق .

An-klingen (ـنـث فعلا +) a. (30) (*sép.*) شیشه ، بارداق ، قدح وامثالی شیلره اوره‌رق چیكلاتمق ، صداچیقارمق ‖ قدحله توقا ایتمك ، قدح طوقوشدیرمق ‖ (فعلا ±) عینی سس چیقارمق ، صدای ویرمك ‖ diese Melodie klingt an die Wacht am Rhein an بومقام (آهنك ، صدا) واخت ام راین مقامنه بكزیور .

An-klopfen (ـنـث فعلا +) a. und c. (21) (*sép.*) (قپو ، پنجره وياآخر برمحله) اورمق ، طیقیرداتمق ، چالمق .

An-klopf-Ring (ـنـث ام) (28) قپو حلقه‌سی وياطوقماغی .

An-knüpfen (ـنـث فعمتعد) a. und c. (21) (*sép.*) باغلامق ، ربط ایتمك ‖ (فعلا +) ارتباط ومناسبت اولمق .

An-ködern (ـنـث فعمتعد) a. (21) (*sép.*) (نادراً مستعمل) طاتلی برشیله جذب ایتمك ، داداندیرمق ، عجلك ، جلب ایتمك .

An-kommen (ـنـث فعلا ـ) c. (20) (*sép.*) واصل اولمق ، كلك ‖ (مجا) اهمیتی اولمق es kommt gar nicht darauf an آنك هیچ ضرری (اهمیتی ، دخلی) یوقدر ، ایش آنده دكلدر ، ایش آكا باقمز .

An-kömmling (ـنـث ام) (38) یكی كلمش اولان ، یكی وصول بولان ‖ یابانجی ، عجمی .

An-künd(ig)en ((ـ)(ـ)ـنـث فعمتعد) a. (21) (*sép.*) اوجه بیلدیرمك ، اوجه معلومات ویرمك ، خبر ویرمك ‖ رسماً اعلان ، بیان ، اخبار وتبلیغ ایتمك .

An-kunft (امؤ) (39) (*sans pl.*) وصول ، كله .

An-lächeln (فعمتعد) a. (21) (*sép.*) (برینه) تبسم ایتمك .

An-lachen (ـنـث فعمتعد) a. (21) (*sép.*) كوله‌رك باقمق ، باقوب كولمك .

An-lage (ـنـث امؤ) (59) قویمه ، وضع ایتمه ‖ (پاره) قوتلش ویاپاتیرلش اولان پاره ، سرمایه ‖ یر ، اراضی ، محل ، موقع ‖ برشیئه قابلیت ، استعداد ‖ اساس ومحل ‖ بنا ، انشا ، یاپمه .

An-landen (ـنـث فعلا ـ) (55) قره‌یه چیقمق ، یناشمق ‖ (مجا) یناشمق ، یاقلاشمق ، واصل اولمق ، تقرب ایتمك .

An-langen (ـنـث فعلا ـ) a. (21) (*sép.*) وصول بولمق ، (كمال زحمتله) واصل اولمق ، یتشمك ! نائل وموفق اوله‌بیلك ‖ فعمتعد) تعلق ایتمك ، متعلق اولمق .

An-laß (ـنـث ام) (38) سبب ، فرصت ، موجب ، علت ‖ — geben سبب ، فرصت اولمق ، ویرمك ! — nehmen فرصت اتخاذ ایتمك .

An-lassen (ـنـث فعمتعد) p. (20) (*sép.*) اوزرنده ، اوستنده براقمق ، چیقارمامق ‖ (آوده) كوپكلری قویوویرمك ، صالیویرمك ‖ sich — (فعمطا) كورونمك ، كوزكمك ، محتمل وملحوظ اولمق .

An-melden (ـَـَـَ فع متع) b. ㉑ (*sép.*) بيلديرمك ، اعلام واخبار اتمك ، رسماً خبر ويرمك ‖ (فع مطا) — sich كنديني بيلديرمك ، رسماً خبر ويرمك .

An-merken (ـَـَـَ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) اشارت اتمك ، نشان قومق ‖ دقت ايدوب كورمك ، فرق وتمييز اتمك ؛ اوكرمك ، برشيئك فرقنه وارمق .

An-merkung (ـَـَـَ امؤ) ㊾ ملاحظه ، دقت ، مطالعه ‖ نوطه ، علامت ، اشارت .

An-messen (ـَـَـَ فع متع) m. ㉑ (*sép.*) اولچمك ، اولچيسى آلمق .

An-muth (ـَـَ امؤ) ㊾ (*sans pl.*) مادةً وجسماً لطافت ، حلاوت ، ظرافت ‖ (معناً) طاتليلق ، شيرينلك ‖ (اشيادن بحث اولندقده) لطافت ، سلاست .

An-muthen (ـَـَـَ فع متع) b. ㉑ (*sép*) اسناد ، حكم اتمك ؛ برشيئك صحتنى ادعا اتمك ؛ ظن اتمك .

An-nageln (ـَـَـَ فع متع) a. ㉑ (*sép*) چيويلمك ، چيوى چاقمق ويا قاقمق ، چيوى ايله ربط وتثبيت اتمك .

An-nähen (ـَـَـَ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) برشيئى آخرينه ديكمك ، ديكمك .

An-nähern (ـَـَـَ فع متع وفع مطا) a. ㉑ (*sép.*) ياقلاشديرمق ، — sich ياقلاشمق ، يناشمق ، ايلرولمك ‖ annähernd (ص) ㉑ تقريبى ، تخمينى ‖ (حا) تقريباً تخميناً ، على التقريب ، همان .

An-näherung (ـَـَ امؤ) ㊾ ياقلاشمه ، تقرب .

An-nehmen (ـَـَـَ فع متع) b. ㉑ (*sép.*) آلمق ، قبول اتمك ، موافقت اتمك ‖ فرض وقبول اتمك .

An-nehmlichkeit (ـَـَـَ امؤ) ㊾ (*sans pl.*) قرين قبول وتسليم اولمقلق ‖ لذت ، حظ ‖ ايولك ، كوزللك ، لطافت ، خوشلق ‖ رضا .

Annekti(e)ren (ـَـَـَ فع متع) a. ㉑ (*insep.*) [لاتينجه] علاوه والحاق اتمك ، ربط اتمك .

An-ordnen (ـَـَ فعل متع) b. ㉑ (*sép.*) ترتيب وتنظيم اتمك ، يولينه قومق ‖ امر واراده اتمك ، بيورمق .

An-packen (ـَـَـَ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) طوتمق ، يقالمق ، قاپوب قوجاقلامق .

An-passen (ـَـَـَ فع متع) c. ㉑ (*sép.*) اويديرمق ، اولديرمق ، ياقشديرمق ، تطبيق اتمك ‖ (فع لا +) اويمق ، ياقشمق ، مطابقت اتمك ‖ مناسبت آلمق .

An-pflanzung (ـَـَ امؤ) ㊾ آغاج وساره ديكمه ، غرس ‖ فدان وساره ديكلمش ير ، معمور ، مزروع محل ‖ چفتلك ‖ (على الخصوص ارزوايله هجرت ايدن اهالينك هيئت مجموعه‌سى) قولونى .

An-pflöcken (ـَـَـَ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) چيويلمك ، ميللمك ، اوفاق شيشلرله ايلشديرمك .

An-pichen (ـَـَـَ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) زيفتلمك ، زيفت سورمك .

An-picken (ـَـَـَ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) غاغالمق .

An-pochen (ـَـَـَ فع لا +) a. ㉑ (*sép.*) اورمق ، قاقمق .

An-prallen (ـَـَـَ فع لا -) a. ㉑ (*sép.*) صچرامق ، چارپمق ، برشى اوزرينه هجوم اتمك ، آتلمق ‖ اورمق ، ياپشديرمق .

An-preisen (ـَـَـَ فع متع) v. ㉑ (*sép.*) (زياده) ثنا ، مدح اتمك ‖ عيوقه چيقارمق .

An-probi(e)ren (ـَـَـَ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) تجربه اتمك ، پرووا اتمك .

An-pumpen (ـَـَـَ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) طولومبه‌يى چكمكه باشلامق ‖ (مجا) (عمو) ‖ Jemand — برندن اودنج آلمق .

An-rathen (ـَـَـَ فع متع) p. ㉑ برينه نصيحت ويرمك ‖ توجه اتمك .

An-räuchern (ـَـَـَ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) قوقوتمق ‖ توتسيلمك ، دومانلامق .

An-rechnen (ـَـَـَ فع متع) b. ㉑ (*sép.*) حسابه قومق ، داخل حساب اتمك . حساب اتمك ، صايمق ‖ عد وفرض اتمك .

An-rede (ـَـَ امؤ) ㊺ برجماعت وياخود برذات حضورنده ايراد اولنان نطق ‖ توجيه كلام ، خطاب .

An-reden (ـَـَـَ فع متع) b. ㉑ (*sép.*) ايرادنطق وكلام اتمك ، برينه توجيه خطاب اتمك ، سويلمك .

An-regen (ـَـَـَ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) تحريك ، تشويق اتمك ، تحريض اتمك ‖ خرصلانديرمق ، حدتلنديرمك ‖ برحسى اويانديرمق ‖ ظهوره وجوده كتيرمك ، باعث اولمق ‖ جانلانديرمق ‖ غليانه كتورمك .

An-regung (ـَـَ امؤ) ㊾ (مرا) An-regen .

An-reiben (ـَـَـَ فع متع) v. ㉑ (*sép.*) سورتمك ، ازمك .

An-reihen (ـَـَـَ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) ديزمك ، ايپ ويا ايپلكه كچورمك ‖ صره‌سنه قومق .

An-reißen (ـَـَـَ فع متع) u. ㉑ (*sép.*) ايلك پارچه‌يى قوپارمق ، صرف وخرجه باشلامق .

An-reizen (ـَـَـَ فع متع) c. ㉑ تحريك اتمك ، جانلانديرمق ‖ (مجا) اويانديرمق ، باعث اولمق ، جلب وتحريك اتمك .

An-rennen (ـَـَ فع لا —) a. ㉑ قوشه‌رق كلمك ، (برشيئك ويابرينك اوزرينه) قوشمق ، (قوشه‌رق كنديني) بر يره چارپمق ، اورمق .

An-richten (ـَـَـَ فع متع) b. ㉑ (*sép.*) (طعام حقنده) طولاشديرمق ، قورمق ، حاضرلمق ‖ سبب اولمق ، باعث اولمق .

An-riechen (ـَـَـَ فع متع) c. ㉑ (*sép.*) قوقلامق ، قوقوسندن آكلامق ‖ (مجا) حس اتمك .

An-ritt (ـَـَ ام) ㊳ بارگيرله ياقلاشمه ، تقرب ‖ (ع) سوارى‌هجومى ‖ فن‌فروسيت اوكرمك اوزره ايلك دفعه آته بنيش .

An-rollen (ـَـَـَ فع متعد) a. ㉑ (*sép.*) برشيئى آخرى اوزرينه يوارلامق ، يوارليوب آتمق ‖ (فع لا —) يوارلانوب كلمك ، يوارلانمق .

An-rüch(t)ig (ـَـَ ص) ㉑ (نادرا استعمال اولنور) بدنام ، شهرتسز .

An-rücken (ـَـَـَ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) يناشديرمق ، ايلرولتمك ‖ (فع لا —) تقرب اتمك ، ياقلاشمق ، يناشمق ، ايلرولمك .

An-rufen (سنت فعمتعد) q. ⑳ (*sép.*) سسلنمك ، چاغيرمق || جمع وجلب ايتمك ، چاغيروب طوپلامق .

An-rühmen (سنت فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) زياده مدح وثنا ايتمك .

An-rühren (سنت فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) طوقونمق ، قيلداتمق || اللمك ، ال ايله طوقونمق || قاريشديرمق ، حل ايتمك ، ازمك .

An-s (ت) = an das .

An-sä-en (سنت فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) اكمك || (برترلايي) زرع ايتمك .

An-sagen (سنت فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) اولجه سويلمك ، خبر ويرمك ، بيلديرمك ، معلومات ويرمك || بردعوته اجابت خبرى ويرمك ، بكى ديمك || sage an ! سويله !

An-sässig (سنت ص) ㉑ ساكن ، مقيم || يرلشمش .

An-satz (ت ام) ㉛ (برشئيه علاوه قلنان) پارچه ، علاوه || (موسيقى) چالغى آغزلغى .

An-schaffen (سنت فعمتعد) r. ⑳ (*sép*) وجوده ، ميدانه كتورمك || استحصال ايتمك || (فعمطا) sich Möbel— كندوسى ايچون اواشياسى صاتون آلمق (ايدنمك) .

An-schäften (سنت فعمتعد) b. ㉑ (*sép.*) صاپ طاقمق ، قونداق كچيرمك || (برچزمه يى) قونچلامق ، قونچ كچيرمك .

An-schau-en (سنت فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) برشيئه نظر ايتمك ، تجربه ويا برحكم وقرار ويرمك ، اتخاذ ايتمك اوزره باقمق || An-schau-ung (ا مؤ) ㊾ فكر ، مطالعه .

An-schaulich (سنت ص) ㉑ عيان وآشكار ، واضح ، آچيق ؛ كوروته بيلور .

An-schein (ت ام) ㊳ (*sans pl.*) كورينيش ، ظاهر || dem—e nach كوروتيشه نظراً ظاهرينه باقيلورسه ، كوروتيشه كوره .

An-scheinen (سنت فعمتعد) e. ⑳ (*sép.*) اظهار وايضاح ايتمك || (فعلا +) ظاهر اولمق ، كوروتمك .

An-schicken (سنت فعمطا) a. ㉑ (*sép.*) sich— حاضرلنمق ، موافقت ايتمك || (فعمتعد) = an-ordnen .

An-schieben (سنت فعمتعد) f. ⑳ (*sép.*) (برشيئى) ايتمك ، سورمك .

An-schielen (سنت فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) شاشيلامق ، برينه ويا برشيئه شاشى باقمق || (مجا) كيزلوجه ، كوز اوجيله باقمق .

An-schießen (سنت فعمتعد) e. ⑳ (*sép.*) برآلت ناريه ايله (براى تجربه) انداخت ايتمك || بربيرام ويا اوقات سائرهٔ رسميه يى اعلان ايتمك اوزره طوپ وياتفنك آتمق ، شنلك آتشى ايتمك || آو اوزرينه آتش ايدوب اولديرميه جك وجهله اورمق || (عو) (مجا) ange schossen sein اورلمق ، مفتون اولمق || (فعلا ـ) zu Kristallen— ويا خود in قريستاللنمك || كمال شدتله قوشمق . پارچه لنورجه سنه قوشوب كلمك ، آتيلمق .

An-schiffen (سنت فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) كمى ايله نقل ايتمك || برشيئك ويابرينك اوستنه ايشه مك || (فعلا ـ) كمى ايله واصل اولمق ، كلمك .

An-schirren (سنت فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) (برباركيره) طاقم قوشمق ؛ اكر اورمق .

An-schlag (ت وياخود ت ام) ㉑ ضربه ، چارپمه ، اورمه || (ع) نشان آلمه || تفنكى قونداقلامه || اعلان كاغدى || پلان ، رسم || (معما) انشاآت مصرف دفترى ، كشف دفترى .

An-schlagen (سنت فعمتعد) r. ⑳ (*sép.*) اوره رق ، چاقه رق ربط وتثبيت ايتمك || (اعلان كاغدلرى) ياپشديرمق || اورمق ، چارپمق || چالمق ، اهتزاز ايتديرمك ، طينغيرداتمق ، تفنكله نشان آلمق || قورمق ، بنا ايتمك || فيئات مختلفه مقدارينى تعيين ايتمك فيئات قومق ، نرخ قويمق || (كوپك حقنده) حاولامق .

An-schleichen (سنت فعلا ـ) n. ⑳ (*sép.*) سورتونه رك ، سوروته رك ، يواش يواش صوقولوب كلمك .

An-schließen (سنت فعمتعد) a. ⑳ (*sép.*) ربط ، توصيل ايتمك ، يناشديرمق || آچمه كايدله باغلامق || (فعمطا) (sich) برينه يناشمق ، برلكده كيتمك ، موافقت ايتمك || (فعلا +) يناشمق ، تقرب ايتمك ، برلشمك .

An-schluß (ت ام) ㊷ بيتيشمه ، برلشمه ، التصاق ، الحاق || مواصله ، مراسله || علاوه .

An-schmeicheln (سنت فعمتعد) برينه قورنازلق ومداهنه ايله برشى قبول ايتديرمك ، بوغمق || (فعمطا) sich Jemandem— برينه اصولله ، بالتقريب صوقولمق ، يناشمق ، چاتمق .

An-schmieden (سنت فعمتعد) b. ㉑ (*sép.*) (تيمور حقنده) دوكه رك قايناتمق ، ربط ايتمك || (برينه) تيمور اورمق .

An-schmieren (سنت فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) سورمك ، صيفامق || بولاشديرمق ، تلويث ايتمك || (مجا) برينى آلداتمق ، بوغمق ، اغفال ايتمك .

An-schnallen (سنت فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) توقه لمق ، باغلامق .

An-schnauben (سنت فعمتعد) (مرا) b. ⑳ (*sép.*) (مرا . Schnauben)

An-schnauzen (سنت فعمتعد) c. ㉑ (*sép.*) (عو) برينه چيقشمق ، سرتجه خطاب ايتمك ؛ خيرپالمق . تكدير ايتمك

An-schnüren (سنت فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) غيطان وياشريتله باغلامق .

An-schrauben (سنت فعمتعد) a. ㉑ und g. ⑳ (*sep.*) ويده لمق . ويده ايله ربط ايتمك .

An-schreiben (سنت فعمتعد) o. ⑳ (*sép.*) يازمق ، يازوب اشارت ايتمك || حسابه قومق . gut angeschrieben sein || برينك عنـدنده حرمتلو اولمق وياخود برينك حسن نظرينى قزانمش بولنمق ، توجهنه مظهر اولمق .

An-schrei-en (سنت فعمتعد) o. ⑳ (*sép.*) برينه باغيرمق || يوكسك سسله اعلان ايتمك .

An-schrot (ت امؤ) ㊳ (صنع) چوقه كنارى .

An-schuhen (سنت فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) (vorschuhen) (برچيزمه يى) تعمير ايتمك ، قوندره نك يوزينى دكشديرمك .

An-schuldigen (سنت فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) برينه اسناد قباحت ايتمك || (عد) اتهام ايتمك ، برى عليهنه اقامهٔ دعوى ايتمك ، بردن شكايت ، شكوا ايتمك .

An-schüren (سنت فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) يارى يانمش اودونلرى طوتشديرمق || ايقاد ايتمك (مجا) تشويق ، تحريك ايتمك ، طوتشديرمق ، علولنديرمك .

An-sprechen (سنت فعمتع) v. (20) (sép.) برینه توجیه کلام ایتمك ، برینه لقردی سویلمك .

An-springen (سنت فعمتع) a. (20) (sép.) اوستنه آتلمق ، صیچرامق || (فعلا ـ) صیچرامق ، آتلامق .

An-spritzen (سنت فعمتع) c. (21) (sép.) سرپمك ، پوسکورمك ، خفیفجه صولامق || چامور صیچراتمق ، زیفوس آتمق || (فعلا ـ) فیرلامق ، صیچرامق ، فیشقیرمق .

An-spruch (ثث ام) (31) ادعا ، مدعا ، دعوای استحقاق ویا اهلیت ؛ مطلوب ایتمه ، استمه ؛ مراجعت in—nehmen طلب ایتمك ، مشغول ، مطلوب ایتمك ، استمك (ضبط ایتمك) || حق وصلاحیت .

An-spruchlos (ـسنت ص) (24) حق واستحقاق دعواسنده بولنمیان ، ادبلی ، حدینی بیلور || یالکز (البسه حقنده) ساده ، باباپانی ، کبار .

An-sprung (ثث ام) (31) = anspringen (مرا (An-lauf

An-stalt (ثث امؤ) (49) حاضرلق ، تهیه ، تدارك || علوم وفنون وصنایعله افکار سائرهٔ خصوصیه‌یه مبنی انشا اولنان مکتب ، مدرسه ، خانه ، دار وسائره : Militär-Turnanstalt عسکری جیناستیق مکتبی ؛ Irren— (امؤ) دار الشفا ، تیمارخانه .

An-stand (ثث ام) (38) اکثریا (sans pl.) موافقت حال || ادب وتربیه ، ارکان || مناسبت ، توافق ، یاقیشیق آلمه || طوریش ، طور واندام || nehmen— قرار ویرممامك ، تردد ایتمك ، جسارت آلمامق ، تحاشی ایتمك || مشکلات .

An-ständig (سنت ص) (21) موافق حال وشان || ادبلو ، تربیه‌لو ، ناموسلی ، حیثیتی‌بیلور || مناسب ، لایق ، یاقیشیر ، جسبان || آدم عقللو || anstands-widrig (ص) ادبسزجه‌سنه ، نالایق ، مناسبتسز ، یاقشمز ، غیرموافق حال وشان ، جسبان اولمیان .

An-starren (سنت فعمتع) a. (21) (sép.) کوزینی دیکه‌رك باقمق .

An-statt (ثب حرجر) (اکثریا مضاف الیه آلور) یرینه ، بدل || کذلك an meiner Statt بنم یرمده . . . (بشقه‌سی اولسه ایدی) کبی .

An-staunen (سنت فعمتع) a. (21) (sép.) تعجبله ، تحیرله باقمق ، شاشمق .

An-staunens-werth (ـسنت) (21) ویاخود -würdig (سنت) (ص) (21) شایان تعجب ، شایان حیرت .

An-stecken (سنت فعمتع) a. (21) (sép.) ایکنه وسائره طاقمق ، ایلیشدیرمك ، طوتدیرمق || (کبابی) شیشه طاقمق ، شیشه کچیرمك || (سیغاره وسائره حقنده) یاقمق || (پر یوزیکی) طاقمق || (خسته‌لق حقنده) تماس ویا اختلاطله کچمك ، ساری اولمق ، سرایت ایتمك ؛ ansteckende Krankheit علت ساریه .

An-stehen (سنت فعلا ±) t. (30) (sép.) برشیئه تماس ایتمك ، برشیئك اتصال وقربنده بولنمق || (البسه حقنده) یاقشمق ، وجوده کوره اولمق || مناسب وموافق اولمق || تخلف وتردد ایتمك ، قرار ویرممامك ، تأخر ایتمك .

An-stellen (سنت فعمتع) a. (21) (sép.) (برینی

An-schwärmen (سنت فعلا +) a. (21) (sép.) (آری حقنده) قوغاندن چیقمق ، اوچمق || طاغیلمق ، یایلمق .

An-schwärzen (سنت فعمتع) c. (21) (sép.) قاره‌لمق ، سیاهلاتمق ، تسوید ایتمك || (مجا) قصل وذم ایتمك ، لکه‌لمك .

An-schwellen (سنت فعلا ـ) c. (20) (sép.) شیشمك ، قبارمق || قینامق .

An-schwemmung (امؤ) (49) صولرك چکلمسیله حاصل اولان اراضی .

An-segeln (سنت فعلا ـ) a. (21) (sép.) (بحر) طولو یلکن ایله کلك || (مجا) (عمو) gegen etwas— برشیئه چارپمق ، اورمق .

An-sehen (سنت فعمتع) l. (30) باقمق ، نظر ایتمك || کوزدن کچورمك || (مجا) (عمو) sauer— اکشی صورتله باقمق || als etwas— برینه بکزتمك || für einen anderen— عد واعتبار ایتمك || (فعلا +) (عمو) sieh'mal an! باق بردفعه ! ، هله باق ! ، باقندی بر کره ! || angesehen (ص) (21) مقبول ، محترم ، اعتبارلو .

An-sehen (سنت الا) b. (40) (sans pl.) باقمه ، نظر || کورونیش ، سیما ، چهره || حرمت ، رعایت ، اعتبار || قدر ، قیمت .

An-sehnlich (سنت ص) (24) قیمتلی ، اعتبارلو .

An-setzen (سنت فعمتع) c. (21) (sép.) اوطورتمق ، قومق ، قوندرمق || قورمق || ربط وعلاوه ایتمك ، ضم ایتمك ، (زمان حقنده) تعیین وتثبیت ایتمك || (نظام وقانون حقنده) وضع ایتمك || تطبیق ایتمك .

An-sicht (سنت امؤ) (47) کوریشیش || کورمه ، نظر || منظره ، نظارت || فکر ، ظن ، رأی || نیت .

An-siedeln (سنت فعمطا) a. (21) (sép.) sich— هجرتله یرلشمك .

An-spannen (سنت فعمتع) a. (21) (sép.) قورمق ، کرمك || (بارکیری آرابه‌یه) قوشمق || (مجا) alle seine Kräfte— بتون (کندی) قوتنی صرف ایتمك ، استعمال ایتمك .

An-spannung (سنت امؤ) (49) (آرابه‌یه بارکیری) قوشمه || عزم ، قصد ، غیرت ، جهد ; —der geistigen Kräfte قوای ذهنیه‌نك صرفی .

An-speien (سنت فعمتع) برشی اوستنه توکورمك || (مجا) علنا تحقیر ایتمك ویوزینه توکورمك .

An-spielen (سنت فعلا +) a. (21) (sép.) (فعمتع) برشیئی اوینامغه (چالغی ایله چالمغه) باشلامق ، چالمق || (مجا) auf etwas— ایما ایتمك ، کنایه ایله کوسترمك .

An-spielung (سنت امؤ) (49) کنایه ، ایما ، رمز .

An-spießen (سنت فعمتع) c. (21) (sép.) شیشلمك ، شیشه کچورمك || قلنچ ویامزراقله دورتمك .

An-spinnen (سنت فعمتع) b. (20) (sép) اکرمکه ، ایپلك یاپمغه باشلامق || طوقومق ، نسج ایتمك || کیزلیجه حیله ترتیب ایتمك .

An-spitzen (سنت فعمتع) c. (21) (sép) سیوریلتمك .

An-spornen (سنت فعمتع) a. (21) (sép) دورتمك ، مهمیزلمق || (مجا) دورتمك ، تشویق وتحریك ایتمك ، غیرت ویرمك ، شوقلندیرمك .

برابشه تعیین ایتمك ، نصب ومأمور ایتمك ، برمحل ومأموریته
برلشدیرمك || وضع وتأسیس ایتمك ، ترتیب وتنظیم ایتمك ||
خدمته آلمق || — sich (فعمطا) برلشمك||طاورانمق، ایتمك،
یاپمق .

An-stellig (ـــ ص) ㉑ لایق || ماهر ، هنرلی ، ذکی ||
چویك .

An-stellung (ـــ امؤ) ㊾ برلشمه ، نصب وتعیین ،
برلشدیرمه ، خدمته قبول || خدمت ، رتبه .

An-stieren (ـــ فعمتع) a. ㉑ (sép.) (عو)
آلیق آلیق ، شاشقین شاشقین باقمق .

An-stiften (ـــ فعمتع) b. ㉑ (sép.) سبب وباعث
اولمق، موجب اولمق : تحریك ودعوت ایتمك ، سببیت ویرمك :
یاپمق ، ایتمك ، ایشلمك ، وجوده کتورمك || اوك آیاق اولمق ||
اوفاق چیوی ایله چیویلەمك .

An-stifter (ـــ ام) a. ㊵ برایشك مرتب ومسببی ،
فاعل اصلیسی اولان ، مشوق ، محرك : اوك آیاق .

An-stimmen (ـــ فعمتع) a. ㉑ (sép.) چالغی ویا
ترکیه باشلامق || بسته یاپمق .

An-stoß (ـــ ام) ㉑ دورتمه : تحریك وتشویق ایتمه ||
ohne — بلا مانع ، بلا حائل || (ع) چارپشمه ، مضاربه .

An-stoßen (ـــ فعمتع) p. ㉑ دورتمك ، ایتمك ،
چارپمق ، اورمق ، (قدح ایله) طوقه ایتمك ، (برینك صحتنه
ایچمك) || (فعلا+) (بارکیری) مهموزلمق — mit der Zunge
پلتك سویلمك || (فعلا —) (میوه حقنده) خفیفجه قوقمق
وچوریمك .

An-stößig (ـــ ص) ㉑ (سس وصدا حقنده) بد
صدا ، قولاغه ناخوش کلان || (عمو) (هرقنغی برتشبث حقنده)
تهلکەلو ، مخاطرەلی ، صوکی فنا || مخالف حال وشان وتربیه .

An-streben (ـــ فعلا+) a. ㉑ (sép.) اوغراشمق ،
صواشمق ، چبالمق جهد وغیرت ایتمك ، سعی ایتمك .

An-streichen (ـــ فعمتع) a. ⑳ (sép.) بویا سورمك ،
بویامق — mit Firniß یاغلی بویا وسائرەیی جلالندیرمق
اوزره لاق سورمك ویا رچتەلمك || (ال ایله) صیغامق ،
اوغمق ، خفیفجه طوقنمق|| (فعمطا) || — sich (کدی حقنده)
سوروکمك ، سورتوکمك || (عمو) دوزکون سورمك : کندویه
چکی دوزن ویرمك .

An-streifen (ـــ فعلا+) a. ㉑ (sép.) برشیئك
یاننده سیلوب کچمك ، صیپروب کچمك ، خفیفجه طوقونمق .

An-strengen (ـــ فعمطا) a. ㉑ (sép.) (sich) چالشمق ،
اوغراشمق ، سعی وغیرت ایتمك ، چبالامق ، جهد ایتمك .
الندن کلدیکی قدر یاپمغه صواشمق ، کندویی زورلامق ، تضییق
ایتمك ، یورمق || (برتلی) کرمك .

An-strengung (ـــ امؤ) ㊾ چالشمه ، صواشمه ،
غیرت || یورغونلق ، یورلمه ، تعب .

An-stricken (ـــ فعمتع) a. ㉑ (sép.) اورەرك
علاوه ایتمك || (چوراپ) آشلامق .

An-stürmen (ـــ فعلا —) a. ㉑ (sép.) آتلمق ،
هجوم ایتمك || (فعمتع) بری اوزرینه هجوم ایتمك ، برمحلی
باصمق .

An-stürzen (ـــ فعلا —) c. ㉑ (sép.) اوزرینه

آتلمق ، کمال شدتله وارمق || (فعمتع) (ع) (دشمنی)
اوروب بربری اوزرینه ییقمق || یره چالمق .

An-suchen (ـــ فعلا+) a. ㉑ (sép.) طلب واستدعا
ایتمك، برندن برشی رجا ایتمك، ایستمك؛ برشی ایچون مراجعت ایتمك.

An-takeln (ـــ فعمتع) a. ㉑ (sép.) (بحر)
(سفینەیی) تجهیز ایتمك ، (مرا . Auf-takeln).

An-tasten (ـــ فعمتع) b. ㉑ (sép.) ال ویا پارمق
ایله اورمق ، یوقلامق ویا طوقونمق ، لمس ایتمك ، اللمك .

An-theil (ـــ ام) ㊳ پای ، حصه ، پارچه ||
—shaber (تجا) اورتاق .

Anthologie (ـــ امؤ) ㊾ [رومم] مجمعت ازهار ||
شرق مجموعەسی ، کلدستهٔ شعرا .

An-thun (ـــ فعمتع) b. ㉒ (sép.) (البسه حقنده)
اکسا ایتمك || یاپمق || سبب اولمق ، ایجاب ایتدیرمك .

Anti-christ (ـــ ام) (51) خرستیانلغك علیهنده بولنان .

An-ticken (ـــ فعمتع) a. ㉑ (sép.) خفیفجه
طوقونمق ، طیق طیق ایدەجك وجهله اورمق .

Antik (ـــ ص) ㉑ [لاتینجه] آنتیقه : پك اسكی ، قدیم ،
عتیق || (امؤ) آثار عتیقه ، آنتیقه .

Antiquar (ـــ ام) ㊳ [لاتینجه] آنتیقەجی ||
اوقونمش ویاخود الدن اوجوزجه صاتیله یلان کتابلری
صاتان کتابجی .

Antiqui(e)ren (ـــ فعلا —) a. ㉑ [لاتینجه]
اسكیمك ، مودەدن چیقمق ، تدعلشمك || (فعمتع) آنتیقه
واسكی صرەسنه یکورمك .

Antlitz (ـــ الا) ㊳ یوز ، وجه ، روی || چهره ، سیما .

An-trag (ـــ کذلك ـــ ام) ㉛ تکلیف ،
درمیان || عرض ، تبلیغ .

An-tragen (ـــ فعمتع) r. ⑳ (sép.) تکلیف
ودرمیان ایتمك || عرض وتبلیغ ایتمك .

An-trau-en (ـــ فعمتع) a. ㉑ اولندیرمك ،
تزویج ایتمك ||an-ver-trau-en= .

An-treffen (ـــ فعمتع) b. ⑳ (sép.) تصادف
ایتدیرمك ، بولمق ، کشف ایتمك ، تصادف ایتمك ، راست
کتیرمك ، بولمق .

An-treiben (ـــ فعمتعد) o. ⑳ (sép.) سورمك ،
ایتمك || (چیوی وسائرەیی) چاقمق || دورتمك || دفع وطرد
ایتمك .

An-treten (ـــ فعلا —) b. ⑳ صرەسنه کچمك ||
(ع) صرەلنمق ، دیزی وصره تشکیل ایتمك || (صول آیاقله)
یوریمکه باشلامق || (فعمتع) برینه ینناشمق : باصمق ،
چیکنمك || باشلامق ، بدأ ایتمك .

An-trieb (ـــ ام) ㊳ سوق ، تحریك وتشویق
(مجا) اغوا .

An-tritt (ـــ ام) ㊳ دیزلمه ، صرەلنمه : (وقت وزمان
حقنده) حلول ، دخول : (مأموریت حقنده) باشلامه ، بدایت ||
نردبانك برنجی وعلی الاکثر کنیش باصامغی .

Antwort (ـــ امؤ) ㊶ جواب — keine — ist auch eine
هیچ برجواب (ویرمامك) ینه برجوابدر (سکوت اقراری ایما ایدر) ||
جوابه جواب || (عد) مدافعه .

An-zahl (ـُـَ ا مؤ) (49) (sans pl.) عدد ، مقدار .

An-zapfen (ـُـَ فع متع) a. und c. (21) (sép.) (فوچی حقنده) (شراب ، بیره ، سرکه وساڑه‌یی) بوشالتمغه بدأ ایتمك ، بوشالتمق || (مجا) (عمو) یاره قوپارمق، چکمك ، صیزیرمق .

An-zeichen (ـُـَ ا لا) b. (40) علامت، اشارت، اماره|| ایما .

An-zeichnen (ـُـَ فع متع) b. (21) (sép.) (بربرندن فرق وتمییز اولنه بیلەجك وجهله) اشارت قومق .

An-zeige (ـُـَ امؤ) (52) کوسترمه ؛ ارائه واخبار، اعلان || دلالت ، اشارت || (عد) حکم اعلامك مباشر معرفتیله مرجعنه تبلیغی || اخبارنامه .

An-zeigen (ـُـَ فع متع) a. (21) (sép.) کوسترمك ، ارائه ایتمك ، اشارت ایتمك || اشارت قومق|| اعلان واعلام ایتمك ، بیلدیرمك ، خبر ویرمك .

An-zeiger (ـُـَ ا م) a. (40) معلن ، مشعر ، اشارت واعلان ایدن || جریده نامی اوله‌رق دخی استعمال اولنور : Stadt— هر قنغی بر شهرده بالجمله اعلاناتی حاوی اوله‌رق چیقاریلان (اعلان) غزته‌سی .

An-zetteln (ـُـَ فع متع) a. (21) (sép.) طوقونه‌جق ایپکاری دستگاهه قومق|| قورمق، ترتیب ایتمك || خفیاً ترتیب ایتمك .

An-ziehen (ـُـَ فع متع) f. (20) (sép.) چکمك ، جذب وجلب ایتمك || (فع مطا) — sich کیمك ، البسه‌یی کیمك .

An-zieher (ـُـَ ا م) a. (40) (قوندره وترلك کیکده ایکن قوللانیلان) چکیجك .

An-zug (ـَ ویاخود ـُـَ ا م) (31) البسه ، ملبوسات سائره || (اویونده) ایلك طاشی چکمه ، صورمه .

An-züglich (ـُـَ ص) (21) آجی، سرت، مؤثر، کسکین || نکته ، طوقوناقلی

An-zünden (ـُـَ فع متع) b. (21) (sép.) یاقمق ، طوتشدیرمق .

Apfel (ـُ ا م) a. (39) الما || es könnte kein— zur Erde fallen ایکنه آتسه‌ك یره دوشمز (ایدی) .

Apfel... (ـُ...) —mus (ا لا) الما ازمه‌سی .
—säure (ا مؤ) (کیمیا) حامض تفاح .

Apfelsine (ـُـُـُ ا مؤ) (53) (نبا) پورتقال .

Apostel (ـُـُ ا م) a. (40) [روم] حضرت عیسا شاکردی، حواریوندن بری || —pferd (ا لا) auf dem—pferde reiten طبان تپمك ، یایا کیتمك .

Apotheke (ـُـُـُ ا مؤ) (53) [روم] اجزا خانه .

Apo-theker (ـُـُـُ ا م) a. (40) اجزاجی، اجزاخانه‌سی

Appell (ـُـُ ا م) (38) [فر] دعوت ، چاغیرمه || (ع) یوقلمه || نوبت || (عد) استیناف .

Appetit (ـُـُـُ ا م) (38) [لاتینجه] اشتها (یمکه استك)

Appetitlich (ـُـُـُ ص) (21) [لاتینجه] اشتها ویرن ویا کتورن ؛ نفیس ، تمیز .

Appetitlosigkeit (ـُـُـُـُ ا مؤ) (49) (sans pl.) [لاتینجه] اشتهاسزلق .

Aprikose (ـُـُـُ ا مؤ) (53) [لاتینجه] قایصی، زردالی || قایصی ویا زردالی آغاجی .

Antworten (ـُـَ فع لا +) b. (21) جواب ویرمك||(مجا) مدافعه ایتمك ؛ قارشولق ویرمك .

An-versuchen (ـُـُـَ فع متع) a. (21) (sép.) (عمو) (نادراً مستعملدر) یوقلمق ، تجربه ایتمك || (البسه‌یی) پروا ایتمك .

An-vertrau-en (ـُـُـَ فع متع) a. (21) (sép.) برینه ایناتمق، امنیت ایتمك || (فع مطا) sich Jemandem— کندوبی برینك الینه براقمق، کندوبی برینه تسلیم ایتمك ، امنیت واعتماد ایتمك || برینه درد واسرارینی آچمق، افشا ایتمك .

An-wachsen (ـُـَ لا —) r. (30) بیومك ، اوره‌مك ، توره‌مك || (نباتات حقنده) سورمك ، کوکلنمك || زیاده‌لشمك .

An-walt (ـُ ا م) (31) oder (38) دعوی وکیلی، آووقات || وکیل ، مرخص .

An-wandeln (ـُـَ فع لا —) a. (21) (sép.) (یایا) کلمك ، یاقلاشمق || (فع یکشخص) طوتلمق، کرفتار اولمق، اوغرامق، یقالانمق .

An-wartschaft (ـُـَ ا مؤ) (49) (sans pl.) مأمول، امید ، انتظار .

An-weichen (ـُـَ فع متع) a. (21) (sép.) یموشاتمق ، براز ایصلاتمق .

An-weisen (ـُـَ فع متع) o. (20) (sép.) ارائه واشعار ایتمك ، کوسترمك ، تعلیمات ویرمك، سوق وتوجیه ایتمك || angewiesen sein برشیئه محتاج اولمق، برشیئه توجیه وحواله قلنمش بولنمق ؛ معطوف اولمق .

An-weisung (ـُـَ امؤ) (49) قاعده ونظام || حکم وامر ، دستور ، تعلیمات || پوسته ایله کوندریلان اقچه وسائره ایله برلکده ویریلان ومذکور اقچه‌نك قیمت وتاریخ ارسالیله مرسل ومرسل الیهك نام وشهرتی والحاصل دها سائر قیودات لازمه‌یی حاوی بولنان : (حواله نامه —Post) صپارش کاغدی ؛ بونو ؛ تحویل، چك .

An-wendbar (ـُـَ ص) (21) استعمال اولنه بیلو، تطبیق، استعمالی جائز ؛ قابل اجرا ، قابل تطبیق ، مرعی الاجرا اوله‌بیلور || قوللانیلشلی .

An-wenden (ـُـَ فع متع) a. (22) استعمال ، استخدام ایتمك || اجرا وتطبیق ایتمك .

An-wendung (ـُـَ امؤ) (49) اجرا وتطبیق || استخدام واستعمال ، قوللانمه .

An-werben (ـُـَ فع لا +) b. (20) (sép) چالیشوب اله کچورمك || طالب اولمق|| (ع) عسکره آلمق، عسکره یازمق.

An-wesend (ـُـَ ص) (21) حاضر، موجود .

An-wesenheit (ـُـُـَ امؤ) (49) (sans pl.) موجودیت، وجود ، حضور || مقابله ، مواجهه .

An-widern (ـُـَ فع متع) a. (21) (sép.) اوصاندیرمق، ییقدیرمق، تیکسیندیرمك ، طات ولذتی قاچیرمق، اکراه ایتمك.

An-wohnen (ـُـَ فع لا +) a. (21) (sép.) جوار وبقیتده اوطورمق، اسکان ایتمك || حاضر وموجود بولنمق .

An-wünschen (ـُـَ فع متع) a. und c. (21) (sép.) آرزو وتمنی ایتمك ، دعاجیسی اولمق || تبریك ایتمك .

An-wurf (ـُـَ ا م) (31) ایلك آتیش، آتمغه باشلایش || (معمه) صیوا ، باداته ، سریمه .

April (⏑⏑́ ا م) a. ⑩ [لاتينجه] نيسان آيى .
Apti(e)ren (⏑⏑́⏑ فعمتعد) a. ㉑ [لاتينجه] اويديرمق ، اولديرمق ‖ تعديل ايتمك ، تصحيح ايتمك .
Aqua-marin (⏑́⏑⏑‒ ا م) ㊳ (معد) يشيل برقيتلى طاش .
Aqua-tinta (⏑⏑́⏑‒ ا مؤ) ㊾ جمعى : ‒ s ‒ (ايتا) باقر اوزرينه ايديلان حك .
Äquator (⏑⏑́‒ ا م) ㊺ [لاتينجه] (قوزمو جغر) خط استوا .
Aquavit (‒⏑́‒ ا م) ㊳ [لاتينجه] رقافيه تعبير اولنان ايچكى .
Araber (⏑⏑́‒ ا م) a. ⑩ عرب ، نسل عربه منسوب اولان .
Arabi-en (⏑⏑́⏑‒ اخالا) b. ⑩ (جغر) ديار عرب .
Arabisch (⏑⏑́‒ ص) ㉔ عربه منسوب اولان ‖ (الا) (تصريف اولنماز) لسان عربى ، عربجه .
Arak (⏑⏑́ ام) ㊻ [عر] عرق ، راقى .
Arbeit (‒⏑́ امؤ) ㊾ ايش ، عمل ‖ اشتغال ‖ خدمت ، وظيفه ‖ ال ايشى ‖ عمله ايشى .
Arbeiten (⏑‒⏑́ فعلا ±) b. ㉑ چالشمق ، ايشلمك ‖ مشغول اولمق ‖ (فعمتعد) (صنعت) ايشلمك ، ايشليه‌رك ياپمق .
Arbeiter (⏑‒⏑́ ام) a. ⑩ چاليشان ، ايشليان ‖ عمله ، ايشجى
Arg (⏑́ ص) ㉑ فنا ، كوتو ‖ كوچ ‖ das ist denn doch gar zu— فقط بوده حديثى كچدى ها ! ، پك زياده ! ، اى اما آرتق !
Ärger (⏑⏑́ ام) a. ⑩ (sans pl.) [arg] حدت ، غضب ‖ —s aus عناديله ، قيزغينلقندن ‖ seinen — an Jemandem auslassen (حدت) حرصنى ، اوفكه‌سنى برندن آلمق .
Ärgerlich (⏑⏑⏑́ ص) ㉑ حدت آميز : جان صيقان ، قيزديران ، كناهه صوقان .
Ärgern (⏑⏑́ فعمتعد وفعمطا) a. ㉑ قيزديرمق ، حدتلنديرمك ، پرغضب ايتمك ، جان صيقمق .
Ärgerniß (⏑⏑⏑́ الا) ㊿ كورلتى ، شماطه ‖ رذالت ‖ Ärger= .
Argwohn (‒⏑́ ام) ㊳ (sans pl.) [arg Wahn] شبهه ، عدم اعتقاد ، وسوسه
Arglos (‒⏑́ ص) صاقدلانه ، معصومانه ، صاده‌دلانه ، كوتولكدن برى وعارى .
Ari-e (⏑⏑́⏑ امؤ) ㊿ [ايتا] (موسيقى) قبا وطرب انكيز برهوا ‖ هوا ، مقام ، پرده .
Aristokratie (⏑́⏑⏑⏑⏑ امؤ) [روم] اصيللر ادارەسنده بولنان حكومت ‖ اصيللر ، زادكان صنفى ، اشراف ومعتبران .
Arm (⏑́ ام) ㊳ قول ، قوجاق ‖ نهر قولى ‖ —band (الا) بيلزيك ‖ —brust (امؤ) قنداق ، تاتار اوق .
Arm (⏑́ ص) ㉛ فقير ‖ بيچاره ‖ زوكورت .
Armandill (⏑́⏑⏑ ام) ㊳ [اسپا] (تاطبيعه) ثدية عديمة الاسنان حيواناتدن طاطو ، آرماندیل .
Armatur (⏑́⏑⏑ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] (ع) (بحر) برعسكرك ، دونمانك تجهيزاتى ، دونما .

Armee (⏑́⏑ امؤ) ㊾ [فر] (ع) اردو ‖ عسكر .
Ärmel (⏑⏑́ ام) a. ⑩ البسه‌نك قولى : —los (ص) قولسز (البسه) .
Armi(e)rung (⏑⏑́⏑ امؤ) ㊾ [فر] (ع) اسلحه وتجهيزات . (بحر) سفينه آرمه‌سى .
Armuth (‒⏑́ امؤ) ㊾ (sans pl.) ضرورت : فقيرلك ، يوقسوللق ، پاره‌سزلق ‖ بيچاره‌لك .
Arnaute (⏑⏑́⏑ ام) ㊾ آرنبود ، آرناوود .
Arrest (⏑⏑́ ام) ㊳ حبس (اشيادن بحث اولندقده) توقيف ، طوتمه ‖ محبس ، حبسخانه ، زندان .
Arrestant (⏑⏑⏑́ ام) ㊿ محبوس ‖ (عد) توقيف اولنان ، محكوم ، موقوف .
Arreti(e)ren (⏑⏑́⏑‒ فعمتعد) a. ㉑ [فر] حبس وتوقيف ايتمك ‖ طوتمق .
Arsch (⏑́ ام) ㊿ قيچ ، كرى ‖ (معما) برستونك آياغى ، محلى .
Art (⏑́ امؤ) ㊾ صورت ، طرز ، سياق ‖ نوع ‖ auf diese— und Weise بوطرز وسياق اوزره ، بومنوال اوزره ، بووجهله ، بوصورتله ‖ جنس ونوع .
Artesisch (⏑⏑́⏑ ص) ㉑ آرتوازلى ، آرتواز مملكتنه منسوب —er Brunnen بئر صنعى (بورغو ايله آتشا اولنان صنعى قويو) .
Artig (⏑⏑́ ص) ㉑ [art] كبى ، مشابه ، مماثل ، طرز وشكلنده ، نوع وجنسندن Silber— كموش كبى ، كموشه مماثل ‖ اوصلو ، اديب ، تربيه‌لو ، سوكلو ‖ ايو ، خوش ، كوزل ‖ مناسب ‖ نازلو .
Artigkeit (‒⏑⏑́ امؤ) ㊾ سوكيلولك ، (چوجقلر حقنده) اوصلولق ، اديبلك ، تربيه‌ليلك ‖ ظرافت ، كوزللك ، نزاكت ‖ ناز .
Artikel (⏑⏑⏑́ ام) a. ⑩ [لاتينجه] (غرا) حرف تعريف ‖ ماده ، بند ، بحث ، فقره ، مقاله ‖ اشيا ‖ (تشر) مفصل .
Artillerie (⏑⏑⏑́ وياخود ⏑́⏑⏑⏑ امؤ) ㊿ [فر] (ع) طوپچى صنفى : Reitende— سوارى طوپچيسى ‖ Werkstätte— (امؤ) طوپخانه (اعمالاتخانه‌سى) .
Artillerist (⏑⏑⏑́ وياخود ⏑́⏑⏑⏑ ام) ㊿ [فر] (ع) طوپچى (نفرى ، عسكرى) .
Artischocke (⏑́⏑⏑⏑ امؤ) ㊿ [عر ، ايتا] (نبا) انكينار ‖ —nkäse انكينارك ديبى ، يموشاق محلى .
Arz(e)nei (‒ (⏑) ⏑ وياخود ‒ (⏑) ‒ امؤ) ㊾ [Arzt] علاج ، دوا : —kunst (امؤ) ، —kunde (امؤ) —lehre. (امؤ) علم طبك علاج ترتيب وتحليلنه دائر بحث ايدن قسمى ، صيدله .
Arzt (⏑́ وياخود ‒ ام) ㉛ [روم ، لاتينجه] طبيب ، حكيم ، دوقتور ‖ Zahn— ديش طبيبى ، ديش حكيمى .
Ärztlich (⏑⏑́ وياخود ⏑⏑́ ص) ㉑ طبًا : طبى .
Asch (⏑́ ام) ㊿ (چيچك ديكمكه مخصوص) صاقسى ‖ چوملك ‖ (نبا) = Esche .
Asche (⏑⏑́ امؤ) ㊿ كول ، رماد ‖ —nbecher (ام) توتون ، سيغاره طابله‌سى ‖ —nfarbig (ص) كول رنكى ، كول

رنكنده ، بوز ‖ ‎—ſtlang:‎ (امؤ) كوللى چاشور صوتى ‖
‎—ſſalz‎ (الا) (كيم) پوتاس .
Aſi-en (ـ ـ اخالا) ‎b.‎ (40) (جغر) آسيا قطعه‌سى ،
آسيا .
Aſſ (ـ الا)=**As** (ـ الا) (53) جمى كذلك (‎inv.‎) [لاتينجه]
اسقامبيل كاغدينك برليسى .
Aſſeſſor (ـ ـ ام) (45) [لاتينجه] حاكم معاونى ، ملازمى ،
محكمه اعضاسى .
Aſſiſtenz-Arzt (ـ ـ ـ ام) (31) (ع) ملازم ثانى
وملازم اول رتبه‌سنده عسكرى حكيملرى ، دوقتور معاونى .
Aſt (ـ ام) (31) دال ‖ قول ، شعبه ، دال بوداق ،
فرع ‖ ‎—loch‎ (الا) بوداق دليكى .
Aſter (ـ ـ امؤ) (52) (نبا) [روم] پات دينلان نبات .
Aſtig (ـ ـ ص) (20) (نبا) داللى ‖ بوداقلى .
Athem (ـ ـ ام) ‎a.‎ (40) (‎sans pl.‎) نفس ، صولوق ‖
‎—noth‎ (امؤ) طيقانيقلق ‖ ‎—holen‎ صولوق آلمق : تنفس
ايتمك ‖ ‎letzter Athemzug‎ (ام) صوك نفس .
Äter (ـ ـ ام) ‎a.‎ (40) [روم] (شعر) جوهوا ‖ (حكم
كيم) اثر ، روح ، اثير : ‎—wage‎ (امؤ) (حكمه) ميزان الاثير
Athmen (ـ ـ فعلا +) ‎b.‎ (21) نفس آلمق ، صولومق ،
صولوق آلمق ‖ تنفس ايتمك ‖ (چيچك حقنده) بخار ويا قوقو
نشر ايتمك .
Atlant (ـ ـ ام) (51) [روم] = ‎Atlas‎ ‖ (معما)
ديرك ويا طياق ، هيكل ‖ (تاطبيه) بحر آتلانتيقك صدف .
Atlas (ـ ـ) (55) جغرافيا خريطه‌لرى مجموعه‌سى ‖
(طب) فقرهٔ عنقيهٔ اولى ، ييون كميكلرينك برنجيسى اولان
وحلقه شكلنده بولنان كميك ‖ اطلاس تعبير اولنان ايپك قماشى .
Atmoſphäre (ـ ـ ـ امؤ) (52) [روم] (فن) هواى
نسيمى ، جوهوا ‖ (جر اثقالده) درجهٔ بخار .
Atom (ـ ـ الا) (51) [روم] (فن) جزؤ لايتجزا ، ذره ،
هبا ، جزء فرد ‖ (كيم) وزن .
Atomiſt (ـ ـ ـ ام) (51) [روم] (فن) كائناتك ذراتدن
مركب اولديغنه ذاهب اولنلر ، جزؤ فرديون .
Attentäter (ـ ـ ـ ام) ‎a.‎ (40) (عمو) [لاتينجه] جانى ،
سؤقصد ايدن
Atteſt وياخود **Atteſtat** (ـ ـ ، ـ ـ ـ الا) (53) [لاتينجه]
شهادتنامه ، تصديقنامه .
Attiſch (ـ ـ ام) (38) (نبا) يابانى موروه‌ن آغاجى .
Attiſch (ـ ـ ص) (24) قديم آتنه‌لولره منسوب . آتيق
اصولى .
Atzen (ـ ـ فعلا +) ‎c.‎ (21) يمك ، اوتلامق ‖ (فعمتع)
يديرمك ، اوتلاتمق .
Ätzen (ـ ـ فعمتع) ‎c.‎ (21) كميرمك ‖ آشنديرمق ،
يديرمك ‖ (جرا) ياق آچمق ، طاغلامق .
Ätzmittel (ـ ـ ـ الا) (جرا) كاوى : محرق ، آشنديرجى ،
ياقيجى ماده ‖ (حكمه) مركز اشعهٔ منعكسه .
Au (ـ حرند) آى .
Auch (ـ حرعا) كذا ، اويله‌جه ، دخى : ‎es kann Ihnen—‎
‎ſo gehen‎ بو سزه دخى واقع اوله بيلور ، سزكده باشكزدن
كچر ، بلكه سزه دخى عين حال واقع اولور ‖ هرنقدر .
Audi-enz (ـ ـ امؤ) (49) [لاتينجه] برحكمدار
ويا بر بيوك ذاتك ديكرينى حضورينه قبول ايتمسى ، مثول ، ملاقات .
Auditeur (ـ ـ ام) (45) [لاتينجه] سامع ، ملازم ،
اعضا ‖ (ع) محاكم مفتشى ‖ عسكرى حاكمى .
Au-e (ـ ـ امؤ) يشيللك ، چاير وچمنلك ‖ (مجا)
سمت لطيف .
Au-er (ـ ـ ام) ‎a.‎ (40) (تاطبيه) آلمانيانك پولونيا
قطعه‌سيله روسيه‌ده بولنان يابانى بوغا ، ثورجبلى ‖ ‎—hahn‎
(ـ ـ ام) چالى خروسى ، يدنوس .
Auf (ـ حرجر) اوزرينه ، اوزرنده ، اوستنده ‖ (ظرفيت
معناسنه اولەرق) ده ، ههٔ ، ايچنده ، دروننده معنالرينه كلور ،
‎—der Reiſe‎ سياحتده ، ‎—dem Tiſche‎ ماصه‌ده ، سفره
اوزرنده ، ماصه‌ده ، سفره‌ده ‖ (عين مقامنده) ‎—Ehre‎
ناموسمه قسم ايدرمكه ، حقيقة ‖ (ع) ‎—der Stelle getreten!‎
— يرنده صاى ! ‖ (اثناسنده) مثلا ‎—dem Rückzuge‎
رجعت اثناسنده ‖ (قدر) ‎ſein Vermögen wird—‎
‎20,000 Mark geſchätzt‎ آنك ثروتى يكرمى بيك مارق قدر
تخمين اولنقده در ‖ (اولەرق) ‎—ſeine Koſten‎ مصرف
كندينه عائد اولمق اوزره ؛ ضررى كندوسنه عائد اولمق اوزره ‖
‎—und ab‎ آشاغى يوقارى ‖ (ع) ‎—Gewehr—!‎ حاضرطور! :
‎—daß‎ (حرعا) شونك ايچونكه ‖ فعل ايله برلكده دائما (‎sép.‎)
Auf-athmen (ـ ـ ـ فعلا +) ‎b.‎ (21) (‎sép.‎) تنفس
ايتمك ، نفس آلمق ، صولوق آلمق : كذلك (مجا) .
Auf-bäumen (ـ ـ ـ فعمتع وفعمطا) ‎a.‎ (21) (‎sép.‎)
(باركير حقنده) ‎—ſich‎ شاخه قالقمق .
Auf-bewahren (ـ ـ ـ ـ فعمتع) ‎a.‎ (21) (‎sép.‎)
(قالديروب) صاقلامق . محافظه ايتمك .
Auf-bieten (ـ ـ ـ فعمتع) ‎f.‎ (21) نشر واعلان ايتمك ‖
برشيئى رسماً تعميم واعلان ايتمك ‖ جلب ودعوت ايتمك ‖
(ع) (عسكرى) سلاح باشنه چاغيرمق ، سلاح آلتنه
طوپلامق . جمع وتحشيد ايتمك ‖ (مجا) ‎alle ſeine Kräfte‎
— الندن كلانى ياپمق ، بتون قوتنى صرف ايتمك .
Auf-binden (ـ ـ ـ فعمتع) ‎a.‎ (21) (‎sép.‎) چوزمك .
Auf-blähen (ـ ـ ـ فعمتع) ‎a.‎ (21) (‎sép.‎) شيشيرمك ،
قباريتمق ‖ (فعمطا) ‎—ſich‎ (مجا) تكبر ايتمك ، قبارمق ،
بوبورلنمك ، قوروم طاصلامق .
Auf-blaſen (ـ ـ ـ فعمتع) ‎p.‎ (20) اوفوروب شيشيرمك ‖
هوا ايله طولديرمق ‖ (فعمطا) (مجا) ‎—ſich‎ تكبر وتعظم
ايتمك .
Auf-bleiben (ـ ـ ـ فعلا —) ‎o.‎ (20) آچيق قالمق ‖
يتاغه كيتمامك ، اويومامق .
Auf-blicken (ـ ـ ـ فعلا +) ‎a.‎ (21) (‎sép.‎) كوزينى ،
باشنى يوقارى‌يه ديكوب باقمق ، يوقارى‌يه نظر ايتمك .
Auf-blühen (ـ ـ ـ فعلا —) ‎o.‎ (21) (‎sép.‎) (چيچك
حقنده) آچلمق ‖ (مجا) ‎—de Schönheit‎ — آرتمقده ،
آچلمقده ، نشو ونما بولمقده اولان كوزللك .
Auf-borgen (ـ ـ ـ فعمتع) ‎a.‎ (21) (‎sép.‎) اودونج
آلمق ، استعاره ايتمك .
Auf-braten (ـ ـ ـ فعمتع) ‎p.‎ (20) (‎sép.‎) تازه‌لمك
اوزره يكيدن قيزارتمق .
Auf-brauchen (ـ ـ ـ فعمتع) ‎a.‎ (21) (‎sép.‎)
قوللانوب بتورمك ، صرف وخرج ايتمك .

Auf-brausen (فعلا) c. (21) (*sép.*) غلیانه باشلامق ، کلك قاینامق ‖ (مجا) جوش خروشه کلك ‖ (بحر) (حموله حقنده) برطرفه تراکم ایتمك ‖ (مجا) فنا حالده حدتلنمك ، کوپورمك

Auf-brechen (فعمتع) b. (21) (*sép.*) قیرمق ، قوپارمق ‖ آچمق ، (قپو وسائره حقنده) اوروب چوکرتمك ‖ (فعلا —) آچلمق ، چاتلامق ‖ (ع) برقوناق ویا موضعدن حرکته حاضرلنمق وحرکت ایتمك .

Auf-brennen (فعمتع) a. (22) (*sép.*) کاملاً یاقمق ‖ (فعلا —) طوتشمق ، آتش آلمق ‖ غضب ایتمك ، حدتلنمك .

Auf-bringen (فعمتع) a. (22) (*sép.*) زورله آچه بیلمك ‖ قالدیرمق ‖ اعلا ایتمك ‖ (چوجق وحیواناتی) بیوتمك ، یتشدیرمك ‖ (مجا) قیزدیرمق ، حدتلندیرمك ‖ آیاقلندیرمق .

Auf-bringer (ام) a. (46) (بحر) ضبط وغصب وغنیمت (پریز) ایدن کمی ، سفینه

Auf-bügeln (فعمتع) a. (21) (*sép.*) اوتولمك ، اوتودن کچیرمك ، اوتو ایله آچمق .

Auf-bürden (فعمتع) b. (21) (*sép.*) یوکلتمك ‖ (مجا) یوکلتمك ، اسناد ایتمك .

Auf-bürsten (فعمتع) b. (21) (*sép.*) فورچه ایله‌سوپورمك ‖ صاچی فورچه‌لمق .

Auf-damen (فعمتع) a. (21) (*sép.*) (دامه اویوننده) دامه (طاش) چیقمق .

Auf-dämmen (فعمتع) a. (21) (*sép.*) (برنهری) سدلمك ، سد چکه‌رك قپامق .

Auf-decken (فعمتع) a. (21) (*sép.*) سرمك ، یایمق ، اورتمك ‖ آچمق ، اورتوسنی آچمق .

Auf-drängen (فعمتع) a. (21) (*sép.*) باصوب ، زورلایوب آچمق ، (برقپویی) اوروب ، چوکرتوب آچمق ‖ (فعمطا) — sich Jemandem برینه صوقولمق ، (کندی وجودیله) برینی ازعاج وتصدیع ایتمك

Auf-drehen (فعمتع) a. (21) (*sép.*) بر ویده‌یی آچه‌جق چیقاره‌جق وجهله چویرمك ‖ برایپی چوزمك ، آچمق ، بوکولمش برشیئی ترسنه چویروب حال اصلیسنه ارجاع ایتمك .

Auf-dringen (فعمتع) a. (21) (*sép.*) (برینه برشیئی آلمغه) جبر ایتمك ، زورلامق ‖ (فعمطا) = auf-drängen.

Auf-drücken (فعمتع) a. (21) (*sép.*) برشیئك اوزرینه باصمق ، تضییق ایتمك ‖ طبع ایتمك ‖ (برچبانی) آچمق ومحتویاتنی چیقارمق اوزره صیقمق .

Auf-dunsten (فعلا —) b. (21) (*sép.*) تبخر ایتمك ، اوچمق .

Auf-ein-ander (حا) بربری اوزرینه ، یکدیکرینی متعاقب .

Auf-ent-halt (ام) (36) توقف ، اکلمه ‖ اقامت ، امرار وقت ایتمه

Auf-erlegen (فعمتع) a. (21) (*sép.*) Jemandem — etwas برینی برشیئه باغلامق ، بوینه طاقمق ، اجبار ایتمك ‖ ویرکویه باغلامق ، جزیه آلتنه قومق ‖ تعیین جزا ایتمك .

Auf-erstehen (فعلا —) t. (21) (*sép.*) اولدکدنصکره یکیدن دیرلمك ، قالقمق ، بعث ‖ (مجا) یکیدن میدانه ، موقع تداول واعتباره چیقمق

Auf-erziehen (فعمتع) f. (21) (*sép.*) تربیه ایتمك ، تعلیم ایتمك ‖ بسلمك ، یتشدیرمك .

Auf-essen (فعمتع) m. (21) (*sép.*) کاملاً یمك ، ییوب بتورمك .

Auf-fahren (فعلا —) r. (21) (*sép.*) یرندنیره آچیلق ‖ (مجا) حدتلنمك ، آتش آلمق ، قتیل آلمق ‖ واپور ویا آرابه ایله یوقاری یه طوغری چیقمق . (آرابه ایله طاغك تپه‌سنه ، واپور ایله برنهرك مجراسنه طوغری کیتمك کبی) ‖ (فعمتع) (طوپچیلق) (بطریه حقنده) خط آچمق ، صف حرب نظامنه کیرمك

Auf-fahrt (امؤ) (49) صعود ، عروج ‖ رامپه ‖ وصول ودخول رسمی .

Auf-fallen (فعلا —) p. (21) (*sép.*) برشیئك اوزرینه دوشمك ‖ دوشوب آچلمق ‖ (مجا) کوزه چارپمق ، بللی اولمق ‖ حیرت وتعجبی موجب اولمق .

Auf-fällig (ص) (21) = Auf-fallend دقت وتعجبی موجب اولان ، کوزه چارپان .

Auf-fangen (فعمتع) p. (21) (*sép.*) طوتمق ، یقالامق ‖ اله کچیرمك ‖ برشیئی یره دوشرکن طوتمق ، یقالامق ‖ طوپلامق ‖ صبر آلمق .

Auf-fassen (فعمتع) c. (21) (*sép.*) ال ایله طوتمق ‖ طوپلامق ‖ آکلامق ، فکراً قبول ایتمك ، فهم وادراك ایتمك ! ... وجهله ، صورتنده تلقی ایتمك .

Auf-fassung (امؤ) (47) فهم وادراك ‖ عقل ‖ مآل ومفهوم .

Auf-finden (فعمتعد) a. (21) (*sép.*) آرایوب بولمق ‖ کشف ایتمك .

Auf-fliegen (فعلا —) f. (21) (*sép.*) اوچمق ، هوایه اوچمق ، چیقمق ‖ هوایه صیچرامق ، قالقمق .

Auf-fordern (فعمتع) a. (21) (*sép.*) (برینی برشیئه) تکلیف ایتمك ، دعوت ایتمك ‖ امر ومطلوب ایتمك ‖ میدان اوقومق ‖ (ع) (ترك سلاح وتسلیمه) دعوت ایتمك ، (بوخصوصی) تکلیف ایتمك .

Auf-fressen (فعمتع) m. (21) (*sép.*) (حیوانات حقنده مستعملدر) کاملاً یمك ، ییوب بتیرمك ‖ (مجا) طیقنمق ، یوتمق .

Auf-frischen (فعمتع) a. und c. (21) (*sép.*) تازه‌لندیرمك ، سرینلندیرمك ‖ (مجا) یکیدن میدانه کتورمك ، تازه‌لمك .

Auf-führen (فعمتع) a. (21) (*sép.*) بنا وتأسیس ایتمك ‖ (ع) — die Wache نوبته کیره‌جك قره‌غولی محلنه ایصال ایتمك ‖ (تیا) (براوپرا ویا سائر اویونی) اویناتمق .

Auf-führung (امؤ) a. (21) (*sép.*) (تیا) اوینامه ، ویرمه ، اجرا ! طور وحرکت .

Auf-füllen (فعمتع) a. (21) (*sép.*) ایفا واجرا ایتمك .

Auf-häufen (ســـ فع متع) a. (21) (*sép.*) ييغمق ، بريكديرمك ، طوپلامق .

Auf-heben (ســـ فع متع) h. (20) (*sép.*) يوقارى قالديرمق || قالديرمق ، فسخ ولغو ايتمك || يوكسلتمك || (مجا) hier ist man gut aufgehoben بوراده ايو بقيليلور، رعايت واعتبارده طوتيليلور || (ع) ضبط ايتمك || — die Tafel سفره‌دن قالقمق || قالديروب صاقلامق .

Auf-hebung (ســـ امؤ) (49) قالديرمه ، حفظ ، صاقلامه الخ .

Auf-heitern (ســـ فع متع) a. (21) (*sép.*) نشئه‌لنديرمك ، جانلانديرمق ، شنلنديرمك ، فراحلنديرمق .

Auf-helfen (ســـ فع متع) b. (20) (*sép.*) بريته قالقمقده معاونت ايتمك || (مجا) اعمار واعانه ، احيا ايتمك .

Auf-hellen (ســـ فع متع) a. (21) (*sép.*) آچيق ، آشكار وموضح ومضئ قيلمق || براقلنديرمق .

Auf-hetzen (ســـ فع متع) c. (21) (*sép.*) (آوجيلقده) آوى برندن يووه‌سندن سورمك ، چيقارمق || تحريك وتشويق ايتمك ، قيزشديرمق ، فيت ويرمك .

Auf-hissen (ســـ فع متع) c. (21) (*sép.*) (بحر) (يلكن) آچمق ، (بايراق) چكمك : بوجورداق ايله قالديرمق .

Auf-hocken (ســـ فع متع) a. (21) (*sép.*) (برشيئى) صرتنه آلمق ويا اورمق .

Auf=hock=Spiel (ســـ الا) (38) بردر بر ، اوزون اشك اويونى .

Auf-horchen (ســـ فع لا +) a. (21) (*sép.*) ديكلمك ، قولاق ويرمك .

Auf-hören (ســـ فع لا +) a. (21) (*sép.*) = ديكلمك ، قولاق ويرمك || كسمك ، بتورمك ، نهايت ويرمك || (مجا) (عمو) (تعبيراتيده) اكثريا حدت ويا حيرتى بيان ايدرك تقريبا : (بوده حديثى كچدى ها ، آرتق بوكا ديه‌جك قالمدى! شاشيله‌جق شئ!) كبى مستعملدر (nu)da hört Alles auf! كبى .

Auf-hülfe (ســـ امؤ) (52) (*sans pl.*) ياردم ، معاونت ، امداد .

Auf-hüpfen (ســـ فع لا —) (21) a. und c. (*sép.*) صيچرامق ، خوپلامق .

Auf-husten (ســـ فع لا +) b. (21) (*sép.*) شدتله ، زورله اوكسورمك (باشلامق) || (فع متع) (قان ويا بالغام) توكورمك : (ســوكدرمك) اوزره اوكســورمك (قان ويا بالغام) توكورمك .

Auf-kaufen (ســـ فع متع) a. (21) (*sép.*) طوپدن صاتون آلمق ؛ قالديرمق .

Auf-keimen (ســـ فع لا —) a. (21) (*sép.*) سورمك ، چيلشمك ، ايتمك ، فليز سورمك .

Auf-klappen (ســـ فع متع) a. (21) (*sép.*) صيفامق ، ايچى طيشنه چيقارمق ، ترسى يوزينه چويرمك (چاق‌حقنده) آچمق ، برشيئك قپاق ، قول ، قناديتى آچمق ، قالديرمق .

Auf-klären (ســـ فع متع) a. (21) (*sép.*) آچمق ، آشــكار قيلمق ، (مايعاتى) تصفيه ايتمك ، براقلانديرمق || ايضـاح ايتمك ، عيان قيلمق ، شبهه‌دن قورتارمق || (ع) كشف ايتمك ، تحرى وتجسس ايتمك .

Auf-furchen (ســـ فع متع) a. (21) (*sép.*) چيزمك ، يارمق : جدول وخندق آچمق || ايز واثر براقمق || اولك آچمق .

Auf-gabe (ســـ امؤ) (53) ويرمه ، اعاده ، ترك وتسليم || ايش، وظيفه ، درس، وجيبهٔ ذمت || سعى وجهد || امر .

Auf-gang (ســـ ام) (34) صعود : يوقاريلمه ، يوكسلمه || (مجا) بويومه || طلوع || آچلمه .

Auf-geben (ســـ فع متع) l. (20) (*sép.*) ويرمك ، ترك وتسليم ايتمك ، براقمق، وازكچمك ، قطع ايتمك ، نهايت ويرمك، ال چكمك ، (برخدمتى) ترك ايتمك .

Auf-geblasenheit (ســـ امؤ) . (49) (*sans pl.*) شيشمه ، قبارمه || (مجا) قوروم (صامه) قوريليش ، چالم صاتيش .

Auf-gebot (ســـ الا) (36) اعلان وخبر؛ بياننامه || (ع) طوپلامه ، قالديرمه ، قرعه كشيده‌سى ، جلب وجمع .

Auf-gebracht (ســـ صه واسم مفعــول) (21) (مراد Auf-bringen) .

Auf-gehen (ســـ فع لا —) S. (20) (*sép.*) يوقارى چيقمق : يوكسلمك ، صعود ايتمك || قبارمق ، شيشمك || (قار وبوز حقنــده) اريمك ، قالقمق || آچيلمق || (رياضيات) 2 in 6 geht auf آلتى ايكى ايله تماماً قابل تقسيمدر || رجوع ايتمك ، منقلب اولمق || (كونش وآى حقنــده) طلوع ايتمك || بتمك ، توكنمك .

Auf-geklärt (ســـ صه) (21) (مجا) موضح ، آچيق || (تاريخ جديدجه) مربيت || عقللى، معلوماتلى،كوزى آچيق|| آچيق .

Auf-geld (ســـ الا) (37) اقچه فرق، صرافيه || اسقونطو || پى ، رهن .

Auf-gelegt (ســـ صه) (21) zu etwas — sein برشيئه حاضر ومهيا بولنمق، جانته منت بيلك ؛ كيفلو .

Auf-geregt (ســـ صه) (21) تحريك اولنمش، دپره‌نمش || مضطرب ، راحتسز || حدتلى || حرصلى ، جانلانمش ؛ اويناق .

Auf-geschaut (ســـ حرند) دقت ايت ، كوزينى آچ ! .

Auf-gießen (ســـ فع متع) c. (21) (*sép.*) مايعاتى برشئى اوزرينه دوكمك .

Auf-graben (ســـ فع متع) r. (21) (*sép.*) قازمه ايله قازمق، چقور، خندق آچمق .

Auf-guß (ســـ ام) (31) اوزرينه صو صرپمه، صودوكمه || قائمه || نقع ؛ مطبوخ .

Auf-haben (ســـ فع متع) b. (19) (*sép.*) كيمش اولمق، (فس ويا شاپقه حقنده) باشنه كيمش ويا اوطورتمش بولنمق || den Mund — آغزينى آچمق (آغزى آچيق بولنمق) .

Auf-halten (ســـ فع متع) p. (21) (*sép.*) آچيق طوتمق ويا براقمق || تأخير وتعويق ايتمك ، آليقومق، توقيف ايتمك || (فع مطا) sich — بر يرده قالمق ، كچكمك ، وقت كچورمك ، امرار ايام ايتمك || sich über Jemand — بريله آلاى ايتمك برينى چكيشديرمك .

Auf-hängen (ســـ فع متع) p. (20) آصمق ؛ تعليق ايتمك || طاقمق .

Auf-hau-en (ســـ فع متع) q. (20) اوروب آچمق ، يارمق، (بوزى) دلك || اوزرينه اورمق .

Auf-klärungs-dienst (ـَـُـ ام) (36) (ع) كشف وتجسس خدمتى .

Auf-kleben (ـَـُـ فعمتعد) a. (21) (sép.) اوزرينه ياپشديرمق .

Auf-klettern (ـَـُـ فعلا—) a. (21) (sép.) طيرمانمق ، چيقمق .

Auf-knacken (ـَـُـ فعمتعد) a. (21) (sép.) ديشله قيرمق .

Auf-knebeln (ـَـُـ فعمتعد) a. (21) (sép.) صيق صيق‌يه باغلامق ، بوقاغى‌يه اورمق ‖ باغنى چوزمك .

Auf-knöpfen (ـَـُـ فعمتعد) a. und c. (21) (sép.) برشيئك دوكمه‌سنى چوزمك ، آچمق ‖ (فعمطا) sich— برينه آچيلمق ، كشف اسرار وخفايا ايتمك .

Auf-knüpfen (ـَـُـ فعمتعد) a. und c. (21) (sép.) چوزمك ، باغنى ، دوكومنى آچمق .

Auf-kochen (ـَـُـ فعمتعد) a. (21) (sép.) پشورمك ، ايصتمق ، قايناتمق .

Auf-kommen (ـَـُـ فعلا—) c. (21) (sép.) ييومك ، يوكسلمك ، ترفع ايتمك ‖ (مجا) يكيدن (مثلا خسته‌لقدن) قالقمق ‖ تدريجا عن ورقعته مالك اولمق ، ييومك ، ايلرولمك .

Auf-koppeln (ـَـُـ فعمتعد) a. (21) (sép.) توقه‌سنى آچمق ، چوزمك ، چيقارمق .

Auf-krämpen (ـَـُـ فعمتعد) a. (21) (sép.) صيغامق ، بوكمك ، چويرمك .

Auf-kreischen (ـَـُـ فعلا+) a. und c. (21) (sép.) باغيروب چاغيرمق ، هايقيرمق ‖ شماته ايتمك .

Auf-kriechen (ـَـُـ فعمتعد) c. (21) (sép.) سورونه‌رك چيقمق .

Auf-kriegen (ـَـُـ فعمتعد) a. (21) (sép.) (عو) آچه بيلمك ‖ يوقارى آله بيلمك ، چكه بيلمك .

Auf-kündigen (ـَـُـ فعمتعد) a. (21) (sép.) (بر خدمتچى ويا ايشجى‌يه) رخصت ويرمك ، صاليويرمك ‖ (بر اوك صاحبنه اودن چيقيله‌جغنه وياخود هرقنغى برمال صاحبنه كندوسيله قطع مناسبه ايديله‌جكنه دائر) خبر ويرمك ‖ (ع) den Waffenstillstand — متاركه‌نك ختامنى منقضى اولديغنى اعلان ، اخطار ايتمك .

Auf-lachen (ـَـُـ فعلا+) a. (21) (sép.) قهقهه ايله كولمك ، قهقهه صاليويرمك .

Auf-laden (ـَـُـ فعمتعد) r. (20) يوكلمك ‖ يوكلتمك .

Auf-lage (ـَـُـ امؤ) (55) يوك ، بار ، حموله ‖ وظيفه ‖ ويركى ومكلفات سائره ‖ (مطبعه) طبع ، باصمه zweite — طبع ثانى .

Auf-lassen (ـَـُـ فعمتعد) p. (20) (sép.) اويقويه صاليويرمامك ، اويوتمامق ‖ (شابقه ، فس ، كلاهى باشندن) چيقارمامق ‖ (قپو وسائره‌يى) آچيق براقمق ‖ (برمحل ومأموريتى) مفعل ، آچيق براقمق .

Auf-lau-ern (ـَـُـ فعمتعد) a. (21) (sép.) كوزلمك ‖ فرصت بكلمك ‖ جاسوسلق ايتمك ‖ پوصوده بكلمك .

Auf-lauf (ـَـُـ ام) (31) غلبه‌لق ، ييغين ، طوپلانمه ، تجمع ‖ قيام

Auf-laufen (ـَـُـ فعلا—) p. (20) (sép.) يوقارى قوشمق ، قوشار آديمله چيقمق ‖ قبارمق ‖ (كمى حقنده) قره‌يه اوتورمق .

Auf-leben (ـَـُـ فعلا—) a. (21) (sép.) ديرلمك ، يكيدن جانلانمق ، تازه حيات بولمق .

Auf-lecken (ـَـُـ فعمتعد) a. (21) (sép.) يالامق ‖ (كوپك وكدى حقنده) ديليله ايچمك .

Auf-legen (ـَـُـ فعمتعد) a. (21) (sép.) اوزرينه قومق ، اوستنه طيامق ، وضع ايتمك ‖ (مجا) يوكلتمك ، تحميل ايتمك ‖ (كتاب حقنده) نشر ، طبع وتمثيل ايتمك ، چيقارمق ‖ (فروسيت) (فعمطا) das Pferd legt sich auf بو باركيرك باشى سرت ، باركيرسرت باشليدر ، كمه طيانير .

Auf-lehnen (ـَـُـ فعمتعد) a. (21) (sép.) طيامق ، استناد ايتديرمك ‖ (فعمطا) sich — طيانمق ‖ (مجا) قارشو قويمق ، عصيان ايتمك ؛ قارشولق ويرمك .

Auf-lesen (ـَـُـ فعمتعد) l. (20) (sép.) طوپلامق ، جمع ايتمك ، دوشيرمك ، يردن قالديرمق .

Auf-liegen (ـَـُـ فعلا—) l. (20) (sép.) ياتمق ، اوزرنده بولنمق ‖ (آچيق) ياتمق ‖ (مجا) ثقلت ويرمك ، جان صيقمق .

Auf-lockern (ـَـُـ فعمتعد) a. (21) (sép.) يموشاتمق ، كوشتمك ‖ (فعمطا) sich— يموشامق ، كوشمك .

Auf-lodern (ـَـُـ فعلا—) a. (21) (sép.) يردنيره پارلامق وطوتشمق ، احتراق ايتمك ‖ (مجا) قيزمق ، آتش آلمق .

Auf-lösen (ـَـُـ فعمتعد) c. (21) (sép.) چوزمك ، دوكومنى آچمق ، كوشتمك ‖ (برمجلس ويا هيئتى) طاغتمق ، لغو ايتمك ‖ (برمسئله ويا معمايى) حل ايتمك ‖ اوفاقلامق ؛ اريتمك ‖ (كيميا) برجسمى آناليز ايتمك ‖ طاغتمق ‖ (فعمطا) sich— چوزلمك ، طاغلمق ، حل اولمق واريمك ، مذاب اولمق .

Auf-lösung (ـَـُـ امؤ) (40) (كيميا) اريمه ويا ارتمه ، اذابه ، انحلال ‖ (مجا) حل وفصل ‖ طاغتمه ، لغو .

Auf-machen (ـَـُـ فعمتعد) a. (21) (sép) آچمق ، كشاد ايتمك ، (شيشه وسائره‌نك طيقاجنى ، طباسنى) چيقارمق ‖ (برشيئك باغنى ، دوكومنى) چوزمك ‖ (فعمطا) sich — (قالقمق) يوله كيرمك ، يوله چيقمق .

Auf-marsch (ـَـُـ ام) (31) (ع) قول نظامندن صف حرب نظامنه كيرمك ، خط آچمق ‖ حركت .

Auf-marschi(e)ren (ـَـُـ فعلا—) a. (21) (sép.) (ع) يايلمق ، خط آچمق ، صولدن ويا صاغدن (مانعه طاقم الخ...يه) حذايه يوريمك .

Auf-merken (ـَـُـ فعمتعد) a. (21) (sép.) نشان قومق ، نشانلامق ‖ (فعلا+) دقت ايتمك .

Auf-merksam (ـَـُـ ص) (21) دقتلى ‖ auf etwas — machen برينك برشيئه دقتنى جلب ايتمك ، اخطار وايما ايتمك ‖ دقتلو ، رعايت ايدر ! er — Mann دقتلو ، خاطرشناس آدم .

Auf-merksamkeit (ـَـُـ امؤ) (40) (sans pl.) (et avec pl.) — رعايت واعتبار ، خاطرشناسلق .

Auf-muntern (ـَـُـ فعمتعد) a. (21) (sép.) جانلاندرمق ‖ (مجا) نشئه‌لنديرمك .

Auf-munterung (ـَـُـ امؤ) (49) جانلانديرمه ؛ جسارتلنديرمه ، غيرت ويرمه .

Auf-müssen (ـَـ فعلا +) c. ㉒ = auf stehen) müssen آیاغه قالقمغه مجبور اولمق ؛ قالقمق مجبوریتنده بولنمق .

Auf-mutzen (ـَـ فع متع) c. ㉑ (*sép.*) (عمو) برینك خطاسنی میدانه چیقارمق ، عیبنی میدانه قومق .

Auf-nähen (ـَـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) اوزرینه ، اوستنه دیكمك ‖ (فع مطا) — sich سوكولمك .

Auf-nahme (ـَـ ا مؤ) ㊳ آلمه ، اخذ اجمه ‖ قبول ‖ (فطو) — Moment فطوغرافی آلتنك آچیلوب قپانمسیله (آن واحدده) آلنان ، چیقاریلان رسم ‖ خریطه آلمه .

Auf-nehmen (ـَـ فع متع) b. ㉚ (*sép.*) یردن قالدیرمق ویا آلمق ‖ باشلامق ‖ قبول اجمك ، اخذ اجمك (اوطه وساژه حقنده) احاطه واستیعاب اجمك ‖ حاوی ، جامع اولمق .

Auf-packen (ـَـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) یوكلك ، تحمیل اجمك .

Auf-passen (ـَـ فع لا +) c. ㉑ (*sép.*) دقت اجمك ‖ دقتـله دیكلمك ! Sie da! aufgepaßt! هی بورایه باق ! كوزكی آچ ! دقت ایت ! واردا ! ‖ كوزلمك .

Auf-pflanzen (ـَـ فع متع) c. ㉑ (*sép.*) دیكمك ، ركز اجمك Seitengewehr pflanzt auf! سونكو—طاق!

Auf-pochen (ـَـ فع لا +) a. ㉑ (*sép.*) (یورك حقنده) اوینامق ، اورمق ، چارپمق ، حوب دیمك (مجا) برینه قارشو قومق ، مخالفت اجمك .

Auf-probi(e)ren (ـَـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) فس ، كلاه ، شابقه‌یی باشه كیوب تجربه اجمك .

Auf-protzen (ـَـ فع متع) c. ㉑ (*sép.*) ‖ (ع) طوپ بندیرمك .

Auf-putz (ـَـ ا م) ㊳ سوس ، زینت ، چكی دوزن ‖ تعمیر ، سیلوب سوپورمه .

Auf-quellen (ـَـ فع لا —) e. ㉚ (*sép.*) فوران اجمك ، صچرامق ، تنبع اجمك ‖ شیشمك ، قبارمق .

Auf-raffen (ـَـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) وهلةً هپسنی آلمق ، طوپلامق ، سیلوب سوپورمك .

Auf-räumen (ـَـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) ترتیب وتنظیم اجمك ، یولنه قومق ، تمیزلمك ‖ (مجا) یغمالمق ، نهب وغارت اجمك ، چالمق ‖ بوشالتمق ، تخلیه اجمك ، چیقارمق .

Auf-recht (ـَـ ص) ㉔ طوغری ، مستقیم ، دوز ‖ (حا) مستقیمانه ، طوغریلقله ‖ صداقت وحقانیتله . die Ehre seines Standes—halten مقام ومسلكنك قدر وحیثیتنی محافظه اجمك ، بوكا غیرت اجمك .

Auf-regen (ـَـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) تحریك اجمك ‖ حدت وتلاشه دوشورمك ‖ تحریك وتشویق اجمك ‖ حرصلاندیرمق ‖ قزدیرمق .

Auf-reiben (ـَـ فع متع) o. ㉚ (*sép.*) سورمك ، سورتمك ، اوغملق ‖ سیلك ‖ ســورته سورته یاره اجمك ‖ اوفاقلامق .

Auf-reißen (ـَـ فع متع) n. ㉚ (*sép.*) چكوب ، ایتوب آچمق ‖ آچمق ‖ ییرتمق ، قوپارمق ‖ (معما) شــكل ورسمنی یاپمق .

Auf-reizen (ـَـ فع متع) c. ㉑ (*sép.*) تحریك ، تحریص ، ترغیب وتشویق اجمك ، قزیشدیرمق ‖ باعث وسبب اولمق ، ایجاب ایتدیرمك .

Auf-rennen (ـَـ فع لا —) a. ㉒ (*sép.*) اوزرینه اوغرامق ، (كمی حقنده) قره‌یه اوطورمق ، اوغرامق ‖ (فع متع) (برشیٔ اوزرینه قوشه‌رق وچارپه‌رق) قیرمق ، چوكرتمك ، پارچه‌لمق .

Auf-richten (ـَـ فع متع) b. ㉑ (*sép.*) تأسیس وتشـكیل اجمك ، ركز ونصب اجمك ‖ طوغریلتمق ، دوزلتمك ، قالدیرمق .

Auf-richtig (ـَـ ص) ㉔ صحیح وصمیمی ؛ مستقیم ، طوغری ، ایچی نصلسه طیشیده اویله .

Auf-riegeln (ـَـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) قپونك سورمه‌سنی آچمق .

Auf-riß (ـَـ ا م) ㉑ پلان رسم ، بر ابنیه‌نك جبهه رسمی ، (فاساد) .

Auf-rollen (ـَـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) صارمق ، طولاشـدیرمق ‖ آچوب یایمق ؛ طوماری آچمق ، صارلمش شیئی چوزمك .

Auf-rücken (ـَـ فع لا —) a. ㉑ (*sép.*) یناشمق ‖ ترفع اجمك ‖ (فعمتع) یناشدیرمق ، یوقاری چیقارمق ‖ ایلرولتمك ، ترفیع اجمك .

Auf-ruf (ـَـ ا م) ㊳ باغیرمه چاغیرمه ، حایقیرمه ؛ دعوت ‖ اعلان ؛ اعلاننامه ، بیاننامه .

Auf-rufen (ـَـ فع متع) q. ㉚ (*sép.*) چاغیرمق ، دعوت اجمك ‖ (عد) كیرو آلمق ، فسخ ولغو اجمك ‖ اعلان اجمك .

Auf-ruhr (ـَـ ا م) ㊳ (*sans pl.*) عدم انتظام ، قاریشقلق ‖ فساد ، فتنه ، اغتشاش .

Auf-rühren (ـَـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) (مجا) آیاقلاندیرمق ، فساد وفتنه‌یه باعث اولمق ‖ قاریشدیرمق .

Auf-rührer (ـَـ ا م) a. ㊵ عاصی ، سركش ، فسادجی .

Auf-rütteln (ـَـ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) صارصالیوب آچمق ویا قالدیرمق ‖ صارصالمق .

Auf-sagen (ـَـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) سویلیوب بتورمك ؛ قطع مناسبت اجمك ‖ فسخ وابطال اجمك .

Auf-satz (ـَـ ا م) ㉛ (معما) باشلق ، صچاق ‖ علاوه ، ضمیمه ‖ مسوده .

Auf-saugen (ـَـ فع متع) g. ㉚ (*sép.*) اموب ، امجوب بتورمك ، امك .

Auf-schau-en (ـَـ فع لا +) a. ㉑ (*sép.*) كوزنی یوقاری دیكمك وبوصورتله نظر اجمك .

Auf-scheuchen (ـَـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) قورقوتمق ، اوركوتمك ، توحیش اجمك .

Auf-schichten (ـَـ فع متع) b. ㉑ (*sép.*) قات قات قویمق ، یغمق ‖ (فع مطا) — sich یغلمق ، قات‌قات دیزلمك .

Auf-schieben (ـَـ فع متع) f. ㉚ (*sép.*) سوروب آچمق ‖ وقت آخره تعلیق اجمك ، تعویق وتأخیر اجمك ‖ یوقاری سورمك ویا قالدیرمق

Auf-schießen (فع متع) c. (20) (sép.) (طوپ آتشيله) آچمق || (فع لا —) يوقارى فيرلامق، هوايه صيچرامق || كال سرعتله بيومك || (مجا) lang aufgeschossener Mensch فضوليه صيريغى كبى اينجه اوزون آدم || سروى بويلى

Auf-schlag (ـ و ـ ام) (31) اوروه، صدمه، چارپمه || (ع) (مرمى حقنده) صيچرامه، ريقوشت || فرلامه || قورمه، بنا || (آليش ويريشده) ضم قيئات، بهالنمه || (البسه‌نك يقا وقولنده اولان) دوپرمه ويا قپامه

Auf-schlagen (فع متع) r. (20) (sép.) اوروب آچمق، آچمق || (فيئاتى) يوكسلتمك، اوزرينه قومق || بنا ايتمك (فع لا —) صيچرامق، فيرلامق .

Auf-schließen (فع متع) e. (21) (sép.) كليدينى آچمق، آچمق || (ع) (قولده) يناشمق || — sich (فع مطا) آچلمق .

Auf-schlitzen (فع متع) c. (21) (sép.) يارمق، آچمق، آييرمق .

Auf-schluß (ـ ام) (12) ايضاح وتفسير || معلومات .

Auf-schnallen (فع متع) (21) a. (sép.) طوقه‌لق، طوقه ايله باغلامق || طوقه‌سنى آچمق ويا چوزمك .

Auf-schnappen (فع متع) a. (21) (sép.) يتيشوب طوتمق، يقالمق، چارپمق: (برشيئى يره دوشر ايكن) طوتمق، قاپمق. || هوا آلمق := auf-athmen || (مجا) اولمك، نفسى توكتمك.

Auf-schneiden (فع متع) u. (20) كسوب آچمق. يارمق، شق ايتمك || كسمك، بيچمك || (مجا) آتوب طوتمق، دبكلنمك، آتمق، اوكونمك

Auf-schnellen (فع متع) a. (21) (sép.) فيرلاتمق، يوقارى صيچراتمق || (فع لا —) فيرلامق، صيچرامق

Auf-schößling (ـ ام) (36) (نبا) فدان، فليز، سورمه، پاتلاق || (مجا) اوزون، فدان بويلى، اندامل (دليقانلو ويا قيز) .

Auf-schrei (ـ ام) (36) كسكين، قيصه حايقريش ويا باغيريش، (هاى دى‌يه).

Auf-schreiben (فع متع) o. (20) (sép.) يازمق، قيد وضبط ايتمك || تحرير وتسطير ايتمك . — sich etwas برشيدن نصيحت ودرس آلمق، بلمه‌مك، قولاغنه كوپه ايتمك .

Auf-schrei-en (فع لا +) o. (21) (sép.) حايقرمق، باغرمق، نعره آتمق || (مجا) ناله وفغان ايتمك .

Auf-schrift (ـ امؤ) (49) آدرس (مكتوب وياسائره اوزرينه يازيلان ومرسل اليهك اسم شهرتى ومحل اقامت ويا مأموريتنى بيان ايدن عباره) || يافته || سرلوحه، بالايه يازيلان عباره || عنوان .

Auf-schub (ـ ام) (21) (sans pl.) مهلت، وعده || تأخير وتعليق .

Auf-schütteln (فع متع) a. (21) (sép.) صارصمق، سيلكمك، صاللامق.

Auf-schütten (فع متع) b. (21) (sép.) (حبوباتى) چاغداغه دوكمك || اوزرينه دوكمك || دوكمك، سيلكمك .

Auf-schwatzen (فع متع) c. (21) (sép.) (عو) كوه‌زه‌لك، بوش بوغازلق ايتمك .

Auf-schweben (فع لا -) a. (21) (sép.) هوايه قالقمق، هوالنمق .

Auf-schwellen (فع لا -) c. (21) (sép.) شيشمك، قبارمق .

Auf-schwingen (فع متع) a. (20) (sép.) اورمق || اوزره قالديرمق || (فع مطا) — sich كذلك (فع لا -) يوقارى قالقمق، هوالنمق || (يالكز مجا) چيقمق، اوچمق، يوكسلمك .

Auf-schwung (ـ امؤ) (21) صيچرامه، آتلمه، يوكسلمه، چيقمه || خيز || (مجا) ترفع، تعالى .

Auf-segeln (فع لا ±) a. (21) (sép.) برخورك مجراسنه طوغرى كمى ايله چيقمق || قره‌يه اوتورمق .

Auf-sehen (فع لا +) l. (20) (sép.) يوقارى نظر ايتمك، يوقارى باقمق || برشيئه نظارت ايتمك، كوز التنده بولنديرمق، مبصرلق ايتمك || (ا لا) b. (40) معتاد اولميان برشيدن متحصل دقت، تعجب؛ قيل وقال .

Auf-seher (ـ ام) (30) ناظر || بكجى || مربى، مبصر

Auf-setzen (فع متع) c. (21) (sép.) اوزرينه اوتورتمق، قويمق ويا يراشديرمك، (قس وشاپقه‌يى) كيمك || تسويد ايتمك، قلمه آلمق || (مجا) طاقمق || — sich (فع مطا) اوطورمق، بنمك .

Auf-seufzen (فع لا +) c. (21) (sép.) ايچ چكمك، كوكس كچيرمك .

Auf-sicht (ـ امؤ) (49) (sans pl.) اداره ونظارت

Auf-sieden (فع متع) e. (20) تكرار قايناتمق

Auf-sitz (ـ ام) (38) (sans pl) (ع) (بازكيره) بينمه

Auf-sitzen (فع لا ±) i. (20) (sép.) بازكيره بنمك (ع) !— وياخود ! aufgesessen آته — بين ! || (بحر) قره‌يه، قومه اوتورمق .

Auf-spalten (فع متع) b. (21) (sép.) يارمق، شق ايتمك || (فع لا —) يارلمق، چاتلامق .

Auf-spannen (فع متع) a. (21) (sép.) كرمك، (شمسيه‌يى) آچمق .

Auf-sparen (فع متع) a. (21) (sép.) اداره ايتمك، احتياطه براقمق؛ بريكديرمك، طوپلامق

Auf-speichern (فع متع) a. (21) (sép.) مغازه، كيلاره قالديرمق، قومق

Auf-sperren (فع متع) a. (21) (sép.) آچمق، ايوجه آييرمق (عو) — Augen كوزينى آچمق و(دقت، حيرتله باقمق).

Auf-spielen (فع متع فع لا +) a. (21) (sép.) اوينامق، اويناتوب بتورمك، چالغى چالمق || نادرا (فع مطا) (عو) كنديسنه اهميت ويرمك .

Auf-spießen (فع متع) c. (21) (sép.) (شيشه) صاپلامق، كچيرمك || قازيقلامق .

Auf-sprengen (فع متع) a. (21) (sép.) پاتلاتمق؛ هوايه صيچراتمق، فرلاتمق، ويا آتمق .

Auf-springen (فع لا —) a. (21) (sép.) شدتله قالقمق، يرندن صيچرامق، حوپلامق || (صغوق ويا صيجاغك تأثيريله) چاتلامق .

Auf-sprossen (فع لا —) c. (21) سورمك (تخم وغنچه حقنده) پاتلامق .

Auf-sprung (ـ ام) (31) صيچرامه، حوپلامه، آتلمه .

Auf-spüren (فع متع) a. (21) (sép.) ايزينى بولمق، كشف اثر ايتمك، اراشديرمق، جست وجو ايتمك || يوقلامق .

Auf-stampfen (فع متع) c. (21) (sép.) آياقله اوره‌رق تپنه‌رك وياخود چيكنه‌رك تثبيت ايتمك || (فع لا +) آياقله اورمق، تپمك .

Auf-stand (سـّـ ام) (31) آياقلانمه ، عصيان .

Auf-stapeln (سـّـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) ييغمق ، استيف ايتمك .

Auf-stechen (سـّـ فعـ متعـ) b. (20) (*sép.*) چاق وسائره ايله دورته‌رك آچمق ويا يارمق، دلمك .

Auf-stehen (سـّـ فعـ لا +) l. (20) (*sép.*) قالقمق ، اياغه قالقمق ، قيام ايتمك ‖ (كونش وسائره حقنده) (مجا) طلوع ايتمك ‖ (اويقودن) قالقمق .

Auf-steigen (سـّـ فعـ لا —) a. (21) (*sép.*) بنمك ، صعود ايتمك ، يوقاری چيقمق .

Auf-stellen (سـّـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) ديكمك ، قورمق، اوتورتمق ‖ برشيئی آخر برشيئك اوزرينه قومق ‖ (ع) وضع ايتمك ، يرلشديرمك ، ديزمك ، عسكری (هرقنغی برنظامده) ديزمك ، ترتيب ايتمك .

Auf-stemmen (سـّـ فعـ متعـ وفعـ مطا) a. (21) (*sép.*) صيقيجه طيامق، استناد ايتديرمك ‖ sich— ديره مك، كريلوب صقيجه طورمق ، قالقمق .

Auf-stempeln (سـّـ فعـ متعـ) a. (20) (*sép.*) اوزرينه تمغا اورمق .

Auf-stieben (سـّـ فعـ لا —) f. (20) (*sép.*) (توجيلقده) آوك يردن يره قالقوب قاچمسی ‖ قالقمق، چيقمق، يوكسلمك .

Auf-stöhnen (سـّـ فعـ لا —) a. (21) (*sép.*) يوكسك صدا ايله ايكلمك ‖ آه وانين، فغان ايتمك .

Auf-stören (سـّـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) (فرون آتشنی كوسكو ايله) قاريشديرمق ‖ آلت اوست ايتمك ‖ (برينی) راحتسز ايتمك .

Auf-stoßen (سـّـ فعـ متعـ) p. (20) (*sép.*) (ايتمكله، قاقمقله) آچمق، پاتلاتمق ‖ قالديرمق ‖ (فعـ لا ±) اختار ايتمك، اكشيمك ، (بيرا حقنده) كوپورمك ‖ كوكل بولانوب يديكی يوقاری كلمك ، ككرمك .

Auf-stößig (سـّـ صـ) (21) بولانيق، بوزلمش ‖ (چوجق حقنده) كيفسز ، اشتهاسز .

Auf-streben (سـّـ فعـ لا +) a. (21) (*sép.*) يوقاری چيقه بيلمكه ، يوكسلمكه جهد وغيرت ايتمك، قالقمق استمك .

Auf-stülpen (سـّـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) (شاپقه‌يی) تعمير ايتمك ‖ صيغامق، قيوريمق .

Auf-stutzen (سـّـ فعـ لا +) c. (21) (*sép.*) حيرت وتعجبله كوزلرينی يوقاری قالديرمق ‖ قيوريمق ‖ تعمير ايتمك، تزيين وتجهيز ايتمك .

Auf-stützen (سـّـ فعـ متعـ) c. (21) (*sép.*) اوزرينه طيامق ‖ (فعـ مطا) sich— طيانمق .

Auf-suchen (سـّـ فعـ متعـ) c (21) (*sép.*) آرامق ، آراشديرمق ؛ غائب اولان برشيئی آرامق .

Auf-sucher (سـّـ ام) a. (40) آرايجی ‖ مدقق .

Auf-takeln (سـّـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) (بحر) بر كمی يی تجهيز ايتمك ، ديرك ، يلكن وسائره‌سنی طاقمق ‖ sich— (عو) مسخره كبی ، علی العجائب كينمك .

Auf-tauchen (سـّـ فعـ لا-) a. (21) (*sép.*) (صويك) يوزينه ، اوستنه چيقمق ، يوزنده صادر اولمق ، (مجا) ظهور ايتمك ، پيدا اولمق ، ميدانه چيقمق .

Auf-thau-en (سـّـ فعـ لا-) a. (21) (*sép.*) (بوزوقار حقنده) اريمك ، چوزلمك .

Auf-thun (سـّـ فعـ متعـ) b. (22) (*sép.*) آچمق ‖ (فعـ مطا) sich— آچلمق .

Auf-thürmen (سـّـ فعـ مطا) a. (21) (*sép.*) sich— ييغلمق ‖ يوكسلمك .

Auf-tischen (سـّـ فعـ متعـ) c. (21) (*sép.*) (يمك ويا ايچلمك اوزره) سفره، ماصه اوزرينه قومق ، حاضرلمق ، اوكنه قومق .

Auf-trag (سـّـ ام) (31) (تجا) حواله ، سپارش ، قوميسيون ‖ امر .

Auf-tragen (سـّـ فعـ متعـ) r. (20) (*sép.*) اوزرينه قويمق ‖ بريره نقل ايتمك ‖ حواله وسپارش ايتمك ، اصمارلمق ‖ توظيف ايتمك ، امر ايتمك ‖ (رنكدن بحث اولندقده) اويديرمق ، ياتيرمق ، طوتديرمق .

Auf-trampeln (سـّـ فعـ لا—) a. (21) (*sép.*) (عو) اوزرنده تپمك .

Auf-treiben (سـّـ فعـ متعـ) o. (20) (*sép.*) سورمك ، قوغمق ، سوروب چيقارمق ‖ (يارە حقنده) آرامق ، بولمق ، طوپلامق .

Auf-trennen (سـّـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) سوكمك ، آييرمق ‖ (فعـ مطا) sich— (ديكلمش برشی حقنده) سوكولمك ، (طوقونمش برشی حقنده) آتمق .

Auf-treten (سـّـ فعـ لا ±) l. (20) (*sép.*) باصمق ، آياغنی يره قومق ‖ كورنمك ، ساحهٔ تماشايه چيقمق ‖ حركت ايتمك ‖ — (الا) b. (40) حال وشان ، طور وحركت ‖ (فعـ متعـ) چيكنه‌مك آياق آلتنه آلمق .

Auf-tritt (سـّـ ام) (38) يوريمه ، باصمه ، آديم آتمش ‖ (تيا) چيقمه ، كورنمه ‖ بصاماق .

Auf-wachen (سـّـ فعـ لا —) a. (21) (*sép.*) اويانمق ‖ (مجا) حال يقظه‌يه ، عقلی باشنه كلمك .

Auf-wachsen (سـّـ فعـ لا —) r. (20) (*sép.*) بيومك ‖ (مجا) تراكم ، وتزايد ايتمك ، چوغالمق .

Auf-wallen (فعـ لا — ونادرا +) a. (21) (*sép.*) قاينامق ‖ طالغه‌لنمق ‖ (كيـ) غليان ايتمك .

Auf-wällen (سـّـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) قايناتمق ، غليان ايتديرمك .

Auf-wand (سـّـ ام) (31) خرج وصرف ، مصرف ‖ اسراف .

Auf-warten (سـّـ فعـ متعـ) b. (21) (*sép.*) زيارت ايتمك ، بوصورتله عرض خلوص وعبوديت ايتمك ، خدمت ايتمك : Womit kann ich Ihnen — ? نه ايله سزه خدمت ايده‌بيلورم ؟ (مطلوبكز نه‌در ؟ .) (نه آرزو بيوريورسكز ؟ نه امر ايدرسكز ؟) ‖ تقديم ايتمك .

Auf-wartung (سـّـ امؤ) (40) خلوص وعبوديت ‖ (ويزيته) زيارت .

Auf-wärts (سـّـ حا) يوقاری‌يه طوغری .

Auf-waschen (سـّـ فعـ متعـ) c. (20) (*sép.*) يقامق، تميزلمك .

Auf-wecken (سـّـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) اويانديرمق ‖

(مجا) ایقاظ ایتمك || جانلاندیرمق ، عقلنی باشنه کتیرمك .

Auf-weichen (ـُـَـ فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) یوموشاتمق ، چوزمك || (فعلاـ) یوموشامق ، چوزلمك .

Auf-weisen (ـُـَـ فعمتعد) d. ㉚ (*sép.*) ارائه وابرا ایتمك ، کوسترمك || عرض وابراز واظهار ایتمك .

Auf-wenden (ـُـَـ فعمتعد) a. ㉒ (*sép.*) یوقاری دوندیرمك ، یوقاری طوغری چویرمك || (مجا) صرف واستعمال ایتمك .

Auf-werfen (ـُـَـ فعمتعد) d. ㉚ (*sép.*) شدتله آچمق || اوزرینه آتمق || (مجا) sich eine Frage— کندی کندینه صورمق .

Auf-wickeln (ـُـَـ فعمتعد وفعمطا) a. ㉑ (*sép.*) صاراش برشیئك صارغیسنی ، باغنی آچمق ، چوزمك || یاتمق ، طاغیتمق || صارمق ، باغلامق . || آچلمق ، چوزلمك .

Auf-wiegeln (ـُـَـ فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) قارشی قومق ، عصیان ایتمك ، فساد چیقارمق .

Auf-winden (ـُـَـ فعمتعد) a. ㉚ (*sép.*) (مقره ویاماکینه ایله) چکمك ، قالدیرمق ، چیقارمق .

Auf-wirbeln (ـُـَـ فعلاـ) a. ㉑ (*sép.*) قصیرغه کبی دوندیره‌رك قالدیرمق ، قوپارمق ، سوکمك .

Auf-wischen (ـُـَـ فعمتعد) a. und c. ㉑ (*sép.*) (عمو) سیلمك ، تمیزلمك .

Auf-wühlen (ـُـَـ فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) (حیوانات حقنده) قازمق : قاریشدیرمق || آلت اوست ایتمك ، آرامق .

Auf-wurf (ـُـَـ ام) ㉛ یوقاری آتیلان شی || قازیلوب برطرفه آتیلان ویا ییغیلان طوپراق ، ییغین .

Auf-zählen (ـُـَـ فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) صایمق ، تعداد ایتمك || حساب ایتمك .

Auf-zäumen (ـُـَـ فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) (بارکیره) کم ، یولار طاقمق .

Auf-zehren (ـُـَـ فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) صرف واستهلاك ایتمك : جذب وبلع ایتمك || (مجا) ییوب بیتورمك ، آلتندن کیروب اوستندن چیقمق .

Auf-zeichnen (ـُـَـ فعلا) b. ㉑ (*sép.*) اوزرینه ترسیم ایتمك || قید واشارت ایتمك ، اشارت قومق .

Auf-ziehen (ـُـَـ فعمتعد) f. ㉚ (*sép.*) چکوب آچمق ، (بایراق حقنده) چکمك || (خریطه‌یی) بزه چکمك ویا یاپیشدیرمق || یوقاری چکمك || (مجا) تعلیم وتربیه ایتمك ، بیوتمك ، یتشدیرمك || (فعلاـ) سوروایله یکمك ویاچکلمك || (ع) (قره‌غول) نوبته کیرمك .

Auf-zug (ـُـَـ ام) ㉛ یکمه || آقینله یکمه ، رسم یکید ایتمه || (ع) نوبته کیرمه || (قطعات عسکریه حقنده) یورومه ، یکمه || (صنع) دستکاه طراغی .

Auf-zwingen (ـُـَـ فعمتعد) a. ㉚ (*sép.*) زورلامق ، اجبار ایتمك || زورلیه‌رق اوزرینه طاقه‌بیلمك || زورله آچمق .

Aug-apfel (ـُـَـ ام) a. ㉙ کوزك بیبکی ، حدقه || (مجا) کوز بیبکی ، سوکیلو .

Auge (ـَـ الا) b. ㊷ کوز ، چشم ، عین ، دیده || (مجا) نظر ، باقیش || علامت . حس وخصلت (ع) —n rechts ! صاغه ـ باق ! .

Augen... (...ـَـ) —arzt (ام) کوز حکیمی : —blick (ام) کوز قرپچی || آن‌واحد ، لحظه ، یك لحظه : —nblicklich (ص ، حا) الحالة هذه ، شمدیلك : —brau-e (امؤ) (غلط اوله‌رق) —braune (امؤ) قاش ، ابرو ، حاجب : —glas (الا) کوزلك || دوربین : —höle (امؤ) (تشر) کوزچقوری ، مدارالعین ، حجاج || —li(e)d (الا) ㉗ کوز قپاغی ، جفن : —maß (الا) کوز ایله ایدیلان تخمین ، کوز کسیمی : —merk (الا) دقت ، کوزله ایدیلان دقت واشارت : —schein منظره ، صورت ، کوروتیش . —scheinlich (حا) کورینیشنه نظراً ، صورتا : بداهةً ، آشکاره || (ص) کوریله‌بیلان || —weh (الا) کوز آغریسی : —wimper (امؤ) کرپك ، مژکان ، هدب : —zahn (ام) آزو دیشلریله اوك دیشلری اره‌سنده‌کی صیوری دیش ، سن کلبی .

August (ـُ ـ ام) ㊱ [لاتینجه] آغستوس آیی .

Auktion (ـَـ امؤ) ㊾ (ãou-kssĩõ'ne تلفظ اولنور) [لاتینجه] مزایده ایله صاتیش ، مزاد .

Aurikel (ـُـ امؤ) ㊾ [لاتینجه] (نبا) آیی‌قولاغی .

Auripigment (ـُـ الا) ㊱ [لاتینجه] صاری زرنیخ .

Aus (ـُ حرجر ، مفعول الیه ایله مستعملدر) خروج وتولد ، نشأت ، صدور والخ معنالرینی کوسترر —der Stadt شهردن || Holz— اودون ، تحته‌دن || کذا برشیئك ختام وصوکنی کوسترر : —der Mode sein موده‌سی یکمش اولمق || فعل ایله برلشدکده دائما (*sép.*) .

Aus-arbeiten (ـُـُـ فعلا +) b. ㉑ (*sép.*) چالشه‌رق نهایت ویرمك || (فعمتعد) چالیشوب برشی وجوده کتورمك (صنایعده) یاپمق ، ایشلیوب میدانه کتورمك || شکل وقیافت ویرمك || (وجود حقنده) تعلیم ایتمك .

Aus-arten (ـُـَـ فعلاـ) b. ㉑ (*sép.*) جنس واصلنی بوزمق ، تغیر ایتمك ، دکشمك .

Aus-athmen (ـُـَـ فعلا +) b. ㉑ (*sép.*) تنفس ایتمك (یعنی ایچری آلنان هوایی ینه طیشاری صالیویرمك) || (مجا) وفات ایتمك .

Aus-baden (ـُـَـ فعلا +) b. ㉑ (*sép.*) یقامغی بتورمك || (فعمتعد) یقامق ، چالقامق || (مجا) —müssen ایتدیکنی بولمق ، آجیسنی ، مجازاتنی کورمك ، چکمك .

Aus-baggern (ـُـَـ فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) کیرینی ، چامورینی تمیزلمك ویاخود بالیق وسائره‌نك ایچنی چیقارمق وتمیزلمك ، آیقلامق .

Aus-bau-en (ـُـَـ فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) بنا ایدوب بتورمك ، کذا (مجا) || بنا ایتمك .

Aus-bedingen (ـُـُـ فعمتعد) a. ㉚ (*sép.*) وضع شرائط ایتمك ، شرط قوشمق .

Aus-beißen (ـُـَـ فعمتعد) n. ㉚ (*sép.*) دیشله ایصیروب قوپارمق : ایصیروب قیرمق || (مجا) (بررقیبی) سورمك ، دفع وطرد ایتمك .

Aus-bessern (ـُـُـ فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) (خطا ونقصاننی تصحیح واکمال ایله) تعمیر واصلاح ایتمك .

Aus-beute (ـُـُـ امؤ) ㊺ فرائج ، کار ، فائده ، حاصلات || (تجار) کمتع حصه‌سی ، حصه بدلی .

Aus-beuteln (سـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) (عمو) پاره صرف وخرج ایتمك || Jemand— بریسنك كیسه‌سنی بوشالتمق ، پاره‌دن چیقارمق .

Aus-beuten (سـَـ فعـ متعـ) b. (21) (*sép.*) استفاده وانتفاع ایتمك ، كار چیقارمق ؛ ایشلتمك .

Aus-bezahlen (سـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) پاره‌سنی صایمق ، ویرمك ، اوده‌مك .

Aus-biegen (سـَـ فعـ متعـ) f. (20) (*sép.*) خارجه طوغری اكمك ، بوكمك || (فعـ لا-) انكول ایتمك || آخر بر یوله صاپمق ، برینه چكمك اوزره یول ویره‌جك وجهله صاغه ویا صوله طوغری كیتمك .

Aus-bieten (سـَـ فعـ متعـ) f. (20) (*sép.*) صاتمق اوزره سرگی‌یه قومق — amtlich رسماً صاتمق اوزره اعلان ایتمك || (مجا) (عمو) هركسك اوكنه قومق ، پشكش چكمك .

Aus-bilden (سـَـ فعـ متعـ) b. (21) (*sép.*) تعلیم وتربیه ایتمك ؛ تشكیل وتنظیم ایتمك || تأسیس ایتمك || تعلیم وتدریس ایتمك ، اوقوتمق ، اوكرتمك ||(ع) ausgebildete Mannschaften معلّم نفرات Ausbildung (امؤ) (49) تعلیم وتربیه || تأسیس ، تشكیل || توسیع || اصلاح .

Aus-bitten (سـَـ فعـ متعـ) i. (20) (*sép.*) (امر ایدرك) مطلوب ایتمك || آرزو ایتمك ، استمك .

Aus-blasen (سـَـ فعـ متعـ) p. (20) (*sép.*) اوفلمك ، اوفلیوب سوندیرمك .

Aus-bleiben (سـَـ فعـ لا-) o. (50) (*sép.*) طیشاریده قالمق || گیكمك || كلمامك || (ع) غیر موجود اولمق ، اثبات وجود ایتمامك ، اولمامق ، وقوعبولمامق ، قالمق .

Aus-blühen (سـَـ فعـ لا-) a. (21) (*sép.*) چچك آچقدن ویاخود (مجا) ترقی ورواجدن كیرو قالمق ، كسلمك .

Aus-bluten (سـَـ فعـ لا+) b. (21) (*sép.*) قانامسی كسلمك || — lassen قانی آقیتمق || (فعـ متعـ) sein Leben — كندی قانیله حیاتنی غائب ایتمك ، فدای جان ایتمك .

Aus-bohren (سـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) اویمق ، ایچنی بوشالتمق ، اویوب چیقارمق || قازمق ، اویوق آچمق || آلات ناریه‌یه چاپ آچمق وتسویه ایتمك .

Aus-braten (سـَـ فعـ متعـ) p. (20) ایوجه ولزومی قدر قیزارتمق .

Aus-brechen (سـَـ فعـ متعـ) b. (20) (*sép.*) قیرمق ، قوپارمق ، چكوب چیقارمق || (فعـ لا-) حبس ویا محاصره اولنمش برمحلدن قاچمق ویا خروج ایتمكه زورلامق وچالشمق || (مجا) سرمست اولمق ، بردنبره وجوده كلمك ، میدانه‌چیقمق .

Aus-breiten (سـَـ فعـ متعـ) b. (21) (*sép.*) توسیع ایتمك ، یایمق ، كنكشلتمك || (فعـ مطا) — sich تعمیم ایتمك ، طاغلمق ، یایلمق ؛ توسع وتكثر ایتمك .

Aus-brennen (سـَـ فعـ متعـ) a. (22) (*sép.*) یاقمق ، یاقه‌رق محو وتلف ایتمك ، یاقوب كول ایتمك || یاقه‌رق تسویه وتعمیر ایتمك ودوزلتمك .

Aus-bruch (سـَـ ام) (51) قیرلمه ، قوپمه || (مجا) حدوث ، ظهور ؛ حدتلنمه ، پاتلامه .

Aus-brüten (سـَـ فعـ متعـ) b. (21) (*sép.*) قولوچقه‌یه اوتورمق || (فعـ لا-) قولوچقه چیقارمق ، قولوچقه‌دن قالقمق || (مجا) یومورطلمق ، برشی بولوب سویلمك ، چیقارمق .

Aus-bügeln (سـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) اوتولیه‌رك یوت وقیوریلغنی كیدرمك ، اوتولمك || (فعـ لا+) اوتولمكه نهایت ویرمك .

Aus-bund (سـَـ ام) (28) (مجا) (وعلى الاكثر عمو) مودل ، اورنك ، مثق || نفیس .

Aus-bürsten (سـَـ فعـ متعـ) b. (21) (*sép.*) سوپورمك ، فورچه‌لمق || فورچه ایله (توز وچاموری) چیقارمق .

Aus-dampfen (سـَـ فعـ لا +) a. und c. (21) (*sép.*) (بخار) چیقمق ، تبخر ایتمك || چیقوب ، تبخر ایدوب بتمك .

Aus-dauer (سـَـ امؤ) (49) (*sans pl.*) صوكنه نهایتنه دكین دوام ، طیانمه استمرار ؛ صبر وتحمل .

Aus-dau-ern (سـَـ فعـ لا+) a. (21) (*sép.*) صوكنه قدر طیانمق وتحمل ایتمك || (فعـ متعـ) غایه‌سنه دكین واردیرمق واوزاتمق ، امتداد ایتدیرمك .

Aus-dehnen (سـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) یایمق ، نشر ایتمك ، آچمق ؛ توسیع ایتمك || كذا (مجا) تمدید ایتمك (حكم) انبساط ایتدیرمك || Ausdehnung (امؤ) (49) (*sans pl.*) وسعت وامتداد ، دوام || (حكم) انبساط . || (*av. pl.*) اك ، بوی ، وسعت .

Aus-denken (سـَـ فعـ متعـ) a. (22) (*sép.*) بولمق چیقارمق || اشكیه‌دن آكمق ، اویدیرمق ، ایجاد ایتمك .

Aus-deuten (سـَـ فعـ متعـ) b. (21) (*sép.*) افاده واشعار ایتمك || اظهار وایضاح ایتمك ، تفسیر ایتمك .

Aus-dielen (سـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) تخته ایله دوشه‌مك ، قابلامق .

Aus-dienen (سـَـ فعـ لا +) a. (21) (*sép.*) — (seine Zeit) خدمت موظفه‌سنی ایفا ایتمك || (مجا) (البسه واشیا حقنده) (عمو) خدمتنی ایتمك .

Aus-dorren (سـَـ فعـ لا-) a. (21) (*sép.*) قورومق .

Aus-dörren (سـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) قوروتمق قاوورمق .

Aus-dreschen (سـَـ فعـ متعـ) c. (20) (*sép.*) (اكینی) قارشدیرمق (انباره) بوشالتمق ، اكینی بشاغندن آییرمق ، خرمن دوكمك || (مجا) (عمو) Jemand— برینی باصدیره‌مه‌سنی چیقارنجه‌یه دكین كوتكلمك ، ایصلاتمق .

Aus-druck (سـَـ ام) (51) تعبیر و افاده || (كلمه) اصطلاح || (معنوی اولمرق) صورت ، شكل ؛ معنی || —geben افاده واشعار ایتمك || ایما واظهار ایتمك .

Aus-drücken (سـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) ایز ، اثر براقمق ، (ایوجه) صقمق || (مجا) (فعـ مطا) —sich افاده ایتمك ، بیان ایتمك ، افادۀ مرام ایتمك ؛ sich unklar— (عمو) (فرانسزجه اساسنده مستعمل اولدیغی وجهله) (روجه سویلمك) یعنی سویلدیكندن برشی آكلاشیله‌مامق .

Aus-drücklich (سـَـ ص) (24) قطعی ؛ صریح ، حقیقی ، عقق ، كرچك || (حا) بداهةً ، صراحةً ، كرچكدن ؛ قطعیاً .

Aus-duften (سـَـ فعـ متعـ) b. (21) (*sép.*) قوقو ویا بخار نشر ایتمك || (فعـ لا +) قوقمق ، تبخر ایتمك .

Aus-dünsten = **Aus-dunsten** (سـَـ فعـ لا +) b. (21) (*sép.*) تبخر ایتمك ، بوغویه ، بخاره متقلب اولمق ، هوایه قارشمق ، اوچمق .

Aus-ein-ander (⏑ ⏑ – – حا) بربرندن || **—setzen** آییرد ایتمك ؛ ایضاح وتفسیر ایتمك .

Aus-erkoren (⏑ ⏑ ⏑ – ص) (21) منتخب || مقبول .

Aus-erlesen (⏑ ⏑ ⏑ – ص) l. (20) (*sép.*) منتخب ، سچمه || مقبول .

Aus-ersehen = **Aus-erlesen** (⏑ ⏑ ⏑ – فعمتعه) l. (20) (*sép.*) انتخاب ایتمك ، آییرمق ، سچمك || تعیین ، تخصیص ایتمك .

Aus-erwählen (⏑ ⏑ ⏑ – فعمتعه) a. (21) (*sép.*) انتخاب ایتمك .

Aus-erzählen (⏑ ⏑ ⏑ – فعمتعه) a. (21) (*sép.*) صوکنه دکین نقل وحکایه ایتمك ، حکایه‌یی آکلاتمق .

Aus-essen (⏑ ⏑ – فعمتعه) m. (20) (*sép.*) هپسنی یمك ، طباغی سیلوب سوپورمك .

Aus-fahren (⏑ ⏑ – فعلا –) r. (20) (*sép.*) آرابه ، واپور وقیزاق ... الخ ایله کزمکه چیقمق .

Aus-fahrt (⏑ – امؤ) (49) آرابه وسائره ایله کزمکه ، طیشاری چیقمه ؛ تنزه .

Aus-fall (⏑ – ام) (31) حذف || قطع والغو || نقصان ، آچیق ، فرق || خروج وهجوم || آرد قپو || **günstiger —** موفقیت .

Aus-fallen (⏑ ⏑ – فعلا —) p. (20) (*sép.*) طیشاری دوشمك || نقصان اولمق || (ع) (دشمن اوزرینه) خروج وهجوم ایتمك || (مجا) **gut —** ایو چیقمق ، نتیجهٔ حسنه‌یه اقتران ایتمك || **die Schule fällt heute aus** بوکون مکتب یوق .

Aus-fase(r)n (⏑ ⏑ – فعمتعه) a. (21) (*sép.*) تیفتیکلمك ، برقماشك ایپلکنی چیقارمق || (فعلا — وفعمطا) **—sich** تیفتیکلانمك .

Aus-fechten (⏑ ⏑ – فعمتعه) e. (20) (*sép.*) (هرقنغی برماده‌یی فصل وحل ایتمك اوزره) سلاح ایله اوروشمق .

Aus-fegen (⏑ ⏑ – فعمتعه) a. (21) (*sép.*) سوپروتی‌یی سوپوروب چیقارمق || (براوطه وسائره‌یی) سوپورمك ، سوپوروب تمیزلمك .

Aus-feilen (⏑ ⏑ – فعمتعه) a. (21) (*sép.*) اکه ایله دلك ، اکه‌لمك (بردستره‌یه) دیش آچمق || اکه‌لیوب چیقارمق .

Aus-fertigen (⏑ ⏑ ⏑ – فعمتعه) a. (21) (*sép.*) سوق وارسال ایتمك ، نشروتعمیم ایتمك || بتیرمك || یازمق .

Aus-feu-ern (⏑ ⏑ – فعلا +) a. (21) (*sép.*) (بارکیر حقنده) شدتلی تپمك ، چفته آتمق .

Aus-finden (⏑ ⏑ – فعمتعه) دها زیاده مستعمل (= **Aus-findig machen**) a. (20) (*sép.*) آرایوب بولمق ، بولوب چیقارمق ، کشف ایتمك || ایجاد ایتمك .

Aus-fischen (⏑ ⏑ – فعمتعه) c. (21) (*sép.*) (برکولك) آولیه ، آولیه بالغی توکتمك || اولیوب طوتمق وچیقارمق .

Aus-fliegen (⏑ ⏑ – فعلا –) f. (20) (*sép.*) اوچوب قاچمق ، یوه‌دن اوچمق ، کذلك (مجا) (عمو) نقل مکان ایتمك ، کوچمك ، قاچمق .

Aus-fließen (⏑ ⏑ – فعلا –) e. (20) (*sép.*) (مایعات حقنده) آقمق ؛ آقه آقه بتمك .

Aus-flucht (⏑ – امؤ) (35) قاچمق اوزره چیقه‌بیله‌جك دلیك ، اویوق ، آچیق یر || چیقمه ، قاچمه || (مجا) صاپه یول || لیت ولعل ، عذر واهی ، بهانه .

Aus-flug (⏑ – ام) (31) آری ، قوش وسائره‌نك یوه‌دن چیقمه‌سی ویااوچمه‌سی || سیره ، کزمکه چیقمه ، تفرج || مخرج .

Aus-fluß (⏑ – ام) (32) (صو) آقمه ، جریان || (برچبان وسائره حقنده) ایشلمه || (نهر حقنده) (منصبك عکسی) مخرج ، باشی .

Aus-fördern (⏑ ⏑ – فعمتعه) a. (21) (*sép.*) دوئلویه دعوت ایتمك ، میدان اوقومق .

Aus-forschen (⏑ ⏑ – فعمتعه) c. (21) (*sép.*) کشف ایتمك اوزره آرامق تحری وتجسس ایتمك ، آراشدیرمق ، کیزلی برشیئی ، برسری بولمغه ، کشفه چالشمق ؛ یوقلمق ، تفتیش ایتمك .

Aus-fragen (⏑ ⏑ – فعمتعه) a. (21) (*sép.*) سؤال ایتمك ، استجواب ایتمك ، جواب طلب ایتمك || صوره صوره ایشك کنهنه واقف اولمق ، جواب آلمق || (فعلا +) صوروب بیتورمك ، صورمغه نهایت ویرمك .

Aus-fressen (⏑ ⏑ – فعمتعه) m. (20) (*sép.*) (حیوانات حقنده) یمك ، ییوب بتورمك || (قبا تعبیر) یمك ، سیلوب سوپورمك ، طیقنمق ، زیفتلنمك .

Aus-frieren (⏑ ⏑ – فعلا –) f. (20) (*sép.*) صوغوقدن طوکمق .

Aus-fuhr (⏑ – امؤ) (49) خارجه کمی وسائره ایله چیقمه || نقل واخراج || اخراجات .

Aus-führen (⏑ ⏑ – فعمتعه) a. (21) (*sép.*) خارجه چیقارمق ویانقل ایتمك (خارجه یوللامق) || اجرا وایفا ایتمك ، اتمام ایتمك || **Ausführung** (امؤ) ایفا واجرا || اتمام || **—skommando** (ع) تعلیده (اجرا) قوماندا‌سی .

Aus-füllen (⏑ ⏑ – فعمتعه) a. (21) (*sép.*) طولدیرمق || ایفا واجرا ایتمك .

Aus-futtern — **Aus-füttern** (⏑ ⏑ – فعمتعه) a. (21) (*sép.*) ایوجه یملك ، اوتلاتمق ، یدیرمك || سمیزلتمك || آستارلمق || تجهیز ایتمك .

Aus-gabe (⏑ ⏑ – امؤ) (53) صرف وخرج ایتمه || مصرف (پوسته وسائره‌ده) توزیع || (مطبعه) اخراج ، نشر .

Aus-gang (⏑ – ام) (31) (او ، دکان والخ محالده) چیقیله‌جق (مخرج) || خروج ، چیقمه || قپو || نتیجه ، نهایت ، عاقبت ، صوك .

Aus-geben (⏑ ⏑ – فعمتعه) l. (20) (*sép.*) خرج وصرف ایتمك || بتورمك || نشر ایتمك || توزیع ایتمك || اخراج واصدار ایتمك || ویرمك .

Aus-geber (⏑ ⏑ – ام) a. (40) صرف وخرج ایدن || طبع ونشر ایدن .

Aus-gehen (⏑ ⏑ – فعلا –) s. (20) (*sép.*) طیشاری‌یه چیقمق ویاکیتمك || (آتش ، ضیا ورنك حقنده) سونمك ، اوچمق ، زائل اولمق || (صاچ حقنده) دوکولمك || **der Athem geht mir aus** نفسم توکنیور ، طوتیلیور ، صولوق آله‌میورم || (لکه حقنده) چیقمق .

Aus-helfen (⏑⏑– فعمتع) v. (21) b. (sép.) اعانه ایتمك
برینك ایشنه یرامق ، معاونتده بولنمق .

Aus-hellen (⏑⏑– فعمطا) v. (21) a. (sép.) sich— آچلمق ، براق وشفاف اولمق ، آچیق وموضح اولمق ، آشكار اولمق ، میدانه چیقمق .

Aus-höhlen (⏑⏑– فعمتع) v. (21) a. (sép.) چقورلتمق ، دلیك آچمق ، اویمق .

Aus-höhnen (⏑⏑– فعمتع) v. (21) a. (sép.) بریله آلای واستهزا ایتمك .

Aus-holen (⏑⏑– فعلا +) v. (21) a. (sép.) اورمق ویابرشی آتمق اوزره النی قالدیرمق ‖ صیچرامق اوزره خیز آلمق ، خیزلانمق ‖ (فعمتع) كشف ایتمك . ظهوری ملحوظ اولان برشیئی حس ایتمك .

Aus-hülfe (⏑⏑– امؤ) (53) یاردم ، اعانه . معاونت ‖ یدك (اشیا) .

Aus-hungern (⏑⏑– فعمتع) v. (21) a. (sép.) آچلقدن اولدیرمك آچلقله تلف ایتمك ‖ (ع) دشمنی (خارجدن استعانه ایده‌بیله‌جكی یوللری كسه‌رك) آچلغه وبو صورتله تسلیمه اجبار ایتمك .

Aus-jagen (⏑⏑– فعمیع) v. (21) a. (sép.) den ganzen Wald— اورمانك بر اوجندن دیكر اوجنه دكین آولامق ‖ Jemandem den Angstschweiß— برینی قان‌تره باتیرمق .

Aus-kämmen (⏑⏑– فعمتع) v. (21) a. (sép.) طرامق .

Aus-kaufen (⏑⏑– فعمتع) v. (21) a. (sép.) جمله‌سنی صاتون آلمق .

Aus-kehren (⏑⏑– فعمتع) v. (21) a. (sép.) (سوپوروتیجی) سوپوروب چیقارمق .

Aus-keltern (⏑⏑– فعمتع) v. (21) a. (sép.) صوینی ویا یاغنی چیقارمق اوزره تضییق ایتمك ، تعصیر ایتمك .

Aus-kerben (⏑⏑– فعمتع) v. (21) a. (sép.) دیش آچمق .

Aus-kernen (⏑⏑– فعمتع) v. (21) a. (sép.) (حبوبات ومیوه حقنده) صویمق ، قبوغنی چیقارمق .

Aus-kitten (⏑⏑– فعمتع) v. (21) b. (sép.) جامجی معجونیله ، (لكونله) طولدیرمق ویا طیقامق .

Aus-klagen (⏑⏑– فعمتع) v. (21) a. (sép.) (حقوق) Jemand— بری علیهنه اقامهٔ دعوی ایتمك ، برینی شكایت ایتمك .

Aus-klatschen (⏑⏑– فعمتع) v. (21) c. (sép.) كوه‌زه‌لك ایتمك ، بوش بوغازلقله برشیئی افشا ایتمك .

Aus-kleiden (⏑⏑– فعمتع) v. (21) b. (sép.) صویمق ، البسه‌سنی چیقارمق .

Aus-klingeln (⏑⏑– فعمتع) v. (21) a. (sép.) چینغراقله برشی اعلان واشاعه ایتمك ، اشارت ویرمك .

Aus-klopfen (⏑⏑– فعمتع) v. (21) a. und c. (sép.) اوره‌واق چیقارمق ‖ كچه ، كلیم ، البسه وسائره‌نك توزینی دكنكله اوروب سیلكمك ‖ (مجا) (عمو) برینی كوتكلمك .

Aus-klügeln (⏑⏑– فعمتع) v. (21) a. (sép.) قوهٔ ذكا ایله برشی بولمق ، كشف واختراع ایتمك كذا (مجا) یمورطلق .

Aus-kochen (⏑⏑– فعمتع) v. (21) a. (sép.) برشیئی

Aus-gelassenheit (⏑⏑– امؤ) (49) سركشلك ، دیزكینسزلك ‖ فوق‌العاده كیفلیلك ، شطارت فوق‌العاده ‖ كورلتی ، شماته ‖ باشی‌بوشلق ، زیاده سربستلك ، عارسزلق .

Aus-gemacht (⏑⏑– ص) (21) اولوب بتمش ، یاپلمش ، قراری ویرلمش ، قبول اولنمش .

Aus-genommen (⏑⏑– ص) مستثنا .

Aus-gewanderte (⏑⏑– ام) b. (24) مهاجر ، هجرت ایتمش اولان .

Aus-gezeichnet (⏑⏑– ص) (21) اعلا ، ممتاز ، پك‌ایو ، مكمل ، قیاق .

Aus-gießen (⏑⏑– فعمتع) v. (20) c. (sép.) دوكمك ‖ sein Herz— یوركنی بوشالتمق ، دردینی آكلاتمق .

Aus-gleichen (⏑⏑– فعمتع) v. (20) u. مساوی قیلمق ‖ توحید ایتمك ‖ دوزلتمك ، تسویه ایتمك ، حل وفصل ایتمك .

Aus-gleiten (⏑⏑– فعلا –) v. (20) u. (آیاغی) قایمق ، سورچمك .

Aus-graben (⏑⏑– فعمتع) v. (20) r. (sép.) حفر ایتمك ، قازمق؛ قازوب چیقارمق .

Aus-grübeln (⏑⏑– فعمتع) v. (21) a. (sép.) انجه‌دن انجه‌یه دوشونوب بولمق ، بولمغه چالشمق ، آراشدیرمق .

Aus-guß (⏑– ام) (32) دوكمه ، دوكله ، آقمه ، سفك ، سیلان ‖ تكنه ‖ برقابك محتویاتی قولایجه دوكمه‌یه مخصوص اولان بوكوك علی ، امزیك .

Aus-hacken (⏑⏑– فعمتع) v. (21) a. (sép.) بالطه ایله اوروب قیرمق ، كسمك ویاقوپارمق ، چیقارمق .

Aus-haken (⏑⏑– فعمتع) v. (21) a. (sép.) طوقه ویاقوپچه‌سنی چوزمق ویاآچمق ، چنكالی چیقارمق .

Aus-halten (⏑⏑– فعمتع) v. (20) p. (sép.) چكمك ، طیانمق ، تحمل ایتمك ، صبر ایتمك ‖ (فعلا +) طیانمق ، ثبات ، اقدام ایتمك ‖ دوام ایتمك .

Aus-händigen (⏑⏑– فعمتع) v. (21) a. (sép.) (برینه برشی) ویرمك ، تسلیم ایتمك ‖ ترك ایتمك ، براقمق .

Aus-hang (⏑– ام) (31) (صاتیله‌جق اشیا حقنده) (یایمه ، سرمه) آصمه ‖ سركی ویادكانك اوك طرف .

Aus-hängen (⏑⏑– فعمتع) v. (21) a. (سركیده صاتیله‌جق اشیایی) آصمق ، سرمك ‖ طیشاری آصمق ‖ آصلمش برشیئی چیقارمق ‖ (فعلا +) آصیلمق .

Aus-harren (⏑⏑– فعلا +) v. (21) a. (sép.) صوكنه دكین بكلمك ، انتظار ایتمك .

Aus-hauchen (⏑⏑– فعمتع) v. (21) a. (sép.) صولوق آلمق ، تنفس ایتمك ، خوخلامق .

Aus-heben (⏑⏑– فعمتع) v. (20) h. (sép.) یردن‌چكوب چیقارمق ‖ (اشخاصدن بحثله) (عمو) das ganze Nest ist ausgehoben هپسیده اله كچدی ، هپسیده یقالاندی ‖ (ع)(ستحكا) Schützengräben— آوجی خندقلری قازمق ‖ عسكر طوپلامق ‖ **Aushebung** (امؤ) (49) (ع) قید عسكر ، عسكر طوپلامه‌سی ‎.Kommission—‎ (امؤ) قرعه قومیسیونی ، قید عسكر هیئتی .

Aus-hecken (⏑⏑– فعلا +) v. (21) a. (sép.) قولوجقه‌دن ، یاورولقدن قالقمق ‖ (فعمتع) یاورولمق ‖ (مجا) بولوب چیقارمق ، یمورطلق .

قينادەرق خلاصەسنى چيقارمق ‖ ايوجه قينانمق ، ايوجه پشورمك .

Aus-kommen (ـَـَـ فعلا +) e. ⑳ (*sép.*) طيشارى چيقمق ، كلمك ‖ (يمورطەدن) جيوجق چيقمق ‖ ظاهر اولمق ‖ (يانغين وسائره حقنده) چيقمق ‖ (پاره حقنده) اداره اوله بيلمك ، كچينه بيلمك ‖ (بريله) اويوشمق ‖ (الا) b. ㊵ (*sans pl.*) كلور ، پاره ، مدار تعيش ، كچينەجك .

Aus-körnen (ـَـَـ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) دانەيى باشاغندن چيقارمق .

Aus-kosten (ـَـَـ فعمتع) b. ㉑ (*sép.*) برشيئى طادەرق يييوب (ايچوب) بتورمك .

Aus-kramen (ـَـَـ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) مالنى متاعنى سرمك ودكانك يوز طرفنه يرلشديرمك .

Aus-kratzen (ـَـَـ فعمتع) c. ㉑ (*sép.*) قاشيوب ، قازيوب ، طرمالايوب چيقارمق .

Aus-kriechen (ـَـَـ فعلا —) e. ⑳ (*sép.*) (يمورطەدن) (صيريلوب) چيقمق ‖ چيقمق .

Aus-kriegen (ـَـَـ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) (عمو) چيقاره بيلمك ‖ بوشالده بيلمك .

Aus-kundschaften (ـَـَـ فعمتع) b. ㉑ (*sép.*) تحرى وتجسس ايتمك ، كشف ومعاينه ايتمك ، كوزتمك ‖ (ع) لاجل الاستكشاف سيروسياحت ايتمك ‖ صوروب سؤال ايتمك .

Aus-kunft (ـَـَـ امؤ) ㉟ معلومات ، خبر .

Aus-kuri(e)ren (ـَـَـ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) كاملاً اعادهٔ صحت وعافيت ايتديرمك ، شفاياب ايتمك .

Aus-lachen (ـَـَـ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) برينه كولمك ، بريله كولەرك استهزا ايتمك ، اكلنمك .

Aus-laden (ـَـَـ فعمتع) r. ⑳ طولديرلمش ويا يوكلو اولان (آرابه وسائرەيى) بوشالتمق وتخليه ايتمك .

Aus-lage (ـَـَـ امؤ) ㊿ تسليمات ، تأديات ‖ پشين پاره ، پشين ويريلان اقچه ‖ مصرف .

Aus-land (ـَـَـ الا) ㉕ اجنبى مملكتى .

Aus-länder (ـَـَـ ام) a. ㊵ ديكر ممالك اهاليسندن ومتعلق اولان ، اجنبى .

Aus-ländisch (ـَـَـ ص) ㉑ ممالك اجنبيەيه دائر اولان .

Aus-langen (ـَـَـ فعلا +) a. ㉑ (*sép.*) (عمو) يتشمك ، كفايت ايتمك ، الويرمك .

Aus-lassen (ـَـَـ فعمتع) p. ⑳ (*sép.*) ترك ايتمك ، صرف نظر ايتمك ، حذف ايتمك ‖ صاليويرمك ‖ seine Grausamkeit an Jemandem — برينه اجراى ظلم وتعدى ايتمك .

Aus-laufen (ـَـَـ فعلا +) p. ⑳ (*sép.*) قوشمق ويا آقمغه ختام ويرمك ‖ (فعلا —) قوشوب چيقمق ‖ (بحر) برليمان ويا كورفزدن چيقمق ‖ (مايعات حقنده) آقمق ، طاشمق ، دوكولمك ‖ (چيچك ونباتات حقنده) آچلمق ، ياطلامق .

Aus-läufer (ـَـَـ ام) a. ㊵ (تجا) دكانلردەكى (صاتون آلنان اشيانك صاحبلرينه نقل وايصالى مقصديله استخدام اولنان) چوجق ‖ كلفان بكى .

Aus-laut (ـَـَـ ام) ㉘ هجا ويا صداى اخير .

Aus-läuten (ـَـَـ فعمتع) b. ㉑ (*sép.*) چاك ايله برينك وفاتنى ويا برشيئك ختامنى اعلان ايتمك .

Aus-leeren (ـَـَـ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) كاملاً بوشالتمق ، تخليه ايتمك .

Aus-legen (ـَـَـ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) خارجه قويمق ، ياعق ، سرمك ‖ پاره خرج وصرف ايتمك ‖ تأديه وتسليم ايتمك ، پشين پاره ويرمك ‖ تفسير وشرح وتحشيه ايتمك ‖ (ع) Soldaten — عسكرى برقوناقدن ديكر برقوناغه يرلشديرمك .

Aus-leihen (ـَـَـ فعمتع) o. ⑳ (*sép.*) اودونج ويرمك ، اقراض ايتمك .

Aus-lenken (ـَـَـ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) يول ويرمك ، يولدن ، استقامتدن چيقارمق ، آچمق .

Aus-lernen (ـَـَـ فعمتع وفعلا +) a. ㉑ (*sép.*) اوكرەنوب بتورمك ، كاملاً اوكرنمك ‖ (فعمتع) اوكرەنوب بتورمك ، تماميله ، هپسنى اوكرنمك .

Aus-lese (ـَـَـ امؤ) ㊿ اعلا ، مشهور ، منتخب ، سچيمه (شى) .

Aus-lesen (ـَـَـ فعمتع) l. ㉑ (*sép.*) انتخاب ايتمك ، سچمك ‖ اوقويوب بتورمك .

Aus-liefern (ـَـَـ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) كوندرمك ، تسليم ايتمك ، ويرمك ‖ ترك ايتمك .

Aus-losen (ـَـَـ فعمتع) c. ㉑ (*sép.*) پيانقو چكمك ‖ (ع) قرعه چكمك ‖ **Auslosung** (امؤ) ㊾ قرعه .

Aus-lösen (ـَـَـ فعمتع) c. ㉑ (*sép.*) چوزمك ، قورتارمق ‖ خلاص ايتمك ‖ (تشر) چيقارمق ، آييرمق .

Aus-lüften (ـَـَـ فعمتع) b. ㉑ (*sép.*) هوالنديرمق ، هواسنى دكشديرمك .

Aus-machen (ـَـَـ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) چيقارمق ‖ (آتشى) سوندورمك ‖ صويمق ‖ برايشى يولنه قويمق ، اولوب بتورمك ، باشه چيقمق ‖ ايتمك ، بولمق ، وارمق ، بالغ اولمق ‖ فرق ايتمك .

Aus-marsch (ـَـَـ ام) ㉛ (ع) يوله چيقمه ، حركت .

Aus-marschi(e)ren (ـَـَـ فعلا —) a. ㉑ (*sép.*) (ع) برشهردن ويا آخر برموضع عسكريدن يوله چيقمق ، حركت وعزيمت ايتمك ‖ (فعلا +) بريولى ويا مسافەيى يورويوب بتورمك ، قطع ايتمك .

Aus-melken (ـَـَـ فعمتع) a. ㉑ صاغمق ، احلاب ايتمك .

Aus-merzen (ـَـَـ فعمتع) c. ㉑ (*sép.*) رد ايتمك ، قبول ايتمامك ‖ ترجيلك ‖ حذف ايتمك .

Aus-messen (ـَـَـ فعمتع) m. ⑳ (*sép.*) اولچمك ‖ مساحه ايتمك ‖ عياره اورمق .

Aus-miethen (ـَـَـ فعمتع) b. ㉑ (*sép.*) برخانه ويا دكانى كرايه ويرمك ‖ زياده كرا تكليفيله برينى چيقارمق .

Aus-möbli(e)ren (ـَـَـ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) [فر] دوشەمك .

Aus-münden (ـَـَـ فعلا -) b. ㉑ (*sép.*) تلاق ايتمك ، برلشمك ، (نهر) منصب اولمق .

Aus-müssen (ـَـَـ فعلا +) c. ㉒ (*sép.*) طيشارى كيتمكه (چيقمغه) مجبور اولمق .

Aus-mustern (سـَـ فعل متعـ) a. (21) (sép.) يوقلمه ايتمك ، آيرو آيروب كوتوسنى چيقارمق ‖ (ع) تشكيل وتنسيق ايتمك .

Aus-nahme (سـَـ امؤ) (50) استثناء ‖ قاعده‌دن خارج اولان ‖ مستثنا .

Aus-nehmen (سـَـ فعـ متعـ) b. (20) (sép.) برشيدن آلق ، چيقارمق ‖ استثنا ايتمك .

Aus-packen (سـَـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) اشيايى چوزمك ، صنديقدن چيقارمق ‖ چيقارمق .

Aus-pari(e)ren (سـَـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) برطرف ايتمك ، دفع ايتمك .

Aus-pfeifen (سـَـ فعـ متعـ) n. (20) (sép.) ايصليق ودودوك چالمق ، برشرقى‌يى چالوب بتورمك ‖ يوها چاغيرمق ، ايصليق چالمق .

Aus-pichen (سـَـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) زيفتلمك ، زيفت‌سورمك ‖ (بحر) قطرانلامق ‖ (عو) er hat einen ausgepichten Magen آنك معده‌سى طاشى (تيمورى) بيله اريدر .

Aus-plaudern (سـَـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) نقل وحكايه ايتمك ‖ بوش بوغازلق ، كوه‌زه‌لك ايتمك ‖ ايوجه قوتوشمق ‖ تواتر ايتمك .

Aus-plündern (سـَـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) غصب وغارت ويغما ايتمك ، صويمق .

Aus-pochen (سـَـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) (اوده) يره اوروب وياتپينوب آوى اوركوتمك وبوصورتله يووه‌سندن صوروب چيقارمق ‖ الچارپه‌رق وتپينه‌رك برشى‌يوها چاغيرمق .

Aus-geprägt (سـَـ صـ) (21) عيان ، ظاهر ، وآشكار كوزه چارپار صورتده اولمق ‖ (پاره حقنده) ضرب اولنمش (سكه) .

Aus-pressen (سـَـ فعـ متعـ) c. (21) (sép.) ازوب ، صيقوب ياغنى ، صويى چيقارمق .

Aus-prügeln (سـَـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) ايوجه طياق آتمق ، ايصلاتمق ، پوستكسنى چيقارمق .

Aus-pumpen (سـَـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) طلومبه ايله چكمك ، بوشالتمق ‖ اودونج آلمق .

Aus-putzen (سـَـ فعـ متعـ) c. (21) (sép.) (موم ، لامبه امثالى) فتيلى كسه‌رك سونديرمك ‖ تعمير واصلاح ايتمك ‖ صيلوب سوپورمك ، تميزلمك .

Aus-quarti(e)ren (سـَـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) برقوناقدن چيقارمق ‖ (ع) قوناق محلى دكشديرمك .

Aus-radi(e)ren (سـَـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) قازيمق ، حك ايتمك ، قازيوب چيقارمق .

Aus-rangi(e)ren (سـَـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) [فر] (g فرانسزجه گى اوقونور) يوقلايوب ايشه يراميانى كوتوسنى چيقارمق ‖ يكيدن ترتيب وتشكيل ايتمك .

Aus-räuchern (سـَـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) توتسيلك ، دومانلامق ، دومانده قوروتمق ‖ برمحلى تعطير ايتمك .

Aus-räumen (سـَـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) برشيئى ويابرمحلى بوشالتمق ، تخليه ايتمك ‖ (ع) برموضعى ترك وتخليه ايتمك .

Aus-rechnen (سـَـ فعـ متعـ) b. (21) (sép.) حساب ايتمك ، حساب ايدوب نتيجه‌سنى بولمق .

Aus-rede (سـَـ امؤ) (52) لاف ، بهانه .

Aus-reden (سـَـ فعـ لا +) b. (21) (sép.) سويليوب بتورمك ، سويليه‌جكنى سويليه‌بيلمك ، لقردسنى يارم قالمامق — lassen Sie mich سوزيمى كسميكز ! ، طوريكز بتوره‌يم ‖ بيان ايتمك ‖ (فعـ متعـ) سويلتمك ، تكلم ايتمك ‖ Jemandem etwas — برينه (سوزله) فكرينى چلمك ، فكرندن وازگچيرمك ، چايديرمق .

Aus-reichen (سـَـ فعـ لا +) a. (21) (sép.) يتيشمك ، كفايت ايتمك .

Aus-reißen (سـَـ فعـ متعـ وفعـ لا —) c. (21) (sép.) چكوب چيقارمق ، سوكمك ، قوپارمق ، ييرتمق ويا قيرمق ‖ قيرلمق ، ييرتلمق ، سوكلمك ، چاتلامق ‖ (ع) فرار ايتمك ‖ آله يلديكنه كيتمك .

Aus-reiten (سـَـ فعـ لا —) n. (20) (زمان حالك ماضى صورتيله صيغه امريه‌سى) b. (21) (sép.) بارگيرايله طيشارى، كزمكه كيتمك ، بارگيرايله برمحلدن آخر برموقعه كيتمك ‖ (فعـ متعـ) بر بارگيرى (بنوب) كزديرمك ‖ بنوب ايوجه تربيه ايتمك ‖ برمسافه‌يى آت اوزرنده اوله‌رق بارگير خطوه‌سيله ؛ اولچمك .

Aus-reuten (سـَـ فعـ متعـ) b. (21) (sép.) برمحله ترلا آچمق ، چاپه اورمق .

Aus-richten (سـَـ فعـ متعـ) b. (21) (sép.) (ع) (صره‌لرى) حذا وبرابرلكه آلمق ‖ اجرا ايتمك ، ميدانه كتورمك ‖ حواله وسپارش ايتمك .

Aus-ritt (سـَـ ام) (38) بارگيرله كزمكه چيقش .

Aus-rollen (سـَـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) (آچيلوب) صاريلمش برشيئى آچمق ، يايمق ، آچمق .

Aus-rotten (سـَـ فعـ متعـ) b. (21) (sép.) (ياباى اوتى) آيقلمق ، كوكندن چيقارمق ‖ (انسان حقنده) دفع وطرد ايتمك ، صره‌دن ، ديزيدن تبعيد ايتمك ؛ تميزلمك ، آيقلامق .

Aus-rücken (سـَـ فعـ لا —) a. (21) (sép.) (ع) بر (موقعدن) يوله چيقمق ، حركت ايتمك .

Aus-ruf (سـَـ ام) (38) نادراً جمعى (31) ندا ‖ فرياد وفغان ، ولوله ‖ استغراب .

Aus-rufen (سـَـ فعـ لا +) q. (20) (sép.) ندا ايتمك ، استغراب ايتمك ‖ (فعـ متعـ) باغيرمق ، اشيانك جنس ونوع وقيمتنى چاغيرمق ‖ جهراً اعلان ايتمك ‖ **Aus-ruf=(ung)szeichen** (سـَـ (س) ـَـ الا) (غرا) (!) استغراب علامتى .

Aus-ruhen (سـَـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) استراحت ايتديرمك ، راحتلنديرمق ، دينكلنديرمك ‖ (فعـ لا +) استراحت ايتمك ، دينكلنمك .

Aus-rupfen (سـَـ فعـ متعـ) a. und c. (21) (sép.) يولمق ، قوپارمق .

Aus-rüsten (سـَـ فعـ متعـ) b. (21) (sép.) تجهيز ايتمك ، قوشاتمق ، طوناتمق ‖ (ع) و (بحر) تسليح وتجهيز ايتمك ، كمينك آرمه‌سنى وآلات وادوات حربيهٔ سائره‌سنى طاقمق .

Aus-rüstung (سـَـ امؤ) (ع) (49) تجهيز وتسليح ايتمه ‖ (ع) اسلحه وتجهيزات حربيهٔ عسكريه .

Aus-rutschen (سـَـ فعـ لا —) c. (21) (sép.) (عو) قايمق ، سورچمك .

Aus-rütteln (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) صارصوب، سیلکوب، صاللایوب چیقارمق .

Aus-sä-en (ـُـَـ فعـ متعـ) b. (21) (sép.) اکمك ، کذا (مجا) .

Aus-sage (ـُـَـ امؤ) (53) دیله‌یش ، سویله‌یش || تقریر ، افاده || سوز (غرا) عرض ، مسند .

Aus-sagen (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) سویلیوب ، بتورمك || (عد) اقرار ایتمك || افاده وبیان ایتمك .

Aus-satz (ـُـَـ ام) (31) بیلاردو اویوننده کیلك باشلایه‌جغی کسدیرمك اوزره چکیلان قوللو || مسکین علتی، جذام ، برص .

Aus-saugen (ـُـَـ فعـ متعـ) q. (20) (sép.) امك ، امه‌رك چیقارمق || اموب بتورمك .

Aus-schank (ـُـَـ ام) (31) (مشروباتی) آزار آزار صاتمه ، پراکنده صاتیش .

Aus-schau-en (ـُـَـ فعـ لا +) a. (21) (sép.) پنجره ویا نحو برمحلدن طیشاری باقمق ، نظر ایتمك || traurig— حزن آمیز ، مأیوس ومکدر کورنمك || wie schaut es aus? کیفکز نصلدر ، نه خبر ? || کورنمك ، بکزه‌مك .

Aus-scheiden (ـُـَـ فعـ متعـ) o. (20) آییرمق ، چیقارمق || (فعـ لا —) آیرلمق ، چیقمق ، برمحل ویا مأموریتندن چیقمق ، انفصال ایتمك .

Aus-schelten (ـُـَـ فعل متعـ) b. (20) (sép.) برینه سویلنمك ، آزارلمق .

Aus-schicken (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) برینی طیشاری کوندرمك .

Aus-schießen (ـُـَـ فعـ متعـ) c. (20) (sép.) (مثلا برکوزی تفنك وامثالی شیئله) اوروب چیقارمق ، برشیئی کیلك آلمه‌جغی میدانه چیقارمق اوزره ادعا ایله اداخت ایتمك || (بغیو) (چیچك وآغاچ والخ حقنده) سورمك ، چیقمق ، برتفنکی آتشله تجربه وقبول ایتمك || sich— جبخانه‌یی توکتمك || (فعـ لا -) چیقمق ، سورمك ، فیشقرمق .

Aus-schiffen (ـُـَـ فعـ لا —) a. (21) (sép.) (بحر) (کمی حقنده) قالقمق ، حرکت ایتمك || (فعـ لا +) (قبا تعبیر) آبدست بوزمق ، ایشه‌مك ، سودوکمك || (فعـ متعـ) کیدن بوشالتمق ، چیقارمق .

Aus-schlachten (ـُـَـ فعـ متعـ) b. (21) (sép.) قوش، بالیق ، صیغیر وسائرهیی صویمق ، یوزمك وتمیزلمك .

Aus-schlafen (ـُـَـ فعـ لا +) p. (20) ایوجه اویومق ، یورغونلغنی آلنجه‌یه دکین اویومق .

Aus-schlag (ـُـَـ ام) (31) (مرا. Aus-schlagen) .

Aus-schlagen (ـُـَـ فعـ متعـ) r. (20) (sép.) اوروب چیقارمق || دفع وطرد ایتمك || (اوروب) قیرمق ، کسمك ، ویارمق || (چاشوری) صیقمق ، صوینی صیقمق ، (یمورطه‌یی) بیروب آقیتمق || رد ایتمك || (نبا) سورمك ، چیقمق ، پاطلامق .

Aus-schließen (ـُـَـ فعـ متعـ) c. (20) (sép.) قپامق ، سد ایتمك || ich schließe Niemand davon aus هیچ برکیمسه‌یی آندن مستثنا طوتمام || خارج براقمق ، داخل حساب ایتمامك .

Aus-schließlich (ـُـَـ صروحا) (24) مستثنا اوله‌رق ، داخل حساب ایدلدیکی حالده || قطعیا ، کاملا ، تمامیله || خصوصی .

Aus-schluß (ـُـَـ ام) (26) (sans pl.) استثنا ، داخل حساب ایتمامه ، خارج براقمه || رد ، عدم قبول وادخال .

Aus-schmücken (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) طوناتمق ، تزیین وتنظیم ایتمك ، سوسلمك .

Aus-schnappen (ـُـَـ فعـ لا +) a. (31) (sép.) طاغلمق ، کوشه‌مك ! (اوق حقنده) یایدن چیقمق .

Aus-schnauben (ـُـَـ فعـ +) a. (21) تنفس ایتمك ، تنفس آلمق || (فعـ متعـ ، فعـ مطا) — sich die Nase شدتله بورنی سیلمك ویاسومکورمك .

Aus-schneiden (ـُـَـ فعـ متعـ) u. (20) برپارچه کسوب چیقارمق ، کسمك ، اویمق .

Aus-schnitzen (ـُـَـ فعـ متعـ) c. (21) کسمك ، اویمه‌جیلق ایتمك .

Aus-schöpfen (ـُـَـ فعـ متعـ) c. und a. (21) (sép.) صو چکمك ، چکوب بوشالتمق ، صوینی قوروتمق .

Aus-schreiben (ـُـَـ فعـ متعـ) o. (20) (sép.) یازوب بتورمك ، بلا نقصان ، کاملا یازمق || قوپیه ایتمك ، بریردن آلوب یازمق || تعمیما یازمق || کوسترمك ، بیلدیرمك ، بللی ایتمك ایچون اوزرینه یازمق .

Aus-schrei-en (ـُـَـ فعـ متعـ) o. (20) (sép.) حایقیرمق ، باغیرمق .

Aus-schuß (ـُـَـ ام) (32) (تجا) آتیله‌جق اولان وایشه یرامیان اشیا ، دوکونتی || سچمه ، منتخب ، باشـدن باش || (اشخاصدن بحث اولندقده) انجمن ، قومیسیون ، مجلس .

Aus-schütteln (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) سیلکمك ، صارصمق ، سیلکوب دوشورمك ویاچیقارمق ، (صوبونی کوفه‌سنی) دوکمك .

Aus-schütten (ـُـَـ فعـ متعـ) b. (21) (sép.) دوکمك ، بوشالتمق || (مجا) sein Herz— (یورکنی) دردینی آچمق ، دردینی آکلاتمق || (فعـ مطا) (مجا) sich vor Lachen— (عمو) کوله‌دن بایلمق ، کوله کوله قاتلمق .

Aus-schwärmen (ـُـَـ فعـ لا ـ) a. (21) (sép.) طاغلمق ، یایلمق ، چیقمق || (ع) یناشیق نظامدن آوجیلق (طاغنیق) نظامنه کچمك ، آوه چیقمق .

Aus-schweifen (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) هلال شکلنده کسمك ، اویمق ، تقویس ایتمك || (صنع) (طوغرامه‌جیلقده) اویمق || (فعـ لا ±) اوته‌ده بروده طولاشمق || صددك خارجنه چیقمق .

Aus-schwenken (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) یقامق ، چالقامق ، صودن کچورمك .

Aus-schwitzen (ـُـَـ فعـ متعـ) c. (21) (sép.) ترلمك ، (ایچدیکنی) ترلیوب چیقارمق || (مجا) (عمو) اونوتمق || (فعـ لا ـ) انتباغ وترشح ایتمك .

Aus-sehen (ـُـَـ فعـ متعـ) l. (20) (sép.) ختامنه دکین نظر ایتمك ، باقمق || انتخاب ایتمك || (فعـ لا +) کوروکمك ، بکزه‌مك || (لا) b. (40) (sans pl.) کورینش ، ظاهر شکل وصورت ، هیئت وسیما .

Aus-sein (ـُـَـ فعـ لا ـ) a. (19) (sép.) بتمش اولمق ، توکنمك || طیشاری چیقمق ویا کیتمش اولمق ، اوده ، ایچرده اولمامق .

Außen (ـُـَـ حا) خارجا طیشاری ، طیشاریده

(ع) (امؤ) (استحکا) اسارمقابلی . — böschung (ع) (الا) (استحکا) استحکامات منفردهٔ خارجه ، مقرزطابیه . — werf

Aus-senden (سنتے فعمتع) a. (22) خارجه یوللامق ، سوق ایتمك ، طیشاری کوندرمك .

Außer (سنتےحرجر)(مفعول الیه آلور) خارج — Dienst sein خدمتدن ، نوبتدن چیقمش اولمق ؛ تقاعد ایدلمش بولنمق ‖ — Acht lassen نظراعتباره آلمامق . اهمیت ویرمامك ‖ ich habe keinen Freund — ihm بنم آندن بشقه دوستم یوقدر ‖ — halb (ص) خارج ، خارجده ‖ — ordentlich. — gewöhnlich فوق العاده ، خارق العاده ‖ — sich sein کندوبی غائب ایتمش بولنمق ، فنا حالده حدتلنمك .

Aeußere (سنتے صوالا) (52) خارجی ، طیشاریسی ، طیشاریدن کورینشی ، حال وهیئت ظاهری ‖ قیلیق ، قیافت .

Außer-dem (سنتے حا) بوندنبشقه ، بوندن فضله : بوندن صرف نظر .

Äußerlich (سنتے ص) (21) خارجاً ، کورینشده .

Äußern (سنتے فعمتع) کوسترمك ، اظهار ایتمك ‖ بیان وافاده ایتمك ‖ برشیئه دائر بیان (ایو ، کوتو) رأی وافکار ایتمك .

Aus-setzen (سنتے فعمتع) c. (21) (sép.) (ع) eine Wache — برقره‌غول (نوبتجی) دیكمك ‖ سرکی‌یه قومق ، تماشایه وضع ایتمك ‖ (اعتراض یوللی) اخطار ودرمیان ایتمك ‖ قطع ایتمك ، تعطیل ایتمك .

Aus-sicht (سنتے امؤ) (49) منظره ، کورینیش ‖ فکر ، نیت ‖ نقطهٔ نظر ‖ امید وانتظار .

Aus-singen (سنتے فعمتع) a. (20) (sép.) برالحنی ، ترکی‌یی سویلیوب بتورمك ؛ نهایتنه دکین چاغیرمق .

Aus-sinnen (سنتے فعمتع) b. (20) (sép.) دوشونوب بولمق ، اختراع ایتمك ؛ تعقل ایتمك .

Aus-söhnen (سنتے فعمتع) a. (21) (sép.) اوزلاشدیرمق ، باریشدیرمق .

Aus-söhnung (سنتے امؤ) (49) باریشمه .

Aus-sondern (سنتے فعمتع) a. (21) (sép.) سچوب آییرمق ، آییرمق .

Aus-spähen (سنتے فعمتع) a. (21) (sép.) جاسوسلق ایتمك ، تجسس ایتمك ، کوزتلمك ، جاسوسلقله آخره معلومات ویرمك .

Aus-spannen (سنتے فعمتع) a. (21) (sép.) کرمك ؛ اوزاتمق ‖ (بارکیری) آرابه‌دن چیقارمق .

Aus-spei-en (سنتے فعمتع) o. (20) (sép.) کذلك (فعلا +) اکثریا توکورمك ؛ پوسکورمك ، چیقارمق .

Aus-spielen (سنتے فعمتع) a. (21) (برپارتی‌یی) اوینایوب بتورمك ‖ مثلا : die Uhr — برساعتی قزانمق ایچون ادعاسنه اویون اوینامق .

Aus-spioni(e)ren (سنتنتے فعمتع) a. (21) (sép.) (عمو) جاسوسلق ایتمك .

Aus-spötteln (سنتے فعمتع) a. (21) (sép.) اکلنجه‌دن اکلنجه‌یه استهزا ایتمك ، اوفاقدن آلای ایتمك .

Aus-spotten (سنتے فعمتع) b. (21) (sép.) بریله آلای ایتمك ، استهزا ایتمك ، اکلنمك .

Aus-sprache (سنتے امؤ) (52) تلفظ ، تکلم ‖ die — eines Wortes برکلمه‌نك صورت تلفظی ‖ — bezeichnung (امؤ) اشارت تلفظیه .

Aus-sprechen (سنتے فعمتع) b. (20) (sép.) تلفظ ایتمك ‖ سویلمك ، تکلم ایتمك — lassen Sie mich سوزیمی کسمیکز ، براقیکزده لقردیمی بتوره‌یم ‖ بیان فکر ایتمك ‖ (فعمطا) sich für Jemand — برینك لهنده سوزسویلمك ، لهنده ادارهٔ کلام ایتمك .

Aus-sprengen (سنتے فعمتع) a. (21) (sép.) قیروب آچمق ویا صچراتمق ‖ (صویی) سرپمك ، پوسکورمك ، صچراتمق ‖ (مجا) یایمق ، نشر ایتمك ، بوش بوغازلقله عالمه دستان ایتمك .

Aus-springen (سنتے فعلا +) a. (20) (sép.) طیشاری صچرامق ، قاچمق : (محبوسین حقنده) فرار ایتمك : (اشیا حقنده) چاتلامق ، قیرلمق ، بوصورتله برشیئك بر پارچه‌سی دوشمك ‖ (اعضای وجود حقنده) چیقمق .

Aus-spritzen (سنتے فعمتع) c. (21) (sép.) فیشقیرتمق ، صچراتمق .

Aus-spucken (سنتے فعمتع) a. (21) (sép.) توکوروب چیقارمق ، طیشاری توکورمك .

Aus-spulen (سنتے فعمتع) a. (21) (sép.) چالقامق (برقابی) یقامق ، صودن کچیرمك .

Aus-spüren (سنتے فعمتع) a. (21) (sép.) بولوب چیقارمق ، ایزینی بولمق ، کشف ایتمك .

Aus-staffi(e)ren (سنتے فعمتع) a. (21) (sép.) تجهیز وتزیین ایتمك ، دوناتمق .

Aus-stand (سنتے ام) (31) آلەجق ، مطلوب ‖ وعده ، مهلت .

Aus-statten (سنتے فعمتع) b. (21) (sép.) طوناتمق ، بزه‌مك ، تجهیز وتزیین ایتمك ، سوسلمك ‖ جهاز ویرمك .

Aus-stechen (سنتے فعمتع) b. (20) (sép.) برشیئله دورتوب چیقارمق ‖ ein Glas Wasser — (عمو) برقدح صویی یووارلامق .

Aus-stecken (سنتے فعمتع) a. (21) (sép.) طیشاری چیقارتمق ویا اوزاتمق .

Aus-stehen (سنتے فعلا ±) t. (20) (sép.) چکمك ، تحمل ایتمك ، طیانمق ‖ — haben آلەجقلو اولمق ، آلەجقی اولمق .

Aus-steigen (سنتے فعلا —) o. (20) (sép.) (آرابه ، واپور وامثالی شیدن) اینمك ویا چیقمق .

Aus-stellen (سنتے فعمتع) a. (21) (sép.) (اشیا وسائره حقنده) اشترایه چیقارمق ، سرکی‌یه قومق ‖ (پیانقو وامثالی) میدانه چیقارمق ، ایادیٔ تداوله ویرمك ‖ (ذم وتقبیح ویا اعتراض ایتمك اوزره) درمیان ایتمك ‖ (ع) (قره‌غولی) دیكمك .

Aus-stellung (سنتے امؤ) (49) سرکی ، معرض die Welt — (دنیا سرکیسی ، جهان معرضی) کرهٔ ارضك برنقطهٔ متمدنه‌سنده کشاد اولنان برسرکی‌یه ممالك متمدنهٔ سائره‌نك دخی متفقاً دخالت واشتراکاریله حصوله کلان (سرکیٔ عمومی) (١٩٠٠ سنهٔ افرنجیه‌سنده (پارس) شهرنده آچیله‌جق سرکیٔ عمومی مثللو .)

Aus-sterben (◡◡– فعلا —) b. (20) (*sép.*) قاملياسى (N.) die Familie (N.) ist ausgestorben كاملاً وفات ايدوب نسل ونامى نابديد اولمشدر ‖ „ausgestor bene Straße سكنه‌سى وفات ايتمش سوقاق .

Aus-steu-er (◡◡– امؤ) (55) كوچك اشيا ‖ جهاز ‖ (تشر) جزمهٔ الياف .

Aus-steu-ern (◡◡– فعمتع) a. (21) (*sép.*) تجهيز ايتمك ‖ جهاز ويرمك ‖ ايراد وسرمايه تخصيص ايتمك .

Aus-stochern (◡◡– فعمتع) a. (21) (*sép.*) —sich— die Zähne— ديشلرنى ديش خلاليله تميزلمك .

Aus-stopfen (◡◡– فعمتع) a. und c. (21) (*sép.*) املا ايتمك ، بر شيئك درونى قيتيق وسائره ايله طولديرمق وطيقامق ‖ (حيوانك توكى) يولمق .

Aus-stoßen (◡◡– فعمتع) p. (20) (*sép.*) ايتوب ، دورتوب ، سوروب ، تپوب طيشارى چيقارمق ويا آتمق ‖ دفع وطرد ايتمك .

Aus-strecken (◡◡– فعمتع) a. (21) (*sép.*) (وفعمطا) ياليمق ، توسيع وامتداد ايتمك ‖ كرمك ‖ den Arm— sich— قولنى اوزاتمق .

Aus-streichen (◡◡– فعمتع) u. (21) (*sép.*) چيزمك ، (اسمى) بوزمق ‖ سيلمك ، اوزرينه چيزكى چكمك ، چيزوب بطال ايتمك ، اوزرينه بطال چكمك .

Aus-strömen (◡◡– فعلا—) a. (21) (*sép.*) سيل كبى آقمق ، جريان ايتمك ‖ انتشار ايتمك ‖ آقين آقين (بريردن) چيقمق ‖ (نور حقنده) دكزه منصب اولمق ‖ (ضيا وحرارت حقنده) انتشار ايتمك .

Aus-studi(e)ren (◡◡– فعمتع) a. (21) (*sép.*) برشيئى ايوجه وصوكنه دكين اوكرنمك ، تحصيل ايتمك ‖ برشى حقنده تدقيقاتده بولنمق .

Aus-stürmen (◡◡– فعلا —) a. (21) (*sép.*) طيشارى آتلمق ، صبرسزلقله طيشارى فيرلامق .

Aus-suchen (◡◡– فعمتع) a. (21) (*sép.*) آرامق ، سچمك ، انتخاب ايتمك .

Aus-tausch (◡◡– ام) (38) دكشمه ، مبادله ‖ دكشديرمه ‖ برشيئك مقابلنده ديكر برشى ويرمه ، آلمه .

Aus-tauschen (◡◡– فعمتع) a. und c. (21) (*sép.*) دكشديرمك ‖ مبادله ايتمك ‖ بر شيئك قارشيلغنى ويرمك ‖ Grüße— بر برينه سلام ويرمك ، سلاملاشمق .

Auster (◡– امؤ) (55) [روم] (تاطبيعه) استريديه .

Aus-thun (◡◡– فعمتع) b. (22) چيقارمق ، اخراج ايتمك ‖ (آتش حقنده) سونديرمك .

Aus-tilgen (◡◡– فعمتع) a. (21) (*sép.*) (ماليه‌جه) تصفيه ايتمك ، امحا ، افنا ايتمك ‖ بتورمك ، صوكنه ايرديرمك ‖ لغو ايتمك .

Aus-tragen (◡◡– فعمتع) r. (20) (*sép.*) طيشارى كوتورمك ، نقل ايتمك ‖ (فعلا +) بالغ اولمق .

Aus-treiben (◡◡– فعمتع) o. (20) (*sép.*) بر يردن سوروب ، (قوغوب) چيقارمق ‖ (حيوانات حقنده) (اوتلغه) چيقارمق ‖ (فعلا —) سورمك ، چيقمق .

Aus-treten (◡◡– فعلا —) l. (20) طيشارى كيتمك ، طيشارى چيقمق ‖ طوغرى يولدن صاپمق ‖ بر خدمت ويا مأموريتدن چيقمق ‖ آبدست بوزمق .

Aus-trinken (◡◡– فعمتع) a. (20) (*sép.*) بر برداق ويا قدحى بوشالدنجيه دكين ايچمك ‖ ايچوب بتورمك .

Aus-tritt (◡– ام) (38) چيقمه ، طيشارى چيقمه ‖ ترك منصب ومأموريت ‖ بالقون ‖ فرار ‖ آبدستخانه .

Aus-trocknen (◡◡– فعمتع) b. (21) (*sép.*) قوروتمق ، قورولامق ‖ (فعلا —) قورومق .

Aus-tröpfeln (◡◡– فعلا —) a. (21) (*sép.*) طامله طامله آقمق ‖ (فعلا +) (عمو) es hat ausgetröpfelt يغمور كسلدى .

Aus-tropfen (◡◡– فعلا—) a. und c. (21) (*sép.*) طاملامق .

Aus-üben (◡◡◡– فعمتع) a. (21) (*sép.*) اجرا ايتمك ‖ تعليم ايتمك .

Aus-verkauf (◡◡– ام) (34) طوپدن صاتمه ‖ تصفيه ، بردكانك مالى اوجوز وفيئات عاديسندن دون بر فيئاتله كاملاً صاتمه .

Aus-wachsen (◡◡– فعلا—) r. (20) (*sép.*) بيومك ‖ حد غايه‌سنه دكين بيومك ، وارمق .

Aus-wahl (◡– امؤ) (49) سچمه ، انتخاب ، آييرمه .

Aus-wählen (◡◡– فعمتع) a. (21) (*sép.*) آييرمق ، سچمك ، انتخاب ايتمك .

Aus-wand(e)rer (◡(◡)◡– ام) a. (40) مهاجر .

Aus-wandern (◡◡– فعلا—) a. (21) (*sép.*) هجرت ايتمك ، برمحلدن آخر برمحله نقل مكان ومسكن ايتمك .

Aus-wärtig (◡◡– ص) (21) خارج ، خارجى ‖ اجنبى .

Aus-wärts (◡– حا) خارجاً ، خارجه طوغرى ، طيش طرف ، طيش طرفه .

Aus-waschen (◡◡– فعمتع) r. (20) (*sép.*) (برلكه‌يى) يقايوب چيقارمق ‖ يقامق ، يقايوب بتورمك .

Aus-wechseln (◡◡– فعمتع) a. (21) (*sép.*) برشيئى آخر برشيئله دكشديرمك ، ترامپا ايتمك ‖ (پاره‌يى) بوزمق .

Aus-weg (◡– ام) (38) مخرج ، منفذ ، ممر ‖ صوك ، عاقبت ، انجام ‖ چاره ، واسطه ، يول ، طريق ، اصول ، امكان .

Aus-weichen (◡◡– فعلا—) u. (20) (*sép.*) برينه يول ويرمك ؛ (موسيق) برصدادن ويا مقامدن آخرينه كچمك ‖ فرق ايتمك ، اختلاف ايتمك ‖ اجتناب ايتمك ، برشيدن (قورتازلقله) ، بالتقريب چكلمك وايشك ايچندن چيقمق .

Aus-weiden (◡◡– فعمتع) b. (21) (*sép.*) (برتوك) اشكنبه‌سنى ، قارننك ايچنى چيقارمق .

Aus-weis (◡– ام) (38) جمعى (36) اثبات ‖ دليل ، برهان ‖ رسماً وقانوناً طانيمه ، تصديق .

Aus-weisen (◡◡– فعمتع) o. (20) اثبات وتصديق ، طانيمق ‖ برمحلده اسكان وآرامى منع ايتمك ؛ دفع وطرد ايتمك .

Aus-weiten (◡◡– فعمتع) b. (21) (*sép.*) بوللاشديرمق ، كنكشاتمك .

Aus-wendig (◡◡– ص وحا) (21) خارجى ، خارجاً ، طيشاريدن ‖ (مجا) —lernen ازبره اوكرنمك ؛ —lesen ازبردن اوقومق .

Aus-werfen (فع متع) a. (21) (*sép.*) طیشاری آتمق ، خارجه آتمق ، فیرلایوب چیقارمق ، فیشقیرتمق ‖ چقارمق ، آتمق ، استفراغ ایتمك .

Aus-wetzen (فع متع) c. (21) (*sép.*) سیوریلتمك ، لکیتلتمك ‖ انتقام آلمق ، اخذثار ایتمك ‖ مقابلهٔ بالمثل ایتمك .

Aus-wickeln (فع متع) a. (21) (*sép.*) صاراش بر پاکت ویا سائره‌یی آچمق ، صارغیدن چیقارمق ‖ آچمق ، حل ایتمك .

Aus-wischen (فع متع) a. (21) (*sép.*) سیلوب چیقارمق ‖ (مجا) (عو) Jemandem die Augen— برینك کوزینی بویامق ، الداتمق ، بوغمق .

Aus-wuchs (ام) (31) بیومه ، چوقاله ، تکثر وتوسع .

Aus-wurf (ام) (31) طیشاری آتمه ، چیقارمه ‖ (بالغم) توکورمه .

Aus-zahlen (فع متع) a. (21) (*sép.*) تأدیه ایتمك ، پاره‌سنی ویرمك .

Aus-zapfen (فع متع) a. *und.* c. (21) (*sép.*) شراب (وسائره‌یی) فوچیدن چیقارمق ، فوچی‌یی بوشالتمق .

Aus-zehren (فع متع) a. (21) (*sép.*) ییوب ایچوب بتورمك .

Aus-zeichnen (فع متع) b. (21) (*sép.*) تمییز وتفریق ایتمك ؛ اوزرینه علامت واشارت قومق ‖ برینی نشان ویا سائره ایله تلطیف ایتمك .

Aus-zeichnung (امؤ) (40) علامت ، اشارت ، مارقه ‖ تلطیف ومکافات اوزره ویریلان نشان وسائره ‖ امتیاز .

Aus-ziehen (فع متع) f. (20) (*sép.*) چکوب چیقارمق ، طیشاری چکمك ، چکمك ‖ (براودن) چیقمق .

Aus-zieren (فع متع) a. (21) (*sép.*) سوسلمك ، تزیین ایتمك .

Aus-zug (ام) (31) چیقمه ، خروج ‖ (اودن) طاشینمه ‖ هجرت ‖ خلاصه .

Automat (ام) (51) [روم] آلات محرکه‌سی کندی داخلنده بولنان ماکینه ، قورغله ایله حرکت ایدن ماکینه ، متحرك بالذات ماکینه ‖ آحمق آدم .

Axt (امؤ) (35) بالطه ، صاطر .

Azur (الا) a. (42) [فارسی] آچیق ماوی ، کوك رنکی .

Azur(e)n (~) (صـ) (21) [فارسی] کوك رنکی ، کوك رنکنده اولان .

B (الا) (55) آلمانجه الفبانك ایکنجی حرف وحروف غیرصدائیه‌نك برنجیسی .

Ba (حرتد) آ ! ، عجایب ! (تقبیح مقامنده دخی مستعملدر) .

Ba(a)r (صـ وحا) (24) (پاره حقنده) نقد اقچه ، نقداً .

Baba (امؤ) (56) (چوجق لساننده) یتاق ‖ —machen اویومق ، نی یاپمق ‖ [اسلاوجه] (54) بیوك والده ؛ قوجه‌قاری ‖ (56) بابا دنیلان چورك ، طاتلی .

Babel (اخالا) (56) (جغر) « بابل » شهر مشهوری ‖ das neue— « پارس » شهر مشهوری ، « یکی بابل » .

Babylon (اخالا) (56) (جغر) =Babel .

Bach (ام) [backen : ویاخود Becken] (31) دره .

Bache (امؤ) (53) یبانی خنزیرك دیشیسی .

Bachstelze (امؤ) (53) (تاطبیعه) قویروق صاللایان قوشی .

Back (حا) (بحر) کیرو ، آرقه ، آرقه‌دن ، آرقه‌یه ، کیرودن کیرویه ‖ (امؤ) (49) (بحر) بحریه افرادینك یمك قاراوانه‌سی .

Backbord (الا) (بحر) کمینك صول یانی ، صنجاق ، کمینك صنجاق طرفی .

Backe (امؤ) (53) =Backen b. (40) (امؤ) یناق ، رخ .

Backen (فع متع) a. (21) قیزارتمق ‖ (فعلا) پیشمق ، طوتوب قاتیلاشمق ، بربرینه قاینامق .

Bäcker (ام) a. (40) اکمکجی .

Bad (ـ ویاخود ـ) (25) حمام .

Baden (فع متع) b. (40) حمامده یقامق ‖ (فعلا) یقانمق .

Bagage (امؤ) (53) [فر] اشیا (ع) آغرلق ، قافله .

Bagatelle (امؤ) (53) [فر] هیچ اولان ، اوفاق تفك ‖ Das ist keine— بوچوجق ایشی دکل ، آزشی دکل .

Bahn (امؤ) (49) یول ، طریق ؛ Eisen— تیمور یولی ، شمندوفر ‖ Eis— آیاقلره طاقیلان اوفاق تیمور قیزاقلر واسطه‌سیله قیزاق قایلمجق اولان وعلی الاکثر اوفاق کولجك وبیوك حوض کبی محلرده صویك طوکمسیله حاصل اولان محل ‖ (ع) Geschoß— محرك مرمی .

Bahnhof (ام) (31) شمندوفر موقفی ، استاسیون .

Bahnen (فع متع) a. (21) einen Weg— بر یول آچمق ‖ (مجا) Jemandem den Weg— برینه ارائهٔ طریق ایتمك ، یول آچمق .

Bahre (امؤ) (53) حمال سیدیغی ‖ اشیا و یاخسته ویا سائره نقلنه مخصوص ال (دستکیره) تسکره‌سی .

Bake (امؤ) (53) (ع) شاخص ، مسافه تخمین ومساحه‌سنه مخصوص اولان قازیق ‖ (بحر) نشان طاشی ‖ شماندیره .

Bald (ـّ حا) آزوقتـده ، درعقب ، عمان ، يقيناً || **thunlichst**— (حا) سرعت ممكنه ايله (ياپيله‌جق صورتده) ، فى الحال .

Baldig (ـّـ ـ) (24) سريع || يقين || (حا) عن قريب ، يقيناً .

Baldri-an (ـّ ام) (28) [لاتينجه] (نبا) كدى اوتى ، حشيشة الهره .

Balg (ـّ ام) (31) قابوق ، قوان ، قوز ، قشر . (حيوانات حقنده) درى ، كورك .

Balgen (ـّ فع متع وفع مطا) .a (21) توى دكيشديرمك || صويمق ، صويلق || بوغاز بوغازه كلمك ، دوكشمك .

Balken (ـّ ام) .b (40) ديرك ، كيريش || آرمه‌نك اورته شريدى .

Ball (ـّ ام) (31) يوارلاق ، طوپارلاق ، بيلاردو بالى || فرانسزجه‌دن مأخوذ اوله‌رق (بالو) دانس شنلكى .

Ballast (ـّ ام) (28) (بحر) صفرا ، صابورا .

Ballen (ـّ ام) .b(40) ال وآياق باش پرمقلرينك تحتنده بولنان قبا اتلى محل (حيوانات حقنده) طبان || اوكچه || تجارتده قماش ويا كاغدكى شيلرك بر مقدار ويا برمقياس معينده اوله‌رق برآره‌يه كتوريلان طوپى (باليه) .

Bal(l)iste (ـّـ امؤ) (55) (ع) [روم] زمان قديمده مستعمل آلات حربيه‌دن منجنيق .

Bal(l)istik (ـّـ امؤ) (49) (ع) [روم] فن رمى ، فن انداخت ، باليستيق .

Balsam (ـّ ام) (38) [عر] بلسم ، بلسان .

Bambus (ـّ ام) (36) هند قامشى ، خزارن .

Band (ـّ ام) (31) [binden] جمعى (**Bände**) جلد (كتاب) || (الا) جمعى (**Bänder**) باغ ، عنان || ايپ شريد || قيو وسائره رزه ومنتشه‌سى || دمت .

Bandage (ـّـ امؤ] (52) [فر](g=فرانسزجه j)(جرا) باغ ، صارغى .

Bande (ـّ امؤ) (52) [فر] كنار ، چارچوه || طوپ ، سورى || **von Räubern**— خرسز سوريسى .

Bändiger (ـّـ ا م) .a(40) ضبط ايدن ، تحت اطاعته آلان ، حيوان وحشيه‌يى رام ايدن كيمسه .

Bandit (ـّ ا م) (51) [ايتا] حيدود ، قطاع طريق ، يول كسيجى .

Bang(e) (ـّ ـ) (24) [**enge**] قورقونج ، مدهش ، مخوف (قبا تعبير) ! **machen gilt nicht** — قورقوتمق پاره ايتمز ! || قورقمش ، قورقاق اوركك .

Bange (ـّ امؤ) (52) (*sans pl.*) (عمو) قورقو ، خوف ، دهشت ، اوركه .

Bank (ـّ ا مؤ) (29) جمعى (**Bänke**) صره ، رحله ، بقچه وسائر محالده اوتورمغه مخصوص وعلى الاكثر كيروسيله يان طرفلرينه طيانيلور صره || (مجا) **Auf die lange—schieben** صاوصالمق ، اوزاتمق || (ع) طوپ بار يته‌سى || بانقه ، حكومت ويا شركت بانقه‌سى .

Bank(e)rotti(e)ren (ـّـ(ـ)(ـ)فعلا +) .a (21) [ايتا] اعلان افلاس ايتمك ، باتمق ، طوپ آتمق .

Bankier (فرانسزجه‌ده اولديغى كبى تلفظ اولنور ام) (56) [فر] بانكر ، بانقه صاحبى اولان || پك زنكين اولان كيمسه .

Banko (ـّ الا) (56) (*sans pl.*) [ايتا] (تجا) پاره .

Bann (ـّ ا م) (43) اوغرامه ، اصابت ، دوچار || جاذبه افسون ، سحر .

Banse (ـّ امؤ كذا ا م) (53) (زرا) (آلمانياى شمالى تعبيرى اوله‌رق) ارزاق انبارى ، صمانلق .

Bar (ـّ ـ) (24) چيپلاق ، عريان **mit—em Haupte** آچيق باش اوله‌رق || (عمو) **und bloß**— چيرچيپلاق ، ديم‌ديزلاق ، عريان || آچيق ، آشكار .

Bär (ـّ ا م) (51) ، .a (42) (تا طبيعه) آيو ، **Bärin** (امؤ) (51) || (قوزمو) **der kleine**— دب اصغر ، **der große**— دب اكبر .

Baracke (ـّـ امؤ) (53) [فر] باراقه .

Baranke (ـّـ امؤ) (53) [اسلاو] آستراقان قوزيسى .

Barbarisch (ـّـ ـ) (24) بار بارجه‌سنه .

Barbe (ـّ ا م) (52) بربرستان باركيرى || (امؤ كذا) (53) (تا طبيعه) صازان بالغى || باربونيا .

Barbier (ـّ ا م) (43) [فر] بربر ، بروكار .

Barchent (ـّ ا م) (38) (تجا) ديمى ، وديمى بزى .

Baret(t) (ـّ الا) (38) [فر] تاكيه . على الاكثر قردينالرك كيدكارى قرمزى تاكيه .

Barke (ـّ امؤ) (56) (بحر) صندال ، الق دوزنهركيسى ، بونوعدن اولان معونه .

Bärme (ـّ امؤ) (55) (*sans pl.*) مايه ، خميره || بيرا كوپوكى .

Barmherzig (ـّـ ـ) (24) مرحمتلو ، شفقتلو ، رحيم ! **seid—mit mir !** بكا عنايت ايديكز ، لطف ايديكز ، مرحمت ايديكز ، آجييكز .

Barock (ـّ ـ) (24) [پورتكيز] عجيب غريب ، تحف ، بيچمسز ، غيرمنتظم .

Baronisi(e)ren (ـّـــ فع متع) .a (21) بارون عنوانى ويرمك || (فع لا +) بارونلاشمق ، بارون عنوانى طاقنمق ، بورتبه‌يه ، اصيلزصنفنه كيرمك .

Barri-ere (امؤ) (53) [فر] (نهايتكى هجه تلفظ اولنور) بارمقلق ، سده ، پارمق‌قپو .

Barrikade (ـّـــ امؤ) (53) [فر] باريقـاد ، يول وسائره‌يى كسمك اوزره طاش طوپراق آغاج وامثالى اشيادن متشكل سده ، متريس .

Barrikadi(e)ren (ـّـــ فع متع) .a (21) [فر] باريقادلمق .

Barsch (ـّ ا م) (28) [لاتينجه] (تا طبيعه) طاتلى صو خانيه بالغى .

Barsch (ـّ ـ) (24) (لذتجه) سرت . ككرك ، يوروق || (مجا) سرت ، قبا ، نزاكتسز .

Bart (ـّ ام) (31) صقال || (مجا) **Jemandem einen—machen** بريى بوغمق ، آلداتمق ، دوه ياپمق .

Basalt (ـّ ا م) (28) [لاتينجه واصلاً قديم مصر] (معد) اراضئ بركانيه‌ده بولنان بازالت طاشى . سياه مرمر . محك طاشى .

Baschlik (ـّ ويا ـّ ا م) (56) [تركجه] باشلق ، برنوع قادين تاكيه ويا حوتوزى .

Base (ـ ا مؤ) (53) [آلمانجه] (نسادن اولان خصم واقربا) خاله ، تیزه ، وبونلرك قیزچوجقلری .

Basis (ـ ا مؤ) [روم] (معما ، کیمیا ، ریا) تمل ، اساس ، اصل .

Baß (ـ ا م) [ایتا] (مو) موسیقیده قبا ودرین صدا ، باسو ‖ چالغیده بوصدایی چالان ویاچاغیران کیمسه ؛ (38) و (31) —geige (ا مؤ) باسو کمانی .

Bast (ـ ا م (ا لا) (38) و (31) (نبا) آغاج ویا نباتات کتابه‌سی ؛ اوست قابوغی ویادریسی ‖ (آوجیلقده) کیك وسائره‌نك یکی چیقان بوینوزلری اوزرنده بولنان دری .

Bastard (ـ ا م) (38) [فر bâtard] پیچ ، ولد نامشروع ‖ (حیوانات ونباتات حقنده) آزمه .

Bastei (ـ ا مؤ) (49) [ایتا] (ع) باستیون .

Bataillon (ـ ـ ـ ا لا) (38) [فر] (باتالیون اوقونور) طابور .

Batist (ـ ا م) باتیسقه .

Bau (ـ ا م) جمعی (کذلك Bauten) بنا ، انشا ، تأسیس ‖ ابنیه ‖ فلاحت ، حراثت ‖ لاجل التذکار یاپیلان ابنیه ویا هیکل وسائره ‖ —meister (ا م) معمار باشی ، قالفه ؛ —stelle ابنیه انشاسنه مخصوص یر ، عرصه .

Bauch (ـ ا م) (31) قارین ، بطن ‖ —schmerz (ا م) قارین آغریسی .

Bau-en (ـ قعـ متعـ) .a (21) بنا وتأسیس قیلمق ، انشا ایتمك ‖ زرع وحرث ایتمك ‖ —sein Nest کندینه بر یورد حاصل ایتمك ، یاپمق ‖ (قعـ لا +) بنا ایتمك ، قورمق ‖ d—auf mein gutes Recht کندی حق وصلاحیتمه کوکنه‌رك .

Bau-er (ـ ا م) .a (40) کویلی ، Bäuerin کویلی قاریسی ‖ Was versteht der — vom Gurkensalat اشك خوشابدن نه آکلار .

Bau-er (ـ ا م) .a (40) بنا ایدن معمار ‖ بانی ‖ اکوب بیچان ‖ (41) (ام) Bäu-erin (امؤ) علی العموم کویلی (ارکك ، قادین) .

Baum (ـ ا م) (31) آغاج ، شجر —hoch (ص) آغاج کبی ، یوکسك ، طاغ کبی ، دیو کبی ؛ —kuchen (ا م) مخروطی الشکل یوکسك واورته‌سی بوش طاتلی پاسته ؛ —schröter (ا م) (تاطبیعه) اوصورغان بوجکی ؛ —Wolle اوچورتمه ؛ (ا مؤ) پاموق .

Bausch (ـ ا م) (31) Bausche (53) (ا مؤ) صمید واری قبارتمه یاصدق ؛ البسه‌ده یاقه ویا دیرسك قسمنده یاپیلان قبارتمه .

Bause (ـ ا مؤ) (53) (رسامـلقده) صمان کاغدینك اطراف اینکه‌لنه‌رك نقل اولنان رسم ؛ دلیکلی مودل .

Bazar (ـ ا م) (38) بازار ، چارشو .

be (ادات ابتدا) [bei] دن مختصر اولوب افعال لازمه‌یی متعدی قیلار بناءً علیه مفعول به آلور ودائما (insép.). مثلا auf etwas achten برشیئه دقت ایتمك ، حرمت ورعایت ایتمك . دیمك ایکن اشبو be اداتی مصدر مذکورك ابتداسنه کلنجه اشبو مصدرك معناسی دکشدیره‌رك ومفعول به آله‌رق etwas — be-achten برشیئی کوزدن کچورمك مطالعه ایتمك کبی معناره کلور .

Be-absichtigen (ـ ـ ـ قعـ متعـ) .b (21) (insép.) برشیئی یاپمق ایتمك نیت وفکرنده بولنمق ، تاصارلامق .

Be-achtens-werth (ـ ـ ـ صـ) (24) شایان دقت ، شایان مطالعه .

Be-amte(r) (ـ ـ ام) (12) حکومت مأموری ‖ مصلحتکذار .

Be-anspruchen (ـ ـ ـ قعـ متعـ) .a (21) (insép.) طلب ایتمك ، ادعا ایتمك ، الستمك ‖ استرداد دعواسی ایتمك .

Be-antworten (ـ ـ ـ قعـ متعـ) .b (21) (insép.) برسؤال ویا آخر برشیئه جواب ویرمك ، (برمکتوبه) قارشولق یازمق .

Be-arbeiten (ـ ـ ـ قعـ متعـ) .b (21) (insép.) چالشمق ، برشیئله اوغراشمق ، برشیئی برشکل وهیئت مخصوصه ومطلوبه‌یه قویمق ‖ (زرا) اعمار ایتمك .

Be-aufsichtigen (ـ ـ ـ ـ قعـ متعـ) .a (21) (insép.) نظارت ایتمك ، کوز آلتنده بولندیرمق .

Be-aufsichtiger (ـ ـ ـ ـ ام) .a (40) ناظر ، مفتش ، بکجی ، قولجی ، قوریجی .

Be-bau-en (ـ ـ قعـ متعـ) .a (21) (insép.) (برتارلا ویااراضی‌یی) زرع وحرث ایتمك ‖ ایشلتمك .

Beben (ـ قعـ لا +) .a (21) (حدتندن) تیتره‌مك ، تزلزل ایتمك ‖ (احوال خصوصیه‌ده) چارپمق ؛ اورمق معناسنه دخی کلور das Herz bebt mir یورکم چارپیور ، حوب حوب ایدیور .

Be-brüten (ـ ـ قعـ متعـ) .b (21) (insép.) قولوچقه یاتیرمق ، یاتمق .

Becher (ـ ام) .a (40) [لاتینجه] بارداق ، صو وسائره طاسی ‖ زار آتمق اوزره مشیندن معمول وبارداق شکلنده‌کی قاب ‖ —Aschen توتون طبله‌سی .

Becken (ـ الا) .b (40) مدور ودوز طاس ، قاب ، لکن ، لنکر ‖ حوض ، قورنه ‖ (موسیقی) زیل ‖ —höle (امؤ) (تشر) بطن اسفل چناغی ، حوصله .

Be-dacht (ـ ـ ام) (31) تفکر ، مطالعه ، دوشونوب طاشنمه ؛ تیقظ ، انتباه ، بصیرت .

Be-dächtig (ـ ـ صـ) (24) تفکر ایدرك ، تیقظلی ، احتیاط وبصیرتلی .

Be-danken (ـ ـ قعـ متعـ) .a (21) (insép.) برشی مقابلنده تشکر ایتمك ، تشکرله مقابله ایتمك .

Be-darf (ـ ـ ام) (38) (insép.) لزوم ، احتیاج ؛ —nach لزومی حالنده ، لزومنه کوره ، لزومی قدر .

Be-dau-ern (ـ ـ قعـ متعـ) .a (21) (insép.) آجیمق ، تأسف ایتمك .

Be-dau-erns-werth (ـ ـ ـ صـ) (21) شایان تأسف .

Be-decken (ـ ـ قعـ متعـ) .a (21) (insép.) اورتمك ، ستر ایتمك ‖ کتم واخفا ایتمك ، صاقلامق ‖ صارمق ‖ (ع) ستر ، وقایه ایتمك ، محافظه ایتمك .

Be-denken (ـ ـ قعـ متعـ) .a (21) (insép.) ملاحظه وتفکر ایتمك ، مطالعه ایتمك ، نظر اعتباره آلمق ‖ تدقیق وتفتیش ایتمك die Folgen — صوکی دوشونمك ‖ (الا) .b (40) (sans pl.) شبهه ، تردد ، اجتناب ، چکنمه ، احتراز .

Be-denklich (ـ ـ صـ) (24) شایان تأمل وتفکر ‖ مشکل ، وخیم ، صوکی بوزوق ، قورقونج .

Be-deuten (ـ ـ قعـ متعـ) .b (21) (insép.) افاده واشعار ایتمك ، بیان ایتمك ، کوسترمك ؛ Was bedeutet das? بونه

Das bedeutet ? بو نه یی افاده ایدر ؟ دیمك اولهجق ؟ Das hat (عو) nichts Gutes بوایو برشیئه علامت دكل ، — was zu بونده بر ایش وار ، بو ایش بوش دكل ‖ — gewinnen ‖ Be-deutung (امؤ) ⑲ افاده ، معنی مآل ‖ كسب اهمیت ایتمك .

Be-dienen (ـ‿ـ فعمتعه) ㉑a. (insép.) برینه خدمت ایتمك ، برینك ایشنی كورمك — die Tafel سفره‌یی حاضرلمق واوراده خدمت ایتمك ‖ (طب) برخسته‌یه باقمق ‖ Bitte bedienen Sie sich رجا ایدرم بیوریكز ، بیورك افندم ‖ (كاغد اویوننده) عینی رنكدن كاغد آتمق ، اوینامق ‖ in diesem Wirthshause: خدمت ⑲ (امؤ) Be-dienung ist die — schlecht بولوقانطه..ده ایو خدمت ایتمزلر .

Be-diente(r) (ـ‿ـ ام) ㊷ خدمتجی ، اوشاق ‖ بیوك او وقوناقلرده ابریقدار ، قهوه‌جی فلان كبی اولان اوشاقلر .

Be-dienungsmannschaft (امؤ) مثلا eines (Geschützes) برطوپك طوپرو نفراتی .

Be-dingen (ـ‿ـ فعمتعه وفعمطا) ⑳a. موافق اولمق — etwas توافق ایتمك ‖ وضع شرائط ایتمك ، شرط قوشمق ‖ لزوم ووجوب كوسترمك ‖ Be-dingung (امؤ) ⑲ شرط ، (ع) خصوصیله (انداختده) وظیفه .

Be-drängen (ـ‿ـ فعمتعه) ㉑ a. (insép.) صیقیشدیرمق ، تضییق ایتمك ، قاقیشدیرمق ‖ جبر وتضییق ایتمك ‖ ظلم وغدر ایتمك ، ازمك تعجیل ایتمك .

Be-drohen (ـ‿ـ فعمتعه) ㉑a. (insép.) تهدید وتخویف ایتمك ، كوزنی قورقوتمق .

Be-drücken (ـ‿ـ فعمتعه) ㉑ a. (insép.) ازمك ، اوزرینه باصمق .

Be-du-ine (ـ‿ـ ام) ㊷ [عر] بدوی .

Be-dürfen (ـ‿ـ فعمتعه ، فعلا + وفعلیكشخصـ) ich bedarf etwas (oder) einer Sache بكا برشی لازم (ویاخود) بكا برشیئك لزومی وار ‖ ایجاب ایتمك .

Be-dürfniß (ـ‿ـ الا) ㊿ لزوم واحتیاج ‖ ضرورت .

Be-dürftig (ـ‿ـ صـ) ㉔ فقیر ، ضرورتده بولنان ، محتاج ، فقرا .

Beefsteak (bi-f-stêk ـ‿ـ الا) ㊻ [انكلیز] بیفتك ، طانه (طاوه) كولباصدیسی .

Be-ehren (ـ‿ـ فعمتعه) ㉑a. (insép.) تشریف ایتمك ، مشرف قیلمق ‖ حرمت ورعایت ایتمك .

Be-eifern (ـ‿ـ فعمتعه وفعمطا) ㉑a. (insép.) تشویق ، تحریض ایتمك ، تحریك وترغیب ایتمك .

Be-eilen (ـ‿ـ فعمتعه) ㉑a. (insép.) چابوقلاشدیرمق ، تعجیل ایتمك ‖ (فعمطا) — sich عجله ایتمك .

Be-einflussen (ـ‿ـ فعمتعه) ㉑ c. (insép.) تأثیر وسرایت ایتمك ، چكمك ‖ نافذ اولمق .

Be-einträchtigen (ـ‿ـ‿ـ فعمتعه) ㉑a. (insép.) سوء تأثیری اولمق ، ضرر ایراث ایتمك ، ضرری طوقونمق .

Be-enden (ـ‿ـ فعمتعه) ㉑ b. بیتورمك ، صوكنه ایردیرمك ، ختام بولدیرمق .

Be-engen (ـ‿ـ فعمتعه) ㉑ a. (insép.) صیقمق ، صیقوب طارلتمق ‖ بوغمق ‖ (مجا) دارلاشدیرمق ، حصر وتحدید ایتمك ، آزالتمق .

Be-erben (ـ‿ـ فعمتعه) ㉑a. (insép.) برینك میراثنی یمك ، میراثه قونمق .

Be-erdigen (ـ‿ـ فعمتعه) ㉑a. (insép.) كومك ، دفن ایتمك .

Be-erdigung (ـ‿ـ امؤ) ⑲ جنازه رسم وآلایی ‖ دفن ‖ —sanzeige (امؤ) برینك وفاتنی اعلان ایتمك اوزره وفات ایدن كیمسه‌نك عائله‌سی طرفندن غزته‌یه باصدیریلان ویاخود اقربا واحباسنه كوندریلان اخبارنامه .

Beere (ـ امؤ) ㊺ (نبا) ثمار عنبی ، یعنی اوزوم دانه‌سی كبی اولان برچوق میوه‌لره اطلاق اولنور ؛ دانه .

Beet (ـ الا) ㊳ [Bett=] (زراعتده وبغچوانلقده) سبزه وباغچه‌لك دیكمك اوزره ترتیب اولنان وتحته تسمیه قلنان اراضی پارچه‌سی ، تولا .

Beete (ـ امؤ) ㊺ (نبا) صلقیه ، پازی .

Be-fähigen (ـ‿ـ فعمتعه) ㉑a. (insép.) برشیئه قابلیت واستعداد كسب ایتدیرمك ، قابل ومستعد ، مقتدر قیلمق .

Be-fahren (ـ‿ـ فعمتعه) ㉑ آرابه ، كمی وامثالی شیلرله برمحلدن كچمك ، اوزرنده كزمك ‖ بوكبی شیلرله كرك قره‌ده وكرك دكز .. الخ محللرده كیدوب كلمك ، ایشلمك .

Be-fallen (ـ‿ـ فعمتعه) ⑳ p. (insép.) باصمق ، آكسزین هجوم وتعرض ایتمك .

Be-fangenheit (ـ‿ـ امؤ) ⑲ طوتوقلق ، عقل پریشانلیغی ، شاشقینلق ‖ حجاب ، صیقیلغانلق .

Be-fassen (ـ‿ـ فعمتعه) ㉑ c. (insép.) طوتمق ، یقالمق ‖ (فعمطا) — sich mit etwas برشیئله مشغول اولمق .

Be-fehl (ـ ام) ㊳ امر ‖ سپارش (ع) ! —zu یكی افندم ! ، اوت افندم ! .

Be-fehlen (ـ‿ـ فعمتعه) ⑳ b. (insép) امر ایتمك ، بیورمق ‖ سپارش ویرمك ‖ هرقنغی برمأموریته تعیین ایتمك ‖ — wenn Sie اكر امر ایدرسه‌كز ، اكر امر بیوررسه‌كز ؛ was befehlen Sie ? نه امر بیوررسكز ؟ ، نه امر ایدییورسكز ؟ befehlen Sie noch Suppe? دها چوربا امر ایدرمیسكز افندم ؟ (چوربا ایسترمیسكز)

Be-fehlerisch (ـ‿ـ صـ) ㉔ امر ایدرجه‌سنه ‖ آمر طرزیله ، آمر قلیقلی ، آمرانه .

Be-fehligen (ـ‿ـ فعمتعه) ㉑ a. (insép.) امر وقوماندا ایتمك .

Be-fehlshaber (ـ‿ـ ام) آمر ، قوماندان .

Be-festigen (ـ‿ـ فعمتعه) ㉑ a. (insép.) تحكیم وتقویه ایتمك ‖ ربط وتثبیت ایتمك ؛ صیقیلاشدیرمق ‖ (ع) استحكام وسائره واسطه‌سیله مستحكم قیلمق ‖ Be-festigung (امؤ) ⑲ تحكیم وتثبیت ، تقویه ‖ (ع) استحكام .

Be-feuchten (ـ‿ـ فعمتعه) ㉑ b. (insép.) رطوبتلندیرمك ‖ نملندیرمك ، ایصلاتمق .

Be-finden (ـ‿ـ فعمتعه) ⑳ a. (insép.) بولمق ؛ بولنمق ‖ (فعمطا) — sich für gut — ایو بولمق ؛ wie Sie sich ? — نه حالده‌سكز ، كیفكز نصلدر ، نه حالده بولنیورسكز ؟ ‖ (الا) b. ㊵ (sans pl.) حال ، مزاج ، كیف .

Be-findlich (ـ‿ـ صـ) ㉔ بولنان ، موجود اولان ، الده اولان ، بولنان .

Be-flecken (‿ـ‿ فعمتعد) a. (21) (*insép.*) لكه‌لمك || بيسلنمك || (مجا) (برينك نام وشهرتى) لكه‌دار اتمك .

Be-fleiß(ig)en (‿ـ‿‿ فعمطا) a. (21) (*insép.*) sich einer Sache— برشيئه چالشمق ، جهد وغيرت اتمك .

Be-flissen (‿ـ‿ صفت اسم مفعول) = be-fleißen .

Be-flissenheit (‿ـ‿‿ اموْ) (49) چالشقانلق ، غيرت ، اقدام .

Be-flügeln (‿ـ‿ فعمتعد) a. (21) (*insép.*) قناد || (يلكن وساره) ايله تجهيز اتمك || (مجا) تسريع وتعجيل اتمك .

Be-folgen (‿ـ‿ فعمتعد) a. (21) (*insép.*) توافق ، ومتابعت اتمك || einen Befehl : امرك ايجابنجه حركت اتمك : بر امرى اجرا وايفا اتمك .

Be-fördern (‿ـ‿ فعمتعد) a. (21) (*insép.*) يوللامق ، سوق واسرا اتمك ، كوندرمك ، اعزام اتمك || يايوب يتيشديرمك || تسريع وتعجيل اتمك || حمايه اتمك || dieser Zug befördert keine Güter بو قطار اشيا نقل اتمز ، اشيا نقلنه مخصوص دكلدر ، بوقطارله اشيا نقل اولماز || ترفيع رتبه ايتديرمك || (اموْ) (49) **Be-förderung** ترفيع ، ايلرولتمه || نقل —skosten (جمع) مصارف نقليه .

Be-frachten (‿ـ‿ فعمتعد) b. (21) (*insép.*) يوكلتمك ، تحميل اتمك || حواله وسپارش اتمك || ويركو شم اتمك || (بركمى‌يى) استيجار (تحميل) اتمك .

Be-fragen (‿ـ‿ فعمتعد) a. (21) (*insép.*) برينه بر شى صورمق || معلومات طلب اتمك || استجواب اتمك ، صورمق || sich um etwas— برشيئه دائر كسب معلومات اتمك اوزره صوريشديرمق ، معلومات آلمق ، خبردار اولمق .

Be-freien (‿ـ‿ فعمتعد) a. (21) (*insép.*) قورتارمق ، خلاص اتمك || (فعمطا) قورتلق ، خلاص اولمق || قاچمق .

Be-freunden (‿ـ‿ فعمتعد) b. (21) (*insép.*) sich mit einem Gedanken— || دوستلق پيدا ايتديرمك (فعمطا) آلشمق ، كسب انسيت اتمك .

Be-friedigen (‿ـ‿‿ فعمتعد) a. (21) (*insép.*) راضى وخشنود قيلمق : كوكلى يايمق ؛ كفايت اتمك ، كافى اولمق .

Be-fruchten (‿ـ‿ فعمتعد) b. (21) (*insép.*) منبت ومحصولدار قيلمق : ثمره‌دار اتمك || تكثير وتزييد اتمك .

Be-fugen (‿ـ‿ فعمتعد) a. (21) (*insép.*) حكم ونفوذ ، مأذونيت ورخصت ويرمك .

Be-fugniß (‿ـ‿ اموْ) (54) حكم ونفوذ ؛ مأذونيت ، اقتدار ، صلاحيت .

Be-fühlen (‿ـ‿ فعمتعد) a. (21) (*insép.*) اللمك ، يوقلمق ، طوقونمق .

Be-fürchten (‿ـ‿ فعمتعد) a. (21) (*insép.*) قورقمق ، خوف اتمك ، برشيدن شبهه‌لنمك ، قورقو اوزره بولنمق .

Be-fürworten (‿ـ‿‿ فعمتعد) b. (21) (*insép.*) برشيئك لهنده بولنمق ، سويلمك ، برشيئى اتخاذ وترويج اتمك ، توصيه اتمك ، قاپوسنى يايمق ، برشيئى بسلمك .

Be-gaffen (‿ـ‿ فعمتعد) a. (21) (*insép.*) = an-gaffen .

Be-gatten (‿ـ‿ فعمشاركت) — sich چفتلشمك ، برلشمك || (انساندن بحث اولندقده) جماع اتمك .

Be-geben (‿ـ‿ فعمطا) f. (20) (*insép.*) (sich—) (برير ، برجهته) كيتمك || sich an die Arbeit— ايشه ايشه باشلامق ، كيتمك ، sich in den Ehestand— اولنمك ، تأهل اتمك || واقع اولمق ، حدوث اتمك .

Be-gebenheit (‿ـ‿‿ اموْ) (49) وقعه ، حادثه ، ظهورات ، وقوع حال .

Be-gegnen (‿ـ‿ فعلا —) b. (21) (*insép.*) تصادف اتمك ، قارشوكلمك ، راست كلمك || اوغرامق || **Be-gegnung** (اموْ) (49) (ع) (دشمن ايله آنسزين قارشو قارشويه) تصادف اتمه ، جاتمه .

Be-gehen (‿ـ‿ فعمتعد) f. (20) (*insép.*) (بريولى طوتوب) كيتمك ، يكمك || (شنلك ، بيرام) يايمق || (خطا وقصور) اتمك ، سهو اتمك .

Be-gehr (‿ـ ام) (الا) (38) ايستك ، آرزو ، مطلوب ، خواهش ، هوس .

Be-gehren (‿ـ‿ فعمتعد وفعلا+) a. (21) (*insép.*) مطلوب اتمك ، ايستمك || آرزو وخواهش اتمك ، ديلمك ، طلب اتمك ، اوزلمك : هوسلنمك ، اوزنمك .

Be-gehrens-werth (‿ـ‿‿ ص) (24) آرزويه شايان .

Be-geistern (‿ـ‿ فعمتعد) a. (21) (*insép.*) جوشديرمق ، تحريك اتمك ، جانلانديرمق ، جوش وخروشه كتورمك || مفتون اتمك .

Be-geisterung (‿ـ‿‿ اموْ) (49) جوش وخروش || مفتون اتمه .

Be-gier (‿ـ اموْ) (49) (*sans pl.*) آرزو ، اشتها ، ايستك || مراق .

Be-gierde (‿ـ‿ اموْ) (50) شدت آرزو ، ايستك ، ديلك || حرص .

Be-gierig (‿ـ‿ ص) (24) آرزولى ، آرزومند ؛ حريص || پك زياده آرزو اولنور — ich bin zu erfahren ، (فلان شيئى) بيلمسى پك زياده آرزو ايدرم ، پك زياده مراق ايديورم .

Be-gießen (‿ـ‿ فعمتعد) e. (20) (*insép.*) صولامق ، صو دوكوب ايصلاتمق ، اوزرينه صو دوكمك .

Be-ginn (‿ـ ام) (38) (*sans pl.*) بدايت ، باشلانغج ؛ باشلامه ، ابتدا .

Be-ginnen (‿ـ‿ فعمتعد) b. (20) (*insép.*) باشلامق ، ابتدا ومباشرت اتمك ، تشبث اتمك || (فعلا+) باشلامق .

Be-glaubigen (‿ـ‿‿ فعمتعد) a. (21) (*insép.*) اينانديرمق ، تأمين اتمك ، (امضا ويا ساره ايله) شهادت وتصديق اتمك .

Be-gleiten (‿ـ‿ فعمتعد) b. (21) (*insép.*) رفاقت اتمك ، برلكده كيتمك || (ع) محافظ ويا قلاغوزلق صفتيله برلكده كيتمك ، رفاقت اتمك .

Be-gleiter (‿ـ‿ ام) a. (40) رفيق ، آرقداش ، يولداش || (موسيقى وساره‌ده) اش .

Be-glücken (‿ـ‿ فعمتعد) a. (21) (*insép.*) مسعود وبختيار قيلمق .

Be-gnadigen (‿ـ‿‿ فعمتعد) a. (21) (*insép.*) عفو وعنايت اتمك .

Be-handeln (ـَـُـ قه متع) a. (*insép.*) معامله ايتمك || — als Freund دوست برينه قومق ، دوستانه معامله ايتمك || (خسته حقنده) باقمق ، تداوى ايتمك .

Be-handlung (ـَـُـ امؤ) (19) معامله || (خسته‌نك) تداويسى .

Be-händigen (ـَـَـُـ قه متع) a. (21) (*insép.*) برشيئى برينك يدينه تسليم ايتمك ، ويرمك .

Be-hängen (ـَـُـ قه متع) a. (21) (*insép.*) برشيئله آصه‌رق اورتمك ، آصمق .

Be-harren (ـَـُـ قه لا ±) a. (21) (*insép.*) صاقلامق ، محافظه ايتمك ، ابقا ايتمك || اصرار ايتمك ، ثبات ايتمك ، طياكمق ، بكلمك .

Be-hauchen (ـَـُـ قه متع) a. (21) (*insép.*) برشى اوزرينه خوخلامق .

Be-hauen (ـَـُـ قه متع) a. (21) (*insép.*) اورمق ، كسمك ، يونتمق ، بو صورتله بچمنه صوقمق ، يونتمق : (طاشجيلقده) اويمق .

Be-haupten (ـَـُـ قه متع) b. (21) (*insép.*) الدن كيدرمامك || اثبات وادعا ايتمك || (ع) das Feld— ميدان محاربه‌نك صاحب وحاكمى اولمق .

Be-hausen (ـَـُـ قه متع) c. (21) (*insép.*) بركيمسه‌يى كندى نزدنده اسكان ايتمك ، اوينه آلمق .

Be-helf (ـُـ ام) (38) ياردم ، اعانه || چاره ، واسطه || عذر ، بهانه .

Be-helfen (ـَـُـ قه مطا) b. (20) (*insép.*) كندويه ياردم ايتمك — sie müssen sich باشيككزك چاره‌سنه باقمليسكز ، ايشكزى اويديرمغه باقمك .

Be-helligen (ـَـَـُـ قه متع) a. (21) (*insép.*) تصديع وازعاج ايتمك ، ثقلت ويرمك ، جان صيقمق .

Be-hend(e) ((ـ) ـُـ صـ) (24) [Hand] سريع ، چابوق ، چويك ، الى تيز .

Be-herbergen (ـَـَـُـ قه متع) a. (21) (*insép.*) اسكان ايتديرمك ، مسكن ومنزل كوسترمك ، اقامت ايتديرمك .

Be-her(r)schen (ـَـُـ قه متع) c. (21) (*insép.*) حكم سورمك || يد ضبط واقتدارنده بولنديرمق || von seinen Leidenschaften be-herscht werden هوا وهوسنه تابع اولمق || (برموقع حقنده) حاكم اولمق .

Be-her(r)scher (ـَـُـ ام) a. (40) حاكم ، حكم سورنجى اولان ، سلطنت وحكومت ايدن || سلطان ، پادشاه ، حكمدار .

Be-herzigen (ـَـَـُـ قه متع) a. (21) (*insép.*) بلله‌مك ، فكر وخيالنه آلمق || قولاغنه كوپه ايتمك || نظر اعتباره آلمق .

Be-herzt (ـُـ صـ) (24) جسور ، شجيع ، جرأتلى ، يوركلى .

Be-hexen (ـَـُـ قه متع) c. (21) (*insép.*) سحر وبوكو ايتمك || بردرد وعلاقه‌يه مبتلا ايتمك || كوز باغلامق || عقلنى قاپمق .

Be-hindern (ـَـُـ قه متع) a. (21) (*insép.*) مانع وحائل اولمق .

Be-gnügen (ـَـُـ قه مطا) a. (21) (*insép.*) sich— اكتفا ايتمك ، راضى اولمق .

Be-graben (ـَـُـ قه متع) r. (20) (*insép.*) كومك || دفن ايتمك .

Be-gräbniß (ـَـُـ ، ـَـُـ الا) (22) كومه : دفن وتكفين || جنازه آلايى || مزار .

Be-gränzen (ـَـُـ قه متع) c. (21) (*insép.*) =Be-grenzen حد وحدودينى تعيين واشارت ايتمك .

Be-greifen (ـَـُـ قه متع) n. (20) (*insép.*) اكلامق ، فهم وادراك ايتمك || احاطه ايتمك ، محتوى اولمق || طوتمق ، صارمق || auf dem Marsche begriffen sein يوله چيقمق اوزره اولمق ، ويا شمدى چيقمش بولنمق .

Be-greiflich (ـَـُـ صـ) (21) اكلاشيلور ، اكلاشيله‌جق صورتده .

Be-griff (ـُـ ام) (38) فكر ، تصور || اكلايش ، فهم : nach unseren—en بزجه ، بزم فكريمزه ، اكلايشمزه كوره .

Be-gründen (ـَـُـ قه متع) b. (21) (*insép.*) تأسيس وبنا ايتمك ، تشكيل ايتمك ، قورمق ، انشا ايتمك || استناد ايتديرمك ، ابتنا ايتمك .

Be-grüßen (ـَـُـ قه متع) c. (21) (*insép.*) سلاملامق ، سلاملامق اوزره قارشو چيقمق .

Be-gucken (ـَـُـ قه متع) a. (21) (*insép.*) (عو) باقمق ، كوزدن كچيرمك .

Be-günstigen (ـَـَـُـ قه متع) a. (21) (*insép.*) لهنده اولمق ، حمايه ايتمك || ايولشديرمك ، تسهيل ايتمك || ترجيح ايتمك .

Be-gut-achten (ـَـَـُـ قه متع) b. (21) (*insép.*) برشى حقنده ، برشيئه دائر فكر ورأينى بيان ايتمك || ترويج ايتمك .

Be-gütern (ـَـُـ قه متع) a. (21) (*insép.*) مال واملاك صاحبى قيلمق || انعام واحسان ايتمك .

Be-gütigen (ـَـَـُـ قه متع) a. (21) (*insép.*) ملايم قيلمق ، طاتليلاشديرمق || =be-sänftigen

Be-haart (ـُـ صـ) (24) قيللى ، توكلى ، صاچلى .

Be-häbig (ـَـُـ صـ) (24) (اشيا حقنده) قوللانيشلى ، مناسب ، سهولتلى || (انسان حقنده) كندى كيف وراحتنده ، مستريحت .

Be-hacken (ـَـُـ قه متع) a. (21) (*insép.*) بالطه‌ليه‌رق آغاج واودون كبى اشيانك قبا وقشاصنى كيدرمك || (زرا) قازمق ، چاپه‌لمق ، چاپه ايله تيمار ايتمك .

Be-hagen (ـَـُـ قه لا +) a. (21) (*insép.*) خوشه وكيفه كيتمك ، بكنيلمك ، مقبول اولمق .

Be-haglich (ـَـُـ صـ) (21) راحت || لطيف ، خوش .

Be-halten (ـَـُـ قه متع) p. (20) (*insép.*) آليقومق ؛ صاقلامق ، محافظه ايتمك ، صاليويرمامك ، ترك ايتمامك || im Andenken— خاطردن دور ايتمامك ، اونوتمامق || غائب وضايع ايتمامك || das behält immer seinen Werth بونك قيمتى هيچ بروقت ضايع وزائل اولماز ، اعتبارينه خلل كلمز .

Be-hälter (ـَـُـ ام) نادراً (الا) a. (40) محفظه || دپو || يتاق .

Be-hohnlächeln (فعـ متعـ) a. (21) (insép.) (بريله) استهزا ، آلای ایتمك ، اكلنمك .

Be-hörde (امؤ) (53) حكومت .

Be-huf (ام) (38) صورت استعمال ، قوللانيش || فائده || لزوم || zum — مقصديله ؛ (حرف جرمقامنده اولەرق) zu — ... كافيه ، ... ايچون .

Be-hülflich (صـ) (24) sein — ياردم واعانه ، امداد ايتمك || قايرمق .

Be-hüten (فعـ متعـ) b. (21) (insép.) حفظ ، وقايه ايتمك ، صاقلامق ، صيانت ، حمايه ايتمك || Gott behüte ! الله اسيركسون ، صاقلاصون .

Be-hutsam (صـ) (24) متيقظانه ، عاقلانه ، بصيرتله || احترازله ، چكينەرك ، كمال انتباه ايله .

Bei (حرجر) (تركيه) ده ، جوار || فعل ايله برلشدكده (sép.) هه ، يقيننده ، يانتده والخ معنالرينه كلور .

Bei-behalten (فعـ متعـ) p. (20) (sép.) آليقومق ، محافظه ايتمك ، براقمامق .

Bei-blatt (الا) (25) (غزته وسائرەده علاوهٔ بولنان كاغد ويا ياپراق) علاوه .

Bei-bringen (فعـ متعـ) a. (22) (sép.) Jemandem etwas — برينه برشيئی اوكرتمك ، مشق وتعليم ايتمك || ذكر ودرميان ايتمك || ايراث ايتمك .

Beichte (امؤ) (53) قتوليكلرك كليساده ايتدكلری اعتراف قصور ، توبه .

Beichten (فعـ متعـ) b. (21) توبه ايتمك ، اعتراف قصور ايتمك .

Beid (صـ اعد) (24) و **Beide** (اسم) (53) هر ايكيسيده ، هر ايكيسی ، wir — ايكيمزده .

Beiderlei (صـ) (inv.) هر ايكی وجهله ، ايكی صورتلی ، ايكی نوع .

Beiderseits ، **Beiderseitig** (صـ ، حا) ايكی طرفلی ، هر ايكی طرفدن ، طرفيندن .

Bei-ein-ander (حا) بربريله ، بربری يانتده اولەرق ، برلكده .

Bei-essen (الا) b. (41) ات ايله ميوه آرەسنده ويريلان بعض اطعمه || اكثريا كوكج ايله ويريلان اطعمهٔ ملحقه ؛ چرز .

Bei-fall (ام) (sans pl.) (28) طرف طوتمه ، طرفدار اولمه || قبول وتصديق || (انتخاباتله احوال سائرەده) ال چرپمه ؛ تقدير .

Bei-fallen (فعـ لا —) p. (20) (sép.) خاطره توارد ايتمك ، كلمك || (برينك فكرينی) تصديق ايتمك || برياركی يه داخل اولمق .

Bei-fügen (فعـ متعـ) a. (20) (sép.) ضم وعلاوه ايتمك .

Bei-fuß (ام) (31) (sans pl.) (نبا) مسك اوتی ، يبانی قرانفيل .

Bei-geschmack (ام) (25) (sans pl.) لذت طبيعيه سنك غيری اولان برلذت ، لذت خصوصيه (كذلك مجازی اولەرق) .

Bei-hülfe (امؤ) (53) اعانه يه محتاج اولانك برينه ايديلان اعانه ؛ ياردم ، معاونت .

Bei-kommen (فعـ لا —) c. (20) (sép.) يتشمك ، يناشمق ، تقرب ايتمك || seinem Schaden — ضرريی دوزلتمك ، قپامق ، تسويه وتضمين .

Beil (الا) (38) بالطه .

Bei-lag (امؤ) (53) ضم وعلاوه قلنان پارچه || ضميمه ، علاوه || eines Briefes — ملفوف ، مظروف .

Bei-läufig (صـ) (24) لاحق || (حا) تقريباً .

Bei-legen (فعـ متعـ) a. (21) (sép.) يانته قومق ، ضم وعلاوه ايتمك || برطرف ايتمك ، اويوشديرمق ، ياتيشديرمق .

Bei-leid (الا) (38) (sans pl.) تعزيه Jemandem sein — bezeigen تعزيه ايتمك .

Bei-liegen (فعـ لا +) f. (20) (sép.) جوارنده ، يانی باشنده ياتمق ، بولنمق وكائن اولمق .

Bei-liegend (صـ) مظروف ، ملفوف .

Beim = bei dem (حـ) برلكده ، اتصالنده .

Bei-messen (فعـ متعـ) m. (20) (sép.) = bei legen || einer Sache Glauben — برشيئه ايناغمق .

Bei-mischen (فعـ متعـ) c. (21) (sép.) (ايله وياايچنه) قاريشديرمق ، تخليط ايتمك .

Bein (الا) (38) كميك || بجاق || آياق || Das hat lange — e بوشی يقينده اوله‌جقه (بيته‌جكه) بكزه‌ميور ، اوله‌جق بيته‌جك شی دكل .

Bei-nah (ـ وياخود ـ) e — ( ) (حا) درعقب ، همان || آزقالديكه || ich wäre — gefallen آزقالدی دوشيوردم ، آز قالديكه دوشه يازدم .

Bei-name (ام) (42) لقب .

Beinig (صـ) (24) كميكلی || بجاقلی ، آياقلی .

Beinkleid(er) (جمع) مفردی (الا) (25) پانطولون ، ديزلك ، شالوار .

Bei-ordnen (فعـ متعـ) a. (21) (sép.) ترفيق ايتمك || عين صره‌يه ترتيب وادخال ايتمك .

Bei-packen (فعـ متعـ) a. (21) (sép.) برلكده اولەرق (دنك ، يوك ، اشيا ايله) باغلامق .

Beiram (الا ، ام) (56) [تركيه] بيرام .

Bei-sammen (حا) برلكده اولەرق || متفقاً ، مجتمعاً .

Bei-satz (ام) (31) ضم وعلاوه || mit dem — e ضميمهٔ ، علاوهٔ اكا ضميمه اولەرق .

Bei-schlaf (ام) (28) (sans pl.) بربريله برلكده ياتمه || فعل ازدواج ؛ جماع || اوطه‌لق ايله يتشمه .

Bei-schließen (فعـ متعـ) e. (21) (sép.) برلكده اولەرق قپامق || علاوهٔ ربط ايتمك || لف ايتمك ، درج ايتمك .

Bei-sein (الا) b. (41) (sans pl.) حاضر وموجود اولمه || حضور .

Bei-seit(e) ( ) (حا) — Scherz شقه برطرف ، شقه‌دن صرف نظر .

Bei-setzen (فعـ متعـ) e. (21) (sép.) يانته قومق || (مطبخ اصطلاحی اولەرق) (آتشه) اوتورتمق || (بحر) die Segel — يلكن آچمق || دفن ايتمك ، كومك .

Bei-sitzen (فعـ لا +) i. (21) (sép.) = einem Prozesse — بردعوانك حل وفصلنده موجود بولنمق .

Be-kalken (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) كيرج ايله صيوامق ، باداته اتمك .

Be-kämpfen (ـُـَـ فعـ متعـ) c. und a. (21) (insép.) برينه (محاربه ومضاربه ايتمكله) غلبه اتمك ‖ اوغراشمق ، چالشمق ، چبالمق ‖ جهد ايدوب قزانمق وغلبه چالمق .

Be-kannt (ـُـَـ ص) (bekennen فعلنك اسم مفعولى) (24) dieser Mensch ist mir — بن بو آدمى (حريق) بيلورم ، طانيرم ، بو شخص بڭا معلومدر ‖ معلوم ، مشهور ، نامدار ، آدى چيقمش ‖ — machen اعلام ، نشر واعلان اتمك ‖ غير معلوم برشخصى (برء ذاتنه) اتمك ‖ ميدانه چيقارمق ، بيلديرمك ، خبر ويرمك ‖ in einem Orte — sein برموقعى طانيق ‖ Bekannte (ام ، امؤ) (52) b. (24) بيلدك ‖ احباب ، دوست ، آرقداش .

Be-kannter-maßen (ـُـَـُـ حا) معلوم اولديغى وجهه اوزره ، هر وقتكى كبى .

Be-kanntlich (ـُـَـ حا) — ist er schon todt — معلوم اولديغى اوزره او چوقدن وفات ايتدى .

Be-kanntschaft (ـُـَـ امؤ) (49) طانيش ، بيلش ، اوكرەنيش ‖ احبابلق ، بيلدك اوليش .

Be-kehren (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) دونديرمك ، برينك فكرونيتى ظن وذهابنى دكشديرمك ، تحويل وتبديل اتمك ، ايمانه كتيرمك .

Be-kennen (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (22) (insép.) ايمان وتصديق اتمك ‖ قبول ، اقرار واعتراف اتمك .

Be-kenner (ـُـَـ ام) a. (40) برشيئده ماهر واستاد اولان ، ابو بيلان ‖ برشيئه ايمان ايدن ، اينانان .

Be-kenntniß (ـُـَـ الا) (33) ايمان ‖ قبول ، تصديق ، اعتراف ، اقرار .

Be-klagen (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) تشكى اتمك ‖ آغلامق ‖ sich — (فعـ مطا) sich über Jemand — برندن شكايت اتمك ، برينى آخر بركيسەيه شكايت اتمك ‖ Beklagte(r) (ام) (52) متشكى ، متهم ، عليهنده اقامهٔ دعوى اولنان شخص .

Be-klagens-werth (ـُـَـُـ ص) (24) شايان شكايت ‖ آجينەجق ، آغلنەجق برصورتده .

Be-klatschen (ـُـَـ فعـ متعـ) c. (21) (insép.) (تياترو وسائرەده) ال چرپمق وتحسين اتمك ، آلقشلامق .

Be-kleben (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) ياپشديرمق ، ياپشديرەرق اورتمك .

Be-kleiden (ـُـَـ فعـ متعـ) b. (21) (insép.) كيديرمك ، تلبيس اتمك ‖ ein Amt — برصفت ، مأموريتى حائز اولمق .

Be-klemmen (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) صيقمق ، تضييق اتمك ، قيصمق ، كوچلتويرمك . mir ist beklommen. يورگم طارالبور ، نفسم طوتيلبور .

Be-kneipen (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) زيارت اتمك ‖ sich — ايچمك ، سرخوش اولمق .

Be-kommen (ـُـَـ فعـ متعـ) c. (30) (insép.) مالك وصاحب اولمق ، آلمق ، استحصال اتمك ، ايدنمك ‖ Durst — صوصامق ، صو ايچەجكى كلك ‖ Reue — پشيمان ونادم اولمق ‖ (فعـ لا -) wie ist ihm die Arznei —? علاج اكا نصل

Bei-spiel (ـَـ ا لا) (38) على الاكثر : مثال — zum — مثلا ، zweise — مثلا ، مثال اولەرق .

Beißen (ـَـ فعـ متعـ) n. (30) (فعـ لا + و فعـ مطا) ايصيرمق ، ديشلمك (كذا مجا) ‖ (عمو) — in 's Gras اولمك ، وفات اتمك ‖ (مجا) es ist im Hause Nichts zu — noch zu brechen اودە آغزه قونەجق برشى يوق .

Bei-stand (ـَـ ا م) (31) (sans pl.) ياردم ، اعانه ، امداد ، معاونت .

Bei-stehen (ـَـ فعـ لا +) d. (30) (sép.) ياردم ومعاونت اتمك ‖ طرفدارى اولمق Gott stehe mir bei! بكا اه ياردم ايتسون ، ايدر .

Bei-steu-er (ـَـ ا لا) (51) اعانهٔ نقديه : معاونت ‖ عارفانه ‖ تخصيص حصه ‖ ويركو ، رسم .

Bei-stimmen (ـَـ فعـ لا +) a. (21) (sép.) راضى اولمق ، موافقت اتمك ‖ قبول وتصديق اتمك .

Bei-trag (ـَـ و ـَـ ام) (31) حصهٔ معينه ، ويركو ، رسم ، تكليف ‖ عارفانه ‖ سيغورطه اجرى ‖ اكراميه ‖ باش ، كتع ‖ اعانه .

Bei-tragen (ـَـ فعـ متعـ) r. (30) (sép.) ياردم واعانه اتمك ‖ مدخلى اولمق ‖ ويركو ويرمك .

Bei-treiben (ـَـ فعـ متعـ) o. (30) (sép.) (اتمكه) استرداد اتمك ، قورتارمق ‖ ايجاب واقتضا ايتديرمك .

Bei-treten (ـَـ فعـ لا -) l. (30) (sép.) كيرمك ، (برجمعيت وياطرفه) داخل اولمق ، (بيان فكر ايدرك برجمعيت) طرفدارى اولمق ، موافقت اتمك .

Bei-tritt (ـَـ ام) (28) دخالت ‖ رضا ، موافقت .

Bei-wohnen (ـَـ فعـ لا +) a. (21) (sép.) حاضر وموجود بولنمق ، ياننده اولمق ‖ einem Weibe — برقاريله جماع اتمك .

Bei-wort (ـَـ ا لا) (25) (غرا) صفت ، وصف ‖ لقب .

Bei-zählen (ـَـ فعـ متعـ) برلكده صايلق ، حساب اتمك ، .... صرەسنده صايلق : داخل اولمق .

Beize (ـَـ امؤ) (53) آشقه ، بيغه ‖ (اجزا) ايصلاغه ، تعطين اتمه ‖ (آشجيلقده) طوزلامه ، مارينيانه تربيەسى ، مارينيانه تربيەسيله ياپيلان طعام ، صالاموره .

Bei-zeit(en) (ـ) ـَـ حا) وقت مناسبنده ، صرەسنده .

Beizen (ـَـ فعـ متعـ) c. (21) [= beißen] كاوى ، محرق ، ياقيجى ‖ اكال ، آشنديريجى .

Be-jagen (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) ein Revier — برآو دائرەسى داخلنده آولامق ، آولامق ‖ (بحر) بركمى يى قوغالامق ، پشنه دوشمك .

Be-jahen (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) برشيئه حسن رضا كوسترمك ، اوت ديمك ، قبول وتصديق اتمك .

Be-jammern (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) آغلمق ، ياس طوتمق ‖ تأسف اتمك .

Be-jauchzen (ـُـَـ فعـ متعـ) c. (21) (insép.) كولەرك وچاغيروب باغيرەرق ابراز ممنونيت وبشاشت اتمك .

کلدی ، برادیمی؟ || (فعمشارکت) sie haben sich endlich— ال نهایت بربرله اولندیلر ، قاووشدیلر .

Be-köstigen (ـــ فعمتعوفعمطا) a. (21) (*insép.*) بسلمك ، یدیرمك ، طویورمق ، انفاق ایتمك .

Be kräftigen (ـــ فعمتع) a. (21) (*insép.*) تقویه ایتمك ، قوت ویرمك || تصدیق وتأمین ایتمك .

Be-fränzen (ـــ فعمتع) c. (21) (*insép.*) (چیچکدن معمول دائره شکلنده دمت ایله) تتویج ایتمك .

Be-kreuzen (ـــ فعمتع) c. (21) (*insép.*) اوزرینه صلیب شکلی یاپمق || برشیئك اوزرینه یکدیکرینی قاطع ایکی چیزکی چکمك .

Be-kriegen (ـــ فعمتع) a. (21) (*insép.*) بریله حرب وجدال ایتمك .

Be-kritteln (ـــ فعمتع) a. (21) (*insép.*) فنا برصورتده مناقشه (قریتیك) ایتمك ، توبیخ ومؤاخذه ایتمك ، قصور بولمق .

Be-kritzeln (ـــ فعمتع) a. (21) (*insép.*) (برشیئك اوزرینی) چیزمك ، قازیمق .

Be-kümmern (ـــ فعمتع) a. (21) (*insép.*) برینی مأیوس ومکدر ایتمك || das bekümmert mich nicht بن بوکا قولاق آصمام ، اهمیت ویرمام || sich— (فعمطا) sich um etwas— برشیئه دقت واعتنا ایتمك ، چبالامق ، جهد ایتمك ، اوغراشمق ، امور ایتمك .

Be-lächeln (ـــ فعمتع) a. (21) (*insép.*) (مستهزیانه) کولمك ، صیریتمق .

Be-lagern (ـــ فعمتع) a. (21) (*insép.*) (ع) محاصره ایتمك || (مجا) Jemand mit etwas— برینه برشیئله مسلط اولمق ، تعجیز ایتمك || Belagerung (امؤ) (49) (ع) محاصره || Belagerungsartillerie— (امؤ) محاصره طوپجیسی Belagerungszustand— (ام) ادارهٔ عرفیه .

Be-lang (ـــ ام) (31) اهمیت ؛ مهم شی .

Be-langen (ـــ فعمتع) (محکمه) Jemand gerichtlich— برینی قانوناً جلب واحضار ایتمك .

Be-lasten (ـــ فعمتع) b. (21) (*insép.*) تثقیل ، تحمیل ایتمك ، یوکلتمك || (باتقه) حواله ایتمك .

Be-lästigen (ـــ فعمتع) a. (21) (*insép.*) تعجیز وتصدیع ایتمك ، صیقندی ویرمك .

Be-laubt (ـــ صفت واسم مفعول) (24) (صیق) یاپراقلی ؛ یاپراقله مجهز .

Be-lauf (ـــ ام) (31) (*sanspl.*) برحسابك بالغ اولدیغی مقدار ، یکون .

Be-laufen (ـــ فعمطا) p. (30) (*insép.*) sich— بالغ اولمق ، چیقمق .

Be-lauschen (ـــ فعمتع) c. (21) (*insép.*) دیکلمك ، قولاق ویرمك ، قپو آره‌لغی وساڑه‌دن قولاق ویروب دیکلمك .

Be-leben (ـــ فعمتع) a. (21) (*insép.*) احیا ایتمك ، جانلاندیرمق || diese Straße ist sehr belebt بوسوقاق پك غلبه‌لقدر ، ایشلکدر .

Be-leg (ـــ ام) مثبت ومصدق اولان شی ، تجربه‌ده‌نه یارار اولان اشیا ، اوراق مثبته ، حجت || مثال ، صورت || سند .

Be-legen (ـــ فعمتع) a. (21) (*insép.*) برشیئك اوزرینه آخر برشی قومق ویااورتمك ، قومق || ein Butterbrot mit Käse— یاغلی اکمك اوزرینه پینرقومق||قاپلامق|| اثمق .

Be-lehren (ـــ فعمتع) a. (21) (*insép.*) اوکرتمك || معلومات ویرمك ، طانیتمق ، کوسترمك || Belehrung (امؤ) (49) اوکرتمه || درس وتعلیم ، تحصیل || تعلیمات .

Be-leibt (ـــ صواسم مفعول) (21) وجودلی ، شیشمان ، سمیز .

Be-leidigen (ـــ فعمتع) a. (21) (*insép.*) شتم وتحقیر ایتمك ، جرح ایتمك ، ناموسنه طوقنمق .

Be-lesen (ـــ فعمتع) l. (21) (*insép.*) (باصمه‌جیلیقده) یازلری آیقلامق ، قیلمرینی توکارینی تمیزلمك || (ص) عالم ، چوق اوقومش اولان .

Be-leuchten (ـــ فعمتع) b. (21) (*insép.*) اضائه وتنویر ایتمك || (مجا) تفصیل وایضاح ایتمك || (näher)— یقیندن تجسس وامتحان ایتمك || Be-leuchtung (امؤ) (49) ضیا ، نور ، آیدینلق .

Belfern (ـــ فعلا +) a. (21) حاولامق || اکثریا (انساندن بحث اولندقده) خیرلامق || هرکسله بلاسبب غوغا ، نزاع ، خیرکور ایتمك .

Be-lieben (ـــ فعمتعوفعلا +) a. (21) (*insép.*) بکنمك ، خوشه کیتمك || بکنمك ، ایو ، خوش بولمق || (فعیکشخ) es beliebte ihr(mir) nicht, zu antworten جواب ویرمکی استیمیور ، جوابه تنزل بیورمیورلردی || beliebt (اسم مفعول وصفت) (21) سوکیلو ، سویملی || نادر ، مقبول ، آرزو وخواهش اولنور ، خوش ، محترم ، مرغوب .

Be-liebig (ـــ ص) (21) آرزو اولندیغی کبی ، جان استدیکی کبی ، هرقنغی بر ، استدیکی وجهله .

Bellen (ـــ فعلا +) a. (21) حاولامق || (کوپك یاوریسی ، تلکی وساڑه حقنده) اینجه سسله حاولامق ، باغیرمق .

Be-loben (ـــ فعمتع) a. (21) (*insép.*) مدح وثنا ایتمك .

Be-lohnen (ـــ فعمتع) a. (21) (*insép.*) مکافات ایتمك ، برینك مستحق اولدیغی حق ویا استحقاقنی ویرمك || Be-lohnung (امؤ) (49) مکافات || ویریلان حق ، استحقاق .

Be-lügen (ـــ فعمتع) f. (21) (*insép.*) یالان سویلمك ، یلانله آلداتمق .

Be-lustigen (ـــ فعمتع) a. (21) (*insép.*) اکلندیرمك ، جنبش ایتدیرمك ، فراحلندیرمق || (فعمطا) sich— اکلنمك || sich— (=sich lustig machen) über... اکلنمك ، استهزا ایتمك || Be-lustigung (امؤ) (49) اکلنجه ؛ اکلنه .

Be-mächtigen (ـــ فعمطا) a. (21) (*insép.*) کندوینی طوته‌بیلمك ، کندوینی ضبط ایتمك .

Be-malen (ـــ فعمتع) a. (21) (*insép.*) بویامق ، نقش وترسیم ایتمك .

Be-mannen (ـــ فعمتع) a. (21) (*insép.*) (بحر) برسفینه‌یی لازمکلان طائفه‌سیله تجهیز واشغال ایتمك .

Be-meistern (ـُـُـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) (وقعـ ـطا) حكم ايتمك ، صاحب اولمق ‖ — er kann sich nicht اوكنديني ضبط ايدەمز .

Be-merken (ـُـُـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) فرقنه وارمق : كورمك : اكلامق ‖ فرق اولنەجق وجهله اشارت قومق ‖ دركنار ايتمك ‖ Bemerkung (امؤ) (49) اشارت ، علامت ‖ تنبيه ، ملاحظه ، خاطره .

Be-merkens-werth (ـُـُـ صـ) (24) شايان ذكر ، شايان اخطار .

Be-messen (ـُـُـ فعـ متعـ) m. (insép.) اولچمك ، تخمين ومساحه ايتمك .

Be-mitleiden (ـُـُـ فعـ متعـ) b. (21) (insép) يريشه آجيمق ، رحم وشفقت ايتمك .

Be-mittelt (ـُـُـ صـ) (24) زنكين ، مالدار ‖ ذوق وصفاسنده ، راحتنده اولان ‖ دنيا امورنده اوليان .

Be-mo(o)sen (ـُـُـ فعـ متعـ) c. (21) (insép.) يوصونلنق ، يوصونله اورتمك ، تجهيز ايتمك .

Be-mühen (ـُـُـ فعـ متعـ) a (21) (insép.) يورمق ، زحمت ومشقت ويرمك ‖ — sich (فعـ مطا) اوغراشمق ، چبالامق . جهد وغيرت ايتمك ‖ مشغول اولمق . استعصال ايدەبيلك اوزره چالشمق ، زحمت چكمك ‖ wenn Sie sich gefälligst zu mir — wollen اكر لطفاً بندەكزه كلەجك اولورسەكز ‖ Be-mühung (امؤ) (49) غيرت : زحمت .

Be-müßigen (ـُـُـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) مجبور ايتمك ، زورلامق .

Be-nachbart (ـُـُـ صفت واسم مفعول) (21) قومشو ‖ همجوار ، همحدود .

Be-nachrichtigen (ـُـُـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) خبر ويرمك ، بيلديرمك ‖ Be-nachrichtigung (امؤ) (49) خبر ، معلومات ويرمه .

Be-nachtheiligen (ـُـُـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) مضرت ويرمك ، ايراث خسار ايتمك .

Be-nageln (ـُـُـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) چيويلمك ، چيويله تجهيز ايتمك .

Be-nagen (ـُـُـ فعـ متعـ) a. (21) (insép) كيرمك ، كومك ‖ اطرافنه دال تپه‌لريني قيرمق .

Be-nannt (ـُـُـ اسم مفعول وصفت) (24) مذكور(الاسم) تسميه اولنمش ، اسم قونلمش .

Be-nebeln (ـُـُـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) سيس و (دومانله) اورتمك . قاپلامق ‖ (فعـ مطا) (عمو) — sich قفايي دومانلامق .

Be-nehmen (ـُـُـ فعـ متعـ) b. (21) (insép.) الدن آلمق ، ضبط ايتمك ، برشيدن محروم ايتمك ‖ (فعـ مطا) — sich معامله ايتمك ... طور وحركتده بولنمق ، طورانمق ‖ (الا) b. (30) (sans pl.) طور وحركت ؛ طورانيش ، كيديش ، طوتم ، حال .

Be-neiden (ـُـُـ فعـ متعـ) b. (21) (insép.) غبطه ايتمك ‖ حسد ايتمك ، چكەمامك .

Be-neidens-werth (ـُـُـ صـ) (24) شايان غبطه ، آرزو اولنور .

Be-nennen (ـُـُـ فعـ متعـ) a. (22) (insép.) ذكر وتوصيم ايتمك ‖ نام وشهرت ويرمك .

Be-netzen (ـُـُـ فعـ متعـ) c. (21) (insép.) رطوبتلنديرمك ، كملنديرمك ‖ اصلاتمق ، صولاتمق .

Bengel (ـُـ ام) a. (40) (عمو) [اسكيدن bangen كەلرندن مأخوذدر] دكنك ، باستون ‖ (عجا) schlagen= قبا وظرافتسز كنج چوجق ، چاپقين ‖ — großer قوجه حريف (دليقانلو) .

Be-nöthigen (ـُـُـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) لازم وواجب قيلمق ، احتياج كوسترمك ، حاجت قيلمق .

Be-nutzen, benützen (ـُـُـ فعـ متعـ) c. (21) هرايكيسيده (insép.) استفاده ايتمك ، استحصال فائده ايتمك ‖ استعمال واستخدام ايتمك ‖ قوللانمق ‖ Benutzung (امؤ) (49) استعمال ، استخدام ، قوللانمه ‖ استفاده .

Be-ob-achten (ـُـُـ فعـ متعـ) b. (21) (insép.) دقت ايتمك : كوزدن كچيرمك ‖ تحقيق وتفتيش ايتمك ، آرا شديرمق ، امتحان ايدرك باقمق ‖ باقمق ، سوزمك ، مطالعه ايتمك ‖ نظر دقته آلمق ، دقت ورعايت ايتمك .

Be-ordern (ـُـُـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) امروتعيين ايتمك ، مأموراً كوندرمك .

Be-panzern (ـُـُـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) زرهلمق ، زرهله تجهيز ايتمك .

Be-pflanzen (ـُـُـ فعـ متعـ) c. (21) (insép.) (بغچو) دكمك ‖ ركز ايتمك ، دكمك .

Be-quem (ـُـ صـ) (24) [bekommen] راحت ، مستريح ‖ قوللانيشلي ، سهولتلي .

Be-quemlichkeit (ـُـُـ امؤ) (49) راحتلق ‖ سهولت ، قوللانيشليلق ‖ تنبللك .

Be-rappen (ـُـُـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) (معما) (بردیوارى) صيوامق ‖ (صنعـ) (مختيانى) جلالمق ‖ يوغنق ، دوزلمك پاره ايله تجهيز ايتمك ‖ پاره ويرمك .

Be-rathen (ـُـُـ فعـ متعـ وفعـ لا +) p. (20) (insép.) نصيحت ايتمك ، اخطار ايتمك ‖ (فعـ مطا) مشاوره ومذاكره ايتمك ‖ (فعـ لا) تفكر ايتمك ‖ تصحيح ايتمك .

Be-rauben (ـُـُـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) چالمق ، آشيرمق ، صويمق ‖ الدن آلمق ‖ (فعـ مطا) sich einer Sache— محروم اولمق ‖ الدن قاچيرمق .

Be-rauschen (ـُـُـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) سرخوش ايتمك ، كيف ايتمك ‖ (فعـ مطا) sich— قفايي توتسولمك ، كيف اولمق .

Be-rechnen (ـُـُـ فعـ متعـ) b. (21) (insép.) حساب ايتمك : دوشونوب طاشنمق ‖ (فعـ مطا) sich mit Jemand— برله حسابلاشمق .

Be-rechtigen (ـُـُـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) حق وصلاحيت ويرمك ‖ مستحق قيلمق ‖ Be-rechtigung (امؤ) (49) حق وصلاحيت ‖ استحقاق .

Be-reden (ـُـُـ فعـ متعـ) b. (21) (insép.) برشيدن

بحث ايتمك ‖ تحت مذاكره‌يه آلمق ‖ (قه‌مطا) sich mit
Jemandem— برله مذاكره ، مشاوره ، مباحثه ايتمك ‖
قونوشمق ، كورشمك .

Be-redsamkeit (ـــ امؤ) (49) فصاحت ، بلاغت ؛
طلاقت لسان ؛ صلاحت كلام .

Be-redt (ـــ ص) (24) فصيح ، بليغ ، سليس ‖
sich—ausdrücken فصاحت وبلاغتله بيان افكار وادارهٔ كلام
ايتمك .

Be-regt (ـــ ص) (24) (لسان پوليتيقيده) —e (mehr)
Gegenstand مبحوث عنه ، موضوع بحث اولان ماده .

Be-reich (ـــ ام والا) (38) عالم ‖ درجه، مرتبه (فنون
وصنايعده) برعلم وفنك (صنعتك) دائرهٔ شمولى داخلنده بولنان
مواد ومعلومات ‖ (عد) دائرهٔ صلاحيت ‖ (وظيفه) مأذونيت
نظاميه درجه‌سى ، دائرهٔ اقتدار، وسعت اقتدار ‖ (هرقنغى
برصورتله) يتيشيله‌بيلان محل ونقطه .

Be-reichern (ـــ قه متع) a. (21) (insép.) زنكين،
وغنى قيلمق .

Be-reisen (ـــ قه متع) a. (21) (insép.) ein
Land— برمملكتى كزمك ، دروننده سياحت ايتمك ‖ دور
وتفتيش ايتمك .

Be-reit (ـــ ص) (21) حاضر وآماده ، مهيا ‖ sich—halten
حاضر وآماده اولمق ، حاضر طورمق .

Be-reiten (ـــ قه متع وقه مطا) b. (21) (insép.)
حاضرلمق ، آماده قيلمق ‖ ياپمق ‖ (reiten فعلندن اولەرق)
(قه متع) a. (22) (insép.) eine Gegend— برجوارى باركيرله
كزمك ‖ (فروسيتده) ein Pferd— برباركيرى تربيه‌ايتمك .

Be-reiter (ـــ ام) a. (40) حاضر ومهيا قيلان ،
بايان ‖ باركير تربيه‌جيسى .

Be-reits (ـــ حا) همان ، شمدى ، هنوز براز اوليسى .

Be-reitschaft (ـــ امؤ) (49) (sans pl.)
حاضرلق .

Be-reit-willig (ـــ ص) (24) حاضر ، كندو استك
وآرزوسيله ، برشى ياپمغه كندودن حاضر اوله .

Be-rennen (ـــ قه‌متع) a. (22) (insép.) (ع) قوشاتمق ،
هجوم ايتمك .

Be-reu-en (ـــ قه متع) a. (21) (insép.) پشيمان
ونادم اولمق .

Berg (ـ امؤ) (38) [قديم آلمانجه bairgan=schützen]
طاغ ، جبل ، تپه ‖ ستره ‖ (عمو) da steht der Ochs
am—e عايدى باقه‌لم حدك وارسه بونك ايلروسنه كيت ،
(شوقى ياپ) ‖ Ihr seid noch nicht über den—
سز دها ايشك اصل چتاللى (كوچ) يرينه كلديكز ،
دها بونكله هيسى اولدى بتدى ظن ايتميكز ‖ ab— (ـــ حا) ،
unter— (ـــ حا) باير ، يوقوش ، ديك اشاغى (باش
اشاغى) ‖ an— (ـــ حا) ، auf— (ـــ حا) يوقوش ،
يوقوش يوقارى ، ديكنه ، (باش يوقارى) ‖ bau— (ام)
معدن ايشلتمسى ‖ bewohner— (ام) طاغ سكنه‌سى اولان
(اهالى) leute— (جمع) معدنجيلر ، معدن عمله‌لرى ‖ fahrt—
(امؤ) طاغلرده كزمه ، طولاشمه ؛ طاغه چيقمه ‖ huhn—
(الا) قزل ككليك ‖ kette— (امؤ) سلسلهٔ جبال ‖
mann— (ام) معدنجى ، معدنده چاليشان عمله ؛ طاغى ،
جبلى ‖ meister— (ام) معدن ديركتور ويا ناظرى ‖
rücken— (ام) طاغ صرتى ‖ werk— (الا) معدن ‖
wesen—معدنجيلكه دائر مواد ومعلومات ‖ معدنجيلك .

Bergen (ـــ قه‌متع وقه مطا) b. (28) ستر ، وقايه ايتمك ،
محافظه ايتمك ، صاقلامق .

Berger (ـــ ام) a. (40) (بحر) جان قورتاران ‖ مخلص ،
منجى .

Bergig (ـــ ص) (24) طاغلق ، تپه‌لك ‖ مانعه‌لو ، صرپ .

Be-richt (ـــ ام) (38) راپورط ، لايحه ، مضبطه ،
مذكره ‖ ژورنال ‖ (پوليتيقه غزته‌لرنده) Tages— اجمال
(احوال ، وقوعات) يوميه ‖ erstatter— (ام) (برغزته
ويا مقاماك) مخبرى .

Be-richten (ـــ قه متع) b. (21) (insép.) راپورط،
لايحه ، مضبطه . . الخ يازمق ، اخبار ايتمك ‖ اعلان ايتمك .

Be-richtigen (ـــ قه متعدى) a. (21) (insép.)
طوغرولتمق ، طوغرى ياپمق ، دوزلتمك ، تسويه ، ترتيب
وتنظيم ايتمك ، يولنه قومق ‖ (مطبعه) ياكلش ، ترصيفه
قونمش برحرفى قالديروب يرينه طوغريسنى وضع ايتمك ،
تصحيح ايتمك .

Be-riechen (ـــ قه متع) c. (28) (insép.) قوقلامق ،
استشمام ايتمك ، بورنه كوتورمك ‖ قوقوايله آلمق ‖ سزمك ،
حس ايتمك .

Be-ritt (ـــ ام) (38) (ع) سواريده اونباشى
(كوچك ضابط) طاقمى ، (مانغه) برسوارى مفرزه‌سى
طرفندن داخلنده كزينه‌جك ، دور اولنه‌جق منطقه .

Be-ritten (ـــ امفعول وصفت) (21) (باركير حقنده)
تربيه اولنمش ، بينلمش ‖ آتلو ، باركيراوزرنده اولمق ‖ sein—
(ع) آتلو اولان (ضابطان ومأمورين عسكريه) ‖ آتلو
اولمق .

Berken (ـــ ام) (56) (تجا) دوه تويندن معمول
قماش .

Berline (ـــ امؤ) (53) [Berlin] برلينده ايجاد
اولنمش ارقه‌سى آچيلور قپانور درت كشيلك آرابه ، برلينه .

Berliner (ـــ ام) [Berlin] برلينلو blau—
(كيم) (الا) پروسيا ماويسى .

Berme (ـــ امؤ) (53) [فر] (استحكا) ديوارديبيله
خندق آره‌سنده‌كى دار يول ، (سپر كيروسنده) راه مستور ‖
قفا سطحى ‖ = Bärme .

Bernstein (ـــ ام) (38) (sans pl.) [brennen, Stein]
(معد) كهربا (طاشى) .

Berserker-Wuth (ـــ امؤ) (49) (sans pl.)
حدت وشدت (غضب) حربيه ‖ تهور عظيم ‖ هجوم وصولت
شديده .

Bersten (ـــ قه لا —) b. (30) چاتلامق ، ياريلمق ،
ييريلمق ‖ (مجا) vor Ärger— حدت ، حرص وغضبدن
چاتلامق .

Beri(h)e (ـــ امؤ) (53) [فر] (قاديلرك البسه‌سنده) دوبرمه يقا .

Bertram (ـــ اخاص) (56) [قديم آلمانجه اولوب glänzender Rabe = يارلاق قارغه] معناسنده‌در برتران . برترام || [لاتينجه pyrĕthrum] (نبا) نزله اوتى ، عاقرقرحا .

Be-rüchtigen (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) بد نام ايتمك ، اسمنى كوتويه چيقارمق

Be-rücken (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) هجوم ايتمك ، تعرض ايتمك ، اوزرينه وارمق || طوتمق ، يناشمق || آنسزين اوزرينه دوشوب ضبط ايتمك || آولامق sie hat sein Herz berückt او آنى اسير زلفى ايتدى ، آنك كوكلنى قاپدى ، آنى كندويه مفتون ايتدى .

Be-rücksichtigen (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) نظر دقت واعتبار ومطالعه‌يه آلمق || رعايت ايتمك .

Be-ruf (ـــ ام) (38) (جمعى نادر) ميل ، هوس : استعداد || هدايت ، الهام || حال ، وظيفه ، مأموريت ، كار ، صنعت ، ايش ومشغوليت ، صفت .

Be-rufen (ـــ فع متع) q. (30) (*insép.*) چاغيرمق ، جلب ودعوت ايتمك ، طوپلامق ، جمع وجلب ايتمك ، كتورمك || ياد ايتمك ، درخاطر ايتمك .

Be-ruhen (ـــ فع لا +) a. (21) (*insép.*) اوزرنده بولنمق ، اوزرينه مبنى اولمق || عائد ومتعلق اولمق ، ابتنا ايتمك ، مبنى اولمق .

Be-ruhigen (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) تسكين ايتمك (فع مطا) sich — صاكنلمك ، كسب سكونت ايتمك ، ياتشمق || Beruhigung (امؤ) (49) سكونت قلب ، امنيت || تسلى || des Gewissens — (يوركك ، قلبك) وجدانك راحتى ، سكوتى .

Be-rühmt (ـــ صـ) (21) مشهور ، نامدار ، شهرتشعار ، آكلش .

Be-rühren (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) طوقونمق ، يندن اويناتمق . الله‌مك || (واپور شمندوفر الخ حقنده) اوغرامق وكچمك || تماس ايتمك || Be-rührung (امؤ) (49) تماس || مناسبت .

Be-sä-en (ـــ فع متع) b. (21) (*insép.*) (برتارلايه برشى) اكمك || (مجا) اكمك ، تخم آتمق .

Be-sagter-maßen (ـــ حا) بروجه بالا ، آنف الذكر ، آنف البيان ، ديكمز ، عرض اولنديغى وجهله .

Be-sagt (ـــ صـ) (24) مذكور ، مرقوم ، بيان اولنمش اولان ، مومى اليه .

Be-saiten (ـــ فع متع) b. (21) (*insép.*) (موسيقيده) برآلته كيريش طاقمق || قورمق .

Be-samen (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) تخم آتمق ، اكمك ، زرع ايتمك || (فع مطا) sich — تخملنمق ، تخمدن آزمق ، اورمك || چوغالمق ، تورمك .

Be-sänftigen (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) ملايم وحليم قيلمق || طاتليلشديرمق . تسكين ايتمك ، ياتيشديرمق .

Be-satz (ـــ ام) (34) البسه وياسائره‌نك تجهيزينه ياراپان اشيا ، مواد ، خرج || جهاز ، طاقم || (قورديله ، شريد وسائره واسطه‌سيله وجوده كتوريلان تزينات) سوس .

Be-satzung (ـــ امؤ) (49) (ع) برموقعده اقامت ايدن عسكر ، برموقعك محافظه‌سنه مأمور بولنان قطعات ، عساكر موقعيه ، فرقهٔ مستحفظه .

Be-schädigen (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) ضرر وزيانه اوغراتمق ، ايراث خسار ايتمك . (ع) هدم وتخريب ايتمك || برباد ايتمك || Be-schädigung ضرر وزيان || هدم وتخريب || برباد ايتمه .

Be-schaffen (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) يارالمق ، وجوده كتورمك || استحصال ايتمك || تحصيل وتدارك ايتمك ، بولمق .

Be-schaffenheit (ـــ امؤ) (49) حال ، شكل ، هيئت ، طرز ، صورت ، كيفيت ، ترتيب .

Be-schäftigen (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) اشغال ايتمك ، مشغول قيلمق || (فع مطا) sich — مشغول اولمق ، اشتغال ايتمك ، برشيئله اوغراشمق ، برشيئه حصر وقت ايتمك . برشيئله وقت كچيرمك || Be-schäftigung (امؤ) (49) اشتغال || ايش ، كوچ || (ع) zettel — (ام) خدمات (يوميه) جدولى .

Be-schäler (ـــ ام) a. (40) قبوغنى صويان ، چيقاران || (بازكير وامثالى حقنده) آيغير ، داميزلق .

Be-schämen (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) اوتاندرمق ، محجوب ايتمك ، قزارتمق .

Be-schatten (ـــ فع متع) b. (21) (*insép.*) كولكه‌لمك ، كولكه ويرمك ، سايه آتمق || (مجا) ستر ومحافظه ايتمك ، سايه‌سى آلتنه آلمق .

Be-schau-en (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) دقتله باقمق ، كوزدن كچيرمك || معاينه وتدقيق ايتمك اوزره باقمق || نظر امعاندن كچيرمك .

Be-scheid (ـــ ام) (38) قرار ، تصميم ، جزم ، حكم ، عزم || امر || خبر ، معلومات ؛ جواب .

Be-scheiden (ـــ فع متع) b. (21) (*insép.*) تعيين وتخصيص ايتمك || قرار ويرمك ، حكم ايتمك (محكمه) تعيين جزا ايتمك || (فع مطا) sich — اعتداله باشلامق ، آزله اكتفا ايتمك ، راضى اولمق || توكل ايتمك || (صـ) (24) عاقل ، اديب ، تربيه‌لو || عاقبت انديش ، صاحب بصيرت || احتياطلو ، حدتى بيلور .

Be-scheinigen (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) سند ، تذكره وامثالو اوراق وسائره‌يى تصديق ايتمك || قبول ايتمك || اثبات وشهادت ايتمك .

Be-scheinigung (ـــ امؤ) (49) شهادت وتصديقنامه || مقبوض سندى .

Be-schenken (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) هديه ويرمك ، عطيه واحسانله تسرير ايتمك ؛ انعام واحسانه غرق ايتمك .

Be-scheren (ـــ فع متع) b. (20) (*insép.*) (انسان حقنده) تراش ايتمك || (حيوان حقنده) يولمق || ويرمك ، بخش ايتمك ، هديه ، عطيه ، ويرمك .

Be-schicken (ـــ فع متع) a. (21) (*insép*) كوندرمك ، بعث ايتمك || ترتيب وتنظيم ايتمك .

Be-schränken (بب فعمتعـ) a. (21) (*insép.*) تحديد وتعديل ايتمك ، حصر ايتمك ‖ آزالتمق (فعمطا) sich— اكتفا ايتمك ، ... ايله قالمق .

Be-schränkt-heit (بب امؤ) (30) آزلق ، يوقسوللق ، طارلق ، فقدان ، ندرت ، محدوديت ‖ فقيرلك ‖ غباوة .

Be-schreiben (بب فعمتعـ) b. (21) (*insép.*) وصف ، تصوير ، تعريف ايتمك ‖ (هندسه) چيزمك ‖ **Be-schreibung** (امؤ) (31) وصف وتعريف ، نقل .

Be-schreiten (بب فعمتعـ) زمان اخباريه ماضيسيله صورت امريهسى b. (21) (*insép.*) اوزرينه وضع قدم ايتمك ، باصمق ، (برمحلك داخلنه) كيرمك .

Be-schuhen (بب فعمتعـ ، فعمطا) a. (21) (*insép.*) آياق قابى ، قوندره كيدرمك ‖ قوندره ياپمق ‖ چاموزلق طاقمق ،

Be-schuldigen (ببب فعمتعـ) a. (21) (*insép.*) اتهام ايتمك ‖ عزو ، اسناد ايتمك ‖ يوزيه دوشورمك ‖ **Beschuldigung** (امؤ) (31) اتهام ، اسناد .

Be-schummeln (بب فعمتعـ) a. (21) (*insép.*) (عمو) يوغمق ، آلداتمق .

Be-schützen (بب فعمتعـ) c. (21) (*insép.*) حفظ وحمايه ، ستر ، وقايه ايتمك .

Be-schwatzen (بب فعمتعـ) a. (21) (*insép.*) (عمو) سوزله آلداتمق ‖ لافه يوغمق .

Be-schwerde (بب امؤ) (53) يوك ‖ زحمت ، مشقت ، ثقلت ، اذيت ‖ راحتسزلق ، درد ‖ سفالت ، عذاب ‖ شكوى ، شكايت ، دعوى .

Be-schweren (بب فعمتعـ) a. (21) (*insép.*) آغرلشديرمق ، زحمت ومشقت ويرمك ‖ (فعمطا) sich— شكايت (ودعوى) ايتمك .

Be-schwerer (بب ام) a. (40) **Brief—** اوراق ومكاتيبك (ماسه اوزرندن) دوشوب ويا اوچوب غائب اولمرينى منع ايتمك اوزره اوزرلرينه وضع اولنان واكثرى كثيف هيكل ، آلتيجه ويا سائرهدن عبارت اولان باصقى .

Be-schwichtigen (ببب فعمتعـ) a. (21) (*insép.*) تعديل وتسكين ايتمك ، ضعيفلشديرمق ‖ آزالتمق .

Be-schwindeln (بب فعمتعـ) a. (21) طولانديرمق ، قورنازلق ايتمك ، يوغمق .

Be-schwören (بب فعمتعـ) g. (20) (*insép.*) يمينله تصديق وتأمين ايتمك ‖ استعاذه (دعاسى) اوقومق ‖ آند ويرمك ، اه عشقنه ديمك .

Be-seelen (بب فعمتعـ) a. (21) (*insép.*) جان ويرمك ، ديرلتمك ‖ جانلانديرمق .

Be-sehen (بب فعمتعـ) l. (*insép.*) (دقتله) باقمق ، كوزدن كچورمك ، نظر ايتمك .

Be-seitigen (ببب فعمتعـ) a. (21) (*insép.*) دفع وبرطرف ايتمك .

Be-seligen (ببب فعمتعـ) a. (21) (*insép.*) زياده مسعود وبختيار قيلمق ‖ (ارواح امواتى) تقديس ايتمك .

Besen (بب ام) b. (40) بيوك سوپورگه ‖ —**heide** (امؤ) سوپورگهلك ، چالى سوپورگهسنك بيوديكى قير ، قوندهلق .

Be-sessen (بب اسممفعول وصفت) (ارواح غير طيبه

Be-schienen (بب فعمتعـ) a. (21) (*insép.*) تكرلكه چنبر كچيرمك ‖ برتيمور يولنك رايلرينى قومق .

Be-schießen (بب فعمتعـ) a. (20) (*insép.*) ‖ (ع) آتشه (طوپه) طوتمق ، اوزرينه آتش ايتمك ، آتش آلتنه آلمق .

Be-schiffbar (بب ص) (21) (بحر) سير سفائنه مساعد .

Be-schiffen (بب فعمتعـ) a. (21) (*insép.*) (بحر) كمى ايله كزمك ، سياحت ايتمك ، كمى ايله مرور ايتمك ، كچمك .

Be-schimmelt (بب ص) a. (21) (*insép.*) كوفلى ، كوفلنمش ‖ مملو ، مرطوب .

Be-schimpfen (بب فعمتعـ) a. und c. (21) (*insép.*) سوكمك ، شتم ، كفر ايتمك ‖ رسواى ، بدنام ايتمك ‖ سوكوب صايمق ، تحقير ايتمك ؛ آزارلمق ، تعذير ، تكدير ايتمك .

Be-schirmen (بب فعمتعـ) a. (21) (*insép.*) حفظ ، وقايه ايتمك ، عرض ملجأ ايتمك ، سپره آلمق ، مدافعه ايتمك .

Be-schissen (بب اسممفعول وصفت) (21) اوزرينه پسلنمش ، نجاستلنمش (عجا) پيس ، مردار ، جنابت .

Be-schlafen (بب فعمتعـ) p. (20) (*insép.*) (برقاريى) جماع ايتمك ‖ (عمو) (عجا) برشيئى ايرتسى كونه دكين دوشونمك ، اوزون اوزاديه ، پك چوق وقت دوشونمك .

Be-schlag (بب نادراً بب ام) (41) **—eines Pferdes** باركيرك نعلى ‖ نعلنمسى ‖ **—einer Flinte** ‖ تفنكك (تيمور) تجهيزاتى ‖ **in—nehmen** طوتمق ، ضبط ، توقيف ايتمك ؛ حبس ايتمك ‖ برشيئه ال قومق ، آلمق ‖ **—nahme** (امؤ) ضبط وتوقيف .

Be-schlagen (بب فعمتعـ) r. (20) (*insép.*) برشيئى (تيمور) ايله تجهيز ايتمك ، (نعللمق) ‖ تيمور طاقمق ، كچيرمك (باركيرى) نعللمق ‖ (فعمطا) sich— (شيشه بارداق وسائره حقنده) بوغولانمق ‖ رطوبت وتم قپاراق كوفلنمك ‖ (اوت وسائره) چيكنمك ، شبنم ايله اورتلمك .

Be-schleunigen (ببب فعمتعـ) e. (21) (*insép.*) تسريع وتعجيل ايتمك .

Be-schließen (بب فعمتعـ) a. (20) (*insép.*) قرار ويرمك ، عزم ونيت ايتمك ‖ **das Gebirge bschließt den Horizont** طاغ (طاغلق) افق ايله تقاطع ايدر ، برلشور ، قپانيور ، برلشيور .

Be-schluß (بب ام) (52) قرار ‖ نتيجه ، صوك ، نهايت ، عاقبت .

Be-schmieren (بب فعمتعـ) a. (21) (*insép.*) ياغلامق ، اوزرينه ياغ سورمك ‖ بيسلتمك ، كيرلتمك ‖ **mit Theer—** قطرانلامق ، قطران سورمك .

Be-schmutzen (بب فعمتعـ) c. (21) (*insép.*) كيرلتمك ، بيسلتمك .

Be-schneiden (بب فعمتعـ) n. (20) (*insép.*) كسمك ‖ بيچمك ‖ سنت ايتمك ‖ **Be-schneidung** (امؤ) (31) كسمه ، بيچمه ‖ سنت ‖ **beschnitten** (ص) (21) سنتلو .

Be-schnüren (بب فعمتعـ) a. (21) (*insép.*) (برالبسهيى) شريد ايله تجهيز ايتمك ‖ قوردلا ، شريد ، ايپ وسيجيمله صارمق ؛ باغلامق ، صيقمق .

Be-ſorgniß (ـــ امؤ) (34) اضطراب ، وخوف ، قایغی ؛ تاصه ‖ قید واحتیاط ، دقت .

Be-ſpannen (ـــ فه متع) (21) a. (*insép.*) (برآرابه‌یی) قوشمق ، (برتفنکی) قورمق ‖ قورمق ، کرمك .

Be-ſpei-en (ـــ فه متع) (21) a. (*insép.*) (برشیئك اوزرینه) توکورمك ؛ استفراغ ایتمك ‖ بیسلتمك .

Be-ſpiegeln (ـــ فه مطا) (21) a. (*insép.*) ſich— آیینه‌لنمك ، پارلامق ، عکس ایتمك .

Be-ſprechen (ـــ فه متع) (20) b. (*insép.*)قونوشمق، سوزلشمك ، برشیئه دائر قونوشمق ، شفاهاً مناقشه ایتمك .

Be-ſprengen (ـــ فه متع) (21) a. (*insép.*) صو سرپمك ، صولامق ، اوزرینه صو فیشقردلمرق ، ایصلاتمق .

Be-ſprinzen (ـــ فه متع) (20) a. (*insép.*) فرلاتمق ، فیشقرتمق ، صچراتمق ‖ (ارکك دیشی‌یه) آشمق ، چاتك .

Be-ſprißen (ـــ فه متع) (21) c. (*insép.*) (برشی اوزرینه) صو سرپمك ، صو فیشقرتمق .

Be-ſpucken (ـــ فه متع) (21) a. (*insép.*) (عمو) (اوزرینه) توکورمك .

Be-ſpülen (ـــ فه متع) (21) a. (*insép.*) (برقاب ویا سائره‌یی) صوایله چالقامق ، یقامق .

Beſſer (ـــ ص وحا) (24) [gut ایو] دها ایو (اعلا) ؛ es geht اعلادر ، دها ایو ، سكوت es iſt—zu ſchweigen ایو Je eher deſto— ‖ کیتدکچه ایولشیور immer— نقدر ایرکن اولورسه اولقدر ایو اولور .

Beſſern (ـــ فه متع) (21) a. ایو واعلا قیلمق ، ایولشدیرمك ‖ دوزلتمك ، تنظیم وتصحیح قیلمق ‖ ſich— (فه مطا) (اشخاصدن بحث اولندقده) تهذیب اخلاق ایتمك ؛ (خسته حقنده) اعادهٔ صحت ایتمك ، ایولشمك ‖ (هوا حقنده) آچیلمق ، ایولشمك .

Beſſerung (ـــ امؤ) (49) ایولشمه ‖ gute— اه (خیرلو) شفا (لر) ویرسون .

Beſte (ـــ ص واسم) (24) اك ایو ، اك اعلا ‖ الدایوسی ، اك اعلاسی ‖ am—n اك ایوسی ، دها ایوسی .

Be-ſtallen (ـــ فه متع) (21) a. (*insép.*) رسماً برمأموریت ، برمحله یرلشدیرمك ، نصب وتعیین ایتمك .

Be-ſtand (ـــ ام) (31) موجودیت ‖ ثبات ، دوام ‖ امتداد ، سورمه .

Be-ſtändig (ـــ ص) (21) دائما ‖ ثابت ، دائمی ، باقی .

Be-ſtärken (ـــ فه متع) (21) a. (*insép.*) تصدیق ایتمك ؛ قوت ویرمك .

Be-ſtätigen (ـــ فه متع) (21) a. (*insép.*) اثبات ایتمك ، میدانه چیقارمق ‖ تحقیق وتصدیق ایتمك ‖ تقویه وتحکیم ، تأکید ایتمك .

Be-ſtätigungsurkunde (ـــ امؤ) (52) دلیل ، برهان ، حجت ، اثباته یارار شی .

Be-ſtatten (ـــ فه متع) (21) b. (*insép.*) (یره) کومك .

طارفندن) ضبط اولنمش ، جن چارپمش ؛ قارشیق vom Teufel— شیطان ضبط ایتمش .

Be-ſehen (ـــ فه متع) (21) c. (*insép.*) برشیئی برشیئك اوستنه قومق ، اوتورتمق ‖ (البسه حقنده) تجهیز ، تعمیر ایتمك ‖ (برمملکتی اهالی ایله) اسکان ایتمك ، اشغال ایتمك ؛ ضبط ایتمك ، تملك ایتمك ‖ (ع) eine Anhöhe— برتپه‌یی (صرتی) طوتمق ، اشغال ایتمك .

Be-ſichtigen (ـــ فه متع) (21) a. (*insép*) تفتیش ایتمك ، کوزدن کچورمك ، امتحان ایتمك ‖ (ع) عسکری ادوار مناسبه‌ده تفتیش وامتحان ایتمك ‖ Be-ſichtigung (امؤ) (49) تفتیش ویوقلمه ، معاینه ، امتحان .

Be-ſiegeln (ـــ فه متع) (21) a. (*insép.*) مهرلمك ، تمغالق ‖ تصدیق ایتمك اوزره مهرنی باصمق .

Be-ſiegen (ـــ فه متع ، فه مطا) (21) a. (*insép.*) دشمنه غلبه چالمق ، مغلوب ایتمك ‖ (اویونده) den Feind— آلت ایتمك ، یکمك .

Be-ſieger (ـــ ام) (40) a. غالب ، مظفر ‖ یکان ، آلت ایدن ‖ قزانان .

Be-ſinnen (ـــ فه مطا) (20) b. (*insép.*) ſich— دوشنمك ، تفکر ایدوب بولمق ، خاطره کتوره بیلمك ، ich beſinne mich nicht خاطریمه کلیور ، دوشونوب بولمیورم ‖ Be-ſinnung (امؤ) (49) عقل ، فکر ‖ دوشونمه ، تخطر die—verlieren عقلی غائب ایتمك ، کندوبی غائب ایتمك ، wieder zur—kommen تکرار عقلی باشنه کلمك ، کندوبه کلمك ‖ beſonnen (ا مفعول وصفت) (21) .

Be-ſiß (ـــ ام) (38) تملك ، تصرف ‖ —nahme (امؤ) اله آلمق ، ضبط وتصرف ایتمك .

Be-ſißen (ـــ فه متع) (30) i. (*insép.*) صاحب ومالك اولمق ، ید تملك وتصرفنده بولندیرمق ‖ اشغال ایتمك ‖ Be-ſißer (ام) a. (40) صاحب ، مالك اولان (مال . . . الخ) صاحبی اولان شخص ، متصرف .

Be-ſohlen (ـــ فه متع) (21) a. (*insép.*) طبان کچیرمك ، پنچه اورمق .

Be-ſolden (ـــ فه متع) (21) b. (*insép.*) (آیلق ، کوندلك ، مقتضلق) معاش ویرمك طاغتمق .

Be-ſonder (ـــ ص) (21) b. b. خصوصی ، آیروجه اولان ، مخصوص .

Be-ſonders (ـــ حا) خاصة ، خصوصیله ، علی الخصوص ‖ biſt du zufrieden ? ممنونمیسك ? nicht—! آه پك آز !

Be-ſonnen (ـــ ص) (24) و Beſinnen) فعلنك اسم مفعولی) عاقل ، مدبر ، تکلیلی .

Be-ſorgen (ـــ فه متع) (21) a. (*insép.*) قورقمق ، خوفده بولنمق ، قایغی ایتمك ، تاصه‌لنمق ، اضطرابده اولمق ‖ یاپمق ، کورمك ؛ برشیئك وقوعیچون قید ودقت ، غیرت ایتمك ‖ ich werde Ihnen Das— اونی بن سزه ، شونی سزه بن یاپارم ، یاپدیریرم ، er kann dieſe Arbeit allein— او بو ایشی یالکز یاپه‌بیلور ، او بو ایشك حقندن یالکز کلور ‖ beſorgt (21) (اسم مفعول وصفت) قایغولی ، تاصه‌لی ، مضطرب ، قورقان ‖ دقتلو .

Be-streiten (بتب فعمتعد) ⑳ u. معارضه ايتمك ، نزاع ايتمك ، آتشمق ‖ برشيئك اولماسنى ارزو وادعا ايتمك ‖ اختلاف ايتمك : راضى اولمامق ‖ لازم اولان پاره‌يى قزانمق ، طوپلامق ، ايدنمك .

Be-streu-en (بتب فعمتعد) ㉑ a. (insép.) سرپمك ، (قوم وسائره) دوكمك ، صاچمق .

Be-stricken (بتب فعمتعد) ㉑ a. (insép.) شريد ، قورد له ايله طوناتمق ، تجهيز ايتمك ‖ (مجا) صارمق ، باغلامق ، كوستكلمك ‖ ضبط ايتمك ، اسير ايتمك .

Be-stürmen (بتب فعمتعد) ㉑ a. (insép.) (اوزرينه) هجوم وصولت ايتمك ، آتلمق ‖ (مجا) (برينك اوزرينه) اوشوشمك ، تعجيز وتصديع ايتمك ، اوزرينه (باشنه) ييغلمق .

Be-stürzen (بتب فعمتعد) ㉑ c. (insép.) [Stürze = Deckel] برقابى آغزينه قپاغنى قويه‌رق قپامق ، اورتمك ‖ دهشت وحيرت ويرمك ‖ شجرت وفتوره دوچار ايتمك ‖ آهنكى بوزمق ، تشويش ايتمك ، شاشيرتمق ، عقلنى باشندن كيدرمك ، نه ياپه‌جغنى بيله‌ميه‌جك درجه‌يه كتورمك ‖ هجوم ايتمك .

Be-such (بتب ام) ㊳ زيارت ، ويزيته ‖ er hat — مسافرى وار ، زيارتجيسى وار .

Be-suchen (بتب فعمتعد) ㉑ a. (insép.) كورمكه ، زيارته ، مسافرلكه كيتمك ، ويزيته ايتمك ، ويرمك ‖ die Schule — مكتبه دوام ايتمك .

Be-sudeln (بتب فعمتعد) ㉑ a. (insép.) پيسلتمك ، مردارلق ‖ لكه‌دار ايتمك .

Bettag (بتب ام) ㉑ يوم دعا — Buß und — عبادت واوروج (پرهيز) كونى ‖ Bethaus (الا) كوچك معبد ، مسجد .

Be-tagt (بتب ص) ㉔ كون كورمش ، كورمش كچيرمش ، اختيار ، مسن .

Be-tasten (بتب فعمتعد) ㉑ b (insép.) اللمك ، لمس ايتمك ‖ قوللامق ‖ ال ايله آزمك .

Be-täuben (بتب فعمتعد) ㉑ a. (insép.) صاغر- لشديرمق : اويوشديرمق ، حسنى كيدرمك . (جرا) استنشاق اتر ايتمك ‖ سكرلرى اولديرمك .

Be-täubt-heit (بتب امؤ) ㊾ (sans pl.) صاغرلق ، اويوشقلق .

Bete (بتب امؤ) (بتا) ㊸ Beete = .

Bête (بتب امؤ) ㊾ (جمعى —ـn) ويا (الا) ㊻ بت ، موش دينيلان خصوصى بركاغد اويونى .

Beten (بتب فعلا +) ㉑ b. (insép.) [قديماً المانيجه Bitte, peta] دعا ايتمك : تضرع ونياز ايتمك ، يالوارمق ، استرحام ايتمك ، استغفار ايتمك ‖ نماز قيلمق .

Be-the(e)ren (بتب فعمتعد) ㉑ a. (insép.) قطرانلمق ، زيفتلمك .

Be-theiligen (بتب فعمتعد) ㉑ a. (insép.) اشتراك ايتديرمك ، مشترك قيلمق (تجا) مشترك‌المنفعه قيلمق ‖ sich — (فعمطا) اشتراك ايتمك ، قاريشمق ‖ مشترك‌المنفعه اولمق .

Be-theu-ern (بتب فعمتعد) ㉑ a. (insép.) قوياً وعد وتعهد ايتمك .

Be-stauben (بتب فعلا -) ㉑ a. (insép.) توزلنمق ، توز اولمق .

Be-stäuben (بتب فعمتعد) ㉑ a. (insép.) توزلمق ، توز ايتمك .

Be-stechen (بتب فعمتعد) ㉑ a. (insép.) يارمق ، دليك آچمق : (ترزيلكده) (دوكمه ايليكلرينى ايپك وياايپلكله) ايشلمك ‖ زمبه‌لمق ‖ دورتوب ، صوقمق ، دالمك ‖ (مجا) رشوتله قانديرمق ، باشدن چيقارمق ، طماربنه كيرمك ، پاره يديرمك .

Be-steck (بتب الا) ㊳ قاب ، ظرف ‖ طاقم ‖ (كلغان بكارتيه براى استعفاف) حريف ‖ (قبا تعبير) ذكر .

Be-stecken (بتب فعمتعد) ㉑ b. (insép.) صوقمق ، طاقمق ، برشيئى بوصورتله سوسلمك وتجهيز ايتمك .

Be-stehen (بتب فعمتعد) ⑳ i. (insép.) ياپمق ، باشدن كچيرمك ، برايشك حقندن كله‌بيلمك ‖ (امتحانى) ويرمك : كچمك ‖ (فعلا ±) — beleiben (مايعات حقنده) طوتمق ، بيغتيلامق ، قاپلاشمق ‖ (مجا) يشايه‌بيلمك ، دائم اولمق ‖ er kann nicht bei seinem Einkommen — بوايراد ايله او اداره اوله‌مز ، پاره‌سى اكا كفايت ايتمز ‖ wer kann vor Dir — سكا قارشو كيم طوره‌بيلور (سكا كيم قارشو قويه‌بيلور) .

Be-stehlen (بتب فعمتعد) ⑳ b. (insép.) چالمق ، سرقت ايتمك .

Be-steigen (بتب فعمتعد) ⑳ b. (insép.) بنمك ، برشيئك اوزرينه چيقمق ‖ (جماع) آشمق ‖ جلوس ايتمك ‖ (بازكيره) بينمك وسوار اولمق ‖ يوقارى چيقارمق ، ترفيع ايتديرمك ‖ (ع) (طوپى قونداغنه) بنديرمك .

Be-stellen (بتب فعمتعد) ㉑ a. (insép.) den Tisch mit Speisen — (سفره‌يى يمكله) دوناتمق ، تجهيز ايتمك ‖ ein Feld — برتارلايى زرع ايتمك ‖ سپارش ايتمك ، اصمارلمق : امر ايتمك ، حواله ايتمك ‖ توظيف قيلمق ‖ (يرينى بريره) چاغيرمق ، بريره كلمسنى (امر) آرزو ايتمك ‖ einen Auftrag — برامر وياسپارش ، تبليغ ايتمك .

Be-steu-ern (بتب فعمتعد) ㉑ a. (insép.) ويركويه ربط ايتمك ، ويركو ورسم آلمق ‖ (كمى) دومنى قوللانمق .

Be-stimmen (بتب فعمتعد) ㉑ a. (insép.) تعيين ، تخصيص ايتمك ‖ تقدير ايتمك ، مقدر قيلمق ‖ قطعيلشديرمك ، قرار ويرمك ‖ امر ونصب ايتمك ‖ bestimmt (صفت واسم مفعول) ㉔ صحيح ، محقق ‖ معين ‖ Be-stimmung (امؤ) ㊾ نظام ، اصول وقاعده ، قرار ، امر ‖ قدر ، قسمت ‖ يقين .

Best-möglich(st) (بتب ص) ㉔ خارق‌العاده ، اك اعلا ، ممكن اولديغى قدر ايو . (الدن كلان) .

Be-strafen (بتب فعمتعد) ㉑ a. (insép.) مجازات ، تأديب ايتمك .

Be-strahlen (بتب فعمتعد) ㉑ a. (insép.) نشر ، ضيا (شعاع) ايتمك ‖ پارلامق ، لمعان ايتمك .

Be-streben (بتب فعمطا) ㉑ a. (insép.) sich — كمال درجه سعى وغيرت ايتمك ، چاليشوب چبالامق .

Be-streichen (بتب فعمتعد) ⑳ u. (insép.) سيلمك ، صيغامق ‖ صيوامق ، بويامق ‖ (ع) (آتش حقنده) يالامق ، سيلوب سوپورمك (فن اسلحه) bestrichener Raum منطقهٔ مهلكه .

Be-thören (◡–◡ فع متع) a. (21) (*insép.*) اغفال واغوا ایتمك ، آیارتمق ، یولدن صاپدیرمق ‖ شاشیرتمق ، حیرتده براقمق ‖ كوزینی بویامق ، یوتمق .

Be-titeln (◡–◡ فع متع وفع مطا) a. (21) (*insép.*) عنوان (لقب ، نام) ویرمك ، آد طاقمق ‖ القاب ، سرلوحه یازمق .

Be-tonen (◡–◡ فع متع) a. (21) (*insép.*) برهجا اوزرینه قوت قومق ، قوتله سسلی ، صدالی اوقومق ویا تلفظ ایتمك تلفظ ایتمك ‖ (موسیقیده) آلتی (نظر دقتی جلب ایتمك ویا یوكسك صدا ایله چالینه جغنی ایما ایتمك اوزره) چیزمك .

Be-trachten (◡–◡ فع متع) b. (21) (*insép.*) نظر اعتباره آلمق ؛ نظر ایتمك ، ملاحظه وتأمل ایتمك ‖ سیر وتماشا ایتمك .

Be-trachtens-werth (–◡–◡ ص) (24) شایان سیر وتماشا ‖ شایان دقت ومطالعه .

Be-trächtlich (◡–◡ ص) (24) مهم معتنا ‖ كثیر ‖ عظیم ، جسیم ، بیوك .

Be-trag (◡– ام) (31) مقدار ، مبلغ ، یكون ‖ (تجا) قیمت ، بها ، ذكر .

Be-tragen (◡–◡ فعلا +) r. (20) (*insép.*) بالغ اولمق ، چیقمق ‖ ذكری اولمق ‖ fich— طور وحركتده بولنمق ، طوراتمق ، معامله ایتمك .

Be-trau-en (◡–◡ فع متع) a. (21) (*insép.*) برینه اینانمق ، برشیدن طولایی اعتماد ایتمك ، اصمارلامق ‖ (تجا) برینه بر ایش حواله وسپارش ایتمك .

Be-trau-ern (◡–◡ فع متع) a. (21) (*insép.*) بری ایچون یاس ، ماتم ایتمك ، آجیمق وآغلامق .

Be-treff (◡– ام) (38) بالكز (حال وحرف جر مقامنده مستعملدر) حالده ، كانجه .

Be-treffen (◡–◡ فع متع) b. (20) (*insép.*) راست كتیروب یقالامق ، اوزرینه آتیلوب طوتمق ‖ عائد وراجع اولمق ، طوقنمق ، تعلق ایتمك ‖ Das —de Wort اوكلمه ، مبحوث عنه اولان كلمه .

Be-treiben (◡–◡ فع متع) a. (20) (*insép.*) آرقه سنه دوشمك ، تعقیب ایتمك ‖ سعی واقدام ایتمك ‖ تسریع وتعجیل ایتمك ‖ یاپمق ، ایشلتمك .

Be-treten (◡–◡ فع متع) b. (20) (برشی اوزرینه) آیاقله باصمق ، كزمك وچیكنه مك ‖ er wird meine Schwelle nicht wieder— او بنم اویمك (قپومك) اشیكنه برده آیاغنی باصمیه جق ، باصمز ‖ er Weg— (ام) ایشلك یول .

Be-trieb (◡– ام) (38) (*sans pl.*) ایشلتمه ‖ سعی و اقدام ‖ سوق و اداره ، بر ایشی ویا بر دكانی ایشلتمه ، چویرمه ‖ (تراموای ، شمندوفر وسائره حقنده) ایشلتمه .

Be-triebſam (◡–◡ ص) (24) ایشلدلكده اولان ؛ ایشلك ؛ ایشلدیله بیلور .

Be-trinken (◡–◡ فع مطا) a. (20) (*insép.*) fich— سرخوش اولمق ‖ betrunken (صفت و ا مفعول) (24) سرخوش ، مست ؛ Knüppeldick— كوتوك كبی سرخوش ، مست لایعقل .

Be-trüben (◡–◡ فع متع) a. (21) (*insép.*) محزون ومكدر ایتمك ؛ یأس والمه دوشورمك .

Be-trug (–◡ و ◡– ام) (31) (*sans pl.*) آلداتمه ‖ حیله وخدعه ، آل ، دوباره ، اویون ایتمه ، دسیسه .

Be-trügen (◡–◡ فع متع وفع مط) f. (20) (*insép.*) آلداتمق ، حیله وخدعه ایتمك ، اویون ایتمك .

Be-trügeriſch (◡–◡◡ ص) (24) دسیسه كارانه .

Be-trunkenheit (–◡–◡ امؤ) (49) سرخوشلق .

Bett (◡ الا) a. (42) یتاق ، دوشك ، فراش ، قاریوله ‖ (نهر حقنده) مجری ، یتاق ‖ —gehen (in's) zu, یتاغه یاتمق ، اویقویه ، یاتمغه كیتمك ، das — hüten یاتمق ، خسته اولمق ‖ (چوجق لساننده) (مرا Baba.) ‖ (مجا) ازدواج ، تأهل ، زفاف ‖ —decke (امؤ) یورغان .

Bettel (◡– ام) a. (*sans pl.*) = Bettelei (عمو) دیلنجیلك ‖ اسكی پوسكو شی ، سوقاغه آتیلسه كیمسه نك آلمیه جغی نسنه .

Betteln (◡– فعلا + وفع متع) a. (21) دیلنمك ، دیلنجیلك ایتمك (كذا مجا) .

Betten (◡– فعلا +) b. (21) یتاق یاپمق ‖ (فع متع) برینی یتاغه یاتیرمق ، (فع مطا) fich— یاتمق .

Betze (◡– امؤ) (53) دیشی كوپك ‖ دیشی قورد ‖ (مجا) (قبا تعبیر) ناموسسز ، فاحشه قاری ، روسپی .

Beuge (◡– ام) (53) بوكوله ، بوكمه ، اكیله ، اكمه ‖ بوكوك ودیرسكلی اولان یر ‖ اكری كریش .

Beu-gen (◡– فع متع) a. (21) اكمك ، بوكمك ‖ den Nacken— بویون بوكمك ‖ Beugung (امؤ) (49) اكمه ، بوكمه ؛ اكمه ، بوكمه ‖ (غرا) تصریف و اعراب واعلال ‖ برای تعظیم (سلام) ایلرویه طوغری اكمه ، باش كسمه .

Beule (◡– ام) (55) حدبه ، قانبور ، اوركوج ، چیقیندی ‖ (طب) شیش ، ورم ‖ (صنع) اویمه ، قبارتمه ‖ عمه باشی .

Be-unruhigen (◡◡–◡ فع متع و فع مطا) a. (21) (*insép.*) مضطرب ، راحتسز ایتمك ، تعجیز قیلمق ‖ (ع) راحت ویرمامك ، مساط اولمق ‖ fich über etwas ویاخود wegen Jemands— برشیدن طولایی ، بری ایچون مضطرب وراحتسز اولمق ‖ Be-unruhigung (امؤ) (49) اضطراب ، راحتسزلق ؛ تعجیز تصدیع ‖ (ع) مساط اولمه ، برایچون صارقینتیلق ایتمه .

Be-urkunden (◡◡–◡ فع متع) b. (*insép.*) بالحجة اثبات ایتمك ‖ برهان ودلیل كوستیرمك ، اثبات ایتمك .

Be-urlauben (◡◡–◡ فع متع) a. (*insép.*) (ع) اذن ورخصت ویرمك ، صلاه یه كوندرمك ‖ خدمتدن چیقارمق ‖ (فع مطا) fich— استعفا ویروب خدمتدن چیقمق .

Be-urlaubtenſtand (◡◡–◡◡ ام) (38) (*sans pl.*) (ع) اذن ایله صالیویرلش اولان نفرات عسكریه ، احتیاط .

Be-urtheilen (◡◡–◡ فع متع) a. (21) (*insép.*) حكم ایتمك ، حكم ویرمك ‖ مؤاخذه ومناقشه ایتمك ‖ معاینه ایتمك ‖ تحلیل ، تدقیق ایتمك .

Be-urtheilungskraft ویاخود **Be-urtheilungsver-mögen** (امؤ ◡◡–◡◡) (ا لا ◡◡–◡◡◡) قوهٔ محاكمه ‖ ادراك ، فراست ‖ عقل سلیم .

Beute (◡– امؤ) (53) یغما ، غارت ، پلاچقه ‖ غنیمت ‖

آریلرك طوپلادقلری مادهٔ عسلیه ‖ كله‌بیر ‖ قچاقچیلردن مصادره اولنان شی .

Beutel (ـُـ ام) a. (40) كیسه ، پاره طوربه‌سی ‖ (ممالك عثمانیه‌ده) بشیوزغروش قیمتنده اولان كیسه ‖ طوربه .

Beuteln (ـُـ فعـمطا) a. (21) das Futter beutelt (sich) استارطوپلاتیور ، بوطلاشیور ‖ (فعـمتع) (دكرمنجیلكده) الكله‌مك ، الكدن كچیرمك .

Beuten (ـُـ فعـمتع) b. (21) برآری قوواننی بیان آریسیله طولدیرمق ، بیان آریسیله اسكان ایتمك .

Be-völkern (ـُـُـ فعـمتع) a. (21) (insép.) اهالی ایله اسكان ایتمك ، برمملكت اهالیسنی توفیر وتكثیر ایتمك ‖ غلبه‌لقلاشدیرمق ‖ **Be-völkerung** (ام) (49) برمملكت سكنه واهالیسی .

Be-vollmächtigen (ـُـُـُـ فعـمتع) a. (21) (insép.) حكم ونفوذه مالك ایتمك ، مأذونیت ویرمك ‖ مأمور ومرخص تعیین ایتمك .

Be-vollmächtigte(r) (ـُـُـُـ ام) (21) مرخص ، مأمور : (علی الاكثر وكیل اوله‌رق بردولت طرفندن كوندریلان ، بولندیریلان) سفیر .

Be-vor (ـُـ حرعا) مقدم ، اول .

Be-vormunden (ـُـُـ فعـمتع) b. (21) (insép.) ولیلك ، وصیلك ایتمك .

Be-vorrechten (ـُـُـ فعـمتع) b. (21) (insép.) موافقت ایتمك ‖ امتیاز ویرمك .

Bevor-stehen (ـُـُـ فعـلا +) i. (21) (sép.) یقینًا (مستقبلده) ظهور ووجود بوله‌جق ویا یاپیله‌جق اولمق ‖ ظاهر وشبهه‌سز اولمق ‖ وخامتلی اولمق .

Be-vortheilen (ـُـُـ فعـمتع) a. (21) (insép.) برینی حقندن محروم ایدرك دیكرینی آكا تقدیم ایتمك : اضرار ، غدر ایتمك .

Be-vorworten (ـُـُـ فعـمتع) b. (21) (insép.) (بركتابه) مقدمه ، مدخل یازمق ‖ اوجله ذكرواخطار ایتمك .

Be-vorzugen (ـُـُـ فعـمتع) a. (21) (insép.) تقدم ایتدیرمك ، ترجیح ایتمك ‖ فائده‌لندیرمك ‖ حمایه والتماس ایتمك ، ترفع ایتدیرمك .

Be-wachen (ـُـ فعـمتع) a. (21) (insép.) (برخزینه ، براو ویاساره‌یی) محافظه ایتمك ، بكلمك ، نظارت ایتمك ، كوزتمك .

Be-wachsen (ـُـ فعـمتع) r. (30) (insép.) das Moos bewächst das Dach یوصون یوبه‌رك طامی ستر ایدییور ، طامی یوصون قاپلایور ‖ (فعـلا -) mit Moos be„ wachsen یوصونله اورتلمك .

Be-waffnen (ـُـ فعـمتع) f. (30) (insép.) تسلیح ایتمك ‖ تجهیز ایتمك ‖ sich— كندوینی سلاحله تجهیز ایتمك ، سلاح طاقنمق ، قوشانمق .

Be-wahren (ـُـ فعـمتع) a. (21) (insép.) صاقلامق ، حفظ ووقایه ایتمك ‖ sich vor etwas— صاقینمق ‖ Gott soll mich— اه صاقلسون ، اه اسركه‌یه .

Be-währen (ـُـ فعـمتع) a. (21) (insép.) اثبات ایتمك ، تحقق ایتدیرمك ‖ مجرب قیلمق ‖ sich— (فعـمطا) صحیح چیقمق .

Be-walden (ـُـ فعـمتع) b. (21) (insép.) اورمانلشدیرمك ، اورمان حالنه قومق : اورمانه دوندیرمك .

Be-wältigen (ـُـُـ فعـمتع) a. (21) (insép.) برشیئله باشه چیقمق ، یكرمك ، یتورمك ، تغلب ایتمك .

Be-wandert (ـُـ صفت و امفعول) (21) ماهر ، الندن كلور ، یكركلی ، تعلیلی ‖ كورمش كچیرمش ، تجربه‌دیده ، كار آزموده ، آكاه ، ارباب وقوفدن ، اهل خبره‌دن اولان .

Be-wandt (ـُـ ص) (24) bei so—en Umständen بویكی احوالده .

Be-wandniß (ـُـ امؤ) (21) حال die Sache hat ihre (ganz) andere— ایش اویله كوردیكی كبی دكل ، بوایش بام باشقه ، مستثنا برشی .

Be-wässern (ـُـ فعـمتع) a. (21) (insép.) صولامق ، اسقا ایتمك ، صو ویرمك .

Be-wegen (ـُـ فعـمتع) a. (21) (insép.) تحریك ایتمك ، یرندن اوینامق ، حركت ایتدیرمك ‖ sich— (فعـمطا) حركت ایتمك ، یوریمك ، كیتمك ‖ صاللانمق ، یرندن اوینامق ‖ sich um die Are— محوری اطرافنده حركت ایتمك (دونمك) ‖ تحریك وتشویق ایتمك Das hat mich dazu bewogen, es zu glauben بوشی آنی بكا ایناندیردی ، بو آكا اینانمامی موجب اولدی .

Be-weglich (ـُـ ص) (21) یرندن اوینادیله بیلور ، تحریك اولنه بیلور : متحرك ، اوینانق .

Be-weglichkeit (ـُـ امؤ) (49) (sans pl.) اوینانقلق ، متحركلك .

Be-wegt-heit (ـُـ امؤ) (49) (sans pl.) هیجان ، اضطراب .

Be-wegung (ـُـ امؤ) (49) حركت ، سیر ‖ (فروسیتده) —en des Pferdes باركیرك (افعال) حركاتی ‖ اضطراب ، تلاش ، هیجان .

Be-wehren (ـُـ فعـمتع) a. (21) (insép.) تسلیح وتجهیز ایتمك .

Be-weinen (ـُـ فعـمتع) a. (21) (insép.) برشی ایچون ، (اوزرینه) آغلامق ‖ آجیمق ، تأسف ایتمك .

Be-weis (ـُـ ام) (38) دلیل ، برهان ، اثبات ‖ نشانه ، دلیل ، علامت ، سند ، حجت .

Be-weisen (ـُـ فعـمتع) d. (30) (insép.) اثبات ایتمك ، میدانه چیقارمق ‖ كوسترمك ، دلالت ایتمك ‖ ابراز واظهار ایتمك ‖ پیدریغ ایتمك .

Be-wenden (ـُـ فعـلا -) b. (21) (insép.) برشیده طورمق ، قرار قیلمق : اكتفا ایتمك ، برشیله قناعت ایتمك ، راضی اولمق .

Be-werben (ـُـ فعـمطا) d. (insép.) sich um etwas— برشیئی ایدنمكه چالشمق واوغراشمق ، آرامق ‖ sich um ein Mädchen— برقزی آلمغه ، اولنمكه اوغراشمق وغیرت ایتمك ‖ شدتله آرزو ایتمك ، الده ایتمك اوزره برشیئك پشنی قوولمق .

Be-werfen (ـُـ فعـمتع) d. (30) (insép.) Jemand mit Steinen— برینك اوزرینه طاش آتمق ، برینی طاشلامق ‖ (زرا) طوپراقله اورتمك ، طوپراق آتمق .

Be-zeichnen (ـــ فع متع) b. (21) (*insép*) كوسترمك ، اشارت ايتمك ؛ علامت ، اشارت قومق ‖ ارائه ايتمك ، افاده ايتمك ‖ قيد ايتمك ‖ (فع مطا) sich— كورنمك ، كلمك .

Be-zeigen (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) بالفعل كوسترمك ، اشارتله كوسترمك .

Be-zetteln (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) (صنديق ، شيشه وساژه داخلنده بولنان شيئك جنس ويا مقدارينى كوسترمك اوزره) ياقته‌لمق .

Be-zeugen (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) تصديق ايتمك ، شهادت ايتمك .

Be-ziehen (ـــ فع متع) f. (20) (*insép.*) ein Haus— بر اوه طاشينمق ، طاشيمق ، يرلشمك ‖ (تجا) Waaren von Paris— پاريسدن مال كتورتمك ، (مالى پاريسدن كتورتمك) ، آلمق ‖ (فع مطا) sich— متعلق ، معطوف بولنمق ، عائد ، راجع اولمق ‖ Be-ziehung (اموٴ) (41) مناسبت in—stehen مناسبتى اولمق .

Be-ziffern (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) نومرولمق ‖ ترقيم ايتمك ‖ (فع مطا) sich— بالغ اولمق ، مقدارنده بولنمق .

Be-zirk (ـــ ام) (38) دائره Das liegt außer seinem— بو آنك دائرهٔ اقتدارى داخلنده دكلدر . ‖ (ولايت ، ايالت ، سنجاق داخلنده) قضا ، ناحيه ‖ منطقه .

Be-zirken (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) تعيين وتحديد ايتمك ؛ حصر ايتمك .

Be-zug (ـــ وياخود ـــ ام) (38) برشيئك اورتو ، صركيسى ‖ auf etwas—nehmen برشيئه عائد وراجع اولمق ، مناسبتده بولنمق .

Be-züglich (ـــ ص) (21) متناسب ، معطوف ، متعلق ، راجع ، عائد ، دائر .

Be-zwecken (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) مرام ، مقصود ايتمك ، ديلك ؛ فكرنده بولنمق ‖ مراد ايتمك ، استمك .

Be-zweifeln (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) شبهه‌لنمك ، شبهه ، تردد ايتمك .

Be-zwingen (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) [zwingen] تيمور چنبر ، چامورلق وامثالى شى‌كچيرمك ‖ غلبه ايتمك ، يكمك ، ظفرياب اولمق ‖ مجبور ايتمك ؛ زورلامق ‖ رام ايتمك ، ضبط وتسخير ايتمك .

Be-zwungen (ـــ صفت واسم مفعول) (bezwingen قعلندن) .

Bibel (ـــ اموٴ) (55) [روميه . كتاب] كتاب مقدس ، تورات وانجيل شريف .

Biber (ـــ ام) a. (40) (تا طبيعه) (قاستور) قوندوز ‖ —fell (الا) قوندوز دريسى ‖ —hut (الا) قوندوزدن ياپيلان شاپقه ‖ —geil (ام) قوندوز خايه‌سى .

Bibi (ـــ ام) (56) (عو) شاپقه ، سرپوش ، (عو) (قاستور) قوندوزدن ياپيلان شاپقه .

Biblio-graphie (ـــ ام) (61) [روم] (كتب حقنده) معلومات ، علم احوال الكتب ؛ اسامىٴ كتب .

Biblio-thek (ـــ اموٴ) [روم] كتبخانه .

Bieder (ـــ ص) (21) شجيع ، جسور ، يكيت ‖ ناموسلى ، فضيلتلى ، مستقيم ، عفيف .

Be-werkstelligen (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) ايشلمك ، وجوده ، ميدانه كتورمك ، قوه‌دن فعله چيقارمق ، ياپمق .

Be-wickeln (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) طولامق ، برشيئله صارمق ، بورمك .

Be-willigen (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) رخصت ، مساعده ويرمك ؛ قبول ايتمك ، موافقت كوسترمك ‖ بخشك ‖ حق ويرمك .

Bewillkommen (ـــ فع متع) b. (21) (*insép.*) صلاملامق ، بركلاى صلاملامق ، قارشولمق ، (خوش كلدك) ديمك .

Be-wimpeln (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) (بحر) بركىيى سنجاق (بيراق) ايله دوناتمق .

Be-wirken (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) سبب اولمق ، ياپديرمغه سببيت ويرمك ، موجب اولمق ، حصوله كتورمك ، بادى اولمق ‖ تأثير واجراى نفوذ ايتمك .

Be-wirthen (ـــ فع متع) b. (21) (*insép.*) بريئه (برمسافره) اوصاحبلك ايتمك ، قبول ايتمك ، مسافر (مشترى) آلمق ، آغيرلمق .

Be-wirthschaften (ـــ فع متع) b. (21) (*insép.*) (زرا) براراضى‌يى استحصال ثمره‌اولنور برحاله قومق ويا كتورمك ، يتشديرمك ‖ اداره ايتمك ، چويرمك ، قوللانمق .

Be-wohnbar (ـــ ص) (20) اوتورمغه ، اسكانه قابليتلى اولان .

Be-wohnen (ـــ فع متع) a. (21) (*innr.*) براراضى (خانه) ده اوتورمق ، ساكن اولمق . ein ganzes Haus— تكميل اوى اسكان ايتمك ، كاملاً اشغال ايتمك .

Be-wohner (ـــ ام) a. (41) برمحلده ساكن اولان ، اقامت ايدن ، ساكن مقيم ، اولان شخص ‖ (جمع اولەرق) اهالى ، سكنه .

Be-wölken (ـــ فع مطا) a. (21) (*insép.*) sich— (هوا حقنده) بلوط ايله اورتلمك ، بلوطلانمق ‖ قرارمق ‖ (مجا) (برشى حقنده) چتاللاشمق ، قراكلقلاشمق ، كسب وخامت ايتمك ، زورلاشمق .

Be-wundern (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) حيرتده ، تعجبده براقمق ، شاشيرتمق ، استغراب ايدەرك براقمق ‖ Be-wunderung (اموٴ) (41) حيرت ، تعجب ، استغراب ، شاشقنه .

Be-wurzeln (ـــ فع مطا) a. (21) (*insép.*) sich— كوكلشمك ، كوك صالمق ‖ (مجا) يرلشمك .

Be-wußt (ـــ ص) (21) sein— بيلمك ، حس ايتمك ، (طويمق) ‖ —los (ص) كنديني شاشيرمش (غائب ايتمش) اولمق ، صوياديكنى بيلمامك ، آغزندن چيقانى ايشتمامك ؛ بايغين .

Be-zahlen (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) پاره‌سى ويرمك ، تأديه ايتمك ‖ bezahlt (صفت واسم مفعول) تأديه اولنمش ، پاره‌سى ويرلمش .

Be-zähmen (ـــ فع متع) a. (21) (*insép*) يوموشاتمق ، آلشديرمق ‖ تحت اطاعته آلمق ، رام ايتمك ، عنانى اله آلمق ‖ يوله كتورمك .

Be-zaubern (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) سحر ايتمك ‖ (مجا) مفتون ايتمك ، بند ايتمك .

Biegen (ـُ فعـ لا ـ) f. (20) بوكمك ، اكمك ‖ um— بوكمك ، اكمك ‖ die Ecke— كوشه‌يه صاپمق ‖ sich— بوكلك ، اكلمك : ميل ايتمك ‖ (فعـ متعـ) اكلمك ، بوكلمك .

Biene (ـُ امؤ) (53) (تا طبيعـ) آرى ‖ (مجا) (عمو) خواه ناخواه ياپشقان ‖ der Bienenmuss— (امؤ) آرى صوقمسى منع ايچون يوزه كيديلان ستره ، ماسكه ‖ —nhaube ‖ —nhaus (الا) آرى قوواني .

Bienenhaft (ـُ صـ) (21) آرى مثللو ، آرى كبي‌سنه .

Bier (ـُ الا) (38) [لاتينجه bibere] بيرا ، آرپه‌صويى ‖ —brauerei (امؤ) بيراخانه ، بيرا فابريقه‌سى ‖ —haus (الا) بيراخانه .

Biest (ـُ الا) (37) (عو) حيوان ‖ آحمق ، اوكوز .

Bieten (ـُ فعـ متعـ) f. (31) عرض وتقديم ايتمك ، ويرمك ‖ احضار ايتمك ‖ Das bietet Schwierigkeiten بو (شى ، ماده) موجب صعوبتدر ، بونده كوچلك واردر .

Bietz(e) (ـُ ام) (38) [اسلاو] (عو) مه ، ثدى ‖ اينك ممه‌سى .

Bigott (ـُ صـ) (21) [فر] زاهد باطل ، متعصب .

Bilanz (ـُ ام) (49) [فر] (تجا) موازنهٔ حساب : موازنه دفترى ، بلانچو .

Bild (ـُ الا) (37) رسم ، صورت ، تصوير ‖ (مجا) ein— von einem Mädchen فوق الحد كوزل (تصوير كبي) برقيز ‖ منظره ‖ شكل ، خيال ‖ —hauer (ام) باقير ، طاش وسائره‌دن رسم (هيكل) اويان رسام .

Bilden (ـُ فعـ متعـ) b. (21) تشكيل وترتيب ، تنظيم ايتمك ‖ تعليم وتربيه ايتمك ‖ (فعـ مطا) sich— اوكرنمك ، تحصيل ايتمك ‖ gebildet (صفت و اسم مفعول) (21) مرتب ، متشكل ‖ تعليم وتربيه وتحصيل كورمش —er Mensch تربيه‌لو ، معلوماتلى ذات ‖ مدنى .

Bildniß (ـُ الا) (33) رسم ، صورت ، شكل ‖ هيئت ‖ انسان چهره‌سنك رسمى ، تصوير .

Bildung (ـُ امؤ) (49) تعليم وتربيه : تحصيل ‖ ترتيب وتشكيل ‖ نظام .

Bill (ـُ امؤ) (49) [انكليز] قانون لايحه‌سى .

Billard (ـُ الا) (56) [فر] (بيليارداوقونور) بيلاردو .

Bille(t)t (ـُ الا) (56) [فر] (بيليه‌ت اوقونور) بيلت .

Billig (ـُ صـ) (21) اوجوز ، اهون ، معتدل ‖ حق وانصافه ، عدل وحقانيته مطابق ‖ مشروع ‖ طوغرى .

Billigen (ـُ فعـ متعـ) a. (21) (حق ويرمك) راضى اولمق ، حسن قبول ايتمك : اسعاف ايتمك ‖ Billigung (امؤ) (49) تصويب وتصديق ، تنسيب : اسعاف .

Bimmeln (ـُ فعـ لا +) a. (21) (عمو) چينلامق ‖ چاك چالمق .

Bimsstein (ـُ ام) (38) (معد) سونكر طاشى .

Binde (ـُ امؤ) (53) باغ ، صارغى ‖ بند ، عقد ‖ —wort (الا) (غرا) حرف عاطف ، حرف ربط .

Binden (ـُ فعـ متعـ) a. (20) صارمق ، باغلامق ‖ بند وربط ايتمك ‖ (مجا) الى آياغنى باغلامق (منع ايتمك) ‖ جلدلمك ‖ (فعـ مطا) (مطبع اصطلاحى) sich— قويولشمق .

Binnen (ـُ حرجر) اثناسنده ، ظرفنده eines Monats— بر ماه ظرفنده ، Kurzem— آز بر زمانده ، يقين وقتده ‖ (حا) داخلى ، اچروده منسوب ‖ —zoll (ام) اچرى كومركى ، رسومات داخليه ‖ —länder (ام) (بحر) ايچ دكزلرده وعلى الخصوص فلمنكده اشيا نقلنه مخصوص ايكى ديركلى بيوك معونه .

Binse (ـُ امؤ) (53) (نبا) اسل ، خيزران ، ساز ، حصير اوتى .

Bio-graphie (ـُـُـ امؤ) (53) oder (49) [روم] ترجمهٔ حال ، وصف احوال .

Bio-logie (ـُـُـ امؤ) (53) oder (49) مبحث الحيات .

Birke (ـُ امؤ) (53) (نبا) قاين آغاجى .

Birma (ـُ اخالا) (56) (جغر) برمانيا .

Birmane (ـُـ ام) (52) برمانيالو .

Birne (ـُ امؤ) (53) (نبا) آرمود .

Birnmost (ـُ ام) آرمود شرابى (شيره‌سى) : آرمود ازمه‌سى .

Birsch (ـُ امؤ) (49) (آوجيلقده) آوجيلق ‖ آو ، صيد ، شكار .

Bis (ـُ حرجر) قدر ، دكين ، وارنجه ، الى —hierher بورايه دكين ، بورايه وارنجيه دكين ‖ ? —wann نوقته دكين ? ‖ (حرعا) —daß اوقدركه ، اولدرجه‌كه ، دكين ، تاكه .

Bisam (ـُ ام) (38) [عبرانيجه besem رائحهٔ طيبه] مسك ، مسك غزالى ‖ —katze (امؤ) مسك كديسى .

Bisch (ـُ حرند) (عمو) صوصديرمق ، سس كسديرمك اوزره اولنان ندا (پست ، صوص مقامنده) .

Bischen (ـُ صو حا) (inv.) [Bissen اسمنك صورت تصغيريه‌سى اولان : Bißchen] — ein (ganz عو) klein براز ، بر پارچه ، آزاجق kein — Brot آغزه قونيله‌جق برلقمه اكمك يوق ، ein — viel براز زياده‌جه (حدندن زياده) .

Bischof (ـُ و ـُ ام) (31) [روم] پسقپوس ، مترو-پوليد ‖ قرمزى شرابله شكردن معمول بونامده براچكى .

Bise (ـُ امؤ) (53) [فر] شمال روزكارى ، يلديز پويرازى ‖ قيش .

Bisher (ـُ حا) شمدى‌يه دكين ، بو آنه قدر ، بورايه قدر .

Bisherig (ـُـ صـ) (21) شمدى‌يه دكين اولان ، بورايه قدر اولان .

Biscuit (ـُ ام) (56) oder (38) [فر] پكسمات ، كورك ، بيسكوى ‖ صوده ارتمش كيرج ‖ چيني، چوملكجى خميرى .

Bislang (ـُ حا) = bisher .

Biß (ـُ ام) (33) ايصرمه ، ديشله ، (يلان حقنده) صوقمه ‖ ايصيريق .

Bißchen (ـُ الا) b. (40) Bissen كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى ‖ = bischen .

Bissel (ـُ) (bischen كلمه‌سنك آخر بر ايالتده تكلم اولنان برصورتى) .

Bissen (ـُ ام) b. (40) لقمه = (عو Happen)

لقمه . ich habe heute noch keinen—gegessen بوكون دها آغزيمه برلقمه قويمدم .

Bissig (ـ ـ ص) (21) ايصيريجي || خيرجين ، تيتيز ، ثاوغاجي ، خويسز || schreiben— آجي وسرت يازمق .

Bittgesuch (ـ ـ ـ ا لا) تضرعنامه ، نيازنامه ، استرحام‌نامه : استدعا .

Bittschrift (ـ ـ امؤ) استدعا ، نيازنامه : عرضحال .

Bitte (ـ ـ امؤ) (53) رجا ، نياز || تضرع ، استرحام || دعوت .

Bitten (ـ ـ فعـ متعـ) .i (21) رجا ونياز ايتمك || طلب واسترحام ايتمك ، ايستمك || ich bitte Sie darum سزه (. .) دنطولايي رجا ايدرم || دعوت ايتمك ، تكليف ايتمك || bitte, bitte افندم لطفاً بيوريكز ، رجا ايدرم آليكز ، ويريكز : قوزوم الخ || ich bitte Sie! (تعجب و حيرتى ويا برحس آخرى بيان ايتمك اوزره) امان افندم ! || wenn ich—darf رجا ايدرم ، لطف ايديكز ، عنايت بيوريكز ، كرم ايديكز || اكر مساعده ايدرسه‌كز .

Bitter (ـ ـ ص) (21) آجي ، مر ، تلخ (مجا) آجي ، سرت ، طوقونافلى || زور ، كوج || (ا لا) .a (40) (sans pl.) آجيلق ، آجي مايه || (ا م) (52) بيتر (ايچكى) .

Bitterlich (ـ ـ ـ ص) (21) آجيانله ، آجي آجي : آجيمسى ، ككرمسى .

Biwak (ـ ـ ا لا) (36) [فر] (ع) آچيق قوناق || آچيقده قونمه ، كيجه‌له .

Biwaki(e)ren (ـ ـ ـ ـ فعـ لا +) .a (21) (ع) آچيقده قونمق ، آچيقده كيجه‌لمك .

Blach-feld (ـ ـ ا لا) .a (27) (آچيق ، دوز وچيلاق) اووه .

Black (ـ ا لا) (38) (sans pl.) (قبا آلمانجه) Tinte= .

Blähen (ـ ـ فعـ متعـ) .a (21) شيشرمك ، روزكار (هوا) طولديرمق .

Bläh-sucht (ـ ـ امؤ) (49) (sans pl.) (طب) غاز ويلكمسيله قارنده حصوله كلان شيشكينلك ، انتفاخ بطن ، تجمع ريح .

Blak (ـ ا م) (38) (sans pl.) برلامبه‌دن چيقان دومان .

Blaken (ـ ـ فعـ لا +) .a (21) لامبه‌دن دومان چيقمق . توتمك ، ايس چيقمق .

Blami(e)ren (ـ ـ ـ فعـ متعـ) .a (21) [فر] (عمو) مسخره ، رذيل ورسواى ، كپازه ايتمك || بوزمق ، اعتباردن دوشورمك || (فعـ مطا) —sich مسئوليت آلتنه كيرمك ، لكه‌دار اولمق ، بولاشمق || بوزلمق || كندو كندوينى اعتباردن دوشورمك ، كندى اعتبارينى كندى قاچيرمق ، كنديني مسخره ، كپازه ايتمك .

Blank (ـ ص) (24) [blinken] پارلايان ، لمعه‌فشان ، پارلاق ، مجلى ، رونقدار ، منور || —e Waffen اسلحهٔ جارحه || (حيوانات حقنده) اعلا ، سميز ، ايو بسيلى || چيلاق ، عريان || ziehen— سل سيف ايتمك || تميز ، قصورسز ، صاف ، پاك ، طاهر .

Blase (ـ ـ امؤ) (53) هوا قبارجغى ، قبارجق ، كوپوك قبارجغى : ياتيق واسطه‌سيله الده وسائرده حصوله كلان قبارجق || انفيه ، توتون كيسه‌سى ، كاغددن شكر قهوه . . الخ وضعنه مخصوص اوله‌رق ياپيلان كلاه || die ganze— بوقارين آغزيسنك هپسى ، تكميل زبرلق || بوتكميل جمعيت || instrument— (ا لا) (موسيقى) هوا (نفس) ايله چاليتان آلات موسيقيه || balg— (ا م) كوروك .

Blasen (ـ ـ فعـ لا + وفعـ متعـ) .p (30) اوفلمك ، اوفورمك || اسمك ، هبوب ايتمك || فلدامق || چالمق (بورى) چالمق || —es läßt sich nicht gleich ها دنفعه اولمز يا || —ich will ihm 'was ايشى بوقصه بكلسون .

Blason(n)i(e)ren (ـ ـ ـ ـ فعـ متعـ) .a (21) [فر] علامت خاندانيه‌يى تعريف وتصوير ايتمك || تعريض ومؤاخذه ايتمك .

Blaß (ـ ص) (21) صولوق ، رنكى (يتى بكزى) قاچمش || ضعيف ، يتى بكزى آتيق ، صارارمش ، صولمش .

Blatt (ـ ا لا) (25) ياپراق ، ورق || غزته ، ورقهٔ حوادث || كاغد طبقه‌سى ، كتاب دفتر وسائره ياپراغى || طبقه || معدن صفحه‌سى ، لوحه ، تخته || gold— (ا لا) آلتون ورق .

Blatten (ـ ـ فعـ متعـ) .b (21) (زرا) (مرا) ab-blatten

Blätterkuchen (ـ ـ ـ ا م) بوغاجه ، بورك .

Blatt(e)rig (ـ (ـ) ـ ص) (21) قبارجقلى وصيولجه‌لى .

Blättern (ـ ـ فعـ لا +) .a (21) (بركتابك) ياپراقلرينى آچوب قپامق || (فعـ متعـ و فعـ مطا) طبقه طبقه ايتمك ، طبقه‌يه آييرمق ، قات قات ايتمك ، يوفقه آچمق : —sich قات قات اولمق ، طبقه‌لنمق .

Blau (ـ ص) (21) مائى ، كوك || ازرق ، لاجورد ، موس مور || es wird mir grün und— كوزم قراريور ، باشم دونيور || das—e Blut (آلمانيا) زادكانلق ، اصالت ، اصالت || صاچمه (عوام تعبيرى اوله‌رق) ! —so بوصاچمه‌يه كيم اينانير به ! ، اويله قوفقى كه ! || (ا لا) (38) كذا (.inv) مائى رنك ، Berlinerblau (ا لا) پروسيا مائيسى || —in's Blaue hin-ein هوايه ، بوشنه ، بيهوده ، (آلاى كچمك) || frähe— ، rache— (امؤ) (تاطبيعه) (عادى قارغه‌دن كوچك مائى برقوش) آلاجه‌قارغه || fuß— (ا م) طوغان قوشى || holz— (ا م) بقـام آغاجى ، بره‌زيليا آغاجى .

Bläu-e (ـ ـ امؤ) (49) (sans pl.) چماشيرده مستعمل مائى (قوله) چيويد || مائى بويا ، رنك .

Bläu-eln (ـ ـ فعـ متعـ) .a (21) چماشيرى چيويدلمك ، مائى‌يه بويامق ، مائيلشديرمك || چماشيرى طوقماقلامق .

Bläuen (ـ ـ فعـ لا +) .a (21) (فعـ مطا) —sich مائيلشمك ، ماس مائى اولمق ، مورارمق || (فعـ متعـ) (مجا) Jemandem den Rücken— برينى ايوجه باتاقلامق ، كوتكلمك (كوتكله صرتنى چوروتمك) .

Bläulich (ـ ـ ص) (21) مائيمسى ، ماوى طراق .

Blech (ـ ا لا) (38) تنكه ، صاج || تيمور تخته‌سى ؛ تيمور پلاتينه || (عمو) مانغير ، مانكيز || (مجا) صاچمه ، مناسبتسز ، عبث ، Das ist reines— بك صاچمه ، بك مناسبتسز || geschirr— (ا لا) تنكه‌دن معمول چناق چومللك (. . الخ) || kuchen— (ا م) تيمور طابله (صاج) اوزرنده طبخ اولنان بورك ، كوزله .

Blechen (ـٌ فعـ متعـ وفعـ لا +) .a ㉑ (عمو) پاره ويرمك ، تأديه ايتمك ، پاره بايلمق .

Bleche(r)n (ـٌ صـ) ㉚ تنكه‌دن ، صاچدن معمول .

Blei (ـٌ الا) قورشون ، رصاص ‖ قورشون وچينقودن معمول ادوات ‖ —ſtiſt (ام) قورشون قلمی ، —im Munde haben آغير سوئلك (آغير ديللی‌اولمق) ‖ —arbeiter قورشونجی ، قورشون معدننده چالیشان عمله ‖ —erz (الا) قورشـون (معدن) كولچه ‌سی ، فلز (قورشون) معدن ‖ —farbig (صـ) قورشون رنكنده ‖ —feder قورشون قلمی ‖ —glätte (امؤ) مرده‌سنك ، مرتك (حمض اول رصاص) —loth (الا) قورشـونلی ديوارجی ايپی ، شـاقول ‖ —ſchwer (صـ) قورشون كبی آغير ‖ —ſtift= Zeichnung (امؤ) قورشون قلمی رسم ‖ —weiß (الا) (تحتانی كمبت رصاصك بين العوام مستعمل اولان اسمی) اسپيداج .

Bleiben (ـٌ فعـ لا —) .o ㉚ · [Leib] قالمق ، er iſt ein halbes قضله وكيرو قالمق übrig , zurück— 'B. (يارم سنه) اوه Jahr in B. geblieben او آلتی آی قالدی ، اقامت ايتدی ، اصرار وقت ايتدی ... الخ ‖ ثابت اولمق ، دوام ايتمك ‖ (حسابده) vier von ſieben—drei يديدن درت چيقدی اوچ قالدی (كـورقالمق) ‖ bleiben Sie mir vom Leibe ! بكا ياقلاشميكز، بندن اوزاق اوليكز، ياقه‌مه صوقولمه ‖ Nichts bleibt ewig دنياده هرشی فانيدر (هيچ برشی باقی دكلدر) ‖ —laßt das براقيكز شـونی ، ياپميكز ، ايتميكز !

Bleich (ـٌ صـ) ㉚ صولوق ، صـارارمش ‖ —ſucht (امؤ) (طب) نقرالدم ، قلاروز .

Bleichen (ـٌ فعـ لا ±) .a ㉑ oder .n ㉚ آغارمق ، رنكی اوچمق ، صارارمق ، آق ياق اولمق ‖ (مجا) ، (شعر) اختيارلمق ، كيمك ‖ صولمق ‖ (فعـ متعـ) آغارتمق ، بياضلاتمق ، يـقامق .

Blei-ern (ـٌ صـ) ㉚ آلات و ادوات رصاصيه ، قورشوندن معمول .

Blende (ـٌ امؤ) ㉛ كوز قماشه‌سی ، كوزی آلمه ، حيران ايتمه ‖ كوز قرارمسی ‖ (استحكا) محافظه (نظردن) ستری ‖ (معما) كور پنجره ، حجره ‖ (ع) (اثنای انداختده) اسـتقامت مطلوبه‌دن (قضاءً) نكول ايدن مرمی‌یی طوتمق اوزره على الاكثر چليكدن اعمال قلنان لوحه .

Blenden (ـٌ فعـ متعـ) .b ㉑ [blind] كورلتمك (مجا) كورلتمك ‖ كوزلری يافه‌رق ويا دوروتـه‌رك كور ايتمك ‖ كوز قماشديرمق ‖ كوز قرارتمق ، افـون ايتمك ‖ كوزدن ستر واخفا ايتمك .

Blendling (ـٌ ام) ㉘ ولدزنا ، پيچ ‖ صويسز ، آزمه ، ملز .

Blick (ـٌ ام) ㉘ [قديم آلمانيجه glänzen plickan] نظر ، عطف نگاه ، باقيه ‖ —böſer (كوتو) اوغورسز كوز ، (نظرده‌كيران) كوز ‖ —Auf dem erſten (يكنظرده) ايلك نظرده ، باقار باقمز ، كورر كورمز ، بر باقيشده .

Blicken (ـٌ فعـ لا +) .a und. .b ㉑ نظر ايتمك ، نگاه انداز اولمق ‖ باقمق ، كوز كوره پيلديكنه باقمق ‖ —ſcharf كسكين باقمق ‖ كورمك .

Blind (ـٌ صـ) ㉚ كور ، اعمی —geboren (صـ) آنادن طوغمه كور ، für ſeine Fehler ſein — كنـدی قصور وقباحتنی كوره‌مامك ‖ —auf einem Auge تك كوز ، يك چشم ‖ —e Gräben (ع) نظردن مستور خندق ، كورخندق ‖ —laden قوری صيق ، (قورشـونسز) (آتش ايتمك) طولديرمق ‖ —e Rotte (ع) كور ديزی .

Blinde-kuh (ـٌ امؤ) (.sans pl) (.inv) كور ابنك (كور ابه) اويونی .

Blinken (ـٌ فعـ لا +) ·a ㉑ پارلامق ، ايشلداماق ، شمشك كبی پارلامق ، پيرل پيرل پيرلدامق .

Blinzeln (ـٌ فعـ لا +) .a ㉑ كوز قيرپمق ، غمزه آتمق ، كوزله اشارت ايتمك ‖ بلا اختيار كوز قيرپمق .

Blitz (ـٌ ام) [Blick] يلديرم ، صاعقه ، شمشك ، وكذا رعد ، كوك كورلتيسی ‖ ! der—ſchlage drein های الهك خشمنه اوغراسون ، ها الله مستحقی ، جزاسنی ويرسون ‖ —ableiter (ام) پاراطونر .

Blitzen (ـٌ فعـ لا + وقعـ يكشنو) .c ㉑ شمشك چاقمق ‖ شمشك كبی پارلامق ‖ كوك كورلمك ‖ پارلامق ، لمعه فشان اولمق .

Block (ـٌ ام) ㉑ ايری وبيجمسز برجسم ‖ كوتوك ، مرتك ، برمحبوسك آياقلرينی صوقوب كيلدلمكه مخصوص آغاج ‖ بلوق ، كولچه ‖ —haus (الا) (ع) (استحكا) قالين آغاجلردن معمول كوچك استحكامجق ، بلوقهاوس ‖ —ſchrift (امؤ) مصر خطی ، مصر يازيسی .

Blo(c)kade (ـٌ امؤ) ㉛ [فر] (ع) محاصره ، آبلوقه .

Blo(c)ki(e)ren (ـٌ فعـ متعـ) .a ㉑ [فر] (ع) برشهری قپامق ، محاصره ، آبلوقه ايتمك .

Blöd(e) (ـٌ صـ) ㉚ ضعيف ، نارين ، فی زماننا شمدی آنجق كوزه دلالت ايدوب : ein—s Auge haben ايو كوره‌مامك ، كوزی ضعيف اولمق ‖ قورقاق ، اوركك ، محجوب ، چكينكن .

Blödſinn (ـٌ ام) ㉘ بدلا ‖ آحمقلق ، عقلسزلق ‖ صاچمه .

Blöken (ـٌ فعـ لا +) .a ㉑ (صيغير حقنده) باغرمق ، بوكورمك (قويون حقنده) ملمك ‖ (كذلك انسان حقنده) (مجا) (عمو) اوكوز كبی باغيرمق .

Blond (ـٌ صـ) ㉚ قومرال ‖ (صاچ وصقال حقنده) صاری ، آچيق قومرال ، لبسقه .

Blonde (ـٌ امؤ) ㉛ ايكدن دانتله ‖ قومرال رنكلی (صاچلی) قيز ‖ (برلين لسـانيجه) (عمو) —kühle (Stange Weißbier) بيوك برقدح بياض بيرا .

Blondine (ـٌ امؤ) ㉛ [فر] blonde= ‖ (بغيو) شقتالينك برنوعی .

Bloß (ـٌ صـ وحا) ㉑ عريان ، چيلاق ‖ مجرد ، يالكز ‖ عادی بسـيط ‖ آنجق ، يالكز ‖ صويلش ، آچيلش ‖ auf — em Pferd reiten اكرسز بارآيره ، چيلاق بارآيره جغك .

Blöße (ـٌ امؤ) ㉛ چيلاقلق ‖ يوقلق ‖(مجا)ضعيف‌طرف .

Blubbern (ـٌ فعـ لا +) .a ㉑ (عمو) چابوق‌سوئلك وكـكه‌لمك ، آغزنده لقردی‌يی كوه لمك .

Blühen (ـُـ فع لا +) .a (21) چیچك آچمق، ویرمك، چیچكلنمك ‖ شهرت بولمق، ترقی ایتمك، نفوذلو ومعتبر اولمق، رواجلنمق ‖ (مجا) ینشمك، بیومك ‖ (مجا) پارلامق، موفقیت ومسعودیتده اولمق .

Blume (ـُـ ا مؤ) (53) چیچك، زهر، شكوفه ‖ كوپوكك پارلاغی، ‖ ایو شرابك رایحه‌سی ‖ لطافت، برشیئك اك پارلاق، لطیف، رونقدار، تازه زمانی ‖ جناس، كنایه، رمز ‖ —ntopf (ا م) صاقسی ‖ —nausstellung (ا مؤ) چیچك سرگیسی ‖ —nbeet (ا لا) چیچك ترلاسی، (تخته‌سی) —ngarten (ا م) چیچك بغچه‌سی ‖ —ngöttin (ا مؤ) فلورا ‖ —nkohl (ا م) قرنبهار ‖ —nlese (ا مؤ) چیچك طوپلمه، قوپارمه، دوشیرمه، وقت اقتطاف (حصاد زهریه) ‖ —nstrauss (ا م) چیچك دمتی ‖ —nvase (ا مؤ) چیچك وضعنه مخصوص قاب، چیچكلك .

Blümerant (ـُـ صـ) (21) [فر] mir wird es ganz— كوزلرم قرارییور .

Bluse (ـُـ ا مؤ) (53) [فر] ایش كوملكی ‖ كذا غوجوق، قاپوط .

Blüse (ـُـ ا مؤ) (53) [شمالی آلمانیه] (بحر) فنار، فانوس .

Blut (ـُـ ا لا) (38) (sans pl.) [blühen] قان، دم، خون ‖ جان، حیات ‖ Gut und— auf-opfern مالنی جاننی ویرمك، فدا ایتمك ‖ Fleisch und— انسان (كندویه نسبتله) جان جكر، اولاد ‖ —! immer ruhig حدت وتلاش ایتمه ‖ sie ist noch ein junges — او (قیز، خاتون) دها چوجقدر، دها پك كنجدر ‖ arm — (صـ) پك فقیر ‖ —andrang (ا م) تراكم دم، احتقان ‖ —armuth (ا مؤ) فقر الدم ‖ —dürstig — غدار، قانه صوصامش، خونریز ‖ —egel (ا م) سلوك، علق ‖ —fink (ا م) (تا طبیعه) یكی دنیا، شقراق قوشی ‖ —fluss (ا م) سیلان دم، نزف ‖ —geschwür (ا لا) قان چبانی ‖ —gierig (صـ) غدار، خونریز ‖ —rache (ا مؤ) قان انتقامی ‖ —reinigend (صـ) قانی تصفیه ایدیجی، قان تمیزلیجی اولان ‖ —roth (صـ) قان كبی قرمزی ‖ —schande (ا مؤ) زناء اقربا، قزیلباشلق ‖ —sfreund (ا م) خصم واقربا .

Bluten (ـُـ فع لا +) .b (21) قنامق ‖ (فع متع) قناتمق، قان آقیتمق .

Blutung (ـُـ ا مؤ) (49) قنامه، جریان دم .

Blüt(h)e (ـُـ ا مؤ) (53) اشتهار، ترقی، پارلاقلق ‖ آچیلقده، بیومكده، ینشمكده اولیش ‖ سعادت وبختیارلقده بولنیش ‖ هرشیئك اك ایو وقتی .

Blühte-zeit (ـُـ ا مؤ) (49) وقت تزهر، چیچك آچمه زمانی ‖ —des Lebens (مجا) عنفوان شباب، ایام شبابت،

Blutig (ـُـ صـ) (24) قانلی ‖ Jemand—schlagen برینی (آغزندن برونندن ویا سائر بر محلندن) قان كلنجه یه‌دكین دوكمك ‖ (عمو) keinen —en (rothen) Heller haben فلور احمره مالك اولمامق، بش پاره‌سی بیله بولنمامق .

Bö (ـُـ ا مؤ) (49) [آلمانیای شمالی] آز برزمان امتداد ایدن سرت وشدید روزكار .

Boa (ـُـ ا مؤ) (49) [برازیلیاجه دن محرف لاتینجه] (جمعی s —) بوآ ییلانی .

Bo-abab (ـُـ ا م) (56) (نبا) = میمون اكمك آغاجی .

Bock (ـُـ ا م) (31) بوینوزلی حیوانلرك اركگی؛ اركچ گچی ‖ (مجا) (ضرب مثل) den — zum Gärtner setzen قوردی چوبان یاپمق، كدی یه جكر ایصمارلامق ‖ („ Bier) — (ا لا) (قوتلی) سیاه بیرا ‖ einen — schiessen طاقلاق قیلمق، پرنده آتمق، یوارلانمق ‖ (مجا) پوط قیرمق؛ مناسبتسز برشی یاپمق، بالطه‌یی طاشه اورمق ‖ —springen اشك اوستنده زیمبرق اوینامق ‖ (جیمناستیقده) تخته بارگیر ‖ كره وت ‖ ماكنه طوقماغی ‖ آرابه‌جینك اوطوردیغی اوطوراق ‖ تخته‌دن معمول اسكمله ‖ ماچونه، بوجورغاد، وینچ ‖ (آوجیلقده) قوش آغی، طوزاق ‖ —beinig (صـ) اركك گچی (تكه) كبی غایت عنادجی وسرت اولان ‖ —brücke (ا مؤ) سهپا، كان كوپری ‖ —leiter (ا مؤ) اوچ ویادرت ایاقلی چفته نردبان .

Bocken = böcken (ـُـ فع لا +) .a (30) (قوچ وتكه حقنده) قیزمق، بوینوزیله اوروشمق، اورمق ‖ گچی كبی سیچرامق ‖ (مجا) (انسان حقنده) عنادجیلق ایتمك، دیك باش اولمق .

Bockig (ـُـ صـ) (24) گچی كبی (قوقمق) ‖ قزغین، حرصلی، شهوتلی، قیزمش .

Bocksbart (ـُـ ا م) (31) (نبا) گچی صقالی، اشقورچینا، قعبول .

Bockskraut (ـُـ ا لا) (23) (نبا) گچی صدفی .

Boden (ـُـ ا م) .b (29) طبان، یر، دیب؛ طوپراق، زمین؛ —(„Erd) auf Gottes دنیاده، یریوزنده، كره ارض اوزرنده ‖ (مجا) der—brennt ihm unter den Füssen طوروب دیكلنه‌میور ‖ اساس، عمل ‖ —Fuss (ا م) دوشمه، طبان ‖ —kammer (ا مؤ) چاتی، طوان آره سی ‖ —los (صـ) التی آچیق، دیبسز، طبانسز (مجا) بی نهایه‌ده، (عمو) —lose Gemeinheit درجهٔ نهایه‌ده، حددن آشیری كیبازه‌لك، ادبسزلك ‖ —satz (ا م) طورتی، رسوب .

Boden-see (ـُـ ا خا م) .a (40) (sans pl.) قونستانس كولی .

Bog (ـُـ) (biegen فعلنك صورت اخباریه ماضیسی) .

Bogen (ـُـ ا م) .a (39) [biegen] (جمعی اكثریا ثابت) طاق، كمر ‖ یای، كمان، قوس ‖ —förmig (صـ) مقوس، یایواری ‖ —gang (ا م) كمر، كمرلی یول ‖ —gewölbe (ا لا) قوسلی قبه ‖ —pfeiler (ا م) كمرلی دیوار، قبه آیاغی، دیركی ‖ —schütz(e) (ا م) تیرانداز، كمانكش .

Bogig (ـُـ صـ) (24) = bogenförmig .

Bohemi-en (ـُـ ا خا لا) (56) (جغر) بوهمیا .

Bohle (ـُـ ا مؤ) (53) قالین تخته ‖ قالین میشه تخته‌سی .

Böhme (ـُـ ا م) (53) بوهمیالی .

Bohne (ـُـ ا مؤ) (53) (نبا) فصولیه؛ باقله ‖ حبه، دانه ‖ —(türkische : ویاخود) gewöhnliche عادی فصولیه ‖ trockene weisse— بیاض قوری فصولیه ‖ grosse (dicke) —n كذلك (Sau-bohnen) بقله ‖ Das ist keine—werth بو (برصمان چوپی) بش پاره ایتمز؛ بونك هیچ بر ایشه یرامز؛ چكردكنی طولدیرماز .

Bohnen (ـُـ فع متع) .a (21) [Bühne روم] (دوشمه‌یی) لوسترهلمق، بالموملامق ‖ —kap(p)er (ا مؤ) (نبا) كبره آغاجی، كمیون یری .

Bö(h)n-hase (ـ ـ ام) (55) اسکیجی || قواف . خفاف || عجمی ایشجی || دلال ، سمسار ، میانجی ، قلاغوز .

Bohren (ـ فعمتع) .a (21) بورغی ایله دلیك آچمق ، بورغولمق || بورارق صوقمق || اویمق || چاپ آچمق .

Bojar (ـ ام) (38) [اسلاو] بك . بویار ، (اولاحده) بکلك .

Boye ' Boje (ـ امؤ) (55) (بحر) نشان طاشی (نشان) شماندیره‌سی || (تچور) شماندیره .

Bollengewächs (ـ الا) مفردی (26) جمعی (36) بصل نباتات . بصل .

Böller (ـ ام) .a (40) (ع) اوفاق هوان (طوپی) || Jemand mit—n (ویاخود : mit—n Schüssen) empfangen برینی طوپ وتفنکله قارشولمق .

Bologna (ـ ابخالا) (56) (جغر) (فرانسزجه تلفظ اولنور) بولونیا .

Boll=werk (ـ الا) (38) [Bohle ویاخود Böller] (ع) (استحکا) باستیون ؛ سپر ، استحکام ، قلعه بدنی .

Bolzen (ـ ام) .b (40) اوق ، تیر ، سهم || حربه . مزراق || محور || قامه ، چیوی || عمودی کیریش || (ع) Schlag— (ام) (فن اسلحه) ایکنه‌لی تفنکلرك (ایکنه‌سیله) قپاق قسمی داخلنده بولنان اوزون وچیوی کبی اسطوانه‌وی و ایکنه‌یه مربوط اولان تچور پارچه || یوارلاق اوزون تچور (آلات وادواتده) .

Bombardi(e)ren (ـ فعمتع) .a (21) [فر] (ع) بومباردمانه (طوپه) طوتمق .

Bombe (ـ امؤ) (55) [لاتینجه] (ع) خمبره ، کله || (شتم مقامنده) ! Potz —n und Granaten (تقریبا) های الله (باشنه) طاش یاغدیرسون !

Boot (ـ الا) (31) (بحر) کمی ، سفینه || صندال ، بارقا ، فلیقه || Smann— (ام) صندالجی ، قایقجی || برکمی نفراتنی سوق واداره ایدن مأمور ویا ضابط .

Bor (ـ الا) (56) (sans pl.) [لاتینجه] (کیم) عناصر بسیطه‌دن بور ، تنکار .

Bord (ـ ام (الا) (38) [Brett=] (بحر) کمی || کمی کناری ، بورداسی ، آلابانده || کنار ، پروازه ، شریت ، اتك ، اوج || قییی ، ساحل .

Bordell (ـ الا) (38) کارخانه ، فحشخانه .

Bordi(e)ren (ـ فعمتع) .a (21) کمینك قابورغه‌لرینه تخته قاپلامق ؛ قییی کیتمك || کنار ، کناره چیزمك (چکمك) || اطرافنی چویرمك .

Bording (ـ ام) (38) (بحر) آقطارمه معونه‌سی ، نقلیه کمیسی || ایغریب آغی .

Borgen (ـ فعمتع) .a (21) اودونج آلمق ، استعاره ایتمك ، استقراض ایتمك .

Borgweise (ـ حا) قرضاً ، اودونج آله‌رق .

Borke (ـ امؤ) (53) قبوق ، قشر .

Born (ـ ام) (28) [Brunnen=] قیو ، بئر ' چاه ؛ چشمه || منبع ، کذا (مجا) .

Borni(e)rt (ـ ص) (24) [فر] آحمق ، جاهل ، طاش‌قفالی .

Borrago (ـ ام) (56) [لاتینجه] و Borre(t)sch (ـ ام) (38) ایکیسیده (نبا) خودان ، صلاطه‌لق ، (لذتی خیار کبی اولوب یاپراقلی واصلی اناطولیده اولان صلاطه) .

Borsdorfer (ـ ام) .a (40) (Apfel)— آلمانیانك (بورسدورفده یتیشان) فرنك الماسی ، رەنت .

Börse (ـ امؤ) (55) بورسه || nblatt— (الا) بورسه غزته‌سی || ntag— (ام) بورسه ، پیاسه کونی || nwucher— (ام) بورسه معامله‌سی ، آلاویره ' احتکار ، (اقچه فرقندن ایدیلان کار ، مرابحه) .

Borst (ـ ام) (38) [bersten] چاتلاق ، یاریق ، ییرتیق ' ییرتیق .

Borste (ـ امؤ) (53) دیك طوران توی ' قیل ، خصوصیله طموز قیلی (کذلك نبا) خاو ، توی .

Borsten (ـ فعلا +) (فعمطا) .b (21) (حیوانات حقنده) توی ودیکنی دیکمك ' دیك طوتمق || اورپرمك ' دیرلمك وآیاغه قالقمق .

Borstig (ـ ص) (24) دیك توی (حیوان توکی کبی قالقیق واورپریك) || (عمو) (مجا) قزغین || (کتابتده) کوج وثقیل (عباره) .

Borte (ـ امؤ) (55) کنار ، شرید ، زه الخ (مرا . Bord) .

Bös (ـ) (مرا . böse) .

Bösartig (ـ ص) (24) (انسان وحیوان حقنده) کوتو وچیرکین طبیعتلی . خائن || فاسد || یرامز || خبیث ، شرت (اشیا حقنده) مشئوم ، منحوس || مضر ، تهلکه‌لو ' قورقولو .

Böschen (ـ فعمتع) شیولندیرمك ، شیولی اوله‌رق بنا وتسویه ایتمك .

Böse (ـ ص) (24) [قدیم آلمانجه pösi] کوتو ، فنا ، چیرکین ، ناخوش || شریر ' فاسد ، خبیث || der —Feind ویاخود (Geist) ابلیس ، ارواح خبیثه‌دن شیطان لعین || (مصال واساطیرده) r Geist— جن ، پری || مشئوم ، منحوس || ضررلی ، قورقولی || werden— طارلمق ' کوجنمك ، قیزمق ، حدت وغضب ایتمك .

Böse-wicht (ـ ام) (38) جابقین ' تربیه‌سز || خبیث ، جانی ، شریر ، فاسد .

Boshaft (ـ ص) (24) (مرا . bösartig) || sehr— (عمو) پك قیزغین ، پك اوفکه‌لی ' اوکته کلانی ایصیرر آرقه‌سنه کلانی تپارجه‌سنه ، بروندن دوشن بش پارچه اولورجه‌سنه .

Bosheit (ـ امؤ) (49) کوتولك ، شرت || خباثت || حدت وغضب || تهلکه ' ضرر .

Bosniak (ـ ام) (51) و **Bosnier** (ـ ام) .a (40) بوشناق ، بوسنه‌لی .

Bosporus (ـ اخام) (inv.) (جغر) [روم] قره‌دکزایله مرمره دکزی آره‌سنده بولنان بوغاز (بوغاز ایچی) .

Boßhammer (ـ ام) .a (40) کولونك .

Bossi(e)ren (ـ فعمتع) .a (21) [فر] قبارتمه نقش یاپمق ، قبارتمه ایشلمك .

Botanik (ـ امؤ) (49) [روم] علم نباتات .

Botanisi(e)ren (ـ فعلا +) .a (21) اوت (نباتات) طوپلامق (تدقیق وتتبع مقصدیله) .

—geschwür (الا) غنغرن چیبانی || —mal (الا) قزغین تیمورله یاپیلان عمغا || (مجا) شین ، ناموس لکه‌سی || —mauer (امؤ) سنور ، حدود یانغین دیواری (کیمیا) غیرقابل‌احتراق جدار || —meister (ام) طلومبه‌جی (یانغین) رئیسی || —roth (ص) قزل درجه حرارتده اولان || —sohle (امؤ) ایکنجی کوسله، طبان || —wunde (امؤ) یانیق، یانمغله حصوله کلان یاره .

Branden (ـ‌ـ فعلا +) b. (21) (بحر) قیا وساڑه‌یه چارپوب سقطلنق ؛ (مجا) حدتلنمك ، دارلق || **Brandung** (امؤ) (49) قیی وساحلده بولنان صرب قیالق .

Brandenburg (ـ‌ـ‌ـ اخالا) (56) (جغر) (برلین) جوارنده (براندنبورغ) شهری .

brandig ، **Brandicht** (ـ‌ـ ص) (24) یانیق یانیق قوقان، قیزارق قوقان .

Brand-schatzen (ـ‌ـ‌ـ فعمتعه) c. (21) ویرکو ورسم باغلامق ، خراجه کسمك ، باغلامق || **Brand-schatzung** (امؤ) (49) تکالیف حربیه .

Brandung (ـ‌ـ امؤ) (49) (بحر) طالغه‌نك قیالره چارپه‌رق چاتلایوب طاغلمسی .

Brannt(e)wein (ـ‌ـ ام) (38) راقی ، قونیاق ، روم وامثالی مسکرات .

Brasili(an)er (ـ‌ـ‌ـ ، ـ‌ـ‌ـ ام) a. (40) برەزیلیالی .

Brassen (ـ‌ـ فعمتعه) b. (40) (بحر) سرنلری یلکنلرك استقامتنه طوغریلتمق ، براصیه ایتمك || (ام) b. (40) (تاطبیعه) یایین بالغی .

Braten (ـ‌ـ فعمتعه) b. (40) قیزارتمق ، اسقاره‌ده پشورمك || (فعلا +) قیزارمق ، اسقاره‌ده پشمك || (ام) b. (40) قیزارتمه ، کباب .

Bratkartoffel (ـ‌ـ‌ـ امؤ) (53) قیزارتلش پاتاتس (پاتاتس قیزارتمه‌سی) .

Bratpfanne (ـ‌ـ‌ـ امؤ) (53) طاوه .

Brau (ـ ام) (38) بردفعه‌لق اعمال اولنان بیرا مقداری .

Brauchbar (ـ ـ ص) (24) قابل استعمال و استخدام ، قوللانلمغه الویریشلی || قابل استفاده .

Brauchbarkeit (ـ ـ ـ امؤ) (49) (*sans pl.*) قابلیت ، استعداد || نفع ، فائده .

Brauchen (ـ‌ـ فعمتعه) a. (21) قوللانمق ، استعمال ایتمك || استفاده ، انتفاع ایتمك || Sie—nicht hinzugehen سزك اورایه کیتمکزه حاجت ولزوم یوق (یوقدر) || (فعه یکشخ) was braucht es so viel Umstände? بوقدر تکلیفاته نه حاجت وار ، بوقدر اذیت نه اوله‌جق ؟

Brau-en (ـ‌ـ فعمتعه) a. (21) بیرا ، سیرکه ، بوزه وساڑه اعمال واحضار ایتمك || کیزلیجه ترتیب وتشکیل ایتمك ، یاپوب یاقشدیرمق ؛ یاپمق ، وجوده کتورمك .

Brau-erei (ـ‌ـ امؤ) (49) بیرا وساڑه اعمالی صنعتی || بیرا فابریقه‌سی ، بیرا یاپیلان محل .

Braun (ـ ص) (24) اسمر ، اسمراللون —von der Sonne—werden کونشده یانمق ، اسمرلشمك || (بارکیر حقنده) طوری || —gelb (ص) قویو صاری ، یاپراق صاریسی || —kohl (ام) (نبا) قزل‌لخنه || —kopf (ام) (تاطبیعه) مارطی‌یه مشابه دکز قوشی ، مرزوم بحری .

Bote (ـ‌ـ ام) (52) [bieten] خبر کتورن ، خبرجی ، مخبر ، ساعی ، تاتار ، قاصد || zwölf —n (Apostel) حواریون .

Botmäßigkeit (ـ‌ـ‌ـ امؤ) (49) (*sans pl.*) حکومت ، سلطنت ، تصرف ایتمه ؛ دولت ، نفوذ ، || unter seine — bringen تحت حکومت وسلطنته آلمق ، نفوذ واداره آلتنه ادخال ایتمك .

Botschaft (ـ‌ـ امؤ) (49) سپارش ، پیام ، خبر || حکومت طرفندن مبعوثانه کوندریلان امر || حوادث || سفارت || die kaiserlich Türkische— (دولت‌علیه) سفارت سنیه‌سی .

Botschafter (ـ‌ـ‌ـ ام) a. (40) (برنجی درجه مبعوثی) ایلچی ، سفیر || مرسول .

Böttcher (ـ‌ـ ام) a. (40) [Bottich] فوچیجی || (بحر) ترسانه‌ده واریل ایشجیسی .

Bottich (ـ‌ـ ام) (56) فوچی ، واریل .

Bouillon (ـ‌ـ امؤ) (49) [فر] (بولیون اوقونور) ات صویی ، قوتلی ات صویی || حباب ، صو قبارجغی || —mit Ei یموزطه ایله قاریشیق ات صویی .

Bouquet(t) (ـ‌ـ الا) (36) [فر] (بوکت اوقونور) چیچك دمتی ، دسته‌سی ویا باغی || رائحه .

Bowle (ـ‌ـ امؤ) (53) [انکلیز] (صورت تلفظی : Bole) کاسه ، چناق ، (وداخلنده بولنان مواد) || علی‌الاکثر شراب شکر ایله (چیلك ، شفتالی) وامثالی شیلردن مخلوطا یاپیلان ایچکی ، بوله .

Boxen (ـ‌ـ فعلا +) c. (21) [انکلیز] یومروق ایله اوروشمق ، یومروق دوکوشی ایتمك .

Brach (ـ ص) (24) بوش و خالیلك حالنده بولنان وردیکانك اوزره موقتا زرع اولنمیان (اراضی) || (مجا) (انسان و اشیا حقنده) تعطیلده بولنان ، ایشسز قالان ، بوش || —amsel (امؤ) (تاطبیعه) یغمور قوشی || —monat (ام) حزیران آیی .

Brache (ـ‌ـ امؤ) (53) (زرا) تعطیلده بولنان آراضی، ترلا .

Brachmane (ـ‌ـ‌ـ ام) (52) برهمن .

Bracke (ـ‌ـ ام) (52) ، (امؤ) (53) (آوجیلقده) براق ، زاغار || سرسم طاووق ، شاشقین .

Bracken (ـ‌ـ) a. (21) کذلك **braken** (ـ‌ـ) (فعمتعه) a. (21) (زرا) سحق ایتمك ، ازمك ، دوومك .

Bramarbasi(e)ren (ـ‌ـ‌ـ‌ـ فعلا +) a. (21) شجاعت ادعاسنده بولنمق || فارفاره ایتمك .

Bramsegel (ـ‌ـ‌ـ الا) بابا فیتقو یلکنی .

Bramling (ـ‌ـ الا) (38) (تاطبیعه) کوچك طاغ اسپنوزی .

Brand (ـ ام) (31) بیوك یانغین || (مجا) بر مملکتده وقوعبولان قاریشقلق ، فتنه || یانمه ، احتراق || یانوب محو اولمق || یانغین ، حریق || in—gerathen آتشه طوتولمق ، دوچار اولمق ، آتش آلمق || in—stecken آتش ویرمك ، آتشه صالمق || حرارت ، صیجاق || (مجا) آتش‌عشق ، عشق || آجی برشیدن حصوله کلان یانمه || اکین خسته‌لغی (یانمه‌سی) برقان || —fackel (امؤ) مشعله || —fuchs (ام) آل ، قوله طوتلی بارکیر ، کستانه طوریسی ||

Bräune (ـَـُ امؤ) (55) (طب) خناق ، (بيطر) خناق تور .

Bräunen (ـَـُ فعلا +-) .a (21) اسمرلشمك || (فعمتع) اسمرلتمك ، (قوبو) اسمر رنكنه قومق .

Bräunlich (ـَـُ صـ) (21) اسمرمسی ، اسمر .

Brausen (ـَـُ فعلا ±) .c (21) شارلدامق ، چاغلدامق ، خیشلدامق ، اوغولدامق ، غورولدامق ، ویزلدامق ، دوامل دوامل اولەرق آغیردن کورولدەمك || (فعیکشخص) es braust mir in den Ohren قولاقلرم اوغولدایور || جوش وخروش ایتمك || (کیم) غلیان ایتمك ، قاینامق ، کوپورمك .

Braut (ـُ امؤ) (35) نشانلی ، نامزد (دوکون کونندە) کلین || —anzug (ام) کلین (دوکون) البسەسی || —bett (الا) کلین یتاغی || —gabe (امؤ) کوکنك کلینە ویردیکی نشان هدیەسی (یوزکوروملکی) .

Bräutigam (ـَـُ ام) (56) und (38) [Braut وغوتجه Mann=guma] نشانلی (دوکون کوننده) کوکی .

Brav (ـُ صـ) (21) [ایتا] شجیع ، جسور ، یکیت || ادیب ، ناموسلی ، تربیەلی ، اوصلو || مرد ، سخی ، کرمکار || das ist—von ihm افرین بکندم اونی (پك کوزل یاپمش ، اچمش ، الشلش) .

Bravo (ـَـُ الا و ام) (56) آفرین وتحسین ، تقدیر .

Bravo! (ـَـُ حرند) [ایتا] براوو ، آفرین ، عشق اولسون !

Brechbohnen (ـَـَـُ جمع مؤ) .b (40) تازه ، یشیل فصولیه (تك اورتەسندن قیرلمشی) .

Brechmittel (ـَـَـُ الا) (40) (طب) مق ، ق ایتدیران علاج .

Brechnuß (ـَـَـُ امؤ) مفردی (...) جمعی (2) (اجزا) جوزمقی .

Brechwurzel (ـَـَـُ امؤ) (35) (طب) (نبا) مقی چوبلە ، خربق ، آلتونکوکی ، عرق ذهب .

Brechbar (ـَـُ صـ) (21) قابل انکسار .

Brechen (ـَـُ فعمتع وفعلا —) .b (30) (فعمطا) کسر ایتمك ، قیرمق || قوپارمق || قطع وتعطیل ایتمك || sein Arm ist gebrochen آنك قولی قیرلدی || پارچەلمق ، پارچە ایتمك || Das bricht ihm den Hals (بو ایش ... آنك بوینی قیرار) باشنه برمصیبت کتورەجك ، دوچار فلاکت ایدر || منکسر اولمق || gebrochenes Deutsch قنا آلمانجه ؛ er spricht gebrochen Deutsch اوبرازفنا آلمانجەسویلر (تکلم ایدیور) آلمانجەسی ایو دکلدر || بوزمق || der Faden der Geduld bricht mir صبرم توکنیور ، صبرم توکندی || die Kälte hat sich gebrochen برودت کسب خفت ایلدی || die Stimme bricht (sich) beim Mannbarwerden (بلوغه ایرنلرك) سسی قالینلاشور ، چتاللاشور || صوکمك ، چیقارمق : صورمك ، یارمق ، یکمك ، کیرمك ، چیقمق ، اوغرامق || استفراغ ایتمك دها زیاده مستعمل er- brechen .

Brecherei (ـَـَـُ امؤ) (47) (عمو) استفراغ ، ق ، قوصمه .

Bredulje (ـَـَـُ امؤ) (55) [فر] طاوله اویوننده مارس || (مجا) صیقندی ، in der—sein مشکلاتده ، صقینتیده اولمق .

Brei (ـُ ام) (38) (جوجقلر ایچون یوشاق یمك) لاپه ، بولاماج ، ترید || ازمه ، رچل ، مربا || اوز || (مجا) (عمو) —Kerl wie قوف لاپەجی ، لاپەکبی (قوتسز) حریف || Jemandem den—um's Maul schmieren برینك آغزینه بر پارماق بولاماج سورەرك یوتمق ویرشیدن محروم ایتمك || —maul (ام) (عمو) چابوق سویلیوب اقردیسی آکلاشلیان ، لقردی یی کوەلین ، تغتاغ .

Breit (ـُ صـ) (21) اکلی ، کنیش ، آچیق —drücken باصوب یاصیلتمق ، کنیشلتمك || weit und— اکنه بوینه || واسع ، بول . —basig (صـ) اساسی ، تملی ، طبانی ، آیاغی کنیش وواسع اولان —fisch (ام) پلاموط بالغی || —schulterig (صـ) کنیش اوموزلی || —spurig (صـ) کنیش (تکرلك) ایزلی || کنیش ترامواى وشمندوفر خطی || (مجا) قوروملی ، غرورلی ، یورقی بیوك ، اطرافنه خروصانان .

Breite (ـَـُ امؤ) (55) کنیشلك ، الك ؛ بوللق || فاصله || عرض ، (مجا) وسعت ، بوللق .

Bremse (ـَـُ امؤ) (55) بیکر ، صیغیرسینکی (فن فروسیت) بارکیرك بورنه طاقیلان یواشه || (ماکینه) بر آلت ویا چرخی طوردیرمق اوزره استعمال اولنان باصق . کم .

Bremsen (ـَـُ فعمتع) .c (21) بر بارکیره یواشه طاقمق ، آرابه ترامواى وشمندوفر تکرلکارنی صیقشدیرمق ، باصقلمق .

Bremser (ـَـُ ام) .a (40) شمندوفرده ماکینەیی (باصق ، فرت) صیقشدیران مأموری .

Brenn=... (ـَ...) [brennen] —docht (ام) (برلامبەنك) فتیلی || —eisen (الا) (قزغین) تمغا تیموری || —holz (الا) یاقیلەجق اودون || —material (الا) محروقات || —nessel (امؤ) (نبا) ایصیرغان ، قراص || —punkt (ام) (حکم) نقطۀ احتراق ، محراق || —weite (حکم) مسافۀ احتراق .

Brennbar (ـَـُ صـ) (21) قابل احتراق واشتعال .

Brennen (ـَـُ فعلا +- ، فعمتع وفعمطا) .a (22) یاقمق || یانمق ، مشتعل ومحترق اولمق (فعیکشخص) es brennt یانغین وار || (مجا) der Kopf brennt mir باشم چاتلایور (یانیور) ، آغریور || ایچی یانمق ، طوتوشمق ، سودایه دوشمك || ضیادار ، لمعەپاش اولمق || —Jemandem Eins auf den Pelz بری اوزرینه آتش ایتمك || انبیقدن چکمك || (فعمطا) —sich بیوك بر خطایه اوغرامق . da brennst Du dich (عمو) یاکلیورصك ها ، خطا ایدیورصك || —sich weiß , rein صوچسز ، قباحتسز کورنمك ، قباحتی اوزرندن آتمق .

Brennerei (ـَـَـُ امؤ) (47) کیرچ اوجاغی || مسکرات فابریقەسی || تقطیرخانه || کرەمید خانه .

Brenzeln (ـَـُ فع +) .a (21) ایس ویانیق قوقمق .

Bresche (ـَـُ امؤ) (51) [فر] اوپوق ، کدیك ، دیوار یکیدی || (ع) کدیك ، رخنه .

Bret(t) (ـُ الا) (27) [Bord=] تخته ، پداوره ، لوح || auf dem schwarzen—e stehen برینه بورجلو اولمق ، بریرده بورجلو اولمق || (بیان تعجب واستغراب ایتمك اوزره) !schwere— های آناسنی ، های اه جزاسنی ویرسون || —decke (امؤ) تخته طوان || —spiel (الا) دامه ویا طاوله اویونی .

Brettchen (ـَـُ الا) .b (40) پلانچته || انجه تخته .

Bretttergerüst (ـَـَـَـُ الا) (38) تختەدن معمول اسکله ، بودورو امثالی شیلر .

Brettern (ـ ـ ص) (24) تخته‌دن معمول، تخته ‖ (مجا) (عمو) سطحی .

Brevier (ـ ـ ا لا) (38) [لاتينجه] دعا كتابى ‖ هركون اوقونان دعا .

Brezel (ـ ـ ا مؤ) (53) [ايتاليانجه] كورك ، ياغلى چورك

Bricke (ـ ـ ا مؤ) (53) (تا طبيعه) يوفا باليغى .

Brief (ـ ا م) (38) مكتوب، نامه ، تذكره ، تحريرات ‖ mit Jemandem— wechseln بريله مخابره ايتمك، مخابره‌ده بولنمق، مكتوبلاشمق ‖ رساله ‖ اوراق ، كاغد (اوراق، تحريرات) دسته‌سى ‖ —bogen (ا م) (درت صحيفه‌لى) مكتوب كاغدى ‖ —ausgabe (ا مؤ) مكتوب توزيعى ‖ مكتوب توزيع اولنان محل ‖ —beschwerer (ا م) اوراق اوزرينه وضع اولنان باصقى ‖ —kasten (ا م) مكتوب قوطوسى ‖ —mappe (ا مؤ) مكتوب (اوراق) جزودانى ‖ —marke (ا مؤ) مكتوب پولى ‖ —taube (ا مؤ) مخابره كوكرجينى ‖ —träger (ا م) مكتوب موزعى ، پوسته‌جى ‖ —wechsel (ا م) مخابره ، مكتوبلاشمه .

Brieflich (ـ ـ ص) (24) (وحا) تحريراً ، باتذكره . باتحريرات، مكتوب واسطه‌سيله .

Briegade (ـ ـ ـ ا مؤ) (53) [فر] ايكى آلايك اجتماعندن حصوله كلان قطعهٔ عسكريه ، لوا ‖ —artillerie (ا مؤ) لوا طوپچيسى . لوايه ملحق طوپچى قطعه‌سى ‖ —adjutant (ا م) لوا ياورى .

Brigadier (ـ ـ ـ ا م) (56) [فر] (فرانسزجه اوقونور) لوا قومانداني، ميرلوا ‖ بالكز فرانسه‌ده سوارى كوچك ضابطى .

Brille (ـ ـ امؤ) (53) [روم] كوزلك ‖ دوربين ‖ (ع) (استعكا) Jemandem eine— auffetzen ‖ آى طايه برينى بوغمق ، آلداتمق ‖ —nmacher (ا م) كوزلكجى .

Bringen (ـ ـ فع متع) a. (22) كتورمك ، كوتورمك ‖ —Glück سعادت ، بختيارلق كتيرمك ‖ ايراث ، ايصال وايراد ايتمك ‖ اولاشديرمق ‖ —auf آچمق ، كشاد ايتمك ‖ —heim اوه كتورمك ‖ —fertig يا په بيلمك ، الدن كتورمك ، موفق اولمق ‖ —hinaus طيشارى كوتورمك ، طيشارى چيقارمق ‖ —vorwärts ايلرولتمك . ترقى ايتديرمك ‖ —zusammen طوپلامق ، جمع وتوحيد ايتمك ، بريكديرمك ‖ Jemand auf den rechten Weg— برينى طريق مستقيمه ادخال وايصال ايتمك ‖ er hat es bis zum Major gebracht بيكباشيلغه دكين چيقه بيلدى ‖ etwas auf's Höchste— برشيئى نقطهٔ منتهاسنه دكين ايريشديرمك ، ايصال ايتمك ‖ etwas mit sich— مربوط ومبنى اولمق . مناسبتى اولمق ‖ zum Gehorsam bringen تحت تابعيته آلمق ، دائرهٔ اطاعته ادخال ايتمك ‖ zum Opfer— فدا ايتمك ‖ es zu Nichts— برشى يپه‌مامك ، هيچ برشيئه موفق اولهمامق .

Bringer (ـ ـ ا م) a. (40) ايصال ايدن، كتوران، كتيران ‖ der Zubringer (فن اسلحه) آلمانيانك (٨٨) (مودلى) تفنكده وصندق داخلنده فشنكلرى متوالياً يوقارى طوغرى سوق ايدن يايلى قول ، موصل

Brise (ـ ـ امؤ) (53) [فر] (بحر) خفيف ، سرين روزكار .

Bröckchen (ـ ـ ا لا) b. (40) پارچه‌جق ، (اكمك) قرنديلسى .

Bröckeln (ـ ـ فع متع) a. (21) پارچه‌لمق ، قيريقلمق ، اوفاقلامق .

Brocken (ـ ـ ا م) a. (40) [brechen] پارچه، قسم، قيريق ‖ (يمك حقنده) قيرينتى ، آرتق .

Brocken (ـ ـ فع متع) a. (21) قيرمق ، پارچه‌لمق ، اوفالامق .

Brod (ـ) (مرا . Brot) .

Brodeln (ـ ـ فعلا +) a. (21) غليانده ، تبخرده اولمق ، اوچمق ‖ قاينامق .

Broden ، **Brodem** (ـ ـ ا م) b. (40) صيجاق بخار ، دومان ، بوغ . برجسمدن تبخر وطيران ايله اوچان ذرات ، سطوع .

Brombeere (ـ ـ ـ امؤ) (53) بوكورتلن ، عليق .

Bromür (ـ ـ ا لا) (38) (كيم) برومك برجسم بسيط ايله احتياطندن حاصل اولان مركبات مستثنائيهٔ بروم .

Bronchitis (ـ ـ ـ ا مؤ) (inv.) [روم] (طب) التهاب قصبات ، ذات الرئه .

Bronze (ـ ـ امؤ) (53) [فر] تونج .

Bronzi(e)ren (ـ ـ ـ فع متع) a. (21) تونج رنكى ويرمك ، تونجلامق .

Broschüre (ـ ـ ـ امؤ) (53) [فر] كتاب اجزاسنى طوپلايوب ديكمك ‖ جلدسز كتاب ، رساله .

Brot (ـ ا لا) (38) اكمك، نان عزيز ‖ —baum (ا م) (نبا) اكمك آغاجى ‖ —beutel (ا م) اكمك طوربه‌سى ‖ —korb (ا م) اكمك سپتى ‖ —los (ص) اكمكسز ، بوش ، بيهوده ، ديمسز ‖ —wurzel (امؤ) (نبا) مانيوق .

Bruch (ـ ا م) (31) قيريق ‖ (مجا) قطع الفت ، طارغينلق ‖ انفصال ‖ قيريلمه ، بوكولمه ‖ پارچه ، قسم ‖ بلوك ، فرقه ‖ (ويا) كسر ‖ كوچه ، چوكمه ، پارلمه ‖ (وجودده) فتق ، قاصيق ياريغى ‖ زوال ‖ —band (ا لا) (جرا) قاصيق باغى ، لفافهٔ فتق ‖ —frei (ص) بلا كسر ‖ —gold يردن خالص معدن حالنده اوله‌رق چيقان آلتون ‖ —kraut (ا لا) (نبا) قاصيق اوتى، حشيشة المفتوق ‖ —theil (ا م) پارچه، كسر ‖ قطعه ‖ قيرينتى ‖ (ـ ا م) (31)، (الا) (25) [brechen] بطاقلق، بطاقلقله مستور بيوك اراضى .

Bruchig (ـ ـ ص) (21) [Bruch] باتاقلقلو .

Brüchig (ـ ـ ص) (21) قولايجه كسرى قابل اولان ، [brechen] بطاقلق ؛ بطاقلقله مستور بيوك اراضى ، چابوق قيريلور ، كورك ، هشى ‖ قيريق ‖ قاصيق سقطلغى اولان ،

Bruch-stein (ـ ـ ا م) (38) ديوار انشاسنه مخصوص عادى طاش .

Brücke (ـ ـ امؤ) (53) كوپرى ، جسر ، قنطره ‖ —stehende يرلى، ثابت كوپرى ‖ —hängende آصمه كوپرى ‖ —ngeld (ا لا) كوپرى پاره‌سى ‖ —nkopf (ا م) (ع) (استعكا) كوپرى باشى .

Brudel (ـ ـ ا م) a. (40) (آوجيلقده) خنزير وسائره‌نك كيرديكى بطاقلق .

Brudeln (ـ ـ فعلا +) a. (21) (مرا . Brodeln) .

Bruder (ـ ـ ا م) (25) قرنداش ، برادر ، اخ ‖ مسلك، طريقت يولداشى ‖ راهب ‖ ارقداش ، يولداش .

Brut (ـُ ا مؤ) (49) قولوچقه (اوله) ‖ (كذا بالجمله يورطه‌دن چيقان حيوانات حقنده) يورطه‌يه اوطورمه ‖ —knospe (امؤ) (نبا) چچك صوغانی بچی ، بصيله ‖ —zeit (امؤ) قولوچقه‌يه ياتمه وقتی .

Brüten (ـُ فعلا ±) .f. (21) قولوچقه‌يه ياتمق ‖ (مجا) —auf Rache انتقام آلمق نيتنده بولنمق ‖ (مستثنا اوله‌رق) —über sein Geschick كندی بخت وطالع و (قسمتنه) دائر مطالعه ايتمك ، تفكر وملاحظه‌ده بولنمق ، دوشونمك .

Brutto (ـُ حا) [لاتينجه] داره‌سی ايچنده ، قابيله چواليله برلكده .

Bube (ـُـَ ام) (52) كنج چوجق ، اوغلان : دليقانلی ‖ (كاغد اويوننده) باجاق ‖ كلفانی ، كلفان بكی ، چاپقين ‖ —nmäßig (صـ) چاپقينجه‌سنه ، كلفان بكجه‌سنه .

Bubo (ـَ ام) (56) [لاتينجه] (علم امراض) خيارجق ، خيار جل .

Bucentaur (ـُـَ ام) (51) (اساطير) [روم] و (بحر) ، **Bucentoro** (ـُـَـ ام) (56) [ايتاليانجه] (اساطيرده) ياری انسان ياری بوغا شكلنده بر خيال موهوم ‖ ونديك آلای صندالی .

Buch (ـُ الا) (25) كتاب ، رساله ‖ (دوائر وتجارتده) دفتر ‖ يكرمی طبقه‌لق كاغد دسته‌سی ‖ —führen قيد ايتمك ، دفتر طوتمق ‖ —führer (ام) دوائرده وعلی الخصوص تجارتده دفتر طوتان شخص ، مقيد ، يازيجی ‖ —binder (ام) مجلد ‖ —druck (ام) رساله مطبوعه ‖ —druckerei (امؤ) مطبعه ‖ —handlung (امؤ) كتابجی دكانی ‖ —fink (ام) (تاطيبه) اسپنوز قوشی ‖ —stabe (امؤ) حرف ‖ —winde (امؤ) (نبا) ياباني قهقهه ، عليق .

Buche (ـُ امؤ) (53) (نبا) قاين آغاجی ، آق كولكن .

Buchen (ـُ فعمتعه) .a. (21) قيد وضبط ايتمك ، دفتره كچيرمك .

Bücher … (ـُـ…) (جمع) [Buch] —niederlage (امؤ) كتب ديوی (كتبخانه) ‖ —schrank (ام) كتابی وضعنه مخصوص جامكان = كتبخانه ‖ —sprache (اصول) كتابت وادبيات ، اوقومش ديلی .

Buchs (ـُ ام) مفردی (26) ، جمعی (36) [روم] ، —baum (ـُـ ام) (31) (نبا) شمشير ، شمشير آغاجی .

Büchse (ـُ امؤ) (53) [روم] عن اصل هرقنغی برشی وضعنه مخصوص اوله‌رق اسطوانه شكلنده اعمال اولنان قاب ‖ قوطی ، اوفاق چكمجه ، پاره خزينه‌سی ‖ in die —blasen müssen جزای نقديه ويرمك ‖ كذلك عن اصل (هر بر اسلحهٔ ناريه) وبعده (قابل نقل تفنك) وفی زماننا (خفيف ويولی) تفنك ، قره‌بينه ‖ (آلمانيانك شماليده عوام لساننده) شالوار ، پانطالون مثللو بجاغه اكثيا اولنان البسه (شالوار ، طون ، پانطالون) .

Büchsen … (ـُ…) .b. (40) [Büchse] —lauf (ام) تفنك ناملوسی ‖ —frucht (ام) (نبا) ثمرهٔ صون ‖ —macher (ام) تفنك يابان تفنكجی ؛ (ع) (طابورلرده) تفنكجی (اوسته‌سی) ‖ —schaft (ام) تفنكك آغاج قسمی .

Brüderlich (ـُـُ صـ) (21) قرنداشجه‌سنه ‖ ارقداشجه‌سنه ، رفيقانه .

Bruderschaft (ـُـُ امؤ) (49) قرنداشلق ‖ ارقداشلق ، يولداشلق ، رفيقلق .

Brudersfrau (ـُـُ امؤ) (49) قرنداش حرمی ، ينكه .

Brühe (ـُ امؤ) (53) هرقنغی بر ماده‌يی حاوی بولنان مايع ‖ ات صويی ‖ (مجا) (عو) —rothe (امؤ) قان .

Brühen (ـُ فعمتعه) .a. (21) (طاووق وسائره‌يی) قاينار صوده خاشليوب توينی يولمق ‖ (برشيئی پشورمزدن اول) صوده ييقامق .

Brühl (ـُ ام) (38) فوندالق ، چاليلق .

Brüllen (ـُ فعلا +) .a. (21) (صيغير حقنده) باغيرمق ، بوكورمك (انسان وعلی الاكثر قورطنه حقنده) باغيروب چاغيرمق ؛ كورلتی ايتمك ، ايكلمك ، اوغولدامق .

Brumm (ـُ حرتد) طان طان ، زونق زونق ، طازطاز .

Brummeisen (ـُـُ الا) .b. (40) آغز طنبوره‌سی .

Brummen (ـُ فعلا + و فعمتعه) .a. (21) ديرلانمق ، حومورداتمق ، مرلدامق ، صوپلنمك ‖ كورلده‌مك ، اوتمك ‖ اهتزاز ايتمك ، طازلمق ، mir brummt der Kopf davon قفامده اوتيور ‖ (عمو) حبسده اوطورمق .

Brunft (ـُ امؤ) (35) (آوجيلقده) حيواناتك قيزديغی موسم ، قيزغينلق وقتی .

Brunnen (ـُ ام) .b. (40) چشمه ، قيو ‖ (تحت الارض جاری اولان) منبع ، پيكار ‖ —ader (امؤ) صو طماری ‖ —becken (الا) صو تكنه‌سی ، صو يلاغی ‖ —haspel (ام) قيو چيقريغی ‖ —ort (ام) قابليجه ، مياه حارهٔ طبيعيه بولنان محل ‖ —kresse (امؤ) (نبا) تره .

Brunst (ـُ امؤ) (35) يانمه ، احتراق ، آرزو ، محبت ، سودا ، صوكی ‖ (حيوانات حقنده) قيزمه ، آزمه .

Brünstig (ـُـ صـ) (21) = brünstiglich (حا) يانارجه‌سنه ‖ قيزغين ، سوزان ، (انسان وحيوان حقنده) قيزغين ، آزغين .

Brussa (ـُ اخالا) (56) (sans pl.) (جغر) بروسه شهری .

Brüssel (ـُ اخالا) (56) (sans pl.) (جغر) بلچيقانك پايتختی (بروكسل) شهری .

Brust (ـُ امؤ) (35) كوكس ، صدر ، سينه ‖ آق جكر ، يورك ، معده ‖ قوجاق ‖ قادينلرك ممه‌سی ‖ (مجا) قلب ، يورك ، وجدان ، فؤاد ، درون ، شفقت ‖ (von der—) entwöhnen ممه‌دن كسمك ‖ —beklemmung (امؤ) كوكس طيقنمه‌سی ، طوتوقلغی ، طيق نفس ‖ —bild (الا) كوكس قطوغراقی ، كوكسه قدر چيقاريلان رسم ‖ —entzündung (امؤ) (ط) كوكس التهابی ‖ —harnisch (ام) (ع) زرهدن كوكسلك ، صدريه ‖ —krankheit (امؤ) (طب) كوكس خسته‌لغی ‖ —schild (ام) و (الا) كوكس سپری ، اكثريا مأمورين عسكريه‌نك اثنای خدمتده كوكسلرينه طاقدقلری فراجی ‖ —wehr (امؤ) (ع) استحكام سپری .

Brüsten (ـُ فعمطا) .b. (21) sich — قورولمق ، قبارمق ، عظمت ايتمك ، خروسلانمق ، چالم صاتمق .

Buchstab(e) (ــ) ـَـ ام) (52) حرف ، كلمەيى تشكيل ایدن حروفاتك بیری .

Buchstabi(e)ren (ــَـ ـَـ فعمتعد) a. (21) هجالمك .

Buchstäblich (ـَـ ـَـ صـ) (24) حرفیاً ، حرف بحرف ، كاملاً ، عیناً .

Bucht (ـُـ امؤ) (49) [biegen] قوی، كورفز ، لیمان || كوشه || تخته پرده ، صوندرمه .

Buchten (ـَـ فعمتعد) b. (21) ایچی چقور ، مقوس اولەرق اویمق وكسمك || — sich (فعمطا) غایت اوقاق كورفز حالنه كیرمك ، تشكل ایتمك .

Buchweizen (ـَـ ـَـ ام) b. (40) قره بغدای .

Buckel (ـَـ ام) a. (40) [biegen] قنبور، هوركوچ || (معما) جیقمه ، قبارمه ، یوكوتی || (مجا) — sich den voll lachen , sich einen — lachen كوله كوله قاتلمق ، (كولمەدن قنبور اولمق) || (عمو) انسان وحیواناتك صرتی ، آرقەسی .

Buck(e)lig (ـ)(ـ) ـُـ صـ) (24) قنبور ، هوركوجلی .

Bücken (ـَـ فعمتعد) a. (21) [biegen] (باشی اوكنه طوغری) اكمك ، بوكمك || — sich ایلرویه ، اوكنه طوغری اكلك ، كندوینی ایلرو بوكمك .

Bückling (ـَـ ام) (38) حرمت ، احترام ، تعظیم (یره ایله برابر كتما) || (زرا) = Senf-rebe || كذا Bücking دومان (توتونده) قوریدلمش ریشغا بالغی .

Buckskin (ـَـ ام) (56) [انكلیز] غایت صاغلام انكلیز چوقەسی .

Buda-Pest(h) (ـُـ ـَـ اخالا) (56) (جغر) مجارستانك (پشته ، پای تختی) (= Pest-Ofen) .

Buddeln (ـَـ فعلا+) a. (21) (عو) كومك ، قازمق ، كومەلك ، حفر ایتمك || (فعمتعد) (زرا) چاپەلامق ، چاپه اورمق .

Bude (ـَـ امؤ) (53) اوفاق (بازارجی) دكانی || مغازه ، دكان || باراقه || (مجا) (عمو) اوطه .

Budget (ـُـ الا) (56) فرانسزجه ویا büdjet° اوقونور [انكلیز] موازنهٔ مالیه دفتری ، بودجه .

Budike (ـُـ ـَـ امؤ) (53) (عمو) [روجه Apotheke دن مخفف] اوفاق (كوتو) دكان ، مغازه .

Büffel (ـَـ ام) a. (40) (تاطبیع) جاموس ، مانده || — antilope (ام) آفریقا اوكوزی .

Büffeln (ـَـ فعلا+) a. (21) (عمو) پك چوق چالشمق ، ازبرجیلك ایتمك .

Büffet (ـُـ الا) (56) [فر] اوصق آجیق وهردرلو اطعمه ایله مزین صفره ، یولجی (علی الاكثر شمندوفر موقفلرنده) لوقانطەسی ، واپور قهوه اوجاغی ، بوفه .

Büffler (ـَـ ام) a. (40) (عمو) پك چوق چالیشان ، ازبرجیلك ایدن .

Bug (ـُـ ام) (31) [biegen] بوكوتی (بجاغك) اك یری ، مفصل (بعض حیواناتك) اوموزلری || حیواناتك آرد آیاغنك بوكوكی ، بومروسی .

Bügel (ـُـ ام) a. (40) [biegen] قوس شكلنده (كرك آغاجدن وكرك تیموردن) بوكولمش شی || (فروسیتده) اوزنكی ، ركاب || قولب ، صاپ ، حلقه || — fest اكره باغلانمش ویا یقلانمش ویا صاغلام (اوتورمق) || — los اوزنكیسز ، بلاركاب || — eisen (الا) اوتو || — riemen (ام) اوزنكی قایشی .

Bügeln (ـُـ فعمتعد) a. (21) اوتولمك || (عمو) صوسز اولەرق چوق ایچمك .

Bügler (ـُـ ام) a. (40)، — in (امؤ) (50) اوتوجی ، اوتوجی قادی .

Bugsi(e)ren (ـُـ ـَـ فعمتعد) a. (21) [قلمنكیه] (بحر) برگمی‌یی یدكده چكمك ، یدك چكمك ، یدمك .

Bugsi(e)rer (ـُـ ـَـ ام) a. (40) (بحر) رەموركور واپورلرنده اولان كمیجی ، طائفه || رەموركور واپوری ، یدك چكن واپور .

Bug-spriet (ـُـ ام) (38) (بحر) [قلمنكیه] جوادیره || — stange (امؤ) جوادیره باستونی .

Bugt (ـُـ وـَـ امؤ) (49) (مرا. Bucht) .

Buhle (ـُـ ام) (52) [Bube] عاشق ، سودالی ، بلالی .

Buhlen (ـُـ فعلا+) a. (21) سویشمك ، معاشقه ایتمك || (دها قوتلی اولەرق) غیرمشروع صورتده كوروشمك اجرای منهیات ایتمك || رقابت ایتمك .

Buhler (ـُـ ام) a. (40)، — in (50) (امؤ) (53) برقادینك نائل توجهی اولان ، عاشق ، سوكیلو || آشفته (قاری) .

Buhne (ـُـ امؤ) (53) [Boden] قنال ، جدول .. الخ انشاسی اثناسنده ساحلك محافظەسی امرنده انشا اولنان سد || (معما) رنختیم || (بالقجیلقده) یرلی بالیق لیواری ، بالق حوضی ، كول آغزلرنه یاپیلان بالق قارمیغی .

Bühne (ـُـ امؤ) (53) [Boden] (تیاترو) صحنه || كرەوتەسی یوكسك محل || كرسیٔ خطابت ، منبر .

Bühnenkünstler (ـُـ ـَـ ـُـ ام) a. (40)، — in (ـُـ ـَـ ـُـ امؤ) (50) (تیاترو) مشهور اویونجی ، اویونجی قاری ، مشهور آقتور ، اقتریس ویاخود قومیدیاجی .

Bühre (ـُـ امؤ) (53) [آلمانیای شمالی] (Bett„ überzug) یتاق اورتوسی یتاق چارشافی (فرانسەده یوز یاصدیغی قلیفی) .

Bukarest [ـُـ ویاخود ـُـ ـَـ اخالا] (56) (جغر) روماتیانك پایتختی اولان (بكرش) شهری .

Bulle (ـُـ ام) (52) بوغا ، ثور .

Bullenbeißer (ـُـ ـُـ ـَـ ام) a. (40) (تاطبیع) صامسون كوپكی ، بولدوق ، باشی ایری ویصی برونلی كوپك .

Bummeln (ـُـ فعلا+) a. (21) بوشنه ، سرسری كزمك ، ایشسز كوجسز طولاشمق ، هیچ برشی یاپمامق ، آلای كچمك ، بیهیدانه (تنبل) وقت كچیرمك ؛ صفیه وصفیل یشامق || Bummler (ام) a. (40) صفیه ، سرسری ؛ ایش كوج كورمیان ، بوش كزەنك بوش قالقەسی .

Bummelzug (ـُـ ـَـ ام) (31) (شمندوفرك) آغر حركت ایدن وچوق محله اوغرایان (اومنیبوس) قطاری .

Bund (ـُـ الا) (38) باغ ، دمت ، دسته || (ام) (21) اتفاق ، ارتباط ، ال برلكی || — der Drei اتفاق مثلث || باغ ، صارغی ، صارلق || قوشاق .

Bündel (ـَـ ا لا) .a (40) [Bund ك اسم تصغيرى] دمت ، پاكت ، دسته ‖ باغ ‖ چنبر .

Bundes... (ـَـ ...) [Bund] —genosse (ا م) متفق ‖ —staat (ا م) حكومت متفقه .

Bündig (ـَـ ص) (24) مرعى الحكم ، معمول به ، نظاماً مقبول ومعتبر ‖ مقنع ، مثبت ؛ مختصر ، اجمالى صورتيله ‖ (معما) بربرينه ملاصق ايكى جسمك سطحلرينى (—machen) تسويه ايتمك ، اويديرمق .

Bündler (ـَـ ا م) .a (40) (خفى) قوميته افرادندن برى .

Bündniß (ـَـ ا لا) (33) اتفاق واتحاد .

Bunt (ـُ ص) (24) مختلف اللون ، رنكارنك ، آلاجه ، الوان مختلفهٔ غريبه‌دن مركب ‖ —aal (ا م) (تا طبيعه) بشكلى يلان ‖ —scheckig (ص) آلاجه بولاجه .

Bunze (ـَـ امؤ) (53) [ايتاليانجه] —n (امؤ) (53) .b (ا م) (40) چليك قلم ، حكاك قلمى ‖ بيز ‖ (عو) رحم يولى .

Bürde (ـَـ امؤ) (56) يوك ، بار ثقيل ، حموله ‖ دمت ، دسته .

Büreau (ـُـ ا لا) (56) [فر] قلم اوطه‌سى ، قلم ، يازيخانه ، قيد اوطه‌سى ، ادارهٔ امور اوطه‌سى ، بورو .

Burg (ـُ امؤ) (49) [bergen] قلعه ، حصار ، برج ‖ (مجا) ملجأ ، مأوى ‖ —frau (امؤ) بر حصار وسراى صاحبه‌سى اولوب جوار نواحى يه حكم ايدن قادين ‖ —graf ، —gräfin (ام امؤ) قرون وسطاده آلمانياده بر (قلعه ، حصار) شهر حكمدارى عنوانى .

Bürge (ـَـ ا م) (52) كفالت ‖ كفيل ، ضامن ‖ (كذلك نقداً ايديلان ، ويريلان كفالت) كفالت اقچه‌سى ، كفالت نقديه ‖ كفالت ، ضامن اوليش ، تأمينات .

Bürgen (ـَـ فعلا+) .a (21) كفالت ايتمك ، ضامن اولمق ، تأمين ايتمك .

Bürger (ـَـ ا م) .a (40) بر حصار (شهر مستحكم) سكنه‌سندن اولان شخص ، اهل بلده ، شهرلى ‖ اصناف (عوام) ‖ —krieg (ا م) محاربهٔ داخليه ‖ —meister (ا م) بلديه رئيسى ، ناحيه مديرى —meister-Amt (ا لا) بلديه دائره‌سى ‖ —schule (امؤ) شهر ويا ملكيه مكتبى ‖ —stand (ا م) سكنه‌نك اورته حاليسى ويا عوام صنفى .

Bürgerlich (ـَـ ص) (24) عوام واصنافجه‌سنه ، باشى بوزوقجه‌سنه ، ملكى .

Bürgschaft (ـَـ امؤ) (49) كفالت ، تأمينات .

Burgunder (ـُـ ا م) .a (40) بورغونداللى ‖ بورغوندا شرابى .

Burgvogt (ـُ ا م) (31) حصار بكى ، دره بكى ‖ حصار بكجيسى .

Bursch (ـُ ا م) (51) فقط جمعى كذلك (38) و **Bursche** (ـُ ا م) (52) كنج آدم دليقانلو ، اوغلان ‖ آرقداش ‖ شاكرد ‖ ضابط خدمتجيسى ‖ (عمو) كلفان بكى .

Burschikos (ـُـ ص) (24) طلبه ومكتبلى كارى ‖ (مجا) كلفان بكى كارى .

Bürste (ـَـ ا م) (53) فورچه .

Bürsten (ـَـ فعمته) .b (21) فورچه‌لمق ، الپسه‌يى صو پورمك ‖ (مجا) (عمو) ايچمك (فعلا—) er bürstet gut او طاوشان كبى چابوق قوشار (قوشيور) .

Burzeln (ـُ فعلا—) .a (21) طاقلاق قيلق ‖ تكرلنوب دوشمك .

Busch (ـُ ا م) (31) اورمان ، اورمانجق ، قورى ‖ طوغ ‖ —affe (ا م) اورانغوتانغ مايمونى ‖ —heide (امؤ) چالبلق ، فوندهلق ، كيك اوتلاغى ‖ —klepper (ا م) حيدود ، شقى ، قطاع طريق ‖ —wald (ا م) نوبتله كسيلان اورمان .

Büschel (ـَـ ام و الا) .a (40) اورمانجق ‖ صيق قورولق ‖ پاكت ، دمت ، دسته ‖ طوغ ‖ (ع) هلم اوزرنده بولنان آت قيلى ‖ پوسكل ، پرچم ‖ —artig (ص) قورو ، اورمان ، طوغ كبى ، يوكا مشابه صورتده ‖ —tragend (ص) (نبا) حزميه .

Buschig ' buschicht ' buschhaft (ـُـ ص) (هر اوچنده) (24) اورمان كبى پك صيق (پك صيق اورمان) ‖ قورولق .

Busen (ـُـ ا م) .b (40) [biegen] كوكس ، سينه ، على الخصوص قادينلرك ممه‌سى ‖ (مجا) يورك ، قلب ، وجدان ، جان ‖ قوجاق ‖ —freund (ا م) عزيز احباب ، جاندن احباب ، ارقداش .

Buß (ـُ ام) (38) ، صورت تصغيريه‌سى Busse(r)l (ـَ) (ـُ الا) .a (40) بوسه ، بوسه‌جك .

Buß... (ـُ...) [Buße] كلمه‌سنه معادل معناده مثلا ، —tag (ا م) پرهيز ، توبه واستغفار كونى ‖ —hemd (ا لا) تعذيب نفس ايچون كيلان قيل كوملك .

Buße (ـُـ امؤ) (53) توبه واستغفار ‖ ندامت ‖ جزاى نقدى ‖ پرهيز ، رياضت ، كفارت ‖ چله .

Büßen (ـَـ فعمته ولا+) .c (21) ديت ويرمك ؛ جزاى نقدى ويرمك ‖ جزاى سزاسى بولق ، چكمك ‖ پرهيز ايتمك ، توبه واستغفار ايتمك ‖ چكمك ‖ يالكز (فعمته) اوله‌رق نفسنى طويورمق ، اشتها وحرصنى تسكين ايتمك .

Bussard ' Bußhard (ـُـ) (ا م) (38) بونلردن برنجيسى [فر] (تا طبيعه) دكز قارتالى .

Büste (ـَـ امؤ) (53) [فر] طونج ويا طاشدن معمول (انسان) هيكلى ‖ انسانك بدن يوقارى اولان قسمى .

Butte (ـُـ امؤ) (53) يان اوزرى يوزن باليق خصوصيله ديل باليغى ، قالقان باليغى ‖ (نبا) طومورجق .

Bütte (ـَـ امؤ) (53) فوچى ، كوچك كردل ‖ حمال كوفه‌سى .

Büttel (ـَـ ا م) .a (40) [bieten] قپوجى ، پرده دار ، حاجب ، امرچاوشى ‖ محضر ، قواص ‖ جلاد يماغى .

Butter (ـُـ امؤ) (49) ايو ياغ ، تره ياغى ‖ —ähnlich (ص) ياغ كبى ‖ —brot (ا لا) اوزرينه ياغ سورلمش اتمك ديلمى ‖ —blume (امؤ) (نبا) هندباى برى ‖ —büchse (امؤ) ياغ قابى ، ياغ قوطوسى ‖ —rahm (ا م) قايمق .

Buttern (ـُـ فعمته) .a (21) سودى دوكوب تره ياغى ياپمق ‖ (مجا) (عمو) — Das will nicht بو ايشه ويريلان امكه يازيق ، بو ايشدن خير يوق .

Butzig (ـُـ ص) (24) على العجائب ، غريب ، تحف ‖ قيصه ، بودور ، قالين .

Byzanz (ـُـ ا خا لا) (.inv) استانبولك قديم اسمى .

Ca..., Ch..., Cl..., Co..., Cr..., Cu... ايله بدأ ايدوب بوبابده موجود بولنان كلمات K حرفنده و ..Ch ايله بدأ ايدنلر ..Sch حرفنده ..Ce ,..Ci وياخود ..Cy ايله باشليانلر دخى Z حرفنده آراشديرلمليدرلر . كرك شكلا وكركسه معنا آلمان لساننده دخى استعمال اولنديغى شكل ومعنايه تماميله مطابقت ايدن كلمات بورايه درج وادخال اولنمامشلردر .

~~~~~~~~

C (ـ ا لا) (55) صورت تلفظى : « تسه » مثللودر (آلمان الفباسنك اوچنجى حرف وحروفات غير صدائيه‌سنك ايكنجيسى) || —vogel (ا م) (تاطبيعه) كابك .

Ca. تخمينا معناسنه اولوب (circa) كلمه‌سندن مخففدر .

Cälibat (⏑– ts ا م) (38) [لاتينجه] بكارلق ، عزوبت ، عزبه .

Cantal-Käse (⏑– ⏑– k ا م) .a (40) قانتال ، (قانتال پينرى) .

Caprice (⏑–⏑ امؤ) (53) (kă-pri'-ssĕ اوقونور) [فر] كيف ، هوس ، ارادهٔ كيفيه || توهوسلك ، هرجائيلك ، ميمون اشتهاليلق || تخفلق || مراق || عدم ثبات ، عدم انتظام || خويسزلق ، يارامازلق .

Cäsar (⏑– ts ا خا لا) (56) سزار .

Cäsur (–– ts امؤ) (49) [لاتينجه] سجع ، وزن || پارچه ، كسمه || مقطع .

Cedent (⏑– ts ا م) (61) [لاتينجه] (تجا) كندى حقنى (آله‌جغنى) ترك ايدن ، واز كچن ، فارغ .

Cedi(e)ren (⏑–⏑ ts فعـ متعـ) .a (21) [لاتينجه] (عد) حقوق ذاتيه‌دن واز كچمك ، فارغ اولمق .

Celebri(e)ren (⏑⏑–⏑ ts فعـ متعـ) .a (21) تعظيم وتمجيد ايتمك ، رسم وآيينى اجرا ايتمك || اعلان ايتمك || عيوقه چيقارمق ، مدح وثنا ايتمك || خطبه اوقومق .

Celelaten (⏑⏑–⏑ جمع مذ) (inv) ايتاليانك ليغوريا متوطنلرى ، ليغورياده مسكون اهالى .

Cellular-Pathologie (⏑⏑⏑ ⏑⏑⏑ امؤ) (53) [لاتينجه ورومـ] (تشر ، طب) علم امراض حجرويه .

Celte (⏑– ts) (52) مقدما فرانسه اهالئ قديمه‌سندن معدود بولنمش اولان (كلت) كاتلر .

Cement (⏑– ts ا م (ا لا) (38) [لاتينجه] چنطو || خراسان .

Cementi(e)ren (⏑–⏑ ts فعـ متعـ) .a (21) [لاتينجه] خراسان وچنطو ايله خرجلامق ، صيوامق || (معدنجيلكده) تيمور وسائره يه صو ويرمك چوبكلشديرمك ، طاولامق ، تيمورى چليكه تحويل ايتمك .

Cent (⏑ ts ا م) (56) فلنك پاره‌سى ؛ امريقا پاره‌سى ، امريقا (سانتيم) ى .

Centaur (⏑– ا م) (51) (اساطير وقوزمو) انسان باشلى وحيوان وجودلى برخيال || شمال جهتنده قنطورس تسميه اولنان جملهٔ كوكبيه .

Centime (⏑– ا م) (56) [فر] سانتيم .

Cento (⏑– ا م) (56) [لاتينجه] وكذلك جمع اولەرق

—nen— منتخبات شعريه ، اشعار منتخبه مجموعه‌سى || اوته‌دن بروەدن طوپلنان اشعار .

Cerebral-... (...⏑⏑– ts صـ) بينه ، دماغه منسوب ومتعلق || —fieber (ا لا) بين حماسى .

Ceremonie (⏑–⏑⏑ ts امؤ) (53) [لاتينجه] آيين ، رسم ، تشريفات || تكليفات ، رسم ، عادات .

Ceres (⏑⏑ ts ا خا مؤ) (.inv) (اساطير) (اكين) زراعت الهه‌سى || (شعرده) وقت زرع ، اكين ، اكمك .

Cerni(e)ren (⏑–⏑ ts فعـ متعـ) .a (21) [لاتينجه] (ع) چويرمك ، قپامق ، محاصره ايتمك ، اطرافنى آلمق .

Certi(e)ren (⏑–⏑ ts فعـ لا +) .a (21) [لاتينجه] مسابقه ايتمك .

Certifici(e)ren (⏑⏑⏑–⏑ ts فعـ متعـ) .a (21) [لاتينجه] تصديق وشهادت ايتمك || براى تصديق امضالمق .

Cessionär (⏑⏑– ts ا م) (38) [لاتينجه] فراغنى قبول ايدن ، مفروغ اليه || بر ايش (ويا دعوانى) اوزرينه آلان وتعهد ايدن كيمسه .

Cetace-e (⏑⏑–⏑ ts ا لا) (51) [لاتينجه] فصيلهٔ قيطيسيه ، بالق جنسندن ممه‌لى حيوانات صنفى .

Ceterach (⏑⏑– ا م) (38) [لاتينجه] (نبا) فصيلهٔ سرخسيه‌دن طلاق اوتى ، حشيشة الذهب .

Chagrin فرانسزجه تلفظ اولنوب ا م) (56) [فر] (تجا وصنعـ) اشك واستر دريسندن معمول صختيان صاغرى ، شاغرن .

Chaise (⏑– امؤ) (53) (chê'-zĕ اوقونور) [فر] (پوسته) آرابه‌سى .

Chalcedon (⏑⏑– ا م) (38) ياخود (56) (تلفظى ...ts ...k) [رومـ] (معد) مائى وياصارى عقيق ، آلاجه عقيق .

Chalkograph (⏑⏑⏑ ch ا م) (51) [رومـ] معادن اوزرينه حك ايدن حكاك .

Chamäle-on (⏑⏑⏑– k ا م وياخود الا) (56) [رومـ] بوقلمون ديلان حيوان || كذلك (مجا) وقت وحاله كوره تبدل فكر ايدن آدم ، متلون الافكار كيمسه .

Chamotte (فرانسزجه تلفظ اولنوب ا م) (53) [فر] (صنعـ) طين متعاصى ، اريمز بالچيق ، طوپراق .

Champagner (⏑⏑– ام) (شامپانيه‌ر اوقونور) .a (40) [فر] شامپانيا .

Changi(e)ren (chăn-ji-rĕn اوقونور) [فر] (فعـ لا +) .a (21) (فروسيتده) حيوانى ويا الى دكشديرمك ، ماتزك قطرى اوزرنده حركت ايتمك وياصاغه درت نعلدن صوله درت نعله (ويا بالعكس) كچمك .
~~~~~~~~

Cha-os (k ⏑– ویاخود ch ⏑– ، لا) (36) [روم] هیولا ، خلقت عالمدن اولکی بوشلق ، خلا || (مجا) هرج ومرج ، آنا بابا کونی .

Char... (k ... ص) [اسکی آلمانجه chara = یاس وماتم] —freitag (ام) خرستیانلرك قوانجه حضرت عیسانك چارمیخه کریلدیکی جمعه کونی .

Charakter (k ⏑⏑– ، ام) .a (40) [روم] طبیعت ، اخلاق ، خوی ، خصلت || طبیعت ، خاصه || صفت ، صورت || ثبات ، متانت || مسلك || یازی ، خط ، حرف .

Charakterisi(e)ren (k ⏑⏑⏑⏑– فعه متعد) .a (21) [روم] تعریف وتوصیف ایتمك ، (اوصاف وعلامت مخصوصه ایله) تفریق وتمییز ایتمك ، بر شیئك شکلنی ، صورتنی کوسترمك ، بلدیرمك .

Charakteristiker (k ⏑⏑⏑– ، ام) .a (40) [روم] اوصاف واخلاقه دائر بر شی قلمه آلمغله مشغول اولان || (تیا) البسه وماسکه ، اطوار وحرکات مخصوصه واسطه‌سیله برینك کرك شکلاً وکرك طوراً تقلیدینی یپان ، ایدن اویونجی .

Charge (chär'-jë ⏑– ، امؤ ، اوقونور) (53) [فر] بار ، یوك || رتبه ، منصب ؛ مأموریت .

Chargi(e)ren (chär-ji'-rën ⏑⏑– فعه متعد) .a (21) [فر] طولدیرمق ، تحمیل ایتمك ، یوکلتمك || توظیف ایتمك || (ع) سلاحی طولدیرمق || **Chargi(e)rung** (امؤ) (49) سلاح طولدیریش (نظامی) .

Charmi(e)ren (ch ⏑⏑– فعه لا +) .a (21) [فر] —mit Jemandem برینه طاتلی طاتلی باقمق ، محظوظ ومفتون اوله‌رق نکاه انداز اولمق .

Charpie (⏑– فرانسزجه تلفظ) (امؤ) (49) [فر] یاره‌یه قویمق اوزره یاپیلان تفتیك ، یاره تفتیکی ، تساله .

Chaussi(e)ren (ch ⏑⏑– فعه متعد) .a (21) [فر] منتظم یول ، شوصه حالنه قویمق ، ماقادام اصولی کوچك طاشلی (قیرمه طاش دوکه‌رك) یول یاپمق .

Check (tchek ⏑ ام ، اوقونور) (56) [انکلیز] چك ، حواله .

Chef (⏑ ام) [فر] (56) (.chef فرانسزجه اوقونور) رئیس ، باش ، مدیر ، ناظر || —ingenieur (ام) باش مهندس ، مهندس باشی .

Cheiloplastik (ch ⏑⏑– ، امؤ) (49) [روم] تصنیع شفه .

Chemie (ch –⏑ ، امؤ) (49) [عر وروم] فن کیمیا .

Chemiker (ch ⏑⏑– ، ام) .a (40) کیمیاکر .

Chemisett (ch ⏑⏑– ، لا) (38) [فر] (فرانسزجه اوقونور) یقالق وکوکسلکدن عبارت یارم کوملك || یاقه‌سی آچیق قادین کوملکی .

Cherub (k ⏑– ، ام) (56) [عبر] کروبیون صنفندن || قنادلی چوجق شکلنده ملك تصویری || غایت کوزل چوجق .

Chester=Käse (tch ⏑⏑– ، ام) .a (40) [انکلیز] چستر شهرندن چیقان پینر ، چستر (پینری) .

Chiffre ، کذلك **Chiffer** (⏑– امؤ) (53) [فر] رقم ، مبلغ ، مقدار || جفره (شفره) || (بر اسمه اشارت اولمق اوزره یازیلان بر ویا ایکی حرف) مارقه || —schrift (امؤ) شفره یازیسی || —telegramm (لا) شفره‌لو تلغرام .

Chimära (ch ⏑⏑– اخا ، امؤ) (53) [روم] غول بیابانی || خیال باطل ، وهم ، خیالات ، قورونتی .

China (ch ⏑– اخا ، لا) (56) چین ممالکی ، چین حکومتی || (امؤ) (51) ، کذا (لا) (58) ق— (جم) قینه‌قینه‌قابوغی .

Chinchilla=Pelz (tch ⏑⏑⏑– ، ام) (38) [اسبا] چنچیلا پوستی ، کورکی .

Chinese (ch ⏑⏑– ، ام) (52) چینلی .

Chiromantie (ch ⏑⏑⏑– ، امؤ) (49) [روم] علم کف ، آوجه باقه‌رق تفأل ، فالجیلق .

Chirurg (ch –⏑ کذا ⏑– ، ام) (51) [روم] جراح ، فصاد .

Chlamys (ch ⏑– ، امؤ) (.inv) [روم] قدیم یونانلی ورومالیلرك برنوع قاپوتی .

Chlor (k – ، لا) (56) (.sans pl) [روم] (کیم) اجسام بسیطه‌دن مخنق برغاز ، قلور || —säure (امؤ) حامض قلور .

Chloroform (k ⏑⏑– ، لا) (38) [لاتینجه] (کیم) (عملیات اجراسیچون خسته‌کانه قوقلادیلان روح) قلوروفورم ، قلور تمل .

Chloroformi(e)ren (k ⏑⏑⏑⏑– فعه متعد) .a (21) [روم ، لاتینجه] قلوروفورم قوقلاتمق .

Chlorophyll (k ⏑⏑– ، لا) (.sans pl) (38) (کیم) یاپراقلرده‌کی یشیل ماده ، خضرت اوراق ، قلوروفیل .

Chlorür (k ⏑– ، لا) (38) (کیم) قلورك مولدالحموضه ومولد الماءدن غیری برجسمله امتزاجندن حاصل اولان ترکیبی ، مرکبات مثنائیهٔ قلور .

Chokolade (ch ⏑⏑⏑– ، امؤ) (53) [مکسیقاجه] شوقولاته || —eis (لا) شوقولاته دوندیرمه‌سی .

Cholera (k ⏑⏑– ، امؤ) (49) (.sans pl) [روم] (طب) قولرا ، وبا ، هیضه .

Chor (⏑ ام k و ، لا) (31) [روم] خوانندہ طاقمی ، بوتلرك کلیساده اوتوردقلری یر || (عمو) —der Rache شیطانله آنك چولوق چوجغی || کرسیٔ خطابت ، منبر || —hemd (لا) پاپاس کوملکی .

Chorist (k ⏑– ، ام) (51) کلیسا خواننده‌سی || (تیاترو) قوریست .

Chorographie (k ⏑⏑⏑– ، امؤ) (49) برمملکتك وصف احوال مفصله‌سی .

Christ (k ⏑ اخا ، لا) (38) (.sans pl) [روم] حضرت عیسی ، مسیح || (ام و امؤ) (51) ، (50) عیسوی ، خرستیان || —der heilige (ام) ولادت عیسی (علیه السلام) || —baum (ام) ولادت عیسی کیجه‌سی خرستیان اولرنده اوزری یمش اویونجاق وسائر هدیه ومومله تزیین اولنه‌رق بعده اوزرنده بولنان اشیاسی تقسیم وتوزیع قلنان چام اغاجی || —find (لا) بروجه بالا ییل باشی هدیه‌سی کتوردیکی فرض اولنان (بالخصوص چوجقلر آره‌سنده) چوجق (حضرت عیسی) || —wurz (امؤ) (نبا) صاری‌چوپلمه ، صاری حربق .

Christenheit (k ⏑⏑– ، امؤ) (49) (.sans pl) اقوام وممالك عیسویه ؛ خرستیانلق عالمی .

Christenthum (ـ ـ k ا لا) (25) (sans pl.) دين عيسوى ، نصرانيت ، خرستيانلق .
Christus (ـ k اخا م) (59) (مرا . **Christ**) .
Chrom (ـ k ا لا) (38) (sans pl.) [روم] (معد) قروم .
Chromatik (ـ ـ k امؤ) (49) [روم] (حكمه) الوان مختلفه‌يه متعلق .
Chromolithographie (ـ ـ ـ ـ k امؤ) (49) الوان طاش باصمه .
Chronik (ـ ـ k امؤ) (49) [روم] تاريخ ‖ شئونات حوادث يوميه .
Chronogramm (ـ ـ ـ k الا) (38) [روم] ابجدحسابيله بروقعه‌نك تاريخنى كوسترن مصرع ، عباره .
Chronolog (ـ ـ ـ k ام) (51) [روم] علم‌تاريخ زمانه آشنا اولان كيسه ، اهل تاريخ ، وقعه نويس .
Chronometer (ـ ـ ـ ـ k ام) a. (40) [روم] (حكمه وقوزمو) قرونومترو آلتى ‖ موقت ، وقتى تعيينه مخصوص آلت ويا مقياس .
Cicerone (ـ ـ ـ ـ ام) (52) [ايتا] (چيچه رونه) اجنبى قلاغوزى (ترجمانى) .
Cichori-e (ـ ـ ـ امؤ) (53) [لاتينجه] (نبا) هندبا ، آجى مارول (تسيخورى‌يه اوقونور) .
Cider (ـ ـ ts ام) a. (40) [فر] آرمود (المآ) شرابى .
Cigarre (ـ ـ ـ ts امؤ) (53) [اسپا] (ياپراق) صيغاره ‖ —nspitze (امؤ) آغزلق ، صيغاره آغزلغى .
Ciga(r)rette (ـ ـ ـ ts امؤ) (53) [اسپا] كاغد صيغاره .
Cimolit (ـ ـ ـ ts ام) (38) [لاتينجه] (معد) لكه كيلى .
Cingalese (ـ ـ ـ ـ ts ام) (52) سيلان اهالى .
Circa (ـ ـ حا) [لاتينجه] تقريباً ، تخميناً (مختصرى : Ca) .
Cirkassi-en (ـ ـ ـ ـ ts اخالا) (56) (جغر) چركزستان .
Cirkassi-er (ـ ـ ـ ـ ts ام) a. (40) چركس ، چركزستانلى (آدم) .
Clichi(e)ren (ـ ـ k الا) a. (21) (مطبعه) ديزلمش برصحيفه‌نك قالبنى چيقارمق ، قليشه‌يه آلمق .
Cöln (56) (اخالا) = Köln (جغر) راين (رن) نهرى ساحلنده كائن (قولونيا) شهرى .
Couleur (ـ ـ k امؤ) (49) [فر] جمعيت ، فرقه ، طاقم (معنالرينه كله‌رك طلبه‌لر آره‌سنده مستعملدر) .

Coupi(e)ren (ـ ـ ـ k فعمته وفعلا+) a. (21) [فر] على‌الخصوص (كاغد اويوننده) كسمك ، آييرمق ، (شمندوفرده) بيلتلرى (كسمك) يوقلامق .
Cour (ـ k امؤ) (49) [فر] ايچرو ، سراى ، مابين .
Courtine (ـ ـ k امؤ) (53) [فر] (ع . استحكا) (طابيه وارى استحكامك) پرده خطى .
Couvert (ـ ـ k الا) (38) [فر] مكتوب ظرفى ‖ سفره‌يه برى ايچون قونيلان حاولى وچتال قاشيق والخ نك هيئت مجموعه‌سى .
Cyan (ـ ـ ts الا) (sans pl.) (38) [روم] (كيم) كيانوس ، پروسيا مائيسنك تركيبات ماده‌سنده موجود بر نوع غاز .
Cyklon (ـ ـ ts ام) (56) و (38) [روم] خرطوم ، قاصيرغه .
Cyklop (ـ ـ ts ام) (51) [روم] (اسا) يونانليلرك يكيچشم اوله‌رق تصور ايتدكارى ديو ، جن .
Cylinder (ـ ـ ـ ts ا م) a. (40) [روم] هندسه وماكينه) اسطوانه ‖ (كيم) جامدن معمول اوزون تجربه دكنكى ‖ لامبه شيشه‌سى .
Cylindrisch (ـ ـ ـ ts ص) (24) [روم] اسطوانه‌وى ‖ —=konisch مخروط اسطوانه‌وى شكلنده اولان .
Cyniker (ـ ـ ـ ts ام) a. (40) [روم] (فلسفه) حكماى قديمه‌نك نعم دنيويه‌يى تحقير ايدن صنفى ، كلبى ، كلبيون ‖ كذا (مجا) اوتانمز ، عارسز ، حياسز آدم .
Cypern (ـ ـ ts الا) (56) (جغر) قبريس اطه‌سى .
Cypresse (ـ ـ ـ ts امؤ) (55) [روم] (نبا) سروى آغاجى ، سروى .
Cypria (ـ ـ ـ ts اخامؤ) (54) [روم] حسن الهه‌سى اولان ونوسك لقبى ، مخلصى .
Cypris (ـ ـ ts امؤ) (inv.) قبريسيه = Cypria .
Cythere (ـ ـ ـ ts اخامؤ) (56) (اساطير) حسن الهه‌سى ونوسك ديكر بر اسمى .
Czar (ـ ts ام) (51) [روس] روسيه ايمپراطورى (قيصر) ، چار ، —in (امؤ) (50) روسيه ايمپراطوريچه‌سى .
Czarewitsch (ـ ـ ـ ts ام) (38) [روس] روسيه ولى عهدى .
Czeche (ـ ـ ts ام) (52) [اسلاو] بوهميالو ، چه‌ ، **Czechin** (50) بوهميالو قارى ، چه قاريسى .
Czechisch (ـ ـ ts ص) (24) [اسلاو] —e Sprache (امؤ) چه لسانى .
Czecho-slawisch (ـ ـ ـ ts ص) (24) چه واسلاوجه‌ ‖ چه واسلاوه متعلق ومنسوب .

D (ـ الا) (55) آلمانجه الفبانك دردنجى حرفى وحروف غيرصدائيه‌نك اوچنجيسى اولوب (ده) مثللو تلفظ اولنور .
Da (ـ حا) برموقعى كوسترركده على‌الاكثر اوراده ، اورايه ، اورا ، شورا والخ معنالرينه كلور : —geht? wer اوراده كيدن كيدر ، اوراده كيم كيديور ؟ اورادن كچن كيدر ، كيم كچيور اورادن ، اوراده كيم كزينيور ؟ ... والخ كبى ‖ —und hier سيرك ، شوراده بوراده ، بوراده واوراده ، تك توك ، بعض بعضى ‖ (ع) ? —wer كيدر

او؟ ‖ ?—wer ist كيم او؟ ‖ !hast Du es— اشته‌يورك
باقه‌لم ، هايدى باقه‌لم (نه ياپه‌جقسك مقامنده) ، اشته كوردكمى
شمدى ! ‖ !—siehe (ندا مقامنده) باق باق ‖ Das ist nie
‖ !gewesen— دها بوشمدى‌يه دكين هيچ وقوعه كلمامش
(وجود بولمامش) كيمسه كورمامش ، بويله برشى دها
شمدى‌يه دكين هيچ بركيمسه كورمدى ، بويله‌سيده باشمه
كلمشيدى ، بن بويله برشى كورمامشيدم ‖ (Das ist)
Alles schon — gewesen بونى بيلمدك كيم وار ، آيول بو
هركسه معلوم برشى ، بو وقوعبولمش برشيدر ، بونى هركس
طانور ، هركس بيلور ‖ von—ab بو آندنبرى ، اولوقتدن
اعتباراً ‖ اورادن اعتباراً ، شورادن بدأ ايله ، —lief Alles fort
اشته اوراده (اولوقت) هركس قاچيشمغه (طاغلمغه) باشلادى ‖
—irren Sie sich عفو ايدرسكز ، پاردون (بوخصوصده
خطا ايديورسكز) ، ياكلشكز وار ‖ (von ' ran ' bei)
حرف جرلرله برلكده آنده ، اوراده ، آكا ، اورايه ، آنده ،
آندن ، اورادن معنالرينه كلور ‖ (ادات ابتدا) فعل لازم ايله
برلشدكده دائما (*sép.*) .

Da-bei (ـَ ـ حا) —wir sind ganz nahe بز اورايه
(آكا) پك يقينز ، تام (اوجوارده) اوراده‌يز ، همان
اوراده‌يز كبى ! برشى قالمدى ‖ ?wollen Sie —sein سزده
اوراده اولمق (برلكده بولنمق) استرميسكز ؟ ‖ da müßte
ich auch—sein كاشكه بنده برلكده اولسه ايدم ، كاشكه
بنده كورسه ايدم ‖ ... das gute — ist (بوراده) اصل
ايشك ايوسى ... ‖ ?—was ist denn (آيول) بونده
(قورقيله‌جق ، احتراز اولنه‌جق ، چكينيله‌جك ، بكلنميه‌جك)
نه وار ، بونك نه (قصودى) سى وار؟ ‖ بوده كوج برايشمى؟
‖ kommt Nichts heraus— بو ايشدن خير يوق ، بو ايشك
ديبى چيقماز ‖ كذلك آندنبشقه ، بونكله برابر كبى دها
برطاقم معنالرده مستعملدر .

Dach (ـَ الا) ㉕ [decken] طام ، سچاق ، چاتى ، سقف ،
اورتو ‖ (ضرمثل) ein Sperling in der Hand ist besser
als eine Taube auf dem—e الده‌كى سرچه طامده‌كى
كوكرجيندن ايودر ‖ und Fach— ملجأ ومأوى ‖ (مجا)
(عو) (انسانك باشى) bei ihm ist gleich Feuer im
Dache او پك چابوق قيزار ، قفاسى پك چابوق قيزار ،
اوصورونى جيتليدر ‖ förmig— (ص) طام ، چاتى شكلنده
decker— (ام) طامى ، چاتى‌يى اورتن ، اقطاران دولكر ، چاتيجى ‖
fenster— (الا) طوان آره‌سى پنجره‌سى ؛ باجه دليكى ‖
geschoß— (الا) طوان آره‌سى قاتى reiter— (ام)
(معما) طام اوزرينه مبنى جهانما ويا كوچك قله‌جك ‖
ziegel— (ام) كره‌ميد .

Dachs (kss ـَ ام) مفردى ㉖ جمعى ㊱ (تاطيه)
يره كوميلان پورسوق ‖ (عو) — er schläft wie ein او
پورسوق كبى اويور (اولوكبى ياتار) ‖ (ع) پروسيانك آوجى
ونشانجى نفراتنك چانطه‌لرى ‖ hund— (ام) زاغار .

Dachtel (ـَ امؤ) ㊿ (عو) توقات ، سله ، شمار .

Dädal (ـَ الا) ㊳ (مجا) قاريشيقلق ، مغالطه ،
دغدغه ، تشويش .

Da-durch (ـَ ـَ و ـَ ـ حا) (آيرى آيرى كله اوله‌رق
يازلمق اولادر) اورادن (كچه‌رك) mußt Du gehen—
اورادن كچه‌رك كيتمليسك ، اورادن كچمليسك ‖ آنك واسطه‌
سيله ، آنك معاونتيله ‖ .. مكله ، .. دنطولايى .

Da-für (ـُ ـ واكر دقت بوكله اوزرينه جلب اولنمق
لازمكلورسه ـَ ـُ حا) آنك ايچون ، آندنطولايى ‖ —bekom=
men Sie es nicht سز آنى بو پاره ايله آله‌مزسكز ‖ آكا ،
بوكا بدل ، آكا مقابل ‖ ?—sind Sie سز بومادده‌يى (بونى)
قبول ايدرميسكز ، بوكا موافقت ايدرميسكز ، بوكا رضاكز
وارمى ؟ ‖ —ich kann nichts بن نه ياپه‌يم ، قباحت بنده
دكل ‖ ? —wer kann بوكا كيم نه ياپه‌بيلور ؟ قباحت هيچ
كيمسه‌ده دكل ، هيچ بركيمسه‌نك بونده قباحتى يوق .

Da-gegen (ـَ ـَ ـ اهميت بوكله اوزرينه ويريله‌جك
اولورسه ـَ ـَ ـ حا) آكا ، بوكا مقابل ، بوكا قارشو ، قارشولق
اوله‌رق ، مقابلةً ‖ مخالفةً ، ضد اوله‌رق ‖ —ich habe nichts
بنم بوكا برديه‌جكم يوق ، بنجه بر ‖ wenn Sie nichts
haben— اكر مساعده ايدرسه‌كز ! اكر رضاكز وارسه ‖
برشيئك اوزرينه طوغرى ‖ hilft nichts— بوكا چاره يوقدر :
بوكا هيچ برشى چاره ايتمز ، بوكا علاج يوقدر .

Da-heim (ـُ ـ حا) اوده ، مملكتده ، وطنده ‖
—er ist überall بيلديكى طانيديقى بر يوقدر ‖ (الا)
b. ⑩ (*sans pl.*) او ، مملكت ، وطن ، يريورد ، (فامليا) ،
او خلق عالمى .

Da-her (ـُ ـ وايشه اهميت ويرمك لازمكلدكده ـَ ـُ حا)
اورادن ، آندن ‖ اوطرفدن ، اوجانب وجواردن ‖ (ـَ ـُ)
kann er nicht kommen— اورادن كلمسى قابل دكلدر ،
او اوطرفدن كله‌مز ‖ (حرعا) (ـُ ـ) بناءً عليه ، بوسببله ،
آندنطولايى .

Da-hin (ـُ ـ دقت بوكله اوزرينه چكمك لازمكلدكده
ـَ ـُ حا) اورايه ، اوطرفه ، اوجانبه ، اوسمته طوغرى ،
er ist gestern — gefahren او دون اورايه كيتدى ‖
stürmen— (اورايه) قوشوشمق ، هجوم ايتمك ‖
streben— ' wirken— برشيئه ، برشى ايچون غيرت ،
سعى ايتمك ، بذل مقدرت ايتمك ، چالشمق .

Da-hinaus (ـَ ـَ و ـُ ـَ ـ حا) اورادن طيشارى‌يه ،
اورادن ‖ (مجا) ?—will er شونى ، بونى ، اويله‌مى
ديمك استيور .

Da-hinein (ـَ ـَ و ـُ ـَ ـ حا) اورايه ، ايچرويه .

Da-hinter (ـَ ـَ ـَ ، ـَ ـُ ـَ ـ حا) آنك ، شونك كيروسنده ،
آرقه‌سنده ‖ (مجا) ich weiß was—ist بونك صوكنى بن
بيليورم ، بن بونك نه‌يه منجر اوله‌جغنى ، بونده نه اولديغنى
بيليورم ‖ —viel Worte und wenig بوسوزلرك هپسى
بر انجير چكردكى طولديرمز ، قباكوزلك ، آتوب طوتمه ،
مالايعنى ‖ kommen— (فعـ متعـ) كشف ايتمك ، خبر آلمق ،
برسرى بولوب چيقارمق .

Dahlen (ـَ فعـ لا +) a. ㉑ (عو) زوزكانلك ، لطيفه ايتمك .

Da-malig (ـَ ـُ ـ ص) ㉞ اولوقتكى ، سابق ، اسبق .

Da-mals (ـَ ـُ ـ حا) اولوقت ، اوزمانده ، اولعصرده ‖
—schon تا اولوقت ‖ همان اولوقت ‖ اولوقت بيله .

Damast (ـَ ـُ ام) ㊱ [Damaskus دمشق ، شام]
داماسقو بزى (ايپكلى) شام قماشى ، استوقه ‖ شام
طبان قليجى .

Damaszi(e)ren (ـٓـٓـ فعمتع) .a (21) (معدن اشجیلکنده) تیوره آلتون، کومش قاقمق ‖ (شام) داماسقو قماشی اعمال اتمك = Damassi(e)ren .

Dame (ـٓ امؤ) (52) [فر] (صورت تصغیریه‌سی) Dämchen و Dämlein (الا) .b (40) خاتون ، خانم ، قادین ‖ (شمندوفر ووپورلرده) وباخصوص (استاسیونلرده) (Für—n) قادینلره مخصوص (قدنخانه) ‖ (دامه اویوننده) طاش ‖ (کاغد اویوننده) قز ، (سطرانجده) قرز ‖ ال طوقماغی .

Dämel (ـٓ ام) .a (40) (عو) ، **Dämeler** (ـٓـٓ ام) .a (40) (عو) ، **Dämel(s)ack** (ـٓـٓ ام) (31) وياخود (عو) (56) آليق ، آحمق ، بدلا ، سرسم اوكوز ، ابله ، مانقفا .

Dämelei (ـٓـ امؤ) (49) (عو) حماقت ، بدلالق ، سرسملك .

Damen=... (ـٓ...) [Dame] —schneider (ام) قادين البسه‌سی يابان ترزی ‖ —spiel (ام) دامه اويونی ‖ —brett (الا) دامه تخته‌سی ‖ —stein (ام) دامه طاشی.

Dämisch (ـٓ صـ) (21) باشی دونمش ، عقلی غائب اتمش ‖ آليق ، سرسم .

Da-mit (ـٓ و ـٓ حا) آنكله ، بونكله ، شونكله، was macht er—? او آنكله نه ياپيور؟ آنكله نه ياپه‌جق؟ ‖ ich bin — einverstanden بن آكا موافقت ايدرم ، بن آكا راضی‌يم ، قبول ايدرم ‖ —ist es aus (ـٓ) آنك ايشی بتدی ، آرتق آندن بحث اتمه ! —heraus ای هايدی، چابوق اول ! (آنی سويله وياخود وير !) نه سويليه‌جك ايسه‌ك سويله ! نه ويره‌جك ايسه‌ك وير ! ‖ (حرعا) شونك ايچونكه ، شوسببه مبنی‌كه ، ايچون .

Dämlich (ـٓ صـ) (21) (عو) = dämisch .

Dämlichkeit (ـٓـ امؤ) (49) (عو) حماقت (جهالت)، يلمه‌ميش ؛ قوچه قفاليلق .

Damm (ـٓ ام) (31) صوصدی ، ديك ‖ (مجا) مانع ‖ سپر ، سد ‖ رنختيم ، علی‌الخصوص شمندوفرك املا قسمی ‖ Jemand auf den—bringen (عو) يغينق ، طوله ‖ برينی آدم اتمك . يوله كتورمك ، جانلانديرمق ، عقلی باشنه كتورمك ‖ wieder auf den—kommen يكيدن شفاياب اولمق ، صحت بولمق ، ايولشمك ‖ —schlag=Ader (امؤ) (تشر) كيرو ايله آلت تناسليه آره‌سنده اولان بيوك طمار ‖ —straße (امؤ) (املاايله حصوله كلان) بيوك جاده، يول .

Dammar(a) (ـ) ـٓ (الا) (56) (sans pl.) [مالاييه] دمارا ، رچينه ، دامارا چام صاقزی .

Dämmen (ـٓ فعمتع) .a (21) سد وكيد انشا اتمك ‖ (مجا) مانع اولمق ، سد چكمك ؛ تعويق وتأخير اتمك .

Dämmern (ـٓ فعلا+) .a (21) شفق آتمق ، اقشام اوزری شفق وصباحلين فجر اولمق ‖ خفيف ضيا نشر اتمك .

Dämmerung (ـٓـٓ امؤ) (49) شفق ، فجر ، آلاجه قرانلق .

Dämm(e)rig (ـٓ صـ) .v (21) (مجا) خيال ميال ، مبهم ‖ فجر وشفقه منسوب ومتعلق ، شفق كبی‌سنه .

Dampf (ـٓ ام) (31) بخار ، بوغو ‖ دومان ، توتون ‖ (مجا) بوش ، بيهوده ، فانی ‖ —heizung (امؤ) بخار ايله ايصيتمه ‖ —maschiene (امؤ) بخار ماكنه‌سی ‖ —schiff-fahrt (امؤ) كمی ، واپور ايله سير وحركت ‖ —kessel (ام) بخار قزغانی ‖ —klappe (امؤ) (ماكينه) پروانه ، فرفور ؛ سوپاب ‖ —schiff (الا) واپور .

Dampfen (ـٓ فعلا ـ) .a und c (21) (بخاری يوكسلمك) تبخر اتمك ، بخاری ، دومانی ، بوغوسی چيقمق ‖ (واپور ، شمندوفر حقنده) حركت اتمك .

Dämpfen (ـٓ فعمتع) .a und c (21) تسكين وتخفيف اتمك ‖ كوره‌لتمك ، صاغرلشديرمق ، ضعيف قيلق ‖ mit gedämpfter Stimme قيصيق، بوغوق صدا ايله ‖ قيصمق ، طوتمق ‖ (يمك حقنده) بوغلامق ، بوغولايه‌رق پشورمك قاووررمق ‖ باصديرمق .

Dampfer (ـٓ ام) .a (40) واپور .

Dämpfer (ـٓ ام) .a (40) تخفيف وتسكين ايدن ‖ (موسيق) آغز ، باصيق سس چيقارتديرمق اوزره آلتده بولنان كوپريجكلر ‖ آتش سونديرمكه مخصوص آلت ، موم مقاصی .

Dampfig (ـٓ صـ) (21) بخار و دومانله مملو ، بخارلی ، دومانلی .

Dämpfig (ـٓ صـ) (21) ضيق نفس، مبهور ، (علی‌الخصوص باركير حقنده) آيقيلير باركير .

Da-nach (ـٓ و ـٓ حا) آندنصكره ، بعده ‖ آنك ايچون ‖ آكا كوره ‖ ich habe ihn—gefragt بن آنی آكا سؤال ايتدم ، بن آندن آنی صوردم .

Dandy (ـٓ ام) (56) [انكليز] شيق .

Däne (ـٓ ام) (52) دانيمارقه‌لی .

Da-neben (ـٓـ حا) (آنك) يانی باشنده ، يانده ، اتصالنده ، بتيشيكنده ‖ بوندن بشقه .

Dänemark (ـٓ اخالا) .b (40) (sans pl.) (جغر) دانيمارقه .

Da-nieder (ـٓـ حا) اشاغی‌يه ، يره ‖ —drücken بالتضييق تلف اتمك ‖ جبر وتضييق اتمك ‖ —kämpfen مغلوب اتمك .

Dank (ـٓ ام) (28) (sans pl.) حمد وثنا ، شكر ؛ تشكر ‖ Jemandem—zollen برينه تشكره بورجلو اولمق ‖ Gott sei— اللهه شكر ، جناب حقه چوق شكرلر اولسون ، جناب حقه حمد وثنا اولسون ، الحمد لله .

Dankbar (ـٓ صـ) (21) حمد وثنا وشكر ايدن ، شاكر نعمت ، متشكر .

Dankbarkeit (ـٓ امؤ) (49) (sans pl.) شكران نعمت ، محمدت .

Danken (ـٓ فعلا+) .a (21) شكر اتمك ، حمد وثنا اتمك ، تشكر اتمك ، متشكر اولمق .

Dankenswerth (ـٓـٓ صـ) (21) شايان تشكر .

Danksagen (ـٓـٓ فعمتع) .a (21) بيان تشكر اتمك ، تشكر اتمك ‖ (فعلا+) شكران نعمتده بولنمق ، حمد وثنا اتمك .

Dar-ein (ـُـ وازومنده ـٓـ حا) مختصراً (ـ́ **drein**) ایچروسنه ، ایچرویه ، ایچنه ، داخلنه ، آره‌سنه ، میانه‌سنه والخ|| sich—(er) geben, finden, fügen, schicken تسلیم وراضی اولمق ، آلشمق ، اویوشمق || —reden لقردی‌یه قاریشمق ، برینك لقردیسی کسمك ، برینك سوزی‌سویلرکن آنك سوزینه قاریشمق .

Dar-in (ـٓـ وـٓـ حا) مختصراً (ـ́ **drin**) ایچنده ، داخلنده درونده ، es ist Das und Das—enthalten آنك داخلنده شو وشو مذکور ومسطوردر ، (موجوددر)|| —irren Sie sich سز بونده خطا ایدیورسکز ، بونده یاکلشیورسکز|| der Unter= schied besteht—'daß.. فرق شودرکه ... ، فرق شوندن عبارتدرکه ....

Dar-legen (ـٓـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) اشعار ، تعریف وافاده ایتمك ، بیان واظهار واثبات ایتمك ، کوسترمك || —umständlich تفصیل وایضاح ایتمك ، تفصیلاته کیریشمك .

Darleh(e)n (ـٓـ ا لا) قرض ، ادانه ، بورج ، اودونج آقچه ، Jemandem ein—geben برینه اودونج ویرمك ، پاره اقراض ایتمك .

Dar-leihen (ـٓـ فعـ متعـ) a. (20) (*sép.*) اودونج ویرمك .

Darm (ـٓـ ا م) (31) بغرساق ، امعا || صوجوق دریسی|| —gicht (ا مؤ) وباخود —grimmen (ا لا) (تشر) باغرساق صانجیسی (بوروشیسی) || —saite (ا مؤ) کیریش .

Dar-nach (ـٓـ وـٓـ حا) = da-nach .

Darre (ـٓـ ا مؤ) (51) فرون ، اوجاق ، تنور .

Dar-reichen (ـٓـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) عرض وتقدیم ایتمك ، ویرمك ؛ ویرمك اوزره اوزاتمق ، صونمق .

Darren (ـٓـ فعـ متعـ) a. (21) فرونده قوروتمق ، قاوورمق ، فرونده قیزارتمق ، قوروتمق .

Dar-stellen (ـٓـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) میدانه قومق ، وجوده کتورمك || عرض ایتمك ، اظهار ایتمك ، میدانه چیقارمق ، کوسترمك ؛ ابراز ایتمك || —de Geometrie هندسهٔ رسمیه || تعریف وتوصیف ایتمك .

Dar-steller (ـٓـ ا م) a. (40) واصف|| (اویون وساٸرهده) اویونجی ، آقتور .

Dar-stellung (ـٓـ ا مؤ) (47) وصف وتعریف || میدانه قومه ، ابراز واظهار ایتمه || وجود وحصوله کتورمه || خاطره .

Dar-thun (ـٓـ فعـ متعـ) b. (22) (*sép.*) اثبات ایتمك ، کوسترمك ؛ آشکار قیلمق ، اظهار ایتمك .

Dar-über (ـٓـ وـٓـ حا) مختصراً (**drüber**) بونك اوزرینه ، بونك اوستنه ، اوستنه || فوقنه || بوکا داٸر ، آندن باحث|| اوزرندن ، اوستندن —er machte sich eiligst همان (علی العجله) اوزرینه آتلادی صیچرادی ، اوستنه چیقدی || ich bin (über das Feld) —gegangen بن (ترلانك) اوزرندن کچدم|| —er beklagt sich او آندن شکایت ایدیور || —ein Zirkel (..ی) چاریك کچیور ، کچه‌رك || بر دبی فضله .

Dar-um (ـٓـ وـٓـ حا) مختصراً (عمو) **drum** (ـٓـ) داٸراً مادام || —binden صارمق || (عجا) es hängt viel drum und dran (بونك) اوته بروسی (تفرعاتی) چوقدر || ich bitte Dich— (آنك ایچون) سکا آنك ایچون ، آندنطولایی رجا ایدرم|| اشته بونك ایچون ، بوسببدنطولایی ، بوکابناءً الخ .

Dann (ـٓـ حا) صکره ، بعده یونی متعاقب || ?— ای صکره ? || —selbst حتی ، بیله || ماعدا ، آندنبشقه (Sie werden ein Heidengeld bezahlen) und—werden Sie noch betrogen سز بر چوق پاره ویردکدنماعدا هنوزده آلداتیله‌جقسکز .

Dannen (ـٓـ حا) von— اورادن || —gehen اورادن کیتمك ، چکلمك .

Dar (ـٓـ حا) وجودی ایما ایدر || (ادات ابتدا) فعل متعدی ایله برلشدکده داٸما (*sép.*) .

Dar-an (ـٓـ حا) مختصری **dran** = da-bei || آندن || یقین || اوراده ، ده || —erkenne ich ihn بن آنی آندن طانیرم ، بیلورم ، فرق ایدرم || ich habe nicht—gedacht بن بونی دوشونه‌مدم ، خاطریمه کلدی || —neben یانی باشنده|| ich bin— بن آنی یاپمق اوزره‌یم ، همان آنکله مشغول اوله‌جغم || er war nahe صره یتشده ، صره بکا کلدی || es war drauf —zu sterben او آز قالدی اوله‌یازدی || und dran, daß er abgereist wäre آز قالدی اوحرکت ، عزیمت ایده‌جکدی ، آز قالدی کیدیوردی ، همان همان حرکت ایتدی ایدی || er hat—glauben müssen او آکا ایناعغه مجبور اولدی ، آنی تصدیقه مجبور اولدی|| es liegt mir(viel)— آنك بنجه پك بیوك اهمیتی وار ، بنجه مهمدر || wer ist—? صره ، نوبت کیمده ?

Dar-angabe (ـٓـ ا مؤ) (53) (*sans pl.*) قدا ایدیش ، اوغورنده صرف ایتمه .

Dar-auf (ـٓـ وـٓـ حا) مختصر اوله‌رق : (ـ́ **drauf**) اوستنده ، اوزرنده ، ده|| —rechnen آکا کوکنمك|| —stolz sein آندنطولایی قولتقلری قبارمق ، برشیئه مغرور اولمق ' برشیئله افتخار ایتمك || —soll es nicht ankommen ایش اورایه وارمامالی || ich lasse mich nicht—ein بن آکا قاتلمام ، بن اکا موافقت ایتمم ، راضی اولمام || ich wette— بن بونی ادعا ایدرم ، بن بونك ایچون بحث ایدرم || کذلك یونی متعاقب ، آندنصکره ، بعده معنالرینه کلورمثلا —wollte ich hinaus آندنصکره ، بونك اوزرینه ، آنی متعاقب طیشاری چیقمق ویا کیتمك استیور ایدم ، چیقه‌جقدم|| —es geht viel Zeit بوکا پك چوق وقت لازم ، بونك ایچون پك چوق وقت ضایع وغاٸب اولور ، بو پك چوق وقته محتاج .

Dar-aus (ـٓـ وـٓـ حا) مختصری(ـ́ **draus**) بورادن ، شوغلدن ، بوندن ، شوندن مثلا —es wird nichts بوندن خیر یوق ، بوندن برشی (نتیجه) چیقه‌جق دکل ، —ich mache mir nichts بونك بنجه اهمیتی یوق ؛ بن آندن پك خوشلانمام ، پك ارزو ایتمم ، ایسته‌مم .

Darben (ـٓـ فعـ لا +) a. (21) ضرورت واحتیاجده بولنمق || آجلقدن اولمك || بالاختیار آزله اکتفا ایتمك ؛ چکمك .

Dar-bieten (ـٓـ فعـ متعـ) و(—sich فعـ مطا) f. (31) (*sép.*) ویرمك ، اظهار وابراز ایتمك ، عرض وتقدیم ایتمك .

Dar-bringen (ـٓـ فعـ متعـ) (*sép.*) a. (21) عرض وتقدیم ایتمك ، صونمق || ویرمك ، هدیه ایتمك ، هبه ایتمك || کوسترمك .

Dar-unter (ـَـ و ـَـ حا) مختصراً (عو) (drunter ـَـ) آلتنه ، تحتنه ، اشاغیسنه ، اشاغیسنده ، تحتنده ‖ میاننده ، مابیننده ، آره‌سنده ، —es sind einige آره‌لرنده (ایچلرنده) بعضیلری وار (که) ‖ (مجا) —steckt etwas بونده برشی وار .

Das (ـُ حرتعر) مذکر ومؤنثك غیری اولان لازی‌کوستر. مثلا —Buch کتاب‌کبی ‖ (ضمیراشا) —sage ich nicht بن آنی سویلهم ‖ es ist— اشته‌بو ، اشته (او) بودر ‖ —heißt یعنی ‖ (ضمیرنسبیه) ....das Haus,—ihm gehört آکا عائد اولان او.... کندوسنك اولان خانه ...

Da-sein (ـَـ فعلا) .a ⑲ (sép.) موجود وحاضراولمق ، بولنمق ‖ (الا) وارلق موجودیت ، هستی ‖ حیات ، عمر ، یاشامه ، حال .

Das-jenige (ـَـ ـَـ ضمیر) (لا) اولبر ، شولبر .

Daß (ـُ حرحا) که ich glaube, —er fort ist ظن ایدرسه‌م ، ایدرمکه اوکیتمشدر ‖ کاشکه ، صانکه .. الخ .

Das-selbe (ـَـ ضمیر) عینی اولان ‖ (اسم‌کبی) عین‌شی .

Da-stehen (ـَـ فعلا +) .t ⑳ (sép.) اورادە طورمق ، اورادە دیکلمك ‖ (مجا) er steht rein da آنك آلنی آچیق یوزی پاك .

Dati(e)ren (ـَـ فعمتع) .a ㉑ [لاتینجه] برشیئی تاریخلمك ، تاریخ قومق ‖ (فعمطا وفعلا +) (تاریخی) فلان وقت وزماندن بدأ ایتمك .

Dativ (ـَـ ام) ㊳ [لاتینجه] (غرا) مفعول‌الیه ، مفعول غیرصریح .

Dattel (ـَـ امؤ) ㊿ (نبا) خرما ‖ —baum (ام) خرما آغاجی .

Datum (ـَـ الا) ㊶ oder ㊾ [لاتینجه] تاریخ .

Daube (ـَـ امؤ) ㊿ فوچی یان تخته‌سی ‖ خندق ، برحوضك ایچ دیواری .

Däuchten (ـَـ فعلا +) .b ㉑ اویله‌کلمك ، اویله‌یه‌بکزەمك .

Dauer (ـَـ امؤ) ㊾ (sans pl.) دوام ، امتداد مدت ، das ist auf die—nicht zu ertragen بوعلی‌الدوام چکیلور (تحمل اولنور) شی دکل ، شیشه بکزەمیور ‖ دوام ، امتداد ‖ —obst (الا) قیش میوه‌سی .

Dauerhaft (ـَـ ـَـ صـ) ㉔ صاغلام ، طیانقلی ‖ ممتد اولان ، دائم وثابت بولنان .

Dauern (ـَـ فعلا +) .a ㉑ امتداد ایتمك ، اوزامق ، سورمك ‖ طیانمق ‖ باقی اولمق ‖ Nichts dauert ewig کل شیء فانی ‖ وقت کچمك es wird lange—,ehe diese Arbeit vollendet wird بو ایش بتجیه‌یه دکین پك چوق وقت کچه‌جك ، بوایش چوق‌امتداد ایده‌جك ، چوق‌اوزایه‌جق ، چوق سورر ، نادراً (فعمتع) تحمل ایتمك ، چکه بیلمك ‖ [theuer] (فعمتع ویکشخص) آجیق ، باقمق اهمیت ویرمك ، تأسف ایتمك ، mich dauert mein Geld nicht بن پارەمه آجیمام ‖

Daumen (ـَـ ام) .b ㊵ باش پارمق ‖ (اولچودە) پارمق .

Däumling (ـَـ ام) ㊳ (Daumen) کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی کوچك باش پارمقجق ‖ یارەلی پارمغه طاقیلان لدیوانك باش‌پارمغی ‖ قیصه‌بویلی آدم ، بوجور ، بودور ‖ (ماکینه) برچرخك حرکتی ماکینه‌نك آلات سائره‌سنه نقله مخصوص دیش ویاقول .

Daune (ـَـ امؤ) ㊿ [Düne] قوش وقاز تویی ‖ خاو ، اولکر .

Daus (ـَـ الا) ㉖ [روجه‌ dᴅas] (زاروکاغد اویونده) ایکیلی (زار) دو (بارا) ‖ بیان تعجب اوزره ! ei der— آی آناسنی ، وای ‖ das ist ein Junge wie ein— بو اوغلان ، دلیقانلی جوجق شیطانه بکزەیور ، شیطان کبی .

Da-von (ـَـ و ـَـ حا) آندن اوشیدن —ist nicht die Rede آندن ، اوشیدن بحث اولنمیور ، ایش آنده دکل ، nichts mehr— ویاخود! —still آرتق آندن بحث ایتمه‌یم! ، آندن بحث‌کس! ، بردها ایشیتمیه‌یم !

Da-vor (ـَـ و ـَـ حا) (آنك) اوکنده ، ایلروسنده ‖ آندن behüt' uns Gott— آندن بزی اﷲ صاقلاسون ، محافظه ایتسون .

Dazu (ـَـ و ـَـ حا) آکا ، بوکا ، شوکا ، آنك ایچون ‖ gehört Zeit— بوکا ، بونك ایچون وقت‌لازم ، بووقته محتاج ‖ ich kann nicht—kommen بنم آکا وقتم یوق ‖ علاوة —kommt,daß.. بوکا علاوة ....

Da-zumal (ـَـ ـَـ حا) =damals .

Da-zwischen (ـَـ حا) بونلر ، آنلر آره‌سنده ، بیننده ، میانه‌سنده ، آره‌لقنده ‖ آره‌لغنه ، مابیننه .

Debatti(e)ren (ـَـ ـَـ فعمتع) .a ㉑ [فر] مباحثه ایتمك ‖ مزایدەیه چیقارمق ‖ منازعه ومعارضه ایتمك .

Debit (ـَـ ام) ㊱ [فر] رواج ، سوروم ، صرفیات ، آلیش ویریش .

Deblo(c)ki(e)ren (ـَـ ـَـ فعمتع) [فر] (ع) آبلوقه‌یی قالدیرمق ، رفع محاصره ایتمك .

Dechant (ـَـ ch - ام) .a ㊷ [لاتینجه] اسکی ، برصنف وهیئتده اك قدملی اولان ، باش .

Dechent 'Dechend (ـَـ الا) ㊳ [لاتینجه] و **Decher** (ـَـ ام) و(الا) .a ㊵ [لاتینجه] اون پارچه‌دن عبارت اولان هرقنغی برشی (دیزه‌ن) .

Deck (ـَـ الا) ㊳ (بحر) کوکرته ‖ اومیتبوس ویاخود پوسته آرابه‌سنك اوزری ‖ —rasen (ام) کرك بغچه‌لرده وعلی‌الخصوص استحکامانده تازه طوپراغی قابلامغه مخصوص‌چمن ، چیم ‖ —offizier (ام) (بحر) برحرب سفینه‌سنك ملازم ثالث رتبه‌سنده بولنان ضابطی ‖ —stein (ام) (معما) قپاق ودوشمه طاشی .

Decke (ـَـ امؤ) ㊿ اورتو ‖ ستره ، سپر ‖ اورتو ، یورغان ‖ چاتی ‖ (بارکیرك) چول ، حاشه‌سی ‖ (مجا) sich nach der—strecken یورغانه کوره آیاغنی اوزاتمق ‖ کولکه‌لك تنته ‖ طوان ؛ قبه .

Deckel (ـَـ ام) .a ㊵ قپاق .

Decken (ـَـ فعمتع) .a ㉑ اورتمك ، ستر ایتمك ‖ (هند) تطابق ایتمك ‖ (ع) ستر ایتمك ، سپر آلمق ‖ قپامق ، قپاغنی قپامق ‖ بردینی تأدیه ایتمك ، اورتمك ، قپامق ‖ (بیطر) آشمق ‖ —sich (فعمطا) کندوینی ستر ایتمك واورتمك ، قپانمق ‖

Deckung (ـَـ امؤ) ㊾ سپر ، ستره ، اورتو ‖ اورتمه ، قپامه ، وقایه ‖ (ع) محافظ .

Dedizi(e)ren (ـَـــ فع متعد) a. (21) [لاتينجه] اهدا اتمك ، وقف اتمك ، تبركاً ويرمك .

Deduzi(e)ren (ـَـــ فع متعد) a. (21) طرح وتنزيل اتمك || (عد ، فلسفه) تعداد وتفصيل اتمك || استنتاج اتمك .

Defektur (ـَـ ا م) (40) [لاتينجه] دار الاستحضار ، معمل ، لابوراتوار .

Defensiv (ـَـ ص) (21) [لاتينجه] مدافعه‌يه مخصوص ومنسوب ، تدافعى .

Defensive (ـَـَـ ا مؤ) (53) [فر] (ع) مدافعه .

Defini(e)ren (ـَــ ص) a. (21) [لاتينجه] تعريف وتعيين اتمك || قرار ويرمك || بترمك .

Definitiv (ـَـــ ص) (21) [لاتينجه] آشكار ، محقق || مطلق ، حقيقى ، قطعى || قاطع ، صوك حكم وقرار .

Defraudi(e)ren (ـَـــ فع متعد وفع لا +) a. (21) [لاتينجه] (حيله وخدعه ايله) كمركدن مال قاچيرمق ، قاچاقچيلق اتمك .

Degen (ـَ ا م) b. (40) دوز قليج ، مچ || (عمو) alter—(=knopf) اسكى محارب كيمسه || (تا طبيعه) —fisch قليج بالغى || —quaste (ا مؤ) (ع) قليج پوسكولى .

Dehnen (ـَ فع متعد) a. (21) و —sich (فع مطا) اوزاتمق ، توسيع وتمديد اتمك ، ياعق || اوزامق ، كسب توسع اتمك ، طولاً اوزونلاشمق || gedehnte Sylbe (ا مؤ) اوزون ، چكيلور هجا .

Deich (ـَ ا م) (38) صو بندى ، سد .

Deichsel (ـَـ ا م) (53) آرابه اوقى ، دومن (صاپى) || ادارهٔ امور || —pferd (ا لا) (ع) ديب باركيرى .

Dein (ـَ du نك مضاف اليهى) سنك || سنى ، سندن ، —sie gedenken انلر سنى خاطرليورلر ، خاطرلرلر ، سنى دوشينيورلر || (ضميرملك) (ام dein) (امؤ deine) و (الا dein) سنك .

Deinet-halben (ـَـَـ و deinet-wegen (ـَـَـ) (حا) سنك ايچون ، سنك سببكه ، سندنطولايى .

Deinige (ـَـ اسم‌مقامنده) —(der, die, das) سنككى ، دائماً ، الى الابد سنك اولان .

Deining (ـَـ ا مؤ) (49) (بحر) صالينق ، طالغه .

Dei(n)sen (ـَـ فع لا +) c. (21) (بحر) صيا اتمك ، كيرويه يلكن چويرمك .

Deixel (ـَـ ا م) c. (42) (*sans pl.*) (عمو) [شيطان كلمه‌سندن بوزمه براسم] —zum جهنمه ، دفع اول اورادن ، هاى اه بلاسنى ويرسون !

Dekade (ـَـ ا مؤ) (53) [روم] عشره ، اونلق ، اون پارچه || عسكره هر اون كونده برويريلان آقچه .

Dekan (ـُ ا م) (38) [لاتينجه] برصنف وهيئتك باشى ، اك قدمه‌ليسى .

Dekati(e)ren (ـَـَـ فع متعد) a. (21) [فر] برقماشك قوله وجلاسنى كيدرمك ، طوتوقلاشديرمق .

Deklami(e)ren (ـَــ فع متعد وفع لا +) a. (21) ايراد نطق اتمك ، تقرير وبيان اتمك ، خطابت اتمك || (مكتبلرده) ازبرلنان برشيئى فصيح وبليغ صورتده اوقومق .

Deklaration (ـُ(ـ)ـــ ا مؤ) (49) [لاتينجه] بيان واعلان اتمك || خبر ويرمك || رسماً اعلان اتمك || بيلديرمك .

Dekret (ـُـ ا لا) (38) [لاتينجه] امر رسمى ، فرمان ، حكم واراده ، بيورلدى .

Delegi(e)ren (ـَـــ فع متعد) a. (21) مبعوث ومرخص كوندرمك || وكيل مأمور اتمك || حواله اتمك ، قارشولق كوسترمك .

Delikat (ـُــ ص) (21) [لاتينجه] دقيق ، رقيق ، اينجه || لذيذ ، نفيس || نازلى ، نارين ، نازك || ظريف || مهم ، مشكل ، مخاطره‌لى .

Delikatesse (ـَـــ ا مؤ) (53) [فر] ظرافت ، نزاكت || لذت || —n (جمع اولەرق) طاتلى اطعمه ؛ ميوه وسائره‌نك اعلاسى ، غايت نفيس بقاليه .

Delikatessen-handlung (ـَـَـــ ا مؤ) (49) غايت نفيس بقاليه ، مناو دكانى ، مغازه‌سى .

Delikt (ـُ ا لا) (38) [لاتينجه] (عد) جنحه ، جرم ؛ تهمت ، خلاف نظام حركت .

Delphin (ـَـ ا م) (38) [روم] (تا طبيعه) يونس بالغى ، دلفين || دكز خنزيرى .

Delta (ـَ ا لا) (55) [روم] نهرمنبعلرنده مثلث الشكل ديل ، دلتا ، قره چتال || رومجه‌نك بوشكلده‌كى دردنجى حرف .

Dem (ـَ حر تعر) der, das حرف تعريفلرينك مفعول اليه صورتى ، —Buche كتابه || (ضمير اشا) ich traue —, was Du sagst سنك سوزينه اينانيرم ، سنك سويلديكنه امنيت (اطمئنان) تامه‌م واردر ، سنك ديديكنه بن اينانيرم .

Dem-nach (ـَ و ـُـ حا) اكا كوره ، بونك ايجابنجه ، بومثللو || بناءً عليه ، معذلك ، ايمدى اويله ايسه ، بوحالده .

Dem-nächst (ـَ وياخود ـُـ حا) همان ، درعقب ، بوندنصكره || انك اوزرينه ، بونك اوستنه .

Demokrat (ـُــ ا م) (51) [روم] حكومت عوام طرفدارى .

Demoli(e)ren (ـَـــ فع متعد) a. (21) هدم وتخريب اتمك .

Demonti(e)ren (ـَـَـ فع متعد) a. (21) آشاغى يه ايندرمك ، باركيردن قاپوب ايندرمك ، حيوانى الندن آلمق ، آل اشاغى اتمك || طوپى طوپارلاغندن ايندرمك || طاغتمق ، شاشيرتمق || سوكمك .

De-mut(h) (ـُ ا مؤ) (49) (*sans pl.*) تواضع ، خضوع ، كوكل آلچاقلغى || اطاعت ، سرفرو ، انقياد ، تبعيت ، تسليم || حقارت ، مذلت .

Dem-ungeachtet (ـَـَـ حا) بالعكس ، (آكا) قولاق آصميه‌رق ، بلا فتور .

De-müt(h)ig (ـَـ ص) (21) متواضع ، كوكلى آلچاق || مطيع ، تابع || حقير ، ذليل .

De-müt(h)igen (ـَـَـ فع متعد) a. (21) متواضع قيلمق || تحقير وتذليل اتمك || —sich (فع مطا) تواضع اتمك ، تذلل اتمك || (فع متعد) خاطر قيرمق ، كوكل يىقمق || بورنى قيرمق .

Dem-zufolge (ـَـَـ حا) = Dem-nach

Den (ـُ حر تعر) der حرف تعريفنك مفعول بى آتى || der, die, das حرف تعريفلرينك جمعلرينك مضاف اليهى in—Wäldern اورمانلرده .

Denk-... (ـَ...) [denken] —mal (ا لا) برشخص ويا عرقتى بروقعه‌يى تذكر ايتديرمك اوزره ركز اولنان هيكل وياستون || —münze (امؤ) عرقتى بر وقعه‌يه دلالت ايدن پاره ويا مداليه || —schrift (امؤ) ياتنامه ، مخطره ، لايحه ، تقرير || —würdig (ص) شايان تذكار .

Denkbar (ـَـ ص) (21) قابل تصور : متحمل .

Denken (ـَـ قعمتعوقعلا +) .a (22) صورت اخباريه ماضيسى (ich dachte) واسم مفعولى (gedacht) دوشونمك . تفكر وتصور ايتمك ، تخيل ومطالعه ايتمك || دوشونوب طاشنمق || ظن ايتمك .

Denn (ـُ حر عا) زيرا ، چونكه || —wo ist er اى تره ده او ، هانيا؟ || اويله ايسه (عو) —nicht (na) يكى اويله ايسه سنك ديديكك اولسون ! ، اويله ايسه دكل ! || —auf! هايدى قالق به ! هايدى قالق جانم ! اويله ايسه قالق باقهلم ! .

Dennoch (ـَـ حر عا) مع هذا ، مع ماقيه || از جمله ، الابشقه ، برده || حق ، بيله : حتى .

Denunzi(e)ren (ـَـ فعمتعد) .a (21) [لاتينجه] (عد) رسماً خبر ويرمك ، بيلديرمك ، اعلام ايتمك .

Depeschi(e)ren (ـَـ فعمتعد) .a (21) و(قعلا +) سريعاً ارسال وانبا ايتمك || تبليغ ايتمك ، اولشديرمق || تعجيل ايتمك .

Deponi(e)ren (ـَـ فعمتعد) .a (21) [لاتينجه] تقرير وافاده ايتمك ، اداى شهادت ايتمك || امانة ويرمك ، ديوزيتو ايتمك .

Deputat (ـَـ الا) (38) [لاتينجه] تعيين ، استحقاق .

Deputi(e)rte(r) (ـَـ ام) (22) [لاتينجه] مبعوث .

Der (حر تعر معين م) .a (24) —Baum (ا م) آغاج || (ضمير اشا) بو ، اول ، der Mann hier بو آدم || (ضمير نسبى) die Dame, von der ich spreche كندوسندن بحث ايتديكم قادين ، خانم .

Der-art (ـَـ حا) اوصورتده ، شوحالده ، شويله‌كه || اولقدر .

Der-artig (ـَـ ص) (21) اويله ، شويله ، شولوجهله ، اولوجهله .

Derb (ـَ ص) (21) صيق ، قاتى ، صرت || شديد ، يمان || (بعضا) شن وشطارتلو شخص || قبا .

Der-einst (ـَـ حا) (مستقبل ايچون) كونك برنده ، بركون ، بروقت || (ماضى حقنده) بركون ، وقتيله .

Deren (ـَـ ضمير) آنلرك .

Derent-halben (ـَـ حا) آنلرك سببيله ، آنلر ايچون ، آنلردن طولايى .

Der-gleichen (ـَـ ص) (inv.) بوكبى ، بومثللو ، بوكا مماثل .

Der-jenige (ـَـ ضمير اشا م) ,—ist glücklich, welcher... ... اولان مسعود وبختياردر .

Der-malen (ـَـ حا) شمدى ، شمديلك ، شمديكى حالده ، الحالة هذه .

Der-malig (ـَـ ص) (21) شمديكى ، حاضر .

Der-maßen (ـَـ حا) اولقدر ، اويله ، اوصورتده ، اويله‌كه ، اولصورت وشكلده ، اولطرزده .

Dero (ـَ ضمير) (der دن منقلب) (مؤ وجمع) سزك آنلرك || سزه ، آنلره .

Der-selbe (ـَـ ضميراشا) عين كيمسه ، عين شى ، او .

Der-zeit (ـَ حا) (21) ، —ig (ـَـ ص) (21) = dermalig و dermal .

Des-falls (ـَـ حا) بوحالده ، بوصورتده : بونقطهٔ نظردن .

Desinfizi(e)ren (ـَـ قعمتعد) .a (21) [لاتينجه] تعفنى كيدرمك : توتسويه طوتمق ؛ تغيير ايتمك .

Dessen, Deß (ـَ) (der) ك مفرد مضاف اليه صورتى ، آنك ، آندن مثلا ضمير (اشا) ich habe—genug بنده آندن چوق وار ، بن اكا طويدم : مرسى || (ضمير نسبيه) مثلا (der Mann) , —Haus ich kaufe اوينى صاتون آلديغم آدم ، كمسه .

Deß-gleichen (ـَـ ص) (inv.) بويله ، بوكبى ، بومثللو .

Deß-halb (ـَـ حا) بوسببله ، آندنطولايى ، آنك ايچون ، بوسببدن .

Deß-wegen (ـَـ حا) = Deßhalb .

Destilli(e)ren (ـَـ قعمتعد) .a (21) [لاتينجه] تقطير ايتمك ، انبيقدن چكمك .

Desto (ـَ حا) اولقدر ، اول نسبتده ، دها || —nichts weniger بالعكس || حال بويله ايكن : ولكن .

Deuten (ـَ قعلا +) اشعار وافاده ايتمك ، ايما وارائه ايتمك ، اشراب ايتمك || كوسترمك .

Deutlich (ـَـ ص) (21) عيان بيان ، آشكار || براق ، آچيق ، صاف || ايوجه || (يازى حقنده) آچيق ، اوقوناقلى .

Deut-oxyd (ـَـ الا) (38) [روم] (كيميا) برجسمك ايكنجى تحميضى ، تحميض ثانى .

Deutsch (ـَ ص) (21) آلمان ، آلمانجه ، آلمانيالى || —reden آلمانجه سويلمك ، (قونشمق ، كوروشمك) || —katholisch (ص) قتولككه افكارجديده مزج وتأليف فكرومذهبنده‌بولنه .

Deutung (ـَـ امؤ) (47) شرح وتفسير ، معنى : معنى‌ويرمه .

Dey (ـُ ام) (56) [عر] تركجه بك || تونس ، طرابلس وجزاير حاكملرى عنوانى .

Dezember (ـَـ ام) .a (46) [لاتينجه] كانون اول آيى .

Dgl. مختصر [dergleichen]

D.h. مختصر [das heißt] يعنى .

Dialekt (ـَـ ام) (28) [روم] برلسانك برمملكتده‌كى صورت تلفظى ، لغه ، شعبهٔ لسان : . . . ديلى ، آغزى .

Diakonus (ـَـ ام) [روم] دياقوس ، شماس (يالكز تپه‌سى تراش ايدن نصارى پاپاسى) .

Diamant (ـَـ ام) (51) ياخود (28) [روم] || (معد) الماس .

Diarrhöe (ـَـ امؤ) (53) [روم] (علم امراض) اسهال : عمل ، ليئت .

Diät (ـَ امؤ) (49) [روم] پرهيز ، حميه : (يبوب ايچمك وسائرده) حفظ صحته توفيق حركت .

Dich (ـُ ضمير شخصى) سنى —ich sehe بن سنى كوريورم ، كورديم || —freue سوين .

Dicht (ـُ ص) (21) صيق ، صيق ، يك بتيشيك || (حكمه)

صلب ‖ —eisen (الا) قلفاتجی تیموری ‖ —kunst (امؤ) اصول وصنعت شعریه .

Dichten (ــُـ فعمتعه) .b ㉑ صیقلاشدیرمق ‖ (دیوارجیلقده) die Fugen— یاریقلری خرجله طولدیرمق ، دروز ایتمك ‖ (بحر) قلفاتلامق ‖ شعر تنظیم ایتمك ‖ [لاتینجه dicta're] (فعمتع وفعلا +) قورمق ، تصمیم ایتمك ، تخیل ایتمك ، تصاورلامق ، عقلنی ، فکرینی . . . هه ویرمك .

Dichtung (ــُـ امؤ) ㊾ شعر ، نظم .

Dichter (ــُـ ام) .a ㊵ شاعر ، ناظم .

Dick (ـُ ص) ㉔ قالین ‖ سمیز ، شیشمان ‖ شیش ، ایری ، قوجه‌مان ‖ قارنی شیش ، ایوجه طویمش ، طوق (کذا مجا) ‖ کبه ، طولی ‖ (قماش حقنده) طوق ‖ —backig (ص) قوجه‌یناقلی ، شیش صورتلی ، ایری یوزلی ‖ —fellig (ص) دریسی قالین ‖ حسسز ، معدوم الحس ، (مجا) غیر متأثر ، یورکی پك ‖ —kopf (ام) قوجه قفالی ، آحمق ‖ دیك باشلی ، عنادجی .

Dicke (ــُـ امؤ) ㊿ قالینلق ، ثخن ‖ شیشمانلق ‖ قویولق .

Die (ـُ حرتعر و ضمیر) (مؤ ، جمع) او ، آنلر .

Dieb (ـُ ام) ㊱ سارق ، خرسز ، یان کسیجی ‖ (ضرمثل) die Gelegenheit macht— فرصت خرسزلغی تولید ایدر ‖ یانان فتیلك اوجی .

Diebisch (ــُـ ص) ㉑ خرسزلغه میال ؛ خرسزجه‌سنه ‖ (مجا) خفیاً ، کیزلوجه ، ال آلتندن ، صمان آلتندن صو یورودەرك .

Dieb-stahl (ـُـ ام) ㉛ [Dieb, stehlen] سرقت ‖ کذا سرقت اولنان شی ‖ —litera'rischer بشقه‌ بر اثردن چاله‌رق قید ونشر ایتمه ، انتحال .

Diele (ــُـ امؤ) ㊿ تخته لوحه‌سی ، بچمه ، قپاق تخته‌سی ، طبان تخته‌سی .

Dielen (ــُـ فعمتع) .a ㉑ تخته قاپلامق ، تخته دوشه‌مك .

Dienen (ــُـ فعلا +) .a ㉑ عبدلك ، قوللق ایتمك ‖ خدمت ایتمك ‖ عسکرده خدمت ایتمك ‖ یارامق .

Diener (ــُـ ام) .a ㊵ خدمتجی ، —in (امؤ) ㊶ خدمتجی قیزی ویا قاریسی ‖ قول ‖ اوشاق ، قپوجی ‖ ! — مقام تعظیمده ایلەرك (قوللكز دیمك) تمنا ایتمك .

Dienlich (ــُـ ص) ㉔ مفید ‖ مناسب ‖ باعث فلاح وسلامت .

Dienst (ـُ ام) ㊳ خدمت ، وظیفه ‖ (ع) خدمت عسکریه ‖ مأموریت ، یر ‖ —beflissen (ص) غیور ، وظیفه شناس ‖ پرخدمت ودوستلق اولمق اوزره ایش کورن ، کورمك استیان ‖ —buch (الا) (ع) خدمات یومیه دفتری ‖ —eifer (ام) برای خدمت کوستریلان غیرت ، اقدام ‖ —leistung (امؤ) خدمت (کورمه) ‖ —mädchen (الا) خدمتجی قیزی ‖ —widrig (ص) نظامه مخالف ، خدمت قوانینه موافق اولمیان .

Di(e)nstag (ــُـ ویاخود ـُـ ام) ㊳ صالی کونی (dienst„tag) .

Dienstbar (ـُـ ص) ㉑ خدمته مجبور اولان ‖ آنغاریه‌جی .

Dienstlich (ــُـ ص) ㉔ خدمته عائد وراجع اولان ، خدمته متعلق اولەرق ‖ (ع) رسماً .

Dies (ـُ ضمیر اشا) [dieses] بو .

Diese (ــُـ ضمیر اشا) (مفرد مؤنث وهر اوچ جنسك جمعی) بو ‖ بونلر ‖ (امؤ) ㊿ = Düse .

Dieser (ــُـ ضمیر اشا) .a ㉔ (مذکر) بو ‖ den dritten dieses (مضاف الیه) بوآیك اوچی (اوچنده) .

Die(se)s (ــُـ ضمیر اشا) (لازم) بو .

Die-selbe (ــُـ ضمیر) (مؤ) عینی کیمسه ، ویا شی (der-selbe نك مؤنثی) .

Dieser-seits (ــُـ حا) بوطرفدن ، بوجهتدن .

Dies-mal (ـُـ حا) بودفعه ، بوکره .

Diet(e)richen (ــ(ــ)ـُـ فعمتعه ، فعلا +) .a ㉑ مَیمونجق ایله (قپو) کلید آچمق .

Differenz (ــُـ امؤ) ㊾ [لاتینجه] فرق ؛ اختلاف ، مباینت .

Differenzii(e)ren (ــ(ــ)ـُـ فعمتع) .a ㉑ [لاتینجه] (ریا) تفاضلی بولمق .

Differi(e)ren (ــُـ فعلا +) .a ㉑ فرق ایتمك ، اوغامق ؛ اختلاف ایتمك ، مباین اولمق .

Diesteln (ــُـ) (مرا . düsteln) .

Dikti(e)ren (ــُـ فعمتع) .a ㉑ [لاتینجه] تقریر ایدوب یازدیرمق ‖ تلقین ایتمك .

Diktion (ــُـ امؤ) ㊾ [لاتینجه] نطق ، تلفظ ، سوز ‖ تقریر ‖ علم بلاغت .

Dille (ــُـ امؤ) ㊿ (نبا) = Dill (ـُ ام) رازیانه ، وزنه ‖ قیصه قوغان وبورو ، شمعدانك موم یوروسی .

Diner (ـُ- الا) ㊻ (فرانسزجه اوقونور) [فر] اقشام طعامی (همان بتون آلمانیاده اویله‌دن براز صکره ویا اویله وقتی ینیلان طعام) .

Ding (ـُ الا) ㊱ کذا (عموجمع اوله‌رق) —er شی ، اشیا ، ماده ‖ (ضرمثل) gut—will Weile haben ایوشی کیج اولور ، ایو ایش آلتی آیده اولور ‖ Herr—s da شی (فلان) افندی (بریناك اسمی خاطرلنه‌مدیغی وقت) .

Dingen (ــُـ فعمتع) .a ㉛ طوردیرمق ، طوتمق ، آلیقومق ، توقیف ایتمك ‖ کرالمق ، طوتمق .

Dinger (ــُـ ام) .a ㊵ متعهد ، ملتزم ؛ ایش باشی ، کهیا .

Dini(e)ren (ــُـ- فعلا +) .a ㉞ [فر] (اویله) اقشام یمکی یمك .

Dinkel (ــُـ ام) .a ㊵ (نبا) قرجه بغدای .

Dinte (ــُـ امؤ) ㊿ = Tinte مرکب .

Diorama (ــُـ- الا) ⑪ [روم] کیروسی متحرك ومتلون خیالی جامدن سیر اولنان رسملر .

Dir (ـُ ضمیر شخص) سکا .

Direktor (ــُـ ام) ⑬ [لاتینجه] ناظر ، مدیر ، دیرکتور .

Dirigi(e)ren (ــُـ- فعمتع) .a ㉑ [لاتینجه] سوق واداره ایتمك ‖ قلاغوزلق ایتمك ، یول کوسترمك ، قوللانمق .

Dirne (ـ ـ امؤ) (53) (تازه ، دينچ ، پاك) قيز || (بالعكس) قحبه ، قالتاق ، شيلق .

Diskant (ـ ـ ام) (38) [ايتا] (موسيقى) يوكسك ، اوست پرده || يوكسك پرده‌دن تغنم ايدن خواننده ، شخص .

Diskonti(e)ren (ـ ـ ـ فعمتم) a. (21) [ايتا] اسقونطو ، تنزيل ايتمك : قيروب تأديه ايتمك ، پاره قيرمق || مقدما تأديه ايتمك .

Diskonto (ـ ـ ام (الا) (56) [ايتا] اسقونطو ؛ پاره قيرمه .

Diskret (ـ ـ ص) (21) [لاتينجه] محترز ، احتياطلى || سر صاقلايان ، محرم : كتوم .

Diskus (ـ ـ ام) [لاتينجه] قرص || بوشكده اولان اشيا .

Dispens (ـ ـ ام) (36) [لاتينجه] Dispensation (ـ (ـ) ـ ـ ـ امؤ) (49) [لاتينجه] معافيت ، استثنا || رخصت ، مساعده ، اذن || تقسيم وتوزيع || (اجزا) ادويه‌نك صورت ترتيبى .

Disponibel (ـ ـ ـ ـ ص) (21) [فر] لزومنده قوللانلق اوزره موقتاً برطرفه قونيلان ، يدك ، آچيقدن اولان ، الده بولنان ، بوشده .

Disponi(e)ren (ـ ـ ـ ـ فعمتم) a. (21) [لاتينجه] سرملق ، يولنه ، نظامنه قومق || تخصيص ايتمك ، براى استخدام برشيك تحت ارادەسنه ويرمك || (فعلا +) über etwas— برشيئى تحت ارادتنده بولنديرمق ، تصرف ايتمك ، الده ، يدده بولنديرمق ، قوللانه‌بيلور استخدام ايدر اولمق .

Disposition (ـ (ـ) ـ ـ ـ امؤ) (49) [لاتينجه] تنظيم وترتيب || تقسيم وتوزيع || كيف ، مزاج || مقصد ، مطلوب ، آرزو : امر و اراده : نيت وفكر || حاضرلق ، تداركات || zur—stehen برينك امر و اراده وترتيباتنه حاضر اولمق ، حاضر طورمق وبولنمق || (ع) z. D. (Offizier) آچيغه چيقارلمش (ضابط) || Urlauber—s (ام) نظاميه‌ده خدمت عسكريه اوچ سنه اولدیغنه نظراً ايكى (ايكى) سنه خدمت ايدرك حسن حال ، خدمت وليافتنه مبنى مقتضاى حالده ينه آلنمق اوزره مأذوناً صاليويريلان عسكر ، عساكر مأذونه‌دن اولان .

Distel (ـ ـ ، عمو ـ ـ امؤ) (53) (نبا) دوه ديكنى ، شوكه || Fink— (ام) (تاطبيعه) سقا قوشى .

Distilli(e)ren (ـ ـ ـ ـ) (مرا . destilli(e)ren) .

Disziplin (ـ ـ ـ امؤ) (49) [لاتينجه] (خواجه‌كانك تعليمات وتدريساتك بورى || تعليم وتحصيل || تربيه ، اركان ، آداب || (دينده بحث اولندقده) آداب واركان دينيه || (ع) نظام ، تعليم ، تربيۀ عسكريه : انضباط ، ضبط وربط ، نظام وانتظام || (تكدير وتوبيخ وامثالى كبى خفيف مجازاتلرله ايديلان جزا) مجازات تأديبيه ويا تكديريه .

Dito (ـ ـ حا) [ايتا] كذا ، دفعه ، بعينه .

Dividend (ـ ـ ـ ام) (51) [لاتينجه] (ريا) مقسوم || تمتع ، حصه يدلى : تمتع حصه‌سى .

Division (ـ (ـ) ـ ـ امؤ) (21) (ريا) تقسيم || توزيع ، بولمه || تفرقه ، بوزشمه || قطعه ، جزؤ ، فرع || (ع) فرقه .

Divisor (ـ ـ ـ ام) (45) [لاتينجه] (ريا) مقسوم عليه .

Döbel (ـ ـ ام) a. (40) (نبا) (بغداى آره‌سنده بيتان مضر اوت) قرەمون || (تاطبيعه) قيا بالغى || جيواته .

Doblon (ـ ـ ام) (38) [اسپا] اسپانيول ليراسى .

Doch (ـ حرجا) ينه ، هرنقدر ، فقط ، ich bat ihn — er wollte nicht هرنقدر آكا رجا ايتدمسه‌ده ينه استيوردى ، استمدى || (براى تصديق اوت البته مقامنده) مثلا (Sie kommen nicht?)—ich komme اوت ، البته ، هاى‌هاى بن كلورم ، كله‌جكم || !— nicht يوق ، ياهه ، اجبه جانم ، اجبه يندى ، براق جانم ! || بالعكس ، فقط ينه ، آرتق || Das ist — (gar) zu arg ! فقط بوده پك زياده ، آرتق بوده حدينى كچدى (كچيور) ها .

Docht (ـ ام) (38) موم ولامبه فتيلى || (مجا) (عمو) er hat keinen—in seiner Lampe بيتمز ، عقل و ادراكسز .

Dock (ـ الا (ام) (38) und (56) (بحر) [انكليز] تجارت حوضى . ليمان || ترسانه حوضى .

Docke (ـ ـ امؤ) (53) شاهمردان ، قلاغوز ديركى || طباق || برپارمقلغك بهر ديركى || چرخ ، چيقريق چاپرازلرى || طوره ، چله || اويونجاق ، ياپمه بيك .

Dodeka-eder (ـ ـ ـ ـ الا ، ام) a. (41) [روم] اون ايكى وجهلى (شكل) جسم منتظم ، ذواثنا عشرةالوجوه .

Dogge (ـ ـ امؤ) (51) [انكليز] (تاطبيعه) ياصى و ايرى باشلى كوپك ، بولدوق . ايرى صاغسون .

Dogma (ـ ـ الا) (56) [روم] عقيده ، حكم || احكام وعقائد دينيه وفلسفيه .

Dohle (ـ ـ امؤ) (52) (تاطبيعه) آلا قارغه .

Dohne (ـ ـ امؤ) (50) طوشان طوزاغى .

Doktor (ـ ـ ام) (43) هرقنغى برعلم وفنك مأذونى ، مدرس ، مثلا || حكيم ، دوقتور ، طبيب ، اطبى || فقه وحقوق مأذونى .

Dokument (ـ ـ الا) (38) [لاتينجه] حجت ، برات ، سند ، اثبات ، دليل ، اوراق مثبته .

Dolch (ـ ام) (38) [اسلاو] خنجر ، قمه || كذا (مجازى) .

Dolde (ـ ـ امؤ) (53) (نبا) صيوان .

Dollar (ـ ـ ام) [انكليز] (56) (آمريقانك تقريباً بش چاريك مقدارنده اولان سكه‌سى) دولار .

Dolman (ـ ـ ام) (56) [تركجه طولامه] اسكى سوارى البسه‌سى || هوصار چاكتى .

Dolmetscher (ـ ـ ـ ام) a. (41) [اسلاو] ترجمان ، قلاغوز ، رهبر .

Dolus (ـ ـ ام) (57) [لاتينجه] (عد) خدعه ، حيله ، طولانديرمه .

Dom (ـ ام) (38) [لاتينجه] (بيوك) كليسا || (معما) بيوك قبه ، كنبد .

Domäne (ـ ـ ـ امؤ) (53) [فر] ملك ، اموال ، عقار || املاك ميريه || املاك همايون .

Domini(e)ren (ـ ـ ـ فعلا +) و (فعمتم) a. (21)

حاكم وغالب اولمق ، حكم ايتمك || غلبه چالمق ، ضبط ايتمك ، يد اقتدارينه آلمق .

Dominikaner (ـ ام) .a (40) [لاتينجه] قتوليكلرك بوطريقده اولان برصنفي .

Donau (ـ ا مؤ) (20) (*sans pl.*) (جغر) طونه نهري .

Donner (ـ ام) .a (40) كوك كورلتسي ، رعد || (مجا) !Wetter — هاى الله بلاسنى ويرسون ! (هاى الله چارپسون) ! || يلديرم || (طوپ حقنده) طوپ پاطلامه‌سي ، طوپك كورلتسي .

Donnern (ـ فعلا +) .a (21) كورلمك || (ذكرحقنده) كورلدمك ، ايكلمك ، اورمق ، چارپمق || (فعمتعد) mit Kanonen donnert er die Antwort او طوپ ايله جواب ويريور ، اوزرينه طوپلي باش ايديور .

Donnerstag (ـ ياخود ـ ام) (38) پنجشنبه (كونى) .

Doppel... (ـ...) = (**doppelt**) || —adler (ام) چفته قرتال || —deutig (ص) ايكى معنالى || جناسلى || —flinte (امؤ) چفته (تفنك) || —krone (امؤ) آلمانيانك يكرمى مارقلق آلتونى ، آلمان ليراسى || —schritt (ام) (ع) على‌الاكثر مسافه مساحه‌سنده بايلان وبر صايلان ايكى آدم مثلا — 150 = 300 خطوه || —waise (امؤ) هم آناسندن وهمده باباسندن محروم اوكسز .

Dopp(e)ler (ـ(ـ) ـ ام) اويونده حيله ايدن .

Doppeln (ـ فعمتعد) .a (40) چفت ايتمك ، تضعيف ايتمك || (فعلا +) اويونده قورنازلق ايتمك .

Doppelt (ـ ص) (26) ضعف ، ايكى قاتلى || (مجا) مشكوك ، ايكى معنالى || er ist — so alt als ich او بنم ايكى مثلم ياشنده‌در || —gefiedert (ص) (نبا) ريشى مضاعف || —konver (ص) هرايكى طرفنده محدب اولان .

Doppelt-sehen (ـ ا لا) .b (40) اشيايى چفت كورمك خسته‌لغى ، بصر مضاعف .

Dorf (ـ ا لا) (5) [لاتينجه turba] كوى ، قريه || (مجا) Das sind ihm böhmische Dörfer (بونلر آكا بوهميا كويلرى كى كلور) او بونلرده نه آكلار ، نه ديكر ، بونلر آكا يابانجيدر ، كوره اولاندن بحث ايتمكه يكرر || —barbier (ام) كوى بربرى ، (كويك بربرى) || (تياترو) اكثرى قومديا اولمرق اوينانيلان كوى بربرى نام قومديا .

Dorn (ـ ام) (25) oder (12) .a (نبا) ديكن ، شوك || —enkrone ديكندن تاج .

Dornig و **Dornicht** (ـ ص) (26) ديكنلي .

Dorren (ـ فعلا +) .a (21) قورومق || قوروتمق || صولمق ، قورومق .

Dörren (ـ فعمتعد) .a (21) آتشده ويا فرونده قوروتمق ، قاورمق || قيزارتمق .

Dort (ـ حال) [اوراده] ، اوراده || اورادن || (مجا) او بر دنياده (اوتده) .

Dort-her (ـ حا) — (von) اورادن ، اوجوارادن ، او برطرفدن .

Dort-hin (ـ حا) اوطرفه ، اورايه ، اوته‌يه طوغرى .

Dortig (ـ ص) (26) اورالى ، اوجوارلى ، اوجوارادن اولان ، اوراناك ، اوراده‌كى .

Dose (ـ امؤ) (51) [روم] قوطى ، چكمجه ، طبقه .

Dosis (ـ امؤ) (49) [روم] (اجزا) و (مجا) بردوالى تركيب ايدن اجزادن بهرينك مقدار معينى || بردن آلنان علاج (ترتيب) || (مجا) برمقدار ، خيلى برمقدار .

Dost (ـ ام) (38) (نبا) زرنكوش ، زعتره ، قاره قولاغى .

Dotter (ـ ام) .a (40) يومورطه صاريسى || اربك رجلى نوعى .

Double (ـ ا لا) (56) [فر] (بيلاردو اويوننده) يووارلاغك اولا كناره اوردقدنصكره ديكر يووارلاغه تصادف ايتمسى || (معدنجيلكده) قابلامه .

Douche (ـ امؤ) (51) (نباتيك‌هيا اوقونور) يوقاريدن آقارصو التنده استحمام ايدلش ، تشلشل ، بومقصدله احضار ايديلان دوش .

Dozent (ـ ام) (51) [لاتينجه] خواجه ، واعظ ، خطيب .

Dozi(e)ren (ـ فعمتعد وفعلا +) .a (21) [لاتينجه] خواجه‌لق ايتمك || وعظ وخطابت ايتمك .

Doktor = Dr

Drache (ـ ام) (52) [روم] (تاطبيعه) اژدر ، دراغون ، هند كرتنكله‌سى || papierner — اوچورتمه .

Drachme (ـ امؤ) (51) قديم يونانليلرجه (1/3 ، 3 غراملق) درهم وكذا غمش ايكى سانتيم قيمتنده اولان سكه‌لرى || بوكونكى كونده يونانستانك برفرانق قيمتنده اولان پاره‌سى .

Dragoman (ـ ام) (38) und (18) [عر] ترجمان .

Dragoner (ـ ام) .a (40) [فر] دراغون سواريسى .

Draht (ـ ام) (21) [drehen] تل || خلاط ، زنجيرلو ايپ واييك || —antwort (امؤ) بالتلغراف ويريلان جواب || —bericht (ام) تلغرام || —gitter (لا) تلدن معمول پارمقلق ، چيت ، قفس || —saite (امؤ) تل كيريش || —sieb (لا) تل الك ، قالبور ، سوزكچ || —zange (امؤ) تل كسر كريدن || —zieher (ام) تل يابان اشجى ، تلجى .

Draini(e)ren (ـ فعمتعد) .a (21) (drenieren اوقونور) [انكليز] (زرا) تحت الارض چقور ، لغم آچمق ؛ بطاقلق آراضى‌يى لغم آچه‌رق قوروتمق .

Drall (ـ ص) (21) [drillen] بورمه || قاس قاتى ، قازيق كبى || (مجا) صيق ، صاغلام ، دنچ ، كوچلو قوتلو || **Dralle** (ـ امؤ) (51) (فن اسلحه) (يوك بوكولمسى) حلزون || **Dralllänge** (امؤ) خطوة حلزون .

Drama (ـ ا لا) (56) [روم] (تيا) فاجعه ، درام ، دهشتلى وقعه .

Drang (ـ ام) (31) غلبه‌لق ، خيچه خيچ || صيقنتى ، مضايقه || صيقشمه || الجاء واغراء ، تحريك وتشويق || كال خواهش || (طب) ايچ اقريسى ، صانجيلى اسهال ، زحير || صيچرامه ، اوغرامه ، قرلامه ، هجوم .

Drängen (ـ فعمتعد) .a (21) [dringen] صيقمق ، تضييق ايتمك ، قاقيشديرمق ، ايتمك || (مجا) صيقشديرمق || (مجا) تضييق ايتمك .

Dreschen (ـ ـ فع متع وفع لا +) .v. a. (31) كذا .v. n (21) دانه‌یی باشاغندن آیرمق ، خرمن دوكمك .

Dressi(e)ren (ـ ـ ـ فع متع) .v. a (21) [فر] طوغریلتمق دیكمك ‖ اوكرتمك : (حیوانی) تربیه ایتمك .

Drift (ـ ا مؤ) (51) (كذا ا لا) (38) [انكلیز] چایلرك براقدقلری طوپراق ‖ تشكیلات طوفانیه ‖ (بحر) دكز اوزرنده صاحبسز اولەرق یوزن اشیا .

Drill (ـ ام) (36) (تجا) Drell = ‖(تاطبیعه) Mandrill = .

Drill... (...ـ) [drillen] ‒plaß— (ا م) (ع) تعلیمخانه ‖ ‒meister— (ا م) (ع) معلم چاوش .

Drillen (ـ ـ فع متع) .v. a (21) | drehen | فرلداق كبی چویرمك ، سرعتله دور ایتدیرمك ‖ (صنع) صارمق ، طولامق ، قیویرمق ‖ (ع) ‒Rekruten عجمی نفراتی تعلیم وتربیه ایتمك (تعلیمده فیرل فیرل چویرەرك تعلیم ایتمك) ‖ تربیه ایتمك ، آلیشدیرمق ‖ اذیت ویرمك .

Drillich (ـ ـ ا م) (36) [drei] (تجا) Drell = .

Drilling (ـ ـ ا م) (36) [drei] اوچز (اوچی بردن طوغان چوجقلردن بهری) : اوچوزلی .

Dringen (ـ ـ فع لا ـ) .v. n (20) كچمك ، دلوب اوته‌سنه كچمك ‖ نفوذ ودخول ایتمك ، كیرمك ‖ یارەرق ‒durch die Menge غلبەلغی یاروب كچمك ‖ ‒aus etwas چیقمق ، یاروب چیقمق ‖ فیشقلامق ‖ چیقوب قاچمق ‖ der Schmerz dringt mir bis in den kleinen Finger آغریسی ، اجیسی جكریمه چوكیور .

Drohen (ـ ـ فع لا +) .v. n (21) تهدید وتخویف ایتمك ، كوز داغی ویرمك .

Drohne (ـ ـ ا مؤ) (38) (تاطبیعه) یبانی آری ‖ (مجا) (عمو) تنبل ، آواره .

Dröhnen (ـ ـ فع لا +) .v. n (21) طنین انداز اولمق ، طینلامق ، اهتزازلی اوتمك ‖ صارصلمق ، اهتزاز ایتمك ‖ كوملمك .

Drollig (ـ ـ ص) (21) [drehen] یالكز (مجا) غریب ، تحف ، اكلنجەلی ، مضحك : صویتاریه ‖ (عمو) ‒er Kerl (ا م) صویتاری ، مسخره ، مقلد ، تحف ، غریب حریف .

Dromedar (ـ ـ ـ ا م) (38) und (51) [روم] هجین دوەسی ‖ (مجا) سرسم ، آلیق كیمسه .

Droschke (ـ ـ ا مؤ) (51) [روس] (سوقاق ، كرا) بینك آرابەسی .

Drossel (ـ ـ ا مؤ) (51) (تاطبیعه) آردج قوشی ‖ ‒ader (ا مؤ) (تشر) وداج ، شاه طماری .

Drost (ـ ام) (51) und (38) نائب ‖ كذا متصرف ، مدیر .

Drüben (ـ ـ حا) (عمو) اوتەده ، اوبرطرفده ، شورادە .

Druck (ـ ا م) (38) تضییق ، باصمه ‖ der Hand‒ (ا م) الصیقمه ‖ جبر وتضییق ، صیقمه ، باصمه ‖ تأثیر ‖ (مطبعه) باصمه ، طبع ایتمه : طبع ونشر .

Drucken (ـ ـ فع متع) .v. a (21) طبع ایتمك ، باصمق .

Drücken (ـ ـ فع متع) .v. a (21) باصمق ، صیقمق ، تضییق ایتمك ‖ صیقشدیرمق ‖ ازمك ، جور وجفا ایتمك ‖ (فع لا +) صیقمق ، صیقندی ویرمك ‖ (مأكولات حقنده) معدەیه اوتورمق ، معدەیه آغرلق ویرمك ‖ ‒sich (فع مطا) اسوجه قاچمق ، صیوشمق .

صیقمق ‖ كیرو ، ایلرو صورمك ‖ (فع یكشخص) es drängt mich (ایچندن كلك) پك ارزو ایدیورم ! پك استیورم ‖ (فع لا +) ‒auf etwas اصرار ایتمك ، نوح دیوب ایغمبر دیمامك ‖ gedrängt (اسم مفعول وصفت) (21) پك غلبەلق ، بیری اوستنه خیچه خیچ ، پك صیقیشیق .

Drangsal (ـ ـ ا لا) (38) (ا مؤ) (51) محنت ومشقت ، عذاب ‖ صیقیندی ، مضایقه ‖ كدر ، شجیرت .

Drauf (ـ حا) dar-auf = ‖ (عمو) اوستنه ، اوزرینه ، اوزرینه طوغری ‖ بونك ، آنك اوزرینه .

Drauf-**gabe** (ـ ـ ـ ا مؤ) (53) ‒geld (ـ ـ ا لا) (51) پی ، رهن ‖ اوستنه ویریلان پاره .

Draußen (ـ ـ حا) طیشاروده ، (قپونك اوكنده) خارجده ‖ آچیقده ‖ ممالك ، محال ، مواقع اجنبیه ده .

Drechsler (ـ ـ kss ا م) .v. a (41) چرخچی ، طورنەجی .

Dreck (ـ ا م) (37) und (36) پیسلك ، مرداراق ، كیر : سوپروندی ‖ بیامور ‖ پیسلك ، نجاست : حیوان تزسی .

Dreckig (ـ ـ ص) (21) (عمو) پیس ، مردار ‖ بوقلو .

Dreg(g) (ـ ا م) (38) (بحر) چنكاللو لنكر (چاپه) ، چنكاللو كمی دمیری .

Drehen (ـ ـ فع متع) (.b) .v. a (21) دوندرمك ، چویرمك ‖ بوكمك ، بورمق ‖ (فع لا +) دونمك ، چویرلمك ، دور ایتمك .

Drehling (ـ ـ ا م) (36) (نبا) اذن ، آس (منطار) .

Drei (ـ ص ا عد) اوچ ‖ ‒es ist halb ساعت ایكی بچق ، ‒Viertel auf zehn اونه چاریك وار ، طقوزی قرق بش (اوچ چاریك) كچیور ‖ ehe man—zählen konnte (بر ایكی اوچ دینلنجیه قدر) ، كوزینی آچوب قپامەدن ‖ (مجا) nicht—zählen können هیچ برشیدن خبری اولمامق ، ایكی لقردی‌یی بر آرەیه كتوروبده سویلیەمامك ‖ ‒beinig (ص) اوچ آیاقلی ، سهپا منقلو ‖ ‒pfünder (ا م) (ع) اوچ فوندەلق طوپ ‖ ‒prozentig (ص) یوزده اوچ فائضلی ‖ ‒stöckig (ص) اوچ قاتلی (ابنیه وامثالی حقنده) ‖ ‒eck (ا لا) (ریا) مثلث ‖ ‒fache(s) (ا لا) اوچ درلو ، اوچ قات ، اوچ مثلی ‖ ‒fuß (ا م) صاچ آیاق ‖ ‒härig (ص) انجق اوچ تولی (صقال ، بیق ، صاچی) اولان ‖ (مجا) حیلەباز ، كوسه ‖ ‒männig (ص) (نبا) ثلاثی الذكور ‖ ‒seitig (ص) اوچ طرفلی ، اوچ وجهلو ‖ ‒weibig (ص) (نبا) اوچ عضو تأنیثی بولنان نبات .

Dreier (ـ ـ ا م) .v. a (41) (اوچ) برقسمی ‖ اوچوزلی اولان شی : اوچلك .

Dreierlei (ـ ـ ـ ص) (.inv) اوچ درلو ، اوچ نوع ، اوچ جنس ، اوچ بوی .

Dreißig (ـ ـ ص ا عد) اوتوز ‖ (ا مؤ) (51) اوتوز عددی ‖ ‒er (ا م) .v. a (41) اوتوزلق ، اوتوز صولرنده اولان آدم (ویا اوتوزی كچمش اولوب اوتوز ایله قرق آرەسنده) ‖ اوتوزنجی (آلایدن عسكر) .

Dreist (ـ ص) (21) بلافتور ، هیچ باقمەدن ، قورقمسزین : سنورسز ، صاللایات ، صیقلمقسزین .

Dreizehn (ـ ـ ص ا عد) (.inv) اون اوچ .

Drell (ـ ا م) (38) چوال بزی ، قبا كتان ، كتان بزی .

Drempel (ـ ـ ا م) (38) آیاق ، دستك .

Drucker (ـَ ا م) a. (40) طابع || (صاحبو) ناشر

Druckerei (ـَـ ا مؤ) (49) مطبعه ؛ باصمه خانه || اصول طبع || (البسه) باصمه باصیلان یر .

Drucksen (ـَ فع لا +) e. (21) (عو) امزمزلنمق، کوشلك طاوراعق .

Druse (ـَ ا مؤ) (50) غیربیبه تعبیر اولنان تزللا مستولیه : (باوکیرخسته‌لغی) حیوانك بورنتك آقمسی، صقاغی || (اوزوم) جیره‌سی || جبل لبنان سکنه‌سی، دورزی || (قرستال) قبارجق .

Drüse (ـَ ا مؤ) (50) (تشر) بز، اور، غده || kleine— غدهٔ صغیره || an den—n leiden صراجه خسته لغنه مبتلا اولمق .

Druseln (ـَ ویاخود ـَ فعلا +) a. (21) (عو) اویوقلامق .

Drüsig (ـَ ص) (21) بزلی، قبارجقلی ؛ صراجه‌لی، اورلی .

Drusisch (ـَ ص) (21) جبل لبنان سکنه‌سنه منسوب متعلق || دورزیه .

Dschungel (ـَ الا) (66) و (ا مؤ) (50) [هند] هندستانده جسیم آغاجلی بیوك اورمان .

Dschunke (ـَ ا مؤ) (50) [چین] چینده مستعمل کمی .

du * Du (ـَ ضمیرشخص) سن، تو || mit Jemandem auf Du und Du stehen بربرینه سن دیمك، سنلی بنلی کوروشمك، غایت تکلیفسز اولمق .

Ducht (ـَ ا مؤ) (49) خلاط، ایپ .

Ducken (ـَ فع متع) a. (21) [=tauchen] (عو) (باشی) اکمك || (مجا) Jemand— برینی بوله کتورمك، بورتی قیرمق، آلچاقلاتمق، بوزمق || sich— (فع مطا) باشی اکمك، (کذا مجا) کیزلنمك، باشی یره صوقمق، صوقولمق، صاقلانمق .

Duck-mäuser (ـَـ ا م) a. (40) (عو)، (in—ا مؤ) (40) مداهن، مرائی، حیله‌کار، قورنازتلکی || متزاهد، صمان آلتندن صو یوریدن .

Duck-taube (ـَـ ا مؤ) (50) (تا طبیعه) غرونلاند کوکرجینی .

Dudelei (ـَـ ا مؤ) (49) (عو) (هوا و نفس ایله چالینان بالجمله) موزیقه‌نك کوتوسی .

Dudelsack (ـَـ ا م) (31) (موسیقی) طلوم، زورنا، غایده .

Du-ell (ـَ الا) (38) [لاتینجه] دوئللو، حفظ ناموس وحیثیت امنده اوروشمه، چارپشمه .

Du-ellieren (ـَـ فع مطا) a. (21) [لاتینجه] sich— دوئللو ایتمك، اوروشمق

Du-ett (ـَ ا لا) (38) [ایتالیانجه] (موسیقی) ایکی کشی طرفندن سویلنیلان ویا چالنیلان شرقی، بسته .

Düffel (ـَ الا) (66) [انکلیز] قیورجق چوقه || چوقه‌نك خاوی .

Duft (ـَ ا م) (31) عطر، قوقو، رایحه || بخار .

Düfteln (ـَ فع لا + وفع متع) a. (21) تصفیه ایتمك، تبخیر ایتمك، هوالندیرمق .

düften, Duften (ـَ فع لا —) b (22) (بخار وقوقو حقنده) چیقمق، انتشار ایتمك، یایلمق || (فع لا +) قوقمق .

Duftig (ـَ ص) (21) صیسلی || ایو قوقولی، رایحهٔ طیبه‌لی، قوقولی .

Dukaten (ـَـ ا م) b. (41) [لاتینجه] مجار آلتونی، قره‌مچ، دوقاته || آلتون (کومش) سکه

Dulden (ـَ فع متع وفع لا +) b. (21) تحمل ایتمك، صبر وتحمل ایتمك ؛ چکمك || اغماض ایتمك، مساعده، مسامحه ایتمك || (اجرای مذهب وآیینده) سربست براقمق .

Dulle (ـَ ا مؤ) (49) (بحر) اسقارموز .

Dumm (ـَ ص) (21) آحمق، ابله، ابدال، سرسم، شاشقین، مانقفا، کش || —er Mensch! مسکین حریف ! || —es Zeug (عو) صاچمه، ظیروه، مناسبتسز، جان صیقیجی .

Dummheit (ـَ ا مؤ) (49) سرسملك، آبیقلق || حیوانلق، اوکوزلك || (عو) عدم دقتدن طولایی وقوعه کلان قصور، خطا .

Dumpeln (ـَ فعلا +) a. (21) (بحر) (کوچك کمی حقنده) یالپا اورمق .

Dumpf (ـَ ص) (21) صاغر || حسسز، بطی، مضطرب . اوپوشوق || نفس طوتان، صیقینتیلی || مات || کوف قوقان || آغیر، آجی .

Dumpfig (ـَ ص) (21) نملو، رطوبتلو، کوفلو ؛ میاصمالی .

Düne (ـَ ا مؤ) (52) بالی قوملق || (بحر) تلاطم امواج .

Dung (ـَ ا م) (وناذراً ا مؤ) (38) (*sans pl.*) حیوانلری سمیرتمك اوزره وریلان شی، سمین || کوبره

Düngen (ـَ فع متع) a. (21) (زرا) آراضی‌یی کوبره‌لمك، کوبره ایله تربیه ایتمك .

Dünger (ـَ ا م) a. (40) = Dung .

Dunkel (ـَ ص) (21) قرانلق مظلم، غیرمضئ، لوش || مبهم، مشکوك، نامعلوم || قویو رنکلی، اسمر .

Dünkel (ـَ ا م) a. (40) [dünken] (Be-scheidenheit کلمه‌سنك مقابلی) کبروغرور، عظمت، کندینی آدم ظن ایدیش وبکنیش، قوروتی کچمه .

Dunkelheit (ـَ ا مؤ) (49) قرانلق، ظلمت || کذا (مجا) .

Dunkeln (ـَ فع لا +) a. (21) و sich— (فع مطا) قرارمق، قرانلقلاشمق، کسب ظلمت ایتمك، ضیاسی غائب ایتمك || اسمرلشمك، صیاهلاشمق || (فع متع) قویولتمق، قرارتمق کذا (مجا) .

Dünken (ـَ فع لا + وفع یکشخ) a. (21) بکزه‌مك، اویله کلمك || sich— (فع مطا) ظن ایتمك، فکرنده بولنمق .

Dünn (ـَ ص) (21) اینجه || ضعیف، قورو، نحیف، قوتسز || صیرك، طاغنیق || خفیف || (مایعات حقنده) صولو، قویو اولمیان || —es Blut (ا لا) صولوقان (قوامنده اولمیان) .

Dunst (ـَ ا م) (31) تبخر ایده، انتشار ایده، چیقمه، یایله، صعود || (مجا) هوا، بیهوده، دومان .

Dunsten (ـَ فع لا —) تبخر ایتمك، اوچمق || (فع لا +) بخاری چیقمق، بوغوسی چیقمق || (انسان حقنده) ترلمك .

Dünsten (ـَ فع لا ±) b. (21) = dunsten || (فع متع) (مطبخ اصطلاحی) قینامق، بوغولمق .

Duodez (ـَـ ـ ا لا) (38) [لاتینجه] (مطبعه) یکرمی

درت صحيفه‌لى جزؤ . يكرمى درت صحيفه‌دن عبارت بركتاب ترتيبى ، يكرمى درت صحيفه‌لى فورمه .

Duplik (ـَ - امؤ) (41) [لاتينجه] اسكيدن (عد) جواب على الجواب .

Duplikat (ـَ - - - الا) (38) [لاتينجه | صورت ونسخهٔ ثانيه || (عد) نسخهٔ ثانيه || مكرر ، ايكى قاتلى ، قاتمر شى .

Dupliʒi(e)ren (ـَ - - - فع متع) a. (21) [لاتينجه] جواب، قارشولق ويرمك ، ايديلان مدافعه‌يه قارشو مدافعه ايتمك .

Durch (ـُ حرجر مفعول به آلور وحا) (فعل ايله برلشدكده ـُ وجهله صدا كنديى اوزرنده اولورسه دائما (sép.) و a. (21) مودلنه كوره تصريف اولنور || ...ـُ وجهله صدا اساس كلمه اوزرنده اولورسه (insép.) و b. (22) مودلنه كوره تصريف اولنور) واسطه‌سيله ، ايله ، معاونتيله ، آره‌سندن ، كچه‌رك || مدتجه ، امتدادنجه|| einen Fluß schwimmen— يوزه‌رك برنهرى كچمك || das geht mir—das Herz, Mark und Bein (مجا) بوبنم جكرمه ايشليور ، اثرليكمه ، (كميكمه) كچيور ، ايشليور || die Schuhe sind— قوندره‌لر (آياق قابلرى) دلينمش ، پاتلامش || Jemand — und —kennen (مجا) برينى ايوجه ، جكرينه وارنجه‌يه دكين طانيمق

Durch-arbeiten (ـُ ـَ فع متع) a. (21) (sép.) ايوجه چالشمق ، تحصيل ايتمك : بلافاصله چالشمق ، چاليشوب تحصيل ايدوب بتورمك || باشه چيقارمق || —sich (فع مطا) چاليشه چاليشه اللرينى ياره ايتمك ، آغريتمق || sich die Hände— (فع مطا) چاليشه چاليشه تلف اولمق ، بيتمك .

Durch-aus (ـُ ـَ حا) كاملاً ، قطعياً ، بالكليه ، مطلقا ، هرحالده || بسبتون ، بتون || nicht— اصلا ، هيچ بروقتده ، هيچ بر وجهله .

Durch-backen (ـُ ـُ فع متع) r. (21) و a. (21) ايوجه (اكثريا خمور ايشى حقنده) پشورمك ، ايچروسى چيك قالميه‌جق وجهله قيزارتمق .

Durch-beißen (ـُ ـَ فع متع) u. (21) (sép.) ديشله ايصيره‌رق دلمك ، قوپارمق ، ديش كچيره‌رك ايصيرمق || sich— (فع مطا) (مجا) سرتلكله ، چاپاروقلقله ، حاضر جوابلقله ايشى يوروتمك .

Durch-bekommen (ـُ ـُ ـَ فع متع) c. (21) (sép.) كچيره بيلمك ، صوقه بيلمك ، طاقه بيلمك .

Durch-betteln (ـُ ـَ فع متع) a. (21) (insép.) ein Land— برمملكتى ديلنه‌رك طولاشمق || —sich (ـُ ـَ فع مطا) (sép.) ديلنه‌رك (يالواره‌رق) نفقه‌سنى قزانمق ، استديكنى آلمق .

Durch-blasen (ـُ ـَ فع متع) b. (21) (sép.) برشيئى اوفوره‌رك دلمك ، يارمق || اوفوروب ايچندن . آره‌سندن كچيرمك || (موسيقى) ein Stück— برشرقى ويا سائره‌يى چالوب بتورمك || (ـُ ـَ) (insép.) اسه‌رك . اوفوره‌رك تأثير ونفوذ ايتمك ، تحريك ايتمك .

Durch-blättern (ـُ ـَ وياخود ـُ ـَ فع متع) a. (21) (ـُ ـَ) و (insép.) ياپراقلرينى آچمق . قاريشديرمق ، كوز كزديرمك || (ـُ ـَ) (insép.) ياپراقلره آييرمق .

Durch-blicken (ـُ ـَ فعلا +) a. (21) (sép.) آره‌سندن ، آره‌لغندن باقمق || آره‌سندن كورنمك ، آره‌لغندن عرض ديدار

ايتمك || (مجا) تظاهر ايتمك || (ـُ ـَ) (insép.) (فع متع) آره‌لغندن باقوب كورمك ، آره‌لغنه باقمق وكوز كزديرمك ، ايچنى كورمك .

Durch-bohren (ـُ ـَ فع متع ، فع لا +) و sich — (فع مطا) a. (21) (sép.) دلمك ، دلوب كچمك ، دليك ، (ع) جاپ آچمق || دلنمك .

Durch-braten (ـُ ـَ فع متع) p. (20) (sép.) ايوجه قيزارتمق || (فع لا —) قيزارمق ، پشمك .

Durch-brechen (ـُ ـَ فع متع) d. (20) (sép.) برشيئى اورته‌سندن قيرمق || زورله بريول ، دليك ، كچيد ... الخ آچمق ، ياروب كچمك || sich— (فع مطا) يارلمق || (برمحبوس حقنده) فرار ايتمك || (فع لا +) قيرلمق ، يارلمق ، ياريلوب چيقمق ، قوپوب كلمك ، سوكمك .

Durch-brennen (ـُ ـَ فع متع) a. (22) (sép.) ياقوب دلمك ، ياقمق ، ياقوب كچمك || (فع لا—) بردليك آچيله‌جق وجهله يانمق ، ايچنه آتش كچه‌جك صورتده يانمق || (مجا) (عمو) كيزلوجه فرار ايتمك ، صيويشمق ، قاچمق .

Durch-bringen (ـُ ـَ فع متع) a. (22) (sép.) بريردن ، برشيدن كچيروب كوتورمك ، ايصال ايتمك || موفق ايتمك || خلاص ايتمك || كچيرمك ، انفاذ ايتمك ، احكامنيه اجرا ايتديرمك || ممكن قيلمق || (بزوتك) آلتندن كيروب اوستندن چيقمق ، ارتمك ، بتيرمك || sich— كچمك ، موفق اولمق ، قورتلمق ، خلاص اولمق || sich kümmerlich— كمال مشقت ومحنت ايله يشامق وامرار اوقات ايتمك .

Durch-bruch (ـُ ـَ ام) (31) قيرلمه ، يارلمه || بوزلمه ، زوال ، انهدام || آچلمه ، دوكلمه || des Blutes— (قان) بوشانمسى ، كلمسى ، اسطباب || آچيق ، يارق .

Durch-denken (ـُ ـَ و ـُ ـَ فع متع) a. (22) (sép.) و (insép.) ايوجه دوشونمك ، دوشونوب طاشنمق || مطالعه وامعان ايتمك .

Durch-dringen (ـُ ـَ فع لا -) a. (20) (sép.) ياروب ، دلوب كچمك ، كچمك ، نفوذ ايتمك ، دروننه داخل اولمق ، طالمق || (فع متع) برشيئى ديكر شيئه قاريشديرمق ، اشباع ايتمك || ارتشاح ايتمك || (مجا) كنهنه واقف اولمق .

Durch-drücken (ـُ ـَ فع متع) a. (21) (sép.) باصوب كچيرمك ، آره‌لغنه صوقمق ، طالديرمق ، چوكرتمك ، كوچرتمك || sich— (فع مطا)(غلبه‌لغى) ياروب كچمك || خلاص ، وموفق اولمق .

Durch-eilen (ـُ ـَ فع متع) a. (21) (insép.) (برمسافه‌يى كمال سرعتله قطع ايتمك || (ـُ ـَ) (sép.) (فع لا +) (آره‌سندن ، ايچندن ، اورطه‌سندن) سرعتله كچمك ، مرور ايتمك .

Durch-einander (ـُ ـَ ـَ حا) آلت اوست ، قارمه قاريشق ، قاريشيق ، سچمكسزين ، آييرمقسزين ، تفصيل كورمه .

Durch-fahren (ـُ ـَ فعلا -) r. (20) (sép.) برموقعدن آرابه ، واپور وسائره ايله كچمك || (فع متع) بريول ويا مسافه‌يى قطع ايتمك || يول آچمق || eine Nacht— كيجه‌يى (آرابه ، واپور ، شمندوفر والخ ده) كچيرمك || (ـُ ـَ) (insép.) (فع متع) ein Schauder durchfuhr seine Glieder وجودندن (هر بر اعضاسندن) بردتره‌مه كچدى ، تكميل وجودى رعشه‌ناك اولدى .

Durch-fall (ـُ ـَ ام) (31) برآره‌لقدن دوشمك || (مجا) انهزام ، مغلوبيت ، عدم موفقيت ، غائب ايتمه || (طب) اسهال .

Durch-hecheln (سَنَتْ فعمتعد) a. (21) (*sép.*) الكدن، طراقدن كچيرمك || (مجا) شدتله مناقشه ايتمك، چكشديرمك، توبيخ ومؤاخذه ايتمك .

Durch-helfen (سَنَتْ فعلا +) b. (21) (*sép.*) كچمكه، (قاچمغه) ياردم ايتمك .

Durch-kämmen (سَنَتْ و سَنَتْ فعمتعد) a. (21) (*sép.*) (طاراقله) آچمق، طرامق .

Durch-kneten (سَنَتْ و سَنَتْ فعمتعد) b. (21) (*sép.*) و (*insép.*) ايوجه يوغورمق . خمور ايتمك .

Durch-kochen (سَنَتْ فعمتعد) a. (21) (*sép.*) ايوجه پشورمك .

Durch-kommen (سَنَتْ فعلا —) c. (20) (*sép.*) كچمك، كچه‌بيلمك . كچمكه موفق اولمق، آشمق || قورتلمق، خلاص اولمق . ايشك ايچنـدن چيقمق || (امتحان حقنده) . . . . . دن امتحان ويره‌بيلمك .

Durch-können (سَنَتْ فعلا +) c. (22) كچه‌بيلمك، كچه‌بيلك، قابليق (مقتدر) اولمق .

Durch-kosten (سَنَتْ فعمتعد) b. (21) (*sép.*) برقاچ شيئك بريرينى متعاقب طادينه باقمق، بريرندنصكره (برر برر) طاتمق، چاشنيسنه باقمق .

Durch-kriechen (سَنَتْ فعلا—) c. (20) (*sép.*) سوزيلوب، سوروتوب آره‌لقندن كچمك .

Durch-laß (سَنَتْ ام) (2) كچيرمك، صاليورمه || (واپور، شمندوفر موقفلريله كوپرى وساڭره‌كى محللرده) مروره مخصوص پايلان ترتيبات (ماكينه وساڭره) مدخل، مخرج || دخول ونفوذ .

Durch-lassen (سَنَتْ فعمتعد) p. (20) (*sép.*) كچيرمك . كچمكه مساعده ايتمك، صاليويرمك || (امتحاندن) كچيرمك|| dieser Stoff läßt kein Wasser durch بوقماشدن صو كچمز || (حكمى) ضيا وساڭره‌نڭ مرور وانتشارينه مانع اولمامق، يعنى شفاف ويا ناقل اولمق .

Durch-laucht (سَنْ وياخود سَنْ امؤ) (41) پرنس وپرنسسه معادل اشخاصه مخصوص عنواندر : فخامتلو، ذات فخيمانه‌لرى، جنابلرى، حضرتلرى .

Durch-laufen (سَنَتْ فعلا—) p. (20) (*sép.*) عجله ايله، قوشارق كچمك || جريان ايتمك || (فعمتعد) قطع مسافه ايتمك .

Durch-leben (سَنَتْ وسَنَتْ فعمتعد) a. (21) (*sép.*) و (*insép.*) (بروقتى) كوروب كچيرمك || (هرقنغى بروقتده) بولنمق، يشامق .

Durch-lesen (سَنَتْ وسَنَتْ فعمتعد) l. (20) (*sép.*) و (*insép.*) كاملاً اوقومق || بردفعه دها اوقومق، كوز كزديرمك .

Durch-löchern (سَنَتْ فعمتعد) a. (21) (*insép.*) دليك آچمق، دلمك : دليك دشيك ايتمك . قالبور كبى ايتمك .

Durch-machen (سَنَتْ فعمتعد) a. (21) (*sép.*) دلمك || alle Klassen— بتون صنفلرده بولنمق، صنفلرك كافه‌سنى (توفيقاً) كچمك || تجربه ايتمك، كچيرمك، ياپمق .

Durch-marschi(e)ren (سَنَتْ فعلا—) a. (21) (*sép.*) (برموقعدن) يورومك، كچمك .

Durch-messer (سَنَتْ ام) a. (40) (رياضى) قطر .

Durch-mischen (سَنَتْ فعمتعد) c. (21) (*sép.*) ايوجه قاريشديرمق || (سَنَتْ فعمتعد) (*insép.*) (برشيئى آخر برشيئله) تخليط ايتمك .

Durch-fallen (سَنَتْ فعلا +) p. (20) برآره‌لقدن، دليكدن دوشمك || (مجا) (امتحاندن) دوشمك، (انتخابده) قبول اولنمامق || غائب ايتمك، بوزولمق .

Durch-feilen (سَنَتْ فعمتعد) a. (21) (*sép.*) توريوليه‌رك دلمك، توريو، اكه ايله دليك، يارق آچمق .

Durch-feuern (سَنَتْ فعمتعد) a. (21) (*sép.*) ايوجه ايصيتمق، قيزديرمق || (فعلا+) . . . . . آره‌سندن، آره‌لقندن آتش ايتمك || (سَنَتْ فعمتعد) (*insép.*) ايچروسنه آتش صالمق، سرايت ايتديرمك، طوتشديرمق، آلولنديرمك، ياقمق .

Durch-flechten (سَنَتْ فعمتعد) c. (21) (*sép.*) بربريشه كچيرمك ويا صارمق، كرفت ايتمك، اورمك|| (سَنَتْ) (*insép.*) das Haar mit Blumen— صاچنك آره‌سنه چچك اورمك، صوقمق .

Durch-fliegen (سَنَتْ فعلا-) f. (20) (*sép.*) آره‌لقندن اوچمق|| (سَنَتْ) (*insép.*) (فعمتعد) (مجا) einen Brief— برمكتوبى سرعتله اوقومق، چابوجاق كوزدن كچيرمك .

Durch-fließen (سَنَتْ فعلا-) c. (20) (*sép.*) آره‌سندن آقمق، جريان ايتمك||(سَنَتْ فعمتعد) (*insép.*) اروا واسقا ايدرك كچمك .

Durch-forschen (سَنَتْ وسَنَتْ فعمتعد) c. (21) (*sép.*) و (*insép.*) باشدن تدقيق وتحقيق ايتمك، كمال دقتله آراشديرمق، صورشديرمق||—sich (فعمطا) كنديسى دنه‌مك، تجربه ايتمك، يوقلمق .

Durch-führen (سَنَتْ فعمتعد) a. (21) (*sép.*) كچيرمك، آره‌لقندن، آره‌سنه كچيرمك|| (مجا) اجرا ايتمك . رسيدهٔ حسن ختام ايتمك || قبول ايتديروب اجرا ايتديرمك : تعميم ايتمك .

Durch-gang (سَنْ ام) (31) كچش، آره‌لقندن كچمه، مرور || (بركچيدك) كچيد محلى || مرور وعبور || كچيله‌جك ير، يول، برمحلدن آخر برمحله كچيله‌جك قپو ويا آره‌لق || hier ist kein—! بورادن كچمك ممنوعدر ! ، بورادن مرور اولنماز ! || (اسقيكا) پوتره .

Durch-gängig (سَنَتْ ص) (21) على العموم، عموماً، كاملاً || عمومى، عام || ايچندن، آره‌سندن اوته‌يه كچيلير .

Durch-gehen (سَنَتْ فعلا—) g. (20) (*sép.*) كچمك : برطرفندن كيروب او برطرفدن چيقمق، دلمك، كچمك|| قبول وتصديق اولنمق|| (مجا) —lassen آلديرمامق|| (برشخص حقنده) فرار ايتمك . صيويشمق : (باركير حقنده) باشى ضبط اولنمامق، قاچمق، صواريسنى آلوب كوتورمك|| (فعمتعد) die Sohlen— قوندره‌نك پنچه‌لرينى اسكيتمك، دلمك|| (مجا) (اكثريا سَنَتْ) تدقيق وتحقيق ايتمك، صحتنه، وقوفه چالشمق، كوزدن كچيرمك .

Durch-gehends (سَنَتْ حا) =durchgängig .

Durch-gießen (سَنَتْ فعمتعد) c. (20) (*sép.*) آره‌سندن دوكمك، آره‌لقندن آقيتمق .

Durch-greifen (سَنَتْ فعلا +) n. (20) (*sép.*) الى طاقمق ويا كچيرمك، آره‌سندن كچيروب طوتمق|| (مجا) يدضبط واقتدارده بولنديرمق، يد استبداده آلمق || تشبثات قطعيه وشديده‌ده بولنمق .

Durch-gucken (سَنَتْ فعلا+) a. (21) (*sép.*) (عو) آره‌لقندن باقمق وكوزتلمك .

Durch-hauen (سَنَتْ فعمتعد) q. (20) (*sép.*) اوروب ايكى پارچه ايتمك، ايكى يه ايچمك || چوكرتمك، آچمق، يارمق، دلمك || ايوجه كوتكلمك، پاصديره‌سنى چيقارمق ايصلاتمق، پاطاقلامق.

Durch-sägen (ستت و ستت فع متع) a. (21) (*sép.*)
و (*insép.*) دستره ایله کسمك ، ایکی یه بیچمك .

Durch-scheuern (ستت فع متع) a. (21) (*sép.*)
آشندیرمق ، دریسنی یوزمك ‖ (ستت فع متع) (*insép.*)
ایوجه تمیزلمك ، اوغمق .

Durch-schieben (ستت فع متع) f. (21) (*sép.*) آره‌سنه
سورمك .

Durch-schießen (ستت فع لا +) e. (21) (*sép.*)
آره‌لقندن آتش ایتمك ‖ (فع لا —) یلدیرم کبی بر سرعتله
کچمك ، بر یره آتش کبی کیتمك ‖ (فع متع ستت) (*insép.*)
اوق ایله (تفنك وامثالی) دلك ‖ بشقه برشیئله دلك ،
صوقمق ‖ کتاب یاپراقلری آره‌سنه بیاض کاغد (یاپراق)
یاپشدیرمق ، (قومق) ‖ (مطبعه) سطر آره‌سی بوش براقمق
(آنترلین قومق) .

Durch-schiffen (ستت فع لا—) a. (21) (*sép.*) آره‌
سندن کمی ایله کچمك ‖ (ستت فع متع) (*insép.*) (سفینه
واشخاص حقنده) کچمك : قطع ایتمك .

Durch-schimmern (ستت فع لا +) a. (21) (*sép.*)
آره‌لقندن، کیروسندن پارلایه‌رق کورنمك ، پارلدایه‌رق کورنمك‖
(ستت فع متعد) (*insép.*) آره‌سی، ایچی خفیف برضیا ایله
اضائه ایتمك ، دروننه ضعیف برضیا دوشورمك .

Durch-schlagen (ستت فع لا +) r. (20) (*sép.*)
ایچنه ، آره‌سنه نفوذ ایتمك ، کچمك (کاغد حقنده مرکبی)
ایچمك ، چکمك ‖ (مطبعه) فنا باصلمق ، بوزلمق ‖ sich—
(فع مطا) کندویه یول آچمق ‖ کچینوب ، یاشایوب کیتمك ‖
(ستت ونادراً ستت فع متع) (*sép.*) و (*insép.*) = durch-
prügeln ‖ (فع متع) اورروب آچمق ، یارمق ودلك .

Durchschlags-Kraft (ستت امؤ) (49) (*sans pl.*)
eines Geschosses— (فن اسلحه) برمرمینك قوهٔ نفوذیه‌سی .

Durch-schleichen (ستت فع متع) n. (20) (*sép.*)
و— sich (فع مطا) صوروینه‌رك ، سورتونه‌رك کچمك، کیرمك‖
صیویشمق ‖ (فع متع ستت) (*insép.*) کیزلوجه بر یردن
کچمك ، خفیاً برموقعدن صاوشمق .

Durch-schlitzen (ستت و ستت فع متع) e. (21) (*sép.*)
و (*insép.*) یارمق ، شق ایتمك، ییرمق .

Durch-schneiden (ستت و ستت فع متع) n. (20) (*sép.*)
و (*insép.*) اورته‌سندن کسمك یارمق، کسه‌رك ایکی‌یه بولمك ،
ایکی‌یه بیچمك ‖ (ستت فع مطا) sich— تقاطع ایتمك .

Durch-schnitt (ستت ام) (38) یاریلق ، ییریق ، کسیم ،
کسیك ‖ حفر ‖ مقطع عمودی ‖ پروفیل ‖ برشیئك وسطیسی :
(تجا) حساب متوسط ‖ im— (حا) وسطی اوله‌رق .

Durch-schnittlich (ستت صـ) (21) وسطی ‖ (حا)
= im Durch-schnitt وسطی اوله‌رق .

Durch-schwimmen (ستت فع لا —) e. (20) (*sép.*)
و (ستت فع متع) (*insép.*) یوزه‌رك ، سبح ایدرك کچمك‖
یوزه‌رك قطع ایتمك ، آشمق .

Durch-sehen (ستت فع لا +) l. (20) (*sép.*) آره‌سندن
باقمق ‖ آره‌لقندن کورمك ‖ (ستت و ستت فع متع) (*sép.*)
و (*insép.*) آره‌سنه ، آره‌لقنه باقمق ، ورای تدقیق کوز
کزدیرمك ، وتفتیش ایتمك .

Durch-müssen (ستت فع لا +) e. (22) بریردن (مروره)
کچمکه مجبور اولمق .

Durch-mustern (ستت و ستت فع متع) a. (21) (*sép.*)
و (*insép.*) بربرینی متعاقب کوزدن کچیرمك ، معاینه
وتفتیش ایتمك .

Durch-nagen (ستت و ستت فع متع) a. (21) (*sép.*)
و (*insép.*) اشه‌رك (طرمالیه‌رق) دلمك ، اشه‌رك دلیك ،
کچید ، یول آچمق .

Durch-nässen (ستت و ستت فع متع) e. (21) (*insép.*)
و (*sép.*) ایچنه صو کچیرمك ، ایصلاتمق ، صویه باصمق ،
ابلال ایتمك .

Durch-nehmen (ستت فع متع) b. (20) (*sép.*) برشیئله
اشتغال ایتمك ‖ افاده وایضاح ایتمك ‖ تکرار ایتمك .

Durch-peitschen (ستت فع متع) e. (21) (*sép.*)
قامچیلامق، قرباچلامق ‖ (عمو) (ستت و ستت) (*sép.*) و
(*insép.*) کمال سرعتله قطع مسافه ایتمك ‖ عجله ایله باقمق
کورمك ‖ (ستت) (*insép.*) (روزکار حقنده) شدتله اسمك ،
آکت اوست ایتمك : امرکن اوتمك .

Durch-prügeln (ستت فع متع) a. (21) (*sép.*) ایوجه
کوتکلمك ، اشك صودن کاغجه‌یه قدر طیاق آتمق .

Durch-rasen (ستت فع لا +) e. (21) (*sép.*) کمال
سرعت وشدتله کچمك ‖ (ستت و ستت فع متع) (*insép.*)
و (*sép.*) چیلدیرمشجه‌سنه (کمال شدت ، حدت وغضبله)
قوشوب کچمك ، کچمك ، آشمق ‖ سرعت فوق العاده ایله
برشیئی اکمال ایتمك .

Durch-räuchern (ستت فع متع) a. (21) (*sép.*)
ایوجه دومانی ، بخارینی چیقارمق ‖ دومانده قوروتمق ‖
(ستت) (*insép.*) توتسیلمك ، دومان ایچنده براقمق، دومانه
بوغمق ، قوقوتمق .

Durch-regnen (ستت فع یکشخص +) b. (21) (*sép.*)
(یغمور) یاغوب کچمك ، نفوذ ایتمك ‖ دواملی اوله‌رق یاغمق
مثلا es hat die ganze Nacht durchgeregnet بتون کیجه
یغمور یاغدی (یعنی کیجه‌نك بتون امتدادنجه یغمور کلدی) ‖
(فع متع) ایوجه یاغوب ایصلاتمق مثلا „ich bin ganz durch
(ge) regnet یغمور کیکاریمه وارنجیه دکین کیدی ، ایوجه
ایصلاندم ، یاغمور ایلیکمه کیدی .

Durch-reisen (ستت فعلا—) e. (21) (*sép.*) سیاحتده
بر یردن ، برموقعدن کچمك ‖ (فع متع ستت) (*insép.*)
سیاحتله بریری کچمك ، سیاحت ایدرك برموقعی ، برجواری،
برملکتی طولاشمق ، کزمك .

Durch-reißen (ستت و ستت فع متع) b. (20) (*sép.*)
و (*insép.*) اورته‌سندن یرتمق، ییرتوب پارچه‌لمق، براوجندن
او براوجنه دکین ییرتمق‖ (ستت فع لا —) (*sép.*) ییرتلمق،
ییرلمق ، قیرلمق .

Durch-reiten (ستت فعلا—) n. (20) (*sép.*) صورت اخباریه
ماضیسیله صورت امریه‌سی b. (21) بارکیرله کچمك‖ ein Pferd—
بارکیری (اکرله) اورمق ‖ seine Hose— پانطولونی (آته
بینه بینه) آشندیرمق ‖ بر بارکیری (بینه بینه) تربیه ایتمك ‖
(ستت فع متع) (*insép.*) ‖ بارکیردن اورلمق (فع مطا) sich—
بارکیرله قطع ایتمك .

— Nächte (كيجه‌لرى صباحلره وارنجيه دكين اچالشمق) تحصيل ايتمك ‖ تدقيق ايتمك .

Durch-suchen (سنتّ وسنتّ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) و (insép.) آراشديرمق ، تجسس ايتمك : براى زيارت (سير ايتمك اوزره) آرايوب بولمق ‖ (ع) تحرى وتجسس ايتمك ، كشف ايتمك ‖ den Boden— سوندملق .

Durch-trieben (سنتّ ص) ㉑ (sép.) بوزوق ، اخلاقسز ، مسلكسز ‖ قورناز ، شيطان ، عقللى ، مدقق .

Durch-wachen (سنتّ دها فصيح اولهرق : سنتّ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) و (insép.) die Nacht— صباحه دكين اويومیه‌رق (كوزقرپمیه‌رق) نظارت ايتمك ، كوزلمك ، بكلمك .

Durch-wagen (سنتّ فعمطا) a. ㉑ (sép.) (sich—) برشيدن ، بريردن ، برموقعدن كچمكه جسارت ايتمك .

Durch-wandeln (سنتّ فعلا —) a. ㉑ (sép.) و (سنتّ فعمتعد) (insép.) ياياولهرق ، يورويه‌رك كچمك ، قطع ايتمك ، كزمك ، طولاشمق .

Durch-wandern (سنتّ فعلا —) a. ㉑ (sép.) و (سنتّ فعمتعد) و (فعلا ±) (insép.) سياحت ايدرك كچمك ، قطع ايتمك .

Durch-weg (ثتّ ام) ㊳ كچيد ، ممر

Durch-weg (ثتّ و ثتّ حا) دائما وهروقت ، هر يرده ؛ كاملاً ، بلا استثنا ، كافه‌سى ، هپسى .

Durch-weichen (سنتّ و سنتّ فعلا —) a. ㉑ (sép.) و (insép.) يوشامق ‖ (فعمتعد) يوشاتمق ؛ ايصلاتوب يوشاتمق ، ايوجه ايصلاتمق .

Durch-wintern (سنتّ وسنتّ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) و (insép.) قيشين بسلمك ، قيشلاتمق ‖ اكثريا (سنتّ فعلا +) قيشلامق ، قيشه طيانمق .

Durch-wollen (سنتّ فعلا +) a. ㉑ (sép.) كچمك استمك .

Durch-zählen (سنتّ و سنتّ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) و (insép.) باشدن آشاغى صايمق ، صايوب بترمك .

Durch-zeichnen (سنتّ فعمتعد) c. ㉑ (sép.) صمان كاغدى ايله قوپيه ايتمك ‖ قالب چيقارمق .

Durch-ziehen (سنتّ فعمتعد) f. ⑳ (sép.) چكمك ، برعلدن كچيرمك ، كچيروب چكمك ‖ برخط چيزمك ويا چكمك (برخط ايله) آيرمق ، فصل ايتمك ‖ (فعلا —) durch برملكتدن كچمك ، مرور ايتمك ، برطرفندن ein Land— كيروب اوبرطرفندن چيقمق ، براوجندن اوبراوجنه قدر كزمك ‖ (سنتّ فعمتعد) (insép.) يايلمق ، انتشار ايتمك .

Durch-zoll (ثتّ ام) ㉛ مروريه كمركى (رسمى) .

Durch-zucken (سنتّ فعمتعد) a. ㉑ (insép.) (يلديرم كبى) كچمك ‖ (مجا) صارصمق ، تيترتمك ، اوشاتمق .

Durch-zug (ثتّ وياخود ثتّ ام) ㉛ چكمه ، كچيرمه ‖ كچمه ، مرور .

Dürfen (سنّ فعلا +) c. ㉒ اجتسار ، جرأت ايتمك ‖ (اقتدار ، مساعده ومأذونيت حائز بولنمق) hier darf nicht geraucht werden بوراده توتون ايچمك ممنوعدر ‖ darf ich bitten ? مساعده ايدرميسكز ؟ ‖ لطفا ، احسان ايدرميسكز ؟ آليرميسكز ؟ ويرميسكز ؟ والخ ‖ ich darf nur daran denken, so gerathe ich in Wuth آنى دوشونور دوشونمز قيزمغه باشلايورم ، خاطريمه كلنجه جانم صيقيليور .

Durch-seihen (سنتّ فعلا —) a. ㉑ (sép.) صيزمق ، سوزلمك ، ترشح ايتمك ‖ (سنتّ و سنتّ فعمتعد) (sép.) و (insép.) سوزمك ، سوزكچدن كچيرمك ، صيزديرمق ، تقطير ايتمك .

Durch-sehen (سنتّ فعمتعد) c. ㉑ (sép.) اجرا ايتديرمك ، تعميم ايتمك ، قبول ايتديرمك ، ديديكنى ياپديرمق ، موفق اولمق ؛ يورومك ‖ (سنتّ فعمتعد) (insép.) آره‌سنه قومق ، قوشمق .

Durch-sichtig (سنتّ ص) ㉑ شفاف (كذا مجا) ، ايچنده ، كيروسنده اولانى كوستررر اولان ‖ آچيق ، براق .

Durch-sickern (سنتّ فعلا —) a. ㉑ (sép.) (مرا . durch-seihen) .

Durch-sieben (سنتّ وسنتّ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) و (insép.) قالبورلمق ، الهمك ، تدقيق ايتمك .

Durch-spießen (سنتّ و سنتّ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) و (insép.) دورتوب او برطرفندن چيقارمق ، شيشلمك .

Durch-sprengen (سنتّ فعلا —) a. ㉑ (sép.) دورت نعلله كچمك ‖ (سنتّ فعمتعد) (insép.) (برمسافه‌يى) دورت نعلله قطع ايتمك .

Durch-springen (سنتّ فعلا —) a. ⑳ (sép.) آره‌سندن ، آره‌لغندن ، آتلامق ، صيچرامق ، چيقمق ‖ بسبتون ييرتلمق ، يارلمق ‖ (سنتّ فعمتعد) (insép.) آتلايه‌رق صيچرايه‌رق آره‌سندن كچمك ، قطع ايتمك .

Durch-stänkern (سنتّ و سنتّ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) و (insép.) (عو) قوقوتمق ، تعفين ايتمك .

Durch-stechen (سنتّ فعمتعد) b. ㉑ (insép.) بر شيشله دلمك ؛ صوقمق ، صاپلامق ‖ (مودل ايچون) ايكنه‌لمك ‖ (فعلا +) آره‌لغندن چيقمق ، ييرتوب ، دلوب چيقمق ‖ (سنتّ فعمتعد) (sép.) ايكنه‌يى ، قلنجى برشيئه صاپلامق ، صوقوب اوته‌سنه كچيرمك .

Durch-stecken (سنتّ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) صوقمق ، صاپلامق .

Durch-stich (ثتّ ام) ㊳ = durch-stechen ‖ دلينان ير ، محل ‖ (تحت‌الارض) تونل ‖ (شمندوفرده) حفر ، يارمه .

Durch-stöbern (سنتّ وسنتّ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) و (insép.) اجراى حفريات ايتمك ، آراشديرمق .

Durch-stoßen (سنتّ فعمتعد) p. ⑳ (sép.) ايتوب ، قاقوب صوقمق ، قاقوب دلمك .

Durch-strahlen (سنتّ فعلا +) a. ㉑ (sép.) ضياسى آره‌سنه كچيرمك ‖ (سنتّ فعمتعد) (insép.) ضياسيله اضائه ايتمك .

Durch-streichen (سنتّ فعمتعد) u. ⑳ (insép.) = aus-streichen ‖ آره‌سندن كچمك ‖ چيزمك ، بوزمق ‖ قطع مسافه ايتديرمك ‖ (روزكارحقنده) — (die Straße) (صوقاغى) سيلوب صاوورروب كچمك ، برباشندن ديكر باشنه دكين اسوب كيتمك .

Durch-streifen (سنتّ و سنتّ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) و (insép.) = durch-streichen ‖ (باغ ، صارغى ، پرواز) قورداله ايله تجهيز ايتمك .

Durch-studi(e)ren (سنتّ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) بر شيئى غايه‌سنه وارنجيه دكين تحصيل وتعليم ايتمك ‖ (die

Dürftig (⏑– ص) (24) لزوملی ، احتیاجلی || آز ، غیر کاف || یوقسوللی ، فقیر ، بیچاره

Dürr (– ص) (24) قورو (کذا مجا) || قوراق || قوپ قوری ، پك ضعیف .

Dürre (⏑– امؤ) (53) (sans pl.) قوراقلق ، صوسزلق (کذا مجا) || ضعیفلك .

Dürrsucht (–– امؤ) (49) (طب) لحول ، تیلکه .

Durst (– ام) (38) (sans pl.) صوسزلق ، صوصامه ، حرارت || (مجا) آرزو ، صوصامه || —löschend (ص) حرارت سوندیران .

Dursten, dürsten (⏑– فعلا +) b. (21) صوصامق : آغزی قوریمق ، حرارت باصمق || (مجا) صوصامق .

Durstig (⏑– ص) (24) صوصامش اولان ، حرارتی اولان .

Dusel (⏑– ام) a. (40) (sans pl.) (عمو) باش دونمه‌سی ، سرسملك : طالغینلق اویوشقلق || خیال || بخت وطالع .

Düster (⏑– ص) (24) قرانلق ، مظلم || یوزی کولمز ، صورتسز .

Düte, Dute (⏑– امؤ) (53) کاغد کلاه ، دوات .

Dutzend (⏑– الا) (38) [لاتینجه] دوزینه ، اون ایکی پارچه‌دن مرکب) دسته : طاقم .

Duzen (⏑– فعمتع) c. (21) و —sich (فعمطا) سن ایله قونوشمق ، سز یرینه سن دیمك ، تکلیفسز اولمق ، سنلی بنلی کوروشمك .

Dynamometer (⏑⏑⏑– ام) a. (40) [روم] (حکمه) قوت اولچمکه مخصوص آلت ، مقیاس القوه .

Dysenterie (–⏑⏑⏑ ام) (49) [روم] (طب) دوسانطریا ، عفونت امعا ، اسهال ، قانلی باصور .

E (– الا) (56) آلمان الفباسنك بشنجی حرف وحروف صوتیه‌سنك ایکنجیسیدر || (جرنه) (آغلادیکن) او || (استکراه مقامنده) اوه || (استغراب ایچون) آی .

Ebbe (⏑– امؤ) (53) (بحر) جزر || (مجا) چکامه ، بوشالمه es ist — in seinem Geldbeutel کیسه‌سی بوش ، پاره‌سی صویی چکمش ، چکدی || — und Fluth (بحر) مد وجزر .

Eben (⏑– ص) (21) دوز ، انیشی یقوشی اولمیان ، مستوی : اووه || (مجا) مناسب ، موافق || —er Faden (ام) یوقاریدن آشاغی‌یه عین نخنده اولان ویروسنز بولنان ، دوزکون ، یاغ کبی || so— عین وجهله ، کبی ، اویله ، اولقدر so reich als edelmüthig— کبار اولدیغی کبی زنکینده ، هم زنکین هم نجیب || deswegen— (حرعا) اشته اصل آنك ایچون ، آندنطولایی || —bürtig (ص) (ولادت جهتندن) مساوی ، عین حق وصلاحیته مالك اولان || —falls (حا) بووجهله ، اویلهجه ، کذلك || —holz (الا) آبانوز (آغاجی) || —maß (الا) حسن اندام ، بویی بوسی کوزل اولمه ، سوکاون کبی .

Eben (⏑– الا) b. (40) [روم] نادراً مستعمل و(.sans pl) ابانوس ، ساسم .

Eb(e)ne (⏑(⏑)– امؤ) (53) دوزلك یر : اووه || سطح مستوی || —schiefe (امؤ) سطح مائل .

Eb(e)nen (⏑(⏑)– فعمتع) b. (21) و —sich (فعمطا) دوزلتمك ، تسویه ایتمك || دوزلنمك ، مستوی اولمق .

Ebenheit (–⏑– امؤ) (47) مساویلك || دوزلك || پرداخليلق .

Eber (⏑– ام) a. (40) یبان خنزیرینك (ارککی) || عادی (ارکك) خنزیر || —esche (امؤ) (نبا) (یبانی) اووز آغاجی ، شجر غبیرا .

Ebräer (–⏑–) (مرا . Hebräer) .

Ebresche (⏑–⏑ امؤ) (53) (نبا) =Eberesche .

Echo (–⏑ وعمو ⏑– اخامؤ) (.inv) (اساطیر) یونامده پری || (الا) (56) صدای منعکسه ، صدانك عکس ایتدیکی محل || آغیز خفاق .

Echt (– ص) (21) خاص ، خالص ، صحیح : طوغری ، حقیق : نقصانسز ، بلاقصور : ایو .

Eck (– الا) (38) کوشه‌لی ، زاویه‌لی اولان شکل || über — bringen دفع ایتمك ، صاومق ، آتلامق ، قالدیرمق || —haus (الا) کوشه باشنده اولان او || —fenster (الا) کوشه پنجره‌سی || —stein (ام) کوشه طاشی .

Ecke (⏑– امؤ) (53) کوشه ، کوشه باشی || زاویه || um die— bringen (اشیا حقنده) یوق ایتمك ، دفع ایتمك || (اشخاص حقنده) آشیرمق ، نفی ایتمك ، یوق ایتمك ، اولدیرمك ، تلف ایتمك ، محو ایتمك .

Ecker (⏑– امؤ) (53) =Eichel .

Eckig (⏑– ص) (21) کوشه‌لی ، زاویه‌لی ، چیقینتیلی .

Ecuador (–⏑⏑– اخالا) (36) خط استوا .

Edel (⏑– ص) (21) [Adel] کبار ، اصیل ، نجیب ، شریف || ظریف || آغیر || (نباتات وسائره حقنده) یبانی اولمیان || Edele(r) (ام) (24) اصیلزاده || ادیب ، اصیل کیمسه || —bürtig (ص) اصیل || —stein (ام) جوهر ، مجوهر .

Eden (⏑– الا) (56) (sans pl.) [عبر] یریوزنده‌کی جنت ، عدن || (کذا مجا) || —duft (ام) جنت قوقوسی .

Edi(e)ren (⏑– فعمتع) a. (21) [لاتینجه] نشر واعلان ایتمك .

Edikt (⏑– الا) (38) || نظام ، ترتیب || امر ، اراده ، فرمان ، بیوردلی .

Edle(r) (مرا . edel) .

Effekt (–– ام) (38) [لاتینجه] تأثیر ، حکم || اثر ، اجرا || نتیجه || اشیا ، البسه .

Effektiv (––– ص) (21) [لاتینجه] حقیق ، بالفعل || فاعل || موجود || —kraft موجود حقیق ، مقدار حقیق ، قوهٔ موجوده ،

Effet (فرانسزجه تلفظ ا لا) (56) [فر] —geben (بلاردو اویونتده) تأثیرمعلومی ویرەجك صورتده دورتمك .

Ege (مرا . egen ' Egge . (eggen

Egel (ـ ا م) .a (16) Blut-egel

Egge (ـ ا مؤ) (زرا) (53) تولاطوپراغنی قاریشدیرن سورکی || طرابزان ، پارمق قپو || چوقه کناری || صیغلق محل ، صیغ .

Eggen (ـ فعـ متعـ وفعـ لا +) .a (21) اکین سورکیسیله قاریشدیرمق اوزره چفت سورمك .

Ego-ismus (ـ ا م) (15) [لاتینجه] منفعت پرستلك .

Eh (ـ حرتند) [فر] اه ، ای ، آی || هی ، یاهو ، بکا باق .

Eh'(e(r)he (ـ ، ـ حا) اول ، اوّلجه ، مقدما || je—er desto besser نقدر ایرکن (اول) اولورسه اوقدر ایودر ، نقدر چابوق یتیرسه اونسبتده ایودر .

Ehe (ـ ا مؤ) (53) ازدواج ، تأهل ، اولنمه || نکاح دوکون ، ولیمه || fähig— (ص) بالغ ، بالغه || leute— (جمع) قاری قوجه || paar— (ا لا) کابین کوکی || stand— (ا م) اولیلك (حالی) .

Ehe-dem (ـ حا) =ehemals .

Ehelich (ـ ص) (21) تأهل وازدواجه منسوب ، متعلق || (علی‌الخصوص) زوجه منسوب اولان .

Eh(e)-mals (ـ حا) اسکیدن ، مقدما ، اولدن ، اولجه .

Ehern (ـ ص) (42) تونجدن ، تونجدن معمول || (کذا مجا) .

Ehr... (... ـ) (ناموس ، حیثیت ، وقار اعتبار ، شان) furcht— (ا مؤ) کمال درجه تعظیم واعتبار ، صایغی || geiz— (ا م) طمع وحرص (شرف ، شان ، منصب ایچون) || liebe— (ا مؤ) بغایت ناموسلیلق ، صفوت ، استقامت ، صداقت || los— (ص) ناموسسز ، آلچق || verlust— (ا م) حقوق مدنیه‌دن اسقاطله مجازات ، اسقاط مدنیت .

Ehrbar (ـ ص) (21) عفیف ، مستقیم ، صادق ، ناموس وحیثیتلی || شایان احترام .

Ehre (ـ ا مؤ) (53) شان ، شرف وفضیلت || سعادت || auf— ناموسمه قسم (ایدرمکه) ایدرم ! || عرض ، ناموس || عزت ، اعتبار ، احترام ، حرمت ورعایت .

Ehren (ـ فعـ متعـ) .a (21) تشریف وتفضیل ایتمك || تعظیم واحترام ایتمك ، رعایتده بولنمق .

Ehren... (... ـ) gericht— (ا لا) قدر واعتبار وحیثیته دائر اولان محکمه || bezeigung— (ا مؤ) ویاخود bezeugung— (ا مؤ) رسم تعظیم ، رسم سلام ، تمنا || reich— (ص) شرف وفضیلتله مالامال || voll— (ص) پك شرفلی ، پك بیوك || wort— (ا لا) ناموسه ویریلان سوز .

Ehrlich (ـ ص) (21) ناموسلی ، حیثیتلی ، طوغری ، مستقیم ، عرضلی ، عفیف .

Ehrlichkeit (ـ ا مؤ) (40) (sans pl.) طوغریلق ، استقامت ، عفت .

Ei (ـ حرتندا) (تعجب) آی ، وای ، های ، آه ، هله ، باق ... الخ .

Ei (ـ ا لا) (29) [قدیم آلمانجه agi] یومورطه ، بیضه || dotter— (ا م) (ا لا) یومورطه صاریسی || linie— (ا مؤ) بیضی .

Eibe (ـ ا مؤ) (53) (نبا) پورسوق آغاجی ، شجر قضم .

Eibisch (ـ ا م) (53) (نبا) ختمی ، گل ختام .

Eich (ـ ا مؤ) (40) عیار اولچکی .

Eiche (ـ) (53) (نبا) میشه ، میشه آغاجی .

Eichel (ـ ا مؤ) (53) [Eiche] میشه میوه‌سی ، قوزالغی ، پالاموط || ذکر باشی .

Eichen (ـ ص) (24) میشه ، میشه‌دن معمول ومصنوع .

Eid (ـ ا م) (38) یمین ، قسم || leistung— (ا مؤ) یمینك ادا ورسم اجراسی ، یمین ایتمه .

Eidam (ـ ا م) (38) کوکی ، داماد || قیزنك یتیرتی .

Eidechse (ـ ا مؤ) (53) (تاطبیعه) ضب ، کلر ، کرتنکله .

Eier... (... ـ) (یومورطه کلمه‌سنك جمعی) || markt— (ا م) یومورطه بازاری || brot— (ا لا) سودلی ویومورطه‌لی چورك || kuchen— (ا م) چلبیر ، قیقانه ، اوملت || stock— (ا م) (تشر) یومورطلیان حیواناتك یومورطه‌لرینك حاصل اولدیغی محل .

Eifer (ـ ا م) .a (40) (sans pl.) سعی وغیرت ، جهد ، صواشمه ، چبالامه || تلاش || blinder—schadet nur العجلة من الشیطان || sucht— (ا مؤ) استرقاب ، حسد ، چکه‌مامه ، قیصقانمه || غبطه || حرص ، طمع || süchtig— (ص) قصقانج ، حسود || مشتاق ومترقب || غبطه‌کش .

Eifern (ـ فعـ لا +) .a (21) حدت وغضب ایتمك || بری علیهنه تحریك وتشویق ایتمك || رقابت ایتمك ، برشیدن طولایی رقابتا جهد ایتمك || جهد وغیرت ایتمك ، بذل مقدرت ایتمك ، مساعیده بولنمق .

Eifrig = eiferig (ـ ، ـ ص) (24) غیرتلو ، ساعی ، چالشقان || کمال آرزو وخواهشله || غبطه‌کش اوله‌رق .

Eigen (ـ ص) (24) [قدیم آلمانجه eigan = مالك ومتصرف اولمق] کندی ، کندینك ، کندینه منسوب .. الخ || er Macht— قوۀ ذاتیه || Das ist mein— بو بنم کندیمکدر ، بو بنم مالمدر ، تصرف وتملکمده در || ein—er Herd (ضرمثل) ist Goldes werth کشینك کندی کوموسی کندینه آلتون کوشکندن یکدر || خصوصی ، بابجی ، تحف || تحف طبیعتلی ، مراقلی || نوعوس .

Eigen.. (... ـ) [eigen] artig— (ص) صورت خصوصیه‌ده ، غریب ، تحف برطرزده ، بشقه برشکلده || händig— (ص ، حا) بالذات ، کندی الیله || lob— (ا لا) کندو کندوینی مدح ، شیطان کبی کندوینی بکنوب اومه || nutz— (ا م) منفعت شخصیه || منفعت پرستلك || sinn— (ا م) مراقلی ، طبیعت خصوصیه || دیك باشلیلق ، عنادجیلق .

Eigens (ـ حا) صورت مخصوصه‌ده || قصداً ، مخصوص .

Eigenthum (ـ ا لا) (25) (sans pl.) مالکیت ، تملك ، تصرف || مال ، ملك || (نادراً) حق تصرف .

Eigenthümer (ـ ا م) .a (10) مال صاحبی .

Eigenthümlich (ـ ص) (24) خاص ، مخصوص || ذاتی ، اوز || غریب ، تحف ، عجیب .

Eigentlich (ـ ص ، حا) (21) حقیقی ، اصلی ، عینیله || حقیقةً ، اصلاً ، حقیقتده ، اصلنده .

Eignen (ـ فعـ متعـ) و sich— (فعـ مطا) .b (21) مناسب ، موافق وشایان اولمق ، یاراشیر ، جسبان اولمق ، اویمق ، یارامق || geeignet (اسم مفعول وصفت) (24) مناسب ، موافق یارار ، اویار .

Ei-jawohl! (‑ ‑ حرف) البته ، نه ظن ایتدك یا !

Eil... (...) = [Eile] —gut (الا) سرعت واپوری ... الخ ایله کوندریلان اشیای تجاریه ‖ —bote (ام) تاتار ‖ —marsch (ام) صیق یوروییش ، سیرسریع .

Ei-land (‑ الا) (21) اطه ‖ اینیه اطه‌سی .

Eile (‑ امؤ) (55) (*sans pl.*) عجله ، تلاش ‖ ایتکلك ، چویکلك ، چابوقلق ، سرعت .

Eilen (‑ فعمطا وفعلا +) a. (21) عجله وتلاش ایتمك ‖ عجله وتلاش و سرعت ایله کاوب کیتمك ، یاپمق ‖ Das eilt بو ایش چابوق یاپیلیدر ، بوتك پك لزومی وار ‖ Jemandem zu Hülfe— برینه یاردم واعانه‌یه قوشمق وشتاب ایتمك .

Eilends (‑ حا) علی العجله .

Eilig (‑ ص) (24) عجله و تلاشلی ‖ صیقشمش ، چابوق یاپلمسی لازمکلان ، لزوملی اولان ، چابوق .

Eimer (‑ ام) a. (40) قوغه ‖ غووه ، غواطه ‖ (مایعات اولچیسی) اولچك .

Ein (‑ ص اعد اصا) a. (21) ، ein (م) ، eine (مؤ) ، ein (لا) a. (21) بر ، احد ، یك ‖ تك ، یکباره ‖ Eins (*inv.*) بر ! (امؤ) (49) (برعددینك صورت تلفظی) برعددی ‖ (حرتعر غیرمعین) solch ein Mann بویله برحریف ، بویله برآدم ‖ was für—Unglück ! آمان نه ، نصل فلاکت بو ! آمان (یارب) نه بد بختلقدر بو ! ‖ (ضمیر غیرمعین) Einer von Euch ایچکزدن بری ، بریسی .

Ein (‑ حا) ایچری ، آره‌سندن اورته‌سنه .

Ein.... (...) = [ein] — bändig (ص) یالکز برجلددن عبارت ‖ —pfünder (ام) (ع) برفوندلق طوپ ‖ —spurig (ص) تك یوللی ‖ —fach (ص) عادی ، بردرلو (کذا مجا) ‖ عادی ، بسیط ، قولای ، معتدل ، مغالطه‌سز ، ساده ‖ —falt (امؤ) ساده‌لك ‖ بونلك ، آحمقلق ، عقلسزلق ، شاشقینلق ‖ —fältig (ص) عادی ، بسیط ، ساده ‖ آحمق ، عقلسز ، بدلا : چوجق کبی ‖ —händig (ص) چولاق ، تك قوللی ‖ تك ال ایله ‖ —horn (الا) (حیوان موهوم) کرکردان ، ضرتیت ‖ —hellig (ص) متفق علیه ، اتحاد آرا ایله مقرر ، متفق الآرا ‖ —jährig-Freiwilliger (ع) (ام) کوکللو اولهرق عسکرلکه کیروب مصارف کندینه عائد اوله‌رق برسنه خدمت ایدن عسکر ، کوکللو ‖ —mal eins (ریا) (بردفعه بر ، برکره بر) کرات ‖ —samig (ص) (بنا) وحید البزر ‖ —seitig (ص) برطرفلی ، یالکز برطرفده اولان یالکز برطرفدن واقع اولان ، بریوزلی ‖ سطحی ، اوستون کورو ‖ یالکز بردرلوشیئله مشغول اولان ‖ بردرلو ‖ —siedler (ام) اهل وحدت ، کوشه نشین ، منزوی ، کشیش ‖ —spänner (ام) تك بارکیرقوشولو عربه ‖ —stimmig (ص) یك صدا ، هپ بر آغزدن ‖ —stöckig (ص) برقاتلی (خانه) ‖ —tägig (ص) برکونلك ، برکون مدتیجه ‖ —sylbig (ص) برهجالی ‖ (مجا) آزسویلر ، سکوتی ‖ —tönig تك صدالی ‖ (مجا) ایصسز ، سس‌سز ، سکوتی ‖ هرکون ، هروقت عینی اولان ‖ (ادات) فعل ایله برلشدکده دائما (*sép.*) و a. (21) مودلنه کوره تصریف اولنور .

Ein-ander (‑ ‑ حا) بر برینی ، بر برینه ، بر بریله ... الخ .

Ein-arbeiten (‑ ‑ فعمتع) b. (21) (*sép.*) کذا ‖ sich— (فعمطا) ایوجه اوکرنمك ، کنهینه واقف اولمق ، آلشمق ، قوردی اولمق ‖ کیرمك ‖ صوقمق .

Ein-äschern (‑ ‑ فعمتع) a. (21) (*sép.*) کوله منقلب قیلمق ‖ (کیمیا) ترمید ایتمك .

Ein-athmen (‑ ‑ فعمتع) b. (21) (*sép.*) ایچنه چکمك ، تنفس ایتمك .

Ein-balsami(e)ren (‑ ‑ ‑ ‑ فعمتع) a. (21) (*sép.*) تحنیط ایتمك ، مومیالمق ‖ تعطیر ایتمك .

Ein-bauen (‑ ‑ فعلا +) و —sich (فعمطا) a. (21) (*sép.*) (آری حقنده) برشیئك ایچروسنه یرلشمك ‖ (مجا) کیرلشمك ‖ (فعمتع) ایچروسنه بنا ایتمك ، ایچروسنی یاپمق .

Ein-begreifen (‑ ‑ ‑ فعمتع) u. (20) (*sép.*) داخل حساب ایتمك ‖ ein-begriffen (اسم مفعول وصفت) (24) داخل حساب .

Ein-behalten (‑ ‑ ‑ فعمتع) p. (20) (*sép.*) (معاشدن) کسمك ، (معاشی) آلیقومق .

Ein-berufen (‑ ‑ ‑ فعمتع) q. (20) (*sép.*) مقامنه دعوت ، جلب ایتمك ‖ (ع) جمع وجلب ایتمك ، طوپلامق .

Ein-biegen (‑ ‑ فعمتع) —etwas sich (فعمطا) f. (20) (*sép.*) ایچری طوغری بوکمك ، اکمك : ایچری بوکولمك ، اکلمك ‖ (فعلا —) بوکولمك : کیرمك ، قیوریلمق .

Ein-bilden (‑ ‑ فعمتع) b. (21) (*sép.*) sich— (فعمطا) قورورتی کچمك ، تخیل ایتمك : ادعاسنده بولنمق : هردرلو دوشنمك : کندولی آدم ظن ایتمك ، قورورتی کچمك ، کندولی بکنمك ‖ ein—gebildet (ص) قورورتی ایدلمش ، اصلی اولمیان خیال ‖ خودبین ، کندینی بکنمش .

Ein-bildung (‑ ‑ امؤ) (49) وهم ، خیال ، قورورتی ‖ شیطان کبی کندولی بکنمه .

Ein-binden (‑ ‑ فعمتع) a. (20) (*sép.*) ظرفلمق ، قاپلامق وربط ایتمك ‖ (کتابی) جلدلمك .

Ein-blasen (‑ ‑ فعمتع) p. (20) (*sép.*) ایچروسنه اوفلمك ‖ (مجا) القا وتلقین ایتمك ‖ اخطار واشراب ایتمك .

Ein-bläuen (‑ ‑ فعمتع) a. (21) (*sép.*) زورله ، کوتکله اوکرتمك ، قفاسنه صوقمق .

Ein-blick (‑ ام) (38) (برشیئك ایچروسنه) عطف نظر ‖ افکار ومعلومات (مختصره) .

Ein-brechen (‑ ‑ فعمتع) d. (20) (*sép.*) قیره‌رق دلمك ، ویا ایچروسنه کیرمك ، صوقمق وچوکرتمك ‖ (فعلا —) قیریلوب چوکمك ‖ زورله کیرمکه چبالامق ، براوه (صویمق اوزره) کیرمك ‖ (ع) (برمملکته) جبرا کیرمك داخل اولمق ‖ (کذا مجا) (خسته‌لق حقنده) داخل اولمق ، باصمق ‖ bei—der Nacht کیجه اولمغه باشلادقده ، اقشام اوزری ، صولر قرارمغه باشلادیغی وقت .

Ein-brennen (‑ ‑ فعمتع) a. (22) (*sép.*) برتمغا ویا علامق برشیئه قیزغین تیمورله تمغالمق ، باصمق ‖ یاقمق ، ایوجه قاوورمق ، قایناتمق ‖ (فعلا +) یانمق ‖ (فعلا -) یانه‌رق چوکمك .

Ein-bringen (‑ ‑ فعمتع) a. (22) (*sép.*) ادخال ایتمك ، ادخاله موفق اوله بیلمك ، ایصال ایتمك ‖ (پاره ، اعتبار وسائره) کتورمك ، قزاندیرمق .

Ein-bucht (‑ امؤ) (49) بوکوله ، انحنا ، اکله ، انعطاف ‖ (غرا) تصریف ، اعراب ‖ تفهیم ‖ (حکم) انکسار .

Ein-bürgern (ـــ فع متع) a. (21) (sép.) شهر، تبعه واهالیلکنه قبول ایتمك ، شهرلیلك حق وصلاحیتی ویرمك ‖ (اجنبی کلمالی حقنده) کندی لسانته قبول ایتمك ، اولسان کلمالی اعدادینه ادخال ایتمك ‖ —sich (فع مطا) .. اعدادینه داخل اولمق ؛ آلشمق .

Ein-buße (ـــ امؤ) (55) ضرر وزیان ، خسار .

Ein-büßen (ـــ فع متع) c. (21) (sép.) غائب ایتمك ، اقاته ایتمك ، ضرر ایتمك ، . . . دن اولمق .

Ein-dämmen (ـــ فع متع) a. (21) (sép.) سدچکمك ، سد ایچنه آلمق ، دیك یاپمق .

Ein-decken (ـــ فع متع) (sép.) (معما) das Dach— چاتی‌یی طامله ایله ستر ایتمك ، دام آلتنه آلمق .

Ein-deichen (ـــ) a. (21) (sép.) = ein-dämmen.

Ein-dorren (ـــ فع لا—) a. (21) (sép.) قورومق .

Ein-drängen (ـــ فع متع) a. (21) (sép.) بالتضییق صوقمق ، کیدیرمك ‖ —sich ایته قاقه کیرمك داخل اولمق ، ثقلت ویرمك ، تعجیز ایدرك ، باش آغریته‌رق صوقولمق .

Ein-drehen (ـــ فع متع) a. (21) (sép.) چویره‌رك ، دوندیره‌رك صوقمق .

Ein-drillen (ـــ فع متع) a. (21) (sép.) (عمو) (مجا) ایوجه قفاسنه صوقمق ، اوکرتمك ‖ die Rekruten— قرعه نفراتی چویره چویره تعلیم ایتمك واوکرتمك .

Ein-dringen (ـــ فعلا—) a. (20) (sép.) نفوذ ایتمك ، کیرمك ، داخل اولمق ، کچمك ، زورله داخل اولمق ‖ in den Geist einer Sprache— برلسانك روحنه ، غوامضنه ، اساسنه ، کنهنه واقف اولمق .

Ein-dringling (ـــ ا م) (28) حق وصلاحیتی اولمدیغی حالده ، صیقلمقسزین بریره کیرن ، صوقولان ، صوقولغان ، دعوتسز مسافر .

Ein-druck (ـــ ا م) (31) باصق ، چوکرمه ‖ مارقه ، علامت ، ایز ، یر ‖ (مجا) تأثیر معنوی ، حس ، تأثیر .

Ein-drucken (ـــ فع متع) a. (21) (sép.) (برشی داخلنه) باصمق ، طبع ایتمك .

Ein-drücken (ـــ فع متع) a. (21) (sép.) باصوب ، تضییق ایدوب چوکرتمك ، ایچری طوغری باصدیرمق ، باصوب قیرمق ‖ باصوب یر ایتمك .

Ein-eggen (ـــ فع متع) a. (21) (sép.) (زرا) (اکلش تولانك تخمی) قپامق ، اورتمك .

Einer (ـــ ا م) a. (40) (ریا) واحد ، واحدخانه‌سی .

Einerlei (ـــ ص) b. (40) (inv.) برجنسدن ، برنوعدن ، بردرلو ‖ مساوی ، هپ بر ‖ es ist— هپ بر ، ضرری یوق ‖ برشیئك بردوزی یه تکراری ، سیاق واحد اوزره ‖ (ا لا) immer das ewige— (sans pl.) (40) b. هرکون عینی وجان صیقیجی اولان شی ، حال ، بویله کچیریلان عمر .

Ein-ernten (ـــ فع متع) b. (21) (sép.) (زرا) اکین ، محصولی طوپلامق ، انباره وضع ایتمك ‖ (مجا) آلمق ، استحصال ایتمك ، قزانمق .

Einer-seits (ـــ حا) برطرفدن ، برجهتدن ، برجهتدن (شویله) برجهتدن (بویله) .

Ein-exerzi(e)ren (ـــ فع متع) a. (21) (sép.) تعلیم ایتمك ، اوکرتمك .

Ein-fach (ـــ ص) عادی ، بسیط ‖ قولای .

Ein-fahren (ـــ فعلا—) r. (20) (sép.) (کمی ، واپور وامثالیله برمحله ، موقعه) داخل اولمق ، کیرمك ، ایتمك ‖ (فع متع) برشیئی برمحله عربه وسائره واسطه‌سیله ادخال وایصال ایتمك ‖ آرابه ویاکمی ایله بریره چارپوب دلك ، قیرمق ‖ (حیواناتی آرابه‌ده) تربیه ایتمك ، آرابه‌یه قوشمق .

Ein-fahrt (ـــ امؤ) (47) آرابه‌یه کیریله‌جك محل ، آرابه قپوسی ‖ (آرابه ، واپور ، شمندوفر وامثالی شیلرله) برموقعه دخول .

Ein-fall (ـــ ا م) (31) ایچرو دوشمه ، چوکمه ، کوچمه ‖ دخول ، باصمه ، استیلا ‖ بردنبره وارد خاطر اولان فکر ‖ تهور .

Ein-fallen (ـــ فع لا—) p. (20) (sép.) یردلیکه دوشوب کیرمك ، ایچنه دوشمك ‖ باصمق ، استیلا ایتمك ‖ صوزه قاریشمق وآلمق ، لقردی‌یی کسمك ‖ وارد خاطر اولمق ‖ (عمو) fällt mir nicht (einmal) ein تاصه‌مدی ، اومورمده بیله دکل ، بشقه ایشم یوقده ... یقمایوق ‖ کوچمك ، چوکمك ، باتمق .

Ein-falt (ـــ امؤ) (47) ساده وبسیطلك ، برقاتلیلق ‖ (مرا . ... „ ein) .

Ein-fältig (ـــ ص) (21) ساده ، بسیط ‖ آحمق ، بلا ، ابله ، بون ، قاز .

Ein-fangen (ـــ فع متع) p. (21) (sép.) طوتوب ، یقالایوب طیقمق ، طوزاغه دوشورمك .

Ein-farbig (ـــ ص) (21) دوز رنك ، بك رنك .

Ein-fassen (ـــ فع متع) a. (21) (sép.) اطرافنی چویرمك ، زه ، شرید وکنارچکمك ، چارچوه ، قفس ایچنه آلمق .

Ein-feuchten (ـــ فع متع) b. (21) (sép.) ایصلاتمق .

Ein-feuern (ـــ فع لا +) a. (21) (sép.) ایوجه تسخین ایتمك (مجا) وکذا (فع متع) آتشلمك ، آتش ویرمك .

Ein-finden (ـــ فع مطا) a. (20) (sép.) —sich بولنمق ، حاضر اولمق ، دعوت اولنان برمحلده اثبات وجود ایتمك .

Ein-flechten (ـــ فع متع) c. (21) (sép.) اورمك .

Ein-fließen (ـــ فع لا—) c. (20) (sép.) آقوب قاریشمق ، درونته آقمق ، آقمق .

Ein-flößen (ـــ فع متع) a. (21) (sép.) آقیتمق ، اجرا ایتمك ‖ بالتقریب وحسن صورتله (یواشجه) انفاذ ایتمك ‖ اشراب ایتمك ، آکلاتمق ‖ القا ایتمك .

Ein-fluß (ـــ ا م) (32) انصباب ‖ منصب نهر ‖ (مجا) تأثیر ، نفوذ .

Ein-flüstern (ـــ فع متع) a. (21) (sép.) (قولاغه) فصیلدامق ‖ (مجا) عقلنه ، فکرینه صوقمق ‖ آکلاتمق .

Ein-fordern (ـــ فع متع) a. (21) (sép.) مطلوب ایتمك ، تحصیل اموال ایتمك .

Ein-förmig (ـــ ص) (21) یکصورت ، شکل وطرز واحد اوزره .

Ein-fried(ig)en (ـ (ـ) ـــ فع متع) b. (21) یاخود a. (21) (sép.) اطرافنی (چیت ایله) قپامق ، سد ایتمك ، دیوارچکمك .

Ein-frieren (ـــ فع لا -) f. (31) (sép.) (مخلوقات حقنده) طوکمق ‖ (اشیا حقنده) طوکمق .

Ein-fuchsen (ـــ فع متع) c. (21) (sép.) (عمو) (برشیئی آخره اوکرتمك) قفاسنه صوقمق .

Ein-geweide (لا) n. (40) (تشر) حشو، باغرصاق، امعاء ‖ (مجا) محل شفقت ومحبت اولان یر. (درون)، باغر.

Ein-gewöhnen (فع متع) و — sich (فع مطا) n. (21) (sép.) آلشديرمق، كسب انسيت ايتديرمك ؛ آلشمق.

Ein-gezogenheit (امؤ) (49) انزوا، منزوى حياتى.

Ein-gießen (فع متع) e. (20) (sép.) دروننه دوكمك ‖ (مجا) (عمو) آقيتمق ‖ القا ايتمك.

Ein-gliedern (فع متع) a. (21) (sép.) درج وادخال ايتمك، اعضا واقسامى عدادينه داخل ايتمك.

Ein-graben (فع متع) r. (20) (sép.) كومك ‖ يره چاقمق ‖ قازيمق، قازمق ‖ (مجا) —(in's Gedächtniß) ذهننه حك ايتمك ‖ — sich (فع مطا) كومولمك ‖ (مجا) طالوب كيتمك ‖ (ع) كندولى استحكامات واسطه‌سيله ستر ايتمك.

Ein-gravi(e)ren (فع متع) a. (21) ايچنه اويمق، حك ايتمك.

Ein-greifen (فع لا +) n. (20) (sép.) برشيئه الى، پنجه‌سنى طاقمق؛ دردست ايتمك ‖ طاقمق، كندلمك، كچيرمك ‖ (مجا) طوتمق ‖ قاريشمق، مداخله ايتمك.

Ein-grenzen (فع متع) e. (21) (sép.) اطرافنه حدود چكمك.

Ein-haken (فع متع) و(فعلا — وفع مطا) a. (21) (sép.) قوپچه‌لمق. قانجه وچنكالى كچيرمك.

Ein-häkeln (فع متع) a. (21) (sép.) طيغ (قوپچه ايله ايچروسنه طاقمق، اورمك.

Ein-halten (فع متع) p. (20) (sép.) و — sich (فع مطا) — Jemand (برينى اوده) آليقومق ‖ — sich اوده قالمق ‖ (فع متع) آليقومق، عوق وتأخير ايتمك : تعطيل ايتمك ‖ (برشيئى وقتى وقتنه) ايفا واجرا ايتمك، (سوزنى) طوتمق ‖ (فع لا +) يارى يولده براقمق، دوام ايتمامك، سرمك.

Ein-händigen (فع متع) a. (21) (sép.) يدينه تسليم ايتمك.

Ein-hängen (فع متع) a. (21) (sép.) دروننه آصمق، طاقمق، تعليق ايتمك.

Ein-hauen (فع متع) g. (20) اوروب يارمق، چوكرتمك ويا دلمك ‖ حك ايتمك. اويمق ‖ (فعلا +) — wacker (ايوجه يمك) قاشيق چالمق.

Ein-heften (فع متع) b. (21) (sép.) دروننه ديكمك ‖ چاتمق، اكرتى ديكمك ‖ كتابك اجزاسنى ديكمك.

Ein-heimisch (ص) (21) يرلى ‖ — machen اصول، عادت ايدنمك.

Ein-heit (امؤ) (49) وحدانيت ‖ تكلك ‖ اتحاد واتفاق. برلك.

Ein-heizen (فع لا +) e. (21) (sép.) الصتمق، آتش قومق.

Ein-hellig (ص) (21) متحد ومتفق الارا ‖ يكجهت.

Ein-hetzen (فع متع) e. (21) (sép.) (توجيلقده كوپكلرى) آوه آليشديرمق.

Ein-holen (فع متع) a. (21) (sép.) يتشمك، اولاشمق ‖ استقبال ايتمك، قارشو كيتمك ‖ — das versäumte (wieder) تلافى مافات ايتمك ‖ — Nachricht خبر آلمق : صورشديرمق ‖ — die Stimmen رأى طوپلامق.

Ein-fügen (فع متع) a. (21) (sép.) ادخال وتثبيت ايتمك، صوقشديرمق، درج ايتمك ‖ (مجا) يايمق، نشر ايتمك، صوقمق.

Ein-fuhr (امؤ) (49) (تجا) ادخالات.

Ein-führen (فع متع) و a. (21) (sép.) — sich (فع مطا) ادخال ايتمك، داخل اولمق ؛ ايچرويه ايصال ايتمك، صوقمق ‖ — Jemand in eine Gesellschaft برينى برجمعيته كوتورمك ويلدك يايمق، كوروشديرمك ‖ جارى ومرعى قيلمق.

Ein-führung (امؤ) (49) ادخال ‖ اصول وقاعده صره‌سنه قومه.

Ein-füllen (فع متع) a. (21) (sép.) برشيئك دروننه دوكمك وطولديرمق.

Ein-gabe (امؤ) (53) (ايچرويه) عرض وتقديم ‖ عريضه، لايحه، مخطره، تقرير، راپورط.

Ein-gang (ام) (31) كيريله‌جك ير، مدخل ‖ كيرمه، دخول : وصول.

Ein-geben (فع متع) l. (20) (sép.) — Jemandem Arznei — برينه علاج ويرمك (يديرمك، ايچيرمك) ‖ (مجا) اشراب ايتمك، افهام ايتمك.

Ein-gebildet (ص) (26) مغرور، متكبر، قوروتيلى، خسه‌يان (مرا. ein-bilden).

Ein-geboren (ص) (26) طبيعى، خلقى، يرلى ‖ كذلك **Ein-geborene(r)** (ام) (26) طوغمه، يرلى، برمحل وياممالكتدن اولان ‖ (مجا) طبيعى، خلقى.

Ein-gebrachte(s) (لا) (26) سرمايه حصه‌سى ‖ جهاز.

Ein-gedenk (ص) (21) — einer Sache — bleiben برشيئى خاطرندن چيقارمامق، دائما خاطرلمق، اونوتمامق.

Ein-gehen (فعلا —) s. (20) (sép.) قانع اولمق، قائمق ‖ — zum ewigen Leben ارتحال دار بقا ايتمك ‖ راضى اولمق ‖ (مجا) دقايقنه واقف اولمه. تفصيلاتنى آكلامغه چالشمق ‖ (فدان وسائره حقنده) اولمك : تلف اولمق، چوريمك، قوريمق ‖ محو وتلف اولمق ‖ (اقچه حقنده) تأديه اولنمق ‖ (قماش حقنده) طوپلامق. چكمك، طارلاشمق ‖ كيرمك.

Ein-gemachte(s) (لا) (26) (sans pl.) رچل، مربا، شكرلمه.

Ein-genommen (ص) (26) آلنان، قبض اولنان ‖ مظنون ‖ لهنده اولمه ‖ — von sich بنم ديمك، يالكز كندينى بكنمك ‖ — der Kopf ist ihm قفاسى طولغوندر (مشغولدر).

Ein-geschlossenheit (امؤ) (49) (sans pl.) (ع) محصوريت.

Ein-geschränktheit (امؤ) (49) (sans pl.) طارلق، صيقينتى كذا (مجا) عقلسزلق، عقل قيصه‌لغى ‖ (مجا) اداره.

Ein-geschrieben (ص) (26) (فى يومنا هذا پوسته‌خانه‌لرده) تعهدلى مكتوبلر دلالت ايدوب قديم recommandirt كلمه‌سنه بدلدر.

Ein-gestehen (فع متع) t. (20) (sép.) اقرار وتصديق ايتمك.

Ein-laden (بـ ـ فعـ متعـ) r. (21) (*sép.*) تحميل ايتمك ، دوونته يوكلتمك ‖ برفشنكى (تفنكه) طولديرمق ‖ دعوت ايتمك ‖ **Ein-ladung** (امؤ) (49) دعوت ، چاغيرمه .

Ein-lagern (بـ ـ فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) a. (21) (*sép.*) برشيئى بر يره ، برمالى مغازه‌يه قومق ‖ (مال حقنده) مغازه‌ده ياتمق ‖ (ع) قونمق .

Ein-lass (بـ ـ ام) (32) قبول وادخال ‖ دخول ‖ بيوك قپولرك مدخلى ، قپارده‌كى كوچك قپو ‖ —geld (الا) (دخوليه پاره‌سى) .

Ein-lassen (بـ ـ فعـ متعـ) p. (21) (*sép.*) دخوله مساعده ايتمك ، ايچرو صاليويرمك ‖ دروننه كيديرمك وصاليق ‖ —sich (فعـ مطا) sich in ein Gespräch mit Jemandem— بريله لقردى‌يه (مصاحبته) باشلامق ، كيريشمك وقويولمق .

Ein-lässig (بـ ـ صـ) (24) مفصل ! (حا) مفصلاً ، برتفصيل .

Ein-laufen (بـ ـ فعـ لا—) p. (21) (*sép.*) كيرمك ، داخل اولمق ، وارد اولمق es ist eine Klage eingelaufen برشكايت كلدى ، وارد اولدى ‖ (قماش حقنده) چكمك ، طارالمق ، طوپلانمق .

Ein-laugen (بـ ـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) بوغاده‌يه قومق ويا باصمق ، كوللى صوايله تطهير ايتمك .

Ein-leben (بـ ـ فعـ مطا) a. (21) (*sép.*) sich an برمحله ، برموقعه آلشمق ‖ —sich in etwas einem Orte— برشيئه كسب انسيت (ايله استحصال ملكه) ايتمك .

Ein-legen (بـ ـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) دروننه وضع ايتمك ، طاقمق ، كيديرمك ‖ اسكان ايتمك ‖ (بغچو) طالديرمق ‖ (صنعـ) اوطورتمق ، قاقمق ‖ صوقمق ، قاتمق ، درج وداخل ايتمك ، وضع ايتمك .

Ein-leiten (بـ ـ فعـ متعـ) b. (21) (*sép.*) ادخال ايتمك ‖ صوق واداره ايتمك ‖ ترتيب وتنظيم ايتمك .

Ein-leitung (بـ ـ امؤ) (49) مدخل ، مقدمهٔ كلام ‖ (عد) تحقيقات اوليه ، بدأ محاكمه ‖ ابتدار .

Ein-leuchten (بـ ـ فعـ لا +) b. (21) (*sép.*) تظاهر ايتمك ، عيان وآشكار اولمق ‖ Das leuchtet ein بو بسبللى برشى ، آپ آشكار ‖ d— (صـ) آشكار ، عيان ‖ معقول .

Ein-liefern (بـ ـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) تسليم ايتمك ‖ **Ein-lieferung** (امؤ) (49) تسليم .

Ein-liegen (بـ ـ لا—) f. (21) (*sép.*) ملفوف ومظروف اولمق ، دروننده بولنمق ‖ (اشخاص حقنده) دروننده ياتمق .

Ein-logi(e)ren (بـ ـ فعـ متعـ) و—sich (فعـ مطا) a. (21) (*sép.*) اقامت ايتديرمك ، قوناق ويرمك ‖ يرلشمك : قونمق ، ايتمك .

Ein-lösen (بـ ـ فعـ متعـ) c. (21) (*sép.*) چوزمك ، قورتارمق ، تخليص ايتمك ‖ تأديه وتسويه ايتمك ، اوده‌مك .

Ein-lullen (بـ ـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) (كوزل تغنياتله) مست ايتمك ، اويوتمق .

Ein-machen (بـ ـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) (صورت عموميه‌ده) دروننه وضع ايتمك ، قومق ‖ (آشجيلقده) ميوه ويا سائره‌يى بوزلمامق اوزره شكرلمك ‖ تخمير وتعجين ايتمك .

Ein-horn (بـ ـ الا) (25) (تاطبيعه) كركدان ، شرتيت .

Ein-hüllen (بـ ـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) و —sich (فعـ مطا) اورتمك ، بورمك ، صارمق : اورتلمك ، بورلمك ‖ (مجا) ستر واخفا ايتمك ، قپاتمق .

Einig (بـ ـ صـ) (24) متحد ، متفق ، —mit sich selbst nicht sein هيچ برشيئه قرار ويره‌مامك ، متردد ، قرارسز اولمق .

Ein(ig)en (بـ ـ) (بـ ـ فعـ متعـ) a. (21) و—sich (فعـ مطا) برلشديرمك ‖ توحيد وتوفيق ايتمك ‖ تأليف واصلاح بين ايتمك ‖ برلشمك ‖ اتحاد واتفاق ايتمك ، اويوشمق .

Ein-impfen (بـ ـ فعـ متعـ) a., c. (21) (*sép.*) (طب) تلقيح ايتمك ، آشيلامق ! تلقيح جدرى ايتمك .

Ein-jagen (بـ ـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) كمال شدت وسرعتله بر يره برشى آتمق ، ادخال ايتمك ، داخ ايتمك . . الخ ‖ (مجا) Jemandem Furcht— برينى خوف ودهشته براقمق ، يوركنه قورقوصالمق ، اخافه ايتمك ‖ (فعـ لا—) بر يره كمال سرعت وشدتله كيرمك .

Ein-jährig (بـ ـ صـ) (24) بريللق ، برسنه‌لك ‖ برياشنده .

Ein-kassi(e)ren (بـ ـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) (تجا) اقچه درصندق ايتمك ‖ تحصيل ايتمك .

Ein-kaufen (بـ ـ فعـ متعـ ، فعـ مطا) a. (21) (*sép.*) اوته برى صاتون آلمق ‖ آقچه ايله بالاشترا ايدنمك .

Ein-kehr (بـ ـ امؤ) (49) اوتل ، خان ، كروانسراى .

Ein-kehren (بـ ـ فعـ لا—) a. (21) (*sép.*) برينه ويا بريره ايتمك ، براى اسكان كيرمك .

Ein-keilen (بـ ـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) چاقمق ، قاقمق ، ميخلامق ، اورمق ‖ (معما) چيويلك ، قاملق .

Ein-kellern (بـ ـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) كيلاره قومق .

Ein-kerkern (بـ ـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) حبس ايتمك ، كوركه قومق .

Ein-kitten (بـ ـ فعـ متعـ) b. (21) (*sép.*) معجونلامق ، معجونله ياپشديرمق .

Ein-klammern (بـ ـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) كنتلمك ، برچينلك ‖ پرانتس ايچروسنه آلمق .

Ein-kleben (بـ ـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) ايچروسنه ياپشديرمق .

Ein-klemmen (بـ ـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) صيقمق ، بوغوملو يومق .

Ein-knicken (بـ ـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) بوكمك ، بورمق ، بوكوب ، بورقوب قيرمق .

Ein-kochen (بـ ـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) قيناتمق ، قيناتوب قويولتمق ‖ (فعـ لا—) قينامق .

Ein-kommen (بـ ـ فعـ لا—) c. (21) (*sép.*) استمك ‖ برشى ايچون كلمك ، طلب ايتمك ‖ schriftlich— استدعا ايتمك .

Ein-kommen (بـ ـ الا) c. (21) (*sép.*) تحصيلات ‖ ايراد ، كلير ‖ —steuer (امؤ) واردات ، كلير ، تمتع ويركوسى .

Ein-kratzen (بـ ـ فعـ متعـ) c. (21) (*sép.*) قازيوب ، طرماليوب اويمق .

Ein-künfte (بـ ـ جمـ مؤ) (31) واردات ، كلير : عوائد ‖ تخصيصات ‖ اسهام .

Ein-pfropfen (ـَـَـ فعـ متعـ) a. und c. (21) (*sép.*) تلقيح ايتمك ‖ (بغچو) آغاج وسائره آشيلامق .

Ein-pfünder (ـَـَـ ام) a. (40) برفونتدلق طوپ .

Ein-picken (ـَـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) زيقلتمك .

Ein-pinkeln (ـَـَـ فعـ لا +) a. (21) (*sép.*) بتاغنه ايشه‌مك .

Ein-pökeln (ـَـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) صالامورديه قومق ، طوزلامق .

Ein-prägen (ـَـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) و sich— (فعـ مطا) ذهننه حك ايتمك ، يرلشديرمك ، خاطرده طوتمق .

Ein-pressen (ـَـَـ فعـ متعـ) c. (21) (*sép.*) باصمق ، تضييق ايتمك ‖ بالتضييق يرلشديرمق ‖ بالتضييق دلمك .

Ein-quarti(e)ren (ـَـَـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) عسكرى قوناغه يرلشديرمك ‖ **Ein-quartirung** (امؤ) (40) عسكرى قوناغه قوندرمه ‖ —szettel (ام) عسكرك قوناق يافتى .

Ein-quellen (ـَـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) صويه باصمق ، ايصلاتمق .

Ein-rahmen (ـَـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) چارچوه‌لمك .

Ein-rammeln (ـَـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) ein-rammen= ‖ اوينامق ، ايته‌رك قارمه قارشيق ايتمك ، قاقمق ، اوره‌رق صوقمق ، اوطورتمق ، يرلشديرمك .

Ein-rangi(e)ren (ـَـَـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) (ع) (عسكرى) تنظيم وتقسيم وترتيب ايتمك .

Ein-räuchern (ـَـَـ فعـ متعـ) توتسيلمك ، دومانده قورومق .

Ein-räumen (ـَـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) يرلشديرمك ، ترتيب ايتمك ‖ ترك ايتمك ‖ راضى اولمق ، موافقت ايتمك ، مناسب كورمك ، قبول ايتمك ؛ حق ويرمك .

Ein-reden (ـَـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) Jemandem etwas— برينه سويليه سويليه برشيئى آكلاتمق ويا اوكرتمك ‖ ايناندرمق ، Das lasse ich mir nicht— آرتق بن بوكا قانعم ، كلام ، ديكلمم ‖ (فعـ لا +) لقرديه ، سوزه قارشمق ، برينك لقردسنى كسمك .

Ein-reiben (ـَـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) (برشى) ايچنه) صوورتمك ، رنده‌لمك ‖ sich— (فعـ مطا) sich den Arm mit der Salbe— قولنه ملهم سورمك ، قولنى ملهم ايله اوغمق .

Ein-reichen (ـَـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) عرض وتقديم ايتمك ، eine Klage bei Gericht— برشيدانطولايى محكمه‌يه شكايت ايتمك ، شكايتنامه تقديم ايتمك .

Ein-reißen (ـَـَـ فعـ متعـ) n. (21) (*sép.*) ييرتمق ‖ هدم وتخريب ايتمك ، ييقمق كذا (عجا) ‖ (فعـ لا—) ييرتلمق ، ييرتيلمق ‖ (عجا) اوره‌مك ، توره‌مك ، يايلمق ، سرايت ايتمك ، ايلرولمك .

Ein-reiten (ـَـَـ فعـ متعـ) n. (20) (*sép.*) ein Pferd— برباركيرى تربيه ايتمك .

Ein-rennen (ـَـَـ فعـ لا—) a. (22) (*sép.*) هجوم ايتمك ، آتلمق ‖ (فعـ متعـ) برشى اوزرينه قوشوب ييقمق ،

Ein-mal (ـَـ حا) بردفعه ، بركره ‖ noch— بردفعه دها ‖ (ضرب‌مثل) — ist kein Mal بردفعه دن نه اولور ‖ auf— بردن ، بردنبره ؛ آنسزين ‖ (ـَـ) وقتيله ، بروقت ، بردفعه ‖ nicht— بركره بيله اولسون ، بركره‌جك بيله ؛ بردفعه بيله .

Ein-marini(e)ren (ـَـَـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) صالاموره‌يه قومق

Ein-marschi(e)ren (ـَـَـَـ فعـ لا—) a. (21) (*sép.*) (ع) برموضعه داخل اولمق ، برموضعه كيرمك .

Ein-mauern (ـَـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) اطرافنه ديوار چكمك ، كذا (عجا) ‖ (عجا) قپاتمق .

Ein-mengen (ـَـَـ فعـ متعـ) و sich— (فعـ مطا) a. (21) (*sép.*) قارشديرمق ، مزج ايتمك ، قاتمق ؛ قارمق ‖ قارشمق .

Ein-mischen (ـَـَـ فعـ متعـ) a. und c. (21) (*sép.*) قاتمق ، قارشديرمق و ein-mengen= .

Ein-mummeln (عو) **ein-mummen** ايكيسيده (ـَـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) قيليق وقيافتى مستورديه دوندرمك ، ايچمسز ، قليقسز حاله صوقمق ‖ قليقسز وقيافتسز اولمق .

Ein-münden (ـَـَـ فعـ لا +) b. (21) (*sép.*) منصب اولمق

Ein-müthig (ـَـَـ صـ) يكدل ، متفق ، متحد .

Ein-nahme (ـَـَـ امؤ) (50) ضبط وتسخير ‖ (اقچه حقنده) قزانج ، حاصلات ‖ كاير .

Ein-nehmen (ـَـَـ فعـ متعـ) b. (20) (*sép.*) دروننه الق ‖ استيعاب ايتمك ، قابلامق ‖ (يه‌جك ومشروبات حقنده) اكل وشرب ايتمك ‖ (ع) بالقوه ضبط وتسخير ايتمك ، اشغال ايتمك ، طوتمق .

Ein-nisten (ـَـَـ فعـ مطا) b. (21) (*sép.*) sich— كيرمك ، صوقلمق ‖ (عجا) يرلشمك ، اوطورمق .

Ein-ölen (ـَـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) ايچنى ياغلامق

Ein-packen (ـَـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) يوكلمك ، بالچى برقى طوبلامق و (صنديغه) يرلشديرمك ، طوبلامق ، صارمق ‖ (فعـ لا +) براى سياحت طوپلامق ‖ (عجا) (عو) دفع اولوب كيتمك ‖ (عو) (آخرته) كوچمه وقتى كلش اولمق

Ein-passen (ـَـَـ فعـ لا +) c. (21) (*sép.*) اويغون اولمق ‖ (فعـ متعـ) دوزلتمك ، اويدرمق كيديرمك ، طاقمق .

Ein-passi(e)ren (ـَـَـَـ فعـ لا—) a. (21) (*sép.*) كيرمك ، داخل اولمق ، كچمك .

Ein-pauken (ـَـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) (عو) برينك ذهننه ، قفاسنه صوقمق ، قولاغنه قومق (ايچون طاوول چالمق) .

Ein-pfählen (ـَـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) (ع) (استحكا) شرامپول قازيقلريله تحكيم ايتمك .

Ein-pferchen (ـَـَـ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) (زرا) ماندارايه قپامق ، آغيله صوقمق .

Ein-pflanzen (ـَـَـ فعـ متعـ) c. (21) (*sép.*) (براتاچى) دكمك ‖ (عجا) Jemandem etwas— برشيئى برينك قفاسنه زور ايله صوقمق ، ذهننه القا ايتمك ، يرلشديرمك .

Ein-schießen (ـّـ فعـ متعـ) v. (21) (sép.) (طوب ايله) دلمك ، برش آچمق ‖ sich — (فعـ مطا) نشان تعليمى ايتمك ‖ ein Gewehr — (براى تجربه اندازت ايدرك برتفنكك مسافات مختلفه‌سنى تعيين ايتمك) برتفنكى تجربه ايتمك ‖ صورمك ، صوقشديرمق .

Ein-schiffen (ـّـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) (بحر) كمى‌يه بنديرمك (يوكلتمك) ‖ sich — كمى‌يه راكب اولمق ، بنمك .

Ein-schirren (ـّـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) باركيره طاقم طاقمق : قوشمق .

Ein-schlafen (ـّـ فعـ لا —) p. (21) (sép.) اويقويه طالمق ، اويوقلامق ‖ اويوشمق ‖ (مجا) طاوصامق ، كوشلمك .

Ein-schläfrig (ـّـ صـ) (21) مثلا es Bett — (لا) بركشيلك (يتاق) قاريوله .

Ein-schlagen (ـّـ فعـ متعـ) u. (21) (sép.) اوروب كچيرمك ، ميخلامق ، طالديرمق ‖ اوروب چوكرتمك ‖ طالديرمق ‖ دلمك ‖ (البسه حقنده) قيويرمق ، صيغامق ‖ صارمق ، اورتمك ‖ einen Weg — بريولى طوتوب كيتمك ، طوتمق ‖ (فعلا+) der Blitz hat — و (فعـ يكشخص) es hat — يلديرم دوشدى ‖ (فعـ لا —) موفق اولمق ، راست كتيرمك .

Ein-schleichen (ـّـ فعـ مطا) u. (21) (sép.) sich — صوقلمق .

Ein-schleppen (ـّـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) صورو- يوب ، صوروكليوب بر يره كتيرمك ، صوقمق .

Ein-schließen (ـّـ فعـ متعـ) r. (21) (sép.) و — sich (فعـ مطا) براى تحفظ قپامق ، كليدلمك ‖ احاطه ايتمك ‖ (ع) (بر استحكامى) احاطه ايتمك ، محاصره ايتمك ، قوشاتمق ، اطرافنى چويرمك ، صارمق ‖ قپامق ، اطرافى چويرلمك .

Ein-schließlich (ـّـ صـ) (21) (اكثريا مضاف اليه آلوب مقابلى (aus-schließlich) داخل اولديغى حالده ، برابر ، . . . ايله برلكده .

Ein-schlucken (ـّـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) يوتمق ، كذا (مجا) .

Ein-schlummern (ـّـ فعـ لا —) a. (21) (sép.) اويوشمق ‖ (مشبل مشيل) ايدرك اويومق .

Ein-schlürfen (ـّـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) ايچنه چكوب يوتمق ، ايچمك .

Ein-schluß (ـّـ ام) (2) برشيئك دروننده قپالى بولنان ماده ‖ قپامه .

Ein-schmeicheln (ـّـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) يالواردرق ، يوزينه كولەرك برينه برشيئى قبول (واجرا) ايتديرمك ‖ sich — (فعـ مطا) صوقلمق ، توجه قزانمغه ، كندوينى سوديرمكه چالشمق ، پولتيقه ايتمك .

Ein-schmeißen (ـّـ فعـ متعـ) u. (20) (sép.) (عو) ein Fenster — بر پنجره‌يى طاش ايله قيرمق ، پنجره‌يه طاش آتوب قيرمق .

Ein-schmelzen (ـّـ فعـ لا —) e. (20) (sép.) ارتمك ‖ (فعـ متعـ) ارتمك ، اذابه ايتمك .

Ein-schmieren (ـّـ فعـ متعـ) b. (20) (sép.) برشيئله ايچنه كيرمك ، دلمك ، قيرمق ‖ (عو) sich den Schädel — قفاسنى بريره چارپوب تلف اولمق .

Ein-richten (ـّـ فعـ متعـ) b. (21) (sép.) فكر ومقصده كوره ترتيب وتنظيم ايتمك ، يرلشديرمك ، برشيئه كوره حاضرلمق ، حاضرلق كورمك ‖ es so, — daß ... آنى شويله يابمليدركه . . . ‖ sein Haus — اوينى دوشه‌مك ، يرلشديرمك ‖ ترتيب وتشكيل ايتمك ‖ sich — (فعـ مطا) richten Sie sich so ein, daß ich Sie heute wieder treffe سزى بوكون ينه ، تكرار ، بردفعه دها بوله‌بيلمكلكم ، كوره‌بيلمكلكم ايچون ايشلى وجهله طورانكز (حركت ايديكز) ، ايشكزى اكا كوره حساب ايديكز ‖ Ein-richtung (امؤ) (49) ترتيب ونظام .

Ein-riegeln (ـّـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) سوركوسنى طاقمق ، سوركولمك .

Ein-rosten (ـّـ فعـ لا —) b. (21) (sép.) (ايچى) پاصلانمق كذا (مجا) .

Ein-rücken (ـّـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) برشيئى برشيئه ادخال ايتمك ، صوقمق ‖ (فعـ لا —) (قطعات عسكريه حقنده) برمحله داخل اولمق ، كيرمك ، يورمك .

Eins (امؤ) (مرا . ein) .

Ein-säen (ـّـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) اكمك ‖ das Feld — تارلايى زرع ايتمك .

Ein-salben (ـّـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) ياغ ، مرهم سورمك ، تدهين ايتمك .

Ein-salzen (ـّـ فعـ متعـ) e. (21) (sép.) طوزلامق ، ايچنه طوز صالمق .

Ein-sam (ـّـ صـ) (21) خالى ، بوش ‖ يالكز ، باشلى باشنه ، يالكز باشنه .

Ein-sammeln (ـّـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) طوپلامق ، زور ايله (بريره) طوپلايه بيلمك .

Ein-satteln (ـّـ فعـ مطا) a. (21) (sép.) چوقور- لشمق (باركير اكرى كبى) .

Ein-satz (ـّـ ام) (21) اويون ، پيانقو وامثالنه اشتراك ايچون وريلان اقچه .

Ein-säuern (ـّـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) مايه قومق : اكشيلتمك .

Ein-saugen (ـّـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) امك ، صورمق ، ايچنه چكمك .

Ein-schalten (ـّـ فعـ متعـ) b. (21) (sép.) آره‌لقلى ، فاصله‌لى يابمق ‖ (مطبعه) متن كتابه آخر كلمات وعبارات صوقمق .

Ein-schärfen (ـّـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) تأكيداً امر وتنبيه ، اخطار وتوصيه ايتمك .

Ein-schenken (ـّـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) (برقدح درونه) دوكمك ، طولدرمق ‖ (مجا) Jemandem reinen Wein — برينه برشيئك حقيقت تامه‌سنى سويلمك .

Ein-schicken (ـّـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) كوندرمك ، ايصال ايتمك .

Ein-schieben (ـّـ فعـ متعـ) f. (20) (sép.) برشيئك درونه قايديرمق ، ايتمك ، سوروك ادخال ايتمك ، صوقمق ، سورمك .

Ein-seifen (سَتّ فعل متعد) a. (21) (*sép.*) صابونلامق .

Ein-senden (سَتّ فعل متعد) a. (22) (*sép.*) كوندرمك ، ايصال ايتمك .

Ein-senken (سَتّ فعل متعد) a. (21) (*sép.*) و —sich (فعل مطا) ايندیرمك ، طالدیرمق ، باتیرمق ‖ آشاغی‌یه صاللامق .

Ein-setzen (سَتّ فعل متعد) c. (21) (*sép.*) ایچنه قومق ، یرلشدیرمك ، اوطورتمق ‖ —Fische (بر شیره ویا حوضه یرلشدیرمك اوزره) بالیق آتمق ، صالمق ‖ (پیانقو حقنده) قومق ، آتمق ‖ (مجا) قویمق ، فدا ایتمك ‖ (صنع) طاقمق ، كچیرمك ‖ (برموقع ومأموریته) نصب وتعیین ایتمك ‖ —sich (فعل مطا) ایچنه اوطورمق ، بینمك .

Ein-sicht (سَتّ اسم مؤ) (49) (*sans pl.*) بصیرت ‖ فراست ‖ تدقیق وتفتیش ومعاینه ‖ كوزدن كچیرمه ‖ —von etwas nehmen برشیئه كسب اطلاع ایتمك ، وقوف حاصل ایتمك .

Ein-siedler (سَتّ اسم م) a. (40) درویش ، زاهد ، منزوی ، ابدال .

Ein-sinken (سَتّ فعل لا—) a. (20) (*sép.*) (صویه ، چامووره) باتمق ‖ دیبنه طالمق ‖ چوكمك ، ییقلمق ، اوطورمق .

Ein-sitzen (سَتّ فعل لا—) i. (20) (*sép.*) اوده اوطورمق ‖ (فعل متعد) برشیئك اوزرینه اوطوره‌رق ایچنه چوكرتمك .

Ein-spannen (سَتّ فعل متعد) a. (21) (*sép.*) اوصتنه ویا درونته قورمق ، كرمك ، (باركیری آرابه‌یه) قوشمق .

Ein-spänner (سَتّ اسم م) a. (40) تك حیوان قوشیلور آرابه ویا صائره .

Ein-speichern (سَتّ فعل متعد) a. (21) (*sép.*) انباره قالدیرمق ، در انبار ایتمك .

Ein-sperren (سَتّ فعل متعد) a. (21) (*sép.*) و —sich (فعل مطا) قپامق ، (عمو) درت دیوار آره‌سنه صوقمق ، (حبسه) طیقمق ‖ (ع) حبس ایتمك .

Ein-sprechen (سَتّ فعل لا +) b. (20) (*sép.*) سوزه لافه قاریشمق ‖ (فعل متعد) —Jemandem Muth برینه جسارت ویرمك ، بركیمسه‌یی تشجیع ایتمك ‖ تسلی ایتمك .

Ein-sprengen (سَتّ فعل متعد) a. (21) (*sép.*) قیرمق ، پارچه‌لامق ، فرلاتوب قیرمق ‖ صو آتمق ، صوسریتمك ، صولامق ‖ (فعل لا—) —auf den Feind دشمن اوزرینه آتلمق ، صولت ایتمك ‖ پاطلاتمق .

Ein-springen (سَتّ فعل لا—) a. (20) (*sép.*) اوصتنه ، ایچنه صچرامق ‖ چاتلامق ، یارلمق .

Ein-spritzen (سَتّ فعل متعد) c. (21) (*sép.*) ایچنه صو فیشقرتمق ، صولامق ‖ صچراتوب كیرلتمك .

Ein-spurig (سَتّ ص) (21) تك یوللی .

Einst (حا) وقتیله ، بر وقت ، كونلردن بركون ، بردفعه ، بركره ‖ (الا) (*inv.*) زمان ماضی ‖ وقت مستقبل .

Ein-stechen (سَتّ فعل متعد) b. (20) (*sép.*) صوقمق ، صاپلامق ، ایچنه دورتمك ، كچیرمك ‖ —Löcher دلیك آچمق ، دلمك .

Ein-stecken (سَتّ فعل متعد) a. (21) (*sép.*) صوقمق ، ایچنه قویمق ‖ —Jemand (عمو) برینی حبسه صوقمق ‖ —eine Beleidigung ruhig (برحقارته) برتحقیره قارشو كوشسك طوراتمق ، هیچ آلدیرمامق ، امور یسله ایدكمامك ، یوتمق .

صیوامق ‖ (یاغ ایله) یاغلامق ، طلا ایتمك ‖ (مرهمی) سورمك ‖ (مجا) (عمو) اوزون اوزادی‌یه آكلاتمق ‖ (عمو) برشی درونته سموكلی بوجك كبی یازی یازمق

Ein-schmuggeln (سَتّ فعل متعد) a. (21) (*sép.*) كمركدن (ایچری) مال قاچیرمق

Ein-schnallen (سَتّ فعل متعد) a. (21) (*sép.*) ایچنه طوقه‌لمق ، طوقه‌سنی طاقمق .

Ein-schneiden (سَتّ فعل متعد) u. (21) (*sép.*) كسمك ، یارمق ، شق ایتمك : بیچمك ، بویته یارمق ‖ كسه‌رك ایچنه صوقمق ‖ برای اشارت كسمك ویا چیزمك ‖ كسمك ، دلمك ‖ (ع) (استعكا) یارمق ، آچمق ‖ (فعل لا +) (مجا) tief in's Herz— یوركنه دكین ایشلمك .

Ein-schnitt (سَتّ ام) (38) كسیك ، یاریق ، ییریق آچیلان یوه ‖ (شمندوفر) حفر ، یارمه ‖ كرتیك ، یتاق ‖ (استعكا) مازغال .

Ein-schnüren (سَتّ فعل متعد) a. (21) (*sép.*) و —sich (فعل مطا) غیطان ویا شریدله باغلامق ، باغلامق ‖ شریدینی قیصه‌رق صیقمق .

Ein-schöpfen (سَتّ فعل متعد ا.) c., a. (21) (*sép.*) چكمك ودرونته دوكمك .

Ein-schränken (سَتّ فعل متعد) a. (21) (*sép.*) و —sich (فعل مطا) اكتفا ایتمك ‖ آز ایله اداره اولنمق ‖ مصرفنی آزالتمق ، (تقلیل ایتمك) .

Ein-schrauben (سَتّ فعل متعد) a. (21), g. (20) (*sép.*) ویده‌لمق .

Ein-schreiben (سَتّ فعل متعد) d. (20) (*sép.*) تحریر وادخال ایتمك ، قید ایتمك ‖ (پوسته) تعهدلی كوندرمك ! eingeschrieben (مكتوب) تعهدلی ! ‖ (مجا) in das Gedächtniß— فكرینه ، خیالنه قید ایتمك ، حك ایتمك .

Ein-schreiten (سَتّ فعل لا—) u. (20) (*sép.*) (ایچرویه) وضع قدم ایتمك ‖ (مجا) بالفعل بر ایشه مداخله ایتمك .

Ein-schrumpfen و عوام لسانده **Ein-schrumpeln** (سَتّ فعل لا—) (*sép.*) بوروشمق ، بوزلمك .

Ein-schüchtern (سَتّ فعل متعد) a. (21) (*sép.*) قورقوتمق ، خوف ویرمك : قورقاق یاپمق

Ein-schulen (سَتّ فعل متعد) a. (21) (*sép.*) تعلیم وتربیه ایتمك ، درس كوسترمك ، اوكرتمك ‖ (حیوانی) تربیه ، (عسكری) تعلیم ایتمك ‖ مكتبه ویرمك .

Ein-schütten (سَتّ فعل متعد) b. (21) (*sép.*) ایچنه دوكمك ، صیلكمك ، (بوشالتمق) .

Ein-schwatzen (سَتّ فعل لا +) c. (21) (*sép.*) ein—= schwätzen لقردی‌یه ، سوزه قارشمق ‖ (فعل متعد) برینه برشیئی یورطلق واینانديرمق .

Ein-schwenken (سَتّ فعل لا—) a. (21) (*sép.*) تبدیل استقامتله برعله (برنظامه) كیرمك .

Ein-segnen (سَتّ فعل متعد) b. (21) (*sép.*) تقدیس ایتمك ‖ مراتب رهبانیه‌یی توجیه ایتمك ، رهبان صرمه‌سنه قومق .

Ein-sehen (سَتّ فعل لا +) l. (21) (*sép.*) درونته عطف نظر ایتمك ‖ (فعل متعد) آكلامق ، كورمك قبول (وانصاف) ایتمك ، حق ویرمك ، قانع اولمق .

eingetretener Hindernisse || واقع اولمق ، ظهور ایتمك || موانع واقعه‌دن طولایی . ظهور یافته اولان halber, wegen || اوبقونسزلقلردن طولایی den Falls— || ظهوری حالنده (فعل لازم) ایچنه کیرمك ، ایاغی (باصمق) || (فعل متعد) ایچنه باصمق || بریره ، برموقعه کیرمك || برتکمه اوروب ، باصوب چوکرتمك .

Ein-trichtern (فعل متعد) a. (21) (sép.) حونی ایله ایچنه دوکمك ، بوشالتمق || (مجاز) (برینه برشی) زور ایله اوکرتمك || قولاغنه صوقمق || القا ایتمك .

Ein-tritt (اسم) (28) دخول ، کیرمه || —Karte (اموق) دخولیه بیلتی .

Ein-tröpfen = ein-tröpfeln (فعل لازم —) t., a. (21) (sép.) طامله طامله دروننه طاملامق || (فعل متعد) طامله بطامله دروننه طاملاتمق ، آقیتمق .

Ein-tunken (فعل متعد) a. (21) (sép.) ایصلاتمق .

Ein-üben (فعل متعد) و— sich (فعل مطاوع) a. (21) (sép.) تعلیم ایتمك ، اوکرتمك ، مشق ایتمك || اوکرتمك ، مشق ایتمك .

Ein-verleiben (فعل متعد) a. (21) (sép.) برلشدیرمك ، یکوجود ایتمك : ضم والحاق ایتمك .

Ein-verstanden (صفت) (21) قبول وتصدیق اولنمش ، رضا کوسترلمش : موافقت ایتمش .

Ein-verständniß (اسم) (25) (sans pl.) موافقت ، رضا .

Ein-wachsen (فعل لازم —) r. (21) (sép.) in etwas— بویه‌رك برشیئه داخل اولمق ، ایچنه کیرمك .

Ein-wanderung (اموق) b. (40) (sans pl.) بریره کوچمه ، برموقعه هجرت .

Ein-wärts (حال) ایچرو ، ایچ طرفه طوغری || داخلاً .

Ein-wässern (فعل متعد) a. (21) (sép.) صویه باصمق ، ایصلاتمق ، صوده یوشاتمق ، حل ایتمك .

Ein-weihen (فعل متعد) a. (21) (sép.) تقدیس ایتمك : رسم کشادی آیینی اجرا ایتمك : ایلك دفعه اوله‌رق استعماله باشلامق .

Ein-wenden (فعل متعد) a. (22) (sép.) مخالفت ایتمك ، اعتراض ایتمك ، بهانه کوسترمك || Ein-wendung (اموق) (41) اعتراض .

Ein-werfen (فعل متعد) b. (20) (sép.) ایچنه ، دروننه آتمق || حبسه ، زندانه آتمق || (طاش) اوروب قیرمق ، دلمك .

Ein-wickeln (فعل متعد) a. (21) (sép.) و— sich (فعل مطاوع) صارمق ، صارلمق ، بورمك ، بورلمك || (چوجقی) قونداقلامق .

Ein-wiegen (فعل متعد) a. (21) (sép.) بشیکده صاللایه‌رق اویوتمق .

Ein-willigen (فعل متعد) a. (21) (sép.) حسن رضا کوسترمك ، موافقت وتصدیق ایتمك : مساعده ایتمك .

Ein-flehen (فعل لازم —) t. (20) (sép.) چیزیك برینه قائم اولمق ، ایشی درعهده ایتمك || مسئولیتی اوزرینه آلمق .

Ein-steigen (فعل لازم —) b. (21) (sép.) بریره چیقوب دخول ایتمك || (عربه وسائره یه) بینمك || ! — (آرابه وامثالنه بینلردن اول) هایدی بینکز افندم !

Ein-stellen (فعل متعد) a. (21) (sép.) دروننه قویمق ، وضع ایتمك : ادخال و الحاق ایتمك || ایشه ، خدمته قویمق || کسمك ، برآرهلق تعطیل ایتمك ، براقمق || Ein-stellung (اموق) (41) وضع و ادخال || فصل وتعطیل || فسخ ولغو .

Ein-stimmen (فعل لازم +) a. (21) (sép.) (موسیقی) آهنك قورمق ، سسی اویدرمق || اویوشمق ، راضی اولمق || (مجاز) یکدل ویکصدا اولمق .

Ein-stimmig (صفت) (21) بر آغز اوله ، برآغزدن اوله‌رق ، متحداً .

Ein-stopfen (فعل متعد) a., c. (21) (sép.) ایچنه طیقمق ، صوقمق .

Ein-stoßen (فعل متعد) p. (20) (sép.) ایچنه طالدیرمق ، صوقمق ، ایچنه ایتمك ، سورمك ، دورتمك || اوروب ، قاقوب ایچنه چوکرتمك : قیرمق .

Ein-studi(e)ren (فعل متعد) a. (21) (sép.) (چالشمق) تحصیل ایتمك .

Ein-stürmen (فعل لازم ±) r. (21) (sép.) کمال سرعت وصبرسزلقله ایچرو کیرمك || هجوم ایتمك .

Ein-stürzen (فعل لازم —) c. (21) (sép.) خراب اوله‌رق ییقلمق ، چوکمك ، کوچمك || (فعل متعد) هدم ایتمك ، چوکرتمك ، کوچورمك .

Ein-sudeln (فعل متعد) a. (21) (sép.) بیسلتمك ، مردارلمق .

Einst-weilen (حال و حال) شمدیلك .

Ein-tauchen (فعل متعد) a. (21) (sép.) ایچنه طالدیرمق ، ایچنده ایصلاتمق || die Feder— قلمی (حقه‌یه ، مرکبه) باطیرمق || (فعل لازم —) طالمق ، باطمق .

Ein-tauschen (فعل متعد) a., c. (21) (sép.) دکیشدیرمك ، ترامپه ایتمك .

Ein-theeren (فعل متعد) a. (21) (sép.) زفتلمك .

Ein-theilen (فعل متعد) a. (21) (sép.) تقسیم ایتمك ، بولمك ، آییرمق || توزیع ایتمك || (ع) ارکان واقسام نظامیه‌سنه آییرمق || Ein-theilung (اموق) (41) تقسیم وتوزیع || بولمه ، آییرمه .

Ein-tragen (فعل متعد) r. (20) (sép.) ایچرویه ، برینه کوتورمك || قید ایتمك ، یکیرمك ، برمحلدن آخره نقل وقید ایتمك .

Ein-treffen (فعل لازم —) b. (21) (sép.) واصل اولمق ، وصول بولمق ، (وقت معینه ویا محل مخصوصنه) ورود ایتمك ، یتیشمك || واقع اولمق (کلك) وجود بولمق .

Ein-treiben (فعل متعد) b. (20) (sép.) سورمك ، صوقمق ، ادخال ایتمك .

Ein-treten (فعل لازم —) l. (20) (sép.) کیرمك ، یکراد دخول ایتمك || برمحله ، برموقعه کیرمك ، ومأموریته برلشمك ||

man muß das — schmieden, so lange es warm ist تيمور قيزغين ايكن دوكيلور . آغاج ياش ايكن اكيلور || —bahn (امؤ) تيمور يولى || —bahn-kursbuch تيمور يولى (حركت) تعرفه‌سى || —beschlag (ام) (صنع) تجهيزات حديديه || —blech (الا) صاچ || —fresser (ام) (عمو) (مجا) قبا دايى || —guß (ام) (صنع) قونت || —kraut (الا) مينا چيچكى .

Eisern (ــَــ صـ) (٢١) تيموردن || (مجا) تيموركبى ' پولاده بكزر .

Eisig (ــَــ صـ) (٢١) بوزلى ، بوزكبى .

Eitel (ــَــ صـ) (٢١) مفتخر : مغرور ، كبرلى ، auf etwas — sein برشيدن طولايى مغرور اولمق ، برشيئله افتخر ايتمك || بوش ، هوائى ، اهميتسز ، بيهوده ، واهى ، باطل، بحنا

Eiter (ــَــ ام) (٤١) a. (sans pl.) ايرين ، جراحت ،

Eitern (ــَــ فعلا +) (٢١) a. جراحت باغلامق ، ايرين طوپلانمق .

Ekel (ــَــ ام) (٤١) a. كوكل بولانتيسى || خوشلانمامه ، استكراه ، تيكسينمه : نفرت || قسالق ، — es ist mir so ايچم بولانيور ، فنالشيور ، كوكلم بولانيور .

Ekelhaft (ــَــ صـ) (٢٤) كريه || بالكز (مجا) اوصاندير يجى ، بيقديريجى ، بيقلق ويريجى .

Ekeln (ــَــ فعلا +) (٢١) a. استكراه ايتمك ، نفرت ايتمك || خوشلانمامق || بيقمق ، اوصانمق || بولانمق .

Elastisch (ــَــَــ صـ) (٢١) [روم] المتيق .

Elastizität (ــَــــَــ امؤ) (٣٩) (sans pl.) [روم] الستيقيت .

Elba (ــَــ اعلام) (٥٧) (جغر) الب اطه‌سى .

Elbogen (ــَــ ام) (٤١) b. (مرا. Ellbogen) .

Elch (ــَــ ام) (٣٨) (حيو) Elen = .

Elegant (ــَــَــ صـ) (٢١) [فر] ظريف ، دلبر : خوش ، لطيف : نازك .

Elektrisch (ــَــَــ صـ) (٢٤) [روم] الكتريق .

Elektrisi(e)ren (ــَــَــَــ فعمتعـ) (٢١) a. [روم] (حكمـ) الكتريقلمك كذا (مجا)

Elektrizität (ــَــَــَــ امؤ) (٣٩) [روم] (حكمـ) الكتريقيت ، سياله برقيه ، مادۀ كهربائيه || —smesser (ام) مقياس الكتريق .

Element (ــَــَــ الا) (٣٨) [لاتينجه] عنصر ، جسم بسيط ، ماده ، جوهر || اصل ، اساس ، مادۀ حياتيه || مبادى .

Elementarisch (ــَــَــَــ صـ) (٢١) [لاتينجه] ابتدائى || اساسى .

Elen (ــَــ الا وياخود ام) (٤١) b. (تاطبيه) [اسلاو] ظب شمالى (كيك) .

Elend (ــَــ الا) (٣٨) سفالت || سفاهت || فلاكت ، مصيبت ، آفت ، بدبختلق || (صـ) مسكين ، آچيق || بيچاره ، فقير .

Elephant (ــَــَــ ام) (٥١) [روم] (تاطبيه) فيل || —enlaus (امؤ) (نبا) بلادر ، قاقوله .

Ein-windeln (ــَــ فعمتعـ) (٢١) a. (sép.) قونداقلامق .

Ein-wirken (ــَــ فعلا +) (٢١) a. (sép.) تحريك ايتمك || تأثير ايتمك .

Ein-wirkung (ــَــ امؤ) (٣٩) تأثير ، نفوذ .

Ein-wohnen (ــَــ فعلا +) (٢١) a. (sép.) ساكن اولمق ، اقامت ايتمك || (فعمتعـ) اسكان اولنان برمحلى اوطوره اوطوره چوكرتمك ، خراب ايتمك .

Ein-wohner (ــَــ ام) (٤١) a. —in (امؤ) (٣٩) ساكن ، ساكنه || برمملكت وياشهر اهاليسى ، سكنه‌سى .

Ein-wohnerschaft (ــَــَــ امؤ) (٣٩) اهالى ، سكنه .

Ein-wühlen (ــَــ فعمتعـ) (٢١) a. (sép.) دوروب بوكوب صوقمق || كومك .

Ein-wurf (ــَــ ام) (٥١) اعتراض || مكتوب قوطولرنده (وساژرده) دروننه مكتوب (والخ) آتمغه مخصوص دليك .

Ein-zahlen (ــَــ فعمتعـ) (٢١) a. (sép.) پاره‌ياتيرمق ، پاره تسليم ايتمك || تأديه ايتمك .

Ein-zapfen (ــَــ فعمتعـ) (٢١) a., e. Bier in (sép.) Fläschen— بيرايى (شيشه‌لره) چكمك .

Ein-zäunen (ــَــ فعمتعـ) (٢١) a. (sép.) اطرافنى چيت ايله چويرمك .

Einzeln (ــَــ صـ) (٢١) يالكز ، منفرد || (حا) خصوصى || آيرو ، تك تك ، تكر .

Ein-ziehen (ــَــ فعمتعـ) (٥١) i. (sép.) چكمرك بريره كتيرمك ، ايچرى چكمك ، آلمق ، كيرو آلمق ، قپاتمق ، طوپلامق || (ع) — Rekruten قرعه نفرى طوپلامق (عسكره آلمق) || جمع وجلب ايتمك || — Nachrichten استخبار ايتمك ، خبر آلمق || (فعلا —) كيرمك || برمسكنه طاشينمق .

Einzig (ــَــ صـ) (٢١) امثالسز : يردانه‌جك ، اولوب اولەجنى || يالكز || ein — es Mal آنجق بر دفعه ، بردفعه‌جق .

Ein-zug (ــَــ وياخود ــَــ ام) (٥١) [einziehen] دخول ، كيرمه .

Ein-zwängen (ــَــ فعمتعـ) و— (فعمطا) sich a. (٢١) (sép.) صيقمق .

Eirund (ــَــ صـ) (٣٥) (sans pl.) بيضى .

Eis (ــَــ الا) بوز || طوندرمه || es hat — gefroren (طيشاريسى) بوزطوتدى ، طوكش || (مجا) — Jemand auf's führen برينى طوزاغه دوشرمكه چاليشمق ، اوكنه دوكمك ، يم دوكمك || —bär (ام) (تاطبيه) دكز آيوسى || —bahn (امؤ) اوزرنده تيمور پاپوچلر ايله قيزاق قايلور بوز || —kalt (صـ) بوزكبى صغوق || كذا (مجا) || —maschine (امؤ) بوز احضارينه مخصوص ماكنه ، بوز ماكنه‌سى || —meer (الا) بحرمنجمد || —zapfen (اع) (تاطبيه) پلقوان قوشى || —vogel (ام) طاملرده اوزانان بوز .

Eisen (ــَــ فعمتعـ) (٢١) a. [Eis] طوندرمق || (فه يكشفـ) es eist (هوا) طونيور || (فعلا —) بوز اولمق .

Eisen (ــَــ الا) (٤١) b. [غوتجه] Eis : eisarn كلمه‌سيله مناسبتى وار || تيمور ، حديد || قوى ، صاغلام ، چليككبى || (ضرمثل)

Elf (ــُـ صـ اعد) (*inv.*) (فقط جمعی بعضاً elfe) اون بر ‖ (امؤ) (49) اون بر عددی .

Elfe (ــُـ ام و امؤ) (42) و (50) (اسا) هوا پریسی .

Elfenbein (ــُـ الا) (38) (*sans pl.*) فیل دیشی .

Elfte (ــُـ صـ) (21) اونبرنجی .

Elfte-halb (ــُـ و ــُـ صـ) (*inv.*) اون بچق .

Elftel (ــُـ الا) .n (40) اونبرنجی قسم ، پای ، اونبرده بر .

Elftens (ــُـ حا) اونبرنجی درجه‌ده ، حادیاً عشر .

Elimini(e)ren (ــُـــــ فعـ متعـ) .a (21) [لاتینجه] (ریا) افنا ایتمك ، کوتورمك .

Elk (ــُـ ام) (38) (تا طبیعـ) = Elen .

Ell-bogen (ــُـ ام) .b (41) دیرسك .

Elle (ــُـ امؤ) (53) (مقدما آلمانیانك تقریباً $\frac{2}{3}$ متره طولنده ابعاد اولچیسی) اندازه .

El(l)ritze (ــُـ امؤ) (55) (تاطبیعـ) دره قیا بالغی .

Else (ــُـ امؤ) (55) = (نبا) Erle ‖ (تا طبیعـ) قره‌کوز بالغی ‖ (امؤ) واقنز اسمی = Elise .

Elster (ــُـ امؤ) (55) (تا طبیعـ) صقصغان .

Eltern (ــُـ جمع) (*inv.*) ابوین .

Emailli(i)ren (ــُـــ فعـ متعـ) .a (21) [فر] مینه‌لمك ، مینه قومق .

Emanzipi(e)ren (ــُـــ فعـ متعـ) .a (21) [لاتینجه] وصایتدن قورتارمق ، سربست براقمق ، فاعل مختار قیلمق ‖ جرأت وجسارتلندیرمك ‖ آدم ایتمك .

Embargo (ــُـ ام (الا) (64) [اسپانیولجه] توقیف سفائن .

Emendi(e)ren (ــُـــ فعـ متعـ) .a (21) [لاتینجه] (شرح وتفسیر ایله) تعدیل واصلاح ایتمك .

Empfang (ــُـ ام) (21) (*sans pl.*) قبول . اخذ وقبض ‖ قارشولمه ، استقبال ‖ —sschein (ام) مقبوض سندی .

Empfangen (ــُـ فعـ متعـ) .g (20) اخذ وقبول ایتمك ، قبض ایتمك ، تسلم آلمق ‖ Jemand gut— بریی کمال تعظیم ایله استقبال ایتمك ، ایو قارشولمق ‖ (فعـ لا +) آلمق ، کبه قالمق ، احتبال ایتمك .

Empfänger (ــُـ ام) .a (40) آلان ، قابض ، آخذ ؛ تسلم آلان ، قبول ایدن .

Empfängniß (ــُـ امؤ) (34) ونادراً (53) حامله قالیش ، حامله‌لك ، کبه‌لك .

Empfehlen (ــُـ فعـ متعـ) .b (20) و —sich (فعـ مطا) اصمارلامق ، کندوبی اصمارلامق ‖ توصیه ایتمك ، تنسیب ایتمك ‖ (ich) empfehle mich (Ihnen) ! اللهه اصمارلادق افندم ! ‖ Sie mich Ihrem Herrn Vater ! — پدریکزه افندی‌یه عرض خلوص ، عبودیت ایدرم !

Empfehlung (ــُـ امؤ) (49) توصیه ‖ Jemandem seine— machen بریثه عرض عبودیت ایتمك ، بیان مخالصتده بولنمق ؛ سلام کوندرمك .

Empfinden (ــُـ فعـ متعـ و فعـ لا +) .a (20) حس ایتمك ، طویمق ‖ etwas sehr übel— برشیدن فنا برصورتده متأثر اولمق ، زیاده‌سیله قیریلمق ، پك فنا بولمق ، منفعل اولمق ، کوجنمك ، جانی صیقلمق ‖ Empfindung (امؤ) (49) تأثر ، حس ، طویغه ‖ انفعال ، کوجمه ، کوجنمه .

Empfindlich (ــُـ صـ) (21) حس اولنور ، تأثیری کوریلور ‖ متحسس ، متأثر ، حساس ‖ gegen die Kälte— sein کندویه صوغوغك تأثیری اولمق ، صوغوقدن متأثر اولیجی اولمق ‖ نازك ، نازین (انفعه) ‖ آجی ‖ پك جانی طاتلی ‖ چابوق کوجنیر ، آلینغان .

Emphase (ــُـ امؤ) (53) [روم] طنطنهٔ الفاظ ، طمطراق کلام .

Empor (ــُـ حا) یوقاری‌یه ، بالایه طوغری مثلا —blicken—sehen (سمایه طوغری) یوقاری عطف نظر ایتمك ، کوزلرینی یوقاری (سمایه) دیکمك ‖ —heben (فعـ متعـ) ترفیع ایتمك ، یوقاری قالدیرمق ، یوکسلتمك ، اعلا ایتمك ، بالایه چیقارمق ، ایلرولتمك ‖ —steigen (فعـ لا) چیقمق ، تعالی ایتمك ‖ عروج ایتمك ‖ —kömmling (ام) صکره‌دن پارلیان ، صکره‌دن کورن کمسه ، صکره‌دن کورمه فرومایه .

Empören (ــُـ فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) .a (21) قالقمق ، قالدیرمق ‖ آیاقلانمق ، عصیان ایتمك ‖ Empö-rende(s) (الا) موجب شورش و فساد اولان شی ‖ فنا حالده جان صیقان ، موجب حدت وغضب اولان ماده .

Empörung (ــُـ امؤ) (49) عصیان ، آیاقلانمه .

Emsig (ــُـ صـ) (21) سریع الحرکه ، چابوق ایش کورور ، غیور ، آتش کبی ، ماهر ‖ چالشقان ، اوصانمز ، بیقماز اولان ، فعال ، مداوم ، مقدم ‖ (حا) چابوجاق ، تیز الدن ، درعقب ، کمال سرعتله .

End . . . (ــُـ . . .) —los (صـ) بینهایه ، بتوب توکنمز ، نامتناهی ، حد و پایانی اولمیان ‖ —punkt (ام) اوج ، نقطهٔ منتها ‖ —zweck (ام) صوك ، مقصد اصلی ، مرام ، مطلوب .

Ende (ــُـ الا) .b (42) صوك ، نهایت ‖ am —aller —n (عمو) عاقبت ، الك صوکنده ‖ zu —gehen نهایت بولمق ‖ (مجا) توکنمك ، فنا بولمق ‖ (ضرمثل) Alles gut, —gut صوکی ، عاقبتی ایو اولان ایش (شی) ایو اولور ، بر ایشك ، هرشیئك صوکنه باقلی ‖ نقیه ‖ برشیئك اوجی ، نهایتی .

Enden (ــُـ) .b (21) . endigen (ــُـ) ایکیسیده (فعـ متعـ) .a (21) نهایت ویرمك ‖ (فعـ لا +) و —sich (فعـ مطا) نهایت بولمق ، صوکی کلمك ، ختامپذیر اولمق ، صوکنه ایرمك .

Endivi-e (ــُـ امؤ) (53) (نبا) مارول .

Endlich (ــُـ صـ ، حا) (21) نهایتده ، صوکنده ‖ فانی ، ختام بولور اولان ، بقاسی اولمیان ، بیتر ‖ عاقبت ، هله یاربشکر !

Endung (ــُـ امؤ) (49) نهایت (غرا) کلمه‌نك نهایتی ؛ ادات انتها .

Energisch (ــُـ صـ) (21) [روم] قطعیاً ، قویاً ، اکیداً ، شدیداً ‖ زور وشدتله ، صرت .

Eng (ـُ ص) (21) طار، تنك؛ صيق؛ enge= (ـُـ ص) (21) صيق || die Bande der Freundschaft — er knüpfen تكليفسزجه دوست اولمغه باشلامق || حال ضرورت ، طارلق || طارلق .

Enge (53) (ا مؤ) طارلق .

Engel (ـُ ا م) .a (40) ملك || —schön (ص) ملك كبى كوزل || —brot (ا لا) قدرت حلواسى .

Engern (ـُ قه متع) .a (21) طارلتمق .

Englisch (ـُ ص) (21) انكليز كارى ، انكلترهدن || (ا لا) (inv.) انكليزجه ، انكليز لسانى .

Enkel (ـُ ام) .a (40) ، —in (ا مؤ) (50) طورون ، اوغلنك ويا قزينك اوغلى ويا قيزى || اولاد وحفيد .

Enken (ـُ فه متع) .a (21) [Enke] (بغجو) آشيلامق .

Ent... (...ـُ) كلمك اوڭنه وضع اولنوب بعديت واسقاط وافناء المعنالرنى افهام ايدر وفعللر ايله برلشدكده دائما (insép.).

Ent-behren (ـُـ فه متع) (insép.) .a (21) محروم اولمق ، يوقلغى آرامامق؛ ترك ايتمك ، فارغ اولمق ، برندن ، برشيدن واز كچه بيلمك .

Ent-behrlich (ـُـ ص) (21) ترك اولنه بيلور ، وازكچيلور ، لزوم كورولمز ، فضله ، لزومسز .

Ent-binden (ـُـ فه متع) و —sich (فه مطا) .a (21) (insép.) قورتارمق ، قورتلق || —eine Frau (برقادينى) طوغورتمق || چوزمك || بوزمق .

Ent-blöden (ـُـ فه متع) .b (21) (insép.) و —sich (فه مطا) آچمق ، قورقاقلغى كيدرمك || آچيلمق ، قورقاقلغى كيتمك .

Ent-blößen (ـُـ فه متع) و —sich (فه مطا) .c (21) (insép.) آچلق ، آچمق ، صويمق ، تجريد ايتمك || —den Degen قلنج چكمك ، قليجه طاورانمق ، سل سيف ايتمك || (مجا) sich —von etwas الندن آلديرمق ، قاپديرمق ، قاچيرمق ، اوچورمق .

Ent-decken (ـُـ فه متع) و —sich (فه مطا) .a (21) (insép.) آچمق ، اورتيسنى آلمق؛ آچيلمق || بولوب چيقارمق ، استخراج ايتمك ، برسره واقف اولمق . كشف ايتمك .

Ente (ـُ ا مؤ) (50) اوردك || (مجا) das ist eine falsche— يلان ، صاچمه ، آتمه سوز ، خبر .

Ent-ehren (ـُـ فه متع) و —sich (فه مطا) .a (21) (insép.) قدر وحيثيتى ، ناموسنى كيدرمك ، غائب ايتمك || ناموسى لكه‌دار ايتمك || (برقزك بكرينى) ازاله ايتمك .

Ent-erben (ـُـ فه متع) .a (21) (insép.) ورائتدن محروم ايتمك || (عد) حق وصلاحيتدن محروم براقمق .

Ent(e)rich (ـُ (ـُ) ـُ ا م) (38) اركك اوردك .

Ent-fallen (ـُـ فه لا —) .p (21) (insép.) sein Name entfällt mir اوڭك اسمى خاطرليه ميورم ، اسمى خاطرمدن چيقيور ، خاطرمدن چيقار ، قاچار .

Ent-falten (ـُـ فه متع) و —sich (فه مطا) .b (21) (insép.) دورولى اولان شيئك دورومنى ، قاتنى آچمق ، صارلمش برشيئى چوزمك ، آچمق || (die Rose) entfaltet sich (كول) آچيليور ، دورومندن چيقيور || آچيلمق ، انكشاف ايتمك || يايمق || تشكل ايتمك .

Ent-färben (ـُـ فه متع) و —sich (فه مطا) .a (21) (insép.) رنكنى ، بوياسنى كيدرمك || رنكى ، بوياسى قاچمق ، صولق ، رنكى بكزى اوچمق .

Ent-fasern (ـُـ فه متع) .a (21) (insép.) تل تل ايتمك ، تيفتيكلمك .

Ent-fernen (ـُـ قه متع) .a (21) (insép.) تبعيد ايتمك || برطرف ايتمك ، دفع ايتمك || —sich يوله چيقمق || .

Ent-fernung (ـُـ ا مؤ) (49) بعديت ، اوزاقلق ، مسافه ، مباعدت || ناموجوديت .

Ent-fernt (ـُـ ص) (21) اوزاق ، بعيد .

Ent-fesseln (ـُـ فه متع) و —sich (فه مطا) .a (21) (insép.) زنجير اسارتندن قورتلق (قورتارمق) .

Ent-flammen (ـُـ فه متع) .a (21) (insép.) آتش ويرمك ، آتشه القا ايتمك؛ ياقمق ، طوتشديرمق || كذا جلهسى (مجا) || (فه لا —) و —sich (فه مطا) ياڭمق ، طوتشمق ، آتشه ياڭمق .

Ent-fliegen. (ـُـ فه لا —) .f (20) (insép.) اوچوب قاچمق ، اوچمق .

Ent-fliehen (ـُـ فه لا —) .f (21) (insép.) قاچمق || (وقت حقنده) كذران ايتمك || قاچوب قورتلق .

Ent-fließen (ـُـ فه لا —) .ç (20) (insép.) آقمق ، جريان ايتمك ، آقيدوب كيتمك .

Ent-fremden (ـُـ فه متع) .b (21) (insép.) Jemandem etwas— بركيمسه‌يى برشيدن واز كچيرمك ، فارغ ايتمك ، صوغوتمق || —sich (فه مطا) يابانجى اولمق .

Ent-führen (ـُـ فه متع) .a (21) (insép.) قاچمق ، جبراً آلمق ، قاچيرمق || كوكل قاپمق ، جلب ايتمك || Ent-führung (ا مؤ) (49) —eines Weibes برقاريى قاچيرمق .

Ent-gegen (ـُـ حا) قارشو ، (برشيئه ويا آخره) طوغرى || —eilen قارشو قوشمق ، شتاب ايتمك || —arbeiten (فه لا +) عليهنه ، خلافنه چالشمق || —bringen (فه متع) قارشو ، عليهنه ، خلافنه كوتورمك || عرض وتقديم ايتمك || —gehen (فه لا —) قارشو كيتمك —halten (فه متع) قارشوطوتمق || قارشولشديرمق ، مقايسه ايتمك || —handeln (فه لا +) خلاف حركتده بولنمق || —jubeln (فه لا +) سرور وشادمانى ، شنلكله استقبال ايتمك || —kommen (فه لا —) قارشوسنه طوغرى كلمك || Jemandem freundlich —kommen برينه لطفله معامله ايتمك ، التفات ايتمك || —sehen (فه لا +) انتظار ايتمك || —sein (فه لا) قارشو ، مخالف بولنمق || —gesetzt (ص) قارشو ، مخالف || —stehen (فه لا —) قارشوسنده طورمق || قارشو ، مخالف بولنمق || —strecken (فه متع) برشيئه ويا بركيمسه‌يه طوغرى اوزاتمق .

Ent-gegen-gesetzt (ـُـ ـُـ ـُـ ص) (21) قارشو ، مخالف ، ضد ، مناف || قارشو قارشويه .

Ent-gegnen (ـُـ فه لا +) (insép.) .b (21) جواب ويرمك || حاضر جوابلق ايتمك || مدافعه ايتمك ، سوزينه سوز ويرمك || قارشو قومق ، طورمق .

Ent-gehen (ـُـ فه لا —) .s (20) (insép.) er ist der Gefahr glücklich entgangen اوقضادن ايو قورتولدى ، اوصاتلادى || der Fehler ist mir entgangen بن بو خطانك فرقنه وارمدم ، فرقنده اولمدم .

Ent-geld (ـُ ام) (ا لا) (38) (sans pl.) ضرر وزيان بدلى ، تضمين || فديهٔ نجات || مكافاة .

Ent-gelten (ـُـَـ فعمتعد) b. (20) (insép.) اوده‌مك ، ضررینی چكمك ‖ er soll es mir — او بكا پاره‌سنی ویره‌جك ، او بونك ضررینی چكمه‌لی ، اوده‌مه‌لی .

Ent-gleisen (ـُـَـ فعل لازم —) c. (21) (insép.) (تراموای . شمندوفر وسائره حقنده) یولدن چیقمق .

Ent-halten (ـُـَـ فعمتعد) p. (20) (insép.) حاوی اولمق ، محتوی بولنمق ‖ استیعاب ایتمك ، آلمق ‖ — sich (فعمطا) كندوینی برشیدن كیرو آلمق ، كیرو طوتمق ، اجتناب ایتمك ، چكنمك ، احتراز ایتمك .

Ent-haltsam (ـُـَـ ص) (21) صبرلی ‖ محترز ‖ لذائذ نفسانیه‌دن فارغ ، عفیف ‖ قناعتكار ، كوزی طوق .

Ent-haupten (ـُـَـ فعمتعد) a. (21) (insép.) باشنی كسمك ، قوپارمق ، بوینی اورمق .

Ent-häuten (ـُـَـ فعمتعد) b. (21) (دریسنی) سویمق (یوزمك) .

Ent-heben (ـُـَـ فعمتعد) h. (20) (insép.) رفع ایتمك ، قالدیرمق ‖ عزل ایتمك ، مأموریتندن ایندیرمك ‖ قورتارمق ، خلاص ایتمك .

Ent-hüllen (ـُـَـ فعمتعد) a. (21) (insép.) اورتوسنی آچمق ، نقابنی آلمق ‖ feierlich — رسماً كشاد ایتمك (رسم كشادینی اجرا ایتمك) .

Enthusiasmus (ـُـَـ ام) (15) (sans pl.) [روم] میل ، فرط محبت ، مفتونیت ، تحسین ‖ هیجان ‖ وجد وحال ، الهام ‖ شادمانی .

Ent-jochen (ـُـَـ فعمتعد) a. (21) (insép.) بویوندوروقدن قورتارمق ، چیقارمق ، آلمق ‖ (مجا) تخلیص ایتمك .

Ent-jungfern (ـُـَـ فعمتعد) a. (21) (insép.) (عمو) ازالهٔ بكر ایتمك .

Ent-kleiden (ـُـَـ فعمتعد) b. (21) (insép.) البسه‌سنی چیقارمق ، سویمق ‖ (مجا) تجرید ایتمك .

Ent-kommen (ـُـَـ فعل لازم —) c. (20) (insép.) فرار ایدرك خلاص بولمق ، برتهلكه‌دن قورتلمق ‖ قاچمق .

Ent-kräften (ـُـَـ فعمتعد) b. (21) (insép.) قوتدن دوشورمك ، تاب وتوانی كیدرمك ، ضعفیت ویرمك ‖ حكمدن ساقط ایتمك ، فسخ وابطال ایتمك .

Ent-laden (ـُـَـ فعمتعد) b. (21) و r. (20) (insép.) (ع) سلاح بوشالتمق ، (مرمی‌یی سلاحدن آلمق) .

Ent-lade-Stock (ـُـَـ ام) (31) (ع) (تفنك) حربیسی .

Ent-lang (ـُـ حا) [Ende-lang] بویجه ، امتدادنده ‖ den Fluß — نهرك بویجه .

Ent-lassen (ـُـَـ فعمتعد) p. (20) (insép.) صالیویرمك ، (خدمتدن) چیقارمق ، اخراج ایتمك ، یول ، اذن ویرمك ‖ (بر اسیری) آزاد ایتمك ‖ (برخسته ویا آخر سورتله ایشه یارامز عسكری) چوروكه چیقارمق ‖ **Entlassung** (ـُـ امؤ) (16) اخراج ، اذن ویرمه ، صالیویرمه ، آزاد ‖ —sgesuch (ـ لا) استعفا نامه .

Ent-lasten (ـُـَـ فعمتعد) b. (21) (insép.) یوكنی ، آغرلغنی آلمق ‖ (پاره ، مصرفیات زحمتندن) قورتارمق (ویا آزالتمق) .

Ent-ledigen (ـُـَـ فعمتعد) a. (21) (insép.) — sich برشیدن خلاص ایتمك ، خلاص اولمق ، قورتلمق ‖ باشندن صاوه‌بیلمك ‖ یاپمق ، بیترمك ‖ — sich eines Auftrages بر ایشی یاپوب بتورمك ، بیتروب باشندن صاوه‌بیلمك .

Ent-leeren (ـُـَـ فعمتعد) و — sich (فعمطا) a. (21) (insép.) بوشالتمق ‖ (داخلنده اولانی طیشاری) چیقارمق ‖ (بر بالونی) تخلیه ایتمك ‖ دفع حاجت ایتمك .

Ent-leiben (ـُـَـ فعمتعد) و — sich (فعمطا) a. (21) (insép.) اولدیرمك ، اعدام ایتمك ، وجودینی قالدیرمق ‖ انتحار ایتمك ، كندویه سوء قصد ایتمك .

Ent-mannen (ـُـَـ فعمتعد) a. (21) (insép.) اخصا ایتمك ، خایه‌سنی چیقارمق ، (ایكدیش : خادم ایتمك) .

Ent-muthigen (ـُـَـ فعمتعد) a. (21) (insép.) جسارتنی كیدرمك ، كوزینی قورقوتمق .

Ent-nehmen (ـُـَـ فعمتعد) b. (20) (insép.) Jemandem eine Last — برینی بر (یوكدن) زحمتدن قورتارمق ، ایشنی تسهیل ایتمك ‖ النـدن آلمق ‖ اكلامق ، فهم وادراك ایتمك .

Entomologie (ـُـَـ امؤ) (16) und (15) [روم] مبحث هوام وحشرات .

Ent-räthseln (ـُـَـ فعمتعد) a. (21) (insép.) (معمایی) حل ایتمك ‖ مشكلی آكلامق ، كشف ایتمك ، استخراج ایتمك .

Ent-reißen (ـُـَـ فعمتعد) u. (20) (insép.) چكوب آلمق ‖ الندن آلمق .

Ent-richten (ـُـَـ فعمطا) b. (21) (insép.) (اجره) ویرمك ، تأدیه ایتمك ‖ ادا وایفا ایتمك ‖ Jemandem seinen Dank — برینه بیان تشكر ایتمك .

Ent-rinnen (ـُـَـ فعل لازم —) b. (20) (insép.) (صو حقنده) بریردن آقوب كیتمك (‌چمك) ‖ فرار ایتمك ، قاچمق ، صیوشمق

Ent-rüsten (ـُـَـ فعمتعد) b. (21) (insép.) كوجندیرمك ، غضبلندیرمك .

Ent-sagen (ـُـَـ فعمتعد) a. (21) (insép.) واز كچمك ، فراغت ایتمك ، قطع علاقه ایتمك ‖ انكار ایتمك ، طانیمامق .

Ent-satz (ـُـ ام) (28) (sans pl.) (ع) رفع محاصره ، آبلوقه‌یی قالدیرمق .

Ent-schädigen (ـُـَـ فعمتعد) a. (21) (insép.) ضرر وزیانی تضمین ایتمك (چكمك) .

Ent-scheiden (ـُـَـ فعمتعد) b. (21) (insép.) حل وفصل ایتمك ، كسمك ، تعیین ماده ایتمك ، بتیرمك ، حكم وقرار ویرمك .

Ent-scheidung (ـُـَـ امؤ) (16) حكم وقرار ، فتوا ، تعیین ماده ، كسوب آتمه .

Ent-schieden (ـُـَـ ص) (24) مقرر ، معین ، قطعی ‖ (حا) قطعیاً ، مطلقا ، بلاشبهه .

Ent-schleiern (ـُـَـ فعمتعد) و — sich (فعمطا) a. (21) (insép.) رفع نقاب ایتمك ، اورتوسنی آلمق ‖ آچمق ، كشف ایتمك ‖ انكشاف ایتمك ، آچلمق .

Ent-schließen (ــ‌ــ فه متعه) و — sich (فه مطا) ㉚ v. (insép.) قرار ویرمك ، حكم اتمك ‖ تعيين اتمك ‖

Ent-schließung (امؤ) ㉛ = Ent-schluß .

Ent-schlossen (ــ‌ــ ص) ㉑ قرار كیر ، حكم كيمش ، مقرر ، معين ‖ قطعی ، محقق ‖ عزم وجزم صاحبی .

Ent-schluß (ــ ونادراً شعرده ــ ام) حكم ، قرار ، عزم : كسوب آتمه .

Ent-schuldigen (ــ‌ــ‌ــ فه متعه) و — sich (فه مطا) ㉑ a. (insép.) معذور طوتمق ، معذور كورمك ، طلب عفو اتمك ‖ — sich bei Jemandem كندوسنك معذور طوتلمسی (قصورینك عفوینی) استرحام اتمك ‖ sich mit etwas — برشیئله بیان معذرت اتمك ، برشیئی عذر بیان ایدرك تبرئهٔ ذمته چالشمق ‖ Sie — عفو ایدرسكز (معذور طوتكز) ، پاردون !

Ent-schuldigung (ــ‌ــ‌ــ امؤ) ㉛ بیان معذرت ‖ عذر ‖ um — bitten عفوینی ، معذورطوتلمسنی استرحام اتمك ، استعفای قصور اتمك .

Ent-schwinden (ــ‌ــ فه لا —) ㉚ a. (insép.) غائب اولمق (خصوصیله صدا حقنده) یواش یواش ایشیدلمز برحاله كلمك .

Ent-seelen (ــ‌ــ فه متعه) ㉑ a. (insép.) جانی چیقارمق ، حیاتنی آلمق .

Ent-senden (ــ‌ــ فه متعه) ㉒ a. (insép.) كوندرمك ، اسرا و ارسال اتمك .

Ent-setzen (ــ‌ــ فه متعه) و — sich (فه مطا) ㉑ c. (insép.) النـدن آلمق ، غصب اتمك ‖ مأموریت ویا پوستندن ایندیرمك ‖ موقتاً عزل اتمك ‖ (قورقوده‌رق) عقلنی چیقارمق ، پك زیاده قورقمق ، اوركومك .

Ent-setzlich (ــ‌ــ ص) ㉔ قورقونج ، مخوف ، دهشت آمیز ‖ وحشی ، منفور ، پك چركین و صورتسز ، پك فنا ‖ (مجو) پك زیاده ، حددن افزون ، نهایت درجه‌ده ‖ — reich (ص) حدسز زنكین .

Ent-siegeln (ــ‌ــ فه متعه) ㉑ a. (insép.) مهرینی آچمق .

Ent-sinnen (ــ‌ــ فه مطا) ㉚ b. (insép.) — sich تخطر اتمك ‖ soviel ich mich entsinne اكر بنم تخطریمه باقیلورسه ، خاطرمده قالدیغنه كوره ، واه خاطریمه شویله كلیبوركه ، بنم خاطرمده قلان .

Ent-sprechen (ــ‌ــ فه لا +) ㉚ b. (insép.) توافق ، تطابق اتمك ، تام مشابه اولمق ، موجبنجه اولمق ‖ اویمق ، مناسب اولمق ‖ d — (ص) مناسب ، اویغون ، موافق ، موجبنجه .

Ent-springen (ــ‌ــ فه لا —) ㉚ a. (insép.) قاچمق ، فرار اتمك ‖ یردن چیقمق ، ظهور اتمك ، صیچرامق ، فیشقرمق ، قینایوب چیقمق .

Ent-sprudeln (ــ‌ــ فه لا —) ㉑ a. (insép.) نبعان اتمك ، قاینامق .

Ent-stehen (ــ‌ــ فه لا —) ㉚ t. (insép.) برشیدن ظهور وتولد اتمك ، اساسی آلمق ‖ ابتدا اتمك ، باشلامق (ظهور اتمك ‖ (برشیئك نتیجه‌سی اولرق) میدانه كلمك ، چیقمق ظهور اتمك ، حاصل اولمق .

Ent-stellen (ــ‌ــ فه متعه) ㉑ a. (insép.) دكیشدیرمك ، بوزمق ، شكل وهیئتنی تحویل اتمك ‖ قلیغنی قیافتنی ، طبیعتنی بوزمق وتبدیل اتمك .

Ent-täuschen (ــ‌ــ فه متعه) و — sich (فه مطا) ㉑ c. (insép.) سهو وخطادن قورتارمق ، فكرینی دوزلتمك ‖ ذاهب اولنان فكر باطلك خلافنه چیقمق .

Ent-völkern (ــ‌ــ فه متعه) ㉑ a. (insép.) اهالیسنی ، سكنه‌سنی طاغتمق ‖ ویران وخالی قلمق .

Ent-waffnen (ــ‌ــ فه متعه) ㉑ b. (insép.) ترك سلاح ایتدیرمك ، سلاحنی الندن آلمق ‖ — sich (فه مطا) سلاحنی چیقارمق : ترك سلاح اتمك .

Ent-weder (ــ‌ــ‌ــ حرعا) — oder ‖ ich reise — heute oder morgen بن یا بوكون ویا یارین یوله چیقارم ، حركت ایده‌جكم ‖ — oder ، مثلا ایكیسندن بری . یا شویله (یاب) یا بویله ، هایدی تعجیل اولمحق ایسه اولسون ، نه دیه‌جك ایسه‌ك دی ... والخ .

Ent-weichen (ــ‌ــ فه لا —) ㉚ n. (insép.) محو وغائب اولمق ، نابدید اولمق ‖ (اشخاص حقنده) فرار اتمك قاچمق ‖ (وقت حقنده) كچمك ، مرور وكذران اتمك ‖ اوچمق .

Ent-weihen (ــ‌ــ فه متعه) ㉑ a. (insép.) einen Priester — بر پاپاسك رتبه‌سنی آلمق ویاپازلقدن طرد واخراج اتمك ‖ مواد مقدسه حقنده حرمتسزلكده بولنمق .

Ent-werfen (ــ‌ــ فه متعه) ㉚ b. (insép.) (مسرعتله) چیزمك ، ترسیم اتمك ، پلان ، قروكیسنی یاپمق ، طاسلاغنی چیقارمق ‖ (برمحاربه پلاننی) تصویر وترتیب اتمك .

Ent-werthen (ــ‌ــ فه متعه) و — sich (فه مطا) ㉑ b. (insép.) قیمت واعتبارینی كیدرمك ، حیثیته خلل ویرمك ‖ قیمتنی ، اعتبارینی غائب اتمك ‖ ابطال اتمك .

Ent-wickeln (ــ‌ــ فه لا) و — sich (فه مطا) ㉔ a. (insép.) یایلمق ، انتشار اتمك ، بیومك ، توسیع وتوسع اتمك ‖ یایمق ، آچمق ، بیوتمك ‖ ینشعاك ، یتشدیرمك ‖ (ع) یایلق ، (طاغنیق نظامه كچمك) .

Ent-wirren (ــ‌ــ فه متعه) و — sich (فه مطا) ㉑ a. (insép.) یولنه قویمق ‖ كسب انتظام اتمك ، یولنه كیرمك .

Ent-wischen (ــ‌ــ فه لا —) ㉑ a. , c. (insép.) (عو) قاچمق ، صاووشمق ، (كیزلیجه) صیویشمق ، غائب اولمق .

Ent-wöhnen (ــ‌ــ فه متعه) ㉑ a. (insép.) ein Kind (von der Brust) — بر چوجغی سوددن (ممه‌دن) كسمك ‖ (مجا) برشیدن ، آلشدیغی عادتدن وازكچیرمك .

Ent-wurf (ــ ام) ㉛ رسم پلانی ، قروكی ، طاسلاق ‖ (مسودده) ‖ نسخهٔ اصلیه .

Ent-wurzeln (ــ‌ــ فه متعه) كوكندن چیقارمق ‖ (مجا) كوكنی قوروتمق ، كوكنه كبریت صویی دوكمك ، امحا وافنا اتمك .

Ent-ziehen (ــ‌ــ فه متعه) ㉚ f. (insép.) آشیرمق ، الندن آلمق ، چالمق ، (الندن) چكوب آلمق ‖ (جرا) Jemandem Blut — برندن قان آلمق .

Ent-ziffern (ــ‌ــ فه متعه) ㉑ a. (insép.) (تلغراف ویا اوراق مكتومه‌نك) شفره‌سنی بولمق ، اوقومق ‖ (مجا) برشیئه عقل ایردیرمك ، بولمق

Ent-zücken (ـُـ فه متعه) a. (21) (*insép.*) مفتون ايتمك ، حيران براقمق ؛ مدهوش ومبهوت ايتمك ‖ مسرور ايتمك ، خشنود قيلمق .

Ent-zünden (ـُـ فه متعه) و — sich (فه مطا) b. (21) (*insép.*) آتش ويرمك ‖ اشتعال ايتمك ، ياقمق ، پارلامق ، آتش آلمق ‖ ياقمق ، طوتشديرمق ‖ پارلاتمق .

Ent-zündung (ـُـ امؤ) (49) = ent-zünden ‖ على القول (علم الامراضده) التهاب ، عفونت .

Ent-zwei (ـُـ حا) | in-zwei | ايكى پارچه ، قريق ، پارچه پارچه ‖ (عمو) er ist vor Freude — سوينجندن اولييور ، سوينجندن دلى اولهجق .

Ent-zweien (ـُـ فه متعه) و — sich (فه مطا) a., c. (21) (*insép.*) ايكيه آييرمق ‖ آرهلرينه تفرقه دوشورمك ‖ (اتحاد واتفاق ايدهميوب) آيرلمق ، ايكى فرقه ، طرفه آيرلمق .

Enzian (ـُـ ام) (38) [لاتينجه] (نبا) جنطيان .

Epakte (ـُـ امؤ) (55) [روم] (قوزمو) خمسهٔ مسترقه ، سنهٔ قمريه ايله شمسيه‌يى تسويه وتعديل ايدن ايام منضمه يعنى سنهٔ شمسيهٔ صحيحه ايله مساوى قيلمق ايچون سنهٔ قمريه‌يه علاوه قلنان عدد ايام ‖ سنهٔ شمسيه ابتداسنده قمرك قاچكونلك اولديغنى كوسترر عدد .

Ephemer (isch) (ـُـ ص) (21) [روم] بركونلك ، موقت ، فانى بركونلك عمرى اولان .

Epheu (ـ أ ـ ام) (56) [قديم آلمانجه‌ده ebah] (نبا) صارماشيق .

Ephor (ـ أ ـ ام) (51) ، ،وو‌— (ـ أ ـ ام) (37) [روم] قديمده مجلس والا اعضاسى ‖ متولى .

Ephra-im (ـ أ ـ واكثريا عمو ، ـ أ ـ اخام) (56) افرايم .

Epidemie (ـُـ امؤ) (53) و (49) [روم] (طب) سالغين ، بولاشيق خسته‌لق ، علت ساريه ، امراض مستوليه‌دن اولان خسته‌لق .

Epigone (ـُـ ام) (52) [روم] اولاد وانسال ‖ (اساطير) ايپغون ‖ مقلد .

Epigramm (ـُـ الا) (38) [روم] هجويه ، طوقوناقلى سوز ويا شعر .

Epigraph (ـُـ الا) (38) [روم] كتابه ، سرلوحه ؛ ابنيه وسائره اوزرى تاريخى .

Epik (ـُـ امؤ) (49) (*sans pl.*) [روم] داستان .

Epilepsie (ـُـ عمو ـُـ امؤ) (49) و (53) [روم] (طب) صرعه ، طوتاريق .

Epilog (ـُـ ام) (38) و a. (42) [روم] خاتمه ، تتمه ‖ قصيده‌نك صوك بيتى ‖ نتيجهٔ كلام .

Epiphania (ـُـ اخا مؤ) (54) [روم] خاچلك صويه آتلديغى كون ، عيد تجلى ، (Dreikönigsfest) .

Episode (ـُـ امؤ) (53) [روم] حادثه ، فقره ، ماجرا ، سركذشت .

Epistel (ـُـ امؤ) (55) [لاتينجه] دعا مقامنده اوقونان تورات سوره‌سى ‖ نامه ، رساله ‖ نامهٔ منظومه .

Epizootie (ـُـ امؤ) (53) و (49) مرض مستولى حيوانات ، قرچين ، سؤاف .

Epoche (ـُـ امؤ) (53) [روم] تاريخ ، وقت ، دور ، زمان ، عصر .

Eppich (ـُـ ام) (38) [لاتينجه] (نبا) صوكره وزى .

Er (ـ ضمير شخص ، او ، اول ‖ (ام) (*inv.*) (حيوانلرك اركككى) der Er und die Sie اركك وديشيسى .

Er ... (ـ ...) [قديم آلمانجه ur] ادات ابتدا اولوب فعل ايله برلشدكده دائما (*insép.*) .

Er-achten (ـُـ فه متعه) (*insép.*) حكم وظن ايتمك ‖ für dienlich — نافع وفائده‌لى ظن ايتمك ، بولمق ، بوفكرده بولنمق .

Erbarmen (ـُـ فه مطا) آجيمق ، مرحمت ايتمك ‖ شفقت ايتمك .

Er-bärmlich (ـُـ ص) (24) آجينه‌جق ، آغلنه‌جق برحالده ، پك فنا ، پك كوتو برصورتده ‖ منفور ، مكروه ‖ بيچاره فقير ، حقير ، ذليل .

Er-bauen (ـُـ فه متعه) (*insép.*) بنا وانشا ايتمك ، تأسيس قيلمق ‖ قورمق ‖ (ضرب‌مثل) Rom ist nicht in einem Tage erbaut روما (شهرى) بركونده بنا اولنمدى .

Erbe (ـُـ ام) (52) ، Erbin (امؤ) (50) وارث ، ميراث يييان ، ميراثه قونان ‖ (الا) ارث ، ميراث ، تركه ‖ اولاديه ‖ ملك .

Er-beben (ـُـ فه لا) b. (21) (*insép.*) زلزله اولمق ‖ بغايت شدتله صارصلمق ‖ (مجا) اورقوب دترمك ، جانسه كرفتار اولمق .

Erben (ـُـ فه متعه) a. (21) وارث اولمق ، ميراثى تملك ، ارثاً ايدنمك ‖ — sich (فه مطا) ارثاً انتقال ايتمك ‖ كچمك ، قالمق .

Er-betteln (ـُـ فه متعه) a. (21) (*insép.*) ديلنمك ، ديلنه‌رك آلمق ويا ايدنمك .

Er-beuten (ـُـ فه متعه) b. (21) (*insép.*) (دشمندن) غارت ويغما ، مصادره ايتمك ، غنيمت آلمق .

Er-bitten (ـُـ فه متعه) i. (20) (*insép.*) برشى رجا وتمنى ، التماس ايتمك ، طلب ونياز ايتمك ، ديلمك ‖ رجا وتمنى ، نياز ايله آلمق ، مالك اولمق ، ايدنمك .

Er-bittern (ـُـ فه متعه) و — sich (فه مطا) c. (21) (*insép.*) قيزمق ، حدتلنمك ‖ اغضاب وتحريك ايتمك ، حدتى موجب اولمق .

Er-blassen (ـُـ فه لا —) c. (21) (*insép.*) صولمق ، صارارمق ‖ (مجا) صاراروب ، صولمق ، اولمك ، هلاك وتلف اولمق ‖ (حدت وغضبندن) آق پاق اولمق ، برحدت اولمق ، بتى بكزى اوچمق .

Er-bleichen (ـُـ فه لا —) c. (20) ، a. (21) (*insép.*) (مرا ، Er-blassen) .

Erb-lich (ـُـ ص) (24) قابل وراثت ، ميراث قالور ، ارثاً انتقال ايدر قالور ، كچر اولان .

Er-blicken (ـُـ فه متعه) a. (21) (*insép.*) مشاهده ايتمك ، كورمك ‖ كشف ايتمك ‖ das Licht der Welt — دنيايه كلمك ، دنيايه چيقمق ، طوغمق .

Er-blinden (ـُـ فه لا —) b. (21) (*insép.*) كور اولمق ، كورلمك .

Er-blühen (ـُـ فه لا —) a. (21) (*insép.*) = auf-blühen .

Er-borgen (ـَـُـ فعـ متعـ) a. (21) (*insép.*) استعاره ايتمك

Er-boßen (ـَـُـ فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) c. (21) (*insép.*) طارلتمق ، قيزديرمق ، حدتلنديرمك ‖ طارلمق ، قيزمق .

Er-brechen (ـَـُـ فعـ متعـ) b. (20) (*insép.*) = auf-brechen ‖ (فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) غثيان ايتديرمك ، قوصديرمق ؛ صوكمك ، سوكديرمك .

Erbschaft ـُـ امؤ) (48) ورائت .

Erbse (ـُـ امؤ) (41) (نبا) بزليه ‖ durchgeschlagene—n بزليه ازمسى .

Erd ... (ـ...) [Erde] —achse (امؤ) محور عالم ‖ —bahn (امؤ) مدار ، محرك ارض ‖ —beben (ا لا) زلزله ، حركت ارض ‖ —durchmesser (ا لا) قطر ارض ‖ —fläche (امؤ) سطح ارض ‖ —wärts (حا) ارضه طوغرى ؛ متوجه اولەرق ‖ —apfel (ام) (نبا) = Kartoffel ‖ —ball (ام) كرهٔ ارض ‖ —balsam (ام) نفت ‖ —beere (امؤ) چيلك ‖ —bohrer (ام) (صنعـ) اسقاندیل ويا صوندا بورغيسى ‖ —boden (ام) ارض ، ير ‖ —kugel (امؤ) كرهٔ ارض ‖ —kunde علم الارض ، جغرافيا ‖ —pech (ا لا) (معد) زفت ، قره ساقز ‖ —schnecke (امؤ) (تا طبيعـ) صاليانقوز ‖ —spitze (ام) (جغـ) بورون ‖ —strich (ام) منطقه .

Erde (ـُـ امؤ) (42) ارض ، ير ، قره ‖ طوپراق ، زمين ، ير يوزى ‖ دنيا ‖ Jemand unter die— bringen برينى يرك ديبنه صوقمق ، اولومنه سبب اولمق ، كدرلره اولديرمك ‖ —bewohner (ام) كرهٔ ارضده ساكن اولان (انسان) ‖ —n kind دنيا آدمى ، فانى ، انسان .

Er-denken (ـَـُـ فعـ متعـ) a. (22) (*insép.*) دوشونمك ‖ اويدرمق ، بولوب چيقارمق ، برشيئى ميدانه آتمق ، ايجاد ايتمك .

Er-denklich (ـَـُـ صـ) (24) قابل تصور ‖ قابل الفهم والادراك .

Er-dichten (ـَـُـ فعـ متعـ) b. (21) (*insép.*) er-denken ‖ اويدرمق ، آتمق ، بولوب چيقارمق .

Er-drosseln (ـَـُـ فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) a. (21) (*insép.*) بوغمق ، تخنيق ايتمك ، بوغازينى صيقمق ، اولديرمك ‖ بوغلمق ، تقسى طوتلمق .

Er-dulden (ـَـُـ فعـ متعـ) b. (21) (*insép.*) چكمك ‖ Er-duldung (امؤ) (47) = (sans pl.) (40) (ا لا) dulden .

Er-dursten (ـَـُـ فعلا—) b. (21) (*insép.*) صوصزلقدن اولمك .

Erebus (ـَـُـ اخلا) (3) [روم] (اساطير) جهنمك الك مظلم محلى ، سعير ‖ جهنم ‖ (تاطبيعـ) كيجه كلبكى .

Er-eifern (ـَـُـ فعـ مطا) a. (21) (*insép.*) = eifern ‖ (عو) sich für eine Kleinigkeit— ‖ آتش آلمق ، قيزمق ‖ آز برشيدن طولايى قيزمق ، فتيل آلمق ، كوپه جكلك ، حرصلانمق .

Er-eignen (ـَـُـ فعـ مطا) b. (21) (*insép.*) وقوعبولمق ، حدوث ايتمك ‖ مصادف اولمق ، كلمك .

Er-eigniß (ـَـُـ ا لا) (31) وقعه ، حادثه ، وقوعات ، ظهورات .

Er-eilen (ـَـُـ فعـ متعـ) a. (21) (*insép.*) قوشوب يتشمك .

Eremit (ـَـُـ ام) (51) —in (امؤ) (50) زاهد ، زاهده ، منزوى خلوتنشين .

Er-fahren (ـَـُـ فعـ متعـ) r. (20) (*insép.*) مطلع اولمق ، آكلامق ، كسب وقوف ايتمك ‖ فرق واذعان ايتمك ‖ بالتجربه بولمق وتثبيت ايتمك ‖ طويمق ، الشتمك ‖ دوچار اولمق ، كرفتار اولمق ، دوشمك ، باشنه كلمك ، باشندن كچمك ‖ (صـ) (24) كورمش كچيرمش تجربه ديده ، ارباب وقوفدن اولان ؛ برشيئك ، قوردى ، برصنعتك اربابى ، اری ، اوستادى ‖ آكاه ، واقف ، آشنا .

Er-fahrung ـَـُـ امؤ) (47) تجربه ، وقوف ‖ (ضرمثـا) die— ist die beste Lehrmeisterin كوركودن ايو قلاغوز اولماز ‖ تعليم ، عمليات ، كوركى ‖ —s = mäßig (صـ) بالتجربه ، تجربه لو ‖ (حا) تجربه دن آكلاشلديغنه كوره ، تجربه نتيجه سى اولەرق .

Er-fassen (ـَـُـ فعـ متعـ) c. (21) (*insép.*) يقالامق ، دردست ايتمك ، طوتمق ‖ آكلامق فهم و ادراك ايتمك .

Er-finden (ـَـُـ فعـ متعـ) a. (20) (*insép.*) ايجاد واختراع ايتمك ؛ كشف ايتمك ، ميدانه كتورمك (عقلندن) بولوب چيقارمق .

Er-finder (ـَـُـ ام) a. (10) مخترع ، موجد ؛ كاشف .

Er-findung (ـَـُـ امؤ) (47) كشف واختراع ، ايجاد ‖ بولمه ، چيقارمه .

Er-folg (ـَـُـ ام) (28) نتيجه ، عاقبت ، سوك ؛ ثمره .

Er-folgen (ـَـُـ فعلا—) a. (21) (*insép.*) منجر اولمق ، was wird daraus—? بوندن نه چيقەجق ؟ بونك عاقبتى نه اولەجق ؟ بونيه منجر اولەجق ؟ بونك صوكى نره يه وارەجق ؟ صكره بو نه اولەجق ؟

Er-forderlich (ـَـُـ صـ) (24) لازم اولان ، لزوم كورينلان ، ايجاب ايدن .

Er-fordern (ـَـُـ فعـ متعـ) a. (21) (*insép.*) طلب ايتمك ، استمك ، استدعا ايتمك ‖ ايجاب ايتديرمك ، لزوم كوسترمك .

Er-forderung (امؤ) (47) ايجاب واقتضا ‖ استدعا ، طلب .

Er-forderniß (ـَـُـ ا لا) (31) اقتضا ، حاجت ، لزوم ‖ اقتضا ايدن شى .

er-forschen (ـَـُـ فعـ متعـ) a. , c. (21) (*insép.*) = aus-forschen ‖ كنهنه واقف اولمق اوزره اصلنى آراشديرمق ، آرامق وتجسس ايتمك ‖ eine Gegend— بر محلى ويا موقعى طرق ، جستجو ايتمك ، آراشديرمق ، كشف وتحرى ايتمك ، اورايه دائر معلومات ويا فكر ايدنمك ‖ Er-forschung (امؤ) (47) كشف تجسس وتحرى ، آراشديرمه .

Er-fragen (ـَـُـ فعـ متعـ) a. (21) (*insép.*) (سؤال ايدرك) بولمق ويا اوكرنمك ، خبر آلمق .

Er-freuen (ـَـُـ فعـ متعـ) a. (20) (*insép.*) مسرور وممنون ايتمك ، سونديرمك ‖ ich bin darüber sehr erfreut بن بوكا پك ممنون اولدم ، بوكا بن پك سوندم ، پك حظ ايتدم .

Er-freulich (ـَـُـ صـ) (24) ممنون و دلشاد قيلان ، سونديريجى ، موجب مسروريت و محظوظيت .

Er-frieren (ـَـُـ فعلا—) f. (20) (*insép*) صغوقدن تلف وهلاك اولمق ، طوكمق ‖ پك زياده اوشومك .

Er-frischen (ـَـُـ فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) تازه لنديرمك ، سرينلتمك ‖ جانلانديرمق ، اوياندرمق ‖ etwas Erfrischendes حيات بخشا اولان ، تازه لنديرن ، سرينلك ويرن برشى ‖ (يوركه صو سريان) شى .

Er-habenheit (ـتـب اءؤ) ⑲ يوكسكلك ‖ كذا (مجا) ‖ علويت ، رفعت ، شان وشوكت ‖ —en auf der Haut (طب) جلد اوزرنده اولان قبارجقلر، تزهرجلدى .

Er-halten (ـتـب فعمتعد) و— sich (فعمطا) p. ㉚ (insép.) الده بولنديرمق ، محافظه ايتمك ‖ طيانديرمق . طيانمق ، اءلمك (تقويه ايتمك) ‖ بوزلمامق ‖ sich von etwas— برشيله يشامق ‖ آلمق ، اخذ ايتمك ‖ er erhielt einen Säbel-hieb او برقلنج (ضربه سى) يدى ‖ استحصال ايتمك ؛ مالك اولمق .

Er-halter (ـتـب ام) a. ㊵ و —in (اءؤ) ㊾ ابقا وحمايه ايدن (اركك ويا خاتون) ‖ محافظ اولان ذات، ناظر ، برشيئك دوام وجرياني طرفدارى .

Er-hängen (ـتـب فعمتعد) و— sich (فعمطا) a. ㉑ (insép.) آصمق ، صلبًا اعدام ايتمك، آصلمق، كندوبى آصمق.

Er-haschen (ـتـب فعمتعد) a. , c. ㉑ (insép.) يقالمق ، طوتمق ، اورمق .

Er-heben (ـتـب فعمتعد) b. ㉖ يوقارى قالديرمق . اعلا ايتمك ‖ (مجا) die Stimme— صسنى يوكسلتمك . چيقارتمق ، يكدن چيقمق ‖ سوزه آغاز ايتمك ‖ موقع ومنصب ويا رتبه سنى ترفيع ايتمك ‖ ثنا ايتمك ، رفع باركاه ايتمك ‖ ein Geschrei— ‖ چيقمق ، كورولتك ، كندوبى كوسترمك ‖ eine Klage gegen Jemand— باغيرمق ، برچيغلق قوپارمق ‖ برى عليهنه اقامهٔ دعوى ايتمك ‖ sich— (فعمطا) يوقارى يوكسلمك ، آشمق ، چيقمق ‖ آياقلانمق .

Er-heblich (ـتـب ص) ㉖ مهم ، چوق ، خيلى، بيوك . برچوق .

Er-hebung (ـتـب اءؤ) ㊷ اعلا ، يوكسلمه ؛ برموقع ممتازه ، منصبه ترفيع ايتمك، چيقارمق ‖ ويركو ، رسم طوپلامه وقالديرمه ‖ طوپلامه دوشيرمه .

Er-heitern (ـتـب فعمتعد) و — sich (فعمطا) a. ㉑ (insép.) = aufheitern .

Er-hitzen (ـتـب فعمتعد) و— sich (فعمطا) c. ㉑ (insép.) قيزيشديرمق ، قيزيشمق ، شوق كتورمك ‖ قيزديرمق ‖ (زرا) die Erde zu sehr (durch Dung) — طوپراغى (اسى يعنى كوپره ايله) زياده قيزدرمق و الصقق ويا ياقق .

Er-höhen (ـتـب فعمتعد) و — sich (فعمطا) a. , b. ㉑ (insép.) يوكسلتمك ‖ (ضرمثا) wer sich selbst erhöhet, wird erniedriget werden تكبر ايدنلك يوزنى قيرارلر .

Er-holen (ـتـب فعمطا) a. ㉑ (insép.) sich— (برخسته لقدن) شفاياب اولمق، قورتلمق، كندويه كلمك ، اعادهٔ صحت وعافيت ايتمك ‖ قوت بولمق ‖ **Er-holung** (اءؤ) ㊷ تصحيح مزاج ، يكيدن قوت بولمه (برخسته لقدن) رهاياب اولمق، شفا بولمه ،كندويه كلمه ‖ قوت بولمه ‖ —Reise (اءؤ) براى تنزه وعافيت ايديلان سياحت ، تبديل هوا .

Er-hören (ـتـب فعمتعد) a. ㉑ (insép.) ديكلمك (اجابت وموافقت ايتمك) .

Erika (ـتـب اءؤ) ㊻ فونده ، سپورکه اوتى .

Er-füllen (ـتـب فعمتعد) — sich (فعمطا) a. ㉑ (insép.) طولديرمق ‖ ايفا واجرا ايتمك ‖ sein Versprechen— سوزنى طوتمق . ايفاى عهد وپيمان ايتمك . وعدنده ، سوزنده طورمق .

Er-gänzen (ـتـب فعمتعد) c. ㉑ (insép.) اتمام و اكمال ايتمك . (ناتمام اولان قسمنى) تماملامق، تكميلمك ، استكمال ايتمك ؛ ابلاغ ايتمك ، طولديرمق ؛ (موجودينى) تزييد ايتمك ، موجود اولديغنه، تاممنه ابلاغ ايتمك .

Er-gänzungs... (ـتـب ...) [ergänzen] „mann— (اءؤ) schaft احتياط (صنف ، قطعات) .

Er-geben (ـتـب فعمطا) l. ㉑ (insép.) sich— ‖ sich dem Feinde— دشمنه تسليم اولمق ‖ sich auf Gnade und Ungnade— اختياريله تسليم اولمق (لطف وعنايت ويا جزايه راضى اولمق) ‖ (مجا) حصر وجود ايتمك ‖ قويولمق ‖ وقوعيافته اولمق . اولمق ‖ (فعمتعد) ويرمك . حصوله كتورمك ‖ die Untersuchung hat seine Unschuld— ايديلان تحقيقات وتدقيقات كندوسنك لاجرم اولديغنى ميدانه قودى ‖ (ص) ich verbleibe Ihr ergebenster Diener (er — ganz ويا خود) فيمابعد بندهٔ صداقتشعاركز قالمقله افتخار ايدرم (بنده لككزله) .

Er-gebniß (ـتـب الا) ㊼ سوك ، نتيجه ، عاقبت ‖ ثمره ‖ (ويا) (جمعده) يكون (طرحده) حاصل طرح ، (ضربده) حاصل ضرب ‖ (تقسيمده) خارج قسمت ‖ كسر ، باق .

Er-gehen (ـتـب فعمطا) e. ㉑ (insép.) ‖ sich— مثلا sich in Hoffnungen— اميدلره دوشمك وقويولمق ‖ (فعلا—) lassen‖ einen Befehl— براءمر اصدار ايتمك، چيقارمق، يوللامق (نشر ايتمك) ‖ واقع اولمق ‖ es wird ihm übel— اوفلا كنه دوچار اولهجق ، آنك باشنه برمصيبت كلهجك ‖ wie wird es Dir—? سنك حالك نيه وارهجق ؟ بسن نه اولهجقسك ؟

Er-giebig (ـتـب ص) ㉑ [ergeben] منتج ، مثمر ‖ زنكين ، كثرتلى .

Er-gießen (ـتـب فعمطا) e. ㉑ (insép.) sich— دوكولمك ، منصب ، منجر اولمق ‖ طاشمق ، دوكولمك .

Er-greifen (فعمتعد) u. ⑳ (insép.) وكذا مضاف اليه آلمرق (فعلا) طوتمق ، يقالامق ، صالديروب طوتمق .

Er-grimmen (ـتـب فعلا —) a. ㉑ (insép.) حدت ايتمك ، قيزمق ، غضبلنمك .

Er-gründen (ـتـب فعمتعد) b. ㉑ (insép.) آرامق ، آراشديرمق ؛ اساسنى تجسس ايتمك ‖ بولمق ، چيقارمق، كشف ايتمك ؛ برشيئه ابتنا ايتديرمك .

Er-haben (ـتـب ص) ㉔ [er—heben] يوكسلك ، عالى ، بالا ؛ جليل ، يوجه ، سامى ‖ e Arbeit — قبارتمه ايش ، اويمه ‖ halb—e Arbeit قبارتمه سى ادنى اولان (ايش) ، مستم ادنى ‖ معزز ، مكرم ، محترم ، مبارك ‖ اصيل ، نجيب ‖ خارق العاده ، عالى ، محتشم ‖ فائق ‖ شوكت وسطوت صاحبى ‖ ich bin — über diese Beleidigung بوتحقيرينى لكه دار ايده مز ‖ صاحب عزوشان، رفعتلو (رفيع) .

Er-innern (ـَـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) —(an etwas) خاطرلاتمق ، خاطره کتورمك ‖ —sich (فعـ مطا) تخاطر اتمك ، خاطرلامق ‖ wie Sie sich—werden های بیلورسکز یا ، تخاطر ایده جککز وجهله ، بلکه خاطرکزده دور ، بلکه خاطریکزه کلور ‖ **Erinnerung** (امؤ) ㊾ خاطرلامه ، تخطر ‖ خاطرکذار ، یادکار ‖ اخطار واخبار ؛ ذکر .

Er-jagen (ـَـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) قوغمق ، قولامق (اوجیلق) ‖ یقالمق ؛ (مجا) یقالامق ، (سعی وغیر ایله) اله کتورمك .

Er-kalten (ـَـَـ فعـ متعـ) و — sich (فعـ مطا) b. ㉑ (*insép.*) صوغمق ‖ صوغوق آلمق .

Er-kämpfen (ـَـَـ فعـ متعـ) a. و c. (*insép.*) اوکوشه‌رك ، چکیشه‌رك ، حرباً آلمق ، ضبط اتمك ویا قزانمق .

Er-kennen (ـَـَـ فعـ متعـ) و — sich (فعـ مطا) a. ㉑ (*insép.*) طانیق . بیلمك ‖ sich zu—geben کندویی طانیتمق ، بیلدیرمك ‖ den Freund erkennt man in der Noth انسان (ایو) دوستنی باشی صیقلنجه اوکره‌نور ، دوست دوشنجه بللی اولور .

Erker (ـَـ ا م) a. ㊻ (معما) شاهنشین ، (شاهنش) ؛ تخته پوش .

Er-klären (ـَـَـ فعـ متعـ) و — sich (فعـ مطا) a. ㉑ (*insép.*) ایضاح وبیان اتمك ، آشکار وعیان قیلمق ، افشاء اتمك ؛ بیلدیرمك ، افاده اتمك ؛ اعلان واعلام اتمك ‖ etwas für null und nichtig— برشیئك بوش ، حکم واعتبارسز اولدیغنی اعلان واعلام اتمك ، واهی وحکمسز اولدیغنی بیلدیرمك وعلناً بیان اتمك ‖ تفسیر اتمك .

Er-klärung (ـَـ امؤ) ㊾ افاده واشعار ، بیان واعلام ، ایضاح ؛ علناً اعلان ‖ ایضاحات ، تفصیلات ، صراحت ، تفسیر .

Er-klärlich (ـَـَـ صـ) ㉑ قابل تفسیر ‖ بالسهوله آکلاشیله بیلور .

Er-klecklich (ـَـَـ صـ) ㉑ کافی ، وافی ؛ خیلی ، چوق .

Er-kranken (ـَـَـ فعلا —) a. ㉑ (*insép.*) خسته‌لنمق ، ایقی بوزلمق ‖ **Erkrankung** (امؤ) ㊾ خسته‌لنمه ، خسته‌لق .

Er-kühnen (ـَـَـ فعـ مطا) a. ㉑ (*insép.*) — sich جسارت آلمق ، جرأتلنمك ، کوزه آلمق .

Er-kundigen (ـَـَـ فعـ مطا) a. ㉑ (*insép.*) —(sich) برشیئه دائر اخذمعلومات اتمك ، صورویوب سؤال اتمك ؛ ایوجه آراشدیرمق (صورمق) ‖ خبر آلمق ‖ **Erkundigung** (امؤ) ㊾ سؤال ، استفسار .

Er-langen (ـَـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) ایریشمك (الی ویا قولی اوزاده‌رق) صونمق ، اوزانمق ‖ ایرمك ، نائل اولمق ، موفق اولمق ، قزانمق ، استحصال اتمك .

Er-laß (ـَـ ا م) ㊿ امر واراده ، یورلق ‖ معافیت ، اعفای ؛ مساعده ، امتیاز .

Er-lassen (ـَـَـ فعـ متعـ) p. ㊿ (*insép.*) (امرواراده) اصدار اتمك ‖ نشر اتمك ، چیقارمق ‖ آزاد اتمك ، ویرمك (بورجی) اودمك ؛ اعاده اتمك ‖ **Erlassung** (امؤ) ㊾ ویرمه ‖ اعاده ‖ اعلان ، واصدار .

Er-lauben (ـَـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) مساعده اتمك ‖ Sie!— مساعده بیوریرمیسکز ! . عفو ایدرسکز ! ‖ ich erlaube mir, Ihnen zu bemerken عفویکزه مغروراً عرض افاده (واخبار) ایدرمکه .

Er-laubniß (ـَـ امؤ) ㊾ مساعده ، رخصت .

Er-laucht (ـَـ صـ) ㉑ [=erleuchtet] مشهورومعظم ، مظفر ، مفخم ؛ شوکتلو ، عظمتلو .

Er-läutern (ـَـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) تفسیر وایضاح اتمك ؛ عیان وآشکار قیلمق ؛ آچمق .

Erle (ـَـ امؤ) ㊿ (نبا) آقچه آغاج ، قزل اغاج .

Er-leben (ـَـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) (برشیئی) کورمك ، یتیشمك ، ایچون خیلی وقت یشامق ، کورمك ... wir werden—daß ... بز اوونده یتیشه‌جکزکه ، کوره‌جکزکه .

Er-lebniß (ـَـ لا) ㊿ کوریلان ، کچیریلان وقعه ، حیاتنده کورلش کچیرلش اولان شی .

Er-ledigen (ـَـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) رؤیت وختام اتمك ، بتورمك ‖ برطرف اتمك ، اصلاح اتمك ، بتورمك ، ختام وفیصل ویرمك .

Er-legen (ـَـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) (پاره) اودەمك ‖ اولدیرمك ، اولدیروب یره سرمك .

Er-leichtern (ـَـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) تسهیل اتمك ، آسان قیلمق ، کوجلیکیدرمك ، قولایلاشدیرمق ، تخفیف اتمك ، خفیفلشدیرمك ‖ (عمو) —sich seinen Bauch ویاخود طبشاری (آیاق یولنه) چیقمق ، دفع حاجت اتمك .

Er-leiden (ـَـَـ فعـ متعـ) a. ㊿ (*insép.*) صبر وتحمل اتمك ، چکمك ‖ دوچار وکرفتار اولمق ، اوغرامق ، مبتلا اولمق .

Er-lernen (ـَـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) اوکرنمك ، تعلم اتمك ، کوستیرمك ‖ اوکرتمك ، تحصیل اتمك .

Er-lesen (ـَـَـ فعـ متعـ) b. ㊿ (*sép.*) =aus-lesen .

Er-leuchten (ـَـَـ فعـ متعـ) b. ㉑ (*insép.*) ‖ (لا) **Erleuchtung** ‖ Erleuchten ㊻ b. (امؤ) ㊾ =be-leuchten .

Er-liegen (ـَـَـ فعلا —) h. ㊿ (*insép.*) unter der Last— یوکی ، باری آلتنده قالمق ، (ازلمك) ، اوزلمك ، خصوصیله (مجا) ، تلف اولمق .

Er-löschen (ـَـَـ فعلا —) c. ㉑ (*insép.*) سونمك ، منطفی اولمق ‖ (مجا) سونمك ، حکمی ، شانی ، شورتی واعتباری قالمامق .

Er-lösen (ـَـَـ فعـ متعـ) c. ㉑ (*insép.*) قورتارمق ، خلاص اتمك ‖ آزاد اتمك .

Er-löser (ـَـ ا م) a. ㊻ خلاص ایدیجی ، قورتاریجی ، ناجی ‖ آزاد ایدن .

Er-mächtigen (ـَـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) =Jemand zu etwas be-vollmächtigen .

Er-mahnen (ـَـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) ایوایکه ترغیب وتشویق اتمك ، اوکود ویرمك ، نصیحت اتمك ‖ تکدیر وتعذیر اتمك ، تنبیه وتوبیخ اتمك ‖ **Ermahnung** (امؤ) ㊾ ترغیب وتشویق ‖ تنبیه ، نصیحت .

Er-mangeln (ـَـَـ فعلا +) a. ㉑ (*insép.*)

آكسيك وتقصان اولمق ، مفقود اولمق || كذا (فعـ يكشخـ) es ermangelt mir an Geld پاره‌م يوق ، پاره‌م مفقود .

Er-mannen (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) سعى وغيرته كتيرمك : — sich (فعـ مطا) وغيرته كلمك . جسارتلنمك .

Er-mäßigen (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) تنزيل و تخفيف ايتمك ، تنقيص ايتمك ، آشاغى اورمق || اوجوزلتمق .

Er-matten (ـُـَـ فعـ متعـ) و — sich (فعـ مطا) b. (21) (insép.) (حركات شـديده وكايه ايله) يورمق ، كندوبى يورمق : تعب ومشقته دوشورمك : دوچار ضعف ايتمك || (فعـ لا —) زياده يورلمق ، كوبكلمك ، كـسيلمك .

Er-messen (ـُـَـ فعـ متعـ) m. (21) (insép.) (كافة ابعادينى) مساحه ايتمك || حكم و اعتبار ايتمك || تدقيق و تفتيش ايتمك || تقدير وتخمين ايتمك || آكلامق || Das läßt sich leicht— بوقولاى آكلاشيله بيلور ، بوقولاى آكلاشيلى . تقدير وتخمين اوله‌بيلور .

Er-mitteln (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) واسطه سيله بولمق ، كشف ايتمك : استحصال ايتمك .

Er-möglichen (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) قابل وممكن قيلمق : تسهيل ايتمك .

Er-morden (ـُـَـ فعـ متعـ) b. (21) (insép.) قتل ايتمك ، اولديرمك .

Er-müden (ـُـَـ فعـ متعـ) b. (21) (insép.) يورمق || تعجيز ايتمك ، اوصانديرمق ، بيقديرمق || Er-müdung (اموً) (40) يورغونلق .

Er-muntern (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) (اويقودن) ايقاظ ايتمك || جانلانديرمق ، شنلنديرمك ، نشئه ويرمك .

Er-muthigen (ـُـَـ فعـ متعـ) و — sich (فعـ مطا) a. (21) (insép.) جسارتلنديرمك ، جسارتلنمك ، اجتسار ايتمك : يوركلنديرمك || غيرت ايتمك .

Er-nähren (ـُـَـ فعـ متعـ) و — sich (فعـ مطا) a. (21) (insép.) بسلمك || بسلنمك ، قارننى طويورمق ، بوغازينى طويورمق || كذا جلمسى (مجا) ، بكنديرمك || بكنمك ، تعيش ايتمك || (ضرمثـ) Friede ernährt, Unfriede verzehrt صلح و آسايش سعادتى وعكسى ايسه فلاكتى منتجدر .

Er-nennen (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) توصيم وتسميه ايتمك || نصب وتعيين ايتمك .

Er-neue(r)n (ـُـَـ فعـ متعـ) و — sich (فعـ مطا) a. (21) (insép.) يكيلمك ، تجديد ايتمك || تجديد اولنمق ، يكيلنمك || Er-neuerung (اموً) (40) يكيلمه ، تجديد ايتمه || دكشديه .

Er-niedrigen (ـُـَـ فعـ متعـ) و — sich (فعـ مطا) a. (21) (insép.) آلچالتمق ، آشاغى دوشورمك ، آشاغى ايندرمك ، اكمك || Jemand in der Achtung Anderer— (برينك نظرندن ديكر برينى) دوشورمك || (مجا) كوزدن دوشورمك ، حسن توجهنى كيدرمك || (فيتاتى) تنزيل وتخفيف ايتمك ، آشاغى اورمق .

Ernst (ـُ ام) (38) (sans pl.) جديت وحقيقت ، اهميت ، طوغريلق || اوصلولق ، آغرلق ، كاملك || (صـ) (21) تمكينلو ، آغر ، اوصلو ، وقارلو ، كامل || صحيح ، حقيقى ، كرچك ، جدى || قطعى .

Ernsthaft (ـُـ صـ) (21) اهم ، والزم || آغر || صحيح ، لطيفه‌سز ، شقه‌سز ، كرچك ، جدى || وقار وتمكينلو .

Ernstlich (ـُـ صـ) (21) =ernsthaft .

Ernte (ـُـ اموً) (52) | قديم آلمانجه [arnôt] اكين ، محصول ، محصولات || ايچم ، حصاد ، اوراق || —zeit (اموً) وقت حصاد .

Ernten (ـُـ فعـ متعـ) b. (21) | قديم آلمانجه [arnôn] اكينى بيچمك ، اكين طوپلامق .

Er-nüchtern (ـُـَـ فعـ متعـ) و — sich (فعـ مطا) a. (21) (insép.) سرخوشلغى كيدرمك ، آيلتمق .

Er-obern (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) فتح وضبط ايتمك ، تسخير ايتمك آلمق : استيلا ايتمك .

Er-oberer (ـُـَـ ام) a. (40) فاتح .

Er-öffnen (ـُـَـ فعـ متعـ) و — sich (فعـ مطا) b. (21) (insép.) آچمق ، كشاد ايتمك || آچيلمق || (آچمق) باشلامق || علنى قيلمق ، اعلان ايتمك ، بيلديرمك .

Er-örtern (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) مباحثه ومناظره ايتمك ، بحث ايتمك ، اورته‌يه قويمق ، ذكر ايتمك .

Erpel (ـُـ ام) a. (40) اركك اوردك .

Er-picht (ـُـ صـ) (21) حريص ، طمعكار .

Er-pressen (ـُـَـ فعـ متعـ) c. (21) (insép.) صقيشديرمق || زورايله ، جبراً آلمق || صوينى چيقارتمق ، صيقمق .

Er-proben (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) يوقلامق ، تجربه ايتمك ، دنه‌مك ، پروا ايتمك .

Er-quicken (ـُـَـ فعـ متعـ) و (فعـ مطا) a. (21) (insép.) —sich تازه‌لنديرمك ، احيا ايتمك ، قوتلنديرمك || سرينلنديرمك ، اطفاى حرارت ايتمك || تازه‌لنمك ، قوت بولمق .

Er-rathen (ـُـَـ فعـ متعـ) p. (21) (insép.) بولمق ، كشف واستخراج ايتمك ، عقلندن بولمق || غيبدن خبر ويرمك ، بيلمك : كاهنلك ايتمك ، (فال آچمق) بولمق .

Er-regen (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) تحريك ايتمك ، اويندرمق || den Appetit— اشتها (يى) كتورمك || Bewunderung— حيرت بخش اولمق || موجب اولمق .

Er-reichen (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) نائل اولمق ، واصل اولمق ، يتشمك ، الده ايتمك ، موفق اولمق || (مجا) يتشمك ، برابر اولمق || den höchsten Grad von etwas— برشيئك صوك درجه‌سنه نائل اولمق ، يتشمك ، وارمق .

Er-retten (ـُـَـ فعـ متعـ) b. (21) (insép.) خلاص ايتمك ، قورتارمق .

Er-richten (ـُـَـ فعـ متعـ) b. (21) (insép.) على الاكثر =auf-richten || (ريا) (يوقوده) چيقمق ويا ايتمك || ديكمك .

Er-ringen (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (36) (insép.) كولشه‌رك ، بوغوشه‌رق ، اوغراشه‌رق آلمق ويا قزانمق .

Er-röthen (ـُـَـ فعـ لا —) b. (21) (insép.) قيزارمق ، قيرميزيلاشمق .

Er-schüttern (ـ ـ فعمتعد) a. (21) (*insép.*) صيلكمك، صارصمق ، صاللامق ، ايراث تزلزل ايتمك ، ديرتمك || (مجا) صارصمق اورسه‌لمك .

Er-schweren (ـ ـ فعمتعد) a. (21) (*insép.*) تصعيب ايتمك ، كوچلشدرمك ، مشكلات چيقارمق ، اشكال ايتمك : دها آغر ، دها مشكل ، دها بر باد ايتمك .

Er-schwingen (ـ ـ فعمتعد) a. (21) (*insép.*) اوچه‌رق يتشمك || (مجا) سعى واقدام فوق‌العاده ايله يتشمك ، ايرمك || مشقتله قزانمق : باشه چيقمق .

Er-sehen (ـ ـ فعمتعد) l. (21) (*insép.*) كورمك ، استخراج ايتمك ، حكم ايتمك || soviel ich daraus—kann بنم بوندن آكلايه بيلديكمه نظراً ، استخراج ايده بيلديكم قدر || كوزلمك ، انتظار ايتمك || (اوجه) تعيين وتخصيص ايتمك ، بكلمك || =aus-ersehen .

Er-setzen (ـ ـ فعمتعد) c. (21) (*insép.*) يرينه قومق ، اوده‌مك ، يرينه بدل ويرمك ، تضمين ايتمك || قصور ويا نقصاني اورتمك ، يريني طوتمق ، يرينه قائم اولمق .

Er-sichtlich (ـ ـ صـ) (24) بللى ، كورونور ، آشكار ، عيان ، كوز اوكنده || daraus ist— بوندن مستبان اوليور .

Er-sinnen (ـ ـ فعمتعد) b. (21) (*insép.*) =(aus-sinnen,aus-denken) .

Er-sitzen (ـ ـ فعمتعد) i. (21) (*insép.*) وقت ايله ، مرور زمانله ، اوطوروب ، بكليوب قزانمق ، نائل اولمق ، ايديتمك واستحصال ايتمك .

Er-spähen (ـ ـ فعمتعد) a. (21) (*insép.*) انتظار ايتمك ، بكلمك ، مترقب اولمق || جاسوسلامق .

Er-sparen (ـ ـ فعمتعد) a. (21) (*insép.*) اداره وتصرف ايتمك || اسيركمك ، كوزتمك .

Er-sparniß (ـ ـ امؤ) (24) (الا) (21) اداره، تصرف || صاقنمه ، اسيركه .

Er-sprießen (ـ ـ فعلا —) c. (21) (*insép.*)= auf-sprießen اورده‌مك ، تورمك : چيقمق ، طوغمق || =Jeman— dem يرينه فائده‌مند اولمق .

Er-sprießlich (ـ ـ صـ) (24) فائده‌منند ، محسناتلو || باعث فلاح ونجات .

Erst (ـصـ) (21) كلمه‌سنك صيغهٔ مبالغه‌سى (erste) der,die,das—e || برنجى || اسم اولورق: Erst برنجى، Selim der Erste (سلطان) سليم اول || das—e was ihm einfiel آنك اك اول خاطرينه كلان شى || (حا) اولا ، اول امرده (ايلك يشين) || (ضرمثل) das Geschäft und dann das Vergnügen — اولا ايش سكره اكلنش ، ايش هرشيئه تقدم ايدر || دها ، آنجق || ich habe—drei Seiten gelesen دها بن اوچ صحيفه اوقودم ، آنجق اوچ صحيفه اوقويه‌بيلدم .

Er-starken (ـ ـ فعمتعد) a. (21) (*insép.*) قوت ويرمك تقويه ايتمك .

Er-starren (ـ ـ فعلا—) a. (21) (*insép.*) قاتيلاشمق ، طونوب قالمق ، قازيق كبى اولمق || (اعضا حقنده) اويوشمق ، حسى غائب ايتمك || (مايعات وسائره حقنده) تويولمق ، قاتيلاشمق ، طوكمق ، قازيق كبى اولمق .

Er-statten (ـ ـ فعمتعد) b. (21) (*insép.*) كرى ويرمك ،

Er-satz (ـ ـ ا م) (1) (جمعى نادردر) بدل ، صرف وضايع ايديلان برشيئك يرينه قونيلان ويا ويريلان شى ، تضمينات || reserve — (ع) (امؤ) آلمانيه‌ده قرعه كشيده‌سى اثناسنده كرك ضعف بدنى وكركسه معينسزلكى وياخود على الاكثر مكاتب ابتدائيه‌ده خواجه‌لقلرى . . . والخ كبى اسبابدن طولايى مأذون بولنان ومدت معينه‌لرى وجهله بهرسنه (جمعاً تقريباً اون هفته) ٤—٦ هفته تعليم كورمك اوزره جمع وتعليم ايديلان و ايجابى حالنده اردونك قوهٔ موجوده‌سنى اتمامه ياراياں ايكنجى بر احتياط عسكرى || mannschaft— (ع) (امؤ) قرعه نفراتى .

Er-saufen (ـ ـ فعلا —) c. (21) (*insép*) (عو) بوغولمق .

Er-säufen (ـ ـ فعمتعد) a. (21) (*insép.*) صووده بوغمق ، صويه آتمق || (فعمطا) صويه آتلمق ، صووده بوغولمق .

Er-schaffen (ـ ـ فعمتعد) r. (21) (*insép.*) ياراتمق ، وجوده كتورمك ، خلق ايتمك || Er-schaffung (امؤ) (49) يارادلش ، خلق || يارادليش ، خلقت .

Er-schallen (ـ ـ فعلا—) c. (20) و a. (21) (*insép.*) صدا ويرمك ، اوتمك || es erscholl ein Gelächter برقهقهه‌در قوپدى .

Er-scheinen (ـ ـ فعلا +) v. (21) (*insép.*) ظهور ايتمك ، ظاهر ونمايان اولمق ، كورنمك || zum ersten Male in der Gesellschaft — ايلك دفعه اولرق جمعيته چيقمق ، برجمعيتده اثبات وجود ايتمك ، كورونمك وياخود اول جمعيته چيقمق || بكزرمك ، اوله كلمك .

Er-scheinung (ـ ـ امؤ) (49) كورونمه ، ظهور || خيال || بوى‌بوس ، اندام ، sie ist eine liebliche— آنك (مؤنث) بوى بوسى يك كوزل وصويمليدر ، پك لطيفدر ، حسن اندامه مالكه‌در .

Er-schießen (ـ ـ فعمتعد) c. (20) (*insép.*) قورشونله اولدرمك ، قورشونه ديزمك || (مجا) (عمو) حيرت عظيمى مشعر برتعبيردر مثلا: ! ich bin erschossen اى ايشته آرتق بونه ديه‌جكم قالمدى ! ، پك زياده تعجب ايتدم ! ، حيرتدن طوندم قالدم ! ، بيلمدن اوريلمشه دوندم ! كبى معنالرى افاده ايدر .

Er-schlagen (ـ ـ فعمتعد) r. (20) (*insép.*) اوروب قتل ايتمك (اولدرمك) || vom Blitze— يلديرمله اوورلمق .

Er-schließen (ـ ـ فعمتعد) c. (20) (*insép.*) و—sich (فعمطا) على الخصوص (مجا) آچمق ؛ آچلمق || (مرا . (مجا) استدلال واستنتاج ايتمك || auf-schließen .

Er-schmeicheln (ـ ـ فعمتعد) a. (21) (*insép.*) بالتاقله‌رق مداهنه ايله آلمق ، ايدنمك .

Er-schnappen (ـ ـ فعمتعد) a. (21) (*insép.*) auf-schnappen .

Er-schöpfen (ـ ـ فعمتعد) a. و c. (21) (*insép.*) توكتمك ، بتيرمك || حددن زياده يورمق ، طاقتسز براقمق || Er-schöpfung (امؤ) (49) طاقتسزلك ، قوتسزلك || توكنمه ، بتمه .

Er-schrecken (ـ ـ فعمتعد و فعلا—) ، (فعمطا) b. (20) وناداراً a. (21) (*insép.*)— sich قورقوتمق ، اخافه ايتمك ، اوركوتمك || قورقمق ، خوف ايتمك .

Er-wägen (ـَـُـ فه متعد) g. (21) (insép.) طارتمق ؛ دوشونوب طاشنمق، ملاحظه ومطالعه ايتمك، ايوجه دوشونمك.

Er-wählen (ـَـُـ فه متعد) a. (21) (insép.) انتخاب ايتمك، سچمك ‖ er ist zum Chef erwählt worden او رئيس انتخاب اولندى، اوڭ رئيس انتخاب ايتديلر.

Er-wähnen (ـَـُـ فه متعد) a. (21) (insép.) ذكر ايتمك ‖ ياد وتذكار ايتمك.

Er-wärmen (ـَـُـ فه متعد) a. (21) (insép.) اصتمق، تسخين ايتمك.

Er-warten (ـَـُـ فه متعد) b. (21) (insép.) بكلمك، انتظار ايتمك ‖ es war nicht zu— بو بكلنمزدى، اميد اولنمزدى ‖ Erwartung (امؤ) (49) انتظار، بكلمه، اميد.

Er-wecken (ـَـُـ فه متعد) a. (21) (insép.) اويانديرمق، ايقاظ ايتمك ‖ ترغيب وتشويق ايتمك ‖ موجب اولمق.

Er-weichen (ـَـُـ فه متعد) a. (21) (insép.) يوموشاتمق ‖ (مجا) يوموشاتمق، طوقونمق، تأثير ايتمك.

Er-weisen (ـَـُـ فه متعد) b. (21) (insép.) اثبات وتحقيق ايتمك ‖ عرض ايتمك، ابراز واظهار ايتمك ‖ sich— (فه مطا) كنديني كوسترمك، كورونمك، ظاهر اولمق، تبين ايتمك.

Er-weitern (ـَـُـ فه متعد) و sich— (فه مطا) a. (21) (insép.) توسيع ايتمك، بوللاشديرمق ‖ توسيع ايتمك، بوللاشمق ‖ توفير وتكثير ايتمك.

Er-werben (ـَـُـ فه متعد) b. (21) (insép.) قزانمق، استحصال ايتمك، مظهر وموفق اولمق.

Er-wi(e)dern (ـَـُـ فه متعد) a. (21) (insép.) اعاده قيلمق، قارشولق اولمرق ياپمق، تكرار ايتمك، مقابله بالمثل ايتمك ‖ جواب ويرمك، قارشولقومق ‖ Er-wi(e)derung (امؤ) (49) جواب قارشولق، تقابل ‖ تكرار.

Er-wischen (ـَـُـ فه متعد) a. و c. (21) (insép.) طوتمق، يقالامق، دردست ايتمك.

Er-wuchern (ـَـُـ فه متعد) a. (21) (insép.) حيله وخيانت ايله قزانمق (ويا طوپلامق)، صويمق.

Er-wünschen (ـَـُـ فه متعد) a. و c. (21) (insép.) آرزو ايتمك، خواهشكر بولنمق ‖ آرزو وخواهش ايله ايده قزانمق، مظهر اولمق.

Er-würgen (ـَـُـ فه متعد) a. (21) (insép.) بوغمق، بوغازيني صيقوب اولديرمك، بوغازلامق، بوغازيني صيقمق (اولديرمك) اختناق ايتمك.

Erz (ـُ وكذا ـُ ا لا) (28) [Eisen] كبى جنسندن اولان (معدن) دروننده بولنان كوچه، فلز معدن ‖ معدن؛ موادمعدنيه ‖ فلزك باقرايله اختلاطندن متحصل پارچه طونج ‖ هرايكى سورق دخى كذا (مجا) ‖ —arbeit (امؤ) طونج ايشى ‖ —haltig (ص) (معد) دروننده معدن بولنان، معدنلى ‖ —herzog (ام) باش دوقه، آرشيدوق ‖ پك، چوق، قاتمرلى، قوجه والخ معنالرينى دخى كوسترر: —dieb (ام) قوجه، باش خرسز (يتاق) ‖ —faul (ص) پك زياده، بنهايه تنبل ‖ —prahler (ام) پيوك شارلاتان (چكه قوان).

Er-zählen (ـَـُـ فه متعد) a. (21) (insép.) نقل وحكايه ايتمك ‖ Sie können etwas davon — سز آندن بحث

einen Bericht— ‖ اعاده ايتمك؛ ويرمك ‖ مكافاتنى، بدلنى ويرمك ‖ —einen Bericht برلائحه، راپور، مضبطه ويا تقرير ويرمك، تقديم ايتمك.

Er-staunen (ـَـُـ فعلا —) a. (21) (insép.) تعجب ايتمك، حيرتده قالمق ‖ (فه متعد) حيرتده براقمق، حيرتبخش اولمق.

Er-staunlich (ـَـُـ ص) (24) حيرتفزا، شايان تعجب واستغراب.

Er-stechen (ـَـُـ فه متعد) b. (20) (insép.) آلات جارحه دن بريله اوروب، صوقوب، دورتوب اولديرمك.

Er-stehen (ـَـُـ فه متعد) l. (20) (insép.) =aus-stehen ‖ بالمزايده اشترا ايتمك.

Er-steigen (ـَـُـ فه متعد) a. (20) (insép.) چيقمق، اوزرينه چيقمق ‖ (بالعموم) چيقمق.

Erstens (ـَـُـ حا) اولا، برنجيسى، اول امرده.

Er-sticken (ـَـُـ فه لا ±) a. (21) (insép.) (غاز، هواسزلق والخ دنطولايى) بوغولمق؛ تنفس ايدهمامك؛ هوا بوريلرينك صيقلمسيله بوغولمق ‖ vor Hitze — صيجاقدن بوغولمق، نفسى طوتلمق.

Er-strecken (ـَـُـ فه مطا) a. (21) (insép.) sich— يايلمق، توسع ايتمك؛ اوزانمق، اولاشمق، وارمق ‖ مرعى ومعتبر اولمق، حكمفرما اولمق.

Er-stürmen (ـَـُـ فه متعد) a. (21) (insép.) (ع) هجوم وصولت ايله آلمق، ضبط ايتمك ‖ (مجا) (ايلك حملهده، دفعة واحده) آلمق، ضبط ايتمك، تسخير ايتمك.

Er-suchen (ـَـُـ فه متعد) a. (21) (insép.) =ansuchen مثلا — er hat mich darum بكا او آكا دائر طلب ورجاده بولندى ‖ (طلب ورجا ايتمك).

Er-tappen (ـَـُـ فه متعد) a. (21) (insép.) يقالامق، جرم مشهود حالنده يقالامق.

Er-theilen (ـَـُـ فه متعد) a. (21) (insép.) ويرمك، اعطا ايتمك؛ توجيه واحسان ايتمك.

Er-tödten (ـَـُـ فه متعد) b. (21) (insép.) اولديرمك.

Er-tönen (ـَـُـ فه لا —) a. (21) (insép.) اوتمك، صدا ويرمك = er-schallen.

Er-tragen (ـَـُـ فه متعد) r. (20) (insép.) چكمك، تحمل ايتمك، طيانمق.

Er-träglich (ـَـُـ ص) (24) چكيلور، اولدقجه ‖ تحمل اولنه بيلور.

Er-tränken (ـَـُـ فه متعد) a. (21) (insép.) صوده بوغمق.

Er-trinken (ـَـُـ فعلا —) a. (20) (insép.) صوده بوغلمق.

Er-trotzen (ـَـُـ فه متعد) c. (21) (insép.) von Jemandem etwas— برندن برشيئي عنادله، زورله، جبرا آلمق.

Er-übrigen (ـَـُـ فه متعد) a. (21) (insép.) آرتديرمق، تصرف ايتمك، اداره ايله بريكديرمك ‖ اسكيدن (فعلا +) قالمق.

Erve (ـَـ امؤ) (55) [الانبغيه] (نبا) مرجمك (بيانى) اق پورچاق.

Er-wachen (ـَـُـ فه لا —) a. (21) (insép.) اويانمق كذا (مجا).

Er-wachsen (ـَـُـ ss ـَـ فه لا —) (insép.) نباتات وانسان حقنده بيومك، يتشمك ‖ es Mädchen— يتشمش، كيلنلك قيز ‖ منتج اولمق، چيقمق.

ایده‌بیلورسکز یعنی سز آنی کوردیکز بیلورسکز ‖ (Er-zählung (۱ مؤ) (۶۷) نقل وحکایه ‖ حکایه ، تاریخ .

Er-zählens-werth (ـ‿ـ‿ ص) (۲۶) شایان تصویر وحکایه ‖ شایان تعریف وتوصیف .

Erzen (‿ـ وکذا ‿ـ ص) (۲۱) [Erz] =chern .

Erzen (‿ـ فع متع) .c (۲۱) (عمو) [er]—Jemand برینه (تحقیر مقامنده) اوجنجی شخص ایله خطاب ایتمك .

Er-zeugen (‿ـ‿ فع متع) و—sich (فع مطا) .a (۲۱) (insép.) حصوله کتورمك ، یاپمق ، چیقارمق ، وجوده کتورمك ‖ Kinder— چوجق طوغورمق : یاپمق ‖ تولید ایتمك ، باعث اولمق ، انتاج ایتمك کذا (مجا) ‖ تشکیل ، (تشکل) ایتمك ؛ (وجوده کلمك) .

Er-zeugniß (‿ـ‿ ا لا) (۲۳) محصول ؛ حاصلات .

Er-ziehen (‿ـ‿ فع متع) ‏a (۲۱) (insép.) تربیه ایتمك ، Das ist ein schlecht erzogener Mensch بو تربیه‌سز ، کوتو تربیه کورمش بر آدمدر ‖ Erziehung (۱ مؤ) (۶۷) تربیه .

Er-zieher (‿ـ‿ ا م) .a (۸۱) ؛ —in (۱ مؤ) (۹۱) مربی ، مربیه ؛ خواجه ؛ لالا .

Er-zielen (‿ـ‿ فع متع) .a (۲۱) (insép.) کوزلمك ، نشانلامق ، کذا (مجا) ‖ واصل ونائل اولمق ، موفق اولمق ؛ استحصال ایتمك

Er-zittern (‿ـ‿ فع لا—) .a (۲۱) (insép.) تتره‌مك ، تتره‌مکه باشلامق .

Er-zürnen (‿ـ‿ فع متع) .a (۲۱) (insép.) قیزدیرمق ، کوجندیرمك ، حدتلندیرمك ، طارلتمق ، قیزیشدیرمق ‖ (فع لا—) و—sich (فع مطا) قیزمق ، حدتلنمك ، فتیل آلمق ، طارلمق .

Er-zwingen (‿ـ‿ فعمتع) .a (۲۱) (insép.) زورلامق ، زورله آلمق ومووفق اولمق .

Es (ـ و‿ ضمیر شخص) (er ضمیرینك لازم صورتی) او ، اول ، آنی ‖ طوغریدن طوغری‌یه ترجمه اولنه‌میوب بونی ، بی والخ معنالرینه کاورمثلا ... ich halte es für unnötig بن بونی لزومسز کوریورم ، (بن . . نی فضله بولورم) ‖ (فع یکشخصی اوکنده فاعل اولورق) es lebe die Treue! یشاسون صداقت!

Esche (‿ـ ا مؤ) (۵۵) (نبا) دیش بوداق ‖ n-baum— (ا م) دیش بوداق آغاجی .

Eschel (‿ـ ا م) .a (۸۰) (تجا) مائی مینه .

Esel (‿ـ ا م) .a (۸۰) اشك ، مرکب ، حمار ‖ in— (امؤ) (۹۰) دیشی مرکب ‖ (مجا) اشك ، احمق ، اوکوزقفالی ، حیوان ، !alte— قوجه اشك ! ، حیوان ! ‖ (ضرمثل) vom Pferd auf den kommen— آتدن اینوب اشکه بینمك ‖ füllen— (ا لا) صیپا ‖ wicke— (امؤ) (نبا) اولیا اوتی دینیلان یونجه نوعی .

Esel-haft (‿‿ـ ص) (۲۶) آحمق ، عقلسز ، اشك کبی ؛ اشکجه‌سنه ؛ بدلا وسرسم کبی .

Eseln (‿ـ فعلا+) .a (۲۱) (عمو) اشك کبی چالشمق ‖ اشك کبی (خطالی وقصورلی) یاپمق .

Esoteriker (‿‿ـ‿‿ ا م) .a (۸۱) [روم] محرم ، محرم اسرار ‖ اهل وقوف .

Esparsette ، **Esparcette** (‿‿ـ‿ امؤ) (۵۵) [فر] (نبا) اولیا اوتی .

Espe (‿ـ ا مؤ) (۵۵) (نبا) آقچه قواق .

Eß... (‿ ..) [essen] stube— (ا مؤ) یمك اوطه‌سی ‖ tisch— (ا م) یمك ماصه‌سی ، یمك تابله‌سی ‖ gabel— (ا مؤ) یمك چتالی ‖ gier— (ا مؤ) اوبورلق ‖ kober— (عو) ویاخود korb— (ا م) یمك سپتی ‖ lust— (ا مؤ) (طعام) اشتها .

Eßbar (‿ـ ص) (۲۱) قابل اکل ، ینه بیلور ‖ اکلی جائز .

Esse (‿ـ امؤ) (۵۵) [قدیم آلمانجه Asche asca] باجه ‖ اوجاق ‖ اوبوجاق ‖ (عمو) in seinem—sein اونده ، بوجاغنده اولمق .

Essen (‿ـ فع متع) .m (۲۸) یمك ، اکل ، اکل ایتمك ، طعام ایتمك ‖ gut—und trinken ایو یوب ایچمك ‖ —sich voll قارنی شیشنجه‌یه دکین یمك ‖ er hat die Weisheit mit Löffeln gegessen (مقام استهزاده) او علوم وفنونی قاشیقله یمشدر ، یعنی عالم وفاضلدر ، بتون کتابلری یوتمشدر ، علامهٔ جهاندر .

Essig (‿ـ ا م) (۳۸) سرکه ‖ (مجا) (عمو) —das ist ویاخود : — damit ist es بوندن خیر یوق ‖ gurke— (امؤ) سرکه‌ده قورولمش خیار ‖ sauer— (ص) سرکه کبی اکشی ‖ und Öl-ständer— قولب وآیاقلی یاغ وسرکه‌لك .

Estompi(e)ren (‿‿ـ فعمتع) .a (۲۱) [فر] مشین ویا کاغد قلمی (استامپه ایله) ترسیم ایتمك ، استامپه‌لمق .

Etap(p)e (‿ـ‿ امؤ) (۵۵) [فر] (ع) یول اوزرنده عسکری ارزاق ، تعیینات ، مهمات والخ . انباری ‖ منزل ، یول قوناغی .

Etat (ـ‿ ام) (۹۶) [فر] (مالیه) بودجه .

Etatisi(e)ren (‿‿‿ـ‿ فعمتع) .a (۲۱) [Etat] بودجه‌یی قورمق ، بودجه‌یی ، ترتیب وتنظیم ، تشکیل وتأسیس ایتمك .

Ethik (‿ـ امؤ) (۶۷) [روم] (فلسفه) علم اخلاق ‖ آداب .

Ethnologie (ـ‿‿‿ ام) (۶۷) ، (۵۵) [روم] تعریف طوائف بشر .

Etikette (‿‿ـ‿ امؤ) (۵۵) [فر] وکذا **Etikett** (‿‿ـ الا) (۹۶) برشیئك درونندەکی محتویاتی بیلدیرر مارقه ، اشارت (اتیکت) .

Etlich (‿ـ ضمیر) علی الاکثر (جمع اولەرق) e— بعض ، برقاچ ، (بر) خیلی .

Etwa (ـ‿ حا) تقریبا ، تخمینا ؛ احتمالکه ، بلکه ‖ صانکه ‖ صاقین .

Etwa-ig (‿ـ‿ ص) (۲۶) احتمالی ، محتمل الظهور ؛ عارضی .

Etwas (‿ـ ضمیر) برشی —so بویله برشی ، بوکبی ‖ (عمو) —so , nein آمان ! قابلمی ! ، ممکنمی ! هیچ بویله برشیده باشمه کلمامشدی ‖ (حا) برپارچه ، براز ‖ (ا لا) (inv.) بیلمام نه ، شی .

Ethymologie (ـ‿‿‿‿‿ امؤ) (۵۵) [روم] اشتقاق ‖ علم اشتقاق .

Etzel (‿ـ اخام) (۹۶) آتیللا .

Euch (ـ ضمیر) سزلره ، سزلری ، سزه ، سزی .

Euer (‿ـ ضمیرشخص) سز ، حضرتکز ، سزك ، ذاتکزك ‖ (ضمیر تملکیه) سزك ، سزکی ، سزککی .

Eule (‿ـ ام) (۵۵) بایقوش .

Eu-nuch (ـ ـ ام) (51) حرم آغاسی ، خادم .

Eu-phorbi-e (ـ ـ ـ آ ـ امؤ) (53) [روم|(نبا) فربیون .

Eu-phrat (ـ ـ ا خا م) (56) (جغر) فرات (نهری) .

Eure (ـ ـ ص) (21) وغلط فقط زیاده مستعمل اولەرق
eurer (ـ ـ ص) (21) = (euer) .

Eu-rig (ـ ـ ضمیر تملکیه) سزك ، سزکی .

Eu-ropa (ـ ـ ا خا مؤ) (54) [روم] (اساطیر) اوروپا || (جغر) (الا) (56) اوروپا (قطعەسی) .

Eu-ropä-er (ـ ـ ـ ام) .a (40) [روم] اوروپالی .

Euter (ـ ـ الا) .n (40) (صیغر قویون وسائره حقنده) مه : (امزك) امجك .

Evangelium (ـ ـ ـ ـ کذا (v) حرف (f) کبی دخی تلفظ اولنور الا) (58) و (59) [روم] انجیل شریف .

Evchen (ـ ـ الا) .b (40) [Eva (حضرت) حوا] (اسم تصغیر اولەرق) سوکیلوجکم .

Evolution (ـ (ـ)ـ ـ امؤ) (49) دور انکشاف || انقلاب || (ع) مانوره ، تبدیل نظام (حرکتی) .

Ew (euer کلەسندن مخفف) .

Ewig (ـ ـ ص) (21) ابدی ، دائمی || نهایتسز ، لاینقطع بر دوزیە || Das ist — (sehr) schade پك یازق .

Examen (ـ ـ الا) (56) [لاتینجه] (جمعی Examina) (ـ ـ ـ) امتحان ، (schriftliches, mündliches) شفاهی ، تحریری امتحان .

Exerzi(e)ren (ـ ـ ـ فعمتعد) [لاتینجه] .a (21) تعلیم اجك ، تعلیم ایتدیرمك .

Existenz (ـ ـ امؤ) (49) [لاتینجه] یشامه ، کچنمه || اسباب معیشت ، مال || حیات .

Exkommunizi(e)ren (ـ ـ ـ ـ فعمتعد) .a (21) آفروزلق ، لعنت اجك .

Expedi(e)ren (ـ ـ ـ فعمتعد) .a (21) [لاتینجه] کوندرمك ؛ ارصال وامرا اجك .

Expektori(e)ren (ـ ـ ـ فعمتعد) .a (21) [لاتینجه] بلغم توکورمك || (عجا) — sich (فعمطا) بیان وافادۀ افکار اجك || آچیلاشلق ، ظاهر اولمق .

Experiment (ـ ـ ـ الا) (38) [لاتینجه] (حکمه ، کیمیا) تجربه .

Explodi(e)ren (ـ ـ ـ فعلا ±) .a (21) [لاتینجه] فوران اجك ، پاطلامق ، پاطلاق ویرمك || ناکهان ظهور اجك .

Exponent (ـ ـ ام) (54) [لاتینجه] (ریا) قوۀ کمیت ، اس .

Exporti(e)ren (ـ ـ ـ فعمتعد) [لاتینجه] (تجا) مال چیقارمق ، خارجه اخراج اجك (وصاتمق) .

Export (ـ ـ ام) (38) [لاتینجه] (تجا) مال اخراجی ، اخراج اموال .

Expreß (ـ ـ ص) (21) وخصوصیله (حا) مخصوص || مخصوصی ، قصداً .

Extra (ـ ـ حا) [لاتینجه] خصوصی (فوق العاده) آیروجه ، مخصوصی .

Extrakt (ـ ـ ام) (38) [لاتینجه] خلاصه .

Extravagi(e)ren (ـ ـ ـ ـ فعلا +) [لاتینجه] مبالغه اجك .

Extrem (ـ ـ ص) (21) [لاتینجه] غایه ، صوك درجه || افراط || (الا) (38) غایه ، صوك ، اوج .

Ex-zellenz (ـ ـ امؤ) (49) [لاتینجه] جناب ، حضرت ؛ حضرتلری ، جنابلری .

Ex-zerpi(e)ren (ـ ـ ـ فعمتعد) .a (21) [لاتینجه] — (ein Buch) (برکتابی) خلاصه واجمال اجك .

Ex-zeß (ـ ـ ام) (38) [لاتینجه] افراط ، حدینی تجاوز ایدن ، || صوء حال ، بولسزلق ، فسق .

F.

F (ـ الا) (55) آلمان الفباسنك آلتنجی حرف وحروف غیر صدائیەنك دردنجیسی در .

Fabel (ـ ـ امؤ) (55) [لاتینجه] مثال .

Fabelhaft (ـ ـ ص) (21) [Fabel] مثال نوعندن || یالان کبی ، غریب || فوق العاده ، خارق العاده ، فوق الحد .

Fabrizi(e)ren (ـ ـ ـ فعمتعد) .a (21) [لاتینجه] (فابریقەده) انشا واعمال اجك || یاپمق ، حصوله کتورمك .

Fach (ـ الا) (25) بر ماصه ویا دولابك قاتی (کوزی) چکمەسی ، قات ؛ بولمه ؛ راف || مسلك ، صنعت || قسم ، صنف ، شعبه || مثل ، دفعه ، قات ، zehn— اون قات .

Fächeln (ـ ـ فعمتعد) .a (21) و — sich (فعمطا) یلپازەلمك ، روزکارلق || یلپازەلمك .

Fächer (ـ ـ ام) .a (40) یلپازه .

Fack (ـ الا) (55) (بحر) وFacke (ـ ـ امؤ) (53) (بحر) (علی الاکثر جمع اولەرق) —en کمی قیورغه آرەلقلری .

Fackel (ـ ـ امؤ) (53) [لاتینجه] — (Wachs=) موم ، مشعله || — (Pech=) قاطرانلی مشعله || — (Stroh=) اورته مشعله .

Façonni(e)ren (ـ ـ ss ـ فعمتعد) .a (21) [فر] ایشلمك ، یونتمق || ترتیب وتشکیل اجك ، تزیین اجك ، جلا ویرمك ، نطس اجك || قلیق وقیافت بیچم ویرمك .

Fade (ـ ـ ص) (21) [فر] طاتسز ، لذتسز ؛ طاتسز طوزسز .

Faden (ـ ـ ام) .b (39) کذا .b (40) وکذا تصغیر صورتی اولەرق : Fädchen (ـ ـ) و Fäd(e)lein (ـ(ـ)ـ) هر ایکیسیدخی (الا) .b (40) ایپلك ، تیره || انجه ایپ ، سجیم || اوزون کتویر تلی || یوك ، صاچ || قولاچ || am Leibe — keinen trockenen haben (عمو) وجودینك قوری بر طرفی (قیلی) قالمیەجق درجەده ایصلاتمق ، صیرصیقلام اولمق .

Faktion (ـ ـ ا مؤ) (٢٩) [لاتينجه] عمل، يابيش || نوبت .

Faktisch (ـ ص) (٢١) [لاتينجه] حقيق، جدى || (حا) حقيقةً ، جداً .

Faktor (ـ ا م) (١٥) [لاتينجه] (علم حسابده) حاصل ضربى حصوله كتورن مضروبين || (مجا) برشيئك تشكيل وتركيبنه يارايان موادك بيرى || على الاكثر (ـ) (٣٦) اشياى تجاريه وپوسته موزعى || وكيل، مؤكل || فابريقه ايش باشى || (مطبعه ده) باش مرتب .

Faktum (ـ ا لا) (٥٨) [لاتينجه] حقيقت، حقيقت حال ؛ مادهٔ حقيقيه .

Faktur (ـ ا مؤ) (٤٩) كذا a.— (ا مؤ) (٥١) [لاتينجه] (تجا) فاطوره .

Falb (ـ ص) (٢١) = fahl || آچيق ، اوچوق ، صولوق رنكلى || (بارگيرده) قوله رنكى، قوله طوق .

Falbel (ـ ا مؤ) (٥٥) [فر] فالبالا ، براى تزيينات قوللانيلان دانتله، تول و امثالى .

Falk (ـ ا م) (٤١) كذا e—(ا م) (١٥) [لاتينجه] اسم تصغيرى Fälklein (ا لا) .n (٨١) شاهين، طوغان || آكيجه || مقدما (ع) بالبز ، چاقالوش طوغى || haube— (ا مؤ) (ع) قوبورلق قپاغى ، فاليه اورتوسى || آكاجيه باشلغى (طاقيه) .

Falk(e)ner (ـ(ـ)ـ ا م) .a (٨١) كذلك Falkeni(e)r (ـ ا م) (٣٦) طوغانجى .

Fall (ـ ا م) (٣١) دوشمه ، سقوط || زوال ، نكبت وادبار || (مجا) —knall und درعقب ، آردى آره سى صوغومه دن || سطح مائل ، يقوش ، ميل || (حال) مثلا: —auf alle Fälle, auf jeden هرحالده ، مطلقا || schirm— (ا م) (بالونجيلقده) قضا وقوعنده بالون داخلنده بولنانلرك چادرشكلنده بولنوب دروننا طولان هوا واسطه سيله آهسته آهسته يره اينلكارى (سيرسقوط) || sucht— (ا مؤ) (علم امراض) صرعه علتى ، طوتارق || winkel— (ا م) زاويهٔ سقوط .

Falle (ـ ا مؤ) (٥٥) قپان ، دوزاق ، دولاب دوزمه —Das ist vielleicht eine بوبلكه بردوزن، بردولاب اولمليدر || (چلينگيرلكده) مندال .

Fallen (ـ فع لا —) .v (٣١) دوشمك ، سقوط ايتمك || ال دوشمك ، اوغرامق || vor باطق || in Ohnmacht— || بيلمك اوكنده ديز اوسنى دوشمك Jemandem auf die Kniee— (برينك آياقلرينه قپانمق) || دوشمك ، تصادف ايتمك || (مجا) von der Bank— نامشروع اولمرق تولد ايتمك، دنيايه كلمك || Jemandem in's Wort— برينك سوزينه قارشمق، كسمك || اولمك ، وفات ايتمك er fiel als Held قهرمانجه سنه وفات ايلدى || دوشمك ، آشاغيلامق ، تنزل ايتمك ، اعتبارن دوشمك || (پيانقوده) چيقمق ، اصابت ايتمك || (حيوانات حقنده) طوغمق .

Fällen (ـ فع متع) .a (٢١) ييقمق ، دويرمك ، كسمك (آغاج واودون) || (ع) تفنك اكديرمك (صونكو طورائق) || (هند) (برعمود) تنزيل ايتمك ، انجك || —ein Urtheil برحكم ويرمك ، كيدرمك .

Fällig (ـ ص) (٢١) (تجا) مدتى منقضى اولان || حلول ايدن || لازم الادا ، اوده نه جك ، تأديه سى مشروط ، (معاش وامثالى حقنده) الشلش ، متداخل .

Falls (ـ حرعا) [Fall] اكر ، حالده .

Fäden (ـ ص) (٢١) ايپلكدن، تيره دن .

Fähig (ـ ص) (٢١) مقتدر ، قابليتلى : اهليتلى، مستعد .

Fähigkeit (ـ ـ ا مؤ) (٤١) قابليت، اهليت، استعداد، اقتدار .

Fahl (ـ ص) (٢١) صارارمش، [falb=] صولوق .

Fahne (ـ ا مؤ) (٥٥) سنجاق، بايراق .

Fahnen... (ـ ـ ـ) [Fahne] eid— (ا لا) حسن خدمت وصداقت مؤكد (سنجاق آلتنده) ايديلان يمين || (ع) flüchtige(r)— (ا م) (ع) عسكر قاچاغى || junker— (ا م)(ع) (قديم) سنجاقدار، بايراقدار، علمدار = träger— (ام) (ع) سنجاقدار .

Fähnrich (ـ ا م) (٣٨) (ع) [Fahne] = سنجاقدار = Fähndrich || ممالك اجنبيه ده وعلى الخصوص آلمانياده ضابط نامزدى طاشير ومكتبدن مخرج ضابط نامزدى .

Fahr... (ـ ـ ـ) [fahren] bahn— (ا مؤ) شمندوفر (خطى) || geld— (ا لا) آرابه، ترامواى، شمندوفر والخ ايچون ويريلان) نقليه اجرتى || plan— (ا م) آرابه ، واپور، شمندوفر وامثالى وسائط نقليه نك وقت وصورت حركتلرينى مبين جدول || schein— (ا م) (واپور، شمندوفر والخ) بيلتى || straße— (ا مؤ) آرابه وامثاليه مرور ايديلان طريق || zeit— (ا مؤ) وقت حركت || آرابه ، واپور ، شمندوفر و امثالنك برمسافه يى قطع ايچون صرف ايتديكى وقت .

Fahrbarkeit (ـ ـ ا مؤ) (٤٩) (يوللرك) آرابه وامثالى ايشلملسنه وچهرلرك واپور وامثالى سيرينه اولان قابليتى .

Fähre (ـ ا مؤ) (٥٥) (بحر) صال ، باق (تكنه) || ماعونه ، صندال || fliegende— (ا م) جسرطيار .

Fahren (ـ فع لا —) .v (٣١) بريردن آخر برمحله كيتمك، كذا (واپور، آرابه وامثاليه) || auf den Markt— بازاره كيتمك || durch die Stadt— آرابه وسائره ايله شهرك ايچندن كچمك ، شهرى كزمك || (مجا) in's Grab— مزاره كيرمك || aus dem Bette— ياتاقدن طيشارى فيرلامق ، صيچرامق ، آتلامق || Das ist ihm durch den Kopf gefahren بو آنك قفاسندن كچدى، اوردى ، باشنه سنجاق صودوكولشه دوندى || Jemandem in die Haare— برينى صاچندن يقالامق || Schlitten— (عو) خفيفجه يالديك || Einen—lassen قيزاق ايله كيتمك . قيزاغه بينمك || (مجا) gut mit etwas— برشيئله حسن حال ومعقده بولنمق ، ايوكچينمك ، ايوكيتمك ، برشيدن خشنود اولمق || (فع متع) و(فع لا +) آرابه وامثاليه كتيرمك، نقل ايتمك || etwas entzwei— برشيئى آرابه ، واپور وامثاليه چارپوب اوزرندن كچوب كسر ايتمك ، ازمك ، زده لمك || Jemand nach der Stadt— برينى شهره (آرابه والخ ايله) نقل ايتمك ، كوتورمك || (فع مطا) sich gut—der Weg آرابه وامثاليه مرورى سهولتلى اولان يول ، منتظم طريق || (ع) de Artillerie— صحرا طوپچيسى .

Fahrer (ـ ام) .n (٨١) (ع) (طوپچيلقده) آرابه جى نفرى .

Fahrt (ـ ا مؤ) (٤١) واپور ، آرابه وسائره ايله كيديش ويا سياحت ايديش وكزيش || (يولجيلق) سياحت .

Fährte (ـ ا مؤ) (٥٥) ايز، يول || طريق .

Fakir (ـ ـ ا م) (٥٦) [عر] فقير، قلندر؛ هندلودرويش .

Falsch (ـ ص) (21) یاکاش ، خطالو : غیر صحیح ‖ صنعی ، یاپمه ، ساخته ‖ (غرا) Das ist— بو بویله دکل ‖ (ام (الا) (38) (sans pl.) خطا ، قصور ، یاپمه ، دوزن ‖ —münzer (ام) قالپزن ، قالپازان .

Fälscher (ـ ام) .a (40) ، —in (امؤ) (51) ساخته کار ، حیله کار : دوزنباز .

Falte (ـ امؤ) (53) بوکوم ، بوروشیق ، قیرمه ، بوروم : قات ، قیوریق .

Falten (ـ فع متع) .b (21) قاتلامق ، قیرمق ، بوکمك ، بوروشدیرمق ، قیوریقلامق ، بورمك .

Falter (ـ ام) .a (40) [تاطبیعه] خرشفی الجناح ، اوزری اینجه بر توزله قابلو کابك وسائره نوعندن اولان بوجکلر .

Faltig (ـ ص) (21) قیوریقلو ، بوروشیق : قاتلو .

Falz (ـ ام) (38) (صنع) ، —e (امؤ) (معما) اویمه ‖ یووه ، یتاق ، اویوق ‖ (فوچیجیلقده) فوچی کرتیکی ، درزه‌سی ‖ (مجلد اصطلاحی) کتاب آرقه‌لرینك سچیم ایله باغلنان چیقینديلی محلی ‖ —bein (الا) کاغد قیوریمغه ، کاغد کسمکه مخصوص کمیك بچاق .

Falzen (ـ فع متع) .c (21) = [falten] بوکمك ، قاتلامق ‖ یووه ، اویوق ، یتاق ویا کرتیك آچمق .

Famili-e (ـ امؤ) (53) [لاتینجه] فاملیا ، عائله ‖ کذا (تاطبیعه) و (نبا) فاملیا وفصیله ‖ —nglück (الا) سعادت بیتیه .

Famos ، famös هر ایکیسی دخی (عمو) (ـ ص) (21) [لاتینجه ، فر] اعلا ، مکمل ، غایت ایو ، یمان ‖ عظیم ، نامدار ، مشهور ‖ (عو) قبرتابوز ، جرأتلی (آدم) ‖ کوزل شی ، شیق .

Fanatiker (ـ ام) .a (40) [لاتینجه] متعصب ، قبا صوفی ‖ آشیری مبتلا وهوسکار .

Fang (ـ ام) (31) (sans pl.) ضبط ، آلمه ‖ یقالامه ، طوتمه ‖ —zähne حیواناتك سیوری (کوپك) دیشلری .

Fangen (ـ فع متع) .p (30) طوتمق ، یقالامق ، آولامق ‖ آلمق ، ضبط ایتمك .

Fänger (ـ ام) .a (40) ضبط ایدن ، آلان ، یقالامق ‖ (مجا) چشم جالب ، دیدهٔ عشوه باز .

Fant (ـ ام) (38) [ایتالیانجه] خوپه ، زوزك .

Fantasie (ـ امؤ) (49) [روم] وهم وخیال ، قوروتی ‖ صایقلامه ‖ (شعرده) ارتجال .

Fantast (ـ ام) (51) [روم] تیتیز ‖ غریب ، عجائب ، مراقلی ، قوروتیلی .

Farbe (ـ امؤ) (53) رنك ، لون ، بویا .

Färben (ـ فع متع) .a (21) بویامق ، تلوین ایتمك ؛ بویایه باتیرمق ‖ Färbung (امؤ) (49) رنك ، بویا ‖ بویامه .

Farben . . . (ـ . . .) [Farb] —brett (الا) بویا تخته‌سی ، پالت ‖ —büchse (امؤ) بویا چناغی (غوده) ‖ —druck (ام) رنکلی ، بویالی باصمه ‖ —stift (ام) بویالی (قورشون) قلم ، پاستل .

Färber (ـ ام) .a (40) بویاجی ‖ نقاش ‖ —baum (ام) (نبا) اغاجی صاری بویا چیقارور آغاج ‖ قطونه ، قارنی یاریق .

Färberei (ـ امؤ) (49) بویاخانه ، بویا کارخانه‌سی ، دکانی .

Farbig (ـ ص) (21) بویالو ، ملون ؛ رنك آمیز ، رنکین .

Farn (ـ ام) (38) (نبا) سرخسیه ، اکرلتی اوتی .

Faro (ـ ام) (56) [ایتا] فنار ، فنار قوله‌سی ‖ فرعون دنیلان قمار ، (هوا) اویونی ‖ فارو نامنده بلچیقا بیراسی .

Farsch (ـ ام) (38) ، Farse (امؤ) (53) [فر] (آشچیلق اصطلاحی) (اسپناق ویاخود قوزوقولاغی قیمه‌سی) .

Färse (ـ امؤ) (53) دیشی طانه .

Fasan (ـ ام) (38) یاخود (56) سوکلون (قوشی) .

Faschine (ـ امؤ) (53) [فر] (ع) (استحکام) چالی دمتی .

Fasching (ـ ام) (38) [Fastnacht =] قارناوال .

Fase (ـ امؤ) (53) ایپلك ، ایپ ؛ لیف .

Fasel (ـ ام) (56) ، و (امؤ) (53) ایکیسیده (sans pl.) اورمه ، تورمه ، یتشمه ‖ تکثر ‖ —bock (ام) قوچ ‖ —hans (الا) = Faseler (ـ ام) یولسز ، حدینی بیلمز ، غریب آدم ، ساچمه‌جی ، هرزه‌جی .

Faselei (ـ امؤ) (49) ساچمه سوز ‖ یولسزلق ، ادبسزلك ، هرزه‌کولق .

Faseln (ـ فع متع) و —sich (فع مطا) .a (21) = fasern (فع لا +) یاوروامق ‖ نفعی ، فائده‌سی اولمق ، حاصلات ویرمك ، کثیرمك ، فیضلی ، برکتلی اولمق ‖ هواسنه قوشمق (هوا وهوسه تابع اولمق) ‖ (صنعه‌یه طوتلمش کبی) ساچمه‌لمق ‖ شقالشمق ، زوزکلنمك

Faser (ـ امؤ) (53) = Fase ‖ —n (ات ، تازه فصولیه وسائره‌ده اولان) (ایپلك) سکر ، قیلچیق ؛ لیف .

Fas(er)ig (ـ (ـ) ـ ص) (21) (ایپلك کبی) سکرلی ، خیطی ، لیفی ، قیلچیقلی .

Fasern (فع متع) و —sich (فع مطا) .a (21) تیفتیکلنمك ، تل تل ایتمك ‖ تیفتیکلنمك ، تل تل اولمق .

Faß (ـ الا) (26) اولچی اولدرق استعمالنده جمعی (inv.) فوچی ، واریل (باریل) ، فوچیجق ‖ (مجا) فوچی کبی شیشمان (انسان) ، شیشقو ‖ —binder (ام) فوچیجی ‖ —boden فوچی دیبی .

Fassen (ـ فع متع) .c (21) طوتمق ، (آلمق) ، یقالامق ‖ —beim Kragen یقاسندن طوتمق ، یقالامق ‖ —ich will ihn schon! طور بن آنی بریقالایم ! ، البته اوینم اله کچر ! ‖ Edelstein— اطرافنی چویرمك ، چاوچوه کچیرمك ، ein-fassen = جواهری تقفسلمك ، قفس ، یووه ایچنه اوطورتمق ‖ آکلامق ، درك ایتمك ‖ ترتیب وتألیف ایتمك (قلمه آلمق) (اصولنه توفیقاً) تنظیم ایتمك ‖ bitte, — Sie sich kurz لطفاً ایشی قیصه کسیکز ، چابوق اولکز ، آزله افاده وادارهٔ کلام ایدیکز ، رجا ایدرم ایشی آز سوزله آکلادیکز ‖ sich— (فع مطا) sich mit Jemandem— بریله قوجاق قوجاغه قاپشمق ، بوغوشمق ، غوغا ایتمك ، کورشمك ‖ عقلنی باشنه آلمق ، طوپلامق ‖ (فعلا +) (دیشلی چرخ وکرطاشلری حقنده) طوتمق ، قاورامق ، کنه‌لنمك ، کچمك .

Faßlich (ـ ص) (21) قابل ادراك ، آكلاشيلور .

Fast (ـحا) [fest=] على الاكثر ‖ bei-nahe— nichts— همان هيچ برشى ، اصلا ، ابدا . . . ‖ nur— همان آنجق ، آنجق . . . .

Fast ... (ـ...) [fasten] tag— (ا م) (اتـطعام اولنميه‌جق) صوم كونى ‖ nacht— (ا مؤ) قارناوالك صوك كونى .

Faste (ـ امؤ) (55) دها زياده مستعمل اوله‌رق n— (مفرد مؤنث) جمعى (ـn) (اوروج) پرهيز ‖ پاسـقاليه‌دن اول (قرق پرهيز كونلرى) .

Fasten (ـ فعلا+) .b (21) اوروج طوتمق ، پرهيز ايتمك .

Fatal (ـ ص) (21) (عمو) [لاتينجه] باعث يأس والم ، انديشه‌ناك ‖ ظلم وجفايى موجب اولان ، ظالم ‖ پك فنا ، مشئوم ، منحوس ، مصيبتلو ، قدمسز ، اوغورسز .

Fauchen (ـ فعلا+) .a (21) (حيوانات حقنده) (كدى كبى) باغيرمق .

Faul (ـ ص) (21) چوروش ، چكمش ، قوقمش ‖ چوروك ، بوزوق ، كوتو ، فنا ‖ تنبل ، مسكين ‖ die Sache ist—! ايش فنا ! ‖ (مجا) sich auf die—e Haut (oder Seite) legen تنبلكه ، مسكينلكه مبتلا اولمق ‖ baum— (ا م) (نبا) آق آغاچ ، آقچه آغاچ ‖ pelz— (عمو) (ا م) تنبل ، (عو) مسكين ‖ (حيوانات حقنده) بطى الحركه چارپا (حيوانات) .

Faulen (ـ فعلا+) .a (21) چورومك ، قوقمق ، كچمك ، بوزولمق ‖ (علم امراض) (كميك حقنده) رم علتنه اوغرامق ترمم ايتمك .

Faulenzen (ـ فعلا+) .c (21) بوش طورمق ، آواره ترمك ، تنبلك ايتمك ‖ (عو) حايلازلقله ياشامق .

Faulenzer (ـ ام) .a (40) تنبـل ؛ حايلاز ، بوش كزه‌نك بوش قالقه‌سى .

Faulheit (ـ امؤ) (49) تنبلك ، مسكينلك ‖حايلازلق .

Fäulniß (ـ امؤ) (50) چوروكلك ، طاغلمه ، تفسخ ، تعفن ؛ بوزولمه ، چورومه .

Faun (ـ ام) (54) و (38) [لاتينجه] (اساطير) قديم روماليلرك اورمان الهى .

Faust (ـ امؤ) (35) يومروق ‖ aus freier— مهارتله ، اولجه‌تعليم ايتمدن ‖ in die—(in's Fäustchen)lachen كيزلوجه كولمك ، كيزلوجه ، صاقليجه سوينمك ‖ (اعلام) (56) ياخود (38) (شيطانايله‌متفق اوله‌رق كشفيات‌سحريه‌سيله‌مشغول) مشهورآلمانيا سحربازى ‖ gros— (ص) يومروق كبى ، يومروق قدر(بيوك) ‖ dick— (ص) يومروق كبى ايرى ، يومروق ايريلكنده ‖ voll— (امؤ) آووچ ، طولوسى بر آووچ .

Faxe (ـ امؤ) (49) شقه‌، Faxerei (ـ امؤ) (55) اكلنجه‌لى مضحك تياترو اويونى ‖ تحقلق ، سوبتاريلق .

Fecht ... (ـ...) kunst— (امؤ) قليچ وصونكو تعليمى ، اسقريم ‖ schule— (ا مؤ) قليچ وصونكو تعليمى مكتبى ؛ اسقريم درسى ‖ bruder— (ام) دلنجى ، سائل ‖ handschuhe— (جمعمذ) اسقريم الديوى ‖ übung— (امؤ) اسلحه(مختلفه)تعليمى .

Fechten (ـ فعلا +) .e (31) محاربه ايتمك ، غوغا ومجادله ايتمك ‖ مع ، قليچ (اسـقريم) تعليمى ايتمك ‖ اسلحهٔ مختلفه ايله اوروشمق ‖ حركات سريعه اجرا ايتمك ‖ تسأل ، تصدق ايتمك ‖ (فعمتعد) ein Gefecht— محاربه ايتمك ، جنك ايتمك .

Feder (ـ امؤ) (55) قوش توكى ‖ قلم ‖ كچور ياى ‖ bett— (ا لا) قوش توكى يتاق ‖ voll— (عمو) (ا لا) ارباب قلم ‖ busch— (ا م) (قوشلرك باشنده) تپه ‖ طوغ ، صورغوچ ، (شاپقه وسائر سرپوشلر اوزرنده) توك ، على الخصوص آلمانيا جنراللرى شاپقه‌لرى اوزرنده بولنان ورسمى وقتلرده طاقيلان توك ‖ halter— (ا م) قلم اوجنك طاقيله‌جغى صاپ ‖ haus— (ساعتچيلكده) ياياك طولاشديغى اسطوانه ، زنبرك ‖ pose— (ا مؤ) (يازى ايچون) قاز توكى ‖ messer— (ا لا) چاقى ، قلمتراش .

Federn (ـ فعلا+) .a (21) توك دكيشديرمك (توى دوكمك) ‖ توكاتمك ‖ (فعلا) و sich— (فعمطا) ياپلانمق .

Fee (ـ امؤ) (55) [فر] (اساطير) پرى ، حورى .

Feenhaft (ـ ص) (21) [Fee] پرى‌جه‌سنه ، پريلره مخصوص ‖ حيرت فزا ، خارق العاده (كوزل وخوش) ، غريب وعجيب .

Fege ... (ـ...) [fegen] feuer— (ا لا) (امورمذهبيه) اعراف ‖ mühle— (ا مؤ) (زرا) صاورمه دكرمنى .

Fegen (ـ فعمتعد) .a (21) (سپوركه ايله) سوپورمك ، كذا (مجا) ‖ (ضرب‌مثل) Jeder fege vor seiner Thüre هركس كندى قپوسنك اوكنى تميزلمليدر ، (هركس اولا كندى خطاسنى تصحيح ايلمليدر) ، اوستنه لازم اولميان شيئه قارشمامل ‖ سپورمك ، تميزلمك ؛ سيلمك ، جلالمق ‖(زرا) بودامق ، تميزلمك ، آيقلامق ‖(مجا) سيلوب سپورمك ، بتيرمك ‖ (فعلا±) روزكار كبى اوزرندن كچمك ‖ (روزكار حقنده) durch die Wüste— چول اوزرندن اسوب كچمك ، چولى سوپوروب كچمك .

Feger (ـ ام) .a (40) [fegen] Schornsteinfeger (ا م) اوجاق سوپوريجى .

Feh (ـ امؤ) (49) (تجا) سنجاب ، سنجاب كوركى .

Fehde (ـ امؤ) (55) غوغا ، نزاع ، كورولتى ، معارضه .

Fehe (ـ امؤ) (55) =Feh .

Fehl (ـ ام) (38) [fehlen] =Fehler بوش ، بيهوده ‖ ياكلش ‖ fahren— يولى غائب ايتمك ، يولى صاپتمق ، ياكلش كيتمك ‖ greifen— (موسيق) ياكلش طوتمق ، ياكلش پرمق اورمق ‖ stoßen— (فعلا+) (بيلاردو اويوننده) ياكلش دوركمك ‖ jahr— (امؤ) فائده‌سز رجا ‖ bitte— (ا لا) محصولسز سنه .

Fehlen (ـ فعمتعد) .a (21) den Ball— بيلاردوده يووارلغه اورممامق ‖ den Weg— يولى غائب ايتمك ، صاپتمق ، ياكلش كيتمك ‖ (فعلا+) خطا ايتمك ، قصور ايتمك ، شاشيرمق ‖ Das fehlte(nur)noch! es fehlt uns an Geld پاره‌مز يوق ‖ اشته برده بو اكسيك ايدى ! ‖ was fehlt Ihnen ? وكذا wo fehlt es Ihnen ? (برخسته‌يه) نه‌كزوار ؟ نره‌كزدن راحتسزسكز ؟

Fehler (ـ ام) .a (40) [fehlen] نقيصه ، خطا ، قصور ‖ نقصان ، ياكلش ‖ voll— (ص) پرقصور .

Fehlerhaft (ـ ص) (21) ياكلشلى ، خطالى ‖فنا ، قصورلى .

Fehme (ـ امؤ) (55) (قديم آلمانيانك وسط قالمش) ايالتنده خفى جنايت محكمه‌سى .

Fei (ـ امؤ) (49) =Fee .

Feier (ـَ ا مؤ) (49) [لاتينجه fe ' ria] (عادى ايش وقتنده ايديلان) استراحت ، تعطيل|| تنفس، پايدوس وقتى || بيرام، يورطى|| اجراى آيين|| tag— (ا م) تعطيل ، پايدوس كونى || بيرام ، يورطى ويا شنلك كونى .

Feierlich (ـَـ ـ) (24) دبدبه وآلاى ايله || احـترام وتعظيم ايله || وقور .

Feiern (ـَ فه لا +) .a (21) [Feier] پايدوس ايتمك ، تعطيل ايتمك || بيرام ، يورطى ايتمك || برشى ايچون شـنلك ، آلاى اجرا ايتمك .

Feifel (ـَ ا م) .a (40) ، (ا مؤ) (53) تكفة فرس ، بيكرك بوغازنده‌كى بزلر ، (علم امراض) بو بزلرك شيشمسى .

Feig (ـَ ـ) وكذا e— (ـَ) (21) قورقاق ، يوركسز ، جسارتسز || bohne— (امؤ) (نبا) آجى باقلا، يهودى باقلاسى، ترمس .

Feige (ـَ ا مؤ) (53) انجير .

Feil (ـَ ـ) (21) صاتيلور، صاتيلق .

Feile (ـَ ا مؤ) (53) اكه ، توربو .

Feilen (ـَ فه متع) .a (21) اكه‌لك ، توربولمك .

Feiler (ـَ ا م) .a (40) اكه‌جى .

Feilicht (ـَ ا لا) (38) [feilen] اكندى، اكندى‌تالاشى .

Fein (ـَ ـ) (21) اينجه ، نادرين ، نازك ؛ غايت اينجه ، دقيق ، رقيق || اينجه ايش || ظريف ، لطيف ، شيرين، اعلا، كوزل || خالص ، صاف || ايجملو ، نازك || كبار ، معتبر || —Das ist nicht بو ايو دكل(عيبدر) .

Feind (ـَ ا م) (38) ، in— (امؤ) (50) دشمن ، عدو ، خصم ؛ رقيب || مخالف ، ضد ، خلافكير .

Feindschaft (ـَ امؤ) (49) خصومت، عداوت، دشمنلك.

Feinheit (ـَ ا مؤ) (49) اينجه ، نادرين وكبارلق .

Feist (ـَ ـ) (21) ياغلى (حيوان حقنده غير مستعمل اولمرق) سميز، سمين، شيشمان ، ملحم .

Feld (ـَ الا) (27)، نادراً (38) اووه، قير، صحرا ، تارلا || (ع) سفر || سطرنج ، طاولا خانه‌سى || artillerie— (ا مؤ) (ع) صحرا طوپچيسى|| truppen— (جمعمؤ) (ع) سفربرقطعات || dienst— (ا م) (ع) خدمات سـفريه || dienst-Übung— (ا مؤ) خدمات سفريه تعليمى || flasche— (ا مؤ) (ع) مطره || herr— (ا م) باش قوماندان ، سردار اكرم || huhn— (ا لا) على الخصوص =Rebhuhn كَكليك || kohl— (ا م) (نبا) يبانى لحنه نوعندن سلجم ، قولزا || lager— (ا م) اردوكاه ، (كيجه‌لين آچيق اردوكاه) || lazaret(h) (ا لا) سيارخسته‌خانه || marschall— (ا م) آلمانيانك (اثناى سفرده) بش اون قول اردوسنه قوماندا ايدن باش قوماندانى ، فلدمارشال || mäßig (marsch-)— (ص) سـفر بر اولمرق ، سفر برحالنـده || mohn— (ا م) خشخاش برى ، كاجاك چيچكى || mütze— (ا مؤ) اكثرى اجنبى اردولرنده وعلى‌الخصوص آلمانياده نفراتك اوفق‌خدماتده وضابطانك دخى مانوره اثناسـنده مذكور خدمات صغيره ده اكسا ايلدكلرى (قاتيسز چوقه) سرپوشلرى || polizei— (امؤ) صحرا (سـيار) ژاندارمه‌سى || profit— (ا م) عسكرمفتيشى (قاشيسى) || schanze— (امؤ) (استحكا) ردوت||

schnecke— (ا مؤ) قبوقسز سوموكلو بوجكى || stuhl— (ا م) بوكه سنداليه || wache— (امؤ) (سفرى) صحرا قره‌غولى || webel— (ا م) پياده باش چاوشى .

Felge (ـَ ا مؤ) (53) عربه تكرلك قوسنك برپارچه‌سى.

Fell (ـَ ا لا) (38) توكلو حيوان دريسى ، پوستى ، كذا (عو) انسـان دريسى || بعضاً ، انسانى ، كوسـترر مثلا !ich armes— بن بيچاره ! || eisen— (ا لا) خورج ، هكبه ، محاره || پوسته چانطه‌سى .

Felp (ـَ ام) (38) ، el— و er— هر ايكيسـيده (ـَ ام) .a (40) [ايتا] = Felbel چاق طبانى دستكى .

Fels (ـَ) : Felsen (ـَ) (17) هر ايكيسـيده (ا م) . قيالق غايت صرب (چتين) طاشلق .

Felsicht ' felsig (ـَ ـ) (21) قيالق || قيالق مثلو .

Felu(e)ke (ـَ وياخود ـَ ا مؤ) (53) [ايتا] اينجه اوزون كورك ويلكنلى صندال ، فلوكه .

Fenchel (ـَ ا م) .a (40) [لاتينجه] (نبـا) رازيانه ، رەزدنه .

Fenn (ـَ ا م ا لا)(36) بطاقلق، چوراق .

Fennek (ـَ ا م) (56) (تا طبيه) مغالوت

Fennich (ـَ الا ا م) (38) (نبا) قره‌جه دارى .

Fenster (ـَ الا) .a (40) پنجره = aus dem—hinaus sehen پنجره‌دن طيشـارى باقمق || flügel— (ا م) پنجره قنـادى || gitter— (ا لا) پنجره پارمقلغى ، (اسـلام خانه‌لرنده) پنجره قفسى|| kitt— جامجى‌معجونى|| nische— (ا مؤ) (معما) پنجره دليكى، پنجره يرى؛ جنبه || scheibe— (ا مؤ) پنجره جامى .

Ferch (ـَ ا م) (38) (لغمجيلقده) سملى غازات ، تنفسه غيرصالح زهرلى كوتو هوا .

Feri-en (ـَ جمع) (inr.) [لاتينجه] تعطيل، اذن، پايدوس .

Ferkel (ـَ ا لا) .a (40) طموز يادريسى ، چوربو .

Ferkelei (ـَ ا مؤ) (49) پيسلك .

Ferman (ـَ وعمو اكثريا ـَ ام) (56) [تركجه] فرمان همايون .

Fermate (ـَ ا مؤ) (53) [لاتينجه] (موسيقى) نقطهٔ توقف ، فرماته .

Fern (ـَ ـ) (21) و (حا) (nah كلمه‌سنك مقابلى) اوزاق ، بعيد ، ايراق || so—hast Du recht in اوراسنده (بوخصوصده) حقليسك || (استفهام مقامنده) in wie— انصل ، نقدر ، نه‌كبى || er— (ص) (21) دها اوزاق ، دها بعيد || (حا) بعده ، بوندنصكره || sicht— (ا مؤ) منظره (مناظر) ، اوزاقدن كورينش || glas— (ا لا) دوربين || rohr— (ا لا) (رصد) رصـد دوربينى ، تلسقوب || sprecher— (ا م) تلفون .

Ferne (ـَ ا مؤ) (38) اوزاقلق، بعديت|| aus der— اوزاقدن ، ايراقدن .

Ferner (ـَ ا م) .a (40) [Firn] بوزلق، خصوصيله تيرولده (Gletscher) كلمه‌سى مقامنده مستعملدر .

Ferse (ـٮ امؤ) (53) [= لاتينجه : perna] آياق اوكچه‌سى ‖ وكذا قوندوره‌نك اوكچه‌سى ‖ —nbein (الا) (تشر) اوكچه كيكى، عظم عقب ‖ —ngeld (عمو) (الا)، —ngeld geben طبانى قالديرمق، قاچمق .

Fertig (ـٮ ـ) (21) [Fahrt] على‌الاكثر (عمو) آلاستنه حاضر ؛ حاضر، آماده، مهيا ‖ fix und— تكميل ‖ (ع) !— (آتش ايچون) سلاح طوران ! (قومانداسى) ‖ (اشيا حقنده) بيتمش، تمام، تكميل، حاضر ‖ ich habe noch ganz Anderes — bekommen دها بن بوندن كوچك يايدم ‖ er ist — او مست اولدى، يوكنى آلدى، او اولدى ‖ آرتق او (محو اولدى) بتدى . sehen Sie zu, wie Sie — werden ‖ اونك ايشى بتدى ‖ آرتق اشته باقكز بونى سزنصل ياپارسكز (بتورورسكز) ‖ —sprechen (برلسانى) سهولت ايله سويلك، ايو بيلك .

Feß (ـٮ ام) (الا) (inv.) [تركجه] فس = Fez .

Fessel (ـٮ امؤ) (53)، نادراً (ام، الا) .c (42) باغ، بند ‖ زنجير، (كذا هر اوچيده مجا) ‖ كوستك ‖ (باركيرك) بوقاغولق : مفصل .

Fesseln (ـٮ فعـمتعـ) .a (21) باغلامق، ربط و بند ايتمك، بوقاغولمق ‖ (مجا) (كندوية) بند ايتمك، اسير ايتمك .

Fest (ـٮ ـ) (21) صيق، صاغلام، متين، محكم، قوى، ثابت ‖ مقفن ‖ —es Land يره بر، قره ‖ —er Körper صاغلام ياپيلى (صيق) وجود ‖ جسم صلب ‖ er Schlaf — درين اويقو : آغير اويقو ‖ —binden (فعـمتعـ) صيق صيقيه باغلامق ‖ —kleben (فعـلا +) برشيئه ياپيشيق اولمق : (فعـمتعـ) ايوجه ياپشديرمق، ياپشديروب تثبيت ايتمك ‖ —machen صيق وصاغلام ياپمق : ربط ايتمك ‖ —nehmen (فعـمتعـ) ضبط ايتمك، تحت توقيفه آلمق ‖ —stehen (فعـلا +) (اياقلرى اوزرنده) صيق طورمق ‖ —treten (فعـمتعـ) چيكنيوب صيقشديرمق .

Fest (ـٮ الا) (38) عيد، بيرام، يورطو، شنلك ‖ آيين ‖ —abend (ام) بر بيرامك عرفه كونى اقشامى ‖ —kleid (الا) بيرام البسه‌سى ‖ —zug (ام) = —aufzug آلاى .

Festigkeit (ـٮ امؤ) (47) صاغلاملق، متانت، رصانت ‖ سرتلك ‖ ثبات .

Festlichkeit (ـٮ امؤ) (47) آلاى وشنلكك ‖ بيرام، دوكون، شنلك، مراسم، آلاى .

Feston(n)i(e)ren (ـٮـٮ فعـمتعـ) .a (21) [فر] صايوان ايله تزيين ايتمك، تقليل‌الشكل : فستونديكمك .

Festung (ـٮ امؤ) (47) (ع) استحكام، قلعه ‖ —sgürtel (ام) استحكام دوره‌سى، محيط ويا سورى ‖ —sarrest (ام) قلعه بندلك ‖ —sartillerie (امؤ) (ع) قلعه طوپچيسى ‖ —skommandant (ام) (قلعه قوماندانى) مواقع مستحكمه قوماندانى ‖ —skrieg (ام) محاصره حربى .

Fett (ـٮ ـ) (21) ياغلى ‖ شيشمان، سميز ‖ ايرى، قالين ‖ —auge (الا) ياغ كوزى، يلدزى ‖ —sucht (امؤ) فرط سمن ‖ —zelle حجيره شحميه ‖ (الا) (38) ياغ، ايچ ياغى .

Fettig (ـٮ ـ) (21) ياغلى ‖ كيرلى، ياغلى ‖ (ياغ) لكه‌لى .

Fetwa (ـٮ ام) (56) [عر] فتوا .

Fetzen (ـٮ ام) .b (40) پاچاوره، بولاشيق بزى، بز پارچه‌سى ‖ پلاس ‖ (تحقير مقامنده) پاچاوره، كيرلى بز پارچه‌سى .

Feucht (ـٮ ـ) (21) نملو، رطوبتلو، (ايصلاق)، ياش .

Feuchten (ـٮ فعـمتعـ) .b (21) ايصلاتمق، نملنديرمك، رطوبتلنمك .

Feuchtigkeit (ـٮ امؤ) (49) رطوبت ‖ ياشلق، نملولك ‖ نم، ندى، خفيف تر ‖ —smesser (ام) مقياس الرطوبه .

Feudal (ـٮ ـ) (21) تيمار وسپاهيلكه عائد ومتعلق .

Feuer (ـٮ الا) .a (40) [قديم آلمانجه fiur] آتش، نار ‖ in—gerathen آتش آلمق، آتشه دوشمك، علولنمق، اشتعال اولمق، طوتشمق وكذا (مجا) ‖ آتش، ياتغين ‖ !— (ع) آتش ! (قوماندامى) ‖ es ist —in diesem Hause ausgekommen بو اوده يانغين اولدى ‖ —anbeter (ام) آتش‌پرست ‖ —geschrei (امؤ) يانغين باغريشمه‌سى ‖ —(s)brunst (امؤ) يانغين ‖ —farbig آتش رنكلى، آتشى (قرمزى) ‖ —fest (ـ) آتش كچمز، ياتمز ‖ —geschwindigkeit (امؤ) سرعت انداخت يعنى ايديلان آتشك چابوقلغى ‖ —gewehr (الا) آتشلى سلاح (على‌الخصوص) تفنك ‖ —haken (ام) (اطفائيه‌نك) آتش قانجاسى ‖ !—jo !—io (حرندا) يانغين وار ! ‖ —lilie (امؤ) (نبا) قزيل زنبق، آتشى زنبق ‖ —mann (ام) اطفائيه نفرى : طولومبه‌جى ‖ —mauer (ام) يانغين ديوارى ‖ —melde-stelle (امؤ) يانغين اخبار چنغيراغى محلى ‖ —roth (ـ) (آتش كبى) قيپ قرمزى، آتشى ‖ —schwamm (ام) قاو ‖ —stein (ام) چاقماق طاشى ‖ —thurm (ام) (بحر) فنار ‖ —wache (امؤ) اطفائيه نوبتجيسى، يانغين بكار نوبتجى ‖ —wehr (امؤ) اطفائيه آلايى ‖ —wehrmann (ام) اطفائيه‌لى، اطفائيه نفرى ‖ —werker (ام) (ع) فشنكجى .

Feuern (ـٮ فعـلا +) .a (21) آتش ويرمك ‖ (ع) آتش ايتمك ‖ آتشلمك ‖ (فعـمتعـ) آتش ويرمك، آتشله ياقمق ‖ das Pferd feuerte hinten tüchtig aus باركير يمان چفته آتار (آتيور)، چفته‌ليدر .

Feurig (ـٮ ـ) (21) آتشلى، علولى، طوتشمش ‖ كسكين، سرت، كذا جله‌سيده (مجا) ‖ der Himmel ist ganz— هوا قپ قرمزى، آتش كبى .

Fezzan (ـٮ اخا لا) (56) (جغر) (طرابلس غرب ولايتنده) فيزان قطعه‌سى .

Fiaker (ـٮـٮ وياخود ـٮـٮ ام) [فر] كيرا آرابه‌سى، سوقاق عربه‌سى .

Fibel (ـٮ امؤ) (53) الفبا جزؤى .

Fiber (ـٮ امؤ) (53) [لاتينجه] (تشر) و (نبا) ليف .

Fibrin (ـٮ الا) (38) [لاتينجه] (كيم) ليفين .

(فعه یکشنه) بولنمـق (فعه مطـا) sich — ‖ بولیـوردم Das wird sich — ‖ بعض آدملر واردركه es — sich Menschen (یو) اولور بیتر ، دوزه‌لور ، یولنه کیدر ‖ — sich zurecht شاشیرمامق ، عجمی ، یانجی اولمامق .

Finesse (ــ ــ ا مؤ) (51) [فر] = Feinheit .

Finger (ــ ا م) a. (40) [fangen کلمه‌سنه عائد] پرمق ‖ der große — (ا م) اورته یارمق ‖ Zeige — (ا م) شهادت پرمغی ‖ mit — n auf Jemand weisen برینی پرمغله کوسترمك ‖ (s)breit — پرمق اکنده ‖ (s) dick — پرمق قالینلغنده ‖ hut — (ا م) یوکسوك ‖ kraut — (ا م) (نبا) اش پارمق اوتی ‖ lecken — (ا لا) Das ist nur zum — lecken (عو) بو انسانك دیشنك قوغیغنی بیله‌طولدیرماز ، آغزه طات بوغازه قریاد ‖ sprache — (ا مؤ) اشارت ایله قونیشیلان لسان ، دیلسزلساقی ، اویوق ‖ wurm — (ا م) (علم امراض) طولامه ، ات یاران .

Fingerling (ــ ــ ا م) (38) الدیون یارمقی .

Fingern (ــ فعه لا + و فعه متعه) a. (21) پرمقلرینی اوینامق ‖ پرمقله طوقونمق ، اللمك .

Fingi(e)ren (ــ ــ فعه متعه) a. (21) [لاتینجه] تصنع ایتمك ، مواضعه ایتمك ، یلاندن یاعق .

Fink (ــ ا م) (51) e — (ا م) (ناطبیه) اسپنوز ‖ (مجا) (عو) سقلی ، سفیه ، فاسق ؛ حایلاز .

Finken ... (ــ ــ ...) [Fink] — bauer (ا م) (ا لا) اسپنوز قفسی ‖ schlag — (ا م) اسپنوز اوتمه‌سی .

Finkler (ــ ا م) a. (40) قوشباز .

Finne (ــ امؤ) (52) بالق قنادی ‖ یوزده اوفاجق قبارجق ‖ (چکیرك) آغزی .

Finnisch (ــ ص) (21) فنلانده منسوب ‖ — e Sprache (ا مؤ) فنلاند لسانی .

Finn-land (ــ ا غا لا) (56) (جغر) فنلاند قطعه‌سی .

Finster (ــ ص) (21) قرانلق ، لوش . کذا (مجا) پك قرانلق ، مظلم ‖ قاتبع ، مخوف ، مدهش ‖ طورغون ، مکدر ، حزین .

Finsterniß (ــ ــ امؤ) (36) قرانلق ، ظلمت ‖ حزن ، کدر ‖ دهشت .

Finte (ــ امؤ) (53) [ایتا] (مع قلنج وسونکو تعلیملرنده) خصمك دقتنی آخر برمحله جلب ایچون ایدیلان کوستریش ‖ حیله ، دوزه ، خدعه ، شیطنت .

Fip(p)s (ــ ا م) مفردی (26) جمعی (56) فسکه ‖ ابقه ، ضعیف لیلك کبی کیمسه

Firma (ــ امؤ) (51) [لاتینجه] (تجا) شرکت (عنوانی ، نامی) .

Firmen (ــ فعه متعه) a. (21) [لاتینجه] تصدیق وتأکید ایتمك

Firn (ــ ا م) (38) تپه‌سی دائما قار ایله مستور طاغ تپه‌سی .

Firn(e) (ــ)(ــ ص) (21) (خصوصیله میوه وشراب حقنده) یکن سنه‌نك ییلانمش ، اسکی

Firniß (ــ ا م) (33) روغن ، ورنی ، سیر .

Firnissen (ــ ــ فعه متعه) e. (21) [Firniß] (صنع) سیر سورمك ، ورنیلك ، روغنلك .

First (ــ ا م) (38) (طاغ تپه‌سی) ذروه ‖ (معما) (ابنیه‌نك اك یوکسك قسمی) طام ، جاتی .

Fichte (ــ امؤ) (52) [قدیم آلمانجه fiuhta] (نبا) چام آغاجی .

Ficke (ــ امؤ) (53) (عو) (جنوبی آلمانیاده) (الپسه‌ده) جب ‖ (مجا) Jemand in die — stecken können برینی جیبندن چیقاره بیلك ، (برشیئی جیبنه صوقه بیلك) برینه اوست اولمق ، تفوق ایتمك ، یڭك .

Ficken (ــ فعه متعه) a. (21) (قبا تعبیر) جماع ایتمك .

Fickfack (ــ ا م) (56) (sans pl.) قایجامق ‖ حیله ، دسیسه .

Fidel (ــ ص) (21) [لاتینجه] شن ، شاد ، کیفلو ، فراحلو ، مسرور ، مفرح ‖ sein — کیفلو اولمق ، اکلنمك .

Fidus (ــ ا لا) (36) (sans pl.) [لاتینجه] اعتقاد ، امنیت ‖ وثوق .

Fieber (ــ ا لا) a. (40) صتمه ، کذا (مجا) ‖ frost — (ا م) صتمه دیترمه‌سی ، عروا .

Fieberhaft (ــ ــ ص) (21) صتمه‌لو ، حموی ‖ صتمه طوتارجه‌سنه .

Fiedel (ــ امؤ) (53) (عو) کوتو کمان ، کوتو چالغی ‖ = Hure .

Fiedern (ــ فعه مطا) a. (21) sich — توکلنمك .

Figi(e)ren (ــ فعه متعه) a. (21) [لاتینجه] طوکدیرمق .

Figur (ــ امؤ) (49) [لاتینجه] شکل ، هیکل ، هیئت ، قیافت ؛ بوی ، بوس ، اندام ‖ رسم ، شکل ‖ — enscheibe (عسکر) شکللی نشان تخته‌سی .

Filet (ــ ا لا) (فرانسزجه اوقونور) (54) [فر] (صیغیرك اوموز کمیکلرندن چیقاریلان ات) فیلتو ‖ — braten (ا م) فیلتو قیزارتمه‌سی .

Filial (ــ ــ ا لا) (38) e — (ــ ــ امؤ) (53) [لاتینجه] شعبه .

Filigran (ــ ــ ا لا) (38) [ایتا] (صنع) قیومجی کاری قفس ایش ، للکاری ‖ کاغده چیزلمش شکل .

Filter (ــ ا م) a. (40) [فر] سوزکچ ، سوزکی .

Filtri(e)ren (ــ ــ فعه متعه) a. (21) [فر] سوزمك ، سوزکچدن کچیرمك .

Filz (ــ ا م) (38) کچه ، قتیق ، عبا ، لبده ‖ جیمری ، پیس ، پینتی ‖ تربیه‌سز ، قبا آدم ‖ — pantoffel (ا م) کچه ترلیك ‖ — hut (ا م) کچه کلاه ، قاستور ‖ — laus (ا مؤ) قاصیق بیتی .

Fimmel (ــ ا م) a. (40) (قناب) کنویر ‖ (قبا تعبیر) ذکر ‖ آزیق ، قر اوتی ، شرنجی اوتی ، حشیشة الدینار .

Fimmeln (ــ فعه متعه) a. (21) (قبا تعبیر) جماع ایتمك . آشمق ، یاعق .

Finanz (ــ امؤ) (49) [فر] (علی الاکثر en — (جمع)) مالیه ‖ — minister (ا م) مالیه ناظری ‖ — jahr (ا لا) سنهٔ مالیه ‖ — wesen (ا لا) امور مالیه .

Finde ... (ــ ــ ...) [finden] — geld (ا لا) ویاخود — lohn (ا م) برشیئی بولانه ویریلان مکافات ، پاره ، بولدی پاره‌سی .

Findel ... (ــ ــ ...) [finden] — kind (ا لا) بوله‌چوجق .

Finden (ــ فعه متعه) a. (38) بولمق ‖ ich finde es nicht so kalt, als Sie sagen دیدیککز قدر صغوق یوق ، بن سزك دیدیککز قدر صغوق حس ایتمیورم ، هوانی دیدیککزکبی صغوق

Fisch (ـ ام) (28) بالیق ، سمك ، ماهی ‖ —markt (ام) بالیق بازاری ‖ —angel (امؤ) بالیق (اولطه) ایکنه‌سی ‖ —hamen (ام) بالیق کچه‌سی ‖ —haus (الا) لیوار ‖ —köder (ام) بالیق (اولطه) یمی ‖ —laich (ام) سفاد سمك ‖ —möwe (امؤ) (تاطیه) مارتی‌قوشی ‖ —otter (امؤ) صو سموری ‖ —reuse (امؤ) بالیق طوتمغه مخصوص سبت ‖ —rogen (ام) بالیق یومورطه‌سی ‖ —thran (ام) بالیق یاغی ‖ —zug بالیق آوی ‖ بالیق سوروسی ‖ بالقچی سوروسی .

Fischen (ـ فعمتع وفعلا +) .a. , .c. (21) بالیق تولامق ، بالیق طوتمق .

Fischer (ـ ام) .a. (30) و —in (امؤ) (50) بالیقچی ، بالیقچی‌قزی ، بالیقچی قاری ‖ —boot (الا) بالیقچی‌قایغی .

Fischerei (ـ امؤ) (45) بالیقچیلق ‖ بالیق آولامه ‖ بالیق آولنان ، طوتیلان یر .

Fisematenten (ـ جمع مؤ) (inv.) (آلمانیای شمالی تعبیری) قاچاماق یولی .

Fiskal (ـ ام) (31) یاخود (38) [لاتینجه] خزینهٔ خاصه ویا بیت‌المال آووقاتی : آووقات ، مدعیٔ عمومی .

Fiskus (ـ ام) (inv.) (sans pl.) [لاتینجه] میری ، بکلك ‖ بیت‌المال ، خزینه .

Fistel (ـ امؤ) (52) [لاتینجه] (طب) فستولا .

Fittich‘ Fittig (ـ ام) (28) جناح ، قناد ، کذا (مجا) ‖ —e (جمع) البسه اتکی ، قوشدوم .

Fitze (ـ امؤ) (53) چله ، طوره .

Fix (ـ ص) (24) چابوق ، آتیك ، چویك ، تیز ‖ حاضر ، آماده ‖ ثابت ‖ ich bin— und fertig بن حاضرم (تکمیلم) .

Fixen (ـ فعلا +) .c. (21) [fix] و (فعمتع) (بورصه اصطلاحی) فیئاتلندیرمك : ترق (فیئات) ایتمك ، یوقاریلق .

Fixi(e)ren (ـ فعمتع) [فر] و —sich (فعمطا) .a. (21) تثبیت ایتمك ‖ برقرار وبردوام قیلق ‖ متانت ویرمك .

Fjord (ـ ام) (38) [اسقاندیناو] (آوروپانك شمالنده) صرب وقیالق کوچك لیمان .

Flach (ـ ص) (24) یاصی دوز ، مستوی sich —auf den Boden legen یوپلی بویئه یره یاتمق ‖ (مجا) Das liegt auf der (—en) Hand بو آپ آشکاردر ، آپ آشکار برشی ‖ —e See (امؤ) (آیینه‌کبی) صاکن ، طالغه‌سزدکز ‖ —kopf (ام) آحمق ، سرسم ، بوش قفالی آدم .

Fläche (ـ امؤ) (53) سطح ، برشیئك اوست یوزی ‖ مستوی ‖ دوزلك ، اووه ‖ in gleicher —mit dem Wasser صو تسویه‌سنده ‖ —umessung (امؤ) مساحهٔ مستویه .

Flachs (k ـ ام) مفردی (26) جمعی (36) (نبا) کتن ‖ —acker (امؤ) ایلیکجیلك ‖ —spinnerei (ام) (زرا) کتن ترلاسی ‖ —seide (امؤ) (نبا) افتیون ، جن صاچی .

Flackern (ـ فعلا +) .a. (21) (ضیاحقنده) پارلدامق : تتره‌یرك یانمق ‖ (آتش حقنده) علولنمك ، یانمق ، علوعلو یانمق .

Fladen (ـ ام) .b. (40) قایماقلو چورك ‖ بورك ، بوغاچه .

Flagge (ـ امؤ) (53) [انکلیز = Flag] سنجاق ، بایراق ، باندیره .

Flake (ـ امؤ) (53) (صنع) (برنوع) بالیق آغی .

Flamänder (ـ ام) .a. (30) ، —in (امؤ) (50) بلچیقانك فلاندر قطعه‌سندن اولان .

Flämisch (ـ ص) (21) فلاماندجه ‖ (مجا) قبا ، قالین .

Flamme (ـ امؤ) (53) آتش ، علو ، نار ‖ شعله ‖ bengalische— (بنغاله آتشی) مشعله ‖ (مجا) آتش‌عشق ‖ سوکیلو ، کوکللو ، محبوب .

Flammen (ـ فعلا +) .a. (21) علولنمك ، یانمق ، اشتعال ایتمك ‖ یانمق ، طوتوشمق ‖ یاقمق ، اشعال ایتمك ، طوتیشدیرمق .

Flanell (ـ ام) (38) [فر] (تجا) فانیله .

Flani(e)ren (ـ فعمتع) .a. (21) [فر] بوش وحایلاز کزمك : برپاندن برپانه طولاشمق .

Flanke (ـ امؤ) (53) یان ، جناح ، dem Feinde in die — fallen دشمنك جناحنی اورمق ، یانئه دوشمك .

Flanki(e)ren (ـ فعمتع) .a. (21) [فر] (ع) (استحکا) بر استحکامك جناحلرنی استحکامات سائره ایله ستر ومحافظه ایتمك ‖ (فعلا +) = flanieren آلارغه‌ده‌کزمك .

Flap(p)s (ـ ام) مفردی (26) جمعی (36) (عو) قبا ، تربیه‌سز .

Flasche (ـ امؤ) (52) [روم] شیشه ، Wein auf —n ziehen شرابی شیشه‌لره چکمك .

Flaschen ... (ـ ...) [Flasche] شیشه بیراسی ‖ —korb (ام) شیشه‌لی حصر (حصرلی شیشه) —ständer (ام) شیشه وضعنه مخصوص آیاق .

Flaschinett , Flaschenett (ـ الا) (38) زورنا = Flageolet .

Flatter ... (ـ ...) [flattern] —geist (ام) ثباتسز انسان ، قرارسز عقل ، هرجائی ‖ —mine (ام) (ع) لغم .

Flattern (ـ فعلا ±) .a. (21) اوچمق ، اوچشمق ‖ (مجا) ثباتسز ، قرارسز اولمق ، برداله طورمامق .

Flau (ـ ص) (21) ضعیف ، قوتسز : نحیف ‖ قورقاق ‖ کسیکلك ، درمانسزلق ، رخاوت وقیرغینلق حالی ‖ فنا ، چوروك .

Flaum (ـ ام) (38) یاخود .a. (42) حاو ، اوانکر ، اینجه ، یومشاق توك .

Flause (ـ امؤ) (53) (عو) صاچمه صپان سوز ، آتوب طوتمه : بهانه ، مناسبتسز اعتذار .

Fläz (ـ ام) (28) (عو) = Fläz آحمق ، اودون‌کبی (قبا) آدم .

Flechse (ـ k ـ امؤ) (53) (تشر) وتر ، سکیر .

Flechte (ـ امؤ) (53) اورمه ، اورکو : چیچه ‖ (علم امراض) مزمن دری خسته‌لغی : طوزلی بلغم .

Fleck (ـ ام ، نادراً الا) (28) جمعی کذلك .a. (42) یر ، طوپراق ‖ نقطه ، محل ‖ لکه ، بنك ‖ vom —e kommen ایلرولمك ‖ nicht vom —e gehen یرندن قمیلدانمامق ‖ blauer— (ام) چوروك ، یره ، چوروك (یری) ‖ —fieber (الا)

(طب) حمای مُشیه ‖ er ist wie das — fieber (مجا) او انسانه صاقیرغه کبی یاپشور، چوق صیرناشیقدر ‖ —wasser (الا) لکه صویی، لکه چیقارر صو.

Flecken (ــَ فعمتعه) a. (21) [Fleck] نقطه‌لق، بنکلمك ‖ (فعلا +) کیرلنمك، لکه‌لنمك.

Flecken (ــَ ام) b. (40) = Fleck ‖ (شهر ایله کوی آره‌سی اولان قصبه ‖ die—en جمع اوله‌رق = Masern.

Fleckig (ــَ ص) (21) نقطه‌لو، بنکلو ‖ لکه‌لو.

Fleder . . . (ــَ . . .) [flattern] —maus (امؤ) (تاطبیه) کیجه قوشی، یرسه.

Fledern (ــَ فعمتعه) a. (21) توك سپورکه ایله سیلمك، کیزلمك.

Flegel (ــَ ام) a. (40) (زرا) دوکن ‖ (مجا) قبا آدم.

Flehen (ــَ فعلا +) a. (21) zu Gott— جناب حقدن تمنی ونیاز ایتمك، تضرع ایتمك، دیلمك.

Fleisch (ـَ الا) (38) (sans pl.) ات، لحم، کوشت ‖ میوه وصائره‌نك اتلو محلی ‖ er ist mein — und Blut او بنم جانم وجکرمدر؛ جکر پاره‌سی یاوروم، چوجغم، اولادمدر ‖ —farbig (ص) ات، تن رنکنده ‖ —abfälle (جمع مذکر) ات قیرپنتیسی ‖ —beil (ات) قصاب صاطری ‖ —brühe (امؤ) ات صویی ‖ —extrakt (الا) ات خلاصه‌سی ‖ —hauer (ام) = Fleischer ‖ —Kloß (ام) ات طوپاغی ‖ —lauch (ام) (نبا) پراصه ‖ —suppe (امؤ) صیغیر اتی صویندن (قویوجه) چوربا ‖ —topf (ام) ات کوه‌جی (تنجره‌سی).

Fleischer (ــَ ام) a. (40) قصاب.

Fleischig (ــَ ص) (24) اتلی.

Fleischlich (ــَ ص) (21) —er Umgang جماع.

Fleiß (ـَ ام) (38) (sans pl.) سعی، غیرت، جهد، مواظبه، چالشمه ‖ دقت ‖ (ضرمثل) —bricht Eis چالشانك الندن برشی قورتلمز ‖ دوام.

Fleißig (ــَ ص) (21) غیور، چالشقان، دقتلی، مداوم، ساعی ‖ — spazieren gehen دواملو، صیقیه صیقیه کزمکه چیقمق، پیاسه‌یه مداومت ایتمك.

Flennen (ــَ فعلا +) a. (21) (عمو) یالاندن آغلامق.

Flensen (ــَ فعمتعه) c. (21) (بحر) پارمالق، پارچه‌لمق ودیلم دیلم کسمك.

Fleth (ـَ الا) (38)، —e (ــَ امؤ) (53) چای، دره ‖ (خصوصیله هامبورغ شهرنده) سیر سفائنه مساعد قنال.

Fletschen (ــَ فعمتعه) a., c. (21) die Zähne— دیشلرینی غجیرداتمق ‖ (صنع) اکنه آچق ویاپمق.

Flick . . . (ـَ . . .) [flicken] —schneider (ام) اسکی یاپان، یاماجی‌ترزی، تعمیرجی ‖ —werk (الا) یامه ‖ مختلف پارچه‌لردن مرکب شی؛ درمه چاتمه ‖ آثار مختلفه‌دن مرکب (چاله) مجموعه.

Flicken (ــَ فعمتعه) a. (21) یامه‌مق، اکلمك، پارچه قومق ‖ (ام) b. (40) یامه، پارچه.

Flieder (ــَ ام) a. (21) (نبا) مرور (= Holunder) ‖ لیلاق

Fliege (ــَ امؤ) (53) [fliegen] سینك ‖ (ضرمثل) Zwei —n mit einer Klappe schlagen برطاشله ایکی قوش اورمق ‖ (مجا) (عمو) شیلق کسه.

Fliegen (ــَ فعلا —) f. (21) اوچمق ‖ (مجا) سقوط ایتمك، دوشمك ‖ (ع) die Fahnen — lassen بایراق، سنجاق آچمق؛ آچمق ‖ —auf die Bäume آغاجلره قونمق ‖ (اسم فاعل وصفت) (24) —d اوچیجی، طیار ‖ سیار، —des Lazareth سیار خسته خانه.

Fliegen . . . (ــَ . . .) [Fliege] —dreck (ام) سینك پیسلکی ‖ —Klatsche (امؤ) سینکلك ‖ —schnäpfer (ام) (تاطبیه) سینکیین ‖ —wedel (ام) سینکلك، بازکیرك سینکی قوغمغه مخصوص سینکلك.

Fliehen (ــَ فعلا — وفعمتعه) f. (21) قاچمق، فرار ایتمك، صاوشمق ‖ zu Jemandem— بریسنه التجا ایتمك.

Fliese (ــَ امؤ) (53) یره ودیواره دوشه‌نور قاپلامه طاشی.

Fließ (ـَ الا) (38) قویون یاغیسی ‖ das goldene— (اسپانیاده) شوالیه رتبه‌سی؛ (نشان) آلتون توازون.

Fließen (ــَ فعلا ±) e. (21) آقمق، جریان ایتمك ‖ Das ist nicht aus seiner Feder geflossen بو آنك قلمندن چیقمامشدر؛ بو آنك خط دستی دکلدر ‖ —d sprechen سهولت ایله، مکمل تکلم ایتمك ‖ —de Augen (جمع مذکر) چیپیل کوز.

Flink (ـَ ص) (24) چوبك، آتیك؛ تیز، سریع، چابوق.

Flinte (ــَ امؤ) (53) تفنك.

Flinten . . . (ــَ . . .) —kolben (ام) تفنك دیبکی ‖ —schaft (ام) تفنکك قونداغی ‖ —stein (ام) چاقماق طاشی.

Flirren (ــَ فعلا +) a. (21) دیتره‌یرك، بالاهتزاز حرکت ایتمك.

Flitter (ــَ ام) a. (40) آلتون ویا کموش ایشله پولی ‖ ایشله ایچون صرمه، کموش تل ‖ (مجا) پارلاق شی، جیجیلی بیجیلی (صوسه متعلق) شی ‖ —schuh (ام) (صرمه‌لی ویا کموش) ایشله قوندره، ترلك ‖ —woche (امؤ) تأهلك ایلك آیی، (تلذذ هفته‌سی) بال آیی.

Flittern (ــَ فعلا +) a. (21) = flimmern ایشلدامق، پارلدامق، پارلامق ‖ تلته‌مك پوللامق، رونق کاذب ویرمك.

Flocke (ــَ امؤ) (53) و Flöckchen (ــَ الا) b. (40) (قار، یوك، ایپك وسائره پوارلاغی) یوماق، قوزاق، طوپ.

Floh (ـَ ام) (31) [fliehen] پیره.

Flöhen (ــَ فعمتعه) و —sich (فعمطا) a. (21) پیره‌سنی آیقلامق؛ پیره‌لنمك (= aus-flöhen).

Flor (ـَ ام) (38) بعضاً (31) [الاتیفه] وکذا بعضاً (امؤ) (49) طراوت، عنفوان ‖ چیچکك وقتی ‖ الك کوزل، الك پارلاق وقت ‖ (تجارتده اتفه اپك ایشی) قریب.

Flora (ــَ ا خا مؤ) (54) و (49) (اساطیر) چیچکلر

وبغچه‌لر آلهه‌سى || (١ مؤ) (برمحلده موجود ازهار واشجارك مجموعى) نباتات سركيسى ، بغچه‌سى .

Floret(t) (ـَـ ١ لا) (36) [فر] (اسلحهٔ جارحه‌دن) شيش .

Flori(e)ren (ـَـ فعلا +) .a (21) [لاتينجه] مسعود وبختيار اولمق || ايشى راست كيتمك ، موفق اولمق ، پارلامق || چيچكلنمك .

Floß (ـَـ ١ لا(١ م) (31) [fließen] صال || (صنعـ) (معدنجيلكده) تيموركولچه‌سى(اوجاقدن چيقمش) || [Flosse] —feder (١ مؤ) حيوانات بحريه‌نك يوزمكه مخصوص (يوجك) قنادى ، مسبح .

Flößen (ـَـ فعـ متعـ) .t (21) سبح ايتمك : يوزديرمك .

Flossig (ـَـ صـ) (21) (تا طبيعه) مسبحلى حيوانات .

Flöte (ـَـ ١ مؤ) (53) [فر] (موسيقى) فلاوطه ، جورا .

Flott (ـَـ صـ) (34) (كمى حقنده) sein— صوده يوزمك ، دكزده بولنمق || leben — (مصارفات فوق العاده ايله) مسرفانه يشامق || شن ، خوارده ، سربست .

Flotte (ـَـ ١ مؤ) (53) [فر] (بحر) (سفائن حربيه‌نك هيئت مجموعه‌سى) فيلو، دونانما ، (بحريه اردوسى) قوهٔ بحريه .

Flottille (ـَـ ١ مؤ) (53) (بحر) [فر] فرقهٔ بحريه ، كوچك فيلو .

Flötz (ـَـ) ، Flöz (ـَـ) هر ايكيسيده (١ لا ١ م) (38) (طبقات الارض) طبقهٔ افقيه ، افق (معدن) يتاغى .

Fluch (ـَـ ١ م) (31) مصيبت ، بلا || لعنت || كفر ، بددعا ، es ruht : وياخود liegt ein — auf diesem Hause بو اوه بر بددعا سينمش .

Fluchen (ـَـ فعلا +) .a (21) كفر ولعنت ايتمك ، بددعا اوقومق || آفورورزلق .

Flucht (ـَـ ١ مؤ) (35) (جمى نادر) فرار ، قاچمه || (ع) رجعت ، انهزام كامله || صيوشمه ، فرار ، غائب اولمه || (معمما) sechs Fenster in einer— برخذاده آلتى پنجره .

Flüchten (ـَـ فعلا —) و —sich (فعـ مطا) .b (21) قاچمق ، فرار ايتمك ، قاچوب قورتلمق .

Flüchtig (ـَـ صـ) (21) فرارى ، قاچان || رجعت ايدن || دوامسز ، غير ثابت ، سطحى ، كاوز كچر اولان || اوچيجى ، طيار || —er Blick كوز آتمه ، قيصه برعطف نظر .

Flüchtling (ـَـ ١ م) (38) فرارى ، قاچاق || (ع) عسكر قاچاغى || قرارسز ، ثباتسز كيمسه .

Flug (ـَـ ١ م) (31) [fliegen] اوچمه ، im — erschießen اوچاركن اورمق || der Zeit — وقتك سرعتله كذرانى || —bahn (ع) محرك مرمى || —feuer يانغيندن قوپوب اطرافه آتيلان ، صيچرايان ، آتش .

Flugbar (ـَـ صـ) (21) (آوجيلقده) (قازلر حقنده) ايكى آيلق .

Flügel (ـَـ ١ م) .a (40) [Flug] قناد ، جناح || Jemandem die — beschneiden برينك قولى قناديني قيرمق || قوت ، اقتدار ، قول قناد || sich die—verbrennen حشريلقدن زيان كورمك || (قناد شكننده) پيانو || —adjutant (١ م) ياورحرب حضرت شهريارى || —fenster (١ لا) قناتلى پنجره || —horn (١ لا) آوجى بوروسى || —mann (١ م) (ع)

صاغ (ويا صول) باش نفرى || —schlag (١ م) قناد چارپمه‌سى .

Flügge (ـَـ صـ) (24) دها اوچمغه باشلامق اوزره اولان كنج قوش ياوريسى (حقنده) ياورى ، پالاز .

Flunder (ـَـ ١ م) .a (40) [اسوچ لسانجه] (تا طبيعه) قالقان بالغى .

Flunkern (ـَـ فعلا +) .a (21) =flimmern || (عمو) يلان سويلمك ، آتمق .

Flur (ـَـ ١ مؤ) (49) [قديم آلمانجه fluor] اووه ، صحرا مرعا ، تارلا || (١ م) (36) ياخود (31) ، نادراً (١ مؤ) (49) آولى دوشمكه مخصوص مربع طاش || دوشنمش آولى ، آولى ، ميدان ، قوريدور ، اوفق آره‌لق || — (Treppen=) نرديبان صحنلغى || —gränze (١ مؤ) تارلا حدودى || —fenster (١ لا) آولى يه ناظر پنجره || —schütz(e) (١ م) تارلا بكجيسى ، قوروجى || —stein (١ م) سنور ، حدود علامتى (طاشى) .

Fluß (ـَـ ١ م) (32) [fließen] ايرماق ، (بيوك آقارصو) نهر || آقمه ، نزول || Menstruatio'n=monatlicher(Blut=)— دم حيض ، حيض ، عادت (شهريه) || —übergang (ع) (١ م) نهرمرورى || نهرك كچيد محلى || —ab(wärts) (حا) آقندى بويغجه ، آقندى آشاغى || —auf(wärts) (حا) منبعه طوغرى ، آقندى يوقارى ، آقنديه قارشو || —barbe (١ مؤ) (تا طبيعه) كوچك سازان بالغى (باربوتيا) || —bett (١ لا) نهر يتاغى || —pferd (١ لا) فرس الماء ، صو آيغرى || —säure (١ مؤ) (كيميـ) حامض فلوئورماء || —schiff (١ لا) نهركميسى ، اشلب .

Flüssig (ـَـ صـ) (24) [Fluß] مايع ، طيار ، سائل ، صولو .

Flüssigkeit (ـَـ ١ مؤ) (49) صولولق ، صيال اوليش || مايع ، صيال .

Flüstern (ـَـ فعلا + وفعـ متعـ) .a (21) كيزليجه فيصلدامق || آغزصدا ايله فيصلدانه‌رق سويلمك .

Flut(h) (ـَـ ١ مؤ) (49) (جزرك عكسى) مد || موج ، زورلى طالغه ، صو باصمه‌سى ، طغيان مياه ! طوفان ، صيل .

Fo (ـَـ ١ خا م) (56) چينده بودانك اسمى .

Fock (ـَـ ١ م) (38) (بحر) (Focke) (ـَـ ١ مؤ) (53) محانه || (Mast=) — محانه ديركى ، اوك ديرك .

Föderation (ـَـ(ـَـ) tss ـَـ ١ مؤ) (49) [لاتينجه] اتحاد ، اتفاق ، اجتماع .

Fohle (ـَـ ١ مؤ) (53) اوچ ياشنى تجاوز ايتمامش قيصراق .

Föhn (ـَـ ١ م) (38) [لاتينجه] (اسويچره) زوال ، اويله روزكارى .

Föhre (ـَـ ١ مؤ) (53) [قديم آلمانجه foraha] (نبا) عادى چام .

Folge (ـَـ ١ مؤ) (53) [folgen] نتيجه ، صوك ، عاقبت .

Folgen (ـَـ فعلا ±) .a (21) تعقيب ايتمك ، آرقه‌سى صره كيتمك || einem Rathe— برنصيحتى ديكلمك ، طوتمق || er sprach wie folgt او بروجه آتى : سويلدى ، بروجه آتى : ادارهٔ كلام ايتدى ، آشاغيده كلديكى وجهله : سويلدى || (اسم مفعول وصفت) (21) das—de Buch بوتذكره‌كى كتاب ، صكره‌دن كله‌جك كتاب || Folgende(r) (١ م) (21) صكره‌كى .

Folgender-maßen (ـَـ ـَـ ـَـ حا) بروجه آتى ، آتيده ذكر وبيان ، ارائه اولنديغى وجهله .

Forsch (ـُ ص) (24) [فر force] (عو) قوى، قوتلى؛ شديد.

Forschen (ـَـُ فع لا+) .a., .c (21) آراشديرمق، تحرى وتجسس ايتمك : صوروشديرمق .

Forst (ـُ ا م) (38) (31) و(ا مؤ) (49) اورمان || —aufseher (ا م) اورمان بكجيسى (قوريجى) || —schule (ا مؤ) اورمان مكتبى || —mann (ا م) اورمانجيلق حقنده مقتضى علوم وفنونه سالك كيمسه ، بونلرى تحصيل ايتمكده بولنان آدم || —verwalter (ا م) اورمان مديرى || —wesen (ا لا) اورمانه دائر مواد وخصوصات (فنيه وسائره) || —wirt„ || —schaft (ا مؤ) اورمان ادارهسى .

Förster (ـَـُ ا م) .a (40) [Forst] اورمان بكجيسى ، قوريجيسى || —haus (ا لا) (اورمان داخلنده) قوريجى اوى ، قلبهسى .

Fort (ـُ الا) (56) (فرانسزجه اوقونور) (ع) قلعه، طابيه.

Fort (ـُ حا) ايلرو، — es will mit der Sache nicht— بو ايش ايلروله‌ميور، ايلرولميه‌جك || ! — er schrieb ruhig اولا ينقطع يازييوردى . يازدى ! هيچ آلديرميور يازييوردى ! || —und so in Einem— بردوزى‌يه، ايكيده‌برده، لاينقطع، دائما || — وكذا وقس على هذه البواق || mein Stock ist— باستونم يوق، كيتدى ، غائب اولدى || ! — هايدى ، يورو ، دفع اول || mit Dir! — هايدى اورادن ! چكل ! دفع اول ! يىقيل || —schreiten (فع لا—) ايلرولمك ، ترقى ايتمك : تزايد ايتمك || —spielen (فع لا+) اويونه دوام ايتمك || —lassen (فع متع) صاليويرمك || حذف ايتمك || —bewegen (فع متع) و sich—bew. (فع مطا) || —bleiben (فع لا—) موجود بولنمامق || bleiben Sie ja nicht— صاقين كلمزلك ايتميكزها || —bringen (فع متع) نقل ايتمك، يرينى دكشديرمك || آشيرمق || —dauern (فع لا+) دوام ايتمك || —dauernd (ص) پايدار، ثابت ، دائم || —fahren (فع لا±) آرابه ايله يوله دوام ايتمك || يوشيشه دوام ايتمك ، دوامده بولنمق || —fallen (فع لا—) مثلا der Schnee fällt immer noch— قار حالا ياغيور || واقع اولمامق، حذف اولنمق || —fliegen (فعلا—) اوچوب قاچمق ||(فعلا+) اوچمغه دوام ايتمك || —fließen (فع لا —) آقوب كيتمك || (±) آقمغه دوام ايتمك، على الدوام جريان ايتمك || —führen (فع متع) آلوب كوتورمك ، جبراً نقل ايتمك || —gehen (فع لا—) يريردن كيتمك || دفع اولمق || es geht gleich— (فع يكشخ) شمدى كيده‌جكز، شمدى قالقه‌جغز || (فع متع) immer denselben Weg—gehen دائما بر يولى تعقيب ايتمك || —halten (فع متع) طوتمق || —helfen (فعلا—) كيتمسنه ، قالقمسنه ياردم واعانه ايتمك || (فع متع) امداد ايتمك ، مدد رس اولمق || —jagen (فع متع) قوومق، دفع ايتمك ، طرد ايتمك || (فع لا+) سرعت فوق العاده ايله كيتمك || —kommen (فع لا—) كيتمك || (اودن) چيقمق || !—machen Sie, daß Sie چابوق اول! هايدى هايدى! || دفع اول شورادن ! || (كذا : هايدى قاچك شورادن! هايدى كيمسه‌يه كورنمه‌دن صاوشك شورادن !) || —laufen (فع لا —) قوشه‌رق تباعد ايتمك || قوشوب قاچمق ، فرار ايتمك || قورتلمق || (فع متع) denselben Weg — laufen بر يولك بوينجه قوشمق، قوشه‌رق تعقيب ايتمك || —laufend (ص) على الدوام ، لاينقطع || —laufende Nummern (جمع) صره نومرهسى || —leben — برحيات اولمق ، يشامقده اولمق ،

Folgern (ـَـُ فع متع) و —sich (فع مطا) .a (21) استنتاج ايتمك ، استخراج ايتمك || منتج اولمق .

Folglich (ـَـُ حرعا) ، وطشره لسانلده (ص وحا) (21) بناءً عليه ، طولاييى ، ايمدى .

Folgsam (ـَـُ ص) (21) مطيع ، انقياد وامتثال ايديجى.

Folgsamkeit (ـَـُ امؤ) (47) اطاعت و انقياد ، امتثال.

Foli-e (ـَـُ امؤ) (53) [لاتينجه] (تيا وصنع) معدن ياپراغى.

Folter (ـَـُ ا مؤ) (53) اشكنجه || اشكنجه آغاجى .

Fonds (مفردى fon وجمعى fon ويا : fonse اوقونور ا م) (مفرد وجمع) (inv.) [فر] عقار واملاك ، اسهام || رأس المال || اساس ، محل .

Foppen (ـَـُ فع متع) .a (21) استهزا ايتمك، عبثى ايناديرمق (ايله اكلنمك) || شقه ولطيفه ايتمك .

Fordern (ـَـُ فع متع) .a (21) استمك، طلب ايتمك، مطلوب قيلمق || لازم كورمك ، لزوم كوسترمك . ich habe an ihn noch hundert Mark zu— دها بن آندن يوز مارق طلب ايدرم، آنده دها يوز مارقلق مطلوبام وار || Jemand (zum Zweikampfe)— برينى دوئلويه دعوت ايتمك ، برينه دوئللو تكليف ايتمك .

Fördern (ـَـُ فع متع) .a (21) ايلرولتمك ، ايلروكوتورمك، تعجيل ايتمك || سوق و تحريك ايتمك ، تشويق ايتمك || استفاده ويرمك || موفق ايتمك || (فع لا+) ايلرولمك .

Forderung (ـَـُ امؤ) (49) طلب واستدعا || مطلوب، آله‌جق || (ع) دعوت ، تكليف جاپى .

Forelle (ـَـُ امؤ) (53) (تاطبيعه) آلا باليق .

Forke (ـَـُ امؤ) (53) [لاتينجه] (زرا) چتال ، كوره وقورى اوت چتالى ؛ زيقين .

Form (ـُ امؤ) (49) بچم ، شكل ، قيافت، صورت ، هيئت، قيلق || عادت، اصول، قاعده، وجه، طرز ، اسلوب ، منوال، يول || قالب ، اورنك ، مودل || كسيم ، بچم || —los (ص) بچمسز ، شكلسز || مغاير اصول وقاعده || قيافتسز ، قيليقسز || —meister (ا م) قالبجى اوسته‌سى .

Formalien (ـَـُ جمع) (inv.) [لاتينجه] معاملات رسميه || معتاد ، رسم .

Format (ـَـُ الا) (38) [لاتينجه] (مطبعه) كتاب (فورمه) قطعه‌سى .

Formel (ـَـُ امؤ) (53) [لاتينجه] رسم ، اسلوب || تعبيرات معلومهٔ رسميه || اورنك ، مودل .

Formell (ـَـُ ص وحا) (21) قطعى، صريح || قطعياً، صراحةً .

Formen (ـَـُ فع متع) .a (21) تشكيل ايتمك ، شكل وقيافت ويرمك ؛ مودل ياپمق .

Formi(e)ren (ـَـُ فع متع) و —sich (فع مطا) .a (21) تشكيل ايتمك . ترتيب وتنظيم ايتمك ، تركيب وتأسيس ايتمك || تعليم وتربيه ايتمك .

Förmlich (ـَـُ ص) (21) [Form] اصول وآدابى داخلنده اولەرق، رسمى؛ اصول واسلوب ايله ، يوليله || عادتا ، قطعى .

Formular (ـَـُ الا) (38) [لاتينجه] برمعاهده ، نطق ، ايش والخ نك (نظام وشرائطى داخلنده اولەرق، ايجابى وجهله اولان) كمونه‌سى ؛ مودل .

يشـايوب كيتمك ‖ nach dem Tode — leben ابقاى نام
اتمك ، اولدكدنصكره نامى قالق ‖ marschieren— (فعلا ـ)
بوله چيقمق ، حركت اتمك ‖ müssen — (فعلا +)
(اشخاص و اشـيا حقنده) مباعدت ايتمك ، حركت ايتمك
مجبوريتده بولنمق ‖ nehmen— (فعمتع) آلمق ، قالديرمق ‖
چكوب آلمق ، (بريردن) چيقارمق ‖ pflanzen— (فعمتع
وفعمطا) انتشار ايتديرمك ، ياپمق ‖ انتشار ايتمك ، ياپمق ‖
اورتمك ، اورومك ‖ reißen— (فعمتع) چكوب ، قوپاروب ،
يرتوب آلمق ‖ mit sich — reißen كنـدو ايله برابر آلوب
كوتورمك (كذا مجا) ‖ reiten— (فعلا —) (باركيرله)
بوله چيقمق ، كيتمك ‖ (باركير) يولنـه دوام ايتمك ‖
schaffen— (فعمتع) آخر برمحله قالديرمق ‖ (يوله ، اوكنه
طوراقى) دفع و برطرف ايتمك ‖ sich — scheren (فعمطا)
دفع اولمق (جهنم اولوب كيتمك) ‖ schießen— (فعمتع)
(برقورشـونى) آتمق ‖ (فعلا —) شدت (وحدت) ايله
كيمك ، كيتمك ‖ (فعلا +) آتشه دوام ايتمك ‖ schlagen—
(فعمتع) اوروب دوشورمك ‖ دوورك قوغمق ودفع ايتمك ‖
(فعلا +) اورمغه دوام ايتمك ‖ (بلبل حقنده) اوتمكه ،
شاقيمغه دوام ايتمك ‖ schleifen— (برپارچه‌يى) اكه‌لمك ،
توربوليـه‌رك كيـدرمك ‖ schleppen— (فعمتع) (برشى)
سـوروكليه‌رك كوتورمك ‖ آلوب كيتمك ‖ schreiten —
(فعلا —) يوريمك ‖ (مجا) ايلرولمك ‖ schritt— (ام)
ايلروله ، ترقى ‖ sich — sehnen (فعمطا) حركتى اوزلمك ‖
sein — (فعلا —) موجود اولـامق ، كيتمش بولنمق ‖
senden— (فعمتع) ارسـال و اسرا ايتمك ، كوندرمك
‖ setzen— (فعمتع) دوام ايتمك ‖ Fortsetzung (امؤ)
(دوام) مابعد مثـلا folgt — مابعدى وار ‖ sollen —
(فعلا +) كيتمكه مجبور اولمق ‖ spedi(e)ren— (فعمتع)
سـوق ايتمك ، يوللامق ‖ stiefeln— (عمو) (فعلا —)
پاصمق ، صيويشمق ، طبانه قوت قاچمق ‖ stoßen— (فعمتع)
قاقمق ، قاقوب دوشـورمك ، قاقوب قيرمق ‖ tragen —
(فعمتع) آخر برمحله كوتورمك (نقل ايتمك) ‖ treiben—
(فعمتع) برشى ياپمغه دوام ايتمك ‖ سـوروب چيقارمق ،
دفع ايتمـك ‖ währen — (فعلا +) = dauern — ‖
während — (ص) لاينقطع ، بر دوزيده ، ايكيـده برده
‖ wandeln — (فعلا —) يولنـه دوام ايتمك ‖ (مجا)
طريق عفت auf dem Wege der Tugend —wandeln
و استقامتدن آيرلمامق ، طريق فضيلتده دائم اولمق ‖ wandern—
(فعلا —) (ياپا اولـه‌رق ، ماشـيا) كيتمك ، يوله چيقمق ،
آخر برمحله كوچمك ‖ wollen— (فعلا +) كيتمك استمك ‖
wünschen— (فعمتع) —ich wünsche ihn آنك كيتديكنى
آرزو ايدرم ، بركيتسـه ‖ ziehen — (فعمتع) چكمك ،
سورومك .

Fortifikatorisch (ـــــ ص) (21) [لاتينجه] (ع)
(فن) استحكامه عائد ومتعلق .

Forsch (ـ ص) (21) كيورك ، كيوشك .

Fossil (ـ الا) (38) طبقات ارضده طاش وياكيرچ ،
كور شكلنده بولنان مواد حيوانيه ونباتيه ، مستحاثات ‖ (ص)
(21) مستحاث .

Fourr(r)age (ـ ژ ـ امؤ) (51) (sans pl.) [فر]
خصوصيله (ع) حيوان يمى .

Fracht (ـ امؤ) (49) (تجا وبحر) (اشيا) نقليه
پاره‌سى ، نول ‖ يوك ‖ brief— (ام) نقليه ، اشيا سندى ،
قونشمنتو ‖ buch— (الا) حموله دفترى ‖ fuhrwesen—
(الا) نقل اشيا ‖ geld— (الا) نقليه اجرتى .

Frack (ـ ام) (56) ، (31) [فر] جمعيت (رسمى)
البسه‌سى (سياه سترة) .

Frage (ـ امؤ) (51) [قديم آلمانجه‌ده fråga] صوريش ،
سـؤال ‖ ! das ist noch die (وياخود :eine)— دها بوحل
اولنه‌جق برماده‌در (جاى سؤالدر) ‖ steller(in)— (ام
و امؤ) سؤال ايديجى اولان اركك ، قادين ‖ weise— (امؤ)
صورت امتحان ، سؤال (وجواب) اصولى ، طرزى ‖ (حا)
بالاستجواب ، سؤال صورتيله ‖ zeichen— (الا) (غرا) سؤال
اشارتى .

Fragen (ـ فعمتع وفعلا +) .a (21) سؤال ايتمك ،
صورمق ، سـؤال ايراد ايتمك ، استجواب ايتمك ‖ um وياخود
über etwas— برشى حقنده سؤال ايتمك ، برشيئه دائر
صورمق ‖ wegen einer Sache— برشى حقنده سؤال ايتمك
(خبر آلمق) — Jemand nach einer Sache بريته برشيئه
دائر سؤال صورمق ‖ (ضرمثل) .ein Narr fragt mehr
بردلى اون عقلينك als zehn Weise beantworten können
جواب ويره‌بيله‌جكندن دها زياده صورار ، اون عقللى بردلى‌يه
جواب يتشديره‌مز ‖ — sich (فعمطا) sich nach einem
Orte hin— صوره صوره يولى بولمق ‖ (فعيكشخ) es
fragt sich شبهه‌لى ، (حل اولنه‌جق مسئله) .

Fraglich (ـ ص) (21) سـؤال اولنان ، حلى مطلوب
ايديلان ‖ شبهه‌لى ، موقت ، دها بللى اولميان ، مشكوك .

Fraktion (ـ(ـ) tss ـ امؤ) (49) [لاتينجه] قسم ، پارچه ،
كسر ‖ فرقه ، طرفدار .

Frank (ـ ص) (21) سربست ‖ — ich sage es Ihnen
und frei يوزى سزه آچيقدن (آپ آچيق ، دوبره دوبره)
سويليه بيليرم ، سويلرم ‖ (ام) (56) ياخود (44) فرانسه‌نك
(آلمانيا پاره‌سى ايله مكسان فنيكه مساوى) درت بچق غروش
قيمتلى پاره‌سى ، فرانق .

Franke (ـ ام) (32) فرنك ‖ (فرانسه ساكنلرى)
فرانسز ‖ nstück— (الا) برفرانق .

Frankfurt (ـ اخالا) (56) [Furt der Franken]
(جغر) am Main — ماين (من) نهرى اوزرنده
(an der Oder — اودر نهرى اوزرنده) كائن فرانقفورت
شهر دلنشينى .

Franki(e)ren (ـــ فعمتع) .a (21)— (واخ) einen Brief
بر مكتوبك پوسته اجرتنى پشيناً ويروب سربست قيلمق .

Fränkisch (ـ ص) (21) e Sprache— (امؤ) فرانسز
لسانى .

Franko (ـ حا) [ايتا] سربست ، پوسته (نقليه)
اجرتى ويرلمش اوله‌رق ، مصرف كوندرندن ، بلا اجرت نقليه .

Frank-reich (ـ اخالا) (56) فرانسه (حكومتى) .

Franz (ـ ام) (47) فرانسوا || —apfel (ام)
(نبا) كيراز الماسى || —mann (ام) (عمو) فرانسز
|| —band (ام) مشين قابلوجلد .

Franze (ـ امؤ) (53) صاچاق ، سيوان .

Franzen (ـ فعمتع) .t (21) صاچاقله ، صايواتله
تجهيز ايتمك .

Franziskaner (ـ ام) .a (40) [الاتينجه] (عقائد)
راهبلرك فرانتيسقانر طريقتنده اولانى .

Franzose (ـ ام) (52) فرانسز ، — و Französin (امؤ)
(50) فرانسز (قارى) || (عو) .n — (جمع) فرنكى علق .

Französisch (ـ ص) (21) فرانسزجه ، فرانسز كارى
(الا) (تصريف اولنماز) كذا das —e (21) فرانسز لسانى .

Fräse (ـ امؤ) (53) (صنع) [فر] چرخ اعمالنه
مخصوص مثقب ، يوارلاق اكه .

Fraß (ـ ام) (31) [fressen] يم ، حيوان يه‌جكى
(براى تحقير انسان يه‌جكى حقنده دخى مستعملدر) .

Fraternisi(e)ren (ـ فعلا +) .a (21) [فر]
اتفاق ايتمك ، قرداش كبى يشامق ، يكديكرينه قارشوابراز مودت
واخوت ايتمك .

Fratz (ـ ام) (51) غريب كولنج شكل ، زوزك ،
صويتارى || (يراماز چوجقلر حقنده) يراماز ، تك طورماز ،
مسخره ، حشارى .

Fratze (ـ امؤ) (53) [= Fratz] دليلك ، زوزكلك ،
مقلدلك ، صويتارلق .

Frau (ـ امؤ) (49) عيال ، قارى || خانم ، قادين ،
خاتون || eine—nehmen اولنمك ، تأهل ايتمك .

Frauen,... (ـ) —anzug (ام) زنه البسه‌سى ،
قادين توالتى || —gemach (الا) قادينلر دائره‌سى ، حرم ||
—birke (امؤ) (صارقيق داللى) قاين آغاجى || —sattel
(ام) (قادينلرك ركوبنه مخصوص اكر) قادين اكرى ||
—Zimmer (ام) خانملر (آكثريا اعانه) جمعيتى || verein
(الا) (براى تحقير) قارى .

Frauenhaft (ـ ص) (21) قادينجه‌سنه ، قادين كبى .

Fräulein (ـ الا) .b (40) جمعى كذا (—s) (Frau ك
صورت تصغيريه‌سى) خانم قيز ، ماده‌وازل || Ihr—Tochter
كريمه‌كزخانم || على العموم تأهل ايتمش خاتون (قاديجق) .

Frech (ـ ص) (21) ادبسز ، چاچارون ، پك سربست ||
تربيه‌سز ، اوتانمز ، حياسز ، عارسز || حدينى تجاوز ايدن .

Frechheit (ـ امؤ) (49) تربيه‌سزلك ، آشورى سربستلك ،
صيقلمازلق ، عارسزلق .

Fregatte (ـ امؤ) (53) [اشيا] (بحر) فرقتين
(حرب سفينه‌سى) || (تاطبيع) = Fregatten—vogel (ام)
سريع الطيران جسيم بر قوش .

Frei (ـ ص) (21) سربست ، حر || es steht Ihnen—,
hinauszugehen استرسه‌كز طيشارى چيقه بيلورسكز ،
طيشارى چيقه‌بيلمك خصوصنده سربستكز ، رأيكزه
محولدر || ich war so — gestern Sie zu belästigen
دون سزى تعجيزه اجتسار ايتدم || wir haben noch zwei
— Zimmer دها ايكى بوش اوطه‌مز وار || برى ، عارى
|| von Kummer — غمدن ، كدردن آزاده ، بى قيد ، غمسز ||
—vom Militärdienst (ع) قرعه‌دن (خدمت عسكريه‌دن)
معاف || die Straße—machen يولى آچمق ، صوقاقى غلبه‌لق ،
ازدحامدن برى ايتمك || —schwimmen ايپسز يوزمك ||
—sein آزاده اولمق ، اسارتده اولمامق || —sprechen
—gesprochener... — اذننامه ، رخصتنامه‌سى آلان || تبرئه
زمت ايدن || بوش مثلا جمعه كونى den Freitag—haben
ايشسز اولمق ، تعطيل ايتمك || unter dem —en Himmel
آچيق يرده ، آچيقده || —beuter (ام) قورصان ؛ سرسرى ،
خانه‌بردوش || —billet (الا) اكراميه بيلتى || —frau
(امؤ) بارونيچه || „ —fräulein (الا) بارونيچه خانم
قيز || „ —gebung (امؤ) اعاده ، كيرووير مه ؛ صاليويرمه
|| حال اصليسنه ارجاع || —gepäck (الا) پاره‌سز نقل
اولنور اشيا) ، ال اشياسى || —hafen (ام) (تجا وبحر)
سربست ليمان || —händig (ص) (ع) استنادسز نشان
وضعيتى || —herr (ام) بارون || —karte (امؤ) اجرتسز
دخوليه قارتى (بيلتى) || —machen (فعمتع) سربست قلمق ،
آچمق || —marke (امؤ) مكتوب (پوسته) پولى || —maurer
(ام) فارماسون || —paß (ام) پساپورط || —schüppe
(ام) قرون وسطاده آلمانياده برجمعيت خفيه || —sinnig
(ص) ليبرال فرقه‌سندن || —tag (ام) (تعطيل كونى) :
هفته‌نك جمعه كونى : —willig (ص) كوكللو اولرق ،
حسن رضا ايله ، كندولكندن || (ع) كوكللو اوله‌رق خدمت
ايدن) || فدائى || —williger (ام) كوكللو عسكرى ، (ع)
(r) einjährig—willige برسنه‌لك كوكللو اوله‌رق خدمت
ايدن عسكر (بوكبيلرك مصارفى كندولرينه عائددر) .

Freien (ـ فعلا +) .a (21) — um ein Mädchen
(براى تأهل) بر قيز آرشديرمق (كرك كندوسى وكرك
آخرى ايچون) كوريجى چيقمق || (فعمتع) = heirathen ||
= be-freien .

Freiheit (ـ امؤ) (49) [frei] سربستيت ، آزادلك
ich nehme mir die — Sie darum zu bitten سزه
شونى رجا ايتمكه جرأت ايدرم ، رجا ايتمك جسارتنده بولنيورم ،
من غير حد رجا ايديورم || die Deutschen — kriege
آلمانلرك فرانسزلره قارشو 1813—15 سنه‌لرنده ايتدكلرى
سربستيت محاربه‌لرى .

Freilich (ـ حا) [frei] اوت ، البته ، شبهه‌سز ، اويله‌يا
|| (ابتداده) معلومدركه ، (انتهاده) معلومدر .

Fremd (ـ ص) (21) ياباجى ، ال ، اجنبى || sich —
stellen بيلمكدن كلمك ، تجاهل ايتمك || Das ist mir
ganz — بن بونى هيچ بيلميورم ، بنم بوندن هيچ خبرم يوق
|| —e Länder (جمع) ممالك اجنبيه || Fremde (r)
(ام) و Fremde (امؤ) (21) يبانجى ، اجنبى ، ال .

Fremden,... (ـ) [fremd] —blatt (الا)
(اجنبى غزته‌سى) ، اجنبيدن باحث غزته ، فرمدنبلات ||
—bett (يبانجى) مسافر يتاغى || —führer (ام)
اجنبى قلاغوزى ، رهبر ، (ترجمان) || —stube (امؤ)
مسافر اوطه‌سى (قبول اوطه‌سى) .

Fremdheit (-ـَ ١ مؤ) ⑭ (*sans pl.*) يابانجيلق ‖ (*av. pl.*) تحقلق ، غرابت ، يام باشقه‌لق .

Fremdling (ـَ ١ م) ㉘ [Fremd] يابانجى . ٭

Freske (ـَ ١ مؤ) ⑮ و Fresko (ـَ ١ لا) ⑯ [ايتا | (جمى) كذا Fresken صيوا اوزرنده نقش .

Freß ... (ـَ...) [fressen] —beutel (١ م) (باركيرلرك) يم طوربه‌سى ‖ —fieber (١ لا) جوع الكلب ‖ —hals (عو) (١ م) پيس بوغاز ، آچ كوزلى ، اوبور ‖ —napf (١ م) (قوشلرك) يم چناغى ‖ —trog (١ م) يم تكنه‌سى ، كردل ، يملك ‖ —werkzeuge (جمع) (بوجكلرك) غدا خرطومى .

Fresse (ـَ ١ مؤ) ⑮ [fressen] (عو) آغز .

Fressen (ـَ قومتعه وقع لا+) ⑳ m. قوردكى يمك . يوتمق ، طيقنمق ، سيلوب سوپورمك ‖ (طب) um sich— (چيبان وساره حقنده) ياتلق ، دوكلك ‖ (ماكنه‌جيلكده) (معدن قمبارى حقنده) يمك ، آشنمق ، يمك ، آشندرمق ‖ (١ لا) ⑭ b. (*sans pl.*) يمه ؛ يمه‌جك ، dies Kind ist zum— انسانك بوچوجغى يه‌جكى كليور (پك سوه‌لى) .

Fresser (ـَ ١ م) a. ⑭ طوبغاز ، اوبور ، آچ كوزلى .

Frett (ـَ ١ لا) ㉘ [فر] Frett = Wiesel (ـَـَ ١ لا) a. ⑭ (تاطبيه) طاغ كلنجكى ‖ (مجا) هرشيئه بورنى صوقان آدم .

Freude (ـَ ١ مؤ) ⑮ [Freuen] ممنونيت ، مسروريت ، سونچ ‖ ذوق ، انشراح قلب ‖ (ضر مثل) getheilte—ist طرفينه شمولى اولان مسروريت ضعفدر ‖ doppelte— سعادت ‖ —strahlend, —trunken غريق لجهٔ مسار اولمش ، وجهنده مسرت روكما اولان ‖ —voll (ص) شن ؛ فوق‌الحد مسرور ‖ ذوقلى ؛ خوشه كيدر .

Freuden ... (ـَ...) [Freude] —becher (١ م) كاسهٔ صفا ‖ —feuer (١ لا) نار مسرت ‖ —schrei (١ م) سونچ باغيرمسى ‖ —thränen (جمع مؤ) وياخود —zähren (جمع مؤ) اشك مسرت ‖ —los (ص) طاتسز ، مسرتسز ‖ —mädchen (١ لا) فاحشه ، قحبه ‖ —mahl (١ لا) اعلان مسرت ضمننده چكيلان ضيافت ، يتيلان يمك ‖ —rausch (١ م) مسرت بايغينلغى ، سونچدن مست اولمه .

Freudig (ـَ ص) ㉑ ممنون ، مسرور ‖ ممنونيت ومسروريت بخش .

Freuen [Froh] (ـَ قومتعه) a. ㉑ er-freuen سنك (بوراده) es freut mich, daß Du da bist بوراده اولديغنه سونيورم ، كالديكنه ممنون اولدم وياخود : سنى بوراده كوردكمه es freut mich Dich hier zu sehen ممنون اولدم ‖ —sich (قومطا) سونمك ، مسرور وممنون اولمق ‖ (١ لا) ⑭ b. (*sans pl.*) سونمه ، سونچ .

Freund (ـَ ١ م) ㉘ —in (١ مؤ) ㊽ احباب ، دوست ، آرقداش ، محبه ‖ er ist ein—von mir اوبنم دوستمدر ، احبابمدن بريدر ‖ (ع) Wer da? كيدر او ؟ gut—! يابانجى دكل (دوست) ‖ ich bin kein—von der Jagd بنم آوله باشم خوش دكلدر ، آودن خوشلانمام ‖ —los (ص) دوستى اولميان .

Freundlich (ـَ ص) ㉑ [Freund] ملتفت ، دوستانه ‖ آرقداشجه‌سنه ؛ عزت واكرامله ، لطفكارانه ‖ das ist sehr—von Ihnen بوكا پك زياده لطف ايتديكز ، يومحضا التفات واكرامكزدر ، بولطفكزه تشكر ايدرم .

Freundschaft (ـَ ١ مؤ) ⑭ [freund] دوستلق ، محبت دوستانه ‖ —ist das halbe Leben دوست انسانك حياتنك نصفيدر ، دوستسز ، احبابمز ياشايان يارم ياشار .

Freundschaftlich (ـَـَ ص) ㉑ دوستانه ، دوستجه‌سنه ، محبانه .

Freundschafts ... (ـَ...) —bande (جمع لا) رابطهٔ دوستانه ‖ —bund (١ م) اتفاق محبانه .

Frevelhaft (ـَـَ ص) ㉑ جانى ، صاحب جنايت ؛ شرير ‖ دينسز ، ايمانسز ‖ كستاخ ، بى ادب ‖ كوتو .

Fried ... (ـَ...) [Friede] —brüchig (ص) مصالحه ومسالمه‌يى بوزان ، مختل ايدن ‖ —fertig (ص) مسالمتكار ، ساكن ‖ —hof (١ م) قبرستان .

Friede (ـَ ١ م) ⑯ ، حرف تعريفله Frieden (*sans pl.*) صلح ، مسالمت ، آسايش ، حضر ، رفاه ، راحت ، سكونت ‖ (عقائد دينيه‌ده) zum ewigen eingehen— دار بقايه رحلت ايتمك ، سكون ابدى يه وارمق ‖ (ضرمثل) —ernährt, Unfriede verzehrt وآسايش سعادت عكسى ايسه فلاكتى متجدر ‖ (*av. pl.*) مصالحه .

Frieden (ـَ ١ م) b. ⑭ (مرا . Friede) .

Friedens ... (ـَ...) —abschluß (١ م) عقد مصالحه ‖ —antrag (١ م) تكليف مصالحه ‖ —bruch (١ م) نقض مصالحه (آسايش) ‖ —vertrag (١ م) مصالحه (معاهده) مقاوله نامه‌سى .

Friedlich (ـَ ص) ㉑ [Friede] مسالمتكارانه ، صلحى ‖ اويغون ، اويصال ‖ (عمو) شن آدم ‖ اوصلو ، ساكن ، حليم .

Friedrich (ـَ ١ نام وواقتيس اسمى) ㊽ [Fried=reich] فره‌دريق ، فريدريغ ‖ —s=ehre (١ مؤ) (هيئت) فرس العظيم‌ده بر يلدز .

Friedsam (ـَ ص) ㉑ = friedlich .

Frieren (ـَ قومتعه ، قو يكشنع) ㉘ f. [قديم آلمانجه frioſan] es friert mich اوشويورم ‖ es fror ihn an den Fingern اونك پرمقلرى طوكدى ، اوشيوردى ‖ (قو لا+) es friert mich = ich friere اوشويورم ‖ طوكمق .

Frikassee (ـَ ١ مؤ) ⑭ [فر] جمى (ـs) (آشجيلقده) قويو صالچه‌لى يمك .

Frisch (ـَ ص) ㉑ تازه ، كوربه ؛ تازه ، يكى ‖ سرين ‖ يورولمامش ، تعب ومشقت كورمامش وآنكله متأثر اولمامش .

Frische (ـَ ١ مؤ) ⑮ تازه‌لك ، يكيلك ‖ سرينلك ‖ جيادت .

Frisi(e)ren (ـَـَ قومتعه) و —sich (قومطا) a. ㉑ صاچنى طرامق ، قيويرمق ، صاچلرى دوزلتمك ، توالت ايتمك .

Frist (ـَ ١ مؤ) ⑭ وعده ، مدت ، مهلت ، وقت ، زمان ‖ (ضر مثل) ist goldes werth — وقت نقددر ‖ —gewährung (امؤ) وعده ، مهلت ويرمه ؛ تمديد مهلت ‖ —gesuch (١ لا) وعده استدعاسى ، تمديد مهلت (رخصت) طلبى .

Fristen (ـَ قومتعه) b. ㉑ وعده ، مدت ، مهلت ويرمك ‖ تأخير ايتمك ، وقت آخره تعليق ايتمك .

Frisur (ـَ ١ مؤ) ⑭ [فر] صاچ‌لوله‌سى ، بوكوكى ، قيوريغى ‖ توالت ‖ (البسه‌نك) قيرمه تزيناتى .

Fritten (ـَ قومتعه) b. ㉑ (صنعو) (زجاجيلقده) جامك مايه‌سى پيشورمك ، ارتمك ، قاينامق .

Frivol (ـــ ص) (24) [لاتينجه] بيهوده، اهميتسز، عبث .

Froh (ـَ ص) (21) مستريح البال ؛ (ممنون، خشنود) . مسعود ، ich bin —, daß ich nicht hingegangen bin اورايه كيتمديكمه سوينيورم || — gelaunt (ص) كوللج ، كيفلو ، شن ، شاد .

Fröhlich (ـَـ ص) (21) [froh] (راحت) خشنود ، ممنون ؛ شاد ، كيفلو .

Froh-locken (ـَـ و ـَـ) .a (21) | سوينجندن صيچرامق ، خوبلامق | (فه لا+) كيفندن باغيرمق شاد وخندان اولمق ، ابراز شادمانى ايتمك || frohlocket dem Herrn جناب حقه حمد وثنا ايديكز .

Frohn (ـَ ص) (21) مقدس ، مبارك || برصاحب تماره منسوب و متعلق ، ميرى || (ا م) (38) ، كذا Frohne (52) آغا ، خدمتجى || (ا مؤ) (49) و (دها زياده مستعمل اولان) وكذا Frohne Frohnde هرايكيسيده (ا مؤ) (53) انغاريه ، انغاريه خدمتى .

Frohn... (ـَ...) —frei (ص) آنغاريه‌دن معاف ، مستثنا || —dienst (ا م) آنغاريه || —geld (ا لا) آنغاريه‌دن مستثنا طوتلق اوزره ويريلان اقجه || —vogt (ا م) آنغاريه ناظرى .

Fröhner (ـَـ ا م) .a (40) ، —in (ا مؤ) (99) آنغاريه‌جى ، آنغاريه ايله چالشان (اركك ويا قادين) .

Fromm (ـَ ص) (21) صوفى ، ديندار ، عبادتكار ، متقى ، زاهد || —er Wunsch هوس اولنوب فقط حصولى ايچون هيچ غيرت ودقت ايدلميان آرزو || حليم ، طاتلى ، اوصلو .

Front (ـَ امؤ) (49) وبعضاً دخى —e (امؤ) (55) [لاتينجه ، ايتا] جبهه ، يوز || (ع) —machen آلاى جبهه ايتمك || in der —stehen (ع) داخل صف اولمق .

Frosch (ـَ ا م) (31) (ناطبيه) قوربغه (علم امراض) (ديل التنده چيقان) قوربغه‌جق || —wurm (ا م) (ناطبيه) قوربغه ياوريسى || (مجا) عجمى ؛ ههچيك .

Frost (ـَ ا م) (31) [frieren] طوك || (حكمه) انجماد || (مجا) قبض || (شعرده) قيراغى || —ballen (ا م) وياخود —beule (امؤ) (علم امراض) نفخهٔ قريه (ال وايافك صغوقدن التهابى) || —wetter (ا لا) طوك هوا .

Frösteln (ـَـ فه متعد) .a (31) اوشومك (خفيفجه) (فه يكشخص) (es) mich fröstelt بنده برتتره‌مه وار ، تتره‌يورم ، اوشويورم .

Frostig (ـَـ ص) (21) صغوق ، طوك ، آياز || منجمد || (مجا) صغوق .

Frotti(e)ren (ـَـ فه متعد) .a (21) [فر] سورتمك ، (فورچه‌لمق) ؛ اوغالامق ، دلك ايتمك .

Frotti(e)r... (ـَـ...) —handschuh (ا م) (حمام) كيسه‌سى .

Frotzeln (ـَ فه متعد) .a (21) (عمو) (وياته لسانيجه) Jemand— بريله آلاى ايتمك ، استهزا ايتمك .

Frucht (ـَ امؤ) (35) ميوه ، يمش ، ثمره ، محصول || اكين ، محصول ، ابو يتشدى (يتشمشدر) die—steht schön || —bonbons (جمع مذكر) يمش شكرى || —essig (ا م) ميوه سركه‌سى || —essend (ص) ميوه اكل ايدیجى ، آكل الثمر || —fleisch (ا لا) ميوه ، محصول اتى || —gehäuse (ا لا) غلاف ، محيط ثمر || —keim (ا م) جرثومه ، تخم اوزى || (علم منافع الاعضا) رشيم ، جنين || —kern (ا م) ميوه چكردكى ؛ اوفاق يموشاق چكردك (الما اوزومده اولديغى كبى) حفص || —los (ص) ميوه‌سز ، غير محصولدار || ثمره وفائده‌سز ، بيهوده || —nießung (امؤ) تمتع ، انتفاع ؛ استنفاع || —reich (ص) ميوه و محصولى بول ، چوق اولان ؛ محصولدار || —stück (ا لا) (رسامليقده) ميوه تابلوسى || —wasser (ا لا) (علم منافع الاعضا) رهل ، صوك دنيلان صيلان .

Fruchtbar (ـَ ص) (21) ثمره‌سى اولان ، محصولدار ، منبت ، كذا (مجا) || بركتلى .

Fruchten (ـَ فه لا+) .h (21) ميوه ويرمك ، ثمره‌سنى كوسترمك || (مجا) فائده‌مند اولمق .

Früh (ـَ ص) (21) اير ، ايركن so — wie möglich ممكن اولديغى قدر اول ، ايركن || على الخصوص (حا) ايركندن ، ايركن ، (چابوق ، چابوجاق) || (صورت نسبيه) früher دها اول دها ايركن ، ايركنجه مثلا je —desto besser نقدر ايركن اولورسه اولقدر ايو || مقدما ، اوللرى || —schoppen (ا م) قهوه التيدنصكره واوكله يمكندن اول ايچيلان بيرا وسائره || —jahr (ا لا) ايلك بهار || —reif (ص) =—zeitig (ص) وقتندن اول يتشمش || ايركندن ، وقتيله || —ständchen (ا لا) صباحلين بريناك شرفنه اولدرق قپوسى اوكنده چالينلان موسيقه || —stück (ا لا) قهوه آلتى || —verklärt وياخود —vollendet (ص) وقتندن اول وفات ايدن || —zeitig (ص) ايركنجه ، ايركندن وقتيله .

Frühe (ـَـ امؤ) (55) (sans pl.) صباح || وقت سحر ، شفق وقتى .

Frühling (ـَـ ا م) (38) [früh] ايلك بهار || (كذا مجا) || وقتندن اول طوغمش چوجق (ويا حيوان) || „نصف nachtgleiche (امؤ) (رصد) اعتدال ليل ونهار .

Frühstücken (ـَـ فه لا+ وفه متعد) .a (21) قهوه آلتى ، خفيف اوكله طعامى ايتمك || (فه متعد) was haben Sie gefrühstückt? قهوه آلتيده نه يديكز ؟

Ft! (حرند) (درعقب كوزدن غائب اولان) —weg, —war er! هايدى غائب اولدى كيتدى! كوزدن نهان اولدى!

Fuchs (ـَ ا م) مفردى (36) جمعى (36) [fauchen] تلكى (تلكى دريسى) || (مجا) —schlauer قورناز تلكى || (عمو) (قرمزى صاچلى) قزل كمسه ؛ آل آت ، قزل طونلى بازكير || —falle (امؤ) تلكى طوزاغى || —pelz (ا م) تلكى دريسى (كوركى) || (مجا) (عمو) den—pelz anziehen قورنازلقه ، حيله وخدعه‌يه باشلامق ، مادره بازلق ايتمك || —schecke (ا م) قيرى چوق و قولا طون ايله قاريشيق (قير) آت || —schwanz (ا م) تلكى قويروغى || (عمو) (teufels) wild — چيوغين ، قيزغين ، چيلديره‌جق درجه‌ده حدتلى .

Fuchsen (ـَ kss فه متعد وفه لا+) .e (21) (مجا) (عمو) Jemand— آلاى ايتمك ، استهزا ايتمك || (عمو) آلداتمق ، بوغمق ؛ (اويونده) يوتديرمق || (بيلاردو اويونده) einen Ball— راست كله تصادف ايتديرمك .

Fuhr,... (ـ...) [Fuhre] —geld (الا) آرابه (نقلیه) پاره‌سی ‖ —mann (ام) آرابه‌جی ‖ —park (ام) (ع) پارق ، آرابه قولی (قافله ، نقلیه) ‖ —weg (ام) بیوك یول (آرابه یولی) ‖ —werk (ام) آرابه ، آرابه‌جی دكانی ، دستكاهی ‖ —wesen (الا) آرابه ایله نقل ایدیش ، نقلیه ، سوقیات .

Fuhre (ـ امؤ) (42) آرابه ایله كیدیش ، آرابه ایله نقل ‖ (بردفعه‌ده آرابه ایله نقل اولنان اشیا) بر آرابه یوكی .

Führen (ـ فعمتع) a. (21) (بر استقامت معلومه‌ده كندوبی حركت ایتدیرمك) سوق و ایصال ایتمك ، قلاغوزلق ایتمك ، توجیه ، سوق ، قوماندا واداره ایتمك ‖ Jemand irre— بركیمسه‌یی یولندن شاشیرتمق ، طریق غیرمستقیمه صاپدیرمق ‖ es würde mich zu weit—, wenn... اكر ... سه‌م صددن خارجه چیقمش اولورم ‖ einen Titel— برعنوان طاشیمق ‖ (تجا) eine Waare— بر (نوع) مالی دكان ویا مغازه‌سنده بولندیرمق ، فروخت ایتمك مثلا diesen Artikel— wir nicht بز بو مالی صاتمیز ، دكانمزده بولندیرمیز ‖ نقل ایتمك ، اخراج ایتمك (خارجه صاتمق) ‖ er führt eine scharfe Feder (مجا) آتك قلمی سرتدر ، یك سرت یازار ‖ weiter— ویاخود fort— (تا تمام برشیئه برای اكمام) دوام ایتمك ‖ die Aufsicht über etwas— برشیئه نظارت ایتمك ‖ (تجا) Buch— كتاب ، دفتر طوتمق ‖ eine glückliche Ehe— عائله ، فاملیاسیله مسعود وبختیار یشامق ، فاملیاسی ، اركك طرفندن پك مسعود اولمق ‖ Krieg— حرب ایتمك ‖ das Regiment— (بر) آلایی اداره (قوماندہ) ایتمك ‖ eine Untersuchung— (برشی حقنده) تحقیقات وتفتیشاته كیریشمك .

Führer (ـ ام) a. (40) قلاغوز ، رهبر ‖ ماكنه ، لوقوموتیف وساژه قوندوكتوری ‖ مربی .

Fuhrmann (ـ ام) (26) جمعی : (Fuhrleute) آرابه‌جی ، اشیا آرابه‌جیلری .

Führung (ـ امؤ) (41) سوق و اداره ، توجیه وتحریك ، قوللانمه ‖ طور وحركت ‖ Szeugniß — ویاخود : Sattest — ، حسن اخلاق .

Füll,... (ـ...) [füllen] —apparat (ام) املا آلتی ‖ —ofen (ام) یوقاریسندن طولان وخیلی زمان یانان تواصول صوبه .

Fülle (ـ امؤ) (53) (جمعی نادر) كثرت ، وفرت ، برچوق ، بوللق ، طولو ‖ aus der—des Herzens sprechen جاندن ، یوركدن سویلمك .

Füllen (ـ الا) b. (40) طای ، صیپا ‖ (فعلا +) a. (21) = fohlen .

Füllen (ـ فعمتع) و —sich (فعمطا) a. (21) طولدیرمق ، املا ایتمك ‖ ایفا ایتمك .

Füllung (ـ امؤ) (41) املا ، طولدیرمه ‖ ایفا ، اجرا .

Fund (ـ ام) (26) و (31) بولوش ، بوله : تصادف ‖ بولنیلان شی ‖ كشف اولنان شی .

Fundament (ـ الا) (28) [لاتینجه] (معما) تمل ‖ اصل ، اساس ‖ (مجا) etwas aus dem—e verstehen برشیئی اساسندن بیلمك ، كوكندن آكلامق ، كنهنه واقف اولمق .

Fuchsia (ـ kss ـ امؤ) (54) (نبا) كوپه چیچكی .

Fuchsig (ـ kss ـ ص) (24) تلكی كبی ‖ قزل ‖ (عو) = fuchs (teufels) wild .

Fuchsin (ـ الا) (28) [Fuchsia] (sans pl.) (كیمیا) غاریبالدی بویاسی .

Fuchs-schwänze(l)n (ـ kss ـ فعلا +) a. (21) (تلكی قویروغی كبی) یالتاقلانمق ، آلچاقجه‌سنه مداهنه ایتمك ، قیجی اوپمك .

Fuchtel (ـ امؤ) (55) [fechten] (مجازات آلتی اولمق ویاصیلامسنه اوروالق اوزره) كنیش وياصی نامولی قلیچ ، (تربیه) صوپا ، دكنك ، قامچیسی ‖ (مجا) سرت وصیق نظام ‖ (عو) سیف ، مچ ‖ heraus mit der—! قلیچ چك ! هایدی قلیچ طاوران ، سل سیف ایت ! چك قلیجكی !

Fuder (ـ الا) a. (30) آرابه یوكی ‖ (مایعات وعلی‌الخصوص شراب اولچیكی) : فوچی .

Fug (ـ ام) (21) موافقت ، اذن ، رخصت ، مساعده ‖ حق ، صلاحیت .

Fugato (ـ ـ الا) (58) [ایتا] (موسیقی) تقرات .

Fuge (ـ امؤ) (55) مفصل ، اك یری ‖ كرتیك ، كسیك ، لامبا ، زیوانه یووه‌سی ‖ (مجا) aus den—n bringen یووه‌سندن ، یرندن ، چیقرندن چیقارمق ‖ —hobel (ام) (یوه آچمغه مخصوص) كوشتره (بیوك) رنده .

Fugen (ـ فعمتع) a. (21) (صنع) (تحته‌لری) لامبه‌لمق ، جیواطه‌لمق ‖ (دیوارجیلقده) یاریقلری صیوامق ، خرج ایله طولدیرمق ، درج ایتمك .

Fügen (ـ فعمتع) a. (21) (بربرینه اویار پارچه‌لری) ربط وتلصیق ایتمك ، كچیرمك ، طاقمق ‖ علاوه ایتمك ‖ (مناسب صورتده) ترتیب وتنظیم ایتمك ‖ wie Gott es fügt جناب حق نصل یاپارسه ‖ —sich (فعمطا) كندوبی برشیئه آلشدیرمق ‖ اویمق ، راضی اولمق ، متابعت ایتمك ، قائل اولمق ‖ sich in die Launen Jemandes— برینك مزاجنه كوره طاورانمق ، تابع اولمق .

Füglich (ـ ص) (24) علی‌الاكثر (حا) مناسب ، موافق اوله‌رق ، وقت وحاله اویغون ، حقلی ، یاقیشیق آلور برصورتده .

Fügsam (ـ ص) (24) اویغون ، مناسب .

Fügung (ـ امؤ) (41) ربط والصاق ، درج والحاق ، طاقمه ، كچیرمه ‖ ارتباط ، تعاقب ‖ متابعت ، اویوشمه .

Fühl... (ـ...) [fühlen] —kraft (امؤ) قوهٔ حسیه ‖ —faden (ام) (تا طبیعه) بعض حیواناتك آلت لامسه‌سی حكمنده بولنان لواحق لامسه‌لری .

Fühlbar (ـ ـ ص) (24) حس اولنور (معناً ومادةً) ‖ طوقونیله‌بیلور ، قابل تماس .

Fühlen (ـ فعمتع) a. (21) حس ایتمك ، طویمق ‖ (ال ایله) طوقونمق ، لمس ایتمك ‖ Jemandem den Puls— برینك نبضنه باقمق ‖ —sich (فعمطا) sich behaglich— كندوبی راحت ، خشنود ، مسعود وبختیار بولمق ‖ (فعلا +) حس ایتمك ‖ (ضرمثل) wer nicht hören will, muß— سوز دیكله‌میان (قولاغنه لاقیردی كیرمیان) جزاسنی بولور ‖

Fühlung (امؤ) (49) تماس ، طوقونمه ، حس ‖ (ع) آره‌لق ، دیرسك یوقله : دشمنله اولان ارتباط .

Fundi(e)ren (ـُـَـ فعـ متعـ) a. (21) [لاتينجه] (ماليه) fundirte Schuld قارشولق تخصيصيله تأمين اولنمش دين .

Fünf (ـُـ صـ اعد اصل) واكثريا : fünfe (٥) بش|| im Jahre— بشنجى سنه، بشنجى سنه‌ده || (ا مؤ) (40) بش عددى || —mal (حا) بش دفعه ، بش كره || —faitig (صـ) (موسيقى) بش تللى ، بش كيرشلى || —eck (ا لا) (هندسـه) مخمس || —jährig (صـ) بش سنه‌لك ، بشنده || —theilig (صـ) بش هجالى || —ſylbig (صـ) بش حصه‌لى ، بش پارچه‌لو .

Fünfer (ـُـ ا م) a. (40) بش رقمى || بشلك (بش سنه‌لك) ويا (بش كشيلك) .

Fünferlei (ـُـ صـ) (24) (inv.) بش درلو ، بش جنس ، بش نوع .

Fünfte (ـُـ صـ اعد نسبيه) بشنجى || —s Kapitel (ا م) بشنجى فصل || Philipp der— بشنجى فيليپ .

Fünftel (ـُـ ا لا) a. (40) بشده برى || بشنجى پارچه .

Fünftens (ـُـ حا) خامسا .

Fünfzehn (ـُـ صـ اعد اصل) اون بش || —eck (ا لا) (هندسه) ذو خمس عشرة الاضلاع .

Fünfzehner (ـُـ ا م) a. (40) اون بش قروشلق ، اون بشلك || اون بشلردن || اون بشنجى آلايك نفرى ، اون بشنجى آلايدن .

Fünfzehnte (ـُـ صـ اعد نسبيه) اون بشنجى .

Fünfzehntel (ـُـ ا لا) a. (40) اون بشده برى ، اون بشنجى پارچه .

Fünfzig ‘ funfzig (ـُـ صـ اعد) (49) اللى .

Funfziger (ـُـ ا م) a. (40) اللى‌لك ، اللى ياشنده اولان || اللينجى آلايدن (اولان نفر) .

Fungi(e)ren (ـُـ فعـ متعـ) a. (21) [لاتينجه] ايشلمك ، ايفاى وظيفه ايتمك ، مداومت ايتمك .

Funke (ـُـ ا م) (52) Funken (ـُـ ا م) b. (40) قيغلجم ، شراره ، كذا (مجا) || reiten, daß Kies und—n ſtieben توزى دومانه قاتارجه‌سنه آته بينمك ، آتك نعلندن آتش (قغلجم) چيقارمق || es iſt kein — Hoffnung mehr آرتق هيچ (ذره قدر بيله) اميد قالمدى ، يوق .

Funkeln (ـُـ فعـ لا +) a. (21) [Funkel] قغلجم ، شراره صاچمق || پارلامق ، لمعه ، شعله فشان اولمق || (كذا جمله‌سى مجا) || (يلدزلر حقنده) پريلدامق .

Funkel(nagel)neu (ـَ) (ـُـ) ـُـ) (21) (عمو) يپ يكى (البسه حقنده) يكى مقاصدن چيقمش ، مجدد ، قول يپاق صوقولمامش .

Funktioni(e)ren (ـُـ(ـ)ـُـ فعـ لا +) a. (21) ايشلمك || ايفاى وظيفه ايتمك ؛ خدمت كورمك ، مداومت ايتمك ، خدمتنه دوام ايتمك .

Funze (ـُـ ا مؤ) (53) كذلك Funzel (ـُـ ا مؤ) (53) كوتو لامبه ويا شمعدان (موم) || (مجا) اختيار چركين قارى ، عجوزه ، قودوبد || =Fotze (ا مؤ) قادينك عورت محلى .

Für (ـَ حرجر) (مفعول به آلور) ايچون || —dieſen Preis (اكثريا) بو فياتله || Alles Stück—Stück beſehen كافه‌سنى بر بر كوزدن كچيرمك || ich halte ihn—einen Ehrenmann آنك تربيه‌لى بر آدم اولديغنه قانعم ، آنى بر تربيه‌لى آدم ظن ايدرم ، ظن ايدرسه‌م او بر تربيه‌لى آدمدر ، او تربيه‌لى بر ذاتدر || Das iſt eine Sache—ſich او آيروجه بر ماده‌در || an und für ſich (betrachtend) بنفسه : für ſich iſt die Sache nicht tadelnswerth بوشى نفس الامرده ذم و تقبيح اولنه‌جق كبى دكلدر ، بو ايش ذم و تقبيحه (بنفسه) لايق دكلدر || was für ein Mann das ? بو كيمدر بو ؟ بو كيم ؟ بو آدم كيم ؟ نه آدم ؟ ! وعلى الاكثر was iſt das — ein Mann بو نصل كيمسه ؟ بو كيم ؟ || was—ein Äpfel ſind das? بونلر نصل المالر بويله ؟ بونلر نه الماسى (بويله) || (ا لا) (inv) das Für und Wider له و عليه .

Für = ... (ـَـ) —bitte (ا مؤ) شفقت ، شفاعت طلبى ، رجا || —erſt (حا) اولا ، اول امرده || —ſorge (ا مؤ) دقت و اهتمام || رقت ، شفقت || —wort (ا لا) رجا ، تمنى || (غرا) ضمير .

Furche (ـُـ ا مؤ) (53) اكثريا : اولك || (مجا) ايز ، اثر || ديكيش ايكنه‌سنك ايكى طرفنده‌كى اويوقلر ، قلنج و سائره ناملوسنده‌كى اولوق || (تشر) قلم ، ميزاب .

Furcht (ـُ ا مؤ) (49) (sans pl.) قورقو ، خوف ، هيجان ، دهشت ، اضطراب || —los (صـ) قورقوسز ، بلا اضطراب ؛ جسور ، كوزى پك .

Furchtbar (ـُـ صـ) (21) قورقونج ، مخوف ، دهشت آميز ، قورقولو ، موجب خوف و دهشت اولور ، خطرناك ، تهلكه‌لو || حددن افزون ، پك زياده .

Fürchten (ـُـ فعـ متعـ) b. (21) (فعـ لا +) و —ſich (فعـ طا) (بر تهلكه‌دن) قورقمق ، خوف و تلاش ايتمك ، دهشت ايچنده بولنمق ، اضطرابه اوغرامق ، اوركمك .

Fürchterlich (ـُـ صـ) (21) قورقونج ، مخوف ، دهشت ويرنجى || پك چركين ، مدهش ، دهشتلو ، مهيب ، قودوبد ؛ پك كوتو ، پك فنا || پك زياده .

Furchtſam (ـُـ صـ) (21) قورقاق ، يوركسز ، طيانقسز || جسارتسز ، اوركك .

Furier (ـَـ ا م) (38) [فر] (ع) قوناقجى ، عسكره قوناق ياپان ضابط ويا كوچك ضابط .

Fürſt (ـُ ا م) (51) ‘ —in (ا مؤ) (50) پرنس ، پرنسس || (حكمدار ، سلطان) .

Fürſtlich (ـُـ صـ) (21) پرنس ، بكجه‌سنه ، پرنسه مخصوص || —leben پرنس ، بك كبى يشامق ، شاهانه عمر كچيرمك .

Furt(h) (ـُـ امؤ) (49) نهرك كچيد و يرديكى ير ، كچيد .

Furz (ـُ ا م) (31) (پك قبا تعبير) (Pup = آ) يللنجه .

Fuſel (ـُـ ا م) a. (40) يانيق قوقولى ياغ (شياطى ياغ) || شياطى راق .

Füſelier (ـُـ ـ ا م) (38) [فر] (ع) (آلمانياده) خفيف پياده عسكرى اولوب پلاصقه و جانطه قايشلرينك صياه و ضابط قلنجلرينك اكريجه اولمسيله ديكرلرندن فرق اولنور .

Füſeli(e)ren ‘ füſili(e)ren (ـُـ فعـ متعـ) ايكيسيده a. (21) [فر] (ع) قورشونه ديزمك .

Fuſelig (ـُـ صـ) (21) راقيلو .

Fuſelig (ـُـ صـ) (24) (عمو) اوفق اوفق قيللرى ، ايپلكلرى محتوى || (مجا) (برليجه) das Maul — reden برشى چكه چالدرق ايناندرمق ، لافه بوغمق ، قانديرمق (ايستمك) .

Fuseln (ـَ فعلا +) a. (21) راق ایچمك || بربرینه قاریشدیرمق ، قارمه قاریشق وکوتو یاپمق .

Fuß (ـُ ام) (31) آیاق ، قدم ، پا || اساس ، تمل || (اوپچی مقامنده) قدم || — zu یایا || (مجا) die Füße in die Hand nehmen طبانی قالدیرمق ، پك چابوق وسرعتله قوشمق || mit dem linken —e zuerst aufgestanden sein صول طرفندن قالقمش اولمق || auf einem großen —e leben (مجا) خوش ، ایو ، بول کیسه‌دن یشامق ، ایو عمر چکیرمك ، کیف سورمك || die Sache hat weder Hand noch — (بونك نه الی وارنه‌ده آیاغی) بوشیئك نه باشی وارنه قویروغی ، بونك باشی نره‌ده قیچی (نهایتی) نره‌ده ، باشی قیچی بللی دکل || sich auf die Füße machen یوله چیقمق ؛ صاووشمق || —artillerie (امؤ) (ع) قلعه طوپچیسی || —reise (امؤ) یایا یاپیلان سیاحت || —anwunden (الا) (جنا) آیاغك آغز ارتفاعنه دکین قالدیرلمسی || —bad (الا) آیاق یقامسی || —bank (امؤ) اوزرینه آیاق قومغه ، طیامغه مخصوص اسکمله || —becken آیاق یقامغه مخصوص قورنه ، لکن ، ویا چناق || —bekleidung (امؤ) آیاق قابی || آیاق اورتوسی || کیجه کلیم || —boden (ام) طبان دوشمه‌سی ، طبان || —falle (ام) صچمه ؛ دیز چوکمك || —fesseln (جمع مؤنث) (بازکیر حقنده) (آیاغه اوریلان) بوقاغی || —lappen (ام) (ع) آلمانیاده عسکرك آیاغنه چوراب مقامنده صاردیغی قایشه || (عمو) چوراب || —matte (امؤ) آیاق (قوندره) سیلمکه مخصوص قپو اوکلرینه وضع اولنان قبا حصر ، قبا کلیم || —pfad (ام) کچی ، چوبان یولی ، دار یول || —sohle (امؤ) (آیاغك آلتی) طبان || —stapfe (امؤ) (غلط اوله‌رق —tapfe— قوللانیلور) = —spur (امؤ) آیاق ایزی || —wanne (امؤ) آیاق یقامغه مخصوص تکنه || —weg (ام) پیاده یولی .

Futsch (عمو) (محرف) هایدی (کیتدی ، غائب اولدی) ، یوق .

Futter (ـَ الا) a. (40) حیوان یمی ، یم || (عمو) (انسان حقنده) ییه‌جك || (البسه‌نك) استاری .

Futteral (ـَـَـ الا) (38) قاب ، غلاف ، محفظه .

Füttern ، **Futtern** (ـَ فعمتعد) a. (21) یملمك ، یم ویرمك ، ییه‌جك ویرمك (فعلا +) یملنمك ، یم یمك || (یك یمك) (فعمتعد) || (البسه‌یه) استار کچیرمك || mit Pelz— کورك قابلامق .

Fütterung (ـَـَ امؤ) (49) (مرا. Füttern) .

Futurum (ـُـَ الا) (58) [لاتینجه] (غرا) مستقبل || zweites ، exactum — ماضی مستقبل .

G. (ـ الا) (55) یاخود (56) آلمان الفباسنك یدنجی حرف و بشنجی حرف غیر صدائیسی || (تجا) مخفف اوله‌رق = Geld .

Gabe (ـَ امؤ) (52) [geben] موهبه ، هدیه ، عطیه ، احسان || صدقه ، فدیه .

Gabel (ـَ امؤ) (52) چتال ؛ یمك چتالی || —drücker (ام) (دیکیش ماکنه‌سنده) چتال آیاق ، چتال باصق || —artig (ص) چتالسی ، چتال کبی || (طوپچیلقده) —pferd (الا) دیب بارکیری .

Gabeln (ـَ فعمتعد) a. (21) چتاللامق || (فعلا +) (عمو) یکله چتال آتمق ، یمك || —sich (فعمطا) چتاللانمق ، آیرلمق || —Gabelung (امؤ) (49) چتال ، چتاللنمه ، چتاللی محل .

Gaffel (ـَ امؤ) (53) [gabel=] چتال ، چتال آلت .

Gaffen (ـَ فعلا +) a. (21) [شمالی آلمانیاجه gaben= آغزینی آچمق] آغزینی آچوب آلیق آلیق (برشیئه) باقمق || برشیئه کال دقتله باقمق ، کوزینی دیکوب قالمق .

Gaffer (ـَ ام) a. (30) (عمو) آلیق .

Gage (ـَ امؤ) (غاژه اوقونور) (53) [فر] (آیلق) معاش .

Gähnen (ـَ فعلا +) a. (21) اسنه‌مك .

Gähren (ـَ فعلا +) a. (21) و g. (30) [gar] تخمر ایتمك ، قینامق || کذا (مجا) || —sich (فعمطا وفعلا —) der Wein hat sich (ویاخود : ist) klar (ویاخود : zu Essig) gegohren شراب تخمر ایتدی ؛ قیناپوب سرکه‌یه تحول ایتدی .

Gährung (ـَ امؤ) (49) قاینامه ، تخمر || (مجا) قیارمه ، اوینامه ، حرکت ، جوش ایچه || —smittel (الا) خمیره ، مایه .

Gala (ـَ امؤ) (49) [اسپانیولجه] آلای (البسه‌سی) || in (großer) — erscheinen اکثریا آلای البسه‌سیله کلمك || —anzug (ام) و —kleid (الا) = Gala .

Galant (ـَ ص) (24) [اسپا. فر] ظریف ، نازك || شیق .

Gale(e)re (ـَـَ امؤ) (53) [فر] (بحر) قادیرغه (سفینه) || کورك .

Galerie (ـَـَ امؤ) (53) [فر] کچید ، دهلیز || تیاترو (کیرو) بالقونی || پرده آره‌سی سیرجیلرك کزینه‌بیله‌جکاری تنفس محلی (اوطه‌سی) ، اوصق ویا اوستیله یانلری قپالی یول ، قوریدور .

Galgant (ـَ ام) (38) [روم] (نبا) خولنجان .

Galgen (ـَ ام) b. (40) [آغاج] دار آغاجی || —schelm و —schwengel (ام) ایپدن قازیقدن قورتیلمش ، آصیله‌جق || —strick (ام) دار آغاجی ایپی .

Gall... (ـَ...) [Galle] —apfel (ام) مازی || —eiche (امؤ) پلاموط میشه‌سی نوعی || —süchtig (ص) (مجا) حدید المزاج .

Galle (ـَ امؤ) (53) صفرا ، اود || کذا (مجا) حدت .

Gallen (ـَ فعمتعد) a. (21) (ایپکی) مازی صوینه باتیرمق .

Gallert (ـَ ام) a. (21) و **Gallerte** (ـَـَ امؤ) (38) [فر] هلام ، جلاتین ، پلته ، (آشجیلقده) طوکه ، طوکدیرمه ، لب .

Gallicht (ــَـ صـ) (21) = gallig (ــَـ صـ) صفره‌وی، صفره‌لی || —er Zustand صفره‌لی اولیش || (مجا) مأیوس .

Ga(l)liote (ــَـ ــَـ امؤ) (52) [فر] (بحر) چکدیرمه، نهر قایغی، قالیته .

Galone (ــَـ ــَـ امؤ) (53) [فر] شرید، قوردون؛ خرج .

Galop(p) (ــَـ ام) (38) [فر] درت نعل، (فروسیت) قیصه درت نعل ایله || دانسك غالوب نوعی . im kurzen—

Galop(p)i(e)ren (ــَـ ــَـ فعلا +) a. (21) [فر] (اکثریا فروسیت) درت نعل کیتمك .

Galosche (ــَـ ــَـ امؤ) (53) [فر] قالوش، پوتین اوزرینه کییلان قوندره .

Galvanisi(e)ren (ــَـ ــَـ ــَـ فعل متعد) a. (21) [Galvani ایتالیا حکمتشناسانندن اولوب ۱۷۹۸ ده وفات ایتمشدر] غالوانیزمه ایتمك || (تجا) قالایلامق، سرسورمك .

Gamander (ــَـ ــَـ ام) a. (40) (نبا) یر پلاموطی .

Gamasche (ــَـ ــَـ امؤ) (53) [فر] توزلق || (عمو) (قورقو) ich hatte—n vor dem (General) بن (جنرالدن) پك زیاده قورقار ایدم .

Ganasche (ــَـ ــَـ امؤ) (53) [فر] بیکرك آلت چکه‌سی .

Gang (ــَـ ام) (31) [gehen] کیدیش، حرکت، یورویش؛ (مجا) کیدیش، روش، حرکت || یول، راه er weiß alle Gänge und Schliche in diesem Hause || او بو اوك هر بر بوجاغنی (کوشه‌سنی) بیلیر، هر یرینی، هر دلیکنی بیلیر || (ع) (استعا) —bedeckter راه مستور || کچید (قوریدور) || (یمکده، سفره‌ده) (تفرعاتیله) هر دفعه کتوریلان یمك، قاب || —art (امؤ) کیدیش، یورویش، صورت حرکت .

Gangbar (ــَـ صـ) (21) (اوزرنده) یورینه بیلور، کزیله (کچیله) بیلور || —er Weg کچیله بیلور، مرور و عبوره صالح، اوزرنده حرکته الویرشلی یول || کچر، (سوریلور) diese Münze ist nicht mehr— بو پاره (آرتق) کچمز || (تجا) —e Waare صاتیلور، الك چوق آلیش ویریشده اولان، سوریلان اشیا، اشیای متداوله .

Gangbarkeit (ــَـ ــَـ امؤ) (49) (sans pl.) بر یولك کچیله بیلور، بر اشیانك صاتیلور، سوریلور، بر اقچه‌نك کچر اولمسی .

Gängel (ــَـ ام) a. (40) بر بشیکك، صالنجاغی || واره‌که || —band (الا) چوجقلره یورومه اوکرتمك ایچون طوتیلان ویا کریلان ایپ || (مجا) Jemand am—bande führen برینه ارائهٔ طریق ایتمك، کوکمك || —wagen (ام) چوجق آرابه‌سی .

Gängeln (ــَـ فعلا —) a. (21) [Gängel] چوجقی یورتمك || —die Wiege بشیکی صاللامق .

Gans (ــَـ) (35) (جمع Gänse) قاز || (مجا) قاز (آلیق ابدال) .

Gänse... (ــَـ ــَـ ...) —fett = —schmalz || —junge (ام) قاز چوبانی (چوجق) || —kiel (ام) قاز توکی (قلمی) || —schmalz (الا) قاز یاغی || —brust (امؤ) (پاصدیرمه‌یه مشابه اوله‌رق دومانده قوریدلمش و صوغوق کبی قاز دریسی درونده محفوظ) قاز اتی || —fuß (ام) قاز آیاغی || (نبا) قاز آیاغی || —haut (امؤ) قاز دریسی || (مجا) توکلرك اورپردیکی وقت وجود انسانك (قاز دریسی کبی) قبارمسی || —küchlein (الا) ویاخود: —küken (الا) قاز پلازی || —marsch (ام) قاز یورویشی، قازکبی بر برینی آردی صره قطار اولوب یورمك || —weiß („ sauer) (الا) طوزلی قاز اتی || —pökelfleisch قاز پاچه‌سی، طوندرمه‌سی .

Gänserich (ــَـ ام) (38) ارکك قاز، قازك ارککی .

Gant (ــَـ امؤ) (49) (جنوبی آلمانیاجه) (تجا) مزاد، مزایده ایله صاتمق || افلاس .

Ganz (ــَـ صـ) (21) تکمیل، تمام، بتون، کافه‌سی || تمام، پارچه‌لنمامش، بولنمامش || die —e Welt (هرکسی معناسنه اولیان) بتون دنیا (دنیانك مجموعی) || تام ein—er Redner برناطقه‌پرداز، خطیب تام، کامل || (حا) کاملاً، بسبتون Das ist etwas —Anderes بو بسبتون بشقه برشیدر || (تأکید مقامنده) —gewiß البته، شبهه‌سز || ein Ganzes، das Ganze (الا) (21) بر بتون || مجموع، یکون .

Gänzlich (ــَـ صـ) (21) کاملاً، بسبتون، تماماً، هپسی .

Gar (ــَـ صـ) (21) حاضر، مهیا، آماده || (یمك حقنده) اولمش، پیشمش || اولغون || (حا) (صفت و حال ایله برلشه‌رك یوکسك بر درجه‌یی کوسترر) —nicht اصلا || —nichts هیچ برشی || (حق، پیله) مثلا —nun wollen die Kinder sich zu Richtern aufwerfen شمدی (بوو قتده) چوجقلر بیله حاکملك طاصلایورلر || ?—warum nicht (برشیئك کاملاً قطعیاً یاکاش اولدیغنی ارائه مقامنده) هانیا؟ هایدی بقالم؟ || Das ist —wohl möglich اوت بو پك اعلا ممکندر || —ofen (ام) (صنع) معدنجیلکده تصفیه اوجاغی .

Garbe (ــَـ امؤ) (53) دمت || (نبا) جوان پرچمی، دولکر اوتی || حزمه .

Gardine (ــَـ ــَـ امؤ) (53) پنجره‌نك طرفینه آصیلور پرده || —nhalter (ام) پرده قولچی، طوپی || —npredigt (امؤ) تنبیه واخطار، آزار، تکدیر || —nstange (امؤ) پرده شیشی .

Gardist (ــَـ ام) (31) [فر garde] (ع) خاصه‌یه منسوب عسکر، نفر .

Gare (ــَـ امؤ) (53) (صنع) پیشمه، پیشرمه || (زرا) طوپراغك پیشکین اولمسی || (دریجیلکده) دباغلامه .

Garn (ــَـ الا) (38) ایپلك، تیره || ایپ، سجیم || حیوانات مجتره‌نك ایکنجی معده‌سی (جریه) || —spule (امؤ) یوماق، ایپلك مقره‌سی، ماصوره .

Garne(e)le (ــَـ ــَـ امؤ) (53) (تاطبیعه) تکه .

Garnison (ــَـ ــَـ امؤ) (49) [فر] (ع) موقع عسکری، غارنیزون || —dienst (ام) غارنیزون (قره‌غول) خدمتی || —verwaltung (امؤ) موقع عسکری اداره‌سی، مرکز قوماندانلق وظیفه‌سی .

Garnitur (ــَـ ــَـ امؤ) (49) [فر] (اکثریا قادین

البسه‌سنده) دوزن ، زینت ، صیرمه تزیيناتی ، ایشله ‖ (ع) البسه وتفرعاتی ‖ پارچه وتفرعات .

Gar(r)ro(t)te (ـ ـ امؤ) (52) [اسپانیولجه] بوغاتی: یونکله آصمه .

Garstig (ـ ـ) (21) [مقدما = Garst قوقمش اتك قوقوسی] چركین ، قوقمش ‖ er ist so — daß . . . اوقدر چركین (قودوبت) كه ... ‖ پیس، مردار ‖ كوتو ، فنا ، (كوتو برشیئك یوكسك بردرجه‌سی ارائه ایدوب) پك برباد ، پك فنا .

Gärchen (ـ ـ) ' Gärtlein (ـ ـ) (ایكیسیده ا لا) (40) b. [Garten بغچه‌نك صورت تصغیریه‌سی] بغچه‌جك .

Garten (ـ ـ ا م) (39) b. بغچه، باغ، حدیقه؛ بوستان، (كذا مجا) ‖ —bau (ا م) بغچوانلق ‖ —bau=Ausstellung (ا مؤ) بغچوانلق ، بغچه سرگیسی ‖ —knecht (ا م) بغچه‌ده ایشلدیلان عاق (بغچوان) ‖ —messer (ا لا) (صنع) باغچی (بغچوان) بچاغی ‖ —schere (ا مؤ) بغچوان (چیم، طفلان) مقراصی ‖ —schule (ا مؤ) الغچه (اورمان) مكتبی ‖ —wirtschaft (امؤ) بغچوانلق، بغچه یتشدیرمه ‖ بغچه درونده عمومی لوقانطه .

Gärtner (ـ ـ ا م) (40) a. بغچوان، —sfrau (ا مؤ) بغچوان قاریسی .

Gas (ـ ونادراً ـ ا لا) (56) [فر] غاز: هوا ، هوای نسیمی ‖ غاز (یاقیله‌جق هرقنغی بر غاز) ‖ —anstalt (ا مؤ) غازخانه ، غاز فابریقه‌سی ‖ —messer (ا م) غازمقیاسی، غاز قونترول آلتی ، غازومتره ‖ —anzünder (ا م) غازلری وقت مخصوصنده یقان ایشجی ، غازجی ‖ —artig (ص) غازمسی، غازه مشابه ‖ —erzeugend (ص) (كیمیا) غاز حصوله گتورن ‖ —fofe (ا م (ا مؤ) غاز استحصالی واسطه‌سیله حصوله گتوریلان قوق (كوری) .

Gäschen (ـ ـ فعـ لا +) a. (22) كوپورمك ، قاینامق ، قیقیردامق .

Gasel (ـ ـ ا لا) a. (12) [عر] = Ghasel غزل .

Gasnaviden (ـ ـ v ـ ـ جمع مذكر) (52) غزنه‌ویلر (آل غزنه‌وی) .

Gasse (ـ ـ امؤ) (52) [قدیم ساقسونیاجه gat دلیك] (شمالی آلمانیاده) اكثریا : طار یول؛ بعض ایالت لساننده سوقاق، یول (پیاده) ‖ (مجا) er ist Hans in allen —n اوهریرده گوریلور، هانكی طاشی قالدیرسه‌ك آلتندن چیقار ‖ گچید ، یول .

Gassen,... (ـ ـ . . .) [Gasse] —bube (ا مؤ) سوقاقلرده سورتان چوجق ، گولخان بكی ‖ —witz (ا م) اشك شقه‌سی .

Gast (ـ ا م) (31) مسافر (یابانجی) دعوتلی ، مسافر ‖ wollen Sie mein —sein ? بزم ایله طعام ایدرمیسكز (مسافرم اولورمیسكز)؟ ‖ Jemand zu—e bitten برینی یمكه دعوت ایتمك ‖ صیرجی ، مسافر ‖ (مجا) (عمو) كمسه ، یامان (قورقولور) حریف ‖ schlimmer— (ص) —los مسافرسز ‖ —tafel (امؤ) یابانجی ، مسافر سفره‌سی ‖ —frei (ص) مهماننواز ، مسافرپرور ‖ —freundschaft (امؤ) مهماننوازلق ، مسافرپرورلك ‖ —hof (ا م) مسافرخانه ، هوتل .

Gasti(e)ren (ـ ـ فعـ متعـ) a. (21) ضیافت ویرمك ، مسافر آغیرلمق ‖ مسافر قبول ایتمك .

Gastrisch (ـ ـ ص) (21) [روم] معده‌یه متعلق، معدوی .

Gastronom (ـ ـ ـ ا م) (41) [روم] یمك مراقلوسی ، شكمپرور .

Gat (ـ ا لا) a. (12) (بحر) = Gatt .

Gäten (ـ ـ فعـ متعـ وفعـ لا +) b. (21) (زرا) كوتو ومضر اوتلری آیقلامق ، چاپالامق .

Gat(t) (ـ ا لا) (12) (بحر) دلیك .

Gatte (ـ ـ ا م) (25) ' Gattin (ا مؤ) (91) زوج وزوجه ، افندی وخانم ‖ Ihre Gattin (اكثریا اسمیله) حرمكز خانم (افندی) .

Gatten (ـ ـ فعـ متعـ) b. (21) اشلشدیرمك، قاریشدیرمق ‖ تزویج ایتمك؛ قاتمق ، چفتلشدیرمك ‖ —sich (فعـ مطا) چفتلشمك ، قارشمق ، قاتلمق ‖ اختلاط ایتمك .

Gatten,... (ـ ـ . . .) —glück (ا لا) سعادت زوجیه ، تزوجده بختیارلق .

Gatter (ـ ـ ا م) a. (40) پارماقلق ، اسقره .

Gattung (ـ ـ امؤ) (91) (یكدیگرینه مناسبتی اولان اشیا واجناسك هیئت مجموعه‌سی) جنس ، طوپ ، فامیلیا ، نوع ، صوی ، صنف .

Gau (ـ ا م (ا لا) (38) یاخود (21) دائره ‖ سمت، جوار، كوشه ، بوجاق ‖ ایالت ، ولایت (سنجاق) .

Gauch (ـ ا م) (38) (عمو) دیوث ، كراته ‖ آحمق ، بدلا ‖ هنوز صقال بیتمسز گنج ، امرد ‖ زوزك ، دلی، گندینی بكنمش ، ظیرزیلداق .

Gaukeln (ـ ـ فعـ لا +) a. (21) اوچمق ، اوچشمق ‖ حقه‌بازلق ایتمك ، مسخره‌لق، مقلدلك ایتمك ‖ (فعـ متعـ) آلداتمق ‖ —sich چالقالتوب طورمق، اوته‌یه برویه گیدوب گلمك ‖ ساخته‌كارلق ایتمك .

Gaukler (ـ ـ ا م) a. (40) ' —in (ا مؤ) (91) حقه‌باز ، مقلد ، صویتاری (اركك ، قاری) .

Gaul (ـ ا م) (31) كذا (38) بارگیر، حیوان ‖ (ضرب مثل) einem geschenkten — sieht man nicht in 's Maul (هدیه اولنمش بر حیوانك آغزینه (یاشنه) باقلماز ، بخشیش آتك قصورینه باقلماز، اوزوم یه باغنی صورمه .

Gaumen (ـ ـ ا م) b. (40) دماغ ‖ —buchstabe ویا : —laut(er) (ا م) دماغدن چیقاریلان حرف و یاصدا .

Gauner (ـ ـ ا م) a. (40) ' —in (امؤ) (91) حیله‌كار، طولاندیریجی ، طرار .

Gaunerei (ـ ـ ـ امؤ) (49) طولاندیریجیلق، حیله‌كارلق .

Gaunern (ـ ـ فعـ لا +) a. (21) طولاندیرمق . حیله كارلق ایتمك .

Gaze (ـ ـ امؤ) (gâ'-zĕ اوقونور) (55) [فر] غاز، تول .

Gazelle (ـ ـ ـ امؤ) (55) [عر] (تاطبیعه) غزال ، جیلان ، (جیران) .

Ge-ächze (ـ ـ ـ ا لا) b. (40) (sans pl.) آه وانین، ایكلمه .

Ge-äse (ـ ـ ـ ا لا) a. (40) و Ge-äß (ـ ـ ا لا) (38) اوت ، اوتلق ، مرعا ‖ بعض حیواناتك آغزی .

Ge-bein (ـ ـ ا لا) (38) برجسمك كمیكلرینك هیئت مجموعه‌سی، اسكلت .

Ge-bäck (ـ ـ ا لا) (38) (فرونده طبخ اولنان) مأكولات، پكسماد ، اكمك ، چورك و سائره كبی ‖ بر پیشیریملك فرون مأكولاتی ‖ (چوملكجیلكده) پشمه ، پشیریم ، بر پیشیریملك چاموروالخ .

Ge-backene(s) (ـٰـٰـ ا لا) ㉑ = Ge-bäck
فرونلانمش خمور ایشی .

Ge-baren (ـٰـٰـ فعلا +) a.㉑ اشکال واطوار مختلفه‌ده
بولنمق || sich— (فع مطا) درلو درلو قیافته کیرمك ، بیك
درلوصورته کیرمك ، طاورانمق، حرکت واطوارده بولنمق .

G-bär-mutter (ـٰـٰـ ا مؤ) (مفردی .inv جمعی
a.㉟) (تشر) قالب ، دول یتاغی ، رحم مادر .

Ge-bären (ـٰـٰـ فعمتعد) g.㉟ دنیایه کتیرمك. طوغورمق||
vor der Zeit— (وقتسز طوغورمق) وقتندن اول طوغورمق||
(مجا) ظهوره، وقوعه کتورمك ، وجوده پولديرمق|| geborene
(ص) مثلا Frau Müller.— Necker (موسیو) مولرك حرمی
ونککه‌ر زاده (اولان خانم) .

Ge-bäude (ـٰـٰـ ا لا) a.㊵ ابنیه || (هرنوع بنا)
او ، خانه ، هوتل، قشله ، خان والخ .

Ge-bell (ـٰـ ا لا) ㊳ —e (ا لا) b.㊵ ایکیسیده
(sans pl.) اولومه ، حولامه .

Ge-ben (ـٰـ فع متع) !.㉟ ویرمك ، اعطا ایتمك ||
ich werde mir die Ehre—Sie zu besuchen سزی زیارت
(ایتمکله تشرف) ایده جکم ، سزی زیارت ایتمکله تشرف
ایتمکه اجتسار ایتمك املنده‌یم (اجتسار ایده‌جکم) . . . الخ ||
(ع) Feuergeben (ا لا) آتش ایتمه ، آتشلمه || ویرمك، انتاج
ایتمك || die Sporen— مهموزلمق || er hätte einen guten
Gott geb's! اوکمیل بر عسکر اولوردی || Soldaten gegeben
اه ویره ، ویرسون ، ان شاء الله ! || wieder von sich—
(یملك حقنده) استفراغ ایتمك ، چیقارمق || sich— تسلیم اولمق||
Das giebt sich (ergiebt sich) aus dem Zusammenhange
بوتك کلیشندن استنتاج اولونور، بللی|| (فع یکشخصلی) es giebt
واردر، بولنور|| ? was giebt es Neues نه وار؟ نه خبر؟
یکی نه حوادث وار ؟ .

Ge-berde (ـٰـٰـ ا مؤ) ㉟ کورنمه ،کورنیش، خارجی
کورنیش ؛ قیلق ، قیافت ؛ یوز ، چهره ، صورت، لقا ، سیما ||
حال، طور|| وجودك وعلی‌الخصوص الك حرکتی n machen—
الی آیاغی ، قاشی‌کوزی . . . والخ اوینامق || —nsprache
(ا مؤ) ال ، قاش، کوزله اشارت ؛ دلسز اویونی، پاندومیما .

Ge-bet (ـٰـ الا) ㊳ [beten] دعا || —buch (الا)
دعا نامه ، دعا کتابی .

Ge-biet (ـٰـ ا لا) ㊳ ارض، طوپراق ، زمین ، (مجا)
(شعر) زمین || درجه ، دائره ، منطقه .

Ge-bieten (ـٰـٰـ فع متع وفع لا +) f.㉟ امر وحکم
ایتمك ، بیورمق ، امر قوماندا ایتمك || طلب ایتمك || حکمفرما
اولمق ، حکمدارلق ایتمك .

Ge-bieter (ـٰـٰـ ا م) a.㊵ . —in (ا مؤ) ㊿
افندی ، قادین افندی || حاکم ، حاکمه .

Ge-bieterisch (ـٰـٰـٰـ ص) ㉑ حاکمانه || متجبرانه ،
متحکمانه ؛ امر ایدرجه‌سنه .

Ge-bild(e) (ـ) ـٰـ الا) a.㊵ ، ㊳ وجوده کتوریلان،
تشکیل ایدیلان شی ، حاصلات . تشکیلات محصول || (رسم)
شکل ، تصور .

Ge-bildete(r) (ـٰـٰـٰـ ا م) ㉑ تربیه‌لی || فضل وکمال
صاحبی || (ایو) تحصیل کورمش آدم .

Ge-bimmel (ـٰـٰـ ا لا) b.㊵ (sans pl.) چاك چالنمه،
طاك طون ایتمه ، داوول کوروولتیسی ، چالنمه .

Ge-binde (ـٰـٰـ ا لا) a.㊵ برلکده اولەرق باغلنان
شیلرك هیئت مجموعه‌سی (باغ ، دمت) || (بحر) اوفقی‌کراسته
صالی .

Ge-birg(e) (ـ) ـٰـ ا لا) (a.㊵) ㊳ سلسلهٔ جبال،
طاغلق || طاغ .

Ge-birgig (ـٰـٰـ ص) ㉑ طاغلق (قیالق) ، طاغلی .

Ge-birgs . . . (ـٰـٰـ . . .) artillerie— (ا مؤ) طاغ،
جبل‌طوپچیسی|| kette— (ا مؤ) طاغ‌سلسله‌سی || bewohner(in)
(ا م وا مؤ) طاغلی، طاغده ساکن‌ارکك ویا قادین ، جبـل—
اهالیسی|| Stamm— (ا م) جبل ذروه‌سی|| land— (الا)
طاغلق‌مملکت || paß— (ا م) درین‌طاغ کچیدی|| rücken—
ذروه‌نك تشکیل ایتدیکی خط ، سرت || schlucht— (امؤ)
بوغاز ، کچید (طاغده) .

Ge-biß (ـٰـ ا لا) ㊳ [beißen] چیکنه جهازی، صف
اسنان ، دیشلرك هیئت مجموعه‌سی ، دیشلر || کمك پاره‌یرك
آغزنده اولان پارچه‌سی || falsches— طاقمه دیش (طاقمی) .

Ge-blök(e) (ـ) ـٰـ الا) (b.㊵) ㊳ (sans pl.)
ملمه ، اوکوز ، اینك وساڑه باغیرمه‌سی .

Ge-blümt (ـٰـ ص) ㉑ چیچك شکلنده ، چیچك شکلنـه
قونیلش ، چیچکلی .

Ge-blüt (ـٰـ ا لا) ㊳ (sans pl.) ذیروح برجسده
اولان قان || صوی، جنس، نسل .

Ge-boren (ـٰـٰـ ص) ㉑ طوغمش، متولد، (اسم مفعول)
. [Ge-bären]

Ge-bogen (ـٰـٰـ ص) ㉑ بوکولك ، بوکولش ، (biegen
فعلنك اسم مفعولی) .

Ge-borgen (ـٰـٰـ ص) ㉑ مستور ، محفوظ ، تحت
امنیتده ، (borgen فعلنك اسم مفعولی) .

Ge-bot (ـٰـ الا) ㊳ [bieten] امر واراده ، تنبیـه
واخطار || (امور دینیه‌ده) اوامر (الهیه) || Jemandem
zu—e stehen برینك امرینه منتظر (حاضر، مهیا) اولمق ||
امرنامه ، اخطار نامه .

Ge-bratene(s) (ـٰـٰـ ا لا) ㉑ قیزارتمه ، قاوورمه||
(braten فعلنك اسم مفعولی) .

Ge-brauch (ـٰـ ا م) ㉛ استعمال ، قوللانمه || von—
etwas machen برشیئی قوللانمق ، استعمال ایتمك || عادت ،
اصول، قاعده || قوللانیش ، استخدام .

Ge-brauchen (ـٰـٰـ فع متع) a.㉛ استعمال، استخدام
ایتمك ، قوللانمق ، ایشنه قوللانمق || —Das ist zu nichts zu
بوهیچ برشیئه یرامز || gebrauchtes Buch قوللانلش ،
استعمال اولنمش ، اسکی کتاب .

Ge-bräuchlich (ـٰـٰـ ص) ㉑ قابل استخدام واستعمال||
مستعمل ، قوللانیلور ، اصول وعادت وقاعده صره‌سنه
کچمش اولان || قوللانیلشلی .

Ge-braus (ـٰـ ا لا) ㉖ ، (sans pl.) Ge-brause
(ـٰـ ا لا) (sans pl.) =brausen .

Ge-brochen (ـــ ص) (21) قيريق ، قوپوق ؛ كوتو ‖ (brechen فعلنك اسم مفعولى) .

Ge-brüder (ـــ جمع مذكر) a. (40) قرنداشلر ، Grimm— غريم برادرلر .

Ge-brüll (ـــ الا) (38) (sans pl.) = brüllen .

Ge-brumm(e) (ـ)ـــ الا) (38) ، (40) b.) (sans pl.) = brummen .

Ge-bühr (ـــ امؤ) (49) وظيفه ، مجبوريت ‖ über alle— افراط ايله ، حدندن زياده ‖ nach— تصل مناسب ايسه ‖ Das ist wider alle— بوشى هيچ ياقشماز ‖ اجرت ، (معاش) ‖ رسم ، ويركو ‖ فقرى اجرت ، آياقترى ‖ ترخ ، خرج ، مصارف ، پوليچه بدلى .

Ge-bühren (ـــ فعلا +) ، و sich— (فعمطا) a. (21) Jemandem— برينه عائد ، راجع ، منسوب اولمق ، كندوسنك (حق) اولمق ‖ لايق اولمق ، ياقشمق ، مناسبت آلمق ، اويمق ، مناسب اولمق ، سزا واحرا اولمق ‖ (فعليكشخ) es gebührt sich, daß ... سزا ولايقدركه ... ‖ —d (اسم مفعول و ص) (21) مناسب ، لايق ، سزا ‖ اديلى وناموسلى ‖ (حا) صورت حسنه‌ده ، حسن صورتله ، موافق ومناسب برصورتله .

Ge-bunden (ـــ اسم مفعول وص) (21) [binden] .

Ge-bundenheit (ـــ امؤ) (40) (sans pl.) اتباع ، انقياد ، اطاعت ؛ محكوميت ، اسارت ، باغلى اولمه .

Ge-burt (ـــ امؤ) (40) [Ge=bären] طوغمه ، تولد ‖ طوغورمه ، توليد .

Ge-bürtig (ـــ ص) (21) aus Brussa— بروسه‌ده متولد .

Ge-burts ... (ــــ...) —anzeige (امؤ) (بلديه) دائرهٔ مخصوصه‌يه تولد خبرى (ويرمك) ، جريده‌يه تولد اعلاننامه‌سى (ويرمك) ‖ —fehler (ام) اثناى تولدده موجود اولان سقطلق ‖ —land (الا) محل ولادت ، طوغيلان مملكت = —ort ‖ —tag (ام) يوم ولادت ‖ —tags=kind يوم ولادتى شنلكى اجرا ايديلان كمسه ‖ —zange (امؤ) پك صعوبتله وضع حمل ايدنلرده استعمال اولنان منكنه ، ملقط جنين ‖ —zeit (امؤ) وضع حمل وقتى .

Geck (ـ ام) (51) دلى ، بدلا ، احمق ، آبدال ، زيرزوب ‖ eitler— (ام) كنديني بكنش (بدلا) .

Ge-dächtniß (ـــ الا) (38) خاطر ، ذهن Jemandem etwas in's— zurückrufen برينه برشى تخطر ايتديرمك ، برشيئى برينك خاطرينه كتيرمك ‖ wenn mein—mich nicht trügt اكر ياكليورسه‌م ، اكر ظنمده خطا ايتمز ايسه‌م ‖ —fehler — (ام) قوهٔ حافظه‌سى ايو اولمامق ‖ —feier (امؤ) وياخود : —fest — برشيئك تخطرى ضمننده ياپيلان شنلك ، بيرام ، آيين ‖ —Zettel (ام) (برشيئك حالنى بيان ايدر مجمل ديپلومات ورقه‌سى) بيانامه ، مموراندوم .

Ge-danke (ـــ ام) (52) [denken] تخطر ، ياد ‖ تصور دوشونجه ؛ مطالعه ، ملاحظه ؛ سانحه ‖ فكر ، عقل ‖ ظن وخيال ، وهم ‖ (ضرمثل) —n sind zollfrei هركس فكرنده ، ظن وتصورنده سربست ، مختاردر ‖ Das hat mich auf den—n gebracht بوبكا تخطر ايتدردى‌كه ، شوشى بكا فكرى ويردى ‖ kein—! آندن هيچ براثر بيله ! اصلا! ممكنمى قابلى! بعضاً (عو) قورورتى ! هيچ ! ، لاشى ‖ wo waren Sie mit Ihren —n عقلكز نره‌ده ايدى ؟ عقلكز نره‌لرده ؟ ‖ sie kommt mir nicht aus den—n او (شخص مؤنث) بنم خاطر وخيالمدن چيقميور .

Ge-danken „ ... (ــــ...) [Ge=danke] —los (ص) بايقين ، بيهوش ، وبيخبر ؛ طالغين ‖ —späne (جمع مذكر) خاطره ، سنوحات ؛ ضرب مثل ، كلام موجز ‖ —strich (ام) نكته ، نكته‌لو سوز .

Ge-därm (ـــ الا) (38) امعا ، باغيرصاق ؛ كيريش ‖ اشكنبه .

Ge-deck (ـــ الا) (38) سفره يرايان بالجمله اشيا ‖ آكر اورتوسى ، باركير اورتوسى ، غاشيه ، چول ‖ ماقات ، اورتو ؛ ماصه وسائره اورتوسى ‖ سفره‌ده (بركشيلك) چتال قاشق حاولى وتفرعاتى طاقمى .

Ge-deihen (ـــ فعلا—) b. (28) و a. (21) (insép.) ايشى موافق ، راست كيتمك ، اوالق ‖ مسعود وبختياراولمق ‖ بيومك ، انتفاع ايتمك ، فائده‌مند اولمق ‖ نشوونما بولمق ، اولمق ‖ (ضرمثل) unrecht Gut gedeiht nicht حايدن كلان هويه كيدر ‖ ايو اولمق ، ثمره‌سى ، حسن نتيجه‌سى كوروكمك ، اولمق ‖ بول وبركتلى اولمق ‖ (الا) Gott gebe sein Gedeihen dazu جناب حق موفق بالخير ايليه ! نصيب وميسر ايليه ! الله راست كتيره ! بركت ويره !

Ge-denken (ـــ فعمتعد ، فعلا+) a. (22) (insép.) (مضاف اليه) einer Sache— برشيئى اونوتمامق ، تخطر ايتمك ، دوشونمك ، خاطردن چيقارمامق .

Ge-dicht (ـــ الا) (38) شعر ، بيت ، قطعه ، قصيده ، منظومه ، مصراع .

Ge-diegen (ـــ ص) (21) متين ، محكم ، رصين ‖ صرت ، صاغلام ، مكرلى ، طيانقلى ‖ (معدنجيلكده) —es Eisen دها ايشلنمامش تيمور (معدنى) ‖ aus—em Golde خالص ، صاف آلتوندن ، قورقي آلتوندن ‖ (مجا) متين ، عريض وعميق مزيت وقدر وقيمتى چوق اولان ‖ آغر ، كبار .

Ge-dinge (ـــ الا) b. (40) (sans pl.) پازارلق ، پاره‌جه اوپوشمه ، كوتورى پازارى ‖ بر وقت معينده اجرا اولنق اوزره اولان بر ايش .

Ge-dränge (ـــ الا) b. (40) (sans pl.) =Drang ‖ (مجا) صيقينتى ، مضايقه in's—kommen زياده صيقلمق ، دوچار مضايقه اولمق .

Ge-druckte(s) (ـــ الا) (21) مطبوع نسخه .

Ge-drungen (ـــ اسم مفعول bringen) و (ص) (21) (كوپك و باركير حقنده) قيصه ، باصيق ، بودور مثلا gebaut — بودور (كوپك ، باركير) .

Ge-duld (ـــ امؤ) (49) (sans pl.) صبر endlich reißt mir die— نهايت صبرم توكندى ‖ die—verlieren صبرى قالمامق ، توكنمك ‖ (ضرمثل) mit—und Zeit kommt man weit الصبر مفتاح الفرج ، صبرك صوكى سلامتدر ‖ تحمل ، مساعده ، مساعه ‖ —los (ص) صبرسز .

Ge-fallene(r) (ا م) ㉑ . Ge-fallene (امؤ) ㉑ هر ایکیسیده (ــ) (مجا) دوشکون ‖ (ع) die — n محاربه‌ده (شهید) اولانلر ، وفات ایدنلر .

Ge-fällig (ــ ص) ㉑ خاطرشناس ، نازك ، خوشنود ایتمکه چالیشور ، خدمته حاضر ‖ um Ihnen — zu sein خاطریکز ایچون ‖ Sie wären so —, mir mitzutheilen سز لطفاً بکا خبر ویریکز ، ویرمی ایدیکز ‖ was ist Ihnen — ! نه امر ایدیورسکز ؟ ، نه آرزو بیوریورسکز ؟ ‖ nehmen Sie — (حا) ge-fälligst افندم ؟ بیور ؟ ‖ Platz ! لطفاً اوطوریکز ! افندم بیورك اوطورك ! افندم ، رجا ایدرم اوطوریکز .

Ge-fall-sucht (ــ امؤ) ㉑ (*sans pl.*) کندینی بکندیرمکه چالشمه ؛ جلوه ، عشوه ؛ یاشاقلاقه ، سیوناشمه .

Ge-fangen (ــ ص) ㉑ توقیف ایدیلان ، حبس اولان ‖ (ع) اسیر ‖ sich — geben تسلیم اولمق ، ترك سلاح ایتمك ‖ متبوع ، محکوم ، اسیر .

Ge-fangenschaft (ــ امؤ) ㉑ اسارت ‖ محکومیت ، محبوسیت ، اسارت .

Ge-fängniß (ــ الا) ㊲ حبسخانه ، محبس ‖ حبس جزاسی .

Ge-fäß (ــ الا) ㊳ [fassen] قاب (مواد مایعه وضع اولنه‌جق) ‖ قلبك سچری طامری .

Ge-fecht (ــ الا) ㊳ (ع) محاربه ، غوغا ، مقاتله ، بالفعل اوروشمه .

Ge-fecht(s) . . . (ــ . . .) (ع) — ordnung (امؤ) نظام حرب ‖ (ترتیبات حربیه) ‖ — übung (امؤ) اوفق محاربه ، تطبیقات حربیه تعلیمی .

Ge-fiedel (ــ الا) . b. ㊵ (عمو) کوتو کمان ظیرلتیسی ، طینغیردیسی .

Ge-fieder (ــ الا) a. ㊵ قوشك توکی ‖ (پرآلتك) یاپی ‖ (توکلی حیوان ، قوش) .

Ge-fild (ــ الا) ㊳ ، — e ، (ــ الا) a. ㊵ صحرا ، صحرالق .

Ge-flecht (ــ الا) ㊳ بربرینه صارلمه ، بربرینه اورلمه ، طولاشمه ‖ (تشر) طمار ویا اعصابك بربرینه اورلمش کبی اولمسی ، ضفیره .

Ge-fleckt (ــ ص) ㉑ لکه‌لی ، لکه‌لنمش ، بنکلی ، آلاجه ‖ (الا) بنك ، لکه .

Ge-flissentlich (ــ ص) ㉑ = ab-sichtlich .

Ge-flügel (ــ الا) . b. ㊵ (*sans pl.*) قاز ، طاووق ، قوش وسائره کبی توکلی حیوان ، دجاج ، قناتلی حیوانلر ‖ — markt (ا م) (قوش) طاووق بازاری .

Ge-flüster (ــ الا) . b. ㊵ (*sans pl.*) = flüstern .

Ge-folge (ــ الا) . b. ㊵ (*sans pl.*) معیت ‖ معیت ، محافظ ‖ etwas im — haben (مجا) برشیئی داعی اولمق ، عاقبتنده منتج اولمق .

Ge-freite(r) (ــ ا م) ㉑ (ع) برنجی صنف نفرای ، اونباشی (آلمانیاده یوللر یقه‌لرنده قارتاللی اولمق وچاوش یاشچاوش یقه دوکه‌لرندن اوفاجق بولنق اوزره بر دوکه طاشیرلر) .

Ge-dulden (ــ فعمتعا) . b. ㉑ sich — صبر ایتمك ، تحمل ایتمك ‖ بکلمك .

Ge-duldig (ــ ص) ㉑ صبور ، صبرلی ‖ — sehr مساعده‌لی ، مساعده‌جی ، پك صبور ، (عمو) لزومندن زیاده حلیم وکوشك اولان .

Ge-dunsen (ــ ص) ㉑ شیش ، قبارق ، قبارجقلی ‖ (طب) منتفخ .

Ge-ehrte(s) (ــ الا) ㉑ Ihr — vom 15. März اون‌بش مارت تاریخلی (تجارت) مکتوبکز .

Ge-eignet (ــ ص) ㉑ (برشیئه) الویرد ، چار الویرشلی ، لایق ، مناسب ‖ قابلیتلی .

Ge-fahr (ــ امؤ) ㉑ تهلکه ، مخاطره ، وخامت ، دوباره ‖ Ge-fahr = (ــ امؤ) ㊵

Ge-fährde خدعه .

Ge-fährden (ــ فعمتعا) . b. ㉑ تهلکه ومخاطره‌یه القا ایتمك ؛ اضرار ایتمك ، لکه‌دار ایتمك ؛ ایشی فنایه صاردیرمق .

Ge-fahre (ــ الا) . b. ㊵ (*sans pl.*) آرابه‌لرك دائمی صورتده کیدوب کلمسی .

Ge-fährlich (ــ ص) ㉑ تهلکه‌لو ، مخاطره‌لی ، فنا ، قورقولی ، وخیم ‖ thun Sie doch nicht so — ! آرتق سزده اوقدر (قورقه‌جق) نه وار ! سزده ایشه اما اهمیت ویریورسکزها (حذر ایدیورسکز) اوقدرده یوقکه .

Ge-fährte (ــ ا م) ㉒ ، — in (امؤ) ㊵ آرقداش ، رفیق ، رفیقه ؛ دوست ، یولداش .

Ge-fäll (ــ الا) ㊳ ، — e بر یولك ، برنهرك میلی ‖ یوقوش ، میل ‖ ویرکی ، رسم ‖ des Daches — طامك آقیندی یوریسی ، آقیندی خزینه‌سی ‖ (عو) ein gutes — haben قیرہ‌کبی ایچمك ‖ چاغلیان ‖ — einnehmer (ا م) صو خزینه‌سی ، صهرنج .

Ge-falle (ــ ا م) ㉒ الحالة هذه اکثریا : n — (ا م) . b. ㊵ حظ وخشنودیتی موجب لطف ، کرم ، خاطر شناسلق ‖ برینك حظی موجب اولان شی ‖ es gesch'eht mir ein — n damit بونکله بکا بر لطف ایدلمش اولور ‖ Jemandem etwas zu — n thun برینك خوشنه کیده‌جك برشی (حظ ایده‌جکی) برشی یاپمق ؛ برینك خاطریچون برشیئی یاپمق .

Ge-fallen (ــ فعلا +) . p. ㉛ بکنمك ، خوشنه کیتمك ‖ . . . dieser Mensch gefällt mir sehr بو آدم بنم پك خوشمه کیدیور ، بوآدمی بن پك بکنیورم ، سودم ‖ (فعبکمك) es gefällt mir خوشلانیورم ، خوشمه کیدیور ، سویورم ، بکنیورم ‖ sich etwas — lassen خوشنود وراضی ایتمك ‖ قبول ایتمك ، سسنی چیقارمامق ‖ Das lasse ich mir — ! آه بوکا دیه‌جکم یوق ، اوخ ، ایی ! ، نه کوزل ، کوردکی برکره ! ، اه ویرسون ! (پك کوزل) ‖ sich nicht — lassen راضی اولمامق ، رد وجرح ایتمك ، قبول ایتمامك ‖ (الا) Ihnen zu — خوشلانمه ، حظ ‖ خاطر (*sans pl.*) ㊵ b. خاطریکز ایچون ، (محضا) سزی سوندیکمدن ‖ آرزو ، استك ‖ ! — thun Sie mir den لطفا ! لطف ایدیکز ! رجا ایدرم ! (دیدیکمی ، آرزومی یاپیکز ، ایفا ایدیکز) .

Ge-frieren (ـُـِـ فعلا—) ī. (21) (*insép.*) طوكمق ، انجماد ایتمك .

Ge-füge (ـُـِـ الا) b. (40) (*sans pl.*) درج وعلاوه ایتمه ‖ یکدیکرینه اویار پارچه‌لری بریرینه کچیرمه ، طاقمه .

Ge-fügig (ـُـِـ صـ) (21) اویار ، طاقیلور ، کچیریلور ‖ اویغون .

Ge-fühl (ـُـِ الا) (38) حس، طویغو ‖ des—s beraubt (جـیـاً) حسدن محروم ‖ mit — singen جوش وخروشه کله‌رك ، جان ویورکدن ، درونتدن ، انجی (حسیاتی) اویانه‌رق ، تغنی ایتمك ‖ los— (صـ) طویغاز ، حسسز ، مرحمتسز ‖ بیهوش ، بایغین ‖ voll— (صـ ، حا) جان وکوکلدن ، جاندن ، کمال حس ایله ، رقت وشفقتله ، فرط محبت ، کمال میل ایله ، پك زیاده خشنودیت و محظوظیتله ‖ پك طوقونافلی ‖ پك خوش ‖ پك طویغولو ، رقیق ، زیاده حساس .

Gegen (ـُـ حرجر) (غیر معین وقت ایچون) 11 Uhr — ساعت اونبره طوغری ‖ قارشو ‖ علیهنه ، خلافنه ، ضدینه ‖ —gift (الا) پانزهر ‖ —liebe (الا) قارشولقلی محبت هر ایکی باشدن ، هر ایکی طرفدن اولان سوکشمه ‖ —angriff (ـُـَـِـ ام) (ع) مقابل هجوم .

Gegen-befehl (ـُـَـِـ ام) (38) (ع) برنجی امری فسخ ایدن ایکنجی بر امر ، بر امره قارشو ویریلان امر .

Gegen-besuch (ـُـَـِـ ام) (38) اوجله ایدیلان برزیارته قارشو (ایفاسی لازمه‌دن اولان) زیارت ‖ Jemandem einen —machen بریننه اعادهٔ زیارت ایتمك .

Gegen-bild (ـُـَـ الا) (32) نظیره ، شبیه ، اش ، امثال ‖ اورنك ، مودل ‖ صورت ، نسخهٔ ثانیه .

Gegen-böschung (ـُـَـِـ امؤ) (49) (ع) (استحکا) آستار مقابلی .

Gegend (ـُـ امؤ) (49) سمت ، جوار ، حوالی ، طرف ‖ in unserer— بزم جوارده ، بزم طرفلرده ؛ بزم مملکتده .

Gegen-ein-ander (ـُـَـِـ حا) قارشو بقارشو ‖ بریرینه نظراً ، بریرینه نسبتاً ‖ مقابلةً ، بریرینه قارشو ، بالمقابل ‖ —halten (الا) ، —stellung (امؤ) یکدیکرینه نسبت ، مقایسه .

Gegen-geschenk (ـُـَـِـ الا) (38) مقابلةً ویریلان هدیه ؛ بالمقابله ویریلان شی .

Gegen-gewicht (ـُـَـِـ الا) (38) دنك ، برسنك .

Gegen-halten (ـُـَـِـ فعمتم) (20) نسبت ومقایسه ایتمك ، قارشولشدیرمق ‖ (فعلا +) مدافعه ومقابله ایتمك ، قارشو طورمق ، مخالفت ایتمك ‖ کفایت ایتمك ، یتشمك ‖ کیروسندن طیانمق .

Gegen-mittel (ـُـَـِـ الا) a. (40) چاره ، دوا وعلاج .

Gegen-partei (ـُـَـِـ امؤ) (49) قسم مخالف ، مخالف طرفدارلر ، برفرقه‌یه مخالف اولان فرقه ، خلافکیران ‖ خصم ، دشمن .

Gegen-rede (ـُـَـِـ امؤ) (53) رد جواب ؛ مدافعه علی المدافعه ؛ اعتراض ؛ قارشولق .

Gegen-satz (ـُـَـ ام) (31) ضدیت ، مخالفت ، مباینت ‖ نسبت ‖ مقابل اولان شی .

Gegen-schein (ـُـَـ ام) (38) عکس ‖ معاینه ، قونترول بلق ، سندی .

Gegen-schlag (ـُـ ؛ ویاخود ـُـَـ ام) (31) بداهةً ومسرت جواب ویرمك ، برتحقیر ویا سوء معامله‌یه مقابله ایتمك ، پایشدیرمق .

Gegen-schreiber (ـُـَـِـ ام) a. (40) (تجا) قونترولجی ، یوقلمه‌جی .

Gegen-seite (ـُـَـِـ امؤ) (51) عکسی ، مقابل طرف ، آرقه‌سی ، ظهری .

Gegen-seitig (ـُـَـِـ صـ) (21) قارشولقلی ، بالمقابله ، هر ایکی باشدن ، طرفدن ‖ مخالف ، مقابل طرفدن اولان .

Gegen-seitigkeit (ـُـَـِـ امؤ) (49) (*sans pl.*) مشارکت ‖ مقابلهٔ بالمثل .

Gegen-stand (ـُـَـ ام) (31) شی ، نسنه ، ماده ‖ Das ist kein— بوهیچ برشی دکل (چوق دکل ، اهمیتسز) ‖ —s-satz (ام) (غرا ، منطق) جملهٔ متممه ، (جملهٔ موضعه) .

Gegen-stoß (ـُـَـ ام) (31) مقابل ضربه ، دورتیش ‖ چارچه .

Gegen-theil (ـُـَـ الا) (38) ضد ، عکسی ، مخالف ، مقابل اولان ‖ im — بالعکس ‖ ich wette das — بن بونك عکسنی ادعا ایدرم ‖ نادراً (ام) = Gegner .

Gegen-über (ـُـَـِـ حا و حرجر) قارشو قارشویه ، قارشوسنده ؛ یوز یوزه ، جبهه جبهه‌یه ، بریرینه ناظر .

Gegen-über-stellung (ـُـَـِـَـِـ امؤ) (49) قارشولشدیرمه ، مقابله ، مقایسه ‖ یوزلشدیرمه ، مواجهه .

Gegen-wall (ـُـَـ ام) (31) (ع) (استحکا) استار مقابلی .

Gegen-wart (ـُـَـ امؤ) (49) (*sans pl.*) حضور ‖ in meiner— بن حاضر اولدیغم حالده ، بنم یانمده ‖ حال ، حاضر ، (کذا غرا) .

Gegen-wärtig (ـُـَـِـ صـ) (21) حاضر ، موجود ‖ —e Zeit (غرا) ‖ die—en Preise (تجا) قیمت حاضره ‖ وقت وحال حاضر ، زمان حال ، صورت اخباریه ‖ (حا) شمدی ، الحالة هذه .

Gegen-wehr (ـُـَـ امؤ) (49) (*sans pl.*) مدافعه ؛ مخالفت ، مقابله ، قارشو طورمه .

Gegen-winkel (ـُـَـِـ ام) a. (40) (هند) زاویهٔ متقابله ‖ innere und äußere— زوایای متناظره .

Gegen-wirken (ـُـَـِـ فعلا +) a. (21) (*sép.*) ضدینه ، خلافنه حرکت ایتمك ‖ Gegen-wirkung (امؤ) (49) عکس عمل ، عکس تأثیر .

Gegen-zeichnen (ـُـَـِـ فعلا +) b. (40) (*sép.*) صح چکمك ، (اصلنه مطابقدر ، کورلشدر) دیمك .

Gegner (ـُـ ام) a. (40) دشمن ، خصم ، مخالف ، رقیب ، معارض ، خلافکیر .

Ge-grinse (ـُـِـ الا) b. (40) = grinsen .

Geh . . . . (ـُ . . .) [gehen] —korb (ام) چوجقلرك درونده یوریمك اوکرندکلری سبتدن معمول آرابه ‖ —rock (ام) ستره .

Ge-haben (ـُـِـ) a. (21) sich — (فعمطا)

Gehab' Dich wohl یشاهق ، بولغق || be-nehmen =
اه عافیت ویرسون ! ، عاقبتده دائم اول !

Ge-hader (ـٓـ ـ ا لا) b. ⑱ (*sans pl.*) مباحثه ،
منازعه ، مجادله ، خیرگور ، چکشمه .

Ge-halt (ـٓـ ا م) ㊳ عنصر ، ماده ، جوهر ، مایه ||
محتویات ، مضمون ، مآل || ذکر ، قیمت ، مزیت || (ا لا)
معاش ، علوفه .

Ge-halt„... (ـٓـ ...) [Ge-halt] abzug (ة) —
(ا م) تنزیل معاش || ماه بماه معاشك بر مقدارینك كسلمسی
وآخر برمحله یاتیرلمسی|| erhöhung (ة) — (ا مؤ) ترفیع ویا
تزیید معاش || los (ة) — قدرسز ، قیمتسز ، دكرسز ||
بوش || zulage (ة) — (ا مؤ) ضم معاش .

Gehänge (ـٓـ ا لا) a. ⑩ (*sans pl.*) آصمه ، طاقه
(طاقنك) یماچ ، یقوش ، صرتی || اوزوم ، چیچك وسائره
آصقیسی || (آو اصطلاحنده) des Hundes : — كوپكك
قولاقلری || آصقی ، آویزه وامثالی كوپه‌لری ، صالقملری .

Ge-hässig (ـٓـ ـ ص) ⑳ كینلو ، بغیض ، خصم ، عدو؛
خصمانه : كین بغض عداوت ویریجی .

Ge-hau (ـٓـ ا لا) ㊳ اورمه ، ضربه ، یاتاق || اودونلق
اورمان (كسیله‌جك ویا كسلمكده) .

Ge-häuse (ـٓـ ا لا) a. ⑩ خمیره ، كوز ، قاپسول ،
محفظه : قابوق ، برشیئك اوی یووه‌سی .

Ge-hege (ـٓـ ا لا) a. ⑩ اطراف چوریلمش محل ||
چیت .

Ge-heim (ـٓـ ص) ㉑ كیزلو ، صاقلو ، خفی ، محرم ،
نامعلوم ، مستور || Polizei — (امؤ) (خفیه) پولیس
خفیه‌سی || halten — كتم ایتمك ، كیزلمك صاقلامق خفی
طوتمق|| er Rath , ein—er Rath— مشاورخاص (آلمانیاده
ملكیه رتبه و عنوانی) || bund — (ا م) اتفاق خفی ||
lehre — (امؤ) فلسفهٔ باطنیه|| schreiber — (ام) سركاتب .

Ge-heimniß (ـٓـ ا لا) ㊳ سر ، خفی ، كیزلو ،
صاقلو برشی || Jemand in das —einweihen || برینی برسره
واقف ایتمك || ? — also da steckt das اصل ایش اوراده
اویله‌می؟ || voll — (ص) فوق‌العاده خفی ، سرلی : پك غریب ||
(یالكز اشخاص حقنده) (پك) كتوم ، امین .

Gehen (ـٓـ فع لا—) ㉑ كیتمك || hinaus— طیشاری
كیتمك ، چیقمق || یوریمك || (اولمق) كیتمك || laßt uns
fort) — !) هایدی‌كیدهلم ! || (پوسته ، شمندوفر وامثالی‌كبی
شیلر حقنده) قالقمق || Das wird gehen || حركت ایتمك
وكذا es geht بواولور بو ، اوله‌جق ، بواولور ، اولیور ،
اشته اولیور ، اشته اولدی ، فنا دكل ، اولدقجه ، ایجه ،
ضررسز || lassen — صالی ویرمك ، قویو ویرمك ، براقمق ||
sich — lassen كندوی صالیویرمك ، نفسه ، سوق طبیعیه
تابع اولمق ؛ كسب رخاوت وتكاسل ایتمك ، كوشمك || — weit
چوق اولمق ، ایلرو كیتمك ، ایلرو وارمق || — fehl یاكلش
اولمق . اولمامق : یاكلق || wie geht es mit Ihrer
Gesundheit ? نصلسكز ؟ نصل ایوميسكز ؟ || — es mag
wie es will هرچه باد آباد || geh' Deiner Wege هایدی
یولنه! ، هایدی ایشنه ! ، هایدی هایدی ، سن ایشنه باق ،
die Absätze (فع متع) || ! بشقه شی سنك نكه لازم
— unter den Stiefeln schief قوندره‌نك اوكچه‌لرینی
(یوریه یوریه) چارپلتمق || Sie mir aus den Augen ! —
كوزیمه كورنمیك ! ، چكل كوزیمك اوكندن ! || (مجا)
Das geht mir durch das Herz بو بنم یوركمه ایشلدی ،
یوركمی دلدی ، جكریمی پارچه‌لیور ، جكریمی سزلتییور ||
es gehen hundert Personen in diesen Saal بوصالونه
یوزكیشی‌كیرر ، صیغار ، بوصالون یوزكشی استیعاب ایدر ||
wie oft geht drei in zwölf ? اون‌ایكیده قاچ (كره) اوچ
وار ؟ || Das geht über meine Kräfte بوكا بنم قدرتم
یتشمز ، بو بنم اقتدارمك خارجنده‌در || (ضر مثا) „ Zufrie
denheit geht über Reichthum خشنودیت (كوكل‌خوشلغی)
ثروته تقدم ایدر ، اصل ثروت قناعتدر || Das geht ihm
über Alles او بونی هرشیئه ترجیح ایدر ، اونك بوندن زیاده
سودیكی خوشلاندیغی یوقدر ، او بونك یولنه هرشیئی فدا
ایدر || ! geh' zum Teufel هایدی جهنم اول ! دفع اول ||
(ا لا) b. ⑱ (*sans pl.*) كیتمه ، یوریمه ، كیدیش ، رفتار .

Ge-henkelt (ـٓـ ـ ص) ㉑ قولپلی .

Ge-heuer (ـٓـ ـ ص) ㉑ (منفی‌صورتنده) die Gegend
ist nicht recht — یوراسی پك تكین (تهی) دكل ، امین
دكل ، اجنبی وار || راحت ، حضور .

Ge-hilfe (ـٓـ ـ) (مرا . Ge-hülfe) .

Ge-hirn (ـٓـ ا لا) ㊳ [Hirn] (تشر) بین ، دماغ ||
(مجا) er hat kein — im Kopfe بینسز ، اونك عقلی
یوقدر || das kleine — دماغچه .

Ge-heul(e) (ـ) ـٓـ ا لا) ㊳ (⑱ b.) (*sans pl.*)
(كوپك ، قوردك) اولومسی ؛ (انسانك) آغلامسی ؛
(روزكارك) ایكلدیسی ، اوغولتیسی .

Ge-höhne (ـٓـ ا لا) b. ⑩ (*sans pl.*) (دائمی)
لطیفه ، شقه || بردوزیه استهزا ، ذوقلنمه .

Ge-hölz (ـٓـ ا لا) ㊳ اودونلق ؛ (دها بیوجك)
اورمان ، تنزه اورمان ویا قوروسی || طوغرامه ایشی .

Ge-hör (ـٓـ ا لا) ㊳ سمع ، ایشتمه || قوهٔ سامعه ||
قولاق،كوش|| Jemandem zu — reden برینه ایشتدیره‌جك
وجهله سویلمك || Jemandem — geben ویاخود : schenken
برینه قولاق آصمق ، دیكلمك ، برینك سوزینه قولاق ویرمك||
fehler — (ا م) (قوهٔ سامعه خطاسی) ایو ویا هیچ
ایشیده‌مامك || schnecke — (ا مؤ) (تشر) قولاغك
سموكلی بوجك شكلنده اولان قسمی ، حلزون الاذن .

Ge-horchen (ـٓـ فع لا +) a. ㉑ اطاعت وانقیاد
ایتمك ، اتباع ایتمك .

Ge-hören (ـٓـ فع لا +) a. ㉑ منسوب ومتعلق
اولمق || مناسبت آلمق ، یاقشمق || dieser Schuh gehört auf
den linken Fuß بوقوندره (آیاق قابی) صول آیاغكدر ،
صول آیاغنكیدر || Das gehört nicht zur Sache بوشی
بومادده . بوایشه عائد دكلدر ، آنك بو ایشه تعلق یوقدر ||
(فع مطا ، وقع یكشنه) es gehört sich so بو بویله‌در ،
بویله مناسبت آلور ، بویله لازم ، اصولی ، یاقیشقی بویله‌در ،

ايجابى وجهله ، wie es sich gehört || بويله ايجاب ايدر
اصولى نه ايسه اويله ، عادتى وجهله ، لايق اولديغى اوزره .

Ge-hörig (ـُـ ـ ص) (21) منسوب ومتعلق ، عائد || اويان ، مربوط اولان (رابطه‌سى اولان) || ايجاب ايدن ، لازمگلان || ايوجه ، برتميز ، صيقيجه || er Hieb — صيق برتوقات ، شمار ، سله ، ضربه || قيياق ، يامان .

Ge-hörn (ـُـ الا) (38) بوينوز .

Ge-horsam (ـُـ ص) (21) [hören] مطيع ، انقياد ايديجى .

Gehre (ـَـ امؤ) (53) (اكرى ونهايتنده طوغرى سيوريلان شى) (زرا) اوجنه طوغرى سيوريلان ترلا || (معما) قما || كوشه باشى || قات ، البسه قيرمه‌سى || ديلم || دكرمى .

Ge-hülfe (ـُـ ام) (32) [helfen] معاون ، عاق ، اوشاق ، چراق : (خواجه ، مدرس معاونى) جومز .

Geier (ـَـ ام) .a (40) [Gier] (تاطبيعه) آق بابا || شيطان ، ابليس .

Geifer (ـَـ ام) .a (40) (sans pl.) (چوجق ، مسن وخسته كمسه‌لرده) صاليا ، كوپوك ، لعاب ، روال || قودوز كوپك آغزندن آقان صاليا .

Geiferer (ـُـ ام) .a (40) صاليالى || زهرناك كمسه . غضوب وآجى سوزلى آدم ، حدتندن كوپوران .

Geige (ـَـ امؤ) (53) كمان .

Geigen (ـَـ فعلا + ، فعمتعه) .a (21) و — sich (فعمطا) كمان چالمق || (مجا) — ich werde Dir etwas يغما يوق ، قيارسك (بن بونى ياپمام) .

Geigen ,, . . . (ـُـ . . .) [Geige] — harz (الا) كمان رچنه‌سى ، قالوفان .

Geiger (ـَـ ام) .a (40) كمانجى .

Geil (ـُـ ص) (21) قوتلى ، صاغلام || (ات و امثالى حقنده يك ياغلى اولوب بناءً عليه كوتو ، آغير . طاتلى اولمق) آغر || شطارتلى ، اويناق ، حرصلى ، شهوتلى ، فاحش ، قزغين .

Geile (ـَـ امؤ) (53) [Geil] خصيه ، طاشاق .

Geilen (ـَـ فعلا +) .a (21) حويلامق ، صچراماق ، اويناشمق || تسكين شهوت ايتمك || — sich (فعمطا) تمنيه ايتمك ، شدتلى آتمق ، فيشقرمق .

Geilheit (ـُـ امؤ) (41) شهوتليلك ، كيك و سائره كبى حيواناتك قزغينلقلرى .

Geiß (ـَـ امؤ) (41) (جمعى Geißen) و دها چوق مستعمل اولدرق **Geiß** (ـَـ امؤ) (41) (جمعى كذا Geiße) كچى = Ziege .

Geiser (ـَـ ام) .a (40) [اسقانديناوجه] (ايزلاندا صو قايناريجه‌سى) غايزر .

Geiß ,, . . . (ـُـ . . .) (مرا) [Geiß] — fell (الا) كچى پوستى || — ledern (ص) كچى درسندن ، كچى درسى (ايله) || — auge (الا) (نبا) كچى كوزى ، عين معز || — blatt (الا) (نبا) خانم الى || — bock (ام) اركك كچى || — klee (ام) كچى يونجه‌سى . قطيس (بوينوزلى) .

Geißel (ـَـ ام) .c (32) ، (53) (امؤ) [قديم آلمانجه Gisal] رهن ، فديه || (تربيه ايچون) قامچى ، قرباچ || درد ، بلا ، مصيبت .

Geist (ـُـ ام) (36) عقل ، فكر || فهم ، ادراك || den — aufgeben تسليم روح ايتمك . وفات ايتمك || جان ، روح || روح ، خيال ، جن ، قره قونجولوز || — reich (ص) پك فطين ، ذكى ، عاقل || عاقلانه || عالى .

Geister ,, . . . (ـُـ . . .) [Geist] — ähnlich (ص) جنه ، خياله بكزر || — banner . — beschwörer سحرباز ، جنجى ، بوكوجى || جنلرى دعا ، سحرله دفع ايديجى || — erscheinung (امؤ) (41) جن وخيال كورونمسى .

Geistes ,, . . . (ـُـ . . .) [Geist] — gegenwart (امؤ) حضور عقل ، عقل باشنده اولمش || — abwesend (ص) فكرى طاغنيق ، عقلى باشنده اولميان ، ذهنى پريشان || — kraft (امؤ) قوة عقليه || — schwach (ص) عقلسز ، قاچيق ، دلى : سرسم .

Geistig (ـُـ ص) (21) [Geist] عقلى ، فكرى ، عقل وذهن ايله ياپيلان || — e Liebe (امؤ) محبت غير شهوانيه || (اسپرتولى) مثلا : — e Getränke (جمع مؤ) (اسپرتولى ، سكر ويرن مشروبات) مسكرات .

Geistlich (ـُـ ص) (21) [Geist] اخروى ، عبادت وذكرالله ايله مشغول || پاپاس ، راهب صنفنه منسوب اولان || die — en Orden طريقات رهبانيه || كروه مشايخ وعلمانك منسوب اولدقلرى طريقتلر .

Geistliche(r) (ـُـ ام) (21) راهب ، پاپاس : علوم دينيه ايله مشغول ومتوغل اولان ، خواجه ، علمادن اولان .

Geistlichkeit (ـُـ امؤ) (41) (sans pl.) هيئت روحانيه ، رهبان كروهى ، كليسايه منسوب اولنلر || علما .

Gei-tau (ـُـ الا) (38) [geien] (بحر) استنفه ايپى .

Geiz (ـُـ ام) (38) خست || شدتلى آرزو || (زرا) قدانك تازه فليزلرى ، نهال || — hals (ام) (عمو) — hammel (ام) آچ كوزلى ، خسيس ، نكس ، پينتى ، كبريتجى .

Geizen (ـُـ فعلا +) .c (21) خست ، كبريتجيلك ايتمك .

Geizig (ـُـ ص) (21) [Geiz] خسيس ، ناكس ، كبريتجى .

Ge-j(a)uchze (ـُـ) **Ge-jubel** (ـُـ) (sans pl.) هر ايكيسيده (الا) .b (40) سونچ باغرشمه‌سى ، چيغلق ، صداى شادمانى ، سونچدن باغرشمه ، چيغرشمه .

Ge-keife (ـُـ الا) .b (40) (sans pl.) خورداتمه ، مرلدانمه || خرلدامه .

Ge-klapper (ـُـ الا) .b (40) (sans pl.) شماته ، ولوله ، كورلتى ، پاتردى || لكلكك لقلق ايتمسى || ديشلرك بربرينه اورمسى .

Ge-klatsch(e) (ـُـ الا) .b (40) ، (38) (sans pl) ال چارپمه‌سندن حاصل اولان شماته || چكه چالمه .

Ge-klinge (ـُـ الا) .b (41) (sans pl.) صدا ، برچاككك اوتمسى || — in den Ohren قولاقلرك چينلامسى .

Ge-klingel (ـُـ الا) .b (40) (sans pl.) چينغرداق صداسى || (مجا) شينغردامه .

Ge-klirr(e) (ـُـ الا) (.b (40)) (38) (sans pl.) — der Waffen سلاح شاقرديسى .

Ge-knatter (ـ ـ ا لا) b. (40) (sans pl.) چاتیردامه ، پاطلامه .

Ge-knirsch(e) (ـ) ـ ـ الا) (b. (40)) (31) (sans pl) غیجردامه ، غاجیردامه .

Ge-knister (ـ ـ ا لا) b. (40) (sans pl.) آتش چیتلامه ، چیتردامه‌سی || البسه حیشیلتیسی ، حیشیردامه‌سی .

Ge-kose (ـ ـ ا لا) b. (40) (sans pl.) اوقشامه ، نوازش || طاتلی قنوشمه ، محبت .

Ge-krach (ـ ـ ا لا) b. (40) (sans pl) غاجیردی ؛ کورلتی ، پاتردی ، شماته ، کورلمه .

Ge-kräusel (ـ ـ ا لا) b. (40) (sans pl.) صاچی قیویرجق ، قیویرقیویر پاپمق || der Wellen — طالغه‌نك قبارمه‌سی ، طالغه‌نك قیویر قیویر اولمسی .

Ge-kreisch(e) (ـ) ـ ـ ا لا) (b. (40)) (38) (sans pl·) تیز (کسکین) باغیرمه ، هایقرمه .

Ge-kritzel (ـ ـ ا لا) b. (40) (sans pl.) قارغه‌جق ، بورغاجق (سموکانی بوجك کبی) یازی .

Ge-krös (ـ ـ ا لا) (38) **Ge-kröse** (ـ ـ ا لا) a. (40) [kraus] قیرمه ، قیرمه‌لو کومك کوکسی || (تشر) ماساریقه (باغرصاقلری یرلی یرنده طوتمغه مخصوص قارنك ایچ زاری) قوزو ، طانه کبی حیوانلرك باغرصاقلری .

Ge-lächter (ـ ـ ا لا) a. (40) [lachen] کولمه ؛ قهقهه || (اکلنجه) کولنج .

Ge-lähmt-sein (ـ ـ ا لا) b. (40) (sans pl.) اینمه‌لی ، کوتورم ، معزول اولمق .

Ge-lände (ـ ـ ا لا) a. (40) [Land] اراضی || مملکت ، دیار ، حوالی .

Ge-länder (ـ ـ ا لا) a. (40) [Laite] طربزان ، قورقولق ، پارمقلق .

Ge-langen (ـ ـ فع لا —) a. (21) موفق اولمق ، هیچ یوقدن نائل اولمق ؛ دسترس اولمق || یتشمك .

Ge-laß (ـ ـ الا (ا م) (38) [lassen] (او اقسامی حقنده) بولمه ، دائره ، اوطه .

Ge-lassen (ـ ـ ـ) (lassen) فعلنك اسم مفعولی ، (ص) (21) معتدل ، انصافلی ، متأنی ، یواش || (حا) حدینی تجاوز ایتمیه‌رك ؛ تأنی ایله .

Ge-latine (ـ ـ ـ ـ j مؤ) (53) (sans pl.) [فر] پلته ، هلمه ، ژلاتین .

Ge-läufig (ـ ـ ـ ص) (21) er spricht—französisch اوپك سلیس ، سربست فرانسزجه بیلیر ، قونوشور ، تکلم ایدر .

Ge-launt (ـ ـ ص) (21) gut—sein شن وشطارتلی ، نشئه‌لی اولمق اوزرنده ایولکی اولمق ، ایولکی طوتمق .

Ge-läut(e) (ـ) ـ ـ ا لا) (b. (40)) (38) چاك چالنمسی .

Gelb (ـ ص) (21) صاری || (مجا) es wird mir grün und—vor den Augen کوزلرم قرارییور (باشم دونیور) || —äugig (ص) صاری کوزلی || —veigelein (ا لا) (نبا) صاری شبوی || —schecke (ا م) صاری آلاجه‌سی بیاض بارکیر || —schnabel (ا م) یاوری قوش ؛ (مجا) (عمو) تجربه‌سز (کنج) ادم || —sucht (ا م) (طب) صاریلق خسته‌لغی ، یرقان .

Gelbe (ـ ا مؤ) (53) (sans pl.) صاری رنك ، صاری .

Gelblich (ـ ص) (21) صاریمطراق ، صاریمه (صاریشین) .

Geld (ـ ا لا) (37) [gelten] پاره ، اقچه || ثروت ، کاوور ، واریت || kleines— پشین پاره || baares— اوفقلق ، بوزوق پاره || —sack (ا م) پاره کیسه‌سی || —ausgabe (ا مؤ) پاره صرفی ، خرجی || —bedarf نقده ، پاره‌یه احتیاج || —beutel (ا م) پاره کیسه‌سی || —händler (ا م) (تجا) صراف || —katze (ا مؤ) پاره کمری || —makler (ا م) پاره سمساری || —markt (ا م) بورصه || —preis پیاصه (پاره فیئاتی) || —schrank (ا م) قاصه || —schneider (ا م) طولاندیریجی || —sendung (ا مؤ) پاره ارسالی || —sorte (ا مؤ) پاره جنسی ، اقچه نوعی || —tasche (ا مؤ) پانطالونده پاره جیبی || آصمه پاره کیسه‌سی || —wechsel (ا م) (تجا) پاره بوزمه‌سی || —wechsler (ا م) صراف || —wucher (ا م) پاره طولاندیریجیسی ، آلاویره‌جی ، محتکر .

Ge-lege (ـ ـ ا لا) a. (40) (sans pl.) یورطه قومه ، یورطه‌یه اوطورتمه وقونیلان یومورطه .

Ge-legen (ـ ـ ـ ص) (21) کائن ، مبنی || مناسب Das kommt ihm recht— بو آکا پك مناسب ، اونك تام استدیکی ، آنك ایچون پك ایو || es ist mir Nichts daran— او بنجه مساوی ، بنم اول شیئله آلوب ویره‌جکم یوق ، آنکله برایشم یوق ، بنم آندن بر استفادەم یوق .

Ge-legenheit (ـ ـ ـ ا مؤ) (37) فرصت ؛ وسیله || alle—en eines Hauses wissen براوك هرحالنی ، هربوجاغنی ، هرکوشه‌سنی طانیق || (آیاقیولنك کبارجه تعبیری) قدمخانه .

Ge-legenheits„ ... (ـ ـ ـ ـ ...) —kauf (ا م) راست کله فرصتنی بوله‌رق ایدیلان اشترا ، دوشورمه .

Ge-legentlich (ـ ـ ـ ص) (21) بالمناسبه ، فرصت دوشنجه ، مناسبت آلدیره‌رق ، مناسبت آله‌رق ، مناسب بر وقتده .

Ge-lehrig (ـ ـ ص) (21) [lehren] عقللی ؛ اوصلو ، مطیع || قابل تعلم .

Ge-lehrte(r) (ـ ـ ا م) (21) **Ge-lehrte** (ا مؤ) (21) عالم ، فاضل ، اصحاب فن وکبار محررین‌دن || (ضرمثل) es ist noch kein—vom Himmel gefallen عالملر کوکدن دوشمزیا ، هرکس عالم اوله‌رق آناسندن طوغمزیا ، هرکس آناسنك قرننده اوکرنمامش .

Ge-leis (ـ ـ ا لا) (38) و (38) (جمع) **Ge-leise** (ـ ـ ا لا) a. (40) تکرلك یولی ، ایزی || (شمندوفر) یولی .

Ge-leit (ـ ـ ا لا) (38) [leiten] مرافقت ، یولداشلق || تشییع || (عمو) nehmen Sie das—mit سزی تشییع ایده‌مزسه‌م عفو ایدیکز ، تشییع ایده‌مدیکمدن طولایی (رفاقت ایده‌مدیکمدن) معذور طوتیکز || (ع) رفاقت ، معیت .

Ge-leiten (ـ ـ فع متع) b. (21) رفاقت ایتمك ، یولداشلق ایتمك || تشییع ایتمك || (ع) معیت ورفاقتنه ویرمك ، عسکر ترفیق ایتمك .

Ge-leiter (ـ ـ ا م) a. (40) قلاغوز ، رهبر || رفیق ، یولداش .

Ge-lenk (ـ ـ ا لا) (38) [lenken] (طب ، جرا) کذا (نبا) اویناق ، اك یری ، مفصل || (مجا) kein—e haben اودون کبی ، اکامز ، قبا ، سومسوك اولمق || —bein (الا) اویناق یرده اولان کمیك ، مفصل کمیکی || —entzündung

Ge-lüsten (ــَـ فع يكشغز وفعلاً + ونادراً فع متع) b. (21) زياده es gelüstet mich (mir) etwas [Lust] (*insép.*) آرزو ايديورم ، (شوكا . . . شيئه) پك آرزوم وار ، پك استيورم ، اوزنيبورم || كوزديكمك ، برشيئه اچى دتره مك .

Ge-mach (ــَـ ص) (21) ساكن، طاتلى، يواش ، حزين || (حا) سكونت ايله || !—(nur) صاقين عجله ايتمه ! حدتلنمه ! يواش ! آمان كنديكى طوت ! || (ا لا) (25) اوطه ، دائره || —heimliches = قدمخانه ، آياق يولى .

Ge-mächlich (ــَـ ص) (21) راحت ، آرام وسكونتلى .

Ge-mahl (ــَـ ا م) (28) ، —in (ا مؤ) (30) زوج ، زوجه ، افندى، خانم .

Ge-mahlen (ــَـ) (mahlen فعلنك اسم مفعولى) .

Ge-mälde (ــَـ ا لا) a. (30) [malen] تابلو، (صورت عموميه‌ده) رسم || —„Öl (ا لا) ياغلى بويا رسم .

Ge-mäß (ــَـ ص) (20) [Maß] اكثريا (حا وياخود حرجر) وجهله ، ايجابنجه ، كوره ، توفيقاً ، (امتثالاً) .

Ge-mäßheit (ــَـ امؤ) (39) (*sans pl.*) in—Ihrer Befehle اوامركزموجبنجه ، مقتضاى‌اوامر(دولتلرى، عليه‌لرى وسائره) اوزره ، ايجابنجه ، اوامركزه توفيقاً .

Ge-mein (ــَـ ص) (21) عمومى، عمومه عائداولان، برلكده || für das —Beste وياخود : Wohl sorgen منافع عموميه‌يى استحصاله‌چاليشمق، منافع‌عموميه امرنده اوغراشمق || عادى، عمومى، هروقتكى، بياغى، er Tag— عادى (بيرام ويا جمعه وبازاركبى كونلرك غيرى اولان كون) ايش كونى || Gemeiner, —er Soldat نفر(رتبه‌سز عسكر) || آلچق، بياغى، ادبسز كسه، آياق طاقمندن اولان || recht — (ا لا) حق عمومى ، هركسك مالك اولديغى حق وصلاحيت .

Ge-mein(d)e (ــَـ ا مؤ) (42) جمعيت، كروه ، جماعت، طائفه ، قوم || (اموردينيه‌جه) جمعيت ، قوم ، امت ||(شهر وبلديه تعبيرنده) بلدى، ناحيه‌لره عائد || bezirk— (ا م) دائرهٔ بلديه (داخلى) || vertreter— (ا م) بلديه مأمورى ، وكيلى برجمعيت بلديه (كروه وسائره) طرفندن انتخاب اولنان‌مبعوث ويامرخص || (اموردينيه‌ده) روحانى‌مأمور || haus— (ا لا) شهر اما‌نتى، دائرهٔ بلديه ، ناحيه مديرلكى (مقام، بونلرك اقامتكاهى اولان‌دائره) || rath— (ا م) بلديه مفتشى، وناظرى، رئيسى || vorsteher— (ام) برجمعيتك ايلروكلورى، اوباشى، كوى مختارى، ناحيه مديرى || كتخدا ، مختار .

Ge-meinheit (ــَـ امؤ) (41) آلچقلق ، ادبسزلك ، بياغيلق ، تربيه وناموسسزلق ، رذالت ، رسوايى ، مخل عرض وناموس شى .

Ge-meinsam (ــَـ ص) (21) =Ge-meinschaftlich.

Ge-meinschaft (ــَـ ا مؤ) (41) جمعيت ، برلك ؛ مشاركت ، اشتراك .

Ge-meinschaftlich (ــَـ ص) (21) مجتمع || (حا) متفقاً، متحداً ، مشتركاً ، برلكده ، برابر || auf—e Kosten عارفانه ايله || (ريا) er Nenner — قاسم مشترك .

Ge-menge (ــَـ الا) b. (40) (*sans pl.*) [mengen] قاتمه ، قارمه ، قاريشديرمه ؛ خلط ، تخليط وتركيب || (تجا) (معدنجيلكده) (يكديكرينه قاتيلان معدن) خليطه .

(ا مؤ) مفصل التهابى || rheumatismus— (ا م) مفصل يلى، اويناق يرده حاصل اولان روماتيزمه || اويناق يره طوپلنان لزوجتلى مايع ، زلال، مفصله طوپلنان صو .

Ge-lenkig (ــَـ ص) (21) متحرك ، مفصللى اولان، اويناق || اكيلور ، بوكيلور .

Ge-liebte(r) (ــَـ ام) ، Ge-liebte (ا مؤ) هر ايكيسيده (ــَـ) (21) [lieben] سوكيلو، كوكللى، سويلان، معشوق ، معشوقه || نشانلى (اركك ، قيز) .

Ge-liehen (ــَـ اسم مفعول) [leihen] .

Ge-lind(e) (ــَـ ص) (21) [lind] خفيف ، طاتلى || —e Kälte خفيف ، حارسز آتشده bei—em Feuer خفيف ، قيرلق، يابس ، معتدل صغوق .

Ge-lingen (ــَـ فع لا—) a. (21) ميسر، موفق اولمق، نصيب اولمق || (فع يكشغز) . . . es ist mir gelungen بكا نصيب اولدى، موفق اولدم || ge-lungen (ص) (21) عجائب، قيباق ، كوزل ، چوق ايو .

Ge-lispel (ــَـ ا لا) b. (40) اوفق كورلتى ، فشيلدى ؛ فيصلتى .

Ge-litten (ــَـ) (leiden فعلنك اسم مفعولى) .

Gellen (ــَـ فع لا +) [gällen =] a. (21) طنين انداز اولمق ، طين طين اوتمك .

Ge-loben (ــَـ فع متع) a. (21) [loben] (*insép.*) عهد وعد ايتمك، چان ايتمك || sich— نذر ايتمك، آدامق || das gelobte Land (ا لا) ارض موعود (ارض كنعان) .

Ge-lock (ــَـ ا لا) (38) [locken] لوله صاچ ||(قيوبرجيق).

Gelt (ــَـ حرند) [gelten] (اولجه سؤال ايدلدكدنصكره) دكلمى ؟ باق ؟ كوردكمى ؟ (جمله ابتداسنده تأكيد ايچون) بسبللى، غالبا || (ص) (21) (زرا) (وسائره) قيصير، محصولسز.

Gelten (ــَـ فع لا +) b. (31) [غوت لساننده gildan] machen || نه اولورسه اولسون es gelte was es wolle Sie Ihre Rechte—d حقكزى طلب ايدك، حقكزى، نفوذيكزى جارى قيلك || كچمك ، دكرى اولمق diese Münze gilt bei uns nicht بو پاره بزده (بزم طرف ، مملكت) كچمز || Dein Freund soll—, das ist ein Ehrenmann سنك آرقداشك يشاسون او بر اصيل ، تربيه‌لى آدمدر || (اويونده) Das gilt nicht (اويونده) بو اولمز ، صايلماز || وياخود : für, (als) etwas — برشى يرينه قائم اولمق ، برشى حكمنى آلمق mir gilt Ehre mehr als das Leben بنم عندمده ناموس وحيثيتك حياتدن زياده قدر واهميتى واردر || hier gilt's die Ehre بوايشده ، بوراده ناموسك دخلى وار، بوراده ناموسى قورتارملى || gilt's mir ? بكامى بو ؟ بو بنم ايچونمى سويلنيور ؟ بكامى ديپورسكز ؟

Geltung (ــَـ امؤ) (39) [gelten] (دكر، سوروم ، دها كچر اولمه (غرا) بركلمه‌نك معناى حقيقيسى) قيمت ، قدر، دكر || etwas in—bringen برشيئى قدر واعتبارلنديرمق ، اهميت آلديرمق ، ميدانه چيقارمق ، اولديرمق ، اوزرينه دقتى جلب ودعوت ايتمك || dem Gesetze — verschaffen نظام وقانونك حكمنى جارى ومرعى قيلمق، اجرا ايتمك || außer — sein قدر واعتبارى ، دكرى ، اهميتى اولمامق، كچر اولمامق .

Ge-lübde (ــَـ ا لا) a. (40) [ge-loben]= نذر، آداق.

Ge-mengsel (ـــ الا) a. ⑳ خليطه ‖ ملغمه .
Ge-merk (ـــ الا) ㊳ اشارت ، علامت ، اماره ، قرينه ‖ (اوروللش برحيوانك ايز يابان قاق) قان طاملهسى .
Ge-messen (ـــ اسم مفعول وصـ) ㉑ [messen] (ايوجه اولجلمش بيجلمش ، عريض و عميق دوشـونلمش) امرقطعى ‖ مناسب ، موافق ‖ قاطع ، واق ‖ er Befehl — رسمى ، آغر .
Ge-messenheit (ـــ امؤ) ⑲ (sans pl.) عزم وقطعيلك ‖ تربيه وآدابك مقتضاسى ، آغرى ، يولنده اوليش .
Ge-metzel (ـــ الا) a. ⑳ (ظلم و تعـدى ايله) كسوب بيجمه ، قصاب كبى طوغرامه ، قتل ‖ مقاتلهٔ عظيمه ، ملحمه ، قيرغين .
Ge-misch (ـــ الا) ㊳ قاتيق ، خليطه .
Gems (ـــ امؤ) ⑲ (جمع en—) [اسكى آلمانجه = Gamz ‖ Gemse] leder— (الا) (طاغ كچيسى دريسى) كودره ‖ bock— (ام) طاغ كچيسى اركـكى ‖ ziege— (امؤ) ديشى يابانى كچيسى .
Gemse (ـــ امؤ) ㊿ (تاطيبه) يـابان كچيسى ‖ nsteiger— (ام) طاغ كچيسى آوجيسى ‖ ballen— (ام) ، (امؤ) عندالمتقدمين پازهر نظريله باقيلان kugel— وكويش كتيرن حيواناتك باغرساقلرنده حاصل اولان طاشجقلر ، كويش كتيرن (كچى) حيوان معدهسـنده نبات قيرنتيلريله ذرات كلسيه وقيللردن مركب ومتشكل اولان طوپ ، كرهٔ عهن .
Ge-murmel (ـــ الا) b. ⑳ (sans pl.) = Murmeln .
Ge-müs (ـــ الا) مفردى ㉖ جمعى ㉖ ، Ge-müse (ـــ الا) a. ⑳ [Mus] سبزه ‖ erstes— (الا) طورفانده سبزه .
Ge-müse... (ـــ...) beet— (الا) سبزه ترلاسى ، تختهسى ‖ markt— (ام) سبزه بازارى ‖ garten— (ام) سبزه بغچهسى ‖ suppe— (امؤ) تازه سبزه ايله احضار اولنان چوربا .
Ge-müth (ـــ الا) ㊳ [Muth] حس داخلى ، معناً حاصل اولان حس ‖ يورك ، جان ، حس ‖ edles— قلب پاك ، تميز وتجيب يورك ‖ die Gemüther (انسانلر ، امزجه) مزاج ، اخلاق ، طبيعت ، كيف ‖ Jemandem etwas zu —e führen بر شـيئى برينك ذهننه صوقق ، يوركنه بر ايشديرمك ‖ حس ايشديرمك .
Ge-müthlich (ـــ صـ) ㉑ طاتلى طاتلى ، خوش ، راحت ، كيفلو ‖ (برمحل حقنده) خوش ، طاتلى ، ايو ، پك كوزل ، راحت ‖ صـوعيلى ، لطيف ، خوش ‖ er ist ein er Kerl — او چوق ايى (طاتلى) خوش برآدمدر .
Ge-müths... (ـــ...) [Ge-müth] krank— (صـ) ذهن خستهلغى ، جنت ‖ krankheit— (امؤ) جنت ، عقل بوزوقلغى .
Gen (ـــ حرجر) [gegen] دن محرف ‖ Himmel— سمايه طوغرى .
Ge-nau (ـــ صـ) ㉑ [nahe] (اجزاسنه وارنجهيه دكين عينى) عينى ، طبق ؛ تام ‖ وقتى وقتنه um vier Uhr— تام (سـاعت) دردده ‖ طبق طبقنه ، dasselbe — تام او ، طبق اونك كبى ، تام اشى ، طبق عينى ‖ so viel— تام اوقدر ‖ ich kenne diesen Menschen— بن بوآدمى ايوجه طانيرم ‖ كمال دقت ايله .
Ge-nau-igkeit (ـــ امؤ) ⑲ (sans. pl.) قطعيت ، كماليت ، مشابهت كامله .
Ge-nealogie (ـــ gli امؤ) ㊿ [روم] نسب ، سلسله نامه ، شجره .
Ge-necke (ـــ الا) b. ⑳ (sans pl.)[necken] طاتلغه ، زوقلنه ، اكلنجه ‖ دعوت ، تحريك ، قيشقيرتمه ‖ ناز ، جلوه ، ادا .
Ge-nehm (ـــ صـ) ㉑ [nehmen] خوش ، مقبول ، مناسب ‖ خوش كله — ihm ist Alles اوكا هرشى خوش كلور ، او هرشيئه ايواه دير ، هرشيئى خوش كورر .
Ge-nehmigen (ـــ فعل متعد) a. ㉑ (insép.) خوش بولمق ، حسن قبول اتمك ، خوش كورمك ، تجويز اتمك ، مناسب بولمق ، ترويج اتمك ، مساعده اتمك .
Ge-neigt (ـــ صـ) ㉑ و (اسم مفعول) [neigen] اكلمش ، مائل ، ميال ، ميالى (يوقوش) es— Jemandem برينى ديكلمكه حاضر وآماده اولمق ، ديكلمك ، Gehör schenken .
General (ـــ gli ام) ㉑ ياخود ㊳ [لاتينجه] in— (امؤ) ㊿ پاشا ، پاشا حربى ‖ der Infanterie — (ع) der Kavallerie — ، der Artillerie — پياده سـوارى ويا طوپچى صنفلرندن (فريقدن بيوك بر رتبهده) قول اردو قوماندانى پاشا ‖ arzt— (ام) سرطبيب پاشا ‖ feld=marschall— (ام) آلمانياده اك بيوك رتبهٔ عسكريهيى حائز اولان ودولت عليه ده سردار وسرعسكره معادل بولنان (واليوم يك محدود برمقدارده بولنان) فلد مارشال پاشا ‖ lieutenant— (ام) فريق پاشا ‖ major— (ام) (لوا قوماندانى) لوا پاشا ‖ stab— (ام) (ع) اركان حرب ‖ stäbler — (ام) = stabs=Offizier — اركان حرب ضابطى ‖ stabs=Chef— (ام) اركان حربيه ناظرى .
Generalissimus (ـــ gli ام) ㊲ (ع) [لاتينجه] سردار اكرم ؛ باش قوماندان .
Generalität (ـــ امؤ) ㉑ [لاتينجه] عموميت ، اكثريت ‖ (ع) پاشالر هيئتى .
Generation (ـــ gli امؤ) ㊾ [لاتينجه] تناسل ، ذريت ، ابناى زمان ، معاصرين ، كوبك ، قرن .
Generell (ـــ gli صـ) ㉑ [لاتينجه] عمومى ، كلى ‖ (بلا استثنا) جملهيه مخصوص ، عمومى .
Ge-nesen (ـــ فعل لا—) ㉖ شفاياب اولمق ، خسته لقدن رهاياب اولمق ، قورتلمق ، اعادهٔ صحت وعافيت اتمك ، افاقت بولمق ‖ eines Kindes— (چوجق) طوغيرمق ، وضع حمل اتمك ‖ Genesende(r) (ام) و Genesende (امؤ) هنوز اعادهٔ صحت ايدن اركك ويا قادين ، ناقه .
Genesis (ـــ gli امؤ) [روم] (مفردى inv. جمعى ...ses) تكوين مخلوقات ، خلقت عالم ؛ تاريخ خلقت عالم ‖ (كتاب موسىء م .) .
Ge-nesung (ـــ امؤ) ⑲ شـفاياب اولمه ، افاقت بولمه ، خستهلقدن قورتلمه ، اعادهٔ صحت وعافيت اتمه .
Genetiv (ـــ gli ام) ㊳ [لاتينجه] = Genitiv .
Genette (ـــ j) ، Genett=katze (ـــ j) (امؤ) ㊿ [فر] (تاطيبه) مسك كديسى .

Genfer (ـُـ ام) a. (41) ،in— (امؤ) (50) جنوره‌لی ارككك ويا قادين ‖ (صـ) (21) جنوره‌يه منسوب ومتعلق ، جنورده اولان .

Genial (ـُـ اليٓ صـ) (21) [لاتينجه] ذكا و فراست صاحبی اولان ‖ مصنع ، هنرلو .

Ge-nick (ـُـ الا) (38) [nicken اكسه : بويون ‖ اكسه‌نك چوقور محلی ، نقرهٔ قفا ‖ كذا e— (الا) b. (41) (sans pl.) مكرر باش صاللامسی ، بويون بوكمسی .

Ge-ni(e)ren (ـُـ j فعـ متعـ) a. (21) [فر] و —sich (فعـ مطا) محجوب ايتمك ، صيقمق ‖ صيقلمق ، محجوب اولمق .

Ge-nießbar (ـُـ صـ) (21) كندوسندن تلذذ ايديله‌بيلور ، خوشلانيلور ‖ انتفاع واستفاده ايديلور ‖ چكيلور ، يَنير يوديلور ‖ (عمو) er ist heute gar nicht— او بوكون هيچ چكيلور كبی دكل ‖ (قابل اكل) ينور ، اكل اولنه‌بيلور ؛ (قابل شرب) ايچيلور .

Ge-nießen (ـُـ فعـ متعـ) e. (21) كندوسندن تلذذ ايتمك ‖ انتفاع و استفاده ايتمك ‖ يبوب ، ايچمك ‖ eine gute Erziehung genossen haben كوزل بر تربيه كورمش اولمق .

Genisse (ـُـ اليٓ gh امؤ) (53) [لاتينجه] (نبا) رتم ، قاطر طرناغی .

Genitiv (ـُـ gh ام) (38) [لاتينجه] (غرا) مضاف اليه .

Genius (ـُـ gh ام) (15) [لاتينجه] (اساطير) هركسك حيات وطالعنه مؤكل ملك .

Ge-noß (ـُـ ام) (33) [برابر حصه ياب اولان] **Ge-nosse** (ـُـ ام) (32) ، **Ge-nossin** (امؤ) (50) آرقداش ، رفيق ، رفيقه ‖ قاپو يولداشی ، قلم ، دائره آرقداشی ‖ — („Tisch) سفره‌ده برابر يمك ييان ، سفره آرقداشی ، سفره قومشوسی .

Gentiane (ـُـ (ـ) tss ـُـ gh امؤ) (53) [لاتينجه] (نبا) = Enzian .

Genua (ـُـ gh اخالا) (56) (جغر) جنوه .

Genu-eser (ـُـ gh ام) a. (41) جنوه‌لی .

Ge-nug (ـُـ وكذا ـُـ حا) كافی ، وافی ، يتشور ‖ es ist — für mich da اورادە بكا كفايت ايده‌جك قدر بولنور ، بكا كفايت ايده‌جك قدر وار ، اوراده‌كی بكا يتر ‖ man kann es nicht oft—sagen نقدر سويلنسه ينه آزدر ‖ —, mein Kind ! ‖ آرتق كس ! — يتر ! (حرندا مقامنده) يتر ياوروم !

Ge-nüge (ـُـ امؤ) (52) كفايت ، يتمه ، الويرمه ‖ zur— كفايت ايده‌جك وجهله ، كافی درجه‌ده ‖ Jemandem — thun اقناع وخوشنود ايتمك ، راضی ايتمك .

Ge-nügen (ـُـ فعـ لا +) a. (21) كفايت ايتمك ، يتشمك ، الويرمك ‖ Das genügt بو كفايت ايدر ، يتشور ، بو الويرر ‖ (ضرب مثل) wer sich — läßt, ist reich قناعت ايدن زنكيندر ، قناعت ثروت ديمكدر ، كوكل خوشلغی ثروته معادلدر ، قناعت كبی ثروت اولماز ، القناعة كنز لايفنى .

Ge-nügsam (ـُـ صـ) (21) ارباب قناعتدن ، قناعتكار ‖ (يبوب ايچه‌جك خصوصنده) بوغازسز ‖ قناعتكار ، (عادی وآز يمكارله كفايت ايدن) اهل قناعت .

Genug-thu-ung (ـُـ امؤ) (41) ارضا ايتمه ؛ ترضيه (ويرمه) .

Ge-nuß (ـُـ ام) (32) [ge-nießen] تلذذ ؛ لذت ، صفا ، ذوق ‖ (طعام حقنده) اكل وتناول ‖ —mensch (ام) ذوق و صفاسنی ، راحتنی سور آدم ‖ —mittel (الا) يه‌جك ايچه‌جك ‖ —reich (صـ) غايت لذيذ ولطيف ، پك اكلنجه‌لی .

Geo-graphie (ـُـ ا ـُـ gh امؤ) (53) [روم] = Erdbeschreibung) علم الارض ، جغرافيا .

Geo-logie (ـُـ gh امؤ) (53) [روم] علم طبقات الارض .

Geo-meterie (ـُـ gh امؤ) (53) [روم] هندسه .

Ge-päck (ـُـ الا) (38) (آغر) يوك ، اشيا ، (حموله) (كذا بر نفرك اشياسی) ‖ man hat dreißig Kilo—frei (واپور شمندوفر و امثالی محللرده) اوتوز كيلولق اشيا بلا اجرت نقل اولنور ‖ —Hand = (الا) ال اشياسی ‖ —ausgabe (امؤ) شمندوفر وسائر محللرده اشيا ويريلان محل ‖ —aufnahme, —annahme (امؤ) اشيا آلنان ، قبول اولنان محل ‖ —droschke (امؤ) (اوزری اشيا وضعنه الويريشلی) نقليه آرابه‌سی ، ايكنجی صنف آرابه ‖ —träger (ام) (ال اشياسی ودها يبوجك اشيا نقل ايدن) حمال .

Gepauk(e) ((ـ) ـُـ الا) (38) ، ((40) b.) (sans pl.) دومبلك چالنمه‌سی .

Ge-pfeif(e) ((ـ) ـُـ الا) (38) ، ((40) b.) (sans pl.) ايصلق چالمه ، ايصلق .

Ge-piep(e) ((ـ) ـُـ الا) (38) ، ((40) b.) (sans pl.) جويلدامه .

Ge-plauder ((ـ) ـُـ الا) b. (40) (sans pl.) چكه چالمه ، قونوشمه ؛ كوده زه‌لك ايتمه .

Ge-polter (ـُـ الا) b. (40) (sans pl.) كورلدی ، شماته ‖ اوماجيلرك (كيمه‌لين) ايتدكاری كورلتی .

Ge-präg(e) ((ـ) ـُـ الا) (38) ، ((40) b.) (sans pl.) = Prägung ‖ (باصمه) رسم ‖ آقچه اوزرنده تمغا ‖ چهره ، سيما .

Ge-präng(e) ((ـ) ـُـ الا) (38) ((40) b.) (sans pl.) سلطنت ، دبدبه ، شعشعه ، آلای ، احتشام ، سوس .

Ge-prassel (ـُـ الا) b. (40) (sans pl.) چتيردامه ‖ (كذا تفنك آتشی وعلى الخصوص علو حقنده) چاتيردامه .

Ger (ـُـ ام) (38) غارغی .

G(e)rad „ ... ((ـ) ـُـ) [g(e)rade] —zahlig (صـ) چفت عددلی ، عددی چفت اولان ‖ —(e)aus (حا) طوغری ، ايلرو (ع) ايلری (آرش) ! ‖ —linig (صـ) خطوطی مستقيم اولان ‖ —winkelig (صـ) زاويهٔ قائمه‌لی ‖ —(e)zu (حا) طوسطوغری ‖ (مجا) طوغريجه سنه ، بلا تكليف ‖ (عمو) آچيقدن آچيغه .

G(e)rade (ـُـ (ـ) صـ و امؤ) (21) , (52) [قديم آلمانجه gerad واسوجيجه rad = Linie] (krumm كلمه‌سنك مقابلی) دوز ، طوغری ، مستقيم ‖ (ع) die Schultern

Ge-recht (ـُ ـ ص) (21) [recht] محق ، عادل، منصف ||
مشروع ، حق اوزره اولان || die—e Strafe جزای سزا ||
Gerechte(r) (ا م) و e— (ا مؤ) (21) عادل ، محق ،
منصف (اركك ويا قادين) .

Ge-rechtigkeit (ـُـُـ ا مؤ) (40) طوغریلق، حقانیت،
عدل، عدالت، انصاف || حق، صلاحیت|| Druck— طبع حق
وامتیازی .

Ge-rede (ـُـ الا) b. (40) (sans pl.) لقردی|| لقلق،
كوزه‌لك || ... es geht das—, daß سویلنیورکه ، نقل
اولنیورکه ، دینلیورکه ، بر .... لقردیسی اورته‌لقده دور
ایدیورکه ...

Ge-reichen (ـُـ فعلا +) a. (21) (insép.) [reichen]
zu etwas— برشیئه سبب اولمق|| Das gereichte ihm zum
Verderben بو آنك محوینه سبب اولدی .

Ge-reuen (ـُـ فعل یكشی) a. (21) (insép.) es gereut
mich, daß ich es gesagt habe آنی دیدیکمه ، بونی سویلدیکمه
پشیمان اولیورم || نادم اولمق .

Gergeln (ـُ فع متع) a (21) (صنع) (فوچی آلت اوست)
تخته‌لری طوتمق اوزره كرتیك ، لامبه ، یووه آچمق .

Ge-richt (ـُ ا لا) (38) یمك ؛ هردفعه قونیلان یمك ||
[Recht sprechen=richten] محكمه || —erster Instanz
بدایت محكمه‌سی || Jemand vor—fordern, laden برینی
(حضور) محكمه‌یه دعوت ایتمك ' جلب ایتمك || vom —e
losgesprochen (verurtheilt) werden برمحكمه حضورنده
تبرئهٔ ذمت ایتمك ، محكمه‌دن صالیویرلمك ؛ محكمه‌ده حكم گیمك ،
محكوم ایدلمك || محكمه ، عدلیه دائره‌سی .

Ge-richtlich (ـُـُ ص) (24) محكمه‌جه ، احكام عدلیه‌یه
توفیقاً، محكمه‌حكم وقراریله|| قانوناً، نظاماً ؛ شرعاً || مشروع.

Ge-richts „ ... (ـُ....) [Ge-richt] —gebühren
(جمع مؤ) مصارف محاكمه || —akten (جمع) اوراق محاكمه ||
—beamte(r) (ا م) عدلیه مأموری || عدلیه اعضاسی ،
ویا (رئیسی) || —bote (ام) محضر، مباشر، محكمه خدمه‌سی||
—halter (ا م) حاكم ، عدلیه رئیسی|| —kanzlei (امؤ)
محكمه قلمی || —schreiber (ا م) محكمه (ضبط) كاتبی ||
—verfahrung (امؤ) اصول محاكمه|| —vollzieher (ا م)
محضر|| اجرا مأموری|| (جلاد) || —wesen (ا لا) امورومواد
عدلیه || —zeitung (ا مؤ) عدلیه ، محكمه غزته‌سی .

Ge-rieben (ـُـ اسم مفعول) [reiben] || (ص) (21) =
durch-trieben .

Ge-ring (ـُ ص) (21) آز، اهمیتسز، قلیل، جزئی|| دكرسز،
قیمتسز || غیر كافی ، آز برشی || wir kamen in nicht—e
Verlegenheit آزمی شاشیردق ، قورقدق || der Schaden
ist—er, als ich dachte ضرر بنم ظن ایتدیكمدن دها آز ،
ضرر ظنم قدر چیقمدی || دون ، دها آشاغی || —er werden
آزالمق، اكسیلمك || ادنا ، آشاغی، كوتو، —es Gold (ا لا)
آشاغی آلتون|| Mensch von—er Herkunft اصیل ونجیب
اولمیان كمسه، بیاغی آدم|| ضعیف، كوچك، اوفق|| —scheinend (ص)
آز، اوفق، ضعیف، كورینان، ناچیز|| —fügig (ص) تأثیرسز،
آزتأثیری اولان ، اهمیتسز ، اقتدارسز ، قدرتسز .

—halten اوموزلرینی طوغری طوتمق || (مجا) طوغری ،
مستقیم ، حیله‌سز || چفت —oder ungrade (spielen)
تكمی چفتمی (اوینامق) || (حا) تام ، تامده ، تمام
er war — eingeschlafen اوتامده اویومشدی ، هنوز
اویقویه طالمش ایدی || ... darum, weil— اشته بالذات
آنك ایچون|| nun sollst Du es—nicht haben (weil du
es durchaus haben willst) اشته (آنی مطلقا استدیكك
ایچون) آكا موفق اولمیه‌جقسك، مالك اولمیه‌جقسك، اشته
تامده اونی استدیكك ایچون ویرمیه‌جكم .

G(e)radheit (ـُـ(ـ) ا مؤ) (40) (sans pl.) برخطك
مستقیم اولمسی|| برعددك چفت اولمسی|| (مجا) قلبك ، یوركك،
طوغریلغی، استقامتی .

Geraniace-en (ـُـُـُـ جمع مؤ) (53) [لاتینجه] (نبا)
ابرة الراعی ، ابریه فصیله‌سی .

Geranium (ـُـُـ الا) (41) (عو (ام) [لاتینجه] (نبا)
عطر ، انف الكران .

Ge-räth (ـُ الا) (38) [Rath] مطبخ طاقمی|| او، اوطه
دوشمه‌سی ، اشیا (صنع) آوادان ، آلات وادوات || ملازمه ،
(هزدرلو) تجهیزات || (سفره) یمك طاقمی || —kammer
(ا م) ادوات ، اشیا ، ملازمه انباری اوطه‌سی || —kasten
(ا م) آلات ادوات قوطوسی ، چكمجه‌سی .

Ge-rathen (ـُـ فعلا —) p. (20) [ge-rade(مر)rathen]
اوغرامق، راست كلك ، دوچار اولمق، كرفتار اولمق، طوتلمق ،
دوشمك || تصادف ایتمك ، راست كلك ، اوزرینه اوغرامق ||
er gerieth auf den Gedanken ... فكرینه دوشدی ، ...
فكره صاپدی|| in Brand— آتشه دوشمك ، آتشه طوتشمق،
آتشه یاغمق|| in Verlegenheit— تره باتمق in Schweiß—||
شاشیرمق ، نه یاپه‌جغنی بیلمه‌مك (شاشقینلغه اوغرامق) ||
die wohl—e Kinder كوزل تربیه كورمش چوجقلر ||
die Arbeit ist ihm gut— ایش آكا ایو كلدی ، یرادی ، او بو
ایشده حسن نتیجه‌یه موفق اولدی .

Ge-raum (ـُ ص) (21) [Raum] —e Zeit برچوق ،
خیلی وقت (اثناسنده ، ظرفنده) .

Ge-räumig (ـُـ ص) (24) (لزومندن زیاده) واسع ،
(ممتد) كنیش ، بول .

Ge-räusch (ـُ ا لا) (38) [rauschen] كورلتی، شماته ،
كورله || —los (ص) صسز، ساكن .

Gerb(e) „ ... (ـُ(ـ)...) [gerben] —haus (ا لا)
دباغخانه || —stahl (ا م) دوكمه چلیك .

Gerben (ـُ فع متع) a. (21) [be-reiten : gar]
دری‌یی مشینه احضار ایتمك) دباغلمق || —sämisch كودری
یاپمق|| —weiß بیاض‌دری یاپمق|| —Stahl چلیك دوكمك،
تصفیه ایتمك ، خالص‌چلیك یاپمق|| —Spelt (دكرمنجیلك)
قزل بغدای قبوغنی چیقارمق .

Gerber (ـُ ا م) a. (40) (تجا) دباغ || —gesell (e)
(ا م) دباغ اوشاغی ، دباغ || —lohe (امؤ) دباغت ایچون
مستعمل كستانه ومیشه قبوغی توزی .

Gerberei (ـُـُ ا مؤ) (31) (تجا) دباغخانه || كودره ،
دری فابریقه‌سی .

Ge-salbte(r) (ـــَـ ا م) (21) تمیز واصطفا ایدلمش کمسه (حکمداران وروحانیلر کبی) .

Ge-sammt (ـُـ ـ ص) (21) = ganz || der—e Adel بتون اصالت، اصیلزاده‌لرك کافه‌سی || Gesammte(s) (ا لا) کافه ، جمله ، یکون || —ausgabe (ا مؤ) براثرك تمام اوله‌رق ، بتمش اولدیغی حالده نشری || —betrag (ا م) مبلغ عمومی ، کافهٔ یکون || —Zahl (ا مؤ) مقدار مجموع .

Ge-sandte(r) (ـــَـ ا م) (21) مبعوث || مرخص ، وکیل ، ایلچی ، ایکنجی درجه سفیر (مرا . Botschafter) .

Ge-sandtschaft (ـــَـ ا مؤ) (47) سفارت|| سفارتخانه|| هیئت سفارت .

Ge-sang (ـُـ ا م) (31) [singen] تغنی ، هرنوع ترکی ، شرقی || آهنگ ، مناجات || —lehre (ا مؤ) موسیقی درسی ؛ اصول تغنینك نظریاتی || —stunde (ا مؤ) موسیقی درسی|| —buch (ا لا) موسیقی کتابی ، ترکی ، شرقی دفتری|| —schule (ا مؤ) موسیقه مکتبی || موسیقه نوطه‌سی || —verein (ا م) جمعیت موسیقیه || —weise (ا مؤ) هوا ، مقام ؛ (حا) صورت تغنی .

Ge-säß (ـُـ ا لا) (38) [sitzen] قیچ ، آرقه ؛ مقعد ؛ قایناق || (صندالیه‌نك) اوطوره‌جق یری .

Ge-sauf(e) (ـــَـ ا لا) b. (40) و (38) (sans pl.) صو شراب ویا بیره‌یی) حیوانکبی پك چوق ایچمك ، شراب وبیره ایله سرخوشلق ایتمك .

Ge-schäft (ـُـ ا لا) (38) [schaffen] ایش ، وظیفه ، مصلحت|| von—en reden ایشدن قونوشمق|| تجارت ، آلیش ویریش || welches—betreiben Sie? نه ایش طوتارسکز ، نه ایله مشغولسکز ؟ ، صنعتکز ندر ؟ || (صنعت) دکان ، تجارتخانه ، مغازه .

Ge-schäftig (ـــَـ ص) (21) مشغول || چالشقان ، مقدم ، غیرتلی .

Ge-schäftlich (ـــَـ ص) (21) (ایشه) آلیش ، ویریشه ، تجارته دائر || دکانه مغازه‌یه عائد .

Ge-schäfts ... (ـــَـ ...) —aufgabe (ا مؤ) ایشدن ، تجارتدن ، صنعتدن ، ال چکمك || —kenntniß (ا مؤ) ایشدن ، تجارتدن آکلامه ، معلومات ووقوف تجاریه || —buch (ا لا) مغازه‌لرده طوتیلان حساب دفتری ، (آلیش ویریش دفتری) || —haus (ا لا) مغازه || —los (ص) ایشسز کوچسز || —personal (ا لا) تجارتخانه ، مغازه درونده بولنان صاتیجی و سائره || —stunden (جمع مؤ) (دوائرله ، تجارتخانه ، قلم اوطه‌لری و امثالنك) مشغولیت ، ایش وقتلری || —träger (ا م) (ایکنجی درجه بردولتك آخر برمحلده ویاهرقنغی بردولتك ایکنجی درجه بردولت ویا مأموریتده بولندردیغی) مصلحتکذاری || برتجارت قومپانیه‌سنك ایش آدمی ، آجنته‌سی .

Ge-schehen (ـــَـ فعلا—) l. (20) (insép.) واقع اولمق ، اولمق ، so etwas geschieht nicht alle Tage بویله شی هرکون ، هروقت اولمز ، وقوعه کلز|| es ist so gut als— اولمش کبی . یاپلمش منزله‌سنده|| es geschieht Dir ganz recht لایقی بولدك ، اوخ پك ایو ، اوخ اولسون !

Ge-rinne (ـــَـ ا لا) a. (40) (sans pl.) (دائمی صورتده) آقمه ، جریان ، مد || ماه جاری|| (صنع) (صو اجراسنه مخصوص محل) قنال ، مجرای صنعی ، اوصق آچیق صو یولی ، اولوق ؛ سوقاقلرك اولوقلی ، دلیکلی طاشی .

Ge-rinnen (ـــَـ فعلا—) b. (20) (insép.) [rinnen] (مایعات حقنده) سوزلمك ، طورلمق (سود ، وبعض دفعه قان حقنده) قویولاشمق ، یوغورتلاشمق ، پیختیلاشمق .

Ge-rippe (ـــَـ ا لا) a. (40) (حیوان وجودینك اسکلتی) کمیك چاتیسی ، اسکلت ؛ برکمینك قابورغه‌سی .

Germane (ـــَـ ا م) (42) ، Germanin (ا مؤ) (50) جرمانیالو (ارکك ویا قادین) ، آلمان .

Gern(e) (ـ) ـُـ حا) [ge(h)ren] (اکثریا : lieber هه معادل) مع الممنونیه ، حسن اراده ایله ، آرزو وخواهش ایله ، استك ایدرك || herzlich— جان ویورکدن ، عن صمیم القلب ، استیه استیه ، سوه سوه || —oder ungern استراستمز ، طوعاً وکرهاً || etwas—thun برشیئی سوه‌رك یاپمق|| Jemand— haben برینی سومك ، برندن خوشلانمق || ich möchte— wissen, ob ... پك زیاده بیلمك استیوردم عجبا ... ، عجبا ... (شویله‌می بویله‌می) بیلمسی پك آرزو ایدرم || Das glaube ich— شبهه‌می وار ، بن بوکا پك اعلا اینانیرم ، بوکا بن اینانمام دیعلم || recht—! باش اوستنه . بکی افندم ! مع الممنونیه !

Ge-röchel (ـــَـ ا لا) b. (40) (sans pl.) خرلدامه ، خرلامه .

Gerste (ـُـ ا مؤ) (55) (زرا) آرپه .

Gersten ... (ـُـ ...) [Gerste] —brot (ا لا) آرپه اکمکی|| —mehl (ا لا) آرپه اونی|| —malz (ا لا) بیرا اعماله مخصوص شعیر مخمر ، بوتك پوصه‌سی|| —trank (ا م) بیرا ، آرپه صویی ؛ = Bier .

Gerte (ـُـ ا مؤ) (55) چبوق ، (وکذا مسافه اولچیسی) || دکنك ؛ صیریق .

Ge-ruch (ـُـ ا م) (31) [riechen] قوقو ، رائحه || قوقان شی || (مجا) (نام ، شهرت) in gutem —e stehen ایونام قزانمش اولمق ، شهرتلی بولنمق .

Ge-rücht (ـُـ ا لا) (38) [Ruf] کورلق ، لقردی ، das— ist im Laufe (ویاخود : es geht (läuft) das —) daß ... لقردیسی وارکه ... ، نقل اولنیورکه ... اورته‌ده بریلده دینیورکه ... || —(s)-weise (حا) نقلاً ، روایتاً ich habe—(s)weise erfahren || ایشیتدیکمه کوره ایشتدمکه علی طریق الروایه خبر آلدمکه ، ایشتدمکه .

Ge-rümpel ، **Ge-rumpel** (ـــَـ ا لا) هر ایکیسنده b. (40) (sans pl.) کورلق || eines Wagens برآرابه‌نك کورولتیسی ، طانغیردیسی || (اشیادن بحث اولندقده) بوکورلق ، قوری غلبه‌لق اشیا ، کهنه شیلر .

Ge-rüst (ـُـ ا لا) (38) (انشاآت وسائره‌ده مستعمل) اسکله ، کره‌وت || (صابح اوله‌رق) صال || (برینی آصمق ایچون) دار الناس .

Ge-rüttel (ـــَـ ا لا) b. (40) (sans pl.) صارصیله ، صاللانمه ، سیلکیله .

Ge-schluchz(e) (⏑) ⏑́ الا (38) ((40) b.) (*sans pl.*) خیچقرلق ، خیچقیرمه .

Ge-schmack (⏑́ ام) (31) (جمی عموکذلك (25)) [schmecken] طات ، لذت ‖ تلذذ ، خوشلانمه ، —an etwas finden برشیئك لذتنی بولمق ، برشیدن تلذذ ایتمك ، خوشلانمق ‖ —los (ص) طاتسز ، لذتسز : (مجا) ناخوش (چرکین) ؛ طاتسز طوزسز ‖ —voll (ص) پك کوزل ، پك لطیف .

Ge-schmacks ... (⏑́...) —organ (الا) طات ، لذت و ذوق ، خوشنودیتی آلان و حس ایدن عضو .

Ge-schmatz(e) (⏑) ⏑́ الا (38) ((40) b.) (*sans pl.*) اکل ایدر و یا اوپر ایکن پاپیلان شاپردی .

Ge-schmause (⏑ ⏑́ ⏑ الا) (40) b. (*sans pl.*) ضیافت ، شنلك ‖ (قبا تعبیر) ایچکی عالمی ، عیاشلق .

Ge-schmeide (⏑ ⏑́ ⏑ الا) (40) a. [schmieden] جواهر : تزیینات ‖ —handel (ام) (تجا) الماسجیلق ، جواهرجیلك ‖ —kästchen (الا) مجوهرات قوطوسی ؛ علی الخصوص یوزك محفظه‌سی ، قوطوسی .

Ge-schmeidig (⏑́⏑ ص) (21) [schmieden] یوموشاق ، چابوق اکیلوب بوکیلان (معدن حقنده) یموشاق ، لین ، چکیله دوکیله بیلور ‖ (مجا) یموشاق باشلی ، مطیع ، قابل سوق واداره ، حلیم ‖ یاموق کبی (یموشاق) .

Ge-schmeiß (⏑́ الا) (38) [schmeißen] انسانك کندوسندن دفع ایلدیکی نجاست ؛ (حیوان) حشرات ترمی ‖ (مجا) اصاقل طاقمی ، خذله مقوله‌سی ، آلچاق ؛ تربیه‌سز چوجق ، یومورجاق .

Ge-schmiede (⏑ ⏑́ الا) (40) b. (*sans pl.*) معدنی اوجاقده ، آتشده دوومه .

Ge-schmier(e) (⏑) ⏑́ الا (38) ، (40) b. (*sans pl.*) یاغلمه ‖ بیسله ‖ چاریوق ماریوق ، سموکلی کبی یازی ‖ (شراب حقنده) حیله‌لی ، قانقیلی شراب .

Ge-schminke (⏑́ الا) (38) ، ((40) b.) (*sans pl.*) یوزنی دوزکونلمه ، دوزکونله یاداله اچه .

Ge-schmoll(e) (⏑) ⏑́ الا (38) ، b. (40) (*sans pl.*) (بردوزیه) صورت آصمه ، صورت اچه ، صومورتمه .

Ge-schmolzen (⏑́⏑ اسم مفعول) [schmelzen] .

Ge-schmorte(s) (⏑́⏑ الا) (21) (آشجیلقده) بوغوده پیشرمه .

Ge-schnäbel (⏑́⏑ الا) (40) b. (*sans pl.*) غاغاله ‖ (عمو) =Ge-küsse اوپمه ، اوپوشمه .

Ge-schöpf (⏑́ الا) (38) [schaffen] مخلوق ‖ (کذا مجا) ‖ armes—! یاوریجق ! واه بیچاره ! زواللی !

Ge-schoß (⏑́ الا) (55) [schießen] مرمی ، دانه ، فشنك ‖ (تبا) قلیز ‖ (بر اینیه‌نك) قاتی ‖ —geschwin= digkeit (امؤ) (40) (ع) سرعت مرمی .

Ge-schrei (⏑́ الا) (38) باغیرمه ، چاغیرمه ، چاقیرمه ، باغرشمه ، چاقرشمه ، چیغلق ‖ حیواناتدن (مرکبك) آغرمسی (خروسك) اوتمسی والخ ‖ کورلتی ، قوری کورلتی ، شماته ‖ viel —um Nichts بوشته ایدیلان قوری کورلتی .

Ge-schütz (⏑́ الا) (38) (ع) و (بحر) [schießen]

Ge-schei(d)t (⏑́⏑ ص) (21) [scheiden ! مراد. bescheiden] عاقل ، مدبر ، عاقبت اندیش ، دور اندیش ، مدرك ، درایتلو ، فراستلو ‖ —er Kopf (ام) عقللی قفا ، درایتلو ذکی آدم ‖ —er ist nicht recht آنك عقلی باشنده دکل ، برازسرسم .

Ge-schenk (⏑́ الا) (38) هدیه ؛ عطیه ، احسان .

Ge-schichte (⏑́⏑ امؤ) (55) [Ge-schehen] تاریخ ، وقعه ‖ (جناس مقامنده) Das ist eine schöne—! ایشته بوچوق ایو ! باق برکره ! ‖ die ganze — بونك کافه‌سی ، بو ایشك ، بوشیئك جمله‌سی ‖ Das ist eine verfluchte— (بو) نه جنابت شی ، نه عکسی ایش ، بوچوق مردار ، بر باد شی ، اما یتاق شی (ها) ، اشته بوقنا .

Ge-schichtlich (⏑́⏑ ص) (21) تاریخه منسوب ومستند ، تاریخه دائر ‖ تاریخ واسطه‌سیله .

Ge-schichts ... (⏑́ ...) [Ge-schichte] —kundig (ص) تاریخه آشنا ، تاریخشناس ‖ —maler (ام) وقایع تاریخیه ترسیم ایدر رسام ‖ —stunde (امؤ) تاریخ درسی ‖ —schreiber (ام) تاریخ جمع وتألیف ایدن ذات ، مورخ ، وقعه نویس .

Ge-schick (⏑́ الا) (38) (*sans pl.*) [schicken]= Ge-schicke شکل ، صورت ، طرز ، بچم ‖ dieser Rock hat kein— بوسترینك شیچ بیچمی یوق ‖ مهارت ، ممارسه ‖ بخت وطالع ، قسمت ، قدر .

Ge-schicke (⏑́ الا) (40) b. (*sans pl.*) مراسله . (داغه) (schicken =) .

Ge-schickt (⏑́ اسم مفعول و ص) (21) [schicken] ماهر ، اهل هنر ، حاذق ، درایتلو ، مستعد ، ایش بیلور ، اوسته ‖ چویك ، چابوق .

Ge-schirr (⏑́ الا) (38) [schirren] = Ge-räth ‖ قاپ ‖ irdenes— (طوپراق) چناق ‖ ارابه (مشین ومعدندن معمول) طاقمی ، قوشوم ‖ —meister (ام) (اکرطاقمی) قوشوم یپان اوسته ، سراج باشی .

Ge-schlamp(e) (⏑) ⏑́ الا (38) ((40) b.) (*sans pl.*) (عمو) طاتسز ، صولی ، بولاشیق صولی کبی چوربا ‖ (اوچی تعبیرنجه) کویکاره ویریلان چوربا .

Ge-schlecht (⏑́ الا) (25) [schlagen] جنس ونوع ، سوی ‖ das männliche (das weibliche) — ارکك ویا قادین جنسی ، نوعی ‖ (غرا) das männliche, weibliche, sächliche— مذکر ، مؤنث ولازم جنسیتلری ‖ (سنه نسبتله) das gegenwärtige— شمدیکی انسانلر ، بوزمانك ، بوقرنك آدملری ، معاصرین .

Ge-schlechtlich (⏑́⏑ ص) (21) مذکر ومؤنثلکه عائد ، جنسیته تابع ، نوعاً ‖ (برجنسه ، نوعه کوره) جنسی .

Ge-schlechts ... (⏑́ ...) [Ge-schlecht] —adel (ام) اصالت جنسیه ‖ —trieb (ام) سوق الطبیعیهٔ نوعیه ‖ —wappen (الا) قاملیا آرمه‌سی ‖ —baum (ام) برسلسله‌نك (علی الاکثر اشکال) واسامیسنی مشعر (آغاج شکلنده) سلسله نامه‌سی ‖ —name (امؤ) محبت مادیه ‖ —liebe (ام) قاملیا اسمی ‖ —reife (امؤ) بلوغ ، سن رشد ‖ —wort (الا) (غرا) حرف تعریف .

طوپ || —kugel (امۆ) دانه || —pforte (امۆ) لومبار، لومبار قپاغی || —pulver (الا) طوپ باروتی || —rohr (الا) (طوپ) ناملوسی .

Ge-schwader (ــ الا) a. (40) (بحر) فيلو، (عين قوماندان ادارهسنده) دونتما، فرقهٔ بحریه || —befehlshaber (ام) فرقهٔ بحریه، فیلو قوماندانی .

Ge-schwätz (ــ الا) (38) (مناسبتسز وجان صقیجی لقردی) کوهزهلك؛ چکه چالمه || (ضرورسز لقردی) صحبت یکمه، لاف آتمه؛ اوزون اوزادی یه لقردی .

Ge-schwätzig (ــ ص) (21) کوهزه، چوق سویلنان؛ لافزان؛ دیر دیر اوتان .

Ge-schweige (ــ حرعا) نره ده قالدیکه؛ دنیشقه، . . . صرف نظر .

Ge-schwind (ــ ص) (21) سریع، تیز، چابوق، عتیك، چویك؛ شدت وسرعتلی || عجله ایله، چابوجاق || —schritt (ام) (ع) سرعتلی خطوهسی؛ سیر سریع || —marsch (ام) (ع) سیر سریع، صیق یوروییش || —schreiber (ام) تیزنویس، استنوغراف .

Ge-schwindigkeit (ــ امۆ) (49) سرعت، چابوقلق تیزلك || (ضرمثل) —ist keine Hexerei نه سحردر نه کرامت ال چابوقلغی معرفت .

Ge-schwister (ــ الا) a. (40) [Schwester] ارکك وقیز قرنداش || alle meine— باجمله (ارکك وقیز) قرنداشلرم، قرنداشلرملك هپسی || wir sind—kinder بز قرنداش چوجقلریز.

Ge-schwollen (ــ اسم مفعول) [schwellen] .

Ge-schwulst (ــ امۆ) (35) (کذلك (31)) شیش، قبارجق || عفونتلی شیش .

Ge-schwür (ــ الا) (38) (علم الامراض) جبان || (ایو اولمیان یاره) قرحه || کذا (مجا) التیامپذیر اولمز درد، یاره .

Ge-sell(e) (ــ ام) (51)، (52) رفیق، آرقداش، (اوسته ایله چراق آرهسنده الشجی) قالفه، عمله || Maurer— دیوارجی اصناقی، عملهسی || fauler — مسکین آدم، مسکین حریف .

Ge-sellen (ــ فعمتعد) و sich— (فعمطا) a. (21) (*insép.*) [Ge-sell] عقد اتفاق ایتمك، برلشمك، اشتراك ایتمك || برلشدیرمك، تشکیل ایتمك || محبت، سوکی وازدواج ایله برلشمك ویا برلشدیرمك .

Ge-sellig (ــ ص) (21) [Gesell] قابل الفت وانسیت || —es Leben جمعیت ایله اولان یشایش، جمعیتله یشامق استعدادی، قابلیت حضریت || —e Tugenden (جمعیت بشریهیه، شرکته یراشیر اولان) فضائل جمعیت بشریه، جمعیته لایق ویراشیر اولان خصائل جمیله .

Ge-sellschaft (ــ امۆ) (31) جمعیت || شرکت || man findet jeden Abend — bei ihm آنك خانهسنده هر آقشام طوپلانیلور، جمعیت واردر، هر آقشام آنك اوی بوش دکلدر || Jemandem — leisten برینی آغیرلمق؛ برینه رفاقت ایتمك، یانده بولنمق || mit Jemandem in —treten اشتراك ایتمك، بریله عقد شرکت ایتمك || — (Abend) آقشام دعوتی، سواره || geschlossene — یالکز بر جمعیت اعضاسی طرفندن (و بعضاً التزاك برلکنده بعض کسانك اشتراکیله) متشکل مجلس؛ جمعیت، قلوب (اکلنتی طوپلانمهسی) || —en geben ضیافتلر ویرمك، اقشام دعوتلری ایتمك || — von Kunst-reitern آت جانبازلری جمعیتی .

Ge-sellschafts„ . . . (ــ . . .) [Gesellschaft] || —wagen (ام) بر شرکت طرفندن ایشلدیلان آرابه، اومنیبوس || —anzug (ام) رسمی البسه || —glied (ام) شریك، اعضادن بری || —zimmer (الا) قبول صالونی .

Ge-senge (ــ الا) (*sans pl.*) b. (40) آتشك ایراث ایلدیکی خسار، تخریبات، یانغین .

Ge-senk (ــ الا) (38) میل، یوقوش || چقورلق، کوجوك محل؛ اراضی چوقورلغی || بالق آغلرینی طالدیرمغه مخصوص آغرلق، صفره .

Ge-setz (ــ الا) (38) [setzen] دستور، قانون، نظام، شرع || —artikel (ام) قانون مادهسی || احکام قانونیه || —buch (Napoleon's) (ناپولیونك) نظامنامهسی، ناپولئون قانوننامهسی || —gebend (ص) قانونی، قانون ونظام قویان || —gebung (امۆ) وضع قانون || —los (ص) هیچ برقانون ونظامه مربوط ومستند اولمیان، قانونسز || —mäßig (ص) قانونه توفیقاً، احکام قانونیه ایجابنجه || —widrig (ص) خلاف قانون ونظام اولان .

Ge-setzes„ . . . (ــ . . .) [Ge-setz] —kenntniß (امۆ) قانونه وقوف، معلومات قانونیه || —kraft (امۆ) قوهٔ قانونیه .

Ge-setzlich (ــ ص) (21) = gesetz-mäßig || —e Dauer قانوناً تعیین وتحدید اولنان مدت، مدت نظامیه .

Ge-setzt (ــ اسم مفعول) و (ص) (21) [setzen] ساکن، آغیر، عقللو اوصلو، کامل، تمکینلو، وقارلو، مناسب || —er Fall فرضیات، —en Falles فرض ایدهلمکه . . .، وقوعی، قبولی حالنده || (حرف عاطف اولهرق) —, daß es so wäre . . . فرض ایدهلمکه شویله . . . بویله اولسون، اولسه ایدی .

Ge-sicht (ــ الا) (27) بعضاً (38) [sehen] کوریش، نظر، بصر || (کوره بیلمك خاصهسنی حائز وجامع اولان اعضا) کوزلر || aus dem—e verlieren کوزدن غائب ایتمك || ich werde es ihm in's—sagen بن اونی آنك یوزینه (قارشو) سویلیهجکم، سویلرم || etwas zu—e bekommen برشیئی کورمك، کوره بیلمك || یوز، وجه، سیما، صفت، لهجه، چهره، ناصیه || sich das—waschen (کندی) یوزینی یقامق || das—verändern صورتنی دکشدیرمك || er macht ein langes— صوموروتیور، صورت ایدییور، صورتنی آصیور || er ist seinem Vater aus dem—e geschnitten اوصانکه پدرینك یوزندن دوشمش کبی (پدرینه) بکزهیور، بر المانك یاریسی او یاریسی پدری || —ziehen یوزینی بوروشدیرمق، صورتنی اکشیلتمك .

Ge-sichtchen (ــ الا) b. (40) [Gesicht ك اسم تصغیری] یوزجك || hübsches — (میقی میقی) سوکلی چهره، (میقی میقی) پك کوزل یوزجکز، شیرین یوز .

Ge-sichter = ... (ـــ٠٠٠) —schneiden (١ لا) يوزكوز
اكشيده‌رك صوپتاريلق اتمه ، يوصورتله جلوه اتمه ، قيرله :
يوزى كوزى ايله ذوقلنمه || —schneider (in) (١ م)
و (١ مؤ) يوزينى كوزينى اكه‌رك صوپتاريلق ايدن ، قيريلان ،
زوزكاك ايدن ، ذوقلنان اركك ويا قادين .

Ge-sichts „ ... (ـــ٠٠٠) [Ge-sicht] —ausdruck
(١ م) سيما ، چهره‌نك ايما واشراب ايلديكى حال || —form
(١ مؤ) يوزك بيچمى ، چهره‌نك كسيمى || —weite (١ مؤ)
كوز كوره بيلديكنه ، كوز آله بيلديكنه اولان مترل ، منزل
رؤيت ، دائرهٔ بصر || —zug (١ م) سيما || —bildung
(١ مؤ) چهره ، يوز بيچمى ، كسيمى ، تشكل سيما || —feld (١ لا)
كوزله كوريلان محل ، دائره || —kreis (١ م) دائرهٔ رؤيت :
(كذا مجا) || —länge (١ مؤ) طول چهره ، يوزك
اوزونلغى || —punkt (١ م) نقطهٔ نظر ، (كذا مجا) مبحث
البصر || —schwäche (١ مؤ) (علم الامراض) ضعف بصر ||
—winkel (١ م) زاويهٔ وجهيه || زاويهٔ مرئيه .

Ge-sims (ـــ ١ لا) مفردى (36) ، جمعى (36) (معما)
صچاق ، زه ، قابارغه ، پرواز ، قورنيش || چرچوه ، كتابه .

Ge-finde (ـــ ١ لا) a. (40) خدمتكاران || —amt
(١ لا) خدمتكاران اداره‌سى ، دائرهٔ خدمتكاران .

Ge-sindel * (ـــ ١ لا) b. (40) (sans pl.) آلچاق ،
رذلا كروهى .

Ge-sinnt (ـــ ص) (24) [Sinn] —gut ايو فكرده
اولمق ، (برشى حقنده) فكرى ايو اولمق || wie ist er gesinnt ?
فكرى نه صولرده ؟ آنك فكرى نصل ؟ || نه فكرده ؟ قنغى
قسمه طرفدار ؟ قنغى طرفدن .

Ge-sinnung (ـــ ١ مؤ) (49) دوشونجه ، تفكر :
ظن وفكرده اولمش ، مسلك || خوى ' مشرب || نيت ،
مرام .

Ge-sinnungs „ ... (ـــ٠٠٠) [Ge-sinnung] —los
(ص) مسلكسز || —genosse (١ م) هم افكار ، هم مسلك ،
طرفدار || —treu (ص) داخل دائرهٔ قانون ونظام حركت
ايدن ، مستقيم ، ناموسلى ، صادق .

Ge-sittet (ـــ ص) (24) [Sitte] —er Mensch fein
اخلاق حسنه صاحبى ، طور وحركت ممدوحه ومتازه‌سى
اولان ، ناموسلى ، تربيه‌لى ، نازك كمسه || مونس .

Ge-söff(e) (ـ) (ـــ ١ لا) (38) (40 b.) (sans pl.)
بردوزى يه اوتورمه يكا das ewige—bekommt mir nicht
براميور ، ايو كليور .

Ge-söff (ـــ ١ لا) (38) (عو) ايچكى ، مشروبات || مسكرات .

Ge-sotten (ـــ ص) (24) خاشلانمش ، قايناتمش ||
(sieden فعلنك اسم مفعولى) .

Ge-span (ـــ ١ م) (38) و (51) رفيق ، اش ، دوست
[اسلاوجه ban افندى] (مجارستانده) سنجاق رئيسى ،
متصرف .

Ge-spann (ـــ ١ م) (38) [spannen] = Gespan
|| (١ لا) برلكده قوشيلان چفت باركير ، قوشى باركيرى .

Ge-spannt (ـــ ص) (24) (واسم مفعول) [spannen]
كركين ، كريلى || (مجا) hoch—e Erwartung درت كوزله
بكلمش ، انتظار || —ich bin sehr auf den Ausgang نتيجه‌سنه
چار چشمله انتظار ايتمكده‌يم ، نتيجه‌سنه پك مراق ايتمكده‌يم .

Ge-sparr ، Ge-spärr (ـــ ١ لا) (38) (صنع)
(دولكرلكده) —e (ـــ ١ لا) a. (40) چاتينك طرفينى
قبورغه‌لرينى تشكيل ايدن مرتكلر ، كيريش .

Ge-spenst (ـــ ١ لا) (27) خيال ، جن ، اوماجى ، او بر
دنيادن كلن || (تاطبيعه) زهرلى ايكنه‌لى ودرت قنادلى سينك .

Ge-sperr(e) (ـ) (ـــ ١ لا) (38) (40 b.) (sans pl.)
قپاق ، قپامه || كليد ، طوقه || (برچرخك يالكز برطرفه
دوكمسى ممكن قلان) متدال .

Ge-spiele (ـــ ١ لا) (38) (sans pl.) [spielen]
(١ م) (52) ، Ge-spielin —|| بردوزى يه اولان اوينامه ، اوينايش
(١ مؤ) (50) اويون آرقداشى ، چوجقلقده‌كى آرقداش ، رفيق ،
رفيقه .

Ge-spin(n)st (ـــ ١ لا) (38) [spinnen] ايلك ، ايكه
صاريلان ايلك || تل ، طوقومه ده آريش ديلان طولانى
ايلكاردن كچن ايلك ، ارغاچ ، پود || —pflanzen (جمع مؤ)
(نبا) نباتات ليفيه .

Ge-spött(e) (ـ) (ـــ ١ لا) (38) (40 b.) (sans pl.)
[spotten] = Spott || sein —mit Jemandem treiben
بريله آلاى ايتمك ، استهزا ايتمك || واسطهٔ استهزا اولان ، استهزايه
سبب اولان ماده ، شى .

Ge-spott(e) (ـ) (ـــ ١ لا) (38) (40 b.) (sans pl.)
Ge-spöttel, (ـــ ١ لا) b. (40) (sans pl.) بردوزى يه
اولان آلاى ، استهزا || لطيفه .

Ge-spräch (ـــ ١ لا) (38) [sprechen] لقردى ، مصاحبت ،
قونوشمه ، سوز ، مكالمه ، مباحثه || das—auf etwas bringen
لقرديى برشى اوزرينه كتورمك || er ist das—der ganzen
Stadt شهرك هرطرفنده بوسوز دوران ايديور ، هركسك
آغزنده چالقانيور .

Ge-sprächig (ـــ ص) (24) لقرديجى ، قونوشقه‌لى ،
مصاحبتى صون || der Wein machte ihn— شراب آنى
ديللنديردى .

Ge-sprächlich (ـــ ص) (24) مكالمه صورتيله ، لقردى
طرزنده .

Ge-sprächs = ... (ـــ٠٠٠) —buch (١ لا) مكالمه كتابى ||
—ton (١ م) صدا وصورت تلفظ وتكلم ، طرز خطاب || —form
(١ مؤ) اصول وطرز مكالمه || —weise (حا) مكالمه طريقيله .

Ge-spränge (ـــ ١ لا) a. (40) (صو ايله صولامه)
صيق ، صو سرپمه .

Ge-spritz(e) (ـ) (ـــ ١ لا) (38) (40 b.) (sans pl.)
صو فيشقيردله ، فيشقيرمه‌سى .

Ge-sprossen (ـــ اسم مفعول) [sprießen] .

Ge-sprudel (ـــ ١ لا) a. (40) صوفيقردمه‌سى ، صو
قاينامه‌سى || شيريل شيريل آقمه .

Ge-spuk(e) (ـ) (ـــ ١ لا) (38) (40 b.) (sans pl.)
خيال كورونمسى ، خيال چيقمسى .

Ge-stade (ـــ ١ لا) a. (40) [stehen] (على العموم)
كنار ، قيى ، (دكزك) ساحلى .

Ge-stalt (ـَـ امؤ) ⑬ [Stelle] (صورت بنا وتشكله كوره) شكل، قيافت، هيئت، بچم ‖ صورت، طرز، حال ‖ nach— ‖ Arznei in—von Pulver توز حالنده علاج ‖ der Sachen شـيلرك بولندقلرى مركزه، حاله نظراً ‖ folgender— طرز آتى اوزره، صورت آتيه ده .

Ge-stalten (ـَـ فع متع) b. ㉑ [Ge-stalt] تشكيل ايتمك، شكل وهيئتنه قومق، طرزنده ياپمق ‖ sich— (فع مطا) تشكل ايتمك، شكل وهيئتى آلمق، قبلق وقيافت، طرزينه ليرمك ‖ ge-staltet (اسم مفعول وص) ㉑ wohl= Ge-staltung ‖ متناسب الاعضا انسان gestalteter Mensch (امؤ) ⑬ شكل وقيافت، طرزوهيئت، حال، قالب، صورت .

Ge-stammel (ـَـ لا) b. ⑩ (*sans pl.*) بلتكلك .

Ge-standen (ـَـ اسم مفعول) [Ge-stehen و stehen] .

Ge-ständig (ـَـ ص) ㉑ [Ge-stehen] اعتراف ايدن: قبول وتصديق ايدن ‖ er ist es— او آنى اعتراف ايدر، ايديور .

Ge-ständniß (ـَـ لا) ⑬ [ge-stehen] اعتراف واقرار قصور ‖ رضا .

Ge-stänge (ـَـ لا) a. ⑩ [Stange] (اورمانجيلقده) آغاجلر وصيريقلر بولنان محل ‖ (زرا) صيريق وآغاجدن چيت ‖ ساق ‖ (ماكنه‌لك) واره كلهسى .

Ge-stank (ـَـ ام) ㉔ (جمى نادردر) كوتو قوقو، رائحۀ كريهه، (عمو) پيس وآغير قوقو .

Ge-statten (ـَـ فع متع) b. ㉑ (*insép.*) [Statt] اسعاف ومساعده ايتمك، جائز كورمك .

Geste (ـَـ امؤ) ⑬ [لاتينجه] (ال آياق آغز وبوزله ياپيلان) حركات، اشارت، غمزه .

Ge-stehen (ـَـ فع متع) ⑳ [stehen] (*insép.*) اعتراف قصور ايتمك، اعتراف وتصديق ايتمك، انكار ايتمامك ‖ die Wahrheit— ايشك طوغريسنى سويلمك واعتراف ايتمك ‖ Das muß ich—! (عمو) (وله وحيرتى وتعجبى اعما ايدر) آمان افندم! نه كوزل! آمان يارب قابلى! = (تقدير كوزل، تحسين) .

Ge-stein (ـَـ لا) ㉘ [Stein] طاش يغينى، قيالق ‖ (معدنجيلكده) طاش (معدنى) ‖ —art (امؤ) نوع حجر ‖ —kunde (امؤ) مبحث المعدن، علم المعادن .

Ge-stell (ـَـ لا) ㉘ [stellen] كرسوت، اسكله، اوزرنده برشى ايشلمكه مخصوص طباق، دستگاه ‖ (برهيكل) آياغى، قاعده‌سى ‖ (كتبخانه وسائره) راف ‖ چرچوه، طباق، آلتلق، دستك ‖ —jäge (امؤ) چارچوه‌لى وكركيلى دستره .

Ge-stellung (ـَـ امؤ) ⑬ (ع) —zum Militärdienste خدمت عسكريه‌يه قيد وادخال ايتمه .

Gestern (ـَـ حا) دون . —morgen دون صباح ‖ (لا) (*inv.*) ماضى ‖ دون .

Ge-stiegen (ـَـ اسم مفعول) [steigen] .

Ge-stielt (ـَـ ص) ㉑ [Stiel] (چناق) صاپلى ‖ (نبا) ذو الذنب ‖ (تا طبيعه) ذو ذنب .

Gestikuli(e)ren (ـَـ فع لا +) a. ㉑ سويلركن ال، آغز والخ ايله برطاقم حركاتده واشارتده بولنمق وسوزه ياردم ايتمك، آغزينى بورنى اويناتمق، كوزينى قيپيردا تمق .

Ge-stirn (ـَـ لا) ㉘ [Stern] اجرام سماويه ‖ نجم كبير ‖ برج، جملۀ كوكبيه ‖ —anbeter (ام) نجوم پرست .

Ge-stochen (ـَـ اسم مفعول) [stechen] .

Ge-stohlen (ـَـ اسم مفعول) [stehlen] .

Ge-stolper (ـَـ لا) b. ⑩ (*sans pl.*) آياغى طاقلمق وسندملك ‖ (خصوصيله بازكير حقنده) قپانمه .

Ge-storben (ـَـ اسم مفعول) [sterben] .

Ge-stotter (ـَـ لا) b. ⑩ (*sans pl.*) كگه‌لك، پپه‌لك .

Ge-strampel (ـَـ لا) b. ⑩ (*sans pl.*) تپنمه .

Ge-streift (ـَـ ص) ㉑ (واسم مفعول) [streifen] چيزكلى، يوللى، چبوقلى، يوللى .

Ge-strichen (ـَـ اسم مفعول) [streichen] .

Gestrig (ـَـ ص) ㉑ [gestern] دونكى ‖ am—en Tage دونكى كون، دونكى كونده .

Ge-stritten (ـَـ اسم مفعول) [streiten] .

Ge-stüt (ـَـ لا) ㉘ [Stute] حارا، طاولا ‖ —hengst (ام) آيغير .

Ge-such (ـَـ لا) ㉘ [suchen] (آغزدن برشى رجا وطلب) ‖ dringendes— استدعا ‖ was ist sein—? طلبى، استدعاسى ندر؟ ‖ schriftliches— تحريرى استدعا، (عرضحال) .

Ge-sucht (ـَـ اسم مفعول) و (ص) ㉑ [suchen] آرانلش ‖ نادر، معتبر، مرغوب .

Ge-summe (ـَـ لا) b. ⑩ (*sans pl.*) ويزلدامه، بواشدن كورلدامه .

Ge-sund (ـَـ ص) ㉔ صاغ، صاغلام، سالم ‖ چار اولان، صاغلاملغى موجب اولان، شفا ويرن ‖ wieder — werden اعادۀ عافيت وصحت ايتمك، شفاياب اولمق، ايو اولمق، خسته‌لقدن قالقمق .

Ge-sundheit (ـَـ امؤ) ⑬ صاغلاملق، صحت، عافيت ‖ der Ansicht — فكرك صواپلق، طوغريلغى ‖ eines Klima's — براقليمك صاغلاملغى (هواسنك صويتك طوپراغنك) صاغلام، انسانه يارار اولمسى ‖ —skordon (ام) قرانتينه خطى ‖ —spolizei (امؤ) قرانتينه‌جى ‖ aus—s'rücksichten ‖ —slehre (امؤ) علم حفظ الصحه صحت نقطۀ نظرندن، صحتك كوزه‌دلمسى ايچون ‖ —schädlich (ص) صحته مضر ‖ —swidrig (ص) صحته طوقونور، پيس .

Ge-sungen (ـَـ اسم مفعول) [singen] .

Ge-sunken (ـَـ اسم مفعول) [sinken] .

Ge-tändel (ـَـ لا) b. ⑩ (*sans pl.*) شـقه، زوزكلك، شقه‌لاشمه، اويناشمه .

Ge-taumel (ـَـ لا) b. ⑩ (*sans pl.*) تردد، صاللانمه .

Ge-than (ـَـ اسم مفعول) [thun] .

Ge-thu-e (ـَـ لا) b. ⑩ (*sans pl.*) (عمو) [thun] ياپمه، ياپش، حركت ‖ was für nutzloses—! بونه صاچه‌ايش، كوستريش، صاحته طور، جعليلك، ياپمه حال، نمايش، ايشكذارلق .

Ge-tobe (ـَـَـ ١لا) b. ㊵ (*sans pl.*) صاچمه يولسز تهور ، يوشنه قيزمه ‖ (دكزك) قيزمه‌سى ، قباروب آزغنلغى .

Ge-tön(e) (ـ) ـَـ ١لا) ㊳ (b. ㊵) (*sans pl.*) سس (معتادى) صدا ، كورلتى .

Ge-tös (ـَـ ١لا) ㉖ ، Ge-tose وياخود Ge-töse [tosen] (*sans pl.*) ㊵ b. (ـَـَـ ١لا) هر ايكيسيده ايكلدى ، كورلدمه ، كورلتى ‖ des Meeres — دكزك كورلدمه‌سى ، ايكلمسى ، ايكلديسى .

Ge-tränk (ـَـ ١لا) ㊳ [trinken] مشروبات ، ايچكى ‖ geistige — e مسكرات .

Ge-trauen (ـَـَـ فعـمتع) a. ㉑ (*insép.*) sich—و— ich getraue mich Dessen, ich [trauen] (فعـمطا) بن بوندن طولايى كنديمه كوكنه بيلورم ، getraue es mir اجتسار ايده‌بيلورم ، اطمئنان قلبم وار .

Ge-treibe (ـَـَـ ١لا) b. ㊵ Treiben=(*sans pl.*) (١لا) ‖ تحريك وتشويق ‖ حركت ‖ (آشاغى يوقارى حركت ايدن ، كيدوب كلان غلبه‌لق) غلبه‌لق ، ازدحام .

Ge-treide (ـَـَـ ١لا) a. ㊵ ذخيره ، بغداى ، حبوبات ‖ ausfuhr — (امؤ) (تجا) اخراج ذخائر ‖ —bau (ام) زراعت وحراثت (ذخائر) ‖ —halle (امؤ) حبوبات چارشوسى ، قپانى ، دپوسى ‖ handel — (ام) (تجا) ذخيره تجارتى ‖ markt — (ام) حبوبات بازارى ، چارشوسى ‖ maß — (١لا) حبوبات اولچكى (كيله) ‖ —mühle (امؤ) ذخيره دكرمانى ‖ sack— (ام) ذخيره چوالى ‖ boden — (ام) ذخيره يتشديرمكه اليوريشلى طوپراق ‖ brand — (ام) اكين‌خسته‌لغى (باشاغك ايچنده دانه‌لرك چوريوب توزحالنه كيرمسى) ‖ darre — (امؤ) حبوبات قوروتمسنه مخصوص فرون ، اوجاق ‖ keller — (ام) ذخيره انبارى ، كيلارى ‖ korn — (١لا) حبوبات دانه‌سى ‖ —mäh(e)-Maschine (امؤ) حبوبات بيچكى ماكنه‌سى ‖ —schwinge (امؤ) ذخيره صاورمغه مخصوص قالبور ‖ —speicher (ام) ذخيره انبارى (آرپه‌لق ، صمانلق) .

Ge-trennt, . . . (ـَـَـ . . . اسم مفعول) [trennen] ‖ geschlechtig — (ـ) (نبا) اعضاى تناسليه‌لرى آيرى آيرى چيچكلرده بولنان نباتات ذوالسريرين .

Ge-treu (ـَـ ـ) ㉑ = treu مثلا —er Diener صادق خدمتجى ، اوشاق ‖ مستقيم ، معتمد .

Ge-triebe (ـَـَـ ١لا) a. ㊵ (*sans pl.*) =ge-treibe ‖ (*av. pl.*) (ماكنه) (كندى ديشلى چرخلرى واسطه‌سيله ديكر بر چرخى تحريك ايدن چرخ) محرك چرخ ‖ ايكى بيوك چرخ آره‌سنده‌كى كوچك چرخ ‖ فنار چرخى ‖ (مجا) ماكنه ، دولاب ، وسائط واسباب تحريكيه .

Ge-trieben (ـَـَـ اسم مفعول) [treiben] .

Ge-trippel (ـَـَـ ١لا) b. ㊵ (*sans pl.*) اوفق اوفق خطوه ايله قوشوش .

Ge-trödel (ـَـَـ ١لا) b. ㊵ (*sans pl.*) (عو) بوش‌شيلر ، هرزه ، ترهات ‖ تردد ‖ تأخير ، يورمه ، اضاعهٔ وقت ، صاللامه ، بركوندن بركونه آتمه .

Ge-troffen (ـَـَـ اسم مفعول) [treffen] .

Ge-trommel (ـَـَـ ١لا) b. ㊵ (*sans pl.*) داوول دومبلك كورلتيسى .

Ge-trost (ـَـ ـ) ㉑ [Trost] اعتماد و اطمئنان قلبيه‌سى اولان ؛ جسور ، جرأتلى ‖ er ist nicht recht (bei Troste) — آنك عقلى باشنده دكل .

Ge-trösten (ـَـَـ فعـمطا) b. ㉑ (*insép.*) sich einer Sache — برشيئى (ايوجه اعتماد قلب ايله) اميد ايتمك .

Ge-trunken (ـَـَـ اسم مفعول) [trinken] .

Ge-tümmel (ـَـَـ ١لا) b. ㊵ (*sans pl.*) غلبه‌لق ، ازدحام ، قارغاشه‌لق ‖ دغدغه ، قاريشقلق ‖ كورلتى ، پاتردى ، شماته ، ولوله .

Ge-tut(e) (ـ) ـَـ ١لا) ㊳ (b. ㊵) (*sans pl.*) was ist das für ein—? [tuten] بو بورو سسى نه ؟

Ge-übt-heit (ـَـَـ امؤ) ㊾ (*sans pl.*) ملكه ومهارت ، اوسته‌لق .

Ge-vatter (ـَـَـ ام) c. ⑫ [Vater] صاغدج ، باباليق ، واقتيز باباسى ، in — (امؤ) ㊿ صاغدج قادين واقتيز آناسى ؛ ايو احباب ، دوست قادين .

Ge-vatterschaft (ـَـَـ امؤ) ㊾ صاغدجلق .

Ge-viert (ـَـ ١لا) ㊳ [vier] ‖ e—(ـَـَـ ١لا) a. ㊵ مربع ‖ (هيئت) ايكى يلديزك يكديكرينه محيط دائرهٔ سمانك ربعى برمسافه‌ده بولنمسى ‖ (مطبعه) ايكى حرف قاليلنغنده كور حرف ‖ in—bringen (برسطح و الخ) تربيع ايتمك ‖ برطاشى زاويهٔ قائمه تشكيل ايده‌جك وجهله كسمك ، يونتمق ‖ (١لا) ㉑ دورت كوشه‌لى ، مربع ‖ دورت قسمه منقسم اولان شى ، رباعى ‖ (ريا) (كنديسيله ضرب اولنان عدد . . الخ) مربع ‖ (هيئت) تربيع .

Ge-wächs (ـَـ kss ١لا) مفردى ㉖ وجمعى ㊱ [wachsen] نبات ‖ (مجا) نسل ، سلاله ‖ پيوان ، نشوونما بولان ، بتيشان شى ‖ kundige(r) — (ام) نباتيوندن اولان كمسه .

Ge-wackel (ـَـَـ ١لا) b. ㊵ (*sans pl.*) اوته‌يه بريه صاللانمه ، چالقانمه .

Ge-wählte(r) (ـَـَـ ام) ㉑ منتخب ، انتخاب اولنان كمسه .

Ge-wahr (ـَـ ـ) [wahren] etwas, einer Sache werden— آكاه اولمق ، كسب وقوف ايتمك ، دويمق ، ايشتمك ، مشاهده ايتمك ، كورمك ، فرقنه وارمق .

Ge-währ (ـَـ امؤ) ㊶ [wahren] كفالت ، تأمينات ، تعهد ، شهادت ‖ امنيت ‖ für Jemand — leisten برينه كفالت ايتمك ، شاهد اولمق ‖ für etwas — leisten برشيئى تعهد ايدمك ؛ وقايه ايتمك .

Ge-wahren (ـَـَـ فعـمتع) a. ㉑ (*insép.*) [wahren] etwas (وكذلك مضاف اليه : einer Sache) — ‖ sich— (فعـمطا) (برشيئه حصر دقت ايله آكاكوره طورانمق) دقت ايتمك ، كوزينى آچمق . =ge-wahr werden

Ge-währen (ـَـَـ فعـمتع) a. ㉑ (*insép.*) [währen] Jemandem etwas (eine Bitte, Frist) — و الخ برينك (بررجا ، طلب مهلت والخ سنى) اسعاف ايتمك ، موافقت ايتمك ‖ ويرمك ، ايدنديرمك ، تقديم ايتمك ، سبب

(سلاح باشنه) der Posten vor'm —e سلاح چاتیسی اوکنه
دیکیلان نوبتجی|| ! an die—e! سلاح باشنه|| اسکیدن (! —auf
حاضرطور!)||!ab— راحت‌طور!|| !—präsentirt das سلام
طور!|| !'in Ruh—(آتش‌کسوب) نشانکاهی یاتیره‌ق وامنیت
قولی‌چویرمك ایچون ویریلان‌قوماندا|| ! das—über سلاح
اوموزه ! || ! Seiten—pflanzt auf ! سونکو طاق ! ||
setzt die—e || ! سونکو یرینه ! Seiten—an Ort!
سلاح آل|| in die Hand ! || ! سلاح — چات ! zusammen !
—hahn || تفنکخانه ، سلاح فابریقه‌سی (ا مؤ) —fabrik
(ا م) تفنك خروسی|| —kugel (ا مؤ) (تفنك) قورشونی||
—riemen (ا م) (سلاحی اوموزده طاشیمغه مخصوص)
تفنك قایشی || —schmied (ا م) تفنکجی ، شیشخانه‌جی .

Ge-weich (ـــ ا لا) (38) [=Gewicht ویاخود wachsen]
(آوجیلقده) کیك بوینوزی .

Ge-wend(e) (۲) (ـــ ا لا) (38) ((40) a.) (sans pl.)
دوکه ، دوکیش ؛ دوندیرمه ، دوندیریش|| (زرا) چویرلکسزین
بردفعه‌ده سوریله بیلان محل || (زمان ومحله کوره متحول ترلا
اولچیسی) دونم .

Ge-werb = ... (ـــ....) [Ge-werbe] —los (ص)
(بوش‌کزه‌نك بوش قالقه‌سی) || صنعتسز —fleiß (ا م)
صنعت ، ایش طوتمه ، صنعته چالشمه || —fleißig (ص)
صنعتیله مشهور ومعتبر ، صنعتکار || —reich (ص) صنایع
کثیره‌سی اولان || —schein (ا م) (تجا) (برصنعت ایچون
ویریلان) رخصتنامه ، اصناف تذکره‌سی|| (امتیاز فرمانی) .

Ge-werbe (ـــ ا لا) (40) a. [werben] صنعت :
تجارت ، امتعه اخذ واعطاسی : ایش ، مشغولیت ||
(صنع) شارتل ، منتشه || —ausstellung (ا مؤ)
محصولات صناعیه سرکیسی || —bank (ا مؤ) تجارت
بانقه‌سی || —freiheit (امؤ) سربستی تجارت (محصولات
صناعیه اعمال واخراج وبیع واشتراسی والخ کبی خصوصاتده
اولان سربستیق) || —muse-um (ا لا) صنایع (مختلفه)
موزه خانه‌سی || —schule (ا مؤ) مکتب صنایع || —steuer
صنایع ویرکوسی ، پاتنته ویرکوسی .

Ge-werbs . . . (ـــ....) [Ge-werbe] —betrieb
(ا م) بر ایشك ، صنعتك ، ایشلمسی، تعلیمی || —anstalt
(ا مؤ) فابریقه ، کارخانه .

Ge-werk (ـــ ا لا) (35) ماکنه || ماکنه چرخلرینك
هیئت مجموعه‌سی|| صنعتکاران ، اصناف‌کروهی، اصناف‌هیئتی .

Ge-wesen (ـــ اسم مفعول) [sein] .

Ge-wichen (ـــ اسم مفعول) [weichen] .

Ge-wicht (ـــ ا لا) (38) [wiegen] ثقلت ، آغیرلق||
(کیلو ، اوقه ، قنطار والخ) ایله nach dem—verkaufen
صاتمق || —auf etwas legen برشیئه اهمیت ویرمك ||
—die Kiste hat zwei Kilogramm an چکمجه ، قوطونك
ایکی کیلو غرام ثقلی وار || diese Schachtel fällt schwer
—in's بو(مقوا ویا تخته یاپراغندن) قوطوجوق
آغر، پك آغر || —abnahme (ا مؤ) ثقلتدن غائب اولمه ،
غائب ایتمه || —stein (ا م) طارطی طاشی ، داره طاشی ||
—uhr (ا مؤ) درونده آصیلی ثقلی اولان(طوغ، قورشون)
اسکی دیوار ساعتی .

اولمق || توجیه ایتمك || (فه لا +) etwas (fort) —lassen
بر شیئی حالنده ترك ایتمك ، دوام ایتدیرمك || پك زیاده
مستعمل‌اوله‌رق) : Jemand—lassen برینه آرزوسنه کوره
حرکته مساعده ایتمك ، ایشنه مداخله ایتمامك || —für etwas
برشی ایچون کفالتده بولنمق ، برشیئی تأمین ایتمك || (ا لا)
b. (40) (sans pl.) . Ge-währung (امؤ) (49) اسعاف ،
مساعده: er hat die Gewährung seiner Bitte erlangt
نك رجاسی اسعاف اولندی ، استدعاسی قبوله قرین
اولدی .

Ge-wahrsam (ـــ ا م) (38) ، (ا مؤ) (49) دقت ،
تیقظ ، تقید etwas in seinen —nehmen برشیئی نظر
دقت وتقییدینه آلمق || (محبوسین‌حقنده) تحت توقیفده اولیش||
in engeren—bringen ، محبس (آنلرك بولندقلری محل)
پك صیق کوز آلتنده بولندیرمق ، کوز حبسنه قومق .

Ge-walt (ـــ امؤ) (49) [walten] قوت ، قدرت :
حکم وسطوت ، اقتدار || —Das steht nicht in meiner
بو نم اقتدارم داخلنده دکل ، بوکا بنم کوجم ، قوتم یتمز ||
—höchst قوۀ مطلقه ، حکمدارلق || قوۀ جبریه ، زور ،
—anwenden جبر ایتمك ، زورلامق ، قوۀ جبریه قوللانمق
(حا) || یاری استر یاری استماز halb mit—, halb willig
اولانجه قوتیله باغیرمق ، حایقرمق ، aus aller—schreien
وار قوتی بازویه ویروب حایقرمق || —es regnet mit aller
(یغمور) آله یلدیکنه یاغیور || —maßregeln (جمع مؤ)
وسائط جبریه || —thäter (ا م) زور ایدن ، جبار .

Ge-waltig (ـــ ص) (21) قوی ، ذی قوت ، شوکت
وسطوت ، بیوك اولان || پك بیوك ، قوجه‌مان || (کنایه)
بیوك ، عظمتلی ، مغرور .

Ge-wältigen (ـــ فه متع) a. (21) (insép.)
eine Zeche wieder— متروك برمعدنی تکرار ایشلتمك، بوکا
موفق اولمق .

Ge-waltsam (ـــ ص) (21) قوتلی ، قوی ، شدید
زورلو ، صیق || (حا) eines — en Todes sterben
(فنا حالده) اولمك ؛ فجیع صورتده تلف اولمق .

Ge-wand (ـــ ا لا) (35) و (38) [winden] روبه ،
لباس ، اثواب|| —händler (ا م) البسه‌جی ؛ ترزی .

Ge-wände (ـــ ا لا) a. (40) (صنع) (معما)
(برقپونك پنجره‌نك) یان دیرکلری .

Ge-wandt (ـــ اسم مفعول) [wenden] || (ص) (21)
عتیك ، چویك|| ماهر، هنرلی ، اوسته .

Ge-wand-heit (ـــ ا مؤ) (49) مهارت ، هنرلیلك ،
اوسته‌لق || عتیك وچویكلك .

Ge-wässer (ـــ ا لا) a. (40) [Wasser] ابحار، صولر
(نهرلر دکزلر) .

Ge-webe (ـــ ا لا) a. (40) [weben] اورکو، طوقومه||
اورمه || قماش .

Ge-weckt (ـــ اسم مفعول) [wecken] || (ص) (21)
کوزی آچیق ، قورناز|| شن ، اویناق .

Ge-wehr (ـــ ا لا) (38) [wehren] سلاح|| (ع) (اسلحۀ
ناریه) تفنك || — (Seiten=) (ا لا) قساطوره ، قلیج ||

Ge-wiegt (ـ‿ اسم مفعول) [wiegen] صاللامق ||
(صـ) ㉞ پك شيطان ، پك قورناز ؛ كار آزموده : فلكك
چنبرندن گچمش .

Ge-wieher (‿ـ ا لا) b. ㊵ (sans pl.) كيشنه .

Ge-wiesen (‿ـ اسم مفعول) [weisen] .

Ge-willt (‿ـ صـ) ㉑ [Wille] —sein, etwas zu thun برشيئى ياپمغه حاضر اولمق ، استك ايتمك .

Ge-wimmel (‿ـ ا لا) b. ㊵ (sans pl.) قارنجه كبى كيدوب كلان غلبه‌لق .

Ge-winde (‿ـ ا لا) n. ㊵ (sans pl.) بورمه ||
(بر بولك) دوكمسى ، بوكولمسى || (بردفعه لق صاريله بيلان
يوماق) ايپلك يوماغى || قولاغك حلزون شكلنده اولان قسمى ،
حلزون الاذن || بورغى .

Ge-winn (‿ـ ا م) ㊳ [قديم آلمانجه winnan
arbeiten=] قزانج ، تمتع ، استفاده ، فائده ، قزانچه ، كار ||
auf gemeinschaftlichen—oder Verlust فائده وضررى
طرفينه ، اشتراك ايدنلره عائد وراجع اولمق اوزره || —los
(صـ) فائده‌سز ، كارسز ، بلا تمتع ، قزانجسز || —antheil
(ام) قزانچه‌ده اولان حصه || —liste (امؤ) (پيانقوده) قزانان
نومرولر ليسته‌سى ، جدولى || —nummer (امؤ) قزانان
(پيانقو) نومروسى || —reich (صـ) كارلى ، فائده‌لى ، قزانجلى .

Ge-winnbar (‿ـ صـ) ㉑ قزانيله بيلان ، كارلى
|| ايدينيله بيلان .

Ge-winnen (‿ـ فعمتع) b. ⑳ [Ge-winn]
قزانمق ، كسب ايتمك ، ايدنمك || ضبط ايتمك ، آلمق || wie
gewonnen, so zerronnen كلديكى كبى آقدى ، اريدى كيتدى ،
(كيدر ، كيتمك) ، هايدن كلان هويه كيدر || eine Ansicht,
Überzeugung— برفكر ايدنمك ، تجربه ايتمك ، قناعت حاصل
ايتمك — Geschmack, Lust, Neigung zu etwas— برشيدن
تلذذ ايتمك ، برشيئه اوزنمك ، وميل وتوجه ايتمك || die Sache
gewinnt an Klarheit ايش مبدانه چيقمغه باشليور ،
آشكار اوليور ، كيتدكجه آكلاشيليور ، واضح اوليور .

Ge-winst (‿ـ ام) (لا) ㊳ [Ge-winn] (دها آز
مستعمل اولوب) Gewinn معناسنه‌در .

Gewirbel (‿ـ ا لا) b. ㊵ (sans pl.) طولاشمه ،
دور || تراميته صسى ، اوتمه‌سى .

Gewirr(e) (‿) ـ‿ ا لا) ㊳ (㊵ n.) (sans pl.)
قيورلمه || (مجا) قاريشقلق .

Gewiß (‿ـ صـ) ㉑ [wissen] حقيق ، صحيح || (حا)
البته اولسه ، حقيقة ، شبهه يوق || Sie wollten uns—
überraschen هانسز بزى آنسزين باصمق استيوردكز
(استديكز) دكلى ، شبهه‌سز بزى آلداتمق ، شاشيرتمق
استديكز ، آنسزين كوستره‌جكديكز ، الخ || Gewisse(r)
(م) ㉑ ، Gewisse(s) (لا) ㉑ . Gewisse (مؤ)
㉞ . ein Gewisser تعيين اولنمش برى ، بركمسه ، بريسى || etwas
Gewisses (feste Einkünfte) haben ثابت بركليرى اولمق .

Ge-wissen (‿ـ ا لا) b. ㊵ [wissen] وجدان :
انصاف || حس درونى ، اعتقاد ، عقيده || ضمير ، قلب ||
(ضرمثل) mit gutem— اعتقاد قلب ايله ؛ حسن نيت ايله ||
ein gutes —ist ein sanftes Ruhekissen (ايو بر
وجدان يموشاق بر باش ياصديغيدر) وجدانى پاك اولانك
يوركى راحت اولور || —los (صـ) انصافسز ، وجدانسز .

Ge-wissenhaft (ـ‿ـ‿ صـ) ㉑ وجدان صاحبى ،
منصف || ايشنده پك دقتلى || (حا) منصفانه ، صادقانه ||
ديانتكارانه .

Ge-wissens . . . . (ـ‿ـ . . .) —biß (ام) وجدان
راحتسزلغى ، عذاب درونى || —sache (امؤ) خصوصات
وجدانيه ، مواد وجدانيه و اعتقاديه || دين ، مذهب ||
—zwang (ام) تعصب ، عدم مساعده ، عدم مسامحه ||
صيقندى ، عذاب وجدان || —zweifel (ام) وجدانك
تا بحل اولەرق عجبا ديمسى ، وسوسه ، قوروتى .

Ge-wisser-maßen (‿ـ‿ـ‿ حا) بر وجهله كه ،
كويا || بر درجه‌يه قدر .

Ge-wißheit (ـ‿ ا مؤ) ㊺ (sans pl.) حقيقت ،
كرچكلك ، صحت ، موثوقيت || augenscheinliche— (امز)
آشكارلق || ich werde mir — darüber verschaffen بن
بو ايشك كنهنه ، اصلنه واقف اوله‌جغم ، أيوجه آكلايه‌جغم .

Ge-witter (‿ـ ا لا) a. ㊵ فورطنه || (كذا نا)
es ist ein — im Anzuge برفورطنه (كورلتى) قوپه‌جق ||
das — hat eingeschlagen يلديرم ايندى || —ge-wölk
(لا) فورطنه بلوطلرى || —regen (ام) = —schauer
(ام) فورطنه يغمورى || —luft (امؤ) فورطنه
روزكارى ، هواسى || —nacht (امؤ) فورطنه‌لى كيجه ،
بورانلى كيجه || —schwül وياخود —schwer (صـ) (هوا حقنده)
آغير ، صيقينتيلى || —schwüle (امؤ) صيقينتيلى هوا .

Ge-woben (‿ـ اسم مفعول) [weben] .

Ge-woge (‿ـ ا لا) b. ㊵ (sans pl.) طالغالانمه ،
تموج || (مجا) چالقانمه ، صاللاندى || طالغه .

Ge-wogen (‿ـ اسم مفعول) [wägen و wiegen]
(صـ) مخلص ، ميال || التفاتلى ، نوازشلى ، لطف ومرحمتلى ،
تنزل ايدن ، خيرخواه ، منعم || bleiben Sie mir ferner— !
وحسن توجهاتكزك بقاسنى تمنى ايدرم ! || اثنائى وداعده
(كنايه مقامنده) bleib mir — ! هايدى ! باى ! بزى ده
دعادن اونوتمه !

Ge-wogenheit (ـ‿ـ ا مؤ) ㊺ توجه ، التفات ،
نوازش ، لطف ، مرحمت ، خيرخواهلق ، مخلصلك ، ميالك ||
haben Sie die — mir zu folgen لطفاً بنده‌كزى تعقيب
بيوريكز ، تنزلاً برابر (آرقه‌مدن) كليكز .

Ge-wöhnen (‿ـ) [wohnen] (فعمتع) a. ㉑
(insép.) || و sich— (فعمطا) Jemand an etwas—
برينى برشيئه آليشديرمق ، عادت ايدنديرمك ، الفت و انسيت
وامتزاج ايتديرمك || sich an etwas— (كندوبى برشيئه
آليشديرمق) اوكرنمك ، الشمق ، ياهمق ، تعلم ايتمك ||

Ge-wöhnung (امؤ) ㊺ آليشمه ، عادت ايدنمه .

Ge-wohnheit (ـ‿ـ امؤ) ㊺ عادت ، اعتياد ||
آليشمه ، معتاد ، الفت ، انسيت || طبيعت || Das ist längst
aus der —gekommen بو چوقدن استعمالدن ساقط اولمشدر ،
موده‌سى كچدى ، بو عادتدن چوقدن وازكچلدى || (ضرمثل) —wird
zur zweiten Natur عادت طبيعت ثانيه حكمنه كيرر || ممارسه .

Ge-wöhnlich (⏑–⏑ ص) (24) على العاده ، هر وقتكى ، بروجه معتاد ، هركونكى ، عمومى ‖ (حا) عموماً ، عادتاً ‖ آشاغى ، عادى ، بياغى ‖ er Wein — عادى شراب (داخل مملكتده قباجه ياپيلان) ‖ كوتو ، قبا ‖ — so geschieht es على الاكثر ، دائما (بوطرجه) واقع اولور ، هروقت بويلهدر ‖ Gewöhnliche(s) (ا لا) (24) هروقتكى ، هركونكى شى ‖ عادى ، بياغى شى ، آشاغى ، قبا شى ‖ Das ist das Ge-wöhnlichste هروقت، هريرده كوريلان، اولان شى عادى ‖ پك آشاغى. بياغى (اولان شى)، مبتذل .

Ge-wöhnlichkeit (–⏑–⏑ ا مؤ) (49) اعتياد ايديش ، آليشمه ‖ دائمى ياپيلان، قوللانيلان شى ‖ پك چوق واقع اولان شى ‖ عاديلك ، بياغيلق ، آشاغيلق ، قبالق ؛ مبتذللك .

Ge-wohnt (–⏑ ص) (24) [ge-wohnen] einer Sache — sein (وكذا : an etwas) etwas : وياخود (مضاف اليه) برشيئه آليشقين ، آليشق ، آليشمش اولمق .

Ge-wölbe (⏑–⏑ ا لا) (40) a. [wölben] قبه . كمر ‖ (كذا مجا) ‖ (تحت الزمين) مخزن ، سوتزن ‖ — (Grab=) لحد ، دفن امواته مخصوص مقبره ‖ مغازه ، دكان ‖ —bau (ا م) قبه لى ، كمرلى بنا ‖ كمر ، قبه انشاسى ‖ —schluß-stein (ا م) كمرك اناختارطاشى ‖ —zins (ا م) (تجا) دكان، مغازه كيراسى ‖ —bock (ا م) كمر ، قبه قالبى ‖ كمر، بشيك قبه ‖ —kappe (ا مؤ) قبه تپه سى ‖ —pfeiler (ا م) قبه ، كمر آياغى ‖ —stein (ا م) كمرطاشى ‖ —stütze (ا مؤ) كمر پايندهسى .

Ge-wölk (⏑⏑ ا لا) (38) بلوط ‖ (كذا مجا) .

Ge-wölle (⏑–⏑ ا لا) (40) a. يوك ، بياغى ‖ تفنك ، طبانجه صيقيسى

Ge-wonnen (⏑–⏑ اسم مفعول) [ge-winnen] .

Ge-worben (⏑–⏑ اسم مفعول) [werben] .

Ge-worden (⏑–⏑ اسم مفعول) [werden] .

Ge-worfen (⏑–⏑ اسم مفعول) [werfen] .

Ge-wühl (–⏑ ا لا) (38) (*sans pl.*) آراشديرمه . قارشديرمه ، بربرينه قاتمه ‖ خيچه خيچ غلبهلق .

Ge-würfelt (⏑–⏑ ص) (24) خانهلى .

Ge-würm (–⏑ ا لا) (38) [Wurm] (هرنوع) بوجك ‖ (صورتهرك يوريسان حيوانات) حيوانات زاحفه ‖ (مجا) (انسان حقنده) حشرات (مقولهسى) .

Ge-würz (–⏑ ا لا) (38) [Wurz] بهارات ‖ عطريات ‖ —an die Speisen thun يمكه بهار قومق ‖ —büchse (ا مؤ) بهار قوطوسى ‖ —artig (ص) بهارمسى ، بهار قوقولى ‖ —brühe (ا مؤ) بهارلى صالچه ‖ —handel (ا م) (تجا) بهارجيلق ، عطارلق ‖ —nägelein (ا لا) وياخود —nelken (جمع مؤ) قورو قرانفيل ، قرانفيل تخمى .

Ge-würzhaft (⏑–⏑ ص) (24) بهارلى، قوقولى. عطرلى.

Ge-wußt (–⏑ اسم مفعول) [wissen] .

Geyser (⏑–⏑ ا م) a. (40) =Geiser .

Ge-zänk (–⏑ ا لا) (38) Ge-zanke (⏑–⏑ ا لا) b. (40) (*sans pl.*) (پردوزى يه اولان) غوغا ، كورلتى ، چكشمه ‖ (عو) تكدير ، مؤاخذه ، تعذير .

Ge-zappel (⏑–⏑ ا لا) b. (40) (*sans pl.*) چبالامه، چيرپنمه ‖ بوشنه چالشمه وچبالامه .

Ge-zech(e) (⏑) –⏑ ا لا) (38) (b. (40)) (*sans pl.*) چوق ايچمه ، عياشلق ايچمه .

Ge-zehnt (–⏑ ص) (24) [zehn] اعشارى .

Ge-zeit (–⏑ ا مؤ) (49) Zeit= (بحر) مد وجذر .

Ge-ziehen (⏑–⏑ اسم مفعول) [zeihen] اتهام ، عطف واسناد اولنمش .

Ge-ziemen (⏑–⏑ فع لا +) و (فع يكشخو) — sich (فع مطا) a. (21) (*insép.*) ياقشمق، اويمق، مناسب اولمق. براشمق ‖ wie es sich geziemt اويديغى، مناسبت آلديغى وجهله، نصل مناسب ايسه اويله، لايق اولديغى ، ياقشديغى كبى ‖ —d (اسم فاعل وص) (24) لايق، جائز، مناسب ، براشور ‖ موافق، (حا) موافق ومناسب صورتله . صورت حسنهده ، بروجه مطلوب .

Ge-ziere (⏑–⏑ ا لا) b. (40) (*sans pl.*) ياپمه ، كوستريش ، ساختهه طور وحركت ‖ (برقاريشك) ناز وادا وجلوهسى، ازطوب بوزله .

Ge-ziert (–⏑ اسم مفعول) [zieren] ‖ (ص) (24) سوسلى ، كوزل، مزين ، نادر ، معتبر ، مقبول ‖ چكى دوزلى، ساخته طورلى، ياپمه ‖ (حا) ياپمه برطور ايله .

Ge-zisch(e) (⏑) ⏑⏑ ا لا) (b. (40)) (38) (*sans pl.*) ايصليق چالمه ، (استهزا ايچون) يوها چاغيرمه .

Ge-zischel (⏑–⏑ ا لا) b. (40) (*sans pl*) فصيلدى، فيصيلدامه .

Ge-zitter (⏑–⏑ ا لا) b. (40) (*sans pl.*) تيترهمه .

Ge-zogen (⏑–⏑ اسم مفعول) [ziehen] .

Ge-züchte (–⏑ ا لا) (38) [Zucht] حيوان جنسى .

Ge-zweig (–⏑ ا لا) (38) آغاج داللرى(هيئت مجموعهسى) ‖ شهر ، چاى قولى .

Ge-zweit (–⏑ ص) (24) ايكى شيدن ، ايكى عنصردن مركب مثنائى .

Ge-zwitscher (⏑–⏑ ا لا) b. (40) (*sans pl.*) قوش جيولديسى، اوتوشمهسى .

Ge-zwungen (⏑–⏑ اسم مفعول) [zwingen] ‖ (ص) (24) زور كورمش ، زورلانمش ، مجبور ايدلمش، ابرام اولنمش ‖ er Weise — بالجبوريه ، زورله ، ياپمه ، ضرورى، صيقيلهرق .

Gicht (– ا مؤ) (49) [gehen] (طـ) يل، نقريس ‖ دامله، التهاب مفاصل. gegen—wirkend (طب) مضاد نقريس ‖ —anfall (ا م) نقريس نوبتى ؛ دامله ايچه ‖ (صنع) (معد) اوجاق كوپريسى ‖ —beule (ا مؤ) نقريسدن حاصل شيش (ورم) ‖ —brüchig (ص) نقريسلى ‖ —körner (ا م) (نبا) شقايق تخمى .

Gick-gack (⏑⏑ ا م) (56) (عو) قاز باغيرمهسى ‖ قاز (غاق غاق) (كذا مجازى : قاز آدم) .

Gieb (– امرحاضر) [geben] .

Giebel (⏑– ا م) a. (40) [قديم آلمانجه gebal ‖ (مرا .) gipfel وفرانسزجه : gable] برشيئك تپهسى، الك يوكسك

نقطه‌سی ، ذروه ، تپه || چاتی اوجی || بنا : دیوار ویا قپو ، پنجره وامثالی اوزرنده ایکی سطحلی چاتی ایله بوکا مماثل تزیینات ||
bad — (ا لا) مثلثی چاتی || bogen— (ا م) سیوری تپه‌لی اولان کمر ، سیوری کمر || stube— (امؤ) طوان آره‌سی (اوطه‌سی) ماتزار .

Gien (⏑́ امؤ) (49) (بحر) بلانقه ، (جر اثقال آلتی) .

Gier (⏑́ امؤ) (49) (*sans pl.*) [begehren || مرا : Geier :] || (اسکی صورتی اوله‌رق : Gierde) برشیئه اولان آرزو ، هوس ، شدت اشتیاق ومراق ، حرص وطمع ؛ تشنه‌لک .

Gieren (⏑́ فعلا +) .a (21) [Gier] —nach etwas برشیئی شدتله آرزو ایتمك ، استمك ، هوس ایتمك ، اوزنمك ، زیاده آرزو وطمع ایتمك ، غبطه وامل ایتمك ، کوز دیکمك ، تشنه اولمق || (بحر) (صاغنه صولنه صالنه‌رق کزه‌رك ، چالقه‌نه‌رق) زیقزاق کیتمك .

Gierig (⏑́ ص) (21) مراقلو ، طمع ایدن ، غبطه وامل ایدن ، تشنه || auf Geld — پاره‌یه حریص .

Gieß„ . . . (⏑̄ . . .) bad — (ا لا) دوکمه (تپور) دوشی || becken — (ا لا) ابریق || bogen— (ا م) (صنعـ) (سکه) مسکه ، قالب || haus— (ا لا) فونت ، دوکم خانه || kanne— (امؤ) ابریق ، بغچه وسائره‌یی صولامغه مخصوص صوتکه ویاقوواسی : kannen=Aufsatz— (ام) صوتکه‌سی سوزکچی || kelle— (امؤ) کپچه || mutter — (امؤ) (دروتنه اریدلش معدن اصاغه قلنه‌رق استنیلان شکلی ویرمکه مخصوص) قالب || ofen— (ا م) اصاغه اوجاغی || pfanne— (امؤ) اصاغه قزانی || rinne — (امؤ) مطبخ و سائره‌ده بولاشیق والخ صوبی دوکیلان دلیکلی طاش ، صو یولی || sand — (ا م) انجه قوم || schaufel— (امؤ) چامچاق ، قواطه || tafel— (امؤ) (آیینه‌جیلقده) دوکم لوحه‌سی .

Gießen (⏑́ فعمته و فعلا +) .e (21) دوکمك || Öl auf die Lampe — لامبه‌یه غاز (یاغ) قویمق || (مجا) Öl in's Feuer — آتشه کورکله وارمق || ایچنه دوکمك ، قومق ، قاتمق || (چیچکاری) صولامق || voll— (آغزینه قدر) طولدیرمق || دوکمك || آقیتمق || اصاغه ایتمك ، دوکمك || (البسه حقنده) wie gegossen sitzen وجوده قالب کبی اوطورمق || der Himmel gießt ویاخود دها زیاده مستعمل اوله‌رق : es gießt (فعـ یکشخ) یغمور (شدتلی) یاغیور || sich— es gießt sich schlecht aus einem Topfe (فعـ مطا) ohne Tolle (چوملك قواتوز ، طوپراق شیشه) دن (برمایع) کوچلکله آقار .

Gießerei (⏑́⏑ امؤ) (49) (صنعـ) دوکمخانه || دوکم اصولی ، صورت اصاغه .

Gift (⏑́ ا لا) (38) [geben] زهر ، سم || darauf || kannst Du — nehmen اکر صحیح دکلسه الی کسه‌رم || حدت وغضب || und Galle,— und Geifer— کین وغرض || speien— کوپورمك ، آتش پوسکورمك || geschwollen — (ص) زهردن شیشمش || haltig— (ص) زهرناك ، زهرلی ، سمی || zahn — (ا م) (تا طبیعه) اسنان سمیه (سی اولان حیوان) || baum — (ا م) = sumach — || beere — (امؤ) (نبا) نبات وثمرهٔ سمیه || sumach— (ا م) (نبا)

زهرلی سماق آغاجی || barsch — (تا طبیعه) (ماهی) زهرلی طاتلی صو خانیه‌سی || schlange — (امؤ) زهرلی یلان || abtreibend— (طب) (اجزاجیلقده) پازهر || essig — (ام) پازهر سرکه‌سی || mehl— (ا لا) (صنعـ) (معدنجیلکده) زرنیخ ابیض ، بیاض آرصنیق || mischer ، mischerin— (ام ، امؤ) برینی زهرلیان ارکك ویا قادین ؛ زهرله صوء قصد ایدن ارکك ، قادین || mord — (ا م) تسمیم اوله‌رق وقوعه کلان اولوم ، زهرلنوب اولمه || schein— (ا م) (اجزاخانه‌لرده) مواد سمیه بیعنه مساعده ایدلدیکنی مشعر اذن تذکره‌سی ، رخصتنامه‌سی || spinne — (امؤ) (تاطبیعه) زهرلی اوروجك || (مجا) (عمو) تیتیز ارکك ویا قادین || stein — (ا م) حمض توتیای ارصنیق || stoff — (ا م) مادهٔ سمیه .

Giftig (⏑́ ص) (21) زهرلی ، سمی ، زهرناك || مواد ساریه‌لی ، میاسمالی || (مجا) زهرناك ، آجی || غضوب ، قزغین ، قودورمش ، کوپورمش ، اوکنه کلانی ایصیرر آرقه‌سنه کلانی تپر اولان || auf Jemand — sein برینه پك زیاده قیزمش اولمق ، برینه پك زیاده حدت وغضب ایتمك || Jemand—machen برینی پك زیاده قیزدیرمق ، قودورتمق ، برحدت ایتمك .

Gilb„ . . . (⏑̄ . . .) = Gelb . . . || blume— (امؤ) (نبا) بویاجی صاریسی .

Gilbe (⏑́ امؤ) (53) (*sans pl.*) صاری رنك || (صاری) آشی بویا .

Gilde (⏑́ امؤ) (53) [Geld کلمه‌سنه متعلق] (پاره ایله ایدیلان) اشتراك ، اورتاقلق || اورتاق ، شریك || کروه ، طاقم (قوندوه‌جی . . . کروهی ، اصناف) .

Gimpe (⏑́ امؤ) (56) (تجا) خرج ، غیطان .

Gimpel (⏑́ ام) .a (40) (تاطبیعه) یکی دنیا ، چالیق ، شتراق قوشی || (مجا) (قولای آلداتیلور ، بوغیلور آدم) هبنقه ، آحمق ، بون .

Gin (djĭn ⏑́ ام) (56) [انکلیز] آردج راقیسی ، جین .

Gingang ، **Gingham** (تجا) هرایکیسیده (⏑́ ام) کذا (56) (38) [هندجه‌دن مستعار انکلیزجه] هندستانك (غنغامپ) شهرنده اعمال اولنان پاموقدن وپارلاق قماش ،

Ginst (⏑́ ام) (38) دها زیاده مستعمل : Ginster (⏑́ ام) .a (40) [لاتینجه] (نبا) وتم ، قاطر طرناغی .

Gipfel (⏑́ ام) .a (40) (شکانه یاقلقسزین برشیئك اك یوکسك نقطه‌سی) تپه ، ذروه ، یوقاری اوجی ، رأس ، شاهقه || (بر اوك) چاتیسی || (بوطاغك) صرتی || auge— (ا لا) (بغچو) einem Zweige das—auge nehmen بردالك تپه‌لرینی ، طمورجقلرینی قیرمق || blütig— (نبا) (ص) mitblüthigen Blumen— تپه‌سنده طومورجقلری ، چیچکاری اولدیغی حالده || punkt — (ا م) تپه ، رأس نقطه‌سی ، منتها || (مجا) غایه (نقطه‌سی) || ständig— (ص) (نبا) تپه‌ده ، یوقاری اوجنده ، نهایتنده اولان .

Gipfelig (⏑́⏑ ص) (21) —drei رؤس ثلاثه صاحبی ، اوچ تپه‌لی ، اوچ باشلی .

Gips (⏑́ ا م) مفردی (38) جمعی (36) [رومجه] آلچی ، جبس || bewurf— (ام) (صنعـ) آلچی صیوا ، آلچی پادانه ||

—stein (ا م) آلچی طاشی || —arbeit (ا م) آلچی ایشی، آلچیدن معمول || —bild (ا لا) آلچیدن دوکمه هیکل، شکل || —boden (ام) آلچیلی طوپراق || —brei (ام) قارلمش، ازیلمش آلچی || —figur (امؤ) آلچی هیکل، —Macher= (ا م)، =Mann (ام)، —Händler= (ام) (عمو) (جلەسی) آلچی رسم یاپان وصاتان || —haltig (ص) آلچیلو، دروننده آلچی قاریشیق معدن || —kalk (ام) یاقلمش آلچی || —müller (ام) آلچیجی .

Gipsen (ـُـ فعـ متعـ) c. (21) [Gips] آلچیلامق || (ا لا) b. (40) (*sans pl.*) آلچی ایشی ، آلچیدن .

Giraffe (ـُـ ا مؤ) (51) [عر] (تاطبیعه) زرافه .

Girande (ـُـ j) ، Girandole (ـُـ ـ j) هرایکیسیده: (ا مؤ) (55) [لاتینجه] شادروان ، چرخ فلك فشنكی || قوللو شمعدان || الماس کوپه .

Girant (ـُـ j ا م) (51) [ایتالیانجه] جرانته ، صاحب حواله (پوسند ویاپولیچه ظهرینه یازان ویا امضا قویان آدم) .

Giri(e)ren (ـُـ j فعـ متعـ) a. (21) (تجا) [ایتالیانجه] einen Wechsel— بر سنده جیرو چکمك ؛ بر سند ظهرینه یازمق ، ویا امضالمق .

Giro (ـُـ j ا م) (ا لا) (56) [ایتالیانجه] (تجا) جیرو، حواله (اچه) (جمعی کذا : Giri) .

Girren (ـُـ فعـ لا+) a. (21) (خصوصیله کوکرجینك حقنده) دم چکمك ، اوتمك .

Gischen (ـُـ فعـ لا+) a, c. (21) =Gäschen .

Gischt (ـُـ ا م) (38) [=gäscht] (قاینار) کوپوك .

Gissen (ـُـ فعـ متعـ) c. (21) =[انکلیزجه guess] اکثریا (بحر) تعظیم واحترام .

Gitter (ـُـ ا لا) a. (40) [Gatter] قفس || (تصویر والخ) پارمقلق || Umrisse durch das—nachzeichnen پرکار میوقی واسطه‌سیله برشکلك طاسلاغنی خطوط خارجیه‌سنی آخر برمحله نقل ایتمك || durch das—verkleinern پرکار میوقی واسطه‌سیله (برشکل ، خریطه وساره‌یی) کوچولتمك || —brücke (ا مؤ) کمرلری تصویر جیوقلرله اولان ویاخود طرفنیله اوستی مذکور جیوقلرله ستر ایدیلان کوپری || —draht (ا م) قفس وساره اعمالنه مخصوص تل || —schrank (ا م) تل دولاب || —laden (ام) پنجره قفسی، ژالوزی || —loge (ا مؤ) (تیاترووده) قفسلی لوجه || —leinwand (ا مؤ) (تجا) قنوا، قنویچه (برزی) || —thor (ا لا) ، —thüre (ا مؤ) پارمقلقلی ، قفسلی بیوك وکوچك قپو || —verschlag (ام) کونشی ستره مخصوص پرده ، قفس || —werk (ا لا) قفس ، ویا پارمقلقلی (شیء، محل) ، قفس ویارمقلقدن معمول .

Gittern (ـُـ فعـ متعـ) a. (21) پارمقلق چکمك ، قفس ایله ستر ایتمك ، تل قفس اورمك (= چکمك) .

Glacé=... (ـ z ـــ) [فر] [Glace] —handschuhe (جمع مذ) اوزری پارلاق (تربیه‌لی) الدیون ، غلاصه .

Glacis (ـ ss ـ الا) (*inv.*) (ع) (استحکا) شیوصحرا .

Gladiator (ـُـ(ـ)ـ ا م) (45) [لاتینجه] کورشجی ، پهلوان .

Glanz (ـُـ ام) (38) و (51) (جمعی نادر) پارلدی ، شعشعه ، لمعه ، ضیا، نور ، جلەسی (کذا مجا) || لطافت، تازه‌لك، شبابت، الك کوزل ، الك پارلاق وقتی (کنجلك ، لطافت ، کوزللك ، معصومیت والخ حقنده) || دبدبه ، سلطنت || دوزلك ، پارلاقلق، پرداخت || —farbig (ص) پارلاق (بویا) رنکلی || —firnis (ا م) ورنی || —periode (ا مؤ) دورسلطنت، دبدبه واحتشام، لطافت وقتی || —Gold (الا) یلانجی آلتون، یالدیز ورق ، شماته کاغدی || —kattun (ا م) (تجا) (مقدما هندستانده اعمال اولنمش اولان پارلاق چوقلی) باصمه || —los (ص) پرداختسز، پارلاق اولمیان ، طونوق، (کذا مجا) لطافتسز || —presse (ا مؤ) (صنع) (بز فابریقه‌سنده) بصمه‌یه جلاویرمك ایچون مستعمل منکنه || —seide (ا مؤ) (تجا) پرداخلی ایپك قماش، دیمیت || —taffet (ا م) (تجا) پارلاق جانفس || —voll (ص) پك شعشعه‌لی، دبدبه واحتشاملی، زیاده پارلاق || —stahl (ا م) جلا ویرمکه مخصوص آلت ، صیقل .

Glänzen (ـُـ فعـ لا+) c. (21) پارلامق، ضیادار اولمق، لمعه نثار اولمق ، ضیا پاش ، شعله فشان اولمق || (ضرب‌مثل) es ist nicht Alles Gold, was glänzt هر پارلایان آلتون دکلدر || (کذا مجا) || (فعـ متعـ) (دوزلته‌رك) پارلاتمق ، لوصترەلمق، لاق ، ورنی سورمك || (ا لا) b. (40) (*sans pl.*) پارلامه ، پارلدی ، ضیا ، پارلاقلق، شعشعه .

Glänzend (ـُـ اسم مفعول وص) (21) [glänzen] پارلاق، شعشعه‌لی || (مجا) شانلی، شهرتلی، پك معتبر || (حا) پك مشهور ، عیان .

Glas (ـُـ ویا ـُـ ا لا) (36) شیشه ، زجاج، جام || بارداق ، قدح || —bedachung (امؤ) جام، جاملی طوان || —gemälde (ا لا) جام اوزرینه یاپیلان رسم : اوزری جاملی رسم || —geschirr (ا لا) جام قاب ، شیشه‌دن معمول قاب || —rahmen (ا م) (رسم ، آیینه وساره اطرافنده) جام چرچیوه || —spinner (ا م) (صنع) جامی اریته‌رك ایپلك کبی حاله قویان وبوندن انواع چیچك وتزیینات سائره یاپان آدم || —arbeit (ا م) جام ایشی، جامجیلق || معمولات زجاجیه || —auge (ا لا) طاقمه (جام) کوز || —brocken (جمع مذکر) (صنع) (جام فابریقه جیلقنده) جام پارچه‌لری ، قریفتیلری || —elektrisch (ص) (حکمه) الکتریق مثبته منسوب ومتعلق || —fenster (ا لا) جاملی پنجره || —handel (ا م) جام تجارتی ، ادوات ، معمولات زجاجیه بیع واشتراسی || —haus (ا لا) جام، بللورخانه || (بغچیو) لیمونلق || —hell (ص) آیینه کبی پارلاق ؛ شفاف || —kitt (ام) جامجی معجونی || —kraut (ا لا) (نبا) چوکن اوتی || —laden (ام) (تجا) (الا) زجاجیه مغازه‌سی ، دکانی || —macher (ام) (صنع) جامجی ، معمولات زجاجیه یاپان || —maler (ام) ادوات زجاجیه اوزرینه رسم یاپان اوسته ، رسام || —palast (ام) قرستال سرایی ، جاملی کوشك || —scheibe (ا مؤ) جام (لوحه‌سی) || —schleifer (ا م) (صنع) جام کسن ؛ جام جلاله‌یان ، عمله ، سیلیجی || —schrank (ا م) (جاملی قپوسی اولان) جاملی دولاب ، جامکان || —thür(e) (امؤ) جاملی قپو || —waaren (جمع مؤنث) (تجا) اشیا ومعمولات زجاجیه .

Glaser (ـَـ ام) a. (40) ، —in (امؤ) (50) جامجی، جامجی قاریسی .

Glasern (ـَـ فعلا+) a. (21) جامجیلق . زجاجیلق اجمك ‖ (ص) = gläsern .

Gläsern (ـَـ ص) (24) جام ، زجاجدن اولان ، جامدن معمول ‖ (كوز ، نظر حقنده) سوتوك ، اولو ، مات ، فرسز كوز .

Glasicht (ـَـ ص) (24) جامه بكزر ، جام كبی .

Glasur (ـَـ امؤ) (40) [فر] (صنعـ) ورق ، صیر ، جلا ، پرداخت ، مینه .

Glatt (ـَـ ص) (20) دوز ، پرداختلی ، مجلا ‖ دوز (مستوی) . عارضه‌سز ‖ (اوزرندن قولایلقله قاییلور) قایار ‖ es ist sehr — auf der Straße سوقاق پك قاییور ‖ sehr —e Haut haben پك دوز وعوشاق دریلی اولمق ‖ توكسز ‖ (حیوان حقنده) سمیز ‖ تازه ، كوزل ‖ كركین ‖ (عمو) (حا) (تأكید مقامنده) بتون ، تام ، كاملاً ‖ بهمه حال ‖ —feile (امؤ) (صنعـ) انجه توریق .

Glätt„ . . . (ـَـ...) [glätten] —maschine (امؤ) پرداخت ، جلا ماكنه‌سی ، تسویه ماكنه‌سی ، اوتو ‖ —bein (الا) مصقله ، مصقل ‖ —klinge (امؤ) ایكی (كندندن) صاپلی قوجیجی كوشتره‌سی ‖ —stahl (ام) مصقل .

Glätte (ـَـ امؤ) (53) پرداخ ، جلا ؛ دوزلك ، دوزكونلك ‖ —e auf den Straßen سوقاقلرك قایارلغی .

Glätten (ـَـ فعمتعـ) b. (21) [glatt] و — sich (فعمطا) دوزلمك ، دوزلتمك ، تسویه اتمك ‖ كوشترهلمك ، جلا ویرمك ، پرداخلمق . مصقل ایله جلالمق ، مهرهلمك .

Glatze (ـَـ امؤ) (53) [glatt] صاچ بتمیان ، تویك دوقمیان یر ، صاچی دوكولمش ، طاس‌قفا ‖ راهبلرك باشلرنك تراشلی یری ‖ er bekommt eine— تپه‌سی آچیلیور (تپه‌سنك صاچی دوكیلیور) .

Glau (ـَـ ص) (21) وبعضاً : Glauch هرایكیسیده (هوا حقنده) آچیق . پراق ‖ (خصوصاً كوز حقنده) كسكین ‖ —e Auge كسكین كوز .

Glaube (ـَـ ام) (18) ، Glauben (ام) b. (40) [glauben] ایناغه . ظن اتمه ‖ دین ، ایمان ، اعتقاد ‖ — einer Sache beimessen (وياخود schenken) بر شیئه ایناغق ، اعتقاد ، اینان ، امنیت اتمك ‖ Das findet bei Niemandem — بوكا كمسه ایناغز ، اعتقاد وامنیت اتمز .

Glauben (ـَـ فعمتعـ) a. (21) [قدیمده : gelauben = loben = lauben] ایناغق ، اعتقاد اتمك ‖ Jemand etwas — machen بریئه برشیئی ایناندیرمق ، اعتقاد ایتدیرمك ، ich glaube es Ihnen سزك دیدیكزه اینانیرم ، (سزه اولان امنیت و اعتقادمدن طولایی) سویلدیكزه اینانیرم ‖ ich glaube, daß ich Recht habe ظن ایدرسه‌م بن حقلی‌یم ، حقم وار ، ظنمجه بنم دیدیكم طوغریدر ‖ Das glaube ich gern اوت بنم بوكا برشی دیدیكم یوق ، بوكی بنده‌كزده تصدیق ایدرم ‖ Das soll Einer glauben! كاده بوكا اینان! ‖ glauben Sie mir! بوكا كیم اینانیر! سزی تأمین ایدرم (بكا اینانكز)! ‖ ظن اتمك ‖ ایمان و اعتقاد اتمك .

Glaubens„ . . . (ـَـ...) —werth (ص) شایان اعتقاد واعتماد ، اینانیلور .

Gläubig (ـَـ ص) (24) (خصوصات دینیه‌ده) مؤمن ، اهل ایمان معتقد ، دیندار ‖ Gläubige(r) (ام) (24) مؤمن كمسه .

Gläubiger (ـَـ ام) a. (40) ، —in (امؤ) (50) (تجا) داین ، مقرض .

Glaublich (ـَـ ص) (24) اعتقاد اولنور ، كركچك ، اینانیله بیلور ، محتمل .

Gleich (ـَـ ص وحا) (24) مساوی ، مشابه ‖ دوز ، مستوی ‖ auf —e Art, in —em Grade عین صورتله ، عین وجهله ، مشابه طرز واصولده ‖ —e Weise عین وجهله ‖ es ist mir — بنجه مساوی ، بكا كوره هواخوش ، هپ بر ‖ ganz— موازی اولمق ‖ —laufen die Erde — machen ارضی تسویه اتمك ، طوپراقی دوزلتمك ‖ Das sieht ihm nicht — بو آكا بكزه‌میور ، بو آنك كبی دكل ‖ —denkend (ص) عین‌ماده‌یی دوشونان : عین فكرده بولنان ‖ —schwer (ص) عین ثقلتده ‖ —bedeutend (ص) هم‌معنا ، متحدالمآل : هم‌عیار ‖ —berechtigt (ص) عین‌حق‌وصلاحیته مالك اولان ‖ —falls (حا) كذلك ‖ —förmig (ص) عین شكل و صورتده ‖ (حا) عیناً ‖ —gesinnt (ص) هم افكار ‖ —gewicht (ص) موازنت ، (كذا هجا) ‖ —gültig (ص) فرقسز ؛ (حا) بلا فرق ، هپ بر ، بلا استثنا ؛ (انسانلر حقنده) (برشی ایچون) مسامحه ایله طورانان ، اهمیت ویرمیان ؛ قیدسز ، تنبل ، بی‌حس ، بطی مشرب ‖ —laufend (ص) موازی ‖ —lautend (ص) توافق ایدن (سس) ؛ (غرا) املالری آیری اولوبده عین صورتله تلفظ اولنان وياخود عین املاده بولنوب آیرو آیرو معنالره دلالت ایدن كلمات ‖ —mäßig (ص) عین‌مقیاسده ، مساویاً ، متناسب ، متوازن ‖ —nahmig (ص) هم‌نام ، آداش ‖ —schenk(e)lich (ص) (هندسه) متساوی الساقین ‖ —schritt (ام) (ع) رسم كچید یوریشی اولقسزین یاپیلان ، آتیلان خطوه ، اویغون آیاق ‖ —viel (حا) اولقدرعین ، مقدارده ‖ —zeitig (ص) عین زمانده (واقع اولان) ، عین زمانده‌كی ، هم‌عصر .

Gleichen (ـَـ فعمتعـ) و — sich (فعمطا) a. (21) وغلط اولهرق u. (21) دوزلتمك ، تسویه اتمك ‖ مساوی قیلمق ، بكزه‌مك ، بكزتمك ‖ (فعلا+) بكزه‌مك ، مشابه اولمق ‖ (الا) b. (40) (sans pl.) بكزتمه ، مساوی قیلمه ، نمونه‌یه تطبیق اتمه ، عیارلمه ‖ بكزه‌یش ، مشابهت .

Gleicher (ـَـ ام) a. (40) = Äquator

Gleichheit (ـَـ امؤ) (50) (sans pl.) مشابهت ، مساوات ، مطابقت ؛ عین طرز وسیاقده اولیش ‖ عین حق وامتیازه مالك اولیش .

Gleichniß (ـَـ الا) (33) (برشیئه بكزه‌مك اوزره یاپیلان رسم) شكل ، صورت ، (معما كبی) برشیئه دلالت اتمك اوزره احضار اولنان هیكل ویا رسم ‖ مجاز

Gleiße (ـَـ امؤ) (53) (نبا) یاباڭ معده‌نوازی ، كوچك بالدیران .

Gleißen (ـَـ فعلا+) c. (21) ، u. (50) [= glänzen] پارلامق ، لمعه‌نثار اولمق ‖ یاپمه طورله كورنمك ، مرائیلك اتمك ، ایكی یوزلیلك اتمك .

Gleiten (ـَـ فه لا —) b. (21) و n. (30) [glitschen=] (قزاق قايمق معناسنده اولدقده فه لا +) قايمق ، قايدیرمق (كذا صنه) .

Gletscher (ـَـ ا م) a. (40) Ferner= .

Glied (ـَ ا لا) (27) [حركت ايده بيلان ge-lid] عضو ‖ er kann kein—rühren اونك هيچ بر اعضاسی اوینامز ، اوینامیور ، بر طرفنی قمیلداتمز ، (اوكوتورمدر) ‖ männliches— اركككك آلت تناسلی ، ذكر ‖ (ع) صره .

Glieder=... (ـَـ ...) [Glied] —abstand (ع) صره‌لر آره‌سنده اولان مسافه ‖ —puppe (امؤ) = (—mann) الی آیاغی اوينار چوجق بيكی ‖ —weise (م) (صه وحا) صره بصره ، صره‌لر ایله ‖ —zucken (ا لا) (علم امراض) اعضانك غیر اختیاری اوله‌رق حركتی ، اسپازموز .

Gliedern (ـَـ فه متعه) a. (21) صره‌لره تقسیم ایتمك ، صره بصره دیزمك ‖ پارچه‌لره آیرمق ، تقسیم ایتمك ‖ ترتیب وتنظیم ایتمك ‖ Gliederung (امؤ) (47) ترتیب وتنظیم ‖ تقسیم .

Glimmen (ـَـ فه لا +) a. (28) و e (30) علوسز یانمق ‖ خفیف بر ضیا نشر ایتمك das Feuer glimmt unter der Asche آتش كولك آلتنده ایشلدایور .

Glimmer (ـَـ ا م) a. (40) خفیف ضیا ‖ (معد) (كندی كوش ویا آلتونی) مسیقا .

Glimmern (ـَـ فه لا +) a. (21) خفیف بر ضیا نشر ایتمك ‖ قغلجم صاچمق ‖ (الا) پارلمه ، پارلدی .

Glimpf (ـَ ا م) (38) انصاف ‖ اعتدال ، طاتلیق ، خاطر صایمه ، مسامحه .

Glitschen (ـَـ فه لا +) a. c. (21) قایمق (بسرعتله) .

Glocke (ـَـ امؤ) (55) چاك ‖ (علیه‌الهوا) فانوس ، ماتنذ ‖ بیوك چاك ‖ (چیچكلرده) چاك شكلنده اولان ، جرصی الشكل ‖ ساعت چاكی ‖ فانوس ، فاریوز .

Glocken=... (ـَــ...) [Glocke] —apfel (ا م) قرمزی فریق الماسی ‖ —förmig (ص) چاك ، فانوس شكلنده ‖ —ring (ا م) چاك طوقماغی حلقه‌سی ‖ —schlag (ا م) چاك ضربه‌سی ‖ —spiel (ا لا) چاك ایله ایدیلان تعنك ‖ Alles mit —stunde machen هر ایشی (ساعت كبی) وقتیله یاپمق ‖ —thurm (ا م) چاك قله‌سی ‖ —ton (ا م) چاك صداسی ‖ —träger (ا م) (ع) موسیقه‌ده فلكی طاشیان عسكر .

Glorifizi(e)ren (ـَـ ـ ـ فه متعه) a. (21) تمجید ، تجلیل ایتمك ، تعظیم ایتمك ، مدح وثنا ایتمك .

Glor=**reich** (ـَـ ص) (21) شانلو ، شهرتلی ، نامدار ، جلیل الشان ، حشمتلو .

Glossi(e)ren (ـَـ فه متعه) a. (21) شرح وتفسیر ایتمك ‖ مؤاخذه ایتمك ‖ سوء معنی ویرمك .

Glotzen (ـَـ فه لا +) c. (28) [اصوچ‌لساننده glutta] نظر دقتدن كچیرمك ‖ (متعجبانه) كوزلرینی آچمق ، قوبا كوز باقمق ‖ auf etwas— برشیئه نظر تعجبله باقمق ، برشیئه شاشقین شاشقین ، آلیق آلیق باقمق ، آغزینی آچمق .

Glück (ـَ ا لا) (38) (جمی نادر) [ge-lingen] سعادت ، بختیارلق ، بخت ، دولت اقبال ، اوغور ، نكبت ‖ zum (größten) —e war Niemand im Hause بركت ویرسونكه اوده كمسه یوق ایدی ، الهدن اولمه‌جق اوده كمسه یوقدی ، ایوكه اوده كمسه بولنمدی ‖ فیض ، رفعت ‖ —auf den Weg! اوغورلر اولسون ! ام (ایشكی) راحت كتورسون ! ‖ —selig (ص) غریق فخر ومسار ، بختیار ، سعادتلی ، مودتلو ‖ —wunsch (ا م) تبریك وتسمیه ‖ —wunsch-Schreiben (ا لا) تبریكنامه .

Glucken (ـَـ فه لا +) a. (21) (قلوجقه طاووق حقنده) باغیرمق ، غود غودلق .

Glücken (ـَـ قدمته وقدیكشته ±) a. (21) ‖ ge-lingen= Alles ist ihm geglückt اوهیسنه موفق اولدی ، هیسنده بختی وارمش .

Gluck-henne (ـَـ امؤ) (9) قولوجقه (طاووق) .

Glücklich (ـَـ ص) (21) مسعود ، بختیار ، سعادت واقبال صاحبی ‖ —er Weise ایوكه ، بركت ویرسونكه ، الهدن (اولمه‌جق) كه ‖ Glückliche(r) (ا م) (21) Sie Glücklicher! هی كیدی بختیار آدم ! هی كیدی بختی یاور آدم !

Glücklicher-weise (ـَـ ـ ـ كذا ـ ـ ـ حا) لله الحمد ، بركت ویرسون ، الهدن اولمه‌جق (بیان خشنودیت) .

Glücks=... (ـَـ...) —tag (ا م) یوم سعادت ، بختیارلق ، اقبال كونی ‖ —bote (ا م) (سعادت مژده‌جیسی) مژده‌جی ‖ —fall (ا م) اقبال وسعادتك توجهی ‖ —kind (الا) ، (عو) —pilz (ا م) (مكرمدن) اقبال وسعادته ایرن : مكرمدن كورمه ‖ —stern (ا م) نجم سعادت ‖ —ritter (ا م) دربدر ، سرسری ، طولاندیرجی ‖ —stunde (امؤ) اوغورلی ، قدملی ، اشرف ساعت ‖ —topf (ا م) دروننده پیانقو بیلتلرنی محتوی قاب .

Glüh=... (ـَـ...) [glühen] —farbe (امؤ) آتشی رنك ‖ —feuer (الا) قور ، قور آتشی ‖ —wein (ام) قرمزی شرابك شكر ودارچین ایله قایناتلمسندن حاصل اولان (صیجاق) ایچكی ‖ —wurm (ا م) آتش بوجكی .

Glühe (ـَـ امؤ) (53) احتراق ، یانمه ، حمو ، معدن قزغنلغی .

Glühen (ـَـ فه لا +) a. (21) [glimmen=] احتراق ایتمك ، یانمق ، یانه‌رق قزل درجهٔ حرارته كلمك ، نار ابیض ، حمو ابیض حالنه كیرمك ‖ (مجا) یانوب طوتوشمق ‖ پارلایه‌رق یانمق ‖ (فه متعه) قیزدیرمق ، قرمزی درجهٔ حرارته قدر تسخین ایتمك ‖ (مجا) كمال شدت ، حسرت ، اشتیاق ، اظهار وابراز ایتمك ‖ b— (ص) (21) یانار ، یك آتشلی ، صوزناك ‖ قاینار ‖ قزل درجهٔ حرارته كلش .

Glupen (ـَـ فه لا +) a. (21) (عو) قورنازجه‌سنه باقمق .

Glup(i)sch (ـَ ص) (21) (عو) قورناز ، قورنازجه ، صمان آلتندن صو یورودرجه‌سنه .

Glut(h) (ـَ امؤ) (48) [glühen] شدت حرارت ‖ (مجا) عشق ، سوزش ، آتش in— gerathen آتش آلمق ، فتیل آلمق : برحدت كسلمك ‖ —deckel (ا م) منقال ، آتش قپاغی ‖ —messer (ا م) (حكمه) درجهٔ حرارت اولچمكه مخصوص آلت ، مقیاس النار .

Gnade (ـ ـُ امؤ) (53) لطف وعنايت ، كرم واحسان ومرحمت ، عاطفت، شفقت ‖ عفو وعنايت ، مغفرت ‖ —aus لطفاً ومرحمةً ‖ halten Sie's zu—n! قولكزى معذور طوتيكز! ‖ Ew—! (قديمده بعض اسيلزادكان ويسقپوسلرك عنوانى) افندى ! افنـدمز ! حضرتلرى ، ذات والالرى ‖ wie befinden Sie sich Ew—? (آوستريادده بيوجك كمسلره) افندمزك مزاج دولتلرى نصلدر ؟ كذا: خانم افندى ايودرلر انشا اه ؟

Gnaden (ـ ـُ فعلا+) .b (21) لطف وعاطفتده بولنمق‖ عفو ايتمك ، مرحمت ايتمك ‖ gnade uns Gott! جناب حق بزه عنايت بيورسون !

Gnaden... (ـ ـ ...) [gnaden] —monat (ام) رحمت آيى ، شهرمغفرت ‖ —brief (ام) برات ، رؤس ‖ —geld : ويا gehalt (الا) تقاعد معاشى‖ —gesuch (الا) عفونامه ، عفو اولنمق اوزره تقديم اولنان استدعا ، استرحامنامه .

Gnädig (ـ ـُ ـ) (24) [Gnade] مغفرتبخش ‖ مرحمتلى، شفقتلى ، كريم ، رحيم ، سوكيلو ، نازك ، ملتفت ، منعم .

Gneiß ' Gneis (ـُ ام) (38) ويا مفردى (26) جمعى (34) (معد) سوماكى مرمر .

Gnom (ـُ ام) (51) [روم] عبرانى سحارلرينك دفينه حفظنه مأمورفرض وتصور ايتدكلرى اجنى (غايت قيصه بويلى اوزون صقاللى) .

Gnose (ـ ـُ امؤ) (53) ، Gnosis (ـ ـُ امؤ) (49) [روم] علم حال ، علم عقايد .

Gold (ـُ الا) (38) (جمعى نادر) آلتون ، ذهب ، زر ‖ Das ist nicht mit—zu bezahlen بوكا دكر اولمز، بوكا بها بيچلمز‖ —borde وياخود —borte (امؤ) آلتـون شريد ، صرمه غيطان ‖ —fönig (ام) خالص آلتون ‖ —stück (الا) آلتون پارچه‌سى ؛ (سكه) ليرا ‖ —ammer (ام) (تاطبيعه) صارى آسمه قوشى ‖ —amsel (امؤ) (تاطبيعه) فلوريا قوشى ‖ —apfel (ام) (نبا) طوماتس ‖ —blättchen (الا) آلتون ورق ؛ آلتون‌پول ‖ —blume (امؤ) آلتون چيچك ؛ (نبا) دوكن چيچكى ، شـقيق ، خاسكى كوبسى ‖ —bronze (امؤ) يالديزلى طونج ‖ —druck (ام) يالديز آلتون يازى (باصمه) ‖ —erz (الا) آلتـون معدنى ‖ —fasan (ام) (تاطبيعه) آلتون سوكلون ‖ —finger (ام) يوزوك ، حلقه پارمغى، آدسز پارمق ‖ طوكزلان بوجكى، مايس بوجكى ؛ (هوام) ستوان ‖ —land (الا) آلتون معدنى حاوى اراضى ‖ —markt (ام) بورسه ‖ —stickerei (امؤ) صرمه ايشلمه‌سى ‖ —waare (امؤ) (صنع) معمولات ذهبيه ، آلتون اشيا ‖ —wage (امؤ) قويومجى ترازوسى ‖ —wasser (الا) آلتون صويى ‖ —wolf (ام) (تاطبيعه) چقال ‖ —wurz(el) (امؤ) (نبا) باصور اوتى .

Golden (ـ ـُ ـ) (24) آلتون ، آلتوندن ‖ آلتون كبى، اعلا، محتشم ‖ —e Hochzeit (امؤ) تأهلك اللى‌نجى سنهٔ دوريه‌سى .

Goletta (ـ ـُ ـ اخالا) (56) تونس جوارنده مستحكم ليمان وبواسمده قنال .

Golf (ـُ ام) [ايتا] (ام) كورفز ، ليمان ، خليج .

Golm (ـُ ام) (38) [اسلاوجه] تپه ، تل .

Gondel (ـ ـُ امؤ) (53) [ايتاليانجه] ونديك صندالى ، پراق ‖ بالون صندالى .

Gönnen (ـ ـُ فعمتع) .a (21) قيصقانمامق ، جاندن راضى اولمق ، برينك برشيئه نائل ، مالك اولمسنى چكه‌مامزلك ايتمامك ؛ مساعده وموافقت ايتمك ، آرزو ايتمك .

Gönner (ـ ـُ ام) .a (40) ، —in (امؤ) (50) حامى ، حاميه ، برينى ، برشيئى طوتار كمسه ‖ افندى ، آغا ، اوسته .

Göpel (ـ ـُ ام) .a (40) (صنع) بوجورغاد ؛ ايرغاد .

Gösch (ـُ ام) (38) (بحر) جيوادره باپراغى .

Gose (ـ ـُ امؤ) (53) [Fose] نهرنده كائن غوصلاردن چيقان بياض غوصلار بيراسى .

Gosse (ـ ـُ امؤ) (53) [gießen] ‖ مطبخده بولاشيق صويى دوكمكه مخصوص دليك ، بولاشيق چوقورى ؛ سوقاق ، قالديرم (صل ، يغمور ، صو) دليكى .

Göthe (ـ ـُ اخام) (56) آلمانيانك اك مشهور شاعرى كوته .

Gott (ـُ ام) (25) اه ، رب ، خدا ، جناب حق ‖ Ach—! wie schön! آمان ياربى ! نه كوزل ، نقدرلطيف ‖ —sei Dank! ياربى شكر ! حمد اولسون ! الحمد لله ! ‖ —helf! اه ياردم ايتسون ! اه امداد ايلسون ! جناب حق قولايلق ويرسون ! ‖ —lob! حمد وثنا اولسون ! اللهه شكر ‖ —wollte es! ، —gebe es! انشاء اه ‖ um—es Willen! رضاءً لله ، اللهى سورسه‌ك ، اه عشقنه ! ‖ bei—! واه ‖ leider—es مع التأسف (اوت) ! مع التأسف (اوت) ! ‖ —ergebenheit (امؤ) امر وارادهٔ الٰهيه‌يه تسليميت وانقياد ‖ —lose(r) (ام) دينسز كمسه ، كافر ‖ —selig (ـ) صالح ، متقى ‖ —seligkeit (امؤ) ديندارلق، اتقا ، صلاح ‖ —voll (ـ) پك سويملى ، قيمت ، بها بيچلمز ‖ im Namen—es! بسم اه !

Götter... (ـ...ـُ) [Gott] —bild (الا) بت ، صنم ‖ —kunde ويا : —lehre (امؤ) اساطير قديمه‌دن اديان اوليه ايله آلهه‌لر وقهرمانلردن بحث ايدن علم ، اساطير اوليه ‖ —speise (امؤ) (نبا) ياپلا چيچكى ‖ —trank (ام) كوثر .

Gottes... (ـ...ـُ) —dienst (ام) آيين الٰهى ، عبادت اه ‖ —furcht (امؤ) خوف الٰهى ‖ —gabe (امؤ) اه ويركيسى، داد حق ‖ —gericht (الا) حضور الٰهى ، ديوان حق ‖ —haus! (الا) بيت اه .

Göttlich (ـ ـُ ـ) (24) ربانى ، رحمانى ، الٰهى ‖ جنت آسا ، غايت كوزل .

Götze (ـ ـُ ام) (52) صنم ، بت ‖ آليق ، آغزى آچيق ، سرسم كمسه .

Götzen... (ـ...ـُ) —anbeter (ام) بت پرست ‖ —bild (الا) صنم ، بت ‖ —diener(in) (ام) (امؤ) بت پرست اركك ويا قادين .

Gouache (فرانسزجه كبى تلفظ اولنور امؤ) (53) [فر] ضمغلى صو ايله ازيلان بويا واسطه‌سيله ياپيلان رسم .

Gouvernante (ـ ـُ ـ امؤ) (53) [فر] (غوودرنانته اوقونور) چوجق مربيه‌سى ، قادين خواجه .

Gouverneur (ـ ـ ـ ام) (36)، كذا (38) [فر] والى، (متصرف).

Grab (ـ ويا ـ الا) (35) [graben] مزار، قبر، مدفن‖ mit einem Fuße schon im—e stehen بر آياغى چقورده اولمق‖ —einfassung (امؤ) مزار، قبرديوارى، پارمقلغى‖ —mal ويا: —monument (الا) تربه، مدفن‖ مقبره‌يه ديكيلان طاش‖ —schrift (امؤ) مزار طاشنه يازيلان يازى‖ —stätte (امؤ) قبرستان، مزارستان‖ —stein (ام) مزارطاشى‖ —scheit (الا) (صنعـ) بغچوان بلى؛ درت كوشه كورك‖ —pflug (ام) (صنعـ وزرا) خندق واولك آچان صبان، چاپه صبانى.

Grabbeln (ـ فعـ لا +) a. (21) (عمو) [greifen] اليله، پرمقلرله آراشديرمق، قاريشديرمق، يوقلامق، قورجالمق، غيدقلامق.

Graben (ـ ـ ام) b. (35) [قديم آلمانجه grabo] خندق، چقور‖ صو آقمغه مخصوص يول‖ (مجا) (عمو) er ist noch nicht über den— اوده‌ها تهلكه‌يى آتلاتمدى.

Graben (ـ ـ فعـ لا +) r. (31) قازمق، حفر ايتمك‖ (صنعـ) حك ايتمك، اويمق‖ den Dolch in's Herz— خنجرى يوركنه طالديرمق، صاپلامق‖ حفر ايله چيقارمق‖ sich— (فعـ معطا) sich in die Erde— يره كومك، كندوينى يره كومك، يرك ايچنه صوقلمق‖ (مجا) حك اولنمق، يرلشمك، بر ايتمك.

Graben= ... (ـ ـ ـ ـ) —sohle (امؤ) (ع) (استحكا) خندق طبانى‖ —kasten (ام) (استحكا) قاپونير.

Gräber (ـ ـ ام) a. (40) مزارجى‖ طپراق قازان عمله.

Gracht (ـ امؤ) (49) [فلمنكجه] (سوقاقلرده بولنان) قانال.

Grad (ـ ام) (38) (مقياس اولمرق جمعى .inv) درجه‖ hoher— درجهٔ بالا‖ پايه، مرتبه، رتبه‖ —bogen (ام) منقله‖ —messer (الا) وياخود: —leiter (ام) درجه‌لى مقياس.

Gradi(e)ren (ـ ـ ـ فعـ متعـ) a. (21) (صنعـ) درجاته تقسيم ايتمك‖ درجه‌سنه چيقارمق.

Graf (ـ ام) (51)، Gräfin (امؤ) (50) قونت، قونتس.

Grafen= ... (ـ ـ ـ ـ) —titel (ام) قونتلق عنوانى‖ —stand (ام) قونتلق پايه‌سى، قونتلق مرتبه‌سى، درجه‌سى.

Grafenthum (ـ ـ الا) (31) قونتلق، قونت الكاسى.

Gräflich (ـ ـ صـ) (21) قونت، قونته مخصوص، منسوب.

Grafschaft (ـ ـ امؤ) (49) قونتلق‖ قونت حكومتى، الكاسى.

Gram (ـ ام) (38) (sans pl.) [grimmen] يأس، كدر، حزن، الم، ماتم، درد، قسوت، تاصه، غم، غصه، قايغى‖ كين وغرض‖ استكراه.

Grämeln (ـ فعـ لا +) a. (21) غملى، قسوتلى اولمق، غصه‌لى كورونمك، قساوت چكمك.

Grämen (ـ فعـ متعـ) و sich— (فعـ معطا) a. (21) [Gram] غم، غصه چكديرمك‖ غم يمك، قساوت چكمك، غصه‌لنمق‖ Das soll mich wenig— اوده تاصه‌مى، او برشى دكل، اومورمده ايدى.

Grämlich (ـ ـ صـ) (21) كدرلى، غملى، غصه، قسوت ويرن؛ حزين، اسفناك، مكدر، دردلى، محزون، متأسف.

Gramm (ـ الا) (36) (برعدددنصكره برثقلتك تعيننده جمعى .inv) [روم] غرام، درهم اعشارى‖ (درهم).

Grammatiker (ـ ـ ـ ـ ام) a. (40) [روم] صرفيوندن اولان، علم صرف ايله اشتغال ايدن كمسه.

Gran (ـ ام) (38) (جمعى مقياس اولمرق .inv) (كوچك ثقلت وزننه مخصوص) = ٦ سانتيغراملق ثقلت، درهم (چكردك، دنك، بغداى).

Grän (ـ الا (ام)) (38) (آلتون وكموش وزننده = ½ Gran ثقلتنده) درهم.

Granat (ـ ـ ام) (38) [لاتينجه] نار دانه‌سى شكلنده ذى‌قيمت سيلان طاشى، شبچراغ‖ —blüthe (امؤ) (نبا) نار چچكى‖ —feuer (الا) (ع) (طوپچيلقده) دانه انداختى، آتشى‖ —apfel (ام) (نبا) نار‖ (apfel)—baum (ام) (نبا) نار آغاجى‖ —vogel (ام) (تاطبيعـ) نار بلبلى.

Granit (ـ ـ ام) (38) [لاتينجه] (معد) غرانيت طاشى، (تشكلات ارضيه‌نك الك اسكيسى عد اولنان غايت صرت طاش) بلاندز طاشى‖ —felsen (ام) غرانيت قياسى‖ —haltig (صـ) تركيباتنده غرانيت بولنان.

Granne (ـ امؤ) (53) [قديم آلمانجه grana] (نبا) بشاق قيلچغى‖ اوجى سيورى شى‖ طوموز قيلى.

Granuli(e)ren (ـ ـ ـ فعـ متعـ) a. (21) [لاتينجه] (معدنى) اوفاقلامق، حشر ايتمك‖ (بر پاره اوزرى) جيبان ايله اورتلمك.

Grapen (ـ ـ ام) b. (41) تنجره، چومچك.

Grapp (ـ) (مرا. Krapp).

Grapsen (ـ فعـ متعـ و فعـ لا +) c. (21) (عمو) حرص وطمعله يقالامق، صارلمق؛ يغما ايتمك، سلوب صويورمك، اخذ وغصب ايتمك، چالمق، چيرپمق.

Gras (ـ ونادراً ـ الا) (36) اوت، چمن، يشيلك‖ (مجا) (عمو) in's — beißen: اولمك، طوپى آتمق‖ wo er hinschlägt, da wächst kein — (mehr) آتك باصديغى يرده اوت بيتمز‖ wir wollen —darüber wachsen lassen آرتق آكى اونوده‌لم، او ماده‌يى قپاده‌لم‖ —halm (ام) اوت صاپى‖ —affe (ام) (كنج كمسه‌لرى تقبيح مقامنده) ميمون‖ —ährchen (الا) (نبا) سنبله، بيوك بر باشاغى تركيب ايدن باشاقلرك بهرى‖ —fressend (صـ) اوت ايله تغذى ايدن حيوانات، حيوانات سائمه‖ —mücke (امؤ) (تاطبيعـ) قلطبان، اوتلكن قوشى.

Grasen (ـ فعـ لا +) c. (31) اوتلمق‖ اوراق بيچمك.

Graser، ويا **Gräser** هر ايكيسيده (ـ ـ ام) a. (41) —in (امؤ) (50) اوراقجى، اوراقجى قارى.

Grasig (ـ ـ صـ) (21) اوتلى، يشيللك، چمن وچايرلغى اولان‖ اوته، چايره بكزر.

Graß (ـ صـ) (21) مخوف، مدهش، منفور، قورقونج، دهشت انكيز.

Grassi(e)ren (ـ ـ فعـ لا +) a. (21) (خسته‌لقلر

حقنده) حكمفرما اولمق ، استيلا ايتمك ، اطراف قابلامق ، مستولى اولمق ، قيرمق .

Gräßlich (˘˘ ـ ص) (21) مدهش ، مخوف ، قورقونج ، مهيب ، دهشتنما || پك چركين ، قودوبد ، صورتسز || ظالم ، غدار || غايت فنا .

Grat (ـ ا م) (36) ياخود (51) كوشه ، كنار ، سيورى اوج || زيوانه || صرت ، صاغرى || (تشمر) خار ماهى ، بالق قيلچيغى || höhe — (امؤ) صرت (اوج) يوكسكلكى || hobel — (ا م) (طوغرامه‌جيلق وسيليجيلك) اركاك پرواز آوادانلغى .

Gräte (˘ ـ امؤ) (53) [Grat] صرت ، صاغرى || كوشه || باليق قيلچيلغى || (مجا) er hat eine — darin او (آنده ، او ايشده) مانعه ، آنكله تصادف ايتدى ، ايش چتاللاشدى .

Gratial (ـ(˘) lss ـ الا) (36) [لاتينجه] مكافاة : بخشيش .

Gratis (˘ ـ حا) [لاتينجه] باد هوا ، جابا ، مجاناً .

Grätschen (˘ ـ فعلا +) a, c. (21) [Grätsche] باجاقلرنى آييرمق || آيبش آيبش يورومك .

Gratuli(e)ren (˘˘ـ˘ـ فعلا +) a. (21) تبريك ، تسعيد ، ايتمك .

Grau (ـ ص) (21) بوز ، قير ، آلاجه ، صنجابى ، كول رنكى || e Haare bekommen — صاچى آغيرمق ، صاچنه قير دوشمك || (مجا) sich über (um) etwas — e : وياخود Haare wachsen lassen برشى ايچون زياده دوشونمك ، برشيدن طولايى اضطرابده بولنمق ، برشى ايچون صاچنى صقالنى آغرتمق (دوشونجه ايله) || رنكسز || مغموم ، مكدر ، صيقينتلى ، جان صيقيجى || مبهم || (شعر) قرانته ، مسن ، ياشلى || نوروزيرسزرنكلى || Graue(r) (ا م) ، Graue (امؤ) قرانته || das Grauchen (الا) b. (40) اشك ، مركب .

Grau... (ـ ...) [Grau] äugig — (ص) آلاجه كوزلى || bärtig — (ص) قيرصقاللى || lachs — (ا م) (تا طبيعه) مرسين بالغى || schimmel — (ا م) آلاجه قير || thier — (ا م) مركب ، اشك .

Grau-el (˘ ـ ا م (الا) a. (40) [grauen] خوف ودهشت ، قورقو ، وحشت ، اوركه ، دترهمه || نفرت ، تنفر .

Grau-en (˘ ـ فعلا +) a. (21) آغيرمق (بالخصوص صاچ حقنده) قيردوشمك آغارمق : (شفق آتمق ، طاك يرى آغيرمق der Tag (وياخود : Morgen, Himmel, كذا فعليكشنز : es) graut صباح اوليور ، كون طوغيور ، شفق آتيور ، (فعلا +) و — sich (فع معطا) ، (فع يكشنز) قورقمق ، اوركمك ، آق پاك اولمق || (الا) b. (40) (sans pl.) (طلوع شمسله برابر) beim grauen des Tages ، شفق آثار ايكن || نفرت || قورقو ، دهشت || es wandelte ihn Grauen an آنك اودى قوپدى ، قورقدى ، دهشت ايچنده قالدى ، يوركى آغزينه كلدى ، موهمور كسلدى .

Grauen-haft (˘˘ ـ ص) (21) قورقونج ، دهشت آميز ، مخوف ، قورقيلور ، امنيتسز : مشئوم ، اوغورسز .

Graulich (˘ ـ ص) (21) بوزجه ، قيرجه ، آلاجه ، قيره چالار .

Gräulich (˘ ـ ص) (21) = graulich || چركين ، قودوبد ؛ قورقونج . مدهش || (عمو) حددن زياده ، پك چوق .

Graupe (˘ ـ امؤ) (53) بولغور (دوكولمش ، قبوغى صويلمش آرپه ، بغداى) || (عمو) n — (Schnee) (طولو) = Graupeln .

Gräupeln, Graupeln (˘ ـ جمع مؤ) (inv.) كوچك طولو دانه‌سى .

Graupeln (˘ ـ فعلا + فع يكشنز) a. (21) es graupelt طولو ياغييور ، طولو سرپه‌ليور .

Graus (ـ ا م) (36) (sans pl.) قورقو ، دهشت ، هول ، خوف || (ص) (21) مخوف || (ام) (36) (s. pl.) توز ، قيريق .

Grausam (˘ ـ ص) (21) ظالم ، مرحمتسز ، غدار ، انسانيتسنه اولميان ، بارباد ، وحشى : بلامرحمت || فوق الحد ، پك زياده .

Grausamkeit (˘˘ ـ امؤ) (49) ظالملك ، غدارلق ، مرحمتسزلك ، ظلم ، غدر .

Grausen (˘ ـ فعلا + ، فع يكشنز) c. (21) mir graust بكا دهشت كليور ، اوركيورم .

Gravi(e)ren (˘˘ ـ فع متع) a. (21) (صنع) حك ايتمك ، قازمق ، غراوه ايتمك || (عد) اتهام ايتمك ، برينك عليهنه اولان اتهامى تصديق ايتمك .

Grawität (ـ˘ـ امؤ) (49) (sans pl.) [لاتينجه] آغير باصمه ، اهميت || موازنت .

Graziös (˘ ـ lss ـ ص) (21) [لاتينجه] لطيف ، نازك ، يوصمه ، ادالو ، نازلو ، دلبر || مرحمتپناه .

Grec-kante (˘˘ ـ امؤ) (53) [فر . آلمانجه] برخطك دائما زاويهٔ قائمه تشكيل ايده‌جك وجهله دوروندن حاصل اولان روم تزييناتى .

Grege (˘ ـ فرانسزجه تلفظ اولنه) (53) [فر] خام ايپك .

Greif (ـ ا م) (36) ياخود (51) [روم] بوينى تويسز قره قوش ، عقاب || يارى قرتال يارى ارسلان (اساطير حيوانى) .

Greifen (˘ ـ فع متع) n. (20) يقالمق ، طوتمق || (فعلا) falsch — ياكلش باشلمق ، بر ايشى ياكلش طوتمق || (مجا) die Zahl ist zu hoch gegriffen (بو) مقدارينك يوكسك تقدير اولنمش ، پك يوكسكدن اوچولمش || Das greift an بونك اوجى كيسه‌يه طوقنور ، طوقنيور || (مجا) den Beutel — nach etwas برشيئى يقالمق ، برشيئه ال آتمق ، برشيئه ال اوزاتمق || um sich — اطرافنه سرايت ايتمك ، انتشار ايتمك || (die Sege) greift gut دستره ايوكسيور .

Greinen (˘ ـ فعلا +) a. (21) يالاندن آغلامق ، آغلاركبى ياپمق || (شمالى آلمانيا لسانتده) (عمو) يوزينى كوزينى اكشيده‌رك ، بوروشديره‌رق كولمك .

Greis (ـ ص) (21) [قديم آلمانجه : grau=gris] قير ، بوز (آغارمش ، قيردوشمش صاچ حقنده) آق پاك || (مجا) (مسن) greises Alter سن شيخوخت || (ام) (38) اختيار ، اختيار كمسه ، غايت مسن آدم || قوجه‌مش ، قوجه‌مان ، پير ، شيخ .

Grell (ـ ص) (21) (مس ، صدا حقنده) اينجه ونافذ ، كسكين || شن شطارتلى ، پارلاق ، اويناق || gegen etwas abstechen — برشيئله مغايرتده بولنمق ، (على الخصوص الوان حقنده) اويغامق ، ياقشمامق .

Grenz „ ... (ـــــ) | Grenze | —bahnhof (ا م) حدود شمندوفر موقی استاسیونی || —befestigung (ا مؤ) حدود استحکاماتی || —posten (ا م) (ع) حدود قره غول نوبتجیسی ، حدود قره غولی || —land (ا لا) حدوده بولنان اراضی || —jäger (ا م) (حدود) قورجیسی || —kette (ا مؤ) . —kordon (ا م) (حدود) قورجی خطی || (ع) سرحد . حدود قره غول خطی || —pfahl (ا م) حدودی مشعر قازیق ، حدود قازیغی || —scheidung (ا مؤ) تحدید حدود || —vertrag (ا م) تحدید حدود مقاوله نامه‌سی ، تعیین حدود معاهده نامه‌سی || —zoll (ا م) (حدودده ویربلان) ویرکو ، رسم .

Grenze (ـــ ا مؤ) ⑤ [اسلاوجه] حد ، حدود || سنور ، حدود ، سرحد || برشیئك نهایت كنارلری ، حدودی .

Grenzen (ـــ فع لا +) .c ㉛ نهایت ویرمك ، تحدید ایتمك || (اراضی حقنده) محاط اولمق ، محدود بولنمق || (مجا) (ا مؤ) **Das grenzt an Narrheit** بونك اوته‌سی ، صوكی دلیلكدر || (فع متع) تحدید ایتمك ، حدود چكمك ، حدودینی ، سنورینی بللی ایتمك .

Grenzen-los (ـــ ص) ㉔ نامحدود ، حد و پایانی اولمیان ، حددن افزون || حدینی حدودینی كچمش .

Grenzer (ـــ ا م) .a ⑯ ، —in (ا مؤ) ⑳ حدود مكنه‌سندن اولان آدم ویا قادین || (آوستریانك قدیم حدود عسكری) .

Grete (ـــ ا مؤ) ⑯ (وافتیز اسمی) مارغریت | **Margarethe** دن مختصر | .

Gren-el (ـــ) (مرا . **Gränel**) .

Griebe (ـــ ا مؤ) ⑤ ایچ یاغی طورتیسی ، قیقیرداق || (یوزده وعلی الخصوص آلت دوداقده حاصل اولان) قبارجق ، سیوجله .

Griebs (ـــ ا م) مفردی ㉖ ، جمعی ㊱ الما ، ارمود وامثالنك چكردكنك محفوظ بولندیغی حجره ، یوه || برمیوه‌نك اورته‌سی .

Grieche (ـــ ا م) ㉒ ، **Griechin** (ا مؤ) ⑳ رومی ، روم ملتندن اولان اركك ، قادین ، یونانلی .

Griechen-land (ـــ ا نا لا) ⑳ (جغر) یونانستان .

Griechisch (ـــ ص) ㉔ رومجه ، یونان لسانی || **—es Feuer** (ا لا) یونانلیلرك ایجاد كرده‌سی اولوب صوده یانار آتش ، آتش رومی .

Gries (ـــ ا م) ㉖ (sans pl) بیوجك دانه‌لی قوم || اوفق معدن كوری پارچه‌سی ، قیرنتیسی || مثانه ویا بوبركده حاصل اولان طاش ، حصات ، رمل || بونلرك حصوله كتوردیكی طاش علتی || —sieb (ا لا) (صنع) بولاق ، بولغور الكی ، قالبوری || —grämig (ص) قره سودالی ؛ مراق كتیرمش آدم || (عو) دائما (سوكوب صایارق) مرمرلانان وخوینسزلق ایدن كمسه .

Grieseln (ـــ فع لا +) .n ㉑ اوفقلنمق ، اوفاق اوفاق پارچه‌لنمق .

Griff (ـــ ا م) ㉚ [**greifen**] طوتمه ، یقالمه ، دوست ایچه ، (الده ایچه) || **einen falschen—thun** (اكثریا مجازی) آلدانمق || —e (جمع مذكر) (ع) اسلحه استعمالی || —e (جمع) (مجا) اینتریقه ، دولاب ، دوزاق ، قورنازلق || (اسلحه

وصاپلرنك) صاپی ، قبضه‌سی || (مقیاس مقامنده) پرطوتم ، پرآوچ طولیسی ، پرآوچ ، پرقبضه || (بیوزتیجی قوشلرك) پنچه‌سی || —wechsel (ا م) (ع) و (جناستیق) ال دكشدیرمه .

Griffel (ـــ ا م) .a ⑯ قلم || (قدیمكی وقتده اكثریا) طاش قلم || (الفبا قرائتی اثناسنده چوجقلرك قوللاندقلری) هلال || حكاك قلمی ، منقاشی || (نبا) عضو تأنیثك استقبات ایله مبیض آره‌سنده‌كی (ایره) تسمیه اولنور قسمی .

Grille (ـــ ا مؤ) ⑤ (تا طبیعه) چكركه || جیرتلاق اغستوس بوجكی || (مجا) چابوق كلوب كچن فكر و آرزو ، هرجائیلك ، جنون اشتهاسی ، چوجق آرزوسی ، توهوسلك || اوهام ، خیال .

Grillen „ ... (ـــــ) [**Grille**] —gezirp(e) (ا لا) جیرتلاق ویا اغستوس بوجكی اوتیشی ، سسی || —frank (ص) مراقلو ، قره سودالو .

Grimm (ـــ ا م) ⑯ (جمعی نادر) [قدیم آلمانجه **grimmi**] حدت ، فرط غضب ، تهور ، شدت ، سرتلك || —darm (ا م) (تشر) كودن باغرساغی ، قولون .

Grimmen (ـــ فع متع) .a ㉑ زیاده ایجرلامك ، حدت وغضبی موجب اولمق ، طوتوشمق || (فع یكشخ) **es grimmt mich** (ویاخود : **mir**) **im Bauche** قارنمده فنا حالده صانجی ، بورونتی وار || **Das grimmt mich** بو ، بونی جانمی صیقیور ، بنی راحتسز ایدیبور .

Grimmig (ـــ ص) ㉔ غضبلی ، حدت وتهورلی ، قزغین ، قودورمش ، غضبناك ، حدتندن كوپورن || **ein —es Thier** (ا لا) قیزمش ، كوپورمش ، وحشی ، بیرتیجی حیوان || (بردرجه فوق العاده یی كوستركده) پك فنا ، فنا حالده ، حدسز **es ist—kalt** فنا حالده صغوق وار .

Grind (ـــ ا م) ⑯ [قدیم آلمانجه **grint**] علی الخصوص باشده حاصل اولان چبان ، كلك ، كل ، سعفه || مریض چوجقلرك آغزلرنده حاصل اولان پاقه || (نبا) آغاج قبوزی || —salbe (ا مؤ) (اجزا) كل مرهمی || —kopf (ا م) كل قفا .

Grinsen (ـــ فع لا +) .c ㉑ [**greinen**=] صیرتمق (استهزا ایله) كولمك .

Grippe (ـــ ا مؤ) ⑤ [فر] غریپه نزله مستولیه‌سی ، سقه ونزله‌سی غایت شدتلی اولان اینفلوئنسه خسته‌لغی .

Grips (ـــ ا م) ㉖ (sans pl) (عو) [**greifen**] بین ، عقل : —**haben** عقل واذعانی اولمق || = **Griebs** .

Gripsen (ـــ فع لا +) .c ㉛ (عو) چالمق ، جیرپمق ، آشیرمق ، طوقه‌لمق .

Grisett (ـــ ا م) (ا لا) ⑯ (نبا) —zeug (ا لا) ㉖ (كول رنكلی) دكرسز البسه .

Grob (ـــ كذا ـــ ص) ㉑ قبا ، سرت : نزاكتسز ، تربیه‌سز ، یونتولمامش ، هودوك ، ادبسز || (ضرمثل) **auf einen groben Klotz gehört ein grober Keil** دینسزك حقندن ایمانسز كلور || (صس حقنده) قبا ، قالین || طوق ، قالین || **—er Fehler** بیوك قصور ، بیوك قباحت || —feile (ا مؤ) ایری اكه ، قبا تورپو || —hecheln (ا لا) (صنع) (قبا) طاسلاق || —farbe (ا مؤ) (صنع) قبا طراق ، قالین طراق || —sack (ا م) (عو) **Grobian**= || —schmied (ا م) (صنع) صالفوز ، قوچچی وامثالنك آلات حدیدیه‌سنی اعمال ایدن تیمورجی .

Grobheit (ـ ٮ ا مؤ) (٣٢) قبالق ؛ قالينلق ‖ قبالق ، سرتلك ، تربيه‌سزلك ، ادبسزلك ، عدم نزاكت .

Grobian (ـ ٮ ـ ا م) (٣٨) | grob | قبا ، تربيه‌سز ، مناسبتسز ، خويرات ، قبا ، اودون كبى كمسه .

Grog (ٮ ا م) (٣٥) | انكليز | پونچ .

Grö(h)len (ٮ ـ فع لا + وفع مع) .n (٢١) (عو) | grell | چركين چركين باغيرمق ، يايغاره ايتمك ، چيغليق باصمق .

Groll (ٮ ام) (٣٨) | grell | بغض وعداوت ، كوكلده كين وغرض .

Gros (ـ ا م) (فرانسزجه اوقونور) (.inv) (صيق طوقولى وجانفس كبى قماش) غرو ، غرون ‖ (ا لا) (.inv) (ع) قدم كبى .

Groß (ٮ الا) (٣٨) (*sans pl.*) | groß | (تجا) اون ايكى دستەلك ، اون ايكى دوزينه‌لك .

Groß (ـ ص) (٢١) بيوك ، جسيم ، عظيم ، كبير ، قوجه‌مان ‖ —e Zehe آياغك باش پارمغى ‖ بيوك ، عظمتلى ، اولو ‖ —werden بيومك ، سنى تزايد ايتمك ، سن شيخوخته وارمق ‖ Karl der —e بيوك قارل ، شارلمان ‖ wie — ist dieser Baum? بو آغاجك بويى ، بوكسكلكى نقدر ! ‖ ich bin um einen Kopf größer wie Du! بن سندن برباش قدر دها (بويلى) اوزونم ‖ (حا) Jemand — anblicken برينه كوزلرينى آچوب باقمق ‖ die — mächte (جم) (ص) (تبا) ايرى دانه‌لى ‖ —beerig دول معظمه ‖ —stadt (ا مؤ) بيوك شهر ‖ —vezier (ا م) صدر اعظم ‖ —eltern = (جم) — ältern ‖ —artig (ص) عالى ، معظم ، پك بيوك ‖ مكمل ، محتشم ، پك منتظم ‖ (كنايه) Das ist —artig! ماشاءالله ! اى ، بوكا شاشدم طوغريسى ! ‖ —eltern (جم) اجداد ‖ آنا بابا ، قادين ننه ، بيوك پدر وبيوك والده ‖ —fürst (ا م) بيوك دوقه ‖ —herr (ا م) خنكار ، پادشاه ، شهنشاه ‖ —herzog (ا م) بيوك دوقه ‖ (تاطبيعه) بايقوش ‖ —herzogthum (ا لا) بيوك دوقه‌لق ‖ —mama (امؤ) بيوك والده ، خانم ننه ‖ —müthig (ص) سخى ، جوانمرد ، عالى جناب ، كرمكار ‖ —spurig (ص) بيوك يوللى ‖ —thuer(in) (ام و امؤ) مغرور ، اوكونان اركك ويا قادين ، فارفاره .

Groß-Britanni-en (ٮ ٮ ٮ = انكلا) .n (٣٠) (جغر) بيوك بريتانيا ، انكلتره .

Größe (ٮ ـ امؤ) (٥٥) [groß] بيوكلك ، عظمت ، جسامت ، وسعت ‖ بوى ، يوكسكلك ‖ قوت ، قدرت ، شوكت ، عظمت ، اولولق .

Grossi(e)rer (ٮ ٮ ـ ام) .n (٣١) [فر] (تجا) طوپدن مال آلان صاتان .

Größten-theils (ـ ٮ ـ و ـ ٮ ـ حا) على الاكثر ، اكثريا ‖ قسم اعظمى ، برچوق قسمى .

Grot (ـ ام) (٣٨) (مرا . Groot) .

Grotte (ٮ امؤ) (٥٥) [ايتا] مغاره ، غار ، اين .

Grube (ٮ ـ امؤ) (٥٥) [graben] خندق ، چقور (معد) اوجاق ، لغم ‖ چقورلق ، اويوقلق ‖ (مجا) Jemand in die — bringen برينى اولديرمك ‖ Jemandem eine — graben برينه دوزاق قورمق ‖ (ضرمثل) wer Andern eine — gräbt, fällt selbst hinein قازمه قويويى كندك دوشرسك ، ايچنه يولورسك .

Grübeln (ٮ ـ فع لا +) .n (٢١) اينجه آرامق ، قيلى قرق يارمق ، غايت درين تدقيق ايتمك ، كحيلامق ؛ (بوش يره فائده‌سز شيلرى) تدقيق ايله اوغراشمق ‖ قارشديرمق .

Gruben… (ٮ ـ ٮ …) —arbeiter (ا م) معدن عمله‌سى ‖ —steiger (ا م) ايش باشى ‖ —wasser (ا لا) معدن اوجاقلرنده صيزه‌رق بريكوب چيقان صو .

Gruft (ٮ امؤ) (٣٥) [graben] دفن امواته مخصوص لحد ، مخزن ؛ حفيره .

Grummet (ٮ ٮ الا (ام) (٥٤) (*sans pl.*) [Grün-Mahd دن مخفف] (زرا) چايرك ايكنجى محصولى ، چايرك ايكنجى بيچمى .

Grün (ـ ص) (٢١) [قديم آلمانجه grujan wachsen] يشيل ‖ تازه ، اوزلى ‖ wieder — werden يكيدن يشيللنمك ، تازه‌لنمك ، صورمك ، نشو ونما بولمق ‖ —e Saat يشيل (تازه) اكين ‖ —er Junge جاهل دليقانلى ‖ كلغان بكى ‖ sich — und gelb ärgern فنا حالده قيزمق ، حدتندن موسمور ، آق پاق كسلمك ‖ (ا لا) (.inv) (عو) bei Mutter Grün schlafen آچيقده ، قيرده ياتمق ، كيجه‌لمك ‖ —bewachsen اوزرى يشيلك ايله اورتولمش ، اوزرنده يشيلك بيويومش ‖ —kohl (ا م) (تبا) يشيل لخنه ‖ —kraut (ا لا) = (تبا) —kraut (ا م) يشيلك ، يشيل سبزه‌وات ‖ —schnabel (ا م) (تاطبيعه) يغموز قوشى ، الى اعلا ساحل قوشى ‖ —schwan (ا م) وكذا —schnäbler (ا م) (كيميا) باقيرده حاصل اولان يشيل پاس ، ژنكار ، خليت نحاس ‖ —specht (ا م) (تاطبيعه) يشيل آغاچ قاقان ، ورق قوشى ؛ (مجا) جاهل كنج ، دليقانلى .

Grund (ٮ ام) (٣١) تمل ، اساس ، آياق ‖ ديب ‖ einer Sache auf den — gehen برشيئك كنهنه ، اساسنه واقف اولمق ، وقوفه چالشمق ، برشيئه درين كيتمك ‖ aus dem —e صبيندن ، طولايى ، بناءً ‖ zu —e gehen بيتمك ، خراب اولمق ، باتمق ، (عمو) ايچنه اوينامق ‖ اصل ، اساس ، سبب ، بهانه ‖ aus welchem —e? نه سببه ؟ نيچون او ؟ ندن ؟ نه سببله ؟ ندنطولايى ؟ ‖ —welle (امؤ) صويك ديبندن قاينايوب چيقان طالغه ‖ —silbe (امؤ) هجاى اصلى ‖ —buch (ا لا) املاك دفترى ، (تحرير اراضى) تحرير املاك دفترى ‖ —falsch (ص) كاملاً ياكلش ، اساساً ياكلش ‖ —fläche (امؤ) سطح داخلى ‖ —gesetz (ا لا) قانون اساسى ‖ —graben (ا م) (صنع) تمل خندقى ‖ —herr (ا م) برملكك صاحبى ، برطوپراغك متصرفى ‖ —kapital (ا لا) (تجا) سرمايه ‖ —lage (امؤ) اساس ، تمل ، جوهر ، اصل ، آياق ، اساس ماده ، برشيئك اصلى ‖ مبادى ‖ —linie (امؤ) خط اصلى ، خط اساسى ‖ —los (ص) ديبسز ، اساسسز ، تملسز ؛ بوش ‖ —loser Weg تملسز (كوتو) قالديرم ‖ (مجا) اصلى اساسى اولميان ، بوش ديبسز ، ديبى چيقماز ‖ —mauer (ام) تمل ديوارى ‖ —pfeiler (ا م) تمل ديركى ؛ ركن اصلى ‖ —riß (ا م) (معما) (بر ابنيه‌نك) پلانى ، رسم سطحى ‖ (مجا) (برشيئك باشلوجه شيلرينى بيلديرر) خلاصه ، زبده ‖ —satz (ا م) مادهٔ حقيقيه ؛ قاعدهٔ اساسيه ‖

قاعده ، دستور، قاعدهٔ کلیه، دستورالعمل || بداهت ، حقیقت ||
(امورمذهبیه وفلسفه‌ده) عقائد || säßlich— قاعدهٔ کلیه‌جه،
قاعده‌یه‌توفیقاً || (حا) اساساً ، قاعدةً ؛ (طوتیلان) دستورالعمله
توفیقاً || schlecht — (ص) پك فنا ، (عمو) منفور ، پك
کوتو || schreiber— (ا م) املاك کاتبی ، املاك محرری ،
مقیدی || schwelle — (ا مؤ) (معما) طبان || stein —
(ا م) تمل طاشی || stellung — (امؤ) (ع) (جمناستیق تعلیمنده)
تفرك اوکچه‌لری بتیشیك والری آشاغی صالیویرلمش اولدیغی حالده
وضعیت منتظمهٔ عسکریه ایله طوریشی || steuer — (ام) املاك
ویرکوسی || stoff — (ا م) (کیمیا) و (حکمه) جسم بسیط ،
عنصر || stück — (ملك) اراضی || suppe — (ا مؤ) (بحر)
کمینك رسوب ، طورطو ، بیسلك طوپلانان الك آلچق جهتی ||
wort — (غرا) (ا لا) کلمهٔ اصلیه || zehent — املاك
عشری ، اعشار ویرکوسی || zins — (ا م) ایراد ، عقار
فائضی (سنوی) || (تجا) تجارك سنوی ویرکوسی .

Grundel (ـ ـ ا م) .a (40) [Grund] (تا طبیعه)
= Gründling .

Gründen (ـ ـ فع متع) .b (21) [Grund] بنا وتأسیس
اتمك ، قورمق ، انشا اتمك ؛ وضع وتأسیس اتمك ؛ وجوده
کتورمك || sich — (فع مطا) تأسس اتمك ، مبتنی اولمق .

Gründer (ـ ـ ا م) .a (40) و in— (ا مؤ) (50) بانی
ومؤسس .

Gründlich (ـ ـ ص) (21) [Grund] قوی ، محکم ،
صاغلام ، اساسلی || اساسی، اصلی || (حا) ایوجه .

Gründling (ـ ـ ا م) (38) (تا طبیعه) قیا بالغی || (عمو)
زمان قاننده اوتوران کمسه‌لر ، فقیر .

Grüne (ـ ـ ا مؤ) (56) (sans pl.) یشیلك (چمنلك) ||
یشیل ، یشیل رنك .

Grünen (ـ ـ فع لا +) .a (21) یشیل رنکلی اولمق ،
یشیل اولمق || (فع مطا) یشیللنمك ، نشو ونماده بولنمق || (مجا)
یتشمك ، نشو ونماده اولمق ، بیومك .

Grünlich (ـ ـ ص) (21) یشیله مائل ، یشیلطراق ،
یشیلجه .

Gruppe (ـ ـ ا مؤ) (52) [فر] جمعیت ، ییغین || (ع)
(آوجیلقده) مانغه .

Gruppi(e)ren (ـ ـ ـ فع متع وفعلا +) ، sich— (فع مطا)
.a (21) طوپلامق || ییغلمق ، طوپلانمق .

Grus (ـ ا م) مفردی (36) ، جمعی (24) = Graus ||
(Kohle=)— (امؤ) اوفق ، ایری ایرق ، توز کور .

Grusel (ـ ـ ام) .a (40) (عمو) دترمه ، قورقمه ، عروءه
(مرا . Graus) .

Gruß (ـ ا م) (31) [قدیم آلمانجه fruoz] سلام ، کندیدن
بیوکه احترام ، تعظیم ؛ اکیله‌رك ایدیلان رسم سلام .

Grüßen (ـ ـ فع متع) .c (21) [Gruß] سلام ویرمك ،
رسم تعظیم ایفا اتمك .

Grütze (ـ ـ ا مؤ) (58) (sans pl.) بولغور || (مجا)
(عمو) Grips .

Guajak (ـ ـ ا م) (غوآیاق اوقونور) (56) [لاتینجه]
(نبا) خشب الانبیا ، پیغمبر آغاجی .

Guano (غوآ-نو ویاخود غو-آ-نو اوقونور ا م) (56)
(sans pl.) بحرمحیط جنوبیده بولنان ذورجلی الکنی قوشلرك
فیشقیلرندن حاصل اولان کوبره .

Gubel (ـ ـ ا م) .a (40) صالعالی ، چامورلی طوپراق .

Guck (ـ ام) (38) = Blick || äug(e)lein— ویاخود
äugelchen— (ا لا) کوچك ، اوفق کوز || fenster—
(ا لا) کیزلی پنجره ؛ قپو ویا آخر برمحلده یاپیلان کوچك
پنجره ، بیلت صاتیلور محل (پنجره‌سی) || glas— (ا لا)
کوزلك ؛ تك کوزلك || دوربین || in-die-Welt— (ا م) (ا لا)
عجمی ، مبتدی ، جاهل دلیقانلو || kasten— (ا م) ایچی رسملی
سیر صندیقلری || loch— (ا لا) ، fenster— (ا لا) قپوده
سورمه قپاقلی دلیك ، (آلت قاتله ناظر) دوشمه دلیکی .

Gucken (ـ ـ فعلا +) .a (21) [= جنوبی ساقسونیاجه kiken]
باقمق ، نظر اتمك کوز اوجیله باقمق ، کوز دیکمك .

Guepard (ا م) (که پارد اوقونور) (38) [فر]
یابان هند کدیسی ، چته .

Guerilla (امؤ) (56) (ghé-ri'le-yă تلفظ اولنور)
[اسپانیولجه] باشی بوزوق ، عساکرمعاونه فرقه‌سی .

Gu(h)r (ـ ا مؤ) (49) [gähren] (معد) طاشلردن
چیقان رطوبت .

Guilloch(e)ren (فرانسزجه تلفظ اولنه فع متع) .a (21)
[فر] (صنع) منویش ایله تزیین اتمك ، منویشلمك .

Guinee (تلفظی : ghi'-ni ا مؤ) (56) (انکلیزك قدیم
لیراسی اولوب بوکون آرتق ضرب اولنمامقده‌در) ٢١ مارق ،
٢٣ فرانق ویوز یکرمی آلتی غروش قیمتنده انکلیز لیراسی .

Guingan (غینغانغ اوقونور ام) (56) [فر]=Gingang.

Guitarre (ـ ـ ghi ا مؤ) (53) [روم] (موسیقه)
کتیاره ، تار ، ستار ، طنبوره .

Gulden (ـ ـ ا م) .b (40) [Gold] فلورین .

Gülte (ـ ـ امؤ) (53) [gelten] .

Gültig (ـ ـ ص) (21) [gelten] دکر ، یکر ، دکری ،
قیمتی اولان ، مرعی الحکم ، قانوناً مقبول ومعتبر ، شایان قبول ،
مرعی ، جاری || erklären — (für) قبول وتصدیق اتمك ||
e Münze— یکر آقچه .

Gummi (ـ ـ ا لا (ا م) (24) [لاتینجه] ضمق ||
arabicum— ، arabisches— ضمق عربی || elasticum—
(غوم الاستیق ، شمدی دها زیاده مستعمل) قاوچوق || waaren—
(جمع مؤ) (تجا) لاستیق اشیا || ball— (ا م) لاستیك
طوپ || band— (ا م) لاستیك باغ || schuh— (ا م)
لاستیك (آیاق قابی) || zug— (ا م) لاستیك (پانطالون ،
آدق ، پوتین والخ کبی محللرده) .

Gundel ... „ (نبا) (ـ ـ ...) kraut— (ا لا) یبانی
ککیك اوتی (لیمون قوقوسنه چالار) || rebe— (ا مؤ) یر
صارماشیغی .

Gundermann (ـ ـ ـ ا م) (38) = Gundel-rebe .

Günsel (ـ ـ ام) .a (40) (نبا) فصیلهٔ شفویه‌دن برنبات .

Gunst (ـ امؤ) (35) [gönnen] لطف ، کرم ، عنایت ؛
توجه ، حسن نظر ، التفات || bei Jemandem in—e stehen

بريسنك كوزنده اولمق ، حسن توجهى قزانمش بولنمق ‖ zu
Jemandes en— برينك خاطرى ايچون ، يوزى صويى
حرمتنه ‖ برينك آرزو وطلبنه موافق صورتده .

Günstig (ـ ص) (29) مساعد ، موافق ، مناسب ، وقت وحاله اويغون ‖ فائده ومحسناتلى ، اوغورلى ، خيرلى

Gur (ـ امؤ) = Guhr .

Gurgel (ـ امؤ) (53) بوغاز ، عنق ‖ (مجا) sein Vermögen durch die — jagen ثروتنك آلتندن كيروب اوستندن چيقمق ، ييوب ايچوب بتورمك ‖ —wasser (الا) غارغاره صويى .

Gurgeln (ـ فعلا ++ وفعمتع) و —sich (فعمطا) a. (21) غارغاره ايتمك ‖ (بوغازندن درين صس چيقارمق ، حيوانلر على الخصوص قوشلر حقنده) غورلديلى صس چيقارمق .

Gurke (ـ امؤ) (53) [روم] (نبا) خيار ‖ (مجا) ein Gesicht machen wie saure—n ‖ خيار شكلنده برون صورتى (خيارطورشوسى كبى) اكشيتمك .

Gurre (ـ امؤ) (53) (بارگيرحقنده) وعاق : نفسى ، (آياقلرى) طوتيلور حيوان ‖ كوتو بارگير ، بالخصوص قيصراق حقنده .

Gurren (ـ فعلا++) a. (21) (كوكرجين سسى حقنده) دم چكمك ‖ غورولدامق ، صيغهٔ يكشخصيه ايله : es gurrt ihm im Bauche آنك قارنى كورلديور .

Gurt (ـ ام) (38) ، e— (امؤ) (53) (اكر) قولانى ‖ (بل) كمرى ، بل قوشاغى ‖ etwas an einem über die Schulter geschlagenen —e tragen چاپراز ويا طوغريجه اوموزه آتيلان ايپ ، حمائل قايش اوزرنده (برشى كتورمك) ‖ اوفق اشيا ، ال اشياسى طاشيغه مخصوص قايش ‖ (معما) دبرك قوشاغى .

Gürtel (ـ ام) a. (40) [Gurt] قوشاق (قلنج ، پلاسقه قايشى) ‖ سلاحلق ‖ كمر ‖ (ع) (استحكامات حقنده) قوشاق ، دوره ، محيط ، سور ‖ (قزلق ، بكارت قوشاغى) den — lösen قوشاغى ، اوچقورى چوزمك ، بكارت چيچكنى قوپارمق ‖ (جغر ، ريا ، هيئت) منطقه ‖ —bahn (امؤ) بر شهر ويا موقعك اطرافنى طولاشمق اوزره انشا اولنان شمندوفر خطى ، جوره (شمندوفر) خطى ‖ —schnalle (امؤ) كمر طوقه‌سى ‖ —spange (امؤ) كمر چنگالى .

Gurten (ـ فعمتع) b. (21) باغلامق ، كندلك ، ربط ايتمك . كريشله باغلامق .

Gürten (ـ فعمتع) و —sich (فعمطا) b. (21) [Gurt] احاطه ايتمك ، قوشاتمق ‖ (بر بارگيرى) قولانلامق ، قولانى طوقه‌لمق ‖ —sich كندويه قوشاق باغلامق ، كمرطاقمق ‖ سلاحلغنى قوشانمق ، محاربه‌يه حاضرلنمق ‖ (مجا) يوله حاضرلنمق .

Guß (ـ ام) (39) [gießen] (بر مايعى) دوكمه ، آقيتمه ، اجرا ‖ (بردوكولمك) دوكم ‖ (شدتله ياغان يغمور) صاغاناق ‖ يمورطه آقيله شكر دوكماسى ، آقيتمه‌سى ‖ (تچورجيلك) دوكمه ، فونت ‖ —eisen (الا) فونت . دوكمه ‖ —eisen= Waaren (جمعمؤ) دوكمه تچوردن معمول اشيا وادوات ‖ —gerinne (الا) دوكم اولوغى ، آرق ، مجراسى ‖ —mauerwerk

(الا) طوكدرمه خرج ايله ياپيلان ديوار ‖ —mörtel (ام) طوكدرمه خرج ‖ صو چمنتوسى .

Gut (ـ ص) (21) ايو ، كوزل ‖ فائده‌لى ، نافع ، محسناتلى ‖ sich — halten ايو طيانمق ، بوزلمامق ‖ (سلام) —en Tag! ‖ —en Morgen! صباح شريفلر خير اولسون! ‖ —en Abend! وقتلر خير اولسون افندم! ‖ —en Abend! آقشام شريفلر خير اولسون! ‖ —e Nacht! كيجه‌لريكز خيرلى اولسون! ‖ (استهزا مقامنده) عايدى ايشته! ‖ كذا (استهزا مقامنده) da sind wir — dran! او اشته بوشان! اشته برنجك طاشى ايقله بقالم! ‖ —seien Sie so ربا ايدرم ، لطف ايديكز ‖ — ist —, aber besser ist besser ايو ايودر ، فقط دها ايو البته آندن ايودر ‖ —sein lassen wir Das آنى براغه‌لم ، آرتق او بحثى قپاده‌لم ‖ (ع) wer da? كيمدراو؟ : —er Freund! ياغى دكل! ‖ —er Freund! (كنايه مقامنده) دوستم! اوغلم! ياورم! قوزم! ‖ Gute(s) (الا) (36) (كنايه اولەرق) Sie haben da etwas Gutes angerichtet ايو ياپديكز ، بك كوزل ياپديكز آفرين سزه! ‖ (الا) Hab und Gut verlieren وارينى يوغنى غائب ايتمك .

Gut,, ... (ـ...) gelaunt (ص) ايو ساعتده ، كولر يوزلى ، ايولكى اوستنده ‖ —gesinnt (ص) فكرى مستقيم ، فكر جميل ايله موصوف ‖ (برشيئه) طرفدار ‖ —achten (الا) رأى ، فكر ، ظن ، (استمزاج) ‖ —edel (ام) (نبا) چاوش اوزومى ‖ —machen (الا) تعمير ‖ —müthig (ص) مرحمتلى ، ملايم ، حليم ، لطف وعنايتلى ، كرمكار : يموشاق ‖ —sagung (امؤ) ويا : —sagen (امؤ) (تجا) مخير ويرمك ، مخيرقيلق ‖ —willig (ص) طوعا ، استيه‌رك ، كندى اراده وآرزوسيله ‖ مروتا ، لطفا .

Güte (ـ امؤ) (53) ايولك ‖ لطف ، احسان ‖ haben Sie die — es mir zu sagen لطفا (آنى ، شونى ، بونى) بكا سويلرميسكز ‖ فضل ، ايولك ، اخلاق حميده ، اوصاف جميله .

Güter,, ... (ـ...) [Gut] مال ‖ —abtretung (امؤ) ترك املاك ‖ —bahnhof (ام) اشيا قطارلرينك ايشلدكلرى استاسيون ، موقف ‖ —halle (امؤ) امتعه ، اشيا انبارى ، دپوى ، قپانى ‖ —schuppen ويا خود : —speicher (ام) امتعه وضع واملاسنه مخصوص صوندرمه ، چارداق ، باراقه ‖ —zug (ام) امتعه قطارى ، اشيا ترەنى .

Gut-heil! (ـ حرند) سلام! مع السلامة! (جمناستيقجيلرك سلامى) .

Gütig (ـ ص) (21) مرحمتلى ، لطفكار ، شفقتلى ، مروتلى ، شفيق ، منعم ، ملتفت ، مكرم ‖ (حا) لطفا ، مروتا ، مرحمتا ‖ Seien Sie so— und geben es ihm لطفا (شونى ، آنى) آكا ويريكز ‖ Sie sind sehr — لطفكزه تشكر ايدرم ‖ erlauben Sie — st لطف ايديكز ، لطفا مساعده بيوريكز ، مساعده بيوريكز .

Guts,, ... (ـ...) [Gut] مال ، ملك ‖ —besitzer (in) (ام امؤ) چفتلك صاحب ويا صاحبه‌سى ‖ —verwalter , —vorsteher (ام) املاك ، چفتلك اداره مأمورى ، كتخداسى ، (كهياسى) .

Gutsche (ث ا مؤ) (15) عرانقوز ، طاشچی واخ قنی ، دلی .

Guttapercha (~ teh ث ا مؤ) (8) (sans pl.) [مالای لسانیجه] جزایر بحر محیطدن چیقان آغاج لاستیق (قاوچوقه پك زیاده مشابهتی واردر) .

Gymnasial,... (ـ~(ـ)~ـ) —lehrer [Gymnasium] (ا م) ایکنجی درجه درسلر تحصیلنه مخصوص (داخلی) مکتب اعدادی خواجه‌سی || —schüler (ا م) مکتب اعدادی طلبه‌سی .

Gymnasiast (ـ~ـ) ـ ا م) (31) [روم] مکتب اعدادی طلبه‌سی || طلبه .

Gymnasium (ث gh ا لا) (44) [روم] مکتب ، مدرسه || Staiserliches— مکتب سلطانی || (بودرجه‌ده مکتب) مکتب اعدادی .

Gymnastik (ث gh ا مؤ) (49) [روم] ژیمناستیق .

Gymnastisch (ث gh ا ص) (21) ژیمناستیقه دائر ، ژیمناستیقیه .

Gynäce-um (ث ics -- ~ gh ا لا) (44) [روم] (قدیم یونانیلرك) حرم دائره‌سی .

Gynandrisch (ث gh ـ ص) (21) [روم] (نبا) ملاصق اعضاء التناسلی .

Gyps (ث) (مرا . Gips) .

H.

(بو حرف آلمانجه لساننده برهجانك ابتداسنده دائما تلفظ ولنوب هجای مذکورك اورته ویا صوکنده بولندیغی تقدیرده دخی انجق آنك چکلمسنه خدمت ایدر)

H (ـ ا لا) (66) (آلمانجه الفبانك سکزنجی حرفی وآلتنجی سداسز حرفیدر) صورت تلفظی (حا) کبیدر .

Ha (ـ حر ندا) کوله وسونجلی تعجبی کوسترر ، درین برحسی ایما ایچون : آه ! || (عرابه وامثالی چکان حیوانات حقنده) = صوله . hott کلمه‌سنك عکسی) (صوله ! ! hia) .

Haag (ـ ا خا م) [hegen] (جغر) der— (لاهای شهری) لاهی .

Haar (ـ ا لا) (6) [قدیم آلمانجه hâr] صاچ ، لیسقه صاچ || قیل ، توك || (مجا) blonde—e klauben قیل قرق یارمق || mit Haut und—(en) spalten ویاخود بتون ، کاملاً || —(ab) schneiden (ا لا) صاچ کسمه || —balsam (ا م) بلسنکه قاریشیق صاچ مرهمی || —bürste (ا مؤ) صاچ فورچه‌سی || —locke (ا مؤ) زلف ، صاچ لوله‌سی || —matratze (ا مؤ) آت قیلی شلته ، مندر ، یتاق || —ball (ا م) (کویش کتورن حیواناتك معده‌سنده) کره عهن (که مواد کلسیه وقیللردن ترکب ایدرلر) || —busch (ا م) آت قیلندن (پوصیا وسائره اردولرنده سربوشلره طاقیلان) سرغوج || —fein قیل کبی ، قیل کبی انجه || —flechte (ا مؤ) صاچ اوركوسی || —los (ص) طاسلاق ، توکسز || —nadel (امؤ) صاچ فورکته‌سی ، صاچ ایکنه‌سی || —netz (ا لا) صاچی طوپلوطوتغه مخصوص فیله || —pommade (ا مؤ) صاچ پوماده سی || —scharf (ص) (بچاق وسائره حقنده) قیل کبی کسکین : (مجا) غایت قطعی وصحیح || —schmuck (ا م) صاچه طاقیلان (مجوهر) تزیینات || —sträubend (ص) صاچ اوربردر اولان ، پك کورکو || —wuchs (ا م) صاچ ، توك ، قیل بیومه‌سی .

Haaren (ث فع لا +) و —sich (فع مطا) a. (21) (حیوانات حقنده) توکی دوکمك ، دکشدیرمك || (فع متع) صاچنی ، توکی ، قیلی یولق ، کسمك ، قوپارمق .

Haarig (ث ص) (21) =haaricht صاچلی ، قیللی ، توکلی || (بکارلسانده) پك چوق ، زیاده viel Geld haben— پك چوق پاره‌سی اولمق ، جیبی طولو اولمق ، پك چوق پاره طوتمق .

Hab (ـ ا لا) (مرا . Habe) .

Hab„... (ـ...) [haben] —gierig (ص) طمع ایدن ، ثروت وسامانه حرصلی اولان || —sucht (ا مؤ) ثروت وسامانه اولان حرص ، طمع ، آچ کوزلولك .

Habe (ث ا مؤ) (55) (sans pl.) [haben] مال ، ملك ، وارلیت || (عد) unbewegliche — اموال غیر منقوله‌دن اولان خانه ، ملك ، چفتلك وامثالی || —dank (عو) تشکر || —nichts (ا م) هیچ برشیئه مالك اولمیانکسه ، چولطوکز || —recht (ا م) هپ کندی دیدیکی طوغری وحق اولدیغنی ادعا ایدن .

Haben (ث فع متع) h. (19) مالك اولمق ، متصرف بولنمق ، صاحب اولمق || im Auge— نظر دقتده ، کوزده طوتمق ، کوزلمك ، کوزتمك ، منتظر اولمق || was hast Du ? نه‌یك ، نه‌ك وار ? || da hast Du's قیشده‌یز wir —Winter || تا ایشته ، آل سکا || (ضر مثل) ein Hab-ich ist besser (ویاخود zehn) Hätt-ich als ein بکا بروار اوق اولیسه‌یدی دن ایودر ، بوکولکی طاوق یارینکی قازدن ایودر || das ist gar nicht mehr zu— آرتق اوقی ایدنمك ممکن دکل ، آندن آرتق هیچ قالمدی ، یوق ، آندن بولنمز آرتق || was hat Das zu bedeuten ? بونه دیمك ? نه دیمك اولمجق بو ? بونیه ایو ? بوندن نه آکلاملی ? بونك معناسی ، مدلولی نه دیمك اولسه کرك ? || was haben Sie ? عجبا بونکه ? hier mitzureden ? سزك لقردییه قارشمغه نه حقکز وار ? || Das hat نه حقله سز بوراده لقردییه قاریشیورسکز ? Nichts zu sagen ? باس یوق ، اهمیتی ، (ضرری) یوق || ihm habe ich zu verdanken بوندنطولایی آکا تشکره

مجبورم ، بوكا آنك سايه‌سنده موفق اولدم ، بركت ويرسون آكا (كه بن . . .) ‖ —gern (برنجی ، برشیئی) سومك ، خوشلانمق ‖ —lieb سومك ، محبق اولمق ‖ (فعـ يكشخـ) es hat Eile عجله‌سی وار .

Haber (⏑ – ام) .a (40) =Hafer .

Habicht (⏑ – ام) (38) (تاطبيعـ) آكمجه ، چاقير قوشی ‖ —kraut (الا) (نبا) كنكر اوتی ‖ —nase (امؤ) قارتال غاغاسنه مشابه برون ، قارتال برون ، غاغا برون .

Habiliti(e)ren (⏑ – ⏑ – – فعـ متعـ) .a (21) [لاتينجه] (عد) =be-fähigen ‖ —sich برشركت ويا برمحله كندوينی قيد وقبول ، داخل ايتديرمك .

Haché (– ch ⏑ الا) (56) [فر] (مطبخ اصطلاحی) =Hack=fleisch قيمه ، قيمه‌لنمش ات .

Hächse (⏑ hss ـ امؤ) (55) =Häckse .

Hack (ـ الا) (38) (عمو) Mack . —und Mack — دوكوتی ، قريخق ، سوپريخق ‖ اسافل ناس ، لايفلحون ‖ —bank (امؤ) ات قريلغه وقيمه‌لنسنه مخصوص دستكاه ، قيمه تختـه‌سی ‖ —beil (الا) ات بالطه‌سی ، ساطور ‖ —brett (الا) =—bank ‖ —fleisch (الا) قيمه ات ‖ —maschine (امؤ) يارمه ، قيمه ، كسمه ماكنه‌سی .

Hacke (⏑ ⏑ امؤ) (55) [hacken] قازمه ؛ كولونك ‖ چاپه .

Hacken (⏑ ⏑ ام) .b (40) [Hacken] اوكچه ، طوپوق ، كعب ، عقب ‖ (مجا) sich auf die — machen كيتمك .

Hacken (⏑ ـ فعـ متعـ وفعـ لا +) .a (21) [hauen] (بيورتيجی قوشلر حقنده) غاغالمق ، غاغا اوره‌رق پارچه‌لمق ‖ كسمك ، قيمق ‖ بالطه ايله كسمك ‖ (زرا) قازمق ، چاپه‌لمق .

Häcksel (⏑ ⏑ امؤ) (55) [Hacken] (خصوصيله حيوان حقنده) حيوانك آرد آياغنك بوكلديكی محل .

Häcksel (⏑ ـ ام (الا) .a (40) [hacken] كسلمش دوكولمش اوت ؛ صمان .

Hader (⏑ – ام) .b (43) بز قريقنتيسی ؛ پاچاوره ‖ (مجا) چاپقين ، رذيل ، پيس مردار ‖ نزاع ، كوروولدی ، منازعه ، چكشمه ‖ —mann (ام) پاچاورهجی ، اسكيجی ‖ —sucht (امؤ) غوغا ، منازعه سومه ، غوغاجيلق ، آتاق طبيعتيلك .

Hadern (⏑ – فعـ لا +) .a (21) غوغا ومنازعه ايتمك ، چكشمك ‖ قيزمق .

Hafen (⏑ – ام) .b (39) [haben] طوپراق قاب ‖ (بحر) ليمان ، كورفز (كذا (مجا) امنيت وسكونت محلی) ‖ in den Hafen einlaufen ليمانه كيرمك ‖ —faß (ام) چوملكك دينه طوپلنان طورطو ، رسوب ، ديب ‖ —stadt (امؤ) ليمانده مبنی شهر ، بيوك ليمانی بولنان وبناءً عليه بيوك تجارتكاه اولان بلده ‖ —anker (ام) ساحل ويا رختيمده كميلری ربط ايتمكه مخصوص قازيق .

Hafer (⏑ – ام) .a (40) (زرا) يولاف [مرا : Haber] ‖ —ernte (امؤ) يولاف محصولی ‖ —schleim (ام) يولاف خلاصه‌سی قيناغی (كذا خسته‌لر ايچون) ‖ —sehm, (ام) =—schleim ‖ —arten (جمع مؤ) (نبا) يولافه مشابه حبوبات انواعی ، فصيله‌سی ، فصيلهٔ علفيه ‖ —wurz(el) (امؤ) كوكی ينير قعبول ، قعبارون ، اشقورچينا .

Haferei (– ⏑ – امؤ) (55) (بحر) خسارات بحريه ‖ ليمان ويركوسی ‖ ليمانده تيجور آتمق حقی .

Haft (⏑ ام (الا) (38) [haben] طوتمق ، طلب ، قبضه ‖ قانجه ، چنكل ‖ كند ، باغ ‖ (كيـ) التصاق ، ياپشمه ، ياپيشقانلق ، سرتلك ، كوچ آيريلور ، قيريلور اولمقلق ‖ توقيف ، حبس ‖ (جزای تعدی) ، تأمينات اكچه‌سی ‖ —befehl (ام) توقيف امری ‖ —geld (الا) =Hand=geld ‖ —gut (الا) (عد) حجز ‖ —krebse (نبا) ديكر بر حيوان اوزرنده بولنان وياشايان حيوان ‖ —nahme (امؤ) توقيف .

Hag (– ام (الا) .a (42) وياخود (38) چيت ‖ (اطراف چيت ويا سائره ايله مستور محل) آولی ‖ اوتلاق ‖ چالیلق ، اورمانجق ، آغاجلق ‖ اوت وچيچكلر بتمش محل ؛ چمنلك .

Hagar (⏑ – اخا مؤ) (61) حضرت اسماعيلك والده‌سی حجر خاتون .

Hage... (⏑ ⏑ ⏑ – –) —buche (امؤ) (نبا) قاين ، كوركن آغاجی ؛ (مجا) (عو) (كذا —büchen) ‖ =hahn(e)buchen —butte (امؤ) (نبا) صاری يبانی كل ميوه‌سی ، چچكی ‖ =Rose —butten (ام) (نبا) ‖ =—Rose (امؤ) يبانی صاری كل ‖ —dorn (الا) (نبا) آق ديكن ‖ —stolz (ام وصـ) اركن ، بكار ‖ بكارلق عالمی ، عزوبت .

Hagel (⏑ – ام) .a (40) طولو ؛ دانه‌سی غايت اوفق سرت طولو ‖ (ياغاركن قار حالنه كچن يغمور) صولو قار ‖ (Geschwulst) — (كوز قپاغنده چيقان) آريه‌جق ‖ (شتم مقامنده يلديرم) ! Donner und — ! هاى . . . ! ‖ (طوپچيلق) هوائه آتيلان چورقيرنتيلری ‖ —schauer (ام) صاغاناق يغمور ‖ —dicht (صـ) پك صيق ، سرت ؛ پك صيق ‖ —korn (الا) ايری طولو دانه‌سی ‖ —voll (عمو) (صـ) زيل زورنا (سرخوش) .

Hageln (⏑ – فعـ لا +) (اكثريا فعـ يكشخـ) es hagelt طولو ياغيور .

Hägen (⏑ – فعـ متعـ) .a (21) =hegen .

Hager (⏑ – صـ) (21) ضعيف ، لاغر ، اتسز ؛ نارين ، چليمسز .

Haha (⏑ –) (حر ند) ! — ها ها !

Häher (⏑ – ام) .a (40) [قديم آلمانجه hehara] (تاطبيعـ) باقر قارغه ، آلا قارغه .

Hahn (– ام) (38) خروس ‖ (اوتوقوشلرك ارككی) ‖ (زرا ونبا) اركك ديشی كتان : — und Henne ‖ كورادی ، پاتردی چيقاران كيسه ‖ (بعضاً بالعكس) ملايم ، صسسز آدم ‖ (تاطبيعـ) قيرلانغيچ بالغی ‖ تفنكك خروسی den — spannen تفنكی قورمق ، خروسی قالديرمق ‖ —geviere (الا) تفنكك خروسی اوزرنده اولان ترفيللی يری ‖ موصلوق ‖ —macher (ام) (صنعـ) موصلوقجی .

Hahn(e)=buchen ويا —büchen (⏑ – (⏑) – صـ) (21) (عو) ميشه اودونی (كبی قبا ، اكيلوب ، بوكولماز) .

Hanemann (⏑ ⏑ – اخا م) (58) [تداوئ بالمثل قاعده‌سنك موجدی اولوب ١٨٤٣ ده وفات ايتمشدر] ‖ (كذا اكثريا داناچارقه‌ليلر طرفندن مستعمل) ساخته جسور ، قبا طائی .

Hahnen„ ... (ـــــ) —feder (امؤ) خروس توكى|| —ei (ا لا) كوچك يمورطه ؛ (عو) طاوق ترمى|| —fuß (ا م) خروس آياغى|| —gefecht (الا) = —kampf (ام) خروس دوكوشمسى|| —kamm (ا م) خروس ايبيكى|| (كذا اركككلرك آتلرى اوزرنده خروس ايبيكى كبى ديك طوران صاچى (قيصه پرچم كبى) || (نبا) خروس ايبيكى|| —kopf (ا م) ، كذا —kopf = Klee (امؤ) اوليا اوتى|| —sporn (ام) خروس مهموزى || (نبا) خروس مهموزى|| —tritt (ا م) يمورطه صاريسيله آقيى ربط ايدن پرده ، سرة باطنه .

Hahnrei (ـ ام) ㊳ ياخود ㊶ (عمو) (قاريسى طرفندن آلداديلان اركك) ديوث ، كراته ، قلتبان .

Haho (ـ حرند) (آوجيلق) طوت !

Hai (ـ ام) ㊳ ياخود ㊶ وكذا —fisch (ـ ام) ㊳ (تا طبيعه) كوپك بالق ، كلب بحرى (دريسى غايت سرت اولوب تختة جلاسنده مستعملدر) .

Haid(e) (ـ مرا :) Heid(e)) .

Haidu(c)k (ـ : وياخود ـ ا م) ㊶ و ㊻ [عجا] = Heiduck .

Hain (ـ ا م) ㊳ [Hag =] اورمانجق ، قورى || Hein = —anemone (ا مؤ) (نبا) اورمان شقايق .

Häkchen (ـ ا لا) .b ㊵ حلقه‌جق ، اوفق چنكل ، قوپچه‌جق|| (جرا) ياريلان اثلرى طوتمغه مخصوص چنكله بكزر مشبك ، كلبيه || (غرا) برحرفك صاغى يوقاريسنه وضع اولنان (ابوستروف) اشارتى|| (٢) حرفنك تحتنده (ﺀ) صديل اشارتى|| (مطبعه) طرناق(«) اشارتى|| كتاب . جزدان طوقه‌سى ، دوكمه‌سى || (عجا) ein—auf Jemand haben برينه كينلمش اولمق . برينك اسمى اوزرينه مير قويمق .

Hak-eisen (ـ ا لا) .b ㊵ چنكل ، كلاب ، قانجه .

Häkel„ ... (ـــــ) —haken (ام) وياخود —nadel (امؤ) طيغ ، تختنه ايكنه‌سى .

Häkelei (ـ ا مؤ) ㊵ (عجا) اصلسز يره ايديلان معارضه .

Häkeln (ـ فعمتعه ، فعلا لا) و —sich (فعمطا) .a ㉑ طيغ ايله اورمك ، طيغ ايشى ايشلمك . تختنه ياپمق ، تختنه اورمك || كركفده نقش ايشلمك ، قصناق اورمك || چنكللك || (عجا) طاقلمق . انكل اولمق ، ياپشمق || (عجا) — an etwas برشيئه يارمنغى طاقمق ، اوفاقدن اعتراض ايتمك ، ذم ايتمك ، برشيده مناقشه ومؤاخذه ايده‌جك برنقطه بولمق .

Haken (ـ ا م) .b ㊵ [قديم آلمانجه : hâgen hâhan] چنكل ، قانجه . اركك قوپچه || —und Öfen اركك ودشى قوپچه || كند ، برچين چيويسى || حلقه || (عجا) die Sache hat einen (وياخود : ihren)— بو ايشده برايليشكلك ، برقاريشقلق وار . بو ايشده برعكسيلك ، برجنايتلك وار || (زرا) تكرلكسز برنوع چاپه صبانى .

Haken (ـ فعمتعه ، فعلا لا) و —sich (فعمطا) b ㊵ قانجه‌لمق . چنكل طاقمق ؛ قوپچه‌لمق . قوپچه‌يى ايلشكلمك|| عجا) طاقيلوب قالمق .

Haken„ ... (ـــــ) —block (ا م) چنكللى مقره || —förmig (ص) قانجه كبى ، چنكله مشابه || —keil (ا م) كرتكلى قامه چيويسى (قپو وسائره ستروتثبيتنه مخصوص) || —lachs (ا م) (تا طبيعه) اركك مرصين بالغى || —nagel (ا م) قانجه باش چيوى || —spieß (ا م) (بحر) زيپقين|| —schütz(e) (ع) قديم شيشخانه‌جى عسكرى .

Häkler (ـ ا م) .a ㊵ تختنه ، قصناق اورن الشخص .

Halb (ـ ص) ㉑ يارم ، نصف ، يچق || um den—en Preis نصف فياتله || um zehn (und) ein—Uhr ساعت اون يچقده || es ist grade— (ساعت) تام يچق ، تام يارم|| —gar, —gekocht يارى چيك يارى پيشمش ، يارى پيشمش يارى پيشمامش || nicht—so viel يارى‌سى قدر بيله دكل ، يارسندن دها آز || ein—es Jahr آلتى آى ، (يارم سنه) || ich bin—und—fertig —und— اولدقجه ، ايكيسى آره‌سى|| بن شمان (الشيى) بتيريوردم ، شمان حاضرم || (اسم) (inv.) يارم ، نصف ، يچق eine Halbe (Flasche) يارم (شيشه) يارم (برشيشه) || — و اكثريا : halber, ... halben, ... سببنه ، ايچون ، سببيله ، خاطرى ، آرزوسى ايچون مثلا er hat es meinet„—en gethan او آنى بم ايچون ياپدى ، بم سببمه ايشلدى|| meinet„ —en kannst Du es machen, (thun) آنى ياپه بيليرسك (اوشيئى ، ايشى) ياپ ! بك اعلا ! بن برشى ديمم ! بكا نه .

Halb„ ... (ـــــ) —blut (الا) يا اناسى ويا باباسى ابو جنس حيوان ، ابو جنس بر حيوانك عادى جنسدن بر حيوانه آشمسندن . چكمسندن وجوده كلان بارككير || —erhaben (ص) (رسم اوكچيلقنده) يارم قبارتمه|| —seide (امؤ) يارم ايپك (قماش) || —welt (امؤ) كوتوقاديلر ، فاحشه كروهى|| —breit (ص) ايوجه بولامش (كذا عجا) || —voll (ص) يارى‌سنه قدر طولو|| —stündig (ص) يارم ساعتلك || —affe (ام) آسيا وآفريقاده اولوب ميمونه غايت مشابه بولنان حيوان || —atlas (ا م) (تجا) اتچه صتق || —dunkel (ص) لوش || —esel (ام) (تاطبيعه) وحشى مركب جنسى ، جيكتاى || —franzband (ا م) اوجلرينه آلتى مشين واوزرى بزدن كتاب جلدى || —gar (ص) يارى چيك (پيشمامش) || —gold (الا) فرنك آلتونى || —gut (الا) (تجا) (يارى قورشون يارى چينقو ، توتيادن مركب) معدن || —bibel (امؤ) قطعه‌سى كوچك و الده طاشينور انجيل كتابى || —brief (ا م) برحكمدار ويا مؤلفك خط دستى : نامۀ همايون || —buch (الا) مجموعه ، رساله || —insel (امؤ) شبه جزيره || —kreis (ا م) نصف دائره || —kugel (امؤ) (هيئت ، حكمه) نصف كره || —laut (ص) خفيف (پك يوكسك اولميان) صدا ايله ، يواشدن || (ع) —links (حا) صوله اكرى|| —messer (ا م) = —durchmesser (ا م) نصف قطر|| —mond (ا م) هلال ، هلال حالنده اولان آى شكلى || (ع) (استحكا) نصف دائره شكلنده استحكام ، طابيه|| —rechts (ع) (حا) صاغه اكرى || —silber (الا) = Platin || —wegs (حا) يولك يارسنده ، يارى يولده || (عمو) بردرجه‌يه قدر || —zug (ا م) (ع) يارم طاقم .

Halbi(e)rbar (ـ ص) ㉑ ايكى ايله قابل تقسيم ، تنصيفى ممكن ، ايكى‌يه آيريلور .

Halbi(e)ren (ــَـُـ فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) ،
(فعـ يكشعه) .a (21) تنصيف ايتمك ، ايكي‌يه بولمك ، ايكى
مساوى قسمه آيرمق ‖ ايكي‌يه منقسم اولمق ، قابل تنصيف
اولمق ‖ Halbi(e)rung (امؤ) (21) تنصيف ، ايكي‌يه تقسيم ،
ايكى مساوى قسمه آيرمه .

Halbi(e)rungs..., ... (ــَـُـ) (هنـد) تنصيف ‖
—punkt (ام) نقطهٔ منتصفه ‖ —ebene (امؤ) ،
—fläche (امؤ) (سطح) مستوى منصف ‖ —linie
(امؤ) خط منصف .

Halcyonisch (ــَـُـ 188 ـَـ) (21) die —en Tage
قيشدن يدى كون اول وآخر اولان كونلر .

Halde (ــَـ امؤ) (55) باير ‖ تپه‌جك .

Hälfte (ــَـ امؤ) (55) | halb | um die — mehr
ياريسى قدر زياده .

Halfter (ــَـ ام) .n (80) يولار ، (كمنـز) باشلق ‖
اكرده طبانجه‌لقلر ‖ قوشوم طاقمنك حيوانك يوشندن كچوب
كوكسنه طيانان صيدى ‖ —geld (الا) بخشيش ، قهوه
پاره‌سى ‖ —riemen, —strick, —zügel جلدسى (ام)
يولار ايپى ، باشلق قايشى .

Hall (ـَـ ام) (38) | hallen | (يواش يواش ترفع
وبعده بالتدريج غائب اولان) صدا ؛ عكس صدا .

Halle (ــَـ امؤ) (58) اوستى قپالى محل ‖ (اوستى
قپالى يول، كزينتى) ثالرى ‖ — (Kirchen-) كليسا (معبد)
اوكنده‌كى حيات ‖ (بيوك و اطراف قپالى) بيوك حول ،
ديوانخانه ، صالون ‖ بازار يرى ، چارشو ؛ مغازه .

Hallen (ــَـ فعـ لا+) .n (21) (صدا حقنده) اوكمك ؛
عكس ايتمك .

Halli (ـَـ حرند) hallo(h) .

Halloh(h) (ـَـ حرند) (الا (نادراً ام) (58)] قديم
آلمانجه : halôn باغيرمق، چاغيرمق] هايدى! ‖ ! — halli
هى ! هى ! ‖ كورلتى پاتردى ، شماته ، ولوله .

Hallor (ــَـ ام) (81) طوزجى ، طوز پاپان .

Ha(l)lunke (ــَـ ام) .n (82) | بوهميا holomek
چپلاق دلنجى | چاپقين ، آلچاق ؛ رذيل ، مسخره ؛ پيس
مردار .

Halm (ـَـ ام) (38) اكين ، نباتات صاپى ، قصبه ،
باشاق صاپى ‖ فدان يدنى ، ايغيه صاپ .

Halo-id (ــَـ الا) (38)] روم] (كيم) شبه املاح .

Hals (ـَـ ام) مفردى (36) جمعى (36) بويون . einen
langen — machen بوينى اوزاتمق ‖ كردان ‖ — den
abschneiden بوينى اورمق ، (باشى كسمك) ‖ bis an den — in
Schulden stecken بوغازينه قدر بورج ايچنده اولمق ،
بوغازينه قدر بورجه كيرمك ‖ über — und Kopf وياخود :
über —, über Kopf باش آشاغى باش يوقارى ، پك زياده
عجله ايله ‖ es ist ihm in den unrechten — gekommen
ككزيشه قاچدى ‖ — länge (امؤ) بويون اوزونلغى ‖
—band (الا) بويون باغى (تزيينات) ‖ تاصمه ‖ —binde
(امؤ) (عسكرى) بويون باغى ، قراوات ‖ —eisen (الا) تيمور
(بويون) حلقه‌سى ، لاله ‖ —geschwulst (امؤ) بويون
شيشكينلكى ، بويون (شيشى) ورمى ‖ —geschwür (الا)
بويونده چيقان چيبان ‖ —kette (امؤ) (آلتون)
بويونلق ، كردانلق ‖ —krause (امؤ) قادين يقه‌لغى ،
الغيه تولبندن چوجق يقه‌لغى ‖ —schild (ام (الا) (ع)
قراحى ‖ (بوجكارك) كوكسى ‖ —schleife (امؤ) بيون باغى ،
قادينلرك اوفق بيون باغى (پاپيدقلرى قورده‌له) ‖ —schmuck (ام)
بيونه كردانه طاقيلان تزيينات ‖ —stimme (امؤ) (موسيقى)
بوغازدن چيقان صدا ‖ —tuch (الا) (اركـكارده) بيون
باغى ، بيون آتقيسى ، (قادينلرده) بيونه صاريلان منديل ‖
—weh (الا) بوغاز آغريسى ‖ —weite (امؤ) (بويون)
يقه كنيشلكى ‖ —zäpfchen (الا) (تشر) لهات ، كوچك
ديل .

Halse (ــَـ امؤ) (21) (قوجيلق) تاصمه ‖ (بحر)
برلكنك آشاغى اوچلرنى اچقه مخصوص ايپ .

Halsen (ــَـ فعـ متعـ) .c (21) Jemand— (umhalsen)
برنى قوجاقلامق ، بوينه صارلمق ‖ (بحر) آلا بانده ايتمك .

Halt (ـَـ ام) (38) طورمه ، طوريش ، توقف ‖ استناد ،
مسند ، طوتديرمه ‖ نقطهٔ استناد . (كذا مجا) ‖ (معما)
طياق ‖ متانت ، قرار ، ثبات ‖ — (حرند) طور ! : (ع)
!— طور ! (قوماندامى) : !— طور اوراده ! ‖ —(doch)
طور آيام ! طوريه ! طور كدى : ! — (طور) قلدامه ! :
wer da ? — طور ، كيمدر او ! ‖ los— (ص) ثباتسز ، دوامسز ،
قرارسز ‖ كوشك ، چوروك ‖ —machen (الا) طورمق ،
توقف ايتمك ‖ —stätte وياخود : —statt اكيلسيده (امؤ)
محل توقف . استاسيون : (قوجيلق) موله يرى : طوبلانمه
يرى ، محل اجتماع .

Haltbar (ــَـ ص) (21) | halten | ثباتلى ، قرارلى ،
دواملى (كذا مجا) ‖ die Festung ist nicht— استحكام (قلعه)
قابل مدافعه دكلدر ‖ طياقلى ، صاغلام ، قوى ، محكم ‖
(بويا ، رنك حقنده) خاص ، صولماز ، اوچماز ، آكماز ، چيقماز .

Haltbarkeit (ــَـ امؤ) (87) (sans pl) einer—
Festung بر استحكامك قوهٔ مدافعه‌سى ، قابليت مدافعه‌سى ‖
طياقمه ، محكميت ‖ دوام ، ثبات .

Halte..., ... (ــَـ) —mutter (امؤ) صومونه ‖
—platz (ام) استاسيون ، محل توقف : كيرا آرابه‌جيلرك
طوردقلرى محل ‖ —punkt (ام) طياق ، استنادنقطه‌سى ، (ع)
(اتداخت) نقطهٔ نشان ‖ —stelle (امؤ) =—punkt, —platz .

Halten (ــَـ فعـ متعـ) .p (21) و —sich (فعـ مطا)
طوتمق ‖ — den Zügel kurz دزكينى قيصه طوتمق (كذا
مجا) ‖ تأخير وتعويق ايتمك ، آليقويمق ‖ طياتمق ‖ —sich etwas
ظن ايتمك ، بكزتمك ؛ تلقى ايتمك . ich halte ihn für einen
ehrlichen Mann بن آنى برناموسلى آدمدر ديرم ، آنك ناموسلى
اولديغنه شبهه‌م يوقدر ‖ was er hält, hält er fest
اوطوتديغنى صيق طوتار ، عزمنده ثبات ايدر ‖ halt den Dieb!
شوخرسزى طوتك ! طوتك ، طوت طوت ! (خرسزى) ‖ —Stand
طياتمق ‖ مدافعه ايتمك ، (دشمنى) كال متانتله بكلمك ‖ Gottes
—Gebote اوامر الهيه‌يه امتثال ايتمك ‖ — Tritt خطوه موزونه
ومتساويه ايله يوريمك ‖ —sein Wort سوزنده طورمق ، عهدينى
طوتمق ‖ —den Mund چكه‌سنى ، آغزينى طوتمق ، صوصمق ‖
was—Sie von ihm ? آنك حقنده نه فكرده بولنيورسكز .

آنی نه ظن ايدرسكز؟ ‖ ! —Sie es damit wie Sie wollen
استديككز كبی یاپیكز! استدیككز كبی قوللانیكز! جانكز نصل
استر ايسه اويله، بيلديككز كبی یاپك ! ‖ Tinte und Papier
muß man sich selbst — مركب وكاغدی كنديسندن اولمجق،
كندی آلمل ‖ wir—auch eine türkische Zeitung بزده
(او، دكان، خانه، قرائتخانه والخ) بزده تركجه غزته وار،
بولنديريرز، آبونه‌يز ‖ (مجا) wir halten diese Waare
nicht بزده بومال بولنمز، بز بومالدن، اشيادن صاتمه‌يز ‖
eine Rede— خطابت ايتمك، برنطق سويلمك، ايراد ايتمك ‖
lieb— خوش طوتمق، سومك؛ احترام ايتمك ‖ mehr auf
sich als auf Andere— آخردن زياده كنديسنه اعتماد ايتمك،
كوكنمك ‖ (فع لا +) طيانمق، صاغلام اولمق ‖ auf etwas
los— برشيئك اوزرينه طوغری طوتمق، اوزرينه سوق
وتوجيه ايتمك، اوزرينه صالديرمق.

Halter (ـُـ ا م) .a (40) | halten | برشيئی طوتان،
برشيئه نظارت ايدن شخص ‖ (برشيئی ثابت طوتمغه مخصوص
آلت) —Feder قلم اوجی طوتمغه مخصوص صاپ ‖ طياق،
دستك، مسند.

Haltung (ـُـ امؤ) (49) == | halten | وضع وطوريش،
طور، حال، قيافت، شان؛ كيديش؛ طورانيش ‖ (ع)
وضع وطوريش ‖ طوتم، طوتيش.

Halunke (ص ا : Hallunke).

Ham (ـ ا خا م) (56) (حضرت آدمك اوغلی) حام.

Hamadryade (ـُـ ـ ـ امؤ) (51) [روم] (اساطير)
آغاج پريسی

Hamak (ـ ـُ ا م) (56) [فر] آصمه يتاق، برانده.

Haman (ـُـ ا خا م) (56) عجم شاهلرندن آسوئروس نام
حكمدارك وزير وندعمی.

Hambuche (ـُـ امؤ) (53) = Hage-buche.

Hamburg (ـُـ ا خا لا) (56) آلمانيانك شمالنده جسيم
وايور شركتلری ودكز تجارتيله مشهور مستقل هامبورغ شهر
دولتيی

Hamen (ـُـ ا م) .b (40) باليق ايكنه‌سی، زوقه ‖
اكثريا برصيريقه مربوط طوربه شكلنده آغ؛ قوش وبالق
اوردك آويته مخصوص آغ، آغيل ‖ قيله.

Hamit (ـُـ ا م) (51) | Ham | —in (ا مؤ) (39)
سلالهٔ حامدن اولان (اركك، قادين)

Hammel (ـُـ ا م) .n (40) وياخود .a (34) قويون،
غنم (كذا ثابت صبور اولان كمسه) ‖ —braten (ا م)
قويون كبابی، قيزارتمه‌سی ‖ —fleisch (ا لا) قويون اتی.

Hammeln (ـُـ فع متع) .a (21) اخصا ايتمك، خايه‌سی
چيقارمق، بورمق.

Hammer (ـُـ ا م) .a (40) چكيچ، ال چكيچی،
طوقمق ‖ —Glocke und چاك و(ايچنده‌كی) چكيچی ‖ (مجا)
(جسورانه اوران، اوريشان، تيمور يبلك) —Karl der
(قارل) شارل مارتل (چكيچ) ‖ —art (ا مؤ) چكيچلی
بالطه ‖ —führend (ص) اوزرنده چكيچ مارقه‌سی اولان، چكيچ
اشارتلی ‖ —herr (ا م) (معدن) اوجاغی صاحبی ‖ —muskel
(ا م) (تشر) عضلهٔ سمی مطرق ‖ —schlacke (ا مؤ)
(ا م) چكيچ ضربه‌سی ‖ (معد) چكيچله دوكيلان —schlag =
معدنلردن صيچرايان معدن بوق ‖ —werk (ا لا) درونده
صو ويا بخار ايله ايشلديلان بيوك چكيچ، طوقماق‌ماكنه‌لرينی
حاوی فابريقه ويا آخر كارخانه، معدن اوجاغی.

Hämmerbar (ـُـ ـ ب) (21) (صنع، حكم) چكيچله
دوكيله بيلان، دوكولكله، آچيلوب يوفقه حالنه كيرمك
خاصه‌سنه مالك اولان، قابل الطراق.

Hämmerchen (ـُـ ا لا) .b (40) (صنع) (چكيچ كلمه‌
سنك سورت تصغيريه‌سی) (چكيچك) طوقماجق ‖ (كريشله
چالنان چالغيلرده) متحرك وكوچك تخته لوحه، طوقمق.

Hämmerlein (ـُـ ا لا) .b (40) (صنع) (كذا چكيچ
كلمه‌سنك سورت تصغيريه‌سی) = Hämmerchen ‖ پك يرامز،
آفاجان چوجق ‖ ابليس، خبيث.

Hämmern (ـُـ فع متع) .a (21) چكيچلمك، تيمور
طوقمقله اورمق، چكيچله دوومك.

Hämmling (ـُـ ا م) (38) | Hammel | طواشی،
خصی، ايكديش ‖ حرم آغاسی.

Hämorrho-idal (ـُـ ـ ـ ـ ص) (24) | روم | باصوری،
باصوره متعلق.

Hämorho-iden (ـُـ ـ ـ جمع مؤ) (53) [روم] باصور
(خسته‌لغی).

Hampel-mann (ـُـ ا م) (26) قره‌كوز (خيال)
رسمی؛ قوقله (كذا مجا) : حاجی ياتمز؛ يه‌برو‌حی ‖ آحمق،
بدلا، عقلينه كلانی ياپان.

Hampeln (ـُـ فع لا +) .a (21) آليق آليق، آپول آپول
كزينمك، آبدال آبدال سالانوب كزمك.

Hamster (ـُـ ا م) .a (40) [اسلاو] (تا طبيع) طاغ
ثاره‌سی ‖ بوتك كوركالك دريسی ‖ (مجا) طمعكار كمسه،
حريص آدم؛ پاره، مال بريكديرن، پاره‌يی كوبه باصان آدم ‖
مقروی.

Hamstern (ـُـ فع لا +) .a (21) ذخيره ادخار ايتمك ‖
(ايش حقنده) = büffeln.

Han (ـ ا لا) (56) [ع، تركجه] خان، مسافرخانه،
كاربانسرای.

Hand (ـ امؤ) (55) ال، دست، يد ‖ —hohle الك
ايچنده‌كی بوشلق، آووچ، (آيه‌نك تشكيل ايتديكی چقورلق)
‖ eine — breit höher بر ال كنيشلكی قدر دها يوكسك ‖
die— bei etwas im Spiele haben برايشده الی، مدخلی
اولمق ‖ die — auf's Herz legen الی كوكسی اوزرينه قويمق
(يمين ايتمك) ‖ wie man eine—umdreht آن واحدده ‖
aus der — fressen (حيوانات حقنده) غايت حليم، اوصلو
اولمق، قوزی كبی اولمق ‖ mit der—gemacht ال ايشی،
ال ياپمه‌سی ‖ eine—voll بر آووج طولوسی ‖ die—bieten
الی اوزاتمق، عرض ايتمك، ويرمك ‖ alle Hände voll zu thun
haben ايشی باشندن آشمش اولمق، النده پك چوق ايش
اولمق ‖ er macht hohle Hände بر بخشيش استيور ‖
—in —mit Jemandem gehen بريله ال اله ويرمك، قول
قوله كيرمك كيتمك ‖ das liegt in meiner — بو بنم المده‌در،
يد اقتدارمده‌در ‖ vor der— شمديلك ‖ —fläche (امؤ

Hände „ . . . (ـٔ. . . .) [Hand] —ringend (ص)
ال اوغوشدیران || —klatschen (ا لا) ال چیرپمه .

Handel (ـٔ ا م) . a. ⑳ ایش|| دعوی || تجارت ،
آلیش ویریش، آلم صاتم || Händel (جمع) (معارضه) ماراشه
|| sie bekamen Händel im Spiele اوینارکن غوغا چیقاردیلر ||
—treibend (ص) تاجر ، تجارتی اولان، تجارت ایله مشغول
اولان ، اولیجی .

Handeln (ـٔ فع لا +) . a. ㉑ حرکت ایتمك ، معامله‌ده
بولنمق er hat als Bruder an mir gehandelt اوبکا
قرنداش‌معامله‌سی‌ایتدی || ich werde gegen ihn so—, wie
er gegen mich handelt اوبکا نصل‌معامله‌ایدرسه، ایدییورسه
بنده آکا اویله معامله ایده‌جکم || طوراغق || مذاکره ایتمك ||
—er läßt sich nicht او پازلقردی سویلر ! دیدیکی دیر ||
پازارلق ایتمك || —nach Indi-en هندستان ایله معامله ،
ایش‌کورمك، یاپمق ، آلیش، ویریشده اولمق||—sich (فع ـطا)
و (فع یکشن) es handelt sich um etwas ایش (. . .)
نك ایچوندر ، ایش ، ماده آنك اوزرینه‌در ، آکا دائردر .

Handels „ . . . (ـٔ. . . .) —akademie (ا مؤ)
تجارت دارالفنونی||—buch (ا لا) تجارت‌کتابی|| —kammer
(ا مؤ) ویاخود : —kollegium (ا لا) تجارت قلمی، تجارت
اوطه‌سی || —beziehungen (جمع مؤ) مناسبات تجاریه :
خصوصات تجاریه ، امور تجاریه || —flotte (ا مؤ) (بحر)
قوهٔ بحریهٔ تجاریه || —firma (ا مؤ) تجارتخانه عنوانی ،
شرکت‌نامی || —geist (ام) تجارت فکری|| —genoß (ام)
(تجارتده) اورتاق || —geschäft (ا لا) امور تجاریه ||
—haus= (الا) (مغازه) || تشبثات‌تجاریه || —gesetz (الا)
تجارت قانونی || —hafen (ا م) (بحر) تجارتگاه لیمان ،
شهر || —haus (ا لا) مغازه ، بیوك دکان ، تجارتخانه ||
—herr (ام) بیوك تجار، مال' دکان‌صاحبی؛ برتجارت‌شرکتنك
رئیسی، مدیری || —kompagnie (ا مؤ) تجارت شرکتی ،
قومپانیه‌سی || —leute (جمع) تجاران (مفردی : —mann
تجار) ارباب تجارت || —reise (امؤ) برای تجارت ایدیلان
سیاحت || —schiff (ا م) تجار کیسی || —staat (ا م)
تجارت‌عظیمه‌سی‌اولان مملکت|| —stadt (امؤ) تجارتگاه شهر||
—stand (ام) صفت تجاریه ، تجارلق|| —unternehmung
(امؤ) تشبثات تجاریه || —verkehr (ام) = —bezieh=
ungen || یکدیکریله اولان آلیش ویریش || —vertrag
(ا م) معاهدهٔ تجاریه، تجارت معاهده، مقاوله‌سی ، (مقاوله
نامه‌سی) || —volk (ا لا) تجارت ایله مشغول اهالی ||
—zweig (ا م) شعبات تجارت .

Hand-haben (ـٔ فع‌متع) .a. ㉑ (*insép.*) قوللانمق،
استعمال ایتمك، برشیئك صورت استعمالنی بیلمك || (برشیئی‌موقع
اجرایه قومق) وضع ایتمك ، اجرا ایتمك || استحصال ایتمك .

Händlein (ـٔ ا لا) .b ㊵ = Händchen .

Händler (ـٔ ا م) .a ㊵ [handeln] (تجا) تجار.
صاتیجی || —mit alten Kleidern (ا م) بات پازارجی،
اسکیجی ، قولتوقجی .

Handlich (ـٔ ص) ㉑ الده قولایلقله قوللانیلور ، ال
کاور|| (مجا) اوصلو، سوز، دیکار، لقردیدن آکلار|| اولنقجه.

اوچ ، ال آیاسی || —hülfe (ا مؤ) (فروسیت) بارکیرك
سوق و اداره‌سی باشده سواریسی طرفندن ال ایله ایدیلان
(دزکینلرواسطه‌سیله) اعانه || —sieb (امؤ) ال قالبوری ،
ال سوزکجی|| —laterne (امؤ) ال فناری || —amboß
(ام) (صنع) ال اورسی || —arbeit (امؤ) ال ایشی
|| —beil (ا لا) (صنع) ال بالطه‌سی ، نجاق || —besen
(ام) اوفق اورتالق سپورکه‌سی || —bewegung (امؤ) ال
حرکتی|| —buch (ا لا) مجموعه ، الدفتری|| —dienst (ا م)
آنقاریه || —eisen (ا لا) = —fessel (امؤ) کلچه ،
الکیچه || —fest (ص) یومروغی صیق اولان || پك قوی ||
—feuer-waffe (امؤ) (ع) الده طاشینور آلات ناریه ||
—förmig (ص) ال شکلنده || —geld (ا لا) ایلك آلیش
ویریش، سفته|| پی، رهن|| —gemein (ص) بوغاز، بوغازه ||
—gemenge (ا لا) بوغاز بوغازه ، آلت آلته . اوست اوسته
ایدیلان مضاربه (اکثریا محاربه‌ده) || —gepäck (ا لا)
ال اشیاسی || —greiflich (ص) ال ایله طوقانیلور ، لمس
اولنه‌بیلور || عیان بیان ، آپ آشکار || —griff (ا م)
قولب ، صاپ ، قبضه || —habung (امؤ) صورت اداره .
قوللانیش || —karre (امؤ) ال آرابه‌سی || —koffer
ال چانطه‌سی || —korb (ا م) سپت || —kübel (ا م
و ا لا) ال کردلی ، کوچك کردل ، ماستله || —leiter (ام)
قلاغوز|| ال نردبانی||—leuchter (ام) ال شمعدانی||—mühle
(امؤ) ال دکرمانی || —münze (امؤ) اوفقلق ، اوفق
اقچه || —Näh-Maschine (امؤ) ال دیکیش ماکنه‌سی||
—pauke (امؤ) دومبلك ، طاس || —pferd (ا لا)
طوپچی بطریه‌سی وسائره‌ده بنك بارکیرینك صاغنده اولوب
ـدیلان بارکیر || برلکده ویا کریدن کوتوریلان یدك بارکیری
|| —ramme (امؤ) ال طوقماغی || —reichung (امؤ)
بولنمه، یاردم، اعانه|| —schelle (امؤ) =fessel || —schlag
(ا م) ال چارپه‌سی : ال ایله چارپشمه || وعد ایتمك ، بسا
ایتمك ، سوز ویرمه|| —schraube (امؤ) الری صیقیشدیرمغه
مخصوص‌ویده|| —schrift (امؤ) ال یازیسی|| (تحریری) حجت،
سند : علی‌الخصوص‌دیون سندی ||—schriften-Kunde (امؤ)
اصول‌تحریر، خط || علم کهنخوانی، اسکی زمان یازولرینی‌اوقویوب
حل ایتمك علمی || —schuh (ا م) الدیون || —eiserner
(ا م) تیمور الدیون ، بهله || —schuh-Ausweiter (ا م)
الدیون ککیشلتان ، آچان آلت || —spritze (امؤ) ال
طلومبه‌سی || —tuch (ا لا) ال سیلکه مخصوص حولی ||
—voll (ص) بر آوچ ، ال طولیسی || —werk (ص)
صنعت|| —werker (ا م) الشیجی، اصناف ، ارباب‌صنایعدن،
اهل‌صنعت|| —werker-Verein (الا) اصناف‌جمعیتی، اصناف
شرکتی || —werks-Stätte (ع) (امؤ) دستگاه ، ایش
محلی || —werks-Zeug (ا لا) (صنع) ایشجی آلاتی ،
آواداللق ، دوزن ، طاقم || —winde (امؤ) (آغیر اشیا
قالدیرمغه مخصوص ال ماکنه‌سی || —wörterbuch (ا لا)
اوفق ، ال لغات کتابی || —zuber : ویا —zober (ا م)
لردل || —zug (ا م) قلمله چیزیلان خط ، چزکی .

Händchen (ـٔ ا لا) .b ㊵ (ال کلمه‌سنك صورت
تصغیریه‌سی) الجك ، اوفاجق ال || (چوجق لسانده) الجك ،
میکی میکی ال .

Handlung (ـَـ ا مؤ) (40) ایش، معامله، فعل، اجرا، حرکت || (تجا) تجارت، اخذ واعطا || دکان، مغازه || بردکان، مغازه صاحبی، تجار .

„ . . . **Handlungs** (ـــَـ) —weise (ا مؤ) صورت اجرا وحرکت، طرز معامله .

Handschar (ـَـ ا م) (56) [عر] خنجر .

Hanf (ـَ ا م) (38) (نبا، تجا) کتن، کنویر || —garn (ا لا) کنویر ایپی، قناب || —darre (ا مؤ) (زرا) کنویر قورودهجق محل || —öl (ا لا) کتان یاغی || —werg (ا لا) اوستوپو، کتن قتیقی .

Hänfling (ـَـ ا م) (38) (تا طبیعه) کتان قوشی .

Hang (ـَ ا م) (31) صرت، یماج، یقوش، سطح مائل || (مجا) میل، تمایل، انهماک، نیت، مراد، (برشیئه اولان) میل، محبت .

„ . . . **Hänge** (ـــَـ) —ärmel (جمع مذکر) صاللامه قول، بنیش قولی || —brücke (ا مؤ) آصمه کوپری || —lampe (ا مؤ) آصمه لامبه || —gurt (ا م) بارکیر واشالی کمریه بندیرمکه ویا کمیدن ایندیرمکه مخصوص بل آشغیسی، قایشی || —leuchter (ا م) آویزه شمعدان || —matte (ا مؤ) آصمه یتاق، صالنجاق || —reck (ا لا) ترابز (جناستیق) || —schloß (ا لا) آصمه کلید || —weide (ا مؤ) صالقم سکود .

Hangen : وکذا اکثری **Hängen** هرایکیسیده (ـَـ فعلا +) .b (30) آصلمق، صاللانمق، صارقمق || یکدیکرینه مربوط اولمق، was drum und dran hängt بالجمله تفرعاتیله برابر || —bleiben آصیلوب، صاللانوب، صارقوب قالمق || (عمو) طاقیلوب قالمق، ایلرولملک || sie hängt sehr an ihm آنک آکا پك زیاده میل ومحبتی، علاقه‌سی، رابطه‌سی وار || (مجا) an etwas— برشیئه مربوط اولمق، تابع بولنمق || (برسطح حقنده) اکلمك، میل اتمك || (فعـ متـ) و —sich (فعـ مطا) آصمق، آصلمق .

Hängen (ـَـ فعـ متـ و —sich فعـ مطا) .a (21) و .b (30) آصمق، تعلیق اتمك، طاقمق، صاللاندرمق || ich lasse mich . . . wenn, — اکر . . . سه بن کندیمی آصارم (آصدیریرم) || etwas an den Nagel, in den Schornstein— برشیدن وازکچمك، صرف نظر اتمك، فارغ اولمق، چنکله آصمق || den Mantel nach dem Winde— وقت وحاله اویمق || etwas an einem Gegenstand— ربط اتمك، علاوه اتمك، طاقمق، تعلیق اتمك || sein Herz an etwas— برشیئه میل ومحبت اتمك، برشیئه هوس وآرزو اتمك .

Hängens-werth (ـَـ ـ صـ) (24) آصلمغه شایان .

Hängsel (ـَـ ا لا) .a (10) برشیئی آصمغه ویا طاقمغه مخصوص شی : البسه‌نك اوموز باشلری ایچنده ویا اکسه‌سی خلنده آصمغه مخصوص ایلیك .

Hanke (ـَـ ا مؤ) (53) =Schenkel, Hüfte وعلی الخصوص (بارکیر حقنده) صاغری .

Hanna (ـَـ ا خا مؤ) (46)'(51) Jeanne(=Johanna).

Hannchen (ـَـ ا خا لا) .b (40) (Johanna نك برت تصغیریه‌سی) ژانت .

Hann(e)s (ـَ) (ـَ ا خا م) (inv.) =Hans .

Hannibal (ـــَ ا خا م) (56) آنیبال .

Hanno (ـَـ ا خا م) (46) میلاد عیسادن اول اوچنجی عصرده قارتاژلیلرك مشهور جنرالی .

Hannover (ـَ ـَ ـَ ا خا لا) (46) هانوره مملکتی || هانوره شهر دلنشینی .

Hans (ـَ واقتیزاسمی) (17) [Johannes] هانس (ژان) || (اکثریا برای تحقیر وتقبیح مستعملدر) die Sache ist so wie ich es gesagt habe, oder ich will—heißen اکر ایش دیدیکم کبی دکلسه بن آبدالم، بکا آحمق دیسونلر، اویله دکلسه اشته بن برشی بیلیورم || —(dummer) سرسم، آلیق رازیه || ein großer— قوجه برطفره فروش || —Ohnesorg غمسز، قساوتسز، پاص طوتماز آدم .

Hänseln (ـَـ فعـ متـ) .a (21) Jemand— برینی آلایله قبول واستقبال اتمك ؛ آلای واستهزا اتمك، بریله اکلنمك، طاقلق، ذوقلنمك : اوزمك || (بحر) (خط استوایی برنجی دفعه مرور ایدنلره) واقتیز رسمی اجرا اتمك .

Hantel (ـَـ ا م) .a (40) (شمدی بعضاً : امؤ) (53) [Hand] (جناستیق) یکدیکرینه تچور ویا تحته برچبوقله مربوط ایکی کله‌نك تشکیل ایلدیکی جناستیق آلتی، الکوللهسی .

Hanteln (ـَـ فعـ لا +) .a (21) [Hantel] (جناستیق) تچور کوللهلر ایله جناستیق تعلیمی یاپمق .

Hanti(e)ren (ـــَ فعـ لا +) .a (21) [فر hanter] (ال ایله) چالشمق || چالشمق، مشغول اولمق، برایشه مداومت اتمك : کندی ایشنه، صنعتنه چالشمق || کورلتی اتمك || (فعـ متـ) (ال ایله) قوللانمق .

Hapern (ـَـ فعـ یکشخ +) .a (21) طاقیلوب قالمق، ایلرولیه‌مامك || woran hapert es? بونك کوچلکی عجبا نره‌سنده‌که؟ .

Häppchen (ـَـ ا لا) .b (40) [Happen نك صورت تصغیریه‌سی] || اوفق لقمه || (مجا) nicht ein— اوفاجق برشی، برپارچه بیله، زره‌نیق دخی (یوق) || =Beere .

Happen (ـَـ فعـ لا +) .a (21) آغزله حاپ دیه قاپمق، طوتمق .

Happen (ـَـ ا م) .b (40) (عمو) [قلمك لساننده hap لقمه] آغزله قاپمه، آنسزین قاورامه .

Happig (ـَـ صـ) (صـ) (24) (عمو) [Happen] حریص || اوبور، آچ کوزلی .

Haps (ـَ ام) (sans pl.) (inv.) [Happen] (عمو) mit — (verschlingen) بریودمده یوتمق، برلقمه ایله یوارلامق || haps! برضربه‌ده، چابوجق .

Häpsi! (ـَـ حرتد) (آقصریق) هپشو! .

Har (ـَ حرتد) [=her] صوله! || der Eine will hott, der Andere— بری صاغه چکر بری صوله .

Härchen (ـَـ ا لا) .b (40) [Haar کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی] قیلجق، اوفق صاچ .

Hardes-vogt (ـــَ ا م) (31) (مقدما برحکمدار ویا امیرنامنه محاکمه رؤیت ایدن ضابط) (آلمانیا واسوچره ده) والی، حاکم .

Harnisch (ـ ـ ام) (28) [فر] (بالجمله معدن سپر آلاتی) سلاح، مدافعه ‖ Jemand in — jagen (مجا) بریکی حدتلندیرمك ‖ in — gerathen برغضب اولمق، حدتندن قیپ قیرمزی کسلمك .

Harpeggi(e)ren (ـ ـ ij ـ ـ فعلا + وفعمتعـ) a. (21) [ایتالیانجه] (موسیقی) برقاچ بربری آرقه‌سی صره وسرعتله برقاچ دفعه اورمقله چالینان پرده‌یی یاپمق، چالمق؛ بتون صدالری (پردی اوله‌رق) یکدیکرینی متعاقب چیقارتمقله یاپیلان پرده‌یی، آهنکی چالمق .

Harpune (ـ ـ ـ امؤ) (52) زیپقین، قناق ‖ مرانقوز میوتجی .

Harpunier (ـ ـ ـ ام) (38) زیپقنجی، بالقلره زیپقین آتان .

Harbüse (ـ ـ ـ امؤ) (55) [فلمنکجه] (بحر) کمی زیفق‖ وجیبه .

Harpy(i)e (ـ ـ ـ و یاخود: ـ ـ ـ امؤ) [روم] (اخامؤ) (55) (اساطیر) قاری یوزلی وقوش وجوجلی پری ‖ (مجا) تاکس وچرکین طبیعتلو شخص؛ خرچین قاری .

Harren (فعلا+) a. (22) انتظار ایتمك، بکلمك؛ ثبات ایتمك (ثباتله) بکلمك — auf Gott جناب حقدن امیدینی کسمامك ‖ (ضرمثا) Hoffen und Harren macht Manche(n) zu (m) Narren امید ایله انتظار بعضیلرینی چیلدیردر .

Harsch (ـ ـ) (21) قاتی وسرت (کذا مجا)، بوروشیق سرت، خشین؛ صهل الکسر ‖ (مجا) —e Luft سرت روزکار (هوا) .

Harst (ـ ام و امؤ) (38)، (49) (قدیما) قطعهٔ عسکریه ‖ اردو .

Hart (ـ ـ) (21) قاتی، سرت (یوشاقك عکسی) (ویاخود: —gesottene) Eier —e قاتی پیشمش، حاشرلوب یموزطه ‖ —en Leib haben انقباض، پکلك اولمق ‖ —e Haut طاش قفالی اولمق ‖ —en Kopf haben (الده وآیاقده) اوقی ناصور ‖ —werden قابلاشمق (کذا مجا) آغر، زور، کوج، سرت، قتا، صیق، آجی ‖ einen —en Stand haben غایت کوج، صیقینتلی برحالده، بروقعده بولنمق ‖ —gestraft werden شدید مجازات کورمك ‖ eine —e Stirn haben یوزی صاغلام اولمق (صیقلامق، آز اوتانمق) ‖ (صدا حقنده) قبا، دیك ‖ (بالکزحا) (بلا فاصله، همان یانی باشنده) (کذا زمان حقنده) — an der Kirche تام کلیسانك یانی باشنده (کائن)، an — etwas vorbei-streifen برشیئك یاندن سیاوب کچمك ‖ —auß (ام) (صنعه) سرت دوکوم (عملیاتی) ‖ (دوکیلان شی) سرت دوکم ‖ —herzig (ـ) مرحمتسز، شفقتسز، طاش قلبی یورکلی ‖ —heu (الا) (نبا) قیون قیران، قلیچ اوتی ‖ —mäulig (ـ) (فروسیت) آغزی سرت (اولان حیوان) ‖ —näckig (ـ) عنود، عنادجی، باشنك طوغریسنه کیدن، کندی بیلدیکنی یاپان ‖ —riegel (ام) (نبا) قزلجق آغاجی ‖ قینا آغاجی ‖ —rindig (ـ) سرت قبوقلی ‖ (نبا) ثمار مقشره .

Hären (ـ ـ) (24) [Haar] قیل، قیلدن ‖ —es Hemd (= Büßer) (امور مذهبیه) خرستیان راهبلرینك کیدکلری قیل کوملك ‖ (فعلا+) و — sich (فعمطا) = haaren .

Häretiker (ـ ـ ـ ام) a. (40)، —in (امؤ) (50) häretisch (ـ) (21) رافضی، اهل بدعت؛ رافضیلره مخصوص ومتعلق .

Harfe (ـ امؤ) (24) (موسیقی آلتی) جنك، صانطور، هارفه .

Häring (ـ ـ) (مرا: Hering) .

Harke (ـ امؤ) (53) بغچوان طراغی؛ تخته دیشلی اوت طراغی ‖ (مجا) (عمو) ich werde ihm zeigen was eine —ist طورشه بن اونك کوزینی ایوجه آچارم، آنك عقلنی باشنه کتوره‌جکم .

Harlekin (فرانسزجه تلفظ اولنور ـ ـ ام) (38)، (56) صوبتاری، مقلد، پاسقال ‖ آلاجه‌لی انکلیز جوقه‌سی .

Harm (ـ ام) (28) (sans pl.) کدر والم، غم، (عظیم)، درد ‖ تحقیر، شتم، اخلال ناموس ‖ غدر، خسار ‖ —los (ـ) الم وکدردن بری، غمسز، غائله‌سز ‖ ضررسز، زیانسز ‖ خلوص قلبی اولان، صفوت دورنه مالك اولان، بیکناه ‖ ساده دل، معصوم، پاك، پاك دامن، عفیف .

Harmel-raute (ویاخود: —staude) (ـ ـ ـ امؤ) (56) (لاتینجه) (نبا) حرمل، اوزرلك اوتی دینیلان قوقولی نبات .

Härmen (ـ ـ) a. (21) [Harm] — sich (فعمطا) کدرلنمك، متأسف اولمق، قساوت چکمك، غم یمك، غصه‌لنمك ‖ (فعمتعـ) دردلندیرمك، غصه‌لندیرمك، موجب الم ودرد اولمق .

Harmoni(e)ren (ـ ـ ـ فعلا +) a. (21) (موسیقی ومجا) اویمق، توافق ایتمك، اویوشمق، هم آهنك اولمق .

Harmonika (ـ ـ ـ امؤ) (49) [روم] پرمقله چالینان کوروکلی چالغی، آرمونیقا، آرمونیق .

Harn (ـ ام) (28) (sans pl.) ادرار، بول، سیدیك ‖ —abgang (ام) افراغ بول ‖ —hälter (ام) مبول، قاروره ‖ —beschwerden (جمع مؤ) (علم امراض) عسرت بول، سیدیك زوری ‖ —blase (امؤ) سیدیك قاوغی، مثانه ‖ —gang (ام) مجرای بول ‖ —leiter (ام) (تشر) = —gang ‖ —ruhr (امؤ) (علم امراض) ادرارك صیق وکثرتله طاتلی برمایه‌یی حاوی اوله‌رق کاسنی موجب اولان خسته‌لق، دیابیطس، شکر علتی ‖ —säure (امؤ) حامض بول ‖ —sonde (امؤ) (جرا) = Katheter ‖ —stein (ام) (علم امراض) مثانه‌ده حاصل اولان طاش، حصاة ‖ —strang (ام) (تشر) حبل مثانه ‖ —treibend (ـ) (علاج) تبولی تسهیل ایدن علاج ‖ —weg (ام) = —gang ‖ —werkzeuge (جمع لا) (تشر) اعضای بولیه ‖ —zäpfer (ام) (جرا) = Katheter .

Harnen (ـ فعلا +) a. (21) [Harn] تبول ایتمك، ایشه‌مك ‖ (فعمتعـ) Blut— قان ایشه‌مك .

Härte (ـــ امؤ) (٤٤) [hart] سرتلك ، خشونت ، پكلك ، صلابت || —skala (امؤ) مقياس صلابت .

Härtebeere (ـــ ام) (٣٨) [قسنكيه] (تا طبيعه) مانده . جاموس .

Härten (ـــ فعمتعه) .v (٢١) [hart] سرتلشديرمك ، پكلشديرمك || den Stahl — چليكى صولامق ، چليكه صو ويرمك (سرتلشديرمك) || sich — (فع مطا) سرتلشمك ، آسلاشمق .

Härtling (ـــ ام) (٣٨) (نبا) هيبو قرى || (نبا) اولامش (يشيل) اوزوم || معدن جروق ، معدن كوپوكى .

Haruspex (ـــ ام) مفردى (inv.) جمعى (spices...) [لاتينجه] (تاريخ قديمه) روماليلرده مقتوللرك باغرصاقلريله تفأل ايدن راهب .

Harz (ـ الا) (٣٨) [قديم آلمانجه harz(a)] چامصاقزى ، رچينه ، رچينه يى حاوى اوز || flüssige — تره منتين || —cement (ام) (الا) رچينه لى چمنطو || —elektrizität (امؤ) (حكمه) رچينه دن حاصل اولان الكتريق || —salbe (امؤ) رچينه ، چام صاقزى مرهمى || —reise (امؤ) آلمانياده جارى (وه زه ر) نهرى صاغ صاحلنجه صاقسونيا ، هانوره و براونشوايغ قطعه لرينى مرور ايدن هارتس سلسلهٔ جباله ايديلان برسياحت || —kohle (امؤ) قارتعبير اولنان قطران معدنى حاوى اولان كموز .

Hasch (ـ حر ند) طوت طوت ! چابوق !

Haschen (ـــ فعمتعه) .v و .n (٢١) طوتمق ، يقالمق ، قاپمق || nach etwas — برشيئه آتلمق .

Häschen (ـــ الا) .d (٤٠) [Hase كلمه سنك صورت تصغيريه سى] طاوشان ياوروسى || طاوشانجق .

Haschisch (ـــ ام) (inv) (sans pl.) [ع] خشخش .

Hase (ـــ ام) (١٢) [قديم آلمانجه haso] طاوشان || da liegt der — im Pfeffer اشته ايشك چتاللى يرى بوراسى || (مجا) (اشخاص حقنده) قورقاق ، آيلاق .

Hasel (ـــ امؤ) (٤٤) فندق آغاجى || —gerte (امؤ) وياخود: —ruthe (امؤ) فنديق دگنكى || —gebüsch (الا) (نبا) فندقلق || —huhn (الا) (تا طبيعه) جيل || —nuß (ام) (نبا) فنديق || —nuß=baum (ام) فنديق آغاجى || —wurz (امؤ) (نبا) چوبان دودوكى ديلان نبات .

Haseli(e)ren (ـــ فع لا +) .n (٢١) سچرامق ، اويناماق ، خوپلامق ، شقالاشمق || شماته ايتمك ، كورلتى ايتمك .

Hasen=... (ـــ) —balg (ام) طاوشان دريسى || —braten (ام) طاوشان اتى كبابى || —brot (الا) بك خاص بياض اتمك || —fuß (ام) طاوشان آياغى ، كذا (نبا) || (مجا) (عمو) قورقاق ، جبين: آيلاق || —herz (الا) طاوشان يوركى || (مجا) قورقاق || —hund (ام) تازى (كوپك) || —jagd (امؤ) طاوشان اوى || —kaninchen (الا) نورمانديا نطه طاوشانى || —klein (الا) طاوشان تعنيسى || —kopf (ام) طاوشان باشى ، (كذا بوشكلده باشى اولان باركير) طاوشان باشلى || طاوشان باشنه بكزر الما ويا آرموده || —öhrchen وياخود —ohr (الا) طاوشان قولاغى || (نبا) طوشان قولاغى || —pfeffer (ام) =—klein || —scharte (امؤ) طاوشان دوداق ، شفهٔ ارنب : (نبا) اسفنديليون || —schrot الفيه آوصاچمه سى || (مجا) (عمو) mit —schrot beschossen sein يردنبره سچرامق .

Häsin (ـــ امؤ) (٤٤) طاوشان ديشيسى .

Häslein (ـــ الا) .d (٤٠) [Hase كلمه سنك صورت تصغيريه سى] = Häschen .

Haspe, **Häspe** هر ايكيسيده (ـــ امؤ) (٤٠) رزه ، ديشى رزه ، منتشه : كنيت .

Haspel (ـــ ام) .a (٤٠) ، (امؤ) (٤٤) الكه ، چيقريق دولابى ، چيقريق || تورنيكه || مانيوه له || —arm (ام) چيقريق قولى || —pumpe (امؤ) دولابلى طلومبه || —rad (الا) دكرمن چرخى || چرخلى دولاب || —welle (امؤ) =—baum (بحر) اشيا قالديرمغه مخصوص ماچونه .

Haspeln (ـــ فعمتعه وفعلا +) .n (٢١) چيقريق ، دولاب چويرمك || چيله ، طوره ياپمق || دوگمه چرخ ايله يوقارى قالديرمق || (عمو) sie haspelten auseinander عجله ايله بربرندن آيرلديلر ، چيل ياوريسى كبى طاغلديلر .

Haß (ـ ام) (٣٦) (sans pl.) كين ، بغض ، عداوت ، غرض .

Hassen (ـــ فعمتعه) .v (٢١) نفرت ايتمك ، بغض ايتمك ، عداوتده بولنمق .

Hassens=werth (ـــ) ، —würdig (ـــ ص) (٢٨) شايان نفرت : منفور ، مكروه ، بغض وعداوته لايق .

Häßlich (ـــ ص) (٢٠) [Haß] چركين ، كريه المنظر || gegen Jemand —sein برينه بغض ايتمش اولمق ، برندن نفرت ايتمك .

Häßlichkeit (ـــ امؤ) (٤٠) چركينلك ، كراهت .

Hast (ـ امؤ) (٣١) (sans pl.) عجله ، بيوك تلاش .

Hastig (ـــ ص) (٢٠) [Hast] بيوك تلاشلى ، عجول || على العجله ، غايت بيوك تلاشله || sie fiel ihm —in die Rede سرت برصورتده او (مؤنث) آنك سوزينى كسدى || حدت وغضبله ، كمال شدتله .

Hätschelei (ـــ امؤ) (٤٠) اوخشامه ، تلطيف ، نوازش .

Hätscheln (ـــ فعمتعه) .a (٣٨) اوقشامق ، اوقشايه رق سومك || پك نازلى آليشديرمق ، پك نازلى قوللانمق وطوتمق ، يوز ويرمك .

Hatschier (ـــ ام) (٢٨) وياخود (٣٦) [فر archer] (قديمده) كمانكش ، تير انداز (ع) على الخصوص آوستريانك آتلى خاصه عسكرى .

Hatze, **Hatz** (ـ امؤ) (ـــ امؤ) (٤١) (٤٠) = Hetze .

Hau (ـ ام) (٢٨) [hauen] (عمو) —e bekommen بردانه (توقاد ، ضربه) يمك || (اورمان اصطلاحى) كسم ، ايندرمه || اودونى كسيلان ، ايندريلان محل || (ع) —bajonett (الا) قساطوره || —degen (ام) (اصقريم) (اورمغه ، ضربه مخصوص) قلج : (مجا) اسكى ، اختيار فقط سرت ضابط ، عسكر || —hechel (امؤ) (نبا) قايش قران || —holz (الا) كسيله جك آغاج || —klotz (ام) طوقماق ، طوقماق آلتنده بولنان كوتوك : اوزرنده محكوملرك باشلرينى كسدكلرى كوتوك || —land (الا) يكى آچيلمش تارلا .

Häubchen (ـــ الا) .d (٤٠) [Haube كلمه سنك صورت تصغيريه سى] باش باغجغى ، حوتوزبق .

Haupt (ـُ الا) (25) [قدیم ساقسونیاجه hôbid = لاتینجه caput] باش، رأس، سر، كله، قفا || (مجا) رئیس، باش، سر، مقتدا || —absicht (امؤ) ملاحظهٔ اصلیه، فكر ونیت اساسی، مقصد اصلی || —armee (امؤ) اصل بیوك اردو || —betrag (ام) جمعاً یكون، یكون اصلی، عمومی || —ende (الا) یتاغك باش طارفی، باش اوجی || —erbe (ام) برمیراثك باشلوجه قسمنی یبان كمسه؛ وارث اصلی || —farbe (امؤ) باشلوجه رنك؛ لون اصلی || —fest (الا) بیوك بیرام، بیوك شنلك، بیوك یورطو || —hahn (الا) آنا موصلوق، بیوك موصلوق || —inhalt (ام) مادهٔ داخلیه || برشیئك درونده بولنان شیئك باشلوجه‌سی || —kirche (امؤ) باش كلیسا، دوم || —kerl (ام) (عمو) قوجه حریف، بابا آدم || —leute (جمع) (مـ: —mann) || —los (صـ) باشسز || —macht (امؤ) قدرت اصلیه؛ (ع) اردوی اصلی؛ قسم كلی || —mahlzeit (امؤ) كونده ایدیلان طعاملرك الك بیوكی || —mann (ام) (جمعی: —leute) سركرده، رئیس، باش؛ (ع) یوز باشی || —mann=schaft (ـُـّـ امؤ) یوز باشیلق رتبه‌سی، یوز باشیلق؛ برطابورك بتون یوزباشیلری؛ (ـُـّـ) برقطعه‌نك باشلوجه تفراقی، قسم اعظمی || —merkmal (الا) علامت فارقه || —musterung (امؤ) تفتیش عمومی، بیوك یوقلمه || —pfeiler (ام) (معما) آنا دیرك، بیوك آیاق || —post (امؤ) پوستهٔ عمومی، مركز پوسته‌سی || —post-amt (الا) پوسته خانهٔ عمومی، مركز پوسته‌خانه‌سی || —preis (ام) بیوك اكرامیه، برپیانقو ویا امثالی شیلرده قزانیله‌جق مقادیرك الك یوكسكی (پاره) || الك بیوك آقچه، فیئات || —quartier (الا) (ع) اردوكاه، قرارگاه عمومی || —redacteur (ام) باش محرر || —regel (امؤ) قاعدهٔ عمومیه || —ronde (امؤ) (ع) بیوك دوریه (خندق) || —sache (امؤ) بیوك ایش؛ ایشك الك مهم قسمی، الك مهم شئ، اصل ایش || —sächlich (صـ) عمومی؛ (حا) باشلوجه || —schiff (الا) آمیرال كمیسی || كلیسا (وامثالی ابنیه‌ده) اورته قبه‌سی || —schlag-ader (امؤ) (تشر) شریان ابهر، بیوك قان طمری || —stadt (امؤ) پای تخت، هرقنغی برحكومتك مركز اداره‌سی، مقر سلطنت || —stamm (ام) (نبا) (بیوك) كوك، آغاجك كوده‌سی || (برقومك) قسم اصلیسی، نسل اولیسی؛ برقامیلیانك الك بیوك شعبه‌سی || —stärke (امؤ) قوهٔ اصلیه، قوهٔ عمومیه || —stock (ام) (تجا) سرمایه || (برسلسلهٔ جبالك) قسم مركزیسی، قسم اصلیسی || —straße (امؤ) طریق عمومی، بیوك جاده || (بركوچك شهرك) بیوك یولی، عمومی جاده‌سی || —stück (الا) قسم اكبر، قسم اصلی؛ (امور مذهبیه) die —stücke des Glaubens ایمانك، بردینك اركان وشروط اصلیه واساسیه‌سی || —theil (ام) قسم مهم، قسم اساسی || —wache (برشهر ...الخ) بیوك قره غولی || —wall (ام) (ع) (استحكا) آنا، بیوك صپر || —wort (الا) كلمهٔ اصلیه؛ الك مهم كلمه؛ (غرا) اقسام كلمه‌دن اسم.

Häuptling (ـُ ام) (38) برقبیله‌نك، برقومك، برجمعیتك رئیسی، اولوسی؛ امیر، حاكم.

Haus (ـُ الا) (26) [قدیم آلمانجه hûs] او، خانه؛ مسكن، اقامتگاه || zu —e sein اوده اولمق || تیاترو، اویق || das väterliche — خانهٔ پدر، انسانك كندی (عائله‌سی) اوی، بابا یوجاغی || (مجا) Sie sind oft mit Ihren Gedanken

Haube (ـُ امؤ) (53) [قدیم آلمانجه huba] باش باغی، (قادین چوجق شاپقه‌سی) حوتوز؛ تاقیه || (مجا) ein Mädchen unter die —bringen برقزی تزوج ایتمك؛ قوشلرك تپه‌سی (تپه صاچی) || بعض شیلرك تپه‌سی باشلغی؛ تپه‌لك.

Hauben (ـُ فعـ متعـ) a. (21) [Haube] تپه‌لك كیدیرمك.

Hauben=... (ـُـ...) [Haube] —fleck (ام) شاپقه، تاقیه تولی، داننله‌سی || —ente (امؤ) تپه‌لی اوردك || —lerche (امؤ) (تاطبیعه) تپه‌لی تویغار، تپه‌لی چایرقوشی || —schleife (امؤ) شرید، فرنك باغی || —stock (ام) قوقله.

Haubitze (ـُـ امؤ) (52) [بوهمیاجه haufnice] (Steinschleuder) (طوپچیلقده) اوبوس طوپی.

Hauch (ـُ ام) (18) نفحه، خوخلامه، (كذا روزكار حقنده) وزان؛ اوفله، نفس، صولوق || —laut(er) (ام) بوغازدن چیقان صدا.

Hauchen (ـُ فعـ لا +) a. (21) [Hauch] تنفس ایتمك، صولوق آلمق || خوخلامق || (چیچك حقنده) نشر رایحه ایتمك.

Haudern (ـُ فعـ لا +) a. (21) (ولایت لساننده) كیرا آرابه‌سی طوتمق، بویله آرابه‌لری بولنمق.

Haue (ـُ امؤ) (53) چاپه، قازمه، چتال.

Hauen (ـُ فعـ لا +) a. (20) اورمق، ضرب ایتمك || um sich — (قلنج ایله) صاغنه صولنه اورمق || (فعـ متعـ) Jemand — برینی دوكمك || hau' ihn! آل اشاغی! اورك! || in Stücke — پارچه‌لمق || glatt — یاصیلامق، اوروب یاصیلاشدیرمق، دوزلتمك؛ یام یاصی ایتمك || Jemandem ein Loch in Kopf — برینك قفاصنی یارمق || (الا) هجوم، دوكمه، كسمه، ضرب اتمه || (des Getreides) — اكینك بیچلمسی.

Häuer (ـُ ام) a. (40) (معدنجیلكده) معدنجی، معدن چیقارتان.

Hauerei (ـُـ امؤ) (47) (عمو) = Prügelei.

Hause (ـُ ام) (48) [قدیم آلمانجه hoso]، —en (ام) b. (40) یغین، كومه، طوپ، یغینق؛ استیف؛ طوپلانتی، غلبه‌لق؛ (زرا) محصولات یغینی. Jemand über den —n schießen برینی یره چارپمق، یره سرمك || auf einen —n (حال مقامنده) بربری اوستنه، اوست اوسته.

Häufen (ـُ فعـ متعـ) [Haufe] و sich — (فعـ مطا) a. (21) طوپلامق، یغلمق || تجمع ایتمك، تكثر وتعدد ایتمك || ییغمق، طوپلامق، جمع ایتمك.

Haufen=... (ـُـ...) —weise (حا) یغین ایله، طوپ طوپ، كومه كومه؛ غلبه‌لقله، غلبه‌لق اولهرق || —wolke (امؤ) (حكمه) اوفق وطوپ طوپ شكلده وكوزل هوالرده كوریشان بیاض كومولوس بلوطی.

Häufeln (ـُ فعـ متعـ وفعـ لا +) a. (21) ییغمق، یغلمق.

Häufig (ـُ صـ) (21) [Haufe] اكثر، چوق متعدد، مكرر؛ (حا) علی الاكثر، متعدداً، اكثریا، چوق دفعه، پك چوق كره.

damit || سزك اكثريا عقلكز باشـكزده دكل nicht zu—e
thun Sie. || ! اوى كنديكزه صانكز bleib' mir zu—e!
اويكزده (رجا ايدرم) als wenn Sie zu—e wären
an einem Orte zu—e sein || بولنوركبى طاورانكز
بريرده ، برمحلده ، برجواردن اولق || برمحلى برجوارى ايوجه
طانيق || مملكت ، وطن ، مأوى ، مسكن اصلى wo sind Sie
? zu—e نه طرفليسكز ? مملكتكز نره سيدر ? قنغى
مملكتدنسك ? || er ist vom—e aus reich او اوتهدنبرو
(فامليـاسى طرفنـدن) ثروته مالكدر ، ذاتاً زنكيندر ||
اساساً ، اصلاً ، تا بدايتدن || (دليقانلولر آغزنده) altes—,
fideles—|| ? was machst Du ? قوجه حريف نه يايدك بقالم
شن ، شطارتلو ، نشئهلو كيمسه || بعض حيواناتك قبوغى
|| ابن ، يووه || يتاق ، محفظه || (امؤ) —genossenschaft
براوك (سكنهسنك) هيئت مجموعهسى ، اودهكيلر || —gesessen
(ص) بر او صاحبى ، اوى اولان كيمسه || —hälter : وياخود
—halter (ام) برخانهنك امور داخليه (وخارجيه)سنه نظارت
ايدن كيمسه ، امور بيتيه ناظرى : كتخدا ، كهيا || —schlüssel
(ام) اوآنختارى || —ente (امؤ) (تاطبيعه) اواوردكى ،
اولرده بسلنان اوردك || —leinwand (امؤ) عادى بز ||
—thier (الا) حيوانات اهليه (دن اولان) || —wiesel (الا)
(تاطبيعه) اوكلجكى || —apotheke (امؤ) اجزاخانهٔ
خصوصى ، برخانهنك معالجاتنى دائمى صورتده احضار وتدارك
ايدن اجزاخانه || قابل نقل اواجزاطاقمى || —arbeit (امؤ)
او ايشى || —arme(r) (ام) هريرده فقر وضرورتنى افشا
ايدهميان ناموسلى فقرا ، فقراى صابريندن اولان || —arzt
(ام) (دائمى صورتده) برخانه اعضاسنى تداوى ايدن طبيب ،
طبيب خصوصى ، او حكيمى || —bedarf (ام) حوائج بيتيه ،
حوائج ضروريه || —besitzer (in) (ام ، امؤ) برخانه
صاحبى اركك ويا قادين || —diele (امؤ) = —flur ||
—drache (امؤ) (عمو) برخانهده بولنان عجوزه ، اختيار
قادين : جادالوز || —flur (ام) آولى || —frau (امؤ)
اوك خانمى ، برخانه صاحبنك حرمى || اوقادينى || اوتل ، لوقانطه
وامثالى محللرك مديرى ، ناظرى قادين || —freund (ام)
برخانهده غايت تكليفسز كوريشان اركك || اولى برقادينك
تكليفسز دوستى اولان اركك || —genoss (ام) او ارقداشى
|| عين خانهده (بالاستعار) اقامت ايدن آدم || —geräth
(الا) = —rath (ام (الا) ملازمهٔ بيتيه ، او اشياسى ||
—gesinde (الا) خدمتكاران ، اوشاق طاقمى || —halt (ام)
ادارهٔ بيتيه || —haltung (امؤ) ادارهٔ بيتيه || —hoch (ص)
او يوكسكلكنده ، قوجامان ، اوكبى || —laub (الا) (نبا)
و —lauf (ام) (نبا) و —lauch (ام) (نبا) طام قوروغى ،
قيا قوروغى ، قولاق اوتى || —lehrer (ام) برخانهيه درسه دوام
ايدن خواجه : اولرده درس اوقودان خواجه || —los (ص)
(سوكايلر حقنده) قبوقسز || —mann (ام) (جمى
—leute : = —genoss || كراجى ، مستأجرينه اجرتله او
ويرن آدم || —leute (جمع) = —gesinde || —miethe (امؤ)
اوكراسى || —mittel (الا) اوعلاجى ، قوجه قارى علاجى ||
—mutter (امؤ) برفاميليا والدهسى || —nummer (امؤ)
خانه نومروسى || Ritter der Königlichen —orden (ام)

—orden خاندان قرالى نشانى شواليهسى ، صاحبى || —schneider
(ام) خصوصى اولرده ايش يايان ترزى : براوك ترزيسى || —schuhe
(جمع مذكر) ترلك ، شيبديق || —thor (الا) اوك آرابه قپوسى ||
—thür(e) (امؤ) او ، خانه ، قپوسى || —trauer (امؤ)
قامليا ماتمى ، فاميليا اعضاسندن برينك وفاتيله ايديلان يأس ||
—verwalter (ام) خانه مديرى : كتخدا ، كهيا || —vogt
(ام) = —verwalter (ام) || حبسخانه ناظرى ، مديرى ||
—wirth (ام) = —herr (ام) اوك افنديسى || خانه صاحبى .

Häuschen (سـ الا) b. ⑩ خانهجك ، كوچك او || قوليه
(مجا) || (عمو) Jemand aus dem—(außer sich)bringen
برينى كندينى غائب ايدهجك قدر قيزديرمق || er ist leicht
aus dem—zu bringen اونى قيزديرمق هيچ بر شى دكل ،
آنى قيزديرمق ايشدن بيله دكل .

Hausen (سـ فعلا +) c. ㉑ بريرده ساكن اولق ،
اقامت ايتمك || ادارهٔ بيتيهسى اولمق || (اداره ايله) يشامق ،
اداره ايتمك .

Hausen (سـ ام) b. ⑩ [قديم آلمانجه hûso] (تاطبيعه)
بيوك مرسين بالغى || —rogen (ام) مرسين يورطهسى
(مرا : Kaviar) || —blase (امؤ) (تجا) بالق طوتقالى ،
غراء اسماك .

Haus-halten (سـ فعلا +) v. ㉑ (sép) ادارهٔ
امور بيتيه ايتمك ، او اداره ايتمك || (او ، دكان) طوتمق ||
(الا) = Haus-haltung .

„... **Hausi(e)r** (—...) (تجا) = paß —(gewerbe)
(ام) ' —schein (ام) خرده فروشلق ، آياق بازركانلغى
رخصتنامهسى ، كزدير يجى تذكرهسى .

Hausi(e)ren (سـ فعلا +) a. ㉑ [Haus] mit
(gehen) —etwas خرده فروشلق ايتمك ، آياق بازركانلغى
يايمق ، اسكيجيلك ايتمك .

Hausi(e)rer (سـ ام) a. ⑩ تجار ، بازركان ، آياق
صاتيجيسى ، كزيجى ، صاتيجى .

Häusler (ام) a. ⑩ [Haus] —in (امؤ) ㊿
املاك واراضيسى اولميان كويلى (اركك ويا قادين) || اوطورديغى
خانهيى كرا ايله طوتان كويلى .

Häuslich (سـ ص) ㉓ [Haus] بيتى ، اوه عائلهيه عائد
ومنسوب || die—en Arbeiten (der Schüler) مكتب
شاكردانـنك اوده تحرير واحضار ايدهجكلرى وظيفهلرى ||
اوجى ، عائلهسنى سون ، اوينك كرك نظافت وطهارتنه
وكرك امور اداره وانتظامنه دقتله مألوف اولان ، اوجى ،
عائلهسنى سون اركك ، قادين : اوده اوطورمغى سون .

Häuslichkeit (سـ امؤ) ㊾ اوليلك ، اوجيلك :
عائله ايله كچيريلان عمر || اوليلكه ، اوجيلكه ميل ومحبت
اولقلق .

Hausse (سـ امؤ) ㊿ (فرانسزجه تلفظ اولنه) [فر]
(تجا) ترقئ قيمات .

Haut (ـ امؤ) [قديم ساقسونجه hûd = cutis]
درى ، جلد : neue—bekommen درى دكشديرمك || (مجا)
(عمو) er ist nichts als—und Knochen اوبردرى بركميكدر ||
ich möchte nicht in seiner—stecken بن آنك يرنده اولمق
(آنك كنديسى اولمق) آرزو ايتمم || —einer Frucht

(برميوهنك) قبوغى ، زارى ، قشرى || (تشر) اچ درى
|| (شخص ، كسه) — er ist eine alte, gute, treue
او پك عتيق برآدمدر (پك قيياق برحريفدر ، پك ايو بركيمسه‌در) ||
entzündung — (امؤ) (طب) التهاب جلد || farbe —
(امؤ) تن رنكى ، جلدك رنكى || Krankheit — (امؤ) درى
خسته‌لغى || wurm — (ام) دود جلدى .

Haut-relief (فرانسزجه تلفظ اولنوب h حرفى اوقونور
لا) (96) [فر] قبارتمه‌سى يوكسك اولان شكل ويا رسم ،
نقش اعلا .

Havan(n)a (٢ – ١ خا مؤ) (*inv.*) (جغر) اوته‌دنبرو
ياپراق صيغاره‌سيله و اليوم اسپانيا آمريقا محاربه‌سنك قويا
وقوعاتيله مشهورشاوانا شهرى .

Hazard (-z-) (مرا : Hasard) .

He! (حرفندا) هى ! (هى) بكا باق ! || (سؤال اثناسنده)
نه‌ديورسك ؟ || هايدى !

Heb „ ... (...) Hebe „ ... || amme — (امؤ)
ابه ، قابله || Lehr-anstalt = ammen — (امؤ) اصول
وضع حمل تدريسنه مخصوص مدرسه ، ابه مكتبى ، دارالولادة .

Hebe (– ا خا مؤ) (55) جمى كذا (56) [اساطير] ژوپيتر
وژونونك قزى وحسن وجمال آلهه‌سى .

Hebe„ ... (.....) [heben] griff — (ام) (برشيئى
قالديرمغه مخصوص) قولپ ، صاپ || baum — (ام)
مانيوه‌له || bock — (ام) (صنع) ماچونه ، وينچ || eisen —
(لا) (جرا) مرفع ؛ (صنع) (تجور) مانيوه‌له || maschiene —
(امؤ) (صنع) اشيا ثقيله‌يى قالديرمغه مخصوص آلت ، ماكنه ||
stelle — (امؤ) رسومات اداره‌سى ، تحصيل اداره‌سى ؛ طوپراق
باصدى اوطه‌سى ، موقع (طوپراق باصدى رسمى تحصيله مخصوص
قلم اوطه‌سى ويا ديكر محل) .

Hebel (– ا م) .n (40) [heben] (ماكنه) مانيوه‌له ||
(مجا) قوة محركه ؛ قوت ، تأثير .

Heben (– فعمتعد) و — sich (فعمطا) .st (30)
قالديرمق ، يوكسلتمك ، يوقارى قالديرمق || قبارمق ، قالقمق ،
يوكسلمك ، ترفع ايتمك || آياقلامق || قالديرمق ، رفع ايتمك ، قطع
ولغو ايتمك — Jemand aus dem Sattel برينى اكرندن آلمق ،
بنا (مجا) || Dies hebt sich (gegen das Andere) بو آنه
تقابل ايدر ، بو آنكله توازن ايدر ، ايديشيور || (فع يكشمز)
es hebt sich mir Alles كوكلم بولانيور ، يوره‌كم قباريور ،
آلت اوست اوليور .

Heber (– ا م) .n (40) [heben] قالديران ، يوكسلدن
اركك ، in — (امؤ) (91) قالديران ، ترفيع ايدن قادين || (حكمه)
gekrümmter — برقابدن ديكر قابه مايعات بوشالتمغه يارار
آلت ، سيفون .

Hebräer (– ا م) .n (40) عبرانى ، موسوى ، يهودى .

Hebräisch (– ص) (91) [لاتينجه] عبرانى || يهوديه ،
عبرانيه ، عبرانى لسانى .

Hebra-ismus (– – ا م) (16) [لاتينجه] لسان عبرانى
شيوه‌سى .

Hebron (– ا خا لا) (96) [جغر] (ارض فلسطينده)
الخليل ، هبرون نام محل .

Hecheln (– فعمتعد) .a (21) [Hechel] (زرا) آيقلامق ،
تميزلمك ، طراقلق ، قازيمق ، طراقدن كچيرمك .

Hecht (– ا م) (38) (تاطبيعه) طورنه باليغى || (مجا)
(عو) Kerl = مثلا : Das ist ein feiner — بوحريف عيان ،
كبار ، شيق آدم .

Heck (– ا لا) (38) [Hag] پرمقلق ، چيت || (بحر)
كيمينك خارجى قيچ طرفى ، پوپه || flagge — (امؤ) (بحر) پوپه ،
قيچ باپراغى || zeit — (امؤ) يورطله وقتى || bauer — (لا)
و (ام) قناريه قوشلريچون : صالمه ، قفس || groschen —
(ام) ، geld — (لا) بركت پاره‌سى = pfennig — .

Hecke (– امؤ) (55) چيت ، چيت ديوار || Heck = ||
(چالى چرپى آغاجلغى) || يورطله وقتى || صالمه قفس ، وباعلى ||
بردفعه‌لق چيقاريلان قوش .

Hecken (– فعمتعد و فعلا +) .a (21) چفتلشمك ||
Junge — ياوريلامق ، قولوچقه‌يه ياتق وچيقارمق || (حيوانات
ثديه وچوق چوجق طوغيران قادينلر حقنده) ياوريلامق ، يورطلق ،
طوغورمق .

Hecken „ ... (.....) zucht — [Hecke] (امؤ)
قوش تربيه‌سى ، يتشديرمه‌سى || hopfen — (ام) (نبا) يبانى
عمر اوتى ، شرابجى اوتى || rose — (امؤ) (نبا) يبانى كل
. Hage - rose =

Heda (– حرفند) = he ! || oben! — هى كيم وار
اوراده يوقاريده ! هى بكا باق ! ياهو ! — هى كيمسه يوقمى
اوراده ؟

Hede (– امؤ) (55) استوپو ؛ كتان وكنوير قيرپنتيسى .

Hederich (– ا م) (38) (نبا) يبالغى اوتى || ير
صارماشيغى .

Hedschar (– امؤ) (*inv.*) [عر] هجرة نبوى .

Heer (– ا لا) (38) [قديم آلمانجه heri] (ع) اردو ||
سورو ، غلبه‌لق ، جمعيت .

Heer„ ... (.....) [Heer] führer — (ام) (ع)
اردو ، عسكر قوماندانى (جنرال پاشا ، قوماندان) || lager —
(ام) اردوگاه ، براردونك قونديغى محل ، مشتا || schau —
(امؤ) (ع) يوقلمه ، معاينه ، تفتيش || straße — (امؤ)
(ع) قطعات جسيمه عسكريه حركاتنه مساعد بيوك يوللر ،
طرق عسكريه || wesen — (لا) (ع) اردويه متعلق بالجمله
موادى جامع ومشتمل اولان ، اردو || zug — (ام) (ع)
= Feldzug || حركت اوزره بولنان اردو .

Heerd ، **Heerde** (–) (–) (مرا . Herd) .

Heeres„ ... (.....) اكثريا (ع) einrichtung —
(امؤ) ترتيبات وتنظيمات عسكريه ، اردوتشكيلات وتنسيقاتى ||
abtheilung — (امؤ) اردو مفرزه‌سى ، قطعهٔ عسكريه ||
ergänzung — (امؤ) قرعه جلب وجمعى .

Hefe (– امؤ) (55) خميره ، مايه ، بيرا مايه‌سى || برمايعك
طورطوسى ، رسوب ، (كيم) طورطو .

Hefig (– ص) (24) [Hefe] مايه‌سى ، مايه‌لو ||
طورتولى ، رسوباتلى .

Heft (– لا (ام)) (38) صاپ ، طوتمه‌لق ، قولپ ، طوتمه‌جق
ير ، قبضه || das — der Regierung ergreifen عنان سلطنتى

Hei! (ـُـ) كذا : **heiſſa!** وياخود **heiſa** هر ايكيسيده (ـــُ حرتد) (سوق ايچون) هايدى ! اوخ !

Heida! (ــُ حرتد) هايدا ! = hei! ‖ (صرا.) heidi.

Heide (ـــُ ا مؤ) (53) اكثريا : (Haide) چاليلق، فونده‌لق محل، قير، اوفق مرعى ‖ غير مزروع چايرلق، قير ‖ ايشلنمامش وخالى قير ‖ هيچ بردين ايله متدين اوليان كيمسه، مشرك ‖ —beſen (ا م) چالى سپورگه‌سى ‖ —korn (ا لا) (نبا) قره بغداى ‖ —kraut (ا لا) (نبا) چالى، فونده، سپورگه اوتى ‖ —roſe (ا مؤ) ياباني چيچكى ‖ چرخ الشمس.

Heidelbeere (ـُـُـ ا مؤ) (53) (نبا) يبان مرسينى، (ويونك ميوه‌سى).

Heidelberg (ـُـُـ ا خا لا) (56) آلمانيانك هايدلبرغ شهر شهيرى.

Heidelberger (ـُـُـ ا م) a. (40) هايدلبرغ شهرى سكنه‌سندن اولان ‖ هايدلبرغ دار الفنونى طلبه‌سى.

Heiden.... (ـُـُ..) [Heide] —glaube (امؤ) دينسزلك، مشركلرك اعتقادى ‖ درجه‌سز وفوق العاده‌لك ‖ —angſt (ا م) فوق العاده قورقو، خوف ودهشت عظيمه ‖ —artig (ص) (نبا) = heide-kraut-artig خلنجيه فصيله‌سندن اولان نبات جنسندن ‖ —bekehrer (ا م) دينسزلرى هرقنغى بردينه دونديرن وارباب كتابدن اولان كيمسه ‖ —bild (ا لا) بت، صنم ‖ —chriſt (ا م) بت پرستلكدن خرستيانلغه دونان كيمسه ‖ —geld (ا لا) چوق چوق پاره، ثروت مالا نهايه ‖ —lärm (ا م) (عمو) چوق گورلتى، بيوك شماته وپاتيرده ‖ —welt (امؤ) بت پرستلك، دينسزلك عالمى، مشركلك.

Heidenſchaft (ـُـُـ ا مؤ) (49) (sans pl.)،

Heidenthum (ـُـُ ا لا) (38) (sans pl.) [Heide] بت پرستلك اعتقادى، دينسزلك ‖ دينسز وبت پرستلرك كافه‌سى، اصحاب كتاب اولميانلر، مشركين.

Heidi! (ـُـ : وياخود ـــُ حرتد) (سوق علامتى اوله‌رق) هايدى ! يشا ! ‖ (تركى نقرالى اوله‌رق) هايدى هايدا ! ‖ (غيبوبت وضياع) —Alles iſt اشته هپسى بيتدى گيتدى ! هايدى هپسى محو وغائب اولدى !

Heidniſch (ـُـ ص) (24) [Heide] دينسزلره متعلق، دينسزجه.

Heidu(c)k (ـُـ ا م) (51)، **Heiducke** (ـُـُـ ا م) (52) [مجار] مجار پياده نفرى ‖ مقدما فرانسه‌ده مجار قيافتلى اوشاق ‖ (هودوك كلمه‌سنك بوندن تحريف اولديغى ظن اولنور).

Heikel(ig) (ـُـ(ـ) ص) (24) = häkelig ‖ =Au e— gelegenheit مشكل ايش ‖ گوچ، صعب حللى گوچ اولان، چتين، عكسى.

Heil (ـُ ص) (24) [غوت لسانده hails : روم=kalo's] تام، بتون سالم، طوقانلمامش، حال مكمليتده، ضرورديده اولمامش، صاغلام ‖ مادى ومعنوى برضرر وخساردنصكره يكرار حال مكمليته رجوع ايدن، شفا بولان ‖ —werden (ياره حقنده) يكرار ايو اولمق، قپامق ‖ mit —er Haut davon kommen برضرر وزيانه اوغرامقسزين (سقطلنمقسزين) خلاص اولمق، قورتلمق.

الله آلتق ‖ باغ باغلامق، ربط ايتمك ايچون اولان شى : برقاچ طبقه‌نك بربره ديكلمسندن حاصل اولان دفتر ‖ رساله، مجموعه ‖ اون طبقه‌لق كاغد، جزؤ، دفتر ‖ —zwirn (ا م) باغ ايپى ‖ مجلد ايپلكى ‖ —ausgabe (ا مؤ) جزؤ جزؤ ايديلان نشر ‖ —faden (صنع) (ا م) (ترزى ايشنده) چاتقى ايپلكى ‖ —los (ص) صاپسز، قولپسز ‖ —nadel (ا مؤ) كتابجى، مجلد اينه‌سى، يغزى ‖ —naht (ا مؤ) چاتقى ديكيشى ‖ —pflaſter (ا لا) (اجزا) ياپشديريجى ياقى، پاره‌يى قپادان ياقى، انكليز ياقيسى.

Heftel (ـُـ ا م (ا لا)) a. (40) ديشى واركك قوپچه ‖ معترضه ([ ]) اشارتى ‖ طوپلو اينه.

Heften (ـُـ فع متع) b. (21) [قديم آلمانجه heftan] ربط ايتمك، باغلامق، تثبيت ايتمك ‖ قوپچه‌لمق ‖ ياپشديرمق ‖ چاتمق، ديكمك ‖ die Augen auf Jemand— گوزلرينى برى اوزرينه ديكمك، برينه كمال دقتله باقمق ‖ ſich— (فع مطا) ياپشمق، برشيئه طوتمق، باغلانمق، آيرلمامق، كسب ارتباط ايتمك، بشى براقمامق.

Hefter (ـُـ ا م) a. (40) [heften] ديكيش ديكان، چاتان ‖ جزؤ باغلايان ‖ —in (ا مؤ) (50) ديكيشجى؛ جزؤ باغلايان، ديكان قادين.

Heftig (ـُـ ص) (24) [Haft] شديد، زورلى، كسكين، قوتلى ‖ (حا) شديد وزورلى اوله‌رق، شدتلى ‖ سرت، كسكين، قزغين طبيعتلى، آتش، حدتلو ‖ —lachen قهقهه ايله گولمك ‖ —weinen خچقره‌رق آغلامق ‖ حديد مزاج، چابوق قيزان؛ خوبرات، نزاكتسز ‖ —reden حدتله سويلمك، قزغين قزغين قونشمق.

Heftigkeit (ـُـُ امؤ) (49) حدت، شدت، كسكينلك، آتش، حديد مزاجليلق ‖ خويراتلق، نزاكتسزلك.

Hege (ـُـ امؤ) (55) (sans pl.) وقايه، صيانت، طوغمه، حمايه ‖ —und Pflege برشيئه ايديلان دقت واعتنا ‖ خدمت وتربيه ‖ —meiſter (ا م)، —bereiter (ا م) و —reiter (ا م) (اورمان خدمتنده) قوريجى ‖ —zeit (امؤ) كيك وحيوانات صائره‌نك چفتلشمه، قيزغينلق وقتى.

Hegemonie (ـُـُـ امؤ) (55) [روم] (اسكى يونان حكومات متفقه‌سنده) رياست صفتنى حائز شهر.

Hegen (ـُـ فع متع) a. (21) چيت ايله ستر ومحافظه ايتمك، اطرافنى چيت چويرمك ‖ منع ويساغ ايتمك ‖ (كذا فع مطا) —Jemand برينه حصر دقت واعتنا ايتمك، برينه (فوق العاده) توجه گوسترمك، ميل ايتمك، برينه حصر وجود ايتمك ‖ —Hoffnung اميد ايتمك ‖ —Zweifel شبهه ايتمك.

Hehl (ـُ ا لا (ا م)) (56) (sans pl.) گيزله، صاقلامه، كتم ايتمه؛ مرائيلك، ريا، مواضعه.

Hehlen (ـُـ فع متع) a. (21) گيزلمك، صاقلامق، كتم ايتمك، اخفا ايتمك، بشقه برصورتده گوسترمك ‖ (عد) (چالنان شيلره) يتاقلق ايتمك، صاقلامق.

Hehlerei (ـُـُـ امؤ) (47) [Hehl] خرسز يتاقلق ايتمك ‖ گيزله.

Hehr (ـُ ص) (24) عظمتلى، عالى، جليل الشان، عزيز، مقدس.

Heil (ـ ا لا) (28) (*sans pl.*) خلاص ، سلامت ، فلاح ، نجات ‖ = Glück مثلا : Gott hat ihm — beschert جناب حق آنی سعادته مستغرق قیلدی ، فلاح وسعادت ویردی ‖ (فلاح ونجات وتمنی ضمننده) ! Dir — اه سنی محافظه بیورسون ! سنی جناب حق وقایه بیورسون ! ‖ —ruf (ا م) تمنی نجات وفلاح ، (سعادت) ‖ —pflanze (ا مؤ) نباتات طبی ‖ —pflaster (الا) شفا یاقیسی ‖ —anstalt (امؤ) خسته خانه ، دارالشفا ‖ —art (امؤ) اصول وصورت تداوی ‖ —bringend (ص) صحتبخش ‖ —brunnen (ا م) برای تداوی زیارت اولنان قاینارجه ‖ —froh (ص) پك مسرور ‖ —kraut (الا) (نبا) خصوصات طبیه‌ده مستعمل اوت ‖ —kunde (امؤ) طب ، طبابت ‖ —kundige(r) (ا م) حکیم ، طبیب ، طبیب حاذق ‖ —los (ص) دوا قبول ایتمز ، بیچاره ، آجینه‌جق بر صورتده اولان : منحوس ، مشئوم ، مصیبتلو ، امیدسز : دینسز ، ایمانسز ، کافر ، انصافسز ‖ —mittel (الا) معالجه ، علاج ، دوا ‖ —quelle (امؤ) امراضه قارشو قوللانیلان منابع معدنیه ، قاینارجه ‖ —voll (ص) سالم ، فلاح ونجاتبخش ، سعادتبخش ‖ „—wissenschaft (امؤ) فن طب .

Heiland (ـ ـ ا م) (28) [heilen فعلنك قدیم اسم فاعلی صورتی] قورتاریجی ، خلاص ایدیجی ‖ (علی الخصوص خرستیانلرجه) حضرت مسیح علیه السلام .

Heilbar (ـ ـ ص) (21) دواسی قابل ، چاره‌سی بولنور ‖ (طب) ممکن الشفا ، قابل برء وعافیت .

Heilen (ـ ـ فع لا ±) .a (21) شفا بولمق ، شفایاب اولمق ، برخسته‌لقدن قورتلمق ‖ (یاره حقنده) قپانمق ، ایو اولمق ، التیامپذیر اولمق ‖ (فع متع) و — sich (فع مطا) Jemand (sich) von etwas — برینی برشیدن خلاص ایتمك ، کندی شفاسنه سبب اولمق ‖ کندوسنی شفایاب ایتمك ، خلاص بولمق ، ایولشمك ، کذا (مجا) ‖ (مجا) —(einen Fehler) دوزلتمك ، تصحیح ایتمك ، دفع ایتمك ، چاره بولمق .

Heilig (ـ ـ ص) (21) [Heil] اکثریا : عزیز ، مقدس ، مبارك ، محترم ، معزز ‖ تعرضدن مصون ‖ „—es Kreuz (donner=wetter)! تقریبا های اه جزاسنی ویرسون ! های خشم ایتسون ! یلدیرم چارپسون ! ‖ etwas — halten برشیئی تقدیس ایتمك ، عزیز مبارك طوتمق ، مقدس صایمق ‖ —(und theuer) versichern عهد ویمین ایله تأمین ایتمك ‖ —er (Vor=) Abend eines Festes بربیرام ، بریوم مبارکك براولکی اقشامیسی ، عرفه کونی اقشامیسی .

Heiligen (ـ ـ ـ فع متع) .a (21) تقدیس ایتمك ، قدسیت ویرمك واسناد ایتمك ، مبارك قیلمق : رسم آیین ودعاسنی اجرا ایتمك : عزیزلر صرهسنه کچیرمك ، ارواح و امواتی تقدیس ایتمك ‖ نائل سعادت ایتمك ‖ تخصیص ووقف ایتمك .

Heiligen „... (ـ ـ ـ ...) (ولیلر ، عزیزلردن) (اولیانك ، اولیایه) ‖ —legende (امؤ) = —sage ‖ —nische (امؤ) برعزیز ، برولینك حجره‌سی ‖ —sage (امؤ) کلام اولیا ‖ تراجم احوال اولیا مجموعه‌سی .

Heiligkeit (ـ ـ ـ امؤ) (31) قدسیت ، شریفلك ، اولیالق ، عزیزلك ، مبارکلك ، مکرملك ‖ seine — پاپانك عنوانی .

Heiligthum (ـ ـ ـ الا) (26) مقام مقدس ، بیت مبارك ‖ اشیای مبارکه .

Heils„... (ـ ...) —mittel (الا) واسطهٔ نجات .

Heilsam (ـ ـ ص) (21) عقل ووجوده نافع ، شفابخش ویرار اولان ، نافع ، شافی ، فائده‌لو ، صحت وعافیتی تأمین ایدن ، صحته نافع اولان

Heilsamkeit (ـ ـ ـ امؤ) (31) (*sans pl.*) برشیئك صفت وصورت نافعه‌سی : نفع ، فائده ، یرایش (هوا واطعمه‌نك) صحتبخشالغی ، فائده‌سی ، وجوده یرایشی .

Heilung (ـ ـ امؤ) (31) اعادهٔ عافیت ، شفایاب اولمه : عافیت ، شفا ‖ ایولشدیرمه ، برخسته‌یی بالتداوی ایو ایتمه

Heim (ـ ا لا) (28) مسکن ، مأوی ، اقامتگاه ، اسکان اولنان خانه‌نك بولندیغی موقع ، محل ، مملکت ‖ او ‖ (حا) اوینه ، مملکتنه ‖ —begleiten (فع متع) و Jemand — bringen برینه رفاقت ایتمك ، اوینه (قدر) برابر کیتمك ، کوتورمك ‖ —wallen (فع لا +) (اوینه ، مملکتنه) عودت ایتمك ، کیرو دونمك ‖ sich — begeben (فع متع) اوه کیتمك : مملکته کیتمك ‖ — bezahlen (فع متع) اعاده وتأدیه ایتمك ، رد ایتمك ‖ (مجا) عیناً مقابله ایتمك ، مقابلهٔ بالمثل ایتمك ‖ —fallen (فع لا —) (عد) (صاحبنك وفاتیله صاحب اصلیسنه) انتقال ایتمك ، محلوله کیتمك ‖ —fällig (ص) (عد) محلول ، محلوله قلان ‖ —finden (فع لا ±) اوینه کیتمك اوزره یولنی بوله بیلمك ، sich — finden یولنی بوله بیلمك ‖ —führen (فع متع) تشییع ایتمك ، برینه کوتورمك ، چویرمك ، اعاده ایتمك ، کیرو چویرمك ‖ (مجا) die Braut — führen کنج برقزی ، نشانلیسنی آلمق ، تزوج ایتمك ‖ —gehen (فع لا —) اوینه کیتمك ، مملکتنه کیتمك : (مجا) وفات ایتمك ‖ —holen (فع متع) برینی کیدوب آرامق و اوینه کتیرمك ‖ —kehren (فع لا —) = —gehen ‖ —kommen (فع لا —) اوینه ، مملکتنه عودت ایتمك ، کلمك ‖ (مجا) Das wird Dir — kommen بو سکا آغر اوطوره‌جق ‖ —leuchten (فع لا —) مثلا Jemandem — leuchten برینه اوینه دکین ایشیق کوسترمك : علی الخصوص (مجا) (عمو) برینی (صویا ایله) کوندرمك ، قوغمق ، (مجا) (عمو) صاومق ‖ —los (ص) مسکن ومأواسز ، یری یوردی اولمیان ، خانه بردوش ‖ sich — sehnen مملکته ، اوینه حسرتکش اولان ، اوزلیان ، آرایان ‖ —suchen (فع متع) مثلا einen Ort — suchen بریره کیتمك ، بریرله مناسباتده اولمق ، کلمك ، برمحله کیدوب کلمك ‖ ایراث خسار ایتمك : تلویث ایتمك ‖ die Trübsale, mit denen uns Gott heimsucht جناب حقك بزه ویردیکی (مسلط ایتدیکی) آلام و اکدار وغصه‌لر ‖ واصل اولمق ، کلمك ، اوزرینه مسلط اولمق ‖ —bürge (ام) (محکمه) محضر ، مباشر ، محکمه خدمه‌سی ‖ —tücke (امؤ) حیله ، دسیسه ، کلك ، کوتیلك ، شر ، فتنه ، فساد ‖ خیانت ، خباثت ‖ یلانجیلق ‖ —wärts (امؤ) (حا) مملکته ، اوه طوغری ‖ —weg (ا م) اوه ، مملکته کیدن یول ‖ عودت ، اوه دونیش sich auf den — weg machen اوه کیتمك اوزره یوله چیقمق ،

اوك ، بولنه دوزلك ‖ —weh (الا) برغريب الديارك ويا هرقنغى بركيمسه‌نك مملكت ويا خانه‌سنى كورمك اوزره اولان شدت آرزوسنك تأثيريله حاصل اولان آتش افتراق ، مملكت ويا خانه‌سنى كوره‌سى ، كوره‌جكى ويا اوزله‌مسى ، خانه ويا مملكتدن آيرلمغله حاصل اولان تأثر وحسرت مملكت ، (علم امراض) سوداى مملكت ، داء الصله ‖ فعل ايله برلكده (*sép.*) .

Heimat(h) (ـ ـ امؤ) (40) [قديم آلمانجه heimôti] مملكت (ويا موقع ومحل ولادت) ؛ خانهٔ پدر ‖ اقامت ايدلكده اولان موقع ‖ كذا اكثريا (ع) مملكت وعلى الخصوص (عد) محل اقامت ‖ —fern (ص) مملكتدن دور وجدا اولان ، مملكتك خارجنده بولنان ‖ —gesetzgebung (امؤ) بريلر حقنده ياپيلان اصلاحات وقوانين مملكت ‖ مملكت داخلنده بريلر حقنده وضع قوانين ونظامات اجه ‖ —land (s) محل ولادت ، مسقط رأس ‖ —los (ص) ملجأ ومأواسز ‖ كلغان بكى ، سرسرى ، كوچوب طوران ‖ —recht (الا) قانون تبعيت ‖ داخل دائرهٔ تبعيته قيد وقبول حق ‖ —staat (ام) حكومت محليه ‖ —verhältniß (الا) اصول وادارهٔ محليه ، نظامات وقوانين مملكت .

Heimat(h)lich (ـ ـ ص) (24) مملكت ومحل ولادته منسوب ومتعلق اولان ‖ meine —en Berge مملكتك طاغلرى ، مملكتده بولنان جبال .

Heimat(h)lichkeit (ـ ـ ـ امؤ) (40) (*sans pl.*) محل ولادته اولان ارتباط معنويه .

Heimchen (ـ الا) b. (40) [Heim] (تا طبيعه) جيرتلاق ‖ (مجا) er ist ein rechtes — او اوقاجق بر جريقدر ، برمحيق ميقى آدمدر .

Heimisch (ـ ص) (24) [Heim] (fremd كلمه‌سنك مقابلى) مملكتدن ، اهالئ محليه‌دن اولان ، يرلى ‖ محل ولادتلى ، وطنداش اولان ‖ اهلى ، بيتى ‖ تكليفسز ‖ محل ولادتى آكديرر ‖ hier fühle ich mich — بوراده بن كنديمى اومده ، مملكتده كبى حس ايديورم ، بوراسى بكا اوم ، مملكتم كبى كابيور ‖ —machen آلشديرمق (مملكتى اوى كبى) كسب الفت و انسيت ايتديرمك ‖ برمحلده توطن و اسكان اجك ‖ (برقدان ويا نبات حقنده) بريرده بيوتمك ، بتشديرمك ‖ يتشمك ، بيومك ‖ (برعائده) بر طولامى اولمق ، وقوف ومهارتى اولمق ‖ hier ist es — (anheimelnd) بوراسى خوشدر ، بوراسى انسانك اوى مملكتى كبيدر ، بوراسى انسانك مملكتنى آكديرر (مرا . heimlich) .

Heimlich (ـ ص) (24) [Heim] كيزلى ، صاقلى ، سر ‖ (حا) كيزليجه ، صاقليجه ، ال آلتندن ، خفياً ‖ كوزدن نهان ‖ (حا) كوزدن نهان اوله‌رق ‖ مسروقاً ‖ es Gemach — كيزلى دائره ‖ آياق يولى = Abtritt ‖ lachen — كيزليجه ، خفياً ، بيق آلتندن كولمك ‖ sich — aus dem Staube machen (قورقوسندن) خفياً صيولشمق ‖ (اشخاص حقنده) er Mensch — صكوتى كمسه ؛ سينسى آدم ‖ thun — ايشه برخفيلك ويرمك ، سرحكمنه صوقمق ؛ كيزليجه اجرا اجك ، خفياً ياپمق ‖ صاقليه‌جق وسرطوتليه‌جق شيلره يوليه برصوص ويرمك ‖ تكليفسز ، لاابالى ؛ خوش راحت ، اونده اولورجه‌سنه ؛ حضور كامل .

Heinrich (ـ اخام) (38) [قديم آلمانجه heim : ياشا ، اوك ، اك بيوكى] هانرى .

Heinz (ـ ام) (38) ، (41) [Heinrich] (عو) (هانرىنك مختصرى) هانرى ، (عو) هانريوت ، (ضرمثل) (.. ايشى) Kunz will — nicht, so muß اكر يوقى زيد ياپمق استمز ايسه اوحالده عمرو ياپمغه مجبوردر .

Heirat(h) (ـ امؤ) (41) [قديم آلمانجه hirat غوتجه heio يعنى Familie , rât] اولنمه ، تزوج ‖ eine — schließen عقد ازدواج اجك ؛ اولنمك .

Heirat(h)en (ـ فعمتم) و — sich (فعمطا) b. (21) برينى آلوب اولنمك ، ازدواج ؛ اولنمك ، تزوج اجك ‖ — Jemand (قادينلر حقنده) برينه وارمق ‖ (فعلا+) اولنمك ، كذا (اركك حقنده) برقادينى آلمق .

Heirat(h)s... (ـ ...) [Heirat(h)] مثلا : —antrag (ام) تكليف ازدواج ‖ —gesuch (الا) استدعاى ازدواج ‖ —anzeige (امؤ) عقد ازدواجى مبين اطرافه كوندريلان اعلان قارى ‖ —fähig (ص) يتشمش ، بالغ ، بالغه ، قوجه‌لق ، ازدواج وتزوجه صالح ‖ —gut (الا) جهاز ‖ —kandidat (ام) طالب (عو) اولنه‌جك اولان ‖ —lustig (ص) اولنمك استيان ، تزوج فكرنده بولنان ، اولنمكه جان آتان ‖ —stifter(in) و —vermittler(in) (ام امؤ) طرفينك ازدواجنده قلاغوزلق ايدن اركك ويا قادين .

Heisa! (ـ حرند) (مرا . hei) .

Heischen (ـ فعمتم) a., c. (21) [قديم آلمانجه eiscôn] طلب ومطلوب اجك ، (نتيجه‌سنى مطلق مطلوب ايدرك) استمك ، آرزو اجك .

Heische-Satz (ـ ام) (31) (فلسفه ، ريا) اثبات مدعايه يارايان قضيه ‖ (غرا) جملهٔ طلبيه .

Heiser (ـ ص) (24) [قديم آلمانجه heis] سسى قيصيق ‖ sich —reden سويله يه سويله يه سسى قيصلمق ‖ sich —schreien باغرمدن سسى قيصلمق .

Heiß (ـ ص) (24) (پك) صيجاق ، كذا يقاردرجه‌سنه چيقان ، قاينار ‖ —es Wasser قاينار ، صيجاق صو ‖ —e Thränen vergießen كمال تأثرله آغلامق ‖ es ist —es Wetter , es ist sehr— هوا پك صيجاق ، قنا حالده ، پك زياده صيجاق وار ‖ (مجا) —es Blut haben صيجاق قانلى اولمق ، حديد المزاج اولمق ، (قانى صيجاق اولمق) ‖ Da geht es—her ايش قنا ، ايش قيزشدى ‖ (ينارقاينار ، پشرفيقيردار اولمق) —machen ايصيتمق ‖ (جغرا) —zone منطقهٔ حاره ‖ (طبيعت وآرزو حقنده) شديد ‖ صوزناك ، آتشلى ، محرق ‖ (حا) شدتله ، كمال اشتياق وآرزو ايله ‖ Jemandem den Kopf—machen برينك قفاسنى قيزديرمق ‖ es ist hier ein —es Pflaster بو (شهر) ده هرشى پك بهالى ، بوراسى پك بهالى ‖ —geliebt (ص) جان ودلدن سوكيلى ‖ —blütig (ص) صيجاق قانلى اولان كيمسه ، كذا (مجا) ‖ (تا طبيعه) صيجاق قانلى حيوانات ‖ —ersehnt (ص) كمال شدتله آرزو اولنان ‖ —sporn (ام) دليقانلى ، حديد المزاج كيمسه ، تيتيز آدم ، باروت كبى كيمسه .

Heißa! (ـ حرند) (مرا . hei) .

Heißen (ـّـ فعـ متعـ) v. (21) [غوتيجه heitan]
(اسم مفعولى geheißen) (يايلهجق سويلك) Jemand
—etwas thun دعك (امر ايتك ، برشى يابمق اوزره برينه
تبليغ ايتك) || —er hat ihn schweigen اوكا سوسمقى
تكليف ايتدى ، سوص ديدى || wer hat Ihnen das geheißen
بوكى سزه كيم سويلدى؟ امر ايتدى || wer has Sie denn
—rauchen? (الخ) سنك توتون ايچمك نكه لازم؟ سكا
توتون ايچ ديه كيم سويلدى!؟ || توصيم ، تسميه ايتك ، برعنوان
ويرمك || —Jemand (du) برينه "سن" ديه قونوشمق ،
دائما سن ديه خطاب ايتك || —etwas gut برشيئى تقدير
وتحسين ايتك ، قبول وتصديق ايتك || Jemand will-
—kommen برينه رسم خوش آمدى يى ايفا ايتك ، (حسن)
استقبال ايتك || das heiße ich einen Ehrenmann اشته
ناموسلى ديه بن بوآدمه ديرم || (فعـ لا +) (بر اسمى برنامى
طاشيمق ، بر اسم ايله مسمى اولمق) ich will nicht so und
so—, wenn ... اكر ... ذكاسه جنده آدم فلان اولسون ،
بكا ... دعسونلر || بيان واشعار ايتك ، افاده ايتك ||
wie heißt das auf Französisch? بوكا فرانسزجه نه
ديرلر ، نصل دينور؛ بوفرانسزجه نه ديمكدر؟ || ("d. h." :
اكثريا) das heißt يعنى || (عين قيمت واهميتى اراءه
ايتمكده) Arbeit heißt Reichtum ايش (چالشمه) ثروت
ديمكدر ، زنكينلك دعك چالشمق ديمكدر || das will etwas—
بونك اهميت فوق العادهسى واردر || das will Nichts— بونك
هيچ اهميتى يوقدر ، بو برشى دكل || das will wenig— بونك
اهميتى آزدر ، بونك اوقدر اهميتى يوقدر || das heißt mir
gleich viel بونجه مساويدر || was heißt tausend
Schritte? بيك خطوه نه ايدر؟ || was soll das—?
بونه ديمك؟ بونه ديمك اولهجق؟ بونه اولهجق صانكه؟ ||
das heißt also ... يعنى ... || (فعـ يكشخ) es heißt
er wird kommen, ديلكده ، سويلنكده وروايت اولنقده
wenigstens heißt es so اوكلهجكمش ، آنك كلهجكى روايت
اولنقده؛ اوكلهجكمش اويله سويلنيور ، يعنى اويله دينيليور ||
damit es nicht heiße ... ديمسون ايچون || صكره
hier heißt es: Aufgepaßt! بوراده دقت ايتلى! اشته
بورايه دقت لازم! كوزكى آچ! بوراده دقت لازم! || (ضرمثل)
hier heißt es „entweder — oder" بوراده ياشو يا بو
ديلى (ايكيسى آرهسى يوقدر) بونده شو بو اولمز ، بو ايش
ترددكوتورمز || (فعـ متعـ) = (جعر) hissen .

...heit (ـ ــ ــ) اسم وصفتكى كلماتك نهايتنه علاوه
اولنهرق كلمات مذكوره يى مفرد مؤنث يابان وعلى الاكثر
(وارلق ، اولمقلق) كوسترير هجادر (ضعيف معناسنه اولان
schwach كلمهسندن) Schwachheit (امؤ) ضعيفلك ،
ضعفيت ، قوتسزلك اسمى تشكيل ايدر || كذلك اسماء جامعه
تشكيلنه دخى خدمت ايدر مثلا: Christ (ام) Christenheit
(امؤ) خرستيانلق (عالم) كبى .

Heiter (ـّـ ص) (21) شن ، شاد ، بختيار ، مسعود ،
شطارتلى ، كولر يوزلى || آچيق ، صاف ، براق || (جناس مقامنده)
das wird— بوايو برشى اولهجق (بونك صوكى بوزوق
چيقهجق) .

Heiterkeit (ـّـ امؤ) (41) شنلك ، شطارت ، فرحليلق ||
آچيقلق ، صفوت ، براقلق : صوك حاليلك .

Heiz... (ـ ــ ــ) [heizen] —röhre (امؤ) (صنعـ)
حرارت نقلنه مخصوص بورولر ، صيجاق هوا بوريلرى ؛ بخار
ايصتيم نقلنه يراو بورولر || —apparat (ام) آلات وادوات
تسخينيه || —kraft (امؤ) قوهٔ تسخينيه || —material
(الا) ملازمهٔ تسخينيه .

Heizbar (ـّـ ص) (21) قابل تسخين || —es Zimmer
اكثريا (دروننده آتش ياقيله بيلور) اوطه .

Heizen (ـّـ فعـ متعـ و فعـ لا +) c. (21) [Heiß]
ايصيتمق ، تسخين ايتك || آتش ياقمق (ايصيتمق ايچون) ||
(فعـ مطا) dieses Zimmer heizt sich gut بو اوطه ايو
ايصينور ، مضبوطدر || (الا) b. (40) (*sans pl.*) ايصتمه ،
تسخين || Heizung (امؤ) (49) كذا تسخين .

Heizer (ـّـ ام) a. (40) آتشجى || تسخين ايدن ،
ايصيتان ، مسخن .

Hekla (ـّـ اخام) (56) (جغر) der— (ايزلاندا
وولقانى) هقلا يانار طاغى .

Hektar (ـّـ الا) (28) [روم] عرض وطولى يوزر
مترهلك اراضى مقدارى ، يكى دونم .

Hekto... (ـ ــ ــ) [روم] (يوز...) .

Hektogramm (ـّـ الا) (38) [روم] يوز غرام
(عو) (مختصراً : hekto هكتو) .

Hektor (ـّـ اخام) (56) (اساطير) (پريام) ك
اوغلى و (تروا) ليلرك اك شجيع رئيسلرندن اولوب
(آندروماق) ى تزوج ايتمش و (پاتروقل) ك قاتلى اولوب
كندوسى دخى (آشيل) طرفندن تلف واعدام اولنمشدر .

Hel (ـ اخامؤ) (*inv.*) (اساطير) (اولوم الههسى)
هلا .

Held (ـّـ ام) (51) قهرمان ، يكيت ، مبارز ، جنكاور ،
—in (امؤ) قهرمان قز ، قارى || (برشى ايچون ،
اوغراشان ، غوغا ايدن ، اوويشان) مدافع ، حامى ||
(قرون وسطى جسورشواليهسى) || im Saufen ist er ein—
ايچكيده اوكا چيقهجق يوقدر .

Helden... (ـ ــ ــ) —buch (الا) بيوك قهرمان
وجنكاورلرك كتابى ، آنلردن باحث تاريخ || —gestalt قهرمان ،
لوندكبى اندامى اولان ، طاغ كبى قد وقامته مالك اولان ||
—alter (الا) قهرمان وبيوك جنكاورلرك زمانى ، عصرى ||
—kühn (ص) آرسلان كبى ، قهرمان كبى جسور || —lied
(الا) قهرمان دستانى || —muth (ام) قهرمانلق ، شجاعت ||
—that (امؤ) افعال قهرمانيه || —weib (امؤ) قهرمان ،
يكيت قادين .

Helena (ـّـ اخامؤ) (46) و (54) يونان پرنسلرندن
اولوب كوزللكى ايله مشهور اولان (اثنا) || (الا) (جغر)
—(=Sankt) سنت هلن .

Helene (ـّـ امؤ) (48) = Helena .

Helfen (ـّـ فعـ لا +) d. (20) ياردم واعانه ايتك
—Jemandem برينه معاونت ومظاهرت ايتك ، امداد
ايتك || (ضرمثل) hilf Dir selbst, so wird Dir Gott—
(كنديكه ياردم ايتكه جناب حقده سكا اعانه ايتسون) چالشكه

Jemandem auf ein Wort— || جناب حق سكا معين اوله
برينك بركله بي بوله بيلمسى (تنظرى) ايچـون ياردم ايتمك ||
Jemandem aus der Verlegenheit— برينى برمضايقه ،
Jemandem herauf—, hinauf— || برصيقينتيدن خلاص ايتمك
برينه (متكلمك يوقاريده ، آشاغيده اولديغنه كوره) يوقارى
Jemandem hinab— , || چيقمق اوزره معاونت ايتمك
: وياخود heraus — , hinein وياخود : hinaus—
، برينه ايتمك ، چيقمق . كيرمك herein— , hinüber—
كچمك و (آره‌سندن) مرور ايتمك والخ اوزره ياردم ايتمك ||
اكثريا : برينى براز دورتوشمك Jemandem ein wenig—
(ياردم ايتمك) || er hat sich dabei—lassen او (ايشنده)
كندوسنه براز ياردم ايتديردى || Gott helfe mir! جناب
حق بكا ياردم ، امداد ايتسون ، اه ياردمجم اولسون! || (توبيخ
وتهديد ايچون) (عو) ! wart' Schlingel, ich werde Dir—
طور براز ، چاپقين ، كلفاتى ، مسكين بن سكا (ياردم ، ايده‌يم ،
ايدرم) كوستريرم ! || er hat sehr dazu geholfen بونك آكا
(بو ايشه فلان شيئه) چوق ياردمى . فائده‌سى اولدى || sich—
(فه مطا) قولاينى ، چاره‌سنى بولمق ، كندوكندويه معين اولمق
مثلا —sich vorwärts كندو سعييله كسب ترق ايتمك ||
man || er weiß sich zu— او (كندى) ايشنى بيلور
انسان ايشنى بيلى ، انسان كيسنى muß sich nur zu—wissen
قوللانه بيلى || ich kann mir nicht— بن الدن بشقه برشى
كلز ، بن (بوكا قارشو) برشى ياپامام ، بن بوڭ تبديل وتأخير
ايده‌مام ... ich kann mir nicht— (Sie haben Unrecht)
نه‌يابه‌يم (سزك حقسزاولديغكزى) سويلمكه مجبورم ، حقسزسكز
ich konnte mir nicht, —ich mußte hinein || نه‌يابه‌يم
ايچرو كيرمكه مجبور اولدم ، ايچروكيرمكدن بشقه الدن برشى
كلزدى || ? — wozu kann das بونيه يرار ؟ بونك نه
das wird ihm auch || (جناس مقامنده) محسناتى وار ؟
—recht was (عمو) بوده اوكا يرايه‌جق ها ، بونكده
(.. شيئه) فائده‌سى اولمجق مى صانكه ! .

Helfer (ـَـ ا م) n. (30) . —in (ا مؤ) (50) ياردم
ومعاونت ايدن اركك ويا قادين ، معاون ، يماق || خلاص ايدن ،
قورتاران || (كوتو برشيده) همپا ، رفيق ، شريك خباثت
وجنايت ، مفسدت رفيق .

Heliographie (ـُ ـــ ا مؤ) (55) [روم] شعاعات
شمسيه اعانه‌سيله حك ايتمك ، حك شمسى .

Helioskop (ـــ ا لا) (36) [روم] (هيئت وحكمه)
شمسه نظر ايچون (رنكلى) دوربين .

Heliotrop (ـــ ا لا ا م) (36) [روم] (نبا ومعد)
چيچكارى شمسه توجه ايدن نباتات || (نبا) آى چيچكى .

Hell (ـُ ص) (21) [قديم آلمانجه gahelli] آيدينلق ،
ضيادار ، آچيق || آچيق رنكلى || (صداحقنده) آچيق ، كسكين ||
(هواحقنده) || پارلاق ، شعله پاش || قهقهه —es Gelächter
آچيق ، براق ، صاف || — (صاچ حقنده) آچيق رنكلى ، ايسقه
|| بوشعله‌نك رنكى طوتوق dieses Licht brennt nicht—
am —en Tage || آچيق هوا ، كوزل بركون ein—er Tag
كوپه كوندز ، آپ آشكار || (بعضاً) شفاق || die—en Thrä-
(كوزلرنده) سرشك چشمانى nen stehen ihm im Auge
پارليو ، پارلاق كوز ياشلرى چشمانندن آقق اوزره‌در || آشكار ،
بديهى .

Hell (ـُ ا لا) (36) (بحر) [Hölle] خلاط و اوپ كبى
كمى مالزمه‌سنك محفوظ اولديغى محل .

... „ **Hell** (ـــ) —blau (ص) آچيق ماوى || —fuchs
(ا م) قوله (طونلى پاركير) || —äugig, —blickend (ص)
كوزلرى كسكين وپارلاق اولان ، كسكين باقان || —braun
آچيق قومرال || آچيق طورى (حيوان) || —färbig (ص)
آچيق رنكلى ، آچيق رنك || —glänzend (ص) زياده (آچيق)
پارلاق || —grau (ص) آچيق بوز ، انجى بوزى || —klingen
(الا) طنانيت || آچيق (كومراه ، پروزسر) قوى صدا .

Helle (ـَـ ا مؤ) (53) (*sans pl.*) [hell] آچيقلق ،
پارلاقلق ، براقلق ، صفوت || شفافلق || جلا ، پرداخ .

Hellebarde وده‌ها طوغرى اوله‌رق : **Hellebarte** هر
ايكيسيده (ـَـ ـَـ ا مؤ) (55) [فى‌الاصل Helm و Barte
كلمه‌لرندن] آوجى حربه‌سى ، برطرفى بلطه آى شكلنده تيورلى
آلت جارحه ، تبر .

Hellen (ـَـ قه متعـ) و —sich (قه مطـا) a. (24)
آيدينلانديرمق ، ضيادار ايتمك ، رنكنى آچمق || آچلمق ، براقلاشمق ،
رنكى آچلمق ، رنكنى آچمق .

Hellene (ـَـ ا م) (52) [روم] روم ، يونانلو .

Hellenist (ـَـ ا م) (54) [روم] علوم ولسان يونانيه
ايله مشغول ومتوغل عالم .

Heller (ـَـ ا م) n. (30) [فى‌الاصل Haller يعنى Hall
شهرنده ضرب اولنمش آقچه] آقچه ، پاره ، منقر ، پول ، دينار ||
—haben (rothen) keinen (هيچ بر پاره‌سى اولمامق)
قلور اجره محتاج اولمق ، هيچ منقر طوتمامق || ich habe noch
keinen rothen—von ihm bekommen بن اوندن دها
برپاره بيله آلمدم || das ist keinen—werth بو بش پاره
بيله ايتمز ، بونك برپاره بيله ذكرى يوقدر .

Helling (ـَـ ا مؤ) (36) (بحر) اوزرنده كمى انشا قلنان
جاتغى .

Helm (ـُ ا م) (36) (ع) اكثريا : (عسكرى) سرپوش ،
هلم || كذا (نبا) قبه وارى اولان تپه‌لك || قله‌لرك مدور چادر
وارى طاملرى ، قبه || (كيم) انبيق تپه‌سى ، تاجى || (بحر)
دومنك باشلغى || بالطه ، چكيچ وامثالنك صاپى || —adler
(ا م) (ع) هلم اوزرنده‌كى معدن قارتال قوشى || —busch
(ع) سرپوش اوزرينه صورت رسميه‌ده طاقيلان توك (آت
قيلى) || —feder (ا مؤ) (ع) سرپوش اوزرينه طاقيلان
وياشاره مخصوص قوش توكى || —förmig (ص) هلم ،
قاسكت شكلنده || —schmied (ا م) هلم ياپان ، سپورى
باشلق اعمال ايدن || —sturm (ا م) (ع) سرپوش تپه‌لكى .

Hemd (ـُ ا لا) n. (45) قميص ، كوملك ، —e (ـَـ ا لا)
b. (45) كوملك ، Jemand bis auf's — ausziehen برينى
كوملكنه وارنجه‌يه دكين ، آنادن طوغمه ، چيرچپلاق صويمق ||
(مجا) كاملاً صويمق ، صويوب صوغانه دوندرمك ، كوملكنه
وارنجه‌يه دكين آلمق || (تجا) اشياى تجاريه صارغيسى ، كتندن
غلاف || —einsatz (ا م) كوملكك اوكنده‌كى قات || —krause
(ا مؤ) كوملكده ياپيلان بوزمه ترتيل ، قيرمه .

Hemden „ ... (...ـُـَ) —händler(in) (ا م، امؤ)
(تجا) كوملك صاتان (اركك ويا قادين) كوملكجى ، كوملك
تجارى ‖ —maß (ا م) (عمو) اوزرنده يالكز كوملك
بولنان چوجق .

Hemisphäre (ـُـَـ ا مؤ) (53) [روم] نصف كره .

Hemm „ ... (...ـُ) [Hemmen] —feder (ا مؤ)
(ساعتجيلكده) توقيف ياىى ‖ —kette (ا مؤ) تثبيت زنجيرى ‖
—kraft (امؤ) قوهٔ تثبيت وتأخيريه ‖ —schraube (امؤ)
توقيف ، وتثبيت ويده‌سى .

Hemmen (ـُـ فع متع) و —sich (فع مطا) a. (21)
طوتمق ‖ عوق وتأخير ايتمك (وعين زمانده طوتمق) ، آليقومق ،
مانع اولمق ، ييكديرمك : تعطيل ايتمك : حركتنى آغيرلشديرمق ‖

Hemmung (ـُـ امؤ) (49) عوق وتأخير ، طوتمه ، طاقيله ،
طوتقلق .

Hemmniß (ـُـ ا لا) (36) حائل ، مانع ، انكل .

Hengst (ـُ ا م) (38) آت ، آيغير .

Henkel (ـُـ ا م) a. (40) [henken] قولپ ، صاپ :
كذا برشيئك قولاق شكلنده اولان محلى و آچيله‌جق ويا
طاقيله‌جق يرى .

Henkeln (ـُـ فع متع) a. (21) برشيئه قولپ وصاپ
طاقمق ، طاقيله‌جق برشيله تجهيز ايتمك .

Henken (ـُـ فع متع) a. (21) آصمق ، صلب ايتمك .

Henker (ـُـ ا م) a. (40) [henken] (53) جلاد ، آدم
آصان ‖ (تعجب ايله سب اثناسنده) شيطان ، عفريت ، جهنم ‖
!—hol' Dich der : ! ‘scher هاى سنى شيطان چارپسون !
!—Dich zum دفع اول هايدى ! جهنم اول شورادن ‖
!—hol's der ,!—zum تقريباً : هاى اه جزاسنى ، مستحقنى
ويرسون ! هاى جانته ! ‖ !—nun hat's der ايش فناىه
صاردى ! شمدى ايش فنا !

Henna (ـُـ ا م) (56) (نبا) قينا آغاجى .

Hennchen (ـُـ ا لا) b. (40) [Henne اسمنك صورت
تصغيريه‌سى] طاوقجق (بلبچ) ‖ (عمو) (مجا) بلبچ (بلبچ
كبى كنج ، تازه ونازين اولان) .

Henne (ـُـ ا مؤ) (52) طاوق (=Huhn) ‖ —junge
بلبچ ‖ (مجا) (عمو) !mein Hennchen بلبچم ! بلبچجكم !
ياوروم ! ‖ بعض قوشلرك ديشيلرى ‖ —kalekutische هند
طاوغى ، ديشى هندى ‖ (نبا) (عمو) —fette (قالين
ياپراقلى نباتات) وعلى الخصوص ييانى سميز اوتى .

Henri-quatre (فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) (56)
[فر] آلت دوداق آلتنده صاليويريلان صقال (روايال وياخود
امپريال) آلمانلرك Zwickel-bart ديدكارى) .

Hep (ـُ حرند) آرابه وامثالنه قوشيلان حيواناته مسلنيلور ‖
ييلرى چاغرمق ايچون قوللانيلور ‖ (يهوديلره استخفاف
مقامنده) هايدى ! هى !

Heptachord (ـُ h ـُـ ام (لا)) (28) [روم] (موسيقى)
يدى تللى قديم كمانچه .

Heptagon (ـُـُـ ا لا) (28) [روم] (ريا) يدى ضلع
وزاويه‌لى شكل ، ذوسبعة الاضلاع ويا سباعى الاضلاع .

Her (ـُ وبعض يرده آتى ذكر اولنه‌جق حال ويا حرف
جرلر ايله ـُ حا) [قديم آلمانجه‌نك hera كلمه‌سندن مستعار
اولوب بوده بو معناسنه اولان hi كلمه‌سندن محرفدر] . متكلمك
بولنديغى نقطه‌يه طوغرى اولان حركت (hin اورايه كلمه‌سنك
مقابلى) بورايه —kommet بورايه كليكز ، ياقلاشكز ‖
!—immer دائما بورايه ويريكز ! دائما بورايه كليكز !
بورايه بورايه ! ‖ !damit— وير آنى بورايه ! آنى بورايه
وير ! براق شونى ! وير اونى بكا ! ‖—(von oben(unten
يوقاريدن (آشاغيدن) (بورايه) طوغرى ‖ (neben: وياخود) an
—etwas برشيئك يانى صره ، برلكنده اوله‌رق ‖
an der Küste—fahren ساحل بوينجه (آرابه ، كمى وامثالى
شيلرله) كيتمك ‖ —um mich اطرافمده ، اطرافم صره ‖
—hin und اوته‌يه برويه ، بر طرفدن برطرفه ‖ hin und
—gehen كيدوب كلمك ‖ —von Alters اوته دنبرو ،
اسكيدن ، قديمدنبرو .

Her „ ... (...ـُ) فعل ايله برلشدكده دائما (sép.) :
—sich bemühen (فع مطا) كلمك زحمتنى اختيار ايتمك ‖
—blicken (فع متع) بوطرفه باقمق ‖ —rühren (فع لا +)
حاصل اولمق ، نشأت ايتمك ‖ —beordern (فع متع) برينه
بورايه كلمك اوزره امر ايتمك ، برينى امر ويره‌رك بورايه
كتيرمك ‖ —winken (فع متع) كل اشارتى ويرمك ، كلسى
ايچون اشارت ايتمك ‖ —richten (فع متع) ترتيب وتنظيم
ايتمك ، دوزلتمك ‖ wo soll ich es denn —bekommen
بن بونى نره‌دن بوله‌يم ، نره‌دن استحصال ايده‌يم ? ‖ sich
—fragen (فع مطا) صورارق بريولى بولمق ‖ —geben
(فع متع) ويرمك ، تسليم ايتمك ‖ einen Vorwand—geben
برعذر ، معذرت ، سبب بيان ايتمك ‖ —gehen (فع يكشخ)
اولمق ، كذران ايتمك : so geht es in der Welt—
(اى ، اشته) دنيانك ايشى بويله‌در ، دنيا بويله‌در ‖
—bei ihm geht es knapp اداره‌لى ايشامغه مجبوردر ،
آنك مضايقه‌سى واردر ‖ —gerathen (فع لا—) اوغرامق ،
دوچار وكرفتار اولمق ‖ —jagen (فع متع) بوطرفه
طوغرى سورمك ، قوغالامق ‖ (ع) den Feind vor sich
—jagen دشمنى اوكنه قاتوب تعقيب ايتمك ‖ —kommen
(فع لا —) (بورايه) كلمك ، يناشمق ‖ vom Essen
—kommen يمكدن كلمك ‖ نشأت وصدور ايتمك ، حاصل اولمق
‖ Herkunft (امؤ) (49) اسكيدن قالمه عادت ، اصول ‖
كليش ، وصول ‖ اصل ونسل ، صوى ، نسب ، فامليا ‖
—langen (فع متع) اوزاتمق ، يتشديرمك ، ويرمك ‖
(فع لا +) بورايه قدر واصل اولمق ، يتشمك ، انتشار
ايتمك ‖ —melden (فع متع) ديديرتمك ‖ —müssen
(فع لا +) كلمكه مجبور اولمق ‖ —nehmen (فع متع)
? wo —nehmen und nicht stehlen (بو پاره‌يى ويا
... يى) چالمدن نره‌دن بولدى ؟ هم چالمه هم بو پاره‌يى بول !
بونك يرادلمسى قابل دكل آ ! ? بونى بن نره‌دن بوله‌يم ? ‖
—reichen (فع متع وفع لا +) =langen— ‖ —reiten
(فع لا—) بارگيرله بوطرفه كلمك ‖ —schaffen (فع متع)
Jemand—schaffen : برينى بورايه كتورمك ويا كتورتمك ‖
—stammen (فع لا +) : aus einem Geschlechte

—stammen (فعلا+) برنسلدن تولد وظهور ایتمش اولمق، بر سویه منسوب ومتعلق بولنمق || (غرا) (کلمات حقنده) مشتق اولمق || —stellen (فعمته) قویمق || (wieder) —stellen (فعمته) اسکی حالنه قویمق، تصحیح واصلاح ایتمك، تعمیر وترمیم ایتمك . اوکارمق ، یکیدن انشا ایتمك || Herstellung (امؤ) ⑰ تعمیر و اصلاح ، اوکارمه ، یکیدن انشا : —s=kosten (فعمته) مصارف انشائیه وتعمیریه .

Her-ab (ظـ ها) آشاغی ، آشاغی‌یه (متکلمك بولندیغی استقامتده) || von oben— یوقاریدن آشاغی‌یه || den Strom— (علی‌الخصوص مجا) نهرك آقندیسی بوینجه .

Herab„ ... (۰۰۰ظـ) فعل ایله برلشدکده دائما (sep.) یوقاریدن آشاغی‌یه متکلمك بولندیغی محله اولان استقامتده || sich— bemühen (فعمطا) یوقاریدن آشاغی‌یه ایتمك کلفتنی اختیار ایتمك || —blicken (فعلا+) آشاغی‌یه عطف نظر ایتمك ، آشاغی باقمق || mitleidig auf Jemand—blicken نظر شفقت ومرحمتله برینه باقمق || —drücken (فعمته) آشاغی‌یه باصدیرمق (تجا) die Preise —drücken تنزیل فیئات ایتمك || —eilen (فعلا—) آشاغی‌یه شتاب ایتمك ، آشاغی‌یه قوشمق || —fallen (فعلا—) یره دوشمك || —hangen, —hängen (فعلا+) آصلمق، صارقمق، اوزرینه دوشمك || (صارقق) —hängen آشاغی‌یه آصمق، صارقتمق || —hangen = (فعلا+) || —kommen (فعلا—) آشاغی‌یه کلمك (اینمك) || (مجا) آشاغیلق، دوشمك (ثروت ویا اعتبارینی غائب ایتمك) || —langen (فعمته) آشاغی اوزاتمق ، ایندیرمك، آشاغی صالالامق || (فعلا+) آشاغی‌یه دکین ینشمك || —reißen (فعمته) چکوب ایندیرمك || —rufen (فعمته) (برینی آشاغی کلمك اوزره) چاغیرمق ، آشاغی چاغیرمق ، مطلوب آشاغی ایندیرمك || —sehen (فعلا+) auf etwas —sehen برشیئه یوقاریدن باقمق : von diesem Berge sieht man auf ein anmuthiges Thal— بوطاغدن (شو آشاغیده‌کی) بر فرحفزا وادی کوریلور || (ع) (اصطلا) auf etwas —sehen حاکم ومحافظی اولمق || (تحقیرآمیز) auf Jemand —sehen برینه (تحقیرآمیز) یوقاریدن آشاغی باقمق ، باشدن آشاغی سوزمك || —setzen (فعمته) آشاغی قویمق ، ایندیرمك || (تجا) (فیئاتی) ایندیرمك || اعتبار وحیثیتدن دوشورمك || اهمیت ویرمامك ، اعتبار ایتمامك ، التفات کوسترمامك || قدر وقیمتنه خلل کتیرمك || —sinken (فعلا—) اینمك ویا سقوط ایتمك (هوا ویا برمایع ایچنده) || im Preise—sinken فیئاتدن دوشمك || —stürzen (فعمته) و sich—stürzen (فعمطا) آشاغی‌یه آتلق ، هجوم ایتمك .

Heraldik (ظـ امؤ) ㉛ [یکی لاتینجه] خاندان علامات مخصوصه‌لری ، آرمه‌لری || بونلر حقنده‌کی معلومات .

Her-an (ظـ ها) یورایه ، بوطرفه . immer—! (اکثریا مختصراً immer'ran!) دائما یناشمق ! دائما یناشیلیکز ! یناش یناش .

Heran„ ... (۰۰۰ظـ) فعل ایله برلشدکده دائما (sep.) کندوسنه یناشمق ، مواصلت ایتمك قابل اولان و یا محله طوغری اولان حرکتی کوستروب فعل متعدیلر ایله یناشدیرمق ، تقرب ایتدیرمك وفعل لازملر ایله برابر دخی یناشمق، تقرب ایتمك معنالرینی ویرر || —bilden (فعمته) و sich —bilden یتشدیرمك ، تعلیم وتربیه ایتمك || یتشمك ، (برفکر مخصوصه بناءً) تعلیم وتربیه کورمك || —dampfen (فعلا—) مثلا das Schiff, die Lokomotive —dampft (بخارینی چیقاره‌رق) کمی ویا لوقوموتیف کلیور ، یناشیور ، تقرب ایدیور || —eilen (فعلا—) علی‌العجله قوشمق، واصل اولمق ، کلمك || —gehen (فعلا—) یناشمق || —kommen (فعلا—) کلمك ، یناشمق || —nahen (فعلا—) یاقلاشمق، تقرب ایتمك ، یقیناً حلول ایتمك . ظهوری تقرب ایتمك || —rücken (فعمته) یناشدیرمق. یتیشدیرمك || —schreiten (فعلا—) یوریه‌رك یناشمق وتقرب ایتمك || —treten (فعلا—) یاقلاشمق ، یناشمق ، یانته کلمك || —wachsen بیومك . یتشمك || —ziehen (فعمته) کندویه‌طوغری چکمك ، جلب وجذب ایتمك .

Her-auf (ظـ ها) یوقاری‌یه طوغری وخروج معنالرینی اشعار ایدر || von unten— آشاغیدن یوقاری‌یه طوغری || (جبل مخذوفده) !— یوقاری ! (یوقاری چیق ! یوقاری کل !) || hinab یاخود und herab— آشاغی یوقاری ، بر یوقاری بر آشاغی || nur—! دائما یوقاری .

He-rauf„ ... (۰۰۰ظـ) فعل ایله برلشدکده دائما (sep.) آشاغیدن یوقاری‌یه ومتکلمك بولندیغی محله طوغری اولان استقامتی ویروب یوقاری وچیقمق کلمه‌لریله ترجمه اولنور || —bitten (فعمته) یوقاری چیقمغی رجا ایتمك، یوقاری چاغیرمق || —helfen (فعلا—) Jemandem—helfen: برینه یوقاری چیقمق اوزره معاونت ایتمك || sich—begeben (فعمطا) یوقاری چیقمق ، یوقاری کیتمك || —bringen (فعمته) یوقاری چیقارمق ، یوقاری ایصال ایتمك ، یوقاری چیقمق اوزره دلالت ایتمك || —klettern, —klimmen (فعلا—) یوقاری طیرماتمق. یوقاری (طوتونه‌رق، طیرمانه‌رق) چیقمق.

Her-aus (ظـ ها) طیشاری ، طیشاری‌یه . خارجه (برمحلدن چیقمق) || er ist noch nicht zur Stadt— اوده‌ها شهردن (خارجه) چیقمدی || von innen— ایچریدن (طیشاری‌یه) || (طب) eine Krankheit von innen—heilen برخسته‌لغی ایچریدن تمار ایله ایو ایتمك || aus dem Hause, اودن ، ایچریدن طیشاری باقمق || zum Fenster—sehen پنجره‌دن طیشاری باقمق || nach vorn—wohnen برخانه‌نك (واسائلك) سوقاق طرفنده ، یوز طرفنده ، سوقاغه ناظر اولان طرفنده اقامت ایتمك || !— طیشاری ! چیق طیشاری ! طیشاری چیقکز ! : (عمو) کذا مختصراً : 'raus! کذا چیق ! طیشاری ! || (کل !) کلیکز ! طیشاری چیقکز ! || (ع) (قره غول ، قطعهٔ منتظره‌ده) سلاح باشنه ! || —mit dem Briefe! (ویا) قلم‌ شومکتوبی ! || —mit der Sprache! —damit! —mit der Sache! هایدی (چابوق اول) سویله ! آکلات ! سیقله ! سرعت !

He-raus„ ... (۰۰۰ظـ) فعل ایله برلشدکده دائما (sep.) برمحلدن متکلمه طوغری اولنان حرکت (خروج) ی اراءه ایدوب چیقمق فعلیله ترجمه اولنور || —arbeiten (فعمته)

چالیشه چالیشه چیقارمق|| میدانه چیقارمق، ظاهر و عیان قیلمق||
sich—arbeiten (فه مطا) چالیشه چالیشه چیقمق|| (مجا)
(موفق اولمق) ایشدن چکیله بیلمك ، ایشی یقادن آته بیلمك||
einen Nagel—bekommen (فه متع) —bekommen
sein Kapital (تجا) || چیقاره بیلمك ، برچیویی چیقارمق
wieder—bekommen سرمایه‌سنی بتکرار چیقارمق || کشف
واستخراج ایتمك|| (برمسئله‌یی) حل ایتمك، (بر معمایی) حل واستخراج
ایتمك ، چوزمك ، بولمق || (حساب) : ویاخود) was
welches Facit) hast du—bekommen مسئله‌نك مساویسی
نه چیقدی ؟ مسئله‌یی نصل حل ایتدك ؟ || — brausen
(فه لا —) (کمال شدت وحدتله ، اشخاص حقنده) طیشاری
فیرلامق || —bringen (فه متع) طیشاری چیقارمق ،
einen Fleck || کتیرمك (طیشاری) کتیرمك ، چیقارمق
es läßt sich Nichts (مجا) || برلکه‌یی چیقارمق —bringen
aus ihm—bringen اونك آغزندن برکلمه بیله چیقارمق قابل
دکل|| sein Wort—bringen (können) حرف واحد سویله‌مامك
(سویلیه‌مامك) || seine Kosten—bringen مصرفنی چیقارمق،
مصرفنی قورتارمق || —drücken (فه متع) صیقوب ، باصوب
طیشاری چیقارمق || سویلمك ، افاده وبیان ، اظهار ایتمك ،
تلفظ ایتمك : توصیف وتصریح ایتمك || —fallen (فه لا—)
طیشاری دوشمك || —finden (فه متع) برچوق شیلرك
آره‌سندن بولوب چیقارمق || کشف واستخراج ایتمك ||
sich—finden (فه مطا) چیقیله‌جق یری بوله بیلمك ، چیقمق
اوزره یولنی بوله بیلمك || (مجا) نره‌ده ونه حالده بولندیغنی
آکلامق || یولنی غائب ایتدکدن صکره بتکرار بوله بیلمك ||
—fordern (فه متع) برشیئك وبرلمسنی طلب ایتمك ، اعاده‌سنی
استمك || دعوت ایتمك ، میدان اوقومق || تحریك وتشویق
ایتمك ، قیشقیرتمق || —geben (فه متع) طاغتمق ، انتشار
ایتدیرمك || نشر ایتمك، میدان تداوله چیقارتمق|| اعاده ایتمك ،
کیرو ویرمك ، (اقچه‌نك اوسته‌سنی ، فرقنی) اعاده ایتمك ||
Herausgeber (ام) (برکتابك) صاحب وناشری، (برغزته‌نك)
صاحب و محرری || —gießen (فه متع) (طیشاری)
دوکمك || —gucken (عو) (فه متع) = —sehen || —haben
(فه متع) (مرا . —bekommen) چیقارتمق || (مجا)
کشف ایتمك|| ich hab's—! (اکثریا) بولدم! || etwas—
haben برشیئك اساسنه ، کنهنه واقف اولمق || —jagen
(فه متع) طیشاری قوغمق ، دفع ایتمك || (فه لا—) aus
der Stadt—jagen کمال سرعت ایله (شهردن) طیشاری
اوغرامق || —kommen (فه لا—) طیشاری چیقمق ،
چیقمق ، خروج ایتمك || (کتب واشالی حقنده) چیقمق ،
انتشار ایتمك ، میدان تداوله چیقمق || کورونمك ، کندینی اوله
کوسترمك || die Rechnung kommt— حساب طوغریدر
(طوغری چیقیور) || —nehmen (فه متع) طیشاری آلمق،
چیقارمق die Brust—nehmen کوکسی طیشاری چیقارمق،
کوکسی ایلری آلمق ، ویرمك|| —pressen (فه متع) = —drücken
|| —reißen (فه متع) چکوب طیشاری چیقارمق ،
کوکندن سوکمك ، قلع ایتمك || —rücken (فه متع) . . .
طیشاری چیقارمق || aus der Reihe—rücken صره‌دن
طیشاری چیقمق|| دوکنار ایتمك (کنارینه یازوب اشارت ایتمك)||

(عمو) Geld—rücken پاره ویرمك ، پاره چیقمق|| (فه لا—)
(ع) طیشاری چیقمق (برمحلدن ، برقونافدن) طیشاری چیقمق||
mit etwas—rücken برشیئی میدانه چیقارمق ، کوسترمك ||
—rufen (فه متع) طیشاری چاغیرمق|| (ع) (die Wache)
—rufen قره‌قولی (قطعهٔ منتظره‌یی) (طیشاری) سلاح باشنه
چاغیرمق ، سلاح باشنه باغیرمق || —schießen (فه متع)
die Ladung eines Gewehrs—schießen برطولی تفنکی
بوشالتمق، آتمق || (فه لا—) برشیئك طیشاروسنه ، خارجنه
آتلمق ، فیرلامق ، سیچرامسق || (فه لا+) zum Fenster
—schießen پنجره‌دن طیشاری آتمق، طیشاری بوشالتمق ||
—schinden (عو) (کلغان یکی تعبیرنجه) (فه متع) =
—schlagen (فه متع) (ع) den Feind || —schlagen
aus den Außenwerken—schlagen دشمنی مفرزطابیه‌لردن
طیشاری طرد ایتمك || seine Kosten—schlagen مصرفنی
چیقارمق || etwas mühsam—schlagen برشیئی زورله ،
بیسك درلو مزاحمله استحصال ایتمك ، طاشدن چیقارمق ||
—schleppen (فه متع) طیشاری سوروکلمك || —schmeißen
(فه متع) (عمو) = —werfen || —schneiden (فه متع)
کسمك ، کسوب چیقارمق|| (جرا) قلع ایتمك || —schütteln
(فه متع) سیلکوب چیقارمق || —sehen (فه لا +)
zum Fenster—sehen پنجره‌دن طیشاری باقمق ، پنجره‌دن
باقمق || برمحلدن کورونمك || —sprechen (فه متع وفه لا+)
mit Jemandem frei—sprechen بریله صراحتجه قونوشمق ،
برشی صاقلامقسزین کوروشمك || —stehen (فه لا+)
چیقمش اولمق ، طیشاروده طورمق ، ایلرو فیرلامش اولمق||
—stellen (فه متع) طیشاری قومق ، خارجه وضع ایتمك ،
چیقارمق || (مجا) اظهار ایتمك ، میدانه اورمق || (فه مطا)
die Sache stellte sich(ganz)anders— ایش ظن اولندیغی کبی
چیقمدی ، ایش ظن ایتدیککك (بسبتون) غیری ایش ،
ظن اولندیغنه (هیچ) بکزه‌میوردی|| —stürzen (فه متع)
و sich—stürzen (فه مطا) طیشاری فیرلامق ، طیشاری
اوغرامق ، کمال شدت وعجله ایله طیشاری چیقمق ، طیشاری
قوشمق || طیشاری فیرلاتمق ، آتمق || (فه لا—) طیشاری
اوغرامق ، آتلمق ، دوشمك || —suchen (فه متع) آرامق ،
جنس جنس ترتیب ایتمك : سچمك || —treten (فه لا—)
(اکثریا) = —stehen : aus-treten || —tröpfeln ,
—tropfen (فه لا—) طیشاری طاملامق ، سیزمق || —wachsen
(فه لا—) (فدان واشالی حقنده) aus der Erde—wachsen یردن
چیقمق ، بتمك || انتشار ایتمك ، چیقمق || (مجا) (عمو)
das wächst mir zum Halse— بونهایت بکا جان صقندیسی
ویره‌جك ، نهایت جانمی صیقه‌جق ، نهایت بیقه‌جغم|| —waschen
(فه متع) یقایه‌رق چیقارمق|| —wischen (فه متع) سیلك ،
چیقارمق ، غائب ایتمك|| —zahlen (فه متع) پاره‌نك کیریسنی ،
اوزرینی ویرمك || —ziehen (فه متع) = auszieben .

Herb (ص) و ع — (ـ ـ) (21) آجی ، طاتی آجویه چالار ،
ککرمسی ، اکشی ، ترش ، بوروق .

Herbarium (ـ ـ ـ لا) (ii) [لاتینجه] مجموعهٔ حشایش ،
نباتات قوروسی ، کاغدلر آره‌سنده حفظ اولنان قوری نباتات .

Herbe (ـ ـ اتو) (ii) (sans pl.) آجیلق ، بوروقلق ،
ککرمسیلك .

Her-bei (ـّـ حا) بورادن ، بورادن کچه‌رك ، بوطرف (دن) || ! — یناش ، بورایه کل !

... „ **Herbei** (ـّـ.....) متکلمه طوغری وآنك یقیننه اولان حرکتی کوستروب : "heran" مثللو ترجمه اولنور وفعل ایله برلشدکده دائما (*sép.*) || —eilen (فع لا—) کمال عجله ایله قوشوب کلمك || —führen (فع متع) کتورمك ، جلب ایتمك || انتاج ایتمك ، موجب اولمق || جلب ودعوت ایتمك ، سبب اولمق || —holen (فع متع) کیدوب آرامق || —lassen (فع متع) یناشدیرمق ، یاقلاشمسنه مساعده ایتمك || —rufen (فع متع) چاغیرمق || —winken (فع متع) کل اشارتی ویرمك || —ziehen (فع متع) کندویه چکمك ، جلب ایتمك ، جذب ایتمك || (فعلا—) یناشمق ، واصل اولمق .

Herberge (ـّـّ امؤ) (53) [قدیم آلمانجه : 'Heriberga Heerlager] قوناق ، اوتل ، مسافرخانه ، خان || لوقانطه .

Herblich (ـّـ ص) (21) براز آجی (شراب حقنده) اکشیجه .

Herbst (ـّ ا م) (38) صوك بهار ، کوز || باغ بوزومی || حصاد ، بیچیم ، کسیم || —zeichen (ا لا جمع) (هیئت) منطقة بروج اوزرنده صوك بهار موسمنه تصادف ایدن اشارات حیوانیه || —monat (ا م) صوك بهار آیی : ایلول آیی || —reise (امؤ) صوك بهار سیاحتی || —wetter (ا لا) صوك بهار موسمی ، کوز هواسی ، فصل خریف زمانی || —rose (امؤ) (نبا) (نبا) قره خطمی ، کل خاتم || Baum-rose = —zeit-lose (امؤ) (نبا) خلاج ، آجی چیکدم ، خانق کلب .

Herbsten (ـّـ فع یکشفع) (21) a. so oft es herbstet صوك بهار کلدکجه || (فع متع) و (فع لا+) (میوه ومحصول طوپلامق) حصاد ایتمك ، بیچمك || اوزوم ، باغ بوزمق .

Herbstling (ـّـ ا م) (38) [Herbst] صوك بهار ، کوز میوه‌سی ، صوك ترفنده || وقتندن صکره طوغان || (بعضاً) صوك بهارده طوغان انسان (ویا حیوان) .

Herd (ـ ا م) (38) اوجاق || او ، مسکن ، یوجاق || weder Haus noch—haben مسکن ومأواسی اولمیان || چیقیرتغان قوشلی واطراق دوزاق ایله‌ریله مجهز قوش طوتیله‌جق محل || معدن یقامغه مخصوص طاوا .

... „ **Herd** (ـّ....) —asche (امؤ) اوجاق کولی .

Herde (ـّـ امؤ) (53) سورو (کذا مجا) .

Herein (ـّـ حا) ایچری ، بورایه ، ایچری یه طوغری || ! — (قپو اوریلدقده) کیریکز ، بیوریکز ! || فعل ایله برلشدکده دائما (*sép.*) .

... „ **Herein** (ـّـ....) —bekommen (فع متع) کیردیرمك ، صوقمغه موفق اولمق || —bitten (فع متع) ایچرو کیرمسنی رجا ایتمك || —sollen (فع لا+) ایچرو کیرمکه مجبور اولمق || sich—flüchten (فع مطا) بر یره قاچمق ، التجا ایتمك (مثال: استحکامه) || —legen (فع متع) ایچنه ، ایچرویه قومق || —sehen (فعلا+) ایچرو باقمق || Hereinfall (ا م) (عمو 'Reinfall) آلدانمه ، یوغله || —fallen (فع لا—) ایچری دوشمك || (مبحث ضیا) ضیانك ایچرو دوشمسی || —kommen || Jemand 'rein fallen lassen برینی آلداتمق

—leuchten (فع لا—) (ایچرو) کیرمك ، ایچرو کلمك || (فع لا+) ایچرویه ضیا دوشمك ، (شعاعات حقنده) نفوذ ایتمك (ایچرویه) || —locken (فع متع) ایچرویه چکمك ، جلب وجذب ایتمك || —rücken (فع متع وفع لا—) = „ ein rücken || —rufen (فع متع) برکیمسه‌یی (ایچرو) چاغیرمق || —scheinen (فع لا+) (ضیا حقنده) (ایچرو) نفوذ ایتمك ، کیرمك || —stürzen (فع لا—) ایچری دوشمك ، یالدیر کولدور ایچری یوارلانمق || کمال شدتله ایچرو کیرمك ، ایچرو آتلمق || آنسزین ، بکلنمکسزین ایچرو کیرمك || (فع متع) ایچرو هجوم ایتمك || —tragen (فع متع) ایچرو کتیرمك || —treten (فعلا—) (ایچرو) کیرمك || —wünschen (فع لا+) کیرمسنی ، ایچرو کلمسنی آرزو ایتمك || —ziehen (فع متع) ایچرو چکمك ، ایچرو صوروکلمك || (فع لا—) vom Lande—ziehen شهره کیرمك || (فع مطا) sich— ziehen کیرمك ، نفوذ ایتمك ، ایشلمك .

Hering (ـّـ ام) (28) [قدیم آلمانجه herinc' haring] (تا طبیعه) رینغا بالغی || geräucherter— (ا م) توتونده قورودلمش رینغا بالغی || gesalzener— طوزلی رینغا (صلامورہ) .

... „ **Herings** (ـّ....) —milch (امؤ) رینغا حصی ، سی (بالقلرك منی مقامنده اولان بیاض مایعی) || —zeit (امؤ) رینغا بالغی (آوی) موسمی .

Herkules (ـّـ ا خا م) (26) ویا (*inv.*) (اسا) هرکول .

Herme (ـّـ امؤ) (53) [روم] (معما) اساطیر یونانیه‌نك "هرمس" نامنده‌کی الهلرینك شکلیله مجهز ستون || (عمو) "مرکور" ك هیکلی .

Hermelin (ـّـّ ا لا ا م) (38) قاقم دنیلان حیوانك غایت قیمتدار کورکی || حیوانك کندیسی قاقم ، آس .

Hermeneutik (ـّـّـ امؤ) (49) [روم] کتب مقدسه‌نك تفسیر وافهامی (صنعتی) .

Her-nach (ـّـ حا) صکره ، بعده ، بالآخره ، مقدمده‌کچن برماده‌نك همان عقبنده ، بعده ، مؤخراً ، متعاقباً .

Her-nieder (ـّـّ حا) (her-unter دن‌دها کبار) .

Herodot (ـّـ ا خا م) (56) [روم] Herodotus (ـّـّ اخام) (36) مشاهیر یونانیه‌دن تاریخشناس هرودوت .

Hero-en-haft (ـّـّ ص) (21) [روم] و hero-isch دلیرانه ، قهرمانیه‌سنه .

Hero-ismus (ـّـّ ا م) (45) (*sans pl.*) [روم] دلیرانه ، جسارت وشجاعت ، یکیتلك .

Herold (ـّ ویعضاً شعرده ـّ ام) (28) [فرا héran(l)t] ازمنهٔ قدیمه‌ده کرك اعلان حربی ویا سائر مهمه‌لری اعلان واشاعه ایدن مأمور ، دلال ، منادی .

Herr (ـّ ا م) مفردی (52) ' جمعی (51) [یوجه ، یوکسك معناسنه اولان hêr دن hêrero] افندی ، سید || صاحب wir konnten des Feuers nicht—werden آتش ایله باشه چیقه مدق ، آتشی بردرلو باصدیره مدق || (ضر مثل) wie der—, so der Knecht آتاسنه باق قزینی آل کنارینه باق بزینی آل ، افندیسی نصل ایسه اوشاغیده اویله || den—n spielen افندی‌کبی طوراتمق ، افندیلك صفتنه ، صورتنه کیرمك ،

der—und || افنديلك طاقنمق، امر اتمك ، افنديلك طاسلامق
die Frau افندى ايله خانم || رئيس ، اوسته || جناب حق ،
حاكم مطلق ، رب || ! gnädigster—und König شوكتلو ،
قدرتلو، مرحمتلوحكمدارذيشانم ! || ! —mein افندم ! افندى !
Ihr—Vater || پدريكز افندى(حضرتلرى) —Hauptmann!
(كرك خطاب وكرك جواب صورتيله افندم ! مقامنده) يوز
باشى افندى! (افندم !) || (رقصده) Jeder—mit seiner
Dame هرجفت (برافندى ، برخانم) .

Herren „ …. (‒⏑⏑⏑) —bad (ا لا) اركككار حمامى||
—gesellschaft (امؤ) (اركككار) افنديلر جمعيتى|| —apfel (ام)
غايت كوچك كيرازالماسى || —arbeit (امؤ) اركككار ايچون تخصيص
اولنان ايش مثلا dieser Schneider macht nur—arbeit
بوترزى يالكز اركك البسه سى (ايشى) ياپار || —haus
(ا لا) (پروسياده برنجى قاره) رؤسا مجلسى || —los
(ص) صاحب ، (صاحبه) سز ، متروك .

Herr-gott (‒ ا م) ㉕ (*sans pl.*) جناب خالق ،
صاحب وحاكم مطلق ، حضرت اله مثلا der liebe— جناب
ارحم الراحمين .

herrig … (‒⏑⏑⏑ ص) ㉑ فلان وفلان قدر صاحبى
اولان مثلا drei— اوچ كشينك اولان ، اوچ حصه .

Herrisch (‒ ص) ㉑ [Herr] افنديانه ، افنديلك ||
(حا) افنديجه سنه ، حاكمانه || متكبر ، متعظم ، قورولى :
قبا وتزا كتمز .

Herrlich (‒ ص) ㉑ محتشم، طنطنه لى، شانلى،مكمل،
اعلا ، سلطنتلو ، دبدبه لى ، پارلاق ، على الاعلا ، پك كوزل ،
انفس : پك زياده قيمتلى، كزيده || احسن ، لطيف .

Herrlichkeit (‒ ا مؤ) ㊾ احتشام، طنطنه ، دبدبه ||
شان وشرف ، سلطنت ، شوكت || سعادت ، بيوكلك|| لطافت،
كزيده لك || پارلاقلق || لذت ، صفا ، ذوق || (عمو)
das ist die ganze—! اشته هپسى بو ! || (بيوك سوينچ ،
مسروريت) die—wird nicht lange dauern بوسوينچ ،
مسروريتك صوكى كليه جكدر ، صوكى چوق سورمز || (عنوان،
القاب اولرق) —(Eure) . Ew. افندم ، افندى ، افندمز
حضرتلرى .

Herrsch „ … (‒⏑⏑) [herrschen] —geist (ا م)
فكر تحكم ، حكومت وسلطنت (سورمك) فكرى || —sucht
(امؤ) حكومت وسلطنت(سورمك) امرنده شدتلى آرزو .

Herrschaft (‒ ا مؤ) ㊾ حكومت ، سلطنت ، مدت
حكومت (قانوناً وكذا معناً) حكومت|| (قوة فعليه) قدرت،
اداره ، نفوذ || پادشاهلق ، حكمدارلق || افنديلك ، آمرلك ||
افنديلر (افندى وخانم) || er hat eine gute— او ايى
برقپوده در ، آنك افنديلرى چوق ايودر || (برذات تحت
اداره سنده بولنان محل ، اراضى) بكلك ، دوقه لق، قراللق .

Herrschaftlich (‒⏑⏑ ص) ㉑ صاحب ، افندى، حاكم ،
پرنس وحكمدارلره منسوب وعائد || افندى ، پرنس
وحكمدارجه سنه .

Herrschafts „ … (‒⏑⏑⏑) [Herrschaft] —recht
(ا لا) حق سلطنت ، حق حكومت ، حكمدارلق، افنديلك حق،

Herrschen (‒ فع لا + ، ‒) *a. e.* ㉑ [قديم آلمانجه
hérisón اولوب hehr معناسنه اولان hêr دن مأخوذدر]
اجراى حكومت ايتمك ، مقام سلطنتده اولمق، سلطنت سورمك ||
حكمفرما اولمق ، حكمنى اجرا ايتمك || (برموقع حقنده) حاكم
وحوالى اولمق .

Herrscher (‒ ا م) *a.* ㊵ [herrschen] حاكم ،
حكمدار ، پادشاه ، سلطان || بك ، افندى .

Herrscher „ … (‒⏑⏑⏑) —familie (ا مؤ) خاندان
حكمدارى ، عائلهٔ شهريارى || —sitz (ام) پاى تخت ، مقر
حكومت : رأس اداره || —stab (ا م) عصاء سلطنت .

Her-über (‒ حا) بوطرفدن، شورادن، بورادن ! —
بوطرفدن كچيكز !

Herüber„…. (‒⏑⏑⏑) فعل ايله برلشدكده دائما (*sep.*)
برشيدن ، برمحلدن كچه رك متكلمه طوغرى اولان تقرب ازاله
ودائما بروجه بالا بورادن ، بوطرفدن بورايه طوغرى ايله
ترجمه اولنور || sich—bemühen (فع مطا) لطفاً بوطرفه
كلك ، كچمك ، بوطرفه كلك ويا كچمك زحمتى ، كلفتنى اختيار
ايتمك || —geben (فع متع) كچيرمك ، بوطرفه ويرمك ||
—reichen (فع متع) بوطرفه اوزاتمق، ويرمك =—geben .

Heruler (‒ ا م) *a.* ㊵ (تاريخ قديمده) جرمانيا
قومندن „ هرولر “ دن اولان اركك .

Her-um (‒ حا) um etwas— برشيئك اطرافى
طولاشه رق، چپه چوره ، درت براطراق || um den Tisch—
sitzen سفره نك اطرافنه ، چپه چوره اوتورمق || er wohnt
um die Ecke— اوتك اوى ، اقامتكاهى كوشه يى طولاشنجه
اورادهدر، اوكوشه نك اوته سنده اوطوريور|| فعل ايله برلشدكده
دائما (*sep.*) .

Herum „ … (‒⏑⏑) —reißen (فع متع) sein
Pferd—reißen وياخود : —werfen بارگيرى شدتله
(صاغه وياصوله) چويرمك ، دوندرمك، قيويرمق||—bemühen
(فع متع) مثلا Jemand—bemühen برينى طولاشوب كلك
كلفتنه صوقمق|| —flattern (فعلا—) اوته يه بريه اوچشمق ،
قوشمق|| —biegen (فع متع) دوندرمك ، قيويرمق ، بوكمك ||
(فعلا—) دونمك،قيورلمق،اطرافندن طولاشمق،صاپمق|| —blicken
(فع لا +) اطرافنه باقنمق ، درت طرفنه كوز كزديرمك ، نكاه
انداز اولمق || —drehen (فع متع) و sich—drehen
(فع مطا) دونديرمك ، دونمك || —fahren (فع لا—) مثلا
um die Stadt—fahren شهرك اطرافنى آرابه ، شمندوفر
وامثالى ايله كزمك ، طولاشمق || um ein Kap—fahren
كمى ، واپور وامثالى ايله بر برونى طولاشمق || um die
Straßenecke—fahren سوقاق باشلرينى،كوشه لرينى بر آشاغى
بر يوقارى طولاشمق ، براووايه (برشورايه) بر بورايه قوشمق||
—fechten (فع لا +) mit den Händen—fechten
ال ايله آشاغى يوقارى اشارت ايتمك || = —betteln
قپودن قپويه كزوب دلنمك : (عو) كيزلوجه دلنمك ،
خلق تعييز ايتمك || —fragen (فع لا—) هرطرفه ، هركسه ،
اوكا بوكا سورمق|| —führen (فع متع) اطرافى كوسترمك||
einen Graben um den Garten—führen باغچه نك اطرافنه
خندق چكمك ، چويرمك || Jemand in der Stadt—führen
برينى شهر ايچروسنده كزديرمك (شايان تماشا محل واشياى

(فعـ لا —) —burzeln (ـــــ) **Herunter „ ...**
(صرعتله) (عو) تربانی die Treppe—burzeln مثلا
تكر مكر آشاغى ايتمك || —gießen (فعـ متعـ) (يوقاريدن
آشاغى) دوكمك || —handeln (فعـ متعـ) مثلا etwas vom
Preise—handeln بازارلقله (برشيئك) فياتنى برمقدار
آشاغى ايندرمك || —hauen (فعـ متعـ) مثلا Jemandem
Eins—hauen بريته (يوقاريدن آشاغى) برتوقات ، صله ،
قرباج عشق ايتمك ، اورمق || —klappen (فعـ متعـ) seinen
Rock-kragen—klappen البسه‌سنك يقاسنى آشاغى ايندرمك ،
دوشورمك ، ياتيرمق || —kommen (فعـ لا —) = herabkommen
—gekommen sein (اكثريا) پاره وثروتى غائب ايتمك ،
دوشمك || —nehmen (فعـ متعـ) آشاغى آلمق (ايندرمك)
|| —reißen (فعـ متعـ) چكوب ايندرمك ، ييقمق ، قوپارمق :
ييقمق ، تخريب ايتمك ، هدم ايتمك || —schlagen (فعـ متعـ)
Äpfel, den Kopf—schlagen الما دوشورمك ، طاشلامق ،
اوروب دوشورمك : باشى كسمك ، كله‌سنى اوچورمق ||
die Klappe des Wagens—schlagen آرابه‌نك كوروكى
(قپاغنى) آشاغى ايندرمك || —schlucken (فعـ متعـ) (آشاغى)
يوتمق || —schrauben (فعـ متعـ) die Lampe—schrauben
(لامبه‌نك ويده‌سنى آشاغى طوغرى چويرمك) لامبه‌يى قيصمق ||
—setzen (فعـ متعـ) (اكثريا) = herabsetzen || —ziehen
(فعـ متعـ) (اكثريا) = herab-ziehen .

Her-vor (ـــ حا) ايلرو ، طيشارى ، خارجه
—mit Euch ! بورايه . ايلرى كليكز ! طيشارى چيقيكز !
ايلروكلمك ، چيقك بقالم ! (فعل ايله برلشدكده دائما (sép.) .

Hervor„... (ـــــ) ايچريدن طيشارى‌يه اولان
حركتى وبرشيئك ظهور ووقوعنى ارائه ايدوب اكثريا طيشارى ،
ايلرى (حا) ايله ترجمه اولنور || —führen (فعـ متعـ)
طيشارى چيقارمق ، طيشارى ايصال ايتمك ، طيشارى كتيرمك ||
—blicken (فعـ لا +) (واخ) hinter einem Baume
—blicken بر آغاجك آرقه‌سندن باقمق : كورنمك ، ظاهر
ونمايان اولمق ، تبادر ايتمك || —brechen (فعـ لا —) بردنبره
چيقمق ، اوغرامق (طيشارى) ! (مجا) ظهوره كلمك .
واقع اولمق || die Sonne bricht aus dem Gewölke—
كونش بلوطلرك آره‌سندن كورنمكه باشلايور ، وجه منيرينى
كوسترييور ، بلوطلرك آره‌سندن چيقمغه باشلادى || (علم
امراض) (ايرين ، قان وامثالى شيلر حقنده) سوكمك ،
فيشقيرمق ، چيقمق ، آقمق ، بوشالمق . اوغرامق ، كلمك ||
—bringen (فعـ متعـ) كيزلى برمحلدن چيقارمق || كوسترمك ،
ابراز ايتمك ؛ وجوده كتيرمك ، حاصل ايتمك ، حصوله كتيرمك ،
ميدانه چيقارمق ohne ein Wort—zubringen برلاف بيله
سويله‌مكسزين ، آغزينى بيله آچمقسزين || —gehen (فعـ لا —)
ظهور ايتمك ، ميدانه چيقمق ، ظاهر اولمق ، بليرمك :
فتح اولمق ، حاصل اولمق ؛ آكلاشلمق || —heben (فعـ متعـ)
چيقارمق ! كوسترمك ؛ (خصوصيله كوزه چارپمق ، نظر
دقت اوزرينه جلب ايتديرمك) die Fehler in einem
Werke—heben بر اثرده اولان خطالرى ذكر وارائه ايتمك ،
بيلديرمك ein Wort unterstreichen, um es—zuheben
بركلمه اوزرينه نظردقت جلب ايتمك ، اهميتك آكا ويرلديكنى
كوسترمك ايچون آلتنه برچيزكى چكمك || (معما و حكا)

كوسترمك) || (فعـ لا +) (يول حقنده) طولاشارق بريره
كوتورمك ، بريره چيقمق : إصابتق || —geben (فعـ متعـ)
Karten—geben طولاشديرمق ، طولاشديروب ويرمك كاغد
طاغتمق || —gehen (فعـ لا —) طولاشمق || (مجا)
eine hohe Mauer geht um die Stadt— شهرك اطرافنه
يوكسك برديوار چورلشدر ، شهرك اطراف بريوكسك ديوارله
محاطدر || طولاشمق ، صارلمق ، طولاشمق ، دور ايتمك || (مجا)
tausend Gedanken gehen mir im Kopfe— عقلمدن
بيك درلوشى كچيور ، عقلمه درلو درلو شيلر كليور ، خاطرمه
بيك درلو شى كليور || —irren (فعـ لا —) اطرافنده غائب
اولمق وطولاشمق : غائب اولوب شوراده بوراده كزمك ||
—kommen (فعـ لا —) مثلا er ist weit—gekommen
او پك چوق كزمش ، طولاشمش ، اونك كزمديكى بريوق
(چوق سياحت ايتمش) در || —lagern (فعـ لا +) اطرافنه
قونمق || —laufen (فعـ لا —) um etwas—laufen
برشيئك اطرافنده قوشمق || das Rad läuft— تكرلك
دونيور ، دونر || —legen (فعـ متعـ) شورايه بورايه قومق ||
(ع) die Truppen in die Dörfer—legen عسكرى
(قطعات عسكريه‌يى) كويلره قونديرمق || —liegen (فعـ لا +)
مثلا um etwas—liegen برشيئك اطرافنده ياتمق ، سريلمك ،
يغيلوب طورمق ؛ محيط اولمق || —reichen (فعـ متعـ وفعـ لا +)
= —langen (فعـ لا + و فعـ متعـ) الدن اله اوزاتمق ؛
طولاشديرمق ، ويرمك || برشيئك برشيئه صارلمسنده ويادورنده
كفايت ايتمك ، يتشمك || —reiten (فعـ لا —) باركير ايله
طولاشمق ، اطرافنده طولاشمق || باركير ايله كزمك in einem
Walde—reiten براورمانك ايچنده (باركير ايله) طولاشمق ،
كزمك || (مجا) (عو) auf etwas—reiten (دائما آغزنده
كزديرمك) مثلا er reitet immer auf den Mißbräuchen—
اونك آغزندن دائما . . . ايشيديلور ، آغزينه ورد ايتمش ||
—schlagen (فعـ متعـ) صارمق ، طولامق ، اطرافنه آتمق ،
sich mit Jemandem (فعـ مشترك) sich—schlagen
—schlagen برپله چارپشمق ، اوروشمق : دوكوشمك || —schlendern
(فعـ لا —) بوش ، سرسرى كزمك ، هايلازلق ايتمك ||
zweimal—schließen (فعـ متعـ وفعـ لا +) —schließen
ايكى دفعه قپامق (كليدى ايكى دفعه چويرمك ، كليدلك) ||
um den Stock (آريلر حقنده) (فعـ لا —) —schwärmen
—schwärmen قووانك اطرافنده اوچشمق || (مجا) هرطرفه
قوشمق ، قوششمق (اوچشمق) || —stehen (فعـ لا +)
اطرافنه قونلمش ، ديزلمش اولمق ، اطرافنده طورمق || —tanzen
(فعـ لا +) مثلا um das Feuer—tanzen آتشك اطرافنده
رقص ايتمك || —wühlen (فعـ لا +) مثلا in etwas—
wühlen برشيئك ايچروسنده‌كى شيلرى آلت اوست ايتمك ،
هر برينى برطرفه آتمق ، قارمه قاريشيق ايتمك || —ziehen
(فعـ متعـ) برشيئك اطرافنه (. . .) چكمك ، einen Graben
um ein Feld—ziehen برتارلانك اطرافنه خندق چكمك .

Her-unter (ـــ حا) اكثريا = her-ab || da—
شورادن آشاغى ، شورادن || gerade— (عموداً) يوقاريدن
آشاغى‌يه || اكثريا مختصراً (عو) 'runter || mit ihm—
براق آشاغى شوقى ! چيقار اونى ! || فعل ايله برلشدكده دائما
(sép.) .

قبارتمه‌لرینی کوسترمك || ragen — (فعلا +) ایلرو
چیقمق ، ایلرولمك ، ایلرویه طوغری چیقنتی پیدا ایتمك ،
er ragte um einen ganzen Kopf über Alle (n)— مثلا
او بر باش (بوکسکلکی) قدرجمله‌نك اوزرندن باقیور ایدی ،
هپسنك تپه‌سندن باقیوردی || (مجا) (اشخاص حقنده)
تفرد ایتمك ، کندوسنی کوسترمك ، صاحب شان وشهرت
اولمق || ragend — (اسفعو ص) ایلرو چیقینتلی ، ایلرو
طوغری چیقان ، (کذا مجا) || عالی ، شانلی ، شرف وشهرتلی
مشهور ، معتبر ، نادر || rufen — (فعمتع) (مجا)
طوغدیرمق ، تبادر ایتدیرمك ، خاطره کتیرمك ، تخطر
ایتدیرمك Bewunderung — rufen باعث حیرت اولمق ،
تعجبه دوشورمك ، شاشیرتمق || treten — (فعلا —)
ایلرولمك || ظاهره ، میدانه چیقمق ، قبارمق ، کورنمك .

Her-wärts (ثـ حا) بوطرفه طوغری .

Herz (ثـ الا) ⑫ یورك ، قلب ، فؤاد ؛ سینه ||
ihm ist das || پاك وعزیز یورکلی اولمق || ein gutes—haben
nach —ns- — آنك یورکی طولیدر ، دردی واردر || —schwer
Luft جانی ایستدیکی کبی ، عقلنه کلدیکی کبی ، جانی نصل ایسترسه
اویله || sein — ausschütten ایچی بوشالتمق ، یورکنده
نه وارسه سویلمك || der Kummer frißt an seinem—en
آنك یورکندن قان کیدیور ، غم ، غصه یورکنی اوییور ،
ایچی ییور || Jemandem etwas an's — legen برینك
برشیئی ذهننه قومق ، عقلنده طوتمق اوزره اخبار وتوصیه
ایتمك || sie ist ihm an's — gewachsen او آنی جان
وکوکلدن سور || mit — und Mund versprechen قلبا
ولسانا وعد وعهد ایتمك || sprechen wie ('s) Einem
um's — ist (برشیئی قلبنده ، یورکنده اولدیغی کبی)
هیچ برشیئی کتم ایتمکسزین آچیق وآشکار سویلمك ||
er hat das — auf dem rechten Flecke او صاغلام
یورکلیدر ، قلبی تمیزدر || so lange mir das — im
Leibe schlägt جانم تنده ایکن ، وجودم صاغ اولدقچه ||
sie || حامله اولمق ein Kind unter dem — en tragen
sind ein— und eine Seele ویاخود : (zwei — en und
machen Sie mir || آنلرجان جکرکبیدرلر ein Schlag)
das—nicht noch schwerer! قوزوم ، رجا ایدرم یورکمی
بوصیتون قالدیرمیکز! || —'s Hand auf's (الی قلبنك اوزرینه
قوی !) وجدان وناموسنه یمین ایت ! واه دی ! || wie ist
Dir um's—? (کندیکی نصل حس ایدیورسك ، نه
حالده‌سك) نصلسك ؟ یورکك نصل ؟

Herz„ ... (ثـ...) — beben (الا) (علم امراض)
یورك تتره‌مه‌سی || dame — (امؤ) (کاغد اویونده) قوپه
قزی || erquickend — (ص) یورك سرینلدیجی || فرحفزا ||
kammer — (امؤ) (تشر) کوچك جوف ، بطین || بعض
حیواناتك معده‌سی || klappe — (امؤ) (تشر) صویاب
طبیعی ، دسامه || vergrößerung — (امؤ) (طب) قلبك
حدندن زیاده بیومسی ، ضخامه ، فرط نمو || allerliebst —
(عمو) (ص) پك زیاده سویملی ، جان جکر || beutel —
(ام) (تشر) قلبی احاطه ایدن زار ، شغاف || blatt —
(الا) (نبا) مرکزی کوچك یاپراق || (عمو) (مجا) (جان

وکوکلدن سویلان شخص) یاورو ، جکر ، جان ، الماس ||
brechend — (ص) یورك اوزن ، مؤلم ، مؤثر ، دلخراش ، سوزناك ،
یورك پارچلیان || erfreulich — : ویاخود erfreuend—
(ص) انسانك ایچی آچان ، فرحلندیریلان ، سویندیرن ،
فرحفزا ، دلکشا || ergreifend — (ص) = brechend —
|| förmig — (ص) یورك شکلنده || geliebte(r) — (ام)
و geliebte — (امؤ) جاندن سویلان ، جان ، جکر (کیمسه)
|| gespiel — (امؤ) سوکیلی (قادین) ، کوکلی ، معترمس || innig —
(ص) درون دلدن ؛ درون دلدن سویلان || kränkend — (ص)
المناك ، الغیدیجی ؛ قصه کوچ کلان ، باعث تأسف اولان
|| lieb — (ص) پك سوکیلی || شیرین ، نازلو ، سویملی || los —
(ص) حس ومرحمتدن عاری || یورکسز ، قورقاق ، جبین ،
طیانسز ، (عمو) آلچاق || schlag — (ام) یورکك چارپمسی ،
قلبك اورمسی bis zu meinem letzten—schlag حیاتمك سوکنه
دکین ، صوك نفسمه دکین || (علم امراض) سکتهٔ قلب ، یورکه اینمك
|| spann — (الا) (علم امراض) الم معده || weh — (الا)
قلب نواحیسنده اولان آغری ، صانجی || یولاتی || قورد کبی
برانسانك ایچینك جنسی ، وجدان واحتسزلغی || zerreißend —
(ص) یورك پارچلیان .

Herzchen (ثـ الا) ⑩ b. [Herz کله‌سنك صورت
تصغیریه‌سی] یورکجك ، قلیجك || علی الخصوص سووب اوقشار
ایکن ! —mein المامسم ، جانم ، جکرم !

Herzegowina (ثـ ویاخود اکثریا : ... اخا مؤ)
(inv.) [Herzog] هرسك قطعه‌سی .

Herzegowina-er (ثـ ... ام) .a ⑩ ، —in
(امؤ) ⑩ هرسکلی (ارکك ویا قادین) .

Herzen (ثـ فعمتع) .c ㉑ — Jemand برینی بغرینه
باصمق || باغرینه باصوب سومك || (فعمشترك) sie herzten
und küßten sich بکدیکریله صاریلوب ، بربرینی بغرلرینه
باصه‌رق کال شفقت ومحبتله اوپوشدیلر ، اوپوشیورلردی .

Herzens„ ... (ثـ ...) —kundiger (ام) واقف
اسرار قلوب عام اولان جناب خالق حضرتلری || —sprache
(امؤ) لسان حال ، لسان قلب || لسان عشق ومحبت ||
—freude (امؤ) بیوك برسونچ ، شادمانی || —kummer
(ام) الم واضطراب روحانی ، کیزلو کوکل غصه‌سی || —lust
(امؤ) ممنونیت ومسروریت فوق العاده || nach—lust کیفی
استدیکی کبی || —männchen (الا) ویاخود —mann
(ام) (قادینك زوجنه خطاباً) افندیجکم ! بکم ! قوجه‌جغم !
|| —qual (امؤ) الم ، اضطراب شدید (قلبده ، یورکده)
|| —wunsch (ام) آرزوی شدید .

Herzhaft (ثـ ص) ㉑ (feige و zaghaft نك مقابلی)
یورکلی جسور ، ارکك ، پرواسز ، عزم قطعی صاحبی ، مقتدر ،
قوتلی ، تام آدم (استدیکی کبی ، ایجابی وجهله طورانان) .

Herzig (ثـ ص) ㉑ = herzlich || جالب شفقت ومحبت
اولان || ازدل وجان سویلان ، دلربا ، سویملی ، لطیف ||
(آتاجك) اوزی .

Herzlich (ثـ ص) ㉑ صمیمی ، جاندن ، یورکدن ،
صحیح ، طوغری || (حا) عن صمیم ich lachte—darüber
آکا بن پك (جاندن ، چوق) کولدم || صادق ، محبتلی ||

اكثريا برشيئك نهايت درجه‌سنى كوستردرك و (حال) اوله‌رق مستعملدر : Das ist mir—leid بوكا پك زياده تأسف ايتدم ، بوندن فوق الحد محزون ومكدر اولدم ، فوق الغايه آجيدم ، پك جانم صيقلدى || sie ist—häßlich او (مؤنث) نهايت درجه‌ده چركيندر ، پك قودوزت || Das ist — schlecht بونهايت درجه‌ده كوتودر ، تعريف اولنمز درجه فنادر .

Herzog (ـ ـ : واكثريا ـ ـ ام) (31) و (38) [قديم آلمانجه herizogo Heerführer] دوقه ، —in (امؤ) (50) دوشس || (برنوع استراحت يتاغى) دوشس ، قناپه يتاق .

Herzoglich (ـ ـ : وياخود ـ ـ ـ ص) (21) دوقه‌يه ، دوقه‌لغه منسوب ومخصوص اولان .

Herzogthum (ـ ـ : وـ ـ ـ الا) (25) دوقه‌لق ، دوقه حكومتى .

Her-zu (ـ ـ حا)=her-an, her-bei .

Hesse (ـ ـ ام) (52) ، Hessin (امؤ) (50) (هس بيوك دوقه‌لقدن اولان اركك ويا قادين) هسلى .

Hessisch (ـ ـ ص) (21) هس بيوك دوقه‌لغنه عائد ومنسوب .

Hetman (ـ ـ ام) (56) [روس] هتمان ، قزاق رئيسى .

Hetz! (ـ حرند) (كوپكلرى قيشقيرتمق ايچون) طوت ! (طوت !) .

Hetz.... (...ـ) —garten (ام) قوشو ميدانى || —hund (ام) قوشو كوپكى ، تازى ، زاغار || —jagd (امؤ) = Hetze || —peitsche (امؤ) سائس قامچيسى ، آوقامچيسى || —zeit (امؤ) قوشو ايله اجرا اولنان آوموسمى ، قوغه آو وقتى .

Hetze (ـ ـ امؤ) (55) قوشو ، قوغه آوى || (مجا) تعقيب شديد ، قانلى ، تهلكه‌لى قوغه || كمال شدت ايله قوشمه ، عجله ايله (آرقه‌سندن) آلمه || قوشو آوينك وياكوپك قوشوسنك تماشا ايدلمسيچون احضار ايديلان محل || قوشو كوپكلرينك ربطنه مخصوص قايش || (مجا) (غلبه‌لق) سورى .

Hetzen (ـ ـ فعمتع) c. (21) die Hunde auf einen Ochsen— كوپكلرى براوكوز اوزرينه صالديرمق ، قيشقيرتمق ، قيصقيصلامق || تحريك وتشويق ايتمك ، قيزيشديرمق || er hetzt seine Diener halb todt او اوشاقلرينى پك زياده يورار ، اوشاقلرينى براوزايه صالديرر برشورايه ، اواوشاقلرينك قوشديره قوشديره جانلرينى چيقاردر || (مجا) كمال شدتله تعقيب ايتمك .

Hetzer (ـ ـ ام) a. (40) [Hetze] آوك آرقه‌سندن كوپكلرله تعقيب ايدن واشبو كوپكلرى ايجابى وجه ايله سوق ايدن آوجى عاغى (آوجى) || (مجا) آره‌ده فتنه وفساد چيقارمغه صواشان كيسه ، منافق || (تا طبيعه) اركك سازان بالغى .

Hetzerei (ـ ـ ـ امؤ) (49) [Hetze] قيشقيرتمه ، آزديرمه ، تحريك وتشويق || قيزديرمه ، كوپكلرى (آوه وساڑه‌يه) قيصقيصلامه ، صالديرمه || فتنه وفسادلق ايتمه ، مشكلات چيقارمه ، مزورلك ، منافقلق .

Heu (ـ الا) (38) (sans pl.) اوت ، قورو اوت .

Heu... (...ـ) —bündel (الا) وياخود —bund (ام) قورى اوت باغى ، اوت دمتى || —markt (ام) (قورى) اوت بازارى || —wagen (ام) قورى اوت يوكلى آرابه || —gabel (امؤ) چفتچيلرك اوت دمتى قالديرمغه ويا اوت دمتلرينى آرابه‌دن آلمغه مخصوص چتالى || يابه || (عمو) —hopfer ، —hüpfer (ام) (تا طبيعه) =—schrecke || —mahd (امؤ) وكذا : —mähen (الا) اوراق موسمى ، موسم حصاد || —monat (ام) تموز آيى || —scheune (امؤ) وكذا —scheuer (امؤ) اوتلق ، صمانلق || —schober (ام) =—miete (امؤ) تارلاده مخروطى الشكل يغيلان اوت ويا اكين يغنى || —schrecke (امؤ) [Heu و schricken صيچرامق] چكركه || —schuppen (امؤ) =—scheuer || —springer (ام) = —schrecke || —vogel (ام) (تا طبيعه) آرى قوشى .

Heuchelei (ـ ـ ـ امؤ) (49) [heucheln] اكثريا : مرائيلك ، رياكارلق || منافقلق || دوزمه ، يلان ، ساخته ؛ صاقلامه ، تزوير ، حيله ، كذب || ساخته‌كارلق ، يلانجيلق ؛ يابمه اطوار .

Heucheln (فعلا +) a. (21) صاقلامه || مرائيلك ايتمك ، كندوينى ابو ووقور وجدى كوسترمك ؛ زهد ، وتقوى صاحبى كبى كورنمك استمك || (فعمتع) = er-heucheln .

Heuchler (ـ ـ ام) a. (40) ، —in (امؤ) (50) مرائى ، فاسد ، رياكار ، يابمه طورلى اركك ويا قادين ، صورت حقدن كورنمك استيان ، ايچندن پازارلقلى .

Heuen (ـ ـ فعلا +) a. (49) بيچلمش چاير اوتنى (چوروه‌رك) قوروتمق .

Heuer (ـ ـ ام) a. (40) (زرا) اوتجى ، اوت قورودان || (حا) [قديم آلمانجه بوسنه مقامنده اولان : hiu jâro دن مركب] بوسنه ، بوسنه‌لك ، بوسنه‌نك اولان ؛ اليوم ، شمدى .

Heuern (ـ ـ فعمتع) a. (21) [انكليزجه = hire] كيرالمق ، كيرايه ويرمك ؛ ايجار ايتمك واستيجار ايتمك ؛ الزام والتزام ايتمك ؛ طوتمق .

Heul ... (ـ...ـ) —bruder (ام) يلاندن آغلايان وكذا —michel (ام) || —kreisel (ام) دونركن اوترطوپاچ .

Heulen (ـ ـ فعلا +) a. (21) [قديم آلمانجه hiwilôn شنلك ، شماته ، اعلان مسروريت ايتمك] اولومق ، حايقرمق ، حاولامق ، باغرمق || بايقوش كبى حايقيرمق ، درين درين كورلمك ، كورلدمك || (روزكار حقنده) اوتمك ، ويزلدامق || يوكسك سسله آغلامق ، اولومق ، يلاندن آغلامق || (چوجقلر حقنده) آغلامق ، ويزلامق .

Heulerei (ـ ـ ـ امؤ) (49) اولومه ، باغرمه || آغلامه ، ويزلدامه .

Heurig (ـ ـ ص) (21) [Heuer] بوسنه‌نك ، بوسنه‌يه مخصوص .

Heut(e) (ـ) (ـ حا) [قديم آلمانجه بوكونده ، بوكونكى كونده ، بوكون hiuto (hiu tago)] بوكون || —über acht Tage بوكوندن برهفته صكره (سكز كون صكره) || bis— بوكون بيله || noch— دها بوكون ، دها بوكون ظرفنده ، بوكونه دكين ، بوكونه قدر || zu Tage— بوكونكى كونده ، بوزمانده ، شو وقتده || —morgen بو(كون) صباحلين ، بوصباح || —nachmittag بوكون اويله‌دنصكره || —den ganzen Tag بوكون اقشامه دكين ، بتون كون || —vor acht Tagen برهفته اول (سكز كون مقدم) || (ضرمثل)

(ﺑﻮﮔﻮﻥ ﺑﻜﺎ ﻳﺎﺭﻳﻦ ﺳﻜﺎ || (الا)(ﺗﻤﺜ.) —mir, morgen dir
وقت حاضر ، حال حاضر .

Heutig (ـ ـ) (21) بوكونكى ، بوكونه عائد ومتعلق
|| die—e Zeitung بوكونكى غزته ، بوكونك جريده‌سى
بوكونكى ، بوزمانك ، شووقتك .

Hexa-eder (ـ ـ ـ ا لا) a. (40) [روم] (هندسه)
كرك پرمكعباك وعموميتله هر آلتى وجهلى اجسامك اسمى ،
ذو ستة الوجوه .

Hexe (ـ ا مؤ) (53) بوكوجى ، سحر باز || جادى ، اوماجى
(براى سب) alte— جادى ، قودورمش ، بدخوى قادى ||
(لطيفه اولەرق) (عمو) du kleine—! سنى يرامز ! سنى
چاپقين ! سنى كيدى جادالوز || (براى تعجب) واى كوز باغجى
واى ! (براى مرحمت) واه زواللى ! واى بيچاره !

Hexen (ـ فع لا +) c. (21) بوكوجيلك ، سحر بازلق ،
آفسونجيلق ايتمك ؛ سحر باز ، بوكوجى اولمق || سحر ، بوكو ايله
برشيئى بريته ويرمك ، ايصال ايتمك || —berg (ا م)
(آلمانياى شماليـده (هارتس) دەكى بلوقس برغ) جادى ،
سحاره‌طاغى || —brand (ا م) سحربازك آتش ايله‌ياپديغى سحر ؛
سحر باز اويوقى || —glaube (ا مؤ) سحر بازلره ايناغمق ||
—schuß (ا م) (علم امراض) بطن اسفلك يانلرنده
(نواحئ قطنيه ده) بردنبره ظهوره كلان صانجى ، آغرى ،
وجع قطنى || —stich (ا م) (ديكيشجيلكده) زيقزاق ديكيش
|| —werk (ا لا) = Hexerei .

Hexerei (ـ ـ ا مؤ) (49) سحر بازلق ، كوز باغجيلق ،
بوكوجيلك ، بوكو ، ارواح خبيثه‌نك جمعيله ياپيلان سحر ||
(ضرب مثل) das ist keine — (حقه بازلرك ورد زبانى)
(بو) نه سحردر نه كرامت ال چابوقلغى معرفت .

Hf. [Halb=franzband تركيبنك مختصرى] اوزرى يرْ
اوجلريله آلتى مشين ايله اولان جلد .

Hg. (كيميا) (جيوه) „ Hydrargyrium " مختصرى .

Hi (ـ حرف ند) ! — ! — هى ! هى !

Hiäne (ـ ـ) (مرا . Hyäne) .

Hidalgo (ـ ـ ا م) (36) [اسپا] (خالص) اسپانيا
اسيلزاده‌سى .

Hie (ـ حا) = hir .

Hieb (ـ ا م) (38) [hauben] ضربه ، der—sitzt
ضربه اوتوردى (استيلان محله تصادف ايتدى) || پاره ، پاره
يرى || (عو) einen—nehmen بر يودوم ، بردامله ،
بر ايچيم ايچمك || —waffe (ا مؤ) كسر يوزى اولان سلاح ||
—wunde (ا مؤ) قليج وامثالى پاره‌سى .

Hieber (ـ ا م) a. (40) = Hieb-waffe وعلى الخصوص
= Haudegen || اوزون واكسز قليج .

Hief (ـ ا م) (38) (آوجيلق) آو بوريسنك صداسى .

Hiel (ـ ا م) (38) [= انكليزجه heel] طبان ، آياق
مثلا (كمر ديركنك) (ظاهرى) الك آشاغى قسمى ، (اوتورغه
ديركنك) اوجى .

Hier (ـ حا) [روجه hēr] (اوراده ، شوراده مقابله‌سى
اولان da ، dort كلمه‌لرينك ضدى) von—an بورادن بدأ
ايله ، بورادن اعتباراً || bin ich— اشته بوراده طوريورم ،
اشته بن بوراده‌يم ، اشته بن ، اشته كلدم ؛ افندم || zu Lande—
بوراده ، بوممكلكتـده ؛ بزم مملكتزده || مكتـوب اوزرنده
آدرسدنصكره — بوراده (مقيم) و (يامقيمه) بوشهرده ||
ich bin nicht von-- بن بورادن ، بوجواردن ، بوممكلكتدن
دكلم ، بورالى دكلم || (ع) برشـيك اسمى اوقوندقده ويا سؤال
اولندقده ! — افندم! بوراده ! موجود! || بوراده ، بوحالده ،
بوصورتده .

Hieran (ـ ـ ودها ايوسى ـ ـ حا) بورايه ، بورايه
طوغرى || بوشيئه ، بوكا ، بومادەيه .

Hi-erarchie (ـ chi ـ ـ ـ ا مؤ) (53) [روم] مراتب
(روحانيه‌نك) سلسله‌سى .

Hier-auf (ـ ـ ودها ايوسى ـ ـ حا) = darauf .

Hier-aus (ـ ـ ودها ايوسى ـ ـ حا) = daraus .

Hie(r)-bei (ـ ـ ودها ايوسى ـ ـ حا) = dabei ||
ملفوفاً ، مظروفاً || برلكده اولەرق ، ملحـق ، مربوط اولەرق ،
ذيلاً .

Hier-durch (ـ ـ ودها ايوسى ـ ـ حا) بورادن ، شورادن ||
بو واسطه ايله .

Hier-ein (ـ ـ ودها ايوسى ـ ـ حا) = dar-ein .

Hier-für (ـ ـ ودها ايوسى ـ ـ حا) = da-für .

Hier-gegen (ـ ـ ـ ودها ايوسى ـ ـ حا) = da-gegen .

Hie(r)-her (ـ ـ ودها ايوسى ـ ـ حا) (بومحلى كوستەرك)
بورايه ، شورايه || (وقت ارائه ايدرك) —bis بوزمانه‌دكين ،
بووقته قدر .

Hier-herum (ـ ـ ـ ودها ايوسى ـ ـ ـ حا) (دونه‌رك)
شورادن ، بورادن طولاشه‌رق .

Hier-her (ـ ـ ودها ايوسى ـ ـ حا) بورايه
طوغرى ، بورايه || —und dorthin بورايه واورايه
(شورايه) .

Hier-in (ـ ـ ودها ايوسى ـ ـ حا) (مرا) dar-in .

Hier-mit (ـ ـ ودها ايوسى ـ ـ حا) بونكله برلكده ||
بونكله برابر ، مع مافيه (مرا . da-mit) .

Hir(r)-nach (ـ ـ ودها ايوسى ـ ـ حا) (مرا . da-nach) .

Hier-nächst (ـ ـ ودها ايوسى ـ ـ حا) شوراده ،
بوراجقده ، همان شوراده || بوندنصكره ، بونى متعاقب ؛
بوندنبشقه ، بوندنصكره .

Hier-neben (ـ ـ ـ حا) بوندنبشقه ، مع مافيه ||
(مرا . da-neben) .

Hi-eroglyphe (ـ ـ ـ ـ ـ ا مؤ) (53) [روم] قديم
مصرليلرك (روماليلره مخصوص) رسم ايله اشكالدن عبارت
يازيسى ، هيروغليف (خطى) .

Hi-erokles (ـ ـ ـ ـ اخام) (36) هيه روقليس ،
هيروقليسى .

Hier-über (ـ ـ ـ ودها ايوسى ـ ـ ـ حا) (مرا . dar-über) .

Hier-um (ـ ـ ودها ايوسى ـ ـ حا) (مرا . da-rum) .

Hier-unten (ـ ـ ـ ودها ايوسى ـ ـ ـ حا) آشاغيده ،
شوراده (آشاغيده) (مرا . drunten) .

Hier-unter (ـ ـ ـ ودها آيوسى ـ ـ ـ حا) آشاغى‌يه ،
شورايه (آشاغى‌يه) .

Hie(r)-von (ـَـ حا) (مرا. da-von) || —genug
ارلق يتيشور (بوندن بحث ايتيه‌لم آرتق) .

Hie(r)-wider (ـَـ و دها ايوسى ـَـ حا)
(مرا . da-gegen) .

Hie(r)-zu (ـَـ ودها ايوسى ـَـ حا) بوكا ، آكا ،
بوشيئه ، دها بونك يانه (= da-zu) .

Hiesig (ـَـ ـ) (٢٤) | hie | بورادن ، بورالى ،
بوراتك ، يرلى ، بوراده يتشمه .

Hihi (ـ حرندا) (كولمشى تقليد) هى هى

Hilf (ـَ) [helfen مصدرينك ماضى صورتى]

Hilfe (ـَـ) [helfen] (مرا . Hülfe) .

Himbeer „ … (ـــَـ) —essenz (ا مؤ) آهوطوطو ،
آغاج چيلكى خلاصه‌سى || —essig (ا م) آهوطوطو ، آغاج
چيلكى سركه‌سى || —wein (ا م) آغاج چيلكى شرابى .

Himbeere (ـَـ ا مؤ) (٥٥) (نبا) آغاج چيلكى ، آهو
طوطو ؛ آغاج چيلكى آغاجى .

Himmel (ـَـ ا م) a. (٤٠) [غوتيجه himins اولوب
ورده decken معناسنه اولان ham دن‌مأخوذ] كوك ، سما ،
(قبهٔ سما) آسمان ، فلك || dem —sei dank ! جناب حقه
چوق‌شكرلر اولسون ! چوق‌شكر ! شكرلر اولسون ! الحمد لله ||
um's —'s willen, thun Sie das nicht اه عشقنه يوق
ياپمكز || —unter freiem آچيقده ، اوزرى اورتولى اولميان
يرده || — يتاق (قاريوله) اوزرى ، آرابه اوسنى .

Himmel „ … (ــــَـ) —farbe (ا مؤ) كوك رنكى ||
—wärts (حا) سمايه ، آسمانه طوغرى || großes—bett
اوزرى اورتيلى واطراف قپالى بيوك قاريوله || mit Vorhängen
—blau (ص) و (ا لا) كوك مائى || كوك مائيسى —decke
(ا مؤ) قاريوله (جيبنلك) چارداغى || —donnerwetter !
(حرندا) هاى يسلديرم چارپسون ! حشيه كله‌سى ! ||
—fahrt (ا م) معراج عيسى (ع م) || —hoch (ص)
كوكاره وارر ، آسمانه سرچكمش ، پك يوكسك || عالى ، يوجه ||
—schreiend (ص) (رنك حقنده) پك زياده بارلاق ، پك آچيق ||
پك زياده كوزه چارپان || جان صيقان ، فنا حالده اولان ||
—weit (ص) يردن كوك قدر اوزاق das ist ein—weiter
Unterschied بونك ايله آنك آره‌سنده ضاغ قدر فرق وار
(يردن كوكه دكين فرق وار) .

Himmels „ … (ـــــَـ) —achse (ا مؤ) (هيئت)
محور عالم || —gabe (ا مؤ) عطيهٔ الهيه ، احسان الهى ||
—gegend (ا مؤ) die vier—gegenden (جمع مؤ) جهات
اربعهٔ اصليه || —gewölbe (ا مؤ) قبهٔ سما || —karte
(ا مؤ) (هيئت) خريطهٔ سماويه || —kunde (ا مؤ)
(هيئت) علم نجوم || —raum (ا م) جوهوا ، خلا ||
—richtung (ا مؤ)=—gegend||—zeichen (ا لا) (هيئت)
—zeichen des Thierkreises منطقهٔ بروج .

Himmlisch (ـَـ ص) (٢٤) سماوى ، كوكه منسوب || عالى ،
روحانى || (جغر) das—e Reich چين حكومتى .

Hin (ـَ حا) [قديم آلمانجه hina] (بر محل حقنده)
(متكلمدن بر يره بعدقه طوغرى حركتى كوسترر ، her كلمه‌سنك
ضدى) اوراية ، شوراية طوغرى || nach oben hin يوقارى‌يه ،
يوقارى‌يه طوغرى || —weit اوزاغه || —fern== —
—überall هر يره ؛ هر يره ، هرطرفه طوغرى ، هرجهتجه ||
—es ist noch lange دها اوراية قدر چوق وقت وار ، اوكا
دها چوق وار ، چوق وقت استر || die Sache dehnt
—sich) schleppt : وياخود (يو) ايش‌اوزاندقجه اوزانيور ||
sich nur so—behelfen كوچلكله طيانه بيلمك ، اوليه‌جك
قدر مقتدر اوله بيلمك ويا يشامق || غائب وضايع ، محو اولمش
اولمق (وقت حقنده كچمك) —meine Ruhe ist آرتق
استراحتم قالمدى ، منسلب اولدى ، راحتم قاچدى || (ضرمثل)
—ist—كيدن كيتدى ، كيدن يردها كلز ، كچمشه ماضى‌ديرلر ||
sie ist ganz – vor Mattigkeit ضعفيتدن ، قوتسزلكدن
آرتق آنك ايشى بتمش || —und her براوراية بر بوراية ،
شوراية بوراية || —und wieder شوراده بوراده ، برطرفدن
ديكر طرفه || (وقت حقنده) بعض بعض ، آره صره ||
—und zurück كيدوب‌كله ، عودت (بورادن اوراية واورادن
بوراية دكين) || Billet—und zurück كيدوب كله ، عودت
بيلتى .

Hin „ … (ـــَـ) فعل ايله برلشدكده داعما (*sép.*)
sich—begeben (فع مطا) (اوراية) برمحله كيتمك ||
—reiten (فع لا —) باركيرله بر يره (اوراية) كيتمك ||
—müssen (فع لا +) برمحله‌كيتمكه مجبور اولمق || —tragen
(فع متع) بريره (اوراية) كوتورمك || —fallen (فع لا—)
يره دوشمك || —sagen (فع متع) برشيئى بلا تفكر
سويليويرمك || —doktern (فع متع) (عمو) برينى اولديرمك
(چوق علاج ويره‌رك) || —arbeiten (فع لا+) مثلا
auf etwas —arbeiten (فع لا+) برشيئى‌هدف اتخاذ ايله
اكا وصول ايچون چالشمق || —begleiten (فع متع) برينه
(برشيئه) برمحله دكين رفاقت ايتمك || Jemand—bestellen
(فع متع)مثلا zu Jenem, nach einem Orte—bestellen
برينك برمحله ، براوه برموقعه كيتمسى امر وتكليف ايتمك ،
بر يرده بولنمسى‌اخطار ايتمك || —bringen (فع متع) برمحله
كوتورمك || (زمان‌حقنده) كچيرمك || sein Leben kümmerlich
—bringen حياتنى آلام واكدار وغصه ايله‌كچيرمك ، مزاحم
ومشكلات‌ايچنده يوارلانوب‌كيتمك || (ثروتى) محووضايع واتلاف
ايتمك || (بلا مقصد) صرف واتلاف ، اسراف ايتمك ، آلتندن
كيروب اوستندن چيقمق || —deuten (فع لا +) مثلا
auf etwas—deuten برشى اوزرينه طوغرى جلب دقت
ايتمك ، اشارت ايتمك ، برشيئى الى وياخود سوزى واشارتى ايله
كوسترمك || —fahren (فع لا—) برمحله آرابه ، شمندوفر ،
واپور وامثاليله كيتمك || über etwas—fahren اوزرندن
كچمك || (مجا) كيتمك || (آرابه‌سنى چكوب كيتمك) اولمك ||
(فع متع) mein Kutscher wird Sie—fahren آرابه‌جم
سزى (آرابه ايله) اوراية كوتوره‌جك || —fahrt (ا مؤ)
(بر يره ايديلان) سياحت ، حركت ، كيدش (آرابه وامثاليله) ||
—fallen (فع لا—) يره دوشمك || der ganzen Länge
nach—fallen بويلى بوينه يره دوشمك ، يره سريلمك ||
—fällig (ص) قولايجه دوشه بيلن ، ييقلمغه صالح اولان ؛
امين اولميان ، غيرسالم ؛ قوراده ، ويران ، خراب || پك اختيار ،
هرم ، فانى || نادرين ، ضعيف || يقاسز ودوامسز || (ط)

درمانسز || پك ویران ، همان ییقلق اوزره اولان || (مجا)
دوامسز ، یکیجی ، بوش ؛ قرین قبول اولمیه‌جق اولان|| — sich
finden (فع مطا) (بریره کیتمك ایچون) یولی بوله بیلمك ،
(غائب اولدن) اورایه کیتمك|| sich—flapsen (عو) ، — sich
fläzen (عو) ، sich—flegeln (عو) (فع مطا) طانه کبی
اوزانمق ، طانه کبی اوزانوب یاتمق || fliehen— (فع لا—)
(بریره طوغری) فرار ایتمك ، (برمحله) قاچمق ، التجا ایتمك ||
führen— (فع متع وفع لا+) برمحله کوتورمك ، (یول حقنده)
. . یره چیقمق || geben— (فع متع) (اوزاتمق) برشیئی
برینه ویرمك || ترك وتسلیم ایتمك ، صالیویرمك ، ایپی براقمق ،
فدا ایتمك || sich—geben (فع مطا) تسلیم اولمق ، رام اولمق ،
کندوینی (برینه) حصر وتسلیم ایتمك ؛ (برقادین حقنده)
تسلیم اولمق|| sich einer Sache—geben برشیئه مبتلا اولمق ،
برشیئله مشغول اولمق ، مداوم بولنمق|| کندوینی حصر وتخصیص ،
وقف ایتمك || gehen— (فع لا—) بریره (اورایه) کیتمك||
an etwas—gehen برشیئه یناشمق ، بوڭا کیتمك || (مجا)
leicht über etwas—gehen برشیدن برنبذه‌جك بحث ایتمك ،
برشیئی اوفقدن چیتلاتمق || wo geht dieser Weg hin ?
بو یول نره‌یه کیدر ؟ نره‌یه چیقار بو یول ؟ || (مجا)
auf etwas—gehen برشیئی هدف اتخاذ ایله آکا کوره حرکت
ایتمك || (وقت حقنده) کچمك ؛ (مجا) محو وغائب اولمق ،
تلف اولمق ||—es geht so پك (آتیله‌جق قدر) فنا دکل ||
das soll dir nicht ungestraft—gehen بن بوڭی سنك
یانکه قومام ، آجیسنی چیقاریرم || gehören— (فع لا+)
بریره عائد وراجع اولمق ، منسوب ومتعلق بولنمق مثلا
wo gehört das—? بوڭك یری نره‌سی ؟ نره‌یه منسوب
وعائددر ؟ بوڭی نره‌یه قوملی ؟ بوڭی نره‌یه قونه‌جق ؟ ||
gerathen— (فع لا—) دوچار اولمق ، دوشمك ، کرفتار
اولمق ، اوغرامق مثلا wo bin ich—gerathen ? آمان . . .
بن نره‌ده‌یم ؟ بکا نه اولدی ؟ نره‌ده قالدم ؟ نره‌یه دوشدم ؟
نه‌یه اوغرادم ؟ || halten— (فع متع) عرض ایتمك ، کوسترمك ،
ارائه واظهار ایتمك || etwas, Jemand—halten برشیئی
آلیقومق ، بریی تأخیر ایتمك ، برشیئی اوزاتمق || Jemand
mit Bezahlung— برینك پاره‌سنی تأدیه‌ده وقت کچیرمك ،
بکلتمك ، پاره‌سنی کیچ ویرمك || Jemand mit Hoffnungen
halten— برینه برطاقم امیدلر ویره‌رك آووتمق ، اویالامق ||
—und her (...) —und her bewegen (فع متع)
براورایه بر بورایه تحریك ایتمك ، صاللامق ، چالقامق ||
sich—und her bewegen (فع مطا) براورایه بر بورایه کیتمك ،
کلمك ، براورایه برشورایه قوشمق ، صاللانمق ، چالقانمق ، چالقالمق||
kommen— (فع لا—) برمحله کیتمك ، اورایه کلمك || (خبری
اولمقسزین بریره غائب اولمق) wo ist meine Uhr—gekommen
نم ساعتم نره‌یه کیتدی ؟ ساعتم نره‌ده ؟ ساعتمه نه اولدی ؟ ||
langen— (فع متع) اوزاتمق ، اوزاندیرمق || (فع لا+)
langen nach etwas— قولنی ، الی برشیئه طوغری اوزاتمق||
یتشمك ، اوزاتمق || länglich— (ص) کافی ، (حا) درجهٔ
کفایه‌ده ، اولدقجه || lenken— ' leiten— (فع متع) بریره ،
بر . . . یه طوغری سوق وایصال واداره ایتمك || sich
lümmeln— (فع مطا) (عو) = sich—flegeln || —sich

machen (فع مطا) کذا یالکز (عو) : machen— (فع لا+)
بریره کیتمك|| marsch— (ا م) (بریره ، برنقطه‌یه طوغری
اجرا ایدیلان) یوریش|| auf dem—marsche یولده (اورایه
کیدرکن) || marschi(e)ren— (فع لا—) بریره کیتمك ،
یوریمك ، حرکت ایتمك|| opfern—, opferung— (فع متع)
و (ا مؤ) قربان وفدا ایتمك ؛ قربان وفدا (ایدیش) ||
reden— (فع متع) مثلا etwas nur so—reden یالکز
اویله برلاف‌صویلمك ، (بلا تأمل ، لقردی اولسون دیه) اورته‌یه
آتمق|| reichen— (فع متع وفع لا+) = langen— || richten—
(فع متع) مثلا auf etwas — richten اوزرینه
طوغری دوزلتمك ، توجیه ایتمك ، برشیئك اوستنه
طوغری طوغریلتمق ، استقامت ویرمك || خراب ایتمك || (قرار
محکمهٔ جزا اوزرینه) اعدام واتلاف ایتمك || scheiden—
(فع لا—) اجل موعودیله اولمك ، وفات ایتمك || schießen—
(فع متع ولا+) برشی ، برمحل اوزرینه آتش ایتمك || اوزرینه ،
. . . علیه آتلمق|| schlagen— (فع لا+) اوزرینه اورمق||
(عو) (فع لا—) شدتله (یره) دوشمك ، سرنکون der
Länge nach—schlagen بویلی بوینه یره یاتمق ، دوشمك ،
اوزانمق|| (فع متع) Jemandem den Ball—schlagen
برینه طوپی (کیرو) چلمك || schlüpfen— (فع لا—) مثلا
über etwas—schlüpfen برشیئك اوزرندن خفیفجه کچمك||
sehen— (فع لا+) . . . طوغری باقمق مثلا sehen Sie—
اورایه باقیکز ، اورایه باق || ohne—zu sehen (اورایه)
باقمدن ؛ (کوزلری قپالی اولدیغی حالده) || sich—sehnen
(فع مطا) مثلا sich nach der Heimath—sehnen مملکتنی
اوزلمك ، کوره‌جکی کلمك|| setzen— (فع متع) و sich—setzen
(فع مطا) برشیئی اوطورتمق ، بریره قویمق || اوتورمق ||
sicht— (ا مؤ) نظر اعتبار ، ملاحظه ، مطالعه || مناسبت||
سبب|| in dieser— بوحالده ، بومناسبتله ، بونقطهٔ نظردن ،
بوسببله ، بوصورتده ، بوکا نظراً || sinken— (فع لا—)
دوشمك ، دوشیویرمك ، ییقیلمق || چوکمك || todt—sinken
اولوب ییقیلیویرمك ، همان (اورایه) ییقیلوب اولیویرمك :
قیوریلق ؛ (قیوریلوب) دوشیویرمك|| یاتلق|| stellen— (فع متع)
و (فع مطا) sich—stellen قویمق ، وضع ایتمك || اوطورمق||
(مجا) (بلا اثبات ، برهان ودلیلی ذکر ایتکسزین) (برادعایی)
ایلرو سورمك ، درمیان ایتمك ، اورته‌یه قومق || Jemand
als Muster—stellen برینی موده‌ل ، اورنك ، حسن مثال
اوله‌رق میدانه قومق ، ارائه ایتمك || . . . کبی کورنمك ،
اولمیان برشیئی تقلید ایتمك ، کندوینی بکزتمك|| weg— (تخ ام)
مثلا auf dem—wege یولده ، کیدر ایکن || weisen—
(فع متع) مثلا Jemand auf den rechten Weg—weisen
برینی طریق مستقیمه سوق ایتمك ، طوغری یولی کوسترمك|| (فع لا+)
auf etwas—weisen برشی اوزرینه نظر دقتی جلب ایتمك ،
کوسترمك ، اخطار واخبار ایتمك ، اشارت ایتمك || werfen—
(فع متع) بریره ، برشیئه طوغری آتمق ، دویرمك || (مجا)
auf das Papier—werfen کاغده یازمق ، ترسیم ایتمك ||
sich—werfen || سرعتله قروکیسنی چیقارمق ، مسوده‌سنی یاپمق
(فع مطا) کندوینی یره آتمق|| (... اوکنده) یره ، سجده‌یه یاتمق||
wollen— (فع لا+) بریره کیتمك استمك || (مجا) ich
weiß wo Sie—wollen (بن سزك نه یاپمق استدیککزی)

نره یه کیتدیکنی استدیکنزی بیلیورم، بیلیورم|| zeigen— (فع متع)
کوسترمك ! :—weisen= : (فع لا +) مثلا wo zeigt die
؟—Wetterfahne مشعرالهوا نه یی. قنغی هوایی کوستریور؟
نه طرفه دونمش ؟ (قنغی روزکار اسیور ؟) || —ziehen
(فع متع) ... طوغری چکمك ، جلب ایتمك : eine Sache
—ziehen بر شیئی اوزاتمق ، سوروکلمك و sich—ziehen
(فع مطا) اوزامق ، سوروکلنمك . چوق سورمك : (مجا)
(auf sich ziehen) (کندو اوزرینه) جلب وجذب ایتمك :
(فع لا —) nach etwas—ziehen نقل ایتمك . برشیئه
طوغری، یورمك || längs (ویاخود : an) etwas—ziehen
بونیه ممتد اولمق . بونیه کیتمك || (بر یره کیتمك ، یرلشمك ،
طاشنمق) مثلا nach Berlin—ziehen برلینه کیتمك ، برلینده
اقامت ایتمك . برلینه یرلشمك ، برلینه طاشینمق || —zielen
(فع لا +) auf etwas—zielen برشیئی هدف اتخاذ ایدوب
آنك ایچون ، آکا وصول ایچون چالشمق .

Hin-ab (تث حا) (یوقاریدن) آشاغی‌یه ، کذا اینه‌رك ||
!— آشاغی‌یه ! (این !) : —den Fluß آقیندی آشاغی‌یه ||
Hinauf und— چیقه‌رق واینه‌رك . چیقوب اینمك (شرطیله)
اوزره || فعل ایله برلشدکده دائما (sép.) .

... „Hinab (...تث) یوقاریدن آشاغی‌یه متکلمدن
اوزاقلاشمق اوزره براستقامق ارائه ایدر || —gehen (فعلا—)
آشاغی‌یه اینمك ، (دوشمك) || —steigen (فع لا —) den
Berg—steigen طاغدن آشاغی اینمك ، یایر آشاغی اینمك .

Hin-an (تث حا) برشیئه طوغری ، استقامتنده ،
اوزرینه|| !—frisch هایدی! قالق! || " her-an " کلمه‌سنه
نظراً دها آز مستعمل اولوب متکلمدن برشیئه طوغری اولان
حرکتی ایما ایدر || —gehen (فعلا—) یناشمق ، تقرب ایتمك ،
یاقلاشمق|| den Berg—steigen طاغه (طرملنوب) چیقمق||
فعل ایله برلشدکده دائما (sép.) .

Hin-auf (تث حا) (herauf کلمه‌سنك مقابلی) یوقاری‌یه
طوغری ، یوقاری مثلا —von unten آشاغیدن یوقاری‌یه ||
—den Fluß آقیندی یوقاری|فعل ایله برلشدکده دائما (sép.).

... „Hinauf (...تث) برمتکلمدن اعتباراً یوقاری
طوغری اولان براستقامتی ارائه ایدوب یوقاری ، یوقاری‌یه
طوغری کبی ترجمه اولنور || —begleiten (فع متع) مثلا
Jemand—begleiten برینه یوقاری‌یه چیقارکن رفاقت ایتمك ،
برابرنده چیقمق ، یوقاری چیقارمق|| sich—arbeiten (فع مطا)
مثلا sich den Berg—arbeiten اوغراشه اوغراشه طاغك
اوزرینه ، یوقاریسنه چیقمق|| (مجا) چالیشه‌رق تعالی ایتمك ||
sich—begeben (فع مطا) یوقاری چیقمق (اوطه‌سنه کیتمك)||
—fahren (فع لا—) (آرابه ، کمی وامثالیله) یوقاری چیقمق
مثلا den Fluß—fahren نهری آقینتی یوقاری چیقمق ||
—gehen (فع متع) یوقاری چیقارمق ، نقل ایتمك ، طاشیمق ||
(فع لا—) یوقاری کیتمك ، چیقمق|| —kämmen (فع مطا)
مثلا seine Haare—kämmen صاچلرینی یوقاری (کیرویه)
طرامق|| —laufen (فع لا—) یوقاری قوشمق (قوشه‌رق)
یوقاری چیقمق|| —leuchten (فع لا +) ضیاسی یوقاری
آتمق ، عکس ایتدیرمك || —reichen (فع لا +) مثلا
(zu dieser Höhe ویاخود : so hoch) —reichen شو
یوکسکلکه یتشمك ، بوی شوقدر (... یوکسکلکنده) اولمق||

—steigen (فع لا—) چیقمق ، یوکسلمك || (کذا فرایکیسیده
مجا) || —treiben (فع متع) یوقاری سورمك ، چیقارتمق
(تجا) den Preis—treiben فیئاتی یوکسلتمك .

Hin-aus (تث حا) (hinein کلمه‌سنك مقابلی) طیشاری‌یه ،
خارجه (طوغری) || (کذا چیقه‌رق وچیقوب) —oben
یوقاریدن چیقش چیقه‌رق || nach vorn—wohnen اوك
(سوقاق طرفنده) طرفده اوتورمق . اقامت ایتمك || —mit
! Euch طیشاری چیقیکز ! دفع اول (اولیکز) طیشاری ! ||
?—wo soll das بونیه وارەجق؟ بونك سوکی نه اوله‌جق ؟
بونیه وارر بویله ! || فعل ایله برلشدکده دائما (sép.) .

... „Hinaus (...تث) برموقعدن خروجی ومتکلمدن
تباعدی بیان ایدوب چیقمق ، چیقاره‌رق ویا طیشاری کلمه‌لریله
ترجمه اولنور|| sein Haus um zwei Fuß weiter—bauen
اوینی استقامت عمومیه‌دن ، خط اساسدن ایکی قدم ایلری بنا
ایتمك|| —denken (فع لا +) مثلا in die Zukunft—denken
مستقبلی خاطرلمق ، مستقبلی دوشونمك ، ایلروسنی دوشونمك ||
—gehen (فعلا—) = heraus gehen || das Zimmer
—geht auf den Hof اوطه حولی‌یه چیقار ، اوطه‌نك حولی‌یه
آچیلور قپوسی واردر|| auf etwas—gehen (شونك وبونك)
نتیجه‌لنمك (... وجهله) نهایت بولمق ، منتج اولمق|| —rücken
(فع متع وفع لا —) =heraus rücken|| =aufschieben ||
—schießen (فعلا +) مثلا über etwas—schießen برشیئك
اوزرندن کچمك ، آشمق|| —werfen (فع متع) (طیشاری) آتمق :
wenn man ihn vorn—wirft kommt er hinten قوغمق
wieder herein آل طامدن قوغسه‌ك (ینه) باجادن (ایچری)
کیرر || —er wirft sein Geld zum Fenster او پاره‌سی
پنجره‌دن طیشاری آتار ، اوپاره‌سی سوقاغه آتار (کبی صرف ایدر)
|| —wollen (فع لا +) (طیشاری) چیقمق استمك ||
(مجا) ... مقصده مبنی اولمق مثلا ! —wo will Das
بونك صوکی نه‌یه وارەجق ؟ بوندن مقصد نه (اوله‌جق) ؟ ||
zu hoch ویاخود : über seinen Stand—wollen
کوزینی یك یوقاری‌یه دیکمك .

Hind (ث الا) (36) Hindin = .

Hinde (ت امؤ) (58) Hindin = .

Hinderlich (صت) (21) [hindern] مانع ، حائل|| مغایر ،
ضد ، عکس || ازعاج ایدن .

Hindern (تث فع متع) (21) a. [hinter] مانع اولمق ،
میدان ویرمامك ، آلیقومق ، عوق وتأخیر ایتمك ، اوکی
آلمق ، قارشو طورمق || ازعاج ایتمك ؛ مشکلاته دوشورمك .

Hinderniß (تث الا) (36) مانع ، حائل ، مشکلات ||
عوق وتأخیر ایتمه || ضدیت ، تناقض ، مباینت || انکل ،
غائله || مانع ، تراورسی .

Hinderniß ...„ (... تث) —rennen (الا) مانعلی
قوشو (اوکنه آلان خندق ، چیت ، اوفق دیوار ومواقع ارضیه
سائره‌یی آتلایوب یکه‌رك یاپیلان قوشو) .

Hindin (تث امؤ) (58) (آوجی اصطلاحی) دیشی کیك .

Hindostan (تث الا) (64) (جغرا) هندستان .

Hindu (ت ام) (58) هندی ، هندلی || —frau (امؤ)
هندلی قادین .

Hin-durch (ـّـ حا) (برشيئك) آرەسندن كچەرك . اورتەسندن (بالمرور) — die Stadt — شهرى بالمرور . شهردن كچەرك ، شهرك اورتەسندن || (وقت حقندە) آتناسندە مثلا — die ganze Nacht — بتون كيجە ، صباحە دكين .

Hindustan (ـّـ) = Hindostan .

Hin-ein (ـّـ حا) hinaus كلەسنك مقابلى) ايچرى ، ايچنە ، داخلنە ، دروننە كيرەرك || bis tief in die Erde — تا درون ارضە دكين || — mitten تا اورتەسنە (كيرەرك) تام اورتەسندن ايچرو || — oder hinaus ? ايچرى‌مى يوقسە طيشارى‌مى ? || — in den Tag (مرا . Tag) : كذا (مرا . Blau) || فعل ايلە برلشدكدە دائما (sép.) .

Hin-ein„... (...ـّـ) متكلمدن اوزاقلشەرق برعلك دروننە برشيئك ايچنە طوغرى اولان حركت واستقامتى ارائە ايدر || — fließen دروننە آقمق || — arbeiten (فع متع) اكثريا : = einarbeiten || eine Öffnung — arbeiten بردليك آچمق ، دليكى آچغە ، دلكە چالشمق || sich — arbeiten (فع مطا) (زحمتلە) بريرە كيرمكە اوغراشمق ، چبالامق . كيرە بيلمك || — bauen (فع متع) (معما) دروننە انشا ايتمك || — bringen : ايچرى كوتورمك : = hereinbringen و einbringen || sich — denken (فع مطا) مثلا sich in etwas — denken برشيئى تخطر ايتمك ، اولمش ويا اولەجق برشيئى تفكرە باشلامق ، ياد ايتمك ، خاطرە ، كتورمك ، دوشونمك || فرض ايتمك || برشيئى دوشونەرك كشف ايتمك ، واقف اولمق : sich in Jenes Lage — denken || برای استغراج مطالعە ايتمك كندوينى برينك يرندە فرض وتصور ايتمك — drücken بالتضييق صوقمق ، داليرمق || sich — finden (فع مطا) برحالە برموقعە آلشمق ، كسب انسيت والفت ايتمك : عجيلك چكمامك || — gehen (فع لا ـ) داخل اولمق ، ايچنە كيرمك ، نفوذ ايتمك || — gerathen (فع لا ـ) in etwas — gerathen برشيئە دوشمك ، اوغرامق ، دوچار اولمق || ايچنە دوشمك || — leben (فع لا +) مثلا in den Tag — leben مستقبلى دوشونميەرك حال حاضرە تبعيتلە يشايوب كيتمك ، ايلروسنى خاطرينە بيلە كتورمامك || sich — leben (فع مطا) مثلا برشيئە آليشمق ، كسب الفت وانسيت ايتمك || — mischen (فع متع) و sich — mischen (فع مطا) = einmengen || — ragen (فع لا +) مثلا — dieses Haus ragt zu weit in die Straße بواو ، خانە سوقاغە طوغرى پك چوق ايلرولمشدر ، چيقمشدر || — reden (فع لا +) مثلا in Jemand — reden برينە وعظ ونصيحت ايتمك ، ايقاظ ايتمك ، عقل اوكرتمك || in's Blaue — reden صاچمە (دن بشقە برشى سويلمامك) سويلمك || — schieben (فع متع) ايچنە ، داخلنە صورمك ، ايتمك ، ادخال ايتمك || — schlafen (فع لا +) مثلا bis in den hellen Tag — schlafen كوندوزلرە ، اويلەلرە قدر اويومق || — schütten (فع متع) ايچنە دوكمك || er trinkt den Wein nicht, er schüttet ihn nur — (شمان)قارنينە اوشرابى ايچمز ، دوكر (پك زيادە ايچر) || — thun (فع متع) ايچنە ، دروننە قومق ، ادخال ايتمك || einen Blick — thun دروننە (اوزرينە) برعطف نظر ايتمك ، بركوز كزديرمك || — ziehen (فع متع وفع لا ـ) ايچرى صوقمق ، چكەرك ادخال ايتمك ، ايچنە چكمك || (مجا) das Dorf mit in die Stadt — ziehen كويى دخى شهرە ادخال ايتمك (كندى‌سورى ايچنە المق) : Jemand in etwas — ziehen برينى برشيئە تشريك ايتمك ، داخل ايتمك || einziehen = (فع لا ـ) — zwängen (فع متع) (زورلە) ايچرى صوقمق .

Hin-ein-wärts (ـّـ حا) ايچرى ، ايچرى‌يە طوغرى .

Hinfort (ـّـ) وكذا : hin-für(o) (-)ـّـ) هرايكيسيدە (حا) فيما بعد ، بوندن بويلە ، كلەجك دفعە .

Hing (ـّ) [صورت ماضيە hangen و hängen] .

Hin-gegen (ـّـ حا) بالعكس || (تضمين مقامندە) بوكا قارشولق ، بوكا مقابل .

Hink„... (... ـّ) (اكثريا چناستيقدە مستعملدر) مثلا : — stand (ام) برآياق اوزرندە موازنت .

Hinke„... (... ـّـ) — bein (الا) (عو) و — poot (ام) (عو) طوپال ، طوپالم سكر || — spiel (ام) يردە چيزيلى چيزكيلر ايچندە قايدىراق اويونى ، طوقورجن اويونى (= Paradies„ spiel) .

Hinken (ـّـ فعلا + ويرموقع تبدلى كورلديكى حالدە فع لا ـ) a. ㉑ طوپاللامق ، (كذا مجا) || بالكز (مجا) آقسامق || auf einem Fuße — برآياق اوزرندە سكمك ، طوپاللامق ، برآياغى طوپال اولمق || ein wenig — براز طوپاللامق ، آقسامق || (مجا) die Sache hinkt, es hinkt damit بوايش اولميەجق كبى كوريشور (آقصايور) || (مجا) es hinkt mit ihm اونك ايشلرى فنا كيديور || (مجا) بواشبە حركت ايتمك ، سورونمك || (برآياق اوزرندە) سكمك || (صنە) (برماكنە حقندە) منتظم حركت ايتمامك ، طاقلمق ، طوتوق اولمق || — d (اسم فاعل وصـ) ⑳ طوپال ، آقساق ، لنك ، آغرج || — de(r) (ام) ㉑ ، — de (امؤ) ㉔ طوپال ، آقصاق .

Hinker(in) (اسكى لغت) (ـّ) ـّـ ام وامؤ) a. ⑳ ㉛ = Hinkende(r) (مرا . hinken) .

Hinnen (ـّـ حا) — (von) بورادن || (مجا) von — scheiden = sterben

Hin-sichtlich (ـّـ) ، hinsichts (ـّـ) (حرجر) نظراً ، (باقيلورسە) .

Hint-an (ـّـ حا) | hinten an كلەسندن محرف : hin dann | برطرفە ، برطرف ، كيرو (بشقەلرندن صكرە اولان) || فعل ايلە برلشدكدە دائما (sép.) .

Hintan„... (... ـّـ) برطرفلق : مساعدە || تقبيح وتحقير ، عدم اعتبار || — legen (فع متع) برطرفە قومق ، برطرفە آتمق ، حصير آلتى ايتمك || — setzen (فعل متع) بريانە قومق اهمال ايتمك || — stehen (فع لا +) اهمال وتساهل ايدلمش اولمق ، ويا اونودلمق || — stellen (فع متع) اهميت ويرمامك ، تحقير ايتمك

Hinten (ـّـ حا) (vorn كلەسنك مقابلى) كيرو || كيرويە || — nach — von كيرودن : كيرودە ، تا ايچ طرفدە : تا نهايتدە || — anfügen نهايتنە علاوە ايتمك ، ربط والحاق ايتمك ، ذيل ايتمك || — ausschlagen (الا)(كيرودن) دپمك ، چفتە آتمق ، (كيرودن) فيرلاتمق ، (كذا مجا) ||

Hinten.... (...ـــَ) (حا) كيروده ، كيروسنده . —an آرقه طرفنده || —drein = —nach || —hin آرقه‌سنه ، آرقه‌سندن ، كيرودن || —an=—nach (وقت حقنده) صكره‌دن || —über صيرتى اوزرينه . آرقه‌سى اوستى .

Hinten-an-stellung (ـــَـــ امؤ) (٥١) (برشيئك) كيرويه وضعى . كيرويه ترتيبى || (فن بلاغت) بر كلمه ويا جمله‌نك (قاعدهٔ نحويه‌يه مخالف اوله‌رق) كيرويه وضعى .

Hinter (ـــَ حرجر) [غوتجه hindar] آرقه ، آرقه طرفنده wo? سؤالنه قارشو مفعول اليه و wohin? سؤالنه قارشو مفعول‌به آلور || آرقه‌ده، آرقه طرفده ، كيروده : كيرويه، كيرو طرفه || —einander gehen بربرى آرقه‌سى صره يورمك || drei Wochen—einander اوچ هفته برى برى آرقه‌سنه (بلا فاصله) || er kann weder vor noch — اونه ايلرى نه‌ده كيرو كيده بيلور || sich—der Arbeit her machen ايشه قويولمق . باشلامق ، پشنده اولمق || Jemandem—die Ohren schlagen برينه توقات‌عشق ايتمك (قولاق توزينه‌اورمق) || (مجا) ich werde es mir— die Ohren schreiben بونى بن قولاغمه كوپه ياپه‌جغم (قولاغمك آرقه‌سنه يازه‌جغم) || Jemand—s Licht führen برينى بوغمق ، آلداتمق || —die Sache,—Jenes Schliche kommen برشيئى بولمق ، كشف ايتمك || er steckt—der Sache ايشه باشلوجه سبب اولان اودر || —die Schule gehen مكتبدن قاچمق || فعل ايله برلشدكده دائما (sép.) و a. (٢١) مودلنه كوره تصريف اولنور .

Hinter-achse (ـkss ـــَ امؤ) (٥٥) (صنعه) آرقه دينكيلى ، كيرو طرف تكرلك اوقى .

Hinter-ansicht (ـــَ ـــَ امؤ) (٥٥) (معما) (بر بنا ويا امثالنك) كيرودن كورنيشى .

Hinter-backe (ـــَـــ امؤ) (٥٥) قيچك قاپناغى .

Hinter-bein (ـــَ ـــ الا) (٣٨) آرقه (آياق) ويا بجاق || (حيوان حقنده) sich auf die—e setzen وياخود stellen آرقه (آياق) بجاقلرى اوزرينه طورمق ، ديكلمك ، (باركير حقنده) شاخه قالقمق || (مجا) ديرنمك ، قارشو قومق ، عناد ايتمك .

Hinter-blatt (ـــَ الا) (٢٥) (قوندره‌جيلقده) قوندره‌نك آرقه طرفى . اوكچه‌سنى احاطه ايدن كوسله پارچه‌سى .

Hinter-bringen (ـــَـــ فعمتعه) a. (٢١) (sép.) اچ طرفه ، كيرويه ، آرقه‌يه كوتورمك || (يوب آشاغى ايندرمك) يوتمق ، سينوب سوپورمك || (ـــَـــ فعمتعه) بو حالده اشبو hinter حرف جرى (insép.) (كيزليجه برخبر ويرمك) Jemandem etwas— برينه كيزليجه برشى خبر ويرمك ، بيلديرمك ، غمازلق ايتمك ، يتيشديرمك .

Hinter-bug (ـــَ ام) (٣١) (تاطبيعه) حيوانك آرقه آياغنك بوكندليسى ، بوكندى محلى ، مأبض .

Hinter-deck (ـــَ الا) (٣٨) قيچ كوكرته .

Hinter-drein (ـــَ : وياخود ـــَ حا) = hinten-nach .

Hinter-ebbe (ـــَـــ امؤ) (٥١) (بحر) (دكزده واقع اولان) جزرك صوكى .

Hinter-einander (ـــَـــ و ـــَـــ حرجر) بربرى آردى صره ، بلا فاصله .

Hinter-flagge (ـــَـــ امؤ) (٥٥) (بحر) قيچ بايراغى .

Hinter-gangen (ـــَـــ اسم‌مفعول) [hinter-gehen] .

Hinter-gedanke (ـــَـــ ام) (٥٢) فكر ومقصد خفى ، افكار لدنيات . مرام خفى ، فكر خصوصى .

Hinter-gehen (ـــَـــ فعلا _) h. (٢١) (sép.) كيرو كيتمك || (ـــَـــ فعمتعه) (insép.) Jemand— (برينك امنيتى سوء استعمال ايله) آلداتمق . ياكلتمق ، برينك اميدينى بوشه چيقارمق ، آلداتمق ، ايناندرمق || beim Spiele— اويونده قورنازلق ايتمك . آلداتمق ، حيله ايتمك || Hintergangene(r) (ام) (٢١) ، Hintergangene (امؤ) (٢١) آلداديلان، بوغيلان كيمسه : عبنقه ، احمق .

Hinter-glied (ـــَ الا) (٢٥) (آرد اعضا) قيچ || (ريا) برنسبتك قسم ثانى ، قسم تالى ، قسم‌مؤخرى || (ع) ايكنجى صره .

Hinter-grund (ـــَ ام) (٣١) —eines Gemäldes, Raumes بررسم ويا برمحلك كيرو طرفى ، آرقه‌سى ، زمينى || in den— treten كيرو چكلمك ، چكلمك ، اوزاقلاشمق || (مجا) im—e stehen درجهٔ ثانيه‌ده اولمق : صولده‌صفر .

Hinter-halt (ـــَ ام) (٣٨) (ع) پوصو (كذا پوصوده بولنان عسكر) || einen—legen پوصو ترتيب ايتمك || (صورت عموميه‌ده) دوزاق ، حيله ، دسيسه || (مجا) = Hintergedanke || (ع) احتياط (عسكرى) : احتياط ، استناد .

Hinter-hand (ـــَـــ امؤ) (٣٥) —des Affen=—fuß || (فن فروسيت) باركيرك نصف مؤخرى || (اويونده) in der—sitzen (اويونه باشلايانلردن صكره اوطورمق ، برنجيدن صكره ايكنجى اوله‌رق اوينامق || die—haben اويونده صوك الى چويرمك .

Hinter-haupt (ـــَ الا) (٢٥) (sans pl.) (تشر) باشك آرقه‌سى ، قفا .

Hinter-her (ـــَ حا) ديكرلرندن ، بشقه‌لرندن صكره : نهايتده || —laufen آرقه‌سى صره قوشمق || (تام وقتده) آرقه‌سى صره .

Hinter-hof (ـــَ ام) (١١) (آرقه) قولى || طاثوق وسائره بولنان (كيروده) آولى .

Hinter-Indien (ـــَ ـــَ اخالا) (٥٦) (جغر) غانژ نهرينك يوقاريسنده بولنان هندستان ممالكى : شمديلرده : هند وچين ، هندستان چينى .

Hinter-keule (ـــَـــ امؤ) (٥٥) حيوانلك (آرد) بودى .

Hinter-klaue (ـــَـــ امؤ) (٥٥) آرد پنجه || (يرتيجى قوشلرك) پنجه‌سى (طرناغى) .

Hinter-kopf (ـــَ ام) (٣١) = Hinterhaupt .

Hinter-laden (ـــَـــ ام) b. (٤١) آرقه مغازه، دكان || hinterer Fensterladen (ايكى قپاقلى پنجره‌لرده) آرقه پنجره قنادى .

Hinter-laden (ـــَـــ فعمتعه) r. (٢١) (sép.) (ع) قيچدن طولديرمق .

Hinter-lader (سـُنـّتـ ا م) a. (40) (ع) قيچدن طولمه (سلاح) .

Hinter-land (سُنتـ ا لا) (25) (بر نقطه‌يه نظراً) كيرووده واقع طرفده بولنان مملكت || برخانه وامثالى آرقه‌سنده بولنان اراضى ، عرصه .

Hinter-lassen (سـُنـّتـ فع متع) p. (20) (sép.) Jemand— برينى آرقه‌يه كچيرمك ، براقمق || (سـُنـّتـ فع متع) (insép.) Jemandem ein Andenken— برينه بر يادكار (كيرو) براقمق || وفات ايدوب كيرو براقمق || Jemandem etwas— (با وصيتنامه) برينه باوصيتنامه برشى كيرو براقمق ، اولدكدنصكره برينك برشيئه تصاحبى (با وصيتنامه) وصيت ايتمك || —e Werke مؤلفك وفاتندن صكره ميدان انتشاره وضع اولنان آثار || —en (جمع) كيرو قالانلر (يتيملر) .

Hinter-legen (سـُنـّتـ فع متع) a. (21) (insép.) وضع ايتمك ، ديپوزيتو ايتمك ، امانةً بر يره قومق || (شمدى پوسته‌لرده دها زياده) deponieren كلمه‌سى مستعملدر .

Hinter-leib (سُنتـ ا م) (27) وجودك قسم مؤخرى ، كيرو قسمى .

Hinter-list (سُنتـ ا مؤ) (49) (sans pl.) حيله ، خدعه ، دسيسه ، فند (فن)

Hinter'm (سـ) Hinter dem .

Hinter-mann (سُنتـ ا م) (25) (ديكرينك) كيرووسنده ، صره‌جه آرقه‌سنده بولنان ، قدمسز || (ع) بردينك ايكنجى صره نفرى ، يانيله يورييان برصره‌نك نهايت نفرى (كذا مجا) اويونده wer ist mein— ? بندنصكره كيم اويناياجق ؟ بندنصكره كيم كليور ؟

Hinter'n (سـ) = Hinter den .

Hinter-naht (سُـــ ا مؤ) (35) آرقه ديكيشى .

Hinter-pferd (سُنتـ ا لا) (38) ديب باركيرى .

Hinter-pfote (سـُنـّتـ ا مؤ) (53) آرقه آياق ، آرد پنجاق || (عو) = sich auf die—n stellen (مرا . (sich auf die—beine stellen .

Hinter-rad (سُنتـ ا لا) (25) آرقه تكرلكى .

Hinter-reihe (سـُنـّتـ ا مؤ) (53) (ع) ايكنجى ، كيرووده‌كى صره .

Hinter's (سـ) = hinter das .

Hinter-schanze (سـُنـّتـ امؤ) (53) (بحر) كمينك آرقه‌سى ، نهايتنده‌كى يوكسك محل .

Hinter-schütten (سـُنـّتـ فع متع) b. (21) (sép.) (عو) = hintertrinken .

Hinter-sitz (سُنتـ ا م) (38) آرقه اوطوراق ، آرابه‌نك ارابه‌جيدن طرفده‌كى اوطوريله‌جق يرى .

Hinter-theil (سُنتـ ا م ا لا) (36) قسم مؤخر ، آرقه ، آرقه طرف .

Hinter-thür(e) (ـ)سُنتـ ا مؤ) (53) آرد قپو || (ع) استحكامك خندقه چيقار كيزلى قپوسى ، پوترنه .

Hinter-treffen (سـُنـّتـ ا لا) b. (40) (ع) دمدار خدمتنى كورن قسم عسكرى || ايكنجى خط .

Hinter-treiben (سـُنـّتـ فع متع) o. (20) (sép.) آرقه‌يه ، كيرويه سورمك ، پوسكورتمك || etwas— برشيئك حصولنه ، وجوده بولسنه مانع اولمق || قورتارلقه قارشو قورتارلق باپمق || بر ايشى بوزمق .

Hinter-treppe (سـُنـّتـ ا مؤ) (53) كيزلى نردبان .

Hinter-wärts (سـُنتحا) كيرويه ، آرقه طرفه طوغرى .

Hinter-zehe (سـُنـّتـ ا مؤ) (53) (تا طبيع) قوشلرك آرد (باش) پارمغى .

Hin-über (سـُنتـ حا) اوته ، اوته‌يه ، او برطرفه ، كذا (مرور ايچه) || (مجا) er ist— او وقات ايتدى ، او اوبر طرفه كيتدى ، كوچدى || فعل ايله برلشدكده دائما (sép.) .

... Hinüber „ (سـُنتـ...) (متكلمدن تباعدله برشى اوزرندن) او برطرفه ، اوته‌يه طوغرى || —schauen (فعلا +) مثلا über den Fluß—schauen نهرك (اوزرندن) اوته يقاسنه باقمق || —eilen (فع لا —) اوته‌يه شتاب ايتمك ، اوبرطرفه قوشمق || —fahren (فع لا +) (قايق ، واپور وامثاليله نهرك) اوته يقاسنه كچمك || —gehen (فع متع) über die Alpen—gehen آلپ طاغنك او برطرفنه كچمك || —schwimmen (فع لا —) مثلا den Rhein—schwimmen رن نهرينى اوته طرفنه يوزوب كچمك ، يوزه‌رك كچمك || —setzen (فع متع) اوته طرفه كچيرمك || (فع لا —) اوته يقه‌يه ، طرفه كچمك .

Hin-unter (سـُنتـ حا) (hinauf كلمه‌سنك مقابلى) آشاغى ، آشاغى‌يه ، آشاغى‌يه طوغرى || —mit ihm! آشاغى (آت ، دوشور) ! چارپ يره شونى ! || da—! اين اورادن (اينيكز) ! || فعل ايله برلشدكده دائما (sép.) .

... Hin-unter „ (سـُنتـ...) = hinab || —essen (فع متع) يوتمق (يه‌رك) || —trinken (فع متع) يوتمق (ايچمك) || —werfen (فع متع) آشاغى ، آشاغى‌يه آتمق .

Hin-weg (سُنتـ حا) اوزاغه ، اوته‌يه || ich will — بن كيده‌جكم || — ! چكل شورادن ! || فعل ايله برلشدكده دائما (sép.) .

... Hinweg „ (سُنتـ...) —stürzen (فع لا —) آتيلوب ، صيچرايوب كيتمك ، قاچمق || über etwas—springen برشيئك اوزرندن صيچرامق ، آتلامق || sich—heben (فع مطا) چكلمك ، يقيلوب كيتمك || hebe dich—von mir! دفع اول كوزم كورمسون (سنى) ! || —nehmen (فع متع) آلمق ، قالديرمق ؛ چارپمق ، آشيرمق || —sehen (فع لا +) برشيئك اوزرندن باقمق || (مجا) über etwas—sehen (برشيئه باقوب طوردكن) ديكرينى كورمامك ايچون كوزينى قپامق ويا باشنى چويرمك ، كچمك .

Hin-wi(e)der(um) (ـ)سُنتـ حا) (برشيئه) مقابلةً ، بالمقابله || (وقت حقنده) بتكرار ، يكيدن .

Hinz (ـ) (38) ، Hinze (سـ وانقيز اسمى) (ا م) b. (42) (هر ايكيسنك مضاف اليهى : —ens) || تقريباً : Hanriot (مرا : Heinz) || —und Kunz (شو ، بو) زيد وعمرو .

Hin-zu (سُنتـ حا) طوغرى ، يقينه || (يوقاريدن كچن برشيئه عطف ايله) اوكا ، اورايه || (برشيئك تزييدى ايچون) علاوةً ضميمةً ، بوندنبشقه || فعل ايله برلشدكده دائما (sép.) .

... Hinzu „ (سُنتـ...) —können (فعلا +) برشيئه ، برمحله

طوغری تقربه مقتدر اولمق ‖ —fügen (فع متع) مثلا etwas zu etwas—fügen برشیئه برشیئی علاوه ایتمك؛ علاوةً درمیان ایتمك ‖ —gehören (فع لا+) برشیئه عائد، متعلق وراجع اولمق ‖ herbei = —kommen (فع لا—) = noch—kommen علاوه اولنمق؛ (خبر اولمقسزین) kommen اوست اوسته کلمك، نا کهان ظهور ایتمك ‖ —rechnen (فع متع) داخل(حساب) ایتمك، علاوه ایتمك ‖ —schreiben (فع متع) (یازهرق) علاوه ایتمك ‖ —thun (فع متع) heran treten = (فع لا—) —treten ‖ —fügen = (دیکرلریله) —treten دیکرلریله برلشمك، دیکرینه علاوه اولنمق.

Hip (٭ حر ند) =hep.

Hippe (٭ ا مؤ) (٥٥) آغاج، فدان وسائره قطعنه مخصوص اکری بقیوان مقراضی، چاقی ‖ (زرا) طرپان، بچق: اوراق ‖ کاغد حلواسی.

Hippo „... (٭...) [روم] (= Pferd).

Hippodrom (٭ ا م) (٥٤) [روم] آت (وآرابه) یاریشنه مخصوص میدان، آت میدانی.

Hippokras (٭ ا م) (٥٦) کذا (inv.) [روم‌جه‌دن آلنوب آلمانجه لشمش] تارچینلی صیجاق شراب.

Hippokrene (٭ ا مؤ) (sans pl.) (٥٥) [روم] اساطیر علوم وفنون الههلری اولان (موزه) لرك صو ایجدکاری منبع، چشمه.

Hippolog(e) (٭ ا م) (٥١) (٥٢) [روم] خیلوق.

Hippolyt (٭) (٥٦) و us— (٭) (٥٦) (اعا م و واقتیز اسمی کذا: ا م) هیپولیت.

Hirn (٭ ا لا) (٥٦) (جمی نادردر) (تشریح، ومجازی) آغاجك سکر والیافه عموداً اولان مقطعی سطحی. =Gehirn ‖

Hirn „... (٭...) —blatt (ا لا) ، —blättchen (ا لا) (تشر) باشك تپه‌سنده قفا کیکلرینك برلشدکاری محل، بین قپاغی، یافوخ ‖ —bruch (ا م) (علم امراض) فتق دماغ ‖ —schale (ا مؤ) (تشر) قفا طاسی، قحف ‖ —schlag (ا م) سکتهٔ دماغ نزول، طامله ‖ —verrückt (ص) زیر دلی.

Hirsch (٭ ا م) (٥٨) [قدیم آلمانجه hiruz اولوب رومجه keras) بوینوز) ایله مناسبتی واردر] کیك ‖ —kanadischer قنادا، آمریقا کیکی، شمال صیغینی، مکن ‖ —fliegender = Käfer —.

Hirsch „... (٭...) —garten (ا م) کیك پارق ‖ —jagd (ا مؤ) کیك آوی ‖ —leber (ا لا) کیك دریسی ‖ —bock (ا م) کیکك هودکوچی ‖ —ziemer (ا م) ارکك کیك ‖ —feist(e) (ا م) آو بچاغی ‖ —fänger (ا مؤ) (آوجیلقده) کیکلرك سمیز وقوه مناسب اولدقلری وقت ویا موسم ‖ —käfer (ا م) (تا طبیعه) اوصورغان بوجکی ‖ —kalb (ا لا) کنج کیك ‖ —kuh (ا مؤ) دیشی کیك ‖ —ochs (ا م) آفریقا صیغینی ‖ —ruf (ا م) (آوجیلقده) کیکك سسی تقلید وبناءً علیه کیکلری جلب ایچون استعمال اولنان آلت، بورو ‖ —schweiß (ا م) (آوجیلقده) کیکك قانی ‖ (اولنان کیك قاینك اککدن یاپیلان وآو کوپکلرینه ویریلان لاپه) ‖ —schröter (ا م)=

=zunge— (ا مؤ) دیشی یابانی قویونی ‖ —ziege— ‖ —käfer (ا مؤ) کیك دیلی ‖ (نبا) قاز آیاغی، کیك، غزل دیلی.

Hirsch-ling (٭ ا م) (٥٨) (نبا) برچوق منطارلرك اسمی.

Hirse (٭ ا مؤ) (٥٥) (sans pl.) (نبا) [قدیم آلمانجه hirsi] داری، جاورس.

Hirt (٭ ا م) (٥٤) چوبان، in (ا مؤ) (٥٦) چوبان قاریسی؛ قاری، قیز چوبان ‖ (مجا) راهب پاپاس.

Hirten „... (٭...) —kaste (ا مؤ) طائفه، کروه رهبان ‖ چوبان کروهی ‖ —flöte (ا مؤ) (موسیق) قوال، چوبان دودوکی ‖ —knabe (ا م)، —junge (ا م) چوبان چوجوغی، اوغلانی، کنج چوبان ‖ —mädchen (ا لا) چوبان قیزی ‖ —pfeife (ا مؤ) (موسیق) = —flöte ‖ —schauspiel (ا لا) چوبان اویونی ‖ —tasche (ا مؤ) چوبان طغارجغی، طغارجق.

His (٭ ا لا) (inv.) (موسیق) سی دیه‌زسی.

Hisse (٭ ا مؤ) (٥٥) (بحر) پلانغه، یوجورغاد.

Hissen (٭ فع متع) c. (٢١) (بحر) = auf-hissen ایسا ایتمك، یلکن وبایراق چکمك.

Histologisch (٭ ص) (٢٤) [روم] مبحث الانسجه‌یه عائد ومتعلق.

Histori-e (٭ ا مؤ) (٥٥) [لاتینجه Historia] بعضاً تاریخ.

Historiker (٭ ا م) a. (٤٠) تاریخ‌شناس، وقعه‌نویس، تاریخ جمع وتألیف ایدن ذات، مورخ.

Hitz „... (٭...) —grad (ا م) (علم امراض) درجهٔ حرارت، ستمه آتشی درجه‌سی ‖ —köpfig (ص) مثلا —köpfig sein قزغین اولمق ‖ —pickel (جمع مذ)، —pocken (جمع مؤ) (طب) ترهرجلدی، بدنده حاصل اولان قرمزی قبارجقلر ‖ —schlag (ا م) (علی الخصوص یوروییشلرده) کونشك چارپه‌سندن حاصل اولان خسته‌لق، ویا تلف اولمه.

Hitze (٭ ا مؤ) (٥٥) heiß [کلمه‌سیله مترادف] (اکثریا: قزغین) صیجاق ‖ (مجا) —in der ersten (شدت آرزو، اشتها وهوسك باشلادیغی زمانده) ‖ in der—trinken ترلی ایکن صو وامثالی ایچمك، ترلی ترلی (برشی) ایچمك ‖ dieser Wein, dieses Gewürz hat zu viel— بوشراب ویا بو بهار چوق حرارتلی مرت (قانی تحریك وتخریش ایدییور ویا ایدر) ‖ (ضرمثا) die erste—erkaltet تأملك ایلك کونلرینك حرارتی کیتدکجه طاوصامیه باشلار ‖ (مجا) شدت، عنف، غضب، تهور ‖ in—gerathen قیزمق، غضب وتهور ایتمك ‖ (مجا) شهوت، قیزغینلق، حرص.

Hitze „... (٭...) = „Hitz..." ‖ —grad (ا م) درجهٔ حرارت (کیم) آتشك درجهٔ حرارتی ‖ —(grad) messer (ا م) (حکم) حرارتك زیاده یوکسك درجه‌لرینی اولچان آلت، مقیاس النار، مقیاس الحراره.

Hitzen (٭ فع متع) c. (٢١) ایصتمق، قیزدیرمق (مرا heizen، erhitzen) (دباغجیلق) آلازلامق، اوتولمك.

Hitzig (٭ ص) (٢١) [Hitze] صیجاق، حرارتلی ‖ (طب) —e Krankheiten (جمع مؤ) التهابی خسته‌لقلر ‖ (مجا)

شدت آرزو واشتهاسی اولان || ! —so nicht (nur) بواش !
شدت وتلاش ایستمز ! || چابوق قیزان ، آتش مشرب || سرت ،
قبا . تزاکتسزکمسه || —er ist sehr پك قیزغیندر ، اونك
قیزغینلغی وار ، قیزغینلغی اوزرنده در .

Hm (ٮ حرفند) یا ، اویله می || ای ، ها

Hobel (ٮ ـ ا م) .a ⓐ | heben | رنده || قوجه‌جی
سری ، بالطه‌سی || bank— (ا مؤ) طوغرامه‌جی دستکاهی .

Hobeln (ٮ ـ فعمتعد) .a ㉑ | Hobel |—aus dem Groben
قبا شیئی رنده لمك ، یونتمق || (مجا) دوزلتمك || توربولمك ||
(عمو) er ist noch nicht recht gehobelt او دها ایوجه
یونتولمامشدر ، دها ایوجه دوزلدلمامشدر .

Hobler (ٮ ـ ا م) .a ⓐ رنده‌جی

Hobo-e (ٮ ـ امؤ) ㊼ | فر | (موسیق) سسله
چالینیور موسیقه آلتی ، زورنا ؛ نای ، قلارنت نوعندن
چالغی آلتی .

Hobo-ist (ٮ — ا م) ㊼ | فر | (موسیق) زورنا
وامثالی آلت ایله چالغی چالان || (ع) en— عسکری موسیقه
باندوسی .

Hoch (ـ ص) ㉑ یوکسك ، یوجه ، مرتفع ، عالی || hoher
Berg (ا م) یوکسك طاغ ||—(وياخود : geht) der Rhein ist
رن نهری طغیان ایده‌جك ، رن نهری یوکسلمکده صو
تسویه‌سی یوکسلمشدر ، صولر چوقدر || die hohe Fluth
صولرك جوشغونلغی ، مد کبیر || (مجا) (حد طبیعیسنك
فوقنده اولمق) in hohem Ansehen stehen
بیوك بر اعتبارده اولمق || höhere Mathematik ریاضیهٔ
عالیه || hohe Schule (فن فروسیت) بیوك بینیجیلك مکتبی ،
(ودرسی) || das hohe Alterthum پك اسکی زمان ||
(فیئات حقنده) —ich finde den Preis zu بن بو فیئاتی
پك چوق بولیورم ، بو فیئات بکا پك چوق کورینیور ||
(تجا) der höchste Preis الك بیوك اکرامیه ||
die höheren || der Kurs ist— آقچه ، پاره فیئاتی یوکسکدر
Kreise وياخود: Stände کروه اغنیا ، کبار طاقمی|| hoher Ton
(موسیق) یوکسك ، تیز صدا || (صورت نسبیه) höher دها
یوکسك ، نسبتاً دها مرتفع ، عالی ||(صورت مبالغه) höchst الك عالی .
الك یوکسك || ... höher als ... نسبةً دها یوکسك ،
دها یوجه ، دها بالا ، بالاتر || hohes Alter سن شیخوخت ||
auf (aller)höchsten Befehl امر عالی مقتضای جلیلی وجهله .
امر وفرمان شاهانه اوزرینه || hohe Blüthe دولت ، سعادت ،
اقبال ، فیض ، کمال وامثالنك الك یوکسك وپارلاق ، عالی نقطه‌سی ||
mit Erlaubniß der hohen Obrigkeit, mit hoher
obrigkeitlicher Erlaubniß مقامات عالیه‌نك رخصتیله ||
hohe Person || امرادن اولان ، بیوك ضابط höherer Offizier
بیوك ذات ، شخص عالیقدر || (امرا . Pforte) || zu—
Roß بارکیر اوزرنده ، بارکیره بنمش (قورولمش) اولورق
|| hohe Schule = مکاتب عالیه‌دن اولان مکتب || کذا
Hochschule= مثلا (مجا) er hat die hohe Schule
durchgemacht آنك آکا دائر چوق معلوماتی واردر . اوآندن
چوق آکلایر || hohe See (بحر) انکین ، آچیق دکز ||
er trug hohen Sinn او پك وجدانلی ایدی : فکری

عالی ایدی || in höherem Sinne (دها) بیوك مقیاسده ، دها
بیوك درجه‌ده || der hohe Sommer یازك قوتلی زمانی ،
صیجاغك جیوجیولی وقتی || es ist hoher Tag کوپه‌کوندز ||
dies Kleid hat eine hohe Taille بو البسه‌نك بلی اوزون ،
یوکسك ، یوقاریده || höhere Töchterschule مکاتب عالیه‌دن
اولان اناث مکتبی || hohes Wasser یوکسك ، جوشغون
صو || es ist hohe (وياخود : höchste) Zeit تام وقت ،
غائب ایدیله‌جك بر دقیقه‌یله یوق ، چابوق || hohe Zinsen
یوکسك فائض || achten— تعظیم ، حرمت ورعایت اتمك ،
اعتبار اتمك || bei Jemandem—angeschrieben sein
برینك حسن توجه واعتبارنده بولنمق ، حرمت ورعایتنه مظهر
اولمش اولمق || erfreut sein— فوق الحد سوینمك ، ممنون
اولمق ، زیاده فراحلانمق || das Wort —führen یوکسك
پرده‌دن (قورولورق ، عظمتله) سویلمك ؛ بیوك شیلردن دم
اورمق || da geht es—her اوراده (بوراده) پك شن ، کوزل ،
کبار یشانیلیور ، اکلنیلیور ، اوراسی چوق کوزل ، عیان
اکلنجه‌لی وشنلکلیدر || er lebe—! یشاسون ! یشا ! ||
Das wird ihm—(وياخود : theuer) zu stehen kommen
بو آکا اغیر ، بهالی اوتوره‌جق || die Trauben hingen
dem Fuchse zu— تلکی اوزومه یتیشه‌مدی ، (کدی یتیشه‌مدیکی
جکره پیس دیرمش) || wie—rechnen Sie den Dukaten
بر طوقادقاچ غروشدر؟ طوقادی قاچدن حساب ایدرسکز؟ دوقادك
پاره‌سی نصل؟ || wenn man's—rechnet اولسه اولسه .
الك زیاده || streben— (بر بیوك شیئی امل اتخاذ ایله آکا
موفقیت ایچون) سعی وجهد اتمك ، کوزنی بیوك شیئه دیکمك ||
den Kopf, die Nase—tragen کبرلی اولمق ، طفره
فروشلق اتمك ؛ قوروم صاتمق || eine Treppe— برنجی
قاتده || (الا) ㊿ یاخود (.inv)—ein یشا ویا بر : یشاسون .

Hoch.... (... ـ) gestirnt— (ص) آلتی یوکسك وآچیق
اولان ، یوکسك آلنلی || randig— (ص) یوکسك کنارلی
|| beglückend— (ص) انسانه بیوك شرف وسعادت ویرن ||
gelehrt— (ص) بیوك عالم ، دهری || ragend— (ص) غایت
یوکسك || schätzbar— (ص) پك سوکلی ، معتبر || achtung—
(امؤ) کمال تعظیم واعتبار ، زیاده حرمت ورعایت || الفاظ نزاکتدن
اولورق : (وياخود : mit vorzuglicher) mit der größten
achtung verbleibe ich Ihr...— کمال تعظیمات وتکریمات
ایله ختم کلام ایدر وبقای توجهات داوریلرینی تمنی ایلرم
(کمال توقیرات ایله (اسم) ... کز قالورم) || begabt—
(ص) اوصاف واخلاق واقتدار جمیله وفوق العاده ایله متصف
اولان ، نادره || beinig— (ص) ایری بجاق || deutsch—
(ص) (آلمانیای شمالیدن وعلی الخصوص شمدی لسان حقنده
قبا آلمانجه‌نك عکسی) کبار ، فصیح ، طوغری آلمانجه ||
fein— (ص) پك نفیس ، فوق الحد ایو ، پك انجه || geboren—
(ص) عنوان ، القاب اولورق : Hochgeborener Herr Graf!
قونت حضرتلری ! || genuß— (ا م) ذوق ، شوق وسرور ،
صفا || wahrer—genuß ذوق ولذت : شهوت || geschossen—
(ص) یوکسلمش ، ایری یوی ، اوزون || gewachsen— (ص)
اوزون بویلی ، یوکسك ، بیوك ، ایری || land— (الا)
طاغلق اراضی || muth— (ا م) غرور ، کبر ، عظمت ||

Höckericht, höckerig (ـــ ـ ص) (21) طرایکیسیده ، قنبور ، هورکوجلی ‖ höcker-artig = (دوز اولمیان اینشلی یوقوشلی) (یول حقنده) قالدیریمك بر طرق طوغری برطرق چقورلی ، یوزوق ، اینشلی توسکلی یول ‖ قبارجقلی ‖ غیر مستوی .

Hode (ـ ـ امؤ) (53) [قدیم آلمانجه hodo] (ام) n — (ام) b. (40) (تشر) خصیه .

Hoden ... (... ـ ـ) —geschwulst (امؤ) خصیه‌لرك شیشمه‌سی ‖ —bruch (ام) (تشر) —sack-bruch = (ام) (جرا) فتق خصیه‌لق ، قاسیق یاریغی .

Hodig (ـ ـ ص) (24) خصیه‌لری بولنان

Hodometer (ـ ـ ـ ام ، (الا) a. (40) [روم] آرابه‌لرك قطع ایتدکاری مسافه‌یی اولچر آلت ؛ هودومتره .

Hof (ـ ؛ ویا — ام) (31) حکمدار سرای ، دائره‌سی ‖ سرای خلق ‖ آولی ، قپالی واوزرنده اوت بتمش ویا یوتلش محل ‖ (کیزلیه‌رك) auf dem —e sein آیاق یولنده اولمق ‖ auf den —gehen (آیاق یولنه) طیشاری چیقمق ‖ Jemandem eifrig den —machen برینه قارشو نازکانه طاورانمق ؛ (قادینلره) عشقبازلق ایتمك وظرافتله معامله ایتمك ؛ طالقاووقلق ایتمك ‖ کونش وآی اطرافنده کوریلان دائرهٔ مضیئه ، هاله ‖ کبار ومعتبر خانه ، کذا هوتل ، مسافرخانه مثلا der Baierische — باویرا هوتلی ، مسافرخانه‌سی ‖ چفتلك .

Hof .... (... ـ ؛ ویاخود ـ) —keller-meister (ام) کیلارجیء همایون ، سرای کیلارجیسی ، کیلارجی باشی ‖ —lieferant (ام) (تجا) سرایلره اشیا ویرن بیوك تجار ؛ سرای کتانجیسی ، قوندره ویا البسه‌جی باشی کبی ‖ —marschall (ام) مابین مشیری ، سرای ناظری .

Hoffa(h)rt (ـ ـ امؤ) (49) (*sans pl.*) کبر وعظمت ، غرور .

Hoffen (ـ ـ قدمته وقه لا +) a. (31) امید ومأمول ایتمك ؛ آرزو ایتمك ، اومق ، استمك ‖ auf Gott — اللهدن امید ایتمك ‖ بکلمك ، انتظار ایتمك ، امیدده بولنمق ؛ ظن ایتمك (ضر مثل) —und Harren macht Manchen zum Narren امید وانتظار بعضاً انسانی چیلدیرتیر ، الانتظار اشد من النار .

Hoffentlich (ـ ـ ـ حا) [hoffen] ان شاء الله ، (امید اولنورکه) er ist—gesund او ان شاء الله ایودر ، او صحتده در امید ایدرم .

Hoffmanns-Tropfen (ـ ـ ـ ـ جمع مذکر) b. (40) [۱۷٤۲ سنهٔ افرنجیه سنده وفات ایدن دوقتور Fr. Hoffmann ك] (اجزا) اترسولفریك القوللجه‌سی .

Hoffnung (ـ ـ امؤ) (49) [hoffen] (صورت دائمه‌ده حس اولنان آرزو) امید Jemandem—auf etwas machen برینه برشیدن طولایی امید ویرمك ؛ قاندیرمق ‖ sich mit eitelen—en tragen واهی افکار طاشیمق ، بوش امیدلرده بولنمق ‖ (اخلا) (جغر) Vorgebirge der guten— افریقاده امید بورنی ‖ انتظار ‖ wir leben der—daß... امید ایدیورزکه ... بز امیدده بولنورز ، مأمول ایدرزکه ، ... ‖ er macht sich—, daß man seine Bitte bewilligen werde رجا واستدعاسنك قبول اولنه‌جغی امیدنده

—ofen (ام) (معد) معدنجیلکده یوکسك بردرجهٔ حرارتله معدن اریدیلان محل ، دوکمخانه ‖ —rund (ص) محدب ‖ —schule (امؤ) دارالفنون ، آقادمی ، فاکولته ‖ —sommer (ام) یازك قوتلی وصیجاق وقتی ‖ —stämmig (ص) (آغاجلر حقنده) یوکسك کوده‌لی ‖ —straße (امؤ) شوسه ‖ —traber (ام) طیرپیسی سرت وکسکین اولان حیوان ‖ —wasser (الا) طاشقین ، جوشغون صو ‖ (مدك الك یوکسك اولدیغی وقت) ‖ —wohl-geboren (ص) عنوان اولەرق اصیلزاده اولنلرله اعالیئك ایلروکلنلری واصحاب حیثیت حقنده مستعملدر مثلا Sr. Hochwohlgeboren Herrn Baron... موسیو بارون (؟) ‖ —würden اصحاب رتبهٔ عالیه اولان رهبانلرك عنوانی ، خطابده : موئسنیور ، رتبتلو .

Hoch-preisen (ـ ـ قدمته) v. (21) (*sep.*) تعظیم ایتمك ، رسم وآیینی اجرا ایتمك ، مدح وثنا ایتمك ‖ زیاده اوکمك ، عیوقه چیقارمق .

Höchst (ـ) hoch کلمه‌سنك صورت تفضیلیه‌سی .

Höchst .... (... ـ) —möglich (ص) اغلب احتمالی اولان ‖ —dero Sohn مخدومکز ، مخدوم عالیلری ، مخدوم دولتلری .

Höchstens (ـ ـ حا) [hoch] الك زیاده ، الك چوق ، الك نهایت ، بلکه ، اولسه اولسه ؛ الك یوکسك ، الك مرتفع ؛ الك بالا .

Hochzeit (ـ ـ امؤ) (49) [hohe festliche Zeit] دوکون ، یوم تزوج ‖ اولنمه ، تأهل ‖ —halten, —machen دوکون یاپمق ‖ wann machen Sie—? نوقت دوکون یاپه‌جقسکز ؟ دوکونکز نوقته اوله‌جق ؟ نوقت اولنه‌جکسکز ؟ ‖ (فن طباعتده) برکلمه ویا عباره‌نك سهواً ایکی دفعه دیزلمسی .

Hochzeit(s) .... (... ـ) —bitter (ام) دوکونه دعوت ایدن ، دعوتجی ‖ —geschenk (الا) دوکون هدیه‌سی ‖ یوز کورومه‌لك ، ال اوپمه‌لك ‖ —woche (امؤ) تأهلك برنجی هفته‌سی .

Hock (ـ الا) (38) (بحر) کمیده جانلی حیوانلرك بولندیغی محل ‖ zu Masten — ساحلده دیرکلرله اطراق چورتلمش محل .

Hocke (ـ امؤ) (53) (زرا) ترلاده قوریمق ایچون یغیلان ، دمت کومه‌سی ‖ جومباله ، جومباله وشقیق .

Hocken (ـ قدلا +) a. (21) جومبالمك ‖ (عمو) بریرده اوطوروب قالمق واورادن آیرلمامق ‖ immer zu Hause— اودن (طیشاری) چیقمامق ، منقال دیبندن آیرلمامق .

Hocker (ـ ام) a. (40) ، —in (امؤ) اودن چیقمیان ، اوده وقت کیچیران ارکك ویا قادین .

Höcker (ـ ام) a. (40) [قدیم آلمانجه hofar] تپه‌سی توسمك ، قبارق ، شاهقه ، قبارجق ‖ (تشر) حدبه ، قنبور ‖ —des Kameels, eines Buckligen دوه ویااشالناك هورکوجی ‖ (تشر) بعض کمیکلرده کی یومرو ، دوکوم ، حدبه ‖ کذا (علم امراض) kleine— متورملرك آق جکرده حاصل اولان قبارجق ، درن .

Höcker .... (... ـ) —artig (ص) هورکوجمسی ، قنبورمسی ‖ —thier (الا) هورکوجلی حیوان ، یوسقدن اولان حیوانلر ‖ —ochs (ام) بیزون

یولنیور ، ظن ایدیور || guter—sein (صورت نازکانه‌ده) کبه ، حامله اولمق .

Hoffnungs,... (... ب ب) —reich (ص) برچوق امید وامل شامل || —los (ص) امیدسز || —voll (ص) بیوك امید ویرن ، برچوق امیدلره دوشوران

Hofieren (ب ب فعلا +) a. (21) [Hof] مکمل ، اعلا یشامق ، ایو یوب ایجاك || موسیقه چالمق || Jemandem— برینه یالتافلانمق || دفع حاجت ایتمك .

Höflich (ب ب ص) (21) [Hof] (قبا ، نزاکتسز ، نادان کلمه‌لرینك ضدی) کبار ، بابا یانی ، نازك ، ظریف ، تربیه‌لی ؛ خاطرنواز ، خوش || er hat mich auf das Höflichste empfangen او بنی کمال رعایت ونزاکتله قبول ایتدی ، حسن قبول ایتدی ، پك زیاده رعایت ایتدی ، قارشولدی ، او بکا پك نازکانه معامله ایتدی .

Höflichkeit (ب ب ا مؤ) (31) نزاکت ، ظرافت ، کبارلق ، تربیه‌لیلك ؛ خاطر نوازلق || Jemandem —en erweisen برینه نزاکت وظرافتله معامله ایتمك .

Höflich-sein (ب ب ب ا لا) b. (41) (sans pl.) Höflichkeit =

Höfling (ب ب ا م) (45) سرای مأمورلرندن اولان ، ندیم .

Höhe (ب ب ا مؤ) (31) [قدیم آلمانجه : höhi [(H— اسکی صورتی) ارتفاع || تپه ، یوکسك محل || یوکسکلك die—dieses Berges beträgt 2000 Meter ارتفاعی ، یوکسکلکی ایکی بیك متره در || (تبا) die Preise können sich unmöglich auf dieser—behaupten پیاسه‌نك بو یوکسکلکده قالمسی قابل دکلدر || in die—sehen یوقاری ، هوایه طوغری باقمق || in die—schwingen یوقاری فیرلامق || in die—gewachsen (بر آغاج حقنده) یوکسلدی ، (انسان حقنده) بیودی ، بویلاندی || in die—werfen هوایه ، یوقاری آتمق .

Hoheit (ب ب ا مؤ) (31) [فی الاصل Hoch-heit] عالیلك ، علویت ، رفعت || (پرنسلره) حضرت ! — seine دولتلو فخامتلو . . . حضرتلری .

Höhen,... (....ب ب) —Klima (ا لا) مرتفع اقلیم || —profil (ا لا) (طبو) تپه وامثالی پروفیلی || —instrument (ا لا) = —messer (ا لا) ارتفاعلری اولچر آلت ، مقیاس الارتفاع ، کذا زوایانك افقه تحویلی اولچر آلت ، تئودولیت || —kreise (جمع مؤ) (هیئت) ارتفاع دوائری || (جغر) دوائر عروض || —zug (ا م) سلسلهٔ جبال .

Hohen-staufen (ب ب ب ا خا م) (44) Friedrich H. von— هوهن‌شتاوفن قمایلاسندن اولان برنجی فردریق .

Hohen-zollern (ب ب ب ا خا لا) (44) سرای || قدیم آلمان پرنسلکی ، الحالة هذه پروسیا حکومتی دائره‌سی || die— آلمان ایمپراطورلغی وپروسیا قراللغی خاندانی .

Höher (ب ب) (hoch کلمه‌سنك صورت نسبیه‌سی) دها یوکسك .

Hohl (ب ص) (21) بوش ، اویوق ، قوووقلی || مقعر ، درین ، چقور || er ist ein—er Kopf اوبینسزك بریدر || die See— دکزده صالینق واردر || (ا لا) (28) چقورمحل || (بحر) کمینك درینلکی ، درین محل .

Hohl,... (....ب) —äugig (ص) چقور کوزلی || —bäckig (ص) چقور یناقلی ، آووردی آووردینه کچمش || —geschoß (ا لا) (ع) مجف مرمی || —glas (ا لا) مقعر جام || —wangig (ص) = —bäckig || —bohrer (ا م) اولوقلی بورغو || —docht (ا م) تکرلك فیتیل || —fläche (ا مؤ) مقعر محل || —gehen (بحر) صالینق ، طالغالانمه || —gerinne (ا لا) آغاج کوتوکندن یاپیله اولوق || —hobel (ا م) سیله ، اویمه رنده‌سی || —kreisel (ا م) (اوغولدی ، ویزادیلی) طوپاج || —weg (ام) طبان تسویه‌سنك التنده اولان یول ، حفر یولی || —ziegel (ا م) دروقی بوش ، دلیکلی طوغله || —zirkel (ا م) پرکار کروی .

Höhle (ب ب ا مؤ) (31) [hohl] چقورلق ، مقعر محل ، مغاره ، این || (تشر) غار ، جیب

Höhlen (ب ب فعمتع) و — sich (فعمطا) a. (21) قازمق ، چقورلاتمق || قازوب ایچنه کیرمك چقوره صوقولمق

Höhlen,... (...ب ب) —fund (ام) مغاره‌ده بولینیلان اشیا || —mensch (ا م) مغاره‌لرده یشایان انسان .

Höhler (ب ب ا م) a. (41) قازان ، چقور یاپان .

Höhlung (ب ب ا مؤ) (61) یاریق ، چقورلق || (تشر) کوز خانه‌سی .

Hohn (ب ا م) (28) (sans pl) تحقیرآمیزطور ، استخفاف ، عدم‌تنزل ، تکبر ، اکلنجه || Jemandem zum—e برینه عناد || —lachen استهزا ایتمك ، برای تحقیر واستخفاف کولمك || einer Sache—sprechen برشیئله آلای ایتمك . استهزا ایتمك ، اکلنمك .

Hohn,... (....ب) —necken [غالبا دها طوغریسی : —ecken] (فعمتع) ذوقلنمك ، ماهتابه آلمق ، اکلنمك .

Höhnen (ب ب فعمتع و فعلا +) a. (21) — J.mand برینی آلایه آلمق ، بریله اکلنمك || برینی صایمامق ، تحقیر ایتمك || بریله عناد ایتمك ، ضد کیتمك ، طمارینه باصمق .

Höhnisch (ب ب ص) (28) [Hohn] اکلنجه ، ذوقلنه ایله ، آلای ایدرك ، مستهزیانه .

Hoho! (ب حرفند) هو هو ! اوف اوف !

Hojah(n)en (ب ب فعلا +) a. (21) (مرکب حقنده) اکیرمق || (عو) باغیره‌رق اسنه‌مك .

Höke (ب ب ا م) (42) . Hökin (ا مؤ) (30) Höker (ب ب ا م) a. (41) Hökerin (ا مؤ) (30) اوته بری‌صاتون آلوب برقاچ پاره کاریله صاتان (ارکك ویا قادین) ، پراکنده صاتیجی ، خرده‌جی .

Höke(r)n (ب ب فعلا +) a. (21) اوفق تفك صاتمق ، خرده‌جیلق ایتمك ، یمش صاتمق ، آیاق مناولغی ، سبزه واتجیلغی ایتمك .

Hokko (ب ب ا م) (56) (تا طبیه) هند خروسی ، ارکك ، باباج هندی .

Hokus-pokus (ب ب ب ا م (ا لا) (int.) اوقوبوب اوفلمه || پوف پوف ، اوفوروك . آفتوس پوس || حقه‌بازلق || (مجا) یاپمه ، ازیلوب ، بوزیلمه ، ناز ، جلوه ، ادا .

Hola! (ب حرفند = holla!) .

Hold (ـ ص) (21) [فى الاصل آشاغى يه طوغرى مائل]
لطيف ، منعم ، محسن ، كريم ، ايولك اجتك استر ، مرحمتلو ،
شفقتلو —das Glück ist ihm اونك طالعى ياوردر || سوكيلو ،
خوش ، محبتلو ، ادالو ، يوصمه ، ظريف ، دلبر .

Holen (ـ ذه متعد) .a (21) [قديم آلمانجه halôn]
آرامغه كيتمك ، آلمغه كيتمك ، (كتمك) آلمغه كتمك ، آرامغه
كتمك || lassen— آرامغه كوندرمك : كتيرمكه يوللامق ||
die Braut heim— كلينى اوينه كتيرمك || صاتون آلمق مثلا
wo - Sie Ihr Brot? اكمككزى نره دن صاتون آليورسكز؟ ||
Athem— || هاى يره باتسون! hol' ihn der Teufel !
نفس آلمق || — (Trost) sich bei Jemandem Rath(s)
برندن عقل اوكرنمك ، طانشمق ، استشاره اجتمك : بريله براى
تسلى كوروشمك . مشاوره اجتمك || er hat sich einen
Schnupfen geholt اوزله اولدى ، نزله يه طوتولدى .

Holer (ـ ا م) .a (40) برشى آرامغه ، بولوب كتيرمكه
كيدن || (بالـقجيلقده) ايكنه .

Holfter (ـ ا مؤ) (52) = Halfter اكرده طبانجه لق .

Holk (ـ ا م) .a (12) (بحر) ديبى دوز ماعونه .

Holla! (ـ : وياخود ـ حرف ند) [فر] (طوردرمق
ويا دقت كندى اوزرينه جلب اجتمك ايچون) هاى ، اى || هى
بكا باق .

Holland (ـ ا خا لا) (26) [Hohlland] (جغر) هوللاندا ،
فلمنك || (ضرمثل) nun ist—in Noth ! اى اركك احتياج
وار . غيرت دائى يه دوشدى !

Holländer (ـ ا م) .a (40) ، —in (ا مؤ) (50)
هوللاندالى ، فلمنكلى (اركك ويا قادين) || تپه سى متحرك هوا
يل دكرمانى || (ص) holländer Käse = فلمنك ، هوللاندا
پينرى .

Holländerei (ـ ا مؤ) (19) برصيغير كيراجيسنك ياغ
وپينر يا پيه جغى اولان ترتيبى || حيوان اصلاحه وچاير يتيشديرمكه
مخصوص مالكانه .

Holländern (ـ فع لا +) .a (21) (آياقله قيزاق
قايار ايكن) فلمنك اصولى قيزاق قايمق .

Holländisch (ـ ص) (25) فلمنكه منسوب ومتعلق ||
das Holländische (اولا برشيده هوللاندهجه ، فلمنكجه
اولان (عادت ، طبيعت) das Holländische (an etwas)
|| (ثانياً) كذا : Holländisch (ا لا) (.inv) (لسان) فلمنك
لسانى ، فلمنكجه .

Hölle (ـ ا مؤ) (52) جهنم || zur—fahren جهنمه
كيتمك || in die—kommen براى مجازات جهنمه كيرمك ||
(عمو) ترزيلرك ايكى ماصه صنده كيرو قالان پارچه لر ايچون
اولان دليك || (مجا) Jemandem die - heiß machen برينه
بيوك اذيت واضطراب ويرمك ، القاى دهشت اجتمك || (مجا)
غايت صيجاق اولان وصيجاغنه تحمل اولنميان محل || صوبا ايله
ديوار آره سنده اولان محل || (بحر) = Hell || (صنع)
= Schmiede .

Höllen ... (ـ ـ) pfuhl!— (ا م) جهنمك ديبى ، قايا
قيوسى || angst— (امؤ) پك زياده انديشه ، هول ، دهشت ، شيطان
كبى قورقه || bang(e)— (ص) مثلا mir ist—bange فنا
حالده قورقيورم ، بنى بيوك بردهشت استيلا ايتدى || heiß—
(ص) جهنم كبى صيجاق || lärm— (ا م) بيوك شماته ،
كورولتى ، پايغره || pein - (ا مؤ) جهنم اذيتى ،
عقوبتى ، عذابى || qual— (ا مؤ) = pein— || rachen—
(ا م) (شعرده) جهنمك آغزى || بيوك آتش قورى || منقل ||
(عمو) بيوك آغز || schmerz— (ا م) فنا حالده آغرى
وصانجى || stein— (ا م) جهنم طاشى (كيم) نيترات
دارژان || strafen -- (جمع مؤ) مجازات دائمى ، عذاب ابدى ،
جهنم عذابى .

Höllisch (ـ ص) (31) [Hölle] جهنمه منسوب ، جهنمدن ،
جهنملك كذا (مجا) || شيطانى || (عمو) نهايت درجه ، پك
زياده || fluchen— قورقونج اوزره شتم ، سب اجتمك .

Hollunder (ـ ـ) = Holunder .

Holm (ـ ا م) (38) تپه ، يوكسك ير || كوچك ويوكسك
اطه || ايكى قازيق اوزرينه يانلامه سنه قونيلان آغاج ، تراورس ||
(بحر) (كمى انشا قلنان محل) دستكاه .

Holper (ـ ا م) .a (40) يرك ، طوپراغك غير مساوى
اينشلى ، يوقوشلى ، چقورلى محلنك حالى ، غير منتظم اولمسى ||
اشبو محللرده حاصل اولان صارصينتى (آرابه وامثالنده) .

Holpericht ' **holp(e)rig** هر ايكيسيده : (٣)(٢) ـ ص)
(26) اينشلى يوقوشلى ، چقورلى ، قنبورلى اولان ، غيرمستوى ،
اكرى بوكرى || lesen— قورقاراق ، طوتوق اوقومق .

Holpern (ـ فع لا +) .a (21) der Weg holpert
يول غير منتظم || غير منتظم ايلرولمك ، بچمسز يوريمك ،
سندليه رك يوريمك || (آرابه حقنده) صارصلمق ، صاللانمق ||
die Sache holpert بو ايش آقصيغه باشلادى .

Holste (ـ ا م) (52) ، Holstin (ـ ا مؤ) (50)
= Holsteiner(in) .

Holstein (ـ ا خا لا) (56) (جغر) هولشتاين (مرا .
Schleswig) .

Holsteiner (ـ ـ ا م) .a (40) ، —in (ا مؤ) (50)
هولشتاين ولايتندن اولان (اركك ويا قادين) ، هولشتاينلى .

Holunder (ـ ـ ا م) .a (40) [قديم آلمانجه Holantar]
= (Flieder) || spanische— عجم ليلاغى ، زنبقى .

Holz (ـ ا لا) (33) اودون ، آغاج || تخته || (مجا)
Männer von anderem—e بشقه يا پيده (وجود وبنيه ده)
انسانلر ، آدملر || (عمو) — Das ist viel بوچوق بهالى ،
چوق پاره || wo—gehauen wird, fallen Späne اودونك
كسلديكى يرده البته چالى چرپيده بولنور || (عو) —e besehen
طياق يمك || (بحر) ايكى پارچه نك قوتلشديرلمسى ايچون
قوللانيلان بسى آغاجى .

... „**Holz** (ـ ـ) - arbeiten (جمع مؤ) (تجا) =
waaren— || händler— (ا م) اودون تجارى || markt—
(ا م) اودون پازارى || säge— (ا مؤ) اودون كسمكه
مخصوص ايرى دستره || waaren— (جمع مؤ) (تجا) ادوات
خشبيه || arm— (ص) اودونسز || artig— (ص) اودون
كبى ، اودونه بكزر || art— (ا مؤ) اودون بالطه سى || birne—
(ا مؤ) (نبا) يبانى آرمودى ، اخلاط : يبانى آرمود آغاجى ||
bohrer— (ا م) آغاج بورغوسى || bohrwurm— (ا م)

(تا طبیعه) آغاج قوردی || —druck (ا م) (صنعه) (مطبعه)
آغاج اوزرینه باصمه : شمشیر باصمه || —essig (ا م) (کیم)
آغاج، اودون سرکه‌سی || —fackel (ا مؤ) چام مشعله‌سی ||
—faser (ا مؤ) طولاقی (آغاج) لیفی، الیاف شجر || —floß
(ا لا)، —flöße (ا مؤ) آغاج صال || —hacker (ا م)
(اودونجی) اودون یاران || —häher (ا م) (تا طبیعه) باقیر
قارغه || —huhn (ا لا) (تا طبیعه) طاغ طاووغی || —kirsche
(ا مؤ) یابانی کیراز || —klotz (ا م) کوتوك || = —kohlen—
Meiler اودون کموری یغینی (مخروطی الشکل) || —meise
(ا مؤ) (تا طبیعه) باشدن قره (قوش) || —mist (ا م)
آغاج کوبره‌سی || —puppe (ا مؤ) آغاج بیك، قوقله ||
—schnepfe (ا مؤ) (تا طبیعه) چولاق، یاپاس طاووغی،
بقاسه || —schnitt (ا م) آغاجه اویمه ویا باصمه ایله یاپیلان
رسم || —schuh (ا م) (کاملاً آغاج) تخته اوندوره ||
—splitter (ا م) آغاج پارچه‌سی، اودون کسیلورکن دوشن
ویا صیچرایان پارچه‌سی؛ قییق || —stoß (ا م) آغاج یغینی،
اودون کومه‌سی، استیف || —taube (ا مؤ) یابانی کوکرجین،
تخته‌لوکوکرجین || —thee (ا م) خشب معرق —trank = (ا م)
مطبوخی || —theer (ام) (صنعه) نباتات قطرانی || —trage (ا مؤ)
حمال صیرغی || —trift (ا مؤ) اوتلاقیه، مرعی (اورمان)
حق || —verschlag (ا م) پرشیده‌کی تخته ایش || تخته بوله ||
—weg (ا م) اورمانده کسلمش آغاجلرك اولدیغی محله سوق
ایدن یول || (عمو) auf dem—wege sein یاکلش یولده
بولنمق || —werk (ا لا) مثلا —werk eines Gebäudes
بر ابنیه‌نك کراسته‌سی؛ اخشاب قسمی || —wurm (ا م)
آغاج قوردو || —zeit (ا مؤ) آغاج کسیله‌جك، اودون
ایندیریله‌جك وقت || —zucht (ا مؤ) اورمان یتشدیرمه.

Holzen (ـَـ فعلا +) c. (21) | Holz | اورماندن آغاج
کسمك || آغاج طوپلامق، اورمانه کیتمك || چالی دوق باغلامق ||
(فعه متعه) آغاج ایله الشلمك، تزیین وتجهیز ایتمك || (قوتچیلقده)
قروانه اودون آتمق || (عمو) اودون آتمق، طیاق آتمق، کوتکلمك ||
—sich (فعه مطا) کوتو اسقریم تعلیمی ایتمك.

Holzicht ، holzig (تبا) هر ایکیسیده : (ـَـ ص) (21)
| Holz | آغاجلی، خشبی.

l'Hombre (فرانسزجه تلفظ اولنور) (ا لا) (inv.)
| پورتکیزجه‌دن : der Mann | کاغد اویونی نوعی.

Homer (ـَـ ا خا م) (56) (یونان شاعر مشهوری) هومر.

Homogen (ـ gh ـَـ ص) (21) | روم | همجنس، متجانس.

Homolog (ـَـ ص) (21) | روم | متشابه، متجانس.

Homonym (ـَـ ص) (21) | روم | همنام، آداش.

Homöopathie (ـَـ ا مؤ) (55) | روم | تداوی
بالمثل.

Honicht (ـَـ ص) (21) بال کبی طاتلی.

Honig (ـَـ ا م) (38) (sans pl.) | قدیم آلمانجه
honag | بال، عسل || (کذاجا) —im Munde, Galle
im Herzen (ضرمثل) آغزی طاتلی ایچی زهرلی، ایچندن
بازارلقلی || Jemandem—um's Maul schmieren برینك
آغزینه پارمق بال سورمك اداسی.

Honig... (ـَـ ...) —blase (ا مؤ) (آریلرك وجودنده)
بال قورصاغی || —monat (ا م)، —mond (ا م)
(Flitterwochen) بال آیی، تأهلك ایلك آیی || —scheibe—
= —wabe (ا مؤ) بال پتكی || —apfel (ا م)
طومالس || —artig (ص) بال نوعندن، بال کبی || —biene
(ا مؤ) (تا طبیعه) بال آریسی || —fressend (ص) (تا طبیعه)
بال ایله بسلنان حیوانات || —gelb (ص) بال صاریسی ||
—geschmack (ا م) بال طادی || —kuchen (ا م) چاودار
اوقی، بال وبهارله یاپیلان پاسته || —mund (ا م) (مجا)
صوعلی، طاتلی، جاذبه‌لی سویلیان آغز || —seim (ام) خام
بال، صیزیلمامش بال || —thau (ا م) قدرت حلواسی.

Honneur (ـَـ فرانسزجه تلفظ اولنوب یالکز h نك
صداسی چیقاریلور) (ا م) (56) | فر | = Ehre || (ا ع)
رسم تعظیم. کذا || تعظیم واحترام، رعایت.

Honorar (ـَـ ا لا) (38) . Honorarium
(ـَـ ا لا) (44) | لاتینجه | (صورت عمومیه‌ده) حق ایدیلان
مکافات || —eines Arztes بر حکیمك آیاق تری، ویزیته پاره‌سی،
اجرتی.

Hop! (ـَـ حرتد) = hopp

Hopfen (ـَـ ا م) (40) n. | قدیم آلمانجه hopfo | (نبا)
خشیشة الدینار، آزیغ، مایه اوتی، شرابچی اوتی (بیره
اعمالنده استعمال اولنور) عمر اوتی.

Hopfen... (ـَـ ...) —bitter (ا لا) (کیم)
لوپلین.

Hopp! (ـَـ حرتد) (هوپلامغه، صیچرامغه تشویق ایچون)
هوپ!

Hoppeln (ـَـ فعلا +) a. (21) (عمو) = hopsen

Hoppel-poppel (ـَـ ا لا) a. (40) شکر، روم
ویومورطه صاریسنك قاریشدیریلوب چالقالنمه‌سندن حاصل اولان
مایع.

Hops (ـَـ ام) مفردی (26) وجمعی (34) صیچرامه ||
—! (حرتد) هوپ! هوپلا! || هوپله، صیچرا!

Hopsen (ـَـ فعلا +) c. (21) (عمو) هوپلامق، صیچرامق

Hopser (ـَـ ام) a. (40) (عمو) هوپلایان، صیچرایان ||
(3/4 وزننده والس) سوتوز، هوپزر.

Hör... (ـَـ ...) [hören] —fähigkeit (ا مؤ)
قوهٔ سمعیه || —rohr (ا لا) دیکلمکه مخصوص بوری
= —trichter (ام).

Hora (ـَـ امؤ) (49) | روم ولاتینجه | (جمعی Horen)
ساعت، برزمان، وقت || (امور مذهبیه) die —s singen
(Stundengeber in Klöstern) (معبدلرده ساعت باشی
دعالرینی) اوقومق، هورا اوقومق.

Hörbar (ـَـ ص) (24) [hören] ایشیدیلور،
ایشیدیله‌بیلور، قابل سمع || دیکلنه‌بیلور، چکیلور.

Horch... (ـَـ ...) دیکلمه || —rohr (ا لا) (حکم)
دیکلمه بوریسی، صدانی عکس ایتدیرن، وسامعه کتیرن بوری؛
(طب) خسته‌لرك وجودنی دیکلمکه مخصوص معاینه بوریسی.

Horche (ـَـ امؤ) (53) دیکلمه، قولاق ویرمه.

Horchen (ـَـ فعلا +) a. (21) | قدیم آلمانجه hôrjan دن
مأخوذ] (کیزلیجه) دیکلمك، قولاق ویرمك.

Horcher (ـــَـ ام) a. (40) ، —in — (امؤ) (50) دیکلیان ، قولاق ویرن ‖ قپو، دیوار آرقه‌سندن کیزلیجه دیکلیان؛ جاسوس ‖ der—an der Wand hört seine eigene Schand (ضرب‌مثل) قولاغی دیواره ویروب دیکلیان کندی عیبنی ایشیدر

Horde (ـــَـ امؤ) (55) [روسجه orda ؛ =Hürde] عشیرت، سورو ، اردو ‖ غیر منتظم جته ‖ یوروك سورویی .

Hören (ـــَـ فع متع وفع لا +) a. (21) [قدیم آلمانجه hōran] ایشتمك ، دیكلمك مثلا wenn man ihn hört آنك سویلدیکی دیکلنه‌جك اولورسه : آنك سویلدیکی ایشیدیلیجك اولسه ‖ ich habe gehört ویاخود کذلك : (ich habe sagen hören) , daß er krank ist ویاخود : er sei krank آنك خسته اولدیغنی ایشتدم ، آنك ایچون خسته‌در دیبلور ‖ gut, scharf, fein— ایو، کسکین ، قوتلی ایشتمك ‖ ich höre ja schöne Sachen ‖ ایشتمك‌كلمك nicht—wollen اوسزك حقکزده کوزل شیلر ایشیدیورم ‖ von Ihnen ... so—Sie denn, es ist ... ‖ Sie یکا باقکز ... ، دکله ... (تهدید) sollen schon von mir— بن سکا آکلاتیرم ، بن سزه سویلرم ‖ شمان (حرف ندا) اوله‌رق ! —Sie (ein)'mal یکا باق ! بورایه باقکز ! ‖ sich— (قعمطا) er hört sich gern اوسویلمسی چوق سور ، چوق سویلنور ‖ Das hört sich gut بو پك کوزل برشی (قولاغه خوش کلیور) ‖ sich—lassen دیکلتمك : (برصنعتکار حقنده) (نطق سویلك ، شرق اوقومق) دیکلتمك ‖ - Das läßt sich او، بودیکلنیور برشی ، بوکوزل دیکلنور، قولاغه خوش کلور برشی؛ (برشیئك حقلی ، منصفانه ، طوغری اولدیغنی کوسترمك ایچون) پك اعلا، باق بوکادیه‌جك یوق، پك کوزل، پکی، اوکا دیه‌جکم یوق ‖ (الا) b. (40) (sans pl.) ایشتمه ، دیکلمه .

Hörer (ـــَـ ام) a. (40) [hören] 'in— ، امؤ) (50) دیکلیان (اوکنك ویاقادین) سامعین ‖ (خطاب اوله‌رق) —verehrte افندیلر ! ‖ درس دعوی دیکلیان .

Horizont (ـــَـ ام) (38) [روم] =Gesichts-kreis افق ، دائرهٔ مرئیه ‖ (مجا) — das geht über meinen بو بنم طاقت واقتدارمك فوقنده در

Horn (ـــَـ الا) (25) بوینوز ، قرن، بوینوز ماده‌سندن اولان اجسام حیوانیه ، حیوان ، باركیر طرناغی ‖ (موسیق) auf dem—e blasen, ins—stoßen ‖ بورو ایله چالینان بورو ، بورو چالمق ، بورو اوتدیرمك .

Horn... (...) —arbeit (امؤ) بوینوز ایله یاپیلان ادوات ، بوینوز معمولاتی ، بوینوز ایشی ‖ —drechsler ویاخود : —dreher (ام) چرخله بوینوز ایشی یاپان مرانغوز ‖ —werk (الا) بالجمله بوینوز وامثالی ایش ‖ (ع) (استحکا) بوینوز شکلنده انشا قلنان قسم استحکام ‖ —eule (امؤ) (تا طبیعه) بوینوزلی بایقوش ، پوهوقوشی ‖ —förmig (صـ) بوینوز شکلنده اولان ‖ —füßig (صـ) (تا طبیعه) آیاقلری سیغیر ، باركیر طرناغی کبی طرناقله مجهز اولان (حیوانات) ‖ —haut (الا) (امؤ) انده ، آیاقده حاصل اولان ناصور، طاووق کوتی ‖ —haut des Auges کوزك خارجی طبقه‌سی، قرنیه، قرنیهٔ لامعه ‖ —kluft (امؤ) (باركیر طرناغنده) طرناق چاتلاغی ‖ —lümmel (ام) (نبا) هزران جیچکی ‖ —ochse (ام) اوکوز ‖ (مجا) اوکوز، اوکوز قفالی (انسان) ‖ —signal (الا) (موسیق) بورو اشارتی ‖ —vieh (الا) بوینوزلی حیوان ‖ (مجا) آحمق ، حیوان ، اوکوز .

Hörnchen (ـــَـ) Hörnlein. (ـــَـ) هرایکیسیده : (الا) b. (40) (Horn کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) بوینوزجق ‖ (موسیق) بوروجق ‖ آی چورکی ، آی شکلنده سمید .

Hornen . hörnen هرایکیسیده : (ـــَـ فع متع) a. (21) Jemand— (مثلا برای مجازات) برینه بوینوز طاقمق ‖ (فع لا +) بوینوزله اورمق ، بوینوزله چارپمق .

Horniß (ـــَـ امؤ) (21) [قدیم آلمانجه hornuz] ، Hornisse (ـــَـ امؤ) (55) (تا طبیعه) اشك آریسی .

Hornist (ـــَـ ام) (51) [Horn] (موسیق) بوری چالان : (ع) بوروزن .

Hornung (ـــَـ ام) (49) شباط (آی) .

Horoskop (ـــَـ الا) (38) [روم] یکی طوغمش برچوجغك طالع مستقبلنی کویا یلدیزلدن استخراج اتمه : وقایع مستقبله‌یی بیلمه .

Horror (ـــَـ ام) (56) [لاتینجه] اورکه ‖ نفرت ، استکراه .

Horst (ـــَـ ام) (38) ، (امؤ) (41) چالیلق، اوفق قورو ، اورمان ‖ قدانلرك پك زیاده یکدیکرینه یقین اوله‌رق بیودکاری محل ‖ (ام) بیوك وعلی‌الخصوص برتیجی قوشلرك یوکسك یووه‌لری .

Horsten (ـــَـ فع لا +) b. (21) [Horst] (بیوك ویرتیجی قوشلر حقنده) یوه یاپمق ، یوه‌لمق . یوه‌سنی یاپمق ‖ تونه‌مك .

Hort (ـــَـ ام) (38) خزینه ، برشی صاقلانیلان ویامحافظه اولنان محل ‖ ملجا ، مأوی ‖ قالقان .

Hortikultur (ـــَـ امؤ) (70) [لاتینجه] باغچوانلق .

Höschen (ـــَـ الا) b. (40) [Hose کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی] طونجق ، کوچك طون .

Hose (ـــَـ امؤ) (55) —(kurze). اکثریا (جمع) —n ویاخود : ein Paar—n (دیزلره قدر اولان قیصه طون) شالوار ، پانتالون ، دیزلك ، چزمه پانتالونی ‖ —n (lange) (آیاقلره دکین اینان) اوزون پانتالون : کذا پوطور ‖ (حیوانات حقنده) اویلق ‖ قوشلرك اویلقلرینی اورتن توك ‖ بعض اوتلرك اوتدن قلیق ‖ قاصیرغه ، طلومبه ‖ بورو خزینه‌سی .

Hosen (ـــَـ فع متع) c. (21) طون، پانتالون ، پوطور ، چاقشیر کیدیرمك

Hosen... (ـــَـ) —band (الا) طون ، پانتالون ، شالوار باغی، قوشاقی؛ طون، شالوارك دیزباغی ‖ —band-Orden (ام) انکلتره‌نك دیزباغی نشانی ‖ —knöpfer (ام) کوچك چوجق ‖ —männchen (عو) (الا) ، —matz — (عو) (ام) برنجی دفعه پانتالون کیان چوجوق ‖ —tasche (امؤ) پانتالون جیبی ‖ —träger (ام) پانتالون آصقیسی .

Hospit (ـــَـ ام) (51) [لاتینجه] لیلی شاکرد .

Hospital (ـــَـ الا) (25) [لاتینجه] خسته خانه ‖ (اختیارلرله چوجقلره وشفالری غیرقابل اولنلره مخصوص خانه) عمارت ، تابخانه .

Hospiz (ــّـ الا) (38) [لاتینجه] (اختیار ، چوجق وشفایاب اولمیان خسته‌لره مخصوص محل) چار خانه ، عمارت .

Hospodar (ــّـ ام) (38) یاخود (44) [اسلاو] وویوده ، بك .

Hostie (ــّـ امؤ) (55) [لاتینجه] (امور مذهبیه‌دن) اسرائیلیلرجه: قربان ، خورسز . die geweihte—

Hotel (ــّـ الا) (56) [فر] هوتل ، مسافرخانه ، خان ، کروانسرای .

Hott (ــّـ حرتد) آرابه‌جیلرك حیوانلری صوله یورومك ایچون چیقاردقلری صدا (hist'ha كلمه‌لرینك عكسی) || (علی‌العموم حیواناتی یورومك ایچون ندا) ده .

Hotte (ــّـ امؤ) (55) كوفه ، آرقه سپتی || اوجاق پرده‌سی .

Hotten (ــّـ فعلا +) .b (21) (عو) برآرابه‌یی یورومك || —vorbei (آرابه ایله) كچمك .

Hottentotte (ــّـ ام) (12) Hottentottin (امؤ) (56) آفریقای جنوبیده كائن هوتنتوت مملكتندن واورا اهالیسندن اولان ارکك ویا قادین ، هوتنتوتلی .

Hotto (ــّـ الا) (56) كذا —gaul (ام) ، —pferd (الا) بارکیر (چوجقلسانده) داح داح .

Houri (ــّـ امؤ) (56) Huri= .

Hr! (ــّـ حرتد) hurr= .

Hu! (ــّـ حرتد) هوه! (قورقو ، دهشت ایچون) .

Hü! (ــّـ حرتد) hott= || —! —! ختیقردرق هی! هی!

Hub (ــّـ ام) (31) [heben] قالدیرمه حرکتی ، قالقمه || قالدیریلان ویا قالدیریله‌جق ارتفاع || بردفعه‌لق آشاغی ویوقاری حرکت (پیستون وامثالی حقنده) || بوصورتله قالدیریلان چیقاریلان مقدار .

Hübsch (ــّـ ص) (24) [Hof] كوزل ، شیرین || فقط مقام استهزاده (كنایه اوله‌رق) Das wird eine—e Geschichte werden! بوكوزل برنتیجه ویره‌جك ، بوآنتیقه برشی اوله‌جق! || صوكلی ، كبار ، اوصلی || es ist—von Ihnen, daß Sie mich besuchen بنی زیارت ایتدیككزه پك كوزل ایتدیكز ، بنی زیارت ایدیشكزه پك چوق تشكر ایدرم || Das ist—von Dir, mich so lange warten zu lassen (كنایه) چوق كوزل ، بنی بوقدر بكلتدك ، طوغریسی بنی بوقدر بكلتدیكنه دیه‌جك یوق || (لازم ومناسب اولدیغی وجهله) آدم عقللی —e Gelegenheit كوزل تصادف (فرصت) || sei —artig! هایدی كوره‌یم سنی! عقللی اوصلو اول! اوصلو طور!

Huch (ــّـ ام) (38) (تاطبیعه) (كذا: —e (ــّـ امؤ) (55) —en (ــّـ ام) .b (40)) طونه‌ده چیقار اوزون صوم بالغی || (حرتد) (صوغق ایله ایدیلان ندا) هایدی ، هورا .

Hucke (ــّـ امؤ) (55) اوت یغینی || آرقه كوفه‌سی || (عو) صرت .

Hucken (ــّـ فعلا +) .a (21) hocken= || (فعمتعد) صرتنه آلمق .

Hucke-pack(e) (ــّـ)(ــّـ امؤ) (55) و (حا) —Jemand tragen برینی صرتنه اوروب كوتورمك ، طاشیمق : قارغه طاورمه ایچمك .

Hudeln (ــّـ فعلا +) .a (31) (تنبل ، مسكین مردار اولمق) آواره اولمق || چوق عجله چالشمق ، ایولكنه كوتولكنه باقمقسزین چالشمق ، بتوروب الدن چیقارمق || (فعمتعد) —etwas برشیئی اوستون كوری ، سطحی اهمیتسز یاپمق || —Jemand برینه‌قنا ، پك اهمیتسزجه‌ سنه معامله ایتمك ، انسان برینه قوغامق .

Huf (ــّـ ام) (36) ونادراً (31) [قدیم آلمانجه huof] بارکیر وامثالی طیرناغی ، آیاق .

Huf... (ــّـ...) —breite (امؤ) (آیاق) طیرناق كنیشلكی || —eisen (الا) حیوان نعلی || (پوتین ، چزمه‌ده) نعلچه || (ع) استحكامات خارجه‌نك نعل شكلنده اولانی || —eisen-Bogen (ام) (معما) بارکیر نعلی شكلنده اولان كمر || —nagel (ام) نعل چیوی || —schmied (ام) نعلبند || —schmiede (امؤ) نعلبندلك || —thiere (جمع لا) (تاطبیعه) طیرناقلی (یتك حیواناتی وصیفیر كبی) حیوانات .

Hufe (ــّـ امؤ) (55) [قدیم آلمانجه : huoba اولوب „haben" كلمه‌سیله مناسبتی واردر] (زرا) معین وفقط جسامتی زمان وجنسنه كوره متحول برقسم ترلاكه اكثریا ٧٦٥,٩٧ یكی اولك (براولك = یوزمتره مربعی) .

Hüft... (ــّـ...) [Hüfte] —verrenkung (امؤ) (جرا) قالچه چیقمسی || —bein (الا) قالچه كمیكی || —gelenk (الا) قالچه مفصلی ، اویناق یری || —lahm, اكثریا : hüften-lahm (ص) (انسان وبارکیر حقنده) قالچه . قاپناق كمیكی قیریق اولان : بلی قیریق || —stütz (ام) (جناستیقده) اللر قالچه‌ده اولان وضعیت .

Hüfte (ــّـ امؤ) (55) قالچه || بعضا : „Lende" كلمه‌سی مقامنده استعمال اولنور .

Hügel (ــّـ ام) .a (40) [اساساً جنوبی آلمانیا لسانده Hübel] تپه ، یوكسك محل || صغری || (یوواراق ویالكز) تپه ، كومبت || طوپراق یغینی || (تشر) قنبور ، یومرو .

Hügel... (ــّـ...) —artig (ص) تپه‌مسی ، كومبتوارئ ، یوارلاق || —stadt (امؤ) تپه‌لر اوزرینه مبنی شهر || —land (الا) طاغلق تپه‌لك اراضی .

Hügelicht ، hüg(e)lig هرایكیسیده : (ــّـ)(ــّـ)(ــّـ ص) (24) [Hügel] تپه‌لی ، تپه‌ بكزه‌یان ، یوارلاق || طاغلق ، تپه‌لك .

Hügeln (ــّـ فعمتع) .a (21) [Hügel] ییغمق ، تپه‌له ییغمق || تپه‌لر ایله تفریق ایتمك .

Hugenott (ــّـ ام) (51) قالوین پروتستانی (اركك) .

Huh! ، hüh! (ــّـ حرتد) = hu! hü! .

Huhn (ــّـ الا) (25) [قدیم آلمانجه hôn ؛ مراجعت : Hahn] طاووق : پلیچ || (جنسیتی نظر اعتباره آلنقسزین) اهلی خروس ویا طاووق || (تاطبیعه) خروس طاووق جنسندن اولان بالجمله حیوانات || —türkisches, kalkutisches هندی || (مطبخ اصطلاحی) —junges پلیچ .

Hühnchen (ــّـ الا) .b (40) (Huhn كلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) پلیچ ، كنج خروس ، طاووق || (عا) (عو)

ich habe (مجا) | mein —! یاوروم ، بلیغم || صویشورکن
noch ein — mit Ihnen zu pflücken ویاخود : zu rupfen
دها بنم سزکله قوتوشه‌جق (دها سزه صوراجق) شیلرم وار،
سزکله پایلاشه‌جق قوزوم وار .

Hühner „ ... (ـ٠٠٠) — art (ا مؤ) دجاجه صنفلری، طاوٗق ، خروس جنسی || — brühe (ا مؤ) (آشجیلقده) طاوٗق ، پلیج وامثالی پارچه‌لریله یاپیلان چوربه ، طاوٗق چورباسی || — frau (ا مؤ) طاوٗق ، خروس وامثالی صاتان، بسلیان قادین || — milch (ا مؤ) صیجاق‌صوده شکر ایله یومورطه صاریسنك چالقانمسندن حاصل اولان ماده ، شکرلی‌سوروتقه || — suppe (ا مؤ) = — brühe || — auge (ا لا) ناصور || — augen-Pflaster (لا) ویاخود : — augen-Pflästerchen (ا لا) ناصور یاقیسی، ناصورعلاجی || — biß (ا م) (نبا) قاره قولاغی ، آتا غالیس عشبی || — braten (ا م) طاوٗق قیزارتمه‌سی || — brust (ا مؤ) (آشجیلقده) طاوٗق کوکسی || — darm (ا م) طاوٗق باغرصاغی || (نبا) قاره قولاغی || — habicht (ا م) (تا طبیعه) صقر ، چاقر ، قرتال قوشی || — hund (ا م) (تا طبیعه) (اوکوبکی) زاغی || — markt (ا م) طاوٗق بازاری || — schrot (ا لا) ککلیك صاچمه‌سی || — stall (ا م) طاوٗق کومسی || — stange (ا مؤ) تونك || — vogt (ا م) کومسی .

Hühnlein (ـ ـ ا لا) b. (۴۰) Huhn کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی = Hühnchen) .

Hui . (حر ند) houi تلفظ اولنور) (یل کبی سرعتلی) مقامنده مثلا ! und — war er fort ! بردنبره‌کوزدن‌نهان‌اولدی! یل کبی کیتدی ! اوچدی ! هایدی ! || (سوئچی کوستره‌رك) Das schmeckt , — آی ، وای ، اوخ ، آمان نه طاتلی! || (برای تحقیر، استکراهی بیان ایدرك) تو ! های اه جزاسی ویرسون ! هایدی ! عیب دکلی ! ؟

hujus (ـ y ـ ضمیر اشا) [لاتینجه == dieses] بوآیك اکثریا: بو آیك بشی ، بوآیك بشنده . den fünften —

Huka (ـ ا مؤ)(ا لا) (۵۶) [هندجه] هوقه ، نارکیله .

Huld (ـ ا مؤ) (۲۱) [قدیم آلمانجه huldi] (بیوکلرك اوچکاره قارشو اولان افکار خیرخواهانه‌لری) لطف ، کرم، عاطفت || (بیوکك کوچك طرفندن طانیدیغی ، توجه واعتناء کورمسی .

Huld „ ... (ـ٠٠٠) — gestalt (ا مؤ) کوزل ، سوکیلی کمسه || — reich ، — voll (ص) حرمت وتعظیمله ، کمال رعایت وتکریمله .

Huldigen (ـ ـ قعلا +) a. (۲۱) [Huld] — dem Fürsten (امیره صداقتله خدمت وتبعیت ایدیلمجکنه دائر) یمین اتمك ، بیعت اتمك || (مجا) — Jemandem تبعیت اتمك ، بریسنه تعظیم واحترام اتمك ، عرض حرمت اتمك || — einer Ansicht بر فکری تقدیر اتمك ، برفکرده بولنمق || Huldigung (امؤ) (۴۰) یمین اتمه ، عهد اتمه : بیعت ، تبعیت || حرمت .

Hülf „ ... (ـ٠٠٠) [Hülfe] — (s)leistung (ا مؤ) یاردم واعانه || — los (ص) بیچاره || متروك ، آلدادلمش || کمال ضرورتده اولان .

Hülfe (ـ ا مؤ) (۱۵) [قدیم آلمانجه hilfa ، helfen] یاردم، اعانه، معاونت ، مظاهرت || بولمه — Jemand um

bei Jemandem — : وکذا bitten, Jemand zu — rufen suchen برندن یاردم طلب اتمك، استدعای معاونت ومظاهرتده بولنمق || — rufen (um) (جان قورتاران یوقمی‌دیه) باغرمق ، یاردم استمك || Jemandem zu — kommen بریسنه یاردم ، معاونته کلمك ، امدادینه قوشمق || zu — ! جان قورتاران یوقمی! یتیشون! || علاج، چاره || mit — der Nacht (برکت ویرسون) کیجه سایه‌سنده || (فن فروسیت) (ال وبالدیر وامثالیله حیوانی‌سوق واداره خصوصنده ایدیلان) یاردم .

Hülfe „ ... (ـ٠٠٠) — flehend ، — bittend (ص) یاردم ومعاونت طلب ایدیجی ، استیبه‌رك || — ruf (ا م) امداد چاغیرمه ، یتیشون ! جان قورتاران یوقمی دیه باغرمه .

Hülfs „ ... (ـ٠٠٠) — kassenwesen (الا) اعانه ، تسهیلات صندقلری || — arbeiter (ا م) ملازم ، برمحله ، برمأموریته ملازمة دوام ایدن || — bedürftige(r) (ا م) و — bedürftig (ص) — bedürftige (ا مؤ) اعانه‌یه ، یاردمه ، امداده محتاج اولان : بیچاره || — lehrer (ا م) خواجه معاونی، بردرس خواجه‌سنه معاونلك ایدن ویا اومقامی معاونة اداره ایدن || — linie (ا مؤ) خط موهوم || — mittel (ا لا) واسطه؛ چاره || — quelle (ا مؤ) واسطه، چاره ، درمان ، منابع متوسطه || — verb (ا لا) یاردمجی فعل || — verein (ا م) اعانه جمعیتی || — vertrag (ا م) اتفاق معاهده‌سی || بردولت متفقه‌یه نقدا اعانه مقاوله‌سی || — zeitwort (ا لا) (غرا) = — verb

Hülle (ـ ا مؤ) (۵۳) [hüllen] ظرف، محفظه ، اورتو (کذا تشریح ، نباتات‌حقنده ، ومجازی اوله‌رق) (نبا) لفافه یعنی چیچکك اطرافنده ظرف کبی تشکل ایدن یاپراقلر || (تشر) اقسام داخلیه‌دن برینك اوزرنده اولان‌توربه‌کبی قلیق || جیب، طوربه || (تا طبیعه) بربیلانك دریسی || انسانك وجودی ، جسم (فاتی) || اورتو ، ستره ، ماشکه || — und Fülle چوق ، بول بول .

Hüllen (ـ قع متع) و — sich (قع مطا) a. (۲۱) صارمق ، برمانتویه ویا امثالنه صارمق ، اوزرینی اورتمك ، ستر اتمك || صارلمق ، کندی اوزرینی اورتمك || (مجا) sich (wieder) in Schweigen — سکوت اتمك || aus — etwas اورتولی ، قپالی برشیئی آچمق ، اورتوسی اوزرندن آلمق .

Hülschen (ـ ا لا) b. (۴۰) [Hülse کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی] کوچك دری ، قاب ، میوه وسائره قبوغی .

Hülse (ـ ا مؤ) (۵۳) [قدیم آلمانجه hulsa] بعض میوه وسبزوانك دری مثللو اولان قبوغی (فصولیه ، بزلیه وامثالنده اولدیغی کبی) ؛ بزلیه ، نخودك پشمر ایکن‌صویولوب چیقان قبوغی؛ قوغان || فشنکارك قاپسول اجزاسی قونیله‌جق اوفق باقر قوغانی || تفنکك فشنك قوغانی .

Hülsig (ـ ص) (۲۱) قشرلی ، قبوغی اولان ، قشرلی، قبوقلی .

Human (ـ ـ ص) (۲۱) [لاتینجه] انسانیه، انسانیه‌سنه || مروتلی ، انسانیتلی ، منصف || طاتلی .

Humanismus (ـ ـ ـ ا م) (۱۶) [لاتینجه] تربیهٔ مکمله ، انسانیت

Humanität (ـ ـ ـ ١ مؤ) (60) (*sans pl.*) | لاتينجه | انسانيت ‖ مروت .

Humbug (ـ ١ م صورت تلفظی : hŏm'me-bŏ'ughe (56) | انكليزجه | (عمو) يالان ، ساچمه ، لطيفه ‖ اوقو توتون كيسه‌سی .

Hummel (ـ ١ مؤ) (51) [hummen] (تا طبيعه) اوچاركن ظاظيردايان بيان آريسی ‖ بيوك چاك ‖ (مجا) پك خوپيا : زياده صاوروق كمسه .

Hummeln (ـ فه لا +) .a (21) ظاظيردامق : اوته‌يه بريه قوشمق .

Hummen (ـ فه لا +) .a (21) (عمو) هم هوم‌ديمك ‖ خفيف اوكسورمك ، طيقصيرمق .

Hummer (ـ ١ م) .a (40) (تا طبيعه) استاقوز .

Humor (ـ ١ م) (56) [لاتينجه] وجود انسانك اصلاقلغی ، رطوبتی ‖ (ـ ١ م) (38) (هر آنده دكيشه بيلان حال) — guter (schlechter) كيفلو ، خوش (كيفسز ، عكسيلكی ، ترصلكی اوستنده) ‖ لطيفه ، شقه .

Humoreske (ـ ـ ١ مؤ) (51) تعف حكايه ، لطيفه ، قومديا ، مضحك ، نكره‌لو بر (تياترو وامثالی) پارچه‌سی .

Humorist (ـ ـ ١ م) (51) تعف ، مضحك كمسه ، نكره‌كو ‖ مضحك شيلر يازان محرر .

Humoristisch (ـ ـ ـ ص) (30) تعف ، كولنجلو ، اكلنجه‌لی .

Humpeln (ـ فه لا +) .a (21) طوپاللامق ، آقصامق .

Humpen (ـ ١ م) .b (40) (اسكی) بيوك قدح ، بيوك طاس (برشی ايچمك ايچون) : بيوك كاسه ، بوقال .

Humus (ـ ١ م) (*inv.*) | لاتينجه | (زرا) محصولدار طوپراق .

Hund (ـ ١ م) (38) كلب ، كوپك (صنعت : كذا طاغ عمليانده) نقليه آرابه‌سی ‖ (مثلا) nicht jeder —, welcher bellt, beißt هر حاولايان كوپك ايصيرمز ‖ ein todter — beißt nicht mehr اولو كوپك (آرتق) ايصيره‌مز ، اولو كوپكدن قورقولمز ‖ (مجا) er ist bekannt wie ein bunter — آنی هر كس طانور ، اوتعالی اشك كبيدر ، er geht vor die — e او برباد اوله‌جق ، محو اوله‌جق ، اونك آرتق ايشی بته‌جك ‖ den Letzten beißen die — e سورودن آيريلانی قورد قاپار (صوكه قلانی كوپكلر ايصيرر) ‖ آرابه‌نك تضييق آلتی ، چتال .

Hunde „ ... (ـ ـ ـ ـ) — fell (١ لا) كوپك دريسی ‖ — zecke (١ مؤ) (تا طبيعه) كنه ، صقيرغه ‖ — art (١ مؤ) (عمو) كوپك جنسی نوعی ‖ كوپكجه‌سنه ‖ كلبی ‖ — blaff (١ م) كوپك حاولامسی ‖ — geld (١ لا) فنا ، آز ، كوتو اجقه ‖ — hütte (١ مؤ) كوپك يوه‌سی ‖ — kälte (١ مؤ) فنا حالده صغوق ، زياده ، كسكين صغوق ‖ — kerl (١ م) (عمو) اسافل مناقمندن ، آچاق ، ديوس ‖ — kohl (١ م) (نبا) كوپك قاچيران ‖ — schen (ص) كوپكدن قورقان ، كوپكدن خوشلانميان ، كوپكی سوميان ‖ — stall (١ م) كوپكلرك اقامه‌سنه مخصوص يه ‖ — steuer (١ مؤ) كوپكلرك صاحبلرندن آلنان ويركو ، (كوپك بسلمكه مساعده ايچون آلنان) كوپك ويركوسی ‖ — wagen (١ م) كوپكلره چكيلان اوفق آرابه ‖ (دروشده كوپك نقل اولنان آرابه) كوپك آرابه‌سی ‖ — töle (١ مؤ) (عمو) كوتو كوپك ‖ — wetter (١ لا) پك كوتو هوا .

Hundert (ـ ـ ص اعدا) | قديم آلمانجه hunt | يوز ‖ — Jahre alt يوز سنه‌لك ، يوز ياشنده ‖ (١ لا) (38) يوز (عددی ، نومروسی) .

Hundert „ ... (ـ ـ ـ ـ) — armig (ص) يوزقوللی ‖ — mal (حا) يوز دفعه ‖ — pfünder (١ م) (ع) يوز فونتلق ‖ — pfündig (ص) يوز فونتلق (اللی كيلولق) ‖ — fach وكذا : das Hundertfache einer Zahl بر عددك يوز مثلی ‖ — gradig (ص) (حكم) سانتيغراد ‖ — jährig (ص) يوزسنه‌لك ‖ der — jährige Geburtstag يوزنجی سنه يوم ولادتی ‖ — weise (حا) يوزدرلو .

Hunderter (ـ ـ ١ م) .a (40) (رياضيه) يوزلر (خانه‌سی) ‖ يوز رقمی .

Hundertst (ـ ص اعدا) (21) يوزنجی .

Hundertstel (ـ ـ ١ لا) .a (40) يوزنجی پارچه ‖ يوزده كسر .

Hundertstens (ـ ـ حا) يوزنجی اوله‌رق .

Hündin (ـ ١ مؤ) (50) [Hund] ديشی كوپك ، قانچيق .

Hündisch (ـ ص) (21) كوپك كبی ، كوپكجه‌سنه ‖ بنص مردار ‖ اوتانمز ، عارسز ، حياسز ‖ كلبيون ، كلبی .

Hunds „ ... (ـ ـ ـ) — dreck (١ م) كوپك ترسی ‖ — ledern (ص) كوپك دريسندن ، كوپك دريسی ‖ — dille (١ مؤ) (نبا) كوتو قوقولی باباتيه ‖ — fott (١ م) پك زياده (عمو) (23) پك آچاق ، رذيل ، پك ناموسسز ‖ — gemein (ص) پك آچاق ، پك عادی ، پك فنا ‖ — hai (١ م) (تا طبيعه) دكز كوپكی ‖ — kohl (١ م) (نبا) قاهر ، سموم ، قودوز اوتی ‖ — köpfig (ص) كوپك قفالی ، باشی كوپكه بكزر ‖ — loden (جمع مؤ) (اوزون) كوپك قيلی ‖ — mäßig (ص) كوپك كبی ‖ — maul (١ لا) كوپكك آغزی ‖ (تا طبيعه) آمريقای جنوبيسنده موجود يواسه ‖ — müde (عمو) (ص) فنا حالده يورغون ‖ — petersilie (١ مؤ) (نبا) يبانی مايدنوز ‖ — raute (١ مؤ) (نبا) يبانی روغه (اكينلر ايچنده بيتر اوت) ‖ — ruthe (١ مؤ) كوپك سيكی ‖ — schlecht (ص) پك برباد ‖ — tage (جمع مذكر) ايام باخور ‖ — stern (١ م) (هيئت) شعرای يمانی (يلدزی) ‖ — tag-Ferien (جمع) ايام باخورده ايديلان (مكتب وامثالنده) بايدوس ، تعطيل ‖ — veilchen (١ لا) (نبا) و — viole (١ مؤ) (نبا) قوقوسز منكشه ‖ — würger (١ م) (نبا) كوپك بوغان ‖ — wuth (١ مؤ) قودورمه ، قودوزلق ، داء الكلب ، خوف من الماء ‖ — zahn (١ م) كوپك ديشی ‖ انسانك سيوری ديشی (كوپك ديشی) .

Hundsrück (ـ ١ خاص م) (56) (جغر) der — (اسوچره‌ده) هوند سروك

Hüne (ـ ١ م) (52) [قديم آلمانجه Hûn = Hunne] و **Hünin** (ـ ١ مؤ) (51) (اسكی وقتلرك) ديولری ، ديو قاريلری

Hünen „ ... (ـ ـ ـ ـ) — grab (١ لا) ديو ياتاغی ‖ — gestalt (١ مؤ) ديو كبی ايری يوبلی ، غايت ايری يوی ‖ — stark (ص) ديو كبی قوتلی ‖ — weib (١ لا) ديو قاريسی .

Hürde (⏑⏑ امؤ) (54) [Horde] | چيت || (ايكيلكده) (Mäie„Schaf„) پيغرسوزكبى ، صيق || —für die Seidenwürmer قوزه تابله‌سى ، تختەسى ، دستكاهى || قيون آغيلى ماندره .

Hürden (ـ⏑ قعمتعه) b. (21) [Hürde] (زرا) آغيله، ماندره‌يه قپامق || مرعايه چيقارمق .

Hürden„... (⋯ ـ⏑) —rennen (الا) مانعلى قوشو .

Hure (ـ⏑ امؤ) (52) فاحشه ، روسپى .

Hurer (ـ⏑ ام) a. (40) سفيه ، فاسد ، فسق وفجور صاحبى ، زانى .

Hurerei (ـ⏑⏑ امؤ) (40) فحش .

Huron (ـ⏑ اعلام) (56) (ـ⏑ صورت تلفظى: you-róno) [جغر] آمريقاى شماليتك برقوتلق وبواسمده نهرى .

Hurr! (ـ حرتد) (چابوق حركت ايدن برشيئك سسنى تقليداً) هورر !

Hurrah (ـ⏑ : وياخود ـ⏑ حرتدا والا) (*inn.*) هوررا ! يشا ! هورا .

Hurrahen (ـ⏑⏑ فعلا +) a. (21) هورا باغيرمق ، يشا چاغيرمق .

Hurtig (ـ⏑ ص) (24) چابوق ، سريع ، چويك (ايشنده چابوق ودقتلى) || خفيف ، آتيك ، آچيق كوز || (حا) چابوق ، على‌العجله ، سرعتله .

Husar (⏑ـ ام) (51) [مجارجه بر يكرمى خانەدن برسوارى نفرى] هوسار .

Husaren„... (⋯ ـ⏑) —anzug (ام) هوسار البسەسى || —pelzmütze (ام) هوسار سواريلرينك كيديكى اوزون تويلى درى شابقه ، قالپاق || —säbel (ام) اكرى هوسار قلنجى || —tasche (امؤ) هوسار سواريلرينك يان طرفلرينه آصدقلرى چانطه .

Husch (ـ حرتد) [قديم آلمانجه hurscan عجله ايتمك] وز ! هوش ! (كبى قوق العاده سرعتى كوسترر) || (سكونت استحصالى ايچون) شوت ! صوص ! || (صغوق اولديغى ايما ايچون) اوف ! واى ! آمان نه صغوق ! || (ام) (38) بردنبره وبكلنمز ايكن وقوعه كلان حركت —auf den —, unter'm سرعتله ، بلا توقف ، بلا آرام ، درحال || بردنبره كلوب بردنبره غائب اولان يغمور || توقات ، شمار .

Husche (ـ⏑ امؤ) (49) husch= .

Huscheln (ـ⏑ فعلا +) a. (21) خفيف بركورولتى ايله حركت ايتمك .

Huschen (ـ⏑ فعمتعه) a., c. (21) [husch] (عمو) Jemand— برينى توقاتلمق ، برينه شمار اورمق || (فعمشاركت) sich mit Jemandem herum— بريله دوكوشمك || كمال سرعتله (برشيئى) آلمق ، قاپمق || (فعلا —) سرعتله (über etwas) برشى اوزرندن كچمك || (مجا) —(وياخود : fort) über etwas hin برشى اوزرندن خفيفجه كچمك .

Husch-kopf (ـ⏑ ام) (21) (عمو) طراغماش باش .

Hüsteln (ـ⏑ فعلا +) a. (21) خفيفجه اوكسورمك .

Husten (ـ⏑ فعلا +) b. (21) [قديم آلمانجه huosten] اوكسورمك || (مجا) —etwas (in : وياخود) auf برشى

Hünenhaft (ـ⏑⏑ ص) (25) دوكى ، ديوجەسنه .

Hunger (ـ⏑ ام) a. (40) آچلق || (ضرمثل) —ist der beste Koch آچلق انسانه هرشيئى يديرر (بكنديرر) || — (Hungersnoth) قحط || (طب) غايت صيق پرهيز (Hungerskur =) .

Hungers„... (⋯ ـ⏑) —bach (ام) صوبى دائمى صورمه آقميان (آره صره قوريان) دره || —blume (امؤ) (نبا) آلتون چيچكى (باباتيه جنسندن) زهرالصباغ || —gestalt (امؤ) آچلقدن ضعيفلمش كيسەنك قيافتى ، اسكلت || —jahr (الا) (زرا) قحطلق سنەسى || —kur (امؤ) (طب) صيق پرهيز ايله تداوى || —leider (ام) آچلق چكن : قحطلغه اوغراين || —thurm (ام) برينك آچلقدن اولديرلمك اوزره حبس اولنديغى زندان || —tod (ام) آچلقدن حاصل اولان اولوم || —tuch (الا) [اساساً پرهيز زماننده كليساده آلتاره آصيلان بز (اورتو)] آچيق (مجا) am — tuche nagen آز ، كوتو يمك || آچلقدن اولمك || —typhus (ام) (علم امراض) آچلق سببيله وقوعه كلان حماء تيفوئيدى .

Hung(e)rig (⏑ (⏑) ـ ص) (24) [Hunger] قارنى آچ ، آجقمش اولان —ich bin قارنم آچ ، بن آچم || هيچ طويماز || einem —en Magen ist schlecht predigen آچه مرام آكلادلمز || (غداسى آز) بيچاره ، فقرا .

Hungern (ـ⏑ فعلكشته) a. (21) es hungert mich, mich hungert قارنم آچ || (فعلا +) —wie ein Wolf قورد كبى آجقمق || قحطلغه اوغرامق || پرهيز ايتمك ، اوروج طوتمق || (صحت نقطه نظرندن) پرهيز ايتمك ، آچ طورمق || —auf etwas برشيئه حريص اولمق ، كوزديكمك ، آش ايرمك || —sich (فعمطا) — (zu Tode : وياخود) sich todt كندوينى آچلقدن اولديرمك ، كندوسنه آچلق ايله قيق .

Hungers-noth (ـ⏑⏑ امؤ) (35) (مواد غدائيه‌نك جملەسندن محروميت) قحط وغلا ، قحطلق || مواد غدائيه‌نك پك نادر وپهالى اولمسى .

Hungrig (ـ⏑ ص) (24) hungerig= .

Hüningen (ـ⏑⏑ اعلا) (56) (جغر) (الساس ولايتنده) هونينغ (هونينغن) شهرى .

Hunzen (ـ⏑ فعمتعه) c. (21) [Hund] سوكمك ، صوبلغمك ، تحقير ايتمك .

Hupf (ـ ام) (38) حوبلامه ، صيچرامه ، هوب .

Hüpf„... (⋯ ـ⏑) —lustig (ص) هوبلامه ، صيچرامەيى سون ، آرزو ايدن || —schritt (ام) (رقص) هوبلامه ، صيچرامه آديمى || —spiel (الا) سكمه اويونى .

Hüpfen (ـ⏑ فعلا + ، وبرموقعدن ديكر موقعه حركتى كوسترمك ايچون فعلا —) a., c. (21) [hopp] صيچرامق ، سكمك ، هوبلامق ، (راحتسز اولەرق) اوتەيه بريه صيچرامق ، آتلمق ، خوپلاغق || (الا) b. (40) (*sans pl.*) صيچرامه ، سكمه ، آتلمه .

Hüpfer (ـ⏑ ام) a. (40) —in (امؤ) (38) آتلايان ، صيچرايان اركك وقادين || (بالكز مذكراولەرق) (تاطبيعه) چكركه || اوفق حوبلامه ، صيچرامه .

Hup(p)! ، hups ! هرايكيسيده (ـ حرتد) hopp= .

Hütsche · Hutsche هرایکیسیده (ا مؤ) آیاق قومغه مخصوص اسکمله ، بصامق ‖ صالنجاق = Schaukel .

Hütt (حر ند) صوله !

Hütte (ا مؤ) [قدیم آلمانجه hutta] (اوفق فقیرانه اویجکز) قولبه ، براقه ، اوزری اورتلی اورتولی اوجاك ‖ (یالکز الجمهور ورورزکاردن محافظه اولنق اوزره صحراده یاپیلان) طام ، صوندرمه ‖ کور وامثالی معادن اوجاقلرنده آغاجدن قابلمه ودستك وامثالی ایش ‖ دوکمخانه وامثالی .

Hütten „ ... — amt (ا لا) معدن قویولری نظارتی ‖ — bau (ا م) براقه انشاسی ‖ معدن قویوسی ، اوجاغی ، دوکومخانه‌سی انشاسی ‖ — junge (ا م) کولخان بکی ‖ — männisch (ص) معدنجیلکه مناسبق ، عائدی اولان کیمسه .

Hutung (ا مؤ) مرعی ، اوتلاق .

Hyäne (ا مؤ) (تا طبیعه) صرتلان ، شیع ، عیلان ‖ کذا (مجا) .

Hyazinth (ا خا م) [روم] علی الخصوص اساطیرده هیاسینت ‖ (معدن) کوك یاقوت طاشی .

Hyazinthe (ا مؤ) [روم] (نبا) سنبل .

Hyder (ا مؤ) (تا طبیعه) روم] = Hydra .

Hydra (ا مؤ) [روم] (تا طبیعه) صویلانی ‖ (ا خا لا) (جغر) جزائر یونانیه‌دن اولوب آرغولیه شبه جزیره‌سی قارشوسنده در .

Hydrat (ا لا) [روم] (کیم) مائیت .

Hydraulik (ا مؤ) [روم] مبحث حرکت میاه : صولرك صورت ترفیع وصوقندن بحث ایدن علم .

Hydrodynamik (ا مؤ) [روم] (حکمه) حکمت طبیعیه‌ده مایعاتك حرکت ، ثقلت وموازنه سندن بحث ، قسم ، مبحث قواء المیاه .

Hydrographie (ا مؤ) و [روم] ذکر : سواحل وجزایرك مواقعنی تعیین وتحدید ایدن علم .

Hydropathie (ا مؤ) ویاخود [روم] (ط) تداوی بالماء .

Hydrostatik (ا مؤ) [روم] جر میاه ، موازنت میاه .

Hygroskop (ا لا) [روم] (حکمه) مقیاس رطوبت .

Hymen (ا خا م) (اسا) ازدواج پریسی ‖ (تشر) غشاء بکارت .

Hymne (ا مؤ) [روم] (تاریخیه) مدحیه ، قصیده : الهی ، کلیسالرده آوازله اوقونان دعا .

Hyper „ ... (... : ویاخود اکثریا ...) [روم] (= über „ ...) مبالغه ایله ، مبالغه‌لی .

Hyperbel (ا مؤ) [روم] (بیان اصطلاحی) استعاره ، مبالغه ‖ (هندسه) قطع زائد ‖ (بیان) طمطراق کلام ، طنطنهٔ الفاظ ‖ تطنیب ‖ سوز ابه‌لکی .

Hyperkritiker (ا م) .n صیق مؤاخذه ایدن ، هرشیئه معترض اولان .

Hypochondrie (ا مؤ) ویاخود [روم] (علم امراض) مراق کتیرمه ، داء مراق ، قره‌صودا .

تحقیر ایتمك ‖ (تنبیه‌نی ارائه ایدرك) — ausbusten = (فعمتعد) ‖ Jemandem die Ohren voll — اوکسوره اوکسوره برینك جانی صیقمق ، قفاسی یاطلاتمق ‖ (عو) ich werde Dir (et) was — ! (برینك آرزوسنی اجرا ایتمیه‌رك) ایشك یوقسه بکله ‖ (فعمطا) sich halbtodt — شیمان اوله‌جك قدر اوکسورمك ، اوکسوره طیقسیره یاری اولوم حالنه کلمك .

Husten (ا م) .b [قدیم آلمانجه huosto] (علم امراض) اوکسوروك : نزلهٔ (صدریه) .

Husten „ ... — krampf (ام) بوغمه‌اوکسوروکی .

Hut (ا م) [قدیم آلمانجه huot] شابقه ، کلاه ‖ — ab ! باشی آچ ! ‖ den — auf haben شابقه باشنده اولمق ‖ den — auf's Ohr setzen شابقه‌یی برطرفه ییقمق : کذا (مجا) تهدید آمیزصسله سویلکه باشلامق ، دیرمك ‖ موصیو ، قاوالیه ‖ (نبا) der — der Pilze ماتنارك تپه‌سی ، شابقه‌سی ‖ (مجا) viele Köpfe unter einen — bringen wollen برچوق کسه‌لرنی هم افکار ایتمك استمك ، جمله‌نك موافقتنی استحصاله اوغراشمق ‖ die Frau hat den — قادین اداره ایدییور ، اداره (امر) قادینك ‖ (ضرمثل) mit dem — e in der Hand kommt man durch das ganze Land طاتلیلقله یلان دلیکندن چیقاریلور ‖ [قدیم آلمانجه huota] (ا مؤ) صبر ، حمایه مثلا in Gottes — e جناب حقك محافظه‌سنده ‖ (برشی ویا برشیئی محافظه وحمایه ایدن ، تحت حمایه‌سنه آلان) حامی ، محافظ ‖ (محفوظ برمحل) ملجأ ، مأوی ، (صغینه‌جق) امین برمحل ‖ auf seiner (ویاخود : der) — sein کوزنی آچمق ، دقت اوزره بولنمق ‖ پوسته ، نوبتجی ‖ حیواناتی آخر برمحلده رعیه اولان حق ، صلاحیت : (بویله برمحل) مرعی .

Hut „ ... — besatz (ا م) شابقه ، کلاه تزییناتی ، لوازمه‌سی ‖ — bürste (ا مؤ) شابقه فورچه‌سی ‖ — futter (ا لا) شابقه آستاری ‖ — futteral (ا لا) شابقه محفظه‌سی ، غلافی ‖ — schachtel (ا مؤ) شابقه قوطوسی ‖ — tresse (ا مؤ) شابقه شریدی ‖ — zucker (ا م) کله‌شکری ‖ — geld (ا لا) محافظاره ویریلان معاش ‖ — abnehmen, — abziehen (ا لا) شابقه ایله سلام ‖ — filz (ا م) شابقه یاپمغه مخصوص قاستور ، کچه ‖ — geschäft (ا لا) شابقه ، کلاه فابریقه‌سی ، دکانی ، مغازه‌سی ‖ — los (ص) شابقه‌سز ‖ محافظه‌سز ، غیر محفوظ ‖ — macher (ا م) شابقه یاپان شابقه‌جی ‖ — quaste (ا مؤ) (بوکولمامش ایپك کبی شیلردن معمول) شابقه پوسکولی ، طوپی ‖ — schleife (ا مؤ) شابقه‌نك قوقارده‌سی ، مأموریت علامتی ، فرنك باغی ‖ — troddel (ا مؤ) شابقه ، کلاه پوسکولی .

Hüten (فعمتعد) .b [Hut] محافظه ایتمك ‖ حفظ ، وقایه ایتمك ، حمایه ایتمك ‖ (عو) Gott soll — ! اه صاقلاصون ! ‖ (فعمطا) sich — مثلا sich vor etwas — برشیدن صاقنمق ، اجتناب واحتراز ایتمك ‖ hüten Sie sich vor ihm ! اوندن کندیکزی صاقینیکز ! ‖ ich werde mich — Das zu thun دلیم بن آنی یاپه‌یم ، اه اصیرکه‌سون بن اویله شی یاپمام .

Hüter (ا م) .n [hüten] — in (ا مؤ) محافظ ، محافظه ووقایه ، حمایه ، صیانت ایدن (ارکك ویاقادین) ‖ — (= Vieh) (ا م) حیوان محافظی ، چوبان .

Hypotenuse (ـــ ا مؤ) (55) [روم] (هندسه) مثلث قائم الزاویه‌نك زاویهٔ قائمه‌سی قارشوسنده‌كی (ضلع) وتر .
Hypothek (ـــ ا مؤ) (49) [روم] (عدلیه) رهن ، استغلال ، وفا ، فراغ بالوفا .
Hypothese (ـــ ا مؤ) (55) [روم] قیاس ، فرض ‖ تقدیر وتخمین ، ظن ‖ قضیهٔ ظنیه .
Hypsometrie (ـــ ا مؤ) (49) ویاخود (55) [روم] (حکم) ارتفاعلرك اولچلمسی اصولی ، فنی ، فن مساحهٔ ارتفاع .
Hyrkanien (ـــ ا خا لا) (56) (جغر) اسکی اسمی (هیرقانیا) اولان طبرستان مملکتی ، طبرستان .
Hysterie (ـــ ا مؤ) (49) ویاخود (55) [روم] قادینلره عارض اولان سکر خسته‌لغی ، رحم خسته‌لغی ، اختناق رحم ، مراقیای رحم .
Hysteron-Proteron (ـــ ا لا) (*inv.*) [روم] (علم بیان) منطق خلافنه اوله‌رق برکلمه ویا جمله‌نك کیروبه نهایته وضعی

I.

I. (ـ ا لا) (55) آلمان الفباسنك طقوزنجی حرفی واوچنجی صدالی حرفی ‖ !— (حرند) (عو) !ei=i ‖ !freilich آی البته ! نه ظن ایتدکیا ! اویله‌یا ! شبهه‌سز ! ‖ (عو) !wo ! یوق جانم ! آمان دیمه یاهو ! اما یاپدکیه ! ‖ .I. K. H. = Ihre Königliche Hoheit

---

I-a! (ـ حرند) (مرکبك آغیرمسی تقلیداً) ای عا !
I-ah(n)en (ـــ فع لا +) .n (21) مرکب کبی آغیرمق .
Jambe (ـــ ام) (55) ، **Jambus** (ـــ ام) (45) (اکثریا غلط اوله‌رق Jämre تلفظ اولنور) [روم] وتد ، یونان وقدیم لاتین لسانلری اشعارنده برخفیف وبرثقیل هجادن مرکب مصرع پارچه‌سی : شعر وزنی .
Iberien (ـــ اخالا) (56) (جغر وکذا شعر) ایبریا یعنی اسکی اسپانیا .
Ibis (ـــ ام) (55) [مصرجه] مصرك نیل کنارنده برطاقم حشرات مضره‌یی یمك مناسبتیله اسکیدن معبودلری صره‌سنه کچمش اولان برنوع لیلك ، بجع .
Ibiza (ـــ اخالا) (56) [اسپانیولجه] (جغر) ایویزا .
Ich (ـ ضمیرشخ) [قدیم آلمانجه ih = لاتینجه ego] بن ‖ مضاف الیهی : mein(er) ‖ مفعول الیهی : mir ‖ مفعول بهی : mich ‖ جمعنده مجردی : wir ‖ مضاف الیهی : unser ‖ مفعول الیه وبهی : uns ‖ ich bin's بنم (او) ، او بنم ‖ ich und Einfluss! (اعتبار بنم ، اعتبار ، نفوذ دیمك بن دیمك ‖ ich Elender! (آه) بن بیچاره ! ‖ (ا لا) (*inv.*) یاخود (56) er liebte sein Ich sehr ‖ mein ganzes Ich تکمیل وجودم ، بن ‖ mein anderes (ویاخود zweites) Ich ‖ نفسی یك سور ایدی ‖ دیکر بر ایکنجی بن .
Ichneumon (ـــ ch ـ ام (الا) (56) [روم] (تاطبیعه) مصر صیچانی ، فرعون فاره‌سی ، نمس .
Ichthyosaur (ـــ ch ـ ام) (51) قبل الطوفان یاشایوب مستحاثه‌سی دخی بولنمش اولان یاری بالیق یاری تمساح حیوان : سمك شبی .
Ida (ـ اخالا) (*inv.*) (جغر) کرید اطه‌سنده (پسیلوریتیس) ایدا طاغی .
Ideal (ـــ ـ) (21) [Idee] خیالی ، موهوم ‖ فکرك تصور ایده‌بیلدیکی کمال تامی جامع اولان ، موجود شیلرك دها کوزل واکملی ‖ (ا لا) (21) das Ideale (an etwas) برشیئك اك کوزل ، اك اکمل ، اك مقبول اولان یری ، پارچه‌سی ، محلی ‖ (ا لا) (38) فضائل وکمالات متصوره ، نهایت درجه کمال موديل ‖ — von Schönheit نهایت درجه (کوزللری قاشدیرر درجه‌ده) کوزللك .
Idealismus (ـــ ام) (45) [Ideal] فکروتصوره چوق اهمیت ویرن برطریق فلسفه ، مذهب خیالیون ، فلسفهٔ فکریه .
Idee (ـ ا مؤ) (49)،(55) [روم] فکر ، معنی ‖ خیال ، تصور ‖ فهم ، ادراك ، عقل ‖ ظن وقیاس ‖ دوشونجه ، نیت ، ملاحظه ، مطالعه ‖ یاد ، خاطره ‖ آزاجق .
Ide-ell (ـــ ـ) (21) [Idee] = ideal .
Iden (ـ جمع مؤ) (55) [لاتینجه] (قدیم روما تقویمی) علی الخصوص die — des März مارتك اون بشنجی کونلری .
Identifizi(e)ren (ـــ فع متم) [لاتینجه] و — sich (فع مطا) .a (21) (sich) mit etwas — برشیئله تطبیق وتوحید ایتمك ، یکسان قیلمق ‖ تطابق ایتمك ، برلشمك ، یکسان اولمق .
Identität (ـــ ا مؤ) (49) [لاتینجـه] برلك ، مشابهت ، مطابقت ، عینیت ‖ توقیف اولنان آدمك آرانیلان ذات اولدیغنك تبین وتعیینی ، اثبات ذات وهویت .
Ideo... (ـــ روم , لاتینجه) (...= eigen) مثلا : **Ideolog** (ام) فکر وتصورك صورت حصول وتکوننده بحث ایدن مبحث الفکر علمنك عالمی ‖ حسیون ‖ خیالی ، اجراسی غیرممکن افکار وخیالاتله اوغراشان کیسه ‖ **Idiosynkrasie** (ا مؤ) (طب) برشیئه زیاده میل ویا آندن استکراه ایدیش ، بویله طبع ومزاج ‖ استعداد شخصی ، تأثیر ذاتی .
Idiom (ـــ الا) (38) [روم] برقوم وامتك کندوسنه مخصوص لسانی ، لغت ، اصطلاح ، لهجه ‖ شیوهٔ لسان ، لسانك قبیله‌یه ویا ایالته مخصوص فرعی .
Idyll (ـ الا) (38) [روم] (جمی کذلك —ien) ، e— (ـــ امؤ) (55) چوبانلغه وکویلیلکه مخصوص منظومه ، بونلرك احوالی تصور ایدر منثور تیاترو کتابی ویا رسمی ‖ بهاریه .
Igel (ـ ام) .a (40) کیرپی ‖ (مجا) تیتیزوخویسز آدم ‖ (صنع) دیشلی ، طراقلی ، اسطوانه‌لی چرخ .

Igel,... (ـ ـ ـ) —stacheln (جمع مذ) كرپى ديكنى || —aloe (امؤ) (نبا) ديكنلى صارى صبر .

Ignome (ـ ـ ny ـ امؤ) (55) [هندغربيجه] هندبرالماسى، ايغنام = Yams-wurzel .

Ignori(e)ren (ـ ـ ـ ig ـ فعمتع) .a (21) [لاتينجه] بيلامك ، برشيئك جاهلى اولمق || تجاهل ايتمك ، (قصداً) بيلمزكبى طورانمق ، بيلمزلكه كلمك .

Ih! (ـ حرتد) = إ .

Ihm (ـ ضمير شخصى مفعول اليه) [قديم آلمانجه imu] آكا مثلا ich habe es ihm versprochen بن آنى آكا وعد ايتدم ، بن اوكا آكا دائر سوز ويردم || —ich glaube بن آكا اينانيرم || er wirft sich ihm in die Arme او آنك آغوشنه آتيلور .

Ihn (ـ er ضمير شخصيسنك مفعول به صورتى) [قديم آلمانجه (in (an] آنى ، اونى ich sehe ihn بن آنى كوريورم (آنى كوريرم) || كوره جكم (براى تحقير) || ich werde Ihn fortschicken طوربن صى كيرو كوندره جكم ، اعاده ايده جكم .

Ihnen (ـ ـ ضمير شخصى اوچنجى شخصك جمعى) آنلره ، اونلره مثلا ich habe es ihnen gegeben بن آنى اونلره ويردم || ich war bei ihnen بن آنلرك ياننده ايدم || Sie) Ihnen ضميرينك جمعى = (Euch) نزاكتله ايديلان تكلمده سزه ، سزلره ich verdanke Ihnen mein Glück بنم سعادتمه سز بادى ، سبب اولديكز ، باعث سعادتم سزسكز .

Ihr (ـ ضمير شخصى مؤنث ، sie ضميرينك مفعول اليهى [قديم آلمانجه iru] ich verspreche es ihr بن آنى آكا (مؤنثه) وعد ايدرم || ihr habe ich geschrieben آكا بن يازدم || [قديم آلمانجه ir] du ضميرينك جمعى was wollt ihr? نه استرسكز ؟ نه استيورسكز كذا : was wollt Ihr? || [قديم آلمانجه iro][م ولا كذا مؤ] (21) (ضمير ملكى) ihr größtes Vergnügen آنك الك زياده سوديكى ، آرزوسى ، خوشنه كيدن شى || diese Gegend gefällt mir, ihr Boden ist fruchtbar بوطرق (اراضى) ، بورى پك بكندم طوپراغى پك صاغلام ومحصولدار || براى نزاكت سنك مقامنده سزك haben Sie Ihr Geld erhalten? پاره كزى آلديكزمى ؟ || Thun Sie das Ihrige الكزدن كلانى يايڤه غيرت ايديكز ، وظيفه كزى ، سزه دوشه نى ياپيكز || ich bin ganz der Ihrige بن سزكم ، قولك قربانكم ، بنده كز ، عبدكزم .

Ihrer-seits (ـ ـ ـ حا) اونك (سزك) طرفندن ، اودخى (سزدخى) . آكا (سزه) كلنجه آكا (سزه) قالنجه .

Ihret-halben (ـ ـ ـ) ، (um)-wegen (ـ ـ ـ) وياخود willen-(حال) (ihr كلمه سنه مشابه) آنك (مؤنث) سببنه آنك ايچون ، آنلر ايچون .

Ihrzen (ـ ـ فعمتع) .c (21) [ihr] (بربريله قونوشوركن "Ihr" كلمه سى قوللانمق „Ihr" كلمه سيله كوروشمك) سن يرينه سزله كوروشمك .

Iktus (ـ ـ ام) (36) [لاتينجه] صدا ، شيوهٔ شعر .

Illegal (ـ ـ ـ ص) (21) [لاتينجه] مغاير نظام ، خلاف قانون || نامشروع .

Illegitim (ـ ـ ـ ص) (21) [لاتينجه] غير مشروع ، حرام ، محرم .

Illimitirt (ـ ـ ـ ص) (21) [لاتينجه] نا محدود ، تحديد وتعيين ايدلامش || بى نهايه .

Illing (ـ ـ ام) (38) (عمو) ايكيز ويا اوچيز اولميوب يالكز تولد ايدن چوجق .

Illuminat (ـ ـ ـ ام) (51) [لاتينجه] ابدال خدا || خرستيانلقده برمذهب .

Illumini(e)ren (ـ ـ ـ ـ فعمتع) .a (21) [لاتينجه] تنوير ايتمك ، شيالنديرمق : قنديل ايله طوناتمق || عقل وذهنه رونق وكشايش ويرمك .

Illusion (ـ (ـ) ـ ـ امؤ) (49) [لاتينجه] قورونتى ، خيال ، فكر باطل || عقل ، ذهن ، فكر قاريشقلق || امل باطل ، بوش ، واهى افكار || اعتقاد باطل || (طب) غلط حس || توهم ، صايقلامه ، رؤيا .

Illusorisch (ـ ـ ـ ص) (21) بوش ، واهى ، خيال ، اصل واساسى اولميان ، بيهوده اميده دوشورن .

Illustrator (ـ ـ ـ ام) (45) [لاتينجه] تشهير ايدن || معروف وتامدارقيلان ، تصوير ايدن ، رسام .

Ilse (ـ ـ امؤ) (55) (تاطبيعه) Alse= الا قره كوز بالغى || وافتيز اسمى اليزابت || (تاطبيعه) حلزون ، صدف نوعى .

Iltiß, Iltis (ـ ـ ام) (55) (تاطبيعه) [قديم آلمانجه illitiso] قوقارجه ، آمريقانك ذوات الثديه دن بدنى صرف پوئرله مستور برحيوانى .

Im (ـ) (in حرف جريله dem حرف تعريفندن مركب) || —Augenblick آن واحدده ، آز بروقتده ، چارچابوق .

Imaginär (ـ ـ ig ـ وكذا فرانسزجه اولورق ـ ـ j ـ ـ ص) (21) [لاتينجه ، فرانسزجه] خيالى ، وهمى || (ريا) موهوم ، متصور .

Imbiß (ـ ـ ام)[قديم آلمانجه im-bizan] einbeißen (33) توجيه || اصلى ايله تطبيق ، مقابله ، قارشولشديرمه || ايكندى ايله اويله آره سنده يبيلان يمك || خفيف يمك || einen kleinen —nehmen اوفق قهوه آلتى ايتمك ، اوفق بر يمك يمك .

Immanuel (ـ ـ ـ اخام) (36) [عبرانيجه] امانوئل .

Immatrikuli(e)ren (ـ ـ ـ ـ ـ فعمتع) .a (21) [لاتينجه] داخل دفتر ايتمك ، كوتوكه قيد ايتمك ، تحت سجل ايتمك .

Imme (ـ ـ امؤ) (55) [قديم آلمانجه impi]= Biene .

Immediat,... (ـ ـ ـ ـ) [لاتينجه] unmittelbar —eingabe (امؤ) ، —vorstellung (امؤ) طوغريدن طوغرى يه حكمدارلره تقديم قلنان استدعا ، عرضحال ، نيازنامه .

Immer (ـ ـ حا) [قديم آلمانجه iomer = je mehr] دائما ، دائمى صورتده ، على الدوام ، هروقت ، بردوزى يه || —für : وياخود (auf) هروقت ، دائما ، دائمى ، الى الابد || —noch دها حالا ، الآن || —mehr كيتدكجه زياده || دها ، دائما ، توقت اولسه || —wie هروقتكى كبى || —wer auch كيم اولورسه اولسون || —was er auch für Gründe haben mag هرنه ديرسه ديسون ، هرنه سبب كوستريرسه كوسترسون || —wo er doch bleiben mag? خوف وتعجبى ارائه ايله : عجبا بويله نرده قالديكه ، قالوركه ؟ !

Immer.... (˘ ˘ ˘) داعاً ، دائمی ، ابدی || —dar (حا) — (حا) || zu—(تبا) (الا) —grün fort—(حا) جزاو منکشهمی || على الدوام ، لا ینقطع || fahre nur—zu! طورمه یورو ! طورمه سور !

Immobiliar.... (˘˘˘ (˘) — ˘) —erekution (امؤ) حجز اموال غیرمنقوله || —vermögen (الا) اموال غیرمنقوله .

Immortelle (˘˘˘ امؤ) ㉟ [فر] (تبا) هردم‌تازه .

Immunität (˘˘˘ امؤ) ㊾ [لاتینجه] معافیت ، مسالمت : امتیاز ، مساعدهٔ مخصوصه

Imperator (˘˘˘ ام) ㊵ [لاتینجه] (عسکری سرداری ، قوماندانی) سردار اکرم ، باش قوماندان || امپراطور ، حکمدار (شهنشاه) .

Imperfekt (˘˘ ص) ㉑ [لاتینجه] نا تمام ، ناقص || (الا) (قرا) حکایهٔ الحال فی الماضی کذا : um— (˘˘˘ واکثریا : ˘˘˘ الا) ㊳

Imperial (˘ (˘) — ˘ ام) ㉜ n. [لاتینجه] آلتون آقچه ، بالخصوص روسیه‌نك اوتوز ایکی مارق آلمان پاره‌سی قیمتنده‌اولان حکومت اقچه‌سی || —(Schrift) (امؤ) (مطبعه) ایری یازی ، قانون || (الا) ㊳ ٩٠ × ٦٢ سانتیمترو قطعه‌سنده کاغد .

Impertinenz (˘˘˘ امؤ) ㊾ [لاتینجه] مناسبتسزلك ، کوستاخلق ، عارسزلق ، ادبسزلك .

Impf.... (˘˘˘) —anstalt (امؤ) آشیخانه ، آشی عملیاتنه مخصوص محل || —reis (الا) (بغیو) آشی فدانی ، آشی قلمی || آغاج آشیلامه

Impfen (˘˘ فعمتعد) ㉑ a. c. [قدیم آلمانجه impfōn] اولوب روجه ein emphyteu'ein کله‌سندن مأخوذدر] آشیلامق ، آشی اورمق ، تلقیح ایتمك

Impfling (˘˘ ام) ㊳ [impfen] یکی آشیلانمش جوجق .

Impi-etät (˘˘˘ امؤ) ㊾ [لاتینجه] کفر ، الحاد .

Implici(e)ren (˘˘ ss ˘˘ فعمتعد) ㉑ a. قاریشدیرمق ، ادخال ایتمك || بولاشدیرمق || شامل ومتضمن اولمق .

Imponi(e)ren (˘˘˘ فعمتعد) ㉑ a. [لاتینجه] Jemandem— بری اوزرینه زیاده‌سیله اجرای تأثیر ایتمك .

Import (˘˘ ام) ㊳ [یکی لاتینجه] (تبا) (جمع en—) امتعالات .

Importi(e)ren (˘˘˘ فعمتعد) ㉑ a. [لاتینجه] = einführen .

Impost (˘˘ ام) ㊳ [لاتینجه] ویرکو ، رسم || (معما) کمر آیاغی || قپو وپنجره قنادینك غیرمتحرك قسمی .

Impotent (˘˘ : ویاخود ˘˘ ص) ㉑ [لاتینجه] (فسیولوجی ، وعلم امراض) سقط وکوتوروم .

Impotenz (˘˘ : ویاخود ˘˘ امؤ) ㊾ [لاتینجه] سقطلق ، کوتورروملك

Imprägni(e)ren (˘˘˘ فعمتعد) ㉑ a. [لاتینجه] برجسمك ذراتنی دیکر برجسمه قاریشدیرمق ، اشباع ایتمك .

Impuls (˘˘ ام) مفردی ㊳ ، جمعی ㊱ [لاتینجه] ایتمه ، دفع || تشویق وتحریك .

Im-stiche-lassen (˘˘˘ ا لا) ㊵ b. (sans pl.) ترك ، براقمه ، فراغت : آجیقده براقمه ، اویون ایتمه .

In (˘ حرجر) (برشیئك اورته‌سی ، ایچی‌معناسنی‌شامل اولوب مفعول الیه ایله ؟ wo نرده‌ده سؤالنه جواب ویرر || کذا وقت‌حقنده ؟ wann نوقت سؤالنه ومفعول به ایله دخی ؟ wohin نره‌یه سؤالنه جواب ویرر) || er ist in dem (im) Garten اوجبحه‌دهدر ، اوبحیوسدر || im Gefängnisse بغچه‌ده || in der Fremde بابانده ، اجنبی اچنده ، طاچیدیقی ، بیلدیکی محلده || in Paris پاریسده || im ersten Stocke برنجی قاتده || er ist in der Stadt اوشهرده‌در ، شهره کیتدی ، شهرده اوطورر ، طیشاری‌چیقدی ، اوده یوق || (وقت حقنده) eine Arbeit in drei : مثلا (binnen = ظرفنده ، داخلنده) Tagen vollenden براشی اوچ کونده بیتورمك || wir reisen in acht Tagen ab بزسکز کونه قدر ، سکز کون صکره یوله چیقه‌جغز ، کیده‌جکز || بوزدن زیاده اولان سنه تاریخی اوکنه وضع اولنورمثلا 1876 im Jahre بیك سکز یوز یتمش التی سنه‌ٔ (میلادیه‌سی) سنده || یوزسنه‌دن آشاغی اولورق : im Jahre 3 اوچنجی سنه‌سی ، اوچنجی سنه‌سنده || im Frühling ایلك بهارده ، ایلك بهار وقتی || in großer Eile کال‌تلاش‌ایله ، پك زیاده سرعتله ، پك چابوق ، علی‌العجله ، چارچابوق || in ein Thier verwandeln برحیوانه تحویل ایتمك || in unsern Tagen بزم زمانمزده ، بزم وقتمزده || . . . Sie sprechen in einem Tone, der mich überrascht سز اویله برسس ، برطور ایله سویلیورسکزکه بنی عادتا حیرتده براقیورسکز || sich in Wein betrinken شراب‌ایله سرخوش اولمق .

In-adäquat (˘˘˘ ص) ㉑ [لاتینجه] نا تمام .

In-akkurat (˘˘˘ ص) ㉑ [لاتینجه] یاکلش ، غیر صحیح || غافل ، دقتسز .

In-aktiv (˘˘ ص) ㉑ [لاتینجه] ایشسز || تنبل ، بطی الحرکه .

In-auguri(e)ren (˘˘˘ فعمتعد) ㉑ a. [لاتینجه] رسم‌کشاد یاپمق ، آچمق : بدأ ایتمك

In-aussicht-stellung (˘˘˘ امؤ) ㊾ اولدن کوسترمه ، حس ایتدیرمه || وعد ایتمه ، امید ویرمه .

In-begriff (˘˘ ام) ㊳ mit—aller Einzelheiten بالجمله مفرداتی داخل اولدیغی‌حالده ، . . . نظر اعتباره آلندیغی حالده ، جزئیاتنه وارنجیه دکین || جمله ، یکون ، عموم || ماده ، مآل ، خلاصه || —aller Künste und Wissenschaften قاموس العلوم ، محیط المعارف ، مجموعهٔ علوم وفنون ، آنسیقلوپدی .

In-betriebsetzung (˘˘˘ امؤ) ㊾ ایشلتمکه باشلامه ، کشاد .

In-brunst (˘˘ امؤ) ㊾ (sans pl.) [Brunst] قیزغینلق ، حدت آتش ، صیجاقلق ، سوزان ، شوق ، اشتیاق || کرمیٔ بال ، غیرت

In-cidenz (˘˘ ss ˘ امؤ) ㊾ [لاتینجه] (حکمه) برخط شعاعك برجسمه اوزرینه دوشمسی || وقعه ، ماجرا ، حادثه ، وقوعات .

In-cidenz.... (˘˘ ss ˘) [لاتینجه] —loth (الا) (ریا) سطح وارد || —fall (ام) ، —frage (امؤ)

—punkt (ا م)، —sache (ا مؤ) على الخصوص (عد) مسئلهٔ حادثه، برایشك رؤیت واجراسی صره‌سنده ظهور ایدن وقوعات.

Indelt (⏑– ا م)(ا لا) ㊳ یوز یاصدیغی قلیق (=Inlett).

In-dem (–⏑ حا) بوحالده، بوصورتده (حر عاطف) اثناسنده، عین زمانده ‖ (صیغهٔ ربطیه اوله‌رق) er besiegte sie,—er Zwietracht unter ihnen ausstreute آره‌لرینه نفاق دوشوره‌رك او آنلره غلبه چالدی.

In-demnität (–⏑–⏑ ا مؤ) ㊾ [یکی لاتینجه] تضمین زیان، تضمینات.

Inder (⏑– ا م) .a ㊵ —in' (ا مؤ) ㊿ =Indier.

In-deß (–⏑ حا) (in deß مقامنده یازیلور)، in-dessen (⏑–⏑) بو اثناده، اوزمانده، بو آرالق، بونك اوزرینه ‖ (حرف عاطف) (فعل ایله برابر جمله‌نك نهایتنده اوله‌رق) =indem ‖ (فعل ایله برابرفاعلدن اول) مع مافیه، بونکله برابر ‖ بالعکس ‖ دائما.

Index (–⏑ ا م) (.inv) [لاتینجه] (جمعی: Indices) اشارت ‖ مشعر ‖ شهادت پرمغی ‖ (امورمذهبیه‌ده: اوقونلسنه مساعده اولنمیان کتابلرك فهرستی).

Indianer (⏑⏑–⏑ ا م) .a ㊵ [India] —in' (ا مؤ) ㊿ آمریقانك اسکی یرلیلری (ارکك ویا قادین).

Indien (⏑–⏑ ا غا لا) .b ㊵ (جغر) هند، هندستان.

In-dienst-stellung (⏑–⏑–⏑ ا مؤ) ㊾ (ع) خدمت عسکریه آلیش ‖ (بحر) —eines Schiffes برگمینك تجهیزی.

Indier (⏑–⏑ ا م) .a ㊵ —in' (ا مؤ) ㊿ هندو (ارکك، قادین).

Indigo (–⏑– ا م) (56) [لاتینجه indicum دن مأخوذ اسپانیولجه] (نبا) چوید، نیل ‖ چوید اوتی.

Indika (⏑–⏑ جمع لا) (.inv) [روم] آریان طرفندن بیوك علکساندرك هندستان اوزرینه اولان سفرینی مصور اثر.

Indirekt (⏑–⏑ صـ) ㉑ [لاتینجه] غیر صریح ‖ —er Schuß هدف غیر مرئی اوزرینه ایدیلان اندیرك آتشی.

Individualisi(e)ren (⏑⏑–⏑⏑ ۷ ⏑– فعـ متعـ) .a ㉑ [یکی لاتینجه] و —sich (فعـ مطا) تفرد ایتدیرمك ‖ تفرد ایتمك.

Individuum (⏑⏑– ۷ ⏑– ا لا) (44) [لاتینجه] فرد، شخص، کیمسه، کشی.

Indizi-en (⏑⏑–⏑ جمع لا) (.inv) على الخصوص (عد) علامت، اماره، قرینه، کشف واستخراجه یرایه‌جق اشارت.

Indossament (–⏑⏑– ا لا) ㊳ [ایتا] (تجا) ظهریه، حواله، جیرو.

Indossent' Indossant هر ایکیسیده (–⏑– ا م) (51) [ایتا] (تجا) جرانته، صاحب حواله.

Induktion (⏑(⏑)⏑ iss ⏑– ا مؤ) ㊾ [لاتینجه] (فلسفه، عد) قیاس، استدلال، استقراء ‖ (حکمـ) جریان بالتأثیر، ضیانك تأثیر الکتریقیسی، حقیقتی مجهول برعکس تأثیر ایله سیالات برقیه‌نك تحریك ایدلمسی، الکتریق بالتأثیر ‖ استنتاج بالتحلیل.

Industrie (–⏑⏑ ا مؤ) ㊾ یاخود (53) [لاتینجه] هنر، معلومات ‖ صنعت، حرف وصنایع.

Industrie „ … (–⏑⏑ … ⏑⏑⏑) —erzeugniß (ا لا) حاصلات صناعیه ‖ —zweig (ا م) شعبات صناعیه.

Induzi(e)ren (⏑⏑–⏑ فعـ متعـ) .a ㉑ [لاتینجه] (تشر وحکمـ) تحریك وتشویق، افساد ایتمك ‖ =Induktion.

In-ein-ander (⏑–⏑ حا) بربری ایچنده، برطاقملری دیکرلری داخلنده.

In-ein-ander „ … (⏑⏑–⏑ …) —bringen (فعـ متعـ) بربری ایچنه قومق ‖ —flechten (فعـ متعـ) اورمك، بربرینه صارمق، یکدیکرینه ایلکامك ‖ —fließen (فعـ لا—) بربری ایچنه آقمق، قاریشمق ‖ —fügen (فعـ متعـ) یکدیکرینه قاریشدیرمق، قلب ایتمك، خلط ایتمك، برینی دیکری ایچنه قومق، صوقمق، چاتمق، اکلمك ‖ —greifen (فعـ لا+) ایچرودن یکدیکرینه کچمك، اخ ایچه یکدیکرینی طوتمق وطاقلق.

In-empfang-nahme (⏑⏑–⏑⏑ ا مؤ) (53) آلمه، اخذ ایتمه.

Inexpressibel (⏑⏑⏑–⏑ ا لا) (56) [لاتینجه] (اکثریا جمعی مستعمل اولوب) لطیفه مقامنده = Beinkleider پانتالون، طون.

Infallibilität (⏑⏑⏑–⏑⏑ ا مؤ) ㊾ [یکی لاتینجه] لایخطیلك.

Infam (–⏑ صـ) ㉑ [لاتینجه] بد نام، آلچاق، رذیل، رسوای، ناموسسز، قره یوزلی، ملعون، جنابت ‖ (برشینك صوك درجه‌سنی کوسترر) das ärgert mich— بو بنی فنا حالده حدتلندیریور، چوق جانمی صیقیور.

Infant (–⏑ ا م) (51) [لاتینجه infans دن مأخوذ اسپانیولجه] (اسپانیا) پرنسی، —in ㊿ (اسپانیا) پرنسسی.

Infanterie (⏑⏑– یاخود –⏑⏑⏑ ا مؤ) ㊾ یاخود (53) [لاتینجه infans دن مأخوذ فرانسزجه] (ع) پیاده عسکری، صنف.

Infanterist (–⏑⏑ : ویاخود ⏑⏑⏑– م) (51) (ع) پیاده عسکری نفری، پیاده صنفندن اولان.

Infel ویاخودکذلك Inful هر ایکیسیده (–⏑ امؤ) (53) [لاتینجه] پسقپوس تاجی.

Infinitesimal „ … (⏑⏑–⏑⏑ …) [لاتینجه] —quantität (ا مؤ) تقسیمی غیرممکن مقدار، جزؤ لایتجزا.

Infinitiv (⏑⏑– وکذا –⏑⏑ ا م) ㊳ [لاتینجه] (غرا) مصدر، صورت مصدریه.

Infizi(e)ren (⏑⏑–⏑ فعـ متعـ) .a ㉑ [لاتینجه] بوزمق، افساد ایتمك، باشدن چیقارمق، آزدیرمق.

Inflammabili-en (⏑⏑–⏑⏑ جمع لازم) (.inv) [لاتینجه] قابل اشتعال واحتراق معادن.

Infolio (–⏑– ا لا) (56) [لاتینجه] درت صحیفه‌دن مرکب کتاب ترتیبی، جزؤی.

Informi(e)ren (–⏑–⏑ فعـ متعـ) .a ㉑ [لاتینجه] و —sich (فعـ مطا) خبردار قیلمق، خبردار اولمق، معلومات ویرمك، معلومات آلمق.

Inful (⏑– ا مؤ) (53) (مرا . Infel).

Infusion (⏑(⏑)⏑– ا مؤ) ㊾ [لاتینجه] Aufguß.

Injektion (‑ (‿) iss ‿ y ‿ ‿ امؤ) ㊾ [لاتينجه] شيرينغه اتمك ، احتقان .

Injektions„... (... ‑ (‿) iss ‿ y ‿) —spritze (امؤ) شيرينغه (آلتى) ، احتقان آلتى .

Injuriatiter (‿‿‿ y ‿ حا) [لاتينجه] —Jemand belangen بريني تحقير وشتمدن طولايى شكايت اتمك ، ذم وتحقيردن طولايى برى عليهنه اقامهٔ دعوى اتمك .

Inka (‿‿ ام) ㊻ [پرو لسانجه] (آمريقاى جنوبيده كائن پرو حكومتنك اسكى حكمدارلرى عنوانى) اينقا .

Inkarnat (‿‿‿ ص) ㉑ و (ا لا) ㊳ [لاتينجه] آچيق كوكز || آچيق كوكز رنك ، تن رنكى .

Inkarzeri(e)ren (‿‿‿‿ فعمتعد) a. ㉑ [لاتينجه] حبس اتمك .

Inklusiv(e) (‿‿‿ ، ‿ y ‿‿ حا) [لاتينجه] ... داخل اولديغى حالده ، اونكله برابر .

Inkommodi(e)ren (‿‿‿ فعمتعد) a. ㉑ راحتسز اتمك ، صيقمق ، صيقيلق ، ثقلت ويرمك || sich— (فعمطا) صيقلمق ، راحتسز اولمق .

Inkonsequenz (‿‿‿ امؤ) ㊾ [لاتينجه] نتيجه‌سزلك || رابطه‌سزلق ، ملاحظه‌سزلق ، يولسزلق .

In-kraft-treten (‿‿‿ الا) b. ㊵ (sans pl.) باشلامق ، اجرا اولنغه بدأ ايدلمك .

Inkrimini(e)ren (‿‿‿ فعمتعد) a. ㉑ [يكى لاتينجه] (عد) جنايتله اتهام اتمك .

Inkrusti(e)ren (‿‿‿ فعمتعد) و— sich (فعمطا) a. ㉑ قابلامق ، قاقمق || صيوامق ؛ قابلامق ، قاقلمق || قبوق باغلامق ، تحجر اتمك .

Inkubus (‿‿ ام) ㊼ [لاتينجه] =Alp كابوس .

Inkulpat (‿‿ ام) ㊹ [لاتينجه] (عد) مظنون ، متهم .

Inkunabel (‿‿‿ امؤ) ㊸ [لاتينجه] طباعتك يكى ايجاد اولنديغى وقتلرده طبع اولنان كتابلره اطلاق اولنور .

Inland (‿‿ الا) ㉕ (Ausland كلمه‌سنك مقابلى) داخل مملكت .

In-lautend (‿‿ ص) ㉔ وسطى : اورته‌ده ، ايچنده بولنان ، اولان .

In-mitten (‿‿ حرجر مضاف اليه ايله) اورته‌سنده ، اورته‌سندن .

Inne (‿‿ حا) [قديم آلمانجه inn] درونده ، ايچنده ، داخلنده مثلا (im Hause) اوك ايچنده ، خانه درونده || die Zunge der Wage steht— ترازونك ديلى تام اورته‌ده بولنيور ، ترازو موازنده || —wohnen (فعلا +) =einwohnen || داخل تصرفنده اولمق ، درونده ، ايچنده بولنمق || —behalten (فعمتعد) صاقلامق ، محافظه اتمك ، غائب وضايع اتمامك ، طوتمق || (عد) موقوف طوتمق ، تحت توقيفده بولنديرمق || —haben (فعمتعد) مالك اولمق ، حاوى اولمق ، محتوى بولنمق ، تصرف اتمك ، اشغال اتمك ، طوتمق || eine Sprache ganz— haben برلسانه كماليله واقف اولمق || —halten (فعمتعد) مثلا die richtige Entfernung—halten تام مسافه‌يى محافظه اتمك ، آره‌لغه دقت اتمك ، مسافه‌سنى غائب اتمامك || (فعلا +) برموله ويرمك ، براز پايدوس اتمك ، طورمق

Infusions„... (...‑ (‿) ‿) —tovi (ا م) اصاغه جوملكى || —thierchen (جع لازم) (تاطبيعه) حيوانات نقيعيه ، مايعاتده يشايان وآنجق خرده بين واسطه‌سيله كوريله بيلان حيوانات .

In-gang-setzung (‿‿‿ امؤ) ㊼ ايشلتمه ، يوروتمه ، تحريك اتمه .

Ingenieur (صورت تلفظى Ine-j-é-nieu-r وياخود نادراً فرانسزجه) (ا م) ㊳ [فر] (كذا جمع اوله‌رق e—) مهندس || (ع) مهندس ، استحكام (ضابطى) .

In-grim (‿‿ ا .) ㊳ (sans pl.) كين ، غرض ، قوبروق آجيسى || حدت ، تهور .

Ingrossi(e)ren (‿‿‿ فعمتعد) a. ㉑ [يكى لاتينجه] صورت مصدقه چيقارمق ، حكم ، قرار وياسند وامثالى كبى شيلرك برصورتنى چيقارمق .

Ingwer (‿‿ ام) a. ㊶ [لاتينجه] (نبا) زنجبيل ، زنجفيل .

Ingwer„... (...‿‿) —pulver (ا لا) زنجفيل (چكلمش) || —säure (امؤ) (كيم) حامض زنجبيل || —wurzel (امؤ) زنجفيل (كوك) .

In-haber (‿‿ ا م) a. ㊵ [in-haben] برشيئك صاحبى ، مالكى eines Amtes— برمأموريتك صاحبى ، مأموريت مذكوره عهده‌سنده اولان ذات || (ع) eines Regiments— بر آلايك فخرى قوماندانى ، رئيسى .

Inhaber-Papier (‿‿‿‿ الا) ㊳ (تجا) آچيق بونو .

In-hafti(e)ren (‿‿‿ فعمتعد) a. ㉑ [Haft] verhaften = .

Inhali(e)ren (‿‿‿ فعمتعد) a. ㉑ [لاتينجه] (ط) انشاق اتمك ، نفس ايله چكوب يوتمق .

In-halt (‿‿ ا م) ㊳ (sans pl.) برشيئك داخلنده اولان شى || حجم || برفقره‌نك اساس ماده‌سى ، عبارت اوله‌جق شى || — (kurz gefaßter) خلاصه .

Inhalt„... (...‿‿) —leer وياخود —los (ص) بوش ، خفيف ، خالى ، قوف || —reich (ام) طولو ، آغير || (مجا) آغير || مهم || معنالى .

In-halts„... (...‿‿) —werth (ا م) برشيئك ايچنك قيمتى || —angabe (امؤ) خلاصه || فهرست || —anzeige (امؤ) =verzeichniß || —bestimmung (امؤ) (ريا) حجم تعيينى || —verzeichniß (الا) فهرست || —zeichen (الا) وياخود : —zettel (ام) اتيكت ، ياقه .

In-hibi(e)ren (‿‿‿ فعمتعد) a. ㉑ [لاتينجه] يساق اتمك ، منع ونهى اتمك : اوكنى آلمق .

In-holz (‿‿ الا) ㉕ (بحر) بركمينك قبورغه‌سى .

Initial„... (...‑ (‿) iss ‿) —buchstabe (ام) ايلك حرف ، بركلمه‌نك برنجى حرفى .

Initiale (‿ ‑ (‿) iss ‿) ㊸ (امؤ) [لاتينجه] =Anfangs„ Initial„ buchstabe .

Initiative (‿ y ‑ (‿) iss ‿ امؤ) ㊸ die— ergreifen مسابقت اتمك ، اوك آياق اولمق ، سوق طبيعيه تابع اوله‌رق (اك اول) تشبث اتمك .

(موسیق) برمدت توقف ایتمك ‖ mit Schlagen —halten اورمقدن فراغت ایتمك ، نهایت ویرمك ، براقمق ‖ —werden (فعـ لا —) مثلا etwas —werden : ویاخود Sache (مضاف الیهله) einer برشیئی كورمك ، برشیئه واقف اولمق ، آكاه اولمق ، آكلامق ، اوكرنمك .

Innen (ـَـ حا) [قدیم آلمانجه innana] درونده ، ایچنده ، داخلنده ‖ nach— ایچرویه ، nach—zu ایچرویه طوغری ‖ von—(heraus) ایچرودن طیشاری‌یه .

Innen„… (ـَـ …) —fläche (امؤ) سطح داخلی ‖ —böschung (امؤ) (معما) ایچ ، استار دیواری ‖ —winkel (ام) (ریا) زاویهٔ داخلیه .

Inner (ـَـ صـ) (21) [قدیم آلمانجه innaro] (äußer كلمه‌سنك مقابلی) داخلی ‖ ذاتی ، خصوصی ، دروفی ‖ بیق ‖ ایچرولی ، ایچ طرفدن اولان ‖ innerſt (صیغهٔ مبالغه) قلبی ، صمیمی ، دروفی ، جاندن ‖ اك زیاده ایچرودن ‖ Innere(s) (الا) (21) ایچ طرف ، درون ‖ اطرافی چوریلمش محل ‖ اورته ، قوجاق ‖ (صیغهٔ مبالغه‌سیله) das Innerſte اك دروفی ، اك ایچروده اولان پارچه‌سی ، تام اورته‌سی ، مركزی ، ایچ طرف ‖ ſein Innerſtes (بعض دفعه) كوكلنك اك كیزلی اسراری ، افكار ونیاتی ، معنوی ضمیری .

Inner-halb (ـَـ حا) داخلی ، داخلا ، داخلنده ، ظرفنده .

Innerlich (ـَـ صـ) (21) =inner داخلا ‖ دروفی ، جاندن ، صمیمی ‖ (اجزا) —anzuwenden ایچرودن قوللانیله‌جقدر ، ایچیله‌جكدر .

Innig (ـَـ صـ) (21) دروفی ، صمیمی ، جاندن ، جان وكوكلدن ، یوركدن ؛ شفقتله .

Innocentius (ـَـ iss ـَـ iss ـَـ) ، Innocenz (ـَـ iss ـَـ اخام) (38) [لاتینجه] عرانكیسیده : =Innocent .

Innung (ـَـ امؤ) (49) [قدیم آلمانجه innôn] اصناف جمعیتی ، جماعت ‖ اصناف كتخدالغی .

Inokuli(e)ren (ـَـ فعـ متعـ) .a (21) [لاتینجه] =einimpfen .

Inplano (ـَـ الا) (inv.) [لاتینجه] یاپراق اوله‌رق ، طبقه اوله‌رق ، دفعه حالنده ‖ هر فورمه‌سی بر كاغدلق ایكی صحیفه‌لك كتاب .

Inquirent (ـَـ ام) (51) [لاتینجه] (عد) بردعوایی بدایهٔ كورن حاكم .

Inquiſition (ـَـ (ـَـ) iss ـَـ امؤ) (49) [لاتینجه] (عد) استنطاق ‖ كویا عقیده‌لری بوزوق اولانلری بولوب چیقارتان وبالآخره بونلری علی الاكثر آتش جزاسیله مجازات ایدن معلوم قدیم انكیزیسیون (محكمهٔ روحانیه‌سی) .

In-ruhe-ſetzen (ـَـ الا) .v (41) (sans pl.) استراحته قومق ، راحت حالنه ترك ایتمك ‖ ـامطهٔ تاریخی كندی كندندن آلنه‌جق برحاله كتیرمك ، امنیت تشكیل جوپرمك ، تفنكك خروصی ایندیرمك .

Ins ویاخود : in's (ـَـ) in das كلمه‌لرندن مركب ‖ (الخالد) (inv.) (جغرا) اسوچره‌ده بر محل (نوشیورغ) آلت .

Ins„… Insleben-treten ، وجوده كلك ، ظهور ایتمك ، طوغمق .

Ins„… (ـَـ …) (اصل قوت متعاقبا كلان كله اوزرنده بولنور) —beſondere =be-ſonder ‖ —gemein علی العاده عمومیتله ‖ —geheim كیزلیجه ، خفیا ‖ —geſammt طوپلیجه ، جمعا ‖ —künftige فیما بعد ، بوندنبویله .

In-ſaß (ـَـ ام) (51) [ſitzen . (Inſaſſin امؤ) ساكن ، ساكنه ‖ مظروف ، ملفوف .

Inſceni(e)ren (ـَـ فعـ متعـ) .a (21) . [لاتینجه] (تیاترو) وضع صحنهٔ تماشا ایتمك ، (تیاترودە) (برشیئی) اویناتمق .

Inſchrift (ـَـ امؤ) (49) هیكل ، ابنیه وامثالی اوزرنده بولنان یازو ، مزار طاشی اوزرنده بولنان یازی وتاریخ .

Inſekt (ـَـ الا) .a (52) بوجك ، هامه ، حشرات .

Inſekten„… (ـَـ …) —brut (امؤ) (تا طبیعه) حشرات ، حشرات یومورطه‌سی (یغیفی) ‖ —freſſend (صـ) و —freſſer (ام) (تا طبیعه) بوجك ایله تعیش ایدن حیوانات ، آكل الحشرات ، آكل الهوام ‖ —pulver (الا) پیره ، تخته قوروسی وامثالی حشراتی اتلاف ایچون قاریوله وامثالنده قوللانیلان توز .

Inſel (ـَـ امؤ) (55) [لاتینجه] آطه ، (كذا جا) die—Malta مالطه آطه‌سی ، جزیره‌سی ‖ —ſtaat (ام) جزیره‌ده بولنان حكومت (ژاپون وانكلیتره كبی) ‖ —meer (الا) آطه‌لر دكزی ، آرشیپل .

Inſerat (ـَـ الا) (38) [لاتینجه] نشرواعلان ؛ درج اولنه‌جق ماده ، بند ‖ اعلان .

In-ſich„… In-ſich-gehen (الا) اصلنه قلب اولمق ، رجوع ایتمك .

Inſinui(e)ren (ـَـ فعـ متعـ) .a (21) [ایكی لاتینجه] Jemandem etwas— حسن صورتله ، اصولیله اشراب واخطار ایتمك ، اوكرتمك ، القا وایما ایتمك .

In-ſofern (ـَـ حا) ، in-ſolange (ـَـ حا) شوقدركه ، شول درجه‌یه قدركه ، یالكز (مرا . fern) .

Inſolvent (ـَـ ـَـ صـ) (21) [لاتینجه] (تیا) (عد) ایفای دیندن عاجز ، بورجنی ویرمكه غیرمقتدر .

In-ſoweit (ـَـ حا) =inſofern .

Inſpektion (ـَـ (ـَـ) iss ـَـ امؤ) (49) [لاتینجه] =Inſpizi(e)ren .

Inſpektions„… (… (ـَـ) iss ـَـ امؤ) [لاتینجه] —offizier (ام) كرك برقطعهٔ مقتنهٔ عسكریه‌یه (بلوكده معلم نفراتك عجمی وبرسنه‌لك نفراتك تشكیل ایلدیكی قطعات وامثالی كبی) ویاخود آخر برشیئه نظارت ایدن ضابط ‖ —reiſe (امؤ) تفتیش وتدقیق ، امتحان خصوصلرنده یاپیلان دور ، سیاحت .

Inſpektor (ـَـ ام) (41) [لاتینجه] ناظر ، مفتش .

Inſpizi(e)ren (ـَـ فعـ متعـ) .a (21) تفتیش وامتحان ایتمك ، معاینه ایتمك .

In-ſtand-haltung (ـَـ امؤ) (49) برشیئك بوزولوب خراب اولمامسنه دقت ویونك ایچون لازم كلان وسائطه مراجعت ایتمه .

In-ſtändig (ـَـ صـ) (21) [قدیم آلمانجه ſtantan ſtehen] ثابت ، بردوام ، برقرار ، دائم ، قائم ‖ —e Bitten رجای مبرم .

In-stand-setzung (⏑⏑⏑ امؤ) (49) وجوده كتورمك ‖ تعمير واصلاح ايتمك

Instanz (⏑ ا مؤ) (49) [لاتينجه] (عد) محاكمه ؛ دعوى ‖ in letzter—sprechen (Urtheil in letzter—) محكمهٔ تميزده فصل دعوى ايتمك ‖ von der—entbinden تبرئهٔ ذمتدن طولايى صاليويرمك ، اثبات مدعى ايده‌مامكله قويويرمك ‖ —enweg (ام) (ملكيه وعسكريه) سلسلهٔ مراتب (اليوم Dienstweg دها زياده استعمال اولنغه باشلامشدر).

Inster (⏑⏑ الا) a. (40) باغرصاق ، معاء.

Instinkt (⏑⏑ ام) (38) [لاتينجه] حيوانلرده بولنان حس وارادات ، سوق طبيعى ‖ ملاحظه وتفكرله حاصل اولان حس ‖ —aus سوق طبيعيله.

Institut (⏑⏑ الا) (38) [لاتينجه] اثر ، بنا ، مكتب ، مدرسه تعليم وتربيه وامثالى خصوصات ايچون ياپيلان بنا ، آقادمى ، مؤسسه.

Instrui(e)ren (⏑⏑⏑ فعمتعد) a. (21) [لاتينجه] و—sich (فعمطا) اوكرتمك ، تعليم وتدريس ايتمك ، اوكرتمك ‖ خبردار ، آكاه ايتمك ، خبر ويرمك ‖ تعليمات ويرمك.

Instruktor (⏑⏑⏑ ام) (45) [لاتينجه] معلم ، مدرس ؛ مربى.

Instrument (⏑⏑ ا لا) (38) [لاتينجه] آلت ‖ (صنعه) —physikalisches آلت حكميه.

Instrumenti(e)ren (⏑⏑⏑⏑ فعمتعد) a. (21) [لاتينجه] (موسيق) بر بسته‌يى چالمق ايچون ايجاب ايدن چالغيلرك هرى ايچون آيرى آيرى نوطه ياپمق.

Insubrer (⏑⏑⏑ جمع مذ) a. (40) مقدما ايتاليانك شمالنده (ميلانو) ايالتنده ساكن غوليلر.

Insulaner (⏑⏑⏑ ام) a. (40) [لاتينجه] ، —in (امؤ) (50) براطه‌ده ساكن اولان اركك ، قادين ، آطه‌لى.

Insulti(e)ren (⏑⏑⏑ فعمتعد) a. (21) [لاتينجه] تحقير ايتمك.

Insurgent (⏑⏑ ا م) (51) [لاتينجه] عاصى كلان ، كورلق چيقارتان حريف.

Insurgi(e)ren (⏑⏑⏑ فعلا+) a. (21) [لاتينجه] كورلق چيقارمق.

Insurektion (⏑(⏑) ss ⏑⏑ امؤ) (49) [لاتينجه] فساد ، شورش.

Integri(e)ren (⏑⏑⏑ فعمتعد) a. (21) [لاتينجه] (ريا) معلوم اولان برجزؤ واسطه‌سيله مجهول اولان برمقدار وكميق چيقارمق ، بولمق.

Integrität (⏑⏑⏑ امؤ) (49) (sans pl.) [لاتينجه] بتونلك ، تماميت ، مكمليت ‖ (مجا) عفت ، عصمت ، استقامت.

Intelligenz (⏑⏑⏑ امؤ) (49) [لاتينجه] ذكاوت ، فطانت ، درايت ، مهارت ‖ وقوف ، رؤيت ‖ اتحاد ، مخابرهٔ خفيه.

Intelligenz,, . . . (⏑⏑⏑...) (برشيئك عمومه اخبارى ايچون) —blatt (ا لا) اعلان كاغدى ، اعلان ، اعلاننامه ‖ —kompto(i)r (الا) اعلانلرك نشر اولنديغى اداره خانه.

Intendant (⏑⏑ ا م) (51) [يكى لاتينجه] ، —in (امؤ) (50) اداره ، لوازم مأمورى ؛ مدير ، كهيا.

Intendantur (⏑⏑⏑) ، **Intendanz** (⏑⏑⏑) (امؤ) (49) [يكى لاتينجه] اداره ، اداره هيئتى ؛ لوازم دائره‌سى (عسكريده).

Intensität (⏑⏑⏑ امؤ) (49) [لاتينجه] (حكمه وغرا) قوت ، شدت.

Interdikt (⏑⏑ الا) (38) [لاتينجه] =Verbot ‖ آفوروس ‖ حرام.

Interesse (⏑⏑⏑ الا) (53) [لاتينجه] فائده ، انتفاع ، منفعت ، چيقار ‖ هوس ، استك ، آرزو ، مراق.

Interessent (⏑⏑⏑ ام) (51) ، —in (امؤ) (50) [لاتينجه] صاحب ، صاحبهٔ حصه ، حصه‌دار ، علاقه‌دار.

Interessi(e)ren (⏑⏑⏑⏑ فعمتعد) a. (21) [لاتينجه] Jemand für (وياخود : bei) etwas— برينى برشيئه حصه‌دار ، علاقه‌دار ايتمك ، تشريك ايتمك ‖ فائده اميديله ، عرض منفعتله جلب ايتمك ، مراق ويرمك ، جلب ايتمك ، هوسلنديرمك ‖ رقق موجب اولمق ‖ نظر دقت واميدينى جلب ايتمك ‖ —sich (فعمطا) sich für Jemand, etwas— برينى نظر اهميت ودقته آلمق ، برشيدن طولايى برينه ويا برشيئه اهميت ويرمك ، علاقه‌دار اولمق ، برشيئه مراق ايتمك.

Interim (⏑⏑ الا) (56) [لاتينجه] وكالت ، قائممقاملق (برمدت معينه ظرفنده برمحلى برمأمورتى اشغال) ‖ (كذا بر مدت معلومى ومحدودى كوسترر).

Interimistikum (⏑⏑⏑⏑ الا) (56) [لاتينجه] ترتيبات موقته.

Interims,, . . . (⏑⏑⏑...) —bescheid (ا م) (عد) حكم موقت ‖ —uniform (امؤ) (ع) عادى وقتلرده كيله بيلور البسه ، يوميه‌لك.

Interlinea (⏑⏑⏑⏑ الا) (56) [لاتينجه] ايكى سطر آره‌سى ‖ ايكى سطر آره‌سنه قونيلان خط فاصل ، بازيلان يازى.

Intermezzo (-dz ⏑⏑ الا) (56) [ايتا] (جمع اوله‌رق كذلك ezzi ...) (تياترو) ايكى پرده آره‌سنده اوقنق بر پرده اويون وامثالى.

Internat (⏑⏑ الا) (38) [لاتينجه] ليلى مكتب ‖ ليلى مكتبلر ‖ مكتب طبيه شاكردانك خسته خانه‌لرده ايفا ايتدكلرى وظيفه ، يوك مدتى.

International (⏑(⏑) ss ⏑⏑⏑) (24) [لاتينجه] بين الملل جارى ومرعى اولان ، عمومى ‖ die—e (امؤ) عمومى شى.

Interni(e)ren (⏑⏑⏑ فعمتعد) a. (21) [لاتينجه] ادخال ايتمك.

Internuntius (⏑(⏑) ss ⏑⏑ ا م) (46) [لاتينجه] پاپا سفيرى وكيلى ‖ مقدما آوستريانك درسعادت سفيرى.

Interpelli(e)ren (⏑⏑⏑⏑ فعمتعد) a. (21) [لاتينجه] —Jemand سؤال ايتمك ، سؤال واستجواب ايتمك.

Interpoli(e)ren (⏑⏑⏑⏑ فعمتعد) a. (21) [لاتينجه] بركتابه مؤخراً بعض شيلر درج وعلاوه ايتمك.

Interpret (⏑⏑ ا م) (51) [لاتينجه] ترجمان ‖ مفسر ، شارح.

Interpreti(e)ren (فعـ متعـ) a. (21) [لاتينجه] ترجمه ايتمك ‖ بيان ، شرح ، ايضاح ، تفسير ، تعبيرايتمك ، معنى ويرمك . تأويل ايتمك .

Interpungi(e)ren (فعـ متعـ) a. (21) (غرا) جمله وكلامـلرى آييران اشـارات مخصوصه‌يى يرليرنـه قويه‌رق يازمق ، تنقيط ايتمك .

Interregnum (ا لا) (56) [لاتينجـه] فاصلهٔ حكومت .

... Interrogativ ( ) استفهامى ، —partikel (ا مؤ) ادات استفهام ‖ —pronomen (ا لا) ضمير استفهام .

Interrogativum (ا لا) (56) [لاتينجه] = Interrogativ-pronomen .

Interveni(e)ren (فعلا+) a. (21) [لاتينجه]: (عد) توسط ايتمك ، آرايه كيرمك .

Intestat-Erbe (ا م) (52) [لاتين آلمانجه] (عد) وصيتسز اولمش بركيمسه‌نك وارثى .

Intim (ص) (21) [لاتينجه] (—er Freund) عزيز احباب ، دوست ، آرقداش (مرا . innig) .

Intoleranz (ا مؤ) (49) [لاتينجه] امورديني‌ده عدم مساعده ، تعصب ، عدم‌جواز ‖ عدم‌قبول ، عدم‌تحمل .

Intoni(e)ren (فعـ متعـ) a. (21) (موسيقى) [يكى لاتينجه] نغمه ياپمق ، ترنمه باشلامق .

Intrade (ا مؤ) (55) [ايتا] (موسيقى) (موسيقه‌يه باشلامه) تقسيم ‖ (ترمپته) صاچمه‌سى .

Intransigent (ص) (21) [لاتينجـه] ائتلافى قبول ايتمز .

.... Intransitiv (ص) (21) (غرا) لازم ، مفعول صريح آلميان افعال ‖ (حا) بيطرفانه ‖ —es Verbum وكذا : —um (ا لا) (38) فعل لازم .

Intrig(u)i(e)ren (فعـ متعـ وفعـ لا +) a. (21) [فر] حيل ودسائس ياپمق ، طولاب چويرمك ، فتنه چيقارمق ، انتريقه ايتمك .

Introduzi(e)ren (فعـ متعـ) a. (21) ادخال ايتمك ، ايچرى صوقمق ، برشيئى برشيره ، برمملكته ادخال‌ايتمك ، عادت ايتمك ، احداث ايتمك .

Inventar (ا لا) (38) —ium (ا لا) (44) [لاتينجه] (عد) قسام‌دفترى ‖ اشيا ، مفردات دفترى .

Inventur (ا مؤ) (49) (تجا) (die)—aufnehmen اشيا واموال دفترى ترتيب ايتمك .

Inverti(e)ren (فـ متعـ) a. (21) [لاتينجه] قاعده وموازنه ايله ترسنه چويرمك .

Investi(e)ren (فعـ متعـ) a. (21) [لاتينجه] توجيـه ونصب . تعيين ايتمك ‖ جالس . اقعـاد ايتمك ‖ قوشاتمق ، محاصره ايتمك ، اطرافنى آلمق . صارمق .

Investitur (ا مؤ) (49) [لاتينجه] برچار ويارتبهٔ روحانيه‌نك توجيهى ، تمليك .

Inwendig (ص) (21) (auswendig كلمه‌سنك مقابلى) داخلى ‖ (ظا) داخلاً ، ايچرودن ، ايچ طرفدن .

In-wiefern (حرعا) (مرا : fern) .

In-wieweit (حرعا) تقدر ، (تكـى) ‖ نه‌درجه .

In-zicht (ا مؤ) (49) [قديم آلمانجه (in) zicht] = Zeichen علامت ، اماره ، اشارت ، قرينـه (برجنايت حقنده) ‖ اتهام .

Inzwischen (حا) اواثناده ، بوآرالق .

Joni-er (ا م) a. (40) ‚—in (ا مؤ) (50) قديمده ايونيا دنيلان ازمير وچشمه سواحلى‌اطرافى اهالى قديمه سندن اولان (اركك قادين) .

Jota (ا لا) (56) يوتا ، الفباى يونانينك طقوزنجى حرف ‖ (تجا) (gar nichts) es fehlt nicht ein— هيچ برنقصانى يوق ، برنقطه‌سى بيله اكسيك دكل .

Ipekakuanha (ا مؤ) (54) (*sans pl.*) [پورتكيز] (نبا واجزا) آمريقانك معتبر برآغاجى اولوب طبده استعمال اولنور ، مذكور آغاجك قبوق وكوكى ، آلتون آغاجى .

Irade (ا لا) (56) [عر . تركجه] ارادهٔ سنيه .

Iran(i)er (ا م) a. (40) [Iran] ‚—in (ا مؤ) (50) ايرانلى (اركك ويا قادين) ايرانى .

Irden (ص) (21) [قديم‌آلمانجه irdin, aus der Erde] ارضدن ، طوپراقدن .

Irdisch (ص) (21) [Erde] (himmlisch كلمه‌سنك مقابلى) ارضى ، يره منسوب ومتعلق die—en Dinge ارضده موجوده يره مخصوص‌شيلر ‖ دنيوى ، فانى ‖ انسانى .

Ire (ا م) (52) ، (Irin ا مؤ) (51) ايرلانده‌لى (اركك ويا قادين) .

Irene (خا مؤ) (48) [روم] كذا (اسا وهيئت) بيزانس امپراطوريچه‌سى ‖ ايره نه .

Irgend (حا) [قديم آلمانجه iewergen يعنى an einem unbestimmten Orte] ‖ —ein هرقنغى بر ‖ —welche (جمع)هرقنغى ‖ —ein Anderer (ام)هرقنغى‌برديكرى ‖ —ein Buch هرقنغى بركتاب ‖ ohne—welche Kosten بلامصرف ، هيچ برشى صرف اولنقسزين ، هيچ برشى ويرمدن ، ويرميه‌رك ‖ —wer ' —Einer ' —Jemand برايسى ، برى ، بركمسه ‖ —etwas (هرقنغى) برشى ‖ —wie برصورتله ‖ —wo هرقنغى برمحلده ، محلده ، هرقنغى بريره ‖ نره‌ده اولورسه اولسون ‖ wann man—kommen kann نوقت كليورسه كلسون ‖ was man—finden kann نه بولنورسه بولنسون ، هرنه بولنورسه ‖ wer (nur)—anständig ist هركيم ، ناموسلى ، حيثيتى ظاهر اولسونده كيم اولورسه اولسون .

Iri(di)si(e)ren (فعـ لا+) a. (21) قوس قزحك ضياسنى عكس ايتديرمك .

Iridium (ا لا) (44) (*sans pl.*) [روم] (كيميا ، معدن) ايريديوم .

Iris (خا مؤ) (*inv.*) (اسا ، كذلك هيئت) ايريس .

... Iris ( ) —bogen (ا م) قوس قزح ، علائم سما ‖ —druck (ا م) (صنعـ) علائم سما رنكلى طبع ، باصمه ‖ —farbe (ا مؤ) قوس قزح رنكى .

Irisi(e)ren (فعـ متعـ) a. (21) (صنعـ) [Iris] قوس قزح رنكى ويرمك ‖ (قماشجيلقده) علائم سما رنكلى

طوقومق، يشار دونر رنكلى قماش طوقومق ‖ (فع لا+) يشار دونر رنكه كيرمك . پارلامق، شعشعه‌لنمق، طمطراقلامق .

Irisch (ـــص) ㉔ ايرلانده‌يه منسوب ومتعلق، ايرلانده‌نك، ايرلانده‌لى .

Irland (ـــ ا نا لا) ㉕ (*sans pl.*) ايرلانده اطه‌سى.

Irokese (ـــ ا م) ㉜ ، **Irokesin** (امؤ) ㊿ آمريقاده (اريه) و (اونتاريو) كوللرى جنوب شرقيسنده ساكن قزل دريلى يرلى (اركك ويا قادين) .

Irónie (ـــ امؤ) ㊿ [روم] كنايه ‖ استهزاء، آلاى ، دوقلنه .

Irr (ـ ص) ㉑ = irre .

Irr,... (ـــ) —rede (امؤ) مجنونلق ديسى، دلى سوزى، دلى‌ساچه‌سى ‖ —gebäude (لا)، —garten (ا م)، —gebüsch (لا) قديمده انشا اولنوب ايچروسندن چيقمق كوچ اولان طولاشيق يوللى خانه ، بغچه ، وقورولق ‖ —glaube (ا م) خطالى ، سهولى برفكر ‖ ضلالت ، رفضيلك ، رفضى ، الحاد ، بدعت ‖ —licht (لا) بعض بطاقلقلردن قالقان علولى بخار ‖ —sinn (ا م) عقل بوزوقلغى ، قاچيقلق ، شعوره خلل كلمه ‖ —sinnig (ص) دلى ، قاچيق ، عقلى بوزمش ، مجنون ، ديوانه ‖ —stern (ا م) (هيئة) سياره (Fix-stern كواكب ثابته‌نن اولانك عكسى) ‖ —wahn (ا م) بيوك خطا ؛ فكر باطل ، خرافات : اعتقاد باطل : هذيان ، اوهام وخيالات ، ماليخوليا ‖ —weg (ا م) ياكلش يول ؛ (مجا) طريق نامستقيم ‖ —wisch (ا م) = —licht : حادى ، جن ، پرى ‖ نابكار آدم .

Irrational (ـ(ـ)ـ iss ـــص) ㉑ [لاتينجه] (ريا) واحد قياسى ايله نسبت مشتركى اولميان مقدار وياعدد ، اصم .

Irre (ـــ ص ، حا) ㉑ [قديم آلمانجه irri] ياكلش ، طوغريدن غيرى ، ناصواب ، اويغونسز ‖ —gehen ، —reiten ، —fahren (فع لا—) طوغرى يولدن چيقمق ، ضلالته صاپمق ، غائب اولمق . يولى غائب ايتمك ، قضايه اوغرامق ‖ —führen ، —leiten (فع متع) آلداتمق ، اغوا واضلال ايتمك ، يولدن ، باشدن چيقارمق ‖ sich durch etwas —führen lassen برشيئه قاپلمق ، آلدانمق ‖ da sind Sie sehr— (ياكلش) اوبسز پك آلدانيورسكز ، فكركز چوق ياكلش ، خير بويوله دكل ، اوله‌مز ‖ —machen ويا خود —leiten (فع متع) برينى شاشيرتمق ، تشويش ايتمك ‖ —werden (فع لا—) شاشيرمق . ich werde ganz— بن بسبتون شاشيرديم ، عقلى غائب ايتدم : آرتق آكلايه‌مم ، فقام شيشدى .

Irrelevant (ـ ، ـــص) ㉑ [لاتينجه] اهميتسز ، هيچ بر ، نصل اولورسه اولسون .

Irreligiosität (ـــ(ـ)ـــ امؤ) ㊶ [لاتينجه] دينسزلك ، الحاد .

Irren (ـــ فع لا+ برفعل تبديلى كوستركده : فعلا—) ㉑ a. ياكلمق ، يولى غائب ايتمك ، شورايه بورايه كيتمك ‖ آلداتمق ناصواب ايش كورمك ، خطا ايتمك ، شاشيرمق ‖ lasst Euch nicht — des Pöbels Geschrei (شاعر مشهور شيللرك) اسافل ناسك شماته‌سنه ، كوروللتيسنه ، باغيروب چاغرمسنه ، اهميت ويرميكز ، بوسزى شاشيرتماسون ‖ —sich im Datum— ياكلمق . شاشيرمق . تاريخى اونوتمق ، شاشيرمق ، ياكلش تاريخ قومق ، تاريخنده ياكلق .

Irren,... (ـــ) —wächter (ا م) دلى باشى ‖ —anstalt (امؤ) = —heil„Anstalt ‖ —haus (لا) تيمارخانه ، شفاخانه ‖ —heil-Anstalt (امؤ) شفاخانه ‖ —heil-Kunde (امؤ) مجنونلرك صورت تداويسنى كوسترر علم طب ، دليلرك صورت تداويسى .

Irrig (ـــص) ㉑ [irren] خطا ، ياكلش ‖ شاشقين ‖ —er Weise سهواً ‖ ganz—sein زياده ياكلش اولمق .

Irrsal (ـــ ام) ㊳ [irre] خطا ، ياكله .

Irrthum (ـــ ام) ㉕ [irre] خطا ، ياكلشلق ، ايو آكلاشلمامه ، سهو ‖ da sind Sie im—e بونده ياكليورسكز ، بونده ياكلشكز وار .

Irrthümlich (ـــص) ㉑ سهواً ، ياكلشلقلى اولان ‖ —er Weise (حا) سهواً ، ياكلشلقله .

Isaak (ـــ اخام) ㊻ اسحق (ع.م) .

Isabell (ـــ ص) ㉑ [Isabelle] (رنك) قوله‌رنكى ، آچيق صارى .

Isabelle (ـــ امؤ) ⑭ وياخود : Isabella ㊻ (وافتيزاسمى) ايزابل ‖ (ام) ㊸ ، (امؤ) ㊿ ايزابل‌بارگير .

Isard (فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) ㊻ (تاطبيعه) يبان كچيسى .

Isegrimm (ـــ ام) ㉘ [قديم آلمانجه Isangrim جورمغلى مربوش] (حيوانات مصالرنده قورد اسمى) ‖ (مجا) تكدير ومؤاخذه ايدن ، خومورداتان .

Islam (ـــ ام) ㊻ (*sans pl.*) [عر] مسلمان ، اسلام ، دين مبين محمدى‌يه تابع قوم واهالى ، **Islamismus** (ـــ ا م) (*inv.*) اسلاملق ، مسلمانلق ‖ ممالك اسلاميه .

Islamit (ـــ ا م) ㉛ [عر] ، —in (امؤ) ㊿ مسلمان اركك وياقادين .

Island (ـــ ا نا لا) ㊻ [Eisland] (جغرا) ايزلاند (اطه‌سى) .

Iso,... (ـــ) [روم] (= ... gleich„...) .

Isochron(isch) (ـ)ـ k ـــص) ㉑ [روم] متساوية الزمان .

Isolator (ـــ ا م) ㊺ [ايتا] (حكمه) مجرد ، الكتريق اوته‌يه كچيرميان ، غير ناقل جسمدن يابله آلت .

Isoli(e)r,... (ـــ) —schicht (امؤ) الكتريق غير ناقل طبقه ، طبقهٔ مجرده ‖ —haft (امؤ) حبس منفرد ، يالكز اوله‌رق دليكه (حبسه) طيقمه ‖ —stuhl (ا م) ، —schemel (ا م) (حكمه) = Isolator ‖ —zelle (امؤ) خلوتخانه ‖ تك كيسه‌يه مخصوص حبس اوطه‌سى ، پوليس ، قودس .

Isoli(e)ren (ـــ فع متع) ㉑ a. [فر] (حكمه) تجريد ايتمك ‖ غير ناقل تحليق ، (فعمطا) تجرد ايتمك .

Isop (ـــ ا م) ㊳ [عبر] (نبا) ذوفا ، چوردوك اوتى .

Isra-el (ـــ ; وياخود ـــ اخام) ㊻ (عبرانيجه‌جناب حقه عصيان ايدن معناسنه) اسرائيل .

Ist (ـ sein فعلنك صيغهٔ اخباريه‌سنك اوچنجى شخصى „ در „ معناسنه) .

Ist,... (ـــ) (... „soll كلمه‌سنك مقابلى) اكثريا تجارتده : موجود ، انده ، دكانده ، مغازه‌ده موجود اولان (...)

مثلا: einnahmen — (جمعمؤ) واردات حقیقیه. (تجارتده قزانیلان) موجود آقچه || bestand — (ام) ، stärke — (امؤ) قوه موجوده ، مقدار موجود ، بالذات حاضر اولان .

Issäwonen (ـــ جمع مذکر) (?) (آلمان اهالئ قدیمه‌سندن) استه وونلر

Isthmus (ـــ ام) (?) [روم] یرشبه جزیره‌یی قره‌یه ربط ایدن بوغاز .

Istri-en (ـــ اخالا) (56) [لاتینجه] (جغر) آوستریانك ادریاتیق دکزی ساحلنده ۲۹۹۹٬۹۰۰ نفوسلی برقطعه اراضیسی .

Itala (ـــ امؤ) (inv.) ایتالیانجه اسکی انجیل ترجمه‌سی .

Itali-en (ـــ اخالا) (?) ایتالیا .

Itali-ener (ـــ ام) a. (41) ، —in (امؤ) (?) ایتالیالی (ارکك ویا قادین) .

Itali-enisch (ـــ ص) (21) ایتالیایه منسوب ومتعلق || ایتالیانجه (لسانی) .

Italisch (ـــ ص) (21) اکری یازی .

Item (ـــ حا) و(ا لا)[لاتینجه] بعده ، بوندنصکره || بوندکاعدا ، بوندن فضله || فضله .

Ithaka (ـــ اخالا) (?) یونانستانك غربنده وکفالونیا اطه‌سنك شرقنده الیوم (تیاق) تسمیه اولنان اطه وموقعی .

Ithakesi-er (ـــ ام) a. (41) ، —in (امؤ) (?) اشبو اطه ویا موقعدن اولان ارکك ویا قادین .

Ithome (ـــ اخالا) (?) یونانستانك مسه‌نیا قطعه‌سنده تپه

Iva (ـــ امؤ) (?) (نبا)[روماناجه] یربلاموطی ، میشه‌جك .

Iwan (ـــ اخام) (?) یوان .

J (Jot)

J. (یوت : ـ الا) (?) آلمانجه الفبانك اوننجی حرف ویدنجی حرف غیر صدائیسی || J. مختصراً سنه معناسنه اولان Jahr کله‌سنه دلالت ایدر .

Ja (ـ وبعضا ـ حا)|| قدیم آلمانجه jâ ||(nein کله‌سنك مقابلی) اوت ، نعم ، اویله مثلا ich glaube ja (اوت) ظن ایدرم ، اویله اوملی || ja doch ! البته ! شبهه‌سز ! || ja wohl! اوت افندم ! اویله‌در ! || یاغمه یوق ! قپارده قاچارمیسك ! || zu allem ja sagen هرشیئه اوت دیمك ، هرشیئه موافقت ایتمك ، راضی اولمق || (اشته کوردکمی معناسنه اولەرق) یا || ja, du lieber Gott! یا نه استرسك ! ندرسانکه ! || ja, wissen Sie... یا ... ، بیلورمیسکز ... ، اویله اما ... || Das ist ja nicht schwer یا بوکوچ برشی دکلکه ، کوچ برشی دکلیا || da sind Sie ja! ها اشته کلدیکز ! || (ا لا) (56) ویاخود (inv.) اوت ، das Ja اوت (لفظی) || mit einem lauten Ja برموافقت قطعیه ایله ، یوکسك سله اوت دیەرك ، تصدیق ایدرك .

Ja „ ... (ـــ) —bruder (ا م) ، —herr (ا م) ، —mensch (ا م) ، —sager (ا م) هرشیئه اوت دیان کیمسه || —wort (ا لا) اوت ، موافقت .

Jabiru (ـــ y ا م) (56) [برازیلیاجه] (تا طبیعه) لیلك جنسندن برقوش ، یابیرو .

Jach (ـ ص) (21) = jäh .

Jache(r)n (ـــ فعلا +) a. (21) (عو) قوشه‌رق اکلنمك .

Jacht (ـ ا مؤ) (?) | jagen کله‌سنه منسوب اولەرق هوللانداجه] (بحر) تفرج ، سلطنت کمیسی ، یاخت ، قوتره .

Jacke (ـــ امؤ) (?) [فر] یلك ، تیجق (منتان) ، قیصه ستری ، جاکت ، چوجق البسه‌سی || (مجا) (عو) Jemandem die — voll hauen برینی ایچه دوکمك ، ایصلاتمق || Das ist eine alte — بو اسکی ، کهنه بر ایش ، لقردی ، سوز ، ماده . (حاتم اونی هرکس بیلور) بونی هرکس بیلور ، بونی بیلمدك کیم وار ، بونی بیلمیه‌جك نه وار .

Jackeln (عو) ، کذلك jückeln (عو) هر ایکیسیده : (ـــ فعلا +) a. (21) | jagen | بارکیرله اوته‌یه بروبه قوشمق || herum — هرطرفه قوشوشمق .

Jackett (ـــ تلفظ اولنور jă-ké'te ، ـــ ا لا) (56) [فر] جاکت ، قیصه ستره .

Jagd (ـ امؤ) (?) آو ، صید ، شکار || die — kommt zurück (آوه‌کیدن بالجمله انسان ، بارکیر ، کوپك وسائره) آو کیرو دونیور ، آو کیری کلیور .

Jagd „ ... (ـــ) —anzug (ا م) آو البسه‌سی || —joppe (امؤ) آو چاکتی || —polizei-Gesetz (ا لا) آو نظامنامه‌سی || —schein (ا م) آو تذکره‌سی ، رخصتنامه‌سی || —bezirk (ا م) آو دائره‌سی (درونده آولامغه مساعده اولان دائره) || —falke (ا م) (تا طبیعه) آوجی شاهینی || —gebiet (ا لا) = —bezirk || —gehege (ا لا) خصوصی آوه مخصوص یارق || —geschichte (ا لا) آو حکایه‌سی || —geschichten (جمع) آوجی حکایه‌سی (آتوب طوتمه ، کندیلی اوکمه) || —hund (ا م) آو کوپکی || —lust (امؤ) آوه اولان مراق ، آوجیلق مراق || —reiter (ا م) آو کوپکلرینی سوق واداره ایدن آتلی اوشاق || —spieß (ا م) حربه ، کوسکو || —tasche (امؤ) آو ، آوجی چانطه‌سی || —wesen (ا لا) آوجیلق ویوکا متعلق بالجمله مواد وخصوصات || —zeit (امؤ) آو موسمی || —zug (ا م) آو ایچون احضار ایدیلان قطار ، آوجی قطاری ، ترەنی || آوه کیدن انسان وسائره‌نك کافه‌سی ، آو قافله‌سی ، جمعیتی || آو آرابه‌سی اوکنده بولنان قوشوحیوانانی || سرعت قطاری (شمندوفرلرده) .

Jagellonen (ـــ y-gĕl ا خا جمع مذکر) (?) پولونیا خانذان حکمدارلیسی

jagön : قديم آلمانجه | (21) a. (— قه متعه) **Jagen**
چابوق ايلرى حركت ايتمك | قوالامق، صيد ايتمك || Jemand
(مجا) || برينى جبر ايله ايشه سورمك an die Arbeit—
sein Gut (ياخود : Vermögen) durch die Gurgel
(ياخود : Kehle)— اولانجه واريني آلتندن گيروب اوستندن
چيقمق ، يوب بتورمك || Jemandem den Degen durch
قلنجى برينك قارننه صوقمق، قلنجى برينه داخل den Leib—
ايتمك ، ور ايتمك || Jemandem eine Kugel durch den
برينك بينينه قورشون صيقمق || Kopf—
die Kinder چوجقلرى صوقاقدن von der Straße (in die Stube) —
اوه، اوطه‌يه سورمك ، گتيرمك، قوغمق، قوغالامق || Jemand
zum Teufel (Henker وياخود : Kuckuk)— برينى دفع
ايتمك ، قوغمق || ein Witz jagte den andern شقه‌لر ،
لطيفه‌لر برى ديكرينى قوال ايديوردى، بربرينى متعاقب تعقيلر
ياپلدى || (قه لا + ، تبديل موقعى گوسترمك مراد ايدلدكده
قه لا —) قوشمق، كال سرعتله گيتمك ، آت ايله گيتمك سورمك ||
عجله ايتمك || آوه گيتمك ، قوالامق || sich— (قه معطا) مثلا
sich mit Andern (herum) — بربرينى قوغالامق .

Jäger (— ا م) a. (30) [jagen] —in' (ا مؤ) (30)
آوجى (اركك ويا قادين) .

Jäger „ ... (.....) —bataillon (ا لا) (ع)
آوجى طابورى ، (نشانجى)

Jaguar (— y ا م) (38) | برازيليانجه | (تا طبيعه)
آمريقا پلنكى ، كوچك پارس ، يوز .

Jäh(e) (— ص) (21) | قديم آلمانجه : kahi] چابوق ،
تيز، عنيف ، چابوق ويردنبره اولان || (حا) درحال، درعقب،
بردنبره، كوز آچوب قپايانجه‌يه قدر، كسكين || بلا تأمل .

Jähe (— ا مؤ) (51) (sans pl.)[jäh] چابوقلق، صبرسزلق ||
آياكسزلق، سرعت || خويرادلق، تزاكتسزلك || سرت؛ صرپ .

Jahr (— ا لا) (38) | قديم آلمانجه : jâr] سنه ، ييل ،
سال || (heute) vor einen—e (vor'm—e) بوندن
(بوكوندن اعتباراً) برسنه اول، مقدم || —s (heute) über'
برسنه صكره || ein—wie das andere هرسنه (ديكرى كبى
اولمرق) وياخود : ein—um's andere || كذا wie alle—
هر ايكى سنه دخى ، هر ايكى سنه‌ده دخى || im Jahre 1876
١٨٧٦ سنه‌سى ، بيك سكز يوز يتمش آلتى سنه‌سنده ||
seit—und Tag || ييللر كونلر كچه‌رك über—und Tag
چوق زماندنبرى || er ist zwölf—(e)alt او اون ايكى ياشنده‌در :
اون ايكى سنه‌لكدر، وكذلك : er zählt zwölf—e || er geht
in sein neuntes— او طقوزنجى (طقوز ياشنه) باصيور،
كيريور || er ist in den dreißiger—en او اوتوزنى كچكيندر
er ist noch in den besten—en || (اوتوز يله قرق آره‌سنده‌در)
اوينى دها تام دلقانلك زمانيدر؛ تام ايو وقتيدر || —ein viertel
اوچ آى || anderthalb— بر بچق سنه .

Jahr „ ... (.....) —lohn (ا م) سنه‌لك ، ييللق
معاش || —buch زمان اعتباريله دور ، عصر ، ييللق وقايع
بازار كتاب ، رساله ؛ سنه‌لك ، هرسنه‌ده بردفعه چيقان كتاب ،
رساله || fünf(t)— (ا لا) بش سنه‌لك بروقت || —gang (ا م)
سنه ، برسنه‌لك || برسنه‌نك مجموعه‌سى، برسنه‌لك مجموعه || سنه‌لك ||
صنف؛ عين سنه‌دن، صنفدن، بوسنه‌دن اولان || hundert— (ا لا)
عصر (يوزسنه‌لك بردور) || —markt (ا م) پنايور ، ييلى
بازارى || —ring (ا م) (نبا) بر آغاجك اليافنده عمود
مقطعنده كوريلان سنه حلقه‌سى || —tausend (ا لا) بيك
سنه‌لك برزمان || —zeh(e)nt (ا لا) اون سنه‌دن عبارت زمان .

Jahre-lang (— ص) (21) بتون سنه‌لر سورن || (حا)
سنه‌لرجه .

Jähren (—) sich— (قه معطا) a. (21) es jährt
sich heute, daß ... بوسنه اوله برسنه واركه ...

Jahres „ ... (.....) —anfang (ا م) سنه ابتداسى، بدايتى ||
—einkommen (ا لا) برسنه‌ده حصوله كلان واردات ،
برسنه‌لك حاصلات || —abschluß (ا م) سنه نهايتى || سنه حساباتى
دور وتسويه ايتمك ، برسنه‌لك حسابى قپامق || —bericht
(ا م) ويريلان برسنه‌لك حساب || wissenschaftlicher—bericht
برسنه‌لك فنى رساله ، لايحه || —frist (ا مؤ) برسنه‌لك
مدت || —kontingent (ا لا) (ع) (قرعه) برسنه‌نك
عسكره آلنان موجودى ، مقدارى || قرعه كشيده‌سى ||
—schluß (ا م) سنه‌نك نهايت كوتى || —zahl (ا مؤ)
سنه عددى || تاريخ؛ سكه اوزرنده تاريخه دلالت ايدن رقم، تاريخ ||
—zeit (ا مؤ) موسم .

Jährig (.....) (.....) (21) سنه‌لك || — „zwölf
اون ايكى سنه‌لك .

Jährlich (— ص) (21) | Jahr | سنوى

Jährling (— ا م) (28) [Jahr] | برسنه‌لك اهلى حيوان ؛
برياشنده ياورى || (على الخصوص آوجيلقده) برسنه‌لك كيك
ياورسى .

Jako(n)net (.....) j ا م) (56) (تجا) ايتاليا‌ده
ياپيلان پاموقدن معمول قماش ، ژاقوناس .

Jakute (— ا م) (51) Jakutin (ا مؤ) (50) سيبريانك
شرق شمالى اهاليسى .

Jalap(p)e (— y ا مؤ) (53) (نبا) جالاپه ، —falsche
كيهه صقا

Jal(o)usie (فرانسزجه تلفظ اولنور ا مؤ) (49) ياخود
(53) پانجور .

Jamaika (..... y ا خا لا) (56) (جغرا) آنتيل دكزنده
انكلتره‌نك ژامايق اسمنده يشيوزمكسان بيك نفوسلى آطه‌سى .

Jamaika „ ... (..... y) —pfeffer (ا م) (نبا)
قاقوله || —rosen-holz (ا لا) (تجا) (نبا) بلصمه آغاجى .

Jammer (— ا م) a. (46) | قديم آلمانجه jâmar اذا
وجفا ويرن آغرى حسى | عذاب ، محنت ، صيقيندى ، فلاكت ،
آه ، بد بختلق ، آفت ، كدر ، الم ، اضطراب قلب ، جفا ||
اميدسزلك || ترحم ، آجيمه || (برشيئى غائب ايتديكندن طولايى
زياده‌سيله ايديلان) تأسف ، كدر ، حيقلمه || (تأسفى موجب اولان
برشى حقنده) —und Schade ist's وياخود : —und
Schade يازيق ، پك يازيق اولدى ، واه واه || اضطراب ، آجى ||
اضطرابدن حاصل اولان ايكلمك ، باغرمه وحايقرمه ، ناله ، وفغان ||
= Katzen-jammer .

Jammer „ ... (.....) —belastet (ص) فلاكتزده ||
—geschrei (ا لا) آه وانين || —anblick (ا م) آجينه‌جق ،
آغلانه‌جق برحال || —erregend (ص) آجينه‌جق ، موجب ترحم ،
اولنه‌جق صورتده || —gestalt (ا مؤ) سفيل ، ادنا آدم || فقير .

ضعیف، بیچاره کیمسه || —voll (ـ) پك زیاده آجینه‌جق حالده، یورك پارچه‌لیه‌جق وجهله، یوركار آجیسی || موجب مرحمت .

Jämmerlich (ـ ـ ـ) (21) مرحمته، آجیغه شایان || قنا برحالده، صورتده اولان، شایان تأسف، موجب كدر ومأیوسیت اولان || es ist —zu sehen آجینه‌جق برحالده، كذا كنایه اوله‌رق تأسف اولنه‌جق برصورتده اولان، كورنمیه‌جك برحالده بولنان || پك فقیر || كوتو، مردار، صقیل، قنا .

Jammern (ـ فع لا +-) a. (21) آغلامق، آه وانین ایتمك || (برشیئك آجیسندن، اضطرابندن، الم وكدرندن طولایی) فریاد وفغان ایتمك، آه ایتمك || تأسف ایتمك، كدرلنمك، حیفلنمق، آجیمق || (فع متع) (كذا فع یكشنبه) —Jemand برینك مرحمتی جلب ایتمك || der Mensch jammert mich شو ... آدمك حالنه آجیورم .

Jan (ـ y ا م) (38) طاوله‌نك ایكی یانندن بیری، طاوله‌نك قنادلرندن بیری || (ا م) واقتیز اسمی (56) = Johann .

Jan-Hagel (ـ ـ y ا م) (56) (sans pl.) عادی، قبا، غلیظ كیمسه || عوام ناس .

Janitschar (ـ ـ y ا م) (41) [تركجه: یكی عسكر] (ع) یكی چری (عسكری) .

Jänner (ـ ا م) a. (40) (قدیم، شعرده مستعمل، ویر ایالته مخصوص اصطلاح) = Januar .

Januar (ـ ـ y : یاخود ـ ـ y ا م) (38) كانون ثانی، كانون ثانی آیی .

Japan (ـ ja : كذلك ـ y ا خا لا) (56) [چینجه: كونشك اصلی] ژاپونیا حكومتی || ژاپونیا .

Japaner (ـ ـ y ا م) a. (40) ‛ -in (ا مؤ) (50) دها زیاده مستعمل اوله‌رق: Japanese (ـ ـ y ا م) (52)‛ Japanesin (ا مؤ) (50) ژاپونیالی (اركك . قادین) .

Japanesisch (ـ ـ y ـ) (21) = japanisch .

Japani(e)ren (ـ ـ y فع متع) a. (21) [Japan] (صنع) پورسلانی بردفعه دها یاقه‌رق فغفوری حالنه قویمق .

Japanisch (ـ ـ y ـ) (21) ژاپونیاجه، ژاپونیالك: ژاپونیایه مخصوص ومتعلق || das —e ‛ Japanisch (لا ا) (21) ژاپونیاجه، ژاپونیا لسانی .

Japhet (ـ y ا خا م) (56) یافث .

Japhetisch (ـ y-f ـ) (21) یافث نسلندن اولانلر .

Jappen a. (21) كذا japsen هر ایكیسیده: (ـ فعلا +-) c. (21) صیق صیق نفس آلمق .

Jargon (فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) (56) [فر.] قبا، آكلاشلمز لسان: آیاق طاقمنك كندولرینه مخصوص شیوه وصورت ایله تلفظ ایتدكاری لسان || (معد) تسیرغون دخی دینیلان صاری الماس .

Jasmin (ـ ـ : اكثریا ـ ـ y ا م) (56) [فارسیجه jāsemin: كوزل، خوش، لطیف قوقو] (نبا) یاسمین، یاسمین چیچكی || wilder— یبانی یاسمین .

Jaspachat (ـ ـ y ا م) (مرا.) (Jaspis-achat) .

Jaspi(e)ren (ـ ـ y فع متع) a. (21) [Jaspis] یشم كبی رنكلی رنك ایتمك، یشملمك .

Jaspis (ـ y ا م) (inv.) ویاخود (33) [عبرا، روم] (معد) یشم، یشب .

Jaspis... (ـ ـ ـ y) —farbe (امؤ) یشم‌رنكی || —achat (كذلك: Jaspachat, ـ ـ y) (ا م) یشملی عقیق طاش || —marmor (ا م) یشملی مرمر || —opal (كذا Jaspopal, ـ ـ y) (ا م) یشم رنكلی وصودكبی بیاض قیمتدار برطاش .

Jatropha (ـ ـ y ا مؤ) (56) [روم] (نبا) كورقاس اوتی .

J(a)uchart (ـ ا م) (38) جمعی كذلك (inv.) محل وزمانه كوره تحول ایدر ۳۶—۲۵٫۵۳ دونملك اراضی اولچیسی .

Jauche (ـ امؤ) (55) بوزوق وكوتو قوقولی صو، علی‌الخصوص — („Mist") كوبره صویی، شیرتی || (عبا) قنا بیرا || (عو) ایشك ترسی || (علم امراض) یاره‌لردن چیقان صاری ایرین .

Jauchzen (ـ فع لا +-) b., c. (21) [قدیم آلمانجه: jûwezen شنلك ایتمك، سوینمك] سوینج ایله باغیرمق، (فع متع) آلقشلامق، تحسین ایتمك .

Jauchzer (ـ ا م) a. (40) سوینج حایقیرمسی .

Jaun (ـ ا خا لا) (56) (جغرا) (اسویچره‌ده بوآمده كوی وكوشك) بلغارد .

Java (ـ v ـ y ا خا لا) (56) (جغرا) ژاوا آطه‌سی .

Java... (ـ ـ v ـ y) —rinde (امؤ) (تجا) ژاوه دارچینی || —kaffee (ا م) (تجا) ژاوه قهوه‌سی، ژاوه .

Javanese (ـ ـ y-v ا م) (52)‛ Javanesin (امؤ) (50) ژاوه‌لی (اركك ویا قادین) .

Je (ـ حرف) [„Jesus" دن محرف] Herr Je! آمانك ! || (عمو) اوف ! || = ja یا، فقط، اما ! || (حا) von je her اوته‌دنبرو، دائما || je und je هرزمان || بعض دفعه || je zwei und zwei ایكیشر ایكیشر || er gab den acht Knaben je zwei Groschen اوسكزچوجغه بریشه ایكیشر " غروشن " ویردی (برغروشن یكرمی پاره قدر آلمان پاره‌سی) || für je zehn Wörter هر اون كلمه ایچون || je nach seinem Fleiße verdient er acht bis zehn Franken (او) چالیشقنلغنه كوره سكز، اون فرانق قزانور || je nach dem die Umstände es erfordern ایجاب احواله كوره || je bescheidener Du sein wirst, desto zufriedener werde ich sein سن نقدر عقللی، اوصلو، كامل اولورسه‌ك بنده (سندن) اوقدر ممنون، راضی اولورم (اوله‌جغم) || je eher, je lieber نقدر ایركن اولورسه اوقدر ایو اولور (ایودر) || je mehr und mehr كیت كیده، كیتدكجه .

Jebus (ـ ـ y ا خا لا) (inv.) (جغر) اسكیدن قدس شریفك یرنده بولنان شهر .

Jed... (ـ ضمیر) كذا —er (م)، —e (مؤ)، —es (لا) (21) (حرف تعریفسز) a. (21) (مرا.) (ein): حرف تعریفله b. (21) جمعی نادرا c. (21) كافه‌سی، هركیمسه، هركس || —er Soldat muß tapfer sein هرعسكر جسور وشجیع اوللیدر || —e leiseste Berührung || هر اوفق‌جی —er Dreißigste ... einer wunden Stelle برپاره‌یه الك خفیف صورتده یپیله ایدیلان تماس، الك خفیف طوقونمه‌یله || ohne —en Zweifel بلاشك ولاشبهه || (ein)Jeder (ا م)، eine Jede (امؤ)

Jerusalem (ـَـ ا ـا لا) (56) (جغر) قدس شریف .
Jerusalems „ ... (ـَـ ... y) —blume (امؤ) (تبا) آتش قرانفیلی || —gerste (امؤ) (تبا) = Davids-korn (تبا) ماویعطراق عادی آرپه

Jes (ـَ حر ند) (مرا . je) .

Jesuit (ـَـ ا م) (51) [Jesus] ژه زویت .

Jesu-Papier (ـَـ y ا لا) (28) (تبا) (۵۵/۷۴) صانتیمترهلك) كاغد .

Jesu (ـَـ y ا ـا م) (مضاف الیه ومفعول الیهی Jesu' مفعول یعنی Jesum) عیسی (ع . م) (—Christus) .

Jet (ـَ djèt. تلفظ اولنور ا لا) (56) [انكلیز] (معد) = Gaga't(h) سیاه كهربا || — imitirtes صنعی كهربا .

Jethro (ـَـ y ا ـا م) (56) موسی (ع . م) ك قاینی .

Jettchen (ـَ ا ـا مؤ) b. (40) (عو) . Jette (ا ـا مؤ) (53) (عو) هانریت .

Jetzig (ـَ ص) (31) شمدیكی، شمدیلك، حاضرده‌كی بوكونكی .

Jetzt (ـَحا) شمدی ، بو آنده || بوزمانده ، شو وقتده || (كچمش برشیئك شدت وسرعتله نقلی اثناسنده) بو اثناده ، یرده || بوكونكی كونده مثلا wie die Sachen—stehen ایشلك حال حاضری اوزره .

Jo! (ـَ حر ند) (یوكسك صسله سسلنه ، چاغیرمه) هی ! یاهو ! || بعضاً الحاق اولنه‌رق : Feuerjo! یانغین وار ! || (آرابه‌جی سسلنمه‌سی) ده ! (مرا . hott) .

Jobber (ـَ ام) a. (40) [انكلیز] (تجا) آقچه فرق تجارتی ایدن ، صراقلق ایدن ، مراجعه‌جیلق یاپان .

Jobel (ـَ ام) a. (40) [عبر] كذا : —horn (ـَـ الا) (56) شنلك بوروسی .

Joch (ـَ الا) (38) بویوندوروق || (برچفت برابرقوشولور جر حیوانی) zwei—Ochsen ایكی (چفت) اوكوز || (اراضی اولچیسی) = J(a)uchart || الده ویا اوموزده چفته قوغه وامثالی طاشیق ایچون صیریق || ایكی وادی آره‌سنده اوزانان طاغ صرتی || (معما) افقی باشقی كیریشی || (بحر) قلفات ایچون دستاك ، چاپراز آغاج .

Joch „ ... (ـَ...) —höhe (امؤ) بیون (بیوندروق) یوكسكلكی || —weite (امؤ) (كوپری انشاسنده) آیاقدن (آغاج) آیاغه اولان مسافه || —bein (الا) (تشر) الماجق كمیكی ، عظم وجنی || —brücke (امؤ) قازیق كوپری || —holz (الا) دیرك تایلسی || —muskel (ام) (تشر) عضلهٔ عذاری .

Jochen (ـَ فعمتعد) a. (31) [Joch] = an-jochen .

Jockey (ـَ djo-kè ام) (56) [قبجلی لسانده قامچی ، قیرباج معناسنه اولان tschukui كلمه‌سندن مأخوذ انكلیزجه] ژوكی (حیوان یاریشلرنده قوشویه چیقان) بینجی ، فارس .

Jod (ـَ الا) (56) (sans pl.) [روم] (كیمیا) ایود ، ایودین .

Jod „ ... (ـَ...) —stick-stoff (ام) آزوتور دیود || —äther (ام) اتر ایوده || —eisen (الا) ایودور دوفر || —krankheit (امؤ) (علم امراض) داء ایود ، تسمم ایودی || —stick-stoff (ام) ایودور دازوت ، آزوتوردیوت .

Jod(e)ler (ـَ(ـَ)ـَ ام) a. (40) = jodeln || —in (امؤ) (50) تیرول مقابله شرقی سویلیان اركك وياقادين .

ein Jedes (الا) كافه‌سی (24) هر برمذكر ، مؤنث ولازم اولان شخص ، كیمسه ، هركس || (ضرمثل) Jeder für sich und Gott für uns Alle هركس كندی ایچون جناب حقده جمله‌مز ایچون (هركس كندی چالیشمالیكه جناب حقده عمومزه یاردم ایتسون) (ضرمثل) || Jeder hat seine Fehler هركوزلك برقصوری اولور .

Jeddo (ـَ ا ـا لا) (56) (جغر) (ژاپونیانك پای تختی) یدو شهری .

Jeden „ ... (ـَ... و ...ـَ) —falls (حا) هرحالده ، مطلقا ، هرنه اولورسه اولسون ، البته || —orts (حا) هریرده ، هرنره‌ده اولورسه اولسون .

Jeder (ـَ) (مرا . jed...) .

Jeder „ ... (ـَ...) —lei (حا) هردرلو ، هرنوع = allerlei || —mann (ضمیر) هركس ، جمله عالم || —zeit (حا) هروقت ، هرساعت ، هرنه وقتده اولورسه اولسون .

Jedesmal (ـَـ حا) هردفعه ، هروقت .

Jedoch (ـَحا) بناءً علیه ، مع مافیه || (مرا . dennoch) .

Jeglich (ـَ ضمیر غیرمعین) = jeder (مرا . jed...) .

Je-her (ـَ : و ـَ حا) : von— || (مرا . je) .

Je-länger-je-lieber (ـَـ ا لا) a. (40) (تبا) خانم الی (چیچك) .

Jemals (ـَ حا) اصلا ، هیچ ، هیچ بروقت ، بركره بیله || haben Sie ihn—gesehen! (je=) سز اونی هیچ كوردیكزمی ؟ بركره‌جك بیله اولسون كوردیكزمی ؟

Jemand (ـَ ضمیر غیرمعین) a. (24) بركیمسه ، بری ، بریسی و (معنای نفیده) هیچ بركیمسه ، هیچ بری || es kommt— بری كلیور || es ist—bei ihm یاننده بریسی وار || (محقق بیلینویده یالكز اسمی ذكر اولنمق استنلیان شخص ، كیمسه حقنده) ich kenne einen (gewissen) —, der... بن برینی طانیرمكه ، او ... || dieser— بو آدم ، بو انسان ، بوشخص .

Jemen (ـَ ا ـا لا) (24) (جغر) یمن ولایتی .

Jen... (ـَ ضمیر اشارتیه) ، كذا —er (م) ، —e (مؤ) ، —es (لا) كافه‌سی a. (24) (dieser كلمه‌سنك مقابلی) او ، شو ، بریكی ، اوتكی || an—em Tage اوكونده || von Diesem und J—em sprechen شوبو || Dies und J—es شوندن بوندن قونوشمق ، سویلشمك ، بحث اچمك .

Jenny (ـَ j ا ـا مؤ) (56) (واقتیز اسمی) ژانت ، ژانی .

Jenseit (ـَـَ) (مرا . jen-seits) .

Jen-seitig (ـَـَ ص) (31) اوته‌ده ، اوبرطرفده اولان || قارشو یقه‌ده‌كی || das—e Ufer قارشو یقه ، او برطرفده‌كی ساحل ، قارشو قییی .

Jen-seits (ـَ مضاف الیه آلور حرجر) اوته طرف ، قارشو ، او برطرفده || Länder—des Rheines " رن " نهرینك قارشو یقه‌سنده‌كی مملكتلر ، حكومتلر .

Jerboa (ـَـَ y ا م) (56) [روس] (تا طبیعه) ممه‌لی اولوب فاره جنسندن حیوان .

Jeremiade (ـَـَـ y امؤ) (53) [فر] فریاد وفغان .

Jeres (ـَ ch ا ـا لا) (inv.) (جغر) اسپانیاده برشهر؛ —wein (ام) بوراده چیقان مشهور شراب .

Jerum (ـَ حر ند) (عو) ای بیچاره ! ای مسكین !

Joujou (فرانسزجه تلفظ اولنور ام ا الا) (56) [فر] (بر ایپ اوزرنده آشاغی یوقاری حرکت ایدر لوحه) چوجق اویونجاغی .

Journalist (ـــ ا م) (فرانسزجه اوقونور) (54) [فر] غزته‌جی ، ژورنالجی .

Jubart (ـــ y ا م) (14) ، e— (ـــ y ا مؤ) (55) (تا طبیعه) دیشسز قادرغه بالغی نوعی .

Jubel (ـــ ام) a. (60) سوینج ، مسروریت ، شادمانی باغیرمسی ، حایقرمه‌سی ‖ سوینج علامتی

Jubel.... (ـــ ـــ) —geschrei (الا) سوینج حایقرمه‌سی ‖ —trunken (ص) سوینجدن مست ‖ —braut (امؤ) و : —bräutigam (ام) اللنجی سنهٔ ازدواجلری ایچون شنلك یاپان (قادین وارکك) ‖ —fest (الا) . —feier (امؤ) شنلك ، اللنجی سنه‌لك ازدواج ویا مأموریتی معلن شنلك (کذا یوز سنه‌لك) .

Jubeln (ـــ فعلا + ومتعد) a. (21) سوینجدن حایقرمق ، شنلك ایتمك ‖ عالمشادمانیده یشامق ، کیف سورمك .

Jubilä-um (ـــ y ا لا) (56) یکرمی بش ، اللی ویا یوز سنه‌لك ازدواج ، مأموریت ، عمر ویا مدت تشکل وتأسسی معلن شنلك .

Jubilo (ـــ ا م) (56) [لاتینجه] لاتینجه : — in dulci مسروریت فوق‌العاده‌ده ، فوق‌العاده شنلك ایله .

Jucca (ـــ امؤ) (تبا) (54) Brot-wurzel = آمریقانك صیجاق طرفلرنده چیقوب ضبده قوللانیلور نبات ، مانیوقه

Juch! (ـــ ویاخود ـــ) —he! —hei! هر ایکیسیده : (ـــ) ، —heidibel dum (ـــ ـــ) وکذا : —heisa (ـــ) (حرلد) هوررا ! یشا ! هایدی هایدی !

Juchert, **Juchart** هر ایکیسیده : (ـــ ام) (28) , a. (12) = Jauchart .

Juchen (ـــ فعلا +) a. (21) (عمو) [juch] کورلتیلی برسوینج ، برشادمانی اظهار ایتمك ، سوینجندن ، سروردن کورلمك ، شماته ایتمك ، حایقرمق .

Juchs (ـــ ام) a. (12) [روسیه ائft‌ دن مأخوذ قلنکیه] (تبا) سختیان ، دها زیاده en— مستعملدر ‖ —Leder (الا) سختیان .

Juchten (ـــ ـــ) —band (ام) (کتابده) سختیان قاب ، جلد .

Juchzen (ـــ فعلا +) a. (21) = juchen , jauchzen .

Jucken (ـــ فعلا + وفعل متعد) a. (21) قاشینمق ، کیدیشمك : قاشیق ‖ (علم امراض) 8 — (ص) کیدیشدیریجی ، قاشیندیریجی ‖ sich— (فعمطا) قاشینمق ، سیقشینمك ، قاشیمق .

Jucks (عو) (اکثریا : Jur) هر ایکیسیده : (ـــ ام (الا) (28) [لاتینجه jo'cus] آلای ، استهزا ، ماهتاب ، اکانجه ‖ عبث ایله اشتغال ‖ مغایر ادب سوز .

Juda (ـــ y) (اخام) (56) [عبر] حضرت یعقوبك دردنجی اوغلی یودا .

Juda-ist(e)rei (ـــ ـــ y وفعلا +) a. (21) تهودایتمك ، یهودی اولمق ، یهودیلشمك .

Jude (ـــ ام) (52) ، Jüdin (امؤ) (50) یهودی (ارکك ویا قادین) ‖ — der ewige داغاً آکزر (سرسری)

Jodeln (ـــ فعلا + وفعل متعد) a. (21) [jo ایله تغنی ایتمك ، باغیرمق] تیرولیلرکبی شرق اوقومق ، تغنی ایتمك .

Jodid (ـــ الا) (28) [Jod] (کیمیا) ایبودید .

Johann (ـــ ام) (56) [عبر] (واقتیز اسمی) یوحان ، ژان ، یوان ‖ — von Österreich یوان ، دون ژوان دوتریش .

Johanna (ـــ امؤ) (16).(54) (واقتیز اسمی) ژان .

Johannis (ـــ امؤ) (inv.) | Johannes کله‌سنك مضاف الیهی [حزیرانك یکرمی دردنجی کوننه مصادف سن ژان کونی .

Johannis.... (ـــ ـــ) —beer-Saft (ام) فرنك اوزومی شروبی ، صوبی ‖ —beere (امؤ) (تبا) فرنك اوزومی ‖ schwarze—beere (امؤ) فرنك اوزومی ‖ rothe—beere (امؤ) سیاه فرنك اوزومی ‖ —berger (ام) (تجا) (رن شرابی) یوهانیسبرغ (شرابی) ‖ —blume (امؤ) (تبا) —Maß-lieb ‖ —brot (الا) (تبا) کچی بوینوزی ، خروب ‖ —käfer (ام) = —würmchen (الا) طوکزلان بوجکی ، مایس (حزیران) بوجکی ‖ —kraut (الا) (تبا) یلان‌یصدیغی نوعندن برنبات ‖ صودی قویولاشدیران اوت ، یوغورد اوتی ، قویه ‖ قویون قیران ، قلیج اوتی ، هیپریقون ‖ —tag (ام) Johannis ‖ —würmchen (الا) آتش بوجکی .

Johanniter (ـــ ام) a. (30) یوهانیت ، سن‌ژان طریقتك رئیسی .

Jo(h)len (ـــ فعلا +) a. (21) [jo باغیرمق] باغیرمق ، نعره آتمق : حایقرمق .

Jokus (ـــ ام) (inv.) (sans pl.) [لاتینجه] آلای ، اکه ، اکانجه : شقه ، لطیفه .

Jolen (ـــ فعلا +) a. (21) = johlen .

Jölle, **Jolle** هر ایکیسیده : (ـــ امؤ) (53) (بحر) سندال ، قلیقه .

Jonquille (فرانسزجه تلفظ اولنور امؤ) (53) [فر] (تبا) قولیا ، زرق ‖ (ص) قویو صاری .

Joppe (ـــ امؤ) (53) [فرانسزجه jupe اولوب عربیدن مأخوذدر] قادین فستانك بلدن آشاغی قسمی ‖ [عبرانیجه Japho دن مأخوذ روحیه ، عربجه Jafa] (اخالا) (56) (مفعول‌الیه ومفعول یهی کذلك : n—) (جغر) Joppe ، یافه .

Jordan (ـــ y اخام) (56) [عبرانیجه آشاغی آقان ، دوکیلان] ارض فلسطینده نهر (بحر لوطه آقار) .

Jörg (ـــ اخام) (56) Georg اسمنك صورت تصغیریه‌سی) .

Joseph (ـــ y اخام وواقتیز اسمی) (56) [عبرانیجه : اه زیاده قیلسون] ژوزف ، یوسف ‖ (کذا مجازی = عفیف ، ناموسلی ، اهل عرض دلیقانلی) .

Joseph.... (ـــ ـــ y) —papier (الا) (تجا) توکروك کاغدی .

Jot(t) (ـــ الا) (56) [روحیه jo'd] (J) حرفنك اسمی ‖ (مجا) (کذا : Jottlein) مثلا — da fehlt kein نقطه‌سی بیله اکسیك دکلدر .

Jötun (ـــ ام) (28) [اسقاندیناوجه] (شمال اساطیری) دیو .

Julius (ـــ y ام) (٥) (واقعیٔ اسمی) ژول

Jun. (junior كلمه سنك صورت مختصره سی اولوب senior ك مقابلی)

Jung (ـ ص) (٢١) [قدیم آلمانجه june] كنج ، تازه ، جوان (alt كلمه سنك مقابلی) ‖ die—en Leute كنج آدملر ، كیسه‌لر ، دلیقانلولر ‖ sich—ankleiden كنجلره مخصوص بر صورتده كیینمك ‖ —es Gemüse تازه ، طورفانده سبزه ‖ —es Bier (الا) یكی ، تازه بیرا ‖ (بالتدریج بیوبان) der—e Tag طوغان كون ‖ كنج ، قندسز ‖ —e Frau (امؤ) یكی كلین ‖ in der jüngsten Zeit بو یقینلرده ، بو كونلرده ، بر قاچ كون اول ، پك یقینده .

Jung„... (ـــ) —czeche (ا م) یكی ، كنج چكلر (فرقه‌سی) ‖ —Frankreich (ا لا) یكی فرانسه ، یكیدن تشكل ایدن فرانسه حكومتی ‖ —wein (ا م) یكی ، تازه یاپلمش شراب ‖ —frau (امؤ) (هنوز اولنمامش كنج قادین) قیز ، باكره ، قیز اوغلان قیز ‖ (مجا) بوزولمامش ، كیسه‌یه تسلیم اولمامش ، كیسه‌نك ید ضبط وتغلبنه كچمامش (شخص ، استحكام وامثالی حقنده مستعملدر) ‖ die heilige—frau (امؤ) (حضرت) مریم ‖ اسویچره‌ده داغ اسمی (یونغ فراو) ‖ (تاطبیعه) —gesellе ‖ (قوش) حسن یوسف نوعی numi'dische—frau (ام) بكار (دلیقانلی) ‖ —greis (ام) وقتندن اول قوجه‌مش ارككك ‖ —thier (الا) (توجیلق) دیشی كیك وقرعجه یاوروسی ‖ —vieh (الا) طانه ، طوسون .

Junge (ـــ صفت اسمیه) (٢١) die —en und Alten كنجلر واختیارلر ‖ (ا م) (عمو) (٢٢) (جمعی كذا —ns) اركك چوجق ، دلیقانلی ‖ (اون ایكی یاشنه دكین اركك چوجق) چوجق ‖ (دها بیوجك اولەرق) وقت شباتده بولنان چوجق ‖ (دها یاشلی اولەرق) دلیقانلی ‖ —kleiner بعضاً : (عمو) كوچك (چوجق) طفل ، نوزاد ، معصوم (عو) اوفق چوجق ‖ —ungezogener چاپقین ‖ (یتیشمشلر حقنده) —alter (كنایه اولەرق) بیك ، داندی ‖ —grüner توكسز چوجق ‖ عجمی ، تجربه‌سز ، اغزی سود قوقار جاهل دلیقانلی ‖ —(Lehr) چیراق ‖ (بحر) كمیلرده دیركاره چیقمق كبی ایشلرده مستخدم چوجق ، موچو ‖ (ق)— (ا لا) (٢١) (das—'ein—s) (حیوانات حقنده) طوغمش یاوری ‖ —werfen و یاخود jungen=setzen .

Jungen (ـــ فعلا+) .a (٢١) اكثریا (آنجق حیوانات اهلیه حقنده) یاورولامق ، یاورو چیقارمق .

Jünger (ـــ ام) .a (٣٠) [jung] اكثریا : شاكرد ، چیراق : مرید ، تلمیذ ، بر فیلسوف ویا رئیس مذهبك فكرینه تابع كیسه .

Jungfer (ـــ امؤ) (٥١) (عمو) = Jung-frau ‖ (مع ماقیه آشاغی طاقمك قیزلرینه اطلاق اولنور) مثلا : —Karoli'ne مادموازل (مامزل) قارولین ‖ —alte اولنمامش قیز ، اختیاره قیز ‖ (برینك عصمت وصفوتنی ارائه ایچون) —sie (er) ist noch اوتك دها یوزی كوزی آچیلمامشدر ‖ (قادین كبی بر اركك حقنده برای استهزا) خانم آبله ‖ یتاق وامثالی دروتی الصیقه مخصوص شیشه ‖ مقدما اعدامه محكوملرك باشلرینی كسدكاری كوتوك ‖ قاندیرم طوقماغی ، قازیقلری قاقماغه مخصوص طوقماق

كیسه ‖ (مجا) مرابحه‌جی ، تاكس ‖ (عو) haust Du meinen—n, hau' ich Deinen—n ! سن بكا نه ایدرسه‌ك بنده سكا آنی یاپارم ! ایده‌جكنی بولورسك !

Juden„... (ـــ) —bekehrung (امؤ) اهتداء یهود ‖ —apfel (ام) (حضرت) آدم الماسی ‖ —bart (ام) یهودی صقالی ‖ (نبا) بشاق ، قیلیجق ‖ —frau (امؤ) یهودی قاریسی ‖ —kirsche (امؤ) (نبا) = Bellado'nna كوزل عورت اوتی ، لفاح ، حسن المرئه ‖ كوككی قنارى ، كاكنج ‖ —leim (ام) (معد) (الا) (معد) اسفالت ، بیتوم ‖ —mädchen (ا لا) یهودی قزی ‖ —pech= ‖ —schule (امؤ) یهودی مكتبی ‖ یهودی خاورامی (كلیسا) : Das ist ein Lärm wie in der—schule بوراسی (یهودی خاوراسنه) قاریلر حمامنه بكزه یور ‖ —stadt (امؤ) یهودی محله‌سی ‖ —viertel (ا لا) = —stadt .

Judenschaft (ـــ امؤ) (٥١) (بر موقعك تكمیل یهودیلری) یهودی هیئتی ‖ یهودیلك ، یهودیلك عالمی .

Judenthum (ـــ الا) (٢٥) (sans pl.) یهودیلك ، دین یهود .

Juder (ـــ y ام) (٢٨) | لاتینجه | (عو) حاكم ، قاضی ، محكمه رئیسی .

Jüdin (ـــ امؤ) (٥٠) (مرا . Jude) .

Jüdisch (ـــ ص) (٢١) [Jude] یهودیجه ، یهودی اصول ، عادتجه ‖ das—e (ا لا) (٢١) یهودیجه (یهودی لسانی) .

Judizi(e)ren (ـــ y فعل متعد) .a (٢١) | لاتینجه | حكم ایتمك ، حاكملك ، قاضیلق ایتمك .

Juften (ـــ ام) .b (٤٠) (صنعه وتجا) = Juchten .

Jug (ـــ) ، jüge شمدی غیر مستعمل اولەرق jagen فعلنك ماضی صورتی ‖ كذا حال وصورت شرطیه‌سی .

Jugend (ـــ امؤ) (٥١) (sans pl.) | قدیم آلمانجه jugunt : jung كلمه‌سندن | كنجلك ، صباوت ، شبابت ، كنجلك عالمی ‖ (كنجلر حقنده اسم جمع اولەرق مستعمل اولوب) كنجلر ، كنج كیسه‌لر ‖ die studirende— تحصیلده بولنان كنجلر .

Jugend„... (ـــ) —erinnerung (امؤ) كنجلك خاطره‌سی ‖ —freund (ا م) كنجلك ، چوجقلق ارقداشی ‖ —schriften (جمع مؤ) كنجلره مخصوص یازلمش كتابلر ‖ —blüthe كنجلك زماننده اولان كوزللك ، كنجلكده اولان طراوت ، لطافت زمانی ‖ —brunnen (ام) آب حیات چشمه‌سی ، اساطیرك بر چشمه‌سیكه كویا صویله یقانانلر شبابت سرمدیه‌یه نائل اولورلر ایدی ‖ —liebe (امؤ) برنجی سوكی ، تعشق ، كنجلكده اوغرانیلان حال ‖ —wehr (امؤ) (ع) قادت ، كنج عسكری مكتبلیلر ‖ —zeit (امؤ) كنجلك زمانی ، شبابت .

Jugendlich (ـــ ص) (٢١) كنج ، كنج حاللی ، كنج قیافتلی .

Julep(p) (ـــ y ام) (٢٨) [فر] (اجزا) كلاب ، جلاب .

Juli (ـــ y ام) (٥٦) (كذلك .inv) | لاتینجه | تموز ، تموز آیی .

Jülich (ـــ y) (امالا) (٥٦) (جغر) ژولیه (یولیخ)

Julisch (ـــ y ص) (٢١) (تاریخ قدیمده) —es Haus (الا) ژول سزار خاندانی ، سلاله‌سی ‖ —e Alpen (جغر) ژولیه‌ن آلپ سلسله‌سی .

Jungferlich, **jungfer(n)haft** (ـــ) هر ایکیسیده (ص) (21) باکره جه‌سنه، معصومانه || آغیر، چکینکن، معصوم

Jungferlichkeit (ــــ امؤ) (47) پك زیاده آغیرلق، معصوم ومحترزلك || (عمو) قیریلوب دوکولمك، ناز واداء، جلوه .

Jungfer(n).... (ـــ) —wachs (الا) خام بالموی || —glas (الا) (معد) میقا ، بیاض بازلاق یوفقه‌لی طاش || —haut (الا) (تشر) هرایکیسیده : —häutchen (امؤ)، غشاء بکارت || —honig (ام) چاك بالی || —kind (الا) اولنمامش برشخصك چوجغی || —knecht (ام) کندوی کوزل کوستروب قاریلره بکندیرمك فکرنده بولنان دلیقانلی || —kranz (ام) تاج بکارت : قز اوغلان قیزلق || —milch (امؤ) باکره‌لك عمه‌سنده حاصل اولان سود || صولی عسلبند جاوی (درونده صو قالمش) || —pergament (الا) (تجا) یازی یازمق ایچون دباغلانه‌رق احضار ایدیلان دری ، کودری ، ترشه .

Jüngling (ــ ام) (38) [jung] کنج ادم ، دلیقانلی ، اوغلان ، نورسیده .

Juni (ــ y ام) (56) (یاخود .inv) [لاتینجه] تموز (آیی) .

Junke (ــ dj امؤ) [چین] (بحر) هند وچین کیسی .

Junker (ــ ام) .a (40) [= Jungherr] کنج اصیلزاده ، کبار دلیقانلی || کویلی اصیل ، بك || —fisch (ام) (تاطبیعه) لورك (بالق) .

Junta (ــ dj امؤ) (51) (جمی کذا ة—) اسپانیا وپورتکیزده مجلس شورا .

Jupe (ــ y امؤ) (53) = Jacke ، Joppe .

Jupiter (ــ y اعلام) .a (40) [لاتینجه] (مضاف‌الیهی کذا : Jovis) (اسا) ژوپیتر .

Jura (ــ اعلام) (56) (جغر) طاغ — der ژورا طاغی (فرانسه ایله اسویچره آره‌سنده اولوب الق یوز الی کیلومتره امتدادنده‌در) || [لاتینجه jus کلمه‌سنك جمعی] (جمع لا) —studieren حقوق تحصیل ایتمك .

Jurat (ــ y ام) (51) [لاتینجه] یمینلو ، محلف حاکم ویا هیئت عدلیه‌دن بری ، ژوری حاکمی .

Jürge (ــ اعلام) (48) ژورژ .

Jurist (ــ y ام) (51) [لاتینجه] عدلیه مأموری، حقوق تحصیل ایتمش (ویا ایتمکده) بولنان کیمسه، اهل علم شریعت وحقوق .

Juristerei (ــ y امؤ) (47) [لاتینجه] (عمو) علم فقه ، علم شرع وحقوق .

Jurte (ــ امؤ) (53) [روس] طوپراق خانه .

Jury (ــ dj : ویاخود انکلیزجه ــ y امؤ) (49) [انکلیز] (جمعی ة—) هیئت عدول ، منتخب هیئت حاکمه ، ژوری .

Jus (ــ y الا) (مفرد .inv ، جمعی Jura) بوکا مراجعت اولنه .

Just (ــ حا) (عمو) [لاتینجه] تام ، تماما : تمام مطلوب وجهله .

Justifizi(e)ren (ــ y فعمته) .a (21) [لاتینجه] حق ویرمك ، حقلی چیقارمق : احقاق حق ایتمك ، حق ، عدالتی یرینه کتیرمك : اثبات ایتمك ، تبریه ایتمك (= recht-fertigen) || (تجا) حسابی تمیزلمك ، قطع حساب ایتمك .

Justinian (ــ y اعلام) (56) [لاتینجه] ژوستینین .

Justiz (ــ y امؤ) (49) (sans pl.) [لاتینجه] عدالت ، عدل وحقانیت || محاکم عدلیه وشرعیه || قانون عرف || اداره امور عدلیه .

Justiz.... (ــ y) —beamte(r) (ام) عدلیه مأموری || حاکم || —minister (ام) عدلیه ناظری || —ministerium (الا) عدلیه نظارتی || —mord (الا) حکم قانون ایله ایدیلان اعدام || —rath (ام) عدلیه اعضاسی || عدلیه مستشاری || —wesen (الا) خصوصات عدلیه || جهت عدلیه .

Jute (djou'-te : یاخود ــ y امؤ) (53) (صنع) کذا —hanf (ــ ام) (38) چین کنوپری ایپلیکی .

Jüten (ــ y جمع مذکر) (92) یوتلاند اهالیسی ، سکنه‌سی .

Jütisch (ــ y ص) (21) = jütländisch .

Jütland (ــ y اعلام) (56) (جغر) ژوتلاند .

Jütländer (ــ y ام) .a (40) یوتلاندلی (ارکك) .

Jütländisch (ــ ص) (21) یوتلانده مخصوص ومتعلق .

Juwel (ــ ام (الا) (38) [فر] ، Juwele (ــ امؤ) (53) قادین زینتنه مخصوص مجوهرات || هر ایکیسیده کذا مجا) || —en (جمع) مجوهرات .

Juwelier (ــ ام) (38) (صنع) [Juwel] قیومجی ، مجوهرجی ، الماسجی .

Juwelier.... (ــ) —geschäft (الا) الماسجی دکانی ، قیومجی مغازه‌سی = —laden (ام) || —waaren (جمع مؤنث) (تجا) قیومجی ، مجوهرجی ایشی .

Jux (ــ ام) = Jude .

K.

K. (ــ الا) (56) و (56) (آلمانجه الفبانك اون برنجی حرف وسکزنجی حرف غیر صدائیسی) .K ویاخود .f = kaiserlich ویاخود königlich || K. K. = kaiserlich königlich .

Ka(a)ba (ــ امؤ) (49) (sans pl.) [ع] کعبه مکرمه .

Kab (kéb الا) (56) [انکلیزجه : Kabriolet کلمه‌سنك صورت مختصره‌سی] ایکی تکرلکلی خفیف آرابه .

Kabache (ــ dj ــ) Kabache (ــ) [روس] هر ایکیسیده : (امؤ) (53) میکده ، قولتوق || کوتو قاره (او حالنده یرای تحقیر) قولبه ، کوتو فنا خانه ، کومس

Kabale (ــ امؤ) (53) [فر] اینتریقه : تیت حق .

Kabarett (ــ الا) (26) [فر] قهوه طبله‌سی ، تبسیی .

Kabala(h) (ــ امؤ) (49) (sans pl.) [عبر] حیله ، دسیسه ، فساد .

Ka(b)balist (ــ ام) (51) [عبر] تورات مفسری || سحرباز

Kabbelei (ــ امؤ) (49) (عمو) غاوغا ، منازعه ، مجادله ، معارضه .

Kabbeln (ــ فعلا +) .a (21) زار آتارایکن برقاچ اویونجی عینی عدد ویا نومرویی آتمجق اولورلرسه یکیدن برزار (عددی)

Kadenz (ـ امؤ) (57) [لاتينجه] (موسيقى) وزن، اصول .

Kadett (ـ ام) (54) وتادراً (38) [فر] (زادكاندن برينك الككنج چوجغى) (فرانسه امپراطورلغى اثناسنده فرانسزلرده وشمدى آلمانياده تعليمات وتدريسات حربيه كورن دليقانلى) عسكر مكتبليسى .

Kadetten.... (ـ ـ ـ) (ع) —korps (الا) (مكتب حربيه يه مخرج) قادەت مكتبى ‖ (الا) —haus (امؤ) —anstalt (امؤ) قادەت مكتبى ، عسكرى اعداديه‌سى ‖ —schiff (الا) (بحر) بحريه‌نك كنج ضابطانيله مكتبليلرينك عمليات كوردكارى سفينه ، مكتب كميسى ‖ —schule (امؤ) —anstalt = .

Kadi (ـ ام) (56) [عر، تركجه] قاضى ، حاكم .

Kadix (ـ اخالا) (جغر) اسپانيانك غرب جنوبيسنده كائن قاديقس شهرى وليماتى .

Kadmium (ـ الا) (14) (sans pl.) [روم] (معد) اجسام بسيطه‌دن بياض قادميوم معدنى .

Kadre (فرانسزجه تلفظ اولنور ام) (56) [فر] جام ، لوحه ورسم وامثالى چارچوه‌سى ‖ (معما) طاش وصيوه‌دن اوپه‌لى پرواز ‖ (ع) اردو تشكيلاتنجه بر آلاى ، طابور وامثالنك هيئت (مقننه) امرا وضابطانى .

Käfer (ـ ام) .a (40) حام بوجكى وامثالى كبى سرت قنادلى بوجك ‖ (عو) اوصورغان بوجكى ‖ (تاريخ طبيعى اصطلاحى) اوستنده‌كيلرى سرت اولق اوزره درت قنادلى بوجك ‖ (مجا) (عو) einen — haben برخوشلقى اولق (قيزغينلقى ، عكسيلكى اوزرنده اولق) .

Kaff (ـ الا) (38) (sans pl.) [= انكليزجه chaff] (زرا) صابلى وصمانلى صاورلمامش بغداى ، طناز ‖ (مجا) قيمتسز ، دكرسز شى ، عبث ، صاچمه .

Kaffe(e) (ـ وياخود فرانسزجه اوقونور ام) (56) قهوه (مشروبادن) ‖ — mit Milch سودلى قهوه ‖ schwarzer — سوايله پيشيرلمش عادى قهوه (همان هر وقت شكرلى) ‖ (الا) (وهمان هر وقت Café يازيلوب) Kaffe(e)„haus = (قهوه‌يه دعوتلى جمعيت مسافران) ‖ einen — geben قهوه‌يه دعوت ايتمك ‖ (نبا) (pflanze) — قهوه (نباتى) .

Kaffe(e).... (ـ ـ ـ تادراً ـ ـ ـ) —bau (ام) قهوه يتشديرلمسى ، زراعتى ‖ —beutel (ام) قهوه طوربه‌سى ‖ —braun (ص) قهوه كبى قومرال رنكده ، قهوه رنكلى ‖ —bruder (ام) قهوه‌يى چوق سون كيمسه ، قهوه ترياكيسى ‖ —mühle (امؤ) قهوه دكرمنى ‖ —löffel (ام) قهوه قاشيغى ‖ —taffe (امؤ) قهوه طاسى ، فنجانى ‖ —ballen (ام) (تجا) بويوك پارلاتمق ايچون يايلان تركيب ‖ —bitter (الا) = Kaffe-in ‖ —bohne (امؤ) قهوه دانه‌سى ، چكردكى ‖ —brenner (ام) قهوه طاواسى ، (صنع) قهوه قاورمغه مخصوص دونر صاچ دولاب ‖ —brett (الا) قهوه تپسيسى ‖ —gebäck (الا) قهوه ايچركن يييلان طاتلى چورك ‖ —geschirr (الا) (قهوه صرويسى) قهوه طاقمى : فنجان تپسيسى ‖ —haus (الا) قهوه خانه ، قهوه ‖ —kanne (امؤ) قهوه جزوه‌سى ‖ —klappe (امؤ) (عو) عوام نامك اوطورديغى قهوه خانه ، محله قهوه‌سى ‖ —klatsch (ام) (عو) فصل ، چكشديرمه ، ديدى قودى ‖ —maschine (امؤ) (اكثريتله اسپرطو ايله) قهوه پشيرمكه مخصوص

انقلاب ايتمك وآقمق ‖ (بحر) (بردنبيره دونن روزكارده طالغه‌لرك يكديكرينه چارپمسى) ‖ (عو) — sich (قعـ مشـا) غوغا ومنازعه ايتمك ، دوكشمك .

Kabbel-see (ـ امؤ) (51) (sans pl.) (بحر) دكزك طالغه‌لى ، چالقانتيلى حالى .

Kabel (ـ الا) .n (40) [يكى لاتينجه ca'pulum] (بحر وتلغراف) قابلو (على الخصوص = Ankertau) ، خلاط ، پلامار ، رسن ، دكز تلى ‖ (شمال لسانده) (امؤ) (51) وتادراً (ام) .r (42) حصه ، پاى .

Kabel.... (ـ ـ ـ) اكثريا (بحر) —gat(t) (الا) قومانيا آنبارى ‖ —bericht (ام) دكز آلتى قابلوسيله ويريلان تلغراف (تلغرام ، ديش) ‖ —seil (الا) قابلو تلى ‖ —tau (الا) قابلو ‖ —weise (حا) پيانقو ايله ‖ حصه ايله .

Kabeljau (ـ ـ ام) (56) [فلنك] (تاطبيعه) (تازه) موروينه بالغى .

Kabeln (ـ فعلا +) .n (21) (شمالى آلمانياده) پيانقو چكمك ‖ پاى ايتمك ، تقسيم ايتمك ‖ قابلو ايله تلغراف چكمك ‖ Kabelung (امؤ) (49) پيانقوايله تقسيم ‖ پيانقو ايله صاتمه .

Kabinett (ـ الا) (38) كذلك (32) [فر] قابينه ، خصوصى اوطه ، خلوت اوطه‌سى ‖ مهمه اوطه‌سى ‖ مجلس خاص ‖ حكمدار معيتنده‌كى ديوان (عسكرى ، ملكى) ‖ نظاره .

Kabinett.... (ـ ـ ـ) —photographie (امؤ) قابينه فطوغرافى (تقريبا اون سانتيمتره عرضنده واون ايش طولنده فطوغراف) ‖ —stück (الا) قابينه فطوغرافى .

Kabinetts.... (ـ ـ ـ) —kuri'er (ام) قابينه پوسته‌جيسى ‖ —auslese (امؤ) خصوصى شراب ‖ —befehl (ام) قابينه (ديوان عسكرى ويا ملكى) امرى .

Kabriolett (ـ ـ الا) (38) [فر] بر قوشوملى وايكى تكرلكلى آرابه ‖ عادى ويا پوسته آرابه‌سنك اوك طرف قسمى ، اوك بولمه‌سى .

Kabul (ـ اخالا) (56) (جغر) افغانستانك آلتمش بيك نفوسلى كابل شهرى .

Kabuse · Kabüse هر ايكيسيده : (ـ ـ امؤ) (51) = Kabach ‖ (عر) Kajü't(t)e ‖ (نبا) ميوه‌نك چكردك بوروه‌سى .

Kabyle (ـ ام) [عر] (55) قبائل عربادن اولان كيمسه ‖ جزائرك قبيله قطعه‌سندن اولان .

Kabyli-en (ـ اخالا) (56) (جغر) جزائرك قابيلى قطعه‌سى .

Kachektiker (ـ ch ـ ام) .a (40) [روم] سوءقنيه تعبير اولنان خسته‌لق ، قان و اخلاط فسادى ، قاشكسيا .

Kachel (ـ امؤ) (51) (صنع) (درت كوشه‌لى) مجلاطوغله ، چينى .

Kachelot (Ka-schĕ-lŏ' ام) (56) (تاطبيعه) عنبر بالغى .

Kacheti-en (ـ ـ ـ ch ـ اخالا) .b (40) (جغر) بحرخزرده قاكه‌تى اراضيسى .

Kack (ـ ام) (38) ، Kacke (ـ امؤ) (51) ايكيسيده (عو) پسلك ، نجاست ، بوق .

Kacken (ـ فعلا +) .n (21) (عو) بيوك دفع حاجت ايتمك ، بيوكى يجرمك ، يستهلك .

Kadaver (ـ ـ ـ ام) .a (40) [لاتينجه] قاداوره ، نعش ، اولوجسدى .

Kai (ـ ـ تلفظ اولنور ام) kai (38) ویاخود (56) | کینه‌جه | رختیم .

Ka-il(e) (ـ) ـ ـ (ام (الا) (56) و (32) (بحر) قایق .

Kaimakam (ـ ـ ـ ام) (56) | ترکجه | قائممقام (اکثریتله ملکیه) .

Kaiman (ـ ـ ام) (56) | سیاهیلر لساندن | (تا طبیعه) امریقانك تمساح بالغی .

Ka-in (ـ ـ شعرده کذا : Kaina اخام) (56) | عبرانیه وقوعه ، حدوثه ، کتوریجی | حضرت آدمك اوغلی قابیل .

Kains„ ... (ـ ـ ـ ـ) (الا) —mal (الا) و —zeichen (ا م) و —stempel (ام) وقتیله مجرمینه قیزدیرلمش دمیر ایله اوریلان تمغا .

Kaireuer (ـ ـ ـ ام) .a (31) ، —in (اموْ) (56) قاهره‌لی (ارکك ویا قادین) .

Kairo (ـ ـ اخالا) (56) (جغر) قاهره شهری .

Kaiser (ـ ـ ام) .a (30) | لاتینجه Cae'sar قدیم آلمانجه cheisar | ، —in (اموْ) (50) ایمپراطور، قیصر ؛ ایمپراطوریچه ، —der deutsche آلمانیا ایمپراطوری ‖ die —in mutter ایمپراطورك والده‌سی ایمپراطوریچه .

Kaiser„ ... (ـ ـ ـ ـ) —glocke (اموْ) قولونیا (کولن) شهرنده کائن ویالکز ایام خصوصیه‌ده چالینور غایت جسیم ایمپراطور چاکی ‖ —gruft (اموْ) ایمپراطورلر مقبری ‖ —adler (ا م) (تاطبیعه) ایمپراطورقرتالی ‖ —krone (اموْ) تاج قیصر ، ایمپراطور تاجی ‖ —mantel (ام) قولسزقاپوت، پلهرین ‖ (تاطبیعه) (کابلك) ایمپراطور ‖ —schlange (اموْ) (صاردیغی حیوانی صیقوب اولدیرن یلان) بوآ ‖ —schnitt (ام) (جرا) قادینك قارننی یاروب چوجغی چیقارمه (عملیاتی) ، عملیهٔ قیصیریه ‖ —schrift (اموْ) بیوك (رومن) یازی .

Kaiserlich (ـ ـ ـ ص) (24) (صورت تصغیریه‌سی .k) شاهانه ، ایمپراطوره مخصوص ومتعلق ‖ der —e Hof سرای شاهانه ، سرای ایمپراطوری ‖ —e und königliche Hoheit (صورت تصغیریه‌سی .K. K) دولتلو نجابتلو ، فخامتلو دولتلو (آلتس امپریال وروایال) حضرتلری ‖ (حا) محتشماً، شاهانه .

Kaiserreich (ـ ـ ـ الا) (38) [Kaiser] | ایمپراطورلق ، حکومت ایمپراطوریه .

Kaiserthum (ـ ـ ـ الا) (36) حکومت وادارهٔ ایمپراطوریه، ایمپراطورلق .

Kajeput ، **Kajaput** (نبا) هرایکیسیده : (ـ ـ ـ ام) (38) یاخود (56) | مالایجه | یاغی نباتاتی بوجکلردن محافظه ایدن قیاپوت نباتی ‖ (کذا بونك یاغی) زیت قیاپوت .

Kajoli(e)ren (ـ ـ ـ j - فعه متعه وفعه لا ـ) (عمو) .a (21) اوخشایه‌رق آلداتمق؛ استفاده مقصدیله برینه مداهنه ایتمك .

Kajüt(t)e (ـ ـ ـ اموْ) (56) | فلمنکجه : صرا . Koje | کمینك آرقه قسمنده اوطه، قابینه ، قاپوته، یولجی کمیلرنده صالون .

Kakadu (ـ ـ ـ ا م) (56) (کنلك .inv) | مالای لسانندن | (تا طبیعه) پاپاغان نوعی .

Kakao (ـ ـ ـ ا م) (56) | مکسیقاجه | قاقائو، (چوقولاته اعمالنه مخصوص بادم) لوزهندی .

Kakao„ ... (ـ ـ ـ ـ ـ) —hülse (ا موْ) =—schote ‖ —pflanme (ا موْ) (نبا) اقاقیه ‖ —schote (ا موْ) قاقائو قبوغی ‖ —thee (ا م) قاقائو قبوغنك قاینادلمسیله حاصل اولان مایع ، قاقائو چایی .

سوزگیلی طاقم ‖ —schwester (ا موْ) قهوه‌یه زیاده‌سیله مبتلا قادین : لاقزن، کوه‌زه قادین ‖ —topf (ا م) قهوه جزوه‌سی ‖ قهوه چوملکی ‖ —trommel (ا موْ) قهوه طاوه‌سی ‖ —wirtschaft (ا موْ) قهوه ، قهوه خانه ‖ شربتجی ، لیموناته‌جی ، چایجی دکانی .

Kaffe-in (ـ ـ الا) (38) (.sans pl) [Kaffe] | (کیمیا) قهوه‌تین .

Kaffer (ـ ـ ام) .c (12) | عربجه کافر ، ایمانسز | کافر ‖ | عبرانیه kophar کویلی | (شتم کلمه‌سی اوله‌رق زیاده قبا ونزاکتسز) اودون کوتوك ، آیی . میشه اودونی ؛ (آلیق ، مرسم) اوکوز قفالی ، قافر .

Kaffer(n)„ ... (ـ ـ ـ ـ) —büffel (ام) کافرستان اوکوزی، آفریقا اوکوزی ‖ —hirse (اموْ) (نبا) چاودرس ، زوره ، هند داریسی، قره‌جه‌داری؛ سوپورکه اوتی ‖ —land (الا) کافرستان ‖ —ochs (ام) =—büffel .

Kaffraria (ـ ـ ـ الا) (56) =Kaffer(n)land .

Käficht دها زیاده مستعمل اوله‌رق : Käfig هرایکیسیده: (ـ ـ ام) (38) [لاتینجه ca'va] قفس (کذا مجا) .

Kaftan (ـ ـ وشعرده ـ ـ ام) (38) یاخود (56) [عر] قافتان ، خفتان .

Kag (ـ الا) (38) (بحر) | فلمنك | فلمنکلیلرك قنالره مخصوص آلتی دوز قایغی .

Kahira (ـ ـ اخالا) (56) [عر] قاهره شهری =Kairo .

Kahl (ـ ص) (24) [قدیم آلمانجه chalo] چیبلاق ، اوزری چیبلاق وآچیق اولان ‖ (انسانلرحقنده) باشنده صاچی سیرك اولان . آچیق باش ‖ (فن اصطلاح) تویسز (نباتات حقنده) جرداء ‖ (آغاج حقنده) چیبلاق، چیچکی، یپراقلری دوکلمش ‖ (قماش حقنده) حاوی آز ‖ (عمومیتله بر چیبلاقلق، فقیرلك فکری ویرن حال ومنظره) بوش ، خالی ، چیبلاق ، فقیر ‖ بوش، بیهوده ، عبث ‖ —bauch (ا م) (تا طبیعه) قارنی دوز (قنادسز) طاش بالغی ‖ —füßig (ص) (تاطبیعه) آیاقلری توکدن عاری (حیوانات) ‖ —kopf (ا م) باشنده صاچی آز ویا هیچ قالمیان آدم ، آچیق باش .

Kahn ، **Kahm** هرایکیسیده : (ـ ام) (38) [قدیم آلمانجه Kam ، Kan] بیرا ، شراب کوپوکی .

Kamen (ـ ـ فعلا ±) .a (21) (بیرا وشراب حقنده) اوزری کوپوکلنمك .

Kahn (ـ ام) (31) (قدیمده الا) (بحر) صندال ، قایق ‖ (کذا بیوجك نهر قایغی و(ع) طومباز) ‖ =Kahm .

Kahn„ . . . (ـ ـ ـ) —brücke (اموْ) طومباز کوپری ‖ —fahrt (اموْ) قایق، صندال ایله یاپیلان کزینتی ، صندال عالمی ‖ —partie (اموْ) و —auslader (ا م) کمیدن اشیا چیقارتان آدم ، حمال ‖ —fahrer (ام) صندال وقایق چکن ، قایقجی ‖ کیفی ایچون قایقله دولاشان ، قایق چکن کیمسه ‖ —geld (الا) کوپری پاره‌سی .

Kahnen (ـ ـ فعه لا ±) .a (21) (بحر) کمی ایله کزمك ، قایقله کیتمك .

Kahn-fahren (ـ ـ ـ فعلا —) .r (21) (.sép) (بحر) =Kahnen .

Kafeln (ـَ فه لا +) .a ㉑ (عو) = gackeln || (كذا جا) .

Kafen (ـَ فه متعه) .a ㉑ | قلنكبه | —Heringe (رينقه بالغى)طوزلامق،صلاموره ياپمق||(١لا) . b㊵(sans pl.) صلاموره رينقه طوزلامه‌سى

Kaferlak (ـَ ا م) ㊻ ياخود ㉛ | فلنك = هندشرق | (تاطيه) كوكه ، قره بوجك : حمام بوجكى

Kako... (ـَ ...) | روم | ... caco (= schlecht) .

Kakophonie (ـَ ا ـَ ا مؤ) ㉞ ياخود ㊸ | روم | تنافر حروف ، تنافر اصوات ، ثقلت لسان:(موسيقى) غلغلى .

Kakte-en (ـَ جمع مؤنث) ㉞ ياخود ㊸ | Kaktus | فصيلهٔ صباريه‌دن فرنك انجيرينه مشابه نباتات انواعى

Kaktus (ـَ ا م) (inv.) ياخود ㊸ | روم | فرنك انجيرى اغاجى .

Kalabreser (ـَ ا م) .a ㊵ ايتاليانك جنوبنده‌كائن قلابريايه منسوب اركك ، in— (ا مؤ) ㊸ قلابريالى قادين .

Kalamität (ـَ ا مؤ) ㉞ | لاتينجه | مصيبت، آفت ، فلاكت عموميه .

Kalander (ـَ ا م) .a ㊵ (صنعه) اوتلاغى مختلف ايشلرده قوللانيلور اسطوانه ، (مطبعه‌جيلقده) مرداننه، بازيلرك اوزرينه مركب سورمكه مخصوص طوتقال اسطوانه ، مركب سيلندروى : جلا منكنه‌سى .

Kalandern (ـَ فه متعه) .a ㉑ | فر | (صنعه) قماشى سيلندر آره‌سندن كيچيرمك ، پرداختلق .

Kalau (ـَ ا نا لا) ㊻ (جغر) (پروسيا شهرلرندن) قالاو

Kalauern (ـَ فه لا +) .a ㉑ جناس سوزلك | Kalauer | .

Kalb (ـَ ا لا) ㉑ | قديم آلمانجه | elaip | طانه || ديكرينك اوكوزيله ايش كورمك، mit fremdem—e pflügen الك كيسه‌سندن جومردلك اتمك || غايت سربست دليقانلى ، خويبا ، صاورق||(سوكاك اوزره) —großes (ا لا) قوجه اوكوز ، حيوان || (بعض حيواناتك ياوروسى) كيك ، قره‌جه ، آهو ياوروسى .

Kalb... (ـَ ...) fell— (ا لا) طانه يوسى،طانه دريسى: (ع) طاوول ، ترميته || fleisch— (ا لا) طانه اتى || leder— (ا لا) طانه دريسى .

Kalbe (ـَ ا مؤ) ㊻ ديشى طانه|| (بحر) كمينك قبورغه آغاچلرينى اتمامه مخصوص اوفق آغاچ پارچه‌لرى .

Kalben (ـَ فه لا +) .a ㉑ (انسانك حقنده) طوغورمق ، ياوريلق .

Kälber (ـَ ...) gekröse— (ا لا) طانه باغيرصاغى|| zahn— (ا م) (معما) طانه ديشى (تزيينات معماريه) .

Kälberei (ـَ ا مؤ) ㉞ (عو) خويبالق ، طانه كبى اوينامه ، شقه‌لشمه ، چوجقلق

Kälbern, Kalbern هر ايكيسيده : (ـَ فه لا +) .a ㉑ = Kalben ||(عو)استفراغ ، قى اتمك ، قوصمق|| يك سربست طاورانمق ، چوجقلق اتمك .

Kalbs... (ـَ ...) brägen— (ا م) طانه بينى || drüse— (ا مؤ) صقاق، طانه‌وصغيراوزداكى || gekröse— (ا لا) وياخود : gekröse=Kälber (ا لا) || keule— || geschlinge—

(ا مؤ) طانه اوپلغى || پورادن پاپيلان اتمكى || milch— (ا مؤ) = drüse— : (قصابلقده) اوزدان دينيلان پرزاور || wurst— (ا مؤ) طانه صوجوغى || auge— (ا لا) طانه كوزى ، پاتلاق كوز || braten— (ا م) طانه قيزارتمه‌سى || fuß— (ا م) دانه آياغى (آشجيلقده) gebackene—füße ايتاليان اصولى طانه آياق قيزارتمه‌سى || kopf— (ا م) دانه قفاسى : (عجا) (عو) اوكوز قفالى || nieren-braten— (ا م) صيغيرك بل . بوكور قيزارتمه‌سى .

Kaldaune (ـَ ا مؤ) ㊸ اكثريا جمع : n— معده‌نك التنده‌كى باغرصاق ، امعاء ازرق : (عك اولورق) اشكنبه .

Kaledoni-en (ـَ ا نا لا) ㊻ (جغر) (قديم اسم اولوب شعرده دخى مستعملدر Schotte=) اسقوجيانك اسكى اسمى .

Kal(e)kut (ـَ (ـ) ا م) ㊸ ياخود ㉛ ، Kal(e)kuter (ـَ (ـ) ا م) .a ㊵ بابا هندى .

Kalendarium (ـَ ا لا) ㊹ | لاتينجه | تقويم سال ، تقويم ، روز نامچه .

Kalender (ـَ ا م) .a ㊵ | لاتينجه | سنه‌نك وآيلرك رسماً قبول اولنان تقسيم زمانيسى || سنه‌نك اشبو تقسيماته نظراً آى وكونلرينى كوستردر تقويم || | فارسى | قلندر ، درويش .

Kalender... (ـَ ...) zeichen— (جمع لا) تقويملرده قوللانيلان اشارات || berechner— (ا م) منجم|| mo'nat— (ا م) قوزموغرافيونك قبولنه كوره اولان سنه‌نك اون ايكى يه تقسيمندن برقسمى .

Kalesche (ـَ ا مؤ) ㊸ | اسلاو | قالش دينيلان وانوكى اكثريله آچيق اولان آرابه ، قالسقا .

Kalfakter (ـَ ا م) .a ㊵ | لاتينجه | in— (ا مؤ) ㊵ آتشجى (اركك، قادين)،اوشاق،خدمتجى(=Aufwärter) .

Kalfatern (ـَ فه متعه) .a ㉑ | عر | (بحر) قلفات اتمك .

Kali (ـَ ا لا) ㊻ (sans pl.) | عر | (كيميا) پوتاس ، حامض پوتاسيك || saures—(stein)-saures wein تانى تارترات دوپوتاس .

Kali... (ـَ ...) seife— (ا مؤ) اساس پوتاسى حاوى صابون || glimmer— (ا م) ميقا || metall— (ا لا) = Ka'lium || pflanzen— (جمع مؤ) (نبا) (Kalk„ Kiesel-pflanzen نك مقابلى) اسيرتولى نباتات ، شبه قلوى .

Kaliber (ـَ ا م، ا لا) .a ㊵ |عر، فر| اسطوانه‌نك وعلى الخصوص اسلحهٔ ناريه‌نك چاپى .

Kaliber... (ـَ ...) bohrer— (ا م) (صنعه) چاپ ، مجف آچار بورغو ماكنه‌سى .

Kalif (ـَ ا م) ㉛ | عر | خليفهٔ مسلمين .

Kalifat (ـَ ا لا) ㊸ | عر | خلافت اسلاميه || خليفه حكم وادارەسنده بولنان حكومت اسلاميه .

Kaliforni-en (ـَ ا نا لا) ㊻ (جغر) قاليفورنيا .

Kaliko (ـَ ا م،) ㊻ | انكليز | (قما) پاموق بز .

Kalium (ـَ ا لا) ㊻ (sans pl.) |عر| پوتاسيوم ، قاليوم .

Kalk (۔ ا م) (36) [لاتینجه calx، قدیم آلمانجه chalc (h)] (بیاض طاشلرله مرمر وتباشیری تشکیل ایدن ماده) کیرج ، جص ، جیر، کاس ||(معماری وانشاآتده) — gelöschter (ungelöschter) سوکمش ، (سوکمامش) کیرج || (معما) آلچی .

Kalk ... (۔۔۔) — äscher (ا م) (دباغلقده) کیرج قویوسی || — hütte (ا م) = — ofen || — kasten (ا م) کیرج تکنه‌سی || — pflanzen (جمع مؤ) (نبا) (Kali, Kiesel, pflanzen نك مقابلی) محصولات کلسیه || — anstrich (ا م) کیرج بادانا || — anwurf (ا م) کیرج صیوا || — artig (ص) (معد) کلسی || — bewurf (ا م) صیوا || — brenner (ا م) کرججی ، کیرج یاقان ، کیرج اوجاقجیسی || — brennerei (ا مؤ) کیرججفانه ، کیرج اوجاغی || — brüche (ا مؤ) کلسی طاش اوجاغی ، کیرج طاش اوجاغی || — halrig (ص) کیرجلی ، درونـنده کلس بولنان || — kelle (ا مؤ) ماله || — krücke (ا مؤ) (صنع) کیرج قاریشدیرمغه مخصوص صاپلی (کابری) کورك || — leiste (ا مؤ) (صنع) (معما) کیرج تکنه‌سی ، کردلی || — mehl (ا لا) (صنع) (دیوارجیلقده) اون حالنه‌قونلمش توز کیرج|| — milch (ا مؤ) (صنع) صولووقارلمش (حاضر) کیرج || — putz (ا م) (صنع) (دیوارجیلقده) دوز کیرج صیوا ، بادانه || — rührer (ا م) کیرج قاران عمله ، کیرججی || — sand (ا م) قوملی (درونـنه قوم قارشدیرلمش) کیرج ، قوملی کیرج قارمه‌سی || — sinter (ا م) (معد) یر آلتنده کیرج صولرینك طاملامسیله تشکل ایدن وبوز آقینتیسنه بکزه‌یان طاش ، استالاقیت|| — spath (ا م) (معد) فعمیته تحول ایله فریستاللنه‌رك تشکل ایدن کلس|| — stein (ا م) کیرج طاشی || — tuff (ا م) (معد) آیاق طاشی ، زراعته الویریشلی طوپراق آلتنده بولنان بیاض طوپراق طبقه‌سی || — tünsche (ا مؤ) (صنع) = — milch || — wurf (ا م) (صنع) = — bewurf .

Kalkant (۔۔ ا م) (51) [لاتینجه] ارغنون چالان|| (تیا) = Orche'ster-diener .

Kalken (۔۔ فع متع) a. (21) (صنع) [kalk] کیرجی احضار ایتمك ، قارمق || کیرجه یاتیرمق .

Kalkicht ، **kalkig** (۔۔ص) (24) [Kalk] کلسی ، کیرجلی|| بالکز: kalkig کیرجله لکه‌لنمش ، کیرلنمش .

Kalki(e)ren (۔۔۔ فع متع) a. (21) | فر | پرده‌سی استنساخ ایتمك ، قوپیه‌سنی آلمق .

Kalkulator (۔۔۔ ا م) (41) [لاتینجه] محاسب .

Kalkulatur (۔۔۔ ا مؤ) (49) محاسبه قلمی .

Kalkut (مر ا .) Kalekut .

Kalkutta (۔۔۔ ا خا لا) (56) (جغر) قالکوتا شهری .

Ka(l)liatur-Holz (۔۔۔۔ ا لا) (25) (نبا) = Sandel-holz .

Kalmar (۔۔ ا خا لا) (56) (جغر) (اسوج شهرلرندن) قالمار || (تا طبیعه) مرکب بالغی ، سوپیه .

Kalmäuser (۔۔۔ ا م) .n (61) (عو) خیالات واوهام ایله اوغراشان ، قاریشق رؤیالر کورن|| آدجیل ، انسانلردن وجمعیتلردن قاچوب منزوی یشایان آدم ، مردم‌گریز|| خسیس ، جیمری ، پینتی ، (عو) مخ سیقیجی .

Kalmen (۔۔ فع لا+) .a (21) [فر] (روزکار ودکز حقنده) یاتیشمق ، کسب سکونت ایتمك .

Kalmi(e)ren (۔۔۔ فع متع) .a (21) | فر | تسکین ایتمك ، یاتیشدیرمق .

Kalmuck (۔۔ ا م) (56) (تیا) (اوزون تویلی قماش) قلموق = Kalmücke .

Kalmücke (۔۔۔ ا م) (52) [تاتارجه Khalimik غیر صادق ، عاصی ، مرتد] قلموق .

Kalmuck-Rock (۔۔۔ ا م) (34) (تیا) (اوزون تویلی سترہ) قلموق سترہ .

Kalmus (۔۔ ا م) (36) [لاتینجه] (نبا) قصب الزریره ، صو زنباغی: ازاق اکیری .

Kalomel (۔۔۔ ا لا) (55) (sans pl.) [روم] (معد) زیبق حلو ، طاتلی سولومن ، قالومل .

Kalorie (۔۔۔ ا مؤ) (49) یاخود (53) [لاتینجه] (حکمه) واحد قیاسیٔ ناری .

Kalotte (۔۔۔ ا مؤ) (53) [فر] (ریا) قطعهٔ (کره) || (معما) قبه تپه‌سی .

Kalt (۔ص) (21) صغوق ، برد (صورت نسبیه‌سی: kälter. مبالغه صورتی : kältest دها (زیاده) صغوق ، اك صغوق ، اك زیاده صغوق (اولان) || es ist — (es Wetter) هوا صغوق ، صغوق وار || — mir wird — mir ist اوشویورم ، اوشومکه باشلادم || Das läßt ihn — (عو) بوتك آكا تأثیری اولماز || — (eis-) بوز کبی (صغوق) || Jemand — machen برینی اولدیرمك .

Kalt ... (۔۔۔) — bad (ا لا) = — wasserbad || — baden (ا لا) صغوق صو ایله استحمام || — blütig (ص) (تا طبیعه) صغوق قانلی (قانلرینك درجهٔ حرارتی طبیعهٔ آز اولان) حیوان ، (مجا) (صغوق قانلی) کوزی یلماز اولان || صغوق ، بارد کسه || حسسز ، طویغوسز || — wasser-Kur (ا مؤ) صغوق صو ایله تداوی .

Kälte (۔۔ ا مؤ) (53) صغوق ، برودت (کذا مجا) (طبیعت حقنده) .

Kälten (۔۔ فع متع) .b (21) صغوتمق ، تبرید ایتمك .

Kältlich (۔۔ ص) (21) پارازصغوق ، صغوقجه .

Kalvari-en (۔۔۔۔ ۲ ۔) [لاتینجه] „berg — (ا م) اورزنده حضرت عیسانك صلبی مراد اولنان وقدس شریفده بولنان تپه (= Golgatha) .

Kalydon (۔۔۔ ا خا لا) (56) [روم] (جغر) اسکی یونان شهرلرندن) اتولی .

Kalypso (۔۔۔ ا خا مؤ) (56) [روم] (یونان آلهه پریلرندن) قالیپسو .

Kalzeolari-e (۔۔۔۔ ss| ۲ ا مؤ) (49) یاخود (53) [لاتینجه] (نبا) (ترلك) چانطه چیچکی .

Kalzini(e)ren (۔۔۔ ss| ۔ فع متع) .a (21) [لاتینجه] (کیم ، صنعتك معدنجیلك قسمنده) تکلیس ایتمك ، قعمیت کلسی آتش واسطه‌سیله کیرجه تحویل ایتمك|| قیزدیرمق .

Kalzium (‿‿ ts ‿ ١ لا) (44) (sans pl.) [لاتينجه]
(كيميا) كيرجى توليد ايدن قالسيوم (اجسام بسيطه‌دن صارى‌يه
مائل بياض برمعدن) .

Kam (‿) kommen فعلنك حال فى الماضى صورتنك
برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Kamarilla (‿‿‿‿ ، عو اكثريا: li- le- ri'— امؤ)
(19) [اسپا] (جمعى لر—) قاماريلا .

Kamasche (مرا . Gamasche) .

Kamayeu (فرانسزجه تلفظ اولنور ١ م) (56) [فر]
ايكى رنكلى عقيق ، قامايو ، آيرى آيرى رنكلى ايكى ايجنسه
طبقه‌دن عبارت اولوب اوستنده كينك حكيله آلتنده‌كى طبقه‌سى
كورينن آلاجه عقيق طاشى .

Kambio (‿‿ ١ م) (56) [ايتا] تعاطى ، مبادله ،
ترامپه || پولچه .

Kambodscha (‿‿‿ ١ خا لا) (56) (مملكت) فرانسه‌نك
حمايه‌سنده اولوب تقريباً برمليون آلتى يوز بيك نفوسلى قامبودجه ،
هند وچين حكومتى || (١ خا م) قامبودجه شهرى .

Kambrik (‿‿ ١ م) (56) (تجا) قامبريق پاتيسقه‌سى .

Kambüse (‿‿‿ ١ مؤ) (21) (بحر) [قلنك] قومانيه
آنبارى .

Kambyses (‿‿‿ ١ خا م) (26) [فارسى] بيوك سرخسك
پدرى قامبيس .

Käme (‿‿) kommen فعلنك صورت شرطيه ماضيسنك
برنجى واوچنجى شخصلرى) .

Kamee (‿‿ ١ م) (32) و (١ مؤ) (21) [ايتا] كسمه قيمتدار
برطاش (مجوهراتدن) ، قامه || مسنم ايشلى عقيق ، قامايو .

Kame(e)l (‿‿ ١ لا) (26) [لاتينجه] اركك دوه ، جمل
(نادراً) in— (١ مؤ) (31) ديشى دوه ، ناقه || (بحر)
كميلرى قالديرمغه مخصوص ماكنه || (كلام شتم) قوجه
اوكوز ، حيوان || führer— (١ م) treiber= — ||
füllen— (١ لا) دوه ياوروسى ، بودوق ، كوشك ، طورونق ،
چال يلك ، طايلاق || garn— (١ لا) (تجا) آنقره كچيسى
ياغيسى || haar— (١ لا) (تجا) دوه توكى : garn= — ||
hängst— (١ م) اركك دوه ، بخور || heu— (١ لا) (تبا)
قوجه اعمانته پرارقالين اوت || kuh— (١ مؤ) Kame(e)lin=
(مرا . Kame(e)l) || parder— (١ م) Gira'ffe= ||
stute— (١ مؤ) Kame(e)lin= || treiber— (١ م)
دوه‌جى ، دوه چوبانى || ziege— (١ مؤ) آنقره كچيسى :
Lama= ؛ آمريقاى جنوبينك كوش كتيرن ولاما جنسندن
اولان حيوانى ، آلپاقا ، پاقو .

Kame(l)lie (‿(‿)‿‿ وياخود : ‿(‿)‿‿ ١ مؤ) (21)
ياخود (56) قامليا (چيچكى) ، چين كلى .

Kame(l)li-en„ ... (‿‿(‿)‿‿‿) dame— (١ مؤ)
علكساندر دومازاده‌نك لادام اوقامليا نام دراماى (تياترو) .

Kameleopard (‿‿‿ ١ م) (21) [روم] (تا طبيع)
Gira'ffe= .

Kam(e)lot(t) (‿(‿)‿ ١ م) (28) وياخود (56) (تجا)
صوف ، شالى .

Kamerad (‿‿‿ ١ م) (61) [فر] (مضاف اليهى كذلك
ه—) ، in— (١ مؤ) (30) آرقداش ، رفيق ، يولداش ، رفيقه .

Kameradschaft (‿‿‿ امؤ) (30) آرقداشلق ، دوستلق ||
آرقداشلق ايدنلرك هيئت مجموعه‌سى .

Kameradschaftlich (‿‿‿‿ ـ) (24) آرقداشجه‌سنه ،
دوستانه Kameradlich = .

Kameralist (‿‿‿ ١ م) (51) ماليه مأمورى ، امور
ماليه ايله اشتغال ايدن .

Kamille (‿‿ امؤ) (21) [روم] (نبا) پاپاتيه (چيچكى) ||
verische— ترله اوتى ، عاقرقرحا .

Kamin (‿ ١ م (١ لا) (26) [روم] (اوطه‌ده) اوجاق ||
اكثريا (١ لا) آلپ طاغنده بر بوغازك آغزى ، كچيدى .

Kamin„ ... (‿‿‿) feger— (١ م) اوجاق
سوپوروجيسى || schirm— (١ م) اوجاق (ضوبا) اوكنه آتشك
صيجاغنك چوق تأثير ايتمامسيچون قوللانيلان (تيمور) پرده ،
پاراوانه .

Kamisarde (‿‿‿ ١ م) (32) [فر] (تاريخ قديم)
شبخون ، كيجه هجومى ، باصقين .

Kamisol (‿‿ ١ لا) (28) [فر] مِنتان (نيمتن) ، قميص
جبه ، خسته وياديلره كيديريلان كوملك ، دل كوملكى .

Kamlott (‿‿ ١ م) (28) ياخود (56) (مرا . Kam(e)lot(t)) .

Kamm (‿ ١ م) (31) [قديم آلمانجه champ(o)]
طراق || schieben— كه‌غل (دامه طاشى كبى ديكيلان آغاجلر اوزرنده
يوارلنان يوارلاقلرله يكرمى متره قدر طولنده دوز بر محلده اوينانيلان
اويون) اويونده دوزمليان كه‌غللرى دوشورمكه چاليشمق ||
برطاغك اوزاتوب كيدن صرتى ، تپه‌سى || ايبك ، تپه : (تشر) بوكا
يكز قسم اعضا || (عجا) ber— wächst (وياخود : ihm schwillt
صورتى آسيفه (قيزمغه) باشلايور || (بارگيرك بوينك
يله‌سيله اوزتونى قسمى) يله || تفنك خروسنك طوتيله‌جق
يرى || (بالقجيلقده) ايفريب آغى || (كمان) كوپريسى || طوقومه
دستكاهنك طراقى .

Kamm„ ... (‿‿‿) blume— (١ مؤ) Kami'lle= ||
bohrer— (١ م) (صنع) اوزون بورغو || eisen— (١ لا)
(صنع) (طاشجيلقده) طاش يونتمغه مخصوص ديشلى تيمور قلم ||
förmig— (ص) طراق شكلنده ، ديشلى || garn— (١ لا)
(تجا) يوك ايبلكى || haar— (١ لا) بارگيرك يله‌سى ||
طراتورگين دوكيلان صاچ (قيل) || muschel— (اكثريا
Kammmuschel) ياريدور (امؤ) (تا طبيع) دكز طراغى || rad— (١ لا)
(صنع) ديشلى چرخ || schraube— (١ مؤ) (صنع) يپاق ،
كتن طراق ، چوقه طرامغه مخصوص ماكنه || stück— (١ لا)
(قصابلقده) اوكوزك بوين طراقى || walze— (١ مؤ) (صنع)
طراق اسطوانه || wolle— (١ مؤ) (صنع) بز ، چوقه
فابريقه‌سنده) اوزون يپاغى || يتقامق وطوقومق ايچون حاضرلنمش
يوك || zwecke— (١ مؤ) ايرى باشلى كوچك چيوى ، لوبجه
چيويسى || zwinge— (١ مؤ) يرلى (ثابت) طراق .

Kämmeln (‿‿ فع متع) a. (21) (صنع) Wolle—
(يپاغى ، كتن وامثالنى) طرامق .

Kämmen (‿‿ فع متع وفع لا +) a. (21) طرامق || (فع مطا)
sich— كندى صاچنى طرامق || (عجا) (عو) Jemand gehörig—
برينى ايوجه طوناتمق ، آغزينك طادينى ويرمك : (ع)
bestreichen = || (طالغه) يوكسلوب طاغيلمرق بتكرار
دوشمك || (كه‌غل اويوننده) Kamm= .

Kammer (ـ ١ مؤ) (53) [لاتينجه camera] اوطه. قاره‖ (آوجيلق) پورسوق وامثالى حيوانلرك يره اويدقلرى يووه ‖ (نبا) كوز، حجره ‖ قابينه، مجلس، قماره.

Kämmer (ـ ١ م) .a (40) —in (١ مؤ) (50) طرايان (اركك وقادين) ‖ طراقجى.

Kammer„ (ـ…) —auflösung (١ مؤ) (مجلس) قماره‌نك طاغلمسى، تعطيل اولنمسى‖ —diener (١ م) قماره. مجلس خدمتيسى، اوطه‌جى‖ —junfer (١ م) قماره‌يه منسوب اصيلزاده‖ —lakai' (١ م) آغا، چوقه‌دار ‖ —präside'nt (١ م) قماره، مجلس، دارشورا رئيسى‖ —band (١ لا) (ع) (طوپك) نازخلقه‌سى‖ —dame (١ مؤ) =—fräulein ‖ —degen (١ م) قيصه قليچ (مج) ‖ —dienerschaft (١ مؤ) پرنسك آغالرى‖ —frau (١ مؤ) (حكمداران سرايلنده) قراليچه‌لر معيتنده، رفاقتنده بولنان كبارقادين: خزينه‌دارقادين‖ —fräulein (١ لا) دام دونور ‖ —gewehr (١ لا) (ع) نورووقدن طولمه تفنك (سلاح)‖ —herr (١ م) قزلردن اولان، مابينجى‖ —jungfer (١ مؤ) (آ) خدمتجى، جاريه، اسلكه (الكه جيقان قادين) ‖ —lehen (١ لا) زعامت، ميريه، تيمار ‖ —magd (١ مؤ) اوطه، يوقارى خدمتجيسى ‖ —rath (١ م) ماليه قماره‌سى اعضاسندن اولان ‖ —tuch (١ لا) تقليد داتله، قامبره بزى ‖ —wesen (جمع مؤ) امورماليه‖ —zofe (١ مؤ) =—kätzchen (١ لا) اسلكه، جاريه.

Kämmerchen (ـــ)، Kämmerlein (ـــ) (١ لا) .d (40) اوطه‌جق (Kammer كلمه‌سنك هر ايكيسيده: صورت تصغيريه‌سى) ‖ (چوجق اويونده) —vermiethen كوشه قاپماجه اويناماق.

Kammerei (ـــ ١ مؤ) (49) برناحيه‌نك برقاچ كوينك وارداتى‖ اشبو وارداتك حفظ اولنديغى محل ‖ (هيئت ادارەيى تشكيل ايدن اشخاص) بوكبى محل وارداتى، امور ماليه‌سنى اداره ايدن ماليه مأمورلرى‖ مجلس اداره: امور ماليه قلمى‖ —(Woll) يوك طراانان محل.

Kämmerei„ … (ـــ…) —kasse (١ مؤ) (بلديه) عوام قاصه‌سى، صنديغى.

Kämmerer (ـــ ١ م) .n (40) پرموزه‌خانه‌دن كتورى، ناظرى، محافظ ‖ (سرايلرده) خزينه‌دار ‖ (پرشهرك) واردات ناظرى ‖ (اسكيدن وطشره‌ده) محكمه رئيسى.

Kammerich (ـــ ١ خا لا) (56) (جغر) (فرانسه‌ده برشهر) قامبره.

Kammerig (ـــ ص) (21) اوطه‌لرى وياخود (نبا) حجره‌لرى، كوزلرى اولان‖ —zwei (ص) ايكى كوزلى، حجره‌لى، اوطه‌لى، قماره‌لى.

Kämmerling (ـــ ١ م) (38) = Kämmerer وكذا Kammer-herr.

Kämm-Maschine (ـــ ١ مؤ) (53) (يوك طرامغه مخصوص ماكينه‌لى طراق.

Kamp (ـ ١ م) (21) [لاتينجه] آلمانياى شماليده اطراف قپالى تارلا.

Kampagne (ـ-y ne ـ ١ مؤ) (53) [فر] (ع) محاربه، سفر ‖ (بحر) = Kampanja.

Kampaner (ـــ ١ م) .a (40) [لاتينجه]. —in (١ مؤ) (50) = Kampani-er ‖ على الخصوص —blut (١ لا) روماليلر شرابى، قامپانى شرابى.

Kampani-er (ـــ ١ م) .a (40) [لاتينجه]، —in (١ مؤ) (50) ايتالياى جنوبى اهاليسندن اولان، قامپانيالى.

Kampanje (ـــ ١ مؤ) (53) (بحر) كيج اوصق قصره‌سى: برنجى قاره.

Kämpe (ـ ١ م) (52) [قبا آلمانجه: مرا. Kamp] (حقوق انسانيه‌يى مدافعه ايدن) دلاور ‖ منزاقل مبارز.

Kampeche (ـ tch ـ ١ خا لا) (56) (sans pl.) (جغر) مكسيقا شهرلرندن برى، صوبى اسمنده اولان حكومتك مقرادارەسى.

Kampf (ـ ١ م) (31) [لاتينجه campus: مرا. Kämpe] محاربه، دشمنله چارپشمه‖ (مجا) —um's Dasein غائله دنيويه، دنيا ايچون اوغراشمه، چالشوب چباله، هاى هوى.

Kampf„ … (ـــ…) —begierig (ص) غوغا، منازعه آرزو ايدن، آرايان ‖ —fähig (ص) حرب وضربه صالح ‖ —gefilde (١ لا) ميدان مبارزه‖ —gerüstet (ص) محاربه‌يه، جنكه حاضرلنمش ‖ —begierde (١ مؤ) آرزوى حرب، آرزوى جنكاورانه ‖ —bereitschaft (١ مؤ) عسكر بحاله وضع اتمه ‖ حربه حاضرلق (بحر) حرب ايچون تجهيز اتمك، آرمه طاقمق‖ —gefährte (١ م) سلاح (محاربه) آرقداشى‖ —gefeit (ص) پاره‌نماز، ممتنع الجرح ‖ —hahn (١ م) دوكوشمكه آلشديرلمش خروس: (مجا) اوكنه كلانله غوغا ايدن آتيشان آدم ‖ (تا طبيعه) ذكر طاوسى ‖ —lustig (ص) وياخود: —muthig (ص) حربى آرايان، غوغا استيان: جسور، بهادر، جنكاور‖ —spiel (١ لا) حرب اويونى، مبارزه.

Kämpfen (ـــفعلا+) .a, r (21) غوغا اتمك، دوكوشمك، اوغراشمق ‖ (فع متع) محاربه اتمك ‖ Jemand zu Boden —(= nieder) وياخود) برينى يره چارپمق، صرمك‖ (فع لا) sich müde— حرب ايده ايده، دوكوشه دوكوشه، اوغراشه اوغراشه يورلمق.

Kampfer (ـ ١ م) .a (40) (مرا. Kampher).

Kämpfer (ـ ١ م) .a (40) محارب، مبارز: غوغا ايدن‖ منزاق ايله اوينايان‖ (معما) قپو، پنجره وامثالنك غيرمتحرك قسمى ‖ كمر اياقى.

Kamphen (ـ ١ ـ ١ لا) (56) (sans pl.) [Kampher] (كيم) قامپه‌ن، ساخته كافور.

Kampher (ـ ٢ ١ م) .a (40) [عر Kamfour] كافور، كافورى.

Kampi(e)ren (ـــفعلا+) .a (21) قونمق، على الخصوص (ع) اردوكاه قورمق، قونمق.

Kamrad (ـ ١ م) (54) = Kamerad.

Kamtschadale (ـــ ١ م) (52)، Kamtschadalin (١ مؤ) (50) قامچاتقا اهاليسندن اولان (اركك، قادين).

Kamtschatka (ـــ ١ خا لا) (56) (جغر) قامچاتقا.

Kanaan (ـــ ١ خا لا) (56) (جغر) ارض كنعان.

Kanaille (ـــ ١ مؤ) (53) (عمو) (ka-na'-lye-ye تلفظ اولنور) اسافل، اراذل طاقمندن، آلچاق، دنى، كلفان بكى، چاپقين.

Kanal (ـَـ ا م) (51) [لاتينجه] قنال ، جدول ‖ تحت الارض لغم .

Kanalisi(e)ren (ـَـ فع متعد) a. (21) [Kanal] قنال ، جدول ، لغم آچمق .

Kananiter (ـَـ ا م) a. (40) ، —in (ا مؤ) (50) ارض كنعاندن اولان (اركك ، قادين) .

Kanape(e) (ـَـ ا لا (ا م) (56) قناپه (مرا . Sofa) .

Kanari-er (ـَـ ا م) a. (40) ، —in (ا مؤ) (50) قناريه آطه‌لرندن اولان (اركك ، قادين) .

Kanaster (ـَـ ا م) a. (40) = Knaster .

Kandare (ـَـ ا مؤ) (55) [مجار] (قانتارمه معناسنه اولان Trense كلمه‌سنك مقابلى) گم .

Kandaren„ … (ـَـ) —zügel (ا م) گم ديزگينى ‖ —reiter (ا م) ديزگينه آصيلوب گيدن (حيوانه بيلمـى بيليان) سوارى .

Kandelaber (ـَـ ا م) a. (40) [لاتينجه] قوللو شمعدان .

Kandia (ـَـ ا خا لا) (66) [جغر] قنديه (كريد) آطه‌سى .

Kandidat (ـَـ ا م) (51) [لاتينجه] برخدمته ملازمة دوام ايدن ؛ منصبه مأموريته نامزد كيمسه ‖ پروتستانلرده عقائد تحصيل ايله برموقعه نامزد اولان .

Kandidi(e)ren (ـَـ فع لا +) a. (21) [لاتينجه] برمأموريتى كمال آرزو ايله استمك ويريولى يولوب اله كچورمك .

Kandi(e)ren (ـَـ فع متعد وفع مطا) a. (21) [عر] شكرى اريدوب بللور حالنه قومق ، قندلاشديرمق ‖ ميوه‌لرى شكرلنمك ‖ (شكر حققنده) بللورلنمق ، (ميوه حققنده) شكرلنمك .

Kandiot (ـَـ ا م) (51) [Kandia] ؛ —in (ا مؤ) (50) قنديه (كريد) لى (اركك ، قادين) .

Kandis (ـَـ ا م) (inv.) ياخود (38) (مضاف اليهى es —) (تجا) خام شكر ، نباتات شكرى = Kandis-Zucker .

Kane(e)l (ـَـ ا م) (38) [فر] (تجا) دارچين .

Kanephore (ـَـ ا مؤ) (55) [روم] (تاريخ قديم ومعما) اسكى يونان آيينلرنده برمعبده هديه‌لر كوتورن قيز ‖ باشنده چيچك سپتى بولنان قيز هيكلى .

Kaninchen (ـَـ ا لا) b. (40) [لاتينجه canículus] (تا طبيعه) آطه طاوشانى .

Kankan (ـَـ ا م وياخود فرانسزجه تلفظ اولنور) (56) چان‌چان ، چكه‌چالله ديدى قودى ‖ خشيانه ، مناسبتسز دانس .

Kanker (ـَـ ا م) a. (40) [لاتينجه] (تا طبيعه) = Weberknecht ‖ (بغيوانلق) چيچكلرده عارض اولان بيچى برخسته‌لق .

Kännchen (ـَـ ا لا) b. (40) (Kanne كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) اوفق قاب (جزوه ، ابريق وامثالى كبى اسطوانه‌وى وياخود قارنلى) قابجق ؛ مشربه .

Kanne (ـَـ ا مؤ) (51) [لاتينجه canna] قاب (جزوه ، ابريق وامثالى كبى) ، es gießt wie mit —n بارداقدن بوشانيرجه‌سنه (يغمور) ياغيور ‖ (معدنجيلك) كورك يوروسى .

Kanne-gießer (ـَـ ا م) a. (40) = Kannen-gießer ‖ (مجا) — (عمو) (politischer) قهوه اوجاغنده سياسياتدن بحث ايدن .

Kanneli(e)ren (ـَـ فع متعد) a. (21) [فر] اولوق ، اولوق ياپمق .

Kannen„ … (ـَـ) —blume (امؤ) صو يولى چيچكى ‖ —gießer (ا م) قلاى ابريك ، جزوه وامثالى قاب دوكن ‖ (مجا) (مرا . Kanne-gießer) ‖ —kraut (ا لا) آغاچ ، معدن جلالغه يرايان برنوع تولا اوق ، حشيشة الطوغ .

Kannibale (ـَـ ا م) (52) [اسپا] قرائيب آطه‌لرينك ساكنلرندن اولان ‖ انسان اتى ييان وحشى ، يام يام .

Kannst (ـَـ) (können فعلنك صورت حاليه‌سنك ايكنجى شخصى) .

Kannte(st) (ـَـ) (kennen فعلنك صورت ماضيه‌سى) .

Kanoe (kă'-noo' ا لا (ا م) (56) [انكليز] = Kanot .

Kanon (ـَـ ا م) (56) جمعى كذلك Kano'nes ‖ [روم] مسكرات اولچكى ‖ قانون ، فتوا ، احكام شرعيه ، قوانين مذهبيه ، شريعت ‖ (موسيق) دوام ايدن نغرات ، قانون ‖ (عد) برملكك على الدوام ايجار والتزامى قانونى .

Kanonade (ـَـ ا مؤ) (55) [فر] (ع) دواملى طوپه طوتمه ‖ طوپ آتمه .

Kanone (ـَـ ا مؤ) (55) [لاتينجه canna بورى كلمه‌سندن] (ع) طوپ .

Kanonen„ … (ـَـ) —futter (لا) (مجا . عسكر مقامنده) طوپ حق ، عسكر ‖ —schußweite (امؤ) طوپ منزلى ‖ —boot (ا لا) (بحر) اوزرنده طوپى بولنان شالوپه ، واپور ، طوپ چكر ‖ —donner (ا م) طوپ آتشنك كورولتيسى ‖ —lauf (ا م) طوپ ناملوسى ‖ —ofen (ا م) قونتسدن يابله اسطوانه صوبا ‖ —rohr (ا لا) طوپ ناملوسى ‖ —salve (امؤ) طوپله ايديلان پايلم آتش ‖ —voll (ص) (عمو) دليقانلولر لسانجه) پك زياده سرخوش ، تورشى ، كوفه‌لك ‖ —wischer (ا م) طوپ طومارى ، طوپ سيلكيجى .

Kanonier (ـَـ ا م) (38) [فر] (ع) طوپجى عسكرى طوپجى نفرى ، (طوپى قوللانان آتان نفر) ، نوبه‌جى نفرى .

Kanoni(e)ren (ـَـ فع متعد وفع لا +) a. (21) طوپ آتمق ، طوپله آتش ايتمك ، طوپه طوتمق .

Kanonikat (ـَـ ا لا) (38) [لاتينجه] بر پسقپوسلك هيئت مشاوره‌سنه داخل راهب عائداتى .

Kanonisi(e)ren (ـَـ فع متعد) a. (21) [لاتينجه] برينى عزيزلر سره‌سنه ، دفترينه گچيرمك .

Kanot (ـَـ فرانسزجه تلفظ اولنور الا) (ا م) (56) [اسپا] (وحشيلرك) قايق .

Kant (ـَـ ا م) (38) = Kante ‖ (لا) (38) = Kantel ‖ (اعلام) (56) —Immanuel امانوئل قانت (آلمان فيلسوف) .

Kant„ … (ـَـ) —apfel (ا م) فريق الماسى ‖ —holz (ا لا) كوشه تخته‌سى ‖ = Kantel .

Kantabile (ـَـ الا) (56) [ايتا] قولاى وخوش آهنك .

Kantakuzenos (ـَـ اعلام) (inv.) (روم پرنسى خانداني) قانتاقوتسه‌نوس .

Kantate (ـَـ امؤ) (55) [ايتا] (موسيق) (قانتات) بسته‌لنه‌جك نظم ‖ (الا) (56) خصوصيله يوكله‌ايله باشلايان ٩٨ مزاميرى ‖ بيوك پاسقاليه‌دن صكره دردنجى بازار .

Kante (ـَـ امؤ) (55) [كات لسانجه] (ايكى سطحك فصل مشترك خطى) كنار ، كوشه ‖ برشيئك ايلرو فرلامش اولان اوجى ، كنارى ‖ اودونلقياق ، يوزى ‖ (مجا) (عمو) Geld auf

die hohe—legen یارەیی برای تصرف ، بریکدیرمك اوزره قالدیرمق، برطرفه قومق ‖ (ع) innere—der Brustwehr (کوکس) سپرینك ایچ طرف ، یوزی کناری ‖ (مجا) (عمو) Enden : وياخود an allen Ecken und Kanten هر بر طرفده : ایکنەدلیکنەوارنجەیەدکین‖ (اقسام سائرەسندن ایوجه آیریلان ، تفرد ایدن کنار) بر البسەنك کناری ، بوردوری، فیردوله‌سی ‖ چوقەنك کناری ‖ geklöppelte—n (جمع) (ایکه یاپلش) دانتله .

Kantel (‿⁻ الا (ام) ‎.a (41) درت کوشەلی جدول تختەسی .

Kanteln (‿⁻ فعمتعد) ‎.a (21) کاغدی جدول تختەسیله دوزلتمك .

Kanten (‿⁻ فعمتعد) ‎.b (21) [Kante] کوشەلی یاپمق ، کوشەلندیرمك ، کنارچیقارتمجق وجهله یونمق ، سیوریلتمك‖ اطرافنه کنارچکمك ‖ کوشەلی برشیئی برکوشەیه یرلشدیرمك ، قومق .

Kanten (‿⁻ ام) ‎.b (46) اککك کناری .

Kantharide (‿⁻‿‿ امؤ) (53) (تاطبیه) قودوز بوجکی ، ذروع .

Kantig (‿⁻ صـ) (21) [Kante] کنارلی ، کوشەلی .

Kantilene (‿⁻‿‿ امؤ) (53) [لاتینجه] آغیر وخوش موسیقی هواسی .

Kantille (kä̆n̆-tĭ'l̆-yĕ امؤ) (53) [ایتا] (صنع) صیرمه طیرطیل .

Kantine (‿⁻‿ امؤ) (53) [فر] ایچکی شیشەلرینه مخصوص قوطو ، صندیق ‖ (ع) (قشلەدروننده) عسکره مخصوص بقال دکانی .

Kantisch (‿⁻ صـ) (21) [Kant] (فلسفه) فلسوف قانت مسلکنجه ، قانت اصولنده .

Kanton (‿⁻ وياخود فرانسزجه تلفظ اولنور ام) (56) کذا (‿⁻) (38) ناحیه ‖ اسویچره ایالاتك هربری ‖ (‿⁻ : ka' ne-tŏn) (الخالا) (56) (جغر) (چینده برشهر) قانتون .

Kantonnement (فرانسزجه تلفظ اولنور الا) (56) [فر] (ع) قوناقلره یرلشمه ‖ قوناق یری .

Kanton(n)i(e)ren (‿⁻‿‿ فعمتعد) ‎.a (21) [فر] (ع) قوناقده قونمق ، یرلشمك .

Kanto(n)nist (‿⁻‿ ام) (51) [فر] (ع) قوناقده نوبتجی اولان کیمسه .

Kantor (‿⁻ ام) (43) کلیسا خوانندەسی .

Kantschu(h) (‿⁻ ام) (38) [ترکجه kamtschi دن مأخوذ پولونیاجه] قامچی ، (قرباچ) .

Kanzel (‿⁻ امؤ) (53) [لاتینجه cance'llus امؤ] کرسی ، مقام خطابت ، منبر ‖ die—besteigen کرسی‌یه ، منبره چیقمق .

Kanzel,,... (‿⁻...) —pult (الا) کرسی ، رحله ، پیش تخته ‖ —beredsamkeit (امؤ) خطابتده اولان فصاحت ، بلاغت خطابت ‖ —dach (الا) ، —deckel (ام) صدای آشاغی واطرافه عکس ایتدیرمك اوزره کرسی اوزرینه یاپیلان قبەمسی اورتو ‖ —rede (امؤ) کرسی وعظی ، خطبه .

Kanzeln (‿⁻ فعلا + وفعمتعد) ‎.a (21) [لاتینجه] کرسیده خطابت (وعظ) ایدرکی سویلمك ‖ abkanzeln=Jemand— (مجا) اوزون اوزادی‌یه سویلنوب اوصانچ ویرمك .

Kanzlei (‿⁻ امؤ) (51) مهردار ویا قنچلاریا قلمی ، ادارەسی ‖ محکمه قلمی ‖ اداره .

Kanzlei,,... (‿⁻...) —diener، —bote (ام) قنچلاریا مباشری ، محضری ، خدمەسی ‖ —rath (ام) قلم مدیری ‖ —herrschaft (امؤ) مأمورین اقلامك غلبهٔ نفوذی ، افراط نفوذ مأمورین .

Kanzler (‿⁻ ام) ‎.a (41) حکمدار وکیلی ، باش وکیل ، صدر اعظم ‖ مهردار ، دیوان افندیسی ‖ قنچلار ، قونسلوس کاتبی .

Kanzone (‿⁻‿ امؤ) (53) [ایتا] اوفق مصراعلره آیرلمش ایتالیان بیتی .

Kaolin (‿⁻ الا (ام)) (38) [چین] (معد) چینی طوپراغی .

Kautschuk (‿⁻ Kau'tschuk کبی تلفظ اولنور الا (ام)) (36) =Kau'tschu(e)k .

Kap (‿⁻ الا) (56) [لاتینجه caput دن مأخوذ] بورون ‖ —der guten Hoffnung امید بورنی ‖ =Kap-koloni'e .

Kap,,... (‿⁻...) —stadt (امؤ) آفریقای جنوبیده قاپ شهری ‖ —wein (ام) (تجا) قاپدن کلان شراب ‖ —koloni'e (امؤ) قاپه مهاجرت ایدن (اوروپالی) مهاجرلر وبونلرك تشکیل ایتدیکی حکومت=—land (الا) قاپ حکومتی ، قطعەسی .

Kapaun (‿⁻ ام) ‎.a (42) [روم] (بسیلی) بلیچ ، ابلیق (مجا) (عمو) = Kaſtr'at .

Kapazität (‿‿⁻ امؤ) (49) [لاتینجه] قابلیت، استعداد ‖ ذکا .

Kapell,,... (‿⁻...) (موسیق) =Kapellen ‖ —meister (ام) (موسیق) شف دورکستر ، برموسیقه هیئتنك مایستراسی ، مدیری ، موزیقەجی باشی .

Kapelle (‿⁻‿ امؤ) (53) [kappe] کوچك کلیسا ، معبد ، حکمدار سراینده اولان اوفق کلیسا ‖ موسیقه باندوسی ‖ (کیم) قال بوته‌سی (معدن ارتمکه ودیکرلرندن آیرمغه مخصوص قاپ) .

Kapellen,,... (‿⁻‿...) —ofen (ام) (صنع) قال فرونی .

Kaper (‿⁻ ام) ‎.a (40) [فر] (بحر) دکز قورصانی ‖ =Kaper-schiff ‖ (نبا) [روم] (امؤ) =Kapper شفلح ، کبره دینیلان آغاجك اولمامش میوەسندن یاپیلان تورشو ، قباره .

Kaper,,... (‿⁻...) (بحر) —gasten (جمع مذکر) قورصان کیسنك ملازمەسی ‖ —schiff (الا) قورصان ، دکز حیدودی کیمسی .

Kapern (‿⁻ فعلا +) ‎.a (21) قورصانلغه چیقمق ، دکزده چاپولجیلق ایتمك ‖ (فعمتعد) —ein Schiff برکمی‌یی غصب وضبط ایتمك . قاپمق (قورصانجیلقله) ‖ (مجا) ,Jemand —etwas برشیئه ال آتمق (وتحت حاکمیتنده بولندیرمق) . قاپاروز ایتمك .

Kapetinger (‿⁻‿‿ ام) ‎.a (41) فرانسه قراللرینك «هوغ قاپت» ایله بدأ ایدن اوچنجی سلالەسی .

Kapi(e)ren (‿⁻ فعمتعد) ‎.a (21) [لاتینجه] (عمو) آکلامق ، فهم ایتمك ، جاقمق .

Kapillarität (‿‿‿⁻ امؤ) (49) (sans pl.) [لاتینجه] (حکم) مایعاتك قیل وصاچ شکلنده اولەرق بوریلره نفوذی علامات مخصوصەسی ، شعریت .

Kapital (–⏑⏑ الا) (38) [لاتينجه] (تجا) (اكثريا
جمعى Kapita'li-en) سرمايه ، آنا پاره || كتاب صيرتى
كنارلرنده اولان اوركو ، كتاب شيرازه‌سى || — (ص) باشلى
باشنه اولان ، مهم ، بيوك || (عمو) هم جنسى ، هم نوعى
آره‌سنده ممتاز ، فوق العاده ، بالاتر .

Kapital,,... (–⏑⏑ الا) [لاتينجه] —anlage (امؤ)
سرمايه ، آنا پاره ياتيرمق || —steuer (امؤ) سرمايه ، ايراد
وركوسى || —junge (ا م)(عجا) ايرى ، صاغلام ، كودبوز
چوجق || —buchstabe (ا م) بيوك ، ايرى ، قالين حرف ،
مازوسكول .

Kapitäl (–⏑⏑ الا) (38) (جمعى كذلك er —)[ايتاليانجه
capitello] ايبيق قباغى || ديركباشلقى ، جامعه تپه‌لك .

Kapitalisi(e)ren (–⏑–⏑⏑ فعو متع) a. (21) سرمايه‌يه ،
رأس الماله ضم ايتمك .

Kapitän (–⏑⏑ ا م) (38) [لاتينجه] قپودان ، كمى سواريسى ||
يوزباشى || سركرده .

Kapitel (–⏑⏑ الا) a. (40) [لاتينجه] فصل ، باب ، بحث ||
(عجا) Jemandem ein (وياخود : das) —lesen (برينه
برشى اثبات ايدوب) يوزينه چارپمق ، اورمق ، تعذير وتكدير
ايتمك .

Kapitel,,... (–⏑⏑⏑⏑) —eintheilung (امؤ) فصل
فصل آيرمق || —fest (ص) فن انشا ايله اوغراشان || كتب
مقدسه ايله اشتغال ايدن .

Kapiteln (–⏑⏑ فعو متع) a. (21) فصلره آييرمق ||
(عجا) Jemandem das Kapitel lesen = Jemand— .

Kapitol (–⏑⏑ الا) (38) Kapitolium (⏑–⏑⏑⏑ الا) (41)
[لاتينجه] اسكى روما شهرنده ژوپيترك معبدينى حاوى بولنمش
اولان قلعه || بعض شهرلرك بلديه دائره‌سى || (شعرده) روما ،
روماليلرك قوت ومكنتى || فن انشاده مسابقه‌يى قزانانلره تاج
كيديريلان محل .

Kapitulant (–⏑⏑⏑⏑ ا م) (51) [لاتينجه] (ع) تسليم اولان ،
ترك سلاح ايدن || تذكره ترك ايدن عسكر .

Kapitular (–⏑⏑⏑⏑ ا م) (38) ياخود (51) [لاتينجه]
برفصلك ماده‌سى ، بندى .

Kapituli(e)ren (–⏑⏑⏑⏑⏑ فعلا+) a. (21) (ع) (محاصره
اولنشلر حقنده) تسليم اولمق ، ترك سلاح ايتمك || ترك تذكره
ايتمك || —auf ein Jahr برسنه ايچون تذكره ترك ايتمك .

Kaplan (–⏑ ا م) (31) [Kappe] كليسا قيومى || پاپاس
معاونى .

Kapp,,... (–⏑⏑⏑) —rock (ا م) قوقوله‌لى چوجق
البسه‌سى || —fenster (الا) (معما) باجه دليكى || —hahn
(ا م) = Kapau'n || —zaum (ا م) (فروسيت) بازكيرلرى ضبط
ايچون بورونلرينه طاقيلان نصف دائره‌وى حلقه ، يواشه .

Kappadozi-en (–⏑⏑⏑⏑ اخالا) (56) (جغر) قديمده
آسياى صغرانك « قپادوسى » نامنده مملكتى .

Käppchen (–⏑ الا) b. (40) [Kappe كلمه‌سنك صورت
تصغيريه‌سى] اوفق باشلق : تكيه‌جك ، تكيه .

Kappe (–⏑ امؤ) (53) [لاتينجه ca'ppa] سرپوش ،
باشلق ، كلاه ، قاسكت : تاكيه كبى پالكز تپه‌يى اورتن
سرپوش (كذا پاپاسلرك تاكيه‌سى) || (البسه‌نك ، پالتونك
باشى اورتن قسمى) قوقوله || (عجا) Jemandem eine
(—geben (وياخود : etwas auf die) برينه برتوقات اورمق ،
قفاسنه بريومروق اينديرمك || etwas auf seine
—nehmen برشيئك مسئوليتنى اوزرينه آلمق || (معما) ديوار
صچاغى || (چورابك) طوپوغى .

Kappen (–⏑ فعمتع) a. (21) [mit einer Kappe
versehen) Strümpfe— چورابه طوپوق كچيرمك ||
(عجا) Jemandem etwas auf die Kappe = Jemand—
geben || (خروس حقنده : —die Henne طاوغه بينمك ،
آشمق || برشيئك الك يوكسك اوجنى ، قسمى ، تپه‌سنى كسمك ||
—einen Baum برآغاجك تپه‌سنى بودامق .

Kappen,,... (–⏑⏑⏑) —stock (ا م) شكر قامشى ||
—fahrt (امؤ) (قارناوال زماننده) قارناوال پياسه‌سى ||
—rauch (ا م) (نبا) شاهتراج ، شاهتره اوتى || —robbe
(امؤ) (ناطبيه) تپه‌لى آيو بالغى .

Kapper (–⏑ امؤ) a. (40) [روم] (نبا) شفلح وياخود كبره
آغاجنك هنوز آچيلمامش يشيل وتخودكبى چيچك ، ميوه‌سى :
قاپاره تورشيسى .

Käppi (–⏑ الا) (56) (ع) عسكره مخصوص شابقه ،
كه‌پى .

Kappig (–⏑ ص) (21) تپه‌لى ، شابقه‌لى || —roth
(ص) قرمزى تپه‌لى ، باشلى || قرمزى شابقه‌لى ، تاكيه‌لى ،
كلاهلى .

Kapreä (–⏑⏑ اخالا) (56) (قاپرى آطه‌سنك اسكى اسمى)
(جغر) قاپره .

Kapri (–⏑ اخالا) (56) (جغر) ناپولى ليانشده « قاپرى »
آطه‌سى .

Kaprice (–⏑⏑ امؤ) (53) [فر] كيف ، هوس ، هرجائيلك ،
ليون اشتباولق ، خويسزلق ، تيتيزلك || (عمو) (ص) = eigen sinnig .

Kapriole (–⏑⏑⏑ امؤ) (53) [لاتينجه ca'pra كچى]
(دانس وفروسيت فنلرنده) زياده سرعت وخفيفلكله صچرايش ||
(عجا) = Grimasse صورتنى اكشيدوب ، ازوب بوزوب
برشيلر ياپمق ، ذوقلنمك .

Kapriot (–⏑⏑ ام) (51) —in' (امؤ) (50) قاپرى آطه‌سى
سكنه‌سندن ، قاپريوت .

Kapsel (–⏑ امؤ) (53) [لاتينجه] قاپوت ، حبوبات وسائره
احاطه ايدن محافظه ، علبه ، قبوق || پورصلان ادوات واشياى
صناعيه‌سنك پيشورلمسى اثناسنده دروننه وضع اولنان قاب .

Kapsel,,... (–⏑⏑⏑⏑) —appara't (ا م) (حكمه)
قاپسوللى وولتا آلتى .

Kaptivi(e)ren (–⏑ v –⏑ فعمتع) a. (21) [لاتينجه]
اسير ايتمك ، تحت محكمه آلمق .

Kaptschak (–⏑ اخالا) (56) (جغر) (مولغولستان)
قاپچاق .

Kapudan-Pascha (–⏑ –⏑ ا م) (56) [تركجه] قپودان
پاشا ، بحريه ناظرى .

Kaput(t) (–⏑ ا م) (56) [فر] كذا —rock (–⏑⏑ ا م)
(31) قاپوت ، يغمورلق || (ص) (21) (عمو) (قيرلمش ، بوزولمش ،
خراب اولمش) قيريق ، بوزوق ، خراب || —gehen بوزولمق ،
قيرلمق ، ايشى بيتمك || —machen خراب ايتمك ، بوزمق ،
قيرمق ، ايشى بيتورمك .

Kapuze' Kapuhe هر ایکیسیده : (ا مؤ) (53) [Kappe] قوقوله ، باشلق : کذا (نبا) (نباتات باشلغی) مغفری : قادینلرك قیشین باشلرینه اورتدکاری یوك باشلق .

Kapuziner (ام) a. (40) [Kapu'ze] in.— (امؤ) (50) سنت فرانسوا طریقلرینك برینه منسوب راهب ، راهبه || (تاطبیعه) قارغا نوعی .

Kapuziner„... ( ) kutte— (امؤ) پاپاس خیرقه‌سی || kresse— (امؤ) (نبا) هند تره اوتی .

Karabiner (ام) a. (40) [فر] (ع) (قیصه اسلحهٔ ناریه باخصوص آلمانیا سواریسنك) قارابینه .

Karabiner„... ( ) haken— (ا م) (ع وساعتجیلك) یایلی قرابینه خلقه‌سی ، چنکلی .

Karaffe (امؤ) (53) [ایتا] صراحی شیشه .

Karaffine (امؤ) (53) [Karaffe] کوچك صراحی ، شیشه .

Kar(a-)ibe (ام) (52) Kar(a-)ibin. (امؤ) (50) آنتیل ، آطه‌لرینك وحشی اهالیسی || آنتیل آطه‌لری .

Karakal (ام) (56) [ترکجه] (تاطبیعه) کدی جنسندن بیرتیجی حیوان ، عناق ، قره‌قولاق .

Karakalla (اخام) (56) (روما ایمپراطورلرندن) قاراقاللا .

Karamani-en (اخالا) (56) (جغر) (آسیای صغراده قطعهٔ اراضی) قرمان (ایلی) .

Karambolage (امؤ) (51) [فر] (بیلاردو اویوننده) قرامبوله (کندی یوارلاغی ایله دیکر ایکیسی اورمق) .

Karambole (امؤ) (53) [فر] (بیلاردو) قیرمزی یوارلاق ||قرامبوله اویونی .

Karamboli(e)ren (فع لا+) a. (21) بیلاردوده کندی بیلاسیله دیکر یوارلاقلری اورمق || (مجا) (عمو) mit Jemandem— بریسیله چاریشمق .

Karamel (ام) (56) [فر] le— (امؤ) (53) ایکی قاورولمش عقیده شکری .

Karat (الا) (28) [عربجه قیراط : رومجه ke'ration] قیراط : عیار .

Karat„... ( ) gewicht— (الا) (ثبا) قیراط ثقلی (برقیراط درت دنك) .

Karati(e)ren (فع متع) a. (21) [Kara't] das Gold— آلتونی دیکر برمعدنله قاریشدیرمق .

Karätig (ص) (21) قیراطلق (es Gold)— مثلا (es Gold) achtzehn— اون سکز عیارلق آلتون || vier und-zwanzig„—es Gold خالص ، خاص آلتون .

Karavelle (امؤ) (53) [اسپا] (بحر) کوچك پورتیکز کمیسی ، قراوه‌له .

Karawane (امؤ) (53) [فارسیجه‌دن مأخوذ ایتالیانجه] کاروان || (بحر) شرکت فیلوسی .

Karawanen„... ( ) führer— (ام) کاروان قلاغوزی ، قوماندانی || herberge— = Karawansera'i || straße— (امؤ) کاروان یولی ، طریق عام ، طریق کبیر .

Karawansera-i (الا) (56) کاروانسرای ، مسافرخانه ، خان .

Karbatsche (کذلك امؤ) (53) [فارسی–ترکجه] قیرباچ ، قامچی .

Karbe (امؤ) (53) [لاتینجه car'vi] [نبا] قره‌مان کیموڼ، کیموڼ یری .

Karben-Distel (امؤ) (53) (نبا) دوه‌دیکنی، کنکر اوتی ، شوکة = Bernhardiner-kraut .

Karbol (الا) (56) [لاتینجه] (کیمیا) قتول، (معدن کموریله قطران یاغندن چیقاریلور) قاربول .

Karbol„... ( ) säure— (امؤ) حامض قتول .

Karbonade (امؤ) (53) [فر] (آتشیلقده : اسقره‌ده پیشمش قوتلت) کولباصدی .

Karbonat (الا) (38) [لاتینجه] (کیمیا) حامض فحمله براساله ترکبندن حاصل اولان ملح ، فحمیت ، قاربونات .

Karbunkel (ام) a. (40) [لاتینجه] (علم امراض) سیاه جبان چیقاران برالتهاب || = Karfu'nkel .

Kardamom (الا (ام) (38) e.— (امؤ) (56) [روم] فصیلهٔ جهاتیه‌دن قاقوله دنیلان آغاجه آنك میوه‌سی ، قاقوله .

Kardanisch (ص) (24) (ریا) e Formel— ریاضیون ایتالیالی «قاردان» دستوری .

Kardätsche (امؤ) (53) [ایتا] (صنع) یپاغی وکتن طراغی : چوقه طرامغه مخصوص ماکینه || حیوان ، باركیر قورجه‌سی || (ع) (طرز قدیم اولوب) = Karta'tsche .

Karde (امؤ) (53) [لاتینجه cardus] (نبا) قورجه اوتی .

Kardinal (ام) (31) [لاتینجه] (پاپادن صکره الکبیوك رتبهٔ روحانیه‌یی حائز اولان پاپاس) قاردینال || (قوش) هندستانی قاردینال || (بوتامده ایچکی) قاردینال .

Kardinal„... ( ) punkte - (جمع مذکر) (جغر) نقاط اصلیه .

Kardinals„... ( ) blume— (امؤ) (نبا) فرنکی اوتی ، لوبلیا .

Kardus„... ( ) اکثریا (جروطوبچی) garn— (الا) (خارتوج ، فشنكلیجی) || büchse— (امؤ) ، koler— (ا م) ، kober— (ا م) خرطوج قوطوسی ، صندیغی ویا هکبه‌سی .

Karduse (امؤ) (53) خرطوج .

Karenz-Jahr (الا) [لاتینجه آلمانجه](38) عائداتی رؤسی اولان بر ینکدویا برمأمورك آلجه، معاش آلمدیغی سنه .

Karette (امؤ) (53) [فر] ، Karett-Schild-kröte (امؤ) (53) (تاطبیعه) هند قاپلوبغه‌سی .

Karfunkel (ام) a. (40) (معد) شبچراغ || (علم امراض) = Karbu'nkel .

Karfunkeln (فع لا+) a. (21) شبچراغ کبی پارلداماق || = funkeln .

Karg (ص) (24) [قدیم آلمانجه Klage clare] (freigebig لك مقابلی) پك زیاده ادارەلو ، ممسك || بخیل ، خسیس ، جمری ، الی صیق .

Kargadeur (ام deu'r) (56) Kargador. (ام) (56) (جمع e—) [فر، اسپا] کمی حموله‌سی قومیسیونجی .

Kargheit (امؤ) (40) خست ، جمریلك، بخیللك .

Kargo (‒ ⏑ ا م) (56) [اسپا] (بحر) كمى حموله‌سى ‖ Kargadeur= .

Karière (Kä - rie'-rë تلفظ اولنور ا مؤ) (53) [فر] مستقبل (مسلك ، صورت معيشت ، طور و حركت) eine (gute) — machen مستقبلى تأمين ايتمك ، ايشى يولنه قومق ، مسلكنده ترقى ايتمك ‖ (فروسيت) (in)—reiten بارگيرله طولو دزكين هجوم كيتمك ، آتى آله بيلديكنه قوشديرمق .

Kari(e)ren (⏑⏑‒ فعلا +) a. (21) | لاتينجه | لازم اولاندن محروم اولمق (اوروج طوتمق ، على الخصوص مكتب چوجقلرينه مجازات اولمق اوزره) آچ طورمق ‖ [فر] Kari (e) rt (صنع) (اسم مفعول وصفت) (24) مربعاته، درت كوشه‌لى اشكاله تقسيم اولنمش ، خانه‌لى .

Karikatur (‒⏑⏑⏑ ا مؤ) (37) [ايتا] بركسه‌نك وياخود هرقنغى وقعه‌نك (مستهزيانه ، مزاحانه) تصويرى ، ويا بوقى يايان آدم .

Karifi (e) ren (⏑⏑‒⏑ فعـ متعـ) a. (21) , — etwas برشيئك تحقير، مضحك، مزاحانه تصويرينى، karifi'rt zeichnen تقليدينى يايمق .

Kariolen (⏑⏑‒⏑ فعلا +) a. (21) (عمو) [فر] ايكى تكرلكلى آرابه ايله كيتمك ، ايكى تكرلكلى آرابه‌يه بينمك .

Karl (سواقتيز اسمى ام) (56) (شارل) قارل ‖ —der Große (بيوك قارل) شارلمان .

Karlchen (‒⏑ اخالا) b. (40) Karl كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) شارلجق ، شارلو .

Karlin (‒⏑ ا مؤ) (56) وياخود (38) [ايتا] ايتاليانك آقچه‌سى ، قارلين .

Karlmann (‒⏑ اخام) (56) قارلمان .

Karmel (‒⏑ اخام) (56) (جغر) —Berg (ارض فلسطينده) قارمل تپه‌سى .

Karmesin (‒⏑⏑⏑ ـ) (24) ، (الا) (36) [Kermes دن مأخوذ فرانسزجه] قيرمزى، قباقيرمزى، كوكزى رنك ، قيرمز.

Karmesin„ . . . (· · · ‒⏑⏑⏑) —zeug (الا) (تجـا) قيرمزى بز ، بصمه ‖ —beere (ا مؤ) (تجـا) قيرمز ‖ —schild-laus (ا مؤ) (تاطبيعه) قرمز بوجكى ‖ vergnügt— (ـ) (عمو) پك شن ، پك كيفلى .

Karmin (‒⏑ ام) (36) [ايتا] (das—roth) قرمزى، لعل رنك ‖ (كيميـ) قرمزى لعل بويا (ماده‌سى) .

Karmoisin (‒⏑⏑ ، ä ö ··· تلفظ اولنور ـ) (24) [فر] = karmesi'n .

Karneol (‒⏑⏑ ام) (36) [ايتا] (معد) عقيق .

Karneval (⏑ v ‒⏑ ام) (الا) (56) [ايتا] قارناوال .

Karnevals„ . . . (··· ⏑ v ⏑‒)=„ . . .Faschings و : Fast-nachts. . .

Karnickel (⏑‒⏑ الا) a. (40) (عمو) = Kaninchen .

Karnieß Karnies (صنعـ) هرايكيسنده : (‒⏑ ام الا) [فر] (معما) قورنيش . (36)

Karniol (‒⏑⏑ ام) (36) [ايتا] (معد) = Karneo'l .

Kärnt(h)en (‒⏑ اخالا) (56) (جغر) (اوستريا ولايتلرندن) قارينتى .

Karunten (⏑⏑‒ جمع مذكر) (52) (غال اقواميندن) قارنوت (لر) .

Karo (‒⏑ الا) (56) [فر] درت كوشه ، مربع (برشى اوزرنده موستره اولەرق) درت كوشه موستره ‖ (كاغد اويوننده) اوريا كاغدى ، لوقوم .

Karo„ . . . (· · · ‒⏑) —könig (ام) اوريا بكى ، لوقومك بكى .

Karolin (‒⏑⏑ ام) (56) وياخود (38) (تجـا) = Karlin .

Karolina (⏑⏑‒⏑ امؤ) (37) شارلكن قانونى ‖ (جغر) (آمريقاى شماليده) قارولينا قطعه‌سى ‖ (پيلاردو) پيلاردو يوارلاغى .

Karolinger (‒⏑⏑‒⏑ ام) a. (40) قارلو ونژين ، سلاله‌سى (اسمنى شارلماندن آلەرق (٧٥٢ ـ ٩٨٧) دكين حكومت سورمشدر) .

Karosse (⏑‒⏑ امؤ) (53) [فر] قاروشه، آرابه،فايطون .

Karotte (⏑‒⏑ امؤ) (53) [فر] (نبا) هاوج ، هاوج كوكى ‖ (توتون دوردمى) ياپراق صيغاره .

Kar(o)ussell' Kar(o)ussell (⏑⏑‒ الا) (38) وياخود (56) [فر] قوشو اويوقى ، جنديلك ‖ كذا يوزوك اويوقى .

Karpathen (⏑‒⏑ اخا جمع مؤنث) (inv.) كذا : das K—gebirge (⏑⏑‒⏑⏑ الا) (جغر) قاريات طاغلرى .

Karpfen (‒⏑ ام) b. (40) [لاتينجه carpio] (تاطبيعه) سازان بالغى .

Karpfen„ . . . (· · · ‒⏑) —sprung (ا مـؤ) (جناستيق) يرده دوم دوز ياتار ايكن (سازان بالغى كبى) افقى اولەرق يوقارى صيچرامق .

Karrara (⏑‒⏑ اخالا) (56) (جغر)(ايتاليا شهرلرندن)قاررار.

Karre (‒⏑ امؤ) (53) [كات لساندن مأخوذ ايتاليانجه carrus] —(Hand) ال آرابه‌سى .

Karree . Karre هرايكيسنده : (‒⏑ الا) (56) [فر] مربع ، درت كوشه‌لى (كذا دانس ايله كه غل اويوننده مستعملدر) .

Karre„ . . . (· · · ‒⏑) —formi (e) rung (ع) (ا مؤ) قلعه نظامى تشكيل ايتمك .

Karreau (‒⏑ الا) (56) (kä' - rö تلفظ اولنور) = Karo .

Karren (‒⏑ ام) b. (40) [مرا . Karre] (برتكرلكلى ويركشى طرفندن ايتەرك سوق اولنان آرابه) ال آرابه‌سى ‖ (مجـا) den— in den Koth schieben ايشى برباد وملوث ايتمك ‖ كوتو بينك آرابه‌سى .

Karrete (⏑‒⏑ امؤ) (53) [ايتا] = Karren كوتو بينك آرابه‌سى .

Karri(e)rt Karrière (مرا.) Kari(e)ren„ Karière.

Kärner (‒⏑ ام) a. (40) يوك آرابه‌جيسى .

Karroben (⏑‒⏑ جمع مؤنث) (53) (نبا) خروب، كچى بوينوزى .

Karst (‒ ام) (38) وياخود (31) [fehren] چاپه ، بل ‖ آلپ طاغلرنده طاغلق ومحصولسزاراضى ‖ اوستريا قطعاتندن اولەرق قارست جهتى .

Karsten (… فعـ متعـ) b. (21) چاپه‌لق ، بللمك .

Kartätsch… (…) (ع) —rake'te (ا مؤ) پشرولو راكت .

Kartätsche (… امؤ) (56) [ايتا] (ع) —mit Kartu'sche قورشونلی خرطوج (ملو) ‖ mit—n schießen پشرو آتشی اچمك .

Kartaune (… امؤ) (53) (قديم طوپجيلقده ثقيل ، بيوك طوپ) بيوك چاپلی طوپ .

Kartause (… امؤ) (53) (م . ا) Karthause .

Karte (… امؤ) (53) [لاتينجه charta] اويون كاغدی ، كاغدی قاريشديرمق ‖ die—n mischen ، خريطه ‖ شهادتنامه ، يملك ليسته‌سی ‖ دانس پروغرامی .

Kartel (… ام) (الا) (38) وياخود (56) [فر] دوئللويه دعوت تذكره‌سی ‖ مبادلهٔ اسرا مقاوله نامه‌سی .

Karten… (…) —kunststück (ا لا) كاغدلرله‌ياپيلان معرفت ، حقه‌بازلق ‖ —schläger(in) (ا م ، امؤ) كاغدلرله‌فال بقان (اركك ، قادين) فالجی ‖ —bild (ا لا) اويون كاغدی اوزرنده بولنان رسم ‖ (مجا) كوتو رسم ، فنا فوطوغراف ‖ —werk (الا) آطلاس ‖ —zeichner (ا م) خريطه ياپان ، خريطه ياپمسی بيلان كيمسه .

Karthagena (… ch … اتالا) (56) (جغر) اسپانياده قارتاژنه شهری .

Karthaune (… امؤ) (53) (ع) = Kartau'ne .

Kart(h)ause (… امؤ) (53) [لاتينجه cartu'sia] مناستر .

Kart(h)äuser (… ام) a. (40) ، —in (ا مؤ) (50) دصن برونو ، طريقتندراهب ، راهبه‌سی؛ بوطريقه منسوب اولان اركك ، قادين ‖ شارتروز شرابی .

Kart(h)äuser… (…) —blume (ا مؤ) (نبا) قيرمزی چوكن ‖ —kaße (ا مؤ) (تاطبيعه) قويو تكيركدی ‖ —liqueu'r (ام) (فرانسزجه تلفظ اولنور) ايزو ولايتنده شارتروز مناسترنده اعمال اولنور شارتروز ايچكيسی ‖ —nelke (ا مؤ) (نبا) [مشهور آلمان نباتات كاشفی قارتهويزرك اسمنه نسبتله تسميه قلنان] قرانفيل ‖ —pulver (ا لا) (معد) قيرمزی معدنی توزی .

Kartieren (… فعـ متعـ) a. (21) [Karte] پرشيئك طاصلاغنی ، قروكيسنی آلمق ، چيزمك ‖ قيد ايتمك .

Kartoffel (… امؤ) (53) ونادراً (ام) c. (42) (نبا) پاتاتس ، يرالماسی ‖ (مجا) (عمو) يوارلاق قبا ساعت .

Kartoffel… (…) —branntwein (ا م) پاتاتس راقيسی ‖ —brei, (ا لا) —mus (ام) پاتاتس ازمه‌سی ‖ —kuchen (ام) پاتاتس اوننده (ازمه‌سندن) ياپيلان بورك ، چورك ، كوزله ‖ Quetsch-Kartoffeln = —mehl (ا لا) پاتاتس اونی ‖ —puffer (ا م) = —kuchen ‖ —sago (ا م) نشاسته .

Kartonni(e)ren (… فعـ متعـ) a. (21) [فر] (جلدلكده) مقوالق ، مقوا ايله جلدلك .

Kartusch… (…) (ع) —papi'er (ا لا) فشنك ، خرتوج كاغدی ‖ —nadel (امؤ) خرتوج اكنه‌سی (خرتوج قونيه‌نك آتشی تأثير ايتديرمك ايچون خرتوجه دليك آچمغه مخصوص اكنه) .

Kartusche (… امؤ) (53) [فر] خرتوج ‖ (معما ورسم) پرآرمه‌نك اطرافنه ياپيلان چيچك وياحلزونی الشكل قيورمه‌لی تزيينات .

Karub (… ام) a. (42) [عر] ، Karube (… امؤ) (43) (نبا) = Johannisbrot .

Karussell , Karusell (… الا) (38) وياخود (56) [فر] = Karousel .

Karyatide (… امؤ) (53) [روم] (معما) بناءنك كوشك وصاچاغی آلتنده دیرك يرينه قونيلان قادين ويا اركك هيكلی .

Karzer (… ام) a. (40) [لاتينجه] (مكتب مجازاتی) حبسخانه ، قودس ، مجازات اوطه‌سی .

Käs ' Kas (… ام) مفردی (38) جمعی (38) كاغدی چارچوه‌سی ‖ (عو) = Käse .

Kasan (… اتالا) (56) [جغر] قزان جهتی (روسيه‌ده) .

Kaschau (… اتالا) (56) (جغر) (مجارستانده) قاشاو ، (كذا قاسوورى) شهری .

Kaschelott (… ام) (56) ، —te (… امؤ) (53) (تاطبيعه) عنبر بالغی .

Käscher (… ام) a. (40) كلبك ويا باليق طوتمغه مخصوص كيسه شكلنده آغ ؛ (باليق آغی) . كذا بوجك واوفق باليق طوتمغه مخصوص آغ .

Kaschgar (… اتا) (56) شهر اولمرق (ا لا) ، كاشغر ، شهری ‖ نهر اولمرق (ا م) ، كاشغر ، نهری .

Kaschmir (… اتالا) (56) —das Land كشمير (قاشمير) ملكتی ‖ (ا م) قاشمير (قماش) .

Kaschmir… (…) —wolle (ا مؤ) كشمير ياغيسی ‖ —atlas (ا م) قاشمير ساتنی ‖ Musseli'n (الا) دولبند ‖ —shawl (chål تلفظ اولنور) (ا م) قاشمير شالی ‖ —ziege (ا مؤ) (تاطبيعه) تبت كچيسی .

Käse (… ام) a. (40) [لاتينجه ca'seus] پنير ‖ (مجا) (قيصه بويلولر حقنده) (عمو) drei—hoch sein برقاريش بويی اولمق ‖ بوزولوب قوپولاشمش سود ‖ (انكنارك يتان ديب پارچه‌سی) انكنار ديبی .

Käse… (…) —baum (نبا) پنير آغاجی ‖ —blatt (الا) كنايه‌اولمرق (اوفق غزته) كوتو وغايت اوفق غزته ، خنه ياپراغی ‖ —frau (امؤ) (مجا) =händlerin ‖ —milbe (امؤ) (تاطبيعه) پنير وسائره‌ده حاصل اولان كوچك وسكز آياقلی قورد ، بقله قوردی ‖ —papi'er (الا) (عمو) پنير صارمقدن يشقه برايشه‌يارامازكاغد ‖ —säure (ا مؤ) (كيميا) حامض جبن ، آصيدقاصه‌ئيك ‖ —stoff (ا م) (كيميا) جبن ، پنير .

Kase-in (… الا) (38) (*sans pl.*) [لاتينجه] = Käsestoff .

Kasel (… امؤ) (53) [لاتينجه] پاپاصلرك استاوروزلی آيين اوكلكی .

Kasematte (… امؤ) (53) [ايتا] (استحكا) استحكامات جسيمه‌ده محفوظ برآلتی آتشلمه‌سی ، قازمات .

Käsen (… فعـ لا) c. (21) قويولاشوب ، اكشيوب بوزولمق ‖ پنيرلاشمق ، منجمد اولمق ‖ (فعـ متعـ) قويولاشديرمق ، قويولتمق ‖ پنير ياپمق .

Kaserne (ـــ امؤ) (55) (ع) [فر] قشله، عسكر قوناغى، ابنيهٔ عسكريه.

Kasernen„... (ـــ...ـــ) —dienst (ام)قشله‌خدمتى: قشله نوبتجيلكى ‖ —arre'st (ام) قشله بندلك ‖ قشله حبسخانه‌سى ‖ —arresta'nt (ام) اذنسز، قشله بند ‖ —inspe'ktor (ام) قشله‌لرك امور انشائيه‌سيله انتظامنه نظارت ايدر (واكثرى چاوش وباش چاوش متقاعدى) مدير.

käsig Käsicht (ــ ـ) (21) پينرلى، پينيرمسى ‖ (عو) (صارى يوزلى) بكزسز.

Kasimir (ـــ اخام) (56) وياخود (38) [روس] بش، پولونيا، حكمدارلرى ‖ (تيا) [Kaschmir] (يوك قماش) قازمير.

Kasino (ـــ الا) (56) [ايتا] (جمعيت خصوصيه مخصوص تجمعگاه) غازينو، قلوب، ضابطان، مأمورين ملكيه غازينوسى.

Kaskade (ـــ امؤ) (51) [فر] چاغليان.

Kaskarill (ـــ ام) (56) [اسپانياجه cascari'a] آغاج قبوغى | (اجز) عنبر قبوغى.

Kaskett (ـــ ام (الا)) (56) [فر] قاسكت (اوزرى معدنلى سرپوش) مغفر: (چوقه‌دن) سرپوش.

Kasperle (ـــ ام) (54) قوقله اويونى پاصقالى.

Kasperliade (ـــــ امؤ) (51) مسخره‌لق، سوبتاريلق، پاصقاللق.

Kaspi-er (ـــ ام) .a (60) [لاتينجه]، —in (امؤ)(51) بحر خزر جوارندن اولان (اركك، قادين).

Kassa (ـــ امؤ) (54) [ايتا] =Kasse.

Kassander (ـــ اخام) (56) [روم] - آنتيپاتر، ك اوغلى وماكدونيا قرالى قاساندر.

Kassation (ـ(ـ)ـ tss ـ امؤ) (60) [لاتينجه] (عد) اولجه‌ويريلان حكمك برديگر محكمه‌دن ابطال ونقضى، تمييز ‖ (مأمورلر) خدمتدن) طرد واخراجى ‖ —shof (ام) محكمهٔ تمييز.

Kassava (ـ ـ v ـ امؤ) (54)، Kassave (ـ ـ v ـ امؤ) (55) [برازيلياجه] (نبا) مانيوق آغاجى ‖ (اجز) اجزاجيلقده مستعمل آمريقانك مانيوقه اونى واككى، خبز مانيوقه.

Kasse (ـــ امؤ) (55) [ايتا] قاصه، صنديق ‖ (قمندوفر وتياتروده) بيلت صاتيلان محل، قاصه.

Kassen„... (ـــ...ـــ) —abschluß (ام) قاصه دورحسابى: قياته‌سى ‖ —bestand (ام) قاصه موجودى ‖ —buch (الا) قاصه، صنديق دفترى ‖ —anweisung (امؤ) برقاصه‌نك بونوسى ‖ —bille't (الا) =—anweisung ‖ بانقه قائمه‌سى ‖ —führer(in) (ام ومؤ) صنديق امينى اركك ويا قادين، وزنه‌دار ‖ —stück (الا) (تيا) چوق مشترى جلب ايدن اويون.

Kass(e)rolle (ـ(ـ)ـ ام) (52)، نادراً Kasserol (ـــ الا) .a (42) [فر] (صاپلى) تنجره.

Kassia (ـــ امؤ) (49) [روم] (جمى —e). Kassi-e (ـــ امؤ) (52) (نبا) قتاه هندى ‖ يونك قبوغى.

Kasside(h) (ـــ امؤ) (55) [فارس] (اوزون‌نجه‌شعر، مدحيه على الخصوص سفر حقنده) قصيده.

Kassi-en„... (ـــ...ـــ) —rohr (الا) (نبا) قتاه هندى قامشى ‖ —zimmet (ام) (تجا) =Kanee'l-rinde دارچين قبوغى.

Kassi(e)ren (ـــ قد متعد) .a (21) [Kasse] (عد) ein Urtheil, Testame'nt— برحكم وياوصيتنامه‌يى ابطال اتمك، نقض اتمك ‖ فسخ ولغو اتمك، قالديرمق ‖ تنزيل رتبه وياطرد اتمك.

Kassi(e)rer (ـــ ام) .a (60) [فر] صندوق امينى، وزنه دار، صنديقچى، قبضمال.

Kassikan (ـــ ام) (38) [فر] (تاطبيعه) (قوش) قاصيقان.

Kassiopeja (ـــــ اخامؤ) (46) و(54) [روم] (اساوصية) آفريقانك قديمده يوقارى نيل طرفلرنده‌كى اراضيده حاكم‌لك ايدن « قاصيوپه » نام حكمدار، نثيوفى حاكمه‌سى ‖ قطب شمالى (سمانك) جهتنده « ذات الكرسى » جمله كوكبيه‌سى.

Kassaguette (ـــــ امؤ) (55) [اسپا] تخته ويا فيل ديشندن ياپيلوب وپرمقه طاقيله‌رق يكديكرينه اوريلدقده صدا چيقارتيلان) زيل، كوچك زيلى.

Kastalia (ـــ اخامؤ) (46) و(54) (اساطير) قاستا پارناس طاغى اتكنده « قاستالى » چشمه‌سى.

Kastani-e (ـ(ـ)ـ ويا خود: ـ(ـ)ـ امؤ) (55) [ايرانيجه‌دن روم] كستانه ‖ — (ياخود: wilde) unechte (هند، يبانى كستانه‌سى) آت كستانه‌سى ‖ =Kasta'ni-en-baum ‖ (بيطريه) (باركيرك بجاغنده بونوزدارى بيويان) كستانه.

Kastani-en„... (ـ...ـ(ـ) ثـ و: ـ...ـ(ـ)ـ) —mehl (الا) كستانه اونى ‖ —alle'e (امؤ) طرفى كستانه آغاجلى يول، كستانه آلتى ‖ —baum (ام) (نبا) كستانه آغاجى ‖ =wilder— baum (ام) آت كستانه‌سى (آغاجى) ‖ —braun (الا وصـ) كستانه صاريسى، كستانه رنكنده ‖ —pflanzung (امؤ) = —wäldchen (الا)، —wald (ام) كستانه‌لك، كستانه اورمانى.

Kästchen (ـ الا) .b (60) Kasten كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) اوفق صندوقجق، چكمجه ‖ (Arbeits—) اوفق چكمجه: قوطو: (كاغدوامثالى محافظه‌سنه مخصوص) چكمجه.

Kaste (ـ امؤ) (55) [اسپا] طائفه، صنف، قبيله.

Kastei-en (ـــ قد متعد)، —sich (قد مطا) .a (51) [لاتينجه castiga're] رياضت بدنيه ايله تعذيب نفس اتمك، (كناهنك عفو اولنمسى مقصديله) رياضت اتمك، اماتهٔ نفس اتمك.

Kastell (ـ الا) (38) [لاتينجه] (مستحكم) كوشك، قلعه ‖ قلعه ‖ (بحر) (بيوك كميلرك اوزرلرنده ياپيلان يوكسك قات) —vor اوك قاستل ‖ —Achter آرقه قاستل.

Kastellan (ـــ ام) (38) [Kastell]، —in (امؤ) (51) قلعه محافظى كوشك، سراى بكجيسى ‖ قلعه بكى، دره بكى.

Kasten (ـ ام) .b (40) وياخود .b (29) صنديق، چكمجه، قوطو ‖ (تجا) er hat Kisten,—und Keller —kleiner voll آنك هرشيئى چوق، بولدر، صنديق طولوسنه مالكدر، آنك صندقلرى ... ايله‌باصه باصه طولودر ‖ (براى تزييف) قلبه ‖ Klavi'er, Kutsche, Schiff = ‖ (Haus خانه =) ‖ ber—(Arche)Noah's حضرت نوحك تكنه‌سى (كميسى) ‖ عومى قاصه، اداره صنديقى ‖ (موسيق) تللى آلات موسيقيه‌نك

صدایی عکس ایتدیرن ایچی بوش قوطوسی ، صندیغی || یوزوك طاشنك نقسی، یووه‌سی || (ع) =حبسخانه ، محبس || (بحر) مقره تخته‌سی .

Kastilianer (⏑⏑–⏑ ام) a. (40) ، —in (امؤ) (56) اسپانیانك قاستیل مملکتندن اولان (ارکك ، قادین) .

Kastili-en (⏑⏑–⏑ اخالا) (56) (جغر) قاستیل مملکتی .

Kastor (⏑– اخام) (56) —und Po'llux (اسا) « ژوپیتر » ایله « لدا » نك اوغلی و « پوللوقس » ك برادری || (بحر ، حکم) =Elmsfeuer) کیجه‌لین وبالخصوص فورطنه‌دن اول کمی دیرکلری اوجلرنده کورینن آتش، نورالدقل || (هیئة) جوزا (ایکیز قرداشلر) بورجی || (ام) هزد، قضاعه، قوندوز ، جاروت، قاستور دنیلان حیوان ودریسی (=Bieber-fell, Bieberhut).

Kastor,,... (⏑....) —hut (ام) قاستور دریسندن شاپقه ، قاستور || —öl (ا لا) هند یاغی .

Kastorin (⏑⏑– الا) (38) [Ka'stor] (کمی وتجا) خفیف یوك قماش ، قاستورین .

Kastrat (⏑– ام) (51) [لاتینجه] =Hämmling وکذا (Eunu'ch) .

Kastri(e)ren (⏑⏑– فعتم) a. (22) [لاتینجه] خایه‌لرینی چیقارمق ، خادم ایتمك .

Kasuali-en (⏑⏑–⏑ جمع) (inv.) [لاتینجه] مأموریت عارضه ، موقته .

Kasuar (⏑– ام) (38) ویاخود (51) [مالایجه] (تا طبیه) تپه‌لی دوه قوشی .

Kasus (⏑– ام) (inv.) [لاتینجه] =(Fall) .

Kata,,... (⏑....) [رودم] (=hinab...) .

Katafalk (⏑⏑– ام) (38) یاخود (51) [ایتا] تابوت اوزرنده‌کی ماتملی تزیینات ، آصق .

Katakomben (⏑⏑– جمع مؤنث) (52) [ایتا] یرآلتی مزارلری .

Katalanisch (⏑⏑–⏑ ص) (24) = Katalo'nisch .

Katalog (⏑⏑– ام) (38) [رودم] کتاب وسائره فهرستی ، جدولی ، ادوات دفتری .

Kataloni-en (⏑⏑–⏑ اخالا) b. (40) (جغر) اسپانیانك ، قاتالونیا » ولایتی .

Katalonisch (⏑⏑–⏑ ص) (24) اسپانیانك قاتالونیا ولایتنه منسوب وعائد .

Katapult (⏑⏑– ام) (38) [رودم]، e— (⏑⏑–⏑ امؤ) (51) (ع) تاتار صپانی ، قتاپولت .

Katarakt (⏑⏑– ام) (38) ، e— (⏑⏑–⏑ امؤ) (51) [رودم] جندل ، شلال (نهرك اوچوروملرده یاپدقلری کورلتی ودوشمه) || (طب) کوز پرده‌سی ، آق (صو) .

Katarrh (⏑– ام) (38) [رودم] (علم امراض) نزله ، زکام ، التهاب .

Kataster (⏑⏑– الا(ام) a. (40) [ایتا] املاك ، تحریر اراضی دفتری ؛ ویرکو ، رسم ونرخ دفتری .

Katechese (⏑– ch ⏑⏑ امؤ) (56) [رودم] سؤال وجوابله تعلیم || علی الخصوص (امور مذهبیه‌ده) اصول تعلیم عقائد مذهبیه ، اسئلهٔ عقائد .

Katechet (– ch ⏑⏑ ام) (51) [رودم] اصول عقائد معلمی .

Katechu (– ch ⏑⏑ الا)(56) [بنقاجه : =Cate, Ala'zie [Sai' chu] (sans pl.) (اجز) کاد هندی، ژاپون طوپراغی .

Katechu,,... (⏑....– ch ⏑⏑) —tinktu'r (امؤ) (اجز) کاد هندی بویاسی .

Katechumen (– ch ⏑⏑ ام) (51) [رودم] اصول عقائد طلبه‌سی .

Kategorie (–⏑⏑– امؤ) (49) یاخود (53) (رودم) درجه، صنف ، مرتبه ، طبقه || جنس ، مقوله .

Kater (⏑– ام) a. (40) (لاتینجه catus) ارکك کدی || (مجا) خویسز وطبیعتسز آدم || (جناس اوله‌رق) =Kata'rrh || =Katzen-jammer .

Katerochen (– ch ⏑⏑⏑ حال اوله‌رق) فوق العاده اوله‌رق، درجهٔ اولاده ، اك زیاده ، باشلیجه .

Kät(h)chen (⏑– اخالا) b. (40) Kathari'ne کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) قاتین .

Kat(h)e (⏑– امؤ) (53) اوفق او .

Katheder (⏑⏑– ام (الا) a. (40) منبر ، کرسی ، مقام تدریس || (تخته باشی) ، کرسی اوکی .

Kathedrale (⏑⏑–⏑ امؤ) (53) (لاتینجه) باش کلیسا، دوم .

Kathete (⏑⏑– امؤ) (53) (رودم) (هند) (بر مثلث قائم الزاویه‌نك) زاویهٔ قائمه‌سی یاننده بولنان ضلعی .

Katheter (⏑⏑– ام) a. (40) (رودم) (جر) سونده ، میل ، مسبار .

Katholik (⏑⏑– ام) (51) ، —in (امؤ) (50) قاتولیك مذهبنده اولان خرستیان .

Katinka (⏑⏑– امؤ) (54) واقتیز اسمی (پولونیاجه) قاتینقا .

Katoptrik (⏑⏑– امؤ) (49) [رودم] (حکمه) مبحث انعکاس ضیا .

Katt (ا م) (38) [قبا آلمانیجه =Katze] (تجا) باصمه || (بحر) (امؤ) =Bei-anker || Katt-schiff .

Katt,, ... (⏑....) —schiff (ا لا) نوروجیانك آلتی دوز ایچ طرفی مدور واوچ طرفی سیوری برکیسی .

Kattaro (–⏑– اخالا) (56) (جغر) دالماچیاده ، قاتارو ، شهری .

Katten (⏑– جمع مذکر) (52) (بوکونکی هسلیلرك اسکان ایتدکاری محلده اقامت ایدن قدیم جرمان اهالیسی) قاتلر .

Kattun (⏑– ام) (38) [عربجه Caton ؛ انکلیزجه cotton] (تجا) پاموقلی قماش ، باصمه ، قاوون .

Katz-balgen (⏑⏑–) —sich (فع معطا) (عمو) a. (21) کندی صاچلرینی یقالامق، یولمق .

Kätzchen (⏑– الا) b. (40) [Katze کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی] کوچك کدی || (یالتاقلانوکن، سودکن) !mein— قوزوم ! یاوروم! الماسم ! بنم خوش خوشم || مختلف الاجناس نباتاتك برصورت نشو ونماسی .

Kätzchen,, ... (⏑....) (نبا) —blüthe (امؤ) قصیلهٔ لوزیه ، بادمیه قصیله‌سندن اولان چیچك .

Katze (⏑– امؤ) (55) [لاتینجه catta] کدی || es war keine—da اوراده قاره‌لر جیرید اوینایوردی (کیمسه یوقدی) || wenn die—nicht zu Hause ist, tanzen die Mäuse auf

Kauern (ـّـ قه لا—) و —sich (قه مطا) a. (21) بر یره بوزولمك ، كیزلنمك ، صوقولمق .

Kauf (ـّ ا م) (21) [اسكی آلمانجه choufـ : فی الاصل : مبادله | صاتون آلمه ، اشترا ؛ كذا صاتون آلمق || Tausch مبایعه اولنان اشیا||(مجا) : ich bin noch billigen (leichten) davon gekommen ؛ — بن اوجوز قورتولدم .

Kauf,, ... (ـّ...) —begierig (ص) صاتون آلمغه تشنه || —fahrtei (ا مؤ) (بحر) تجارت بحریه|| —geld (ا لا) بیع ویا اشترا پاره‌سی|| —karten (جمعمؤ) (اویونده) فضله چكلمش كاغدلر || اویونجیلره تقسیم اولندقدنصكره قالان كاغدلر || —leute (جمع م) —mann كلمه‌سنك جمع‌صورتی)|| —lust (ا مؤ) صاتون آلمه ، (صانعه) هوسی، آرزوسی || —mann (ا م) تجار ، اصناف || —manns = Stand (ام) تجارلق ، اصنافلق حالی ، صنفی|| —mannschaft (ا مؤ) تجار و اصناف هیئتی || تجارت ، اصنافلق .

Kaufen (ـّ قه متعه وقه لا +) و —sich (قه مطا) a. (21) (زمان حالنك اوچنجی شخصی كذلك : käuft)صاتون آلمق || —sich (in) ein Amt— برخدمت مأموریت ایدنمك || bei wem — Sie gewöhnlich ! هر وقت نره دن آلیش ویریش ایدییورسكز ، ایدرسكز || er-kaufen = || (كاغد اویونده) یره‌دكی كاغدلردن چكمك || (دومینو اویونده) اوینانیله‌جق مناسب طاش الده بولنمدیغی صورتده یردن(بغچه‌دن) طاش چكمك .

Käufer (ـّ ا م) a. (40) [kaufen]، —in (ا مؤ) (50) صاتون آلان (اركك ، قادین) مشتری .

Kauk-asi-en (ـّـ ا خا لا) b. (40) (جغر) قافقاسیا ایالتی .

Kauk-asi-er (ـّـ ا م) a. (40) ، —in (ا مؤ) (50) قافقاسیالی .

Kauk-asus (ـّـ ا خا م) (inv.) (جغر) —der قافقاسیا .

Kaul (ـّ...) [Kugel=||Kolben =] —barsch, (ا م) —börs ، (ا م) —barsch (ا م)(تا طبیعه) قباللغی= || —kopf= (تا طبیعه) (ا م) —frosch || —kopf (ا م) (تا طبیعه) قوربغه یاورسی ؛ (بالق) دره قیاسی || —padde (عو —frosch مقامنده)=—kopf || —quabe —quappe : ویاخود (ا مؤ) (تا طبیعه) قوربغه یاوروسی || =—bars .

Kaum (ـّ حا) [و سطی آلمانجه ده kûn ضعیف ، قوتسز] همان ، آنجق Das ist — zu begreifen بونی آكلامق پك كوجدر (بونی آكلامق همان غیر قابلدر ، بو آكلاشلیه‌جق بردرجه‌در) || — ich glaube es بن بوكا پك اینانه‌مام ، ظن ایتمام ، ممكن دكل .

Kauri (ـّ ا م) (56) (تا طبیعه) و (تجا) هندستان وسنغالده آقچه مقامنده مستعمل اوفق (سموكلی بوجك ویو قاملیادن اولان حیوان قبوغی) صدف ، قوقع .

Kausal (ـّ ص) (21) [لاتینجه] سببه دائر ، ومتعلق .

Kaustisch (ـّ ص) (21) [روم] = ätzend (مرا) || (مجا) —er Spott مؤثر استهزا .

Kautel (ـّ ا مؤ) (40) [لاتینجه| (عد) تدبیر، احتیاط

—

Tisch' und Bänken كدینك بولندیغی اوده (یرده) صیچانلر باش قالدیرر || (عمو) (آرتق) ! das ist für die— بوندن خیر یوق ، بوندن برشی بكلمه‌ملی|| —naß wie eine صیچان كبی صیرصیقلام اولمق|| یالتاقلانور ویوصورتله كندوسنی صودیرمكه چالیشور كیمسه ، ساخته‌كار || (حیوان حقنده) پك ضعیف ، كدی كبی اولان یاركیر || غایت چركین وصورتسز آدم || چله طوپ اویونی|| (بحر) كمی طائفه‌لرینی دوكمك ایچون اوستوریه .

Katzen,, ... (ـّـ...) —äugig (ص) كدی كوزلی || —art (ص) (كدی تكیری) تكیر || —grau (ا مؤ) (تا طبیعه) كدی جنسندن اولان || كدی جنسنك انواعی||(حا) كدی طبیعتلی، كدی كبی|| —auge (ا لا) (نبا) كدی كوزی|| —freundlichkeit (ا مؤ) (عمو) متبصبصلق ، تیلكیلك || —gold (ا لا) (معد) آلتون تقلیدی (یلانجی آلتون) || —jammer (ا م) (عمو) زیاده شراب(وامثالی) ایچلدكدنصكره (ایرتسی كونی) حاصل اولان باش آغریسی، راحتسزلق|| 'mora lischer—jammer فكر، وجدان راحتسزلغی || —kopf (ا م) كدی قفاسی (كذا المانیاتس اسمی) || آرموده نوعی|| (قوه ادراكیه‌سی آز اولان انسان) آحمق، سرسم، قاز قفالی ، حیوان|| —leben (ا لا) (كدی كبی طقوز جانلی) صاغلام جان || ein—leben haben قنا ، صیقینتیلی برحیات كچیرمك ، آجی عمر سورمك || —liebe (ا مؤ) (مجا) وفاسز محبت|| —musi'k (ا مؤ) كدی میاوله‌مسی|| كوتو موسیقه || —pfötchen (ا لا) كدی پنجه‌سی || (نبا) كدی آیه‌سی || —schwanz (ا م) كدی قویروغی || (نبا) كدی قویروغی || —silber (ا لا) (معد) میقا آرژانتین || برنج معدنی پارلاتمغه مخصوص توز || —sprung (ا م) كدی صیچرامه‌سی (جناستیق) || (مجا) (عمو) (قیصه مسافه) مثلا es ist nur ein—sprung بر آدیملق یر || —tiger (ا م) (تا طبیعه) بنكاوتكیر كدی|| —wäsche (ا مؤ) (عمو) مثلا —wäsche machen ایصلاق بر یالك حاولوسیله یوزنی سیلك .

Kau,, ... (ـّ...) „ Kauen “ —tabak (ا م) اكثریا عمله كروهنك (حرارتی تسكین ایتمك اوزره) چیكندكاری صیاه ودورملی یاپراق توتون || —mittel (ا لا) توكروك حصولیچون چیكنه‌نیلان علاج ، عالك ، مهیج اللعاب || —werkzeuge (جمع لا) (تشر) چیكنمكه مخصوص اعضا .

Kauder (ـّ ا م) (56) (sans pl.) استوپو (=Hede) .

Kaudern (ـّ قه لا+) a. (21) اركك هندی كبی باغیرمق، غلو غلو ایتمك .

Kauder=wälschen ویاخود „welschen (ـّـ قه لا+ وقه متع) a.,c. (21) | Kauder=wälsch كوزه‌لك صاچمه صیان لقردی | قبا وغلط تلفظ ایتمك ، برلسانی یاكلش سویلك، قفاسی كوزنی یارمق .

Kaue (ـّ ا مؤ) (56) [لاتینجه ca'vea] چیت، تخته پرده، صوندرمه|| (زرا) Hühnerleiter طاوق كومسی نردبانی .

Kauen ، **Käuen** هر ایكیسیده : (ـّ قه متع وقه لا+) a., b. (21) چیكنه‌مك || طرناقلرینی، پارمقلرینی ایصیرمق، كیرمك || (مجا) —etwas(auf : ویاخود an) برشیئك اوزرینه دوشمك ، دائما برشیله مشغول اولمق|| die Worte ' —Silben (كلمه هجالری) لقردییی چیكنیه‌رك سویلمك، اوزاتمق .

Kauterisi(e)ren (ـ ـ ـ فعـ متعـ) a. (21) [روم]
(جر) ياق آچمق، ياقمق، داغلامق، كى اتمك .
Kaution (-tss(-)-ـ امؤ) (49) [لاتينجه] = Bürgschaft.
Kautschu(c)k (ـ ا لا (ا م) (38) [جنوبى آمريقاجه]
قاوچوق، لاستيك (غوم الاستيق) .
Kautschu(c)k„ ... (ـ ـ ـ) —paragraph (ا م)
لاستيكلى، قابل تغيير، صاغلام اولميان فقره، ماده، بند .
Kauz (ـ ا م) (31) [فرانسزجه chouette] (تاطبيعه)
Käuze (جمع) (دوز قفالى، قولاقسز) قولاقسز بايقوش ‖ =
بايقوش ‖ (مجا) (عمو) تحف آدم، عجائب كيمسه ‖ = Kerl .
Kavalier (ـ ـ ام) (38) (kă-vă-li'r(-)) تلفظ اولنور)
[فر] (برقادينه، خانمه مقابل اولهرق) افندى، اركك ‖ (شطرنج
اويوننده) قاواليه (صيچرايان طاشلردن برى) ‖ (ع) (استحكام)
طوپ وضعنه مخصوص يوكسك محل، قاواليه (قاواليـه) ‖
اصيلزاده، ژنتيان : تربيه‌لى اركك ‖ شواليه .
Kavalkade (ـ ـ ٧ ـ امؤ) (56) [فر] صوارى رسم
كچيدى، حيواناله ايديلان تفرج ‖ آتلى جمعيق .
Kavallerie (-(ـ)ـ ٧ ـ وياخود ـ(ـ) ـ ٧ ـ امؤ)
(49) ياخود (51) [فر] (ع) صوارى (صنق) .
Kavallerist (ـ(ـ)ـ ٧ ـ وياخود ـ(ـ)ـ، ـ ام) (51)
[فر] (ع) صوارى، آتلو، فارس، بنيجى .
Kavent (ـ ٧ - ا م) (51) [لاتينجه] = Bürge .
Kaviar (ـ ٧ ـ ا م) (56) ياخود (38) [تاتارجه]
(طوزلنمش بالق يومورطه‌سى) خاويار، اوغلدروق، موريـنه،
مرسين يومورطه‌سى .
Kavi(e)ren (ـ ـ فعلا +) a. (21) [لاتينجه] = bürgen.
Kawaß (ـ ا م) (33) ياخود (51) [تركجـه] وياخود
Kawasse (ـ ـ ا م) قواص .
Kawi=Sprache (ـ ـ ا مؤ) (57) (ژاوه‌ده لسان
مقدس) قاوى لسانى .
Kazike (ـ ـ ا م) (57) [قارائيبجه] آمريقا اهالى
قديمه‌سنك مكسيقا ودها سائر طرفلرده حكمدارلره ويردكلرى
عنوان .
Kubik = Kb . (كلمه‌سندن مخفف) .
Kebs„ ... (ـ ـ ـ) —ehe (ا مؤ) اوطه‌لق ايله يشامه ‖
—frau (ا مؤ) = —weib ‖ —kind (الا) اوطه‌لقدن اولمه
چوجق ‖ —weib (الا) اوطه‌لق ‖ —mann (ام) نكاحسز
قادين طوتان اركك .
Keck (ـ ص) (24) جسور، شجيع ‖ (حددن زياده) كوزى
قيزمش ‖ اوتانماز، صيقلمز، يوزسز، تربيه‌سز، ادبسز .
Kegel (ـ ا م) a. (40) [اسكى آلمانجه chugili اوفق
قازيق] (اويون ايچون) (دامه طاشى شكلنده بيوجك آغاجلردن
عبارت اولوب مخصوص ياپيلان يول اوزرنده يوارلاق آتيله‌رق
دوشريلان اويون طاشلرى) كيل ‖ (قيصه، كوچك كيمسه، بودور) ‖
قبا وتزا كتسز آدم (اودون كبى) ‖ (جغر) مخروطى الشكل
طاغ، تپه ‖ (تا طبيعه) (صيورى شكلده صوكاى بوجك نوعى)
شيطان مناره‌سى ‖ (هند) مخروط، —abgestumpfter مخروط
ناقص .
Kegel„ ... (ـ ـ ـ) —achse (ا مؤ) مخروطك محورى ‖
—aufseher (ا م) كه‌غل اويوننده يونلرى ديكن چوجق ‖
—bahn (امؤ) كه‌غل يولى (اوينامغه مخصوص محل) ‖ —kugel
(ا مؤ) كه‌غل يوارلاقلرى ‖ —mantel (ا م) مخروط سطح
خارجيسى ‖ —schieben (ا لا) (وسطى آلمانجه‌ده) كه‌غل اويونى
اوينامق (يوارلاقلرى يوارلامق) ‖ —schieber (ا م) =
—spieler (ا م) كه‌غل اوينايان ‖ —artig (ص) مخروطى ‖
—fläche (ا مؤ) سطح مخروط ‖ —förmig (ص) مخروط
شكلنده، مخروطى الشكل ‖ —quadrille (ا مؤ) (قادريل تلفظ
اولنور) درت چفتك تك برقواليه اطرافنده اوينادقلرى قادريل
(دانس) ‖ —schnittli'ni-e (ا مؤ) (هند) خط ناقص،
قطع زائد، قطع مكافى .
Keg(e)ler (ـ(ـ)ـ ـ ا م) a. (40) = Kegelschieber .
Keg(e)lich ، keg(e)licht (ـ(ـ)ـ ـ ص) (24) مخروطى،
مخروطى الشكل، مخروطه بكزر .
Kegeln (ـ قعـ لا + ، قعـ متعـ) و — sich (قعـ مطا)
a. (21) كه‌غل اوينامق ‖ (كه‌غل اويوننده يوارلاقلرى يوارلركبى
آتمق) ‖ — eine Flasche zum Fenster hinaus (برشيشه‌يى
پنجره‌دن طيشارى آتمق، يوارلامق، فيرلاتمق ‖ (عمو) sich im
— Grase herum اوتلك، چمنك اوزرنده يوارلانمق .
Kehl (ـ ـ ـ) „ Kehle " —schnalle (ا مؤ) (صنع)
(اكرجيلكده) بوغازطوقه‌سى ‖ —stimme (ا مؤ) بوغازدن
چيقاريلان صدا، صوت حلق ‖ —buchstabe (ا م) صداسى
بوغازدن چيقان حرف ‖ —ader (امؤ) (تشر) شاه طمارى، وداج ‖
—ballen (ا م) (دولكرلكده) چاتى ماهيه‌سنك (مركز)
بابا كيريشى ‖ —deckel (ا م) (تشر) كوچك ديل ‖
—drüse (امؤ) غيرتلاق، حنجره‌ده حاصل اولان بز، كوچك ديل
بزى ‖ —hobel (ا م) (صنع) زه رنده‌سى ‖ —kopf (ا م)
غيرتلاقده حاصل اولان يرخسته‌لغى، غيرتلاق ورمى ‖ —li'ni-e (امؤ)
(ع) (استحكا) بوغاز خطى ‖ —riemen (ا م) (فروسيت) بوغاز
آلتى قايشى ‖ —rinne (ا مؤ) (معما) = (ge)rinne—
(ا مؤ) (ا لا) چاتيلرك كوشه‌لرنده بولنان اولوق خزنه‌سى .
Kehle (ـ ا مؤ) (55) بوغاز، غيرتلاق، حنجره، حلقوم ‖
— aus voller آوازى يتديكى قدر .
Kehlen (ـ فعـ متعـ) a. (21) = aus-kehlen ‖
(بالقچيلقده) —Heringe (بوغازلرينى، غيرتلاقلرينى كسمك،
آيقلامق) رينغه بالغنك ايچنى تميزلمك .
Kehr„... (ـ ـ ـ) (kehren و Kehre) —maschiene
(ا مؤ) سوقاق يقيه وسائره سوپورمكه مخصوص ماكنـه ‖
—besen (ا م) = Besen ‖ حلقه شكلنده دانس وبونك
موسيقه‌سى، حورا ‖ (مجا) صوك، نهايت، قپانيش ‖ —reim (ام)
نقرات ‖ —seite (ا مؤ) ترس طرف، آرقه طرف ‖ ايچ يوزى ‖
(مجا) مداليه‌نك ترس طرفى ‖ —um (ا لا) چيقماز سوقاق ‖
نقرات ‖ —um (Hand„) im كوزنى آچوب قپانيجيه دكين،
آن واحدده ‖ توزطوپلامغه مخصوص توك ويا چالى سوپوركه ‖
—zehnt (ام) اصحاب تجارك اراضيدن آلدقلرى (ويركى) عشر .
Kehre (ـ ا مؤ) (51) [kehren] دونكـه، چويرلمه :
كيرو دونكه ‖ صره، نوبت مثـلا —er hatte die نوبت،
صره اونك ايدى، اونده ايدى ‖ استقامت، يول .
Kehren (ـ فعـ متعـ ، فعـ لا —) a. (21) سوپورمك
(=fegen) (مجا) Jeder kehr' vor seiner Thür هركس
كندى ايشى بيلى (اوته‌كينك بريكينك ايشنه قاريشماملى) ‖

—(sich) بشقه طرفه دوكمك || بنه نقطهٔ حركته عودت ، مواصلت ايتمك („heim„ „wieder„ „zurück„) اوه دوكمك ، كيتمك، عودت ايتمك، (بنه) كيرو دوكمك || das Oberste zu — Unterst آلتنى اوستنه چويرمك (اوستنى آلتنه كتيرمك) .

Kehricht (ـ ا لا) ㊳ (سوپريلوب طوپلنان سوپروندى.

Kehrt (ـ ا لا) (inv.) پالكز بووجه آنى مستعملدر : (ع) —machen (صاغدن ويا صولدن كرى ايتمك) دوكمك .

Keichen (ـ فع لا +) a. ㉑ [keuchen=] صولومق، كوجلكله تنفس ايتمك ، خورولدايەرق نفس آلمق || (بيطر) (طاركوكسلى اولمق) صولوغان، ضيق نفس اولمق .

Keich-husten (ـ ا م) h. ㊵ (علم امراض) بوغماجه اوكسوروكى : پروتشيد اسپازموديك .

Keifen (ـ فع لا +) a. ㉑ وكذا n. ㉛ [عادى آلمانجه] مرلدانمق ، سوپلنمك ، حايقيرمق، شماته ايتمك .

Keif-wort (ـ ا لا) ㊳ مرلدانمه ، سوپلنمه .

Keil (ـ ام) ㊳ كوشه || اودون ويا چيورقامه (چيويسى) ||(مجا) auf einen harten Ast (وياخود: auf einen groben Klotz) gehört ein harter (grober)— ديشسزك حقندن ايعانسز كلور|| Brot— اكمك پارچه‌سى، دلمى|| (معما)(صنع) برقبه‌نك آناختارطاشى || آرديه صوقيلان پارچه || (بحر) پونتوتنته‌سى|| (عمو) (كلفان بكنيه) e— (جمع) طياق ، ماريز= Prügel .

Keil„... (ـ...) —haue (امؤ) بل، چاپه || —ärmel (ام) ثابت كتيبڭ قول || —bein (ا لا) (تشر) (آياق والده) سيورى وكوشه‌لى ، مخروطى الشكل كيك || —eisen (ا لا) (صنع) طوغرامه‌جى بيچاغى || —kissen (ا لا) اوزون باش يصديغى .

Keiler (ـ ام) n. ㊱ [keilen] (چاقمق ، قاقمق ، صيقلامق ، اورمق ، يارمق) كبى شيلرى يابان || (آوجيلقده) اركك يابانى طوموزى (=Keuler) .

Keilerei (ـ ـ ا مؤ) ㊼ (عمو) =Prügelei .

Keim (ـ ا م) ㊳ تخم ، تخمك مادهٔ اصليه‌سى، جرثومه، فليز|| تخم ، يمورطه|| befruchteter—in der Gebärmutter رحم مادرده القاح اولنمش ، طوغمش وهنوز تشكل ايتمكه باشلامش اولان جنين (چوجق ويا حيوان) || (مجا) den—einer Krankheit in sich tragen برخسته‌لغه مستعد اولمق ، اوخسته‌لغه مستعد اولمق (تخمى طاشيمق) .

Keim„... (ـ ...) —bläschen (ا لا) (فليز ، تخم سورديرمكه مستعد اولوق كيسه شكلنده قبارجق) حويصل || —monat (ا م) فرانسه‌نك١٧٩٣ تاريخلى تقويمنجه مارتك يكرمى برندن نيسانك اون طقوزينه دكين دوام ايدن يدنجى آى || —stoff (ا م) جرثومه ، قابل تعضو ماده|| —zelle (ا مؤ) ذات الاحقاح دنيلان نباتاتك آلت تناسلى، اسپور .

Keimen (ـ فع لا +) a. ㉑ [Keim] (حال ويا موقعك تبدلى نظر مطالعه‌يه النديقده) (فع لا —) فليز سورمك ، بيتمك ، چيلشمك (كذا مجا) || وقوعه كلمك ، چيقمق ، حدوث ايتمك (صقال حقنده) چيقمق ، كلمك || حصوليولمق، وجوده كلمك|| انتشار ايتمك || (بيراجيلق صنعتنده) die Gerste wird gekeimt آرپه‌ايصلاديلەجق،صويه‌باصيلەجق، طاولاندريلور .

Kein (ـ ضمير) (م) kein ، (مؤ) keine ، (لا) kein ، keine ، keiner || ㉑a. kein(e)s. (كذا اسم اولەرق) ㉞c. يوق ، دكل ، هيچ مثلا mehr — آرتق يوق ، آرتق هيچ || Geld— ich habe پارهم (هيچ) يوق، بش پارهم يوق ، هيچ برپارهم يوق || es sind—e vier Wochen her بوندن همان درت هفته اول ، بوندن آنجق درت هفته اول ، درت هفته يوق ييله ... || (و ياخود : durch-aus) er hat gar nicht ein == — || آنك ذره قدر اعتقادى يوق – Vertrauen هيچ برى هيچ بركسه مثلا : einziger Mensch ist ohne— Fehler دنياده خطاسز كمسه يوقدر، هركسك برقصورى واردر|| Keiner von Beiden ايكيسندن هيچ برى، نه او نه او (برى).

Keines-falls keinen-falls (ـ ـ حا) : هرايكيسنده هيچ بروقتده ، هيچ برصورتله ، (عمو) اصلا .

Keinerlei (ـ ـ ـ) (inv.) هيچ بردرلو .

Keiner-seits (ـ ـ حا) هيچ برطرفدن ، هيچ بريردن ، هيچ بركسه‌دن .

Keines-wegs (ـ ـ حا) هيچ برصورتله ، هيچ بروجهله ، اصلا .

Kein-mal (ـ ـ حا) هيچ بردفعه ، هيچ بروقت .

Kelch (ـ ا م) ㊳ [لاتينجه ca'lix] اكثريا : قوپه ، قدح ، كاس ، بارداق || (هيئت) الكأس الباطيه || (نبا) كاس ، نباتاتك خارجى قبوغى .

Kelch„... (... ـ) —blatt (ا لا) (نبا) ورديق ، كوچك ياپراق || —blume (ا مؤ) (نبا) ياپراقسز چيچك .

Kelle (ـ ا مؤ) ㊿ [اسكى آلمانجه chella] قاشيق ، كفچه .

Keller (ـ ا م) n. ㊵ [لاتينجه cella'rium] كيلار، مخزن || يرآلتى لوقنطه‌سى ، يرآلتى دكانى || سرداب .

Keller„... (... ـ) —aufzug (ا م) كيلارلره اينوب چيقمق ايچون موضوع آسانسور || —assel (ا مؤ) (نباطيه) تنفسه ، تسبيح بوجكى || —loch (ا لا) هوا دليكى ، باجاسى || —luke (ا مؤ) =loch— || —meister (ا م) كيلارجى ، صفراجى باشى .

Kellerei (ـ ـ ا مؤ) ㊾ (چوپرنسك) كيلارى .

Kellner (ـ ام) n. ㊵ ، —in (ا مؤ) ㊿ قهوه ، لوقانطه ، هوتل ، بيره خانه وامثالنده خدمت ايدن اركك ويا قادين خدمتجى ، غارسون || كيلارجى (اركك ، قادين).

Kelt (ـ ا م) ㊿ (تبا) اسقوجيا كتن قماشى(چوقه‌سى) (ازمنهٔ قديمه ، دورحجرده) برداخلى مزراق ، غارغى ، بالطه.

Kelte (ـ ا م) ㊷، Keltin (امؤ) ㊿ كلت قومندن اولان .

Kelter (ـ امؤ، ام) ㊷و n. ㊵ [لاتينجه calcatu'ra] منكنه (اوزوم، زيتين وسائره ازمكه مخصوص ماكينه) .

Kelter„... (... ـ) —baum (ا م) اوزوم وسائره ازمكه مخصوص آغاج || —haus (ا لا) اوزوم وسائره ازيلان محل|| —knecht (ام) اوزوم وامثالى ازن ايشجى || —treter (ا م) =knecht— || —wein (ا م) اوزوم جيبره‌سنك تعصيرندن چيقاريلان شراب .

Kelterer (ـ ا م) a. ㊵ [Kelter] اوزوم وسائره ازمكه مخصوص ماكينه‌نك ماكينه‌جيسى .

Kerbel (ـــٌ ام) a. (40) (نبا) (فصيلهٔ صيوانيه‌دن) فرنك مايدانوزى ، كزبرة الخضرا .

Kerben (ـــٌ قه متمه) a. (21) [= انكليزجه carve] كرتيك وياريق ياپمق ‖ برشيئك اطرافنى ديشلى ياپمق .

Kerker (ـــٌ ام) a. (40) [لاتينجه carcer] حبسخانه‌ , دروننده بولنان درين وقرانلق زندان ، كورك .

Kerker,,… (ـــٌ…) —strafe (امؤ) كورك مجازاتى ‖ —fieber (الا) (علم امراض) چوروك شيلرك تعفنندن حاصل اولان صيتمه ، حماى عفنى ‖ —haft (امؤ) كورك جزاسى ‖ —meister (in) (ام) (امؤ) حبسخانه بكجيسى ، غارديان ، زندانجى .

Kerl (ـــٌ ام) (38) [قديم آلمانجه Mann charal] (جمى e —، (عو) كذا : s—) صورت عموميه‌ده آدم ، كمسه ، شخص ‖ حريف ، كراته ‖ اودونكبى آدم ‖ armer— بيچاره آدم ، حريفجكز ‖ braver— ايو آدم ، چوق ايو حريف ‖ lustiger— قورنازلقى ، حيله‌كار ، دساس ‖ geriebener— شن آدم .

Kerlchen (ـــٌ الا) b. (40) [Kerl كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى] حريفجكز ، آدمجكز ‖ (مدح وستايش وتعبيراتيچون) Das ist ein tapferes—! (اما) يمان حريف !

Kermes (ـــٌ ام الا) (inv.) (sans pl.) [عر] قيرمزى بويا برشه‌فوللانيلور طرطيل ، قيرمز حيوانى ‖ قيرمز دانه‌سى .

Kermes,,… (ـــٌ…) —baum ‖ (ام) (تبا) =—eiche امؤ) (تبا) قيرمز ميشه‌سى ‖ —förner (جع لازم) (تجا) =Kermes ‖ —roth (ص والا) قيرمز رنكنده ‖ قيرمز بوجكى ، بوبوجكدن چيقاريلان بويا ‖ —schildlaus (امؤ) (تاطبيعه) قيرمز بوجكى .

Kern (ـــٌ ام) (38) [اسكى آلمانجه cherno =لاتينجه granum] چكردك ، —einer Kirsche بركرازك چكردكى ‖ (مجا) برشيئك اك ايوسى ، اصلى ، اوزى ‖ زبده ، خلاصه ‖ ايليك ، اليج ‖ (مجا) (عمو) : — des Pudels تخمينا : خلاصهٔ كلام ، ايشك نتيجه‌سى ، سنك آكلايه‌جقك ‖ (سبزه‌واتك) ايچى ، كوبكى ‖ برآغاجك اوزى ‖ حيوان طيرناغنك مايه‌سى ‖ غايت انضه اون ‖ (قصابلقده) صيق ات ، على الخصوص صيغرك كوكسى .

Kern,,… (ـــٌ…) —branntwein (ام) چكردكدن ياپيه ايچكى ‖ —brav (ص) نهايت درجه ناموسلى ، اوصلو ‖ —frau (امؤ) ، —mädel (عو) (الا) قادينلرك (قيزلرك) سلطانى ، اك ممتازى ، كزيده‌سى ، اك كوزلى ‖ —apfel (ام) =Klapper-apfel ‖ —deutsch (ص) حقيقة ، تام آلمان (آلمانجه) ، (قاريشمامش) ‖ —fest (ص) طاش كبى صيق ‖ پك صاغلام ، ايرى بنالى ‖ —frucht (امؤ) الما ، آرموده كبى دروننده چكردكى اولان ميوه ‖ —gehäuse einer Frucht (برميوه‌نك) چكردك يتاغى ‖ —gesund (ص) پك صاغلام ، تيور كبى ، كمال درجه صحتده اولان ؛ چوروكى بولنميان (آغاج واشيالى حقنده) ‖ —guß (ام) (صنعه) اوزدى يوارلاق ودوكه شكلنده تيور دوكه ادوات ‖ —punkt (ام) اساس وجان آلمجق نقطه ‖ —roth (الا) (تجا) آمريقاده بربويا آغاجندن طوبلانان دانه‌دن مخصل بويا ‖ —schuß (ام) (ع) خط نشانك محركرمى يه موازى اولمسى ومرمينك هدفه اصابت ايتمدن

Keltern (ـــٌ قه متمه) a. (21) [Kelter] die Trauben— اوزومى ازمك ، شراب چيقارمق .

Kelt-iberi-en (ـــٌـــٌ اخالا) (56) (تاريخ قديم) (جغر) (آسياى قديمده) صلت وايبر قومنك مسكون اولديغى قطعه .

Kenn,,… (ـــٌ…) —buchstabe (ام) (غرا) ادات ‖ —zeichen (الا) علامت واشارت فارقه ‖ —zeichnen (قه متمه) و —sich (قه مطا) تفريق وتمييز ايتمك ، معروف قيلمق ؛ بللى ايتمك ، اشارت مخصوصه قومق ؛ بللى اولمق ، كنديسنى كوسترمك ، سچلمك ‖ —ziffer (امؤ) برلغارتمه‌يى كوستر رعدد ، لغارتمه مشعرى .

Kennbar (ـــٌ ص) (21) طانيلور ، فرق اولنه‌بيلور .

Kennen [ـــٌ können ايله مناسبتى اولوب فى الاصل بيلمك معناسنده‌در] (قه متمه) و —sich (قه مطا) a. (28) (صورت شرطيه ماضيسى kenn (e) te) طانيمق ، بيلمك ، Jemand dem Namen nach — برينى اسميله (شخصى بيلمه‌رك) طانيمق ‖ Das—wir! (اوت) معلوم! ‖ —wir einander vom Theater بز بربريمزى تياتروده اوكرندك ، اوراده طانيشدق ، كوروشدك ‖ er kennt sich vor Hochmuth nicht mehr (كبر وغروروى ايله كندوسنك كيم (نه) اولديغنى اونوتمش) ، بورنى قاف طاغنده ‖ ich habe ihn als reichen Mann gekannt بن آنى زنكين اولهرق طانيدم ، بن آنى طانيديغم وقت زنكين ايدى ‖ —lernen اوكرنمك ، طانيمق ‖ eine Kunst gründlich— برصنعتى (معرفتى ، هنرى) حقيله بيلمك ، كهنه واقف اولمق ‖ er ist gar nicht wieder zu— اوطانيله‌جق برحاله كلمش ، طانينماز برحالده‌در .

Kennens-werth (ـــٌـــٌ ص) (21) طانينمغه ، اوكرنمكه شايان ؛ شايان وقوف .

Kenner (ـــٌ ام) a. (40) طانيان ، ارباب وقوفدن اولان .

Kenntniß (ـــٌ امؤ) (34) [kennen] طانيه ، بيله ، واقف وآكاه اولمه ‖ Jemand von etwas in—setzen وياخود etwas zu Jemandes — bringen برينى برشيدن آكاه ايتمك ، برشيئه واقف قيلمق .

Kennung (ـــٌ امؤ) (49) اكثريا — Kenn-zeichen ‖ (آوجيلقده) طانيه ، طويغو ، حس ‖ (بازكيرده) اشارت .

Kenotaphium (ـــٌ آ ـــٌـــٌ الا) (44) [روم] جنازه‌سى بولنميان بركمسه‌نك نامنه ياپيلان مزار .

Kent (ـــٌ اخالا) (56) انكليز ممالكندن كنت .

Kentern (ـــٌ قه متمه) a. (21) [Kante] =kanten ‖ (بحر) — einen Kahn برقايغى (قيالى برمحله) قاپقفانيه ، كناره چكمك ‖ (بحر) (قه لا —) (كمى حقنده) دوريلمك ، ياتمق .

Keos (ـــٌ اخالا) (inv.) (تاريخ قديم) [روم] (جغر) يونانستانده «صه‌ئوس» آطه‌سى .

Keper (ـــٌ ام) a. (40) [فلمنكجه] (تجا) =Köper .

Kep(p)ler (ـــٌ اخام) a. (10) (آلمان هيئت شناسانندن كپلر .

Kerb,,… (ـــٌ…) —holz (الا) (اكنكيجيلكده) اكمك چتله‌سى ‖ Kerben auf's — holz schneiben چتله اوزرينه كسيك (چتله‌ياريغى) ياپمق ، كرتمك ‖ —messer (الا) (صنعه) قوچيجى بالطه‌سى ‖ —stock (ام) =—holz ‖ —thier (الا) (تاطبيعه) حشرات ، هوام ، بوجك .

Kerbe (ـــٌ امؤ) (53) ياريق ، كرتيك ، يونتوق محل .

وصولی تصور اولنان هر برآمدامنت || —stahl (ام) (صنع) ایکی مارقه‌لی (خالص) چلیك || —truppen (جمع مؤ) (ع) معیت ، خاصه عسکری || —wolle (امؤ) تیفتیك || —wort (الا) کبار کلام ، روحلی ، جانلی سوز || اساس وتتمه‌یی تشکیل ایدن کلمه ، سوز .

Kernen (ــ فعـ متعـ) a. (21) =auskernen || نادراً =körnen .

Kernicht (ــ صـ) (24) [Kern] چکردکه بکزیان || چکردکی حاوی اولان .

Kernig (ــ صـ) (24) [Kern] سکیرلی ، صاغلام ، محکم ، قوی ، متین ، قوتلی ، رصین || مؤثر || (نبا) چکردك طولو .

Kersey (ــ صورت تلفظی : kèr-see) (ام الا) [انکلیزجه] کوچك قیزیل اریك || قوری کیراز .

Kerze (ــ امؤ) (51) [اسکی آلمانجه cherza لاتینجه cera دن مأخوذدر] موم (شمعه) .

Kerzen„... (ــ...) —hell(er Saal) (صـ) موم ایله تنویر ایدلمش (صالون) || —schein (ام) شمعدان ضیاسی || —docht (ام) موم فیتیلی || —leuchter (ام) شمعدان || —wollkraut (الا) (نباتطی) صیغیر قویروغی .

Kessel (ــ ام) a. (40) [لاتینجه cat'inus] قزغان ، بیوك تنجره || —(Thee) (چای پشورمکه مخصوص بیوك جزوه) چایدان || قزغان وتنجره‌یه بکزیان اشیا || (بحر) غایت اوفق کورفز .

Kessel„... (ــ ... ــ) —bekleidung (امؤ) (بخار ماکنه‌لری قزغانلری حقنده) قازغان اورتوسی ، محفظه‌سی || —feuerung (امؤ) قازغانك آتشنك یاندیغی محل || —probe (امؤ) قازغان تجربه‌سی (تحمل درجه‌سی) || —ruß (ام) قازغان قوروی || —blau (الا) مائی طوپراق || —brunnen (ام) چقور برمحلدن چیقان صو || —förmig (صـ) قازغان شکلنده || —pauke (امؤ) (موسیقی) دومبلك ، باقردن تامبوره || —schmied (ام) قزغانجی || —schmiede (امؤ) (صنع) قزغانجیلق || —treiben (الا) =jagd— (امؤ) کیتدکجه کوچلدیلان برداثره درونده آوی صیقشدیره‌رق آولامق ، سورك آوی .

Kesseln (ــ) ، sich— (فعـ مطا) a. (21) der Boden kesselt sich برچوکییور ، اوطوریبور ، قزغانکی بر (اورته‌سندن) چقورلشیور || (فعـ لا +) بر یر اویوب کندویه یووه بر یاپمق (آوحقنده) .

Kessler (ــ ام) a. (40) (صنع) قزغانجی : قزغان تعمیرجیسی .

Kettchen (ــ الا) b. (40) (Kette کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) اوفق زنجیر .

Kette (ــ امؤ) (51) [لاتینجه cate'na] زنجیر ، زنجیره باغلامق ، زنجیر بشد اجاك || an die—legen (ساعتجیلکده) ساعت (زنجیری) کوستکی || (حکم) galva„ (امؤ) غالوانیزمه آلتی ، پیلی || قوردون || سلسله || —nische (اون متره طولنده) اوزونلق اولچلکه مخصوص مقیاس .

Kettel (ــ ام امؤ) a. (40) و (52) [Kette کلمه سنك صورت تصغیریه‌سی] زنجیرجك ، کوستکجك ، قوردونجق .

Ketteln (ــ فعـ متعـ) a. (21) زنجیر ایله باغلامق || برالفه اورمق || طیغ ایله اشلمك (زنجیر یاپمق) .

Ketten (ــ فعـ متعـ) , sich— (فعـ مطا) b. (21) زنجیرله باغلامق ، (باغلانمق) || باغلانمق ، مربوط اولمق (کذا مجا) .

Ketten„... (ــ...) —egge (امؤ) (زرا) طوپراغه کلان طرق تیمور ویا آغاج چیوبلی ترلا سورمکه مخصوص آلت || —stich (ام) زنجیر دیکیشی || (بحر) زنجیر کوزی ، دوکومی || —band-wurm (ام) دود وحید (قارنده حاصل اولان اوزون ومنفرد سولجان || —bruch (ام) (ریا) توالی ایدن کسر || —brücke (امؤ) آصمه کوپری || —dampf-schiff-fahrt (امؤ) (بحر) =schlepp- schiff-fahrt || —gebirge (الا) تسلسل ایدوب کیدن طاغ ؛ سلسلهٔ جبال || —scheeren (الا) (صنع) طوقوته‌جق ایپلیکاری دستکاهه‌قومه || —schlepp-schiff-fahrt (امؤ) (بحر) برساحلدن دیکر ساحله زنجیر واسطه‌سیله واره‌کله اوله‌رق کیدن واپور ، کمی حرکتی || —schluß (ام) (منطق) قیاس متسلسل (بربرینك دلیل ویا نتیجه‌سی اولمق اوزره یکدیکرینی تعاقب ایدن قضیه‌لر مجموعی) || —spul-maschine (امؤ) مقرده ایپلك صاران ویاطوره بایان ماکنه || —strafe (امؤ) پرانغه بندلك جزاسی .

Ketzer (ــ ام) a. (40) [رومجه katharo's] رفضی || (کذا مجا) قبول وتصدیق اولنان بر شیدن نکول ایدن کیمسه || (صنع) (بالکز ام) برماقره اوزرنده صاریلی اولان ایپلك یوماق ، مقره (ایپلك) .

Keule (ــ امؤ) (53) طوپوز ، غوغا صوپاسی ، کورز || هوان الی || اویلق : کسلمش قویون بجاغی ، بود ، صغیر بجاغی || (آوجیلق) کسیلان حیوانك قویروق آلتندن بوبرك محلنه‌قدر اولان قسمی .

Keulen„... (ــ...) || —schlag (ام) طوپوز ، کورز ضربه‌سی || —schwinger (ام) طوپوز ، کورز ایله‌اوران اوینایان ، صالالایان ، صاوورتان || —förmig (صـ) (نبا) (تا طبیه) چوماق شکلنده اولان نبات ویاحیوان || —palme (امؤ) (نبا) ماتم آغاجی ، زامبا .

Keuler (ــ ام) a. (40) یبانی ارکك طوموز .

Keuper (ــ ام) a. (40) (طبقات ارض) طبقات ارضیه‌دن طبقات ثالثه .

Keusch (ــ صـ) (24) عفیف ، ناموسلی ، عصمتلو ، پاکدامن || صاف ، پاك ، معصوم || پرهیزکار .

Keusch„... (ــ...) (نبا) —kraut (نبا) (الا) فصیلهٔ بقلیه‌دن کوسکون اوتی ، نبات حسی .

Keuschheit (ــ امؤ) (49) (sans pl.) عفت ، عصمت ، پاکدامنلك || صافلق ، معصومیت .

Khan (ــ ام) (56) (38) [ترکجه] خان ، شاه || (مسافرخانه) خان .

Khanat (ــ الا) (38) خانلق ، شاهلق .

Kharesmi-en (ــ ــ - الالا) b. (40) خوارزمی‌لرك اوتوردقلری قطعهٔ اراضی .

Khartum (ــ الالا) (56) (جغر) سودان شرقینك پای تختی ، خرطوم .

Khedive (ــ ــ ام) (56) خدیو (مصر والیسی) .

Khiwa (ــ الالا) (56) (جغر) خیوه خانلغی || مذکور خانلغك پای تختی .

Khorasan (ـَـــ اتالا) (56) (جغر) خراسان قطعه‌سی .

Kibitke (ـَـــ امؤ) (51) [روسجه] آرابه نوعی .

Kibitz (ـَــ ام) (36) (تا طبیعه) =Kiebitz .

Kicher (ـَـ امؤ) (51) (نبا) [لاتینجه cicer]

—Erbse (امؤ) (51) نخود || بورجاق .

Kichern (ـَـ فعلا+) a. (31) قیقردەیرق کولمك || تبسم ایده‌مك .

Kicks (ـَ ام) مفردی (26) ، جمعی (36) [انکلیزجه kick دورتمك ، اورمق] (بیلاردوده) یاکاش دورتمك ، اورمق || einen— machen یاکاش اورمق =kicksen .

Kicksen (ـَـ فعلا+) c. (31) (بیلاردو) یوارلاغه ایو اوره‌مامق .

Kiebitz (ـَـ ام) (38) (تا طبیعه) یشیل آغاج قاقان ، قیزقوشی ، یابان طاوسی .

Kiefer (ـَـ ام) a. (40) [قدیم آلمانجه chiwan چیکنمك] (تشر) چکه ، فك || (بوجکلر حقنده) فکیه || (نبا) چام آغاجی .

Kiefer,, ... (ـَـ...) —bänder (تشر) (جمع لازم) چکه کمیکلرینی یکدیکرینه ربط ایدن صکیر، رباط || —taster (ام) حیوانلرك (بوجك جنسندن) آغزلرنده اولان جهاز لامسه‌لری || —schnabel (ام) (تا طبیعه) چتال منقار (قوش حقنده) || —los (ص) (تا طبیعه) چکه‌سز، معدوم الفك || —(n)schwärmer (ام) (تا طبیعه) یابانی چام کابکی .

Kieferig (ـَـ ص) (31) چکه‌لری اولان حیوانات || (برصورت مخصوصه‌ده تشکل ایتمش چکه حقنده) شویله ویا بویله چکه‌لی .

Kiefern (ـَـ ص) (24) چامدن ، چامدن معمول .

Kieke (ـَـ امؤ) (51) [عادی آلمانجه kike] آیاق ایصتقه مخصوص تاندیر، قوطی .

Kieken (ـَـ فعلا+) a. (31) (عمو) =gucken .

Kieker (ـَـ ام) a. (40) (عمو) دوربین || etwas auf dem— haben برشیئی آرزو ایتمك ، ایدنمك استمك ، کوزنی اوزرینه دیکمك (استمك) .

Kiek-in-die-Welt (ـَـ ام) (عمو) (inv.) تجربه‌سز، جاهل، طوی، کنج .

Kiel (ـَ ام) (38) [آشاغی آلمانجه chiel] توك بوریسی || (بتون توك، بعضاً یازی یازمغه مخصوص توك قلم) قلم || طار بورو || مزراغك صاپی ، قونداغی ، آغاجی || چیچك صوغانی || (نبا) یاپراغك اوست ویا آلتنده طولانی طمار، زورق || کمینك بر اوجندن دیکرینه دکین ممتد اولان اوکورغه آغاجی : کمینك تکنه‌سی || (شعر) =Schiff (جغر) شلزویق هولشتاین آیالتنك مقر اداره‌سی .

Kiel,, ... (ـَ...) —feder (امؤ) (اوزون توکلی) توك قلم || —platz (ام) (بحر) قلفات یری || —recht (الا) (بحر) تیمور پاره‌سی ، شماندیره حق || —wasser (بحر) (الا) کمینك یوروکن صوده براقدیغی ایز || —schwein (الا) (بحر) کمی صنته‌سنك اك بیوك طبانی، ایچ اوکورغه‌سی .

Kielen (ـَـ فعلا—) a. (31) [Kiel] (توك حقنده) سورمك مثلا die Federn sind dem Vogel gekielt قوشك توپلری چیقمغه باشلدی ، سوردی || (فعلا+) توکلنمك ||

(بحر) (فعلا±) (کمی حقنده) (den Kiel fortbewegen) یورمك ، حرکت ایتمك || (فعلا متعد) ein Klavier— پیانو طوقماقلرینی یکه‌لمك || (بحر) (یکی بر اوکورغه ایله تجهیز ایتمك) ein Schiff— کمی‌یه یکی اوکورغه قومق || =kiel-holen .

Kieler (ـَـ ام) a. (40) ، in— (امؤ) (51) کیل شهری سکنه‌سندن اولان (ارکك ، قادین) || (ص) (inv.) —Bucht کیل لیمانی ، قویی .

Kiel-holen (ـَـ فعلا متعد) a. (31) (بحر) ein Schiff— برکمینك یان ویا آلتنی تعمیر ، قلفات ایتمك .

Kieme (ـَـ امؤ) (53) (تا طبیعه) ، n— (جمع) بالق وامثالی حیوانلرك اعضای تنفسیه‌لری) غلصمه ، بالقلرك صوی جکرلرینه آلوب صالیویرمه‌لرینه مخصوص باشلرینه یقین اولان یارقلری .

Kiemen,, ... (ـَـ...) —deckel (ام) (تاریخ طبیعیده علم نباتاتده قپاق یرینی طوتان اعضایه اطلاق اولنور) صدیفه || —füß(l)er (جمع مذکر) (تا طبیعه) غلصمه‌لری آیاق طرفده بولنان دکز حیوانی .

Kien (ـَ ام) (38) جمعی نادر [اسکی آلمانجه‌ده chien رچینه‌لی (چام) آغاجی، رچینه‌لی آغاج .

Kien,, ... (ـَ...) —bohrer (ام) (قنادلی بوجك) چام دلن ، ییقان || بغدای بیتی || —öl (الا) چام ویاقطران یاغی || —ruß (ام) قوروم ایسی، (gebrannter)— تکلیس ایدلمش قوروم || —span (ام) (تنویر ایچون) رچینه‌لی آغاج مشعله‌سی .

Kiener (ـَـ ام) a. (40) (قالین ویاغلی آغاج تدارك ایدن) آغاج متعهدی .

Kienig (ـَـ ص) (21) رچینه‌لی .

Kiepe (ـَـ امؤ) (52) [=نوروچیالسانده kipa سپت] درت کوشه‌لی وقپاقلی سپت (=Kober) || آرقه کوفه‌سی || حصر ویا یوکدن بیوك شاپقه .

Kieper (ـَـ ام) a. (40) (تجا) =Köper || (صنع) =Küfer .

Kies (ـَ ام) (الا) مفردی (26) ، جمعی (36) (sand)— ایری قوم || grober— (امؤ) چاقل طاشیله قاریشیق قوم || چاقل طاشی || دکزده قوم ییغینی، قومسال || (معدنلرده) پیریت تعبیر اولنان وکبریت ایله دیکر برمعدندن مرکب اولان ماده .

Kies,, ... (ـَ...) —boden (ام) طوپراغی چاقل وقوم قاریشق اولان آراضی، محل || —erde (امؤ) قوم دانه‌سندن متشکل طاش، اون طاشی ، عزه || —lager (ام) ایکی یول آره‌سنده اولان مسافه || —sand (ام) =Kies || —schicht (صنع) (معما) قوم کیرج (طوپراق) طبقه‌سی || —straße (امؤ) اوفاق طاش ، چاقل دوکولمش یول .

Kiesel (ـَـ ام) a. (40) [Kies] (سرت) چاقل طاشی || (معد) چاقمق طاشی .

Kiesel,, ... (ـَـ...) —pflaster (الا) چاقل طاشندن معمول قالدیرم || —erde (امؤ) (کیم) صواق، حمض صیلیوم ، چاقمق طاشی || —hart (ص) چاقل طاشی کبی سرت || —herz (الا) مثلا ein—herz haben طاش یورکلی اولمق || —mehl (الا) سحق ایدلمش چاقل طاشی || —salz (الا) (کیم) مائیت فلعور || —säure (امؤ) (کیم) حامض صیلیسیوم ||

—stein (ام) چاقل (طاشى) ‖ —stoff (ام) (كيميا) مولدالحموضه‌ايله تركيب ايدرك چاقمق‌طاشى تشكيل ايدن سيليسيوم جسم بسيطى ‖ —verbindung (امؤ) (كيميا) چاقمق‌طاشنك بشقه معدنلرله تركيبندن حاصل اولان اجسام، مركبات مثانيهٔ سيليسيوم .

Kiesen (ـَـ فع متعد) .c (21) (كذا ماضيسى kor واسم مفعولى gekoren) =aus-erkiesen (مرا . küren) ‖ [Kies] اوفق چاقل قاريشق قومله اورتمك ، چاقللى قوم دوشه‌مك .

kiesicht, **Kiesig** (ـَـ ص) (21) چاقمق طاشنه مشابه .

Ki-ew (ـَ اخالا) (56) (جغر) (روسيه شهر وولايتى) كيف .

Kiezen (ـَـ فع لا+) .c (21) (كدى حقنده) ياوروليق .

Kiff (ـَ) (keifen فعلنك ماضئ اخباريه‌سنك برنجى واوچنجى شخصلرى) .

Kifel-kakel (ـَـ الا وام) .n (40) كوه‌زملك (ايكه). لقلقيات .

Kikeriki (ـَـ حرف والا) (56) (خروصك قوقورى قوسنه تقليداً) قيقيرى ق ! ‖ (ام) (56) چوجق لسانده =Hahn .

Kiliki-en (ـَـ اخالا) (56) (تاريخ قديم) (جغر) آسياى صغراده طوروس طاغلرى جوارنده قديم سيليسى مملكتى .

Kill (ـَ امؤ) (41) (بحر) .Kille امؤ (10) آرق ، كوچك قنال ، آنافور ، كچيد .

Killen (ـَ فعلا +) .n (21) =flattern .

Kilo (ـَ الا) [روم] (56) =Kilogramm .

Kilogramm (صورت مختصره‌سى kg) (ـَـ الا) (58) آغرلق، وزنه مخصوص (٣١٢) درهم عتيق ثقلتنده (مقياس)، كيلوغرام (بيك درهم اعشارى) اكثريا : مختصراً كيلو استعمال اولنور .

Kilometer (صورت مختصره‌سى km) (ـَـ ام) (الا) .n (40) [روم] (بيك متره‌دن عبارت مقياس) كيلومتره .

Kimbern (ـَ جمع مذكر) (.inv) جرمانلرك ميلاددن ايكى عصر قدر اولرنده موجود برنسلى ، سيمبرلر .

Kimm,... (ـَ ...) —eisen (الا) فوچيجى بالطه‌سى .

Kimme (ـَ امؤ) (10) [عادى آلمانجه kimm] كسكين چقورلق ، كسكين يارلق ؛ ايرو چيقمش صيورى محل ‖ (كنار خارجى) بورده ‖ (على الخصوص فوچيجيلقده) فوچى يان تخته‌لرنده ديبنى طوتمق اوزره آچيلان كرتك ، يوه ‖ (ع) (تلنكك نشانكاهنده) كز .

Kimmen (ـَ فع متعد) .n (21) —die Fässer فوچيلره كرتك ، يوه آچمق ‖ (فعلا) (عو) عرف اولرق =kommen .

Kina (ـَـ) =China .

Kind (ـَ الا) (37) بعضاً (58) [اسكى آلمانجه chind اولاد، ذريت] اولاد ، اوغل، قيز ‖ چوجق، بيبه ‖ (قارنده حيات كوسترن) جنين، دول ‖ er (sie) ist ein —des Todes اوآرتق بيتدى، غائب اولدى ، (اولدى ديمكدر) ‖ —kleines بيك ‖ er ist schon zum —e geworden چوجقلقدنبرو ‖ vom—auf اوآرتق چوجقلاشدى ، چوجق كبى اولدى ، چوجغه دوندى .

Kind,... (ـَ ...) —bett (الا) لحوسه يتاغى ‖ —betterin (امؤ) لحوسه ‖ —bett=Fieber (الا) (علم امراض) لحوسه‌لره كلان صيتمه ، حماى نفاسى ‖ —taufe (امؤ) خرستيانلرك واقتيز آيينى (قتوليكلرده باشلرينه صو دوكمك واورتودوقسلرده صويه كيرمكدن عبارت اولوب سنت مقامنده اجرا اولنور) چوجقلرك تعميدى .

Kindchen (ـَ الا) .b (40) [Kind كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى] كوچك چوجق ، بيك [مرا . Kindlein] .

Kindel,... (ـَ ...) —mutter (الا) =Heb-amme .

Kinder,... (ـَ ...) —erziehung (امؤ) چوجق تربيه‌سى ، تربيهٔ اطفال ‖ —mädchen (الا) ، —magd (امؤ) چوجقلره باقان خدمتچى قيزى ، طايه ، دادى ‖ —stuhl (ام) چوجق صندالیه‌سى ‖ —wärterin (امؤ) دايه ، دادى ، يسلمه ‖ —bräune (امؤ) (علم امراض) چوجقلرك اوغرادقلرى بوغاز التهابى ، ذبحه ، خناق ‖ —brei (ام) لاپه ، بولاماچ ‖ —buch (الا) چوجقلر (وياصباوت) ايچون يازلمش كتاب ‖ —frau (امؤ) =—wärterin ‖ =Heb-amme ‖ —freund (ام) چوجقلرى سون، چوجق مراقليسى ‖ (كتاب اسمى) چوجقلره آرقداش ‖ —klapper (ام) قيل ديشندن چوجق اويونجاغى، طونغورداق ‖ —krankheiten (جمع مؤنث) چوجق خسته‌لكى، چوجقلرك دوچار اولدقلرى امراض ‖ —lehre (امؤ) عقائد دينيه كتابى ، علم حال ‖ چوجقلره مخصوص علوم وفنونك صورت تحصيل وتدريسى ‖ —leicht (ص) صوك درجه‌ده قولاى Das ist —leicht بوڭى برچوجق بيله ياپار اوقدر قولاى ، چوجق اويونجاغى كبى ‖ —liebe (امؤ) چوجقلرك ابوينه قارشو اولان محبتى ‖ ابوينك چوجقلرينه اولان محبت وشفقتلرى ‖ —mä(h)rchen (جملا) چوجق مصالى ‖ —schule (امؤ) چوجق مكتبى، مكتب ابتدائيه ‖ —schürze (امؤ) چوجق كوكسلكى ‖ —streich (ام) چوجق غوغاسى ‖ —welt (امؤ) چوجقلق عالمى ‖ —zeit (امؤ) چوجقلق وقتى ، وقت صباوت ‖ —zucht (امؤ) چوجق تربيه‌سى ، تربيهٔ اطفال .

Kinderei (ـَـ امؤ) (41) [Kind] چوجقلق .

Kindes,... (ـَ ...) —kind (الا) كوچك اوغل ، كوچك قيز (طورون) ‖ —kinder (جمع) اولادك اولادلرى، احفاد .

Kindhaft (ـَ ص) (21) چوجق كبى ، چوجقجه‌سنه .

Kindheit (ـَ امؤ) (41) (sans pl.) چوجقلق ، كوچك ياشلولق ‖ von—an چوجقلقدنبرو .

Kindisch (ـَ ص) (21) چوجق كبى ، چوجقجه‌سنه (بدلاجه‌سنه) .

Kindlein (ـَ الا) .b (40) [Kind كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى] .

Kindlich (ـَ ص) (21) [Kind] برچوجق عادت طور وطبيعتنده ، چوجق كبى ، چوجقجه‌سنه ‖ فرزندانه ، ولدى، اولادى ‖ صافدل ، معصوم ، معصومانه .

Kindschaft (ـَ امؤ) (41) (sans pl.) (چوجغك پدر و والده‌يه منسوبيت وعائديتى ويوندن متصل حقوق ، على الخصوص ميراث حقنده) اولاديت .

Kinkaju (- ـــُـ ام) (56) [آمریقاجه] (تاطبیعه) یوتوس .

Kinkerlitz (ـــُـ ا م) (38) [= انکلیزجه kicking روغجه ویاخود فرانسزجه quincailleries] سوس ایچون صقره، ماصه اوزرینه قونیلان اشیا || جیجیلی بیجیلی شی .

Kink-horn (ـُـ الا) (26) (موسیقی) بوینوز بوری (کچی بوینوزندن) || (تاطبیعه) بوری شکلنده صدف (حلزونی الشکل) .

Kinn (ـُـ الا) (38) چکه ، آغزك آلت طرق ، ذقن ، زنخدان || (حیواناتك) فك اسفل || (معما) برقوزیجشده قبارتمه اولوق .

Kinn„... (ـُـ ...) —band (الا) چکه باغی || —bart (ا م) چکه صقالی ، امپریال || —kette (امؤ) (فروسیت) صولوق زنجیری || —ketten-Haken (ا م) صولوق زنجیری چنگلی || —backen-Drüse (امؤ) ، —backen-Knochen (الا) (تشر) چکه کیکی || —lade (امؤ) (تشر) =—backen و —riem (ا م) باشه کیبلان قامچنك قوشاركن دوشمامسی ایچون بوغاز آلتنه (چکه‌یه) طاقیلان قایشی .

Kino (ـــُـ الا) (56) (آمریقاده یتیشان کینو آغاجنك قورودلش اوزی ، صاقزی) کینو .

Kino„... (ـُـ ...) —gummi (الا و ام) (اجزا) صمغ کینو .

Kiosk (ـُـ ام) (38) کذا بعضاً (51) [ترکجه] کوشك .

Kipp„... (ـُـ ...) —eisen (صنع) غایت انجه تخته کسمکه مخصوص بچاق || —karren (ا م) سوپرنتی ، قوم وسائره نقلنه مخصوص صندق شکلنده (واکثریا ایکی تکرلکلی آرقه‌سنه دوریلور) آرابه || —regel (امؤ) (ع) دوربینلی غرافومتره .

Kippe (ـُـ امؤ) (63) [Kippen] بر شیئك موازنه‌سنی غائب ایدوب دوشمك اوزره اولان حالی ، دورلمکه یقین‌زمانی || auf der — stehen یقلمسنه ، دورلمسنه آز قالمش اولق ، بوحالده بولنمق || (مجا) خرابیته، انهدامه یوز طوتمش، اولمق || —und Wippe = Kipperei || تخترواللی آغاجی || (آلتون ایچون چابوق) ترازی .

Kipp(e)lig (ـُـ (ـ) ـُـ ص) (24) (عو) —wack(e)lig .

Kippeln (ـُـ فعلا ±) .a (21) (عو) تختروالّی اوینامق، صاللانور صندالیه‌ده صاللانمق .

Kippen (ـُـ فعلا +) .a (21) (فعلا +) موازنه‌یی غائب ایتمك ، صاللانمق : تختروالّی ویا صاللانتیلی صندالیه‌ده صاللانمق || (فعلا —) حقیقةً دوشمك || (ترازو حقنده) برطرف آغیرگلوب اوبرطرفه یاتمق، دورلمك || —mit dem Stuhle صندالیه‌ده صاللانمق || (فعمته) (برآرابه‌یی) دوپرمك || (برطاشی) قالدیرمق ، دوپرمك || (مجا) —einen Krug بربیرا (طوپراق) قدحنی بوشالتمق ، ایچمك ، یوارلامق || —und wippen قالب پاره صورمك ، قلپزنلك ایتمك || انتخاب ایتمك ، طوپلامق ، سچمك .

Kipper-Geld (ـُـ الا) (37) قلب ویانقصان پاره .

Kippern (ـُـ فعلا +) .a (21) قلب آقچه ایله عالی اشغال ایتمك ، کم عیار آقچه صورمك || غایت فاحش فیئاتله صاتمق .

Kipplig (ـُـ ص) (24) (عو) =wack(e)lig .

Kiptschak (ـُـ الالا) (56) (تاریخ قدیمده آسیا حکومانندن) قپچاق .

Kiptschake (ـُـ ام) (52)، Kiptschakin (امؤ) (50) دشت قپچاق اهالیسندن .

Kirch„.... (ـُـ ...) —weg (ا م) کلیسا یولی || —dorf (الا) کلیساسی اولان کوی : برپسقپوس، برمأمور روحانی اداره‌سنده بولنان کوی ، دائره || —gang (ا م) کلیسایه کیدیش || (کلیسانك جمعیتله ، آلایله) کلیسایه کیدیش || (لوغسه‌لقدن قالقان برقادینك) ایلك دفعه کلیسایه کیتمسی (erster—gang) || —hof (ا م) مزارلق : برکلیسانك اطرافنده بولنان دیوارله مستور محل ، آولی || —spiel (ا م) —gemeinde= (امؤ) برکلیسا ویا مأمور روحانی اداره‌سنده بولنان دائره . ویا بونك درونده بولنان اهالی || —thurm (ا م) کلیسا چاك قوله‌سی || —weihe (امؤ) کلیسانك تقدیسی ، رسم کشادی آیینی || کلیسانك سنه‌ده بر اجرا ایتدیکی آیین روحانیسی .

Kirche (ـُـ امؤ) (63) کلیسا || (برکلیساده اجرا ایدیلان) آیین روحانی ، عبادت .

Kirchen„.... (ـُـ ...) —heilige(r) (ام) برکلیسانك پیری || —lehre (امؤ) بردین ویا مذهبك اساسی مقامنده اولان احکام وعقائدی || —diener (ا م) کلیسا خدمتجیسی ، زانغوج || —kasse (امؤ) کلیسا قاصه‌سی ، صندوغی ، کلیسا واردات || —kasten (ام) (معما) کلیسالرده امور وخصوصات مختلفه‌ده قوللانلق اوزره انشا ایدیلان چکمجه ، صندیق || —licht (الا) کلیسا موی || —parade (امؤ) (ع) آیین روحانیدن صکره اجرا اولنان رسم (کچید) || —sänger (ام) کلیساده یوکسك صدا ایله اوقویان خوانده .

Kirchenthum (ـُـ الا) (25) کلیسایه تعلق اولان بالجمله خصوصات || بالذات کلیسانك کندوسی || طریق روحانی .

Kirchlein (ـُـ الا) .b (40) [Kirche کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی] کلیساجك ، اوفق کلیسا ، قاپلا .

Kirchlich (ـُـ ص) (24) [Kirche] کلیسایه تعلق اولمرق، کلیساجه || روحانی || هیئت روحانیه‌جه || قوانین روحانیه‌یه توفیقاً || جهت روحانیه‌یه عائد .

Kirchner (ـُـ ام) .a (40) [Kirche] کلیسانك تزییناتیله اشیای روحانیه‌نك حفظ اولنان محلنه غاردیانلق ایدن مأمور ، زانغوج .

Kirg(h)isen (ـ ـُـ ـ) ویاخود Kirgis„ Kaisaken (ـ ـُـ ـ) (52) هرایکیسیده (جمع مذکر) آسیانك قیرغیز اهالیسی .

Kirmes (ـُـ امؤ) (61) [Kirch-messe] =Kirch-weihe || بازار، پنایر .

Kirren (ـُـ فعمته) .a (21) طاتلی برشیله جلب وجذب ایتمك ، داوالدیرمق ، علملك ، الیشدیرمق || (فعلا+) =girren .

Kirsch (ـُـ ام) (38) =Kirsch„branntwein و : Kirsch„wasser—.

Kirsch„... (ـُـ ...) —eis (الا) کراز ، ویشنه طوندرمه‌سی || —baum (ام) کراز آغاجی || —branntwein (ام) کراز راقیسی || —geist (ام) =—wasser || —kuchen

(ام) كرازلى طاتلى حمور ايشى ‖ (عمو)! ja—kuchen
(تبا) (امؤ) — pflaume ‖ (ja .ا م) ja Kuchen=
كراز اريكى ‖ roth — (ص) كرازكبى قرمزى ‖ —wasser
(الا) كراز صوى .

Kirsche (ــ امؤ) ⑤ (ميوه اولەرق) كراز ‖(تبا) كراز آغاجى .

Kirschen (ــ ص) ㉔ كراز (آغاجندن) .

Kißchen (ــ الا) ④ b. [Kissen كلەسنك صورت تصغيريەسى) اوفق ياصدق ، ياصدقجق .

Kissen (ــ الا) ④ b. ياصدق ‖ — (Fuß„) يره دوشنكه مخصوص طوغله ‖اياق آلتنەوضع اولنان قوطو ، ياصدق ‖ —(Kopf„) باش ياصديغى ‖ (موسيق) (كمان وامثالنده الكرك طيانمسنه مخصوص) كوپرى .

Kissen„... (ــ ...) —überzug (ام) ياصدق اورتوسى (يوزى) .

Kistchen (ــ ا لا) ④ b. Kiste كلەسنك صورت تصغيريەسى) اوفق صندق ، چكمجه ، قوطوجق .

Kiste (ــ امؤ) ⑤ قوطو ، چكمجه ، اوفق صندق .

Kit-fuchs (ــ ام „ foukss) مفردى ㊱ جمع ㊱ [انكليز، آلمانجه] (u حرفنك ü يه قلبيله) (تاطبيه) آق تلكى .

Kitharöde (ــ ــ ام) ⑫ [روم] (موسيق) كيتاره چالان خواننده .

Kithäron (ــ اخام) ⑭ [روم] (جغر) يونانستان قديمك بئوتى حدودنده وبلوبونس شمالندەكى اورمانلى طاغ .

Kitt (ــ ام) ㊱ [اسكى آلمانجەده cuti ام ا Koth] تاشير ايله كتن ياغندن مركب جامجى معجونى ‖ عمليات كيمويه ايچون آتشه قونيلان قابلرى معجونلامغه مخصوص يالجيق ، طين حكمت ‖ طوغرامەجى معجونيله دستره طلاشندن مخلوط معجون ‖ (بحر) صدف كيرجيله ياغ وقاطراندن مركب معجون خليطەسى ‖ خرسزلرجه (الا) او ، خانه .

Kittel (ــ ام) a. ④ [Kutte كلەسيله مناسبتى واردر] عمله ثيتى ، چاكت ، كوبلى پالتوسى ‖ (چوجق) چاكت .

Kittel„... (ــ ...) —gurt (ام) پالتو ، چاكت قوشاغى .

Kitten (ــ فعمتع) ㉑ b. [Kitt] معجونلامق ، معجونله ياپشديرمق : چنتوايله ياپشدرمق ‖ (مجا) تقويه وتأييد ايتمك .

Kitz! (ــ حرند) (كدى يه خطاباً) هايدى ! ك !

Kitze (ــ امؤ) ⑤ ديشى كدى ‖ اوغلاق ؛ قوزو ؛ كيك ، قرهجه ، آهو ياوروسى .

Kitzel (ــ ام) a. ④ غيديقلانمه ، غيديقلامه ‖ خفيف قاشيمه ، كيدشمه ‖ كذا (مجا) غيجيقلامه ، تحريك ايتمه ‖ ايچى غيجيقلانمه ، لذتطويمه ، شهوت ‖ كيفلى مسرورىت ، خوشلانمه ‖ آرزو ، هوس ‖ كيدشمه ، راحت طورەمامه ، خويلانمه .

Kitz(e)lig (ــ(ــ) ص) ㉔ غيجيقلانيجى ‖ غيجيقلانمه طبيعتى اولان ‖ خويلانديريجى ، تحريك ايدن .

Kitzeln (ــ فعمتع وفعيكشخ) a. ㉑ غيديقلامق ‖ es kitzelt mich (مجا) خويلانيورم : سويشيورم ، ايچمه برسوئع كاييور ‖ (فعمطا) sich—um zu lachen كولمك ايچون كنديكى غيديقلامق ؛ زوولەكولمك ‖كيزلوجه سوچمك ‖ خوشلانمق .

Kitzler (ــ ام) a. ④ غيديقلايان (اركك) ‖ (تشر) قرجك ديلى ، بظر .

Kiwa (ــ) ، Kiwese ، Kiwaner ايكيسيده (ــ) Khiwa= .

Kix (ــ ام) ㊱ ، Kixen (فعلا +) c. ㉑ kicksen ' Kicks = .

Kl. klein) كلەسنك صورت مختصرەسى) .

Klack (ــ حرند) (كذا ‿) اشته (يره دوشدى) ! تا ايشته (يره ياتيور) ! يات ! چات ! هايدى !

Kladde (ــ امؤ) ⑤ (آشاغى آلمانجه) مسوده كاغدى : مسوده ‖ (تبا) (n Buch) — برقونطوراتونك ايلك مسودەسى ، نسخهٔ اصليەسى .

Kladderadatsch (ــــ) (عمو)(حرند) !— يات كوت ! چات پات ! كوم ! ‖ (ام) ㊱ مفردى كذلك (inv.) كوروللى ‖ هفتەلق مضحك غزته .

Klaff (ــ ام) ㊱ آچيق ، ياريق .

Klaffen (ــ فعلا ±) a. ㉑ آچيق طورمق ، يارى آچيق اولمق ، آيوجه قپانمامق ، برازآرالق اولمق .

Kläffen (فعلا +) a. ㉑ [klaffen=] (كوپك ياوروسى حقنده) حاولامق ‖ (آوكوپكى حقنده) وقتسز حاولامق ‖ (مجا) (اشخاص حقنده) بلاسبب يردوزى يه باغيرمق ، (كوپك كبى) حايقيروب طورمق .

Klafter (ــ ام) a. ④ قولاچ ‖ (اسكى اودون اولچكى) ٣٫٣٣٩ متره مكعبى مقدار .

Klaftern (ــ فعمتعوفعلا +) a. ㉑ قولاچلامق ‖ اودون اولچمك .

Klage (ــ امؤ) ⑤ [اسكى آلمانجه chlage باغيرمه] شكايت ، فرياد ، تشكى ‖ ايچى چكمه و آغلامه ‖ laute—n باغيرمق ، باغيرەرق شكايت ايتمك ‖ (عد) —eine erheben بر gegen Jemand erheben كيمسه عليهنده اقامهٔ دعوى ايتمك .

Klage„... (ــ ...) —grund (ام) سبب اشتكا ، موجب شكايت اولان ماده ‖ —ruf (ام) صداى اشتكا ‖ —lied (الا) فرياد وفغانى محتوى شرقى ‖ —schrift (امؤ) شكايتنامه ، فريادنامه ، عرضحال .

Klagen (ــ فعلا +) a. ㉑ تشكى ايتمك ، شكايت ايتمك ‖ فرياد وفغان ايتمك ، آغلايوب صيزلامق ‖ اميدسز قالمق ‖ Jemand—(beklagen) برندن شكايت ايتمك ‖ (فعمطا) sich heiser— (صورت تأثيرى كوسترمك اوزره) فرياد وفغانله سسى قيصيلمق .

Klagens-werth (ــ ص) ㉔ شايان اشتكا ‖ آجينيلەجق صورتده ، شايان مرحمت .

Kläger (ــ ام) a. ④ —in (امؤ) ⑤ شكايتجى ؛ مشتكى ، مشتكيه ، مدعى ، دعواجى .

Klägerisch (ــ ص) ㉔ (عد) مدعى يه متعلق .

Kläglich (ــ ص) ㉔ [Klage] شكايت وفريادلى برحالده ؛ (اشيا حقنده) شايان مرحمت ، آغلانيلەجق صورتده ، حزين ؛ فجيع ، فنا برحالده ، سوزناك ‖ آغلانەجق آجينەجق قدرفنا .

Klamm (ـّ ص) ㉑ طار ، قبالی ‖ اویوشوق (صقوقدن) ‖ پك آز ، نادر .

Klamme (ـّ امؤ) ㊸ طار بوغاز ، ایرماق مجراسی ، سیلك آچدیغی یاریق .

Klammer (ـّ ـّ امؤ) ㊵ .a چنگل ‖ کینت ، پرچین جیویسی ‖ کلید کوپریسی ‖ (مطبعه‌جیلقده) (مدور ، کوشه‌لی کوبکلی) معترضه چیزکیسی ‖ (چماشورلرك دوشمامسیچون قوللانیلان تخته) قیصقاچ .

Klammern (ـّ فعـ متعـ) —sich (فعـ مطا) .a ㉑ کینتلمك ، پرچینلمك ‖ کینتلنمك ، پرچینلنمك ، یاپیشمق ، آیرلمامق .

Klamotten (ـّ ـ جمـ مؤ) ㊸ (صنعـ) (دوکوخانه قالبلرینك اطرافنده‌کی) طوغله پارچه‌لری .

Klampe (ـّ امؤ) ㊸ [قیاقلانجه] =Krampe'Klammer

Klang (ـّ) klingen مصدرینك صورت اخباریه ماضیسنك برنجی واوچنجی شخصلری) .

Klang (ـّ ا م) ㉛ [klingen] سس ، صدا ‖ —mit Sang und (اکثریا) طاوول زورنا ایله ، چالغی اوکده اولهرق ‖ (مجا) (شهرت) —sein Name hat guten آنك اسمی ، نامی بیوکدر ، شهرتی واردر ‖ —Das giebt keinen guten بو (ایش ، شی) ایو عکس ایتمز ‖ آنکله اویمز ‖ !— (حرثد) مثلا !— ، kling ترام ، ترام ! طین ، طین !

Klang... (ـّ...) —holz (الا) (صنعـ) (موسیق) سسلی تخته ‖ —wirkung (امؤ) تأثیر صدا ‖ —lehre (امؤ) مبحث صدا ‖ —messer (الا) مقیاس صدا ‖ —reich (ص) سس ویرن ، صدا چیقارتان ، سسی عکس ایتدیرن ، رنان ، طنان ‖ —voll (ص) =reich— ‖ welle (امؤ) اهتزاز ، تموج صدا .

Klänge (ـّ) klingen فعلنك صورت انشائیه ماضیسی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Klapp (ـّ ام) ㊳ =Klap(p)s ‖ (طوقوه‌جیلقده) (قرق درت تل باغی) ماق .

Klapp... (ـّ...) —brücke (امؤ) ایجابنده یوکیلوب قالدیریله‌بیلور کوپری ‖ —bettstelle (امؤ) دوریلوب طوپلانان قاریوله ، یتاق ‖ —chaise (امؤ) آچیلوب قپانور آرابه ، قالش ‖ —hut (ام) باصیلوب یلپازه کبی اولان سلندیر شاپقه ‖ —sessel (ام) =stuhl— ‖ sitz— (ام) اکثریا تیاترو لوجه‌لری کیرو سنده توصولی واوطوریله‌جغی وقت آچیلور آیاقسز صندالیه ‖ —stuhl (ام) آچیلور قپانور صندالیه ‖ —tisch (ا م) آچیلور قپانور ماصه ‖ —verdeck (الا) (برآرابه‌نك) کوروکی ‖ —visi(e)r (الا) کوچك ، یتار قانقار نشانکاه .

Kläpchen (ـّ الا) .b ㊵ Klappe کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) اوفق قپاق ‖ (البسه‌ده) دویرمه (قپاق) پارچه ‖ (تشر) (نبا) مایعاتك کیرو دوکمسنه مانع اولان طبیعی صوپاپ ، قپاق ، دسامه .

Klappe (ـّ امؤ) ㊸ [عادی آلمانجه] —(Fliegen) سینکلك ‖ (مجا) zwei Fliegen mit einer—schlagen برطاشده (طاشله) ایکی قوش اورمق ‖ (علی العموم برطرفی ثابت دیکر طرفی آشاغی یوقاری ویاخود صاغه صوله اوینار

قسم) قپاق ، صوپاپ ‖ دویرم ، قپاق ‖ رسم ، آینه‌اورتوسی ‖ (اوطه صوباسی) قپاغی ، آناختاری ‖ (آلات موسیقیه‌ده) سس چیقان دلیکلرك قپاغی ‖ (تشر ، نبا ، تا طبیعـ) مایعاتك کیرو دوکمسنه مانع طبیعی قپاق ، دسامه ‖ کذا حیوانات ناعمه قبوغی ، مصراع ‖ شاپقه‌نك کناری ‖ (البسه‌ده) جب قپاغی .

Klappen (ـّ فعلا +) .a ㉑ [عادی آلمانجه =klaffen] چاتلامق ، چاتیردامق ‖ اویمق ، یاقیشمق (ایجاب وجهله) اولمق ‖ (فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) ، (فعـ لا —) قناد ، قپاق کبی حرکت ایتمك ، ایتدیرمك ‖ —aus einander آچیلمق .

Klappen... (ـّ...) —trompe'te (امؤ) (موسیق) پردەلی بورو .

Klapper (ـّ ـّ ا م) .a ㊵ بغچه‌لرده قوشلر ایچون قورقولق ، اوده آوی قیشقیرتمق وآدملری طوپلامق ایچون (... جیر) (قاین آناظیرلتیسی) نه مشابه تخته آلت ‖ (چوجق اویونجاغی) قائن آنا ظیرلتیسی ‖ (دیشلری صورن چوجقلره ویریلان فیل دیشی طبقه‌یرداقلی اویونجاق) طولنغورداق ‖ (تا طبیعـ) —der Schlange یلانلرك چینغیرداغی ‖ (مرصریلرجه) (کذا الا) =Mühle .

Klapper... (ـّ...) —apfel (ا م) چینغرداقلی الما ‖ —bein (الا) اسکلت کبی ضعیف آدم ‖ —dürr (ص) اسکلت کبی ضعیف ، چیروز کبی قورو (ضعیف) ‖ —holz (الا) بوارلاق وایری اودون کوتوکی ‖ قالین صوپا ‖ —jagd (الا) قوپوی ، سورك آوی ‖ —kasten (ام) (موسیق) کوتو پیانو ‖ —maul (الا) کوده‌زه ، چال چکه ‖ —mühle (امؤ) چاقلداقلی دکرمن ‖ —rose (امؤ) (نبا) کلنجك چیچکی ، خشخاش بری ‖ —schlange (امؤ) (تا طبیعـ) چینغراقلی یلان ، افعی مجلجل ‖ —storch (ا م) لیلك ‖ —topf (ام) (نبا) خروس ایبیکی .

Klapperei (ـّ ـّ ـّ امؤ) ㊽ =Geklapper ‖ عبث ، بوش شی ، صاچمه صپان سوز ، کوده‌زه‌لك .

Klappern (ـّ فعلا +) .a ㉑ [Klappen] طاقیردامق ، چاقلداق کبی سس چیقارمق ‖ (لیلك حقنده) لقلق ایتمك (اوتمك) ‖ دیشلرینی بربرینه اورەرق چاتیردامق ، صغوقدن دیشلری زینغیر زینغیر ایتمك ‖ (کوشه‌مش برنعل حقنده) طاق طاق ایتمك ‖ (قلنج حقنده) طاش قالدیرم اوزرنده شیقیر شیقیر ، شاق شاق ایتمك ‖ کوده‌زه‌لك ایتمك ، چکه چالمق ‖ (فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) مثلا — Jemand aus dem Schlafe برینی کورولتی ایله اویقودن اویاندیرمق .

Klap(p)s (ـّ ا م) مفردی ㉖ وجمعی ㊱ [Klapp] یومروق ، طوقات ، صله ، شامار ‖ (حرثد) چات ، کوت ، شراق !

Klap(p)sen (ـّ فعلا +) .c ㉑ مقدما —klappen ‖ (فعـ متعـ) شامار اورمق ، طوقاتلامق ‖ ال چیرپمق .

Klaque (ـّ klă-kĕ تلفظ اولنور ا م) ㊱ [فر] قولتوق آلتنه آلنور وآچیلوب قپانیر شاپقه ‖ (نبا) اجرتلی ال چرپیجی .

Klar (ـّ ص) ㉑ [لاتینجه cla'rus] آشكار ‖ آچیق ، مضی ، شفاف ، صاف ، ناصع ، براق ، پاك ‖ مسعود ، شاد ‖

—rer Wein صاف ، براق شراب ‖ آجيق ، قولاى آكلاشيلور ، قطعى المفاد عيان ، آشكار ‖ — bald wird es Ihnen شمدى آكلارسكز ‖ etwas—machen برشى آكلاتمق ، ايضاح ايتمك ‖ über etwas—werden برشيئك اساسنى آكلامق ، آكلامغه باشلامق ‖ (بلورجيلقده) — Spiegel-gläser آينه‌لرى سيلمك ، جلالمق ، پرداخ چكمك ‖ (بحر) schleifen آچيق ، سربست .

Klär,... (· · · ̄) —gefäß (١ لا) تصفيه قابى ، بيوك سوزكچ ‖ —kessel (١ م) — pfanne (١ مؤ) (شكرجيلكده) تقطيرله تصفيه ايتكه مخصوص قزغان .

Klara (̆ ̄ اخا مؤ) (46) (واقتيز اسمى) قلارا ، قلەرا .

Kläre (̆ ̄ ١ مؤ) (55) صافيت ، براقلق ، آچيقلق ، شفافيت ‖ پارلە ‖ (اخا مؤ) =Klara .

Klären (̆ ̄ فع متع) و—sich (فع مطا) a. (21) تصفيه ايتمك ، آچمق ، دورولتمق ‖ آچيلمق ، براقلاشمق ‖ كوزى ، عقلى خطادن ، شبهەدن قورتارمق .

Klaret (̆ ̄ لا) (56) [فر] —Bleichart (طاتليلاشديرلمش قوقولى شراب) .

Klaret-Traube (̆ ̄ ̆ ١ مؤ) (55) ياپراغى حاولى اوزوم .

Klarheit (̄ ̆ ١ مؤ) (41) [klar] صافيت ، براقلق ، شفافلق ، آچيقلق ، پارلاقلق ؛ تميزلك ، پاكلك (فكر وذهن حقنده) آچيقلق ‖ فوق العاده دوزكونلك ، پروسزلك (مثلا ايپلك ، تل كبى) .

Klari(e)ren (̆ ̆ ̄ فع متع) a. (21) (بحر) [klären] —ein Schiff بركمينك كمركدن قورتارمق .

Klarinette (̆ ̆ ̄ ̆ ١ مؤ) (55) [فر] (موسيقى) آلات موسيقيەدن قلارينته .

Klärsel (̆ ̄ ١ لا) a. (40) [klar] (صنع) (شكرجيلكده) سوزديرمه .

Klas (̄ اخا م) (inv.) (واقتيز اسمى) (عو) =Klaus .

Klasse (̆ ̄ ١ مؤ) (55) [لاتينجه] صنف ، درجه ‖ صنف ، قلاس ، درسخانه .

Klassen,... (̆ ̄ · · ·) —ältester (١ م) صنفك اك قدمليسى ، برنجيسى اولان شاكرد ‖ —herrschaft und —unterdrückung (١ مؤ) بعض صنفلرك ديكرلرينه اولان تفوق وحاكميتيله تقابل وتضادى ‖ —eintheilung (١ مؤ) صنفلره ترتيب وتقسيم ‖ —lotterie (١ مؤ) برچوق دفعه‌لر چكيلن پيانقو ‖ —steuer (١ مؤ) (Staats-steuer ك مقابلى) اوفق واردادن آلنان ويركو ‖ —zimmer (١ لا) مكتبده صنف اوطەسى ، قلاس ، درسخانه .

Klassifizi(e)ren (̆ ̆ ̆ ̄ ̆ فع متع) a. (21) [يكى لاتينجه] صنفلره تقسيم وافراغ ايتمك .

Klassiker (̆ ̆ ̄ ١ م) a. (40) [لاتينجه] مؤلف معتبر ، نمونه اتخاذ اولنه‌بيله‌جك آثار تأليف ايدن مؤلف .

Klassisch (̆ ̄ ص) (21) [لاتينجه] نمونه اتخاذينه شايان اولان و (romantisch كلمه‌سنك مقابلى) قلاسيق ، ادبى .

Klassizität (̆ ̆ ̆ ̄ ١ مؤ) (41) [لاتينجه] نمونه اتخاذينه شايان طبيعت ، صفت ؛ فوق العادەلك ، مكمليت .

Klatsch (̄ حرتد) چات ! شاق ! ‖ —klitsch شراق شراق ! چات چات ! ‖ قامچى شاقيرديسى ‖ ديدى قودى ، كوەزەلك .

Klatsch,... (̄ · · ·) —nest (١ لا) چوق كوەزەلك ، ديدى قودى اولان محل ‖ —base (١ مؤ) (عمو) لاقرتى ، چالچكه ، كوەزە قادين ‖ —maul (١ لا) (عمو) =—base ‖ —maß (ص) ايليكارينه قدر ايصلانمش ‖ —weib (١ لا) =—base .

Klatsche (̄ ̆ ١ مؤ) (55) =Klappe ‖ (كاغددن چوجق اويونجاغى) شاقيرداق كاغدى ‖ =Klatsch-base ‖ (اركك حقنده) (عمو) كفت كوى سون ، كوەزه ، بوش بوغاز آدم ‖ (مكتبليلر اصطلاحنجه) اولان وقوعاتى خبرويرن ، فتنه‌لك ايدن طلبه ، منافق .

Klatschen (̄ ̆ فع لا +) a, c. (21) [klatsch] شاقيرداتمق ، شاقلامق ‖ zu —Boden ويا خود : der Regen klatscht herab و (فع نكشنز) es regnet, daß es klatscht يغمور شاقير شاقير ياغيور ، بارداقدن بوشانيور ‖ اللرى اورەرق شاقيرداتمق ‖ (نمونه اولەرق كوسترملك اوزره تحسين ايدرك) ال چرپق ‖ (فع متع) — Jemandem Beifall برينه (براى قبول ويا براى تحسين) ال چرپمق ‖ (مجا) كوەزەلك ايتمك ‖ (فع متع) (شاقيرداتەرق اورمق) ال چرپق ، شاقيرداتمق ‖ —eine Fliege todt بر سينكى ال ايله (ويا سينكلكله) اورەرق اولديرمك .

Klatscher (̄ ̆ ١ م) a (40) ، —in (١ مؤ) (50) براى تحسين ال چيرپان ‖ (تيا) —(gedungener) (تياترودە) اجرتلى ال چيرپيجى .

Klätscher (̄ ̆ ١ م) a. (40) ، —in (١ مؤ) (50) كوەزه ، بوش بوغاز ؛ قرق انبار ‖ منافق ، ديدى قودىجى .

Klatscherei ، **Klätscherei** هرايكيسيده (̆ ̆ ̄ ١ مؤ) (49) =klatschen ‖ (منافقلق ، فتنه كارلق سوزلرى) ديدى قودى ، چكيشديرمه ، عليهنده سويلمه ، افترا .

Klatte (̄ ̆ ١ مؤ) (55) صاچ طوپى ‖ —n (تجا) (جمع) يوكك قويون ترصلى اولان اوجلرى ، كيرلى پاپاغى .

Klauben (̄ ̆ فع متع وفع لا +) a. (21) [قديم آلمانجه] آييرد ايتمك ، تميزلك ، آييقلامق ‖ [pflücken cluban (عموميتله) برشى ياپمق ايچون پك زياده صرف دقت ايتمك ‖ (١ لا) b. (40) (sans pl.) تميزلكه ، آييقلامغه زياده صرف دقت ايتمه .

Klauberei (̆ ̆ ̄ ١ مؤ) (49) =klauben ‖ (مجا) (عمو) —en (جمع) اوفق تفك شى بولمق ، مفردات امور .

Klaue (̄ ̆ ١ مؤ) (55) (برنجى حيوانات حقنده) پنچه ‖ (برنجى اولميان حيوانات حقنده) آياق ‖ (مجا) (عمو) Jemand in seine —n bekommen برينى اله كچيرمك ، النه آلمق ‖ —eine schlechte (اليازيسى) haben پك كوتو يازى يازمق ‖ (ضرمثل) an den—n erkennt man den Löwen آرصلانى پنچه‌سندن طانورلر ‖ صيغير آياغى كبى يرتيق طيرناق ‖ (اساطيرده) اورمان آلهه‌لرينك وشيطانك آياقلرى .

Klauen (̄ ̆ فع متع) a. (21) پنچه‌لمك ؛ پنچه ايله طيرمالمق .

Klaus (̄ ١ خا م) (inv.) (واقتيز اسمى) [Ni'kolaus دن مخفف] قلاوس ‖ (١ م) هر ايشتديكنه اينانور آحمق آدم .

Klause (ـ‍ٙ ١ مؤ) (53) [لاتينجه] طاش ، قيا چاتلاغى ، يارينى || كچيد || (اطراف ديوارله محاط قپالو خانه ، مدرسه اوطه‌سى) حجره ، اوطه‌جق ، زاويه ، كشيش مسكنى ، خلوتخانه || (مجا) er kommt nie aus seiner— او اودن هيچ چيقماز .

Klausel (ـ‍ٙ ١ مؤ) (53) [لاتينجه] (عد) (مقاوله ، معاهده نامه ويا سندكبى شيلرده) اساس ، شرط مخصوص

... „**Klausen** (ـــــ) —bewohner (١ م) = Klausner || —see (١ م) آلپ طاغلرينك يارقلرندن برنده بولنان كول .

Klausenburg (ـــ ١ خا لا) (56) (جغر) (ترانسلوانياده شهر) قلاوزنبورغ .

Klausner (ـ‍ٙ ام) .a (41) [Klause] —in (١ مؤ) (41) كشيش ، زاهد ، زاهده ، منزوى .

Klausur (ـ ١ مؤ) (41) [لاتينجه] (مجلدلكده) كتاب ، جزودان وامثالنك قپاغنه مخصوص طوقه‌سى .

Klaviatur (ـــ v - ١ مؤ) (41) [لاتينجه] (موسيق) (پيانو وامثالنده) پرمق وضع وضربنه مخصوص كميكارى .

Klavier (ـ v ـ ١ لا) (38) [يكى لاتينجه] (موسيق) (شمدى‌همان يالكز) پيانو؛ (نادراً) پيانوفورت ، فورت پيانو .

... „**Klavier** (ـــ v ـ) —begleitung (١ مؤ) پيانويه شرق ويا ديكر برچالغى ايله مرافقت ايچه || —lehrer (١ م) پيانو خواجه‌سى || —schule (١ مؤ) پيانو اوكرتمكه مخصوص مكتب || پيانوچالمق اصولى متودى ، درسى || —schlüssel (١ م) پيانو آناختارى || (نوطه ده) آناختار (اشارت) || —virtuo'se (١ م) مشهور ، ماهر پيانو چالان كيمسه .

Klavis (ـ v ـ ١ مؤ) (.inv) [لاتينجه] (جمعى : Klaves) (موسيق) آناختار || پيانو ديشى .

Klazomenae (ـــ ١ خا لا) (56) (جغر) (آسياى صغراده ليديا قطعه‌سنده شهر) قلازومن .

Klbldrb. (Kalb=leber=band) كله‌سنك صورت مختصره‌سى .

... „**Klebe** (ـــ) —pflaster (١ لا) (اجزا) ياقى || —stoff (١ م) يا پيشيجى مواد || —kraut (١ لا) (نبا) طول عورت اوتى ، آراقيطون || —nelke (١ مؤ) (نبا) سينك قوتديغنده قپانان چيچك ، سينك قاپان || —ta'ffet (١ م) انكليز چاقسى .

Kleben (ـ‍ٙ فعلا+) .a (21) ياپيشمق || Das klebt wie Pech بو (زفت) چام ساقزى كبى ياپيشور || (شرمثلا) es bleibt immer etwas an den Fingern— بال طوتان الى يالار ، الى بولاشديرمدن ياغله اويناماز || (مجا) برشيدن آيريلمامق ، چام ساقزى كبى ياپيشمق ، پشنى براقمامق || (فع متع) ياپيشديرمق || (ط) آيرلش ، پرتلش اتلرى وجلدلرى ياپيشديرمق ، ربط ايتمك .

Kleber (ـ‍ٙ ١ م) .a (41) [kleben] —in (١ مؤ) (41) ياپيشديريجى (اركك ، قادين) || نباتى قوله ، غلتن (بغدای وساڑه‌نك نشاسته‌سى آلندقدنصكره قالان ماده) چيريش || (تا طبيعه وديوارجيلق) Kleiber .

Kleb(e)rig ' Kleb(e)richt هر ايكيسيده : (٣)(٣) ـ ـ (21) ياپيشقان ، ياپيشيجى ، غلوتلى ، اوكسه‌لى ، لزوجتلى || (طبيعت حقنده) صيرنالشيق ، ياپيشقان .

Klecken (ـ‍ٙ فع متع وفعلا+) .a (21) لكه‌لمك ، پيسلمك || die Feder kleckt قلم مركبى سچراتيور ، (قلم جيزيرداپور) ||

(كوتو يازمق ، سموكلى بوجك كبى يازمق) جيزيقديرمق || (فع لا+) ايلرولمك ، كسب سرعت ايتمك || كفايت ايتمك ، يتيشمك .

Klecker (ـ‍ٙ ١ م) .a (41) كوتو يازى يازان وياخود فنا رسم ياپان .

Kleckern (ـ‍ٙ فع لا+) .a (21) [klecken] اوستنه باشنه دوكه‌رك يمك || كذا (فع مطا) —sich voll دقتسز يسويب اوستى باشى لكه ايچنده براقمق .

Klecks (ـ ١ م) مفردى (26) وجمعى (26) مركب ويابويالكه‌سى .

Klecksen (ـ‍ٙ فع متع وفع لا+) .c (21) klecken= .

Kleckserei (ـــ ١ مؤ) (41) كوتو يازى ويا رسم || جيزيقديرمه ، بويامه .

Klee (ـ ١ م) (38) [قديم آلمانجه chlêo انكليزجه clover ه نظر اولنه] يونجه ، ترفيل || (نبا) (چيچكى بوكا بكزه‌يان نباتات) قبا يونجه || (كاغد اويوننده) اسپاتى .

... „**Klee** (ـــ) —blatt (١ لا) يونجه ياپراغى || (مجا) (اوچلك صورت مجموعه‌سى) اوچ شخص ويا شيئك اتحادى || —säure (١مؤ) (كيم) حامض حماض || —teufel (١ م) (نبا) داللى سپوركه اوتى .

Klei (ـ ١ م) (38) بعضاً —e (ـ‍ٙ ١ مؤ) (53) [عادى آلمانجه = انكليزجه clay] كيل ، ياغلى طوپراق .

Kleiben (ـ‍ٙ فع متع) .a (21) [قديم آلمانجه klîban = kleben] (ديوارجيلقده) طوپراق وصمانله مخلوط خرجله صيوامق ، درز ايتمك .

Kleiber (ـ‍ٙ ١ م) .a (41) چامور وصمانله مخلوط خرجله صيوايان صيواجى || كوتوديوارجى || (تا طبيعه) ماوى آغاچ‌قاقان .

Kleid (ـ ١ لا) (25) البسه ، روبه ، لباس ، جامه || —er (جمع) (شكل وجنسنه باقيلمه‌رق) البسه || (بحر) (يلكن) ياپراغى .

Kleiden (ـ‍ٙ فع متع) و —sich (فع مطا) .b (21) كيديرمك ، تلبيس ايتمك ؛ كيمك || — sich gut (schlecht) (البسه حقنده) وجوده ايواوتورمق ، ياراشمق ، ياقيشمق ، اوطورمامق ، ياقشمامق .

... „**Kleider** (ـــــ) —aufwand (١ م) توالت ايچون ياپيلان‌ طنطنه || —barchent (١ م) (تجا) آستارلق دوز دمى بزى || —bürste (١ مؤ) البسه فورچه‌سى || —geschäft (١ لا) (تجا) =handel || —haken (١ م) البسه آصمغه مخصوص (صارى) قانجه‌لى‌چيوى || —handel (١ م) (تجا) البسه تجارتى || حاضر البسه مغازه‌سى || —händler (١ م) حاضر البسه‌جى ، البسه‌جى ، قوللانلش البسه آلور صاتار كيمسه ، اسكيجى ، بات پازارصاتيجيسى || —kammer (١ مؤ) غاردروب ، البسه‌لرك وضعنه مخصوص اوطه ويا مخصوص‌محل || —koffer (١ م) ؛ —kasten (١ م) البسه صنديغى ، قوتسولى ، غاردروب || —macher (١ م) ترزى || —markt (١ م) بات پازارى || —motte (١ مؤ) (تاطبيعه) البسه‌لره كيرن كووه || —narr (١م) ، —närrin (١ مؤ) البسه‌يه ، توالته زياده دوشكون (اركك ويا قادين) || —rechen (١ م) و —riegel (١ م) ديوارده البسه آصمغه مخصوص آصقى || —schnitt (١ م) البسه نمونه‌سى ، قالبى || —spind (١ لا) ، —schrank (١ م) البسه دولابى || —ständer (١ م)

البسه آصنفه مخصوص متعدد ومختلف قوللى سهپا ||tracht—
(ا مؤ) صورت تلبس ، موده ، قوصتوم || (in)trödler—
(ا م و امؤ) بت پازاری البسه جیسی .

Kleidsam (ـُ ص) (21) وجوده كوزل اوطوران، ياقيشان، بچيملى، كوزل ياپلمش البسه .

Kleidung (ـُ امؤ) (40) [kleiden] كيينه، تلبس || (كيينكه، كيكه مخصوص، برايانشى) البسه، روبه، قوصتوم || (ع) تجهيزات (عسكريه) .

Kleie (ـُ امؤ) (55) [قديم آلمانجه chlia مرا. durchge„ (ذكرمفيلكده) كپك || (بوياجيلقده) [klieben gohrene— ايوجه تخمير ايدلمش حامضلى (بوياجى) صوبى || (علم امراض) كپك شكلنده اولوب پول پول آيريلوب دوشن ماده || بعضا =Klei .

Kleien (ـُ ص) (24) [Kleie] كپكدن || (فع متع) a.(21) [Klei] einen Graben— (برخندغك) چامورينى آيقلامق، تميزلك || (زرا) einen Acker— برتارلاده طوپراغك كيللى، اوزلى اولان قسمنى اوزرينه كتورمك .

Kleien„... (ـ....) bier— (الا) (كپكدن معمول) ضعيف آريه صويى || bad— (الا) (بوياجيلقده) ازلمش بويا || brot— (الا) قبا اوندن معمول اكك || mehl— (الا) قبا اون || wasser— (الا) ، trank— (ام) كپك صويى .
[Klei] (21) (ـُ ص) : هراپكيسنده klei-ig، Klei-icht كيللو || [Kleie]=kleienartig كپكمسى ، كپك كبى : كپكلو .

Klein (ـُ ص) (21) [قديم آلمانجه chleini] (groß كله سنك مقابلى) كوچك || (صورت نسبيه)kleiner دها كوچك، دها اوفق ،كوچوجك ، اوفاراق || (مبالغه صورتى) der kleinste اك اوفاغى ، اك كوچوكى (اك آزى) || Du—er Schelm ! سنى كيدى كلفاتى ! سنى كيدى يرامز سنى ! || gewachsen— بوجور بويلى ، قيصه || sich—machen كندينى كوچولتمك || (مجا) كندوينى كوچوك طوتمق || schneiden,hacken— قيرمق ، طوغرامق (اوفق اوفق كسه رك وياقييه رق اوفاتلامق)|| اوفق ، خرده || اوفق تفك ، اهميتسز|| (مقدارجه آز) آز، جزئى || —das Wasser wird wieder صولر ينه ، اچكه آزالغه ، چكلمكه باشلادى || etwas—achten برشيئه اهميت ويرمامك، اهميتسز شيلردن، جزئياتدن عد ايتمك، حوركورمك|| (مجا) (عمو) ich kann es nicht—kriegen بن بوق آكلايه ميورم ، بن بوكا بردرلو عقل ايرديره ميورم ، آكلايه مدم كيتدى || hauen : وياخود Holz—hacken اودون يارمق وياكسمك || kurz und—schlagen پارچه پارچه ايتمك || der || (21) (لا) kleines) ، (مؤ) kleine (م) Kleine(r) كوچك چوجق (اركك) || wer das Kleine nicht ehrt, ist des Großen nicht werth آزه قانع اوليان چوغنده بوله ماز || (اسم اوله رق) (inv.) von K— ab (auf : وياخود an) كوچكلكدنبرى|| Groß und K— بيوك كوچك || etwas kleines اوفق ، (آز) برشى || (ضرب مثل) auch das kleinste kann schaden بعضا اك اوفق اك اهميتسز برشى بيله بيوك برفنالغه موجب اولور (صيناك كوچكدر اما كوكل بولاندير) || eine Sache bis in's kleinste

untersuchen وياخود : berathen,vortragen برشى حقنده عريض وعميق مطالعه وتدقيقاتده بولنمق || um ein kleines برازدها قالمجه ، آز برشى دها شيشمانجه || das K— dicker (56) (معدنجيلكده) قيرينتى ، توز ، اوفاق .

Klein„... (ـ...) beerig— (ص) (نبا) دانه سى ، حبه سى ، تخمى كوچك اولان ، اوفاق دانه لى || flosser— (ام) (تا طبيعه) بالق وامثالى حيواناتك صغيرالجناح تعبيراولنانلرى || füßig— (ص) كوچك، اوفاق آياقلى|| geistig— (ص) عقلى چوق شيئه ايرميان، فكرى محدود || gewehr— (الا) (ع) اوفق اسلحه ناريه، تفنك|| gläubig— (ص) دينا ضعيف اولان ، اعتقادى يوزوق، عقيده سز ||herzig— (ص) (großherzig عاليجناب ، شجيع كلمه سنك ضدى) ناكس =müthig— || hirn— (الا)(تشر) دماغچه || hundert— (الا) يوز قدر، يوزلك (برشى) || kram— (ام) (تجا) اوفق تجارت (طوپدن آلوب صاتميوب اوفق تجارت ياپمه) خرده جيلك : خرده || laut— (ص) (نادرا) سسز ، (مجا) شاشيرمش : مأيوس ، قوة قلبيه سى ، برشيئه اولان امنيت واطمئنانى غائب اولمش ، جسارتى قيرلمش || leben— (الا) اداره لى يشامه ، بويله وقت كچورمه || maler— (ام) اينيه نقاشى، اوفق واينجه رسملر ايله اوغراشان رسام || müthig— (ص) جسارتى كسر اولنمش ، يوركسز || schmied— (ام) (صنع) مرانغوز ، چلنجى وامثالى كيلره لازم اولان تيورادواتى ياپان تيورجى || — staaten (جمع مذكر) حكومات صغيره || städtisch— (ص) كوچك شهره عائد منسوب ، قصبه لى || verkäufer— (ام) (تجا) =händler— || Asien— (الا) آسياى صغرا ، ممالك محروسهٔ شاهانه دن آناطولى .

Kleinern (ـُ فع متع) a. (21) [klein] (ريا) برنسبت ويا عمل حسابينك اوكا معادل دها كوچكنه قلبى ، اختصار .

Kleinheit (ـُ امؤ) (40) [klein] اكثريا : كوچكلك || (كذا مجا) اهميتسز ، اوفق برشى .

Kleinigkeit (ـُ امؤ) (46) [klein] اوفق تفك ، كوچوك ، ذكرسز واهميتسز شى || عبث وصاچمه || en— (جمع) اوفق تفك مفردات ، تفصيلات ، تفرعات .

Kleinlich (ـُ ص) (21) [klein] اينجه دن اينجه يه ، مدققانه || تربيه سى نقصان ، ايو يتشديرلمامش || (كذا اشيا حقنده) =arm-selig حقير ، مسكين || بيچاره ، زواللى || عقلى هرشيئه ايرميان ، فكرى محدود ، محصور اولان || بياغى ، عادى ، كوچك .

Kleinod (ـُ الا) (38) (جمعى اكثريا : Kleino'di-en) مجوهراته دائر شى ، مجوهرات كذا (مجا) .

Kleister (ـُ ام) a. (40) [قديم آلمانجه klister پاپشديرمغه مخصوص] اون ويانشاسته دن ياپيلان قوله : چيريش .

Kleistern (ـُ فع متع) a. (31) ياپشديرمق || sich— lassen ياپيشمق ، قوله طوتمق .

Klelia (ـُ اخاص مؤ) (54) (روماليلرك قادين اسمى) قله ليا .

Klemm„... (ـ...) schraube— (امؤ) تضييق ويده سى || block— (ام) ال منكنه سى ، كريق || fall— (ام) مشكل حال || peter— (ام) (عسكر وبحريه ليلرك اويناديغى برنوع كاغد اويونى) دروغ اويونى .

Klemme (ــ ١ مؤ) (52) [klemmen] صیقشدیرمغه ، منکنه‌لکه ویا تضییق ایچکه مخصوص آلت ، باخصوص (صنایعده) کریتق ، چیزز || بارکیرلرك بورننه کچیریلان یواشه || (صیقیشدیه بولنیلان حال وموقع) صیقینق ، in der—sein بیوك طارلقده ، صیقینتیده اولمق || پاره‌جه مضایقه‌ده بولنمق .

Klemmen (ــ فعمتعد) و —sich (فعمطا) (21) a. صیقمق ، صیقشدیرمق ، تضییق ایتمك || صیقیلمق ، صیقیشمق ، طوتیلمق || باصدیرمق ، ازمك || کریتله ، چیزله طوتمق || طاقیلمق || (عمو) —etwas برشیئی آشیرمق ، اچ ایتمك ، چیرپمق .

Klempner (ــ ــ ١م) (40) a. (صنع) تنکه‌جی ، صاچ ، چینقو وامثالی معمولات بیع واشترا ایدن : صوباجی .

Klempnern (ــ فعلا +) (21) a. تنکه ، چینقو وامثالیله ایش کورمك . یاپمق ، تنکه‌جیلك ، صوباجیلق ایتمك .

Kleopatra (ــ ــ ــ اخالا) (54) [روم] قله‌ئوپاترا .

Klepper (ــ ١م) (40) a. [فی الاصل Lauf-pferd] چوبك ، چابوق بارکیر || بینك بارکیری || کوچوك بویلی بارکیر ، مدلی || برای تحقیر (حیوان حقنده) تازی .

Klepsydra (ــ ــ ١مؤ) (54) [روم] (برنوع صو ویا بحریه‌ده قوم ساعتی) صو ساعتی .

Klerikalismus (ــ ــ ــ ام) (48) [لاتینجه] طریقت رهبانیه‌نك دیکرلرینی کلیسا حکمی آلتنه آلمق فکروتصوری .

Klerus (ــ ١م) (57) (*sans pl.*) [لاتینجه] هیئت روحانیه (Gemeine) کلمه‌سنك مقابلی) .

Klette (ــ ١مؤ) (51) البسه وسائره‌یه قولایلقله یاپیشان عورت اوتی ، آراقیطون اوتنك چیچکی || (نبا) عورت اوتی || (عمو) —er ist (wie) eine اوانساله کنه ، صقیرغه کبی یاپیشور ، اوبك صیرنا شیقدر .

Kletten (ــ فعمتعد) (21) b. [Klette] (صنع)—die Wolle یوکی اوزرینه یاپیشان و (چوبان سوزکی) تسمیه اولنان اوتلردن تمیزلمك .

Kletten,,... (... ــ) —wurzel=Öl (١ لا) عورت اوتی یاغی || —walze (١م) (صنع) چوقه ، ایپلك وامثالی فابریقه‌لرنده یولنوساژه‌نك دیکن واوتنی آیقلار ماکنه .

Kletter,,... (... ــ) ، —rose (١مؤ) (نبا) صارماشیق کبی صاریلوب چیقان کل (آغاجی) || —tau (١ لا) (جمناستیقده) (بیوك آغاجده) صاریله‌رق چیقمق ایچون آصیل خلاط || —eisen (١ لا) چنکلی چوق کمی دمیری ، چنکلی قانجه || —füßig (ص) (تاطبیعه) آیاقلری طیرمانوب چیقمغه مستعد اولان حیوانات || —mast (١م) (کمیده چیقه‌بیلنلر ایچون مکافات ویریلان) مکافاة دیرکی || —partie (١مؤ) طیرمانوب ، صاریلوب چیقمقدن عبارت اولان ادعا ، بحث ، (یارق) ، اویون || —pflanze (١مؤ) (نبا) صارماشیق کبی صاریلوب چیقان ویا یره اوزانوب کیدن نبات || —specht (١م) (تاطبیعه) دیوار . آغاچ قاقان || —stange (١مؤ) جمناستیق میدانلرنده صاریله‌رق چیقمق ایچون معمول دیرك .

Klettern (ــ فعلا ±) (21) a. [Klette] طیرمانوب ، صاریلوب چیقمق || —auf einen Baum برآغاجه چیقمق .

Klebe (ــ v ــ اخالا) (56) (شهر وملکت) پروسیانك قدیم بردوقه‌لغی .

Klick (ــ حرند) ! — طراق .

Klicke (ــ ١مؤ) (52) [فر] (عمو) طولاندیریجی جمعیق || جمعیت فسادیه .

Klicker (ــ ١مؤ) . a. (40) چوجقلرك طاشدن اوفق اویون طوبی .

Klickern (ــ فعلا +) . a. (21) (عمو) =klickern .

Klieben (ــ فعمتعد) . a. (21) و . a. (30) (ایالت لسانی) یارمق || (فعلا ــ) و —sich (فعمطا) یارلمق ، آیرلمق ، چاتلامق .

Kli-ent (ــ ١م) (51) [لاتینجه] (عد) (محکمه‌ده دعوی وکیلی طرفندن کندوسنه وکالت ایدیلان کمسه ، ایشنی دعوی وکیلنه حواله ایتمش آدم) موکل || مشتری .

Klientel (ــ ــ ١مؤ) (49) برنوتر ، دعوی وکیلی ویاطبیبك مشتریلرینك هیئت مجموعه‌سی .

Klima (ــ ١لا) (56) [روم] [جغر وحکم) اقلیم || مملکت ، بلده ، دیار .

Klimatologie (ــ ــ ــ ١مؤ) (49) و (52) [روم] اقلیملرك احوالندن بحث ایدن علم ، مبحث الاقالیم .

Klimmen (ــ فعلا ±) e. (30) و . a. (21) طیرماشمق ، طیرمانمق ، یوقاری چیقمق ، طوتنه‌رق ، آصیله‌رق یوقاری چیقمق .

Klimper,,... (... ــ) —kasten (ام) =Klapper,, || —kasten (١ لا) —lied کوروکتولی (فقط معناسز)نقرات .

Klimpern (ــ فعلا + وفعمتعد) . a. (21) [klempern= طینقیرداتمق ، چینلاتمق ، اوتمك مثلا : — mit dem Gelde (in der Tasche) جبنده‌پاره‌یی شاقیرداتمق || (موسیقی) برچالغی‌یی طینقیرداتمق مثلا — auf dem Klavi'ere پیانوده‌برقاچ آهنك یاپمق ، چالمق ، طینقیرداتمق || (عمو) کوتو پیانو چالمق .

Klimse (ــ ١مؤ) (53) (اصویچره‌لسانده) =Riß .

Kling! (ــ حرند) ! — قلینغ ! طیرینق ! || —klang ! طرینغ طیرانغ ! (١م) mit Kling und klang بیوك علامت مسروریت ایله || آیاق طاقمنه (١لا) (38) موسیقی آلتی .

Kling,,... (... ــ) —beutel (١م) اعانه طورباسی ، کیسه‌سی || —beutel=Träger (١م) کلیسا قپوجی ، واقف || —fähigkeit (١مؤ) (برموسیقی پارچه‌سنك ویا بیتك صداق اصلیه نظراً اولان حال وقوتی) پرده ، مقام || klang (١م) (*intr.*) اصوات مکرره مثلا —klang der Gläser —بارداق ، قدحلرك یکدیکرینه چارپلرندن حاصل اولان صدا || خوش ، لطیف صدالی جمله‌لر ، ایو تأثیر حاصل ایدن الفاظ || —stein (١م) اورلدیقی وقتده انعکاس صدایی موجب برکان طاشی .

Klinge (ــ ١مؤ) ([illegible]) [klingen] آلات جارحه‌نك نامولوسی ، تیغ || — قلنج ، تیغ ، بیچاق وامثالنك نامولوسی || —Hiebe mit flacher قلنج وامثالنك ترسی ویایانیله اولان ضربه || (قلنج تعلیمنده) ایو قلنج صاللار ، قوللانور ، er schlägt eine gute— اوکوزل اسقریم یاپار || (مجا) (یکده) یکده اوایو چتال آتار ، صاللار ، اویکده ایوصلاح قوللانور || Jemand vor die (ع) man ließ die || —fordern برینی دوئلویه دعوت ایتمك || —springen Garnison über die تکمیل غارنیزونی (برشهرده

(ا مؤ) محله مكتبی ‖ —schüler (ا م) الفبا اوقویان، دها
شنوز مكتب ابتدائیه‌یه دوام ایدن طلبه ‖ —zeug (ا لا)
چوجق اویونجاقلرینك باجمله توعی .

Klippe (ــ ا مؤ) (50) (بحر) قیا ، شاب یر ، تهلكه‌لو
محل كذا (مجا) ‖ — (verborgene : یاخود) blinde
دكزطالغه‌لرینك چارپدقلری‌كیزلی قیا ‖ n—niedriger Reihe
دكز ایچنده وصو حذاسنده بولنان قیالر سلسله‌سی ‖ مقاصله
كسلمش كوشه‌لی وپالكز تمغه‌لنمش اقچه .

Klippen,... (ــ ...) —küste (ا مؤ) قیالقلی ،
مخاطره‌لو ساحل ‖ —voll. —reich هرایكیسیده (ص) چوق
قیالیقی ، شاپلغی بولنان ‖ —dachs (ا م) (تاطبیعه) =
Klipp-schliefer .

Klipper (ــ ا م) .a (40) (بحر) [فلمنكجه klip كسمك :
مرا : Kutter] (چوق یوك آلور وسریع الحركه یلكنلی كمی)
قوطره .

Klippe(r)n (ــ فعلا +) a (21) [klipp] دكزمن
چاغلداغی كبی یرصص چیقارمق .

Klippig (ــ ص) (21) قیا وشاپله طولو ‖ مخاطره‌لو .

Klirr! (ـ حرند) تقریباً : تیرینغ!

Klirren (ــ فعلا + ، حركت ، تبدیل موقع حالنده
فعلا -) .a (21) ارتجاج ایتمك ، شماته ، كورولتی یاپمق .
طیرو طیرو .... ایتمك ‖ (علی‌الخصوص اسلحه ، مهموز وانجیره
حقنده) شاقیرداموق طینغرداموق ‖ كورولتی ایله برشیئه اورمق ‖
mit den Gläsern— باردقلری‌طینغیرداتمق ، شاقیرداتمق .

Klistier (ــ : [klī-sstī'r] لا) (38) Klystier = .

Klitschig (ــ و : ــ ص) (21) —es Brot خمور كبی
چاموردلی اكمك .

Kloak (ــ ام (لا) (38) [لاتینجه] دها زیاده مستعمل:

Kloake (ــ امؤ) (53) كیریز ، بولاشیق لغمی ؛ لغم .

Klöbchen (ــ لا) .b (40) (kloben) كلمه‌سنك صورت
تصغیریه‌سی) اوفق وكسلمش آغاج ‖ (صنعه) (چیلنكیرلكده)
كلید صورمه‌سی كوبریجیكی .

Kloben (ــ ا م) .b (40) [klieben] كسلمش ، یارلمش
اودون ‖ (زوا) كتی دمی ‖ (بال قوغانلرنده) آرى یكننك
قپادلدیغی‌یر ‖ (مجا) Klotz = ‖ (صنعه) ترازوقولی ‖ (اوزرنده
برجسم متحرك اوله‌بیله‌جك صورتده بولنان جسم) قازیق ،
عورقازیغی ‖ (ماكنه) مقره تكرلكی ، مقره ‖ —feststehender
ثابت مقره .

Klobig (ــ ص) (21) قالین ، قبا ، یونتلمامش ؛ آغیر ‖
(مجا) قبا ، نزاكتسز ، تربیه‌سز ، اودون كبی .

Klomm (ـ) ، klömme (ــ) ، (klimmen فعلنك
اندیقاتیفه صوریو وكنیف امپارفه یرنجی واوچنجی مفردشخصلری) .

Klonisch (ــ ص) (21) [روم] (علم امراض) —er Krampf
(وقتی بلیرسز وغیر اختیاری سكیر اویناقلغی) تشنج ارتجاجی ،
اسپازموز .

Klopf,... (ـ ...) —brett (ا لا) (شاعبیجیلكده)
یوشنه ، صرایست اوجوب طورمقده اولان شاعبی كیرو
چویرمك ایچون اوزرینه اوریلان تخته ‖ —fechten قلیج ایله
اوروشه‌رق تعلیم ایتمك ‖ مطراق اویشامق ، تیغزنالك ایتمك ‖
قپادایلیق ایتمك ‖ —hammer (ا م) (قپوده) قپوطوقماغی ‖

bei der - bleiben (مجا) ‖ بولنان عسكر) قلیجدن كیرلدی
فكرندن دونمامك ، ایشندن وازكچمامك ‖ تل وصیرمه دوكمكه
مخصوص آلت ؛ حاده دستكاهی ‖ موسیقی آلتی .

Klingel (ــ امؤ) (53) [klingeln] اوفق چینغراق ، ذیل .

Klingeln (ــ فعلا +) .a (21) ذیل ، چینغراق چالمق ‖
(فعه یكشف) es klingelt چینغراق چالنیور ‖ (فعه متعد)
Jemand aus dem Schlafe — چینغراغی چاله‌رق برینی
اویقودن اویاندیرمق ‖ —sich (فعه مطا) ‖ (ا لا) (sans pl.)
(ذیل ، چینغراق حقنده) اوتمك ، چالنمق ، چینغیرداسه .

Klingen (ــ فعلا +) .a (50) وتادراً .a (21) سس
ویرمك ، صدا چیقارمق ، اوتمك ، طنین انداز اولمق ‖ (موسیقی)
—zusammen (schlecht) gut (سس صدا وامثالی حقنده)
اوتمق ، خوشه كیتمك ، اویمامق ، خوشه كیتمامك ؛ هم آهنك اولمق ‖
(ع) mit—dem Spiel موسیقه اوكده اولدیغی حالده ‖
der Name klingt gut بو پك ایو اسم ، بو اسم قولاغه
خوش كلیور ‖ Das klingt wie ein Märchen بو (پر)
مساله بكزه‌یور ، حقیقته بكزه‌میور ‖ Das klingt sonderbar
انسانك بوكا ایناناسیجی كلیور ، بوانسانه برتعف كلیور ‖
die Ohren klingen ihm آنك قولاقلری چینلایور ‖ (فعلا-)
sein Ruf (اهتزازات صدائیه كبی اطرافه انتشار ایتمك)
ist bis in ferne Länder geklungen آنك شهرتی ، (نامی)
اوزاق یرلرده دكین یایلشدر ، یایلدی ‖ mit den Gläsern—
قدحلری شاقیرداتمق ، بربرینه اورمق ‖ auf Jemandes Wohl—
برینك صحتنه قدحی اورمق ، ادارهٔ اقداح ایتمك .

Klingen,... (ــ ...) [Klinge] —schmied (ا م)
(صنعه) قلیج تاملوسی یاپان تیمورجی ، قلیجی .

Klinik (ــ امؤ) (49) [روم] (طب) (خسته خانه‌ده
وخسته‌لرك باغی باشنده جریان ایدن خصوصات ، خسته‌خانه‌ده
تعلیم اولنان عملیات طبیه) سریریات .

Kliniker (ــ ا م) .a (40) [روم] (طب) خسته خانه‌ده
خسته یتاقلرنده عملیات اوكره‌نان ، سریریات درسی كورن طبیب .

Klinikum (ــ لا) (38) [روم] = Klinik .

Klinke (ــ امؤ) (53) [فی الاصل Riegel] (چیلنكیرلكده)
قپومانداللی ‖ صورمه .

Klinken (ــ فعلا + وفعه متعد) .a (21) am Schlosse,
an der Thüre, am Drücker — قپویه ، قپونك مندالینه
باصه‌رق ویا اوره‌رق آچمق .

Klinker (ــ ام) .a (40) [klingen] اك ایوجنسندن ،
غایت كوزل پیشورلمش (فلمنك) طوغله‌سی .

Klinse (ــ ا مؤ) (52) = Ritze Spalt .

Klipp (ـ حرند) klapp! — چات پات ! ‖ (دكرمانده)
تیق تاق ! ‖ (ص) (21) یالكز : und klar— آچیق‌ویواق ، صاف
وكیجز صورتنده مستعملدر .

Klipp,... (ـ ...) —fisch (ا م) (تاطبیعه) غایت
ابقیه وچوق دیشلی صاراغوص‌بالیغی ‖ klapp— (ا لا)
دكرمانك تیق تاق ایجسی ‖ mans— (ا مؤ) (تاطبیعه) صغروی
(قیا اوستنده ، ایچنده یشایان حیوانلره منسوب) فاره ‖ —schente
(ا مؤ) اوفق ، قراتلق قولتوق (میخانه) ، كور قولتوق ‖
—schliefer (ا م) (تاطبیعه) : Klap'scher—schliefer
—schule ‖ زبابه . فاره‌سی (آفریقا) یساق بكزر كركدانه

کولونك ، بیوك وآغیر تیورجی چکیجی ‖ —hengst (ا م) یورلش حیوان ، ایکدیش ‖ —holz (ا لا) (صنع) تخته طوقماق ، (مطبعه) صحیفه‌لرك مرتب حرفلرینی دوکوب دوزلتمکه مخصوص غایت دوز تخته ‖ —jagen (ا لا) ، —jagd (ا مؤ) =Klapper„ jagd .

Klopfe (ـٓ امؤ) (53) [klopfen] طیاق ، کوتك ‖ تسویه تخته‌سی .

Klöpfel (ـٓ ا م) a. (40) [klopfen] =Klöppel .

Klöpfeln (ـٓ فعلا + وفعمتم) a. (21) [klopfen] خفیفجه اورمق .

Klopfen (ـٓ فعلا +) a. (21) [قدیم آلمانجه clophôn] اورمق ‖ (فع یکشخ) es klopft قپوچالینیور ، قپویی اوریورلر ‖ das Herz klopft mir (کذا فع یکشخ): es klopft mir im Busen یورکم (قلبم) چارپیور ‖ Jemandem auf (مرا : Finger) ‖ (فع متم) اورمق ، ضرب ایتمك مثلا —die Finger ‖ den Staub aus den Kleidern— (مرا : aus-klopfen) ‖ einen Nagel in die Wand— دیواره برچیوی چاقمق ، (اورمق) چاقمق .

Klöppel (ـٓ ا م) a. (40) [عادی آلمانجه] (صنع) برچاکك طوقماغی ‖ einer Glocke— ‖ Klopf-holz= یارلمامش اودون ، صوپا ‖ دانتله یاپمغه مخصوص آغاج ایکنه ، طیغ .

Klöppel„... (ـٓ ... ـٓ) —dicke (امؤ) چاك طوقماغنك قالینلغی ‖ اوزرینه یاپیشدیرلمش دانتله مودلی (حاوی کاغد) ‖ —kissen (ا لا) (صنع) دانتله‌لی (اوفق ، قولتوق) یاصدیق ‖ —muster (ا لا) دانتله مودلی ‖ —nadel (ا مؤ) دانتله ایکنه‌سی ‖ —spitzen-Arbeiterin (امؤ) الیجه دانتله‌یاپان قادین ‖ —zwirn (ا م) (تجا) —garn= (ا لا) (تجا) دانتله تیره‌سی .

Klöppeln (ـٓ فع متم) a. (21) [Klöppel]—Spitzen دانتله یاپمق ، اورمك .

Klöpplerin (ـٓـٓ امؤ)(50)(صنع) =Klöppel-arbeiterin.

Klop(p)s (ـٓ ا م) مفردی (36) وجمعی (56) [klopfen] (آشجیلقده) قییلمش ات واون ویا پاتاتس ازمه‌سیله یاپیلان ایری ویووارلاق کوفته ، غاصقالوپ .

Klosett (ـٓ ا لا) (38) ویاخود (56) [انکلیز] قدمخانه ، آیاق یولی ، آبدستخانه .

Kloß (ـٓ ام) (31) ، جمعی بعضا (Klöße) طوپ وکثیف برجسم ،(یوشاق ویووارلاق) طوپ ، یووارلاق ‖ طوپراق یغنی ، (آشجیلقده) (ات ، خمور) یووارلاغی ، کوفته ، پاتاتس ، اکمك ، یمورطه واون خلیطه‌سندن مرکب یووارلاق .

Kloster (ـٓ ا لا) a. (39) [لاتینجه claustrum] مناستر ، تکیه ، زاویه .

Kloster„... (ـٓ ... ـٓ) —gut (ا لا) مناستر ، تکیه‌یه عائد اموال ، وقف ‖ —zwinger (ا م) چله‌خانه ‖ —bruder (ا م) برطریقته داخل اولان درویش ‖ —frau (امؤ) مناستره کیرمش قادین ، (تکیه‌نشین) ‖ —gelübde (جمع لازم) مناستره کیرر ایکن یاپیلان نذر ، آداق ‖ —gesellschaft (ا مؤ) برطریقه مخصوص راهب ویا راهبه‌لرك حاللری ، یشایشلری ‖ بونلرك هیئت مجموعه‌سی ‖ —schrift (ا مؤ) (مطبعه) تقریباً : غوتیك یازیسی حروفاتی ‖ —schule (امؤ) مناستر مکتبی ‖ مناستره تابع مکتب ‖ —schwester (ا مؤ) راهبه ‖ —zelle (ا مؤ) مناستر اوطه‌سی ، حجره ، چله خانه ‖ —zucht (امؤ) کلیسا نظامی ، آداب وارکانی ، تربیه‌سی ، ضبط وربطی .

Klösterlich (ـٓـٓ ص) (21) کلیسایه عائد ، مناستره مخصوص ومتعلق ، کلیساجه .

Klotz (ـٓ ا م) (31) اودون کوتوکی ‖ آغاج کوکی ، کوده قسمی ‖ کسمه ، یارمه اودون ‖ یوداقلی (یاقمغه مخصوص) آغاج ‖ auf einen groben— gehört ein grober Keil (ضر مثل) دینسزك حقندن ایمانسز کاور ‖ (مجا) (حس وفکردن ظرافت ونزاکتدن بری اولان کیمسه ، طوبغوسز آدم ، اودون کبی قبا ، خویراد ، یونتولمامش کیمسه) اودون کبی آدم ‖ (ع) (حیوان طوپلرینك یتاغلق آغاج ترتیباتی) قونداق .

Klotz„... (ـٓ...) —presse (ا مؤ) (صنع) (مجلدلکده) آغاج مکنه ، تضییق ماکنه‌سی ‖ —beute (ا مؤ) (آری تربیه‌سی وبال یتشدیرلمسی ایچون) آغاج آری قوانی ‖ —schuh (ا م) ایری اوکچه‌لی تخته قوندوره .

Klotzen (ـٓ فعلا +) c. (21) =glotzen ‖ قبا ، نزاکتسز ، تربیه‌سز خویراد طورانمق ‖ (فع متم) (عمو) کلیتلی پاره ویرمك مجبوریتنده بولنمق ، پاره بایلمق ‖ er hat viel —müssen (tüchtig : ویاخود) او برچوق پاره ویرمکه مجبور اولدی ، برچوق پاره بایلدی ، ایچه برپاره‌دن چیقدی .

Klotzig (ـٓ ص) (21) (عو) [Klotz] قبا ، اودون کبی .

Klown (klåou'nₑ ا م) (56) [انکلیز] (تیاترو وامثالی اویونلرده تحقلق ایدن) پاسقال .

Klub(b) (ـٓ ا م) (56) ونادراً a. (42) [انکلیز] (خصوصیله امور سیاسیه‌یه دائر مذاکرات ومباحثاتده بولنان شرکت وجمعیت) قلوب ؛ لونجه (یالکز اعضالرینك دخولنه مساعده اولنان جمعیت) قپالی جمعیت ، بونلرك دائره‌سی ، قلوب .

Klub„... (ـٓ...) —hütte (ا مؤ) اسویچره ده پیستر اعمالنه مخصوص قلبه ، فابریقه‌لردن آلپ قلوبنك واردانه تخصیص اولنمشی ‖ —lokal (ا لا) قلوب (دائره‌سی) .

Klubbist (ـٓ ا م) (31) [Klub] قلوب اعضاسندن اولان ، قلوبه دوام ایدن .

Kluft (ـٓ امؤ) (35) [klieben] یاریق ، آره‌لق ، آچیق ‖ (علی الخصوص برطاغ ویاقیاده) یاریق ، غارمسی دلیك ‖ (درین وکنیش) — چقور ، اوچوروم ، دیبسز ، اوجی بوجاغی یوق چقور ، اوچوروم ، کذا (مجا) ورطه ، تهلکهٔ عظیم ‖ یاریق ، فرجه ‖ (صنع) کریق .

Klüften (ـٓ فع متم) b. (21) [Kluft] یارمق ، چاتلاتمق .

Klüft-holz (ـٓ ا لا) (35) یارمه اودون .

Klüftig (ـٓ ص) (21) یاریقلی ، چاتلاقلی ، یاریقله‌طولو .

Klug (ـٓ ص) (21) [وسط آلمانجه kluoke نازك ، انجه ، کبار ، ظریف] عاقل ، ذکی ، درایتلو ، فطین ‖ (صورت تشبیه‌سی : klüger دها زیاده عقللی) ‖ (مبالغه صورتی : klügst الك عقللی) ‖ دور اندیش ؛ کوزی آچیق ، شیطان ، قورناز ، حین اوغلو حین ؛ (اوکرندیکی برشیئی بیلان) ‖ (ضر مثل) durch Schaden wird man— ضرر انسانه عقل اوکردر ‖ ich kann nicht daraus —werden بن بوندن برشی (آکلایه‌میورم ، آکلایه‌مدم) ‖ —schwatzen, (ویاخود : —reden) (عمو) : —sprechen, —schnacken) عقللق ایتمك ‖ Sie reden sehr— عقلنك ایردیکی ، کندی بیلدیکی کبی سویلیوب

طوريبورسك || —er ist nicht recht اوته ديديكى (كنـدى سويلديكى) بيلمز ، بيلميور .

Klug.... (ـ...) —schwätzer (ا م) عقلادوميلكى ، (عمو) || —schmacker (ا م)، —sprecher (ا م) هرشيئه بهانه بولان ، معترض ، عقلا دوميلكى حريف .

Klügelei (ـــ ا مؤ) (49) تعميناً : عقللق .

Klugheit (ـ ا مؤ) (49) عقلليلق ، ذكاوت، فطانت || قورنازلق . اينجه دوشونجه ؛ تدبيرليلك .

Klumpen (ـ ا م) b. (40) (شكلسز، بيچمسز وياخود يوارلاق) جسم كثيف ، طوپ ، يوارلاق، يوماق || (مايعات دروننده) كثيف ، قويو ، پيخق || —butter (ا مؤ) طورتولى ياغ || —gegossener (آلتون وامثالى) كلچه‌سى || (بربرى اوزرينه ييغلش انسان ويا اشيا ييغنى) برآلاى انسان ، اشيا ، بريغين ، برچوق اشيا || Alles auf einen—werfen هپسى ، جمله‌سى بر يره ييغمق .

Klümpern (ـ فع لا +) و —sich (فع مطا) a. (21) طوپلانمق، پختيلشمق || بر يره جمع اتمك، خلط اتمك .

Klunker (ـ ا مؤ) a. (40) (عموميتله) آصيلان، صالانان اشيا ؛ پوسكول ؛ آويزه‌ده صارقان بللور پارچه‌لرى || (البسه‌ده) صارقان بيرتيق پارچه‌لر || (بالجمله قيمتسز واكثريا تقليد) تزيينات || پالتوده ؛ قيونلرك توكلرنده وصغيرلرك قويروقلرنده بولنان ، صارقاق چامور وحيوان ترسى .

Kluppe (ـ ا مؤ) (55) (صنع) [klieben | كريق ، ال منكنه‌سى .

Kluppen (ـ فع متع) a. (21) صيقمق، صيق باغلامق ، چكمك ، باصديرمق، صيقيجه قوجاقلامق .

Klus (ـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] (جمع : —en) =Klause .

Klüse (ـ ا مؤ) (55) (بحر) غومنه دليكى ، مازغالى (كمينك اوكنده وهر ايكى طرفنده خلاط ويا زنجير يكمسنه مخصوص دليكلر) .

Klüver (ـ ٧ ـ ا م) a. (40) (بحر) فلوق، استراليه يلكنى (كمينك اوك طرفنده آچيلور) .

Klysopompe (ـــ ا مؤ) (53) [فر] = Klystier-pumpe .

Klystier (ـ ا لا) (38) [روم] يقامه ، احتقان ، حقنه || ويا خود : setzen —ein—geben=Klysti(e)ren .

Klystier.... (ـ...) —blase (ا مؤ) لاستيك احتقان طوبى || —spritze (ا مؤ) احتقان شيرينغه‌سى .

Klysti(e)ren (ـ فع متع) a. (21) [Klystier]— Jemand برينه اجرا اولنان شيرينغه‌يه نظارت اتمك || برينى شيرينغه اتمك .

Km. (Kilome'ter كلمه‌سنك صورت مختصره‌سى) .

Knabbern (ـ فع لا + فع متع) a. (21) كميرمك ، دفعاتله وآز ايصيرمق || —an etwas برشيئى كميرمك .

Knäbchen (ـ ا لا) b. (40) [Knabe كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى] كوچوك (اركك) چوجقجغز .

Knabe (ـ ا م) (52) (اركك) چوجق || (اون اوچ ياشندن يوقارى) —تقريبا : كنج ، دليقانلى چوجق || (استهزا ويا تزييف مقامنده) — Sie sind ein unverschämter مناسبتسزسكز ، كستاخلق ايديورسكز ! اما صيقلمازسك ها ! آز دكلسك ، يمانسك !

Knaben.... (ـ...) —schule (ا مؤ) كنج (اركك) چوجقلره مخصوص مكتب || —alter (ا لا) صباوت ؛ وقت شبابت || —kraut (ا لا) (نبا) سحلب || —mäßig (ص) =knabenhaft || —schänder (ا م) غلامباره || —streich (ا م) كلغان بكلكى، اوته‌ده برووده سورتمه ؛ چوجق غوغاسى || —wurz (ا م)(نبا) —kraut || —zeit (ا مؤ) چوجقلق ، صباوت .

Knabenhaft (ـ ص) (24) چوجقجه‌سنه، چوجق كبى ، صباوتكارانه .

Knäblein (ـ ا لا) b. (40) =Knäbchen .

Knack وكذا —knacks (ـ حرند) !— طيراق ! تاق ! چات ! || —s (ا م) مفردى (36) وجمعى (36) چاتردامه ، چاتلامه ، طيراق اتمه (ويوكورولتى ايله وقوعه كلان شى) || das Glas hat einen—bekommen قدح (شاق ديه) چاتلادى (قيريلدى) .

Knack.... (ـ...) —beere (ا مؤ) (نبا) يه‌ده‌رى || =Wald-erdbeere || —mandel (ا مؤ) قورو (كورك قبوقلى) بادم || —stiefel (ام) (عمو) مثلا —stiefel —alter= Knaster-bart || —werk (الا) طاشدن معمول و اوزرى چكيجله اشلنلش ديوار || —wurst (سرت والغجه) دومانلادلش خنزير صوجوغى .

Knacken (ـ فع لا +) a. (21) [knack] چاتلامق ، چات اتمك ، چاتيردامق || (فع متع) قيرمق ، قوپارمق || (مجا) Jemandem eine harte Nuß zu--geben برينك آغرينه كيدر لبلى ويرمك (سرت چويز طيامق) ، باشنه پوسكوللى بلا مسلط اتمك .

Knack-Ente (ـ ا مؤ) (41) (تاطيبع) بلديرجين اوردكى ، باغيرتلاق .

Knagge (ـ امؤ) (55) [عادى آلمانجه] (آغاجده، تخته‌ده بولنان) بوداق || (دولكرلكده) پاينده .

Knall (ـ ا م) (38) ونادراً (31) (بردنبره وشدتلى اولان كورولتى) پاتلامه ، چاتلامه ، چاتيردى || (طوپ وتفنكك) پاتلامسى (قيرباجك) شاقلامسى || (مجا) بردنبره ، درعقب ، همان ، بلا فاصله ، همان آرقه‌سندن ، حيق ميق ديكه‌قالدى || (حرند) !— پات ، كوت ، كوم (اسلحه‌سنى تقليداً) .

Knall.... (ـ...) —bonbon (ام) (پره‌اورنجه‌چاتلايان) پاتلانغيچ ، شاقلاق طاشى ، بونبونى || —blei (كيم) نيترات دوپلومب || —effe'kt (ام) بعضاً : كورولتى پاتيردى ، شماته ؛ (تياترولرده) بعض شيلر ، معرفت كوسترمكه مخصوص ماكنه || —roth (ص) غايت قرمزى ، آتشى قرمزى || —schote (ا مؤ) (عو) =Ohr-feige || —silber (ا لا) (كيم) آمونييور دارژان (نشادر ايله كوموشك احتراقندن حاصل اولان مادهٔ كيمويه .

Knalle (ـ امؤ) (57) چوجقلرك كاغددن معمول اويونجاغى، شاقلانغيچ ، پاتلانغيچ || آرابه قامچيسنك شاقلامسى .

Knallen (ـ فع لا +) a. (21) [Knalle] شاقلامق ، چاتلامق || (اسلحهٔ ناريه حقنده) پاطلامق ، (كوملك) || (فع يكشخ) es knallte zweimal ايكى دفعه پاطلادى، ايكى ال بوشالدلدى؛ ايكى دفعه آتلدى || (اشخاص حقنده) —(mit den Gewehr)

تقنك پاطلاتمق || mit der Peitsche— قامچی شاتلاتمق || den Pfropfen—lassen طاپهیی پاتلاتمق ، شیشهیی آچق || der Pulverthurm (پاتلامق ، هوایه اوچمق) (فعلا —) knallte in die Luft باروت قلەسی هوایه اوچدی || etwas in die Luft— (فعمتعـ) برشیئی هوایه فیرلاتمق ، هوایه آتمق ، پرهوا ایتمك || Jemandem die Peitsche um die Ohren— برینك صورتنهبرقامچی یاپشدیرمق ، اورمق ، قامچی‌یی صورتنده چاتلاتمق .

Knäller (ـ ـ) ، (عو) Knaller-Baller (ـ ـ ـ) هرایكیسیده : (ا م) ⑩ a. Kneller = .

Knapp (ـ ـ) ㉔ [kneipen ، طار] اكثریا : (البسه حقنده : وجوده صیق وكوزل ، تام اوتورمق) er war so nett und—angezogen اوته كوزل كینمش ، البسه وجودینه نهكوزل اوتورمش ایدی || پك طار ، صیق || (همان آنجق كفایت ایدهجك) آز ، پك جزئی || آنساغی ، فقیرانه || فیثاقی دون || seine Leut sehr—halten معیشته (اوشاقلرینه) پك آز پاره ویرمك || ein—es Auskommen (پك)جزئی برگلیری اولمق، همان احتیاجات ضروریهسنی تسویه ایدهجك قدرگلیری اولمق haben .

Knapp,,... (ـ ـــ) —haus (ا م) (عو) (قشله وحبسخانهلرده) بقال || —sack (ام) هكبه || دیلنجی طوربهسی .

Knappe (ـ ـ ا م) ⑫ [Knabe=] اسكیدن (برشوالیهنك اصیل اولان خدمتكاری) شوالیه آغاسی ، خدمتچیسی || (اسكی) امیرآخور ، سلاحشور || (شوالیهلرك مستملكاتنده اصول اداره واحوال سائرهسندن خبردار اولمق اوزره چالشمقده بولنان كیمسه) || (صنع) چراق، چاق || بالخصوص دكرمنجی ، چوقهجی وطوقومهجیلر یانلرنده بولنانلر || (معدنجیلكده) ایكنجی معدنجی ، معدنجی چاغی .

Knappen (ـ ـ فعلا + فعمتعـ) a. ㉑ چاتلامق ، شاتلامق || ab-zwacken= || جیریلك ، پینتیلك ایتمك .

Knappheit (ـ ـ امؤ) ⑳ [knapp] طارلق ،صیقیلق || ضرورت || ضعیفلك || خست ،كیرلی‌چیقلق || پارهسزلق .

Knappschaft (ـ ـ امؤ) ⑳ برشوالیه یاننده بولنان آغا ، خدمتچی ؛ سلاحشوران || چراق ، چاق جمعیتی ، اصناف كروهی .

Knaps! (ـ حرثد) knack= .

Knapsen (فعلا +) c. ㉑ (ایالت لسانی) طارلاتمق ! صیقمق || (مرا. ab-zwacken) .

Knarr! (ـ حرثد) غاجور غیجر ! چاتیر چاتیر !

Knarre (ـ ـ امؤ) ㉛ [knarren] (خرمتیانلرك قولنجه حضرت عیسانك دیریلوب سمایه عروج ایتدیكی كونده یاپیلان بیوك پاسقالیه‌هفته‌سنده) كلیساده چاك یرینه چالنیلان تخته آلت (Klapper=) .

Knarren (ـ ـ فعلا +) (فعمتعـ) وناداًا a. ㉑ [مرا. knirren ، knurren] سیوری كسكین پرس‌چیقارمق، غاجیردامق ، غاجیر غاجیر اوتمك ، جایر جایر (سس ویرمك) اوتمك، غیجردامق (قپو وامثالیله آغریوكلی آرابه كبی) || mit der Knarre—: برشیئی‌غیجرداتمق || —etwas: یاخود، (بیوك پاسقالیهده) چاك یرینه تخته چالمق || (ماكنه حقنده)

طاقیردامق ، كورلق ایتمك ، اوتمك ، غاجیردامق .

Knarrig (ـ ـ ـ) ㉑ دائما غاجیر غوجور ایدن ، غیجردایان .

Knast (ـ ا م) ㉘ [عادی آلمانجه] آغاجده بوداق || (صنع) صاغلام میشهكوتوكی || (مجا) (عمو) (اشخاص‌حقنده) (دیرك‌كبی اولان كیمسه) غایت دنچ وصاغلام آدم .

Knaster (ـ ام) ⑩a. [اسپانیولجه: قامش‌سپت] (برنوع انجیلهجك توتون) قاناستر ؛ توتون || Knast = (مجا) .

Knaster-bart (ـ ـ ـ ا م) ㉑ (عمو) عسكرلكده اختیارلمش نفر ، (ضابط) ، اسكی یالا .

Knastern (ـ ـ فعلا +) a. ㉑ غاجردامق، غیجردامق|| (عمو) یللنمك|| چیتردامق، چیترچیتر ایتمك|| (مرا. Knistern)|| [Knaster] (توتون‌حقنده) قوقوسنه‌باقمق،تجربه ایتمك||(الا) b. ⑩ (sans pl.) چیتردامه، غیجردامه، غاجیرغاجیر ایتمه .

Knattern (ـ ـ فعلا +) a. ㉑ [صدایی تقلیداً مرا . Knitrern] قورو ومكرر صدا ایله عكس انداز اولمق، بویله برصدا ویرمك || (آتش حقنده) چاتیردامق ، چیتردامق ، چیتلامق || (الا) b. ⑩ (sans pl.) —der Gewehre تفنكلرك پاطیردیسی ، چاتیردیسی (پاطلامسی) .

Knäu(e)l, Knau(e)l هرایكیسیده: (ـ) ام (الا) ⑩a. [قدیم‌آلمانجه chleiva= لاتینجه globus: Kugel] یوماق، طوپاق || طوپ ، (ع) ال خمبرهسی || (كذا مجا غایت كثیف انسان‌حیوان‌غلبهلق) || (مجا) یكدیكرینه كچمش ، طولاشمش، طوپلانمش،صارلمش اولان یغین ، طوپ ، یوازلاق ، كومه || (نبا) چچك طوپی یغنی .

Knäu(e)l... (ـ ـــ)(ـ) —Korb (الا) یوماق سپتی || —binse (ا مؤ) (نبا) حصر اوتی ؛ جیزران || —wickel= (ا مؤ) یوماق صارمغه مخصوص ماكنه Maschine .

Knauf (ـ ام) ㉛ [Knopf =] دوكمه (شكلنده اولان هر برشی) || (معما) —einer Säule پردیكك (باشی) باشلغی (Kapitä'l =) .

Knaupeln (ـ فعلا + وفعمتعـ) a ㉑ (ایالت‌لسانی) Knabbern = || (الا) (كورك شیلر حقنده) قیتیرقیتیر ایتمك .

Knauser (ـ ـ ا م) a. ⑩ خسیس،طمعكار،بخیل‌كیمسه، كیرلی چیق .

Knautschen (ـ فعمتعـ) a.,c. ㉑ (عمو) بوروشدیرمق، ازوب بوزمك ، صیقمق ، اوغوشدیرمق ، صیقشدیرمق .

Knebel (ـ ـ ا م) a. ⑩ قیصه قالین دكنك ، صوپا || اشیا دنكلرینك باغلانمسی‌ایچون قوللانیلان آغاج پارچهسی || كوپكلرك بوینه باغلانان چوماق || —an einem Trensen- قنطارمهنك قوللری || ال قپانویده یومروق تشكل Gebisse ایتدكده اورته پارمغك كوكنك میدانه چیقان كیكی .

Knebeln (ـ فعمتعـ) a. ㉑ [Knebel] برباغ چوماغیله ایوجه باغلایوب كرمك || (بحر) ایپلری یلكنلره باغلامق .

Knecht (ـ ا م) ㉘ (كلمهسنك مقابلی Herr) اوشاق، خدمتچی، خدمتكار|| اسیر|| (مجا) (اشیا حقنده) fauler— ودها طوغری اولدرق: der Faulen— (مرا . faul) .

Kne(e)s (ـَ ا م) مفردی (36)، جمعی (36) [اسلاو] روسیه‌ده اوّلا برعنوان ومأموریتی حائز کسنه ، قنه‌ز ، قنیاز ، پرنس (رتب مختلفه‌سی واردر) .

Kneif (ـَ ا م) (38) [عادی آلمانجه . مرا . canif] بچاق ‖ (بغچوانلقده) اکری بچاق ، طربان .

Kneif „ ... (ـ...) —fuß (ا م) Jemandem einen—fuß geben ‖ برینك برطرفندن چیدیکیه‌رك اوپمك ‖ —mal (ا لا) چدیکك براقدیغی چوروك ‖ —zange (ا مؤ) قیصقاج .

Kneifen (ـَ فعـ متعـ) .u (20) یاخود .a (21) چدیکلمك .

Kneifer (ـَ ا م) .a (40) چیدیکیان ‖ بورونه یای واسطه‌سیله تثبیت ایتدیریلان کوزلك (Klemmer=) .

Kneip „ ... (ـ...) —abend (ا م) مکاتب عالیه طلبه‌لرینك مصاحبه‌یه حصر ایتدکاری اقشام ‖ (عمو) ، (عو) دوکون ، قینه کیجه‌سی ‖ —bruder (ا م) عیش وذوق سون کیمسه ‖ —zange (ا مؤ) کریبتی (صنعـ) ال منکنه‌سی ، قیصقاج .

Kneipe (ـَ ا مؤ) (51) [kneipen] (آشاغی طاقمنه مخصوص مسافرخانه) میخانه ، بو جنسدن قهوه ، قولتوق (میخانه) ‖ توتون ایچیلان محلر (قهوه خانه) ، قهوه ، بیرا خانه ، لوقانطه ‖ (کلفان بکی لسانده) طلبه اوطه‌سی .

Kneipen (ـَ فعـ متعـ) .a (21) بعضاً دخی .u (20) [عادی آلمانجه] =kneifen ‖ die Schuhe—mich قوندره‌لرم آیاغمی صیقییور ، اوریبور ‖ es kneipt mich im Bauche قارنمده بربورونتی (صانجی) وار ‖ (فعـ لا +) (دلیقانلیلر بیننده) (—in einer Kneipe) (بر میخانه‌ده ، بربیرا خانه‌ده) ایچمك .

Kneller (ـَ ا م) .a (40) کوتو (ایچمکه مخصوص) توتون .

Knellern (ـَ فعـ لا +) .a (21) (توتون حقنده) کوتو قوقمق ‖ تعفن ایتمك .

Kneph ([ـَ ا خا لا) (56) (اسا) مصر الهه‌لرندن قنف .

Knes (ـَ) =Knees .

Kneten (ـَ فعـ متعـ) .b (21) [قدیم آلمانجه chnetan] یوغورمق . تخمیر وتعجین ایتمك ‖ (طبده) —den Körper وجودی اوغوشدیرمق ، صیقیمه اوغمق . دلك ایتمك ، ماساژ یاپمق ‖ على الخصوص (اجزاجیلقده) (یوغوره‌رق یوغوشاتمق) یوغورمق ، تعجین ایتمك . قارمق ‖ (صنعـ) قارمق

Knick کذا ق— (ـَ حرند) (صدایی تقلیداً) طیریق ! (مرا . knack) ‖ (ا م) (38) (قدحده) صیچرامش ، قویمش ، قیریلمش ، چاتلامش محل) قیریق ‖ (برشیئك براز اکلمسیله خط مستقیم اوزره بولنمیوب منکسر حاله کیرمسنه سبب اولان) قیریقلق ، کوشه ، دیرسك یاپان یر ‖ (دالری یکدیکرینه کچیرلمش ، اورلمش اولان) چیت ‖ (آغاجلری قیصه طوتلمش اولان) قورو ، چالیلق .

Knick „ ... (ـ...) —(e)bein (ا لا) (ا م) یوروکن بچاقلری اکیلان ، بوکیلان ‖ قدم دروننده یورطه صاریسیله دیکر برلیکودن مرکب ایچکی ‖ —füß (جمناستیق) (یاوالها) ده دیرسکی بوکولمش اولمرق آصلمه حرکتی .

Knicken (ـَ فعـ لا +) .a (21) [Knick] طیریق صداسنی ویرمك ، چیت دیمك ، بوصدا ایله قیرلمق ، چاتلامق ‖ er knickt beim Gehen اوکیدرکن بچاغی (بچاقلری) بوکیلور : صاللانور ، طوتماز ‖ (فعـ متعـ) (مجا) —kein Gräschen— کیمسه‌یی اینجتماز اولمق .

Knicker (ـَ ا م) .a (40) =Knauser ‖ مارکیزدنیلان کوچك شمسیه .

Knickern (ـَ فعـ لا +) .a (21) چاتیردامق ، غجیردامق ، چتیردامق ‖ =knausern .

Knicks (ـَ حرند) =knick ‖ (ا م) (38) =Knick ‖ (دیزلرینی بوکه‌رك وحیوانك اوك) بچاقلرینی قیره‌رق یاپیلان رسم تعظیم ، اکیله ‖ رکوع .

Knicksen (ـَ فعـ متعـ) .r (21) =knicken ‖ (فعـ لا +) اکیله‌رك تعظیم ایتمك ‖ (فعـ لا—) اکیله‌رك ، دیز چوکرکبی یاپه‌رق حرکت ایتمك ‖ sie—von dannen اکیله‌رك (احترام ایدرك برصاغنه برصولنه سلام ویره‌رك) اورادن چیقدیلر ، کیتدیلر ، صاووشدیلر ، چکیلدیلر . بویونلرینی قیردیلر .

Knie (ـَ ا لا) (38) [غوتیجه kniu=لاتینجه ge'nu] دیز ‖ دیز ‖ auf die—e fallen دیزلری اوزرینه دوشمك ، دیزچوکمك ‖ (مجا) etwas über's—brechen (برشیدن خلاص اولمق بتورمك . آرقه‌سنی آلمق اوزره) بتورمك . برایشی بتوریویرمك ، باشدن صاومه یاپمق ‖ دیزکبی بوکولمش اولان برشی (نبا) دوکوم ، بوداق (بری) ‖ (بر یول ، آغاج ویا نهرك دیرسك یاپدیغی ، قیورلدیغی محل) دیرسك ، کوشه .

Knie „ .... (ـ...) —beuge (ا مؤ) (ع) (جمناستیقده آیاغك طبوقلری متصلاً قالقمق وبورونلری یرده قالمق شرطیله الر یانده ویاقاچه اوزرنده ویابوقارده بولنمق اوزره) دیزلری طوغری بوکمه ‖ —gelenk (الا) دیزك اویناق یری ‖ —hoch (صـ) دیز یوکسکلکی ، بو یوکسکلکده ‖ —strumpf (ا م) دیز چورابی ‖ —band (ا لا) دیز باغی ‖ —gelenk=Band (ا لا) اویلوقله بالدیرك برلشدیکی محلده بونلری ربط ایدن دیز قپاغی جوارنده بولنان رباط ، سیکیرلر ‖ —hosen (جمعمؤ) دیزلك ، پوطور : (قیصه چیزمه پانطالونی ، کولوت) ‖ —kissen (ا لا) کلیسالرده دعا ایدنلره (دیزچوکدکده) طیانمق ایچون یاصدق ‖ —leder (ا لا) برصوارینك . طاشچیلق ویا معادنده ایشلیان عمله‌لرك دیزلرنده‌کی مشینی : (ع) برترمپته‌جی ، داوولجینك دیزلك مشینی ، دریسی ‖ —polster (ا لا) =kissen— ‖ —rohr (ا لا) بر بورونك دیرسکی ، دیرسکلی بورو ‖ —scheibe (ا مؤ) (تشر) دیز قپاغی ‖ —stück (ا لا) دیزه قدر چیقاریلان فطوغراف ، رسم ‖ بر بورونك دیرسك پارچه‌سی .

Kni-en (فعـ لا +) .a (21) دیز اوزرنده اوتورمق ، بولنمق ‖ (فعـ لا—) دیز چوکمك ‖ sich— (فعـ مطا) دیز چوکمك ، sich wund— دیز چوکه چوکه دیزلری چوروتمك ‖ (الا) .b (41) (sans pl.) دیزچوکه‌رك حاصل اولان وضعیت ، دیزچوکمه ، چوکمه .

Kniff (ـَ) (kneifen فعلنك صورت ماضیه‌سنك برنجی واوچنجی شخصلری) .

Kniff (ـَ ا م) (38) [kneifen] چدیکلمك ‖ چدیك ‖ چدیکدن (وجودده حاصل اولان) لکه ، بره چوروك ‖ (کاغد وچماشورده حاصل اولان) قات . بوروشقلق ‖ (مجا) (عمو) دسیسه ، خدعه . حیله ، الچابوقلغی ، مهارت ، فند ، معرفت ‖ برمقصده وصول ایچون قوللانیلان حیل ، دساس خفیه : انتیریقه .

Kniffe (ـَ) (kneifen فعلنك صورت ماضیه وبقیف امپارفه برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Kniffeln (˘ ˘ فعلا +) .a (21) [Kniff) (عمو) بياغيجه‌سنه حيله، خدعه اتمك .

Kniffen (˘ ˘ فعمتعد) .a (21) [Kniff] قات ،بوروشوق قيوريق ياپمق

Kniffig (˘ ˘ ص) (21) (عمو) كمال حيل ودسائس ايله (مملو).

Knifflich (˘ ˘ ص) (عمو) (21) [Kniff] =kniffig || ديكنلى || مشكل ، صعوبتلى .

Knigge (˘ ˘ ا خام) (56) er hat — s Umgang (mit Menschen) nicht studirt اوانسانله يشامسى اوكرنمامش ، بيلمز ، او شنلك كورمامش .

Knipp (˘) (kneipen فعلنك انديقاتيف امپارفه‌سنك برنجى واوچنجى مفردشخصلرى) || !—(حرند) تقريباً : طيريق || (ام) (38) (صورت تصغيريه‌سى —chen) (الا) .b (40) پارمقلرك چاتيردامسى، چيتلامسى || اورته پارمقله اوريلان فيسكه .

Knipsen (˘ ˘ فعلا +) .c (21) خفيفجه چيتلامق ، چاتلامق || — mit den Fingern پارمقلرينى چيتلاتمق || فيسكه‌لمك .

Knirps (˘ ا م) مفردى (26) ،جمعى (36)(عمو) اوفق، بياقسز (انسان) ، چوق كوچك ، بودور .

Knirren (˘ ˘ فعلا +) .a (21) (مرا . knirschen . (knarren .

Knirschen (˘ ˘ فعلا +) .c ,.a (21) [knirren] چاتيردامق ، غيجيردامق، يومشلو صس چيقارمق mit den Zähnen— ديشلرينى غيجيرداتمق، ديشلريله غاجير غاجير اتمك|| vor Wuth— حدت وغضبدن كوپورمك|| (فعمتعد) ازمك، خرد وخاش اتمك || محو وخراب اتمك .

Knister,... (˘ ˘ ...) —röcheln (ا لا) (ط) شدتلى (فنا صورتده) خيرلتى .

Knistern (˘ ˘ فعلا +) .a (21) چيتيردامق || (آتش حقنده) چاتيردامق ؛ چيتيردامق ، چيتلامق ؛ غايت خفيف شاقيردامق ، شينغلدامق .

Knittel (˘ ˘) = Knüttel .

Knitter (˘ ˘ ا م) .a (40) بوروشقلق ، قيرمه .

Knitter-gold (˘ ˘ ˘ الا) (38) (sans pl.)= Rauschgold.

Knittern (˘ ˘ فعلا +) .a (21) =knistern || (فعمتعد) بوروشديرمق ، ازمك ، بوزمك || —sich (فعمطا) قيزمق، حدت اتمك .

Knicks knixen (مرا . **Knix**) .

Knoblauch (˘ ˘ ا م) (38) (نبا) صارمصاق .

Knoblauch(s),... (... ˘ ˘) —wurst (ا مؤ) صارمصاقلى صوجوق || —brühe (ا مؤ) صارمصاقلى صالچه.

Knöchel (˘ ˘ ا م) .a (40) [Knochen كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى] (تشر) الده وپارمق مفصللرنده كميك چيقينتلرى|| (آياقده) كعب ، طوپوق كميكى || (بيلكده) عظم زند ، بيلك كميكى || كميك زار .

Knöcheln (˘ ˘ فعلا +) .a (21) sip(p)sen||(كميك زار ايله اوينامق) زار آتمق .

Knochen (˘ ˘ ام) .b (40) [Knoten ، Knopf كلمه‌لرينه منسوب] كميك، عظم zu—werden كميكلشمك ، كميكه تحول اتمك .

Knochen,... (... ˘ ˘) —mark (ا لا) كميكلرده اولان ايليك || —ansatz (ام) (تشر) نتوء كاذب ، نتوء ثانى، نتوء ضامن|| —artig (ص) كميك كبى، كميكه مشابه: كميك جنسندن|| —dürr (ص) يردرى بركميك، قوپقورو || —einrichter (ا م) قيريقجى ، چيقيقجى || —fäule (ا مؤ) (علم امراض) كميك چوروسى ، رم || —fraß (ا م) كميك چوروسى || —füge ، —fügung (ا مؤ) كميكلرك مفصلى، مفصل يرى || —hauer (ا م) قصاب || —haut (ا مؤ) (تشر) قشر عظم ، سمحاق || —mann (ا م) اسكلت || (عمو) اولوم || —mehl (ا لا) كميك توزى || —mühle (ا مؤ) (صنع) كميك دكرمنى || —naht (ا مؤ) (تشر) قفا كميكلرينك محل التصاقى ، درز ، خياطه || —säure (ا مؤ) (كيميا) حامض فوسفور || —splitter (ا م) كميكك چاتلامسى ؛ (جراحلقده) قيرلمش كميكدن چيقان اينجه پارچه ، شظيه .

Knöcherig (˘ ˘ ˘ ص) (21) اتسز .

Knöchern (˘ ˘ ص) (21) كميكدن .

Knöchicht (˘ ˘ ص) (21) knochig .

Knochig (˘ ˘ ص) (21) [Knochen] كميكلى ، اتسز ، قورو ، سرت || —fein اينجه، ضعيف ، نارين ، كميكلى .

Knödel (˘ ˘ ا م الا) .a (40) [Knoten كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى] (آشجيلقده) = Kloß || (قيزاردلمش يسانى آرمودى) قورو آرمود .

Knolle (˘ ˘ ا مؤ) (52) =knollen .

Knollen (˘ ˘ ا م) .b (40) صورت تصغيريه سى : Knöllchen (˘ ˘ ا لا) .a (40) (عموميتله يوارلاق شكلده اولان) طوپ ، طوپلانمش شى || (حيوانى ونباتى اعضالرده يوارلاق اوله‌رق حاصل اولان شيشكينلك ويا قبارتى) دوكمه ، طوموروجق، يومرو ، حدبه .

Knollig (˘ ˘ ص) (21) يومروويا قبارجقلى، حدبه‌لى ، درنى || (صوغان بچمنده اولان) ، كوكنده بصله‌سى بولنان (نبات حقنده) || (مجا) (عمو) يالكز knollig=klotzig .

Knopf (˘ ا م) (31) [قديم آلمانجه chnoph=Knauf] دوكمه|| sich etwas an den Knöpfen abzählen دوكمه‌لرينى صايه‌رق اوله‌جقمى اولميه‌جقمى ديه نيت طوتمق || (برباستونده) دكنكك باشى || (قاريوله‌نك) طوپلرى || (طوپلى ايكنه‌نك) باشى || (اسقريم) مچك اوجنده‌كى طوپى ، دوكمه‌سى || (بحر) كمينك قطع ايتديكى مسافه‌يى اولچمكه مخصوص ايپك هراللى متره‌ده‌كى دوكومى وبو دوكوملر آره‌سنده‌كى اولچى .

Knopf,... (... ˘) —blume (ا مؤ) (نبا) اويوز اوتى ديفيلان كوزل چيچك ، خشيشة الجرب || —draht (ا م) (صنع) طوپلى ايكنه باشى ياپمغه مخصوص تل|| —eisen (ا لا) (ع) =gabel|| —haken (ا م) تيربوشون || —gabel (ا مؤ) (ع) دوكمه سيلكه مخصوص اورته‌سى طولانى دليك مستطيل الشكل تنكه ويا تخته‌دن معمول لوحه || —nadel (ا مؤ) طوپلى ايكنه .

Knöpfchen (˘ ˘ الا) .b (40) [Knopf كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى] اوفق دوكمه، دوكمه‌جك|| دولاب ، چكمه دوكمه‌سى|| (تشر) كميكلرك مفصللرده‌كى دوكوم وقبارجقلرى ، لقمه || (نبا) باش، دوكمه شكلنده اولان نبات || (معما) فصل مشترك، تقاطع نقطه‌سى .

Knopper (ـــ ا مؤ) (53) [Knopf] (تبا وتبا) = Gall-apfel .

Knorpel (ـــ ا م) a. (40) (تشر) غضروف ، قيقيرداق .

Knorren (ـــ ا م) b. (40) [knarren ، knirren کله‌رینه منسوب] سرت وجزیکلی قبارق || آغاجده طمورجق ، دوکه کبی قبارق (=Knast) || آغاچ اوری || ورم عظم .

Knorr-hahn (ـــ ا م) (31) (تاطبیه) آفریقا طوی قوشی .

knorrig ، **Knorricht** (ـــ ص) (24) [knorren] دوکه‌لی ، قبارجقلی ، دردلی ، اورلی ؛ بوداقلی ، بوغوملی .

Knospe (ـــ ا مؤ) (55) [Knubbe] اکثریا : —(Blüthen„) طمورجق : کوز || (نبا) (چیچکرده) غنچه || دها هنوز نشوونما بولقده اولان وجود .

Knospen (ـــ فعلا +) b. (21) [Knospe] طمورجقلانمق ، طمورجق سورمك ؛ غنچه‌لنمق ، غنچه ویرمك || غنچه کبی آچیلمق (کذا مجا) || (لا ا) b. (40) (sans pl.) و Knospung (ا مؤ) (49) غنچه‌لنمه ، طمورجقلانمه .

Knötchen (ـــ ا لا) b. (40) (Knoten کله‌سنك صورت تصغیریه‌سی) اوفق بوداقجق ، آغاجلرده اولان اوفق دوکومجك .

Knote (ـــ ام) (42) =Knoten || (کلفان بکارتجه) اصناف چراغی ، اصناقدن اولان کمسه || قبا ، خوبراد ، تربیه‌سز آدم .

Knoteln ، **knöteln** ایکیسیده : (ـــ فعلا + وفعه متعد) c. (21) دوکومجلك ، قبارجق یاعق (کذا قادینلرك ال ایشی) .

Knoten (ـــ ا م) b. (40) [قدیم آلمانجه clnudo ، Knopf ، Knochen کله‌لریله اساساً مناسبتی بولنور] دوکوم || (مجا) صعوبت || (علم امراض) (قبارجق ، شیشکینلك ، یومرو ، حدبه || (بعضاً) آق جکرده حاصل اولان قبارجق — in der Lunge (ورم) .

Knoten (ـــ فعه متعد و فعلا +) b. (21) دوکومجلك ، دوکوم یاعق .

Knoten„… (ـــ ـــ) —holz (ا لا) بوداقلی آغاج || —förmig (ص) دوکوم ، بوداق شکلنده || —punkt (ا م) عقده (دوکوم) نقطه‌سی (کذا شمندوفر حقنده) التصاق ، مرکز نقطه‌سی || —schnur (ا مؤ) دوکوملی ایپ ؛ زنار || —schnüre (جمع اوله‌رق) قدیم چینلیلرایله پروآنلرك مخابره ایپلری || —schrift ایپله‌یاپیلان مخابره ، (یازی) =—schnur || —schürzung (ا مؤ) (نبا) قپالی وحیله‌لی اویون || —stock (ا م) بوغماقلی ، بوداقلی باستون ، صوپا || —strick (ا م) (خرستیانلرك فرانسیسقانو دنیلان طریقنده بولنان راهبلرك بللرینه باغلادقلری) دوکوملی قوشاق || —tau (ا لا) (بحتا) (اوزرینه صاریله‌رق چیقیلان) دوکوملی ایپ ، خلاط .

Knotenhaft (ـــ ص) (24) =knotig .

Knöterich (ـــ ا م) (38) (نبا) [Knoten] بوغماقلی ، دوکوملی دالاری اولان ذواتیه ، راوندیه قبیله‌سندن آراقیطون نوعی ، بیره اوتی ، قره باشاق .

Knötig (ـــ ص) (24) [Knoten] = knorrig || دوکوم ، بوداق ، بوداقله مجهز || [Knote] قبا ، تربیه‌سز ، نزاکتسز کمسه .

Knubbe (ـــ ا م) (42) ، **Knubbel** (ـــ ا م) c. (42)

Knubben (ـــ ا م) b. (40) [Knopf کله‌سنه منسوب] دوکوم ، طمورجق ، بوداق ، بوغماق .

Knuff (ـــ ا م) (31) (عمو) یومروق (ضربه‌سی) ، موشته .

Knüll (ـــ ص) (24) (عمو) [knollig] سرخوش ، سکران ، مست ، طولغون .

Knüllen (ـــ فعه متعد) a. (21) بوروشدیرمق ، ازمك .

Knüpfen (ـــ فعه متعد) و —sich (فعه مطا) a., c. (21) [Knopf] دوکوملك ، باغلامق ، ربط ایتمك || einen —(ein Bündniß) (مجازی) Knoten بردوکوم (برمناسبت ، رابطه) باغلامق ، پیدا ایتمك ، (عقد اتفاق ایتمك) || مربوط ومعطوف اولمق ، عائد بولنمق .

Knüppel (ـــ ا م) a. (40) [اساساً klopfen دن مأخوذ | klüppel] یووارلاق ، ایری اودون ؛ ایری ، قالین صوپه || (یونتولمامش آدم) میشه اودونی ، صوپا کبی حریف .

Knüppel„… (ـــ ـــ) —dick (ص) صوپا قالینلغنده ، صوپا ، اودون کبی قالین || —verse (جمع مذکر) = Knüttel-verse .

knüppelicht ، **Knüppelhaft** ، هرایکیسیده : (ـــ ص) (21) صوپا ، اودون کبی ، اودونجه‌سنه || (مجا) اودون کبی ، یونتولمامش .

Knurps (ـــ ا م) مفردی (24) و جمعی (عمو) (36) =Knirps .

Knurpsen (ـــ فعلا +) c. (21) (عمو) =knabbern .

Knurr! (ـــ حرند) کدینك مرلدانمه‌سی

Knurr„… (ـــ ـــ) —kater (ا م) میرمیر ایدن کدی || (مجا) =Brumm-bär || —hahn (ا م) =Birck-hahn || (تاطبیه) قرلانغیچ بالغی .

Knurren (ـــ فعلا +) a. (21) [مرا . knirren ، knarren] (علی الخصوص کوپك ، آیو وخویسز آدم حقنده) مرلدانمق ، خورلدامق ، سویلنمك || (کدی حقنده) میرمیر ایتمك || (بوش باغرصاق حقنده) غورولدامق .

knurrisch ، **Knurrig** ایکیسیده (ـــ ص) (21) خیرلدایان ، مرلدایان ، خوردایان ، میرمیر ایدن

Knusp(e)rig (ـــ) (ـــ) (ـــ ص) (21) قیتیر قیتیر ایدن ، چاتردایان

Knuspern (ـــ فعلا +) و (فعه متعد) a. (21) =knabbern .

Knust (ـــ ا م) (36) اکمك کناری ، قبوغی .

Knute (ـــ ا مؤ) (55) [روس] قرباج ، قامچی .

Knutschen (ـــ فعه متعد) a., c. (21) (عمو) =knautschen || اوخشامق ، تلطیف ایتمك ؛ مداهنه ایتمك .

Knüttel (ـــ ا م) a. (40) [Knote] =Knüppel || (بحر) ایپ اورکوسی .

Knüttel„… (ـــ ـــ) —verse (جمع مذکر) غیرمرتب ومنتظم سویلنیلان بیت ، صاللاپاتدن سویلنیلان غیرصحیح نظم .

Knütten (ـــ فعه متعد) a. (21) (عمو) (ایالات لسانی) اورمك .

Koadjutor (ـــ ـــ ـــ y ـــ ا م) (42) [لاتینجه] یسقپوس ملازمی ، وکیلی .

Koaks (ـــ ا م) kokss تلفظ اولنور) (inv.) [انکلیز] =koke .

Koalisi(e)ren (ـــ ـــ ـــ) a. (21) [لاتینجه] —sich (فعه مطا) اتحاد واتفاق ایتمك ؛ برجمعیت تشکیل ایتمك .

Koaxen (ـ ـ فع لا +) c. (21) (قورباغه كبی) واق واق اتمك .

Kobäa (ـ ـ ا مؤ) (51) | لاتينجه | (نبا) امريقادن كتورلمش قوبه چچكی .

Kobalt (ـ ا م . ا لا) (38) | لاتينجه | (كيم ، معد) قوبالت ، زرنيق طاشی .

Kobalt„... (... ـ) —glas (ا لا) حمض قوبالت قاريشيق يشيل جام .

Koben (ـ ا م) b. (40) (شمال ايالتلرنده مستعمل) [يعنی Hütte : مرا . Kaba'che] آلتنده حيوانلرك بارينمسنه مخصوص صوندرمه ، خنزير طامی : اطرافی آچيق آخور || (انسانلر ايچون طار وكوتو مسكن) باراقه ، كومس .

Kober (ـ ا م) a. (40) (شمال ايالتلرنده مستعمل) [Koben كلمه سنه منسوب] = Kiepe || (باصيق وايكی قولپلی سمان صاپندن معمول) ال سپتی || (بالقجيلقده) نهرك ديبنه ايكی قازيق چاقه‌رق آغله تزيين اولنان باليق دوزاغی .

Koblenz (ـ ا خالا) (inv.) (جغر) (رن نهری اوزرنده) پروسيانك مستحكم قوبلنتس شهری .

Kobold ' بعضاً **Kobolt** (ـ كذا ـ ، اكثريا : ـ ام) (38) جن ، پری : غول يبانی || يارامز، پاداويانق ، شيطان چوجق || (ـ ا م) (56) طاقلاق (قيطه) .

Kobold„... (... ـ ، ... ـ ، ... ـ) —schießer (ا م) طاقلاق قيلان .

Kobolzen (ـ ـ فعلا +) c. (21) = Kobold=schießen .

Kobolz (ـ) (inv.) (عمو) يالكز : —schießen = Kobold=schießen .

Koburg (ـ ا خالا) (56) (جغر) قوبورغ (دوقه‌لغی) .

Koch (ـ ا م) (31) | لاتينجه coquus .] Köchin (ـ ا مؤ) (31) آشچی ، آشچی قادين || (مجا) (ضر مثلا) man weiß nicht, wer— oder Kellner ist بورادە نه افندی بللی نه اوشاق ، هرقفادن برسس چيقيور .

Koch„... (... ـ) —birne (ا مؤ) پيشمكه كاور آرمود || —buch (ا لا) يمك كتابی || —herd (ا م) آشچی اوجاغی || —junge (ام) آشچی يماغی ، مارميتون || —kelle (امؤ) يمك كبچه‌سی || —kessel (ا م) يمك تنجره‌سی (قزغانی) || —köchin (ا مؤ) بعضاً : (عمو) ماهر آشچی قادين || —kunst (امؤ) يمك پيشورمك صنعتی ، آشچيلق فنی ، اصولی || —löffel (ا م) = —kelle || —pfanne (ا مؤ) طاوه ، قولپلی تنجره || —topf (ا م) تنجره ، چوملك .

Kochen (ـ فع لا +) a. (21) (يمك حقنده) پيشمك || (صو ، سود وامثالی حقنده) قايناماق || das Blut kocht ihm in den Adern قان آنك طمارلرنده قايناييور . شدتله جولان ايديور || er kocht vor Wuth حدتندن كوپوريور || (فع متع) پيشورمك ، قايناتمق ، طبخ اتمك || آشچيلق اتمك || (ضر مثلا) es wird überall mit Wasser gekocht (هر يرده (.... صو ايله پيشوريلور) دنيانك هرطرفی بردر || —sich (فع مطا) مثلا —sich mürbe يومشامق ، ازلمك ، هيله‌لنمك .

Kochenille (ـ ـ ـ ، صورت تلفظی : kü-chĕnī'l-yĕ امؤ) (55) [اسبا] (تجا) و (صنع) بوياجيلقده :) قرمز ، قرمز بوجكی ، (هوام القرمز) .

Kocher (ـ ا م) a. (40) [kochen] پيشوران ، طبخ ايدن || على الخصوص —„Kaffee (ا م) قهوه پيشوران || (قهوه پيشورمكه مخصوص قاب) جزوه ، كذا = Kaffee=maschiene .

Köcher (ـ ا م) a. (40) | قديم آلمانجه chochar | اوق قوبوری || (اسكيدن) اوسطوانه طاقمی .

Köchin (ـ ا مؤ) (50) (مرا . Koch) .

Kochin-china (ـ ch ـ ch ـ ا خا لا) (56) (جغر) اوشنشين .

Koda (ـ ا مؤ) (55) | ايتا | (موسيقی) برآهنكك صوك فصلی .

Köder (ـ ا م) a. (40) (بالقجيلق وآوجيلقده) (دوزاغه قونيلان) يم (كذا مجا) .

Ködern (ـ فع متع) a. (21) [Köder] (براولطه‌يه) يم طاقمق || يملمك ، يم ايله جلب اتمك (كذا مجا) .

Kodex (ـ ام) (38) [لاتينجه] (اكثريا لاتينجه تصريفاتيله مستعملدر ، مضاف اليهی : Ko'dicis وجمعی : Ko'dices) (اسكی) اليازيسی || قانوننامه ، نظامنامه ، دستور .

Kodifizi(e)ren (ـ ـ ـ فع متع) a. (21) | لاتينجه | قوانين جمع وتنظيم اتمك .

Kodille (ـ امؤ ، kö-di'l-yĕ) (55) (اسپانيادن آلنمه) برنوع كاغد اويونی) قوديل اويونی .

Kodizill (ـ ـ ا لا) (38) | لاتينجه | (عد) تتميمهٔ وصيتنامه || برمعاهده ويامقاوله‌يه يازيلان ذيل .

Kodomannus (ـ ـ ـ ا خا م) (38) (تاريخ قديم) عجم شاهی دارای ثالثك لقبی .

Ko-effizient (ـ(ـ)ـ ـ ا م) (51) | لاتينجه | (رياضيات) برعدد مفروضی كوسترن حرف اوزرنده بولنوب اشبو عدد مفروضك اونكله ضرب اولنمسنه دلالت ايدن رقم ، امثال .

Kofent (ـ ا لا) (38) (Klosterbier) ضعيف ، خفيف آرپه صويی ، بيرا .

Koffer (ـ ا م) (40) ، نادراً (50) صنديق || بيوجك چانطه .

Koffi-eh (ـ(ـ)ـ امؤ) (inv.) | عر | (باشه اورتيلان ويا صاريلان) كفيه .

Kognak (ـ ا م صورت تلفظی : kö'nă-yăk) (56) [فر] قونياق .

Ko-gnat (ـ ـ ا م) (51) [لاتينجه] آناطرفندن خصم اولان .

Kohäri(e)ren (ـ ـ ـ فع لا +) a. (21) [لاتينجه] (حكم) اتحاد ، التصاق وارتباط اتمك ، اجزای فردی بربرينی طوتمق ، تماسك اتمك .

Kohl (ـ ام) (38) (نبا) اكثريا : لخنه || (مجا) Das ist aufgewärmter— بو هركسك بيلديكی شی ، (ايصيديلوب ايصديلوب ينه قونيلان) || صاچمه‌سوز (جان صيقان ، اصل واساسی اولميان لاف) كوه‌زه‌لك || [عر] (sans pl.) = Kohol .

Kohl„... (... ـ) —blatt (ا لا) لخنه ياپراغی || —kopf (ام) لخنه ، كلم باشی || كذا (مجازی اولەرق مرسم برآدم حقنده) لخنه قفالی || —weißling (ا م) (تا طبيعی) بياض وقنادلرينك اوجلری سياهلی كلەبك || —amsel (ا مؤ)

(تا طبیعه) قره طاوق || markt— (ا م) (تجا) صیغدوات
بازاری || pechschwarz — (ص) (عمو) = schwarz— ||
rabe— (ا م) (تا طبیعه) قره قارغه || rübe— (ا مؤ)
(زرا) شلغم ، شلجم || schwarz— (ص) کومورکبی قره، قپ قره .

Kohle (ـــ ا مؤ) (55) [قدیم آلمانجه cholo یعنی verbrannt] کومور || (مجا) auf (glühenden) —n sitzen آتش (دیکن) اوستنده اوطورمق، طورمق || —(Stein=) طاش کوموری، معدن کوموری .

Kohlen (ـــ قو متعد وفعل لا+) .a (21) برفتیل حقنده : (یانوبده کومور حالنه کچمك) کومور اولمق ، کومور حالنه کچمك || (zu Kohle machen) —Holz آغاجی ، اودونی یاقوب کومور یاپمق، کومورحالنه قومق || کومور ایله رسم یاپمق، چیزمك .

Kohlen„... (ـــ...) —feuerung (ا مؤ) معدن کوریله تسخین ایجه|| آتش، معدن کومورینك احتراق، یانغه‌سی|| arbeiter— (ا م) کورمعدنلرنده چالیشان عمله|| brenner— (صنع) کومورجی، کومور یاپان|| oryd— (ا لا) (کیمیا) حمض قاربون || säure— (ا مؤ) (کیمیا) حامض قاربون || staub— (ا م) کومورتوزی||(صنع) (باروتخانه‌ده) دوکولش، سحق اولنمش کومور || stoff— (ا م) (کیمیا) قاربون || wasserstoff— (ا م) (کیمیا) ایدروژه‌ن قاربوره || zeche— (ا مؤ) (صنع) کورمعدنی (کومورمعدننك اولدیغی محل) .

Köhler (ـــ ا م) .a (40) [Kohle] کومورجی .

Kohobi(e)ren (ـــ قو متعد) .a (21) [عر] (کیمیا) برمایعی برقاچ دفعه انبیقدن چکمك ، مکرراً تقطیر ایتمك .

Kohol (ـــ ا م) (56) [عر] (بویا نوعی) قوهول .

Kohorte (ـــ امؤ) (55) [لاتینجه] (ع) (تاریخ قدیمده) اسکی رومالیلرك پیاده عسکرندن برطابور || (کذا مجازی اوله‌رق اهالی غلبه‌لغی ، خلق جمعیتی) .

Koje (ـــ امؤ) (55) [عادی آلمانجه ویاخود لاتینجه cavea] (بحر) حرب گمیلرنده کوچك ضابطه ویوچلی، تجارت گمیلرنده مشتریلره مخصوص (اوطه‌جق) قماره ، قابینه .

Koka (ـــ امؤ) مفردی (.inv) وجمعی(s —) [پروزیلیا لسانیجه Kuka =Pflanze] (نبا) پرونك میوه‌سی توتون وقهوه یرینه مستعمل برکوچك آغاجی اولوب یاپراقلرینك صو یده اولدیغه مقدیدر .

Kokarde (ـــ امؤ) (55) [فر] شاپقه اوزرنده مأموریت علامتی (رسمی مأمورین شاپقه‌لرینك اوك طرفنده معدن ویا مشیندن یاپیله اشارتکه تبعیته کوره رنکی تحول ایدر) || کذا(ع) نفراتك چوقه سرپوشلرینك اوکنده ورسمی قاصکتلرینك یانده بولنان قوقارده دوکمه‌سی .

Koke (ـ ام امؤ köke تلفظ اولنور) (56) (اکثریا جمعی s (koke(e مستعمل اولوب köksse تلفظ اولنور) قوق دنیلان معدن کومورینك قطرانی آلنمشی .

Köcher (ـــ ا م) .a (40) [Köcher] (صنع) (پورسلان وچوملکجیلکده) طوپراغی یاقمغه مخصوص محفظه || (بحر) آغاج بورو ، اولوق || برطلومبه‌نك صندیغی .

Kokettiren (ـــ فعلا+) .a (21) [فر] ناز ، ادا ، جلوه ، عشوه یازلق ، شوخلق ایتمك ، کندینی بکندیرمکه ، ساعتغه چالشمق || (قادین حقنده) کوز قیرپمق ویا دیکر درلو (چهره ایله) اشارت ایتمك || اویناق اولمق .

Kokon (ا م (الا) فرانسزجه تلفظ اولنور) (56) قوزاق، ایپك قوزه‌سی .

Kokos (ـــ امؤ) (.inv) [روم] =baum— .

Kokos„... (ـــ...) Öl (nuß)— (الا) هندستان جویزی یاغی || baum— (ام) فصیله نخلیه‌دن هندستان جویزی آغاجی .

Kokotte (ـــ امؤ) (55) (عمو) [فر] طاووق || کوزده چیقان آرپه‌جق || (اوچ) آیاقلی وقولبلی تنجره || شیلق ، اویناق قاری ، آشفته .

Kolbe (ـــ امؤ) (55) Kolben .

Kolben (ـــ ام) .b (40) [قدیم آلمانجه cholbo کله‌سنه منسوب وعائد] Keule اسطوانه‌وی برجسمك توپاقی، اوجی || (اوجیله برابر تکمیل جسم) اورمغه مخصوص طوپوز، کورز|| eines Gewehres— برتفنکك دیپچکی|| بیوك شیشه || (دها یوشاق) کیبك بوینوزی || (تشکه‌جیلکده) Löth=kolben= پستون || (ع) (طوپچیلق) طومارك باشی .

Kolben„... (ـــ...) stange— (امؤ) برپستونك صاپی|| fliege— (امؤ) (تاطبیعه) اشك آریسی (=Hornisse) || blech— (الا) دیبك قپاغی، طباق (تیوری)|| förmig— (ص) طوپوز شکلنده || (نبا) چوماق شکلنده اولان || hirsch— (ا م) (آوجیلق) کنج کیبك || rohr— (ا لا) (نبا) بطاقلق قامشی || weizen— (ام) (نبا) قیش بغدایی .

Kolibri (ـــ ام) (56) کذا (.inv) [آمریقا لسانیجه] (تا طبیعه) قولیبری (سینك قوشی انواعندن) .

Kolik اکثریا : ـ ـ ، نادراً وفقط دها طوغری اوله‌رق : ـــ امؤ) (49) [روم] (علم امراض) قارن آغریسی ، صانجی ، وجع بطن .

Kolise-um (ـــ الا) (44) رومانك اسکی برتیاتروسی .

Kolk (ـ ام) (38) و (31) [عادی آلمانجه] صوایله طولو برچقور || (wirbel) in einem Flusse— (نهرده) (صویك آقینتیلی اوله‌رق دوندیکی یر) کرداب ، شیطان آقندیسی .

Kolkothar (ـــ الا (ام) (56) (sans pl.) غالبا [عر] کبریتیت حدیدك آتشده قیزدیرلمسندن حاصل اولان قرمزی برجمض حدید ، قلقطار .

Kolleg (ـــ الا) (56) [لاتینجه] (جمعی : ien,—ia—i) (صورت تلفظ ... gh ...) =Kolle'gium || ins— gehen درسه کیتمك || ein—(über Lo'gik) halten منطق اوزرینه بردرس ویرمك .

Kollege (ـــ ام) (52) [لاتینجه] همصنف، مأموریت آرقداشی،مسلکداش،برداڑه‌ده بولنان ، داڑه (قپو یولداشی) آرقداشی|| رفیق|| شریك ، اورتاق || قلفه .

Kollegium (ـــ الا) (59) یاخود (44) [لاتینجه] (برچوق اشخاصدن متشکل) هیئت ، مجلس ، انجمن .

Kollekti(e)ren (ـــ قو متعد وفعل لا+) .a (21) اعانه جمعی || پارهسه طوپلامق .

Kollektiv (ا ـــ ص) (24) [لاتینجه] جامع ، مجموع ، مشترك|| (الا) (56) جمعی(Kollektiva)، کذا : Kollektivum (ـ v ـــ الا) (58) (غرا) اسم جامع .

Kollektor (ـــ ام) (40) [لاتینجه] (حکمه) الکتریق جامعی .

Koller (ـ ـ الا (ام) .a (40) [فرانسزجه collier] كذا .a (39) مانده يوزنی|| يلك، تچق [روم: مرا. Cho'lera] (ام) (بيطر) حيوانلرك بين خسته‌لغی || (اشخاص حقنده) (مجا) (عمو) تخيل ، اوهام، مالخوليا .

Kollerett (ـ ـ الا) (38) ، ج – ، ـ ـ ـ ا مؤ) (53) [فر] قادين ياقه‌لغی، (انجه تولنيدن) چوجق ياقه‌لغی

Kollern (ـ فه لا +) .a (21) كذا kullern | عادی آلمانجــه | (اركك هندی صــسی حقنده) غلو غلو ايتمك : (كوكرجين حقنده) غورولدامق || (باغرصاق حقنده) غور غور ايتمك . غورولدامق =knurren! || كذا (فه متعه) einen Stein vom Berge herab— برطاشی طاغدن آشاغی يوارلامق || [Koller] بين خسته‌لغنه دوشمش اولمق || (انسان حقنده) مراق كتورمك || برحدت اولمق

Kollett (ـ ـ الا) (38) و(25) [فر]=Koller|| (ضر مثل) (عمو) Kolle'schleppen : وياخود —Jemand برينی يقه‌سندن يقه‌ليوب، طوتوب توقيف ايتمك .

Kolli (ـ ـ) (تجا) (مرا. Kollo) .

Kollidi(e)ren (ـ ـ ـ ـ فه لا +) .a (21) [لاتينجه] مصادمه‌ده بولنمق ، اوروشمق || (ا لا) (ايكی ضد طرفك) مخالفت ومجادله‌سی .

Kolli(e)ren (ـ ـ ـ فه متعه) .a (21) | فر | (بيلاردو) بيلالری يكديكرينه ويابيلاردو كنارينه، اسوته‌يابيشديرمق .

Kollo (ـ ـ ام (ا لا) (56) [ايتا] (تجا) (جمعی Kolli اولوب اكثريا غلط اوله‌رق مفرد مقامنده مستعملدر) اشيای تجاريه صنديغی، دنكی، باليه‌سی .

Kollodium (ـ ـ ـ ـ الا) (44) (sans pl.) [روم] (جراحلق ، كيميا ، فطوغراف) ياموق باروتنك بر اثيرله حل اولنمسندن حاصل اولان اجزا ، قوللوديون .

Kolloquium (ـ ـ ـ ـ الا) (44) ياخود (58) [لاتينجه] ايكی ويا دها زياده آدم بيننده وقوعبولان مكالمه . مذاكره || برصورتله واقع اولان امتحان .

Köln (ـ اخالا) (56) [لاتينجه Colo'nia] (جغر) پروسيا شهرلرندن رهن نهری اوزرنده كائن قولونيا شهر جسيمكه بيوك دوم (كليساسی) ومشهور عالم قولونيا صويله معروفدر || برلينك اسكی قسمی .

Kolon (ـ ـ الا) (56) [روم] (غرا) ايكی نقطه (:) || (تشر) = Grimm=darm .

Kolonial (ـ ـ ـ (ـ)-ـ) —system (الا) مستعمرات حقنده موضوع اصول ، سيستم، نظام || —geschäft (الا) بقاليه تجارتی || —waaren=Händler (ام) بقال ، بقاليه تجاری .

Kolonie (ـ ـ ـ امؤ) (49) وياخود (51) [لاتينجه] مستملكات ويا آخر برمحله هجرت ايدن مهاجرين : مستعمرات خلق|| ملل تبعهٔ اجنبيه

Kolonisieren (ـ ـ ـ ـ فه متعه) .a (21) [Kolonie] مستعمرات تأسيس وتشكيل ايتمك|| هجرت ايدنلری آخر برمحله اسكان ايتمك .

Kolonist (ـ ـ ـ ا م) (51) [Koloni'e] مهاجرتله اسكان اولنمشلردن، مستعمرات اهاليسندن بری|| براراضيی كندی حسابنه ايشلتان آدم || آغاج ، فدان ديكوب يتيشديرن ، غارس || (آمريقاده ويا سائر محللرده) اراضی آچوب ايشلتان .

Kolonnade (ـ ـ ـ ا مؤ) (53) [فر] زينت مقامنده انشا اولنمش ديركلر آره‌سی ، ستونلر (سره‌سی ، صفی) .

Kolonne (ـ ـ ـ امؤ) (53) [فر] (ع) قول|(عسكر) || (مطبعه) يعنا: Rubri'k'Spalte= Kolumne= .

Kolonnen... (ـ ـ ـ ...) (ع) —angriff (ا م) قول ايله اولنان هجوم || —marsch (ا م) قول ايله اجرا اولنان يورويش || —weise (حا) قول قول .

Kolophonium (ـ ـ ـ | ـ ـ ا لا) (44) (sans pl.) [روم] كان تللرينه سوريلان رچينه، شماق = Geigen=harz.

Koloquint(h)e (ـ ـ ـ ـ امؤ) (53) [روم] (نبا) ابوجهل قارپوزی، حنظل .

Kolorado (ـ ـ ـ ا خالا)(56)(جغر) (آمريقاده حكومت) قولورادو حكومتی .

Kolorado=Käfer (ـ ـ ـ ـ ا م) .a (40) (تا طبيعه) برالماسی تارلالرينه چوق خسار ويرن وآمريقادن توره‌يان قولورادو بوجكی .

Koloration (ـ (ـ) tss ـ ـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] رساملغك هرشيئه ياقيشان رنكی ويرمكدن عبارت قسمی || رسم ونباتاتك رنكی || (مجا) عباره زينتی .

Koloratur (ـ ـ ـ امؤ) (49) [لاتينجه]=Farben gebung || (موسيقی) اثنای تغنيده صسه (چكه‌رك ، تتره‌ده‌رك ودها سائر صورتله) دوزن ويرمك .

Kolori(e)ren (ـ ـ ـ فه متعه) .a (21) [لاتينجه] رنك ويرمك، بويامق، تلوين ايتمك .

Kolorit (ـ ـ ـ ا لا) (38) [لاتينجه] رسمده هرشيئه ياقيشان رنكی ويرمكه مخصوص قسم ترسيم ، بوصنعت || عباره زينتی .

Koloß (ـ ـ ا م) (38) و (33) [روم] هيكل جسيم || پك ايری آدم ، ويا حيوان || قوت ونفوذی بيوك دولت .

Kolossal (ـ ـ ـ ص) (34) عظيم ، پك بيوك . جسيم ، پك ايری || واسع .

Kolportage (ـ ـ ـ ـ ا مؤ) (53) [فر] سوقاقلرده اوته بری صاتيجيلق ايجه . آياق قواقلغی .

Kolsem ، (ـ ـ) **Kol-schwinn** ، (ـ ـ) **Kol-schwein** (ـ ـ) هر اوچيده (ا لا) (38) = Kiel=schwein .

Kolumbia (ـ ـ ـ) ، كذا : Kolumbi-en (جغر) (ا لا) (46) قولومبيا مملكتی|| der—(=Fluß) قولومبيا نهری .

Kolumbus (ـ ـ ـ ا خا م) (36) قولومب .

Kolumne (ـ ـ ـ ا مؤ) (53) [لاتينجه] (مطبعه) صحيفه ، نادراً قولون .

Kolur (ـ ـ ا م) (51) [روم] (هيئت ، جغر) خط استوايه عموداً واقع اولوب بری اعتدالين وديكری دخی استقرارين نقطه‌لرندن مرور ايدن ايكی بيوك دائرهٔ مفروضه .

Kombini(e)ren (ـ ـ ـ فه متعه) .a (21) [لاتينجه] برلشديرمك ، قاريشديرمق ، جمع وتركيب ايتمك|| (كيميا) تركيب ايتمك ، امتزاج ايتديرمك || اتخاذ تدبير ايتمك .

Kombüse (ـ ـ ـ امؤ) (53) (بحر) [فلمنك] مطبخ = Kambü'se .

بكا سن—kommst Du mir so, komm' ich Dir so (ضرمثل) ||
تصل بنده سكا اويله || (حال ايله برلشه‌رك) es wird ganz
ايلرولك ! weiter— || ايش بسبتون بشقه‌اوله‌جق anders—
ترقی ايتمك || vorwärts— ايلرولك ، ايلرودن يرقرامق ||
Das ist an den || باشه چيقارمق ، موفق اولمق zurecht—
آدمنه (شی ، ايش) بو rechten Mann gekommen
صره die Reihe kommt an mich || دوشدی ، اربابنی بولدی
Jemandes Stelle — || صره بكاكليور ، بنده (اوله‌جق)
wie sind Sie || (يرينه كلك ، يرينه قائم اولمق (يرينك
بوفكر سزه نصل ، نره‌دن كلدی ، darauf gekommen
ich kann nicht wieder auf || بونی نره‌دن (بولهك) چيقارهك
اسمی اونوتدم ، (آنك) اسمی بوله‌مدم ، ينه den Namen—
اسمی خاطرمه كليور || مكتبه كيردم ، ich kam auf die Schule
einer Sache auf die Spur— || دخول ايتدم ، مكتبه باشلادم
aus der Mode— || صاقلی ، كيزلی برشيئی كشف ايتمك ، ايزينی بولمق
aus dem Takte— || موده‌سی كچمك ، موده‌لقدن دوشمك
القرديسی in's Gerede— || (موسيقی) وزنی بوزمق ، غائب ايتمك
كچمك ، لسانه دوشمك ، آغزه يابلق || immer mit den alten
Geschichten— بر دوزی يه عينی شيلری حكايه ايتمك ، اسمك ،
(سالمًا)—Sie gut nach Hause ! || بردوزی يه آندن بحث ايتمك
اوه واصل اوليكز) اه سلامت ويرسون ! اوغورلر اولسون ،
keine Klage kommt über seine Lippen || دولتله ، سعادتله
von der (ع) || او اوف بيله ديمز ، آغزندن برشكايت چيقماز
Wache— قره غولدن (قره غول خدمتندن) چيقمق ||
zur Besinnung— عقلی باشنه كلك ، كنديني طوپلامق ||
wie komme ich zu der Ehre ? بولطفه ، شرفه نه‌دن نائل
اوليورمكه عجبا ? || zum Ziele — هدفه واصل اولمق ||
zu Nichts— بوشه چيقمق ، هيچ برشيئه موفق اوله‌مامق ||
Das ist mir zu Ohren gekommen بو بنم قولاغمه چالينديی ،
(بن بونی طويدم ، خبر آلدم) ، بو بنم قولاغمه كيتدی ||
اوروشمغه : دوكوشمكه باشلاديلر ، es kam zu Schlägen
seine Unschuld ist zu || باشلاندی ، ايش غوغايه واردی
Tage gekommen آنك قباحتسزلكی ميدانه چيقدی ، ثابت
اولدی || Jemand zu Worte—lassen برينه سوز سويلمكه
وقت براقمق ، سويلتمك .

Kommende (ـنـنـ امؤ) (55) [لاتينجه] بر روحانی‌يه
عائد تخصيصات ، رؤس : كاور ، عائدات .

Kommensurabel (ـنـنـنـ ص) (24) [لاتينجه] (رپا)
وزن ومقياس مساوی .

Komment (ا م فرانسزجه تلفظ) (55) [فر] (كلغان
بكارنجه) طلبه‌لرك عادتلری ، صورت تعيشلری .

Kommentar (ـنـنـ ا م) (38) [لاتينجه] شرح وتفسير ،
معنا (كذا جمع اوله‌رق : ta'ri-en ...) برآدمك سركذشتی ،
احوال تاريخيه‌سی .

Kommers (ـنـ ا م) [لاتينجه] (مكتبليلر ، طلبه‌لر لساننده)
(رسمی) طلبه سفره‌سی .

Kommers-Buch (ـنـنـ ا لا) (55) طلبه‌لرك شرقی
مجموعه‌سی .

Komfort (ـنـ ا م بعضا فرانسزجه تلفظ اولنور) (56)
[انكليز] تقويه || حضور ، استراحت || معيشت ورفاه
وراحته متعلق هرنوع نعمت وتسهيلات .

Komiker (ـنـنـ ا م) .a (41) [روم] (تيا) (مسخره‌لق
ايدن) پاسقال : (تياترولرده) مضحك برشخصی تصوير ،
تقليد ايدن اويونجی || مضحكه يازان محرر ، قوميك .

Komisch (ـنـ ص) (31) [روم] تحف ، مضحك ، اكلنجه‌لی ،
كولنج : عجائب ، غريب .

Komitee (ـنـنـ ا لا (ا م) (56) [فر] بعضا : **Kommitte**
(ـنـنـ امؤ) (55) وياخود [انكليز] **Kommittee** ('ii'ـنـنـ)
(49) (جمعی s—) جمعيت مخصوصه ، مجلس شعبه‌سی ، انجمن .

Komma (ـنـ الا) (56) [روم] (جمع كذا **Kommata**)
ـنـنـ) (غرا ، مطبعه) ويركول || (غرا) جمله‌نك بيتديكی ير ||
(موسيقی) يك قيصه برفاصله || (تا طبيعه) (كابك) قوما .

Kommandant (ـنـنـ ا م) (51) [فر ، لاتينجه] (ع)
(قلعه ويا مركز ، موقع) قومانداني ، قوماندان .

Kommandantur (ـنـنـنـ امؤ) (49) [لاتينجه] (ع)
(مركز ويا موقع) قوماندانك اوطورديغی محل رسميسی .

Kommandeur (den''r. ـنـ ا م) (38) وياخود (56)
[فر] (ع) برقطعهٔ عسكريه قومانداني ، (فقری قومانداني) ||
(بيوكجه‌بر نشانك صاحبی) قوماندان .

Kommandi(e)ren (ـنـنـنـ فعـ متعـ وقعـ لا+) .a (21)
[فر ، لاتينجه] (ع) قوماندا ايتمك : سوق واداره ايتمك .

Kommandite (ـنـنـنـ امؤ) (55) [فر] برتجار شركتی ،
قومپانياسی طرفندن آخر برمحلده آچيلان بيوك مغازه ، دپو .

Kommando (ـنـنـ ا لا) (56) [لاتينجه] (ع) قوماندا ،
امر ؛ حق امر || beim Manö'ver führen — مانوره‌ده
قوماندا ايتمك ، مانوره‌ی سوق واداره ايتمك || بريره تعيين
اولنمش قطعهٔ عسكريه ، مفرزه .

Kommando „ ... (ـنـنـ...) (ع) —stab (ا م)
قوماندا عصاسی || —brücke (امؤ) (بحر) قپودانك قوماندا
اسكله‌سی || —wort (ا لا) كلهٔ امر ، قوماندا || —zulage
(امؤ) برمأموريتده آلنان ضم معاش .

Kommen (ـنـ فعلا—) .c (21) كلك ، wieder— تكرار
كلك || da kommt er ! اشته كليور ! || Sie—wie gerufen
چاغيرمش ، بيلش كبی كلدك ، ايوكه كلدك ، اللهدن اوله‌جق حضر
كبی يتيشدك ، كلديكنه ايو ايتدك || (فعليكشي) es—viele Leute her
بورايه چوق آدملر كليور ، كلير ، بورايه كلان كيدن اكسيك اولماز ||
er kam || خاطرمه كلدی es kam mir in den Sinn
(قوروقوتورق) angelaufen قوشه‌رق كلدی || — lassen كتيرمك ||
(وقوعه || ! براق كلسون ! هله كلسون laß ihn nur— !
كلك ، حدوث ايتمك ، اولمق) woher (وياخود : wie) kommt
es daß ... نصل اوليوركه || (واصل اولمق) wie komme
ich nach der Friedrichs-straße (رجا ايدرم) قره دريق
جاده‌سنه نره‌دن كيتمليم (نره‌دن كيديلور) ? || das kam ihm
unerwartet اونی امید ايتمزدی ، بكلمزدی ، اونونك بويله
اوله‌جغنی بيلمزدی || so mußt Du mir nicht— بن بويله شی
استمام ، بن بويله شيلردن (معامله ، طوردن) خوشلانمام ! ||

Kommerz(ch)i(e)ren (ـتـتـت قعلا +) .a (21) [Komme'rs] (طلبه لسانده) ایو ییوب ایچمك : ضیافت ویرمك .

Kommerz (ـتـت الا (ام) (38) [لاتینجه] تجارت، بازرکانلق، آلیش ویرش ، دادوستاد .

Kommerzi-ell (ـت ـ ـتـت ـ) (21) [لاتینجه] تجارته منسوب، تجاری.

Kommerzi-en-Rath (ـ ـ ـ ـتـت ا م) (51) تجارت اوطه‌سی اعضاسی || (عنوان اوله‌رق) تجارت مشاوری .

Kommilitone (ـتـتـت ا م) (52) [لاتینجه] درس آرقداشی ، مکتب رفیق .

Kommis (ـتـت ام فرانسزجه تلفظ اولنور) (.inv) [فر] (تجا) برتجارتخانه‌نك (سیار) مأموری، قومیسیونجیسی .

Kommiß (ـتـت ام (الا) (38) [لاتینجه] =anzug— .

Kommiß.... (... ـتـت) عسکری، اونیفورمه (دن ، تك) یوکا متعلق || hemd— (الا) عسکر کوملکی، بکالك کوملك || anzug— (ام) کوچك اونیفورمه || bäcker— (ام) عسکر، بکالك فرونجیسی، تعیین اکمکجیسی || brot— (الا) تعیین (عسکر) اکمکی .

Kommissar ، **Kommissär** هرایکیسیده : (ـتـت ام) (38) ویاخود (56) ویاخود : Kommissarius (ـتـتـت ا م) (56) (جمی ...a'ri-en) [لاتینجه] قومیسر || کذا (ع) (لوازمات عسکریه اداره‌سندن اولان ضابط ، مأمور) اداره ضابطی، مأموری .

Kommission (ـ (ـ) ـتـت امؤ) (49) [لاتینجه] وظیفهٔ مأمورین ، قومیسیون || قومیسیون ، قومیته مجلس(هیئت) .

Kommissorium (ـتـتـت الا) (58) [لاتینجه] مأموریت، وظیفه ، خدمت (توظیف اولینیلان ایش) .

Kommittent (ـتـت ام) (51) [لاتینجه] سپارشکار ، موکل، وظائف مأموره‌سنی ، ویا امور ذاتیه‌سنی برینه حواله ایدن ، سپارش ویرن .

Kommitti(e)ren (ـتـتـت فعمتعد) .a (21) Jemand zu etwas— برینی برشیئه توکیل ایتمك ، برینه برشی حواله ایتمك ، برینی برشیله توظیف ایتمك || برینه برایش سپارش ایتمك.

Kommode (ـتـت ـ) (21) سهولتلی، قولایلقلی، مناسب، مساعد || چماشیر والبسه دولابی ، قومسول .

Kommodor(e) (ـ) ـتـت ا م) (56) و (52) (بحر) [انکلیز] اوچ انبارلی کمی سواریسی || (بحریه‌ده) اکثریا میرالای رتبه‌سنده اولان اوفق قوماندان ، قومودور .

Kommst (ـ kommen فعلنك اندیقاتیف بوزان ایکنجی مفرد شخصی) .

Kommt (ـ kommen فعلنك زمان حال اوچنجی مفرد شخصی) .

Kommun (ـتـ ـ) (21) =gemein .

Kommunal (ـتـ ـ ـ) (21) [لاتینجه] عمومی : اهل قرایه ، بلدیه خلقنه مخصوص ، عائد ، راجع .

Kommune (ـتـت امؤ) (53) [فر] دائرهٔ بلدیه || برقریه وعله هیئتی : اختیار مجلسی || نادراً =Kommüne .

Kommunikant (ـتـتـت ام) [لاتینجه] خرستیان آیینجه قربان تناول ایدن ویا تناول ایتمك اوزره معبده کیدن .

Kommunikation (ـ (ـ) tss ---ـت امؤ) (49) ارتباط ، اختلاط || مخابره ، مناسبت || خبر ، معلومات || مواصلات .

Kommunismus (ـتـتـت ام) .inv [لاتینجه] اشتراك اموال فکر ومذهبی .

Kommunizi(e)ren (ـتـتـت فعمتعد) .a (21) [لاتینجه] اخبار ایتمك ، معلومات ویرمك ، خبردار ایتمك ، آکاه قیلمق ، تبلیغ وایصال ایتمك .

Komnenos (ـتـت اخام) (.inv) (یاخود جمع اوله‌رق Komne-nen) (تاریخ قدیم) قسطنطنیه‌ده ۱۰۵۷ سنه‌ٔ میلادیه‌سندن ۱۱۸۵ سنه‌سنه دکین حکومت ایدن ایساق ، برنجی آلکسی ، ژان ، مانوئل . ایکنجی آلکسی ، اندرونیك نامارنده آلتی ایمپراطورلر .

Komödiant (ـ (ـ) ـ ـ ا م) (51) [ایتالیانجه شکلنده روجه] ، in— (ا مؤ) (50) تیاترو اویونجیسی || مضحك تیاترو پارچه‌لرنده (قومدیا) اوینایان اویونجی || مقلد، ریاکار .

Komödi-e (ـتـت امؤ) (53) [روم] قومدیا || اسکیدن Schau-spiel= .

Komoren (ـتـ اخالا جمع) .inv (جغر) آفریقا ساحلنده قومور آطه‌لری .

Komorin (ـتـ اخالا) (56) (جغر) هند جنوبیده قومورین بروی .

Komorn (ـتـ اخالا) (56) (جغر) مجار شهرلرندن قومورن شهری .

Kompagnie (ـتـت امؤ com-pă-ni') (49) یاخود (53) (فر) شرکت ، قومپانیه ، das Haus S. u.— س (تجارتخانه‌سی) وقومپانیاسی ، شرکاسی || صورت مختصره‌سی : (Cie.) || (ع)طابوراقسامندن پیاده بلوکی .

Kompagnie.... (...ـتـتـت) chef— (ام) (فرانسزجه تلفظ اولنور) (ع) بلوك قوماندانی (یوزباشی) || front— (امؤ) (ع) بلوك جبهه‌سی (صف حرب نظامنده) : in— fronten vorbei-marschi'ren بلوك جبهه‌سیله (بلوکار صف حرب نظامنده اوله‌رق) رسم کچید کچمك || geschäft— (الا) (تجا) تجارت شرکتی || weise— (حا)بلوك بلوك ، بلوکارله .

Kompagnon (ام فرانسزجه تلفظ اولنور) [فر] (تجا) شریك ، اورتاق .

Kompakt (ـتـت ـ) (21) (لاتینجه) صیق ، طوق ، کثیف ؛ غلیظ || (مجا) کثرتلی، غلبه‌لقلی || (حکم) سرت ، کثیف ، صلب .

Kompaktat (ـتـت الا) (38) یاخود .a (42) [لاتینجه] Ver-trag= .

Kompan (ـتـ) (مرا. Kumpan) .

Komparation (ـ(ـ) tss ـتـ امؤ) (49) [لاتینجه] مقایسه ، نسبت،تشبیه || علی الخصوص (غرا) اسم فاعل یاخود صفت مشبهه ایله اسم تفضیل واسم مبالغه بیننده‌کی مناسبت .

Komparativ.... (... ـتـت) konjunktio'nen— (جمع مؤ) (غرا) حروف عاطفهٔ نسبیه .

Kompari(e)ren (ـتـتـت فعمتعد) .a (21) [لاتینجه] (غرا) ein Wort— برکلمه‌یی اسم تفضیل واسم مبالغه یاپمق .

Kompaß (⏑ ⏒ ، نادراً ⏒⏒ ام) (33) پوصله (گمیلرده وسائر محللرده تعیین جهت واستقامت خصوصلرنده مستعملدر) ‖ پرکار .

Kompaß.... (⏒⏑.....) —nadel (امؤ) مقناطیسلی (پوصله) ایگنه‌سی ‖ —rose (امؤ) پوصله (نك اوزرینه جهات مختلفه اسملری یازلمش اولان یلدز شکلی) کولی ‖ —strich (ام) کرته ، روزگار درجه‌سی .

Kompendiös (⏓ (⏑) ⏒⏒ ص) (24) [لاتینجه] مجمل ، مختصر ، زبده .

Kompensation (⏓ (⏑) ss– ⏒⏑ امؤ) (49) [لاتینجه] تعویض ‖ مقابله ، تلافی مافات .

Kompetent (⏒⏑⏑ ص) (24) [لاتینجه] (عد) عائدیتندن ، تعلقندن طولایی برایشه قاریشمغه حق وصلاحیتی اولان مأمور ، ضابط ، محکمه ، مرجع .

Kompetenz (⏒⏑⏑ امؤ) (49) [لاتینجه] (عد) تعلق ، عائدیتی مناسبتیله برمحکمه‌نك بر ایشه قاریشمغه اولان حق وصلاحیتی ؛ وظیفه دائره‌سی ، مرجعیت ، عائدیت : بر ایشده اولان وقوف ومعلومات تامه ‖ کاپر ، عائدات ‖ برشیئه مالك اولمق اوزره ایدیلان مسابقه ، رقابت ‖ استحقاق .

Kompilator (⏑⏓⏑⏒ ام) (13) [لاتینجه] اوته‌دن بریدن یازلمش شیلر جمع ایدرکمسه ، ملقط .

Komplement (⏒⏑⏒ الا) (38) (ریاضیه وغرا) هندسه‌ده برزاویهٔ حاده‌نك قائمه‌دن اکسیك اولان قسمی ، متمم ‖ برجمله‌نك مفهومنی اکمال ایدن ظرف وحال وتمییز وامثالی کبی اجزای کلام ‖ (هیئت) برنجمك سمت الرأسدن اولان بعدی ‖ (غرا) کذا جمله‌نك مفهومنی اکمال ایدن متعلقات فعلدن بیری .

Kompleti(e)ren (⏑⏓⏑⏒ فع متع) (21) u. [لاتینجه] اتمام واکمال ایتمك ، بتورمك .

Komplex (⏒⏒ ام) (38) هیئت مجموعه : اتحاد ‖ (ص) مختلط ، قاریشیق ‖ (غرا) متمماتی اولان جمله ، جملهٔ مرکبه ‖ (ریا) اشاراتله ترکیب اولنمش حدوددن مرکب افادهٔ جبریه ، ذوحدود کثریه ‖ (حسابده برقاچ خانه‌لی عدد) عدد مرکب ‖ قاریشیق ، طولاشیق .

Komplexion (⏓ (⏑) ⏒⏒ امؤ) (49) [لاتینجه] بدنك ترکیبی ، بنیه : طبیعت ، مزاج .

Kompliment (⏒⏓⏑ الا) (38) (فر) سلام وثنا : تشکر ؛ تبریك مدح وتهنیه ، آلقیش ، مدح وثنا : التفات ‖ den Damen—e machen (عمو) ویاخود : schneiden, reißen, drechseln قادینلره قارشو تربیه‌لی ، نزاکتلومعامله‌ده بولنمق ، قانوق صاللامق ، خلوص چاقمق ، ثناکارلق ایتمك .

Komplimenti(e)ren (⏑⏓⏒⏑⏒ فع متع) (21) u. [فر] Jemand— مدح وثناده بولنمق ‖ (فع لا +) برینه نزاکتله معامله‌ده بولنمق ، التفات ایتمك ‖ ثناسنده بولنمق : تشکر ایتمك .

Komplizi(e)ren (⏑⏓⏑⏒ فع متع) (21) u. [لاتینجه] تشویش و اشکال ایتمك ، قاریشدیرمق ، قارمه قاریشیق ایدوب (حلی ، تسویه‌سی مشکل برحاله کتیرمك) براقمق ، مغلق یاپمق ، تشویش ایتمك .

Komplot(t) (⏒⏒ الا) (38) [فر] ein —anzetteln ویاخود schmieden (گیزلی وخفی) اتفاقده بولنمق .

Komplotti(e)ren (⏑⏓⏑⏒ فع لا +) u. (21) اتفاق خفیده بولنمق .

Komponi(e)ren (⏑⏓⏑⏒ فع متع وفع لا +) u. (21) [لاتینجه] (موسیقی) (موسیقی پارچه‌لرینی نوطه ایله یازمق) بسته‌لمك .

Komponist (⏒⏑ ام) (38) (لاتینجه) (موسیقی) (موسیقی پارچه‌لرینی نوطه‌لیان) بسته‌جی ، بستکار .

Kompositen (⏑⏑⏒ ویاخود : ⏑⏒⏑ الا جمع) (inr.) [لاتینجه] (نبا) چیچکلری برقبوق ایچروسنه مظروف کوچك یاپراقلردن عبارت نباتات انواعنه دنیلور . فصیلهٔ مرکبه .

Kompositum (⏑⏑⏒ الا) (58) (لاتینجه) (غرا) ایکی ویا زیاده کلمه‌دن مرکب کلمه .

Kompost (⏒⏒ کذا : ⏒⏒ ام) (38) [لاتینجه] (زرا) کوبره یرینه مستعمل مواد مختلفه ترکیبی ‖ [ایالتلسانده] = dicke Schafmilch ‖ سود کبی بیاض کهربا ‖ = Kompott .

Kompot(t) (⏒⏒ الا) (56) [فر] (آشچیلقده) میوه‌نك شکلنی بوزمقسزین یاپیلان طاتلی ، رچل ، طاتلی صوتوغی ، (علی العموم شکرده پیشورلمش میوه) مربا ، میوه طاتلیسی ، قومپوستا .

Kompreß (⏒⏒ ص) (38) (لاتینجه) صیقیلمش ، صیقیشدیرلمش ، تضییق اولنمش ، باصیلمش .

Kompromiß (⏒⏑ ام (الا) (38) [لاتینجه] (برماده‌نك حکم وفصلیچون نصب اولنانلره ویریلان) مأذونیت سندی ؛ (برقاچ کشی بیننده عقد اولنه‌رق خلافنده حرکت ایدنلر حقنده جزا اجراسنی حاوی) مقاوله نامه ؛ قونپرومسو ، تحکیمنامه .

Kompromitti(e)ren (⏑⏓⏑⏑⏒ فع متع) و sich— (فع مطا) . u. (21) مخاطره یه القا ایتمك ، لکه‌لمك ، اضرار ایتمك ‖ لکه‌لنمك ، مسئولیت آلتنه کیرمك ، بولاشمق .

Kom(p)toir (⏓⏒ köme-tö're ویاخود : köñe-tö're) کذا : Kontor'Komto(i)r (⏓⏒) (فر) جمله‌سیده : (الا) (56) یاخود (38) ادارهٔ امور اوطه‌سی ، قلم اوطه‌سی ، یازیخانه ، بورو .

Kom(p)to(i)rist ، کذا : Kontorist جمله : (تجا) (⏒⏑ ام) (51) یازیجی ، قلم اوطه‌سنده بولنانلر ، یازیجی ، مقید مأمورلر .

Komtesse (⏑⏒⏒ امؤ) (46) [فر] برقونتك قیزی ، قونتس ، برقونتك زوجه‌سی ، قونتس .

Komt(h)ur (⏓⏒ ام) (38) (لاتینجه commenda'tor کلمه‌سندن) قوماندان : والی .

Koncho-ide (⏑⏓ ch– ⏒ امؤ) (53) (روم) (ریا) هندسه‌ده برخط مستقیمه دفعاتله تقرب ایتدیکی حالده آنی قطع ایتمیان خط منحنی . منحنی نیقومد ، منحنی صدفی ، خط صدفی .

Konchyli-en (⏑⏓ ch ⏒ جمع مؤ) (53) (تاطبیعه) (قابوقلی حیوانات) طبقهٔ صدفیه ، طبقهٔ قوقعیه .

Kondensation (⏓ (⏑) ss– ⏒⏑ امؤ) (49) (لاتینجه) بر غاز وسائره‌نك طوپلانوب کثیف حاله وضعی ، تکثیف ‖ تکاثف .

Kondensator (ـ ـ ـ ام) (43) [لاتينجه] بخارلی ماكنه‌لرك آلت مكثفه‌سی (ماكنه‌لرده بخار قوتنی غائب ايتدكدنصكره آنی صويه تحويل ايدن آلت).

Kondensi(e)ren (ـ ـ ـ فع متع) .a (21) [لاتينجه] (حكمه، صنع) بخاری صو حالنه قومق، تكثيف ايتمك || صيقلاشديرمق.

Kondition (ـ (ـ) ss‌ا ـ ـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] شرط || برشيئك وياشخصك حال وكيفی || (برتجاريانده) خدمتجيلكده، قبولنمش اولمق.

Konditioni(e)ren (ـ ـ (ـ) ss‌ا ـ فع لا +) .a (21) [لاتينجه] خدمتده بولنمق، بريره قبولنمش بولنمق || (مطبعه‌جيلقده) wo — Sie? هانكی مطبعه‌ده چاليشييورسك؟ || (فع متع) (صنع) — die Seide خام ايپكی بالصنعه قورو تمق وثقلتنی تعيين ايتمك || علی العموم برشرط مخصوصه قيد وربط ايتمك.

Konditor (ـ ـ ـ ا م) (43) [لاتينجه] شكرجی، چوركجی، شكرلمه‌جی، (آلافرانغه) دوندرمه‌جی؛ (بويله شيلر صاتيلان بردكانك صاحبی) اكثريا قهوه‌جی.

Konditorei (ـ ـ ـ ا مؤ) (49) شكرلمه‌جی، چوركجی دكانی || اولدقجه كبار قهوه خانه، (آلاترقه) محلبيجی دكانی.

Kondolenz (ـ ـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] = Bei-leid.

Kondoli(e)ren (ـ ـ ـ فع لا +) .a (21) = Bei-leid bezeigen.

Kondor (ـ ـ ا م) (56) [اسپا] (تا طبيعه) = Greif.

Konduiten-Liste (ـ ـ ـ ـ امؤ) (49) (برى حقنده طوتيلان گيزلی) سجل اخلاق ليسته‌سی، دفتری.

Kondukt (ـ ـ ا م) (38) [لاتينجه] = Ge-leit || (علی الخصوص جنازه‌ده) جنازه آلايی.

Kondukteur (ـ ـ leu"re ا م) (56) [فر] پاپيلرده قافله، انشا آته نظارت ايدن اوسته، تراموای وامثالنده (بيلتجيلری وآرابه‌لری تفتيش ايدن) قوندوكتور || بالذات بيلتجی || شمندوفر قطاری قلاغوزی (بوينده آسيلی بوريی چالان مأموركه اكثريا قطارك كيروسنده‌كی واغونده بولنور).

Konduktor (ـ ـ ـ ا م) (43) [لاتينجه] (حكمه) ناقل الكتريق.

Konfekt (ـ ـ الا) (38) [لاتينجه] شكرلمه || رچل.

Konfekt,... (... ـ ـ) —schachtel (ا مؤ) —büchse (ا مؤ) شكرلمه قوطوسی.

Konfektion (ـ (ـ) ss ـ ـ ا مؤ) (49) تسويه || انشا || ترتيب || اكمال واتمام || حاضر البسه اعمالی، حاضرجيلق.

Konferenz (ـ ـ ـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] قونفرانس (ديپلوماتلر بيننده مصالح دوليه قرارلشديرلمسی ايچون منعقد مجلس) || مشورت، مذاكره || خواجه‌نك شاكردانله درسه دائر ايتديكی مذاكره ومباحثه || مقابله، تطبيق.

Konferi(e)ren (ـ ـ ـ فع لا +) .a (21) [لاتينجه] مذاكره، مباحثه ايتمك || mit Jemandem über etwas — برايسيله برشيئه دائر مشورت ايتمك، قونوشمق، كوروشمك.

Konferve (ـ ٢ ـ ـ ا مؤ) (53) (نبا) صو يوصونی.

Konfession (ـ (ـ) ـ ـ ا مؤ) (49) بردينك قبولی || evange'lische (katholische) — پروتستان، قتولك دينی، مذهبی || قتولكلرك پاپاس اوكنده اعتراف كناه آيينی.

Konfidenziell (ـ (ـ) ـ ـ ـ ص) (24) [لاتينجه] محرمانه سويلنيلان ويا يازيلان.

Konfirmand (ـ ـ ا م) (54) يكی رسم تعميدی، واقتيزی اجرا اولنان، اولنه‌جق اولان.

Konfirmation (ـ (ـ) ss ـ ـ ـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] (امور دينيه‌ده) واقتيزك صوكنده پاپاسك اجرا ايتديكی رسم مخصوص || (برخرستيان چوجغنك خرستيانلغنی تقديس وتقويه‌سيچون كليساده اجرا ايديلان تقديس آيينی) اون اوچ فقرانك آياقلرنی ييقامق وقاريشلرنی طويورمقدن عبارت اولان خرستيان آيينده برنجی دفعه حاضر اوليش، بو آيينله تقديس ايديلش.

Konfiszieren (ـ ـ ـ فع متع) .a (21) [لاتينجه] مصادره ايتمك، ممنوع، قاچيرمه مالی ضبط وتوقيف ايتمك || konfiszi(e)rt (اسم مفعول وصـ) مصدری معناسنده || (مجا) (عمو) konfiszi'rtes Gesicht قاپاقجی صورتلی اولمق.

Konflikt (ـ ـ ا م) (38) [لاتينجه] مثلا: in—gerathen اختلاف، منازعه‌يه طوتوشمق، مخاصمه‌يه، مخالفته باشلامق، اوغرامق.

Konföderation (ـ (ـ) ss ـ ـ ـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] اتفاق || جماهير متفقه (دول سائره‌يه قارشو بردولت اولمق اوزره اتفاق وتشكل ايتمش اولان حكومتلر هيئت مجموعه‌سی) جماهير، حكومات مجتمعه.

Konformer (ـ ـ ا م) .a (40) [انكليز] (امور مذهبيه) انكلتره‌ده مذهب رسمی اولان آنغليقان پروتستانلغنه تابع اولان كمسه.

Konfrater (ـ ـ ـ ام) .a (31) [لاتينجه] جمعی Konfra'tres. برصنف وهيئت افرادينك بيری، همصنف آرقداشی، همصنعت، مسلكداش || يولداش، آرقداش، رفيق.

Konfus (ـ ـ ص) (21) (انسانلر حقنده) عقلی پريشان || محجوب، صيقيلمان.

Konfusion (ـ (ـ) ـ ـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] = Verwirrung.

Konfuzius (ـ (ـ) ـ ـ اخام) (36) چينك الك برنجی فيلوسوفی اولوب ميلاددن (٥٥١-٤٧٩) سنه اولنه دكين معمر اولمشدر.

Kongestion (ـ (ـ) gh ـ ـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] = Blut-andrang.

Konglomerat (ـ ـ ـ الا) (38) (طبقات ارض) (معد) انواع معادنك تركب وتجمعندن حاصل اولمش برجسم.

Kongo (ـ ـ اخالا) (56) (جغرا) آفريقای وسطيده وكينه زيرده قونغو حكومتی || قونغو شهری || قونغو نهری.

Kongregationalist (ـ ـ ـ (ـ) ss ـ ـ ـ ام) (51) [لاتينجه] امور ومسائل مذهبيه‌نك تذكر وتسويه‌سيچون تجمع ايتمش مجلس عمومی روحانی اعضاسندن اولان.

Kongreß (ـ ـ ام) (33) [لاتينجه] قونغره Berliner — برلين قونغره‌سی.

Kongreve (ـ ٢ ـ ـ وياخود انكليزجه: grive ... ـ ـ اخام) (56) [انكليز] انكلتره‌نك: سير ويليام قونغری اسمنده وبو نامله مسمی راكتلری (پاتلاديغی وقت بشقه فشنكلر نشر ايدن) ايجاد ايدن طوپجی ضابطی || اشبو راكتلر.

Kongruent (ـ ـ ص) (21) [لاتينجه] (ريا) بربری اوزرينه قونديغی وقت تماميله مساوی وموافق كله‌جك ايكی سطح وياخطك بيری، منطبق || (حسابده) —e Zahlen اعداد صائب.

Konjunktur (ـَـ ـ y ـُ ا مؤ) (49) [لاتينجه]فرصت ، تصادف ‖ مقارنت .

Konkav (ـَـ ـ ص) (21) [لاتينجه] مقعر ، اورته‌سى چقور .

Konklave (ـ ـ ـَـ ا لا) (56) (*sans pl.*) [لاتينجه] پاپا انتخابى مجلسى .

Konklusum (ـ ـَـ ا لا) (36) [لاتينجه] Beschluß= .

Konkordanz (ـَـ ـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] موافقت ، مطابقت ‖ (غرا) مطابقت .

Konkordat (ـَـ ـ الا) [لاتينجه] (38) (امورمذهبيه) پاپا ايله حكمدارلر آره‌سنده امور دينيه يه متعلق منعقد معاهده .

Konkordia (ـ ـَـ ا خا مؤ) و(وافتيزاسمى) (46) (51) پارسده ١٧٤٨ سنهٔ ميلاديسنده اون بشنجى لوئى طرفندن وجوده كتوريلان ميدان مشهور ‖ (كاغداويوننده) قورنقورد ، بوستون اچمك .

Konkret (ـَـ ص) (21) [لاتينجه] (غرا) و (فلسفه) مادى ، معرف ، جامد (abstra'kt كلمه‌سنك مقابلى) ‖ (غرا) وصفى .

Konkubinat (ـَـ ـ ـ الا) (38) [لاتينجه] Kebs-ehe= اوطه‌لق طوتمه .

Konkubine (ـ ـَـ ـ امؤ) (53) [لاتينجه] Kebs-weib= .

Konkurrent (ـَـ ـ ا م) (51) مسابقه‌يه قالقيشان ، رقابت ايدن .

Konkurri(e)ren (ـ ـَـ ـ فع لا +) .a (21) [لاتينجه] um den Preis— پاره‌سنجه ، فيئاتيه مسابقه‌يه كيريشمك (تنزيل فيئات اچمك) .

Konkurs (ـَـ ا م) مفردى (35) جمى (36) [لاتينجه] (تجا) (بانقه‌نك افلاسى) اعلان افلاس (مرا . Bank(e)rot(t) ‖ مسابقه ، رقابت ‖ يالكز عنوان اوله‌رق : (تجا) sich—erklären اعلان افلاس اچمك .

Konkurs„... (ـَـ...) —masse (ا مؤ) (عد) افلاسك مقدارى .

Können (ـَـ فع متع) [قديم آلمانجه kunnan بيلمك] اعانه فعللرندن اولوب (حالى ich kann, du kannst, er kann الخ ‖ wir— سوبژونقتيف ‖ ich könne اندیقاتيف امپارفه ‖ ich konnte سوبژونقتيف امپارفه ich könnte ‖ اسم مفعول gekonnt . ياردمجى فعلى اوله‌رق ديكر بر فعل ايله برلكده (können ‖ Das kann nicht sein بو اوله‌مز ، ممكن دكل بو قابل اوله‌مز ، بو اولمز بر شى ‖ ich weiß, was ihr könnt سزك نه ياپه بيله‌جكزى (الكزدن كلديكنى) بن بيلورم ‖ wir—nicht fort بز (بورادن) كيده‌ميز ، آيريله‌ميز ‖ er schrie was er konnte آوازى چيقديغى قدر ، باغره بيلديكى قدر باغيردى ‖ Das—Sie leicht sagen (اوت) سويله‌مسى قولاى ‖ ? wie kann ich نصل ياپه بيلورم ؟ هيچ اولورمى ؟ ‖ französisch— فرانسزجه بيلمك ‖ Das Gekonnte wieder vergessen اسكيدن بيلديكنى (ينسه) اونوتمق ‖ (ا لا) .b (40) (*sans pl.*) بيلمك ، مقتدر اولمق ، ياپه بيلمك ، محفوظى اولمق .

Konnetabel (ـ ـَـ ـ ا م) .a (40) [فر] مقدما فرانسه حكمدارلرينك سراينده بولنان اك بيوك ضابط ، مابين مشيرى ‖ باش قوماندان ، سرعسكر ، سردار ، زادكان عنوانى حائز اولان (كذا (ا مؤ) بونك حرمى .

Konnex (ـَـ ا م) (38) [لاتينجه] مناسبت تامه ، تعلق وارتباط .

Konifere (ـ ـَـ ـ ا مؤ) (52) [لاتينجه] (نبا) ميوه ويا چيچكارى مخروطى الشكل اولان فصيلهٔ صنوبريه .

König (ـَـ ام) (38) [قديم آلمانجه‌ده kunni كلمه‌سندن مأخوذ : chuning اولوب بوده بالنسبه Geschlecht معناسنه اولنغله بوحالده بونك رئيسى ديمكدر] قرال ، مثلا : von Portugal— پورتكيز قرالى ‖ (der)—Karl قرال قارل (شارل) ‖ شاه ، حكمدار ‖ (بعض اويونلرده) طاغلى ، بك ، شاه ‖ (كه غل اويوننده) تام اورته‌ده بولنان دامه ‖ (كيميا) (معد) ارجمكله استحصال ايديلان خالص وصاف معدن .

Königin (ـ ـَـ ام) (50) قراليچه ‖ (نبا) der Nacht— بيوك چيچكلى شبه صباو .

Königlich (ـ ـَـ ص) (21) [König] شاهانه ، بر حكمداره متعلق ، قرالى ، قراله مخصوص .

König-reich (ـ ـَـ ا لا) (36) [König] قراليت ، بر قرال حكمدارى اولان دولت ، حكومت ‖ (مجا) nicht um ein— دنيايه بيله دكيشمامك .

Königs„... (ـَـ...) —straße (ا مؤ) قرال جاده‌سى (سوقاغى) ‖ —adler (ام) Kaiser-adler= ‖ —apfel (ام) فريق الماسى نوعندن غايت مقبول الما ‖ —freund (ام) قراليت طرفدارى ‖ —karpfen (ا م) (تا طبيعه) بنكاو سازان باليغى ‖ —kerze (ا مؤ) (نبا) صيغير قويروغى دنيلان نبات ‖ —krone (ا مؤ) تاج قرالى ‖ (نبا) فصيلهٔ زنبقيه‌دن توغ شاهى دينيلان لاله ‖ —li'li-e (ا مؤ) (نبا) —krone= ‖ —tag (ا م) (خاچك صويه آتلديغى كون) عيد تجلى (كانون ثانى افرنجى آلتنجى كونى) ‖ —tiger (ا م) (تا طبيعه) غايت ايرى وهيبتلى قپلان ‖ —tochter (ا مؤ) (قرال قيزى ، كريمه‌سى) پرنسس ‖ —urlaub (ا م) (ع) تقاعدلك ‖ —wasser (ا لا) (كيميا) ماء زرين ، آسيد نيترو - نيدرو - قلوريق ‖ —würde (ا مؤ) شان قراليت . سلطنت : دولت وسلطنت (بعضاً ادبياتده) تاج دولت وسلطنت .

Königthum (ـ ـَـ ا لا) (25) حكمدارلق ، پادشاهلق ، سلطنت ‖ قانون دولت ، اصول واركان سلطنت ‖ نادراً : König-reich= .

Konisch (ـَـ ص) (24) [روم] مخروطى الشكل ، مخروطى .

Konjektur (ـَـ y ـُ ا مؤ) (49) [لاتينجه] ظن وتخمين : كمان ، وهم .

Konjekturi(e)ren (ـ ـَـ y ـُ) ، Konjizi(e)ren (ـ ـَـ y ـُ) هر ايكيسيده (فع متع وفع لا +) .a (21) ظن وتخمين اچمك .

Konjugation (ـَ(ـ) tss--y ـُ ا مؤ) (49) [لاتينجه] (غرا) تصريف افعال ‖ تصريف افعال جدولى : فعل بابى .

Konjugi(e)ren (ـ ـَـ y ـُ فع متع) .a (21) [لاتينجه] (غرا) فعللرى تصريف اچمك .

Konjunktion (ـَ(ـ) tss~y ـُ ا مؤ) (49) [لاتينجه] (غرا) و (هيئت) حرف ربط (حروف عطفيه وشرطيه وامثالى) ‖ (هيئت) ايكى سياره‌نك ظاهرده بربرينه قاووشه‌جق كبى بر موقعه (يعنى برجك بر نقطه‌سنه) كلملرى ، اقتران .

Konjunktiv (ـَـ y ـُ ا م) (38) [لاتينجه] (غرا) صورت انشائيه ، صيغهٔ التزاميه .

Konsistenz (ـــ امؤ) (٤٠) [لاتينجه] (مايعاتك تصلب ايتكه باشلادقلرى وقتده‌كى حالرى) قوام ، تصلب .

Konsistorium (ـــ الا) (٤٤) [لاتينجه] (امور مذهبيه) پاپا طرفندن طوپلانلش قاردينالر مجلسى || (پروتستان) امور دينيه مديرلرندن مركب مجلس || (اسرائيليلرك امور دينيه‌سى تنظيم ايدن) مجلس .

Konskribi(e)ren (ـــ فعمتعد) a. (٢١) [لاتينجه] (ع) — Truppen عسكر طوپلامق ، جمع ايتمك ، آلق .

Konsole (ـــ امؤ) (٥٤) [فر] (معما) پرواز وامثالى طوتمق اوزره ديواره بيتيشيك دوصاق || اوزرينه آيينه وساره قويمغه مخصوص ديواره طيانمش ماصه ، قونسول .

Konsolidi(e)ren (ـــ فعمتعد) و — sich (فعمطا) a. (٢١) صلب وثابت ايتمك : تقويه وتحكيم ايتمك || بردين عموميك فائضى تأديه ايچون واردات تخصيص ايتمك ، تأمينات كوسترمك || فائضى رأس الماله ضم ايتمك || (جرا) برقيريق ويا يارلق ياپيشديرمق ، جبر ايتمك .

Konsols (ـ ss جمع) (*inv.*) [انكليز] (تجا) (انكلتره ديون عموميه‌سنك فائضنه كوستريلان قارشولق) قونسولدر .

Konsonant (ـــ ام) (٥١) [لاتينجه] (غرا) (يالكزجه ، حركه‌سز اوقونه‌ميان حرف ، حركه يرينه قائم اولان صدالى حرفلرك غيرى ، قونسون) صداسز حرف .

Konsonanz (ـــ ام) (٤٩) [لاتينجه] آهنك حروف وحركات .

Konsortium (ـ (ـ) ss ـ الا) (٤٤) [لاتينجه] اشتراك || (تجا) شركت ، قومپانيه .

Konspiri(e)ren (ـــ فعلا +) a. (٢١) [لاتينجه] فساد قورمق .

Konstabel (ـــ ام) a. (٤٠) (بحر) بر كمينك طوپلرينى اداره ايدن ضابط ، كمينك طوپچى قوماندانى .

Konstabler (ـــ ام) a. (٤٠) [انكليز] پوليس ، بلديه چاوشى || =Konsta'bel .

Konstant (ـــ ص) (٢٤) [لاتينجه] ثابت ، برقرار ، ثابت قدم ، غيرمتحول : صادق ، حقيقتلى ، وفادار || (رياضيه) مقدار ثابت .

Konstantinopel (ـــ اخالا) (٥٦) (جغر) (ممالك محروسهٔ شاهانه‌نك پايتختى) استانبول ، قسطنطنيه ، درسعادت ، درعليه .

Konstantinopolitaner (ـــ ام) a. (٤٠) — in (امؤ) (٥٠) استانبوللى ارككث ويا قادين .

Konstanz (ـــ اخالا) (*inv.*) (جغرا) (اسويچره‌ده (بودن زه) ديلان كول ساحلنده قونسطانس شهرى .

Konstapel (ـــ ام) a. (٤٠) (بحر) =Konsta'bel .

Konstati(e)ren (ـــ فعمتعد) a. (٢١) [لاتينجه] اثبات ايتمك ، برشيئك ديديكى كبى اولوب اولمديغنى ميدانه چيقارمق ، تبين ايتديرمك : تحقيق ايتمك .

Konstellation (ـ (ـ) tss ـــ امؤ) (٤٩) [لاتينجه] (هيئت) جملهٔ كوكبيه ، برج || (مجا) طالع

Konsterni(e)ren (ـــ فعمتعد) a. (٢١) [لاتينجه] دهشت وحيرت ويرمك : خيرت وفتوره دوچار ايتمك .

Konnivenz (ـ ـ امؤ) (٤٠) [لاتينجه] برتهمت ويا قباحتده ذيمدخل اولمه || مماشات ، اغماض عين، اهمال ، مسامحه .

Konnivi(e)ren (ـ ـ فعلا +) a. (٢١) mit (Jemandem) بركيمسه ايله، برله برلكده، zu etwas برشيئه) اغماض عين ايتمك ، مسامحه‌ده بولنمق، تجاهلدن كلمك : برقباحتده ذيمدخل اولمق .

Konnossement (ـــ الا) (٢٨) [ايتا] (تجا) (بحر) كمينك درونده اولان اشيانك جنس وصاحبلرينى كوسترر دفتر || قپودان ايله اشيا يوكلتن تجار بيننده‌كى مقاوله || حموله سندى ، قونشمنتو .

Könobit (ـــ ام) (٥٤) (امور مذهبيه) [روم] منزوى ، كوشه نشين كشيش .

Konon (ـ ا ـ م) (٥٦) (ميلاد عيسادن بشنجى عصرده يونانك مشهور محارب وسركرده‌لرندن اولان) قونون .

Konrad (ـ وياخود : ـ ام) (٢٨) (واقعيز اسمى) [قديم آلمانجه Chunrât يعنى kühn an Rath] قونراد .

Konrektor (ـــ ام) (٤٥) برمكتبك مدير ، ديركتور معاونى .

Konrektorat (ـــ الا) (٢٨) [لاتينجه] بر مكتب مدير معاوننك محلى (ويا وظيفه‌سى) .

Konsekri(e)ren (ـــ فعمتعد) a. (٢١) [لاتينجه] (امور مذهبيه) وقف ايتمك ، فى سبيل الله تبرع ايتمك || تقديس ايتمك ، دعاسنى اوقومق .

Konsens (ـ ام) مفردى (٢٦) جمعى (٤٠) [لاتينجه] رضا ، موافقت، انضمام رأى .

Konsequent (ـــ ص) (٢٤) [لاتينجه] = folgerecht رابطه‌لى ، مناسبتلى ، مقتضاسنجه ، موجبنجه اولان : دواملى ، مابعدى اولان || (ام) (ريا وفلسفه) تالى .

Konsequenz (ـــ امؤ) (٤٩) [لاتينجه] =Folgerichtigkeit عواقب ونتائج طبيعيه ومنطقيه || = Folgerung (امؤ) نتيجه ، عاقبت، عواقب امور ، صوك .

Konservator (ـ ـ ام) (٤٣) [لاتينجه] محافظه ايدن || سياسياتده حال حاضرك محافظه‌سى طرفدارى اولان ، محافظه كار || كتبخانه ، موزه وساره مديرى ، ناظرى .

Konservatorium (ـــ) (الا) (٤٤) [لاتينجه] (على الخصوص) مجاناً موسيقى تعليم وتحصيلنه مخصوص مكتب .

Konserve (ـ ـ امؤ) (٥٣) [لاتينجه] (شكرله‌قايناتلمش) رجل ، شكرله || قوطو يمكى، ات، سبزه خلاصه‌سى || (ع) (اسقچا) مقرز طابيه، استحكامك ايلرولمش ويامفرز برقسمى || (بحر) يدك كمى ، محافظه ،قره غول ، ديوى كميسى .

Konservi(e)ren (ـ ـ فعمتعد) [لاتينجه] و — sich (فعمطا) a. (٢١) محافظه، وقايه ايتمك ، حسن حالده صاقلامق ، طوتمق || طيانمق ، كنديى كوزل محافظه ايتمك ، بوزولمامق .

Konsigni(e)ren (ـ ـ فعمتعد) a. (٢١) [لاتينجه] (ع) (تجا) كوز حبسنه قومق ، قشله بند ايتمك || امانت براقمق ، برتاجره اشيا كوندرمك .

Konsilii(e)ren (ـ (ـ) ـ فعمتعد) a. (٢١) برينى مكتبدن قاچيرمغه صواشمق ، مكتبدن قاچمغه تشويق ايتمك .

باصوجی ‖ point — (ا م) (موسیقی) برقاچ پارچه‌دن مرکب موسیقی ترتیبی ‖ بوصورتله ترتیب اولنمش موسیقه .

Kontradiktorisch (ـ ـ ـ ـ ص) (21) [لاتینجه] متباین، متناقض ‖ (عد) طرفینك حضورنده سویلنان، واقع اولان .

Kontrahi(e)ren (ـ ـ ـ فعلا +) .a (21) [لاتینجه] برقونطوراتو یاپمق ‖ (فعـ متعـ) eine Anleihe— براستقراض ایچون قونطوراتو یاپمق ، مقاوله ایتمك ؛ استقراض ایتمك ‖ (مكتبلیلر لساننده) — ein Duell دوئللویه كیریشمك ، دوئللویه مجبور اولمق .

Kontrakt (ـ ا م) (38) [لاتینجه] قونطوراتو، معاهده، مقاوله ‖ مقاوله نامه ، شرطنامه، مقاوله سندی ، حجت .

Kontrakt,,... (... ـ) —bruch (ا م) قونطوراتو، مقاوله‌نك طوتلمامسی، نقضی، بوزولمسی، نقض عهد ‖ —mäßig (ص) =Kontraktlich .

Kontraktlich (ـ ـ ص) (21) قونطوراتو موجبنجه ؛ بالمقاوله ، با سند ، با حجت .

Kontrasti(e)ren (ـ ـ ـ فعلا +) .a (21) [لاتینجه] =ab-stechen .

Kontraveni (e) ren (ـ ـ v ـ ـ فعلا +) .a (21) [لاتینجه] (عد) برامر ویا ممنوعیته قارشو گلمك ، خلافنده حركت ایتمك ، مغایر نظام حالده بولنمق .

Kontre,,... (فرانسزجه تلفظ اولنور) —garde. (ا مؤ) (ع) (استحكا) قونترغارد ، اوفق استحكام (براستحكامی محافظه ایتمك ایچون ایلروده انشا اولنان كوچك استحكام) ‖ —mine (ا مؤ) (ع) دشمنك لغمنی كشف ایچون قازیلان لغم ‖ دشمنك تعرض وتجاوزی حالنده آتش ویرمك اوزره ایلری استحكاملرك آلتنه یاپیلان لغم ‖ حیله‌یه قارشو حیله .

Kontreskarpe (ـ ـ ـ ا مؤ) (55) [فر] (ع) (استحكا) استار مقابلی .

Kontribui(e)ren (ـ ـ ـ ـ فعـ متعـ) .a (21) [لاتینجه] =bei-steuern .

Kontroll,,... (... ـ) —appara't (ا م) (صنعـ) قونترول آلتی ‖ —amt (ا م) محاسبه ، معاینه اوطه‌سی ‖ —versammlung (ا مؤ) (ع) اكثریا احتیاط ، (ردیف) ضابطان (وعساكرینك) مقدار وموجودینی تفتیش ایتمك اوزره سنه‌نك معین وقتلرنده ایدیلان (اجتماع) ، یوقلمه .

Kontrolle (ـ ـ ا مؤ) (55) [فر] قونترول، تفتیش ، تدقیق ، معاینه .

Kontrolleur (ken"rö ا م) (56) قونترولور ، مفتش ؛ معاینه مأموری .

Kontro(l)li(e)ren (ـ ـ ـ فعـ متعـ) .a (21) [Kontro'lle] تفتیش ایتمك ، معاینه وتدقیق ایتمك ، قونترول ایتمك .

Kontroverse (ـ v ـ ـ ا مؤ) (55) [لاتینجه] مباحثه ومناظره (علی الخصوص مسائل دینیه وفلسفیه‌ده مستعملدر) .

Kontumaz (ـ ـ ا مؤ) (49) [لاتینجه] (عد) (برجهتله متهم كیمسه‌نك دعوته اجابت ایچون حضور محكمه‌یه چیقمقدن امتناع ایتمسی) غیاب .

Konstitui(e)ren (ـ ـ ـ ـ فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) .a (21) [لاتینجه] تشكیل وتركیب ایتمك ، برجسمك جزؤ اصلی واساسیسی اولمق ‖ تنظیم وتنسیق ایتمك ‖ تعیین وتخصیص ایتمك ‖ حواله وتوكیل ایتمك ‖ قویمق، القا ایتمك ‖ قرارویرمك .

Konstitution (ـ (ـ) ـ ـ ا مؤ) (49) [لاتینجه] تركب وتشكل ‖ بنیه ؛ جبلت ‖ اصول ونوع حكومت ‖ وكالت ، وكالتنامه ‖ تخصیص مخصصات ، معاش .

Konstitutionell (ـ (ـ) tss ـ ـ ص) (24) [لاتینجه] مشروطیتله اداره اولنان، مشروطیته مطابق ‖ (ط) بنیوی .

Konstrui(e)ren (ـ ـ فعـ متعـ) .a (21) [لاتینجه] (غرا ، ریا) تركیب ، ترتیب وانشا ایتمك ، جمله آلمق ‖ اشكال چیزمك ‖ بنا وانشا واعمال ایتمك .

Konsul (ـ ا م) .b (12) [لاتینجه] اسكی روما حكومتی رئیسلرندن بیری ‖ فرانسه‌ده بوناپارت دورنده مقام ریاستده بولنان اوچ ذاتك بیری ‖ قونسلوس ، شهبندر ‖ (تجا) تجار وكیلی ‖ وقتیله تجارت محكمه‌سی حاكمی .

Konsulat (ـ ـ ـ ا لا) (38) [لاتینجه] شهبندرخانه ، قونسولاتو .

Konsulent (ـ ـ ا م) (51) [لاتینجه] یول كوسترن ، مشاورلك ایدن ، آووقات .

Konsumi(e)ren (ـ ـ ـ فعـ متعـ) .a (21) [لاتینجه] صرف واستهلاك ایتمك ، بتورمك .

Konsum (ـ ا م) (38) [لاتینجه] صرف واستهلاك ، بتورمه .

Konsum(p)tion (ـ (ـ) ss ـ ـ ا مؤ) (49) =Konsum .

Kontakt (ـ ا م) (38) [لاتینجه] دلك تماس، اتصال ‖ مناسبت ؛ رابطه ، ارتباط .

Kontant (ـ ـ ص) (20) [ایتا] (تجا) (اشخاص حقنده) معتبر ، ادای دینه مقتدر ‖ (پاره حقنده) نقد ‖ پشین .

Konterband (ـ ـ ص) (21) [فر] —e Waare قاچاق اشیا .

Konterfei (ـ ـ ونادراً : ـ ـ ا لا) (38) [فرانسزجه contre-fait دن محرف] =Ab-bild .

Kontext (ـ ا م) (38) صورت عباره ، سیاق وسباق .

Kontinent (ـ ـ ا م) (38) [لاتینجه] بر ، قره ، بر .

Kontingent (ـ ـ ا م و ا لا) (38) [یكی لاتینجه فر] حصهٔ مصیبه ، پای (پارهده) ‖ (ع) برمحلدن ویریلان ویا آلنان برسنه‌لك قرعه افرادی .

Konto (ـ ا لا) (54) [ایتا] (تجا) حساب ، محاسبه، معاملهٔ حسابیه .

Konto,,... (... ـ) (تجا) —buch (ا لا) حساب دفتری ‖ —forrent (ا م (ا لا) حساب جاری .

Kontor (ـ ا لا) (54) ویاخود (38) (تجا) ا م . Komptoir .

Kont(o)ur (ا م فرانسزجه تلفظ اولنور) .a (12) اطراف واكناف ، جوار ، حوالی ، محیط ‖ كنار ؛ چوره .

Kontra (ـ ا لا) (.inv) [لاتینجه] das Pro und— له وعلیه ‖ (حا) علیهنده ، قارشو اولەرق .

Kontra,,... (... ـ ـ) —baß (ا م) (موسیقی) (غایت قالین صسلی وآیاقده چالینان كمان) باصو ‖ بوكمانی چالان چالغیجی ،

Kontumazi(e)ren (ـــ فه متع) a. (21) [لاتينجه] (حضور محكمه يه چيقمقدن امتناع ايدن بر متهمك عليهنه) غياباً حكم ايتمك .

Kontur (ـ) (42) a. (مر. Kontour) .

Konveni-enz (ـ ـ ٧ ـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] لياقت ‖ مناسبت ، اويغونلق ، موافقت : (تجا) اويه ، قورتارمه ، ايشنه كله .

Konveni(e)ren (ـ ـ ٧ ـ فه لا +) (21) a. [لاتينجه] = an-stehen ‖ (تجا) قورتارمق .

Konvent (ـ ٧ ـ ا م) (38) اجتماع فوق العاده ‖ (اكثريا الا) مناستر .

Konventikel (ـ ـ ٧ ـ الا) a. (40) [لاتينجه] اجتماع خفى : مجلس صغير .

Konvention (ـ (ـ) ss ٧ ـ امؤ) (49) [لاتينجه] اوزلاشمه ، قرار ويرمه : ائتلاف ، مقارنت : مقاوله .

Konventional-Strafe (ـ ـ ـ (ـ) ss ٧ ـ امؤ) (51) [لاتينجه „ آلمانجه] اوجه بالاتفاق ، بالقرار تعيين اولنمش مجازات .

Konvergenz (ـ gl ـ ٧ ـ امؤ) (49) (ريا) بر مركزه اجتماع ايدن خطوط وشعاعلرك حالى ، تقارب .

Konvergi(e)ren (ـ ـ gl ـ ٧ ـ فه لا +) a. (21) [لاتينجه] (ريا) (خطوط وشعاعات حقنده) بر مركزه اجتماع ايتمك ، متقارب اولمق .

Konversation (ـ (ـ) ss ـ ٧ ـ امؤ) (49) [لاتينجه] مكالمه ، قونوشمه .

Konversations.... (... (ـ) ss ـ ٧ ـ) —Lexikon (الا) (بالجمله علوم وفنونى مكمل اشكالى ايله برابر مفصلاً بيان وايضاح ايدن قاموس) قاموس العلوم والفنون ، محيط المعارف ، آنسيقلوپدى ‖ —zimmer (الا) (تجا) تنفس اوطه‌سى .

Konverti(e)ren (ـ ـ ٧ ـ فه متع) a. (21) [لاتينجه] تبديل وتحويل ايتمك : مبادله ايتمك ‖ فكر ونيتنى دكيشديرمك ‖ اعتقاد ومذهبى دكيشديرتمك .

Konvex (ـ ٧ ـ ص) (24) [لاتينجه] (هندسه) قبه‌لى ، بوارلاق ، محدب .

Konvikt (ـ ٧ ـ ام (الا) (38) [لاتينجه] (بيوك مكتبلرده) اجرتسز (مكتب) ، تحصيل ‖ • توبينغن ‌ده بيوك رهبان مدرسه‌سى ، دار التحصيل .

Konvolut (ـ ـ ٧ ـ الا) (38) [لاتينجه] كاغد دمتى ، طومار : اوراق دسته‌سى .

Konzentri(e)ren (ـ ـ ـ فه متع) و —sich (فه مطا) a. (21) [لاتينجه] (حكمه ، كيم) مركزه جمع وتوجيه ايتمك : تكثيف ايتمك ‖ (ع) (قطعات مختلفه‌يى) بر نقطه‌يه جمع وتحشيد ايتمك ‖ (كذا مجا) .

Konzentrisch (ـ ـ ـ ص) (24) [لاتينجه] (ريا) متحد المركز ، مركزه طوغرى طوپلنمش صورتده .

Konzept (ـ ـ الا) (38) [لاتينجه] مسوده ‖ مسوده ، نسخهٔ اصليه .

Konzert (ـ ـ الا) (38) (موسيقى) [لاتينجه] قونسر ‖ (كذا مجا) .

Konzert.... (... ـ) —flügel (ا م) (موسيقى) قونسر پيانوسى ‖ —meister (ا م) شفدوركه سترو ، موسيقه‌جى باشى (اكثريا كانجى) .

Konzession (ـ(ـ)ـ امؤ) (49) [لاتينجه] احاله : رخصت ، امتياز ، مساعده ‖ فراغت ، ترك ايتمه .

Konzil (ـ ـ الا) (58) و —ium (ـ ـ ـ ا لا) (44) [لاتينجه] (امور مذهبيه) مجلس عمومى روحانى .

Konzipi(e)ren (ـ ـ ـ فه متع) a. (21) كبه قالمق ‖ قلمه آلمق ، تسويد ايتمك .

Ko-operi(e)ren (ـ ـ ـ ـ فه لا +) a. (21) [لاتينجه] معاونت وياردم ايتمك ‖ برلكده چاليشمق وايش كورمك .

Ko-ordinate (ـ ـ ـ ـ امؤ) (51) [لاتينجه] (ريا) كيت وضعيه .

Kopal (ـ ـ ا م) (38) [مكسيقاجه] رانتيج برازيليا ، سندروس بللورى ، قوپال .

Kopeke (ـ ـ امؤ) (53) [روسجه : 1 فى اوزرى زرعلى بر سوارى رسملى] تقريباً سكز پاره قيمتنده روس پاره‌سى ، قوپه‌ك .

Kopenhagen (ـ ـ ـ اخالا) (56) (جغر) (دانيمارقه‌نك پاى تختى) قوپنهاغن .

Köper (ـ ـ ا م) a. (40) (تجا وصنع) [عادى آلمانجه Keper] اينجه وصيق طوقونمش قماش ‖ صوف .

Kopernikus (ـ ـ ـ اخالا) (56) قوپرنيق .

Kopf (ـ ا م) (31) [= لاتينجه cuppa] باش ، قفا ، رأس ، سر : باش طرف (مر. eingenommen' brummen ‖ er lernt Latein, daß ihm der— raucht آنك لاتينجه اوكرنه‌جكم ديه قفاسندن دومان چيقيور ‖ der—schwindelt Einem او (شى) انسانك باشى دونديريور ، انسانك قفاسى سرسم ايديور ‖ davon seinem eigenen—e folgen بورنك طوغريسنه ، كندى بيلديكنه كيتمك ، بيلديكى ياپمق ‖ einen Preis auf Jenes—setzen برينك باشنه بر (شوقدر) پاره ويرمك ‖ in bloßem—e آچيق باش اولمرق (باشنه برشى كيمامش اولديغى حالده) ، باشى قباق ‖ bis über den—in Schulden stecken بورج باشى آشمق ، غيرتلاغنه چيقمق ، بوغازينه قدر بورجه باتمش اولمق ‖ um einen—größer sein بر باش (يوكسكلكى) قدر (يوكسك) بيوك اولمق ‖ von—zu Fuß باشدن (آياغه قدر) آشاغى ، كاملاً ، بتون ‖ viel—e viel Sinne (ضر مثل) چوق باشدن چوق فكر چيقار ‖ beschränkter— قالين قفا ، بينسز ، محدود الفكر ‖ er läuft, als brenne ihm der— قفاسنه نفت ياغى صورولمش كبى قوشيور ‖ —des Koupon-bogens قوچانلى دفترك ياپراقلرينك كسيله‌جكى محله‌كى يازى ويا چيچك ، قوپون باشى ‖ Jemandem auf den—(zu-)sagen برينك يوزينه قارشو سويلمك ‖ جبوغنك ، تاركيله‌نك باشى ، لوله‌سى ، سرى .

Kopf.... (... ـ) —laus (ا مؤ) (تا طبيعه) باش بيتى ‖ —rose (ا مؤ) (علم امراض) باشده چيقان يلانجق ، حمره ‖ —schütteln (ا لا) باشى صاللامق ‖ —brecher (ا لا) وحشيلرك سلاح مقامنده قوللاندقلرى اوجى طوپوزلى صوپا ، آغاج ‖ قفا پاطلاتمه ، زياده دوشونمه Jemandem

viel—brechen machen برینك جاننی پك صیقه‌جق ، چوق
دوشوندیره‌جك، اوغراشدیره‌جق برشی‌یاپمق ، سویلك || —geld
(١ لا) =—steuer || —gicht — (١ مؤ) (علم امراض) صداع
نقریس || —hanf — (١ م) (نبا) (تجا) اركك (ویا تخمی
اولان) كنوِر || —haube — (١ مؤ) (تشر) چوجقلرك
طوغاركن بعض دفعه باشـلرینی احاطه ایدن زار ، قلنسوه ||
(تا طبیه) قوشلرك باشنده دوز ویا رنكلی توكلردن متشكل
تپه‌لك || —kissen — (١ لا) باش‌یاصدیغی؛ =—pfühl || —länge —
(١ مؤ) (رسامقده) باش || —losigkeit — (١ مؤ) باشسزلق
معدوم‌الرأسلك || (مجا) غفلت، شاشقینلق || —nadel — (١ مؤ)
چوراب ، اوركی شیشی، ایكنه‌سی || —naht — (١ مؤ) (تشر)
قفا كمیكلرینك علی‌التصاق وارتباطی، درز، حیاطه || —nicken — (١لا)
باش اكمك ، (برشیئی تصدیق ویا ترویج اجمك اوزره باشی اكمك)
بكی دیمك || —nuß — (١ مؤ) (عمو) باشه اوریلان یومروق ||
—pfühl (١ م) (١ لا) یوز یاصدیغی || —putz — (١ م)
باشك طرانوب ویا صاچلرك كسیلوب ویا یاقیلوب تزیین ایدلمسی،
صاچ تزیناتی || باشلق || —sala't — (١ م) (قیویرجق) پشیل
صالاته || —schmerz — (١ م) باش آغریسی ، —schmerzen
haben باشی آغریمق || einseitiger —schmerz باشك
برطرفنده اولان آغری، یارم باش‌آغریسی، میغره‌ن || —steuer
(١ م) نفوس باشنه آلنان ویركو ، ویركوی شخصی ، جزیه ||
—stück (لا) بربالغك باش قسمی، طرق || (اوزوی كوكسه قدر
رسملی پاره بالخصوص اسكی یكرمی قرویشـه‌ر) قویفشتوك ||
(موسیق) (آلمان فلوتلرینك) باشلق پارچه‌سی || (صنع)
باش || —tuch (١ لا) باشه صاریلان ویا اورتیلان بز || —unter
(حا) باش آشاغی || —weh (١ لا) =—schmerz || —zahl
نفوس(عددی)، مقدارنفوس، (موجوداشخاص) || —zerbrechen
(١ لا) =—brechen .

Köpfen (ـَـُ قع متع) a., c. ⓶ = enthaupten ||
(آغاج ویالخصوص‌مكود حقنده) تپه‌سنی‌قیرمق = kappen ||
(ایكنه‌جیلكده) ایكنه‌نك طوپلوسنی یاپمق || Jemand—
برینك قفاسنی كسمك || (قع لا+) باش حاصل اولمق ، باش
كوسترمك || (صالاته وامثالی‌حقنده) كوبك باغلامق، كوبكلنمك .

Köpfig (ـَـُ صـ) ⓶ (شوشوشكلده باشی اولان) مثلا:
—blond قوم‌ال باشلی(صاچلی) || —hundert یوزباشلی.

Köpflings (ـَـُ حا) باش ایلروده ، اوكده ، یوقاریده
اوله‌رق ، اولا باشیله .

Köpf-Maschine (ـَـُـَـُ ١ مؤ) ⓹ كیلیوتین(آلتی) .

Kophta (ـَ] ـُ ١ م) ⓹ مصرلیلرك صاحب كرامات،
صاحب معجزاتلری .

Kopiali-en (ـَـُـَـُ جمع) (inv.) [لاتینجه] (قوپیه
ایتدیرمك ایچون ویریلان آقچه) قوپیه آقچه‌سی ، مصرفی،
قوپیه‌جیلك اجرتی .

Kopie (ـَـ ١ مؤ) ⓹ [لاتینجه] (جمعی : ـَـُـ ویعضاً
كذلك : ـَـُـ) = Ab-schrift .

Kopi(e)r.... (ـَـُـ) —maschi'ne و —presse —(١ مؤ)
(صنع) قوپیه منكنه‌سی || —tinte (١ مؤ) قوپیه مركبی ||
—buch (١ لا) (تجا) (یازیلان‌مكتوبلرك برنسخه‌سنی محافظه
ایچون ترتیب اولنمش‌مستنسخ) قوپیه دفتری .

Kopi(e)ren (ـَـُـ قع متع) a. ⓶ [لاتینجه] قوپیه ،
استنساخ ایجك (مرا . ab-schreiben) .

Kopist (ـَـ ١ م) ⓹ [لاتینجه] قوپیه‌جی (مرا .
Ab-schreiber) .

Koppe (ـَـُ امؤ) ⓹ [لاتینجه cuppa] مدور تپه ،
اوج ، شاهقه .

Koppel (ـَـُ امؤ)⓹،(١ م)(١ لا) a.⓸ [فر couple]
(یكدیكرینه‌عائدومتعلق ایكی شیئی باغلامغه مخصوص باغ) باغ، رابطه ||
(آوجیلقده) —Hunde بربرینك اشی، چفتی اولان كوپكلر ||
—Pferde (صره ایله برلكده باغلانمش، چفت باركیرلر) ||
برچوق كیمسه‌لرك حصه‌سی اولان ، حق دخولی بولنان چایر ،
اورمان ، آو (محلی) || (زرا) اطراف چورلمش تارلا، چایر .

Koppeln (ـَـُ قع متع) a.⓶ [لاتینجه copula're]
(آوجیلقده كوپكلری برابرینه) باغلامق، چفت، چفت باغلامق ||
—Pferde باركیرلری چفت ، قوشمق ؛ باغلامق || (زرا)
نوبت زرع ایچون اراضیی تقسیم اجمك .

Koppen (ـَـُ قع متع) a.⓶ = Kappen || (صنع) (دكرمنجیلكده)
das Korn— ذخیره‌یی حاضرلامق ، تعزلمك (صاوورمق) ||
(قع لا+) (بیطر) (حیوان حقنده) خویلانمق، خویلی اولمق .

Kopper (ـَـُ ١ م) a. ⓸ (بیطر) (حیوان حقنده)
خویلانمق طبیعتی اولان ، خویلو حیوان .

Koppern (ـَـُ قع لا+) a. ⓶ (ایالت لسانی) (بیطر)
= Koppen .

Kopte (ـَـُ ١ م) ⓷ (مصرك خرستیان رفضیسی)
مصرده‌كی یرلی خرستیان ملته منسوب اولان ، قبطی ||
(مصرده شهر) .

Koptisch (ـَـُ صـ) ⓶ مصر قبطی لسانی .

Kopula (ـَـُـ ١ مؤ) ⓸ [لاتینجه] (جمعی ـَ—)
(غرا) (ایكی كلمه آره‌سنده اولان‌مناسبتی، رابطه‌یی اشعارایدن
ادات) ادات خبر ، ادات ربط ، مسند به .

Kopulation (ـُ (ـَ) ss ـَـُ ١ مؤ) ⓸ [لاتینجه]
نكاح دعاسی .

Kopulations-Schein (ـُ (ـَ) ss ـَـُ ١ م) ⓷
[لاتینجه و آلمانجه] اولنمك ایچون ویریلان رخصتنامه ، اذننامه.

Kopuli(e)ren (ـَـُـَـ قع متع) a. ⓶ [لاتینجه]
چفتلشدیرمك ، جماع ایتدیرمك || (علی‌الخصوص) اصولی وجهله
تزویج ایجك ، اولندیرمك || (بغچوانلقده) آشیلامق، آشی‌اورمق.

Kor (ـُ) (kiesen فعلنك صورت ماضیه‌سنك برنجی
واوچنجی مفرد شخصلری) .

Korah (ـَ ١ خا م) (inv.) اولاد یعقوبدن لوینك نسلنه
منسوب اولوب « داتان وآبیرون » ایله موسی وهارون (ع م) لره
عصیان ایتدكلرندن طولایی یره گچن « قوره » .

Koralle (ـَـُـ ١ مؤ) ⓷ [روم] (تا طبیه وتجا) مرجان .

Korallen,, ... (ـَـُـ ...) —(١ مؤ) —fischerei ،
(١ م) —fang (ام) مرجان صیدی || —acha't (١ م) (معد) مرجان
عقیق || —baum (١ م) (نبا) ، مرجان آغاجی || —farbig
(صـ) مرجان رنكنده ، مرجان‌كبی (قرمزی) || —roth (١ لا)
مرجان قرمزیسی، مرجان رنكی .

Korfu (-ᵕ وᵕ- ا خا لا) (56) (*sans pl.*) (جغرا) یونان دکزنده قورفو اطه‌سی .

Koriander (ᵕ-ᵕ- ا م) .n (31) | روم | (نبا) کیشنیش اوتی ‖ کیشنیش تخمی ، کزبره ، جلجلان .

Korinth (ᵕ- ا خا لا) (56) (جغر) یونان شهرلرندن قورینت .

Korinthe (ᵕᵕ- ا مؤ) (53) قورینت اوزومی .

Korioli (-ᵕᵕ- ا حا لا) (56) (تاریخ قدیم) (جغر) (ایتالیاده اسکی برشهر) قوریولی .

Kork (ᵕ ا م) (38) ونادراً (31) | لاتینجه kortex کله‌سندن مأخوذ اسپا | صنایع مختلفه‌ده مستعمل منطار ، منطار آغاجی .

Kork „ ... (ᵕ . . . .) —boje (ا مؤ) (بحر) منطار شماندیره ‖ —sohle (ا مؤ) پوتینه قونیلان منطار ‖ —stöpsel (ا م) منطار طاپه ‖ —holz (الا) (صنع) منطار تخته‌سی ، لوحه‌سی (آغاجی) ‖ —maschi'ne (ا مؤ) شیشه‌لرك آغزینه منطارطاپه‌یی صوقمق ایچون مستعمل ماکنه ‖ —pfropf(en) (ا م) (منطار) طاپه ‖ —säure (ا مؤ) (کیمیا) حامض منطار ‖ —zieher (ا م) شیشه‌دن منطار چکمکه مخصوص آلت ، تیر بوشون .

Korken (ᵕᵕ ص) (24) [Kork] منطاردن معمول ، منطاردن ‖ (فع متع) .a (21) (شیشه‌لره) طاپه طیقه‌مق .

Korkyra (ᵕᵕᵕ ا خا لا) (56) (جغر) شمدیکی قورفونك تاریخ قدیمده اولان اسمی .

Kormoran (ᵕᵕᵕ ا م) (38) [فر] (تا طبیعه) قره بتاق جنسندن قورموران ، صو ، دکز قارغه‌سی .

Korn (ᵕ ا لا) (25) (کذلك ا م) [اسکی آلمانجه chorn = لاتینجه granum] ذخیره : بغدای : تخم ، حبوبات (دانه‌سی) ‖ محصول ، اکین das—steht schön چوق کوزل (ایو ، محصول‌دار اوله‌جق) ‖ stein-harte Körner (جمع) میوه‌نك وخصوصیله آرمودك اتنده‌کی قاتی وقوم کبی طویارلاق شیلر ‖ —wälsches : ویاخود türkisches = Mais ‖ (اکثریا : ا م) = Kornbranntwein ‖ (پاره‌نك) عیاری ‖ (ع) (اسلحهٔ ناریه‌ده) آرپه‌جق ‖ Jemand, etwas auf's —nehmen برینی ویا برشیئی تحت نظر ودقتنده طوتمق ‖ (مجا) امل ایدنمك ‖ (تجا) (اوزان حققنده) بغدای ، چکردك ‖ دریتك دوکوملی ، یمورجاقلی یری ‖ (صنع) (ساعتجیلکده) ساعت میلنك دروننده حرکت ایتدیکی یووه .

Korn „... (ᵕ . . . .) —ausfuhr (ا مؤ) ذخیره اخراجی ‖ —bau (ذخیره ، اکین اکمه ، یتشدیرمه) زراعت ، حراثت ‖ —blüthe (ا مؤ) اکین چیچکی ‖ اکینك یتشدیکی زمان ‖ —branntwein (ا م) راقی (حبوباتدن چیقاریلان) ‖ —feld (ا لا) اکین ترلاسی ‖ —handel (ا م) (تجا) (حبوبات) ذخیره ویا بغدای تجارتی ‖ —jahr (ا لا) ذخیره‌نك برکتلو اولدیغی سنه ‖ —magazi'n (ا لا) ذخیره انباری (مغازه‌سی) ‖ —maß (ا لا) (تجا) ذخیره اولچکی ‖ —sperre (ا مؤ) خارجه ذخیره اخراجنی منع ایتمه ‖ —acker (ا م) ذخیره اکیلمش ترلا : ذخیره اکیلمکه مخصوص اراضی ‖ —ähnlich (ص) حبوبانه ، چکردکه مشابه ‖ —ähre (ا مؤ) (زرا) اکین بشاغی : (هیئت) سنبله = Spika ‖ —blume (ا مؤ) (نبا) اکینلرك ایچنده بیتن مائی چیچکلی سرت برنبات ، مائی

Koralline (ᵕᵕᵕ ا مؤ) (53) (نبا وتا طبیعه) (دکز سونکری) دکز پرچمی ، دوه یوصونی ، اشنه .

Koram (ᵕ- حا) [لاتینجه] (عمو) (مکتبلیلر آغزنده) Jemand—nehmen کذا kormi(e)ren (ᵕᵕᵕ- فع متع) .a (21) (عمو) برینه درسنی ویرمك (تکدیر وتوبیخ ایتمك) .

Koran (ᵕ- عربجه : -- ا م) (56) [عر] قرآن عظیم الشان .

Koranzen (ᵕᵕ- فع متع) .c (21) (عو) Jemand— برینی ایصلاتمق ، برینه طیاق آتمق ، پاسدیرمه‌سنی چیقارمق .

Korb (ᵕ ا م) (51) [لاتینجه corbis] (اوجلك اولدرق قوللانیلدقده اکثریا .inr) سبت ، سله ، زنبیل ‖ حصیر اورمه آرابه ‖ چامه‌شور قفسی ‖ (اوجلك اولدرق بر) سبت ‖ اشبورته ‖ قلنج قبضه‌سنك سپری ‖ (مجا) Jemandem einen—geben برینه جواب رد ویرمك (باخصوص بر قادینك کندیسیله کوروشمك املنده اولان بر ارککه قارشو) ‖ نزاکتله باشدن صاومق ، استثقال ایتمك .

Korb „ ... (ᵕ . . . .) —feige (ا مؤ) (تجا) سبت انجیری (قورو انجیر) ‖ —henkel (ا م) سبتك صاپی ‖ —arbeit (ا م) (صنع) سبتجیلك ‖ —blüth(l)er (ا م) (نبا) چیچکلری برقبوغك ایچروسنده مظروف کوچك یاپراقلردن عبارت نباتات انواعی ، فصیلهٔ مرکبه ‖ —flasche (ا مؤ) حصیرلی شیشه ‖ —flechter (ا م) = —macher (ا م) سبتجی (سبت اورن ، یاپان) ‖ —geschäft (ا لا) (تجا) سبتجیلك ‖ سبت ، زنبیل وامثالی صاتیلان دکان ، مغازه ‖ —stuhl (ا م) حصیر ، قامشدن معمول صندالیه = —sessel (ا م) ‖ —wagen (ا م) حصیر اورمه آرابه ‖ —wiege (ا مؤ) حصیردن چوجق بشیکی .

Körbchen (ᵕᵕ ا لا) .b (31) (Korb کله‌سنك صورت تصغیریه‌سی) سبتجك ، اوفق سبت ، زنبیل .

Kord (ᵕ ا م) (38) [فر corde] (تجا وصنع) (دوقومه‌جیلق) چیزکیلی مانچستور قماشی .

Korde (ᵕᵕ ا مؤ) (53) (صنع) (طوقومه‌جیلق) یوك قماشلرك منسوج بولندقلری ایپلیکلر .

Kordel (ᵕᵕ ا مؤ) (53) [فر cordelle] سجیم .

Kordelia (ᵕᵕᵕ ا مؤ) (16) ویاخود (53) (واقتیز اسمی) (علی الخصوص قرال لئارك الك کوچك قیزی) قورده‌لی .

Kordeli(e)ren (ᵕᵕᵕ فع متع) .a (21) [لاتینجه] ایپ کبی اورمك وبوکمك ‖ اطرافنه شریت چکمك .

Kordi(e)ren (ᵕᵕᵕ فع متع) .a (21) [فر] —Draht تل اورمك ، بوکمك .

Kordon (ا م فرانسزجه تلفظ اولنور) (56) [فر] قوردون ، قورده‌له ، شریت غیطان ‖ حدود زنجیری ‖ (معما) جیقینتیلی طاشلر صره‌سی .

Korduan (ᵕᵕᵕ ا م) (38) ویاخود (56) (صنع) | Ko'rdova ا خا لا) ، (جغرا) اسپانیاده قوردو ولایتی | دباغلانمش کچی دریسی : کچی دریسی سختیانی ، قوردوان .

Korduanen (ᵕᵕᵕ ص) (21) [Kordua'n] اسپانیانك قوردو ولایتنده یاپیلان سختیاندن معمول .

Korea (ᵕ-- ا خا لا) (56) (جغرا) بحر اصفر ایله ژاپونیا دکزی آره‌سنده قوره‌آ شبه جزیره‌سی .

Korfiot (ᵕᵕᵕ ا م) (51) [Korfu] ، —in (ا مؤ) (51) قورفو (قورفه) لی (ارکك ، قادین) .

قنطاريون ‖ —jude (ام) ذخيره تجارتيله مشغول يهودى؛ —wucherer= —käfer ‖ (ام) (تا طبيه) بغداى بوجكى ‖ —land (لا) چوق ذخيره يتشديرن مملكت ‖ —markt (ام) (تبا) ذخيره بازارى : دروننده ذخيره صاتيلان بيوك قپالى بازار يرى ‖ —messer (ام) ذخيره اولچكى، كيله ‖ ذخيره اولچن مأمور ‖ —reinigungs-Maschi'ne (امؤ) (صنع) (زرا) بغداى وامثالى ذخائرى صاورمغه، طرامغه مخصوص ماكينه ‖ —rose (امؤ) (نبا) خشخاش يرى، كاقيك چيچكى ‖ —speicher (ام)= —kammer (ام) ذخيره انبارى ‖ —stecher (ام) (تا طبيه)= —käfer (ام) ذخيره قورودى، صوص ‖ —wicke (امؤ) (نبا) بورچاق، جلبان ‖ —wucherer (ام) ذخيره الوب غايت بهالى صاتان كيمسه، محتكر.

Kornak (ام) (٢٨) =Elepha'nten-führer.

Kornelius (اخام) (٣٨) دوسلدورفده تولد ايدن آلمان رسامرلرندن مشهور قورنليوس.

Kornel-kirsche (.). **Kornelle** ( ) [لاتينجه cornì'cula] عرايكيسيده : (امؤ) (٢١) (نبا) آغاجى : (كذا) Kornel-baum (ام) (٢١) =Hartriegel ‖ (ميوه سى) قزيلجق.

Körnen (فعلا +) a. (٢١) [Korn | تخم ويرمك : تخمللنمق ‖ كذا —sich (فعمطا) (طوز، شكر وساره حقنده) طوپاقلانمق، طوپاق طوپاق اولمق ‖ (فعمتعد) (صنع) (معد) اوفق اوفق دانه هيئتنه صوقمق، دانه يابمق ‖ „Schieß— pulver تو وساره ده مستعمل باروتى (اوفق اوفق دانه حالنه قومق) جاقل يابمق ‖ das Leder— (درى يى دباغلايوب شاغرين يابمق) قوملو مشين يابمق.

Körner (.) —küste (اخامؤ) (جغر) آفريقاى غربيده حبوبات ساحلى ‖ —fressend (ص). —fresser (ام) (تا طبيه) (حبوبات ييان باجمله حيوانات جنسى) آكل الحبوب ‖ —früchte (جمع مؤ) (بغداى وامثالى حبوبات).

Kornett (ام) (٥٥) [فر] (ع) اسكيدن سوارى آلاى سنجاقدارى ‖ (موسيقى) كوبليلرك جالدقلرى اوفق بورى.

Körnicht، **körnig** (ص) : ايكيسيده (٢١) =kernig ‖ دانه لى، قبارجه قوملو (مشين وساره).

Koromandel (اخالا) (٥٥) (جغر) —Küste قورومانديل ساحلى (هندستانك بنغال كورفزى جوارنده كى سواحل شرقيه سى).

Korone-a (اخالا) (٥٥) (جغر) يونانستانده (وقعهٔ تاريخيه سيله مشهور) قورونه شهرى.

Körper (ام) a. (٤٠) [لاتينجه corpus] وجود، بدن، اعضا، جسد، جثه.

Körper.... (.) —übung (امؤ) (وجود لاپيلان تعليم) ادمان، جمناستيق ‖ —anlage (امؤ) (صحت نقطهٔ نظرندن) بنا وتشكل وجود : بدنك تركيبى ‖ طبيعت، مزاج، بنيه ‖ —bau (ام) صورت تركب وتشكل وجود، وجودك پاپيليشى ‖ —beschaffenheit (امؤ) =—anlage ‖ —haltung (امؤ) طوريش، وضعيت : طور وحركت ‖ —kraft (امؤ) (قوهٔ ماديه) وجودك قوتى، قوهٔ بدن ‖ —lehre (امؤ) علم البدن (الساقى) ‖ (ريا) هندسه نك

جسماندن بحث ايدن قسمى، هندسهٔ مجسمه ‖ اجسامه عائد نظرى مسئله ودعوى ‖ —wuchs (ام) بوى بوس، قامت، اندام.

Körperlich (ص) (٢١) [Körper] وجوديجه، بنيه جه، بدنا ‖ مادى، جسمانى ‖ (ريا) —er Winkel (مجسم زاويه) كوشه ‖ (عد) —er Eid يمين.

Körperschaft (امؤ) (٢١) وجود ‖ جماعت ‖ —der Sachwalter تووقات صنفى.

Korporal (ام) (٣٨) [ايتا] (ع) [اسكى اولوب شمديلك (عو) كوچك ضابط، اونباشى : اولمرق مستعملدر] (سوارى ده) سوارى اونباشيسى.

Korporalschaft (امؤ) (٢١) [Korpora'l] (ع) كوچك ضابط (اونباشى) طاقمى.

Korps (kōr. تلفظ اولنور جمعى kōrss. (لا) (inv.) [فر] هيئت، جمعيت، طاقم ‖ —diploma'tisches ديپلومات هيئتى، سياسيون ‖ على الخصوص (ع) قول (اردو)، قول ‖ —fliegendes سيار قول.

Korpulent (ص) (٢٠) ايرى جثه لى، شيشمان (مرا. dick-leibig).

Korpus (الا) (inv) | لاتينجه] (كذلك ام) =Körper مثلا : seinen—pflegen وجودينه باقمق، كندى صحتنه دقت ايتمك ‖ (عد) (مرا. Corpus) ‖ (صنع) (مطبعه جيلقده) — (schrift) (امؤ) (٢١) (كوچك طوغرى وعمودى مطبعه يازيسى، (حرفلرى) غارمون، يتى دومن، طقوز پونتلق.

Korreferent (ام) (٥٥) [لاتينجه] مخبر ثانى.

Korrekt (ص) (٥٥) | لاتينجه] صحيح، طوغرى، خطاسز : لزوم وقاعده سنه موافق لازم ولايق وجهله.

Korrektor (ام) (٥٥) [لاتينجه] اكثريا (صنع) (مطبعه جيلقده) مطبعه ده ياكاغدلرى تصحيح ايدن ‖ —auf dem Blei حروفات ترتيبلرنده اولان خطالرى تصحيح ايدن.

Korrektur (امؤ) (٤١) [لاتينجه] تصحيح ‖ (مطبعه جيلقده) ترتيب وطبع سهولرينك تصحيحى.

Korrespondent (ام) (٥٥) [يكى لاتينجه] كنديسيله مخابره اولنان آدم ‖ كنديسيله معاملهٔ تجاريه ده بولنيلان كيمسه ‖ برجمعيته غيابا اعضالق ايدن ‖ غزته مخبرى.

Korrespondenz (امؤ) (٤١) [يكى لاتينجه] مخابره، مراسله، مكتوبلاشمه ‖ طرفين بيننده تعاطى اولنان مكاتيب ‖ مناسبات تجاريه ‖ طرق ووسائط مخابره.

Korrespondenz.... (...) —bille't (ا لا) (zu einem Omnibus) براومنيبوس ايچون آلنان يولجى بيلتى ‖ —karte (امؤ) اسكيدن =Post-karte.

Korrespondi(e)ren (فعلا +) a. (٢١) [يكى لاتينجه] mit Jemandem— بريله مكتوبلاشمه، مخابره ده بولنمق، ايتمك ‖ معامله ومناسبات تجاريه ده بولنمق ‖ —mit etwas متناسب ومتناظر اولمق : توافق ايتمك، اويمق.

Korridor (ام) (٥٥) ياخود (٥٥) [فر] ديوانخانه، اوطه لرى قپالى واكثريا ابنيه داخلنده كزنتى يرى، قوريدور.

Korrigenda (جم) (inv.) [لاتينجه] خطا صواب جدولى.

Kosen (قع لا + وقع متع) v., c. (21) (طاتليلقله، طاتلى دل ايله) سومك ، نوازش ايتمك ، اوخشامق || (قع لا) دوستانه ومحبانه قونوشمق .

Kosenza (اخالا) (56) (جغر) ايتاليا شهرلرندن [illegible] .

Ko-sekante (امؤ) (51) [لاتيفه] (ريا) تمام قاطع (بر زاويه‌نك تماميسى قطع ايدن خط) .

Kosinus (ام) (58) [لاتيفه] تمام جيب (بر زاويه‌نك تماميسى جيبى) .

Kosmetisch (ص) (24) [روم | انسانك دريسنك يومشاقلغنى محافظه ايدن بعض ترتيبات (ملطف بشره ، قوزمتيك) (كذلك ام —es Mittel) قوزمتيك .

Kosmisch (ص) (21) [روم] كائناته منسوب ومتعلق ، عالمى ؛ دنيوى || كونشله برابر چيقوب باتان بر يلديزك طلوع وغروبنه اطلاق اولنور .

Kosmogonisch (ص) (21) [روم] عالمك صورت تكوينته منسوب ومتعلق ، تكوينى .

Kossät(h), **Kossat(h)** (ام) (51) (Koth-sasse=) ملكسز كويلى ، املاكى اولميان رنجبر .

Kost (امؤ) (46) (*sans pl.*) [koſten] غدا ، يمك ، طعام || ein Liebhaber guter—sein ايو يكى (بوغازينى) سومك ، بوغازينه دوشكون اولمق || er hat freie—und Wohnung او يه‌جكيله (بوغازيله) اوطورديغى يره (اونه) پاره ويرمز ، (بوغازيله اوطه‌سى داخل حساب اولنمسزين) ياتوب قالقمسيله يوب ايچمسى باد هوادر ، اونه يمك پاره‌سى ويرر ، نه‌ده اوطه كيراسى (يعنى ويرمكه مجبور دكلدر) .

Kost.... —frau (امؤ) پانسيوق اولان قادين || ديكر برى يانده امور بيتيه‌يه باقان ، يمك پشوران قادين || —frei (ص) برينك يانده يمك يبان || Jemand —frei halten برينى سفره‌سنده بولنديرمق ، كنديسنه يمك يديرمك ؛ برينى بوغازى طوقلغنه طوتمق || —gänger(in) (ام ، امؤ) اكل وشرب ايديلان محلى طوتان ارككك ويا قادين || —geld (الا) يمك ايچمك پاره‌سى ، پانسيون ، —geld der Lehrlinge طلبه ويا شاكرد ، چراغك هفته‌لق جيب خرجلغى || (تجا) Prolongatio'ns-gebühr (عو) —häppchen (الا) وياخود —happen (ام) غايت كوزل ، لذيذ بريمك ، چيچى‌ماما || —haus (الا) يبوب ايچيلان (ويتوتت اولنان) محل ، لوقانطه ، پانسيون || —verächter (ام) يمك بكنمز ، يمك خصوصنده تميز آدم || —wurzel (امؤ) (تجا ، اجزا) قسط تعبير اولنان كوك ، نبات .

Kostbar (ص) (21) بهالى ، غالى || فوق العاده ، پك مكمل ؛ عالى ، محتشم ؛ بها بيچلمز ، بهاسز .

Kostbarkeit (امؤ) (41) بها ، قيمت || (جمع ايله) بهالى ، قيمتلى (فوق العاده) برشى .

Kosten (جمع) (*inv.*) [Koſt] مصرف || يالكز مجازى و (عدا) —Gerichts خرج || ſich in—ſtürzen مصرفدن ، پاره‌دن چيقمق ، (چوق) پاره صرف ايتمك || ſeine—herausſchlagen كندى مصرفنى استرداد ايتمك ،

Korrigi(e)ren (فع متع) n (21) [لاتيفه] تصحيح ايتمك ، دوزلتمك .

Korrumpi(e)ren (فع متع) n. (21) [لاتيفه] بوزمق ، افساد ايتمك ، چوروتمك || رشوتله قانديرمق || يولدن ، باشدن چيقارمق .

Korruption (امؤ) (49) [لاتيفه] بوزولمه ، فساد || تغير || غلط ، تحريف || چوروه ، تعفن || رشوت ؛ ارتشا || يولدن ، باشدن چيقمه .

Korsak (ام) (56) (طبيعت) (سيبريا اووه‌لرنده بولنان تلكى) قورصاق .

Korsar (ام) (51) (بحر) | لاتيفه cursus كلمه‌سندن مأخوذ اسپا | قورصان ، دكز حيدودى .

Korse (ام) (52) ، Korsin (امؤ) (46) قورسيقه‌لى (اركك ، قادين) .

Korsett (الا) (38) [فر] قادينلرك كيدكلرى قورصه .

Korsika (اخالا) (56) (جغر) قورسيقه آطه‌سى .

Korsikaner (ام) n. (50) ، —in (امؤ) (46) قورسيقه‌لى اركك ، قادين .

Korso (ام) (56) [ايتا | روما شهرنده (كنكيش واوزون جاده ، ميدان) قورزو جاده‌سى .

Kortes (جمع) (*inv.*) [اسپا] اسپانيا وپورتكيز مجلس مبعوثانى .

Kortona (اخالا) (56) (جغر) ايتاليا شهرلرندن ، قورتونا .

Kortryk (اخالا ، صورت تلفظى —trǟik) (56) (جغر) بلچيقاده قورترهق شهرى .

Korund (ام) (38) (معد) (هندجه) (الماسدن‌صكره اجسامك اك صرق اولان قوروند طاشيكه زمرد دخى جملهٔ انواعندندر) ياقوت .

Korunna (اخالا) (56) تلفظى (Körou'n-ya) اسپانياده قوروينا شهرى .

Korvette (امؤ) (53) (فر) (بحر) (ايكنجى درجه) زرهلى كمى ، قوروه‌ت ، ايكنجى اوچنجى صنف قروازور .

Korypha (امؤ) (56) [روم] (نبا) Fächel-palme= .

Koryphäe (ام) (52) [روم | اسكى يونان تياترولرنده رقص هيئتنك رئيسى || (مجا) برطريق ويا زمره‌نك رئيسى ، باشى ، پيرى ؛ برفن وصنعتده اقرانه فائق وممتاز اولان ، اوسته .

Kos (اخالا) (*inv.*) (جغر) يونان آطه‌لرندن كوس .

Kosa(e)k (ام) (51) (جمع —en) [روس] قازاق || (مجا) قبا ، تربيه‌سز ، تربيه‌سز كيمسه || وحشى ومرحمتسز آدم .

Koscher (ص) (21) (عبرا) يهوديلرجه ؛ عفيف ، معصوم ، پاكدامن || مبرا ، منزه ، پاك ؛ على الخصوص (طاهر ، پاك ، حلال ، طورفه اولميان) قشار .

Koschern (فع متع) n. (21) (يهوديلرجه وعمو) تقدير وتحسين ايتمك ؛ قبول وتصديق ايتمك || مدح وثنا ايتمك .

Koterie (تـ ا مؤ) ⑭ [فر] =Klicke .

Kot(h) (ـ ا م) ㊳ (*sans pl.*) [اساساً kat] das Schlimme | چامور ، طين ، بتاقلق چاموری ، شهر وساره چاموری ، چلچال || (على العموم پسلك) پيسلك ، mir—bespritzen || چامورا جيولق) سوپروتی ، مزبله‌لكشی || اوزرينه چامور آتمق ، سپرآتمق || (عمومیتله) فضلات ، نجس ، قازورات ، غايط ، ثفل ؛ (انسانك) آتماسق ؛ (حيوانك) ترسی || عادی آلمانجه اولوب Hütte معناسنه اولان (كات لسانجه) : cot دن مأخوذدر] (ا لا) ㊳ =Kathe || (كذا : Kothe) (ـ ا مؤ) ⑤ (صنعه) (طوز اعمالنه مخصوص محل) طوزله ، تملحه

Koth... (ـ...) —blech (ا لا) ، —deckel (ا م) تكرلكلرك آتديغی چاموردن محافظه ايچون آرابه‌ده بولنان چامورلق || —knecht (ا م) طوز اعمال ايدن ايشچی ، طوزله‌ده ايشليان عمله ؛ طوزجی || —artig (ص) (طب ، علم امراض) بولاشيق ، تورپو ، ترسب ايده‌جك برماده‌يی حاوی مايع ، نجس مثللو مادهٔ ثقليه‌كبی || —brechen (ا لا) (علم امراض) مادهٔ ثقليه قوصمق || —bürste (ا مؤ) قوندره ، چامور فورچه‌سی || —fressend (ص) (تاطبيعه) كوبره وامثاليله تغذی ايدن حيوانات || —lache (ا مؤ) چاموری چقور ، بتاق ، بتاقلق || بولاشقلق || —sasse (ا مؤ) —sass ، (ا م) =Kossath || سوپروتيلك .

Kothe (ـ ا مؤ) ⑭ (صنعه) (مرا ، Koth) .

Köt(h)e (ـ ا مؤ) ⑭ [=قلنكيه Kont] (بيطر) =Fessel و: Fessel-gelenk .

Kothig (ـ ص) ㉔ چاموری || نجس ، مردار ، سوپروتيلی || بوقلی || (طب) =koth-artig

Kothurn (ـ ا م) ㊳ [روم] يونان قديم تياتروارنده اويونجيلرك گيدكلری مخصوص آياق قابی ، تياترو جديكی

Kotillon (ا م ، صورت تلفظ kū-tili-yon) ⑭ [فر] قادينلرك فيستانلری آلتنه گيدكلری فوسته || كوبلی قادين فيستانی || قوتيليون رقصی وبو دانسك موزيقه‌سی (قادريل اويونك صوك قسمی) .

Kotinga (ـ ا م) ⑭ [اسپا] (تاطبيعی) امريقاده تويلری غايت گوزل قوتينغا قوشی .

Kotz! (ـ حرف) (Gott'ə مقامنده) تقريباً : های اه (مستحقی دبرسون) !

Kotzen (ـ فع لا + ل) ㉑ استفراغ ايتمك ، قوصمق ، قی ايتمك .

Kouliſſe (ـ koū ا مؤ) ⑭ [فر] بورصه خارجنده معامله اوطه‌سی || (تيا) تياترو يان پرده‌سی وآرالغی || سوروه قناد || اوجقور يوووه‌سی || مقره

Koupon (ا م فرانسزجه تلفظ اولنور) ⑭ [فر] (تجا) قوپون ، قوچان (كه اسهامك وسائر بعض اوراقك هر تقسيط تأديه‌سنده كسيلوب براقيلان پارچه‌سی) .

Kour (ـ) (مرا ، Cour) .

Kourage (Kou-rā'-ʒĕ ا مؤ) ⑭ [فر] جسارت ، جرأت || غيرت ؛ يكيتلك ، مردلك .

Kourier (Kou-ri'rĕ ا م) ㊳ [فر] تاتار ، اولاق ، پوسته‌جی ، قورير || پوسته مكتوبی || پوسته آرابه‌سی || پوسته

Kourier...Zug (kouri'rĕ ـ ا م) ㉑ (شمندوفرده) سرعت ، پوسته قطاری .

گيرو آلمق ، بيقارمق || (عجا) auf—seiner Ehre كندی ناموسی حسابنه اولدرق (يعنی كندی ناموسی ... شيدن متأثر اولمجق صورتده) ، ناموسی فدا ايدرك .

Kosten (ـ فع لا +) ㉑ v. [لاتينجه constare] پاره ايتمك ، دكری اولمق ، ... شوقدره گلمك (كذا عجا) || Das kostet mir (وياخود : mich) viel Geld بو بكا چوق (خيلی ، ابيجه) پاره‌يه مال اوليور ، گليور ؛ بن بوكا چوق پاره ويريورم ، بوكا بم چوق پاره‌م گيتمشدر || es koste was es wolle! نقدر (پاره) ايدرسه ايتسون ! قاچ پاره‌يه اولورسه اولسون ! قيمتی نه اولورسه اولسون ! || برشی صاتون آلوركن : was kostet dieser Ring? بو يوزوك قاچ پاره ؟ بو يوزوكك قيمتی نه ؟ قاچه بو يوزوك ؟ || es sich viel Geld—lassen چوق پاره‌يه اوتورمق ، مال اولمق || diese Arbeit hat ihm viel Schweiß gekostet بو ايش آنك چوق تری دوكدی ؛ بو ايش آنی ايوجه ترلتدی || (فع متع) براى معاينه طاتمق ، طادينه ، لذته باقمق || (عجا) تجربه ايتمك ، طادينه ، لذته ، چاشنيسنه باقمق .

Kosten... (ـ...) —fällig (ص) مصرفنی گورمك ، ويرمك اوزره || —ersatz (ا م) مصرفنی ، خرجنی اوده‌مه ، اعاده ايتمه ؛ تضمين ضرر || —ersparniß (ا مؤ) (تجا) اداره ، اقونومی || —frei (ص) بلا مصرف || —preis (ا م) zum—preise مال ، سرمايه‌سنه ، دكرينه || —punkt (ا م) خرج ، مصرف ، قيمت ، پاره || —rechnung (ا مؤ) مصرف و (عدا) خرج پوصله‌سی .

Koster (ـ ا م) ⑳ n. مسكرات چاشنيجيسی (قومپسری) .

Köstlich (ـ ص) ㉔ (طادى ، لذته نظراً) طاتلی ، لذيذ ، قايمق كبی ، شكر كبی ، پك شكر ، مسك ، ايليك كبی نفيس || (قيمتدار) اعلا ، مكمل ، قيمتدار || پك گوزل ، پك نفيس ، دلنشين ، پك صوكلی ؛ تعريف اولنمز درجه‌ده‌ايو .

Kostniß (ـ ا لا) (*inv.*) =Ko'nstanz .

Kost-spielig (ـ ص) ㉔ [Kost و قديم آلمانجه spild : aus-geben] مصرفلی ، بهالی ، استعمالی ، اجراسی چوق پاره صرفنه محتاج اولان

Kostüm (ـ ا لا) ㊳ [فر] البسه ، قوستوم ، كسوه .

Kostümi(e)ren (ـ فع متع) و —sich (فع مطا) n. ㉑ [فر] گيديرمك ، تلبيس ايتمك || گيينمك || (رسامقده) رسمه البسه يابمق ، رسمك البسه‌سنی ترسيم ايتمك .

Kotangente (ـ ا مؤ) ⑭ [لاتينجه] (ريا) برزاويه‌نك تمامنك مماسی اولان خط (تمام مماس) .

Köte (ـ ا مؤ) ⑭ [=قلنكيه Foot] (بيطر) =Fessel .

Kötel (ـ ا م) ⑳ n. [Koth] جمع اولدرق : —der Schafe, Ziegen, Mäuse قيون ، كچی ، فاره ترسی .

Kotelett (ـ ا لا) ㊳ ، —e (ـ ا مؤ) ⑭ [فر] (آشچيلقده) in Papier gebackene—en كاغدده صاريلوب پشوريلمش (وياطوغريدن طوغری‌يه پشورلمش) قوتلت ، (طاوه‌كوليا صديسی) ، پرزوله

Koten... (ـ...) (بيطر) =Köthen .

Köter (ـ ا م) ⑳ n. [عادی آلمانجه] پيوك آغيل كوپكی ، چومار ، چوبان كوپكی ، صاسون كوپكی ، تحقير ايله =Hund (جنابت ، مسكين كوپك مقامنده) .

Kours (ٔ) (مرا . Cours) .

Kousin (ا م فرانسزجه تلفظ اولنور) (56) [فر.] e— (ا مؤ) ، (صورت تلفظى (kou-zi'-nü (56) عموجه زاده ، تيزه زاده ، خاله زاده ، دايى زاده (اركك ويا قادين)

Krabbe (ـــ ا مؤ) (55) [لاتينجه ca'rabus] (تا طبيعه) قاريدس ، تكه ! چغانوس ، يڭكچ ، سرطان ، (كوچك شيلر وبالخصوص اوفق چوجق حقنده) (عمو) كوچك اوغلان ، ياورو || die süße—(kleine geliebte) سوكيلو (قيز) .

Krabbeln (ـــ فع لا ±) n. (21) [عادى آلمانجه ! مرا . grapien] (فع لا +) قيصه ، چابوق ، اويناق صورتده حركت ايتمك || (فعلا—) بو صورتله حركت ، يرندن تباعد ايتمك || (كذا — sich فع مطا) || (فع متع وفع لا + و فع يكتيغ) (قاشيندريغى ، كيديشديريغى بر تأثير يابمق) قاشيندرمق ، كيدشديرمك ، غديقلامق || اويشامق ، قيبير قيبير ايتمك || es krabbelt mir am Halse بوغازمده برشى اويناييور ، بوغازمده ، يوبنم قاشينيور .

Krach (ٔ حرند) چات ! چاتير (چوتور) ! قارچ ! غير ! پات ! پاتير كوتور ! غيرچ ! || (ا م) (38) چاتيردامه ، غارچ ايته ، كوتور كوتور اوتمه || —eines Gewehres تفنكك كورلدهسى (پاطلامسى) || (تجا) (Börsen=krach) بر بورصهنك ، برحيثيت ماليهنك بردنبره ثروتى ضايع وغائب ايتمسى ، اعلان افلاس ، طوپ آتمسى .

Krach„... (ـــ) —gebäck (ا لا) (قتيرداقلى) كورك || —konsekt (ا لا) كورك قرابيهنك انواعى .

Krachen (ـــ فع لا ±) n. (21) [krach] چاتيردامق ، غاچيردامق || چاتلامق ، پاطلامق || —mit den Fingern پارمقلرنى چاتلاتمق ، چيتلاتمق ، كوتلتمك || (فع لا—) (برشيك قيرلمسى ويا ييقلمسى اثناسنده) چاتيرديلى كورولتيلى برصدا چيقارمق ، der Ast krachte entzwei دال (چات ايدرك) چاتلاداق قيرلدى || (تجا) افلاس ايتمك .

Krächzen (ـــ فع لا +) c. (21) [= لاتينجه croci're] (قارغه وصقصغان حقنده) اوتمك ، (بايقوش) اوتمك ، هوهو ايتمك || قارغه ، صقصغان وبايقوش كبى سس ويرمك ، چيقارمق || (انسان حقنده) er singt nicht,; er krächzt اوتورك سوڭليور قارغه ، قوربغه كبى باغيرييور || اكلمك ، شكايت آميزصدا چيقارمق .

Krack . **Krack** (ٔ ا م) (38) و (حرند) =krach .

Kracke (ـــ ا مؤ) (55) [ايتاليانجه cara'rea] (بحر) (بالاستعاره) هركله ، زبون ، كوتو بارگير || Kracke=

Kraft (ٔ امؤ) (56) قوت ، شدت ، زور ؛ قدرت ، اقتدار || das geht über meine Kräfte بو بنم قوت ، قدرت ، طاقت ووسعتمك فوقندهدر ، خارجنه چيقيور (بوبنم المدن كلز ، كاور شى دكل) || تأثير || (بر قانونك مرعيتى حقنده) in—sein مرعى الاجرا اولمق || (wieder) in—setzen تكراراً ، يكيدن مرعى الاجرا قيلمق || (حرجر) سايهسنده ، دولايى ، واسطهسيله ، بركت ويرسون (كه) .

Kraft„... (ـــ) —äußerung (ا مؤ) قوت ، شدت كوسترمك || —bedarf (ا م) (صنع) (ماكنه حقنده) برماكنه ايچون مطلوب اولان قوتك مقدارى || —erfüllt (ص) زياده قوت وشدتلى || —ausdruck (ا م) ابراز واظهار قوت ، قدرت ، شدت || —lehre (ا مؤ) (ماكنه) مبحث الحركات (فن ماكنهده قوتك حركات وحسابندن بحث ايدن مبحث) || —los (ص) قوت وشدتدن عارى ، بيقدرت ، ضعيف || سوتوك || —mehl (ا لا) نشاسته || —mensch (ا م) فوق الحد قوتلى آدم || (بعضاً كنايه اولرق :) غايت زياده عقللى كيمسه || شدت ذكا || —messer (ا م) مقياس القوه || مقياس الحركه || —sprache (ا مؤ) شدتلى ، زورلى سوز ، كلام || —suppe (ا مؤ) (آشچيلق) فرداى زفافده ياپيلور يومورطهلى وصودلى چوربا ، دوكون ، پاچه چورباسى .

Kräftig (ـــ ص) (21) قوتلى ، قدرتلى ، شدتلى ، زورلى || صاغلام ، متين ، رصين || مقتدر || صكيرلى || (قوت ويرن يمك ومشروبات حقنده) مغذى ، مقوى || (عد) —(recht) معتبر ، نظام وقاعدهيه موافق .

Kräftigen (ـــ فع متع) و —sich (فع مطا) .n (21) قوت وقدرت ويرمك ، مقتدر قيلمق || (دميره) صو ويرمك || صاغلاشديرمق || (مقوى شيلر حقنده) قوت ويرمك ، بسلمك .

Kragen (ـــ ا م) .b (40) [قديم آلمانجه Mehle chrago] يقا ، يقهلق || — (Weiber =) قادين وچوجقلرك تولبندن ايچه يقالق || كتان ، يرواز .

Kragen„... (ـــ) —mantel (ا م) دوريمه يقالى مانتو || —ente (ا مؤ) (تا طبيعه) يشيل باش اوردك || —tuch (ا لا) بويونه صاريلان ايچه دولبند .

Kragen-stein (ـــ ا م) (38) (معما) طاشدن ديرسك ، چيقنتى .

Krähe (ـــ امؤ) (55) (تا طبيعه) (قارغه نوعى) قوزغون || eine—hackt der anderen die Augen nicht aus (ضرمثل) قارغه قارغهنك كوزنى اويماز .

Krähen (ـــ فع لا +) .n (21) [قديم آلمانجه chrâjan] بعضاً (فع متع) و —sich (فع مطا) (خروسلر حقنده) اوتمك || (خروس) برينى اوتهرك اويقودن اويانديرمق || —zu früh (اشخاص حقنده) وقتندن اول اوتمك ويا سويلمك || was kräht er da? او اورادهنه اوتييور ؟ (اوتوب طوريور ؟) نه يومورطلايور ؟ || (عجا) اينجه وكسكين صسله باغيرمق ، حايقيرمق .

Krähen „... (ـــ) —feder (ا مؤ) قوزغون ويلانى قارغهنك توكى || —auge (ا لا) قوزغون كوزى || (نبا) جوزيق ، قارغه بوكن || (علم امراض) —fuß (ا م) = Elster=auge || قارغه آياغى || —füße (جمع) كوتو ، بيچمسز حروفات ؛ قارغهجق بورغهجق (كبى) يازلش يازو || اختيار كمسهلرك كوز يكار وغوروزلرنده اولان بوروشقلق .

Kra(h)n (ـــ ا م) (38) وياخود (51) (صنع) =[Kranich] آغرشيلرى قالديرمغه مخصوص هوا ماكنهسى ، كذا (بحر) : ماچونه || فوچيلرده (صوزگچلى) موصلق .

Kra(h)n„... (ـــ) —(en)arbeiter (ا م) ماچونهده چاليشان عمله ، ماچونهجى || —baum (ا م) ماچونهنك آغاجى ، ديركى || —schreiber (ا م) ماچونه يازيجيسى || —balken (ا م) (بحر) كميتك آصيلديغى ديرك .

Krain (ـــ ا خالا) (56) (جغر) آوستريادهقارتيول قطعهسى .

Krakau (ـَ ا غا لا) (جغر) (غالیچیاده) قراقووی، قراقاو شهری .

Krake (ـَ ا م) [نوروچیالساننده krakje] کذا: — n (ا م) .b (تاریخ طبیعه) سمورکلی نوعندن سکز قوللی برحیوان .

Krakehl . Krake(e)l (ـُ ا م) (عو) | عادی آلمانجه | غوغا، کورولتی، منازعه، معارضه، چکیشمه .

Krakel-beine (ـَـَـ چه لا) ویاخود Füße ، (ـَـَـ چه م) [هرایکیسیده: عو] =Krähen-fuß .

Kraken (ـَ ا م) .b (مرا . trake) .

Krakoviak (ـَ (ـَ) ۲ ـَ ا م) . **Krakovienne** (ـَـَ(ـَ) ۲ ـَ ا مؤ) قراقووی دانسلری || شمایکیسی کذلك قراقوویلیلرک ملی شرقیسی .

Krakuse (ـَـَ ام) (علی الخصوص قراقووی اوراقچیلری، باطه‌جیلری) قراقوس || کذا =Krakauer .

Kralle (ـَ ا مؤ) (یرتیجی برحیوانک پنچه‌سنده‌کی چنکل واری طیرناغی) طیرناق || (بویله طیرناقله مجهز حیوان الی بالخصوص کدینك) پنچه || (ع) (تفنکده) طیرناق .

Krallen (ـَ فع لا +) .a [Kralle] | طیرناغـی (پنچه‌سـنی) اوزاتمق || پنچه‌لمك || (فع متعـ وفع لا) پنچه‌لمك، پنچه‌سیله یقالمق || طوتمق، یقالامق || طیرناغیله یرتمق .

Krallicht (ـَ صـ) حیوان پنچه‌سنه مشابه؛ چنکللی .

Krallig (ـَ صـ) طیرناقلی، طیرناقله مجهز || —lang پنچه‌سی اوزون .

Kram (ـَ ا م) (تجا) اوفقدن آلیش وریش ایله یاپیلان تجارت || بویله تجارته مخصوص دکان، اوفاق مغازه، خرده مالی صاتان دکان || einen — anfangen بردکان آچمق || (بویله بردکانده بولنان اشیا) خرده مالی، پاچه‌جی اشیاسی، خردوات || seinen ganzen — bei sich tragen بتون واریـنی یوغنی، نه‌سی وارنه‌سی یوق یانـنده، برابرنده طاشیمق || (عجا) خردوات، کوتو شی، کوتو ایش .

Krambambuli (ـَـَـَ ا م) یاخود (inv.) [اصلاو] (یاقلش) راقی، قرامبامبولی: (دلیقانلولرجـه) بیرا؛ کذا: شراب .

Kramen (ـَـفعلا +) .a — ویاخود in (unter) etwas — (برشیئی بولمق، آرامق اوزره قارمه قاریشـیق، آلت اوست ایدرك) آرامق، آراشدیرمق، بولمق اوزره آلت اوست ایتمك || man hatte immer etwas zu — هروقت برایش چیقاردی، یاپیله‌جق برایش بولنوردی، مطلقا برشی قورجالانوردی || (تجا) اوفق تجارت ایتمك || mit etwas — (صاتمق) ایچون معرکه‌یه قومق، سرمك، یایمق، چرچیلك ایتمك .

Krämer (ـَ ا م) .a [Kram] (تجا) (اوفه‌ یری صاتان اصناف (تجار)، اوفق تفك صاتان دکانجی) بقـال، عطار، مناو؛ پاچه‌جی، چرچی .

Krämer,,... (ـَـَـَ) —innung (ا مؤ) بقال، عطار، مناو وبوکا امثالی تجاران، اصنافلر (کروهی) جمعیتی || —volk بقـال، مناو طاقمی || —haus (ا لا) (ایکنه، ایپلك، قوردله، دوکمه وامثالی شیلرکبی دیکیش وصوصه یرار ادوات صاتیلان دکان، مغازه) عطار .

Kramerei (ـَـَـ ا مؤ) قاریشدیرمه، آراشدیرمه، آلت اوست ایتمه، آرامه، طرامه، یوقلامه .

Krämerei (ـَـَـ ا مؤ) خرده فروشلق .

Krämerhaft (ـَـَـ صـ) بقـالواری || خرده فروشلقـجه‌سنه || —e Sparsamkeit (ا مؤ) بقـالجه‌سنه، خسیسجه‌سنه اداره وتصرف .

Kramme (ـَ ا مؤ) [=Krampe] تیورچنکل (مرا . Krampe) || (عو) (ویا نه تعبیر تحقیریه) =Hure .

Krammen (ـَ فع متعـ) .a [=Krampen] || پنچه‌سیله اورمق، پنچه‌لمك || (فع لا +) (عو) (ویا نه تعبیری) =huren || (نادرا) — sich (برقاریـی) استفراش ایتمك || (فع مطا) (بوجاق کبی) اکیلوب بوکولمك .

Krammet(s),,... (ـَـَ) —beere (ا مؤ) (نبا) کار عرعر، اردیچ یمشی || —vogel (ا م) (تاریخ طبیعه) اردیچ قوشی .

Krampe (ـَ ا مؤ) [فر] (صنع) دمیر قانجه، کینت، آغاجلری یکدیکرینه طوتدیرمغه مخصوص برچیـن چیویسی || برکلید دیلینك ایچروسنه کیردیکی تیور کوپری .

Krämpe (ـَ ا مؤ) کنار، پرواز .

Krämpel (ـَ ا م) .a (آلات لسانی) Trödel || (صنع) (امؤ . ا م) و .a (یوك طراغیلغنده) =Kardä'tsche .

Krämpeln (ـَ فعمتعـ و فع لا +) .a (صنع) (جوخه‌لق) یوك طرامق .

Krämpen (ـَ فع متعـ) .a کنار، پرواز یاپمق، کیبرمك، بونکله تجهیز ایتمك .

Krampf (ـُ ا م) | قدیم krimpfen=krümmen کلمه‌سندن | (علم امراض) عضلاتك پك وجعلی اوله‌رق قوروشمسی، معض || عضلات واعصابك غیر اختیاری حرکت واهتزازندن عبارت اولان علت، اسپازموز، تشنج || epilé'ptische Krämpfe صرعه علتی .

Krampf,,... (ـُـ) (علم امراض) —husten (ا م) غیر اختیاری اولان اوکسوروك، سعال اختلاجی || —ader (ا مؤ) (طب) دوالی تعبیر اولنان طامارشیشه‌سی || —mittel (ا م) (طب) صرعه وتشنجه قارشی ویریلان علاج، دافع التشنج .

Krampfen (ـُ فع متعـ) و — sich (فع مطا) .a., c. بوزمك، بورمق (یعنی اعصاب وعضلاتی چکمك، کرمك، بورمق) || بوزلمك، بورولمق || (برشیئه) صیق صیقیه صارلمق || (فع لا +) اسپازموز، صرعه علتنه دوشمك، صرعه طوتمق .

Krampfhaft (ـُ صـ) (علم امراض) اختلاجی، تشنجی، ارتجاجی || (عجا) (طلبه لساننده) شدتله، فوق الحد، پك زیاده؛ صیق صیقیه (=sehr) .

Kran (ـَ) (صنع) (مرا . Krahn) .

Kranich (ـَ ا م) [صلت، کات لسانجه garan، لاتینجه grus] (تاریخ طبیعه) طورنه قوشی || (صنع) =Krahn || (هیئت) برج کراکی .

Kranich,,... (ـَ) (ـَـ) —flug (ا م) طورنه اوچیشی || طورنه قطاری || —jagd (ا مؤ) طورنه آوی || —schnabel (ا م) طورنه آغزی، غاغاسی || (نبا) ابرة الراعی، عطر، انف الکراکی .

Krank (ـّ ص) (24) (gesund كلمه سنك مقابلى) خسته ؛ (نامزاج ، راحتسز ، كيفسز) ‖ an Leib und Seele— جسماً ، بدناً وفكراً راحتسز ، خسته ‖ in der Einbildung— (ص) مراقلى ، قوروننلى ‖ am Fieber — sein سيتمه‌دن خسته‌لنمق ‖ sich—lachen كولمكدن قيريلمق (باتلمق ، خسته‌لنمق) ‖ (مجا) am Beutel sein—پاره طوتمامق ‖ (آوجيلقده) ياره‌لى (آو) ‖ عليل المزاج ، مرضلى ‖ (شعر) نحيف ، ضعيف ، قدرت وطاقتدن دوشمش ‖ (۲) e— (ا م) ، e— (ا مؤ) (24) (برطبيبك تداوى ايتديكى ، باقديغى) خسته (صى) .

Kränke (ـّ ا مؤ) (55) | krank | (علم امراض) بعضاً Jemandem die—an den Hals (عو) ‖ Fall=sucht= wünschen بيره خسته اولسون ديه دعا ايتمك .

Kränkelei (ـّ امؤ) (49) | krank | خسته‌لكه ، خسته‌لق .

Kränkeln (ـّ فه لا +) .a (21) | krank | مرضلى ، عليل المزاج اولمق ‖ ضعيف دوشمك ، زبونلاشمق ‖ آه وزار ايتمك ، درد چكمك ، صولمق ‖ (نباتات) لايق وجهله انشو ونما بولمامق ، كليشه‌مامك ‖ (صولمق ، طوتمامق) .

Kranken (ـّ فه لا +) .a (21) (دائما) خسته اولمق ، بولنمق ‖ an etwas— برشيدن متأثر ، مكدر اولمق ‖ برشيئه طوتلمق ‖ (مجا) قصورى بولنمق ، قباحتى اولمق ، (محذورلى بولنمق) .

Kränken (ـّ فه متعه) .a (21) (يعنى krank machen) خسته ايتمك ، زياده متأثر قيلمق ، جكره ايشلمك ‖ تحقير ايتمك ، ناموسنه طوقونمق ‖ es kränkt mich (tief : sehr) ويا خود بو(شى) بنى زياده متأسف ، متألم ، رنجيده ايديور ، انجيديور ، باعث تأسف وتأثرم اوليور ‖ sich— (فه مطا) متأسف ، مكدر اولمق ، متأثر اولمق ‖ sich zu Tode— كدر والمدن اولمك .

Kranken..... (ـّ ـّ ...) Diät— (ا مؤ) (خسته‌لر حقنده اتخاذ اولنان اصول وتدابير اكليه) پرهيز ‖ pflege—(ا مؤ) خسته‌لرك (صورت) تداويسى : خسته‌لرك تداويسى امرنده اتخاذ اولنان تدبير ‖ خسته‌يه باقمه ‖ anstalt— (ا مؤ) خسته خانه ‖ Besuch— (ا م) خسته زيارتى ‖ (حكيم طرفندن ياپيلان) ويزيته ‖ haus— (ا لا) خسته خانه ، دارالتداوى ‖ kasse— (ا مؤ) (عمله‌لرله دها سائر بوكيبيلرك خسته‌لندقلرى وقتده كندولرينه مجاناً باقلمق ايچون اوقات معينه‌ده درونه مقطوع مقدارده اقچه وضع وتسليم ايتدكلرى) خسته‌لر صندوقى ‖ kost— (ا مؤ) خسته‌يه ويرلمسى لازمكلان يمه‌جك (وايچه‌جك) ‖ pfleger (in)— (ا م ، امؤ) خسته‌يه باقان ارككك ، قادين ‖ خسته خانه خدمتجيسى ‖ kunste— (ا مؤ) خسته نقلنه مخصوص آياقلى صديه ‖ korb— (ا م) (ع) ياره‌لو نقلنه مخصوص صديه ، تكره ‖ schiff— (ا لا) (بحر) درونه خسته يانيرلمش ، خسته خانه اتخاذ اولنمش كمى ‖ träger— (ا مؤ) خسته اوطه‌سى ، دارالتداوى ‖ stube— (ا م) خسته نقل ايدن ، طاشيان صديه‌جى ‖ (ع) ياره‌لو نقل ايتمك اوزره دها وقت حضريده تربيه ايديلوب يتشديريلان خسته وياره‌لو طاشيجى (عسكر) ‖ wagen— (ام) (ع) خسته وياره‌لو طاشيجه مخصوص خسته خانه عربه‌سى ‖ wärter(in)— (ا م ، امؤ) خسته خانه خدمه‌سى ‖ zimmer— (لا) = stube— .

Krankhaft (ـّ ص) (21) خسته‌لقلى ، خسته ، مزاج مرضلى ‖ خسته‌لغه منسوب ‖ خسته‌جه‌سنه ، خسته‌كبى .

Krankheit (ـّ امؤ) (45) خسته‌لق ، eine—bekommen برخسته‌لغه دوچار اولمق ، برخسته‌لغه طوتلمق ، (برشيدن) خسته‌لنمق ‖ (علم امراض) (مرا . englisch) .

Krankheits.... (ـّ ...) verlauf— (ام) خسته‌لغك صورت دوام وجريانى ‖ erscheinung— (امؤ) برخسته‌لغك نتايج ويا علاماتندن اولهرق اونكله برابر ظهور ايدن حال ، مرض ، عرض ، علامت مرض ‖ lehre— (امؤ) علم امراض ‖ stoff— (ام) اساس مرض ، هرقنغى برخسته‌لغى توليد ايدن عنصر اصلى ‖ zeichen— (لا) = erscheinung— .

Kränklich (ـّ ص) (24) خسته‌لقلى ، ضعيف ، نحيف ، مرضلى .

Kränkung (ـّ امؤ) غالغرن اولمش الرك حالى ، غوت ‖ ديكر معنالرنجه (مرا . kränken) .

Kranz (ـّ ام) (34) (قديم آلمانجه chranz يعنى das Gekrümmte) | تاج افتخار ، (خرستيانلرك قبر اوزرينه قويدقلرى چيچك وياپراقدن اورمه) چلنك ‖ باشنده اشيا طاشيانلر (استافلر) ايچون باشنده‌كى صيد شكانده‌كى آلتلق ، باشلق ‖ مجفانه وامثالى قيوسى اوزرينه آصيلان يشيللك ‖ دائره ، حلقه ، چنبر ‖ (كه‌غل اويونده) اورته‌ده‌كى كوتيغ ويا دامه تعبير اولنان كه‌غل اطرافنده‌كى سكز كه‌غل ‖ (معما) تاج ، باشلق ، تپه‌لك ‖ قورنيش ، قورنيش .

Kranz.... (ـّ ...) jungfer—(امؤ)=Braut=jungfer ‖ los— (ص) (مجا) عفيف ، پاك اوليان : باكر ، باكره اوليان .

Kränzchen (ـّ لا) (Kranz كلمه سنك صورت تصغيريه‌سى) اوفق تاج افتخار والخ ‖ اوفق (دانس وامثالى ايچون مرتب) جمعيت .

Kränzen (ـّ فه متعه) .c (21) = be-kränzen .

Kränzlein (ـّ لا) .b (40) (Kranz كلمه سنك صورت تصغيريه‌سى) = Kränzchen اوفق تاج افتخار ‖ اوفق چنبر ، دائره‌جك ‖ sie hat ihr—verloren او (قيز ، قادين) عفتنى غائب ايتدى ، يوزى كوزى آچلدى ، باكره‌لكى كيتدى .

Krapfen (ـّ ام) .b (40) [قديم آلمانجه chrapho : مرا . فرانسزجه crêpe] (آشجيلقده) ايچى ميوه‌لى بورك .

Krapp (ـّ ام) (38) (نبا ، صنعه) [قمناك] كوك بويا .

Krappe (ـّ ا مؤ) (55) (صنعه) (معما) چام قيسقيجى شكلنده ياپيلان چيچك ‖ (تفنكجيلك) تفنك تتكى .

Krasis (ـّ ا مؤ) (.rasis) (غرا) يان يانه كلان ايكى كلمه حرفلرينك برلشمسيله ديكر برحرفك حصولندن عبارت اولان اعلال .

Kraß (ـّ ص) (22) [لاتينجه] (زياده كوزه چارپان ، اشكار اولان) die Unwissenheit— جهالت مركبه ‖ (طلبه لساننده) قبا ، هودوك ، يونتولماش ، البقه مرتبه ديانلردن معامله بيلميان .

Krassulace-en (ـّ ـّ ـّ جمع مؤ) (51) (لاتينجه) (نبا) فصيله‌سى خيه‌دن اولان نباتات .

Krauen (ـَـ قه متعه) a. (21) = Kratzen ‖ طاتلی طاتلی قاشیمق ‖ اوخشامق ‖ (مجا) Jemandem die Ohren — بر ینه مداهنه ایتمك (قاشینان یرینی قاشیمق ، هوس وآرزوسنی اجرا ایتمك ، تبصنه کوره علاج ویرمك) .

Kraus (ـَـ صـ) (21) [اورته آلمانجه krûs : یعنی gekrümmt] قیوریجق ، بورمه بورمه ، لوله لوله ‖ قاتلی ‖ die Stirn (ویاخود : das Gesicht) —ziehen یوزینی بوروشدیرمق ، صورتنی اکشیتمك ، قاشلرینی چاتمق ‖ (مجا) = bunt مثلا : es zu—machen چوق یاپمق ، چوغه واردیرمق ؛ قاکرلشدیرمك .

Kraus,... (ـَـ...) —Kopf (ام) قیوریجق صاچلی (باشی اولان) کیمسه ‖ —blätt(e)rig (صـ) (نبا) قیوریجق یاپراقلی ‖ —gebackene(s) (الا) (آشجیلقده) یوفقه بورکی ؛ کوزله ، لالنقه توتی ‖ —haarig (صـ) ویاخود : —härig (صـ) قیوریجق صاچلی ‖ —kohl (ام) (نبا) = Wirsing-kohl ‖ —kuchen (امـ) = —gebackene(s) ‖ —salat (ام) (نبا) = Endivien-salat .

Krause (ـَـ مؤ) (56) [kraus] (Kräuse کذا sans pl.) قیوریجقلق ، لوله لوله اولمه ‖ قات قات ، بوکمه‌لی اولمه ‖ البسه‌سنك قیرمه‌لی محلی (یقه ، کوکس کبی) ‖ قیرمه ‖ = Krause ‖ (اخلا) (56) آلمان فیلسوفی .

Kräusel (ـَـ ام) a. (40) [kraus] = Kreisel ‖ (کذا) (الا) Krause کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) اوفق قیرمه (یقه ، کوکس) ‖ (امؤ) (51) = Ge-kräusel ‖ (علی الخصوص کاکل) باوکید پرچمی .

Kräusel,... (ـَـ...) —eisen (الا) کنار اوعه‌سی یاپمغه مخصوص اوچی کسکین تیمور ‖ = Brenn-eisen ‖ سکه کنارینك طیرطیللی یاپمغه مخصوص تیمور ‖ —maschine (امؤ) (چوقه فابریقه‌سنده) قیوریجیق توکلی قماش اعمالنه مخصوص ماکنه .

Kräuseln (ـَـ قه متعه ، و — sich (قه مطا) a. (21) قیوریمق ، قیوریجیق یاپمق ‖ قیوریم قیوریم ، قیوریجیق قیوریجیق اولمق ‖ (کذا فعلا) sich — = ‖ قات قات قیوریمه‌لی یاپمق ‖ بوکلی اولمق ‖ die Münzen — (پاره‌نك اطرافنی) طیرطیللامق ‖ (چوقه وسائر بوکلی شیلرك حاوینی قیوریجیق یاپمق اوزره) ماکنه‌دن کچیرمك ، قیوریجیق ماکنه‌سنه قومق .

Kräuse-münze, -münze ، انکیسیده : (ـَـ امؤ) (51) (نبا) قیوریجیق نانه (نعنع) .

Kräusler (ـَـ ام) a. (40) ، —in (امؤ) (98) توك ، صاچ ، صنعی چیچك وسائره‌یی قیوریجیق یاپان ارکك ، قادین ‖ (صنع) یالکز : (ام) (دیکیش ماکنه‌سی) قیرمه یاپان ماکنه ویا بوکا مخصوص پارچه‌سی .

Kraut (ـَـ الا) (35) [قدیم آلمانجه chrût] اوت ‖ (ضرب مثل) für den Tod kein—gewachsen ist دنیاده اولومه چاره بولنماز ، دنیاده اولومدن بشقه هرشیئه چاره بولنور ‖ Das ist ein —böses بو ، مضر ، کوتو ، فنا ، مضرتلی بر اوتدر ‖ Das liegt wie— und Rüben durch einander بو شی آلت اوست اولمش ، قارمه قاریشیق ایدلمش (طوریور) ؛ یوك ins —schießen ، ویاخود : wachsen آلتی اوستنه کلمش ‖ (نباتات حقنده چوق یاپراق سورمك) زیاده یاپراقلنمق ‖

Krater (ـَـ ام) a. (40) (جمعی کذلك ، ـَـ ـَـ) متقدمین عندنده شراب ایچمکه مخصوص بیوك وایکی قولپلی برنوع طاسکه آثار متقدمه‌دندر ‖ جامعی قروق باجه‌سی ‖ یانار طاغ آغزی ، (طاس شکلنده اولان) منفذ برکان .

Kratz (ـَـ ام) (38) (عمو) (زیاده قاشینه‌رق ، طیرمیقلانه‌رق ، قازیه‌رق وچیزکیه‌رك حاصل اولان اثر) طیرمیق ، چیزیك (ایچاق وامثالیله) .

Kratz,... (ـَـ...) —maschine (امؤ) (صنع) (چوقه‌جیلقده) یوك ، یپاغی ، کتان طراغی (ماکنه‌سی) ‖ —bürste (امؤ) (صنع) یالدیزی پارلاتمغه مخصوص قیوجی فورچه‌سی ‖ (عبا) قولای قیزان کیمسه ‖ —distel (امؤ) (نبا) شوکه ، دوه دیکنی ، کنکر اوتی ‖ —fuß (ام) (عمو) تقریباً یر ایله برابر تمنا ‖ —wolle (امؤ) (صنع) یوك ، یپاغی قیرپینتیسی .

Krätz,... (ـَـ...) —ausschlag (ام) (علم امراض) اویوز (علتندن حاصل اولان قبارجقلر) ‖ —artig (صـ) (علم امراض) اویوزه مشابه ‖ —kranke (امؤ) ، —kranke(r) (ام) اویوز علتنه مبتلا اولمش ارکك ، قادین ‖ —milbe (امؤ) (تا طبیعه) اویوز علتنك تولدینه باعث اولان واتاپله دری آره‌سنده بولنان قورد) اویوز قوردی ، هوام الجرب ‖ —salbe (امؤ) (علجا) اویوز علتنه قارشو قوللانیلان مرهم ، اویوز مرهمی .

Kratze (ـَـ امؤ) (56) [kratzen] (صنع) کاغد قازیمغه مخصوص تیمور ویا کمیك بچاق ‖ تیمور وامثالی شیلری قازیمغه مخصوص آلت ، کذلك ‖ آتش ، فرون قاتیه‌سی ، معدن قاریشدیرمغه مخصوص تیمور ‖ (چوقه‌لقده) = Karda'tsche ، Kratz-maschine .

Krätze (ـَـ امؤ) (56) [kratzen] (علم امراض) اویوز علتی ، جرب .

Kratzen (ـَـ فعمته وقه لازم) c. (21) [قدیم آلمانجه chrazzôn : مرا . انکلیزجه scratch] کذا — sich (قه مطا) قازیمق ، برطرفی طیرمالیه‌رق ، قاشیه‌رق برتمق ‖ قاشیمق ، سیفتینمك ‖ etwas auf's Papier — کوتو یازی یازمق ‖ (عمو) auf der Geige — کوتو کمان چالمق ؛ der Rauch kratzt mich (ویاخود : mir) کاپی غاجیردایوب طورمق ‖ im Halse دومان بوغازیمی یاقیپور ، گیجیقلایور ‖ قازیمق ؛ mit der Kratz-bürste — (صنع) یالدیز فورچه‌سیله پارلاتمق ‖ (چوقه‌لقده) یوکی طرامق ‖ (قه لا —) von der Stelle — = aus-kratzen .

Kratzer (ـَـ ام) a. (40) [kratzen] قازیجی ‖ کاتبی ‖ (قازیمغه مخصوص آلت (رنده ، بچاق ، توریق ‖ طنبوره‌جی قازغیسی .

Krätzer (ـَـ ام) a. (40) [kratzen] انسانك بوغازینی یاقان ، طیرمالیان شراب ‖ (صنع) = Kratzer ‖ (ع) تفنك یوزغوسی ، پای خنزیر .

Kräuel (ـَـ ام) a. (40) [قدیم آلمانجه chrowil] (آشجیلقده) (دیشلری بوکولك) چتال ‖ (معد) قانجه‌لی تیمور .

Krebs,... (··· –) —fang (ام) ينكچ آوى || —leuchten (الا) مشعله ايله ينكچ آوى || —schale (امؤ) ينكچ قبوغى || —artig (صـ) (تاطبيعه) ينكچه بكزه‌يان حيوانات: (علم امراض) (سرطان خسته‌لغى كبى) سرطانى || —gang (ام) ينكچ، چغانوس، يوريشى: كيرو كيرو گيتمه: قبادايى يوريشى || —krankheit (امؤ) سرطان خسته‌لغى || —roth (صـ) = brand=roth || —schaden (ام) (علم امراض) علت سرطان، مرض سرطان || (مجا) بلا، مصيبت، ايشك فنالغى، درد || —suppe (امؤ) ينكچ چورباسى.

Krebsen (⏑ – فع لا +) c. (21) (فع لا +) ينكچ تولامق || (عمو) (فعلا +) قوللى بتاغنى (ينكچ كبى) اوينامق.

Kredenz,... (··· –) —teller (ام) فنجان طباغى || سفره طاقملرينك وضعنه مخصوص ماصه || كليساده اثناى آيينده لازم بعض شيلر وضعنه مخصوص اوفق ماصه، رحله.

Kredenzen (⏑ – فعمتعه) c. (21) [ايتاليانجه credenza] (مقدما سرايلرده) تجربه ايتمك، پرشيئك طادينه، چاشنيسنه باقمق: على الخصوص (مشروبات حقنده) طاتمق، براز ايچدكدن، طاتدقدنصكره تقديم ايتمك.

Kredenzer (⏑ – ام) a. (41) سرايلرده شربتدار، ساقى، چاشنيجى باشى || مسافرخانه (لوقانطه وامثالى) لرده آشچى، كيلارجى باشى.

Kredit (– ا لا) (38) (sans pl.) (تجا) امنيت، اعتماد || اعتبار مالى || مهل، مهلت || (⏑ – الا) (14) (Debet, Soll كلمه‌لرينك مقابلى اولان) Haben (مقامنده) قره‌دى: وارلق، ثروت، (اصول دفتريده) آله‌جق صحيفه ويا خانه‌سى.

Kredit,... (··· –) —eröffnung (امؤ) (برينه قره‌دى آچمق) ويره‌سى‌يه ويرمك، (ويره‌سى ويرمكه باشلامق) || —bank (امؤ) اداته بانقه‌سى || —brief (ام) (قره‌دى مكتوبى) حواله، حواله نامه || اعتماد نامه || —los (صـ) قره‌ديسز، اعتبارسز || —losigkeit (امؤ) اعتبارسزلق، كنديسنه امنيت اولنمامزلق.

Krediti(e)ren (⏑⏑ – فعمتع و فع لا +) a. (21) Jemandem etwas — برينه كندى حسابنه اوله‌رق برشى ويرمك (ودفتره آله‌جق قيد ايتمك).

Kreditiv (⏑ ⏑ – ا لا) (38) [لاتينجه] — eines Gesandten بر (مبعوث) سفيرك اعتماد نامه‌سى.

Kreditor (⏑⏑ – ا م) (15) [لاتينجه] داين، مقرض، آله‌جقلى: بر بانقه‌نك دفترينه اسمى قيد اولنمش كمسه (آله‌جقلى، حصه‌دار).

Kredo (– – ا لا) (56) [لاتينجه] (امور مذهبيه‌ده) شهادت، ايمان، آمنت ركنى، عقيده || مذهب، تابعيت دين.

Kreide (⏑ – امؤ) (5) [يعنى Erde: مرا. Kreta] تباشير (جمعيت كاس) || (مجا) (عمو) mit doppelter — anschreiben برينك بورجنى، ويره‌جك حسابنى ضعف اوله‌رق يازمق، ايكى دفعه پاره‌سنى آلمق || بورج (اشارتى) mit 14. Mark auf (وياخود: in) — stehen اون درت مارق بورجلى اولمق || (معد) (رسمده مستعمل) rothe — قيرمزى تباشير || schwarze (Zeichen) — (قره قلم رسملر ايچون) قره قلم (تباشير) || lithogra'phische — ليطوغراف قلمى (تباشيرى).

(نبا) grünes — = Grün=kohl يشيل لخنه || (دباغتده مستعمل) صماق اوتى || (عمو) آشاغى برآدم حقنده كنايه طريقيله مستعملدر.

Kraut,... (··· –) —acker (ام) لخنه تارلاسى || —feld (الا) سبزه‌وات ويا لخنه تارلاسى || —garten (ام) بوستان، سبزه وميوه باغچه‌سى || —händler (ام) سبزه‌واتجى || —junker (ام) كويلى اصيل || —markt (ام) سبزه‌وات بازارى، چارشوسى.

Kräutchen (⏑ –)، Kräutlein (– –) هر ايكيسيده: (الا) b. (40) (Kraut كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) اوفق اوت، اوتجق، كوچك نبات || (نبا) Ungeduld — اوزمان يلسنكى، بلسمى || حنا، قينا چيچكى.

Krauten (⏑ – فعمتعه) b. (21) [Kraut] (بغچوانلق، زرا) بغچه وياتارلانك مضر اوتلرينى آيقلامق.

Kräuter,... (··· ⏑ –) —brühe (امؤ) سبزه‌لى ات صويى || —sala't (ام) قابل اكل اوتلردن ياپيلان صلاطه || —salbe (امؤ) نباتاتدن احضار ايديلان مرهم || —thee (ام) نباتات منقوعى || —fressend (صـ) (حيوانات حقنده) آكل النبات، اوتله تعيش ايدن (حيوانات) || —kammer (ام) نباتات طبيه محافظه‌سنه مخصوص محل، حجره || —kenner (ام) نباتات حقنده معلوماتى، وقوفى اولان كيمسه: علم نباتات عالمى، بوتانيست || —kissen (الا) عطريات ياصديغى (چاماشور آره‌سنه وضع ايچون) || (طب) بعض اعضانى صيجاق طوته‌رق و يا ايصلاته‌رق تداوى ايچون مستعمل نباتات طبيه طوربه‌سى || —kur (امؤ) (ط) نباتاتله تداوى || —säckchen (الا) = —kissen || —saft (ام) براى تنقيه استعمال ايديلان نباتات صويى، عصاره، عطريات (صويى ياغى) || —zucker (ام) (اجزا) نانه شكرى كبى طبده مستعمل وعطرلى نباتاتدن مستحضر شكر.

Kräuterig (⏑⏑ – صـ) (21) [Kraut] اوتلو، اوتله مستور.

Kräutern (⏑ – فع لا +) a. (31) اوت يولمق || نباتات (عطريات) طوپلامق.

Kräutlein (– – الا) b. (30) (Kraut كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) = Kräutchen.

Krawatte (⏑ – ⏑ امؤ) (53) [فر] قراوات، بويون باغى.

Krawall (⏑ – ا م) (38) [فرانسزجه charivari] (عمو) شماته، كورولتى، يايغاره: قاريشيقلق، اغتشاش.

Krawaller (⏑⏑ – ام) a. (40) (عمو) فتنه انكيز، فسادجى، كورولتى چيقارتان.

Kreas (⏑ – الا) (inv.) —Leinen (⏑⏑ – الا) b. (40) بياض تللى قالين كتن بزى.

Kreatur (– – – امؤ) (41) [لاتينجه] مخلوق (كذا براى تحقير = Weibs=bild).

Krebs (– ا م) مفرد (38)، جمعى (36) [قديم آلمانجه krabbeln: chrēpazo كلمه‌سيله مناسبتى واردر] ينكچ، چغانوس، سرطان || (هيئة) برج سرطان || (تجا) (كتاب تجارتنده) صاتيلميوب ينه بيوك كتابجى مغازه‌سنه عودت ايدن كتاب || (علم امراض) اطرافنى ييان تهلكه‌لى چيبان، سرطان، شيرپنجه، انغيتمه‌پنى.

Kreide.... (...) وقدرا ....—falz || Kreiden
(ا لا) تباشیر طوزی || —ähnlich (ص) تباشیره مشابه ،
تباشیرکبی || —artig (ص) تباشیر کبی ، تباشیر نوعندن ||
—erde (ا مؤ) اراضی تباشیریه ، تباشیرلی طوپراق ||
—formatio'n (امؤ) (طبقات الارض) اراضی تباشیریه ||
—haltig (ص) تباشیرلی || —stift (ا م) (رسم یاپمغه مخصوص)
تباشیر قلمی || —weiß (ص) تباشیر کبی بیاض || (مجا) صاقیز
کبی بیاض (ممیز) || —zeichnung (ا مؤ) تباشیر قلمیله
یاپلمش رسم .

kreiden ، **Kreideln** (فع متع) v. ㉛ [Kreide]
تباشیرقلمیله یازمق ویا اشارت ایتمك || اوزرینه تباشیر سورمك
(بیلاردو اویوننده) das Queue— بیلاردو دکنکنه تباشیر
سورمك .

Kre-iren (فع متع) a. ㉛ [لاتینجه] یاراتمق ،
خلق ایتمك ، وجوده کتورمك ، یوقدن وار ایتمك || ایجاد
واختراع ایتمك || تأسیس ایتمك .

Kreis (ا م) مفردی ㉖ ، جمعی ㉖ دائره (کذا دائره نك
احاطه ایتمش اولدیغی شی ، محل || einen —beschreiben
بردائره چیزمك || im — se,in einen— دائره شکلنده ، دائره
داخلنده (اوله رق تحدید اولنمش منطقه) || دائره ، منطقه ،
(مدار) — Das liegt außer unserem بو بزم اقتدارمزك
خارجنده (برشی) در || —kleiner (اوفق دائره) ، قضا ||
(یکدیکریله مناسبتی اولان اشخاص هیئتی) —von Freunden
آرقداشلر ، دوستلر جمعیتی || im—se seiner Familie عائله
خلقیله برابر ، عائله سی خلقی یاننده || im—se um etwas herum
gehen بر شیئك اطرافنده طولاشمق || einen blauen— um
die Augen haben کوزلرینك اطرافنده مائی حلقه اولمق ||
(هیئت) مدار ، محرك .

Kreis.... (...) —beamter (ا م) قضا ، ناحیه
مأموری || —blatt (ا لا) قضا ، ناحیه رسمی غزته سی ||
—phy'sikus (ا م) قضا ، دائره ، ناحیه طبیبی ، حکیمی ||
—synode (ا مؤ) قضا ، ناحیه ، دائره مجلس روحانیسی ||
—tag (ا م) قضا ، ناحیه ، دائره مجلسی || —vier-eck (ا لا)
(ریا) بردائره داخلنه رسم اولنه بیلان مربع || —amtmann
(ا م) (بردائره ، قضا ، ناحیه ده امور اداره یه باقان رئیس)
قائمقام ، (بلدیه رئیسی) || —ausschnitt (ا م) بردائره نك
ایکی نصف قطری آره سندهکی پارچه سی ایله اشبو ایکی نصف
قطری محتوی بولنان قوس || —bahn (ا مؤ) بردائره یی
تعقیب ایدن استقامت ، محیط ؛ (هیئت) محرك || —bogen
(ا م) دائره قوسی || —geometri'e (ا مؤ) علكتك انقلابات
داخلیه نقطهٔ نظرندن تقسیم سنعیسی || —gericht (ا لا)
قضا ، ناحیه ویا دائره محکمه سی || —li'ni-e (امؤ) دوریابان خط :
(ریا) محیط (دائره) || —messung (امؤ) (ریا) مساحهٔ
محیط دائره || —richter (ا م) قضا ، ناحیه ویا دائره حاکمی ||
—ritt (ا م) حیوانی دائره اوزرنده یورومك : چرخ حرکتی ||
—rund (ص) دائره کبی تکرلك ، مدور || —säge (امؤ) (صنع) دائره
شکلنده دستره || برشیئی دائره وی کسمکه مخصوص الیجه دستره ||
—schattig(e Völker) (ص) کرهٔ ارضك قطبلرنده ساکن
اولوب بعض موسملرده کولکه باشلرینك اوزرینه یکرمی درت
ساعتده بردائره تشکیل ایدن وکولکه لری هرطرفه دونه رك
برده بردائره چیزن (آدملر) || —scheibe (امؤ) اسکی وقتلرده
جناستیق تعلیمنده آتدقلری آغیر ودائره وی شی || کونش وآیك
کورینان دائره وی شکلی ، قرص || —schnitt (ا م) دائره وی کسمه ||
دائره وی کسیك ، (پاریق) || —sprung (ا م) (فن فروسیت)
حیوانی برآیاق اوزرنده ویر دکشدیرمدن تام دائره اوزرنده
چرخ ایتدیرمه || حیوانك یوصورتله دونمسی || —stände
(جمع م) مجلس عمومی || آلمانیاده : بر قضا ، ناحیه ویا دائره
هیئتی (هیئت مأموریتی) || —wendung (امؤ) (قلج تعلیمنده)
(خصمك ضربه سندن کندوی حافظه ایچون) وجودله یاپیلان
دونمه ، چرخ حرکتی .

Kreisch (ا م) ㊳ کسکین ، اینجه سسله ، تیز باغیرمه ||
کوپك یاورومی ایله تیلکینك حاولامسی ، باغیرمسی .

Kreischen (فع لا +) a. c. ㉛ [روجه kri'zo]
اینجه سسله ، تیز ، کسکین باغیرمق || چوق باغیرمق ، چاغیروب ،
باغیروب طورمق ، باغیروب چاغیرمق || (بایقوش وصاز کیجه قوشلری
حقنده) اوتمك || (مجا) (رنك حقنده) پك آچیق ویا کوزه
چاربجی اولمق ، اوتمامق ، یاقیشمامق || (ا لا) باغیرمه ، چاغیرمه ،
اینجه وتیز سس ؛ چیقارمه || —der Schneide-Instrumente
آلات قاطعه نك چیقاردیغی سس خارج ، غیر... ردیج ایتمسی ،
شاقیردیسی .

Kreisel (ا م) a. ㊵ [Kreis : Kräusel کلمه سنه
مصطوفاً] (اویونجاق) طوپاچ ، فیرلداق .

Kreisel.... (...) —peitsche (ا مؤ) طوپاچ
قامچیسی || —blumig (ص) (نبا) طوپاچ شکلنده چیچکی اولان
نبا (تات) || —rad (ا لا) صو ایله چوریلان چرخ (طولاب)
|| —schnecke (ا مؤ) (تاطبیعه) بوارلاق صدفلی بوجك .

Kreiseln (فع لا ±) و —sich (فع مطا) a. ㉛
[Kreisel] دونمك ، چورلنمك ، دور ایتمك || حلزونی دونه رك
یوقاری صعود ایتمك .

Kreisen (فع لا ±) و —sich (فع مطا) c ㉛ دائره اوزرنده
ویا کندی اطرافنده دونمك ، دور ایتمك der Mond kreist um
die Erde آی کرهٔ ارضك اطرافنده دور ایدر || (قان حقنده) دوران
ایتمك || دائره تشکیل ایتمك || —der Gang دونر ، طولاشیج یول ||
=kreißen || (فع متع) دائره اوزرنده ویا اطرافنده چویرمك ،
دور ایتدیرمك ، دائره اوستنده دوندیرمك .

Kreißen (فع لا +) c. ㉛ [kreischen کلمه سنه
منسوب] چوجق آغریسی چکمك ، وضع حمل صانجیسنه
طوتلمش اولمق .

Krema (ا خالا) ㊻ (جغر) (ایتالیا شهرلرندن)
قرمه || کذا : قره ماسق .

Kreml ( ) ، Kremlin ( ) (ام) ㊻ ایچار صرای
وعلی الخصوص موسقوه دهکی) قرمه لین .

Kremona (اخالا) ㊻ (جغر) (ایتالیا شهرلرندن)
قره مونا .

Kremor Tartari (ا م) (inv.) (sans pl.)
[لاتینجه] (اجزا) قریم (قرمه م) طارطار .

Krempe(l) ( ) =Krämpel .

Kremser (ا م) بیوك آرابه ، پارس جوارنده یولجی
نقلنه مخصوص آرابه ، قوقو || [اوستریا شهرلرندن Krems]
(ا م) a. ㊵ ، —in (ا مؤ) ㊿ قره صولی ارکك ، قادین ||
(ص) (inv.) مثلا : —Weiß (قورشوق ، شکری بیاض ،
کبار بیاض) قره صو بیاضی .

Kreneli(e)ren (ـــ قه مته) a. (21) [فر] (استحكا ، مازغال آچمق ، مازغال ایله تجهیز ایتمك .

Kreole (ـــ ا م) (52) [اسپا] اجنبیلرك مستملكاتده طوغان چوجقلری (مقدما اسپانیا وپورتكیزلیلرك) ملز .

Kreosot (ـــ ا لا) (38) (*sans pl.*) [روم] (كیمی) قطران روحی .

Kreosoti(e)ren (ـــ قه مته) a. (21) [روم] قطران روحی سورمك ، قطران روحیله اوغمق .

Krepi(e)ren (ـــ فه لا—) a. (21) [ایتا] (حیوان حقنده مستعملدر) كذا (برای تحقیر انسان حقنده) (عو) اولمك ، كبرمك ‖ Das krepi'rt mich (قه مته) بوشی بنی (پك زیاده قیزدیرییور) كبرته جك .

Krepp (ـ ا م) (38) ویاخود (56) [فر] (نجا وصنه) بروجك ، (قرپ) .

Kreps (ـ ام) (*inv.*) (*sans pl.*) [انكلیز] قرهلس دیلان زار اویونی .

Kresse (ـــ امؤ) (51) (نبا) تره ، رشاد ‖ schmal- blätterige— (امؤ) بقیه ، صو ترهسی .

Kreta (ـــ ا نا لا) (56) (جغر) كرید ، قندیه اطهسی .

Kretenser (ـــ ا م) a. (40) ، —in (امؤ) (51) كریدلی (اركك ، قادین) ‖ (صـ) (51) كریده منسوب ، كریده عائد‖ كریددن چیقمه ، ویالتیشمه ، كرید محصولی ... شی .

Kreter (ـــ ا م) a. (40) ، —in (امؤ) (51) = Krete'nier(in) .

Krethi und Plethi (ـــ ام) (*inv.*) [عبر] (انجیلده) (حضرت داوودك كندویه مخصوص قرهغولی) كره تیهن ویهلهتیهنلر‖ (مجا) (عو) هردرلو هرصنفدن آدم (لر) .

Kretin (ـــ ویاخود فرانسزجه تلفظ اولنور ام) (51) و (56) [فر] آلپ وپیرهنه طاغلرنده سقط واعضالری غیر متناسب تشكل ایتمش آدم ، قرهتین ‖ كذا (مجا) احمق ، ابله ، بدلا كیمسه .

Kreuch ، **kreuchst** ، **kreucht** (ـ) (قدیم اولوب بوكون آنجق شعرده مستعملدر) kriechen فعلنك صورت امریه وزمان حالی .

Kre-usa (ـــ ا نا مؤ) (46) و (51) پریامك قزی وانهنك برنجی قاریسی و(آسقانی)ك والدهسی .

Kreuz (ـ ا لا) (38) [لاتینجه crux كلمهسندن مأخوذ : قدیم آلمانجه chrûci] خاچ ، صلیب ، استاوروز ، چلیپا ‖ über's (ویاخود : in's) —legen خاچواری قویمق ، چاپراز یاتمق ‖ ein—schlagen استاوروز چیقارمق ‖ علی الخصوص (ع) محاربه نشانی —eisernes تیمور صلیب (مدالیهسی نشانی) ‖ (مجا) جفا ، كدر ‖ (مجا) das—vor Jemandem machen برندن قورقمق ، اوكندن قولرا (وبا) علتندن قاچار كبی قاچمق ‖ etwas über's—nähen برشیئی چاپراز دیكمك (دیكیش حقنده) ‖ (طوقومهجیلقده) in's—weben چاپراز اورمك ‖ (ویاخود حال اولهرق) in die—und Quer kreuz und quer زیقزاق اولهرق ، برصاغه برصوله ‖ هرطرفه طوغری ‖ —Donnerwetter های آناسنی ! های اه جزاسنی ، بلاسنی ویرسون ! ‖ (مجا) sein—über etwas machen برشیئی غائب اولدی

صایمق ، مأتمی طوتمق ، اوزرینه بر بارداق صو ایچمك ‖ بل ویلك قویروق صوقومنه قدر اولان محلی ‖ (فروسیت) حیوانك آرقه طرفلری ، صاغریسی ‖ (كاغد اویوننده وعلی الخصوص آلمان كاغدلرنده) سینك ، اسپاتی = Treff ‖ (موسیقیده) (b. اشارتیله كوستریلان یه میول صداسنك مقابلی اولان ویرصدانك یارم نوطه یوكسك اوقونهجغنی كوسترن (♯) دیهس اشارتی ‖ (بحر) چاپانك : چاپرازلری ، قوللری .

Kreuz.... (ـــ) —abnahme (امؤ) خرستیانلرك قولنجه حضرت عیسانك چارمیخدن ایندیرلمسی ‖ بوكی تصویرایدن رسم ‖ —kirche (امؤ) خاچ بیچمنده انشا اولنمش كلیسا ‖ سن قرووا كلیساسی ‖ —zeitung (امؤ) (برلینده چیقان) قرویتس غزتهسی ‖ —balken (ام) (صنه) چاپرازدیرك ، كیریش ‖ —band (لا) (یوصته) پاكت وامثالنك چاپراز باغلانهرق آچیق كوندرلمسی ‖ (تشر) چاپراز باغ ، رباط ‖ (معما) كینك : بخورنك طیشاری آچیلان قنادی ‖ —bein (لا) (تشر) آرقه كمیكنك ختام بولدیغی یرده اولوب حوصلهنك آرقه طرفنی قپایان اوچ كوشهلی كمیك ، عظم عجز ، قویروق صوقومی ‖ —berg (ام) حضرت عیسانك صلب اولندیغی مراد اولنان تپه ‖ اوزرنده صلیب بولنان تپه ، طاغ ‖ —bild (لا) حضرت عیسانك صلیبده آصیلی رسم مجسمی ، رسمی ‖ —blumig (صـ) چیچكلری صلیبه بكزهیان نباتات ، فصیلهٔ صلیبیهدن ‖ —bogen (ام) = Grat-bogen یوقاریسی كوشهلی كمر ‖ —bohrer (ام) اوجی خاچواری درت كوشهلی باروت لغمی میلی ‖ —bram-Segel (لا) كمینك لیج دیركی تپهسندهكی اوفق یلكن ‖ —brav (صـ) پك ناموسلی ، اوصلی ، تربیهلی ‖ —donnerwetter (عو) (لا) وجرند) مرا . Kreuz) ‖ —dorn (ام) (نبا) (عادی) ق دیكن ‖ —fahrer (ام) اهل صلیب محاربهسنه اشتراك ایدن ‖ —fahrt (امؤ) نادراً = —zug ‖ (ایالتلسانده) صلیب وصلیبلی بایراق ایله سوقاقلردن كچهرك یاپیلان آیین ‖ (بحر) قرهغول كمیسنك قول كزمسی ‖ سفینهنك كزدیكی ساحل ‖ قرهغول كمیسی ‖ —feuer (لا) (مقر) مقراص واری آتش ‖ —fidel (صـ) (عو) پك شن ، كیفلو ‖ —gasse (امؤ) درت یول آغزی ‖ (اسم خاص اولهرق) صلیب سوقاغی ‖ —halfter (امؤ) (فروسیت) چاپراز یولار ‖ —kraut (لا) (نبا) قانارپه اوتی ‖ —otter (ام) (تا طبیعه) انكرك یلانی ، افعی ‖ —predigt (امؤ) اهل صلیب محاربهلرینه ، جهاده دائر وعظ ایتمك ‖ —und Quer-züge (جمع م) زیقزاق حركت ، سیاحت ‖ —ritter (ام) قدیم اهل صلیب افرادینك بیری ‖ —schmerzen (جمع م) بل آغریسی : بطن اسفلك بانلرنده اولان صانجی ‖ —sprung (امؤ) رقصده صیچرایوب یره دوشمزدن اول آیاقلرنی یكدیكرینه اورمه حركتی ‖ —strebe (امؤ) (صنه) (معما) چاپراز دستك ‖ —ton-art (امؤ) (موسیقی) دیهس اصولی ‖ —unglücklich (صـ) پك مغموم ، پك بی بخت ‖ —verhör (لا) (عد) بالمواجهه ایدیلان استنطاق ، یوزلشدیرمه ‖ —vierung (امؤ) (وبا) بردائرهنك درده تقسیمی ‖ —weise (حا) خاچواری ‖ (sich) —weise legen, setzen stellen, durchschneiden خاچواری ، چاپراز اولهرق قویمق ، چاتمق ، اوطورتمق ، قطع ایتمك ‖ بوصورتله قونمق ، چاتیشمق ، اوطورمق ، تقاطع ایتمك ، وضعیت آلمق ‖ —woche

(امؤ) نولایه یکت نیازیله عروج عیسادن اوچ کون اول ایدیلان دعالر ویاپیلان پروسیونلرك اجرا ایدلدیکی هفته || —zucht (امؤ) مختلف الجنس انسان وحیواناتك یکدیکریله چفتلشدیرلمسی، برلشدیرلمسی؛ تصالب عرق || —zug (ام) اهل صلیب محاربه‌سی.

Kreuzen (ـ فعمتعه وفعلا +) c. (21) — sich (فعمطا) [Kreuz] خاچوارى چیزمك، کسمك، قومق، چاقمق، قطع ایتمك || چاپرازچیزلمك، کسلمك، قونمق، چاتیشمق، تقاطع ایتمك والخ || (جنسلری مختلف اولان حیوانلری) چفتلشدیرمك، ملز چیقارمق || چفتلشمك || ملزلشمك، قاریشمق || zwei Li'nien—(sich) ایکی خط یکدیکریله تقاطع ایدر، بربرینی قطع ایدر || (بحر) —an einer Küste برساحلده قره‌غول کزمك (کمی ایله)، دوره‌چیقمق || روزکاره قارشو اولطه اوره‌رق یورمك، اولطه اورمق (= lavi'ren) || اوزرینه صلیب (زائد) اشارتی قومق || —sich be-kreuzen=sich— und segnen استاوروز چیقارمق، دعا ایتمك.

Kreuzer (ـ ام) n. (80) [Kreuz] (اوستریانك دورت پاره‌قیمتنده باقر پاره‌سی) قروتسر || Das ist keinen—werth بو، بوشی، بش، (بر) پاره ایتمز، بش پاره‌لق دکری یوق || (بحر) برساحلك محافظه‌سی ایچون قول کزن حرب سفینه‌سی، قرووازور || بویله برکمینك قپودانی، سواریسی.

Kreuzigen (ـ فعمتعه) n. (21) [Kreuz] چارمیخه کرمك، بوصورتله تلف ایتمك.

Kreuziger (ـ ام) n. (80) [Kreuz] چارمیخه کرن، جلاد.

Kreuzung (ـ امؤ) (61) قارشولشمه. تقاطع ایتمه || مختلف الجنس انسانلرك (ویاحیوانلرك) یکدیکریله قارشدیرلمسی، ملزچیقارمه.

Kribbeln (ـ فعلا +) n. (21) [frabbeln=] (قریمجه‌کبی بربری اینجه کیروب چیقان، قایناپان شی حقنده) قایناشمق، بربری اینجه کیروب چیقمق || قاشینمق، کیدیشمك || (فعمتعه) Das kribbelt ihm بوشی آنی (پك زیاده) قیزدیرر، کوپلره بندیرر. او بوکا پك طوتونور.

Krib(b)=Krab(b)s (ـ ام) (inv.) (عمو) خرده‌مرده، ابور جوبور شیلر، ترومسز شیلر یغینی، خرده‌وات.

Krick! (ـ حرف ندا) طیرویق!

Krick.... (ـ) —ente (امؤ) (تا طبیعه) باغیرتلاق دیبلان یابان اوردکی.

Krickelei (ـ امؤ) (61) اوقونمزدرجه‌ده یازلمش شی || نشئه‌سزلك، جان صیقینتیسی || مخالفت، ضدیت || غائله.

Krickel-krackel (ـ ام والا) n. (81) اکری بوکری، کوتو یازی، قارغه‌جق بورغه‌جق.

Krickeln (ـ فعمتعه) n. (21) (عمو) کوتو یازی یازمق، قارغه‌جق بورغه‌جق کبی یازمق.

Krickler (ـ ام) n. (81) (عمو) تچیز آدم، خویسز کیمسه || طاقتسز آدم.

Kricklich (ـ صـ) (20) (عمو) الغمسه، نازك، مهم خاطرلو || سریع الانفعال، چابق کوجنیر، قیزدن تیز قیان، قیلی قرق یاران، اوصوریغی جیتلی، چابوق طوتیلور.

Kriech.... (ـ) —pflanze (امؤ) (نبا) صارماشیق، صاریلەرق ویا یره سورتینه‌رك بیوییوب اوزانان نبات || —sucht (امؤ) علی‌الخصوص (مجا) (بیوکلر اوکنده) تکاپو || —ente (امؤ) (تا طبیعه) Krick=ente.

Kriechen (ـ فعلا +. تبدیل موقع مراد اولندقده فعلا —) c. (30) [قدیم آلمانجه chriohhan یعنی اساساً = sich ducken [gehen (کمسنك‌ضدی) سوروکمك، سورونه‌رك کیتمك || زورله یورییه بیلمك، کیده‌بیلمك، سوروکلنمك || (تبدیل موقع مراد اولنه‌رق کذا) کیتمك، کیرمك، چیقمق || in alle Winkel— هر یره کیرمك، صوقولمق (کیروب چیقمق)، هرطرفه بورنی صوقمق || (عمو) er möchte vor Angst in ein Mause-loch— اوكا النده‌ن کلسه قورقوسندن صیچان دلیکنه کیره‌جك || —aus dem Ei یومورطه‌دن چیقمق.

Kriecher (ـ ام) n. (80)، —in (امؤ) (61) سورونان، سورونه‌رك یورویان (ارکك، قادین) || آچق. دنی، تکاپوی کلبانه‌سی اولان.

Kriecherei (ـ امؤ) (60) [Kriecher] تکاپو، ال باق اوپمه || یاغیلق، اشاغیلق.

Kriecherisch (ـ صـ) (20) =fuchs=schwänzerisch.

Krieg (ـ ام) (35) (Friede کلمه‌سنك مقابلی) جنك، محاربه، سفر، حرب || —führen حرب ایتمك || in den—ziehen محاربه‌یه، سفره کیتمك.

Krieg.... (ـ) —fertig (ـ) سفر، محاربه ایتمکه حاضر ومقتدر || میدان حربه کیرمکه، آتلمغه مهیا || —führend (صـ) مثلا die—führenden Mächte محارب دولتلر || —führung (امؤ) اصول وفن حرب.

Kriegen (ـ فعلا +) n. (21) جنك، حرب، محاربه ایتمك، جنکلشمك، غوغا ایتمك || (فعمتعه) و—sich (فعمشارکت) || kriegst, kriegt, kriegte, gekriegt: صورت تصریفلری (کثریا (e) حرف مدی اوله‌رق و (ـ) اوقونه‌رق) =be-kommen || sie—sich آنلر بربرینی المقارلر، بربرلرینه واریجقلر، اولنه‌جکلر || مالك اولمق، ایدینمك، قاووشمق؛ طوتمق، یقالمق، اله کچیرمك.

Krieger (ـ ام) n. (80)، —in (امؤ) (60) محارب ارکك، قادین، جنکاور (مرا) Soldat).

Krieger.... (ـ) —kaste (امؤ) محاربلر صنفی، کروهی || —stand (ام) صنف عسکری || —verein (ام) اسکی عسکرلر جمعیتی.

Kriegerisch (ـ صـ) (20) محاربه، سفری سون، آرزو ایدن، مشوق حرب || محاربه ایدن، جنکلشان || جنك، محاربه، سفر ایتمکه اقتداری اولان || (جهت عسکریه، صنف عسکری‌یه، اردویه منسوب، متعلق) عسکری.

Kriegs.... (ـ) —bedarf (ام) مهمات ویالوازم حربیه || —fuß (ام) مثلا auf den—fuß setzen سفربر حالنه قومق || —jahr (الا) محاربه سنه‌سی (که بونلرداخلنده‌کی خدمت عسکریه ضعف حساب اولنور) || —kosten (جمع) مصارف حربیه || —minister (ام) حربیه ناظری، سرعسکر || —ministe'rium (الا) حربیه نظارتی (سرعسکر قپوسی ویا دائرهٔ عسکریه) || —rath (ام) مجلس عسکری اعضاسی || مجلس عسکری، دیوان حرب || —schauplatz میدان حرب || —stand (ام) =—fuß=stärke

(امؤ) سفربر حالندەكى قوۀ عسكريه || —adel (ام) اصالت عسكريه || —akademi'e (امؤ) دارالفنون عسكرى، بيوك عسكرى آقادەمياسى || فرانسەدە: اركان حرب مكتبى || —angelegenheit (امؤ) امور وخصوصات حربيه || —arti'kel (جمع م) (قانون عسكرى) جزا قانوننامەسى || —bataillo'n (الا) سفربر حالندە بولنان طابور || —baukunst (امؤ) اصول انشاآت عسكريه، معمارئ عسكرى: فن استحكام || —bereit (ص) محاربەيەحاضر وآمادە، سفربر || —denkmünze (امؤ) بر محاربە ايچون ضرب ايتديريلان مداليه || —dienst (ام) خدمت عسكريه || —erfahren (ص) فن حربه وقوف تامى اولان، اصول حربده ملكه ومهارتى بولنان: حرب كورمش، ايشلش || —fach (الا) سلك عسكرى، اهل سيف صنفى || —flotte (امؤ) دونانمه، قوۀ بحريۀ عسكريه || —froh (ص) حربى سون، آرزوايدن || —gefährte (ام) سلاح آرقداشى، قارداشى: محاربەارقداشى || —gefangenschaft (امؤ) اسارت (حربيه) || —gericht (الا) ديوان حرب || —geschichte (امؤ) تاريخ حرب، تاريخ عسكرى || —gott (ام) (اصا) حرب الهەسى، مارس || —held (ام) بيوك محاربكسه، برمفردە قهرمانلق ايدن ذات || —kamera'd (ام) = —gefährte || —kasse (امؤ) سفربر ارادونك صندوغى || —knecht (ام) (عادى) عسكر، نفر || —kommissaria't (الا) لوازمات وتعيينات عسكريه ادارەسى؛ لوازم رياستى || —kundig (ص) فن حربده ملكه ومهارتى اولان || —leute (جمع) محاربكسەلر، عسكرلر || —lied (الا) محاربه تركيسى || —list (امؤ) خدعه، حيلۀ حربيه || —mann (ام) ايو محارب كسه || —schiff (الا) زرهلى، حرب كميسى || —schuld (امؤ) (محاربه سببيله حصوله كلان بورج) تضمينات حربيه || —schule (امؤ) مكتب حربيه || —spiel (الا) حرب اويونى || جيريداويونى؛ اسيرآلمەجه || —sprache (امؤ) عسكرى لسانى || اصطلاحات عسكريه || —that (امؤ) اجراآت عسكريه || —tüchtig (ص) حرب وضربه، غوغايه مقتدروصالح || —verpflegungs-Amt (الا) لوازمات عسكريه دائرەسى || —verständig (ص) = —kundig || —volk (الا) قطعات عسكريه || محارب اهالى || —wesen (الا) فن واصول حربيه؛ امور وخصوصات عسكريه || دائرۀ عسكريه || —wissenschaft (امؤ) فنون عسكريه || فن حرب || —zucht (امؤ) تربيۀ عسكريه || —zug (ام) سوقيات عسكريه || —zwang (ام) خدمت عسكريه ايله مكلف قيلمه، جبر عسكرى.

Kriminal,... (... ـَـ ـَـ) —richter (ام) محكمۀ جنايت رئيسى || —gericht (الا) محكمۀ جنايت.

Kriminalist (ـَـ ـَـ ام) (51) [لاتينجه] جنايت وقانون جزايه دائر معلومات ويا تأليفاتى بولنان كمسه.

Krimm (ـَ اخامؤ) (19) (جغر) قريم شبه جزيرەسى.

Krimm,... (... ـَ) —krieg (ام) قريم محاربەسى || —stecher (ام) (محاربه) دوربينى، چفته دوربين.

Krimmeln (ـَـ فعلا +) a. (21) بالكز: — und wimmeln قيپرقيپر ايتمك، قيپردامق، قارينجه كبى ويغير ويغير قايناشمق: قارينجه لشمق، كيدشمك جملەلرندە مستعملدر.

Krimmer (ـَـ ام) a. (40), —in (ا مؤ) (50) قريملى (اركك ويا قادين) || (كوركجيلكدە) قريمك قيورنكلى قويونلرندن يكى طوغمش قوزو دريسى || (تجا) يوكدرى‌يه بكزەيان قماش

Krimm(i)sch (ـَ) ـَ ص) (21) قريمدن، قريملى، قريمه منسوب، متعلق

Krimpe (ـَـ امؤ) (53) (صنع) بيقانمش، ايصلانمش بر چوقەنك چكلمسى، بوزولمسى، طوبلانمسى || in die — gehen چكمك، طوبلانمق، بوزلمك.

Krimpel-Spiel (ـَـ الا) (28) اسقامبيل اويونى نوعى (اوچ كاغدله طالع اويونى).

Krimpen (ـَـ فعلا ـ) وكذا —sich (فعـ مطا) a. (21) (اسم مفعولى كذا gekrumpen) بوزولمك، چكمك، طوپلانمق || بوروشمق || (فعـ متعـ) (چوقەيى) ايصلاتمق، صويه باصمق، اوزمق، قماشك پرداخى كيدرمك || (بحر) (فعلا +) (der Wind) krimpt روزكار غربدن جنوبه وياخود جنوبدن شرقه دونيور.

Krimper (ـَـ ام) a. (40) (جمع) (تيلزيت مصالحەسندن صكره) مملكتلرينه صاليويريلان پروسيا عسكرلرينه ويريلان اسم || (صنع) چوقەيى، قماشى صويه اوران، باصان.

Krimper,... (... ـَـ) (ع) (يوقله ايملش وكوتوسى چوروكه چيقارلمش مرا. Krimper) مثلا —pferde (جمع لا) نومرودن خارج باركير.

Krimp-frei (ـَـ ص) (21) (صنع) بوزولمز، چكلمز، (بروشمز).

Kring (ـَ ام) (38)، —e (ا مؤ)، (50) —en (ام) b. (40) [Ring =] Kranz = (باشده اشيا طاشيانلرك حصيد شكلندە باشلغى).

Kringel (ـَـ ام (الا) a. (40) (قرونلرده) كورك حصيد.

Krinoline (ـَـ ـَـ امؤ) (53) [فر] چول بزى || ملاقوف (مقدما بازكيرقيلندن معمول قاشدن احضار ايديلور ايدى).

Krippe (ـَـ امؤ) (53) يملك، معلف || die — des Heilandes حضرت عيسانك طوغديغى اصطبل || اوفق چوجقلره مخصوص خيرانحانه، يتيمخانه || آرەلرى ديوارطاشيله طولديرلمش قازيق بند.

Krippen,... (... ـَـ) —beißer (ام) (بيطر) (يملك ايصيران) خويلى باركير.

Krips (ـَ ام) مفردى (26) وجمعى (26) (عمو) يالكز برو چەآتى جملەده مستعملدر: Jemand beim — nehmen برينى ياقەسندن يقالامق، طوتمق، يقالامق، اكسەلمك.

Krischna (ـَـ ام) (56) [هند] براهمن مذهبندە اولانلرك تصورايتدكلرى اوچ وجودلى الهلرينك تجسم ايتمسى وهندستانده بو اسمله ياد اولنان شى.

Krise (ـَـ امؤ) (53)، مفردنده اكثريا: Krisis (امؤ) (inv.) [روم] قاريشقلق، بحران.

Krispin (ـَ ـَ اخام) (56) [لاتينجه] der heilige — سن قره پين || مضحكەلرده اوشاق رولنى اجرا ايدن اويونجى.

Kristall (ـَـ) (مرا. Krystall).

Kristerium (ـَـ ـَـ الا) (11) [روم] (فلسفه) دليل حقيقت، آيت بينه، نص قاطع، ادلۀ محققه (برشيئك حقيقتى اثبات ايدن ادلەنك مجموعى).

Kritias (‿‿ | ـ اخام) (*inv.*) آتنه‌نك اوتوز تیرانندن اك مشهوری اولوب میلاد عیسادن ۴۰۳ سنه اول وفات ایتمشدر .

Kritik (ـ امؤ) (١٩) [روم] مباحثه، مطالعه، برشی حقنده ایدیلان بیان افکار : اعتراض، مؤاخذه، مناظره، مناقشه، قیرتیق، تنقید : ذم وتقبیح، جرح، لوم وقدح .

Kritikaster (‿ ‿ ـ ام) a. (٤٠) (عمو) [Kritik] (کوتو) قیرتیق || (عمو) قیرتیق، مناقشه، مناظره ایدن؛ مؤاخذه مراقنده بولنان، هرشیئه اعتراض ایدن کیمسه .

Kritiker (‿ ـ ام) a. (٤٠) [روم] مؤاخذ، معترض، لائم || گروه معترضین .

kritisch (ـ ‿ صـ) (٢٤) [روم] اعتراض ومؤاخذه‌یه دائر || وخیم، پك مشكل، بحرانلی، صوكی، عاقبتی، انجامی فنا .

Kritisi(e)ren (‿ ‿ ـ فعمتعدی وفعلا +) a. (٢٤) [روم] براثری مناظره ایتمك، حقنده بیان افکار ومطالعه ایتمك || ذم وتقبیح، جرح وتنقید ایتمك . ein Werk—

Kritolaus (‿ ‿ ـ اخام) (*inv.*) (میلاد عیسادن ۱۵۰ سنه اول بر حیات بولنان یونان فیلوسوفی) قریتولائوس .

Kritt(e)ler (‿(‿) ـ ام) a. (٤٠) عاقللك صاتان، جاهل معترض || منازعه‌جی، اعتراضه بهانه آرایان || مزور .

Kritt(e)lig (‿(‿) ـ صـ) (٢٤) اعتراضه، مؤاخذه‌یه میال منازعه‌جی، دیدی قودیجی || اوفق تفك شی اوزرینه قیزان، هرشیئه طوتیلان || مزور، شریر .

Kritteln (‿ فعلا +) a. (٢١) بر شیئك (اك اوفق نقطه‌سنه وارنجه‌یه دکین مناقشه ایتمك) هیچ برشی بکنمامك؛ خسته‌لقی مرض اولمق || (عمو) ناحق یره طوتوکمق، چکیشمك .

Kritz (ـ ام) (٥٤) طیرمیق، طیرناق اثری، طیرناق ایله یاپیلان چیزکی || قلم ایله یاپیلان چیزکی، اشارت .

Kritzelei (‿ ‿ امؤ) (٣٩) =Ge-kritzel .

Kritz(e)lich(t) (‿(‿) ـ صـ) (٢٤) (ال یازیسی حقنده) فنا یازی یازمق، قره‌لامق، اوقونمیه‌جق درجه‌ده، قارغه‌جق بورغه‌جق کبی یازی، جیزیقدیرمه .

Kritzeln (‿ فعلا + وفعمتعدی) a. (٢١) (ایغمه وخفیف سس چیقاره‌جق صورتده) طیرمالمق || eine zu spitze Feder kritzelt und spritzt beim Schreiben زیاده سیوری بر قلم یازارکن جیزردار ومرکب صیچراتور || اوقونمز درجه‌ده (یازی) یازمق || (لا) b. (٤٠) (*sans pl.*) قلمك جیتیردامسی || کوتو یازی .

Kroate (‿ ـ ام) (١٢)، Kroatin (امؤ) (٥٤) خروات (ارکك، قادین) .

Kroatien (‿(‿) ls ‿ ـ اخالا) (٥٦) (جغر) خرواتستان .

Kroatisch (‿ ـ صـ) (٢٤) خرواتجه .

Kroch (‿)، kröche (‿ ‿) kriechen فعلنك ماضی وصوزونقنیف صورت تصریفیه‌لری برنجی واوچنجی شخصلری) .

Krocket-Spiel (ـ ‿ الا) (٥٤) [انکلیز آلمان] انکلیزلرك طوقماقله یوارلاقلره اوره‌رق اوینادقلری اویون، قروکت اویونی .

Krocki(e)ren (‿ ـ فعمتعدی) a. (٢٤) [فر] بررسمك قروکیسی یاپمق؛ برشیئك مسوده‌سنی (رسم حقنده) چیقارمق .

Krokodil(l) (ـ ‿ ـ الا) (٥٤) [روم] (تاطبیه) تمساح، تمساح بالیغی || (کنایه) حیله‌کار، سینسی، ایچی طیشنه اویمیان کیمسه .

Krokodil(l)... (‿‿‿ ـ) —eier (جمعلا) تمساح یومورطه‌سی || —ähnlich (صـ)، —artig (صـ) تمساحه بکزه‌یان، تمساح جنسندن، تمساح کبی || —(s)thränen (جمعمؤ) ساخته کوز یاشی .

Krokos (ـ ‿)، Krokus (ـ ‿) (ام) (*inv.*) [روم] (نبا) زعفران .

Kroll... (‿‿‿) —haar (الا) لوله‌لی، قیویرجیق برچم (صاچ) || —erbsen (جمعمؤ) قابلادلش بزلیه (شکلی محافظه ایتمك اوزره)، durchgeschlagene Erbsen ازلمش بزلیه‌نك ضدی) || —hecht (ام) (آشچیلقده) قویروغی آغزینه صوقولمش (حلقوی) طورنه بالیغی || —wolle (امؤ) (صنع) (شاپقه‌جیلق، کلاه وآراقیه‌جیلقده) کلاه، شاپقه، آراقیه یوکی .

krollen (‿ ـ فعمتعدی و— sich فعمطا) a. (٢٤) قیوردلق، بوروم بوروم اولمق || قیویرمق، لوله لوله یاپمق، قیویرجیق یاپمق .

Kromlech (‿ ـ ام) (٥٤) [سلت، کلت لسانجه] فرانسه‌نك اك اسکی اهالیسنك آثارندن اوله‌رق بربیوك طاشك اطرافنه دیزلمش طاشلردن عبارت دائره .

Kron... (‿‿‿) —erbe (ام) (بر تاجك وارث مطلق ومشروعی) ولی عهد || —anwalt (ام) =Staatsanwalt || —(s)beere (امؤ) (نبا) یبان مرسینی دینیلان آغاجك کندوسی || —blume (وبونك یمشی) || (امؤ) (نبا) || Kaiserkrone= —feldherr (ام) (اسکیدن) باش قوماندان، سردار، سرعسکر || —(en)gehören (الا) (اوجاقلده) بوینوزلی کیك باشی || —hirsch (ام) بوینوزلی کییك || —glas (الا) خالص کوزك بللوری || —gut (الا) املاك همایون || —leben (الا) زعامت میریه، بکلك، تیمار || —leuchter (ام) بیوك (صالون) آویزه‌سی || —papier (الا) (تبا) (٤٥×٦٥ ملیمتره اکنده و٣٦٠ ملیمتره بوینده اولان) قوروون کاغدی || —prinz (ام) (اوروپا حکمدارلرینك اك بیوك اوغلی) ولی عهد، (ولی عهد اولان، یعنی خانداننده اك بیوك) شهزاده، ولی عهد || —prinzessin (امؤ) ولی عهد حرمی || —schnepfe (امؤ) (تاطبیه) کورلی قوشی || Brachschnepfe= —werk (الا) (ع) (استحکا) استحکامك تاج شکلنده ایلرویه قیرلامش اولان قسمی .

Krönchen (‿ ـ الا) b. (٤٠) Krone کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) (نبا) مرکب برچیچکی تشکیل ایدن کوچك چیچکلرك بهری .

Krone (‿ ـ امؤ) (٥٥) تاج، اکلیل، افسر، دیهیم || مقام تشهیر وتعظیمده برشئك باشنه قونیلان چیچك ویا دفنه‌دن یاپیلان دائره‌وی تاج افتخار || (کندی جنسنك اك ممتازی، سرافرازی) sie ist die—aller Frauen (او) قادینلرك سلطانیدر || einer Sache die—aufsetzen برشیئی (مکمل صورتده) اتمام واکمال ایتمك، کماله کتیرمك || اك بیوك تزیینات || (عمو) es ist mit ihm nicht ganz richtig unter der— (باش)

|| انڭ پریشانلغی وار، عقلی باشنده دکل (براز کسیکلکی وار) ||
etwas in der—haben براز سرخوش ، کیفلی اولق || براز
was ist ihm in die—gefah„ || تحفلق ، نشئه‌سزلکی اولق
? ren (بوتك) آنك کیفنه کیم طوقاندی ؟ بوکاشه کیم نه یاپدی؟
بوکا ینه کیم طوقاندی ؟ بونی ینه هانکی قارغه‌لر قاغه‌لدی ؟
|| Kron=leuchter= || (اورمان) یاپراقلرینك اوجلری
صیوری دیکنلی اولان آغاجلرك (پورسنه) تازه سوردکاری
تپه‌سی ، یوقاری اوجی || (آوده) بر آو حیوانتك بوینوزینك
الك یوکسك اوجی || (معما) دیوارك عرقی || (علی العموم
منعتده) باشلق ، تپه‌لك ، تپه‌لك قسمی || اون مارقلق یارم آلتان
لیرامی ، قرونه .

Krönen (بـ فعمتعد) و—(فعمطا) sich ㉑ a. [Krone]
تتویج ایتمك || (واع) gekrönter (Dichter (باشنده تاج افتخاری
اولان) شاعر مشهور || (الا) ㊵ a. (sans pl.) تاج کیدرمه ،
باشلق ، تپه‌لك طاقه .

Kronen,.... (....) —bein (الا) (بیطر) حیوانك
طرناغنك اوست قسمی وبوتك کیکی || —orden (ا م)
آلمانیاك (تاج) نوروز نشانی || —anemo'ne (امؤ)
(نبا) جیچکجی شقایق ، شقایق نعمانیه || —artig (صـ)
تاج کبی ، تاجه مشابه || (تشر) اکلیلی || (نبا) توپجدیلان
ایچ قبوغنه مشابه ، بوکا ایکزر ، بوکا منسوب || —blatt=
(نبا) (صـ) ähnlich,=förmig ، (تشر) نباتات توپجلرینك
یاپراقلرینه مشابه ، بونلرك شکلنده || —blattständig (صـ)
(نبا) ذات الات تذکیر ، فوق توپجی || —fortiat (ا م)
(تشر) نتؤ ، کمیك چیقینتیسی || —gehörn (الا)
Kron=gehörn= || —gold (الا) اون سکز عیارلق آلتون
|| los— (صـ) تاجسز ، تپه‌لکسز || (آغاجلر حقنده)
تپه‌سی کسیلمش || (نبا) معدوم توپج ، توپجی اولمیان ||
(ا م) —steuer || Kron=papi'er= (تجا) (الا) —papi'er
جلوس (همایون) عطیه‌سی ، احسانی || —träger (ا م)
تاجلی باش .

Kronide (ـــ ام) ㊷ [روم] (اسا) (زوپیتر)
قرونید .

Kronion (ـــ ام) ㊻ [روم] (اسا) =Kroni'de
Kronos (ـــ انام) (inv.) (اسا) ساتورن .
Krons.... (....) (مراد. ....Kron) .
Kronstadt (ـــ اغلا) ㊻ (جغر) (پترسبورغ
جوارنده استحکام) قرونشتاد .

Krönungs.... (....) —marsch (ا م) (موسیق)
بر پرنس ویا حکمدارك اثنای تتویجنده چالنق اوزره ترتیب
اولنان مارش (سلطنت مارشی) || —feierlichkeit (امؤ)
رسم تتویج || —münze (امؤ) اثنای تتویجده ضرب
ایدیلان مدالیه ، (پاره) .

Kropf (ـ ام) ㉛ (تاطیبه) (بعض قوشلرك بوغازلرنده
بر بوروسنك طوربه واری کنشلمسی ، بوینسی) قوش قورساغی
حیواناتله بسلنان حیواناتك ایلکنجی معده‌لری ، قورسه || بوغاز
|| (علم امراض) بوغاز اوری ، جدر ، (حیوانلرده خسته‌لق
نتیجه‌سی اوله‌رق حاصل اولان شیش) شیش ، ورم || der Pferde—
(بارکیرلرده) سقاغی || قیارلق ، شیش ، لحم زائد ، اور ،
درد (کذا نباتات حقنده دخی مستعملدر) .

Kropf.... (....) —ente (امؤ) (تاطیبه) کوچوك
یابانی اوردکی || —gans (امؤ) (تاطیبه) (بیاض) قاشیقجی
قوشی || —krante(r) (ا م) ، —krante (امؤ) اورلی ،
شیش ، ورم علتنه مبتلا اولان ارکك ، (قادین) دیشی ||
—stein (ا م) بوارلاق ، مدور کوشه طاشی || —taube
(امؤ) (تاطیبه) ایری بوینلی کوکرجین .

Kröpfen (ـــ فعلا +) ㉑ a., c. [Kropf]
(آوجیلقده) (یرتیجی حیوانلر حقنده علی الخصوص شاهین
ایچون) ایوجه یمك ، یملنمك || (فعمتعد) (قاز وامثالی حقنده)
سمیرتمك || —einen Baum بر آغاجك تپه‌سنی یولمق ،
کسمك || kappen= Kröpfung (امؤ) ㊾ (قاز وامثالی)
سمیرتمه || (آغاجك تپه‌سنی) کسمه || یالکز Kröpfung
(امؤ) دیرسك بنجی || (معما) (صیوری طوران وچیقیق پیدا
ایدن قسم) چیقینتی .

Kröpfer (ـــ ام) a. ㊵ (تاطیبه) =Kropf=taube .
Kropficht ، **kröpfig.kropfig** جلمسی (ـــ صـ) ㉑
[Kropf] (علم امراض) ذوالجدر ، اورلی .

Kropp=zeug (ـــ الا) ㊳ (sans pl.) (عو)
(مراد. Grob=zeug) .

Kroqui(e)ren (ـــ k ـ فعمتعد) a. ㉑ [فر]
(فن مساحهٔ اراضیده) بر آراضینك ، برموقعك قروکیسی
یاپمق ، استکشاف خریطه‌سی چیقارمق .

Kroqui(e)r=Tafel (ـــ k ـ امؤ) ㊿ (طپوغرافیای
عسکریده مستعمل وقابل نقل) عسکری پلانچته‌سی .

Kroquis (kī ـ ki) (inv.) [فر] مسوده || استکشاف
خریطه‌سی ، قروکی .

Kröschen (ـــ فعمتعد) ㉑ a., c. (آشجیلق) یاغده
قیزارتمق ویا قاوورمق .

Kröseln (ـــ فعمتعد) ㉑ a. (صنعـ) برتخته‌یه طولاً
یاریق ، یووه ، اولوق آچمق ! قوچی تخته‌لرینك یکدیکرینه
امتزاجی ایچون یووه ، کرتك آچمق .

Krösus (ـــ انام) ㊵ قره‌زوس ، لیدیانك صوك حکمداری
اولوب حضرت عیسادن (٥٤٦ = ٥٦٠) سنه اول معمر
اولدرق فوق العاده اولان ثروتیله اشتهار ایتمشدر || (مجا)
=steinreicher Mann .

Kröte (ـــ امؤ) ㊿ قره قوربغا ، ضفدع سامه ،
اودلی بغا || (عو) یلان کبی زهرلی‌ قنا کیمسه || (عو)
اوفق یاورو خصوصیله چوجق || (عو) (پاره) ein paar—n
in der Tasche haben (جبنده) برقاچ پاره‌سی اولمق ، براز
پاره طوتمق .

Kröten.... (....) —gift (الا) قره قوربغه
زهری || —fisch (ا م) (تاطیبه) کدی بالغی || —loch
(الا) رطوبتلی مرداز یر || —flecher (عو) (ا م) ج
(قلنج) || کوتو چاق || —stein (ا م) (معد) قیرلانغیج
طاشی || —weibchen (الا) قره‌قوربغه‌نك دیشیسی .

Krötig.krötisch هر ایکیسنده : (ـــ صـ) ㉑ [Kröte]
(مجا) حیله وخیانت ایله مملو ، زیاده دساسانه ، خائنانه ، یلان کبی ||
(آنجق کندی فکرینه خدمت ایدن عنادجی) دیکباش ، سرکش .

Kroton (‒ ⏑ ، عمو : ⏑‒ ام) (٥٨) [روم] (نبا)
خشيشة الملوك نباتیکه تخمندن حب الملوك دینیلان یاغ چیقاریلور ||
(مرا. علی الخصوص : ....„Purgi(e)r) .

Kroton„... (... ‒⏑ عمو : ...‒⏑) —artig (ص)
خشيشة الملوك نباتی کبی ، بوکا مشابه ، بوجنسدن اولان ||
—öl (ا لا) زیت حب الملوك || —säure (امؤ) (کیم)
حامض حب الملوك .

Krotona (⏑ ‒ ⏑ اخلا) (٥٥) (جغر) (اسکی ایتالیا
شهرلرندن) قروتون .

Kroup (‒ صورت تلفظی : kroupᵉ ام) (٥٤) [انکلیز]
(علم امراض) ذبحه ، ذبحهٔ خانقه ، خناق (چوجقلرك اوغرادقلری
بوغاز التهابی ، بوغاز خسته‌لغی) || (بیطر) حیوانلرده خناق نوری .

Krücke (⏑‒ امؤ) (٥٥) [قدیم آلمانجه chruckia ، مرا .
انکلیزجه crutch ، لاتینجه crux] قولتوق دکنکی ، مقاق
|| (موسیقی) کمان یورغوسی || (بیلاردو اویوننده بیلالر اوزاق
اولدیغی وقت اوزرینه دکنکك طیانمسی ایچون اله ویریلان
وضعیت || (زرا و صنع) طراق ، چاپه || قارغی کوزکی
(کیرج قازمغه مخصوص) والخ || an der Sense— اوراغك
صاغ اله مخصوص صابی .

Krug (‒ ام) (٥٨) (وسطی آلمانجه kruoc = کلت
لساننده crw قوغا : Eimer] دستی ، طوپراق ابریق ||
طوپراق ، چینی ، جام وامثالی معادندن اکثری یارم لیتره لك بیرا
قدحی || (ضرمثل) der—geht so lange zu Wasser, bis er
bricht دستی قیریلنجیه قدر صویه کیدر || طوپراق تجربه
وشیشه || قولتوق میخانه || کوی لوقانطه‌سی .

Krug„... (⏑ ⏑ ‒) —gerechtigkeit (امؤ) اوفق
قولتوق آچمغه صلاحیت ، مأذونیت || —wirth (ام)
Krug=(امؤ) —wirtschaft||Krüger= کوی لوقانطه‌سی .

Krügelchen (‒⏑⏑) **Krüglein** (‒⏑) هرایکیسیده :
(ا لا) b. (٦٠) (Krug کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) اوفق
دستی ، ابریق || (اوفق) بیرا قدحی .

Krüger (‒⏑ ام) a. (٦١) اوفاق لوقانطه‌جی || قولتوق
میخانه‌جی (بیرا وامثالی بولنان محل صاحبی) .

Kruke (‒⏑ امؤ) (٥٥) [شمالی آلمانجه = Krug]
قوتلی طوپراقدن یاپیلان شیشه || صاقسی || (مجا) (عو)
eine putzige— بر تحف ، مسخره حریف : مارتواجی ،
قوقتجی کیسه .

Krume (‒⏑ امؤ) (٥٥) — (Brot=) اکمك ایچی
(قبوق معناسنه اولان Rinde کلمه‌سنك مقابلی) || سفره‌ده
دوشن اکمك قیرینتیسی .

Krümchen (‒⏑ ا لا) b. (٦٠) (Krume کلمه‌سنك صورت
تصغیریه‌سی) =Brotkrume || (مجا) (بر پارچه‌جق ، آزیجق
برشی) قیرینتی ، قرینتی ، براز ، برآزیجق شی .

Krümel„... (‒⏑...) (krümeln) —zucker (ام)
اوفاق قیرمه شکر .

Krümeln (‒⏑ فع لا +‒) a. (٢١) [Krümel] اوفاقلامق ،
اوفق اوفق قیرمق .

Krumm (‒ ص) (٢٨) [قدیم آلمانجه chrump]
صورت نسبیه‌سی (—er ، ونادراً : krümmer : مبالغه
صورتی krummst و krümmst) (g(e)rade کلمه‌سنك مقابلی)

اکری ، چارپوق || (منکسر ، منحنی) || (خطالی) اکری
بوکری ، چارپوق ، اکمش ، استقامت اصلیه‌دن دونمش || —e
Beine چارپوق بجاق || —e Nase اکری بورون || —er Rücken
قنبه‌لی ، قانبور صرت ، ارقه || —biegen اکه‌رك چارپولتمق ،
اکمك ، بوکمك : زورله بوکمك || —gehen = sich—halten ||
(مجا) es geht—mit ihm آنك ایشی فنا ، اونك ایشلری
فنا کیدییور || sich—halten چارپوق ، اکری طورمق ||
sich—lachen کولمدن قاتیلمق ، (چارپولمق) ، کولمدن قانبوری
چیقمق || —liegen چارپوق ، اکری بروضعیتده یاتمق ||
(مجا) مضایقه‌ده اولمق ، کوچ یشامق || (مجا) (عمو)
Jemandem) etwas—nehmen) برینه برشیدن طولایی
کوجنمك ، سوزینی ویا طورینی ترس آکلیه‌رق قیرلمق ، کوسمك ،
کوجنمك ، منفعل اولق || Jemand—und lahm schlagen
برینك کمیکلرینی قیرمق ، پاصدیرمه‌سنی چیقارمق ، فنا حالده
دوکمك ، ایلر طوتار یرینی براقمامق || —sitzen اوطورورکن
قنبورینی چیقارمق ، قنبور اوطورمق ، چارپیق اوطورمق ||
—wachsen اکری ، چارپوق بیومك || —werden اکلمك ،
بوکولمك ، چارپوق اولمق || استقامتنی غائب ایتمك || (انسان حقنده)
(اختیارلقله) بلی بوکولمك || غیر مستقیم ، نا صواب مثلا
das Gerade—und das—e gerade machen طوغرینی
اکری واکرینی طوغری یاپمق : کتابی کندینه اویدیرمق .

Krumm„... (‒...) —ästig (ص) اکری ، چارپوق دالّی ||
—beinig (ص) چارپوق بوینوزلی || —gehörnt (ص) چارپوق
بجاقلی || —biegen (ا لا) اکمه ، بوکمه ، بورمه || —buckel
(ام) قنبور ، قنبوری اولان کیمسه || (مجا) =Fuchs-schwänzer ||
—darm (ام) (تشر) دقاق ، شیردن || —flächig (ص)
سطحی غیر مستوی اولان ، اکری چارپوق سطحلی ، یوزی دوز
اولمیان || —füßig (ص) (تا طبیعه) آیاقلری اکری ، چارپوق
اولان حیوانات || —hals (ام) (علم امراض) مرکزی
بوغازده اولان (روماتیزمه) آغریسی || —holz (ا لا)
اکری چارپوق آغاج ، اودون || (نبا) =(امؤ) —holz-Fichte,
—holz Kiefer (امؤ) بودور چام ویاخود طاغ چامی ||
—horn (ا لا) چارپوق ، اکری بوینوز || چارپوق بوینوزلی
حیوان || (موسیقی) فلارینته‌نه نوعندن آشاغیسی اکری
آلت موسیقیه || —li'ni-e (امؤ) (ریا) خط منحنی ||
—mäulig (ص) چارپوق آغزلی || —schnabel (ام) اکری
غاغه‌لی || —stab (ام) پسقپوسلرك اوجی اکری عصاسی ||
—werden (ا لا) اکرلمه ، بوکولمه ، چارپولمه ، قانبورلشمه .

Krümmbar (‒⏑ ص) (٢٤) اکیلوب بوکولمکه قابلیت
وصلاحیتی اولان : قوصلندیریله بیلور .

Krümme (‒⏑ امؤ) (٥٥) [krumm] اکری ، چارپوق
اولمه || اکری ، چارپوق برشی || مقوسلك ، منحنیلك ، اکریلك ،
چارپوقلق || (مجا) عدم استقامت ، طوغری اولمامه .

Krümmen (‒⏑ فع متع) و sich— (فع مطا) a. (٢١)
[krumm] اکمك ، بوکمك ، قیوریمق ، مقوس ، منحنی یاپمق ||
اکلمك ، بوکولمك ، مقوس ، منحنی اولمق || ازلمك ، کوچلمك ،
چارپولمق || قیوریلمق || (مجا) sich vor Jemandem—
برینك اوکنده اکلمك (برای تعظیم) || Krümmung (امؤ)

Krümmung || (٦٢) اکله ، بوکولمه ، چارپولمه ، انحنا ایچه

(۱مؤ) اکریلك ، انحنا ‖ اکری ، بوکوك ، چاربوق ، غیر مستوی محل ، قیوریق یر ، —en eines Baches بردونك ، ایرماغك حاصل ایتدیکی انحنا ، دیرساك ‖ (علم امراض) —en krampfhafte وجودك برطرفنده وقوعه کلان بورقوولمه ، (طمار ، سیکرك بورقیلوب آغریمسی) بوروله .

Krümmungs.... (ـــ ... ـ) —halbmesser (۱م) (ریا) برقوس ویا منحنینك نصف قطری .

Krümpe , krumpen , krümpen (ــ) (مرا ، krimpen , Krimpe) .

Krupp (ـ ا م) (٥٤) [انکلیز] (علم امراض) =Kroup ‖ (اخا م) (آلمانیاده اسن شهرنده کائن چلیك طوب وساره دوکوخانه سنك مؤسسی) قروپ .

Kruppe (ـ ا مؤ) (٥٥) [فر] بارکیر صاغریسی ، (حیوانك) آرقه طرفی .

Krüppel (ـ ا م) .a (٣١) اعضاسی چاربوق اوکك ویا قادین ، بالذات خستهلقلی (قیوریق ازیك وامثالی صورتده) اعضاسی اولان کیمسه ، چلیز ، سقط ‖ —mit einem Arme چولاق ‖ —mit einem Stelzfuße تخته آیاق (آیاغنك یری تخته اولان کیمسه) ‖ sich zum— machen کندوینی سقطلامق ‖ (مجا) کندوینی سقط کبی کوسترمك (اکثری دیلنجیلر ایله عسکرقاچاقلرنده واقعدر) .

Krüppel.... (ــ ...) —baum (۱م) اکری بوکری (ویودور) آغاج .

Krüppelhaft (ـــ) krüpp(e)lig , krüpp(e)licht کافه‌سیله (٣)(٣)(ـ) (ص) (٢١) [Krüppel] سقط ، علیل ‖ (علم امراض) کمیکلرك وخصوصیله آرقه کمیکلرینك یومشایوب اکریلمسندن عبارت برعلته اوغرامش کیمسه ، مکسح ، حنبل ، ذوالرخیطی ‖ (حقیله بویوبه مامش اولان) چلیز ، بودور .

Krupp(i)sch (ـ)(ـ ص) (٢١) قروپ نام کیمسه‌یه منسوب ، متعلق ‖ —e Kano'nen قروپ طوپلری .

Krustace-en (ـــــ جم) (.inv) [لاتینجه] (تا طبیعه) =Krusten=thiere .

Krüstchen (ـ ا لا) .b (٤٦) Kruste کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) (اکمك حقنده) اکمك قبوغی پارچه‌سی .

Kruste (ـ نادراً : ـ ا مؤ) (٥٥) [لاتینجه crusta] اکمك قبوغی ‖ (یمکه قونیلان) یاغده قاورولمش اکمك واکمك پارچه‌سی ‖ (علم امراض) (یاره اوستنده باغلیان) قبوق ، قشر ‖ مرضی چوجقلرك آغزنده باغلیان یافته .

Krusten.... (ـ ... ـ) —thier (ا لا) (تا طبیعه) استریدیه ، استاقوس کبی قبوقلی حیوانات ، قشری .

Krustig (ـ ص) (٢١) قبوقلی ، قشری .

Kruzifix (ـــ ا لا) (٣٨) [لاتینجه] خاچ ، صلیب ، حضرت عیسانك چارمیخده‌کی مجسم رسمی ؛ استاوروز .

Krypta (ـ ا مؤ) (٥٤) ، Krypte (ـ ا مؤ) (٥٥) [روم] کلیسا آلتنده جنازه دفننه مخصوص مخزن ، یر آلتی مزاری ‖ تحت الارض معبد .

Krypto.... (ـ ... ـ) (=....Heimlich) .

Kryptogam (ـــ ا لا) .a (٤٢) (نبا) [روم] آلات تناسلیه وتخمیریه‌سی بللی اولمیان نباته اطلاق اولنور ، ذات القاح الخفیه ، نباتات خفیه .

Krystall (ـ ا م) (٥٨) [روم] (نادراً ا لا) (کیمیا ، معد) قریستال ، بلور ؛ (براق ، بیاض جام) ‖ (مجا) براقلق ، شفافلق .

Krystall.... (ـ ... ـ) —kiesel (ا م) قریستال چاقلی ‖ —pala'st (ا م) (لوندره قربنده زیدهن هامده‌کی) قریستال سرای (اشبو سرای ١٨٥١ سنهٔ میلادیه‌سنده آچیلان سرکی عمومیدن قالمه برأثردر) ‖ —ähnlich (ص) قریستاله مشابه ، بلورکبی ‖ —bildung (امؤ) (معد) قریستالتنه ، بلورلنمه ‖ —fabri'k (امؤ) بلور فابریقه‌سی ‖ —feuchtigkeit (امؤ) (تشر) کوزکرهسنك اساسی اولان مادهٔ زجاجیه ، خلط زجاجی ‖ —glas بلورایینه ؛ صنعی بلور ‖ —hattig (ص) درونیده ترکیباتنده قریستال بولنان ‖ —hell (ص) بلورکبی شفاف ‖ —linse (امؤ) (تشر) کوزك اوست طبقه‌سی آلتنده بولنان شفاف جسم ، عدسی ‖ —schleifer (ا م) ، —schneider (ا م) (صنه) بلورکش ، بلوریونان صنعتکار ‖ —waaren (جمع مؤ) (تجا) بلوراشیا =sachen (جمع مؤ) ‖ —winkel=messer (ا م) (معد) بلورلرك زاویه‌لرینی اولچمکه مخصوص آلت ، غونیومتره .

Kristallen (ـــ ص) (٢١) [Krysta'll] بلوردن ، بلوره منسوب ‖ بلورکبی شفاف ، براق .

Krystallig (ـــ ص) (٢١) [Krysta'll] بلورکبی ، قریستالدن یاپلشه بکزر .

Krystallisi(e)ren (ـــــ فه متعـ ، فه لا) و— sich (فه مطا) .a (٣١) [Krysta'll] قیرستالندیرمك ‖ تبلر ایتمك .

Kt. (Karton کلمه‌سنك مختصر صورتی) .

Kuba (ـ اخا لا) (٩٠) (جغر) (آنتیل آطه‌لرینك الك بیوکی) قوبا هوانا (اسپانیا آمریقا محاربهٔ اخیره‌سیله مشهوردر) .

Kuba.... (ـ ... ـ) —taback (ا م) هوانا (توتونی) صیغاره‌سی .

Kuban (ـ اخا م) (٩٠) (روسیه نهرلرندن) قوبان نهری .

Kubatur (ـــ ا مؤ) (٥٥) [لاتینجه] (ریا) برشیئك مکعب اولچی ایله اولچلمسی ، تکعیب .

Kubebe (ـــ ا مؤ) (٥٥) [لاتینجه] —n„Pfeffer (ــــ ا م) (اجزا) ژاوه آطه‌سنك نبات طبیعسندن کبابه بیبری (توزی) .

Kübel (ـ ا م (ا لا) .a (٣١) کوچك کردل ، اوفق تکنه ، قوزنه ؛ قوغه .

Kübel.... (ــ ... ـ) —syste'm (ا لا) آنا لغمی اولمیان محلرده لغملری بخارلی ماکنه ایله قوجیه چکه‌رك نقل اصولی ‖ —talg (ا م) (تجا) روسیه ایچ یاغی .

Kubi(e)ren (ـــ فه متعـ) .a (٣٨) [لاتینجه] (ریا) تکعیب ایتمك ، مکعب ایله اولچمك ‖ —eine Zahl برعددی اوچنجی قوته رفع ایتمك ، کندی مثلیله ایکی دفعه ضرب ایتمك ، مکعبنه رفع ایتمك .

Kubik.... (ـ ... ـ) —dekameter (ا م) (تجا) اوزان جدیده‌دن اون متره مکعبی (اولچی) ‖ —fuß (ا م) (تجا) قدم مکعبی ‖ —meter (ا م) (تجا) (مختصر صورتی .cbm) متره مکعبی ‖ برمکعب متره‌دن عبارت اودون اولچکی ‖ —wurzel (ا مؤ) (ریا) برمکعبك اصلی اولان عدد ، جذر ، مکعبدن چیقان عدد .

Kübisch (ـَـ ـ) (٢١) [لاتینجه] مکعبی .
Kubus (ـَـ ا م) (٢) [رومی ، لاتینجه] (ریا) مکعب .
Küche (ـَـ ا مؤ) (٥٣) | لاتینجه coquina | صورت تصغیریه‌سی : Küchel (chen) (ـ) ـَـ ا لا) .a (٤١) ,.b (٤٠) و Küchlein (ـَـ ا لا) .b (٤٠) || مطبخ . آشخانه || eine sehr gute—führen (مطبخ) ایکی پك کوزل اوملق || kalte—سوغوق یمك ، ات (وانواعی) || —des Teufels جهنم || Jemand in (des) Teufels (ویاخود: Henkers)—bringen برینی (پك) فنا برحاله کتورمك .
Küchel(chen) (ـَـ ـ ا لا) (.b (٤٠)) ,.a (٤٠) Kuchen کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی اوله‌رق) اوفق چورك ، بورك ، (پاسته) || (Küche کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی اوله‌رق (ـَـ) اوفق مطبخ ، کوچك آشخانه .
Küch(e)ler (ـ(ـ) ـَـ ا م) .a (٤١) . —in (ا مؤ) (٥١) = Kuchen=bäcker (in) || کذا (مرا . Pfeffer„...) .
Küchelu (ـَـ فع لا + وفع متع) .a (٢١) چورك یاپمق .
Kuchen (ـَـ ا م) .b (٤٠) [قدیم آلمانجه Chuocho] صورت تصغیریه‌سی Küchel (chen) (ـ) ـَـ ا لا) .a (٤١) ، .b (٤٠) Küchlein (ـَـ ا لا) .b (٤٠) چورك ، پوغاچه || (کنایه) (عمو) ! —ja قیارسك ! یغمایوق ! قپارده قاچارمیسك ؟ ! || یاغ چیقارتورکن کیری قلان پوصه : اثنای تعطیرده انبیقده قلان تورتو .
Küchen (ـَـ ا لا) Küchlein = بلیچ (طاوق) .
Kuchen„... (ـَـ ...) —form (ص) چورك شکلی || (درونده چورك یاپلغه مخصوص قالب) چورك قالبی || —teig (ا م) چورك خاموری || —bäckerei (ا مؤ) چورکجی دکانی || —blech (ا لا) اوزرنده چورك پشورمکه مخصوص صاج ، تپسی || —eisen (ا لا) اتیجه ویاصی چورك پشورمکه مخصوص دمیر تاوه || —schieber (ا م) سمیدجی کورکی .
Küchen„... (ـَـ ...) —einrichtung (ا مؤ) مطبخ ترتیباتی || —geräth (ا لا) ، —geschirr (ا لا) مطبخ ادواتی . قاب قاجاق || —junge (ا م) آشجی یماغی || —garten (ا م) = Gemüse=garten || —gewächs (الا) آشجیلقده مستعمل سبزه وتفرعاتی || —kräuter (جمع لا) سبزه‌وات || Platz zu—kräutern (بیوك بربغچه‌ده) سبزه‌وات ترلاسی ، بغچه‌نك سبزه دیکیلی محلی || —meister (ا م) آشجی ، کیلارجی باشی || —rechnung (ا مؤ) مطبخ مصرفی حسابی ، پوصله‌سی || —schrank (ا م) (مطبخده) یمك وشعنه ومطبخ ادواتی محافظه‌سنه مخصوص دولاب || —stube (ا مؤ) کیلار || —zettel (ا لا) یمك لیسته‌سی (لوقانطه‌لرده) ، (اکثریا فیئاتلری برلکده یمك لیستاسی) قارت .
Küchlein (ـَـ ا لا) .b (٤٠) Kuchen کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) = Küchel(chen) || [آنغلو- ساقسون یعنی وقتیله انکلتره‌یه هجرت ایدوب اوراده یرلشمش آلمان ساقسونلری لسانجه خروس معناسنه اولان coc کلمه‌سندن] بلیچ ، جیوجیو ، جیوجی || (Küche کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی اوله‌رق) (ـَـ) = Küchel(chen) .
Kuckuck (ـَـ . نادرا : ـَـ ا م) (٤٥) (صدانی تقلیداً) غوغوق قوشی || حسن تعبیرله Teufel مقامنده hol' Dich der—! هایدی دفع اول ! هایدی شورا(ا)دن ! || (های) اه بلای ویرسون ! || Das weiß der—! نه بوکا عقل ایرمیور ! بن بونی آکلایه‌میورم پردولو ! کیم بیلور || (حرفند) —rufen غوغوق ! دیه باغیرمق .
Kuckucken (ـَـ فع لا +) .n (٢١) غوغوق دیمك || (قوش حقنده) غوغوق دیه اوتمك .
Kuckucks„... (ـَـ ... . نادراً . ـَـ ...) —weibchen (ا لا) غوغوق قوشنك دیشیسی || —blume (ا مؤ) (نبا) فصیلهٔ دغویه‌دن جرسی الشکل چیچك ، چایر قرنفیلی || —uhr (ا مؤ) غوغوق (دیه چالان ساعت) .
Kufe (ـَـ ا مؤ) (٥٣) بیوك فوچی ، کوپ : بیوك تکنه || حمام قورنه‌سی : دیبك || —n (جمع) بوز قیزاقلرینك اوزرینه اوطوردقلری اوجلری بوکوك آیاقلر .
Küfer (ـَـ ا م) .n (٤٠) فوچیجی (= Böttcher) || (بیوك شراب کیلارلرینه نظارت ایدن) کیلارجی || صاتیلان شرابلره نظارت ایدن .
Kuffe (ـَـ ا مؤ) (٥١) بیوك قدح .
Kuffen (ـَـ فع متع) .n (٢١) آشیرمق (چالمق) .
Kufisch (ـَـ ص) (٢١) کوفی یازی .
Kugel (ـَـ ا مؤ) (٥٣) [مرا . Kegel] یوارلاق ، کله ، طوپارلاق || (تشر) قالچه کمیکنك ، قولك فوقانی قسمنك تپه‌سی || (ریا) کره || (برترمومتره‌نك) جیوه یتاغی || (بیلاردوده) قیل دیشی ویا آخر صورتله اعمال ایدیلان یوارلاقلر || (ع) (توجیلق) کله ، قورشون . (مرمی) || (ضرب مثل) eine jede—trifft ja nicht هر قورشون هدفه اصابت ایتمزیا || —wechseln طبانجه ایله اوروشمق (دوئللو ایتمك) || (ضیا ایله چالیشیلان ایشلرده مستعمل) بوقال .
Kugel„... (ـَـ ...) —achse (ا مؤ) محور کره || —durchmesser (ا م) برکله‌نك بر یوارلاق جسمك محوری || —fang کره‌نك قطری || —haufen (ام) (ع) کله یغینی || —sucher جانی || مرمی ، دانه آرایجی ، عسکری انداختلرنده کره آتیلان قورشونلری آرامق اوزره نشان تعلیمخانه‌لرنده براقیلان نفرات || —ventil (ا لا) تپه‌سی یوارلاقلی سوپاپ (ماکنه‌ده) || —ähnlich (ص) کره ، یوارلاق ، کله شکلنده || —bahn (ا مؤ) = Geschoß=bahn || —blume (ا مؤ) (نبا) طوپ چیچکی || —dicke (ا مؤ) (کله‌نك قطری) چاپ || —gewölbe (الا) (معما) کره‌وی قبه || —gleich (ص) کله ، یوارلاق ، طوپارلاق ، کره کبی ، شکلنده || —körper (ا م) کره || —messer (ا م) (حکمی) سطوح کره‌ویه‌نك درجهٔ کره‌ویتنی تعیینه مخصوص آلت ، مقیاس کره‌ویت || —rund (ص) کره ، کله ، طوپ کبی یوارلاق || —schnitt (ا م) (ریا) قطعهٔ کره || —schwamm (ا م) (نبا) —schwämme (جمع) طوپ منطار || —spritze (ا مؤ) (ع) میترالیوز || —winkel (ا م) زاویهٔ کره‌ویه .
Kügelchen (ـَـ ـ ا لا) .b (٤٠) Kugel کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) اوفق کله ، قورشون ، کوچك طوپارلاق || (am Rosenkranz) تسبیحی تشکیل ایدن دانه‌لردن بیری || (قورولشدیرلمش میوه) پاستیل .
Kugelicht . kug(e)licht ایکیسیده : (ـ)(ـ) ـَـ ص) (٢١) (کله ، کره ، یوارلاق ، طوپارلاق کبی ، بوشکلده اولان) کره‌مسی .
Kugeln (ـَـ فع متع) و —sich (فع مطا) .n (٢١) [Kugel] یوارلامق ، طوپارلامق ، کله کبی یاپمق || طوپاق طوپاق

اولمق ، يوارلاقلانمق ، كله شكلنه كيرمك ، يوشكلى آلمق ، كره كى اولمق || (عو) sich—vor lachen كولمكدن (يوارلانمق) قاتلمق || (فع لا —) يوارلانمق ، تكرلنمك || (فع لا +) über Jemand— (mit Kugeln abstimmen) مساوى رأيلر قرائمش اولان ايكى كشيدن برينى يوارلاق قرعه‌سيله انتخاب اتمك || طوپ ، يوارلاق اوينامق .

Kuguar (ـــ ا م) (38) ياغود (16) [آمريقا لسانيجه] (تا طبيه) (كدى جنسندن جاريا) آمريقا آرصلانى .

Kuh (ـ ا مؤ) (35) اينك ، ديشى صيغير || (تعبير مثلا) (آليق آليق يوزيه باقار ، باقيبور معناسنه اوله‌رق) (مجا) er sieht mich an, wie die—das neue Thor (آليق ، مرسم كيسه) اوكوز || (بعضاً) ديكر حيوانلرك ديشيسى || Blinde=kuh=blinde— .

Kuh „ ... (ـ ...) —milch (ا مؤ) اينك سودى || —reigen (ا م) ، —reihen (ا م) چوبانلرك غايده ايله چالدقلرى برهوا || —auge (ا لا) اينك كوزى || (مجا) Glotzauge= ياطلاق وآحمق آحمق باقان كوز || —blatter (ا مؤ) —pocke= || —blume (ا مؤ) (نبا) اقحوان اصفر ، عين‌صفا || هندباء برى || —euter (ا لا) اينك ممه‌سى || —fuß (ا م) اينك آياغى || ديشيى آلق || —hessig (ص) (بيطر) اينك كبى آشاغيسى‌خارجه چارپوق بجاقلى (بازكير) || —hirt(in) (ا م ، ا مؤ) صغيرتماج ، اينك چوبانى (اركك ، قادين) || —käse (ا م) اينك سودندن ياپلمش پينير || —magd (ا مؤ) صيغيرچوبانى ، قارى‌صيغيرتماج || —melker (ا م) اينكى صاغان كيمسه || —pocke (ا مؤ) (بيطر) (علم امراض) صيغير ، بوزاغى‌چيچك خسته‌لغى || —pocken = Impfung بوزاغى اشيسى (طباقى) || —schelle (ا مؤ) صيغيرلرك بوينته آصيلان طونغورداق ، چينغراق || (نبا) Berg=männchen = شقايق || —schluck (ا م) (عو) اوقه‌لى‌جه بيرا يوارلامق || —stall (ا م) صيغير اينك آخورى || —weizen (ا م) (نبا) قره بغداى ، حنطهٔ سوداء .

Küher (ـــ ام) (40) a. (اسويچره‌لسانده) Küh=hirt .

Kuhl (ـ ا مؤ) (49) =Grube || =Kolk || (بحر) بيوك ديركله پرووه ديركى آره‌سنده‌كى كوكرته .

Kühl (ـ ص) (21) سرين ، برازصوغوق || (مجا) قيدسز ، صوغوق ، غيرمتأثر .

Kühl „ ... (ـ ...) —hafen (ا م) (صنع) ادوات زجاجيه فابريقه‌لرنده صوغوتمغه مخصوص قاب || —pflaster (ا لا) (اجزا) سرينلك ويريجى ياقى || —salbe (ا مؤ) قاطع الحراره مرهم ، ملهم || —appara't (ا م) (صنع) صوغوديجى ، تبريدايديجى ، سرينلديجى آلت || (مشروبات‌حقنده) مشروبات صوغوديجى آلت ، قاب || —bottich (ا م) (صنع) (بيرا خانه‌لرده) بيرا وامثالى صوغوتمغه مخصوص كردل وسائره || —gefäß (ا لا) (صنع) اوته برى صوغوتمغه ، طاولامغه مخصوص قاب (فوچى ، كردل ، تكنه وامثالى) || —mittel (ا لا) واسطهٔ تبريديه || —schiff (ا لا) (صنع) بيرا خانه‌لرده براى تبريد احضار اولنان تكنه ، حوض || —trank (ا م) سرينلك ، تازه‌لك ، ويريجى‌مشروبات || (خسته‌لر ايچون) قاينادلمش ياپراق ، چيچك ويا كوك صويندن عبارت اولوب آزار آزار ايچيريلان قاطع الحراره علاج || —trog (ا م) (صنع) اورس تكنه‌سى ، قيزغين تيمورلرى طاولامغه مخصوص دروق صو ايله مملو كردل .

Kühle (ـــ امؤ) (52) [kühl] سرينلك ، خفيف‌صوغوق || (مجا) غيرتسزلك ، كوشكلك || عدم تأثر ، صغوق‌طوريش .

Kühlen (ـــ فع متع) و —sich (فع مطا) a. (21) =abkühlen || Champa'gner in Eis— شامپانيايى بوزه قومق ، بوزده صوغوتمق || das Wetter kühlt sich هوا سرينلكه باشلادى ، باشلايور || (مجا) seine Rache, Wuth, seinen Zorn— كندى كينى ، حرصنى ، اوفكه‌سنى وغضبنى يغك ، تسكين‌اتمك || seinen Muth (عو: sein Mütchen) an Jemandem— اوفكه‌سنى ، حرصنى ، حدتنى برندن آلمق .

Kühler (ـــ ا م) a. (40) صوغوتان ، تبريد ايدن ، سرينلديجى كيمسه ويا شى || (صنع) درونده اوته برى صوغوتمغه مخصوص قاب ، (آلت) .

Kühlig (ـــ ص) (21) براز صوغوق ، سرين .

Kühlte (ـــ امؤ) (53) [kühl] (بحر) سرين روزكار .

Kühn (ـ ص) (21) [قديم آلمانجه chuoni] جسور ، شجيع ، كوزى پكلمز ، قورقماز ، يوركلى ، عزم وجزمنده‌ثابت || Karl der Kühne (بورغوند خاندانندن) شارل لو تمه‌رەر (جسور شارل) .

Kühnheit (ـ ـ امؤ) (49) [kühn] جسارت ، شجاعت ، يكيتلك ، كوزى پكلمق ، پرواسزلق ؛ لوندلك || سربستلك .

Kühnlich (ـــ حا) جسورانه ، يكيتجه‌سنه ؛ لوندانه || (پرواسزجه‌سنه) بلا پروا .

Kujavi-en (۳)(۳) ۷ ـ ۷ ـ ا خالا) (56) (جغر) (قديم پولونيا حكومتى) قوياويه .

Kujon (ـ ۷ ـ ا م) (38) و (56) [فر] (عو) آلچق ، رذيل || (پك قبا) طاشاق .

Kujonni(e)ren (ـــ ۷ ـ فع متع) a. (21) [فر] اذيت ويرمك ، راحت‌براقمامق ، تعجيز اتمك || (عو) جلوه ايدرك تحريك اتمك || يباغيه‌سنه شاقه اتمك .

Kuku(c)k (ـــ ا م) (38) (مرا . Kuckuck) .

Kukurutz (ـــ ، اكثريا : ـــ ام) (inv) (*sans pl.*) [اسلاو] =Mais .

Kulde-er (ـــ ام) a. (40) [لاتينجه cu'ltor De'i] (شوتلاند يعنى اسقوچيا) پاپازى .

Kuli (ـ ـ ا م) (56) هندستانده ويا آمريقاده چينلى عمله .

Kulinarisch (ـــ ـ ص) (21) [لاتينجه] مطبخه‌وطباخنه منسوب وعائد اولان ، آشچيلغه دائر .

Kulisse (ـــ) (مرا . Koulisse) .

Kullern (ـــ) (مرا . kollern) .

Kulm (ـ ا م) (38) كذلك a. (12) [اسلاو : Anhöhe] برطاغك مدور تپه‌سى .

Kulmination (ـ (۳) ss ـــ امؤ) (49) [لاتينجه] (هيئت) غايهٔ ارتفاعه واصل اولمه || غايهٔ ارتفاع || بريلدزك القدن يوقارى الك يوكسك نقطه‌دن مرور ايلمسى .

Kulminations=Punkt (ـ (۳) ss ـــ ام) (38) غايهٔ (هيئت) ارتفاع نقطه‌سى || (مجا) اوج اعلا ، الك يوكسك درجه ، مرتبهٔ بالا .

Kult (ـٓ ا م) (٣٨) [لاتينجه] (م ا . Kultus) .

Kultivi(e)rbar (ـٓ ٧ ـٓ ص) (٢٤) [لاتينجه] اصلاح واعماری قابل اولان ‖ زراعته الویرشلی یولنان .

Kultivi(e)ren (ـٓ ٧ ـٓ قه متعه) a. (٢١) [لاتينجه] براراضی‌یی اعمار ایتمك ، سورمك ، زرع ایتمك . ایشلمك ‖ (مجا) تربیه واصلاح ایتمك ، یتشدیرمك .

Kultur (ـٓ ا مؤ) (٤١) [لاتينجه] طوپراغك سوریلوب ایشلنمسی ، زراعت،حراثت ، فلاحت ‖ بعض حیواناتك تربیه وتأنیس ایدلمسی ‖ نشرمعارف : تمدن، مدنیته سوقمه .

Kultur... (ـٓ ... ـٓ) —geschichte (ا مؤ) تاریخ تمدن ، مدنیت تاریخی ‖ fähig— (ص) قابل زراعت ‖ قابل‌تمدن ‖ pflanzen— (جمه مؤ) (نبا) تجارلی، مخصوص اولەرق تربیه ایدلمش ویتشدیرلمش نباتات ‖ volk— (ا لا) متمدن اهالی ، ملت .

Kultus (ـٓ ا م) (٣٧) [لاتينجه] دین ، مذهب .

Kultus... (ـٓ...) —minister (ا م)—ministe'ri=(um (ا لا) معارف عمومیه ومذاهب ناظری (نظارتی) .

Kumä (ـٓ ا خا لا) (٥٦) (جغر) (ایتالیاده قامپانیا داخلنده شهر اسمی) کوم .

Kumbrisch (ـٓ ص) (٢٤) (طبقات الارض) کومبریه‌ده‌ن، قامبریه‌ده‌ن .

Kumiß . Kumis (ـٓ ا م) (ا لا) (inv.) (sans pl.) [مونغولجه] تاتارلرك سرخوشلق ، کیف ویرر ایچکیسی

Kumme (ـٓ ا مؤ) (٥٥) [لاتينجه cu'cuma] طاس ، چناق ، کوده ج قاواتوز ‖ (بحر) حوض ، لیان .

Kümmel (ـٓ ا م) a. (٤٠) [لاتينجه cumi'num] (نبا) کیمیون ، کمون ‖ (مجا) (عمو) und Salz— ، کذا ودك) طوزله بيبر ‖ und Dill— (سیاه ایله بیاض قاریشدیرلمسندن حاصل اولان Kümmel=branntwein= ‖ .

Kümmel... (ـٓ...) branntwein — (ا م) کیمیوندن چیقاریلان راق ‖ brezel — (ا مؤ) اوزری کیمیونلی واکثریا اوزون ویا قیوریقجه وانجه کورك اکمك ‖ blättchen— (ا لا) رومار نزدنده زیاده اوینانیلان کاغد اویونی نوعی ‖ bruder— (عمو) (ا م) شیشه‌یی (ایچکی‌یی) سون ، ماستور ‖ flasche— (ا مؤ) راقی شیشه‌سی

Kümmeln (ـٓ قه متعه) a. (٢١) یکی کیمیونلامق ‖ (عمو ؛ قه لا +) (کیمیون راقیسی ایچمك) راقی ایچمك

Kummer (ـٓ ا م) a. (٤٠) [اوسط آلمانجه kumber= فرانسزجه décombres] زحمت ، مشقت ‖ حزن ، کدر ، جان صیقندیسی ، قساوت ، غم ، غصه ‖ machen —sich کدرلنمك ، غم یمك ، الم واضطراب چکمك ‖ وجدان عذابنه اوغرامق .

Kummer... (ـٓ ... ـٓ) frei— (ص) دردسز ، غمسز ، کدرسز ، قساوتدن بری ‖ los— (ص) غمسز ‖ voll— (ص) پك کدرلی ، حزن وقساوت ایله طولو .

Kümmerlich (ـٓـٓ ص) (٢٤) سفیل ، مسکین ‖ بیچاره ، زواللی ، صیقینتی ، اذیت چکن ‖ جلیز ، مسکین ، حقیر ، ضعیف ، نحیف .

Kümmerling (ـٓـٓ ا م) (٣٨) ضعیف ، نحیف ، جلیز ، مسکین مخلوق ‖ (نبا) [لاتينجه cu'cumis =Gurke] .

Kümmern (ـٓ قه لا +) a. (٢١) [Kummer] تشویشنا بولمق ، بیوپیه‌مامك ، صربه‌مامك ‖ کدر وقساوت انگیز اولمق ‖ Das kümmert mich nicht بکا نه ، بنم نه وظیفه‌م ، بن اوکا قاریشمام ، (بوایشك)بکاعائدیتی یوق ؛ نه‌امورم ، وظیفه‌بیله‌ایجام ، وظیفه‌مده‌دیله اولمز ، بنی‌اصلاممتأثر ایده‌مز ،کدروقساوتمی‌موجب اولمز ؛ متأسف اولمام ‖ —sich (قه مطا) مثلا sich über etwas— برشیئه ، برشیدن‌طولایی جانی صیقلمق ، کدر ایتمك ، ایچنه درد اولمق ‖ برشیئ اوزرینه مال‌ایقلك،برشیئله (کندی‌ایشی ایش‌کبی) اوغراشمق ‖ man muß sich um das Gerede der Leute nicht— عالك سوبلدیکنه قولاق آصمامل ، براقهرکس ایستدیکنی سویلسون

Kümmerniß (ـٓـٓ ا مؤ) (٣٤) [Kummer] کدر ، قساوت : غائله ‖ (قساوت وغائله تولید ایدن)مصیبت، نکبت.

Küm(me)t (ـٓ)(ـٓ) لا (ا م) (٣٨) [اسلاوجه chomatu] (قوشومك حیوانك بوینته یکن‌حلقه‌سی، سمیدی) کوکسلك .

Kum(me)t... (ـٓ (...) (ـٓ) keſſel— (ا م) . leib— (ا م) کوکسـلکك کندیسی ‖ eisen— (ا لا) کوکسلکی تشکیل‌ایدن‌تیورك اوفق‌حلقه‌لری ‖ feder— (امؤ) کوکسلکی تشکیل ایدن تیور ‖ macher— (ا م) حیوان طاقمی، آرابه قوشومی یاپان ، سراج .

Kumm-karre (ـٓـٓ ا مؤ) (٥٥) ، (جنوبی‌ایالتلرده) n— (ا م) برتکرلکلی ال آرابه‌سی

Kump (ـٓ ا م) (٣٨) [عادی آلمانجه =Kumme] طاس، چناق ، قاواتوز .

Kumpan (ـٓ ا م) (٣٨) آرقداش ‖ — lustiger — lustiger Bruder= .

Kumuli(e)ren (ـٓـٓـ قه متعه) a. (٢١) [لاتينجه] على‌الخصوص (عد) برقاچ شیئی بریره جمع ایتمك .

Kunaxa (ـٓ ا خا لا) (٥٦) (جغر) (جزیرة العربده) کوناقسا شهری .

Kund (ـٓ ص) (٢١) معلوم ، مشهور، عمومی ، عام ‖ متواتر ، علنی ‖ die Sache ist — بو ایش ، شی مشهور عالمدر ، هرکس بیلور ، ناسك معلومی ‖ ist mir nicht— . . . بنم . . . دن خبرم یوق ، بنجه معلوم دکل ، ایشتدم ‖ geben—(sich) بیان واعلان ایتمك ، اخبار ایتمك (اشاعه ایتمك ‖ شایع، متواتر اولمق ‖ Jemandem etwas—geben. machen, thun (برینه برشیئی‌اخبارواشعار‌ایتمك ، بیلدیرمك ، معلومات ویرمك .

Kundbar (ـٓ ص) (٢٤) e Sache— معروف ومتواتر اولان ، معلوم ، ظاهر .

Kündbar (ـٓ ص) (٢٤) حقنده ویرلمش سوزك کیرو آلنه بیلنمسی‌قابل اوله‌بیلان شی .

Kunde (ـٓ ا م) (٥٢) [kund] . Kundin (امؤ) (٥٥) مشتری (ارککك ، قادین) ، بریردن (دائما) آلیش ویریش ایدن کیمسه ‖ (کنایه اولەرق) حریف ؛ چاپقین ؛ یرامز ، حیلاز ، مال وامثالی اوصاف ایله متصف کیمسه ‖ (کذا قادین حقنده) قاری ، قحبه ، مال ‖ guter— ایو برآدم ‖ schlauer— قورناز‌ذکی ‖ (امؤ)(٥١)=Kenntniß ‖ Jemandem

Kunſt (ً امؤ) (35) [können] صنعت، حرفت ، معرفت، علم ، هنر ، فن || die ſchönen Künſte صنایع نفیسه || ملكه، مهارت، هنر، معرفت، فند (فن) || durch—bereitet صنعی|| die—geht nach Brot اولا اكمك صكره معرفت|| = geheime— : سحر ، ſchwarze— || Kunſtſtück ارواح خبیثه‌نك جمعیله یاپیلان سحر || اوتولردن استعدادله كشف خفایا واستقبال ادعاسی || حكاكلك برنوعی || (صنع) (صویك یوكسكه چیقاریله‌رق آخر محله نقلیچون صنعی اوله‌رق یاپیلان ترتیبات) صو ماكنه‌سی .

Kunſt,,.... (...) —akademi'e (امؤ)صنایع نفیسه مكتب عالیسی || —arbeit (امؤ) صنعت ، معرفت (ایله یاپیلان ایش) || —butter (امؤ) صنعی یاغ || —eiſer (ام) صنایعه اولان آرزو ، غیرت || —genoſſe (ام) صنعت ، معرفت آرقداشی || —gewerbe (الا) صنایعله اشتغال || —mittel (الا) واسطهٔ صنعیه || —verein (ام) صنعتكارلر جمعیتی ، شركتی ، قومپانیه‌سی || —welt (امؤ) صنعتكارلر عالمی || —widrig (ص) اصول وصنعته مخالف || —wolle (امؤ) صنعی یوك ، یاپاغی || —anlage (امؤ) برصنعت ، معرفته اولان استعداد || —anlagen (جمع) برای تفرج یاپلمش فرحفزا بغچه ، (صنعتلی) تفرجگاه|| —ausdruck (ام) تعبیر فن ، برصنعت ، معرفت تعبیراتندن، اصطلاحندن بری || —ausſtellung (امؤ) صنایع نفیسه سرگیسی|| —befliſſen (ص) هنرلی ، معرفتلی ، صنعتكار || —drechsler (ام)(صنع) دامه، طاوله وامثالی یاپان صرانغوز || —färberei (امؤ) =Schön-färberei || —fertig (ص) برصنعتده زیاده ملكه‌سی اولان || ماهر ، چویك || —feuer (الا) صنعی آتش || —feuerwerker (ام) فشنكجی || —gärtnerei (امؤ) اصولی دائره‌سنده چیچك ونباتات وباغچه یتشدیرمك وطرح ایتمك اصولی || —getriebe (امؤ) (صنع) ماكنه || —gewebe (امؤ) (صنع) ماكنه واسطه‌سیله اوریلمش شی || —gewerbe-Schule (امؤ) مكتب صنایع ، (اصلاحخانه) || —griff (ام) طور، حركت ! (صنع) برصنعت، معرفتك خفی نقطه‌سی ! ال چابوقلغی، مهارت || —kabine't (الا) ویاخود : —kammer (امؤ) دروننده نوادردن وارباب صنعت الندن چیقمه شیلر بولنان اوطه ، دائره || —kenntniß (ام) صنایعه اولان وقوف || —lehre (امؤ) برعلم وفن ویا صنایعه مخصوص تاریخ واصول وقواعددن بحث ایدن علم، «بحث الفنون» || —los (ص) صنعت ومعرفتسز ، طبیعی || باباياني || قبا ، ناخوش، ظرافتسز ، لطافتسز || —mäßig (ص) فن وصنعته ویا اصولنه توفیقاً ، بوكا تطبیقاً || —meiſter (ام) (برصو ماكنه‌سنك) ماكنیستی || —pauſe (امؤ) (كنایه اوله‌رق) برصنعتكارك اجرای هنر ومعرفت اثناسنده غیر اختیاری اوله‌رق طورمه‌سی ، طوتیلوب قالمسی (اكثریا تیاترواویونجیلری حقنده مستعملدر) || —reiter(in) (ام،امؤ) آت جانبازلرنده (فن فرسیتی اكمال ایله) عموم مواجهه‌سنده واصولی دائره‌سنده حیوانه بینان (اركك ویا قادین) جانباز || —ſammlung (امؤ) نوادر وارباب صنعت ومعرفت الندن چیقان شیلرك طوپلانمشلری || —ſpiel (الا) معرفت اویونی || حیله‌لی اویون ، كوج اویون || —ſprache (امؤ)

—von etwas geben برشی برشیدن خبردار ایتمك ، معلومات ویرمك|| (برعلم ویا فن حقنده اولان معلومات وكذا بالذات اشبو علم ویا فن) معلومات ، علم وفن|| (مرا . Frd,, Heil,, ,, Stern,,—) .

Künden (ً فعمتعد) b. (21) = kundthun .

Kunden,,.... (...) —zahl (Kunde) (امؤ) مشتریلرك عددی || —brot (الا) (اكمكجیلكده) مشتریلره مخصوص چیقاریلان اكمك|| —eiga'rre (امؤ) چالیجه (یاپراق) سیغاره .

Kundig (ً ص) (21) [kund] (مضاف الیه ایله) einer Sache—ſein برشیئه وقوف اولق، برشیدن معلوماتی اولق؛ برایشدن خبری اولق ، برشیده بهره‌سی ، وقوف بولنمق || Kundige(r) (ام) ، Kundige (امؤ) (21) كار آزموده ، اهل خبره ، ارباب وقوفدن || برشیئی بیلان ، آندن معلوماتی ، خبری اولان كیمسه .

Kündigen (ً فعمتعد) a. (21) =aufkündigen صالیویرمك ، اذن ویرمك ؛ براقمق .

Kündigungs,,.... (...) —termin (ام) ، —friſt (امؤ)خدمتدن اخراج، تقاعدلك وعده‌سی، مدتی|| كف ید ، فراغت مدتی، مهلت ووعده‌سی.

Kundin (ً امؤ) (55) (مرا . Kunde) .

Kundſchaft (ً امؤ) (41) [Kunde] (مشتریلرك صاتیجی‌یه اولان نسبتی) مشتریلك || (مشتریلرك هیئت مجموعه‌سی) مشتریلر || (خبر ، معلومات) —einziehen خبر ، معلومات آلمغه كیتمك|| (ع) auf—ausgehen(aus ſein) كشفه چیقمق ، كشفده اولق .

Kundſchaften (ً فعمتعد و فعلا+) b. (21) =aus-kundſchaften .

Kundſchafter (ً ام) a. (41) ، —in (امؤ) (55) كشف وتحری ایدن || جاسوس ، خفیه مأموری . مخبر || (ع) كشاف .

Kundſchafterei (ً امؤ) (49) مخبرلك ؛ جاسوسلق ؛ كشافلق .

Künftig (ً ص) (21) [kommen] (مستقبلده وغیرمعین بروقتده بولنان) كله‌جكده ، ایلروده ، مستقبلده || كله‌جك ، ایلروده‌كی، —seine Ehe ایلروده آله‌جغی قادین(نشانلی)|| — ، وكذا: —hin ، ins Künftige (حا)بوندنیوك، فیمابعد، بوندنصكره .

Kunigunde (ً — امؤ) (18) (واقتیز اسمی) آلمانیا ایمپراطوریچه‌سی وایكنجی هانرینك زوجه‌سی سنت قونه‌غوند . (١٠٤٠ سنه‌سنده وفات ایدوب اقرتی مارت اوجنده كونی واردر) .

Kunkel (ً امؤ) (55) نادرا(ام) ، (42) اوروكه، اوركه اوزرنده بولنان یوك||ایپلك اكیرن قاریلرك اوطه‌سی، جمعیتی|| (اقشام جمعیتی، كیجه صحبتی) .

Kunkel,,.... (...) —ſtube (امؤ)كیجه‌لین جمله برلكده چالیشیلان برایشه مخصوص اوطه || —ſtuben-Geſchnatter (الا) كیجه‌لین ایدیلان اقلقیات . كوه‌زهلك ، تاندیر باشی مصالی .

Kuno (ً— ام) (55) (واقتیز اسمی) كونون .

اصطلاحات فنیه‌دن بحث ایدن علم . مبحث الاصطلاحات || —stickerei (ا مؤ) سوزنی ایش ، کرکف ایشی ، النجه وستعملی البسه || —stück (الا) معرفت ، هنر ، حقه‌بازلق ، ال چابوقلغی ایله یاپیلان شی : (غایت صنعتلی ومهارتلی یاپلمش برشی) || Das ist (eben) kein—stück بربیوك برشی دکل ، برمعرفت ، فوق العاده برشی دکل || —straße (امؤ) شوسه || —tischler (ام) آبانوزالشجیسی، طاوشان ایشی، النجه‌ایش، سیله شی یاپان مرانقوز ، رنکاری مختلف اوفق تخته پارچه‌لرندن مرکب اوته یری یاپان صنعتکار || —trieb (ام) صنعت ومعرفته اولان سوق طبیعی || —verlag (ا م) —handlung= (امؤ) صنایع وفنونه عائد شیلرك صاتلدیغی مغازه ، دکان || —verleger (ا م) (تجا) غراوه رسملرطبع ایدن (وصاتان) کسه || —voll (ص) عالم || (کال) صنعت ومهارتله یاپلمش شی || —wort (الا) —ausdruck= .

Künstelei (ـــ ا مؤ) (39) براورده نهایت درجه کلفت وانجه‌لکه وارمق ، اوزنمك ، افراطه کیریشمك ، تکلف || هنر ، صنعت ، معرفت || ساخته اطوار یاپمه وغیرطبیعیلك .

Künstler (ـــ ا م) (40) a. [Kunst] —in (ا مؤ) (40) صنعتکار ، ابراز هنر ایدن ارکك ، قادین || حقه‌باز قاریسی || ماهر اویونجی .

Künstlerisch (ـــ ص) (21) صنعتکارانه ، ماهرانه ، اوستەجه‌سنه (استادانه) || صنعتله ، هنرله .

Künstlich (ـ ـ ص) (21) صنعی اولەرق ، یاپمه ، طبیعته تقلیداً یاپلمش اولان || یاپمه ، ساخته || (اشخاص حقنده) دساس ، حیله‌کار ، قورناز .

Kunter-bunt (ـــ ص) (21) [Kunter= فرانسزجه contre] غریب برحالده ، رنکارنك آلاجه || قارمه قاریشیق .

Kunz (ـ ا م) (38) Konrad کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی (واقتیز اسمی) قونراد ، قونتس || (مرا) . Hinz .

Küpe (ـ ا مؤ) (53) [لاتینجه] (بویاجیلقده) بویاجی کوپی ، (بوقوجیسی ، تکنه‌سی) .

Kupelli(e)ren (ـــ فه متعه) a. (21) [فر] (معدنجیلکده) کومش ، آلتون کوجه‌لرینی مقلادن کچیرمك ، قال ایتمك .

Küper (ـ) مرا . Küfer .

Kupfer (ـ ا لا) a. (40) (sans pl.) باقر ، نحاس || (باقر لوحه‌دن باصیله‌رق چیقاریلان) رسم || (جمعی اولەرق) اسامپه ، غراوه ، مطبوع رسم || (مجا) یوزده حاصل اولان قرمزی سیویلجه ، ارکنلك .

Kupfer„... (ـ ...) —ader (امؤ) (صنع) (معد) باقر طماری || —arbeit (امؤ) باقردن یاپیلان ادوات . ادوات نحاسیه || —händler (ا م) (تجا) باقرجی || ادوات نحاسیه آلوب صاتان واعمال ایدن || غراوه رسم صاتان || —kessel (ا م) باقرقزغان || —blech (الا) (صنع) حده‌دن کچیرلمش باقرلوحه‌سی || —druck (ا م) باقرلوحه اوزرینه حك اولندقدنصکره طبع اولنان یازی ، شکل ، ویا رسم || —farben ویاخود —farbig (ص) باقری ، باقر رنکلی || —geräth (الا) و —geschirr (الا) باقر ادوات ؛ قزغان ، تنجره کبی قابلر || —grün (ص) باقر یشیلی ، باقراوزرنده حاصل اولان یشیل پاس ، زنکار ، خلیت نحاس || —haltig (ص) دروننده باقر مخلوط بولنان ، باقرلی || —hütchen (الا) (دروننده یانیجی ویاطلاییجی ماده ، فولمینیت بولنان) قاپسول || —lasur (ا م) (امؤ) (معد) لاجوردی باقر || —oxyd (الا) (کیم) حمض نحاس || —roth (ص) باقری قرمزی ، باقری قزیل || —säure (امؤ) (کیم) حامض نحاس || —schmied (ا م) (صنع) باقرجی || —stecher (ا م) باقره رسم وامثالی حك ایدن حکاك ، رسام || —stich (ا م) باقره حك اولنمش رسمك ویا شکلك کاغده چیقارلمشی ، بوصورتله یاپلمش شکل ویا رسم || —waaren (جمع مؤ) (تجا) باقر ادوات ، معمولات نحاسیه || باقرجی دکاننده بولنان شیلر .

Kupfern (ــ ص) (21) باقردن || (فه متعه) باقرله تجهیز ایتمك ، باقر قابلامق .

Kupol„... (ـ ...) ، Kupola„... (ـ ـ ...) —hoch-ofen (ا م) (معدنجیلکده) قبه‌لی اوجاق .

Kuppe (ـ ا مؤ) (53) [لاتینجه cuppa] Koppe= || بردمیر چیویسنك باشی کذا ایکنه باشی ، طوپوزی ، طوبی || قبه ، (کنبد) .

Kuppel (ـ امؤ) (53) [ایتالیانجه cu'pola=] Koppel || (معما) (یارم کره شکلنده یاپلمش طام) قبه ، دوم .

Kuppel„... (ـ ...) =Koppel„... مثلا : —band (الا) آرابه بارکیرلرینك قیچ آتمامق اوزره صاغریلرندن کچه‌رك قوشوملره باغلانان قایشلری || —artig (ص) قبه شکلنده || —bau (ا م) کرەوی قبه || —dach (الا) قبه || —dienst (ا م) پزه وتکلك : میانه‌جی || —pelz (ا م) (عو) (یالکز آتیده‌کی جمله‌ده مستعملدر) sich einen —pelz verdienen (بردوکونه ویا بریله کوروشمه‌یه توسط ایتمك ، بوکا موفق ایده‌بیلمك) قلاغوزلق ایتمك || —stange (امؤ) (صنع) بوماکنه برجزء ویا چرخنك حرکتنی دیکر پارچه ویا چرخه نقل ایدن قول ، (آلت) (مثلا لوقوموتیفك سیلندیر دروننده حرکت ایدن پیستونه کچمش اولان تیمور قوله ودیکر طرفندن دخی اورته‌ده‌کی بیوك تکرله تثبیت قلنان قول) .

Kuppelei (ـــ امؤ) (39) [kuppeln] (تأهل ایشلرنده) قلاغوزلق ، توسط || (عو) پزه‌وتکلك .

Kuppeln (ـ فه متعه) a. (21) [لاتینجه copula're] koppeln= || (فه لا +) اکثریا کندی فائده‌سنی کوزه‌ده‌رك دیکرلرینك بربرلریله تزوج وتأهل ایطلرینه خدمت ایدن کسه‌لر حقنده) قلاغوزلق ایتمك || Jemandem ein Mädchen — برینه برقز بولمق || پزه وتکلك ایتمك || قبه شکلنده بنا ایتمك ، تپه‌سی قبه ایله تجهیز ایتمك ، قبه‌لی یاپمق .

Kuppen„... (ـ ...) —berg (ا م) تپه‌سی یوارلاق طاغ || —nagel (ا م) (کذلك : Kuppnagel) (صنع ، آرابه‌جیلقده) ایری باشلی ، یوارلاق تپه‌لی چیوی .

Kuppig (ـ ص) (21) تپه‌لی .

Kuppler (ـ ا م) a. (40) دوکونلرده قلاغوزلق ایدن || (عو) میانه‌جی .

Kupplerhaft , kupplerisch (ـــ ص) ایکیسیده : (21) قلاغوزجه‌سنه ، میانه‌جیلکجه‌سنه .

Kur ⑲ [لاتينجه cu'ra] (ط) باقمه ، تداوى || Jemand in der —haben برينه باقمق ، برينى تداوى ايتمك || [فر] =Cour (پولتيقه ، يالتاقلاغه ، تملق ، عاشقبازلق).

Kur,,... —kosten (جمع) باقمه ، باقمه پاره‌سى، تداوى اجرتى || —heissen (اكثريا) انتخابه حق وصلاحيتى اولان هس (حكومتى) || —hut (ام) مقدما آلمانياده حكمدار انتخابنده بوحق حائز اولان پرنس وامثالنك كيديكى شابقه || —fürst(in) (ام ، امؤ) مقدما آلمانياده حكمدار انتخاب ايدن پرنس (ويا بونك حرمى)، وياخود بوصلاحيتى حائز اولان پرنس || —gast (ام) براى تداوى برتداوى خانه‌يه ويا صولرى بولنان محله كلان خسته ، مسافر || انتخابنده رأى ويرن خاندان || —hotel (الا) صولرى بولنان برمحلده بويولده كلانلره مخصوص اوتل (معناسنه كلور) || —ort (الا) صولرى، قابليجه‌لرى اولان (براى تداوى) كيديلان محل || —pfuschen (فعلا +) شارلاتانلق ايتمك ، بيوكلك صاتمق || —saal (ام) —haus= (الا) براى تداوى صولرى اولان ويا طبيبلر طرفندن توصيه اولنان محلك هوتل ويا سائر بربرنده بولنان صالون || حكمدار انتخاب ايدنلرك سرايى ، خاندانى معناسنده دخى مستعملدر || —taxe (امؤ) تخمينا : خسته‌لرك براى استحمام ويا عك ايچمك واسكانلرى ايچون تعيين وتحديد ايديلان فيئات || —zeit (امؤ) قابليجه‌لرى، صفوق حماملرى اولان برمحلك وقت ، موسم ، زمانى .

Kurare ㊻ (sans pl.) (آمريقا يرليلرنجه) هنديلرك اوقلرينه سوردكلرى نباتى زهر، كوراره (قوراره).

Küraß ㉝ [فر] (ع) وجوده كييلان زره، جبه ، جوشن || den —anlegen زرهى ، جبه‌يى كيمك .

Kürassao (صورت تلفظى : kü-rä-ssa'-o كذلك : sso...) ㊻ (هندستان غربى آطه‌لرندن) كوراصائو وياخود كوراصو || (ام) قونياق آيى پورتقال قبوغى وشكردن ياپيلان نفيس ليكور، كوراصائو .

Kürassier (ssi're : ...) ㊻ [فر] (ع) زرهلى سوارى (عسكر) .

Kürassier,... —regime'nt (الا) زرهلى سوارى آلاى || —degen (ام) كذا : —pa'llasch (ام) نامليسى طوغرى (زرهلى قليجى) .

Kurat ㊶ [يكى لاتينجه] كويى ، محله باپاسى || امام .

Kuratel ㊾ [لاتينجه] (عد) وكالت وصايت ، ولايت .

Kurator ㊸ [لاتينجه] (عد) وكيل ، وصى ، ولى .

Kurbel ㊿ [لاتينجه] (صنعه) (صورت عموميه‌ده) قول ، صاپ ، مانوله .

Kurbe(l)n ㉑ a. [Kurbe(l)] (برماكنه چالغى ودها بوكبى آلاتك) مانيولسندن طوتوب چويرمك ، دوندرمك ، حركت ايتديرمك ، ايشديرمك ، قالديرمق ، والخ .

Kürbis وياخود : **Kürbiß** ㊵ [لاتينجه cucu'rbita] (نبا) (نبات وميوه) قباق || gemeiner— حلواجى قباغى || — (Flaschen) صو قباغى .

Kürbis,... —flasche (امؤ) صو قباغى (شيشه يرينه قوللانيلان) ، چوتره .

Kurde ㉜، Kurdin ㊿ (امؤ) كرد، كورت .

Kurdistan ㊻ (جغر) كردستان .

Kure ㉜، Kurin ㊿ (امؤ) قوللاندلى اركك ، قادين .

Küren f. ㉚ انتخاب ايتمك، سچمك (=wählen)

Kuri-e ㊸ [لاتينجه] پاپاسلق || اسكى روماليلرك مجلس اعيانى، Mitglied einer— اسكى روماليلر مجلس اعيانى اعضاسندن برى .

Kuri(e)ren a. ㉑ [لاتينجه] (ط) برخسته‌يه باقمق، تداوى تيمار ايتمك || =heilen .

Kurilen (inv.) (جغر) (آطه‌لر) ژاپونيا شمالنده قامچاتقايه قدر اوزانان صره آطه‌لر .

Kurios ㉑ (عمو) [لاتينجه] غريب ، تحف ، عجائب .

Kuriosität ㊾ [لاتينجه] غرابت ، عجائبلك ، تحفلق || ندرت ، كورلمامش اوله || der—halber تحفلقدن ، عجيبلكدن ، نادراولديغندن طولايى || آز بولنور برشى .

Kurland ㊻ (جغر) قورلاند .

Kurre ㊸ (ناطبيه) قرلانغيچ بالغى .

Kurren a. ㉑ =knurren .

Kurrende ㊸ [لاتينجه] پاره طوپلامق اوزره قپولرده اوقويان طلبه‌لر ، جرجى .

Kurrent ㉑ [لاتينجه] متداول ، رائج ، يكجه (يكان) || هركسك استعمال ايتديكى || —schrift (امؤ) اكثريتك قوللانديغى (انكليز حروفاتيله يازيلان) يازى .

Kurrig ㉑ [kurren] حدتلى ، صرت : غوغاجى ، آتاق ، تيتيز، خرچين : عجائب طبيعتلى ، تحفكسه، ليچوق مزاج .

Kurs ㉖ مفردى ، جمعى ㊱ [لاتينجه] (تجا) رواج : تداول : فيئات ، قيمت ، اعتبار || die Papiere, die keinen —haben فيئاتى ، اعتبارى اولميان كاغدلر || die —e sind gefallen بورسه (فيئات) دوشدى ، فيئاتلر تدنى ايتدى || يول ، طريق || استقامت .

Kurs... —abschlag (ام) (بورسه‌ده فيئاتك تدنيسى ، دوشمه‌سى || —blatt (الا) آقچه فيئاتى ، اسهام وفائضك پياسه‌سنى مشعر بوصله || —buch (الا) (شمندوفر حقنده) قطارلرك صورت حركت ، توقف ، استقامت وفيئاتلريله مواقع بينده اولان ابعادى كوسترر (شمندوفر اعلانى (كتاب شكلنده اولورق) || (پوسته وشمندوفر حقنده) پوسته جدولى || —zettel (ام) =—blatt .

Kürschner a. ㊵ (تجا) كوركجى || (آلمانيانك شماليده كذلك) قاصكچى .

Kursi(e)ren a. ㉑ [لاتينجه] (پاره حقنده) تداول ايتمك || (برخبر ، حوادث حقنده) شايع ، منتشر اولمق ، متواتر اولمق ، شيوع بولمق .

Kursiv ㊾ (sans pl.) [لاتينجه] —schrift (امؤ) (صنعه) (مطبعه) ايتاليك تعبير اولنان اكرى مطبعه يازيسى .

Kursus (ـُ ا م) (37) [لاتینجه] برصنفده دوام ایدن تحصیل ، تعلیم ، تدریس مدتی || بربری آرقه‌سنه اوقونان درسلر ویا ایدیلان تقریرلر .

Kurt (ـُ یاخود ـُ اخام) (56) (Ko'nrad كلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) (واقتیز اسمی) قورت .

Kurve (ـُ v ـَ امؤ) (53) (لاتینجه) (ریا) (خط) منحنی .

Kurz (ـُ صـ) (24) [لاتینجه curtus] (kürzer دها قیصه، kürzest اك قیصه) || (مجا) ein —es Gedächtniß haben قوۀ حافظه‌سی آز اولمق ، خاطرده طوته‌مامق ، نسیانی چوق اولمق || (مجازی : Jemand) — halten ein Pferd بر بارکیرك و یا برینك دیزکیننی قیصه طوتمق ، باشی بوش صالیویرمامك || — und klein schlagen اون اوفق اتمك ، پارچه پارچه اتمك || seit Kurzem آز وقتدنبری ، برقاچ کوندر ، براز اول || über — oder lang اك نهایت ، اك صكره ، نهایت الامر ، نوقت اولسه || — er Hand بلاتفکر، دوشونمكسزین : همان، درحال ، درعقب || (انشا ، کتابت حقنده) — und bündig (صـ) مختصر (و) مفید || in —en Worten (آز سوزله) مختصراً || um — ویاخود : — und gut نهایت ، خلاصة الامر ، والحاصل || bei etwas zu — kommen کندی حسابنك ، ظننك عکسی چیقمق، اوده‌کی بازاری چارشویه اویمامق ، اومدیغنی بولمامق || — schießen علی الخصوص (ع) قیصه آتمق ، ویا اورمق (اسلحه حقنده) هدفه واصل اولمدن مرمی‌نی یره دوشورمك ، (نشانجی حقنده نشانی اصولی وجهله آله‌مامقدن طولایی) مرمیسیله هدفی بولمیه‌رق بوتك اوکنده برمحله اصابت ایتدیرمك || (مجا) کفایت اتمامك ، یتیشمامك || (تجا) — e Waaren اوفق تفك (صاتیله‌جق) اشیا || دمیر وپرنج اشیا || (غرا) — e Sylbe قیصه هجا || (ع) — treten خطوه قیصالتمق .

Kurz„... (ـُ...) — geschürzt (صـ) قیصه اتكلی || — stämmig (صـ) صاق، بدنی قیصه اولان|| — sylbig (صـ) هجاسی قیصه اولان : قیصه هجادن مركب بولنان || — angebunden (صـ) چابوق نهایت ویرمرك، قیصه کسمك اوزره، مختصراً || — armig (صـ) قیصه قوللی || — athmig (صـ) چابوق نفس آلان ، صولویان، طیق نفس|| — flosser (جمع م) (تاطیه) مسجلری قیصه اولان حیوانات || — gefaßt (صـ) مختصراً ، مجملا ، زبدة || — gestielt (صـ) (نبا) = — stielig || — haarig (صـ) قیصه صاچلی ، توکلی || — holz (ا لا) قالب آلتاجی|| — schneiden (ا لا) قیرپمق، قیصه کسمك، بودامق|| — schreiber (ا م) استه نوغراف (دیلان قیصه وچابوق یازیجی) یازان کسه|| — sichtig (صـ) کوزلری اوزاقدن ایوکوره‌مان. ضعف بصری اولان || — stielig (صـ) (نبا) کوده‌سی ، صاپی قیصه اولان|| — um (حا) خلاصه ، نهایت، والحاصل || — waare (ا مؤ) (تجا) (Kurz =) || — weg (حا) درحال، همان: قیصه‌جه || — weilig (صـ) اکلنجه‌لی، تحف، اکلندیریجی، شن، خوش، شقه‌جی|| — wolle (ا مؤ) (تجا) شرق - لوانت یوکی .

Kürze (ـُ ا مؤ) (53) [kurz] قیصه‌لق، قصیر (القامه) اولیش|| (وقت حقنده) قیصه، چابوق (کلور) کچر اولان || (الفاظ وعبارات حقنده) قیصه ، مختصر ، مجمل ، کسدیرمه اولیش ، قیصه‌لق .

Kürzen (ـُ فع متع) c. (21) [kurz] = ab-kürzen || قیصالتمق ، کسمك ، آزالتمق .

Kürzer-werden (ـُ ـُ ، لا) b. (40) (*sans pl.*) قیصه ، کسدیرمه ، مختصر اوله ، قیصالمه .

Kürzlich (ـُ حا) یقینده (برقاچ کون، ساعت ، دقیقه اول) براز اول .

Kusch! (ـُ حرند) (مرا . kuschen) .

Kuschen (ـُ فع لا +) a., c. (21) [فر] و — sich (فع مطا) (کوپك حقنده) یاتمق || kusch(Dich)! (حرف ندا اوله‌رق) یات! || (اشخاص حقنده) اوصلوطورمق، کوردولق، قیصیلدی اتمامك || (مکتبلیلرجه) = nach-bleiben .

Kuß (ـُ ا م) (32) قدیم آلمانجه [chus = صلت لساننده cus] اوپمه ، اوپوجك ، بوسه .

Kuß„... (ـُ...) — finger (ا م) ، — hand (ا مؤ) — händchen (ا لا) الی دوداقلرینه کوتوروب بعده قارشوسنده کنه اوزاده‌رق ویریلان سلام(مرا . Handkuß) || Jemandem eine — hand zuwerfen برینه الیله بر بوسه کوندرمك|| (مجا) etwas mit — hand thun... (برشیئی) بیوك ممنونیتله یالواره‌رق، الی اوپه‌رك یاپمق || — mal (ا لا) اوپیلان یرده حاصل اولان نشانه ، چوروك .

Küssen (ـُ فع متع) c. (21) [Kuß] و — sich (فع مطا) اوپمك ، بر بوسه آلمق || Jemandem den Kummer aus dem Herzen (fort) — برینك اوپه‌رك (بوسه‌لریله) غم وقساوتنی کیدرمك || (ا لا) b. (40) (*sans pl.*) (مجا) Das ist zum Küssen (بو) پك شکر برشی، اتسانك (بوقی) ییه‌جکی کلیور، بو پك زیاده سویله‌جك برشی|| (قوم وکوکرجین حقنده) غاغه لشمق ، چفتشمك .

Küsserei (ـُ ـَ ا مؤ) (49) [küssen] (علی الدوام) اوپمه ، بوسه آلمه ، اوپوشمه .

Kusso (ـُ ام) (56) [حبشیه] (نبا) مسهل حبشی، قوصو.

Küste (ـُ ا مؤ) (53) [لاتینجه costa] ساحل، قییی، کنار ، لب دریا ، یالی ، یالی بویی .

Küsten„... (ـُ...) (بحر) اکثریا — aufnahme (ا مؤ) سواحلك خریطه‌سنی آلمق || — bewohner (ا م) سواحل اهالیسی|| — befestigungen (جمع مؤ) (اسکا) سواحل استحکاماتی || — fahrer (ا م) (ساحل بویی کیدن کمیجی ویا کمی) سواحلده آمدشد ایدن کمیجی ایله بویله کمی || — land (ا لا) ساحلده کائن مملکت || — lotse (ا م) یاخود : — pilo't (ا م) ساحل قلاوزی|| — wächter (ا م) ساحل بکجیسی|| — wacht-schiff (ا لا) ساحل قره غول کمیسی.

Küster (ـُ ا م) a. (40) [لاتینجه cu'stos = Kirchen-diener : کلیسا کتخداسی .

Kustos (ـُ ا م) (مفردی inv.) (جمعی ... toden ...) [لاتینجه] کذا : Kustode (ـُ ـُ ا م) مبصر|| (برکتبخانه‌ده) حافظ کتب || (موزه‌خانه‌ده) بکجی، کوزجی|| (مطبعه) (اسکی کتابلرده) یاکاشلق اولمامق اوزره صحیفه‌سنك آلتنه یازیلان کلمه که آلتنده‌کی صحیفه‌نك برنجی کلمه‌سیدر .

Kutsch„... (ـُ...) — pferd (ا لا) آرابه بارکیری|| — bock (ا م) آرابه جینك اوطورمسنه مخصوص محل || — kasten (ا م) آرابه‌نك اصل ایچروسنه بینیلان صندیغی .

Kutsche (ـ٘ ا مؤ) (٥٥) [اسلاو rocz] اسکی والآن شمدیلرده دخی مستعمل مزین ومذهب تشریفات آرابەسی || (شمدیلرده) آرابه || —und Pferd آرابه وبارکیر || —zwei-sitzige (ایکیلك) قوپه .

Kutschen (ـ٘ ...) —decke (ا مؤ) آرابه اورتوسی || —geschirr (ا لا) آرابه قوشوم طاقمی || —leder (ا لا) آرابه اوکنده مشین اورتو || —macher (ا م) (آرابه یاپان) آرابەجی || —schlag (ا م) آرابه قپوسی || —thor (ا لا) آرابه قپوسی ، آرابه کچمسنه مخصوص بیوك قپو || —tritt (ا م) آرابه بصامغی .

Kutscher (ـ٘ ا م) .a (٤٠) [Kutsche] آرابەجی ؛ سائس .

Kutscher„ ... (ـ٘ ...) —livre'e (ا مؤ فرانسزجه تلفظ اولنور) آرابەجیلره مخصوص اوزون اتکلی سترہ ، البسه || —bock (ا م) ، —sitz (ا م) آرابەجیلرك اوطوردقلری محل = Kutscherbock || —wein (ا م) کوتو شراب .

Kutschi(e)ren (ـ٘ فه لا) .a (٢١) آرابه ایلەکیتمك || بالذات آرابەیی قوللانمق .

Kutte (ـ٘ ا مؤ) (٥٥) [قدیم فرانسزجه cote اولوب لاتینجه cottus دن مأخوذدر] کشیش رهبان البسەسی ، پاپاس خرقەسی ؛ جبه ، بینش || (عو) قادینك عورت محلی .

Kutter (ـ٘ ا م) .a (٤٠) [انکلیز] (بحر) قوطره .

Kux (ـ٘ ا م) (٣٨) [بوهمیاجه] (صنعـ) (معدنجیلکده) معدن حصەسی

Kuxhaven (ـ٘ـ٘ ا خا لا) (٥٦) (جغر) هامبورغ‌جوارنده قوقس هافه‌ن دنیلان لیمان .

Kyaxeres (ـ٘ـ٘ـ ا خا م) (.١١٢) میلاد عیسادن ٥٩٣ سنه اول میدیالیلرك قرالی اولان کیاقسەرەس .

Kyffhäuser (ـ٘ـ٘ ا خا م) .a (٤٠) (جغر) (کیف هاووس) کیف هویزر طاغی .

Kymrisch (ـ٘ ـ) (٢١) کات (قومی) لسانسه مخصوص شعبەلردن بری

Kyrena-ika (ـ٘ـ٘ـ ا خا مؤ) (.١١٢) [روم] قدیمده یونان مهاجرلرینك مصرك شرقنده کیره نائیقا نامیله تشکیل اتمش اولدقلری حکومت .

Kyrene (ـ٘ـ ا خا لا) (٥٦) [روم] (جغر) اسکی‌کیرنائیقا حکومتنك مقرحکومتی‌اولان‌کیره‌نه‌ له (خرابەسی‌درنه‌نك‌غربنده‌در) .

L. (ـ٘ ا لا) (٥٦) آلمانجه الفبانك اون ایکنجی وحروف غیرصدائیه‌سنك طقوزنجی حرفی .

La (ـ٘ ویاخود : ـ٘ حرنه) (موسیقی) (لا) صداسی ، نوطەسی || (اشیای‌تقلیده کلەلری‌تلفظ اولنمیورده بونلره معادل اولەرق چیقاریلان صدا) — — . کذلك : — — tra ترا لا لا ، تره لل لل لا || (بردرجه‌یه قدر) مثلا wie geht es? (کیفکز نصلدر ؟) — —so آه‌شویله بویله ، آه بردرجه‌یه قدر ایو ، آه حمد اولسون ، نه ای نه فنا .

Laaland (ـ٘ . . . تلفظ اولنور ا خا لا) (٥٦) (جغر) دانیمارقه آطه‌لرندن لالاند .

Lab (ـ٘ ا لا) (٣٨) (saus pl.) [قدیم آلمانجه sich leban] verdichten || پیـنیر ، یوغورت مایەسی || = Lab-magen || (نبا) = Lab-kraut .

Lab„ ... (ـ٘ ...) — bereitung (ا مؤ) مایه اعمالی || —käse (ا م) طوزسز پینیر || —kraut (ا لا) (نبا) یوغورت اوتی ، قالیون || —magen (ا م) (تشر) شیردن ، قرق بایر .

Laban (ـ٘ ا خا م) (٥٦) (انجیـل) حضرت یعقوبك قاین پدری || (مجا) (عو) (کذلك —d ـ٘ . اسم فاعل وصفت) (٢١) ، **Labänder** (ـ٘ ا م) .a (٤٠) = Latsch .

Labarum (ـ٘ـ ا لا) (٥٦) [کات „لاتینجه] (قسطنطینك صلیب سنجاقی) لاباروم ، لواء قسطنطین .

Labbe (ـ٘ ا مؤ) (٥٥) (مرا . Lippe و Lefze) بیوك ، ایری دوداق || (عو) کوبك ، میمون وامثالی حیواناتك صارقیق دوداغی || (ناطبیه) مارکی‌جنسندن اوزون قویروقلی برحیوان .

Lab(b)erdan (ـ٘ـ ا م) (٣٨) (بالقجیلقـده) طوزلی موریـنه بالغی .

Labb(e)rig (ـ) (ـ) ـ٘ ـ) (٢١) یاغ (صفره) طاتلیطراق ، یوان ؛ طاتسز ، طوزسز .

Labbern (ـ٘ فه متعه وفه لا) .a (٢١) (مایع حقنده) کدی‌کوپکلر دیلیله چکەرك ایچمك || بالامق ؛ حقیقة ً اوپمك || کوەزەلك ایتمك ، چکه چالمق .

Laben (ـ٘ فه متعه) .a (٢١) [Lab] قویولاشدیرمق ، پنیرلاشدیرمق || (فه لا —) و —sich (فه مطا) قویولاشمق ، پنیرلاشمق || Labe [شعرده = Labsal] (فه متعه) و —sich عقله فکره ، تازەلك ، قوت ویرمك ؛ فکری پارلاتمق ، جلالندیرمق || حیات ویرمك ، بولمق ؛ تازەلك ویرمك ، تازەلنمك || حظ ایتمك ، ممنون اولمق || = er-quicken || —d (اسم‌مفعول وصفت) (٢١) حیاتبخشا ، فرحفزا ، تازەلك ، سرینلك ویرن .

Labeo (ـ٘ـ ا خا م) (٥٦) (رومالیلرك فامیلیا ، خاندان نامی) لابەئون .

Laberdan (ـ٘ـ ا م) (٣٨) Labberdan .

Laberius (ـ) (ـ) ـ٘ ا خا م) (٥٦) (میلاددن برعصر اول معمر اولان رومالیلردن شاعر) لابەریوس .

Labial„ ... (ـ) (ـ) ـ٘ ...) [لاتینجه] = Lippen„ ... مثلا : —buchstabe (ا م) (غرا) دوداقلرله تلفظ اولنان حرف ، حرف شفوی .

Labiale (ـ٘) (ـ) ا مؤ) (٥٥) [لاتینجه] = Labia'l„ buchstabe .

Labienus (ـ٘) (ـ) ـ ا خا م) (٥٦) (رومالیلرك‌عاریلرندن) لابیئه نوس .

Labium (ـ ⌣ ⌣) ـ ا لا) ⑪ یاخود ⑱ [لاتینجه] (تبا) بعض نباتاتك دوداق شكلنده اولان قیوقلری || اورغل دودوكارشاك ائیجه یاریقلری .

Laboratorium (⌣ ⌣ ـ ـ ـ ⌣ ا لا) ⑪ [لاتینجه] (كیمیا) آلات، ادوات واجزا ایله اجرا اولنان عملیات وتركیبات مختلفه‌یه مخصوص محل، دار الاستحضار ، عملیاتخانه (كیمیاخانه ، اجزاخانه وكذا فشنكخانه وامثالرنده بولنانلر كبی) .

Labori(e)ren (⌣ـ⌣ فع لا +) a. ㉑ (كیمیا) عملیات خانه‌لرده ، آلات وادوات لازمه ایله اجزا وسائره استحضار ایتمك || (عمو) —an etwas یرشیدن خسته‌اولمق، خسته‌لنمق ، طوتلمق .

Labrador (ـ⌣ ا خا لا) ⑯ [اسپا] (جغر) لابورادور ، بریتانیای جدید .

Labsal (ـ⌣ ، شمال ایالتلرنده ـ⌣ ا لا) ⑱ . نادراً (ا مؤ) ⑲ [Labe] (ذهنه كشایش، قلبه فرح ویرن) فرحفزا (كذا مجا) تسلی خاطر ؛ صفای خاطر .

Labyrinth (⌣ـ⌣ ا لا) ⑱ [روم] زمان قدیمده یوللری ایچندن چیقلمق مشكل اولەجق صورتده یاپیلان ابنیه ، بطاقخانه || حل ایدلمسی ، كندوسندن برشی استخراجی كوچ اولان شی || (تشر) قولاغك طولاشیقلی بورمسی ، تیه ، تجویف اذن .

Lacedemon (⌣ـ⌣ ss ⌣ ا خا لا) ⑯ [روم] (جغر) (اسپارطه) لاسه دەمون .

Lach„... (ـ⌣⌣) —lied (ا لا) كولنه‌جك ، كولنجك ایچون ترتیب اولنمش شرقی ، تورکی || —baum (ا م) (اورمانجیلقده) یاریق، شق اولنمش آغاج || حدود آغاجی || —bruder (ا م) (عمو) كولان ، چوق كولیجی صیریتقان؛ مستهزی || —krampf (ا م) (علم امراض) كولمه علتی، سكرلری بوشانوب (غیر اختیاری) كولمه ، كولمه طماری طوتمه || —gudud (ا م) (تا طبیه) كولركبی اوتان غوغوق قوشی || —lust (ا مؤ) كولمكه اولان اشتها ، ابتلا || —musfel (ا م) (تشر) كولمه طماری || Zwerchfell= —steig (ا م) صیق اورمانده آچیلمش طار یول || —taube (امؤ) كولیجی كوكرجین .

Lachbar (ـ⌣ ص) ㉑ [Lache] (اورمانجیلقده) رچنه‌سی آلنور، صاقزی طوپلانور آغاج || كولنج .

Lache (⌣ـ امؤ) ⑮ (یاخود helle:) eine laute —aufschlagen || قهقهه صالیویرمك (اكثریا: ⌣ـ) [لاتینجه lacus] طوررصو یبغینی، چامورلی صوچقوری، بطاقلق || [قدیم آلمانجه lâch] Einschnitt برآغاجه یاپیلان (یاریق) اشارت .

Lächeln (⌣ـ فع لا +) a. ㉑ [lachen] كولومسه‌مك ، بییق آلتندن كولمك، صیریتمق || (فع متع) sein Auge lächelte Freude كوزلرندن سرور كمالی اولیوردی || كولمكه (بالتأثیر) وجوده كتیرمك || (ا لا) b. ㊵ (sans pl.) كولومسه‌مه ، صیریتمه ، تبسم .

Lachen (⌣ـ فع لا +) a. ㉑ [قدیم آلمانجه lahhan] كولمك ، تبسم ایتمك || —gezwungen زورله كولمك || da ist Nichts zu lachen بونده كوله‌جك برشی یوق، بوكولنه‌جك برشی دكل || —ich muß كولەجكم كلیور ، .. كولورم || wer zuletzt lacht, lacht am besten صكره كولن ایو كولر || Alles lacht in dieser schönen Gegend (اشیا حقنده) بوكوزل یرده ، موقعده هرشی انسانك یوزینه كولیبور ، غایت شن، خوش ولطیف كورینور ، انسانك ایچنه فرح ویریور || das Glück lacht ihm سعادت آكا توجه ایدیور ایچش || (فع متع) و —sich (فع مطا) er lachte mir Beifal آنك كولمسی بنی جسارتلندیردی، بكا قوت ، جرأت ویردی || —sich (halb) todt كولمكدن (اولمك) باتلق || Jemand aus dem Schlafe— برینی كولدرك اویقودن اویاندیرمق || (ا لا) b. ㊵ (sans pl.) einen Baum— [Lache] بنی كولدیریورسكز || Das ist zum— برآغاجی یارمق ، اشارتلمك || رچنه‌لی آغاجلردن رچنه آلمق ایچون ، آغاجی چیزمك || —einen Steig durch Buchholz براورمانده (انجه یول) جیغیر آچمق .

Lacher (⌣ـ ا م) a. ㊵ [lachen] ، —in (ا مؤ) كولن اركك ، قادین ، كولیجی كیمسه .

Lächerlich (⌣ـ⌣ ص) ㉑ [lachen] (مستهزیانه بركولیشی موجب اولەجق اولان) مسخره || —sich—machen مسخره اولمق ، كندینی مسخره ایتمك ، رذیل اولمق ، عالمی كندینه كولدیرمك || (انسانك كولمسنی مستوجب اولان) كولنه‌جك اولان ، تحف ، اكلنجه‌لی ، كولنچ ، صویتاری ، مسخره ، مضحك .

Lächerlichkeit (⌣ـ⌣⌣ ا مؤ) ⑲ مسخره‌لق، تحفلق .

Lächern (⌣ـ فع متع) a. ㉑ [lachen] Das lächert mich (بوشی ، ایش ، ماده) بنی كولدیریور ، بوكا كوله‌جكم كلیور || (فع یكشخ) es lächert mich كولمك استیورم، كوله‌جكم كلیور .

Laches (⌣ ch ⌣ ا خا م) (روحجه اسم ، علی الخصوص افلاطونك یازیسی) لاخه‌سی .

Lachig (⌣ـ ص) ㉑ [Lache] چامورلق، صولی بطاقلق ، درونده صو بیریكمش وبوصوتلانمش چقور .

Lächler (⌣ـ ام) a. ㊵ [lächeln] صیریتقان، كولومسه‌یان .

Lachs (⌣ ا م صورت تلفظی lākss) مفردی ㉖ جمعی ㊱ [قدیم آلمانجه lahs اولوب غوت لسانجه laikan دن مأخوذ [springen] (تا طبیه) مرسین بالغی .

Lachs„... (ـ⌣⌣) —fore'lle (ا مؤ) (تا طبیه) مرسین رنكنده آلا بالق .

Lachter (⌣ـ ا لا) a. ㊵ كذا (ا مؤ) ㊸ [عادی آلمانجه] = Klafter .

Lack (⌣ ا م (ا لا) ⑱ [فارسی lâk] (آغاجدن چیقان اوزلی ماده) لقا، چین روغنی ویا چین وزنیكی || صورت مختصره اولەرق = Siegel=lack || [هندجه] (ا لا) (١٠٠،٠٠٠ عددی) یوز بیك .

Lack„... (ـ⌣⌣) —firniß (ا م) لاق ، ورنیك || —leder (ا لا) (صنع) روغنی || —stiefel (ا م) روغنی پوتین || —waaren (جمع مؤ) (تجا) اوزری لاق ویا روغنلنمش، تضییق اولنمش كاغد ، معدن ویا اودوندن معمول اشیا ، ادوات تجاریه .

Lacki(e)ren (⌣ـ⌣ فع متع) a. ㉑ [Lack] (صنع) لاقلامق ، ورنیكلك ، اوزرینی جلالق ویارلاتمق ، لوستره‌لمق ، اوزرینی بالموسی سوره‌رك جلالق، پارلاتمق .

Lacki(e)rer (⌣ـ⌣ ا م) a. ㊵ (صنع) روغن سورمه صنعتكار ، جلاجی .

Lackmus (ـ ـ ا م) (*inv.*) (تجا) آى چیچکی تخمندن چیقاریلان مائی بویا (که حامضاتله قاریشنجه قرمزى‌یه دونر).

Ladan (ـ ـ ا لا) (56)، Ladan-gummi (ـ ـ ـ ا لا) (56)، Ladanum (ـ ـ ـ ا لا) (41) (*sans pl.*) [فارسیدن مأخوذ روجه] (كيميا) لادن، تعبیر اولنان رچینه‌لی شمغ.

Lade (ـ ـ ا مؤ) (53) صندیق، چكمجه، كوز ‖ —(Schub) چكمه ‖ —n (جمع) حیوانك آغزنده‌كى دیشسز محل. زوائد ‖ خانه، چارچوه؛ قناد.

Lade„... (ـ ـ ...) —geschwindigkeit (ا مؤ) (ع) (اسلحهٔ ناریه‌یی طولدیرمه‌ده اولان سرعت) طولدیریش سرعتی ‖ —brief (ا م) دعوتنامه؛ جلبنامه (بوصورتی محكمه حقنده) ‖ —geld (ا لا) یوكلتمه، تحمیل پاره‌سی ‖ (عد) مرافعه‌یه دعوت اولنانلدن آلنان اجرت ‖ —stock (ا م) تفنگك حربیسی.

Laden (ـ ـ ا م) .b (40) یاخود .b (39) [اورته آلمانجه lade قالین تخته] (تجا) دكان، مغازه ‖ Fenster=laden= ‖ Lade= چكمجه كوزی؛ صندیق.

Laden (ـ ـ فعـ متعـ) .r (20)، .b (21) طولدیرمق ‖ blind— قورى‌صیق (صاچمه ایله) طولدیرمق ‖ (scharf mit Schrot)— اشیایى آرابه‌دن ایندیرمك، Waaren aus einem Wagen— چیقارمق ‖ Waaren auf ein Schiff— (اشیایى بركمى‌یه یوكلتمك) بركمى‌یه اشیا یوكلتمك ‖ (مجا) (عمو) er hat schwer: ویاخود schief geladen (برسرخوش حقنده) اوایوجه یوكنى آلمش ‖ Jemand zu Tisch— برینى سفره‌یه دعوت ایتمك ‖ (عد) vor Gericht— محكمه حضورینه دعوت (جلب) ایتمك ‖ (مجا) der See ladet zum Bade كولك كوزللكى انسانى استحمامه دعوت ایدیور ‖ Ladung (ا مؤ) (49) (برآرابه‌نك، بركمینك) یوكى، حموله‌سى ‖ (برتفنگك) فشنكى ویا باروت حقیله صیقیسى ‖ Ladung (ا مؤ) (49) تحمیل ایتمه، یوكلتمه ‖ بار ایتمه ‖ (اسلحهٔ ناریه‌یى) طولدیرمق.

Laden„... (ـ ـ ...) —krankheiten (جمع مؤ) (بیطر) باركیرك آغزنده كمك طاقلدیغى دیشسز محلده حصوله كلان خسته‌لق ‖ —buch (ا لا) مغازه كتابى ‖ —flügel (ا م) پنجره خارجنده بولنان وطیشاریدن آچیلوب قپانان قنادلرك بیرى ‖ —fenster (ا لا) پانجور ‖ —preis (ا م) (تجا) دكانده صاتیلان اشیانك (دكانده‌كى اولان) فیئاتى ‖ —schwengel (ا م)، —schwung (ا م) ایكیسیده (عمو، تجا) —diener) هه مقابل ومقام تحقیرده) دكان خدمتچیسى. اوشاغى ‖ مانیفوتوره‌جى چراغى، یناشمه.

Lader=Lohn (ـ ـ ـ ا م) (31) تحمیل، یوكلتمه پاره‌سى، كیراسى ‖ (بحر) (كمى‌یه اشیا تحمیلنه ویا بالعكس كمیدن اشیا چیقارمغه مخصوص) ماچونه پاره‌سى.

Lädi(e)ren (ـ ـ فعـ متعـ) .a (24) [لاتینجه] و sich — بوزمق، تلویث ایتمك، خراب ایتمك، افساد ایتمك، چوروتمك ‖ بوزولمق، برباد وملوث اولق، ییقلق، خراب اولمق، چورومك.

Ladoga=See (ـ ـ ـ ا م) .a (42) (جغر) (روسیه‌ده) لادوغا كولى.

Ladronen (ـ ـ جمع) (*inv.*) [اسیا] Dieb(e)s=Inseln (اسپانیا آطه‌لرندن).

Ladung (ـ ـ ا مؤ) (49) (برآرابه، حیوان واغون ودها امثالیله نقل اولنان اشیانك هیئت مجموعه‌سى) یوك، حموله ‖ er hat seine volle— اوتام یوكنى آلمش، حموله‌سى یوكلندى ‖ (مجا) (شراب وطیاق حقنده) اوقدر یوكلیكه (اوقدر طیاق یدیكه) آرتق زیاده‌سنى كوتوره‌مز، فیلیسبیت ‖ (برآرابه طولوسى) اشیا ‖ (مجا) eine ganze—Grobheiten بریوك ویاخود برطاقم (برآرابه طولیسى) ادبسزلك، تحقیر آمیز سوزلر، نزاكتسزلك، قبا، غلیظ طور وحركت وسوز ‖ (بحر) (یوك، حموله) einnehmen— یوك آلمق ‖ (اسلحهٔ ناریه‌ده) باروت حقى (وصرى) ‖ طاشجیلق، لغمجیلقده) كذا باروت حقى ‖ براوجاغه بردفعه‌ده قونیلان كمور ویا معدن.

Lady (ـ ـ صورت تلفظى le'-di ا مؤ) (49) لدى، مادام، خانم.

Laffe (ـ ـ ا م) (52) خودبین، مغرور ‖ ابله، بدلا؛ زیرزوب، صاچمه (كمسه).

Laffen=mäßig (ـ ـ ـ ص) (24) ابلهانه، بدلاجه‌سنه ‖ خود بینانه.

Laffet(t)e (ـ ـ ـ ا مؤ) (53) (ع) [فرانسزجه l'affût] (طوپجیلقده) طوپ قونداغى.

Lag (ـ) (liegen فعلنك صورت ماضیه‌سنك برنجى واوچنجى شخصلرى).

Lage (ـ ـ ا مؤ) (53) حال، موقع، وضعیت ‖ قات، طبقه ‖ یتاق، یووه ‖ (وجوده ویریلان) وضعیت، طوریش.

Läge (ـ ـ) (liegen فعلنك صیغهٔ تقتیف امیارفه صورتنك برنجى واوچنجى شخصلرى).

Lagel (ـ ـ ا لا) .a (40) (تجا) اكى بوشدن دها زیاده اولان اوفق باریل، فوچى، واریل.

Lagen„... (ـ ـ ...) —fugen (جمع مؤ) (معمار) افقا وضع اولنان طاشلرك برلشدكلرى محل.

Lager (ـ ـ ا لا) .a (40) [liegen] (برای استراحت آرام اولنان محل) قوناق، مسكن، مأوى، اقامتگاه ‖ یتاق ‖ (یاتمغه مجبوریت كورلش اولان خسته‌لق)، vom—aufkommen خسته‌لقدن (یتاقدن) قالقمق ‖ (حیوانات حقنده) یووه ‖ (ع) قوناق، اردوگاه ‖ im Keller— (بیوك كیلارلرده فوچیلرك اوزرینه تثبیت ایدلمسى ویا صاغلامجه اوطورولملرى ایچون یاپیلان ترتیبات) اسقره ‖ (تجا) (بیوك برمالك یاتدیغى یر) انبار، دپو، بیوك مغازه ‖ چوكونتى، طورتو، رسوب ‖ (برچوق شیلرده) یتاق، یووه، طبقه.

Lager„... (ـ ـ ...) —buch (ا لا) مغازه، انبار (كتابى)، دفترى ‖ —genoß (ا م) یتاق آرقداشى ‖ قوناق آرقداشى ‖ —hof (ا م) (تجا) (آنترپو، دوق) تعبیر اولنان واكثریا اوكلرى رنختملى بیوك تجارت مغازه‌لریله بوتلرى حاوى حوض.

Lagern (ـ ـ فعـ لا ±) .a (21) [Lager] ، —sich (فعـ مطا) برمحلده یاتمق ‖ بریره قونمق، ایتمك ‖ بویلى بوینه یاتمق ‖ (ع) —(sich) قونمق، برمحلده اردوگاه قورمق، بریره قونمق ‖ (فعـ متعـ) یره یاتیرمق، سرمك ‖ اشیاى تجاریه‌یى انباره، مغازه‌یه وضع ایتمك، یاتیرمق ‖ (ع) (قطعات عسكریه‌یى) برمحله قوندیرمق، برمحلده یاتیرمق، اردوگاهه صوقمق، قونمق.

Lagiden (ـُـ اِlg - جمع م) ㊷ (لاغوسك احفادى) بيوك علكساندرك جنراللرندن ولاغوسك اوغلى بطولمه‌نك مصرده تشكيل ايتمش اولديغى خانداك سلطنت اولوب ميلاد عيسادن ٣٢٣ الى ٣٠ سنه اوليسنه دكين دوام ايتمشدر ، لاكيدلر .

Lago (ـُـ ام) ㊻ [ايتا] كول .

Lagune (ـُـ امؤ) ㊷ [ايتا] كوچك كول .

Lahm (ـُ ص) ㉑ (حركته غيرمقتدر) وجودينك برطرفى وياجمله‌سى طوتميان ، كوتوروم ، اكتم ، فلجه اوغرامش ، نزول اصابت ايتمش اولان ‖ (يالكز اوله‌رق) طوپال ‖ ein Pferd—reiten برحيوانى طوپال ايتمك (قنا بنه‌رك ويا قضاءً) ‖ (مجا) قوتسز ، قدرتسز ، طاقتى اولميان ضعيف .

Lahmen (ـُـ فعلا + ونادراً فعلا—) ㉑ a. [lahm] طوپال اولمق ، طوپال طوپال كيتمك ، طوپاللايه‌رق يورومك ، آقصامق ‖ ضعيفلامق ، زبون دوشمك ‖ ناقص ، ناتمام اولمق .

Lähmen (ـُـ فعـ متعـ) ㉑ a. [lahm] (علم امراض) و (مجا) كوتوروم ايتمك ‖ حكم وقوتى ، ابطال ايتمك ، قوتدن دوشورمك ، حكمسز براقمق .

Lahmheit (ـُـ امؤ) ㊾ [lahm] كوتورومك ‖ طوپاللق ‖ (مجا) قوت وقدرتسزلك ‖ متانت وغيرتسزلك .

Lähmung (ـُـ امؤ) ㊾ [lähmen] كوتوروم ايتمه (علم امراض) نزول ايتمش اولمه ‖ كسل ، فتور ‖ اويوشقلق ، خدر .

Lahn (ـُ ام) ㊳ [فرانسزجه lame] (صنعـ) (آلتون وياكموش) ورق ‖ (الطمؤ) (inv.) (جغر) die— لان (نهرى) .

Lahn,... (ـُ...) —treffe (امؤ) طرطيللى صرمه وياقلابدان شريد .

Laib (ـُ ام) ㊳ [قديم آلمانجه hleip= يولونياجه chlepa] —Brot (اوقه‌لق اكمك) اكمك يوارلاغى ‖ —Käse پينر تكرلكى ‖ —Zucker كله شكرى .

Laibung (ـُـ امؤ) ㊾ (معما) (يكرك) مقعرطرق ‖ قپو وپنجره يرى ‖ مازغال .

Laich (ـُ ام (لا)) ㊳ (sans pl.) [غوت لساننده springen laikan] بالق ويا قوربغه‌لرك يورطه‌سى .

Laich,... (ـُ...) —zeit (امؤ)بالقلرك چفتلشمه زمانى .

Laiche (ـُـ امؤ) ㊿ (sans pl.) [Laich] Laich=zeit=

Laichen (ـُـ فعلا+) ㉑ a. [Laich] (بالق حقنده) چفتلشمك .

Lai-e (ـُـ ام) ㊷ [لاتينجه la'icus] (روحانيلر طريقنه منسوب اوليان) جسمانى ، دنيوى ‖ اعتقادسز ، عقيده‌سى بوزوق(كذا مجا) ‖(مجا) غيرمتخصص ، آشنا اوليان برشيئك عجميسى ، ياباجيسى ، بر فن ، صنعته انتسابى اولميان .

Lakai (ـُـ ام) ㊿ [فر] خدمتجى ، آغا ، (وقتيله چوقه‌دار) .

Lake (ـُـ امؤ) ㊿ صلاموره قوچيلريك دبنده قالان طوزلى صو ، صلاموره .

Lakediven (ـُـ ٧ ـُـ جمع) (inv.) (جغر) بحرمحيط هنديده كائن لاكديو آطه‌لرى .

Laken (ـُـ لا) b. ㊵ [قديم آلمانجه lahhan] كتن بز ‖ چوقه .

Lakoni-er (ـُ(ـُ)ـُـ ام) a. ㊵ [روم] ، —in (امؤ) ㊿ (يونانستانده) لاقونيه‌لى (اركك ، قادين) .

Lakonisch (ـُـُ ص) ㉔ [روم] لاكدمونياليلره مخصوص ، بونلره عائد ومتعلق ‖ (مجا) قيصه ، كسديرمه ، آز سوزله ، ايجاز صورتيله .

Lakritze (ـُـُ امؤ) ㊿ (نبا) ميان اوتى ، ميان كوكى .

Lakrymä Christi (ـُـُـ ام) (inv.) [لاتينجه ، روجه] ايتاليانده وزوو طاغى اتكنده يتيشن اوزومدن چيقاريلان شراب .

La(l)la (ـُـ) (مراد la) .

Lallen (ـُـ فعلا +) ㉑ a. [لاتينجه lalla're] و (فعـ متعـ) كككه‌لمك ، پپه‌لمك ‖ (مجا) افاده‌سى غير قابل حسياتى سوزلكه چالشمق ‖ (كلمات تلفظ ايتمكسزين لاللالا صورتيله تغنى ايتمك) ‖ ein Kind in Schlaf— برچوجقى نينيه نينه ... لا لا لا ... نينيسيله اويوتمق .

Lama (ـُـ لا) ㊻ (جمعى كذلك .inv) (امريقاده پرو نباتيجه) (تاطبيعه) لاما (دونيلان ودوه يا ووروسنه بكزه‌يان حيوان) ‖ (هند وچينده منتشر) بودا مذهبى راهبى .

Lama-ist (ـُـ—لا) ㊿ [Lama] بودا مذهبنده اولان .

Lamantin (ـُـ ام) ㊳ [آنتيل لساننجه] دكز ايسى دكز اوكوزى تعبير اولنان عه‌لى باليق ، لامانتين .

Lamberts-Nuß (ـُـُـ امؤ) ㊾ [Lamparten](نبا) ايرى قرمزى فندق .

Lamenti(e)ren (ـُـُـ فعلا+) ㉑ a. [لاتينجه] فرياد وفغان ايتمك ، آه وانين ايتمك ، ايكلمك .

Lamento (ـُـ لا) ㊻ [ايتا] فرياد وفغان ، شكايت ، (عو) ژرمياد ققانتامه‌لرى كبى شكايتلى واوصاندير يجى ناله وفغان .

Lamia ((ـُ)ـُ اخالا) ㊻ (جغر) (تسالبا تعبيراولنان ترحاله ويكيشهير طرفلرنده برشهر) لاميا ، ارميه .

Lamm (ـُ لا) ㉟ [قديم آلمانجه lamp] قوزو ‖ (بحر) تپه‌سى بياض دكز طالغه‌سى .

Lamm,... (ـُ...) —braten (ام) قوزى قزارتمه‌سى ‖ —fromm (ص) قوزى كبى حليم ‖ —wolle (امؤ) قوزى يوكى ، ياغيسى ‖ —zeit (امؤ) (قويونلرك طوغوردقلرى) قوزولق ، (خضرالياس) .

Lämmchen (ـُـ لا) b. ㊵ (Lamm كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) قوزوجق ‖ كذا (محبت اثناسنده) قوزوم ، ياورم .

Lammen (ـُـ فعلا+) ㉑ a. [Lamm] قوزيلامق .

Lämmer,... (ـُـ...) —abend (ام) بيوك پاسقاليه‌دن الى كون اول كلان بيرامك ، عيدفصحك اقشاميسى ، عرفه‌سى ‖ —geier (ا م) (تاطبيعه) بويكى تويسز قره قوش ، قوزى قاپان ، طوشانجيل .

Lampardosa (ـُـُـ اخالا) ㊻ (جغر) (سجليا آطه‌سى جوارنده) لامپاردوسا آطه‌سى .

Lamparten (ـُـ اخالا) b. ㊿ (sans pl.) Lombardei.'=

Lämpchen (ـُـ لا) b. ㊵ (Lampe كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) لامبه ‖ دونغا ، مناره قنديلى .

Lampe (‿‿ ا مؤ) (55) [لاتينجه روجه lampa's] لامبه ‖ تياترو صحنه‌سنك اوكنده‌كى غازلر ، لامبه‌لر صره‌سى ‖ einen auf die—gießen بردانه‌آتمق ، يوارلامق ، ايچمك ‖ (تا طبيعه) آتش بوجكى .

Lampen„ ... (‿ . . .) —cylin'der (ا م) لامبه شيشه‌سى ‖ —docht (ا م) لامبه فتيلى ‖ —glocke (ا مؤ) لامبه قاربوزى ‖ —ruß (ا م) =—schwarz ‖ —schirm (ا م) لامبه اوزرينه طاقيلان سيرلى آباژور ‖ —schleier (ا م) لامبه قاربوزى اوزرينه طاقيلان رنكلى دانتلا ‖ —schwarz (ا لا) (صنع) لامبه ايسى ؛ ايس بويا .

Lampert (‿‿ ا م) (56) چوجق مصاللرنده طوشانك اسميدر ‖ كذلك Lampe كلمه‌سى دخى بومقامده قوللانيلور .

Lamprete (‿‿‿ ا مؤ) (53) (تا طبيعه) (اى مقبول واسطوانى الشكل دكزيالغى) بوتا .

Lampsakus (‿‿‿ اخالا) (inv.) (جغر) (آناطوليده شهر) لاپسكى .

Lancaster (‿‿‿ اخالا) صورت‌تلفظ: (li'nᵉ-kēs-tör'ᵉ) (56) (جغر) انكلتره شهر وقونتلغى (لانقاستر) لينكيستر .

Land (‿ ا لا) (26) [قديم آلمانجه laut] (دكزك ، صوبك عكسى) قره ، طوپراق ‖ zu Wasser und zu—e دكزده وقره‌ده ، بحراً وبراً ‖ an's—steigen قره‌يه چيقمق ‖ das—bebauen, urbar machen اراضى‌يى سورمك ، زرع وحرث ايتمك ‖ آراضى ، ترلا ‖ (عو) Gottes Wort vom—e كوى باپاسى ، (خواجه‌سى) ، امامى ‖ مملكت ‖ Das ist des—es nicht der Brauch بويزم مملكتده عادت دكلدر ، احداث اولنمامشدر ‖ (عا) =Reich، Gebiet .

Land„ ... (‿ . . .) —armee'e (ا مؤ) (نظاميه اردوسى) قوهٔ بريه ‖ —aufenthalt (ا م) يازلقده ، چفتلكده اقامت ، صيفيه‌يه كيتمه ‖ —wärts (حا) قره‌يه طوغرى ‖ —bau (ام) اراضى زرع وحرثى ، زراعت ‖ —besitzer (ا م) چفتق چبوغى اولان ، املاك واراضى‌يه مالك اولان ‖ —briefträger (ا م) (شهرخارجى) كوى پوسته موزعى ‖ —eigen(thüm)er (ا م) =—besitzer ‖ —enge (ا مؤ) (جغر) برزخ ، بكيد ، دربند ‖ —frosch (ا م) (تا طبيعه) (اسمر رنكلى) ترلا قورباغه‌سى ‖ —gemeinde (ا مؤ) قصبه ، كوى ، قريه ، مجلس اداره‌سى ، بلديه‌سى ، مديرلكى ‖ —gericht (ا لا) برولايتك (ويا ايالتك) محكمه‌سى ؛ بدايت محكمه‌سى ‖ قضا ، قريه محكمه‌سى ‖ —gerichts-rath (ام) بدايت محكمه‌سى اعضاسندن اولان ‖ —graf (ام) (بعض پرنسلره ويريلان عنوان) لاندغراف ‖ —haus (ا لا) (ايرادينى آلمق اوزره) خارجده ياپيلان خانه ‖ (براى تنزه اسكان اولنان) صيفيه ‖ (هيئت ادارهٔ قضا وقرانك) مجلس قوناغى ، حكومت قوناغى ‖ —herrschaft (امؤ) دره‌بكلك ‖ —karte (امؤ) جغرافيا خريطه‌سى ‖ —kreis (ام) ولايت ؛ سنجاق ، لوا ‖ —krieg (ام) براً ايديلان محاربه ‖ —macht (ا مؤ) (ع) قوهٔ بريه ‖ —mädchen (ا لا) (بيوك شهرلى اوليوب) كويلى ، قصبه‌لى قز ‖ —marke (ا مؤ) (بحر) قره‌يه تقريب اشارتى ‖ —pfarrer (ام) كوى پاپازى ، كوى امامى ‖ —pflanze (ا مؤ) (Wasser pflanze نك مقابلى) قره‌ده بيتن اوت ، نبات ، فدان ‖ —plage (ا مؤ) برمملكتده وقوعه كلان فلاكت عموميه ، آفت ‖ —rath (ا م) (هرقنغى برپارچه دائره‌ده) حكومت مجلسى ‖ (بركسه حقنده) قائممقام ‖ —ratte (ا مؤ) (تا طبيعه) (صو فاره‌سنه مقابل) قره ، ترلا فاره‌سى ‖ (بحر) قره‌ده اوطوران اهالى ‖ —reiter بريه عسكرى ‖ (ا م) آتلى ژاندارمه ‖ —richter (ا م) ولايت ، سنجاق حاكمى ‖ محكمهٔ بدايت رئيسى ‖ —schule (ا مؤ) كوى ، قريه مكتبى ، بيوجك شهرلرده اولان مكتب ، ولايت مكتبى ‖ —straße (ا مؤ) (ولايتلرله سنجاقلرى وباشليجه كويلرى يكديكرينه وصل وربط ايدن بيوك جاده‌لر) طرق عموميه ‖ قره يولى (دكز يولنه مقابل) ‖ —streicher (ا م) سرسرى ، خانه بردوش (كيسه) ‖ —sturm (ا م) قره‌ده وقوعه كلان فورطنه ‖ (ع) (صنف عسكريدن) مستحفظ ‖ —tag (ام) (آلمانياده) قماره ‖ —weg (ا م) قره يولى ‖ —wehr (ا مؤ) (ع) (آلمانياده) رديف ‖ —wirtschaft (ا مؤ) زراعت ، حراثت ، فلاحت ، چفتجيلك ‖ چفتلك .

Landauer (‿‿ ا م) .a (40) لانداو قصبه‌سندن اولان ، لانداولى ‖ لاندو آرابه‌سى .

Lande-brücke (‿‿‿ ا مؤ) (53) (بحر) كميدن قره‌يه چيقلق اوزره ثابت وياكميلردن قره‌يه صوريلان اسكله .

Landen (‿‿ قه لا +) .b (21) [Land] (بحر) (برساحله ، قره‌يه) يناشمق ‖ (كميدن) قره‌يه چيقمق .

Länder (‿‿ ا م) .a (40) آغر والس ، (تيروللين دخى ديلان رقص) ‖ (Land) كلمه‌سنك جمع صورتى .

Länderei (‿‿‿ ا مؤ) (70) (اكثريا جمع اوله‌رق —en) طوپراق ، اراضى ، املاك وعقار ‖ (املاك ميريه ، املاك همايون) .

Ländern (‿‿ قه لا +) .a (21) آغر والس اوينامق .

Landes„.... (‿ . . . .) —erzeugnisse (امؤ) ، كذا ؛ —produ'kte (جمع لا) محصولات ارضيه ، داخليه ، برمملكتك كندى محصولى ‖ —art (ا مؤ) برمملكتك عادتى ، مثلا Das ist so—art بوبومملكتك ، بوراتك (اوراتك ، اومملكتك) عادتيدر ‖ طوپراغك حال وطبيعتى ‖ —aufnahme (امؤ) طپوغرافيا عملياتى ‖ —gericht (ا لا) ولايت محكمه‌سى (برولايتك اك بيوك محكمه‌سى) ‖ —haushalt(ung)s-Eta't (ام) بودجه ‖ —kind (الا) يرلى ، بريرك اهالئ اصليه‌سندن اولان ‖ —schuld (امؤ) ديون عموميه ‖ —sperre (تجا) برمملكتده ادخالات واخراجاتى منع ايتمك ‖ —sprache (امؤ) برمملكتك ويا براهالينك تكلم ايتديكى لسان ‖ —verwiesen(er) (ام) سوركون ، منفى .

Ländler (‿‿ ام) .a (41) =(دانس Länder) .

ländlich (‿‿ ص) (24) قيره ، ترلايه ، كويه ، صيفيه‌لك محلره منسوب ومتعلق ؛ (شهرلى وشهره عائد ، متعلق ، ياقيشور اولنلرك مقابلى) قبا ، ساده ‖ (معما) ساده اصولده معمارلق ويوصورتله وجوده كلان آثار معماريه ‖ برمملكتده عادت اوله‌رق ، (ضرمثل) —, sittlich هرمملكتك بر عادتى وار .

Lands„.... (‿ . . .) =Landes„....‖ —knecht (ا م) (ع) اسكى آلمان پياده‌سى (كذا برنوع كاغد اويونى ايله بوتك اويناديغى محل) لاندس قنه هت ‖ —mann (ا م) ، كذا

ساچلى || —haſig (ص) اوزون بويونلى || —jährig (ص)
چوق سنه‌لك ، چوق سنه سورن ويا سورمش اولان ||
—jährige Erfahrung (ا مؤ) سنين وفيره‌ده حاصل اولان
وقوف تامه || —müthig (ص) تحملى ، صبر وعلوجنابى
اولان || (كنايه) مساعده‌لى ، اويغون : مروتلى || —ohr
(ا لا (ا م) اوزون قولاقلى انسان ويا حيوان|| (عو) اشك||
—schnäbler (ام) (تا طبيه) آغزى ، بورنى ، غاغه‌سى
اوزون (حيوانات) || —schwänzig (ص) اوزون قويروقلى||
—weilig (ص) جان صيقان ، اوصانج ويرن ، انسانى
بيقديران . ثقلت ويرن || —werden (ا م) اوزامق ،
بويلانمق || (شراب حقنده) Schme(e)r= || —wierig
(ص) چوق سورن ، طول مدت دوام ايدن || مشقتلى، كوچ||
—wolle (ا مؤ) (تجا) يپاغى .

Lange (سه حا) (مرا . lang) .

Länge (سه ا مؤ) (51) [lang] اوزونلق، طول، بوى||
der Garten hat 20 Meter in der (وياخود : die)—
بغچه‌سنك بويى يكرمى متره‌در ، بغچه‌نك يكرمى متره اوزونلغى
وار || der — nach بوينجه ، طولا ، اوزونلامسنه ||
der — nach beschießen بويته دوكمك ، آنقلاده آتمق، ياندن
(آتشله) اورمق || (جغر ، هيئت) geogra'phische—eines
Ortes برموقعك طول جغرافيسى .

Lange-land (سه : خا لا) (26) (sans pl.) (جغر)
(دانيارقه آطه‌لرندن) لانغلاند .

Langen (سه فع لا +) a. (21) يتشمك ، اوزانه بيلمك
(برموقعه‌قدر)|| كفايت ايتمك||—nach etwas برشيئه اوزانمق،
اوزانوب ايرمك ، اوزانوب يتشمك || — in die Tasche
الى جيبنه صوقمق || (فع متع) ال ايله طوتمق ، يقالامق ||
اوزاتمق، اوزاتوب ويرمك ، تقديم ايتمك .

Längen (سه فع متع) , sich — (فع مطا) a. (21)
اوزامق|| اوزانمق ، بويلانمق || تخورى (اوقلاوه ايله) آچمق.

Längen„... (... سه) —grad (ا م) (جغر) طول
(جغرافى) درجه‌سى || —achse (ا مؤ) محور طولانى ||
—durchschnitt (ا م) مقطع طولانى ، برشيئك اورته‌سندن
بوينه ، اوزونلامسنه يارلمسى ، كسلمسى || —uhr (ا مؤ)
(بحر) قرونومتره ، كميجى ساعتى .

Langen-See (سه وياخود : سه ا خام) a. (42)
(جغر) (ايتاليانك شماليده‌لاق ماژور) ينيلان) لاتغن‌زه (كولى)||
(الساحده) لونغ مركولى .

Langweile (سه ا مؤ) (53) (sans pl.) جان
صيقيسى ، ايشسزلك|| aus Langweile جان صيقيسندن .

Länglich (سه ص) (21) [lang] اوزونجه ، اولدقجه
اوزون ، طولانى || بوى اكندن زياده اولان، طولانمسى .

Länglich-rund (سه ص) (21) بيضى .

Langobarde (سه ام) (32) Longobarde= .

Längs (سه حا) [Länge] (مفعول اليه وكذا مضاف اليه
ايله برلكده مستعملدر) =entlang : مثلا —dem Flusse
نهر بوينجه .

Längs„... (... سه) —einschnitt (ا م) مقطع طولانى:
برشيئك بوينه آچيلان يارق || —achse (ا مؤ) محور طولانى،

was ist || —leute : (امؤ) وجمع اولەرق —männin
er für ein—mann بوهانكى ملكتليدر ، نره‌ليدر ؟ (نه
ملتدندر ؟) || همشهرى : وطنداش .

Landschaft (سه ا مؤ) (51) برحكومتك ولايتى ||
قضا ، ناحيه || شهرك اطراف واكنافى ، حواليسى وبوراده
بولنان قيرلر ، اووه وامثالى || Diese Stadt hat eine sehr
reiche— بوشهرك اطراف وحواليسى پك زنكيندر ، پك
كوزلدر || اوزرنده چالشلمش ، زرع وحرث ايدلمش ، بالصنعى
ياپلمش اولان بويله قسم اراضى ، كوزل منظره‌لى محل ||
بويله برمحلك برروسام طرفندن ياپلمش رسمى ، پيزاژ .

Landschafter (سه ام) a. (30) Landschaftsmaler=
(ا م) پيزاژ ، كوى ، قير رسملرى ياپان رسام .

Landungs„... (... سه) (بحر) —brücke (ا مؤ)
اسكله (قره‌يه چيقمق ايچون) || —platz (ا م) وياخود :
—stelle (امؤ) قره‌يه چيقيلان محل ، (اسكله‌نك بولنديغى
موقع ، اسكله .

Lang (سه ص) (21) اوزون ، طويل|| länger دها اوزون :
ein Finger (eines Fingers)— || اك اوزون längst
برپارمق بوينده ، اوزونلغنده || ihm wird die Zeit— اوكا
وقت پك اوزون كليور ، جانى صيقيليور || gleich— sein
بربوينده اولمق || zehn Fuß — und vier Fuß hoch اون
قدم اوزون ودرت قدم يوكسك ، اون قدم طولنده ودرت قدم
ارتفاعنده || ein langes Gesicht machen صورت آصمق ،
صورت اكشيتمك || مأيوس اولمق || —er Tag (يهوديلرجه)
(مرا . Langweile)|| —e Weile || Ver-söhnungs-fest=
تعلل اولنسه ، اكنده‌ده صوكنده‌ده ، توقت über kurz oder—
اولسه || —drei Jahre اوچ سنه‌مدت، تام اوچ سنه ، اوچ
سنه‌دنبرو || (حال اوله‌رق) länger) : lange دها اوزون ،
كيم ! am längsten اك اوزون ، اك كيچ) || wie—e lernen
Sie Französisch ? نوقتدنبرو (نه مدتدر سز) فرانسزجه
اوكره‌نيورسكز ؟ || wie—e soll ich denn warten ? نوقته
قدر بكليه‌يم ؟ بكليه‌جكم ؟ : دها نقدر بكليه‌جكم ؟ بكليه‌يم ؟||
Das hat nicht—e gedauert چوق سورمدى ، آره‌سى
چوق كچمدى || er ist noch—e nicht fertig اونك بيتمسنه ،
آنك ايشى بتورمسنه دها چوق (وقت) وار || er bleibt
da können || او پك كچ كلور : او پك گجكدى || sehr—e
Sie —erwarten.... چوق سورر صانيرم || (آرتق) ايشك
يوقسه بكله || er ist—e nicht so gelehrt اودها اوكره‌نه‌جكنى
(تحصيل ايده‌جكنى اوكره‌نه‌مامش ، دها يوز قرون اكمك ايستر
(···· شيلرى اوكرنمك ايچون) || ich weiß es längst بن
اونى چوقدن (برى) بيليورم || كذا : längstens اك چوق،
اك زياده || اك كچ ، نهايت .

Lang„... (... سه) —duode'z (ا لا) (صنع) (مطبعه)
(عرفورمه‌سى) اون ايكيه قاتلانه‌رق يكرمى درت صحيفه‌دن
عبارت مطبوع كتاب ترتيبى || —entbehrt (ص) كندوسندن
چوقدنبرو محروم قالنان || —rock (ا م) اوزون البسه‌لى
كسه || —füßig (ص) اوزون طيالى || —finger (ا م)
(عو) خرسز ، الى اوزون ، توقه‌جى|| —geschwänzt (ص)
(تا طبيه) اوزون قويروقلى|| —gestreckt (ص) اوزونلامسنه:
بويلى بوينه ياتمش ، يره سريلمش || —haarig (ص) اوزون

Langsam (– ⏑ ـ) (21) (اشخاص واشيا حقنده) (eilig كلمه‌سنك مقابلی اوله‌رق) يواش، آغير، بطی‖ اويوشوق قانلی، تنبل‖ آغير، آغير باشلی (خويبه‌مزاج اولميان)، عقللی اوصلو‖ er gehen— (بريسنه نسبة) دها آغير يورعك‖ يوريشنك سرعتنی آزالتمق‖ Langsamer-werden (⏑ ـ ⏑ – ⏑ ١ لا) آغيرلشمه، سرعتنی غائب ايتمه، يواشلنمه: ياتيشمه.

Langsamkeit (– – ⏑ ١ مؤ) (49) (File) ك‌ضدی) آغرلق، يواشلق، اوزامه‖ تنبلك.

Längst (⏑) (مرا. lang).

Längstens (⏑ ⏑ حا) (مرا. lang)

Languette (⏑ ⏑ ⏑ ١ مؤ) (53) [فر] ديلجك، لسينه‖ مستوره هدفه‌سنده‌كی اينجه آرالق.

Langweilen (⏑ ⏑ فعـ متعـ) و—sich (فعـ مطا) a. (21) Jemand— برينك جانی صيقمق‖ جانی صيقلمق.

Lantane (⏑ ⏑ ⏑ ١ مؤ) (53) [ايتا] (نبا) آطه چايی.

Lanze (⏑ ⏑ ١ مؤ) (53) [لاتينجه la'ncea] (ع) مزراق‖ (بالينه آونده مستعمل) حربه، مزراق، كوسكو.

Lanzen„... (⏑ ⏑ ...) bewaffnet— (صـ) مزراقلو، مزراقله مسلح‖ kundig— (صـ) مزراق استعمالنده ماهر‖ schaft— (١ م) مزراغك صاپی، قبضه‌سی‖ stock— (١ م) schaft=‖ brecher— (١ م) مزراق، جريد اوينايان‖ knecht— (ام) غلط اوله‌رق مستعمل اولوب Lands-knecht=‖ reiter— (١ م) (ع) مزراقلی (اوروپاده وعلی الخصوص آلمانياده: اولان) سواری‖ rennen— (١ لا) stechen=‖ schuh— (١ م) (ع) مزراق چامورلغنك صوقولمسنه مخصوص اولوب اوزنكی‌يه مربوط كوسله يووه، مزراق يتاغی‖ träger— (١ م) قايشی.

Lanzette (⏑ ⏑ ⏑ ١ مؤ) (53) [فر] (جرا) نشتر، مبضع.

Lanzettlich (⏑ ⏑ ⏑ صـ) (21) (نبا) (اوچلری مزراق كبی سيوری اولان صيوری ياپراقلره دينور) رمحی.

Laodamia (⏑ (⏑) ـ ⏑ – ١ خا مؤ) (54) (اسا) (پروتزی لائوصك حرمی) لائوداميا.

Laomedon (⏑ ⏑ – ١ خام) (56) (اسا) (تروا قرالرندن) لائومه‌دون.

Lapidar (ـ ⏑ – صـ) (21) [لاتينجه] bündig= .

Lappali-e (⏑ (⏑) ـ ⏑ ١ مؤ) (53) اوفق تفك، خردوات؛ قيمتسز، اهميتسز، عادی شی، صاچمه صاپان شی؛ لاشی.

Läppchen (⏑ ⏑ ١ لا) b. (40) [Lappen] بونك صورت تصغيريه‌سی‖ اوفق بز، بز پارچه‌سی، پچاوره‖ (نبا) فصيص، كوچك ذيل ويا فرع.

Lappe (⏑ ⏑ ١ م) (52)، Lappin (١ مؤ) (91) لاپونيالی (اركك، قادين).

Lappen (⏑ ⏑ فعـ متعـ وفعـ لا +) a. (21) labbern=‖ (فعـ متعـ) بزله، بز پارچه‌لريله تجهيز ايتمك.

Lappen (⏑ ⏑ ١ م) b. (40) [عادی آلمانجه] قماش پارچه‌سی‖ اسكی بز پارچه‌سی، پاچاوره‖ يمالی يرتيق البسه (دن صارقان پارچه‌لر)‖ (تشر) بين، آق جكرك وكذا نباتاتك چيقينتيلی ديوارلاق قسمی، نباتاتك ايكی يه آيرلمش كبی كورينن قسمنك ايری پارچه‌سی، فصل‖ (كويكك) صارقيق قولاقلری‖ (قصابلقده) صغيرك آشاغی قارين (ات) پارچه‌سی.

Lappen„... (⏑ ⏑ ...) jacke— (١ مؤ) پارچه قماش ويا بزدن ياپلمش جاكت، ميتان‖ land— (١ لا) لاپونلرك مملكتی، لاپونيا.

Läpper„... (⏑ ⏑ ...) schulden— (جمع مؤ) (عمو) اوفق تفك بورج، بقال، قصاب بورجی‖ weise— (حا) آزار آزار، پارچه پارچه.

Lapperei (⏑ ⏑ ⏑ ١ مؤ) (41) عاميه‖ (كذا: Läpperei) Lappa'li-e= .

Lappicht (⏑ ⏑ صـ) (21) پاچاوره‌يه، بز پارچه‌سنه بكزه‌يان؛ پاچاوره كبی مسكين، مسكينجه‌سنه: مردارجه‌سنه.

Lappig (⏑ ⏑ صـ) (21) كوشك، مسكين‖ يمالی، پارچه‌لی.

Lappisch (⏑ ⏑ صـ) (21) Lappländisch= .

Läppisch (⏑ ⏑ صـ) (21) سومسوك، ميزميز: چوجقجه؛ پك نازك وكوشك آلشمش، خانم آبله‖ طاتسز.

Lappländisch (⏑ ⏑ ⏑ صـ) (21) لاپونيالی، لاپونلره مخصوص اولان.

Lärche (⏑ ⏑ ١ مؤ) (53) [لاتينجه la'rix] (نبا) ونديك ترمنتی آغاجی.

Larifari (– – ⏑ – حرند) ! — (عمو) صاچمه ! آدم‌سنده !

Larissa (⏑ ⏑ – ١ خالا) (56) يونانستانده‌كی شهر شهری اولوب مسئلهٔ اخيره‌ده برسنه مدت ايادیٔ مظفرهٔ عثمانيه‌ده قالمشدر.

Lärm (⏑ ١ م) (38) (*sans pl.*) [فرانسزجه alarm] كورولتی، شماته‖ غوغا، منازعه‖ (مجا) كورولتی‖ آلارم.

Lärmen (⏑ ⏑ فعـ لا +) a. (21) كورولتی، شماته ايتمك‖ (فعـ متعـ) Jemand wach— برينی كورولتی ايدرك اويانديرمق.

Larve (⏑ (⏑) ١ مؤ) (53) ماسكه‖ بالذات چهره، صورت، سيما، نجعه.

Laryngoskop (⏑ ⏑ ⏑ – ١ لا) (38) [روم] (ط) (بوغاز غيرتلاقده حاصل اولان چيبانه باقمق ايچون طبده مستعمل آلت.

Las (ـ) (lesen فعلنك حال وماضی صورتلرينك برنجی واوچنجی شخصلری).

Lasch (⏑ صـ) (21) [فرانسزجه lash] schlaff= .

Lasche (⏑ ⏑ ١ مؤ) (53) (صنعـ) (شمندوفرده) رايلری التصاق يرلرنده طوتان وبولشدرن تيمور پارچه‌سی‖ قماش پارچه‌سی‖ جب قپاغی‖ قوندره‌نك قولاغی‖ (بللی اوليه‌جق درجه اينجه ديكيش، كيزلی ديكيش، اورمه‖ كرتيك، ياريق.

Läse (⏑ ـ) (lesen فعلنك صيغهٔ انشائيه‌سنك برنجی واوچنجی شخصلری).

Lasen (⏑ ⏑ جمع م) (12) كورجستانده توطن ايدن لازكيلر.

Lasier-Farbe (⏑ ⏑ ⏑ ١ مؤ) (53) Lasu'r= .

Läsion (ـ (⏑) – ١ مؤ) (41) [لاتينجه] (علم امراض) ياره وسائره تأثيريله انساج اعضاجه حاصل اولان خسار، آفت.

Laskar (– ⏑ نادراً : ⏑ ⏑ ١ م) a. (12) هنديلرك پاريياسی صنفندن اولوب انكليز كميلرنده طائفه‌لك ايدن.

Laß (⏑ صـ) [فرانسزجه lâche] (21) schlaff=‖ (lassen فعلنك صورت امريه‌سی).

Laß„... (⏑ ...) holz— (١ لا) (اورمانجيلقده) اورمان فدانی‖ reis— (١ لا) بيومك ايچون براقيلان فدان.

Lastadie (ـ ـ ـ وكذلك : ـ (ـ) ـ ـ ا مؤ) (53) (بحر) [Last] برساحل ويا ريختمك يناشيله‌جق يرى ، اسكله محلى ، يوك ، اشيا آلتوب ويريله‌جك محل || برشهرك نهر اوزرنده ، كنارنده اولان محلى .

Lasten (ـ ـ فعه لا +) .b (21) [Last] طارتمق (آغيرلغنده اولمق) كلمك || (فعه متعه) يوكلتمك ، تحميل اتمك .

Laster (ـ ـ الا) .a (40) اخلاق وعادات مذمومه ومنفوره ؛ ناموسه طوقانور ، شين كتيرير شى || آلچق ، بدنام ، رسواى ، رذيل كمسه ، مفسد آدم .

Lästern (ـ ـ فعه متعه ، فعه لا + وفعه معطا) .a (21) [قديم آلمانجه lastarjan] وكذا : —Jemand von Jemandem— : برى حقنده كوتو سويلمك ، برينى چكشديرمك ، ذم وقدح اتمك ، عليهنده سوز سويلمك || ناموسنه انتقال ايده‌جك صورتده (برى حقنده) ادارهٔ كلام اتمك ؛ افترا اتمك || تحقير وتذليل اتمك || كفر ، كفر بازلق اتمك .

Lästig (ـ ـ صـ) (24) [Last] ثقلت ويرن ، جان صيقيجى ، معجز ، اوصانديريجى || كوچ ، بوريجى ، مشكل || مكروه ، منفور .

Lasting (ـ ـ ا م) (56) [انكليز] (تجا) لاستينغ ، كتن ستان بزى ، سياه ستن .

Lasur (ـ ـ ا م اساساً واكثريا شعرده : ـ ـ اوله‌رق مستعملدر) (56) [فارسى] (معد وشعر) لاجورد وياهوائى رنكلى قيمتدار برنوع طاش ، لاجورد طاشى || هوائى ويادكز مائيسى رنك .

Latakia (ـ ـ ـ وياخود : ـ ـ ـ ا نا لا) (56) (جغر) سوريه‌ده لاذقيه شهرى .

Latan-Baum (ـ ـ ـ ا م) (31) Latani-e (ـ) (ـ) ـ ـ ا مؤ) (53) Fächerpalme = خرما آغاجى نوعى .

Lateiner (ـ ـ ـ ا م) .a (40) [لاتينجه Lati'nus] || (جمع م) قديم لاتيومده متمكن اقوام || اهل صليب محاربانه اشتراك ايدنلر || روما قتوليك مذهبنده بولنان خرستيانلر || لاتينلر || لاتين لسانى بيلان كمسه ، لاتينجه تلفظ ايدن آدم .

Lateral (ـ ـ ـ صـ) (24) [لاتينجه] = seitlich .

Lateral„ … (ـ ـ ـ …) —erbe (ا م) طوغريدن طوغرى يه ميراثه مستحق اوليان .

Laterne (ـ ـ ـ ا مؤ) (53) [لاتينجه] فنار || —(Straßen-) سوقاقلرك تنويرى ايچون ركز ايديلان فنار || (بحر) —(Schiffs-) كمى فنارى || ليمان وساحل فنارى .

Latiner (ـ ـ ـ ا م) .a (40) ، —in (ا مؤ) (53) [لاتينجه] = Latei'ner .

Latrine (ـ ـ ـ ا مؤ) (53) [لاتينجه] = Ab-tritt آياق يولى .

Latsche (ـ ـ ا مؤ) (53) اسكى بابوج || آيينك آياغى كبى توكاى آياق || كوكرجينك چاقشيرى || (عمو) عدم تقيدله ، دقتسز كيتمش قادين ، پاچه‌سز || (مجا) مسكين ، امسز ، بجريكسز كمسه ، پاچه‌سى دوشوك .

Latte (ـ ـ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه latta] (دولكرلكده) لاطه ، پداوره || پرده ، حصير شيشه‌سى || بوينه صورمش كيتمش آغاج || (مجا) (عمو) (بويه آكمش اوزون بويلى كمسه) فصوليه صيريغى كبى آدم = Hopfen-stange || (عو) اودون كبى ، احمق ، اوردم طوبغز ، طاش قفالى || der Kerl ist wie eine— (بو) حريف اودون كبى .

Lassen (ـ ـ فعه متعه ومعطا) .p (28) (اعانه فعلرندن) براقمق (ميدان ويرمك) || ich habe mir sagen— بن ايشتدم ، (كنديمه بن) سويلتدم || Sie den Arzt holen— (دوقتورى يعنى طبيبى) كتيرديكز ، چاغيرتيكز ، چاغريكز || die Cigarren—sich rauchen لكوزل ايچمى وار ، بوصيغاره‌لر ايچيليور || مساعده اتمك ، مانع اولمامق || er läßt fragen wie es Ihnen geht كيفكزك نصل اولديغنى سؤال ايديور (ايتديريور) ، خاطريكزى استفسار ايديور || sich etwas gefallen— ياپديرمق ، طيانمق ، تحمل اتمك ، (چكمك) || laß ihn kommen (براق ، طوقونمه) كلسون || ich lasse ihn grüßen || برشيئى كوسترمك etwas sehen— اوكا سلام ايدرم || das läßt sich denken بو (انسانى) براز دوشونديرر || طبيعى بو انسانك خاطرينه كلور ؛ البته ، شبهه‌سى وار ؛ اوت بيلورم ؛ آكلاشيلور || Sie Das (sein) !— براق (جانم) ! كس شونى آرتق ! براق ! طوقونمه ! باعه شونى ! اتمه ! || (فعه متعه) (بالفعل) براقمق die Thür offen— قپوى آچيق براقمق || ترك اتمك ، كيرويه براقمق || Das muß man mir— بونده بم حقم واردر ؛ بكا بونده حق ويرمليدر || Jemandem Muße, Zeit (zu etwas)— برينه وقت براقمق ، مهلت ويرمك ، (برشى ايچون وقت براقمق) || Sie diese— (بوشقه‌لرى) شقه‌يى برطرفه براقكز ، Späße bei Seite شقه برطرف || Sie mich damit in Ruh— بكا اوندن بحث اتميكز ، آرتق بردوزى يه اوقى سويليوب طورمه || wir Das !— اونى براقه‌لم (آرتق) ! اوندن بحث اتميه‌لم ! (آدم) بزه لازم ، بزم ايشمز دكل ، اونك بزه دخلى يوق ! كسه‌لم آرتق (اوندن بحث اتمكى) || Einen (streichen)— يردانه صاليويرمك (قاوازه چكمك) || (فعه لا +) ich kann von ihm nicht— بن اونى براقه‌مام ، ترك ايدمام ، اوندن وازكچه‌مام .

Läßt, läßest (ـ) (ـ) (lassen فعلنك صورت انشائيه‌سى ماضئ نقلى صيغه‌سنك ايكنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Laßheit (ـ ـ ا مؤ) (sans pl.) (45) [laß] كوشكلك ، شدتسزلك ؛ اهمال ، رخاوت ، قيدسزلق ، تنبللك ، دقتسزلك .

Lässig (ـ ـ صـ) (21) (emsig كلمه‌سنك مقابلى) غيرتسز ، ثباتسز ، كوشك .

Läßlich (ـ ـ صـ) (24) [lassen] (امور دينيه) كوچك كناه ، مكروه اولان شى ؛ قابل ، شايان عفو اولان ، باغشلانه بيلان ؛ جواز ويريلان .

Lasso (ـ ـ ا م) (56) [اسپا] آمريقاى جنوبيده يرليلرك وحشى حيوان طوتمق ايچون قوللاندقلرى اوزون قايش ، كمند .

Last (ـ ا مؤ) (49) يوك ، حموله ، بار || Jemandem zur—liegen برينه بار اولمق || (موقعه كوره تحول ايدن وشراب ، ذخيره ومعدن كمورى حقنده استعمال اولنان مقدار) يوك (على الخصوص ذخيره حقنده) eine—Weizen تقريباً : برطونيلاته بغداى || (بحر) كميلرك قوهٔ نقليه‌لرينى اولچمكده مستعمل و (٢,٠٠٠) كيلوغراملق ثقلت ، اولچو ، لاسته .

Last„ … (ـ …) —fuhre (ا مؤ) اشياى تجاريه نقلنه مخصوص آرابه ، يوك آرابه‌سى || —thier (الا) يوك ، مكارى حيوانى || —träger (ا م) حمال || —zug (ا م) (شمندوفرده) = Güter-zug .

Lattich (ـٌ ا م) (38) [لاتینجـه lactu'ca] (نبا) ماروك ، خس .

Lattich,... (ـٌ...) —bitter (الا) (اجز) ماروللدن چیقاریلان آجی مایع ، عصارهٔ خس .

Latus (ـٌ ا لا) (inv.) | لاتینجه | (تجا) برحساب حاصل جمعنك برستون ویا صحیفه‌دن دیکرینه نقلی ، بوصورتله نقل اولنان حاصل جمع .

Latwerge (ـٌ ا مؤ) (53) (اجزا) معجون ، مربا .

Latz (ـٌ ا م) (31) قادینـلرك کوکـسنی طوپلوجه طوتمق واورتمك ایچون قوللاندقلری شی ، کذا قورصه || جب قپاغی ، شابقه کناری || پانطالونك اوکنده‌کی قپاق .

Latz-Schürze (ـٌ ا مؤ) (53) اوکلك ، کوکسلك .

Lau (ـٌ ص) (24) ایلیق ، نه صغوق نه صیجاق || (کذا مجا) مساوی || قیدسز ، محبتسز .

Lau,... (ـٌ...) —warm (ص) صیجاقلغی صوغوقلغندن زیاده ، (صیجاقه دها یقین) ایلیق .

Laub (ـٌ الا) (38) ونادراً (31) آغاج یاپراقلری : یاپراقلری غایت انجه دالار || (آلمانلرك کاغد اویوننده) قره ماچه .

Laub,... (ـٌ...) —dach (ا لا) یاپراق (قوروولق) ایله یاپیلان چارداق || —fall (ا م) یاپراق دوکومی || —frosch (ام) یشیل قوربغه || —gehänge (ا لا) کوچك دالرله یاپراق وچیچك دسته‌سی || —holz (ا لا) (اورمانجیلقده) یاپراقلی آغاج (Nadel-holz ك مقابلی) || —hütten-Fest (الا) یهودیلرك قامش بیرامی || —säge (ا مؤ) (صنع) اویمه‌جی دسترده‌سی || —sänger (ا م) (تاطبیعه) دوز واوزون غاغالی آو قوشلرینك انواعی .

Laube (ـٌ ا مؤ) (53) =Gartenlaube || چارداق || (معما) کرلی ، قبه‌لی اولوب اوزری دخی بوش اولمیان محـل ، حیات ، اوزری قپالی کزینق ، دیرکار آره‌سی ، کمر آلتی ، اوزرنده طاق بولنان کچید || (ع) اسکی روماليلرك قانقانلردن یاپدقلری تنته .

Lauben (ـٌ ا م) .b (40) (تاطبیعه) بیاض (بالیق) سازان بالغی نوعی .

Lauch (ـٌ ا م) (38) صارمساق || —gemeiner (ا م) پراصه .

Lauern (ـٌ فع لا +) .a (21) —auf etwas برشیئی صبرسزلقله بکلمك : کوزلمك ، مترقب اولمق ، (کیزلوجـه وعلی الخصوص خصمی خفیا بکلمك) بریره سینوب کیزلنوب بکلمك ، کوزتلمك .

Lauf (ـٌ ا م) (31) [قدیم آلمانجه hlouf تباعد ایتمك اوزره اجرا اولنان چابوق ، سریع حرکت] (ذیروح حقنده) قوشمه || (اشیاحقنده) (قوشمه) حرکت ، (صوحقنده) جریان || (مجا) einer Sache freien—geben برایشی اولورینه باغلق ، براقمق || seinen Thränen freien—lassen سربستجه کوز یاشلرینی دوکمك ، آقیتمق ، آلایلدیکنه آغلامق || Das ist der—der Welt (ایشته) دنیا بویله حرکت ایدر ، دونر ، دنیا حالی بو || بعض حیوانلرك قیزمه وقتی || درت آیاقلی آو حیوانلرینك آیاغی ، بجاغی || (ع) و (تفنکجیلکده)تفنکك ویا اسلحهٔ ناریه‌نك ناملوسی || (دکرمنجیلکده) دکرمن طاشلرینك اوکونده‌کی اوفی آلتی ولازم کلان محله ایصال ایتمك اوزره بونلری احاطه ایدن صندوقچه ویبوریسی .

Lauf,... (ـٌ...) —mündung (ا مؤ) (صنعوع) ناملونك آغزی || —bahn (ا مؤ) (یاریشلره مخصوص دوز میدان) قوشی میدانی ، یاریش یری || خط حرکت || (ع) محرك مرمی || (مجا) سلك ، مسلك ، طریق || عمر وحیات (طریق ، کیدیشی ، صورت مرور وکذرانی) || —brücke (ا مؤ) یالکز پیاده‌لرك کچه‌بیلمسنه مخصوص کوپری ، ویا اسکله || دولکر ، نقاش اسکله‌سی || —bursche (ا م) مغازه خدمتجیسی ، اوشاغی || —gang (ام) (بحر) طوپلرك کیروصنده حرکت ایتمك ایچون براقیلان یول || —graben (ام) (ع) (استحکا) دشمنه تقرب ایچون مستعمل موازیلری یکدیکرینه ربط ایتمك اوزره یاپیلان خطوط تقربیه || —junge (ام) =—bursche || —kugel (ا مؤ) (آوجیلقده) اوفق چاپلی قورشون ، ایری ساچمه || —schiene (امؤ) (شمندوفرده) رای || —schritt (ا م) قوشار آدیم || (ع) جمناستیق خطوه‌سی || —schütze (ا م) (آوجیلقده) قوشاره آتان آوجی || —werk (الا) ساعت زنبرکی || —zettel (ا م) تحریرات عمومیه ، تعمیمنامه .

Laufen (ـٌ اکثریا معناجه صعوبت ومشکلات وبرتبدیل موقع کورلدکجه فعلا +) || .v (31) (فعمتم) و— sich (فعمطا) [قدیم آلمانجه hloufan] قوشمق || hin und herlaufen اوته‌یه بری‌یه قوشمق ، (قوشوب طورمق) || (مجا) دوران ایتمك ، شایع اولمق || —in sein Verderben (کندی) اولومنی آرامق ، اولومنه قوشمق ، کندی محونی آرامق || sich die Füße — wund قوشه قوشه آیاقلرینی یارمق ، آیاقلری یاریلنجه‌یه قدر قوشمق ، قوشار ایکن آیاغی یاره‌لنمق || (فعیکشخ) es läuft sich hier gut بوراده ایو قوشیلیور ، قوشمق ایچون بوراسی چوق ایودر || دور ایتمك ، قوشمق ، دوران ، جولان ایتمك || (عمو) oft—müssen آیاق یولنه (کوچك آبدستی ایچون) چوق طاشینمق ، طاشنوب طورمق || اسهالی اولمق || (ساعت وامثالی حقنده) کیتمك ، ایشلمك || (بحرا) auf den پاتمق || mit dem Kopfe gegen die Wand — Grund— قفاسی (قوشه‌رق ، قوشارکن) دیواره چارپمق || (بحر) in den لیمانه کیرمك ، واصل اولمق || vor Jemandem— Hafen— برندن ، برینك اوکندن قاچمق || صیزمق ، اقمق das Faß läuft فوچی صیزییور ، آقییور || (مجا) ein Schauer lief mir über den Rücken آرقمدن بردتره‌مه‌در قوپدی ، کچدی || (وقت حقنده) کچمك ، مرور ایتمك || (فعلیله برلکده) lassen —lassen Sie ihn براق کیتسون ، قوشسدیر کیتسون : براق شوق ، قو کیتسون : اوغراشمه شونکله ، صالیور کیتسون || (بحر) ein Schiff vom Stapel—lassen برکمی‌یی (حوضدن ، قیزاقدن) روی دریایه ایندیرمك || —d (اسم مفعول وصفت اولەرق) (21) —de Nummer صره نومروسی (دفترلر وامثالنده) .

Läufer (ـٌ ا م) .a (40) ، —in (ا مؤ) (50) (ذیروح حقنده) قوشیجی || (کذا بیوك برکمسه‌نك آرابه‌سی اوکنده قوشان) واردایجی ، یساقچی || (سطرنج اویوننده) فیل || طاشدن

معمول اوفق اویون طوپی ، یوارلاق ‖ دیوانخانه ، اوطه ، نردبانلرده یول یکه‌سی ، نردبان اورتوسی که علی العموم بر ونهایت ایکی کشینك یورویه‌بیله‌جکی اکده بولنور .

Läufer„... (‐‐‐) —stein (ام) صطرنجده =Läufer .

Lauferei (‐‐ ا مؤ) (49) قوشمه ، قوشوشمه .

Läufig ، **läufisch** (‐‐ ص) (24) قیزمش ، قیزغین (حیواناتك قیزغینلق موسمنده) . ایکیسیده :

Läufst ، **läuft** (‐) (laufen) فعلنك زمان حال ایکنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Lauge (‐‐ ا مؤ) (51) کوللی ویا صوده‌لی صو (چاشیر یقامق ایچون) .

Laugen (‐‐ قه متع) .a (24) کوللی ، صوده‌لی صو یاپمق ‖ ماء قلوی حصوله کتورمك ‖ (قه لا +) ...das Faß laugt فوچی شرابی بوزیبور ، بوزمش کبی فنا برطات ویریور .

Läugnen (‐‐) (مرا .leugnen) .

Laulich (‐‐ ص) (24) =lau .

Laune (‐‐ ا مؤ) (51) مزاج ، مشرب ، طبیعت ‖ (کیف ، نشئه) bei guter—sein کیفلو ، نشئه‌لی اولمق ایولکی طوتمق ، اوستنده اولمق .

Launenhaft (‐‐‐ ص) (24) [Laune] تحفلق ، کیفی ، نشئه‌سی قاچیق کبی ‖ خوینسز ، تیتیز ‖ هرجائی .

Launig (‐‐ ص) (24) [Laune] شن ، شقراق ، نشئه‌لو ، تحف ، غریب ، عجائب ، مسخره .

Laurerei (‐‐‐ امؤ) (49) [lauern] انتظار ، کوزله ، کوزتله ، (صورت دائمه‌ده) جاسوسلق .

Laurus (‐‐ ا م) (36) (نبا) دفنه .

Laus (‐ امؤ) (36) (ناطیه) بیت ، کهله ‖ (مجا)(عمو) die—läuft (ویاخود : friecht) ihm über die Leber پك قیزیبور ، حدتندن قپ قرمزی کسیلور ، پك طوتیلور ‖ sich eine Laus in den Pelz setzen وسوسه‌یه دوشمك .

Lausche (‐‐ امؤ) (51) =Lauer ‖ auf der—sein کوز قولاق اولمق ، بکلمك ، کوزتمك ‖ (عمو) کیزلنه‌جك اوفق برمحل ، بر ‖ سکونت وراحت ، (لطافت) ایچروسنه طالمش وانظار عالمدن برکوشه‌یه چکلمش محل .

Lauschen (‐‐ فعلا +) .c ,.a (24) کوزنی آچه‌رق وعلی الخصوص مراقله قولاغنی دیکه‌رك دیكلمك ، دقت ایتمك ، کوزتلمك ‖ کیزلو بریردن باقمق ، کوروتمك .

Lauscher (‐‐ ا م) .a (40) دقتله دیکلیان ، کوزتلیان ‖ (آوجیلقده) قورد ، تلکی وامثالی حیواناتك قولاقلری .

Lauschig (‐‐ ص) (24) کیزلوجه ولطیف‌خوش (برمحل) ‖ کیزلو ، خفی محل .

Lause„... (‐‐ ...) (عو) ‖ —geld (ا لا) عادی ، کوتو معدن ‖ فنا پاره ‖ —junge (ا م) =—kerl ‖ —kamm (ا م) اینجه طراق ‖ —kerl (ا م) کلفان بکی ، چاپقین ‖ —wenzel (ا م) =—kerl ‖ فنا وکوتو قوقولی توتون .

Läuse„... (‐‐ ...) —pulver (ا لا) (اجز) بیت توزی ‖ —chausse (ا مؤ فرانسزجه تلفظ اولنور) (عمو) باشك اورته‌سنده صاچك آیرلدیغی محل ‖ —kraut (ا لا) (نبا) بیت اوتی ‖ —pulver (ا لا) بیت اوتندن یاپیلان توز .

Lausen (‐‐ فه متع) (فه مطا) sich,— .c (24) برینك بیتنی آیقلامق ‖ بیتلنمك ‖ (مجا) Jemand— برینی سیقیجه طوتمق ، بریردن صیقیجه یقالمق ‖ کوتکلمك ، ایصلاتمق .

Lauserei (‐‐‐ امؤ) (49) (عو) میسکینلك ، بیتیلك (=Filzigkeit) ‖ خردوات ‖ عبث ، صاچمه شی .

Lausig (‐‐ ص) (24) (عو) بیتلی ‖ (مجا) برباد برحالده ، فنا صورتده ‖ فقیر ، مسکین ‖ =heiden=mäßig .

Lausich (‐‐ ا نا لا) (inv.) (جغر) « برلیق » وه‌درصده آره‌سنده آشاغی ویوقاری لوصاس .

Laut (‐ ص) (24) leise کلمه‌سنك مقابلی) (صدا حقنده) یوکسك ، خیرلی ، تیز ‖ sprechen Sie—er ! براز خیرلی سویلیکز! براز سسکی چیقارا! ‖ mit—er Stimme یوکسك صدا ایله باغیره‌رق ‖ کور ، تیز ‖ کوروانیلی ‖ —es Gelächter قهقهه ‖ (آوجیلقده) کوپك حقنده : —sein حاولامق ، باغیرمق ‖ —machen بیلدیرمك ، هرکسه طیورمق ، عالمه اعلان ایتمك .

Laut (‐ ا م) (36) [laut] سس ، صدا ، صوت ‖ keinen—von sich geben هیچ سسنی چیقارمامق ، حیقیله دعاماك ، آغزنی بیله آچمامق ‖ (حرجر) ... کوره ، ... دنطولایی ... موجبنجه مثلا (تجا) : Quittung— مقبوض سندی موجبنجه .

Laut„... (‐ ...) —bezeichnung (ا مؤ) علامت ، اشارت صدا ‖ افادهٔ اصوات ‖ —lehre (ا مؤ) مبحث صدا ‖ —los (ص) سسسز ، صداسز .

Lautbarkeit (‐‐‐ ا مؤ) (49) [laut] تواتر ، شیوع بولمق ، عمومه اعلان ایدلمه .

Laute (‐‐ ا مؤ) (51) (موسیق) لاوطه ، عود دیفیلان چالغی .

Lauten (‐‐ قه لا +) .b (21) [Laut] صدا ویرمك ‖ چالمق ، اوتمك ، سس ویرمك ‖ (برشیئك محتویاتنجه تعبیر ایدلمش ، ... بوللی افاده اولنمش اولمق) die Antwort ...lautet جوابا شویله ... دیمش ، جواب اوله‌رق دینلیورکه ... ، جوابنده شویوجهله ... افاده اولنیورکه ‖ (عد) das Urtheil lautet auf Tod (ویریلان) حکم اعدامی ایجاب ایتدیریبور ، حکم اعدام دیبور ، حکم اعدامنی کوستریبور ‖ wie lauteten seine Worte ? نصورتله افاده ایتمش ایدی ؟ صورت افاده‌سی نصل ایدی ؟ نصل دیمش ایدی؟ نه دیبوردی؟ اوتك دیدکاری نه ایدی ، نصل کله‌لر ایدی ؟

Läuten (‐‐ قه لا +) .b (21) [lautmachen] (قه متع وقه یکشنه) چالمق ، چالنمق ‖ مثلا : (es ویاخود) die Glocke läutet چاك چالنیور ‖ Jemand zu Grabe— برینك دفن اولنه‌جغنی ویا اولنقده بولندیغنی اعلان ایچون چاك چالمق ‖ seinem Diener— چنغراق ایله اوشاغنی چاغیرمق .

Lauten„... (‐‐ ...) —spieler (ا م) (موسیق) لاوطه چالان ، عودجی .

Lautenist (‐‐‐ ا م) (51) [Laute] (موسیق) لاوطه چالان صنعتکار ، عودجی .

Laxanz (ـُـ ١ مؤ) (49) [لاتينجه] Ab-führ=mittel .

Laxi(e)ren (ـُـ فعه لا +) a. (21) [لاتينجه] مسهل آلمق || (فعه متعه) ab-führen= اسهال ويرمك ، طبيعتى ملاينلشديرمك .

Lazaret(h) (ـُـ ١ لا) (28) [ايتا] خسته خانه || (ع) عسكرى خسته خانه‌سى || fliegendes— سيار خسته خانه

Lazaret(h).... (ـُـ ...) —gehülfe (١ م) آلمانيا اردوسنده دوقتور معاونى خدمتنده استخدام اولنان وخسته خانه‌لرده درس كوروب قطعات عسكريه‌ده حضرى وسفرى زمانلرده برلكده بولنه‌رق خدمت ايدن وعلى الاكثر چاوش رتبه‌لرنده بولنان عسكركه بزده خسته خانه‌ده درس كورمش صولجيلره ، تيمارجيلره معادلكبيدر|| —kranken-wagen (١ م) يارەلو ، خسته خانه آرابه‌سى .

Lazarist (ـُـ ام) (51) (امورمذهبيه‌جه) برطريق مخصوصه منسوب راهب .

Lazarone (ـُـ ١ م) (56) [ايتا] ناپولى دیلنجيسى .

Lazarus (ـُـ ١ خام) (56) و (واقتيز اسمى) مسارت ومريمك برادرى سن لازار .

Lbrb. (Lederband) لك صورت مختصره‌سى .

Lea (ـُـ ١ خامؤ) (46) حضرت يعقوبك برنجى زوجه‌سى .

Leander (ـُـ ١ خام) (56) (على الخصوص «هه‌رو» نك سوكيليسى) لئاندر .

Leb.... (... ـ) —los (ص) حياتسز ، جانسز || —honig (١ م) صيزيلمش بال || —tag (١ م) Das habe ich mein—tage nicht gesehen بونى بن عمرمده كورمدم ، بن بونى عمرمده (اصلا) بيلمم ، ايشيتمدم .

Lebe.... (ـ...) —hoch (لا) ياشا ، آلقشلامه|| —mann (١ م) يشامسنى بيلير ، صور ، ذوقنه مجبور ، صفا پرەونكى|| —wohl الهه اصمارلدق ، رفيقه امانت اول ، اه عمر ويرسون (هپسيده وداع ايچون) .

Leben (ـُـ فعه لا +) a. (21) يشامق ، برحيات ، ذيروح بولنمق || er hat zu— يشايه‌جق قدر ، اوليه‌جك قدر (برمقدار) پاره‌سى ، يه‌جكى وار || er lebt in Paris اوپارسده اوطوريور ، اقامت ايدر || flott— وياخود : auf großem Fuße— چوق پاره صرف ايدرك يشامق || Sie wohl! — الهه اصمارلدق ! خدايه امانت اوليكز ! || Jemand—lassen برينك صحتنه ايچمك|| (جانلى كبى كوروئمك) die Sta'tue lebt... . . . هيكل جانلى كبى كورنيور || ich lebe der Hoffnung... . . . اميدايله يشايورم ، بن اميد ايديورمكه ... || (عو) so etwas lebt nicht (noch einmal)! هيچ اويله شيى اولورمش! || es lebt Alles an ihm اونك ايچى اوياتيق ، جانلى ، آتشلى ، دهاتوجه‌مامش ، اولمامش ، صولمامش || اكثريا „weben" فعليه برلكده مستعملدر مثلا was auf der Erde lebt und webt دنياده جانلى اوله‌رق نه وارسه ، كافهٔ مخلوقات|| (فعه معطا) sich satt— حياته طويمق ، حياتدن بيقمق || (فعه يكشخ) es lebt sich hier gut بوراده ايو يشانيليور ، بوراده يشانير ، بوراسى يشانه‌جق ير || lebend (اسم فاعل اوله‌رق) ein hier—der Freund بوراده اقامت ايدن ، بورالى برآرقداش ، دوست ، احباب .

Lauter (ـُـ ص) (21) [قديم آلمانجه lûtar] صاف ، خالص ، قاريشديرلمامش ، خليطه‌سز || (مايعات حقنده) براق ، طورو ، صاف ، شفاف || (مجوهرات حقنده) ظالفه‌سز ، دومانسز ، بكسز ، نقطه‌سز ، لكه‌سز || طوغرى ، صحيح ، موثوق || Das ist die—e Wahrheit بومحض حقيقتدر ، حقيقت كامله بودر || (هيچ برشى دكل بلكه . . . بو ، آنجق ، الا مقامنده) Das sind—Lügen بونلر هپ يالاندن عبارت ، بونلرك طوپيده يالان || Haufen Menschen, — junge Leute.... برچوق ، هپسى كنج كسه‌لر (دن مركب انسانلر ، برسورى آدملر) .

Läuter (ـُـ ١ م) a. (40) جاك ، چنغراق چالان .

Läuterer (ـُـ ١ م) a. (40) [läutern] تصفيه‌جى .

Lauterkeit (ـُـ ١ مؤ) (49) (sans pl.) [lauter] صافيت ، خالصلك || پارلاقلق ، براقلق ، شفافلق || لكه‌سزلك ، پاكلك || صحت ، حقيقت .

Läutern (ـُـ فعه متعه) sich— (فعه معطا) a. (21) [lauter] تصفيه ايتمك || تصفيه اولنمق ، خالص اولمق || (كذا مجازى اوله‌رق veredeln) || (كوتوصنى ، چوروكنى ، پيانجيسنى) آيقلامق || براقلاشديرمق ، تميزلمك ، رنكنى شفاف قيلمق || آچيلمق ، براق ، شفاف اولمق || تقطير ايتمك || پوشيتك ايضاح وشرح اولنمسنى استمك ، تميزينى طلب ايتمك .

Laut-heit (ـُـ ١ مؤ) (49) (sans pl.) [laut] ايشيديلوب ، طويلوب آكلاشيله بيلمكلك ؛ سس چيقارمه ، سس ويرمكلك ؛ صدانك يوكسكلكى ، طنين ، كورلمه || پاتيردى ، كورلدى .

Lauti(e)ren (ـُـ فعه متعه وفعه لا +) a. (21) [Laut] (حروف غيرصدائيه‌نك حروف صوتيه واسطه‌سيله اوريله‌رق سسى چيقارتمق اوزره) هجالمك .

Lauti(e)r=Methode (ـُـ امؤ) (53) يكى (اصولده) هجالمه ، يكى اصول هجا .

Lautlich (ـُـ ص) (24) سسلى ، صدالى .

Lava (ـُـ ١ مؤ) (54) [waschen معناسنه اولان لاتينجه lava're دن مأخوذ ايتاليانجه] يانارطاغلرك طيشارى فيرلاتدقلرى قيزغين وقاينار مادهٔ سياله ، لاو .

Lavater (ـُـ ١ خام) (56) اسويچره‌لى علم قيافت معلمى .

Lavendel (ـُـ ١ م) a. (40) (نبا) لوانده اوتى ، حسامه .

Lavi(e)ren (ـُـ) فعه لا ± a. (21) (بحر) [قلمنك] (كمى حقنده) روزكاره قارشو اولطه اورمق ، اولطه اوره‌رق يورومك || (مجـا) طوغريدن طوغرى‌يه واصل اولنه‌ميان برمقصده موفق اولمق ايچون وسائطه مراجعت ايتمك ، پاش اورمق .

Lavoro (ـُـ ١ خامؤ) (inv.) (جغر) ايتاليا ولايتلرندن (لاتردو) لابور قطعه‌سى .

Lawine (ـُـ ١ مؤ) (53) طاغ وقيا تپه‌لرندن دوشن قار يغنى .

Lax (ـُـ ص) (21) [لاتينجه] آچيق ، دنى ، مذموم ، معيوب || —e Sitten عادات مذمومه .

Leben (ـ ا لا) b. ⑩ حیات ، جان ، یشامه || am—sein برحیات اولمق || um's—kommen اولمك ، حیاتنی غائب ایتمك ، ترك حیات ایتمك || bei Leib und— اعدام جزاسیله ، اعدامه محکوماً || auf Tod und— اوله دیریله : یا اولمك ویا قالمق اوزره || Keiner blieb am— هیچ بری قورتلمدی ، صاغ قالمدی || شدت حرکت ، جانلیلق ؛ سرعت || neues—bekommen یکیدن برحیات اولمق ، یکیدن جانلانمق || Das war ein—, als er kam (عو) اونك کلدیکی وقت (آنك وصولنده) نه کورولتی (غلبه‌لق) اولدی ایدی اما || nach dem—zeichnen ذیروح اولان ، حیاتده بولنان شیلرك رسمنی یاپمق ، یعنی طبیعته کوره یاپمق || setzen : ویاخود etwas in's—rufen برشیئی وجوده کتیرمك ، ایجاد واختراع ایتمك ، میدانه کتیرمك .

Lebendig (ـ ـ ص) ㉔ lebend= || bei—em Leibe دیری دیری کومولمك || es wird schon— begraben werden auf der Straße سوقاق غلبه‌لقلاشمغه باشلدی ، سوقاقدن یولجیلر کچمکه ، هرکس سوقاغه چیقمغه باشلادی || غلبه‌لق وکندوسنده بیوك جانلیلق وحرکت کوریلان || —er Zaun Hecke, یاش چیت .

Lebendigkeit (ـ ـ ـ ا مؤ) ㊾ (sans pl.) دیریلك ، جانلیلق ، سرعت حرکته مالك اولمه ، چابوقلق ، زنده‌کیلك ؛ بشاشت .

Lebens,... (ـ ـ ـ ـ ـ) —mai (ا م) عمرك ، حیاتك بهاری ، عنفوان شبابیت || —versicherung(s=Gesellschaft) (ا مؤ) تأمین حیات (قومپانیاسی) || —abriß (ا م) برکسه‌نك وقایع حیاتیه‌سنی کوستر مجمل ، ترجمهٔ حال || —alter (ا لا) سن || —art (ا مؤ) صورت امرار حیات || برجمعیتده تبعیه‌لزوم کوریلان عادات وآداب || —baum (ا م) (شعرده) (مجا) شجر حیات || (نبا) مازی آغاجی ، (سروی آغاجی نوعی) || —beruf (ا م) برمسلکه اولان میل طبیعی || —beschreibung (ا مؤ) ترجمهٔ حال || —bild (ا لا) ترجمهٔ حالی ، خصوصی برینك وقایع احوالنی کوستر رسم || —erfahren (ص) کورمش کچیرمش ، دنیادن خبری اولان کمسه || —faden (ا م) رشتهٔ حیات || —fähig (ص) یاشایه بیلیر || (طب) یاشایه بیله‌جك برحالده طوغمش چوجق ، قابل حیات || —frage (ا مؤ) مسئلهٔ حیاتیه ، اولمك ویا قالمق || غائلهٔ حیاتیه || —froh (ص) یشادیغندن طولایی حاصل اولان ممنون ، مسرور اولان ؛ بختیار ، دلشاد || —gefahr (ا مؤ) تهلکهٔ حیاتیه ، اوله قضابی ، تهلکه‌سی || —geschichte (ا مؤ) = —gewohnheiten (der Thiere) || —beschreibung (جمع مؤ) حیواناتك عاداتی ، طبیعتی || —größe (ا مؤ) جسامت طبیعیه || —jahr (ا لا) یاش ، سن || —lang (ص) اولنجه‌یه قدر ، عمری اولدقجه ، صوك نفسه ، کونه‌قدر || —lauf-bahn (ا مؤ) (انسانك مدت حیاتنده) عمرینك ایو ویاکوتو اوله‌رق قطع ایتمش اولدیغی ویا تعقیب ایتمکده بولندیغی طریق ، صورت وطرز حیات || —lustig (ص) یشامسنی ، کون کچیرمسنی واکلنمسنی سون ، یشامقله بختیار اولان || —mittel (ا لا) حوائج ضروریه ، ییه‌جك ، ایچه‌جك ، نفقه || —müde (ص) یشامقدن بیقمش ، جاننده اوصانمش ،

—froh = (ص) —müthig || دنیاسندن کچمش ، زیاده یورولمش کمسه || —retter (ا م) جان قورتاران (کمسه ، ویا نسنه) || باشی قورشونلی صوپا ، باستون ، قفا قیران ویا جان قورتاران || —wasser = (ا لا) آب حیات || راق || —weise (ا مؤ) = —art || عادات ، اصول .

Leber (ـ ا مؤ) ㊸ قره جکر ، کبد .

Leber,... (ـ ـ ـ ـ ـ) —a'lo-e (ا م) (نبا) (فصیلهٔ کبدیه‌دن) صاری صبر || —egel (ا م) (بیطر) دود الکبد یعنی قویون وسائر حیواناتك قره جکرنده حاصل اولان بلغم || —entzündung (ا مؤ) قره‌جکر التهابی || —sucht (ا مؤ) = —entzündung || —wurst (ا مؤ) یبان حیوانی صوجوغی .

Lebhaft (ـ ص) ㉔ [leben] کسکین ، شدتلی ، سرعتلی ، قوتلی ، جانلی ، دنج ، آتشلی || جان وکوکلدن ویورکدن ، عن‌صمیم || شن ، شاطر || زوزك ، یاشی یوش || یارلاق || die Straße ist sehr— سوقاق پك غلبه‌لق ، طیشاریسی پك طولو .

Lech (ـ ا م (ا لا) ㉘ (معد) آتیق بردفعه اریدلمش وصاق ، تمیز اولمیان معدن || (طونه‌یه منصب اولان بر قول) له صوی .

Lechzen (ـ فعـ لا +) c. ㉑ قوراقلق سببیله طاقتدن دوشوب کندونی برشی واسطه‌سیله تازه‌لمك احتیاج قویسی حس ایتمك ، سوصامق ؛ (صوصامش کمسه‌لر حقنده) صوسزلقدن ، حرارتدن (چایر چایر) یانمق || (مجا) — nach etwas برشیئی بیلمکه ، کورمکه ویا ایدنمکه آتش ایرمك ، تشنه اولمق || —nach Blut قانه صوصامق .

Leck (ـ ا م (ا لا) ㉘ یاریق ، چاتلاق ، برمایعك آقمسنه ، صیزمسنه ، کیرمسنه میدان ویرن دلیك ؛ (بحر) کمینك صو ایتدیکی (آلدیغی) یاریق .

Leckage (ـ ـ ا مؤ فرانسزجه تلفظ اولنور) ㊸ (sans pl.) (تجا) یاریغی ، چاتلاغی بولنان برفوچیدن آقارق صیزان مایع .

Lecken (ـ فعـ لا +) a. ㉑ [Leck] کوشاك اولمق ، صویك (کیرمه ویا چیقمسنه) مروریه مساعد اولمق || (فعـ لا —) (مایع حقنده) بر یاریق ، دلیك ویا چاتلاقدن آقمق ، صیزمق ؛ طیشاری طاملامق || [قدیم آلمانجه lëchôn = لاتینجه li'ngere] (فعـ متعـ ، فعـ لا +) و —sich (فعـ مطا) و (فعـ مشارکت) یالامق ، یالاتمق || Jemandes Speichel— برینه پك زیاده یالتاقلانمق ، تکاپو ایتمك ، قیچی اوپمك || بررسمی ویا دیکر ایشی کمال دقت واعتنا ایله یاپمق || [غوت لسانجه laikan] (فعـ لا +) صیچرامق ، حوپلامق .

Lecker (ـ ا م) a. ⑩ [lecken] یالایان || (Teller,,—) مداهن ، طباق یالایجی || (شتم مقامنده) چاپقین || (عو) چوق اویان || علی‌الخصوص (آوجیلقده) دل || (ص) پك طاتلی ، لذتلی ، دماغه لذت ویرن ، شکرکبی لذیذ || (اشخاص حقنده) یالکز طاتلی شیلر یمك آرزو ایدن ، سون کیمسه ، لذیذ خوار || هر یمکی بکنمیان .

Lecker,... (ـ ـ ـ ـ) —essen (ا لا) طاتلی ، لذیذ یمك || —bissen (ا م) لذیذ ، طعمی خوش برشی (کذا مجازی اوله‌رق کوزل ، جاذبه‌لی ، حسن وآنی یرنده برقز) لقمانك یه دیدیکی معجون || —maul (ا م) (عو) لذیذ خوار .

Leder (ـ ا لا) b. (40) [قديم آلمانجه lëdar] مشين، كاوصله ؛ درى|| دريدن يبلاردو دكنكنك تپه‌سنده بولنان كوصله پارچه‌سى|| قايش؛ كودرى؛ سختيان|| (انسان دريسى) جلد .

Leder,,... (ـ...) —hofe (ا مؤ) يشون كودرى، مشين پانطالون|| پالكزدبزلر يله آغى كودرى قابلى پانطالون||—überzug (ا مؤ) مشين قاپ ، مشين اورتو|| —band (ا م) (صنع) (جلدلكده) مشين (قابلو) جلد، مشين قاپ||قايش مثلا —riemen (ا م) اوستوره بيلمكه مخصوص (اوستوره) بربر قايشى || —zeug (ا لا) (ع) نفراتك كاوصله‌دن(مانده دريسى) اولان بالجمله ادواتى .

Ledern (ـ ص) (21) [Leder] كوصله‌دن، دريدن، قايشدن، مشيندن ،كودره‌دن || (مجا) (كوصله كبى سرت) قايش كبى|| قالين قفالى كمسه || جان صيقيجى طاتسز آدم || (فع متع) a. (21) =gerben دباغلامق || درى، كوصله ، مشين، قايش ايله تميز ايتمك .

Ledig (ـ ص) (21) von etwas—sein: وياخود einer Sache برشيدن آزاده اولمق || سربست ، los und—sein آزاده وسربست اولمق || بكار ، دها اولنمامش اولان || بوش ، خالى ، اشغال اولنمامش؛ محلول، آچيق، معطل|| es ist—(lich) seine Schuld او آنجق كنديسنك قباحتيدر، خطاسيدر .

Lediglich (ـ حا) (مرا . ledig) .

Lee (ـ امؤ) (49) (sans pl.) (بحر) روزكار آلتنده اولان طرف ، روزكار طرف .

Leer (ـ ص) (21) [قديم آلمانجه lâri] بوش ، خالى || —werden بوشالمق|| das Nest ist— قوشلر يوه‌لرينى ترك ايتمشلر || man sieht Nichts als die—en Wände بوش ديوارلردن بشقه هيچ برشى كورلمز|| (مجا) بوش ، عبث ، بيهوده ، اساسسز ، فائده‌سز ، ديمسز .

Leere (ـ امؤ) (53) (sans pl.) [leer] خلا، بوشلق|| ديمسزلك ، فائده‌سزلك || غرور .

Leeren (ـ فع متع) و—sich (فع مطا) a. (21) بوشالتمق، تخليه ايتمك || بوشالمق ، خالى قالمق || den Brief-kasten— مكتوب قوطيسنى بوشالتمق، دروننده‌كى مكتوبلرى آلمق .

Lefze (ـ امؤ) (53) (جنوب طرفلرك اصطلاحى اولوب شعر ، تاريخ طبيعى وصنعتده) =Lippe .

Legal (ـ ص) (21) [لاتينجه] شرعى ، قانونى ، نظامى وجهله ، مشروع .

Legalisi(e)ren (ـ فع متع) a. (21) [لاتينجه] رسماً تصديق ايتمك ، صح چكمك .

Legat (ـ ا م) (51) [لاتينجه] پاپانك والى ويا سفيرى || (ا لا) هبهٔ ارثيه ، وصيت اولنان ميراث .

Legatar (ـ ا م) (38) [لاتينجه]، —in (ا مؤ) (50) (عد) برموجب وصيت وارث اولان .

Lege,,... (ـ...) „legen" —zeit (ا مؤ) طاوقلرك يومورطله‌زمانى|| —geld (الا) (برجمعيته، شركتنه دخول ايچون ويريلان پاره) حصه اقچه‌سى|| —henne (ا مؤ) يومورطليان طاوق || —röhre (ا مؤ), —stachel, (ا م) (تاطبيعه) بعض بوجكلرك سرت شيلرى دلمكه مخصوص آلتلرى .

Legen (ـ فع متع) و—sich (فع مطا) a. (21) قومق، وضع ايتمك || قونمق، وضع اولنمق؛ موضوع بولنمق|| ياتيرمق ؛ ياتمق || —an einander برلشديرمك، يربرينك يانته، اوزرينه قومق؛ تطبيق ايتمك || —etwas an's Feuer برشيئى آتشه قومق|| —(die) Hand an Jemand, etwas برشيئه ويابرى اوزرينه الى آتمق،طوتمق، يقالامق|| —sich auf's Bett يتاغنه اوزرينه اوزانمق|| —auf die Erde يره قومق|| sich auf die liederliche Seite— سفاهته مبتلا اولمق ويا طالمق|| —bei Seite تصرف ايتمك، بريكديرمك، شويله برطرفه قومق، آتمق|| —in Asche ياقمق، كول ايتمك|| —nach der Reihe ترتيب وتنظيم ايتمك|| Jemand —(sich) zu Bett برينى يتاغه ياتيرمق ، (يتاغه) ياتمق || =lagern || —Eier يومورطلامق || den —ein Fundame'nt, —Grund zu etwas (برشيئك) تملى قورمق ، وضع اساس ايتمك || —Rasen چيملمك ، چيم ايله قپامق || eine —Falle برطوزاق قورمق || —sich ياتشمق ، ساكنلشمك ، سكونت پيدا ايتمك || —Karten كاغد آچمق، كاغدله فال باقمق || —Erbsen, Bohnen بزليه ، (نخود) ، فصوليه دكمك ، اكمك || (زرا) —sich (اكين حققنده) ياتمق ، قيريلمق || —etwas bereit, fertig برشيئى حاضرلمق || —zurecht تنظيم ايتمك ، دوزلتمك || (ع) —Bresche in etwas بريره ، برشيئه كديك ، رخنه آچمق || —sich vor eine Stadt برشهر اوكنه قونمق || —sich vor Anker تيمور، لنكر آتمق، تيمورلى طورمق ، ياتمق .

Legendschaft (ـ gh - ص) (21) عزيزلر تراجم احوالى ويا مصال قبيلندن احوال غريبه‌يى حاوى برحكايه يه منسوب ؛ خرافات ، دستان ، افسانه قبيلندن .

Leger (ـ ا م) a. (40) [legen] قومق ، وضع ايتمك || كاغد ياپراقلرينى قاتلامق || (بحر) دروق ايچيلمجك صو طولى فيچى .

Legi(e)ren (ـ gh - فع متع) a. (21) [لاتينجه lego're] وصيت ايله ترك وتبرك ايتمك ، وقف وهبه ايتمك ، باغشلامق ، ترك ايتمك || (اسقريم) دشمنك قلنجنى ضربه ايله الندن دوشورمك ||[ايتا lega're] (صنع) ايو معدن برينه كوتو شى قومق، قاريشديرمق ، stark legi'rtes Gold آشاغى، پك قاريشق آلتون || (مطبخ) —eine Sauce (برصالچه‌يى) قويولتمق ، قاپلاشديرمق .

Legion (ـ gh - امؤ) (49) (ع) اسكى روماليلرك (پياده وسواريدن مركب) فرقهٔ عسكريه‌سى || آلاى || (مجا) جم غفير ، غلبه‌لك ، ازدحام .

Legionär (ـ gh - ام) [فر] (38) و (56) (اسكى روماليلرده) فرقهٔ عسكريه‌يه منسوب عسكر، ضابط || فرانسه‌نك لژيون دونور نشانينى حائز كمسه .

Legislatur (ـ gh - امؤ) (49) [لاتينجه] وضع وترتيب وقوانينه مأمور جمعيت ويا جمعيتلر هيئتى || بويله بر جمعيتك مدت مأموريتى || تنظيمات دائره‌سى هيئتى .

Legist (ـ gh - ام) (61) [لاتينجه] قانون شناس ، ارباب حقوق ، فقيه || واضع قانون .

Legitim (ـ gh - ص) (21) [لاتينجه] مشروع ، احكام قانونه موافق ومطابق ، مصدق ، طوغرى طانلش وقبول اولنمش ؛ مشروع ؛ حقلى .

Leguan (ـُـ ام) (56) یاخود (38) [ژاوه لسانجه] (تاطیبه) تپه‌لی حیوان .

Lehen (ـُـ الا) b. (40) ، کذا [Lehn] (ـُ الا) (38) مالکانه ‖ زعامت ، تیمار .

Leh(e)n.... (…(ـ)ـُ) —weise (حا) تیمار اصولیله ، زعامةً ‖ —bauer (ام) تیمارلی برارانینك ملتزمی (کویلی ، چفتچی) ‖ —eid (الا) ارباب زعامتدن برینه ویا برتیمارلی‌یه قارشو ایدیلان یمین ‖ —recht (الا) (تیمار وسپاهیلکه مخصوص حق وصلاحیت) حق زعامت ‖ —zinsherr (ام) برتیمار حاصلاتی ، ویرکی آلان سپاهی .

Leh(e)nbar (-(ـ) ـُ ـ) (21) برتیمار ویا زعامته مالك اولمغه مستعد ‖ زعامةً برینه تابع اولمه : امارةً برینك حکم واداره‌سی آلتنده بولنمه ‖ تیمار ، زعامته مالك اولیش ، سپاهیلك .

Lehm (ـُ ام) (38) (جمعی نادردر) طوغله‌جی چاموری ، اوزلی طوپراق ، بالچق ، صلصال ، طین .

Lehm.... (…ـ) —boden (ام) کیللی ، اوزلی طوپراق —kleckser, —klicker ایکیسیده : (ام) (صنع) چامورقاران (عمله) ‖ —kübel (الا) (ام) (صنع) دیوارجی تکنه‌سی ، چامور تکنه‌سی .

Lehmen (ـ ـُ ـ) (24) =lehmern کیلدن ، اوزلی چاموردن ‖ (قعمتعه) a. (21) کیللی طوپراقله صیوامق ‖ نادراً (ام) b. (40) =Lehm .

lehmig, Lemicht (ـُـ ـ) (24) کیللی (چامورحقنده) اوزلی ؛ کیللی کبی .

Lehn.... (…ـ) [Lehne] —bank (امؤ) آرقه‌لی صره ، آغاج قناپه ‖ (کذا lehnen کلمه‌سندن) : —satz (ام) (ریا ، فلسفه) دیکر مسئله‌نك حلنی تسهیل ایچکه مخصوص مسئله ، مسئلهٔ معاونه ‖ —sessel (ام) ، کذا : —stuhl (ام) آرقه‌لی (قولتوق) صندالیه ‖ —wörter (جمع لا) (غرا) بشقه لساندن آلنمش کلمات ، مستعار کلمه‌لر .

Lehne (ـ ـُ امؤ) (55) (برشیئك طیانلغه ویا دیکر برشی طیانمغه مخصوص علی) —eines Stuhles برصندالیه‌نك آرقه‌سی ‖ —einer Treppe برنردبانك قورقولغی ، پارمقلغی ‖ طاغلی میللی طاغ صرتی ، میلی آز یقوش ‖ (برطاغك سطح مائلی) ورسان .

Lehnen (ـُـ قعلا ÷) و —sich (قعمطا) a. (21) ‖ —an etwas (حرف جر ایله) (برشیئه طیالی اولمق) طیانمق ، استناد ایچك ‖ —sich an etwas برشیئه طیانمق ‖ (قعمتعه) طیامق ‖ طیانمق ، دستك اورمق .

Lehr.... (…ـ) —fähig (ص) اوکرنه بیلك قابلیتی اولان ‖ —Kandida't (ام) (خواجه وکالتنده بولنان) معاون ؛ خواجه‌لغه نامزد اولان کمسه ، درس وکیلی ‖ —anstalt (امؤ) محل تدریس ، تحصیل وتعلیم ، مکتب ، مدرسه ‖ —bataillo'n (الا) (ع) نمونه طابوری ‖ —bogen (ام) (صنع) (معما) کمر قالبی ‖ —buch (الا) برفن ویا علمه مخصوص کتاب ‖ —gehülfe (ام) خواجه معاونی ‖ —junge (ام) شاکرد ، چومز ؛ چراق ‖ —reich (ص) معلومات کسب ایتدیرن نافع ، مفید ‖ —stunde (امؤ) درس وقتی ، درس ‖ —widrig (ص) مخالف علم وفن ، مخالف حکم مذهب (امور مذهبیه‌ده) ‖ —zeit (امؤ) وقت تعلیم ، تدریس ‖ درس وقتی ؛ وقت تحصیل .

Lehre (ـ ـُ امؤ) (55) درس ؛ عقائد ، تلقینات ، تعلیمات ‖ درس عبرت ‖ علم ، فن ، هنر ، صنعت ، معرفت ‖ تحصیل ‖ (مساحه ذکلکی) اندازه ‖ (صنعتده) مودل ، قالب ، نمونه ‖ (ع) آغاج قشنك مودلی ‖ (صنع) (دکرمنجیلکده) طاشلك موازنی .

Lehren (ـُـ قعمتعه) a. (21) اوکرتمك ، تدریس ایچك ، تعلیم وتلقین ایچك ‖ (برشیئك اصولنی) کوسترمك .

Lehrer (ـ ـُ ام) a. (40) خواجه ، معلم ‖ اوسته ؛ معلم ؛ مربی ‖ —in (امؤ) (50) معلمه ، خواجه خانم ‖ ایش اوسته‌سی (قادین) ‖ مربیه .

Lehr-haft (ـُـ ص) (24) معلومات کسب ایتدیریجی ، شایان استفاده ‖ (اشخاص حقنده) اوقوتمسی ، درس ویرمسی ، اوکرتمسی سون کمسه ‖ ایو خواجه ، معلم .

Lehrling (ـ ـُ ام) (38) شاکرد ، چیراق ‖ برشیده دها عجمی اولان .

Lei (ـُ امؤ) (73) اسکیدن =Art ‖ (بوکون آنجق مضاف الیهی مستعملدرکه اوده کله نهایتنده مستعمل اولور تقریباً درلو معناسنه کلور) مثلا : viererlei درت درلو ‖ allerlei هردرلو ‖ =Fels (مرا . Lorelei) .

Leib (ـُ ام) (35) [قدیم آلمانجه lip =Leben] وجود —an— وجود وجوده ، قارین قارینه ، یان یانه ‖ جسد ‖ اولو (وجود) kein Hemd (e) auf dem —e haben صرتنده برکوملکی (بیله) اولمامق ‖ Jemandem auf den—rücken برینه هجوم وتعرض ایچك ، اوزرینه وارمق ‖ das Herz lacht einem im—e انسانك یورکی فرحلار ، سونجندن یورکی تیترر ، یورکی آچیلیور ، یورکنه صو سرپیلور ، انسانك ایچی ، یوزی کولر ‖ drei Schritt vom—e! صوقوله ! یناشمه بکا ! ‖ (ضرمثل) Mann und Frau sind ein— قاری ایله قوجه یکوجوددرلر ‖ Nichts im—e haben هیچ برشی آغزینه قویمامش ، دها برشی یمامش اولمق ‖ Grimmen im—e haben قارننده آغری ، کسکین صانجی ، بوروتی اولمق ‖ sich das Essen in den—jagen یکی بوغازندن آشاغی‌یه یوارلامق ، چکنه‌مدن یوتمق ، عجله عجله یمك ‖ بطن ، قارن ‖ رحم ‖ بل ‖ von Mutter—e an طوغه‌لی ، دنیایه کله‌لی بری ‖ bei—e nicht ! توبه ! بردهامی ! اصلا ! .

Leib.... (…ـ) —garde (امؤ) (ع) معیت عسکری ‖ —schmerzen (جمع م) قارن آغریسی ، وجع بطن ‖ —wache (امؤ) =—garde ‖ —arzt (ام) طبیب خصوصی ‖ —gericht (الا) انسانك زیاده سودیکی یمك ‖ —binde (امؤ) بله صاریلان قوشاق ، باغ ‖ (جرا) وجود صارغیسی صیجاق طوتمق اوزره بلك ایچنه صاریلان (یوك) قوشاق ‖ —bürge (ام) شخصی رهین ، دشمنه رهین مقامنده براقیلان کمسه ‖ —eigene(r) (ام) (اوکك) اسیر ، کوله ‖ —gürtel (ام) قوشاق ؛ سلاحلق ‖ —rente (امؤ) اولنجه‌یه دکین آلنان تخصیصات ، واردات ، معاش ‖ —schaden (ام) معلولیت ‖ فتق ، قاصیق یاریغی ‖ —stück (الا)

(برقستانك) وجود قسمی || (موسیقی) بالترجیح چالینان
ویا دیکلنیلان موسیقه پارچه‌سی ، انسانك اك زیاده سودیکی
هوا ویا شرق والخ || wäsche— (ا مؤ) (اج) چاشوری .

Leibchen (ـَـ ا لا) b. (40) (Leib کلمه‌سنك صورت
تصغیریه‌سی) اوفق وجود ، وجودجق || قورصه .

Leiben (ـَـ قه لا +) a. (21) [Leib] da ist er wie
er leibt und lebt برالمانك یاریسی ، بورنندن دوشمش کبی ،
تا ایشته او ، تا کندیسی .

Leibes,... (... ـَـ) dicke— (ا مؤ) وجودك قالینلغی ،
چاپی || beschwerde— (ا مؤ) سقطلق || bürde— (ا مؤ)=
frucht || gebrechen=(ا م) —fehler || —frucht—
(ا مؤ) محصول حیات ؛ جنین ، دول || gebrechen— (ا لا)
وجود قصوری || gefahr— (ا مؤ) = Lebensgefahr
kraft— (ا مؤ) قوة بدنیه ، قوة ذاتیه || öffnung—
(ا مؤ) آیاق یولنه کیتمه (مرا . Stuhl=gang) || strafe—
(ا مؤ) مجازات بدنیه ؛ اعدام جزاسی || umfang— (ا م)
جسامت بدنیه ، جثه ؛ وجودك چوره‌سی .

Leibhaft (ـَـ) ، leibhaftig (ـَـ) ایکیسیده [Leib]
(صـ) (21) بروجوده ، جسده ، مادیته مالك (اولان) : تجسد
وتمثل ایتمش ، وجود بولمش ، قوه‌دن فعله چیقمش ، حقیق ،
تشخص ایتمش || بالذات || (بررسم حقنده) wie Jemand
(leibt und lebt) جانلی کبی .

Leibig (ـَـ صـ) (21) drei—es اوچ کوده‌لی .

Leiblich (ـَـ صـ) (21) وجودی ، مادی || دنیوی ، فانی ||
حقیق ، (اوکی اولمیوب) اوز اولان .

Leich (ـَ ا م) (38) =Laich || (قرون وسطاده) شکایت
آمیز قصیده ، شرق .

Leiche (ـَـ ا مؤ) (53) اولو جسدی ، نعش ؛ قاداورا ،
موتا || zur—gehen جنازه‌یه کیتمك || (مطبعه) ترتیبده
بر ویا برقاچ کلمه آتلامه .

Leichen,... (... ـَـ) kalt— (صـ) اولوکبی صغوق ||
schau— (ا مؤ) معاینهٔ موتا || bahre— (ا مؤ) اولو نقلنه
مخصوص تسکره || blaß— (صـ) اولو (رنکی) کبی ، صاپ
صاری کسلمش ، صارارمش صولمش || frau— (ا مؤ)
جنازه‌لری تکفین ایدن قادین ، اولو یقایجی || gebühr—
(ا مؤ) جنازه مصرفی ، مصارف تدفینیه || gefolge— (ا لا)
=zug || —hemd— (لا) کفن || öffnung— (امؤ) برنعشك
برای معاینهٔ تشریحی ، فتح موتا || stein— (ا م) =
Grab=stein || wagen— (ا م) جنازه نقلنه مخصوص
آرابه || zug— (ا م) جنازه آلایی .

Leichnahm (ـَ ا م) (38) جسد || نعش ، اولو ، موتا ،
جنازه .

Leicht (ـَ صـ) (21) [قدیم آلمانجه lihti ئقلق آز] خفیف ||
etwas auf die—e Achsel nehmen برشیئی اهمیتسز تلق
ایتمك ، پك اهمسه‌مامك || eine—e Hand haben (پروکار ،
پیانو چالان چالغیجی وامثالی حقنده) الی خفیف اولمق || (مجا)
الی چابوق وسریع اولمق || تمکینلی اولمق || (شراب حقنده) خفیف ،
قوتسز ، باشه اورمز || (البسه حقنده) (موسمه کوره اولمیوب)
اینجه خفیف || (ع) er Trab— قیصه سرعتلی ، خفیف طیریس ||
یسر (قولای ، سهیل ، کندوسنده کوچلك بولنمیان ، مشکل
وعسیر اولمیان) || Das ist—gesagt (بونك) سویلنسی
قولای ، (بوقی) هرکس سویلیه بیلور || (تجا) en Absatz—
finden قولایجه ، سهولتله صاتمق || (یالکز حال اوله‌رق)
es kann—anders kommen بونك بشقه بر رنك کسب
ایتمسیده پك کوچ دکلدر ، صانکه بونك صوکی فنایه منجر
اوله‌بیورده ، صوکی فنا چیقه بیلورده || Das könnte—sein
اوله‌بیلسی ممکن ، احتمالدن بعید دکل ، اوله‌بیلور ، بواوله‌بیلور
ظن ایدرسه‌م .

Leicht... (... ـَـ) bedeckt— (صـ) خفیف اورتولی || fertig—
(صـ) خفیف ، غافل ، صاوروق || خوپپا ، خفیف مشرب ،
تك طورمز || سطحی || geschürzt— (صـ) قیصه کینمش ،
(مرا . schürzen) || gläubig— (صـ) چابوق قانان ، قولای
ایناتان || hin— (حا) قولایجه ، اهمیتسزجه ، اهمیتسزلکله ||
sinn— (ا م) عقل ویا طبیعتك خفتی ، دلیلك ،
خوپپالق ، خفیف مشربلك || قیدسزلق || sinnig— (صـ)
(مرا . fertig -) || دلیجه ، دلی مشرب ، خوپپا ، خفیف مشرب ||
دلی قشنك ، بلا تأنی ، بدلا ، دوتدورو لیلا ، چیلغین ، اوکی
آردینی دوشونمیان .

Leichter (ـَ ا م) a. (40) (بحر) ، کذا : fahrzeug—
(ـَـ ـَـ) ، schiff— (ـَـ ـَـ) ایکیسیده (ا لا) (38) بربیوك
واپور ویاکمی معیتنده بولنان وبونك یوکنی بوشالتمغه ویا یوکلتمکه
یاردم ایدن کوچك واپور ویاکمی .

Leichtlich (ـَـ حا) قولایجه ، بلا مشکلات ، اذیتسزجه

Leid (ـَ صـ) (inv.) [leiden] (ویاخود : ist) es thut
mir—, daß ... تأسف ایدرمکه ... ، آجیرمکه ... ، اکر
... سه جانم صیقیلور || Das thut mir— تأسف ایدرم
(فقط الدن بشقه شی کلمز ، المدن کلمز ، قابل اولمز ، ممکن
دکلدر) || (کنایه اوله‌رق) Sie thun mir—, mein Lieber
دوستم ، بن سکا آجیورم ، یازیق سکا .

Leid (ـَ ا لا) (38) (sans pl.) [leid=] قنالق ، کوتیلك ||
اجی ، آغری || طوقنه‌جق صورتده ، سوء تأثیری اوله‌جق وجهله
یاپیلان حقسزلق مثلا : ?was haben Sie ihm zu—e gethan
سز بوکا کوجندیره‌جك ، سوء تأثیری اوله‌جق نه یاپدیکز ؟ ||
فلاکت ، آجی ، الم ، کدر ، مأیوسیت || شکایت ، اشتکا ||
(ضرمثل) auf —folgt Freud, جفانك صوکی صفادر ،
هرجفانك برده صفاسی واردر || getheiltes—ist halbes—,
getheilte Freude doppelte Freude ایکی کشی آره‌سنده
تقسیم اولنمش فلاکت (آجی) یاریم فلاکتدر فقط طرفین
آره‌سنده تقسیم اولنان سعادت (صفا) ایسه ضعف سعادتدر .

Leiden (ـَـ قه لا + وقه متعه) n. (20) [قدیم آلمانجه
lidan یعنی gehen lassen] (زمان حال : leidet و leidest ،
ماضی : litt ، صورت امریه : leide ، اسم مفعول : gelitten)
چکمك || an einer Krankheit— برخسته‌لغه کرفتار اولمش
اولمق ، برخسته‌لقدن خسته اولمق ، برشیئی چکمك ، دوچار ،
کرفتار اولمق || Schiffbruch— کمی قضاسنه اوغرامق ، کمی ایله باتمق ||
an Schwindel— باش دونمسنه کرفتار اولمق ، هروقت باشی
دونمك || woran—Sie نه کز وار ؟ خسته‌لغکز نه‌در ؟ ||
Das wird hier nicht gelitten بوکا بوراده مساعده اولمز :
بو بوراده اولمز || Jemand, etwas—können, mögen

Leik (ـَ الا) (38) (بحر) قره چاو ، كمى اسكلق ‖ يلكنك اطرافنه ديكيلان ايپ .

Leim (ـَ ام) (38) [قديم آلمانجه lîm] طوتقال؛ چريش؛ قوله ‖ (Vogel—) اوكسه ، ديق ‖ aus dem—e gehen پرندن اوينامق ، ايركيلك ‖ (صنه) طوتقالى كوشه‌مش ، چوزلمش ‖ على الخصوص (مجا) بوزولمق ، چيغردن چيقمق ‖ (مجا) auf den—gehen آلدانمق ، اغفال اولنمق ، اوكسه‌يه ، طوزاغه دوشمك .

Leim,... (ـــَ...) —fang (ا م) اوكسه ايله (قوش) طوتمه ‖ —tiegel (ا م) (صنه) طوتقال چوملكى ، قابى ‖ —artig (ص) طوتقال ، چيريش توعندن ، بونلر كبى ‖ —grund (ا م) (صنه) (ياللديزجيلقده) طوتقال ، قوله ايله آغاج اوزرينه ياللديزدن اول كچيلان زمين ، قات ‖ —kitt (ام) (صنه) دليك طيقامغه مخصوص معجون ، طوتقال ‖ —stange (ا مؤ) قوش طوتمغه مخصوص اوكسه دالى .

Leimen (ـَ قدمته) a. (21) [Leim] طوتقاللامق (اوزرينه طوتقال كچمك ، طوتقالى صو ايله ايصلاتمق) ‖ (مجا) Jemand— دوزاغه دوشورمك ، اغفال ايتمك ، آلداتمق .

Leimig (ـَ ص) (21) =leimartig .

Lein,... (ـــَ...) —blüthe (ا مؤ) (نبا) كتن چيچكى ‖ —öl (ا لا) كتن ياغى ‖ —saat (ا مؤ) و : —samen (ا م) (زرا) كتن تخمى ‖ —dotter (ا مؤ) (نبا) كتنجك ‖ —kraut (ا لا) (نبا) آرصلان آغزى ، نوروز اوتى ‖ —pfad (ا م) (بحر) نهرلرده يدك چكمكه مخصوص يول ‖ —tuch (ا لا) كتان بزى كتان ‖ —wand (ا مؤ) (تجا وصنه) (كتن) بز ‖ (كذا مجا) =Gemälde .

Leine (ـَ ا مؤ) (53) [لاتينجه li'nam] ايپ ‖ (مجا) Jemand an der—haben برينك يولارينى النده طوتمق ، برينك ايپنى اله آلمق ، ايستديكى كبى قوللانمق ، اداره ايتمك ‖ (بحر) انجه خلاط .

Leipzig (ـَ اخالا) (56) [اسلاوجه : Lindenstadt] (جغر) آلمانياده لايپتسيغ شهرى (ساقسونياده)

Leise (ـَ ص) (24) (laut كلمه‌سنك مقابلى) آز صدالى (قولاقله لزومندن زياده حيزلى ايشيدليه‌جك صورتده) خفيف ، آغير ، آلچق ‖ mit—r Stimme آلچق سسله ‖ (ديكر معنالرده) خفيف ، كورلتيسز ‖ ياواش ، ياواشجه ، صسزجه ‖ etwas nur—berühren برشيئه خفيفجه طوقانمق ، خفيفجه تماس ايتمك ‖ —s Gehör كسكين قولاق ، چابوق ايشيتمه ‖ einen—n Schlaf haben پك خفيف اويومق ، اوفق برصسله ، يتيردى ايله اويانمق ، اويقوسى خفيف اولمق .

Leiste (ـَ ا مؤ) (53) حصيروساره شيشه‌سى ‖ (مطبعه) برفصلك آخرينه باصيلان چيچك ويا ديكر درلو تزيينات ‖ (طوقومه جيلقده) چوقه ، حاولى كنارى =Egge ‖ پرواز ‖ خفيف ترفع ايدن تپه ‖ [قديم آلمانجه lĭsus : Schoß] (تشر) (عموماً حيوانات ويا خصوص انسان حقنده) عورت محلنك اوست طرفى ، قاسيق .

es leidet ihn (فع يكشخ) پرندن حظ ايتمك ، خوشلانمق ‖ nicht in der Stube ارنك ايچون اوطه‌ده قالمق غيرقابلدر ‖ (فع لا +) متأثر اولمق ‖ d— (اسم مفعول وصفت اوله‌رق) (24) خسته ‖ وكذا بالجمله ديكر معنالره كلور .

Leidens,... (ـــَ...) —gefärte (ا م) ، ...in (ا مؤ) ، —genosse (ا م) ، ...ssin (ا مؤ) فلاكت آرقداشى ، رفيق ، رفيقه‌سى .

Leidenschaft (ـــَ ا مؤ) (45) [leiden] شدتلى آرزو ، امتاك ، بيوك اشتها ، ابتلا ، مفتونيت ، اشتياق ، حسرت ‖ سودا ‖ هواى نفسانيه ، نفس ، شهوت ‖ —edle سودا ، عشق حقيق .

Leidenschaftlich (ـــَ ص) (24) [Leidenschaft] پك بيوك بر آرزو وهوسه دوشكون ‖ (حا) پك شدتلى برآرزو وهوسله ، عشق وشوقله ، چيلديره‌سى‌يه ، اشتياقله ‖ حدت وشدتله ‖ —werden مفتون ومبتلا اولمق ‖ حدت وغضب ايتمك .

Leider (ـَ حرند) !— معالتأسف ، تأسف اولنوركه ! يازيق ! نه چاره‌كه ! نه ديه‌يكه ! نه ياپه‌يكه ! ‖ —Gottes! ايواهكه ! اسفاكه !

Leidig (ـَ ص) (24) [Leid] موجب تأسف ، مؤلم ، كدرلى ‖ نفسه كوچ كلور ، ناخوش ، غير مقبول ، مشئوم ، منحوس ، مصيبتلو ، چركين ، پك فنا ، مكروه .

Leidlich (ـَ ص) (24) [leiden] ضررسز ، اولدقچه ايو ، فنا دكل ، ich bin noch so— weggekommen بن بر درجه‌يه قدر اوجوز قورتولدم .

Leier (ـَ ا مؤ) (53) [رومجه ly'ra] (موسيق) اوجلرى طيشارى‌يه طوغرى قيوريق آت نعلى شكلنده واورته‌سى تللرله مجهز اولوب قدمانك چالدقلرى عود دنيلان چالغى ‖ (مجا) شرق ، توركى ، بيت ‖ شاعرلك ‖ برمقامده واوصافى كتيرن شرق وامثالى ‖ دائما برطرز واسلوبده بولنان وبناء عليه اوصافى ويرن شى ‖ (ضر مثل) —immer die alte (هركون هروقت براولان) عين شى ، ايصينوب ايصينوب اوكه قونيلان ‖ Dreh-orgel ‖ صوددن ياغى آيرمغه مخصوص اسطوانه‌وى قوچى ، يايق ‖ كباب شيشلرى چويرمكه مخصوص آلت ‖ مانوله .

Leier,... (ـــَ...) —kasten (ا م) (موسيق) —kasten-mann (ا م) (موسيق) آرغنون =Dreh-orgel چالان چالغيجى (اكثرى آرغنون دنيلان اشبو تكرلك اوزرنده كوسترلوب چاليشان اوفق چالغى‌يى اورته‌ده بروده چالاراق تسأل ايدن كمسه) ‖ —mädchen (ا لا) عود چالان قيز .

Leiern (ـَ فع لا + وفع متعد) a. (21) (موسيق) عود چالمق ‖ —immer Dasselbe بردوزى‌يه عين شيئى حكايه ايتمك ‖ برمانيوله‌يى ويا مانوله ايله دونن برشيئى چويرمك ‖ يايقده (ياغ چيقارمق ايچون) صوت دوكمك ‖ (مجا) عين شكل وطرزده اوله‌رق آغير حركت ايتمك ، برايشى آغر واشتهاسز ياپمق ، خاويار كسمك .

Leihen (ـَ فع متعد) a. (20) اودونج وعاريت ويرمك ، كرايه ويرمك ‖ ويرمك ‖ حصوله ، ميدانه كتيرمك : تدارك ايتمك ‖ اسناد وعلاوه ايتمك ‖ —etwas von Jemandem برندن برشى اودونج آلمق ، كيرالمق ، طوتمق .

(ایفاسنه مجبور اولنان برشیئی) b. (21) (ـ فعمتعـ) **Leisten**
یاپمق، ایفا واجرا ایتمك، یرینه کتیرمك واستعمال ایتمك، موفق
اولمق، یاپه بیلمك، باشه چیقارمق، بجرمك || Eid— یمین ایتمك ||
Hülfe— یاردم، اعانه ایتمك || auf etwas Verzicht—
برشیدن صرف نظر ایتمك، واز کچمك؛ آخره ترك ایتمك ||
er hat das Mögliche geleistet اوالندن کلنی یاپدی، یاپلمسی
ممکن اوله بیلان شیئی یاپدی || Leistung (ا مؤ) (49) ایفا،
اجرا ایتمه؛ استعمال ایتمه؛ الندن کلمه || اقتدار || یاپیلان،
کوریلان برایش || موفقیت.

(قوندوره جیلقده) (صنع) (40) b. (ـ ا م) **Leisten**
قالب || auf (یاخود : über) den —schlagen قالبه اورمق،
قالبه چکمك || Schuster, bleib' bei Deinem— هرکس
کندی ایشنده کرك.

Leisten,... (... ـ) [Leiste ، Leisten] —garn
(ا لا) (صنع) کنار ایپلکی || —holz (ا لا) (صنع) قالب
یاپمغه مخصوص آغاج || —bruch (ا م) (علم امراض) قاصیق
یاریغی، فتق علق.

Leistungs,... (... ـ) [leisten] —fähig (ص)
برشی حصوله کتورمکه، برشیئك ایفا واجراسنه مقتدر ||
ایش کورر، فعال، چالیشقان.

Leit,... (... ـ) —achse (ا مؤ) (لوقوموتیفده) اوك
دینکیل || —faden (ا م) (مجا) اثنای تعلیم وتدریسده
اصول اتخاذ اولنان صورت تدریسی کوسترر، جامع کتاب
ویا مخطره || —hammel (ا م) (زرا) کوسمن (قیون) ||
—stern (ا م) قطب یلدزی.

Leite (ـ ا مؤ) (53) =Ab-hang.

Leiten (ـ فعمتعـ) b. (21) [قدیم آلمانجه leitan: gehen machen]
سوق واداره ایتمك، رهبرلك، قلاغوزلق ایتمك، مدیری اولمق ||
(حرکتده، کیدیشده برشیئه یاردم ایتمك) کوتورمك ||
Jemand auf den rechten Weg— برینی طوغری یوله سوق
ایتمك || (مجا) das Wasser auf seine Mühle— نعلینی
کسری کبی کندینه یونتمق، صوبی کندی دکرمننه چویرمك.

Leiter (ـ ا م) a. (40) [leiten] (اشخاص حقنده)
کذا —in (ا مؤ) (50) سوق واداره ایدن رهبرلك، دلالت
ایدن || قوللانان، اداره ونظارت ایدن || (اشیا حقنده)
(حکمه) des elektrischen Stromes — ناقل الکتریق ||
[قدیم آلمانجه leitera] (اکثریا) متحرك نردبان.

Leiter,... (... ـ) —baum (ام) متحرك بر نردبانك آغاجی ||
—ersteigung (ا مؤ) (ع) (جمناستیقده) نردبان کبی اعمال
اولنمش آغاج اوزرینه چیقمه، بوراده یاپیلان جمناستیق تعلیمی ||
—sprosse (ا مؤ) باصامق، قدمه (متحرك نردبان حقنده) ||
—wagen (ا م) کناری پارمقلقلی یوك آرابه سی.

Leitha (ـ ا خا مؤ) (inv.) (جغر) آوستریا ایله
مجارستان آره سنده حدودی تشکیل ایدن نهرك اسمی.

Leitung (ـ ا مؤ) (49) [leiten] سوق واداره،
نظارت؛ یوروتمه، کمشیت، اداره. رؤیت || تنظیم وتسویه ||
حکومت || die—in die Hand nehmen عنان (حکومت)
اداره یی الینه آلمق || نقل وایصال || صویولی، مجرا || (پوسته ده)
=Spedition.

Leitungs,... (... ـ) —draht (ا م) (صنع)
(تلغرافده) ناقلك خدمتنی کورن تل || —rohr (ا لا) مجرالق
ایدن بورو || —vermögen (ا لا) (حکمه) قوهٔ ناقلیه ||
—fähig (ا مؤ) نقل اولنه بیلور || نقل وایصال ایده بیلور ||
سوق واداره یه مقتدر || (حکمه) الکتریق ویا حرارتی نقل
ایتمك خاصه سنی حائز اولان، ناقل الکتریق ویا حرارت.

Lektion (ـ) (ـ) ss (ـ امؤ) (49) [لاتینجه] درس ||
اوکرنلمك ایچون ویریلان شی.

Lektor (ـ ا م) (43) [لاتینجه] der neueren—
Sprachen (an einer Universität) (بردار الفنونده)
السنهٔ جدیده معلمی.

Lektüre (ـ ا مؤ) (53) [فر] اوقومه، قرائت؛
اوقومغه، قرائته مخصوص شی، کتاب (کذا =Belesenheit.)

Lemaner (inv.) ، lemanisch ایکیسیده (ـ ص)
(24) [لاتینجه] (جغر) lemaner ویاخود : lemanischer See
له ما ویاخود جنوره کولی.

Lemberg (ـ ا خالا) (56) (جغر) غالیچیانك مقر اداره سی.

Lemmer (ـ ا م) a. (40) Lemming (ـ ا م) (38)
(تا طبیعه) نوروچیا فاره سی.

Lemni-er (ـ) (ـ) (ـ ام) a. (40) ، —in (ا مؤ) (50)
لمنی اطه سی سکنه سندن اولان؛ لیمنیلی.

Lemur (ـ ا م) (43) [لاتینجه] (اسا) جادی،
قره قونجولوز، خیال || (تا طبیعه) ماکی تعبیر اولنور میمون نوعی.

Lena (ـ ا خا مؤ) (44) (جغر) سیبریا نهرلرندن له نا.

Lende (ـ ا مؤ) (53) (بوبرکلرك بولندیغی محل) بوکور ||
بل || قالچه؛ اویلوق.

Lenden,... (... ـ) —knochen (ا م) (تشر)
قالچه کمیکی || —braten (ا م) (آشجیلقده) فیلتو (تعبیر
اولنان صغیرك یان پارچه سی) || —schmerz (ا م) بوکور
آغریسی، صانجیسی =—weh (ا لا).

Lene (ـ ا خا مؤ) (48) (عمو) ویاخود Hele'ne) Magdale'ne
کلمه لرینك صورت مختصره لری) ماده لن، هله ن.

Leng (ـ) [فلمنکجه]، Lengfisch (ـ) ایکیسیده :
(ا م) (38) (تا طبیعه) ایری یاپن بالغی.

Lenkbar (ـ ص) (24) [lenken] سوق واداره سی قابل،
توجیه اولنه بیلور، قوللانیله بیلور، ضبط واداره اولنه بیلور.

Lenken (ـ فعمتعـ، فعلا +) و—sich (فعمطا)
a. (24) || اکثریا : —(sich) تحریك واداره ایتمك، (حرکت
ایتمك، اداره اولنمق) || چویرمك، دوندرمك، دوزمك، صره سنه
قومق || سوق ایتمك، توجیه ایتمك، دوندرمك || چویرمك
(برشیئه، برطرفه طوغری) || اداره ایتمك، تحت حکومت واداره سنده
بولندیرمق || قوللانمق || Jemandes Aufmerksamkeit auf
etwas— برینك دقتنی برشی اوزرینه جلب ایتمك.

Lenksam (ـ ص) (24) [lenken] سوق واداره سی سهیل،
قولای قوللانیلور || (اویغون طبیعتلی) اویصال؛ ملایم،
مطیع؛ سوز آکلار.

Leno-Musselin (ـ ام) (38) (تجا) یاموق تولبند،
غاز.

Lenore (ـ امؤ) (53) (والتیز اسمی) =Leono're.

Lenz (˘ ا م) (38) ايلك بهار (=Frühling) .

Leo (ـ˘ ام) (56) (واقتيز اسمى) لئون .

Leoben (˘˘ـ ا خالا) (56) (جغر) (آوستريا شهرلرندن) لئوبه‌ن ، بعضا كذلك لوبه‌ن .

Leon (˘ـ ا خالا) (55) (جغر) اسپانيا ولايتلرندن برى ‖ (بو اسمده‌كى شهر) لئون .

Leonidas (˘˘ـ˘ اخام) (*inv*) [روم] لئونيداس .

Leonore (˘˘ـ˘ امؤ) (44) (واقتيز اسمى) لئونور .

Leopard (˘˘ـ ام) (38) ياخود (51) [لاتينجه leopardus] (تا طبيعه) پلنك ، پارس دنيلان يرتيجى حيوان .

Lepanto (ـ˘ـ ا لا) (56) (جغر) (يونان شهرلرندن) له پانت بلده‌سى .

Lepidopteren (˘ـ˘ـ˘ـ جمع لا) (*inv.*) [روم] (تا طبيعه) اتيجه يرتوزله قابلى ودرد قنادلى كلبكلر ايله سائر بوجكلر انواعى خرشفى الجناح .

Leporello (ـ˘˘ـ ا خا م) (56) (دون ژوآنك خدمتجيسى) لپوررللو .

Lerche (˘ـ ا مؤ) (53) (تا طبيعه) تويغار ، چايرقوشى .

Lernen (˘ـ فعه متعه وفعه معطا) .a (21) اوكرنمك ، تحصيل ايتمك ‖ auswendig— ازبر اوكرنمك ‖ bei einem Lehrer— برخواجه‌دن اوكرنمك ، درس آلمق ‖ gelernt (اسم مفعول وصفت) (24) اوكرنمش ، تحصيل ايتمش ، كورمش .

Les-art (ـ˘ ا مؤ) (49) [lesen] صورت قرائت ‖ (مجا) nach der gewöhnlichen— عادتك ، هركسك روايتنه نظراً .

Lesbar (ـ˘ صـ) (24) اوقونقلى ، اوقونور صورتده ‖ اوقومغه كلير ، اوقومغه شايان ‖ حل اولنه بيلير ، اوقونه بيلان .

Lese (˘ـ ا مؤ) (53) [lesen] ميوه‌لرك سنوى قوپارلمسى ، طوپلانمسى ‖ بو موسم ‖ (اوزوم حقنده) باغ بوزومى ‖ (كاغد اويونده) برديكر كاغدله آلنان . قالديريلان كاغد : بو صورتله كاغد آلمه =Stich ‖ =Aus-lese .

Lese„... (ـ˘ ...) [lesen] —äpfel (جمع م) (تقريباً) طوپلانمش الما ‖ —freund (ا م) قرائتى سوركسه ‖ قرائت آرقداشى ‖ —halle (امؤ) ، —kabine'tt (الا) قرائت اوطه‌سى ، قرائتخانه ‖ —zimmer (الا) =—halle ‖ —zeit (امؤ) ميوه طوپلامه زمانى .

Lesen (˘ـ فعه متعه وفعه معطا) .l (21) [قديم آلمانجه lësan sammeln] اوقومق ، قرائت ايتمك ‖ (اوقوركن ايديلان اخطار) : Sie nur weiter! — اوقويكز ، دوام ايديكز ‖ (اموردينيه) : die Messe— دعا اوقومق ‖ (مجا) (عمو) Jemandem die Epi'stel , das Kapi'tel, die Lektio'n , die Leviten , den Psalter, den Text— برينه ايوجه درس ويرمك ، طونامق . heute wird nicht gelesen ‖ ايوجه اوقومق بوكون درس . مكتب يوق ‖ (زرا) (برريى متعاقب آلمق) طوپلامق ، قالديرمق ، قوپارمق ودوشيرمك .

Lesens-werth (ـ˘ـ صـ) (24) اوقومغه لايق ، شايسته .

Leserlich (ـ˘˘ صـ) (24) [lesen] اوقوناقلى ، اوقونور .

Lesghi-er (ـ˘˘ ا م) .a (40) ، —in (ا مؤ) (50) (كورجى نسلندن) لزكيلر .

Lethargie (ـ˘ـ ا مؤ) (53) [روم] (علم امراض) (حسياتى غائب ايدر درجه‌ده بايغينلق) نوم مستغرق ، ليثارغوس ‖ (كذا مجا) عطالت ، اهمال .

Letten (˘ـ ا م) .b (40) [قديم آلمانجه lello=لاتينجه lutum Lehm] بالچيق ، طين ، لوله‌جى چامورى .

Letter (˘ـ ا مؤ) (53) (=Buchstabe) ‖ (مطبعه‌ده) مطبعه حروفاتى ، يازيسى ‖ (عو) =Leiter .

Letzen (˘ـ فعه متعه) و—sich (فعه معطا) .c (21) (sich)—=(sich) er-quicken ‖ سوينديرمك ، تسرير ايتمك ‖ (عمو) لذت ، حظ ، صفا ويرمك .

Letzt (˘ صـ) (24) صوك ، نهايت ، غايه ‖ in den—en Zügen liegen جان چكشمك درجه‌سنده اولمق ، صوك نفسى تقرب ايتمش اولمق ‖ letztere(r) (م) ، كذا : letztere (مؤ) و(ۃ) letztere (لا) (24) نهايتكى ‖ (ضرمثل) die letzten bekommen das Beste تكه‌يى بكليان چوربايى ايچر ‖ den letzten beißen die Hunde صوكه قالان طونه قالير ‖ Letzt (ا مؤ) (*inv.*) (*sans pl.*) نهايت ، صوك .

Letztens (˘ـ حا) صوك دفعه‌ده نهايت دفعه ، صوكنده .

Letzt-hin (˘ـ كذا : ˘ـ حا) صوك وقته ، نهايته طوغرى ، صكردلرى ‖ يكنده ، بوقيننده ، يكنلرده .

Leu (ـ ا م) (52) =Löwe .

Leucht„... (ـ ...) —appara't (ا م) (صنع) آلت تنويريه ‖ —käfer (ا م) (تا طبيعه) آتش بوجكى ‖ —qualle (امؤ) (تا طبيعه) كيجه پارليان بوجك وقورتلره تعبير اولنور ‖ —schiff (الا) (بحر) فنارلك خدمتنى كورن كمى ‖ —thurm (ام) (بحر) فنار (قله‌سى) ‖ —wurm (ا م) (تا طبيعه) =Joha'nnis-würmchen .

Leuchte (˘ـ ا مؤ) (53) [leuchten] ضيالى جسم ، مضى اولان برشى ‖ نير ، كونشله آى ، نيرين (كتب مقدسه اصطلاحى) مشعله ، موم ، شمع ، شوق ‖ نور ، ضيا ‖ بيوك فنار ، فانوس ‖ (بحر) ليمان وساحل فنارى ‖ (ع) مخابرات ليليه وسائرده مستعمل عادى ويا الكتريق فنارى .

Leuchten (˘ـ فعه لا +) .b (21) [قديم آلمانجه‌ده linhtan : Licht machen] نشر ضيا ايتمك ، پارلامق ، تنوير ايتمك ، پارلدامق ، شعله پاش اولمق ‖ (بحر) (كونش ويا آيك عكس ضياسيله) پارلدامق ، ايشلدامق ‖ (مجا) Das leuchtet in die Augen بو انسانك كوزينه چارپار ، عيان وآشكاردر ، پك بللى ‖ Jemandem (وياخود : Jemand nach Hause)— (فعه متعه) برينى فنارله كوتورمك ‖ (مجا) (عمو) Jemandem (ياخود : Jemand)heim— (مرا . heimleuchten) .

Leuchter (˘ـ ا م) .a (40) [leuchten] شمعدان .

Leugnen (˘ـ فعه متعه) .b (21) انكار ايتمك ، etwas steif und fest— برشيئى قطعياً ، كلياً انكار ايتمك ، قبول وتصديق ايتمامك ‖ es ist nicht zu— قابل انكار دكلدر ، انكار اولنه‌مزكه .

Leukadia (˘(˘)ـ ا خا لا) (56) (جغر) يونان دكزنده كائن آطه‌لردن لوقاديا .

Leumund (ـ˘ ا م) (38) (*sans pl.*) شهرت ‖ in bösen—bringen آخرك شان وناموسنى اخلال ايتمك ، دله دوشورمك .

Leute (ـ‌ـ جمع م) (58) بعضاً : Leut' (*inv.*) آدملر ، کمسه لر || seine— بزم آدملریمز ، بزمکیلر || unsere— (اونك آدملری) آنك اوشاقلری || خلق ، عالم ، ناس || was werden die—dazu sagen ? بوکا هرکس نه دیه‌جك ؟ عالم ، هرکس بوکا نه دیر ؟ || انسان || es sind—bei ihm اونك یاننده مسافر وار ، آدم وار(آدملر) || aus Kindern werden— چوجقلر بیویه‌رك آدم ، بیوك اولورلر || (ع) (ضابطانك غیری اولانلر) عسکر ، نفرات ، سلاح انداز‌ان .

Leut(e)nant (ـ(ـ) ـ ا م) (56) (مرا . Lieutenant).

Leut-selig (ـ‌ـ‌ـ ص) (24) هرکس طرفندن سویلان ؛ هرکسی سون ، هرکیمسه یه اعتبار والتفات ایدن ، ملطف ، منعم ، ملتفت ، کولر یوزلی || خیر خواه .

Levante (ـ‌ـ v - ا مؤ) (53) (*sans pl.*) [فر] (جغر) لوانت ، آوروپاده داخل‌شرق ممالکی ، اقطار شرقیه .

Leviathan (ـ‌ـ (ـ) v - ا م) (56) کتب قدیمه‌ده مذکور غایت بیوك بر دکز حیوانی .

Levit (ـ v - ا م) (53) [عبر] اولاد یعقوبدن لوینك نسلنه منسوب اولوب اسرائیلیلرمذهبجه اجرای آیین امتیازینی حائز اولان کیمسه .

Levkoje (ـ‌ـ‌ـ صورت تلفظی - lêf^e-kô'-ê در امؤ) (53) [روم] (نبا) شبوی ، منثور دنیلان چیچك (بیاض منکشه) .

Lexikon (ـ‌ـ ا لا) (58) [روم] لغات کتابی ، قاموس ، دیکسیونر .

Leyer (ـ ـ ا مؤ) (53) =Leier .

Liane (ـ‌ـ ا مؤ)(نبا) (53) [فرانسزجه lier کلمه‌سندن] آمریقانك بر نوع صارماشیقلی نباتی ، نباتات متشبثه .

Libanon (ـ‌ـ اغا لا) (56) (جغر) جبل لبنان .

Libell (ـ ا لا) (58) [لاتینجه] (رسالهٔ) هجویه .

Libelle (ـ‌ـ - ا مؤ) (53) [لاتینجه] تسویه آلتی ، تسویه روحی || (تاطبیه) یوسفجق ، درت‌قنادلی قیزبوجکی .

Liberia (ـ(ـ) ـ اغا لا) (56) [لاتینجه] (جغر) آفریقای غربیه‌ده کنه ساحلنده تشکل ایتمش سیاهلرحکومتی (حکومت) ، لیبریا .

Libretto (ـ‌ـ ا لا) (56) [ایتا] (جمع اوله‌رق کذا etti ..) اوپرا کفته‌سی ، لیبرتو .

Liby-en (ـ (ـ) ـ ا غا لا) (56) مصرده لیبی صحراسی .

Licht (ـ ا لا) (27) آیدینلق ، ضیا ، نور || Das—der Welt erblicken دنیایه کلك ، طوغمق || پارلاقلق ، آچیقلق ، براقلق ، صافیت || کون || das—fällt von oben herein (ضیا ، کون) کونش یوقاریدن کیریبور ، کلییور || —des Mondes ضیای قمر ، ماهتاب ، (=Mond-schein) || mattes— کور ، خفیف ، ضعیف ضیا ، ایشیلق || شر منذ) , wo—ist (ضیانك ، ایشیغك اولدیغی یرده کولکه ده واردر) هرشیئك برده ترسی واردر ، برده عکسی طرف واردر ؛ کل‌دیکنسز اولمز || an's—kommen عیان‌اولمق ، میدانه چیقمق ، طوپولمق || gehen Sie mir aus dem—e ! کولکه ، قرانلق ایتمه ! || Jemand hinter's—führen برکیمسه‌یی آلداتمق ، یوتمق || نشرضیا ایدن اشیا ، اجسام || (صفحات قمر حقنده) das neue— یکی آی ، هلال || کولکه‌سزمحل ، آچیق بر (رسم حقنده) || (تصویر خصوصنده معین ومستعمل اولان شیلر) (شمعدان ، فنار ، قندیل ، لامبه ، شمعه) آیدینلق ، ایشیق || (آوجیلقده) برحیوانك : —er (جمع) کوزلری .

Licht (ـ ص) (24) [Licht] ضیالی ، پارلاق ؛ (رنك حقنده) آچیق || es wird— آیدینلق اولمغه ، اورته‌لق آغیرمغه ، شفق آتمغه باشلادی || آره‌لقلی ، آره‌سندن اوته‌سی کوریله‌بیلور صورتده اولان || (صیق کلمه‌سنك مقابلی) سیرك ، آره‌لری زیاده آچیق || —e Stelle in einem Walde براورمانك آغاجسز ویا آغاجلری سیرك ، کسیك اولان محلی || (معما) das Lichte آیدینلق ، کون ، آیدینلق باجه‌سی || آره‌لق ، ایکی شیئك آره‌سنده‌کی آچیقلق ، بوشلق .

Licht.... (ـ...) —blau (ص) آچیق ، پارلاق مائی || —blick (ا م) قیصه ، چابوق پارلق || قرانلق برکیمه‌ده هواده اولان آچیق ، پارلاق برمحل || —bild (ا لا) فطوغرافله رسم آلوب برمعدن صفحه‌سنك اوزرینه کچیرمك صنعتی ، داکراصولی || (کاغداوزرنده) فطوغرافی || —druck (ام) فطوغرافی باصلمغه مستعد قله‌رق طبع ایتمه || —halter (ام) شمعدانجی || —hell (ص) پارلاق || —hof (ا م) (معما) آرقه طرفده بولنان اوفق آولی || —holz (ا لا) (Schwarz-,Nadelholz نك مقابلی) یاپراقلی آغاج || —lehre (امؤ) مبحث ضیا || —manschette (امؤ) مومك اوزرینه طاقیلان متحرك ، رنکلی ویا رنکسز جام پارچه‌سی || —meß , —messe (امؤ) قنولکلرك شباط ایکیسنده‌کی کونلری || —messer (ا م) (حکمیه) ضیانك درجهٔ قوتنی اولچمکه مخصوص آلت ، مقیاس الضیا || —putze (امؤ) ، ویاخود : —putz-Schere (ا م) موم مقاصی || —schirm (ا م) اوجاق پرده‌سی ؛ کوز سیپری || —schnuppe (امؤ) یاتمش قندیل فتیلی اوجی || —seite (امؤ) کون ، کونش ، ضیا ، آیدینلق طرف || (مجا) ایو ، مساعد ، اوغورلی کون ، طرف ، موافق وقت || —stumpf (ام) یانمش موم ، قندیل اوجی || —talg (ام) (موم امالنه مخصوص) ایچ یاغی ، شحم ، طوك یاغی ، مراع || —weihe (امؤ) =—meß || —weite (امؤ) (معما) ایاق ، دیرك وامثالی آره‌سنده اولان آره‌لق ، آچیقلق ، مسافه || —welle (امؤ) (حکمیه) ضیا طالغه‌سی ، ضیانك تموج ایتمسی .

Lichten (ـ‌ـ فعمتعد) و —sich (فعمطا) b. (21) [Licht] تنویر واضائه ایتمك شعله‌لندیرمك . آیدینلاتمق || متوراولمق ، شعله‌لنمك ، آیدینلاتمق || (برآغاجك فوروو دالرینی) کسمك ، سیرلتمك || چوق للفاق موجب اولمق || [Leicht] (بحر) یوقاری قالدیرمق ، چکمك || (برکمینك) یوکنی خفیفلشدیرمك ، بوشالتمق .

Lichter (ـ‌ـ ا م) a. (40) (ع) (طوپچیلقده) آتش ویرمکه مخصوص فیتیل || (بحر) بروایور ، کمینك اشیاسی طولدیروب بوشالتمق ، ایندیروب بیندیرمك خصوصنده‌مستعمل اوفق کمی ، وایور .

Lidern (ـ‌ـ فعمتعد) a. (21) (صنع) [Lied] (ماکینه) کوصله وساٹره قابلامق ، صارمق ، بونلرله تجهیز ایتمك .

Lieb (ـ ص) (24) [قدیم‌آلمانجه liup : herz-gewinnend] سوکیلی ، عزیز ، معزز ؛ سوغلی || das—e (tägliche) Brot (هرکونلك مبارك) اکمك || der—e Gott جناب حق || es ist mir—, daß.... بن . . . . سه چوق ممنون اولورم ،

اولمجم: برینی، برشیئی سومك: Jemand, etwas—haben ‖ (تعشق ایجك) ‖ lieber دها كوزل ‖ (حا) دها ایو ‖ je länger, je—er تقدر اوزون اولورسه، دوام ایدرسه اوقدر ایو اولور؛ (تبا) خانم الی ‖ er sterben als leiden—چكمدن ایسه اولمك دها ایودر ‖ Das ist liebst (اك سوكیلی، اك عزیز، اك زیاده خوشلانیلان) habe ich am—sten بونی اك زیاده سورم، اك زیاده سودیكم بودر ‖ mein Lieber! (۳۱) (امؤ) Liebe، (ام) Liebe(r) دوستم، سوكیلم، عزیزم، موتشر! ‖ meine Liebe! دوستم، سوكیلم، عزیزم!

Lieb,... (ـــ) —werth (ص) عزیز، سوكیلی ومحترم ‖ —äugeln (فع لا +) مملی، عشقله قاریشیق نظر ایجك، كوز اشارتی ایجك، غمزه‌لشمك ‖ —haber(in) (ام، امؤ) برینك بلالیسی، عاشق، عاشقه، كوكلی ‖ (برشیئی سون برشیئه مراق اولان) مراقلی ‖ —kosen (فع متع وفعلا +) سومك، سویشه‌رك قونوشمق، شوخانه لقردی سویلمك؛ اوخشامق، نوازش ایجك ‖ —stöcke (ام) (تبا) یابانی كره‌ویزی.

Liebchen (ـــ لا) (۴۰) b. (Lieb كلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) جانم، جكرم، شكرم، یاوروم، سوكیلم، كوكلم، الماسم، ایكی كوزم ‖ (ضرمثل) Jeder findet sein— schön قوزغونك بیله یاوروسی كندینه كوزل كوریتورمش.

Liebe (ـــ امؤ) (۵۵) سوكی، محبت، عشق ‖ mit— (ضرمثل) ‖ —zum Vaterlande محبت وطنیه ‖ erreicht man mehr als mit Gewalt انسان طاتلیلقله یلاتی دلیكندن چیقاریر ‖ die —ist blind (عشق كوردر) عشق وسودا، محبت هرشیئی كوزل كورر ‖ (ضرمثل) Lust und—zum Ding macht alle Müh' und Arbeit gering آرزو وهوسله یاپیلان شی پك قولای، آسان اولور، استك، محبت اولدقدنصكره انسان هرشیئی یاپار ‖ نزاكت لطف، ایولك — thun Sie mir die لطف ایدیكز، قوزم بكا یاپیكز، ویریكز والخ.

Liebe,... (ــــ) —glühend (ص) آتش عشق ایله ملا مال، آتشلی، حرصلی ‖ —bang (ص) بلای سودا، (محبت) دن قورقان ‖ —diener (ام) طالقاووق، مداهنه‌جی ‖ —voll (ص) محبتلی، خالص، شفقتلی.

Liebeln (ـــ فع لا +) (۳۱) a. [lieb] سومك، عاشقلق ایجك ‖ برسووب براوتومق ‖ mit Jemandem— برینه سویشمك، جلوه، ناز ایجك، كولوب اویناشمق.

Lieben (ـــ فع متع، فع لا +) و—sich (فع مطا)، (فع مشاركت) (sich, einander) (۳۱) a. سومك، محبت ایجك ‖ — برنی سومك، سویشمك ‖ یكدیكرینه علاقه، محبت ایجك، عاشق اولمق، كوكل ویرمك.

Liebens,... (ــــ) —werth (ص) سولمكه، كوكل ویرلمكه شایان ‖ —würdig (ص) سویملی، نازك، كبار، ظریف، خوش، لطیف، تربیه‌لی، انسانیتلی.

Liebes,... (ــــ) —pfand (الا) چوجق، ثمرهٔ محبت ‖ —apfel (ام) طوماتیز (طوماته، طوماتس) ‖ —brief (ام) محبتنامه ‖ —erklärung (امؤ) اعلان عشق ‖ —göttin (امؤ) عشق، سودا الهه‌سی ‖ —mahl (الا) ایلك خرستیانلر زماننده كلیساده یپیلان

عمومی طعاملر ‖ ایفای اخوت اوزره یپیلان یمك (رسمی علاوه شنلك‌كونلری استقبال ووداع وامثالی زمانلرده‌ویریلان ضیافت، یپیلان یمك).

Lieblich (ـــ ص) (۳۱) [lieb] خوش، لطیف، سویملی ‖ كوزل، پاك، تمیز ‖ (یمك حقنده) لذیذ، نفیس ‖ (برموقع حقنده) خوش، منظره‌سی لطیف، فرحفزا، اشتها آچان.

Liebling (ـــ ام) (۳۸) [lieb] سوكیلو، كوزده، مقبل ‖ نازلو، سویملو ‖ نازلی بیوملش، تربیه‌سز آلشدیرلمش چوجق.

Liebschaft (ـــ امؤ) (۴۹) [lieb] مناسبت لا ابالیه، چابوق كاوب كچن عشق.

Lied (ـــ الا) (۳۷) شرقی، توركی، شعر؛ قصیده، مرثیه، مدحیه ‖ (مجا) davon kann ich auch ein—(chen) singen بوكا برازده بن وقوفم واردر، براز بنده چاغارم ‖ [قدیم آلمانجه Deckel, Fenster-laden متروك اولدرق =Deckel hlit! الیوم بعضاً Augenli(e)d مقامنده مستعملدر.

Lieder,... (ــــ) —buch (الا) شرقی كتابی ‖ قصیده نامه ‖ —kranz (ام) =—tafel ‖ —strophe (امؤ) ایكی مصراعدن عبارت بربیت، شرقی قطعه‌سی ‖ —tafel (ام) شرقی، شعر، تغنی جمعیتی؛ موسیقی مكتبی.

Liederlich (ـــ ص) (۳۱) [Leicht] دقتسز، اهمالجی ‖ ترتیبسز، سونه‌یه، پاجاسی دوشوك ‖ er Kerl— اخلاقسز، پیس، مردار حریف ‖ —gekleidet gehen اوستی باشی پیس كزمك، تمیز كیمامك.

Lief(e) (ـ) (ـ) laufen فعلنك زمان حالیسه صورت اخباریه ماضیلرینك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری).

Lieferant (ـــ ام) (۵۱) [liefern] متعهد، ملتزم، بر یره مال ویریلان.

Liefern (ـــ فع متع، فعلا +) و—sich (فع مطا) a. (۳۱) [فرانسزجه livrer كلمه‌سندن] ویرمك، تسلیم ایجك ‖ ترك ایجك، براقمق ‖ یاپمق، ایجك ‖ Jemandem etwas— برینه برشی یولمق، صاتمق، ویرمك ‖ er liefert uns schlechte Waare: ویاخود Arbeit او بزه فنا خدمت ایدیور، فنا مال ویریور، ویردیكی مال، كوردیكی ایش برشیئه یاراماز ‖ (ع) eine Schlacht— بیوك برمحاربه ایجك (قدیمدن میدان محاربه‌سی تعبیر اولنان بللی باشلی برمحاربه یاپمق).

Liegen (ـــ فع لا +) f. (۳۰) یاتمق ‖ كائن اولمق، بولنمق ‖ die Stadt liegt nördlich von Berlin ... شهر برلینك شمالنده كائندر ‖ (مزار طاشی اوزرنده) hier liegt ... بوراده مدفوندر ‖ die Ursache liegt am Tage (ایشك) اصلی، اساسی بللیدر، سببی معلوم ‖ er liegt am Fieber krank اوصیتمه‌دن (خسته) یاتیور ‖ was liegt Ihnen dran? بوندن‌سزه نه؟ سزجه نه اهمیتی اوله بیلور؟ ‖ an wem liegt Das? (بونده) قباحت كیمده؟ قباحت كیمك ‖ Das Haus liegt auf einem Hügel او برتپه‌نك اوزرنه مبنیدر، یاپلشدر ‖ die ganze Last liegt auf mir بتون یوك بكا یوكلندی، هپسی بكا تحمیل اولندی ‖ Das auf den Tod krank— اولوم حالنده خسته یاتمق ‖ liegt mir schwer auf dem Herzen ایچمه، یوركمه درد اولدی ‖ Das liegt außer dem Bereiche der Möglichkeit

Ligue (ـَـ ا مؤ) ⑤ صورت تلفظی: lī'-gh̃ᵉ) [فر] . Liga =

Liguri-en (ـ)(ـ) ـَـ ا خا لا) b. ⑥ (جغر) ایتالیانك شمالنده وجنوه کورفزی قربنده لیغوریا قطعه‌سی .

Ligustier (ـَـ ام) ⑤ [لاتینجه] (نبا) قینا آغاجی، قورت باغری قداقی .

Likör (ـَ ا م) ⑤ یاخود ⑳ [فر] داق، عرق، فونیاق، فرنت، کوراصاو، بنديکتین کبی قویو مشروبات .

Lila (ـَ) [روم] (نبا) کذا Lilak (ـَـ) (ا م) ⑤ =Flieder لیلاق || (ا لا) ⑤ و (ص) (inv.) کذا
blau„— (ا لا وص) مور (رنك) .

Lili-e (ـ)(ـ) ـَ ا مؤ) ⑤ [فارسیدن مأخوذ لاتینجه] (نبا) زنبق چیچکی .

Liman (ـَ ام) ⑤ [روجه‌دن مأخوذرومجه] (جغر) لیمان .

Limette (ـَـ امؤ) ⑤ [فر] (نبا) طاتلی لیمون .

Limito (ــَ ا لا، ا م) ⑤ ، Limitum (ـَـ ا لا) ⑤ [لاتینجه] تجارتده فیئات مقطوع ، تعیین اولنمش فیئات .

Limonade (ـَـ ا مؤ) ⑤ [ایتالیانجه ، فرانسزجه] لیموناطه .

Limone (ـَـ ا مؤ) ⑤ [فارسیجه limûn دن مأخوذ ایتالیانجه] (نبا) لیمون || =Limette .

Linde (ـَـ امؤ) ⑤ [قدیم آلمانجه lintâ] (نبا) اخلامور .

Lindern (ـَـ فه متعـ) و —sich (فه مطا) a. ㉑ ملایملشدیرمك، یموشاتمق: تخفیف ایتمك، آزالتمق || واحتلشدیرمق || (طب) —des Mittel (ا لا) لینت علاجی .

Lind-wurm (ـَـ) ㉑ (علی‌الخصوص اژدرده‌نیلان حیوان موهوم) دراغون .

Lineal (ـَـ ا لا) ⑬ [لاتینجه li'nea] جدول تخته‌سی ، مسطر .

Linear (ـَـ ص) ㉑ [لاتینجه] چیزکی‌یه متعلق، چیزکی ایله حاصل اولان، خطی .

Lini-e (ـ)(ـ) ـَ ا مؤ) ⑤ [لاتینجه li'nea] خط، چیزکی || in einer—aufstellen برصره‌یه (قومق) دیزمك || —halten استقامتدن، سره‌دن چیقمامق ، (یازی یازارکن ا سطرلری چارپولقامق || (ع) استقامتی بوزمامق ، استقامتدن چیقمامق|| sich auf gleiche—mit Jemandem stellen(مجا) برینی کندیله ، کندوبی برله برابرطوتمق(قطعاتی) .

Lini-en„ ... (ـ)(ـ...) —blatt (ـ)(ـ) (ا لا) چیزکیلی آلتلق (یازیده مستعمل) || —syste'm (ا لا) (موسیق) نوطه‌لرك یازلمسنه مخصوص وبش خطدن مرکب ترتیب || —truppen (جمع مؤ) صف ، نظامیه عسکری (قطعاتی) .

Lin(i)i(e)ren (ـَـ)(ـ) - فه متعـ) a. ㉑ [لاتینجه] کاغد چیزمك ، چیزکیلی کاغدك چیزکیلرینی چیزمك. —Papier

Link (ـَ ص) ㉑ صول، یسار || (مجا) Sie sind wohl heute mit dem—en Beine zuerst aufgestanden سزظن ایدرسه‌م بوکون صولطرفکزدن قالقدیکز ، قالقمش اولمیسکز? || —sein (صاغ الی یرینه صولی قوللامق) صولاق اولمق || —e Seite اچ طرفه کاوب کورنمیه‌جك اولان طرف ، ترس || ... des Tuches, Strumpfes, الخ چوقه‌نك، قماشك، چورابك ایچ ، ترس طرفی، ایچ یوزی، ترسی.

بوشی دائرهٔ امکانك خارجنده در || —durch einander قاریشیق بولنمق(پرده)||(نشان وضعیتنده)—im Anschlage (یاته‌رق) نشان وضعیتنده اولمق || —in Garniso'n برموقع عسکریده بولنمق || Das liegt mir im Sinne بونم ذهنمی، فکریمی اشغال ایدیور || Das liegt in meiner Macht بو بنم قوهٔ اقتدارم داخلنده در، بن یوقی یاپا بیلیرم || (ع) unter Schloß und Riegel—|| آچیقده قوعمق —im Felde کابد آلتنده یاتمق، بولنمق (بحر) —vor Anker تجور آتمش اولمق || —Jemandem zu Füßen برینك آیاقلرینه قپانمق، خاکپای اولمق || wie liegt die Sache ? ایش نه حالده، نه‌مرکزده؟ نصل اولدی(او) ایش؟ ||(مجا) das Tuch liegt zwei Ellen breit چوقه‌نك ، قماشك اکی ایکی اندازه‌در ، ... قدر اکی وار || —bleiben یاتوب قالمق ، دوشدیکی یرده قالمق || (برقضایه اوغرامش شمندوفر حقنده) طورمق ، یاتمق ، توقف ایتمك || —etwas—lassen یاتیرمق|| اونوتمق: آرقه‌سی‌آرامامق|| (مجا) —Jemand links —lassen برینی اهمیتسز کیمك ، آلدیرمامق|| sich den Rücken wund— یاتمقدن صرتی یاره، یره اولمق ، یاته یاته صرتی یرملك .

Liegend-flötz (ـَـ الا) ⑬ طبقهٔ افقیه (معدنیاتده) (مقابلی Hangend-flötz) .

Lieh(e) (ـ) ـَ) leihen فعلنك زمان حال وصیغهٔ التباسه‌سنك ماضی صورتلرینك برنجی واوچنجی مفردشخصلری) .

Lien (ـَ امؤ) ⑤ (بحر) انجه ایپ =Leine .

Lies (ـَ) lesen فعلنك صورت امریه‌سنك ایکنجی شخصی) .

Liesch-gras (ـَـ الا) ㉖ (نبا) فصیلهٔ نجیلیه‌دن چایر اوتی .

Lieschen (ـ ـَ الا) b. ⑥ Liese کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) کوچك الزا ، لیزاجق .

Liese (ـَـ امؤ) ⑱ (واقتیز اسمی) الزا ، لیزا || (بعضاکنج برقادین، قیزحقنده) dumm—e دلی قیز، روقیش || (ا مؤ) (جمع: —n) خنزیر ، قاز وامثالی حیوانك دریلرینه بتیشیك یاغ .

Lies(e)st (ـ)(ـ) liest ، liesest ، liest : ویاخود lesen فعلنك زمان حالنك ایکنجی واوچنجی شخصلری) .

Li(e)s-pfund (ـَ ا لا) ⑬ [فلمنکجه lijspond] لیژپوند دنیلان وتعیین ثقلده استعمال اولنان واحد قیاسی $(\text{Schiffspfund } \frac{1}{20} =)$.

Ließ(e) (ـ) ـَ) lassen فعلنك صورت ماضیه‌سیله صورت التباسه‌سنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Lieft (ـَ) lesen فعلنك زمان‌حالنك اوچنجی‌مفردشخصی) .

Lieutenant (ـ)(ـ) ـَ ا م) ⑤ (صورت تلفظی : lëú't'ᵉ-nänt) [فر] علی‌الخصوص(ع) ملازم||...—Frau ملازمك حرمی، مادام لوتنانت .

Liga (ـَ امؤ) ⑩ [ایتا] (جمع—s) (von Cambrai)— قامبره اتفاق (١٥٠٨ سنهٔ میلادیه‌سنده پاپا ایکنجی ژول ایله ایمپراطور ماقسیمیلیه‌ن ، اون ایکنجی لوئی وفردیناند داراغون آره‌سنده وندیکلیلره قارشو ایدیلان اتفاق) .

Ligatur (ـَـ ا مؤ) ⑩ [لاتینجه] (موسیقی) ایکی نوطه‌یی یکدیکرینه ربط ایدن‌قوس|| (جرا) قان آلمقده وسائر احوالده مستعمل باغ، خیط عاقد || (مطبعه) برقاچ حرفك‌کرفت اوله‌رق برلکده یازلمسی .

Link-hand (ـَ ،) **Link(e)-p(f)ot** (عو) (ـَ)(ـُ)(ـَ) هر ایکیسیده : (ا م) ⑯ صولاق، یساری .

Linkheit (ـَ ا مؤ) ⑭ مهارتسزلك ، تپه کوزلك ، عجمیلك ، صولاقلق .

Links (ـَ حا) صولده ، صولطرفده، صوله ، صولطرفه ‖ (ع) ! um— (صوله دون !) صوله یارمصول ! ‖ um— kehrt ! صولدن کیری چرخ ! صوله کیری دون ! صوله یارم چرخ ! ‖ (یاکاش) — Sie sind weit چوق یاکاشسکز ، خطاکز وار ، یاکلشکز وار ‖ ترس طرف ، ایچ یوزی .

Linnen (ـَ ا لا) b. ④ = Leinen .

Linon (ا م فرانسزجه تلفظ اولنور) ⑯ (تجا) مرمر شاهی؛ دلبند ، غاز ، تول .

Linse (ـَ ا مؤ) ⑮ مرجمك ، عدس ‖ (مرجمك شكلنده جام) عدسه .

Lipp „ ... (ـَ...) fisch— (ا م) لورك بالیغی .

Lippe (ـَ ا مؤ) ⑮ دوداق ، لب ، شفه .

Lippen„ ... (ـَ...) blume— (ا مؤ) (نبا) ازهار ذوالفم ‖ buchstabe— (ا م) (غرا) دوداقله تلفظ اولنان حرفلر، حروف شفویه .

Lippig (ـَ ـ) ㉑ دوداقلی ، آغزلی (حیوانات ونباتات حقنده) ‖ —„dünn اینجه دوداقلی .

Liqueur (فرانسزجه تلفظ اولنور) (مرا . Likör) .

Liquidieren (ـَـُـَ فعه متعه) a. ㉑ [لاتینجه] (مختلف‌فیه اولان) برحسابی تسویه وتعیین ایچك ؛ تصفیه ، رؤیت ایچك قطع محاسبه ومعامله ، تصفیهٔ دیون ایچك .

lischt·Lisch (ـَ löschen فعلنك صورت امریه‌سیله زمان حال ایکنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Lispeln (ـَ فعه لا + وفعه متعه) a. ㉑ (روزکار ، یاپراق ، قامش وامثالی حقنده) خفیف اوکمك ، خشیردامق ، ایصلیق چالمق ‖ (صو حقنده) خشیلدامق ، خفیف چاغلامق ‖ قولاغه فیصیلدامق ‖ لقردی سویلرکن دیلیله براز پلتکلمك .

Lissabon (ـَ ـَ خا لا) ⑯ (جغر) (پورتکیز ، پورتقال حکومتنك پای تختی) لیزبون شهری .

List (ـَ ا مؤ) ④ حیله ، خدعه ، دسیسه ، قورنازلق ، حیله کارلق ، طولاب ، دوزن ، اویون ، مادیك .

Liste (ـَ ا مؤ) ⑮ [فر] جدول ، اسامی دفتری ، اجمال ، لیستا .

Listig (ـَ ـ) ㉑ [List] حیله کار ، دساس ، مادیکجی ، اویونجی ، مادره باز .

Liter (ـَ ا م (ا لا) a. ④ [روم] —Wein برلیتره (بردسیتره مکعبی) شراب .

Lit(h)auen (ـَـَ ا خا لا) ⑯ (جغر) (روسیه‌نك زیر اداره‌سنه کیرن اسکی پولونیا ، لیتوآنی) لیتاوین .

Lithograph (f ـَـ ـ ا م) ⑮ [روم] طاش باصمه‌جی ، لیطوغرافیاجی .

Litt (ـُ) ، **litte** (ـَ) leiden فعلنك صورت ماضیه وانشائیه‌سنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Li(t)terat (ـَـَ ا م) ⑮ [لاتینجه] ارباب قلمدن محرر ، مؤلف ، ادیب .

Li(t)teratur (ـَـَ ا مؤ) ④ [لاتینجه] ادبیات ، علوم ادبیه ‖ علم احوال الكتب .

Li(t)torale (ـَـَ ا لا) ⑯ یالی ، ساحل ، لب‌دریا .

Liturgie (ـَ ـ gh ـ ا مؤ) ⑮ (امور دینیه) نماز ودعانك رسم وآیین وصرهسی، لیتوریا .

Litze (ـَ ا مؤ) ⑮ قوردون ، قیطان ؛ صرمه ، سیم شرید ، البسه زه ویاکنار خرجی ، سوطاش ‖ برخلالی‌تشکیل ایدن بورولمش ایپلر ‖ طوقومه دستکاهنك طراقی .

Livadi-en (ـُ) (ـُ) ـ ـُ ا خا لا) ⑯ (جغر) (یونانستانك قسم شمالیسی) لیوادی .

Liven (ـُ ـ جم م) (*inv.*) فینلاندہ قومی(لیو)لر .

Livland (ـَ f ـ ا خا لا) ⑯ (جغر) (روسیه ولایتلرندن لیوونیا) لیولاند .

Livorno (ـَ ـ v ـ ا خا لا) ⑯ (جغر) (ایتالیا شهرلرندن لیوورن) لیوورنو .

Livre (فرانسزجه تلفظ اولنور ا مؤ) (*inv.*) ، جمعی ⑯ بشیوزدرهم‌جدید(غرام)قدر آغیرلقده بروزن یارم‌کیلو، لیبره (آلمانیاده فوند دیئور) ‖ فرانقك اسکی اسمی ‖ لیرا .

Livree (ـُ فرانسزجه تلفظ ا مؤ) ⑮ ، **Livrei** (ـَ v ـ امؤ) ④ [فر] بیوك اولرك خدمتجیلرینه مخصوص البسه ؛ خدمتکاره مخصوص رسمی البسه .

Lizentiat (ـُ) tss (ـُ) ـَ ـ ا م) ⑮ [لاتینجه] برداراالفنوندن ایکنجی درجه‌دن اجازتنامه ، دیپلوما آلان ‖ der Rechte— حقوق مأذونی .

Lizenz (ـَ ا مؤ) ④ [لاتینجه] رخصت ، اجازت ، مأذونیت ‖ عدم اطاعت ‖ شعرك نحوقواعدی‌خارجنه‌چیقمسی .

Lizitation (ـُ) tss (ـُ) ـَ ـ ا مؤ) ④ [لاتینجه] (عد) تقسیمی ناقابل برملك مشترکك مزایده ایله فروختی .

Lob (ـَ ونادراً : ـَ ا لا) ⑱ (*sans pl.*) مدح وثنا ، ستایش ، تحسین ، آفرین ‖ Gott—! اللهه شکر ! حمد اولسون ! ‖ (*av. pl.*) مکافاة ، ذکرجمیل، آفرین .

Lob„ ... (ـُ...) gedicht— (لا) مدحیه ، ثنامنظومه‌سی ‖ hudeln— (فعه متعه) مداهنه ایچك ، برینی اوکمك ، دالقاووقلق ایچك ‖ preisen— (فعه متعه) تمجید ، تبجیل ایچك ، ثنا وتعظیم ایچك ‖ redner— (ا م) برینك مدح وستایشی‌حقنده نطق سویلیان .

Lobeli-e (ـُ) (ـُ) ـَ ا مؤ) ⑮ (نبا) فرنکی‌اوتی، لوبلیا .

Loben (ـَ فعه متعه) و sich— (فعه مطا) a. ㉑ مدح وثنا ایچك ، تحسین وآفرین ایچك ‖ ممنون وخشنود اولمق ‖ کندوی مدح ایچك ‖ (ضرمثل) gute Waare lobt sich selbst ایومال‌کندی‌کندینی‌مدح‌ایدر، ایومال‌کندینی‌کوستر .

Lobens·werth (ـُـَ) ، würdig „ (ـُـَـ) (ـ) ㉔ شایان تحسین ، تقدیره شایان ، مدح وستایشه لایق ، شایان آفرین ، اوکولدیکنه ذکر ‖ شایان مکافاة .

Löblich (ـُـ یاخود ـُـ) ㉔ [loben] شایان مدح وستایش ؛ ممدوح (کذا کنایه اولەرق : اودیه‌جك یوق) ، مقبول ، معتبر ، شایان توصیه .

Loch (ـَ ا لا) ⑯ دلیك ‖ sich ein—in den Kopf fallen دوشوب قفاسی دلمك ، باشی دلنمك ‖ چقور ، بوشلق ، قوئوق

اویوق ، یاریق ، آچیقلق || Jemandem zeigen, wo der Zimmermann das—gemacht (یاخود: gelassen) hat
برینی کلدیکی یولدن کیرو دوندرمك ، کیدیکی قپودن طیشاری دفع ایتمك ، قوغمق ، چیقارمق || (کهغه‌ل اویونـده) ein —schieben یوارلاغی دیکیلی آغاجلره تصادف ایتدیرمه‌مك || قیصه چیقماز سوقاق || حبسخانه ، (عمو) قره غول یاننده‌کی موقت حبسخانه || (قاریتك عورت یری) فرج .

Loch,,... (˘···) —billard (ا لا) کنارلری دلیکلی بیلاردو || —beitel (ا م) اوجی کسکین ودوز یووه آچمقه مخصوص آلت .

Lochen (˘˘ فع متع) ㉑ [Loch] دلمك ، چقورلشدیرمق ، اویوق یاپمق .

Lock,,... (˘···) —wort (ا لا) (جذب ، جلب ایچون صرف اولنان کلام ، کلمه) یمله || —vogel (ا م) چیغیرتغان قوشی || (مجا) طالی ، خوشه کیدر برشیله جلب ایدن ، جذبه چالیشان کیمسه .

Locke (˘˘ ا مؤ) ㊿ [قدیم آلمانجه loc] (صاچ) لوله‌سی ، قیوریجق .

Locken (˘˘ فع متع) و —sich (فع مطا) .a ㉑ [—Locke] (صاچ حقنده) —(sich) صاچلاری لوله لوله ، قیوریجق یاپمق || قیوریجقلانمق ، لوله لوله اولمق || [قدیم آلمانجه lokōn] (فع متع وفع لا +) تبصبص ، تملق ویا آخر صورتله قاندیرمق ، یکملك ، اوکنه یم دوکمك ، دوکوللك || (آوجیلقده) چاغیرمق .

Locken,,... (˘···˘) —haar (ا لا) لوله ، (قیوریجیق) صاچ || —kopf (ا م) لوله صاچلی باش || —papi'er (ا لا) صاچی لوله لوله طوتمق ایچون صارمغه مخصوص کاغد .

Locker (˘˘ ا م) .a ㊵ [locken] —in (ا مؤ) ㊿ جلب وجذبه چالیشان ، اغفال ایتمك استیان (ارکك ، قادین) .

Locker (˘˘ صـ) ㉑ [وسطی آلمانجه lugge اولوب : unfest معناسنه در] ایو ، صیق باغلانمامش ، ربط اولنمامش ، کوشك ، اویناق ، صاللانیر || (طوپراق ، قوم حقنده) آیاق آلتنده ثابت قالمیان ، (یوشاق اولوب طاغیلان) متحرك || es Brot— یوشـاق اکمك || ein—es Leben führen (اولدقجه) سفاهتله یشامق .

Lockern (˘˘ فع متع وفع لا +) . —sich (فع مطا) .a ㉑ [locker] کوشلتمك ، کوشلمك ، صالیویرمـك ، براز قویو ویرمك .

lockig, Lockicht (˘˘ صـ) ㉑ : ایکیسـیده لوله لوله ، قیوریجقلی ، لوله‌لی .

Loden (˘˘ ا م) (ا لا) .b ㊵ [قدیم آلمانجه lodo] (چوقه امالتنده) قبا چوقه .

Loder-Asche (˘˘˘ ا مؤ) ㊿ خفیف (آتشی آز) کول .

Lodern (˘˘ فع لا +) .a ㉑ (علو حقنده) حرکت ایتمك ، اویشامق ؛ (کندیسـنه مخصوص برحرکت وکوروللی ایله یانمق) علولنمك ، خار خار یانمق || برعلوکبی شـوق ویرمك || علو نشر ایتمك || (مجا) یانمق ، طوتوشمق .

Loewen (˘˘ ا خا لا) ㊿ Lou'-wēn (جغر) (بلچیقا شهرلرندن) لووەن .

Löffel (˘˘ ا م) .a ㊵ قاشیق ، کفچه || ein—voll برقاشیق ، طولوسی || thun, als ob man die Weisheit mit —n gegessen hätte تکمیل علوم وفنونی یمش یوتمش کبی طورانمق ، هرشیدن دم اورمق .

Löffel,,... (˘···) —stiel (ا م) قاشیغك صاپی ، قاشیق‌صاپی || —ente (ا مؤ) (تاطبیه) یاصی‌غاغالی اوردك || —förmig (صـ) قاشیـق شکلنده || —jagd (ا مؤ) . Schüssel-jagd=

Löffeln (˘˘ فع متع ، فع لا +) .a ㉑ قاشیقلەمق ، قاشیقله یمك .

Log (˘) lügen (فعلنـك صورت ماضیـه‌سی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Log (˘ ا لا (ا م) ㊱ [انکلیز] (بحر) کمینك سرعتنی اولچمکه مخصوص اوجی آلتلی ایپ ، پاراکته .

Logarithm (˘˘˘ ا م) ㊿ ، —us (˘˘˘˘ ا م) ㊺ [روم] (ریا) لغارتمه .

Loge (˘ j ˘ ا مؤ) ㊿ [فر] (تیا) لوجه ؛ لونجه .

Löge (˘˘) lügen فعلنك صورت التزامیه ماضیسنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Logen (˘˘ فع لا+) .a ㉑ [Log] (بحر) پاراکته آتمق .

Loger (˘˘ ا م) .a ㊵ (بحر) پراکته آتان کمیجی || ایکی دیرکلی اوفق کمی .

Logg (˘) (بحر) =Log .

Logi(e)ren (˘ j ˘ - فع لا+) .a ㉑ اقامت ایتمك ، ساکن ، مقیم اولمق ، اوطورمق .

Logik (˘ gh ˘ ا مؤ) ㊾ [روم] منطق .

Logiker (˘˘ gh ˘ ا م) .a ㊵ منطقجی .

Logis (فرانسزجه تلفظ اولنور ا لا) (inv) مفرد مضاف الیهی وجمعنده (lō-ji'ssᵉ) [فر] مسکن ، اقامتکاه ، قوناق ، منزل (Wohnung=) .

Logisch (˘ gh ˘ صـ) ㉑ منطقیه ، منطق قواعدیـنه تطبیقاً ، معقول .

Loh (˘ صـ) ㉑ پارلاق رنکله (وشدتله) یانان ، شعشعه پاش ، لمعه نثار ، علولی ، پارلار .

Loh,,... (˘···) —beet (ا لا) (بغچوانلقده) میشه ، کستانه آغاجی قبوغی توزیله کوبره‌لنمش ترلا ، بستان || —kuchen (ا م) میشه وکستانه آغاجی قبوغی توزندن یاپیلان طوغله شکلنده کومور || —eiche (ا مؤ) (نبا) بودورمیشه (آغاجی) || —gare (ا مؤ) دباغت ، دباغجه || —gerberei (ا مؤ) دباغخانه .

Lohe (˘˘ ا مؤ) ㊿ (صنع) قاق ، میشه ، کستانه قبوغی ، دباغ توزی || [غوت لسانجه luchan : leuchten] علو ، شعله ، زبانه || (مجا) آتش؟ آتش عشق || آتش فتنه ، شورش .

Lohme (˘˘ ا مؤ) ㊿ [دانیمارقه‌جه loom] (تاطبیه) قره باتاق .

Lohn (˘ ا م) ㉛ (sans pl.) (برینه کوردیکی خدمته ، یاپدیغی ایشه ، ایولکه ویاکوتولکه قارشو یاپیلان ویاویریلان شی) حق || اکثریا (ا لا و .av. pl) کوندەلك ، معاش || مکافاة ، مجازات .

Lohnen (ـ٘ـ فع متع ، فع لا + ، فع یکشخ) و —sich
(فع مطا) .a ⓶⓵ [Lohn] —Jemandem etwas برینه
خدمتنه قارشومكافاة ایتمك ، پاره ویرمك : !Gott lohn's Dir
اللهده‌سكاویرسون!انشاءاللهجنابحقمكافاتنی‌ویره، بركت‌ویرسون!
in Ame'rika lohnt man die Arbeit besser als in
Europa آمریقاده ایشچیلر اوروپادن دها چوق پاره آلورلر ،
ایش دها چوق پاره ایدر ، آمریقاده کونده لك اوروپادن
دها چوقدر || ? wieviel lohnt diese Arbeit بو ایش نقدر
ایدر ? بو ایشه نه ویررلر ? || Das lohnte auch grade
die Mühe (der sich : ویاخـود) بوشی ، ایش تام چكیلن
زحمته دكر ، دكدی || —den Arbeiter (عمله‌لره) پاره ،
معاش ویرمك || die Sache lohnt sich (بو ، او) اذیتنه ،
زحمته دكر ، صرف اولنان امك بوشنه كیتمز ، كیتمامش دیمك
اولور ، كیتمدی ، یاپدیغنه دكر .

Löhnen (ـ٘ـ فعمتع) .a ⓶⓵ [Lohn] (اوشاقلرك ،خدمتچیلرك)
معاشنی، حقنی ویرمك ، توزیع ایتمك || (ع) توزیع‌معاش ایتمك،
آیلق ویرمك .

Löhnungs„ ... (ـ٘ـ ....) —appel (ا م) توزیع
معاش یوقلمه‌سی(عسكره معاش ویرمك ایچون برمحله چیقاروب
دیزمك وبوراده معاش توزیع ایتمك) .

Lokal (ـ٘ ـ صـ) ⓶⓵ [لاتینجه] موقعی ، محلی ، موضعی||
Lokales (برغزته‌ده)شئونات، حوادث‌محلیه، وقایع‌داخلیه||(الا)
⓷⓼ (جمعی كذلك : —i-en) یر ، موقع ، محـل ، موضع ||
(خصوصی برفكره بناءً وجوده كتیریلان محل ، ابنیـه)
—(„Geschäfts) یازی‌اوطه‌سی، قلم|| —(„Tanz) دانس ،
رقص صالونی ، اوطه‌سی .

Lokal„ ... (ـ٘ـ ....) —behörde (ا مؤ) ادارهٔ
مركزیه ، حكومت محلیه .

Lokalisi(e)ren (ـ٘ـ ـ ـ فع متع) .a ⓶⓵ [لاتینجه] حصر
وتحدید ایتمك || برشیئی برمحله، موقعه تطبیق وتخصیص ایتمك .

Lokalität (ـ٘ـ ـ ـ ا مؤ) ⓸⓵ [لاتینجه] یر، محل، موقع،
موضع || —en eines Hauses برخانه‌نك حال واحوالی ||
تقسیماتی .

Lokativ (ـ٘ـ ـ ـ ا م) ⓷⓼ (غرا) موقع ومكانی كوسترن .

Loko (ـ٘ ـ حا) بوراده ، شهرده ، داخلده .

Lokomobile (ـ٘ـ ـ ـ ـ ا مؤ) ⓹⓹ [لاتینجـه] (صنع)
صنایع وزراعتده مستعمل متحرك بخار ماكنه‌سی .

Lokomotive (ـ٘ـ ـ ـ ـ ا مؤ) ⓹⓹ شمندوفر ماكنه‌سی ،
لوقوموتیف .

Lokrer (ـ٘ـ جمع م) .a ⓸⓵ ایتالیای‌جنوبیده كائن لوقری
شهری سكنه‌سی ، لوقریلیلر .

Lokus (ـ٘ ا م) (.inv) [ایتا] (عمو) (دلیقانلولر
لسانینجه) = Ab-tritt .

Lolch (ـ٘ ا م) ⓷⓼ [لاتینجه] (نبا) اكین آره‌سنده بیتن
وقره‌موق تعبیر اولنان مضر اوت .

London (ـ٘ ا خا لا) ⓹⓺ (جغر) (انكلتره‌نك پای‌تختی)
لوندره .

Lorbeer (ـ٘ ونادراً ـ٘ ا م) دفنه آغاجی، شجر الغار ||
(مجا) شان ، نصرت ، غلبه ، مظفریت .

Lorbeere (ـ٘ـ ا مؤ) ⓹⓵ (نبا) دفنه آغاجی حبه‌سی،
یمشی .

Lord (ـ٘ نادراً فقط دها طوغری اوله‌رق ـ٘ ا م) ⓹⓺
[انكلیزجه] لورد|| (خطاب اوله‌رق) میلورد .

Lorelei (ـ٘ـ كذا : ـ٘ـ ا خا مؤ) (.inv) لورلای
اسمنده‌كی پری .

Los (ـ٘ الا) مفردی⓷⓺ جمعی⓷⓺ طالع، بخت، قسمت، قدر،
نصیب|| قضا، تصادف||حال|| قرعه؛ پیانقو، لوتریا || (لوتریاده
قازانیلان، پیانقوده اصابت‌ایدن‌شی) حصه، پای||پیانقو بیلتی.

Los (ـ٘ صـ، حا) ⓶⓵ غیرمربوط، آیری، ثابت‌اولمیان||die
Kette ist— زنجیرچوزولمش، چوزلدی|| —der Gefangene ist
محبوس قاچدی ، قاچمش || als ob Nichts—wäre صانكه
هیچ برشی اولمامش ، یوقمش كبی || ?—was ist نه وار ?
نه اولدی ? نه او? ندر او ? نه اولیور ? ندر نه ? نصل ? ||
es ist mit seinem Wissen nicht viel— پك اوقدر بیلمز ،
(آنك) معلوماتی پك چوق دكل، پك اوقدر برشی بیلمز، او پك
آكلامز، آكلامیور||(einer Sache)—sein: كذلك: von etwas
برشیدن قورتلمق || !— هایدی ! باشـلا ! هایدی بقالم ! ||
كندوسندن اول كلان بر كلمه ایله برلشوب متقبلك معناسی
ارائه ایدرمثلا : —„hoffnungs امیدسز|| بركلمه‌نك ابتداسنه
التحاق ایدوب حركت ، آیرلمه ، اوكله مربوط اولدیغی برشیدن
چوزلمه، انفصال ومباعدتی‌ارائه ایدرمثلا: —drehen (فع متع)
بوكه‌رك قوپارمق؛ بوكرایكن قوپارمق|| —auf Jemand—stürzen
بری اوزرینه‌آتیلمق|| auf etwas—marschi(e)ren طوغریجه
برشی اوزرینه یوریمك || (ادات ابتـدا) فعل ایله برلشدكده
دائما (.sép) .

Los„ ... (ـ٘ ....) —brennen (فع متع) مثـلا
برآتش ایتمك ، برقورشون یاقمق، einen Schuß—brennen
آتمق، صاللامق|| (فع لا) (قورشون ، آتم حقنده) پاتلامق،
(تفنكدن چیقوب) كیتمك || —bringen (فع متع) برشیئی
بر یردن قورتارمق ، قوپارمق ، آییره بیلمك || —brücken
(فع متع) برشی (باصـه‌رق) قوپارمق آیرمق ، قیرمق ||
(برتفنك حقنـده) تتكی چكوب آتش ایتمك || —kriegen
(عمو) (فع متع) = —bringen || اوكرنمك ، صوكنه واصل
اولمق، صوكنی بولمق || —lassen (فع متع) صالیویرمك ،
براقمق|| ! —lassen Sie nicht صیق طوتكز! صالیویرمیكز !
براقمه! ||Los-papier (الا) (تجا) پیانقو، لوتریا (كاغدی)||
—platzen (فع لا—) قهقهه‌یی قوپارمق، كندینی‌طوتامامق||
—reißen (فع متع) و sich—reißen زورله قورتارمق ویا
قورتلمق ، زورلیوب قورتلمق، قورتارمق|| (فعلا—) ییرتلمق،
قوپمـق || —schießen (فع متع ، فع لا+) (برتفنـكی)
بوشالتمق || (مجا) (كذا نادراً sich—schießen) (فع مطا)
(فكرنی) آنی آشكار وجهراً سویلمك ، شدتله جواب ویرمك||
—schnallen (فع متع) (حلقه‌سـنی، توقه‌سـنی چوزوب)
چیقارمق || —schnüren (فع متع) چوزمك ، باغنی آچمق||
—schrauben (صنع) (فع متع) ویده‌سنی‌چوزمك ، بوصورتله
چیقارمق، آییرمق|| —sprechen (فع متع) (سوزله ، كلامله)
قورتارمق، تخلیص ایتمك || قطع رابطه ومناسبت ایتمك || عفو
ایتدیرمك|| —trennen (فع متع) و sich—trennen (فعمطا)
آییرمق، فصل ایتمك || آیرلمق ، چوزلمك ، حل اولنمق .

Lösbar (ـُ ـ ص) (21) | lösen | حل اولنه بیلور ، آییریلور || اریدلمسی، اذابه‌سی قابل || حل و تسویه‌سی ممکن || (ریا) حل اولنور.

Losch (ـُ lösdjen فعلنك صورت ماضیه‌سی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری).

Lösch„ ... (ـُ...) —geld (الا) (بحر) یوك ایندیرمه پاره‌سی ، اخراجیه حق || —kalk (ا م) سونمش کیرج || —anstalt (امؤ) اطفائیه‌نك اقامت ایتدیکی، بولندیغی محل، اطفائیه قشله‌سی || —blatt (الا) (مرکب قوروتمغه مخصوص) سونکر کاغدی || —eimer (ا م) یانغین قوغه‌سی || (دمیرجیلکده) قیزغین تیمور سوندرمکه مخصوص کردل || —geräth (الا) اطفائیه ادواتی = Feuerlösch-Gerätschaften || —papi'er (الا) = —blatt || —platz (ا م) ساحلده کمیلرك اشیای تجاریه بوشالتدقلری محل معین.

Lösche (ـُ) (lösdjen فعلنك صورت انشائیه ماضیه‌سنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری).

Löschen (ـُ فع متع و فعلا —) (حالی lösche، lisch'est، lischt؛ صورت امریه‌سی lisch؛ زمان حال ماضیسی losch؛ صورت انشائیه‌سی lösche؛ اسم مفعولی ge-losdjen، کذا بعضاً .c (21)) سوندیرمك، اطفا ایتمك || یانغینده آتشه طولومبه صیقمق || الغا ، فسخ ایتمك؛ کیدرمك؛ صیلك ، قازیمق (یازی حقنده) || (حرارتی) تسکین ایتمك، باصدیرمق || صولدیرمق، سوندیرمك || (فعلا —) = er-lösdjen || سونمك || das Papier löscht.. کاغد (مرکبی) چکییور.

Lose (ـُ ـ ص) (26) [los] = locker کوشك ، اوینایان، قملدایان؛ متحرك || —s Geld باغلانمامش، صوچوق یاپیلمامش پاره || —s Haar اورولمامش، طوپلانوب باغلانمامش صاچ || —werden (باغلانمش ، ایپ وغیطان وامثالیله صیقلمش برشی حقنده) کوشمك || فرومایه ، کوتو ، سربست ، باشی بوش، آجیق، پك سربست ، اویناق || آشاغی، عادی، چاپقین ، آشفته || ein —es Maul, einen —en Mund haben دیلی، آغزی پیس اولمق؛ چکه‌سی دوشوك اولمق.

Löse„... (ـُ...) —geld (الا) فدیهٔ نجات || —mittel (الا) (ط) سوکدیریجی علاج || (کیمیا) محلل.

Losen (ـُ فع لا + فع متع وفع مطا) .c (21) پیانقو ، قرعه چکمك.

Lösen (ـُ فع متع) و —sich (فع مطا) .c (21) [قدیم آلمانجه lôsan : los] ارتباطنی کیدرمك ، آییرمق، طاغیتمق، حل ایتمك || طاغیلمق، چوزلمك || (مجا) die Bande der Freundschaft— دوستلغی بوزمق ، بوزولمق ، غائب ومحو اولمق || das Fleisch von den Knochen— اتی کمیکندن آییرمق || diese Arznei löst den Schleim von der Brust بوعلاج بلغمی کوکسندن سوکدیرر، سوکر || (برقونطوراتونی، برمناسبتی) قطع وفسخ ورفع ایتمك ، الغا ایتمك، بوزمق || eine Aufgabe— بروظیفه‌یی ایفا ایتمك، برمسئله‌یی حل ایتمك || ein Räthsel— برمعمایی ، بیلمه‌جه‌یی بولمق ، حل ایتمك ، بیلمك || an der Kasse sein Billet— (بیلتجی قاصه‌سندن بیلتنی آلمق) بیلت آلمق || Geld— (اشیایه مقابل) پاره آلمق || eine Kano'ne— (الا) برطوپ آتمق، بوشالتمق || .b (40) (sans pl.) وَكذا: Lösung (امؤ) (45) مصدرینك باجمله معنامنه کلور.

Löser (ـُ ا م) .a (40) (تا طبیعه) = Blätter„magen (تشر) قرق باير ، حیوانات مجترونك اوچنجی معده‌سی.

Löser-Dürre (ـُ ا مؤ) (56) (بیطر) وباء بقری (= Rinder-pest).

Löslich (ـُ ـ ص) (21) (کیمیا) —(in Wasser, in Säuren) (صوده ، حامضاتده) قابل حل.

Losung (ـُ امؤ) (40) قرعه ، پیانقو چکمك || [lösen کلمه‌سنك عثمان باجمله معنالرینه معادل اولوب] (تجا) واردات، تحصیلات مقبوضی || (آوجیلقده Ge-los) حیوان، آوترسی، کوبره‌سی || (ع) قرارلشدیرلمش اشارت، (پارولده) کلمهٔ اجتماع || (مجا) —Geld ist die پاره هرشیئی یاپار، هرشی پاره‌یه متوقف.

Lösung (ـُ) (مرا . lösen).

Loth (ـُ ا لا) (38) (قدیمده برفوندك اوتوز ایکیده ویاخود اوتوزده بری ثقلتنده برثقلت) یارم اونس || (هند) عمود، خط شاقولی || (صنع) (برایپه باغلی قورشون ثقلت) شاقول || (بحر) سونده ایپی || (معادنی یاپیشدیرمغه مخصوص) لحیم.

Löthe (ـُ ا مؤ) (40) لحیملمه.

Löthen (ـُ فع متع) .b (21) | Loth | لحیملمك.

Löthig (ـُ ـ ص) (21) [Loth] اون غراملق || („voll) —es Silber خالص کموش.

Lothringen (ـُـ ویاخود: ـُـ ا خا لا) (56) (جغر) (فرانسه حدودنده لوترینغن قطعه‌سی) لورن.

Lotos (ـُ) (نبا) (مرا . Lotus).

Lotse (ـُ ا م) (52) (بحر) دکز ، ساحل قلاغوزی || = Lotsen-fisch.

Lotsen„... (ـُ...) —fisch (ام) (تاطبیعه) پلاموط بالیغی.

Lots-mann (ـُ ا م) (52) = Lotse || (تاطبیعه) = Lotsen„fisch.

Lotte (ـُ امؤ) (40) (وافتیز اسمی) شارلوتا || (امؤ) (53) (معادن قیوژنده) آرق ، اولوق.

Lotterei (ـُـ ا مؤ) (40) سرسریلك ، آواره‌لك؛ دقتسزلك ، اهمال؛ تنبللك ، مسکینلك؛ چاپقینلق؛ پاچه‌سی دوشوکلك.

Lotterie (ـُـ ا مؤ) (53) [فر] لوتریا ، پیانقو.

Lottern (ـُ فع لا +) .a (23) [قدیم آلمانجه lotar یعنی: locker] اهمال ایتمك ، صاللامق || تنبللك ، مسکینلك ایتمك، آحمق || ایت سوریجیلکی ایتمك، سرسری کزمك ، چاپقینلق ایتمك ، انسانجه‌سنه یشامامق، اوته‌ده بریده سورتمك.

Lotto (ـُ ا لا) (56) [ایتا] Lotterie.

Lotus (ـُ ا م) (inv.) [روم] (نبا) (اساطیرده منقول) غایت لذیذ برمیوه || برقاچ مختلف نباتاتك اسمی اولوب علی الخصوص: کوزل قوقولی یونجه ، خند قوق.

Loupe (ـُ ا مؤ) (53) = Lupe.

Löwe (ـُ ا م) (52) ، **Löwin** (ـُ امؤ) (50) [لاتینجه le'o] (تاطبیعه) آرسلان (کذا مجا) || amerika'nischer— = Ku'guar.

Löwen (ـُ ا خا لا) (جغر) (56) = Loewen.

Löwen„... (ـُ...) —bändiger (ا م) آرسلان مربیسی ، آرسلان اویناتان ، آرسلانجی || —herz (الا) آرسلان یورکلی؛ آرسلان یورکی || —jagd (امؤ) آرسلان

قوى || —stark (صـ) آرصلان كبى قوتلو || —affe (ا لا) —äffchen (ا م) (تاريخ طبيعه) آرصلان ميمونى || —maul (ا لا) آرصلان آغزى || (نبا) آرصلان آغزى .

Lowry (ـ ا م صورت تلفظى: لاورى) ⑯ [انكليز] (شمندوفرلرده) آغيراشيا نقلنه مخصوص واوزريله يانلرى آچيق آرابه .

Lübeck (ـ ا خا لا) ⑯ (جغر) آلمانيانك شمالنده مستقلاً اداره اولنان لوبك قطعه‌سى

Luch (ـ ا لا) ㊱ بتاقلق، چوراق، صولاق يرى، مزرعه .

Luchs (ـ ا م kse)، مفردى ㊱ جمى ㊱ **Luchsin** (ـ ا مؤ) ㊿ [قديم آلمانجه luhs = لاتينجه lynx] (تا طبيعه) كدى جنسندن وشاقاقدن ايلان حيوانكه اسكيلرعندنده گوزينك كسكينلكيله مشهور ايدى || (مجا) كسندى فائده‌سى گوزه‌دن قورتاز كسه ، تعلقجى كسرى .

Lücke (ـ ا مؤ) ⓒ بوشلق ، آره‌لق ، فاصله ، آچيقلق (جمله‌سيده مجازى اوله‌رق مستعملدر) || (نشر) فقه ، فرجه || بر قاصه موجودنده اولان نقصان) آچيق .

Lud (ـ)، lüde (ـ) laden (ـ) فعلنك زمان حال وصيغهٔ الشائيه‌سنك ماضى صورتلرينك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Ludel (ـ ا مؤ) ㊵ اسلحهٔ ناريه‌نك قايسولنه قوتيلان باروت .

Luder (ـ ا لا) ㊵ a. Aas = حيوان لعشى ، لش || انسانلرك چديكى ات || انسانه نفرت ويرانشى، مردارجنابت || (عو) (شتم وتحقير ، سب مقامنده) پيس مردار || (قادين حقنده) روسپى ! قحبه ! قالتاق !

Ludern (ـ فه متعـ) ㉑ a. (توجيلقده) توى يملمك ، جلب ايتمك .

Ludolfinger (ـ چم م) ㊵ a. (آلمانياده بوناده اولان برنس خاندانى) لودول فينكرلر .

Ludolf(i)sch (ـ ا ـ صـ) ㉑ [اون آلتنجى عصرده يرحيات اولان رياضيوندن Ludolf von Ceulen (ريا) e Zahl— = π ، رياضيه‌ده پى تعبير اولنور) لودولف عددى .

Ludovika (ـ ـ ا مؤ) ⑯ و ㊼ (واقتيز اسمى) لوئيز .

Luft (ـ ا مؤ) ㊴ هوا || frische — (تازه) هوا آلمق || in die —sprengen (بوشيئى پاطلاده‌رق) هوايه آتمق || es weht kein Lüftchen (خفيف روزكار) يابراق بيله قيمداميور || wieder —bekommen تكرار نفس آله بيلمك || (مجا) متسلى اولمق || keine —haben نفسى طوتاق ، بوغولمق . نفسى طارلاشمق || —machen متسلى اولمق ، تخفيف ايتمك . برمانعى برطرف ايتمك || Das hängt in der— schwebt (وياخود) بو ايش ، بوشى مساعلام اساسه مستند دكلدر : دها بللى دكلدر || Das ist aus der — gegriffen بونك اصلى اساسى يوق، صحيح دكل || (مجا) die — ist rein اوزه‌لق آغيارندن خاليدر، اطرافده كمسه يوق.

Luft.... (ـ) —art (ا مؤ) هوا ، غاز نوعى ، جنس هوا || —druck = Bremse (شمندوفرلرده) تضييق اولنمش هوا ايله تحريك باصلق || —heizung (امؤ) الماكى صيجاق هوا ايله تسخين اصولى || —pumpe (ا مؤ) (حكمه) محلة الهوا طلومبه‌سى || —artig (صـ) هوا ، روزكاركبى ، نسيى || —ballon (ا م) (هوايه صعود ايدن) بالون || —behälter (ا م) (تا طبيعه) قوشلرك هوا طوربه‌سى || —bläschen (جمع لا) (نشر) آق جكرده حاصل اولان هوا قبارجقى ، رئه‌ده بولنان قبارجق ، دره || —dicht (صـ) هوا گچمز ، هوا نفوذ ايتز اولان || —druck (ا م) (حكمه) تضييق هوا || —druck = Eisenbahn (ا مؤ) تضييق هوا ايله ايشليان شمندوفر || —erneuerung (ا مؤ) قيو ، پنجره آچه‌رق هوانى دكشديرمه ، تجديد هوا || —erscheinungs = Lehre (ا مؤ) (حكمه) حكمت طبيعيه‌نك علائم جويه‌دن بحث ايدن قسمى، مبحث علائم جويه || —fahrer (ا م) (اكثريا تدقيقات فنيه اوزرينه بالونله هوايه صعود ايدن) بالونجى || —geist (ا م) ارواح لطيفه ، جن ، پرى || —gleichgewichts = Lehre (ا مؤ) (حكمه) بالونله هوايه صعود علمنك هوايه ، موازنت هوائيه‌يه متعلق بحثى، مبحث قوانين هوا || —kissen (ا لا) هوا ايله شيشيريلور ياصدق || —kreis (ا م) كرهٔ ارضى احاطه ايدن هوا طبقه‌سى ، كرهٔ هواى نسيى || —li'ni-e (برموقعدن ديكرموقعه دكين اولان وهواده تصور اولنان الك قيصه مسافه) هوا يولى || —messer (ا م) (حكمه) هوانك ثقلت اضافيه‌سى يعنى كثافتنى اولچمكه مخصوص آلت ، مقياس الهوا || —röhre (ا مؤ) (التشآتده ، انسان وحيوانلرده هوا نقلنه مخصوص قنالر وتجهيزات) هوا بوريسى ، تنفس يولى ، قنالى ، مجراى هوا || —sack (ا م) —behälter = || —schiff (ا لا) بالون || —schiffer (ا م) (بالونله هوايه صعود ايدن) بالونجى || —schiffer = Gondel (امؤ) بالونك آلتنه باغلى وبالونجيلرك درونده اوطورمسنه مخصوص سبت صندالى || —schiff = fahrt (امؤ) بالونله هوايه صعود واوراده سياحت || —spiegelung (ا مؤ) (حكمه) چول ودكزده افقك اوزرنده (يعنى ميدانده اولمقسزين) انعكاس طريقيله كورينن شى ، سراب || —sprung (ا م) هوايه صيچرامه ، يوقارى قيرلامه || (دانس) هوايه صيچرايه‌رق آياقلرينى يكديكرينه اورمق || —stein (ا م) هوادن دوشن طاش، حجر سماوى || —wage || —ziegel = (ا مؤ) (حكمه) مقياس الهوا || (صنعه) غازلرك بخارلرك كثافتنى اولچمكه مخصوص وصنايعده مستعمل آلت ، مقياس الغازات || —ziegel (ا م) (صنعه) بيشمامش طوغله || —zieher (ا م) بر اوطه ويا امثالنك هواسنى دكشديرمكه مخصوص منفذ ويا آلت ، مجدد هوا ، مروحه || —zug (ا م) جريان هوا || تنفس ، هوا منفذى .

Lüften (ـ فه متعـ) و — sich (فه مطا) b. ㉑ = auslüften هوالنديرمق || — einen Baum براغاجك كوكنى آچمق || طارلق ايدن ، صيقندى ويرن ، يرطوتان برشيئى برطرف ايتمك ، طبشارى چيقارمق || — sich هوالنمق، طيشارى هوا آلمغه چيقمق، هوا آلمق || (فكراً) ايچنى، قلبنى، دردينى بوشالتمق || برشيئى براز هوايه طوغرى قالديرمق

Luftig (ـ صـ) ㉑ [Luft] هوايه منسوب ، هوائى ، هواده بولنان || غازه‌سى ، بخارمسى || هوالى ، هوادار || خفيف ، انجه ، هوا آلور اولان || انجنده ، آلتنده اولانى كوستراولان || (مجا) خفيف مشرب ، اويناق ، دالدن داله قونان .

Lug (ـ ا م) ㊳ (sans pl.) [lügen] Lüge || —und Trug يالان وآلداتمه ، كذب ودروغ وحيله || [lugen] (ا لا) آچيقلق ، دليك يارق .

Luganer (ـَـ صـ) (*ine.*) [Luga'no اسويچره شهرلرندن] See— لوغانو كولی .

Lüge (ـَـ ا مؤ) ⑮ يالان ، كذب ، دروغ ؛ آلده .

Lugen (ـَـ فعـ لا+) a. ㉑ باقمق ، كوزلمك ، كوزتلك .

Lügen (ـَـ فعلا+ ، فعـ متعـ ، فعـ يكشفـ ، فعـ مطا) f. ㉑ يالان سويلك ؛ آلداتمق ، قانديرمق ، مصال سويلك ، آلداتمق ‖ sich in Jemandes Vertrauen— يالانله برينك حسن ظنی قزانمق ، برينی قانديرمق ، اينانديرمق .

Lügen „ ... (ـَـ ...) —fürst (ا م) شيطان ابليس (يالان باباسی) .

Lügner (ـَـ ا م) a. ㊵ ، —in (ا مؤ) ㊿ يالانجی ، يالان سويليان ، كاذب ، كاذبه .

Lügnerisch (ـَـ صـ) ㉔ يالانجیجه‌سنه .

Luischen (ـَـ ا لا) b. ㊵ (Luise اسمنك صورت تصغيريه‌سی) لوئيزت .

Lukas (ـَـ ا خا م) ㊱ و (واقتبز اسمی) (درت انجيل مرتبلرندن بری) لوقاس .

Lukrativ (ـــَ صـ) ㉑ [لاتينجه] كارلی ، فائده‌لی ، تمتعلی .

Lukri(e)ren (ـَـ فعلا+ وفعـ متعـ) a. ㉑ [لاتينجه] her-aus-schlagen = پاره قزانمق ، تمتع ايتمك .

Lullen (ـَـ فعـ متعـ وفعـ لا+) a. ㉑ [فلمنكجه lul صدا] (برچوجغی اويوتمق ايچون نه نه ديه ويا دها ديكر صورتله نينی سويلك ‖ in den Schlaf— بوصورتله اويوتمق .

Lume (ـَـ ا مؤ) ⑮ = Pfütze ‖ = Muhme .

Lumme (ـَـ ا مؤ) ㊿ (تا طبيعه ‖ قره بتاق توعندن طالغيج قوشی) اوريا ‖ =Lohme .

Lümmel (ـَـ ا م) a. ㊵ تقريبا : اوكوز ، حيوان ، سرسم ، سوموك ‖ چاپقين .

Lump (ـَـ ا م) ㊳ دها ايوسی ㊶ [Lumpen دن مختصر] اوستی باشی يرتيق ديلنجی ، پژمرده قيافت ، (بالديری) چپلاق ، سرسری ، چاپقين ، آلچاق ، حذلمقولەسندن ، آياق طاقمندن اولان كمسه ؛ دنی ، ناموسسز ‖ (تاطبيعه) (بالق) دكزطاوشانی .

Lumpen (ـَـ ا م) b. ㊵ [اساساً Lumpe] (پيلم پيلم ، ليه ليه اولش ، قيرلمش ، دوكولمش شی ، ايلر طوتو يری قالمامش البسه) پارتال ، پچاوره ، يرتيق البسه ‖ بوش ، ساچمه ، عبث ‖ پيس ، مردار ، جنابت ايش ، شی .

Lumpen„... (ـَـ ...) —händler (ا م) اسكيجی ، پاچاوره‌جی ‖ —gesindel (ا لا) چاپقين ، اسافل طاقمندن ‖ —kerl (ا م) چاپقين ، كلفان بكی ، حريف ‖ —maß (ا م) —sammler (ا م) پاچاوره طوپليان آدم ‖ —zucker (ا م) [فلمنكجه Lomp : Stück] لومپ ، لومب .

Lumperei (ـَـ ا مؤ) ㊾ [Lump] ساچمه ، بيهوده ، نافله شی ؛ جنابت ، مردار ايش ‖ اوتەده بروده سورتكه ، چاپقينلق ايتمه .

Lumpicht . **lumpig** (ـَـ صـ) ㉔ [Lumpen] پيلم پيلم ، اسكی ، يرتيق ، پارچه پارچه ‖ سفيل ، پژمرده ‖ پيس ، مردار ، جنابت .

Lunch (ـَـ ا لا صورت تلفظ lœunˢtch) (*ine.*) [انكليزجه] اوكلندن صكره يعنی ايكنجی قوشلق يمكی .

Lunge (ـَـ ا مؤ) ⑮ [قديم آلمانجه lungâ] (تشر) آق جكر ، رئه ‖ (مجا) (عمو) sich die Lunge aus dem Leibe (وياخود : wund) reden, schreien باغيره باغيره ، سويليه سويليه نفسی قالمامق ‖ (سلخ خانەلرده ، قصاب دكانلرنده) طاله جكری ‖ (مجا) aus voller—schreien آوازی چيقديغی ، سسی اولديغی قدر باغيرمق .

Lungen„ ... (ـَـ ...) —mus (ا لا) (آشجيلقده) طاله جكری قيمەسی ‖ —entzündung (ا مؤ) (علم امراض) آق جكر التهابی ، ذات الرئه ‖ —faul (صـ) (علم امراض) متورم ‖ —(schwind)süchtig (صـ) ورملی ، ورم خسته‌لغنه اوغرامش ، متورم .

Lungern (ـَـ فعـ لا+) a. ㉑ [قديم آلمانجه lungar munter :] بوش طورمق ، آواره كزمك ‖ —umher هايلازلق ايتمك ، سورتمك ‖ (فعـ لا+) — nach etwas كوزديكمك ، زياده آرزو ، غبطه ، امل ، طمع ايتمك .

Lünse (ـَـ ا مؤ) ㊿ (آرابەجيلقده) ديكيل چيويسی .

Lünstadt (ـَـ ا خا لا) ㊱ (جغر) (فرانسه شهرلرندن) لونويل .

Lunte (ـَـ ا مؤ) ㊿ طوب ويا محاربه مشعله‌سی .

Lunze (ـَـ ا مؤ) ㊿ آوجيلقده = Geschlinge. Lunge ‖ = اوطەلق (Bei-schläferin) .

Lupe (ـَـ ا مؤ) ㊿ [لاتينجه] پرتوسز .

Lupfen . **lüpfen** (ـَـ فعـ متعـ) ايكيسيده a., c. ㉑ [قديم آلمانجه lupphan = Lüften] .

Lupine (ـــَ ا مؤ) ㊿ [لاتينجه] (نبا) آجی بقلا ، يهودی باقله‌سی ، ترمس .

Luppe (ـَـ ا مؤ) ㊿ (معدنجيلكده) تپور كولچه‌سی .

Lurch (ـَـ ا م) ㊳ (تا طبيعه) ضفادعيه قوربغه جنسی .

Lust (ـَـ ا مؤ) ㉕ (*sans pl.*) آرزو ، هوس ، اشتك ‖ كيف ، نشئه ، نشاط ، فرح ‖ تلذذ ، حظ ‖ ذوق وصفا ، اكلنجه ‖ شهوت ‖ nach Deines Herzens— بيلديكك ، استديكك ، آرزو ايتديكك كبی ، جانك نصل استرسه اويله ، نصل استر ايسەك اويله ‖ Die Lust zu etwas verlieren برشيدن (برشيئی ياپمقدن) اشتهاسی قاچمق ، اكراه ايتمك ‖ Lust und Liebe zum Ding' macht Müh' und Arbeit gering (مرا . Liebe) .

Lustbarkeit (ـــَ ا مؤ) ㊾ اكلنجه ، ذوق وصفا ، جنبش ، شنلك ، سور ، شهر آيين .

Lüsten (ـَـ) . **lüstern** (ـَـ) (فعـ يكشفـ ، فعـ لا+) b. ㉑ [قديم آلمانجه lustan] آرزولنمق ، هوسلنمك ، اشتمك ، اشتهالنمق ، اوزنمك ، ايرنمك .

Lüster (ـَـ ا م) a. ㊵ جلا ، پارلاقلق ، شعشعه ‖ علی الخصوص (صنعـ) آويزه ‖ آصق .

Lüstern (ـَـ صـ) ㉔ [Lust] هوسكار ، آرزوكش ؛ غبطه ايدن ؛ حريص ‖ شهوانی ؛ شهوتلی ، حرصلی ، اوشاق ‖ آرزو واشتها ويرمه ‖ —e Erzählungen تقليات شهوانيه .

Lustig (ـٮـٮـ ـ) ㉑ شن، شاطر،كيفلو، نشئەلو، شاقلبان، مسخره، تحف‖براز سربست طبيعتلی‖ اكلنجەلی،كولنج، مضحك‖ sich über Jemand—machen بريله آلای اتمك، استهزا اتمك، اكلنمك ‖ سويتاری، مسخره، مقلد .

Lustigkeit (ـٮـٮـ ا مؤ) ㊾ نشئەليلك، شنلك، شطارت، شاقلبانلق،شقراقلق، كيف، بشاشت، بهجت، حبور، مسرت‖ خفت .

Lustig-macher (ـٮـٮـٮـ ا م) .a ㊵ مسخره، مقلد، سويتاری، پاصقال .

Lüstling (ـٮـ ا م) ㊳ ذوق وصفاسنه، شهوت نفسانيەسنه مجبور .

Lüstrin (ـٮـ ا م) ㊳ (تجا) ايپكلی يارلاق قوماش‖ قرامندوله (مرا . Glanz-taffet) .

Luther (ـٮـ ا خا م) .a㊵و㊶(Martin—) ١٤٨٣— ١٥٤٦ سنەسنه دكين برحيات اولان وپروتستان مذهبنك موجدی بولنان آلمانيالی) مارتين لوتر .

Luti(e)ren (ـٮـ فع متع) .a ㉑ [لاتينجه] (كيم) طين ايله صيوامق .

Lutschen (ـٮـ فع لا+ ، فع متع) .a., c ㉑ (عو) امك ‖ امزيرمك .

Luttern (ـٮـ فع لا+) .a ㉑ (صنع) مسكت اوزومی تقطير ايدرك، امبيقدن چكەرك (شرابنی ياپمق) .

Lüttich (ـٮـ ا خالا) ㊻ (جغر) (بلچيقا شهرلرندن) لييژ .

Lützelstein (ـٮـٮـ ا خا لا) ㊻ (جغر) (الساس قطعەسنده كائن قلاعدن) لاپتيت پيەر .

Luv (ـ ا مؤ) ㊾ (sans pl.) [فلمنكجه loef] (بحر) اورسه، روزكا طرق .

Luxus (ـٮـ ا م) ㊻ (sans pl.)[لاتينجه] دبدبه، دارات، شعشعه، زياده سوس ‖ سفاهت، اسراف ‖ بولق‖ تجملات .

Luzerne (ـٮـ ss — ا مؤ) ㊸ [فر] (زرا) قبا يونجه، قرط .

Lyce-um (ـٮـ ss — ا لا) ㊹ [روم] مكتب (اعدادی داخلی) .

Lydi-en (٣)(٢) — ا خا لا) ㊻ (جغر) آسيای صغراده بولنان قديم ليديا قطعەسی (وحكومتی) كه ايرانيلرك تسلطيله منقرض اولمشدر .

Lymphe (٢] ـ ا مؤ) ㊸ (sans pl.) [لاتينجه] (حفظ الصحه) لنفا (بدنك اوعيـه وآوردهٔ مخصوصەسنده جولان ايدن بياض، براق مايع) .

Lyra (ـٮـ ا مؤ) ㊾ (جمعی —ـ) كانچه، عود ‖(هيئة) برج شلياق .

Lyrik (ـٮـ ا مؤ) ㊾ (sans pl.) [لاتينجه] (اسكيدن عودله چالينان اشعاره وبوكون دخی مقام ايله سويلنيلان غزل، قصيده، مرثيه وشرقی كبی اشعاره ديلور) منظومه .

M.

M. (ـ ا لا) ㊻ آلمانجه الفبانك اون اوچنجی حرفی واونجی حرف غيرصدائيسی اولوب مختصراً .M صورتيله يازلديغی وقت سائر شيلر دينلمشقه علی‌الخصوص Mark كلمەسی اشعار ايدر .

Mä! (ـ حرند) =mäh .

Mäander (ـٮـ ا خا م) .a ㊵ [روم] آسيای صغراده بولنان ايله مسمی نهر ‖ (ا م) دونان، طولاشان، قيوريلان شی‖ (معما) بوشكلده اولان تزيينات ‖ طولامباج يول .

Maas (ـ ا خا مؤ) (.inv) (جغر) فرانسەلرك موز ديدكلری نهر .

Maat (ـ ا م) ㊳ و ㊻ آرقداش، شريك ‖ (بحر) برجرده ضابطنك معاونی .

Macedoni-en (٢)(٢) ـٮـ ss ـ ا خا لا) ㊻ (جغر) ماكدونيا .

Mache (ـٮـ ا مؤ) ㊸ (sans pl.) [machen] طور، اسلوب، منوال، صورت ‖ ياپيليش ‖ الشلمه، اعمال ‖ ياپی‖ (مجا) (عو) Jemand in die—nehmen بريله استهزا اتمك‖ذم وقصل اتمك‖طياق آتمق،كوتكلمك، ايوجه ايصلاتمق .

Machen (ـٮـ فع متع) و—sich (فع مطا) .a ㉑ ياپمق‖ ich mache mir (ein) Vergnügen daraus بو بنم ايچون بر اكلنجه، لطف در ! بن بونكله اكلنيرم؛ بن اوتكله افتخار ايدرم، بو بنم ايچون شرفدر ... الخ ‖ was—Sie? نه ياپيورسكز ‖ (استفسار خاطر مقامنده) كيفكز نصلدر ؟ نه ياپيورسكز ؟ ‖ Jemand zum General— بربنی پاشا ياپمق، پاشالغه ترفيع اتمك، عهدەسنه پاشالق توجيه اتمك‖ Du machst mich glücklich سن بنی مسعود، بختيار ايديورسك، ايدرسك، سن بنم باعث سعادتمسك ‖ er macht's mal nicht anders يشقه درلوسی الندن كلز‖ er hat die Kinder glauben gemacht اوچوجقلری اينانديردی ‖ Jemandem Vorwürfe— بريشه سيتم اتمك ‖ بربنی تكدير اتمك ‖ er hat ein Gehalt von 4,800 Mark, macht 400 Mark pro Monat اونك سنوی (٤٨٠٠) مارق معاشی وار آيده درتيوز مارق ايدر ‖ Das macht Nichts ضرری يوق، بأس يوق، نه ايسه ‖ Licht— لامبەيی، شمعدانی ياقمق ‖ es ist Nichts dabei zu — نه ديرسك ؟ ! : نافله خيری يوق، بوشيدن استفاده ممكن دكل ‖ بوكا قارشو برشی ياپيلەمز‖ ich mache mir Nichts daraus آنلدغمه بك اهميتی يوق، پك صوملم، حظ اتمم ‖ بكا آندن فائدەيوق : اوكی بن دوشونمم،

غائله اتمام بيله ؛ اوقى كورملك ، ايدكمك ... الخ خاطرعه بيله
كلمز ‖—die Centimes zu Franken صانتيمى فرانقه تحويل
اتمك ‖ — Niemand kann es ihm recht اوكاده هيچ
يارانماز كه ، هيچ برشى بكنمز ، اوڭى كيمسه خشنود ايده‌من ‖
mach' flink وكذا ! mach هايدى ، چابوق اول! (هايدى)ده!
دينديده ! ‖ ، macht, daß Ihr fort kommt هايدى كيت
چابوق اول ! هايدى يورويڭ (كيدك) هايدى ! هايدى
يقيلك ! ‖ (اشيا حقنده) (فعل مطاوعت اولهرق) —ſich
واقع اولمق ، حدوث اتمك ‖ بلامانع ، مشكلات وجوده كلمك ،
ايلرلمك ، ترقى اتمك ‖ wie geht's ! سؤاله قارشو : (عمو)
es macht ſich ... الحمدلله،اولدقچه ‖ (خسته حقنده)
—ſich wieder ايولشمك ‖ (براشمق ، اويغون ، شويله ويا بويله
كورنمك) es macht ſich gut wenn... اكر ... سه ايو
اولييور ، اولور ، كورينور ، براشيور ، شيق قاچييور ‖
—ſich auf den Weg, auf die Beine قالقمق ، يوله
دوزولمك ‖(قملا+) wie macht der Hund? كوپك نصل يا‌پيور؟
يا‌پار ؟ (دوشونلديكى وقتده خاطره وارداولان فعل) حاو حاو ‖
(تبديل موقع ومحل) —links um صوله دونمك ، صاپمق ،
چوريلمك ‖ gemacht (اسم مفعول وصفت) (24) ياپلمش ، اولمش ،
بتمش ‖ ياپمه‌جعلى ، عن قصد ، غير صحيح ، صاخته ‖ Das iſt wie
—für Sie يوسزك ايچون ياپلمش ، (وياخود ياراديلمش) كبى ‖
(ا لا) b. (40) (sans pl.) ياپمه ، ايشلمه ، قيلمه ، ايفا اتمه .

Macher (ــَـ ا م) a. (40) ياپان ، اجرا ايدن ، فاعل .
عامل ؛ اعمال وانشا ايدن ‖ —„Pantoffel ترلكجى .

Macher-Lohn (ــَـ ا م ، نادراً ا لا) (28) (sans pl.)
اعماليه ، عمليه ، ايشجى پاره‌سى ، يوميه .

Macht (ـَ ا مؤ) (26) [قديم آلمانجه maht ، mögen
كلمه‌سنه منسوب] قوت ، قدرت ، شوكت ، سطوت ،
اقتدار ‖ —es ſteht nicht mehr in ſeiner آرتق بو آنك داخل
دائرهٔ اقتدارنده دكلدر ، او اوكا آرتق مقتدر دكلدر ‖ (حكومت ،
دولت) —England iſt eine bedeutende انكلتره بيوك
بردولتدر ‖ (قانوناً) اقتدار ، نفوذ ‖ حكومت : حاكميت ‖
اقتدار ، قابليت ‖ (ضـ مثـ) geht vor Recht— الحكم لمن غلب
(مرا ، Ge-walt) ضرب مثل) ‖ (ع) قوهٔ عسكريه ، قوهٔ
مسلحه .

Macht„... (... ـَ) —bereich (امولا)دائرهٔ حكومت ‖
دائرهٔ نفوذ واقتدار ‖ —los (ص)اقتدارسز ، قوتسز ، ضعيف .

Mächtig (ــَـ ص) (21) [Macht] قوتلى ، قوى ، ذى‌قدرت ،
مقتدر ‖ بيوك ، پك ايرى ، جسيم ، نهايت درجه‌ده اولان ‖
پك قوتلى ، شدتلى ، سرت ‖ زورلى ‖ einer Sache oder
—ſein Perſo'n برشيئه ويا برشخصه مالك ، صاحب اولمق ‖
امرى ، اداره وارادهسى آلتنده بولندرمق .

Mädchen (ــَـ ا لا) b. (40) [Magd] (Junge, Bube
كلمه‌سنك مقابلى) قيز ‖ =Ge-liebte .

Mädchen„... (... ــَـ) —ſchule (ا مؤ) قيزلر مكتبى ،
مكتب اناث (=Töchter-ſchule) .

Mädchenhaft (ــَـ ص) (21) [Mädchen] قيزجه‌سنه ،
قيزكبى‌جه‌سنه ، خانم آيل‌جه‌سنه ‖ باكره‌يه مخصوص ، بكرى ‖
(قيز كبى) اوتانغانجه‌سنه ، (قادين كبى) قورقاقجه‌سنه .

Made (ــَـ ا مؤ) (55) (تاطبيه) (پيغرواميشالنده) حاصل
اولان سكز آياقلى قورد ، باقلا بوجكى .

Madeira (ــَـ صورت تلفظى mä-dé-rä) (مرا ،
Made'ra) .

Mädel (ــَـ ا لا) a. (40) (عمو) (Mädchen كلمه‌سنك
صورت تصغيريه‌سى) (جمعى كذا ق —) قيزجق ، قيزجغز .

Madera (ــَـ ا خالا) (66) (جغر) ماده‌را اطه‌سى ‖
(ا م) (56) (wein)— (ــَـ ا م) (38) ماده‌را (شرابى) .

Madig (ــَـ ص) (24) [Made] قورتلى ، قورتلانمش ‖
(ميوه حقنده) چوروك .

Madonna (ــَـ ا مؤ) (51) [ايتا] حضرت مريم ‖
بونك صفتى ، رسمى .

Madrepore (ــَـ ا مؤ) (51) [ايتاليانجه روجه]
(تاطبيه) بياض مرجان .

Mag (ـَ) (mögen فعلنك زمان حالى برنجى واوچنجى
مفرد شخصلرى) .

Magazin (ــَـ ا لا) (28) [عر ، فر] مخزن ، مغازه ،
ديوى .

Magazin„... (... ــَـ) —renda'nt (ا م) ديوى
محاسبه مأمورى ‖ —verwalter (ا م) مغازه مديرى ؛
(شمندوفرده) ديو (ديوى) مديرى .

Magd (ـَ ا مؤ) (26) خدمتجى قيزى ، اصله ، ايشجى ، قز
قادين ‖ قول ، بنده .

Magdeburg (ــَـ اخالا) (66) (جغر) (پروسيا شهر
وقلعه‌سى) ماغده بورغ .

Magen (ــَـ gh ـَ ا م) b. (30) [قديم آلمانجه mago] معده ‖
(مجا) etwas im— haben برشيدن تيكسنمك ، استكراه
اتمك ، اسمى بيله ايشتمك استمامك .

Magen„... (... ــَـ) —beſchwerde (ا مؤ) معده
راحتسزلغى ‖ —bittere(r) (ا م)=Bittere(r) ‖ —krebs
(ا م) (علم امراض) سرطان معده ‖ —ſaft— (ا م) (حفظ الصحه)
معده عصاره‌سى ‖ —kata'rrh (ا م) (علم امراض) التهاب
معده ‖ —leiden (ا لا) معده آغريسى ، معده خسته‌لغى ‖
—pförtner (ا م) (تشر) معده‌نك آلت دليكى ، بواب ‖
—ſäure (ا مؤ) (هضمسزلق نتيجه‌سى) معده اكشيلكى .

Mager (ــَـ ص) (21) ضعيف ‖ قورو ، اتسز ، ضعيف ‖
(مجا) بيچاره ، فقير .

Magern (ــَـ فعلا ±) a. (21) ضعيفلمك .

Magie (ـَ gh - ا مؤ) (55) (sans pl.) [لاتينجه]
بوكو ، سحر ؛ كوز باغجيلق ، حقه بازلق .

Magi-er (ــَـ gh ـَ ا م) a. (40) [لاتينجه] بوكوجى ،
سحرباز ، كوز باغجى ‖ قديم عجملرك زردشت دينڭك يايازى ،
مجوسى ‖ منجم كاذب .

Magiſter (ــَـ gh ـَ ا م) a. (40) اوسته ، مايسترو .

Magiſtrat (ــَـ gh ـَ ا م) (28) [لاتينجه] بلديه هيئتى ،
بلديه مجلسى .

Magnat (ـَ نيَ ـَ ا م) (51) [لاتينجه] انكلتره ، مجارستان
آصيلزاده‌سى .

Magnentius (ـ(ـ) tss ـ gh ـ اغام) (56) (ميلادك
٣٥٣ سنەسندە وفات ايدن وروماليلرك ايمپراطوری يولتان)
مانيانس .

Magnesia (ـ(ـ)ـ gh ـ ١ مؤ) (49) (sans pl.)
[روم] (كيميا) مغنزيوم جسم بسيطنك حمضندن عبارت اولان
بياض وصودە غير منحل طوپراق ، مغنزيا || — kohlen-saure
قاربونات دوماغنزی .

Magnesium (ـ(ـ)ـ gh ـ ١ لا) (44) [روم] (كيميا)
مغنزيوم جسم بسيطی .

Magnet (ـ gh ـ ١ م) (36) وياخود (51) [روم] مقناطيس .
Magnet„... (ـgh ـ...) —elektrisi'(e)r=Maschi'ne
(١ مؤ) مقناطيسلی الكتريق ماكنەسی || —nadel (١ مؤ)
(مقناطيسلی ايكنه) پوصله ايكنەسی .

Magnetisi(e)ren (ـــ gh ـ فع متع) a. (21) [فر]
(تيوری) مقناطيسلنديرمك || (برشخصی) مانيانيزمالمق .

Magnetismus (ـــ gh ـ ١ م) (57) (sans pl.)
[لاتينجه] حكمتدە مقناطيسيت || (تا طبيعه) thierischer—
بعض حركات وتماسلرله بركسەدن ديكرينه انفاذی ظن وقبول
اولنان مانيانيزمه ، مقناطيسيت حيوانيه .

Magnisikus (ـــ gh ـ ص) (inv.) — Re'ktor
(آلمانيا دار الفنون رؤساسنه ويريلان عنوان) .

Magnoli-e (ـ(ـ)ـ gh ـ ١ مؤ) (55) (نبا) [اون
سكزنجی عصرنبانيوندن فرانسەلی Magnol] امريقانك مانيول
نامندەكی كوزل آغاجی .

Magst (ـ) (mögen فعلنك زمان حالنك ايكنجی مفرد
شخصی) .

Magus (ـــ ١ م) (51) [لاتينجه] Ma'gi-er= قديم
عجملرك زردشت پاپازی ، مجوسی .

Magyar (صورت تلفظی mă'-dj-ăr ١ م) (51) [مجار]
مجار .

Mä(h)! (ـ حرف ندا) (قويون ، قوزولرك مەلەمەسی) كذا
(١ لا) (56) ! — — مه مه !

Mahagoni (ـــــ ١ لا) (56) (sans pl.) ماهون (ماؤون
آغاجی) .

Maharadscha (ـــــ ١ م) (56) [هند لسان قديمندن]
ماها راجا .

Mahd (ـ ١ مؤ) (49) [mähen] (زرا) اوراق بيچمه ||
اوراق زمانی ، اوت وقتی || بر اوراقدە كسلمش اوت ؛ بونك
حاصل ايتديكی بوشلق ؛ بر اوراقجينك بركوندە بيچه بيلديكی
اوتك مقداری .

Mähen (ـــ فع متع وفع لا +) a. (21) اوت بيچمك ،
اوت كسمك .

Mäher=Lohn (ـــ ١ م) (51) اوتجی ، اوراقجی اجرتی .

Mahl (ـ ١ لا) (56) و (25) [قديم آلمانجه =mahal
Versammlung] يمك ، طعام || ضيافت .

Mahl„... (ـ...) „mahlen„ || —form (١ لا) چكيلەجك ،
اوكوديلەجك بغدای (وامثالی) || —recht (١ لا) اوكوتمه
حق ؛ اوكوتمه پارەسی ، اجرتی || —brief (١ م) (بحر)
كمی انشاسی قونطوراتوسی || —knecht (١ م) دكرمانجی
اوشاغی ، طحان (شاگردی) || —strom (١ م) (بحر) دردن .

چقور ، كرداب || —zahn (١ م) (تشر) آزی ديشی
(=Backen-zahn) || —zeit (١ مؤ) (هر وقتكی منتظما
يئيلان) يمك ، طعام || ich wünsche Ihnen eine gesegnete:
gesegnete—zeit ! : —zeit ! (عمو) وياخود (عمو) prosi(i)t:
(عمو) —zeit ! هر نقدر تركجەدە عافيت اولسون ! ديئلورسەدە
بودە يالكز يمك اثناسنه مخصوصدر حالبوكه اشبو جمله دعا
(يمكدن اول) اشتهاكز آچيق اولسون ! (يمك اثناسندە)
عافيت اولسون ! (يمكدن صكرە) وقتكز خير اولسون كذا
يمكدە عافيت اولسون ! معناسندە مستعملدر || (عمو) :
ja, prosi(i)t—zeit ! =ja, Kuchen .

Mahlen (ـــ فع متع ، فع لا + و فع يكشة) a. (21)
(اسم مفعولی gemahlen قباجه اولەرق يعنی عوام آغزندە :
gemahlt) چكمك ، اوكوتمك ، طحن ايتمك (ضرب مثل)
wer zuerst kommt mahlt zuerst (دكرمنه كيم اول كلورسه
اوتی) او اول اوكودر) پارە ايله دكل سرەايله || (فع يكشة)
mit zwei harten Steinen mahlt sich schlecht ايكی سرت
طاش ايله ايو اوكوديلەمز ، كوچ اولور || ازمك ، اوفاقلامق ،
دوكمك .

Mahnen (ـــ فع متع ، فع لا +) a. (21) [قديم آلمانجه
manôn : مرا . لاتينجه mone're] Jemand an etwas
برينه برشی اخطار ايتمك ، خاطرلاتمق ، خبر ويرمك ||
Jemand zu etwas —, Jemand—, daß er etwas thue
برينه برشی ياپمق تكليف ايتمك (ايولكه ، ايو برشی ياپمغه تشويق
ايتمك) || —Jemand um (وياخود wegen) etwas برينه
برشيدن توقی واجتناب ايتمك ، اوزره تنبيه ايتمك || (١ لا)
b. (40) (sans pl) اخطار ؛ ايقاظ ، (توقی واجتنابی التزاماً)
تنبيه .

Mahnung (ـــ ١ مؤ) (40) (مرا . (mahnen) .

Mährchen (ـــ) (مرا . (Märchen) .

Mähre (ـــ ١ مؤ) (55) (برای استخفاف ويا تحقير) كوتو
باركير || قيصراق || =Hure .

Mähren (ـــ ١ خا لا) (36) (جغر) (اوستريادە) موراويا
قطعەسی .

Mährte (ـــ ١ مؤ) (55) صوتوق ياخود بيرا ويا شرابلی
چوربا .

Mai (ـ ١ م) (36) مفردی كذا (inv.) [لاتينجه majus]
مايس (آی) || (مجا) ايلك بهار || لطافت ، كنجلك ، تازەلك
زمانی برشينك الك كوزل ، الك پارلاق وقتی ، ايلك بهاری .

Mai„... (ـ ...) —blume (١ مؤ) (نبا) انجوچيچكی ||
—fisch (١ م) (تا طبيعه) =Alse قرەكوزباليغی || —glöckchen
(١ لا) (نبا) =blume— || —käfer (١ م) قالدفاك ديئيلان
مايس بوجكی .

Maid (ـ ١ مؤ) (49) (شعردە وكذا ايالت لسانی اولەرق)
=Mädchen وكذا : بندە ، قول معناسنه كلان Magd .

Mai-e (ـــ ١ م ١ مؤ) (32) ، (53) [Mai] ، mai-en
(١ م) b. (40) =Mai || (اورمانجيلقدە) آغاجلردە صو
يوريمسندنصكرە حاصل اولان فليزلر || (مجا) ايلك بهار ||
برشنلك ايچون قوپاريلان انبجه آغاج دالی ، چيچك دمتی ؛ قاين
آغاجی دالی وكذا رقص محلنه ديكيلان آغاج .

Mai-er (ـــ) =Mei-er .

Makadamisi(e)ren (فعه متعه) a. (21) [كاشف اولان Mac Adam ك نامنه نسبتله] (قرمه طاشله) شوسه قالديرم ياپمق .

Makaroni (جمع م) (*inv.*) [ايتا] مقرنه .

Makel (ام) a. (40) (ونادراً امؤ (56)) [لاتينجه macula] لكه ، لوث (كذا مجازى اوله‌رق) .

Mäkeln (فعه متعه وفعه لا +) a. (21) — (an) etwas [Makel] برشيئه قصور بولمق ، برشيئى مؤاخذه ومناقشه ايتمك ؛ برشيئه اعتراض ايتمك ‖ — an Allem هر شيئه برقصور بولمق ، برقولپ طاقمق ‖ (تجا) دلاللق ، سمسارلق ايتمك .

Maki (ام) (56) (تاطبيعه) آسيا وآفريقانك ميمونه زياده مشابه حيوانى) ماق (تلكى مايمونى دخى دينور) .

Makkabäer (ام) a. (40) [عبرا ماقابه (ئه‌ر) ‖ يهوديلرك تاريخيله يدى ماقابه قرنداشلرك صورت تلفنى محتوى ايكى كتاب .

Makler (ام) a. (40) (تجا) دلال ، سمسار ‖ (پاره وامثالى حقنده) صراف .

Mäkler (ام) a. (40) هرشيئه قصور بولان ، هيچ برشى بكنميان ‖ تجارتده Makler = .

Makrele (امؤ) (53) (تاطبيعه) اسقومرى بالغى .

Makrone (امؤ) (53) [ايتا] بادم قرابيه‌سى .

Makulatur (امؤ) (49) (نادراً الا) (56) [لاتينجه] جمعى en— (مطبعه) قره‌لنمش ، لكه‌لنمش ، فنا باصلمش كاغد ‖ (مجا) قيمتسز ، عادى كتاب .

Mal (الا) (38) و (25) وجودده بولنان نشانه ، اشارت ؛ بن ‖ برشيئه علامت واشارت اولمق اوزره وجوده كتيريلان اثر ، خاطره ‖ حدود طاشى ، حدود ، سرحدلره ديكيلان ديرك ‖ [قديم آلمانجه Theilchen: mal] (الا) (38) (اكثر دفعه كوچك حرفله‌باشليه‌رق mal يازيلور) دفعه ، كره ‖ — das erste برنجى دفعه ، ايلك دفعه ، برنجى كره اوله‌رق ‖ اكثريا برلكده يازيلور مثلا : dreimal اوچ دفعه ‖ auf einmal بردنبره ‖ (ضرب مثل) — ein—ist kein بر دفعه هيچ صاييلور ، بر دفعه‌نك ضررى يوقدر ‖ (حسابده) zweimal fünf ist zehn ايكى دفعه بش اون (ايدر) ‖ (ضعف) Das ist noch einmal so groß بو بردفعه دها اوقدر بيوكدر ، بو اونك ايكى مثلى بيوكلكنده در ، بو اونك ايكيسى قدردر ، ايكى مثليدر ‖ (عمو) mal (حا) = ein-mal مثلا : es war mal (ein Kaiser) بردفعه ، وقتيله براعپراطور وار ايدى .

Mal„... ( ) —graben (ام) حدود خندقى ‖ [malen] —geräthschaften (جمع مؤ) آلات وادوات رساميه ‖ —kasten (ام) رساملرك كوزلى بوياقوطوسى ؛ دوسلدورفده‌كى رساملر جمعيتنك اسمى ‖ —stein (ام) حدود ، اشارت طاشى ‖ —zeichen (الا) اشارت مخصوصه ، علامت فارقه ، مارقه .

Malabar (اخالا) (56) (جغر) (هندستان شرقيده) مالابار ساحلى .

Malachit (ام) (38) [روم] (كيم ، معد) يشيل طمارلى باقر طاشى .

Mailand (اخالا) (56) (جغر) (ايتاليا شهرلرندن) ميلان .

Maimonides (اخام) (56) (١٢٠٤ ده وفات ايدن اسپانيا يهوديلرندن عالم مشهور) مايمونيده‌س .

Main (اخام) (56) (جغر) آلمانياده ماين نهرى .

Mainz (اخالا) (*inv.*) (جغر) مايانس شهر وقلعه‌سى .

Mais (ام) (*inv.*) (نادراً (36) *sans pl.*) [هايتى لسانتجه] (زرا) مصر

Maisch (ام) (38) بيره خميرى ايله قايناتلمش صو ‖ شيره ، دها دوروتلمامش شراب .

Maischen (فعه متعه) a., e. (21) (صنع) و— (الا) ein-maischen = (*sans pl.*) (40) b.

Maja (اخامؤ) (56) (مركورك والده‌سى) مايا ‖ (امؤ) (54) (تاطبيعه) مايا دينيلان اوروجبك يكنجى نوعى .

Majestät (y — امؤ) (49) يالكز عظمت الهيه معناسنده (*sans pl.*) ‖ (لاتينجه) شوكت ، حشمت ، شهامت ، عظمت ‖ ! — (خطاب اوله‌رق) پادشاهم ، سلطانم ، شوكتلو ! شوكتلو ، قدرتلو ، مهابتلو افندمز حضرتلرى .

Majestätisch (y — ص) (21) جليل ، شوكتلو ، عظمتلو ، مهابتلو ، قدرتلو ، (بو صورتلرى حائز اوله‌رق) مهابتفرما ، حيرت افزا ، عظيم ؛ كمال وقار وعظمت ايله ؛ شاهانه .

Majolika (y — امؤ) (مفردى *inv.* ، جمعى ...ken ، ياخود ...kas) (جوملكجيلكده) (صنع) ايتاليا واسپانياده چيقان ومايوليقا تعبير اولنان اسكى برچينى

Major (y — ام) (56) [لاتينجه] (ع) طابورقوماندانى ، بيكباشى ‖ Frau—in (امؤ) (50) بيكباشى حرمى ، مادام بيكباشى ‖ (y) (منطقده) قياسك كبرى دينيلان برنجى قضيه‌سى .

Majoran (y — ، وعموم لساننده —y— ام) (38) [لاتينجه] (نبا) فصيلهٔ شفويه‌دن كوزل قوقولى ساطور ، صعتر اوتى ، مرزنكوش تعبير اولنور نبات .

Majorat (—y— الا) (38) [لاتينجه] قيد ووراثت ايله انتقالى مشروط اولان املاك ، اكبريت سن قيدى ايله مشروط اولو وقفى ، برعنوانله برابر ويريلوب فروختى غير جائز واشبو عنوان ايله برابر اولادك الك بيوكنه انتقال ايدر املاك .

Majorats„... (... —y—) —erbe (ام) وارث اكبر ‖ —herr (ام) وارث اكبر ، اقدم ‖ كذا اكثريتله : فاميليانك الك بيوكى .

Majordomus (y — ام) (36) سراى دائره مديرى .

Majorenn (—y— ص) (21) [لاتينجه] الك بيوك ‖ بالغ ، سن رشده واصل اولمش ، رشدينى اثبات ايتمش اولان ، فاعل مختار .

Majorität (—y— امؤ) (49) [لاتينجه] — (absolu'te) اكثريت مطلقه .

Majorka (y — اخالا) (56) (جغر) (اسپانيانك بحر سفيدده كائن آطه‌لرندن الك بيوكى اولان) مايورقه آطه‌سى .

Majuskel (y — امؤ) (53) [لاتينجه] (Minus'kel ك مقابلى) بيوك حرف (مازوسكول) .

Malaga (ـــــ اخالا) (56) (جغر) (اسپانیاشهرلرندن) مالاغا ‖ (بوشهردن چیقان شراب) مالاغا ، مالاغا شرابی .

Malai-e (ـــــ ام) (52) آرقه هندستان وياخود مالايه آطه‌لری سکنه‌سندن اولان آدم (اشبومنطقه سوندا ، سوماطرا، ژاوه ، بورنئو ودها جوار برچوق اطه‌لری شاملدر) .

Malakka (ـــــ اخالا) (56) (جغر) هندستان شرقیده مالاغا شبه جزیره‌سی .

Malbar (ـــ ص) (24) [malen] قابل ترسیم : ترسیمه‌دکر .

Maleachi (‑ا‑ ـــــ اخام) (56) [عبر] (موسویلرك اون ایکنجی پیغمبرلری) مالاشی .

Mal(e)diven (ـــ ٧ ـــــ کذا : ‑ ، ـــ اخا جمع مؤ) (56) (جغر) بحر محیط هندیده کائن مالدیو آطه‌لری .

Malefiz (ـــــ الا) (38) [لاتینجه] اعدام جزاسنی مستلزم جنایت ‖ (قدیمده علی الخصوص) بوکو ، سحر .

Malen (ـــ فه متعه) a. (21) [قدیم آلمانجه = mâlôn: in Zeichen darstellen] ترسیم ایتمك ‖ (کنایة) man wird ihm 'was— قیارمی او! کورر او! کوسترمه‌جکار اوکا! ‖ sich— (فه مطا) کندوی ترسیم ایتمك : رسم اولنمق ، (برشی در وننده اوزرنده عکس ایدرك کورنمك) der Himmel malt sich im Wasser ... هوانك رنکی ، شکلی صویه عکس ایدر ، ایدیور ‖ ge-malt (اسم مفعول وصفت) (21) ترسیم ایدلمش ، مرسم ، نقش ایدلمش ‖ (الا) b. (40) (sans pl.) رسم ایتمه ، نقش ، تصویر ‖ bild-schön = zum Malen schön رسم ، تصویرکبی ، پك کوزل ‖ رسمنی چیقارمق لازم ، رسمنی چیقاریله جق قدر (تحف) شی ‖ [Mal] (فه متعه) a. (21) مثلا — die Grenzen اشارتله تحدید حدود ایتمك حدوده نشان طاشی ، دیرکی وضع ورکز ایتمك .

Maler (ـــ ام) a. (40) [malen] رسام ‖ کذا (مجا) برشیئی باغلتدیره باللاندیره وصف وتعریف ایدن .

Maler„ ... (ـــــ) — fi'rniß (ام) (صنع) رسام ورنیسی ‖ —akademie (امؤ) رساملردارالتحصیلی ، آقادمیاسی ‖ —scheibe (امؤ) (اوزرنده بویا ازمکه مخصوص) رسام یالتی ‖ —stock (ام) (اثنای ترسیمده الی طیامغه مخصوص دکنك) رسام دکنکی .

Malerei (ـــــ امؤ) (47) رسم ایتمه ، رساملق ، فن ترسیم ‖ رسم ، تابلو .

Malerisch (ـــــ ص) (21) شایان تماشا ، شایان تصویر برحالده لطیف وغریب منظره ویاموقع ‖ (کذا انشا ، کتابت حقنده دخی مستعملدر) .

Malerschaft (ـــــ امؤ) (47) هیئت رسامان .

...malig (ـــ ص) [Mal] ... شوقدر دفعه‌لق مثلا : dreimalig اوچ دفعه‌لق .

Malitiös (ـ(ـ)ـ iös ـــ ـــ ص) (24) [فر] کوتی ، کم ، یارامز ، خبیث ، شریر ، فلاش .

Malmen (ـــ فه متعه) a. (21) [غوتجه malma Sand] اوفالمق ، توزکبی ایتمك ، ازمك (مرا. zermalmen).

Malta (ـــ انا لا) (56) (جغر) (بحرسفید آطه‌لرندن) مالطه .

Malter (ـــ الا(ام) a. (40) اوکوتمه ، طحن حق ‖ (مد دیئیلان) ذخیره اولچکی (= اسکیدن پروسیاده ٦٥٩،٥ لیتره) ‖ اودون اولچکی .

Malteser (ـــ ام) a. (40) [Malta] مالطه‌لی ، مالطیز .

Malve (ـ‑ـ امؤ) (51) [لاتینجه] (نبا) ایه‌کومجی ، خباز .

Malz (ـ الا) (38) (صنع) آرپه صوی اعمالی ایچون فلیزلندیرلمش آرپه ، آرپه صوی مایه‌سی .

Mama (ـ ـ (امؤ) (47) (چوجق لساننده) آنه .

Ma(m)melu(c)k (ـــــ ام) a. (42) [عر] (مقدما مصرده آزاد اولنمش کوله‌لردن ترتیب وتشکیل اولنمش سواری عسکری) مامالوك .

Mammuth (ـ‑ـ الا) (56) یاخود (38) [روس] وقتیله موجود اولوب الیوم جنسی منقرض ویالکز طبقات ارضیه‌ده کیکاری بولنان جسیم فیل ، ماموت .

Mammuth„ ... (ـــــ) —baum (ام) (نبا) قالیفورنیاده یتیشان بیوك بر آغاج .

Mamsell (ـــ امؤ) (49) (جمع کذا ‑ـ) [فر] (عو) مامزل خانم قیز ، مادموازل ‖ (ع) میترالیوز (= Kugel-spritze).

Man (ـ ضمیر غیرمعین) [= Mann] جمع غائب معلوم ویا مفرد غائب مجهولی ارائه ایدر ‖ —muß es thun اونی یاپملی ، اونی یاپمق اقتضا ایدر بویاپملی ‖ wenn—ihn hört... اکر انسان اونی ایشیده‌جك اولورسه ، اکر اوایشیدیلورسه ، اکر اوطویله‌جق اولورسه ، اکر دیکلنورسه ! اونك دیدیکنه باقیلورسه .

Mänade (ـــ امؤ) (53) [روم] (اسا) شراب الهی (باقوس) ه منسوب راهبه ‖ قحبه ‖ عجوزه .

Manasse (ـــ اخام) (56) (انجیلده) حضرت یوسفك بیوك اوغلی ‖ یهودیلرك اون ایکی نسلی ، شعبه‌سندن بری .

Manati (ـــ ام) (56) [اسپا] (تاطبیه) بقر الماء .

Manch (ـ ضمیر وصفت) (21) (اکثریا اسمله مرکب صفت ویا اسم لازم اولکنده inv.) [قدیم آلمانجه manac یعنی : viel = انکلیزجه : many] ضمیر غیر معین اوله‌رق : Mancher (م) ، Manche (مؤ) و Manches (لا) c. (21) ‖ (ص) بعض —es Mal بعض بعض ، بعض کره ، بعضا (کذا —liebes Mal) ‖ (اکثریا : so وياخود sogar کلمه‌لریله تقویه ایدیلرك) so—es Jahr اوقدر ، بوقدرسنه ‖ ich habe Ihnen gar Manches zu erzählen سزه اولدقجه چوق سویلیه‌جکم ، آکلاته‌جغم ، حکایه‌م ، حوادثم وار ، نلر حکایه ایده‌جکم بیلسه‌کز .

Mancherlei (ـــ ص) (inv.) مختلف ، بعض درلو ‖ auf—Art درلو درلو ، بشقه بشقه طرزده ، شکلده ‖ (الا) (inv.) (sans pl.) بعض ، هردرلوشی .

Manchester (mè'ne-tel.es° t&r° اخالا) (56) (جغر) انکلتره منچستر شهری ‖ (تجا) (ام) a. (40) (یاموقدن معمول وبوشهرده چیقار قطیفه) مانچستر .

Manchestern (ـــ teh ـ ص) (21) مانچستر دیلان پاموقلی قدیفه‌دن (معمول) .

Mandant (ـــ ام) (51) [لاتینجه] . —in (امؤ) (50) (وظائف مأموره‌سنی) ویا امور خصوصیهٔ ذاتیه‌سنی برینه حواله ایدن ، برایشده برینه وکیل طوتان کسه ، موکل (= Auftrag-geber);

Mandarin (ـ ـ ـ ام) ㊳ یاخود ㊿ چین وزراسنه اوروپاده ویریلان عنواندر .

Mandatar (ـ ـ ـ ام) ㊳ [لاتینجه] وکیل . مرخص .

Mandel (ـ ـ امؤ) ㊿ (بادم آغاجنك میوه‌سی) بادم ‖ (صنع) —gebrannte شکرله قاوریلمش بادم ، بادم شکری ‖ (نبا) =Mandel-baum ‖ (تشر) بوغازك طرفیننده اولان بادم کبی بزلر ‖ (اون بش عددندن عبارت اولان صایی ، مقدار) eine—Eier اون بش عدددن عبارت اولان یومورطه (بردوزینه دینلدیکی کبی) .

Mandel,,... (ـ ...) —brot (ا لا) (بادمله قیزاردلمش بیسکوی) بادم بیسکویسی ‖ —öl (ا لا) بادم یاغی ‖ —weiße (حا) اونبشر اونبشر ‖ —artig (ص) بادم کبی ، بادم شکلنده ‖ —baum (ا م) (نبا) بادم آغاجی ‖ —bräune (ا مؤ) (علم امراض) بوغازده‌کی بزلرك شیشمه‌سی ، خناق ، التهاب لوزتین ‖ —förmig (ص) بادم شکلنده ، بادم بچیمنده ‖ —frähe (ا مؤ) (تا طبیعه) مائی قارغه ‖ —kuchen (ا م) بادم پاسته‌سی ‖ —milch (ا مؤ) بادم سودی) بادم سویه‌سی ‖ بادم شکلنده بولنان طاش ‖ بویله طاشلردن مرکب قیا .

Mandeln (ـ ـ فع متع) .a ㉑ اونبشر اونبشر صایمق ، حساب ایتمك .

Mandoline (ـ ـ ـ امؤ) ㊲ [ایتا] (موسیقی) ماندولین (دینلان معدنی تللی تکنه‌سی بیوك وسازه بكزرچالغی) .

Mandora (ـ ـ ـ امؤ) ㊿ [لاتینجه‌دن مأخوذ ایتالیانجه] ماندور تعبیر اولنان دورت تللی عود .

Mandril(l) (ـ ـ ام) ㊻ [آفریقا لسانجه] (تاطبیعی) ماندیریل (دنیلان میمونکه باشلری کوپك باشنه مشابه اولان بیوك مایمونلر صنفندندر) .

Mandschu (ـ ـ ام) ㊻ (مانجورستان سکنه‌سندن اولان) مانجور .

Manen (ـ ـ جمع) (.inv) [لاتینجه] اسکی یونان وروماليلر عندنده اولولرك ارواحی ‖ اولولره مؤکل جن وپریلر .

Mang,,... (... ـ) —futter (ا لا) (زرا) قاریشیق ذخیره ‖ —gut (صنع) قیمتی‌دون اولان معادنك قارشدیرلمسیله حصوله کلان خلیطه ‖ —korn (ا لا) بغدایله چاودار مخلوطی .

Mangan (ـ ـ ا لا) ㊳ (.sans pl) [یکی لاتینجه] (معد) مانغانز (تعبیراولنان سرت معدن) .

Mangan,,... (... ـ ـ) —bromü'r (ا لا) (کیمیا) برومور دومانغانز ‖ —blende (ا مؤ) (معد) مانغانز سولفوره ‖ —glanz (ا م) (معد) —blende ‖ —säure (ا مؤ) (کیمیا) حامض مانغانز ‖ —verbindung (ا مؤ) (کیمیا) مانغانزلی ترکیبات (کیمیویه) .

Mange (ـ ـ امؤ) ㊿ کذلك : Mangel (ـ ـ امؤ) ㊿ (صنع) قماشه جلا ویرمکه مخصوص جلا منکنه‌سی .

Mangel (ـ ـ ام) .a ㊴ [mangeln] نقصانیت ، اکسیکلك ‖ قصور ، قباحت ، خطا ‖ لزوم ، احتیاج ، ضرورت ‖ (مرا . Mange) .

Mangelhaft (ـ ـ ص) ⑳ [mangeln] قصورلی ، نقصانلی ، اکسیکلی ، ناتمام ‖ قصورلی ، خطالی ، قباحتلی ‖ غیرکافی صورتده ، درجه‌ده .

Mangeln (ـ ـ فع لا +) .a ㉑ بولنمامق ، (موجود) اولمامق ‖ es mangelt mir an etwas فلان شیئم نقصان ، اکسیك ، یوق ، فلان شی بنده ناتمامدر ‖ an mir soll es nicht— بن المدن کانی یاپه‌جغم ، یاپارم ، ایش بکا قالسون .

Mängeln (ـ ـ فع لا + و فع متع) .a ㉑ =mäkeln ‖ (فع متع) =be-mängeln .

Mangen (ـ ـ فع متع) .a ㉑ [Mange] یقانمش چماشوری دوزلتمك ایچون سیلندیردن کچیرمك ‖ (صنع) قماشه جلا ویرمك .

Mangold (ـ ـ ا م) ㊳ (قیاصك یازی صلقیه .

Mangostan,,... (... ـ ـ ـ) —baum (ا م) جزایر بحر محیطدن بعضلرنده یتشان جوزالجنان آغاجی .

Manichäer (ـ ـ ـ ا ـ ـ ا م) .a ㊵ [Manes] برحسنات وبرده سیئات الهنك وجودینه اعتقاد ایدن آدم ‖ (عمو) (کلفان بکار نجه) معجز ، اوصاندیریجی آلمجقلی ‖ چوق فائضله پاره اقراض ایدن ، مرابحه‌جی کمسه .

Manier (ـ ـ امؤ) ⑲ [فر] طرز ، اصول ، اسلوب ، منوال ، صورت : اطوار وحرکات ، اوضاع ؛ عادت ‖ Das ist keine— بوطوغری برطور ، معامله ، ایش دکل .

Manierlich (ـ ـ ـ ص) ⑳ [Mani'er] طور ومعامله‌سی کوزل ویولنده : نازك تربیه‌لی .

Manifest (ـ ـ ـ ا لا) ㊳ [لاتینجه] بیاننامه ، اعلاننامه .

Manila (ـ ـ ـ) . Manilla (le-yä) . (ا خالا) ㊻ (جغر) آسیاده فلیپین آطه‌لرندن برینه بونك پای تختی ١٨٩٨ افرنجی سنه‌سنده‌کی اسپانیا وامریقا محاربه‌سیله مشهوردر ‖ (تجا) مانیلیا (یاپراق) صیغاره‌سی .

Maniok (ـ ـ ـ ا لا) ㊻ (.sans pl) [امریقا لسانجه] (نبا) (امریقانك صیجاق اقالیمنده کوچك آغاج اولوب طبده استعمال اولنور) مانیوقه =Brot-Wurzel .

Manipel (ـ ـ ـ ا م) .a ㊵ [لاتینجه] (ع) اسکی رومالیلر بلوکی ‖ پاپاسك اثنای آیینده صول قولنه باغلادیغی بازوبند .

Manipuli(e)ren (ـ ـ ـ ـ ـ فع متع) .a ㉑ [لاتینجه] ال ایله قاریشدیرمق ، اوینامق ، تحریك ایتمك ‖ یوغورمق .

Manko (ـ ـ ام (ا لا) ㊻ [ایتا] (تجا) قاصه‌ده ظهور ایدن آچیق ، نقصان .

Mann (ـ ا م) ㉖ بعضاً .a ㊷ (Weib و Junge کلمه‌لرینك مقابلی) آدم ، ارکك ‖ junger— کنج ، دلیقانلی ‖ (ضرب مثل) ein Wort ein—, ein— ein Wort ار اولان برسویلر سوزینی طوتار ‖ schwarzer— اوماجی ‖ (بحر) mit—und Maus کاملاً غرق اولمق (کمی حقنده) کاملاً (انسان واشیا ایله) غرق اولمق ‖ (ع) (کوچك ضابطك غیری عادی) نفر ‖ زوج ، قوجه ‖ sie ist der— im Hause (زوولی برقادین حقنده) او (قادین) اوك افندیسی ، ارککیدر ‖ uns fehlt (noch) der vierte— (اویونده اویونجیلردن بری) اویون ایچون برکشی دها لازم ، برکشی ، برقول اکسیك .

Mann,,... (... ـ) —tollheit (ا مؤ) بعض قادینلرك ارککی کورنجه سکرلرینك بوشاتسندن عبارت قادین خسته‌لغی .

Manna (ـ ـ ا لا (ا مؤ) ㊻ ، ⑲ [عبر] قدرت حلواسی .

Mannbar (ـَ ـ) (24) [Mann] (ارككـ حقنده) بالغ ، (قادين حقنده) بالغه ؛ كلينلك ، يتشمش .

Männchen (ـَ الا) b. (40) Mann كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) اوفق ، كوچك آدم ‖ (قارينك زوجنه خطاباً) قوجه‌جغم ! ‖ (حيوانات حقنده) (ديشى‌يه مقابل) اركك ‖ machen— آرقه آياقلرى اوزرينه قالقمق ، ديرلمك ‖ سچرامه ، اوينامه .

Männerchen (ـَـَ جمع لا) b. (40) Männer جمع كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) اوفق آدملر ، آدمجغزلر ‖ (نبا) نويون كوزى .

Mannes,... (... ـَـَ) wort— (ا لا) اركك ، مرد آدم سوزى ‖ alter— (الا) يكيتلك ، اركككك وقتى ، سن كهول ؛ سن رشد ‖ würde— (امؤ) وقار انسانيه ، حيثيت بشريه .

Mannhaft (ـَ ـ) (24) [Mann] رجلى ، اركككه مخصوص ، مردانه ، متين ‖ جسور ، عزم قوى (صاحبى) ، اركككجه‌سنه .

Mannheit (ـَ امؤ) (49) [Mann] رجليت ، ذكورلق ‖ اركككلك .

Männlich (ـَ ـ) (24) مذكر ، اركك جنسندن ، اركك ‖ اركككه مخصوص ، رجلى ، ذكورى .

Manns,... (...ـَ) dick— (ـ) انسان قاليتلغنده ‖ hoch— (ـ) انسان اوزونلغنده ، بويونده ‖ name— (ا م) اركك اسمى ‖ schneider— (ا م) ارككلره البسه ياپان ترزى ‖ bild— (ا لا) اركك ، انسان رسمى ‖ على الاطلاق : انسان ، اركك ‖ hand— (ا مؤ) اركك الى : (كذا يازى حقنده مستعملدر ‖ pflicht— (ا مؤ) اركك انسان وظيفه‌سى ‖ قوجه‌لق وظيفه‌سى ‖ zucht— (ع) تعليم وتربيه ، ضبط وربط (عسكريه) .

Mannschaft (ـَ امؤ) (49) [Mann] هرقنغى بر برخدمتك ايفاسيچون تعيين اولنمش آدملر ‖ (ع) قطعات عسكريه‌يى تشكيل ايدن عسكرلر ‖ junge— (قرعه نفراتى ، يكى كلمش عسكر) افراد جديده ‖ alte— معلم نفرات ‖ Unteroffiziere und—(en) كوچك ضابطان ونفرات ‖ (بحر) طائفه ‖

Manometer (ـَـَ ام (الا) a. (40) (صنع) [روم] غاز وبخارك درجه كثافتنى اولچمكه مخصوص آلت ، مقياس الغازات .

Manöver (ـَ ـَ الا) a. (40) ال ايشى ، الك حركتى ‖ (مجا) طولاب ، اويون ‖ (ع) تطبيقات حربيه مقصديله ياپيلان تعليملر ، مانوره ‖ كمى وشمندوفر مانوره‌سى .

Manövri(e)ren (ـَ ـ ـ فعلا +) a. (21) [فر] على الخصوص (ع) مانوره ياپمق ، اجتماع ، محاربه تطبيقاتى ياپمق .

Mansarde (ـَـَ امؤ) (55) [فر] طوان آره‌سى ، چاتى آلتنه ياپلمش اوفق اوطه .

Mansch (ـَ ام) (36) [mengen] e— (ـَ امؤ) (55) (sans pl.) چامور لكه‌سى ، پيسلك .

Manschester (مر.) Manchester) .

Manschette (ـَـَ امؤ) (55) [فر] (قوله ياشى) كنيش قوللق ، مانشت ‖ (مجا) (عو) n haben— قورقمق .

Manschinelle (ـَـَ امؤ) (55) [اسپا] (نبا) آمريقاى وسطيده يتيشن مانسيلا آغاجى .

Mantel (ـَ ام) a. (39) مانتو ، قاپوت ، (ع) ياغمورلق ‖ يكى تفنكك نامليسى اوزرينه قاپلوسقره .

Mantille (ـ ـ y-ı| ـَ امؤ) (55) [اسپا] كوچك مانطو ، اوفاق يغمورلق ‖ قالش آرابه‌سى اوكنده مشين اورتو ، باش اوزرينه آتيلوب چكه التندن باغلنان سياه واوزون قرنك باغى .

Manual (ـَـ الا) (56) (جمعى ien—) [لاتينجه] جيب دفترى ، جزؤدان ‖ پيانو ديللرى .

Manufaktur (ـَـَـ امؤ) (49) [لاتينجه] مانيفقوطره ، ال ويا فابريقه محصولى ، معمولات صناعيه .

Manuskript (ـَـ الا) (36) [لاتينجه] (صورت مختصره‌سى : Mskr.) (ال يازيسى بالخصوص برمحرر ويامؤلفك يازديغى) ال يازيسى ، مسوده ‖ ال يازيسيله مطبوع كتاب .

Mappe (ـَ امؤ) (55) [لاتينجه] اوراق وامثالى طاشيمغه مخصوص جزؤدان ‖ (پويوته آصمغه مخصوص) جزؤ كيسه‌سى ‖ چوجقلرك مكتب چانته‌سى .

Marabu (ـَـَ ام) (56) [عر] (تاطبيه) (طورنه قوشى نوعى اولوب هندستانده يتيشور وتويى شاپقه تزييناتنده قوللانيلور) مارابو ، مارابوط .

Maräne (ـَـَ امؤ) (55) [لاتينجه] (تاطبيه) اسوچره كوللرنده بولنور مارن بالغى .

Maraskino (ـَـَـ ام) (56) [ايتا] (تجا) ماراسكينو ديلان ليكوركه طعمى كوراسويه مشابه اولوب رنكى بياضجه‌در .

Marbel (ـَ ام) a. (40) [فرانسزجه marbre] (حرمر) يوارلاق .

March (ـَ اخامؤ ch) (inv.) (جغر) آوسترياده كائن برصبورغ جوارنده طونه‌يه منصب اولان وبوناملا موسوم اولان نهر .

Märchen (ـَ الا) b. (40) Märe كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) امثال ، حكايه ‖ تواتر ، هركسك آغزينه يايلمش لقردى ‖ von tausend und einer Nacht— بيك بر كيجه حكايه‌سى .

Marder (ـَ ام) a. (40) (قديم آلمانجه marter اولوب لاتينجه martes كلمه‌سندن مأخوذدر] (تاطبيه) اكثريا شمالده بولنوب زردوا نامنده‌كى حيوان وبونك كوركى .

Märe (ـَ امؤ) (55) (ايو) حوادث ، وقعه ‖ تواتر ، اخبار ووقايع حقنده آغزدن آغزه نقل اولنه‌كان حوادث ونقليات ‖ امثال ، حكايه ، قصه .

Marelle (ـَـَ امؤ) (55) Amarelle = ‖ زردالى .

Margarethe (ـَـَـ امؤ) (48) واقتيز اسمى [لاتينجه] مارغريت .

Margarin,... (... ـَـَـ) fett— (الا) قويونك ايچ ياغندن وسائر بعض اجسام شحميه‌دن چيقان برماده ، لؤلؤيه .

Maria (ـَـَ امؤ) (46) و (54) واقتيز اسمى [عبرانيه Mirjam] die heilige Jungfrau— حضرت مريم .

Marine (ـَـَ امؤ) (55) [لاتينجه‌دن مأخوذ فرانسزجه] (بحر) بحريه ، بردولتك قوهٔ بحريه‌سى ‖ كميجيلك ، فن ملاحت .

Marine,... (... ـَـَ) artillerie— (ا مؤ) بحريه طوپچيسى ‖ ministerium— (لا) بحريه نظارتى ‖ bilder— (جمع لا) تصاوير بحريه (دن عبارت رسملر) ‖ soldaten— (جمع م) عساكر بحريه ، بحريه عسكرى (نفرى) ‖ wesen— (ا مؤ) فن ، امور بحريه .

Marini(e)ren (‿-‿- فعو متع) .a. (٢١) (آشچیلقده) سالاموره‌یه یاتیرمق .

Marino (-‿- ا خا) (٥٦) (جغر) —San (اوفاق برحکومت) سن مارین .

Marionette (‿‿-(‿)- ا مؤ) (٥٠) [فر] قوقله .

Mark (‿ الا) (٣٨) (.sans pl) [قدیم آلمانجه marg ، انکلیزجه marrow] ایلیك ، ایلیك قبیلندن اولان مخی ، مغزی جسم || برشیئك اساس وقوتدن عبارت اولان قسمی || [قدیم آلمانجه : حدود معناسنه اولان و لاتینجه‌ margo دن مأخوذ marka] حدود ، ممالك حدودیه || تحدید اولنمش منطقه || [قدیم آلمانجه march] (امؤ) (٤٩) (تجا) معادن مقبوله ایچون یارم قوندن عبارت آغرلق ،وزن || وقت ومحلنه‌کوره مختلف پاره (آلمانیاده مارق آلتی غروش قیمتنده‌در.) مارق || وستفالنده مارق قونتلغی

Marke (‿‿ امؤ) (٥٠) [قدیم آلمانجه marc] مارقه ، نشانه ، علامت || بعض جمعیت اعضالرینك حاضربولندقلرینه علامت اولمق اوزره ویریلان مارقه || (مکتوب ظرفی وساڑه اوزرینه یاپشدیریلان) پول || (اویونلرده) پاره مقامنه توزیع اولنان رنکلی مربع ومستطیل الشکل فیل دیشی مارقه || مکتب چوجقلرینه‌برای مکافات خواجه طرفندن‌ویریلان مارقه || شاخص ، بیوك قازیق .

Märker (‿‿ ام) .a. (٤٦) [Mark] مارق دوقه‌لغی اهالیسندن اولان .

Marketender (‿‿‿‿ ام) .a. (٤٦) [ایتالیانجه mercata'nte (ع)] حرکات عسکریه‌ده برابرگزن ایاق بقالی || (قشله‌لرده) بقال .

Markicht (‿‿ ص) (٢١) [Mark] ایلیکلی ، ایلیکه منسوب ومتعلق .

Marki(e)ren (‿‿‿ فعو متع) .a. (٢١) [فر] اشارت‌ایتمك ، علامت قومق : تعلیق ، پوللامق || مساحهٔ اراضی وتخمین مسافه‌ده قازیق قاقق ، اشارت قومق || برشیئك عینی تقلیداً حرکت ایتمك ، یاپمق .

Markig (‿‿ ص) (٢١) [Mark] ایلیکلی (کذا مجا) || (مجا) سکرلی ،کوچلی قوتلی || — „drei اوچ مارقلق (اون سکز غروشلق) .

Märkisch (‿‿ ص) (٢١) مقدما فرانسه‌نك وسطولایتلرندن اولان مارق (مارش) ولایتندن || آلمانیاده وستفالنده کائن مارق قونتلغندن .

Markomanne (‿‿‿ ا م) (٥٥) (قدیم‌آلمان اهالیسندن) مارقومان .

Markt (‿ ا م) (٥١) (تجا) پنایر ییل باشی بازاری : هفته بازاری : هرکون اولان بازار || کذلك بازارده ، پنایرده صاتیلان ، آلنان‌اشیا || (مجا) etwas zu —e bringen ویاخود: mit etwas zu —e kommen صاتمق ، نقل‌ایتمك || تجارت ، آلیش ویریش ، بورسه تجارتی (معاملاتی) || بازار یری .

Markt,... (‿‿‿) —frau (ا مؤ) —weib= || —halle (ا مؤ) قپالی چارشو ، بازار یری || —platz (ا م) بازار یری = Markt || —preis (ا م) فیئات جاری ، پیاسه ، رایج || —schreier (ا م) شارلاتان ، (اوته‌ده برووده

اویناپان) سوقاق حقه بازی || —weib (ا لا) بازار یرلرنده اوته بری صاتان قاری || —zettel حبوبات وذخائر فیئات جدولی .

Markten (‿‿ فعلا + و فعو متع) .b. (٢١) [Markt] —um etwas برشی ایچون پازارلق ایتمك || آلوب صاتمق ، بیع واشترا ایتمك

Marmara-Meer (‿‿‿ اخالا) (٣٨) (جغر) مرمره دکزی .

Marmor (‿‿ و: ‿‿ ا م) (٥٤) یاخود(٥٨) [لاتینجه] مرمر .

Marmor,... (‿‿‿ و : ‿‿‿) —ader (ا مؤ) مرمر طماری || —hart (ص) مرمرکبی سرت || —falt (ص) مرمرکبی صغوق || —schleifer (ا م) (صنع) مرمر سیلان ، جلالیان طاشجی ، مرمرجی || Marmorstein .

Marmorn (‿‿ و : ‿‿ ص) (٢١) مرمردن (کذا مجازی) .

Marodi(e)ren (‿‿‿ فعلا +) .a. (٢١) [فر] (ع) عسکردن آیریلوب یغماکرلکه ، پلاچقه‌جیلغه کیتمك || کریده قالمق ، یورویشلرده دوکولمك .

Marokko (‿‿ اخالا) (٥٦) (جغر) مراکش (ماروق) مغرب حکومتی .

Marokko-Leder (‿‿‿‿ الا) (٤٠) .a. (صنع) سختیان (مرا. Saffian) .

Marone (‿‿ امؤ) (٥٠) (نبا) [ایتا] (ینیر) کستانه .

Maronit (‿‿ ا م) (٥٤) جبل لبنانده بولنان خرستیان .

Maroquin (ا لا فرانسزجه تلفظ اولنور) (٥٦) [فر] Marokko-Leder= .

Marotte (‿‿ امؤ) (١٥) جنت علامت مخصوصه‌سی ، مجنونانه آرزو، مراق || (مرا. Steckenpferd)

Marqueur (ا م فرانسزجه تلفظ‌اولنور) (٥٤) بیلاردو، طوپ اویوننده صایان کمسه || قهوه غارسونی .

Marqui(e)ren (‿‿ k ‿) (مرا. marki(e)ren) .

Marquis (فرانسزجه تلفظ اولنور) (.inv) (زادکانك دوقه‌لق ایله قونتلق آره‌سنده‌اولان صنفی) مارکی|| Marquise (‿‿ k ‿ امؤ) (٥٠) قپوونجره اوزرینه یاپیلان یغموروکونش سپری || مارکیزه تعبیر اولنان ارمود نوعی || (بیوك راکت) مارکیزه .

Mars (‿ ا خام) (.inv) [لاتینجه] (اسا وهیئ) مریخ سیاره‌سی|| کذا بواسمله مسمی حرب الهی || [فلمنکجه] (بحر) (ا م) کمی دیرکنده بولنان چناقلق || —feld (ا لا) شان‌دو مارس || —laterne (ا مؤ) چناقلق فناری || —fall (الا) (بحر) سنجاق ویا یلکن آچمغه مخصوص‌ایپ || —segel (الا) (بحر) چناقلق دیرکنك یلکنی .

Marsch (‿ ا م) (٥١) [فر] یورویش (ع) || ! marsch (حرند) (عسکری قوماندامی) مارش ! || هایدی ! یوری ! دفع اول ! || (امؤ) آلچاق وصولاق محلده اولوب محصولدار بولنان اراضی .

Marsch,... (‿‿‿) —tag (ا م) یورویش کونی || —land (ا لا) بطاقلق اراضی ، صولاق محل || —anzug (ا م) (ع) یورویش ، یول البسه‌سی || —bereit ص) (ع)

یوریشـه ، یوله چیقمغه حاضر ، حرکته مهیا || —fähig
(ص) (ع) یوریشـه ، حرکات عسـکریه‌یه مقتدر ، صالح ||
—kolo'nne (ا مؤ) (ع) یوریش(یول)قولی || —quarti'er
(ا لا) (ع) یوریش قوناغی .

Marschall (ـ ا م) (31) مارشال .

Marschi(e)ren (ـ ـ قعـ لا ∓) a. (21) [فر]
Du kannst—! (عو) || (کذا مجا) یوریمك (ع) علی‌الخصوص
هایدی چك آرابه‌کی !

Marstall (ـ ام) (31) [قدیم آلمانجه marah=Roß
و stal=Stall] اصطبل ، آخور .

Marter (ـ ا مؤ) (53) شدتلی آغری ، وجع ، اضطراب ||
اشکنجه || کذا (مجا) الم ، عذاب وجدان || مظلومیت ،
مغدوریت ، جوروجفا || (دین‌اغورنده کوزه آلنان ویا وقوعه
کلان اولوم) شهادت || =Folter .

Martyrer (ـ ام) a. (40) شهید ، مجتهد || مغدور ،
مظلوم .

März (ـ ا م) (28) بعضاً (51) [لاتینجه ma'rtius]
شهور رومیه‌دن مارت آیی .

März,... (ـ...) —ente (ا مؤ) (تاطبیعه) یابان‌اوردکی .

Marzellin (ـ ـ ا م) (28) (تجا) غایت اینجه وایپکدن
معمول تافته نوعندن برقماش .

Marzipan (ـ ـ ا لا) (38) بادملی یوارلاق قرابیه

Masche (ـ ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه masca] چوراب ،
آغ وامثالنك بهردوکومی : بودوکوملرك آره‌سنده‌کی کوزلر ،
دلیکلر ، حلقه ، الیلك .

Maschine (ـ ـ ا مؤ) (53) [روجه‌دن مأخوذ فرانسزجه]
ماکنه || فن میخانیکی‌یه ، جر اثقاله متعلق شی || آلت ||
تیاتروده بعض شیلرك تحریکنه مخصوص آلت .

Maschinen,... (ـ ـ ...) —betrieb (ا م) ماکنه
ایله اولان تحریك ، ایش کورمه || —saal (ا م) ماکنه‌لر
صالونی ، دائره‌سی || —arbeiter (ا م) ماکنه‌جی || —fabri'k
(ا مؤ) ماکنه انشا واعمالنه مخصوص فابریقه ، ماکنه
اعمالخانه‌سی || —wechsel (ا م) (شمندوفرده) لوقوموتیف
تبدیلی || —wesen (ا لا) فن میخانیکی || ماکنه‌لر .

Maschinerie (ـ ـ ـ ا مؤ) (53) [فر] (صنع) ایشلتمه ایچون
لازم کلان ، موجود بولنان بالجمله ماکنه‌لر || فابریقه اصولیله
ماکنه‌لرك صورت اعمال واحضاری .

Maschinist (ـ ـ ا م) (51) تیاتروده بالجمله آلات
وترتیباتك تحریکنه مأمور اولان || شمندوفرده ماکنه‌یی ،
لوقوموتیفی سوق واداره ایدن ماکنه‌جی .

Maser (ـ ام) a. (40) لکه ، اشارت ، بنك ||
(علم امراض) قزاموق .

Mas-holder (ـ ـ ام) a. (40) (نبا) اسفندان آغاجی .

Maske (ـ ا مؤ) (53) [فر] ماسکه || قدیم :
— (Sammet,) (اسکیدن) قطیفه‌لی قادین ماسکه‌سی ||
(بیلاردو) eine —setzen اویناناجق بیله ایله دیکرلرینه
اصابت ایتدیرمیه‌جك صورتده براقمق .

Masken,... (ـ ...) —anzug (ا م) ماسکه‌لی
بالولرده مسخره‌لقلرده کیلان البسه || —ball (ا م) ماسکه‌لی
بالو || —zug (ا م) مسخره‌لرك کچیدی .

Maskerade (ـ ـ ـ ا مؤ) (53) [فر] مسخره‌لق ،
ماسکه کیوب مسخره‌لر قیافتنه کیرمه || مسخره آلایی .

Maski(e)ren (ـ ـ قعـ متعـ) a. (21) و—sich (قعـ مطا)
اورتمك ، ستر ایتمك || ماسکه کیمك || (کذا مجازی وعسکری
استحکام اصطلاحی) .

Maskulinum (ـ ـ ـ ا لا) (31) یاخود (54) [لاتینجه]
(غرا) مذکر .

Mas-lieb(chen) (ـ) (ـ ا لا) (37) f. (38) n (نبا) قویون
کوزی

Maß (ـ) messen (38) مصدرینك زمان ماضیسنك برنجی
واوچنجی شخصلری .

Maß (ـ الا ، کذا ا مؤ) (38) [messen] اولچی ||
حد ، وسعت || (ا مؤ) کذا (.inv) —Bier برلیتره بیرا ||
über die—en حددن افزون : حددن زیاده ، بغایت ||
in dem —e, daß... اوقدرکه ... ، شـو صورتله‌که ... ،
اونسبتده‌که ... || in vollem—e بلغاً مابلغ || کذلك : —e
(امؤ) (53) صورت ، طرز ، حال ، طور ، وجه مثلا اکثریتله
برکله ایله مربوط اوله‌رق : an-erkannter=maßen تسلیم ،
تحسین اولندیغی ، (جمله طرفندن) تقدیر وتصدیق اولندیغی
وجهله || be-kannter=maßen معلوم اولدیغی ، هرکسك
بیلدیکی وجهله ، معلوم اولدیغی اوزره ، معلومدرکه ||
folgender=maßen بروجه آتی || einiger=maßen بر
درجه‌یه قدر .

Maß,... (ـ ...) —einheit (ا مؤ) توحید مقیاسی ||
—gabe (امؤ) حد ، درجه ، مقیاس ، اولچو ، مقدار ، تناسب ،
نسبت || nach—gabe seiner Arbeit ایشنه کوره ، ایشنه
باقیلورسه ، ایشی نسبتنده ، درجه‌سنده || —gebend (ص)
(21) قاعده اولان ، قاعده ، مثال اتخاذ اولنان ، دستور ||
Das kann nicht—gebend für uns sein بزبونی قاعده
اتخاذ ایده‌میز ، بونك بزه شمولی یوقدر ، بز بوکا تابع اوله‌میز ،
بو بزم ایچون مرعی ، جاری اوله‌ماز || —lieb(chen) (ا لا)
(نبا) =Mas-lieb(chen) || —los (ص) بلاحد ، نامحدود ،
عظیم ، بی پایان ، نامتناهی || —regel (امؤ) قاعده ، اصول ||
چاره ، تدبیر || —stab (ا م) مقیاس ، اولچی || متره ||
کذا (مجا) مقیاس .

Massakri(e)ren (ـ ـ ـ قعـ متعـ) a. (21) [فر] قتل عام
ایتمك ، قیرمق .

Masse (ـ ا مؤ) (53) [لاتینجه massa] یغین ،
کومه ، طوپ || (دوکمه‌جیلکده) قالبلق یاغلی قوم || [ایتا]
طوپوز ، صوپا ، چوماق .

Maße (ـ ا مؤ) (53) (جمع. Maß) .

Mäße (ـ) (messen فعلنك صورت التماسیه‌سنك
زمان ماضی برنجی واوچنجی شخصلری .

Massel (ـ ا مؤ) (53) (صنع) تیور کولچه‌سی .

Massen,... (ـ ...) —aufgebot (لا) (ع) طوپدن
عسکره آلمه || —weise (حا) طوپدن ، هپ برابر ، هپ بردن ||
یکباره اوله‌رق .

Maßen (ـ حرعا) وجهله ، صورتله ، طرزله .

Massenhaft (ـ ـ ص) (21) [Masse] یغینله ، طوپدن ||
طولو ، پك چوق ، کثیر || عظیم ، جسیم ، اجثه .

Massig (ـ ـ ص) (21) massenhaft= جسيم الجثه، بيوك .

Mäßig (ـ ـ ص) (21) معتدل ‖ (ييوب ايچمكده معتدل) بوغازسز ‖ قناعتلى ، عرصورتله افراطدن متوق ، عجلهدن مجتنب ‖ (قيمتجه پك ايو ، بالاتر اولميان) متوسط ، اورته ‖ ابتداسنه كلان برعددله برلكده : —(ein„) براولچكلك ‖ ابتداسنه كلان بر اسمله برلكده : —„helden آرسلانجهسنه ، آرصلان كبى ، قهرمانه ، كمال شجاعت وبسالتله .

Mäßigen (ـ ـ ـ فعمتع) [mäßig] و—sich (فعمطا) a. (21) كسب اعتدال ايتمك (ايتديرمك) ، تخفيف ايتمك ، خفيفلشمك ‖ يواشلاتمق ، يواشلاتمق تقليل وتحديد ايتمك .

Massilia (ـ(ـ)ـ اخالا) (56) (جغر) (اليوم مارسليا) ماسيلى .

Massiv (ـ ـ ص) (21) [لاتينجه] قالين،قبا ‖ يكپاره، صوم ‖ مجسم ‖ (آغاجلق حقنده) صيق ، كثيف ‖ (معمار) صوم ، كاركير ديوار .

Maßmünster (ـ ـ اخالا) a. (40) (جغر) (الساس ايالتنده كائن) ماسوو .

Mast (ـ ا م) a. (42) [قديماً المانجه mast] (بحر) كمى ديركى‖كمى ديركنه مشابه وديكيلى آغاچ ‖ [غوتجه speisen معناسنه اولان : matan كلهسندن مأخوذ قديم آلمانجه mast] (49) حيوانى سميرتمك ‖ بونك ايچون ويريلان يم .

Mast„... (ـ ...) zeit— (امؤ) حيواناتك سميرمه ، سميرديله وقتى ‖ darm— (ا م) (تشر) كودن دينيلان قالين باغرصاق ، مستقيم ، سرم ‖ (تاطبيه وقصابلقده) باغرصاق ‖ futter— (ا لا) (زرا) حيوانات سميرتمكه مخصوص يم ‖ los— (ص) (بحر) (كمى حقنده) ديركارى ايندرلمش، قيرلمش .

Masten (ـ ـ فعمتع) b. (21) [Mast] (بحر) =be-masten .

Mästen (ـ ـ فعمتع) و—sich (فعمطا) b. (21) [Mast] و (فع لا +) سميزلتمك .

Masten„... (ـ ...) (بحر) flampen— (جمعمؤ) كمى ديركى تاكتهسى .

Master (ـ ام) a. (40) (بحر) [Mast]—„zwei ايكى ديركلى كمى .

Mäster (ـ ا م) a. (40) حيوان سميزلتيجى .

Mastig (ـ ص) (21) [Mast] .

Mastig (ـ ص) (21) ايرى ، وجودلى ، ملحم ، جثهلى ، شيشمان ، اكنه بوينه ‖ (بحر) ديركلى، ديرك ديكلمش ‖ ايرى ، اوزون ، يوكسك ديركلى .

Mastix (ـ ام (الا) (38) [لاتينجه] ماستيقا ‖ صاقز ‖ (صنع) لكون ، جامجى معجونى .

Mastodon (ـ ام (الا) (56) [روم] (تاطبيه) محمودى فيل، ماموت .

Masureck (ـ ـ ام) (56) [پولونياجه : Masurka (ـ ـ امؤ) [روس] مازورقا (دنيلان دانس) .

Mater (ـ امؤ) (53) [لاتينجه] (صنع) ديزلمش، مرتب صحيفهلرك معدندن دوكمه يكپاره قالبى ، ماتريس .

Material (ـ(ـ) — الا) مفردى (38) ، جمعى ien— [لاتينجه] مواد لازمه ، مالزمه ، مواد انشائيه ، لوازم ، اشيا . برشيئك تركب ايتديكى اقسام (Persona'l كلهسنك مقابلى)

مادى، جسمانى شى ‖ (تجا) i-en— كوك ومعادن كبى حاصلات ارضيهنك طبيعى حالنده بولنانى، اجزاى طبيه ‖ بقاليه، ذخيره ، مأكولات .

Materialismus (ـ ـ(ـ)ـ — ام) (15) [لاتينجه] (فلسفه) طبعيون ، ماديون مسلكى .

Materialist (ـ(ـ)ـ — ا م) (51) [لاتينجه] (تجا) بقال، عطار ‖ (فلسفه) ماديوندن اولان .

Materi-e (ـ (ـ) ـ ا مؤ) (53) [لاتينجه] (اجسام ماديه ، كندولرندن برشى احضار اولنهجق اولان مواد) هيولا ، ماده ، جوهر ، جسم ، اجزا .

Materiell (ـ(ـ) — ص) (21) [لاتينجه] (كذا (ا م) das Materielle) مادى ، جسمانى‖ اساس ماده اولان شى .

Mathematik (ـ ـ ـ اكثريا : (ـ ـ ـ امؤ) (41) (sans pl.) [روم] رياضى ، علوم رياضيه .

Matratze (ـ ـ امؤ) (53) [عربيدن مأخوذ لاتينجه : Matra'tium] اوت ، يوك شلته ، مندر .

Matrikel (ـ ـ امؤ) (53) [لاتينجه] سجل دفترى .

Matrize (ـ ss ـ امؤ) (53) [لاتينجه] دول يتاغى، رحم ‖ (صنع) قالب .

Matrose (ـ ـ ا م) (52) [فلمنكجه] (بحر) كميجى .

Matsch (ـ ا م) (38) نادراً (51) قاپشامه . رچل، مربا ‖ اوزلى چامور ‖ جيويق ، ازيك شى ‖ es ist ein—, daß man nicht durch kann برچامور واركه كچمك . يورومك قابل دكل ‖ Jemand zu—schlagen برينى (دوكهرك) خرد خاش ايتمك ‖ (ص) لاپهكبى، جيويق ، كچكين .

Matt (ـ ص) (24) [عر] (شطرنج اويوننده) مات ، مات اولمق ، اولمك ‖ (مجا) (اشخاص حقنده) (نهايت درجه) يورلمق، مات اولمق، بتمك، طاقتدن، درماندن دوشمك‖ طونوق، جلاسز، پارلاقلغى يوق : طراوتسز ، رنكسز، رنكى اوچوق‖ —e Augen طونوق: سونوك كوز ‖ حيات وقلب (جان ، يورك) حقنده : حسسز ، اولمش ؛ قوتدن دوشمش، جانسز‖ طاتسز ‖ بوغوق (سس) .

Matt„... (ـ ...) äugig— (ص) طونوق، سونوك كوزلى‖ gelb— (ص) طونوق ، اوچوق صارى .

Matte (ـ امؤ) (53) چاير، چايرلق، مرعا ‖ [لاتينجهدن مأخوذ قديم آلمانجه matta] حصيرعلىالعموم صاپ وسائرهدن اورتو مقامنده مستعمل اورلمش شى، تيشين آغاجلرى طوكدن محافظه ايتمك ايچون اورمه حصير .

Mattheit (ـ امؤ) (49) [matt] (اشيا حقنده) شدتسز ‖ رنكك اوچوقلغى؛ نظرك طونوقلغى؛ جام وامثالنك طونوقلغى ، جلاسزلغى ‖ طاتسزلق ‖ ضعفيت : كوشكلك ‖ صورتافاده وانشانك طاتسزلغى؛ طرز، اصولده اولان طاتسزلق.

Mattigkeit (ـ ـ امؤ) (49) قوتدن دوشمه، طاقتسزلك ، درمانسزلق، يورغونلق ؛ بوزولمه .

Matz (ـ ا م) (عمو) (38) ياخود (51) وافتيز اسمى = Matthi'as ‖ (مجا) (برشيئى آكلامدن سويليان ، كوهزهلك ايدن شخص) سرسم ، احمق ، بدلا .

Matze (ـ امؤ) (53) [عبرانيجه mazâh] ، =Matzen Kuchen (ـ ـ ام) مايهسز اكمك .

Mauer (‿ـَ ا مؤ) (51) [لاتينجه mu'rus] ديوار ، جدار : بيوك اوزون ديوار ، سور .

Mauer„... (…‿ ـ) —dick (صـ) ديوارقالينلغنده || —fest (صـ) ديوار كبى ، صاغلام (طاش كبى) || —falk(e) (ا م) (تا طبيعه) يلقوان ، يؤ يؤقوشى || —felle (ا مؤ) ديوارجى مالەسى || —kitt (ا م) ديوارطاشلرينى ياپيشديرمغه مخصوص قوملى كيرچ ، دوز ، خرج || —klette (ا مؤ) (تا طبيعه) —läufer= (ا م) (تا طبيعه) آغاچ‌قاقان ، طيرماشيق‌قوشى || —ritze (ا مؤ) ديوار يارىغى ، چاتلاغى || —specht (ا م) (تا طبيعه) —läufer= || —stein (ا م) طوغله || —werk (ا لا) (صنعه) ديوار : ديواركبى طاش ، طوغله ايله ياپلمش شى || —ziegel (ا م) طوغله .

Mauern (‿ـَ فعلا + وفعه متعه) a. (21) ديوارچكمك ، ديوارله تحديد ايتمك .

Mauke (‿ـَ امؤ) (51) (بيطر) چبان كبى آياقده حاصل اولان خستەلق .

Maul (ـَ ا لا) (25) [قديم آلمانجه mûla] حيوان آغزى || ein loses—haben چكەسى دوشك اولمق ، آغزى ، ديلى پيس اولمق || (يبوب ايچمك حقنده) آغزينه صوقمق || ein—voll آغز طولوسى || das—halten چكەسنى طوتمق ، صوصمق ، سسنى كسمك || (ضرمثلا) er glaubt, die Tauben werden ihm gebraten in's—fliegen او (آرمود پيش آغزيمه دوش) ديبور || [لاتينجه mulus]=Maul=thier.

Maul„... (…‿ ـ) —affe (عمو) آغزى آچيق ، آغزينى آچوب هرشيئه آليق آليق ، شاشقين‌شاشقين باقان || —affen (فعلا +) آغزينى آچوب آليق آليق باقمق || —beer (ا م) (نبا) دوت || —esel (ا م) قاطر ، استر || —freund (ا م) (عمو) ساخته دوست || —held (ا م) (عو) آغزيله قهرمانلق ايدن || —korb (ا م) ايصيرمامق اوزره حيوانات آغزينه طاقيلان مشين ويا تل محفظه ، آغزلق || —schellen (فعه متعه) برينك آغزينه طوقات اورمق || —thier (ا لا) (تاطبيعه) (يبوك) قاطر || —voll (ا لا) لقمه || —werk (ا لا) (عمو) ein gutes—werk haben چكه صاحبى اولمق ، چكەسنه صاغلام اولمق || —wurf (ا م) (تا طبيعه) كوستبك || —wurfs=loch (ا لا) كوستبك يووەسى .

Maure (‿ـَ ام) (52) [لاتينجه] مراكشلى اركك || [عبر] (ا مؤ) (51) =Furcht .

Maurer (‿ـَ ام) a. (40) [Mauer] ديوارجى : آلچيجى || =Frei=maurer .

Maurer„... (…‿ ـ) —gesell(e) (ا م) ديوارجى عملەسى || —zunft (ا مؤ) ديوارجى اصنافى .

Maurisch (‿ـَ صـ) (21) فاس حكومتنه ، مغربيلره ، مراكشه منسوب ، مخصوص || —er Bogen (معما) آت نعلى شكلنده اولان كمر .

Mauritius (‿)(‿) i:s ـَ اخام) (56) موريس || (جغر) بحرمحيط هنديده كائن موريس آطەسى .

Maus ـَ ا مؤ) (55) [=لاتينجه mus] فنديق صيچانى ، فاره (مجا) (ضرمثلا) mit Mann und— (مرا . Mann) .

Mauscheln (‿ـَ فعلا +) a. (21) [Mausche] =jüdeln || (ا لا) b. (40) (sans pl.) آلمانجەيى يهوديجه سويلر كبى سويلمك .

Mäuschen (‿ـَ) Mäuslein (ـَ ـ) ايكيسيده : (الا) b. (40) (Maus كلمەسنك صورت تصغيريەسى) صيچانجق ، اوفق فاره || mein—! (عمو) (قارى قوجه آرەسنده) خوشغوشم ! ياورم ! سوكيلم ! الماسم !

Mause (‿ـَ ا مؤ) (51) =Mauser .

Mause„... (…‿ ـ) =Mäuse || —falle (ا مؤ) صيچان قپانى || —todt (صـ) سسز ، سود دوكمش كدى كبى .

Mäuse„... (…‿ ـ) —dreck (ا م) فاره ترسى || —grau (صـ) فاره رنكنده بوز ، سنجابى || —artig (صـ) فاره ، صيچان كبى ، يونوعدن || —dorn (ا م) (نبا) هليون برى ، ديشى قوش قوكماز || —habicht (ا م) (تا طبيعه) بوهميا چاقرقوشى || —öhrchen (ا لا) (نبا) فاره قولاغى || =Vergißmein-nicht .

Mausen (‿ـَ فعلا +) c. (21) [Maus] (حيوانات على‌الخصوص كدى حقنده) فاره طوتمق ، آولامق || (فعلا ±) كيزلوجه صاقلانەرق كزمك ، چكمك || (فعه متعه) (عمو) كال مهارتله چالمق ، چاريمق ، آشيرمق ، قاپمق || [Mauser] (فعلا +) ,sich— (فعه مطا) توك دكشديرمك || (مجا) (عمو) (انسان حقنده) يوصتى دكشديرمك ، درى دكشديرمك .

Mauser (‿ـَ ا م) a. (40) [mausen] آشيريجى ، طوفەجى || (ا مؤ) توك دكشديرمه زمانى || (ا خام) اوبه رندورفده تفنك فابريقەجيسى وماوزر تفنكنك موجدى .

Mausern (‿ـَ فعلا +) و sich— (فعه مطا) a. (21) =mausen توك دكشديرمك ، دريسى دكشديرمك .

Mausig (‿ـَ صـ) (21) [Maus] فاره قوقان ، قوقوسى آلان آوجى || [mausen] sich—machen كنديني اهميت ويرمك || Sie machen sich gar zu—! آرتق سزده كنديكزى پك اعلا ايديورسكز ، طفره فروشلق ايديورسكز ! حديكزى كچيورسكز !

Mausole-um (‿ـَ‑‑ ا لا) (44) [Mauso'lus] تربه .

Mausolus (‿ـَ‑ اخام) (56) ميلاددن ٣٥٣ سنه اول وفات ايدن وآيدين جوارى حاكمى اولان موسول .

Maut(h) (ـَ ا مؤ) (49) اشيانك اخراجات وادخالات (كمرك) رسمى || كمرك (دائرەسى) .

Maximal„... (…‿‿ ـ) —preis (ا م) الك يوكسك فيئات .

Maximum (‿‿ـَ ا لا) (56) [لاتينجه] (Mi'nimum كلمەسنك مقابلى) حد اعظمى ؛ درجۀ نهايه . غايه .

May (ـَ) (مرا . Mai) .

Mayer (‿ـَ ا م) a. (40) (مرا . Meier) .

Mayor (‿ـَ ام) صورت تلفظى (mé'-ēr) (56) [انكليز] شهر امينى ، بلديه رئيسى || قائمقام ، ناحيه مديرى .

Mazedoni-en (‿)(‿)ـَ‑‿ ا خالا) (56) [روم] (جغر) ماكدونيا قطعەسى .

Mechanik (‿ـَ ch - ا مؤ) (20) [روم] فن ماكنه (ميخانيكى) ، علم جر اثقال || (برشيئده حركتى حصوله كتيرن قسم داخلى) ماكنه .

Mechanisch (ـّـ ch ـ ص) (21) ماكنه‌كبى ‖ ماكنه‌يه
جرأثقاله عائد، مخصوص، متعلق ‖ غيراختيارى جانى استيه‌رك،
الندن كليه‌رك .

Mechanismus (ـّـ ch - ام) (45) [روم] .

Meckern (ـّ فعلا +) .a (21) (كچى حقنده) باغرمق،
مله‌مك ‖ (انسان حقنده كچى سسى تقليداً) باغرمق ‖
(موسيق) تيترك صدا ايله تغنى اتمك .

Medaille (ـّـ مداليه اوقونور امؤ) (53) مداليه .

Media (ـ(ـ) ـ امؤ) (49) (جمع .... diä) (غرا)
صداسى خفيف اولان حرف .

Median (ـ(ـ)- الا) (28) [لاتينجه]=Median-papier.

Median,... (ـ... ـ(ـ)-) —größe (امؤ) اورته
بيوكلك، جسامت وسطيه ‖ —papier (الا) ٤٠٠–٥٠٠
ميلتره جسامتنده اولان كاغد .

Mediante (ـّ(ـ)- امؤ) (53) [لاتينجه] (موسيق)
برصداى اصلينك برثلث يوقاريسنده بولنان صدا، مدياتته .

Mediatisi(e)ren (ـّـ(ـ)- فعمتع) .a (21) [لاتينجه]
برپرنس ويا مملكتى (وقتيله) آلمانيا امپراطورلغى حكمندن
چيقارمق .

Medici (ـّـ مديچى تلفظ اولنور اخام) (.inv) مديچى.

Medi-en (ـ(ـ)- اخالا) (56) (جغر) (زمان قديمده آسياده
بولنان) مديا حكومتى اراضيسى .

Medikament (ـّـ الا) (38) [لاتينجه] علاج، معالجه.

Medikus (ـّـ ام) (57) ، نادراً (36) [لاتينجه] (نادراً
استعمال اولنور) طبيب، حكيم، دوقتور .

Medina (ـّـ اخام) (56) [عر] مدينهٔ منوره ‖على الاطلاق
مدينه (شهر) .

Medio (ـ(ـ)ـ حا) [لاتينجه] (تجا) =Mitte مثلا :
März— مارت اورته‌سى، اواسطى : اورته‌سنده .

Mediti(e)ren (ـّـ فعمتع) .a (21) [لاتينجه] تعميق
اتمك، عريض وعميق مطالعه اتمك .

Medium (ـ(ـ) ـ الا) (44) وياخود (58) [لاتينجه]
واسطه، وعلى الخصوص ارواح لطيفه آره‌سنده توسط ايتديكى
تصور اولنان شخص : قلاغوز، ميانه‌جى .

Medizin (ـّـ امؤ) (49) [لاتينجه] طب (بومعناده
sans pl.) ‖ معالجه، علاج، دوا .

Medizinisch (ـّـ ص) (21) [لاتينجه] طبى، طباً،
طبه مخصوص ‖ دوائى، طبده علاج كبى قوللانيله‌بيلان،
شفائى ‖ e Fakul tä't— مجلس اطبا، جمعيت طبيه .

Medusa (ـّـ اخا امؤ) (46) و(54) [لاتينجه] (اسا)
نظرى انسانى طاشه تحويل ايدن پرى ‖ (امؤ) (51) كذا :
Meduse (امؤ) (51) (تا طبيعه) دكز آمى .

Meer (ـ الا) (38) [قديم آلمانجه mare | Land]
كله‌سنك مقابلى) دكز، بحر .

Meer,... (... ـ) —blau (ص) دكز مائيسى، دكزى ‖
—igel (ام) (تا طبيعه) دكزكستانه‌سى ‖ umschlungen—
(ص) دكزله محاط ‖ —adler (ام) (تا طبيعه) دكز قارتالى ‖
—amsel (امؤ) (تا طبيعه) بوز قره طاتوق ‖ bewohner—
(ام) سواحل اهاليسى ‖ دكزده ياشايان حيوان، حيوانات
بحريه ‖ —busen (ام) قوى، ليمان، كورفز ‖ barbe—
(امؤ) (تا طبيعه) كفال باليغى ‖ —enge (امؤ) بوغاز،
قنال ‖ —frau (امؤ) دكز قيزى، پريسى ‖ دكز قادينى
دينيلان وحيوانات ثديه دن برماهى ‖ —fräulein (الا)
=frau— ‖ —göttin (امؤ) دكز آلهه‌سى ‖ katze—
(امؤ) (تا طبيعه) ديشى ميمون ‖ (مجا) چركين كسه،
صورتمز شخص ‖ —leuchten (الا) فوسفورلنه‌رق پارلمق
خاصه‌سى، تفسفر ‖ —nebel (ام) صيس ‖ pferd—
(الا) (تا طبيعه) اوكسز دينيلان دكز حيوانى ‖ —salz (الا)
دكز طوزى ‖ —schaum (ام) دكز كوپوكى، كذلك بواسمله
مسمى اولوب اكثريا آغزلق ياپيلان معدن ‖ خروسپينا باليغى ‖
—strudel (ام) كرداب، دكزده درين محل ‖ thier—
(الا) دكز حيوانى ‖ —weibchen (الا) =frau— ‖
—wunder (الا) علائم غريبهٔ بحريه ‖ (مجا) (حيرت
وتعجبى موجب اوله‌جق شى) تحف، غريب، فوق العاده شى،
خارقه .

Meeres,... (... ـ) —spiegel (ام) سطح بحر،
روى دريا ‖ —ablagerung (امؤ) دكز صولرينك چكلمسندن
حاصل اولان اراضى، محل ‖ —grund (ام) قعر دريا،
دكزك ديبى ‖ —stille (امؤ) (بحر) سكونت دريا، دكزده
فورطنه‌دنصكره حاصل اولان صود ليمانلق ‖ —ufer (الا)
ساحل دريا، دكز قييسى، قره .

Meeting (ـّ صورت تلفظ : ...mi الا) (56) [انكليز]
جمعيت، مجلس على، مجمع ‖ جمع اولمق، طوپلانمق اوزره
بورى چالنمسى .

Megäre (ـّـ امؤ) (53) [روم] (اسا) مه‌ژه‌ر نامنده‌كى
عفريت ‖ (مجا) آزوللى قارى، جادالوس، پك تيتيز قادين ‖
(تا طبيعه) بونامده اولان بريلان، بركلبك .

Mehl (ـ الا) (38) اون، دقيق ‖ (اون كبى بولنان
سائر مواد) ازمه، توز، چكمش، دوكلمش ماده .

Mehl,... (... ـ) —floß (ام) (آشپيلقده)
خمور طوپى ‖ —wurm (ام) (تا طبيعه) اون قوردى ‖
—kleister (ام) (صنع) =Kleister ‖ —müller (ام)
اون اوكودن اونجى، دكرمنجى ‖ —sack (ام) اون طوربه‌سى ‖
—speise اون ايله ياپلمش عك، چورك، بورك، خمور
ايشى ‖ (اكثريات يكندن قيزارتمه‌دن صكره صفره‌يه قونيلان)
كوزلمه وامثالى طاتلى ‖ —suppe (امؤ) اون چورباسى ‖
—t(h)au (ام) (نبا) بغداى خسته‌لغى اولوب باشاغك
ايچنده دانه‌لرك چوريوب سياه توزه تحولندن عبارتدر يرقان،
سهك دخى دينور ‖ —zucker (ام) خام شكر .

Mehr (ـ حا) زياده، فضله —als ich sagen kann
سويليه بيله‌جكمدن زياده ‖ und— كيده كيده، چوغاله
چوغاله، نهايت ‖ ...vier Augen sehen— als zwei
درت كوز ايكيدن دها زياده كورر ‖ je—man ihm giebt,
desto—verlangter اوكا ويردكجه استر (نقدر زياده‌ويرسه‌ك
بته استر) ‖ er lebt nicht— اوآرتق (چوق) يشامز :
اولك اولمسى يقيندر ‖ keine Thränen—! صوص آرتق !
آغلمه بقايم آرتق ! ‖ —groß als klein كچوك اولمقدن زياده
بيوك ‖ (عمو) kann man nicht verlangen— دها نه

اسنیورسك ؟ بوندن زیادەسی جان صاغلغی || Das thut
جانته منت || was ist denn nun —? || er nicht—wie gern
ای دها نه وار ؟ ای صکره دها نه وار ، ندر ؟ (الا) (inv.)
فضله اولان ، زیادەلك || قصور ، اوصت طرفی .

Mehr,... (‒ · · ·) —genannt (ص) اسمی چوق
سقت ایدن . کندیسندن برچوق بحث اولنان ، مشهور ،
معروف ، معهود اولان || —bieter (ام) برشیئه دیکرندن
دها زیادە ویرن || —deutig (ص) معناسی چوق بر ایکی درلو
اولان شبهەلی ، مشکوك || جناس ، ایهام || —fach (ص)
برقاچ درلو || مکرر || علی الخصوص (ریا) کسور براقمقسزین
بر عددی برقاچ دفعه حاوی اولان عدد ، مضروب || (حا)
برقاچ کرە ، درلو ، برقاچ نوع ، مختلف طرزده || —mals (حا)
چوق ، برقاچ دفعه ، اکثریا || —zahl (امؤ) قسم اعظم .
(برشیئك) چوغی ، اکثری قسمی .

Mehren (‒ ‒ فع متع) و —sich (فع مطا) a. (21)
[mehr] تضاعف ، تزاید اتمك || تضعیف وتکثیر اتمك .

Mehrheit (‒ ‒ امؤ) (39) [mehr] اکثریت || قسم
اعظم || اکثریت آرا .

Meiden (‒ ‒ فع متع) و —sich (فع مشا) o. (21)
[قدیم آلمانجه midan] اجتناب اتمك ، چکنمك ، توقی اتمك ،
قاچمق .

Meier (‒ ‒ ام) a. (41) [لاتینجه ma'jor] برآراضینك
امانةً اداره ایدن مدیر ، مبصر || مقدما خدمتجیلرك باشی ، باش
خدمه ، آغا ، خدمتجی اونباشیسی ، باش قالفه || زنکینجه
کویلی ، چفت چوبوق صاحبی || (اخام) (56) مائیر .

Meile (‒ ‒ امؤ) (53) [لاتینجه mi'llia] (اکثریا
= ۷۵۰۰ مترە) میل || alte französische — قدیم فرانسه
میلی (= ۴۴۵۱,۹ مترە) .

Meilen,... (‒ · · ·) —breit (ص) برمیل کنیشلکنده ||
— (صوحا) برمیل اوزاق ، (تەزەده ، جهنمك بوجاغی ، چوق
اوزاق) || —zeiger (ام) هر برمیلده دیکیلان طاش ویا دیرك ||
(شمندوفرده) اکثریا : کیلومترە طاشی .

Meiler (‒ ‒ ام) a. (40) (صنع) کمور اوجاغی .

Meiler,... (‒ ‒) —kohle (امؤ) اودون کوری .

Mein (‒ ich کلمەسنك مضاف الیهی) [قدیم آلمانجه
min] —gedenke ینی خاطرله (اونوتمه) ، خاطرندن چیقارمه ||
nicht—vergiß اونوتمه بنی ، خاطرندن چیقارمه ، بنی یاد
ایت || (بکا عائد ، بنم) — (gehört : عمو) das Buch ist
بوکتاب بنمدر ، بو بنم کتابمدر || [mein یعنی ich کلمەسنك
مضاف الیهندن] (صفت وضمیر ملکی) a. (21) mein (م) ،
meine (مؤ) ، mein (لا) بنم || mein Buch بنم کتابم ||
haben Sie meinen Brief erhalten ? بنم مکتوبمی
آلدیکزمی ؟ || Fuß thut mir weh — (بنم) آیاغم آغرییور ،
آجیور || Meiner, Meine, Meines, اکثریا حرف تعریف
معین ایله برلکده اولەرق : der (die, das) Meine ویاخود
دها زیادە مستعمل اولەرق : Meinige بنمکی || (الا) (inv.)
das Mein und Dein بنمکی وسنککی || (حرندا) (حیرت
وتعجب زماننده) ! — ei du ! — آمان یاربی !

Mein,... (‒ · · ·) [وصلی آلمانجه mein : Verletzung]
—eid (الا) یلان یمین ، بوش یره یلان یره ایدیلان قسم ||
نقض قسم .

Meinen (‒ ‒ فع متع وفع لا +) a. (21) فکر وظننده
بولنمق ، ظن اتمك ، دوشونمك ، تصور اتمك || ادعا اتمك ||
man sollte—er wäre närrisch انسان اونی دلی ، (عقلی)
قاچیق ظن ایدر ، انسانك قاچیق دیەجکی کلییور ، (عدف نظر
اولمق) damit sind Sie gemeint بوندن ، اوندن مقصد
سزسکز ، بوسزه راجعدر || so ist's nicht gemeint ایش
اویله دکل ، مقصد اودکل ، اویله دیمك استمیور : بن بوکا اینانمم ||
er meint es gut mit Ihnen (اونك بونی سزه یاپمسی ،
تکلیف اتمسی ، سویلمسی والخ) محضا سزه ایولك ایچوندر ،
بو ایشده اونك فکری سزه ایولکدر ، او بونی ، سزك ایولککز
ایچون یاپیور ، استیور ، سویلیور والخ || die Sonne meint
es gut کونش ایو یاقییور ، قوتی چوق ، شدتلی || —es redlich
خالصانه (اخطار ، اخبار اتمك) . بیان افکار اتمك .

Meiner (‒ ‒ ich کلمەسنك مضاف الیهی) بندن ، بنم
...دن .

Meiner-seits (‒ ‒ ‒ حا) بنم طرفمدن || بکا کالنجه ، بنجه .

Meinet-halben (‒ ‒ ‒) ، wegen, (‒ ‒ ,, —) (حا)
بنم ایچون ، بنم سببمه ، بندنطولایی ، بنم خاطرم ایچون || هایدی
نه ایسه ، هایدی اویله اولسون ، ایی ، هایدی بقالم .

Meinung (‒ ‒ امؤ) (39) [meinen] ظن ، فکر ||
meiner—nach بنم فکریمه کوره ، بکا قالورسه ، بنجه ||
ich habe ihm derb meine—gesagt اوکا بن استدیکمی
سویلدم ، فکریمی آکلاتدم آغزینك طاشنی ویردم ، سویلیەجکمی
سویلدم || استك ، آرزو ، نیت .

Meiran (‒ ‒ ام) (28) = Majoran .

Meise (‒ ‒ امؤ) (53) [قدیم آلمانجه meisa] باشدن قره .

Meißel (‒ ‒ ام) a. (40) (صنع) طاش ، معدن کسمکه
اویغه مخصوص قلم ، منقاش || (جرا) a. (40) ، (امؤ) (53)
یارەنك اوزرینه قونیلان تیفتیك ویا قوش توکی باصیق ، رفاده .

Meißen (‒ ‒ اخا لا) (56) (جغر) قدیم مارق غرافلق
وشمدیکی حالده ساقسونیا قرالیغی داخلنده بولنان مایسن ، میسن .

Meißener (‒ (‒) ‒ ام) a. (40) میسن اهالیسندن
اولان || (ص) (21) میسنه مخصوص . منسوب || (تجا)
—er Porzella'n ساقسونیا (پورسلان) .

Meist (‒ ص) (21) mehr کلمەسنك مبالغه صورتی) الك
چوق ، اکثری || die—en Schüler اکثری طلبه : مکتبلیلرك
چوغی ، اکثری مکتب چوجقلری ، قسم اعظم .

Meistens (‒ ‒) ، meisten-theils (‒ ‒ ‒ ویاخود :
‒ ‒ ‒) (حا) اکثریا ، اکثر وقت ، چوق وقت ، علی الاکثر ،
اکثریتله ، چوق دفعه .

Meister (‒ ‒ ام) a. (40) اوسته ، اوستاد ، قالفه ،
مایسترو || (ضرمثل) kein—fällt vom Himmel اوسته
کوکدن اینمز یا ، هیچ برکمسه آناسندن اوسته اولەرق طوغمز .

Meister,... (‒ · · ·) —hand (امؤ) اوسته الی ||
—gesell اشجی اوستەسی || —stück (الا) برصنعتکار
ویا محررك الك کوزل اثر ، اعلا اثری || —werk (الا) اثر
برکزیده ، نادیده شی .

Meisterhaft (ـ ـ ـ ص) (21) استادانه ، خارق العاده ، كال مهارت وغيرتله يابلمش .

Meistern (ـ ـ فعه متعد وفعه لا +) a. (21) [Meister] Jemand, etwas— برينه ، برشيئه التديلك طاصلامق ‖ اوسته‌لق صاتمق ، طاصلامق ‖ كوستريمك ، اوسته‌لق صاتمق . درس ويرمك ‖ = hofmeistern هركسه عقل اوكرتمكه ، مكتب چوجغى كبى معامله ايتمكه باشلامق ‖ مناقشه ، مؤاخذه ايتمك .

Meisterschaft (ـ ـ ـ ا مؤ) (49) [Meister] (اوستادلك هيئت مجموعه‌سى) اوستادلر ، اوسته‌لر = Innung .

Mesiko (ـ ـ ـ صورت تلفظى ...Meriko=(mé-rhi .

Mekka (ـ ـ ا حا لا) (56) (جغر) مكهٔ مكرمه .

Melancholisch (ـ ـ k ـ ـ ص) (21) [روم] دائما مكدر ومحزون طوران ، قره سودايه مبتلا اولان ، مراقلو ‖ حزن وكدرى موجب ، حزن انكيز .

Melanesi-en ((ـ)(ـ) ـ ـ ـ ام) .b (40) (جغر) سياهيلرك متوطن اولدقلرى ملانزيا قطعه‌سيكه اوستراليا قطعه‌سيله مشتملاتنى حاويدر .

Melange (فرانسزجه تلفظ اولنور ا مؤ) (55) [فر] (چوقولاته ، سود ، شكردن مركب اولوب اوروپاده سودلى قهوه كبى ايچيلور) ملانژ .

Melasse (ـ ـ ـ ا مؤ) (55) (تجا) [فر] شكرك تبلورندنصكره قالان شروب ملاسى .

Melde (ـ ـ ا مؤ) (55) [قديم آلمانجه melda] (نبا) سرمق ، قره يازى .

Melde,.... (ـ ـ . . .) —schiff (ا لا) (بحر) آويزو ديلان سرعت واپورى .

Melden (ـ ـ فعه متعد وفعه لا +) .b (21) Jemandem etwas — برينه برشى خبر ويرمك ، برشى حقنده اعطاى معلومات ايتمك ‖ تحريرا : افاده وعرض ايتمك ، راپور تقديم ايتمك ، خبر ويرمك ‖ اخطار ايتمك ‖ —mit Respekt zu حاشا حضوردن ‖ —ohne Ruhm zu اوكك . اوكنمك كبى اولمسون ‖ —sich (فعه مطا) كندوسنى خبر ويرمك ، (ع) بيوكنك حضورينه چيقمق وكلديكنى خبر ويرمك ‖ —sich krank خسته خبرى ويرمك ‖ (مجا) das Alter meldet sich bei ihm اختيارلق اونده كورينيور ، كنديسنى كوسترمكه باشلادى ، باشلامش ‖ —sich zu einem Exa'men براستحان ايچون مراجعت ايتمك ، امتحان اولمق اوزره برمحله كندوسنى ابراز ايتمك ‖

Meldung (ا مؤ) (41) اخبار وافاده ، عرض واشعار ايجه : راپور تقديم ايجه ‖ يالكز : Meldung (امؤ) (49) راپور ، عريضه .

Meli(e)ren (ـ ـ ـ فعه متعد) و—sich (فعه مطا) .a (21) [فر] كيرمك ، قارشمق ، قاريشديرمق ، مداخله ايتمك ‖ بولاشديرمق ‖ خلط ومزج ايتمك .

Meliori(e)ren (ـ ـ ـ (ـ) - فعه متعد) .a (21) اصلاح ايتمك ، ترقى ايتديرمك ، ايولشديرمك .

Melis (ـ ـ ا م) (inc.) [لاتينجه Melite'nse يعنى : [Malta-zucker (تجا) —zucker (ا م) مليس شكرى .

Melisse (ـ ـ ـ ا مؤ) (55) [روم] (نبا) مليسا ، اوغل اوتى (كه كنديسندن روح چيقاريلور) .

Melk (ـ ص) (24) [melken] (حيوانات وعلى الخصوص اينك حقنده) سود ويرن ، سودلى اينك ، سود ويرمكه باشلامش .

Melken (ـ ـ فعه متعد) .o (20) —die Kühe اينكلرى صاغمق ، احلاب ايتمك .

Melkerei (ـ ـ ـ ا مؤ) (49) [melken] اينكى صاغمه ‖ سودجى دكانى ، كارخانه‌سى .

Melodie (ـ ـ ـ امؤ) (49) (موسيقى) اهنكاو مقام ، هوا ، لحن ، لطافت صدا ‖ لطافت ، حسن انتظام (كذا Melodei) .

Melodram(a) (-)ـ ـ ـ ا لا) (56) [روم] نغمه‌لو تياترو اويونى ، آجيقلى وفاجعه‌لى تياترو .

Melone (ـ ـ ـ ا مؤ) (55) [رومجه‌دن مأخوذ لاتينجه] (نبا) قاوون .

Melonen,.... (ـ ـ ـ . . .) —beet (ا م) قاوون تارلاسى ، قاوونلق ‖ —kürbis (ا م) (نبا) حلواجى قباغى .

Memel (ـ ـ ا خا) .a (40) (جغر) (ا م) (كذا ا مؤ) —der نهر تيمه‌ن نهرى ‖ (كذا پروسياده) بواسمله مسمى شهر ‖ (امؤ) طشره‌لرده (55) اون قوردى .

Memme (ـ ـ ا مؤ) (55) جبين ‖ آلچاق .

Memorial ((ـ)(ـ)- ـ ا لا) (58) [لاتينجه] استدعا ، عريضه ‖ لايحه ‖ ژورنال .

Memori(e)ren (ـ ـ ـ فعه متعد) .a (21) [لاتينجه] ازبره المق ، (ازبره) ازبرلمك ، ازبره اوكرنمك .

Menage (ـ j ـ ـ ا مؤ) (55) [فر] او ادارهسى ، ادارهٔ امور بيتيه ‖ هروقت يئيلان يمكلر ‖ هركون قوريلان سفره ‖ سفرطاسى ‖ اوزرينه ياغ سركه (طوز بيبر) قونيلان آياقلى : ياغ سركه‌لك .

Menage(n),.... (ـ ـ ـ . . .) —buch (الا) طبله .

Menagerie (ـ ـ j ـ ـ ا مؤ) (55) [فر] حيوانات نادره ووحشيه ، غريبه‌نك بولنديغى منازه‌رى .

Menagi(e)ren (ـ ـ j ـ ـ فعه متعد) .a (21) [فر] اداره ايله قوللانمق ، حسن اداره ايتمك ‖ ترتيب وتدارك ايتمك ‖ —sich (فعه مطا) =sich mäßigen .

Meng,.... (. . . ـ) —schaufel (ا مؤ) (صنعه) (چوملكجيلكده) قاريشديرمغه مخصوص كورك ، قارغى ‖ —saat (ا مؤ) (قيشلق ايچون) قاريشيق اكيلان بوغداى وچاودار وبولاف وآريه ، ربيعيه .

Menge (ـ ـ ا مؤ) (55) چوق مقدار ، چوق عدد ‖ وفرت ، چوقلق ‖ كومه ، طاقم ‖ غلبه‌لق ، ازدحام ، جمعيت ، آلاى ، خلق : سورى ، كومه ، يغين .

Mengen (ـ ـ فعه متعد) و—sich (فعه مطا) .a (21) [قديم آلمانجه mengan] (هردولو شيئى بربرينه) قاريشديرمق ، خلط ايتمك ، مزج وتركيب ايتمك ‖ قاريشمق ‖ بلا انتظام ، قارمه قاريشيق بربرينه قاتمق ، قاريشديرمق ‖ (مجا) sich —in etwas برشيئه قاريشمق ، مداخله ايتمك ، دخل وتعرض ايتمك .

Mengsel (ـ ـ ا لا) .a (40) [mengen]=Gemengsel .

Mennig (ـ ـ ا م) (38) ، —e (ـ ـ ـ ا مؤ) (81) (معدنيات ورساملقده) سولوكن ، زرقون (حمض متوسط رصاص) .

Menorka (ـَـ ا خالا) (56) (اسبانیانك بالهآر اطهلرندن) مینورقه آطهسی .

Mensch (ـَ ا م) (52) انسان ، آدم ‖ eine Menge—en برچوق کمسهلر ، خلق ، عالم ‖ kein—würde es wagen... بوکا ، اوکا کمسه جسارت ایدهمیهجکدی ، اجترزدی ‖ es wohnen 10,000—en in dieser Stadt بوشهرده اون بیك کشی اسکان ایدیور ، بوشهرك اون بیك سکنهسی ، اهالیسی واردر ‖ jeder— هرکس ، هرشخص ، هر آدم ‖ (باش وعقله نسبتله) باش ، قفا ‖ (ا لا) (31) (اسافل طاقمندن قادین مخلوق) پوستال ، قالتاق ، شیللق .

Menschen.... (ـَـ ...) —blut (ا لا) انسان قانی ‖ —geschlecht, (ا لا) جنس انسانی ، نوع بشر ‖ —recht (ا لا) انسانك ، بشرك حقوق طبیعیهسی ‖ -schlag (ا م) انسانك ، صویی ، نسلی ، نوعی ‖ —ähnlich (ص) انسانه بکزر ، آدمه مشابه ‖ —alter سن (انسانی) ، یاش ‖ نسل ، بطن ‖ —feind (ا م) انسانلرك اختلاطندن احتراز ایدن منفرد ومنزوی یاشایان آدم ، مردمکریز ‖ —fresser (ا م) یام یام ، آکل بشر ، مردمخوار ‖ —freund (ا م) انسانلری سون واصلاح احوالرینه چالیشان کمسه ، محب انسان ، انسانیت پرور ‖ —pocken ‖ Mensch= (ا لا) —kind (جمع) (علم امراض) چیچك خستهلغی ‖ —schen (ا مؤ) وحشیلك ، انساندن قاچمه ‖ —schinder (ا م) انسانه حقارتله معامله ایدن ، اذیت وجفایی طبیعت ایدکمش اولان ‖ —seele (امؤ) روح انسان ، جان ‖ (عو) es war keine—seele da اوراده هیچ برکمسه یوقدی ، جنلر طوپ اوینایورلر ایدی ‖ —verstand (ا م) عقل انسانی ، فراست بشریه ، عقل ، فکر ، ادراك ، اذعان ‖ —volk (الا) جنس بشر ، نوع انسان .

Menschheit (ـَ امؤ) (49) [Mensch] انسانلق ، انسان اولمق ، بشرلك ، بشریت .

Menschlich (ـَـ ص) (21) [Mensch] انسانه مخصوص ، نوع بشره عائد ، متعلق ‖ (حسن تعبیرله) ihm ist 'was Menschliches passi'rt وفات ایتدی ‖ آلداندی ، عقلنهیله کلیان باشنه کلدی ‖ انسانجهسنه ، آدم عقللی ، ایو ، مناسب وجهله ، انسانه یاقیشورجهسنه .

Menstrui(e)ren (ـَـَـ) (فع لا ±) a. (21) [لاتینجه] آی باشی ، عادتی کورمك .

Mensur (ـَ امؤ) (49) [لاتینجه] (اسقریم تعلیمنده) اوروشانلرك آرهسندهکی مسافه ‖ (موسیقی) اصول ، وزن ، کمپو .

Menuet(t) (ـَـ ام (الا) (38) [ایتا] (امؤ) (49) منوئت دنیلان رقص ایله بونك ایچون چالینان موسیقه .

Mephisto (ـَ- ا خام) (56) مفیستو ، شیطان .

Mergel (ـَ ا م) a. (40) (طبقات الارض وزراعتده) دکلس = دن محرف اولهرق بین الزراع «کیس» دنیلان کیرجلی بیاض بالچیق .

Mergeln (ـَ فع متع) a. (21) (زرا) اراضینك اصلاحی ایچون تارلهیه کیرجلی بالچیق قاریشدیرمق .

Meridian (ـَ(ـ)-- ا م) (38) (هیئة وجغر) کرهٔ ارضی شمالدن جنوبه ایکی یه تقسیم ایدن) نصف النهار دائرهسی .

Merino (ـَـ- ا م) (56) [اسپا] (تاطبیه) (=schaf)— (ـَـ- الا) (38) اسپانیول قویونی .

Merk (ـَ ا م) (38) مارقه ، اشارت ، علامت ‖ (نبا) صوکردوبزی .

Merk.... (ـَ...) —pfahl (ام) نشان دیرکی ، برشیئه علامت مخصوصه اولمق اوزره رکز اولنمش دیرك ‖ —eisen (ا لا) (صنع) : تمغا (دمیری) ‖ —mal (ا لا) نشانه ، علامت فارقه ؛ اثر ، اماره ؛ علامت ‖ خاصه ، خصلت (کذا : نبا وتا طبیعه) ‖ —würdig (ص) شایان دقت ‖ شایان تعجب ، غریب ‖ خاطرده طوتلمغه شایان ، واجب التذکار ‖ —zeichen (الا) (برشیءاوزرینه قونیلان) مارقه ، علامت ، تمغا .

Merken (ـَ فع متع) a. (21) اشارت قومق ، علامت مخصوصه ایله تفریق ایتمك ‖ etwas— قید وضبط ایتمك ‖ (مفعول الیه) sich etwas— خاطرنده طوتمق ، حفظ ایتمك ، Das werde ich mir— بونی اونوتمیهجغم ، خاطرمده طوتهجغم ‖ etwas— ، وکذلك (فع لا +) : auf etwas— برشیئه دقت ایتمك ‖ (طاتیق) etwas— طاتیق ، کورمك ، حس ایتمك ‖ ich merkte lange چوقدن طاتیدم ، کوردم ‖ —lassen آکلاتمق ، سزدیرمك ، طاتمق ‖ laß'Dir nichts—! هیچ سسنی چیقارمه ! بللی ایتمه ! چاقدیرمه !

Merklich (ـَـ ص) (21) [merken] حس اولنور ، چابوق کوریلور ، آشکار ، کوزه چارپار (صورتده) .

Merkur (ـَـ) (38) ، —ius (ـ(ـ)ـَـ) (اخام) (56) (اسا) مرکور (تجارت فصاحت وسائره الهی) ‖ (کذا هیئة) عطارد ‖ (ا م) (38) جیوه .

Merle (ـَ امؤ) (53) (تاطبیه) Amsel= .

Merovinger (ـَ ٧ -- ا م) a. (40) فرانسهده اجرای سلطنت ایدن خاندانك برنجیسی .

Mesopotami-en (ـ(ـ)ـَـــ اخالا) (56) [روم] (جغر) جزیرة العرب .

Meß.... (ـَ...) —priester (ا م) کلیساده (حضرت عیسانك دم ولحمنه تشبیهاً حاضرلنان شرابلی اتمك ایله) اجرا اولنان آیین ‖ دعا ‖ —gut (ا لا) پنایر اشیاسی ‖ —zeit (الا) پنایروقتی ‖ —kunst (امؤ) فن مساحه ‖ —gewand (الا) (امورمذهبیهده) پاپاسلرك اثنای آیینده اوکارینی وآرقهلرینی اورتن چلیپالی لباسلری ‖ —kette (امؤ) مساحه زنجیری ‖ —kunde (امؤ) هندسهٔ عملیه ‖ —stock (ا م) (فن) مساحهٔ اراضیده مستعمل فلامه ، وتد ، بویالی اینجه صیریق .

Messe (ـَ امؤ) (53) (امور مذهبیه) قتولکلرك کلیسالرنده یاپیلان آیین ، دعا (کذا بونك ایچون چالنان موسیقه) ‖ (تجا) بیوك پنایر .

Messen (ـَ فع متع) و— (فع مطا) sich— m. (30) اولچمك ، مساحه ایتمك ‖ mit der Hand— قاریشلامق ، (مجا) ‖ das Geld mit Scheffeln—können ال ایله اولچمك ‖ آلتونی کورکله قاریشدیرمق ‖ sich mit Jemandem nicht— können بونی برایسیله اولچهمامك ، کوچی چتامك .

Messeni-en (ـ(ـ)ـَـ اخالا) b. (40) (جغر) موره شبه جزیرهسنده مسهنیا قطعهسی .

Messer (ـَ الا) a. (40) بیچاق ‖ (مجا) das große— aufschneiden = gebrauchen (یلان سویلمك) زیاده آتمق

(ام) [messen] اولچیجی کمسه ؛ اولچن ، مساحه ایدن شی، اولچکه ، مساحه ایتمکه یارایان آلت مثلا : —Luftdruck,, (تضییق هوایی اولچان آلت) باروه‌متره .

Messer,... (ـُـ...ـ) —artig (ص) پچاق کبی ، پچاق نوعندن ‖ —besteck (ا لا) پچاق ، قوطیسی ، محفظه‌سی ‖ —griff (ا م) وکذا : —heft (ا لا) پچاق صاپی ‖ —klinge (ا مؤ) پچاق نامکوسی ‖ —bänckchen (ا لا) سفره اوزرینه پچاق طیامغه مخصوص آیاق ، دستك ‖ —scheide (ا مؤ) پچاق قینی ، غلاف ‖ —schmied (ا م) (صنع) پچاقجی ‖ مقاصچی .

Messerchen (ـُـ ا لا) (40) b. (Messer کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) اوفاق پچاق ، پچاقجق ‖ (تا طبیه) کمی دیبنه وقیالره یاپیشان اوفق صدف .

Messina (ـُـُـ اخالا) (56) (جغر) صیچلیا اطه‌سنده کائن مسینا شهری .

Messing (ـُـ الا (ا م) (38) (صنع) پرنج (معدنی) ساری باقر .

Messing,... (ـُـ...ـ) —blech (ا لا) پرنج لوحه‌سی ، لوحه ، تخته حالنده پرنج ‖ —draht (ا م) پرنج تل ، ساری تل .

Messinge(r)n (ـُـ ص) (21) [Messing] پرنج ، پرنجدن معمول .

Messing(i)sch (ـ) ـُ ا لا) (inv.) (شمال طرفلری تعبیری) [mischen] کذا (حا) بوزوق، غلط لسانله تلفظ ایجه ، برلسانی یاکاش سویلیش .

Meßner (ـُ ا م) a. (40) کلیسا جامه کاهی محافظی ‖ کلیسا آیینی یاپان پاپاس .

Meste (ـُ ا مؤ) (52) [messen] اوفاق قوطی، چکمجه .

Meßize (ـُـُ ا م) (62) Mestizin (ا مؤ) (50) [اسپا] یباشلرله هندیلرك قارشملرندن حاصل اولان ملز صوی .

Met(a)... (ـ) (ـ) [روم] (=mitten unter وکذا: hinter drein) .

Metall (ـُـ ا لا) (38) [روم = لاتینجه] معدن ‖ —edles (gediegenes) خاص صاغلام معدن ‖ صدانك عکسی وطنینی ، لحن .

Metall,... (ـُـ...ـ) —ader (ا مؤ) معدن طماری ‖ —arbeiter (ا م) (صنع) معادنده چالیشان عمله ‖ —los (ص) معدنسز ‖ (صدا حقنده) عکس وطنینی اولمیان ‖ —artig (ص) معدنی ، معدنیمثالی ‖ —beschickung (ا مؤ) (صنع) معادنك خلیطه‌سی ، خلیطه یاپمه ‖ —geld (ا لا) نقد اقچه (آلتون ، کموش وامثالی معادندن) ‖ —gemisch (ا لا) (صنع) برقاچ معدندن حصوله کلمش خلیطه ‖ —käfer (ا م) (تا طبیه) ستوان دیتیلان بوجك ‖ —kunde (ا مؤ) توصیف معادن ‖ (صنع) (معدن قیولری اصطلاحنجه) فن استخراج معادن ‖ —lehre (ا مؤ) معادنك اخراج واعمالی فن وصنعتی ‖ —reich (ص) حامل معدن ‖ —rost (ا م) پاس، ژنك ‖ محض یکیتم حدید ‖ —schaum (ا م) (صنع) معدن کوپوکی .

Metallen (ـُـُ ص) (21) [Meta'll] معدندن، معدنی.

Metallisi(e)ren (ـُـُـ فعـ متعـ) a. (21) [Meta'll] (صنع) معدنلی طوزده اشباع ایتمك .

Metalloid (ـُـُـ ا لا) (38) [روم] (کیمیا) اجسام بسیطه‌نك معادندن اولمیانلری، شبه معدن .

Metallurg (ـُـُـ ا م) (51) [روم] معادنك اخراج واعمالی صنعتنی بیلان .

Metamorphose (ـُـ ſ ـُـُ ا مؤ) (53) [روم] تبدیل شکل وصورت ، تناسخ ؛ دکشمه ، کلی تبدل وتغیر ‖ (تاطبیه) قوردلرك کلبکه تحولی .

Metamorphosen = Theater (ـُـُـُ ſ ـُـُ ا لا) a. (40) قوقله تیاتروسی .

Methapher (ـ ſ ـُ ا مؤ) [روم] (علم بیانده) استعاره ، مجاز .

Metaphorisi(e)ren (ـُـُـ ſ ـُـ فعـ لا+ـ) a. (21) [روم] مجاز قوللانمق، استعاره ایتمك .

Metaphysik (ـُـ ſ ـُـ ا مؤ) (49) [روم] علم حکمت، علم کلام .

Metapontum (ـُـُـ اخا لا) (56) (جغر) (قدیمده ایتالیانك جنوبنده کائن روم شهری) متاپونت .

Metathesis (ـُـُـ ا مؤ) (49) [روم] (غرا) تبدل حروف ، کلمه داخلنده اولان حروفاتك تقدیم وتأخیریله اولان تبدیل .

Metaurus (ـُـ اخا م) (56) (جغر) (ایتالیانهرلرندن) متور .

Meteor (ـُـُـ الا(ا م) (38) [روم] (حکم) هواده ظهور ایدن احوال ، علائم جویه .

Meteor,... (ـُـ...ـ) —stern (ا م) =Stern,, schnuppe .

Meteorologie (ـُgliـُـُـ ا مؤ) (53) [روم] حکمت طبیعیه‌نك علائم جویه‌دن بحث ایدن قسمی، مبحث علائم جویه .

Meter (ـُـ الا(ا م) a. (40) [رومجه‌دن مأخوذفرانسزجه] (نصف النهار دائره‌لرینك قرق ملیون پارچه‌سندن بریسی اولوب مساحهٔ ابعادده واحد قیاسی اوله‌رق قبول اولنمشدر) یکی آرشون، متره .

Meth (ـ ا لا) (38) بال ایله صودن مخلوط برنوع شربت، ماء العسل .

Methode (ـُـ ا مؤ) (53) [روم] اصول ، قاعده ، طریق، مسلك ، اسلوب ؛ نظام ، عادت ‖ پروتستان مذاهبندن برمذهب مخصوص .

Methyl (ـ ا لا) (56) (sans pl.) [روم] آغاج اسپرتوسی .

Metöke (ـُـ ا م) (52) [روم] قدیمده آتنه‌ده اقامت ایتمکده اولان اجنبی یه اطلاق اولنور .

Meton (ـُ اخا م) (56) میلاد عیسادن اول بشنجی عصرده برحیات یونان هیئتشناسی .

Metope (ـُـ ا مؤ) (53) [روم] (صنع) (معما) کتابه ویرواز صچاغی آره‌سنده‌کی مربع آرالق .

Metrik (ـُ ا مؤ) (49) [روم] شعر، وزن وبحرینه منسوب ومتعلق.

Metropole (ـــُـ ا مؤ) (53) ، Metropolis (ـــُـ ا مؤ) (inv.) [روم] برمملكتك مركز وپای تختی ، ام القرا || مترهپولید بولنان شهر .

Metronom (ـُـ ا لا) (58) [روم] (موسیق) استنلدیکی وجهله ترتیب اولنوب حركات ایتدیریلهرك تمبو طوتمغه یارایان آلت موسیق .

Metrum (ـُـ ا لا) (58) [روم] (عروض اصطلاحنجه) اشعارده برمصرعی تركیب ایدن جزؤلرك یوری || وزن، بحر .

Mette (ـُـ امؤ) (53) [لاتینجه matuti'na] (قتولكلرك شفقدن اول یاپدقلری آیین دینیهلری) .

Metz (metss. ا خا لا) (56) (جغر) مچ قلعهسی (متس مستحكم شهری) .

Metze (ـُـ ا مؤ) (53) [messen] (میوه اولچیسی=۳،٤٤) اوچلك || دگرمنجی حق || Mahl=metze= || Hure= .

Metzeln (ـُـ فع متع) .a (21) كسمك، بوغازلمق، (كسوب) بره سرمك ، (كسوب) پارچالمق .

Metzer (ـُـ ا م) .a (40) —in (ا مؤ) (90) مچ شهرندن اولان اركك ، قادین .

Metzger (ـُـ ا م) .a (40) [لاتینجه mazza're] قصاب.

Metzgerei (ـُـ ا مؤ) (49) قصاب دكانی .

Metzner (ـُـ ا م) .a (40) [Metze] دگرمانجی حق آلان اوشاق (دلیقانلی) .

Meucheln (ـُـ فع متع وفع لا +) .a (21) خیانتلكله ، قانجیقلقله اولدیرمك ، تلف ایتمك ، قتل ایتمك ، قاتله كیرمك .

Meuchlings (ـُـ حا) [meucheln] خائنانه، خیانتكارانه.

Meute (ـُـ امؤ) (53) [فر] (آوجیلقده) كوپك سوریسی.

Meuterer (ـــُـ ا م) .a (40) [Meute] فسادجی ، مفسد || فتنه انگیز .

Mewe (ـُـ ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه mew] (تاطبیع) Möwe= .

Mexikaner (ـــُـ ا م) .a (40) مكسیقالی (اركك) .

Mexiko (ـــُـ صورت تلفظی : ...ksi... ، ویاخود : ...chi... ، كذا : Me'jiko ا خا لا) (56) (جغر) امریقای شمالیده مكسیقا جمهوریتی || بونك مقر ادارهسی اولان مكسیقا شهری .

Meyer (ـُـ) (مرا . Meier) .

Mezzo (me"dzo...) [ایتا] halb= .

Miasma (ـُـ ا لا) (56) [روم] (ط) چوروبان مواد نباتیه وحیوانیهدن چیقان بخار ، میاسموس .

Miau! (ـُـ حرند) (كدی حقنده) میاو !

Miauen (ـُـ فعلا +) .a (21) [miau] میاولامق ، (كدی حقنده) باغرمق .

Mich (ـُـ ضمیر شخصی) (ich ضمیر شخصیسنك مفعول بهی) بنی || ich kenne— بن كندیمی طانیرم || führen Sie — (nicht) hin بنی اورایه كوتورمیكز ، بنی اورایه سوق ایتمیكز.

Micha (ـ ch ـ اخا) [عبر] (انجیل) یهودیلرك میلاد عیسادن سكزنجی وطقوزنجی عصر اولرنده كلان ایكی پیغمبرلرینك اسملری .

Michel (ـُـ ch ـ ا م) (56) (واقتیز اسمی) [Mi'cha-el] میشل || —Angelo (ایتالیا هیكلتراش ورسامی) میشل آنژ || [قدیم آلمانجه mikil : groß] قبا ، سومسوك ، امسز ، بیركسز آلیق كسه ، آلیق رازیه .

Mied ، miede (ـُـ)(ـ) (meiden) فعلنك زمان حال وزمان شرطیهسنك برنجی واوچنجی مفرد صیغهلری .

Mieder (ـُـ ا لا) .a (40) قورسا : قادینلرك قیصه چاكتلری ، یلكلری .

Miene (ـُـ ا مؤ) (53) [فر] سیما ، چهره ، ناصیه : لون ، صورت || eine gelehrte—annehmen برعالم صورتی طاقنمق ، برعالم فاضل چهرهسی یاپمق ، عالم ، عاقل كورنمك .

Mienen.... (ـُـ ...) —kunde (ا مؤ) انسانلرك چهرهلرندن احوال عقلیه وطبیعهلرینی آكلامق علمی ، علم القیافة || —spiel (ا لا) وكذا : —sprache (ا مؤ) (لقردیسز) دیلسز اویوتی ، پانتومیم .

Mies وكذا : Mieß ایكیسیده : (ـُـ حرند) (كدیلری چاغیرمق ، یقینده بولنان كدیی كندویه طوغری چاغیرمق ویاقلاشدیرمق اوزره استعمال اولنور) پیسی پیسی .

Mies.... (ـُـ ...) —katze (ا مؤ) چوجق لساننده Mies= || —muschel (ا مؤ) (تاطبیع) میدیه .

Miete (ـُـ امؤ) (53) (تاطبیع) پینیر وسائرهده اولان غایت كوچك وسكز آیاقلی قورد ، بقله قوردی || (كذا : Miethe) (زرا) آچیقده بولندیریلان منتظم اوت ، دمت یغینی .

Mieten (ـُـ فع متع) .b (21) (زرا) اوت ودمت یغینی یاپمق ، دمق ، اوتی منتظماً ، مخروطی الشكل یغمق .

Mieth.... (ـُـ ...) —entschädigung (s.) (امؤ) كیرا ضررینی تضمین ایچون || بونك ایچون ویریلان پاره || —frau (s.) (ا مؤ) او وسائره كیرایه ویرن ، مؤجره ، كراجی قادین كیرا ایله اوطوران قادین ، كیراجی || —kutsche (s.) (ا مؤ) كیرا آرابهسی : كبارجه ونومروسز آرابه || —leute (s.) (جمع) كیراجیلر ، (كیرایه ویرن ویاخود كیرا ایله طوتان) مؤجر ویا مستأجر || —truppen (جمع مؤ) (ع) اجرتله طوتیلان (عسكردن مركب) قطعات || —wagen (ا م) kutsche= || —weise (حا) كیرا اصولیله ، اجرتله || —zins (ا م) اجرت .

Miethe (ـُـ ا مؤ) (53) اجرت ، كیرا پارهسی || fällige (viertel-jährliche)— (بربع سنهلك) تقسیط || (كیرا ویرن ایله كیرا ایله آلان آرهسنده اولان مناسبت ، نسبت) كیرا || in einem Hause zur—wohnen براوده كیرا ایله اوطورمق || نادراً : (زرا و تاطبیع) Miete= .

Miethen (ـُـ فع متع) .b (21) eine Wohnung— براوی كیرالمق ، كیرا ایله طوتمق ، استیجار ایتمك ، طوتمق .

Miethling (ـُـ ا م) (38) اجرتلی عسكر .

Miez (ـُـ ا مؤ) (49) ، Mieze (ـُـ ا مؤ) (53) وصورت تصغیریهسی : Miezchen (ـُـ الا) .b (40) [Marie] Mies= .

Migräne (ـُـ ا مؤ) (53) [رومجهدن مأخوذ فرانسزجه اولوب باشك یاریسنده اولان باش آغریسی دیمكدر] (علم امراض) یارم باش آغریسی ، میغرن ، شقیقه .

Mikado (–ـ– ام) (٥٦) [ژاپونیاجه] مقدما ژاپونیالیلرك رئیس روحانیسی والیوم ایمپراطورلری میقادو .

Mikro„... (ـ ـ ـ ـ) [روم] (=...„Klein) .

Mikroskop (ـ ـ ا لا) (٣٨) [روم] (حکمه) کوزله کورلمسی ممکن اولمیان غایت کوچك شیلری بیوتوب کوسترمکه مخصوص آلت ، خرده بین .

Milan (ـ ام) (٣٨) [فر] کذا : e— (ـ ـ ا مؤ) (٥٥) (تاطیبه) یرتیجی حیوانلردن چایلاق ، خطاف .

Milbe (ـ ا مؤ) (٥٥) (تاطیبه) پنیر وسائره‌ده یاشایان غایت اوفق وسکز آیاقلی قورد ، بقله قوردی .

Milch (ـ ا مؤ) (٤٩) (*sans pl.*) سود ، لبن ‖ (مجا) aussehen wie—und Blut مور وپنبه رنکه ، چهره‌یه لونه مالك اولمق ‖ ارکك بالغك منیسی مقامنده اولان بیاض مایع ، حصی‌السمك .

Milch„... (ـ ـ ـ ـ) —kanne (امؤ) سود چناغی ، چوملکی ‖ zahn— (ام) چوجقلرك ایلك چیقان دیشلری ‖ artig— (ص) سودکبی، سود نوعندن ‖ bart— (عمو) (ام) هنوز چیقان (آیوه توکی کبی) صقال ، (بیق) ‖ (مجا) هنوز یوزی توکلنان دلی قانلی ‖ brot— (الا) سودلی فرانجه‌له ، اکمك ‖ bruder— (ام) سود قرداش ‖ (عمو) سودی سون کمسه ‖ frau— (امؤ) سودجی قادین ‖ kaffee— (ام) سودلی قهوه ‖ kuh— (امؤ) سود ویرن، سودلی اینك ‖ kur— (امؤ) (طب) سودله تداوی ‖ rahm— (ام) قایماق ‖ sauer— (ص) (کیم) : —saures Salz حامض لبن ایله بر اساسدن مرکب ملح ، لبنیت ‖ schwester— (امؤ) سود (قیز) قرداش ‖ (عمو) سود سون قیز ، قادین ‖ speise— (امؤ) سودلی یمك ، طاتلی ‖ straße— (امؤ) (هیئة) حاجیلر یولی ، صمان اوغریسی ، مجسره ، کهکشان ‖ suppe— (امؤ) سود چورباسی ‖ (مجا) wie eine—suppe aussehen رنکی صاپ صاری اولمق ، پك اوچوق رنکلی اولمق ، کورمك ‖ weiß— (ص) سود کبی بیاض ‖ wirthschaft— (امؤ) سودجی دکانی ، کارخانه‌سی ‖ zucker— (ام) (کیم) لبنین .

Milchen (ـ فع لا +) .a (٢١) [Milch] (سودی ایچیلان حیوانات حقنده) سود ویرمك ، سودلی اولمق ‖ de Kuh— سودلی اینك (کذا کندیسندن فائده کوریلان انسان ویا اشیا) ‖ (نبا) سودلی شکر کبی برماده ویرن .

Milcher (ـ ام) .a (١٠) [milchen] (بالیقلرك ارککی) منی مقامنده بیاض برمایعلری بولنان بالیق .

Milchhaft ، milchicht · **milchig** جمله‌سیده : (ـ ص) (٢١) [Milch] سودلی ، سودکبی ، سود رنکنده مایعی بولنان نبات ، لبنی .

Milchner (ـ ام) .a (١٠) =Milcher .

Mild (ـ) ، milde (ـ ـ ص) (٢١) [قدیم آلمانجه milti [freigebig= (herb , hart) کلمه‌لرینك مقابلی) ملایم ‖ طاتلی ، لطیف ‖ der Regen hat—es Wetter gebracht یغمور هوایی ملایملشدیردی ، یوشاتدی ، لطیفلشدردی ‖ مرحمتلی ، عفو ایدیجی ، شفقتلی ، انسان ، خیرخواه ‖ e Strafe— خفیف مجازات ‖ seine—e Hand aufthun ید مرحمتی آچمق ، ید شفقتنی اوزاتمق ‖

e Stiftung— (امؤ) خیرات ، اوقاف (حسناته دائر ترك اموال ایله وجوده کتیریلان شی) ‖ جومرد ، سخی ، کریم .

Milde (ـ ـ امؤ) (٥٥) [mild] هوانك ، طبیعتك لطافتی ، ملایمتی : لطف ، مرحمت ، شفقت ، خیر خواهلق ، انسانیت ، ملایمت ، طاتلیلق ‖ غفران رحمت .

Mildern (ـ فع متع) و—sich (فع مطا) .a (٢١) [mild] ملایملشدیرمك ، ملایملشمك ، طاتلیلاشدیرمق ، یوشاتمق ‖ تسکین وتخفیف ایتمك ‖ یوشامق ، انسانلاشمق .

Militär (کذا : Militair ـ ـ ام) (٣٨) یاخود (٥٦) [لاتینجه‌دن مأخوذ فرانسزجه] عسکر ، حرب آدمی ‖ (الا) (٥٦) (*sans pl.*) عسکرلك .

Militär„... (ـ ـ ـ ـ) —arzt (ام) عسکری دوقتوری ‖ dienst=frei— (ص) خدمت عسکریه‌دن معاف ‖ grenze— (امؤ) حدود عسکری ‖ musik— (امؤ) عسکری موسیقه‌سی ‖ budget— (صورت تلفظی حقنده مرا. Budget) (الا) عسکری بودجه‌سی ‖ dienst— (ام) خدمت عسکریه ‖ fromm— (ص) (بارکیر حقنده) آتشه آلیشقین ‖ gericht— (الا) دیوان حرب ‖ intendantur— (امؤ) لوازمات عسکریه (دائره‌سی) ‖ mütze— (امؤ) سپرلی وچوقه‌دن معمول اوکی قورقادلی سرپوش ‖ spitze mütze— اوکی سپرسز چوقه سرپوش (نفراته مخصوص) ‖ stand— (ام) سلك عسکری ، عسکرلك ، اردو ‖ wesen— (الا) عسکرلك : عسکرلکه متعلق اولان بالجمله مواد ‖ (دائره اوله‌رق) حربیه نظارتی ‖ wochen=blatt— (الا) (هفته‌ده برچیقار ویردرجه‌یه قدر توجیهات عسکریه‌یی کوستور) عسکری غزته‌سی ، (هفته‌لق) جریدهٔ عسکریه .

Militaria (ـ(ـ)ـ ـ جم) (٥٨) [لاتینجه] خصوصات عسکریه ، مواد عسکریه ، امور عسکریه ‖ (مکتوب آدرسنده عسکری‌و) «رسمی» مقامنده یعنی ظرف درونده اوراق عسکریه اولدیغنه دلالت ایدر کلمه اوله‌رق مستعملدر .

Militärisch (ـ ـ ـ ص) (٢١) [Militä'r] (bürgerlich کلمه‌سنك مقابلی) عسکری .

Miliz (ـ ا مؤ) (٤٩) عسکر ، قطعات عسکریه ، اردو ، جنود ، چری ‖ ملی عسکر ، موکب ‖ (نبا) =Hirse=gras داری جاورسی .

Miliarde (ـ(ـ)ـ ا مؤ) (٥٥) [فر] ملیار (بیك دفعه برملیون) .

Miligramm (ـ ـ وکذا : ـ ـ الا) (٣٨) [لاتینجه و رومجه] میلغرام (برغرامك بیکده بری) .

Millimeter (ـ ـ وکذلك : ـ ـ الا (ام) .a (١٠) [لاتینجه و رومجه] میلیمترو (برمترونك بیکده بری) .

Millionär (ـ(ـ)ـ ام) (٣٨) [فر] ملیونلر ثروت ، پاره‌سی اولان کمسه .

Millionst ، millionst (ـ(ـ) ـ صنف اعدادیهٔ اصلیه) [Millio'n] میلیونجی ، ملیونده بر اولان .

Milz (ـ ا مؤ) (٤٩) بعضا (ام) یاخود (الا) (٣٨) (تشر) طحال ، دالاق .

Milz„... (ـ ـ ـ) —sucht (امؤ) (علم امراض) مراق ، قره سودا .

Mime (‿ـ ام) (52) [روم] برنوع قديم فاجعەلى اويون شرقيسى ، شعرى ؛ بوكا چيقان اويونجى ‖ (تياتروده) آقتور .

Mimik (‿ـ امؤ) (49) [روم] تقليد ، مقلدلك ، تياترو اويونجيسنك مهارت مقلدانەسى ، اقرديسز اويناتيلان تياترو اويونى ، پاندوميا .

Mimosa (‿ـ‿ امؤ) (51) (نبا) طوقوندلديغى وقت ياپراقلرى طوپلانان نبات ، نبات حسى .

Minder (‿ـ صورت تلفظيله zu gering ' wenig وبعضاً zu klein معنالرينه كاور) (mehr كلمەسنك مقابلى) ‖ (حا) دها آز ‖ (صـ) (24) ، بعضاً (*inv.*) اوفاق ، كوچك ، آشاغى ‖ (ام) der Mindere الك اوفاق ، الك آشاغى كمسه .

Minder,... (... ‿ـ) —jährig (صـ) (عد) سـن رشده واصل اولمامش ، صبى ، فاعل مختار اولمق ايچون قانوناً معين اولان سـنه وارمامش ‖ دها كوچك ، اصغر اولان ‖ —zahl (امؤ) مقدار اصـغر ، دون عدد ، دون مقدار ‖ (انتخابلرده) اقليت آرا .

Minderheit (‿ـ امؤ) (49) =Minder-zahl اقليت آرا .

Mindern (‿ـ فع متع) و —sich (فع مطا) .a (21) [minder] آزالتمق ، آزالمق ، تقليل ايتمك ، تخفيف ايتمك ، خفيفلشمك ، ايندريمك ‖ آغرلشديرمق ‖ دارلاتمق ‖ چكلمك .

Mindest (‿ـ مبالغه صورتى minder) (حا) الك آز ، الك اقل ‖ es— هيچ اولمزسه ، الك آشاغى ، الك اقلى ‖ (صفت واسم) (24) الك آشاغى ، الك آز اولان شى er bekommt nicht das Mindeste الك آزينى ، الك اشاغيسنى بيله آلەمز ، مالك اولەمز ، زرنيق قدرينى بيله آلەميەجق .

Mine (‿ـ امؤ) (50) [فر] (صنع) =Berg-werk ‖ (ع) لغم .

Minen,... (... ‿ـ) —brunnen (ام) معدن قويوسى ‖ —lampe (امؤ) معدنلرده چاليشمغه مخصوص اعمال اولنمش لامبه ‖ —trichter (ام) برلغمك آتلمسندن حصوله كلان خونى وارى چقور .

Mineral (‿ـ‿ الا) (28) [لاتينجه] (جمعى كذلك a'li-en ...) معدن (مواد غير عضويەدن بيرى) .

Mineral,... (... ‿ـ‿) —wasser (الا) معدن صويى ‖ —bad (الا) معدن صويى حمامى ، قابليجه ‖ —moor (الا و ام) معدنى صويى حاوى بتاقلق ‖ —quelle (امؤ) معدنى صو منبعى ، پيكارى .

Mineralisch (‿ـ‿ صـ) (24) [لاتينجه] معدنى

Mineralog (‿ـ‿ ام) (51) [لاتينجه روجه] علم المعادن عالمى ، بوعلمله توغل ايدن وصاحب اقتدار اولان كمسه ، معدنيوندن آدم ، معدنجى .

Mineralogie (ـ gh ‿ـ‿ امؤ) (53) و (49) [لاتينجه روجه] تاريخ طبيعينك معدنلردن بحث ايدن قسمى ، علم المعادن ، مبحث المعدن .

Mineralurgie (ـ gh ‿ـ‿ امؤ) (53) و (49) [لاتينجه روجه] معدنيات اوزرينه يازلمش آثاره اولان وقوف .

Mingreli-en (‿(‿)ـ اخالا) .b (40) (*sans pl.*) (جمعى يوقدر) (جغر) روسيه ولايتندن : مينغرەلى .

Miniatur (ـ(‿)ـ امؤ) (49) [فر] ضعفلى صورده مثلى بويەلرله كوچك رسملر ترسيم ايتمك فنى ، بوصورتله ياپلمش رسم ‖ (مجا) كوچك وضع شى ‖ نازين بدنلى وظريف آدم .

Mini-é-Büchse (‿ kss ‿ـ(‿)ـ امؤ) (50) [١٨٤٩ده برحيات بولنان فرانسه قاپيتەنلرندن Minié] مينيه فرەنشانى ، تفنكى .

Mini(e)ren (‿ـ فع متع) .a (21) [فر] (ع وصنع) لغم آچمق ، لغم ياپمق ، قوەمق .

Minimal,... (... ‿ـ) [لاتينجه] —gewicht (الا) ثقلت اصغريه ، الك آشاغى آغرلق .

Minimum (‿ـ الا) (58) (Maximum كلمەسنك مقابلى) الك آز ، الك اشاغى (درجەده اولان) اقلى ، لااقل .

Minister (‿ـ ام) .a (40) [لاتينجه] (هيئت وكلايى تشكيل ايدن نظاردن بيرى) ناظر ؛ وزير ‖ سفير .

Minister,... (... ‿ـ) —kri'sis (امؤ) بحران وكلا ‖ —präside'nt (ام) رئيس النظار .

Ministerium (‿(‿)ـ‿ الا) (41) [لاتينجه] نظارت دائرەسى واقلامى ، قابينه ‖ هيئت وكلا ‖ مملكتـده مأموراً بولنديريلان رهبانلرك هيئت مجموعەسى .

Minne (‿ـ امؤ) (52) عشق (قديمده شعرده مستعملدر) .

Minnig (‿ـ صـ) (24) [Minne] سـوكيلى ، خوش ، طاتلى ، نازلى ، لطيف ، دلربا ‖ عشق وسـودا اويانديرر ، محبت قايناتديرر اولان ‖ سون ، سويجى ‖ (حا) عشق وشوقله ، سودا ايله .

Minorenn (‿ـ صـ) (24) [لاتينجه] =Minder-jährig

Minorität (‿ـ‿ امؤ) (49) [لاتينجه] اقليت آرا .

Minorka (‿ـ اخالا) (36) (جغر) =Menorka .

Minstrel (‿ـ ام) (36) [انكليز] قرون وسطاده تنظيم ايتدكارى شـعرلرى چالغى چالەرق سـوپلك ايچون بيوكلرك قوناقلرينى كزن شاعر وچالغيجى .

Minus (‿ـ حا) [لاتينجه] على الخصوص (حسابده) ناقص مثلا : 4—6(4—6) ٦—٤ : آلتيدن درت (چيقدى) ، آلتى ناقص درت .

Minuskel (‿ـ امؤ) (52) [لاتينجه] (Maju'skel ك مقابلى) اوفق يازى حرفى .

Minute (‿ـ امؤ) (52) [لاتينجه] دقيقه ، التمش درجەيە تقسيم اولنمش بردائرەنك بر درجەسى ‖ (مجا) آن ، لحظه .

Minze (‿ـ امؤ) (52) [لاتينجه] (نبا) نانه ، نعنع .

Mir (ـ ضمير شخصى) اولوب ich ضميرينك مفعول اليهيدر ؛ بكا ‖ ein Freund von— بنم بردوستم (دوستلرمدن برى) ‖ (nur so)—nichts, dir nichts اوپله طوغريدن طوغرى يه ... ‖ laßt—das bleiben براقك اونى (بكا) قالسون ، طورسون ، ياعيك شـونى ‖ wie Du—, so ich Dir ايچه ‖ بولورسـك (سن بكا نصل معامله ايدرسەك بنده سكا اويله ايدرم) .

Mirabelle (‿ـ امؤ) (50) [فر] (نبا) صارى وكوچك قوقولى اريك ، فرنك اريكى .

Mirakel (‿ـ الا) .a (40) [لاتينجه] معجزه ، كرامت ؛ خارق العاده شى (=Wunder) .

Miriditen (ـ ـ ـ جمع م) (51) (آرناوودلغك شمالنده متمكن قتولك اهالى) ميريديتلر .

Misanthrop (ـ ـ ام) (51) [روم] =Menschen-feind.

Misch,, ... (...) —farbe (ا مؤ) قاريشيق بويا || —art (ا مؤ) ملز ، پيچ صوبى || —korn (ا لا) (زرا) سميزلتمك اوزره حيواناته يديريلان حبوبات مخلوطى || —metall (ا لا) (صنه) خليطه || —stroh (ا لا) بغداى صمانى || —voll (ا لا) مختلف صويدن ايكى انسانك قارشمسيله حصوله كلان محصول .

Mischen (فع متع) و—sich (فع مطا) a., c. (21) قاريشديرمق ، خلط ايتمك؛ خلط ومزج ايتمك || قاريشمق ، اختلاط ايتمك || sich in's Gespräch— مداخله ايتمك ، خلط ومزج ايتمك || سوزه قاريشمق || (كاغد اويوننده) كاغدى قاريشديرمق || gemischt (اسم مفعول وصفت) (21) قاريشيق ، مخلوط || es war eine gemischte Gesellschaft (يك) قاريشيق برجمعيت ايدى ، وار ايدى ، جمعيت متباين صنوفدن ، آشاغى كمسه‌لردن مركب ايدى || Mischung (ا مؤ) (49) مصدرى معناسنه كلوب مثلا : بربرينه قاتمه ، مزج ايتمه ، خلط ايتمه قاريشديرمه ؛ امتزاج || تصالب عروق || يالكز Mischung (ا مؤ) (معدنيات حقنده) خليطه .

Misère (ـ ـ ا مؤ) (55) (ا م ا لا) (56) =Elend.

Miserere (ـ ـ ـ ا لا) (56) [لاتينجه حضرت داودك مزاميرينك اللنجيسى وبونك كليساده اوقونديغى وموسيقه‌سى || (علم امراض) پك شدتلى قارن آغريسى ، ارحم يارب .

Mispel (ا مؤ) (53) [لاتينجه] (نبا) موشموله (ميوه) موشموله آغاجى .

Miß (حا) Das gefällt ihm— بو اوكا بكنلميور ، اوبونى بكنميور ، بوندن خوشلانمز .

Miß,, ... (...) فنا ، غيرصحيح ونا مقبول ، نامناسب معنالرينه كلور مثلا: Mißbrauch (ا م) سوء استعمال ، معناً ، مادةً قدرينى بيلمامه ، يرنده قوللانامامه || —fallen (فعلا +) Jemandem —fallen برينه بكنلمامك ، نظر رغبت وتقديرينى قزانه‌مامق؛ برينك كوزينه فنا كورنمك ، ديكن كبى باتمق || Mißgeburt (ا مؤ)=Fehl-geburt || شكلاً غيرمتناسب وطبيعته غيرمطابق طوغمش چوجق || (مجا) Mißgeburt der Hölle جهنمدن چيقمه جانوار || Mißgeschick (ا لا) بد بختلق ، طالعسزلك ، ادبار ، اقبالسزلك ، نكبت || آفت ، مصيبت ، اوغورسزلق ، قضا || وقتسز ظهور ايدن مانع || Mißgriff (ا م) برآلت اوزرنده الك خطالى اولان حركتى ، طوتمه‌سى ، تحريكى || (مجا)=Fehlgriff || mißglücken (فع لا—) اولمامق ، استنلديكى كبى تصادف ايتمامك ، فنا واقع اولمق ، قاچمق ، طوتمامق ، اويمامق || Jemand(en)—handeln (فع متع) —handeln برينه حقارت ايتمك ، سوء معامله ده بولنمق ؛ تكدير ايتمك ؛ برينه سرت وقبا معامله‌ده بولنمق || (فعلا +) حركات مضره‌ده بولنمق || فنا قوللانمق؛ فنا ايشلمك ، فنا ياپمق || Mißhellig (— ص) آهنكسز ، تنافر وتضادى موجب اولان ويا بويله بولنان || اويغونسز ، توافق ايتميان || Mißklang (ام) تنافر ، سوء تأثير || (موسيقى) تنافر اصوات ، ياكلش سس || Mißkredit (ا م) عدم رغبت ، نظردن دوشمه ، اعتبارسزلق || Jemand in Mißkredit bringen برينى اعتباردن دوشورمك ، تذليل ايتمك ، شان وناموسنى اخلال وكسر ايتمك || Mißmuth (ا م) نشئه‌سزلك ، فتور || ترسلك ، عكسيلك || mißgestimmt (اسم مفعول وص) آهنكسز || (مجا) نشئه‌سز ، فتورلى || mißtrauen (ـ ـ وـ ـ) Jemandem etwas—trauen (برينك برشيده كندوسنى آلداته‌جغندن قورقمق) برينه اعتماد ايتمامك ، ايناممامق ، امنيت ايتمامك || (صحت حال ويا قابليت ذاتيه‌سنه) شبهه ايتمك || Mißverständniß (ا لا) ياكلش آكلاشلمه : (آكلامقده خطا ، سهو) ، ياكلش آكلامه || اختلاف افكار ، برينك ديكرينى آكلامامسى .

Missal (ا لا) a. (42) [لاتينجه] كذا : Missale (ا لا) b. (42) (امورمذهبيه) (برنوع) دعا كتابى .

Missen (فع متع وفع لا) a., c. (21) [قديم آلمانجه missan]— etwas برشيدن محروم قالمق ، واز كچمك .

Missest (missen و messen فعللرينك زمان حاللرينك ايكنجى مفرد شخصلرى) .

Misse-that (ا مؤ) (49) جرم ، جنحه || جنايت .

Missionär (ـ (ـ) ـ ا م) (36) [لاتينجه] واعظ || ميسيونر ، نشر دين ايچون كوندريلان راهب .

Mißlich (ص) (21) شبهه‌لو ، مشكوك || طالعه باغلو وخيم ، قورقونچ ، دوشونجه‌يى موجب ، چتاللى ، نازك ، مشقتلو ، فنا .

Mißt (missen و messen كله‌لرينك صورت حاليه‌لرينك اوچنجى مفرد شخصلرى) .

Missuri (ا خا لا) (56) (جغر) آمريقاده حكومت || كذا بونامده نهر .

Mist (ا م) (38) كوبره ، فشقى ، حيوان ترسى || (بحر) قويو سيس ، دومان .

Mist,, ... (...) —bauer (ا م) لغمجى || (مجا) er ist ein echter—bauer (عو) اوتام كوفلونك ، مرداك بريدر || —beet كوبره‌لى ترلا || —fink (ا م) (مجا) (عو) پيس ، مردار ، پچاسى بوقلى كمسه || —gabel (ا مؤ) كوبره وقورى اوت چتالى ، يابه || —käfer (ا م) (تا طبيعه) درت قنادلى (اولوب اوستنده كيلرى سرت وآلتده كيلرى اورتمكه مخصوص) بوجك ، مغطى الجناح ، بوق بوجكى .

Mistel (ا مؤ) (53) (نبا) [قديم آلمانجه mistil] كذا (ا م) a. (40) (بعض آغاجلرك قبوغنده بيتن اوت) اوكسه اوتى ، خشيشة الدبق .

Misten (فع لا +) b. (21) [Mist] (حيوان حقنده) ترسلمك || (بحر) es mistet اورته‌لق سيسلنمكه باشليور ، دومان اطرافى صارمغه باشليور .

Mistig (ص) (21) [Mist] نجاستلو ، اوزرنده حيوان ترسى اولان || كذا (مجا) پيس ، مردار ، بوقلو || (بحر) سيسلى ، دومانلى .

Miszellane-en (جمع مؤ) (53) Miszellen (جمع مؤ) [لاتينجه] مواد متنوعه .

Mit (حرجرمفعول اليه آلور) [قديم آلمانجه miti= روميجه meta'] ايله ، برابر ، مع ، برلكده || —einander يكديكر يله ، بربريله برابر || Jemandem gehen— بريله برابر كوتمك ، برلكده كيتمك || —bewaffneter Hand النده سلاح

ارلەرق، صلاح بدست ‖ lauter Stimme— يوكسك صس،
صدا ايلە، باغيرەرق، جيزلى (جيزلى) ‖ offener Gewalt—
جبراً. كال شدتلە، زورلە ‖ mit einem Worte خلاصە،
الحاصل، نهايت ‖ der Eisenbahn ankommen— شمندوفرلە
كلك،واصل اولمق ‖ Das Kind—den blauen Augen ماڭى
كوزلى چوجق ‖ etwas bedecken— برشيئلە اوركمك، اوستنى
ستر ايتمك ‖ wie geht es—ihm ? نصلدراو ؟ اونڭ حالده ؟
اونڭ كيفى نصل؟ ‖ was ist—ihm ? نە اولمش اوكا ؟ ندر او
(نيە)؟ ‖ Nichten— هيچ بروجهلە، هيچ برصورتلە، اصلا ‖
—diesen Worten ‖ بردنبرە —einem Male بووجهلە،
—dabei sein ‖ كذلك (حا) ‖ (بوكلمەلر ايلە) بوصورتلە
كذلك (برلكدە، برابر) بولنمق ‖ فعل ايلە برلشدكدە همان
هروقت (*sép.*) و .a (23) مودلنە كورە تصريف اولنورلر .

Mit-arbeiten (سـ-تث فعلا +) .b (21) (*sép.*) برابر
ايشلمك، مشتركاً اجراى تجارت ايتمك ‖ برابرچالشمق، برابر
وجودە كتيرمك ‖ برلكدە حركت ايتمك .

Mit-bekommen (سـثث فعمتعد) .c (20) (*sép.*) عين
زماندە آلمق ‖ اودن چيقاركن برابر آلمق ؛ كندويە ويرلمك ‖
(بركاين حقندە) اوندن چهيز (جهاز) اولەرق آلمق .

Mit-besitz (سـثث ام) (38) (*sans pl.*) تصرف مشترك .

Mit-bringen (سـثث فعمتعد) .a (22) (*sép.*) برابر،
برآندە، برلكدە كتيرمك، برابر آلوب كلمك ‖ جهاز اولەرق
(دوكونده برابر آلمق) كتيرمك .

Mit-bruder (سـث ام) .a (39) يولداش، رفيق ‖
قرين، همجنس .

Mit-erbe (سـثث ام) (52) . Miterbin (امؤ) (50)
(عد) وارث مشترك .

Mit-esser (سـثث ام) .a (40) برصفرەدە يمك ييانلرك
بيرى ‖ (علم امراض) بدنك مساماتندە حاصل اولان اوفق
ومورجە چبان، تن .

Mit-gabe (سـث امؤ) (52) =Mit-gift .

Mit-gefühl (سـث الا) (28) توجه ‖ شفقت، برديكرك
درد والميلە برابرمتأثر ومتأسف اولمق، آجيمە ؛ انصاف .

Mit-gift (سـث امؤ) (49) جهاز .

Mit-glied (سـث الا) (27) برجمعيتك، شركتك اعضاسى.

Mit-halten (سـث فعمتعد) .p (20) (*sép.*) برديكريلە
برشيئە اشتراك ايتمك، برابر ياپمق ‖ eine Stunde— بردرسى
بريلە تقسيم ايتمك ‖ eine Zeitung - برغزتەيە برابر آبونە
اولمق ‖ ich halte— بندە برابر (م) .

Mit-hin (سـثحا) امدى، بناءً عليه، بوحالدە، بوصورتدە؛
بونكلە برابر .

Mit-kämpfer (سـثث ام) .a (40) محاربە ارقداشى .

Mit-können (سـثث فعلا +) (مرا . können) (*sép.*)
برابر كيدە بيلمك، رفاقت ايدە بيلمك، يايە بيلمك .

Mit-laut (سـث ام) (38)، —er (سـثث ام) .a (40)
(غرا) (Selbst-laut كلمەسنك مقابلى) صداسز حرف
=Konsona'nt .

Mit-leid (سـث الا) (28) (*sans pl.*) مرحمت، آجيمە،
انصاف، ترحم ‖ mit Jemandem—haben برينە آجيمق،
مرحمت، ترحم ايتمك .

Mit-lesen (سـثث فعمتعد) .l (20) برديكريلە برابر اوقومق ‖
eine Zeitung—=mit-halten .

Mit-mensch (سـث ام) (51) همجنسى، انسان، يقين،
قريب، بنى جنسى .

Mit-nehmen (سـثث فعمتعد) .b (20) (مرا . nehmen)
(*sép.*) كنديلە برابر، برلكدە آلمق، برابركوتورمك، كتيرمك ‖
(مجا) —auf der Reise einen Ort اثناى سياحتدە (برايش
كورمك اوزرە) برمحلە دخى اوغرامق، داخل دائرۀ سياحت
ايتمك ‖ قوتدن دوشورمك، دوچارضعف ايتمك، كسر اقتدار
وقدرت ايتمك، ضعيفلتمك، بتيرمك ‖ ein Land im Kriege
—hart محاربەدە برمملكتى برباد وپريشان، خراب ايتمك،
محو ايتمك .

Mit-pächter (سـثث ام) .a (41) ديكر برايسيلە برابر
برشيئى كيراليان، برابر التزام ايدن، طوتان .

Mit-schuldig (سـثث ص) (24) هم جرم، هم جنحە،
برقباحتى، برصوچى برابر ايشليان .

Mitt „ ... (....سـث حا) اكثريا: نصف، اورتە مثلا :
—fasten (الا) پرهيزك اورتەسى ‖ —nacht (امؤ)
بعضاً = Mitternacht ‖ —woch (ام) چهارشنبە .

Mittag (سـث وـث ام) (38) [Mitte, Tag] اوكلە،
اوكلە وقتى ‖ اكثريا: (الا) اولوب Mittags essen مقامندە
مستعملدر . مثلا : —halten وياخود : zu—speisen اوكلە
طعامى ايتمك، قوشلق يمكى يمك .

Mittags „ ... (.. سـث و ـث) —stunde (امؤ)
اوكلەنك اولديغى ساعت، اوكلە وقتى، وقت زوال ‖ اوكلە يمكى
وقتى ‖ —wärts (حا) اوكلەيە طوغرى ‖ —blume (امؤ)
(نبا) اوكلەين آچيلان چيچك ‖ —essen اوكلە يمكى ‖ —gesellschaft
(امؤ) اوكلە يمكندە برلكدە بولنان، طعام ايدنلر (جمعيت) ‖
—kreis (ام) (هيئت) دائرۀ نصف النهار ‖ —ruhe
(امؤ) اوكلە استراحتى، (اوكلەين براى استراحت ياپيلان اوفق
اويقو)، اوكلە ياتدوسى ‖ —schläfchen (الا) اوكلە اويقوسى ‖
ein—schläfchen halten براوكلە اويقوسى چكمك ‖ —tisch
(ام) اوكلە يمكى سفرەسى ؛ اوكلە طعامى .

Mit-tanzen (سـثث فعلا +) .c (21) (*sép.*) دانسە
قاريشمق، برابر رقص ايتمك .

Mitte (سـث امؤ) [قديم آلمانجە mitti = لاتينجە
me'dius] (شعردە كذلك مضاف اليە ومفعول اليە صورتيلە
—n) اورتە، نصف، وسط، مركز ‖ (gegen)—Januar
كانون ثانى اورتەسنا طوغرى، كانون ثانى اواسطندە ‖ in
unserer— آرەمزدە، بيننزدە ‖ in die—nehmen تقريبا:
ايكى طرفدن هجوم ايتمك .

Mitte„... (سـث ...) —fünfziger(in) (ام، امؤ)
سنى اللى ايلە التمش ارەسندە اولان (اركك، قادين) .

Mittel (سـث ص) (24) اورتە، اورتەدە بولنان، وسطدەكى،
مركزدە، وسطى، ايكى شى آرەسندە واقع ‖ (ايو ايلە كوتو آرەسى)
وسط درجەدە، اولدقجە (ايو) ‖ mittler Weile، mittler
Zeit وكذا حال اولەرق: mittlerweile بواثنادە، بردە...
ايكن .

Mittel (سـث الا) .a (40) واسطە، چارە ‖ alle ersinnlichen
—anwenden خاطرە كلە بيلان بالجملە وسائطە تشبث ايتمك،

هر برچاره یه مراجعت ایتمك || علاج ، دوا || اورته ، وسطده بولنان قسم ، وسطی || (ا مؤ) مدار تعیش ، پاره .

Mittel „ ... (ــَـ) —ame'rika (ا لا) (جغر) آمریقای وسطی || —forte (ا مؤ) (تجا) بر اشیانك اورته سویی || —ſtand (ا م) اورته حال || —ſtück (ا لا) اورته‌ده بولنان پارچه || —alter (ا لا) قرون وسطی || —arreſt (ام) (ع) (عادی) کوزحبسی || —finger (ا م) اورته پارمق || —groß (ص) اورته بویلی ، بیوکلکده وسط ، اورته جسامتده || —ländiſch (ص) قره‌لر اورته‌سنده بولنان || Das—ländiſche Meer آق دکز ، بحر سفید || —los چاره‌سز ، واسطه‌سی اولمیان ، بیچاره ؛ بلاواسطه || —mäßig (ص) اورته ، عادی ، اوسط ، متوسط درجه‌ده ؛ عادی ، بیاغی || —maſt (ا م) (بحر) اورته دیرك || —meer (ا لا) —punkt || —ländiſches Meer = (ا م) مرکز ، مرکز نقطه‌سی ، اورته یر ، کوبك || —ſtaaten (جمع م) وسط درجه‌ده ، ایکنجی درجه‌ده اولان حکومات || —ſtadt (ا مؤ) جسامت عادیه‌ده اولان شهر ، اوفقجه شهر .

Mittelbar (ــَـ ص) (٢١) بالواسطه ، طوغریدن طوغری‌یه اولمیان .

mittelſt ، Mittels ایکیسیده : (ــَـ حرف جر اولوب مضاف الیه آلور) واسطه‌سیله ، توسطیله ، یاردم واعانه‌سیله .

Mitten (ــَـ حا) . . . in— اورته‌سنه ، اورته‌ده ، اورته‌سنده ، مرکزنده ، وسطنده || —von etwas ſchneiden اورته‌سندن کسمك || —durch اورته‌سندن ، آره‌سندن (یاروب ، آقوب) کیچه‌رك .

Mitternacht (ــَـ ا مؤ) (٥٦) (جمعی استعمال اولنماز) کیجه یاریسی ، نصف اللیل .

Mit-theilen (ــَـ فعـ متعـ) و —ſich (فعـ مطا) a. (٢١) (sép.) || اکثریا : —ſich تبلیغ ، اخطار وانها ایتمك || Jemandem etwas— برینه برشی اخبار ایتمك ، معلومات ویرمك ، بیلدیرمك ، آچمق || Mit-theilung (ا مؤ) b. (٤٠) (sans pl.) اخبار ایتمه ، معلومات ویرمه ، آچمه || (٤٩) تبلیغ و انها ، اخبار ، اعلام ، اشعار ، افاده وبیان || خبر ، معلوت .

Mittler „ ... (ــَـ ...) —weile (حا) بو صره‌ده ، بو آرالق ، بو اثناده .

Mit-unter (ــَـ حا) وقت وقت ، آره صره ، بعضا .

Mit-welt (ــَـ ا مؤ) (٤٩) (sans pl.) معاصرین .

Mit-wirken (ــَـ فعـ متعـ) a. (٢١) برابر اجرای تأثیر ایتمك ، عین تأثیرده بولنمق || (اشخاص حقنده) برابر ، برلکده اوله‌رق چالشمق ، برابر اجرای احکام ونفوذ ایتمك || برلکده جمع وتألیف وتحریر ایتمك .

Mixtur (ــَـ امؤ) (٤٩) Ge-miſch= || (اجزا) ترتیب ، مخلوطه .

Mk. (Mark کلمه‌سنك صورت مختصره‌سی) .

Mm. (Millimeter کلمه‌سنك صورت مختصره‌سی) .

Mnemoniker (ــَـ ا م) a. (٤٠) [روم] قوهٔ حافظه‌نك تقویه‌سیچون بعض اسباب واشارات ایجادی فن واصولیله اوغراشان ، وموزات مخطره ایله توغل ایدن .

Möbel (ــَـ ا لا) a. (٤٠) [فر] (اوطه دوشه‌مه‌سی تشکیل ایدن متحرك) دولاب ، ماصه ، صندالیه ، قنابه وامثالی کبی اشیا ، اثاث بیتیه .

Mobil (ــَـ ص) (٢١) [لاتینجه فرانسزجه] متحرك || (ع) سیار ، سفر بر || اوینـاق ، شاقلابان .

Mobil „ ... (ـــَ...) (ع) —machung (ا مؤ) سفر برحالنه قومه ، سیارحالنه کیچیرمه .

Mobile (ــَـ ا لا) (٥٥) (sans pl) [لاتینجه] perpe= —tuum حرکت دائمه .

Mobiliar (ـَ(ـ)ــ ا لا) (٣٨) [لاتینجه] اموال منقوله .

Mobili-en (ـ(ـ) ـَـ جمع مؤ) (inv.) [لاتینجه] (Immobi' li-en) او اشیاسی ، اموال منقوله .

Mobiliſi(e)ren (ـَــــ فعـ متعـ) a. (٢١) (ع) =mobi'l machen سفر بر ، سیارحالنه قومق .

Möbli(e)rer (ــَـ ا م) a. (٤٠) او اشیـاسی یاپان یورغانجی ، قولتوقجی ، خالیجی .

möchte ، Mochte (ــَـ) (mögen فعلنك زمان حال وصورت انشائیه‌سنك برنجی مفرد شخصلری) .

Modalität (ــَـ ا مؤ) (٤٩) [لاتینجه] (فلسفه ومنطق) عرض .

Mode (ــَـ ا مؤ) (٥٠) [لاتینجه] موده ، یکی ایجاد .

Model (ــَـ ا م) a. (٤٠) [لاتینجه mo'dulus] (معما وریا) اساس طوتیلان مقیاس بنا ، بردیرکك آشاغیدن اولان قطری || اورکو الشلمه اورنکی || کندوسیله برسیستمك لغارتمه‌لری ضرب اولنه‌رق دیکر برسیستمك لغارتمه‌سنه تحویل اولنان عدد ، رقم || (برشیده اساس طوتیلان) اورنك ، قالب ، نمونه ، مودل .

Modell (ــَـ ا لا) (٣٨) [ایتا] ال ایشی اورنکی ، مودل || اهل صنعت ایچون نمونه اتخاذ اولنه‌جق شخص || اورنك قالب

Modelli(e)ren (ـَـــ فعـ متعـ) a. (٢١) [Mode'll] (هیکلتراشلقده ، حکاکلقده) = modeln قالبنی چیقارمق ، اورنکنی آلمق . قالبنی یاپمق ، قالبه دوکمك . یاپیله‌جق برهیکلك اولا طوپراقدن ویا بال مومندن کوچك نمونه‌سنی یاپمق || شکل ویرمك .

Modeln (ــَـ فعـ متعـ) a. (٢١) [Model] برقاشه شکل ، چیچك الشلمك ، باصمق ، صیجاق دمیرله باصوب شکل ، چیچك یاپمق || (صنعـ) تزیین ایتمك ، بزه‌مك || برموده‌له کوره شکل ویرمك ، یاپمق ، قالبه دوکمك .

Modena (ــَـ اکثریا بوزمانلرده : ـَــ ا خا لا) (١٨) (جغر) (قدیمده ایتالیادوقه‌لقلرندن) موده‌نادنیلان ایتالیاشهری .

Moder (ــَـ ام) a. (٤٠) [انکلیزجه =mud] بتاقلق چاموری ، بالچق نهرچاموری ، صلصال || رطوبتلی ، آغرهوا ، بوندن حصوله کلان کوف ، چیل .

Moderateur=Lampe (ــَـ leure ــَـ امؤ) (٥٥) [فرانسزجه „ آلمانجه] ناظملی لامبه .

Modern (ــَـ فعـ لا ∓) a. (٢١) چوروملك ، قوقمق ، تعفن ایتمك ، بوزولمق ، متفسخ اولمق .

Modern (ـَـ ص) (٢١) [فر] صوك وقتلره ، زمانه منسوب وعائد اولان ، زمان جدیده مخصوص || موده‌یه مطابق ، موافق .

Modernisi(e)ren (ـ فعل متعد) a. ㉑ زمانه ، اصول جديده‌يه كوره تعمير وتجديد ايتمك ، موده‌يه توفيق ايتمك ، يكى اصولده ياپمق .
Modi (ـ Modus كلمه‌سنك جمعى) .
Modifizi(e)ren (ـ فعل متعد) a. ㉑ [لاتينجه] دكيشديرمك ، تبديل وتحويل ، تغيير وتعديل ايتمك .
Modist (ـ ا م) ㉛ [فر] (تبا) ، in— (ا مؤ) =Mode-händler (in) موده‌يه متعلق ، يكى اصولده البسه وبوجنسدن مالزمهٔ سائره ياپان ، صاتان اركك ، وياقادين، موديستره.
Moduli(e)ren (ـ فعل متعد) a. ㉑ [لاتينجه] (موسيقى) برقاچ هوادن مركب برشرقى بسته‌سى ترتيب ايتمك .
Modus (ـ ا م) ㊲ [لاتينجه] مودا .
Mögen (ـ ياردمجى فعلى) [قديم آلمانجه magan : Kraft haben] زمان حالى : ich mag (ـ ياخود : ـ) ، du magst ، er mag ، wir(sie) mögen ، ihr mög(e)t || ماضى : ich mochte (ـ) ، صورت التزاميه : ich möchte (ـ) ، اسم مفعول : gemocht (ـ) ، ياخود " zu " كلمه‌سى اولمديغى حالده برمصدر بولنه‌جق اولورسه : mögen || (قابليت ، امكان معناسنى كوسترر) er mag krank sein خسته اولملى ، احتماله ، بلكه خسته‌در|| ich bin überzeugt, daß er es gethan hat, er mag es nun zugestehen oder leugnen بن اونك . . . ى ياپديغى بيليورم ، قائم او استر تصديق ايتسون استر انكار ايتسون ، ياپدم ديسه‌ده ديمسه‌ده بن اونك...ى ياپديغى بيليورم|| es mag daraus entstehen, was da wolle صوكى نه‌يه وارارسه وارسون ، نه‌يى منتج اولورسه اولسون ، نه اولورسه اولسون || Das mag der Teufel thun بو انسان ايشى دكل ، اكر بن بونى ياپارسه‌م ... اوله‌يم|| sie mochte zwölf Jahre alt sein اون ايكى اولسه كرك (اون اوچنده) || wie mag's dem Kranken gehen? عجبا خسته نصلكه ? ich mag ihn nicht sehen|| بن اونى كورمك استه‌مم|| Das möchte ich doch ein Mal sehen ! هله... بقايم ! بن بردفعه كورمليم‌ده ... ! آه شونى بركورسه‌م ! اكر بكا واقع اولسه ! || — (gern) ، (gern haben, lieben) سومك ، لذتياب اولمق ، متلذذ ، محظوظ اولمق ، خوشلانمق .
Möglich (ـ ص) ㉑ [mögen] قابل ، ممكن ، اوله‌بيلور|| mit der—sten Eile || بلكه ، احتماله —er Weise سرعت ممكنه ايله || wen— اكر ممكن ايسه ، ممكن اولورسه ، قابل ايسه ، ممكن اولديغى صورتده || قابل الاجرا ، ممكن الظهور|| wie ist es aber—? بونصل اولور؟ فقط بو ممكنمى؟
Möglicher-weise (ـ حا) بلكه .
Möglichkeit (ـ ا مؤ) ㊶ ممكنيت ، قابليت|| قابل الاجرا اولان شى|| احتمال، تصادف ، ظهورات .
Mogul (ـ ا م) ㉛ و ㊻ مغول .
Mohn (ـ ا م) ㊳ (نبا) [قديم آلمانجه mago = روجه me'kon] خشخاش .
Mohn,... (...ـ) Öl— (ا لا) خشخاش ياغى .
Mohr (ـ ا م) ㉛ [قديم آلمانجه mōr =لاتينجه maurus] in— سياه عرب ، زنجى (اركك وياقادين)|| (مجا) Das heißt ein Mohr weiß waschen wollen وياخود einen—en bleichen بوشنه امك صرف ايتمك ديمكدر ، بوشنه چالشمقدر ، آقنى يه كورك چكمكه بكزر (سياهى آغيرتمق ، ياپلاشمغه چالشمغه بكزر) || [هندجه Mohacar دن مأخوذ فرانسزجه moir] ㊳ (ايپك وياپوكدن متموج پارلاق قماش، خاره ، كمخا .
Mohr,... (...ـ) —kleid (ا لا) خاره ، كمخا قماشدن ياپلمش البسه|| —rübe (ا مؤ) (نبا) =Möhre.
Möhre (ـ ا مؤ) ㊵ [قديم آلمانجه morahā] هاووج، هاووج كوكى ، جزر .
Mohren (ـ فعل متعد) a. ㉑ (صنع) برقماش وياممعدنى متموج ، مواره ياپمق، منوشلمك .
Mohren,... (...ـ) —sklave (ا م) عرب(سياه) كوله || —gesicht (ا لا) زنجى صورتى || —weib (ا لا) عرب ، زنجى قاريسى .
Möhren,... (...ـ) —saft (ا م) حاووج صويى، شروبى.
Mohrenhaft (ـ ص) ㉑ برزنجى، برعرب كبى .
Moiré (فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) [فر] (تبا) ايپك قماشك پارلاقلق وتموجى ، مواره ، منويشلى .
Mokka (ـ ا خا لا) ㊻ (جغر) مكهٔ مكرمه || (تبا) (ا م) يمن‌قطعه‌سنده كائن مخا شهرنده چيقان يمن قهوه‌سى .
Molch (ـ ا م) ㊳ (تاطبيعه) سمندر ، رطوبتلى محللرده يشايان كرتنكله .
Moldau (ـ ا خا مؤ) ㊾ (جغر) رومانيا حكومتنك برقسمى مولداوا .
Molk (ـ melken فعلنك ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) نادر مستعملدر .
Molke (ـ ا مؤ) ㊵ [melken] يوغورد سودى .
Molkerei (ـ ا مؤ) ㊾ =Milch-wirtschaft . (ا مؤ) سودجى دكانى ، يوغورتجى ، قايماقجى كارخانه‌سى .
Moll (ـ ا م) ㊳ وياخود ㊷ (تاطبيعه) صيچان‌نوعندن حيوان [لاتينجه] (موسيقى) يموشاق، ياتقين‌صدا ، پس پرده .
Molle (ـ ا مؤ) ㊵ =Mulde .
Mollig (ـ ص) ㉑ (عمو) خوش ، لطيف ، طاتلى || (طوتولدقده) يموشاق، يموق كبى .
Mollusk (ـ ا مؤ) ㊵ [لاتينجه] (تاطبيعه) استريديه كبى اعضاسز وكيكسز يموشاق حيوانلر، حيوانات ناعمه .
Molucken (ـ ا جمع مؤ) (جغر) قلنكك مالزياده اطه‌لرى ، مولون .
Moment (ـ ا م) ㊳ [فر] =Augenblick [لاتينجه] (ا لا) سبب (قطعى) ، موجب، باعث|| —einer (ماكنه) Kraft برقوتك محصولى .
Momentan (ـ ص) ㉑ = augenblicklich .
Monade (ـ ا مؤ) ㊵ [روم] (فلسفه) كافهٔ موجوداتده وجودى فرض اولنان فعال وغير فانى برجوهر بسيط ، مادهٔ اصليه || خرده بينله كوريلور غايت كوچك وساده برحيون .
Monako (ـ وشمديلرده ـ ا خا لا) ㊻ (جغر) ايتاليانك غربنده وفرانسه حدودى يقيننده موناقو پرنسلكى .
Monandria (ـ ا مؤ) ㊶ (نبا) آحادية التذكير .
Monarch (ـ ch ا م) ㉛ [روم] حكمدار، پادشاه ، ايمپراطور ، قرال .

Monat (ـ ـ ا م) (36) [قديم آلمانجه mānôt =لاتينجه mensis || يعنى Messer der Zeit] شهر ، آى ، ماه || vor anderthalb—en بر بچق آى اولسى ، بوندن بر بچق آى اول .

Monatlich (ـ ـ ـ ص) (21) [Monat] (آيده بر تكرر ايدن) ماهيه || (حا) آى باى || (حفظ الصحه) —e Reinigung, des Monatliche آى باشى ، حيض (مرا. Menstruatio'n).

Monats„... (ـ ـ ـ) —frist (ا مؤ) مثلا : in — frist برماه ظرفنده ، بر آى مدتده ، بر آى مهلتله || —weise (حا) آى باى ، ماه بماه || —bericht (ا م) آيلق راپور ، ماهيه تقديم اولنان تقرير ، لايحه || —rose (ا مؤ) (نبا) بنغاله كلى || —zeiger (ام) ساعت وامثالنده آيى كوسترر ، مشعر ، (ايكنه) .

Mönch (ـ ا م) (38) كشيش ، راهب ، تارك دنيا ، منزوى .

Mond (ـ ا م) (38) [قديم آلمانجه Mo'nat=mānôt] قمر ، آى || der—nimmt ab (zu) آى كوچوليور ، بيويور || der—scheint آى بدر حالنده در || der—ist voll ماهتاب وار : آى چيقيور || ديكر سيارانك توابعندن برى اولان جسم سماوى || (ع) (استعكا) —Halb آى طابيه || آى شكلنده اولان شى .

Mond„... (ـ ـ ـ) —finsterniß (ا مؤ) (هيئة) خسوف (قمر) || —auge (ا لا) (بيطر) (باركيرلرده) آى بچمنده كوز || —karte (ا مؤ) (آى حقنده معلومات مختلفه استحصالى ضمننده ياپيلان خريطه) مهتاب ، قمر خريطه سى || —mo'nat (ا م) قمر حسابيله اولان آى ، شهور قمريه || —schein (ا م) ماهتاب ، آى آيدينلغى || —sichel (ا مؤ) آيك ايلك وصوك كونلرندهكى شكلى ، هلال || —vio'le (ا مؤ) (نبا) آى چيچكى ، دمرام || —sucht (ا مؤ) (علم امراض) اويقودن اوياڠدن يورومك ، سويلنمك وايش كورمك حالى ، سير فى المنام || —wechsel (ا م) (هيئة) صفحهٔ (قمر) .

Moneten (ـ ـ ـ وياخود ـ ـ ـ جمع) (53) [لاتينجه] (عو) پاره ، آقچه ، مانكيز .

Mongole (ـ ـ ـ ا م) (52) موغول .

Mongolei (ـ ـ ـ ا خا مؤ) (49) مغولستان .

Moni(e)ren (ـ ـ ـ فع متع) a. (21) [لاتينجه] خبر ويرمك ، اخبار واعلان ايتمك ، معلومات ويرمك || مؤاخذه ، مناقشه ايتمك ، ذم وتقبيح ايتمك ، فصل ايتمك .

Monismus (ـ ـ ـ ام) (45) [روم] يالكز بر اساسى قبول ايدن فلسفه ومذهب (Dualismus كلمه سنك مقابلى) .

Monitor (ـ ـ ـ ا م) (43) [لاتينجه] اخطار ونصيحت ايدن || (اكثريا رسمى غزته لرك اسمى) تقويم وقايع || (تاطبيعه) ديشى كرتنكله || (برقطه لى زرهلى) مونيتور .

Monitorium (ـ (ـ) ـ ـ ا لا) (44) [لاتينجه] ادارهٔ روحانيه اعلانامه سى .

Monitum (ـ ـ ـ ا لا) (58) [لاتينجه] تكدير وتوبيخ : نصيحت وتنبيه .

Mono„... (ـ ـ ـ) [روم] (=...Allein„... ،Ein...).

Monokotyledone (ـ ـ ـ ـ ـ ـ ا مؤ) (53) [روم] (نبا) فلقه دينيلن قالين تخم قبوغى تك اولان نباتاته اطلاق اولنور ، وحيد الفلقه .

Monolog (ـ ـ ـ ا م) (36) ياخود (42) [روم] تياتروده صحنه ده يالكز قالوب كندى كندينه سويلنمه .

Monopol (ـ ـ ـ ا لا) (58) [روم] انحصار ، يد واحد اصولى ، مونو پول .

Monotheist (ـ ـ ـ ـ ا م) (51) اللهك برلكنه اينانان كيمسه ، موحد .

Monoton (ـ ـ ـ ص) (21) برمقامدن عبارت اوصانديريجى ، جان صيقيجى شرق وصائره || طرزى دكشميان وبناءً عليه جان صيقوب اوصانچ كتيرن .

Monstrum (ـ ـ ا لا) (58) ياخود (11) [لاتينجه] شكل وصورتى طبيعت خلافنده اولان مخلوق ، مسخ ، خارق الطبيعه ، عجيب || (مجا) پك جسيم وچركين ووحشى حيوان ، جانوار .

Monsun (ـ ـ ا م) (56) [عر] بحر محيط هنديده منتظماً سنه نك معيّن بروقتنده اسن روزكار .

Montag (ـ ـ وياخود : ـ ـ ا م) (38) بازار ايرتسى (كونى) || s— بازار ايرتسى (كونى) || بازار ايرتسى كونلرى ، بازار ايرتسيلرى .

Montägig (ـ ـ ـ ص) (21) بازار ايرتسى كونى وقوعه كلان ، بازار ايرتسنه مخصوص .

Montäglich (ـ ـ ـ ص) (21) بازار ايرتسى كونلرى واقع اولان هر بازار ايرتسى ، بازار ايرتسندن بازار ايرتسنه .

Montan„... (ـ ـ ـ) —industri'e (ا مؤ) معدن قويولرى حفر واستعمالى صنعتى .

Montenegriner (ـ ـ ـ ـ ـ ا م) a. (40) قره طاغلى ، قره طاغ اهاليسندن اولان .

Moos (ـ ا لا) [لاتينجه muscus] مفردى (26) جمعى (36) (نبا) يوصون || [عبر] (عو) (ا لا) (*inn.*) مانكيز ، مانغير .

Mops (ـ ا م) مفردى (26) جمعى (36) [انكليزجه mop اكرى آغز] قارلين دوغـين دينيلان قيصه ، بودور وياصى صورتلى واكرى آغزلى كوپك .

Moralist (ـ ـ ـ ا م) (51) [لاتينجه] اخلاقه دائر تأليفاتده بولنان محرر .

Moräne (ـ ـ ـ ا مؤ) (45) (طبقات الارضده) بوز طاغلرينك آلتنه بريكن قيا پارچه لرى .

Morast (ـ ـ ا م) (31) (*sans pl.*) درين وسياه رنكلى چامور ، بطاقلق ، چامورلى چقور ؛ || چامور || بطاقلق ، بطاقلق اراضى .

Moratorium (ـ (ـ) ـ ـ ـ ا لا) (44) [لاتينجه] (تجا) مهلتنامه .

Morchel (ـ ـ ا مؤ) (53) (نبا) سونكر كبى ويك لذتلى منطار .

Mord (ـ ا م) (38) آدم اولديريش ، قتل ، تلف || (عو) es ist der reine—! پك فنا ! پك جنايت ! امان برباد ! || —! جان قورتاران يوقمى !

Mord„... (ـ ـ ـ) —anfall (ا م) بريئك قتل واتلافى مقصديله اوزرينه اولنان تعدى وهجوم || —brenner(in) (ا م ، ا مؤ) قصداً يانغين القا ايدن ، قونداق قويان اركك ، قادين || —geschrei (ا لا) قتل واتلاف كورلتيسى ، باغيرمه سى || (عو) شدتلى باغيرمه ، فناحالده چاغيرمه || —keller (ا م) (ع) (استعكا) قازمهمات || —kerl (ا م) (عو) —(„ s)

هرشيئه مستعد اولان شخص ، كنديسندن هردرلو شى ظهور وحدوث ايده بيلان آدم || lärm („ᵴ) — (ا م) (عمو) بيوك كورلتى ، عربده .

Morden (ـ فع لا +) .b (21) [Mord] اتلاف ايتمك ، اولديرمك ، فعل قتلى ارتكاب ايتمك || (فع متع) == = ermorden .

Mörder (ـ ا م) .n (40) [Mord] . in— (ا مؤ) قاتل ، قاتله || اتلاف واعدام مقصديله سلاح چكن ، استعمال ايدن .

Mörderisch (ـ ـ ص) (21) [Mord] اولديريجى ، باعث موت ، موجب تلف ؛ قاتلى .

Mörderlich (ـ ـ ص) (24) قورقونج ، مخوف || ظالم ، غدار || (مجا) (عمو) برشيئك (نهايت درجه‌سنى ، غايه‌سنى كوسترمك مقصديله) فوق الحد بيوك ، چوق ، علامت ، نهايت درجه .

Mordio (-(ـ) حرند) (مرا . Mord) براى قتل اجرا اولنان برتعدى وهجومده مظلوم طرفندن اولنان ندا : جان قورتاران يوقمى ! آمانك اولديريورلر ! آمانك اولبيورم ! آمانك بتيريورلر !

Morea (ـ ا خا لا) (56) [ايتا] (جغر) يونانستانك جنوبنى تشكيل ايدن موره شبه جزيره‌سى .

Morelle (ـ امؤ) (؟) (نبا) [لاتينجه‌دن مأخوذ ايتاليانجه maurus] =Apriko'ſe || Amare'lle || طاتلى كيراز .

Morgen (ـ حا) بوكونى تعقيب ايدن كونده‌معناسنه) صباح ، صباحه ، يارين || früh— يارين صباح || über 8 Tage— ياريندن برهفته صكره ، برهفته دنصكره ، سكز كون ، برهفته ظرفنده || (كنايه اولەرق) ! ja,— اوت اوبله‌در ! بكله ! قيارسك ! كابيور ! || (ضر مثل) nur nicht heute, —,— sprechen alle trägen Leute تنبل ايشنى يارينه سورمكله متسلى اولور || (ا لا) .b (40) يارينكى كون .

Morgen (ـ ا م) [قديم آلمانجه morkan] (كونك ابتداسى اولوب (Abend كلمه‌سنك مقابلى) صباح ، صباح وقتى ، سحر ، صباحلين || um 1 Uhr—s صباحلين ساعت برده || es war schon— صباح اولمق ، شفق سوكمك اوزره ايدى || guten—! (سلام) صباح شريفلر خير اولسون ! || شرق (طرف) || برچفتله سوريله بيلور(ترلا) ، دونم || (الا) صباحلين وقوعه كلان ، ظهور ايدن .

Morgen„... (ـ...) ausgabe— (ا مؤ) (برغزته‌نك صباحلين چيقان نسخه‌سى || frisch— (ص) صباح تازه‌لكى كبى ، صباحك تازه‌لكنه بكزر ، سرينلكنى آنديرر || wärts— (حا) شرقه طوغرى || wind— (ا م) صباح روزكارى || شرق روزكارى || besuch— (ام) صباح زيارتى || dämm(e)rung— (امؤ) صباح وقتى طلوع شمسدن اول حاصل اولان ضعيف ضيا ، شفق || gegend— (ا مؤ) شرق طرفى ، مشرق ، ممالك شرقيه ، شرق (جهق) || haube— (امؤ) اوايچنده كييلان خفيف تاكيه ، باشلق || land— (الا) ممالك شرقيه || roth— (ا لا) röthe— (ا مؤ) شفقده حاصل اولان قرمزيلق || stern— (ا م) صباح ، سحر ، زهره يلديزى || stunde— (ا مؤ) صباح اولديغى ساعت ، وقت ، صباح وقتى || اركندن مثلا zu früher—stunde صباحلين اركندن || zeit— (ا مؤ) صباح وقتى ، صباحلين .

Morgend (ـ ص) (21) | morgen | يارينكى || der—e Tag يارينكى كون || =morgendlich .

Morgendlich ، **morgenhaft** (ـ ـ ص) (21) | Morgen] صباحه متعلق ، صباحى ، صباحه مخصوص ، صباحك .

Morgens (ـ حا) [Morgen] صباحلين .

Morgig (ـ ص) (21) [Morgen] =morgend .

Morisko (ـ ام) (56) [اسپا] جمعى كلمات (Morisken) اسپانياده مغربيلرك احفادى .

Mormone (ـ ا م) (52) (١٨٤٤ سنهٔ ميلاديه‌سنده وفات ايدن : Joe Smith نامنده‌كى كمسه‌نك ايجاد ايلديكى مذهبه تابع كمسه) مورمون .

Mornell (ـ ا م) (38) [اسپا] (تا طبيعه) جيرلايق قوشى .

Morpheus (-[ـ ا خا م) (inv.) (اسا) [روم] اساطير قديمه‌ده رؤيا الهى اولوب كيجه ايله نومك اوغلى فرض اولنور ايدى .

Morphin (=[ـ ا لا) (38) (sans pl.) ، **Morphium** (ـ(ـ)[ـ ا لا) (38) (sans pl.) [روم] (كيميا واجزا) مورفين ، اساس آفيون .

Morra-Spiel (ـ ا م) (38) پارمقله اويناتيلر برنوع چوجق اويونى .

Morsch (ـ ص) (20) [Mürbe كلمه‌سنه متعلق] ازلمكه ، قيريلوب طاغلمغه مستعد ، كورك || قورادە ، پك خراب ؛ چوروك ، قوردلانمش ، قورد يمش .

Morsee (ـ اخا لا) (56) (جغر) (اسويچره شهرلرندن جنورا كولى ساحلنده) مورژ شهرى .

Mörser (ـ ا م) .n (40) [لاتينجه morta'rium] برشى دوكمك ايچون هوان || (ع) طوپجيلقده : هوان طوپ .

Mörser„... (ـ...) keule— (ا مؤ) هوان الى .

Mortalität (ـ ـ ا مؤ) (61) [لاتينجه] وفيات .

Mörtel (ـ ا م) .n (40) خرج || mit -bewerfen خرجله صيوامق ؛ سريجه خرج ياپمق .

Mosaik (ـ ـ كذلك يكيلرده : ـ ا مؤ ، ياخود ا لا) (61) وياخود (56) [فر] مختلف رنكده طاش وساره پارچه‌لريله قاقمه اوله‌رق ايشلنمش رسم ، تصوير ، نقش ، موزاييق .

Mosaisch (ـ ـ ص) (24) نادراً =mosi'visch || [Mo'ses] موسوى ، حضرت موسى‌يه مخصوص ، متعلق .

Moschee (ـ ا مؤ) (21) [عربيه مسجد كلمه‌سندن مأخوذ ايتاليانجه] جامع شريف .

Moschus (ـ ا م) (56) (sans pl.) مسك (=Bi'sam) .

Mosel (ـ ا خا لا) (52) (جغر) رن نهرينه قاريشان قوللردن موزەل نهرى .

Mosel„... (ـ...) wein— (ا م) موزەل (حواليسندن چيقان بياض شراب) شرابى .

Moses (ـ ا خا م) (inv.) حضرت موسى عليه السلام .

Moskau (ـ اخا لا) (56) (جغر) روسلرك برنجى پاى تختى اولان موسقوا شهرى .

Moskito (ـ ا م) (56) [اسپا] (تا طبيعه) صيورى سينك .

Moskowade (ـَـ ـَـ ا مؤ) (55) [فر] (تجا) اسمر رنكلى خام شكر .

Moskowit (ـَـ ـَـ ا م) (51) ، Moskowiter (ـَـ ـَـ ـَـ ا م) a. (40) موسقوالى || موسقوف ، روس .

Moslem (ـَـ ا م) (56) [عر] مسلمان، مؤمن .

Most (ـَـ ام) (36) [لاتينجه mustum]—(Trauben„) اوزوم شيره‌سى || —ungekelterter قيارمه‌دن قوچيدن چيقارلمش شراب ، اكشى شيره || (جنوب طرفلرنده) ميوه شرابى .

Most„... (ـَـ...) —kelter (ا م)، —presse (ا مؤ) (صنعه) اوزوم ، زيتين وامثالى ازمكه مخصوص ماكنه ، معصر .

Mosten (ـَـ فعه متعه) a. (21) [Most] —Trauben اوزوم چيكنه‌مك ، ماكنه ايله ازمك .

Mostrich (ـَـ ا م) (38) [Most] خردل (ازلاش) .

Mosul (ـَـ اخا لا) (56) (جغر) (اناطولى شاهانه‌ده ودجله نهرى ساحلنده كائن) موصل شهرى .

Motette (ـَـ ا مؤ) (53) [ايتاليانجه = فرانسزجه] چالغى ايله اوقونان ايتاليانجه دعا .

Motion (صورت تلفظى فرانسزجه ا مؤ) (49) حركت (بدنيه) ، تعليم || sich—(eine kleine—)machen اوفق برحركت ياپمق ، براز كزنتى ياپمق ، پياسه ايتمك || برمجلس وجمعيتده بيان اولنان رأى وتكليف .

Motivi(e)ren (ـَـ ـَـ ـَـ فعه متعه) a. (21) [لاتينجه] بررأى وقرارك ، برفكرك اسبابنى بيان ايتمك ، ايراد ادله ايتمك .

Motor (ـَـ ا م) (43) [لاتينجه] (برماكنه ، آلتى تحريك ايدن صو ، بخار، روزكار وامثالى قوت) محرك .

Motte (ـَـ امؤ) (53) [= انكليزجه moth] (تاطبيعه) كووه || كيجه بوجكى .

Motto (ـَـ ا لا) (56) [ايتا] بربنا ، برهيكل وامثالى اوزرينه يازيلان يازى ، تاريخ وسائره || بركتاب ويا فصلك باشنده‌كى مندرجات جدولى .

Möwe ، **Möve** ايكيسيده: (ـَـ ـَـ امؤ) (52) [فرانسزجه mauvis] (تاطبيعه) مارتى || (مارتى يه بكزر بيوجك بردكز قوشى) بيوك مارتى .

Muck (ـَـ ام) (38) كذا: s— مفردى (26) جمعى (36) || خفيف ، حس اولنور اولنمز ، ايشيديلور ايشيدلمز درجه‌ده اولان خفيف صدا || nicht—sagen حيق بيله ديمامك .

Mucke (ـَـ ا مؤ) (55) [mucken] چوجقجه‌سنه فكر وهوس؛ خويسزلق، يرامزلق || —n machen ـ وياخود : —n ziehen (صورت آحمق) || آغزينى ، يوزينى اكمك .

Mücke (ـَـ ا مؤ) (53) [= لاتينجه musca سينك] (تاطبيعه) سيورى سينك || ياغمه بن || تفكك آرپه‌جغى =Fliege.

Mucken (ـَـ فعه لا+) a. (21) [= لاتينجه mugire] خفيف برصدا چيقارمق ، (عدم خشنوديت بيان واظهارى ضمننده) سويلنمك ، مرلدامق ، ! mucke nicht صوص ! سويلنمه ! سويلنوب طورمه ! || سويلمك استديكى شيئى سويليوب بورنندن صولومق ، صوصمق || (عمو) die Sache muckt ، كذا: es muckt mit der Sache ايش فنايه صاردى ، فنا كيدييور ، ايشك آرقه‌سى چيان اوغلى چيقدى ، ايش چتينلشدى || اوفق برحركت ياپمق ، قيمدامق ، برطرفى اوينامق .

Mucker (ـَـ ا م) a. (40) ، —in (ا مؤ) (49) صورت اكشيدن || صورت آصان ، برشيئه قيزوب مرلدانان || (مجا) =Frömmler(in) .

Muckern (ـَـ فعه لا+) a. (21) [Mucker] قوروقباصوفى ، متعصب || خفيفدن آغريمق ، زونقلامق .

Muckerthum (ـَـ ـَـ ا لا) (25) (sans pl.) [Mucker] قباصوفيلق ، متعصبلق ، اعتقادات باطله‌يه خدمتله ياپيلان صوفيلق .

Mucks (ـَـ ا م) مفردى (25) جمعى (36) =Muck .

Mucksen (ـَـ فعه لا+) و —sich (فعه مطا) r. (21) [قديم آلمانجه muccazan] =mucken .

Muck(s)-still (ـَـ ـَـ صـ) (21) (عمو) ! —sei صوص ! سسك چيقمسون !

Müde (ـَـ صـ) (21) يورغون ، بيقمش ، des Lebens —sein جانندن بزمش ، حياتندن اوصانمش || sich—schreien باغيره باغيره يورولمق .

Müdigkeit (ـَـ ـَـ ا مؤ) (49) [müde] يورغونلق ، رخاوت ، كسل || اوصانج .

Muff (ـَـ ا م) (38) [رن نهرى يوقاريلرنده مستعمل الفاظدن اولوب : چاريوق آغز معناسنده‌در] دريندن اولومه || خاولار وخويسز كوپك || (مجا) صورتسز ، ترش كيمسه || (ا م) [فلمنكجه muf كوفلى] (38) (sans pl.) كوف || كوتوقوقو || [وسط آلمانجه mouwe ككيش قول] (31) اكثريا : —e (ـَـ ا مؤ) (53) كوركدن معمول اولوب قيشك الارى الصيقغه مخصوص اللك ، مانشون .

Müffchen (ـَـ ا لا) b. (40) كوچك كوركلى اللك ، مانشون || نبضلر اوزرينه طاقيلان (قيشلق) قوللق .

Muffe (ـَـ ا مؤ) (53) =Muff اللك ، مانشون .

Muffel (ـَـ ا م) a. (40) [Muff] كوپك وامثالى آغزينك اوك طرفى || (معما) تزيينات مقامنده ياپيلان حيوان وبالخصوص آرسلان قفاسى || (عمو) آغز، حيوان بورننك اوجى ، مرمه || (كيمي) مواد كيمويه‌نك تسخيننه مخصوص طوپراقدن معمول بلاتغه دينيلان قاب .

Muffeln (ـَـ فعه متعه وفعه لا+) a. (21) [ايالت لسانجه ، =Muffel آغز طولوسى] (آز وياكاملاً نقصان ديشلرى اولان برآغزله) چيكنه‌مك || آغز طولوسى يمك (چيكنه‌مك) || آكلاشلمز صورتده سويلمك ، سويلركن ديشلرينى صيقمق .

Muffen (ـَـ فعه لا+) a. (21) [Muff] خيرلدامق ، خيرلامق؛ مرلدامق || (انسان حقنده) سويلنمك ، تمورداتمق .

Mufti (ـَـ ا م) (56) ياخود (inv.) [عر] مفتى .

Muham-edaner (ـَـ ـَـ ـَـ ا م) a. (40) اسلام، مسلمان ، دين مبين محمدى ايله مشرف اولان .

Muhamedanismus (ـَـ ـَـ ـَـ ـَـ ا م) (45) (sans pl.) اسلاملق ، اسلاميت ، مسلمانلق || دين اسلام .

Mühe (ـَـ ا مؤ) (52) [قديم آلمانجه muohi] زحمت ، مشقت || sich—geben چالشمق ، چباليمق ، صواشمق ، برشيئى ياپمغه اوغراشمق ، غيرت ايتمك || die Sache ist wohl der— werth بو ايش (فى الواقع) زحمته دكر || يورغونلق ، طاقتسزلك ، قوتسزلك || زحمتلى چوق ايش .

Mühen (ـَـ فعه لا+) a. (21) (صدايى تقليداً) صيغير حقنده مواوو ديه باغيرمق .

Mult(e)rig (ـ(ـ)ـ ص) (٢١) كوف قوقان .

Multiplikandus (ـ ـ ـ ـ ا م) (١٨) [لاتينجه] علم حسابده : مضروب فيه .

Multiplikator (ـ ـ ـ ـ فعـ متعـ) (١٥) [لاتينجه] (حساب وحكمتده) مضروب .

Multiplizi(e)ren (ـ ـ ـ ـ فعـ متعـ) .a (٢١) [لاتينجه] (رياضى) ضرب ايتمك .

Mumi-e (ـ(ـ)ـ ا مؤ) (٥٥) [فارسيجه موميا اولوب مومدن مأخوذدر] موميـا (كذا مجازى اولهرق قورو ، قديد كيمسه حقنده مستعملدر) .

Mumifizi(e)ren (ـ ـ ـ ـ) . mumifi(e)ren (ـ ـ ـ ـ) (فعـ متعـ) .a (٢١) [Mu'mi-e] موميالمق، موميا حالنه قومق قوروتمق .

Mumme (ـ ـ ا مؤ) (٥٥) Braun-schweiger— براونشوايغرده چيقان قويو وقوتلى بيرا .

Mummel (ـ ـ ا م) .a (٣٠) [mummeln] (چوجقلرى قورقوتمق ايچون تصور اولنان برشخص موهوم ومخوف) اوماجى، غول يبانى [Muhme كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى] (ا مؤ) (نبا) (كذا : Mümmel (تجا) و Mümmelchen (ـ ـ ـ ا لا) .b (٤٠) See-rose= .

Mumme(l)n (ـ ـ فعـ لا +) .a (٢١) [اشاغى آلمانجه] مرادلامق، مخوردامق|| غايت يواش سويلمك .

Mummen-Schanz (ـ ـ ا م) (٥١) مسخره‌لق، مسخره قيافته گيرمه .

Mummerei (ـ ـ ا مؤ) (٥٥) [mummen] مسخره‌لق، تبديل قيافت ايتمه || (مجا) يابمه وساخته حركت ووضعيت .

München (ـ ـ ch ا خا لا) (٥٦) [يعنى Mönch-stadt] (جغر) (باويرا قراليتنك پايتختى اولان مونيخ شهرى) مونيخ

Münchhausiade (ـ(ـ)ـ ـ (ا) ـ ا مؤ) (٥٥) تمادح ، تفاخر ، جسارت ادعاسى .

Mund (ـ ا م) (٥١) و (٥٥) آغـيز ، فم ، دهـان || der—wässert ihm danach اونك آكا آغزى صولانيور ، آغزينك صوبى آقيور || einen—voll آغز طولوسى|| den—voll nehmen آغزينى طوتمق ، صوصمق || den—halten بعضاً (عمو) بيوك سوز سويلمك || Sie nehmen mir Das Wort aus dem—e بن ديه‌جكدم .

Mund,... (ـ ـ ـ) —öffnung (ا مؤ) آغزدليكى || —art (ا مؤ) صورت تلفظ || لغه ، شعبهٔ لسان ، مواقعه نظراً تبدل وتخلف ايدن شيوهٔ لسان || —bedarf (ا م) مأكولات || —brot (ا لا) اوفق بياض اكمك ، فرانجله || —loch (الا) آغزدليكى || برشيئك مدخل ويا مخرجنده بولنان دليك || —recht (ص) آغزه يراشان ، تلفظى قولاى اولان|| —schenk (ا م) شربتدار ، ساقى || —schwamm (ا م) (علم امراض) چوجقلرك آغزنده حاصل اولان وصلاق تعبير اولنان التهاب || —stück (ا لا) برشيئك آغزه كله‌جك اولان قسمى برصيغاره آغزلغنك باشى ، گهرباری || تفسـله چاليندن چالغينك آغزلغى || —todt (ص) (عد) اموالنى اداره‌يه غيرمقتدر اعلام ايتمك ، وصى يه محتاج گوسترمك || سويلمكه مأذون اولمامق || —voll (ا م) بر آغز طولوسى (مأكولات ويا مشروباتدن) —vorrath (ا م) مأكولات

Mühen (ـ ـ فعـ متعـ) و —sich (فعـ معطا) .a (٢١) be-mühen= .

Mühl,... (ـ ـ ـ) —(en-)berg اوزرنده دكرمان بولنان طاغ ، تپه ، دكرمن تپه‌سى|| —wasser (الا) دكرمن صوبى || —bach (ا م) صوبى چرخه دوكن اولوق آغزى || —rad (ا لا) دكرمن چرخى|| —stein دكرمن طاشى||—wehr (ا مؤ) صو بندى || —werk (ا لا) دكرمن .

Mühle (ـ ـ ا مؤ) (٥٥) دكرمن، طاحونك، آسياب|| (مجا) Das ist Wasser auf seine— بو اونك جانته منت ، ذاتاً آراديغى شى ، اوده يونى اسـتيور ، بكليوردى ، اشـته اونك استدكيده اويا .

Mühlhausen (ـ ـ ـ ا خا لا) (٥٦) (جغر) توريتغيده مولهاوزه‌ن شهرى|| Mülhausen= .

Mühmchen (ـ ـ ا لا) .b (٤٠) Muhme كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) كوچك تيزه ويا تيزه زاده قيز .

Muhme (ـ ـ ا مؤ) (٥٥) [قديم آلمانجه muoma = Mutter-schwester] Base= تيزه ، يكه .

Mühsal (ـ ـ ا لا) (٣٨) ياخود (٥٥) (ا مؤ) زحمتلى ، مشقتلى ايش || زحمت ، مشقت ، تعب|| عذاب وكدرلى حال || غصه ، غم .

Mühsam (ـ ـ ص) (٢٤) [Mühe] زحمتلى ، مشقتلى ، يوريجى ، طاقتفرسا ، گوچ || چوق چالشمغه متوقف ، چوق ايشى اولان || چالشقان ، مقدم ، يورولماز .

Mulatte (ـ ـ ا م) (٥٢) [لاتينجه mulus دن مأخوذ اسپانيولجه] ملز ، حبش .

Mulde (ـ ـ ا مؤ) (٥٥) يكپاره آغاجدن اويولمش كفچه ، چاناق || (اوزونلامسنه كسلمش يمورطه شكلنده) اودون || چرچى (توروپ تعبير اولنان آغاج چوروكى طاشيمغه مخصوص سپت) حصير ، قامش سپت || غواطه || آغاجـدن يوارلاق تكنه ، قاپ، كردل|| معادنك كولچه حالنده دوكولمسنه مخصوص قالب .

Muldig (ـ ـ ص) (٢١) [Mulde] غواطه شـكلنده || (اراضى حقنده) غايت طاتلى برميل ايله حاصل اولان چقورلق .

Mule,... (ـ ـ ـ) myoul صورت تلفظى ... (صنع وتجا) [انكليز] —garn (الا) دستكاهده اكريلمش عوق ايپلكى .

Mülhausen (ـ ـ ا خا لا) (٥٦) (جغر) يوقارى السامده آلمان شهرلرندن مولهاوزه‌ن ، مولهوز .

Mull (ـ ا م (ا لا) (٣٨) (sans pl.) [قديم آلمانجه molta [Staub =Müll || (صنع) توزلى گوك بويا || (تجا) (طوقومه‌جيلقده) (باصلمامش) دولبند .

Müll (ـ ا م (ا لا) (٣٨) (sans pl.) [Mull] توز ، سوپروتى ، پيسلك .

Müller (ـ ـ ا م) .a (٤٠) [لاتينجه mo'litor] دكرمنجى|| (تا طبيه) بياض توز بنكلى مايس بوجكى || Müllerchen (ـ ـ ـ ا لا) .b (٤٠) برنوع اوت سيورى سينكى .

Mulm (ـ ا م) (٣٨) توزلى طوپراق|| قورومش وچورومش آغاجك توزى || قورت يينكى .

Mulmen (ـ ـ فعـ متعـ) .a (٢١) [Mulm] توز حالنه قومق|| (فعـ لا—) توزه منقلب اولمق توز حالنه كلمك .

ومشروبات || —werk (ا لا) آغز، دهان || (مجا) (عمو): ein gutes—werk haben : چکه || طلاقت لسان چکه‌منه صاغلام اولمق .

Mündel (ـٌ ا م) .a ⑯ وصایت آلتنده بولنان .

Munden (ـٌ فع لا+) .b ㉑ ذوقه گیتمك ، لذتلی اولمق Das mundet mir بو استدیکم کبی اولمش پیشمش ، آغزم بوندن خوشلانیور ، آغزیمه طات ویریور .

Münden (ـٌ فعلا+) .b ㉑ [Mund] in das Meer— دکزه منصب اولمق ، دوکولمك ، آقمق || (کذا یول ، شوسه حقنده دخی استعمال اولنور) چیقمق .

Mundi(e)ren (ـٌـٌ فع متع) .a ㉑ تبییض ایتمك || بر اثرك ، بر اوراقك صورت مصدقه‌سنی چیقارمق

Mündig (ـٌ ص) ㉑ (عد) سن رشده واصل اولمش ، وصی‌یه محتاج اولمیان ، بالغ .

Mündig=sprechen (ـٌـٌـٌ فع متع) .b ㉑ (*sep.*) (اکثریا آیری آیری ایکی کلمه اولهرق یازیلور) برینك سن رشده وصولنی ، بالغ اولدیغنی (رسماً) اعلان ایتمك .

Mündlich (ـٌ ص) ㉑ آغزله ، شفاهاً .

Mündung (ـٌ ا مؤ) ㊾ [münden] (برنهر حقنده) بر یره آقدیغی ، منصب اولدیغی ، دوکولدیکی محل || (مدخل ویا مخرج اوله‌جق صورتده یوارلاق آچیقلق) آغز ، بوغاز (بر بوشلغه ، قوووغه ، برچقوره صوق ایدن طارلق) فتحه ، ثقبه || (ع) اسلحهٔ ناریه‌نك آغزی ، فم .

Munifizenz (mu'ni'fi'tsěnts) (ـٌـٌ امؤ) ㊾ [لاتینجه] جومردلك ، سخاوت .

Munition (ـٌ (ـ) iss ا مؤ) ㊾ [لاتینجه] مهمات ناریه ، (حربیه) .

Munitions... (ـٌـٌـٌ (ـ) iss --) —kolo'nnen (جمع مؤ) مهمات قافله‌سی ، مهمات قوللری || —wagen (ا م) مهمات آرابه‌سی .

Munizipalität (ـ (ـ) ـ iss -- ا م) ㊾ [لاتینجه] دائرهٔ بلدیه || بلدیه هیئتی .

Munizipium (ـٌـ-- iss -- ا لا) ⑪ [لاتینجه] اسکی رومالیلره تابع اولوب روما ممالکندن معدود اولدیغی حالده کندی قانونیله اداره اولنان سربست قصبه .

Munkeln (ـٌ فع لا+ وفع متع) .a ㉑ میرلدانمق ، (عمو) سویلنسنه جسارت اولنه‌میان برشیئی فصیلدامق || صاقلانمق ، کیزلنمك || کیزلمك ، خفی طوتمق || ظهور ایده‌جکی آشکار اولوب الآن واقع اولمیان برقورطنه حقنده دخی مستعملدر .

Münster (ـٌ ا لا (ا م) .a ⑯ [لاتینجه : روجه monasterium] بیوك کلیسا || مناستر || (جغر) آلمانیاده مونستر شهری .

Munter (ـٌ ص) ㉑ اویناق ، شن وشاطر ، جانلی ، زنده ، نظر وفعلی چابوق وسریع اولان چویك || برازسرمست ، باشی بوش ، چاپقین مزاج || صاغلام ، دینج || (حرند) ! — هایدی ! مارش ! هوپ !

Munychia (ـٌـٌ ـٌ ا خا لا) ⑯ (جغر) آتنه‌لیمانی: مونیخی .

Münz... (ـٌ...) —beschickung (ا مؤ) (صنع) سکهٔ متداوله ضربی ایچون معادلی خلط ایچه || —einheit (ا مؤ) توحید مسکوکات || —fuß (ا م) (کموش ، آلتون) سکه عیاری ، قیمتی || —gehalt (ا م) مسکوکات عیاری || —kunde (ا مؤ) مسکوکات ، مدالیه وامثالی طانیمق فنی || —sammlung (ا مؤ) مسکوکات ، مدالیه قولکسیونی || —schlagen (ا لا) (صنع) سکه ضربی || —stadt (ا مؤ) سکه ضربی صلاحیت ومأذونیتنه مالك اولان شهر || —wage (ا مؤ) مسکوکات وزننه مخصوص ترازو .

Münze (ـٌ ا مؤ) ㊿ سکه || آقچه || —Denk=, Schau= (آرتق کچمیان ، موقع تداولدن چکلمش اولان آقچه) مدالیه || (نبا) Minze= .

Münzen (ـٌ فع لا+ وفع متع) .c ㉑ سکه ضرب ایتمك ، پاره کسمك || (مجا) Das ist auf mich gemünzt بو بکا راجعدر ، بونك بکا شمولی واردر ، بکا شمولی اولملی .

Münzer (ـٌ ا م) .a ⑯ [münzen] سکه زن : ضربخانه مأموری .

Muräne (ـٌ– ا مؤ) ㊺ [روجه‌دن مأخوذ لاتینجه] (تا طبیعه) یلان بالغی ، مورەن || Mora'ne= .

Mürbe (ـٌ ص) ㉑ یموشاق ، کورك || کوزل پیشمش || morsch= (مجا) (عمو) Jemand—machen برینك بورنی قیرمق ، یموشاتمق ، یوله کتیرمك .

Mürben (ـٌ فع لا—) .a ㉑ [mürbe] یموشامق ، کورك اولمق ، (قیریلوب اریکه ، توزه منقلب اولمغه مستعد اولان) کورك ، هش .

Murmel... (ـٌـٌ...) —spiel (ا لا) بیلا اویونی || —thier (ا لا) (تا طبیعه) طاغ فاره‌سی .

Murmeln (ـٌ فع لا+ وفع متع) .a ㉑ تکدیر ایتمك ، مرلدانمق || چاغلامق || صیزلانمق .

Murren (ـٌ فع لا+ وفع متع) .a ㉑ [لاتینجه murmura're] مرلدانمق ، خوردانمق ، سویلنمك ، تیتیزلنوب قیزمق || آزارلمق ، تکدیر ایتمك .

Mürrisch (ـٌ ص) ㉑ [murren] تیتیز طبیعتلی هرشیئه قیزار وسویلنور ، تکدیردن ، آزارلمقدن خوشلانور || عبوس ، ترشرو ، صورتسز ، عکسی .

Murten (ـٌ ا خا لا) ⑯ (جغر) اسویچره شهرلرندن مورا .

Murt(h)e (ـٌ ا خا مؤ) ㊺ (جغر) (موزه‌ل نهرینه منصب اولان قوللردن بری) مورت (مورته) .

Mus (ـ ا لا) مفردی ㉖ ، جمعی ㊱ [قدیم آلمانجه mnos پیشمش یمك] —(von Früchten) میوه ازمه‌سی || (مجا) (عمو) zu—schlagen پستیلی چیقارمق || (اجزا) بلته ، لایه .

Musa (ـٌـ ا مؤ) ㊺ [عر manza] (نبا) موز ، موز آغاجی || (ا خا م) ⑯ موس .

Muschel (ـٌ ا مؤ) ㊿ [قدیم آلمانجه اولوب لاتینجه mu'sculus کلمه‌سندن مأخوذدر] (تا طبیعه) مدیه || استریدیه ، مدیه ، سموکلی کبی قبوقلی وکندیلری اعضاسز حیوانات ، حیوانات ناعمه || استریدیه وسموکلی بوجك شکلنده مستعاثه || بونلره مشابه شکلده مشروبات قابی || قولاغك دیش جوقی ، صدفة الاذن .

Muschel... (ـٌـٌ...) —grotte (ا مؤ) سموکلی وامثالی بوجکلرك قبوغی || —bank (ا مؤ) (معد) اصدافی حاوی محل ||

اصداف نمونه طاقمی ، جامکانی ، اصدافلی بوجکلی رحله || papi'er— (ا لا) (تجا) اوزرنده صدف رسمی حاوی کاغد ||

Musch(e)licht (⏑ (⏑) ـُ ص) (21) [Muschel] صدف شکانده ؛ اصدافه مشابه .

Musch(e)lig (⏑ (⏑) ـُ ص) (21) [Muschel] صدف ویورو شکانده ، قونقولید تخیسی شکانده .

Muse (⏑– ا مؤ) (52) [اسا] ذوپیترك قزی || (تبا) Musa = نادراً || Muße = .

Muselbrück (⏑–– ا خا لا) (56) (جغر) فرانسه شهرلرندن پوتتا موسسون .

Muselman (⏑–– ا م) (51) مسلمان ، مؤمن (مرا . Muhameda'ner) .

Muselmanisch ، muselmännisch (⏑–– ص) (21) مسلمانه متعلق ، اسلامه عائد ، اسلامی ، مسلمانجه‌سنه .

Muse-um (⏑– الا) (41) [روم] آنتیقه اشیا وضعنه مخصوص محل ، موزه خانه || کذا موزه نامیله چیقان آثارك اسمی .

Musik (ـُ ، اسکیدن کذلك ⏑– ا مؤ) (40) [روم] موسیقی ، موسیقه || (عمو) da ist (ویاخود : da liegt)—drin اشته باق نه خوش ، نه اعلا ! نه فرحفزا ! نه شکر !

Musik„ ... (–⏑⏑⏑) akademi'e (ا مؤ) موسیقی تحصیلنه مخصوص دارالفنون ، موسیقی آقادمیسی || —stunde (ا مؤ) موسیقه درسی || —chor (ا م) (موسیقی) اورکستره || (ع) —chor eines Regiments برآلایك موسیقه‌سی || (معما) —chor in einer Kirche برکلیسانك اورغل چالینان محلی || —dirige'nt (ا م) شف دورکستر || —machen (ا لا) موسیقه چالمق || —verein (ا م) موسیقه جمعیتی .

Musikali-en (⏑ (⏑) ـُ–– جمع) (inv.) موسیقه نوطه‌لری .

Musikalisch (⏑ـُ–– ص) (21) موسیقه‌یه دائر ، متعلق ، عائد ، موسیقی || موسیقی شناس || موسیقی صون .

Musikant (ـُ–– ا م) (51) موسیقه‌جی ، موسیقه چالان ، کزیجی موسیقه‌جی ، چالغیجی ، سازنده ، مطرب .

Musiker (⏑⏑– ا م) a. (40) [لاتینجه] .

Musikus (⏑⏑– ا م) (57) برموسیقی هیئتی اعضاسندن بری .

Musivisch (⏑ v ـُ– ص) (21) [روم] رنکا رنك طاش وسائره پارچه‌لریله ایشلنمش نقش وتصویره عائد متعلق .

Musizi(e)ren (⏑ـُ–– فع لا +) a. (21) موسیقه چالمق ، چالغی چالمق .

Muskat (ـُ⏑ ا م) (38) هند جویزی ، جوز بوا .

Muskateller (⏑ ـُ ⏑– ا م) a. (40) [ایتالیانجه moscatello] (نبا) مسکت اوزومی || مسکت اوزومندن یاپیلان شراب .

Muskel (⏑ـُ ا م) c. (42) [لاتینجه musculus] (تشر) اعضای بدنی تحریك ایدن سینیرلی اتلر ، عضله .

Muskel„ ... (⏑⏑⏑ـُ) —band (ا لا) (تشر) کیکاری یکدیکریله مربوط طوتان سکرلر ، رباط || —lehre (ا مؤ) تشریحك عضله‌لردن بحث ایدن قسمی ، مبحث العضلات || —stark (ص) عضلاتی پك قوی .

Musk(e)lig (⏑ (⏑) ـُ ص) (21) سکرلی ، عضلاتلی || عضلاتی قوتلی .

Muskete (⏑ـُ⏑ ا مؤ) (53) [فر] فتیللی تفنك ، اسکی موسکت تفنکی .

Musketier (–⏑ـُ ا م) (38) [فر] آلمانیاده بلاوقه طاقمی وچانطه آصقیلری بیاض اولان پیاده عسکری ، غرهناديه قوزیلیه‌نك مقابلی اولان قدیم موسکتیه عسکری .

Muskulös (ـُ⏑⏑ ص) (21) [لاتینجه] = muskelstark .

Muslim (⏑ـُ ا م) (51) و (38) = Muselman .

Muß (ـُ) (مرا . Mus) .

Muß (ـُ müssen فعلنك زمان حالنك برنجی واوچنجی شخصلری) || Muß (ا لا) (inv.) لزوم مطلق || es ist ein— بومطلقا اولملی ، یاپلملی || (ضرمثل) Muß ist eine bittere Nuß مجبوریت ، لزوم قطعی آجی برجویزدر ، چوردن لبلبی در ، چکلمز برشیدر .

Muße (ـُ⏑ ا مؤ) (52) بوش ، خالی وقت : وقت مساعد ، حال مساعد || mit— راحتله ، حضور بال ایله ، مساعد وقتده .

Musselin (ـُ⏑⏑ ا م (ا لا) (38) [ایتالیانجه : موصل شهرندن (معناسنه اولان) mussoli'no] پاموقدن معمول غایت اینجه قماش ، موصلین ، دولبند .

Musselinen (⏑ـُ⏑⏑ ص) (21) دولبنددن (معمول) .

Müssen (ـُ⏑ فعل اعانه) [قدیم آلمانجه muozan یعنی: Freiheit zu etwas haben] زمان حالی: ich muß (ـُ) du mußt ، er muß ، wir müssen ، ihr müßt —sie || ماضی : ich mußte || صورت انشائیه زمان حالی: ich müsse || صورت انشائیه ماضیسی: ich müßte || اسم مفعول: gemußt وعلی الخصوص مصدر اوکنده : müssen || — : weil die Umstände es erfordern بالذات لزوم کوستردن ، ایجاب ایتدیرن (برشیدن بحث اولندقده) : لازمدر ، ایجاب ایدیور ، مجبوریت وار || Das muß sein بواولملی ، یاپلملی ، ایجاب ایدر ، اویله اوله‌جق || Sie Das wissen? —بونی بیلمیمسکز ؟ بیلمکز لازمیدر ؟ || Das ist, als müßte es so sein صانکه بویله اولمسی لازم ایمش کبی ! مخصوص یاپلمش کبی || eine Frau, wie sie sein muß تام استنلدیکی کبی (استدیکك کبی) برقادین ، برزوجه || ich muß lachen' wenn ... اکر .... کوله‌جکم طوتار ، .... صه هروقت کولرم ، ich muß Ihnen etwas sagen (was : ، عمو) سزه برصویلیه‌جکم وار || alle Menschen—sterben هرکس ، بالجمله انسانلر اوله‌جکلر || wer muß es ihm gesagt haben? اوکا بونی (آنی) کیم صویلدی عجبا ؟ بونی اوکا کیم صویلدیکه ؟ || Das werde ich nie glauben, er müßte es mir denn selbst sagen بن بوکا اصلا ایناغمام ، مکرکه اوبونی بکا کندی صویلسون ، اوبونی بکا بالذات کندی صویلمدیکجه ممکن دکل ایناغمام ، ایناماهام || چوجق اصاتنده : — (یعنی : ein Bedürfnis— verrichten) طیشاری چیقمق (مجبوریتده بولنمق) .

Mussi(e)ren (⏑ـُ فع لا +) a. (21) [فر] کوپورمك || (حامض قاربونی حاوی) غازلی .

Müßig (ـُ⏑ ص) (21) [Muße] ایشسز ، بوش ، خالی ، مشغولیتسز || قوللانلمیان ، معطل || sein Geld—liegen lassen پاره‌سنی بوش بوشنه یاتیرمق .

Muster (ـُ⏑ ا لا) a. (40) [لاتینجه monstra're دن مأخوذ ایتالیانجه mostra] موستره ، اورنك ، مودل ، قالیب ، اصل ، نمونه ، صورت ؛ تیپ .

Muster„ ... (ـــ ...) —bild (ا لا) نمونه =Muster مودل ‖ —meierei (ا مؤ) نمونه چفتلکی ‖ —platz (ا م) (ع) يوقلمه ، معاينه ، تجيد محلى ، ميدانى ‖ —reiter (ا م) (عمو) (تجا) تجارتخانه (سيار) قومسيونجيسى ، قومى ، وواياژور .

Musterhaft (ـــ ص) ㉑ [Muster] نمونه ، مودل اتخاذينه شايسته .

Musterig... (ـــ ص) ... [Muster] فلان فلان شكلده ، رسمده .

Mustern (ـــ فع متع) a. ㉑ [Muster] تدقيق وتفتيش ايتمك ، معاينه‌دن كچيرمك . امتحان ايتمك ‖ (ع ، بحر) —(ein„) Jemand برينى موجود دفترينه ، كوتوكه قيد ايتمك ، ژورناله داخل ايتمك ؛ عسكر يازمق ‖ قيريتيق ايتمك ، مناقشه ايتمك ‖ (صنع) اوزرينه موستره قومق .

Mus-thier (ـ ا لا) ㉘ [انكليزجه moos-deer] (تا طبيعه) =Elen بيوك كيك .

Mut„ ... (مرا . ... Muth ...) .

Muta (ـ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] (غرا) (Liquida نك مقابلى) صداسز حرف .

Mut(h) (ـ ا م) ㊱ (sans pl.) جسارت ، غيرت ‖ شجاعت ، يورك ، بسالت ‖ fassen— جسارتلنمك ، كندويه جسارت ويرمك ‖ Jemandem—machen برينه جسارت ويرمك ، برينى جسارتلنديرمك ‖ (ضرمثل) —Gut giebt پاره انسانه جسارت ويرر ‖ انسانك فكراً بولنديغى حال ‖ wie ist Ihnen zu—e ? نصل كوزك كسيورمى ؟ كوزيكز طوتيورمى ؟ نه ديرسكز ؟ ‖ نصلسكز ؟

Mut(h)„... (ـ ...) —maßlich (ص) محتمل ، عقله قريب ‖ (حا) احتمالكه ، بلكه ، غالبا ، ظن اولنوركه ، ظن اولنديغنه ، كورنديكنه كوره ‖ —willig (ص) حدتلى ، غضوب ، ديك باشلى ‖ خرچين ، يراماز چوجق .

Mut(h)ig (ـ ص) [Mut(h)] ㉑ جسور ، شجيع ، كوزى پك .

Muti(e)ren (ـ فع لا) a. ㉑ [لاتينجه] (صدا حقنده) بالغ اولنجه سسى دكشديرمك .

Mutter (ـ ا مؤ) مفردى (inv.) جمعى (Mütter) [قديم آلمانجه muatar = لاتينجه mater] والده ، آنا ، مادر ‖ (تشر) Ge-bär-mutter ‖ (صنع) (درونسه صوقيله‌جق مخصوص برشيئى اولان دليك ، آچيقلق) ديشى ايليك ، قويچه ، ويده يووه‌سى ، ايچى ويده‌لى‌صومون ، تفنكك قونداغنده حربى كيرمكه مخصوص يوروجق .

Mutter„ ... (ـ ...) —los (ص) والده‌سز ‖ Vater = und—lose Waise آناسز باباسز يتيم ‖ —lamm (ا لا) ديشى قويون ‖ —seelenallein (ص) (عمو) ياپ يالكز ، بسبتون يالكز ‖ —sprache (ا مؤ) آنا لسانى ، لسان مادر زاد .

Mütterlich (ـ ص) ㉑ [Mutter] مادرى ، والده‌يه متعلق ‖ والده طرفندن .

Mütze (ـ ا مؤ) ㊿ اركككرك باشلرينه كيدكارى سپرلى سرپوش ، قاسكت ‖ (مجا) die—vor Jemandem abziehen برينه پس ديمك ، اوسته طاقيق ‖ قادينلرك تپه‌لكى ، حوتوزى ‖ (تا طبيعه) حيوانات مجتره‌نك ايكنجى معده‌سى ، جريه .

Mützen„ ... (ـ ...) —macher (ا م) موتسه ، قماش سرپوش يايان ، قاسكتجى .

Myrmidonen (ـ جمع م) ㊷ [روم] يونان قديمك پك قيصه بويلى برقومى اسمندن مستعاردر .

Myrrhe (ـ ا مؤ) ㊸ [عر = روم] مرصافى .

Myrte (ـ ا مؤ) ㊸ [لاتينجه] (نبا) آس ، مرسين .

Mysterium (ـ ا لا) ㊹ [روم] سر ، بطن ، اسرار ، كيزلى ، خفى ، عقل ايرميان شى .

Mystifizi(e)ren (ـ فع متع) a. ㉑ [روم = لاتينجه] عبثى ايناندير مقله اكلنك ، بوندن لذت طويان .

Mystik (ـ ا مؤ) ㊾ (sans pl.) [روم] مرموز ، سر ‖ تصوف .

Mystiker (ـ ا م) a. ㊵ [روم] اهل تصوف .

Mythe (ـ ا مؤ) ㊿ [روم] اساطير قديم احوال واشخاصى ‖ منقبه ، مصال .

Mytholog (ـ ا م) ㊶ [روم] اساطير تاريخنه آشنا آدم ، اساطير مورخى .

N.

N (ـ ا لا) ㊻ آلمانجه الفبانك اون دردنجى حرفى واونبرنجى حرف غير صدائيسيدر ‖ شمندوفرلرده = اوبله دنمكرده وكيجه معنالرينه كاوركه Nach = mittag و Nacht ديمكدر ‖ (جغر) = Nord .

—○◇◆◇○—

Na (ـ و : - حرند) (عمو) دعوت مقامنده : —, mach! هايدى ياپ بقايم! هايدى چابوق اول بقالم! ‖ تسلى ويره‌رك : —, werden Sie nicht böse! صاقين طارلميكز! صاقين بوكا طاريله‌يم ديمه! وياخود —, nur nicht hitzig نا ، نا يواش! نا ، نا اوبله بردنبره قيزيويرميكز! ‖ مع الكراهه برشيئه قرار ويرلدكده: —ich will denn nur weiter gehen اى بن دها اوته‌يه كيتمليم! اى بز ينه يوله دوزه‌لهلم بقالم! ‖ —(nun) was hat er gesagt? آمان ، نه‌ديدى او بيه! ‖ كنايه مقامنده : —das wäre! اى آرتق (بوده) ... ‖ (عو) —nu! اى صكره! صكره! نه‌يايپورسيك! —warte! طورسن بكى!

Nabe (ـ ا مؤ) ㊺ (صنع) —eines Rades برتكرلكك كوبكى ، اورته‌سى .

Nabel (ـ ا م) a. ㊵ ياخود ㊴ كوبك ، سره ‖ (نبا) = Keim = fleck ‖ (معما) بركمرك آناختار طاشى .

Nabeln (ـ فع متع) a. ㉑ —ein Kind برچوجغك كوبكى كسمك ‖ كوبكى قالديرمق ، دوزلتمك .

Nablus (ـ ا خالا) (inv.) (جغر) سوريه شهرلرندن نابلس .

Nabob (ـ ا م) ㊻ [عر = انكليز] مسلمان حاكم ، والى ‖ (مجا) بك زنكين اولوب زياده راحت ومرفاهتله يشاركيمسه .

Nach (ـَ حرجر) مفعول اليه آلور واكثريا حال‌مقامنده استعمال اولنه‌رق مفعول اليهدن‌صكره قونيلور ومادةً ومعناً برشيئه طوغرى حركت وتوجيه فكرى كوستور يه ، ... ه‌ه ، طوغرى || nach Amerika abreisen آمريقايه حركت ايتمك || die Reise بوطرفه طوغرى ، بورايه || nach dieser Seite فرانسه‌يه اولان‌سياحت ، فرانسه سياحتى || nach Frankreich صويه كيرمكه ، صو آرامغه كيتمك || nach Wasser gehen دوقتور آرامغه ، (كتيرمكه) nach dem Arzte schicken كوندرمك || nach Brot schreien اكمك استمك ، اكمك ديه باغرمق || je nach Umständen احواله كوره || nach der Aussage ديديكنه كوره ، سويلنديكنه باقيلورسه ... || Das macht nach dem deutschen Gelde بو آلمان پاره‌سيله ... ته يا پار ... ، شوقدر ، تقدر ايدر ... || Jemand nur dem Namen nach kennen برينى يالكز اسميله بيلمك ، كنديسنى كورمييوب اسمى اليشتش اولمق || (عمو) der Nase nach (لـ) طوغريسنه || Das schmeckt nach طوغرى استقامتده ، طوغريسنه || Das schmeckt nach Zwiebeln بونده صوغان طادى وار || (حا) mir nach! آرقه‌مدن كليك! بنى تعقيب ايت ، ايديكز ! || nach und nach بربرينى متعاقب ، برى ديكرندن‌صكره || nach wie vor اول آخر ، صوكيده ابتداسى كبى .

Nach„ ... (ـَ...) —dröhnen (فع لا+) تترمك ، اهتزاز ايتمك || تقليد ايتمك || فعل‌ايله برلشدكده دائما (sép.) .

Nach-äffen (ـَـَ فع متع وفع لا+) (21) (sép.) Jemanden, etwas— برينى ، برشيئى تقليد ايتمك ، ذوقلنمك .

Nach-ahmen (ـَـَ فع متع وفع لا+) a. (21) (sép.) تقليد ايتمك ، عينى يابمق ، قوپيه ايتمك ، عينى چيقارمق || (برشيئك تقليدينى حاكق ايچون يابمق) تقليد ايتمك .

Nachbar (ـَ ا م) a., b. (42) وياخود (51) قومشو ، همسايه ، مجاور ، همجوار .

Nachbarschaft (ـَ ا مؤ) (49) همجوارلق ، قومشولق ، يقينلق || بالجمله جوارده بولنانلر ، بتون قومشولر .

Nach-bekommen (ـَـَ فع متع) c. (21) (sép.) صكره‌دن آلمق ، كندويه صكره‌دن كوندرلمك || اوسته ، فضله اوله‌رق آلمق .

Nach-bestellen (ـَـَ فع متع) a. (21) (sép.) etwas— برشيئى صكره‌دن اصمارلمق ، ايكنجى برسپارش يابمق .

Nach-blättern (ـَـَ فع متع وفع لا+) a. (21) (sép.) برشيئى آرامق اوزره بركتابى قاريشديرمق .

Nach-blüt(h)e (ـَـَ ا مؤ) (55) ايكى دفعه اوله‌رق يشيلنمه ، چيچك ويرمه || (زرا) محصول وقتى كچيروب صكره‌دن يتشمه .

Nach-dati(e)ren (ـَـَ فع متع) a. (21) (sép.) برمكتوب وسائره‌نك تاريخنى تاريخ صحيحندن مؤخر اوله‌رق قويمق .

Nach-dem (ـَ حا) نادراً : بعده (nach-her ==) || ايجابنه كوره || (حرعا) ايجابنه كوره || (زمان حقنده) je— بعده ، صكره‌دن .

Nach-denken (ـَـَ فعلا+) a. (22) (sép.) über etwas— برشيئى تخطره بالشمق ، دوشونوب برلق استمك || دوشونمك || فكرده ، دوشونكده برينه تبعيت ايتمك ، Jemandem— اونك كبى دوشونمك .

Nach-druck (ـَ ا م) (31) (sans pl.) زور ، جبر ، قوت ، شدت || ثقلت || ايكنجى برتضييق || (صنع) (كتابلر حقنده) ايكنجى ، اوچنجى ... الخ نجى دفعه اوله‌رق اولان طبع || بلا رخصت طبع اولنان كتاب نسخه‌سى .

Nach-drücklich (ـَـَ ص) (24) قوى ، شديد ، متين || كوستريشلى ، پايه‌ه طورلى ، شيوه‌لى ، طمطراقلى ، طنطنه‌لى .

Nach-einander (ـَـَ حا) بربرندن‌صكره ، يكديكرينى متعاقب .

Nachen (ـَ نادراً : ـَ ا م) b. (40) [قديم آلمانجه nacho] كوچـك قايق ، بالونه ربط وتعليق اولنان سبت تكنه ، صندال ، قايق .

Nach-exerzi(e)ren (ـَـَـَ فع لا+) a. (21) (sép.) (مجازاً) فضله تعليم ايتمك || (مجا) تقريباً فضله ايش كورمك || (يككده) هركسدن صكره يمك .

Nach-feuern (ـَـَ فعلا+) a. (21) (sép.) آرقداشندن صكره آتش ايتمك || آرقه‌سندن آتش ايتمك .

Nach-forschen (ـَـَ فع لا+) a., c. (21) (sép.) einem Dinge— برشيئك ايزينى بولمغه چالشمق || برشيئه دائر اخذ معلوماته اوغراشمق .

Nach-frage (ـَـَ امؤ) (52) برشيئه معلومات طوپلامق اوزره استخبار ايتمه || (تجا) صورمه ، سؤال ، استه || die—nach diesem Arti'kel war wenig belebt بو اشيايى چوق صورن ، استيان اولمدى .

Nach-frist (ـَ ا مؤ) (19) تمديد مدت ، مهلت .

Nach-gaffen (ـَـَ فعلا+) a. (21) (sép.) Jemandem— برينك آرقه‌سندن آليق آليق باقمق .

Nach-gebären (ـَـَ فع متع) g. (20) (sép.) پدرك وفاتندنصكره توليد ايتمك .

Nach-geben (ـَـَ فع متع) l. (20) (sép.) صكره ، صكره‌دن ويرمك || eine Stunde— بردرسى صكره‌دن اوقوتمق || noch Geld, ... الخ— دها اوزرينه پاره وسائر برشى ويرمك || (فع لا+) طيانامامق ، راضى اولمق ، مساعده ايتمك ، رخصت ويرمك ، يول‌ه كلمك ، يالتشمق || اكلمك ، پايلاشمق || برينك آرزوسنه موافقت ايتمك || يموشامق .

Nach-geburt (ـَـَ امؤ) (49) (حفظ الصحه) ايه‌لك ، صولك .

Nach-geschmack (ـَـَ ا م) (31) (sans pl.) برشيئك آغزده ، دماغده براقديغى طات ، لذت || (مجا) bitterer— كدر ، آجى .

Nach-giebig (ـَـَ ص) (26) اكيلوب بوكيلور ، يموشاق || رضايه ، موافقته حاضر ، حليم ، اويغون ، ملايم سوز ، لقردى ، مراد آكلار .

Nach-halten (ـَـَ فع متع) d. (25) (sép.) صكره‌دن آلمق ، يابمق || eine Stunde— مرا . nach-geben || (فع لا+) تأثيرى دوامل اولمق ، قويمق .

Nach-hause-gehen (ـَـَـَ لا) b. (80) (sans pl.) اوه عودت || beim— اوه كيدركن ، اوه عودتده .

Nach-helfen (ـَـَ فعلا+) b. (20) (sép.) ايلرولتمك ، Jemandem— برينى ايلرولتمك ، ايلرو يورومك ، ايلرو سورمك || ترق ايتديرمك || ايشنه ياردم واعانه ايتمك .

Nach-her (ـَـ ویاخـود : ـَـ حا) صکره ، صکره‌دن ، بعده اونك ، بونك اوزرینـه ، براز صکره || (عد) مؤخراً ، متعاقباً .

Nach-holen (ـَـ فع متع) ⓘ a. (*sép.*) etwas— نقصان برشیئی آلمغه کیتمك ، تلافیٔ مافات ایتمك .

Nach-hut (ـَـ ا مؤ) ㊾ (ع) دمدار .

Nach-jagen (ـَـ فعلا—) ⓘ a. (*sép.*) Jemandem — برینك آرقه‌سندن قوشمق ، برینی (شدتله) قوغالامق ، تعقیب ایتمك ، برینك آرقه‌سندن صالیویرمك ||(مجا) dem Ruhme...— شان وشهرت وسائره قزانمغه صواشمق ، اوغراشمق ||(فع متع) Jemandem eine Kugel— برینك آرقه‌سندن برقورشـون صاللامق .

Nach-kommen (ـَـ فع لا—) ⑳ c. (*sép.*) Jemandem— برینی تعقیب ایتمك ، آرقه‌سندن کلوب یتشمك ، آرقه‌سندن کلمك ، یورمك || einem Befehle — برامره اطاعت ایتمك ، امری اجرا ایتمك || صکره‌دن واصل اولمق || یکدیکرینك عاقبتنه اداره‌ٔ اقداح ایدن ایکی کشیدن بری (بحسب الایجاب) صکره‌دن ایچمك .

Nach-kommenschaft (ـَـ امؤ) ㊾ نسل ، ذریت ، اولاد واحفاد ، ابناء واخلاف .

Nach-laß (ـَـ ا م) ㉛ کیوشمه ، کسل ، فتـور || einer Strafe— برمجازاتك عفوی || آزالتمه ، تقلیل ، تخفیف ؛ کوشتمه || تنزیل (فیئات) || Hinter-lassenschaft== ترکه .

Nach-lassen (ـَـ فع متع) ⑳ p. (*sép.*) (کندندن صکره‌یه) براقمق || براقمق ، وازکچمك ، ترك ایتمك || آرقه‌سندن صالیویرمك ، ارقه‌سندن کوندرمك || ایپی کیوشتمك ||کیوشتمك ، بوشلتمق (کیوشتمك) آچمق || کذا (فع لا) Jemandem etwas— برینه برشیده موافقت ایتمك || برمجازات وامثالندن وازکچمك || von seinen Forderungen etwas— مطلوباتندن براز برشی ترك ایتمك ، تنزیل ایتمك || (فع لا +) وازکچمك || (اشیا حقنده) کوشمك ، بوروشمق ، یوروصومق || خفیفلشمك ، کسب سکونت ایتمك ، طورمق ، طاوصامق || der Regen hat nachgelassen یغمور برازکسلدی .

Nach-lässig (ـَـ ص) ㉑ اهمالجی ، تنبل ، دقتسز ، مسکین ، استیمه‌رك بر ایشه تقرب ایدن دوامسز .

Nach-laufen (ـَـ فعلا—) ⑳ p. (*sép.*) Jemandem, برینك ، برشیئك آرقه‌سنده ، پشنده قوشمق ، einer Sache— آرقه‌سی ، پشی قوغالامق ؛ آرقه‌سی ، پشی صره قوشمق ، یورمك || بیلاردوده || mit seinem Balle— کندی بیلاسیله قارامبول ییلایی دفع ایتدکدنصکره بنه برخط مستقیم ویا اکا یقین برخط اوزرنده ایلرویه حرکته دوام ایله مقابل اویونجینك بیلاسـی بولمق ، قوله ، تاخلوفر اویتامق .

Nach-lesen (ـَـ فع متع وفع لا +) ⑳ l. (*sép.*) اکین بیچلدکدنصکره باشاقی طوپلامق || باغ بوزومندن صکره قلان اوزمی طوپلامق || Jemandem— برینك اوقومسنی تقلید ایتمك ، تقلیدینی یاپمق || بری اوقودقکن بالذات انی اوقویه‌رق تعقیب ایتمك || اوقونمسی لازم کلان برشیئی اهمال ایدوب صکره‌دن اوقومق || بردها اوقویوب کوزدن کچیرمك .

Nach-liefern (ـَـ فع متع) ㉑ a. (*sép.*) (تجا) مالی صکره‌دن ویرمك ، کچکدیرمك || صکره‌دن ویره‌رك اولکنی اتمام ایتمك .

Nach-machen (ـَـ فع متع) ㉑ a. (*sép.*) etwas— برشیئی صکره‌دن ، بالآخره ، وقت کچدکدنصکره یاپمق || تقلید ایتمك ، قوپیه ایتمك || Das soll mir einer—! بونی (بو کبی) یاپه‌جقك آلنی قاریشلارم ، بونی بویله یاپمق ایچون آدم استرم .

Nach-mahd (ـَـ ا مؤ) ㊾ (*sans pl.*) (زرا) ایکنجی اوراق بیچیمی .

Nach-marschi(e)ren (ـَـ فعلا—) ㉑ a. (*sép.*) آرقه‌سـندن یورمك ، بردن صکره یورمك ، حرکت ایتمك ، تعقیب ایتمك .

Nach-messen (ـَـ فع متع) ㉚ m. (*sép.*) صحتی تحقیق ضمننده صکره‌دن بردها اولچمك ، مساحه ایتمك .

Nach-mittag (ـَـ یاخود: ـَـ ام) ㊳ اویله‌دنصکره ، (ایکندی) ، اقشام .

Nach-nahme (ـَـ ا مؤ) ㊺ (تجا) تأدیه وتسویه مصرفنك تسویه‌سی شرطیـله ، اجرتی unter—der Spesen تسویه اولنمق اوزره .

Nach-pfeifen (ـَـ فع متع وفعلا+) ⑳ n. (*sép.*) etwas— برشیئی اوکرنمك ویا اونوتمامق اوزره ایصلقله چالمق || Jemandem— بری کبی ایصلقله چالمق || (عو)(کنایه اوله‌رق) ich kann meinem Gelde— ایشـته بزم پاره النی آیاغنی چکدی ، طونی آتدی .

Nach-plappern (ـَـ فع متع وفعلا+) ㉑ a. (*sép.*) etwas— برشیئی لساناً تکرار ایتمك .

Nach-rechnen (ـَـ فع متع وفع لا+) ㉑ b. (*sép.*) حسابی لازم کلدکن اهمالدنطولایی کچکدرمك وصکره‌دن حساب ایتمك || برحسابی تدقیق ایتمك || بردها حساب ایتمك .

Nach-rede (ـَـ ا مؤ) ㊺ برشیده مؤخراً ، بالآخره یاپیلان ملاحظه || —eines Buches خاتمهٔ کتاب || بدخواهانه کلام || in üble — bringen سوزی آیاغه دوشورمك ، لکه‌لمك ، مسئولیته ، تهلکه‌یه دوشورمك .

Nach-reifen (ـَـ فعلا—) ㉑ a. (اتمجوانلقده میوه حقنده) طوپلاندقدنصکره اولمق .

Nach-reisen (ـَـ فعلا—) ㉑ c. (*sép.*) Jemandem— برینك آرقه‌سندن یوله چیقمق ، سیاحته کیتمك ، چیقمق .

Nach-rennen (ـَـ فعلا—) ㉒ a. (*sép.*) (برینك) آرقه‌سندن قوشمق

Nach-richt (ـَـ ا مؤ) ㊾ خـبر ، حوادث || اعـلان ، اخبار || اخبار نامه ، نوطه ، تقریر ، معلومات || von etwas—einziehen برشی حقنده اخذ معلومات ایتمك .

Nach-ruf (ـَـ ا م) ㊳ (*sans pl.*) ein—konnte ihn nicht mehr erreichen آرتق آرقه‌سندن نقدر باغیرلسه ایشیده‌مزدی ، آرتق نقـدر باغیرلدیسه ده ، چاغرلدیسـه ده ایشـیده‌مدی ؛ بر ایشـتدیره‌مدك || بر آیریلانه ویا وفات ایدنه ایدیلان ندا ، یاد ، ذکر || وفات ایدنلرك اسامی دفتری || (فوت اولان برکیسه‌دن ویا برشیدن خاطرده قالان شی ، خاطره) یادکار ، یاد داشت || ذکر .

Nach-sagen (ـَـ فع متع) ㉑ a. (*sép.*) تکرار ایتمك || برینك آغزینی قوللامق || Jemandem etwas— برینه برشی افترا ایتمك ، برینك آرقه‌سندن سویلمك .

Nach-satz (ـَـ ا م) ㉛ (غرا) برجمله‌نك ایکنجی قسمی ، قسم مقمی || اویونده : (صکره‌دن) قونیلان پاره .

مكتبلرده (*sép.*) (20) i. (فعلا +) (سـتــ) **Nach-sitzen**
مجازاتاً ارقداشلری چیقدقدنصکره (برقاچ ساعت) اذنسز
قالمق، اوطورمق .

بریشك (*sép.*) (21) a. (— فعلا) (سـتــ) **Nach-springen**
آرقه‌سندن صیچرامق، آتلمق .

(کله‌سنك مبالغه صورتی . nahe) (21) (صـ) **Nächst**
der gerade Weg ist der—e || الك یقین، الك قریب: مستقبل
طوغری یول الك قیصه یولدر ، یولك قیصه‌سی طوغریسیدر ||
schon am—en || برازدن، برازصكره im—en Augenblick
bei der—en Gelegenheit || همان ایرتسی كونی Tage
كله‌جك برفرصتده ، كله‌جك برمناسب وقتده ، مناسبت آلنجه ||
(اسم) der (die, das) Nächste (21) الك یقین ، الك قریب
اولان || همجنس || das Nächste الك یقین اولان شی || (حا)
am—en الك یقین اوله‌رق || —ens یقینده ، قریباً ، كله‌جك
دفعه || (حرف جردتی اولوب مفعول الیه آلوز) ، (كذا حال
اوله‌رق محل كوسترن حرف جر ایله برلكده كلور) ihr—
آندنصكره ، آ كا الك یقین : یانی باشنده ، یقیننده || Gott—
danke ich Ihnen meine Rettung حیاتمك قورتارلمسندن
طولایی اولاجناب حقه وبعده سزه تشكر ایدرم، جناب حقدن
صكره سزه تشكر ایدرم ، جانمی اللهدنصكره سز قورتاردیكز ،
بنی خلاص ایدن سز اولدیكز .

آرقه‌سنه (*sép.*) (21) i. (فعلا +) (سـتــ) **Nach-stehen**
وضع اولنمش اولمق، آرقه‌ده بولنمق، طورمق || بروجه آتی (تجا)
die—d verzeichneten Sorten آشاغیده كوستریلان ، ذكر
اولنان موستره‌لر ، جنسلر || Jemandem— رتبه‌جه برندن
دون بولنمق : آندن قدمسز اولمق .

(*sép.*) (21) v. (فعمتع وفعلا +) (سـتــ) **Nach-stoßen**
صكره‌دن دورتمك ، اورمق: بیسلاردوده ایكی دفعه دورتمك ویا
بردورتشده ایكی بیسلایی بردن یوارلامق || ایكنجی بردفعه دها
دورتمك || —etwas (Pfeffer) بوبری دها دوكمك ، براز دها
صعق ایتمك || (قلنج تعلیمنده) سیر آلمق وآرقه‌سندن دورتمك .

einem (*sép.*) (21) c. (— فعلا) (سـتــ) **Nach-stürzen**
برشیئك ارقه‌سندن، برشیدنصكره ییقلمق، دوشمك،
منهدم، خراب اولمق || Jemandem— بریشك آرقه‌سندن
آتلمق || (فعمتع) noch ein Glas Wasser— برقدح صو
دها یوارلامق، برقدح دها صو ایچمك .

(*sép.*) (21) a. (فعمتع وفعلا +) (سـتــ) **Nach-suchen**
آراشدیرمق ، —in seiner Tasche جبنی قاریشدرمق، جبنده
برشی آرامق .

Nach-silbe (سـتــ امؤ) (53) (غرا) نهایت هجاسی
ویا اداتكه كلمه‌نك نهایتنه قونیلنجه معناسنی دكشدیرر .

Nacht (ت امؤ) (53) [قدیم آلمانجه naht = لاتینجه nox]
(حال اوله‌رق مضاف الیه Nacht) كیجه ، شب ، لیل ||
gute—! || كیجه اولیور es wird— || كیجه اولدی es ist—
كیجه‌كز خیر اولسون افندم ! (او راحتلق ویرسون ! معناسنه
دتی كاورسه ده یاتیله‌جق وقت سویلمك لازمدر || bei—.
zur—essen || كیجه‌لین، كیجه‌وقتی، كیجه (des)—s, in der—
اقشام طعامی ایتمك .

(*sép.*) (21) a. (فعلا +) (سـتــ) **Nach-schauen**
Jemandem— برینی كوزیله تعقیب ایتمك ، آرقه‌سندن باقمق ||
برشیئه (معاینه ایدرك) باقمق ، اویرمك چویرمك .

(*sép.*) (20) e. (فعمتع) (سـتــ) **Nach-schießen**
Jemandem (eine Kugel)— اوزاقلاشمقده ، قاچمقده اولان
بریشك آرقه‌سندن ، فرار ایتمكده اولان بریشك اوزرینه آتش
ایتمك || صكره‌دن آتش ایتمك، صكره‌دن آتمق || (تجا) Gelder—
بریره یكیدن وضع مبلغ ایتمك ، پاره یاتیرمق || (فعلا —)
غایت سرعتله بریشك آرقه‌سندن آتلمق ، فیرلامق || (فیرلایان،
فیشقیران برشی حقنده) فیرلامق، فیشقرمق .

(*sép.*) (20) r. (فعمتع وفعلا +) (سـتــ) **Nach-schlagen**
Jemandem— اوزاقلاشمقده اولان بركیمسه‌یه برضربه
بولشدیرمك || —in einem Buche : ویاخود ein Buch—
بركتابده (برشیئی) آرامق ، كتابه باقمق || eine Stelle—
برفقره ، برعباره‌یی آرامق (بركتابده) || (فعلا —)
nach Jemandem arten = Jemandem— برینه بكزه‌مك ،
چكمك ، چالمق .

Jemandem— (20) n. (— فعلا) (سـتــ) **Nach-schleichen**
قورقه‌رق ، احتراز ایدرك برینی تعقیب ایتمك (بالخصوص
كوزه‌ته‌رك ، كیزلنه‌رك ، سینه‌رك) .

(*sép.*) (21) n. (فعمتع وفعمطا) (سـتــ) **Nach-schleppen**
آرقه‌سنه طاقوب سوروكلمك || —sich mühsam كمال مزاحمله
آرقه‌سندن یوریمك ، آرقه‌سندن یوارلانوب كیتمك، تعقیب ایتمك ||
(بحر) بركمی‌یی چكمك || (فعلا +) سوروكلمك ، چكمك .

(آغزده، (*sép.*) (21) a. (فعلا +) (سـتــ) **Nach-schmecken**
فكرده) برلذت ، برطات براقمق .

Nach-schub (ـتـ وتـ ام) (31) یكی كلانلر ، یكی تعیین
اولنانلر ، كوندریلانلر || یكی ویریلان اشیا وساڈره .

بن ich habe den— : تادیاً (32) (تـ ام) **Nach-schuß**
سزدن صكره آته‌جغم || (تجا) صكره‌دن اولان تأدیه . یكیدن
پاره ویرمه ، یاتیرمه ، تأدیه ایتمه || (قدان ، نبات ، امثالی
حقنده) یكی فلیز .

(*sép.*) (21) l. (فعلا + وفعمتع) (سـتــ) **Nach-sehen**
Jemandem— بریشك آرقه‌سندن باقمق ، برینی كوزیله تعقیب
ایتمك || (برشیئك نه ونصل اولدیغنی آكلامق ایچون) اوكا
باقمق، كوزدن كچیرمك || صحتنی تدقیق ایتمك || نظارت ایتمك ||
Jemandem etwas— بریشك قصورینه باقمامق ، برینه
آلدیرمیویرمك .

Nach-setzen (سـتــ) (فعمتع) c. (21) (*sép.*) برشیئی
دیكرینك آرقه‌سنه ، كیروسنه قومق ، براقمق || برینی دیكرینه
تقدیم ایتمك ، ترجیح ایتمك || صكره‌دن دها برشی علاوه ایتمك ||
(فعلا —) Jemandem— بریشك آرقه‌سندن كمال عجله ایله
تعقیب ایتمك ، قوشمق .

Nach-sicht (تـ امؤ) (32) (*sans pl.*) تسامح، قصوره
باقمامه ، آلدیرمامه ، خاطر صایمه ، دقت ایتمه ، مرحمت ،
شفقت ، عفو .

einer Sache, über (21) b. (فعلا +) (سـتــ) **Nach-sinnen**
etwas— برشی دوشونمك ، خاطرلامق استمك ، تخطر ایتمكه
چالشمق ، تخیل ایتمك .

Nach-trag (ـَـ و ـَـ ا م) (31) (یازلمش برشی حقنده) ذیل، علاوه ‖ (تجا) صکره‌دن تأدیه اجچه .

Nach-träglich (ـَـ ص) (21) صکره‌دن (اولان، یاپیلان)، علاوةً ، ضمیمةً ، ذیلاً ‖ (حا) بالآخره .

Nach-üben (ـَـ فع متع وفع لا+) a. (21) (*sép.*) صکره‌دن تعلیم اچمك ‖ چالیشه‌رق ، مشق ایدرك ضایع اولان وقتی قزانمق .

Nach-urlaub (ـَـ ا م) (38) (اکثریا : ع) تمدید مأذونیت : صکره‌دن آلنان ، ویریلان اذن .

Nach-wachsen (~ kss ـَـ فع لا—) r. (21) (*sép.*) صکره‌دن بیومك ‖ بتکرار بتشمك ، صکره‌دن چیقمق ‖ es wachsen ihm andere(Zähne) nach اوتك اسکی دیشلری یرینه یکیلری چیقیور ، سوریور .

Nach-weh (ـَـ الا) a. (12) خسته‌لقك، آغریلك بتکرار طوتلمسی ، حس اولنمسی‖ (فنا نتایج) نتایج الیمه ‖ توليددن صکره: en— طوغوردقدنصکره حاصل اولان‌صانجی وآغریلر .

Nach-weisen (ـَـ فع متع وفع لا+) v. (21) (*sép.*) Jemandem etwas— برینه برشیئی‌اثبات اچمك ،کوسترمك ‖ برینه‌سؤال‌ایتدیکی‌شیئی‌حل‌اچمك، حل‌شبهه‌اچمك، برشی اوزرینه اعطای‌معلومات اچمك: کوسترمك، اثبات وابراز،اظهار اچمك .

Nach-welt (ـَـ ا مؤ) (41) (*sans pl.*) اولاد واحفاد، نسل، کندندن صکره کلانلر .

Nach-werfen (ـَـ فع متع) v. (31) (*sép.*) Jemandem etwas— برینك آرقه‌سندن برشی آتمق ‖ noch Kohlen— برازدها کومور آتمق، صکره‌دن دها کومور آتمق .

Nach-wirken (ـَـ فع لا+) a. (21) (*sép.*) صکره‌دن تأثیرینی کوسترمك‖ (علاج حقنده) صکره‌دن تأثیر اچمك ‖

Nach-wirkung (ا مؤ) (49) تأثیر (مؤخر) .

Nach-wort (ـَـ الا) (38) خاتمه، تتمهٔ کلام‖صوك‌اقردی.

Nach-wuchs (kssc ـَـ ا م) مفردی (25) ، جمعی (26) صوکره‌دن بیومك‖ (نبا) یکی فلیز‖ (اورمانجیلقده) اورمان کسلدکدنصکره بتیشان تازه فدانلر ‖ احفاد .

Nach-zahlen (ـَـ فع متع) a. (21) (*sép.*) صکره‌دن تأدیه اچمك، پاره‌سنی‌صکره‌دن ویرمك‖ اوزرینه (پاره) ویرمك.

Nach-zählen (ـَـ فع متع) a. (21) (*sép.*) تکرار صایمق، ازالهٔ شبهه ایچون بردها صایمق .

Nach-zeichnen (ـَـ فع متع) b. (21) (*sép.*) برموذله کوره ترسیم اچمك ، رسمنی آلمق، عینی یاپمق، قوپیه اچمك .

Nach-zotteln (ـَـ فع لا—) a. (21) (*sép.*) (عو) Jemandem— برینك پشی صره قوشوب طورمق، قوشمق، قویروق کبی آرقه‌سنده طولاشمق .

Nach-zug (ـَـ و ـَـ ا م) (31) تردن ، معیت ، آرقه‌دن کلانلر‖ علی‌الخصوص(ع)=Nach-trab ‖(شطرنج‌اویوننده) طاشله مقابله اچمك .

Nach-zügler (ـَـ ا م) a. (40) (اکثریا : ع) کیروده قالانلر، دوکوتی، پراکنده ‖ یغماکر، پلاچقه‌جی، آقینجی .

Nacken (ـَـ ا م) b. (40) [قدیم‌لسانجه [hnach] اکسه (کذا Zopf,,—) ‖ نقرهٔ قفا ‖ Jemandem dem—beugen برینه بویون اکمك ‖ einen Schelm im—en haben شیطان اولمق، حایلاز، پاماز اولمق .

Nacht (ـَـ) —angriff (ا م) (ع) کیجه هجومی، باصقینی ‖ —dienst (ام) کیجه خدمتی ‖ —zug (ام) کیجه قطاری ، ترنی ‖ —arbeit (ا مؤ) کیجه ایشی ‖ —essen (ا لا) اقشام یمکی‖ —falter (ا م) (تا طبیعه) کیجه کلبکی، پروانه ‖ —geschirr (ا لا) یتاق یانده‌کی طولابلر ایچنده‌کی کیجه قابی ‖ —gleiche (ا مؤ) سنه‌ده ایکی دفعه واقع اولان تساوی لیل ونهار‖ —herberge (ا مؤ) کیجه‌لنه‌جك یرمحل‖ —kerze (ا مؤ) =—licht ‖ (نبا) خشیشة الحمار ‖ —kleid (ا لا) کیجه‌لك . کیجه‌لك البسه ، انتاری‖—lampe (ا مؤ) ، —licht (ا لا) کیجه قندیلی ، اداره ‖ —mahl (ا لا) =—essen ‖ —musik (ا مؤ) (موسیق) برینه حرمةً کیجه وقتی خانه‌سی اوکنده چالینان چالغی، اجرا اولنان آهنك، سره‌ناد ‖ —quarti'er (لا) عسکرك یولده کیجه‌لدیکی محل، قوناق، کیجه قوناغی‖—schmetterling (ا م) (تا طبیعه) =—falter ‖ —schwalbe (ا مؤ) (تا طبیعه) مکاه ، خاطف الریاح، چوبان آلدادان قوش‖ —schwärmer (ا م) کیجه قوشیان ؛ (تا طبیعه) =—falter ‖ —ständchen (ا لا) =—musi'k ‖ —stuhl (ا م) دلیکلی صندالیه ، آبدستخانه ‖ —tisch (ا م) قاریوله یاننده قونیلان دولاب ، توالت ‖ —topf (ا م) توالت دولابنه قونیلان اوطوراق ‖ —vio'le (ا مؤ) (نبا) فرنك بنفشه‌سی‖ —wache (ا مؤ) (برخسته یاننده) کیجه خسته بکجیسی ‖ کیجه نوبت بکلیان نوبتجی، قره غول ‖ —wächter (ا م) (کیجه‌لین پولیسلك وبکجیلك ایدن حکومت آدمی) نوبتجی ؛ (مجا) (عمو) Das ist unter dem (reitenden)—wächter آرتق بوندن فناسی اوله‌مز ، بونك اوته‌سی جان صاغلغی ؛ (عمو) مسکین کمسه ؛ قوجی ویا قدح دیبنده قلان بیرا آرتغی ‖ —wandler(in) کیجه اویقوسندن قالقوب کزن ارکك ویا قادین ، سیر فی المنام خسته‌لغی ‖ —zeug (ا لا) کیجه‌لك البسه‌سی .

Nächte-lang (ـَـ حا) کیجه‌لری صباحلره دکین .

Nachten (ـَـ فع لا+) b. (21) علی‌الخصوص (فع یکشخ) es nachtet [Nacht] کیجه اولیبور، صولر قراریبور ‖ (مجا) قرانلقلاشمق، قرارمق .

Nächten (ـَـ فع لا+) b. (21) = über-nachten ‖ (فع متع) Jemand— برینی کیجه‌یی کچیرمك اوزره بریره قوندیرمق .

Nach-theil (ـَـ ا م) (38) مضرت ، فائده‌سزلك ، ضرر، زیان ‖ Jemandem—bringen برینه ایراث مضرت اچمك ، برینی‌خساره اوغراتمق ‖ Das würde mir zu großem — e gereichen بو بنی بر بیوك زیانه ضرره اوغراته بیلور(ایدی)، بو بکا بیوك برحقسزلق اولمش اولور .

Nachtigall (ـَـ ا مؤ) (41) (تا طبیعه) بلبل، عندلیب .

Nächtigen (ـَـ فع لا+) a. (21) = über-nachten .

Nach-tisch (ـَـ ا م) (38) یمکك نهایتنده یئیلان میوه ، طاتلی وصائره ‖ طعامك صوکی .

Nächtlich (ـَـ ص) (24) [Nacht] کیجه‌یه مخصوص ، لیلی ‖ (حا) کیجه‌لین ، کیجه وقتی ‖ (مجا) قرانلق ، مظلم ، کیجه کبی .

Nach-trab (ـَـ و ـَـ ا م) (31) (*sans pl.*) (ع) دمدار .

Nagen (فعـ متعـ وفعـ لا) a. (21) [قدیم آلمانجه nagan] كمیرمك ، یمك (كذا مجازی) ‖ (دیش ایله) چكنه‌مك ، مضغ ایتمك ، چكنه‌یه چكنه‌یه ، كمیره كمیره بتورمك ‖ sie haben Nichts zu—und zu beißen آغزلرینه قویه‌جق برلقمه‌لری یوق .

Nah (ـ) ، nahe (ـ) (صـ وحا) (24) یقین ، قریب (اسم تفضیل : näher : مبالغه صورتی : nächst) ‖ bei der Kirche— كلیسایه یقین، كلیسانك یاننده ، یانی باشنده ‖ es war—daran, daß ... آز قالدیكه ... ، ... چوق قالدی ایدی ‖ mit Jemandem näher bekannt werden بریله ایو طانشمق ‖ wie—sind Sie verwandt? قرابتكز نه درجه‌ده‌در؟ یقیندنمی یوقسه اوزاقدنمی خصیسكز؟ ‖ Näheres تفصیلات : das Nähere wollen Sie ersehen aus ... تفصیلات حقنده ... نظره مراجعت اولنه ‖ (غرا) näheres Objekt مفعول صریح ‖ sein Tod geht mir—(zu Herzen) اونك وفاتی بنی پك زیاده متأثر ، دلخون ایدیبور ، بتیریبور ‖ —kommen تقرب ایتمك ، یاقلاشمق ‖ kommen Sie doch näher! شویله یناشیكز ، یاقلاشیكز (افندم) ! شویله یقین بیورك ، اوتورك ! ‖ —stehen یك یقین طورمق ، پك زیاده تقرب ایتمك ‖ treten Sie näher, meine Herren! افندیلر (شویله) یقینلكیكز ! یقینه بیوریكز ! ‖ Jemandem zu—treten, rücken, kommen. (مجا) : ویاخود thun برینه تجاوز ، تعرض ، حقوقنه تعرض ایتمك .

Näh„ ... (ـ) —garn (ا لا) (تجا) تیره . ‖ —korb (ا م) دیكیش ایلكی ‖ —schule دیكیش مكتبی ‖ —mädchen دیكیش ادواتی وضعنه مخصوص اوفق سپت ‖ (ا لا) دیكیشچی قزی ‖ —maschine (ا مؤ) دیكیش ماكنه‌سی ‖ —nadel (ا مؤ) دیكیش ایكنه‌سی ‖ —ring (ا م) دیكیش یوكسوكی ‖ —zeug (ا م) دیكیش ادواتی ‖ دیكیش چانطه‌سی ، قوطیسی ، صبق .

Nähe (ـ ا مؤ) (55) [قدیم آلمانجه nâhi] قربیت ، یقینلق ، مجاور اولیش ، جوار بولنیش ‖ es ist ganz in der— پك یقینده ، یانی باشنده‌در ‖ in der—besehen یقیندن باقمق ‖ جوارده بولنان : جوار ، اطراف .

Nahe„ ... (ـ) —bei (حا) یقیننده ، یاننده ‖ —zu , —hin (حا) تقریباً .

Nahen (ـ فعـ لا —) و — sich (فعـ مطا) a. (21) [nah] تقرب ایتمك .

Nähen (ـ فعـ متعـ) a. (21) دیكمك .

Näher (ـ ا م) a. (40) [nähen] دیكیشچی ، —in (ا مؤ) (50) دیكیشچی قز ، قادین .

Nähern (ـ فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) a. (21) [nahe] یناشمق ، تقرب ایتمك ‖ sich Jemandem, einer Sache— برینه ، برشیئه یناشمق ‖ (ع) (احكا) sich einer Festung— (بر استحكامه خطوط تقریبه ایله مستوراً) یناشمق .

Nahm (ـ) nehmen فعلنك ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد صورتی) .

Nähme (ـ) nehmen فعلنك صورت التزامیه‌سنك ماضی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Nähr„ ... (ـ) —quelle (ا مؤ) منبع تغدی ‖ —mutter (ا مؤ) = Pflege-mutter .

Nacken„ ... (ـ) —zopf (ا م) —wulst (ا مؤ) انكسه‌ده قیوریلمش صاچ .

Nackend (ـ) nackendig (ـ) (عمو) (ـ) (صـ) (24) = nackt .

Nackt (ـ صـ) (24) [قدیم آلمانجه nakkut] چپلاق ‖ Jemand ganz—ausziehen برینی چیرچپلاق ، آنادن طوغمه صویمق ‖ mit—en Worten قوری سوزلرله ، آچیقدن آچیغه ‖ چپلاق ، توكی دوكمش ‖ درپسز ‖ صاچسز ، چپلاق ، قباقكبی ‖ (غرا ، فلسفه) —er Satz تا عمام جمله .

Nackt-heit (ـ ا مؤ) (49) چپلاقلق ، البسه‌سی آز اولمق .

Nadel (ـ ا مؤ) (55) [قدیم آلمانجه nâdala] ایكنه (دیكیش ایكنه‌سی) ‖ —(Steck„) طوپلو ایكنه ‖ (مجا) Das ist mit der heißen—gemacht تقریباً : ایكی آیاغی بر پابوجده اولهرق یاپلمشدر ، یوشی پك عجله ایله اولدی ، یاپلدی ‖ fein : یاخود wie auf—n gehen ایكنه اوزرنده یورمك ، دیكن اوستنده اوطورمق ‖ قریستالده بولنان سیوری اوچ ، سیوری قریستال پارچه‌سی .

Nadel„... (ـ) Nadel-arbeit ایكنه ایشی ‖ —brief (ا م) طوپلو ایكنه پاكتی ، كاغدی ‖ —kap (ا لا) (جغر) آفریقای جنوبیده ایكنه بروفی ‖ —büchse (ا مؤ) ایكنه‌دان ، (ایكنه‌دنلك) ‖ —holz (لا) (نبا) (Laub-, Licht-holz ك مقابلی) یپراقلری سیوری آغاج (اورمانی) ‖ —kissen (ا لا) اوزرینه ایكنه صاپلامغه مخصوص اوفق یاصدق ، ایكنه یاصدیغی ‖ —öhr (ا لا) ، —loch (ا لا) ایكنه دلیكی ، ایكنه كوزی ‖ —wurm (ا م) (تاطبیعه) باغیرصاق قوردی تعبیر اولنان حیوان ، دیدان امعا .

Nadler (ـ ا م) a. (40) ایكنه‌جی ، طوپلی ایكنه صاتان یاپه‌جی .

Nadowessi-er (ـ) (ـ) ـ ا م) a. (40) ، —in (ا مؤ) (50) [هندوجه] میسیسیپی نهری اوزرنده وجمعه آمریقادن بوحكومت اهالیسندن اركك ویا قادین .

Nage„ ... (ـ) —wurm (ا م) (تاطبیعه) كمیریجی ، ییجی قورت ‖ كذا مجازی اولهرق انسانك ایچی ییان ، وجدانی معذب ایدن قورت .

Nagel (ـ ا م) a. (29) [قدیم آلمانجه nagal = رومجه onyx] (بورنوز نوعندن صـتره) طرناق ‖ (مجا) das Feuer (ویاخود : es) brennt mir auf die Nägel ویاخود den Nägeln : آمان پك عجلهم وار ، آمان بو ایش پك عجله‌در ‖ (سیوری وقبا شكلنده برشیئه میخلامغه مخصوص جسم) چیوی ، میخ ‖ (مجا) er ist ein—zu meinem Sarge او بنم اوجاغمه انجیر دیكه‌جك ، ایچمدن قان كوتوریبور ، اونی كدرمدن اولدیره‌جك ‖ etwas an den—hängen برشیئی ایپه سرمك ، آصمق ‖ (صنعـ) hölzerner— تخته چیوی .

Nagel„ ... (ـ) —bürste (ا مؤ) طیرناق یقامغه ، كیزلكه مخصوص فورچه ‖ —amboß (ا م) چیویجی (تیمورجی) اورسی ‖ —geschwür (ا لا) (علم امراض) دولامه ‖ —schmied (ا م) (صنعـ) چیویجی ‖ —zange (ا مؤ) (صنعـ) نعلبند قیصقاجی .

Nageln (ـ فعـ متعـ) a. (21) چیویلمك ، میخلامق .

Nähren (ـَـ فع متع) و —sich (فع مطا) a. (21) [قديم آلمانجه nerjan] — (sich) بسلمك ، غدالنديرمق ‖ بسلنمك ، غدالنمق، تغذى ايتمك ‖ بسلمك ، التفاق ايتمك ‖ سود ويرمك ‖ (فع لا +) مغذى اولمق، بسلمك .

Nahrhaft (ـَـ ص) (24) مغذى ، بسليجى، قوت ويريجى، برار .

Nahrung (ـَـ ١ مؤ) (49) [nahrhaft] (يه‌جك واچه‌جك) غدا ، طعام، حوائج ضروريه ‖ اكمك ‖ Jemandem —und Kleidung geben... بريشه يه‌جك وكيه‌جك ويرمك.

Nahrungs „ ... (ـَـ...) —mangel (١ م) فقدان غدا ، يه‌جك ايچه‌جك قحطى ‖ —mittel (١ لا) =Nahrung و Lebens=mittel ‖ —stoff (١ م) مادۀ غدائيه .

Naht (ـُـ ١ مؤ) (35) جمعى بعضاً (Nahten) [nähen] ديكيش ‖ —aufgetrennte سوكوك (ديكيش) ‖ (تشر) قفا كيكلرينك على الصاق .

Na-ide (ـَـ ١ مؤ) (53) [روم] (تاطبيعه) بركوچك قورت.

Na-iv (١ ـَـ ص) (24) [فر] طبيعى ، ذاتى ، يابمه دكل ، حيله‌سز ‖ ساده دل، صافدرون ، بون .

Najade (ـَـ ١ مؤ) (53) [روم] اساطير يونانيه‌ده چشمه وخورلره موكل ملك ، پرى .

Name (ـَـ ١ م) (52) ، **Namen** (ـَـ ١ م) b. (40) اسم ، نام ، آد ‖ nach dem—n (ich kenne ihn) بن اونك يالكز اسمى طانيرم ، اسمى ايشيتمشدر ، آدينى ايشتدم ‖ Peter —ns (ein Mensch) پترو اسمنده بريسى ، پيرنامنده برى ‖ in Gottes—n اه عشقنه، هايدى نه ايسه، يكى جانم ‖ nennen wir das Ding beim rechten—n شونك طوغريسنى سويليه‌لم ‖ Die—n verlesen اسم اوقويه‌رق يوقلمه ايتمك ، اسم يوقلمه‌سى ايتمك ‖ (ريا) أسمى .

Namen„... (ـَـ....) —wechsel (١ م) تبديل، تبدل نام ‖ —liste (١ مؤ) اسامى دفترى، ليسته‌سى ‖ —los (ص) بلا اسم، آتوتيم ‖ بلاشهرت ‖ ناقابل ذكر وتعريف، اسم بولنماز ‖ (حال اوله‌رق) : فوق الحد ، تعريفى غير قابل برصورتده ‖ —verzeichniß (١ لا) اسامى دفترى ‖ فهرست .

Namens„ ... (ـَـ....) —tag (١ م) ، —fest (١ لا) اسم كونى ‖ —vetter آداش ، همنام ‖ —zug (١ م) اسم ماركه‌سى، براسمه اشارت اولمق اوزره يازيلان بر ايكى حرف .

Namentlich (ـَـ ص) (21) [Name] اسماً ، اسميله ، معين براسمه عائد ، متعلق ، (حا) اسماً ، اسميله ‖ (حا) على الخصوص، بالخاصه .

Namhaft (ـَـ ص) (24) [Name] بر اسمه مالك اولان، موسوم ‖ مرقوم ، مذكور ، اسميله ذكر وتصريح اولنان .

Nämlich (ـَـ ص) (21) [قديم آلمانجه namolich] يعنى [mit Namen bestimmt] der (dieser) —e Mensch شو، فلان اسمده اولان كمسه، عين كمسه، عين آدم ‖ das Nämliche عين شى ، عين ماده ‖ (حا) (اوجله تعيين اولنمش برشيئى دها يقين تعيين ضمننده استعمال اولنور) يعنى ‖ كذا برقعلد تصكره كله‌رك اوجله مذكور برشيئه سبب كوستره‌رك : ich konnte (ihn nicht sehen) er war—krank اونى بن كوره‌مدم ، زيرا اوخسته ايدى ، بن اونى كوره مديكمه سبب خسته ايديده اونك ايچون .

Nänie (ـَـ (ـَـ) ـُـ ١ مؤ) (55) [لاتينجه] روماليلرك دفن اموات اثناسنده سويلدكارى شكايتلى شعر، تنى .

Nanking(g) (ـَـ ١ خا لا) (56) [چينجه : Süd-stadt] (جغر) نانكينغ شهرى ‖ (١ م) (تجار) نانكين ديلان صارى برنوع يموقلى قماش .

Nannte (ـَـ) (nennen فعلنك ماضئ حالنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Nanu (ـُـ حرتد) =nu na (مرا . na) .

Nanzig (ـَـ ١ خا لا) (56) (جغر) نانسى شهرى .

Napf (ـَـ ١ م) (31) چناق ، قواطه ، كوكج ‖ صابسز ، آياقسز وبارداق شكلنده قاب ، غوده ‖ لكن ‖ (ايچنده يمك يكمه مخصوص) قراوانه ، قواطه ، حصان ‖ (نبا) (بعض نباتاتك ميوه ويا چيچكنك ايچنده اوطورديغى ظرف) (چناق كبى شى) پلاموط يوكسوكى .

Naphtha (١ لا ياخود ١ مؤ) (56) (nä'-fta) [عر] نفت .

Napoleon (ـَـ ١ م) (56) اون آلتى مارق(٢٠ فرانق) قيمتنده فرانسز آلتونى ‖ (١ خا م) ناپوليون .

Narbe (ـَـ ١ مؤ) (55) ياره اثرى، نديه ‖ بره ‖ (نبا) عضوتأنيثك اوست قسمى، استغمات ‖ (زرا) اوتله مستور وتخى اشبو اوتلرك كوكلرينك واصل اولديغى درينلكه قدر واران طوپراق طبقه‌سى .

Narde (ـَـ ١ مؤ) (53) [لاتينجه] كذا (١ م) (52) (نبا) زرن ، سنبل رومى .

Närgeln (ـَـ) (مرا . nergeln) .

Narkotisi(e)ren (ـَـ فع متع) a. (21) [روم] اويوشديرمق ‖ (مجا) جان صيقمق .

Narr (ـَـ ١ م) (51) ، **Närrin** (١ مؤ) (50) دلى، مجنون، ديوانه (اركك، قادين) Jemand zum—en haben (halten : ياخود machen) برينى دلى يرينه قومق ، برينه دلى ، بدلا معامله‌سى ايتمك .

Narren (ـَـ فع لا +) a. (21) كنديسنى دلى كبى كوسترمك ‖ كذا närren (فع متع) Jemand—zum —en halten= .

Narren „ ... (ـَـ...) —geschwätz (١ لا) دلى صاچه‌سى ‖ —jacke (١ مؤ) دلى كوملكى .

Narrheit (ـَـ ١ مؤ) (49) [Narr] دليلك ، جنت ‖ دليجه‌سنه حال وحركت

Närrisch (ـَـ ص) (24) دليجه مشرب ، دلى ، چلغين ، غريب ، تحف ، زيرزيلداق .

Narses (ـَـ ١ خا م) (36) ميلاددن ٥٦٨ سنه صكره وفات ايدن وژوستينيانك مشهورقوماندانى يونانلى نارسه‌س .

Narwal (ـَـ ١ م) (56) [اسوچ لساننده narhval] شمال دكزلرنده بولنان ودكزكركرداني ديلان حيوان .

Narzisse (ـَـ iss ـ ١ مؤ) (55) (نبا) [روم] نركس .

Nas„... (ـَـ...) —führen (فع متع) a. (21) (insep.) بورنندن (طوتوب) سوق ايتمك ‖ —horn (١ لا) (تاطبيعه) كركردان ، زركردان ‖ —horn=käfer (١ م) (تاطبيعه) بوينوزلى بوق بوجكى .

Nasal (ـُـ ص) (21) [لاتينجه] (غرا) بوروندن تلفظ اولنان، غنه‌لى ‖ (موسيق) (١ لا) (38) لاوطه‌نك ناتا پرده‌سى .

Naschen (ـَـ فعلا + وقع متعد) a., c. ㉑ [قديم آلمانجه
nascôn] آچ كوزليلكله يمك ، طيقشديرمق ، آتيشديرمق .

Nase (ـَـ ا مؤ) ㊿ [قديم آلمانجه nasa] بورون ،
انف|| قوهٔ شامه|| durch die—sprechen بورندن، انكزدن
سويلك ، خيخيم سويلمك || in seine—in Allem haben,
بورنى هر يره صوقمق || Jemandem die Alles stecken
Würmer aus der—ziehen قورنازلقله صوروب برينك
آغزندن لاف قاپمق ، اقرار ايتديرمك ، بر ايشى آكلامق ||
er hat mir die Thüre vor der—zugemacht اوقپويى بنم
بورنمه چارپارجه‌سنه قاپادى ، بن كيرركن او قاپادى ، بنى
طيشاريده براقدى || (مجا) immer der—nachgehen داغا
بورنك طوغروسنه ، كندى بيلديكنه كيتمك || er hat eine
—bekommen اوتكدير اولندى || Jemandem auf der
—tanzen برينك باشنه ، تپه‌سنه چيقمق || er hat sich viel
um di:— gehen lassen اوچوق ير ، مملكت كوردى ،
اوچوق كزدى كوردى || (Sie suchen Ihr Taschentuch?
منديلكزى ارايورسكز؟) es liegt Ihnen vor der—
(بورنكزك) كوزيكزك اوكنده طوريور، اشته اوكنده طوريور||
(صنعت وسائرده) مهموز .

Nase„ … (ـــَـ) —weiß (ص) سر صاقلايه‌ميان ،
افشای سرايدن || خودبين || صايغيسز ، كستاخ ، رعايتسز .

Näseler (ـَـ ا م) a. ㊵ بورندن سويلنان، خيخيم .

Nasen„… (ـــَـ) —bluten (ا لا) بورون قنامسى||
—laut (ا م) بورندن تلفظ اولنان حرف || —buchstabe
(ا م) بورودندن چيقان صدا || —loch (ا لا) بورون دليكى ||
—quetscher (عو) بورون يسلكى || —popel (ا م) (عو)
—klemmer= (ا م) وياخود : —kneifer (ا م) بورونه
تثبيت ايديلان قولسز كوزلك || —rümpfen (لا) صورت
اكشيتمه || —stüber (ا م) فيسكه || —wärmer (ا م)
ككيش بويون آتقيسى || (عو) (قيصه چبوق ، پيپو) بورون
ياقان ، ايصيتان .

Naß (ـَـ ص) ㉑ [قديم هند لسانجه nada Fluß]
ايصلاق ، —machen ايصلاتمق ، ترطيب ايتمك || رطوبتلى ،
نملى || durch und durch -fein صيرصيقلام
اولمق || bis auf die Haut—fein ايليكنه قدر ايصلاتمق .

Naß„ … (ـَـ) —kalt (ص) رطوبتلى صغوق .

Nassau (ـَـ ا خا لا) ㊻ (جغر) (مقدما مستقل
دوقه‌لق وبوكون پروسيا ولايتلرندن) ناساو || (بوولايت
داخلنده شهر) ناساو شهرى .

Nassauer (ـَـ ا م) a. ㊵ ناساولى كمسه || (مجا)
(عو) چناق ياليجى ، طالقاووق ، لوپچى || پاره ويرمسى هيچ
سوميان ، جيرى || (يدعوت ، ضيافت ، اكثيه‌ده) كندى
كنديسنه كلان ، دعوتسز مسافر .

Nässe (ـَـ ا مؤ) ㊸ [naß] ايصلاقلق ، نمليلك ||
رطوبت .

Nation (nā-tsiō'ne ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] ملت ،
قوم ، اهالى ، امت ، طائفه .

National„ … (ـَـ (ـ) tss - ص) —farbe (ا مؤ)
برملتك (رسمى) آرمه رنكى || —versammlung (ا مؤ)
اجتماع امت ، تجمع ملت || —garde موكب ، عساكر مليه ||
—zeitung (ا مؤ) Berliner—zeitung برلينده چيقان
ناسيونال غزته‌سى .

Nationale (ـَـ (ـ) tss - ا لا) ㊻ [لاتينجه] (ع)
عسكرك قيد اولنديغى سجل ، يوقلمه دفترى ، كوتوك ؛ كنيه ||
عسكرك شابقه‌سنده (تابعيتلرينى كوسترر) دوكمه ، اشارت .

Nationalität (ـَـ (ـ) tss - ا مؤ) ㊾ مليت ،
قوميت ، تابعيت ، جنسيت .

Nativität (ـَـ v ـ ا مؤ) ㊾ (هيئة) زايچه ،
طالع ولادت .

Natoli-en (ـ (ـ) ـَـ ا خا لا) b. ㊵ (جغر) =
Anato'li-en .

Natrium (ـَـ ا لا) ㊻ (sans pl.) [ع] (كيميا)
(اجسام بسيطه‌دن بريكه‌سوده‌نك اساسيدر) سوديوم، ناطريوم .

Natron (ـَـ ا لا) ㊻ (sans pl.) [ع] (كيميا)
طبيعى متبلور فحميت صوده ، ناطرون —kohlen-saures
قاربونات دوصود || —zweifach kohlen-saures ثانى فحميت
صوده .

Natter (ـَـ ا مؤ) ㊸ [قديم آلمانجه nâtarâ =
لاتينجه natrix صو يلانى] (تاطبيعه) قره يلان ، افعى ||
انكرك يلانى (كذا مجازى اولەرق زهرلى كمسه) || (مجا) يلان ،
يلانكبى كيمسه .

Natur (ـَـ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] (Kunst ك مقابلى)
(das Eis) ist seiner—nach kalt بوزك صوغوقلغى طبيعتنده
واردر ، طبيعتده بوزصوغوق بولنور ، بوزك صوغوقلغى طبيعيدر||
es liegt in der—der Sache ايشك ايجاباتى ؛ ايش (طبعاً)
بوكا ايجاب ايتديريور || zur—werden طبيعت اولمق ،
عادت حكمنه كيرمك || nach der—zeichnen طبيعته كوره ،
مودلسز ترسيم ايتمك ، طبيعته باقاراق رسم چيقارمق ، ياپمق :
in natura : (لاتينجه‌سى دها زياده مستعمل اولەرق) آلمق||
zurück geben آلديغى شيئى ياعيناً ويا اوجنسدن تأديه واعاده
ايتمك|| طبيعت ، مزاج ، ناطوره|| ياراديليش|| مخلوق ، موجود||
فلان ، فلان طبيعتده كيمسه .

Natur„ … (ـــَـ) —geschichte (ا مؤ) تاريخ
طبيعى || —wiese (ا مؤ) (صنعى اولميوب) طبيعى يتشمش
چايرلق ؛ چاير || —forscher (ا م) طبيعيوندن يعنى علم
حيوانات ، نباتات ومعادن ايله توغل ايدن علمادن بركمسه ||
—gemäß (ص) ايجاب طبيعت وجهله ، طبيعى || —kunde
(ا مؤ) علم حكمت وطبيعت || معلومات طبيعيه وحكميه ||
—trieb (ا م) سوق طبيعى ، ميل طبيعى ، طبيعى حاصل اولان
آرزو ، رغبت || —wissenschaften علوم طبيعيه وحكميه .

Naturali-en (ـ (ـ) ـَـ جمع مؤ) (inv.) محصولات
ارضيه ، ترابيه || تاريخ طبيعى حقنده اخذ معلومات ايده بيلمكه
مساعد برقولكسيونك (باشلوجه) اقسامى .

Naturalisi(e)ren (ـــَـ فعـ متعد) a. ㉑ [لاتينجه]
برينى برقوم وامته ادخال ، قبول ايتمك || برنبات ويا حيوانى
اقليم طبيعيسنك غيرى بر اقليمده يتشديرمك || اجنبى بركلمه‌يى
برلسانه صوقمق .

Naturell (ـَـ ا لا) ㊳ [فر] خصائص طبيعيه ،
جبليت ، طبيعت .

Neckisch (ـ ـ) (24) [necken] مسخره ، صوبتارى || آلايجى || لطيفه‌جى ، شقه‌جى || خيالتچه‌سنه ، بالالتزام استهزا ايدن قيزديرن ، دوقنتان || كم ، شرت || تحف ، غريب ، عجائب .

Neffe (ـ ـ ا م) (42) [لاتينجه ne'pos] (عموجه ، دايى ، خاله تيزه زاده) يكن || برادر زاده || حفيد .

Neffen-Gunst (ـ ـ ا مؤ) (19) (sans pl.) نادراً مستعملدر : اقربا قايرمه . كندى آدملرينى يتشديرمه ، خويشان پرورى .

Negativ (ـ ـ ـ ص) (21) [لاتينجه] (ريا ، حكمت ، فطو) منفى : (رد ونهى ايله) .

Neger (ـ ـ ا م) a. (40) [فر] سياه عرب ، زنجى .

Negieren (ـ ـ فعمتعد) a. (21) [لاتينجه] انكار ايتمك .

Negligé (ا لا فرانسزجه تلفظ اولنور) (56) [فر] = Haus-kleid .

Negroponte (ـ ـ ا خا لا) (57) (جغر ، يونانستانده اگريبوز اطه‌سى .

Nehmen (ـ ـ) زمان حال : ich nehme, du nimmst, er nimmt, wir nehmen ... الخ || زمان ماضى صورتى : ich nahm || صورت التزاميه‌سى : nähme || صورت امريه‌سى : nimm || اسم مفعول : genommen || (فعمتعد) آلمق || اولنمك ، برقارى آلمق || (حرف‌جر ايله برلكده) eine Frau— برشيئى كندى اوزرينه آلمق ، برشيئى تعهد ايتمك || etwas auf sich— برشيئى آلمق ، يد تصرفنه كيرمك ، ضبط ايتمك || in Besitz— كيرالمق ، التزام ايتمك || in Pacht— برينى تحت حمايه‌سنه آلمق || Jemand in Schutz— اولنمق ، ازدواج ايتمك || zur Ehe— برشيئى فكرينه قومق ، برشيئى آرزو ايله ياپمق || sich etwas zu Herzen— برشيئى زياده اهميتلى تلقى ايتمك || اوزرينه غيرتلق || etwas zu streng— نصل تلقى اولنورسه ! نصل معنى ويريلورسه ! || wie man es nimmt! فرض ايدملكه ، فرض ايدرسه‌ك || wir den Fall— (زحمت ايتمك (كندويه) || sich die Mühe— برى ، برشيئى براو آلمق ، برلكده‌كوتورمك ، كتيرمك || Jemand, etwas mit sich— برشيئى اوزرينه آلمق ، برشيئه قارشمق ، درعهده ايتمك || etwas über sich— يك بويكسك سويلك ، باغيرمق || den Mund recht voll— بونى حيرتده براقدى . Das nimmt mich Wunder ||

Nehmer (ـ ـ ا م) a. (40) [nehmen] على الخصوص (تجا) مشترى ، صاتون آلجى .

Nehrung (ـ ـ ا مؤ) (45) (جغر) برليمانى دكزدن آيران انجه اوزون ديل ، قره پارچه‌سى .

Neid (ـ ا م) (38) جمع نادر ، غبطه ، آرزو || حسد || —erregen ديكرينك حسدينى تحريك ايتمك : غبطه‌سنى موجب اولمق || vor —vergehen حسددن اولمك ، چاتلامق .

Neidlich (ـ ـ ص) (21) [Neid] auf Jemand, etwas — sein برينه ، برشيئه غبطه ايتمك ، حسد ايتمك .

Neige (ـ ا مؤ) (55) [neigen] تعظيماً اكيله || برشيئك اكيلديكى محل ، ميل ايتديكى يرى || (مجا) زوال ، نهايت || برشيئك صوكى باخصوص مايعاتك) صوك ، ديب ، طورطو ، فوچى ، شيشه ديبى .

Neigen (ـ ـ فعمتعد) a. (21) اكمك ، آشاغى ميل ايتديرمك || auf sich— : وياخود sein Ohr Jemandem, zu Jemandem, zu etwas— برينه ، برشيئه قولاق ويرمك ، ديكلمك ||

Natürlich (ـ ـ ـ ص) (21) [Natu'r] طبيعى ، بالطبع ، البته اوت ، اوندن بنه استرميسك؟ willst Du es wieder haben? — طبيعى ، البته ، استرم يا ! || غيرصنعى ، جعلى اولميه‌رق ، سادهجه صافدرونلقله .

Nautik (ـ ـ ا مؤ) (49) (sans pl.) [روم] (بحر) سيرسفائن فن واصولى .

Nautilus (ـ ـ ا م) (36) [روم] (تاطبيعه) برمصرعلى صدف .

Navarra (ـ ـ ٧ - ا خا لا) (56) (جغر) (قديم قراليت) ناوار .

Neapel (ـ ـ ا خا لا) (56) (جغر) ايتاليا شهرلرندن ناپولى شهرى ، بو اسمله موسوم قديم ناپولى قراليق .

Neapolitaner (ـ ـ ـ ـ ا م) a. (40) ناپوليلى .

Nebel (ـ ا م) a. (40) [قديم آلمانجه nëbel = لاتينجه ne'bula] صيس ، دومان ، پوص || توز ياغمور || (مجا) (نظره مانع اولان) سحاب ، پرده || شبهه .

Nebelicht . neb(e)lig (ـ ـ ـ ص) (21) [Nebel] صيسلى ، دومانلى || قباتيق ، بلوطلى .

Neben (ـ ـ حرجر) يانده ، يقينده ، برلكده || (نسبت مقامنده) = gegen || براير ، دنبشقه || (حا) = da-neben .

Neben... (ـ ـ ا .) —bedeutung (ا مؤ) معناى مترادف || —straße (ا مؤ) يان صوقاق ، جوار جاده || —winkel (ا م) (ريا) مجاور زاويه || —absicht (ا م) ايكنجى درجه‌ده اولان فكر ، نيت ، آرزو ، فكر خصوصى ، خفى || —an (حا) برلكده ، ياقن باشنده || —bei (حا) = —an انضماماً || آندن ، بوندنبشقه ، فضله اوله‌رق || —buhler(in) (ا م ، امؤ) رقيب ، رقيبه || —einander (حا) بريرينك‌يانده . يان يانه || —fluß (ا م) برنهرك قولى || —gasse (ا مؤ) برصوقاغك ، يولك يانندكى صوقاق || يان صوقاقى ، اوفق ، طار صوقاق || —gedanke (ا م) لذئيات افكار ، غرض ، فكر خفى || —her (حا) يانده ، ياقن باشنده ، يان يانه || —kosten (جم) مصارف زائده ، متفرعه || —mann (ا م) برينك يانده بولنان ديكر كمسه || (ع) يان يانه بولنان ايكى ديزيك بر صره‌سنك تفرلرندن برى ، (بورى) || —sache (ا مؤ) ايكنجى درجه‌ده بولنان ، پك لازم واهميتلى اولميان شى ، تفرعات نوعندن بولنان ، فرع || —sonne كونشك بلوطه انعكاس ايدرك كورنمسى ، عكس شمسى || —thür(e) (ا مؤ) ايكنجى برقپو || كيزلى قپو || —titel (ا م) عنوان لاحق ، عنوان كاذب (Schmutztitel =) || —unkosten (جم) = —kosten || —vormund (ا م) ولى ، وصى وكيلى || —wort (ا لا) كلمهٔ لاحقه متفرع ، مضاف كلمه || (صرا) حال ، ظرف || —zimmer (ا لا) بتيشك اوطه .

Nebst (ـ مضاف‌اليه آلور ، حرجر) برلكده ، ايله ، براير ، مع || دنبشقه ، علاوةً ، مظروفاً ، ملفوفاً .

Neckar (ـ ـ ا خا م) (56) (جغر) آلمانياده نقار نهرى .

Necken (ـ ـ فعمتعد وفعمشا) a. (21) (sich einander وياخود —mit Jemandem) بر برينه ، بر برلريله وياخود بريسيله لطيفه ايتمك ، شقه‌لشمق ، طاقلق || بريله آلاى ايتمك ، انجه‌دن استهزا ايتمك ، اكلنمك ، تعريض ايتمك ، دوقلنمك .

(قه مطا) اكلك ، ياتمق ؛ (بردوزنك حقنده) ميللنمك ، آشاغى
die Sonne, der Tag neigt sich (zum Abend) || اكلك ، ياتمق
كونش ، (كون) باطيور ، (صولر قرار ييور) ، اقشام اوليور ||
sich vor Jemandem — برينك اوكنده تواضعاً اكلك ||
sich (zum Ende : Untergange) — وياخود مائل انهدام ،
زوال اولمق ، مشرف خراب اولمق || (قه لا +) = — sich ||
zu etwas — على الخصوص برشيئه ميل ايتمك ، هوس ايتمك .

Neigung (ـ ا مؤ) ㊾ [neigen] ميل ، اينيش || اكيله || حرمت ، تعظيم || برشيئه ميل ، هوس ، محبت ، برشيئه ايديلان سعى || شفقت ، محبت ، علاقه ، توجه .

Nein (ـ حا) [قديم آلمانجه ni ein دن مأخوذ nein] خير ، لا || mit einem Nein antworten جواب رد ويرمك .

Nekro.. (...) [روم] nekro... = (Todten...) .

Nekrolog (... ام) ㊳ ، نادراً ㊿ [روم] اولنلرك اساميسى قيدينه مخصوص دفتر .

Nekromant (... ام) ㊿ [روم] اموات فالجيسى ، سحرباز .

Nektar (ـ ا م) ㊳ [روم] = Götter-trank .

Nelke (ـ ا مؤ) ㊾ (نبا) قرنفيل || (تجا) (قورو) قرنفيل .

Nelken.. (...) —öl (ا لا) قرنفيل ياغى || —pfeffer (ا م || نبا) انكليز بوبرى .

Nennen (ـ قه متعد) و — sich (قه مطا) (زمان حال : ich nenne du nennst, er nennt, wir nennen || زمان حال ماضيسى : ich nennete صورت اختصاريه‌سى : ich nannte || صورت امريه‌سى : nenne || (اسم مفعول) genannt) توسيم وتسميه ايتمك || توسيم وتسميه اولنمق || توصيف اولنمق ، كندوبه ... اسمى طاقمق ... صوصى ويرمك || Karl genannt so genannt || آرسلان يورك (ديبلان) شارل || der Kühne || die sogenannten Dokto'ren (اكثريا برپازيلور) شو كنديلرينه دوقتور ديبلان ، ديبانلر ، كنديسنه بردوقتور اسمى طاقان آدملر .

Nenner (ـ ا م) ㊿ a. [nennen] (ريا) بر عددك قاچه تقسيم اولنه‌جغنى كوستران رقم ، مخرج .

Neo.. (...) [روم] neo... = (neu...) .

Neologismus (ـ gi ... ا م) ㊿ [روم] يكى تعبير استعمالى اصولى || يكى تعبير ، اصطلاح جديد .

Neper (ـ ا خا م) ㊿ ١٦١٧ سنهٔ ميلاديه‌سنده وفات ايدن ومشهور رياضيوندن بولنان شوتلاندلى نپير .

Neptun (ـ ا خا م) ㊻ (اسا) [لاتينجه] نپتون || (كذا هيئتده زحل ايله اورانوس آره‌سنده‌كى سياره) نپتون .

Nergeln (ـ قه لا +) a. ㉑ (عمو) خرلدامق ، خوردامق || اوليه‌جق يره سويلنمك ، خيرلامق ، هيچ يوقدن غوغا چيقارمق ، معارضه ايتمك .

Nerv (ا ـ ا م) ㊳ [لاتينجه] ، e — (ـ ا ـ كذا بعضاً : ـ ٢ ـ ا م) ㊿ و (ا مؤ) ㊿) (سيكير) سينير ، عصب || (نبا) ياپراق اوزرنده‌كى سينير ، عصب .

Nerven.. (...) —anfall (ا م) (علم امراض) سيكير بوشانمسى ، سيكير طوتمه‌سى || —knoten (ا م) (تشر) سينيرلرك طولاشمه‌سندن حاصل اولان بز ، عقده || —krankheit (ا مؤ) سينير خسته‌لغى || —schwach (ص) سينير ضعفيتنه دوچار اولان ، سينيرى ضعيف || —schwäche (ا مؤ) سينير ضعفيتى || —stärkend (ص) (اجزا) سينيرلره قوت ويرن .

Nervi-er (ـ ٢ ـ ٣ ـ جمع) a. ㊿ بلجيقاليلردن اشعب ايدن برقوم اسمى ، نه‌رويه‌لر .

Nervös (ـ ٢ ـ ص) ㉛ [فر] (علم امراض) سينيرلى ، سينير خسته‌لقلى .

Nerz (ـ ا م) ㊳ (تا طبيعه) قنادا قوندوزى .

Nessel (ـ ا مؤ) ㊿ (نبا) ايصيرغان ، قراص ، انجره .

Nessing (ـ ا م) ㊳ (تجا) انفيه تو توق صابى .

Nest (ـ ا لا) ㉒ [قديم آلمانجه nest = لاتينجه n'dus] يووه ، آشيانه || ein—voll بريووه طولوسى (مجازى كذلك يروافين چوجق حقنده مستعملدر) || كوتو طار مسكن ، او ، كوچك ويبس شهر) بيس ير ، دليك ، اوفق وقبالى يرده بولنان او ، كوتو قوليه .

Nest.... (...) —raupe (ا مؤ) (تا طبيعه) طوپلو اولرق يووه‌ده ياشايان طرطيل || —feder (ا مؤ) قوش وامثالنك يووه‌لرنده قوه‌دوه‌لرى‌تويك || —küchlein (ا لا) —hökchen (ا لا) —küken (ا لا) برقلوچقه‌نك صوك طوغان ، چيقان يوروسى (كذا برفاميليانك الكوچك واك شيمارمش ، يوز ويرلمش چوجغى) دالقي .

Nestel (ـ ا م || ا لا) a. ㊻ (ا مؤ) ㊿ (البسه‌نك بعض اقسامنك باغلانمسنه ، تثبيتنه مخصوص) باغ .

Nestling (ـ ا م) ㊳ [Nest] هنوز يووادن چيقمامش ياورو قوش || = Nest-hökchen (على الخصوص مجازى اولرق) .

Nestorianer (ـ ٢ ـ ٣ ـ ا م) a. ㊿ [Nesto'rius] (امور مذهبيه) نسطورى مذهبنه تابع كمسه .

Nett (ـ ص) ㉑ [فر] كوزل ، لطيف ، ظريف ، خوش ، نظر ربا ، دلربا ، نازك ، نازنين ، نظيف ، پاك ، تميز || كذلك اولرق قيباق ، تيمان ، بربات .

Netto (تجا) (ـ حا) — (zwei Mark) Sie bekommen zurück سز (تام) ايكى‌مارق كيرو آله‌جقسكز ، سزه (تام) ايكى مارق اعاده اولنه‌جق ، اولنيور || —gewicht (ا لا) ثقلت صافيه ، طاره‌سى چيقديقدنصكره (Bru'tto-gewicht ك مقابلى) .

Netz (ـ ا لا) ㊳ اغ ، اوركه || (توجيلقده) دوزاق (على الخصوص مجازى) || (haube =) — قاديلرك صاچلرى اوزرنه كيبردكلرى انجه صاچ اغى || (يكديكريله تقاطع وكسب ارتباط ايدرك طويلو وقبالى برجسم وشكل حصوله كتورن شى) || von Eisenbahnen, Straßen, (Kanä'len) — شمندوفر ، شوسه (طرق) وقنالرك هيئت مجموعه‌ريله تشكيل ايتدكلرى اغ (شكلى) || (تشر ، نبا) اوعيهٔ دمويه‌نك شطرنجلنمسى ، شبكه || (فن مساحهٔ اراضى وقوزموغرافياده) دوربينلرك اوزرنده بولنان شبكه .

Netz.... (...) —wurf (ا م) اغ آتمه || —bruch (ا م) (علم امراض) باغرصاقلرى احاطه ايدن اغ ياغنك چاتلامسى ، فتق ثرب || —förmig (ص) اغ شكلنده || —jagen (ا لا) دوزاق آوى || —magen (ا م) كوش كتيرن حيوانلرك ايكنجى معده‌لرى .

Neu (ـَ ص) ㉑ [قديم آلمانجه niwi = لاتينجه no'vus]
(alt ك مقابلى) يكى ، جديد ، نو ، اسكيسندن بشقه اولان، يكى اصولده ‖ Jemandem zum —en Jahre gratuli'ren برينــه سال جديدى تبريك ايتمك ، ييل باشى تبريكى يابمق ‖ in neuerer Zeit يكى لسانلر ‖ die neueren Sprachen بوكونلرده ، يقين وقتــلرده ، شوزمانلرده ، سوك كونلرده ‖ ganz— ييپ يكى ‖ (اسم اولهرق) ㉑ das Neue يكى ، جديد، موده ، صوك سپــده اولان ‖ was giebt's Neues? يكى نه حوادث ، نه خبر وار؟ ‖ Das ist mir etwas Neues بونى هيچ بيلميوردم ، بو بكا يكى ‖ ein Neuer بر خبرم يوق ايدى ‖ die Neueren, Neuling = (ا م) يكيلر ، يكى كلانلر ، يكى يتيشانلر ‖ (حا) يكى ، يقينده ، اخيراً ، هنوز ، يكنده .

Neu,... (ـَ ...) —angekommen (ص) يكى كلش ، يكى واصل اولمش ‖ —französische (Sprache) (ص) يكى فرانسز لسانى ‖ —bau (ا م) يكى بنا ‖ انشاء جديد ‖ (ge)backen— (ص) (اكمك حقنده) يكى بيشمش ، صيجاق ، فرونده هنوز چيقمش ‖ (مجا) كنايه اولهرق دها هنوز برمنصبه كچمش اولان ‖ geboren— (ص) ، —geborene(r) (اسم) يكى طوغمش ، يقينده دنيايه كلش ‖ sich wie—geboren fühlen كنديني يكى طوغمش كبى حس ايتمك ، يكى طوغمش كبى اولمق ‖ —gier(de) (ا مؤ) مراق ، تجسس ، هرشيئى بيلمك ، آكلامق اشتياقى ‖ aus—gierde مراق ايدرك ، مراقدن ‖ —gierig (ص) مراقلى ، متجسس ‖ ملاحظه سز ، صابغيسز ‖ —jahr (ا لا) سال جديد ‖ سنه باشى ‖ —jahrs-geschenk (ا لا) ييل باشى ، سنه باشى هديه سى ‖ —mond (ا م) (هيئت) قمرك هــلال وقتى ، يكى آى ‖ —silber (ا لا) (صنع) (معد) = Argenta'n ‖ galva'nisch versilbertes silber قريستوفل تعبير اولنان معدن ‖ —zeit (ا مؤ) ازمنهٔ اخيره ‖ Neu— (ا م) سانتيترو ، يكى يارمق ‖ —fundland (ا لا) آمريقاده (ارض جديد) انكليزك نوى فوندلاند آطه‌سى .

Neuer-dings (ـَـ و ـَـ حا) [Ding و neu] يكيدن بودفعه ، بوكونلرده ، بو يقينلرده = auf's Neue .

Neuerung (ـَـ ا مؤ) ㊾ [neu] بدعت ، اختراع ، يكى اصول ، تجديد ‖ تجدد ، دكيشديرلمه ‖ يكى شى ، موداً ‖ sprachliche— برلسانده يكى تعبيرات واصطلاح قوللانمقلق ‖ اصطلاح وتعبيرات جديده .

Neu-heit (ـَـ ا مؤ) ㊾ [neu] تازه‌لك ، يكيلك ‖ يكيلك حالى ‖ موده ، موده اشياسى ‖ مجددلك .

Neuigkeit (ـَـ ا مؤ) ㊼ حوادث ، خبر ، وقوعات ‖ (بو) Das ist die—des Tages كونك وقوعاتى بوندن عبارتدر ، حوادث يوميه بودر ، بوكون بوندن بشقه حوادث يوق ‖ غزته‌لرده Pariser —en پاريس حوادثاتى .

Neulich (ـَـ ص) ㉑ [neu] يقيناً ، يكين كونده (حا) بوكونلرده ، بويقينلرده ، بودفعه ، بوكره .

Neuling (ـَـ ا م) ㊳ [neu] (كذا برقادين حقنده) عجمى ، مبتدى ‖ برصلكه هنوز كيرن ويا بر ايشه يكى دوام ايدن .

Neun (ـَ صفت عدديهٔ اصليه) [قديم آلمانجه niun = لاتينجه no'vem] طقوز ‖ (كه غلاو يوننده : alle Neun(e) schieben طقوز كه غلى يردن دويرمك ‖ (نبا) طقوز اعضاى تذكيرى اولان نباتات صنفى .

Neun,... (ـَ ...) —jährig (ص) (ص) طقوز ياشنى اكمال ايتمش اولان) طقوز سنه‌لك ‖ —zehn (ص اعد اص) اون طقوز ‖ —zehnt (ص اعد رتبيه) اون طقوزنجى ‖ —auge (ا لا) (تا طبيعه) نهرده چيقان بوقا بالغى ‖ —eckig (ص) طقوز كوشه‌لى ، طقوز زاويه‌لى ‖ —fach (ص) ، —fältig (ص) طقوزقات ، طقوز قاتلى ‖ —tägig (ص) طقوز كونلك ‖ —tödter (ا م) (تا طبيعه) ديشى طوغان قوشى .

Neuner (ـَـ ا م) ㊵ a. [neun] طقوز آحادك اجتماعى ايله حاصل ‖ طقوزكشيلك برهيئتك اعضاسندن برى ‖ طقوزنجى آلايك نفراتندن بريسى ‖ طقوز عددى .

Neunt (ـَ صعدرتبيه) Neunte : وياخود der(die,das)—e طقوزنجى ‖ der—e Ja'nuar كانون ثانينك طقوزنجى كونى ‖ Karl der Neunte طقوزنجى شارل .

Neunte-halb (ـَـ ص اعد) سكز بچق .

Neuntel (ـَـ ا لا) ㊵ a. ㊵ طقوزده بر .

Neuntens (ـَـ حا) تاسعاً .

Neunzig (ـَـ ص اعد اص) [قديم آلمانجه niunzoc] طقسان ‖ ein und— طقسان بر ‖ die (Zahl) Neunzig (ا مؤ) ㊼ طقسان عددى ‖ Neunziger (ا م) ㊵ a. ㊵ طقسانلى ‖ (ع) طقسانجى آلايك نفرى ، عسكرى ‖ (صفت اولهرق) in den—er Jahren (مثلا ۱۸۰۰ ايله ۱۹۰۰ سنه‌لرى آره‌سنده اولان) طقسانجى سنه‌لرده ؛ طقسان ياشلرنده ‖ der (die, das)—ste وياخود Neunzigste طقسانجى ‖ Neunzigstel (ا لا) طقسانده بر ‖ —stens (حا) طقسانجى اولهرق .

Neus (ـَ ا خا لا) (inv.) (جغر) (اسوچره شهرلرندن) نيون .

Neutra (ـَـ) Neu'trum كلمه‌سنك جمع صورتى .

Neutral (ـَ ـَ ص) ㉑ [لاتينجه] بيطرف ؛ معتدل ‖ غير لازم .

Neutralität (ـَـ ـَـ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] بيطرفلق ، اعتدال .

Neutrum (ـَـ ا لا) ㊿ (جغر) (غرا) اسم غير ‖ فعل لازم .

New,... nyoo,... تلفظ اولنور) (= Neu,...) [انكليز] .

Newa (ـَـ خا مؤ) (inv.) (جغر) (روسيه‌ده كائن انهاردن) نوا نهرى .

Nibelung (ـَـــ ا م) ㊷ [Nebel] (قديم بورغونديا قهرمانلرى سلاله‌سى) نيبلونغ ‖ die—en اسكى آلمان قهرمانلرى شعرى .

Nicht (ـَ حا) دكل ، يوق ‖ دها قوتلى : —(gar) اصلا ، هيچ ‖ —mehr آرتق يتر ، اولماز ، يوق ‖ (haben Sie) Geld? پاره كز وارمى ؟ —viel چوق دكل ، چوق يوق ‖ er reist nicht mehr او آرتق سياحته چيقميه‌جق ، دوام ايتميه‌جك ‖ so wird es geschehen und—anders آنجق ، بويله اوله‌جق ، بشقه درلو دكل ‖ Nicht (شمدى غيرمستعمل) اولهرق = Nichts ‖ zu Nicht(e)machen يوق ، محو ايتمك ، خراب ، برباد وپريشان ايتمك ‖ zu Nichte werden محو وپريشان ، هلاك اولمق ؛ بوشه چيقمق ، برشيئه يارامامق .

Nicht„... (ـ ..) —Christ (ا م) خرستيانك غيرى،
خرستيان اولميان || —achtung (ا مؤ) اعتبار اجمامه ||
—ab(e)lig (ص) اصالت رسميه‌سى اولميان .
Nichte (ـ ا مؤ) (55) [فلمنكجه nicht = قديم آلمانجه
nift] عموجه ، دايى، خاله ، تيزه زاده || حفيده .
Nichtig (ـ ص) (21) [nicht] بوش، بيهوده ، عبث ،
اصل واساسسز اولان || قيمتسز، دكرسز، اهميتسز ، صاچمه ||
بقا ودوامى آز ويا هيچ اولميان ، فانى || etwas null und
—machen برشيئى محو وبرباد ، افنا اتمك || ابطال وازاله
اتمك : هيچ برشيئه يارامامق .
Nichts (ـ ضمير غير معين) (اكثريا بيوك يازيلور) هيچ
(برشى) —um—und wieder هيچ، بوش بوشنه، بلاسبب،
هيچ برشى ايچون || zu—werden بوشه چيقمق ، هيچ برشى
اولمامق || es wird—daraus بوندن صوكى چيقماز، بو برشيئه
بكزمه‌يه‌جك || Das ist—für mich بو بكا كلمز ، بن استمام
اوقى : بو بم الشيئه كلمز ، بكا يارامز || —Da! اوندن
قالمدى ! آرتق يوق ! بتدى ! —da ist so viel wie بو هيچ
كبى ، هيچ ديمكدر || —desto weniger مع هذا ، مع مافيه ،
بونكله برابر || —davon آرتق اوندن بحث ايتميه‌لم || (الا) (*inv.*)
هيچ برشى ، بيهوده ، عبث ، بوش ، معناسز ، اهميتسز شى ،
يالكز بر كورينيش ، كوسترشدن عبارت اولان || اوفق تفك شى .
Nichts„... (ـ ...) —nutz : (ص) =—nutzig || (ام)
يرامز ، اوصلو طورمز ، دنسز .
Nick (ـ ا م) (38) باشك اكلمه‌سى .
Nick-haut (ـ ا مؤ) =Blinz-haut .
Nickel (ـ ام) a. (40) (Nikolaus ك صورت تصغيريه‌سى)
اولامى (كذا (ا لا) بر اركككك صورت تحقيريه‌ده ذكر ويادى
شمنده مستعملدر) || كذا (ا لا وامؤ) كوتوقارى || الا (ا م)
(*sans pl.*) (معد) نيكل معدنى || (آلمانياده يشى ، اون فنيككك
پاره) نيكل پاره .
Nicken (ـ فعلا +) a. (21) [قديم آلمانجه nicchan ||
neigen معناسيله مترادف] (ذيروح حقنده) بالالتزام باشى
اكمك || باشله سلاملامق ، (اشارت مقامنده) باشى ايله اشارت
اتمك || (بلا اختيار ، يورغونلقدن) باشى اكمك ، دوشورمك ،
اويومق || (غير ذيروح حقنده) صاللانمق || (فعمتع)—(den Kopf)
باشى آشاغى‌يه اكمك || (ا لا) b. (40) (*sans pl.*) باشى اكمه ،
باشيله اشارت اتمه
Nie (ـ حا) اصلا، هيچ بر وقتده) || —und nimmer
(mehr) اصلا وقطعا ، بردهامى اه اصيركسون .
Nieder (ـ ص) (21) [قديم آلمانجه nid-ro] آشاغى ||
يباغى ، آشاغى ، صويسز ، عادى || (اسم اولەرق) ein Niederer
عوام طاقمندن برى || (حا) آشاغى ، آشاغى‌يه || —mit den
Verräthern! خائنلر جزالرنى كورملى! اعدام اولنملى!
Nieder„... (ـ ...) [nieder حا] —blicken (فع لا +)
آشاغى‌يه عطف نظر اتمك ، باقمق || —klopfen (فع متع)
اوره اوره آشاغى اينديرمك || (فع متع) آلت اتمك ، غلبه
چالمق || —brennen (فع لا —) يانمق ، ياقوب كول اولمق ،
محو اولمق (اوحقنده) يانغين ايله يانوب صاورولمق ، يانوب
بيتمك ، خاك ايله يكسان اولمق || (فع متع) كول اتمك ، خاك
ايله يكسان اتمك || —drücken (فع متع) تضييق اتمك ،
ازمك || (تجا) (die Preise)— فيئاتى اينديرمك ، تنزيل
اتمك || (مجا) زياده متأثر اتمك || —hauen (فع متع)
بالطه ايله اوروب دوشورمك || (انسان حقنده) قتل اتمك ||
—knie-en (فع لا —) و sich—knieen (فع مطا) =
knieen || —lage (ا مؤ) ديپوزيتو اتمه || ايدلمش اولان
شى || (تجا) دەپو ، دەپوزيتو محلى || قوميسيونخانه ||
(ع) (مغلوب ايدلمش بر اردونك حالى) مغلوبيت ، هزيمت ||
—lassen (فع متع) اينديرمك ، آشاغى قويو ويرمك ،
صاليويرمك || —sich (فع مطا) اينمك ، دوشمك ، آلچالمق ||
اوتورمق || اسكان اتمك ، تمكن اتمك || —reiten (فع متع)
حيواناتك آياقلرى آلتنه آلمق ، حيوانك آياقلرى آلتنده تلف
اتمك || —schlagen (فع لا —) ياتداداق يره دوشمك || (فعمتع)
die Augen—schlagen كوزلرينى يره ديكمك ، يره باقمق ||
—(Bäume) (آغاجلرى) كسوب دويرمك || —(einen Ochsen)
(بر اوكوزى) طوپوزله اولديرمك ، تپه‌لمك || (Wallungen
des Blutes)—schlagen تسكين اتمك ، حدتك اوكنى آلمق ،
ياتيشديرمق || برطرف اتمك ، كسمك || —Jemand برينى
چوكرتمك ، پك متأثر اتمك ، بتورمك ، بوزمق || —schlucken
(فع متع) يوتمق || —setzen (فع متع) و sich— (فع مطا)
يره قومق ، آشاغى براقمق ، برشيئى بريره اوطورتمق ، sich—setzen
اوطورمق || (قوش حقنده كذلك) برداله اوطورمق ، قونمق ||
(نبا) (ايلرو صره‌لردن برى آياغه قالقوب كيرووده كيلرك اوكى
قپاديغى وقت) ! (آشاغى) —setzen اوطورك ! || —sinken
(فع لا —) آغر آغر آشاغى اينمك ، اوطورمق || im Wasser
(صودرونده) باتمق ، طالمق ، دينه اوطورمق || —sitzen
(فع لا ±) اوطورمق || (فع متع) برشيئك اوزرينه اوطوروب
قيرمق ، ازمك || —stechen (فع متع) —Jemand برينى
قلنج وامثالى ايله اوروب يره صرمك ، دوشورمك || —stoßen
(فع متع) دويرمك || = —stechen || (فع لا —) auf
etwas—stoßen برشى اوزرينه ، اوستنه آتيلمق .
Nieder„... (ـ ... ص) [nieder ص] —alpe (ا مؤ)
آشاغى آلپ (طاغلرى) || —land (ا لا) آشاغى يصيق
اراضى || (فلمنك) || —stämmig (ص) قيصه صاپلى ||
—trächtig (ص) آلچق ، دنى ، بد نام ، رسواى ، رذيل ،
ملعون || Das ist eine—trächtige Geschichte بو ايش
جنايت برشيئه بكزه‌يور || —wärts (حا) آشاغى طوغرى ،
آشاغى طوغرى ايندركن || —deutsch (ص) آشاغى ، قبا آلمانجه ||
—Rhein (ا م) رن سفلا .
Niederung (ـ ا مؤ) (49) آلچق ، چقور اراضى
Niedrig (ـ ص) (21) خوش، ظريف، كوزل ، لطيف ،
دلربا . نظربا .
Niedrig (ـ ص) (21) [nieder ص] آلچق ، بصيق ||
mit dem Kopfe—liegen باشى آلچق اولەرق ياتمق ||
—er hängen, stellen دها آشاغى‌يه آصمق ، قومق ، وضع اتمك ||
(تجا) —e Preise دوشكون ، آشاغى ، اهون ، معتدل فيئاتلر ||
(موسيقى) einen Ton—er singen بر پرده‌يى دها آلچق ،
پس برصدا ايله تغنى اتمك || (درجه واعتبار جهتيله) آشاغى ،
دون ، عوامدن اولان || (اسم اولەرق) ein Niedriger آشاغى ،
عادى صنفدن اولان بركيمسه .
Ni-elli(e)ren (ـ فع متع) a. (21) [فر] (صنع)
آلتون ايشلرنده : صوات ايشلمك ، صوالمق || اويمه‌لى ايش ياپمق .

Ni-ello (ـ-ـ ا لا) (56) [ايتا] (صنع) (قيوجيلقده) اويمه‌لى ايش يابمه ‖ اويمه‌لى ايش .

Niemals (ـ-ـ حا) = nie .

Niemand (ـ ضميرغيرمعين) [قديم آلمانجه neoman] (هيچ بر) كمسه ‖ هيچ برآدم .

Niemen (ـ صورت تلفظى : nyé-'mène ا خا م) b. (40) (جغر) نيه‌من نهرى .

Niere (ـ ا مؤ) (52) [قديم آلمانجه nioro ا م] (تشر) بوبرك، كليه ‖ (مجا) Das geht mir an die—n بو بنم جكركاهمه كچيور، جكرمك باشى صيزلاتيور ‖ (معد) معدنياتك بوبرك شكلنده چيقان پارچه‌سى .

Nieren„... (ـ...ـ) —braten (ا م) بوبرك قيزارتمه‌سى ‖ —kartoffel (ام) قرمزى واوزونجه پاتاتس ‖ —leiden (ا لا) (علم امراض) بوبرك خسته‌لغى، المالكليه .

Nies„... (ـ...) —kraut (ا لا) (نبا) آقصيريق اوتى ‖ —wurz (ا مؤ) خربق، حويله اوتى (كه ضبده مسهل اولەرق استعمال اولنديغى كبى وقتيله جنته دوا عد اولنمش ايدى) .

Niesen (ـ فع لا +) b. (21) (زمان حالك ايكنجى واوچنجى شخصلرى اكثريا : nieſst) آقصيرمق .

Nieß„... (ـ...) [غيرمستعمل اولان genießen=nießen] ‖ —brauch (ا م) (بشقه‌سنك تصرفنده بولنان برملكك حاصلاتنى آلمق حق) تمتع، استنفاع .

Niet (ـ ا لا) (38) نعل چيويسنك بوكلمش اوجى ‖ ايكى طرفى باشلى چيوى ‖ پرچين .

Niete (ـ ا مؤ) (53) [فلمنكجه niet = Nichts] ييانقوده : بوش بيلت، بوش پيانقونومروسى، زيفوس .

Nieten (ـ فع متع) b. (21) (صنع) [Niet] (einen Nagel)— برچيويى پرچينلك .

Nigriti-en (ـ(ـ) ss ـ ا خا لا) b. (10) (جغر) آفريقاده نيغريتيه‌ن قطعه‌سى (= Sudan) .

Nike (ـ ا مؤ) [روم] (54) (اسا) (مظفريت الهه‌سى) ويقتوار .

Nikolaus (ـ ا م) (inv.) (واقتيز اسمى) نيقولا(س) .

Nikomachus (ـ h، ـ ا خا م) (36) (روم اسمى وعلى الخصوص „ آريستوتاليس „ ك پدرى اسمى) نيقوماق، نيقوماخوس .

Nikotin (ـ-ـ ا لا) (36) (sans pl.) [Nicot ا خا] (كيم) توتوندن چيقان برمادۀ سميه، نيقوتين، دخانيه .

Nil (ـ ا خا م) (56) ياخود (38) (جغر) مصرده جارى نيل نهرى، نيل مبارك .

Nil„... (ـ...) —pferd (ا لا) (تا طبيعه) نيل آتى، هيپوپوتام ‖ —strom (ا م) = Nil .

Nilotiſch (ـ-ـ ص) (24) [Nil] نيله مخصوص .

Nimbus (ـ ا م) (36) [لاتينجه] (رساملقده) نور دائره‌سى، هاله ‖ (مجا) بركمسه‌نك عند اه وياعند الناس درجۀ قدر واعتبارى .

Nimm (ـ) (nehmen فعلنك صورت امريه‌سى) .

Nimmer (ـ حا) [قديم آلمانجه niómer = nicht mehr] = nie ‖ هيچ بروقت، هيچ برصورتله، ابداً ‖ (mehr) nun und— اصلا وقطعاً، ابداً، نه شمدى ونه ده صكره .

Nimmer„... (ـ...) —wiederſehen (ا لا) ! auf—wiederſehen اه بردها (يوزنى) كورممسون ! (يوزنى) شيطانلر كورسون !

Nimmſt, **nimmt** (ـ) (nehmen فعلنك زمان حال ايكنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Nimrod (ـ ا خا م) (56) ياخود (38) نمرود .

Nimwegen (ـ-ـ ا خا لا) b. (40) فلمنك شهرلرندن نيمەغ .

Ninive(h) (ـ v ـ اخالا) (56) (جغر) قديمده آثوريلرك پاى تختى نينوا شهرى .

Niobium (ـ(ـ)ـ ا لا) (11) (sans pl.) [يكى لاتينجه] (كيم) نيوبيوم

Nipp (ـ ا م) (38) einen—thun بريودوم ايچمك .

Nippen (ـ فع لا + وفع متع) n. (21) [Nipp] يودوم يودوم ايچمك، آزار آزار يوتمق ‖ (مجا) برشيئه سطحيه طوقونمق، كچمك، برآزنجيق اليلشمك ‖ اوستون كورى كچمك، ياغمق .

Nirens (ـ ا خا م) (inv.) (ترويادن اول الك كوزل روم ا ثيره .

Nirgend(s) (ـ) [قديم آلمانجه ni iowergin] wo(=)— (ـ) (حا) هيچ برمحلده، هيچ بريرده .

Niſche (ـ ا مؤ) (53) [فر] (معما) حجره ‖ جنبه ‖ اكثريا جسم (وياغيرجسم) رسملرك يرلشديرلمرينه مخصوص حجره، يووه .

Niß (ـ ا مؤ) (54) Niſſe (ـ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه niz = روجه ko'nis] (تا طبيعه) (بيت يمورطه‌سى) سركه، ياوشاق .

Niſſig (ـ ص) (24) (كهله يمورطه‌سى طولو) سركه، ياوشاق ايچنده .

Niſten (ـ فع لا + وفع مطا) b. (21) [قديم آلمانجه nis-tan ein Neſt machen] يووه‌يابمق، قورمق ‖ صوقولمق .

Nitrat (ـ ا لا) (38) [روم] (كيم) حامض آزوت يعنى كهرجله ايله براساسدن مركب ملح، آزوتيت .

Nitro„... (ـ...) [Salpe'ter=Ni'trum] (كيم) كهرجله، آزوتات دوپوتاس ‖ —gen (صورت تلفظ ...ghène) (ا لا) = Stick-ſtoff .

Nivelli(e)r„... (...li're ـvـ) —inſtrument (ا لا) تسويه آلتى .

Nix (ـ ا م) (38) [قديم آلمانجه Nihhus] ، —e (ـ ا مؤ) (53) صو پريسى .

Nizza (ـ ا خا م) (56) (جغر) مقدما ساردنيا حكومتنه تابع اولوب اليوم فرانسه‌يه تابع نيس شهرى .

Nizzarde (ـ ا م) (52) نيس شهرى ساكنلرندن اولان كمسه .

No (تجارتده : Nu'mero و netto كلمه‌لرينك اختصار ايدلمش صورتى .

Noah (ـَـ ا خا م) (56) [عبرانيجه Ruhe] حضرت نوح عليه السلام .

Nobel (ـُـ ص) (21) (nobler ، noble ، nobles اسم تفضيلی nobler ومبالغه صورتی : nobelst) كبار، اصيل، نجيب .

Noch (ـُـ حا) [قديم آلمانجه noh] دها || — sind Sie immer krank ? دها حالا خسته‌ميسكز ؟ خسته‌لككز حالا ، دها دوام ايديورمی ؟ || — er kommt اوده‌ا كلير ، دها كلير او ، اوده‌ا كله بيلير || — vor Tages-Anbruch دها صباح اولمازدن اورته‌لق ، آغارمزدن اول ، ايركندن || Das fehlte — اشته بر(ده) بو اكسيك ايدی || — oben„(dr)ein فضله اولهرق || — dazu بوندينشقه، برده || wäre er — so reich دها بونك يوزمثلی زنكين اولسه‌ده (بيله) || (حرف ربط) نه... نه ده ...) — arm wir sind weder reich بزنه زنكينز ونه‌ده فقرايز .

Noch,... (ـُـ...) — mal (حا) (برده‌فعه ، كره) دها || — mals (حا) دها بركره ، بركره دها .

Nock (ـُـ ا لا) (38) (بحرى) ، — e (ـُـ ا مؤ) (51) — einer Raa كمی سرق اوجی .

Nokturno (ـَـُـ ا لا) (56) [ايتا] (موسيقی) حزين وشكايت آميز مقام .

Nola (ـُـ ا خا لا) (56) ايتالياده كائن نول شهری .

No'lens volens (ـُـ ٧ ـُـ حا) [تام لاتينجه] استر استمز .

Noli me tangere (ـُـَـُـ ا لا) [تام لاتينجه] برنوع‌شير بتجه، لامسنی، طوقونمه بكا || كذا (نبا) (طوقونلديغی وقت صولان چيچك) كوسه‌ه ، الجتمه نی .

Nomade (ـُـَـ ا م) (52) [روم] بدوی (غير مدنی غير وحشی) ، خيمه نشين ، كوجبه .

Nomenklatur (ـُـَـ ا مؤ) (31) [لاتينجه] = Namen-verzeichniß فهرست .

Nominalist (ـُـَـ ا م) (51) [لاتينجه] (فلسفه‌ده Realist ك مقابلی) .

Nominalismus تسميه اولنان فلسفه مفسطيه طريقنه سالك ، تابع كمسه .

None (ـُـ ا مؤ) (55) [لاتينجه] كليساده اوقونان دعالردن بری || قديم روماليلر تقويملرنده بعض آيلرك سكزنجی كونلری .

Nonius (ـُـ(ـُـ) ـُـ ا م) (36) (هيئه وطبو) تعيين درجاته مخصوص آلت .

Nonne (ـُـ ا مؤ) (55) زاهده || راهبه ، قلوغريا ، صوفی ، تاركهٔ دنيا || (نا طبيعه) قوردلرى چام اورمانلرنده پشايان كابك نوعی || بحرى تعبير اولنان اوردك نوعی .

Non-plus-ultra (ـُـُـُـ ا لا) مفردی (26) ، جمعی (36) [لاتينجه] اوته‌سی يوق ، صوك درجه ، نهايت درجه ، الك بيوك ، الك اعلا ، الك برنجی .

Noppe (ـُـ امؤ) (51) [قبا آلمانجه] (طوقومه‌جيلقده) چوقه‌ده حصوله كلان دوكوم .

Nord (ـُـ ا م) (38) [قديم آلمانجه nord : die Gegend] شمال ، شمال طرفی ، يلدز كذا Norden (ا م) meerwärts b. (40) [قديم آلمانجه nordan اولوب nord كلمه‌سندن مأخوذدر] .

Nord,... (ـُـ...) — arme'e (ا مؤ) شمال اردوسی || — wärts (حا) شماله طوغرى ، شمال طرفنده || — pol (ا م) قطب شمالی || — licht (ا لا) و — schein (ا م) فجر شمالی || — west-wind شمال غربی روزكاری || — Ame'rika (ا لا) شمالی آمريقا ، آمريقای شمالی || — Deutschland (ا لا) شمالی آلمانيا || — kap (ا لا) شمال بروق || — see (ا مؤ) شمال دكزی .

Norden (ـُـ ا م) (مبا Nord.) .

Nördlich (ـُـ ص) (21) [Nord] شمالاً ، شمالده ، شمالنده واقع ، كائن .

Nörgelei (ـُـَـ ا مؤ) (40) ، nörgeln (ـُـ فع لا +) n. (21) [قبا آلمانجه] = Nergelei , nergeln .

Norm (ـُـ ا مؤ) (41) [لاتينجه] قاعده ، طرز ، مودل || دستور (العمل) .

Normal (ـُـ ص) (21) [لاتينجه] مرتب ، منتظم ، مقنن ، قاعده واصولنه موافق حال وصورتده بولنان .

Normandie (ا خا مؤ nore-mänᵍᵉ-di') (41) (جغر) نورمانديا .

Normann (ـُـ ا م) (51) ياخود (25) Normanne (ـُـ ا م) (42) Normannin (ـُـ ا مؤ) (50) فرانسه‌نك نورمانديا ايالتندن اولان اركك ، قادين ، نورمانديالی .

Norwegen (ـُـ ا خا لا) b. (40) [قديم نوره لسانجه nord و vegr و Weg Land] نوروچيا .

Nörz (ـُـ ا م) (38) (تا طبيعه) = Nerz .

Nößel ، **Nösel** ايكيسيده : (ـُـ) ، Nössel (ـُـ ا لا) (ا م) a. (40) مايعاته مخصوص اسكی بر اولچی .

Nota (ـُـ ا مؤ) (مفردی (inv.) جمعی — s) [لاتينجه] (تيا) قيصه ، مختصر حساب پوصله‌سی ، نوت || صورت امريه اولهرق : nota bene ! بوكا ايو دقت ايت! ايديكز ! || نوت .

Notabel (ـُـ ا م) (24) [لاتينجه] برجماعت وياهيئتك ايلروكلنی ، اشراف واعيانندن اولانی || (ا م) c. (42) اهميت ، خاطرى صايلير حالده اولماق .

Notabene (ـُـ ا لا) (56) (صورت مختصره‌سی : N. B. وياخود N. B.) (شوراسنی‌ده اوقو تأمل ! شوكاده دقت ايله ، برينه) تنبيه (!) || حاشيه ، دركنار .

Notabilität (ـُـ ا مؤ) (41) (sans pl.) [لاتينجه] كابيت ، جسامت : اهميت ! خاطرى صايلان || — en (جمع) ايلرو كلنلر ، اعيان واشراف .

Notar (ـُـ ا م) (28) [لاتينجه] (اوروپاده) مقاولات ، سندات وسائره نك تحرير وترتيب وحفظی وظيفه‌سيله موظف وكيل عمومی ، مقاولات محررى .

Note (ـُـ ا مؤ) (55) [لاتينجه] نوطه ، اشارت ، علامت ، خاطرده قالمق اوزره دفتر كتاب وامثالنه قيد ايديلان شی || نوطه‌دفترى || حاشيه ، هامش || تقرير ، بياننامه || موسيقی اشارتی ، نوطه || (تجا) بانقه قائمه‌سی (= Bank-note) .

Noten,... (ـُـ...) — mappe (ا مؤ) موسيقی نوطه‌سی جلبندی ، جزودانی || — pult (ا لا) موسيقی نوطه‌سی رحله‌سی || — schlüssel (ا م) موسيقی نوطه‌لرينك باش طرفلرنده اولان آناختار (اشارتی) .

Not(h) (ـَ ا مؤ) (35) (جمعی نادر) احتیاج ، لزوم ، ضرورت‖ (wenn—am Mann geht(: ویاخود: an Mann ist ایش باشه دوشجه ، غیرت دایی‌یه دوشجه ‖ زحمت ، مشقت ؛ الم وکدر؛ ضرورت ، یوقسوللق ، یوقسزلق؛ سفالت ، ضجرت‖ اندیشه ، زیاده صیقینتی ، عذاب ، عقوبت ‖ بیوك تهلكه ‖ یه‌جك وایچه‌جك یوقسوزلغی‖ in—gerathen دوچار سفالت وضرورت اولمق‖(ضرب‌مثل) Freunde in der—geh'n hundert auf ein Loth النسانك وارلغنده دوستی چوق یوقلغنده (هیچ) یوقدر ، یك آزدر‖ schwere—(علم امراض) صرعه خسته‌لغی‖ شتم اوله‌رق : (كذا: schwere—noch einmal!) های اه بلاسنی ویرسون ! ‖ (صفت ویاحال اوله‌رق دخی استعمال اولنه بیلوب بوحالده اكثریا كوچك یازیلور) mir ist etwas—(nötig) بكا برشی لازم ، بم برشیئه احتیاجم وار ‖ ich habe—(es wird mir schwer) Alles unterzubringen بونك هپسنی یرلشدیرمك ، اسكان ایتمك ، بكا پك كوچ اوله‌جق ، كلیور ، یاپه‌میه‌جغم كبی ، زور ایله آنجق یرلشدیره بیلوره‌م بلكه‖ ihm thut es— اوصیقشمش ، طیشاری چیقمق استیور ، چیقه‌جق ، آیاق یولنه كیده‌جك ‖ mit Mühe und— آنجه (آنجق) ، كوچ حال ایله ، كوچ بلا .

Not(h),... (ـَ ...) —fall (ا م) حال ضرورت ، وقت احتیاج ‖ —flagge (ا مؤ) (بحر) تهلكه ، قضای بحری بایراغی ، امداد بایراغی ‖ —jahr (ا لا) قحطلق سنه‌سی ‖ —achse (ا مؤ) احتیاط دینكیلی‖ —brücke (ا مؤ) موقت كوپری‖ —drang (ا م) احتیاج مبرم ‖ —durft (ا مؤ) لازم اولمقلق ولازم اولان شی ‖ احتیاج ، ضرورت ، seine—durft verrichten طیشاری ، آیاق یولنه چیقمق ، دفع حاجت ایتمك ‖ —feuer (ا لا) باصقین ، امداد آتشی ‖ —nagel (ا م) احتیاط چیویسی : ایجابی حالنده قوللانیلان یلان ، ایدیلان تدبیر ؛ وقت قزانمق اوزره اورته‌یه سوریلان شی ، كسه ‖ —schrei (ا م) امداد باغرمسی ، آلارم ، یاردیمه چاغیرمه ‖ —wendig (ص) لازم ، الزم ، لزومی كوریلان ، احتیاج كوستریلان ‖ die nothwendigsten Bedürfnisse اك زیاده لازم اولان ، احتیاج حس ایدن شیلر ، حوائج ضروریه ؛ ضروری اولان ، یاپلمسی ، آلنمسی ایجاب ایدن ، اجتناب اولنه‌میان‖ —zucht (ا مؤ) زورلمه ، شدت كوسترمه ‖ —züchtigen (فع متع) ein (Frauenzimmer)—züchtigen برقاری‌یه جبراً فعل شنیع اجرا ایتمك ، هتك عرض ایتمك .

Nöt(h)ig (ـَ ص) (24) [Not(h)] لازم‖ es wird— sein اقتضا ایده‌جك ، لازم اوله‌جق ‖ es nicht für— halten zu... لزوم كورمامك ، كوسترمامك ، صرف نظر ایتمك‖ ich habe etwas— بكا برشی لازم ‖ das Nötige (ا لا) لازم اولان ، ایجاب ایدن .

Nöt(h)igen (ـَ فع متع) a. (21) [nöt(h)ig] Jemand—etwas zu thun برینی برشیئی یاپمغه اجبار ایتمك ، مجبور ایتمك ‖ (برینه رجا ایله برشیئی قبول ایتدیرمك ، تروئجی یولنه كیدرمك) دعوت ایتمك ، رجا ایتمك ‖ lassen Sie sich nicht—, greifen Sie zu بیوروك دیمكه حاجت براقمیكز ‖ sich lange—lassen چوق رجا ایتدیرمك ، كندینی نازه چكمك ، نازلانمق .

Noti(e)ren (ـَ ـَ فع متع) a. (21) [لاتینجه] etwas— برشیئی قید ایتمك ، ضبط ایتمك ، نوطه‌سنی طوتمق ، اشارت ایتمك‖ بللمك ، خاطرنده طوتمق .

Notifizi(e)ren (ـَ ـَ ـَ فع متع) a. (21) [لاتینجه] Jemandem etwas— برینه برشی اخبار وتبلیغ ایتمك ، اخطار ایتمك .

Notiz (ـَ ا مؤ) (49) [لاتینجه] von etwas—nehmen برشی حقنده اخذ معلومات ایتمك ، برشیئه دقت ایتمك ، قولاغنه كوپه ایتمك ‖ (قیصه وتحریری) تنبیه واخطارنامه ، تقریر ، بیاننامه .

Notiz(en),,Buch (ـَ =(ـَ) ـَ ا لا) (25) [لاتینجه آلمانجه] نوطه (كتابی) ، جب دفتری .

Notorisch (ـَ ـَ ص) (24) معروف ، متواتر ، عیان ، ظاهر ، معلوم .

Novara (ـَ ـَ ۷ - ا خا لا) (56) (جغر) ایتالیا شهرلرندن ناوارا .

Novelle (ـَ ۷ - ا مؤ) (53) [لاتینجه ایتالیانجه] قیصه رومان ، حكایه ، قصه ، اطرافلیجه حوادث‖ ذیلاً یازیلان قانون ، نظامنامه ، ویا ماده‌سی‖ روما قیصرلرندن ایكنجی تئودوزیوس وژوستینیه‌ن طرفلرندن وضع ایدیلان قانونلر .

November (ـَ ۷ - ا م) a. (40) [لاتینجه] تشرین ثانی (آیی) .

Novität (ـَ ۷ - ا مؤ) (19) [لاتینجه] (تیا) یكی اوینانه‌جق ، ایلك دفعه اوینانیلان تیاترو اویونلری ‖ یكی چیقان كتابلر .

Noviz (ـَ ۷ - ا م) (51) ، e— (ـَ ۷ ـَ ا م) (52) راهب شاكردی ، چومز ‖ عجمی ، مبتدی ، هجیلك .

Nowgorod (ـَ ـَ ا خا لا) (56) (جغر) روسیه شهرلرندن نووغورود .

Nr(o) (Numero) كلمه‌سنك صورت مختصره‌سی .

Nu (ـَ جزئی) (عو) == nun ‖ Nu (ا لا) (ا م) im Nu (*inv.*) آن واحده .

Nubi-en (۷(ـَ) ـَ ا خا لا) (56) (جغر) آفریقاده نوبه حكومتی .

Nüchtern (ـَ ص) (24) mit—em Magen آچ قارنله ، بوش معده ایله‖ آییق(trunken ك مقابلی اوله‌رق)—machen آییلتمق كذا (مجا) ‖ (مجا) برینك سوزنجی كیدرمك ، فتور كتیرمك ‖ (یه‌جك وایچه‌جكده امساكلی) ممساك ‖ عقللی ‖ عقله موافق‖ (مجا) هركونكی كبی ، یكرنك ، یكطرز ، طادسز‖ وحشی كسه ، (حدودی دائره‌سنده) صوغوقلغان اولمیان كسه ‖ (عباره حقنده) یوان ؛ (یمك حقنده) طادسز ، یوان .

Nücke (ـَ ا مؤ) (51) [قبا آلمانجه] (عمو) Mucke ‖ كیزلی حیله وخیانتكارلق ، مرائیلك ؛ صمان آلتندن صو یوریجه .

Nudel (ـَ ا مؤ) (55) (آشجیلقده) n— (جمع) شعریه ، قالبله دوكلش یلدز ، آربه ویا ایجه شعریه ‖ itali-e'nische— (ایتالیا شعریه‌سی) ، مقارنه ‖ (Faden,,)—n اینجه تل شعریه ‖ بیلیج ، قوش وامثالنی خورله بسلمكه مخصوص خمور .

Nudel,... (ـَ ...) —gries (ا لا) ایرمك .

Nudeln (ـَ فع متع) a. (21) [Nudel] بیلیج ، قوش وامثالنی خمورله بسلمك ‖ (مجا) یه‌جك ایچه‌جكه تیقشرمك ، طیقشدیرمق ، چوق یدیرمك .

Nudität (ـُـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] چپلاقلق = Nackt-heit .

Null (ـُ ـ) (inv.) [لاتينجه] هيچ || für—und حكمسز، اعتبارسز، مفسوخ اولديغنى اعلان nichtig erklären ايتمك : بر ايشه يراماز ، اهليتسز ديمك .

Null (ـُ ا مؤ) (49) وبعضاً ت— (ـُـ امؤ) [ايتاليانجه nullo] (53) (حسابده) صفر || (مجا)— er ist eine wahre اوصولده صفردر ، هيچدر ، دكرسز بر آدمدر ، صفر كبيدر || = Niete .

Numerale (ـُـ ا لا) (56) جمى (lia ...) [لاتينجه] صفت عدديه .

Numeri (ـُـ جمع م) (57) حضرت موسانك دردنجى كتابى .

Numeri(e)ren (ـُـ فع متع) .n (21) [لاتينجه] تعداد ايتمك || برحسابيله اشارت ايتمك ، نومرولمق، نومروسنى آلمق، نومرو آلمق .

Numerisch (ـُـ ص) (24) [لاتينجه] عدده ، رقمه متعلق، عائد ، عددجه ، عددى .

Numero (ـُـ و ـُـ) = Nummer .

Numerus (ـُـ ا م) (36) ياخود (57) [لاتينجه] صاى ، عدد ، مقدار .

Numismatik (ـُـ امؤ) (49) [روميجه لاتينجه] = Münz-kunde .

Nummer (ـُ امؤ)(53)[لاتينجه nu'merus] نومرو (كذا يانقو وتجارتده) ، موقع ودرجه يى كوسترر رقم|| (ع) die erste— haben برنومرولى نوبتجى اولمق || (مجا) (عو) Sicher — قيو آلتى، موقت حبسخانه .

Nun (ـُ حال وحرف عاطف) [قديم آلمانجه nû =] jetzt nyn] jetzt = || erst gestand er— شمدى روجه اعتراف ايتدى(آرتق) || von—an فيما بعد ، بوندنبويله ، شمدنصكره || اووقتدنبرو ، اوكون بوكوندر || بوندنصكره ، امدى ، اشته || Das gestehe ich,— اى آرتق بن بونى اعتراف ايدرم، آرتق اقرار ايتدم ، واه بوكا ديه‌جك قالمدى|| er mag—kommen oder nicht (آرتق) اواسترگلسون استرگلسون|| (مراقله سؤال ايدرك) ?— اى نه‌وار؟ نصل اولدى بقالم؟ اى نصل ؟ نه يابدك ؟ || ?und— اى صكره؟|| (برشيئك وقوعنى تعجيل ايتمك اوزره حرف ندا مقامنده) !los— اى هايدى بقالم ! هايدى ! !gut— اى آرتق يتر! يتر آرتق! بس! || (اخطار ايتمك، وقت قزانمق وتسكين شدت ايتمك اوزره) !— اى يواش! (اى) آرتق ! باق ! اشته ! شمدى! يواش! عجله يوق! يواش! || (حرعا) Du— mich kennst سن آرتق بنى طانيديغندن اشته سن آرتق بنى طانيدك

Nun (ـُ ا خا لا) (56) (جغر) ماروقده نون برونى .

Nun... (ـُ...) —mehr (حا وحرعا) شمدى، بوندنبويله.

Nuntiatur (ـُـ (م) ss1 ـُ امؤ) (49) [لاتينجه] پاپا سفارتى ، پاپا سفارتنك صفت ومأموريتى .

Nur (ـُ حا) [قديم آلمانجه newâre]= (wenn es) nicht wäre] ich habe — Freunde an diesem Orte بم بوراده (بوموقعده ، كويده) برچوق دوستم واردر، بم بوراده دوستلدن بشقه برشيئم يوقدر || ich habe Freunde—an diesem Orte بم دوستم يالكز بوراده (بوموقعده ، كويده) واردر||noch— دها آنجق || ?eine Tochter— يالكز برقزيمى؟ يالكز بركريمه‌مى؟ || nicht—...sondern يالكز... دكل بلكه|| mit— wenig Ausnahmen (يالكز) غايت جزئى براستثناايله|| wäre ich—an seiner Stelle آه يالكز اونك يرنده اولسه‌ق استردم ، اكر بن جر اونك يرنده اولسه ايدم ، اونك يرنده بن اوللييم‌ده ياق|| er mag—gehen(رخصت ، مساعده اولـرق) وارسون كيتسون ! !zu— كسمه ! دوام ايت ! طورمه ! || (برامر ويا تهديدى قوتلنديرمك ايچون) !—'geh هايدى‌ده! يورو ! هايدندى !

Nürnberg (ـُـ ا خا لا) (56) (جغر) باويرا شهرلرندن نورنبرغ .

Nuseln (ـُ فع لا +) .a (21) (عو) قيچى قلداكامق، ميز ميزلانمق || (ـُـ) = näseln .

Nuß (ـُ امؤ) (مفردى (.inv) جمى(22) : غلط اولـرق اوسترياده Nussen) جويز || (نبا) = Hasel-nuß ||(مجا) werth—(hohle : وياخود taube Das ist nicht eine بو ايكى پاره پيسله ايتمز || —harte كوج شى ، دميردن لبلبى || (معدنجيلكده) يوشاق طوپراقده چيقان قاتى وجويز شكلنده اولان جسم .

Nuß... (ـُ...) —baum (ام) (نبا) جويزآغاجى|| —knacker (ام) جويز قيراجغى ||(عو) alter—knacker || Knaster-bart= —schale (امؤ) جويز قبوغى .

Nüster (ـُـ امؤ) (53) اكثريا جمع اولـرق ||— صورتنده مستعملدر حيوانك بورون دليكلرى ، بالخصوص بارگيرك .

Nuthe (ـُـ امؤ) (52) [قديم آلمانجه nuot] (صنع) برتخته ويا معدن اوزرينه آچيلان يووه ، اويوق .

Nutschen (ـُـ فع لا + وفع متع) = lutschen .

Nutz (ـُ) [قديم آلمانجه nuot] ، كذا nütz (ص) فائده ، منفعت || Das ist zu Nichts— برهيچ برشيئه يراماز، بونك برشيئه فائده‌سى يوقدر .

Nutz... (ـُ...) —bäume (جمع م) انشا آتده وطوغراماجيلقده مستعمل آغاجلر || —los (ص) فائده‌سز ، بيهوده ، عبث || —nießen (فع متع) برشيدن انتفاع ، فائده‌لنمك ، استفاده ايتمك || (سوء استعمال ايله) ايشنه ياقمق ، اويدرمق ، چيلرمق .

Nutzen (ـُ ام) .b (40) (جمى نادر) فائده‌ليلك ، فائده ، قزانچ ، تمتع، كار؛ محصول، ثمره || محسنات || —mit 30% (verkaufen) يوزده اوتوز كار ايله تمتع ايله صاتمق .

Nutzen ، **nützen** ايكيسيده (ـُ فع لا +) .c (21) —zu etwas برشيئه يرامق || ?wozu nützt Das بونه يه يرار؟ بونك نه فائده‌سى وار؟ || Das nützt und schadet Nichts بونه برشيئه يارار ونه ده (برشيئه) مضرتى واردر؛ طاوشان ترسى كبى نه يايشير نه قوقار || —Jemandem برينه فائده‌سى اولمق، محسناتى بولنمق||(فع متع) —etwas برشيدن استفاده ايتمك ، استعمال ايتمك || er nutzt sein Gut jährlich auf 3000 Mark اوچفتلكندن سنوى ٣٠٠٠ مارق قزانور ، آليور .

Nützlich (ـٌ ـ) ㉑ [Nutz(en)] فائده‌لی ، محسناتی اولان ، قابل استفاده .

Nymphe (ـِ آ ـُ امؤ) ㊻ [روم] (اساطیر) اساطیر یونانیه‌ده اورمان ، دکز ، ومغاره‌لر آلهه‌سی || کذا مجازی اوله‌رق شعرده کوزل قادین || آچیق مشرب ، اوییناق قاری .

O. (ـُ الا) ㊻ آلمانجه الفبانك اون‌بشنجی حرفی ودردنجی صدالی حرفیدر || مختصراً : O. = Ost || O = Oxyge'n || o ! (حرف ندا) سویچ ، حیرت ، حسرت ، رجا وسائره‌یی کوستر : او ! اوح ! ای ! آه ! آمان ! ابرآرزویی کوستر جمله‌لرده : o daß er bald käme! آه اوبر کلیویرسه ! آه آرتق اولر (شمدی) برکلیدی ! انشاالله یقینده کلیر ، کلیویرر ! || o ja! اوت ! البته ! طبیعی ! شبهه‌سز ! || o nein ! خیر ! آمان افندم هیچ اولورمی ! اصلا ! هیچ برو قتده ! یغما یوق ! || o weh ! آی ! ایواه آمان ! اوف ! آمان آمان ! اوف آجیور ، صیزلایور ، یانیور ! امان یاندی ! آجیدی ! ایواه ! یازیق ! واه واه ! کوردکمی برکره !

Ob (ـُ حر عا) [قدیم آلمانجه oba ، uba] عجبا || ob er wohl wieder kommt? عجبا ینه کلیرمیکه ؟ || als ob (صانکه) اوصانکه er that, als ob er mich nicht sähe بنی کورمامش کبی اولدی ، یاپدی ، بنی کورمامزلکه کلدی || (حا) نادراً = oben || [قدیم آلمانجه oba] (حرجر) = über || (جغر) اوته‌سی ، اوته‌سنده ، یوقاری (سنده) بالا .

Ob (ـُ ا خا لا) ㊵ (جغر) صیبریاده جاری انهاردن اوبی .

Ob-acht (ـُ ـَ وـ امؤ) ㊾ (sans pl.) [ob] = Acht مثلا : auf etwas—geben برشیئه دقت ایتمك ، اوزرینه حصر نظر دقت ایتمك ، مقیـد اولمق ، باقیویرمك || etwas in—nehmen برشیئی تحت نظارت ، دقت وتقیدینه آلمق .

Ob-dach (ـُ الا) ㉕ (sans pl.) [ob] اکثر ملجأ ، مسکن ، مأوی ، باشی صوقه‌جق یر || unter—bringen اسکان ایتمك ، برمحله یرلشدیرمك .

Ob-dach „ ... (ـُ ـُ ...) —los (ص) مسکن ومأواسی اولمیان ، اوطوره‌جق یر یری بولنمیان .

Obduktion (ـُ (ـ) ss ـَ ـ امؤ) ㊾ [لاتینجه] (عد ، طب) فتح میت ، سبب موتی آکلامق ایچون موتانك آچلمسی .

Obelisk (ـُ ـَ ا م) ㊶ نادراً ㊳ [روم] دیکیلی ، طاش .

Oben (ـُ ـَ حا) [قدیم آلمانجه o'b na] (unten ك مقابلی) یوقاریده ، یوکسکده || nach— یوقاری یه || von—herab یوقاریدن آشاغی یه || von—bis unten besehen یوقاریدن آشاغی یه قدر سوزمك ، کوزدن کچیرمك || (مجا) Jemand von—herab ansehen برینه یوقاریدن آشاغی یه (تحقیر ایله) باقمق || —an auf der Liste لیسته‌نك (تا) یوقاریسنده ، باشطرفنده || (مجا) mir steht die ganze Wirthschaft bis hier— (آرتق تابوغازیمه قدرچیقدی) آرتق بن بوندن بیقدم اوصاندم ، بوایشدن ارتق ، اوصانج کلدی || (الا) .b ㊶ (sans pl.) یوقاریسی ، اوست طرف .

Oben „ ... (ـُ ـَ ...) —erwähnt (ص) بالاده مذکور ، مرقوم || —an (حا) یوقاریده ، بالاده ، باشنده ، تپه‌ده || —aus (حا) : —aus wollen کوزی (پك) یوقاریده اولمق || —d(a)rauf (حا) = —auf || —drein (حا) (یوکا) ضمیمهٔ ، علاوةً ، فضله اوله‌رق || —werk (ا لا) (بحر) (eines Schiffes) برکمینك صودن یوقاری اولان قسمی .

Ober (ـُ ـ ص) ㉑ [قدیم آلمانجه o'bara] یوکسك ، عالی ییـوك ، یوقاری || die—en Massen یوقاری صنفلر ، صنوف عالیه || مبالغه صورتیله : —st برشیئك الك یوکسك درجه‌سنی اشغال ایدن || (اسم لازم اوله‌رق) ㉔ das Obere: اقسام عالیه ، الك یوکسك قسم || (اسم مذکر اوله‌رق) : der Obere رئیس ، الك نفوذلی ، الك بیوك || Oberster (ا م) برنجی (رئیس) || (آلمان اویون کاغدلرنده طاغلی ایله بجاق آره‌سنده اولان کاغد) بیوك واله .

Ober „ ... (ـُ ـ ...) —blatt (الا) برشیئك اوستنده‌کی ، اوزرنده‌کی (اك) باشـنده‌کی کاغد ، یاپراق || —hofprediger (ا م) برحکمدارك ، برنجی واعظی ، باش واعظ ، باش پاپاس || امام اول || —präsident (ا م) باش ناظر ، برنجی رئیس || —steuermann (ا م) (بحر) سردومن || —appellations„Gericht (ا لا) (حقوق) برنجی ، (باش) تمییز محکمه‌سی ، الك بیوك محکمهٔ تمییز || —aufseher(in) (ا م ، ا مؤ) سرمبصر ، سرمبصره || —befelshaber (ا م) (ع) باش قوماندان || —bürgermeister (ا م) برنجی صنف بلدیه رئیسی || —feldherr (ا م) (ع) سردار (اکرم) ، عموم باش قوماندان || —fläche (ا مؤ) سطح بالا || auf der —fläche des Wassers صویك یوزنده || —flächlich (ص) سطحی ، اوستون کوری || برشیئك سطح بالاسنجه ، اوست یوزینه متعلق || —halb (حرجر) [قدیم آلمانجه oberünhalpa : obere Helfte] یوقاری ، یوقاریسنده ، قسم علیاسی ، قسم علیاسنده || —hand (ا لا) الك اوسی ، ترسی : (مجا) (برموقعك اهمیتلیسی ، تقدم) ال باشیلق ، سرکرده‌لك || —haupt (ا لا) رئیس || —haut (ا مؤ) (تشر ، نبا) اوست دری || —jäger (ا م) سرآوجی : (ع) آوجی ونشانجی طابورینه منسوب اونباشی || —kellner (ا م) سرخدمتجی ، غارسون باشی || —körper (ام) وجودك قسم علیاسی || —lades = Gericht (الا) برولایتك محکمهٔ عالیسی ، ولایت محکمه‌سی || —lieutenant (ام صورت تلفظی : leü'le-nänt) (ع) ملازم اول || —stabs=Arzt (ا م) (ع) بیکباشی رتبه‌سنه معادل رتبه‌ده (وآلای دوقتوری مقامنـده) طبیب || —Rhein (ا م) رن علیا .

Oberst (ـُ ـ ا م) (ع) میر آلای .

Oberst „ ... (ـُ ـ ...) —inhaber (ا م) —eines Regimentes برآلایك فخری قوماندانی || —lieutenant (ا م) (ع) قائممقام .

Ob-gleich (ـُ حر عا) هرنقدر ، واقعا ، ... سه‌ده .

Ob-hut (ـُ ا مؤ) محافظه ، وقایه ، ستر وحمایه || Jemand in seine—nehmen برینی تحت حمایه‌سنه آلمق

Objekt (ـ ـ y ـ ا لا) [لاتينجه] ماده ، شي، مقصد ، مبني وبحث عليه ، مرام || (غرا) —direktes مفعول صريح .
Objektiv,… (ـ ـ ـ f…) —glas (ا لا) دوربينك باقيلان شي طرفنده اولان جام، عدسهٔ مرئيه .
Ob-late (ـ ـ وـ ـ كذا جنوب ايالتلرنده ـ ـ ا مؤ) ㊿ [لاتينجه] قربان: خمورسز، خمورسز اكمك || كاغدحلواسى|| مكتوب وساڑه ياپشديرمغه مخصوص (كاغد حلواسى رنك وشكلنده) پول .
Ob-liegen (ـ ـ قد لا +) ㉚ f. اكثريا (sép) (den Künsten und Wissenschaften) — برشيئه چالشمق ، علوم وصنايعه حصر وجود ايتمك || Das liegt mir ob بو بكا عائددر ، بو بنم وظيفه‌مدر ، بو بكا دوشر .
Ob-ligatorisch (ـ ـ ـ ـ ص) ㉜ مجبورى ، لازم ، واجب الاجرا (fakultativ ك مقابلى) .
Obliga (ـ ـ ا لا) ㊸ [ايتا] (تبا) تعهد، وعد || كفالت ، تأمينات || تحرير .
Ob-longum (ـ ـ ا لا) ㊿ [لاتينجه] (ريا) مستطيل .
Ob-mann (ـ ا م) ㉓ باش، رئيس، سر|| حكم اول، سرحكم .
Oboe (ـ ـ) (مرا . Hoboe) .
Obol (ـ ا م) ㉘ ، Obolus (ـ ـ ـ)[روم] (ا م) ㉓ پول ، اقچه ، منغير .
Obrigkeit (ـ ـ ا مؤ) ㊵ حكومت || حاكم ، والى واشباهى مأمورين دولت ، اوزرلرنده اقتدار ونفوذ حكومت بولنان كيمسه‌لر .
Obrist (ـ ا م) ㉔ نادراً مستعمل اولوب =Oberst.
Ob-schon (ـ حرفا)= ob-gleich .
Obscön (ـ ss ـ ص) ㉑ [لاتينجه] ادبه مغاير، بى‌ادبانه ، عارسزجه‌سنه .
Obsequi-en (ـ ـ ـ جم) (inv.) [لاتينجه] جنازه آلايى آلايله كوتوريلان جنازه .
Observanz (ـ ـ ـ ا مؤ) ㊵ [لاتينجه] (على‌الخصوص امور دينيه‌ده) قانون وعادت وعلى الخصوص دينك احكام واوامرينه رعايت واونلكله عمل .
Observatorium (ـ(ـ) ـ ـ ـ ا لا) ㊹ [لاتينجه] (هيئت) رصدخانه ، رصدكاه ، مرصد .
Obsidian (ـ(ـ) ـ ـ ا م) ㉞ [لاتينجه] زمان قديمده جام مقامنده مستعمل شفاف طاش، اوبسيديان طاشى .
Ob-siegen (ـ ـ قد لا +) ㉑ a. (sép.) seinen Feinden — دشمنه غلبه چالمق، خصمى آلت ، مغلوب ايتمك (جاك) || — einer Sache برشيئه غلبه چالمق، باشه چيقمق، اوست كلك .
Obskur (ـ ـ ص) ㉜ [لاتينجه] قرانلق، مظلم، بالخصوص (مجازى) نا معلوم ، مجهول ، بللى اولميان .
Obskurantismus (ـ ـ ـ ـ ا م) ㊻ [لاتينجه] معارفك نشر وتعميمى عليهنده بولنانلرك فكر ومسلكى .
Obsolet (ـ ـ ص) ㉑ [لاتينجـه] استعمالدن ساقط ، اسكى ، متروك .
Obst (ـ ا لا) ㉞ (sans pl.) [قديم آلمانجه obaz = پولونياجه owoc] ميوه ، ثمر ، يمش .

Obst,… (…ـ) —darre (ا مؤ) ميوه قوروتمغه مخصوص فرون || —markt (ا م) يمش بازارى، چارشوسى|| —baum (ا م) ميوه آغاجى|| —essig (ا م) ميوه سركه‌سى|| —frau (ا مؤ) يمشجى قادين || —garten (ا م) ميوه بغچه‌سى || —handlung (ا مؤ) يمشجى دكانى، مغازه‌سى || —kahn (ا م) يمشجى قايغى|| —wein (ا م) ميوه شرابى|| —zucht (ا مؤ) = —baum-Zucht (امؤ) ميوه آغاجى يتشديرمه (اصولى) .
Ob-walten (ـ ـ قد لا +) ㉑ b. (sép.) حكم سورمك ، اجراى نفوذ وحكم ايتمك ، حاكم اولمق، تأثير ايتمك|| واقع اولمق bei den—den Umständen احوال حاضره‌ده شو زمانلرده (وقوعه كلمه طورمقده اولان شو حادثه (اثناسنده) ، شو آرالق .
Ob-wohl ، ونادراً ob-zwar ايكيسيده (ـ حرفا)= ob-gleich .
Occident (ـ kss ـ ا م) ㉘ (sans pl.) [لاتينجه] = Westen || = Abend-land .
Ocean مرا . Ozean .
Ocher (ـ ch ـ ا م) ㊵ a. [رومجه ōchros] blaß-gelb [(معد) صارى بويا (توعندن برنوع بالچيق) .
Ochlokratie (ـ ـ ch ـ ا مؤ) ㊿ [روم] اساليتك آشاغى صنفلرينك امور حكومته قارشمسى .
Ochs (ـ ـ ks ـ ا م) ㊶ قيصه أ ك اوزون „ آلمانجه‌ده: أ„ حرفنه تحويليله (Ochse (Ochse ، (ـ ـ ks ـ ام) ㊽ [قديم آلمانجه ohso] اوكوز ، صغيرك اركك|| (مجا) اوكوز (حريف) قبا ، اشك (آدم) .
Ochsen (ـ kss ـ قد لا +) ㉑ c. (عو) =büffeln.
Ochsen,… (ـ kss ـ…) —bauer (ا م) اوكوزله چاليشان كويلى|| —gespann (ا لا) (اوكوز قوشولى آرابه) اوكوز آرابه‌سى || —schwanz (ا م) اوكوز قويروغى : —schwanz-Suppe (امؤ) اوكوزقويروغندن ياپيلان چوربا|| —auge (ا لا) اوكوز كوزى : كذا (معماريده يوارلاق ويا بيضى پنجره) اوكوز كوزى || —brech (ا لا) ، —bruch (ا م) (نبا) كوككرى صيانك ايلرولمسنه مانع اولان نبات ، قايش قيران ، مجرم || —fleisch (ا لا) (اوكوز)صغير اتى|| —kopf (ا م) اوكوز قفاسى (بوغا قفاسنه مشابه باش ، على الخصوص باركيرحقنده) || (مجا) (عو) اوكوز قفالى ، بدلا، سرسم، آليق|| —zunge (امؤ) صغيرديلى||(نبا) صغيرديلى.
Ochser (ـ kss ـ ا م) ㊶ a. = Büffler .
Ocker (ـ ا م) (مرا . Ocher) .
Ode (ـ ا مؤ) ㉜ [روم] (شعرده) كذا ㊾ قصيده ، تقراتلى غزل .
Öde (ـ ص) ㉑ [قديم آلمانجه ôdi unbewohnt] بوش ، خالى،غيرمسكون غير مزروع ، يالكز،ايصسز ، تنها || Öde (ا مؤ) ㊿ ايصسزلق ، تنهالق || ايصسز ير، خالى ، متروك محل .
Odem (ـ ا م) b. ㊶ متروك اولوب شمدى يالكز شعرده = Athem .
Oder (ـ حرفا) [قديم آلمانجه roda = لاتينجه aut] يا ، ياخود ، فقط || يوقسه ، . . . اولديغى حالده || Oder

(صورت تلفظی : 'bĕre-'ō'١٥ خا مؤ) (٥٥) (جغر) آلمانیاده جاری نهرلردن اودر نهری .

Oder„... (‥‥) —krebſe (جمع م) اودر نهری یںگیچی||—mennig (ا م) (بنا) قاسیق اوتی ، قیزیل‌یاپراق .

Ode-um (‥ ا لا) (٤١) [روم] تیاترو .

Ofen (‥ ا م) b. (٣٩) [قدیم آلمانجه ofan=روجه ipno's] صوبا || اوجاق || den Hund vom—zu locken هرشیئه مقتدر ، قابلیتلی اولمق ، الندن هرشی کلمك ، کندندن هرشی بکلنمك اولمق||(اکمك وسائره پیشورمکه مخصوص) فرون || فابریقه وامثالی فرونی ، اوجاغی || (دها هنوز باروت ایله طولدیرلمامش) لغم کوزی|| (ا خا لا) (جغر) مجارستانك پای تخت بودا (اوفه‌ن) شهری .

Ofen„... (‥‥) —bank (ا مؤ) صوبه تخته‌سی ، طبله‌سی || —ruß (ا م) صوبا ، اوجاق قوروم ، ایس || —heizer آتشجی || —loch (ا لا) اوجاق آغزی ، فرون دلیکی|| —rohr (ا لا) صوبا اوجاق بورروسی || صوبادروننده بکارك صیجاق طورمسی ایچون احضار ایدلمش بوش محل || —schirm (ا م) صوبالرك اوکنه زیاده صیجاق اورمامق اوزره قونیلان سپر .

Offen (‥ ص) (٢٤) [قدیم آلمانجه ophan اولوب auf کلمه‌سنه مناسبتی واردر] آچیق || bei offenen Thüren آچیق قپو (لر) ده ، قپو آچیق اولدرق || آچیق ، آشکار || طوغری ، صاغلام ، صادق ، قلبی طوغری ، غل وغششدن عاری || سربست frei und—handeln || —طوغریسی gesagt وطوغری ایش کورمك ، حرکت ایتمك ، دوبره دوبره ایش کورمك || —heraus بلا احتراز ولاغرض|| —er Kredi't آچیق ویا نامحدود اعتبار ، قردی|| آچیق ، یازلمامش ، طولدیرلمامش ، املا اولنمامش|| e See— (بحر) آچیق‌دکز || e Straße— کذرکاه عمومی ، طریق عام || auf—er Straße کوبه کوندز ، سوقاق اورته‌سنده || zu Tag liegen— کون کبی آشکار اولمق .

Offenbaren (‥‥ فه متع) و—sich (فه مطا) a. (٢١)|| اظهار ایتمك || ظهور ایتمك ، میدانه کلمك ، ظاهر اولمق ، کورنمك|| —sich Jemandem—Jemandem sein Herz— برینه افشای سر ایتمك ، قلبنده اولانی بیلدیرمك ، سویلمك ، دردینی آچمق|| offenbart (امورمذهبیه حقنده) ge-offenbart (اسم مفعول وص) (٢٤) وحی اولنمش ، وحی ایله نازل اولمش .

Offenheit (‥‥ ا مؤ) (٤٩) (sans pl.) [offen] آچیق یورکلیلك ، طوغریلق ، استقامت ، حیله‌سزلك .

Offensiv„... (‥‥ ‥‥) [یکی لاتینجه] —krieg (ا م) تعرضی حرب .

Öffentlich (‥‥ ص) (٢٤) [قدیم آلمانجه offanlih] آشکار اولدرق ، علناً ، عموم ، عوام geheim لك مقابلی) مواجهه‌سنده ، حضوروموا جهه ناسده ، محرمانه اولمیه‌رق ، رسماً .

Offerte (‥ ا مؤ) (٥٥) [لاتینجه] عرض وتقدیم ویا تکلیف || عرض وتقدیم اولنان شی .

Offiziell (‥(٣) ss-‥ ص) (٢٤) [لاتینجه]=amtlich .

Offizier (issi"re ‥ ا م) (٣٦) کذلك (٥٦) [لاتینجه officium دن مأخوذ فرانسزجه] ضابط || (شطرنج اویوننده) قرال وکویلیدن بشقه دیکر طاشلر .

Offizier(s)„... (... issi"re ‥) —aſpira'nt (ا م) ضابط خدمتچیسی ، Avantagen'r= || —burſche (ا م) ضابط خدمتچیسی ، نفری|| —kaſino (هر آلایك قشله‌سی داخلنده بولنان ولوقانطه قرائتخانه وتفرعاتی شامل اولان) ضابطان غازینوسی .

Offizin (‥ iss ‥ ا مؤ) (٤٩) [لاتینجه] دستگاه ، عملیاتخانه || اجزاخانه ، عطاریه ادواتك محافظه‌سنه مخصوص محل ؛ معمل صیدلانی .

Offiziös (‥(٣) iss ‥ ص) (٢٤) [لاتینجه] برخدمت واسطه اولمق اوزره یاپیلان ، خیرخواهانه ، دوستانه

Öffnen (‥ فه متع وفه لا +‥) و—sich (فه مطا) b. (٢١) آچمق ، کشاد ایتمك ، آچلمق ، طاپه‌سنی چیقارمق ، مهرینی آچمق ، (دولاب آچمق) دلمك || die Hausthür— اوقپوسنی آچمق || (طب) den Leib— برینك قارننی یارمق .

Öffnung (‥ ا مؤ) (٤٩) [öffnen] یاریق ، آچیق محل ، آرەلق ، دلیك ، فرجه || یارمه ، آچمه ، دلمه .

Oft (‥ حا بعضاً : ص) (٢٤) [قدیم آلمانجه ofto تفضیلی : öfter ، مبالغه‌سی : öfteſt ، ofteſt || (حا) اکثریا ، علی الاکثر ، چوق دفعه ، کره|| wie—iſt 3 in 6 enthalten? آلتی‌ده اوچ قاچ دفعه وار ؟ || ſo—Du kommſt سن هر کلدکچه ، هرکلیشکده|| ſo—Sie wollen قاچ‌دفعه استرسه‌کز ، استه دیککز قدر || ich ſehe ihn öfter als Dich : öfter بن اوقی سندن زیاده کورییورم ، اونی سندن دها چوق کورییورم ، سنی کوردیکمدن زیاده اونی کورییورم .

Ogygia (‥ gi ‥ gi - ا خا مؤ) (٥٦) (جغر) (اسا) قالیپسو آطه‌سی) اوکیغیا .

Oh! (‥ حرند) آه ! اوخ ! آی !

Oh(ei)m ((‥) ‥ ا م) (٣٨) [قدیم آلمانجه ôheim فلمنکجه oom] عموجه .

Ohm (‥ ا م) =O'heim || [قدیم آلمانجه âma= لاتینجه hama] (ا م (ا لا) (٣٨) ، e— ، (‥ ا مؤ) (٥٥) ، en— (‥ ا م) b. (٤٠) (ا مؤ) (inv.) مقدملری مایعات وعلی الخصوص شراب اولچیسی اولوب بك زیاده مختلف المقداردر بروسیاده ١٣٧,٤٠٤ لیتره .

Ohn„... (‥‥) قدیم اولوب = ... un„ || —macht ضعفیت ، قوتسزلك ، طاقتسزلك ؛ (علم امراض) بایلمه ، کندینی غائب ایتمه ، انقطاع حرکات قلب ؛ in-macht fallen بایلمق || —mächtig (ص) بایغین ؛ —werden in—macht fallen = .

Ohne (‥ حرجر) [قدیم آلمانجه ânu=روجه ane'u] (مفعول به آلور) سز ، بلا || Geiſt— عقل وملاحظه سز|| er iſt nicht—Verdienſt اونك خدمتی سبقت ایتمشدر (اقامش دکلدر) اونك ایله آکه|| mein(Vor„)Wiſſen— بن بیلمه‌دن ، بنم خبرم اولمیه‌رق||—Das(ویاخود: die Sache)iſt nicht(ſo ganz) ایش اویله آ کلادیغك کبی (پك بوش ، بوشنه) دکل ، بونده برشی وار مطلقا بونك براصلی ، سببی اولملی || بو ایشدن استفاده بکلنیله بیلور || (حرعا) Jemand geſehen zu haben— (هیچ بر) کیمسه‌یی کورمدن ، کورمکسزین .

Oho! (‥ حرند) اوهو ! او ! هایدی !

Ohr (‥ ا لا) a. (٤٢) [قدیم آلمانجه ôrâ = لاتینجه auris] قولاق ، اذن ، کوش|| (حرف جر دنصکره) Jemandem (ویاخود : beim)—e zupfen am برینك (برای اخطار خفیفیه)

Ökonom (ـُـ ـ ا م) (51) [روم] وكيلخرج ، كهيا ، اداره مأموری || كذا اداره‌لی كمسه || چفتلك صاحبی ، زراع || معلومات فنیهٔ زراعیه‌یی تحصیل ایتمش (ارباب زراعتدن) اولان .

Okta-eder (ـَـ ـ ا لا) .a (40) [روم] (ریا) ذو ثمانیة السطوح ، سكز وجهلی .

Oktant (ـَـ ا م) (51) [لاتینجه] (بحر) دكزده یلدیزلرك ارتفاع ومسافه لرینی اولچمكه مخصوص دائره ثمنندن عبارت آلت ، اوقتانت || (هیئت) (جنوبی برجلردن) اوقتانت برجی .

Oktav (ا ـَـ ا لا) (38) [لاتینجه] (صنعه) (مطبعه) اوون صحیفه‌دن عبارت ترتیب ، فورمه .

Oktava (ـ ـَـ ا مؤ) (51) [لاتینجه] برمكتبك سكزنجی صنفی .

Octave (ـ ـ ـَـ ا مؤ) (56) [لاتینجه] (موسیقیده) دیكر برصدن سكز درجه فرقلی صدا .

Oktober (ـَـ ا م) .a (40) [لاتینجه] تشرین اول آیی .

Oktodez-Band (ـَـ ـ ا م) (51) ، Format (ـُـ ـ ا لا) (38) (مطبعه) اون سكزه قاتلانه‌رق اوتوز آلتی صحیفه‌دن عبارت كتاب فورمه‌سی .

Oktogon (ـَـ ـ ا لا) (56) [لاتینجه رومجه] (ریا واستحكا) ذو ثمانیة الاضلاع ، مثمن الاضلاع شكل ویا استحكام .

Okular (ـُـ ـ ا لا) (38) [لاتینجه] (دوربینده) كوز طرفنه كلان جام .

Okuli(e)ren (ـُـ ـ فعمتمه) .a (21) [لاتینجه] (باغجوانلق) آغاج آشیلامق .

Okulist (ـ ـ ا م) (51) [لاتینجه] = Augen-Arzt .

Öl (ـ ا لا) (38) [لاتینجه oleum] بعضاً (غلط اوله‌رق : ا م) زیتون یاغی || (رسامنقده) in—malen یاغلی بویا رسم یاپمق || (مجا) —in's Feuer gießen آتشه كوروكله وارمق ، یانغینه كوروكله كیتمك .

Öl,... (ـَ...) —gemälde (ا لا) یاغلی بویا رسم || —baum (ا م) (نبا) زیتون آغاجی || —beere (ا مؤ) كندوسندن یاغ چیقاریلان ، یاغلی حبهٔ نباتیه || زیتون || —berg (ا م) اوزرنده زیتون آغاجلری بولنان طاغ ، زیتونلی طاغ ، زیتونلك || (قدس شریف جوارنده) جبل زیتون || —flasche (ا مؤ) زیتون یاغی شیشه‌سی || —ruß (ام) یاغ ، بزر ایسی .

Oldenburg (ـَـ ا خا لا) (56) (جغر) (آلمانیاده كائن بیوك دوقه‌لق وشهر) اولدنبورغ .

Oleander (ـ ـ ـ ام) .a (40) [وسطی لاتینجه lora'ndrum دن مأخوذ ایتالیانجه] (نبا) زقوم آغاجی ، ججكی .

Oleaster (ـ ـ ـ ا م) .a (40) (نبا) یبانی زیتون آغاجی .

Ölen (ـَ فع متم) .a (21) [Öl] (زیتون یاغیله) یاغلامق .

Ole-um (ـ ـ ا لا) (56) [لاتینجه] (خلق آره‌سنده) Schwefel-Säure مقامنده مستعملدر .

Oligarchie (ـَ ـ chi ـ ـ ـ ا مؤ) (53) و (49) [روم] حكومت خواص .

Oligo,... (ـ ـ ـ ...) [روم] (= klein, wenig...) .

Olim (ـَ حا) = ehemals || (اسم اوله‌رق) zu Olims Zeiten مقدما ، مقدملری ، اولری ، اسكیدن ، وقتیله ، اوائلده .

Olive (ـ ـ ـ ا مؤ) (53) [لاتینجه] (نبا) زیتون || = Öl-baum ..

قولاغی چكمك || er hört nicht gut auf diesem—e او بوطرق (قولاغیله) ایله ایو ایشیتمز ، اونك بوطرق طوغز || in das—flüstern قولاغه فیصلدامق ، خفیفجه قولاغه برشی سویلمك || Jemandem einen Floh in das—setzen برینك قولاغنه برشی قویمق ، (واونكله دائمی صورتده كندینی اشغال وراحتسز ایتمك) برینك قولاغنه برشی صوقمق : برشی قوشقولندیرمق || etwas mit gespanntem Ohre anhören برشیئی كال دقتله ، جان وكوكلدن ، ایوجه قولاق ویره‌رك ، جان قولاغیله دیكلمك ، قولاق قبارته‌رق دیكلمك || bis über die—en بوغازینه قدر ، بسبتون || es ist mir zu—en gekommen قولاغه كیلدی ، بن (اونی) ایشتدم ، اونله برشی طویدم ، قولاغمه چالیندی || بر كتابك یاپراقلرینك بر ویا برقاچنده بوكولمكله حاصل اولان قیوریقلق ، قولاق || —en tauben كندی سویلیوب كندی دیكلمك || auf dem—e predigen اویومق || er ist hinter den—en noch nicht trocken liegen اونك آغزی دها سود قوقویور || Jemand über's—hauen برینك قولاغی توزینه (توقات) اورمق ، یاپشدیرمق : (مجا) (آلیش وریشده) برینی آلداتمق ، بوغمق || Jemandem das Fell über die—en ziehen برینك دریسی یوزمك ، فنا حالده اذیت ، مجازات ایتمك ، جانی چیقارمق || bis über die—en roth werden قولاقلرینه قدر قیزارمق || bis über die—en in Schulden stecken بوغازینه قدر بورجه باتمق ، بورجی اولمق || bis über die—en verliebt sein برینی فنا حالده سومك ، طوتولمق ، صوك درجه‌ده تعشق ایتمك || zu einem—hinein zum anderen flugs heraus برقولاغندن كیرر برقولاغندن چیقار || Jemandem etwas zu—en bringen برشیئی برینه طویورمق ، خبر ویرمك || باجمله طوتیله‌جق (ویونكله كتیریلوب كوتوریله‌جك ویا كیروب چیقاریله‌جق ودها بوصورتله قوللانیله‌جق شیلرك) قولپی ، قولاغی .

Öhr (ـَ ا لا) (38) [قدیم آلمانجه öri ohr-artiges Loch] (صنعه) اوفق دلیك ، كوز ، اوفق چنكل ، قانجه یری ، چكیچ وكسر كبی ال اداواتنده چیوی چیقارمغه مخصوص دلیك ، یاریق .

Ohr,... (ـَ...) —läppchen (ا لا) قولاق مه‌سی || —ring (ا م) كوپه || —drüse (ا مؤ) (تشر) غدهٔ اذنیه || —gehänge (ا لا) كوپه || —löffel (ا م) قولاق قاریشدیرمغه ، كیزلمكه مخصوص هلال || —muschel (ا مؤ) (تشر) قولاغك خارجده بولنان قسمی || —zerreißend (ص) انسانك قولاغنك زارینی پاطلتان ، پاطلته‌جق صورتده .

Ohren,... (ـَ ...) —kitzel (ا م) قولاغك قاشینمسی ، قیچقلانمسی || (مجا) قولاغه خوش كلان ، اوخشایان موزیقه ، هوا || —arzt (ا م) قولاق طبیبی || —brausen (ا لا) قولاق اوغولدامسی || —klingen (ا لا) قولاق چینلامسی || —krankheit (ا مؤ) قولاق خسته‌لغی || —leiden (ا لا) قولاق علتی ، خسته‌لغی ، آغریسی || —reißen (ا لا) = —schmerz (ا م) قولاق آغریسی || —zeuge (ا م) برشیئی قولاغیله ایشیدن .

Öhse (ـَ ا مؤ) (53) = Öse .

Okkupi(e)ren (ـَـ ـ فع متم) .a (21) اشغال ایتمك ، مشغول قیلمق || وضع ید ایتمك ، ضبط واشغال ایتمك .

Oliven,... (...ˇˇ-ˉ-) —baum (ام) = Öl-baum || —holz (الا) زيتون، زيتون تختەسی (آغاجی) .

Olm (ˇ ا م) (38) (*sans pl.*) [قبا آلمانجه] = Mulm علی الخصوص چورومش آغاج، تختە || (تاطبیه) صوسمندری .

Olymp (ˇ- ا م) (38) [روم] (ا خا) ، کذا : —us (ˇˇ-) (*inv.*) (جغر واسا) تساليا ايله ماكدونيا آرەسندە وسلانيك كورفزی قارشوسندە اوليمپوس طاغی (كە اساطيرە كورە الهەلرك مكانی عد اولنور) || (عمو) (ا لا) (تياترودە الك يوكسك محل) پاراديز .

Omega (ˇˇ- وياخود ˇˇ- ا لا) (56) الفبای يونانينك صوك حرفی || صوك ، نهايت .

Omen (ˇ- ا لا) (56) [لاتينجه] (جمعی کذلك : O'mina ˇˇ-) (برشيئك اولدن استخراج وتفألنه دلالت ايدن) علامت، فال، طالع .

Om(m)ajaden (ˇ- y ˇ- جمع م) (56) [عر] خلفای اميه .

Omni,... (...ˇ-) [لاتينجه] omni... (=all,...) .

Omnibus (ˇˇ- ا م) (*inv.*) ياخود (34) [لاتينجه = für Alle] اومنيبوس (تعبير اولنان عمومی ويبوك آرابه) mit dem—fahren اومنيبوسه بينمك .

Onanie (ˇ-ˇ- ا مؤ) (53) [Onan يودانك اوغلی] استمنا باليد .

Onega-See (ˇˇ-ˇ- ا خا م) a. (42) (جغر) روسيەدە كائن اونەغا كولی .

Onkel (ˇ- ا م) a. (40) ويا (56) [فر] عموجه ، دايی ، عم ، خال .

Ono,... (...ˇˇ-) [روم] ...oeno,... (=Wein,...) .

Onom,... (...ˇˇ) [روم] ...onom,... (=Namen,...) .

Onomato-po-etikon (ˇˇ-ˇ-ˇˇ-ˇ ا لا) (56) [روم] برشيئك چيقارديغی صوت وصدا ايله تسميەسی ، تسميه بتقليد الصوت .

Onto,... (...ˇˇ-) [روم] onto,... (=Sein,...) .

Onyx (ˇ- ا م) (*inv.*) ياخود (38) (طمارلی ورنكی چوق برنوع عقيق) عقيق سليمانی، مهرەسنك ، جزع .

Opak (ˇ- ص) (21) [لاتينجه] غير شفاف ، كثيف .

Opal (ˇ- ا م) (38) [لاتينجه] (معد) سود رنكندە پارلاق وطمارلی ذی قيمت برطاش، عين شمس .

Oper (ˇ- ا مؤ) (53) [ايتا] (تيا) اوپرا ، منظوم فاجعه ، درام اويونی (موسيقه ايله اجرا اولنور) || (بودولو اويون اويناتان تياترو ابنيەسی) اوپرا .

Operation (ˇ(ˇ) tss ˇ-ˇ ا مؤ) (49) [لاتينجه] ايش، عمل || تأثير || عمليات || برحرب ترتيبنك اجراسی .

Operations,... (ˉ(ˇ) tss -ˇ-) —objekt (ا لا) (ع) اوزرينه حركات عسكريه اجرا قلنەجق اولان هدف ، ترتيبات عسكريه يی ايجاب ايتديرن مادە ، مقصد || —plan (ا م) (ع) حركات ، ترتيبات عسكريه پلانی .

Operette (ˇˇ-ˇ ا مؤ) (53) [فر] (اوفق مضحك منظوم ومنثور كوچك تياترو اويونی) اوفق اوپرا .

Operi(e)ren (ˇ-ˇ- فعلا + وفع متع) a. (21) [لاتينجه] (جرا ، ع) عمليات اجرا ايتمك ، ترتيبات وحركات عسكريه ياپمق .

Opera,... (...ˇˉ) —musik (ا مؤ) (Kirchen-musik ك مقابلی) اوپرا موسيقەسی || —glas (الا) ، —gucker (ا م) تياترو دوربينی || —haus (ا لا) = Opern-hammer (اوپرا تياترو ابنيەسی) .

Opfer (ˇ ا لا) a. (40) [قديم آلمانجه opfar] قربان || حق تعالی نامنه وقف اولنان شی || (برشی يولنه تلف اولان حيوان ويا انسان) قربان . مظلوم || شهيد ، مجتهد .

Opfern (ˇ فعه متع وفعلا +) و —sich (فعه مطا) a. (21) [لاتينجه offe'rre دن مأخوذ قديم آلمانجه opfarôn] فدا ايتمك ، قربان ايتمك ، قربان اولمق، كنديني فدا ايتمك .

Ophit (ˇ ˉ ˇ ا م) (44) [روم] (معد) قويو يشيل رنكلی وصاری شطرنجی چيزكيلری بولنان خرمر .

Ophthalm,... (ˇ ˉ ...ˇ) [روم] ophthalm... (=Augen,...) .

Opiat (ˇ(ˇ) - ا لا) (38) [روم] معجون .

Opium (ˇ(ˇ) ˉ ا لا) (56) (*sans pl.*) آفيون .

Opodeldok (ˇˇˇ- ا لا) (56) (*sans pl.*) (اجزا ، طب) صابونلی سرت مرهم .

Opossum (ˇˇ- ا لا) (58) [آمريقاجه] (تاطبيه) ماتيقو تعبير اولنان (صيچان نوعندن) حيوان .

Opponent (ˇ-ˇ ا م) (51) [لاتينجه] (برمباحثەدە) معارض اولان .

Opponi(e)ren (ˇˉˇ فعه متع وفعه لا +) و —sich (فعه مطا) a. (21) معارضه ، مقابله ايتمك ، مدافعه ايتمك ، اعتراض وممانعت ايتمك || قارشی طورمق .

Opportunität (ˉˇ-ˇ ا مؤ) (49) [لاتينجه] مناسبت، موافقت ، وقت وحاله اويغونلق .

Opposition (ˉ(ˇ) tss--ˇ ا مؤ) (49) [لاتينجه] ممانعت، مانع || ضد، نقض || (برمجلسدە) مخالفت رأيدە بولنان، معارض || (هيئت) برسيارەنك تام كونشك قارشيسندە يعنی دائرەسنك " ۱۸۰ " نجی درجەسندە بولنمسی .

Optativ (ا --ˇ و ا ˉ-ˇ ا م) (38) [لاتينجه] (غرا) افعال يونانيه نك تمنی وترجی بيان ايدن صيغهٔ مخصوصەسی .

Opti(e)ren (ˇˉˇ فعه لا +) a. (21) [لاتينجه] سچمك، اختيار ايتمك ، بكنمك .

Optik (ˇ ا مؤ) (49) [روم] حكمت طبيعيەدە ضيا وبصردن بحث ايدن قسم ، مبحث البصر، علم البصر، مبحث الضيا

Optiker (ˇˇˇ ا م) a. (40) ، **Optikus** (ˇˇˇ ا م) (56) [روم] علم البصر فننه آشنا اولان || فن بصرە دائر آلات ادوات ياپان ويا صاتان تجار، صنعتكار

Optimismus (ˇˇˇ ا م) (38) (*sans pl.*) (فلسفه) دنيادە هرشيئه ايونظريله باقملق || هرشيئك ايو اولەبيلەجكی درجەدە ايی اولديغنه ايناممق فكر ومسلكی ، نيكبينلك .

Optisch (ˇˇ ص) (21) كورمكه ، بصرە مخصوص، متعلق، بصری ، نظری .

Opuntia (ˇ (ˇ) tss ˇˇ ا مؤ) (53) (نبا) هند انجير آغاجی (فصيلهٔ جباريەدن) .

Orakel (ˇ-ˇ ا لا) a. (40) [لاتينجه] معجزه ، كرامت كذا (عبا) || علم واقتدارلری پيوك اولان ذوات .

Orang,,... (...) [مالايجه : Mensch] —utan [Wald=utan] اكثريا غلط اولەرق : —utang (ا م) (ناطبيعه) اورانغ اوتانغ ميمونی .

Orange (صورت تلفظی ō-ra'n-jĕ ا مؤ) (51) (نبا) پورتقال‖ (ا نا لا) (47) فرانسه شهرلرندن اورانژ‖ (اعلام) (56) آفريقای جنوبيده اورانژ نهری .

Orangen,,... (صورت تلفظی : ... ōra"n-jŭn' ...) —blüthe (ا مؤ) پورتقال قبوغی ‖ —schale (ا مؤ) پورتقال چيچكی .

Orchester (ـَـ ch~) اكثريا : (ـَـ k ـُ وياخود غلط اولەرق ـَـ ch ـُ ا لا) .a (40) [روم] (موسيقی) تياترو موسيقه بالدوسی، طاقمی، اوكستره .

Orchidee(e) (ـِ) ـَـ ch ـُ ا مؤ) (55) [روم] (نبا) بعض كوزل چيچكلر قصيلەسی ، قصيلهٔ سحلبيه .

Orchis (ch~ ـُ امؤ) (inv) [روم]=Knaben=kraut.

Ordale (ـَـ ا لا) (56) (inv)=Gottes=urtheil.

Orden (ـَـ ا م) .b (40) [لاتينجه ordo دن مأخوذ ايتاليانجه o'rdine] طريقت ‖ نشان .

Ordens,,... (...) —band (ا لا) برنشانك شريدی ‖ —bruder (ا م) هم طريقت ، ايكيسی برطريقته منسوب اولنلر .

Ordentlich (ـَـ ص) (21) [قديم آلمانجه o'rdena = Ordnung دن مأخوذ قديم آلمانجه ordenlich] منتظم، مرتب ، مكمل، تام ‖ اصيل‖ (انسان حقنده) —er Mensch مكمل، منتظم ياشار كمسه : عاقل آدم ، عقللی ذات ، مقتدر كمسه ‖ بروجه مطلوب تام استدليكی كبی، مقتدر، مكمل .

Order (ـَـ ا مؤ) مفردی (.inv) جمعی (—s) [فر] = Ordre .

Ordinär (ـَـ ص) (21) [فر] = gewöhnlich عادی، آشاغی ، بياغی .

Ordinarius (ـِ)(ـِ) ـَـ ا م) (57) ياخود (36) [لاتينجه] برمكتب صنفنك باشی، برنجی خواجەسی‖ پيسقوپوس

Ordinate (ـَـ ا مؤ) (56) [لاتينجه] برقوصدن محوريه چكيلان خط عمود ، خط ترتيب ، شعبهٔ عمودی

Ordnen (ـَـ فه متعد، فعلا +) و— sich (فه مطا) .b (21) [قديم آلمانجه ordinôn اولوب لاتينجه ordina're دن مأخوذدر] ترتيب وتنظيم ايتمك ، برنظام وقاعده ، اصوله ربط ايتمك‖ درجه، اعتبار، صنف وفيئات... والخ يه كوره آييرمق‖ ge-ordnet (اسم مفعول وصفت) (56) منتظم ، مرتب ‖ Ordnung ‖ صره ، صنف ، درجه ، اعتبارينه كوره آيرلمش (49) ترتيب ، تنظيم ، يرلشديرمه ، يرلی يرينه قومه .

Ordnung (ـَـ ا مؤ) (49) [ordnen] نظام ، انتظام ، ترتيب ‖ in—bringen ترتيب وتنظيم ايتمك ، دوزلتمك : آدمه دوزديرمك ‖aus der — bringen بوزمق، برباد ايتمك ‖ aus der—kommen بوزلمق ، برباد اولمق، نظام وانتظامی غائب ايتمك ، شيرازەدن چيقمق

Ordnungs,,.... (ـَـ ...) —gemäß (ص) —mäßig= (ص) منتظماً ، مرتباً ، صورت منتظمەده ‖ —widrig (ص) مخالف ترتيبات ، غيرمنتظم ، مخالف نظام .

Ordonnanz (ـَـ ا مؤ) (49) [فر] امرنامه ، امر ، فرمان ‖ (ع) امرچاوشی ، اونباشيسی ، نفری .

Ordre (ـَـ فرانسزجه تلفظ اولنور) (55) جمعی كذا (—s) امر، قوماندا ‖ bis auf weitere— امر اخيره دكين‖(تجا) Ihrer— (Bestellung) gemäß امريكزه ، سپاريشكزه توفيقاً ، امريكز وجهله .

Or(e)ographie (ـَ ſ ـَـ(-) ـِ ا مؤ) (53) طاغلردن بحث ايدن علم ، توصيف الجبال .

Organ (ـَـ ا لا) (38) [روجەدن مأخوذ لاتينجه] عضو، آلت ‖ (مجا) واسطه اولان كمسه ، شی .

Organdi (ـَـ ا م) (55) [فر] (تجا) دلبند .

Organisator (ـَـ ا م) (43) [لاتينجه] تنظيم وترتيب ايدن، ناظم، مرتب، تنسيق ساز، تشكيل ايدن، وجوده كتورن.

Organismus (ـَـ ا م) (45) [لاتينجه] برجسم عضوی‌يی تركيب ايدن اعضانك وبو اجسامی تحريك ايدن قوتلرك حيثت مجموعەسی ، عضويت .

Organist (ـَـ ا م) (51) [لاتينجه] (موسيقی) ارغنون چالان چالغيجی .

Orgeade (صورت تلفظی ŏrᵉ-jă'-dĕ ا مؤ) (53) [فر] صوبيه .

Orgel (ـَـ ا مؤ) (53) لاتينجه روجه o'rganum دن مأخوذ قديم آلمانجه o'rgalâ] ارغنون .

Orgi-e (ـَـ gh ـُ ا مؤ) (52) [روم] عيش وعشرت مجلسی، جنبش ‖ اسكی يونانيلرك شراب الهی باكوسك نامنه اجرا ايتدكلری آيين وشنلك .

Orient (ـُ(ـِ) ـَ وياخود ـُ(ـِ) ـ ا م) (38) (sans pl.) [لاتينجه]=Osten ‖ Morgen=land= ‖ رئيس لوجەسی .

Orientale (ـَـ(ـِ)- ا م) (52) ، Orientalin (ا مؤ) (60) =Morgen=länder'in ‖ (عو)=Jude ‖ Ori-entalia (جمع لا) شرقك لسان وآنتيقەلری .

Orienti(e)ren (ـَـ(ـِ)- فه متعد) و— sich (فه مطا) .a (21) برشيئك جهات اربعەسنی تعيين ايدوب اوكا كوره بروضعيت ويرمك : بولنديغی محلك شرق غرب وسائر جهاتنی تعيين ايتمك ‖ (مجا) نرەده بولنديغنی آكلامق، برشيئك احوالنه واقف اولمق .

Oriflamme (ـَـ ا مؤ) (53) [لاتينجه] اسكی فرانسه حكمدارلرينه مخصوص طار وچتال سنجاق .

Original (ـَـ gh -- ا لا) (38) [لاتينجه] اصلی ، اساسی ، ابتدائی ‖ اصل ، عين ‖ صورت ويا تقليد اولميان ‖ غريب ، تحفه ، بام باشقه

Originalität (ـَـ gh -- ا مؤ) (49) [لاتينجه] اصليت ، اصل اولمش ، صورت ويا تقليد اولميش ‖ تحفلق ، غرابت ، بامباشقه اولمش .

Originell (ـَـ gh -- ص) (21) [لاتينجه] اصلی ، مبدا ومنشأدن برى اولان ‖ غريب .

Orinoko (ـَـ ا نا م) (55) [indiа'nisch] (جغر) آمريقای جنوبيده‌جاری اورينوقو نهری ، اوره نوق .

Orkan (ـَـ نادراً ـُ ا م) (38) برقاچ مخالف روزكارك چارپشمسندن حاصل اولان شدتلی فورطنه ، بوره ، عاصف .

Orlean (ـُـٰـ ام) (56) (*sans pl.*) [لاتينجه orella'na] (بوياجيلقده) اورلئان صاريسى .

Orlog (ـٰ ا م) (38) [فلمنكجه] اسكيدن = Krieg || —s— مركب اولهرق الآن مستعمل اولوب (على الخصوص بحريه ده) = ... Kriegs„ .

Ornament (ـٰـ ا لا) (38) [لاتينجه] (معما) تزيينات معماريه .

Ornat (ـٰ ا م (ا لا) (38) [لاتينجه] كليسا وامثالنك رسمى البسه سى .

Ornitholog (ـُـٰـ ا م) (51) [روم] علم الحيواناتك طيوردن بحث ايدن قسمنده عالم وعلم مذكورك بوقسميله متوغل ومشغول كمسه ، مبحث الطيور عالمى .

Oro„... (ـٰـ...) [روم] oro...=(Gebirgs„...).

Orographie (ـ[ـ ـ ـ ا مؤ) مرا . (Oreographie).

Orpheum (ـٰ [ـٰ ا لا) (56) [روم] موسيقى مكتب وجمعيق .

Orpheus (ـ[ـٰ ا خا م) (*inv.*) [روم] (اسا) تراس قرالى (لو آغر) لك (بعضلرينه كوره دخى آپوللون وقليپونك) اوغلى دركه اوائلك الك بيوك موسيقى شناسى عد اولنور .

Ort (ـٰ ا م) (38) ياخود (25) [قديم آلمانجه das ort || Spitze] يرى موقع، محل، جوار || (كوچك شهر، كوى، قصبه، قريه ، ناحيه || an—und Stelle gelangen محل مقصوده كلوب كلز || Das ist hier sehr am—e بوكا بوراسى پك مناسب ، بوكا بوراسى ، بو بورايه پك ياقيشور ، تام يرنده || der Plan ist höheren—es genehmigt مقامات عاليه بلانى (تصديق) ايتدى ، حكومت پلانى تصويب ايتدى || بر آلتك اوجى || ميل، كولونك || [قبا آلمانجه ord اولوب اورته لاتينجه quarto دن مأخوذ] (پاره ، آغرلق، اولچو وامثالى كبى شيلر ايچون اعتبار اولنان واحد قياسينك دردده برى) چاريك || (صنع) (قوندره جيلقده) بيز .

Örtern (ـٰ فه متع) a. (21) (صنع) سيوردى يرلرى، كوشه لرى يونتق، دوزلتمك ، دستره ايله كسمك .

Ortho„... (ـٰ...) [روم] ortho...=(recht„...).

Orthodox (ـُـٰـ ص) (21) (طوغرى، مستقيم، حقيق معناسنه) اورتودوقس .

Ortho-epie (ـُـٰـ ا مؤ) (53) و (49) [روم] طوغرى وكوزل تكلم ايتمك صنعتى ، اصولى ، بلاغت .

Orthographie (ـ [ـٰ ا مؤ) (53) و (49) [روم] طوغرى يازمق اصولى ، املا .

Örtlich (ـٰ ص) (21) [Ort] برمحله ، موقعه مخصوص || مختلف محللرك احوال ، صورت ووضعيتلرينه متعلق ، موقعى || (طب ، اجزا) خارجدن قوللانيلان علاجلره اطلاق اولنور موضعى .

Örtlichkeit (ـٰ ا مؤ) (49) [Ort] محل، موقع، موضع، دائره ، محله ، ناحيه .

Ortolan (ـُـٰ ا م) (38) [ايتا] Ammer = — (ـُـٰـ ا مؤ) (53) (تا طبيعه) يلوه قوشى .

Orts„... (ـٰ...) —pfarrer (ا م) كوى ، قصبه ، (محله) پاپاسى، امامى || —behörde (ا مؤ) حكومت محليه || —polizei' (ا مؤ) قريه ، كوى، (محله) پوليسى || —statu't برمحله (كوى ، قريه ، ناحيه) يه مخصوص نظام واصول (خصوصى) ؛ برمحلك اوته دنبرو رعايت اولنه كلان عادى || —vorsteher (ا م) قوجه باشى ، قريه ، ناحيه مديرى .

Ortschaft (ـٰ ا مؤ) (49) [Ort] (مسكون) محل ، موقع ، كوى ، قريه ، ناحيه .

Öse (ـٰ ا مؤ) (53) [لاتينجه ansa دن مأخوذ اورته آلمانجه] = Öhr || —einer Spange برقوپجه نك كوزى || معدن حلقه .

Osiris (ـٰـ ا خا م) (*inv.*) (اسا) مصرليلرك معبودى.

Osmanen„... (ـٰـ...) —reich (ا لا) = Türkei .

Ossete (ـُـٰ ا م) (52) قفقاسيا اقواميندن بوناميله موسوم اولان قومه منسوب اركك .

Ost (ـٰ ياخود نادراً ـٰ ا م) (38) (هيئه ، جغر، بحر) شرق (مرا Osten) = Ost-wind .

Ost„... (ـٰ...) —wärts (حا) شرق طرفنه ، شرقه طوغرى || —wind (ا م) كون طوغريسى (روزكارى) || —preuße (ا م) ، —preußin (ا مؤ) پروسيانك شرق طرف اهاليسندن (اركك ، قادين) || —Preußen (ا خا لا) پروسياى شرق || —See (ا مؤ) بحر بالطق .

Osten (ـٰ ا م) b. (40) [قديم آلمانجه ōstan] = Sonnen-aufgang شرق طرق ، ممالك شرقيه (اوروپايه نسبةً اوروپاى شرق وآسيا) || شرق، مشرق، كون طوغيسى، خاور .

Oster„... (ـُـٰ...) „Ostern" —abend (ا م) (حضرت عيسانك تكرار ديرلمسى آكديران بيوك پاسقاليه) اقشاميسى || —messe (ا مؤ) (تجا) بيوك پاسقاليه پنايرى || —fest (ا لا) = Ostern || —woche بيوك پاسقاليه آيينى || (ا مؤ) بيوك پاسقاليه هفته سى .

Oster-gothland (ـُـٰ ا خا لا) (56) (جغر) اسوج ولايتلرندن استروغوتى .

Oster-luzei (ـُـٰ ا مؤ) (49) (نبا) ادويۀ طبيه ده قوللانيلان نبات ، راوند .

Ostern (ـ ـ ا لا (ا م) .ب (42) كذا (ا مؤ) (*inv.*) [قديم آلمانجه Ostarā دن مأخوذ ōstarūm اولوب اولكيسى Ostarā = Göttin des Frühlingslichtes] كذا (ا مؤ) —christliche(s) خرستيانلرك (حضرت عيسانك تكرار ديرلديكى آكديران بيراملرى) بيوك پاسقاليه سى || jüdische(s) يهوديلرك (مصردن چيقدقلرى كونى آكديران) بيوك پاسقاليالرى، حضرت موسى ايله بحر احمرى كچدكلرى كون .

Öst(er)reich (ـ) (ـ) ـٰ ا خا لا) (56) [قديم آلمانجه Ostirrichi (جغر) östliches Reich] مقدما آلمانيا واسپانياده موجود هابسبورغ خاندانى || شمدى آوستريا حكومت واياليتى .

Öst(er)reich„... (ـ...ـ(ـ)ـٰ) (جغر) —Ungarn (ا خا لا) اوستريا ومجارستان .

Öst(er)reicher (ـ(ـ)ـٰ ا م) a. (40) —in (ا مؤ) (50) آوستريالى اركك ، قادين .

Östlich (ـٰ ص) (21) [Ost] شرق، شرقده واقع، شرقاً.

Oszilli(e)ren (ـُـٰ iss ـٰ فه لا +) a. (21) [لاتينجه] صالانمق، كيدوب كلك ، ارتجاج ايتمك .

Otranto (ـُــ ا خا لا) (56) (جغر) ايتاليا شهرلرندن اوترانت .

Otter (ـ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه ottar] (تا طبيعه) صو صمورى ، ذئب الماء ‖ [قديم آلمانجه natarâ] انكرك يلانى ، افعى ؛ صاغر يلان (= Natter) .

Ottomane (ـ ا م) (52) [Othman حكومت عثمانيه‌نك بانيسى سلطان عثمان طاب ثراه حضرتلرى نامندن مستعار اولوب (٧٢٦) هجرى و ١٣٢٦ سنهٔ ميلاديه‌سنده مشار اليه حضرتلرى ارتحال دار بقا ايلشلردر] عثمانلى .

Ouverture (ـ : ou-vère-tü'-rö ا مؤ) (6) [فر] (موسيقى) تياترو ، بالو ، قونسر وامثالى ابتداسنده چالنان چالغى ، مقدمه .

Oval (ـ v ـ ـ) (24) بيضى .

Ovarium (ـ(ـ) ـ v ـ ا لا) (41) [لاتينجه] (نبا) حيوانات عفظه‌سنك آلت طرفى .

Oxal,,... (ـ...) [روجه = Sauer-Klee] —säure (ا مؤ) = Klee-säure حامض حماض .

Orhoft (ـ ا لا) (38) (اسكيدن آلمانياده مايع اولچيسى = Ohm-½) يارىق ، اوقسوفت .

Ory,,... (ـ...ـ) [روم] ory... (= spitz ، كيمياده = sauer) .

Orydi(e)ren (ـ فع متع) [روم] (فع لا—) و— sich (فع مطا) .a (21) تحمض ايتديرمك ، تحمض ايتمك ، تحميض ايتمك .

Oxydul (ـ ا لا) (38) [روم] (كيميا) حمض اول .

Oxygen (ـ gh ـ ا لا) (38) [روم] (مادهٔ حمضيه) مولد الحموضه .

Oxytoni(e)ren (ـ فع متع) .a (21) [روم] (روم غرامرنده) صوك هجا اوزرينه اقسانكو قومق .

Ozean (ـ tss ـ ا م) (38) [روم] بحرمحيط ، اوقيانوس .

Ozeani-en (ـ(ـ) tss ـ ا خا لا) .b (40) (جغر) = Austra'li-en .

Ozon (tss ـ وياخود tss ـ ا لا) (56) (sans pl.) [روم] سرت قوقولى والكتريقلنمش محمض غاز ، اوزون ، بوى .

P. (ـ ا لا) (55) آلمان الفباسنك اون آلتنجى حرفى واون ايكنجى حرف غير صدائيسى .

—∘◇✧◇∘—

Pä-an (ـ ا م) (38) [روم] ممنونيت (جنبش) شرقيسى .

Paar (ـ ا لا) (38) (جمعى مقياس اولدقده كذا (inv.) [قديم آلمانجه bâr = لاتينجه par] جفت ؛ اش ‖ die Beiden werden wohl ein—werden بو ايكيسى غالبا يكديكريله ازدواج ايده‌جكلر ، غالبا بونلر اوله‌جكلر ، قارى قوجه اوله‌جقلر ‖ —und— ، bei— ، zu—en جفت جفت ، ايكيشر ايكيشر ‖ (صـ) (يكديكرينه اويه‌جق صورتده وجوده كتورلمش ، كلش اولان) (diese Handschuhe) sind nicht— بو الديونلر بربرينه اويميور ، بو بونك تكى ، اشى دكل ‖ (عدد حقنده) كسر قالميه‌جق صورتده ايكى ايله قابل تقسيم اولان ، عدد زوج ‖ (اويون) —oder unpaar? تكمى جفتمى ؟ ‖ (عدد غيرمعين) — برقاچ (چوق دكل ، آز) .

Paar,,... (ـ...) —weise (صـ وحا) جفت جفت ، ايكيشر ايكيشر (اوله‌رق) ‖ —zeit [paaren] قوشلرك چفتلشمه وقتى ، (آوجيلقده) —zeit (der Repp-hühner) ككليكلرك جفت زمانى .

Paaren (ـ فع متع) .a (21) [Paar] جفت تشكيل ايتمك (الديون ، كوكرجين ، حيوان وسائره‌كبى) ‖ (مجا) برلشديرمك ، توحيد ايتمك ، مشترك قيلمق ‖ جفتلشديرمك ‖ —sich (فع مطا) ، بعضاً (فع لا+) جفتلشمك ‖ برلشمك ، مشترك اولمق .

Pabst (ـ) (صا Papst) .

Pacem (ـ tss ـ ا لا) (56) كذا (sans pl.) [لاتينجه] (امور مذهبيه) صلح ، آسايش ، مصالحه ؛ حضور .

Pacht (ـ ا مؤ) [لاتينجه pactum دن مأخوذ قديم آلمانجه phahta] جفت ‖ اجاره ، التزام ، مقاطعه ؛ امانت ، انحصار ‖ in—geben (nehmen) اجاره‌يه ويرمك ، مقطوعاً احاله ايتمك ؛ التزام ايتمك ، آيلقله طوتمق ، مقطوعاً اوزرينه آلمق .

Pacht,,... (ـ...) —meier(in) (ا م ، ا مؤ) اورتاقجى .

Pachten (ـ فع متع) .b (21) التزام ايتمك ، كيرالمق ، استيجار ايتمك ، طوتمق .

Pächter (ـ ا م) .a (40) جفتلك ، اراضى مستأجرى ، ملتزم .

Pacifizi(e)ren (ـ (t)ss ـ فع متع) .a (21) [لاتينجه] اعادهٔ صلح واسايش ايتمك ؛ تسكين ايتمك ، ياتيشديرمق .

Paciszent (ـ ا م) (51) [لاتينجه] die—en (جمع) طرفين متعاهدين .

Paciszi(e)ren (ـ فع لا+) .a (21) [لاتينجه] عقد معاهده ومقاوله ايتمك .

Pack (ـ ا م (ا لا) (38) ياخود (31) [قبا آلمانجه] پاكت ؛ پاكت ، باغ (مكتوب ، كاغد وامثالى حقنده) ؛ (تجا) اوقق دنك ، باليه ‖ mit Sack und— (ع) اسلحه واشيا ايله ‖ (ا لا) (38) (sans pl.) Hack und— حذله مقوله‌سى ، آلچاق طاقمى ، اسافل ناسدن اولان .

Pack,,... (ـ...) —an (ـ ا م) (عو) ژاندارمه ، بلديه چاوشى ‖ ايرى كوپك ‖ —pferd (ا لا) يوك باركيرى ، حيوانى ‖ (ع) مكارى بكيرى ‖ —sattel (ا م) يوك سمرى ‖ —wagen (ا م) يوك ، اشيا آرابه‌سى ‖ —weise (حا) پاكت پاكت ، پاكت ايله .

Packen (ـٓ ا م) b. (40) [ایتالیانجه pacco] بیوك پاكت ، بالیه .

Packen (ـٓ فه متع) a. (54) پاكت یاپمق ، پاكت حالنه قومق ، ییغمق ویا طبقه تشكیل ایتمك ؛ بوغچه یاپمق ، بوغچه‌یه قومق || etwas in seinen Koffer— برشیئی كندی صندوغنه قومق ، یرلشدیرمك || voll— طبقه‌طبقه ، صیق‌صیق یرلشدیرمك ، باصه باصه قومق ، طولدیرمق || صیق‌طوتمق ، یقالامق || sich— (فه مطا) (عو) چكیلوب كیتمك ، صاوشمق ، صیویشمق ، یامیسی قیرمق ، بویننی قیرمق .

Packet (ـٓ ا لا) (36) ، نادراً Pa(c)kt- (ـٓ ا لا) (36) [فر] پاكت

Paket,, ... (ـٓ...) —boot (ا لا) (بحر) پوسته واپوری .

Pädagog (ـٓ ا م) (51) [روم] (اسكیدن) (مربیه‌لك وظیفه‌سی كورن اسیر) لالا || (شمدی) مربی اطفال ، تربیهٔ اطفال وظیفه‌سیله موظف كمسه ، خواجه .

Pädagogium (ـٓ gh ـٓ ا لا) [روم] تربیهٔ اطفاله مخصوص محل || (بیوجك مكتب) مكتب اعدادی .

Padde (ـٓ ا مؤ) (52) (عو) = Kröte .

Paddeln (ـٓ فه لا +) a. (51) (عو) چامورلی صویك ایچنده یورمك || صوزمك ، لقردیسی شاشیرمق .

Padua (ـٓ ا خا لا) (51) (جغر) ایتالیا شهرلرندن پادو .

Paff (ـٓ حرند) [قبا آلمانجه] (علی الخصوص برتفنك ، طبانجه واشالی صداسنی تقلیداً) پات ، بوم || (ا م) (38) تفنك ، طبانجه پاطلامسی ، صداسی || توتون ایچركن دوداقلرك یردن آچیلمسیله (دومان ایچری كیروركن) حاصل اولان صدا || (آوستریاجه) über etwas ganz—sein برشیئه شاشیرمق ، طوتوب قالمق ، الی آغزنده قالمق .

Page (ـٓ ژ ا م) (52) [فر = رومجه Kind paidi'on] حكمدار خدمتنده بولنان اصیلزاده ، قدیم ایچ اوغلانی || = Auf-schürzer .

Pagina (ـٓ gh ـٓ ا مؤ) (49) [لاتینجه] صحیفه ، (مطبعه‌جیلقده) صحیفه رقمی .

Pagode (ـٓ ا مؤ) (52) نادراً (ا م) (52) [هندجه erhaben bhagawat] هند وچین معبدلری || اشبو معبدلر درونده بولنان معبودلری || باشلری متحرك پورسلان شكل || (تا طبیعه) (صموكلی اسمی) پاغود .

Pah! (ـٓ وـٓ حرند) پاه ! وای !

Pair (فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) (52) (جمعی بعضاً —e) [فر] جفت ، اش ، اقران || لوردلر قمارهسی اعضاسندن بری .

Pakt (ـٓ ا م) (36) [لاتینجه] ، Paktum (ـٓ ا لا) (56) عهدلشمه ، عقد معاهده ایتمه || اویوشمه || (مرا . Packe't) .

Palankin (ـٓ ا م) (56) [هندجه] هندستانده اغنیایه مخصوص تخت روان ، پالانكین .

Palä-o... ـٓـٓ [روم] paléo... = Alterthums,,... .

Palast (ـٓ كذا : ـٓ ا م) (51) [لاتینجه pala'tium] سرای || حكومت ، محكمه ، بلدیه واشالی دائره‌سی .

Palästina (ـٓ ا خا لا) (51) (جغر) ارض فلسطین .

Palästra (ـٓ ا مؤ) (51) (جمعی ō —) [روم] (اسكیدن) كورش مكتبی .

Palatin (ـٓ ا م) (56) [لاتینجه] مفردنده كذا Pfalz— (ـٓ ا م) (56) (inv.) = Pfalzgraf || مجارستان ویس قرالی || برنوع كورك یقالق .

Palermo (ـٓ ا خا لا) (57) (جغر) ایتالیاده پالرمو .

Pales (ـٓ ا خا مؤ) (inv.) قدیمده ایتالیا چوبانلرینك آلهه‌سی ، پالەسی .

Palin,, ... (ـٓ . . . ـٓ) [روم] palin ... (= Wieder von Neuem) .

Pallasch (ـٓ ا م) (48) [روس] (ع) اوزون قلیچ .

Pallisade (ـٓ ا مؤ) (52) (ع) (استحكام) شاراموپول (قازیق) .

Palm,, ... (ـٓ...) —wein (ا م) خرما شرابی || —sonntag (ا م) بیوك پچشنبه‌سوك پازاری || —woche (ا مؤ) = Char-woche .

Palme (ـٓ ا مؤ) (52) [لاتینجه palma = عبرانیجه tamar] خرما آغاجی || (علامت ظفر ، مسروریت ، نصرت) خرما دالی || بیوك پچشنبه‌دن صوك بازارنده تقدیس ایدیلان خرما دالی || [لاتینجه palmus] قدیم یونان وروماییلرك ال آیاسنه مساوی اولان طول اولچیسی .

Palmen,,... (ـٓ...) (مرا . ... Palm) .

Palmig (ـٓ ص) (51) خرما آغاجلریله مستور .

Palmyra (ـٓ ا خا لا) (51) (جغر) سوریه‌ده پالمیر شهری (خرابه‌سی) .

Pampel-muse (ـٓ ا مؤ) (52) هندستانك تامول لسانجه] (نبا) تبخیره‌سی دیفیلان قوقولی پورتقال آغاجی وییموه‌سی .

Pamp(e)lona (ـٓ(ـٓ)ـٓ ا خا لا) (51) (جغر) ایتالیا شهرلرندن پامپلون .

Pamphlet(t) (e)flé'(e) päm (ا لا) (36) [فرانسزجه‌دن مأخوذ انكلیزجه] استهزالی وطوقونقلی هجویه رساله‌سی ، هجو دستانی .

Pan (ـٓ ا خا م) (51) [روم] (اسا) چوبان الهی .

Pan,, ... (ـٓ...) [روم] pan,, ... (= all,, ...) .

Panacee (ـٓ s-t ـٓ ا مؤ) (52) [روم ، فر] هر مرضی ایو ایدن علاج ، دوای كل .

Pandora (ا خا مؤ) (54) مفردی اكثریا (48) [روم] (اسا ، هیئت) پاندور .

Pandora-Büchse (ـٓ ks ا مؤ) (52) قدمانك اعتقادنجه بتون بلالرك مصدری‌متبعی اولان برصندوق موهوم ، بلایا منبعی .

Pandur (ـٓ ا م) (51) [مجارجه] (ع) قدیم مجارلقری (پیاده) || (مجا) یغماكرلكه حریص ، قبا ، وحشی آدم || die kleinen—en (جمع) یرامز چوجقلر .

Pane(e)l (ـٓ ا لا) (56) [فرانسزجه panneau دن مأخوذ فلمنكجه] —e (ـٓ ا مؤ) (52) صندالیه طیانمسنه مخصوص پرواز ، صندالیه‌لك .

Panik (ـٓ نادراً فقط دها ایو اولورق (ـٓ) (مفردی inv. جمعی ō —) [غریجه Pan كلمه‌سندن مأخوذ رومجه] بردنبره وبلاسبب ظهور وكافه‌یی استیلا ایدن خوف ودهشت ، هیجان عمومی ، قارغشه‌لق ، تزلزل .

Panorama (ـــ ا لا) (٥) جمع كلمات ...amen [روم] پانوراما .

Panormus (ـــ ا خا لا) (inv.) (جغر) شمديكى پالرمونك اسكى اسمى .

Pansen (ـــ ا م) .b (٥) [لاتينجه pantex دن مأخوذ فرانسزجه] (تاطيبه) حيوانات مجترهنك برنجى معدهسى، اشكنبه، كرش || قارن .

Panter (ـــ ا م) .a (٥) [لاتينجه] (تاطيبه) پانتر، بوز ، پارس، كبر اسملرى ويريلان يرتيجى حيوان .

Pantoffel (ـــ ا م) a (٥) ، اكثر .c (٥) [ايتاليانجه] تراك ، شيپدبق || (مجا) قادينلرك اوده ، اوجه اولان نفوذى unter dem—stehen (اركك حقنده) قادينك حكم وقوماندهسى آلتنده اولق .

Pantoffel,... (ـــ ...) —blume (ا مؤ) (نبا) =Kalceola'ri-e || پانطه چچكى —regiment (ا لا) =Pantoffel (مجا) .

Pantomime (ـــ ا مؤ) (٥) [روم] هرشيى اشارتله افاده ايتمك اصولى || ال ويوز اشارتلريله اجرا اولنان تياترو اويونى، پاندومیما ، كلمات يرينه ايجون چاليشان چالغى .

Panzer (ـــ ا م) .a (٥) [ايتاليانجه Panciera ، فى الاصل : Rüstung für den Unterleib] زره || زرهك اوك طرفى كوكسلكى || زره ، جبه ، جوشن .

Panzer,... (ـــ ...) —stich (ام) (تاطيبه) صندبق بالغى || ring— (ا م) = —masche— (امؤ) جوشن ، (زره) لرى تشكيل ايدن حلقه (لر) .

Päoni-e (ـــ ا مؤ) (٥) (نبا) شقايق .

Papa (ـــ ا م) (٥) (صورت تصغيريهسى chen— (لا) بابا ، پدر ، اب .

Papagei (ـــ ا م) (٥) بالخود (٥) [عربجه babagâ دن مأخوذ [قديم فرانسزجه] (تاطيبه) پاپاغان (كذا مجازى اولەرق پاپاغان كبى سويلنان كمسه) .

Paphen (ـــ ا لا) .b (٥) (عمو) سويلوركن پاپاغانه خطاب وتوجيه اولنور كلمه) پاپاغانجق .

Paphos (ـــ ا خا لا) (inv.) (جغر) قبريس اطهسى اوزرنده اسكى برشهراولوب سكنهسنه : Paphi-er پافوسلى تسميه اولنور .

Papier (ـــ ا لا) (٥) [لاتينجه papy'rus] كاغد ، قرطاس || (اويونده) اويونجيلره ويريلان كاغد ، قارت .

Papier,... (ـــ ...) —blatt (ا لا) كاغد ياپراغى ، يارە طبقه كاغد || bogen— (ا م) بتون طبقه (كاغد) || dünn— (ص) كاغد كبى انجه || schere— (ا مؤ) كاغد مقاصى || geld— (ا لا) قائمه ، بانقنوط ، كاغد پاره ، قائمهٔ نقديه || geschäft— (ا لا) كاغدجى دكانى، مغازهسى || wickel— (ا م) صاچى قيويرجيق حالنده طوتمق ايجون صارمغه مخصوص كاغد .

Papi(e)ren (ـــ ص) (٥) كاغد ، كاغددن معمول || (موجود پولتروب) بالكز كاغد اوزرنده اسمى اولان .

Papist (ـــ ا م) (٥) [وسطى لاتينجه] پروتستانلرك قتوليكلره ويردكلرى اسم .

Papp,... (ـــ ...) —kasten (ا م) ، schachtel— (ا مؤ) مقوا قوطو || band— (ام) (صنع) (كتابجيلقده) مقوا جلد || dach— (ا لا) مقوادن معمول سقف (طباش لفته ، آردواز) طام اورتوسى، مقوا طام كرهميدى .

Pappe (ـــ ا مؤ) (٥) [لاتينجه pappa] كاغد اعمالجيون چاودەدن ياپلش خمور || بولاماج || = Kleister (مجلدلك وقوندورەجيلقده) جيريش || كتى || مقوا .

Pappel (ـــ ا مؤ) (٥) [لاتينجه po'pulus] (نبا) قواق آغاجى .

Pappel,... (ـــ ...) —baum (ا م) (نبا) || Pappel=schwärmer— (ا م) (تاطيبه) قواق كلبكى || weide— (ا مؤ) : weiße Weide بياض ، آق قواق || بياض سوكود ، صفصاف ابيض .

Pappeln (ـــ ص) (٥) قواق، قواق آغاجندن، قواقدن || (قد متعد وغير لا +) .a (٥) چوجـق لسانده ماما يمك || = babbeln .

Päppeln (ـــ قد متعد) .a (٥) [Pappe] —ein Kind برچوجغه بولاماج ويرمك || ياپه امزيكله بسلمك .

Pappen (ـــ ص) (٥) [Pappe] مقوا، مقوادن (معمول) || (قد متعد وغير لا +) .a (٥) (چوجوق لسانده) يمك يمك || جيريش ، قوله ، اون وامثاليله ياپشديرمق || مقوا ايش ياپمق ، مقوادن اوته برى انشا ايتمك .

Pappenheimer (ـــ ام) .a (٥) كلمات Pappen= (ـــ ا م) پاپهنهايم شهرينك (ويا بواسمله موسوم جنرالك) عسكرى || شيلرك سويلديكى ضروب امثالدن : – ich kenne meinen heimischer بن مالمى طانيرم .

Pappig (ـــ ص) (٥) يومشاق، خمورگبى ، غليظ .

Papst (ـــ ام) (٥) [روميجه pa'pas ، Vater و Priester] پاپا || (ابيكى) يشوف :

Papua=Neger (ـــ جمع م) .a (٥) [ملاى لسانجه papu'a [kraus-haarig ، Papuaner (ـــ ا م) .a (٥) ، in— (ا مؤ) (٥) ايو آلى عرب (اركك ، قادين) .

Papyrus (ـــ ا م) (٥) (نبات ، بوندن ياپيلان كاغد واوزرينه يازيلان يازى ، بوندن جمع ايديلان كتاب) پاپيروس .

Para,.... (ـــ) [روميجه حرجر = neben] .

Parabel (ـــ ا مؤ) (٥) [روم] بر حقيقتى ستر ايدن رمز ، اشارت ، تمثيل ، تشبيه || (هندسهده برسطح متوازى ايله قطع اولنان مخروطدن حاصل اولان قوس ، قطع مكافى) .

Parabel,... (ـــ ...) —kurve (ا مؤ) قطع مكافى منحنيسى .

Parade (ـــ ا مؤ) (٥) [روم] كوسترش ، عرض ، ابراز واظهار ايديش || زينت ، طنطنه ، دبدبه ، داراة || عسكرك كچيد (ويا يوقلمه) رسمى || سلاح ضربەسنه قارشو آلنان مدافعه وضعيتى ويا ايديلان مدافعه حركتى .

Parade,... (ـــ ...) —bett (ا لا) براى تشهير اكثر اغنيانك بعد الوفات وقبل الدفن ياتيرلدقلرى يتاق || anzug— (ا م) (ع) آلاى البسهسى ، بيوك اوينفورمه || aufstellung— (ا مؤ) يوقلمهده ويريلان قوماندا : يوقلمه اولمجق ! || marsch— (ا م) رسم كچيد || uniform— (ا مؤ) (ع) = anzug— .

Paradies (ـُـ ـ ـ ا لا) (مفردی (36) جمعی (36)) [فارس، روم] جنت ، فردوس، بهشت|| (مجا) پك کوزل ومفرح محل، یر || سعادت ، بختیارلق || (تیاتروده) لوجه‌لرك اوستنده‌كی اوجوز محل .

Paradies.... (ـ ـ ـُـ ـ) —apfel (ا م) آدم الماسی (—feigen=baum دن مأخوذ) || جنت‌الماسی || توماتس || —feigen=baum (ا م) (نبا) موز آغاجی|| —spiel (ا م) (پرده چیزلمش خطلر آره‌سنده قایدیراق آته‌رق اوینانیلان چوجق اویونی) طوغورجون ، آیینه‌لی قباق‌اویونی|| —vogel (ا م) (تاطیبه) توکاری غایت کوزل جنت قوشی .

Paradigma (ـُـ ـ ـ ا لا) (56) (جمعی ...men) [روم] (غرا) مثال، امثله .

Parador (ـُـ ـ ـ ص) (24) غرابت وبدعته متعلق، غریب، غرابتا || كذا غریب شیلری سون كسه .

Paradoron (ـُـ ـ ـ ا لا) (44) یاخود (58) [روم] غریبه، غریب شی، فوق العاده شی .

Paraffin (ـُـ ـ ا لا) (38) (sans pl.) [لاتینجه pa'rum affi'nis] (كیم) بعض اغاج ومعدندن چیقاریلان وشویرآده قوللانیلان بیاض ماده ، پارافین .

Paragraph (ا ـُـ ـ ا م) [روم] بركتابده فصلك سطر باشندن باشلادفقره‌لرینك جزئی، پاراغراف|| بونك اشارتی.

Parallaxe (ـُـ ـ ـ امؤ) (53) [روم] برى كرهٔ ارضك مركزندن ودیكری ناظرك كوزندن بریلدزه قدر چكیلان ایكی خط مفروضك تشكیل ایتدكاری زاویه .

Parallel (ـُـ ـ ـ ص) (24) [روم] هندسه‌ده : استقامت اوزره اخراجلرنده یكدیكرینی قطع‌اتمیان یعنی آره‌لرنده‌كی فاصله مسافه‌لری دائما بر اولان خطلره اطلاق اولنور موازی، متوازی .

Parallele (ـُـ ـ ـ امؤ) (52) [روم] (هندسه) متوازی خط || (ع) (استحكا) موازی (خندق) || (مجا) مقایسه وموازنه .

Parallelepipedum · Parallelepipedon (ـ ـ ـُـ ـ ـ ـ ا لا) (38) [روم] (هندسه) هر ایكیسی یكدیكرینه متوازی اولمرق آلتی وجهی اولان جسم صلب، متوازی السطوح .

Parallelismus (ـ ـ ـُـ ـ ا م) (41) [روم] (هندسه) ایكی خط ویا وجهك موازی اولمسی ، توازی .

Parament (ـُـ ـ ا لا) (38) [لاتینجه] كلیسا تزییناتی .

Paraphrasi(e)ren (ـ ـُـ] ـ ـ فع متع) a. (21) [روم] شرح وتفسیر ایتمك|| (مجا) اوزاتمق، تفصیل وتطویل ایتمك .

Parasit (ـُـ ـ ـ ا م) (51) [روم] = Schmarotzer .

Pardauz! (ـُـ ـ حرند) (عمو) پات كوت !

Pardel (ـ ـُـ ا م) a. (40) [لاتینجه pa'rdalis] (تاطیبه) = Panther .

Parder (ـ ـُـ ا م) a. (40) [لاتینجه pardus] (تاطیبه) = Leopard .

Pardon (ـُـ بعضاً فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) (56) [فر] پاردون ، طلب عفو ، استعفای قصور ، مرحمت (ع) اعدامدن وازكچمه ، جانی باغیشلمه|| um—bitten عفو وامان دیلمك || (مجا) —(diese Krankheit) giebt keinen یوخسته‌لق آمان طانیمز ، انسانی كوتوریر، یوخسته‌لقدن انسان قورتولمز

Parenthese (ـ ـُـ ـ امؤ) (53) ایچنده بولندیغی كلامله مناسبتی اولمیان جمله ، جملهٔ معترضه || بویله جمله‌لری آیرمغه مخصوص قوسین اشارتی، معترضه : ( ) .

Parforce „... (فرانسزجه تلفظ اولنوب فرانسزجه par و force كلمه‌لرندن مركبدر) —hund (ا م)قوش كوپكی|| —jagd (ا مؤ) سورك آوی، قوشولی آو|| —jäger (ا م) آوكوپكلرینی سوق‌ایدن آتلی آوجی|| —ritt (ا م) (غیرمعین) مانعلی آتلی قوشو ، بویله آت یاریشی .

Parfümi(e)ren (ـ ـُـ ـ فع متع) [فر] و—sich (فع مطا) a. (21) لوانطه سورمك ، لوانطه سورونمك .

Pari (ـ ـُـ حا و ا لا) (56) [ایتا] (تجا) جفت ، اش .

Paria (ـ ـ ـُـ ا م) (56) هندده پك منفور ومقهور عد اولنان جبل اهالیسی .

Pari(e)ren (ـ ـُـ فع متع وفع لا +) a. (21) (عمو) [لاتینجه pare're] اطاعت ایتمك ، صایمق ، انقیاد ایتمك || [فر] ادعا ، بحث ایتمك || (فروسیت) — sein Pferd سرعتلی (سریع بر یورییشله) كیدركن حیوانی یكدن طوردورمق (اوزره بازكیرى قوللانیش) ، طاریمق|| (das Pferd)pari'rt بازكیر اوك آیاقلرینی قالدیره‌رق كوستریشلی، چاقه‌لی یورویور || (اسقریم) —einen Stoß بردورتیشه ، (ضربه‌یه) مقابله ایتمك ، مدافعه ایتمك ، سپر آلمق .

Pari(e)r=Stange (ـ ـُـ ـ امؤ) (53) [فرانسزجه ، آلمانجه] قلنج طاسنده اولان سپر قولی .

Paris (ـُـ ا خا م) (inv.) [روم] (اسا) پارس .

Paris اكثریا(ـُـ ونادراً فرانسزجه تلفظ اولنور اخالا) (inv.) (جغر) فرانسه‌نك پای تختی پارس شهری .

Parisch (ـُـ ـ ص) (24) [Pa'ros] یونانستانك پاروس آطه‌سندن ، پاروس آطه‌سنه منسوب ، پاروسلی .

Parität (ـُـ ـ امؤ) (49) [لاتینجه] مشابهت ، مساوات.

Park (ـُـ ا م) (56) یاخود (38) [فرانسزجه‌دن مأخوذ انكلیزجه] حیوانات باغچه‌سی|| اورمانلی بغچه ، قورو || (ع) طوپ وجبخانه محافظه‌سنه مخصوص محل، پارق || (استریدیه یتشدیرمكه مخصوص حوض، ترلا) استریدیه پارقی .

Parkett (ـُـ ا لا) (56) یاخود (38) آوستریاجه a. (42) [روم] پارکه ، (تیا) تیاتروده اكثریا : اوكسترهنك طوردیغی محل ایله سیرجیلرك اوطوردیغی صره‌لر آره‌سنده‌كی محل .

Parlament (ـُـ ـ ا لا) (38) [فرانسزجه انكلیزجه] مقدما فرانسه‌ده بر ایالتك اك بیوك محكمه‌سی|| مجلس مبعوثان ومجلس اعیان، پارلمنتو .

Parlamentär (ـُـ ـ ـ ام)(56)یاخود(38) [Parla'ment] پارلمنتو اعضاسی|| على الخصوص اثنای محاربه‌ده طرفین آره‌سنده واقع تكلیفاتك تبلیغ ویا استماعنه مأمور كیمسه ، مكالمه مأموری، نامه‌رس .

Parli(e)ren (ـ ـُـ فع لا + وفع متع) a. (21) [فر] چوق سویلمك ، كوه‌زه‌لك ایتمك || افشای سر ایتمك .

Parma (ـُـ ا خا لا) (56) (جغر) (ایتالیا شهرلرندن ومقدما دوقه‌لق اولان) پارم .

Parmesan=Käse (ـ ـ ـُـ ـ ا م) a. (40) پارم شهرنده وجوارنده یاپیلان پینیر، پارمیژان .

Parodi(e)ren (ـُـُـ فع متعـ) a. (21) [روم] آثار ادبیه‌دن برکتاب مفهومنی هزلیاته تحویل ایلمك || (مجا) تقلید ایتمك .

Parole (ـُـ ا مؤ) (52) [فر] (ع) کلام امر، پاروله || برغارنزون (درونشده عسکر بولنان شهر) ایچون ویریلان یومیه امری || پاروله ، سرلیل .

Paroli (ـُـ ا لا) (55) [ایتا] قارده قزانیلان مبلغك ایکی قاتیله اوینایش .

Paroxysmus (ـُـُـ ا م) [روم] (علم امراض) اشتداد مرض .

Parse (ـُـ ا م) (52) کذا : **Parsi** (ـُـ ا م) (56) ، **Parsin** (ا مؤ) (50) زردشت دیننه تابع ایرانی، زردشتی || سلالهٔ ساسانیانك اواخر حکومتنده ایرانده صویلنمش اولان لسان پارسی، فارسی .

Part (pār|ᵉ ا م (ا لا) (38) ، ا مؤ (49) [لاتینجه] پای، حصه، بهره || (موسیقی جمعیتنده هرکسك حصه‌سنه اصابت ایدن رول ، صدا ، آهنك) پارتی .

Partei (ـُـ ا مؤ) (49) [فر] قسم ، طرف ، فرقه || sich zu Jenes—schlagen برینك طرفنی التزام ایتمك ، بو طرفه، قسمه منسوب اولمق || (in diesem Hause wohnen) vier—en بو اوده درت فامیلیا ، عائله اوطوریور .

Partei„ … (ـُـ…) —führer (ا م) قسم ، طرف رئیسی ؛ ال باشی || —gänger (ا م) طرفدار، طرفگیر ، برفرقه‌یه منسوب اولان || (ع) مقدما عساکر منتظمه‌نك اوکنه دوشوب الك اول حربه کیریشن عساکر معاونه || قورصان باشی، رئیسی || —los (صـ) طرفیندن هیچ برینه منسوب اولمیان ، بیطرف .

Parteien (ـُـُـ فع متعـ) و —sich (فع مطا) a. (21) ['Partei] آییرمق، فرقه‌لره تقسیم ایتمك ، فرقه‌لره منقسم اولمق || آییرلمق ، بولونمك || قاریشدیرمق ، تشویش ایتمك || قارمه قاریشیق اولمق .

Parterre (فرانسزجه تلفظ اولنور ا لا) (56) [فر] چیچك ترلاسی، بغچه‌ده چیچکاره مخصوص ترلا محلی || تیاترونك نصف دائره شکلنده وزمین قاتنده بولنان محلی، بورایه اوطوران سیرجیلر || براوك زمین قاتی، آلت قاتی .

Partie (ـُـ ا مؤ) (53) [فر] قسم ، طرف ، فرقه || (اویونده) بردور ، اویون ، پارتی || اولنه‌جك ارکك ویاقیز .

Parti-ell (ـُـ (ـ) ss ـُـ صـ) (24) [لاتینجه] برکلك اجزاسندن اولان جزئی || عمومیت اوزره اولمیوب قسماً واقع اولان .

Parti(e)ren (ـُـُـ فع متعـ) a. (21) [Part] تقسیم ایتمك ، پای ایتمك .

Partikel (ـُـُـ ا مؤ) (53) [لاتینجه] علی الخصوص (غرا) بالکزجه برشی بیان ایتمیوب کلمه ویا هجالره ادخال اولنان حرف ویا هجا ، ادات .

Partikularismus (ـُـــــ ا م) (45) [لاتینجه] حضرت عیسانك آنجق صلحاً کناهلرینك عفوی ایچون فدای نفس ایتمش اولمسی فکر واعتقادی || آلمانیا حکومات صغیره‌سنك بر بیوك آلمان دولتی تشکیل ایتملریله برابر استقلال داخلیلرینی دخی محافظه ایتملری فکر ومسلك سیاسیسی .

Partisane (ـُـُـ ا مؤ) (53) [ایتالیانجه دن مأخوذ فرانسزجه] (ع) اسکیدن مستعمل وتیوری اکلی غارغی .

Partitiv (f ـُـ ـ صـ) (24) [لاتینجه] (غرا) جزؤ ویا قسم بیان ایدن .

Partitur (ـُـ ا مؤ) (49) [اورته لاتینجه] (موسیقی) بر آهنك نوطه‌لرینك طاقمی ، بر پرده‌نك تکمیل صدالرینك جمله‌سی کورینه بیله‌جك صورتده ترتیبی || تقسیم || موسیقی پارچه‌سی .

Partizip (ـُـ tss ـ ا لا) (38) [لاتینجه] ، —ium (ـ)(ـ) tss ـُـ ا لا) (44) یاخود (غرا) (58) —ium Präsentis (Perfekti) اسم فاعل، اسم مفعول .

Partnerschaft (ـُـُـ امؤ) (49) = Theilhaberschaft.

Partout (فرانسزجه تلفظ اولنور حا) (عو) [فر] مطلقا، ایچمه حال .

Parzelle (ـُـ ss ـ ا مؤ) (53) [لاتینجه] کوچك اراضی پارچه‌سی .

Pasch (ـُـ ا م) (38) [فرانسزجه passer] زار ، زار اویونی || زارلرك هرنده عینی نقطه اصابت ایده‌جك صورتده آتیلان زار ، آتیش || (دومینو اویوننده) einen—setzen هر ایکی طرفی یکدیکرینه بکزر صورتده طاش قومق || قپاتمق .

Pascha (ـُـ ا لا) [فارسی، ترکی] (56) پاشا || [عبر] (56) (sans pl.) یهودیلرك بیوك بایرامی .

Paschen (ـُـ فعلا +) a. c. (21) [فرانسزجه passer] زار اوینامق، زار آتمق || (فع متعـ) اشیا قاچیرمق، قاچاقچیلق ایتمك ، کومرکدن مال قاچیرمق .

Pascher (ـُـ ا م) a. (40) قاچاقچی .

Paschol(l) (ـُـ حرند) [روس] هایدی یقالم ! یورو ! کیج !

Paspel (ـُـ ا م) a. (40) [فرانسزجه کلماتدن ترکیب اولنمش] بعض البسه‌نك کنارینه ویا دیکیش یرلرینه دیکیلان شریت ، خرج .

Pasquill (ـُـ ا لا) (38) [ایتا] قبا مزاح، || صویتارلق || هجویات ؛ دنسزلك .

Paß (ـُـ ا م) (32) (فروسیت) : — کذلك : —gang (دوه کبی) رهوان یوریش || یول، کچید ، دار بوغاز || مرور تذکره‌سی، پاساپورط ، یول تذکره‌سی || اولچو || (حا) (شمال طرفلرنده) (der Rock) ist ihm— البسه اوکا اولییور || (مجا) — Das kommt mir zu بو بکا تام وقتنده یتشدی، تام وقتده کلدی ، تام ایشمه یارایه‌جق وقتده اولدی ، مناسب .

Passage (ـ j ـُـ ا مؤ) (53) [فر] پاساژ ، واسطه‌سیله برسوقاقدن دیکرینه کچیلور کچید ، اورتولی سوقاق (فروسیت) حیوانك آتدیغی اسپانیول آدیمی || غازی || (موسیقی) برهجاده اجرا اولنان برقاچ سس ، ترنم ، تغنی .

Passagier (ـُـ j ـُـ ا م) (38) یاخود (44) یولجی، برمحله کیتمك اوزره کمی یه بینان یولجی ، مسافر || als blinder— (mitfahren) عربه‌جینك یاننده ویاخود اجرتسز اوله‌رق برابر بینمك .

Passah (ـُـ ا لا) (56) (sans pl.) [عبر] Fest → (ـُـ ا لا) = Pascha .

Passat(-wind) (ـُـ) (ـُـ ا م) (38) [ایتالیانجه آلمانجه] (بحر) اقالیم حاره‌ده دائما شرقدن اسن موسم روزکاری .

Pathe (ـَـ ا م) (٢٢) ، (ا مؤ) (٥٥) [لاتينجه pater] كتلك : **Pathin** (ا مؤ) (٥٥) وافتيز پدرى ، صاغديج وافتيز آنامى ، صاغديج قادين .

Patholog (ـَـ ا م gh) (٤١) ، ـe — (ـَـ gh ا م) (٤٢) [روم] علم امراض طبيبى ، متخصص .

Pathos (ـَـ ا لا) (ا م) (inv.) (sans pl.) [روم] ساخته هيجان كوسترمكدن ايلرو كلان عباره سقطلغى .

Patient (pă-ts'sĭe'ne'e ا م) (٤١) [لاتينجه] خسته دوقتورك مشتريسى .

Patriarch (ـَـ ا م) (٤٤) [روم] پطريق .

Patrimonium (ـَـ ا لا) (٥٥) [لاتينجه] ميراث ، مال موروث || مال موجود .

Patriot (ـَـ ا م) (٤١) [روم] . —in (ا مؤ) (٥٥) حميتمند ، ارباب حميتدن اولان .

Patriotismus (ـَـ ا م) (٤٥) [روم] حميت ، مملكتى سومه ، صله تحبى .

Patrize (ـَـ ا مؤ) (٥٥) [لاتينجه] (صنع) قبارتمه قالب ؛ چليك قلم .

Patron (ـَـ ا م) [لاتينجه] حامى || صاحب || افندى ، آغا ، چلبى ، چورباجى || (بحر) بر كمينك صاحبى ، پاترون || (عمو) شن ، شاطر ، شاقلباق كمسه . **Perso'n** = (lustiger)— ||

Patrone (ـَـ ا مؤ) (٥٥) [لاتينجه] مودل ، البسه بيچمى موستره سى ، طوقومه اورنكى ؛ دليكلى بيچيم كاغدى ، قالب || على الخصوص (ع) فشنك ، (طوپچيلقده) خرطوج .

Patron-tasche (ـَـ ا مؤ) (٥٥) فشنكلك ، فشنك چانطه سى .

Patronymikon (ـَـ ا لا) (٥٥) [روم] سلاله ، خاندان اسمى ، لقب وكنيه .

Patrouille (ـَـ صورت تلفظى : pă-trou'l-yĕ ا مؤ) (٥٥) [فر] (ع) قول ، كشف قولى ، دوريه قولى ، كشاف .

... **Patrouillen** (ـَـ مرا . Patrouille)

—führer (ا م) كشف قولى قلاغوزى (قومانداني)

Patrouilli(e)ren (ـَـ فه لا ± صورت تلفظى : pă-trou'l-yĭ'-rene) a. (٤١) [فر] كشفه چيقمق ، كشافلق ايتمك .

Patsch! (ـَـ حرفند) پات ! چات !

Patsche (ـَـ ا مؤ) (٥٥) [فرانسزجه patte] حس چيقاران ، چاتليان ضربه || ال || چامور ، بطاقلق || (مجا) قنا حالده اولمق ، مشكل موقعده بولنمق da in der—sein ! sitzen wir nun in der— ! بوروك بقالم ! هايدى بر كبك طاشى آيقله بقالم ! بديكمز خلطى كوردكمى شمدى ! اولديغى اولمجقلر ! كوردكمى بر كره ! شمدى بوملك ايچندن چيقا بيلورسه ك چيق بقالم !

Patschen (ـَـ فه لا ±) a. c. (٤١) [فرانسزجه batte] (فه لا + اكر صدا چاتلامه) ، (فه لا — اكر تبدل موقع مراد اولنورسه) (فه بكشف) چاتلامق ، شاق ايتمك || (يرماغم ايچنده چاپيل چوپيول ايدرك كيتمك ، يوريمك) چامورك ايچنده يوزمك || (فعلا + وفه متع) شاقليه جق صورتده اورمق ، صله (اوقات) عشق ايتمك || (برمابين چاتليه جق ، شاقليه جق صورتده قاريشديرمق ، تحريك ايتمك) er patschte ihm das Wasser in's Gesicht اوصوبى آنك صورتنه شاپادان

Passen (ـَـ فه لا +) c. (٤١) [فر] كوزلمك ، كوزتمك ، بكلمك ، انتظار ايتمك || (اويونده اوينامييوب اودورى كچيرمك ويا كندى پاشـلامامق) || دنك كلمك ، اويمق ، طوتمق ، توافق ايتمك ، مزاجه كوره اولمق ، ياقشمق ، كلمك || Das paßt nicht hierher بو بوراده ، بو محله موقعه ياقشمز ، بوراده بو اولمز ، اوله شى بوراده اولمز ؛ بو بوراده دكل || er paßt in jede Gesellschaft اوهر بر جمعيته ياقيشور ، هر يره ياقشور || Die (Beiden)—nicht zusammen بو ايكيسى بر برينه اويميور ، بر برينه ياقشميورلر || Das paßt mir اويمق ، ايشمه كلمك ، بونم ايشمه كلور ؛ بونى ايوشى احتمام || wie Das paßt! نه ده اويور ، ياقشيور ! || —sich (فه مطا) اويمق ، ياقشمق ، ياقشمق ، مناسب اولمق ، مناسبت آلمق || (فه متع) اويديرمق ، تطبيق ايتمك || پاسوا ايتمك (اويوب اوينامايغى آخر به ايچون) .

Passi(e)ren (ـَـ فه لا — وفه متع) a. (٤١) [فر] چكمك || اولمق ، —mag اولسون ، كچسون || —für etwas ظن اولنمق || ظهور ايتمك ، واقع اولمق ، اولمق ، كچمك .

Passion (ـُـ (ـ) ـ ا مؤ) (٥٥) [لاتينجه] = Leiden و Leidenschaft .

... **Passions** (ـَـ (ـ) ـ) —blume (ا مؤ) (نبا) آمريقانك ممالك حاره سنده بيتن چرخ فلك چيچكى .

Passivum (ـ ا ـَـ ا لا) (٥٥) [لاتينجه] (غرا) (فعل) مجهول .

Passus (ـَـ ا م) (inv.) [لاتينجه] فقره (عباره) .

Paste (ـَـ ا مؤ) (٥٥) [لاتينجه ، ايتاليانجه] پاسته || آليچى طاشى پاصمه سى .

Pastel(l) (ـَـ ا لا) a. (٣٨) [ايتا] (رسامـلقده) بويا توزلرندن مستعمل (قورشون) قلم ، پاستل

Paste'te (ـَـ ا مؤ) (٥٥) [لاتينجه pasta] اتلى بورك || (مجا) (عمو) da haben wir die— ! هايدى بوروك بقالم ! اشته بر كبك طاشى آيقله شمدى !

Pastinake (ـَـ ا مؤ) (٥٥) [لاتينجه] (نبا) يبان خاووجى ، جزر برى

Pastor (ـَـ وياخود ـَـ ا م) (٥٥) [لاتينجه] پروتستان پاپاسى ، راهب .

Pastorale (ـَـ ا لا) (٥٥) [لاتينجه] چوبان اويونى موسيقه سى || پسقپوس ايچون دعا ، عبادت كتابى ؛ (من غره غورك اثرى) پاستورال .

Pastorelle (ـَـ ا مؤ) (٥٥) [فر] كنج چوبان قيزى ، چوبان قيزى || رقص نوعى ، پاستورل .

Patagoni-en (ـ (ـ) ـَـ ا غا لا) n. (٤٠) (جغر) آمريقاى جنوبى منتهاسنده كائن پاتاغونيا مملكتى .

Patent (ـَـ ا لا) (٥٥) [لاتينجه] (آچيق حكمدار مكتوبى ، امر نامه سى) فرمان ، برات ، ديپلوما ، امتياز نامه ؛ اختراع امتياز براتى || تذكرهٔ صحيه ، پاتنته || ضابط فرمانى ، ديپلوماسى ، بيورلديسى || (صـ) (٤١) (عمو) — شيق ، عالى

Pater (ـَـ ا م) a. (٥٥) [لاتينجه] رئيس روحانى ، پاپاس ، اقوال ديانة قبول واحكام عد اولنان ائمهٔ مذهب .

Paternoster (ـَـ ا لا) a. (٣٠) [لاتينجه] [Vaterunser] دعا ، ورد || تسبيحك هر اون دانه سنده بر طاقيلان بيوجك تسبيح دانه سى || تسبيحك بالذات كنديسى

(شارپاداق) دوكلدى ، صرپدى ، چارپدى || ال ايله طوتمق ، طوقونمق || sich auf den Bauch — قارنى اوغوشديرمق

Patsch(o)uli (—ـ ا لا) (21) [پنغاپجه] ...ly : ياخود (نبا) البسه‌يى كووه‌دن محافظه ايچون آره‌سنه قونيلان نفاريق اوتى.

Patt (ـ ص) (21) (شطرنج اويوننده) sein — كندى شاهيله اوينايه‌ميه‌جق يره صيقشمق .

Patte (ـ امؤ) (31) [روم] (ترزيلكده) قپاق، دويمه .

Patzig (ـ ص) (21) [قديم باويراجه feck hatzen] (عمو) مغرور ، غرورلى ، متكبر، متعظم || مجتسر ، كستاخ ، ادبسز ، حدينى بيلمز .

Pauk„... (ـ...) (طلبه آغزنده) ... „Fechl... || handschuhe — (ا م) اسقريم الديوى .

Paukant (ـ ا م) (31) (طلبه آغزنده) دوئللوجى

Pauke (ـ امؤ) (3) [لاتينجه buccina] (موسيقى) دومبلك ، ترامپته ، طاوول ، داربوقه || (تشر) قولاغك سس عكس ايتديرمكه مخصوص زارى || (مجا) (عمو) شعشعه‌لى ، طنطنه‌لى ، (رسمى) نطق || وعظ ونصيحت

Pauker (ـ ا م) a. (28) [Pauke] (موسيقى) طبل چالان ، داوولجى || =Pauka'nt .

Paul (ـ ا م) (31) (واقتسيز اسمى) پاوول ، پول || (ضرمثل) Peter und— (Hinz und Kunz =) احمد محمد ، شو ، بو ، عمروزيد ، على ولى .

Pauperismus (ـــ ا م) (31) [يكى لاتينجه] برمملكت ويا قصبه اهاليسندن برصنف وقسمك فقر وسفالتى

Pau'schali(e)ren (ـــ فه متع) a. (21) وسترايچه‌دن : طوپدن تخمين وتقدير ايتمك

Pausch el (ـ ا م) a. (28) [وسطى آلمانجه büsch Schlag] (صنع) ايرى چكيج || كولونك

Pauschen (ـ فه متع ، فعلا +) a. c. (21) =bauschen (صنع) (معد) — (das Zinn) (چيتقولى) تميزلك ، تصفيه ايتمك || اينبولتماك ، سيوريلتمك

Pause (ـ امؤ) (3) [روم pau'sis das Aufhören] موله ، فاصله ، اره ، توقف ، موسيقيده مختلف امتدادده ايچيلان توقف وسكوت || Pause = .

Pausen (ـ فه لا +) c. (21) [لاتينجه pausa're] مكث وآرام ايتمك ، موله ويرمك ، براز توقف ايتمك || [فرانسزجه ébaucher] (فه متع) =bausen .

Pausi(e)ren (ـــ فه لا +) a. (21) = pausen آره ويرمك ، مكث وتوقف ايتمك

Pavian (ـ(ـ)٢ـ ا م) [اوروپه لاتينجه pa'pio] (تا طبيعه) (بيوك وغايت وحشى ميمون) پاويان || (مجا) عارسز ، يرامز ، ميمون ! اوكوزقفالى

Pech (ـ ا لا) (28) [لاتينجه pix] (صنع) زفت || (عمو) (طلبه آغزنده) فنا حال . مشكل موقع || مصيبت ، بلا ، بالخصوص اويونده : اوغورسزلق ، زارى اولمامق ، كلمامك .

Pech„... (ـ...) finster — (ص) زفيرى قراكلق || vogel — (ا م) (عمو) (Glückskind,-pilz) كله‌لريسنك مقابلى) هيچ طالعى اولميان ، طالعسز قارغه

Pedal (ـ ا لا) (28) [لاتينجه] (موسيقى) پيانو وامثالنده اولان وآياقله باصيلان قول || (عمو) لطيفه يوللى بجاق ، آياق.

Pedant (ـ ا م) (21) [ايتا] كنديسنى عالم ظن ايدرك برطور ادبيانه ده بولنان جاهل ، كنديسنى بكنمش .

Pedell (ـ ا م) (28) [قديم آلمانجه — Büttel=pital دن مأخوذ وسطى لاتينجه] محكمه محضرى ؛ ضبطيه چاوشى || مكتب قپوجيسى .

Pegel (ـ ا م) a. (28) [اشاغى آلمانجه] حوضولرينك زايد ويا تناقصنى كوسترمكه مخصوص مقياس .

Pegeln (ـ فه متع ، فعلا +) a. (21) [Pegel] (صويك درينلكنى تعيين ايتمك) صوندا ايتمك .

Pehlevi (ـ ، ـ) . Pehlwi (ـــ) (ا لا) (قديم فارس ، ايران لسانى) پهلوى ، پلوى .

Peil (ـ ا م) (28) = Pegel .

Peilen (ـ فه متع) a. (21) [فلمنكجه] (بحر) صوندا ايتمك ، اولچمك .

Pein (ـ امؤ) (31) (جمعى نادر) [لاتينجه poena دن وسطى لاتينجه pena] صيقينتى ، عذاب ، دغدغه : الم ، درد ، كدر ، محنت ، مشقت .

Peinigen (ـ فه متع) a. (21) [Pein] دوچار محن ومشقت ايتمك ، اذيت چكديرمك ، ويرمك ، معذب قيلمق ، تضييق ايتمك ، اشكنجه‌يه قومق ، اولديرمك .

Peinlich (ـ ص) (20) [Pein] جنايتلى مجازاته دائر ، لايق || كوچ ، آجى ، مشكل ، مشقتلو || باعث الم وكدر ، اجينه‌جق ، اسف اشتمال || وسوسه‌لى ، وشام ، قورقاق || تيتيز ، پك دقتلو .

Peitsche (ـ امؤ) (31) [پولونياجه bicz] آرابه قامچيسى ، قيرباج || قامچى كبى صريمش ، قيشقرمش قيلاز ، شاخ .

Pekari (ـ ا لا) (31) [آمريقاجه] (تا طبيعه) آمريقا يبان طوموزى

Pelesche (ـ امؤ) (31) [پولونياجه] (غيطان خرجلى اركك البسه‌سى) پولونز .

Peking (ـ وياخود ـ ا خالا) (31) چينجه : Nord-hof] چين ايمپراطورلغنك پاى تختى پكين شهرى .

Pelerine (ـ امؤ) (31) [روم] [فر] (قادينلره مخصوص قيصه خرمانه) پلرين

Pelikan (ـ وياخود ـ ا م) (28) ياخود (88) [روم] (تا طبيعه ، جرا) قاشقجى قوشى : داشجى كابچى ، بجه || (موسيقيلقده) بليقان طوپى

Pelle (ـ امؤ) (31) [لاتينجه pellis] ميوه وسبزه قبوغى.

Pellen (ـ فه متع وفه لا +) a. (21) [Pelle] ميوه وسبزه قبوغنى صويمق

Pelz (ـ ا م) (28) حيوان دريسى || انسان دريسى || كورك || mit—besetzen كورك ، پوستين ، دريلى (الى) قابلامق (بيا) (عو) Jemandem Läuse in den—setzen . بريسى قيشقيرتمق ، قوشقولنديرمق || (عمو) (انسان حقنده لطيفه صورتيله) درى ، وجود Jemandem den — ausklopfen بريسنه طياق ، كوتك آتمق || برمايع اوزرنده آشكل ايدن انبه زار ، قايماق

Pelz„.... (ـ...) stiefel — (جمع م) كوركلى (چزمه ، پوتين) آياق قابى || mantel — (ا م) كوركلى قاپوت ، مانتو || raupe — (ا م) (تا طبيعه) توكلى طرطيل .

Pelzen (ـ ص) كوركلى ، كوركدن || (اجوب طرقلرده) بغچوانلق: آشيلامق ، آشلامق

Pendel (ـَـْ ا لا(ا م) a. (40) [فر] (ماكنه ، حكمت ، ساعتيلك) رقاص .

Pendeln (ـَـْ فه لا +) a. (21) [Pendel] صاللامق ، اورسه اورمق ‖ (مجا) (عو) ياسه ايتمك ، كزينمك .

Pendschab (ـَـْ ا خا لا) (56) (*sans pl.*) (جغر) هندستانده پنجاب (پنج آب) قطعه‌سی ، مملكتی .

Pennal (ـَـْ ا لا) (38) ياخود (31) [يكی لاتينجه] قلم محفظه‌سی ، دويت (دوات) ‖ (طلبه آغزنده) (اكثريا : ا م ، جمع (عو) كذلك : Pennä'ler) = Fuchs ‖ برمكتبك برنجی صنفنه يكی قيد اولنان طلبه ‖ استخفاف صورتيله مكتب حقنده دخی مستعملدر .

Pensée (فرانسزجه تلفظ اولنور ا مؤ) (53) (جمعی ه—) [فر] = Ge-danke ‖ (نبا) = Stief-mütterchen هرجائی .

Pension (صورت تلفظی pan-ziöne ا مؤ) (49) [فر] (تقاعدلك معاشی ‖ عك پاره‌سی ‖ عك يديلان محل ‖ يتكلی مكتب ، يوليه برمكتبك باجمله طلبه‌سی) پانسيون .

Pensionat (صورت تلفظی pan-ziô-nä'te ا لا) (38) [فر] = Pensions-anstalt .

Pensions... (مرا . Pensio'n) —beitrag (ا م) تقاعد صندوقی ايچون معاشدن توقيف اولنان يوزده بش ، (اوچ ويا دها زياده ، اكسيك پاره) ‖ —anstalt (ا مؤ) قيز واركك چوجقلرينه مخصوص داخلی مكتب (خصوصی) .

Pensum (ـَـْ ا لا) (56) [لاتينجه] سعی وغيرت ‖ وظيفه ‖ كوتوری ايش ‖ مجازاً شاكرداته ويريلان وظيفه .

Penta (ـَـْ...) [روم] penta ... (=fünf) .

Pentameter (ـَـْـْ ا م) a. (40) [روم] قديم يونان ولاتين لسانلرنده بش جزؤدن عبارت مصراع ، خماسی .

Pepping (ـَـْ ا م) (38) الما آغاجی نوعی ، پپين .

Pepsin (ـَـ ا لا) (56) (*sans pl.*) [روم] (كيميا) مادهٔ هضميه ، هضمين .

Per (ـَ حرجر) [لاتينجه] ايله ، واسطه‌سيله ‖ —Kahn قايقله ‖ دفعه ‖ zwei Mal—Jahr سنه‌ده ايكی دفعه ‖ es geht bei ihnen Alles—Du اونلر بربرلرينه هپ (سز يرينه) سن ديبورلر ، اونلرهپ سنلی بنلی قونوشيورلر ‖ —Jemand Sie anreden برينه سز ديه خطاب ايتمك .

Pereat (ـَـْـ حرند) [لاتينجه] —die Traurigkeit محو اولسون مأيوسيت ! ‖ — (ا لا) (56) Jemandem ein Pereat bringen برينی تزليل ايچون يوها چاغيرمق ، كسغر ايتمك .

Perfekt (ـَـْ ص) (24) [لاتينجه] مكمل ، فوق العاده ، غايت كوزل ، نقصانسز ، قصورسز ‖ — كذا (ـَـْ ا لا) (38) Perfektum (ـَـْـْ ا لا) [غرا] امبارفه ، ماضی غيرمعين .

Pergament (ـَـْـْ ا لا) (38) كودری ، ترشه .

Pergamum (ـَـْـْ ا خا لا) (56) (تزووا) وكذا : Pergamus (ا لا) (*inv.*) آسياده قديمدن برغمه قراليتيله (شمديكی) برغمه شهری .

Peri... (ـَـْـ...) [روم] peri ... (=um) .

Periode (ـَـْ (ـَ) ـَ وياخود ـَـْ (ـَ) - ا مؤ) (53) [روم] (هيئة) دور ، انقلاب ‖ دور ، ايام ، مدت ‖ دور ، نوبت ‖ (علم بيانده) برقاچ جمله‌دن مركب كلام ‖ — (der Frauen) = Menstruatio'n .

Peripherie (ـَـْ [ـَـْ] ـَـْ ا مؤ) (53) و (49) [روم] برشكلی احاطه ايدن خط ، محيطی الشكل .

Perhstil (ـَـْـْ ا لا) (38) (معمار) بنانك اطرافنده برحيات تشكيل ايدن ستونلر صره‌سی .

Percal (ـَـْ وياخود فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) (56) [فر] پك صيق بابيسقه نوعی ، پرقال .

Perkussion (ـَ(ـَ) ـَـْ ا مؤ) (49) [لاتينجه] طوقوشمه ، مصادمه ‖ (طب) بدنك بعض اجوافی ايچنده‌كی مرضی تشخيص ايچون پارمقله اورماقلق ، قرع .

Perkuti(e)ren (ـَـْـَـْ فه متع) a. (21) (علی الخصوص طبده) پارمقله اورمق وديكلمك ‖ دق ايتمك .

Perl... (ـَـْ...) —förmig (ص) اينجی شكلنده ‖ —gerste (ا مؤ) = graupen— (جمع لا) قبوغی چيقاريلوب يوارلاق شكلنه قونلمش آرپه ، كچه آرپه‌سی ‖ —hirse (ا مؤ) (نبا) فصيلهٔ نجاريه‌دن غرامين دينيلان نبات ‖ —lauch (ا م) (نبا) پراصه ‖ —muschel (ا مؤ) اينجولی مديه ، اينجو مديه‌سی ، اينجو صدفی ‖ —mutter (اكثريا : (ـَـْـْ ا مؤ) صدف حاوی چيزكيلی وصدين دكزحيوانی ؛ (بوندن چيقاريلان) صدف ‖ —zwiebel (ا م) (نبا) نخود جسامتنده صوغان ‖ —zwirn (ا م) (نبا) غايت اينجه ايپلك ، تيره ‖ —huhn (ا لا) ج طاوغی .

Perle (ـَـْ ا مؤ) (53) اينجو ‖ (مجا) die—unter den Frauen قادينلرك سلطانی ، قادينلر آره‌سنده بردانه اولان خانم ‖ بيون باقنده يوارلاق ايكنه (تپه‌سی) ؛ تسبيح دانه‌سی ‖ der Wein hat—n شراب طومورجقلنيور ، قباريپور ، كوز پيداه ايديور .

Perlen (ـَـْ ص) (24) [Perle] اينجولی ، اينجودن ‖ (فه لا +) a. (21) (مشروبات حقنده) اوزرنده اوفق اوفق كوز ، قبارجق پيداه ايتمك ‖ (كوز ياشی حقنده) پارلامق ‖ (خصوصيله اسم مفعول اولەرق) اينجوكبی ، پك كوزل پك لطيف .

Perlen... (ـَـْ...) —fischer (ا م) اينجو آوجيسی ‖ —mädchen (مجا) كنج قيزلرك سلطانی ، سرافرازی .

Perlicht (ـَـْ ص) (24) =perlartig .

Permanent (ـَـْـْ ص) (24) [لاتينجه] دائما برحالده ؛ برقرارده طوران ؛ دائمی ، بردوام ، برقرار ، بردوزيه (اولان) ، علی الدوام

Permitti(e)ren (ـَـْـَـْ فه متع) a. (21) [لاتينجه] مساعده ايتمك (=erlauben) .

Permuti(e)ren (ـَـْـَـْ فه متع) a. (21) [لاتينجه] بجايش (مأموريت) ايتمك ، تبديل موقع ايتمك .

Perpendikel (ـَـْـْـْ الا(ا م) a. (40) [لاتينجه] (هندسه) عمود (خط) ‖ (ساعتده) رقاص .

Perpetuum mobile (ـَـْـَـْـْـْ ا لا) (56) [لاتينجه] حركت متماديه .

Perplex (ـَـْ ص) (24) [لاتينجه] تردد ومشكلات ايچنده بولنان ، تردد ومشكلاتی باعث اولان ، دهشت ويرن ، متحيرت وفتوره دوچار اولمش .

Pe(r)rücke (ـَـْـْ ا مؤ) ، (53) [روم] طاقمه صاچ (طاقمی) ، پروكه .

Perser (ـَـْ ا م) ، a. (40) —in (ا مؤ) (90) ايرانلی ، عجم (اركك ، قادين) .

Persien (ــ(ــ)ــ ا خا لا) b. (41) عجمستان، ایران مملکتی.

Persisch (ــ ص) (21) عجمجه، ایران لسانی ‖ —(alt=) اسکی عجم لسانی، فارسی، پارس.

Person (ــ ا مؤ) (41) [لاتینجه] کمسه، ذات، شخص ‖ ich für meine— بن کندم، بن بالذات، بالنفس، بن کندیمه قالورسه، قالقجه ‖ groß(klein) von— بیوك (کوچك) بویلی ‖ Jemand von—kennen برینی شخصاً طانیمق.

Personal (ــ ا لا) (38) اوستریاجه تعکك ع— (ــ الا) (56) (sans pl.) Material ك مقابلی) (بر تجارتخانه‌نك، برشمندوفرك، بر تیاترونك) آدملری ‖ خدمتجیلر، قله طاقمی، (کوچك) مأمورین.

Personal ... (ــ ــ ...) —abgabe (ا مؤ) نفوس ویرکوسی ‖ —beschreibung (ا مؤ) طانیلمسی مراد اولنان برشخصك شکل وسیما واوصافنه دائر ویریلان معلومات.

Personali-en (ــ(ــ) ــ جه) (inv.) [لاتینجه] ترجمهٔ احوال (ورقه‌سی) ‖ بر آدمك ذات وشخصنه طوقونان سوزلر، اولنان تعرضات، اعراض شخصیه.

Personen .... (ــ ...) —regi'ster (ا لا) (اشخاص مختلفه‌نك) اسامی دفتری، جدولی ‖ —halle (ا مؤ) (شمندوفرلرده) یولجیلرك وصول وحرکتلرینه مخصوص محل، غار، یولجی قطارلری استاسیونی ‖ —verkehr (ا م) یولجی آمد شدی، یولجی مواردانی، کیدوب کلن یولجیلر ‖ —wagen (ا م) یولجی (اشخاص) بینکه مخصوص آرابه، قوپه ‖ —zug (ا م) یولجی قطاری، (mit allen 3 Klassen) (اوچ موقعلی) اومنیبوس قطاری.

Personifizi(e)ren (ــ فعه متعه) a. (21) [لاتینجه] تجسم، تشخص ایتدیرمك، عقلی ومعنوی برشیئك صورت وهیکلی یاپمق.

Persönlich (ــ ص) (20) [Perso'n] هر شخصك کندینه مخصوص اولان، شخصی، ذاتی، خصوصی ‖ شخصاً، بالذات ‖ Sie werden ihm diesen Brief—geben سز بومکتوبی اونك بالذات کندیسنه ویریکز، ویره‌جکسکز، ویررسکز ‖ —erscheinen بالذات کندیسی کلمك، کورنمك.

Persönlichkeit (ــ ا مؤ) (49) [Perso'n] شخصیت، ذاتیت ‖ (احوال واطوار، اخلاق وموقعنه نظراً تفرد ایتمش اولان) ذات.

Perspective (ــ ٧ ــ ا مؤ) (53) [لاتینجه فرانسزجه] (اصول ترسیمده) علم مناظر، مناظرله اصول ترسیم.

Pertinenz (ــ ا مؤ) (41) [لاتینجه] (das Haus) mit den—i-en متعلقات وملازمه‌سیله برابر خانه.

Peru (ــ شیلره کوره کذلك ــ ا خا لا) (56) (جغر) آمریقای جنوبیده کائن پرو حکومتی.

Pessimismus (ــ ام) (15) (sans pl.) [یکی لاتینجه] عالمده هرشیئك فنا اولدیغنه اینانمق وهرشیئه فنا نظریله باقمق فکر ومسلکی.

Pest (ــ ا مؤ) (45) [لاتینجه] وبا، طاعون، یمورجق، شرق تیفوسی ‖ (مجا) طاعون علتی کبی مدهش ومهلك، علت ساریه ‖ —wahre چوروموه، تعفن ‖ کذا:

Pesth (صورت تلفظی: pêcht، ا لا) (38) (sans pl.) (جغر) مجارستانك پای تختی پشته شهری.

Pest-Ofen (ــ ا خا لا) b. (41) (sans pl.) (جغر) پشته.

Petarde (ــ ا مؤ) (53) [فر] (ع) کستانه فشنکی وامثالیله ویریلان اشارت، اشارت فشنکی ‖ لغم آتشی.

Petent (ــ ام) (41) [لاتینجه] عرضحال ویرن، مستدعی، صاحب استدعا.

Peter (ــ ا خا وواقتیز اسمی) (ا م) a. (41) پترو، پیهر ‖ (اکثریا امسز، مسکین بر آرکک اشعار ایچك اوزره برای تحقیر استعمال اولنور) —dummer آلیق عبش ‖ —langweiliger جان صیقیجی، طاتسز حریف ‖ —schwarzer (کاغد اویونی) قلوراتین.

Petersburg (ــ ا خا ا لا) (56) (جغر) روسیه‌نك پای تختی پترسبورغ شهری.

Petersili-e (ــ(ــ)ــ ا مؤ) (53) [لاتینجه] (نبا) (معدنوس) ‖ (مجا) ihm ist die—verhagelt مایدنوز صیغاق آشنه صو قاتیلدی: مایده نوزینه طولو یاغدی، ایشی کوتولشدی، کیفی قاچدی.

Petition (ــ(ــ) iss — ا مؤ) (49) [لاتینجه] = Bitt-schrift.

Petitioni(e)ren (ــ(ــ) iss — فعه لا +) a. (21) [لاتینجه] عرضحال ویرمك، استدعا ایتمك، عرضحال یازمق ‖ عرضحالجیلك ایتمك.

Petrefact (ــ — ا م) a. (42) [لاتینجه] (طبقات الارض) تحجر ایتمش جسم، متحجر ‖ اوزری باصمه‌لی طاش.

Petri (ــ) (Pe'trus) ك مضاف الیهی).

Petrole-um (ــ ا لا) (56) (sans pl.) [روم] پترول، صولی غاز، طاش یاغی.

Petrus (ــ ا خا م) (inv.) (ویاخود لاتینجه تصریف اولنوب مضاف الیهنده Petri الخ: مرا (59)) [لاتینجه] پیهر.

Petschaft (ــ ا لا) (36) [اسلاوجه] مهر.

Petschi(e)ren (ــ فعه متعه) a. (21) مهرلمك، تمهیر ایتمك.

Petto (ــ ا م) (inv.) [ایتالیانجه = Brust] etwas in—haben ضمیرنده بولنمق، یورکنده برشی صاقلامق.

Petunia (ــ(ــ)ــ ا مؤ) (53) [برازلیاجه] (نبا) پتونیه.

Petzen (ــ فعه متعه) c. (21) [قدیم فرانسزجه apiter berühren] کذا (فعه لا +) (عمو) نقل وحوادثجیلك ایدن ناقل، سخنچین.

Pfad (ــ ا م) (38) [رومجه pa'tos Weg] داریول، پاتقه، کچی یولی.

Pfaff (ــ ا م) (51) [لاتینجه pa'pa] پاپاس، راهب، کذا —e (ــ ا م) (52).

Pfaffenthum (ــ ا لا) (35) (sans pl.) رهبانلق، کشیشلك، پاپاسلق.

Pfahl (ــ ا م) (31) [لاتینجه palus] قازیق، وتد: فصولیه وامثالیچون دیکیلان صیریق، آغاج قداقلرینه قونیلان طیاق ‖ (مجا) in (ویاخود: zwischen) meinen vier Pfählen (کندی درت دیوارك آره‌سنده) اوجکزمده ‖ einen—im Fleische haben اتك ایچنده برقمیق اولمق.

Pfeffern (ـّـ فه متم) a. ㉛ [Pfeffer] بيبرلك ، بيبرقومق || (مجا) زياده يارقومق || (مجا) Jemandem den Pelz —, برندن وجى آلمق، آجيسنى چيقارمق || Jemand — auf Jemand los—ـ ügeln = برى اوزرينه يوصودن آتش ايتمك

Pfeife ( ) ㉝ [وصطى لاتينجه pipa] دودوك، ايصليق || قورصاغى چوجق دودوكى || (مجا) es muß Alles nach seiner — tanzen هركس اونك كيفنه تابع اولى، هركس اونك ديديكى ياپملى ، يالكز اونك يورليسى اوتملى || چبوق (توتون ايچون)، چيبو || (تشر) اوزون كيك || ارغنون دنيلان چالغيدهكى دودوك قامشلرى ، بوريلرى .

Pfeifen (ـّـ فه لا +) a. ㉛ [Pfeife] (روزكار ايله هوانك يارغيب برصدا چيقاران شى،بعض قوشلرك صداسى ويرها امثالى شيلر حقنده) اوتمك ، ايصليق چالمق || ايصليقله اشارت ويرمك || تياترودده براى تحقير الصليق چالمق || دودوك چالمق || اوتديرمك || auf etwas — برشيئى تحقير ايتمك ، توديمك || (فه متم) ein Lied — برشرقى ايصليقله سويلمك || (دو) Einen — بردانه ديكمك ، آتمق (ايچمك) .

Pfeifen„ ... (ـّـ ـ) — beschlag (ا م) چبوق ، پيپو اوراقى ، تزيناتى || — deckel (ا م) چبوق ، پيپو قپاغى || — erde (ا مؤ) پيپو ، لولهلق طوپراغى || — kopf (ا م) (چبوغك باشى) لوله || — stiel (ا م) چبوق بوريسى || das ist keinen — stiel werth بو اون پاره بيله ايتمز || (مجا) (عو) — stiele (جمع) اتمه ، دكنك باجاق || (كهغل اويونده) — stiel schieben بركهغل دويره بيلك || — strauch (ا م) (نبا) يبانى ياسمين .

Pfeil (ـّـ ا م) ㉛ [لاتينجه pilum] اوق ، سهم ، تير .

Pfeil„ ... (ـّـ ـ) — ente (ا مؤ) (تاطبيه) اوزون قويروقلى اوردك || — fisch (ا م) (تاطبيه) = Hornhecht || — gift (ا لا) اوقلره سورولان زهر || — geschwind (ص) اوق كبى سريع || — natter (ا مؤ) (تاطبيه) اوق يلانى || — schütz(e) (ا م) تيركش (قوجى) || — tragend (ص) (نبا) اوق شكلنده اولان سهمى || — wurzel (ا مؤ) (نبا) طوپراغك ايچنده بولنان قاتين كوك .

Pfeiler (ـّـ ا م) a. ㉛ [وصطى لاتينجه pila'rium] (معما) ديرك ، ستون ، دستك (كذا مجا = Stütze) || طياق ، دستك پاشده || (پنجره وامثالنده) آشاغيدن يوقارى وضع اولنان آغاج قوندق ، آياق || كاركير قوتلى محل || ايكى پنجره آرهسندهكى ديوار پارچهسى .

Pfennig (ـّـ ا م) ㉛ شمدى برمارقك يوزده برى اولوب تقريبا ايكى پارهيه يقين برقيمتده در || = Geld .

Pfenning (ـّـ ا م) ㉛ = Pfennig .

Pferch (ـّـ ا م) ㉛ (زوا) آغيل ، يارق ، ماندره || حيوانلرك آغيل ويا ماندرهده كيجه لنديرلمسى .

Pferchen (ـّـ فه متم) a. ㉛ [Pferch] قيونلرى آغلده ياتيرمق || (مجا) طار برمحلده اوست اوسته، ياصديرمهكى ياتيرمق ، اسكان ايتمك .

Pferd (ـّـ ا لا) ㉛ [روم] باركير ، آت ، حيوان || (مجا) (ضرمثل) sich auf's hohe — setzen يوكسكدن آتوب طوتمق ، بيوكلك طورى طاقنمق || vom — auf den Esel kommen آتدن اينوب اشكه بنمك .

Pfahl„ ... (ـّـ ـ) — brücke (ا مؤ) قازيق كوپرى || — graben (ا م) شرامپول قازيقلريله تحكيم اولنمش خندق || — werk (ا لا) (ع) قازيقلى مانع شرامپول .

Pfalz (ـّـ ا مؤ) ㉛ [اورته لاتينجه pala'tium] برقالهسى (: پالاتين) قرالتنه ويريلان مملكت .

Pfalzburg (ـّـ ا نا لا) ㉛ (جغر) لورن ايالتنده فالتسبورغ شهرى .

Pfand (ـّـ ا لا) ㉛ [لاتينجه pannus] رهن ، seine (Ehre) zum — e setzen (ناموسنى رهن قويمق) ناموسنه يمين ايتمك ، ناموسيله تأمين ايتمك || ich setze meinen Kopf zum — e بن بونك ايچون ، بو آغورده ، بوكا باشمى قويارم || (يادست) لادس || تأمينات ، امنيت || رهين ، وديعه ، قارشولق || (ich seh' es an) als das — Ihrer Freundschaft بن بونى سزك دوستلغكزك ترهسى ، اثرى اوله رق تلق ايدرم ، دوستلغكزه اشارت عد ايدرم .

Pfand„ ... (ـّـ ـ) — lösung (ا مؤ) رهنى قورتارمه || — objekt (ا لا) رهين ويريلان شى || — vertrag (ا م) (تكرار اشترا ايده بيلمك شرطنى حاوى) بيع ، رهن مقاولهسى .

Pfänden (ـّـ فه متم) b. ㉛ [Pfand] etwas — برشيئى رهين اولهرق طوتمق ، برشيئى رهين آلمق || Jemandem die Möbel - (lassen) برينك اشياسنى رهين اولهرق ضبط ايتمك ، آلمق .

Pfänder„ Spiel (ـّـ ا لا) ㉛ لادس (يادست) اويونى .

Pfann„ ... (ـّـ ـ) نادرا = Pfannen„ ... — kuchen || (ا م) كوزله ، كتلت آلمان اوملتى || ايچى طاتليلى اوملت = Eier-kuchen

Pfanne (ـّـ ا مؤ) ㉛ [لاتينجه pa'tina] طاوه || بيوك لنكر ، سوركج || (مجا) den Feind in die — hauen دشمنى قليجدن كچيرمك ، طوغرامق || آزجوق ، طاوهيه بكزهيان شى .

Pfannen„ ... (ـّـ ـ) — gebackene(s) (ا لا) (طاوهده قزارتيلان شى) قيزارتمه || — stiel (ا م) طاوه صاپى || (تاطبيه) اوزون قويروقلى آرى قوشى .

Pfarre (ـّـ ا مؤ) ㉛ [اورته لاتينجه parochia'nus] پاپاسلق ، امامتق محلى، پاپاسلق رتبهسى || راهبلك محل اقامتكاهى .

Pfarrer (ـّـ ا م) a. ㉛ [Pfarre] قوملك پاپاسى || پروتستان پاپاسى ، پاستور .

Pfau (ـّـ ا م) ㉛ پاخود a. ㉛ [لاتينجه pa'vo اولوب عربيه ta'wus دن مأخوذدر] (تاطبيه) طاووس .

Pfauen„ ... (ـّـ ـ) — insel (ا مؤ) پوتسدام جوارنده : طاوس آطهسى || — auge (ا لا) طاوس كوزى || طاوس قويروغى كوزى || (كابك توعندن) كيجه طاوسى .

Pfeffer (ـّـ ا م) a. ㉛ [فارسيه pilpil دن مأخوذ لاتينجه piper] بيبر || (نبا) قرمزى بيبر .

Pfeffer„ ... (ـّـ ـ) — brühe (ا مؤ) بيبرله صالچه || — büchse (ا مؤ) بيبرلك ، بيبرقوطوسى = — fäßchen (ا لا) || — kraut (ا لا) (نبا) (اكلى ياپراقلى) تره || — minz(e) (نبا) (بيبرلى ، بهارلى) نانه شكرى || — münze (ا مؤ) ، — staude (ا مؤ) ، — strauch (ا م) || — minz(e) = (نبا) بيبر آغاجى ، فداق .

Pferde,... (.....) —decke (١ مؤ) حيوان ، باركير اورتوسى ‖ —zucht (١ مؤ) حيوان تربيه‌سى ويتشديرلمسى ‖ —ameise (١ مؤ) (تاطيـع) (بيوك) آتلى قريقجه ‖ —bahn (١ مؤ) تراموای = —eisen=bahn (١ مؤ) ‖ —huf (١ م) آت ، باركير طيرناغى ‖ —jude (١ م) (عو) آت جانبازى ، دلالى ، ميانجى ‖ —knecht (١ م) باركيرلره باقان اوشاق ، آخور اوشاغى ، سايس ‖ —mähne (١ مؤ) باركير يله‌سى ‖ —mäkler (١ م) (تجا) آت جانبازى ، دلالى ‖ —markt (١ م) (تجا) آت بازارى ‖ —minze (١ مؤ) (نبا) يبانى نانه ‖ —stall (١ م) حيوان آخورى ‖ —stein (١ م) باركيرك مثانه وباغرصاقلرنده حاصل اولان طاش ، حصات حيلى ‖ —striegel (١ مؤ) باركير قشاغيسى ‖ —vermiether (١ م) باركير كيراجيسى .

Pfiff (ـَ) (pfeifen فعلنك ماضئ حال برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Pfiff (ـَ ١ م) ㉖ [Pfeifen] ايصليق ‖ قيصه دودوك سسى ‖ (آز واهميتسز شى) بر پارچه ‖ (وقت حقنده) آن ، لحظه ‖ (مشروبات حقنده) يارم بارداق ‖ (مقصدينه وصول ايچون ياپيلان اويون) حيله ، خدعه ، اويون ، شيطانلق ‖ den—verstehen ايشى بيلمك .

Pfiffig (ـَـ صـ) ㉔ شيطان ، قورناز ، حيله‌كار ، اوروستوپولى ، مكار ، دساس .

Pfiffikus (ـَـ ١ م) (مفردى (inv.) ، جمعى ㉖) (عمو) = pfiffig .

Pfingst,... (ـَ....) —blume (١ مؤ) (نبا) شقايق .

Pfingsten (ـَ ١ لا) [روجـه pentecoste' بيوك پاسقالیادن صكره كلان اللنجى كون] عيد خمسين .

Pfirsich (ـَ ١ م) ㉖ ١ مؤ ㊼ [لاتينجه persicus] شفتالى ‖ شفتالى آغاجى .

Pflanz ,... (ـَ....) —wetter (١ لا) آغاج ، فدان ديكمكه مناسب وقت وهوا ‖ —zeit (١ مؤ) وقت غرس ‖ —schule (١ مؤ) فيده لك (ديكر برمحله غرس اولنق اوزره يتشديريلان فدانلرك محلى) ‖ —staat (١ م) مهاجر ، قولونى (حكومتى) ‖ —volk (١ لا) مهاجرين .

Pflanze (ـَ ١ مؤ) ㊺ [لاتينجه planta] فدان ‖ نبات ‖ (كنايه اولەرق) كسه ‖ eine saubere(nette ياخود: rare)— بركبار ، شيق موسيو ، ذات .

Pflanzen (ـَ فعـ متعـ وفعـ مطا) .a ㉑ غرس ايتمك ، ديكمـك ، ركز ايتمك (كذا مجازى) ‖ (ع) Geschütz auf den Wall ... الخ— سپر اوزرينه طوب وضع ايتمك ، يرلشديرمك ‖ (مجا) etwas in Jemandes Herz— برشيئك قلبنه ، يوركنه برشى قومق ، فكرينه صوقمق .

Pflanzen,... (ـَ.....) —beet (١ لا) فدان ، نبات ترلاسى ، يتاغى ‖ —gattung (١ مؤ) فدان اجناس وصنوف مختلفه‌سى ‖ —gift (١ لا) زهرنباتى ‖ —buch (١ لا) دروننه اجناس مختلفه‌ده نباتات وضع وترتيب اولنمش مجموعه ، دفتر ‖ —erde (١ مؤ) نبات چوروكى ، كوبره‌سى ‖ —sammlung (١ مؤ) قوريديلوب كاغد ياپراقلرى آره‌سنده حفظ اولنان نبات وچيچك ياپراقلرى مجموعه‌سى ‖ —stein (١ م) اوزرنده چيچك ونبات اشكالنه مشابه اشكال بولنان طاش ‖ —thiere (جملا) نباتاته بكزر حيوان .

Pflanzer (ـَ ١ م) .a ㊵ غرس ايدن ، نباتات ، فدان غرس ايدن ‖ برمحله (مهاجرتله) كيدوب اراضى آچان ، ايشلدان كمسه ‖ مستملكات ، چفتلك صاحبى .

Pflänzling (ـَ ١ م) ㊳ تازه ديكلمش ، ديكيله‌جك آغاج ، فدان ‖ يكى ديكلمش محـل ، بوتك يكى آغاجلرى ، فدانلرى مجموعى ‖ يكى ديكلمش باغ .

Pflaster (ـَ ١ لا) .a ㊵ [لاتينجه emplastrum] (جرا ، اجزا) ياقى ‖ englisches— انكليز ياقيسى ‖ (ع) برنشان تخته‌سنك مركزنده اولان سياه نقطه ‖ قالديرم ، كذا يولك ايچون مستعمل طاش ‖ (مجا) (عمو) treten— مناسبتسز يره ، ايشى كوجى اولميه‌رق ، بوش بوشنه سوقاقلرده طولاشمق ، سورتمك ‖ (مجا) (in Paris : وياخود) Paris —ist ein theures پارسده يشامق براز طوزليدر ، طوزلى اوتورر ، پارس پهالى يردر .

Pflästerchen (ـَـ ١ لا) .b ㊵ يوزه ياپشديريلان سياه جانفس پارچه ، ياقه بن .

Pflastern (ـَ فعـ متعـ) .a ㉑ [Pflaster] (بريارەيه) ياقى ياپيشديرمق ‖ (eine Straße)— برسوقاغه قالديرم دوشه‌مك .

Pflaume (ـَ ١ مؤ) ㊸ (نبا) [لاتينجه pruna دن مأخوذ قديم آلمانجه phrûma] اريك .

Pflaumen,... (ـَ....) —kern (١ م) اريك چكردكى ، ايچى ‖ —stein (١ م) اريك چكردكى ‖ —mus (١ م) اريك ازمه‌سى .

Pflege (ـَ ١ مؤ) ㊺ [pflegen] برشيه ايديلان دقت ، اعتنا ‖ gute—haben ايو اعتنا ، دقت اولنمش اولمق ‖ نظارت ، اداره ، ادارهٔ مصلحت ، برصنعته اولنان اعتنا ، دقت ، اجراى صنعت ‖ ein Kind in (seine) برچوجغه باقمق —nehmen برچوجغى كندى اعتناسنه آلمق ، باقمق ايچون آلمق ، بسلمك ، اولادلغه قبول ايتمك ، ياننه آلمق .

Pflege,... (.....) —sohn (١ م) —tochter (١ مؤ) اولادلق (قيز ، اركك) چوجق .

Pflegen (ـَ فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) .a ㉑ [قديم آلمانجه plegan : eine Strafe auf sich nehmen . مرا Pflicht] : Jemand وياخود: Jemandes, etwas ياخود einer Sache— برينه ، برشيئه حصر دقت واعتنا ايتمك ، باقمق ، چاليشمق ‖ Jemand, etwas hegen und— (مرا . hegen) ‖ (فعـ متعـ) einer Sache— وياخود: etwas برشيئى ياپمق ، اوكا چالشمق ، اونكله مشغول اولمق ، اكا اعتنا ودقت ايتمك ، ايفا واجرا ايتمك ، سوق واداره ونظارت ايتمك ‖ (der) Freundschaft mit Jemandem— بريسيله سويشمك ، رابطهٔ اخوت ومودت ايله مربوط اولمق ‖ nach gepflogenem Rathe اجرا اولنان مشاوره ومذاكره‌دنصكره ‖ der Ruhe— استراحت ايتمك ، استراحت ايله مشغول اولمق ، بولنمق ، استراحتنه باقمق ‖ Umgang mit Jemandem— بريله ايشى ، آليش ويريشى اولمق ، بريله قونوشمق ، كوروشمك ‖ (فعـ لا+) (واقع اولمق ، اولمق هروقت اويله اولمق) مثلا : Das pflegt (gewöhnlich, oft, in der Regel, meistens) zu geschehen بو اكثريتله بويله اولور ، بوعلى العاده هروقت اكثريا (بويله) واقع اولور ، ظهور ايدر ، بوهروقت بويله‌در .

Pflegling (ـُـ ا م) (38) قبوللنمه ، اولادلق ، باقلمق ایچون آلنمش چوجق ؛ آخرتلك ‖ سوددن هنوز کسلمامش چوجق ‖ وصایت آلتنده بولنان یتیم ، یتیمه .

Pflicht (ـَ ا مؤ) (49) [اورته آلمانجه pflicht : pflegen کلمه‌سنه مربوطیتی واردر] وظیفه ، وجیبهٔ ذمت ‖ ویرکو ، نقوس واملاك ویرکوسی ‖ تابعیت ‖ ایفای وظیفه‌ده صداقت ایچون ایدیلان یمین ‖ Jemand in — (یاخود : in Eid und —) nehmen برینه یمین ایتدیرمك وبو یلهجه توظیف وتحلیف ایتمك ‖ auf — und Gewissen وظیفه وناموسم حقنه ، باشیچون .

Pflicht„... (ـَ…) —gefühl (ا لا) وظیفه حسی ‖ —treu (ص) خدمتنی صداقتله کورن ، محب خدمت ، وظیفه شناس ‖ —eifer (ا م) سعی وغیرت ؛ حمیت ‖ —vergessen (ص) وظیفه‌سنی اونوتان ، خدمتنه صداقتی اولمیان ‖ —widrig (ص) وظیفه ایله متناسب اولمیان ، مخالف وظیفه .

Pflock (ـُ ا م) (31) چادر قازیغی ، اوفق قازیق ‖ تخته چیویی .

Pflog (ـُ) ، pflöge (ـَـ) (pflegen فعلنك زمان حال وصورت انشائیه ماضیلرینك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Pflücken (ـُـ فعـ متعـ) a. (21) (چیچك ، چالی ، میوه وامثالنی) قوپارمق ، طوپلامق ‖ (ضرمثل) mit der Zeit pflückt man Rosen صبرك صوکی سلامتدر ، انسان صبر ایله استدیکنه نائل اوله بیلور ، صبر ایله قوروق اوزوم اولور ‖ Wolle — (صنعـ) یوك آییقلامق ‖ (برقیزاره‌جق قوشی وامثالنی) یولمق ، تمیزلمك .

Pflug (ـُـ ا م) (31) صبان .

Pflügen (ـُـ فعـ متعـ وفعـ لا +) a. (21) [Pflug] (زرا) چفت سورمك ، براراضی‌یی ایشلمك ‖ طرامق ، سورومك ، سورمك ، آچمق ‖ اکمك ‖ die Stube auf und ab — اوطه‌نك ایچنده آشاغی یوقاری کزنمك .

Pforte (ـُـ ا مؤ) (53) [لاتینجه porta] بیوك قاپو ‖ die (hohe) — باب عالی (حکومت عثمانیه ، دولت علیه) ‖ (کمینك یانلرنده آچیلوب قپانور قپولر) لومبار قپاغی .

Pfosten (ـُـ ا م) b. (40) [لاتینجه postis] نادراً : **Pfoste** (ـُـ ا مؤ) (53) پنجره ، قپو پروازی .

Pfote (ـُـ ا مؤ) (53) [فر] (حیوان ایاغی کذا : (عمو ، عو) انسان الی ، ایاغی) پنچه ‖ (عمو) (کوتو ال یازیسی) قارغه‌جق بورغه‌جق ، سموکلی بوجك ایزی .

Pfriem (ـُ ا م) (38) ، —e (ـُـ ا مؤ) (53) [وسطی آلمانجه prieme] بیز ، اوزون ایکنه ‖ [قدیم آلمانجه primmâ] (تا طبیعـ) صدف نوعی .

Pfriemen (ـُـ فعـ متعـ) a. (21) بیز ایله باتیرمق ، دلمك ، سیوری ایکنه باتیرمق .

Pfropf (ـُ ا م) (38) [قبا آلمانجه propp] —en (ـُـ ا م) b. (40) (علی العاده —en استعمال اولنور) برشیشه‌نك آغزنده‌کی طپاج (مانتار) ، (برقویی وامثالنك آغزنده‌کی آغاج) طیقاج ‖ تفنك ، طبانجه وامثالی صیقیمی .

Pfropf„... (ـُ…) —meißel (ا م) آشی قلمی (باغچوانلقده) ‖ —reis (ا لا) (باغچوانلقده) آشی یاریغی .

Pfropfen (ـُـ فعـ متعـ) a. (21) صیق ایله طیقامق ، ایچنه صیق صوقمق ‖ (برشیله) طولدیرمق ، طیقامق ‖ sich den Magen mit Speisen voll — معده‌سنی یمکله طولدیرمق ‖ (der Saal) war gepfropft voll صالون آغز آغزه ، آغزینه قدر ، حنجا حنج طولو ایدی ‖ برطاپه ، طیقاج ایله قپامق ، طیقامق ، طپالمق ‖ (باغچوانلق :) impfen = gepfropftes Obst ‖ (Kern-obst ك مقابلی اولرق) آشیلی ، آشیلانمش میوه .

Pfropfen (ـُـ ا م) b. (40) = Pfropf .

Pfröpfling (ـُـ ا م) (38) (باغچـ) آشیلانمش آغاج ، تازه آشی .

Pfründe (ـُـ ا مؤ) (53) provide're دن مأخوذ اورته لاتینجه provenda] (بروحانی‌یه ویریلان) عائداتلی رتبه ، عنوان ، رؤس ‖ وقفدن مخصوص ایراد ، وقفیه ‖ (برخسته خانه‌ده) یر ، یتاق .

Pfuhl (ـُ ا م) (38) [لاتینجه palus] بطاقلق ، جامورلی چقور ، طورغون صو بیغینی ، جامورلق یر .

Pfühl (ـُ ا م (ا لا) (38) [لاتینجه pulvi'nus دن مأخوذ phula'vi] باش یصدیغی ، یوز یاصدیغی ، اوزون طار یوز یاصدیغی ، یاصدیق یتاق ، کرویت ‖ مدوردیرك طبانی .

Pfui! (ـُ حرفـ ند) [لاتینجه phui] تو ! ، تواه ، مستحقی ویرسون ! های مردار ! های جنابت ! آمان !

Pfund (ـُ ا لا) (38) ، مقیاس اولرق (*inv.*) [لاتینجه pondus] (اوزان مقیاسی) یارم کیلو ، فوند ‖ لیرا ‖ —Sterling (انکلیز) اشترلینغ لیراسی ‖ (مجا) علی الخصوص انجیلده : Tale'nt ‖ (۲٤۰) پارچه‌لق شی ، یکرمی دوزینه .

Pfund„... (ـُ…) —birne (ا مؤ) ایری (یاز) آرموددی ، بون قره‌تین .

Pfünder „... (ـُـ…) [Pfund] . . . قدر ، فوند ، لیره‌لك ، علی الخصوص طوپجیلقده : —Sechs آلتی فوندلق .

Pfusch„... (ـُ…) —arbeit (ا مؤ) پیس ، مردار ایش ، فنا یاپلمش ، چوروك شی ‖ —mafferei (ا مؤ) بلا رخصت اجرای صنعت ، کهیاسی طرفندن طانینمدن ، تصدیق اولنمدن سمسارلق ، دلاللق ایتمه .

Pfuschen (ـُـ فعـ لا +) a. c. (21) فوصوردایه‌رق ، جیتلایه‌رق یاپمق ‖ بلا رخصت اجرای صنعت ایتمك ‖ کوتو ، فنا ایش یاپمق ، ایشی پیس کورمك ‖ ایشنده تکاسل ایتمك ‖ قاریشدیرمق ‖ (کاغد اویوننده) — کاغدلری حیله‌لی قاریشدیرمق ، اویون ایتمك .

Pfuscher (ـُـ ا م) a. (40) فوصوردامه ، جیتلامه ‖ (مجا) خطا ، قصور ‖ کیزلی ایش کورن ‖ فنا ، کوتو ایش یاپان .

Pfütze (ـُـ ا مؤ) (53) [لاتینجه pu'teus] پیس صو بیریکینتیسی ، جامور ، بطاقلق .

Phanerogamen (ـُـــــ ا جمعـ) (*inv.*) [روم] (نبا) علامات تذکیر وتأنیثی میدانده اولان نباتاته اطلاق اولنور ، ذوالالقا الظاهره .

Phänomen (ـُـــ ا لا) (38) **Phänomenon** (ـُـــ ا لا) (38) [روم] طبیعتك غریب وفوق العاده (بر) علامتی .

Phantasie (ـُـــ ا مؤ) (53) و (49) [روم] تصور ، صایقلامه : خیال باطل ، وهم ‖ (موسیق) فانتازی .

Phantasmagorie (ـُـــــ ا مؤ) (51) و (49) قرانلق اوطه ایچنده خیالر ارائه‌سی ‖ آثار ادبیه‌ده خارق العاده شیلرك کثرت ومبالغه‌سی .

Phantom (ـُـ ا لا) (38) [روم] خیال ، غل یبانی ‖ وهم وخیال ‖ غایت ضعیف ویا نفوذی آز کمسه .

Pharao (- ᴗ́ ا خا م) (56) فرعون .

Pharisäer (ᴗᴗ́ᴗ ا م) .a (40) [عبر] اسكی اسرائیلیلرك متعصب ویا ریاكار طائفه‌سی افرادندن بیری ‖ كذا (مجازی) = Schein-heiliger .

Pharmakopöe (ᴗ) ᴗᴗᴗ ا مؤ) (55) [روم] اجزانك حاضرلنمسی علم وصنعتی، تحضیر الادویه .

Pharmazent (ᴗᴗ ا م) (51) [روم] اجزاجی، یقین زمانلرده : in— (ا مؤ) (50) اجزاجی قادین .

Pharos (ᴗ́ ا خا لا) (inv.) (جغر) اسكندریه قارشوسنده‌كی كوچك آطه، فار .

Phase (ᴗ́ امؤ) (55) (هیئت) صفحه .

Phenyl (ᴗ́ ا لا) (56) (sans pl.) [روم] (كیم) فحم وصو اختلاطندن حاصل اولان ماده، فنیل .

Philantrop (ᴗᴗ́ ا م) (51) = Menschen-freund .

Philharmonisch (ᴗᴗ́ᴗ ص) (21) [روم] محب موسیقی ‖ موسیقی یه مخصوص .

Philister (ᴗᴗ́ ا م) .a (40) [روم] (ا خا) (قدیمده ارض فلسطینده اسكان ایدن قومك اسمی) فلسطین ‖ (طلبه آغزنده) بكین ‖ طلبه‌نك اوصاحبی ‖ لوقنطه‌جی، خانجی، اوتلجی، میخانه‌جی ‖ قبا، قالین قفالی حریف، قبا وتربیه‌سز كمسه ‖ قدحده بیرا، چبوقده توتون آرتیغی .

Philo... (ᴗ...) [روم] philo... (= Freund...).

Philolog (ᴗᴗ́ ا م) (51) [روم] مؤاخذات وتدقیقات ادبیه ایله مشغول ادیب، ادبیات معلمی .

Philomele (ᴗᴗ́ᴗ ا خا مؤ) (48) [روم] (اساطیر وشعرده بلبل مقامنده مستعملدر) فیلومه‌ل .

Philosoph (ᴗᴗ́ ا م) (51) [روم] علم فلسفه‌ده عالم كمسه، حكیم، فیلسوف ‖ قال وقیلدن اوزاق اوله‌رق راحت عمر سورن حكیم ‖ اعتقادسز كمسه، فیلسوف مشرب، دهری .

Philosophie (ᴗ́ ᴗᴗ́ ا مؤ) (49) حكمت، فلسفه ‖ اعاظم حكمادن هربرینك كندینه مخصوص اصول وطریق حكیمانه‌سی ‖ هركسك افكار ومسلك مخصوص ‖ برعلم وفنك اسباب وحقایقندن بحث ایدن علم ‖ منطق وآداب واخلاق وطبیعیات والهیات قسملرینه منقسم برعلم مخصوص، فلسفه .

Phiole (ᴗᴗ́ ا مؤ) (55) [لاتینجه phi'ala] كوچك شیشه، كوچك صراحی .

Phlegma (ᴗ́ ا لا) (56) [روم] لنفاوی، مزاج لنفاوی .

Phlogiston (ᴗ́ gh ᴗ́ ا لا) (56) (sans pl.) [روم] (كیم) اسكی كیمیاگرلرك احتراقه اساس عد ایتدكلری ماده، التهابی .

Phonetik (ᴗᴗ́ ا مؤ) (49) [روم] (غرا) صدای لسانه متعلق، مخصوص .

Phönix (ᴗ́ ا م) (38) [روم] عنقا (قوش)، سیمرغ ‖ (كذا مجازی اوله‌رق كندیسی كبی بردها بولنمیان) یكانه .

Phönizi-en (ᴗ)ᴗ tss ᴗ́ ا خا لا) .b (40) (جغر) فنیكه‌لولرك ساكن اولدقلری فنیكه اراضیسی .

Phono... (ᴗ...) [روم] phono... (= Klang...).

Phosgen (ᴗ́ gh ᴗ́ ا لا) (56) (sans pl.) [روم] (كیم) فوشره‌ن غازی .

Phosphat (ᴗ́ ᴗ́ ا لا) (38) [روم] (كیم) فوسفوریت (حامض فوسفورك براساسله تركیبندن حاصل اولان ملح) .

Phosphor (ᴗ́ ᴗ́ ویاخود ᴗ́ ا م) (56) (sans pl.) [روم] اجسام بسیطه‌دن یانمغه غایت مستعد وقرانلقده پارلار صاری شفاف برعنصر، فوسفور .

Phosphorezzi(e)ren (ᴗ tss ᴗ́ ᴗ́ فع لا +) .a (21) [روم] (حكمه، كیم) حس اولنه‌جق درجه حرارت نشر ایتكسزین پارلمق، متفسفر اولمق .

Phosphorisi(e)ren (ᴗᴗ́ ᴗ́ فعمتعد) .a (21) [روم] (كیم) فوسفورلمق فوسفورله امتزاج ایتدیرمك .

Photo... (ᴗ...) [روم] photo... (= Licht...).

Photo-gen (ᴗ́ gh ᴗ́ ا لا) (38) (sans pl.) [روم] (معدن كومورندن چیقاریلان یناریاغ) مولد ضیا، فوتوژه‌ن.

Photo-graph (ᴗᴗ́ ام) (51) فطوغرافجی، فطوغراف.

Photo-graphie (ᴗ́ ᴗᴗ́ ا مؤ) (55) [روم ۱۸۳۹ ده كشف اولنمشدر : Licht-schrift] ضیا واسطه‌سیله وعملیات كیمیویه ایله رسم آلمق فن وصنعتی فطوغرافیا، پرتوتویس ‖ بو اصول ایله چیقاریلان رسم، فطوغراف .

Phrenologie (ᴗ́ gh ᴗᴗ́ ا مؤ) (55) [روم] قفانك شكل وصورتنه كوره انسانك عقل وذكاسندن بحث ایدن علم، مبحث القحف .

Phylloxera (ᴗᴗ́ᴗ ا مؤ) مفردی (inv.) جمعی —ḡ یاخود ...reren) [روم] (تا طبیعه) باغلره عارض اولان قورت ‖ (بونلردن چیقان باغ خسته‌لغی) فیلوقسرا = Reb-laus .

Physik (اكثریا : ᴗ́ ، دها طوغریسی: ᴗ́ ا مؤ) (49) (sans pl.) [روم] اجسامك احوال عارضیه‌سندن وتبدیل جنس ایتكسزین بربرلرینه اولان تأثیراتندن بحث ایدن علم، حكمت طبیعیه .

Physikat (ᴗᴗ́ ا لا) (38) [روم] صحیه خدمتنك رئیس رتبه‌سی .

Physiker (ᴗᴗ́ ا م) .a (40) [روم] حكمت (طبیعیه) خواجه‌سی، معلمی ‖ بوعلمده وقوف اولان كمسه .

Physikus (ᴗᴗ́ ا م) (36) [روم] بردائره، منطقه خدمت صحیه‌سنه تعیین اولنان طبیب، دائرهٔ بلدیه حكیمی .

Physio... (ᴗ(ᴗ)ᴗ́...) [روم] physio... (= Natur...).

Physiolog(e) (gh ᴗᴗᴗ́ ا م) (55) [روم] فسیولوجیا دینیلان علم وظائف الاعضایه منسوب اولان عالم .

Phyto... (ᴗ...) [روم] phyto... (= Pflanzen...).

Pianino (ᴗᴗ́ᴗ ا لا) (56) [ایتا] (موسیقی) عمودی پیانو كذا پیانینو .

Piano (ᴗᴗ́ حا) [ایتا] (موسیقی) یواش، خفیف وطاتلی صدا ایله، تأنی ایله ‖ (ا لا) (56) خفیف چالینیلان محل ‖ = Piano-fo'rte .

Piano(forte) (ᴗᴗ) ᴗᴗ́ ا لا) [ایتا] پیانو دینیلان چالغی .

Pflaster (ᴗ́ ا م) .a (40) [لاتینجه empla'strum] دن مأخوذ ایتالیانجه] (مصرده = ۰,۲۰۷ ، وممالك محروسه‌ده ۰,۱۹ مارق قیمتنده) غروش .

Pichel (ᴗ́ ا م) .a (40) چوجق كوكسلكی، اوكلك .

Picheln (ـ فع لا + وفع متع) .a ㉑ ایچمك ، (عو) صیق صیق (شراب) ایچمك .

Pichen (ـ فع متع وفعلا +) .a ㉑ (صنع) زفت ایله طیشاریسنی طلا ایتمك ، زفتلمك ‖ جام ساقزیکبی یاپشمق .

Pick (ـ حرند) طیق! پیك!

Pick (ـ ا م) ㊳ [Picken] قوشك غاغاسیله اورمسی ، بوتکله حصوله کلان یاره ، یره .

Pick„... (ـ...) —nick [انکلیزجه picknick] (ام) (کذا الا) چایرعالمی ، تفرج ، عارفانه‌ضیافت ، قیرآقشه‌سی .

Picke (ـ ا مؤ) ㊸ [picken] (صنع) سیوری‌قازمه .

Pickel (ـ ا م) .a ㊵ [قدیم آلمانجه biccan stechen] اوفق دوکمه ، طمورجق ‖ (علم‌امراض) دری‌اوزرنده حاصل اولان کوچك قبارجق . سیوجی ‖ = Picke .

Picken (ـ فعمتع وفعلا +) .a ㉑ [لاتینجه beccus Hahnen=schnabel] (قوشلر حقنده) غاغالمق ، غاغا ایله اورمق ‖ (die Steine) طاشی قازمه ایله چیقارمق ، قازملامق .

Picket (ـ) (مرا) . (Pike't(t)) .

Piedestal (فرانسزجه تلفظ اولنور الا) ㊻ [ایتالیانجه فرانسزجه] (معما) برستون ویاهیکلك آلتنده‌کی آیاق ، قاعده .

Piek (ـ ا مؤ) ㊾ (بحر) [Pike=] (des Schiffes)— کمی انبارینك طرفینی ‖ (ا م) ㊳ die—des Giek=baumes رانده یلکننك آلتنده‌کی بومبه سرننك براسپا ایپی

Piemont (ـ بعضاً pi-mo'nele ا غا لا) ㊻ [فرانسزجه : am Fuße der Berge] (جغر) ایتالیا پرنسلکلرندن : پیه‌مون .

Piep (ـ حرند) !— یوزاغی باغیرمسی ‖ (ا م) nicht—sagen حیق بیله دیمامك

Piepe (ـ ا مؤ) ㊸ = Pipe .

Piepen (ـ فع لا +) .a ㉑ (یاورو قوش‌حقنده) جیوجیو دیه اوتمك ، پیپ پیپ یاپمق ، ایتمك .

Pieps (ـ) =piep .

Piepsen (ـ فع لا +) .a c ㉑ = piepen .

Pi-etät (ـ ا مؤ) ㊾ [لاتینجه] محبت طفلانه ، مرحمت طفلانه ‖ دیندارلق ، تقوی ، دیانت .

Piff! (ـ حرند) ! paff— دان دون .

Pik (ـ ا م) ㊳ یاخود ㊻ [فر] سیوری تپه ، طاغ ‖ فرانسز کاغد اویوننك درت رنکندن بری : (قره) ماچه ‖ کین وغرض ، نفسانیت ‖ — (حرند) بردنبره صوقمه ، چارت! جیز ! جارق !

Pikant (ـ ص) ㉑ [فر] (nüchtern ك مقابلی) مؤثر ، کسکین ، جاذبه‌لی ، محرك ایشلر ‖ معنالی ، نکته‌لی ، طوقوناقلی ‖ آجی ، سرت ‖ بهارلی .

Pike (ـ ا مؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه picchan] اندازه ‖ حرب ، غارغی ، مزراق ‖ ماچه کاغدی .

Pikesch ، **Pikee** (ـ ا م) ㊻ [فر] (تجا) پیکه تعبیر اولنان یاموقلی قماش .

Piken (ـ فع متع) .a ㉑ [فر] باتیرمق ، صوقمق ، دلمك ، ایصیرمق ‖ یاقمق (آجی ویاسرت طات ویرمك) ‖ قیزدیرمق ، تحریك ایتمك .

Pikenier (ـ ا م nire) ㊳ [Pike] (ع) (اسکی) مزراقلی نفر ، مزراقلی ، حربه‌دار .

Pikesche (ـ ا مؤ) ㊸ = Pekesche .

Pikel(t) (ـ ا لا) ㊳ یاخود ㊻ [فر] (سواری) ایلری قره‌غول‌طاقمی ، کوچك‌قره‌غول ‖ برشی اشارت‌ایتك‌اوزره یره دیکلمش قازیق ‖ (کاغد اویوننده) پیکه اویونی .

Piki(e)ren (ـ فعمطا) .a ㉑ sich—zu... برشیئله افتخار ایتك ، قیوانمق ‖ برشیئه‌کوجنمك ‖ قیزدیرمق ، طوقونمق ، تحریك ایتك .

Pikrat (ـ الا) ㊳ (کیمیا) [روم] (کیمیا) pikrin=saures Salz= حامض پیقر ایله براساسدن مرکب ملح ، پیقریت .

Pilar (ـ ا م) .a ⑫ [لاتینجه] دیرك ، سیریق ، طیاق : آخورده حیوانلرك یولرینی آیران صیریقلرك بیری ‖ (تعا) دائما بر یرده طوروب قملدانمیان ، اورادن آیرلمیان کمسه .

Pilaster (ـ ام) .a ㊵ [فر] (معما) مربع‌الشکل‌ستون .

Pilger (ـ ام) .a ㊵ [لاتینجه peregri'nus] حاجی .

Pilgrim (ـ ا م) ㊳ = Pilger .

Pille (ـ ا مؤ) ㊸ [لاتینجه pi'l(ul)a] (اجزا) حاب (حب) .

Pillen„... (ـ...) —dreher (ا م) (آلای‌صورتیله) اجزاجی .

Pilot (ـ ا م) ㊸ [فر] [بحر] (بحر) کمیجی ، قلاغوز ، قایقجی ‖ (کمیلرك آرقه‌سی صره کیدن کوچك بربالیق) .

Pilz (ـ ا م) ㊳ [لاتینجه bole'tus] (نبا) مانتار ‖ in die—e gehen منطار آرامغه ، طوپلامغه کیتمك (تعا) (عو) غائب اولمق ، ناپدید اولمق ‖ —(Blätter„) آلتی یوفقه‌لی منطار توعی .

Piment (ـ ا لا) ㊳ [لاتینجه pigme'ntum دن مأخوذ پورتکیزجه] ژامایق بوبری .

Pimpeln (ـ فع لا +) .a ㉑ [piepen] (عو) نازیکلشمك ، نازیتلشمك ‖ خسته‌لنمق ، میزین قیزین ایتمك ؛ ایکلیه‌رك ، آه اوف ایدرك ، حزین حزین سویلمك .

Pinakothek (ـ ا مؤ) ㊾ [روم] رسم غالریسی .

Pinguin (ـ ا م) ㊳ [لاتینجه] (تا طبیعه) شمال دکزی ساحلنده بولنان پك قیصه توکلی قوش .

Pini-e (ـ ا مؤ) ㊸ [لاتینجه pi'nea] جام فیستیق ‖ فستیق میوه‌سنك کندیسی .

Pink (ـ حرند) !— — طین طین !

Pinke (ـ ا مؤ) ㊸ (تا طبیعه) Sch(l)eibe قیا بالغی ‖ (بحر) کریسی یوارلاق یوك کمیسی .

Pinkeln (ـ فع لا +) .a ㉑ [فلنکده کائن‌فیرسیا ولایتنك‌شرق‌طرفلرنده : pink: männliches Glied] (عو) کوچك آبدستنی بوزمق ، (عو) ایشه‌مك .

Pinken (ـ فع لا +) .a ㉑ [Pink] چاقمقله آتش چیقارمق ، یاقمق ‖ دمیردوکمك .

Pinne (ـ ا مؤ) ㊸ [لاتینجه pinna] قوش قناد وقویروغنك اوزون توکی ، دیش ‖ (تا طبیعه) ایری مدیه نوعی ، پینه ‖ لوپچه چیویسی : کوچك قارفیچه : کیمه چیوی .

Pinsch(er) (ـ) (ـ ا م) .a ㊵ [انکلیز] (تا طبیعه) (برکوپك نوعی) انکلیز کوپکی .

Pinsel (ـٓـ ا م) .a (40) [لاتینجه penici'llus] رسم قورچەسی || —grober بویاجی فیرچەسی || بعض حیواناتك طوپ صاچی ، پرچمی || (مجا) سرسم ، بدلا ، قاچیق کسه ، حیوان آدم .

Pins(e)ler (ـ(ـ)ـٓ ا م) .a (40) قبا ، چرکین رسملر یاپان|| اشیای تجاریەیی رسم ایله تزیین ویا تصحیح وتعمیر ایدن.

Pint (ـٓ ا م) پك قبا : ذکر ، آلت تناسل رجل .

Pinzette (ـٓـ صورت تلفظی pin-ssè'tè ا مؤ) (53) [فر] جمبیز ویا بوجنس کریتی .

Pinzon(e) (ـ)ـٓـ ا خا م) (56) قولومبوسك یول رفیق، پینزون .

Pio(n)nier (ـٓـ صورت تلفظی pi-on-ni'rè ا م) (38) (ع) [فر] استحکام عسکری ، نفری .

Pipe (ـٓـ ا مؤ) (55) [فر] بیوك فیچی || شمال ولایت لسانی = Tabacks-Pfeife || (مجا) برلین لسانی : عو ا — Das ist mir ganz بو بم هیچ اومورمده (بیله) دکل .

Pipin (ـٓـ ا خا م) (56) [لاتینجه pe'pō] Kleine : ویاخود der Kurze— پپن لوپرەف .

Pippau (ـٓ ا م) (38) (نبا) قره پیه || —stinkender طوموزمارولی .

Pip(p)s (ـٓ ا م) (مفردی (36) ، جمعی (36)) [لاتینجه‌دن pitui'ta دن مأخوذ pipi'ta] قوشلرك دیللرنده حاصل اولوب اوكملرینه‌وصو ایچمه‌لرینه مانع اولان برنوع قبارجق ، عقدة اللسان

Pirat (ـٓـ ا م) (51) [روم] دکزحیدودی ، قورصان .

Pirä-us (ـٓـ ا خا م) (.nur) (آتنه‌نك لیمانی) پیره .

Piroge (ـٓـ ا مؤ) (53) [قارائیبی لساننجه] (بحر) وحشیلرك اویولمش آغاج کوده‌سندن عبارت قایغی .

Pirol (ـٓـ ویاخود ـٓـ ا م) (38) [رومجه pyrrhu'las | gold-gelb] (تا طبیعه) آلتون قره طاوق .

Pisang (ـٓـ ا م) (38) [مالای لساننجه] (نبا) موز آغاجی، پیسانغ || (بونك یشان میوه‌سی) موز .

Pisch! (ـٓ حرف ندا) پست ! صصت ! (= pst!) .

Pisé-Bau (ـٓـ ا م) (38) (sans pl.) (صنع) (دیوارجیلق) طوپراق بناودوومه طوپراق ایله یاپیلان انشاآت ، دیوار .

pispern ، **Pispeln** (ـٓ قه لا +) .a (21) مرلداعق ، میرلامق، فیصیلدامق .

Piß (ـٓ ا م) (33) (sans pl.) نادراً مستعمل اولوب = Pisse .

Pisse (ـٓـ ا مؤ) (53) (عو) بول ، (عمو) سیدیك .

Pisseln (ـٓ قه لا +) .a (21) (عو) صیق‌صیق وازار آزار ایشه‌مك ادرارینی ضبط ایده‌مامك .

Pissen (ـٓ قه لا +) [فر] تبول اتمك ، ایشه‌مك ، کوچك آبدستنی بوزمق .

Pistazi-e (ـ)(ـ)ـٓ ا مؤ) (53) [لاتینجه] (نبا) فیستیق، شام فیستیق .

Pistill (ـٓ ا لا) (38) [لاتینجه] (نبا) نباتاتك عضو تأنیثی (=Stempel) .

Pistole (ـٓـ ا مؤ) (53) [فر] طبانجه || (حال اوله‌رق) aus der—geschossen شدتله ، بردنبره || [ایتالیانجه piastruola] (مختلف قیمتده آلتون سکه) پیستول .

Piston (فرانسزجه تلفظ اولنور ا لا (ا م) (56) [فر] (صنع) بخارماکنه‌لریله،قوای سائره ایله ایشلیان ماکنه‌لرك بقراجی، پیستون || بخار ماکنه‌سنك تحریك ایتدیکی اسطوانه (که بونك واسطه‌سیله چرخلر دور ایتدیریلور) پیستون‌قولی|| (موسیق) آلات موسیقیه‌دن پیستون .

Pitsch-naß (ـٓـ صـ) (21) (عمو) صیرصیقلام .

Pittoresk (ـٓـ صـ) (21) [ایتالیانجه] وحشی برحالده بولنمقله برابر شایان‌حیرت وتصویر برصورتده کوزل ویا غریب بولنان شی ویا موقع|| مصور .

Pips (ـٓـ ا خا م) (36) پی .

Plack (ـٓ ا م) (38) = Plackerei (ا م) (38) ، نادراً (31) ، —en (ـٓـ ا م) لکه || یاما ، اك ||(دوزسطح) مستوی|| معدن صفحه‌سی، لوحه .

Placken (ـٓ قه متع) .a (21) (=plagen) Jemand —und plagen برینه‌جوروجفاواذیت اتمك،چکدیرمك،ازمك ، کوتو معامله اتمك || کذا (قه مطا) sich—(und plagen) اذیت وجفا چکمك، محنت آلتنده ازلمك|| چالشمق، اوغراشمق، چبالمق|| (صنع) یاپیشدیرمق ، ربط اتمك || اوزرینه کچیرمك || بوشامش طوپراغی اوروب صیقیشدیرمق ، تپمك، باصمق، چیکنمك .

Plage (ـٓـ ا مؤ) (53) [لاتینجه pla'ga] اذیت،جور وجفا || زحمت ، مشقت || قایغی || کدر ، اسف || (ضر مثل) Jeder hat seine— هرکسك بردردی وار || صیقینتی ویرن بولاشی، آغری، وجع، مرض|| —(Land„) آفت ، مصیبت، بلا .

Plagen (ـٓـ قه متع) و —sich (قه مطا) .a (21) [Plage] اذیت چکمك ، اوغراشمق|| جوروجفا اتمك، ازمك، اذیت اتمك || ازعاج اتمك ، اذیت ویرمك ، صیقمق || durch —Reden (عو) لطیفه ایله، طاقیله‌رق ازعاج‌اتمك، صیقینتی ویرمك ، آلای اتمك .

Plagge (ـٓ ا مؤ) [قبا آلمانجه] (صنع) (زرا) قوندەلق براراضیده بیتمش چایر پارچه‌سی .

Plagiar (ـٓ gi- ا م) (38) [لاتینجه] ، —ius (ـ)(ـ)ـٓ gi- ا م) (36) بشقه‌لرینك آثارندن چاله‌رق کندی نامنه‌اثر نشرایدن محرر، منتحل .

Plaidi(e)ren (ـٓ plē قه لا +) .a (21) [فر] —(für Jemand) مرافعه‌ده وکالت اتمك،بری ایچون اقامهٔ دعوی اتمك ، بری‌نامنه دعوی اتمك .

Plakat (ـٓ ا لا) (38) [placken] یافته، اعلانات‌مطبوعه .

Plan (ـٓ ا م) (31) ، بعضاً (38) [لاتینجه pla'nus] (نیت ، مرام ومقصده کوره یاپیلان) ترتیبات ، پلان ، پروژه|| نیت، مقصد، مرام|| اووه ، دوزلك ، میدان || اورمان درونده بولنان آچیقلق|| — (صـ) (21) دوز، یکرنك || (مجا) ساده ، حیله‌سز خرده‌سز .

Plane (ـٓ ا مؤ) (53) [متروك Plahen = Blahe] آرابه اورتوسی ، تنته || آرابه اوزرینه اورتکه مخصوص‌مشمع زفتلی بز .

Pläne (ـٰـ ا مؤ) (52) [فر] اووه ، صحرا ، دشت . (Plan =) .

Planen (ـٰـ فعـ لا + وفعـ متعـ) .a (21) پلانى، پروژه‌سنى یاپمق ‖ ترتیب وتصور، نیت ایتمك ، تصمیم ایتمك .

Planet (ـٰـ ا م) (51) [لاتینجه] (هیئة) برنجم ثابت یعنی برکونش اطرافنده دونن نجم سیاره‌که کرهٔ ارض دخی بوقبیلدندر ، سیاره .

Plani(e)ren (ـٰـ فعـ متعـ) .a (21) [فر] طوپراق ایشلرنده ، تسویه ایتمك ، دوزلتمك ، چیکنمك ‖ (معدن اشیا حقنده) چکیچله دووه‌رك دوزلتمك ‖ چیرلشلمك (کتابجیلقده) .

Plani-glob (ـٰـ ا لا) (51) یاخود (38) [لاتینجه] کرهٔ مسطحه .

Plani-metrie (ـٰـ ا مؤ) (53) و(49) [لاتینجه‌روجه] هندسه‌نك مسطح شیلری اولچمکدن بحث ایدن قسمی ، هندسهٔ مسطحه .

Planke (ـٰـ امؤ) (53) [اورته‌لاتینجه planca Brett] قالین تخته .

Plänkeln (ـٰـ فعـ لا +) .a (21) [اصلندن اکثریا schießen] (ع) آوجی آتشی ایتمك ، تك توك آتش ایتمك ، محاربه‌یه باشلامق ، آوه چیقمق .

Planken (ـٰـ فعـ لا +) .a (21) تخته ایله تجهیز ایتمك ، اورتمك ، قاپلامق .

Planschen (ـٰـ فعـ لا + وفعـ متعـ) .a. c (21) (عمو) یوزمك ، پاتدی پاتدی یاپمق ‖ (لطیفه یوللو) —in Wonne بحر مسرته طالمق ، ذوق وصفایه طالمق ، قوبولمق .

Planschett (ـٰـ ا لا) (38) [فر] =Blank-scheit .

Plantage (ـ ژ ـٰـ امؤ) (53) [فر] = Pflanzung (مرا . pflanzen) ‖ (صنعـ) — (Salpe'ter„) صنعی کهرجله معدنی .

Planum (ـٰـ ا لا) (56) [لاتینجه] (شمندوفرده) دوز وآچیق تمور یولی واغونی .

Plappern (ـٰـ فعـ لا + وفعـ متعـ) .a (21) صاچمه صپان سویلمك ، کوه‌زه‌لك ایتمك .

Plärren (ـٰـ فعـ لا + وفعـ متعـ) .a (21) (حیوانات وانسان حقنده) باغرمق ، بوکورمك ، باغروب چاغیرمق ، یایغاره ، شماته ایتمك ‖ چایقیروب باغره‌رق شرق سویلمك .

Pläsir (ـٰـ ا لا) (38) [فر] (عمو) تلذذ ، حظ ‖ ذوق وصفا ، محظوظیت ، ممنونیت .

Plastik (ـٰـ امؤ) (49) (sans pl.) [روم] طوپراقجیلق ، چوملکجیلك صنعتی ، طوپراق اشکال یاپمق فنی ، هیکلتراشلق صنعتی .

Plata (ـٰـ ا خا م) (56) (جغر) der Laplata (آمریقای جنوبیده نهر) لاپلاتا .

Platane (ـٰـ ا مؤ) (53) [لاتینجه] (نبا) چنار آغاجی .

Plateau (فرانسزجه تلفظ اولنور ا لا) (56) [فر] طاغ اوزرنده دوز تپه ، یایلا .

Platin (ـٰـ یاخود ـٰـ ا لا) (56) [اسپانیولجه Kleines Silber] کذا a — (ـٰـ ا مؤ) (sép.) کذا : (ـٰـ ا لا) (56) ، کافه‌سی (sans pl.) (معد) پلاتین‌معدنی ، بیاض آلتون .

Platine (ـٰـ ا مؤ) (53) [فر] (صنعـ) اوفق معدن لوحه‌سی ‖ اویوقلی تمور .

Plato (ـٰـ ا خا م) (56) افلاطون (حکیم)

Platonisch (ـٰـ ـ صـ) (24) [Plato] افلاطونك مذهب فلسفه‌سنه متعلق ، افلاطونی ‖ (مجا) اغراض ومنافع ماديه‌دن عاری ، معنوی ، حقیقی ، خالص ، پاك .

Platsch (ـٰـ حرند) شراپ ! شارپ !

Platschen (ـٰـ فعـ لا +) .a (21) [platzen=] شارپدن دوشمك ، شراپ ایتمك ‖ ich habe es—hören برشیئك شارپدن صویه دوشدیکنی ایشتدم .

Plätschern (ـٰـ فعـ لا +) .a (21) [platzen =] (حرکت ایدن برمایع حقنده) شیرلدامق ، شاقیردامق ، شاقلامق ، ساحله خفیفجه چارپمق ، چاغلمق ‖ gegen das Ufer— جاغلدامق ‖ (اشخاص حقنده) —im Wasser صویی تحریك ایتمك ، صویی شاپردانمق ، صو ایله اوینامق .

Platt (ـٰـ صـ) (24) [روجه plaly's دن مأخوذ فرانسزجه] دوز ، یاصی ، مستوی ‖ (حال اوله‌رق) sich—auf den Bauch : ویاخود auf den Boden legen بویلی بوینجه (قارنی اوزرینه یره ، یوزی قویون) یاتمق ‖ (مجا) heraus— sagen طوغری طوغری طوسطوغری ، دوبره دوبره سویلمك ، فکرینی صاقلامامق ، آچیق سویلمك ‖ یاصیلدلش ، دوز ‖ —schlagen اوروب یاصیلاتمق ، یام یاصی ایتمك ‖(مجا) (قطعی ، طوغری ، بسبتون ، کاملاً) das—e Gegentheil بسبتون عکسی ، تماماً ضدی ‖ die—e Wahrheit محض حقیقت .

Platt „ ... (ـٰـ ...) —füßig (صـ) دوز طبان ، یاصی آیاقلی ‖ —deutsch (صـ وا لا) (hoch-deutsch ك مقابلی) قبا آلمانجه ، عادی ، آشاغی آلمان لسانی ‖ —erbse (ا مؤ) (نبا) مرجمك ‖ —fisch (ا م) پیسی وامثالی کبی یاصی بالق ، دیل بالغی ‖ —fuß (ا م) دوز ، یاصی طبان ‖ (طوپوق ایله پارمق کوکی آره‌سنده اولان آیاق قسمی) طبان ‖ —nase (ا مؤ) یاصی بورون ‖ —stich (ا م) دوز دیکیش (دیکیش نوعی) ‖ (بحر) کمیجی دوکومی .

Plättchen (ـٰـ ا لا) (Platte کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) اوفق معدن صفحه‌سی ، پول ‖ (نبا ، تاطبیعـ) (صنعـ) (معما) کندندن بیوك برچارچوه‌نك ایچنده بولنان طاش وساٸره اویغه‌سی .

Platte (ـٰـ امؤ) (53) [روجه pla'te دن مأخوذ قدیم آلمانجه platta] = Glatze ‖ چبلاق آراضی ، یر ‖ اورمانك آغاجسز محلی ‖ (بحر) دکزك قومصال اولان یری ‖ (صـ) قالین لوحه ، صفحه ، یاپراق ، اینجه لوحه ‖ (مطبعه) (دیزلمش صحیفه‌دن آلنمش) قالب ، قلیشه ‖ تپسی ، تابله .

Plätte (ـٰـ ا مؤ) (53) چامه‌شیرك اوتولمه‌سی ‖ = Plätt-eisen اوتو .

Platteis (ـٰـ ا م) (38) Platteise (ـٰـ امؤ) (53) [لاتینجه plat'essa] (تاطبیعـ) دیل بالغی =Platt-fisch .

Platten ، **plätten** ایکیسیده (ـٰـ فعـ متعـ) .b (21) کذا : (فعـ معطا) —sich یاصیلتمق ، یاصیلاتمق ‖ یاصیلاشدیرمق ، یاصیلاشمق ‖ دوزلتمك ، تسویه ایتمك ‖ (یالکز : plätten) —Wäsche چماشور اوتولمك ‖ (صنعـ) —Meta'lldraht معدنی تلی حدیده‌دن چکمك .

Platter-dings (تبث حا) platt و Ding] مطلقا، بھیچ حال || nicht— اصلا، شیچ بروجهله، قطعیاً، ممکن دکل، شیچ برصورتله، اولماز والسلام .

Platti(e)ren (ـئـ فع متع) a. (21) [Platte] (یالدزی آلتون وکموشله) قاپلامق .

Platz (ئ ا م) (31) [لاتینجه pla'tea] یر، موقع، محل|| Sie— nehmen بیوریکز اوطوریکز، اوطوریکز افندم || (ع) auf dem—e bleiben (میدان محاربه‌ده قالمق) شهید اولمق، میدان معرکه‌ده وفات ایتمك || Jemandem—machen برینه یرویرمك، یول آچمق||(عا) hier ist nicht der—davon zu sprechen بو بوراده سویلنه‌جك دکل، بورایه بوشی یاقشمز، بوراسی اونك یری دکل، او بوراده سویلنمز، اوسوزك موقعی، یری بوراسی دکل || —greifen یرلشمك، سوکاشمك، یر طوتمق || immer auf dem—e sein هروقت ایجاب ایدن محلده حاضر بولنمق || (حال اوله‌رق) auf dem—e درحال، درعقب، اول آنده || [پولونیاجه placek] پکسمات، کورك || [platzen] —(حرتد) خارج اکوت ! || (ا م) (31)، کذا (38) (قیریلان، خاجیردایان،چاتلایان برشیئك ویردیکی سس) پاطلامه، چاتلامه، خارج ایچه .

Platz,,... (‥‥) —kommandant (ا م) (ع) مرکز قوماندانی|| —patro'ne (ا مؤ) قوروصیق فشنك، مانوره فشنکی || —regen [فلمنکجه plas Pfütze] صاغاناق .

Platzen (ـئ فع لا) c. (21) (فع لا +) پاطلامق، چاتلامق، چاتیردامق، کورولتی ایله دوشمك (آتش حقنده) چتلامق، چاتیردامق || (فع لا—) چات پات ایدوب چاتلامق، پاطلامق=bersten || heraus—: پاخود mit etwas hervor (برشیئی دروننده طوته میوب ضبط ایده‌میوب) صالیویرمك، قوپوویرمك، سویلیویرمك پاطلامق، (آغزندن) قاچیرمق || [لاتینجه blatire] (فع لا +) = Plaudern .

Plätzen (ـئ فع متع وفع لا +) c. (21) چاتیردی ایله آتش ایتمك || (چاتلایه‌جق صورتده، چاتلاته‌رق اورمق) شاقلاتمق || برشیئك اوزرندن برشیئی قالدیرمق، رفع ایتمك || (اورماننجیلقده) einen Baum— = anlaschen .

Plaudern (ـئ فع لا + وفع متع) a. (21) [لاتینجه blatera're] قونوشمق، لقردی ایتمك|| چکه چالمق، کوه‌زه‌لك ایتمك، لقلق ایتمك|| بوش بوغازلق ایتمك || (فع متع وفعمطا) Jemandem die Ohren von etwas voll— برینه برشیئی یوزدفعه آکلاتمق، سویلیه سویلیه قولاغنی طولدیرمق، قفاسنی شیشیرمك|| sich müde— چکه چالمدن، لاف ایتمکدن یورلمق .

Plausibel (ـئـ ـ) (21) [قر] مقبول، معقول (برشیئی برینه) Jemandem etwas—machen قبول ایتدیرمك، اقناع ایتمك،(برشیئی برینه) آکلاتمق، عقلنی ایردیرمك .

Plau(t)z (ـ حرتد) پاف ! پوف !

Plebejer (ـئـ ا م) a. (40)، —in (ا مؤ) (50) [لاتینجه] نسب وشرافتی اولمیان، آیاق طاقمندن، عوام کروهندن بولنان کمسه (ارکك، قادین) .

Pleite (ـئـ ا مؤ) (55) (عو) [یهودیجه] افلاس، اعلان افلاس ایتمه || (صـ) بورجنی اوده‌یه‌میان، مفلس

Plempe (ـئ ا مؤ) (53) (عو) قلیچ، سیف|| طاتسز ایچکی، مشروبات .

Plempern (ـئ فع لا + وفع متع) a. (21) (عو) im Wasser— صوده یوزمك، باتدی چیقدی یاپمق || صیق وچوق ایچمك

Plenum (ـئ ا لا) (56) (*sans pl.*) برجمعیتك اعضالرینك کافه‌سی، مجموعی .

Pleonasmus (ـئـ ـ ا م) (45) [روم] (بیانده) مجرد جمله‌نك مفهومنی تأکید وتأیید ضمننده ایراد اولنان فضله کلمه ویا تعبیر .

Plinse (ـئ ا مؤ) (53) [لاتینجه place'nta] اینجه طاتلیلی صارمه اوملت

Plinth (ئ ا م) (38)، Plinthe (ـئ ا مؤ) (53) [روم] (معما) آیاق، قاعده، پدیوك، ستونك مربعی، آلچاق قاعده‌سی : بنانك خارج ویا داخلنده دیوارك آلت طرفنده‌کی چیقینتیلی قوشاغی .

Plombe (ـئ ا مؤ) (53) [لاتینجه فرانسزجه] (تجا) قورشون تمغا، مهر || دیشه طولدیریلان قورشون(کموش، آلتون وسائره) .

Plombi(e)ren (ـئـ فع متع) a. (21) [لاتینجه فرانسزجه] قورشون ایله تمغالمق، قورشونلمق|| (دیشجیلکده) دیش طولدیرمق .

Plötze (ـئ ا مؤ) (51) نادراً : Plötz (ئ ا م) (38) [پولونیاجه plotka] (تاطبیعه) بالق نوعندن: دره‌قیاسی .

Plötzlich (ـئ ص) (21) [plauz=plotz] چابوق، سریع، آکسزین، ناکهان، علی الغفله، آپاکسز، بردنبره .

Pluder-hose (ـئـئـ ا مؤ) (53) [وسطی آلمانجه plodern wiederholt rauschen] شالوار، آرقه‌سی صالللانور دیزلك .

Plump (ـ حرتد) [قبا آلمانجه] پوف ! چات ! پات !||

Plump (ا م) (38) پاتداداق دوشوش، کوم ایدرك دوشمه|| (جسماً وفکراً) قبا، بیچمسز، سومسوك .

Plump,,... (‥‥) —sack (ا م) (اویون) اکثریا : dreh' Dich nicht um, der—sack ' geht rum (اوروسی بوغچه‌سی)طوره اویونی .

Plumpen (ـئ فع لا—) a. (21) آغیر برصورتله، کورلتی ایله دوشمك، یومب، کوم ایدرك دوشمك، ایتمك .

Plumpsen (ـئ فع لا ±) a. (21) = plumpen .

Plunder (ـئ ا م) a. (40) [وسطی آلمانجه plunder Bett-zeug] خردوات، پرتی (هردرلو اشیا)، پاچاوره، قوللانلمش اسکی اشیا، (بت پازاری اشیاسی) : استعمالدن ساقط قاپ چاقاق، ادوات ؛ دکرسز اهمیتسز شی .

Plündern (ـئ فع متع فع لا +) a. (21) [Plunder] صویمق || یغما، غارت ایتمك، نهب ایتمك || چالمق، ارتکاب ایتمك .

Plural,,... (‥‥، بعضاً ‥‥) —endung (ا مؤ) جمع اشارتی، برکلمه‌نك جمعنده نهایتنه کلان حرف ویاهجا، ادات جمع.

Plurale tantum (ـئـ ا لا) (*inv.*) [لاتینجه] یالکز جمعی استعمال اولنان .

Pluralismus (ـئـ ا م) (45) [لاتینجه] (Moni'smus ك مقابلی) فکر جمعیت، فکر اتحاد .

Plus (ـحا) [لاتينجه] (ريا) زائد (+) اشارتی (٤+٦) الی زائد درت ، الی درت دها .

Plüsch (ـ و ـ ا م) (38) [فر] توکلی قطيفه .

Plusquamperfectum (ـــــ ا لا) (58) [لاتينجه] (غرا) پلوسکو پارفه ، حکايهٔ ماضی صيغه‌سی .

Pluvial (ـ (ـ) ٧ - ا لا) (38) [لاتينجه] Pluviale (ـ (ـ) ٧ - ا لا) (56) کليساده بخوردان گزديرن راهبلرك کيدکاری جبه .

Pneumatik (ـــ ا مؤ) (49) [روم] علم احوال‌هوا .

Po (ـ ا خا م) (*inv.*) (جغر) ايتاليا‌ده جاری پونهری .

Pöbel (ـــ ا م) a. (40) [لاتينجه] آياق طاقمی ، عوام گروهی ، عوام ناس .

Pöbelhaft (ـــ ص) (21) [Pöbel] عوام ناسه مخصوص‖ بياغی ، آشاغيجه‌سنه ، قبا،غليظ صورتده .

Pochen (ـ قه لا + وقه متع) a. (21) [اورته آلمانجه klopfen = [schlagen bochen ‖ اوره‌رق چکيچليه‌رك چالشمق، ياچق، دوکك ‖ (معدنجيلکده) خام معدنی دوکه‌رك، ازه‌رك اوفالامق‌دوومك، صمق‌اتمك‖باغيروب‌چاغيرمق، ياتيردی کوروتلی اتمك ‖ —auf etwas برشيئی اساس اتخاذ ايدرك آثاك اوزرينه کوروتلی ، پاتيردی اتمك ، طوتدرمق ‖ زورله اسمتك ‖ برنوع طوپ اويونی (پوکه) اوينامق .

Pocher (ـ ا م) a. (40) قپويه اوران ، قاقان‖ عنادجی، چاچارون ، قاتفارون ‖ پوکه اويونجيسی‖ (اوج ويا درت‌عين جنسدن کاغد) پوك ‖ (صنع) (معد) معدن دوککه مخصوص بيوك ديك .

Pocke (ـ ا مؤ) (50) Blatter= .

Pocken „... (ـــــ) (ا مؤ) —narbe چيچك خسته‌لغنك براقديغی اثر) چيچك بوزوقلغی ‖ —impfung Blattern-impfung=(ا مؤ)‖چيچك آشيسی —krankheit (ا مؤ) چيچك خسته‌لغی ‖ —wurz(el) (ا مؤ) (نبا) Chi'na-wurzel= .

Pock-holz (ـ ا لا) (25) (نبا وصنع) پيغمبر آغاجی Guaja'k-holz = .

pockig Pockicht اکيسيده (ـ ص) (21) چيچك بوزوغی‖ چيچق خسته‌لغی کبی، آکا مشابه .

Podagrisch (ـــ ص) (21) ، Podagrist (ـــ ا م) (51) [روم] (علم امراض) نقرسلو‖ (عو) نقرس‌القدم، آياغنده نقرس علتی بولنان کمسه .

Podest (ـ ا م) (38) (صنع) (معما) مردبوان‌صحنلغی .

Podestà (ـــ ا م) (56) [ايتا] حاکم .

Podex (ـ ا م) (38) [لاتينجه] =Gesäß ‖ بعضاً برشيئك قفا ، عکسی جهتی .

Podoli-en (ـ (ـ) ـ ا م) b. (40) روسيه‌نك غربيده پودوليا ولايتی .

Po-esie (ـــ ا مؤ) (51) [روم] = Dicht-kunst ‖ Ge-dicht= .

Po-et (ـ ا م) (51) [روم‌جه‌دن مأخوذ لاتينجه] ، —in (ا مؤ) (50) شاعر ، شاعره .

Po-etaster (ـــ ا م) a. (40) (عو) [Po-e't] Dichterling= .

Po-etisch (ـــ ص) (21) [روم‌جه‌دن مأخوذ لاتينجه] شاعرانه ‖ (حا) شاعرجه‌سنه .

Pointi(e)ren (ـــ poin قه متع) a. (21) [فر] —(einen Gedanken) مؤثر برطرز وصورت ويرمك‖(دوربين، طوپ وامثالی حقنده) توجيه اتمك. نشان آلمق، جهتنه قومق.

Pokal (ـ ا م) (38) [لاتينجه] آلتون ويا کوش قوپه ، کاسه .

Pökel (ـ ا م) a. (40) [قلمنکجه pekel] (آشجيلقده) صلاموره ، طوزلی صو .

Pökeln (ـ قه متع) a. (21) [Pökel]=ein-pökeln .

Pokuli(e)ren (ـــ قه لا +) a. (21) [لاتينجه]چوق ايجمك ، صيق صيق شراب ايجمك ، زياده عشرت قوللانمق.

Pol (ـ ا م) (38) [لاتينجه pólus] قطب‖مقناطيس ايکنه‌سنك ايکی اوجلرندن بيری ، قطب .

Polack (ـ وـ ا م) (51) [پولونياجه] ، کذا Polackei (ـ) (52) (Pole کلمه‌سی مقامنده) پولونيالی ، پولونز ، (عو) پولاق .

Polar (ـ ص) (21) [Pol] (هيئة ، ريا) قطبيندن برينه منسوب ، قطبی .

Polar„... (ـــــ) —stern (ا م) (هيئة) نجم‌قطبی‖ —bär (ا م) (تا طبيع) =Eis-bär .

Polarisi(e)ren (ـــــ قه متع) و —sich (قه مطا) a. (21) [Pol] (حکم) شعاعاتی بعض شفاف سطحلره انعکاس ايتديره‌رك برطاقم صور مخصوصه يه قومق، تقطيب ايتمك‖ شعاعاتك‌شفاف‌سطوح‌اوزرينه انعکاسيله صورمخصوصه‌يه‌گيرمك.

Pole (ـ ا م) (52) [اسلاوجه Poljanin Bewohner [von Flach-land —in (ا مؤ) (50) پولونيالی، پولونز .

Polei (ـ ا م) (38) ، (ا مؤ) (49) [لاتينجه pule jum] (نبا) =Flachs-kraut ‖ —kretischer کريد قالاميدياسی .

Polemik (ـــ ا مؤ) (49) [روم] منازعهٔ قلميه .

Polen (ـ ا خا لا) b. (40) (جغر) قديم پولونيا قراليق، حکومتی .

Polesi-en (ـ)(ـ)ـ ا خا لا) b. (40) (جغر) (پولونيانك) قديم پولری ولايتی .

Police (ـــ pö l-ssĕ ا مؤ) (53) [فر] سيغورطه پوليچه‌سی سندی ‖ (مطبعه‌ده) دوکوم سندی .

Poli(e)ren (ـــ قه متع) a. (21) جلالمق ، پارلاتمق ، سيلمك، تميزلمك، پرداخلامق‖ eine Arbeit mit der Feile— برايشی توزپی ايله دوزلتمك ، پرداخلمق .

Poliklinik (ـــــ ياخود ـــــ ا مؤ) (49) [روم] خسته‌لری کندی خانه ، مسکنلرنده تداوی اتمك ، خسته يه کندی اونده باقمق .

Politik (ـ ـ وـــ ا مؤ) (49) پولتيقه ، مناسبات سياسيه ، هربردولتك اتخاذ ايتديکی طريق مخصوص (خارجی وداخلی) طريق سياسی‖ فن سياسی، ادارهٔ حکومت فنی(کذا مجا . پولتيقه ، قورناز‌لق،عقل، مهارت، ديپلوماتلق) .

Politikus (ـــــ ا م) (مفردی *inv.*) جمعی (54) (عو) [Politi'k] شيطان قفالی، جين فکرلی کمسه‖ نادراً =Poli'tiker (ا م) ديپلومات .

Politur (ـــ ا مؤ) ㊾ [فر] جلا ، پرداخ ‖ (جلا وپرداخه مخصوص بویا) ورق ‖ (مجا) (dieser Mann) hat viel— بو آدم پك نازكدر ، اخلاق حسنه صاحبیدر ، الفت وانسیت یولنی بیلور .

Polizei (ـ‿ ا مؤ) ㊾ پولیس . ضبطیه ؛ (كذا پولیس هیئتیله بونك اقامت ایتدیكی محل) پولیس هیئتی ، پولیس نظارتی .

Polizei... (‿ـ‿ ...) —lieutenant (صورت تلفظی lëü'te-nä'nel) پولیس قومیسری ‖ —widrig (ص) پولیس نظامنامه‌سنه مخالف ‖ —amt (ا لا) پولیس مأموریتی ‖ پولیس اداره‌سی ، نظارتی ‖ —mini'ster (ا م) پولیس ، ضبطیه ناظری ‖ —stunde (ا مؤ) قهوه لوقانطه دكان وامثالی محللرك اقشاملری قپانمه‌لری ایچون تعیین اولنان وقت .

Polizist (ـ‿ ا م) (51) [Polizei'] پولیس نفری پولیس .

Polka (ـ‿ ا مؤ) (مفردی inv.) ، جمعی —s) [بوهمیاجه] پولقا (رقص وموسیقه‌سی) .

Polken (ـ‿ قم لا+) a. ㉑ [Po'lka] پولقا دانس ایتمك .

Poll (ـ ا م) ㊱ (شمال طرفلرنده) باش ‖ (باشه طاقیلان) توغ ‖ برشیئك تپه‌سی ، اوجی ، تپه‌لكی ‖ [انكلیز] (منتخبلر لیسته‌سی) پول ‖ Poll=mehl = (ا لا) كپكدن آلنان ، یكیدن چیقاریلان اون ، قبا اون .

Polnisch (ـ‿ ص) ㉑ [وسطی آلمانجه polänisch] پولونیایه مخصوص ، پولونیاجه ‖ die—e Sprache پولونیا لسانی ‖ das Polnische (ا لا) Polnisch پولونیاجه ، پولونیا لسانی ، پولونه ‖ (مجا) es ist eine—e Wirthschaft اوك ایچنده برجنابتلك ، مردارلق وار ، حكم سوریور ، بیسلك آقییور ، باندی باندی .

Polster (ـ‿ ا لا) a. ㊵ [قدیم آلمانجه pio'au | sich blähen (ایچی قتیق اوت ، یوك ایله طولی) اوطوریله‌جق یر ، مندر ، یاصدیق ، (یوز یاصدیغی) شیلته ، اوزرینه آیاق قونه‌جق شیلته ‖ (بونلرك ایچروسنه قونیلان شی) قتیق ، یوك ، اوت ، پاموق .

Polstern (ـ‿ قم متع) a. ㉑ (صنع) یوك ، قتیق ، پاموق وامثالیله طولدیرمق ‖ —(mit angezogenen Knöpfen) دوكمه‌لی یورغانجی ایشی یاپمق .

Polter... (‿‿...) —abend (ا م) قینه گیجه‌سی ‖ —kasten (ا م) = Plunder=kasten (ا م) اوته بری ، خردوات ، قرپینتی صندیغی .

Poltern (ـ‿ قم لا ± وقم متع) a. ㉑ (قم لا+) (دوشن اشیا حقنده) دوشركن گورلتی ، یووارلانوركن پاتیردی ایتمك ‖ (انسان حقنده) گورلتی ، پاتیرده ، شماته ایتمك ، قیامت قوپارمق ، گورلتی ایده‌یله‌جك صورتده برشیئه اورمق ‖ an die Thüre— قاپویه اورمق ، قاپویی قاقمق ، قاپویه اوره‌رق گورلتی ایتمك ، ‖ es poltert in (der Kammer) اوطه‌ده ، قاره‌ده گورلتی وار ، برپاتیردی اولیور .

Poly... (‿‿‿...) [روم] poly... (viel...=) .

Polyglotte (ـ‿‿‿ ا مؤ) (51) [روم] برچوق لسان اوزرینه یازلمش اثر .

Polygon (ـ‿‿ ا لا) ㊳ [روم] (ریا و استحكا) ذوكثیر الاضلاع ‖ (طوپچی) انداخت میدانی ، انداخت تجربه‌لرینه مخصوص محل .

Polyhistor (‿‿‿‿ ا م) ㊸ و ㉘ [روم] عالم كل ، برچوق علوم وفنونه وقوف اولان .

Polynesi-en (‿(‿) ـ‿‿ ا خا لا) ㊵ b. (جغر) آوستراليا اطه‌لری پولینزیا .

Polynom (ـ‿‿‿ ا لا) ㊳ [روم] (ریا) زائد وناقص اشارتلریله مربوط حدود متعدده‌دن عبارت تناسب ، ذوكثیر الحدود .

Polyp (ـ‿ ام) (51) [روم] (تا طبیعه) آیاغی چوق برنوع دكز حیوان نباتیسی ، پولیپ ، اوختاپود ‖ (علم امراض) بورنك ایچنده وسائر بعض اجوافده حاصل اولان لحم زائد ، لحم نابت .

Polytechnikum (‿‿ ch ‿‿‿ ا لا) ㊹ یاخود نادراً ㊳ [روم] (طوپچی مهندسی وامثالی طلبه یتشدیرمكه مخصوص مكتب) مهندسخانه .

Pomade (‿ـ‿ ا مؤ) ㊿ [فر] (صاچه وسائره‌یه سورولور یاغلی) پوماته ‖ (عمو) [اسلاوجه] طلبه آغزنده راحت ، سكونت ‖ Das ist mir—! بو بنم اومورمده بیله دكل! بو بنجه ها اولمش ها اولمامش! ها . . . ها . . . !

Pomadig (‿ـ‿ ص) ㉑ [Poma'de] پوماته‌لی ‖ (عمو) گوشك ، زوراكی ، میسكینجه‌سنه .

Pomeranze (‿‿ـ‿ ا مؤ) (53) [لاتینجه pomum وایتالیانجه ara'ncia] (نبا) پورتقال ‖ Pomera'nzen= = baum (ا م) پورتقال آغاجی .

Pommer (ـ‿ ا م) a. ㊵ ، —in (ا مؤ) ㊿ پومرانیا سكنه‌سندن اولان (اركك ، قادین) ‖ (مجا) قبا ، ظرافتسز ، مهارتسز كمسه ‖ (تا طبیعه) عن اصل پومرانیادن گلان صیوری برون كوچك كوپك نوعی .

Pomerellen (‿‿ـ‿ ا خا لا) b. ㊵ (قدیمده پومرانیانك برقسمی) پومره‌للی .

Pommern (ـ‿ ا خا لا) ㊶ [اسلاوجه اولوب beim Meere] (جغر) پروسیا حكومتنك پومرانیا ولایتی .

Pomolog(e) (‿) gh (ـ‿‿ ا م) (51) (52) [لاتینجه رومجه] میوه یتشدیرمك علمنه واقف اولان .

Pompeji (‿ـ‿ ا خا لا) ㊶ (جغر) وزو ینار طاغنك خراب ایلدیگی پومپه‌ئی شهری .

Pompös (‿ـ ص) ㉑ [لاتینجه] = prächtig ‖ (مجا) علی الخصوص = vor-trefflich .

Poni(e)ren (‿‿ـ‿ قم متع) a. ㉑ [لاتینجه] (عمو) (طلبه آغزنده) اكرام ایتمك ، تقدیم ایتمك .

Pönitenz (‿‿ـ ا مؤ) ㊾ [لاتینجه] = Buße .

Pontifex (ـ‿‿ ا م) (مفردی inv.) ، جمعی Pontifices) [لاتینجه] اسكیدن رومالیلرك رئیس روحانیسی ، بردینك رئیسی .

Ponton (فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) (51) [فر] (اكثریا : ع) طومباز .

Pony (ـ‿ ا م) ㊱ ، جمعی كذلك انكلیزجه nies...) [انكلیز] ایرلانده واسقوجیانك اوزون توكلی كوچك بارگیری ، انكلیز مدللوسی .

Popanz (ـ‿ ا م) ㊳ [بوهمیاجه boba'k | Schreck-gestalt] اوماجی ، خیال ، ‖ بوستان قورقولغی .

Pope (ـ ام) (52) [لاتينجه pa'pa تك اصلاوجه‌صورتى] (روس راهبى) پوپ ، پاپاس .

Poplin (ـ ا لا) (38) [فر] (تجا) دوز ويا دالى ايپكلى قماش، پوپلين .

Popo (ـ ا م) (عو) (چوجق لساننده) آرقه‌، قيچ .

Populär (ـــ ص) (21) [لاتينجه] بين الاهالى مشتهر ومقبول‌اولان|| عوام ناسه مخصوص|| عادى ، بياغى|| هركسك آكلايه بيله‌جكى صورتده ، استفادهٔ عموميه‌يى مستلزم .

Popularisi(e)ren (ـــــ فه متع) [لاتينجه]و—sich (فه مطا) .a (21) اهاليسنك اك اشاغى‌صنفنه قدر تعميم (تعمم) ايتمك|| هركسك آكلايه بيله‌جكى حال وصورته قويمق ، هركسك قوللانه بيله‌جكى‌طرزه كيرمك|| هركس‌طرفندن مقبول ومرغوب ايتمك ، اولمق .

Pore (ـ ا مؤ) (53) (تشر ، نباتاتك سونكر فصلى حقنده ، حكم ، طبيعه) اجسامك ذراتى آره‌سنده‌كى مسافه ، مسامات .

Porös (ـ ص) (21) مساماتى چوق اولان ، مساماتلى .

Porphyr (ـ ا ويا خود ـ ا ـ ام) (38) [روم] (معد) سماق مرمر، پورفير .

Porrey ، **Porre(e)** ايكيسيده (ـ ا م) (56) (نبا) پراصه .

Porst ، **Porsch** (ـ ا م) (38) (نبا) [Borste كلمه‌سنه منسوب] يبانى پوپريه .

Portal (ـ ا لا) (38) [لاتينجه] (معما) معبدك بيوك قپوسى؛ سلطنت ، آلاى، تخت قپوسى .

Port(e)chaise (فرانسزجه تلفظ اولنور ا مؤ) (53) تسكره ، سديه .

Port(e=)epée (فرانسزجه‌تلفظ اولنور ا م) (56) [فر] قليج پوسكولى .

Port(e=)epée=Fähnrich (فرانسزجه تلفظ اولنوب ـ ـ ا م) (38) (ع) (ضابط قليج پوسكولى طاشيان وبراز مدت صكره ضابط يورلديسى آله‌جق اولان) ضابط نامزدى .

Portefeuille (فرانسزجه تلفظ اولنور ا لا) (56) [فر] جزودان ، اوراق جزودانى || (مجا = Minister=portefeuille) مسند وكالت ، نظارت) .

Portemonnaie (فرانسزجه تلفظ اولنور ا لا) (56) [فر] پاره چانطه‌سى، آقچه كيسه‌سى .

Porter (ـ ا م) .a (40) [انكليز] —bier قويو (وقوتلى) انكليز بيراسى .

Portier (فرانسزجه تلفظ اولنو ا م) (56) قپوجى = Pförtner || —stiller اوتلك ، خانه‌نك آولوسنده دروننده ساكن اولنلرك اسامى واوطه‌لرينى كوستررلوحه، اسامى‌جدولى .

Portiere (فرانسزجه تلفظ اولنور ا مؤ) (50) [فر] قپو پرده‌سى .

Portikus (ـــ ام) (مفردى(.inv) جمعى(31)) [لاتينجه] (معما) قپونك اوكنده ستونلره طيانمش آچيق‌كمر ويا صچاق ، رواق .

Portion (ـ(ـ) iss ـ امؤ) (49) [لاتينجه] (باخصوص Essen— برطباق يمك، بريتون پارچه يمك،پورسيون) ، قسم، پاى، حصه || (ع) تعيين ، مأكولات معيناتى .

Porto (ـ ا لا) (56) ياخود (.inv) ، جمعى كذلك Porti) [ايتا] (پوسته‌ده) نقل‌اولنه‌جق‌اشيا ومكتوب‌اجرتى، نقليه پاره‌سى || (ا خا لا) (جغر) پورتكيزشهرلرندن‌پورتو .

Porträt (فرانسزجه تلفظ اولنور ا لا) (56) ، نادراً (38) [فر] انسان رسمى، تصوير || (مجا) زياده مشابهتى اولان، عينى || تعريف وتوصيف ، تصوير .

Porträti(e)ren (ـــ فه متع) .a (21) [Porträt] برينك رسمى يابمق ، تصويرينى چيقارمق .

Portugal (ـــ ا خا لا) (56) (جغر) پورتقال، پورتكيز|| —der König von پورتكيز قرالى .

Portugiese (ـــ ا م) (52) ، in ... (ا مؤ) (53) پورتكيزلى (اركك ، قادين) .

Portula(c)k (ـــ ا م) (56) [لاتينجه] (نبا) سميز اوت ، بقلة الحمقا

Port-wein (ـ ام) (38) [Porto] پورتو، پورتوشرابى .

Porzellan (ـiss ـ لا) (38) [ايتاليانجه porcella'na اولوب لاتينجه porcus دن‌مأخوذدر] پورسلان|| —un-echtes جينى ، فغفورى

Porzellanen (ـــ iss ـ ص) (24) [Porzella'n] پورسلان وياچينى، فغفوريدن .

Posamentier (...ti're، ـــ ام) (38) [فر] شريت‌يابان وصاتان ، شريتجى، خرججى ، غيطانجى

Posamentierer (ـــ ـــ ام) .a (40) = Posamenti'er.

Posaune (ـــ ا مؤ) (53) [لاتينجه bu'cina دن‌مأخوذ قديم فرانسزجه buisin] (موسيقى) (آلات موسيقه‌دن ترومبون دينيلان) بيوك بورو || (ترومپت) بورو || (مجا) stoßen ياخود : in die—blasen (بورو ، طاوول چالمق) باغيره‌رق اعلان ايتمك .

Pose (ـ ا مؤ) (53) (اورته‌سى يارلامش ويازى‌يازمغه مخصوص) قاز توكى || [فر] (رسامانقده) برمودلك وضعيتى ، طوريشى قونيشى ، اوطورديليشى .

Poseidon (ـــ ا خا م) (56) (اسا) دكز الهى فرض اولنان نپتون .

Posen (ـ ا خا لا) .b (40) (جغر) (اسكيدن بيوك دوقه‌لق، شمدى پروسيا ولايتلرندن برى) پوزه‌ن|| پوزه‌ن‌شهرى.

Position (ـ(ـ) iss -- ا مؤ) (49) [لاتينجه] (دانس، غرامر، فلسفه ، عسكرى) ير، موقع، موضع،محل|| (اسقريم) وضعيت، طوريش .

Positiv=elektrisch (ـــ ـــ ص) (21) [لاتينجه روجه] (حكمه) جامك اووغلسندن حاصل اولان الكتريق ، الكتريق زجاجى، الكتريق مثبت .

Positur (ـ ـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] وضع،طوريش ، (وضعيت عسكريه) ، سوارينك اوطوريشى || sich gegen Jemand in—setzen برينه قارشو (برينك عليهنه) اخذ وضعيت ايتمك ، طاورانمق .

Posse (ـ ا مؤ) (53) [فرانسزجه bossen] شقه ، لطيفه ، زوزكلك ، صويتاريلق ، مسخره‌لق || —n reißen مسخره‌لق ، صويتاريلق ايتمك || ! n— هايدى سنده ! كيت ايشنه ! ايشك يوقمى سنك ! || (تيا) قبا وآشاغى درجه قوميك طرفندن اويناتيلان درام .

Possekel (ـَـَـُ ا م) .a (40) [قدیم آلمانجه pózan و schlagen [Stahl ·eechil ایکی الله اوریلور بیوك چكیج .

Possessivum (ـ ٧ ـَـَـُ ا لا) (58) [لاتینجه] (غرا) (ضمیر ویا صفت) ملکیه .

Possessori-en-Klage ـَـُـ(ـ) ـَـَـُ امؤ) (53) [لاتینجه آلمانجه] (عد) حق تصرف دعواسی .

Post (ـُ امؤ) (49) [لاتینجه po'sila دن مأخوذ ایتالیانجه posta ـ [Stand-ort = پوسته‖ die—nehmen خصوصی پوسته ایله حرکت ایتمك ، یوله چیقمق ‖ پوسته (مکتوب آرابه‌سی ، پوسته ایله‌کلان ویا کیدن بالجمله مکاتیب) ، پوسته‌چانطه‌سی ‖ اوزرنده بر یوجی یری بولنان مکتوب پوسته آرابه‌سی ‖ (پوسته‌کلان خبر ، حوادث) پوسته ‖ (امؤ ، ا م) (49) و (31) = Posten برپوسته ، برقسم اولان شی ‖ (ا م) (تبا) (38) = Borsch و Borst .

Post,,... (ـُ...) —amt (ا لا) پوسته نظارتی ، پوسته اداره خانه‌سی ‖ پوسته خانه ‖ —beamte(r) (ا م) پوسته مأموری ‖ —direktor (ا م) پوسته ناظری ، مدیری ‖ —reisender (ا م) پوسته آرابه‌سیله کیدن یولجی ‖ —anweisung (امؤ) (پوسته‌لرده برمحله کوندرلك اوزره تسلیم اولنان پاره مقابلنده مرسل الیهك بولندیغی محله کوندریلان وآنك واسطه‌سیله اوزرنده مرقوم مبلغی پوسته خانه‌دن آلمغه یرایان پوسته پاره کاغدی) مانداپوست ، پوسته حواله سندی ‖ —karte (امؤ) آچیق مخابره ورقه‌سی ، قارت پوستال ‖ پوسته اتصالاتنی مشعر خریطه ‖ مکتوب وامثالی ایچون طوتیلان لیسته ، جدول ‖ —lagernd (حا) بالذات کیدوب پوسته‌خانه‌دن آلنمق اوزره ، پوست رستانت ‖ —marke (امؤ) پوسته ، مکتوب پولی ‖ —nachnahme (امؤ)(تجا) —gegen—nachnahme پوسته‌یه پاره‌سی (کاملاً ویاقسماً) تأدیه اولنمقجه آلنه‌میان اشیانك صورت ورود وتسلیمی ‖ —papier (ا لا) پوسته کاغدی ، اینجه کاغد ‖ —straße (امؤ) پوسته یولی ، مسکون محللر آره‌سنده واسطهٔ موارادت اولان بیوك جاده ، شوسه ‖ —tag (ا م) پوسته کونی ‖ (مجا) „Das kommt einen— tag zu spät بو براز اول کرکدی ‖ —taube (امؤ) = Brief-taube ‖ —wagen (ا م) پوسته آرابه‌سی = —kutsche (امؤ) ‖ —wesen (ا لا) پوسته نظارتی ‖ پوسته اموری .

Postament (ـَـُ ا لا) (38) [یکی لاتینجه] (معما) قاعده ، آیاق .

Posten (ـُ ا م) .b (40) [فر] مأموریت ، منصب ، خدمت ؛ مقام ‖ (ع) نوبتجی ‖ auf—stehen نوبت بکلمك ‖ (مجا) immer auf dem—sein دائماً اقده کورنمك ، حاضر ، مهیا بولنمق ، هروقت کندینی کوسترمك ؛ ایش باشنده اولمق اویانق بولنمق دائما قولاغی سیورلدوب طورمق ، اطرافی تجسس ایتمك ، دیکلمك ، تیقظ وانتباه اوزره بولنمق ‖ (کذلك Post امؤ و ا م) یکدیکرینه تعلق ومناسبتی اولان اجزادن مرکب برقسم کل ، مقدار ، طاقم ‖ (تجا) (بردن ساتیلان ، ویا اعتبار اولنان) برقسم ، پارتی اشیای تجاریه ، برپوسته .

Posten,,... (ـُ...) —weise (حا) پوسته پوسته .

Posti(e)ren (ـَـُ فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) .a (21) —(sich) قونمق ، یرلشمك ‖ قایبرلمق ‖ برمحله نصب ودکز ایتمك ، یرلشدیرمك .

Postille (ـَـَـُ امؤ) (53) [لاتینجه nach post illa den Worten des Verfassers] وعظه متعلق کتاب ، موعظات مجموعه‌سی

Postill(i)on (صورت تلفظی pó-stíle-yó'ne ا م) (38) [فر] سوریجی ، تاتار .

Postnumerando (ـَـَـُ حا) [لاتینجه] —bezahlen ، —postnumeri(e)ren (ـَـَـَـُ فعـ متعـ) .a (21) (پاره‌سنی) صکره‌دن تأدیه ایتمك (prä'numeri(e)ren ك مقابلی) پشیناً ویرمامك .

Posto (ـُ ا لا) [ایتا] یالکز بروجه آتی مستعملدر : —fassen یرلشمك ، قونمق ، کیرمك .

Postuli(e)ren (ـَـَـُ فعـ متعـ) .a (21) مصرانه طلب وادعا ایتمك (کذا صرا . fordern) .

Potasche (صرا . Pott-asche) .

Potential (ـَ(ـ) tss ـُ ـ صـ) (21) [لاتینجه] (حکمه ، فلسفه) قوه‌ده اولوب هنوز فعله چیقمامش اولان ‖ (طب) یواش یواش یاقیجی (علاج ویاقیلره اطلاق اولنور ، کاوی یقی) .

Potenzi(e)ren (ـَـَـُ فعـ متعـ) .a (21) [Pote'nz] (ریا) —(eine Zahl) برعددی برقوته رفع ایتمك .

Pott,,... (ـُ...) —asche (امؤ) (کیم) پوتاس ‖ —fisch (ا م) (تا طبیعه) بیوك بالینه نوعی ، عنبر بالغی .

Potz! (ـُ حرند) (تفکر وتعجب مقامنده) های اه جزاسنی ویرسون ! های اه مستحقنی ویرسون ! های آناسنی ! اما تعف ها ! وای جانته !

Poule (فرانسزجه تلفظ اولنور امؤ) (53) [فر] (کذا : —spiel (ا لا) بیلاردو اویونی نوعی ، (غلط اوله‌رق Boule دخی دینور) .

Poussi(e)ren (ـُ pou فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) .a (21) [فر] تحریك وتشویق ایتمك ‖ سورمك ، ایلریلتمك ، واردیرمق ، یاپمق . . . الخ ‖ (طلبه آغزنده ، کلغان بکی تعبیری) —ein Mädchen برقیزله قونوشمق ، عشوه‌لشمك ، زندوستلق ایتمك .

Prä (ـُ ا لا) (inv.) (عمو) [لاتینجه] Vor-rang ‖ das—haben برنجی ، کزیده اولمق .

Prä... (ـُ...) [لاتینجه] ...pré (vor, vor-aus, vor-her=) .

Präbende (ـَـُ امؤ) (53) [لاتینجه] = Pfründe .

Pracht (ـُ امؤ) (49) احتشام ، دارات ، دبدبه ، عظمت ، طنطنه .

Pracht,,... (ـُ...) —ausgabe (امؤ) مکمل ، (مذهب ، مطنطن) طبع (کتابجیلقده مستعمل) ‖ —werk (ا لا) غایت نفیس ، صنعتلی برشی ، خارق العاده بر اثر ، ایش ‖ —voll (صـ) = prächtig .

Prächtig (ـُ صـ) (21) [Pracht] مکمل ، محتشم ، مزین ، دبدبه‌لو ، فوق العاده ، خارق العاده ‖ پك کوزل ، پك نفیس ولطیف ، اعلا ، بالا ، قیمتدار ، موجب حیرت ، بایلینه‌جق درجه خوش ، کوزل ، لطیف .

Prädestini(e)ren (ـَـ ـُـ فعـ متعـ) a. (21) [لاتينجه] تقدير ايتمك ، آتيسنى قضا وقدرله تعيين ايتمك ‖ قسمت قيلمق ‖ تعيين وتخصيص ايتمك ، قرار ويرمك .

Prädikat (ـُـ ا لا) (38) [لاتينجه] (غرا) مسند ، خبر ‖ القاب ، عنوان مثلا : das— „Hoheit" فخامتلو القابى ‖ (مكتبلرك اقتدار واحوالنه دائر طوتيلان) نوته .

Prädikats-Adjektiv (ا ـُـ ر ـَـ ا لا) [لاتينجه] (غرا) خبرمقامنده صفت .

Prädisponi(e)ren (ـَـ ـ فعـ متعـ) a. (21) [لاتينجه] اولجه تهيه ايتمك ، حاضرلمق .

Präfekt (ـُـ ا م) (51) [لاتينجه] (اسكى وشمديكى فرانسهده) والى ، متصرف ‖ شهر امينى ، بلديه رئيسى .

Präfix (ـُـ الا) (38) ، —um (ـَـ ا لا) (58) [لاتينجه] (غرا) (Postfix (um) لك مقابلى) (كلهلرك اولنه قونيلان اداتلره اطلاق اولنور) ادات ابتدا .

Prägen (ـُـ فعـ متعـ) a. (21) (صنعـ) ضرب ايتمك ، باصمق ‖ (معد) تامغا اورمق ، in Stanzen— مثقب ، زيمبه ايله دلمك ، زيمبهلمق ‖ Münzen— پاره ضرب ايتمك ، كسمك ، باصمق .

Prager (ـُـ ا م) a. (40) ، —in (ا مؤ) (50) بوهميانك پراغ شهرندن اولان (اركك ، قادين) پراغلى .

Präger (ـُـ ا م) a. (40) (صنعـ) سكهزن .

Pragmatisch (ـَـ صـ) (21) [لاتينجه] امور مذهبيهيه دائر حكومت جسمانيهنك نشر ايتديكى نظامنامهيه متعلق .

Prägnant (ـُـ صـ) (21) [لاتينجه] برشيئك ذات وجوهرينه منسوب ومتعلق اولان اصلى ، اساس ذاتى ، im —en Sinne باشليجه ، اك زياده درجهٔ اولاده .

Prahlen (ـُـ فعلا+ بعضا فعـ متعـ) a. (21) [فرانسزجه brailler] كنديني مدح وثنا ايتمك ، كنديني كوسترمك ، بردوزىيه كنديدن بحث ايتمك ، اوكونمك ، افتخار ايتمك ، مباهاتده بولنمق ، تمادح ومبالغه ايتمك ‖ آتمق ، طفره فروشلق ايتمك .

Prahm (ـُـ ا م) (38) ياخود (31) [فلمنكجه praam] (بحر) آلتى دوز كوچك كمى .

Präjudizi(e)ren (ـُـ iss -- ڑ - فعلا+ وفعـ متعـ) a. (21) [لاتينجه] (عد) اولجه حكم ايتمك ، تحقيق محاكمهدن اول حكم ويرمك ، غياباً حكم ايتمك ‖ (خصوصيله آوستريامجه) Jemandem— برينه ضررى اولمق ، ضرر ويرمك .

Präkludi(e)ren (ـَـ ـ فعـ متعـ) a. (21) [لاتينجه] (عد) مهل نظاميسنك مرورى سببيله بردعوى ويا افادهيى استماع ايتمامك .

Praktikant (ـَـ ا م) (51) [لاتينجه] اجراى صنعت ايدن دوقتور ‖ يكى تعيين اولنمش (واصول ادارهيى اوكرنمكه مأمور ايدلمش) مأمور ، ملازم ‖ (كذا آوسترياجه) شاكرد ، چيراق .

Praktiker (ـَـ ا م) a. (40) [لاتينجه] برفن وصنعتك عمليات جهتنى ايو بيلور وبوكا غيرت ودقت ايدر كمسه ، عملى آدم ؛ اهل تجربه (Theore'tiker لك مقابلى) .

Praktikus (ـَـ ا م) (57) ، (جمعى ...tici) [لاتينجه] (عو) =Praktiker .

Praktisch (ـَـ صـ) (21) [لاتينجه] عملى ، اجرا واستعمالى قولاى ، سهولتلى ، (Theore'tisch لك مقابلى) بالعمل ، بالفعل ‖ اجراى صنعت ايدن .

Praktisi(e)ren ، praktizi(e)ren [لاتينجه] (ـَـ ـ فعـ متعـ وفعـ لا+) a. (21) (دوقتور حقنده) دوقتورلق ، حكيملك ايتمك ، اجراى صنعت ايتمك ‖ (آووقات ، دعوى وكيلى حقنده) دعوى وكالتى ، آووقاتلق ايتمك ‖ (مهارت وال چابوقلغى ايله برشيئى برمحله قويمق ويا برمحلدن آلمق) Jemandem etwas aus der Tasche— برينك جبندن برشى آشيرمق ، حقه بازلقله آلمق ‖ Jemandem etwas in die Tasche— برينك جبنه برشيئى قورنازلقله ، حقه بازلقله قومق ، آتمق ، اصول ايله قايدرمق .

Prälat (ـُـ ا م) (51) [لاتينجه] بيوك رئيس روحانى ، باش پاپاس .

Prälatur (ـُـ ـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] بر رئيس روحانينك اقامت ايلديكى ويا تسويهٔ امور ايلديكى محل ، بطريقخانه .

Präliminari-en (٣)(٢) ـُـ ـ جمع) (inv.) [لاتينجه] مقدمات ، برشيئه ابتدار اولنمزدن اول ياپيلان شى ، ابتدائيات ، اوليات .

Prall (ـُـ صـ) (21) [وسطى آلمانجه sich heftig prēlen] fortbewegen] ايوجه ، صيقيجه كريلمش ، صيق والستيق ، طولغون ويووارلاق ، طيقناز ‖ (ا م) صيق ، سرت برشى اوزرينه اولان شدتلى برضربه ، چارپمه .

Prall,... (ـَـ ...) —schuss (ا م) (ع) (طوپچيلقده) ريقوشت اندازلق .

Prallheit (ـُـ ا مؤ) (49) (sans pl.) كركينلك ، صيقيلق ، الستيقيت ، سرتلك .

Prälndi(e)ren (ـُـ ـ فعـ لا +) a. (21) [لاتينجه] (موسيقى) پيشرو ، تقسيم ايتمك .

Präludium (٣)(٢) ـُـ ا لا) (41) [لاتينجه] (موسيقى) پيشرو ، تقسيم ‖ سس ويا چالغينك تجربه وآقوردى ايچون اولجه ياپيلان دوزن .

Prämediti(e)ren (ـَـ ـ فعـ متعـ) a. (21) [لاتينجه] تعمد ، تصميم ايتمك ، برشى ياپمزدن اول دوشونمك ، ملاحظه ايتمك ، تأمل وتصور ايتمك .

Prämi-e (٢)(٢) ـُـ ا مؤ) (53) [لاتينجه] (برشيئه مكافاةً ويريلان آقچه) مكافات نقديه ؛ اكراميه ‖ (تجا) (هرقنغى برسيغورطهيه آبونه ايچون ويريلان آقچه) سيغورطه اجرتى .

Prämii(e)ren (٢)(٢)ـُـ فعـ متعـ) a. (21) [لاتينجه] برشيئه مكافات ، اكراميه ويرمك .

Prämisse (ـَـ ا مؤ) (53) [لاتينجه] (منطق) قياسك ايلك ايكى قضيهسندن بررى ، مقدم وتالى .

Prangen (ـُـ فعـ لا+) a. (21) [اورته آلمانجه sich zieren brangen] (اشيا حقنده) پاريلدامق ، پارل پارل ياغمق ، پيرل پيرل ايتمك ‖ (اشخاص حقنده) كنديني كوسترمك ، اى البسه واشيا ايله عرض اندام ايتمك ‖ auf etwas— برشيئله تفاخر ايتمك ، غرورلنمق .

Pranger (ـُـ ا م) a. (40) [آشاغى آلمانجه prangen] pressen] وقتيله تشهيرى مراد اولنانلرك باغلانملرينه مخصوص ديرك ، برمحكومك بوينه كچيرلك اوزره برديركه باغلى دمير حلقه ، لاله ، پرانغه .

Pranke (ـ ـ ا مؤ) (53) [وسطى آلمانجـه brânca] پنچه ، حیوان الی .

Pränumerando (ـ ـ ـ ـ حا) [لاتینجـه] پشیناً تأدیه اتمك اوزره ، پروجه پشین .

Pränumerant (ـ ـ ـ ا م) (51) [لاتینجـه] ابونه‌لی ، پروجه‌پشین پاره‌سی ویرن .

Pränumeri(e)ren (ـ ـ ـ ـ فعلا+) وقه متع) a. (21) [لاتینجه] (postnumeri(e)ren ك مقابلی) پاره‌سی‌اوجه‌ پشین ویرمك ، پروجه پشین تأدیه وتسویه اتمك .

Präparand (ـ ـ ـ ا م) (51) [لاتینجه] ابتدائی معلملكلری وظیفه‌سیله موظف ملازم ، نامزد .

Präparat (ـ ـ ـ ا لا) (38) [لاتینجـه] (تشر ، كیمیـ ، اجزا) حاضرلمه ، استحصال ، استحضار ‖ حاضرلنمه .

Präpari(e)ren (ـ ـ ـ ـ فع متع) و — sich (فع مطا) a. (21) [لاتینجـه] حاضرلمق ، استحضار ، استحصال اتمك ‖ حاضرلانمق ، استحصال اولنمق .

Präposition (ـ(ـ)ss ـ ـ ـ ا مؤ) (49) [لاتینجه] (غرا) حرف جر ، حرف الصاق .

Prärie (ـ ـ ا مؤ) (53) [فر] چایر ، مرج ، چمنزار .

Prärogativ (ـ ـ ـ ـ ا لا) ، (38) — e (ـ ـ ـ ـ ا مؤ) (53) [لاتینجه] امتیاز مخصوص .

Prasem (ـ ـ ام) (56) (sans pl.) [لاتینجه] = Praser.

Präsens (ـ ـ ا لا) (inv.) [لاتینجه] (جمعی كذلك : Präsentia) (غرا) حاضر ، حال صیغه‌سی .

Präsent (ـ ـ الا) (51) [لاتینجه] هدیه ، پیشكش ، ارمغان .

Präsenti(e)r.... (ـ ـ ـ ـ) —brett، —teller (ا لا) (ا م) قهوه ، شربت وسائر مشروبات ومأكولات طاغیتمغه مخصوص تپسی ، طباق .

Präsenti(e)ren (ـ ـ ـ ـ فع متع) و — sich (فع مطا) a. (21) [لاتینجـه] عرض وتقدیم اتمك ‖ حضوره چیقمق ، چیقارمق ‖ كوسترمك ، ابرازاتمك ‖ ظهور اتمك ، چیقمق ‖ (ع) präsentirt (das Gewehr)! سلام طور ! .

Präsenz (ـ ـ ا مؤ) (49) (sans pl.) [لاتینجه] حاضر وموجود بولنیش ، حضور ، وجود ‖ مقابله ، مواجهه .

Präsenz.... (ـ ـ ـ) (ع) —liste (ا مؤ) موجود دفتری ‖ —stärke (ا مؤ) im Frieden (im Kriege) موجود حضری ، (موجود سفری) قوۂ موجودۂ حضری (سفری) ‖ —zeit (ا مؤ) زمان ، حال حاضر .

Praser (ـ ـ ا م) a. (40) [روم] (معد) چاقمق طاشی ‖ ساخته زمرد .

Präservativ (ـ ـ ـ ـ الا) (38) [لاتینجه] ، —Mittel, (ـ ـ ـ ا لا) a. (40) محافظه ووقایه ، پرایان ، واسطه اولان شی .

Präses (ـ ـ ا م) (inv.) [لاتینجه] ، Präsident (ـ ـ ـ ا م) (51) [لاتینجه] ، Präsidentin (ا مؤ) (50) ریاست ایدن كسه ، رئیس ‖ مجلس ، محكمه رئیسی .

Präsidi(e)ren (ـ ـ ـ ـ فع لا+) a. (21) [لاتینجـه] ریاست اتمك ، اجرای ریاست اتمك ‖ مركز ومقر اتخاذ اتمك .

Präsidium (ـ (ـ) ـ ـ ا لا) (44) [لاتینجه] رئیسلك ، ریاست ‖ حق تقدم .

Prasseln (ـ ـ فعلا+) a. (21) [قدیم آلمانجه prazelôn (فعلا+) Geräusch hören lassen] (آتش حقنده) چاتیردامق ، چیتلامق ، چتیردامق ‖ (كیمیـ) چاتیردامق ، چاتلامق ‖ (فع لا+) (بویله برچاتیردی ، چتیردی ایله حركت اتمك) چیتلامه ، چاتیردی‌ایله دوشمك ، چیترچیتر ایدوب دوكولمك ‖ قوصوردامق .

Prassen (ـ ـ فع لا+) e. (21) [فلمنكجه brasen] ذوق وصفا ومسافهتله وقت كچیرمك ، بویله یشامق ؛ ای ییوب ایچمك ؛ مسرفلك اتمك ، چوق ییوب ایچمك ‖ پیس بوغازلق اتمك .

Prästi(e)ren (ـ ـ ـ فع متع) [لاتینجه] = leisten .

Präsumi(e)ren (ـ ـ ـ فع متع) a. (21) [لاتینجـه] ظن وقیاس اتمك ، احتمال ویرمك .

Prätendi(e)ren (ـ ـ ـ فع متع) a. (21) [لاتینجه] ادعا اتمك ، كندی حق كبی طلب اتمك ، ایستمك ‖ برشیئك كندی دیدیكی كبی ، طوغری اولدیغنی ادعا اتمك .

Prätentiös (ـ(ـ)ss ـ ـ ص) (24) [لاتینجه] ادعاسی چوق ، ادعالی ‖ ادعاجی .

Präteritum (ـ ـ ـ ـ ا لا) (58) [لاتینجـه] (غرا) فعل ماضی .

Prätor (ـ ـ ا م) (43) [لاتینجه] قدیم روماليلر زماننده نفس رومادە اجرای عدالت ایدن ویاخود بر ایالتی اداره ایدن بیوك مأمور .

Prätorium (ـ (ـ) ـ ـ ا لا) (44) [لاتینجـه] قدیم روماليلر زماننده بر پره‌توروك تحت ریاستنده بولنان محكمه .

Praxis (ـ ـ امؤ) (inv.) (sans pl.) [روم] عملی اولەرق استعمال ، عملیات (Theorie ك مقابلی) عملیات ، شیئك عملیات جهتی ‖ ملكه ، ممارسه ، تعلیم ‖ پردوقتورك پراتوقاتك خسته‌لری ، مشتریلری مجموعی .

Präzedens (ـ ـ ss ـ الا) (49) [لاتینجه] Präzedenz.. fall (ـ ـ tsse ـ ss ـ ا م) (51) (امثال ، دلیل ونمونه اتخاذ اولنه‌بیلور احوال ، وقوعات ، (عد) اولجه رؤیت اولنوب امثالنه نمونه اتخاذ ایدیله بیلور دعوی ویا بوصورتله ویرلش اولان حكم) امثال (سابقه) ، تعامل (سابق) .

Präzedenz (tsse ـ ss ـ ـ ا مؤ) (49) [لاتینجه] تقدم ‖ اولجه وقوعه كلش ، امثال ، سابقه .

Präzeptor (ـ ss ـ ـ ا م) (43) [لاتینجه] معلم ، مربی ‖ یول كوسترجی ، اوكره‌دیجی ، رهبر ، قلاغوز .

Präzipitat (ـ ـ ss ـ ـ ا لا (ا م)) (38) [لاتینجـه] (كیمیـ) برمایعك دیبنه چوكن ماده ، رسوب .

Präzipu-um (ـ ـ ss ـ ـ ا لا) (44) [لاتینجه] برمبلغك مجموعندن پروجه پشین برمقدار افراز واخذی ‖ (عد) برمیراث ویا وصیته حصه‌منـد اولان آدمك كندی حصه‌سـندن یشقه حسب الوصیه آلمغه مأذون اولدیغی پاره ، شی .

Präzis (ـ ss ـ ص) (24) [لاتینجه] معین ، مخصوص ، مقرر ، قطعی ‖ تام ، صحیح ‖ مختصر ، موجز .

Präzision (ـ(ـ)ـ ss ـ ـ ا مؤ) (49) [لاتینجه] قطعیت ، وضوح ، دقت ، صحت تامه ‖ تمیز ‖ ایجاز ، اختصار .

Predigen (ـ ـ فع لا+ وفه متع) a. (21) [لاتینجـه praedicāre دن مأخوذ قدیم آلمانجه predigôn] وعظ اتمك ، خطبه اوقومق ‖ (مجا) مناسبتسز یره اوزون اوزادی‌یه

موزصویلیوب، نصیحت ایدوب، درس ویروب اوصانح ویرمك || Gelehrten ist gut— (ضرمثل) لسان اولانه برلقردی یتیشور.

Predigt (ـ ا مؤ) (40) [قدیم آلمانجه prédiga] وعظ، خطبه (ده اوقونان شی) || کذلك جان صیقیجی، اوصانح کتیریجی نصیحت، سوز.

Prei-en (ـ فع متع) a. (21) (بحر) ein (Schiff)— برکمی یه سلقلك، نره دن کاوب نره یه کیتدیکنی آکلامق.

Preis (ـ ا م) (مفردی (26)، جمعی (36)) [فرانسزجه Prix] فیئات، بها، قیمت، دکر، ثمن، سعر || um jeden— نه دکری اولورسه اولسون، قاچ پاره یه اولورسه (کاورسه کاسون) اولسون، هرحالده || einen—auf Jemandes Kopf setzen برینك باشنی، قفاسنی، کله سنی کتوره جك اولانه (. . .) قدر پاره وعد ایتمك || zu billigem—se اوجوز فیئاتله || اکمل واقدس شی مثلا: (. . . . .) Du, o—der ای (. . . لرك) شاهی، اکمل واقدس اولان سن، ای مبارك || [فرانسزجه prise] حرف جرسز اوله‌رق Jemandem etwas, Jemand —geben (ویاخود preisgeben) برشیئی برینه بالمجبوریه براقمق، ویرمك، ترك ایتمك || sich—geben مبتلا اولمق، اوزرینه چوق دوشمك || (قاری حقنده) تسلیم اولمق، (فاحشه لك ایتمك) || [اورته آلمانجه schnüren brisen] (دیکیشده) —کذا صورت تصغیریه سی اوله‌رق: Preischen (لا) b. (40) بعضاً: Preise (ا مؤ)، (53) و Pri(e)se (ا مؤ) (38) کوملك قول ویقاسنده اولان قپاق.

Preis„ ... (ـ...) —aufgabe (ا مؤ) مسابقه یه قونیلان شی || (مکتبلرده) مطلوب وجهله تحریر وحلنده تعیین اولنمش اولان مکافاته نائل اوله‌جق مسئله، وظیفه، شی || —frage (ا مؤ) = —aufgabe || —gekrönt (ص) مکافات آلمش، مکافات ویرلمش || باشنه مکافات تاجی کیدیرلمش (دفنه دالرندن) || مدالیه ویرلمش || —kourant (ا م)، —liste (ا مؤ) (تجا) فیئات دفتری، تعرفه || —würdig (ص) شایان مدح ومکافات || شانلو، مشهور، باعث افتخار.

Preischen (ـ ا لا) b. (40)، Preise (ـ ا مؤ) (53) (مرا . Preis دیکیشجیلك).

Preisen (ـ فع متع) o. (20) [فرانسزجه priser] زمان حال صورت امریه سی کذا c. (21) مدح وستایش ایتمك، تعظیم وتمجید ایتمك || رسم وآیینی اجرا ایتمك || مبالغه ایله مدح ایتمك، —Jemand glücklich برینی مسعود وبختیار اعلان ایتمك || Gott sei gepriesen! الهه شکر! حمد وثنا اولسون!

Preislich (ـ ص) (21) = preis-würdig || عمو = lobesam.

Preißel (ـ ا مؤ) (53)، —beere (ـ ا مؤ) (53) [لاتینجه be'rberis] (نبا) یبان مرسینی، بونك میوه سی، آس یری نوعی.

Prelle (ـ ا مؤ) (53) [prellen] صیچرامه، خوپلامه.

Prellen (ـ فعلا ±) a. (21) [وسطی آلمانجه prëllen] = [fort-stoßen] || prallen = (فع متع) صیچراتمق، آتمق || بر بزی یردن کره‌رك اوزرنده بولنانی هوایه یوقاری یه آتمق، صیچراتمق || (مجا) آلداتمق، دك ایتمك || طولاندیرمق، حیله کارلق ایله اله کچیرمك؛ بوتمق؛ چالمق، چارپمق || Jemand um etwas— برینی حقندن محروم ایتمك، برینك برشیئنی الندن آلمق.

Premier„ ... (فرانسزجه تلفظ اولنور) —lieutenant (صورت تلفظی leu'te-nanete ا م) (ع) ملازم اول

Preß (ـ ص) (21) [فر] دار، صیق (البسه حقنده) صیق صیق یه اوتورمق (—anliegen).

Preß„... (ـ...) —büreau (فرانسزجه تلفظ اولنور ا لا) مطبوعات قلمی || برمطبعه‌نك یازی اوطه‌سی || مطبعه، طبع اولنان محل، ماکنه اوطه‌سی || —gesetz (ا لا) مطبوعات قانونی، نظامنامه‌سی || —wein (ا م) تعصیر ایدلمش شراب || —torf یالکزمخصوص وطوغله شکلنده تضییق اولنمش (که چوروش نباتات انقاضندن عبارتدر) کمور.

Preßburg (ـ ا خا لا) (56) (جغر) مجارستانده کائن پره صبوغ شهری.

Presse (ـ ا مؤ) [فر] مطبوعات، غزته‌لر || ماکنه، منکنه || ماکنه واسطه‌سیله برقماشه ویریلان پرداخ، جلا، طالغه || (مجا) (عمو) دلیقانلولرك امتحان عسکری یه احضار ایدلدکاری محل.

Pressen (ـ فع متع) c. (21) [قدیم آلمانجه presson اولوب لاتینجه press'are دن مأخوذدر] صیقمق، تعصیر ایتمك (صوینی، یاغنی چیقارمق) || صیقیشدیرمق، تضییق ایتمك، ماکنه یه، منکنه یه، جندره یه قویمق || دوزلتمك، پرداخ وجلا ویرمك || (مجا) Das preßt ihm (Thränen aus den Augen) بو آنك کوزلرینی صولاندیره‌جق، کوزندن یاش چیقاره‌جق، کتیره‌جك || (der Saal) war gepreßt voll صالون خینجاخینج، آغزینه قدر، طیقا باصه طولو ایدی || (Figuren) auf Leder— مشین اوزرینه شکل باصمق (محکوك قالبله) || das Tuch— قماشه جلا وپرداخ ویرمك ایچون ماکنه‌دن کچیرمك.

Pretiosen (ـ) (ـ) ts - جمع (inv.) [لاتینجه] ذی قیمت اشیا.

Preuße (ـ ام) (32)، Preußin (ا مؤ) (50) [لیتاولیلرك لساننده prud کلمه‌سندن آلنمش لاتینجه pruzzi اولوب Sumpf„bewohner] پروسیالی (ارکك، قادین).

Preußen (ـ ا خا لا) b. (40) (جغر) پروسیا ممالکی، حکومتی.

Preußisch (ـ ص) (24) [Preuße] پروسیالی، پروسیایه مخصوص، عائد، پروسیا اصول وعادتنجه.

Pricke (ـ ا مؤ) (53) (تا طبیه) = Bricke.

Prickeln (ـ فع لا + وفع متع) a. (21) [Prickel] باتمق، ایصیرمق، یاقمق، صوقمق، دالامق (کذا مجازی = sticheln)، (علی الخصوص شامپا حقنده) خفیف صورتده تحریك ایتمك، ایصیرمق، (خردال حقنده) یاقمق، ککیزی تخریش ایتمك || Das prickelt im Halse بو انسانك بوغازینی غیقلایور، یاقیور.

Priem (ـ ا م) (38)، Priemchen (ـ ا لا) b. (40)، **Prieme** (ـ ا مؤ) (53) [قبا آلمانجه = Pfrim] آغز طولوسی چکنه‌جك توتون، مضغه.

Pries (ـ) (preisen فعلنك ماضی حالنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری).

Priese (ـ) (preisen فعلنك صورت التزامیه‌سنك ماضی برنجی واوچنجی شخصلری).

Pri(e)se (ـ ا مؤ) (53) (مرا . Preis)

Priester (‿ـ ا م) a. ㊵ راهب ، پاپاس ، امام .

Prima (‿ـ ا مؤ) ㊿ [لاتینجه] برمکتب اعدادی داخلینك برنجی صنفی ‖ (=) = Pri'ma=wechsel .

Prima,, ... (‿ـ...) —forte (ا مؤ) ، —waare (ا مؤ) (تجا) برنجی مال ، اك ایو مال ، اشیا ‖—wechsel (ا م) (تجا) الك مکمل برتجارتخانه ، بانقه پولیچه‌سی

Primaner (‿ـ ا م) a. ㊵ [لاتینجه] اعدادی برنجی صنف طلبه‌سی .

Primär (‿ـ ص) ㉑ [لاتینجه] تحصیلك ایلك درجه‌سنه مخصوص ومنسوب ، ابتدائی .

Primär,,... (‿ـ...) —schule (امؤ) مکتب ابتدائی .

Primas (‿ـ ا م) (مفردی) (*inv.*) ، جمعی ...maten [لاتینجه] باش پسقپوس ، بیوك رئیس روحانی ‖ برخرستیان کومی ویا قصبه‌سنك قوجه باشی .

Primel (‿ـ ا مؤ) ㊸ [لاتینجه] (نبا) ایلك بهار ابتدالرنده چیقان چوقه چیچکی ، زهی الربیع .

Prinz (isse ‿ ا م) ㊶ پرنس ، شاهزاده ‖ حکمدار ، حاکم ، ملك ، قرال ، بك ، پرنس ‖ —regent (ا م) وکالةً اجرای حکومت ایدن پرنس ، نائب سلطنت .

Prinzessin (‿ـ iss ‿ امؤ) ㊿ پرنسس ، شاهزاده ، سلطان .

Prinzip (‿ـ tss ‿ ا لا) ㊳ (جمعی کذلك ...zi-pien) [لاتینجه] اصل ، منبع ، مبدأ ، منشأ ‖ ماده ، مسلك ، طریق ، مذهب ‖ قاعدهٔ کلیه ، قانون ، اصول ، نظام .

Prinzipal (‿ـ tss ‿ ا م) ㊳ [لاتینجه] اوسته تجارتخانه ، دکان صاحبی ، مال صاحبی ، افندی ، دیرکتور ، مدیر .

Prior (‿ـ ا م) ㊸ [لاتینجه] مناستر رئیسی ومدیری ، باش راهب ؛ دعاکو

Prise (‿ـ ا مؤ) ㊸ [فر] آلمه ، آلیش ، اخذ ، فتح وضبط ، تسخیر ‖ کله‌بیر ‖ صاپ ، طوتامق ، قلب ، قبضه ‖ غاوغا ، نزاع ، کورولتی ‖ طوتام ، چکیم ‖ ضبط وغصب اولنان کمی ‖ (مرا . Preis) .

Prisen (‿ـ فع لا + وفه متعه) e. ㉑ [Prise] انفیه چکمك ‖ برطوتام آلمق .

Prisma (‿ـ ا لا) ㊸ (جمعی ...men یاخود ...mata) [روم] (ریا ، معد ، حکم) ایکی قاعده سیله برقاچ سطح مستویسی اولان جسم ، منشور ‖ ضیانك الوانی آیریمق اوزره بوشکلده یاپیلان بلور ، ویا بیاض جام ، منشور ، محلل الضیا .

Pritsch (‿ـ حرتد) =futsch .

Pritsche (‿ـ ا مؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه prizan] اویونجیلرك ، پاسقاللرك قوللاندقلری شاقشاق ‖ خواجه دکنکی ‖ (صنع) ایصلاق‌شیلری دوزلتکه وصیقشدیرمغه مخصوص یاسی طوقماق ‖ قره غول اوطه‌سنده توبتدن چیقانلرك اویقو کسدیرملرینه مخصوص یوکسك ومائل کرهوت ‖ بوز قزاقلرنده کیرووده اوطوراجق کسه‌یه مخصوص اوطوراق (تخته‌سی) .

Pritsch-meister (‿ـ ا م) a. ㊵ صویتاری ، مقلد ، پاسقال .

Privat (‿ـ v ـ ص) ㉑ [لاتینجه] خصوصی ، ذاتی ‖ مخصوصی ‖ آیری .

Privat,, ... (‿... ‿ v ـ) —angelegenheit (ا مؤ) خصوصی‌حال ، ماده ، ایش ؛ خصوصات ذاتیه ، امورخصوصیه ‖ —schule (ا مؤ) مکتب خصوصی ‖ —abkommen (ا لا) ، —abmachung (ا مؤ) ایشی برمأمور رسمی یه ، قیسویه باجایه دوشورمکسزین ، حاجت براقمقسزین ؛ خصوصی اوله‌رق تسویه اجتك ‖ —doze'nt (ا م) خصوصی معلم تامزدی ‖ —erziehung (ا مؤ) او ، فامیلیا تربیه‌سی ، تربیهٔ ذاتیه ‖ —gelehrte(r) (ا م) ادیب ‖ —haus (ا لا) خصوصی خانه ، کندویه مخصوص او ‖ —stunde (ا مؤ) خصوصی درس ‖ —unterricht (ا م) اوده آلنان خصوصی درس .

Privatim (‿ـ ‿ ـ حا) [لاتینجه] خصوصی‌اوله‌رق ، کیزلیجه ‖ (مکتوب اوزرنده) محرم ‖ ein Kolleg— (privati'ssime) موجودی (غایت) آز طلبه یه کندی (خواجه‌نك) lesen اونده درس ویرمك .

Privatisi(e)ren (‿ـ ‿ ‿ ‿ فع لا +) a. ㉑ خصوصی اوله‌رق ، خصوصی ، کندی ایشندن بشقه بر ایشه اشتراك اتمیه‌رك یشامق .

Privatissimum (‿ـ ‿ ‿ ‿ v ـ ا لا) ㊹ [لاتینجه] غایت کیزلی ، خفی مذاکره .

Privet (‿ـ v ـ ا لا) ㊻ آیاق یولی . Abtritt =

Privilegium (‿ـ gli ‿ ‿ v ـ ا لا) ㊹ [لاتینجه] فوق العاده حق وصلاحیت ، امتیاز .

Pro (‿ـ حرجر) [لاتینجه] ایچون so viel—Kopf آدم باشنه (هر آدم ایچون) شوقدر تأدیه اجتك bezahlen ‖ (الا) (*inv.*) لهنده بولنفه ، اولمه ، لهده اولان(مرا . Kontra) .

Probandus (‿ـ ا م) ㉕ = Probekandida't .

Probat (‿ـ ص) ㉑ مجرب ، فوق العاده ایو .

Probe (‿ـ ا مؤ) ㊸ proba're دن مأخوذ یکی لاتینجه pro'ba] دنمه ، تجربه ، امتحان ، پرووا ‖ Jemand auf die—stellen برینی دنمك ، امتحان اجتك ‖ (حسابده) میزان ‖ (تبا) بر اویونك اوینانمزدن اول ایدیلان تجربه‌سی ، پرووا ‖ نمونه ، اورنك ‖ اثبات ‖ —n von Muth geben ابراز آثار شجاعت اجتك ‖ برشیئك جنس ونوعنی کوسترمکه مخصوص اشارت ، عنما .

Probe,,... (‿ـ...) —abzug (ا م) (صنع) (مطبعه‌ده) تجربه طبعی ، (طبع اولنه‌جق برشیئك برای تصحیح چیقاریلان نسخه‌سی) تصحیح ، پرووا ‖ —blatt (ا لا) =abzug ‖— (برغزته‌نك) نمونه طبعی ، مسوده ‖ —druck (ا م) (صنع) =abzug ‖ —schießen (ا لا) (ع) ادوات واسلحهٔ ناریه‌نك تجربه‌سیچون‌ایدیلان‌اندلخت ؛ تجربه اندلختی ‖ —schrift (ا مؤ) یازی اورنکی .

Proben (‿ـ فع متعه) a. ㉑ = probi(e)ren ‖ آلتون ویاکوش اشیانی معاینه کنماسیله کماملق ، صح اورمق ، (صح چکمك) .

Probi(e)r,,... (‿ـ...) —stein (ا م) محك طاشی (کذا مجازی) .

Probi(e)ren (‿ـ فع متعه) a. ㉑ [لاتینجه proba're] تجربه اجتك ، امتحان اجتك ، دنمك ، حدهٔ تدقیقدن کچیرمك ‖ (مأکولات ومشربات حقنده) تجربه اجتك ، طاتمق ، طادینه ، طورتیه باقمق ‖ (عمو) probirt mir Das nicht wieder !

بوڭ بردهایایم دیمیك ها ! بوڭ بردها كورمیه‌یم، ایشتیه‌یم!|| (تیا) پرووا ایتمك .

Problem (ـُـ ا لا) (38) [روم] مسئله (قواعدفنیه ایله اثباتی مطلوب اولان) || طوغری ویا یاكاش اولمسی محتمل‌شی|| آڭلاشلماز ، معما .

Produkt (ـُـ الا) (38) [لاتینجه] محصول || حاصلات، اثر، ثمره || (حسابده) حاصل ضرب .

Produktion (ـ(ـ) tss ـ امؤ) (49) حاصلات، محصول؛ اثر ، تألیف || ابراز وارائه، اظهار ، ایراد .

Produktiv (ا ـُـ ـ ص) (21) [لاتینجه] محصولات ویرن، محصولدار ، منبت .

Produzent (ـُـ ام) (51) [لاتینجه] حاصل ایدن ، طوپلیان ، وجوده كتیرمه ، جمع وادخار ایدن كمسه || (Konsume'nt ك مقابلی) .

Produzi(e)ren (ـُـــ فعـمتعـ) .a (21) [لاتینجه] حصوله كتورمك || میدانه قومق ، ابراز وارائه ایتمك ، ایراد ایتمك || (عد) اثبات ایتمك، میدانه چیقارمق .

Profan (ـُـ ص) (21) [لاتینجه] مواد مقدسه‌یه لازمكلان حرمت ورعایته مخالف اولان .

Profani(e)ren (ـُـــ فعـمتعـ) .a (21) [لاتینجه] مواد مقدسه‌حقنده حرمتسزلك‌ورعایتسزلك‌ایتمك|| قیمتلی برشیئی نابجعل صرف ایتمك .

Profeß (ـُـ ام) (43) [لاتینجه] = Kloster-gelübde|| —thun (وعدینی ، نذرینی ، آداغنی ایفا ایتمك ، یرینه كتیرمك) ، برطریق روحانی‌یه كیرمك ایچون لازمكلان رسم وقسمی اجرا ایتمك .

Profession (ـ(ـ)ـُـ امؤ) (49) [لاتینجه] صنعت ، حرفت، ایش، مشغولیت (Handwerk) || صنف، مأموریت|| بردین ومذهبه تابعیت ، تدین .

Professionist (ـُـ(ـ)ـُـ ام) (51) [Professio'n] = Hand-werker .

Professor (ـُـ ام) (43) [لاتینجه]، —in (ـــُـ امؤ) (50) Universitä'ts-Lehrer) ویاخود مكاتب عالیه‌ده تدریس ایله مشغول اولان معلم ، عنوان رسمی اوله‌رق فرانسه‌ده طانلمامشدر) . پروفسور ، معلم، مدرس|| (برعلم وفنده ید طولا صاحبی اولوب دوقتور عنوانی بالامتحان قزاندقدنصكره كندوسنه طرف حكومتدن ویریلان پروفسور عنوان رسمیسی صاحبی) پروفسور .

Professur (ـُـ امؤ) (49) [لاتینجه] پروفسورمقامی ویا صندالیه‌سی ، خواجه یری .

Profil (ـُـ الا) (38) [فر] (رسامل‌ق، معما) انسانك یاندن كوریلن چهره‌سی وبوصورتله چیقاریلان رسم ، نیمرخ ، پروفیل || بنا وامثالنك تقسیمات داخلیه‌سنی كوسترمك اوزره اورته‌سندن كسلمش اعتباریله چیقاریلان رسمی، مقطع‌عمودی .

Profit (ـُـ ام) (38) كار ، قزانج ، فائده ، تمتع ، استفاده ؛ نما .

Profitchen (ـُـ الا) .b (40) Profi't كلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) اوفق بر قزانج ، استفاده ، تمتع || Leuchter-knecht موملرك قلان پارچه‌لرینی یاقمغه مخصوص شمعدان (یاشلغی) .

Profiti(e)ren (ـُـــ فعـلا + وفعـمتعـ) .a (21) [فر] استفاده ، تمتع ایتمك ، قزانمق ، فائده وحصه‌مند اولمق ، كندوسنه دخی پای چیقمق .

Profitlich (ـُـ ص) (24) [فر] قابل استفاده وتمتع ، فائده‌لی ، محسناتلی .

Profoß (ـُـ ام) (38) یاخود (51) [قدیم فرانسزجه provost اولوب لاتینجه praepo'situs دن مأخوذدر] (ع) قدیم حاكم حرب ، رئیس دیوان حرب || (حبسخانه‌لرده) كورك ضابطی ، غاردیانی، حبسخانه ناظری .

Prognose (ـُـ امؤ) (53) [روم] (طب) برخسته‌لغك تصورتله دوام واجرای احكام ایده‌جكنی اولجه تعیین كیفیتی ، انداز .

Programm (ـُـ الا) (38) [روم] (صره ، ترتیب ، صورت حركت جدول ویا بیاننامه‌سی) پروغرام .

Progression (ـ(ـ)ـُـ امؤ) (49) [لاتینجه] (ریا) مشابه وممائل اعداد وارقامك تتابعی ، تناسب علی‌الولاء .

Prohibi(e)ren (ـُـــ فعـمتعـ) .a (21) [لاتینجه] منع ایتمك ، یساق ایتمك .

Projekt (ـُـ y ـ الا) (36) [لاتینجه] ترتیب ، نیت ، تصور ، یاپیله‌جق بر شیئك شكل وصورت ترتیبنی كوستر رسم ، پلان ؛ بعده تعدیل واكمال اولنمق اوزره ایلك دوشونیلان ترتیب ، لایحه ، پروژه .

Projekti(e)ren (ـُـ y ـ فعـمتعد) .a (21) [لاتینجه] نیت وتصور وترتیب ایتمك ؛ رسم ، پلان ، پروژه‌سنی یاپمق || (ریا) برجسمك قواعد هندسیه‌یه تطبیقاً برسطح اوزرینه رسمنی ، مرتسمنی چیزمك ، ارتسام سطحیسنی یاپمق || حاصل ایتمك ، صالمق ، ویرمك .

Projektil (ـُـ y ـ الا) (38) (ع) مرمی ، قذیفه .

Projektion (ـ(ـ) tss ـ y ـ امؤ) (49) [لاتینجه] اجسامك قواعد هندسیه‌یه تطبیقاً برسطح اوزره تصویری ، مرتسمنی چیقارمه || مرتسم .

Projizi(e)ren (ـُـ y ـ فعـمتعـ) .a (21) [لاتینجه] (علی‌الخصوص فن‌ترسیمده) برجسمك برسطح اوزرینه مرتسمنی چیقارمق .

Proklami(e)ren (ـُـــ فعـمتعـ) .a (21) رسماً اعلان ایتمك ، علناً نشر وتبلیغ ایتمك || صورت علنیه‌ده ورسم وآیینله نصب وتعیین وتبعیت ایتمك || افشا واشاعه واظهار ایتمك .

Prokonsul (ـُـ ام) .c (42) [لاتینجه] اسكی روماليلرده قونسول وكيلی صفتيله بر ايالت اداره ايدن آدم ، والی .

Prokura (ـُـ امؤ) (مفردی .inv جمعی S —) [لاتینجه] (تجا) توكیل || وكالتنامه || وكالت .

Prokurator (ـُـــ ام) (43) [لاتینجه] (تاریخ قدیمده) ایمپراطور وكیلی || ونديك وجنوه حكومتلرنده بربیوك رتبهٔ مخصوصه‌یی حائز حاكم ، مأمور || وكیل (مطلق) || مدعی عمومی || برداڑه ویا محله‌نك امور مذهبیه ودنیویه‌سنی كورن پاپاس .

Prokurist (ـُـ ام) (51) [لاتینجه] وكیل، قائممقام .

Proletariat (ـَ(ـ)ـــ الا) (36) [لاتينجه] اهالينك اك آشاغى واك فقير صنفى .

Prolix (ـَـ ص) (21) [لاتينجه] اوزون ، مطنب (صوز) (weitschweifig =) .

Prolog (ـَـ ام) (38) نادراً (51) [روم] كتاب (وعلى الخصوص حكايه وتياترو كتابى) مقدمه‌سى (Epilog ك مقابلى) .

Prolongi(e)ren (ـَـ gi ـَـ فعمتعد) .a (21) (تجا) تمديد مهلت ايتمك ؛ دكشديرمك ، يكيلمك ‖ einen Wechsel— بر پوليچه‌نك مدتى ، مهلتى تمديد ايتمك .

Promemoria (ـ(ـ)ـَـ ـ الا) (56) [لاتينجه] =Ein-gabe و Denk-schrift.

Promeni(e)ren (ـَـَـ فعلا —) .a (21) [فر] كزمك ، پياسه ايتمك .

Promotion (ـَ(ـ) tss — امؤ) (49) [لاتينجه] دوقتورلق رتبه‌سنه ترفيع ايتمك .

Promovi(e)ren (ـَـ v — فعمتعد) .a (21) Jemand— برينى دوقتورلغه ترفيع ايتمك ‖ (فعلا +) دوقتورلق رتبهٔ رسميه‌سنى آلمق ، قزانمق .

Prompt (ـَ ص) (24) [لاتينجه] چابوق ، سريع ، تيز ؛ كندوسنى بكلتميان ‖ وقتنى شاشميان ‖ كسكين ، چابوق ايش كورور ، كاركذار (ايشكذار) .

Promulgi(e)ren (ـَـَـ فعمتعد) .a (21) [لاتينجه] نشر واشاعه ايتمك ، رسماً اعلان ايتمك .

Pronomen (ـَـ الا) .b (56) [لاتينجه] (غرا) ضمير (Für-wort =) .

Propädeutik (ـَـَـ امؤ) (49) [روم] تعليمات ابتدائيه .

Propagandist (ـَـــ ام) (51) [لاتينجه] بردين ومذهب ويا طريق ، فكر ومسلك مخصوصك ناشرى .

Propeller (ـَـ ام) .a (56) [انكليز] (بحر) ماكنه‌نك حركتنى موجب هلزونى آلت ، آرشيد يوزغوسى .

Prophet (ـَ ـ ام) (51) [روم] وحى والهام غيبدن خبر ويرن ، نبى رسول ، پيغمبر .

Prophezei-en (ـَـ z ـ فعمتعد) .a (21) (اسم مفعولى prophezei't :) وحى ومعجزه ايله غيبدن خبر ويرمك ، اظهار معجزات ونبوت ايتمك ‖ استقبالدن خبر ويرمك ، مستقبلى كشف ايتمك .

Proponi(e)ren (ـَــ ـ فعمتعد) .a (21) [لاتينجه] تكليف ودرميان ايتمك ‖ عرض وتقديم ايتمك ‖ ويرمك .

Proportioni(e)ren (ـَـ(ـ) tss ـَ فعمتعد) .a (21) [لاتينجه] موازنه‌سى طوتمق ؛ متناسب بر حال ودرجه‌ده بولنديرمق ، متناسب قيلمق ، اويديرمق .

Proposition (ـَ(ـ) tss ـَ امؤ) (49) [لاتينجه] جمله ، قضيه ‖ تكليف ، درميان ‖ تكليف ودرميان اولنان شى ؛ حلى مطلوب مسئلهٔ قضيه ‖ اويوشمق ايستين ايكى طرفك برندن درميان اولنان تكليفات ، شرائط (Vorschlag =)

Proprätur (ـَـ امؤ) (49) [لاتينجه] اسكى روماليلرك پره‌تور وكيلى صفتيله بر ايالت اداره ايدن والينك صفت ومأموريتى .

Propst (ـَ ام) (31) [لاتينجه propo'situs] تجار وزعامت اداره رئيسى ‖ قتوليك مناستر رئيسى ومديرى ، باش راهب ؛ پروتستان باش پاپاسى ، برنجى پاستور .

Prorektor (ـَـ وياخود ـَـ ام) (43) [لاتينجه] دارالفنون رئيس معاونى ؛ مكاتب عاليه مدير معاونى .

Prorogi(e)ren (ـَ gi — فعمتعد) .a (21) [لاتينجه] تمديد ويا تأخير وتعطيل ايتمك .

Prosa (ـَ امؤ) (51) (sans pl.) [لاتينجه] (Poesi'e ك مقابلى) نثر ، منثور عباره ‖ غير موزون اولديغى حالده مسجع ومقفا لاتينجه كليسا دعاسى .

Prosa-iker (ـَـَـ ام) .a (40) [لاتينجه] نثر يازان محرر .

Prosa-ist (ـَـــ ام) (51) = Prosa-iker .

Proscenium (ـ(ـ)ـَ الا) (44) [ايتا] تياتروارك صحنه‌لرينك اوك طرفى ، (كذا اسكى تياترولرك) .

Prosektor (ـَـ ام) (43) [لاتينجه] (تشر) تشريح معلمنك عمليات‌نى تهيه ايدن آدم ، محضر تشريح .

Proselyt (ـَـ ام) (51) [روم] ، —in (امؤ) (50) بردينه يكى كيرمش كمسه (اركك ، قادين) مهتدى ، مهتديه ، دونمه ‖ (مجا) بر فرقه ويا فكر وطريقه يكى التحاق ايتمش كمسه .

Prosit (ـَ حرف) (صورت تصغيريه‌سى prost) [لاتينجه] = wohl bekomm's (مرا . bekommen) ‖ (كنايه اولەرق) ja —! (اوليه‌جق برشى حقنده) اوت قبارسك ! اوليه‌در ! اه مبارك اينسون ! تبريك ايدرم !

Proskribi(e)ren (ـَـــ فعمتعد) .a (21) [لاتينجه] (قديمده) بلا محاكمه وعرفاً دوچار مجازات ايتمك .

Proskription (ـَ(ـ) tss ـ امؤ) (49) [لاتينجه] بلا محاكمه وعرفاً مجازات اجراسى .

Prosodisch (ـَـ ص) (21) تجديد ويا عروضه متعلق .

Prospekt (ـَ ام) (38) [لاتينجه] كورونيش ، منظره ‖ كذا مفرد اولەرق us— (inv.) ايلروده ظهور ايده‌جك اولانه اشارت ، بوفى كوسترمه ، اظهار .

Prosperi(e)ren (ـَـَـ فعلا +) .a (21) مراد وامليه ايرمك ، مسعود وبختيار ايتمك ‖ دولت واقباله نائل اولمق ، موفق اولمق ، ايشى راست كيتمك .

Prosperität (ـَـَـ امؤ) (49) [لاتينجه] سعادت ، بخت ، دولت واقبال .

Prost (ـَ) (مرا . profit) .

Prostitui(e)ren (ـَـَـ فعمتعد) و —sich (فعمطا) .a (21) فحشياته سوق ايتمك ‖ تحقير وتذليل ايتمك ، قدرينى تنزيل ايتمك ، مبتذل قيلمق ‖ فاحشه‌لك ايتمك ، مبتذل اولمق .

Protagonist (ـَــ ام) (51) تياترووده باش اويونجى ‖ باش آدم ، كمسه .

Prote-in (ـَ ـ الا) (56) (sans pl.) [روم] (كيميا) پروته‌ئين .

Protektion (ـَ(ـ) iss ـَ امؤ) (49) [لاتينجه] حمايه ، صحابت ، التزام ‖ امداد ، معاونت ‖ صنايع داخليه‌نك ، محليه‌نك ترقيسى مقصديله معمولات وامتعهٔ اجنبيه‌نك منع دخولى ويا آغر كمرك رسمى آلتنه آلنمسى اصولى .

Protektorat (ـ ـ ـ الا) (38) [لاتينجه] .

Protektorschaft (ـ ـ ـ امؤ) (49) (*sans pl.*) بر بيوك دولتك بر امارت حقنده اولان حمايه‌سى || حامى عنوانى حائز برونس حكومتك حال وصفتى ومدت حكومتى .

Protest (ـ ـ ام) (38) [لاتينجه] بر حكم وقرار ويا حركتى طانيمامق ، پروتستو ايتمك ، اقامهٔ حجت ايتمك || (تجا) (بر پوليچه ويا آچيق بونونك قبول وتأديه اولنميه‌جغنى مبين بيانامه) پروتستو نامه .

Protestant (ـ ـ ام) (51) ، —in (امؤ) (50) پروتستان مذهبنده اولان (اركك ، قادين) .

Protesti(e)ren (ـ ـ ـ فعلا +) a. (21) [لاتينجه] —gegen etwas برشى پروتستو ايتمك ، برشيدن شكايت ايتمك .

Proto... (ـ ـ ...) [روم] proto... (=niedrigster : كبير ، erster) .

Protokoll (ـ ـ الا) (38) [روم] ضبطنامه || —ein aufnehmen برينك تقريرينى ضبط ايتمك ، ضبطنامه يازمق ، مضبطه‌سنى ترتيب ايتمك ، يازمق || دول مختلفه مرخصلرندن مركب مجلس مختلطك مذاكراتى ضبطنامه‌سى .

Protonotar (ـ ـ ـ ام) (38) [رومجه لاتينجه] رومامده اجتماع ايدن مجالس عموميهٔ رهبانيه‌نك مذاكراتنى ضبط ايتمكه مأمور باش كاتب .

Protuberanz (ـ ـ ـ امؤ) (49) [لاتينجه] چيقينتى ، قنبورلق ، حدبه .

Protze (ـ ـ امؤ) (53) (ع) (طوپجيلقده) طوپك طوپارلاغى .

Protzen (ـ ـ فعمتعه وفعلا +) c. (21) [قديم آلمانجه blähen priozan] (مرا. ab-protzen و auf-protzen) || (فعلا +) مبالغه وتفخر ايچون يالان سويلمك ، آتوب طوتمق .

Protzig (ـ ـ ص) (24) [Protzen] كبر وعظمتلى ، غرورندن يكلمز اولان || عبوس .

Proviant (ـ (ـ) ـ ٧ - ام) (38) (*sans pl.*) [لاتينجه provide'nda] نفقه ، يه‌جك مالزمه ، حوائج ضروريه || mit — versehen نفقه ، مالزمه ايله تجهيز ايتمك ، ارزاق ومهمات ويرمك .

Provinz (ـ ٧ - امؤ) (49) [لاتينجه] ولايت ، ايالت ، سنجاق || پاى تختك غيرى ، كذلك بونك سكنه‌سى .

Provinziale(r) (ـ ـ (ـ) ISS ـ ٧ - ام) (24) [لاتينجه] كوچك شهرلى ، قصبه‌لى = Klein=städter .

Provinzialismus (ـ ـ ـ (ـ) ISS ـ ٧ - ام) (45) [لاتينجه] بر ايالته مخصوص تعبير ويا لسان .

Provision (ـ (ـ) - ٧ - امؤ) (49) [لاتينجه] (تجا) چكيله‌جك پوليچه‌لرك تأديه‌سيچون امانت براقلش اقچه ، پوليچه بدلى || بروجه محسوب تخصيص قلنان اقچه || قوميسيون پاره‌سى .

Provisor (ـ ـ ٧ - ام) (43) [لاتينجه] بر اجزاخانه‌نك وكيل مسئولى ، مصلحتكذارى .

Provisorisch (ـ ـ ٧ - ص) (24) [لاتينجه] موقت ، شمديلك .

Provisorium (ـ (ـ) ـ ـ ٧ - الا) (44) [لاتينجه] موقت برشى ، حال موقت .

Provokation (ـ (ـ) ISS — ٧ - امؤ) (49) [لاتينجه] تحريك ، دعوت ، ميدان اوقومه || سببيت ويريش .

Provozi(e)ren (ـ ـ ـ ٧ - فعمتعه) a. (21) [لاتينجه] Jemand, etwas— برينى ، برشيئى دعوت ايتمك || تحريك ايتمك ، سببيت ويرمك .

Prozedur (ـ ـ - ISS - امؤ) (49) [لاتينجه] دعاويلك محاكه دخولى اصول وقاعده‌سى ، اصول محاكمه ، اصول فقه .

Prozent (ـ ISS - الا) (38) [لاتينجه] يوزده‌لك zu hohen —en چوق فائضلى ، كارلى اوله‌رق .

Prozeß (ـ ISS - ام) (38) [لاتينجه] (عد) دعوى ، مرافعه || شكايت ، اشتكا || (مجا) kurzen—machen ايشى ، سوزى قيصه كسمك || عمليات || (حكمه ، كيم) عمليات فنيه اصول وقاعده‌سى .

Prozessi(e)ren (ـ ـ ـ ISS - فعلا +) a. (21) دعوى ايتمك || mit Jemandem— بريله دعوالشمق ، مرافعه اولمق .

Prozession (ـ (ـ) ـ ISS - امؤ) (49) [لاتينجه] تكبير وتهليل ايله آغر آغر يورويان آلاى ، جنازه وسائر مذهب آيينى آلايى .

Prudeln (ـ ـ فعلا +) a. (21) = pfuschen برشيئى بوزمق ، برباد ايتمك ، قارشديرمق ، ملوث ايتمك .

Prüfen (ـ ـ فعمتعه) a. (21) و sich— (فعمطا) [لاتينجه proba're] اوپروب چوپرمك ، دقتلى باقوب اكلامغه طاليشمق ، چالشمق تدقيق وامتحان ايتمك ، نظر دقت وتفتيشدن كچيرمك || تجربه ايتمك ، دنه‌مك || تحقيق وتفتيش ايتمك ، صورمق ، صورشديرمق || اوزرينه عطف نظر دقت ايتمك || (مجا) — die (Herzen) قلوبى ، يوركلرى ، درونلرينى اسقانديل ايتمك ، يوقلق .

Prüfung (ـ ـ امؤ) [prüfen] (49) امتحان ، تجربه ، تدقيق وتفتيش ، معاينه ، يوقلمه ، دنه‌مه || رؤيت محاسبه ، تدقيق حسابات .

Prügel (ـ ـ ام) a. (40) [اورته آلمانجه brügel] قالين صوپا ، اودون ، كوتك || صيق طپاق ، ايو صوپا ، كوتك ، ضربه || (جمله‌سى دكنك ، صوپا ، ال ايله اوريله‌رق) .

Prügeln (ـ ـ فعمتعه) a. (21) [قديم آلمانجه brugilon] صوپا ، كوتك آتمق .

Pru(h)sten (ـ ـ فعلا +) b. (21) [آشاغى آلمانجه] (كدى حقنده) آقصيرمق ، (كذا انسان حقنده) زياده آقصيرمق || كوله‌رك (قهقهه‌يى) صاليويرمك .

Prunk (ـ ام) (38) (*sans pl.*) [آشاغى آلمانجه] حشمت ، دبدبه ، طنطنه ، زينت || آلاى ، كوسترش .

Prunken (ـ فعلا +) a. (21) [Prunk] پارلامق ، لمعه‌فشان اولمق ، دبدبه وطنطنه‌لى اولمق ، محتشم اولمق ، فوق العاده مزين وكوسترشلى اولمق .

Pruntrut (ـ ـ اخالا) (جغر) (56) اسويچره‌ده پورانتروئى شهرى .

Prusten (ـ ـ) = pruhsten .

Pruth (ـ ا خام) (56) (جغر) طونه‌يه منصب اولان پروت نهرى .

Psalm (ـ ام) a. (42) [روم] مزامير داوود (عم) .

Psalmist (ـ ا م) ⑤① [روم] = Psalmen-dichter صاحب مزامير ‖ حضرت داود (عم) .

Psalter (ـ ا م) a. ④⓪ [روم] سنطور ‖ زبور ‖ (تاطيه) = Blätter-magen .

Pseud... (ـ ـ) ، **Pseudo...** (ـ ـ ـ) [روم] pseud... ، pseudo... (= falsch) .

Pseudonym (ـ ـ ـ ص) [روم] نام مستعار ايله ‖ نشر اولنه‌جق كتاب اوزرينه آخرك اسمنى قويش .

Pst! (ـ حرند) bst .

Psycholog (ـ ch ـ ا م) ⑤① [روم] مبحث الروح عليله اشتغال ايدن آدم ، بوعلمك عالمى .

Ptolemä-er (ـ ـ ـ جمع م) a. ④⓪ [روم] (مصر خاندان حكمداريسى) die — بطليه‌لر .

Publice (ـ tss ـ حا) [لاتينجه] عمومك حضورنده ، علناً ، على ملاء الناس .

Publikandum (ـ ـ ـ ا لا) ⑤⑧ [لاتينجه] ياقته ، ديواره ياپشديريلان اعلان .

Publikation (ـ(ـ)tss ـ ـ امؤ) ④⑨ اعلان واشاعه ‖ بركتابك طبعيله ميدان انتشاره وضعى نشر، انتشار .

Publikum (ـ ـ ـ ا لا) ⑤⑥ [لاتينجه] اهالى ، خلق ، ناس، عموم، قوم ‖ جماعت ، هيئت .

Publizi(e)ren (ـ ـ ـ فع متع) a. ②① [لاتينجه] اعلان واشاعه ، تعميم ايتمك ‖ (كتاب وامثالى حقنده) نشر ايتمك .

Publizist (ـ tss ـ ا م) ⑤① [لاتينجه] امورسياسيه وتجاريه، حقوق وعلم‌ثروته متعلق بحثلر يازان محرر وياغزته‌جى .

Publizität (ـ tss ـ ا مؤ) ④⑨ [لاتينجه] عمومك معلومى اولمقلق عموميت ، شيوع ، علانيت .

Puckel (ـ ا م) = Buckel .

Puckern (ـ فع لا +) a. ②① (ايالت لسانى) (عمو) سسزجه اورمق .

Pud (ـ ا لا) ⑤⑥ [روسجه] روسيه اوزان رسميه‌سندن اولوب = ١٦,٣٧٥ كيلوغرامدر ، پود .

Puddeln (ـ فع متع) a. ②① [انكليزجه] (صنع) معدنجيلكده : معدنياتى زياده تسخينله تصفيه ايتمك .

Pudding (ـ ا م) ③⑧ [فرانسزجه boudin دن مأخوذ انكليزجه] انكليزلرك اوزوم، پرنج طاتلوسى، پودينغ .

Pudel (ـ ا م) a. ④⓪ باراق فينو كوپكى ، اوزون قيوريجق تويلى فينو كوپكى ‖ آشاغى ، عادى ايش كورمكه مجبور اولان، عادى شيلرله اوغراشمق مجبوريتنده بولنان كمسه ، اوسق باشى پيس كمسه ، خدمات سفليه ده قوللانيلان آدم ‖ هرشيئه تحمل ايتمكه مجبور اولان ، چكمك ايچون يارادلمش اولان آدم ‖ = Pudel-kopf ‖ پيس‌قارى ‖ (كه‌غل اويوننده) هيچ برشى اورمه‌يان آتيش يوارلنيش ‖ خطا ، سهو، قصور ، ياكلشلق .

Pudel„... (ـ ـ ـ) —hündchen (ا لا) كوچك فينو ‖ —kopf قيوريجيق صاچلى باش ، قيوريجيق صاچ ‖ —mütze (امؤ) كوركلى تاكيه ‖ —närrisch (ص) (عمو) پك تحف، كولونج ، مسخره .

Pudeln (ـ فع لا —) [Pudel] a. ②① (كه‌غل اويوننده) آتوب يوارلايوب اورمه‌مق ‖ (مجا) برسهو، خطاده بولنمق ، غلط سويلمك .

Puder (ـ ا م) a. ④⓪ [فر] پودره .

Puff! (ـ حرند) پوف ! پاف ! بوم !

Puff (ـ ام) ③① و③⑧ [قديم فرانسزجه buffe Schlag] سسز دربندن كلان كورولتى ، برتفنكك پاطلامسى ‖ = Paff توتون ايچركن ‖ (شاقليان) شامار ، سله ، طوقات، يومروق ‖ (مجا) er kann einen derben — vertragen اونك دريسى قاليندر ، اوكا طياق پك تأثير ايتمز ‖ قباريق ، ششمان شى ، پوف ‖ (كاغدان بكنجه) = Bordell ‖ صاچمه ، عبث شى، يالاندن طنطنه‌لى شى ‖ طاوله اويونى نوعى ‖ بردن آتيلان ايكى ويا زياده زارك عينى يوزدن دوشمسى ، بويله كلان زار .

Puff„... (ـ ـ ـ) —bohne (امؤ) (نبا) = Feld-bohne ياش وقورو باقله ، باقله .

Puffe (ـ ا مؤ) ⑤③ [قديم فرانسزجه buffe] آشاغيسى ويوقاريسى قاتلى ويا قيرمالى خرج .

Puffen (ـ فع لا + وفع متع) a. ②① [فرانسزجه bouffer] پوقلامق ‖ (مجا) (ايالت لساننده) daß es (nur so) pufft — شويله ايوجه ، صيقيجه ‖ پاطلاته‌رق آتش ايتمك ، پاطلاتمق ‖ Jemand — برينى صيقيجه ، ايوجه دوكمك ، يستيلى چيقارمق ، پاصدرمه‌سنى چيقارمق ‖ قبارمق، شيشمك يوقوردامق ‖ (طاوله‌ده) پوق اويتامق .

Puffer (ـ ام) a. ④⓪ [puffen] اوران، طياق آتان ‖ صله ، توقات، شمار ‖ كوچك تفنك ‖ = Puff رنده‌لنمش چى پاتاتس اوملتى ‖ (صنع) = Buffer .

Puls (ـ ا م) [لاتينجه pu'lsus] ②⑥ ③⑥ (حفظ الصحه، علم امراض، طب) نبض (كذا مجازى) ‖ Jemandem den — fühlen برينك نبضنه باقمق (كذا مجازى) .

Puls„... (ـ ـ ـ) —ader (ا مؤ) (تشر) شاه‌طمارى، شريان ‖ —messer (ا م) نبضك عدد ضربات وشدتنى اولچمكه مخصوص آلت ، مقياس النبض ‖ —schlag (ا م) نبضك آتمسى ‖ —wärmer (ا م) نبضك اوزرينه طاقيلان يوك وامثالى قوللق .

Pulsi(e)ren (ـ ـ ـ فع لا +) a. ②① (قان حقنده) اورمق ، آتمق ، قاينامق .

Pulsometer (ـ ـ ـ ـ ا م) a. ④⓪ [لاتينجه روجه] (صنع) صوچيقارمغه مخصوص آلت ، جهاز .

Pult (ـ ا لا(ا م)) ③⑧ [لاتينجه pu'lpitum] رحله ، پيش تخته ‖ (Schreib-)— يازيخانه ، بورو .

Pulver (ـ ـ و ـ ـ ا لا) a. ④⓪ باروت ‖ (مجا) er hat das — nicht erfunden باروتى او ايجاد ايتمدى يا ، ارتق بوذكاى مجسم دكل يا ، ارتق بواوقدر عقللى برشى دكل ‖ غبار ، توز ‖ توز حالنده بولنان اجزا ، علاج ‖ (ع) noch kein — gerochen haben دها آتشه كيرمامش اولمق ‖ (مجا) er hat sein — verschossen اوجغانه‌يى توكتش .

Pulverisi(e)ren (ـ ـ ـ و ـ ـ ـ فع متع) [Pulver] a. ②① = pulvern .

Pulvern (ـ ـ و ـ ـ فع متع) a. ②① دوكمكلى توز ، غبارحالنه قومق تسحيق وتسفيف ايتمك .

Puma (ـُـ ا م) (56) (تاطبيعه) پارس دیسیلان برتیجی حیوانك آسیا وآفریقاده بولنان کوچك نوعی یوز ، پوما .

Pump (ـُ ا م) (38) (عمو) کلغان بکنجه : ویره‌سی ، بورج ، اودونج .

Pump„ ... (ـُ...) —hose (امؤ) =Pluder-hose .

Pumpe (ـُـ امؤ) (53) طلومبه ، صو طلومبه‌سی || (کاغل اوبوننده) تصادف ایتدیرلمیان آتیش .

Pumpen (ـُـ فعمتع) [Pumpe] .a (21) طلومبه ایله چکمك ، طلومبه‌یی ایشلتمك || [Pump] (عمو) کلغان بکنجه : اودونج آلمق ، استقراض ایتمك ، اقراض ایتمك ، عاریته ویرمك — Jemandem etwas بریته برشی اودونج ویرمك || —etwas von Jemandem بریدن برشی اودونج آلمق ، استقراض ایتمك .

Pumpen„.... (ـُ...) —stange (امؤ) (صنع) طلومبه صیریغی ، (صاپی) || —macher (ام) (صنع) طلومبه یاپان ، انشا ایدن ، طلومبه‌جی || —schwengel (ام) (صنع) طلومبه قولی ، صاپی .

Pumpernickel (ـُـُـ ام) .a (40) المانیانك غربنده کائن وستفالی حوالیسنده چیقان سیاه اکمك ، پومپرنیکل .

Puni-er (ـ(ـ)ـُ ا م) .a (40) —in (50) قارتاژلی (ارکك ، قادین) .

Punisch (ـُـ ص) (21) [لاتینجه] قارتاژجه ، قارتاژدن ، قارتاژه منسوب ، قارتاژلی ، پونیك .

Punkt (ـُ ا م) (38) [لاتینجه] نقطه (کذا اقسام جمله ، عباره‌یی ایبران برنقطه ، ایکی نقطه ، نقطه وویرکول وامثالی) || —für— نقطه بنقطه ، تمامیله ، برر برر || —äußerster نقطهٔ خارجیه‌سی برشیئك اك خارجی اوزاق طرفی ، اوته باشی (مجا) —höchster اك یوکسك نقطه‌سی ، صوك درجه‌سی ، بالاعلی ، اقصی ، غایت || —Uhr تام ساعت برده || (عد) —einer Klage (Haupt-Schwer-) برشکایت ودعوانك اك اساسلی ، اهمیتلی نقطه‌سی ، دعوانك اساسی تشکیل ایدن نقطه .

Punktuation (ـ(ـ)ـ 155 ـ ـ امؤ) (49) [لاتینجه] براعـلام ، مضبطه ، مقاوله ، قونطوراتو پروژه‌سی .

Punkti(e)r„.... (ـُ...) متوالی دلیك دلکه مخصوص تکرلك (مهموز تکرلکنه مشابهدر) .

Punkti(e)ren (ـُـُ فعمتع) [وسطی لاتینجه punctа're] .a (21) نقطه‌لمق ، نقطه‌ایله اشارت ایتمك جمله وکلاملری ایبران اشارات ونقاط مخصوصه‌یی یرلی یرینه قویمق ، بوصورتله یازمق ، تنقیط ایتمك || رساملقده نقطه‌لر ایله چیزکیسی چیقارمق ، رسمی یاپمق نقطه‌لی غراوه یاپمق || رمل دوکمك ، نقطه‌جیلق ایتمك || —den Frieden... الخ مصالحه‌نك مقاولات اولیه‌سی یازمق ، ترتیب ایتمك || (جراحلقده) —Jemand برینی ایکنه‌لمك ، ایکنه ایله دلك عملیاتی یاپمق .

Pünktlich (ـُـ ص) (21) مقید ، ایشنه وقتی وقتنه ، تامی تمامنه دقت ایدن ، طوغری ، زیاده دقتلی ، وقتی شاشمیان || auf's Pünktlichste (besorgen) زمانی زماننه یاپمق ، حرفی حرفنه اجرا ایتمك || —er gehorsam اطاعت قطعیه .

Punktum (ـُ ا لا) (56) [لاتینجه] (غرا) =Punkt نقطه مثلا : ein—machen (برجمله‌یه) نقطه قومق (پوان) کسمك || (مجا) ein — hinter etwas machen برشیئه نهایت ویرمك ، کسمك || —! Das ist genug, ارتق یتر ، کس !

Punktur (ـُ امؤ) (49) [لاتینجه] (جرا) ایکنه ایله دله عملیاتی ، ایکنه‌لمه ، بز || (صنع) مطبعه ماکنه‌سی ایکنه‌سی یونکله آچیلان دلیك .

Punsch (ـُ ا م) (38) [هندجـه اولوب اقسام اجزای خمسه‌دن مرکبدر : Rum, Wasser Thee, Zucker, Zitro'ne] پونج .

Pünt (ـُ امؤ) (49) [اشاغی آلمانجه] (بحر) ، e— (ـُـ امؤ) (53) —eines Taues کمی ایپلرینك اوجی .

Punze (ـُـ امؤ) (53) [ایتالیانجه punzo'ne] (مرا . Bunze) .

Punzi(e)ren (ـُـُ فعمتع) [Punze] (صنع) قلم ، میل ایله اویمق ، زمبه‌لمق .

Pup (ـُ ا م) (38) (عو) یللنجه ، اوصورمه . (مرا . Furz) .

Pupen (ـُ فعلا +) .a (21) (عو) یللنمك ، اوصورمق .

Pupi-enus (ـُ(ـ)ـ ا خام) [لاتینجه] (قدیم روما ایمپراطورلرندن) پوپیه‌ن .

Pupille (ـُـ امؤ) (53) [لاتینجه] کوز بیکی ، حدقه .

Pupillen„.... (ـُ...ـ) (عد) =Mündel„.... || —gelder (جمعلا) ایتام اقچه‌سی || (تشر ، علم امراض) —erweiterung (امؤ) کوز بیکنك بیولمسی ، انبساط حدقه .

Püppchen (ـُ ا لا) .b (40) Puppe کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) بیکجك ، کوچك بوبك (اویونجاق) (چوجق وقاری حقنده سویلورکن استعمال اولنور) میمی مینم ! یاوروم ! المامم !

Puppe (ـُ امؤ) (53) [لاتینجه pu'pa] اویونجاق بوبك || قوقلا (کذا مجازی کوچك قادیجق ، میمی میمی قاری || قولای جلب اولنور کمسه) پاچه بوبك (کذا مجازی : اخلاقسز آدم) || شطرنج طاشلری || (انسان حقنده) بوبك ، بیکجك ، چوجق || (مجا) (عمو) —n über alle غریب ، عجیب صورتله ، خارق العاده || —n Das geht bis in die بوکا نهایت یوقدر ، بونك صوکی نهایتی یوقدر ، لایعد ولایحصی || !alle —n müssen tanzen هایدی ، قلدانك بقالم ! || (تاطبیعه) تحویل صورت ایدن بوجکلرك قورد حالندن چیقوب بوجك حالنه کیرمزدن اولکی حال وصطیلری ، شفیره || بالقیجیلقده اوجی یغلی قامش .

Puppen (ـُ) .a (21) [Puppe] —sich (فعمطا) (تاطبیعه) (بوجکلر حقنده) قورد حالندن چیقوب کلبك حالنه کیرمك .

Puppen„.... (ـُ...) —thea'ter (الا) قوقله تیاتروسی .

Puppern (ـُ فعلا +) .a (21) (شمال ایالتلرنده)

Pur (ـُ ص) (21) [لاتینجه] خالص ، صاف ، تمیز ، قاریشق اولمیان ، صاغلام ، حیله‌سز ، غیر مخلوط || پاك پاکدامن .

Purganz (ـ٘ ـ امؤ) ㊾ [لاتينجه] (طب) = Ab-führ,,mittel .

Purgatorium (ـ(ـ)ـــ ا لا) ㊶ [لاتينجه] Fege-feuer .

Purgi(e)ren (ـ٘ ـgi ـ فعمتعد) .a ㉑ و sich— (فعمطا) [لاتينجه] = reinigen || طب = ab-führen || (فعلا +) (طب) مسهل آلمق .

Purifizi(e)ren (ـــــ فعمتعد) .a ㉑ تصفيه ايتمك ، تميزلمك ، تطهير ايتمك ، خالص وپاك قيلمق .

Purismus (ـ٘ ـ ام) ⑮ [لاتينجه] پك فصيح وتكلفلى سوز سويلمك قيدنده بولنمقلق . اصطلاح پردازلق .

Purpern (ـ٘ فعمتعد) و —sich (فعمطا) .a ㉑ [Purper] (زمان قديمده صدفدن چيقاريلان قيرمزى بويا) ارغوان ، ارغوان ايله بويامق ، پورتكه كيرمك ، پورتكله بويانمش كبى اولمق .

Purpur (ـ٘ ام) ㊱ [روميه لاتينجه] (قديمده صدف قبرقيردن چيقاريلان قيرمزى بويا) ارغوان ، ارجوان || (gewand,,) — ارغوانى رنك البسه ، قاردينال البسه‌سى .

Purren (ـ٘ فعلا +) .a ㉑ [فلمنكجه porren] = burren || (فعمتعد) (شمالى ايالت اسانده) سورى برشى ايله برشى دورتمى قاريشديرمق ، بر شيئك ايچنه قاتيشديرمق || — das Feuer آتشى قاريشديرمق ، دورتوشديرمك .

Purzeln (ـ٘ فعلا—) .a ㉑ (عو) = burzeln .

Puschel (ـ٘ ام) .c ㊷ و ㊿ = Büschel .

Pus(s)eln (ـ٘ فعلا+) .a ㉑ (عمو) كوچك شيلره صبر ومتانتله اهميت ويرەرك چالشمق ، كمال دقتله آنلرله اوغراشمق

Pußta (ـ٘ امؤ) (.inv) [مجارجه] مملكت ، اووه .

Pust,... (ـ...) (عو) = ...,Blase || (عو) = ...,Paus—rohr (الا) اوفلكه برشى آتمغه يارايان بورى ، چاجى بوريسى .

Puste (ـ٘ امؤ) ㊸ (شمال ايالت لسانى) (عو) [pusten] اوفلمه ، اوفوروك ، نفخه ، صولوق ، تفس ، دم (= Athem Hauch) .

Pustel (ـ٘ امؤ) ㊸ [لاتينجه pu'stula] (علم امراض) اوجنده جراحت باغليان صيوجلك اوفق چبان ، بثر .

Pusten (ـ٘ فعلا+) .b ㉑ (عمو) صولومق ، تفس آلمق .

Put (ـ) ، كذا putt (ـ) (حرتد) طاووق وامثالنى چاغيرمق ايچون : !— !— (كه ، كل) بيلى بيلى ! بيت بيت ! قوت ! قوت !

Pute (ـ٘ امؤ) ㊸ [انكليزجه Poult Hasel-huhn دن مأخوذ فلمنكجه] ديشى هندى || (عجا) آحمق زوالى قادين ، قيز .

Puter (ـ٘ ا م) [Pute] .a ㊵ اركك هندى

Putschen (ـ٘ فعمتعد وفعلا+) .c و .a ㉑ [Putsch] اختلاله دعوت ، تشويق ، تحريك ايتمك .

Putz (ـ٘ ام) ㊳ (.sans pl) [putzen] توالت ، سوس ، زينت || سوسليلك || توالت ، البسه طاقمى ، موده اشياسى || (معما) ديوارصيوه‌سى .

Putz,... (ـ...) —laden (ا م) (تجا) موده اشياسى ، البسه ، تزيينات مغازه‌سى || تحفجى دكانى || —trödlerin (امؤ) (تجا) موده اشياسى صاتان قارى ، بوغچه‌جى || —erde (امؤ) (صنع) (وقتيله طرابلس شامدن چيقاريلان) جلا طوپراغى || —kram (ا م) = Putz البسه ، تزييناتى اشياسى || —zeug (الا) (ع) سوارينك حيوان تيمار وسائره‌سنه مخصوص اشياسى || عسكرك اوته برى سيلكه تميزلكه مخصوص مالزمه‌سى .

Putze (ـ٘ امؤ) ㊸ (امؤ) مومقاصى ، = Putzschere .

Putzen (ـ٘ فعمتعد) و —sich (فعمطا) .c ㉑ [لاتينجه puta're reinigen] (بيلمك ، طوزطوپراغك كيدرلسيله) تميزلمك ، تطهير ايتمك سيلمك سوپورمك || —sich den Bart تراش اولمق ، صقالى كسديرمك || —Geschirr قاپ ، چاناق ، (طاقم ، قوشوم تميزلمك) || —Kleider البسه تميزلمك ، سوپورمك ، سيلمك || —ein Licht برمومك فتيلى آلمق || —sich die Nase بورنى (كندى) سيلمك || —Stiefel اياق قابى بويامق ، تميزلمك || (بغچوانلق) —Bäume آغاجلرى قيرپمق || (آشچيلق) پيشه‌جك شيئى ايقلامق ، تميزلمك || سيلمك ، پارلاتمق || (ع) —die Knöpfe الخ ... دوكمه وسائره سيلمك ، پارلاتمق || قورجه‌لمق || تزيين وتجهيز ايتمك || سيله جيلك ياپمق || كوزه چارپمق ، —Diama'nten—sehr مجوهرات الماسلر پك پارلايور كوزه چارپيور || (عمو) —Das Essen vom Teller rein (weg,,) يمكى طباقدن سيلوب سوپورمك ، يوتمق || (عمو) —Jemand برينى اقتمك ، خيرپالامق ، برينه انسان معامله‌سى ايتمامك ، اذيت ويرمك ، ايتمك || ديوارجيلقده صيوامق || (حرانغوزلق) سيلمك .

Putzer (ـ٘ ا م) .a ㊵ ، —in ㊿ (امؤ) تميزليان ، سيلان ، سوپوران ، پارلاتان ، موده اشياسى البسه ديكن ... الخ (اركك ، قادين) || طبق ، صحن وسائره سيلكه مخصوص بز پارچه‌سى || (عمو) (مرا . putzen ، Ver-weis) تكدير ، توبيخ ، سرت جواب رد .

Putzig (ـ٘ ص) ㉔ تحف ، غريب ، كولونج .

Puzzolane (ـــ~ss~ امؤ) ㊸ [Puzzuo'li طوپراغى] (طبقات الارض ، انشا آت) اراضئ بركانيه‌دن برنوع قوم .

Pygmä-e (ـــ ا م) ㊷ [روم] (اسا) جوجه ، طبيعى بويدن پك قيصه اولەرق قدمانك نيل حواليسنده يشادقلرينى تصور وقبول ايتدكلرى اهالى || (عجا) اوفق تفك كمسه .

Pyramidal (ـــ ص) ㉑ [Pyrami'de] پيراميد شكلنده ، اهرامى الشكل (كذا مجازى (عو) = groß-artig) .

Pyramide (ـــ امؤ) ㊸ [مصرجه ، روميه] اهرام ، پيراميد || (ع) die Gewehre aus den—n nehmen تفنكى چاتيدن آلمق ، چيقارمق .

Pyrenä-en (ـــ ا خا جمع) [كلت لسانيه byrin Berg كلەسندن مأخوذ روميه Pyre'ne] (جغر) die—n فرانسه ايله اسپانيا آره‌سنده كائن پيرەنه طاغلرى .

Pyro... (ـ...) [روم] pyro... (—,...Feuer) .

Pyro-phosphor (ـ f ـ f ـ ا م) [روميه آلمانيه] (كيميا) هوايه تماس ايتمكله طولشان برتركيب كيمیوى حامل الحراره ، آتشدار .

Q.

Q. (ـَ ا لا) (56) آلمان الفباسنك اون يدنجى حرفى اولوب اون اوچنجى حرف غير صدائيسيدر ، كنديسندنصكره دائما u حرف كاور .

Quabbe (ـَـَ ا مؤ) (53) [آشاغى آلمانجه] (تا طبيعه) Quappe = ‖ (كذا : Quabbel ا م) اوبناق ، متحرك ، بطاقلق اراضى ‖ انسان ويا حيوان وجودنده حاصل اولان ياغلى بز ، شيش .

Quackelei (ـَـَـ امؤ) (عمو) (49) [Quackeln قرارسزلق] تردد ‖ قيمتسز ، اهميتسز شى ، دكرسز ، صاچمه شى .

Quacksalbern (ـَـَـ فعلا +) a. (21) [Quacksalber] شارلاتانلق ايتمك .

Quader (ـَ ا م) a. (40) [لاتينجه quat'uor] (صنعه) (انشا آتده) (زاويهٔ قائمه تشكيل ايده جك صورتده كسلمش) كسمه طاش .

Quadragesimä (ـَـَـ gh ـَـ) (inv.) [لاتينجه] —Sonntag خرستيانلرك بيوك پرهيزلرينك برنجى بازارى .

Quadrant (ـَ ا م) (51) [لاتينجه] (ريا ، بحر ، هيئة) (ربع دائره ، طقسان بش درجه‌لك قوس) غادران .

Quadrat (ـَ ا لا) (38) [لاتينجه] مربع ‖ (ريا) verschobenes— متوازى الاضلاع ، معين .

Quadrat,, ... (ـَ.ـ) —fuß (ا م) قدم مربعى ‖ —wurzel (ا م) (ريا) die—wurzel ausziehen جذر مربعنى آلمق .

Quadri(e)ren (ـَـَ فعه متعه) a. (21) [لاتينجه] eine Zahl— برعددى تربيع ايتمك ، مربعنى آلمق ، ايكنجى قوته رفع ايتمك ‖ (فعه لا +) توافق ايتمك ، اويغون كلمك .

Quadrilli(e)ren (ـَ y ـَ فعه متعه) a. (21) [فر] (طوقومه‌جيلقده) خانه‌لى طوقومق .

Quadrillion (ـَ (ـ) ـَ ا مؤ) (49) برتريليونك مليون دفعه‌سى (بيك تريليوندن عبارت اولان قادريليون دكل) .

Quadrupel (ـَـَ ا م) a. (40) [لاتينجه] برشيئك درت مثلى ، درت قات اولان ‖ درت پيستولدن عبارت آلتون سكه .

Quagga (ـَ ا لا) (56) [هوتانطوجه] (تا طبيعه) قاپ باركيرى قو آغغا .

Quah! (ـَ حرند) (قارغه‌نك باغيرمه‌سى) غاغ !

Quai (56) (فرانسزجه تلفظ اولنور رغتيم (=Kai) .

Quaken ، **quäken** (ـَ فعه لا +) a. (21) ايكيسيده [لاتينجه coxa're =] قورباغه حقنده غواق غواق ايتمك ، اوتمك .

Quäker (ـَ ا م) a. (40) [انكليزجه ‖ Zitterer] باشليجه انكلتره‌ده ، ممالك مجتمعهٔ آمريقاده منتشر برمذهب مخصوصه تابع اركك .

Qual (ـَ ا مؤ) (49) [قديم آلمانجه quàla Pein] اذيت ، زحمت ، مشقت ، محنت .

Quälen (ـَ فعه متعه) و —sich (فعه مطا) a. (21) [قديم آلمانجه queljan um's Leben bringen] اذيت ويرمك ، زحمت ومشقت ومحنت آلتنده ازمك ، جور وجفا ايتمك ‖ اذيت چكمك محنت ومشقت آلتنده ازلمك ، راحتسز اولمق ، كندى ، كنديني يمك ، تيمك اولمك ‖ راحت ويرمامك ، كون كوسترمامك ، باشه مسلط اولمق ، تعجيز ، تصديع ايتمك ‖ Jemand zu Tode— برينك باشنى يمك ، وير وير ايده ايده ، مشقت چكديره چكديره اولديرمك ‖ sich مضطرب ايتمك ‖ sehr— چوق چاليشه‌رق اوزلمك ، يورولمق ، كنديني يپورمك .

Quälerei (ـَـَ ا مؤ) (49) [quälen] زحمت ، اذيت ، ظلم ، باربارلق ، تعدى ، جور واذيت ‖ تعجيز وتصديع .

Qualifikation (ـَ (ـ) tss ـَـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] متصف وتوصيف ، اتصاف ‖ اقتدار ، اهليت ، درايت ، قابليت ، استعداد ‖ قدرت .

Qualität (ـَـ و ـَـَ ا مؤ) (49) [لاتينجه كيفيت] ، صفت ، حال ، شان ، جنس .

Qualle (ـَ ا مؤ) (53) [فلمنكجه kwal ‖ مرا] [Qualster] (تا طبيعه) دكز آمى ونجم البحر ديئيلان حيوان .

Qualm (ـَ ام) (38) [قديم آلمانجه twalm Betäubung] كثيف دومان ، بر بيقين ، آغز وسائره طولوسى ، طوپدن چيقان توتون وسائره دومانى ، ايس ‖ كثيف بخار .

Qualmen (ـَ فعه لا +) a. (21) Qualm قالين ، كثيف ، جوق بردومان بخار نشر ايتمك ، چيقارمق ‖ برمشعله حقنده توتمك بورام بورام دومان نشر ايتمك ‖ (توتون حقنده) توتمك دومانى چيقمق ‖ لامبه حقنده توتمك ، ايس چيقمق ‖ دومان شكلنده چيقمق ، يوكسلمك ‖ (فعه متعه) den Rauch gegen Himmel— دومانى بخارى هوايه طوغرى صاليويرمك ، آتمق ، چيقارمق .

Qualster (ـَ ا م) a. (40) [آشاغى آلمانجه] (عو) بلغم ، توكوروك ، ستريديه ‖ (تا طبيعه) = Baum-wanze .

Quandel (ـَ ا م) a. (40) (صنعه) (كمورجيلكده) بركمور اوجاغى باجاسى .

Quantität (ـَـَ و ـَـَ ا مؤ) (49) مقدار ، كميت .

Quants-weise (ـَـَ حا) [آشاغى آلمانجه quant Schein] كوستريش اوله‌رق عادت يرينى بولسون ديه ‖ تقريباً ، تخميناً .

Quantum (ـَ ا لا) (38) [لاتينجه] مقدار ، پارچه .

Quappe (ـَ امؤ) (53) [لاتينجه ca'pito Groß-kopf] (تا طبيعه) ايرى ياپين بالغى = Aal-quappe ‖ قورباغه ياوروسى ، ضفيدع (= Kaul-kopf) .

Quarantäne (صورت تلفظى kăran-tē'-nĕ ا مؤ) (53) [ايتاليانجه‌دن مأخوذ فرانسزجه] قرانتنه على الخصوص (بحر) ‖ —halten قرانتنه بكلمك .

Quassia (ـُـَـ امؤ) (51) (نبا) =Bitter-holz-baum.

Quast (ـَ ا م) (31) [قديم آلمانجه questa دن] دسته، طوپ، دمت|| صاچ، پرچم، پوسكول|| (براى تحقير Zweig-büschelu :اساسا (die Scham deckende)Schürze برشخصدن بحث اولندقده مستعملدر|| مرا. feiner—(Pinsel اورسپوللى حريف، دساس حيله كار قورناز كمسه|| (بروجه بالا آشاغى صارقان صاچ، پرچم، پوسكول، صچاق وامثالنى كوسترن كله اكثريت اوزره Quaste (امؤ) (53) اوله رق مستعملدر).

Quastig (ـُـ ـ) (21) [Quast] صچاقلو، پوسكوللى.

Quästur (ـُـ امؤ) (49) [لاتينجه] مجلس مبعوثاندن امور ماليه وبودجه نك تحقيقى ايچون تفريق وتعيين اولنان هيئتك وظيفه سى، بو هيئتك محل اجتماعى.

Quatsch (ـَ حر تد) (عمو) شاق! شارپ!|| (ا م) بوسسى ويرن ضربه، اورس|| چمور كبى يوشاق ياپشقان چامور وامثالى|| صاچمه صپان، اكلاشلمز، بوش لاف، لقردى، سوز.

Quatschen (ـُـ فعلا ±) [لاتينجه quassa're] = klatschen || (فعمتع) ازمك، خردخاش ايتمك، چموركبى ازمك، يغورمق || = quetschen || (فعلا +) صاچمه، اكلاشلمزسوزسويلمك، مناسبتسز مناسبتسز سويلنمك، بحثدن بحث ايتمك.

Quatuor (ـُـ الا) (66) [لاتينجه] (موسيقى) =Quarte'tt.

Quecke (ـُـ امؤ) (53) [Queck] (نبا) آيريق اوتى، عرق نجيل.

Queck-silber (ـُـ الا) a. (40) [bewegliches Silber] (كيم، معد) جيوه، زيبق|| (مجا) جيوه كبى اوينياق وصبرسز راحتسز اولان شى wie—sein جيوه كبى اولمق، طوروب ديكنمك بيلمان، (چوجق حقنده) يرامز.

Quell (ـَ ا م) (38) = Quelle.

Quelle (ـُـ امؤ) (53) [قديم آلمانجه quellen دن مأخوذ quëllâ] (كذا Quell (ـَ ام) منبع، پكار|| قايناق، آيازمه، چشمه|| (يالكز: Quelle منبع، مبدأ، منشأ، اصل) aus der—schöpfen منبعندن اصلندن آلمق، اقتباس، استنباط ايتمك || اصل يرندن آلمق.

Quellen (ـُـ فعلا — ونادراً فعلا +) e. (30) (مايعات حقنده) چيقمق، نبعان ايتمك، آقمق قيضان ايتمك، فيشقيرمق، صچرامق، فوران ايتمك، انفجار ايتمك|| (مجا) نشأت، صدور، ظهور ايتمك چيقمق، تشعب ايتمك|| صيزمق، ترشح ايتمك|| شيشمك، قبارمق|| (فعمتع) (صوده وامثالنده) شيشيرتمك، قبارتمق|| (صنع) بيرا فابريقه لرنده: —(die Gerste) آرپه يى (شيشمك اوزره) ايصلاتمق، صويه باصمق.

Quellrich (ـُـ ام) (38) (نبا) قاره قولاغى.

Quendel (ـُـ ام) a. (40) [لاتينجه cuni'la دن مأخوذ قديم آلمانجه quënula] = Feld-kümmel فصيلهٔ شفويه دن سعتر اوتى ديلان نبات.

Quengel,... (ـُـ...) (عمو) —fritze (ام)؛ —haus (ام)، —jochen (ام)؛ —liese (امؤ) — trine (امؤ) مناسبتسز سوزلرله جان صيقان اوصانه ويرن كمسه، صيقينتى موللا.

Quark (ـَ ا م) (31) [قديم آلمانجه quëran || مرا. quer] قويولاشمش سود پارچه سى، بياض پينير || (مجا) den alten—wieder aufrühren ينه اسكى شيئى آچمق، تازه لمك || براى تحقير: صاچمه، مناسبتسز، دكرسز، اهميتسز شى، زيروه.

Quarre (ـُـ امؤ) (53) [quarren] (عمو) اغليان چوجق يالكز بروجه آتى ضرب مثلده مستعملدر: erst eine Pfarre und dann eine—(يا خود : Knarre) كندى قارنى طويوره مز ايكن يرده اولنجه قالقمامليدر.

Quarren (ـُـ فعلا +) a. (21) [قديم آلمانجه quëran seufzen] (عمو) (چوجق حقنده) آغلامق، حايقروب طورمق، اولومق، ظيرلامق|| —Jemandem die Ohren voll حايقروب باغيروب، آغلايوب ظيرلايوب برينك قولاقلرينى طولديرمق قفاسنى آغرتمق، باطلاتمق.

Quarrig (ـُـ ـ) (24) [quarren] (عمو) چوق آغلايان، يردوزى يه ظيرلايان چوجق.

Quart (ـَ ا لا) (38) [لاتينجه] قديمدن پروسياده مايعات اوچيسى اولوب برليتره دن $\frac{1}{8}$ فضله سى بولنمشدر|| (مطبعه) فورمه سى درت ياپراقدن عبارت اولان جزؤ.

Quarta (ـُـ امؤ) ة pl. (inv.) sg. [لاتينجه] (برمكتب اعداديك) دردنجى صنف.

Quartal (ـَـ ا لا) (38) [لاتينجه] ربع سنه، اوچ آيلق مدت|| اوچ آيلق ربع سنه لك برمدت معينه نك ابتدا ويا نهايت كونى|| اصنافلرك اوچ آيده، ربع سنه ده برا كانجه، شنلك ياپمق اوزره اجتماعلرى.

Quartaner (ـُـ ا م) a. (40) [لاتينجه] دردنجى صنف طلبه سى.

Quarte (ـُـ امؤ) (53) [لاتينجه] چاريك، ربع، درتده بر|| (موسيقى) صداى اساسينك، تام نوطه نك درتده برى|| (كذا Quart) (امؤ) (اويونده) وبالخصوص پيكت اويونده عينى رنكدن اولان كاغدك بيوكوز تزايد ايتمك اوزره دوردينك يكديكرينى تعاقب ايتمسى|| (كذا Quart) (امؤ) (اسقريم) اسقريم يبانك صاغندن دشمنه اوريلان ضربه) قوارت.

Quarter,... (ـُـ...) (بحر) —deck (ا لا) يارم كوكرته || —meister (ا م) بحريه اونباشيسى.

Quartett (ـُـ ا لا) (38) [ايتا] (موسيقى) درت قسمدن عبارت موسيقى فصلى.

Quartier (صورت تلفظى kouar-ti're ا لا) (38) [فر] (برشيئك درتده برى، ربع چاريك) || محله || برخانه دان آرمه سنك درتده برى || قونده ره نك اوكچه سى، آرقه سى احاطه ايدن مشين وسائره طبقه سى، ياپراقلرى|| برمدت اقامت اولنان محل || (ع) اوردوكاه —nehmen (برمحله) قونمق|| (بحر) نفراتك برقسمنك نوبته كيرديكى، نوبتجى اولدقلرى وقت.

Quarz، Quartz (ـَ ا م) (38) (معد) چاقمق طاشى.

Quasi (ـُـ حا) [لاتينجه] گمان، تقريباً، تخميناً.

Quasseln (ـُـ فعلا + وفعمتع) a. (21) [مرا. انكليزجه quoth] (عمو) شمال ايالتلرنده: بيقديره جق، اوصانديره جق صورتده چوق سويلمك، جان صيقمق، مناسبتسز ونا معقول سوزلر سويلمك: صاچمه لمق زروه لمق، زروه سويلمك.

Queruli(e)ren (ـُـَـ فعلا +) a. ㉑ [لاتينجه] بتكرار ، تأكيداً دعوى ، شكايت اتمك .

Quese (ـُـ امؤ) ㊼ [quetschen كلمه‌سنه منسوب] اوفق يره ، قباريق ‖ (بيطر) آصمه ، بين قوردى ‖ (Dreh-wurm =) .

Quetschen (ـُـ فعمتعد) و — sich ., e ., a ㉑ (فعمطا) [قديم آلمانجه quezzan schlagen] ازمك ، قيرمق شدتلى باصوب ازمك ، ياصيلاتمق ‖ (بيلاردوده) einen Ball an — die Bande (بر) بيلايى اسپونته ياپشديرمق .

Quick (ـُـ ص) ㉑ سريع ، چابوق ، چويك ، چالاك .

Quidam (ـُـ ام) ㊻ [لاتينجه] فلان فلان ذات ، بركيمسه ، برآدم ، فلان حريف ، فلان شخص .

Qui(e)k! (ـُـ حرند) قيق ! كيك !

Qui(e)ken (ـُـ فعلا +) a. ㉑ (فاره ، ترلا صيچانى وامثالى حقنده) خفيف واينجه صس چيقارمق ، جيق جيق اتمك ‖ غيرچ غيرچ اتمك .

Qui-etismus (ـُـ-- ام) ㉟ (sans pl.) [لاتينجه] برصوفيون طريق مخصوصى .

Quillst ، quillt اكيسيده (ـُـ) quellen فعلنك زمان حال ايكنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Quinär (ـُـ ص) ㉓ [لاتينجه] بش عدديله تقسيم اولنه بيلير (عدد) .

Quinta (ـُـ امؤ) [لاتينجه] برمكتب اعداديك بشنجى صنق .

Quinterne (ـُـُـ امؤ) ㊼ [لاتينجه] پيانغو وقرعه‌ده بردن چكيلان بش نومرو .

Quintessenz (ـُـُـ امؤ) ㊾ [لاتينجه] برشيئك اك اى منتخب قسمى ، قايمغى ، زبده‌سى ، خلاصه‌سى ‖ (كيميا) كوينتئسانس .

Quintett (ـُـ الا) ㊳ و ㊼ [ايتا] (موسيقى) بش پارچه‌دن مركب موسيقى فصلى .

Quiproquo (ـُـ الا) ㊻ [لاتينجه] ياكيلوب برشخصى ديكر برشخص ظن اتمكلك .

Quirl (ـُـ ام) ㊳ [قديم آلمانجه quer duëran] (مطبخلرده مستعمل) چوقلاته‌يى كوپورتمكه مخصوص آغاجدن (وسائره‌دن) آلت ، كوچك چرخ ‖ (اورمانجيلقده) چام وامثالى آغاجلرك برسنه‌ده اوزايان فليزى ، تپه طموروجغى ‖ (نبا) بوكا مشابه اوله‌رق ساقك بر نقطه‌سى اطرافنده حاصل اولان دال ياپراق ويا چيچكلر ، حلقويته ‖ (مجا) راحت طوره‌ميان سكونتله اوطوره‌ميان قورقاق مضطرب كيمسه .

Quitt (ـُـ ص) [لاتينجه] بورجى ويروب بتيرمش بر ايليشكى قالميان برى‌الذمه ‖ (مجا) خلاص بولمش ، قورتلمش .

Quitte (ـُـ ص) ㊼ [لاتينجه eydo'nia] (نبا) ايوا ‖ ايوا آغاجى .

Quitti(e)ren (ـُـُـ فعمتعد) a. ㉑ [اورته لاتينجه quitta're] (تجا) eine Rechnung — برحساب پوصله‌سنك پاره‌سنك تأديه ايتديكنه دائر امضا اتمك ، پاره‌يى آلديغنه دائر آلتنى تصديق اتمك ، ابرا اتمك ‖ براقمق ، ترك اتمك ، كف يد اتمك ، واز كچمك ، چكلمك ، چيقمق .

Quengeln (ـُـ فعلا +) a. ㉑ [قديم آلمانجه duingan pressen] ميرلدانمق ، سويلنمك ، خوردانمق ‖ mit Jemandem — بريله مرضه (معارضه) اتمك ، خيرلق كورلق اتمك ، آتشمق ‖ (آغلر برصورتده بويله برصدا ايله شكايت اتمك) فرياد وفغان اتمك .

Quentchen (ـُـُـ) ، Quentlein (ـُـ) هر ايكيسيده : [لاتينجه quintus] b. ㊵ (الا) (قديم كوچك آغرلق اولچيسى = ١,٦٦ غرام) درهم .

Quer (ـُـ ص) ㉔ [قديم آلمانجه twër اولوب duëran umbrehen دن مأخوذدر] (hindurchgehend, — schneidend) اورته‌سندن كچه‌رك ، قطع ايدرك ‖ ياندن ، مائل ، منحرف ، دكرى ، ورو ‖ (حا) مائلاً ، منحرفاً ، قطراً ‖ über's Feld gehen — ترلانك صحرانك اورته‌سندن كيتمك ، كچمك ، برياندن بر يانه كچمك ‖ — Kreuz und (مرا . über einander legen — مائلاً چاپراز اوله‌رق بربرى اوزرينه قومق ، برلشديرمك ‖ (مجا) e Wege — صاپه ، طولامباجلى ، قاريشيق يول ‖ (die Sache) kommt mir — (störend).... بو ايش بكا عكسى ، ترس كلييور ، چوق صعوبته دوچار ايديور .

Quer.... (ـُـ...) — durchschnitt (ام) مقطع عرضانى ، مائلاً قطع اولنيش ، كسيلش ‖ —balken (ام) چاپراز ديرك ‖ — baum (ام) جيناستيق ادواتندن : (جيناستيق) آصقى اغاجى ‖ —holz (الا) چاپراز قونيلان ، ديكيلان آغاج ، طبان (كيريشى) ‖ —liege-hang (ام) (جيناستيقده) آصقى اغاجنده (دميرده) بوكا موازى اولمق اوزره اوزون ياتوب الر ايله بر بجاقى چاپراز آشيره‌رق طوريش وضعيتى ‖ —pfeifer (ام) (موسيقى) دودوكجى ، دودوك چالان موسيقه‌جى ‖ —schnitt (ام) مائلا چاپراز اوله‌رق كسمه ، كسيليش ‖ —schwelle (امؤ) (شمندوفرده) تراورس ‖ —säge (امؤ) (صنعه) دولكرلكده : پاس پارتو ، ال دستره‌سى ‖ —sattel (ام) = Damen-sattel ‖ —straße (امؤ) عموداً مائلاً واقع يول (ديكرينه نسبتاً) ‖ — strich (ام) اكرى ، مائل ، چاپراز چيزكى ، خط ‖ (مجا) مخالف ومناسبتسز حال ، وقعه ، عكسيلك ، اويون بوزان ماده ، مصيبت ، جان صيقان شى ‖ einen — strich durch etwas machen برشيئى بوزمق ، برباد اتمك ، برشيئه مانع ، انكل اولمق ‖ — über (حا) برياندن او بريانه ، برطرفدن ديكر طرفه ، اوزرندن او برطرفه ، مائلاً ، اوزرندن كچه‌رك ‖ — wall (ام) (استحكا) آرا سيرى ‖ —weg قيصه ، اكرى ، مائل ، كسديرمه ، صاپه يول .

Quere (ـُـ امؤ) ㊼ (sans pl.) [quer] اكريلك ، مائللك ، انحراف — (وياخود : der) die —, in die — der — nach مائلاً ، كسديرمه اوله‌رق ، اكريسنه چاپراز اوله‌رق ، دكرى اوله‌رق ‖ (مجا) — die Sache geht der ايش فنا ، عكسى كيديور ‖ Jemanden in die — kommen برينك ايشنه مانع ، انكل اولمق ‖ es ist ihm etwas in die — gekommen اونك ايشى ترس كيتدى ، صارپه صاردى ، چاپرازلاشدى ، مانعه ، انكله اوغرادى .

Querel (ـُـ امؤ) ㊾ [لاتينجه] = Be-schwerde .

Querl (ـُـ ام) ㊳ = Quirl .

Quittung (ـُ ـ ا مؤ) ㊺ [قديم آلمانجه quitōn] دائنك مديوندن بر آلەجغى قالمديغنه دائر ايتديكى اشارت ‖ بونى ناطق ويرديكى مقبوض سندى .

Quoll (ـُ) ، (ـُ ـ) quölle (ـُ ـ) quellen مصدرينك ماضى صورتى .

Quote (ـُ ـ ا مؤ) ㊿ [لاتينجه] حصه ، پاى ، برمصرف عمومى ويا ويركودن هركسه دوشن حصه ، حصهٔ عائد ويا مفرزه .

Quoti-ent (ـُ(ـ) tss - ا م) [لاتينجه] ㊿ خارج قسمت .

R. (ـُ ا لا) ㊿ آلمان الفباسنك اون‌سكزنجى‌حرف واون دردنجى حرف غيرصدائيسيدر .

Raa (ـ امؤ) ㊺ [اشاغى آلمانجه] (بحر)

Rab' (ـُ) (عمو) (مرا . her-ab بونك‌صورت‌مختصره‌سى).

Rabatt (ـُ ـ ا م) ㊳ [ايتاليانجه rabba'tto] (تجا) اكراميه ، تنزيل (فيئات) ، اسقونطو ، صرافيه .

Rabatte (ـُ ـ ـ ا مؤ) ㊿ [فر] (تزيلكده) يالتـو وسائره‌نك طيشارى قيويرلمش يقه‌سى ، قباق ‖ (بغچوانلق) تولا كنارى .

Rabbine(r) (ـُ ـ ا م) ㊿ و a. ㊵ [عبر] يهودى پاپاسى ، خاخام .

Rabe (ـُ ـ ا م) ㊿ [قديم آلمانجه hraban = لاتينجه corvus] قرغه ‖ (مجا) —alt wie ein قارغه‌كبى اختيار ، قارت ‖ —weißer (پك نادر ، هيچ بولنميان) عنقا قوشى ‖ —stehlen wie ein صورمه‌يى كوزدن چالمق ، چكمك .

Raben„ ... (ـُ ـ ـ ـ) —mutter (ا مؤ) اوكى والده ، سرت ، خويسز والده .

Rabulist (ـُ ـ ـ ا م) ㊿ [لاتينجه ra'bere] اذيتجى ، معذب اووقات ، نا اهل اووقات ‖ مزور ، شرير .

Rabiat (ـُ ـ ـ ص) ㉑ [لاتينجه ra'bies دن مأخوذ ايتاليانجه arrabia'to] غضوب ، حدتلى ، متهور ، پرحدت ، پك قيزغين ‖ چلغين ، دلى ‖ ترس .

Race (rä-sse ، نادراً ra'-sse) (مرا . Rasse) .

Rach„ ... (ـُ ـ ـ) —gierig (ص) انتقامجو ‖ —lustig (ص) . —süchtig (ص) = —gierig .

Rache (ـُ ـ امؤ) ㊿ [قديم آلمانجه hárha ‖ مرا . rächen] اوج ، انتقام ‖ —für etwas nehmen برشى ايچون برشيدن طولايى اخذ ثار ، انتقام ايتمك ، اوجنى آلمق .

Rachen (ـُ ـ ا م) b. ㊵ [قديم آلمانجه racho] (تشر) آغزك كيرو طرفى ، بوغازه يقين جهتى ، بلعوم ، غيرتلاق ‖ ايوجه آچلمش حيوان آغزى على‌الخصوص يرتيجى حيواناتك ‖ Jemand aus dem—des Todes erretten برينى اولومك پنجه‌سندن قورتارمق ، اولومدن خلاص ايتمك .

Rachen„ ... (ـُ ـ ـ ـ) —putzer (ا م) (عمو) فنا ، كوتو عادى شراب .

Rächen (ـُ فعـ متعـ) و —sich a. ㉑ (فعـ مطا) [قديم آلمانجه rõhhan ، غوت‌لساننده vrikan verfolgen] انتقام آلمق ، اخذ ثار ايتمك ، اوجنى آلمق ‖ sich — (sich) —für etwas برشيئك آجيسنى چيقارمق ‖ —sich آجيسى چيقمق ، مجازاتى كورلمك يانـه قالمق ‖ alle Schuld rächt sich auf Erden دنياده هركس ، كشى ايتديكنى بولور ، يانـه قالماز .

Racke (ـُ ـ امؤ) ㊿ [قديم شمال Rabe krakr] (تا طبيعـ) الا قارغه .

Racker (ـُ ـ ا م) a. ㊵ [آشاغى آلمانجه] (تا طبيعـ) = Racke ‖ (عمو) غدار ، ظالم ، اذيتجى ‖ حيوانلرك دريسنى يوزن كمسه ‖ (آزچوق انسان وياحيوان ايچون كفر) جنابت ، اوغورسز ، مردار .

Rackett (ـُ ـ ا لا) [فر] ㊿ =Ball-netz .

Rad (ـُ وياخود ـ جمعى يالكز: ـُ ـ الا) ㉕ [قديم آلمانجه rad = لاتينجه ro'ta] تكرلك ، چرخ ، چيقريق ، —(Spinn„) ايپلكجى چيقريغى ‖ Rädchen — (am Sporn) مهموز تكرلكى ‖ (حكمـ) —ele'ktrisches الكتريق ، تلغراف‌ماكنه‌چرخى ، الكتريق فيرلداغى .

Rad„ ... (ـُ ـ ياخود ـُ ـ ـ ـ) —dampfer (ا م) (بحر) ياندن چرخلى واپور ‖ —felge (ا مؤ) (صنعـ) اسپيت ‖ —förmig (ص) چرخ تكرلك شكلنده ، يچيمى ‖ —nabe (ا مؤ) (صنعـ) تكرلكك اورته‌سنده‌كى كوبك .

Rade (ـُ ـ ا مؤ) [قديم آلمانجه réto] ㊿ (نبا) اكينلرك ايچنده بيتن قراموق .

Rade„ ... (ـُ ـ ـ ـ) —macher (ا م) (صنعـ) آرابه يايان آرابه‌جى .

Rädeln (ـُ فعـ متعـ) و —sich a. ㉑ (فعـ مطا) [Rad] دائره اوستنده چويرمك دائره‌وى دونديرمك ، دائره اوزرنده چرخ ايتمك ، تكرلك ، چرخ كبى دونمك .

Rädels - führer (ـُ ـ ـ ـ ا م) a. ㊵ فنا برمقصدله تشكل ايدن برجمعيت خفيه رئيسى ، برفساد واتفاقده اولك اياق ، ال باشى اولان كمسه .

Räder„ ... (ـُ ـ ـ ـ) —los (ص) تكرلككارى اولميان تكرلكسز ‖ —gehäuse (ا لا) (صنعـ) ساعتجيلكده : چرخلرى درونـنه آلمش اولان او ، حجره ، يتاق ‖ —werk (ا لا) (صنعـ) ماكنـه چرخ وتكرلكرينك يرى وهيئت مجموعه‌سى (كذا مجازى) .

Rädern (ـُ فعـ لا+) a. ㉑ [Rad] چرخ ، تكرلك ايله تجهيز ايتمك چرخ ، تكرلك طاقمق چرخ وتكرلكله قيرمق ، پارچه پارچه ايتمك پارملق .

Radi-en (ـ(ـ)ـ جمعـ) Radi'us كلمه‌سنك جمعى .

Radi(e)ren (ـُ ـ فعـ متعـ) a. ㉑ [لاتينجه] = ab-schaben ‖ —etwas in einer Schrift برپازيسنك بر يرينى قازيمق ، يازيده برشيئى قازيوب چيقارمق ‖ (صنعـ) حك ايتمك حك قلميله رسم ، تزيينات ياپمق ، اويمق .

Radies (ـَ ـ ا لا) ㉕ و ㊱ [فر] (نبا) دها زياده مستعمل اولان صورتى : —chen (ـَ ـ ـ ا لا) (نبا) اوفق قرمزى طوروپ .

Radikal (ـُ ـ ـ ص) ㉑ اصلى ، اساسى ، ذاتى || —e(r) (ا م) امورسياسيه‌ده اصلاحات وتبدلات اساسيه طرفدارى .

Radius (ـ (ـ) ـ ا م) ㊳ [لاتينجه] (تشر ، تاطبيعه) كعبره || (ريا) دائره نصف قطرى .

Radizi(e)ren (ـ ـ ـ فع متع) .a ㉑ (ريا) جذرينى آلمق .

Ra(d)ſ(ch)pute (ـ ـ ـ ا م) ، Ra(d)ſ(d)putin ㊷ ㊿ (ـ ـ ـ ا مؤ) (هندستانده قبيله اسمى اولوب بو اسمده اولان اركاك ، قادين) راجه پوت .

Raff (ـ ا م) ㊳ [raffen] (كنذك : ا لا ا) (عمو) برشيدن چاليپلان ، آشيريلان ، چيريلان شى ، على الخصوص دكرمانده : دكرمانجينك قورناژلقله چالديغى اون .

Raffel (ـ ا مؤ) ㊿ [raffeln] ==Klapper|| (صنع) بالقجيى آغى نوعى || اختيار وقورو قادين .

Raffen (ـ فع متع) .a ㉑ [قديم آلمانجه ráfon] حيله ايله چابوقلقله چالمق ، آشيرمق ، صيلوب‌سوپورمك ، برشى براقمامق || das Kleid— البسه‌سى يوقارى‌قيويرمق ،صيغامق || (ديكيشده) قيرمق ، بوزمك .

Raffinade (ـ ـ ـ ا مؤ) ㊿ [فر] (تجا) —zucker، (ـ — ا م) تصفيه اولنمش شكر .

Ragen (ـ فعلا +) .a ㉑== empor-, her-vor-ragen.

Ragout (فرانسزجه تلفظ اولنور الا) ㊻ (اشتها ويرن وعلى‌الخصوص‌كوچك ات پارچه‌لريله بهارلى ات‌صويى ، صالچه‌دن عبارت يمك) راغو .

Ragusa (ـ ـ ا خا لا) ㊻ (جغر) دالماچياده كائن راغوزه شهرى .

Rahm (ـ ا م) ㊳ (*sans pl.*) قايماق || —abſetzen : ياغى‌ويرمك ، قايماق طوتمق ، قايمقلمق || قايماق باغلامق || [مرا. قديم آلمانجه rámac] ſchwarz قوروم ، ايس ، هباب .

Rähm (ـ ا م) ㊳ (صنع) باغ كيريشى .

Rahmen (ـ ا م) .b ㊵ [لاتينجه ramus] چارچوه || دروننده برشى يكمكه مخصوص اوپه‌لى پرواز ، على‌الخصوص (صنع) : — (Fenſter-) پنجره چارچوه‌سى || كركف (كاركاه) || جلمه دستكاهى .

Rahmen (ـ فعلا +) .a ㉑ [Rahm] قايماق باغلامق ، طوتمق || (فعمتع) — (die Milch) سودك قايماغنى آلمق || چارچوه‌يه كچيرمك ، طاقمق ، اطرافنه چارچوه ياپمق || دستكاهه كچيرمك || كركفه كرمك .

Rain (ـ ا م) ㊳ [قديم آلمانجه rein [i] [Rand] ازملق ، مابين || ايكى شيئك آره‌سى فصل ايدن شى ، حدود || اورمان كنارى .

Raiſonni(e)ren (ـ ـ ـ rö فعلا +) .a ㉑ [فر] ادله واسباب ايله اثبات ايتمك || اعتراض ايتمك .

Raja (ـ ـ ا) ㊻ و (inv.) [تركجه] حكومت عثمانيه‌نك تحت تابعيتنده بولنان غير مسلم تبعه ، خارجدن اجنبى ، (يونك قاريسى) رعيه، رعايا || (ا م) [هندجه] ra-dscha تلفظ اولنور) (يكى هندستان (شرق) پرنسى) راجه .

Rajolen (ـ ـ فع متع) .a ㉑ [فرانسزجه rigoler] (زرا) طوپراغى قازوب‌كوبره قاريشديرمق ، كريزمه سورمك .

Rakahout (rā-kā-oū ا لا) ㊻ [عربيدن مأخوذ تركجه] —ara'biſches نشاسته وير الماسى وساژه‌دن مركب مغذى (عرب) معجونى .

Räkeln (ـ فعمطا) .a ㉑ وبعضاً (فعلا + وفعمتع) (عمو) (ايالت لسانى) — ſeine Glieder ,—ſich درت يياغى اوزاتوب ، حيوان كبى ياتمق ، اوزانمق .

Rakete (ـ ـ ـ امؤ) ㊿ [ايتاليانجه rocche'tta] (فشنكجيلك وطوبجيلقده) راكت ، يبوك هوائى دونخا ، اشارت فشنكى .

Ralle (ـ ـ امؤ) ㊿ [فر] (تاطبيه) صو طاوغى .

Ramme (ـ ـ امؤ) ㊿ [قديم آلمانجه ram] (صنع) (انشاآتده) (قازيق قاقمغه مخصوص آلت) شاهمردان || (تجا) || (Hand-) — der Pflaſterer قالدريمجى طوقماغى || (عمو) —Mann bei der صاغلام آدم .

Rammeln (ـ فع متع) .a ㉑ [قديم آلمانجه rammalôn] طوپراغه قاقمق ، چاقمق ، ميقلامق ، قازيق قاقمق (كذا مجازى) || (فعلا +) (طاوشان ، آطه طاوشانى حقنده) قيزمق ، چفتلشمك || صبرسز‌شورايه بورايه قوشمق ، راحتسز اولمق ، تلاش ايتمك .

Rammen (ـ فعمتع) .a ㉑ [Ramme] (صنع)== ein-rammen || — (Erde) die طوپراغى دوكمك ، صيقيشديرمق || (بحر) — mit dem Sporne وابورك‌مهموزى (سيورى برونى) ايله ير يره اوغرامق صايلامق .

Rampe (ـ ـ امؤ) ㊿ [فر] رامپه || مرديون پارمقلغى .

Ramponi(e)ren (ـ ـ ـ فع متع) .a ㉑ [Rampon] == be-ſchädigen .

Ramſch (ـ ا م) ㊳ [آشاغى آلمانجه] (تجا) اشياى تجاريه طوبى ، اسنيق || —im—kaufen طوپدن صاتون آلمق .

Ramſchen (ـ فع متع) .a .c ㉑ [Ramſch] (تجا) طوپدن صاتون آلمق ، صاتمق .

'Ran (ـ) (عمو) her-an ك صورت مختصره‌سى .

Rand (ـ ا م) ㉟ [قديم آلمانجه rand Buckel] كنار ، قيى ، اطراف || — ſcharfer im Schilde كسكين كنار || —eines Waldes بر اورمانك كنارى ، بركتابك يازلمامش ، پاصلمامش كنارى || (مجا) (عمو) : Das verſteht ſich am —e بونى ايضاحه تعريفه حاجت يوق ، كنديلكندينه اكلاشيلور || mit etwas zu —e kommen برشيئك صوكنه ، نهايتنه ايرمك ، بتورمك || كلفان بكنيه : —den halten چكه‌سى طوتمق .

Rand„... (.....) bemerkung — (امؤ) دركنار .

Randal (ـ ـ ا م) ㊳ (عمو) كلفان بكنيه : يبوك كورلتى ، عربده ، شماته .

Randen (ـ) .b ㉑ (ـ) rändern .a ㉑ (فع متع) برشيئك كنارينه كنار ، زه ، پرواز چويرمك .

Ranft (ـ ا م) ㉛ اكمك كنارى ، قبوغى .

Rang (ـ ا م) ㉛ [فر] رتبه ، درجه ، پايه ، طبقه || صنف || einen hohen militäriſchen — bekleiden رتبه

Rapha-el (ـٰـٔ ٰ اخا م) (56) رافائل .

Rapier (rä-pi're ا لا) [فرانسزجه rapière] (38) (اسقریم تعلیمنده) اورمغه مخصوص: قلیچ ‖ دورتکه مخصوص: مج ‖ er führte ein gutes— اوکوزل اسقریم تعلیمی یاپاردی .

Rappe (ـٰـٔ ا م) (52) [قدیم آلمانجه rabo ‖ raben-schwarzes Pferd] یاغز بارکیر ‖ (مجا) (عمو) auf Schusters—n reiten یایا یورمك ، طبانه قوت .

Rappel (ـٰـٔ ا م) a. (40) [فلمنکجه ‖ مرا . rappeln] (عمو) جنت ، دیلیك نوبتی ‖ غرابت طبیعت ، بام باشقه خلق وطور ، کیفنه حرکت ‖ جلال .

Rappeln (ـٰـٔ فع لا +) a. (21) [فلمنکجه rabbeln] irrsinnig sein = فرانسزجه rêver] کورلتی ، شماته ایتمك ، ولوله ایتمك ، حایقیروب چاغیرمق ، طاقردامق ‖ (عمو) (فع مطا) es rappelt ihm (im Ober-stübchen) بوقاچیق ، دلی ، بونك عقلنه خفت کلمش ، بوکا برحال اولمش ‖ [آشاغی آلمانجه rap schnell] (عمو) —sich (فع مطا) عجله ، تلاش ایتمك ، چابق کیتمك .

Rappuse (ـٰـٔ امؤ) (38) (sans pl.) [بوهمیاجه Kerb-holz rabuse] etwas in die—geben یاخود werfen برشیئی سوقاغه آتمق ، برباد ایتمك .

Raptus (ـٰـٔ ا م) (51) [لاتینجه] = Ra'ppel .

Rapunzchen (ـٰـٔ ا لا) b. (40) (نبا) Rapunze(l) (ـٰـٔ امؤ) (53) (نبا) [وسطی لاتینجه rapo'ntium] قوزی قولاغی ، قیورجق صلاطه مساسی اوتی وسائره کبی صلاطه یاپلغه مخصوص نباتات ‖ قاز آیاغی کوکی .

Rar (ـٔ ص) (21) [لاتینجه] نادر ، امثالی آز بولنور ، نادیده ، نادر الامثال ، بولنمز (selten=) .

Rasch (ـٔ ص) (24) [قدیم آلمانجه rase reißend geschwind] چابوق ، سریع ‖ تیز (حا) علی العجله ، درعقب ، سرعتله .

Rascheln (ـٰـٔ فع لا +) a. (21) [raſſeln=] چاتیردامق ، چتیردامق ، چیتلامق ‖ (der Wind) raschelt im Laube روزکار یاپراقلری خیشیردادیور ‖ (فع لا —) خفیف برخشردی کورلتی ایله حرکت ایتمك .

Rasen (ـٰـٔ ا م) b. (40) [آشاغی آلمانجه wrase] چمن ، چیم .

Rasen (ـٰـٔ فع لا +) c. (21) [فلمنکجه razen] (آجی ووحشی صورتده) کورلتی ایتمك قیامت قوپارمق ، دلی دلی تپنمك ، زنجیردن بوشانمش کبی کورولتی ایتمك ‖ یالکز (اشخاص حقنده) زیاده حدت وتهورده بولنمق ، قودورمق ‖ (فع لا —) دلی کبی آتلمق ‖ er hatte auf dem Balle geraſt او بالوده چلدیرمشجه‌سنه دانس ایدیوردی ، ایندی قوشه‌رق دانس ایدیوردی ‖ (فع متع) دلیجه‌سنه ، چلدیرمشجه‌سنه ، قودورمشجه‌سنه سویلمك ، دیمك ، یاپمق ، اجرا ایتمك ، کوبکلنمك ‖ —d (اسم فاعل وصفت) پرحدت ، چلدیرمش برحالده ، دلی کبی ، آزغین برصورتده ، مجنون کبی ‖ ich möchte—d werden! (آی آمانك) چلدیره‌جغم ! چلدیرمق ، دلی اولمق برشی دکل ! ‖ ich habe (einen)—den Hunger: قارنم فنا حالده آچ فنا حالده آجیقدم .

Rasi(e)ren (ـٰـٔ فع متع) a. (21) [فر] تراش ایتمك ، قازیمق ‖ کذا (فع مطا) —sich کندینی تراش ایتمك .

عسکریه‌نك بر بیوکی حائز اولمق ، عسکرده بیوك بر رتبه‌ده اولمق ‖ Jemandem den —ablaufen (بورادهکی Rang کلمه‌سی Rank یرینه قائمدر) برینی کچمك ، کریده براقمق ، کولکه‌ده براقمق .

Rang,... (...ـٔ) —mäßig (حا) رتبه ، درجه ، صنفنه کوره ‖ —liste (امؤ) (ع) عسکری سالنامه‌سی ‖ —logen (جمع مؤ) (تیا) برنجی صنف لوجه‌لری .

Range (ـٰـٔ ام یاخود امؤ) (52) و (53) ایری یوی دلیقانلو ، بویی اوزون ، بویه سریمش کنج ‖ تربیه‌سز کنج ، کلفان بکی .

Ränge (ـٰـٔ ringen فعلنك صورت انشائیه ماضیسنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Rangi(e)ren (ran-ji'-rēnᵉ فع متع) a. (21) [فر] ترتیب وتنظیم ایتمك ‖ nach der Größe rangirt sein بوی صره‌سی ، بیوکلکنه ، بویونه کوره ترتیب اولمق ، دیزلمك (کذا فع لا —) بوی صره‌سی دیزلمك اصطیف اولمق .

Rank (ـٔ ص) (21) [قدیم آلمانجه rinchan sich drehen] انجه ، اوزون ، نازین ، بویه آتمش ، سریمش ‖ — (ا م) (31) جنوبی ایالات لساتی : دونیش ، دونمه ، دور ، چرخ (= Kehre) ‖ دها طوغری فقط نادر اوله‌رق : Jemandem den Rank ab-laufen = Jemandem den Rang ablaufen .

Ranke (ـٰـٔ امؤ) (53) [rank] (نبا) اوزون صاپ ، خیطه ، رشته ‖ آصمه دالی ، فلیز ، صلك .

Ränke (ـٰـٔ جمع م) (31) [rank] حیله ، ال چابوقلغی ، کیزلی خدعه ، دسیسه ، اینتریقه ‖ —schmieden, brauchen یاخود spinnen : اینتریقه ایتمك ، طولاب چویرمك .

Ranken (ـٰـٔ فع لا ±) و —sich (فع مطا) a. (21) (مرا . Ranke) فلیز صالیویرمك ‖ صاریلوب چیقمق ، صارماشیق آصمه وسائره کبی طولانوب اوزامق .

Rann (ـٔ rinnen فعلنك زمان حال صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Ränne (ـٰـٔ rinnen فعلنك صورت انشائیه‌سنك ماضی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Rannte (ـٰـٔ rennen فعلنك زمان حال ماضی صورتنك برنجی مفرد شخصلری) .

Ranunkel (ـٰـٔ امؤ) (33) (نبا) خاصکی کوپه‌سی .

Ränzel (ـٰـٔ لا (ا م) a. (40) (Ranzen کوچك طوربه کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) .

Ranzen (ـٰـٔ ا م) b. (40) [وسطی آلمانجه] سیاح طوربه‌سی ، چانطه‌سی ‖ (عو) قارن ، اشکنبه .

Ranzig (ـٰـٔ ص) (21) [لاتینجه ra'ncidus] بوزلمش یاغ حقنده : زنخ ، آجیلق ‖ schmecken : یاخود —riechen آجی قوقمق ، آجی طات ویرمك .

Ranzioni(e)ren (ـٰـٔ (ـ) ـ فع متع) a. (21) [فر] (کذا : فع مطا) —sich فدیهٔ نجاتی ویره‌رك تخلیص ایتمك ‖ فدیهٔ نجات طلب ایتمك ، آلمق .

Ränzlein (ـٔ ا لا) b. (40) (Ranzen کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) ‖ Ranzel= (Ranzen قارن ، اشکنبه معناسنه اولان) hatte sich ein—angemäst't, als wie der Doktor... کندیسنه فلان سوسی ویردی ویردی ایدی .

Raspe (ـٮ امؤ) (53) [قديم فرانسزجه râpe=raspe] (صنعـ) Raspel=هاڭرى راسپون. Heinrich— (56) (اخا م) ||

Raspel (ـٮ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه hrëspan] رنده ، تورپى ، اگه || (زرا) اوزوم دانه‌لرنى يولمغه ، قوپارمغه مخصوص آلت . rupfen

Raspeln (ـٮ فه متعـ) a. (21) [Raspel] (صنعـ) رنده‌لمك || تورپيلمك ، اگه‌لمك || (مجا) —Süßholz برقاديه عاشقلقدن بحث ايتمك ، كسديرمك .

Rasse (ـٮ كذلك ـٮ ا مؤ) (50) [فر.] جنس ، صوى ، عرق || نوع || نسل || آل ، خاندان ، سلاله ، دودمان .

Rassel (ـٮ ا مؤ) (53) [=انكليزجه rattel] جير جير ، قاين انا زيرلتيسى .

Rasseln (ـٮ فه لا ±) a. (21) [Rassel] (فه لا+) (برسلاح) شاقردیسى ايشتديرمك ، شاقيرداماق || (فه لا—) بيوك بركورلتى ، پاتيردى ايله حركت ايتمك || die Waffen mit der Kette—|| سلاحلرشاقيرداتوب‌طوريوردى rasselten زنجيرنى‌شاقير شوقور ، شاقيرشوقور ايتديرمك ، سوروملك || (علم امراض) خرلدامق ، خرلامق ، خرلتى پايمق || جان‌چكشمك .

Rast (ـٮ ا مؤ) (49) [غوت لساننده rasta Meile] موله ، پايدوس ، استراحت || توقف || —ohne Ruh(e)und بلا آرام ، بلا انقطاع ، على‌الدوام ، يورولمق بلمكسزين ، (او) طوروب دينكلنمكسزين || مكث ارام || موقف ، قوناق ، منزل .

Rasten (ـٮ فه لا+) b. (21) بعضا (فه متعـ) و—sich (فه مطا) [Rast] nach dem Marsche—, die Glieder— يورينشدنصكره موله ايتمك ، اعضاسنه استراحت ايتديرمك ، دينكلتمك .

Rata (ـٮ ا مؤ) (inv.) [لاتينجه] =Rate || —pro نسبت اوزره ، على النسبه .

Rate (ـٮ ا مؤ) (53) [لاتينجه] حصه ، پاى ، حصه ، مفرزه ، كتع حصه‌مى ، حصه بدلى .

Rath (ـٮ ا م) (31) [قديم آلمانجه rât || مرا. rathen] نصيحت ، اخطار ، پند ، اوكوت || جمعى Rathe كذلك نصح وپند ايدن ، ناصح ، دعوى وكيلى || مجلس ، شورا ، ديوان || (بكرار ، يكيدن) برله Jemand (wieder) um—fragen استشاره ايتمك ، رأينى ، فكرينى استحصال ايتمك || —hoher اعيان مجلسى ، سناتو || قرار ، پلان ، رأى ، فكر || استشاره ، مشاوره ، مشورت ، مذاكره || mit Jemandem—über etwas halten , — (8) pflegen , —schlagen , zu—e gehen برله برشى‌اوزرنه مذاكره واستشاره‌ايتمك ، مشاوره‌ده بولنمق || برشيئه ابتدار ايتزدن اول پايلان تفكر ، مطالعه ، تأمل || دارشورا وسائرهرقنغى برمجلس‌مشورت اعضاسى(جمعى: Rathe) || حكمداران سراى ومعيتلرنده بعضاً يالكز عنوان رسمى اولەرق دنى مستعملدر: مشاور || چاره ، واسطه ، دوا ، علاج || keinen—wissen نه‌يايه‌جغنى ، ديه‌جكنى بيلمامك || (ضرمثل) —kommt Zeit, kommt وقتى كلنجه چاره‌سيده بولنور || etwas zu—e halten برشيئى اداره ايتمك ، دقت ايتمك || man muß seine Gesundheit zu—e halten انسان صحتنه دقت ، اسبابنه تشبث ايچلى || (ضرمثل) —besser zu—e gehalten,als Alles zusammen · gescharrt طوپلايادن زياده الده اولانى حسن محافظه ايدن ايودر .

Rath„ ... (ـ...) —kammer (ا مؤ) دار شورا || —geber (in) ناصح ، ناصحه ، دعوى وكيلى ، مشاور ، مشاورقادين || —los (صـ) نصح وپندسز || مترددد ، امسز ، بچاره‌سز ، ايكى اليله برشيئى ، دوزلده‌ميان || —schluß (ا م) حكم ، قرار ، (اراده ، بيورلتى ، فرمان) .

Räth (ـ rathen) فعلنك زمان حال صورتنك اوچنجى مفرد شخصى) .

Rathen (ـٮ فه لا+ وفه متعـ) b. (20) وبعضاً (فه مطا) [قديم آلمانجه râtan اولوب fördern معناسنه اولان‌غونجه : rédan كلمه‌سندن‌مأخوذدر] (زمان‌حالى er räth , du räthst) zu einer Sache— وياخود Jemandem etwas برشيئه برشيئى نصيحت ايتمك ويا برشيئه دائرنصح وپند واخطار ايتمك ، نصيحت‌ده اخطارده بولنمق || er läßt sich von Niemandem— اوهيچ كمسه‌يه دانشمز ، كمسه ايله مشاوره ايتمز || چاره‌سى ، علاجى بولمق || sich nicht zu— (noch zu helfen) wissen نه يايه‌جغنى شاشيرمق ، بيلمامك || —damit ist mir nicht بونك بكا نه فائده‌سى اوله بيلور ! اونك برفائده‌سى يوق ! بوبكا برچاره ، علاج اوله‌مز ! || !—Das will ich Ihnen nicht يوق سزه توصيه ايدرم ! ايتمك احتمام ! يوق ياپامقلغكزدها خيرلودر ! || etwas ist zu—, es ist gerathen توصيه اولنور ، مناسبدر || —ihm ist nicht zu اوكا سوز نصيحت كار ايتمز . اوندن اميد يوق ، اوفى اه اصلاح ايلسون || ايتمك ، دوشونوب بولمق || !—da können Sie lange سنه‌لرجه دوشونسه‌كز ينه نافله ! || ich rathe auf ihn بن اوندن شبهه‌لنيورم ، قوشقولنيورم || — (ا لا) er ist nicht der —Mann zum اوسوز آكلامز ، اوكا سوز آكلاتمق ، لاف ديكلتمك كوچدر ، اوكا لقردى‌تأثير ايتمز ، كار ايتمز || (ضرمثل) Rathen ist wohlfeil نصيحت ايتمك ، سوز سويلمك قولايدر .

Rather (ـٮ ا م) a. (40) [rathen] حل ايدن ، پيلان ، دوشونوب بولان ، بولوب چيقاران ، طوغرى تخمين ايدن .

Räthin (ـٮ ا مؤ) (56) بردار شورا اعضاسنك حرمى ، مشاور قاريسى ، مستشار قاريسى .

Räthlich (ـٮ صـ) (21) [Rath] =rathsam .

Raths„... (ـ...) —saal (ا م) دارشورا ، اعيان‌مجلسى ، صالونى ، ديوان ، مشورت صالونى ، اوطه‌سى || —diener (ا م) دارشورا قواصى ، محضرى ، قپوجيسى || —herr (ا م) حكومت محليه ، بلديه ، شهراماتى اعضاسى ، (بعض شهرلرده) هيئت اعياندن اولان ذات || —schreiber (ا م) يكلنكجى قلمى كاتبى || ديوان افنديسى || مجلس اداره كاتبى .

Rathsam (ـٮ صـ) (21) [Rath]=gerathen || مناسب ، موافق || تدبير ايله عاقلانه .

Räthsel (ـٮ لا) a. (40) [قديم آلمانجه rât-isal دن rathen] معما ، بيلمجه ، مسئله .

Räthselhaft (ـٮ صـ) (21) [Räthsel] معما كبى ، بيلمجه كبى .

räthst (ـ rathen كلمه‌سنك زمان‌حال‌ايكنجى‌مفردشخصى) .

Ratifikation (ـ (ـ) ion ـ ا مؤ) (16) تصديق ، تصديقنامه .

Ratifizi(e)ren (ـٮ فه متعـ) a. (21) [لاتينجه] تصديق ايتمك .

Rational (ـَـ (ـٌ) ss - ـص) ㉑ [لاتينجه] (ريا) واحدله اولان مناسبتى برقلمله افاده اولنه بيلنان ‖ =rationell .

Rationalist (ـَـــ (ـٌ) ss - ا م) ㊿ هرشيئك عقل ايله اولديغى التزام ايدن برطريق فلسفه‌يه تابع آدم .

Rationell (ـَـ (ـٌ) ss - ـص) ㉑ [لاتينجه] عقله موافق، عقلى ذهنى .

Ratte (ـَـ ا مؤ) ㊿ [قديم آلمانجه rato] ايرى صيچان ، فاره ، كه صيچانى ‖ wie eine—schlafen پورصوق كبى اويومق، لش كبى اويومق .

Ratten,.... (ـَــ....) —fahl (ـص) ، —grau (ـص) فاره رنكى، بوزى ‖ —gift (ا لا) صيچان اوتى ، صيچانلرى زهرلمكه مخصوص زهر ‖ —falle (ا مؤ) صيچان، فاره‌قپانى ‖ —fänger (ا م) صيچان، فاره طوتان ‖ (آوكوپكلرى جنسندن) فاره طوتان ‖ بعضا : (فاره قپانى صاتان) قپانجى ‖ —fahl (ـص) آووج ايچى چيبلاق ‖ —pulver (ا لا) = —gift ‖ —schwanz (ام) صيچان قويروغى ‖ انجه، صيچان قويروغى كبى صاچ (اوركوسى) ‖ قيلى دوكولمش، غايت آز باركير قويروغى، بويله قويروقلى حيوان ‖ باركير قويروغنك بونامله موسوم قيل خسته‌لغى ‖ (انجه ياپراق صيغاره‌سى) صيچان قويروغى ‖ (صنع) انجه ، كوچك اسطوانه‌وى توربو .

Ratze (ـَـ ا مؤ) ㊿ (عو) = Ratte .

Raub (ـَـ ا م) ㊳ [قديم آلمانجه roup ‖ مرا . آنغلو ساقسونجه reo'fan zerreißen] صويمه ، قاپمه ، غصب ، نهب ‖ —gewaltsamer زورله ، سلاح ايله تهديد ايدرك ضبط اتمه، غصب اتمه، حيدودلق، خرسزلق ‖ اوزرينى باصه‌رق صويمه ، يغما ، غارت ‖ auf—ausgehen حيدودلغه ، يغمايه كيتمك ‖ (حيوانات حقنده) آو آرامغه، شكار بولمغه چيقمق ‖ زورله طوتلمش آولنمش آو ، شكار ‖ (آولنان شى ايله بوندن استحصال اولنه‌جق استفاده) آو ‖ غنائم، غنيمت ‖ Jemandem zum —e werden برينه قربان ، برينك اسيرى ، برينك يولنه فدا اولمق ، برينه شكار اولمق .

Raub,.... (ـَ....) —anfall (ام) صلاحله براى غارت وغصب ايديلان هجوم ، باصمه، يول كسمه ‖ —gesell (ا م) خرسز، حيدود، اشقيا ، يغماكر، (بحر) قورصان ‖ —gierig (ـص) يغمايه ، شكاره ، صويغنه، غارت اتمكه حريص، (تاطبيعه) يرتيجى ‖ طمعكار، حريص ‖ —gut (ا لا) غنيمت ، چالينان ، غصب وغارت اولنان شى، چالنمش اشيا ‖ —lust (ا مؤ) يرتيجى حيواناتك آولمغه ، شكاره اولان حرص وطمعى ‖ —nest (ا لا) خرسز يتاغى ‖ —schiff (الا) (بحر) قورصان كميسى ‖ —süchtig (ـص) = —gierig ‖ —thier (ا لا) (تاطبيعه) يرتيجى حيوان ‖ —vogel (ا م) (تاطبيعه) يرتيجى قوش .

Rauben (ـَـ فعمته) ㉑ [Raub] Jemandem etwas— برينك برشيئنى چالمق، الندن آلمق، آشيرمق، قاپمق ‖ قورنازلق وحيله ايله چالمق، آلمق، آشيرمق ‖ Jemandem seinen guten Namen— برينك اسمنى، شهرتنى باتيرمق ‖ (فعلا +) (آخرك مالنى ، ماملكنى زور ، شدت وجبر ايله آلمق ، ضبط اتمك) صويمق، يغما وغارت اتمك ‖ حيدودلق اتمك .

Räuber (ـَـ ا م) ㊿ [قديم آلمانجه roubâri ‖ مرا . Raub] خرسز، حيدود، قورصان، يول كسيجى، اشقيا ‖ ضبط ايدن، الدن قاپان ‖ (مجا) بقچوانلقده : براغاجك آزمه دالى ‖ (لامبه ، موم وامثالنك) يانان فتيلى اوجى .

Räuber,.... (ـَـ....) —bande (ا مؤ) اشقيا، حيدود چته‌سى، خرسز جمعيتى، (قورصان چته‌سى) ‖ —hauptmann اشقيا رئيسى، حيدود چته‌سى باشى، سركرده‌سى ‖ —geschichte (ا مؤ) خرسز مصالى، حكايه‌سى ‖ (مجا) (عمو) اصل واساسى اولميان حكايه ، روايت ، سوز، مصال .

Rauch (ـَ ا م) ㉛ ou ㉖ [قديم آلمانجه riehhan دن مأخوذ rouch اولوب riechen] دومان ، ايس ‖ in—aufgehen يانوب كول اولمق ‖ (Fleisch) in den—hängen اتى اوجاغك دومانته آصمق، دومانده قوروتمق ‖ voll—sein ايس دومان ايچنده اولمق، دومان طولو(دومانله طولو اولمق) ‖ ايس ، قورروم ، هباب .

Rauch (ـَ ـص) ㉑ [قديم آلمانجه rûch un-eben] توكلو ، قيللو ، خاولو ، صاچلو .

Rauch,.... (ـَ....) —wolke دومان بيغنى ، بلوط كبى چيقان دومان ‖ —fuß (ـص) توكلو ، قيللى ، پچالى آياق ‖ —achat (ام) (معد) دومانلى ، بلوطلى عقيق طاشى ‖ —fang (ام) (انشاآتده) اوجاق باجاسى ، بورروسى ‖ قاپريقه باجه‌سى ‖ (مجا) etwas in den —fang schreiben (غائب ايديلان قزانيله‌ميان) برشى اوزرينه صو ايچمك (واز كچمك ، اميدينى كسمك) ‖ —fleisch (ا لا) دومانده قورودلمش ات ، قورو ات ‖ —glas (ا لا) (صنع) رنكلى قدح ، بارداق ‖ —handel (ام) (تجا) = Pelz-handel ‖ —koupé (فرانسزجه تلفظ اولنور ا لا) يولجيلرك صيغاره ايچه‌بيله‌جكلرى واغون (كه بونلره مقابل شمندوفرلرده صيغاره ايچلمكه مساعده اولنميان واغونده‌ى واردر) ‖ —stube (ا مؤ) صيغاره اوطه‌سى، صالونى ‖ —topa's (ام) (معد) دومانلى ياقوت اصفر ، زبرجد ‖ —zimmer (ا لا) = —stube .

Rauchbar (ـَـ ـص) ㉑ [Rauch] (صيغاره ، توتون توتباكى ودها امثالى حقنده) ايچيله‌بيلور .

Rauchen (ـَـ فعلا ±) ㉑ a. [Rauch] كذا (فع يكشنه وفعمته) توتون وامثالنى ايچمك ‖ (مجا) (عمو) lernen, daß Einen der Kopf raucht باشندن دومان چيقيقيه‌يه دكين چالشمق ، چالشه‌جغم ديه قفاسى پاطلاتمق ‖ (فعمته) einen Pfeifen-kopf braun— بر آغزلق، چبوق باشلغى ، لوله‌سى توتون ايچه ايچه صارارتمق ‖ اسمر بر رنكه كانجه‌يه دكين ايچمك (دها زياده مستعمل اولانى : anrauchen در) ‖ (die Stube) voll— اوطه‌نك ايچروسنى توتون دومانى طولديرمق ‖ (ا لا) das Rauchen ist hier verboten ! بوراده توتون ايچلمسى ممنوعدر !

Raucher (ـَـ ام) a. ㊵ [rauchen] —in ㊿ (ا مؤ) توتون (وامثالى) ايچن وقوللانان اركك ، قادين .

Räucher... (ـَـ....) —büchse (ا مؤ) عطر ، مسك قوطوسى ، مسكدان ‖ —kerzchen (ا لا) قورص ، تتسوخ ‖ —pfanne (ا مؤ) بخوردان .

Räuchern (ـَـ فعمته) a. ㉑ [Rauch] دومانه توتسويه قومق ‖ دومانده قوروتمق ‖ توتسولمك ، دومانه طوتمق ، تبخير ، تعطير اتمك ‖ (فعلا +) قورص وعود اغاجى وامثالى شى ياقمق ‖ (مجا) Jemandem — برينى توتسولمك ، برينه توتسو ويرمك .

Rauchig (ـَـ ـص) ㉑ [Rauch] ايسلى، دومانلى ، توتن ، ايس ويرن ، دومان چيقاران .

Raude (ـ امؤ) (53) [قديم آلمانجه rūda] (علم امراض) يانيق ، ياره اوزرنده حاصل اولان قبوق .

Räude (ـ امؤ) (53) [قديم آلمانجه rindi] = Raude || (بيطر) طرميق كبى حاصل اولان قباريق ، قبارجيق ، اويوز || آغاجلرده دوكمه يورجاق .

'Rauf (ـ her-auf لك صورت مختصره‌سى) .

Rauf.... (.....) —süchtig (ص) غوغايى سون ، آتاق (طبيعتلى) || —bold (ام) غوغاجى ، نزاعجى ، يوسكوللى بلا || —degen (ام) اسكى اوزون قلنج || = —bold .

Raufe (ـ امؤ) (53) [قديم آلمانجه roufa اولوب غوتجه raupjan دن مأخوذدر] آخور يملكى ، يوكسك راف .

Räufeln (ـ ف متع) a. (21) ausfasern . ايلكنى يولق ، برشيئك طوقومه‌سنى چوزمك ، تفتيك ياپمق ، ديتمك .

Raufen (ـ ف متع) a. (21) [غوت لساننده raupjan] و —sich (ف مطا) ، ف مشاركه ، ف لا +) قوپارمق ، چكوب چيقارمق ، يولمق || —Jemand برينى صاچلرندن يقاليوب چكمك ، سوروملك ، خرپالامق ، تحقير ايتمك ، حقارت ايتمك || —(sich) mit Jemandem بريله يوغاز بوغازه كلمك ، بوغوشمق ، غوغا ايتمك .

Raufer (ـ ام) a. (40) = Rauf-bold || = Rauf-degen .

Rauferei (ـ امؤ) [raufen] غوغا ، كورلتى ، عربده ، معارضه ، دوكوشمه .

Rauh (ـ ص) (21) [= rauch] (glatt لك مقابلى) سرت ، خشونت‌طبعى اولان ، نزاكتسز ، درشت معامله‌لى ، كلمسز || —Jemand anfahren برينه سرت ، درشت ، ياقشمز ، بد معامله ايتمك ، برينه قارشو تربيه‌سز طاورانمق || = rauch || (اراضى حقنده) طاغلو ، طاغلق ، صرب ، ايصسز ، وحشى ، چيلاق ، غير منبت || يونتولمامش ، قبا طاصلاق || aus dem —en arbeiten يوتمق ، ايشلتمك ، ايشلمك .

Rauh.... (.....) —borsten (جمـؤ) (صنع) سرت قيرچه اعمالنه مخصوص (سرت) قيل .

Rauhe (ـ امؤ) (53) [rauh] بعض حيوانلرك توك ويا دريسى چكشديرمه‌سى ، قرنسه .

Rauheit (ـ امؤ) (49) [rauh] سرتلك ، درشتلك ، خشونت طبع ، نزاكتسزلك ، تربيه‌سزلك .

Rauen (ـ ف متع) a. (21) [rauh] سرتلشديرمك || —das Tuch (چوقه فابريقه‌لرنده) چوقه‌يى طرامق || چنتمك || ف لا + و —sich (ف مطا) توك ويا دريسى دوكمك ، دكيشديرمك ، تسول ايتمك || (صس حقنده) قالينلاشمق .

Rauher (ـ ام) a. (40) [rauh] چوقه فابريقه‌سنده چوقه‌يى طرايان عمله ، ايشجى .

Rauigkeit (ـ امؤ) (49) [rauh] = Rauheit .

Raute (ـ امؤ) (53) [لاتينجه eru'ca] (نبا) روكت || —(wilde) كذلك : Rauten-kohl (ـ ام) روكت صلاطه‌سى ، زوقه .

Raum (ـ ام) (31) [قديم آلمانجه rūm ausgedehnt leer] مسافه ، بعد || ساحه ، فضا || زمان آره‌لغى ، مدت || برشى ويا برشخص ايچون اولان ير ، محل || (برباغچه ، او ... الخ انشاسنه مخصوص ير) عرصه || (مجا) —einer Sache geben برشيئك وقوعنه ، اولمسنه ، يابلمسنه ميدان ويرمك ، مساعده ايتمك || —einem Gedanken (der Hoffnung) geben بر فكره ، بر اميده قوت ويرمك ، ظن واميده دوشورمك ، برفكرى قبول ايتمك || (قپالى ودرونى بوش اولوب برشئى احاطه ايتمكه مساعد اولان) ير ، حجم ، وسعت || بر فكر مخصوصه بناءً انشا وترتيب قلنان محل ، موقع ، مكان || (حكمه) جو ، خلا ، بوشلق || —(Schiffs-) (بحر) كمى صنتنه‌سى ، انبارى || (بحر) — (ص) واسع ، كنيش = geräumig || —e See آچيق دكز ، انكين .

Raum.... (.....) —inhalt (ام) حجم ، وسعت داخليه || —lehre (امؤ) هندسه || —meter (ام) = Kubi'k-meter .

Räum.... (.....) (صنع) —eisen (الا) (طوغرامه‌جيلق ، مرانغوزلقده) دليك يووا آچمغه مخصوص دمير || —nadel خارتوچ ايكنه‌سى ، فاليا تلى .

Räumen (ـ ف متع وف لا +) a. (21) [قديم آلمانجه rūman] قالديرمق ، آخر محله كوتورمك ، دفع ايتمك ، وجودينى قالديرمق || —etwas an die (ياخود : bei) Seite برشيئى برطرف ايتمك || —Hindernisse aus dem Wege موانعى برطرف ، رفع وازاله ايتمك || (فعلا +) ترتيب وانتظام مقصديله اشيايى آخر محله نقل ايتمك قوغمق || بوشالتمق ، تميزلمك || سوپروتى‌يى قالديرمق ، تميزلمك ، آتمق سوپورمك || —(einen Ort) برموقعى بوشالتمق ، تخليه ايتمك ، ترك ايتمك ، اورادن چيقمق || (ع) —das Feld ميدان محاربى ترك ايتمك ، رجعت ايتمك ، —eine Festung بر استحكامى تخليه ، ترك ، تسليم ايتمك || (بحر) der Wind räumt روزكار ، قورطنه ياتيشيور .

Räumer (ـ ام) a. (40) [räumen] لغمجى .

Räumlich (ـ ص) (21) كنيش ، واسع ، فرح ، اچيق .

Räumte (ـ امؤ) (53) [آشاغى آلمانجه rümte] (بحر) آچيق ، انكين دكز .

Raunen (ـ ف لا + وف متع) a. (21) [قديم آلمانجه rūnēn] مرلدامق ، مير مير سويلنمك كيزليجه ، فيصيلدايه‌رق سويلمك || فيص كچمك .

Raupe (ـ امؤ) (53) [قديم آلمانجه rūpa] (تاطبيعه) سرفه ، طرطيل ، يابراق‌قوردى ، عموميتله بوجكارك كلبك اولازدن اول بولندقلرى حال || (مجا) —n (Grillen) im Kopfe haben برينك ، تقاصنده اكسيكلك اولمق ، عقلنده قاچيقلق اولمق || ايپك ويا صيرمه‌دن معمول وصنايعده تزيينات مقامنده مستعمل طرطيل ، صچاق .

Raupig (ـ ص) (21) طرطيل طولو ، طرطيللى .

'Raus (ـ her-aus لك صورت مختصره‌سى) .

Rausch (ـ ام) (31) [آشاغى آلمانجه rūsk] || مزا . [rauschen] اكثريا صورت تصغيريه‌سى مستعمل اوله‌رق Räuschchen (ـ ا لا) سرمستلك ، سرخوشلق ، einen —haben كيف اولمق || im —e كيفحالى || (مجا) —der Liebe .

Rauschen (ـ‑فعلا‑) a. ㉑ [قديم آلمانجه rûsken] (فعلا +) كورلده مك ، كورلمك ، على الخصوص (روزكار ، قورطنه، طائفه‌حقنده) چاغلامق، ايكلمك، اوتمك ، چاغلامق || (ايرمق، چاى وسائر اقارصولر حقنده) چاغل چاغل آقمق ، چاغلامق || (ايپك قماش حقنده)خيشيردامق ، خيشيرقيشيراوتمك || (فعلا —) كوروولتى ، كورله ايله كچمك || (فعلا متعدى) شعرده ايشتديرمك ، چيقارمق || (der Wald) hat mir die alte Zeit wach gerauscht ... اورمانك خاشيلتيسى ، خيشيرديسى بكا اسكى زمانى، كچن وقتى خاطرلاتدى، خاطره‌مه كتيردى || da— (اسم‌فاعل وصفت) كوروولتى ايدرك ، چاغليان ايكليان، درين وخزين خيشيردامق .

Räuspern (ـ فعلا +) و— sich ㉑ a. (فعلا مطا) [وسطى آلمانجه rûspern] خفيفجه اوكسورمك ، اوهو ديه‌رك اوكسورمك ، اوهو .

Raute (ـ ا م) ⑤ [اشاغى آلمانجه rute] معين (درت ضلعى مساوى اولوب زاويه‌لرينك مقابل بولنانلرينك ايكيسى حاده وديكر ايكيسى منفرجه اولان متوازى الاضلاع) بقلوا شكلى، پوسانج || (شمعدى‌كاغد اوبونده) ديثيرى، لوقوم || (طاشبيلقده مستعمل آلاتدن اوچ ويا درت‌كوشه‌لى) قاسه‌ته.

Ray-gras (ـ ا لا) ⑳ [انكليز] (نبا) انجه يونجه.

Reagi(e)ren (ـ gi ـ فعلا +) a. ㉑ كنديسنه تأثير ايدن برجسمه تأثير اجتك، مقابل عمله بولنق || (ا لا)

Reaktion = ⑯ b.

Reaktion (ـ (ـ) ss ـ ا مؤ) ⑲ [لاتينجه] (كيميا وپولتيقه ده) عكس العمل ، تعامل || افكار ترق يه قارشو طوره‌قلق، ترق شكنلك .

Reaktivi(e)ren (ـ‑ـ‑فعلا متعدى) a. ㉑ [فر] خارجدن الديغى تأثيره مقابل تأثير اجتك، عكس العمل وقوعه كتيرمك .

Real (ـ ص) ㉑ [يكى لاتينجه] كرچك ، حقيق، صحيح، فعلاً ، موجود || (ا لا) حقيقت، كرچكلك، وجودى اولمه || [اسپانيولجه] — (ا م) اسپانيانك قرق پاره قدر قيمتى اولان سكه‌سى، ريال.

Real„ ... (ـ‑‑‑) —werth (ا م) قيمت حقيقيه || —schule (امؤ) صنايع‌متنوعه تحصيلنه مبادى اتخاذ اولنه‌جق علوم ابتدائيه‌نك تحصيلنه مخصوص مكتب .

Realisi(e)ren (ـ‑ـ‑ فعلا متعدى) a. ㉑ [لاتينجه] حقيقيلشديرمك، قوه‌دن‌فعله چيقارمق، صحيحلشديرمك || نقوده تحويل اجتك .

Realismus (ـ‑ـ ا م) ⑮ (sans pl.) [لاتينجه] (فلسفه) افكار واحوال معنويه‌يى مواد مستقله وصحيحه‌دن عد اجتكدن عبارت اسكى برفلسفه طريق || احوال‌طبيعته نظر حقيق وطبيعيسيله باقان متأخرين حكمانك فكر ومسلكى .

Realität (ـ‑ـ ا مؤ) ⑲ [لاتينجه] حقيقت فعلاً ومادةً موجود ويا واقع اولمقلق ، بوصورتله واقع اولان‌شى، حقايق .

Rebe (ـ ا مؤ) ㊿ [قديم آلمانجه rëpa] || صما ، (Wein„) — [Rippe] اوزوم كوتوكى || اوزوم كوتوكلرندن عرسته سورن شاخ ، دال .

Rebell (ـ ا م) ㊴ [لاتينجه rebe'llis] حكومت مشروعه ومتبوعه‌سنه اطاعت اجميان عاصى .

Rechen (ـ ا م) ㊻ b. [قديم آلمانجه rëhho اولوب anhäufen معناسنه اولان rehhan دن مأخوذدر] (صنع) باغچوانلق وچفتچيلكده مستعمل طراق .

Rechen„ ... (ـ‑‑‑) —stiel (ا م) (صنع) طراق صاپى || —kammer (امؤ) محاسبه‌قلمى، اوطه‌سى || —aufgabe (امؤ) حساب مسئله‌سى || —buch (ا لا) حساب كتابى || —maschi'ne (امؤ) حساب ماكنه‌سى || —tafel (امؤ) طاش تخته || كرات جدولى .

Rechenschaft (ـ‑ ا مؤ) ⑲ (sans pl.) [rechnen] —ablegen, ياخود : geben von etwas برشيدن حساب ويرمك ، برشيئك حسابنى كوسترمك || برشيدن مسئول اولمق .

Rechnen (ـ فعلا متعدى وفعلا +) b. ㉑ [قديم آلمانجه يعنى: rehhanôn zählend überschlagen] حساب اجتك، حسابلق، صايمق — Eins zum Anderen ضم اجتك || Eins ins Andere— اوصت اوسته ، بر برى اوزرينه صايمق، وسطى چيقارمق، بوتلق، حساب اجتك، وسطيسى آلمق || Alles جمعاً يكون ، هيسى بردن ، كافه‌سنك in Allem gerechnet مجموعى || (den Ertrag seiner Stelle) mitgerechnet . . . داخل اولديغى حالده ، داخل حساب ايدلديكى صورتده || ich rechne es mir zur Ehre, zu.... بن . . . انكله افتخار ايدرم.

Rechnung (ـ ا مؤ) ⑲ [rechnen || قديم آلمانجه réchénunga] حساب، حساب اجه، حسابله || —ablegen حساب كورمه‌ ، ويرمه || وياخود : etwas in—stellen' bringen برشيئى براير حساب اجتك ، داخل حساب اجتك ، حسابه صوقق، قويمق || حساب ، فرض، ظن || seine—bei etwas finden برشيده آراديغى، منفعتى، حساب ايتديكى شيئى بولمق || den Umständen—tragen احوال حاضره‌يى ملاحظه ومطالعه ايدرك حساب اجتك ، دوشونه‌رك ياعق اجتك ، حساب اجتك، نظرمطالعه‌يه آلمق || (برشيئك آخره اولان بورجنى كوسترر) حساب پوصله‌سى || (تجا) laut—zahlen حساب پوصله‌سنه كوره تأديه اولنور، ويريله‌جك || auf—kaufen بورجه، ويره‌سى‌يه صاتون آلمق || Jemandem einen Strich durch seine— machen برينك پلاننى، حسابنى، تصوراتنى بوزمق، مانع اولمق.

Recht (ـ ص) ㉘ [قديم آلمانجه (sans compr.) rëht = لاتينجه re'ctus] link ك مقابلى) طوغرى، مستقيم، امين ، حقلى ، صالح || (ا مؤ) , die Rechte (—e) Hand (صاغ ال، صاغ طرف) صاغ طرفده واقع اولان || —e Seite (حا) rechts صاغ طرفه ، صاغه طوغرى ، sich—wenden صاغه دوكمك || (krumm, schief كه‌لرينك مقابلى) طوغرى، قائم، هندسه‌ده: —er Winkel زاويهٔ قائمه || طوغرى، صحيح، ايجاب ايتديكى وجهله ، موافق مصلحت وحقيقت ، مناسب || Das ist nicht mehr als —und billig بوطوغريدن ومناسب اولاندن بشقه برشى‌دكلدر، اك مناسب وطوغرى اولانى بودر || gehe ich hier—? (وياخود : ist das der—e Weg) nach der Friedrichstraße ? بورادن فردريق صوقاغنه كيده‌ بيلورمى‌يم، چيقه‌بيلورميم، فرده‌ريق جاده‌سنه كيدن يول بوميدر، چيقان طريق بورامىيدر، فرده‌ريق جاده‌سنه بورادنمى كيديلور || bin ich hier—bei Herrn N.? ...افنديك خانه‌سى بورامىيدر؟ kommme ich Ihnen—? || فلان افندى بوراده‌مى اقامت ايديور؟ Das ist nicht der—e Schluß || صاقين راحتسز اجيه‌يم؟

قائمه‌لى ‖ عموداً ‖ مستطيل ‖ zeitig— (ص) وقت وحاله جسبان ، موافق ، تام وقتده اولان .

Rechte (س ا مؤ) ⑮ (مرا . recht) .

Rechten (س فع لا +) b. ㉑ [Recht] اقامهٔ دعوى ايتمك ، شكايت ايتمك، مدافعه ايتمك ‖ (مجا) مجادله ، منازعه، اعتراض، ادعا ايتمك، برشى اوزرينه چكشمك .

Rechts„ ... (..س) —beflissene(r) (ا م) حقوق تحصيلنده اولان(طلبه) ‖ —erfahren (ص) حقوقده ، فقهده وقوف اولان ‖ —bewegung (ا مؤ) صاغه اولان ، يايلان حركت ‖ —anwalt (ا م) مدعى ‖ دعوى وكيلى، آووقات ‖ —gültig werden : (ص) —fällig دعوانى قزانه‌مامق ، غائب ايتمك ‖ —wegen (ص) نظاماً مقبول ومعتبر ، مرعى الحكم ، موثوق ، معتبر ، احتجاجه صالح ‖ —wegen (حا) (مرا . Recht) .

Reci„ ... (..س) (مرا ... Rezi) .

Reck (س ا لا) ㊳ [آشاغى آلمانجه rëk Quer-stange] (جمناستيقده) آصق اغاجى، جمناستيق تيورى .

Recke (س ا م) ㊷ [قديم آلمانجه recchio Verbannter] ديو ، عفريت ‖ مهيب شى ‖ اژدر ‖ —tapferer مرد جسور، اژدر كبى بهادر .

Recken (س فع متع وفع لا +) a. ㉑ [قديم آلمانجه reechan ‖ مرا . Rechen] و —sich (فع مطا) ياطلق، بوينه اوزاتمق ‖ —die Glieder كرنمك ، اعضاسنى اوزاتمق ‖ چكمك ، اوزاتمق .

Redakteur (فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) ㊻ [فر] (Chef„ : ياخود Haupt„) سرمحرر (اكثريا غزته‌حقنده).

Redaktion (س (س) tss - ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] قلمه آلمه ، محررلك ايشه ‖ قلمه آلان ، محررلك ايدن ذوات ‖ بونلرك قلم اوطه‌سى ، ادارهٔ تحريريه ، غزته‌نك اداره اوطه‌سى .

Rede (س ا مؤ) ⑮ [قديم آلمانجه ra'dia = لاتينجه ra'tio] كلام ، سوز، لقردى Jemandem in die—fallen برينك سوزينه قاريشمق، سوزنى، لقرديسنى كسمك ‖ نطق ‖ تقرير، افاده، علم بلاغت ‖ قونوشمه، كوروشمه ‖ : ياخود) Das (davon) ist keine— البته، معلوم، كندوكندينه آكلاشيلور، تكراره، ايضاحه حاجت يوق ‖ ...es kam hernach die—auf بعده سوز لقردى . . . قلانه ، فلان شيئه انتقال ايتدى ‖ Das ist gar nicht der—werth انسان بوقى سويلديكنه دكز ، بولقردى، شى سويلنديكنه دكز ‖ ? —wovon ist die ندن بحث اولنيور؟ سوزنه‌يك اوزرنده؟ نيه دائر قونيشيليور؟ ‖ eine—halten برنطق ايراد ايتمك ، خطابت ايتمك ‖ (غرا) تكلم ‖ روايت ‖ مظاهرت، (جواب ، مدافعه) Jemandem —stehen برينه مظاهرت ايتمك، برينى مدافعه ايتمك ‖ Jemand über etwas zur—stellen برينى برشيدن طولايى استجواب ايتمك ، استنطاق ايتمك ، (آغزينى آرامق) .

Reden (س فعلا + وفع متع) b. ㉑ [Rede] سويلمك، نقل وحكايه ، بحث ايتمك ‖ es wird darüber geredet اوندن بحث اولنيور ، سويلنيليور ‖ —Sie haben gut اوت سويلسى قولاى، اوت سزه سويليويرمك قولاى كلييور غالبا — الخ...über ادبيانه (وسائره) يه دائر قونوشمق كوروشمك ، آثار ادبيه‌دن

بوطوغرى اناختاردكل، بو بوراتك اناختارى‌دكل، بزم استديككمز اناختار بودكل ‖ zu—er Zeit تام وقتنده ، مناسب ولازم اولديغى وقتده ، تام زماننده ‖ آلتى كوستره‌رك : bist Du nicht - hier? سن قاچقميسك نه‌سك ؟ ‖ es ist—von Ihnen daß Sie . . . چوق كوزل يايديكز ، ايتديكز ، ايودوشونديكز بولديكزكه . . . . ايجديككزه ياپديغكزه چوق ايو ايتديكز ‖ wenn mir—ist اكر الدائميورسه‌م ، ظن ايدرسه‌م ، بكا قالورسه ‖ موافقت وممنونيتى بيان ايله : Das ist—! , so ist es—! اوح! ، هاشويله . ، كوردكمى! ، بويله چوق ايو اولدى! ، اوح اولسون! ، كوردكمى باق، نه‌كوزل ! ، آفرين ! ‖ (حا) = sehr ‖ ich bin—begierig darauf اوكا ، (بوكا ، شوكا) چوق مراق ايديورم شونى آكلامسنى ، كورمسنى پك آرزو ايديورم ‖ جرح وعدم قبول مقامنده : o bitte—sehr! اوعفو ايدرسكز ! ، يو باقيكز افندم ! ‖ ستم‌مقامنده: عفو بيوررسكز افندم! ‖ (erst) كلمه‌سيله برلكده اوله‌رق (jetzt) erfahren Sie es erst—nicht (اويله ايسه شيمدى) هيچ آكلايه‌مزسكز ، اويله ايسه شمدى هيچ سويلم ، كوسترمم ‖ es ist nichts Rechtes (ايو، مكمل بيوك برشى) بوبيوك برشى‌دكل، بونك اهميتيى اولور ‖ Du bist mir auch der Rechte! سنده آز بولنورقماش دكاسك ها ! ، سنده آز آكلاديغك دكاسك ها !، سكاده نردن‌چاتدق! ‖ Das ist' 'was ‖ Recht(e)s اشته مكمل، اعلا، ايو برشى، اشته‌كوردكمى‌مالى ‖ (موافقت مقامنده) — mir ist's بكاكوره ، بنجه پك اعلا، بن راضيم ، راضى اولورم ‖ wenn es Ihnen—ist اكر موافقت بيوررسه‌كز، اكر امر، ارزوايدرسه‌كز، اكر استرسه‌كز، راحتسز اولمزسه‌كز ‖ —ihm ist Alles اونجه هيچ بر، اوهرشيئه راضى اولور ‖ —man kann es nicht Allen machen انسان هركسك مزاجنه‌كوره خدمت ايده‌مز، انسان يايديغى هركسه بكنديره‌مز ‖ (اقربالقده .... „Stief كلمه‌سنك مقابلى) اوز، اصل mein—er Bruder برادوز، اصل قرنداشم ‖ —e Seite (eines Zeuges) برشيئك يوزطرفى ترسى اولميان جهتى، طيشه كله‌جك جهتى ‖ Alles, was—ist حق هرشيئه تقدم ايدر ، طوغرى يه كيم نه دير .

Recht (س ا لا) ㊳ [recht] حق، صلاحيت ‖ Dein —muß Dir werden استديكك اولسون ‖ den Weg—ens ergreifen عدالته دخالت ، مراجعت ايتمك، صيغنمق ‖ (فن) حقوق (علم) فقه ‖ حق وصلاحيت ‖ von—s wegen طوغريسنه، حقنه باقلنجه، راچون(ره‌زون) جه‌سى، طوغريسنى استر ايسه‌ك ‖ —haben (ياپديغنده وياسويلديكنده) حقلى اولمق.

Recht„... (..س) —liebend (ص) حقانيت ، عدالت سون ‖ —eck (ا لا) (ريا) مربع ‖ —fertigen (فع متع) و —sich—fertigen (فع مطا) كندوسنك حقلى قباحتسز اولديغى اثبات ايتمك، كوسترمك ‖ حقانيتى اثبات اولمق ‖ كنديى قورتارمق، تبرئهٔ ذمت ايتمك ‖ موافق عدالت اوله‌رق قبول ايتمك ، حقلو بولمق ‖ —mäßig (ص) قانوناً مساعده اولنان، حق اوزره ، شرعى ، نظامى ، نظاماً ‖ —schaffen [recht geschaffen] (ص) طوغرى ، مستقيم ، صنعتكارانه ‖ بوليله اولان ، لايق وروا اولان ‖ ناموسكارانه ، حقلى، حقانيت اوزره ‖ ناموسلى ‖ محكم ، متين ‖ خاص ‖ (حا) تام ، ايوجه ، لايق وجهله ، استديككدن اعلا ‖ —wink(e)lig (ص) (ريا) زاويهٔ

بحث ایتمك || (فعـ متعـ) ذكر ایتمك ، سویلمك ، بحث ایتمك || vor Gericht— محكمه حضورنده سویلمك ؛ دعوی ، شكایت ایتمك || نطق سویلمك ، ایراد ایتمك || (حال ایله برلكده) jetzt redet er ganz anders شمدی افادهسی، لسانی دكشدیردی، aus ihm redet die Verzweiflung || طرز افادهسی دكشدی امیدسزلكی، اسف وكدری لساندن بللی، آغزندن دوكیلیور، حالندن كوریلیور || Jemandem in's Gewissen— برینك حسنی ، وجدانی اویاندیرمغه سعی ایتمك Das ist Alles in den Wind geredet بونك هیچ برینك اهمیتی اولمز، بو سوزلرك هپسی هوایه سویلنمش كیبیدر || mit sich—lassen لاف آكلامق، سوز دیكلر اولمق ، كندوسیله قونوشلق ، لقردی ایتمك ممكن اولمق، سوز آكلار طاقمندن اولمق || sich heiser— سویلیه سویلیه ، نطق ایراد ایده ایده صسی قیصلق || — (ا لا) سویلمه، سوز || —ist Silber Schweigen ist Gold سكوت دیردیردن خیرلیدر، دیردیردن ایسه سكوت ایتمسی خیرلیدر (سویلمك كموش، سكوت آلتوندر) .

Redens-art (ـ‌ـ ا مؤ) (49) صورت ، طرز افاده || Das ist nur so eine— او، بر اویله برصورت افاده وتلفظدن عبارتدر || lange—en machen ایشی ، لقردیبی اوزاتمق ، تطویل ایتمك ، اطناب ایتمك || nur keine—en ! ای صاچمه‌له‌سی كس ارتق ! ای مناسبتسزلك ایتمه ارتق ! دیلكی طوت ! ای ارتق یتیشور !

Rederei (ـ‌ـ ا مؤ) (49) = Gerede .

Redigi(e)ren (ـ‌ـ gh ـ فعـ متعـ) a. (21) [لاتینجه] قلمه آلمق ، تحریر ایتمك .

Redlich (ـ‌ـ صـ) (21) [قدیم آلمانجه redolih معناً der Rechenschaft gemäß و ehrlich rechtschaffen كلمه‌لرینه معادلدر] : ناموسلی، عفیف، عصمتلو، مستقیم، طوغری، عرض اهلی، فكری ونیتی طوغری وسلیم، خیرخواهانه اولان، یوركی وقلبی تمیز ، صدق بتون .

Redner (ـ ا م) a. (40) [reden] ، —in (ا مؤ) خطیب، خطابت ایدن قادین، نطوق، نطق ایراد ایدن (اركك ، قادین) .

Red-selig (ـ‌ـ صـ) (24) قونوشقان، لقردی ایتمسی، كوروشمسی سون، لقردیجی ، لقردی جانلی || كوده، چكه‌می دوشوك .

Reduzi(e)ren (ـ‌ـ فعـ متعـ) [لاتینجه] و —sich a. (21) (فعـ مطا) آزالتمق ، ایندیرمك || قلب وتحویل ایتمك || تقلیل وتنزیل ایتمك || (مجا) دوشـورمك ، دوشمك er sieht sehr reduzi'rt aus اوپك دوشكون كورینیور، اونك حالی زیاده بردوشكونلك (فقر) كوستریبور || (ریا) اختصار ایتمك .

Re-ell (ـ‌ـ صـ) (24) [فر] re'l || افعال وحركاتنده مستقیم وطوغری اوله‌رق ناموسكارانه اولان ، حركت ایدن || (تجا) معتبر .

Reep (ـ لا) (38) [آشاغی آلمانجه = انكلیزجه rope] (بحر) خلاط .

Refektorium (ـ(ـ) ـ‌ـ ا لا) (44) [لاتینجه] مناستر ، مكتب وامثالنده یمك قعوشی ، طعامخانه .

Referendar (ـ‌ـ ا م) ...endar [لاتینجه] كذلك :
Referendarius (ـ(ـ) ـ‌ـ ا م) وسط درجه رتبه‌سی بولنان اداره وعدلیه مأمورلرینه ویریلان عنوان || (پروسیاده حقوق رتبه‌لرینك اك اشاغی قدمه‌سنده بولنان) حقوق مأذونی .

Referenz (ـ‌ـ ا مؤ) (49) [لاتینجه‌دن مأخوذ انكلیزجه] (تجا) برتاجر حقنده طلب اولنان معلومات ، تجارته دائر معلومات ویرن .

Referi(e)ren (ـ‌ـ فعـ متعـ) a. (21) [لاتینجه] معلومات ویرمك ، اخبار ایتمك ، بیلدیرمك .

Reff (ـ ا لا) (38) [قدیم آلمانجه rëf = Raufe || حمال سه‌ری ، ارقه‌لق || (بحر) یلكن حلقه‌سی (بغلیه رق بر یلكنی كوچلتمكه ، قیصالتمغه مخصوص ترتیبات) .

Reflekti(e)ren (ـ‌ـ فعـ متعـ) a. (21) [لاتینجه] (حكمت) خطوط شعاعیه وامثالی حقنده : انعكاس، انتشار ایتمك || (فعلا +) auf etwas— برشی اوزرینه نظر دقتی عطف ایتمك، كوزینی دیكمك ، كوز قویمق، قورمق، آلمغه ، ایدنمكه ، نائل اولمغه عزم ایتمك ، اصمك ، فكرندن كچیرمك || (ا لا) انعكاس، عكس ایتمه .

Reflex (ـ ا م) (38) [لاتینجه] (حكمت) ضیانك عكس ایتمسی ، انعكاس ضیا .

Reflexion (ـ(ـ)ـ‌ـ ا مؤ) (49) [لاتینجه] = Reflekti(e)ren انعكاس .

Reflexiv (ـ‌ـ صـ) (24) [لاتینجه] (غرا) مطاوعت (فعللری حقنده) .

Reform (ـ ا مؤ) (49) [فر] تهذیب ، اصلاح ، تنظیم ، تجدید || اصلاحات، تنظیمات ، تنسیقات .

Reformi(e)ren (ـ‌ـ فعـ متعـ) a. (21) [لاتینجه] اصلاحات یاپمق ، تنسیقات اجرا ایتمك ، تنظیم ایتمك || فسخ ولغو ایتمك ، تنقیحات اجرا ایتمك .

Refraktor (ـ‌ـ ا م) (43) [لاتینجه] (هیئت) انكسار ضیایی موجب اولان ، منكسر، برنوع دوربین .

Regal (ـ ا لا) (38) [لاتینجه] اسكی وقتلرده (محلول قالان اوقاف وسائره‌نك حاصلاتی بروقت معین ایچون) حكمداره عائد اولمق حق وصلاحیتی .

Regatta (ـ‌ـ ا مؤ) sg. inv. pl. —s [ایتا] قایق یاریشی .

Rege (ـ‌ـ صـ) (24) [regen] متحرك، اویناق ، فعال ، چالشقان، غیور، چابوق، چویك، آتیك، اویانیق || der Wunsch wurde in ihm— آرزو (سی) اونده اویاندی ، آرزو ایتمكه باشلادی .

Regel (ـ‌ـ ا مؤ) (53) [لاتینجه re'gula] قاعده ، اصول نظام || in der— قاعدةً ، اصولاً ، علی العادة ، علی الاصول || (اكثریا : n— جمع) حیض، آی باشی ، عادت (= Menstruatio'n) .

Regel.... (ـ‌ـ....) —los (صـ) قاعده ونظامی اولمیان، غیر منتظم، اطرادسز، برنظام واصوله مربوط اولمیان، كیفی || —mäßig (صـ) منتظم ، منتظماً ، مرتب ، مطرد || اصول ونظامنه موافق || دوامی ، قصورسز ، اختلافسز || —recht (صـ) قاعده‌یه موافق، اصولنه مطابق، منتظم، طوغری، قصورسز || مرتب، مقنن، طوتیلان اصول وقاعده‌یه، قونیلان نظامه مطابق .

Regeln (ـ‌ـ فعـ متعـ) و —sich a. (21) (فعـ مطا) [Regel] ترتیب وتنظیم ایتمك ، برقاعده واصوله تطبیق ایتمك ،

دوزلتمك ‖ اصول ونظام اوله‌رق وضع ایتمك ، تنظیمات یاپمق ، تنسیق ایتمك .

Regen (ـُـ فع متع) و —ſich a. (21) (فع مطا) [قدیم آلمانجه غوت لساننده rigan vom Orte kommen كله‌سندن مأخوذ rekdjan] حركت ایتمك ، قیلداعق ، یرندن اوینامق ‖ تحریك ایتمك ، یرندن اویناتمق ، قیلداتمق ‖ تحریك ایتمك ، فكرینی اویاندیرمق ، طلوع ایتدیرمك ، ذهنی كشاد ایتمك ، حس ایتدیرمك ، سنوح ایتمك ، صدور ایتمك .

Regen (ـُـ ا م) b. (40) [قدیم آلمانجه غوتجه rigan دن مأخوذ rekan] یغمور ، باران ، مطر ‖ (ضرب مثل) aus dem—in die Traufe kommen یغموردن قورتیلوب آقینتی‌یه (داملایه) طوتلمق ، یغموردن قورتیلوب طولی‌یه طوتلمق .

Regen „ ... (ـُـ...) —bogen (ا م) قوس قزح ، علائم السما ‖ —deckel (ا م) (ع) (برتفنكك) قپاق اورتوسی ‖ —mantel (ا م) یغمورلق اكثریا : مشمع ‖ —ſchirm (ا م) یغموره مخصوص شمسیه ‖ —waſſer (ا لا) یغمور صویی ‖ —wetter (ا لا) یغمورلی هوا ، یغمور هواسی ‖ —wurm (ا م) (تا طبیعه) صوغوجان .

Regeneri(e)ren (ـُـ -gh- فع متع) a. (21) [لاتینجه] تجدید واحیا ایتمك ، یكیدن حیات ویرمك ، جانلاندیرمق ، اویاندیرمق .

Regensburg (ـُـ ا خا لا) (56) (جغر) باویراده كائن راتیسبون (رگنسبورغ) شهری .

Regent (-gh ا م) (51) [لاتینجه] —in (ا مؤ) حكمدار ، تحت حكمداریده بولنان ، سلطنت سورن ‖ مقام حكمداریده وكالةً بولنان ، نائب ، نائبهٔ حكومت .

Regentſchaft (-gh ا مؤ) (49) [Rege'nt] نیابت ، حكمدار وكالتی ، بویله برذاتك صفت وعنوانی ، وكالت سلطنت ، زمان ومدت وكالت ‖ هیئت نیابت ‖ امارتاً اداره اولنان حكومت ، بكلك .

Regie (فرانسزجه تلفظ اولنور ا مؤ) (53) [فر] امانةً اداره اولنان دائره ‖ رسومات امانتی ‖ انحصار ، رژی ‖ (برتیاترونك) فنی وصناعی اداره‌سی ، دیركتورلغی .

Regieren (ـُـ-gh- فع متع) a. (21) [لاتینجه re'gere] حكومت سورمك ، تحت سلطنت واداره‌سنده بولندیرمق ، اداره ایتمك ، حكمران اولمق ‖ سوق ، واداره ایتمك ، تحت نظارت واداره‌سنده بولندیرمق ، قوللانمق ‖ ein (Pferd)— بر باركیری ، قوللانمق ، سوق واداره ایتمك ‖ (فع لا +) برحكومت ویا امارتك رئیسی ، حكمداری ، پادشاهی بولنمق ، حكمران اولمق .

Regierung (-gh- ا مؤ) (49) [regieren] حكومت ، اداره ، سلطنت ‖ حكومت ، دولت .

Regiment (-gh- ا لا) (38) [لاتینجه regime'ntum] آلای ، جماعت ‖ haben : یاخود das—führen قوماندا ایتمك ، افندیسی اولمق ، امر ایتمك ‖ [فر] (اكثریا برمیرالای طرفندن سوق واداره اولنان قطعهٔ عسكریه) آلای .

Regiments „ ... (-gh ...) (ع) —adjuta'nt (ا م) آلای یاوری ‖ —kommandeur (ا م) آلای قوماندانی ، میر آلای ‖ —ſchule (ا مؤ) آلای مكتبی ‖ —ſchuſter (ا م) آلای قوندره‌جیسی ‖ —unkoſten (جمع) بر آلایك متفرقه‌سی ‖ (مجا) (عو) auf—unkoſten leben وظیفه ، معاش ، آرپه‌لق آلمق .

Region (ـُـ -gh ا مؤ) (49) [لاتینجه] اقطار ، اقلیم ‖ طرف ، جهت ، محل ، حوالی ‖ هوا طبقه‌سندن بیری ‖ (تشر) ناحیه .

Regiſſeur (فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) (56) [فر] (تیا) تیاترو اویونلرینی ترتیب ایدن ، صحنه‌یه قویان واویونجیلره نظارت ایدن مأمور مخصوص .

Regiſter (ـُـ -gh ا لا) a. (40) [اورته آلمانجه rege'stum اولوب regi'strum دن مأخوذدر] مقاولات وسائر معاملات قیدینه مخصوص عمومی رسمی دفتر ، سجل ‖ فهرست ‖ قاتالوغ ، لیسته جدول ‖ (مجا) (عو) in's alte—gehören اسكیلردن اولمق ‖ اسكیمك ، كهنه‌لشمك ، فرسوده‌لشمك ‖ موده‌سی یچمش اولمق .

Regiſtrator (ـُـ -gh ا م) (43) [لاتینجه] اوراق مدیری ‖ مقید ، قید مأموری .

Reglement (ré-glé-man ا لا) (56) [فر] تعلیمنامه ، نظامنامه ‖ تعلیمات ‖ اصول متخذه ‖ مقاوله نامه .

Regnen (ـُـ فع لا +) b. (21) (یغمورحقنده) یاغمق ، یغمور یاغمق .

Regneriſch (ـُـ) ، regnicht (24) (ـُـ) (ص) [Regen] یغمورلی ، یغموری بول .

Regreß (ـُـ ا م) (33) [لاتینجه] (عد) دعوی ، التجا ، استمداد ‖ استیناف .

Regſam (ـُـ ص) (24) [regen] (صرا . rege) متحرك ، اویانیق ، فعال ، چالشقان ، اویناق .

Regulär (ـُـ ص) (24) [لاتینجه] =regel-mäßig .

Regulator (ـُـ ا م) (43) [لاتینجه] برشیئی تنظیم وتنسیق ایدن ، علی الخصوص موقتاً تعیین اولنمش عدلیه مأموری ‖ (صنع) (برماكنه‌نك حركتنی تنظیم ایدن ترتیبات) ناظم .

Reguli(e)ren (ـُـ-فع متع) a. (21) [لاتینجه regula're] (صرا . regeln) تنظیم وترتیب ایتمك ، دوزلتمك ‖ تنظیم وتنسیق ایتمك ، برنظام وقانونه تطبیق ایتمك ، باغلامق .

Reh (ـُـ ا لا) (38) [قدیم آلمانجه rêch] (تا طبیعه) قره‌جه ‖ weibliches— دیشی قره‌جه .

Rehabiliti(e)ren (ـُـ فع متع) و —ſich a. (21) (فع مطا) [یكی لاتینجه] حال قدیمنه ارجاع ایتمك ‖ غائب ایتمش اولدیغی نعمت ویا حقوق اعاده ایتمك ، یكیدن اعتبار قزاندیرمق ‖ حقوق اولیه وقدیمه‌سنه موفق اولمق .

Reibe (ـُـ ا مؤ) (53) [reiben] رنده ، آغاج دیبك ، هوان .

Reiben (ـُـ فع متع وفع لا +) و —ſich (فع مطا) c. (30) [قدیم آلمانجه ripan] صورتمك ، صورتوتمك ، دلك وتماس ایتمك ، صورمك ‖ (مجا) Jemandem etwas unter die Naſe— برینك بورننه برشیئی قوقلاتمق ، برینه برشیئك طادینی طاتدیرمق ‖ اووملق ، اوفه‌لمق (اوفالمق) ، ازمك ، رنده‌لمك ‖ ſich die Thränen aus den Augen— كوزینك یاشنی الیله سیلك كوزلرینی اووالمق ، اوغوشدیرمق ‖ gerieben (اسم فاعل وصفت) durch-trieben ‖ Reibung (ا مؤ) صورتمه ، اووالمه ، اوغوشدیرمه ، رنده‌لمه ، ازمه ‖ یالكز Reibung (ا مؤ) مخالفت ، مجادله ، اویغونسزلق ، كینه‌مامه ، خیر كور .

Reich (ـُـ ص) [قدیم آلمانجه rihhi viel-vermögend ‖ صرا . لاتینجه re'gere] زنكین مثلا : —(an Früchten)

Reifel (ـ ا مؤ) (٥١) [انكليزجه] (انكليزجه Rifle
يازيلور ا م (٥٤)) ششخانه‌لى قراپينه ، يبولى تفنك .

Reifeln (ـ فه متع) a. (٢١) [Reifel] (صنع) (معما)
=aus-fehlen || (تفنكچيلكده) برتفنكه يبو آچمق .

Reifen (ـ ا م) b. (٤٠) =Reif قوچى چنبرى .

Reifen (ـ فه لا+) a. (٢١) [reif] اولمق، كاله ايرمك، مكمل‌اولمق|| ادراكه وارمق|| بلوغه ايرمك، عاقل بالغ اولمق، اركان اولمق|| (فه متع) كاله ايرديرمك، اولديرمق(كذا مجا) || [Reif] قراغى] (فعلا+) es reift قراغى‌طوتيور، دوشيور|| (فه متع) [Reif چنبر] فوچيلره چنبر كچيرمك .

Reifig (ـ ص) (٢٤) [Reif چنبر] حلقوى، چنبروارى.

Reiflich (ـ ص) (٢٤) [reif] اولش،كاله ايرمش، پيشكين|| عاقل، عقلى باشنده || عاقلانه ، پيشكيچه‌سنه ، وقوفلى‌اولەرق.

Reigen ، شعرده : Reihen (ـ ا م) b. (٤٠) [وسطى آلمانجه rei(g)e ا م] معيت آلايى، موكب|| den—eröffnen آلايك باشنده بولنمق|| (مجا) ايشه اوبونه ، بدأ ايجك، كشاد ايجك ، ابتدا ايجك|| حلقه شكلنده اولەرق ايديلان رقص ، دانس|| مناوبه ايله اوقونان شرق|| (شرقيده) نقرات .

Reihe (ـ ا مؤ) (٥١) [قديم آلمانجه Li'ni-e riga] صره ، مرتب ومنتظم اولەرق برخط اوزرنده يكديكرينى تعقيب ايدن اشخاص ويا اشيا ديزيسى ، صف ، قطار || —lange اوزون‌ديزى|| (ريا) سلسله|| صره، نوبت|| die—ist an mir صره، نوبت بنده‌كذلك : —Sie werden || ich bin an der صره، نوبت سزده‌ده‌كلور، نوبته auch an die—kommen صره يه سزده داخل اولورسكز || رتبه ، درجه ، صره .

Reihen (ـ ا م) b. (٤٠) شعرده =Reigen .

Reihen (ـ فه متع) a. (٢١) ، —sich (فه مطا) [Reihe] صره‌يه قومق، ديزمك||درجه، رتبه صره‌سيله ترتيب ايجك،اولمق||—(Perlen)auf eine Schnur: ياخود:aneinander— ايپلكه اينجو ديزمك|| (فه متع) (صنع) چاتمق، اكرتى‌ديكمك، بربرينه طوتديرمق .

Reihen„... (ـ‥‥) —marsch (ا م) (ع) يانيله يورويش، ايكى (‥) صره ايله مرتب ايكن صاغ وياصوله دونەرك يان يوريشـه كچوب بوصورتله يوريش || —folge (ا مؤ) صره ، سلسله، يكديكرينى تعقيب ايجك اوزره يايلان ترتيبات، نظام، ترتيب، دوزن || —weise (حا) رتبه رتبه ، درجه درجه || يانيله ، يان يوروييشيله|| صره ايله .

Reiher (ـ ا م) a. (٤٠) [قديم آلمانجه hreigir] (تا طبيعه) بالقچيل قوشى .

Reim (ـ ا م) (٣٨) [قديم آلمانجه Zahl ri'n] سجع ، قافيه .

Reim„... (ـ‥‥) —chro'nik (امؤ) منظوماً يازيلان وقايع تاريخيه || —wörterbuch (ا لا) قافيه ديكسيونرى ، لغاتى|| —schmied (ا م) (عو) قافيه مراقلوسى، عادى‌شاعر.

Reimbar (ـ ص) (٢٤) [Reim] sein — قافيه طوتمق، مقفا اولمغه صالح اولمق .

Reimen (ـ فه لا+) و —sich .a (٢١) (فه مطا) و (فه متع) مقفا اولمق، قافيه‌يه اويغون كلك || قافيه يايمق ، شعرسويلك|| شعرسويلك، قافيه‌لى‌سوزسويلك|| اويمق، توازن وتوافق‌ايجك ، امتزاج‌ايجك|| همشرب اولمق|| اوزلاشديرمق .

ميوه‌سى بول، چوق || —machen زنكينلشك || چوغالتمق || Reich und Arm زنكين، اصحاب‌ثروتدن‌اولان || der Reiche زنكين وفقرا .

Reich (ـ ا لا) [reich] حكومت ، دولت ، ايمپراطورلق، برحكمدارك تحت حكومت واداره‌سنده بولنان‌مملكت(واهالى).

Reichen (ـ فعلا+) [قديم آلمانجه rîhhan] اوزامق، اوزانمق، واصل‌اولمق، برمحل‌معينه دكين امتداد ايجك، يتشمك، كيجك||—in die Höhe يوقارى يتشمك، چيقمق، واصل‌اولمق|| —in die Tiefe آشاغى‌يه ، (دروتنه) دينه ايرمك ، واصل اولمق ، طوقنمق || يايلق ، منتشر اولمق || (قوۀ بصر ، صدا طوپ وسائره حقنـده) يتشمك ، وارمق || so weit die —Stimme reicht ســى يتديكى قدر ، صدا يتشديكى قدر || nach برشيئه بويجه مساوى اولمق ، يتشمك || —an etwas الى برشيئه اوزانمق ||كفايت ايجك ، يتشمك = —etwas aus-reichen || (فه متع) —Jemandem etwas برينه برشى اوزاتمق ، اليله ويرمك || ويرمك ، تقديم ايجك || (مجا) er reicht ihm das Wasser nicht او اونك الينه صو بيله دوكەمز || بردولتيجى يه خطاباً : hier wird Nichts gereicht هايدى عنايت اوله || (عو) —Jemandem Eine برينـه برداته (توقات) اورمق، يرلشديرمك ، اينديرمك .

Reichlich (ـ ص) (٢٤) [reich] [karg كلمه‌سنك مقابلى] مع زيادة ، يتشوب آرتان ، بول ، زنكين ، مبذول || واسع ، بيوك || (حا) آووج طوليسى ، بول بول .

Reichs„... (ـ‥‥) —anzeiger (ا م) برحكومتك رسمى غزته‌سى، تقويم وقايع|| —kanzler (ا م) باش وكيل، صدر اعظم|| —adler (ا م) (آرمه اولەرق) ايمپراطورلق قرتالى|| —apfel (ا م) سلطان الماسى|| —heer (ا لا) (ع) ايمپراطورلق اردوسى (مثلا آلمانياده متفقه قوۀ عموميه‌سى ، اردوسى) || —land (ا لا) ايمپراطورلغى‌تشكيل‌ايدن‌حكومات منفرده‌نك هيچ برينك مالى‌اوليه‌رق بالعكس‌حكومات‌مذكوره‌نك مجتمعاً تشكيـل ايتدكارى مذكور ايمپراطورلغك ملكى اولان مملكت (آلمانياده الساس ولورن قطعه‌سى كبى) || —rath (ا م) ايمپراطورلق‌نامنه تشكل‌ايدن‌مجلس، دارشورا ، پارلمنتو|| شوراى دولت || (مأمور) ايمپراطورلق سناتورى || —tag (ام) ايمپراطورلق ويا قراليت‌مجلس‌مبعوثانى، آلمانيا پارلمنتوسى.

Reichthum (ـ ام وقديمده: الا) (٢٥) [reich] زنكينلك، ثروت ||(ضرمثل) —macht nicht (immer) glücklich ثروت انسانى (هروقت) مسعود ايده‌مز .

Reif (ـ ص) (٢٤) [قديم آلمانجه rîfi] اولغون، اولش، كاله ايرمش || ايوجه پيومش، كاله ايرمش || دليقانلولر حقنده بالغ، بالغه||—eren : ياخود—Mann in—en =mannbar عقلى باشنده آدم || (جبان‌حقنده) اولش||—werden—Jahren اولمق، جراحت ايوجه طولانوب‌دلنمكه يقين‌اولمق، پوشامق.

Reif (ـام) (٣٨) ياخود(٥١) [غوت‌لساننده ra'ip Riemen] —(Faß„)— قوغه چنبرى|| —am Eimer قوچى چنبرى|| (پارمق‌حلقه‌سى) يوزك || تاج ، ديهم، افسر || [قديم آلمانجه hrifo] قيراغى، جليد، ثلج||(اكثرى‌ميوه‌لرده وعلى‌الخصوص اربك اوزرنده بولنان) دومان .

Reife (ـ ا مؤ) (٥١) [reif] بلوغه ايرمه ، بلوغ (كذا مجا) || —zur—bringen اولديرمق، ايرديرمك .

Reimer (ـُـ ا م) a. ⑩ مسجع ومقفا سوزسویلیان ، قافیه وسجع یاپان ، قافیه‌لی سوزسویلکی سون|| عادی وقبا شعرسویلیان || اویدیران ، توازن وتوافق ایتدیرن .

Rein (ـُ ص) ㉑ [قدیم آلمانجه hreini] صاف، پاك، تمیز، طاهر || قصور وگناهدنبری(کذا مجا) || —er Ertrag حاصلات صافیه || —es Wasser تمیز ، براق ، طورو صو || —er Wein قاریشدیرلمامش، حیله‌سز شراب || Jemandem —en Wein einschenken برینه بر ایشك اصل اولدیغنی ریا وغرضدن بری‌اولاق‌اوزره سویلمك || ein—es Gewissen haben پاك بروجدانه مالك اولمق|| کیر ویاصدن بری، تمیز || لکه‌سز|| sich das Gesicht—waschen یوزنی (ییقایه‌رق) تمیزلمك . یوزنی ییقامق ، پاکلك || خالص ، صاف ، جید || تمامیله ، طوغریدن طوغری‌یه ، بلا تردد ، تمامیها —abschlagen طوغریدن طوغری‌یه ، آچیقدن آچیغه ، بلا تردد رد ایتمك ، هیچ باقمیوب رد ایتمك || جمله‌سنی سیلوب سوپورمك ، تمیزلمك . هیچ برشی براقمامق Alles — auf-essen سیلوب سوپوروب بویمق، هیچ برشینی (کیرو) براقمامق || کاملاً ، تمامیها || der Reine— پاك کمسه || etwas in's Reine schreiben برشیئی تمیزه چکمك || mit Jemandem in's—e kommen بریله اویوشمق ، اوزلاشمق ، تألیف بین ایتمك، اکلاشمق .

Reineke (ـُـُـ اخام) ㊻ تیلکینك مصالده اولان‌اسمی|| قورناز تلکی .

Reinheit (ـُ ا مؤ) ⑲ (sans pl.) [rein] تمیزلك، پاکلك ، طهارت ، نظافت || صافلق ، خالصلك ، حیله‌سزلك || براقلق || عفت ، عصمت .

Reinigen (ـُـُـ فه متعه) و —sich (فه مطا) a. ㉑ [rein] تمیزلمك ، تطهیر ایتمك || تمیزلنمك ، تطهیر اولنمق || کندینی تمیزلمك||خالص وپاك قیلمق، پاکلمك || سیلوب‌سوپورمك، ییقامق|| ییقانمق|| einem (Kinde) das Gesicht— برچوجغك یوزنی سیلمك ، تمیزلمك ، ییقامق|| (کیمیـ) تصفیه ایتمك .

Reinlich (ـُ ص) ㉑ تمیز ، پاك || (اوصـق باشی) تمیز پاك .

Reinlichkeit (ـُـُـ ا مؤ) ⑲ (sans pl.) [reinlich] تمیزلك ، پاکلك ، طهارت ، نظافت|| (ضرمثل) 's halbe—ist Leben تمیزلك ، طهارت حیاتك یاریسی دیمکدر .

Reis (ـُ ا م) ㉖ [ایتالیانجه riso اولوب بوده سانسقری لسانجه vrihi دن مأخوذ : روجه o'riza در] (نبا) پرنج || [قدیم آلمانجه hrisan دن مأخوذ hris (الا) سورکی، آتمه، ییومه، کایشمه|| leicht bewegt werden (کسلمش ویا قیرلمش اولوب صورمختلفه‌ده استعمال اولنه‌جق اولان) چالی چرپی ، کوچك دال پارچه‌سی || dünne Reiser (zur Feuerung) آتش یاقمغه ، اوجاغی آتشلمکه مخصوص چالی، چرپی .

Reise (ـُ امؤ) ㊳ [قدیم آلمانجه reisa Auf-bruch] سیاحت || یوله چیقمه، برمحله کیتمه، کیدیش|| دور(خصوصیله تفتیش‌مقصدیله یاپیلان)|| گزمکه‌چیقمه|| wogeht die—hin? نره‌یه ؟ نه طرفه ؟ نره‌یه بویله ؟ || sich auf die—machen یوله چیقمق ، یوله قویولمق .

Reise,... (ـ...) —bedarf (ا م) یولجیلغه، سیاحته لازم مواد ، اثنای واهده برابرجه الجسی لازم بولنان اشیا || —buch (ا لا) سیاحت رهبری (کتاب) ، سیاحتنامه || —gesellschaft (امؤ) یول، سیاحت جمعیتی، یولجیلر|| یول، سیاحت ارقداشی|| —koffer (ام) یول‌صندیغی، ال‌چانطه‌سی|| —marschall (ا م) یولده، سیاحتده قلاغوزلق‌ایدن، مالزمه وساثره تدارکیله موظف بولنان‌کمسه ، قوناقجی|| —sack یول طوربه‌سی، چانطه‌سی، داغارجق|| —tasche (امؤ) = —sack|| مشیندن معمول وبوینه آصیلور یول پاره چانطه‌سی .

Reisen (ـُـ فه لا — || حرکات وفعالیت مرادٓاولندقده بعضاً دخی‌فعلا+) c. ㉑ سیاحت ایتمك ، کچمك ، طولاشمق|| بریره سیاحت ایتمك، کیتمك، برمحله سفر ایتمك|| حرکت ایتمك، کیتمك || wir—morgen یارین حرکت ایدیبورز کیدیـورز یوله چیقیورز، سیاحته کیدیـورز || einen Weg— ، eines Weges— بر یولی، عینی یولی‌طوتمق، بر یولدن کیتمك، یولی بر اولمق || sich arm— کزه کزه ، سیاحت ایده ایده پاره‌سنی توکتمك .

Reisende(r) (ـُـُـ ام) [reisen] Reisende (ا مؤ) سیاح ، یولجی ، کچیجی .

Reisig (ـُـ ا لا) (ا م) [Reis] = Reis-holz ، کذا آغاج بوداتیسی، چالی چیرپی|| توبتله کسیلان اورمان .

Reiß ... (ـ...) —brett (ا لا) رسم تخته‌سی ، ماصه‌سی || —aus (ا م (ا لا) (عمو) —aus nehmen طبانی‌قالدیرمق، قاچمق|| —kohle (ا مؤ) کمورقلمی، ایك‌کموری قلمی || —schiene (ا مؤ) (صنعه) رسم جدولی || —zahn (ا م) (تشر) حیوانات ذات الثدیه‌نك ازی دیشلری، اسنان خارقه ، اسنان‌نابیه|| —zirkel (ا م) اوچلری اویناق پرکار .

Reißen (ـُـ فه متعه) u. ㉚ و —sich (فه مطا) [قدیم آلمانجه rizan] شدتله چکمك، چکوب آلمق، قوپارمق، ییرتمق|| Jemand, etwas zu Boden, zur Erde— برینی، برشیئی یره سرمك ، چارپمق|| sich an einer Nadel— النی، ایکنه ایله ییرتمق || ein Loch— دلمك ، بردلیك یاپمق|| sich Löcher in die Strümpfe— چورابنی دلمك ، چورابنی‌دلیك دلیك ایتمك || عینی آلمق ، چیقارمق رسمنی چیقارمق || Grimassen— جلوه‌کچمك، قیرتمق، ادالر یاپمق|| Zotten— بوت قیرمق ، موقعه مخالف سوز سویلمك ، صرف ایتمك || Federn— توك یولمق، قوپارمق|| Jemand— (علی‌الخصوص عسکرلکده) تکدیر ایتمك ، شدتله توبیخ ایتمك || (فه لا—) قیرمق ، قیرلمق ، قوپارمق، قوپمق، یارمق، یارلمق ، پاطلاتمق ، پاطلامق ، ییرتمق ، ییرتلمق || (فه یکشخص) es reißt mir in allen Gliedern هرطرفم آغرییور ، قوپیور ، قیریلیور (صانجی، آغری، روماتیزما وامثالی‌حقنده) || —sich (فه مطا) sich um etwas— برشی‌ایچون ییرتلمق، پارهلنمق، اوغراشمق|| —d (صفت واسم مفعول) حیوانات‌حقنده ییرتیجی، خونخوار die reißenden Thiere حیوانات وحشیه، یرتیجی حیوانات، دیکرحیواناتی آولیه‌رق پارهلیوب ییان حیوانات، ییانی‌جنوار|| (علم‌امراض) —de Schmerzen اوجاع شدیده، قوپاریجی، قیویریجی آغری ، صانجی || کمال شدت وتهالك ایله ایلرولیان قوشان ، پاره‌لنورجه‌سنه آتیلان، قوشان، غایت سریع||(تجا) —der Weise ab : ویاخود (die Waare) geht reißend مال پك زیاده سوریلیور ، رواجی، سورومی فوق العاده .

لذت ، حظوظات ، حسن ، لطافت ، دلبرلك ، شیوه : مفتون ایدیجی ، قاندیریجی ، سحار ، باشدن چیقاریر ، دلکشلك .

Reizen (ـُـ فه متعه وفه لا +) c. ㉑ [مرا ، Reiz] Jemand zu etwas — برینی برشیئه تحریك وتشویق ایتمك ، سوق ایتمك ‖ — zu etwas برشیئه دعوت ایتمك ‖ تحریك ایتمك ، اویاندیرمق ، ایقاظ ایتمك ، دورتیشدیرمك ، قاندیرمق ‖ غیجقلامق ‖ —(Durst) den صوصاتمق ، صوصزلغی موجب اولمق ، صو ایچیرمك ، حرارت وعطشی موجب اولمق ‖ جلب وجذب ایتمك ، مفتون وحیران ایتمك ؛ عقلنی آلمق ، بتیرمك ، یاقمق ‖ قیزدیرمق ، حیرصلاندیرمق ، ایچی غیجقلامق ، شهوتی تحریك ایتمك ، منبه اولمق .

Rekapituli(e)ren (ـُـُـُـُـ فه متعه) a. ㉑ [لاتینجه] تكرار ایتمك ، باشدن صایمق ‖ خلاصه واجمال ایتمك .

Reklame (ـُـُـ ا مؤ) ㊳ [لاتینجه] غزته ایله یاپیلان اعلان (اکثریا اصناف وامثالی طرفندن) ‖ غزته ایله نشر اولنان مدحیه ‖ طلب ، استدعا .

Reklami(e)ren (ـُـُـ فه متعه وفعلا +) a. ㉑ اعلان ایتمك ‖ طلب واستدعا ایتمك ، ادعا ایتمك ، مصرانه استمك ‖ پروتستو ایتمك ، طانیمامق ، اقامهٔ حجت ایتمك .

Rekognoszi(e)ren (ـُـُـُـ فه متعه) a. ㉑ [لاتینجه] علی الخصوص (ع ، بحر) استكشاف ایتمك ، كشف وتحری ایتمك .

Rekommandi (e) ren (ـُـُـُـ فه متعه) a. ㉑ [فرانسزجه ، لاتینجه] توصیه واخطار ایتمك ‖ سپارش ایتمك ، اصمارلمق ‖ توصیه والتماس ایتمك ‖ مرا ، ein-geschrieben .

Rekonvaleszenz (ـُـُ ٧ ـُـ ا مؤ) ㊾ [لاتینجه] بتر ، افاقت ، خسته‌لقدن یكی قالقمه ، كسب عافیت ، نقاهت .

Rekreditiv (ـُـُـ الا) ㊳ [لاتینجه] سفرایه ویریلان اعتماد نامه .

Rekrut (ـُ ا م) ㊿ [فرانسزجه recrue] (ع) قرعه نفری ، عسكری (كذا مجازی (عو)) چیراق ، شاكرد ، چماق ، ملازم ، بریره یكی كلان ، یكی قید اولنان ‖ همچنك .

Rekruti(e)ren (ـُـُـ فه لا +) a. ㉑ [Rekrut] (ع) قرعه طوپلامق ، قرعه چكدیرمك ‖ (فه متعه) و — sich (فه مطا) ‖ — ein (Regiment بر آلایك نقصانی قرعه نفراتی ویره‌رك اكمال ایتمك ‖ — sich قرعه آلمرق آچیغنی قپامق ، قرعه آلمق

Rektifizi(e)ren (ـُـُـُ فه متعه) a. ㉑ [لاتینجه] طوغریلتمق ، تصحیح وتقویم ایتمك = berichtigen ‖ (ریا) eine Kurve برمنحنی بی خط مستقیمه تحویل ایتمك ‖ (كیمیا) تقطیر (ایله تطهیر ایدوب خالص) ایتمك .

Rektion (ـُ (ـ) tss ـُ ا مؤ) ㊾ [لاتینجه] (غرا) مفعول تعیین ایتمكلك ، متعدی بولنقلق .

Rektor (ـُـ ا م) ㊶ [لاتینجه] برمكتبك ناظر ویامدیری ، رئیسی (كذلك انكلیز راهبی) .

Rekuri(e)ren (ـُـُـ فه لا +) a. ㉑ [لاتینجه] — auf Jemand برینه مراجعت والتجا ایتمك .

Rekurs (ـُ ا م) ㉕ sg. ㊱ pl. [لاتینجه] (عد) = Regreß ‖ استینافی ، استیناف دعوی .

Relation (ـُ (ـ) tss -- ا مؤ) ㊾ [لاتینجه] = Bericht ‖ =Beziehung .

Reißer (ـُـ ا م) a. ㊵ غاصب ، تجاوزكار ، مسلط ‖ (اشیا حقنده) (تیا) اهالی‌بی ، میرجیلری جلب وجذب ایدن .

Reit... ... (ـُـُـ) —institu't (ا لا) فروسیت مكتبی ‖ —sattel (ا م) بنك اكری ‖ —anzug (ا م) حیوانه بینیله‌جك زمانه مخصوص البسه ‖ —decke (ا مؤ) بنك باركیری تاشیه‌سی ‖ —hose (ا مؤ) باركیره بینیله‌جك زمان كییلان واكثریا كودری قابلی ویابوندن معمول پانتالون ، فروسیت پانتالونی ‖ —schule (ا مؤ) فروسیت ، بینیجیلك مكتبی ‖ (ع) سواری تطبیقات مكتبی ‖ (برحیوانك یورویشلری انواعنی اوكره‌دن) درس ‖ —stiefel (ا م) چیزمه ‖ —weg (ا م) اكثر بیوك جاده‌لرده اطرافی آغاج ایله محدود وطوپراغی یوموشاق اولوب یالكز آتلولرك كچمسنه مخصوص یول ، باركیر یولی .

Reitbar (ـُ ص) ㉑ [reiten] (حیوان حقنده) بینیله بیلوردرجه‌ده اولان باركیر ، حیوان ‖ (یول حقنده) باركیرله ، بنك حیوانیله كچیله بیلور یول .

Reitel (ـُـ ا م) a. ㊵ [انغلو ساقسونجه vridan drehen] = Pack-stock .

Reiteln (ـُـ فه متعه) a. ㉑ [Reitel] (صنعـ) كندلك ، بوقاغلق ‖ صیق صیق یه باغلامق

Reiten (ـُـ فه لا ±) n. ⑳ [قدیم آلمانجه ritan ‖ sitzend fahren (اكر فعالیت وایش مراد اولنورسه (فعلا +) واكر یالكز حركت تبدیل موقع مراد ایدیلورسه اولوقت (فعلا —) اولور) باركیر ایله كیتمك ، بریولی مسافه‌یی باركیر ایله قطع ایتمك ، حیوانه بنمك ‖ —Schritt (باركیری عادتا خطوه‌سیله یوروتمك) عادتا بنمك ، كیتمك ‖ — Trab صرعتلی ، طیریس بنمك ، یورومك ، كیتمك ، یوروتمك ‖ صرته بنمك ، آرقه‌یه بنمك ‖ (فه متعه) — ein Pferd بر باركیره بنمك ، بنك اوله‌رق قوللانمق ‖ — (ein Pferd) in's Freie بر باركیری قیره ، آچیق یرلره چیقارمق ، كزدیرمك ‖ —ein Pferd in die Schwemme بر باركیری صویه چیقارمق ‖ —Jemand über den Haufen برینی اوزرینه باركیرله یوروییه‌رك یره دویرمك ، سرمك ‖ sich —wund , sich einen Wolf— حیوانده قیچی یاره اولمق ، حیواندن اورلمق ‖ (عو) (مجا) —Jemand in die Tinte برینی تلاشه صیقینتی یه دوچار ایتمك ، شاشیرتمق ، مشكلاته اوغراتمق ، اضطرابه دوشورمك ‖ : یاخود der Alp (Mahr Nacht-mahr)reitet ihn اوكا آغیرلق ، كابوس باصدی ، كلدی .

Reiter (ـُـ ا م) a. ㊵ [reiten] ، —in ㊿ (ا مؤ) آته بینان (اركك ، قادین) ، سواری ، آتلو ‖ (ع) آتلو عسكر ، سواری (نفری) ‖ ایكی قازیغی یكدیكرینه ربط ایدن كیریش ، چاپراز ، قوشاق ، پرواز ، تراورس ‖ Dach-reiter ‖ (ع) استحكامده =Kavali'er ‖(صنعـ) [قدیم آلمانجه ritera (ا مؤ) كذلك (ا م) قبا صوزگج ، الك .

Reiterei (ـُـُ ا مؤ) ㊾ [Reiter] (ع) سواری (عسكری) ‖ اصول ، فن فروسیت .

Reiterschaft (ـُـُـ ا مؤ) ㊾ [Reiter] (بالجمله ، بتون ، عموم) سواریلر ، سواری .

Reiz (ـُ ا م) ㊳ [قدیم آلمانجه reizan ‖ reissen كلمه‌سیله مترادف] اطوار واوصاف محركه ‖ تحریك ، غیجقلمه ، انتباه ، تیقظ ، قیزدیرمه ‖ —angenehmer جاذبهٔ شهوانی ، شهوتی اویاندیرور جلوه ، ناز ، ادا ، جلب ، جذب ، جاذبه ،

Renett-Apfel (ـُـَـ ام) a. ㉟ Renette (ـُـ امؤ) [فر] فرنك الماسى .

Renn „ ... (ـُـ) —anzug (ا م) قوشو ، یاریش البسه‌سی‖ —bahn (امؤ) قوشومیدانی‖ —pferd (ا لا) قوشو ، یاریش بارگیری ‖ —platz (ا م) = —bahn ‖ —schiff (ا لا) (بحر) = یاخت، یاریش گمیسی‖ قوروت‖ —schlitten (ا م) خفیف ، قوشوقیزاغی‖ —spiel (ا لا) —spindel ‖ Kar(o)ussell, Turnier = (امؤ) (صنع) —stall (ام) قوشوحیوانلرینه‌مخصوص آخور‖ —thier (ا لا) (تا طبیعه) = Ren-thier .

Renne (ـُـ امؤ) ㊳ = Rinne .

Rennen (ـُـ فعـ لا—) a. ㉒ (ماضیسی rannte ‖ اسم مفعول gerannt وتادراً gerennt ‖ صورت الشائیه ماضیسی rennete وتادراً rönne,ränne) (سرعتله، شدتله) قوشمق، سکرتمك ‖ ایلرو فیرلامق، آتلق ‖ —an einander بر برینه چارپشمق ‖ —mit dem Kopf gegen die Wand (قوشوب) قفاسنی ، باشـنی دیواره چارپمق ‖ (فعـ مطـا) —sich außer Athem تفسی طوتولنجیه قدر قوشمق، قوشه قوشه نفسی کسلمك ‖ —Jemand zu Boden قوشارکن ، قوشوب برینـه چارپه‌رق یره دویرمك ‖ Jemandem den —Degen durch den Leib قلجی برینك قارننه داخ اتمك ، وجودینه صاپلامق، صاپلیوب آرقه‌سندن‌چیقارمق‖ (فعـ متعـ) (صنع) معدنجیلکده : —(das Eisen) تموری ارتمك ، اذابه اتمك .

Renner (ـُـ ام) a. ㊻ [rennen] قوشوجی، یاریشجی کسه ، قوشان آدم ‖ یاریش ، قوشو بارگیری، حیوانی .

Renommage (ـَـ ـُـj ـ امؤ) ㊸ [renommi'(e)ren] —(blasse) فارفاره‌لق، بوشنه اوکونمه، کندینی بکنمه، کندینی مدح اتمه .

Renommé (ـَـ امؤ) ㊺ [فر] شـهرت ، آکله ، نام ، صیت .

Renommi(e)ren (ـَـُـ فعلا+) a. ㉑ [فرانسزجه renommer] کلفان بکنمه: آتمق، —mit etwas برشیله تفاخر اتمك ، اوکونمك ، کندینی مدح اتمك ، آتوب طوتمق.

Renommist (ـَـ ام) ㊿ [renommi(e)ren] آتوب طوتان ، قبا طابی .

Renovi(e)ren (ـُـ v -- فعـ متعـ) a. ㉑ [لاتینجه] یکیلمك ، تجدید اتمك ‖ تازه‌لمك (مرا . erneuern) .

Rente (ـُـ امؤ) ㊸ [فر] ایراد ، واردات ، کاور ، محصول ‖ فائض ‖ تخصیصات ، عوائد ‖ اسهام ‖ تقسیط .

Ren-thier (ـَـ وـَـ الا) ㊳ (تاطبیعه) (مرا. Ren„ ....).

Renti(e)ren (ـَـ فعلا+) و— sich a. ㉑ (فعـ مطـا) بدلی ویرمك، مصرفنی چیقارمق، قورتارمق، کتیرمك‖دکمك .

Reorganisi(e)ren (ـَـُـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ [لاتینجه] یکیدن تشکیل وتجهیز اتمك ، مجدداً تنظیم وتنسیق .

Reparatur (ـَـــ امؤ) ㊾ [لاتینجـه] = Aus-besserung .

Repari(e)ren (ـُـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ [لاتینجه] = aus-bessern .

Relativ (ـــ ص) ㉔ [لاتینجه] (absolut لـ مقابلی) نسبی، مقید‖(غرا) —es Fürwort ضمیرنسبی، اسم‌موصول.

Relegi(e)ren (ـُـَـ فعـمتعـ) a. ㉑ einen Studenten, —Schüler برطلبه‌یی دارالفنوندن گیرویه رد واعاده اتمك ، برطلبه‌یی برمحل تدریسدن طرد اتمك .

Religion (ـُـ gh -- امؤ) ㊸ [لاتینجه] دین، مذهب‖ دیانت ، تقوی .

Religions„ .... (ـُـ gh --) —angelegenheit (امؤ) امورمذهبیه ، خصوصات دینیه .

Religios ، **religiös** ایکیسیده : (ـُـ gh -- ص) ㉔ [لاتینجه] دینه ، تقوایه متعلق ومنسوب ، دیانتکارانه‖ متدین دیندار، متق ، اهل تقویدن اولان، مؤمن .

Reliqui-e (ـُـَـ امؤ) ㊸ [لاتینجـه] برعزیزك وفاتندن صکره یادکار مقامنده صاقلانیلان اشیای مخصوصه‌سی ویا کمیکاری، بقیهٔ شریف، قدید ‖ جنازه .

Remis (فرانسزجـه تلفظ اولنور ص) [فر] | das —Spiel ist— اویون (دها) بمدی ، دها نه طرفك قزاندیغی بللی دکل .

Remitti(e)ren (ـُـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ [لاتینجه] (تجا) (اشیای تجاریه یی) گیرو گوندرمك، اعاده اتمك‖ برپاره یی ، بورجی نقد ویا کاغد اوله‌رق پولیچـه صورتیله گوندرمك ، تأدیه اتمك .

Remonstri(e)ren (ـَـُـ فعـ لا+) a. ㉑ [لاتینجه] تعذیر اتمك ، برینك قباحتنی یوزینه اورمق .

Remonte (ـَـُـ امؤ) ㊸ [فر] (ع) سـوارینك بارگیرجه اولان آچیغی یکی حیوانات مبایعه‌سی ایله قپاتمق ‖ بومقصد ایچون آلنان یکی حیوانات ، هنوز تربیـه ایدلمامش سواری عجمی حیوانانی ، رمونت .

Remonti(e)ren (ـَـُـَـ فعـ متعـ وفعـ لا+) a. ㉑ (صنعـ وعـ ، نبا) یکیدن تجهیز اتمك ، تعمیر اتمك، یکیلمك ‖ —(ein Regiment) برآلایك حیوانلرینی دکشدیرمك، برآلایه یکی حیوان ویرمك ، آلمق‖ نباتات حقنده : یکیدن سورمك ، تکرار چیچك آچمق .

Removi(e)ren (ـُـ v -- فعـ متعـ) a. ㉑ [لاتینجه] آیرمق ، آچمق ، قاغیرمق ‖ —Jemand vom Amte برینی مأموریتندن تبعید اتمك (= absetzen) .

Rempeln (ـُـ فعـ متعـ) a. ㉑ (عو) —Jemand برینی حیرپالامق ، حورلامق ، برینه حقارت اتمك ، دوومك .

Rem(p)ter (ـُـ ا م) a. ㊻ [Refekto'rium دن محرف] مناسترو حصارلرده یمك قفوشی ، طعامخانه .

Remuneri(e)ren (ـَـُـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ [لاتینجه] اجر ومکافات ویرمك .

Ren „ ... (ـُـ وـُـ) —thier (ا لا) (تا طبیعه) [ایسلاندهجه hreinsdyr] رن دیئیلان‌شمال‌کیك جنسی‖ —thier-Lappen (شمال اقوامندن) رن لاپلری‖—thier-Flechte (امؤ) (نبا) شیب ، حزاز ،

Rendant (ـَـ ا م) ㊿ [لاتینجه] خزینه‌دار، قاصه دار، وزنه‌دار ، صندیق امینی .

Renegat (ـُـَـ ا م) ㊿ [یکی لاتینجه] خرستیانلغی ترك ایله دیکر بردین (وخصوصیله دین اسلامی) قبول ایدنلره تعبیر اولنور ‖ دونمه .

Repertoir(e) (فرانسزجه تلفظ اولنور ا لا) (56) [فر]

Repertorium (ٮ (ٮ) ـ ـ ا لا) (44) [لاتينجه] فهرست|| جريده ، دفتر ، قيد || مجموعه .

Repetent (ـ ـ ا م) (51) [لاتينجه] (مكتبلرده) مذاكره‌جى.

Repeti(e)ren (ـ ـ ـ فع متع وفع لا+) .a (21) تكرار ايتمك || اوقومق ، سويلمك ، تقرير ايتمك || مذاكره ايتمك .

Repetitorium (ٮ (ٮ) ـ ـ ـ ا لا) (44) [لاتينجه] درس مذاكره‌سى || فن مباحثه‌سى .

Replik (ـ ـ ا مؤ) [فر] (عد) رد جواب ، مدافعه على المدافعه .

Replizi(e)ren (ـ ـ ـ فع متع) .a (21) [لاتينجه] جواب ويرمك ، مدافعه ايتمك ، ردجواب ايتمك ، جوابه جواب ويرمك || قارشولق اولەرق سويلمك ، جواب ويرمك .

Reponi(e)ren (ـ ـ ـ فع متع) .a (21) [لاتينجه] برطرفه قومق، براقمق|| يرينه قويمق، بتكرار يرينه ترك ايتمك ||(جرا) دوزلتمك، برقيرانى ، برچيقيغى يرينه قويمق ، برلشديرمك ، تكرار اوطورتمق .

Repositorium (ٮ (ٮ) ـ ـ ـ ا لا) (43) [لاتينجه] كتاب قومغه مخصوص راف ، كتبخانه .

Repp-hahn (ـ ـ ا م) (31) [مرا . Repp-huhn] (تا طبيه) اركك كَكليك .

Repp-huhn (ـ ـ الا) (25) [قديم آلمانجه répahuon، die Rebe liebendes Huhn] (تا طبيه) كَكليك .

Repräsentant (ـ ـ ـ ا م) (51) [لاتينجه] وكيل ، مرخص، مبعوث(كذلك عدليه‌ده دخى مستعملدر)|| ايلچى، سفير.

Repressali-e (ٮ (ٮ) ـ ـ ا مؤ) (53) [يكى لاتينجه ، فر] برفنالغه قارشو وانتقام مقصديله ياپيلان فنالق ؛ (معامله متقابله انتقاميه) انتقام .

Reproduzi(e)ren (ـ ـ ـ ـ فع متع) .a (21) [لاتينجه] يكيدن ميدانه قومق ، تكرار عرض وابراز ويا نشر ايتمك || يكيدن حاصل ايتمك ، بتكرار ويرمك .

Reptil (ـ ـ ا لا) (38) [لاتينجه] (تاطبيه) سورونەرك يوريان حيوانات، حيوانات زاحفه .

Repuls (ـ ـ ا م) مفردى (26) ، جمعى (36) [لاتينجه] رد وانكار || (عد) بر يورجك انكارى .

Reputi(e)rlich (ـ ـ ـ ـ ص) (24) [لاتينجه] ناموسلى ، حيثيتلى ، شرفلى .

Requi-em (ـ ـ ا لا) (56) [لاتينجه] اولولرك روحيچون اوقونان دعا ويوكا مخصوص موسيقى هواسى .

Requiri(e)ren (ـ ـ ـ فع متع) .a (21) [لاتينجه] على الخصوص(ع) جمع ذخائر ولوازمهٔ عسكريه ايتمك .

Requisit (ـ ـ ا لا) (38) وياخود .a (42) [لاتينجه] على الخصوص (تيا) تياترونك اشياى اصليه‌سندن اولميان موقت اشيا ولوازمه .

Requisition (ـ (ٮ) tss ـ ـ ـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] (ع) ذخيره ولوازمهٔ عسكريه‌يى اهاليدن جمع واحضار ايتمه|| تكليفات حربيه ، كذا عسكر طوپلامه ، دوشيرمه .

Reseda (ـ ـ ا مؤ) (دكشماز) [لاتينجه] (53) Resede (ـ ـ ا مؤ) (52) (نبا) فاغيه ديلان چيچك ، محبت چيچكى ، خزام ، وزدا .

Reserve (ٮ ٮ ـ ا مؤ) (53) [لاتينجه‌دن مأخوذ فرانسزجه] احتياط ، براى احتياط صاقلانيلان، ال التنده بولنديريلان شى.

Reservi(e)ren (ـ ـ v ـ فع متع) .a (21) احتياطاً صاقلمق ، آيروب قومق ، الده بولنديرمق .

Reservist (ـ v ـ ا م) (51) [لاتينجه] مدت نظاميه‌دن اوچ‌سنه‌يى اكمال ايتمش وصنف احتياطيه‌يه كچمش اولان عسكر، احتياط (نفرى) .

Reseзi(e)ren (ـ ـ tss ـ ـ فع متع) .a (21) [لاتينجه] (جرا) كسمك ، نشر ايتمك ، يارمق .

Resident (ـ ـ ا م) (51) [لاتينجه] مصلحتكذار، مقيم ايلچى.

Residenz (ـ ـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] اقامت|| اقامتكاه ، مقر ، مركز ، پاى تخت .

Residium (ـ ـ ـ ا لا) (58) [لاتينجه] (كيميا) تورتى ، پوصه ، رسوب .

Resigni(e)ren (ـ ـ ـ فع لا+) .a (21) [لاتينجه] برشيدن فراغت ايتمك ، آخره ترك ايتمك || auf etwas— (فع مطا) sich in etwas— برشيئه راضى اولمق، تابع اولمق، توكل ايتمك .

Reskript (ـ ـ ا لا) (38) [لاتينجه] اسكى روما ايمپراطورلرينك ناظر ووالیلر طرفندن واقع اولان استيذانه جواباً ويردكلرى اراده || پاپانك امورمذهبيه‌ده واقع استفتائه ويرديكى جواب .

Resolut (ـ ـ ـ ص) (24) مقرر ، مصمم|| قرارندن دونمز ، ثباتلى ، عزم قوى صاحبى || جسور .

Resolvi(e)ren (ـ ـ v ـ فع متع) .a (21) [لاتينجه] حل وفصل ايتمك ، قرار ويرمك ، نتيجه‌لنديرمك ، دوشونديكنى بولمق ، تصميم ايتمك .

Resonanz (ـ ـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] (موسيقى) سسك اوزانوب دوام وعكس ايتمسى ، طنين .

Respekt (ـ ـ ا م) (38) [لاتينجه] احترام ، تعظيم ، حرمت، رعايت ، صايغه ، صايغى، طاعه ، قورقه|| mit—zu melden, sagen حاشا حضوردن .

Respektiv (ſ ـ ـ ص) (24) [لاتينجه] بر برينه قارشى اولان برهيئت وجماعت افرادى بيننده اولەرق، طرفينجه ||e— (ٮ v ـ ـ حا) بر برينه قارشو اولەرق، طرفينجه ، وياخود ، تعبير آخرله .

Respirator (ـ ـ ـ ام) (43) [لاتينجه] (طب) جهاز تنفسيه.

Ressorti(e)ren (ـ ـ ـ فع لا+) .a (21) [فر] zu etwas— برشيئه منقلب اولمق || چيقمق ، ظاهر اولمق ، عيان اولمق، نشئت ايتمك .

Rest (ـ ا م) (38) آرتان شى، مقدار، باقى، بقيه ، فضله، كسر|| پارچه || (عا) seinen—bekommen پايينى آلمق .

Restauration (ـ (ٮ) tss ـ ـ ـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] تعمير ، ترميم|| اصلاح، تجديد ، احيا || چيقارلمسى|| لوقنطه ، آشجى دكانى|| (شمندوفرلرده) بوفه ؛ يمك صالونى .

Resti(e)ren (ـ ـ فع لا+) .a (21) قالمق ، آرتمق ، باقى قالمق .

Restitui(e)ren (ـ ـ ـ ـ فع متع) .a (21) [لاتينجه] حال اصليسنه ارجاع ايتمك|| تعمير واصلاح وترميم واكمال ايتمك.

Resultat (ـ ـ ا لا) (38)[لاتينجه] نتيجه || عاقبت .

Resümi(e)ren (فه متم) و —sich (فه مطا)
.a (21) خلاصه واجمال ایتمك ‖ اجمال اولنمق، مختصراً ... دن عبارت اولمق .

Retirade (ا مؤ) (53) [فر] (ع) رجعت ‖ صاقلایرق = Ab-tritt آیاق یولی .

Retiri(e)ren (فه لا—) و —sich (فه مطا)
.a (21) چکلمك ‖ (ع) رجعت ایتمك

Retorte (ا مؤ) (53) [لاتینجه] (كیمیا) تقطیره مخصوص شیشه قرنی، قرعه، معوجه .

Retour (فرانسزجه تلفظ اولنورحا) [فر] عودته مخصوص، عودت ایتمك اوزره .

Retour„... (فرانسزجه تلفظ اولنور) —billet (ا لا) عزیمت وعودت بیلتی، كیدوب كله بیلتی ‖ —kutsche (ا مؤ) واره كله آرابه‌سی ‖ (مجا) (عمو) عین طرزده اوله‌رق (اوجله بری طرفندن یاپلمش اولان تحف، لطیفه‌لی سوزی) تكرار ایتمك، مقابلهٔ طاش آتمه .

Retro„... ( ) [لاتینجه] retro (=zurück) .

Retten (فه متم) و —sich (فه مطا) .b (21) [قدیم آلمانجه retian befreien] تخلیص ایتمك، قورتارمق ‖ قورتولمق، خلاص اولمق، فلاح، نجات بولمق ‖ nicht zu —sein قورتولمز برحالده اولمق، قورتلمسی قابل اولمیان .

Retter (ا م) .a (40) [retten] قورتاران، خلاص ایدن .

Rettig (ا م) (38) [لاتینجه radix] (نبا) تورپ، یابر تورپی .

Rettung (امؤ) (49) [retten] قورتارمه، تخلیص ایتمه ‖ خلاص، قورتیلیش، نجات، فلاح، افلاح اولمه ‖ یاردم، اعانه، امداد ‖ بروزطه وتهلكه‌دن، قضادن قورتارمه .

Reu„... ( ) —e-thränen (جمع مؤ) نادم وپشیمان اوله‌رق دوكیلان كوز یاشی ‖ —geld (ا لا) سوزنده طورمیانك مقاوله مخصوصه ایله اداسنه مجبور اوله‌جغی جرم ‖ —(e=)voll (ص) فوق العاده نادم وپشیمان اولان، كندی كناه وقباحتلرینه نادم اوله‌رق محزون اولان، توبه واستغفار ایدن .

Reue (امؤ) (53) [قدیم آلمانجه riva] نادملك، پشیمان اولمه ‖ توبه واستغفار ایتمه ‖ توبه‌نك قبولیچون ایدیلان پرهیز، ریاضت وعبادت، كفارت، چله .

Reuel (ا م) .a (40) اسكیدن = Reue .

Reuen (فه متم وفعلا +) .c و .a (21) و (فه یكشنغ) [Reue] نادم وپشیمان اولمق، تأسف ایتمك آجیق، اسف ایتمك ‖ es reu(e)t mich, Dies gethan zu haben, diese That reuet mich : وبعضا es reuet mich dieser That بوایشی یاپدیغمه نادم وپشیمان اولیورم، جانم صیقیلیور، اسف ایدیورم، بو ایشی یاپدیغمه ایی یاپمدم .

Reuse (ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه reusa ‖ Rohr كله‌سیله مترادف] (بالقجیلقده) بالق طوتمغه مخصوص ایغیسه قامشدن معمول سپت .

Reuße (ا م) (52) روس كله‌سنك صورت وطرز دیكری .

Reute (ا مؤ) (53) [reuten] (صنع) (زرا) = reuten = aus'roden .

Reuten (فه متم) .b (21) [قدیم آلمانجه riotan ‖ مرا roden] (زرا) = reuten = aus-roden .

Reuter (ا م) .a (40) نادراً مستعمل اولوب = Reiter .

Revanchi(e)ren (صورت تلفظ rĕ-van-chi'-rĕne فقط اكثریا غلط اوله‌رق : rĕ-van-ji'-rĕne) (فه مطا) —sich .a (21) برندن برشیئك آجیسنی چیقارمق، برشیئك قارشولغنی یاپمق

Reverberi(e)ren (v فه متم) .a (21) [فر] (حكمه، كیمیا) ضیا ویاحرارتی عكس ایتدیرمك .

Reverenz (ا مؤ – v –) (49) [لاتینجه] = Ehr-erbietung ‖ برای تعظیم اكله .

Revers (ا م rĕ-vĕ'rsse) (36) *pl.* (26) *sg.* [لاتینجه] مسكوكاتك طغرا ویا رسم اولان طرفنك عكسی، مقابل طرفی ‖ برشیئك ترس طرفی، عكسیسی .

Reviedi(e)ren (– v – فه متم) .a (21) كوزدن كچیرمه، تحقیق ومعاینه ایتمه، دوره چیقمه .

Revier (– v – ا لا) (38) [لاتینجه] منطقه، قسم دائره، شعبه ‖ (ع) —bekommen عسكرلكده دوقتوردن قغوشده تداوی اولنق اوزره راپور آلمق، راپورلی اولمق .

Revisor (– v – ا م) (43) [لاتینجه] دیكرینك یاپدیغنی كوزدن كچیرمك خدمتی كورن معاینه‌جی، تفتیش وتحقیق حسابه مأمور اولان .

Revolte (– v – ا مؤ) (53) [فر] = Auf-ruhr .

Revolution (tss (٢) – v – ا مؤ) (49) [لاتینجه] (هیئت) اجرام سماویه‌نك اجرا ایتدكاری دور وبونك مدت اجراسی ‖ (مجا) انقلاب كلی، تبدل عظیم ‖ (هندسه‌ده) مولد جسم دورانی .

Revolver (v v ا م) .a (40) [انكلیز] رەوولور دینیلان مكرر آتشلی طبانچه) .

Revozi(e)ren (– v – فه متم) .a (21) [لاتینجه] عزل ایتمك، عزل وجلب ایتمك ‖ فسخ والغا ایتمك .

Revue (فرانسزجه تلفظ اولنور ا مؤ) (53) [فر] تفتیش، یوقلمه، كذا (ع) ‖ —passi'ren (عسكری) یوقلمه وتفتیش ایتمك .

Rezensi(e)ren (فه متم) .a (21) [لاتینجه] —etwas برشی حقنده لایحه، تقریر، اعلام یازمق، بیان فكر ومطالعه ایتمك .

Rezepisse (ا لا) (*inv.*) و (56) [لاتینجه] = Empfangs-bescheinigung .

Rezept (ا لا) (38) [لاتینجه] برشیئك اصول ومقدار ترتیبنی كوستر پوصله ‖ (طبده) رچته .

Rezeptor (ا م) (43) [لاتینجه] = Ein-nehmer .

Rezeß (tss – ا م) (33) [لاتینجه] برقاچ كشی بیننده عقد اولنه‌رق خلاف حركتده بولنانه جزا اجراسنی حاوی مقاوله نامه .

Rezipe (tss – ا لا) (56) [لاتینجه] رچته ‖ (مرا. Rezept).

Rezipi(e)ren (فه متم) .a (21) [لاتینجه] برجمعیته قبول وداخل ایتمك .

Reziprok (tss – ص) (24) [لاتینجه] متقابل، مشارك، متناوب، متبادل، قارشولقلی اوله‌رق .

Richt „ ... (ـَ...) —tag (ا م) اعدامله محكوم اولان برشخصك اعدام اولنه‌جغى كون، يوم مخصوص || —blei (ا لا) (صنعه) = Blei=loth || —fest (ا لا) (صنعه) = —schmaus || —marsch (ا م) (ع) يان يورويش || —platz (ا م) محل اعدام || —scheit (ا لا) (صنعه) جدول تخته‌سى، مسطر || —schmaus (ا م) (صنعه) براوطه ويا خانه‌نك چاتيسى آلتندقدنصكره دولكرلره ويريلان ضيافت، يمك || —schnur (ا م) (صنعه) اوچمكه ويا برخط مستقيم چيزمكه ويا برشيئك عمودينى تحقيقه مخصوص ايپ، شاقول (ايى) || (مجا) خط حركت، صورت حركت، اصول حركت || —schwert (ا لا) سيف عدالت || —statt (ا مؤ) محل اعدام || —stuhl (ا م) = Richter=stuhl || —wage (ا مؤ) روحلى درجه، تسويه روحى || —zirkel (ا م) (صنعه) صاعقيلكده: منقله.

Richte (ـَ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه rihti ا مؤ] استقامت = Richtung || استقامت || in die—gehen طوغريسنه، ايلروسنه، استقامتنه، يولى طوغريسنه كيتمك، طوغرى يوريمك || برشيئك طوغرى، مناسب محلى وضعيتى || etwas in die—bringen برشيئى طوغريلتمق، قالديرمق، ديكمك || = Richt=schnur.

Richten (ـَ فع متع) (فع لا+) و —sich (فع مطا) (21) b. —etwas ترتيب وتنظيم ايتمك، برشيئى يولنه‌ديرمك، يرلى يرينه قومق || اويديرمق || طوغريلتمق، دوزلتمك || دوم‌دوز، طوسطوغرى قويمق، ياپمق || شاقولنه قويمق، تسويه ايتمك || —etwas (in die Höhe) برشيئى (يوقارى) ديكمك، قالديرمق، طوغريلتمق، دوزلتمك || —nach den Himmels= gegenden جهات اصليهٔ سماويه‌يه كوره دوزلتمك، جهتنه قويمق || —die Uhr صاعتى دوزلتمك || (آوجيلقده) دوزاق وامثالى: قورمق، قويمق || (ع) —sich دوزلمك، حذايه كلمك || —(auf) gegen etwas سوق واداره، ترتيب وتنظيم ايتمك || —eine Bitte, eine Frage an Jemand برشى اوزرينه چويرمك، توجيه ايتمك || برينه برشيئى رجا ايتمك برشى سؤال ايتمك، توجيه خطاب ايتمك || (sich) الخ ... seine Augen —auf etwas كوزلرينى، كنديسى برشيئه توجيه ايتمك برشيئه طوغرى دونمك، چوريلمك || —seine Wuth auf Jemand اوجنى، اوفكه‌سنى، قيزغينلغنى برندن آلمق || —den Blick (ياخود: gen) Himmel—gegen den كوزلرينى، نظرينى سمايه قالديرمق، توجيه ايتمك، باشنى كوكه ديكمك || —etwas = in's Werk— || be-werkstelligen zu Jemand Grunde, zu Schaden— برينى باتيرمق، ضرروزيانه دوچار ايتمك، محو ايتمك، افنا ايتمك || —nach etwas برشيئه كوره ترتيب ايتمك، اويديرمق || (غرا) das Prädika't richtet sich nach dem Subje'kte مسند، خبر فاعل ايله مطابقت ايدر، خبر فاعله تابعدر || —sich auf etwas برشيئه حاضرلنمق || محكمه‌ده: —(ياخود: über Jemand) Jemand برينه حكم كيديرمك برمحكوم حقنده لازمكلان حكمى ويرمك || = hin=richten.

Richter (ـَ ا م) a. (40) [richten] حاكم، قاضى || رئيس محكمه || (صنعه) برشيئى دوزلدن، تعمير ايدن || (ع) —des Geschützes طوپچيلرده طوپى هدفه توجيه ايدن نشانجى (نفرى، عسكرى).

Rezitativ (f —ـُ— Iss — ا لا) (38) (موسيقى) [ايتا] وزنسز شعر.

Rhabarber (ـَـَ ا م) a. (40) [وسطى آلمانجه Rh'a (وولغانك اسمى) و ba'rbarum] (نبا) كذا (ا مؤ) (اجزا) راوند.

Rhachitis (ـَ rh ـِ ا مؤ) (inv.) [روم] (علم امراض) كيكارك وخصوصيله ارقه كيكارينك يومشايوب اكريلمسندن عبارت اولان علت، كساحه، حثل، رخيطس.

Rhede (ـُ ا مؤ) (53) [فلمنكجه breit reede] (بحر) ليمان، مرسا.

Rheder (ـُ ا م) a. (40) [Rhede] (بحر) كندى كميسنده قپودان بولنان آدم، رئيس || قورصان قپودانى، قورصان كميسى.

Rhein (ـَ ا خا م) (38) و (56) [قديم آلمانجه Rrîn اولوب كلمه rhe : schnelle Bewegung دن مأخوذدر] (جغر) آلمانياده جنوبدن شماله طوغرى جارى انهار كبيره‌دن رن نهرى.

Rhein „ ... (ـَ...) —fall (ا م) رن شلاله‌سى || —wein (ا م) رن نهرى سواحل وحواليسنده چيقان (بياض) رن شرابى || —länder (ا م) رن سواحلى مكنه‌سندن اولان كسه || راينلندر (دينلان ودرت كيبوصوله، درت عمو صاغه حركت ايله بعده درت كيبودنى بر اياق اوزرنده پولقه‌دن عبارت اولان دانس نوعى) || —provinz (ا م) رن ايالتى، ولايتى || —strom (ا م) = Rhein.

Rheinsberg (ـَ ا خا لا) (56) (جغر) ايكنجى فردريق قصرى وپروسيا شهرى.

Rhetorik (ـُـِ ا مؤ) (49) [روم] علم بيان، فن بلاغت || بوعلمدن بحث ايدن كتاب.

Rheuma (ـَ لا) (56) [روم] = Rheumati'smus.

Rheumatismus (ـَـَـِ ا م) (45) [روم] (علم امراض) يل علتى، ريح طيار، رثيه، روماتيزما.

Rhinozeros (ـِـُ Iss ـَ ا لا) (inv.) ياخود (21) [روم] (تا طبيعه) كركدان، كركدن.

Rhodan (ـُ لا) (56) [روم] (كيميا) صولفاصيانوژه‌ن.

Rhododendron (ـُـُـَ ا لا) (56) [روم] (نبا) = Alpen=rose.

Rhodus (ـُ ا خا لا) (inv.) جزائر بحر سفيددن رودس آطه‌سى.

Rhombo-eder (ـُـُـِ ا لا) a. (40) [روم] (ريا) وجهلرى بر شكل معين صورتنده بولنان جسم صلب.

Rhombus (ـُ ا م) (45) ياخود (56) [روم] (ريا) معين.

Rhone (ـُ ا خا مؤ) (53) بعضكره (56) (بعضاً دخى ام) (جغر) فرانسه‌ده جارى انهاردن رون نهرى.

Rhumb (ـُ ام) a. (42) [انكليزجه] (بحر) = Kompaß.

Rhytmiker (ـِـِ ا م) a. (40) [روم] موزون شى سويليان، شعرجى.

Rhytmus (ـِ ا م) (45) [روم] شعر وزنى || موازنه، اعتدال، اطراد.

Richter „ ... (... ~) —ſpruch (١ م) حاكمك ويرديكی حكم، محكمه‌نك قراری || —ſtand (١ م) حاكملك ، محكمه رياسـتی ، حاكملك صفتی || —ſtuhl (١ م) حاكمك ، محكمه رئيسنك اوطورديغی صنداليه، كرسی (كذا مجا) || محكمه.

Richtig (~ ص) (21) | قديم آلمانجه rihtig || مرا . recht | طوغری ، خطاسز . صواب || —rechnen طوغری حساب ايتمك || مطلوب وجهله، موافق عقل وحكمت || مناسب، موافق || طوغری، صحيح ، حقيق. —e Überſetzung ترجمهٔ حقيقيه || ? —geht Ihre Uhr ساعتكز طوغريميدر؟ طوغری كيديورمی؟ وبعضا: (عمو) كيفكز ايومی؟ نصل ايوميسكز؟ das iſt nicht—, die Sache verhält ſich ſo . . . نازكانه برصورتده: خير افندم، بونك ، ايشك حقيقتی (شو) عرض ايتديكم ، ايده‌جكم وجهله‌در، خير افندم، حقيقت ماده‌شوندن عبارتدر || er iſt ein—er Berliner اوتام بر برلينليدر، اكرتام بر برلينلی كورمك ايسترسه‌ك اوكا باق || منتظم، مرتب || مقرر ، مصمم ، معيـن || etwas—machen بر ايشی تنظيم وترتيب ايتمك ، تعيين ايتمك || دوزلتمك ، تسويه ايتمك ، تأديه ايتمك || ! — سويلنيلان شيئی تصديق مقامنده: تمام! طوغری! ها اشته بويله! آفرين! || (بالذات متكلم طرفندن سويلنيلان شيئك وقوعی ديديكی كبی اولديغنی ارائه مقامنده): ich ſagte: „er kommt gewiß bald“ und—da trat er ein... بن اونی شمدی نره ده ايسه كاوريورديورم„ برده حقيقةً" چيقدی كلدی، برده نه باقه‌لم چيقه كلدی || er iſt nicht—im Kopfe اونك عقلی باشنده يرنده دكل ، او براز عقلنی بوزمش، اوبراز دلی‌يه بكزه‌يور .

Richtigkeit (~ ١ مؤ) (٥٦) | richtig | طوغريلق ، عدالت، استقامت || اصابت || معين، ومقنن اولمقلق || برترجمه‌ده اولان صحت || etwas in—bringen برشـيئی دوزلتمك ، طوغريلتمق ، تصحيح ايتمك || das hat ſeine— بو ايشـده طوغريلق، صحت، اصابت وار، بوشی صحيحدر .

Richtung (~ ١ مؤ) (٥٦) | richten | طوغريلتمق ، دوزلتمك || تحديد ايتمه || (ع) حذايه كتيرمه || توجيـه ايتمه || استقامت، يول || طرف. جهت || توجه ، ميل || in grader— استقامت مستقيمه‌ده ، خط مستقيم اوزره || die—verlieren جهتنی غائب ايتمك ، (صاغنی صولنی شاشيرمق) || eine neue (ع) || grade— (der Poeſie)— شعرك يكی برطرز واصولی || (ع) حذا (ويرابلك)

Ricinus (~~ ss‑ ١ م) (inv.) [لاتينجـه] (نبا) شروع تسميه اولنان وكوكندن مسهل بر ياغ چيقاريلان نبات.

Ricke (~ ١ مؤ) (٥٤) [Reh يه منسوب] (آوجيلقده) ديشی قره‌جه .

Rieb(e) (reiben كلمه‌سنك زمان حال، وصورت انشائيه ماضيسنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Riech „ ... (... ~) —holz (١ لا) قوقولی آغاج || —büchſe (١ مؤ) عطريات قوطوسی .

Riechen (~ فعلا+) e. (30) [قديم آلمانجه riehhan] قوقمق ، نشر رائحه ايتمك ، قوقوسی اولمق، قوقو ويرمك || gut— ايوقوقمق. قوقوسی كوزل اولمق، كوزل قوقوسی اولمق || (فعـ يكشخ) es riecht nach Talg موم ياغی كبی قوقيور ، بونك قوقوسی ايچ ياغنه ، طوك ياغنه بكزه‌يور || wohl—d (ص) قوقوسی غايت كوزل اولان ، انسانك ايچنه باييغنلق ويره‌جك صورتده قوقوسی اولان || (فعـ متعـ وفعـ لا+) etwas— برشيئك قوقوسنی قوقلمق || etwas nicht—können برشيئك قوقوسـندن نفرت ايتمك ، قوقلايه‌مامق ، استكراه ايتمك || das kann man nicht— انسانك كرامتی يوق يابونی بيلسون، بونی بيلمك ، آكلامق كرامته محتاج || fein— بورنی ايوقوقو دويمق، قوقودن آكلمق || an einer (Roſe)— بركولی قوقلامق || (عمو) Jemand nicht—können برينی چكه‌مامك ، برندن هيچ خوشلانمامق .

Riecher (~ ١ م) a. (46) [riechen] قوقلايان ، قوهٔ شامه‌سی اولان || feiner— بورنی ايوقوقو آلان چابوق طويان كمسه || (عمو) برون ، قوقو آلمغه مخصوص اعضا .

Ried (~ ١ لا) (38) = Riet (h) .

Rief (e) (~) (~) rufen فعلنك زمان حال وصورت انشائيه‌سنك ماضی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Riefe (~ ١ مؤ) (٥٢) [قديم شمال لسانده reifa] Schlitz] (صنع) چنتيك ، كرتيك، اويوق ، يـو .

Riefeln . كذا : riefen (~ فعـ متعـ) a. (21) [Riefe] (صنع) — (ein Flinten-rohr) بر تفنكك ناملوسنه يـو اچمق .

Riege (~ ١ مؤ) (٥٦) همان متروك كبی اوله‌رق = Reihe جمناستيق تعبيراتی اولوب اليوم مستعمل اولمق اوزره: مقداری معين جمناسـتيقجی طاقمی .

Riegel (~ ١ م) a. (46) [قديم آلمانجه rigil || reiben كلمه‌سنه منسوب] (صنع) چلينكيرلكده : قپو سورمه‌سی || (مجا) Jemandem, einer Sache einen—vorſchieben برشيئه سكته ويرمك ، برينك ايشنه مانع ، انكل اولمق ، كت اورمق || hinter Schloß und— كليـد وسورمه آلتنده || (ايچه واوزون منشور قائم شكلنـده اولان شی) Seife— صابون (قالبی) || = Kleider = Riegel (خرجلی) دوكه ايليكی نهايتنده ايليكه عموداً ديكيلان ايلكلی ديكيش .

Riegeln (~ فعـ متعـ) a. (21) [Riegel] = ver-riegeln.

Riem (~ ١ م) a. (43) ياخود (38) [قديم آلمانجه riumo علی الخصوص (بحر) = Riemen .

Riemen (~ ١ م) b. (40) [قديم آلمانجـه riumo] (صنع) قايش || قايش ، باغ || قوردون || —einer Kutſche بر آرابه‌نك آصق، حيوانك قوشوم قايشلری || (بحر) [لاتينجه remus] كورك .

Riemer (~ ١ م) a. (40) قوشاقجی، كمرجی || علی الخصوص حيوان طاقمی يابان سراج .

Ries (~ ١ لا) ، (36) pl. (36) sg. قديمده صايی مقياسی اوله‌رق مستعملدر —Papier (يكرمی) طوب كاغد .

Rieſe (~ ١ م) (٥٢) | قديم آلمانجه riso || غونجـه wachſen vrisan ه مراجعت] غايت بيوك وايری كمسه، غايت‌ قوتلی، بيوك انسان، كذا حددن زياده بيوك اولان شی) || مصالرده : ديو ، عفريت .

Rieſeln (~ فعلا ±) a. (21) [قديم آلمانجه risilôn] حبوبات، ضمام، كول حقنده : آقمق، آقه‌رق دوكولمك || مايعات حقنـده شيريل ، شيريل آقمق، چاغلامق || (فعـ يكشخ) es rieſelt ايچه ايچه ياغمور ياغييور، سبليور .

Riesen„... (⏑...⏑) geschlecht — (ا لا) دیوجنسی||
فوق العاده ، بیوك ، اهمیتلی arbeit — غایت بیوك وکوج
ایش|| ameise — (ا مؤ) (تا طبیعه) بیوك ، آتلی قریخه||
gebirge — (اخلا) دیوطاغلری، تپه‌لری، اکثریا: ریزنغبیرکه||
groß — (ص) — riesig = || kraft — (ا مؤ) فوق العاده
قوت || schlange — (ا مؤ) (تاطبیعه) بوآ (ییلانی) .

Riesig (⏑ ص) (24) [Riese] غایت ایری ، بیوك ،
قوجامان، دیو، جنوارکبی|| بعضاً (مجا) (عمو) خارق الطبیعه||
dumm — صوك درجه، حیرت ویره‌جك درجه‌ده بدلا، احمق.

Riesling (⏑ ا م) (38) (اوزوم نوعی) ریسلینغ .

Rieß (⏑) (مرا . Ries) .

Riester (⏑ ا م) a. (40) [قدیم آلمانجه röosta]
(زرا) صبان‌قولاغی|| کذا قوندره‌جیلقده‌قوندره‌یه قونیلان یما.

Riet (کذا : Ried ، Rieth) (⏑ ا م) (38) جمعی دخی
(36) [قدیم آلمانجه hriot || مرا reuten] بطاقلق (صولو
اولوب صاز وچنلرله مستور اولان) قامش .

Rieth(e) (⏑) (⏑) rathen فعلنك زمان‌حال وصورت
انشائیه ماضیلرینك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Riff (⏑ ا لا) (38) [فلمنکجه rif Sand-bank]
(بحر) دکز ایچنده صوتسویه‌سنه دکین قالقان قیا سلسله‌سی .

Riffel (⏑ ا مؤ) (51) [قدیم آلمانجه riffilà] (صنع)
کتان تغمی طراغی || (عمو) (ا م) a. (40) = Rüffel .

Riffeln (⏑ فع متع) a. (21) [Riffel] کتانك تغمی
ایپلکندن آییرمق کتانی طرامق || طاشلری اویغه مخصوص
اکری اکه ایله اکمك ، دوزلتمك || (عمو) Jemand —
= rüffeln .

Rigi (- gh ⏑ ا خا م) (56) (جغر) [لاتینجه Regi'na
mo'ntium] — der (اسویچره‌ده کائن جبال مشهوره‌دن)
ریکی .

Rigorismus (⏑⏑ ا م) (inv.) (sans pl.)
[لاتینجه] بك صرت وشدتلی اخلاق .

Rigveda (-- ٧ ⏑ ا م) (56) (هندولرك کتب دینیه‌لرندن)
ریغ ودا .

Rikoschett (⏑⏑ ا م) (56) [فر] (ع) مرمیاتك یر یره
اوردقدنصکره سکمه‌سی ، یایدیغی صچرامه .

Rille (⏑ ا مؤ) (53) [شمالی آلمانجه|| مرا . rhigol ،
فرانسزجه rigole] اویوق، کرتیك ، چنتیك .

Rimesse (⏑⏑ ا مؤ) (53) [ایتا] (تجا) تنزیل‌قیمات،
مطلوباتدن برقسمك مدیونه ترکی .

Rind (⏑ ا لا) (37) [قدیم آلمانجه hrind] (تاطبیعه)
صیغر، اوکوز|| er — (جمع) (اینك ، اوکوز وامثالی حیواناتك
تشکیل ایتدیکی هیئت ، داوار ، سورو) حیوانات ثوریه ||
(جنس اوله‌رق) (اوکوز اینك دانه بوزاغی وامثالی جنسی)
جنس ثور، صیغر نوعی .

Rind„... (⏑...) leder — (ا لا) صیغر دریسی ||
vieh — (ا لا) = Rinder (مرا . Rind) || (مجا) (عو)
برینك احمقلق وحیوانلغی کوسترمك (وکندینه سویلك) اوزره:
اوکوز ! حیوان !

Rinde (⏑ امؤ) (51) [قدیم آلمانجه rinta] — (Baums)
آغاج قبوغی(کذا مجا) برشی اوزرنده صرتلشه‌رك تشکل ایدن
صتره، قبوق|| (Krume ك مقابلی) des Brotes — اکمك
قبوغی || باغه ، قبوق ، صدف .

Rinder„... (⏑...⏑) herde — (ا مؤ) صیغرسورویسی،
داوار || braten — (ا م) صیغرقیزارتمه‌سی .

Rindern (⏑ فعلا+) a. (21) [Rind] (اینك حقنده)
قیزمق .

Rindig (⏑ ص) (24) [Rinde] قبوقلی || اوزرنده
باغه‌سی اولان .

Rinds„... (⏑...) leder — (ا لا) صیغیر دریسی ||
auge — (ا لا) (نبا) صاری پاپادیه ، بوباجی پاپادیه‌سی .

Ring (⏑ ا م) (38) [قدیم آلمانجه hrinc Kreis]
خلقه ، یوزوك، پرمغه طاقیلان آلتون کموش وامثالی خلقه ||
(تزیینات‌مقامنده پارمقدن بشقه قولاق وسائره‌یه طاقیلان خلقه)
کوپه || (بورنه طاقیلان) طاسمه ، کردانلق || معدندن قوپچه ،
خلقه || بیلەزیك || چنبر || قولپ|| دائره، خلقه، تکرلك شی||
(تاطبیعه) کوکرجینلرك بوینلرنده رنکلی توکدن حاصل اولان
خلقه || اویون ودانس ایچون اویونجیلرك تشکیل ایتدکاری
دائره ، خلقه || فرقه جمعیت [انکلیزجه] .

Ring„... (⏑...) maß — یوزوك خلقه‌مودلی، اولچیسی||
versteck — (ا لا) یوزوك اویونی || wechsel — (ا م)
رسم ازدواجلری اجرا اولنانلرك یوزوکلرینی یکدیکرینه ویره‌رك
دکشدیرملری|| weise — (حا) دائره‌وی، خلقه ، دائره اوله‌رق،
تشکیل ایدرك || bahn — (ا مؤ) برشهرك اطرافنی قوشاتمق
اوزره انشا اولنان ، ایشلیان تراموای ویا شمندوفر خطی ||
finger — (سرچه پارمغك یانده‌کی) یوزوك طاقمغه مخصوص
پارمق || mauer — (ا م) برشهر ، قلعه وامثالی اطرافنه
چوریلان دیوار ، سور || platz — (ا م) کورش، (غوغا)
یری .

Ringel (⏑ ا م) a. (40) یاخود b. (42) [Ring]
کذا (ا لا) کوچوك خلقه ، خلقه‌جق ، کوز || (صاچ حقنده)
اوفق قیوریجیق || طوقه ، قوپچه .

Ringel„... (⏑...⏑) blume — (ا مؤ) (نبا) نرکس،
اقحوان اصفر || gans — (ا مؤ) (تا طبیعه) قزل قاز ||
gebackenes — (ا لا) سمیت || natter — (ا مؤ) (تا طبیعه)
خلقه‌لی قره ییلان، میلور || rennen — (ا لا) دائره اوزرنده
قوشو اویونی .

Ringeln (⏑ فع متع) a. (21) [Ringel] توقه ایله
باغلامق، توقه‌لمق|| قیوریمق || خلقه طاقمق || (بغچوانلقده)
einen Baum بر اغاجك دائره‌وی اوله‌رق قبوغنی چیقارمق،
قالدیرمق|| (فع لا+) و — sich (فع مطا) حلزونی قیوریلمق،
قیوریم قیوریم اولمق، خلقه‌لنمق، چورکلنمك|| صارلمق، طولانمق.

Ringen (⏑ فع متع) a. (20) و — sich (فع مطا)
Jemandem die Pistole aus der Hand — الی، قولنی
بوکه‌رك برینك الندن طبانجه یی آلمق ، برینك الندن زور ایله
طبانجه‌سنی آلمق|| (فع لا+ ، فع متع) و — sich (فع مطا)
کورشمك ، کورش ایتمك ، پهلوانلق ایتمك (کذا مجا) ||
mit dem || Jemand zu Boden — برینی کورشده یره آتمق
mit Jemandem || Tode — اولومله اوغراشمق ، کورشمك
um etwas — برشیدنطولایی، برشی‌ایچون بریسیله اوغراشمق.

Ringer (⏑ ا م) a. (40) [ringen] کورش ایدن، پهلوان،

Rings,... (...ـُ حا) [Ring] —herum, —her —um, —umher هرطرفنده، هرطرفدن، دائرآ مادار، چپه چوره، هرجهتدن، هر يردن .

Rinn,... (...ـُ) —leiste (ا مؤ) (صنع) (معما) اوسق مقعر آشاغيسى محدب پرواز ‖ طامله اولوغى تخته‌سى‖ —stein (ا م) سوقاقلرده لغم آغزى ، مطبخلرده بولاشيق طاشى (چقورى) .

Rinne (ـُ ا مؤ) ⑤③ [قديم آلمانجه rinnâ اولوب rinnen دن‌مأخوذدر] اولوق، يورو، مجرا بوريسى، صويولى‖ طامله‌لق بوريسى‖ يتاق، اويوق‖ —Mühle= صويى‌دكرمان چرخى اوزرينه سوق ايدن اولوق .

Rinnen (ـُ فع لا—) b. ②① [قديم آلمانجه rinnan] آقمق، جريان‌ايتمك، طاملالغه اقمق، طاملامق‖ aus etwas— برشيدن صيزمق، طاملامق‖ = lecken صيزمق، ترشح ايتمك .

Rinnig (ـُ ص) ②① [Rinne] (كوزحقنده) چپاقلو، آغريلقلى (آغريلى) .

Rinsal (ـُ ا لا) (ا م) ③⑧ ياخود ③① [rinnen] اوفق صو آقنديسى ، دكرمان آرق‖ نهر يتاغى .

Rippe (ـُ ا مؤ) ⑤③ [قديم آلمانجه ribba ‖ مرا . Rebe] يان ، بوكور ، قبورغه‌نك يان كميكلرى، طرفلرى ‖ Jemandem die Rippen im Leibe entzwei schlagen برينك بوكرنى دلمك، قبورغه‌سنى قيرمق .

Rippen (ـُ فع متع) a. ②① [Rippe] يان قومق ، يانلرنى صاغلاملاشديرمق ، برشيئله تجهيز ايتمك ‖ (eine —Krause) يانلره قيرمه ياپمق ، قيرمق ‖ —fell (ا لا) (تشر) صدرك يانلرنى قاپلايان زار ، جنب ‖ gerippt (اسم مفعول وصفت) قبورغه‌لى ، يانلرى اولان ‖ (نبا) طمارلى ‖ (تجا) gerippter Stoff طمارلى قماش .

Rip(p)'s (ـُ ا م) مفردى ②⑥ جمعى ③⑥ [rippen] (تجا) پاموقدن معمول غايت صاغلام برنوع قماش ، بوقماشك ايپلكدن معمول جنسى .

Risalit (ـُـ ا م) ③⑧ [ايتا] (صنع) (معما) چقينتيلى ير ، چيقينتى .

Risiko (ـُـ ا لا) ⑤⑥ [ايتا] تهلكه ، مخاطره ‖ etwas auf sein —unternehmen برشيئى ضرر وزيانى كنديسنه عائد اولمق اوزره درعهده ايتمك .

Riski(e)ren (ـُـ فع متع) a. ②① [فر] تهلكه ومخاطره‌يه قومق‖ مخاطره‌ده بولنمق‖ جرأت وجسارت ايتمك ، كوزينه كسديرمك .

Rispe (ـُ امؤ) ⑤③ [قديم آلمانجه rupfen hrespan] (نبا) سنبلهٔ متفرقه ، چيچك صالقمى .

Riß (ـُ) (reißen فعلنك زمان حال ماضيسنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Riß (ـُ ا م) ③③ [reißen] يركه ، يرتيق einen —in etwas machen برشيئى يرتمق، دلمك‖ دليك، طاقيلمرق حصوله كلان يرتيق، ياريق، پاره ‖ كسيك ، آچيقلق چاتلامه، چاتلاق‖ Risse bekommen يرتلمق، يارلمق، چاتلامق، ياطلامق، آيرلمق ‖ (sein Tod) hat einen großen — in diese Fami'li-e gemacht ... اونك وفاتى بوفاميليايى بيوك برضايعاته اوغراتدى ، اونك وفاتيله حاصل اولان ضايعاتى بوفاميليادە كسه اورتەمز ، اونوتديرەمز ‖ اختلاف آرا ‖ كليسالرجه : برمذهبك قواعد واصول مؤسسه‌سنه مخالفت، رفضه ، اعتزال ‖ (عو) (خصوصيله جمع اوله‌رق Risse) طياق ، كوتك ‖ مرتسم ، پلان ‖ تفرعات رسمى، شكلى .

Risse (ـُ) (reißen فعلنك صورت التزاميه ماضيسنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Rissig (ـُ ص) ②④ [Riß] چاتلاق، يرتيق، اسكيمش، ييرتلمش .

Rist (ـُ ا م (ا لا) ③⑧ الك ترسى، طيش طرق‖ آياغك مقوس اولان اوزرى ، اوست قسمى .

Ri-tratte (ـُـ ا مؤ) ⑤③ [ايتا] (تجا) پوليچه اعاده‌سى، ردّحوالت .

Ritt (ـُ ا م) ③⑧ [reiten] حيوانه بنوب طيشارى چيقمه ، كزمه ، حيوانه بنمه ‖ (حال اوله‌رق) (مجا) in einem— برچيقشده ، طورمقسزين ‖ (مجا) برچيريده ، برالده .

Ritt(e) (ـُ (ـُ) reiten فعلنك زمان حال وصورت التزاميه‌سنك ماضى برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Ritter (ـُـ ام) a. ④⓪ [[reiten]] شواليه ، اصيلزاده‖ Jemandem zum —schlagen برينى شواليه‌لكه قبول ايتمك (مجا) zum—werden غلبه ايتمك ، قزانمق ، غالب كلمك ‖ (آشجيلق) arme— تبيه صورلى‌خبزك ياغده قيزارتلمشى .

Ritter,... (...ـُـ) —saal (ا م) شواليه صالونى‖ —akademi'e (ا مؤ) اصيلزاده زادكانه مخصوص مكتب ‖ —hauptmann (ا م) شواليه رئيسى ، ناحيه حاكمى ‖ —schild (ا م) شواليه آرمه‌سى، اصالت اشارتى‖ —sporn (ا م) شواليه مهموزى ‖ (نبا) هزاران چيچكى ‖ —stand (ا م) شواليه پايه‌سى، شواليه‌لك .

Ritterlich (ـُـ ص) ②④ [Ritter] شواليه‌يه منسوب، متعلق، شواليه‌جه‌سنه ‖ قهرمانجه‌سنه ، قهرمانانه ، دليرانه .

Ritterschaft (ـُـ ا مؤ) ④⑨ زادكانلق، شواليه‌لك ‖ على‌العموم شواليه ، زادكان صنفى .

Ritterthum (ـُـ ا لا) (sans pl.) ②⑤ [Ritter] زادكانلق ، شواليه‌لك ، صنف زادكان .

Rittlings (ـُ ا م) [Ritt] (حا) حيوانه ، باركيره بينر كبى ، بجاقلرنى آچه‌رق .

Rittmeister (ـُـ ام) a. ④⓪ (ع) سوارى يوزباشيسى.

Ritualismus (ـُـــ ا م) ④⑤ [لاتينجه] رسوم مذهبيه محررلكى ‖ بركليسانك مراسم خارجيه‌سى .

Ritus (ـُ ا م) مفردى (inv.) جمعى Riten [لاتينجه] هردين ومذهبك عبادت رسم وآيينلرنده‌كى اصول وصورەسى ، مراسمى ، مناسك .

Ritz (ـُ ا م) ③⑧ **Ritze** (ـُ ا مؤ) ⑤③ [ritzen] اوفق ياريق ، چيزيك ، چاتلاق، ياريق، ييرتيق، فرجه‖ پاره ، يره، چيزيك، طيرميق، دريك اوزلمسى، يرتلمسى، چاتلامسى، خفيف كسيك .

Ritzen (ـُ فع متع) t. ②① و —sich (فع مطا) [قديم آلمانجه rizzan] (درى حقنده على الخصوص غير اختيارى اوله‌رق) يارمق ، طيرميقلمق ، جيزمك ، كسمك ، يرملك ‖ چاتلامق ، يرتلمق، آيرلمق، صيرلمق .

Rivalisi(e)ren (ــ ـ ـ ٧ - فع لا+) a. (21) [فر] رقابت ايتمك ، رقيب اولمق، ضد كيتمك|| مسابقت ايتمك .

Roastbeef (ـ ـ rö'stebif ا م) (ا لا) (56) [انكليزجه] صيغير اتى قيزارتمه‌سى، روصبيف (انكلترەده ديليم ديليم كسيلك اوله‌رق قزارتيلور) .

Robbe (ـ ـ ا م) (ا مؤ) (52) (تا طبيعه) (53) [فلمنكجه] دكز آيیسى ، آرسلانى، آيو بالغى .

Robber (ـ ـ ا م) a. (40) ياخود (56) [انكليزجه] ويست اويوننده اوچ اويونك مجموعنه ديلور .

Robini-e (ـ) (ـ) ـ ـ ا مؤ) (53) [اون التنجى عصرده فرانسه بغچوانلرندن Robin] (نبا) يالانجى آقاسيا ، ييالى سالقم ، روبينيه .

Robot(t) (ـ ـ ا مؤ) (49) و (38) [اسلاوجه] آنغاريه ، آنغاريه نفرى

Roch (ـ) (riechen فعلنك زمان حال ماضيسنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Roche (ـ ـ ا م) (52) (تا طبيعه) = Rochen || شطرنج اويوننده : قلعه ، قله .

Röche (ـ ـ) (riechen فعلنك صورت انشائيه ماضيسنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Röcheln (ـ ـ فع لا+) a. (21) [= لاتينجه rugi're] (علم امراض) خرلدامق ، جان چكيشمك .

Rochen (ـ ـ ا م) b. (40) [فلمنكجه] (تا طبيعه) كدى بالغى .

Rochi(e)ren (ـ ـ rh ـ) ، نادراً : rochen (ـ ch ـ) a. (21) (فع لا+) [فر] شطرنج اويوننده قلعه‌يى شاهك يانته سوردكدنصكره شاهيده قلعه‌نك او برطرفنه كچيرمك .

Rock (ـ ا م) (31) [قديم آلمانجه rocch] اركك‌لر ايچون : البسه ، ستره ، جاكت (خصوصيله = Leib-rock) — (= Über) جاكت وياستره‌نك اوزرينه كييلان پاردسو ، پالتو || (مجا) den bunten—anziehen عسكر اولمق || قادينلر ايچون : (جاكتك آلت قسمى اولوب بلدن اياغه قدر اينان) فستان (Taille نك مقابل ومتممى) || يوكدن معمول اتكلك .

Rock„ ... (ـ ...) —falte (ا مؤ) البسه قيرمه‌سى || —futter (ا لا) البسه ، ستره استارى|| —schoß (ا م) البسه ، ستره اتكى .

Röckchen (ـ ـ ا لا) (Rock كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) اوفق البسه ، ستره ، چوجق البسه‌سى ، جاكت .

Rocken (ـ ـ ا م) b. (40) [قديم آلمانجه roccho] اوركه ، اوركه اوزرينه اولان يوك ، كتن، ايپك الخ || مكيك ماصوراسى || = Roggen .

Rocken„ ... (ـ ... ـ) —bolle (ا مؤ) (نبا) يبان صارمصاغى || —weisheit (ا مؤ) قوجه قارى فلسفه‌سى ، ايپلكجى قارى مصالى .

Rode„ ... (ـ ... ـ) (صنع) ... „ Reut || land— (ا لا) يكيدن ايشلنان ، (آچيلان) آراضى .

Roden (ـ ـ فع متع وفع لا+) b. (21) (صنع) (زرا) بر اراضينك اغاج چالى اوت وامثالى شيلرتى سوكوب تميزليه‌رك زراعته حاضرلمق، ايشلنمش يره‌لا آچمق|| مرا. aus-reuten.

Rogen (ـ ـ ا م) b. (40) [قديم آلمانجه rogan] (Milch كلمه‌سنك مقابلى) بالق يومورطه‌سى .

Rog(e)ner (ـ)(ـ) ـ ا م) a. (40) [Rogen] (Milcher نك مقابلى) = Fisch-Rogen .

Roggen (ـ ـ ا م) b. (40) [قديم آلمانجه roggs وياخود roces] (نبا) (زرا) چاودار .

Roh (ـ صن) (21) [قديم آلمانجه rô] خام ، اولمامش ، پيشمامش ، چيك || ايشلنمه‌مش ، قبا ، خام ، غير صاف || es Buch— جلدلنمامش ، جلدسز كتاب || (مجا) Jemand behandeln wie ein—es Ei (برينه چيك يومورطه (ايش) كبى معامله ايتمك) ايخشمامك اوزره غايت دقتله طوراتمق ، خاطرينى ، كوكلنى قيرمامق ، كوجنديرمامك ، غايت دقت ايتمك || ال اوستنده كزديرمك || (فروسيتده) es Pferd— تربيه ايدلمامش حيوان|| (مجا) (اشخاص حقنده) قبا ، نزاكتسز ، تربيه‌سزكسه ، يونتولمامش ، شكل كورمامش آدم|| es Volk— وحشى ، بار بار قوم || سرت ، قاتى ، قبا ، آغير ، وحشى ، چركين .

Roh„ ... (ـ ...) —arbeit (ا مؤ) (معد) ايشلنمامش خام معدنى ايشلك : ارتمك، دوكمك ، ايشلك اوزره حاليشته ، بوصورتله ياپيلان ايش|| —einnahme ، —ertrag (ا م) حاصلات غيرصافيه || —kupfer (ا لا) (معد) خام باقير || —produkte (جمع لا) ، —stoffe (جمع م) (صنع) خام اشيا || —zucker (ا م) قبا ، خام شكر .

Ro(h)heit (ـ ـ امؤ) (49) [roh] خاملق، غيرصافيلك، ايشلنمامش اوله ، چيكلك ، اولمامشلق|| نزاكت وتربيه‌سزلك، قبالق، عدم نزاكت|| باربارلق، وحشت|| قبالق قالين وچركينلك .

Rohr (ـ ا لا) (38) [قديم آلمانجه rôr ايله Reuse متناسب] (نبا) قامش ، صاز، هزارن (خيزران) || (ايچى بوش اسطوانه) بورى، اسطوانه ، انبوبه|| طوپك نامولوسى|| ناى .

Rohr„ ... (ـ ...) —dach (ا لا) قامش وصازله مستور طام|| —ammer (ا م) (تا طبيعه) صارى آسمه (قوشى) || —artig (صـ) قامش كبى ، قامش نوعندن|| —dommel (ا مؤ) (تاطبيعه) [قديم آلمانجه horotumbel dummes Thier دن محرف] بطاقلقلرده كزن برنجى بالقجيل قوشى|| —drossel (ا م) (تا طبيعه) آردج قوشى نوعى|| —flechten حصير ، قامش صپت اورمك || —pfeife (ا مؤ) موسيق = Rohr ناى || —post (ا مؤ) (تحت الارض هوا ، بخار تضييقيله سوق وتوزيع اولنان مكاتيبى موزع ماكنه‌سى اولان پوسته ، پوسته‌خانه) تحت الارض پوسته‌سى ، (بر آلتى) بورو پوسته‌سى|| —schilf (ا لا) (نبا) قاطاش || —schnepfe (ا مؤ) (تاطبيعه) صوچولقى ، اوزقوشى|| —spatz (ا م)، —sperling (ا م) (تا طبيعه) = —ammer || ياقى سرچه || (ضرمثل) frech wie ein—sperling ياشقال ، مسخره كبى عارسز ، صيقلز|| —stock (ام) هزارن ، قامش|| —stuhl (امؤ) حصيرصندالي|| —weite (ا مؤ) (ع) قطر ، چاپ|| —zucker (ا م) (تبا) قامش شكرى .

Röhre (ـ ـ امؤ) (53) [قديم آلمانجه rôra || Schilf-stengel] بورو ، انبوبه || صو بوروسى || (جرا) قنال || شرينغه‌نك لوجنده‌كى ماصوره ، امزيك ، انبوبه|| —ru'ssische طار اوجاق بجاسى ، روس باجاسى|| = Ofenröhre .

Rohren (ـ ـ) a. ㉑ [Rohr] قامشدن ، صازدن ‖ (فع متع) —den Teich بر بطاقلغك قامشلرنی صازلرنی آيقلامق، كسمك ‖ [قديم آلمانجه rêren] اوده خصوصيله : röhren كيبك حققنده : باغرمق ، ملهمك .

Röhren„ ... (…) —bohr-maschi'ne (ا مؤ) (صنع) بورو. طوپ نامليسی وامثالی شيلری آچمغه مخصوص ماكنه ‖ —bohrer (ا م) (صنع) بورغی، طولانی مثقب ‖ —leitung (ا مؤ) بورو (صووصائره) يولی، بورولی مجرا .

Rojen (ـ فع لا +) a. ㉑ [شمالی آلمانجه = rudern] كورك چكمك .

Rokoko (ـ ا م (ا لا) ㊱ [فر] ، — (ص) (معمارلق ورسامليقده) اسكی وچركين تزيينات ، اسكی موده ، روقوقو ‖ اون بشنجی ، اون التنجی لوئی فكر وذوقنه كوره اولان .

Roland (ـ ا خا م) [قديم آلمانجه Hruodland] [Ruhm-land] (بيوك شارل، شارلمان، قارلمانك يكنی) رولان.

Roll„... (…) —brücke (ا مؤ) تكرلكلی (صورمه) كوپری ‖ —frau (ا مؤ) چماشيرلری سيلنديردن كچيروب دوزلتان قادين، چماشورجی قادين ‖ —(schlitt-)schuh (ا م) الق تكرلكلی واياغه طاقيلوب قوشيلان قيزاق ، پاتنه .

Röllchen (ـ ا لا) b. ㊵ (Rolle كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سی) اوفق كوچك تكرلك ‖ (نبا) رول .

Rolle (ـ امؤ) ⑤ [ro'tulus دنمأخوذ فرانسزجه] تكرلك ، چرخ ، يوارلاق ‖ — (Zeug =) = Mange ‖ چقريق، مقره ‖ جدول، فهرست، ليستا ‖ (نبا) براويونجينك اويونده اويناياجغی اويون پارچه‌سی، رول .

Rollen (ـ فع لا +) a. ㉑ وتبديل موقع مراد اولندقده (فع لا —) و (فع متع) يوارلامق ‖ چماشوری يوارلاق ، جلا ماكنه‌سی آلتندن كچيرمك ‖ —sich يوارلانمق (lassen)—sich يوارلانمغه صالح اولمق، يوارلانمق .

Roller (ـ ا م) a. ㊵ [rollen] يوارليان ‖ چماشور جلاليان ‖ (تشر) دور ايدن عضلات .

Rollo (ـ ا خا م) ㊱ راتول ‖ نورمانديانك برنجی دوقه‌سی.

Rom (ـ اخالا) ㊱ (جغر) ايتاليانك پای تختی روماشهری.

Romagna (ne-ya ـ اخا مؤ) (inn.) (جغر) —die قديم حكومت روحانيه‌نك شمال شرق قسمی .

Roman (ـ ا م) ㊳ [اساساً رومان لساننده يازلمش حكايه] [فر] رومان .

Romane (ـ ا م) ㊷ [لاتينجه] رومالی، رومان .

Romanisi(e)ren (ـ فع متع) a. ㉑ [لاتينجه] روماليلشديرمق ‖ رومان صورتنده حكايه ايتمك، تحرير ايتمك .

Romantisch (ـ ص) [لاتينجه] ㉔ اوروپا قدمای ادباسنك تأسيس ايتدكلری اصول انشا وتحريری ترك ويا تعديل ايله يكی برچيغر آچان محررلرك طوتمش اولدقلری رومان اصولی ، رومانجيلق اصولنده اولان ، رومانكسی .

Romanzero (ـ ts ـ ا م) ㊱ [اسپا] بعض وقايع قهرمانيه وياحكايات مؤثره‌يی حاكی اسپانيول شرقيلری مجموعه‌سی.

Römer (ـ ا م) a. ㊵ [قديم آلمانجه rûmari] اسكی رومالی ‖ پشيل شراب قدحی (اكثريله رهن شرابی . بياض شراب ايچمكه مخصوصدر) ‖ —der ماين نهری اوزرنده كائن فرانقفورت شهری دارشوراسی ، رومر .

Rönne (ـ) (rinnen فعلنك صورت الثانيه ماضيسنك برنجی واوجنجی مفرد شخصلری) .

Rosa (ـ) تام لاتينجه = Rose ‖ يالكز بروجه آتی مستعملدر: Sub rosa من غيررسم، اعتقاد وامنيتله ‖ (ا مؤ) وافتيز اسمی روزا . روز ‖ (ا خا لا) (جغر) —Monte (آلپ طاغنده) روزا تپه‌سی، طاغی ‖ (ا لا) پنبه رنك .

Rose (ـ ا مؤ) ㊶ كل ، ورد ‖ (ضرمثل) keine—ohne Dornen دیكنسز كل اولماز ‖ mit der Zeit pflückt man صبرك صوكی صلامتدر ‖ (معمار) —n (die) كل، يلدز شكلنده تزيينات معماريه ‖ (علم امراض) دری اوزرنده حاصل اولان ، يلانجق ، حمره .

Rosen„ ... (…) —blatt (ا لا) كل ياپراغی ‖ —kriege (جمع م) انكلتره‌ده وقوعبولان ايكی كل محاربه‌لری ‖ —essig (ا م) كل سركه‌سی ‖ —farbe (ا مؤ) كل رنكی ‖ —farben (ص) كل رنكی ، كل رنكنده اولان ‖ —garten (ا م) كل بغچه‌سی ، كلستان ‖ —holz (ا لا) كل آغاجی ‖ —käfer (ا م) (تاطبيعه) آلتون بوجك ، ستوان ‖ —kranz (ا م) كلدن پاپيلان تاج ‖ تسبيح ‖ —lippen (جمع مؤ) كل رنكلی دوداق ، لب ‖ —mehl (ا لا) توز حالنه افراغ ايدلمش كل ياپراغی، كل توزی ‖ —monat (ا م)، —mond (ا م) كل آيی ‖ سنهٔ روميه‌نك دوردنجی ويا آلتنجی آيی، حزيران ‖ —roth (ص) كل رنكی، كل قرمزيسی، كلكون ‖ —öl (الا) كل ياغی ‖ —wange (ا مؤ) كل يناق، رخ ، رخسار كلكون.

Rosette (ـ ا مؤ) ㊶ [فر] كل شكلنده باغلی قورده وشريت، فيونكه ‖ نشان كلی ‖ ساعتی ايلروكيرو آلمغه مخصوص اوفق چرخ ‖ قيرمزی وخالص باقير ‖ (معمار) كل شكلنده تزيينات معماريه ‖ پرده طياغی، قولی ‖ روزا، المانك طاشی .

Rosig (ـ ص) ㉔ [Rose] كل كبی، كل رنكلی، كلكون، كل كبی تازه ‖ (مجا) in der —sten Laune sein پك كيفلی ، زياده نشئه‌لی اولمق .

Rosine (ـ ا مؤ) ㊶ [لاتينجه ra'cemus دن اسكی فرانسزجه rosin] قوری اوزوم ‖ —kleine رزاق اوزومی ‖ (مجا) große —n im Sack haben مالی، ماملكنی اوكمك ، آندن بحث ايتمك ‖ مستقبلی دوشونه‌رك كندينه كلين كوكی اولمق، ايوشيلره وجود وامكان ويرمك ، صايقلامق.

Rosmarin (ـ ا م) ㊳ [لاتينجه ros mari'nus] (نبا) فصيلهٔ سفويه‌دن بيريه .

Rosoglio (rŏ-zŏl'-lyŏ ا م) ㊱ [ايتا] قونياق، شكر وعطرياتدن معمول ليكور نوعی، روزولی .

Roß (ـ قديم آلمانجه hros ‖ Lauf-thier ‖ مرا ، لاتينجه cu'rrere) ㉛ سرت بارگير ، قوشی بارگيری .

Roß„... (…) —apfel (ا م) بارگير نرسی ‖ —fe'fel ... —kasta'ni-e (ا م) (نبا) فصيلهٔ صيوانيه‌دن رازيانه ‖ (ا مؤ) (نبا) هند ، آت كستانه‌سی ‖ —schweif (ا م) آت ، بارگير قويروغی ‖ اوروپا سربوشلرينك اكثريسنه طاقيلان آت قيلی .

Rössel-sprung (ـ ا م) ㉛ شطرنج اويوننده‌كی طاشلردن : آتك سيرامسی ، آتلسی .

Rost (ـ ا م) ㊳ پاصود ㉛ [قديم آلمانجه rost] پاس (كذا مجا) ، حمض ‖ (صنع) [قديم آلمانجه rosta] (ـ) اوجاقده برشی قيزارتمغه مخصوص ايزغره، اوجاق اسقره‌سی.

Röst„... (‒…) —pfanne (ا مؤ) قیزارتمه طاوه‌سی.
Röste (ـَ ا مؤ) [rösten] کنویری صویه باصدیرمه || کنویرك صویه باصدیرلدیغی حوض || قیزارلمش پاتاتس ایکی.
Rosten (ـَ فع لا ±) b. ㉑ [Rost] پاصلانمق، پاص طوتمق || (ضرمثل) alte Liebe rostet nicht محبت قدیمه پاصلانمز، سوکمز، اسکی سوکیلی اونودلمز.
Rösten (ـَ فع متع) b. ㉑ [Rost] قیزارتمق || کتان، کنویری صوده ایصلاتمق.
Rotang (ـَ ا م) ㊳ [مالای لسانجه] (نبا) هند قامشی || قامش باصتون.
Rotation (ـُ ssion — ا مؤ) ㊾ دونمه، دور، حرکت دورانیه.
Roth (ـُ ص) ㉑ [قدیم آلمانجه rôt = روجه erythro's، لاتینجه ru'tilus || مرا . السنهٔ آریانه‌نك اساسی اولان هندجه rudhira Blut] ، röther دها قرمزی، براز دها قیرمزیجه، röthest الك قرمزی || قرمزی، لعل، آل || —werden قیرمزی اولمق، قیرمیزیلاشمق، قیزارمق || (صاچ حقنده) قرمزی، قرمزی صاری، قیزیل || —(hoch=) قویو قیرمزی، لعل رنك || (علم امراض) —e Ruhr دیزانتری، اسهال.
Roth„... (‒…) —bärtig (ص) قیزیل صقاللی || —käppchen (ا لا) قیرمزی کوچك شاپقه، قیزیل تاکیه || —kohl (ا م) (اوقق) قیرمزی لحنه || —wein (ا م) قیرمزی شراب || —auge (ا لا) قزیل کوز || قیرمزی کوزلی کسه || بالیق دره قیامی || —bart (ا م) قزیل صقال || قزیل صقاللی کسه || Kaiser — bart (برنجی فردریق) ایمپراطور باربروس || —blind (ص) غلط رؤیت الوانه داء دالتونه مبتلا اولان || —buche (ا مؤ) (نبا) قزل کولکن || —dorn (ا م) (نبا) قزیل موشموله || —fichte (ا مؤ) (نبا) عادی چام || —fink(e) (تا طبیعه) اسپنوز (قوشی) || —fuchs (ا م) تلکی (=Fuchs) || کذا آل بارکیر || —gelb (ص) (ا لا) قرمزی‌یه چالار صاری، طوروتجی، قزیل صاری || —gerberei (ا مؤ) دباغخانه || —gießer (ا م) باقیردوکه‌جیسی || —glühend (ص) آتش، قزل درجهٔ حرارتده اولان، آتشی رنك || —haut (ا مؤ) شمالی امریقانك قزیل دریلی هندو تعبیر اولنان یرلی اهالیسی || —huhn (الا) (تاطبیعه) قزیل کنکلیك || —kehlchen (ا لا) (تاطبیعه) صقا قوشی || —lauf (ا م) (علم امراض) = Rose || rothe Ruhr= || —specht (ا م) (تاطبیعه) Bunt=specht || —schwänzchen (ا لا) قزیل قویروق قوشی، القبت قوشی || —stift (ا م) Röthel= || —wälsch (ا لا) [اورته آلمانجه rôt walsch fremd klingende Trug-sprache] کلفان بکاری خرسزلر وامثالی آره‌سنده مستعمل واویدرمه لسان، قوش دیلی || —wild (ا لا) (آوجیلقده) کییك، یبانی کچی، قره‌جه وامثالی کبی اورکك ووحشی حیوانات.
Röthe (ـَ ا مؤ) ㉑ [roth] قزیللق، قیرمزیلق || آتشی آل رنك، زیاده پارلاق وقوتلی کل رنکی، کلکون || — خصوصیله صاچ حقنده قرمزیلق.
Röthel (ـَ ا م) a. ㊵ [roth] قرمزی قورشون قلمی || (صنع) دولکرلکده: آشو طاشی، قرمزی طوپراق.

Röthen (ـَ فع متع) b. ㉑ [roth] قرمزی‌یه بویامق، قرمزی یاپمق، قرمزی رنك ویرمك، قرمزیلاشدیرمق || —sich (فع مطا) قیزارمق، قیزاروب بوزارمق || قرمیزیلاشمق.
Röthlich (ـَ ص) ㉑ [roth] قرمزیمسی، قیزیل، قرمزیمطراق || (صاچ حقنده) قرمزیمسی.
Rotte (ـَ ا مؤ) ㊿ [لاتینجه rupta دن مأخوذ قدیم فرانسزجه rote] سوری، آلای، جماعت، کروه || عوام ناس، آیاق طاقمی، کروهی || جمعیت، قومیته، یارتی، فرقه، طائفه || (آوجیلقده) Wölfe— قورت سورووسی || قدعده (ع) طابور || شمدی (یکدیکری آرقه‌سنده طوران وایکیسی بر دیری تشکیل ایدن نفرات) دیزی.
Rotten (ـَ فع متع) b. ㉑ و —sich (فع مطا) [Rotte] طوپلامق، جمع ایتمك، سورو، کروه، آلای تشکیل ایتمك || طوپلانمق، جمع اولمق، بریکمك.
Rotunde (ـَ ا مؤ) ㊿ [لاتینجه] مدور بنا، قبه‌لی چارداق || بعض آرابه‌لرك آرقه یری.
Roß (ـُ ا م) ㊳ (sans pl.) [قدیم آلمانجه hroz || مرا . آنغلو ساقسونجه hrûtan schnarchen] سوموك || بارکیر نزله‌سی، رعام، سقاوه.
Rouleau (فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) ㊶ (جمعی: —x صورت تلفظی: rou-lô'sse) پایلی، یوقاریدن آشاغی‌یه اینان و چیقان (مشمع) پرده.
Roulett (rou-lè'te ا لا) ㊶ فرلداق اویونی.
Routine (rou-ti'nè ا مؤ) ㊿ (sans pl.) [فر] عملیات وتجاربله اکتساب اولنمش مهارت وملکه، پراتیقه، ملکه، ممارسه.
Rrrum! (ـُ حرند) برووروم!
Rüb„... (‒…) —rettig (ا م) (نبا) طورپ، چقل یری || —saat (ا مؤ)، —samen (ا م) (نبا) = Rübsen.
Rübe (ـَ ا مؤ) ㊿ [قدیم آلمانجه ruoba = لاتینجه rapa، رومجه rha'phys] (نبا) (زرا) طورپ، خصوصیله شالغم، لفت || ایری شالغم || —gelbe حاوج، جزر (— = Mohr) || —rothe پانجار || (عیا) (بریله‌لطیفه) Jemandem —n schaben ویاخود: Rübchen schaben ویا استهزا ایچك اوزره صاغ الك شهادت پرمغیله صول الینك اوزرینه کسر ویا یونتار کبی حرکت ایتدیره‌رك، سورتمه‌رك اکلنمك ذوقلنمك) یغما یوق! نا قپارسك! اوخ یا! (بارکیر قویروغنك اتلی وکمیکلی قسمی) قوچان.
Rubel (ـَ ا م) a. ㉑ [روسجه || (Geld=) Stück] تقریباً ۲,۲٤ مارق، اون طقوز بچق غروش).
Rüben„... (‒…) —zucker (ا م) پانجار وامثالندن چیقاریلان شکر.
'Rüber (ـَ) (عو) herüber ك صورت مختصره‌سی.
Rubicell (ـُ ssـَ ا م) ㊳ [لاتینجه] (معد) آچیق رنکلی یاقوت.
Rubin (ـُ ا م) ㊳ [لاتینجه] (معد) قرمزی یاقوت، زمردکبی سرت وقرمزی مجوهر.
Rubrik (ـُ ا مؤ) ㊾ [لاتینجه] سرلوحه، عنوان || صره نومروسی.

Rubrizi(e)ren (ـ‿ـ‿ـ فع متع) b. ㉑ [لاتينجه]
فيشات قومق، تمغالمق، تمغا اورمق || برخلاصه ، مجمل، اوراق
اوزرينه نومرو وتاريخ قومق .

Rübsen (ـ‿ الا) (نبا) (زرا) شالغم .

Ruchbar (ـ‿ ص) ㉑ [شمالی آلمانجه Geschrei rucht]
نشر واشاعه اولنمه، اعلان واعلام ايله، تعميم ايله || —machen
تعميم ايتمك ، تواتر ايتمك، اعلان ايتمك، نشر ايتمك .

Ruck (ـ‿ ا م) ㊳ [قديم آلمانجه rucch] شدتله
اويناتمه، سلكمه، ارتجاج، وجودك قسم علياسنك بدن بردنبره
صارصيلوب ، غير اختيارى سيلكينوب حركت ايتمسى || mit
einem— بردنبره ، شدتلى برضربه ، حركتله .

Ruck „ ... (ـ...) —sack (ا م) ايكى كوزلى كويلى
طوربه‌سى || —weise (حا) كذا (حا) صارصمق اوزره ،
صارصه‌رق، سيلكمكله || فاصله ايله || غرابت خلق وطورله .

Rück„... (ـ...) [اسكيدن = Rücken || حال اوله‌رق
= zu-rück] —bleibende (r) (ام) كيرو قالان، كچيكن ||
—bleibsel (ا لا) بقيه ، باقى ، كسر || —bewegung
(ا مؤ) كيرويه اجرا اولنان حركت، يوريش، حركت رجعيه ،
رجعت || —blick (ا م) كيرويه باقمه ، آرقه‌يه نظر ايتمه ||
(مجا) einen—blick werfen (auf ...) ماضى‌يه كچمش برشيئه
عطف نظر ايتمك || —bürge (ا م) اكثريا (تجا) بركفالتى
تصديق ايتمه ، بركفيله كفيل اولمه || —fahrt (ا مؤ) آرابه
ويا وابور وامثاليله كيرويه دونمه ، عودت || —fällig (ص)
(عد) = heim-fällig || —fällig (in einen Fehler)
يكيدن برجرم وقباحته متجاسر اولمق، سابقه‌لى اولمق ||—frage
(ا مؤ) كندو يه برسؤال ايراد اولنان كمسه طرفندن اولجه
سؤالى صورانه مقابلةً ايراد سؤال ايتمه ، بوصورتله ايديلان
سؤال || فكر ورأيه مراجعت، برينك برشيئه دائر فكر ومعلومات
ورأى وقياسنه دائر ايديلان استيضاح || —fuhre (ا مؤ)
كيدوب كله‌جك ، دونه‌جك آرابه وامثالى || —gabe (ا مؤ)
اعاده ايتمه، كيرو ويرمه، bei der—gabe اعاده اولنمق اوزره ||
—gängig (ص) كيرو ليان ، كيرو حركت ايدن ، تدنى ايتمه ،
نقض، بوزمه || einen Handel—gängig machen برمقاوله‌يى
بر بازارلغى بوزمق، فسخ ايتمك ، قبول ايتمامك || —gängig
werden وقوعبولمامق، ميدانه كلمامك، بوزلمق ||—kauf (ا م)
اكثريا (تجا) مشتريدن بيعى استرداد، يكيدن اشترا || استرداد ||
—kehr (ا مؤ) عودت ، اوه دونمه || —lehne (ا مؤ)
صنداليه‌نك آرقه‌لغى، طيانمغه مخصوص محل ||—marsch (ا م)
(ع) قشله‌يه عودت ، اردوكاهه دونيش || رجعيت || —reise
(Hinreise ك مقابلى) (ا مؤ)عودت سياحتى، يولجيلغى ،
دونيش || —seite (ا مؤ) آرقه طرف، جهت كيرو طرف ،
ترس طرف ، ظهر || —sicht (ا مؤ) (صايغه ، صايغى، حرمت،
رعايت ، اعتبار ، ملاحظه) auf etwas , Jemand—sicht
nehmen برشيئى ، برينى صايمه، برشيئك برينك خاطرى ايچون
اولان صايغى || —sichtslos (ص) صايغيسز، شونى بونى بيلمز،
خاطر كوكل طانيمز، چكنمكسزين، صيقلمز || —sprache (ا مؤ)
مشاوره ، استشاره ، مذاكره || —ständig (ص) بورجلو،
متدار || باقى قالان، بقيه ، قصور، كيرو قالان (اقچه) ||
(كيه) تورتو ، پوصه ، رسوب || ✱—tritt (ا م) كيرويه
آتيلان، ياپيلان خطوه || عودت || برمقامدن ، موقعدن چيقمه ،

خروج || انزوا ، چكلمه || —wand (امؤ) برشيئك كيروسنده
واقع ديوار ، پرده ، سطح || —wärts (حا) كيرويه ، كيرو
طرفه ، كيرويه طوغرى ' آرقه جهته || im Wagen—wärts
sitzen آرابه‌ده قارشويه (يوزى حركت اولنان جهتك عكسنه
كله‌جك وجهله) اوطورمق || (مجا) mit ihm geht es
—wärts اونك ايشلرى فنا ، كيرى كيرى كيديور ، چوق
بوزوق || —wirkung (ا مؤ) عكس عمل ، تأثير مقابل ||
—zahlung (ا مؤ) اوده‌مه ، تأديه ، اداء دين || —zug
(ا م) خصوصيله (ع) رجعت || عودت، كيرو حركت ، دونمه .

Rücken (ـ‿ ا م) b. ㊵ [قديم آلمانجه hrucki]
آرقه، ظهر || —gegen— آرقه آرقه‌يه ، كذلك : mit dem—
gegen einander gekehrt || Jemandem in den— fallen
برينك آرقه‌سنى آلمق ، آرقه‌سندن اورمق || Jemandem den
—decken برينك ارقه‌سنى اورتمك، ستر ومحافظه ايتمك، كيرو
طرفنه امداد ايتمك || sich den—frei halten كيروسنى، ارقه‌سنى،
خط رجعتنى تأمين ايتمك || auf den—fallen صيرتى اوزره
دوشمك || Jemandem : وياخود , hinter Jemandes—
hinter'm— (in's Gesicht) برينك (قارشينك مقابلى) يوزينه
آرقه‌سندن كيزلى اوله‌رق || مطبوع برشيئك ارقه طرفى، ظهرى ||
(ع) eines Heeres— بر اردونك نهايتى، دمدارى بولنديغى
جهت ، خط رجعت طرفى ، آرقه‌سى .

Rücken (ـ‿ فع متع) a. ㉑ [Ruck] يرندن قالديرمق،
يرينى دكشديرمك، بر يردن قالديروب ديكر برمحله قومق، ايتمك،
اويناتمق، صارصمق || (حال ويا حرف جر واسطه‌سيله تبديل
موقع ايدلديكنى كوسترمك اوزره) den Tisch an's (Fenster)—
ماصه‌يى پنجره‌يه ياناشديرمق، پنجره‌نك يانته قويمق، سورمك،
پنجره‌يه قدر سوروب طيامق || (den Topf) vom (Feuer)—
چوملكى تنجره‌يى آتشدن چكمك ، آتشك كنارينه چكمك || den
Weiser وياخود: die Uhr) vorwärts وياخود: rückwärts)—
ساعتك ياقوانى ايلرى ويا كيرو آلمق، سورمك || (فع مطا)
sich nicht—und rühren يرندن (ايرقاريش بيله بريره)
قلدامامق، ميخلانمش كبى اوطورمق، قيچنى بيله قلداتمامق، تپرنمامك ||
(فعلا +) an : وياخود —mit etwas برشيئى يرندن اويناتمق،
تحريك ايتمك ، صاللامق || صارصمق || es ruckt und zuckt
(mir) durch den Körper وجوديمك هرطرفى آتيور
اويناييور ، تشنج ايديور ، حوپلاييور ، پير پير ايدييور ||
(فع لا—) : ايلرى كيرو كيتمك ، حركت ايتمك ، يوريمك ،
ايلرولمك كيريلك || — dicht an einander ايوجه بر برينه
ياناشمق || — an Jemands Stelle برينك يرينه كچمك ||
— herauf ترق، ترفيع ايتمك || mit dem Gelde, der
Sprache heraus— (مجا .) heraus-rücken || näher-—
ياناشمق ، ياقلاشمق، يقين كلمك || (nicht) von der Stelle—
يرندن قيلدامق، اويناتمق، يرينى ترك ايتمك (يرينى ترك ايتمامك ،
برالمامق، يرندن قلداتمامق) || (ع) —(auf den Parade-Platz)
رسم كچيد ، يوقلمه اوله‌جق موقعه كيتمك ، حركت ايتمك ||
in ein Land— برمملكتى استيلا ايتمك || (برلين لسانجه)
كمسه‌يه كورنمدن، كيزلوجه ، اوك آيلغنى ويرمدن اودن چيقمق.

Rücken „ ... (ـ...) —floße (ا مؤ) (تا طبيعه)
صيرتى اوزره يوزان حيوان || —schlag (ا م) آرقه‌يه اوريلان
ضربه ، ارقه‌يه اورمه || —deckung (ا مؤ) (ع) (استحكا)

آرقه صیری ‖ lehne— (ا مؤ) صنداليه ، صره وامثالنده
آرقه‌لق ‖ mark— (ا لا) (تشر) آرقه كميكنك ايليكي ‖
schild-- (ا م) (تا طبيه) بوجكلرك : آرقه قبوغى ‖
schmerz— (ا م) (علم امراض) آرقه ، صرت آغريسى ‖
seite— (ا مؤ) آرقه طرف ، ظهر ، ترس طرف ‖ wirbel—
(ا م) (تشر) فقرهٔ ظهريه .

Rücklings (ـ‿ـحا) ㉔ [قديم آلمانجه ruchilingûn
كيرودن كيرويه ، ارقه جهته ‖ sich—bewegen كيرويه ،
آرقه جهته حركت ايتمك ، كيرو كيرو كيتمك ، رجعت ايتمك ‖
liegen— صيرتى ، آرقه‌سى اوزره ياتمق ، صرت اوستى ياتمق ،
اوزانمق .

Rucksen (ـ فه لا +) ㉑ c. [غوت‌لسانيجه hrufis
das Krähen] (كوكرجين حقنده) اوتمك ، دم چكمك .

Rüde (ـ ا م) ㉜ [قديم آلمانجه rudo] (بيوك
وقوتلى كوپك نوعى) چومار ، چوبان كوپكى ، صامسون ‖
(آوجيلقده) كوپك ، تلكى ، قوردك ارككى .

Rubel (ـ ا لا) ㊵ a. (هنوز اون‌سكزنجى عصردنبرى
مستعمل آوجى تعبيرى) كومه ، صورى .

Ruder (ـ ا لا) ㊵ a. [قديم آلمانجه ruodar
اولوب شمالى آلمانجه rojen كلمه‌سنه مناسبق واردر] (بحر)
كورك ‖ دومن ، دومنك صاپى ‖ am—sein sitzen, : ياخود
das—führen دومنده اوطورمق دومنى قوللانمق ‖ (مجا)
ادارهٔ امور ايتمك ، رأس ادارهٔ‌ده بولنمق .

Rudera (ـ جم) (inv) [لاتينجه] دوكونتى ، بقيه ،
آرتق .

Rud(e)rer (ـ)(ـ) ـ ا م) ㊵ a. [rudern] كوركجى ،
كورك چكان ‖ Drei— = اوچ چفته قايق‌صندال (وامثالى) .

Rudern (ـ فه متعه وفه لا ±) ㉑ a. ‖ (بحر) كورك
چكمك ، كوركله حركت ايتمك ‖ (مجا) صوده يابيلان حركت
حقنده : اللرينى كورك كبى قوللانه‌رق يوزمك ‖ mit den
Armen— يورركن قوللرينى يوزر كبى صاللامق .

Ruf (ـ ا م) ㊾ چاغرمه ، ندا ، سسلنه ‖ باغيرمه ،
چاغرمه ‖ er hat einen — als Professor nach Berlin
erhalten اوپروفسور اوله‌رق برلينه‌چاغرلدى ، جلب اولندى ،
پروفسورلكه برلينه كيتدى ‖ بورى اشارتى ، سس ‖ آو
حيواناتنك صداسى تقليد ايدن دودوك وامثالى ‖ es geht der
...daß, — روايت اولنوركه ... بروايت واركه ... ‖
سيت ، شهرت ، نام ، معروفيت ‖ in üblen —bringen
نامى شهرتى فنالشديرمق لكه دار ايتمك ‖ (etwas) Jemand
in—bringen برينك نام وشهرت قزانمسى موجب اولمق ،
اشتهار ايتديرمك .

Ruf„ ... (= ..) —name (ا م) برينك فاميليا اسمى
اوليوب چاغيرمه اسمى ، آدى .

Rufen (ـ فه لا +) ㉑ a. ㉚ 2 [قديم آلمانجه
hruofan] بر اسمى بركلمه يى يوكسك سسله اوقومق ،
چاغيرمق ، تلفظ ايتمك ‖ حايقرمق ، باغيرمق ‖ um Hülfe—
استمداد ايتمك ، ياردمه چاغيرمق ، استعانه ايتمك ‖ جان قورتاران
يوقمى ديه باقيرمق ‖ Jemandem— برينه سسلنمك ‖
Jemand— (فه متعه) برينى چاغيرمق ‖ Jemand—
سسلنمك (برينك حاضر اولمسى ، نقين كلمسى ينلشمسى ، بريره

كيرمسى ، بر پرده بولنمسى ، دقت ايتمسى آرزو وامر مقصديله)
Jemandem etwas ins Gedächtniß— برينك خاطرينه
برشى كتيرمك ، تخطر ايتديرمك ، برينه برشى خاطرلاتمق ،
عقلنه كتيرمك ‖ wie gerufen kommen بيلش كبى كلمك
امداده يتشمك ، تام استنيلان آرزو اولنان بكلنيلان وقتده
(چيقوب) كلمك ، حضركى يتشمك ‖ Jemand bei Seite--
برينى بركناره چكمك ‖ نتيجه‌نك بيانيله كذلك (فه مطا)
Jemand wach— حايقيره‌رق برينى اويانديرمق ، برينى
سسلنه‌رك اويانديرمق ‖ sich heiser— باغيره باغيره حايقيره
حايقيره چاغره باغره سسى قيصلمق ، سسى قيصيلنجه يه قدر
باغيرمق ، حايقيروب چاغيرمق .

Rüffel (ـ ا م) ㊵ a. (عمو) توبيخ ، تكدير ، تعزير ‖
تأديب ‖ مجازات تأديبيه .

Rüge (ـ ا مؤ) ㊿ [rügen] مجازات تكديريه ،
تكدير ، تصحيح ، مجازات (مرا . Rüffel) ‖ اخطار ‖
öffentliche— تكديرعلنى ‖ ذم ، مؤاخذه ‖ برجنايت وقباحتك
اعلان واعلام ايدلمسى ‖ قباحت ، تهمت ، مغاير قانون ونظام
حركت ‖ بونك ايجاب ايتديردكى مجازات .

Ruh (ـ ا مؤ) ㊾ = Ruhe .

Ruhe (ـ ا مؤ) ㊿ [قديم آلمانجه ruowa] راحت ،
استراحت ، حضور ، سكونت ‖ sich zur — begeben
استراحت ايتمكه كيتمك ، ياتمغه كيتمك ، براى استراحت ياتمق ‖
seiner Asche! , —sei mit ihm! — رحمت اولسون ! ،
روحى شاد اولسون ! ‖ Jemandem keine—gönnen برينى
اصلا راحت براقمامق ، برينه هيچ راحت وحضور ويرمامك ‖
Jemandem eine angenehme —wünschen برينه اه
راحتلق ويرسون كيجه‌كز خير اولسون (افندم) ديمك ‖
er ist nicht aus seiner —zu bringen دنيا يقلسه بنه
اوسكونتنى بوزمز ‖ ! —lassen Sie mich in براقكز ! براقكز !
بنى راحتسز ايتميكز ! طوقونميكز ! چكيل ! چكيلكز اورادن !
بكا مسلط اوله ! هايدى دفع اول ! چكيل شورادن ! هله‌طورسن !
هله سزطورك ! ‖ lassen Sie mich damit in— بكا اوندن
بحث ايتميكز ! ‖ zur —bringen ‖ تسكين ايتمك zur —gehen
اويقويه ، ياتمغه كيتمك ‖ اولمك ، وفات ايتمك ، عازم دار بقا
اولمق ‖ sich zur — setzen چكلمك ، استعفا ايتمك چيقمق ‖
— am Schlosse eines Gewehres ‖ Ruhe=stätte =
برتفنكك خروسنده اولان استنادكرتيكى ، نقطه‌سى .

Ruhen (ـ فه لا +) ㉑ [قديم آلمانجه rawôn]
استراحت ايتمك ، راحت ايتمك ‖ (ضرمثا) nach der Arbeit
ist gut— چالشمه‌دن ، ايشدن صكره استراحت ، راحت طاتلى
اولور ، كوزل ‖ von seiner Arbeit— ايشى بتيروب ديكلنمك ،
ايشدن صكره يورغونلق آلمق ‖ (موتا حقنده) ...hier ruht
بورايه مدفوندر ، بوراده ... مدفوندر ‖ ساكن وساكت اولمرق
طورمق ، سكوتى محافظه ايتمك ‖ ! —laßet die Todten
اذكروا موتاكم بالخير ! ‖ ich wünsche Ihnen wohl geruht
zu haben صباح شريفلر خيرلر اولسون (ان شا اه كوزل
اويوديكز) ‖ (فه متعه) — الخ ... den Geist باشى دينكلمك ،
ذهنى ، فكرينى استراحت ايتديرمك ‖ (فه مطا) —sich
استراحت ايتمك ، ديكلنمك .

Ruhig (ـُ ـ ص) (21) [Ruhe] ساكن ، سكونتلى ‖ صاكن ، اوصلو ، حليم ، سليم ، ترببه لى ، آسوده ، ملايم ‖ آغر ، تمكينلى ، امين ‖ (ihr) Kinder! —، چوجقلر، اوصلو طوروك ! اوصلو طوروك چوجقلر ! صوصت ! ‖ bei —em Blute, bei —er Überlegung صبروتأنى ايله ، دوشونه رك ، عجله وتلاش ايتميه رك ‖ —schlafen ساكن وسكونتلى اويومق ، اويوركن راحتسزلق فلانه دوچار اولمامق ‖ (بحر) —e See صاكن ، دورغون ، صود ليان دكز .

Ruhm (ـُ ا م) (38) (*sans pl.*) [قديم آلمانجه hruom] ظفر ، غلبه ، مظفريت ‖ hoher— شان وشوكت ، سعادت ، عظمت ، اجلال مجد ، نام ، شهرت ‖ Ruf = اسم ، شهرت ، صيت : sein —ist nicht sein اونك شهرتى پك اوقدر دكلدر ، پك اساسلى برشى دكلدر .

Rühmen (ـُ فعـ متعـ) و sich— a. (21) (فعـ مطا) mit etwas— : ياخود sich einer Sache— , sich wegen كندينى برشيدنطولايى اوكمك ، برشيئله تفاخر ايتمك ، برشيدنطولايى اوكونمك ، اوكونوب طورمق ‖ مدح وثنا ايتمك ، اوكمك .

Ruhmes-Halle (ـُ ـ ا مؤ) (53) مشاهيرك ،وطنه بيوك خدمت ايدنلرك مدفون اولدقلرى وياهيكل وصائره لرينى محتوى مقام ، (كليسا) .

Rühmlich (ـُ ـ ص) (21) [Ruhm] شانلو ، شرفلى ‖ شايان مدح وثنا .

Ruhr (ـُ امؤ) (49) [قديم آلمانجه hruor Bewegung] (علم امراض)—(rothe) ديزانتريا ، قانلى ياصور ، قانلى بلغم دفعى وباغرصاقلرده صانجى يى موجب علت ‖ ترلا ويا اوزوم باغنك صوك دفعه اوله رق سورلمسى ، ويا چاپه لنمسى ‖ (ا خا مؤ) دن نهركبيرينك قوللرندن اولان رور صويى ‖ كذا ماس نهرينك قوللرندن برى روئر ، رور .

Ruhren (ـُ فعـ متعـ) a. (21) (زرا) einen (Acker)— برترلايى صوك دفعه اوله رق چاپه لمق ، سورمك (اشبو مصدر rühren مصدرينك برصورت ديكريدر) .

Rühren (ـُ فعـ لا+) a. (21) [قديم آلمانجه hruoran bewegen machen] طوقونمق ، تأثير ايتمك ، اوينامق ، تحريك ايتمك = her-rühren مثلا : davon rührt der Gebrauch her بوعادت اوندن قالمشدر ‖ اوينامق ، حركت ايتديرمك ‖ kein Glied —können هيچ بريرينى ، اعضاسنك هيچ برينى اويناته مامق ‖ die Trommel— ترامپته يى چالمق ‖ نادراً = be-rühren و an- ‖ شدتله وبردنبره چارپمق ، اورمق ، طوقونمق ، راست كلمك ‖ —(um-) قاريشدرمق ، چالقامق ، صاللامق ‖ Jemand— برينه طوقونمق ، تحريك ايتمك ، تأثير ايتمك ، ايچنى اويناتمق ‖ —sich (فعـ مطا) sich هيچ قملدانمامق ، اوينامامق ، صاللانمامق ‖ gar nicht— ich kann mich vor Müdigkeit gar nicht mehr — يورغونلقدن (آرتق) هيچ بريرمى قملدانه جق حالم يوق ، اقتدارم يوق ‖ (ع) rührt euch! يرنده —راحت !

Rührig (ـُ ـ ص) (21) [rühren] صبرسز ، راحت طوره ميان ، اويناق ‖ سريع الحركه ، جست وچالاك ، خفيف .

Ruin (ـُ ـُ ا م) (38) [لاتينجه] ضياع ، محو وخراب اولمه ، تلف اولمه ، يقه ، پريشان اولمه ، يامه ، خرابيت ، اضمحلال .

Ruine (ـُ ـُ ا مؤ) (53) [لاتينجه] خرابه ، ويرانه ، خرابه زار ، ويرانه لك .

Ruini(e)ren (ـُ ـُ ـ فعـ متعـ) و sich— a. (21) (فعـ مطا) [Rui'ne] خراب ايتمك ، محو وپريشان ايتمك ، مضمحل ايتمك ، باتيرمق ‖ يامق ، محو وخراب اولمق ، چوكمك ، بر باد اولمق .

Rülps (ـُ ا م) مفردى (26) جمعى (36) (عو) كگرمه ‖ (مجا) قبا ونزاكتسز ، تربيه سز كمسه .

Rülpsen (ـُ فعـ لا+) c. (21) [شمالى آلمانجه] (عو) كگرمك .

Rum * (ـُ حا) her-um كلمه سنك صورت مختصره سى .

Rum (ـُ ا م) (56) (*sans pl.*) [سانسقريتجه röma Wasser دن مأخوذ انكليزجه] شكرقامشى اوزينك تخمرى ايله استحصال قلنان مادهٔ مايعه ، روم .

Rumäne (ـُ ـُ ا م) (52) [لاتينجه roma'nus] ، Rumänin (ا مؤ) (50) رومانيالى اركك ، قادين .

Rumäni-en (ـُ (ـُ) ـُ ا خا لا) b. (40) رومانيا .

Rumeli-en (ـُ (ـُ) ـُ ا خا لا) b. (40) (جغر) [تركجه Rumi , Römer Schrift] ممالك شاهانه دن روم ايلى قطعه سى .

Rumeliot (ـُ (ـُ) ـُ ا م) (51) ، —in (ا مؤ) (50) روم ايليلى .

Rummel (ـُ ا م) a. (40) [فرانسزجه rouille] قبا قالين وسسز بركورلتى ياپان ، سس چيقاران شى ‖ = Ge-rümpel ‖ (مجا) (عو) den ganzen —kennen تكميل دالا ويره يى ، كيرديسى چيقديسى بيلمك ‖ خاريلتى ، كورولتى ، طاژيرديلى اوغولتيلى كورولتى .

Rumor (ـُ ا م) (38) [ايتا] صيزلتى ، سسزجه ويرآغزدن اولنان اشتكاى عمومى ، كورلدى ، شماته ، قيل وقال .

Rumpeln (ـُ ±) a. (21) [شمالى آلمانجه] = rummeln ‖ بعضاً (فعـ متعـ) Alles durch einander — هيپسى بربرينه قاتمق ، آلت اوست ايتمك ، بربرى اوزرينه ييغمق ، بربرينه قاريشديرمق .

Rumpf (ـُ ا م) (31) [شمالى آلمانجه وقديم آلمانجه rimphan ‖ gerunzelte Umfassung] كووده ‖ طاوق وامثالى حيواناتك كووده سى ‖ بركمينك اسكاق ‖ برماكنه نك كووده قسمى .

Rümpfen (ـُ فعـ متعـ) c. و a. (21) [قديم آلمانجه ruph(i)an zu Runzeln zusammen ziehen] (يوزينى) بوروشديرمق ، اكشيتمك ، (قاشنى) چاتمق ، صورتى آصمق ‖ (عو) (das Maul : ياخود den Mund)— آغزينى ، دوداقلرينى بوزمك .

Rund (ـُ ص) (24) [فرانسزجه اولوب لاتينجه rotundos دن مأخوذدر] تكرلك ، دائره وى ، مقوس ، دكرمى ‖ يوارلاق ‖ heraus— طوغريدن طوغرى يه ، بلا احتراز ، آچيقدن آچيغه ‖ abschlagen— بلا احتراز ، طوغريدن طوغرى يه رد ايتمك ‖ eine —e, volle Stunde تمام برساعت ‖ دليكسز برساعت ‖ um etwas herum— برشيئك دائراً مادار اطرافنده ، چپه چورهسنه ‖ (مجا) (تمام ، باشلو باشنه ، مكمل) etwas —machen برشيئى نتيجه لنديرمك ، اتمام واكمال ايتمك ، نتيجهٔ مطلوبه وحسنه يه ايصال ايتمك ، تماملامق .

Rund„ ... (...ً) —bäckig (ص) شيشقو صورتلى،
يوارلاق يناقلى، يوزلى، طوپ چهره‌لى، تاتارچهره‌لى || —brenner
(برلامبه‌نك ايپيكى اوزرينه اوطورديلان وضيايه دائره‌وى،
يوارلاق برشكل ويرن) دائره‌وى طابله || —beet (ا لا)
(بر باغچه‌ده دائره‌وى) كوبك || —bogen (ا م) (صنع)
(معما) (Spitz=bogen ك مقابلى) مدور كمر، تكميل كمر،
تام كمر || —erhaben (ص) محدب || —fahrt سياحت؛
تفرج دوريه || eine —fahrt um den See machen بركولك
اطرافنى قايق ويا آرابه ايله طولاشوب كزمك، دور ايتمك ||
—gang (ا م) خصوصيله (ع) دوريه (خدمتى) || —gemälde
(ا لا) پانوراما || —hohl (ص) مقعر || —holz (ا لا)
يوارلاق آغاج، تخته || يارلمامش اودون || كسلمامش آغاج،
اودون || —lauf (ام) =Kreis=bewegung || (جمناستيقده)
ديو آديمى || —reise (ا مؤ) دوراً ياپيلان سياحت || (براى
خدمت) دور || —schnur (ا مؤ) (صنع) غيطان، خرج ||
—um (حا) دائراً مادار، دوراً .

Runde (ـ ا مؤ) (53) [rund] دائره، قوس دائره،
حركت دوريه || دوريه رقصى اجرا ايدنلرك تشكيل ايتدكلرى
خلقه || (ع) دوريه (خدمتى) .

Ründe (ـ ا مؤ) (53) [rund] مقوسلك، دكرميلك،
دائره‌وى اوليش، يوارلاقلق، محدبلك || (صنع) (معما) كمرك
مقعريت ومقوسيتى .

Runden، ründen (ـ فع متع) و —sich ايكيسيده
(فع مطا) b. (21) [rund] (صنع) مقوس ياپمق، دائره‌وى
كسمك || يوارلاقلشديرمق، دائره‌اوزرنده چويرمك || يوارلاقلاشمق،
دائره اوزرنده دونمك، دور ايتمك، طولاشمق .

Runde-stock (ـ ا م) (25) قايق مرانغوزلرينك
قبورغه‌لرك قوسيتلرينى اولچمكه وتعيين ايتمكه مخصوص قوسى،
جدولى .

Rundlich (ـ ص) (24) مقوس، دكرمى، دائره‌وى ||
يوارلاق، طوپارلق || (اشخاص حقنده) طيقناز، شيشمانجه، يوارلاقجه.

Rundung (ـ ا مؤ) (49) [runden] قوسلنديرمه،
دكرمى ياپمه، چويرمه، يوارلاق، طوپارلاق ايتمه، دائره مسى
ياپمه || =Ründe || يوارلاق برشى .

Rune (ـ ا مؤ) (53) [قديم شمال لسانجه rûn
Schrift-zeichen] اسقانديناولرك قوللاندقلرى اسكى حروفات.

Runge (ـ امؤ) (53) [غوت لساننده Stab hrugga]
(صنع) نردبان مقامنده استعمال اولنان برسيريغك قدمه‌سى
اوله‌رق طرفيندن چيقان آغاجلرى .

Runkel (ـ امؤ) (53) (نبا) دها زياده مستعمل اوله‌رق:
—=rübe (ـ ا مؤ) پانجار .

Runzel (ـ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه ru'nzila ||
اسوج لساننده rynka runzeln] (درى اوزرنده) بروشقلق،
غضن || n— كوزك طيش پيكارلرنده اولان قات، بروشقلق.

Rüpel (ـ ا م) a. (40) [قديم آلمانجه Rûpilo
Ruprecht] قبا ونزاكتسز آدم .

Rupfen (ـ فع متع) c. و a. (21) [غوت لساننده
Riupan || مرا . raufen] چكمك، يولمق، قوپارمق ||
(آوحيواناتندن قاز، اوردك، قوش طاووق وامثالنى) يولمق،
توكنى قوپارمق || (مجا) Jemand— برينى يولمق، پاره‌لرينى
چكمك، يولمق، يوتمق .

Ruppig (ـ ص) (31) [شمالى آلمانجه] يپلم يپلم،
يرتيق اسكى البسه || فقير، بيچاره، اوستى باشى خرابلق،
پژمرده قيافت .

Ruppsack (ـ ا م) (31) (عو) Lump .

Rusch (ـ ام) (31) ياخود (38) [شمالى آلمانجه] =Rinse .

Ruscheln (ـ فع لا ±) a. (21) (عو) =huscheln و
huschen || بر ايشى هوپالقله كورمك، هوپالق ايتمك ||
الى ايشده كوزى اوينشده اولمق .

Ruß (ـ ام) (38) [قديم آلمانجه hruoz Unreinlichkeit]
ايس || —im Kamine والخ اوجاق باجا وامثالنده حاصل اولان ايس ||
(مجا) ظلمت .

Russe (ـ ا م) (42) [وسطى لاتينجه ruzzus || قديم
شمال لسانجه rûs Lauf] ، —in (ا مؤ) (50) روس
(اركك، قادين) .

Rüssel (ـ ا م) a. (40) [قديم آلمانجه ruozan
wühlen] (طبيعه) —(des Elephanten) فيلك خرطومى،
كذا بوكا بكزر خرطوملى حيواناتك خرطومى، بورنى .

Rußen (ـ فع لا +) r. (21) [Ruß] ايس ويرمك،
توتمك، ايس وقوروم حاصل ايتمك || رنكنى آتمق، صولمق،
بوياسى چيقمق || ايس وقوروم سورمك، بوتنكله
سياهلاتمق .

Rußig (ـ ص) (24) [Ruß] ايس وقورومله قرارمش، ايسلى.

Russisch (ـ ص) (24) [Russe] روسيه‌يه منسوب،
روسيه‌دن، روسيه‌لى، روسيه‌نك || die —e Sprache, das
Russische روسيه لسانى، روسجه .

Rußland (ـ ا خا لا) (56) [اساساً Russen=land]
(جغر) روسيه || روسيه حكومتى .

Rüst„ ... (...ً) (بحر) —nagel (ا م) (صنع)
چاتنى چيويسى || —brett (ا لا) (صنع) ياپى اسكله تخته‌سى ||
—kammer (ا مؤ) سلاحخانه، مهمات وتجهيزات مخزنى،
ديوپى || اسلحهٔ عتيقه ديوپى || —tag حاضرلق كونى ||
على الخصوص يهوديلر نزدنده ايرتسى كونى كله‌جك اولان بايرام
ايچون ياپيلان عرفه كونى .

Rüste (ـ امؤ) (53) [شمالى آلمانجه rust Ruhe, Rast]
Ruhe= || zu (r) —gehen (خصوصيله غروب ايتمكده اولان
كونش حقنده) باتمق، غروب ايتمك || =zu Ende gehen .

Rüsten (ـ فع متع) و —sich (فع مطا) b. (21)
[قديم آلمانجه hrustan] —(sich auf ياخود : zu etwas)
برشيئه حاضرلاتمق || —Jemand mit etwas برينى برشيئله
تجهيز ايتمك || (ع) —ein Heer براردويى تسليح وتجهيز
ايتمك || تداركات حربيه‌ده بولنمق || (انشا آتده) اسكله قورمق.

Rüster (ـ ا م) a. (40) [rüsten] تسليح وتجهيز
ايدن || حاضرلايان || (امؤ) [قديم آلمانجه ruz و ter : Baum]
(53) (نبا) قره آغاج .

Rüstern (ـ ص) [Rüster] قره آغاج (دن معمول) .

Rüstig (ـ ص) (21) [قديم آلمانجه hrustic || مرا.
rüsten] كنج وتوانا، قوى البنيه، صاغلام، طاغ پارچه‌سى كبى،
عتيك، چويك .

Ruthe (ـٓـ ا مؤ) (55) [قديم آلمانجه ruota] قامچى، ديرباچ ، دكنك ‖ (تا طبيعه) حيوانانك ذكرى ، قرجى .

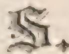
Rutsch (ـٓ ا م) (38) طوپراق ويا طاش يغيننك ييقلمسى، دوريلمسى ‖ طوپراق يغينى ‖ ييقلمه، چوكمه ‖ ييقيندى، چوكنتى.

Rutschen (ـٓ فعلا ـ) .c و .a (21) [Rutsch] قايمق، ييقلمق ، چوكمك ، ايلك آقمق ‖ (اشخاص حقنده) قايمق ‖ (عمو) (عجا) auf's Land— قيره، كزمكه چيقمق، طيشارى تنزهه آتلمق ، قوشمق .

Rutscher (ـٓ ا م) .a (40) [rutschen] (قيجى اوزرنده) قايان كسه ‖ $\frac{2}{4}$ تا قتنده ، وزنده ايديلان رقص ، غالوپاد .

Rütteln (ـٓ فعـ متـعـ وفعـ لا ـ+) .a (21) [rütten] سيلكمك ، صاللامق ، صارصمق ، ايتمك ، قاقمق Jemand aus dem Schlafe— برينى صارصه‌رق ، قاقه‌رق اويقودن اوياندرمق، سيلكمك ، سيلكوب دوكمك ‖ (حركت ايدن آرابه حقنده) صارصمق ‖ (عجا) voll gerütteltes Maß صيقه بامه .

Ryssel (rät'-ssēle ا خا لا) (55) (جغر) فرانسه شهرلرندن : ليل .

S. (ـٓ ا لا) (55) آلمان الفباسنك اون طقوزنجى حرف واون بشنجى حرف غيرصدائيسى ‖ صورت مختصره ده :'S يازيلور مثلا : in das Haus = in's Haus اوه ، اوك ايچريسنه ، get's nicht ? اولمزمى ؟

Sa! (ـٓ ssä) [فرانسزجه çà !] (حرند) هايدى! ‖ — ! — هايدى ، هوپ ساسا !

Saal (ـٓ z ا م) (40) [قديم آلمانجه sal (ا لا) = Söller] (جمعى Säle) صالون .

Saamen (ـٓـ z) (مرا . Samen) .

Saane (ـٓـ z ا خا مؤ) (50) (جغر) آرنهرينك قوللرندن: سارين صويى .

Saar (ـٓ z ا خا مؤ) (49) (جغر) موزه‌ل نهرينه آقان قوللردن سارصويى (زار) .

Saat (ـٓ z ا مؤ) (49) [قديم آلمانجه sāhan دن مأخوذ sāt = لاتينجه satum] (زرا) تخم اكمه ، زرع ايتمه ‖ اكيلان شى، تخم ، اكين ، بزر ‖ بوندن چيقان اكين محصولى die — steht schön اكين كوزل سرپدى ، چيقدى ، اكينلر چوق كوزل ، ايو .

Sabäismus (ـٓـــ z ا م) (45) [Sabäer] (سيارات وسائر اجرام سماويه‌يه پرست ايدنلرك مذهبى) صابئه مذهبى .

Sä-bar (ـٓـ z صـ) (21) [säen] قابل زرع .

Sabbath (ـٓ z ا م) (38) و (32) [عبرانيجه schab'ht ruhen] يهوديلرك يوم تعطيلى اولان جمعه ايرتسى كونى ، يوم سبت ‖ (خرستيانلرك) بازاركونى يوم تعطيل .

Sabber (ـٓ z ا م) .a (40) صاليا ، اغز كوپوكى ‖ (عجا) زهرناك وآجى‌سوز، آغزى‌كوپوره‌رك حدتلى وغضبلى بركمسه‌نك سويلديكى سوز .

Säbel (ـٓ z ا م) .a (40) [روسجه sabla] (ع) قلنج ، سيف .

Säbel ... (ـٓـ... z) —bajo(n)nett (ع) قصاطوره ‖ —gehenk (ا لا) (ع) قلنجى طاشيق اوزره بله ويا اوموزه باغلنان ، طاقيلان قلنج قايشى ‖ —koppel (ا مؤ) قلنج بل قايشى ‖ —tasche (ا مؤ) (ع) اوروپا هوصار سواريلرنده قلنجه آصيلان چانطه .

Saccharometer (ـٓـــ ch ـ z ا م) (ا لا) (شكر فابريقه‌لرنده برمايع‌درونده بولنان شكرمقدارينى تعيينه‌مخصوص آلت) ميزان ، مقياس السكر .

Sach ... (ـٓ...) —kenntniß (الا) برشيئه اولان وقوف ، اساس‌ماده‌يى بيلمه ‖ —beweis (ا م) مادةً ، فعلاً اولان‌اشيا، اثبات ، دليل ‖ —gemäß (ص) ايجاب حاله كوره ، مناسب صورتده ، روش حاله مطابق وموافق صورتده ، لايق وجهله ‖ —lage برشيئك ، ايشك بولنديغى‌حال وصورت ‖ كيفيت ، وقت وحال ‖ —verständige(r) (ا م) ارباب وقوف ، اهل خبره ، كار آزموده ، مستقيم كمسه ‖ —walter (ا م) (عد) مدعى آووقات .

Sache (ـٓ z) (55) [قديم آلمانجه sahhan دن‌مأخوذ sahha streiten] شى ‖ امر ، خصوص ، ماده ‖ مال ، اشيا ‖ وقوعات ، حال ‖ ايش ‖ so steht die— ايش بوندن عبارت ، بويله در ‖ ich höre schöne —n von Ihnen حقكزده پك چوق‌شيلر (فنا شيلر) ايشيديورم ‖ ich halte mich an die Sache und nicht an die Worte بن ايشك كنديسنه باقارم لقردى‌يه اهميت ويرمام ‖ mit ganzer Seele bei der — sein ياپيلان شيئى جان وكوكلدن ياپمق ‖ (مقاصد مخصوصه ايچون خصوصات مختلفه ده مستعمل اشيا وملازمه) meine —n (sind noch nicht angekommen) بنم‌شيلرم‌اشيام دها كلمدى ، واصل اولمدى ‖ (da liegen Briefe, Packete), ... die —n müssen zur Post اوراده مكتوب ، پاكتلروار اونلر (او اشيا) پوسته (خانه) يه كيده‌جك ، كوتوريله‌جك ‖ —n (جمع) البسه واجزاسى ‖ es ist nicht meine —, mich in fremde —n zu mischen بن باشقه‌لرينك ايشنه‌قارشمسنى سومام، بنم ايشم كلمز ‖ in —n der Religio'n موادددينيه‌ده، دينه ، اعتقاده عائد اولان‌خصوصاتده ، خصوصات مذهبيه ده ‖ (مخفيه اوله‌رق) seine —n verrichten (ايشنى كورمك ، ايش كورمك) آبدست بوزمق ، بجرمك .

Sachlich (ـٓ z صـ) (21) [Sache] شيئه ، ماده‌يه ، خصوصاته عائد وتعلق اولان ، فعلاً مادةً حقيق ، محقق ، صاغلام ‖ ايشه يارار، حيات انسانيه ايچون‌فائده ولزومى‌اولان؛

Sachse (ـ kss ـٓ z ا م) (52) [قديم آلمانجه Sahso ‖ der das Sahs (Schwert) trägt] ، Sächsin (ا مؤ) (50) ساقسونيالى (اركك ، قادين) .

Saf(f)lor (ـُـ z ا م) (38) [عربیه usfur دن مأخوذ ایتالیانجه asflori] (نبا) قرطم ، اصبور ، یالی زعفران‖ [عربیه za'ffera دن مأخوذ ایتالیانجه gelb zafra] (صنع) حمض قوبالتدن معمول ماوی بویا .

Safran (ـُـ z ا م) (38) [عربیه sa'frân] (نبا . صنع) بویاجیلقده : زعفران .

Saft (ـَ z ا م) (31) [قدیم آلمانجه saph] حیوانات ، نباتات صویی ، اوز ، عصاره‖ (نباتاتده دوران ایدن) عصارهٔ نبات ، نسغ‖ (میوه ، نباتات ، ات وامثالندن چیقاریلان) صو‖ (حفظ الصحه.طب) جسم انسانیده بولنان قان صفرا وسائره کبی مایع ماده‌لر ، اخلاط‖ (فکر وذهناً خوش کلان) لذت ، طات‖ weder Saft noch Kraft haben, ohne — und Salz sein طاتسز طوزسز اولق ، ساده صویه‖ بعضاً صورت تصغیریه‌ده eingedickter — (von (ـَـ z ا لا) Säftchen اوله‌رق Pflanzen) میوه ونباتاتدن چیقاریلان ویلته لشدیریلن طاتلی شروب ، رب .

Saftig (ـَـ z) (21) [Saft] صولی ، مغذی ، خاصه‌لی‖ (میوه حقنده) آغزده اریان ، صولی‖ (مجا) عارسزجه‌سنه ، بی ادبانه ، صیقلمزجه‌سنه ، اوقه‌لی .

Sagbar (ـَـ z ص) (21) [sagen] اکثریا منفی صورتیله : es ist nicht — wie... غیرقابل تعریف ، سویلنیله‌مز صورتده‖ تکرار وتعریفه نالایق .

Sägbar (ـَـ z ص) (21) دستره ایله کسیله بیلور .

Sage (ـَـ z ا مؤ) (55) [قدیم آلمانجه saga] سوز ، لاف ، روایت‖ es geht die —, daß . . . . . روایت اولنورکه . . . . ، برلقردی وارکه . . . . دینلیورکه . . . . برسوز دوران ایدیورکه . . . . اورته‌لقده برلقردی دونیورکه . . . ‖ روایت ، اساسی معلوم اولمیان ، صحتی اثبات اولنه‌میان شی‖ مصال .

Säge (ـَـ z ا مؤ) (55) [قدیم آلمانجه sega] دستره ، بچق

Säge.... (ـَـ z) —mehl (ا لا) (صنع) بیچق کپکی‖ —mühle (ا مؤ) بیچق محلی ، جسیم بیچق دستره‌لری اولان بیچق خانه‖ —späne (جمع م) (صنع) دستره ، بیچق کپکی (مرا . — mehl) ‖ — werf (ا لا) (ع) (استحکا) منشاری سپر ، استحکام .

Sagen (ـَـ قم متعد وقم لا+) a. (21) [قدیم آلمانجه sgên] دیمك‖ ich will Nichts gesagt haben بن برشی دیمامش اوله‌یم‖ فرض ایدملم که بن برشی دیمه‌دم‖ da kann Sie können . . . (هانی) انسان دیه بیلورکه . . . man wohl — — was Sie wollen سز ارتق نه دیرسه‌کز دیکز ، نه استرسه‌کز دیکز‖ Das sagt man nicht بوشی ، بوسویلنمز (عیبدر یوسوز ، بویله‌شی سویلنمز) ‖ was wird man dazu — ? بوکا ، بو ایشه نه دیرلر ؟ نه دیه‌جکلر ؟ بوکا هرکس نه دیر ؟‖ (عباره اره‌سنده تصحیح ویا تفسیر مقامنده) (er ist reich) wohlhabend, wollte ich — اوزنکین ، یعنی اولدقجه وقتو حالی ایدر دیه‌جکدم‖ wenn ich so — darf اکرشویله دیه‌بیلورسه‌م ، اکرشویله ، شووجهله افاده‌یه مساعده اولنورسه ، بویریلورسه er ist — offen (یاخود : gerade heraus) so zu — ‖ یعنی او — یعنی طوغریسی — برکلغان gesagt ein Spitzbube

Sachsen (ـُ kss ـَ z ا خا لا) b. (40) [اورته آلمانجه zu den Sachsen : ze Sahsan] صاقسونیا مملکتی .

Sachsen.... (ـُ kss ـَ z) (جغر) —spiegel (ا م) (اون اوجنجی عصرده Eike v. Repgow آیقه فون ره پقووطرفندن جمع وترتیب اولنان) صاقسونیا قانونی .

Sächsisch (ـُ kss ـَ z ص) (21) صاقسونیایه مخصوص ، صاقسونیادن ، صاقسونیانك‖ صاقسونیاجه‖ صاقسون اصولی .

Sacht (ـَ z) ، —e (ـَـ z) (ص) (42) [آشاغی آلمانجه sanft = sagt] خصوصیله (حا) خفیف خفیفجه یواشجه ، اصول ایله ، یواش یواش ، اصولت ایله‖ ! — (آمان) یواش ! یواش آیول .

Sack (ـَ z ا م) (31) [قدیم آلمانجه sacch اولوب رومجه sakkos دن مأخوذدر] (یاتاتس ایچون ۲,۱۹۸ وحبوبات ایچون ۳,۲۹۸ یکی اولچك) زاق ، طوربه ، چوال ein — voll برچوال طولوسی‖ (مجا) برچوق ، برصوری ، بریغین‖ جب‖ پاره کیسه‌سی‖ (تشر) کیسه‖ (مجا) die Katze aus dem — lassen قوشی قفسدن اوچورمق (مالك اولنان شیء الدن قاچیرمق) ‖ Sack = gasse .

Sack.... (ـَـ z) —band (ا لا) طوربه آغز اپی‖ —pistole (ا مؤ) ، —puffer (ا م) جب طبانجه‌سی‖ —artig (ص) طوربه چوال کبی ، چواله بکزر‖ —gasse (ا مؤ) چیقماز سوقاق‖ —grob (ص) (عمو) پك قبا‖ —leinen (ا لا) ، —leinwand چوال بزی ، قبا کتان‖ —pfeife (ا مؤ) (موسیقی) طولوم چالغیسی(=Dudelsack)‖ —träger (ا م) =Last=träger حمال‖ —tuch (ا لا) منديل (جنوبی آلمانیاده) ‖ = —leinen .

Säckchen (ـَـ z ا لا) b. (40) (Sack کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) اوفق طوربه ، چوال‖ کیسه‌جك‖ (نبا) حجره ، کوز .

Säckel (ـَـ z ا م) a. (40) (Sack کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی)= Säckchen ‖ پاره کیسه‌سی‖ قاصه .

Sacken (ـَـ z قم متعد) a. (21) حبوبات ، یوك وامثالنی چواله قویمق ، باصمق‖ قدیمده برجانی‌یی چواله قویوب صویه آتمق ، صوده بوغمق(بومعناده säcken دها زیاده مستعملدر)‖ (چانطه‌یه طوربه‌یه) یرلشدیرمك ، قویمق‖ قاپمق ، کندویه آلمق ، طوبلامق‖ — voll (sich کذا) den Bauch, den Wanst قارنی ، اشکنبه‌یی طولدیرمق ، چوق یمك ، شیشمك‖ [قدیم آلمانجه sinken sëhhan] —sich (قم مطا) و (قم لا—) چوکمك (ابنیه حقنده) چوکمك‖ (تازه دوکولمك آتلمش طوپراق حقنده) اوطورمق ، چوکمك .

Säcken (ـَـ z قم متعد) a. (21) (مرا . sacken) .

Sade-baum (ـُـ ـَـ z ا م) (31) (نبا) قره‌آردچ آغاجی .

Sadduzä-ismus (ـَـ ـَـ ss ـَـ z ا م) (45) [عبرانیجه] اسرائیلیلرك بقای روح وحشر ونشری منکر برطریق مخصوصی .

Sä-en (ـَـ z قم متعد ، قم لا+ وقم مطا) c. و a. (21) [[قدیم آلمانجه sâjan = لاتینجه so'rere] اکمك‖ gesäet (wild wachsend خدای نابتك مقابلی) تخمدن حاصل اولان ، اکیلوبده یتشدیریلان .

Saffian (- (ـَ) ـُ z ا م) (38) [فارسیدن مأخوذ بولونیاجه hart sacht] سختیان .

Sakrament (ـَ ـ z ا لا) (٥٨) [لاتينجه] سر، حكمت، قداسى ، رابعهٔ مقدس ، يرسر اليهينك علامت ظاهريه‌سى .

Sakristan (ـَ ـ z ا م) (٥٨) [وسطى لاتينجه] كليسانك زينتنه متعلق البسهٔ روحانيه‌نك حفظ اولندقلرى محل مخصوص محافظى ، قندلفت .

Sakristei (ـَ ـ z ا مؤ) (٤٩) [وسطى لاتينجه] كليسا جامه كاهى .

Säkularisi(e)ren (ـَ ـ ـ ـ z ـ فع متع) a. (٢١) [لاتينجه] روحانيه دن دنيويه يه (جسمانيه يه) تحويل ايتمك||(اراضى وقفيه‌يى) اراضىِ ارضىٔ ملكيه ويا ميريه‌يه قلب وتحويل ايتمك .

Säkulum (ـَ ـ z ا لا) (٥٨) (جمعى بعضاً : Säkeln) عصر ، قرن .

Salamander (ـَ ـ ـ z ا م) a. (٤٠) [فارسيه سمندر] (تاطبيه) روجه] دن مأخوذ feuer-roth samand .

Salamanka (ـَ ـ ـ z خا لا) (٥٦) اسپانيا شهرلرندن زالامانقا ، كذا بونامده اولان ولايت .

Salami (ـَ ـ z ا م) (٥٦) دها آز مستعمل Salame (ـَ ـ z ا م) (٥٦) [ايتا] ايتاليانك بهارلى صوجوغى .

Salär (ـَ ـ z ا لا) (٥٨) [فر] اجرت ، حق ، كونده‌لك ، معاش .

Salari(e)ren (ـَ ـ ـ z فع متع) a. (٢١) [لاتينجه] اجرت ، كونده‌لك ، معاش ويرمك (مرا . be-solden) .

Salat (ـَ ـ z ا م) (٥٨) [ايتا] صلاطه|| (مجا) (عمو) da haben wir den—! آل بقالم ، يپوروڭ بقالم سكا (قوجامان) بر ايش ! كوردڭمى بركره ! يپوروڭ بقالم!|| = Lattich .

Salat„... (z ـ ـ ...) —schüssel (ا مؤ) صلاطه طباغى ، چناغى .

Salbader (ـَ ـ z ا م) a. (٤٠) [آلمانيا شهرلرندن ايه‌نا جوارنده جارى زاله صوينده Bader an der Saale جان صيقجى كوەزه ، چال چكه .

Salbe (ـَ ـ z ا مؤ) (٥٣) [قديم آلمانجه salpa] (اجزا ، طب) مرهم|| پوماته ، قوقولى ياغ || (بحر) (كمينك صو ايچروسنه كيرن قسمنه سوريلان) قلفات ياغى .

Salbei (ـَ ـ z نادراً ـَ ا مؤ) (٤٩) [لاتينجه] (نبا) آطه چايى .

Salben (ـَ ـ z فع متع) و—sich (فع مطا) a. (٢١) [Salbe || قديم آلمانجه salpôn] مرهم سورمك ، مرهمله اوغمق || قوقو سورمك ، تعطير ايتمك || موميالق || (بحر) بركمى‌يه قلفات ياغى سورمك||(مجا) Jemandem die Hände— بريڭى آلداتمق ، آغزينه بر پارمق بال سورمك || Salbung (ا مؤ) (٤٩) تقديس ، رسم تقديس .

Sälb-ling (ـَ ـ z ا م) (٥٨) [لاتينجه Salmo] (تا طبيعه) آلا باليق .

Saldo (ـَ z ا م) (٥٦) [ايتا] (تجا) معاش|| كوريلان حسابدن قالان مطلوب .

Salep(p) (ـَ z ا م) (٥٦) [فارسى] (اجزا ، ونبا) سعلب

Saline (ـَ ـ z ا مؤ) (٥٣) [لاتينجه] طوزك ياپلديغى محل ، مملحه || طوزمعدنى .

بكندن ، حيله كار ، دوباره جيدن يشقه برشى دكلدر || im Vertrauen (وياخود : streng unter uns) gesagt لقردى مابيننده قالسون || دها طوغريسى ، يعنى|| richtiger gesagt was ich —wollte || نه ديه جكدم ، نه سويليه جكدم (بن) || Das muß man —, Das kann ich nicht anders— اه ايچون دينجه ، طوغريسى سويلينجه ، طوغريسى ... . nun || sag' noch Einer ich habe Glück! اه ايچون اولسون، باقيكز es ist nicht zu —was in mir || ! برده بكا بختياردر ديرلر vorging باشمه كلانى اكلاتمق ، بكا اولانى تعريف ايتمك قابل دكلدر || ? was wollen Sie damit— بوندن نه ديمك استيورسكز ؟ نه ديمك استيورسكز صانكه ؟ || Jemandem auf Alles etwas zu —wissen||برينه تشكر ايتمك Dank— هرشيئه بر بهانه بولمق || هيچ برشيئى جوابسز براقمامق || er sagt nur so او يالكز اوله سويلر (فكرى اويله دكلدر) Sie können von || حاشا حضوردن mit Erlaubniß zu— Glück— سز بختيارلقدن بحث ايده بيلورسكز ، سز سعادتدن Sie haben mir Nichts || طالعدن بحث ايدرسه‌كز حقكز وار zu— سز بكا امر ايده مزسكز ، سزك بكا برشى سويلكه صلاحيتكز ، حقكز يوق|| lassen Sie sich etwas— آزه‌جق لاف ، سوزديكليكز ، بكا اينانكز || für etwas gut— برشيئى تكفل ايتمك|| (Das) hat Nichts zu— بونك اوتك اهميتى يوق ، هيچ بركلدر|| استغفراه (افندم) || اى واه ، چوق كوزل .

Sägen (ـَ فع متع) a. (٢١) [قديم آلمانجه segôn] دستره ايله كسمك ، دستره‌لمك ، بيچق ايله كسمك || (مجا) دستره ايله كسر كبى كسمك ، بر بوندن آييرمق .

Sagen„... (z ـ ـ ...) —kunde [Sage] (ا مؤ) اساطير ، ميتولوژى .

Sago (ـَ z ا م) (٥٦) (sans pl.) [مالاى لسانجه] خورما آغاجى نشاسته‌سى ، ساغو || Deutscher— يباش ساغو ، آلمان ساغوسى ، نشاسته‌سى ، اكثريا : تاپيوقا .

Sagenhaft (ـَ ـ صـ) (٢١) [Sage] اساطير قديمه يه متعلق ، مثال قبيلندن .

Sah (z ـ) (sehen فعلنك زمان حال ماضيسى برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Sahara (ـَ ـ z ياخود z ـ ـ ا خا مؤ) (٥٦) صحراى كبير|| صحرا ، چول .

Sähe (z ـَ) (sehen فعلنك صورت انشائيه ماضيسنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Sahl„... (z ـ ...) —band (الا) (صنع) Selb-ende] دن محرف] (چوقه فابريقه‌لرنده) چوقه كنارى (تجا) كذلك قوردون|| (طاغ ايشلرنده) آره‌لق طبقه‌سى|| —weide (نبا) يبوك سكود نوعى = Hohl-weide .

Sahne (ـَ z ا مؤ) (٥٣) [شمالى آلمانجه] قايمق || سوت ، شكر ، يمورطه‌نك چالقامه‌سى .

Sahnen (ـَ z فع متع) a. (٢١) [Sahne] قايماق ايله ، قرم ايله طولديرمق ، قايمق ، قرم قويمق || —(ab„) (die Milch) سودك قايماغنى آلمق|| (فعلا +) قايماق ، قرم ويرمك ، قايماقلانمق .

Saite (ـَ z ا مؤ) (٥٣) [قديم آلمانجه seita] (موسيق) موسيقه تلى ، كيريش|| seine — n zu hoch spannen پك يوكسكدن سويلمك ، پك يوكسكدن آتمق ، كوزينى پك يوكسكه ديكمك .

Salm (ـٗ z ا م) (51) ياخود (38) [لاتينجه] (تا طبيعه) مزمـور (= Pſalm) || (شمال طرفلرنده) [روم] || (Lachs =) مرسين بالغى || وثناء عليـه (مجا) —langer اوزون دعا || اوزون واوصانچ ويرر حكايه .

Salmiak (ـٗـٗ z وياخود ـٗـٗ z ا م) (56) [لاتينجه sal amoni'acus] (كيميا) نشادر روحى،طوزى .

Salomo(n) (ـٗـٗ z، دها طوغرى اوله‌رق: ـٗـٗ z اعلام) (56) [عبرانيجه || Freund Gottes] حضرت سليمان(عم)|| (كذا مجازى اوله‌رق) = weiſer König .

Salonichi (ـٗ ch ـٗـٗ z ا خا لا) (56) (جغر) ممالك محروسهٔ شاهانه‌دن سلانيك ولايتنك مركزى اولان سلانيك شهر جسيمى .

Salpe (ـٗـٗ z ا مؤ) (53) [روم] (تا طبيعه) (دكزده يولنان فوسفورلى قورد) دكز آتش بوججكى .

Salpeter (ـٗـٗ z ا م) .a (40) [اورته لاتينجـه sal petra] (كيميا) كهرجله ، ازوتيت پوتاس ، سورج .

Salpeter„ ... (ـٗـٗ z) ـſäure— (ا مؤ) (كيميا) حامض آزوت .

Salto (ـٗ z ا م)(56)[ايتا] ==Sprung || morta'le— تهلكه‌لى،اولومى منتج آتلايش ، صيچرامه .

Salut (ـٗ z ا م) (38) [لاتينجه] (ع ، بحر) سلام ، سلاملمه (طوپ تفنك ايله) || ſchießen— طوپله سلاملامق .

Saluti(e)ren (ـٗـٗـٗ (21) (فعل متعدى وفعل لازم) .a (21) (ع ، بحر) طوپ اندا ختيله تفنك وقلنجله سلاملامق .

Salve (ـٗ v ـٗ z ا مؤ)(53) (ع ، بحر) اسلحهٔ ناريه‌نك برآنده هپ بردن اندا ختيله ايديلان آتش ، يايلم آتش .

Salvi(e)ren (ـٗـٗ v ـٗ z فعل متعدى) .a (21) [لاتينجه] (فعل مطا) قورتارمق ، خلاص ايتمك || قورتلمق ، خلاص اولمق || (تجا) امنيت اولمق، قزانمق .

Salz (ـٗ z ا لا) (38) [قديم آلمانجه salz اولوب لاتينجه sal دن مأخوذدر] طوز .

Salz„ ... (ـٗ z) ـgurke— (ا مؤ) خيار طورشيسى (صالاموره) || ſäule— (ا مؤ) طوز ستونى || abgabe— (ا مؤ) = ſteuer— || bad— (ا لا) طوزلى صو حمامى || دكز حمامى ، دكزده استحمام || bildung— (ا مؤ) طوز استحصالى، حصولى || (كيميا) تمليح، تملح || brühe— (ا مؤ) طوز وصودن ياپيله صالچه ، صو || باليق وسائره صالامورەسنك ديبنده قالان طوزلى صو || butter— (ا مؤ) طوزلى ياغ || büchſe— (ا مؤ) طوزلق، طوزقوطوسى || grube— (ا مؤ) (صنع) مملحه ، طوز اوجاغى || kuchen— (ا م) اوفق طوزلى چورك || (مجا) (برلين لسانده) بيوك جب ساعتى || kafe— (ا مؤ) صالاموره ، مارتيانه تربيه‌سى ، صالچه‌سى || meſſer— (ا م) (مأمور) طوزكيله‌جيسى || ſäure— (ا مؤ) (كيميا) حامض قلورماء || ſoole— (ا مؤ) طوزلى صو، دكز صوى || werk— (ا لا) (صنع) مملحه ، طوز معدنى || wirker— (ا م) طوزجى .

Salzburg (ـٗـٗ z ا خا لا) (56) (جغر) (اوستريا دوقه‌لغى وشهرى) زالتسبورغ || (الساس ولورن قطعه‌سنده) شاتوسالەن .

Salzen (ـٗ z فعل متعدى وفعل لازم) .r (21) [Salz] (اسم مفعولى اكثريا : geſalzen) || طوزلامق ، طوز قومق || صالاموره يه ياتيرمق || (die Suppe) iſt zu ſtark geſalzen چوربانك طوزى زياده قاچمش،چوربايه زياده طوز قونمش || (مجا) Das iſt geſalzen او بو بزه پك طوزلى، طوزلى كلور، بو پك زياده پهالى ، او بزه كلز || Stein-ſalz ſalzt beſſer als Brunnen-ſalz قيا طوزينك قوتى(طوزلاق طوزينك) عادى طوزك قوتندن دها زياده در .

Salzig (ـٗـٗ صـ) (44) [Salz] طوزلى ، طوزلانمش || طوزلى كبى || صالاموره مسى .

. . . ſam (ـٗ z ...) [= انكليزجه ſame || مرا ، لاتينجه si'milis] (كلماتك اقسام مؤخره‌سنى تشكيل ايچون قوللانيلوب وضع اولنديغى كلمه‌نى صفت ويا حاله تبديل ايدر) كذلك ſamkeit . . . (ـٗـٗ z ...) دخى اسم تشكيلنده مستعمل اولوب معناى كلمه‌نك موجوديتى ويا آكا مالكيتى، كوستر . مثلا : Ehrſam ناموسلى ، حيثيتلى || wachſam اويانيق ، عاقل ، دقت وانتباهى اولان ، تيقظى سون || Wachſamkeit دقت وانتباه ، تيقظ ، اويانيقلق || مشابهتى كوسترمك اوزره : wunderſam كرامت ، معجزه كبى، بوكا مشابه .

Sä-mann (ـٗـٗ z ا م) (25) (جمعى Säleute) (مرا . Säe-mann) .

Same (ـٗـٗ z ا م) .b (40) و (52) [قديم آلمانجه sâmo = لاتينجه sa'men] ، n— (ا م) تخم || (مجا) اساس ومنبع || (نبا) اكمكه ، دكيمكه مخصوص چكردك || بزر || in—n ſchießen قليز سورمك ، تخمه قالقمق || نسل وذريت اخفاد || تخم ، يوورطه .

Samen„ ... (ـٗـٗ z ...) kelch— (ا م) نباتات قبوغى || balg— (ا م) (نبا) يوورطه (تخم) تخم وامثالنك قبوغى || بوجك قوزه‌سى || kanal— (ا م) (تشر) منى يولى، منينك مرور وجريان ايتديكى قنال، ناقلة المنى || kapſel— (ا مؤ) (نبا) تخم محفظه‌سى، قاپسول || korn— (ا لا) (نبا) تخم دانه‌سى، حبه || ſchote— (ا مؤ) (نبا) قبوغى ايكى مصرعدن عبارت قورو تخم ، ثمر خرنوبى .

Samland (ـٗـٗ z ا خا لا) (56) (جغر) (شرق پروسياده قطعهٔ اراضى) لاسامبى ، لوساملاند .

Sämling (ـٗـٗ z ا م) (38) [Same] تخمدن حاصل اولان نبات ، فدان .

Sammel„... (ـٗـٗ z ...) appara't— (ا م) (آويارك) طوپلايه‌سى || gelder— (جمع لا) صدقه پاره‌سى || پاره‌سه || هرقنغى مقصد ايچون جمع اولنان اقچه || punkt— (ا م) (ع) نقطهٔ اجتماع ، تجمع محلى || wort— (ا لا) ، zahl— (ا مؤ) (غرا) اسم، عدد جنسى، جامع .

Sammeln (ـٗ z فعل متعدى) .a (21) [قديم آلمانجه samanôn] طاغلمش شيلرى طوپلامق،جمع ايتمك ، بر يره كتيرمك ، توحيد ايتمك || ايدنمك ، بريكديرمك ، ارايوب طوپلامق ، دوشيرمك || (ع) —das Ganze بركونكى مانورەنك ختامنه دلالت ايدوب براى عودت بورى ايله چاليتان اشارت(جمع بوروسى)||(ع) —(zerſtreute) Truppen طاغنيق قطعاتى جمع ايتمك || (فعلا +) —(الخ ... für (einen Armen برفقرا وسائره ايچون پاره طوپلامق —aus fremden Büchern كتب مختلفه‌دن جمع وترتيب وتأليف ايتمك || ſich— (فعل مطا) طوپلانمق، جمع اولمق، برلشمك ، بر يره طوپلانمق، بريكمك .

Sammet (ـٗ z ا م) (38) (مرا . Sammt) .

(ا لا) قوملی ساحل ، قومصال (ساحل) || —uhr (ا مؤ)
خصوصیله (بحر) قوم ساعتی || —wüste (قوملی) چول ،
قوملق صحرا .

Sandarak · Sandarach (ـ ـ ـ z ا م) ㊳ [روم]
(معد) (تبا) قرمزی کبریتله ممتزج آرسنیق، زرنیخ احمر، سنداراق .

Sandel (ـ ـ z ا م) a. ㊵ [روجه دن مأخوذ
sa'ndalo] . —holz (ـ ـ z ا لا) ㊿ صندال آغاجی .

Sandig (ـ ـ z ص) ㉑ [Sand] چوق قوملی || قوم کبی .

Sandte (z ـ ـ) senden فعلنك زمان حال ماضی
صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Sanft (ـ z ص) ㉑ [قدیم آلمانجه samfti || مرا . غوت لسانجه
samjan zu gefallen suchen] (scharf ك مقابلی) حلیم ،
رحیم ، مشفق || مرحمتلی صورتده ، طاتلیلق حالی || (حا) شفقت
ومرحمتله ، طاتلیلق ایله || ملایم ، ساکن .

Sänfte (ـ ـ ا مؤ) تخت روان ، تسکره ، سدیه .

Sang (ـ z ا م) singen فعلنك زمان ماضی صورتنك
برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Sang (ـ z ا م) ㉛ [قدیم آلمانجه sanc] (شرق
سویله وتورکی) تغنی ، شرق .

Sänger (ـ ـ z ا م) a. ㊵ [Sang] —in (ا مؤ)
㊿ شرق سویلیان ارکك مغنیه ، قادین مغنیه || معبدده مزامیری
اوقویان مؤذن || شاعر .

Sanguiniker (ـ ـ ghoui ـ z ا م) a. ㊵ [لاتینجه]
دموی کمسه || (مجا) قانلی ، اویناق ، قانی اویناق کمسه .

Sanikel (ـ ـ ـ z ا م) a. ㊵ [لاتینجه] (تبا) فصیلهٔ
حیوانیه دن (شمسیه تللری کبی بریردن آیریلان یاپراقلری حامل)
طبده مستعمل سانیقل اوتی .

Sanität (ـ ـ ـ z ا مؤ) ㊻ (sans pl.) [لاتینجه]
صحت ، عافیت ، صاغلق .

Sanitäts „ … (z ـ ـ ـ …) —behörde (ا مؤ) .
—kolle'gium هیئت ، مجلس صحیه .

Sank (ـ z ص) (بحر) صودن دها آغر . ثقلت اضافیه سی
صودن دها چوق اولان || sinken فعلنك زمان حال ماضی صورتنك
برنجی واوچنجی مفرد شخصلری .

Sankt (ـ z ص) [لاتینجه] سن ، سنت ، عزیز ، ولی ||
مبارك مقدس .

Sanktionni(e)ren (ـ ـ (ـ) iss ـ z ـ فع متم) a. ㉑
[لاتینجه] برقانونلایحه سی تصدیق ایدوب دستور العمل حالنه
قومق ، اراده سی اصدار ایتمك .

Sanskrit (ـ z و ـ ـ z ا مؤ) ㊻ (sans pl.)
[سانسقریت لساننده sans-krita [wohl-geordnet السنهٔ
آریانیه نك اصلی اولان هندلسان قدیمنه اطلاق اولنور ، سانسقریت .

Sapan-holz (ـ ـ ـ z ا لا) ㉕ [ملایجه آلمانجه]
(صنع) (بویاجیلقده) ژاپونیانك سپان تعبیر اولنان آغاجی .

Saphir (ـ ſ ـ z بعضاً ـ ſ ـ z ا م) ㊳ [عربجه
safir دن مأخوذ لاتینجه sapphi'rus] (معد) ماوی رنکده
وصفیر تسمیه اولنان قیمتلی طاش .

Sa(p)pe (ـ ـ z ا مؤ) ㊿ [فر] (ع) (استحکامده
حفریات ایشی) استحکام سپترلیله تستر ایدرك یاپیلان صیچان
یوللری ، مستور (لغم) یولی || راه مستور .

Sammler (ـ ـ z ا م) a. ㊵ [sammeln] طوپلایان ،
جمع وتألیف ایدن || بریکدیران ، طوپلایان ، دوشیران ||
قولکسیونجی || پاره وسائره طوپلایان || (صنع) حزینه .

Sammlung (ـ ـ z ا مؤ) ㊾ [sammeln] (ا مؤ)
طوپلامه ، دوشیرمه جمع وتوحید ایتمه || (مجا) طوپلانمه ||
پاره ، عتیقه و امثالی شیلرك قولکسیونی || دیزی || مجموعهٔ
منتخبات .

Sammt (ـ z حا) [قدیم آلمانجه samant || مرا .
sam] = alle-sammt || und sonders — بلا استثنا کافة ||
mit — و کلمه سیله تقویه اولنه رق — mit برابر ، معاً ، برلکده .

Sammt (ـ z ا م) ㊳ [روجه hexa'miton
sächsfädiges Zeug] (تبا) قدیفه .

Sammt„ … (ـ …) —besetzt (ص) قدیفه خرجلی ||
—bürste (ا مؤ) قدیفه فیرچه سی || —kleid (ا لا) قدیفه
البسه || —handschuh (ا م) قدیفه الدیون || (مجا)
Jemand mit— handschuhen anfassen بریشه ، پك زیاده
دقت وملایمتله معامله ایتمك ، اوزرینه تیترهمك || —spitze
(ا مؤ) طرطیلی تنته || —weich (ص) ، —zart (ص)
قدیفه کبی یموشاق || بعضاً = … Ge-sammt .

Sämmtlich (ـ ـ z ص) ㉑ [sammt] کاملاً ، کافةً
هپسی ، جمله سی ، بتون .

Sams-tag (ـ ـ z یاخود ـ ـ z ا م) ㊳ جنوبی آلمانیاده
مستعملدر [لاتینجه sa'bbati dies] جمعه ایرتسی .

Samum (ـ ـ z یاخود ـ ـ z ا م) ㊳ یاخود ㊺ [عر]
افریقاده جنوبدن شمالدامن (لدوس) صیجاق روزکار ، بادسموم ،
سامیه‌یل .

San (ـ z) [ایتالیانجه واسپانیولجه] = Sankt .

Sand (ـ z ا م) ㊳ [قدیم آلمانجه sant = روجه
a'mathos ?] قوم ، رمل ، ریك || grober— اوفق چاقل
طاشلریله مخلوط ایری قوم || (مجا) Jemandem —in die
Augen streuen بریك کوزینی بویامق ، باغلامق ، آلداتمق ||
(مجا) Jemand auf den —setzen بریی صیقیشدیرمق ،
زوره کتیرمك .

Sand„… (ـ …) —alle'e (ا مؤ) قوملی یول ، اوزرینه
قوم دوکولمش یول || —artig (ص) (قوم جنسندن) قوم
کبی ، قومه بکزر || —bank (ا مؤ) (طبقات الارض) قوم
طبقه سی || قوم بیغینی || (بحر) صو التنده صیغ یر || —grund
(ا م) قوملی واوفق چاقللی اراضی ، محل || —hase (ا م)
قوملی یرلرده تمکن ایدن طاوشان || کهغل اویونده هیچ
اووه میان آتیش ، بوارلایش || (ع) (سوارینك پیاده یه
ویردیکی اسم) طبان کش || —hügel (ا م) قوم تپه سی ||
—kuchen (ا م) کول بورکی || —mann (ا م) قومجی ،
قوم صاتان کمسه || (عمو) (انسانك کوزقپاقلرینی آچدیرمیه جق
درجه ده کلان وزیاده یورغونلقدن متحصل بولنان) اویقو ||
—sack (ا م) قوم طوربه سی || (ع) نشان سپاسی اوزرینه
قونیلان قوم طوربه سی || —schicht (ا مؤ) قوم طبقه سی ||
—segge (ا مؤ) (نبا) کوکی طبده مستعمل وسبارته تعبیر
اولنور نبات) آلمان سپارته سی || —stein (ا م) (معد) (معما)
قوم دانه لرندن مرکب اولوب قرمزی وسائر رنکده بولنان
طاش صونکر ، اوت طاشی وسائره بوجنسدندر || —ufer

Sappeur (فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) (38) ياخود (56) [فر] (ع) بالطه‌جى .

Sapphir (– ſ ⏑ z) (مرا . Saphir) .

Saragossa (⏑⏑– z ا خا لا) (56) (جغر) اسپانيا شهرلرندن ساراغوس .

Sardachat (– ch ⏑⏑ z ا م) (38) [روم] (معد) قرمزى عقيق ، رداخات .

Sardanapal (–⏑–⏑ z ا خا م) (38) ساردانايال .

Sardelle (⏑⏑⏑ z ا مؤ) (53) [لاتينجه sardinisch معناسنه اولان sardus دن مأخوذ [ايتاليانجه] (تا طبيعه) ساردااليا بالغى .

Sardine (⏑⏑⏑ z ا مؤ) (53) [لاتينجه] (تا طبيعه) بيوك صارداليا بالغى .

Sardini-er (⏑ (⏑) ⏑– z ا م) a. (40) [لاتينجه] ، —in (ا مؤ) (50) ساردنيالى اركك ، قادين .

Sardonisch (⏑⏑⏑ z ص) (24) [روم] —es Lachen استهزالى كولمه ، كولمرك آلاى ايجه .

Sard-onyx (⏑⏑⏑ z ا م) (38) ياخود (inv.) (معد) قيمتدار بياض عقيق ، يمن عقيق .

Sarg (⏑ z ا م) (31) [قديم آلمانجه sarch اولوب روجه sarkopha'gos مأخوذدر] طابوت .

Sarg„ ... (z ⏑⏑⏑) —stein (ا م) مزار ، قبرطاشى || —tuch (ا لا) صندوقه اورتوسى .

Sargasso (–⏑⏑ z ا مؤ) (56) [اسپا] (نبا) ممالك حاره ده بولنان نبات بحرى ، زارغاس .

Sarkasmus (⏑⏑⏑ z ا م) (48) [روم] آجى استهزا .

Sarko „ ... (z ⏑⏑ . . .) [روم] sarco . . . (= Fleisch „ ...) .

Sarkophag (– ſ ⏑⏑ z ا م) (38) [روم] قديم يونانلى وروماليلرك ياقمق استدكارى اولولرى قويدقلرى مزار ، طاشدن معمول صندوقه .

Sa (r) ras (⏑⏑ z ا م) (33) [پولونياجه za و für Hieb raz] بيوك قلنج ، اكلى واكرى قلنج ، پاله .

Sarsaparille (⏑⏑⏑⏑⏑ z ا مؤ) (53) (نبا) = Sassaparille .

Saß (⏑ z ا م) (31) [شمالى آلمانجه] (مضاف اليهى : Sassen . (Sasse (⏑⏑ z ا م) (52) Sassin (ا مؤ) (50) سكنه (اركك ، قادين) اهالى (برطرفك خلق ، اهاليسى ، يرليسى ، سكنه‌سى) || برملكك صاحبى || = In-saß .

Saß (– z) (sitzen فعلنك زمان حال ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Sassaparille (⏑⏑⏑⏑ z ا مؤ) (51) [اسپا] (نبا) (كوكى طبده مستعمل) صپارنه .

Säße (⏑– z) (sitzen فعلنك صورت التزاميه ماضيسنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Satan (⏑– z ا م) (38) [عبرانيجه || Feind ، Satanas (⏑⏑– z ا م) (56) شيطان ، ابليس .

Satellit (⏑⏑– z ا م) (51) (هيئت) [لاتينجه] برسياره‌نك اطرافنده دونه‌رك انكله برلكده كونشى دور ايدن سياره) پيك .

Satini(e)ren (⏑⏑⏑⏑ z فعـ متعـ) a. (21) [فر] (كاغد فابريقه‌لرنده) كاغده اطلس يومشاقلق وپارلاقلغى ويرمك .

Satire (⏑⏑⏑ z ا مؤ) (53) [لاتينجه] شاعرك كندى زماننك فناللقلرينى تعداد يوللى نظم ايتديكى شعر ، شكايتنامه || هجويه .

Satrap (–⏑ z ا م) (51) [فارسيدن مأخوذ لاتينجه || Beschirmer eines Gaues] ايران قديم ايالاتندن برينك واليسى || مغرور زنكين وغدار كمسه .

Satt (⏑ z ص) (21) [قديم آلمانجه sat zur Genüge = لاتينجه sa,tur] طويغون || درجهٔ اشباعه كلمش || (فعـ مطاوعت ايله برلكده) sich— trinken (lachen, spielen) طويونجه يه قدر ايچمك ، كولمك ، اوينامق || ich kann mich daran nicht —sehen (بن اوكا) باقغه طويه‌ميورم ، باقمقله طويامييورم || etwas —haben برشيدن بيقمق ، اوصانمق ، درجهٔ اشباعه كلمك || كافى ، وافى ، يتيشور ، الويرر اولان || بول ، طولغون || (رنك حقنده) قويو .

Satt„ ... (z ⏑⏑⏑) —blau (ص) قويو ماوى .

Satte (⏑⏑ z ا مؤ) (53) [لاتينجه satum دن مأخوذ شمالى آلمانجه] چناق ، قاوانوز قواطه ، چوملك .

Sattel (⏑⏑ z ا م) a. (39) [قديم آلمانجه satul] اكر ، سرج ، زين ، قالتاق || Jemand aus dem —heben برينى اكرندن قوپاروب ، قاپوب آلمق || (مجا) معارضه ومباحثه‌ده مات ايتمك || (مجا) برزقيبى آلت ايتمك واستديكى النيدن قاپقلق || fest im —sein اكرده صيق اوطورمق حيوانه كوزل بنمك ، ايو بنيجى ، سوارى اولمق || (تشر) بروتك هوركوجى ، صرق ، اكركبى اولان محلى || طاغ صرق ، آرقه‌سى || كذا بويون ، دربند || (موسيق) تللى چالغيلرك كوپريسى || ايكى ديركك تپه‌لرينه وضع وربط اولنان چاپراز ديرك ، باشلق .

Sattel„ ... (z ⏑⏑⏑⏑) —pferd (ا لا) بنك باركيرى || غلاوزباركيرى || —tasche (ا مؤ) اكر چانطه‌سى || —zeug اكر طاقمى خصوصيله ، (ع) قوشوم طاقمى .

Satteln (⏑⏑ z فعـ متعـ) a. (21) [Sattel] باركيره اكر اورمق ، قالتاق قپامق || بر يوك حيوانى يوكلمك .

Satt-heit (–⏑ z ا مؤ) (49) (sans pl.) [satt] طوقلق || اوصانج ، بيقغينلق .

Sättigen (⏑⏑⏑ z فعـ متعـ وفعـ لا+) و —sich a. (21) (فعـ مطا) طويورمق ، كنديني طويورمق ، طويمق || طوقطوقمق || (كيم) درجهٔ اشباعه كتيرمك ، كلمك .

Sattler (⏑⏑ z ا م) a. (40) [satteln || قديم آلمانجه satilari] اكرجى ، سراج ، سمرجى .

Sattsam (–⏑ z ص) (24) خصوصيله (حا) كافى ، درجهٔ كفايه‌ده .

Saturei (–⏑– z ا مؤ) (49) [لاتينجه] (نبا) سعتر اوتى .

Saturn (⏑– z ا خا م) (56) [لاتينجه] ونادراً : **Saturnus** (⏑⏑– z) (اسا وهيئت) ساتورن ، زحل سيارهٔ كبيره‌سى .

Satyr (⏑– z ا م) (56) [روم] بعضاً (–⏑ z) (38) (اسا) ساتير || (تا طبيعه) (مايمون ، اورمان آدمى ، غول يبانى) زايتر .

Satz (⏑ z ا م) (34) [sitzen] صچرامه ، آتلامه ، آتله ، كريله || = Bodensatz || —des Kaffee's قهوه

تلوه‌سی || هدیه ، پیشکش، ضیافت || بیغین ، استیف || (تجا) طاقم ، چشیت (اشیا) || (حکمه) پیل ، منبع الکتریق || (برجنسدن برشیده مستعمل ، آلات) اوسطوبج || صورت عمومیه‌ده عباره ، سوز || (صرف، نحو، منطق) جمله || (ریا) دعوی نظری || شرائط مقرره || مقدار معینه‌ده اولان پاره || (عد) برآووقات طرفندن برحکم موقت ویرلسی ایچون ایدیلان تکلیف استدعا || (موسیق) بسته || (آوجیلقده) طاوشانلرك طغورمه‌سی || عمه‌لی حیوانلرك طغوره‌قلری یاورولرك مجموعی || معدن قویولرنده طلومبه اصولی، سیستمی .

Satz„ ... (z ‑ · ·) —bildung (ا مؤ) ترکیب جمله || —lehre (ا مؤ) کلامك صورت ربط وترکیبندن بحث ایدن علم ، علم نحو ، علم معانی ، (وبونلرك کتابی) || —wage (ا مؤ) (صنع) آلت استوا ، تسویه آلتی، دیوارجی ترازوسی .

Satzung (‑ z) (49) [satzen] اصول ونظام موضوع، قواعد اساسیه || نظامنامه || ترتیبات مأخوذه || قانون، نظام، قاعده || بردینك اساسی مقامنده اولان احکام وعقائد || برمذهب ویاطریقتك ، احکامی، ایجاباتی ، شرائطی .

Sau (‑ z ا مؤ) (49) ch (28) [قدیم آلمانجه sû لاتینجه sus] = Mutter-schwein (آوجیلقده) خنزیر ، طوموز || خصوصیله ییومش دیشی طوموز || (آوجیلقده) (جمعی Sauen) یابان طوموزی || (عو) پیس مردار وادبسز شخص ، کمسه ، اخلاق وآدابی بوزلمش آدم || سهو ، خطا || (کلغان بکاری لساننده) طالع || کاغده طاملامش مرکب || (معد) معدن اوجاقلرنده ، قالخانه‌لرده بریکان تیمور جروفی || [اسلاوونیا ایالتی لسانجه || Fluß] (ا خا مؤ) (طونه قوللرندن صاوا نهری) die— صاوه نهری، صویی .

Sau„ ... (‑ · · ·) —arbeit (ا مؤ) (عو) غایت پیس ومردار ایش || —bohne (ا مؤ) (نبا) = Feld„ bohne || —nest (ا لا) پك پیس ، فنا ، مردار ، محل ، موقع ، شهر .

Sauber (‑ z ـ ـ) (21) [قدیم آلمانجه sûpari] fleckenlos تمیز، (وجوده کیبلان چاشور حقنده) قارکبی، تمیز || تمیز ، لطیف ، خوش، کوزل، تمیز پاك ، کبار، نازك || دقتله یاپلمش || —e Arbeit تمیز ایش || —e Dinge کوزل، خوش شیلر، اشیا .

Sauberkeit (‑ ‑ z ا مؤ) (49) (sans pl.) [sauber] پاکلك ، تمیزلك .

Säuberlich (‑ ‑ z ـ ـ) (38) تمیز پاك —fein = sauber.

Säubern (‑ z فعه متعه) و —sich (فعه معطا) a. (21) [قدیم آلمانجه sûparjan] = reinigen || (کوتوشیلری، کوتولری) تمیزلمك . پاکلمك، وجودلرینی قالدیرمق ، آییقلامق ، یوق ایتمك ، وجودلرینی اورته‌دن قالدیرمق || افواه ناریه حقنده : خندقلری سوپورمك . یالامق ، سیلمك سوپورمك || (جرا) eine Wunde— بر یاره‌یی تمیزلمك . سیلمك ، آییقلامق .

Sauce (zô‑ssë ا مؤ) (53) [فر] صالچه، یمك تربیه‌سی.

Saucischen (zô‑ssi'sse‑chène ویاخود ... ssô) b. (40) [فر] طوموز صوجوغی .

Sauen (‑ z فعه لا +) a. (21) پیسلمك، مردارلق ایتمك || مردار وبرباد ایتمك || بوزمق، قاریشدیرمق .

Sauer (‑ z ـ ـ) (21) [قدیم آلمانجه sûr] اکشی ، بوروق، آجی || (کیمیا) حامض || die Milch wird— سود بوزیله‌جق، اکشیه‌جك || —e Kirsche ویشنه || —e Milch یوغورد ، (آیران) || —e Gurken صالاموره خیار ، خیار طورشوسی || (زرا) —er Boden بطاقلقلی طوپراق، آراضی || (زحمت واذیتی موجب اولان، مشقتلی) آجی، طاقتفرسا، تحملفرسا || Jemandem das Leben — machen برینی حیاتندن واز کچیرمك . لذت حیاتنی آلمق، حیاتی کندینه زهر ایتمك || Das wird mir —werden بونك آجیسی بندن چیقه‌جق، آجیسنی چکه‌جکم، بو بزه اوقه‌لی اوطوره‌جق || خشونتلی، صرت طبیعتلی || ein —es Gesicht machen صورتنی اکشیتمك ، آصمق .

Sauer„ ... (z ‑ ‑ · · ·) —e·bisch (ا م) ابوالمسك، عنبر چیچکی حامضی || —milch آیران ، یوغورت || —süß (ص) مایخوش || —ampfer (ا م) (نبا) فصیلهٔ زراوندیه‌دن قوزوقولاغی (دینلان نبات) ، حماض || —klee (ا م) (نبا) اوچ یاپراقلی قوزی قولاغی ، اوقز البد || —kohl (ا م) ، —kraut (ا لا) الافرانغه‌ده اکثریا صیجاق اولەرق سبزه مقامنده ییلان واته ترفیق ایدیلان اکشیلی لحنه ، شوقروت || —stoff (ا م) (کیمیا) (اجسام بسیطه‌دن اولوب هونك تفسه صالح قسمنی تشکیل ایدن عنصر) مولد الحموضه || —teig (ا م) اکمك فورونلرنده مایه ، مایه‌لی خمور (کذا مجا) .

Säuerlich (‑ ‑ z ـ ـ) (21) [sauer] اکشیجه ، مایخوشمه‌سی || (کیمیا) حامضه || (یالکز شراب حقنده) اکشیجه .

Sauern (‑ فعه لا ±) a. (21) اکشیمك ، اکشیلشمك ، بوزلمق .

Säuern (‑ z فعه متعه) a. (21) اکشیلتمك، اکشیلشدیرمك، تخمیر ایتمك، مایه‌لندیرمق || (کیمیا) برحامضله امتزاج ایتدیرمك، تحمیض ایتمك .

Saufen (‑ z فعه متعه وفعه لا +) e. (30) وتأثیری ارائه ایله (فعه معطا) [قدیم آلمانجه sûfan] (حیوانات حقنده) ایچمك || (عمو وعو) (تحقیر ایله اشخاص حقنده) ایچمك ، یوتمق ، ذیقتلتمك ، ذیقیلامق (ابتلا ایله ایچمك) || sich voll— ایچوب سرخوش اولمق .

Säufer (‑ z ا م) a. (40) [saufen] ایچیجی ، سرخوش، عشرته مبتلا اولان کمسه .

Sauferei (‑ ‑ z ا مؤ) (49) [saufen] سرخوشلق، ایچکی ایچمه || = Saufgelag چاقیتق جمعیق، بونك ایچون طوپلانمه .

Säufst ، säuft (z ‑) saufen فعلنك زمان حالنك ایکنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Saug„ ... (z ‑ · · ·) —rohr (ا لا) ، —röhre (ا مؤ) لوقوموتیفلرك : هوا ، نفس بورووسی || —rüssel (ا م) (تاطبیعه) بوجکلرك ، هوامك قان وسائره امملرینه بلع ایتملرینه مخصوص خورطوملری .

Säug-amme (‑ ‑ z ا مؤ) (53) سودنمه .

Säuge„ ... (z ‑ ‑ · · ·) —thier (ا لا) (تاطبیعه) عمه‌لی حیوانات || —zahn (ا م) (تشر) سود (پیلر) دیشی، چوجقلرك ایلك چیقان دیشلری .

Säugeln (‑ z فعه متعه) a. (21) (بغیورانلق) = Ab-säugeln .

(۱ م) —händler (z ‒‿‿‿…) **Saure-gurken„ …**
خیار طورشوجیسی || zeit— (۱ مؤ) کسادلق وقتی .

(تا طبیعه) [روم] (40) a. (‿‒ z جمع م) **Sauri-er**
کرتنکله صنفی ، حیوانات ضبابیه .

هوانك [fausen] (*sans pl.*) (21) (۱ م z ‒) **Saus**
روزکارك اوغمسی ، ایصلیقکی سس چیقارمسی ، کورلتی ایچمسی||
in —und Schmaus, in —und || اکلنجه ، ذوق وصفا
. Braus . مرا Braus leben

[قدیم آلمانجه] (21) a. (فعلا+ z ‒‿) **Säuseln**
حیشیرداعق ، حیشر حیشیر اوتمك ، چاغلامق ، ویزیر ویزیر
اوتمك ، ویزلامق || (فعلا—) یواش برصسله حرکت ایتمك ||
Jemand in || (فعلا متعد) مرلداعق ، ویزلایه رق سویلمك
Schlummer— شرقیله ، نینی ایله (مرلدانه رق) چاغلدی
ایله برینی اویوتمق ، اویقویه طالدیرمق .

[-ûsén قدیم آلمانجه] (21) c. (فعلا+ z ‒‿) **Sausen**
ویزلامق ، ویزلدایه رق کیتمك ، ایصلیق اوتدیرورکی صس ویرمك ،
چیقارمق ، دازلامق (خصوصیله قورشون ، روزکار حقنده) ||
es saust mir in den Ohren || اوتمك ، طازیردامق ، اوغولدامق
قولاقلرم اوغولدایور (فعلا—) (یوپله صدالرله هوایی یاره راق
حرکت ایتمك) der Pfeil sauste durch die Luft اوق هوایی
یاراراق واوتدیره رك کیتدی ، هوانك ایچنده دیززززز ایدرك
کیتدی ، اوق هوایی یاراراق کیتدیکی وقت عادتا ایصلق کبی
اوتدیریوردی ، عادتا صس چیقاریوردی || (جانلیلر حقنده)
کمال شدت وسرعتله حرکت ایتمك ، ییلدیرم ، خیشیم کبی کلمك ،
کیتمك ، یکمك ، اچمك .

[اسپا] (53) (‿ ‒ v - ss ۱ مؤ) **Savane** قناده ده
رچینه لی اغاجلر اورمانی || آمریقای شمالیده غایت یوکسك
وخدای ثابت اوتلرله مستور اووه || آنتیل اطه لرنده عمومی
پیاسه محللری .

Sbirre (‿‒ ۱ م) (12) [ایتا] ایتالیانك قدیم کاندار
نفری ، ضبطیه عسکری .

Scene (‿‒ ۱ مؤ) (53) [روم] (تیا) تیاتروده اویونجیلرك
اویناداقلری محل ، صحنه || اجرا اولنان اویونك محل وقوعی ||
تیاتروکتابلرینك فن واصولی || تیاتروتزییناتی || تماشا ، منظره ،
صورت ، وضعیت || واقعه ، ماجرا ، پاتردی ، کورلتی .

Scepter (‿‒) (مرا . zepter) .

Sch! (حرند) شیشت (صوص) ! || (حیواناتی قوغمق
اورکوتمك ایچون) قیشت !

Schabbes (‿‒ ۱ م) (*inv.*) [عبرا] یهودیجه : =
. Sabbath

Schabe (‿‒ ۱ مؤ) (53) (تا طبیعه) البسه یه عارض اولان
کووه || قره بوجك || قازیمغه مخصوص آلت .

scapan قدیم آلمانجه] (21) a. (‿‒ فعلا متعد) **Schaben**
= لاتینجه scabere] قازیمق ، طرناقله قازیمق ، طرناقله
Jemandem Rüben— (مجا) || یولمق ، طرناقله قالدیرمق
(مرا . Rübe) || رندهلمك .

|| قازیان کسه [schaben] (40) a. (‿‒ ۱ م) **Schaber**
رنده .

و scapan قدیم آلمانجه] (38) (‿‒ ۱ م) **Schabernack**
، موذی [Nacken reibender Winter-hut || Nacken

Saugen (‿‒ z فعلا متعد وفعلا لا+ ، فعلا مطا) n. (20)
sich fest— || صاریلوب ، صیق صیق یه ، مص ایتمك ، امك
امك ، سولوك کبی یاپشمق || (والده سنك ، اناسنك سودینی)
in sich— || an sich— چکمك ، مص ، جذب وبلع ایتمك || امك
چکمك ، ایچمك .

Säugen (‿‒ z فعلا متعد) a. (21) [saugen متعدی
صورتی] امزیرمك ، سود ویرمك .

Sauger (‿‒ z ۱ م) a. (40) [saugen] امیجی ،
ایچیجی || هنوز ممه دن سوددن کسلیان حیوان ، امزیك (چوجقلرك
شیشه دن سودی ایچه بیلملری ایچون اغزلرینه ویریلان لاصدیك
امزیك) .

Säuger (‿‒ z) a. (40) [säugen] in— (۱ مؤ) (50)
سود ویرن والده ، سود ننه || = Sauger .

Säug-ling (‿‒ z ۱ م) (38) [säugen] سودده اولان
چوجق ، هنوز ممه دن کسلیان چوجق || (بغچوانلق) یکی آشی
سورکونی ، آشیلنه جك دال ، آغاج .

Säule (‿‒ z ۱ مؤ) (53) [قدیم آلمانجه sûl || مرا .
Sohle] ستون ، دیرك || (معما) اوزرنده برشی بولنان دیرك ،
دستك || bolta'-ische ویاخود : galva' nische— وولتاپیلی ،
پیل وولتائیق .

Säulen„ … (‿‿…‒ z) bau— (۱ م) ستون الشامی ،
اعمالی || ستونلره بندیرلمش ابنیه || gang— (۱ م) دیرکلر
آره سی || reihe— (۱ مؤ) دیرکلر ، ستونلر صره سی || weite—
(۱ مؤ) ستونلر آره سی ، ستونلر بینده کی مسافه .

Säulig (‿‒ z ص) (24) [Säule] = säulen-förmig
(ص) ستون شکلنده || ستونلرله ، دیرکلرله مزین || acht— (ص)
سکز ستونلی ، سکز دیرکلی .

Saum (‒ z ۱ م) (31) [قدیم آلمانجه siwan دن
مأخوذ Saum = انکلیزجه sew nähen] (دیکیشده)
کنار باصغیسی || کنار || eines Waldes— بر اورمانك
کناری ، دیواری ، چیتی || صچاق ، صیوان هدب || (تبا)
حاشیه ، صیوان ، کنار || (بحر) یلکن ، یاپراق کناری ||
[قدیم آلمانجه saum رومجه sa'gma دن Packsattel
مأخوذ] بر یوك حیوانك یوکی || (اکثریا ۱۵۰ لیتره دن عبارت
اولچی) Wein— drei تقریبا اوچ اصکی اولچك ، اوچ مد شراب .

Säumen (‿‒ z فعلا متعد) a. (21) [Saum باصق ، کنار]
کنار چکمك ، کنار باصدیرمق || [Saum یوك] یوك حیوانلری
ایله یوك نقل ایتمك ، طاشیمق || یوك حیوانته سمرینی قاپامق
(فعلا+) و sich— (فعلا مطا) برشیئی یاپمقده کجیکمك ،
دوشون فرصتی غائب ایتمك || اهمال ایتمك || طورمق ، احتراز
ایتمك ، چکنمك .

Säumig (‿‒ z ص) (24) آغر ، هرشیده کیج قلان ،
مسبب ، تنبل ، اویوشوق قانلی ، مسکین .

Säumniß (‿‒ z ۱ مؤ (۱ لا) (33) (34) [säumen]
یواشلق ، تکاسل ، اهمال || (برایشی) بوکوتکی ایشی یارینه سورمه .

Saum-selig (‿‒ z ‒ z ص) (21) آغیر ، اهمالجی ،
قیدسز ، کوشك ، تنبل ، حسز .

Saur„ … (z ‒……) (مرا . sauer) .

Säure (‿‒ z ۱ مؤ) (53) [sauer] اکشیلك ، اکشی
اوله ، حامضلق || شراب ویا اولمامش میوه نك آجیلغی ، بوروقلغی .

معذب، لطیفه صورتیله اضرار واتعاب ایتمکی سون آدم|| شقه||
شیطانلق|| معذبلك || عنادینه یاپیلان آجی لطیفه er hat es
mir zum — gethan اویوقی بکا عناد یاپدی، بنی قیزدیرمق
ایچون یاپدی .

Schäbig (ـ ـ ص) ㉔ [schaben] = grindig, räudig ||
قازغش، چیلاق|| کوتو واسکی|| زیبیدی (قیافتلی) ، قیلیقسز
پژمرده || (مجا) مسکین|| خسیس، کیرلی کیسه .

Schablone (ـ ـ ـ امؤ) ㊵ [فرانسزجه champion]
(صنع) نمونه، اوزنك، مودل، قالب || (مجا) nach der
— arbeiten باصمه قالب یاپمق (معلومات نظریه‌سی اوله‌رق) .

Schabloni(e)ren (ـ ـ ـ فع متع) a. ㉑ [Schablone]
(صنع) قالبدن آلمق، قالب ایله اورنکی چیقارمق، قوپیه
ایتمك || قالبله بویامق .

Schabracke (ـ ـ ـ امؤ) ㊵ [ترکجه tschäprâk]
حیوان اورتوسی، چول|| اکر اورتوسی، حاشه (غاشیه) .

Schabsel (ـ ـ لا) a. ㊵ [schaben] قازینیلان جسمدن
چیقاریلان شی|| قازنتی، قازییوب طرامقله چیقان شی .

Schach (ـ ا م) ㊳ یاخود ㊺ [فارسیجه schâh
König] شاه، خان|| (=spiel) — شطرنج اویونی || =
Schach=brett || شطرنجده شاهك تهلکه‌ده، مات اوله‌جق
زمان بولندیغی وضعیت || matt (und) — شاه مات ||
مربع، معین .

Schacher (ـ ا م) (sans pl.) a. ㊵ [عبرانیجه
sacher Erwerb durch Handel] اوفق جودی آلیش
ویریشی، اسکیجی آلیش ویریشی .

Schächer (ـ ام) a. ㊵ [قدیم آلمانجه Raub scâh]
حیدود، اشقیا|| مسکین، وذکرسز، بیچاره آدم .

Schachern (ـ فعلا+) a. ㉑ [Schacher] اسکیجی
آلیش ویریشی ایتمك .

Schacht (ـ ا م) ㉛ [اورته آلمانجه schaht] درت
کوشه ویا مدوردلیك یاریق|| (معدن قویولرنده) معدن قویوسی||
کارکیر قابلامه (اکثریا داخلا) || چوقور، خندق، بوشلق .

Schachtel (ـ ا مؤ) ㊵ [غوتجه skatts Schatz
دن مأخوذ ایتالیانجه sca'tola Büchse] قوطو || (مجا)
(عمو) — alle اختیار قرلر حقنده برای استخفاف .

Schächten (ـ فع متع) b. ㉑ [عبرانیجه schacha't]
(اسم مفعولی کذا geschochten) یهودی آیینجه اولدیرمك،
بوغازلمق .

Schade (ـ ا م) ㊴ دها زیاده مستعمل اوله‌رق
Schaden (ـ ا م) b. ㊴ [قدیم آلمانجه scado] ضرر،
زیان، خسار، مضرت، تخریب، خراب وبرباد ایتمه،
غائب ایتمه || Jemandem — n bringen برینه ایراث
مضرت ایتمك، خسار ویرمك، ضرر ایتدیرمك، غائب ایتدیرمك،
متضرر ایتمك|| n erleiden — دوچار مضرت اولمق، ضرر وزیانه
اوغرامق || Das wird Ihrer Gesundheit — n thun بو
سزك صحتکزه ایراث مضرت ایده‌جك، صحتکزه خلل ویره‌جك،
ویرر|| mit — n verkaufen ضررینه صاتمق، زیانه ویرمك||
es ist — um ihn اوکا یازیق اوله‌جق، اولدی اوکا
آجیرم اوکا || وجود انسانی ویا حیوانیده وجودك یاره‌لنمسی،
کسلمسی، بره‌لنمسی ودها امثالی شیلر ایله حاصل اولان قصور،
یاره، قیریق وسائره || — innere امراض (وقوعه‌کلان
خسته‌لق ضرر) داخلیه، داخلی یاره، جریحه (مادی ومعنوی) .

Schädel (ـ ا م) a. ㊵ [اورته آلمانجه schedel ||
مرا. Schale و Scheitel] قفا طاسی، قفا، قحف، جمجمه.

Schädel„ … (ـ ـ ـ) — gestalt (امؤ) شکل قحف،
قفانك بیچیمی || — beschreibung (امؤ) توصیف قحف ||
— bohrer (ام) (جرا) مثقب القحف|| — lehre (امؤ)
انسانلرك قفالرینی معاینه ایله ذکا واخلاقلرینی آکلامق علم
وادعاسی، مبحث القحف .

Schaden (ـ فعلا +) b. ㉑ [قدیم آلمانجه
مضرتی طوقونمق، مضرت ویرمك، ضرر وزیانه صوقمق، ایراث
خسار ایتمك|| — seinem Rufe نامی غائب ایتمك کندی نامنه،
شهرتنه خلل کتیرمك، شهرتنی غائب ایتمك || Das schadet
Nichts (یاخود schad't) (اونك) ضرری یوق، زیان ایتمز ||
... was schadet es wenn نه اولور اکر ... اکر ... سه
نه اولور، نه ضرری اوله بیلور || !Das schadet ihm Nichts
اوخ، پك ایی اولدی! اوخ اولسون!

Schaden (ـ ا م) b. ㊴ (مرا. Schade) .

Schaden„ … (ـ ـ ـ) — ersatz (ام) تضمین ضرر،
ضرر وزیانی تضمین ایدن شی || — froh (ص) آخرك ضرر وزیانی
استیان، بوکا سوینان، خیانت، شریر، غرضکار، بدخواه .

Schadhaft (ـ ص) ㉔ [Schade] متضرر، ضرر
وزیان کورمش، خساره اوغرامش غائب ایتمش|| بوزلمش،
قنالشمش، خالی یوکمش|| (دیش حقنده) چوریمش || es —
(Gebäude) خراب اولمش، مائل انهدام، برباد وتخریب
ایدلمش ابنیه .

Schädigen (ـ ـ فع متع) r. ㉑ [Schade] =
be-schädigen || — Jemand برینه ایراث مضرت ایتمك،
ضرر وزیانی طوقونمق، برطرفی یاره‌لمق، بره‌لمك، برطرفنه
برشی یاپمق .

Schädlich (ـ ص) ㉔ [Schade] مضرتلی، مضر ||
ضرر وزیانی موجب، فنا، کوتو، ایی برتأثیری اولمیان ||
— der Gesundheit مضر، مخل صحت || غیرنافع || وخیم،
مخاطره‌لو، مهلك، متلف .

Schaf (ـ ا لا) ㊳ [قدیم آلمانجه اسلاوجه‌دن مأخوذ
scâf || اساساً verschnittenes Thier || مرا . Schöps]
قویون، غنم || بیومش دیشی قویون|| (مجا) (اشخاص حقنده)
— er ist ein gutes او بیچاره صاکن، مسز (ضعیف وصیقی
چیقار(ه) من بر آدمدر .

Schaf„ … (ـ ـ ـ) — bremse (امؤ) (تا طبیع)
قویون بیتی || — milch (امؤ) قویون سودی || — wolle
(امؤ) قویون یوکی، یپاغی || — bock (ام) قوچ، ارکك
قویون || — fell (الا) قویون دریسی || — fleisch (الا)
قویون اتی|| — garbe (امؤ) (نبا) جوان اوتی، دلکر اوتی،
بیك یاپراق|| — hirt (ام) = Schäfer || — hürde (امؤ)
قیون آغیلی || — husten (ام) قورو اوکسوروك ||
— kame(e)l (الا) (تا طبیع) = Lama || — kerbel
(ام) (نبا) قرك مایدانوزینك یبانیسی، کریزهٔ حضرا ||
— knecht (ام) چوبان عاغی، صیرتماج || — lamm (الا)
دیشی قوزی|| — laus (امؤ) (تا طبیع) قویون بیتی ||

كنه ، صقيرغه || —mist (ا م) قويون ترسى || —pocken
(جمع مؤ) (طب) جدرى كاذب ، صوچچكى || (بيطر) جدرى
اغنام || —vieh ياغيسى اولان حيوانات بتيه || —wasser
(ا لا) (تشر) رحمده جنينى احاطه ايدن زار ، رهل ، صوك
ديكيلان صيل .

Schäfchen (س‌ ا لا) b. ⑩ (Schaf) كله‌سنك صورت
تصغيريه‌سى اوفق قويون قويونجق كذا هروقت ومجازى اوله‌رق:
قوزو || (مجا) in's Trockene (Schiffchen دن محرف) —sein
bringen چوق قزانمق ، كار ايتمك ، ايشنى بيجرمك || دكزده
كوپوك طالغه‌لرى ، كوپوكلى طالغه ، قبارق || قوش توكى شكلنده
سيروس بلوطى تسميه اولنان بلوط .

Schäfer (س‌ ا م) a. ⑩ [Schaf] چوبان ، راعى ||
(عند الشعرا) عاشق .

Schäfer„ ... (س‌....) —hütte (ا مؤ) ، —karren
(ا م) چوبان قوليه‌سى || —stunde (ا مؤ) مناسبات عشقيه‌يه
موافق ومساعد ساعت || —hund (ا م) چوبان كوپكى ،
ايرى بكجى كوپكى || —lied (ا لا) چوبان توركوسى ، شرقيسى ||
—mädchen (ا لا) چوبان قزى (راعيه) || —pfeife (ا مؤ)
چوبان دودوكى || —spiel (ا م) چوبان اويونى . (تيا) چوبان
قومدياسى || —stab (ا م) چوبان دكنكى .

Schaffen (س‌ فع متع وفع لا +) r. ⑳ [قديم آلمانجه
scaphan || اساساً schöpfen] وجوده كتيرمك || ميدانه
چيقارمق ، ايجاد واختراع ايتمك || ياپمق || بولمق || اساسى قويمق ||
für etwas (wie) geschaffen sein برشى ايچون ياپلمش ،
وجودينه ، كنديسنه ايچلمش كبى اولمق ، اويمق || يراشمق || (فع متع
وفع لا +) چالشمق ، فعاليتده بولنمق ، اجراى تأثير ايتمك ، ياپمق || —zu
damit habe ich Nichts zu— || ايشى ياپه‌جق اولمق haben
اونكله . بوشيئله‌يم براپشم ، آليش ويرشم يوق || Jemandem
zu —machen برينك باشنه ايش چيقارمق ، برينى برشيئى
er macht! || برينك باشنه صارمق ، طولامق ، زحمته قوشمق
mir viel zu— اوبنى پك زياده اوغراشديريور ، باشمه چوق
schaff', daß das Essen (zu rechter Zeit) || ايش آچيور
fertig ist يمكى وقتيله ، تام وقتنده حاضرلامغه ، حاضر
بولنديرمغه دقت غيرت ايت ، يمكى تام وقتنده حاضرلامغه حاضر
بولنديرمغه غيرت ايتليها || Hülfe— ياردم معاونت ايتمك ||
Das schafft || تسلى ايتمك ، تسلى بخش اولمق Linderung—
etwas fertig— || بونك فائده‌سى اوليور ، تأثيرى كوريليور
den Brief || برشيئى بيترمك ، ميدانه كتيرمك ، چيقارمق
etwas || مكتوبى پوسته‌يه كوتورمك ، ويرمك zur Post—
auf die (ياخود bei) Seite— برشيئى برطرف ايتمك || دولاب
etwas || چويرمك . فرلداق چويرمك ، دونديرمك ويوق ايتمك
aus dem Wege— برماثى ، انكلى دفع وبرطرف ايتمك
وجودينى (اورته‌دن) قالديرمق || برشيئى تبعيد ايتمك .

Schaffhausen (س‌ ا غا لا) b. ⑩ (جغر) (اسويچره‌ده
بر ناحيه وشهر) شافهاوزه‌ن .

Schaffner (س‌ ا م) a. ⑩ [schaffen] ، —in (ا مؤ)
⑩ برچفتلكك ، براوك اداره مأمورى ، كهيا ، كتخدا ، وكيلخرج
(بووظيفه‌ايله موظف قادين ويابو موقعده بولنان برينك زوجه‌سى) ||
كيلارجى || شمندوفر ، پوسته خانه ، تياترو وامثالنده بيلتجى .

Schafott (س‌ الا) ⑱ [فر] دار آغاجى —Blut=gerüst.

Schaf„ ... (س‌....) —kleid يالكز بروجه آتى تعبيرده
مستعملدر (ا لا) : ein Wolf in —kleidern قويون
پوستنده قورد صورتى ، ظاهرى انسان باطنى جنوار || —auge
(الا) قويون كوزى || (مجا) شاشقين ، آليق آليق باقان كوز ||
—kopf (ام) قويون قفاسى || (مجا) آليق ، اوكوز قفالى ،
حيوان (قفالى) || كاغد اويونى نوعى .

Schaft (س‌ ا م) ㉛ [قديم آلمانجه schaffen دن مأخوذ
scaft] —einer Lanze برمزراقك صاپى ، آغاجى || تفنكك
قونداغى || برقازتوكنك ، برديكيش ايكنه‌سنك ، برديشى‌انك اختارك ،
برچزمه‌نك ، اورمانجيلقده : برآغاجك صاپى ، كوكى ، قوتى ،
كوده‌سى ، بدنى .

Schäften (س‌ فع متع) b. ㉛ [Schaft] صاپ ،
قونداق كچيرمك || قفس ايچنه اوتورتمق ، اكمك يكديكريشه
ربط ايتمك ، كندلك || Stiefel— چيزمه‌يه (قونديره‌يه)
قونچ ياپمق ، كچيرمك || يوزلرينى دكيشديرمك .

Schakal (س‌ ا م) ⑱ ياخود ㊻ [فارسيدن مأخوذ
فرانسزجه] (تا طبيعه) چقال .

Schake (س‌ ا مؤ) ㊸ زنجير خلقه‌سى || كوز || بول .

Schäcker (س‌ ام) a. ⑩ [عبرانيجه scheker Lügner]
شقه‌جى ، لطيفه‌جى ، شيطان || صفا يوزلكى ، ياسسز || لطيفه
مقامنده : چاپقين ، يراماز ، كوفته‌خور ، كلفانى ، چوق بيلش ،
فتان .

Schal (س‌ ب) ㉔ [شمالى آلمانجه] بوزوق ، چوروك ||
طاتسز ، طاتى قاچمش || (مجا) لطافتسز ، ظرافتسز ، روحسز ،
قوتسز .

Schal„ ... (س‌....) —obst (ا لا) سرت قبوقلى ميوه ||
—ohr (ا لا) (بيطر) غايت كيكيش ، قولاق || —thier
(ا لا) (تا طبيعه) استريديه استاقوس كبى قبوق ايچريسنده
ياشايان حيوانانه اطلاق اولنور ، قشرى .

Schäl„ ... (س‌....) —maschi'ne اوته برى صويمغه
مخصوص ماكنه .

Schale (س‌ ا مؤ) ㊸ [قديم آلمانجه scāla] ظرف ،
قبوق ، قشر ، ميوه وحبوبات محفظه‌سى ، ظرف || —die grüne
يشيل قبوق || يمورطه قبوغى || (تا طبيعه) بعض حيوانانك
قارنلرينى ستر ومحافظه ايدن قالين وسرت ستره ، قبوق ||
استريديه ، مديه وامثالى حيوانانك قبوغى || چفته طرناقلى
حيوانانك طرناغى || آز چوق نصف كره‌يه مشابه اولان قاب ،
طاس ، قواطه || ترازونك كوزى || (بحر) n— (جمع) (وياخود
Wangen) بركمى ديركنك تقويه‌سيچون ياپيلان چفته آغاج ،
قشقه || (مجا) سطح فوقانى ، يوز ، خارج ، ظاهر ، كورنيش .

Schälen (س‌ فع متع) a. ㉛ [قديم آلمانجه sceljan]
صويمق ، قبوغنى قيرمق وچيقارمق || دريسنى صويمق ، چيقارمق ||
Sie ist wie aus dem Ei geschält او (مؤنث) كل كبى تر
وتازه كورنيور ، هنوز قوپمش كوله بكزه يور || يوزمك ||
يولمق || —sich (فع مطا) يولنمق ، صويلمق ، يوزلمك ، قبوغى
چيقمق .

Schalk (س‌ ا م) ⑱ ياخود ㉛ [قديم آلمانجه scalh
Knecht] ، Schälkin (امؤ) ⑩ حيله كار ، يالانجى ، كلفانبكى ،
چاپقين ، يراماز || قورناز ، دوزنباز ، دساس ، طولابجى ، ماكنه‌جى

. Schemel = (40) a. (ـّـَـ ١ م) **Schämel**
sich— [Scham] (21) a. (ـّـَـ فه مطا) **Schämen**
sich über ‖ (فه مطا) اوتانمق ، محجوب اولمق ، عارلانمق
etwas , einer Sache wegen (ویاخـود halber) —
ich brauche ‖ برشیدنطولایی اوتانمق، محجوب اولمق، صیقلمق
mich deshalb nicht zu— بنم بوندن، اوندنطولایی اوتانمقلغم،
sich vor Jemandem—‖ محجوب اولمقلغم لازمکلمز، ایجاب اتمز
ich würde ‖ بردن حجاب اتمك ، صیقلمق، بردن حیا اتمك
mich zu Tode— حیادن اولورم .
Schamhaft (ـّـَـ ص) (21) [Scham] حیالی ، عفت
وعصمتلو ، اوتانغاج ، صیقلغان .
Schamvielen (ـّـَـ فه متع) و —sich (فه مطا)
(بحر) سوروکمه ایله زدملك ، زده‌لنمك .
Schand„ ... (‥‥) —lied (١ لا) رذیلانه شرق ،
کبازه تورکیسی ، شرقیسی ‖ —fleck (١ م) لکه ‖ ناموس
لکه‌سی ‖ —mal (لا) اثرخباثت، نشانهٔ ملعنت ‖ —maul
(١ لا) پیس آغز ، آغزی پیس اولان، زیاده کوتو سویلیان ،
افترا ایدن ، کفر بازلق ایدن کمسه ‖ —that (١ مؤ) حرکت
رذیلانه ، ملعونانه ، آچقیعه‌سنه ، لئیمانه ایدیلان فعل وحرکت ،
رسوالق .
Schande (ـّـَـ ١ مؤ) (53) [قدیم آلمانجه scintan دن
مأخوذ schänden scanta] اوتانیله‌جق حال ، رذالت ‖
عیب ، خجالت ، عار ‖ ناموسسزلق ، حیاسزلق ، عفتسزلك
عرض وناموس اولمامقلق ‖ تحقیر ، تذلیل ، طوقونمه ‖ (ضرب‌مثل)
Armuth ist keine— فقرالق عیب دکلدر ، فقر وضرورت
ناموسه انتقال اتمز ‖ zu Schanden برباد ایدلمش ، خراب
اولمش ، باشدن چیقمش ، غائب اولمش ، محواولمش ، چقوره ،
کردابه دوشمش ، ایشی بتمش ‖ ein Pferd zu —n reiten
(بینه‌رك) بر بارکیری برباد اتمك ، جاننه توکورمك .
Schänden (ـّـَـ فه متع) (21) b. و —sich (فه مطا)
[قدیم آلمانجه scentan] ناموس وحیثیتی لکه‌دار اتمك ،
اعتبارینی غائب ایتدیرمك ، برباد اتمك ، کندی حیثیتی ، ناموسنی
لکه‌دار اتمك ‖ تحقیر وتذلیل اتمك ‖ ناموسه انتقال ایده‌جك حال
وقالده بولنمق ‖ حرمتسزلك اتمك ‖ (پاره ایله) قعشه سوق
اتمك ، باشدن چیقارمق ، (پاره‌ایچون) یولدن باشدن چیقمق ،
فحشیاته سلوك اتمك ، فاحشه‌لك اتمك ، فاحشه اولمق .
Schänd-lich (ـّـَـ ص) (21) [Schande] عیب شی ،
عاری موجب اولان ‖ حیثیت وناموس لکه‌لیان ، ملعون شی ‖
کمال‌درجه ترذیل وتحقیره لایق اولان ، ادبسز وناموسسزجه‌سنه ‖
نالایق ، ناروا ‖ منفور ، مکروه ، مدهش ‖ (مجا) Das
ärgert mich— بنی بوشی فنا حالده حدتلندیریور ، موجب
حدتم اولور ، پك زیاده نهایت درجه‌ده جانمی صیقیور .
Schank (ـّ ١ م) (21) [schenken] (پراکنده) شراب
صاتمقحق وصلاحیتی ‖ بونك صاتلمسی وصاتلدیغی محل ، کدیك .
Schanker (ـّـَـ ١ م) (40) a. [فرانسزجه اولوب لاتینجه
cancer دن مأخوذدر] (علم امراض) فرنکی علق ، قرحهٔ افرنجیه .
Schanz„ ... (‥‥) —arbeit (١ مؤ) انشاآت ،
امالات ، عملیات استحکامیه ‖ —geräth آلات وادوات حفریه ،
مالزمهٔ استحکامیه ‖ —korb (١ م) استحکام سپتی ‖ —pfahl
(١ م) شارامبول ‖ —zeug (١ لا) = —geräth .

Schall (ـّ ١ م) (31) (sans pl.) [قدیم آلمانجه scal]
صدا ، صوت ، صدا ، آواز ‖ چاڭ سسی ، طاڭلامه ، اوکمه ، طنین .
Schall„ ... (‥‥) —lehre (١ مؤ) حکمت طبیعیه‌نك
صوت وصدادن بحث ایدن قسمی ، مبحث صدا ‖ —messer (١ م)
صدانك قوت ودرجه‌سنی تعیینه مخصوص آلت ، مقیاس صدا ‖
—welle صدا دالغه‌سی ‖ سسك طنین انداز اولمسی ، عکس
واهتزاز اتمسی .
Schallen (ـّـَـ فه لا +) a. (21) [Schall] (فعل ماضیسی
scholl وصورت التزامیه ماضیسی schölle) سس چیقارمق ،
صدا ویرمك ‖ چالنمق ، چالق ‖ es schallt sehr in diesem
Saale صدا بوصالونده پك زیاده عکس ایدیور ، طاڭلانیور ،
کورله‌یور .
Schalmei (ـّـَـ ١ مؤ) (49) [فر] (موسیقی) چوبان قوالی .
Schalotte (ـّـَـ ١ مؤ) (53) [فر] (نبا) صارمساق
نوعی ، عسقلانه .
Schalt (ـّ) (schelten فعلنك زمان حال ماضیسنك
برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .
Schalten (ـّـَـ فه لا +) b. (21) [قدیم آلمانجه
scaltan fortschieben] سوق واداره اتمك ، قوللانمق ‖
توجیه اتمك ‖ mit : über etwas nach Belieben—, یاخود
برشیئی استدیکی کبی قوللانمق ، اداره frei— (und walten
واستخدام اتمك ، برشی اوزرنه کندی بیلدیکی کبی حکم اتمك .
Schalter (ـّـَـ ١ م) (40) a. [schalten] حکم واداره
وسوق واستخدام ایدن ، باش ، رئیس ، حاکم ، آمر ‖ کذا بردیوارده
(یانه ، آشاغی یوقاری ، والخ) سورمه جام ، پنجره ، بیلت وامثالی
صاتیلان محل .
Schaluppe (ـّـَـ ١ مؤ) (53) [فلمنکجه] (بحر) کمی
خدمتلرنده مستعمل اوفق بردیرکلی کمی ‖ کمی صندالی ، فلوقه ،
صلاپوریه .
Scham (ـَ ١ مؤ) (49) (sans pl.) [قدیم آلمانجه
scama Blöße] حیا ، ادب ، اوتانمه ، محجوبیت
‖ محجوبیتدن قیزارمق vor —erröthen aller —bar sein,
keine —im Leibe haben(عو): alle —abgelegt haben.
عار ناموس ترکیز ، اوتانمقی قالدیرمش اولمق ، عار وناموسنی
پیز اکمکله یمش اولمق ، هیچ صیقلمامق ، اوتانوب ، عارلانمامق ‖
ادب یری ، عورت محلی ‖ männliche— (ارککك عورت
محلی) ذکر (= Glied) ‖ weibliche— (قادینك عورت
محلی) فرج .
Scham„ ... (‥‥) —erregend (ص) موجب محجوبیت ،
اوتانمقی صیقلمقی موجب اولان ‖ —bein (١ لا) (تشر)
بطن اسفل حوصله‌سنی تشکیل ایدن لکن شکلنده‌کی کمیك ، عانه ‖
—knochen (١ لا) (تشر) = —bein ‖ —lefzen (جمع
مؤ) (تشر) فرجك دوداقلری ، شفتان فرج ‖ —leiste (١ مؤ)
(تشر) قاصیق ‖ —los (ص) حیاسز ، عارسز ، حیاسز
ناموسسز ، بی‌ادب ‖ عفتسز ، عصمتسز ‖ —ritze (١ مؤ)
فرج ‖ —zünglein (١ لا) (تشر) فرجك دیلی ، بظر .
Schamane (ـّـَـ ١ م) (52) [موغولجه] . Schamanin
(50) ویاخود **Schamanka** (ـّـَـ ١ مؤ) (54) اقوام شمالیه
راهب ویا راهبه‌سی .

Scharf„... (…) —eckig (ص) صیوری کوشه‌لی ، زاویه‌سی حاده اولان || —klanig (ص) ینچه وطیرناقلری کسکین اولان || —schmeckend (ص) لذتی کسکین اولان ، یاقیجی || —blick (ا م) کسکین باقیش ، سرت باقیش || (مجا) کسکین باقوب کشف اسرار وخفایا ایده ، آکلامه || درعقب ادراك ایتمك خاصه‌سی ، قابلیق || —geladen (ص) قورشون ، دانه وامثالیله طولو (قوروسیق اولیه‌رق) || —kantig کسکین کنارلی ، صیوری کوشه‌لی || —richter (ا م) جلاد || (عد) جلاد || —sinn (ا م) فراست ، ذکاوت ، فطانت .

Schärfe (... ا مؤ) ⑤⑤ [scharf] کسکینلك ، کسکین اولق || برقلنج ، بیچاق وامثالنك کسکین طرفی || برشیئك کسکین طرف ، کناری ، زاویه‌سی صیوری اولان جهت || آجیلق ، یاقیجیلق ، برحامضك یاقیجیلغی || برصالچه ، تربه‌نك بهارلیلغی ، سرتلکی || شدت (کذا مجا) || صحت ، قطعیلك || قاتك ، طبیعتك ، مزاجك حدت وشدتی .

Schärfen (... فع متع) a. ㉑ و —sich (فع مطا) [Scharf] (صنع) بر بیچاغی ، برنامولی بیلمك ، کسکینلتمك ، صیوریلتمك ، آغز یاپمق || برقورشون قلنك : اوجنی یوتتق ، صیوریلتمك || das Gehör— قولاغی صیوریلتمك ، جان قولاغیله دیکلمك ، دقت ایتمك ، قولاق ویرمك || زیاده‌لشدیرمك ، تزیید وتقویه ایتمك || eine Strafe— برمجازاتی تشدید ایتمك || اوقوناقلی ، طوقوناقلی یاپمق ، میدانه چیقارمق ، طوقچه‌لشدیرمق ، عیانلاشدیرمق .

Scharlach (... ا م (ا لا) ㊳ قیرمزی رنکی ، آل ، آل رنك ، اسکرلت || بورنکده قماش || (علم امراض) = Scharlach=fieber .

Scharlach„... (...) —baum (ا م) (نبا) = Kermeseiche || —farbe (ا مؤ) قرمزی رنکی || قرمز دینیلان بویا چیچکی || —fieber (الا) (علم امراض) قیرمزی بنکار حاصل ایدن صیتمه ، قزل خسته‌لق ، قرمزیه .

Scharlei (... ا م) [وسطی لاتینجه sclare'gia] (نبا) اندیز اوتی نوعندن نباتات فصیله‌سی ، بوفصیله‌دن عین عیسی || = Scharlach .

Scharmützel (... ا لا) a. ㊵ (ع) [ایتالیانجه scaramu'ccio] اوفق مغرزه ، قراغول محاربه‌سی .

Scharnier (ا لا chār-ni re) ㊳ [فر] (صنع) منتشه ، رزه .

Schärpe (... ا مؤ) ⑤⑤ [فر] اوجی یوسکوللی وکنکیش شریتلی قوشاق ، آصق .

Scharpie (... ا مؤ) ⑤⑤ [فر] یاره یه قومق اوزره اسکی بزلردن چیقاریلان تیفتیك ، نساله .

Scharre (... ا مؤ) ⑤⑤ [قدیم آلمانجه scërra] Striegel] قازیه || قازیلان یر || (صنع) قازیغه مخصوص آلت || بقیوان طراغی .

Scharren (... فعلا +) a. ㉑ [قدیم آلمانجه scërran] قازیمق || die Pferde —in die (یاخود : in der) Erde بارکیرلر صبرسزلقله طورمق استیه‌رك یری اشه‌لیورلر ، قازیورلر || جانی صیقیله‌رق صویلنیلان یاپیلان شیئی بکنمیه‌رك ایاقلرینی یره اورمق ، تپمك || —in der Erde یری اشه‌لك ، اشمك || mit (den Füßen, dem Schnabel) die Erde— (فع متع)

Schanze (... ا مؤ) ⑤⑤ [ایتالیانجه scanci'a] Gestell] (ع) (عملیات ترابیه ایله دشمن نظر ومرمیسندن مستور محل) استحکام || —geschlossene قپالی استحکام || —kleine کوچوك استحکام ویا طابیه ، مترس || [فرانسزجه chance] etwas in die— schlagen برشیئی طالعه حواله ایتمك ، برشیئك فدا ایتمك ، طالعی تجربه ایتمك || sein Leben in die — schlagen حیاتنی تهلکه یه قومق .

Schanzen (... فع متع) c. ㉑ [Schanze] اصول وقاعده‌سی وجهله استحکام ، طابیه یاپمق ، انشا ایتمك ، تحکیم ایتمك || (فعلا +) (ع) استحکام یاپمق ، انشا ایتمك ، انشاآت استحکامیه‌ده چالشمق ، بونکله مشغول اولمق || (مجا) (عمو) چوق چالشمق ، مشقت چکمك ، قازمه چالمق ، چالا قازمه کیتمك ، غیرت ایتمك .

Schar (... ا مؤ) ㊾ [قدیم آلمانجه scheren دن مأخوذ scara اساساً schneiden] اردو اقسامندن عبارت قطعات عسکریه ، انسان سوروسی ، جم غفیر ، حیوان سوروسی || (ع) feindliche —en دشمن قطعاتی ، قوللری ، دشمن عسکری ، صیان تجوری || —wache (ا مؤ) کشف قولی || (خصوصیله کیجه‌لین طولاشان دوریه قولی ، قول || بکجی || دوریه قولنك اوطوردیغی محل ، قره‌غول ، بکچیه .

Scharben (... فع متع) a. ㉑ [قدیم آلمانجه scarbôn] سبزه‌یی : طوغرامق .

Scharbock (... ا م) ㊳ [فلمنکجه schorbuyck اولوب اورته لاتینجه scorbu'tus دن مأخوذدر] (علم امراض) قانه خلل کتیرن علت ساریه ، داء الخضر ، اسقوربوت .

Scharen (... فع متع) a. ㉑ —sich (فع مطا) [Schar] طوپلامق ، جمع ایتمك || طوپلانوب قطعات عسکریه تشکیل ایتمك ، طوپلانمق .

Scharf (... ص) ㉑ [قدیم آلمانجه s(c)arf || schneiden (صورت تشبیه ومبالغه‌سی schärfer ، schärfst) کسجی ، کسکین (stumpf ك مقابلی) بیلنمش ، بیله‌کیلی ، صارم ، قاطع || (ضرمثلا) allzu —macht schartig کسکین سرکه‌نك ضرری قابنه کوپنه‌در || (دار واوزون اوله‌رق امتداد ایدن) کسکین ، صیوری || سرت ، کسکین ، باروت کبی ، آتش کبی (sanft و milde کله‌لرینك مقابلی) || آجی ، کسکین ، یاقیجی || es Gift— سم قاطع ، سم مهلك || e Zunge— ادبسز ، آجی ، سرت سویلیجی ، خاطر وکوکل قیریجی لسان (آغز) || e Zucht— شدت انتظام || طوغری ومکمل صورتده کندینی کوسترن ، کوزه چاریان || اوقوناقلی ، ایریجه ، طوقچه || er Essig— کسکین سرکه || (قوهٔ سامعه حقنده) کسکین ایشیتمك ، (کوز حقنده) کسکین کوریش || صرب ، اوچورووم کبی || Jemand —ansehen برینه دقتله ، دقتلی دقتلی باقمق || برینه سرت سرت باقمق || es Gedächtniß— مکمل وامین قوهٔ حافظه || مکمل ودقتلی || es mit Jemandem —nehmen برینه شدتلی معامله ایتمك || —reiten حیوانی صیق سورمك || قیصه وآچیسق هجا || er Accent— اقسان تکو || (طب) e Säfte— وجودده قاشیجی قبارجق || (ع) —schießen (blind ك مقابلی) قورشونلی فشنك ، حقیق دانه ، شراپنل وامثالی ایله اندااخت ایتمك || e Patrone— قورشونلی فشنك .

آياقلريله ، قاغەسيله يرى اشەلك ، طوپراغى قازيمق || ein Loch
in die Erde— يره بردليك ، چوقور آچمق ، يرى قازيەرق
چوقور حالنه قويمق .

Scharren (ـّ ا م) b. ⑩ (ايالت لسانى) [آشاغى
آلمانجه scharn = قديم آلمانجه scranna || مرا .
Fleisch-bank = [Schranne .

Scharrer (ـّ ا م) a. ⑩ [scharren] قازيسان ،
اشەليان، اشەلنان || (تا طبيعه) — (جمع) حيوانات دجاجيه ||
اشينان حيوانات .

Scharte (ـّ و ـّ ا مؤ) ⑤ [قديم آلمانجه scëran
scheren] كسجى بر آلتده ، بر آلت قاطعه ده بولنان يارىق ،
ديش || (مجا) (مرا ! auswetzen) || مازغال || طاغلرده كى
يارىق ، طار بوغاز || [لاتينجه] (نبا) صارى بويا ويرن نبات .

Scharteke (ـّ ا مؤ) ⑤ [ايتا] (كتاب حقنده)
قيمت واعتبارى ، آز اسكى كتاب ، بقال دفترى || پرتى ، صاچمه
اشيا ، قيمتسز شى .

Schatten (ـّ ا م) b. ⑩ [قديم آلمانجه scato]
كولكه ، ظل || einen —werfen كولكه ، سايه ويرمك ، آتمق ||
(مجا) صيقينتى ويرمك ، كولكه ايتمك || كيجه ، قرانلق ، ظلمت .

Schatten„... (ـّ....) —pflanze (ا مؤ) (نبا)
يالكز كولكه ده يتيشان ، صورن نبات —bild (ا لا) كولكه
واسطه سيله تشكل ايدن شكل ، رسم ، خيال || —gang (ام)
كولكه (لى) يول —seite (ا مؤ) كولكه طرف || شمال جهت ||
(مجا) ايشك ترسى ، فنا جهتى ، محذورلى طرف (مداليه نك ترسى) ||
—spiel (ا لا) كولكه واسطه سيله اوينادلان اويون || سحرباز
فنرى || قرانلق اوطه درونده خيالات ارائه سى || —uhr
كونش ساعتى ، بسيطهٔ شمس .

Schatti(e)ren (ـّ فه متعه ، فعلا + فه مطا) a. ㉑
[Schatten] رسمده كولكه ويرمك ، الوانى بربرينى طوته جق
صورتده ترتيب وتأليف ايتمك || (فه لا +) (diese Farben)
gut— بورنكار يكديكرينى كوزل ، ايو طوتيورلر .

Schattig (ـّ ص) ㉔ [Schatten] كولكه سى ،
سايه سى اولان ، كولكه ويرن || كولكه لى دوشمش ، قويو
رنك (رسمده) .

Schatulle (ـّ ا مؤ) ⑤ [وسطى لاتينجه sca'tula]
صندوقچه ، چكمجه || جيب همايون .

Schatz (ـّ ا م) ㉛ [قديم آلمانجه scaz ' Münze
اساساً Vieh] خزينه || صندوق ، وزنه || (معلومات
ومشاهدات حقنده) دفينه || كنز || مال مدفون || برينى
(سوكيلوسنى) سوركن : !—mein المامم ! شكرم ! جكرم !
جانم ! مالكم ! وارم يوغم ! || سوكيلو ، معشوقه .

Schatz„.... (ـّ....) —anweisung (امؤ) خزينه ،
ماليه تحويلى ، بونوسى || —frei (ص) ويركودن معاف ||
—kammer (ا م) خزينهٔ جليله ، خزينهٔ دولت ، بيت المال ||
—meister (ا م) خزينه مدير ويا ناظرى || صندوق امينى ،
وزنه دار .

Schatzen (ـّ فه متعه) c. ㉛ [قديم آلمانجه scazon
Gewinn ziehen] ويركو طرح وتكليف ايتمك ، رسم آلمق '

Schätzen (ـّ فه متعه فه لا + وفه مطا) حرمت '
وتعظيم ايتمك ، صايغى اعتبار ايتمك ، اهميت ويرمك || تقدير
ايتمك || برشيئك بهاسنى تقدير ايتمك ، بها بيچمك ، قيئات
قويمق || —den Werth بهاسنى تعيين ايتمك ، قيمتى تقدير ايتمك ،
اهميتنى آكلامق || ? wie alt —Sie ihn اونك ياشى نقدر
تخمين ايدرسكز ؟ اوكا قاچ ياشنده دير سكز ؟ || ich schätze
.... es für eine Ehre, zu .... بن . . . . كنديمه شرف عد
ايدرم ، بن . . . . كه افتخار ايدرم || !Geschätzter Freund
سوكيلو ، عزيز دوست (م) !

Schätzens-werth (ـّ ـّ ص) شايان حرمت وتقدير ،
اعتباره لايق .

Schau (ـّ ا مؤ) ⑩ [schauen] باقمه ، باقيله ||
كوسترمه ، ميدانه سركى يه قويمه ، عرض || طنطنه ، ديدبه ، زينت ||
عسكرك تجيد رسمى || nur zur - dienen يالكز سيراولنمق ،
باقلمق اوزره وضع اولنان ، يوكا مخصوص اولان || —zur
tragen كوسترمك ، اظهار وابراز ايتمك || (براى امتحان
ياپيلان) يوقلمه ، معاينه ، تفتيش || سركى || سركى يه وضع ايتمه .

Schau„.... (ـّ....) —begierig (ص) كورمكه ، سير
ايتمكه مراقلو || —bude (ا مؤ) حقه باز ، غرائب و امثالى
شيلر سير ايتديريلان ير ، بويله برباراقه ، اوطه || —bühne
(ا مؤ) تياترو ، صحنه || —fenster (الا) (تجا) مغازه لرك
نمونه لك عد اولنان اشياى مختلفه ايله مملو اولان بيوك جاملو
محللرى ، سوقاغه ناظر جامكانلرى || —gerüst (ا لا) اوزرينه
وضع وتشهير اولنمش (سيرايتمكه تخصيص قلنمش) اشيالى حامل
اسكله ، راف ، كرەوت وامثالى || (سيرجيلره) مخصوص كرەوت ،
يكديكرندن يوكسك اوله رق موضوع صره لر || —münze (امؤ) ،
—pfennig (ا م) هرقنغى برشيئى تخطر ايتديرمك اوزره
اعمال ايدلمش مداليه ، معدن لوحه سى || —platz (ا م)
صحنه ، تياترو || —spiel (ا لا) منظره ، تماشا || (تيا)
فاجعه لو اويون ، درام || —spiel-Haus (ا لا) (تيا)
درام اوينانان اويون يرى ، تياترو || —spieler(in) (ا م ا مؤ)
(تيا) تياترو اويونجيسى ، آقتور ، آقتريس || درام اوينايان
اويونجى || —stellung (امؤ) سركى يه قويمه ، انظار عامه يه
عرض ايتمه ، تشهير ايتمه .

Schaube (ـّ) [ايتاليانجه giubba] مانتو ' (جبه)
جوبيه || قادين مانتوسى ، ژوب .

Schauder (ـّ ا م) a. ⑩ [شمالى آلمانجه] (وجودينه
صغوق برشى دوكولمش كبى اولان حال) تيترەمه ، صارصيله ،
(حدت وغضبله حاصل اولان) تيترەمه ، (قورقو ايله حاصل
اولان) رعشه ، دهشت ، هول ، توك اورپرمه .

Schauderhaft (ـّ ص) ㉔ قورقونج هائل ، مدهش ،
منفور ، مخوف || پك چركين || پك جسيم ، علامت ، مضرت ||
=ungemein مثلا: ganz ungemeine Ausgabe ايديلان
فوق العاده مصرف || اسراف .

Schaudern (ـّ فه لا ±) a. ㉑ (فه متعه)
[Schauder] تترەديجى ، قورقوديجى ، دهشت انكيز ، هولناك
اولمق || . . . es schaudert mich vor . . . . دن بكا دهشت
كليور ، توكلرم اورپريور ، دترەمه عارض اوليبور .

Schauen (ـّ وفه لا + ، فه متعه وفه مطا) a. ㉑
[قديم آلمانجه scouwôn] باقمق ، نظر ايتمك ، كوزدن

چكيرمك ، اوزرينه كوزني ديكمك ، دقتله باقمق ، معاينه وتفتيش ايدرك باقمق || ملاحظه ومطالعه ايتمك || تلق ايتمك || in die Zukunft — مستقبله امالهٔ نظر ايتمك .

Schauer (ـــ ا م) ⑩ [schauen] باقان ، دقت ايدن || معاينه‌جى مأمور ، قوللجى || [Scheuer] اكثريا (الا) تحولات هوائيه‌نك تأثيراتندن مصون اولمق اوزره انشا ايديلان ويا موجود اولان ير ، سپر || زمينلك ، صونديرمه || [قديم آلمانجه Hagel - wetter scür = Schauder ٭ معمافيه اكثريا مخافةالله ، جناب حقدن واحكام دينيه‌دن خوف ايتمك ، بونلره قارشو ايديلان احترام || (طب) خفيف تترمه ، خفيف صيتمه تترمه‌سى ، عرواء || (علم امراض) نوبت ، اشتداد مرض || كذا : (الا) ونادراً : (ا مؤ) (هوا حقنده) بورا ، فورطنه ، (يغمور حقنده) بردنبره كلان صاغناق .

Schauer,.... (... ـــ) —bad (الا) صوزكچلى دوشده استحمام ، صوزكچلى دوش .

Schauerlichʼ **schauerig** (ا مؤ) ㉑ انسانه رعشه دهشت ويرن ، قورقونچ ، توكارينى اورپردن = schauderhaft .

Schauern (ـــ فعلا +) .a ㉑ دترمك ، رعشه‌يه طوتلمق || (فعل يكشخص) es schauert صغاناق كليور ، طولو ياغلايور .

Schaufel (ـــ ا مؤ) ㉝ [قديم آلمانجه scûva'à] (صنع) كورك || eine — voll بركورك طولوسى || (كوركه بكزه‌يان شى) — eines Wasserrades برصوچرخنك قوغاسى ، كوزى || صوچرخنك پروانه قنادى || (آوجيلقده) ياصى كييك بوينوزى || (تاطبيعه) باركير وكييكلرك اكلى اوك ديشلرى .

Schaufeln (ـــ فعل متعد وفعلا +) .a ㉑ [Schaufel] كوركله چالشمق ، كوركلك ، كوركله قاريشديرمق ، صاوورمق .

Schaufel (....ـــ امؤ) ㉝ [شمالى آلمانجه schuckel] ايپ وآغاج وتخته ايله ياپيلان صالنجاق || تحترواللى .

Schaufel,.... (....ـــ) —brett (الا) تحترواللى تخته‌سى ، آغاجى || —stuhl (ا م) قاعده‌سى مدور وايلرى كيرو صالالانور قولتوقلى (حصير) صندالیه || —reck (الا) (جمناستيق) ترابزه .

Schaukeln (ـــ فعلا +) .a ㉑ [schaukel] auf und nieder — (آشاغى يوقارى) تحترواللى اوينامق ، صاللانمق || (وجود ايله) صاللانمق ، چالقانمق || (بحر) صاللانمق ، چالقانمق ، ياليا اورمق || — sich (فعل مطاوعه) تحترواللى اوزرنده صاللانمق ، اوينامق || sich auf einem Stuhle — صنداليه اوزرنده صاللانمق || (فعل متعد) ein Kind — بر چوجغى صاللامق ، دانديني ياپمق .

Schaum (ـــ ا م) ㉛ [قديم آلمانجه scûm] كوپوك || (مجا) هيچ ، هوا ، صفر || zu — werden بوشه چيقمق ، برهوا اولمق .

Schaum.... (....ـــ) —blase كوپوك قبارجغى ، طالوللى ، بالوق || —schlagen || Flitter - gold = (الا) —gold (الا) چالقايوب كوپورتمك || —wein (ا م) شامپانيا .

Schäumen (ـــ فعلا +) .a ㉑ [Schaum] كوپورمك ، قبارمق .

Schebeke (ـــ ا مؤ) ㉝ [تركجه sumbeki دن مأخوذ فرانسزجه] (بحر) صومبكى قايق (آق دكزده يلكن وكوركله ايشلر) .

Scheck (ـــ) ، ㉛ Schecke (ـــ) ㉝ (ا مؤ) [ايتاليانجه scac'o Schachfeld] اوزرى ديكر رنكلردن لكه‌لى قير حيوان ، بياض ولكه‌لى طون ، آلاجه طونلى حيوان || خصوصيله باركيرحقنده : آلاجه طون ، آلاجه طونلى باركير .

Scheckig (ـــ صـ) ㉑ [Scheck] آلاجه (باركير كبى رنكلى اولان) || (عو) = närrisch || sich — lachen كولمكدن قاتلمق ، باتلمق ، طوتنه ايتمك .

Scheffel (ـــ ا م) .a ㊵ [قديم آلمانجه scephil اولوب لاتينجه sca'phium] (ذخيره اولچيسى خصوصيله مقدما پروسياده ٥٤,٩٦ ليتره) كيله || einen — voll بركيله طولوسى .

Scheibe (ـــ ا مؤ) ㉝ [قديم آلمانجه sei'pa] قرص ، دائره || اكمك ، صوجوق وساڭره ديلمى || (ساعت ، پوصله وامثالنك) رقم لوحه‌سى ، غادران || نشان تخته‌سى || = Fenster - scheibe || بال كومجى || چيقريق .

Scheiben,... (....ـــ) —honig (ا م) كومج بالى || —weise ديلم ديلم || —werfen (الا) قايديراق اويوق || —artig (صـ) قرص شكلنده || —schießen (الا) (نشان تخته‌سنه) نشان آتمه || —stand (ام) اندازت تعليمخانه‌سى ، ميدانى || —weiser (ا م) ، —zeiger (ا م) تقدرميتك هدفك قنغى محلنه اصابت ايتديكنى كوسترن كمسه .

Scheide (ـــ ا مؤ) ㉝ [قديم آلمانجه sceidâ || مرا . scheiden] محل ويا نقطهٔ افتراق ، حدود ، سينور || الات جارحه‌نك قليفى (غلاف) (كذا نبا وتاطبيعه) قاپ ، ظرف ، قليف || (تشر) = Mutter - scheide .

Scheide,... (....ـــ) —erz (الا) (معدن قويولرنده) (طبيعى) زنكين معدن || —gruß (ا م) سلام فرقت ، آيريلق سلامى || —kunst (ا مؤ) فن تحليل ، فن كيميا || —li'ni-e (ا مؤ) = Grenzli'ni-e خط فاصل || —wand (ا مؤ) آره ديوارى ، حدود ديوارى || —wasser (الا) (حامض آزوت) كذاب .

Scheiden (ـــ فعلا—) .o ⑳ [قديم آلمانجه sceidan] — sich (فعل مطاوعه) آيرلمق ، مفارقت ايتمك ، ترك ايتمك || das — de Jahr ختام بولمق اوزره اولان ، الوداع ديیان‌سنه ، ييل || die Milch scheidet (sich) سود بوزيليور ، قنالشيور || (فعل متعد) ترك ايتمك آيرلمق مثلا : sich — lassen بوشانمق ، كنديني بوشاتمق || اشتراكدن واز كچمك || das Gold vom Silber — آلتونى كوشدن آيرمق ، تحليل ايتمك || Geschiedene(r) (ا م ، ا مؤ) آيرلمش ، بوشانمش (اركك ، قادين) || — (الا) Scheidung (ا مؤ) || آيرلمق ، اولمك ، وفات ايتمك || vor seinem — اونك اولمسندن اول ، او وفات ايتمزدن اول || (ضرب مثل) — und Meiden thut weh آيريلق آجيدر || Scheidung (ا مؤ) آيرلمه ، بوشانمه ، بوشامه || (صنع) — von Gold und Silber آلتونك كوشدن بالكميا تحليلى ، تفريقى .

Scheik (ـــ ا م) ㊶ [عر] رئيس قبيلهٔ عرب ، شيخ .

Schein (ـــ ام) ㊳ [قديم آلمانجه scin] ضيا ، ايدينلق || سنوك ضيا ، ايشيق || كورينيش ، منظرهٔ خارجيه ، صورت ظاهره ، چهره ، سيما ، برشيئك ظاهرى ، خارجى ، شكلى || وجه وطرز ، اصول واسلوب منوال ، يول ، كيديش || unter dem — e der Freundschaft دوست كبى كورينه‌رك ، دوستلق

Scheitern (ـَـ قه لا +) a. [21] (بحر) (كمى وكمى حمولەسى حقندە) باتمق، غرق وتلف اولمق، قرەيه چارپمق (كذا مجا) || بوزولمق بر باد وپريشان اولمق ، محـو اولمق || (مجا) daran scheitert meine ganze Kunst بوراده بتم اوستەلغم، صنعتم بيتر .

Schel (ـَ ـ) [24] [قديم آلمانجه schräg scêhlah] شاشى ، احول || zu etwas sehen — برشيئه يان يان ، اكرى اكرى ، ديك ديك باقمق || etwas mit —en Augen ansehen برشيئه يان يان، خاين خاين باقمق . حسدايدرك باقمق .

Schelde (ـَ ـَ ا خا مؤ) [55] (جغر) بلجيقاده جارى اسقوت نهرى .

Schell,... (ـَ ...) sisch — [شمالى آلمانجه schell و Schale [lisk] (ا م) (تا طبيعه) مورينه باليغى نوعندن اغرقن دنيلان بالق || kraut — (ا لا) (نبا) قرلانغيج اوتى .

Schelle (ـَ ـَ امؤ) [55] [قديم آلمانجه schellen scella] طونغراق ، (يوارلاق وهرحركتده چالينان) چينغراق || زيل ، چينغراق ، اوفق چاك || (عو) سله ، طوقات || كاغد اويونده: اوريا ، ديڭيرى .

Schellen (ـَ ـَ قه لا +) a. [21] [Schelle] زيلى چينغراغى چالمق || Jemandem — برينى چاغيرمق || Sie — ! چينغراغى چكيكز ، چاليكز !

Schellen,... (ـَ ...) halsband — (ا لا) چينغراقلى طاسمه || schlitten — چينغراقلى قيزاق || كاغد اويونده: bube — (امؤ) اوريا بچاغى .

Schelm (ـَ ا م) [38] ياخود [51] [قديم آلمانجه scëlmo Vieh-seuche] چاپقين ، اوتانمز ، ناموسسز ، حياسز ، بى ادب ، ولد زنا ، بيچ قوريسى || wie der — ist, so denkt er von Anderen هركسى نفسل بيلورسك ? كندم كبى || (برينه آچيندلغى وقت) der arme — بيچاره حريف ، چوجق ، زواللى اوغلان ، آدم || = Schalk || er hat einen — im Nacken ياخود : hinter den Ohren اوبر دوبارەجيدركه، نه قورناز تيلكيدر او ، نه شيطان حريف .

Schelmisch (ـَ ـَ ـ) [21] [Schelm] كولخانى ، قورنازجەسنه ، حيله كارجەسنه ، اويناقجەسنه، چاپقينجەسنه || = schalkhaft .

Schelte (ـَ امؤ) [55] [قديم آلمانجه scëlta] تكدير وتعزير ، آزارلمه ، آزار ، سرزنش .

Schelten (ـَ قه متعه ، قه لا + ، قه مطا ، قه مشاركة) b. [20] (ماضى صورتى كذلك schelte) Jemand wegen seines Betragens ياخود : über sein Betragen —, Jemands Betragen — برينك حال واطوارنى تقبيح ايتمك ، فنا حالندن طولايى برينى تكدير وتعزير ايتمك . آزارلمق || Jemand — برينه سويلنمك ، برينى تكدير ايتمك ، آزارلمق، برينه سرزنش ايتمك، طارلمق || برينى تحقير ايتمك || auf Jemand, etwas — برشى اوزرينه برينه سوكوب صايمق ، كفر ايتمك ، برينى توبيخ ايتمك . طعن وشتم ايتمك .

Schema (ـَ ـَ ا لا) [روم] [56] (جمعى كذلك : Schemata) مودل .

... كى ... sich den — geben, als ob ...... || آلتنده پردەسى كوروتمك ، .... طورينى طاقنمق، كنديتى اويله كوسترمك استمك || Das ist Alles nur — بونك هپسى يالاندر ، ياپمه شيدر ، ياپمەدر ، جعلى ، بوشدر ، جدىدكلدر ، كوروتسون ، سويلنسون ، ديسون ديەدر ، دوزمەدر || der — trügt انسان ظاهره ، كورنيشه قاپيلور ، ظاهردن باطنى كشف قابل اولمز || سند || تصديقنامه .

Schein,... (ـَ ...) angriff — (ا م) (ع) ساختـه هجوم || freund — (ا م) انسانك يوزينه دوست اولان || bild — (ا لا) آلدادبجى تصوير ، رسم ، خيال || fromm — (ص) قبـا صوفى ، ظاهرا اوصلو واديب كورينان || lehre — (امؤ) فن مناظر || todt — (ص) نوم مستغرقه ، ليثاغورسه طالمش اولان || wesen — (ا لا) فانتازيەجى اوله ، خيال ايله اوغراشمه || عدم جديت || تصنع .

Scheinbar (ـَ ـ ص) [24] [Schein] كورينور ، ظاهر ، آشكار ، مرئى || معقول ، احتمالى غالب كورينان ، صحته قريب || صورت حقدن كورينان ، مرائى || كوزل كورينان ، ظاهرى كوزل اولەرق كوزه چارپان ، شيرين .

Scheinen (ـَ قه لا +) o. [30] [قديم آلمانجه sejnan] كورنمك ، پارلامق ، نشر ضيا ونور ايتمـك ، پارلدامق || der Mond scheint آى ايدينلقى وار ، ماهتاب چيقمش ، چيقيور || die Sonne scheint كونش طوغمش ، كونش چيقمش ، كون كورنيور ، شمس نشر انوار ايديور || (die Sonne) scheint uns in's Gesicht كونش كوزيمزه كليور ، يوزيمزه اوريور ، كليور || برديكرينك فكرينه كوره اولمق) مناسب اولمق ، فكرنجه بولنمق .

Scheiße (ـَ امؤ) (sans pl.) (عو) پك قبا اولەرق: ترس ، بوق ، نجاست .

Scheißerei (ـَ ـَ امؤ) [49] (عو) پك قبا : صيچيش || اسهال || (مجا) بوقدن شى ، جنابت ايش ، جنابتلك .

Scheit (ـَ الا) [27] [قديم آلمانجه seit] (آتش ايچون) كسلمش اودون ، تختـه پارچەسى || قيريلمق اودون پارچەسى || zu — er gehen قرەيه چارپوب پارچەلنمق .

Scheitel (ـَ ا م) a. [40] و [55] [scheiden] تپه ، رأس نقطەسى || صاچلرك باش اوزرنده هر ايكى طرفه تقسيم اولنمسى ، بوندن حاصل اولان خط چيزكى .

Scheitel,... (ـَ ...) bein — (ا لا) (تشر) قفا قپەسنك ايكى طرفنى تشكيل ايدن كميكاره اطلاق اولنور ، عظم جـدارى || käppchen — (ا لا) كوچوك تاكيه ، تپـەلك || kreis — (ا م) (هيئة) دائرة عموديه || punkt — (ا م) رأس نقطەسى || (هيئة) قبة سمانك ناظر اولان كمسەنك باشى كلان نقطه ، سمت الرأس || (برشيئك اك يوكسك نقطەسى ، درجەسى) اوج ، بالا || recht — (ص) عمودى || (حا) ديكنه = g(e)rade || winkel — (جمع م) (ريا) رأس زاويەسى .

Scheiteln (ـَ قه متعه) و sich — (قه مطا) die Haare — التنك ، تپەسنك اوزرنده صاچلرنى ايكى طرفه آييرق ، طرامق ، آتمق || (صاچ حقنده) sich — آيرلمق .

Scheiter-haufen (ـَ ـَ ـَ ام) b. [40] [Haufen و Scheit] اودون ييغينى .

دن scabe'llum [لاتينجه (40) a. (ـ ام) **Schemel**
مأخوذ قديم آلمانجه scamal] اسكمله .
seimo [قديم آلمانجه (40) b. (ـ ام) **Schemen**
Schatten-bild] خيال ، صورت ، وهيه ، طيف .
(امؤ) Schenkin [schenken] (38) (ام) **Schenk**
(50) شربتدار ، ساق ، ساقيه ، (كديك ، تزكاه صاحبى)
ميخانه‌جى ، قولتوقجى .
ميكده ، [schenken] (50) (امؤ) **Schenke**
ميخانه ، قولتوق .
[schenchil قديم آلمانجه] (21) a. (ام) **Schenkel**
(بياغك كوده‌دن اياغه قدر اولان قسمى) بجاق || —„Ober
اويلوق || (فروسيت) بجاق ، (بالدير) || (استقامات
مختلفه‌ده آريلان) لعل ، *ضموز ، پركار وساره پارچه‌سى ،
قول ، بجاق || (ريا) ضلع || (انشاآتده) دستك ، پاينده .
Schenkel„... (ــــ) —zirkel (ام) پرگار .
[قديم آلمانجه (21) a. (فعمتعوفعمطا) **Schenken**
هديه ايتمك ، [zum trinken eingießen scenchan
بخش ايتمك ، ويرمك . پيشكش چكمك || etwas gschenkt
برشيئى هديه اولەرق آلمق ، كندوسنه befommen, friegen
هديه ايدلمش اولمق || (ضر مثا) geschenkt ist geschenkt
هديه هديه‌در ، حسن قبول اولنمليدر (مرا . Gaul) ،
برشيئى etwas zu Weihnachten geschenkt befommen
ييل باشى هديه‌سى اولەرق آلمق ، كندوسنه ييل باشنده هديه ،
ييل باشى هديه‌سى اولەرق ويرمك || das Haus habe ich
او بكا عادتا باد هوايه كلدى beinahe geschenkt befommen
اكرجناب حق بكا wenn Gott mir das Leben schenkt ||
صاغلق ويروسه ، اكرصاغ قالورسه‌م || باغشلامق ، عفو ايتمك ||
هايدى بو (قبا) سكا جابا . Das soll Dir geschenkt sein
هايدى بوقى ، بوقباحتى عفو ايتدم || مشروباتى قابنه قويمق ،
طولديرمق ، صومق ein-schenken= || ميخانه‌جى ، قولتوقجيلر
طرفندن مشتريلرينه مشروبات ويرمك ، طولديرمق || اوفق
يرلرده ، اوتەده بروده آچيقده فلان _ مشروبات كذا طوز_
پراكنده اولەرق ، اوقفدن صاتمق .
ويرنجى ، [schenken] (40) a. (ام) **Schenker**
صونجى || (عد) اوراق رسميه ايله برينه ، بريره برشيئى بخش
ايدن ، ترك ايدن ، باغشلايان .
Scher„... (ــــ) —zeit (امؤ) (قيونلرى قيرقمق ،
قيرقمه وقتى || maschi'ne — (امؤ) قيرقمه ، ماكنه‌سى ||
meffer— (الا) اوستوره || چوقه‌جيلرك قيرق مقاصى ،
چوقه‌جى بجاغى .
Scherbet (ام) (38) (بحر) شربت .
دن seēran [قديم آلمانجه (53) (امؤ) **Schere**
مأخوذ scari [scheren] مقراص ، مقاص || (تاطبيه)
يكنج ، عقرب وامثالى حيوانلرك قصقاجلرى || مقاصه
مشابه اولەرق ايكى قوللى ويا بجاقلى اولان شى || [اسوجيه
skar] abgeschnittenes Felsenstück [n— (جمع) (جغر)
(شمال دكزنده قيا اطه‌لرى) دكزده صو تسويه‌سنده بولنان
قيالقلر .
seēran [قديم آلمانجه (28) h. (فعمتعه) **Scheren**
schiert ' schierst (زمان حال كذلك) [trennend schneiden
ماضى صورق كذلك schier) قيرقمق ، مقاصله كسمك ، بچمك ||
جوروجفا (Kamm . مرا) über einen Kamm— (مجا)
واذيت ايتمك || Das schiert mich nicht يونك بكا بردخلى ،
عائديتى يوقدر ، بوندن بكا نه || (صنعه) طوقومق ، نسج ايتمك ||
طوقومق ايچون بوينه كرمك .
قريجى . [scheren] (49) a. (ام) **Scherer**
جور وجفا ، [scheren] (49) (امؤ) **Schererei**
اذيت || مخالفت ، ضديت || اويغونسزلق ، كچمسزلك .
اقچه ، (ام) Scherf (49) b. (الا) **Scherflein**
پول ، دينار ، منغر .
[قديم آلمانجه (45) (ام gh وياخود) **Scherge**
|| scario [Ordner || (پوليس ، محكمه خدمه‌سى) چاوش ||
مباشر ، محضر ، قواص ، سرهنك || ضابطه ، پوليس مأمورى .
scheren (und)] (40) a. (ام) **Scherwenzel**
Kratz-fuß = [sich abmühender Knecht || Wenzel
|| (آلمان كاغد اويونى) شروتجنسل || (بو اويونده اولان)
بجاق || هر ايشه يارار ، هرشى الندن كلور كمسه || هر يرده ،
هروقت قوللانيلور شى .
[Scherwenzel] (21) a. (فعلا +) **Scherwenzeln**
شروتجنسل اويونى اويناامق || تيصبص ايتمك ، يالتاقلانمق ،
آياقلرينك آلتنده ، آره‌سنده يوارلانمق .
كلمسنك (Ernst) [Scherzen] (38) (ام) **Scherz**
مقابلى) شقه ، لطيفه ، جدى اولميان ، صحيحدن سويلنميان
ويا مراد اولنميان || (خفيف استهزا ايله قاريشيق) آلاى ،
اكلنجه || — bei Seite, ohne — شقه برطرف ، حقيقةً ،
لطيفه دكل ، حقيق ، جدى سويليورم طوغرى سويليورم ||
اويناشمه ، شقه‌لشمه .
Scherz„... (ــــ) —liebend (ص) شقه‌يى ، لطيفه‌يى
سون || شقه‌لشمه‌يى ، اويناشمه‌يى سون || name— (ام)
. Spitz-name =
[اورته آلمانجه (21) c. (فعلا +) **Scherzen**
لطيفه ، آلاى ، اكلنمك [lustig springen schërzen
شقه ايتمك ، اويناشمق || !—Sie يالان سويليورسك ! لطيفه
er läßt nicht mit || ! ايديورسك ! بلكه اكلنيورسك
—sich اونكله شقه اولماز ، هيچ اونكله شقه اولنورمى ،
اونك هيچ شقه‌سى يوقدر (ها) || شقه ، لطيفه ايدرك اويناشمق ،
كولوب اكلنمك .
شقه‌جى ، آلايجى [Scherz] (21) (ص) **Scherzhaft**
لطيفه‌جى ، اكلنجى سور ، شقراق ، تحف ، مسخره ||
اكلنجى سون ، آلاى ايدن ، استهزاجى || كولوشوب اويناشمغى
سون ، شوخ مشرب .
اورته آلمانجه || Scheuch اسكيدن [(21) (ص) **Scheu**
|| جبين ، قورقاق || قورقاق ، توحش ايدن] schiuwen
(حيوان حقنده) اوركك ، وحشى (كذا انسان حقنده) ||
خائف ، كندى كولكه‌سندن قورقان || (باركيرلر حقنده —
werden اوركمك ، اوركوب (كمى آزى‌يه آلوب) آلەبيلديكنه
قوشمق ، قاچمق ، كيتمك .
Scheuche (امؤ) (53) يوستان قورقولغى || (مجا)
غايت چركين شخص .
[قديم آلمانجه (21) a. (فعمتعه) **Scheuchen**
schiuhan [Schrecken] قورقالامق ، اوركودوب قاچيرمق ،
بالاخافه طرد ودفع ايتمك .

Scheuen (ـَ ~ قعلا+) a. و n. (21) [اورته آلمانجه schûwen || مرا. scheuchen =[scheu werden || das sich— || اوركويوردى (باركير) حيوان Pferd scheuete... || (قعمطا) قورقمق، خوف ايتمك ، چكنمك ، شبهه ايتمك || (قعمتع) —Jemand, etwas برندن برشيدن قورقمق ، خوف ايتمك ، اوركمك = —sich vor Jemandem, etwas || (ضر مثا) thue Recht und scheue Niemand حق ايشلده خلقدن هيچ قورقمه .

Scheuer (ـَ ~ ا٠ؤ) [قديم آلمانجه sciura اولوب اورته‌لاتينجه seuria Hofgebäude دن مأخوذدر] صمانلق، آرپه وامثالى انبارى (Scheune=) || صوندرمه ، آرابه‌لق ، خصوصيله : طوغله قوروتمغه مخصوص محل .

Scheuern (ـَ فعمتع) و —sich (قعمطا) a. (21) [قديم آلمانجه scheuer اولوب لاتينجه excurare دن مأخوذدر] طالامق ، يالمق (سرت قماش وسائره‌نك سوروغسيله) چلك ، يالامق || das Hemd scheuert mich auf dem Rücken وياخود : mir den Rücken wund كوملك آرقه‌مى ، صرتمى طالايور || (بحر) — (sich) (كمى ايسكلرى حقنده) بربرينه قارشمق || قازيه‌رق فورچه ايله اوغمق ، —Geschirr قاپ قچاق ، باقرطاقمى وامثالى اوغمق ، اوغه‌رق سيلمك || den —Fußboden (اوك دوشمه تخته‌سى اوغمق، اوغه‌رق ييقامق) تخته اوغمق ، تخته سيلمك || (قعلا+ سورتونمك ، طالامق || das Hemd scheuert... كوملك طالايور .

Scheuheit (ـَ ـَ ا مؤ) (sans pl.) (49) [scheu] قورقاقلق ، اوركَكلك ، چكنگنلك .

Scheune (ـَ امؤ) (51) [قديم آلمانجه scugina] (زرا) صمانلق ، آرپه وامثالى انبارى .

Scheurer (~ ـ ا م) a. (40) [scheuern]—in (امؤ) (90) تخته وسائره سيلان، اوغان ، ييقايان (اركك ، قادين) .

Scheusal (ـَ الا ، ام) (38) [scheuen] قورقونج ، مخوف ، مدهش شى . ظالم ، غدار ، مصيبت ، بلالى ، تهلكه‌لى ايش ، شى .

Scheußlich (ـَ ـ) (21) [scheuen دن مأخوذ اورته لاتينجه scheutzlich] مخوف ، مدهش ، پك چركين . مهيب ،جنابت ، قودوبد || غير طبيعى، طبيعته مخالف ومضاد اولان ،بد ، فنا .

Schicht (ـَ ا مؤ) (49) [اورته‌آلمانجه schicht] كذا : Schichte (51) (ـَ امؤ) طبقه ، قات || (صنع) —Holz اودون استيفى ، ييغينى || (مجا) die verschiede„ nen—en (Kreise) der Gesellschaft قامليالرك درجات وطبقات مختلفه‌سى ، درجهٔ ثروت ، تربيه واعتبارده بولنان قامليالر || معدن‌قيولرنده وامثالى محللرده موله‌يه‌دكين اولان‌معين ايش وقتى || —in einer برجمله‌ده،بلا فاصله ، برباشلايشده ، بلا آرام || ايش اثناسنده ياپيلان موله ، پايدوس ، استراحت وقتى || —machen ايشى پايدوس ايتمك ، موله ويرمك || (مجا) mit etwas—machen برايشه نهايت ويرمك .

Schick (ـَ ام) (sans pl.) (38) Geschick=[schicken] اويان ، ياقيشق آلان، ياقيشان شى، ملكه ،مهارت وممارسه‌لى، لايقى مناسبى وجهله حركت ايدن كمسه ، شيق || —außer etwas || بچيمى غائب ايتمك ، ياقيشيقسزلاشمق kommen

Schicken (ـَ قعمتع) a. (21) [قديم‌آلمانجه scichan] مرا . Schicht || (عمو) كوندرمك ، ارسال ايتمك || —Jemand zum Henker (Kuckuck, Teufel) برينى دفع ايتمك، صاومق || —Jemandem etwas برينه برشى كوندرمك، —Jemandem, Jemand auf den Hals برينى يوللامق || —Jemand برينك باشنه مسلط ايتمك، برينه صارمق، طولامق || —auf Reisen برينى سياحته كوندرمك || (ein Buch) —in die Welt بركتابى نشر ايتمك || مرا . April' =|| —sich (قعمطا) اويمق قاتلانمق ، تحمل ايتمك، راضى اولوب سسنى چيقارمامق، اوزلاشمق || واقع اولمق، ظهور ايتمك ، راست گلمك . آلنسزين ظهوره گلمك || مناسبت آلمق ، مساعد اولمق || wenn es sich gerade so schickt اگر احوال مساعده ايده‌جك اولورسه || —sich für,(zu)etwas برشيئه مناسب گلمك ، برشى كنديسنه ياقيشمق، اويمق، مزاجى وجهله اولمق، برشى ايچون ايجابى وجهله اولمق، موافق گلمك، توافق ايتمك ، ياقيشيق آلمق || (ضر مثا) Eines schickt sich nicht für Alle هر برشى بيك كيشينك ،هركسك خوشنه‌كيده‌مز، برينك بكنديكنى بيكى بكنه‌مز، هركسك فكرى ، ذوق بر اولمز || (قعيكشع) es schickt sich nicht (für Sie) zu .... سزه ... ياقشمز ، سزك شويله ، بويله .... كز اولمز || ايجابى، مطلوب ايديلان وجهله طورانمق، حركت ايتمك er schickt sich gut اوحيثيتى، وقارينى محافظه‌ايدر، صورت حركتى‌معقولدر، ايودر، ايوصورتله حركت ايدر || —sich in die Umstände زمانه، احواله‌اويمق، آثاره كوره حركت ايتمك .

Schicklich (ـَ ـ) (21) [Schick] موافق ، مناسب ، اويغون ، معقول ، بروجه مطلوب ، مقبول ، جائز ، ادب دائره‌سنده ، ناموسليجه‌سنه ، اديبانه ، ياقيشيق آلور صورتده ، آدم عقللى .

Schicksal (ـَ ا لا) (38) [schicken] = Geschick بخت ، طالع ، قدر .

Schickung (ـَ ا مؤ) (49) [schicken] = Schicksal || تصادف ، بخت ايشى || —Gottes قدر اله .

Schieb„... (...ـَ) ، اكثريا : ... Schiebe„ (...ـَ) —brücke (e =) — (ا مؤ) صورمه‌كوپرى || —fenster (ا لا) صورمه پنجره ، صورمه جام || —karre(n) (ا مؤ ، (ا م) ال آرابه‌سى || —kasten (ا م) چكمه (كوز) || —laden (ا م) چكمه‌كوز || صورمه قنات ، صورمه جامكان قنادى || —ventil (صنع) صورمه ، چكمه صوباب .

Schieben (ـَ فعمتع ، فعلا± وفعمطا) i. (30) ايتمك ، صورمك، صوره‌رك چكمك ، آچمق، قايديرمق || etwas —in den Mund آغزينه‌برشى صوقمق || Jemand, etwas —bei Seite برشيئى، برينى يانه‌صورمك،ايتمك || (das Brot, die Ziegel) in den Ofen— اككى ،تجره وكووه‌جى فرونه قويمق ، صورمك || die Hose hatte sich in die Höhe geschoben (طون) ياطالون ديزلر (يعه) ه قدر چيقدى ، قيصالدى || (مجا) —die Schuld auf Jemand قباحتى برينك اوزرينه آتمق، يوكلتمك || برشيدلطولايى قباحتى برندن

بیلك || دفع وطرد ایتمك سورمك || etwas von einem Tage
auf den anderen— برشیئی بوکوندن یارینه ، بشقه کونلره
تأخیر ایتمك، صاللامق || sich— صاوشمق || آغر آغر یورمك،
چکمك || = drücken || کمغل، اویونده : Kegel— کمغل
اویناماق، یوارلامق || alle Neun— کمغه‌لرك طقوزینی بردن
دویرمك .

Schieber (ـ ا م) a. (40) [schieben] ایتان، سورن ||
یرمك ماصه‌سنك چکیلوب آچیلان ، اوزاتان پارچه‌لری ||
علی العموم سوریلان اقسام || (اوزری مجوهرلی اولرق پیون
باغی ، کوستك وده امثالی اوزرنده بولنان) سورکی، کذا قلنج
پوسکولنده بولنان سورکی ، (قروسیتده) کم دیز کیننده بولنان
سورکی ، دوکمه ، نشانکاه سورمه‌سی || (بخار ماکنه‌لرنده) =
Schieber=venti'l .

Schied (ـ) scheiden فعلنك حال ماضی صورتنك
برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Schied„ ... (ـــ) —richter (ا م) حکم .

Schief (ـ ص) (21) [schieben] اکری، چاپراز، دکرمی،
ورو || مائل || اکری ، چارپوق || e Ebene— سطح مائل ||
seine Stiefel —laufen قوندره‌لرینی، ایاق‌قابلرینی (اکری
چارپوق باصه‌رق) اکریلتمك ، چارپولتمق || چارپوق، صورتسز ||
ساخته || اوغورسز. قنا . مشئوم || (مجو) etwas —nehmen
برشیئه کوجنمك ، طارلمق، خاطری قاللق || (مجو) (=)gewickelt—
sein خطاده بولنمق، خطایه ذاهب اولمق .

Schiefe (ـ ا مؤ) (53) (sans pl.) [schief] اکریلك،
مائللك، چارپوقلق || منحنیلك، انحراف ، اعوجاج || عدم صحت
واستقامت ، ساخته‌لك ، الداديجيلق ، قنالق || ترسلك .

Schiefer (ـ ا م) a. (40) [قدیم آلمانجه sci'yero
Stein= splitter (معد)(معد ، صنع) یازی‌یه مخصوص طاش
تخته‌لق ایدن طاش معدنی (لوحه‌سی) آردواز || (معد) طبقه
طبقه آیریلان یوفقه‌لی طاش وامثالی ، شیست .

Schiefer „ ... (ـــ) —dach (ا لا) آردوازله
اورتولی طام || —platte (ا مؤ) طاش لوحه ، تخته ||
—gestein (الا) شیستلی کوفه‌که‌لی، طبقه طبقه ایریلان طاش ||
—schwärze (ا مؤ) سیاه تباشیر، طاش قلم || —tafel (ا مؤ)
طاش تخته ، رقم (طاش) تخته‌سی = —platte || —zahn
کوفه‌که لنمش ، نخره‌یه اوغرامش دیش .

Schiefern (ـ فع لا +) و —sich (فع مطا) a. (21)
یاپراق یاپراق قالقمق ، کوفه‌که‌لنمش اولمق، (کمیك ، شمندوفر
رایلری والخ حقنده) قبوق ، یاپراق حالنده آچیلوب طاغلمق ،
انسلاق ایتمك .

Schielen (ـ فعلا +) a. (21) [قدیم آلمانجه scëlah
شاشی باقمق، شاشی اولمق || (مجا) برشیئه یان یان ، کوزینك
اوجیله باقمق ، کوزینه کسدیرمك ، صاحب اولمق استیه‌رك
باقمق ، کوز دیکمك .

Schiemann (ـ ا م) (26) کمی قاپودانی، رئیسی معاونی .

Schien (ـ) scheinen (فعلنك زمان حال ماضیسنك
برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Schiene (ـ ا مؤ) (53) [اورته آلمانجه schine
اکثریتله برشیئی تجهیز ایتمك اوزره استعمال اولنان الفیه، اوزون
واکسز شیئه اطلاق اولنور || (جرا) قیریق کمیکاری اویناتمامقه

مخصوص آغاج ، مقوا وامثالی، جبیره || (شمندوفرده) رای،
دمیر (یول) aus den —n kommen یولدن چیقمق || (صنع)
دمیر باغ ، چنبر .

Schier (ـ ص) (21) [شمالی آلمانجه schirhell] شمال
آیالتلرنده: صاف، خالص || تمام، تام || دوز، بلا پروز، یکرنك ||
ظریف، لطیف || Das ist eine —e Unmöglichkeit بوکاملا
تام اولمیه‌جق برشیدر، بونك اولمسی غیرقابلدر، خارج ازامکاندر ||
[قدیم آلمانجه seiro] (حا) = fast beinahe, schon ||
(scheren فعلنك ماضی ایکنجی مفرد شخصی) || (ا م) [شمالی
آلمانجه schir] کذا : Schier-tuch (ـ ا لا) (برنوع
براق وسیرك (شفاف ، انجه بز) قانوجه بزی .

Schierling (ـ ا م) (38) [قدیم آلمانجه scarno
Schilfrohr] (نبا) بالدیران اوتی ، شوکران، کذا بونباتدن
چیقاریلان زهر .

Schierst . **schiert** ایکیسیده (ـ) (scheren فعلنك زمان
حالنك ایکنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Schieß „ ... (ـــ) —instruktion (ا مؤ) (ع)
اندداخت نظامنامه‌سی ، درسی || —baumwolle (امؤ) پاموق
باروق || —gabel (ا مؤ) (ع) قدیمده چاقماقلی تفنکاری
اوزرینه استناد ایتدیروب اندداخت ایتمکه مخصوص چتال، مسند ||
—hund (ا م) (دوشن آوی آپورت ایدوب کتیرمکه الیشدیرلمش)
آوکوپکی || aufpassen wie ein—hund قولاقلرینی (سیوریلدوب)
کال دقتله دیکلمك، ایوجه دیکلمك ، درت کوزله دقت ایتمك، آو
کوپکی کبی دقت ایتمك ، کوزینی آچمق || —platz (ا م) (ع)
نشان آتیلان محل، نشان تعلیمخانه‌سی، اندداخت عملیاتی، تطبیقاتی
محلی || —stand (ا م) اندداخت محلی || = —platz || —übung
(امؤ) اندداخت تعلیمی || —wolle (ا مؤ) —baumwolle ||
—zeit (امؤ) آوه، مساعده اولنان وقت، آوموسمی .

Schießbar (ـ ص) (24) اصابت متزلنده .

Schießen (ـ فع متع وفع لا +) e. (30) [قدیم آلمانجه
sciozan] (اسلحهٔ ناریه ایله) آتش ایتمك ، اندداخت ایتمك ،
نشان آتمق، آتمق || den Vogel von der Stange— قوشی
دالدن آلمق (اوزرینه آتش ایدوك آشاغی دوشورمك)
Jemandem (یاخود : Jemand) in den Arm— برینی
قولندن اورمق || sich eine Kugel durch den Kopf— کندی
بینته برقورشون صیقمق || Jemand tod (یاخود : über den
Haufen)— برینی اولدیرمك، کبرتمك || —vorbei آتوب
طوتدیره مامق ، هدفی اوره‌مامق ، بوشه کیتمك || sich mit
Jemandem —(im Du-ell) (دوئللوده) بربریله اوروشمق،
طبانجه ایله دوئللو ایتمك || in Grund und Boden— آلت
اوست ایتمك، آتشله قارمه قاریشیق ایتمك ، بر باد ایتمك ، محو
وپریشان وخراب ایتمك || (مجا) einen Blick auf Jemand—
برینه برنظر فیرلاتمق || fehl geschossen ! یاکاش ! یاکلدیکز
دوستم ! بوله‌مدك ، بیله‌مدك دوستم ! اویله دکل یاوروم ! ||
طوتدیره مدك ! (فع لا—) (اوق کبی سریع حرکت ایتمك) آتلمق،
هجوم کبی ، ییلدیرم کبی وارمق ، یتشمك ، فیرلامق Das
Blut schießt ihm in's Gesicht اونك قان باشنه هجوم
ایتدی ، قان باشنه فیرلایور ، فیرلار ، صچرار || auf etwas
herab— برشیئك اوزرینه طوغری آشاغی‌یه آتلمق || in die
Höhe— یوقاری ، هوایه فیرلامق، آتلمق (کذا آغاجلر حقنده)

بويه كيتمك ، چكمك ، سورمك (نباتات حقنده) سرپمك ،
سورمك ، اوزامق || Samen— طمورجيقلنق ، باشاقلانمق ||
تخمه‌قالقمق || Das schoß mir durch(ياخود : in)den Kopf
بو بردنبره‌خاطريمه كلدى، تبادر ايتدى، بردنبره ذهنمدن كچدى ||
بردنبره ظاهره چيقوب كورونمك || Jemand—lassen برينى
قاپوب قوبو ويرمك || etwas— lassen برينك آرقه‌سنى براقق ،
قاپوب صاليويرمك ، واز كچمك || (فع متع) einen Bock,
—(مرا. Bock) einen Purzelbaum برتاقلاق قيلق ،
آنمق || (كلفان بكنجه) (عمو) آشيرمق ، اغ ايتمك ، توقفلاق ||
(صنع) —Brot in den Ofen فرونه اكمك صالمق || (بحر)
den Ba'llast in's (aus dem) Schiff— بركمى‌يه صابوره
قومق چيقارمق، صفره قومق ، صفره‌سنى آلمق .

Schießer (ســ ام) a. (40) [schießen] فرونه اكمك
صالان فرونجى ، اوجاقجى .

Schiff (ت الا) (38) [قديم آلمانجه seif || schaffen
و schöpfen كله‌لريله مترادف] (بحر) كمى يلكنلى ، سفينه ||
واپور || zu—e versenden دكزدن كوندرمك || zu—e gehen
كمى ايله كيتمك ، كمى‌يه ، واپوره بنمك || (معما) (كليسانك
اورته ده بيوك محلى) سـفينه || (تشر) —im Ohre
Schiffchen= || برصوباده صو ايصيديله‌جق محل، خزينه ||
(صنع) (طوقه‌جيلقده) =Schiffchen .

Schiff,,... (ت...) —bau (ا م) كمى ، سفينه ،
واپور انشا واعمالى || —bruch (ام) كمى قضاسى ، باتمسى،
كمينك قضا زده اولمسى ، قضاء بحرى || (S=) brücke —صابع
كوپرى || —fahrt (امؤ) سـفر دريا ، سـير سفائن ||
(S=) fracht=brief — (ا م) حموله سندى ، قونچمنتو ||
كمى قپودانيله تجار بيننده‌كى مقاوله || —bein (امؤ) خلاط،
بالامار ، چما || (S=) mann —(ا م) كميجى ، طائفه ،
بحريه‌لى .

Schiffbar (ـ ت ص) (21) (بحر) سير سفائنه مساعد .

Schiffchen (ســ الا) b. (40) (Schiff كله‌سنك صورت
تصغيريه‌سى) (بحر) زورق ، كوچوك كمى ، قايق || (تشر)
—im Ohre (قولاقده) عظم زورق || (نبا) زورقلى
ياپراق ، ذو زورق || (ديكيش ماكنه‌لرنده ، طوقومه‌جيلقده)
مكيك .

Schiffen (ســ فع لا ±) a. (21) [Schiff] (فع —)
دكزده كزمك ، سفر ايتمك،واپوره بنمك، واپورله برمحله حركت
ايتمك ، كيتمك || (فع لا +) (كلفان بكارنجه) كوچوك
آبدستنى بوزمق ، كوچوكنى ايتمك || (فع متع) كمى ، واپورله
نقل ايتمك .

Schiffer (ســ ام) a. (40) [schiffen] كميده سفر ايدن،
دكزده كزن || كميجى، قايقجى || كمى طائفه‌سى ، طائفه‌لر .

Schiffs,,... (ت...) —bauch (ا م) كمى تكنه‌سى ||
—befrachtung (امؤ) كمى اجرتى ، ناولون|| flagge—(ا مؤ)
كمى بايراغى ، سنجاغى || junge— (ا مؤ) كمى موچوسى
(ديركاره چيقمق اوزره استخدام اولنور) || kapitä'n—(ام)
كمى قپودانى ، سواريسى || laterne— (امؤ) كمى فنارى ||
—mannschaft (امؤ) (كمينك طائفه موجودى، هيئتى)
طائفه || patro'n—(ام) كمى رئيسى || theer— (ام)

—werft || —mannschaft = (الا) —volk || زيفت
(امؤ) ترسانه، كمى‌و واپور انشاآت دستكاهلرى (بولنديغى محل) ||
—winde (امؤ) حلاطلرى دوشيروب صارمغه ويا چكوب
كرمكه مخصوص عمودى وضعيتده ومتعدد قوللر واسطه‌سيله
دونر چيقريق ، ايرغاد .

Schi-it (ـ ام) (54) schi-it isch (ســ ص) (21)
[عر] شيعى ، رفضى (Sunni't ك مقابلى) .

Schikane (ســ امؤ) (53) حيله ، قورنازلق ، دوبارا ،
دولاب || مزورلك ، شرتلك || حيلهٔ شرعيه .

Schild (ت ام) (38) و (37) [قديم آلمانجه scilt]قالقان،
سپر || آرمه لوحه‌سى || einen Löwen im Schilde führen
آرمه‌سنده‌برآرسلان بولنمق || (مجا) etwas im—e führen
(فى الاصل آرمه‌سنده بر فرقه علامتى طاشيمق) كيزلى فكرى ،
نيالى اولمق ، اسرار خفيه‌سى بولنمق || —er (جمع اولوب
مفردى اكثريا : الا) دكان مغازه فابريقه اعمالاتخانه ، كارخانه‌لر
اوزريشـه آصيلان لوحه || تمغا اوزرى ويا يازيلى لوحه ،
مأمورين عاديه‌نك اوزرلرنده شاپقه‌لرنده طاشيدقلرى توجرو
ويا خدمتنك جنسنى كوسترر معدنى لوحه .

Schild,,... (ت...) —bewaffnet (ص) برقالقانله
مسلح ، مجهز || —amsel (امؤ) (تا طبيعه) قلاده‌لى قره
طاتوق || —kröte (امؤ) (تا طبيعه) قپلوبغه || —laus
(امؤ) (تا طبيعه) قيرمز بوجكى || —wache (امؤ) (ع)
(نوبت بكليان) تك نوبتجى ، تك نفردن عبارت قره غول ،
(باركيرده‌اولورق) وتد || قره غول خدمتى || —wache stehen
نوبت بكلمك ، قره غول خدمتنى كورمك || —zapfen (ام)
(ع) (طوپجيلق) برطوپ ناملوسنك مويلوسى ، مويلو .

Schilda (ســ اخامو) (56) (جغر) پروسيا شهرى اولوب
شمدى : Schildau || (ضرمثل) —er ist aus او بدلانتلك
برى ، آللهك آحمقى .

Schildern (ســ فع متع) a. (21) [Schild] الفاظ
وتعبيرات ايله برشيئى توصيف وتعريف ايتمك || اسكيدن : رنكلى
رسم ياپمق ، رنكله ترسيم ايتمك || (فع لا +) (ع)
= Schild=wache (مرا . stehen ...) .

Schilf (ت ام (الا) (38) [قديم آلمانجـه scluf
اولوب لاتينجه scripus دن مأخوذ] قاميش ، صاز .

Schiller (ســ ام) a. (40) يناردونر رنك، پارلاقلق ،
بوقلمون || (اخام) (آلمانيالى شاعر مشهور) شيلر .

Schillern (ســ فع لا+) a. (21) [Schiller] ياتوب
دونمك ، بويله پارلدامق ، بوقلمون رنكنده اولمق .

Schilling (ســ ام) (35) [قديم آلمانجـه scilline||
klingende Münze] زمان وموقعه كوره مختلف القيمة آقچه،
شيلينغ ، شيلين .

Schilt (st) (ت) (schelten فعلنك زمان حال ايكنجى
واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schimmel (ســ ام) a, (40) [قديم آلمانجه scimbl]
(نبا) (رطوبتلى اشياده حاصل اولان) كوف || قير (طونلى)
حيوان ، بادكير .

Schimmer (ســ ام) a. (40) [قديم آلمانجه sciman
دن مأخوذدر zitternden Schein haben] ضعيف آيدينلق،
خفيف ضيا، ايشيق|| نور ، ضيا ، آيدينلق، پارلاقلق || (حكم)

شعله ، لمعه || (باطنه توافق ایجیان ظاهری) پارلاقلق ، زینت ،
رونق کاذب .

Schimpanse (ـث ا م) (52) (تا طبیعه) [آفریقاجه]
میمون نوعی ، شیمپانزه .

Schimpf (ـثام) (38) [قدیم آلمانجه Kurzweil scimph]
شتم ، تحقیر || سوکمه ، سب ایجمه ، حقارت ایجه || تکدیر وتعزیر
ایجه ، آزارلمه ، یوقاریدن آشاغی یه دوناتمه || (یوقاریدن آشاغی یه)
دوناتمه ، سویلنمه || = Schande .

Schimpfen (ـث فعلا + وفع متعد) a. (21) Jemand—
بریثی تحقیر وتذلیل ایجمک ، برینه سوکوب صایمق || auf Jemand,
etwas— برینه ، برشیئه سب ایجمک ، کفر ایجمک ، سوکمک || تکدیر
ایجمک ، آزارلامق ، سویلنمک ، دارلمق .

Schindeln (ـث فع متعد) a. (21) [Schindel] (صنعه)
ein Dach— برطامی پداوره تخته سی ایله اورتمک (اوزرینه
کره میت وضعی ایجون) .

Schinden (ـث فع متعد ، فع لا+) b. (21) a. (21)
sich— (فع مطا) [قدیم آلمانجه von der Haut scintan
entblößen || صرا . Schinn] (زمان حال ماضیسی schund
وصورت التزامیه ماضیسی schünde) (خسیس ونکس حقنده)
(معیتی ، تبعه سی) er schindet und schabt || schaben =
ازمک ، یونلره جور وجفا ، ظلم وتعدی ایجمک || حقوقنی پایمال
ایجمک || sich— und plagen کندینی ییوب بتیرمک ، کندینی
صوک درجه صیقمق ، کندینه اذیت ویرمک .

Schinder (ـث ا م) a. (40) [schinden] = Ab-decker ||
شتم وکفر = Henker .

Schinken (ـث ا م) b. (40) [قدیم آلمانجه scincho
طموز (Schwein =) — : علی الخصوص [Bein-röhre
یاصدیرمه سی ، ژامبون || آلای صورتیله : = Bein ، Schenkel .

Schinn (ـث ا م) (38) [= انکلیزجه skin] ، —e
(ـث ا مؤ) (53) ، —en (جمع) پك انجه حیوان دریسی ویا
یومورطه وسائره زاری ، جلید ، کپك || (علم امراض) کپك کبی
جلد خسته لغی .

Schippe (ـث امؤ) [= Schüppe] = Schaufel کوره ك
= (Schüpp) کاغداویوننده : (دها زیاده مستعمل اولهرق
Pick قره ماجه .

Schirbel (ـث ا م) a. (40) (صنعه) اوبه جیلرك (قبا)
طاسلاق نمونه سی ، هیکل نمونه سی .

Schirm (ـث ا م) (38) [قدیم آلمانجه scirm]
(کندیسندن ستر اولنمق ارزو اولنان شیئه قارشو مستعمل اولان
بوکا یارایان شی) ملجأ ، محل التجا ، پناه || حمایه ، حفظ ، وقایه ||
(ستر ومحافظه ایجون احضار اولنان شی) سپر (صرا . , Augen=
Bett= , Fall= , Feuer= , Lampen= , Licht= , Mützen= ,
schirm) الخ ... Ofen= , Regen= , Sonnen= .

Schirm„... (ـت...) —album (ا لا) یلپازه شکلنده
البوم || —lampe (ا مؤ) اوزری سپرلی لامبه || —herr
(ا م) حامی ، وقایه ایدن ذات ، حامی (اولان حاکم) || —qualle
(ا مؤ) (تا طبیعه) دکز آنی || —ständer (ا م) شمسیه
صاپی || —vogt (ا م) = —herr || —wand (ا مؤ)
صوبا وسائره اوکنه قونیلان سپر || (بحر) کمی سپری .

Schirmen (ـث فع متعد) a. (21) = be-schirmen .

Schirmer (ـث ا م) a. (40) [قدیم آلمانجه scirman
mit dem Schilde schützen] ، —in (امؤ) حامی ، حامیه .

Schirren (ـث فع متعد) a. (21) [Schirr] = an-schirren .

Schirting (ـث ا م) (56) [انکلیزجه] (تجا) کوملکلك
قالیقوت ، خاصه (پاموقدن بز) ، شیرتینغ .

Schisma (ـث الا) (54) [روم] (جمعی کذلك Schismata)
رفضه ، اعتزال .

Schiß (ـب ا م) (38) (عو) [scheißen] پك قبا : بوق ،
نجاست || (مجا) قورقو ، طوتشمه ایجه || schiß (scheißen
فعلنك زمان حال ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Schiwa (ـث ا خا م) (56) (indischer Gott) سیوا .

Schlabbern (ـث فع لا+) a. (21) (شمال طرف لسانی)
چکه چالمق ، کوه زه لك ایجمك ، بوش بوغازلق ایجمك .

Schlacht (ـث ا مؤ) (49) [قدیم آلمانجه slahan
schlagen] (ع) قطعات جسیمهٔ عسکریه نك اجرا ایتدکاری محاربه
eine —liefern (بر) محاربه ایجمك || es kam zur— محاربه
ایدلدی ، حرب اولندی ، ایش حربه منجر اولدی || die —bei
Leibzig لایبتسیغ جوارنده اولان محاربه || (ع) (=tag) —
برجسیم محاربه نك (وقوعی کونی اولوب اکثریا تشهیر ایدیلان
کون) ؛ یوم وقعه ، یوم محاربه || قانلی محاربه .

Schlacht„... (ـت...) —li'ni-e (ا مؤ) خط حرب ||
—beil (ا لا) قصاب ، (جلاد) ساطری ، بچاغی || —fertig
(ص) حربه ، سفره ، حاضر ومهیا || سفر بر || —gemälde
(ا لا) وقایع حربیه یی مصور تابلو ، محاربه رسمی || —late'rnen
(جمع مؤ) (بحر) محاربه فنارلری || —plan (ا م) (ع)
حرب پلانی ، ترتیبات حربیه || —schwert (ا لا) (ع)
حرب قلیجی || —steuer (ا مؤ) = Fleischer-steuer ||
—stück (ا لا) = —gemälde || (صنعه) (قصابلق) :
کسیلمجك ، کسیلوب ینان حیوان || —tag (ا م) (قصابلقده)
ات کسیلان کون || (ع) محاربه اولنان کون ، یوم حرب ||
—vieh (ا لا) (قصابلقده) کسیلوب ینیلان حیوان .

Schlachten (ـث فع متعد) b. (21) [قدیم آلمانجه
slahtön] (قصابلقده) کسمك || ein Hühnchen— بر پلیج
کسمك || (قربان اوله رق) کسمك ، ذبح ایجمك || اولدیرمك ،
قلنجله کسمك ، قتل ایجمك || (فع لا+) nach Jemandem—
= nach Jemandem arten .

Schlachter ، **Schlächter** (ـث ا م) a. (40) [schlachten]
(صنعه) قصاب (= Fleischer) || (مجا) جلادکبی ظالم ، قان
قوقوصی سور انسان ، مرحمتسز ، غدار ، خونخوار .

Schlächterei (ـث امؤ) (49) قصابلق ، قصابخانه (سلخ
خانه) سلخانه ، قصاب دکانی || (مجا) غدارانه کسوب طوغرامه ||
پك چوق آدم تلف ایدلمش ، قتل عام اولمش وقعه ویا محل .

Schlacken (ـث فعلا+) a. (21) [Schlacke] و (فع یکشخ)
es schlackt ویاخود schlackert باردقدن بوشانورجه سنه
یاغیبور ، یغمور شیجده کلیور ، اما ، نه ده شاریلدایور ||
(صنعه) (معدنجیلك) (das Erz) schlackt sehr معدن
(طبیعی حالنده) پك زیاده جروف براقیبور .

Schlackern (ـث فعلا+) a. (21) [Schlacke] مسکینجه سنه
یورمك ، صاللانه صاللانه کیتمك || قورقاقجه سنه حرکت ایجمك ||
es schlackert = schlacken .

[slâf قديم آلمانجه] ㉚ (ـَ ا م) **Schlaf** اويقو، نوم،
خواب|| einen sehr leichten —haben اويقوسى پك خفيف
اولمق|| راحت، استراحت || es ist die ganze Nacht kein
—in meine Augen gekommen بتون كيجه كوزومى قپامدم،
اصلا، ابدا اويومدم، اويويه‌مدم|| ein Kind in— wiegen
برچوجغى صاللايه‌رق، صاللايه اويوتمق||(طب) —den
اويقوكتيرن، منوم علاج، واسطه|| beförderndes Mittel)
(مجا) Das wäre mir nicht im Schlafe eingefallen بو
نم عمرمده‌يله خاطريمه كلزدى، دياده بو نم خاطرمدن بيله كچمز||
جمعى Schläfe = Schläfe .

Schlaf„ ... (ـَ...) —gemach (ا لا)، —kammer
(امؤ)، —zimmer (الا) يتاق اوطه‌سى، صالونى، يتاقخانه،
يتاق قفوشى || —stube (ا مؤ) = —gemach ||
— = ...Schläfen„ مثلا : —ader (ا مؤ) =
Schläfen-ader || —apfel (ا م) (نبا) كل آغاجنك
اوزرنده حاصل اولان شيش، دوكه، قبارجق || —bett
(الا) يتاق || —gefährtin (ا مؤ) يتاق رفيقه‌سى ||
—koupé (ا لا) شمندوفرلرده يتاق واغونى، يتاقلى
واغون || —lied (ا لا) (چوجقلرى اويوتمق ايچون
سويلنان شرق) بشيك شرقيسى، نينى|| —mütze (ا مؤ)
كيجه‌لك تاكيه‌سى || (مجا) يوريكسز مسكين بركمسه حقنده:
ميمنق، مسكين|| —stuhl (ا م) آرقه‌لى، واويومغه مخصوص
صنداليه|| —wagen (ا م) = —koupé .

Schläfchen (ـُـَ ا لا) b. ㊵ (Schlaf كلمه‌سنك
صورت تصغيريه‌سى) اويقوجق || يمكدن صكره ياپيلان اوفق
قيصه بر اويقو .

Schlafen (ـَ فع لا-|-) p. ㉚ [قديم آلمانجه slâfan]
(زمان حال schläfst، schläft، (ـُ)، اسم مفعول ge-schlafen
(ـَـَـ) اويومق || اويقويه، استراحته وارمق، اويومق،
راحت ايتمك، استراحت ايتمك|| —gut ايو اويومق، اويقوسى
راحتسز اولمامق || —lang in den Tag hinein اويله‌يه
دكين اويومق، كوندزى كيجه‌يه قاتمق|| wünsche Ihnen wohl
(wohl geschlafen zu haben)—zu كيجه‌كز خيرلر اولسون،
اه راحتلق ويرسون، صباح شريفلر خيرلر اولسون، انشاء اه
ايو استراحت ايلدى، اويوندى || —gehen اويقويه، ياتمغه
كيتمك كذا sich— legen || der Arm schläft mir قولم
اويوشييور .

Schläfen„ ... (ـَـُ...) —ader (امؤ) شقاق طمارى،
وريد صدغى || —bein (ا لا) عظم صدغى، شقاق كميكى .

Schläf(e)rig (ـُ(ـُ)ـَ ـ) ㉑ [Schläfer]،
اويقوسى اولان، اويقو كوزندن آقان (اركك، قادين) ||
—machen اويقوى دعوت ايتمك || (مجا) تنبل، مسكين،
امسز، ميمنق، آغر، يواش || اويقوى محرك، اويقوكتيرن .

Schläfern (ـُـُ فع يكشنز) a. ㉑ [Schlaf]
es schläfert mich جانم اويومق استيور، اويقو كوزمدن آقييور.

Schlaff (ـَ ـ) ㉑ [قديم آلمانجه slaf || schlafen
كلمه‌سنه مناسبتى واردر] (frisch كلمه‌سنك مقابلى) اولمش،
يموشامش، تازه‌لك وديريليكى كيتمش، اويوشمش، بوروشمش
كوشه‌مش، كوشك || (مجا) يموشاق، غيرتسز، تنبل، كوشك،
مساعه‌جى، اهمالجى || schläf(e)rig || —e Grundsätze
قوتسز، حكمسز قواعد اساسيه، دلائل غير كافيه .

schläft · Schläfst (ـُ) (schlafen فعلنك زمان حال
ايكنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schlag (ـَ وياخود : ـُ) ㉛ [قديم آلمانجه slac]
اورمه، ضربه، صدمه، چارپمه|| mit einem —e (همان)
بردنبره || (ساعت حقنده) 10 Uhr— ساعت تام اونده،
تام اونى اوردكن || (قانك بينه هجوم ايتمسيله حاصل اولان
خسته‌لق) ضربه، سكتهٔ دماغ|| طوقات، سله|| des Herzens—
قلبك، يوركك اورمه‌سى || برجيب ساعتنك طيق طيق ايتمسى||
(موسيقى) وزن || اوتمه، جيولدى || جنس، نوع || Das ist
(بو، او) تام بنم استديكم ein Mann von meinem —e
كبى بر آدمدر، تام استديكم كبى بر آدم|| ein schöner— Pferde
كوزل مكمل جنسدن حيوانلر، باركيرلر || آرابه قپوسى، قپاق،
پرمقلقلى قپو || آياق، بصاماق || اويونده كيمك اولا باشليه‌جغنى
تعيين ايتمك اوزره ياپيلان شى، آتيلان زار، اوريلان ضربه
... الخ || (زرا) يكديكرينه مربوط اولوب برجنسدن اكلش
تارلالر مجموعى|| معدن اوجاقلرنده طاغك از چوق افقى اوله‌رق
آچيلان، دلينان قسمى، دليكى|| غازى || (آتلمش، صارلمش،
باغلانمش برشيئك قسمى) صارغى، صارمه، دولامه .

Schlag„ ... (ـَ...) —regen (ا م) صاغاناق|| —ader
(ا مؤ) (تشر) (Puls-ader =) شريان، قرمزى قان
طمارى|| —anfall (ا م) ايچه، سكته || —bauer (ا م)
قوش قپانى || —baum (ا م) (چيت، تخته پرده وامثالنده
بولنان) يارمقلقلى قپو|| —fertig (ـ) (ع) (قطعات حقنده)
حربه كيرمكه حاضر ومهيا بولنان (يعنى ترتيبات وتجهيزاتى
تمام ومكمل اولان) || (مجا) —fertigen Witz haben
—fertig sein، حاضرجواب اولمق|| —wald (ا م) توبتله
كسيلان اورمان .

Schlage-todt (ـَـُ ا م) ㊱ اولدريجى || يكتسلك
سوداسنده بولنان حريف، قبا دائى .

Schlägel (ـُ ا م) a. ㊵ [قديم آلمانجه slegil]
طوقماق، طاقول، دومبلك، ترامپته‌دكنكى، چوماغى|| (آشچيلق،
قصابلق، آو) = Keule .

Schlagen (ـَ فع متع) r. ㉚ [قديم آلمانجه slahan]
(برينى دوكمك، برطرفى آچمق اوزره) اورمق، دوكمك ||
چاقمق، قاقمق، مخلامق، اورمق|| چارپمق، چاقمق|| سله، توقات،
قامچى وامثاليله اورمق، دوكمك || Jemand braun und
blau (krumm und lahm)— برينك دوكه‌رك وجودينى
موسمور ايتمك، كميكلرينى قيرمق || Jemand zu Boden—
برينى يره چارپمق، اورمق، قالديروب يره آتمق، اورمق ||
Jemand (ياخود : Jemandem) hinter die Ohren —
برينه توقات آتمق، برينى شمارلامق (قولاغى توزينه اورمق)||
(مجا) —ich ließe mich darauf todt بن بونك ايچون
اولومى كسديريرم، اكرطوغرى دكلسه بن ... راضى اولورم،
اكر طوغرى دكلسه قفامى كسسونلر || —die Zeit todt وقتى
بوش، بيهوده يره كچيرمك، اولديرمك، تلف ايتمك || etwas
entzwei, in Scherben, in Stücke, Trümmer —, zu
Trümmer— برشيئى پارچه پارچه ايتمك، خرده وخاش،
اون اوفاق ايتمك || شطرنج اويوننده مقابله طاش آلوب ويرمك||
Holz— || چورپه يمورطه قيرمق Eier in die Suppe—
اودون كسمك|| —einen Nagel in's Brett تخته‌يه برچيوى

Schlägerei (ـّـ امؤ) (49) [schlagen] = Prügelei .
Schlägst ، schlägt (ـَ) schlagen فعلنك زمان حال
ایکنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .
Schlamm (ـُ ا م) (38) [اورته آلمانجه slam] چامور،
بالچیق، یطاقلق، صلصال|| (مجا) پیسلك ، قروماپه‌لق .
Schlamm„ ... ویاخود schlemm„... (ـّ...) (صنع)
apparat— (ا م) تطهیر، یقامه آلتی|| kreide— (ا مؤ)
آق تباشیر || pfännchen— (ا لا) ال کفکیری، کیجه‌سی
Schlammen (ـّ فع لا +) a. (21) [Schlamm]
چامور، بالچیق تشکیل ایتمك ، براقمق .
Schlämmen ، ویاخود schlemmen (ـّ فع متع) a. (21)
[Schlamm] einen See, Teich, Hafen— برکولی، درهیی،
لیمانی تمیزلمك ، طرامق، چامور ویطاقلغی چیقارمق، آییقلامق .
Schlampampen (ـّـّ فعلا +) a. (21) [Schlampen]
(عمو) ذوق وصفا ایله یشامق، مکمل عمر سورمك ، کیجیرمك،
ذوق وصفاسته طالمق .
Schlampe (ـّ ا مؤ) (53) پیس قاری|| = Schlämpe .
Schlämpe (ـّ امؤ) (53) غایت سیاه شراب|| بعد التقطیر
قالان شراب تورتوسی .
Schlampen (ـّ فع لا +) a. (21) = schlabbern .
Schlamper (ـّ ا م) a. (40) پیس، مردار، کیرلی آدم،
Schlang (ـُ) schlingen فعلنك زمان ماضی برنجی
واوچنجی مفرد شخصلری) .
Schlange (ـّ ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه slango ||
schlingen] یلان ، حیه ، افعی، مار || برای شتم : مرا .
یلان (کافر) || اوزون یاتقین بوریسی، خرطومی || (کیمیا)
انبیقك صوغوق صو ایله مملو برقابك ایچندن طولاشان بوروسی،
مبرد .
Schlängeln (ـّ فع متع) a. (21) [Schlange]
یلانقاوی قیوریلمق . بوکمك ، هلزونی چورکلك || (فع لا +)
و sich— (فع مطا) قیوریلمق، چورکلمك ، هلزونی چورکلمك،
سمید کبی بوکولمك || sich um etwas— برشیئه صارلمق،
طولاشمق || (مجا) قایمق، صیبریلوب کچمك .
Schlangen„... (ـّ...) balg— (ا م) یلان کوملکی،
دریسی || glatt— (صـ) یلان اوزری کبی قیاغان، قایپی ||
flug— (صـ) یلان کبی قوروناز || adler— (ا م) (تا طبیعه)
آق بابا (قوشی) || artig— (صـ) یلان کبی || یلانقاوی||
یلانه بکزر || brut— (ا مؤ) یلان یومورطه‌سی || (مجا)
یلان صوی ، یلان کبی خائن|| li'ni-e— (ا مؤ) خط منحنی،
یلانقاوی خط || papier— (ا لا) (تجا) (اسکیدن اوزری
بریلانله مجهز بولنان) اینجه شفاف کاغد، یلانلی کاغد|| seele—
(ا مؤ) خائن غدار، یلان کبی اولان قلب، یورك ، یلان وجدانلی
کمسه || stab— (ا م) عند المتقدمین تجارت الهی زعم اولنان
عطاردك علامت مخصوصه‌سی اولوب اوجنده ایکی قناد بولنان
واوزری دخی ایکی یلان طرفندن صارلمش زیتون آغاجی که صلح
وتجارته علامتدر || weg— (ا م) اکری بوکری،
طولاشیجلی یول .
Schlank (ـّ صـ) (21) [فلمنکجه slank] اوزون
وطوغری بیومش اولان، لوند ، نارین ونازك || (مجا) (عمو)
— weg = — (حال) طوغریجه‌سی، دوزجه‌سی، دوزجه .

چیغلامق ، چالمق، قاقمق || (ساعت حقنده) چالمق ، اورمق ||
breit— یاصیلاتمق ، آکایلشدیرمك || einen krummen
Nagel gerade— اکری برچیویی دوزلتمك|| klein— اوروب
قیرمق، پارچه‌لمق، اوفق اوفق کسمك|| Eier zu Schaum —
یومورطه‌یی چالقامق، اوروب کوپورتمك، دوومك|| (یلدیرم حقنده)
اورمق، اتمك، اصابت ایتمك|| Falten— قات یاپمق، قاتلامق،
قیرمق|| قات قات اولمق || einen Kreis mit dem Zirkel—
پرکار ایله بردائره چیزمك ، چویرمك || Wurzel— کوك
سورمك، قلیزلمك|| (مجا) برلشمك، کوکلشمك|| an's Kreuz —
چارمیخه کرمك ||(تجا) seine Unkosten auf die Waare—
مصرفنی اشیا اوزرینه ضم ایتمك || den Feind aus dem
Felde— دشمنی میدان محاربه‌دن دفع وطرد ایتمك || das Auge
in die Höhe— کوزینی سمایه دیکمك|| etwas in Papier—
برشیئی کاغده صارمق || (مجا) etwas in den Wind—
برشی ایله اکلنمك ، استهزا ایتمك|| etwas von der Hand—
برشیئی رد ایتمك || (فع لا ±) das Herz, der Busen, der
Puls schlägt mir یورکم چارپیور، حوبلایور، نبضم آتیور||
(مجا) das Gewissen schlägt ihm اووجدانا راحتسز
اولیور، وجدانی آنی معذب ایدیور، ازیور || (اوتوجی قوشلر
حقنده) اوتمك ، دم چکمك، شقلامق|| ساعت ، چاك حقنده:
چالمق، اورمق || es hat 12, 2 Uhr geschlagen ساعت
اون ایکی یی، ایکی یی چالدی ، اوردی || eine geschlagene
Stunde تمام برساعت || er weiß was die Glocke
geschlagen hat اونه قورنازدر|| (فع لا—) ساعتلهبر یره اراله
ایدرك : der Regen, Schnee schlägt an (یاخود : gegen)
die Fenster یاغمورقار(یغمورلر) جاملره چارپیور||liebliche
Töne schlugen an mein Ohr قولاغمه طاتلی طاتلی لطیف
برصدا کلدی ، کلیوردی || die Wellen —an den Fels
طالغه‌لر قیایه اوریور، چارپیورلر|| an einander— بربرینه
چارپمق || es schlägt Feuer aus dem Boden یردن آتش
چیقیور، فرلایور|| aus der Art— صورتی، توعی، بچیمی
دکشدیرمك|| der Blitz hat in die Eiche geschlagen یلدیرم
میشه اغاجنه اوردی ، اصابت ایتدی|| der Schnee schlägt
gerade in's Gesicht قار انسانك تام یوزینه چارپیور، کوزینه
کیریور|| sie schlägt sehr nach (ihrer Mutter) او (مؤنث)
والده‌سنه پك بکزه‌یور، پك آکدیریور، (چالییور) || (حال ایله
برلکده) hinten über— آرقه‌سنه دوریلك|| kopf-über—
طاقلاق قیلمق || sich— (فع مشارکه وفع مطا) (دوئللوده) sich—
بریله sich mit Jemandem — || اوروشمق ، دوئللو ایتمك
sich mit dem Feinde — (ع) || اوروشمق ، دوئللو ایتمك
دشمنله چارپشمق ، مصادمه ایتمك ، محاربه ایتمك || (مجا)
sich links (rechts) — صوله (صاغه) دونه‌رك حرکت
ایتمك ، صوله صوله (صاغه صاغه) قاچمق .
Schläger (ـّ ا م) a. (40) [schlagen] ، (50) (ا مؤ)
(اشخاص حقنده) اوران ، ضرب ایدن || غوغاجی ، منازعه
چیقاران حریف ، قاری || ein guter— ایو قلیچ تعلیمی بیلان
کمسه، ایو قلیچ قوللانان || (صنع) اوریجی، دوکیجی، یاصیلادیجی ||
(das Pferd) ist ein— (بو) بارکیر چفته‌لیدر || (قوش
حقنده) دم ، دل‌چکن، اوتن، قوش|| قلیچ .

Schlapp (ٮ ص) (24) [شمالی آلمانجه = schlaff] || (حرند) یعك آشاسنده چیقاریلان شاپردی schlipp — ist seine Suppe hin شاپور شوپور دیرکن چوربای یالادی یوتدی .

Schlapp„ ... (ٮ ...) — hut (ا م) یعوشاق شابقه ، قاووق || — seil (ا لا) جانباز ایپی .

Schlappe (ٮ ٮ ا مؤ) (53) [شمالی آلمانجه slappe] انسانه فنا ، آجی برصورتده تأثیر ایدن ضربه ، (برمحاربه یی، ناموسی، ویائروتی غائب ایدیش کبی) بوزغونلق،انهزام،فلاکت .

Schlaraffe (ٮ ٮ ا م) (12) [اورته آلمانجه slür-affe] träger Thor] تنبل، آواره،بوش کزه‌نك بوش قالفه‌سی .

Schlau (ٮ ص) (21) [شمالی آلمانجه slouk = انکلیزجه sly] قورناز ، کوزی آچیق،شیطان ، عقللی .

Schlauch (ٮ ا م) (31) [اورته آلمانجه slûch] صولی شیلرله اون وامثالی محافظه‌یه مخصوص‌صیق‌طوقومه‌لی طوربه|| یکی‌طولوی|| قیربه || (مجا) شیشقو (کسه) || مشین بورو، خرطوم|| بعض‌نباتاتك برصورت وشکلده اولان‌اقسامی|| سیفون .

Schlauchen (ٮ فه متع) .a (21) [Schlauch] شراب سرکه وامثالی بورو ، سیفون واسطه‌سیله فوچی یه چکمك ، کیلاره آلمق .

Schlaudern (ٮ فه لا +-) .a (21) [Schleudern=] صارصلمق، صاللانمق، تزلزل‌ایتمك || ماکنه اقسامی‌حقنده زیاده اوینامق،طاتقیردامق || قارمه قاریشیق یاتمق ، قونمش اولمق ، سوروتوب طورمق، سوروکلنمك .

Schlauheit (ٮ ٮ) ، (ٮ ٮ ٮ) Schlauigkeit (49) هر ایکیسیده : (ا مؤ) کوزی آچیقلیق،عقللیلق ، شیطانلق ، قورنازلق .

Schlecht (ٮ ص) (21) [قدیم آلمانجه sleht ، glatt eben || مرا . schlicht] (gut ك مقابلی) فنا ، کوتو ، چرکین (حا) فنا ، صورت نسبیه‌سی : —er دها فنا ، دها چرکین، دهاکوتو، دها مدهش، دها فنا || (اشیاحقنده) ایو، ضررسز اولمیان، (اشخاص‌حقنده) فنا ، کوتو نمسه ، خیانت آدم || —es Gold اشاغی آلتون || (تجا) —e Papi'ere قیمتلری دوشوك اولان قوائم || —e Zeiten فنا وقتلر ، —er Trost کوتو تسلی ، آجی تسلی || —entzückt von sich— برشیدن اصلا ممنون اولمامق ، قالمامق || —etwas sein angreifen, anfühlen (امتعه حقنده) الله سرت کلك —gehen (ساعت حقنده) طوغری کیتمامك || —leben مضایقه‌ده بولنمق ، یشامق خصوصنده صیقینتی چکمك || Jemand— machen بری‌علیهنده سوزسویلیه‌رك قدروقیمتی، اعتبارینی آخرعندنده کسر ایتمك،برینی ذم ایتمك || —mir ist بم یوفنالغم وار ، اوزومده‌برفنالق وار ، بر خوشسزلغم وار || schlicht = مثلا —und recht, schlicht und— ك طوغریسی، ایوسی، حقیقه‌سی، عادلانه|| —nicht فنادکل(یعنی آزدکل، چوق،اولدقجه ، خیلی) || —e ber, die, das کوتو ، فنا اولان شی || Jemandem alles mögliche —e reden بری‌حقنده آغزینه کلان بهتانی ایتمك،بری‌علیهنده اغزینه کلانی سویلمك ، افتراده بولنمق، بك چوق شی سویلمك .

Schlechter-dings (ٮ ٮ وٮ ٮ) [اساساً schlechter Dinge] مطلقا ، بهمه حال ، قطعیاً .

Schleckern (ٮ فه لا +) .a (21) شمال طرفلرده leckern = مستعملدر .

Schleh (ٮ ا م) (38) ، Schlehe (ٮ ا مؤ) (نبا) [قدیم آلمانجه slêha] یبان اریکی،طاغ ، چقال اریکی || بونك آغاجی .

Schleich„... (ٮ ...) —patrouille (pü-trou'le-yĕ) تلفظ اولنور) سینه‌رك ، سورینه‌رك حرکت ایدن کشف‌قولی.

Schleiche (ٮ ا مؤ) (53) [schleichen] (تا طبیع) سورونه‌رك‌کیدن‌کرتنکله|| خصوصیله = Blind-schleiche .

Schleichen (ٮ فه لا وفه مطا) .n (20) [قدیم آلمانجه slîhhan] قایمق ، کندینی قایدیرمق،قایدیره‌رق حرکت ایتمك ، سورونه‌رك‌یوریمك ، سورونه سورونه کیتمك || یواش یواش یاقلاشمق ،سینه‌سینه‌یناشمق،حرکت ایتمك ، کیزلیجه صوقولمق|| der Bach schleicht durch (مجا) صوبشمق || sich davon— die Wiese ایرماق آغی آغرجایرك ایچندن آقیور، آغر، خفیف جریان ایله یکمك .

Schleicher (ٮ ا م) ، .a (40) —in (54) (ا مؤ) سینه‌سینه یورویان، کیزلی،صاقلی‌صاقلی‌کزن، صوقولان ،یناشان کمسه ، سینسی،ایزینی بللی ایتمیان آدم .

Schlei (e) (ٮ ا م (ا مؤ) (38) (53) (تا طبیه) Schlei(h) = .

Schleier (ٮ ا م) .a (40) [اورته آلمانجه sloiir] یاشماق، دوواق،نقاب ، یوز، باش اورتوسی || (مجا) —den der Vergessenheit über etwas werfen بر شی اوزرینه پردهٔ نسیانی چکمك

Schleier„... (ٮ ...) —haube (ا مؤ) ، —kappe قرپ حوتوز .

Schleiern (ٮ فه متع) .a (21) (نادر الاستعمالدر) [Schleier] پرده، نقاب ایله اورتمك ، یاشماقلامق(کذا مجا)|| دها زیاده مستعمل اولرق ver-schleiern .

Schleif„... (ٮ ...) Schleif —lack (ا م) (صنع) جلاورنیسی|| —bahn (امؤ) (یوز اوزرنده) قیزاق یولی، قیاق|| —kanne (امؤ) (جام یوتمق وکسمك ایچون آلت) چرخ || —stein (ا م) چورلز، دوز بیلکی‌طاشی|| چوربلور، دوز بیلکی‌طاشی.

Schleife (ٮ ا مؤ) (53) [schleifen] قیزاق‌محلی، قیزاق قایلان یر || اشیا نقلنه مخصوص قیزاغمسی آرابه || دوکوم ، فرنك باغی دوکومی، (یوارلاق اوله‌رق) قوقارد ، روزت || قوش آغی ، طوزاق ،کمکلیك وساره آوینه مخصوص غایتان خلقه‌لری || قوپچه || زنجیرخلقه‌سی .

Schleifen (ٮ فه متع) .n (20) [قدیم آلمانجه slifan gleiten, glätten] یلمك ، کسکینلتمك ، چرخه ، طاشه طوتمق|| سیوریلتمك|| سیلك ، جلالمق، پرداخ‌ویرمك || سیلك، سیلیمی ایشی یاپمق || اویمق،کسمك || (مجا) dieser junge Mann (muß noch erst geschliffen werden بوکنج آدم، دلیقانلی‌دها ایو تربیه‌کورمك‌استر، براز‌پیشمك استر|| (فعلا±) خصوصیله بوزاوزرنده : قایمق، دانسده: سوروتمك ، اوچارکبی خفیفجه‌سوروتمك، بویله‌جه دونمك ،رقص ایتمك || [قدیم‌آلمانجه sleifan] (فه متع) || کذا (فه لا +- وفه مطا) .a (21) سورومك || خاك ایله یکسان ایتمك ، ییقمق، ایندیرمك || (ع) —eine Festung بر استحکامی(دوکه‌رك) هدم وتخریب ایتمك

يرله بر ايتمك|| صوت ، صدالى كسمدن ديكرينه كچركن باغلامق||
(موسيقى وغنا) مثلا (ڭ حرفنى ڨ كبى) اوتديرمك ، die
(l) ايكى (مثلا ، Fille. كلمهسنده اولديغى كبى) beiden l—
حرفلرنى اوتديرمك، ايكى (l) صداسى چيقارمق .

Schleifer (ـ ا م) a. (40) برشيئى بيلهيان كمسه
(على الخصوص آلات قاطعه حقنده) || (رقص نوعى) غالوپاد .

Schlei (h) (ـ ا م) (38)، e— (ـ ا مؤ) [قديم آلمانجه
slîo] (تاطبيعه) چامور بالغى .

Schleim (ـ ا م) (38) (*sans pl.*) [اورته آلمانجه
slîm zähe Erde] ياپشقان مايع ، لزوجتلى ماده || غلاظ
زلالى ، صاليا || لعاب حيوانى || بلغم ، تخام || بعض نباتاتدن
چيقاريلان مايع .

Schleim,... (ـ...) —aal (ا م) (تاطبيعه) صاليا
ايله محاط دكز يلان باليغى || —fieber (ا لا) حماى
غاطى ، تيفوئيدى || —fisch (ا م) (تاطبيعه) صاليالى يلان
بالغى، صموك بالغى|| —ruhr (ا مؤ) بياض اسهال|| —stoff
(ا م) (حفظ الصحه) مادهٔ غاطى || —thiere (جمع لا)
(تاطبيعه) استريديه وامثالى كبى اعضاسز وكيكسز يومشاق
حيوانات ناعمه .

Schleimen (ـ فعلا+) a. (21) [Schleim] (اثناى
طبخنده) (اجزا) كندينى صاليويرمك ، لعاب صاليويرمك ،
چيقارمق || آغزده بلغم صاليا چيقارمق، حاصل ايتمك|| (فعمتع)
اوزرنده صموك (كبى) مادهسى اولانلرى تميزلمك || —Fische
بالغى تميزصويه ياتيرمق || —Zucker شكرى كوپورتمك .

Schleiße (ـ امؤ) (55) [Schleißen] يونه يارلمش
تخته ، قاصناق تختهسى || تويى يولندقدنصكره قلان وبرشيئه
براميان قلم .

Schleißen (ـ فعمتع وفعلا—) n. (20) ياخود a. (21)
و—sich (فعمطا) [قديم آلمانجه slzan spalten]
تولانمق ، اسكيتمك ، آشندرمق || (فعلا وفعمطا اولهرق)
اسكيلك، ييرتمك، آشينمق|| يولمق —Federn توكارى يولق .

Schlemm (ـ ا م) (38) [انكليز slam] (ويست
اويوننده) تكميل كاغدلرك اويوتجيلردن برينك الينه كچمسى، شلم .

Schlemmen (ـ فعلا+) a. (21) ايوجه ييوب ايچمك ،
عيش ونوش ايتمك ، اكلنمك ، يشامق || (فعمتع) (مرا .
schlämmen) .

Schlemmerei (ـ امؤ) (40) [schlemmen] سفاهت،
عيش وعشرت، فسق وفجور .

Schlendern (ـ فعلا±) a. (21) [شمالى آلمانجه
slendern] اوفق اوفق، اوفقدن كزمك|| —müßig herum
بوش وهايلاز كزمك ، الى جبنده، ايشسز كوجسز طولاشمق .

Schlendrian (ـ ا م) (38) [شمالى آلمانجه لاتينجه
seender نهايتلنديرلمش] تكرلك ايزى || اصول وعادت ||
(معلومات نظريهسى اولميان) قبا طاسلاقجى .

Schlenkern (ـ فعمتع) a. (21) [قديم آلمانجه slengan
schwingen] (ال وياقولك قيصه برحركتيله) آتمق، دفع ايتمك||
die Arme, die Füße— || صاللايهرق حركت ايتديرمك
(كذا فعلا+ : —mit den Armen, Füßen) اللى
قولنى صاللامق، صاللايهرق حركت ايتديرمك، يوروركن بجاقلرنى
صاللامق .

Schlepp,... (ـ...) —säbel (ا م) قايشى اوزون
اولوب سوروتمكه مساعده ايدن قلنچ ، سوروكلنمسى قابل اولان
قلنچ || —dampfer (ا م) ، —dampfschiff (ا لا)
رموركور واپورى || —kleid (ا لا) قادينلرك اوزون اتككى
البسهسى || —sack (ا م) (بالقچيلق) دريسدن بالقلرى
طوپلامغه، طرامغه مخصوص (آغ) ارغاليا .

Schleppe (ـ ا مؤ) (53) [شمالى آلمانجه slêpe =
Schleife] (بر البسهنك سوريتان اوزون) اتكى .

Schleppen (ـ فعمتع) a. (21) [شمالى آلمانجه slêpen
schleifen=] سوروكلمك|| —ein Kleidungsstück بر البسهيى
چوق كيمك، سوروملك ، سوروكلمك ، يكى اسكى اولوب اولديغنه
باقميهرق كيمك || (بحر) چكمك ، يدكه آلمق، باغليوب چكمك||
das Schiff schleppt den Anker كمى تيمورى سوروييور ،
طرايور، تيمور طوتديرهميور|| sich— (فعمتع) (زحمتله يرندن
قلداتمق ، حركت ايده بيلمك) سوروكلنمك —sich mit etwas
برشيئى زورله كوتوره بيلمك ، سوروكلرك ايده بيلمك || (فعلا+)
سوروكلمك ، جان صيقيسندن ، برده يوارلانمق، اوزاتمق .

Schlesi-er (ـ ا م) a. (40)، —in (ا مؤ) (50)
پروسيانك شرقنده كائن شلزيا ايالتندن اولان اركك ، قادين .

Schleswig (ـ و ـ ا خالا) (56) (جغر) پروسيانك
شمالنده كائن شلزويق ولايتى || شلزويق شهرى .

Schleuder (ـ امؤ) (53) اونبشنجى عصرده slawder]
صپان (طاش آتمغه مخصوص) ، كذا (جرا) درت قولاقلى بز||
(زرا) اوراغى قوله باغلامق ايچون قايش ، اوراقجى قايشى .

Schleudern (ـ فعمتع) a. (21) آتمق ، فرلاتمق ||
(فعلا+) —mit einer Waare سرمايهسندن آشاغى صاتمق .

Schleunig (ـ ص) (24) [قديم آلمانجه slûnic] درعقب
اولان، وقوعه كلان ، سريع الحركه ، سريع التأثير || سريعاً ،
بردنبره .

Schleuse (ـ ا مؤ) (55) (صنع) [لاتينجه exclu'sa
دن مأخوذ قديم فرانسزجه escluse] نهر وجدول صولرينى
ايجابنده طوردرمغه مخصوص (قپولى) سد .

Schleuß (ـ) (55) (شعر) (schließen فعلنك ماضى
صورتنك ايكنجى مفرد شخصى) .

Schlich (ـ) (schleichen فعلنك زمان حال ماضى صورتنك
برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schlich (ـ ا م) (38) [schleichen] = Schleich-weg||
بر اوك تكميل كيرديسى alle —e in einem Hause kennen
چيقديسى طانيمق، ايچيكى چيقيغنى بيلمك || (مجا) =Kniff
بن اونك قورنازلقلرنى بيلورم ، بن ich kenne sein —e
اوروستوپوللقلرنى بيلورم ، ماتورهسنى ، طولابنى ، طانيرم ||
[شمالى آلمانجه slick] Schlick =[Schlamm || دكز
چامورى، بطاغى .

Schlicht (ـ ص) (24) [قديم آلمانجه slihtan glätten]
ساده ، دوز || —es Haar دوز، دوزكون صاچ|| دوز، يكرنك .

Schlichte (ـ ا مؤ) (53) ، = Schlicht-heit || (صنع)
صيوا ، قوله ، چيريش (برشيئى دوزكون ، جيلالى ، پارلاق ،
كوسترمك ايچون سوريلن) .

Schlichten (ـ فعمتع) و —sich (فعمطا) b. (21)
[قديم آلمانجه slihtan] قاريشمق، دوزلى بوزولمش شيلرى

تنظيم اتمك دوزلتمك ، يولشديرمك ، تظاملامق ، يرلى يرينه قومق ،
ويرمك || (مجا) einen Streit— براختلاق حل وتسويه اتمك ،
آره‌سى بوزوق اولنلرك مابيننى دوزلتمك ، بولمق ، تأليف بين اتمك ||
دوزلتمك ، تسويه اتمك ، برقماشك بروشقلغنى ، بوطى كيدرمك ||
پارلاقلغنى كتيرمك ، جلا ويرمك || (طوغرامه جيلقده) رنده‌لمك ،
رنده ايله تميزلمك ، دوزلتمك .

Schlicht-heit (ـ ١ مؤ) ⑲ (*sans pl.*) [ſchlicht]
دوزلك ، مساويلك ، مستويلك ، استوا .

Schlick (ـ ١ م) ㊳ (*sans pl.*) [شمالى آلمانجه slick]
(صويك ديبنده چامور وچوروك شيلردن حاصل اولان) قويو
بالچيق ، صلصال .

Schlief (ـ) (ſchlafen فعلنك حكاية حال فى الماضيسنك
برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schlief (ـ ١ م) ㊳ [قديم آلمانجه sliofan دن مأخوذدر
gleiten] (اكمك چوروك كبى خمور ايشلرنده) عجينلى ، خموركبى
اولان ير .

Schliefen (ـ) (ſchlafen فعلنك زمان حالنك ماضى
صورتنك برنجى واوچنجى جمع شخصلرى) || نادراً (فع لا —)
c. ⑳ قايمق (ſchlüpfen ==) .

Schliefig (ـ ـ) ㉔ [Schlief] = klitſchig .

Schließ... (ـ ...) —kette (١ مؤ) برشيئى قپامغه ،
كيلدلكه مخصوص زنجير || —feder (١ مؤ) برشيئك قپانمسنه
ياردم ايدر ، يرار ياى ، قپولرى قپامغه مخصوص ياى ||
—muskel (١ م) (تشر) وجودده بولنان طبيعى فرجه‌لرك
اطرافنده بولنان وبونلرك قپانمازنه خدمت ايدن صكر .

Schließe (ـ ١ مؤ) ㊾ [ſchließen] برشيئى قپامغه
مخصوص شى || (صنع) دكرمنلرده صوصدى قپاغى .

Schließen (ـ فع متع وفع لا +) c. ⑳ و —ſich
(فع مطا) [قديم آلمانجه sliozan] قپاتمق || قپامق ، قپانمق ||
ein Kleid ſchließt (بر البسه) وجوده ايو اوتيريور ،
ياپيشيور || (فروسيت) reitet : ياخود der Reiter ſchließt
geſchloſſen بنيجينك بجاقلرى حيوانى كوزل قوجاقلايور ،
حيوانك وجودينه اوطوريور || قپالى قالمق ، تعطيل ايدلمك ، اولمق ||
einen Kreis— بردائره چويرمك ، خلقه اولمق || (حكم)
die Vo'lta-iſche Säule— ايكى وولتا پيلى تللرى واسطه‌سيله
بولشديرمك ، قطبلرينى تطبيق اتمك || —ein Band (enger)
بررابطه‌يى دها زياده ايلروكوتورمك ، دها صميمى ، دها جدى ،
دها تكليفسز ياپمق || —ſich eng an einander صيقيشمق ،
صيقيش صيقيش اوطورمق ، طار برمحله صيقيشمق ، طوپلانمق ،
يناشمق || (ع) —die Glieder صره‌لرى يناشديرمق || den
Hund an die Kette— كوپكى زنجيره (زنجيرينه) باغلامق ||
Jemand an die Bruſt— بريكى باغرينه باصمق ، دراغوش
اتمك || wir die Bemerkung —hieran بورايه شونيده
علاوه ايدملم ، بوراده شونيده اخطار ايدرزكه ، شوراسيده
معلوم اولسونكه || —Jemand in ſeine Arme بريكى
قوجاقلامق ، قوللرى آره‌سنه آلمق ، دراغوش اتمك || Jemand
in ſein Herz— برينه محبت اتمك ، بريكى سومك ، برينه كوكل
ويرمك || —etwas in ſich برشيئى شامل ومحتوى اولمق ،
دروننه آلمق ، احاطه اتمك || —die Deba'tte مباحثاته ،
محاكاته نهايت ويرمك || —die Sitzung برمجلسى قپامق ،

مذاكره‌يه ختام ويرمك ، مجلسى طاغتمق || —ein Bündniß
بر اتفاق عقد اتمك || —eine Ehe ازدواج اتمك ، اولنمك ||
einen Kontra'kt— || عقد مصالحه اتمك —Frieden
برقونطورات ياپمق ، قونطورا(تويه)ته ربط اتمك || ge-ſchloſſen
(اسم مفعول وصفت) مصدرينك باجمله معنالرنده مستعمل
اولوب كذلك آره‌لقسز ، صيق || geſchloſſene Geſellſchaft
(يبانجى دخولنه مساعده ايدلميان جمعيت) جمعيت خصوصيه .

Schließlich (ـ ـ) ㉔ [ſchließen] صوك ، نهايت ،
تعيين وتحديد ايديجى || (حا) نهايت ، والحاصل ، الك صكره .

Schliff (ـ ١ م) ㊳ [ſchleifen] (صنع) يونتمه ||
بيلەمه || جلاله || جلا ، يونتيليش ، كسكينلك || == Politu'r .

Schliff (ـ) (ſchleifen فعلنك زمان حال ماضى صورتنك
برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schlimm (ـ ـ) ㉔ [قديم آلمانجه slimp] فنا ،
كوتو ، ايو اولميان || صورت تسبيه‌سى : er— دها فنا ، دها
كوتو || مبالغه صورتى : ſt— الك كوتو ، الك فنا || (حا ، والا)
das —ſte الك فناسى || er— (um ſo : ياخود) deſto دها
(يا) ، بسبتون ، اولقدر دها فنا يا ، بسبتون برباد (يا) ||
مشئوم ، قورقونج ، ناخوش || تهلكه‌لو ، قورقولو || —es ſteht
mit ſeiner Krankheit اونك خسته‌لغى فنا ، خسته‌لغندن
قورقيلور || das Übel wird täglich —er (بو) محذور ،
(فنا) ايش ، شى كوندن كونه فنالشمقده ، كيتدكجه ، كوندن
كونه برباد اولمقده || يراماز ، خيانت ، خائن || (خسته) mir
ſt— كوكلم بولانيور || راحتسزم ، خسته‌يم ، كندمده پك زياده
ضعفيت كوريورم ، حس ايديورم ، كنديمى ايوكورميورم || (مجا)
davon kann einem —und übel werden اه اسيركه سون
اوندن انسانه فنالق كلور ، انسان فنا اولور ، پك زياده متأثر
اولور || (خسته ، ياره لى ، صانجى واغريلى ، التهابلى ، شيش
والخ براعضا حقنده) einen —en Arm haben قولنك برنده
صانجى ، آغرى ، شيش ، چبان ، ياره‌سى الخ اولمق ، قولى آغريمق .

Schlinge (ـ ١ مؤ) ㊾ [قديم آلمانجه slinka] (نبا)
اتبعه بوكيلوب وصاريله‌رق چيقمه مستعد فلبز ، شاخ ، سلك ||
فرنك باغلى شريد ، باغ || (آصيلان بركسه‌نك بوينته ياپيلان
دوكوم) ايلك || آوجى دوكوى ، الكى || (مجا) دوزاق ||
den Kopf in die —fallen دامه دوشمك ، دوزاغه طوتلمق ||
aus der— ziehen دوزاقدن قورتلمق .

Schlingel (ـ ١ م) a. ㊵ [اساساً ſchlingen دن
مأخوذ Schlüngel] چاپقين ، يراماز ، مسخره ، رذيل .

Schlingen (ـ فع متع) و —ſich (فع مطا) a. ⑳ ||
(فع لا +) [قديم آلمانجه slingen || مرا ، Schlange [
چكنه‌مدن يوتمق ، يالامادن يوتمق || صارمق ، دولامق ، صارلمق ||
اورمك ، اورلمك || برپرشه كچمك || ein Band in eine
Schleife— برقوردلايه دوكوم ياپمق .

Schlingern (ـ فع لا + وفع متع) a. ㉑ == ſchlenkern ||
(بحر) كمى حقنده : برطرفدن ديكرطرفه صاللانمق ، يالپا اورمق .

Schlipper-milch (ـ ـ ١ مؤ) (*inv.*) (*sans pl.*)
قويولاشمش ، قايماقلانمش سود ، قايماق .

Schlips (ـ ١ م) ㊱ *sing.* ㊱ *pl.* [انكليز] قول
قراوات .

Schliß (ـ) (schleißen فعلنك زمان حال ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Schlitt„... (...ـ) schuh — [اون سكزنجی عصردنبرو غلط اولەرق Schritt = schuh مقامندە مستعملدر] (ا م) ایاق قیزاغی || schuh = Laufen — بوز اوزرندە ایاق قیزاغیلە (قیزاق) قایمق .

Schli(t)tage (ـ ا ـ ا مؤ) ⑤⑤ (sans pl.) [شمالی آلمانجە sleet وفرانسزجە انتهای كلە Wrack] (بحر) یلكن، خلاط وامثالی كمی ملزمەسنك قوللانیلە قوللانیلە اشنمسی، اسكیمسی .

Schlitten (ـ ا م) ④⑩ b. [قدیم آلمانجە slito اولوب gleiten معناسنە اولان slitan دن مأخوذدر] قیزاق || (بحر) (كمیلری دكزە ایندیرمكە مخصوص) قیزاق .

Schlittern (ـ فعلا±) ②① a. [قدیم آلمانجە slidan (gleiten) دن مأخوذ شمالی آلمانجە sliddern] بوزدە قایمق .

Schlitz (ـ ا م) ③⑧ [قدیم آلمانجە sliz || مرا. schleißen] (اینجە یاریق، چاتلاق) ییریق، یوزدە وسائر محللردە اولان اینجە كسیك، یوندن قالان اثر .

Schloß-weiß (ـ ـ ص) ②① [Schloße و weiß كلمەلرندن معرف] قار كبی بیاض .

Schloß (ـ ا لا) ②⑥ [قدیم آلمانجە sloz || schließen كلمەسنە منسوب] (اطراف قپالی ومستحكم، الیوم حكمداران اقامتنە مخصوص) سرای، كوشك || (صنع) (بر اناختار واسطەسیلە آچیلوب قپانان ترتیبات) كلید || قپامق ایچون یاپیلان سائر درلو ترتیبات (بر كتاب، الیوم وسائردە اولدیغی كبی) || (صنع) (تفنكك فشنكی آتشلەمە مخصوص ترتیباتی) قپاق .

Schloß (ـ) (schließen فعلنك زمان حال ماضیسی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Schloße (ـ ـ)، نادراً: Schlosse (ـ ـ) ⑤③ ایكیسیدە (ا مؤ) [اورتە آلمانجە slôz Hagel] طولو .

Schloßen (ـ و ـ فع لا +) c. ②① طولو یاغمق .

Schlosser (ـ ا م) a. ④⑩ [Schloß] (صنع) كلیدجی || (مختلف آلات وادوات حدیدیە اشجیسی) دمیرجی .

Schlot (ـ) ودها از مستعمل اولمق اوزرە Schlott (ـ) ایكیسیدە (ا م) ③⑧ یاخود ③① [اورتە آلمانجە slât] بجا (= Schorn-stein) .

Schlottern (ـ فع لا ±) a. ②① [شمالی آلمانجە] || (فع لا) صاللانمق، صارقمق، صارصاقلمق || (اصیلی برشی حقندە) صاللانمق، تترەمك، صارصیلمق || (فعلا—) صاللانمق، چالقانمق .

Schlucht (ـ ا مؤ) ④⑨ [شمالی آلمانجە اولوب اصلی اولان Schluft یرینە مستعملدر] جبل بوغازی، چقور محل، حفر یولی، اوفق كچید || یاریق، چقور، خندق، یار .

Schluchzen (ـ اكثریا كذلك ـ kss ـ فعلا+ ومطا) c. ②① [اورتە آلمانجە sluch Schluck] خیچقیرمق || بعضاً خیچقرە خیچقرە آغلامق .

Schluck (ـ ام) ⑤⑧ یاخود ③① [قدیم آلمانجە slucch] یودوم || بر یودیشدە یودیلان، (ایچیلان) مقدار .

Schlucken (ـ فع متع وفع لا +) a. ②① كذا صورت تأثیر كوسترمیەرك (فع مطا) یوتمق || (مجا) er wird nicht viel dabei — اونك آندن، بوشیدن استفادەسی چوق اولمیەجق، او بوشیدن چوق استفادە ایدەمیەجك .

Schluft (ـ ا مؤ) ③⑤ یاخود ④⑨ نادراً مستعمل اولوب = Schlucht .

Schlug (ـ)، schlüge (ـ ـ) (schlagen فعلنك زمان حال وصورت التزامیەسنك ماضی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Schlummer (ـ ا م) a. ④⑩ (sans pl.) [وسطی آلمانجە slummen schweigen] اویقو || خصوصیلە خفیف اویقو، طاله .

Schlummern (ـ فع لا +) a. ②① (فع یكشنە وبعضاً فع متع) اویومق، استراحت ایتمك .

Schlump (ـ ا م) ③⑧ ایالت لسانی [شمالی آلمانجە slump] عن قصد اولمیان، راست كلە، قضارا || (ا مؤ) كذلك e— (ا مؤ) ④⑨ و ⑤③ ییس قاری .

Schlumpen (ـ فع لا ±) a. ②① [اورتە آلمانجە slimben] راست كلە نائل وموفق اولمق || برشیئی دقتسز واهمیتسز یاپمق، بر ایشی اهمال ایدرك كورمك .

Schlumpern (ـ فع لا ±) a. ②① [Schlump] سوروكمك، سوروكلنمك .

Schlumpig (ـ ص) ②① [Schlump] اوسق باشی رابطەسز ییس اولان، توالتی ناتمام وبوزوق اولان، سونەپە .

Schlund (ـ ام) ③① [قدیم آلمانجە slunt || schlingen كلمەسنە منسوب] (تشر) بوغاز، حلقوم، غیرتلاق || درین بر بوشلغك طار آغزی، بوغازی .

Schlup (ـ ا مؤ) ④⑨ (بحر)، e— (ـ ا مؤ) ⑤⑤ = Schaluppe .

Schlupf (ـ ا م) ③① [schlüpfen = schlüpfen] || ملجأ، مأوی || آوجیلقدە: طاوشانلرك چیت وچالیلقلردە صاقلاندقلری محل .

Schlüpfen (ـ فع لا —) c. و a. ②① [قدیم آلمانجە slupfan || schliefen] قایمق، آقمق، سوزلمك، كیرمك .

Schlürfen (ـ فع متع) a. ②① [فلمنكجە slorpen] تفسلەچكوب یوتمق، آزاروچكەرك ایچمك، شاپیرداتەرق چكمك .

Schluß (ـ ا م) ③② [schließen] قپامە || برشیئك صوكی، قپانمسی، قپالی اولدیغی وقت، نهایت || بر برینە چكمە، قپانمە، (Thür und Fenster) haben keinen rechten — اورتلە بنجرە وقپولر ایو قپانمیورلر || كچمە، اویمە || (فروسیت) اویلوغك حیوانە یاپشمسی || نهایت، صوك || قرار، مذاكرەنك نهایتی، بر پازارلق، برمقاولەنك صوكی، نتیجەسی || برنطق، برموسیقینك صوك پارچەسی || zum — صوكندە، ختامندە، نهایتندە || نتیجە، نتیجۀ طبیعیە || (منطق) Logischer — قیاسك نتیجەسی .

Schluß„... (ـ...) —akte (ا مؤ) Wiener —akte ویانە (قونغرە قرارنامەسنك بند، مادۀ اخیری، قرارینك صوك قسمی || —bemerkung (ا مؤ) برشیئك نهایتندە یاپیلان، صوكنە علاوە ایدیلان اخطار، تنبیە، خاتمە، خاتمۀ كتاب ویا مقالە || —parti'kel (ا مؤ) (غرا) بركلمەنك نهایتنە علاوە اولنان ادات، ادات مؤخر || —rechnung (ا مؤ) (تجا) موازنە حسابی، برمدت ویادورك نهایتندە كوریلان حساب || —reife — (قوچیلقدە) دیب جنبری || —satz (ا م) جملۀ اخیرە، مادۀ اخیرە || —stein (ا م) بركمرك اناختار طاشی || —widrig (ص) نتیجەسی طوغری چیقمیان، منطقە غیرموافق،

مطابق || Wort— (ا لا) كلام الخير ، صوك سوز، لقردى، خاتمه ، نتيجهٔ كلام .

Schlüssel (سَ ا م) a. ⑩ [قديم آلمانجه slüzil || Schloß كلمه‌سنه منسوب] اناختار .

Schlüssel „ ... (سَ ...) —bund (ا لا) (ا م) اناختار دسته‌سى باغى || —bart (ا م) (صنع) اناختارك كليد ايچروسنه كيرن قسمى|| —blume (ا مؤ) (نبا) آناختار چيچكى ، زهرالربيع ، چوقه چيچكى|| —bein (ا لا) (تشر) اوموزك اوك طرفنده بولنان كوپريجيك كيكى، ترقوه || —loch (ا لا) اناختار دليكى || —ring (ا م) اناختارك نهايتنده بولنان خلقه‌سى || اناختار طاقمه ، طاشيغه مخصوص خلقه .

Schlüssig (سَ ص) ㉔ [Schluß] —sein برشيئه قرار ويرمه ، يابمغه ، اجرايه حاضر اوله || —werden (برشيئى يابمغه) قرار ويرمك .

Schmach (سَ ا مؤ) ⑩ [قديم آلمانجه smâhî Kleinheit] الچاقلق ، دنائت ، بياغيلق ، ذل ، رذالت || حقارت ، تحقير ، خور باقمه ، خورطوتمه .

Schmachten (سَ فع لا+) b. ㉑ [قديم آلمانجه sma'hleön an Kraft schwinden] ضعيفلنمك ، بيتك ، زبونلاشمق .

Schmächtig (سَ ص) ㉑ [اورته آلمانجه smachtic] نارين، شعيف || (على الخصوص اعضاى وجودحقنده) نحيف ، جليز ، چردن چوبدن ، اتغه .

Schmack (سَ ا م) ㊳ [Sumach كلمه‌سنك طرز آخرى] (نبا) (صنع) بوياجيلق ودريجيلكده : سماق (آغاجى) || ايالت لساق (ا م) ㊶ = Ge-schmack || [شمالى آلمانجه] (بحر) ㊾ كذلك e— (سَ ا مؤ) ㊵ (برنوع تجارت كيسى) شماق .

Schmackhaft (سَ ص) ㉔ [Schmack] لذتلى، طعمى كوزل .

Schmaddern (سَ فع متع وفعلا+) a. ㉑ بولاشديرمق، بيسيلك || چوق فنا يازمق ، رسم يابمق || يوزينه كوزينه بولاشديرمق (مرا . sudeln) .

Schmähen (سَ فع متع وفعلا+) a. ㉑ [قديم آلمانجه smâhan Schmach كلمه‌سنه منسوب] Jemand—, auf (gegen ياخود : über) Jemand— برينى تحقير وتذليل ايتمك، برينه سوكوب صايمق ، برى عليهنه يورمك .

Schmählich (سَ ص) ㉑ [Schmach] فنا حالده ، جنايت صورتده || ديغيه‌سنه ، الچاقجه‌سنه || (مجا) — es ist heiß فنا حالده ، اما . . . جه‌سنه صيجاق (وار ها) .

Schmal (سَ ص) ㉔ [قديم آلمانجه smal] (صورت تسبيه er— وياخود : schmäler ، مبالغه صورتى st— وياخود : schmälst) اكسز ، اينجه اوزون || طار || آز ، غيركافى || e Bissen— فقيرانه يه‌جك ، قيط يه‌جك .

Schmal „ ... (سَ ...) —spurig (ص) (شمندوفر وامثالنده) طار يوللى || —bier (ا لا) = Dünn=bier || —hans (ا م) (ضرمثل) „bei ihm ist— hans Küchen meister اونك سفره‌سى براز قوروجه‌در .

Schmälen (سَ فع لا+ وفع متع) a. ㉑ مرلداتمق ، سوبلنمك، باغيرمق، حدتلنمك —auf Jemand, etwas برينه، برشيئه قيزمق ، سويلنمك ، حدت ايتمك .

Schmälern (سَ فع متع) a. ㉑ و —sich (فع مطا) طارلاشديرمق ، طارلتمق ، طارلاشمق ، اكسزلنديرمك، اكسزلنمك || ازالتمق || طرح وتعليل ايتمك .

Schmalheit (سَ ا مؤ) ⑲ (sans pl.) [schmal] اكسزلك|| طارلق|| (مجا) آزلق|| فقيرلك، طارلق، يوقسوللق|| كسادلق .

Schmalkalden (سَ ا خالا) b. ⑩ (جغر) (پروسيانك هسه‌ن ناسساو ايالتنده بواسمله موسوم شهر) شمال قالدن .

Schmalt-blau (سَ ا لا) ㊱ (صنع) Schmalte (سَ امؤ) ㊶ (صنع) [ايتاليانجه sma'lto] (كيم) (رسامليق) مينه مائيسى .

Schmalz (سَ ا لا) ㊳ [قديم آلمانجه smalz || schmelzen كلمه‌سنه منسوب] اريدلمش ياغ ، خصوصيله : —(Schweine=) طوموز ياغى .

schmälzen ، **Schmalzen** ايكيسيده (سَ فع متع) c. ㉑ [Schmalz] (اسم مفعولى اكثريا (عمو) geschmalzen) (آشجيلقده) ياغ قومق|| weder gesalzen noch geschmalzen نه طاتى (ياغى) وار نه (ده) طوزى|| (صنع) = einfetten .

Schmant ، **Schmand** ايكيسيده : (سَ ا م) ㊳ [بوهمياجه smetana] = Rahm || (صنع) (قايماغه مشابه تركيباتده اولان شى) ياغلى ماده .

Schmarotzen (سَ فع لا+) c. ㉑ اونيشيجى‌عصرده smorotzen [betteln] طالقالوقلق ايتمك، كاسه‌ليسلك ايتمك.

Schmarre (سَ امؤ) ㊵ [شمالى آلمانجه] ندبهٔ وجهيه، ياره نشانه‌سى ، كسيك .

Schmarren (سَ ا م) b. ⑩ [جنوبى آلمانيا تعبيرى] آشجيلقده : غايت اوفق كسلمش اككك ياغده قاورلمشى .

Schmatz (سَ ا م) ㊶ و ㊱ (عمو) [schmatzen] شاپيرتيلى اوپمه .

Schmatzen (سَ فعلا+ وفع متع) c. ㉑ [اورته آلمانجه smazen اولوب smackezen دن‌مأخوذدر mit Wohlge„ schmack essen] ير ويا اوپر ايكن (ديلى) شاقيرداتمق، شاپير شاپير يمك، اوپمك || شاپدان اوپمك .

Schmauch (سَ ام) ㊳ [شمالى آلمانجه smôk] دومان، كثيف ايس .

Schmauchen (سَ فع لا وفع متع) a. ㉑ [Schmauch] كثيف، قالين‌دومان‌چيقارمق. تشراجاك ، توتمك || —Taback توتون‌توتديرمك ، ايچمك || دها طوغرى‌اولمرق schmäuchen (دومانك‌تأثيرينه معروض طوتمق بولنديرمق) die Bienen aus den Stock— آريلرى قوانلرندن طيشارى توسيلك ، توسسى ايله اريلرى قوغانلرندن (طيشارى) اوغراتمق .

Schmaus (سَ ا م) ㊱ sing. ㊲ pl. (بيوك، رسمى) ضيافت ، طعام .

Schmauser (سَ ا م) a. ⑩ [schmausen] ضيافت، يمك سون ، بوغازينه باقان ، مأكولات مشروباتك ايوسى يبان ، آرايان ، شكمپرور .

Schmecken (سَ فع لا+) a. ㉑ [قديم آلمانجه smecchen || فى الاصل‌يعنى riechen] لذتى،طعمى ويرمك، طاتى لذتى، طعمى شويله ، بويله اولمق || —bitter طاتى آجى اولمق|| ? schmeckt Ihnen diese Suppe نصل بوچوربايى

بكنديكزمى ؟ بو چوربا نصل ؟ بو چوربايى سوديكزمى ؟ ||
ein Schluck darauf wird— شمدى بونك اوزرينه بر
(يودوم) شراب ايو قاچار ، طاتلى اولور || schmeckt das
? Pfeifchen چبوق ايچمنك طاتنى بوليورميسكز ؟ چبوق
(ايچمك) طاتليمى كليور ؟ چبوغك طاتى نصلدر ؟ || nach
etwas— برشيئك طاتى، لذتى ويرمك || es hat mir gut
geschmeckt ايو يدم ، بكا (بوشى) طاتلى كلدى ، پك
ايو اولمش || (فع متع وفع لا) طاتنه ، لذتنه ، طعمنه باقمق ،
چاشنيسنه باقمق، طاتمق (= kosten) تجربه ايتمك || آغزينك
طاتنى بيلمك || طاتلى بولمق، كندوسنه طاتلى كلمك .

Schmeer (ـُ) (مرا . Schmer) .

Schmeichelei (ـَـِـَـِ ا مؤ) (49) [schmeicheln]
يالتاقلانمه، مداهنه ايتمه، تبصبص، تملق ايتمه|| اوخشاييجى طبيعه،
مزاجه خوش كلجى سوزسويلمه ، بوكبى حال وطورده بولنمه ،
قولتوق ويرمك || طاتلى وخوش سوزلرله سومه ، اوقشامه
einem Mädchen —en sagen برقزه عاشقانه سوزلر سويلمك .

Schmeicheln (ـَ فع لا+) a. (21) [قديم آلمانجه smeichen schön thun]
(Jemandem mit etwas)—
(برينه برشيله، برشيدنطولايى) يالتاقلانمق، تبصبص ايتمك، برينى
مدح وثناده بولنمق || —Jemandem برينى اوقشاييجى ،
خوش، لطيف، طاتلى سوزلرله يوله كتيرمك ، قانديرمق ، بوكبى
سوزلرله طمارينه كيرمك ، قولتوقلرينى قباريتمق || sich mit
eitlen Hoffnungen— خيالاتر ، قوروتتيلرده بولنمق ||
Jemandem etwas aus den Händen— برينك صقالنه
صوقان طوغرايه رق ، مداهنه ايله الندن برشيئى قاپمق، آلمق.

Schmeidig (ـَ ص) = ge-schmeidig .

Schmeiß (ـَ ا م) (38) [قديم آلمانجه smizan] حيوان
خصوصيله سينك ترسى .

Schmeißen (ـَ فع متع) u. (30) [قديم آلمانجه smizan]
آتمق، فيرلاتمق|| اورمق، چارپمق، طپاق آتمق .

Schmelz (ـَ ا م) (38) [قديم آلمانجه smelzi] مينا ،
صوات ، ميناكارى ايش || (صنع) —schwarzer آلتون
الشجيلرينك صوات ايشى || (مجا) —melo'discher لطافت
صدا || (الشيله جيلكده) الچو تقليدى اولمق اوزره البسه
وامثالنده قوللانيلان دليكلى جام .

Schmelz„ ... (ـَ....) —gemälde (ا مؤ) مينا رسم ||
—grad (ا م) ، —hitze (ا مؤ) اريمه درجه سى درجۀ ازابه ||
—blau (ا لا) = Schmalt-blau || —kammer (ا مؤ)
ازابه خانه، دوكومخانه|| —hütte (ا مؤ) دوكومخانه|| —lampe
(ا مؤ) ميناجى لامبه سى || —silber (ا لا) قاپلامه كموش .

Schmelze (ـَ ا مؤ) (53) [Schmelzen] اريمه، ازابه||
دوكمه || بردفعه ده ايديله جك ، دوكيله جك مقدار || دوكومخانه ||
جام فابريقه لرنده : جام تركيبى، جام .

Schmelzen (ـَ فع لا—) c. (30) [قديم آلمانجه
smëlzan || مرا . انكليزجه melt] (زمان حالى كذلك :
schmelzest ، schmelzt || صورت امريه سى كذلك : (schmelz(e)
اريمك، مزاب اولمق|| مايع اولمق، اريمك، مايعلشمك، صولانمق||
معادن حقنده : اريمك درجۀ ازابه يه كلمك ، يكمك|| (مجا) يوشامق،
كوشه مك ، خورگبى اولمق، طاغلمق، ضايع اولمق، بيتمك ، تلف
اولمق|| (فع متع) اريتمك، ازابه ايتمك ، دوكمك، صولانديرمق.

Schmelzerei (ـَـِـَـِ امؤ) (49) (صنع) = Schmelz-hütte.

Schmer (ـُ ا م) (ا لا) (38) (*sans pl.*) [قديم آلمانجه
smëro اولوب غوتيجه smai'ran bestreichen دن مأخوذدر]
شحم خنزير || قنا مردار ياغ ، اسكى طون ياغى، ايچ ياغى .

Schmer„ ... (ـُ....) —bauch (ا م) قوجه ، ايرى
قارين || بويله قارنلى كمسه .

Schmergel (ـَ ا م) a. (46) [ايتاليانجه smeri'glio]
= Schmirgel .

Schmerl (ـُ ام) (38) [ايتاليانجه smerle] ، Schmerle
(ـَ ا مؤ) (53) (تاطبيعه) موعول دليجه طوغان || (بحر)
دره قياسى، يطاقلق، كول قيا بالغى (اكثريا : Schmerle) .

Schmerz (ـَ ا م) (17) [قديم آلمانجه smerzan
weh thun] (مضاف اليهى es— و ens— || مفعول بهى
كذلك en—) عضوى ، مادى ومعنوى : آجى ، اضطراب ،
عذاب ، الم ، كدر || آجى ، آغرى ، صيزى ، وجع ، صانجى ||
mit —en warten صبرسزلقله بكلمك .

Schmerz„ ... (ـَ....) —lindernd (ص) تسكين
ايديجى متسلى قلبجى|| (طب) آغرىيى، آجى يى تسكين ايديجى،
ديندريجى ، كسيجى || —stillend (ص) الم واضطرابى تهوين
ايديجى|| (طب) = —lindern || —voll كال الم واضطرابله .

Schmerzen (ـَ فع لا+) c. (21) [Schmerz] آجيمق ،
وجع وآغرى يى موجب اولمق || الم واضطراب ويرمك || es
schmerzt Einen, Das zu sagen بونى ، شوشيئى سويلمك
انسانك الم واضطرابنى موجب اوليور ، يوركى پارچه ليور ||
mir schmerzt der Kopf باشم آغرييور .

Schmetterling (ـَـَـِ ا م) (38) [schmettern]
(تاطبيعه) كلبك .

Schmettern (ـَ فع متع) a. (21) حدت وشدتله آتمق||
zu Boden— يره اورمق ، چارپمق || in Stücke—
پارامپارچه ايتمك ، پارچه پارچه ايتمك ، طوزله بوز ايتمك ||
(فع لا—) اورته لغى صارصيجى برچاتيردى ايله دوشمك ، ايتمك،
ييقلمق || (فع لا+) چاتيردى كورولتى ايله عكس ايتمك ،
(بوروحقنده) چاير چاير اوتمك || بلبل حقنده : دل چكمك ،
دم چكمك ، شاقيمق .

Schmidt (ـُ ا م) (38) = Schmied .

Schmied (ـُ ا م) (38) [قديم آلمانجه smid] تيمورجى،
نعلبند || Huf-schmied = چلينكير|| (مجا) اهل صنعت،
مخترع || استاق .

Schmiede (ـُ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه smida]
(صنع) تيمورجى اوجاغى ، دكانى ، تيمورخانه ، چلينكر ،
نعلبند دكانى .

Schmiede„ ... (ـُ....) —arbeit (ا مؤ) دميرجى،
چلينكر ايشى|| —gesell (ا م) تيمورجى عمله سى|| —amboß
(ا م) تيمورجى اورسى || —eisen (ا لا) معدنجيلكده :
دوومه دمير (Guß-eisen ك مقابلى) || —esse دميرجى
اوجاغى || —kohle (ا مؤ) تيمورجى كمورى .

Schmieden (ـُ فع متع) b. (21) [قديم آلمانجه smidôn]
تيمور دوومك || (صنع) چكيچلمك، چكيچله دوومك|| Jemand
an die Kette— بريني زنجيره اورمق || خصوصيله (مجا)
بند ايتمك || (مجا) كال مهارتله ، صنعتلى اولەرق يكديكرينه

ربط وصل ايتمك ، تشكيل ايتمك || (مجا) قورمق ، ترتيب ايتمك .

Schmiege (سـَ امؤ) (53) (صنع) [schmiegen] اكمه ، اكرى اولان محل ، اكريلك ، انحنالق || چاربوقلق || ميل || كونيه .

Schmiegen (سـَ فع متع) a. (21) و — sich (فع مطا) [آنغلوساقسونجه smûgan [kriechen — sich (برشيئه تطبيق اولنمق اوزره) اكلمك ، ياتمق || sich — und biegen اكيلوب بوكولمك ، ياتمق ، السنيقيتلى اولمق || sich an Jemand, — برينه ، برشيئه صارلمق || sich um einen Baum — بر آغاجه صارلمق ، دولاشمق || etwas — زاويه جدوليله بر اكرى زاويه يى اولچمك .

Schmier„ ... (ـ...) —bürste (١ مؤ) ياغ سورمكه ، ياغلامغه مخصوص فورچه || —buch (١ لا) مسوده ، قرهله دفترى || —büchse (١ مؤ) (ياغدانلق) ياغدان || —fink(e) (١ م) (عمو) پيس ، مردار كمسه ، سوته پيه ، چپاسى دوشوك || —lappen (ام) ياغلى چپاوره ، پاچاوره بزى || —fink(e) = || —salbe (١ مؤ) مرهم || —seife (١ مؤ) يوموشاق صابون ، يشيل صابون .

Schmiere (سـَ ١ مؤ) (53) [schmieren] (صنع) برشى ياغلمغه ، يوموشاتمغه مخصوص ياغ ، مرهم || (عمو) داياق ، پتاق || رشوت || (برشيئى فنا صورتده كيرلتمك ، پيسلمك ، مردارلق خاصه سنه مالك اولان شى) پيس ، مردار شى || (جمعيت) die ganze — مردارلرك هپسى || خصوصيله كزيجى تياتروجى جمعيتى .

Schmieren (سـَ فع متع) a. (21) [قديم آلمانجه smëro دن مأخوذ قديم آلمانجه Schmer [smiruan (ياغلى ويا لزوجتلى برجسمله) ياغلمق ، سورمك ، بولامق صيوامق || den Ofen — صوبانك دليكلرينى طيقامق || قاطرانله : قاطرانلق ، زيفتلمك || (عمو) = salben || (مجا) Jemandem das Maul (mit Honig) — برينك اغزينه (بر پارمق) بال چالمق || (عمو) Jemandem die Hände — برينى رشوتله ياتيشديرمق ، راضى ايتمك ، قانديرمق || Jemandem den Buckel — برينه كوتك آتمق || (ضرمثل) das geht wie geschmiert كندى كنديته اوليور || Wein — شرابه مواد اجنبيه قاتهرق حيله ياپمق || برشيئى وقتسز وفنا يازمق ، قرهلاق || فنا وكوتو ايش ياپمق .

Schmierig (سـَ صـ) (21) [schmieren] ياغلى ، ياپيشاق ياپيشاق || پيس ، مردار || (مرا . كذلك schmutzig) .

Schmilz (ـ) ، schmilzest (سـَ) ، schmilzt (ـ) (schmelzen فعلنك صورت امرينه ايكنجى واوچنجى شخصلرى) .

Schmink„ ... (ـ...) —büchse (١ مؤ) ، —dose (١ مؤ) دوزكون قوطوسى || —fleckchen (الا) ، —läppchen (١ لا) دوزكون سوتكرى ، بزى || —mittel (الا) قوزمتيك || —pflästerchen (١ لا) لادن || —weiß (١ لا) دوزكون .

Schminke (سـَ امؤ) (53) [schminken] : ياخود roth ويا weiße — قزل ويا بياض دوزكون || صورت عموميه ده توالت مرتباتندن : قوزمتيك .

Schminken (سـَ فع متع) a. (21) و — sich (فع مطا) [قديم آلمانجه smicchan [reizend machen يوزينه دوزكون ، پودره سورمك .

Schmirgel (سـَ ام) a. (40) [ايتاليانجه smeriglio [(معد) (صونباره ، سنباذج) زمپاره .

Schmiß (ـ ١ م) (53) [schmeißen] اورمه ، داياق (دكنك ويا قامچى وامثالى ايله) || هرقنغى برشيئله اوريلان يرك حاصل ايتديكى يره ، ياره ويوتك يرى || (schmeißen فعلنك زمان حال ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schmitz (ـ ام) (36) [قديم آلمانجه smiz [= Schmiß || برشيئى پيسلدن ، مردار ايدن شى) پيسلك ، كير .

Schmitze (سـَ ١ مؤ) (53) [اورته آلمانجه smitze [Schlag] برقامچى اينده دوكوم .

Schmitzen (سـَ فع متع وفع لا +) c. (21) [قديم آلمانجه smizzan || schmeißen كلمه سنه منسوب] قامچيلامق || كيرلتمك ، پيسلتمك .

Schmöker (سـَ ام) a. (40) [شمالى آلمانجه [smökern (عمو) كوتو ، اسكى كتاب || = Schmoll .

Schmökern (سـَ فع لا +) a. (21) (عمو) اسكى كتابلرى آرامق ، بونلرى قاريشديروب اخذ معلوماته چالشمق || herum — هرشيئه بورننى صوقمق .

Schmoll (ـ ١ م) (36) (عمو) درجهٔ ذكالرينى تعيين وتقدير ايچون طلبه يه ويريلان ترجمه مسئله سى .

Schmollen (سـَ فع لا +) a. (21) [اورته آلمانجه smollen] كوسمك .

Schmolli(e)ren (سـَ فع لا +) a. (21) كلغان بكارنجه : mit Jemandem — بريسيله قرداش كبى يشامق .

Schmollis (سـَ ١ م) (inv.) (الا) لاتينجه Sis mihi mol'is وياخود [فلمنكجه smullen schlemmen دن متشكل] mit Jemandem — trinken بريسيله قرداشلغه ايچمك = schmolli(e)ren .

Schmolz (ـ) (schmelzen فعلنك زمان حال ماضيسنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schmoren (سـَ فع لا +) a. (21) [شمالى آلمانجه smoren erſticken] اق كوللى آتشده قيزارتمق || صيجاقدن بوكلمق || (فع متع) آشچيلقده : اق قاوورمق ، قاورمه ياپمق ، پيشورمك .

Schmu (ـ ١ م) (56) (sans pl.) [يهوديجه آلمانجه] (عمو) اصول ونظاماً ممنوع اولان استفاده قزانج || —machen چالوب چيرپمق .

Schmuck (ـ ١ م) (36) [اورته آلمانجه smuc [aufschmiegen] زينت ، تزيينات || سوس ، توالت || (صـ) كوزل ، ظريف ، تميز ، سوسلى || كبار ، نادر ، سوسلى .

Schmücken (سـَ فع متع) a. (21) و — sich (فع مطا) [قديم آلمانجه smuggian [aufschmiegen] زينتلمك ، سوسلمك ، طاقوب طاقيشديرمق ، چكى دوزن ويرمك || ساخته وفقط خوشحال اولمق ، برصورت وقالبه كيرمك ، فنا وياكاش برشيئى ايوصورتله تصوير ايتمك .

Schmud(d)elei (ـَ سـَ وـَ سـَ ١ مؤ) (49) (شمال ايالتلرنده مستعمل) (عمو) = Schmutzerei .

Schmuggel (سـَ ١ م) a. (30) ، Schmuggelei (ـ سـَ ١ مؤ) (49) [شمالى آلمانجه اولوب مرا . آنغلوساقسونجه smugan [kriechen = Schleich = handel .

Schnackiz (ـ ـ ـ) ⑳ | Schnack | (عمو) لاقردی ، چکه‌سی دوشوك ، لقردیجی .

Schnader-hüpfe(r)l (ـ ـ ـ جمع م) a. ⑩ جنوب طرف لسانی (عمو) سوقاق شرقیسی ، عادی وساده مقاملی عوام شرقیسی .

Schnak (ـ ا م) ㊿ Schake (ـ ا مؤ) [شمالی آلمانجه] تحفلق ، مسخره‌لق ، سویتاریلق || [قدیم آلمانجه kriechen snaran] (تاطبیه) Schnaken جمع اوله‌رق) چفته قناد (== Stech = mücken ==) سیوری سینك || (Pferde = mücken || یالکز : Ringel=natter=Schnake .

Schnalle (ـ ا مؤ) ㊿ توقه || قیوماندالی ، سورمه || پارمقله اوریلان فسکه || آوجیلقده خصوصیله کوپك وتلکینك فرجی || (مجا) Hure == (نبا) || Klatsch = rose == کاغد چیچکی .

Schnallen (ـ فع مت) a. ㉑ [Schnalle] توقه‌لمق ، توقه‌سی ایلیکامك || (فروسیت) die Bügel länger(höher)— اوزنکیلری اوزاتمق ، قیصالتمق || schnellen کلمه‌سنه منسوب] (فع لا +) چاتلامق ، شاقلامق || mit den Fingern— پارمقلرینی چیتلاتمق .

Schnallen „... (ـ ـ ـ) —bügel (ا م) توقه‌نك چارچوه‌سی || —dorn (ا م) توقه‌نك دیلی .

Schnalzen (ـ فع لا +) c. ㉑ شاقلامق ، شاقلاتمق ، شاقیردامق || mit der Zunge— دیلی شاقلاتمق ، شاپیرداتمق .

Schnapp (ـ حرکت) ㊳ [قلمنکیجه] شراق ! شاپ ! || (ا م) برلقمه ، آغز طولوسی یودوم || mit einem— برلقمه‌ده ، بر یودومده .

Schnappen (ـ فع لا + وبعضاً فع مت) a. ㉑ [قلمنکیجه snappen == schnalzen || (فع لا +) یایلاتمق ، یوقاری صیچرامق ، آچمق || (das Brett) schnappt in die Höhe آغاج ، تحته یوقاری آتیور ، یایلانیور || (das Taschen „ messer) schnappt چاقی یایی واسطه‌سیله شاریدان قپانیر ، قپانیور ، قپانورکن شارپ ایدیور || nach etwas— حاریدن ، شاریدان قاپمق ، یقالامق ، آغز ایله حارپ ، شارپ ایدوب قاپق ، یقالمق || nach Luft— چبالنه‌رق ، چیرپنه‌رق هوا آلمغه غیرت ایتمك ، صواشمق .

Schnäpper (ـ ا م) a. ⑩ (تاطبیه) سینك یبان قوش || کوچوك منـدال || (جرا) (قان آلمغـه مخصوص) اوفق نشتر .

Schnäppern (ـ فع مت) a. ㉑ بیلاردوده : den Ball— بیلانك یوقاریسنه اورمق ، افقه ویره‌رك اویناتمق || schnippeln (عمو) .

Schnaps (ـ ا م) ㉑ sing. ㊳ pl. [شمالی آلمانجه || mit einem Schnapp getrunken „] بر یودم عرق ، راق ، امثالی مسکرات .

Schnapps „ ... (ـ ـ ـ) —flasche (ا مؤ) راق ، قونیاق شیشه‌سی (جیبه مخصوص) || —bruder (ا م) بکری ، سرخوش || —bude (ا مؤ) عادی میخانه || —glas (ا لا) راقی ، قونیاق قدحی || —nase (ا مؤ) قرمزی سرخوش برونی .

Schnapseln (ـ ا لا) یکرمی درت کاغدله اوینانور برنوع اویون .

Schmuggler (ـ ا م) a. ⑩ [Schmuggel] ، —in (ا مؤ) ㊿ قاچاقجی ، قاچاقچیلق ایدن || (بحر) == „Schmugg ler = schiff قاچاقجی ، قورصان کمیسی .

Schmunzeln (ـ فع لا +) a. ㉑ [اورته آلمانجه smutzen lächeln] صیرتمق ، صویتاریله‌جك کولمك ، تصدیق ایدرجسنه کولمك .

Schmusen (ـ فع لا +) a. ㉑ خصوصی یهودی لسانی : د: —mit Jemandem بریله سویلشمك || (الا) مذاکره ، قومپاس .

Schmutz (ـ ونادراً ـ ام) ㊳ (sans pl.) [انکلیزجه smut ==] کیر ، پسلك ، مردارلق ، عدم نظافت وطهارت || سوقاق چاموری || —auf dem Kopfe الخ باش وسائر عضوده اولان کیر || die Haut vom —e reinigen وجودی ، دری‌ی کیردن عاری قیلمق ، وجودك کیرینی کیدرمك ، یقامق || (مرا) الخ Dreck , Koth .

Schmutz „ ... (ـ ـ ـ ونادراً ـ ـ ـ) —ärmel (ا م) طاقه قول || —bürste (ا مؤ) چامور فورچه‌سی || —farbe (ا مؤ) کیرلی رنك || قویو ، کیرکوتورور رنك || —fink(e) (ا م) (عمو) پیس ، مردار کمسه || —kittel (ا م) ایش کوملکی || —li (e) se (ا مؤ) (عمو) مردار ، پیس‌سی پیس کمسه || —loch (ا لا) پیس ، مردار ، مسکین || —nickel (ا م) (عمو) == —fink(e) .

Smutzen (ـ ونادراً ـ) c. ㉑ [Schmutz] قولایلقله کیرلنمك ، چابوق کیرلنوکمق .

Schmutzig (ـ ونادراً ـ ص) ㉑ [Schmutz] es ist— auf der Straße سوقاقده چامور وار ، سوقاق پك پیس || ناپاك ، پیس ، مردار ، کیرلی ، یاغلی ، چامورلی || —er Abzug پرووا ، مسوده طبعی || پیس ، مردار ، قناطبیعتلی ، —er Geizhals ناکس ، خسیس || —e Geschichten بی ادبانه حکایات .

Schnabel (ـ ا م) ㊳ [قدیم آلمانجه snabul] غاغا || mit dem— picken غاغه‌سیله اورمق ، غاغلامق || (مجا) er spricht, wie ihm der—gewachsen آغزینـه نصل کلورسه اویله سویلیور ، قلبی نصلسه دیلیده اویله سویلیور || er ist noch gelb um den— (عمو) (انسان اغزی) اونك آغزی دها سود قوقویور ، اودها چوجقدر .

Schnabeli(e)ren (ـ ـ ـ و ـ ـ ـ فع مت وفع لا +) a. ㉑ | Schnabel] لطیفه صورتیله == schmausen .

Schnäbler (ـ ا م) a. ⑩ [schnäbeln] غاغالیجی ، غاغه‌سیله اورنجی قوش || شویله ویا شویله غاغه‌لی مثلا : — Dick „ ایری غاغه‌لی .

Schnäbeln (ـ فع لا +) a. ㉑ و —sich (فع مطا) [Schnabel] کوکرجینلر حقنده : غاغه‌لشمق ، سویشمك || (عمو) انسان حقنده : صیق صیق اوپوشمك ، اوپوشوب قوقلاشمق .

Schnack (ـ ا م) ㊳ [شمالی آلمانجه] (عمو) ، Schnacke (ـ ا م) ㉒ لقردی ، سوز ، صحبت || Das ist ein ganz anderer— بو بسبتون بشقه برشی (در) ، او بشقه شی .

Schnacken (ـ فع لا + وفع مت) a. ㉑ (عمو) قونوشمق ، صحبت ایتمك ، چکه چالمق ، لاف آتمق .

Schnapfen (سـ فعـ لا +) c. ㉑ (عو) [Schnaps]
راق ، ماستيقه چكمك ، آنمق .

Schnarchen (سـ فعـ لا +) a. ㉑ خورولدامق ، خورلامق .

Schnarre (سـ ا مؤ) ㊸ [schnarren] = Knarre ||
(تا طبيعه) = Wachtel=könig .

Schnarren (سـ فعـ لا +) a. ㉑ [اورته آلمانجه
snarren || مرا . schnurren] غيجيردامق ، غارج ايتمك ،
غاجور غوجور اوتمك || جازيردامق || ناقص وخطالى سس
چيقارمق ، پس آهنك صداويرمك ، بام‌صس ويرمك ، ويزلدامق ،
اوتمك || R حرفى كسكين چيقارمق واوتديرمك || خور
خور اوتمك .

Schnattern (سـ فعـ لا +) a. ㉑ [شمالى آلمانجه]
(اوردك وقاز حقنده) غاغاسيله صو ويا چامورى قاريشديرمق
وغوردامق || (قازك باغيرمسى حقنده) باغيرمق ، حايقيرمق ،
اوتمك || (عو) كوه‌زه‌لك ايتمك ، چكه چالمق .

Schnauben (سـ فعلا + وفعـ متعـ) g. ⑳ و a. ㉑ و c.
[اورته آلمانجه snûben schnarchen] خورولتى ، كورلتى ايله
تنفس ايتمك ، صولومق ، صولوق آلمق ، بورندن صولومق ||
اقصيرورجه‌سنه بورندن صولومق || باركير حقنده : خورلامق ||
vor Wuth — قيزغينلقندن حدتدن كوپورمك ، بورندن
صولومق || (فعـ لا—) (sich —d bewegen) خورلدايه رق
خورلايه رق كيدوب كلك ، حركت ايتمك || nach Rache—
انتقام تنفس ايتمك || die Nase— وياخود (فعـ مطا) اوله‌رق
sich— بورنى سيلك ، سومكورمك .

Schnaufen (سـ فعـ لا +) a. ㉑ [= schnauben]
اقصيرمق كبى خصوصيله باركير حقنده بورنـدن نفس آلمق ،
خورلمق .

Schnäuzchen (سـ ا لا) b. ㊵ Schnauze) كله‌سنك
صورت تصغيريه‌سى) اوفق حيوان آغزى || (عو) كوجوك آغز .

Schnauze (سـ ا مؤ) ㊸ [شمالى آلمانجه snute]
حيوان آغزى || ((عو) (اشخاص حقنده) كذلك "Maul"
كبى آغز || die —halten آغزينى طوپلامق ، چكه‌سنى طوتمق ||
حيوان آغزينه مشابه ترتيبات : لامبه اغزى ، صو جزوه‌سى
وامثالنده اولديغى كبى || (صنعـ) صو اولوغى آغزى .

Schnauzen (سـ فعلا + وفعـ مشاركه) a. ㉑ [Schnauze]
(عو) كوپك كبى آتيلـه‌رق (جواب ويرمك) صوقلك ، يوزينه
باغيرمق .

Schnäuzen (سـ فعلا + وفعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا)
سومكورمك ، بورنى سيلك || (عو) .

Schnecke (سـ امؤ) ㊸ [قديم آلمانجه snecco اولوب
ينه قديم آلمانجه snëkan kriechen دن مأخوذدر] (تاطبيعه)
سموكلى بوجك || — fett wie eine يوس يوارلاق ، تومبول
تومبول || سموكلى قبوغنك قيوريم ودولامباجنه نسبة :
(تشر) حلزون الاذن || (موسيقى) كمانك باشى || (معما)
حلزون شكللى ديرك .

Schnee (سـ ا م) ㊳ [قديم آلمانجه snêo] قار ، برف ،
ثلج .

Schnee „ ... (ـ......) —bedeckt (صـ) قارله‌مستور ،
قار اورتولى || —blind (صـ) قارك بياضلغى جهتيله كوزينه
ضعف ، اعماق طارى اولان || —bruch (ا م) قارك داللر
اوزرينه بيغلمسيله حاصل ايلديكى قيرلمه || —mann (ا م)
قاردن انسان ويا بشقه رسم ، شكل || —treiben (ا لا) قار
كورومه ، قاتيرمه || —bahn (امؤ) = Schlitten=bahn ||
—ball (ا م) قارطوپى || (نبا) قارطوپى || —huhn (ا لا)
(تا طبيعه) بياض كـكليك || —weiß (صـ) قاركبى بياض .

Schnee-ig (سـ صـ) ㉑ قارله مستور ، قارلى || =
schnee=weiß .

Schneide (سـ امؤ) ㊸ [schneiden] بيچاق وامثالنك
آغزى ، كسكين طرف ، قلاغو || (صنعـ) بورغونك : اوجى ||
جنوب ايالتلرنده (اكثريا : Schneid) شدت ، كسكينلك ،
عانلق ، جسارت ، غيرت .

Schneide „ ... (ـ......) —holz (ا لا) (دستره ايله)
كسلمش اودون || —bohnen (جمع مؤ) چالى فصوليه‌سى ||
—bohrer (ا م) ويده دليكى آچمغه مخصوص چليك بورغو .

Schneiden (سـ فعـ لا + ، فعـ متعـ) u. ⑳ و —sich
(فعـ مطا) [قديم آلمانجه snidan] كسمك ، قطع ايتمك ||
ich habe mich (ياخود : mir) in den Finger geschnitten
پارمغمى كسدم ، پارمغم كسلدى || كسمك ، بيچمك || Brot
— || sich die Nägel جوربايه ايكمك طوغرامق || in die Suppe—
طرناقلرينى كسمك || Jemandem den Stein— (جراحلقده)
بريسنك مثانه‌سندن طاش چيقارمق ، برينه يوغلياتى ياغق || (مجا)
Geld— پاره قزانمق ، كسمك || يارمق ، دستره ايله كسمك ||
(زرا) Häckſel— صمان كسمك || in Holz (Stahl)—
آغاچ وياچليكه حك ايتمك ، اويمق || (فعـ يكشخ) es schneidet
mir im Leibe قارنم آغرييور ، قوپيور ، بيچاق صابلانيوركبى
آغرييور || Das schneidet mir in's (ياخود : durch's)
Herz, in (ياخود : durch) die Seele بو بنم جكرمى ، يوركمى
پارچاليور ، پرخون ايديور ، عقلمى پريشان ايديور || Gesichter,
Grimassen— صورتنى اكوب بوكمك ، يربله ذوقلنمك || eine
Kapriole, Kratzfüße — || einer Dame Komplime'nte,
die Kour— براى احترام اكلك ، برقادينـه سلام ويرمك ،
عرض احترامانده بولنمق ، صوقولمق || ge-schnitten (اسم
مفعول وصفت) مصدرينك باجمله معنالرنده مستعمل || fein
geschnittenes Gesicht شكل وبچمجه كبار وكوزل اولان
صورت ، وجه || griechisch geschnittene Nase رومرورقلى ،
يونانليلره مخصوص بچملى برون (زياده برمشابهتـدن بحثله)
er ist seinem Vater wie aus den Augen (ياخود : aus
dem Gesicht) geschnitten يارم آلمانك ياريسى او ياريسى
باباسى ، باباسنك بورندن دوشمش كبى بكزه‌يور || d— (اسم
فاعل وصفت) كسيجى ، قاطع (آلات وادوات حقنده) || (ريا)
قطع ايديجى ، تقاطع ايدن || de Kälte— كسكين قورو صوق .

Schneider (سـ ا م) a. ㊵ [schneiden] ، —in
(ا مؤ) ㊹ ترزى ، ترزى قاريسى || كسيجى (اركك ، قادين)
—Holz (ام) اودون يارىجى ، كسيجى || Bock = || قورقاق ، يوركى
سلانيك اولان || شقات ويوف ديثيلان كاغد اويونلرنده : —werden
قاپوت اولمق || كاغـد وبلاردو اويونلرنده : —aus dem
heraus sein آلتمسى يالمسى مطلوب عددك ، صاينك نصفنى كچمك .

Schneider „ ... (ـ......) —meister (ا م) ترزى
اوسته‌سى ، باشى || —beine (جمع لا) (عو) اكرى بوكولمش
بجاق ، چاربوق بجاق "x" بجاقلى || —mamse'll (ا م)
ديكشجى ، البسه‌جى قيزى ، موديستره .

Schneidig (ﺳـَ ﺻ) (21) [schneiden] كسكين ‖ (مجا) يمان ، جسور ، غيور ، سرت .

Schnei-en (ﺳـَ فه لا ±) a. (21) وتادراً (فه متع) [قديم آلمانجه sniwan] قار ياغمق ‖ (فه يكشخ) es schneit قار ياغيور ، قار دوشيور ‖ (مجا) es hat ihm in die Bude (ياخود : Hütte) geschneit اوشايه اوتوردى ‖ (فه لا —) sie ist mir einmal in's Haus geschneit اوخبرسزجه بردفعه بزه كلدى ، طاملادى ، دوشدى .

Schneise ، غلط اوله‌رق: Schneiße ، كذا: Schneuse (ﺳـَ ا مؤ) (53) (اورمانجيلق وآوجيلقده) اورمانده آچلمش (طار) يول ، چيغير ، تفنكك هوا مجراسى ‖ = Dohne .

Schneiteln (ﺳـَ فه متع) a. (21) [schneiden] (صنع) — (Bäume) آغاجلرى بودامق ، قيرپمق ، كسمك .

Schnell (ﺳَ ﺻ) (21) [قديم آلمانجه snello] چابوق ، عجله ، سريع ، يورك ، يولى آچيق ، ايو اولان ‖ so — wie möglich ممكن اولديغى قدر سرعتلى ، سرعت ممكنسه ايله ‖ عجله ، وقت ضايع ايتمدن ، بكلتمدن ‖ ! — هايدى ! چابوق اول ! يورو ! ‖ ! — nicht so اوقدر عجله ايتمه ! قوشمه ! يواش يواش! ‖ — er gehen دها چابوق ، سرعتليجه كيتمك ، يورمك ، باصمق ‖ — er Puls سريع نبض ‖ mit — en Schritten چابوق خطوه‌لرله ، چابوق چابوق .

Schnell „ ... (ﺳَ ...) — feuer (ا لا) (ع) آتشلرك انواعندن چابوق آتش (خزينه‌لى تفنكلرك خزينه آتشنه معادل) ‖ — dampfer (ا م) (بحر) سريع پوسته يابان كمى ، واپور ، سيرسريع (پوسته) واپورى ‖ — zug (ا م) شمندوفرلرده : پوسته قطارى ، سرعت قطارى .

Schnellen (ﺳَ فه متع وفعلا —) a. (21) [قديم آلمانجه snellan] آتمق ، فيرلاتمق ، صيچراتمق ، فيشقيرتمق ‖ = knipsen ‖ (عمو) = prellen بوغمق ، پاره‌سنى چكمك ‖ (فه لا — وتادراً فه مطا) صيچرامق ، آتلمق ، فيشقرمق ، فيرلامق ، پايلامق ، پايلانوب آتمق ‖ in die Höhe — هوايه صيچرامق ، قالقمق ، هوالانمق .

Schnelligkeit (ﺳَ ا مؤ) (47) ، نادراً : Schnellheit (ﺳَ ا مؤ) [schnell] سرعت ، چابوقلق ، چابوق اولوب يتيشمك ، تيزلك ‖ اقدام ، اهتمام ‖ (eines Stromes) — برنهرك سرعت جريانى .

Schnepfe (ﺳَ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه snepho] (تاطبيعه) چوللق ، باپاس طاووغى ، بقاسه ‖ (مجا) (عمو) = Gimpel قولاى الدانور ، آحمق كمسه ، هبنقه ‖ روسپى ، فاحشه ، شيلاق ‖ = Hure .

Schneppe (ﺳَ ا مؤ) (53) [= Schnabel] و — (einer Haube) eines Gürtels بر حوتوز ، بر قوشاق ، صلاحلق وامثالنك قولاقلرى ، اوجى ‖ [schnappen] فوچيلرك موصلوغى ، آقه‌جق آغزى .

Schnepper (ﺳَ ا م) a. (30) = Schnäpper .

Schneuse (ﺳَ ا مؤ) (53) (صيق) اورمانلرده هوا يولى (= Schneise) .

Schneuz „ ... (...) = Schnauz „ ... .

Schnickschnack (ﺳَ ا م) (31) [شمالى آلمانجه] (عمو) صاچمه سوز ، ترهات ، هرزه ، كوه‌زدلك .

Schniegeln (ﺳـَ فه متع) a. (21) و — sich (فه مطا) [ايالت لسانى اوله‌رق Schniegel = Putz] پك زياده بردقت ايله كيديرمك ، كيينمك ، سوسلنمك .

Schniepel (ﺳـَ ا م) a. (30) (عمو) = Frack .

Schnipp (ﺳَ) [شمالى آلمانجه] حرف ندا — ، كذلك schnip (p) s شيريب ! شيرق !

Schnippchen (ﺳَ ا لا) b. (30) Jemandem ein — schlagen برينه اويون اوينامق ، ماديك ايتمك .

Schnippel (ﺳَ ا لا) (ا م) a. (30) [شمالى آلمانجه snippel] اوفق پارچه ، قيرينتى .

Schnippen (ﺳَ فه متع وفه لا +) a. (21) [اورته آلمانجه snippen ، فى الاصل hadern] = knipsen .

Schnippisch (ﺳَ ﺻ) (21) [شمالى آلمانجه snepsch اولوب schnappen دن مأخوذدر] معند ، سركش ، متكبر ، عارسز .

Schnitt (ﺳَ) (schneiden) فعلنك زمان حال ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى .

Schnitt (ﺳَ ا م) (38) [قديم آلمانجه snit] كسمه ، قطع ، بيچمه ‖ بيچمه (محصول طوپلامه) ، كسمه ‖ (مجا) (عمو) seinen — bei etwas machen برشيدن زياده قزانمق ، اميدندن ، حقندن فضله استفاده ايتمك ، قزانمق ‖ (قصداً اولميان) كسلمه ، كسيك ‖ (عن قصد) كسمه ، بيچمه ‖ آييرمه ، كسمه ‖ كسيك ، اويوق ‖ بيچم ‖ مودل ‖ كسلمش پارچه ‖ (بيرا قدحنك اوچده ايكيسى قدر برمقدار) يارم قدح ‖ (ريا) — (Durch-) مقطع ‖ غراوه .

Schnitt „ ... (...) — bohnen (جمع مؤ) = Schneide „ bohnen ‖ — brenner (ا م) (صنع) اورته‌سى ياريق هوا غازى ايبيكى ‖ — linie (ا مؤ) (ريا) خط قاطع ، فاصل ‖ — salat (ا م) (نبا) ماروول (صلاطه‌سى) .

Schnittchen (ﺳَ ا لا) b. (30) (Schnitt كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) مثلا اوفق اكمك ديلمى ، كسلمش اكمك پارچه‌سى .

Schnitte (ﺳَ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه snita] (اكمك ، ات) ديلمى ، اوزرينه [illegible] ياغى سورلمش اكمك .

Schnitt-ling (ﺳَ ا م) (38) = Schnitzel ‖ يكيدن ديكلمك ايچون ، طالديرمق ايچون كسلمش كوكسز دال چليك ‖ (آشمه حقنده) كسيك آشمه دالى .

Schnitz (ﺳَ ا م) (38) [schnitzen] = Schnippel و Schnitt كسيك پارچه ، ديليم ‖ قرينتى ، قراضه .

Schnitzel (ﺳَ ا لا) (ا م) a. (30) (Schnitz كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) اوفق ديلم ، پارچه‌جق ‖ (آشجيلقده) — (Wiener) طانه اويلوغندن كميكسز اوله‌رق يوارلاقجه پيشوريلان واكثريا اوفق خيار طورشوسيله برلكده يئيلان (طاوه كولباصديسى) ات ‖ قرينتى ، پارچه .

Schnitzeln (ﺳَ فه متع وفه لا +) a. (21) دقتلى ، اصول ايله كسمك ، آييرمق ، طوغرامق ، قيرپمق .

Schnitzen (ﺳَ فه متع وفه لا +) a. (21) [قديم آلمانجه snizan ‖ schneiden كلمه‌سنه منسوب] (اشكال وسائره) اويمق ، كسمك ‖ in Holz — آغاجه اويمه‌جيلق ياپمق ، آغاجدن اشكال وامثالى كسمك ، اويمق .

Schnitzern (ـَـ فع لا +) a. ㉑ (عمو) برخطا یاپمق، عجیلك ایتمك || (غرا) نحو خطاسی ایتمك، قواعد نحویه‌جه یاکاشلق یاپمق .

Schnob (ـَ) (schnauben فعلنك زمان حال ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Schnobbern (ـَـ)، schnobern (ـَـ) a. ㉑ ایکیسیده (فع لا +) بورنــدن صولومق || بورنی، صوموکی چکمك مرا . schnüffeln

Schnöde (ـَـ ص) ㉑ [قدیم آلمانجه schlecht snôdi] غرض وکینلی برتحقیر ویا اطاعتسزلك، مستحقر، زیاده تحقیر ایدیجی، طوقونیجی || Jemand— behandeln برینه فنا صورتله معامله ایتمك، تحقیر ایتمك || کوتو، فنا، حقیر || نالایق|| انصافسز، غدار، ظالم .

Schnoppern (ـَـ)، schnopern (ـَـ) a. ㉑ (فع لا +) = schnobbern .

Schnörkel (ـَـ ا م) a. ㊵ حلزون شکلنده تزیینات|| (حسن خطده) قوصواری، خطوط منحنیه ایله یاپیلان تزیینات|| کرفت یازی || امضانك صوکنده یاپیلان قویروق .

Schnörkelei (ـَـَـ ا مؤ) ㊾ = Geschnörkel .

Schnörkelhaft (ـَـَـ ص) ㉑ اطرافلی چویرمك، صارمق، طولامق .

Schnorren (ـَـ فع لا +) a. ㉑ [عبرانیجه] (عو) = betteln .

Schnüffeln (ـَـ فع لا + وفع متع) a. ㉑ [snuff‎ schnuffeln دن مأخوذ شمالی آلمانجه] کذلك Schnauze (ـَـ) (قیصه قیصه حرکتله هوانی بورنــه چکمك) صیق صیق بورنی چکمك|| (کوپکلرحقنده) اشتمام ایتمك، قوقلمق|| (مجا) فرقنه وارمق، قوقوسنی طویمق، دیکمك، سزمك، حس ایتمك || هرشیئه بورنی صوقمق || بورندن صویلمك .

Schnupf „ … (ـَـَـ) —tuch (ا لا) انفیه مندیلی .

Schnupfen (ـَـ ام) b. ㊵ [schnupfen] (علم امراض) (دماغ نزله‌سی) نزله || sich einen : (عمو) —bekommen, —holen — نزله اولمق، نزله‌یه طوتلمق، یقالانمق .

Schnupfen (ـَـ فعلا + وفع متع) a. ㉑ و c. | قدیم آلمانجه snuppen [schnäuzen آقسیرمق || —(Taback) توتون، انفیه چکمك|| (مجا) (عو) Das schnupft ihm vor die Nase : (یاخود in) بوجانی صیقار، اوتاك ضدیدر، بو اوکا یك طوقانور، بو اونی شاشیرتور .

Schnuppe (ـَـ ا مؤ) ㊿ [شمالی آلمانجه snup(p)e] ||Stern-schnuppe= ||Licht-schnuppe=||schnupfen= (ص) ㉑ (عو) Das ist mir—! بنجه هوا خوش، بنم اومورمده (بیله) دکل !

Schnuppern (ـَـ فع لا +) a. ㉑ = schnüffeln بورنی چکمك || حس ایتمك، سزمك، قوقوسنی آلمق .

Schnur (ـَ ا مؤ) ㊾ نادراً ㊿ [قدیم آلمانجه snuor Geflochtenes] قوردون، غیطان، خرج || —gedrehte بوکه. قیویرمه. قوردون، غیطان|| —dünne قورده‌له|| شرید، انجه ایپ، سیجم || mit— einfassen, besetzen اطرافنه غیطان چکمك، خرج قومق|| —zum messen (طوبوغرافیا عملیاتلرنده) مساحه شریدی، ایپی || über die —hauen حدی، حدودی تجاوز ایتمك، کمی آزی یه آلمق|| [قدیم آلمانجه snur = لاتینجه nurus] ㊿ (ا مؤ) = Schwieger„ . Tochter

Schnur„ … (ـَـَـ) —besatz (ا م) غیطان خرجی، قوردون خرج || —feuer (ا لا) (صنعه) فتیل (آتش) — g(e)rade (ص) ایپ چکمش دومدوز، برحذاده .

Schnür„ … (ـَـَـ) — schuhe (جمع م) باغلی قوندره|| —brust (ا مؤ)قورصه(—leib=) || —leibchen —جامدان آرقه‌سی غیطانلی نیچق، قورصه || —riemen (ا م) مشین غیطان، شرید .

Schnüren (ـَـ فع متع) a. ㉑ و—sich (فع مطا) برقوردون، غیطان، شرید، باغ، قورده‌له وامثالیله باغلمق || (مجا) Das schnürt Einem das Herz zusammen بو انسانك جانی، یورکنی صیقار، صیقیور، آفاقانلر بوغیور|| —eine Dame برمادامه قورصه‌کیدیرمك، قورصه‌سنی صیقمق.

Schnurr (ـَ حرتد) مرلدانمه، مرناو (دیمه)

Schnurre (ـَـ ا مؤ) ㊿ [schnurren] تحف حکایه، آلای، لطائف || —n erzählen تحف شیلر آکلاتمق کوزل حکایه‌لر کیمك || تحفلق || مسخره‌لق || صاچمه شیلر، سوزلر، آئمه، بوم || (مجا) خردوات، اسکی واهمیتسز، صاچمه‌شی|| حیوانلرك آغزی، بورنلر اطرافنده اولان سرت ودیك قیللر || دازلدایان (ایچی بوش) طوپاچ، فرلداق|| دازلیان‌شی||چیقریق، ایبلکجی تزکاهی (دستکاه) || قوجه قاری ظیرلدیسی .

Schnurren (ـَـ فع لا +) a. ㉑ (سینکلرك حرکتی مراد اولاندقده کذلك فع لا—) (قورلمش تل، ایبلکجی چیقریغی سینك، بوجلکو الخ حقنده) اوتمك، طازلمق، طازیردامق، زوم زوم اوتمك، ویزلامق || کدینك کبی اولدیغی وقتده : خرلدامق|| اوفقدن مرناو دیمك || = betteln .

Schnute (ـَـ ا مؤ) ㊿ [شمالی آلمانجه] حیوانك بورنی، کذا آغیز|| سوزکن : (دیشی کپك) یاوروم ! جانم ! المامم !

Schob (ـَ) (schieben فعلنك زمان‌حال ماضی‌صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Schober (ـَـ ا م) a. ㊵ [قدیم آلمانجه scopar schieben دن] یغین کومه، اوبك || (زرا) اوت وسائره یغینی || آلتمش دمتلك اولچو، مقیاس .

Schock (ـَ ا لا) ㊳ [قدیم آلمانجه scoc] (جمع‌عددلرك واحد قیاسیسی‌مقامنده) آلتمش‌قدر|| یغین، برچوق||=viel.

Schock „ … (ـَـَـ) —weise آلتمش قدر || سوری، کومه ایله .

Schofel (ـَـ) ㉑ (عمو) [عبرانیجه || niedrig]، کذا schof(e)lig (ـَ) (ـَ) (ص) (مرا . edel) استنکافی اولنه‌جق، مشئوم، ذلیل، حقیر || — (ا م)(ا لا) عادی، اشاغی اشیا، کوتو شی .

Schöffe (ـَـ ا م) ㊿ [قدیم آلمانجه scaffino || schaffen کلمه‌سنه منسوب] (عد) یمینلو، منتخب حاکم، هیئت عدول اعضاسندن بری .

Scholar (ـَـ ا م) ㉑ [لاتینجه] مکتبلی، طلبه . . .

Scholastik (ـَـ امؤ) ㊾ [لاتینجه] (فلسفه) سفسطه‌لو.

Scholi-e (~(~) ~ ۱ مؤ) (٥٥) [روم] كذلك Scholion (~(~) ~ ۱ لا) (٥٨) كتب قديمه اوزرينه يازيلان قواعد صرفيه وسائره يه دائر حاشيه .

Scholken (~ فع لا+) .a (٢١) (بحر) صالالمق ، چالقالمق

Scholle (~ ۱ مؤ) (٥٥) [قديم آلمانجه scolla] = [لاتينجه so'lea] (تاطبيه) Eis = scholle ‖ Erd = scholle ديل باليغي .

Schollern (~ فع ±) .a (٢١) [Scholle] خفيف وآغير پرصدا چيقارمق ، اوغولدامق ، بر اوغولق ايله يوارلانمق ، يوارلانوب كيتمك .

Schollig (~ ص) (٢١) [Scholle] طوپراق يغينيله مستور ، طوپراق يغيني شكلنده .

Schölte (~) schelten فعلنك صورت انشائيه ماضيسنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schon (~ حا) [قديم آلمانجه scōno اولوب بنه قديم آلمانجه schön scōni دن مأخوذدر] ايمدى ، هنوز ، دها ، شمديدن ، دهاشمديدن am Morgen —دهاصباحدن ، دها صباحلين ‖ ? was ist (ياخود giebt es) —wieder ينه نه وار ، نه اولدى ؟ ندر او ينه ؟ نه اولمش ينه ؟ ينه نه اولمش ‖ wenn er doch nur —käme آه (او) بركلسه ! عجبا كاورميكه ؟ ! ‖ ... wegen — دها ... ايچون ، زيرا ... دها ... ‖ er wird —kommen كلور ، دها كلور جانم ، نره ده ايسه كلور ‖ gut! — اى ارتق يتيشور ! اى ... يتيشور ! يى ! يى يى ! آكلادق ‖ Das ist —wahr, aber (Du durftest es ihm nicht in's Gesicht sagen) واقعا طوغرى ، حقك وار ، فقط يوزينه قارشو سويلمملى ايدك ‖ ob (ياخود wenn) es—wahr ist : اكرصحيح ايسه .

Schon„... (~...) [schonen] —zeit (۱ مؤ) بالق ، صائر او وامثالنك اولانوب ، طوتيلوب ، كسلملرى ممنوع اولديغى وقت .

Schön (~ ص) (٢١) [قديم آلمانجه scōni ‖ glänzend] (كامسنك مقابلى häßlich) كوزل ، ايو ‖ Alles recht—, ... عجبى كوزل اما ... كوزل اما ، فقط aber ...... پك اعلا فقط ... ، اى جانم ... يى ، فقط ...‖ (بكنلديكى حالده) صباحك برنده eines – en Morgens برده برصباح ‖ er schreibt— او ايو كوزل يازار ‖ Das ist (آفرين) پك كوزل يازديكز ، پك كوزل von Ihnen— يا عشكز ، ايو ايتديكز ، ايو ايتمشكز ‖ كوزل ، خوش ، شيرين ، لطيف ‖ sehr— پك لطيف ، پك كوزل ، پك دلربا ‖ thun— كوزلك ، ايولك يامق ، كوسترمك ، صاتمق ، سوسلنمك ، كندويه چكى دوزن ويرمك ، بزمك ‖ كنايه اولەرق : Das wäre gewesen! — ايو اولوردى : پك خوش چاره دى ! ‖ Das er! — wäre noch بر او اكسيكدى ! اشته بر اوقالدى ايدى ! ‖ (عو) na, der sieht —aus! اماده بعم ، صورت ، قيافت ، قليق ... الخ ها ! اه ارتق ، اشته بوتك اوزرينه ... اولاز ‖ da können Sie —warten! ارتق ايشيك (ايشكز) بوقسه بكله ! ارتق بكله ! ‖ riechen— كوزل ، ايوقوقى ، رائحه سى لطيف اولمق ‖ Sie haben— lachen كولرسكز ، كولوكز بقالم ‖ ich danke— نه قولايده ، چابوقده كولرسكز ‖

تشكر ايدرم (افندم) ‖ grüßen Sie ihn —von mir اوكا بندن مخصوص سلام ايديكز ، اوكا مخصوص سلام ايدرم ‖ er wird sich— erschrecken اما قورقاجق ها . فقط نه قورقه جق ‖ manch —es Mal برچوق دفعه لر ، چوق كره ‖ يى ! پك كوزل ! باش اوزرينه ! پك اعلا ! ‖ (۱ لا و ۱ مؤ) das Schöne ايوسى ، الك اعلاسى ، اصل ايشك ايوسى ، ايو پارچه سى ‖ eine Schöne كوزل برقادين ، قيز ، بردلبر .

Schön„... (~...) —beinig (ص) كوزل ، خوش باجاقلى ‖ —gebau(e)t (ص) كوزل ياپيلى ، خوش اندام ‖ —dank! (~ حرند) مرسى ! تشكر ايدرم ! ‖ —schreiben (۱ لا) حسن خط .

Schonen (~ فع متعد) .a (٢١) و —sich (فع مطا) [قديم آلمانجه scōni schön thun] كوزتمك ، صاقنمق ‖ اداره ايله قوللانمق ، اداره ايتمك ‖ دقت ايله باقمق ، اوزمك ويورمقدن اجتناب ايتمك ‖ (اورمانجيلقده) بر اورمانه باقمق ، يتيشديرمك ، تحت دقت واعتناده بولنديرمق ‖ مذكور اورماندن استفاده ايتديرمامك ، استفاده يى منع وياساق ايتمك ، كسديرمامك ‖ (فع لا+) باركير حقنده : براز طوپاللامق ، آقصامق .

Schonen (~ ۱ خا لا) (٥٥) (جغر) (اسوچ مملكتك جنوبنده كائن ولايتى) اسقانى .

Schönen (~ فع متعد) .a (٢١) [schön] (شراب وسائره يى) تصفيه ايتمك .

Schoner (~ ۱ م) (٤٠) .a [schonen] اداره ايدن ، باقان ‖ [انكليزجه] (بحر) كذلك Schooner و Schuner : ايكى ديركلى انكليز كيسى نوعى .

Schönheit (~ ۱ مؤ) (٥٧) [schön] كوزللك ، دلبرلك ‖ (ضرب مثل) von der— kann man nicht leben كوزللك اكمك ويرمز ، يالكز كوزللك قارن طويورمز .

Schonung (~ ۱ مؤ) (٥٧) [schonen] اداره احتياط ، برشيئى حقنده ايديلان قيد ، قايرمه ، اعتدال ، صايعه ‖ (اورمانجيلقده) اطراف قپالى ويا اشارتلى اولوب دروننه كيرلمسى ، چيكنه نلمسى منع ايديلان محل .

Schonungs„... (~...) —los (ص) بلا اداره ، احتياط ، واعتدال ‖ صايمسزجه سنه ، خاطروكوكله باقمقسزين ‖ غدارانه ، ظالمانه ، مرحمتسزجه ، امانه فلانه باقيه رق .

Schoote ، **Schooß** ، **Schooner** (~) مرا . Schoner و Schote و Schoß .

Schopf (~ ۱ م) (٥٩) [غوتيه skuft in Locken] ‖ geschobenes Haar باشك تپه سى وصاچلرك دونديكى محل ‖ بوراده قيوريق چيقان صاچلرك دمتى ‖ (مجا) Jemand halten ، beim —e haben : ياخود برينى يقالامق ، الده ايتمك ، يقاسى الده اولمق ‖ (قوشلرك باشلرنده اولان تول) تپه لك ، تپه ‖ (نبا) نباتاتك ايرو چيقمش طوپ ياپراقلرى ‖ (اورمانجيلقده) (der Bäume) — آغاجلرك تپه سى .

Schöpf„... (~...) —tanne (۱ مؤ) كفچه ‖ —brett (۱ لا) صوچرخلرينك صوچيقاران آلاتقنادى ‖ —rad (۱ لا) (صنعه) صوچرخى ‖ ساعتپيلكده : مرا (Aus-heber) .

Schöpfen (~ فع متعد وفع لا+) .a و .c (٣١) [قديم آلمانجه seephan erschaffen هه منسوب] (صو) چكمك ‖

برشيئى منبعندن آلمق ، اخذ واستنباط ايتمك ‖ Wein aus einen Gefäß in ein anders— شرابى برقابدن ديكر قابه آلمق ، چكمك ، بوشالتمق ، برقابدن ديكرينه شراب آلمق ، بوشالتمق ‖ Luft— ‖ (آله بيلمك) يكيدن نفس آلمق wieder Athem— هوا آلمق ‖ —Muth جسارت آلمق ، جسارتلنمك .

Schöpfer (سٓ ا م) a. ㊵ [قديم آلمانجه scep'hari اولوب scephau erschaffen دن مأخوذدر] ، —in (ا مؤ) ㊿ وجوده كتورن ، خالق ، ميدانه كتورن ‖ برشيئى برمنبعدن آلان ، چكن ، دوكن .

Schöpfung (سٓ ا مؤ) ㊾ [schöpfen] وجوده ميدانه كتيرمه ‖ برانمه ، خلق ايتمه ‖ خلق ايدلمش ، يرادلمش شيلرك كافه‌سى ، موجودات مخلوقات ‖ كائنات ، عالم ، دنيا .

Schoppen (سٓ ا م) b. ㊵ [قديم آلمانجه scupha] صوندرمه ، آرابه‌لق ، اوت صمان قونيلان محل (Schuppen=) ‖ [شمالى آلمانجه ‖ Schöpf = gefäß] (مايعات اوچيكى اولوب ۱٫۴۹۶۶۱ ليتره‌لكدر) شوبين ، يارم ليتره‌لك اولچك ‖ يالكز بيرا حقنده : شوپ .

Schöps (ٓ ا م) ㊳ ياخود ㊶ [بوهمياجه skopec] Hammel =[Kastra't ‖ (مجا) (عمو) بدلا ، احمق ، سرسم .

Schor (ٓ) scheren (فعلنك زمان حال ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schore (سٓ ا مؤ) ㊶ [شمالى آلمانجه] پاينده ، طباق ، اكرتى دستك .

Schorf (ٓ ا م) ㊳ (sans pl.) [شمالى آلمانجه] (علم امراض) قشر ، قبوق .

Schörl (ٓ ا م) ㊳ [اسلاوجه skoryl schwarz] (معد) شورل .

Schornstein (سٓ ا م) ㊳ [Schore] اوجاق باجاسى ، فابريقه باجاسى ‖ (مجا) eine Schuld in den— schreiben بر آله‌جغنك اوزرينه صفوق‌صو ايچمك .

Schoß (ٓ ا م (ا لا) ㊶ (جمعى كذلك Schößer) نباتاتده : فدان سوركيسى ، فليز ‖ ويركو ، رسم ‖ (schießen فعلنك زمان حال ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schoß (ٓ ا م) ㊶ [قديم آلمانجه scöz ‖ schießen دن] (انسانك اوطورمسنده اويلوقلرله قارن اره‌سنده حاصل اولان محل) قوجاق ، (قويون) ‖ die Hände in den—legen ايشسز كوجسز اوطورمق ، الى بوش ، بوكرنده اوطورمق ، طورمق ‖ (چوجغى داخلنده طاشيان محل) رحم ، كذلك برشيئك داخلى ، برشيئى درونده كيزليان ، درونه آلمش اولان محل ، بوجاق ‖ اركك البسه‌سنك اتكى ، دامن .

Schößling (سٓ ا م) ㊳ [Schöß] (نبا) فليز ، فدان ، شاه .

Schote (سٓ ا مؤ) ㊶ [اون‌بشنجى عصرده schott] (نبا) قشر خضرى ، باقله وامثالنك يشيل قبوغى ، سنف ‖ آشجيلقده : n— تازه بزليه ‖ (بحر) [انكليزجه sheat ‖ Schoß كلمه‌سنه منسوب] eines Segels— بر يلكنك آلت كوشه‌سنه باغلانان ايپ .

Schott (ٓ ا لا) ㊳ ياخود ㊷ [شمالى آلمانجه ‖ مرا . Schote] تخته پرده ‖ خصوصيله (بحر) بولمه ‖ [عر] چولده طوزلى كول .

Schotte (سٓ ا م) ㊷ ، Schottin ㊿ (سٓ ا مؤ) اسقوچيالى .

Schotter (سٓ ا م) a. ㊵ [قديم آلمانجه scutlan ‖ schütten] جاده ، يول انشاآتنده : چاقل ، قيرمه طاش .

Schottisch (سٓ ص) ㉑ [Schotte] اسقوچيايه منسوب ، اسقوچيالى ‖ (الا) e—Sprache اسقوچياجه ، اسقوچيا لسانى .

Schottland (سٓ ا لا) (جغر) ㊻ اسقوچيا قطعه‌سى .

Schraffi(e)ren (فعل متعدى وفعل لازم +) a. ㉑ [ايتاليانجه sgraffia're] رسم وغراوه صنعتلرنده طرامق ، طرامه ايله كولكه ويرمك .

Schräg (ٓ ص) ㉑ (g(e)rade كلمه‌سنك مقابلى) [قديم آلمانجه serëkan von der Richtung abweichen] مائل ، اكرى ، چارپوق ، قطرى .

Schräg„ ... (...—) —fenster (ا لا) آبازور ، يانجى‌ور

Schräge (سٓ ا مؤ) ㊶ [schräg] استقامت ، جهت مائله ، مائللك ، اكريلك زاويه‌لى ، كوشه‌لى اوليش ، بر استقامته نظراً مائل بولنيش ‖ (ديوارجيلق ، دولكرلكده) كسكينلكى كيدرلمش كوشه .

Schragen (سٓ فعل متعدى) a. ㉑ [schräg] دولكرلكده ، Balken— دركارك باشلرينى مائل كسوب يكديكرينه برلشديرمك .

Schrägen (سٓ فعل متعدى) a. ㉑ [schräg] برشيئى اكريلكه‌سنه قومق ، برشيئه مائللك ، انحراف ويرمك ‖ شيولنديرمك .

Schral (ٓ ص) ㉔ و schralen (فعل لازم +) a. ㉑ (بحر) es ist—er Wind, der Wind schralt روزكار باشدن اوريور .

Schramme (سٓ ا مؤ) [قديم آلمانجه serâma ‖ Axt-wunde] دريده بولنان اينجه كسيك يرى ، طيرميق ‖ طباق اوزرنده چيزيك .

Schrank (ٓ ا م) ㉛ [قديم آلمانجه serane ‖ مرا . انكليزجه shrink] دولاب ، كوزلى كتبخانه .

Schranke (سٓ ا مؤ) ㊷ [اورته آلمانجه schrane ‖ Gitter] مانع اولمق اوزره يوله قونيلان اكرى اغاج ‖ برمحلك اطرافنى چويران چيت ، پارمقلق ، حواله ‖ بولمه ، ديكر محللردن آيريلان ير ‖ (مجا) حد وپايان ، حدود ، دائره einer Sache —n setzen برشيئه حد تعيين ايتمك ، حد قومق .

Schränken (سٓ فعل لازم +) a. ㉑ [قديم آلمانجه screncahn] (آوجيلقده) كييك ، قره‌جه وامثالى آو حيواناتنك يورويشلرنده اياقلرينى برخط اوزرنده كليه‌جك صورتده يعنى مثلا آرقه اياغنى اوك اياغى استقامتنده يره باصميوب صاغه ويا صوله اكرى اوله‌رق يورمك ‖ (فعل متعدى) چاپراز اوله‌رق بربرى اوزرينه قومق ‖ — die Zähne (einer Säge) دستره‌نك ديشلرينى سطح اصليسنك صاغ وصول طرفنه اكمك .

Schranne (سٓ ا مؤ) ㊸ [قديم آلمانجه seranna ‖ Fleisch-bank =[Scharren ‖ ذخيره بازارى .

Schranze (سٓ ا مؤ) ㊸ ياخود ㊷ [اورته آلمانجه schranz Spalt] ويا (ا م) آچماق ، يك عادى ويوزسز طالقاووق ، مداهن .

Schrape (سٓ ا مؤ) ㊸ (صنع) بربرى قازيمغه طرامغه مخصوص آلت .

Schrecklich (ـٚـ ـہ) (21) قورقونج ، مخوف ، دهشت انكيز|| قورقونج، فنا حالده اولان ، منفور، مستكره، مهيب، پك چركين ، پك بچمسز، زياده ثقيل|| (مجا) آشورى درجه، پك زياده ، فوق الحد .

Schreckniß (ـٚ ا لا) كذا (ا مؤ) نفرت ، كراهت ، استكراه ، دهشت ، هول ويرن شى || = Schrecken .

Schrei (ـُ ا م) (38) [schreien] باغيرمه ، حايقرمه .

Schrei„... (ـ...) —hals (ا م) (عمو) چوق باغيريجى، شماته‌جى، ياپغره‌جى كمسه (اكثريا چوجق حقنده) || —puppe (ا مؤ) ماكنه‌لى بيك ، مس چيقارر يابمه بيك .

Schreib„... ، اكثريا **Schreibe„...** (...) (٣) —buch (e=) — (ا لا) يازى دفترى || —lese=Methode اوقويوب يازمه اصولى ، اصول تحرير وقرائت || —stunde (ا مؤ) يازى ، حسن خط ، قرءاله درسى|| —feder (ا مؤ) يازى قلمى (توك) || —fehler (ا مؤ) يازى خطاسى || —kale'nder دفترلك خدمتنى دفعى كورر جب تقويمى || —kästchen (ا لا) يازى چكمجه‌سى ، دولابى، خصوصيله قلم ايچون : قلمدان|| —mappe (ا مؤ) آلتلق ، يازى جزودانى|| —pult (ا م) يازى ماصه‌سى، يازيخانه ، رحله ، پيش تخته|| —sekretä'r (ا م) يازيخانه يازى ماصه‌سى|| —stube (ا مؤ) يازى اوطه‌سى، قلم اوطه‌سى، بورو || —unterlage (ا مؤ) = —mappe || —utensi'li-en (جمع لا) يازى يازمق ايچون لازم اولان ادوات واشيا ، ملزمهٔ قرطاسيه ، تحريريه || —weise (ا مؤ) اصول وصورت تحرير || —zeug (ا لا) يازى طاقمى || كذلك ملزمهٔ تحريريه .

Schreiben (ـُ فع متعـ ، فع لا + وفع معطا) .v (30) يازمق، تحرير ايتمك || noch einmal— تكرار، بردها يازمق|| —(nieder=) يازمق، قيد ايتمك || —in's Konze'pt مسوده ياپمق، مسوده‌سنى يازمق، ال دفترينه قيد ايتمك|| —in's Reine تبييض ايتمك || (diese Federn) —nicht gut بو قلملر ايو يازميورلر ، ايو دكلر || —seinen Namen unter etwas برشيئك التنه امضاسنى، اسمنى يازمق، قومق، برشيئى امضالمق|| (مجا) —Sie sich Das hinter die Ohren بو قولاغكزه، قولاغكزده كوپه اولسون|| (تجا) —Jemandem etwas gut برينك آله‌جغنى مال صاحبى كندى دفترينه مشترى يه ويره‌جك اولمق اوزره قيد ايتمك||تاريخ حقنده: den wievielten—wir? (آيك) قاچى؟ تاريخ قاچ؟ || wir — heut 1878 بوكون ۱۸۷۸ سنه‌سنده‌يز || wie— Sie sich? اسمكز ندر؟ لطفا اسمكزى هجالرميسكز ، اسمكزك حرفلرينى سويلرميسكز|| wo schreibt sich Dies her? بونك اصلى ندر؟ نره‌دن كلمه‌در؟ نره‌دن نشأت وصدور ايتمه‌در ؟

Schreiber (ـُ ا م) .a (40) [schreiben] ، —in (امؤ) (41) يازى يازان اركك ، قادين يازيجى|| er ist ein guter, rascher— اونك قلمى سريعدر ، او ايو بر يازيجيدر ، الى چابوقدر || برشيئك يازيجيسى ، محررى (بو اونك الندن چيقمش، اونك طرفندن يازلمشدر ديلديكى كبى) || قوپيه‌جى || آيلقلى يازيجى ، كاتب .

Schreiberei (ـُـٮ ا مؤ) (49) [schreiben] يازى || [Schreiber] قوپيه‌جيلق ، schlechte— كوتو يازى || يازيجيلق، نوتر ودعوى وكيلى يازيجيلغى .

Schrapen (ـُ فع متعـ وفعلا +) .a (21) [شمالى آلمانجه|| schröpfen] قازيمق، طرايوب چيقارمق|| (رنده حقنده) مرا . يولق، پروزلى رنده‌لمك، برطرفنى اڭنجه برطرفنى قبا ، غيرمساوى آلمق.

S(c)hrapnell (ـٚـ ا م) (56) [انكليزجه] (ع) شراپنل.

Schraube (ـُ ا مؤ) (53) [schrauben] (صنع) ويده || archime'dische— (بحر) قيچدن چرخلى كميلرده‌كى حلزونى پروانه || —(Wasser=) آرشيد ويده‌سى || (صنع) —n schneiden چليك ويده بورغوسيله ويده دليكى آچمق|| (مجا) (عمو) —los in seinem Kopfe ist eine (او) برازعقلنى قاچيرمش، بوزمش، (بو) برازقاچيرمشه بكزه‌يور، قاچيقميدر نه‌در || auf —n stehen صيق تولمامق، صاللانمق، اويناميق|| seine Worte auf —n stellen لقرديسنى مبهم سويلمك ، جناللى، مشكوك لقردى صرف ايتمك|| قاچيق، چيوغين(چلغين)، عقلى اويناق كمسه .

Schrauben (ـُ فع متعـ) .a (21) و .g (30) [شمالى آلمانجه schrûwan] ويده‌لمق، — etwas fester (loser) برشيئك ويده‌سنى صيقشديرمق (كوشتمك)|| die Lampe herunter— (لامبه‌نك ويده‌سنى اشاغى بوكمك ، چويرمك) لامبه‌يى قيصمق، قيامق ، كذا — die Lampe in die Höhe لامبه‌يى آچمق ، || (مجا) seine Hoffnungen ويده‌سنى يوقارى چويرمك niedriger— برشيدن اميدينى كسمكه باشلامق، اميدى آزالمغه، قالمامغه يوز طوتمق|| رونق ويرمك، اويروب چويروب كوسترشلى ياپمق|| (مجا) Jemand— برينه الاى ايتمك، برينى ماهتابه آلمق .

Schrauben„... (ـ...ـُـ) —dampfer (ا م) قيچدن چرخلى واپور|| —Kopf (ا م) ويده باشى || —förmig (صـ) ويده شكلنده|| —horn (ا لا) حلزونى الشكل بوينوز|| —li'ni-e (ا مؤ) حلزونى خط|| —mutter (ا مؤ) ويده يوواسى، ديشى ويده، جيواطه|| —schneide=Eisen (ا لا) ويده يوواسى ، ديشى ويده آچمغه مخصوص آلت ، بورغو || —stahl (ا م) = —schneid=Eisen || —zange (ا مؤ) جيواطه ، صومون،طوتوب چويرمكه مخصوص اناختار، كربتن .

Schreck (ـُ ا م) (38) = Schrecken .

Schreck„... (ـ...ـٚ) —bild (ا لا) ، —gespenst (ا لا) —gestalt (ا مؤ) قورقونج خيال ، اوماجى، بوجو ، قورقولق .

Schrecken (ـٚ ا م) [Schrecken] قورقو ، دهشت ، اوركه ، خوف|| گهچيى وبردنبره اولان قورقو || Jemandem —einflößen, einjagen برينى قورقوتمق ، خوف ودهشت ايچنده براقمق ، اوركوتمك ، عقلنى آلمق .

Schrecken (ـٚ فعلا—) .b (30) [قديم آلمانجه screcchan aufspringen] قورقمق، بردنبره اوركمك، اوركوب قورقوب صيچرامق || (فع متعـ) قورقوتمق ، خوف ودهشت ويرمك ، اوركوتمك، بردنبره قورقوتوب صيچراتمق|| (صيجاق برشيئه بردنبره صوغوق برشى يناشديرمق وياعكسى ياپمق) جاجيلق، معدنجيلك آشجيلق صنعتلرنده : صوغوق صويه طالديرمق، آتمق|| اوزرينه صوغوق صو سرپمك || (آشجيلقده) Wasser— (درونسه صيجاق صو دوكه‌رك) صوبى ايلنديرمق ، قيرمق ، اولديرمك .

Schreckens„... (ـ...ـٚ) —bote (ا م) قره خبرجى|| —botschaft (ا مؤ) قره خبر .

Schreien (ـ فعلا +، فعل متعد وفعل مطا) [قديم آلمانجه scrian] باغيرمق، حايقرمق، بايغره. شماتة ايتمك (باغره رق) || aus vollem Halse— آوازی چیقدیغی قدر باغیرمق || Feuer— یانغین وار دیه باغیرمق، یانغینی خبر ویرمك || Ach und Weh— آه وانین ایتمك || باغیرمق . بایغره ایتمك || Jemandem die Ohren voll— باغره باغره برینك اولاقلرینی پاطلاتمق .

Schrein (ـ ام) (38) (ایالت لسانی) [لاتینجه scri'nium] دولاب، چکمجه || صندیق، قوطو .

Schreiner (ـ ا م) .n (31) (صنع) طوغرامه جی (= Tischler) .

Schreiten (ـ فعلا —) .n (31) [قدیم آلمانجه scritan] (زمان حال صورتنك اوچنجی مفرد شخصی: er schreitet || زمان حال ماضیسنك اوچنجی مفرد شخصی: schritt || اسم مفعولی: ge-schritten) (بر) آدیم آتمق || —über etwas برشیئك اوزرندن (آدیمی آته رق) گچمك، آتلامق || گیتمك، یورومك، ایلرولمك || —zu etwas برشیئه طوغری ایلرولمك، اوزرینه وارمق || —zur Abstimmung انتخابه گیتمك، انتخابه باشلامق || —zu einer zweiten Ehe ایکنجی دفعه اوله رق ازدواج ایتمك، ایکنجی بر اولنمکه قالقمق، قالقشمق، تشبث ایتمك .

Schrickst ، schrickt (ـ) (schrecken فعلنك زمان حال ماضی صورتنك ایکنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Schrie (ـ) (schreien فعلنك زمان حال ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Schrieb (ـ) (schreiben فعلنك زمان حال ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Schrift (ا مؤ) (51) [قدیم آلمانجه scrift = لاتینجه scriptum] یازی || یازیی تشکیل ایدن حروفات || in Latei'nischer— لاتین (رومالیلر) حروفاتیله || یازلمش، قلمه آلنمش شی، تحریرات، اوراق، محررات || عمومك اوقومسی ایچون طبع اولنه رق موقع انتشاره چیقاریلان مطبوعات، آثار .

Schrift„... (...ـ) —schneider (ا م) حروفات یازیجیسی، حکاکی || —deutsch (ا لا) آلمان ادبیاتی، آلمان لسانی ادبیاتنه عائد اولان اصول || —steller(in) (ا م، امؤ) مؤلف، مؤلفه || —stück (ا لا) محررات، اوراق، تحریرات || تألیفات || حجت || (مطبعه) باغلو حروف ترتیبی .

Schriftlich (ـ ص) (21) [Schrift] تحریرًا || —abfassen قلمه آلمق .

Schrill (ـ ص) (21) [شمالی آلمانجه schrell] سیوری، اینجه، کسکین، تیز، جین کبی .

Schrillen (ـ فعل لا +) .a (21) [schrill] سسی کسکین، تیز یاپمق، تیزلشدیرمك .

Schrinnen (ـ فعل لا +) .a (21) (شمال ایالت لسانی) یاقیجی، محرق، کسکین بر آجی ویا وجعی موجب اولمق .

Schrippe (ـ امؤ) (53) اوفق بیاض اکمك (یامی وایکی اوجلری سیوری) .

Schritt (ـ ا م) (38) [schreiten] خطوه، آدیم || (ع) —halten ایاق اویدیرمق، بروزنده آدیم آتمق || —für— خطوه بخطوه، قاریش بقاریش || Jemand auf— und Tritt folgen برینی خطوه بخطوه تعقیب ایتمك، پشندن آیریلمامق، پشی، ایزینی براقمامق || (مجا) خطوه، حرکت، تشبث، طاورانیش، بدأ، ابتدار || der erste— ist immer der schwerste ایلك آدیم کوچ اولور || (schreiten فعلنك زمان حال ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Schritt„... (...ـ) —messer (ا م) مقدار خطوه یی اولچر آلت .

Schritt-lings (ـ حا) خطوه ایله، آدیمله || خطوه دوریله، خطوه بخطوه || بجاقلری آیرلمش، آیریق اوله رق || —über einem Graben stehen بجاغنك بری دیکر طرفده اولمق اوزره برخندق اوزرنده طورمق .

Schrob (ـ) (schrauben فعلنك زمان حال ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Schrobel (ـ ا م) .a (41) (صنع) بیوك ویوارلاق چوقه اوتوسی .

Schroff (ـ ص) (21) [قدیم آلمانجه scruffen || spalten مرا . لاتینجه scrupus] دیك، صرب، کسکین، اوچوروم، یالچین || (مجا) زیاده سرت، صایغیسز، نوبران، نادان || باروت گبی || طاش یورکلی .

Schrolle (ـ امؤ) (42) = Schrulle .

Schröpfen (ـ فعل متعد) .a و .c (21) [قدیم آلمانجه screpfan || مرا . schrapen] (جرا) حجامت ایتمك، قورو بوینوز چکمك || (مجا) Jemand— برینی یولمق، پاره سنی آلمق، چکمك || (زوا) اکینك تپه یاپراقلرینی کسمك || صپان چاپه سیله ترلایی سورمك .

Schröpfer (ـ ا م) .a (41) [schröpfen] —in (ا مؤ) (31) حجامت ایدن ارکك، قادین، حجامتجی || مادة حجامت بوینوزی || = Hemm-schuh .

Schrot (ـ الا ام) (38) [قدیم آلمانجه scrôt Schnitt] (فی الاصل) قوم صاچمه سی || kleinstes— اوصاچمه سی || اوفاقلنمش بتون پارچه لری، (بحر) طوپلره طولدیریلان تیمور پارچه لری، صالقم، موسکت || یوارلاق آغاج کوتوکی || ایری اوکودلمش وچوالاره قونلمش ذخیره، بغدای || سمیزلتمك ایچون حیواناته ویریلان کیلك (وساره) .

Schroten (ـ فعل متعد) .b (21) [Schrot] (اسم مفعولی geschroten) اورته دن بولمك، پارچه لره آیرمق، پارچه لمق، کچیرمك || (صنع) —Getreide ذخیره یی (قبا اوله رق) اوکوتمك || —Holz, Metall (آغاج، معدن حقنده) یونتمق، تمیزلمك، قباسنی آلمق || —Lasten (آرابه ده اولدیغی حالده) اشیایی سوره رك آخر محله نقل ایتمك، طاشیمق || ein Faß in den Keller— برفوچی یی کیلاره ایندیرمك .

Schroter (ـ ا م) .a (41) [schroten] (تا طبیعی) — (جمع) جهاز اکالیه لری قوتلی، ایری اولان بوجکار || کسیجی ایجیجی یونتیجی عمله، ایشجی || فوچیجی کسری || فوچیلری کیلاره ایندیرن ویا بورادن چیقاران .

Schröt-ling (ـ ا م) (38) [schroten] (صنع) قیارجق || مسکوکاتك ضربنه مخصوص معدن صفحه، قالب .

Schrubbeln (ـ فعل متعد) .a (21) [شمالی آلمانجه] (صنع) طرانه جق یوکی: طرامق .

Schrubben (ـٓـ قه متعه) .a (21) [شمالی آلمانجه]
—(den Fußboden) (كذلك : schrubbern) (سرت
فورچه ايله اوطه وامثالنك طباننى فورچه‌لمق) تحته اوغمق ‖
(صنعه) طوغرامه‌جيلقده : قباسنى آلمق، يونتمق .

Schrulle (ـٓـ ا مؤ) (55) [شمالی آلمانجه] ميون
اشتهاليلق ، تلون مزاج ، هرجائيلك ‖ براملق، خويسزلق .

Schrumpel (ـٓـ ا مؤ) (55) [شمالی آلمانجه] (عو)
= Runzel ‖ —alte موشموله ، قوجه قاری ، تيريد .

Schrumpfen (ـٓـ قه لا — وقه معطا) .c و .a (21)
= ein = schrumpfen .

Schrund (ـٓ ا م) (51) [قديم آلمانجه berſten معناسنه
اولان serintan دن مأخوذ serunta] . زياده مستعمل
اوله‌رق : e— (ـٓـ ا مؤ) (55) چاتلاق، ياريق .

Schub (ـُ و ـٓ ا م) (51) [schieben] اتمه ، قاقمه .
سورمه ‖ Jemand einen — geben برينى ايتمك ، قاقمق ،
قاقشديرمق ‖ —mit einem برايتشده ، بردورتوشده ،
برقاقه‌ايله ‖ ايتيشه قاقيشه‌حركت ايدن اشخاص ‖ (die Thür
wurde um elf Uhr geöffnet und) ich kam mit dem
ersten— hinein قپو ساعت اون‌برده آچلدی بنده برنجی
اوله‌رق ، ايلك آغزده ايچرو بن كيردم ‖ پوليس : ژاندارمه
ايله ايديلان سوق . كوندرمه ‖ (كه‌غه‌ل اويوننده) كه‌غل
اتمه وبونك اويناديغى محل ، كه‌غل اويونى ‖ چكمه
(= Schub = kaſten) ‖ (بردفعه‌ده فرونه آتيلان اكمكك
مجموعى) آغز ، اوكوت .

Schub„ ... (...ـَ ، ...ـُ) —fach (ا لا) چكمه ‖
—fenſter (ا لا) سورمه پنجره ‖ —karren (ا م) ال
آرابه‌سى ‖ —lade (ا مؤ) چكمه ‖ —ſack (ا م) جيب ‖
—weiſe (حا) متعاقباً ، تدريجى ، يكديكرينى متعاقب ،
بردوزى يه ‖ طاقم ، آغز ، اوكوت طرزيله ، صورتنده .

Schubb(e) ſack (ـَ(ـَ)ـٓ ا م) (51) ياخود (38) [der
ſich vor Ungeziefer mit der Jacke ſchubbt] سفيل ،
هايلاز ، چاپقين .

Schüchtern (ـٓـ ص) (21) اوتانغاچ، صيقلغان، محجوب ‖
انساندن قاچار ‖ (آوجيلق) اوركك ، وحشى .

Schuf (ـُ) (ſchaffen فعلنك زمان حال‌ماضى صورتنك
برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schuft (ـٓ ا م) (51) و (38) [شمالی آلمانجه schuvût
وياخودعبرانيجه schophet Richter?] Auswurf سفيل،
چاپقين ، سفيه، ناموسسز، طولاندريجى، كراته، رذيل ‖ (ضرب‌مثل)
ein—, wer Böſes dabei denkt بونده فنالق دوشونه نه
يوق اولسون .

Schuh (ـُ ا م) (38) [قديم آلمانجه scuoh] قوندره ،
آياق قابى، پوتين ‖ —(= Tanz) leichter اسقارپن ‖ (مجا)
(ضرب‌مثل) Das habe ich längſt an den —en abgelaufen
بز بونى اوكره‌نه‌لى چوق اولدى ، سز اورايه كيدركن (بونى
اوكرنمكده) بز (اورادن) كليور ايدك ‖ بازكيرلرك طيرناغى ‖
(اوزونلق مقياسى) آياق ، قدم ‖ (آياق قابنه بكزر ويا بووظيفه‌يى
كورر شى) : (صنعه) چامورلق ‖ بازكيرك نعلى .

Schuh„ ... (...ـُ) —anzieher (ام) قوندره چكه‌جكى ‖
—ſchnalle قوندره طوقه‌سى ‖ —ahle (امؤ) قوندره‌جى بزى ‖
—bürſte (ا مؤ) قوندره فورچه‌سى ‖ —eiſen (ا لا)
قوندره‌نك چامورينى آلمغه ، تميزلمكه مخصوص تيمور ‖ —flicker
(ا م) اسكيجى (قوندره‌جى) ‖ —leiſten (ا م) قوندره
قالبى ‖ —macher (ا م) قوندره‌جى ‖ —riemen (ا م)
قوندره (مشين) باغى ‖ (مجا) er iſt nicht werth, ihm
die —riemen aufzulöſen (او اونك قوندره‌سنك باغنى
بيله چوزمكه لايق دكلدر ، چوزه من) او اونك الينه صو بيله
دوكه‌من ، او اونك كعبنه بيله وارمز ، او نرده او نرده ‖
—ſchmiere (ا مؤ) = —wichſe (ا مؤ) قوندره بوياسى ‖
—zwecke قوندره‌جى چيويسى .

Schuhu (ـُ ـَ ا م) (56) (تا طبيعه) = Uhu .

Schul„ ... (...ـُ) —a'tlas (ا م) مكتبلره مخصوص خريطه
اطلاسى ‖ —bekannt = ſchaft (ا مؤ) مكتب ارقداشلغى ،
مكتبدن طانشمه ‖ —halter (ا م) مكتب صاحبى ‖ برابتدائيه
مكتبى خواجه‌سى ‖ —ſchritt (ا م) (فروسيت) مكتب
خطوه‌سى ‖ —bildung (ا مؤ) مكتب تربيه‌سى ، مكتبده
ايديلان تحصيل ‖ —bube مكتب چوجغى، مكتبه كيدن طلبه ،
مكتبلى ‖ ولد ‖ —fuchs (ا م) (عمو) صبيان مكتبى خواجه‌سى ‖
كنديى عالم صانان، عالملك صاتان جاهل ‖ —ſe'ri-en (جمع)
مكتب تعطيلى ‖ —heft (الا) مكتب دفترى، قايه ‖ —lehrer(in)
(ا م، ا مؤ) مكتب خواجه‌سى ‖ —pferd (الا) (فروسيت)
مانژ بازكيرى ‖ فروسيت قواعد اساسيه‌سنه كوره تربيه ايدلمش
بازكير ، تعليملى بازكير ‖ —ſchiff (ا لا) كميجيلك تحصيلنده
بولنانلره مخصوص كمى (واپور ، زرهلى) ‖ —ſprache
(ا مؤ) مكتب لسانى ، آغزى ‖ —ſtunde (ا مؤ) مكتب
وقتى، درس وقتى ‖ درس ‖ —übung (ا مؤ) مكتبلرده طلبه‌لره
ويريلان وظائف (تحريريه) ‖ —weſen (ا لا) معارف ‖
—zeugniß (ا لا) مكتب شهادتنامه‌سى ‖ —zwang (ا م)
تحصيل جبرى .

Schuld (ـُ ا مؤ) (49) [قديم آلمانجه sculd اولوب
ſollen معناسنه اولان sculan دن مأخوذ] بورج ، دين ‖ in —en
geraten بورج اتمك، بورجه باتمق ‖ bis über die Ohren
in —en ſtecken بوغازينه قدر بورجه باتمق ‖ (ضرب‌مثل)
wer ſeine — en bezahlt , verbeſſert ſein Vermögen
بورجنى ويرن، اوده‌يان زنكينلر ‖ (مجا) die— der Natur
bezahlen اولمك، وفات اتمك ‖ قباحت ، قصور ‖ an wem
liegt die— ? قباحت كيمده ? ‖ weſſen —iſt es ? قباحت
كيمك ، كيمده ? ‖ es iſt (nicht) meine— , die— liegt
(nicht) an mir, ich habe (nicht) —daran قباحت بنده
دكل ، بونده بنم قباحتم يوق ، بنده قباحت يوق ‖ ſich etwas
zu —en kommen laſſen برشيدن طولايى قباحتلى اولمق ،
قصور اتمك ‖ die— auf Jemand ſchieben قباحتى برينك
اوزرينه آتمق ، سورمك ، برينى قباحتلى چيقارمق ‖ كناه ،
حقسزلق ‖ (عد) جنحه ، جرم ‖ سبب مثلا : die ſchlechten
Zeiten ſind— daran وقتلرك مساعده‌سزلكى بوكا سبب
اوليور .

Schuld„ ... (...ـُ) —befleckt (ص) برجنحه، جنايت
ايله محكوم ، لكه‌لى ‖ كناهكار ‖ —haft (ا مؤ) بورجى ،
تأديه ، ادا اتمديكندن طولايى ايديلان حبس ‖ —los (ص)
قباحتسز، جرمسز، بيكناه، معصوم ‖ —poſt(en) (ام ، ا مؤ)
تأديه اولنه‌جق اولان، بورجلى بولنيلان مقدار ، پاره .

Schultern (ـّـ فع متع) a. ㉑ [Schulter] اوموزی اوزرینه قویمق ‖ (ع) —(‏ das Gewehr ‏) (تفنگه) حاضر طورمق .

Schult-heiß (ـّـ ا م) ㉛ [قدیم آلمانجه scultheizeo] ‏Verpflichtungen Befehlender ، Schulze ‏(ـّـ ا م) ⑫ کوی کهیاسی ، ناحیه مدیری ، بلدیه رئیسی .

Schund (ـّ) ، schünde schinden فعلنك زمان حال وصورت التزامیه ژرینك ماضی صورتی) .

Schund (ـّ) ㊳ (sans pl.) ‏[schinden‏] دباغت اثناسنده چیقان ات ودری پارچه‌لری ‖ (مجا) هیچ بر ایشه یرامیان ، خرده ، موز ‖ کوتو ، آشاغی مال ، سوپروتی .

Schuppe (ـّـ ا مؤ) ㊶ [قدیم آلمانجه scuopa] ‖ schaben کلمه‌سنه منسوب] پول (بالق وامثالی حیوانلرك) ‖ (علم امراض) باشده حاصل اولان کپك .

Schüppe (ـّـ ا مؤ) ㊶ (شمال ایالت لسانی) کورك (‏Schaufel =‏) ‖ کاغد اویوننده : ‏= Pik‏ قره‌ماچه .

Schuppen (ـّـ فع متع) a. ㉑ schup(p)sen (عمو) : کذلك ‏— Jemand‏ بریی‌اجاغه، قاقمق ‖ (شمال ایالت لسانی) خصوصیله (فع مطا) ‏— sich‏ (قاشنقدن حاصل اوله‌رق) قازیمق ، قاشیمق ‖ ‏[Schuppe] einen Fisch—‏ بربالغك پولرینی یولق ‖ کذلك فع مطاوعت اوله‌رق : ‏die Haut‏ دری پول پول اوله‌رق دوکیلیور ‏schuppt sich‏ .

Schuppen (ـّـ ا م) b. ㊵ ‏[Schoppen =]‏ آرابه‌لق ، صوندرمه ، برطرف ویاکنارلری یارم آچیق براقه .

Schup(p)s (ـّـ ا م) ㊳ pl ㊳ sing. (عمو) قاقمه ، اتجه ، موشته .

Schup(p)sen (ـّـ فع متع) c. ㉑ (عمو)=schuppen اتماك ، قاقمق .

Schur (ـّـ ا مؤ) ㊶ ‏[scheren‏] (زرا) قیرقمه ، توکی کسمه ‖ قیرقلش یوك ‖ چیت ، چم واکلش‌شیلرك قریلماسی ، کسیلمسی ، بچلمسی .

Schüren (ـّـ فع متع) a. ㉑ [قدیم آلمانجه scioran] ‏das Feuer—‏ آتش‌طوتشدیرمق ، اویاندیرمق (کذا مجازی) ‖ لزومی اولمیه‌رق محضا وقت کچیرمك اوزره آتشی قاریشدیروب طورمق ، اشعال .

Schurf (ـّ ا م) ㊶ ‏[schürfen]‏ یره یاپیلان ، آچیلان قویوق ، چقور ، دلیك ، اویوق .

Schürfen (ـّـ فع متع وفع لا +) a. ㉑ (معدن اوجاقلرنده) معدنك طمارینی کشف اتمك اوزره یره دلیك ، اویوق ، آچمق .

Schuri(e)geln (ـّـ فع متع) a. ㉑ (عمو) [شمالی آلمانجه ‖ قدیم آلمانجه scurkan ‏fort-treiben‏ کلمه‌سنه منسوب] ‏— Jemand‏ برینی راحتسزاتمك ، معذب قیلمق ، برینه اذیت ویرمك .

Schurke (ـّـ ا م) ㊶ [قدیم آلمانجه scurkan ‏fort-treiben‏] چاپقین ، کلفان بکی ، پلاچقه‌جی .

Schurren (ـّـ فع لا ±) a. ㉑ بر اوغولتی ایله صاغر صسله قایمق .

Schurz (ـّ ا م) ㉛ [قدیم آلمانجه scurz ‏kurz‏] عورت محلی اورتر البسه ، پشتمال ‖ اتکلك .

Schulden (ـّـ فع متع) b. ㉑ ‏[Schuld]‏ Jemandem ‏—etwas‏ برینه برشی بورجلی اولمق ‖ (مجا) بورجلی‌اولمق ‖ ‏—etwas‏ قباحت‌ایشلمك ، برجعه ، کناه یاپمق .

Schulden „ ... (ـّـ...) ‏—tilgung‏ (ا مؤ) دیون عمومیه‌یی(ادا وتأدیه ایله) بتورمك ، اوده‌مك ‖ ‏—frei‏ (ص) بورجسز ، بورجی تأدیه اتمش ‖ ‏—macher‏ (ا م) بورج اتجی ، استقراضی سور کمسه ‖ مسرف .

Schuldig (ـّـ ص) ㉑ ‏[Schuld]‏ پاره وساٸره بورجلی اولان‌کمسه ، بورجلی ، مدیون ‏? —was sind wir‏ بورجمز نقدر؟ نه ویره‌جکز ؟ قاچ پاره (ایتدی) ؟ نه ایدیور ‖ مجبور اولمق ‏Jemandem großen Dank— sein‏ برینه بیوك برتشکر بورجلی اولمق ‖ ‏Das ist man ihm—‏ بو اونك حقیدر ، اوکا . (اوکا قارشو) بوکا بورجلویز ‖ (مجا) ‏Jemandem‏ ‏die Antwort— bleiben‏ برینه هیچ برجواب ویرمامك ‖ قباحتلی ، جنحه‌لی ‖ کناهکار .

Schuldiger (ـّـ ـّـ) a. ㊵ ‏[schuldig]=Schuldner‏ ‖ کناهکار .

Schuldigkeit (ـّـ ـّ امؤ) ㊾ وظیفه ، وجیبه ، مجبوریت ‖ ‏er hat nur seine— gethan‏ او انجق ، یالکزوظیفه‌سنی‌ایفا ، اجرا ایلدی (زیاده برشی یاپمدی) .

Schuldner (ـّـ ا م) a. ㊵ ‏[Schuld]‏ ، ‏— in‏ (ا مؤ) ㊾ ‏(Gläubiger‏ کلمه‌سنك‌مقابلی) بورجلی ، مدیون ، ویره‌جکلی .

Schule (ـّـ ا مؤ) ㊶ [قدیم آلمانجه scuola اولوب لاتینجه schola دن مأخوذدر] مکتب ‖ درس ‖ ‏— hohe‏ مکتب عالی ‖ آقاده‌می ، اونیوەرسیته ‖ ‏— heute ist keine‏ بوکون مکتب یوق ‖ (مجا) ‏Jemand in die— nehmen‏ برینك تربیه وتحصیلی ، تعلیمی درعهده اتمك ‖ (اوکرنیله‌جك برشیئی محتوی اولان کتاب وامثالی شیلر) ‏—des Klavi'er-spieles‏ پیانو (اصول) کتابی .

Schulen (ـّـ فع متع) a. ㉑ و ‏— sich‏ (فع مطا) ‏— Jemand‏ برینه درس ویرمك ، برینی تربیه وتعلیم اتمك ‖ ‏ein Pferd—‏ برحیوانی‌تربیه اتمك ‖ [شمالی‌آلمانجه (فعلا +) کیزلنمك ، صاقلانمق ، یان کوزله باقمق وکوزتلك ، کوزینك قویروغیله باقمق .

Schüler (ـّـ ا م) a. ㊵ [قدیم آلمانجه scu'olari لاتینجه اولوب scholaris دن مأخوذدر] ، ‏— in‏ (امؤ) ㊾ مکتب چوجغی ، مکتب ابتداٸیه طلبه‌سی ‖ برفلسفه معلمنك ، برفیلسوفك‌شاکردی ، بوپله برفیلسوفك اصول‌فلسفه‌سنی‌تحصیل وتعقیب ایدن شاکرد .

Schülerhaft (ـّـ ص) ㉑ ‏[Schüler]‏ مکتبلی‌یه عائد مخصوص ، متعلق ‖ (حا) مکتبلیجه‌سنه ، طلبه واری .

Schulter (ـّـ ا مؤ) ㊶ [قدیم آلمانجه scultara] اوموز ، کتف ، منکب ‖ ‏zu eng in den —n‏ (اوموزلری) کوکسی پك طار ‖ (مجا) ‏Jemand über die— ansehen‏ برینی یوقاریدن آشاغی سوزمك ‖ تپه‌سندن باقمق .

Schulter „ ... (ـّـ...) ‏—weite‏ (ا مؤ) اوموز ، کوکس‌کنیشلکی ‖ ‏—binde‏ (ا مؤ) حمائل ‖ ‏—blatt‏ (ا لا) (تشر) اوموزقیاق‌کمیکی ، عظم‌الکتف ، کورك کمیکی ‖ ‏—gicht‏ (ا مؤ) (علم امراض) اوموزه کیرن یل ‖ ‏—naht‏ (ا مؤ) اوموز (باشی) دیکیشی .

Schütten (سـّ فع متع ، فع لا +) a. (21) و (فع مطا) دوكمك || آكمق ، دروشه قومق || leer (voll) — دوكوب ، ملكوب بوشالتمق ، (طولديرمق) seinen Kummer in Jemandes Schoß — برينه دردينى بوشالتمق . يامق || einen Damm — (طوپراق ييغه‌رق) برصد حصوله كتيرمك || ويرمك ، دوكمك || [شمالى آلمانجه] Vieh — (آخرك طوپراغنده ضرر وزيان ايقاع ايدن حيواناتى) طوتمق ، آليقويمق ، ضبط ايتمك ، حبس ايتمك .

Schüttern (سـّ فع لا +) a. (21) [schütten] دتره‌مك ، اهتزاز ايتمك || (فع متع) صارصمق ، ايراث تزلزل ايتمك ، كوكندن صارصمق (مرا . er-schüttern) .

Schutz (سّ ا م) (38) (sans pl.) [schützen] حمايه ، صيانت ، وقايه ، صحابت || Jemand in seinen — nehmen برينى حمايه ايتمك ، تحت محافظه‌سنه آلمق ، وقايه ايتمك || ملجأ || مسند || Gott nehme Sie in seinen heiligen — ! جناب حق سزى محافظه بيورسون ، ايتسون! سزى اه صاقلاسون! || — suchen (unter einem Baume) (بر آغاجك آلتنده) صيغنمق ، قاچمق ، التجا ايتمك || unter dem — e der (Nacht) (كيجه) نك ظلمتندن بالاستفاده ، (كيجه دن) استفاده ايله || zu — und Trutz كرك هجوم وكرك مدافعه ايچون (اقبال وحق ادبارده بيله) || [قديم آلمانجه scuzzan schießen] — (=brett, =falle) einer Schleuse صو بندى قپوسى ، قپاغى ، صواق .

Schutz„ ... (سـّ...) — befohlene(r) (ا مؤ) (ا م) محمى ، محميه || يتيم || اسكيدن : برينك تحت حمايه‌سنده بولنان ذات || — blattern (جمع) مادۀ بقريه ، آشى || — geleit (ا لا) محافظ || — mann (ا م) پوليس (مأمورى) || — marke (ا مؤ) فابريقه اشارتى ، ماركه‌سى ، علامت فارقه‌سى || — mauer (ا مؤ) حواله ، سپر ديوارى || — wache (ا مؤ) محافظ قره‌غول || محافظ (معيت) || — waffe (ا مؤ) سلاح مدافعه || (مجا) چارۀ مدافعه || — wehr (ا مؤ) = — waffe || مدافعه .

Schütz (سّ ا م) (51) Schütze .

Schütze (سـّ ا م) (52) [schießen] (آوجيلق وبالخصوص عسكرلكده) آوجى || نشانجى || (هيئة) قوس برجى || كذا (ا م) (طوقومه‌جيلقده) مكيك .

Schützen (سـّ فع متع) c. (21) و — sich (فع مطا) محافظه ووقايه حمايه ايتمك ، صاقلامق ، صاقنمق ، سپر آلمق ، صاقلانمق || sich gegen die Kälte — كندينى صوغوقدن محافظه ايتمك || (صنع) صويى كسمك ، طورديرمق (دكرمان وامثالنده) .

Schützen„ ... (سـّ...) — bataillon صورت تلفظى lü-täle-yô'n[e] (ا لا) (ع) آوجى طابورى (نشانجى) || — li'ni-e (ا مؤ) (ع) آوجى خطى || — schleuse (امؤ) قپاقلى ، صواقلى سد .

Schützer (سـّ ا م) [schützen] . — in (ا م ، ا مؤ) حامى ، حاميه .

Schützling (سـّ ا م) (28) حمايه اولنان محمى .

Schwabbeln (سـّ فع لا +) a. (21) [شمالى آلمانجه] (عمو) = quabbeln || كوه‌زه‌لك ايتمك ، لافه‌دالمق .

Schwabber (سـّ ا م) a. (81) (بحر) = Schiffs-besen كمى قورجه‌سى .

Schürze (سـّ امؤ) (56) [Schurz] = Schurz ايش اوكلكى ، فوطه || (مجا) (عمو) قارى „hinter jeder — her laufen“ وكذلك : in jede — verliebt sein كورديكى قارينك پشنه دوشمك ، آرقه‌سى صره قوشمق .

Schürzen (سـّ فع متع) a. (21) و — sich (فع مطا) [اورته آلمانجه schurzen fürzen] صيغامق ، قيورمق ، صيغامق ، قيوريلمق || (مجا) — sich برشيئه حاضرلنمق ، پاچالرى صيغامق || دوكوملمك .

Schuß (سّ ا م) (52) [schießen] فرلامه ، آتلمه ، شدتله چيقمه ، آتمه || (نباتات حقنده) بيومه || تپوب چيقمه || اسلحۀ ناريه ايله آتش ايتمه ، انداخت ايتمه ، آتمه || آتيم ، آتيش ، انداخت || مرمينك تأثيرى ، ياره ، تفنك ضربه‌سى || بر آتيش ايچون تفنك دروننده قونيلان باروت (مقدارى) : آتيم || (مجا) er ist keinen — Pulver werth اونك جكرى اوتپاره ايتمز || مرمينك استقامت ومنزلى : außer — sein قورشون منزلى خارجنده اولمق || in — sein منزل داخلنده اولمق || (مجا) Jemand in den — kommen برينه مانع اولمق ، انكل چيقمق ، ايشنه كت اورمق || مقياس اولەرق (مجا) مثلا : zwei Büchsen„ — weit ايكى قورشون منزلى || (مجا) (عمو) einen — haben دلى ، قاچيق اولمق || (طوقومه‌جيلق) ارش ديبيلان طولانى ايپلكارك ايچندن كچن عرضانى ايپلك ، ارغاج ، پود .

Schuß„ ... (سـّ...) — li'ni-e (ا مؤ) (ع) انداخت استقامتى || — weite (امؤ) قورشون منزلى ، منزل || — wunde (ا مؤ) اسلحۀ ناريه ياره‌سى .

Schüssel (سـّ ا مؤ) (55) [قديم آلمانجه scu'zi'ä اولوب لاتينجه scu'tula دن مأخوذدر] چنك || طباق ، صحن || بونلر طولوسى چنك || طوپراق چناق وتجره ، كوكج .

Schüssel„ ... (سـّ...) — korb (ا م) سبت ، سله .

Schusser (سـّ ا م) a. (81) [Schuß] = Klicker .

Schuster (سـّ ا م) a. (81) [اورته آلمانجه schuoch سن schuoch-sutaere كذا لاتينجه su'tor دن مأخوذ Schuh دن مأخوذدر] قوندره‌جى || (ا خا لا) (جغر) نمچستانده برشهر .

Schustern (سـّ فع لا +) a. (21) قوندره‌جيلق ايتمك ، قوندره‌جيلق صنعتيله مشغول اولمق || دامه اويوننده : التى دامه‌سى اولمق ، دامه يه چيقمش التى طاشى بولنمق || (مجا) = knausern .

Schute (سـّ امؤ) (55) [شمالى آلمانجه || Schüssel كلمه‌سنه منسوب] (بحر) آلتى دوزماونه ، صالاپوريه ، اسقوت .

Schutt (سّ ا م) (36) (sans pl.) [schütten] مولوز ، ياپى يقينتيسى ، قازيلان يردن چيقاريلان فضله طوپراق || هدم وتخريب بقيه‌سى || (زرا) ذخيره ييغنى .

Schütte (سـّ امؤ) (55) [schütten] (زرا) صاپ دمتى .

Schüttel„ ... (سـّ...) — kopf (ا م) شمال ايالت لسانى : صاللا باش .

Schütteln (سـّ فع متع وفع لا +) a. (21) و — sich (فع مطا) [قديم آلمانجه scuti'ôn] صارصمق ، صارصلمق ، صاللامق ، سيلكمك || = rütteln || Jemandem die Hand — برينك اللى صيقمق (صاللامق) || (پوش) es schüttelt mich صارصيور ، تتره‌تيور .

Schwabbern (بـ قه متعه) a. ㉑ (بحر) كمى كوكرته سى اوغمق. خلاطدن فورچه ايله يقامق .

Schwabe (بـ ا م) ㉜ [= لاتينجه sue'vus] ، Schwäbin (ا مؤ) ㊾ آلمان اقواممدن برى || الساس لوره نده وجارسه تانده آلمانلره (دنى) تسميه اولنور || (تا طبيعه) درت قنادلى، كيه بوجكى، قره بوجك .

Schwaben (بـ ا خا لا) b. ㊻ [اورته آلمانجه zu den Schwaben ze Swâben] (جغر) قديم آلمانيانك : تورينكه ن ، باويرا واسويچره آره سنده كى قسمى .

Schwach (بـ) ㉔ [قديم آلمانجه swach ohne Kraft] (صورت تسبيه سى: schwacher ، مبالغه صورتى: schwächst) ضعيف ، ناتوان ، قوتسز ، درمانسز ، زبون || e Seite— برشيئك ضعيف ، قصورلى طرفى ، يوفقه طرق || تاب وتوانى كسلمش، مجالسز، پك ضعيف || قيريله جق قوبه جق كبى پك نازك، يوفقه ، انجه || جانى چيقه جق كبى || انجه ، رقيق ، توز كبى، خفيف ، اوفق || (تقس حقنده) پك ضعيف ، كسيك er— Augenblick كوزك قراردبغى، تقسك قاراردبغى زمان||ضعفيت وقتى || e Bouillon— ياغسزات صويى|| e Brust— ضعيف كوكس|| auf —en Füßen stehen شمان يقيله جق كبى اولمق ضعيف، كوشك اولمق || es Gedächtniß— قاريشيق هر شيئى چابوق اونوديرذهن، طاغينق فكر|| werden— ضعيفلمك قوتدن دوشمك || schwächer werden بسبتون درماندن ، قوتدن دوشمك ، دها فنا اولمق || es wurde ihr— او(مؤنث) بايلدى ، دوشدى .

Schwach„ ... (بـ...) sichtig— (ص) قوة بصريه سى ضعيف اولان. كوزلرى ايو كوره ميان|| herzig— (ص) يوركى يوفقه اولان ، مرحمتى غالب بولنان || kopf— (ا م) سرسم (قفالى) ، بدلا || sinn - (ا م) = kopf— .

Schwäche (بـ امؤ) ㊾ [schwach] ضعفيت ، زبونلق، قوتسزلك || قوتسزلك ، انجه لك || اقتدارسزلق كذا (= Impotenz سقطلق، كوتوروملك) = schwache Seite .

Schwächen (بـ قه متعه) a. ㉑ و—sich (قه مطا) [schwach] ضعيفلتمك. زبونلاشديرمق ، قوتدن دوشورمك || ضعيفلامق ، قوتدن دوشمك || يوشاتمق || يوشامق || قوت وشدتنى ، سرعتنى آزالتمق، يسلشديرمك || سونديرمك || (عد) نقض وابطال وفسخ ايتمك .

Schwachheit (بـ امؤ) ㊼ [schwach] = Schwäche|| (برشيئه اولان غير اختيارى اولان ميل) || bilden Sie sich keine—en ein قورونتى ايچيكز، نافله يره قورونتى يه امينلرو دوشميكز .

Schwächlich (بـ ص) ㉑ [schwach] طبيعتى، وجودى، تشكلات عضويه سى ضعيف ، نحيف ، خسته لقلى اولان || نازك ، نازين ، انجه .

Schwaden (بـ ا م) b. ㊻ [شمالى آلمانجه swad] (زرا) اكين دمتى ، بر اوراق بچيمى || in —legen [Sense] دمت دمت قويمق ، ياتيرمق .

Schwadron (بـ امؤ) ㊼ [ايتاليانجه squadro'ne || في الاصل Reiter-haufe von 4 Kompagnien] سوارى بلوكى .

Schwager (بـ ام) a. ㊻ [اورته آلمانجه swâger ، Schwägerin] ㊾ [انشته ، قاين || كوروجه ، يتكه ، الق ، بالديز || بالدز (ا م) دوست || (عو) [فرانسزجه chevalier دن محرف اولەرق] پوسته تاتارى .

Schwäher (بـ ا م) a. ㊻ [قديم آلمانجه suëhur = لاتينجه so'cerus] ، نادراً in— (ا مؤ) ㊾ = Schwiegervater, =mutter (چوجقلرى يكديكريله ازدواج ايتمش اولنلر) دونور || wir sind— بز برېرېزله دونور اولويورز ، دوشرز ، او بم دونورمدر .

Schwalbe (بـ ا مؤ) ㊿ [قديم آلمانجه sualwa ، schwelen suëlan دن مأخوذدر||في الاصل Rauch=schwalbe] (تاطبيعه) قيرلانغيج ، خطاف || (ضرمثل) eine—macht noch keinen Sommer || توقات ، سله ، شمار (=Ohr=feige) .

Schwalben„ ... (بـ...) adler— (ا م) (تاطبيعه) بياض قويروقلى ايرى قره قوش ، قرلانغيج قرتالى || nest— (ا لا) قرلانغيج يواسى || (كذا تشريحده) بيندە اولان يوارلاق چقور ايله عسكرلكده بوروزان وموسيقه جيلرك اوموزلرنده اولان موسيقه جى اشارتى || schwanz— (ا م) قرلانغيج قويروغى || (عبا) اوزون رسمى سترە || (تا طبيعه) = Gabel=weihe || قرلانغيج قويروغى دينلان كابك (قنادلرينك اطرافى سياه خط وبنكارلە مرسم اولوب اورته سى صاريدر وقويروغنه طوغرى دخى ايكى ماوى خط ايله نهايتلرنده ايكى قرمزى نقطه بولنور . اشبوكليكه ماقاعون دخى دينلور || (معما) يوارلاق باجه (دليكى) || stein— (ا م) (معد) قرلانغيج طاشى || wurz(el)— (ا م) (نبا) قاهرمسوم ، قودوز اوتى .

Schwalch (بـ ا م) ㊿ [اورته آلمانجه swalch] (صنعه) دوكمه جيلكده: آتشك علوينك معدن اوزرينه سرايت ايتمك اوزره كيديكى دليك .

Schwälen (بـ) (مرا) (schwelen) .

Schwall (بـ ا م) ㉞ (sans pl.) [schwellen] صولرك ، طالغه لرك يوسى، قبارمسى || بوصولرله بيوبوك قبارارق حاصل اولان مقدار ، يغين || von Flammen— علو يغينى، طوبى || von Redensarten, Worten— الفاظ وتعبيرات ، سوز، لاقردى يغينى ، برچوال لاقردى .

Schwamm (بـ ا م) ㉞ [schwimmen] سونكر ، اسفنج || (نبا) = Pilz || خصوصيله : مانتار || =Feuer schwamm || (علم امراض) انسان وحيواناتك وجودنده حاصل اولان وپاره اطرافنده تشكل ايدن منطاركبى شيش،كتله|| (عو) كلغان بكارنجه : der ganze— تكميل كوروولق، هيسى .

Schwamm (بـ) (schwimmen) فعلنك زمان حال ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schwan (بـ ا م) ㉚ [قديم آلمانجه suan || لاتينجه son'are كلمه سنه منسوب] (قازه بكزر واوزون بويونلى صو قوشى) قوغو || خصوصيله : شاعر || (هيئة) ارج برجى .

Schwand (بـ) (schwinden فعلنك زمان حال ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schwanen (بـ قه لا+) a. ㉑ [Schwan] mir schwant etwas بم خاطريمه برشى كليور ، طوغييور ، حس ايديورم .

Schwang (ـَ ا م) (㊿) (*sans pl.*) [schwingen] حركتده in —bringen ‖ Schwung ، Schwingung = كتيرمك ، جانلانديرمق ، اويانديرمق ، صاللامق ‖ (schwingen فعلك زمان‌حال ماضيسنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schwanger (ـَ ص) ㉑ [قديم آلمانجه suangar ‖ فى‌الاصل heftigbewegt اولوب schwingen دن مأخوذ] قادينلر حقنده : گبه ، حامله (دها كبارجه‌سى : Hoffnung و Umstand) .

Schwängern (ـَ فع متع) ㉑ a. [schwanger] على‌العاده بر اتحاد غيرمشروعه ايله برقادينى) حامله براقمق ‖ (مجا) محصولدار قيلمق ، ميوه‌لنديرمك ‖ (كيميا) اشباع ايتمك .

Schwänin (ـَ امؤ) (㊿) نادراً مستعمل‌اولوب Schwan كلمه‌سنك مؤنثيدر) ديشى قوغو (قوشى) .

Schwank (ـَ ص) ㉑ [اورته آلمانجه swanc اڭيجه وقولايلقله بوكيلان اشيا حقنده : [stark fortbewegend صاللانور ، اكيلور بوكيلور ، اڭيجه ، نازك ‖ es Seil— كوشك ايپ ‖ صاقلام وامنيتلى اولميان .

Schwank (ـَ ام) ㉛ [Schwang =] حيله ، دولاب ، دسيسه ‖ هزل ، لطيفه ، شقه ‖ تحف حكايه ‖ er steckt voller Schwänke اوهروقت ، كولديره جك برشى بولور .

Schwank „ ... (ـَ ...) —macher (ا م) مسخره ، مقلد ، ياصقال .

Schwanken (ـَ فعلا+) ㉑ a. [schwank] صاللانمق ، بر برطرفه ، بر اوبرطرفه كيدوب‌كلمك ‖ دترمك ، اهتزاز اتمك ، صارصلمق ‖ (بحر) گمى حقنده : von einer Seite zur andern— برطرفدن‌اوبرطرفه صاللانمق ، nach der Länge— ياليا اورمق ‖ (مجا) برشيك انتخابنده : قرار ويره‌مامك ، شاشيروب‌قالمق ‖ (تجا) diese Preise —täglich اشبوفياتلر يومية تبدل وتحول ايدرلر .

Schwänling (ـَ ا م) ㊳ (Schwan كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) ياورى قوغو قوشى .

Schwanz (ـَ ا م) ㉛ [اورته آلمانجه swanz [Schleppe] قويروق ، ذنب ، دنباله ‖ (مجا) (عمو) Jemandem den— برينه مداهنه اتمك ، يالتاقلانمق ‖ —den— streiche(l)n صوك‌ايشمق ، قاچق ‖ zwischen die Beine nehmen مقدما صورت اديبانه‌ده والآن بك عادى وقبا صورتده : ذكر ، زواللى بيچاره (فقط تحقير اچيه‌رك) بريسى حقنده : der arme— او زواللى بيچاره ، يازيق بو آدمجغز ‖ (مجا) (عمو) Geld auf den— klopfen صورت غير مشروعه ده پاره آلمق ، اغ اتمك .

Schwänzeln (ـَ فع لا+) ㉑ a. [Schwanz] (حيوانات حقنده) قويروغى صاللامق اويناتمق ، يالوارمق ، يالتاقلانمق ‖ (اشخاص حقنده) آرقه‌سى صاللايه‌رق يورومك ، صاللانه‌رق ، قيچى قيره‌رق يورومك ‖ قورووم ايدرك ، نفخا طوته‌رق كيتمك ، يورومك .

Schwärzen (ـَ فعلا+ وفع متع) ㉑ c. [Schwarz] قرملق ، سياهه‌بويامق ، سياهلامق ‖ sich— (فع مطا) قرملق ‖ (صنعه) كورجيلكده : كور طوزيله Kohle— كوروله قرمامق ‖ (مطبعه ده) اوزرنده اورتمك ، اوزرنه كور طوزى دوكمك

حروفاتك تثبت ايدلديكى اسطوانه‌يى مركب‌لمك ‖ مركب بولنان محله اسطوانه‌يه مركب دوكمك ، سورمك ‖ (مجا) قرانليقلاشديرمق ‖ (الخ ...) Waaren— چاقيلقده مال وساره كچيرمك .

Schwärzer (ـَ ا م) a. ㊵ schwärzen كلمه‌سنه مشابه اوله‌رق : قرمليان بويايان ‖ چاقيچى .

Schwätz „ ... ، **Schwatz „ ...** (ـَ...) —sucht ، —maul, (ا مؤ) چكه جالغه ، كوه‌زه‌لك اچكه اولان ميل ‖ (ا لا) ، —michel (ا م) هرايكيسيده : عمو) كوه‌زه ، چكه‌سى دوشوك ، چوق سويليان .

Schwatzen ، schwätzen (ـَ فع لا+ وفع متع) c. ㉑ [suade're لاتينجه =] plaudern و klatschen ‖ —in's Blaue hinein بوش يره ، بيهوده (سوز) سويلمك ‖ صاچه سويلمك ‖ gut —können ديلنه قوتلى اولمق .

Schwebe (ـَ ا مؤ) ㊴ [schweben] آصيلى ، معلق اوله ‖ in der— sein آصيلى ، معلق اولمق ‖ (مجا) وقت آخره تعليق وتأخير اولنمش اولمق .

Schweben (ـَ فعلا+) a. ㉑ [قديم آلمانجه suëpên اولوب يته قديم آلمانجه suëpo دن مأخوذدر] كذا in der Luft— تبديل موقع مراد اولندقده (فع لا—) (hin = und her=—)(قوشلر حقنده)هواده‌اوچمق،طيران‌اتمك ‖ ايكى طرفنه اوچوب طورمق ، صاللانمق ‖ (مجا) sein Bild schwebt mir vor Augen خيالى كوزمك اوكنده طوريور ، كوزيمه كورينيور ، كوزمك اوكندن كيتميور ‖ in Gefahr— تهلكه‌ده بولنمق ، تهلكه ايچنده‌اولمق ‖ zwischen Leben und Tod— حيات ايله ممات آره‌سنده اولمق ، بولنمق ‖ das Wort schwebt mir auf der Zunge (سوز ، كلمه) ديلمك اوجنده (بولوب سويليه‌ميورم) .

Schwede (ـَ ام) ㉜ [لاتينجه Si'tones] Schwedin (ا مؤ) ㊿ اسوجلى (اركك ، قادين) ‖ (مجا) (عمو) alter— تاموسلى حريف ‖ خطاب اوله‌رق : (عمو) قوجه حريف ! ‖ (اسم مؤنثى اوله‌رق) اسوج بارگيرى ‖ (عمو) n— (جمع) ـسكوكات ، پاره .

Schwefel (ـَ ا م) a. ㊵ [قديم آلمانجه suëwal] (معد ، كيم) كوكورت ، كبريت .

Schwefel„... (ـَ ...) —kalium (ا لا) (كيم) صولفور دوپوتاسيوم ‖ —bad (ا لا) كوكورد بانيوسى ‖ —blumen (جمع مؤ) ، كوكردلى صولرى بولنان قابليجه ‖ —blüt(h)e (ا مؤ) (كيم) بعد التسخين تبريد ايديلان كوكورد مصعدى ‖ —holz (ا لا) ، —hölzchen (ا لا) (آلات) كيا كبريتى ‖ —pfuhl (ا م) قيا قويوسى ، جهنم آتشى ‖ —säure (ا مؤ) (كيم) حامض كبريت ‖ —wasserstoff = Verbindung (ا مؤ) (كيم) حامض كبريت ما ايله برابر اصلدن مركب ملح ، كبريتيت مائيت .

Schwefeln (ـَ فع متع) a. ㉑ [Schwefel] كوكورتلمك ‖ (كيم) كوكردله خلط اتمك امتزاج ايتديرمك ، تركيب اتمك .

Schwei-en (ـَ فع لا+) a. ㉑ (بحر) گمى حقنده : آتمش اولديغى دميرك اوزرنده ، اطرافنده دونمك .

Schweif (ـَ ا م) ㊳ [قديم آلمانجه sweif] „um [schwingendes Schuh-band] Schwanz كلمه‌سنك دها

Schweizer (ـ ـ ا م) a. ⑳ ، —in (ا مؤ) ⑳ اسویچره‌لی (ارکك . قادین) [Schweiz] ‖ قپوجی ، بواب ‖ (صنع) =schweizerisch .

Schweizer,.... (ـ ـ . . .) —käse (۲ م) غراویه‌ر (غراویه‌ر) تعبیراتیله‌کاری اسویچره پینری ‖ —rose (ا مؤ) (نبا) آلپ (طاغی) کلی .

Schweizerei (ـ ـ ـ ا مؤ) ⑲ سوت صاغیلان محل ، مانديره ، سودجی کارخانه‌سی ، پینر اعمالخانه‌سی .

Schweizerisch (ـ ـ ـ ص) ㉑ [Schweizer] اسویچره‌یه مخصوص ، اسویچره‌لی ، اسویچره‌نك ، اسویچره‌دن چیقمه ، اسویچره‌یه منسوب ، اسویچره‌لیجه‌سنه .

Schwelen (ـ ـ فع لا +) a. ㉑ [شمالی آلمانجه] دومانسز یاقمق ، توتكامك .

Schweler (ـ ـ ا م) a. ⑳ (صنع) =Theer-schweler ، Kohlen-brenner .

Schwelgen (ـ ـ فع لا +) a. ㉑ [قدیم آلمانجه suëlkan schlucken] ذوق وصفایه طالمق ، اكلنمك ، ذوق وصفاسنه باقمق ‖ ییوب ایچمك ، یشامق ‖ —in etwas برشیئك ذوقنی ، صفاسنی سورمك ، لذتنی چیقارمق ‖ es schwelgt das Herz in der Seligkeit انسانك یوركی غریق لجهٔ فخر ومسار اولور ، بحر مسرته طالار ، طالیور .

Schwel-holz (ـ ـ ا لا) ㉕ یاغلی ، صاقزلی آغاج ، اودون .

Schwelle (ـ ـ ا مؤ) (صنع) ⑮ ‖ schwellen [فی الاصل Balken zum Stauen des Wassers صوبی شیشیرمکه مخصوص دیرك آغاج] دولكرلك ، انشاآت ، صو بندلری انشاآتنده : (طیاق وطبان اولق اوزره افقاً وضع اولنان آغاج) اشیك ‖ یونتولمامش آغاج ، کوتوك .

Schwellen (ـ ـ فع لا —) e. ㉑ [قدیم آلمانجه suëllan مراد. Schwall, Schwulst] =anschwellen . (جر) شیشمك ، قبارمق ، یالمق ، بیومك ‖ geschwollene Beine شیشکیك ‖ (فع متع) =anschwellen قبارتمق ، شیشیرمك .

Schwemme (ـ ـ ا مؤ) ⑮ [schwemmen] بارکیرك (اوزرینه صوآتیله‌رق) یقانمسی ، بارکیری یقامه ‖ حیوانلرك صولاندقلری محل ‖ ein Pferd in die—reiten حیوانی ، بارکیری صویه کوتورمك .

Schwemmen (ـ ـ فع متع) a. ㉑ [قدیم آلمانجه suëmman اولوب schwimmen کله‌سنه منسوبدر] برشیئك اوزرینه صو آتمق ، آقیتمق دوکمك ‖ (der Regen) schwemmt die Erde von den Feldern یاغمور تارلالردن طوپراغی آقیتیور ، آلیور ‖ flößen= Holz in's Thal— ‖ ein Pferd— برباركیرك اوزرینه صوآته‌رق یقامق =in die Schwemme reiten ‖ (صنع) (دباغت) —die Häute دری‌یی صویه باصمق ، ایصلاتمق ‖ =auf-schwemmen .

Schwengel (ـ ـ ا م) a. ⑳ [schwenken] چکمه ، قالقمه کوپری ‖ طلومبه قولی ‖ (برچاکك) طوقماغی ‖ برچاکك قولی ، صاپی ، مانوله‌سی .

کبارجه‌سی ، علی‌الخصوص دها بیوك اوله‌رق ‖ قوشلر حقنده : کوزل توکلی قویروق ‖ کذلك تزیینات وکذا تجهیزات رسمیه‌دن اوله‌رق توك ، توغ .

Schweifen (ـ ـ فع لا ±) a. ㉑ [قدیم آلمانجه sueifan [in Kreis-bewegung s. tun]— (immer umher-) طولاشمق ، بر دوزی‌یه طولاشمق ، سرسری کزمك ، کزوب طورمق ‖ دنیایی طولاشمق ‖ (مجا) صددك خارجنه —in die Weite چیقمق ، مقصدی براقوب بشقه شیئه کیریشمك ، آخردن بحث ایتمك ‖ (فع متع) برقویروق ایله تزیین ، تجهیز ایتمك ، قویروق طاقمق ‖ (صنع) برشیئك کنارینی قوس شکلنه قویمق ‖ =aus-schweifen کمر شکلنه قویمق ، کمر شکلی ویرمك ‖ قوسلندیرمك ، یای کبی اکریلتمك ‖ قبارتمق ، قبه‌لندیرمك .

Schweigen (ـ ـ فع لا +) e. ㉑ [قدیم آلمانجه suikan روجه sig'n] صوصمق ، سکوت ایتمك ، صسنی چیقارمامق ، طنمامق ‖ (ضـ مثـ) wer schweigt, bejaht سکوت اقراردن کاور ‖ (موسیقه ، طوپ ، کوك کورلسی وامثالی حقنده) طورمق ، صسی کسلمك ‖ —nicht können دیلی طورمامق ‖ —Sie mir davon بکا اندن بحث ایتمیکز .

Schweigsam (ـ ـ ص) ㉑ [schweigen] سکوتی سون ، چوق سوزدن خوشلانمیان ‖ ساکن ‖ کندوسندن سوز چیقمیان ، سر صاقلایان .

Schwein (ـ ا لا) ㉘ [قدیم آلمانجه sûin اولوب sû Sau دن مأخوذدر] —gemeines wildes عادی یبانی طوموزی ‖ طوموز ، خنزیر ‖ =Sau پیس ، مردار کمسه ، کیرلوز ‖ = (کلفان لسانده) بخت طالع .

Schweinerei (ـ ـ ـ ص) ㊴ [Schwein] جنابتلك ، پیسلك ‖ ادبسزلك ، جنابتلك .

Schweiß (ـ ام) ㉘ [قدیم آلمانجه sueiz =لاتینجه sudor] تر ، عرق ‖ (مجا) —Das ist mein saurer بو بنم آلنمك تریله قزانلمشدر ، بن بونی آلنمك تریله قزاندم ، بن بونی قزانمق ، یاپمق ، المق ، ایدنمك ایچون تر دوکدم ، امك صرف ایتدم ‖ (بخره جامندن اچ طرفنده حاصل اولان) بوغو ‖ قیالرك ایچندن چیقان صو ، تر ‖ (آوجیلقده) قان .

Schweiß,.... (ـ . . .) —ausbruch (ام) تربوشانمسی ‖ —triefend (ص) تره باتمش ، قان تر ایچروسنده —bad (ا لا) Schwitz-bad ‖ —blatt (ا لا) قادینلرك قولتوق آلتلرینه ترك طیشاری چیقمامسیچون قویدقلری (لاستیك) قولتوق الق ‖ —loch (لا) =grübchen— (لا) (تشر) ترك چیقدیغی مسامات ‖ —tuch (ا لا) تر سیلکه مخصوص بز ، منديل ‖ حضرت عیسا (ع م) ك (خرستیانلرك اعتقادینجه صارلدیغی) کفنی .

Schweißen (ـ ـ فع لا ±) c. ㉑ [Schweiß] (آوجیلقده) یاره‌لنمش آوحقنده : قانی آقمق ‖ (صنع) معدن حقنده : مذاب اوله‌رق آقمق ‖ (فع متع) (صنع) — الخ — (Eisen)— قزل درجهٔ حرارتده چکیچله دوکه‌رك برلشدیرمك ، قاینامق .

Schweiz (ـ ا خا لا) (inr.) [اورته آلمانجه swiz Schwyz موقعنك اسمی] (جغر) اسویچره ‖ —in der اسویچره‌ده ‖ کذلك دیکرطاغلق محلر حقنده ده مستعملدر .

Schwenken (سٓ قع متع قع مطا) .a ㉑ [قديم آلمانجه
suuenkhan اولوب schwingen كلمه‌سنه منسوبدر] ،
den Hut, das Taschentuch— شابقه‌سنى، منديلى صاللامق ||
(قع لا +) جبهه‌سنى دكيشديرمك || (ع) تبديل استقامت
ايتمك ، چرخ ايتمك links schwenkt marsch! صوله تبديل
استقامت ــ مارش! || (مجا) ظن وفكرينى دكشديرمك .

Schwer (ـَ ص) ㉑ [قديم آلمانجه suâri اولوب
schwären كلمه‌سيله مناسبتى واردر] آغير ، ثقيل ، كران ||
چتين ، كوچ ، مشكل ، صعوبتلى || اذيتلى ، يوريجى ، صرپ ||
تهلكه‌لى ، مسئوليتلى ، مخاطره‌لو || es wird — halten, daß
ich (morgen) komme بنم يارين كلمكلكم براز زورجه
اوله‌جق ، بن يارين براز زورجه كله‌بيله‌جكم || (مشروبات
توتون والخ حقنده) آغير ، قوتلى ، سرت || (قماش حقنده) آغير ،
بهالى ، صاغلام ، اوانر || اهميتلى ، نازك ، مهم ، حائز اهميت ،
مشكل || (ع) e Artillerie — آغير طوپجى (قلعه ومحاصره
طوپجيسى كبى) || es Gepäck — بيوك آغرلق || es Geschütz —
(ا لا) آغير ، چاپى بيوك طوپ || mit — em Herzen جكرى
يانه‌رق ، يوركى پارچالانه‌رق ، حزن وكدرايله ، تأسف ايدرك ||
e Reiterei (ع) آغير سوارى || e Krankheit — آغر خسته‌لق —
e Speisen — آغر ، هضمى كوچ يمك ، مأكولات ||
e Zunge — || جنحه ، بيوك جنايت ، es Verbrechen —
آغر ، (قبا) ديل ، لسان || Das wird ihm — eingehen
بو اونك قفاسنه زوركيرر ، كيره‌جك || hören — آغر ايشتمك ،
براز صاغر اولمق || im Magen liegen — طاش كبى معده‌يه
اوطورمق || darnieder liegen — پك فنا خسته اولمق ،
اولوم دوشه‌كنده ياتمق || sich — versündigen بيوك كناه
ايشلمك || wiegen — آغر كلمك ، اوقه چكمك ، ثقلتى چوق اولمق
(خصوصيله مجازى) || صفت ايله برلكده : betrunken — =
total betrunken (مرا . betrinken) .

Schwer,, ... (ـُ...) erkrankt — (ص) آغر خسته ||
verständlich — (ص) اكلاشلمسى كوچ || fällig — (ص)
آغير ، قالب ، كوشك ، تنبل ، مسكين ، قبا || hörig —
(ص) = hart = hörig || muth — (امؤ) مأيوسيت ، مكدر
اولمه ، مغموميت || درد وكدردن ايلرى كلان كلال ، حزن ، ماليخوليا ||
(علم امراض) مراق ، قره سودا || punkt — (ا م) (ماكنه)
مركز ثقلت .

Schwere (سٓ ا مؤ) ㊳ [schwer] آغرلق ، ثقلت ||
اغرلقلرى اولچمكه مخصوص ثقلت ، اوزان رسميه || (شرابك)
قوتى || (مجا) بجريكسزلك ، قبالق ، آغرايش كورمه || كوچلك ،
صعوبت ، مشكلات || شدت || die ganze — dieses Wortes
بوكلمه‌نك بتون اهميتى ، تأثيرى .

Schwere,,... (ـُ...) messer — (ا م) باروءمتره ،
مايعات ايچون : ليترامتره || nöther — (ا م) (عمو)
kleiner — nöther بعاقسز ، براماز ، چاپقين ، كلفاتى .

Schwerlich (سٓ حا) [schwer] زحمتله ، مشكلاتله ،
مشقتلى ، اذيتله ، كوچ ، ممتنع (الاجرا ، الحصول) .

Schwert (ـُ ا لا) ㉗ [قديم آلمانجه suert ||
schmerzende Waffe قليج || zum — e greifen قليجه ال
آتمق || Jemand zum — e verurtheilen برينك (باشى
كسيلمك اوزره) اعدامنه حكم ايتمك ، ويرمك || mit Feuer
und — verheeren كسوب بيچمك ، ياقوب بيقمق .

Schwert,,... (ـُ...) hieb — (ا م) ضربهٔ شمشير ||
fisch — (ا م) (تاطبيع) قليج بالغى || li'li-e — (ا مؤ)
(نبا) ايرسا ، سوسن .

Schwill (ـُ صورت امريه) ، schwillst ، schwillt (ـُ)
(schwellen فعلنك زمان حال ماضى صورتنده ايكنجى واوچنجى
مفرد شخصلرى) .

Schwimm,,... (ـُ...) schule — (ا مؤ) سباحت ،
يوزيجيلك مكتبى || bad — (ا لا) بيوك بانيو ، يوزيله‌جك محل ||
blase — (ا مؤ) (تاطبيع) بالقلرك كيس مسجى || عجمى
يوزيجيلرك صواوزرنده طوره بيلملرينى تسهيل ايچون باغلادقلرى
شيشرمكه درى || fuß — (ا م) قازواوردك وامثالى حيواناتده
كوريلان ويوزمكه مساعد درى ايله مجهز اولان اياق ||
häutler — (جمع م) (تاطبيع) اياقلرينك پارمقلرى برزارله
مستور اولان طيور ، راس الرجل || hose — (ا مؤ) يوزمه
طونى || vogel — (ام) (تاطبيع) يوزيجى قوش .

Schwimmbar (ـُ ص) ㉑ يوزيله‌بيلور ، يوزمك اوزره
درونده كيريله‌بيلور .

Schwimmen (سٓ فع لا ±) .e ㉛ قديم آلمانجه
suimman || Schwamm, Schwemme كلمه‌لرينه مقارنتى
واردر] (schwamm زمان حال ماضى صورتى) يوزمك ||
auf dem Rücken — صرتى اوستى ، آرقه اوستى يوزمك ||
unter Wasser — صو آلتنده يوزمك ، طالمق || (اشيا حقنده)
صواوزرنده طورمق ، يوزمك ، چالقانمق || an's Land —
قره‌يه طوغرى يوزمك ، يوزه‌رك قره‌يه چيقمق || das Brett
ist an's Ufer geschwommen تخته پارچه‌سى يوزه يوزه
كناره ، ساحله قدر واردى ، صو تخته پارچه‌سنى قيى‌يه ، قرايه آتدى ||
(مجا) ihr Auge (ياخود sie) schwamm in Thränen
اونك (مؤنث) كوزلرى ياش ايچروسنده ايدى ، او بيچاره كوز
ياشلرى ايچروسنده يووارلانيور ايدى ، يووارلاندى || چالقانمق .

Schwind,, ... (ـُ...) sucht — (ا مؤ) (علم امراض)
خسته‌لقدن وجودك كيت كيده قوتنى ضايع ايدرك ضعيفلنمسى ،
انسانى بطى وفقط زياده ضعيفلتان وحماى دقى تسميه اولنان
صحيه ابتلا ، دقسيت || خصوصيله = Lungen = schwindsucht ||
die (Lungen =) — sucht bekommen كوكس علتنه مبتلا
اولمق || متورم ، مسلول اولمق .

Schwinde (سٓ امؤ) ㊴ (علم امراض) چابوق يايلان
(درى خسته‌لغى) طونلى بلغم .

Schwindel (سٓ ا م) .a ㊵ [schwinden] باش
دونمه‌سى ، (قانك باشه هجومى ايله حاصل اولان) سرسملك ||
(بر اساسه مستند اوليه‌رق وبالخصوص آخر برينى آلداتمق
اوزره يايلان ، كوريلان ايش) شارلتانلق ، الداتمه ، حيله ، دك ،
دوباره || den — kenne ich بو ايشى ، صاچمه‌يى بن بيلرم ،
طانيرم || der ganze — بو (. . .) ك هپسى ، طوپى ،
كافه‌سى ، طوپيده .

Schwinden (سٓ فع لا —) .a ㉛ [قديم آلمانجه
swintan [(schwünde : صورت التزاميه‌سنك ماضيسى يعضا
حجمى كوچولمك ، كوچولمك ، اينجلمك ، ضعيفلمك ، اوفاقلق ،
قورومق ، صولمق ، قوتدن دوشمك ، اولمك || die Hoffnung,

der Muth) schwindet mehr und mehr امید، جسارت گیت گیده غائب اولیور || (حس اولنماق، گورونمامك) زائل اولمق، غائب اولمق، چتمك.

Schwinge (ـٌ امؤ) (51) [schwingen] (قناد كلمه‌سنه نسبتاً دها كبار اولەرق) جناح || (صنع) (زرا) ذخیره‌یی قابوق وتوزندن آییرمق اوزره صاوران قالبور || كتن یباغی.

Schwingel (ـٌ ا م) n. (40) [schwingen] جناستیق‌ده: آغاچ باركیر || [schwanken دن مأخوذ: اورته آلمانجه swengel] (نبا) فتوك.

Schwingen (ـٌ قه متع) n. (31) [قدیم آلمانجه swinkan] (صورت انشائیه ماضیسی كذلك schwünge) etwas— برشیئله دائره چویرمك، برشیئی ال ایله دائره اوزرنده دوندیرمك || =schwenken || صاللامق (schaukeln) || (عو) das Tanzbein— قرلداق كبی دونمك، دانس ایتمك || die Lanze— مزراغی قریل قریل چویرمك || er schwang sie auf sein Pferd او آنی طوتنجه باركیرینك اوزرینه آلدی || (صنع) (زرا) كتان یباغیله تمیزلك || ذخیره وامثالی آلت مخصوصه‌سیله صاورمق || sich— (قه مطا) آتلامق، آتلق || sich aus dem Sattel— اكردن، حیواندن صیچرامق، آتلامق || sich auf den (Thron)— تخته نائل اولمق، نائل تاج وتخت وسلطنت اولمق || (قه لا+) (رقاص حقنده) صاللانمق || (چالغی تلی حقنده) اهتزاز ایتمك || (جناستیق‌ده) وجودی ایندیرمك ویته چیقارمق، بندیرمك.

Schwingungs,,... (ـٌ....) —messer (ا م) (حكم) مقیاس اهتزاز (آلت).

Schwipp (ـٌ حرند) (21) (عو) schwapp!— شریب شراپ! || (ص) اكیلان، بوكیلان || برطرفدن برطرفه صاللانان، یایلانان.

Schwippe (ـٌ ا مؤ) (42) برچبوغك، بر آغاجك، بودكنك صاللانان، یایلانان اوجی || (einer Peitsche) — برقامچینك، قرباجك اوجی، اپی.

Schwipps (ـٌ حرند) (عو) = schwipp || (ا م) (38) pl. (26) sing. بودكنك ضربه‌سی، چرپمه || (عو) einen —haben براز كیف اولمق.

Schwirren (ـٌ قه لا+) a. (21) [هنوز اوزون یدنجی عصردنبرو] برصسی اهتزازلی یعنی تترهك ایتمك، تترەمك، اهتزاز ایتدیرمك، اویناتمق، (براوق حقنده) اوتمك، اوتەرك كیتمك || (حیوانات حقنده) آغستوس، جرتلاق بوجكی: جیرتلامق (قنادلی بوجكلر حقنده) دازلامق || herum— شورایه بورایه اوچمق || (die Gäste) —durch einander مسافرلر قاینایور، ایكنه (مسافردن) یره دوشمز، قرینجه كبی || (قه یكشخص اولەرق) es schwirrt mir um die Ohren (vor den Augen) قولاقلرم اوغولدایور، قولاقلریمك ایچی اوتیور، گوزلرم قاشیور، گوزلریمك اوكی قرارییور.

Schwitz,,... (ـٌ....) —mittel (ا لا) = Schweiß,, —bad (ا لا) تر اوطه‌سی، حمام، ترلمك ایچون || mittel ایدیلان استحمام.

Schwitze (ـٌ امؤ) (51) (صنع) دباغتده: Häute in die —bringen دریلری الصمق.

Schwitzen (ـٌ قه لا+) c. (21) بعضاً (قه متع) ترلمك، تعرق ایتمك || بعضا (قه یكشخص) es schwitzt mich چوق صیجاق (حس ایدییورم) || (فعلا —) = aus-schwitzen ترلیوب چقمك || ترشح ایتمك || (قه متع) etwas aus dem Leibe— = ausschwitzen ترلیەرك قورتلمق، شفایاب اولمق، دفع ایتمك || اونوتمق || (آشجیلقده) یاغده خفیفجه قیزارتمق.

Schwöden (ـٌ قه متع) b. (21) (صنع) (دباغت) die Häute)— دریلری كیرجلی صویه آتمق، باصمق.

Schwoll (ـٌ) (schwellen فعلنك زمان حال ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری).

Schwor (ـٌ) (schwören و schwären فعللرینك زمان حال ماضی صورتلرینك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری).

Schwören (ـٌ فعلا+ قه متع) g. (21) وبعضاً (قه مطا) یمین، قسم ایتمك، یمین ایدرك تأمین وتصدیق ایتمك || auf etwas— برشیئك صحت وجودینه قسم ایتمك، (اعماقی كبی) ایناتمق، اویجه بیلمك، هیچ شبهه ایتمامك || zur Fahne— سنجاغه قسم ایتمك، تحلیف ایدلمك.

Schwül (ـُ ص) (21) [شمالی آلمانجه swül] صیقینتیلی (صیجاق)، آغر، تقلتلی (هوا) || (مجا) اكثریا: schwül (قورقو، اورکه) um's Herz: ویاخود mir ist(wird)—zu Muthe یورکمه برخوف دوشیور، قورقویورم، اورکیورم.

Schwüle (ـُ امؤ) (56) [schwül] صیقینتیلی هوا، صیجاق || (مجا) جسارتسزلك، امیدسزلك.

Schwulst (ـُ امؤ) (55) [schwellen] = Geschwulst || (ا م) = Auf-geblasenheit || —im Style مغلق ومصطلح اولان اصول انشا، كتابت.

Schwund (ـُ ا م) (38) = schwinden || خصوصیله (علم امراض) (تدریجا) وجوددن دوشمه.

Schwung (ـُ ا م) (31) [schwingen] چابوق وشدتلی حركت || in—bringen تحریك وتسریع ایتمك، اهمیت قزاندیرمق || صیچرامه، فیرلامه || mit einen —e برصیچرامه ایله، برصیچرامه‌ده || im —e sein حكمی جاری اولمق، موده‌سی جاری اولمق || (ترفیع معنویه) تعالی || —der Gedanken فكرك علویتی || übermäßiger —der Rede طمطراق كلام، طنطنهٔ الفاظ || (عو) = schwengel = Laden.

Schwünge (ـُ) (schwingen فعلنك صورت انشائیه ماضیسنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری).

Schwunghaft (ـُ ص) (21) [Schwung] محترك، اویناق، پرنده طوروب اوطوره‌ماز || علوفكره مالك || صوك درجه شوق، گشایش فكر || اعتبارده اولان، تعالیده بولنان، كسب اعتلا ایدن، شرف وشان، شهرت قزانان.

Schwur (ـُ ا م) (31) [schwören] یمین، قسم، یمین ایچمه || schwören فعلنك زمان حال ماضیسنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری.

Schwur,,... (ـُ....) —gericht (ا لا) محكمهٔ جنایت.

Scilla (ـٌ امؤ) (54) [لاتینجه] (نبا) آطه صوغانی، عنصل.

Sech (ـٌ z ا لا) (38) [قدیم آلمانجه sëh] Sense، Säge كلمەلریله مقارنتی واردر كذلك لاتینجه seca're كلمەسیله دخی

متناسبدر] (زرا) طوراقی یارمق ایچون صبانك اوجنده بولنان صیوری وکسکین دمیر .

Sechs (۔ zêkße تلفظ اولنور) [قدیم آلمانجه sĕhs = لاتینجه sex رومجه hex] (صفت اعدادیهٔ اصلیه) آلتی || mit Sechsen (—Pferden) fahren آلتی آتلی عربه ایله کزمك ، آلتی آتلی آرابه یه بنمك || —und siebzig یتمش آلتی || um halb — ساعت بش بچقده || (ا مؤ) بعضاً : Sechse (ا مؤ) آلتی رقمی ، آلتی عددی .

Sechs„... (۔···) —läufig (-er Revo'lver) آلتی قورشونلی رەوولور || —malig (ص) آلتی دفعه‌لق || —pfünder (ا م) (ع) طوبجیلقده : آلتی قونداق (طوپ) || —spännig (ص) آلتی قوشوملی، آلتی بارکیرلی || —stündig آلتی ساعتلك || —stündlich (ص) آلتی ساعتده بر تکرار ایدن ، اولان || —undsechzig (ص) آلتمش آلتی || (ا لا) آلتمش آلتی تعبیر اولنان کاغد اویونی || —eck (لا) (ریا) مسدس ، ذوسته الاضلاع || —fach (ص) آلتی قات ، آلتی مثلی || —flach (ا لا) آلتی وجهلی، یوزلی اولان جسم ، ذوسته الوجوه ، مکعب || —löthig (ص) اوج اونسلق || —viertel-takt (ا م) (موسیقی) آلتی درتلك وزن ، تمپو ، تاقت || —wöchnerin (ا مؤ) =Kind = betterin .

Sechse (۔ z kss ا مؤ) (53) (مرا. sechs) .

Sechser (۔ z kss ا م) .a (40) [sechs] مقدما آلمانیای شمالیسنده یارم غروش قیمتنده اولان آلتی فنیکلك پاره || کذلك شمدیکی بش فنیکلك آقچه || آلتی رقمی || آلتنجی الایه منسوب نفر .

Sechst (zĕlszo ص اعد رتبیه) (21) [sechs] der(die,das) der (die,das) Sechste ، واسم اولەرق —e آلتنجی ، آلتنجی اولان ، سادس || der —e, am — en (یعنی رقمك نهایتنده بر نقطه بولنمق اوزره شو :— .6 : طرزده تحریر اولنەرق) Jannuar. کانون ثانینك آلتیسی ، کانون ثانی آیینك آلتیسنده || (حا) zum—en ویاخود sechstens آلتنجی اولەرق ، آلتنجیسی ، سادساً .

Sechste = halb (۔ kssl ۔ z ص) (inv.) بش بچق .

Sechstel (۔ kssl ۔ z ا لا) .a (40) [sechs] (کسر $\frac{1}{6}$) آلتیده بر .

Sechstens (۔ kssl ۔ z حا) [sechs] (مرا. sechst) .

Sechzehn (۔ z ص اعد اصلیه) [قدیم آلمانجه sëhszëhan] اون آلتی || (ا مؤ) (49) اون آلتی رقمی .

Sechzehner (۔ z ا م) .a (40) [sechzehn] فرانسەنك اوچنجی هانری زماننده کی لیفاسی ، اون آلتیلر || اون آلتیلرك اعضاسندن بری .

Sechzehnt (۔ z ص اعد رتبیه) (21) [sechzehn] (die,das) ، der و اسم اولەرق Sechzehnte اون آلتنجی ، اون آلتنجی اولان Ludwig der Sechzehnte اون آلتنجی لوئی || der —e April نیسانك اون آلتیسی، اون آلتنجی کونی || (حا) zum —en ویاخود —ens اون آلتنجی اولەرق ، اون آلتنجیسی.

Sechzehnte-halb (۔ z ص اعدا) (inv.) اون بش بچق .

Sechzehntel (۔ z ا لا) .a (40) اون آلتیده بر $\frac{1}{16}$ کسری، ۱٫۰۸٦۹ لیترەلك قوججق .

Sechzehntens (۔ z حا) (مرا. sechzent) .

Sechzig (۔ z ص) (21) [قدیم آلمانجه sehszug] آلتمش || (ا مؤ) آلتمش عددی .

Sechziger (۔ z ا م) .a (40) [sechzig] ، —in (ا مؤ) (36) آلتمش یاشنده اولان ارکك ، قادین، آلتمشلق || پیکه (ت) اویونده : آلتمش || (ص) die —e Jahre آلتمشلق سنی ، زمانی .

Seckel (۔ z ا م) .a (40) [قدیم آلمانجه seckel] =Säckel || اولوب Sack کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سیدر] [عبرانیجه] (قدیم یهودی کموش آقچه‌سی ووزن مقیاسی) سیقل .

Sedativ - Salz (۔ z —— z ا لا) (38) (کیم) =Bo'rax = säure .

Sedez (—— z ا لا) (38) [لاتینجه] —Ausgabe = (—— z ا لا) Sechzehntel= (—— z ا مؤ) —Format forma't اون آلتی یاپراقلی (اوتوزایکی صحیفه‌لی) جزؤ، کتاب .

See (۔ z ا مؤ) (55) (sans pl.) [قدیم آلمانجه sêo قرەیی محیط اولان صو سطحی] (بحر) دکز ، بحر || in —gehen دکزه چیقمق || zur —nach (Holland) gehen دکزدن فلمنکه کیتمك || [هنوز اون درنجی عصرده اشبو کلمه مذکر ومؤنث اولەرق تفریق ایدلمشدر] (ا م) .a (42) کول || Genfer— جنوه کولی، کذا : لمان کولی .

See„... (۔···) —bad (ا لا) دکز حمامی ، (استحمام بحری) || —fest (ص) (کمیلر حقنده) دکزه طیانور|| (انسان حقنده) دکز طوتماز ، دکزده صفرەسی قبارمز || —handel (ا م) (تجا) تجارت بحریه || —krankheit (ا مؤ) دکزطوتمەسی|| —warte (ا مؤ) بحریه رصدخانه‌سی || —zug (ا م) سوقیات بحریه || —ausdruck (ا م) بحریه اصطلاحی ، تعبیری || —fahrer (ا م) (بحر) خدمت بحریه‌ده بولنان || بیوك دکزلره چیقان، کشفیات بحریه ایله اوغراشان کمسه || —hahn (ا م) (تاطبیعه) ظالغیچ قوشی =Lumme || (بالق) تریغل|| —igel (ا م) آیو بالغی || (تاطبیعه) دکز کوبکی || —hund (ا م) (تاطبیعه) دکز کستانه‌سی || —kade'tt (ا م) (بحر) بحریه مکتبلیسی ، بحریه‌لی || —kade' tten =Schule (ا مؤ) (بحر) عسکری بحریه مکتبی || —kuh (تاطبیعه) صوآیغیری ، بقراٌلما || —land (ا لا) (جغر) (فلمنك حکومتنك بواطه وولایتی) زەلاند || (دانیمارقه اطەلرینك الك بیوکی) زەلاند || —leute (جمع م) بحریون|| کمی طاقمه‌لری، کمیجیلر || —meile (ا مؤ) میل بحری || —offizi'er (ا م) (بحر) بحریه ضابطی || —pferd (ا لا) (اسا) فرس الماء || دکز آیغیری || —räuber (ا م) قورصان || —stück (ا لا) دکز رسمی ، دکز قابلوسی || —wärts (حا) دکز طرفندن || (بحر) یتاشمه ! آلارغه ! آچیق کل ! || —wehr (ا مؤ) (بحر) (ع) قوهٔ بحریه || —zunge (ا مؤ) (تاطبیعه) دیل بالیغی .

Seele (۔ z) (55) [قدیم آلمانجه sêla] (sich) جان، روح || [bewegende Kraft] das geht (schneidet, fährt) etwas in || بو بنم یورکمی پارچالیور || mir durch die— برشیئی یورکنك التنده، جانتك ایچنده tiefster—bewahren محافظه ایتمك || mit Leib und— جان ویورکدن ، جان وکوکلدن ، ازدل وجان || es war nicht eine —da اوراده

Sehen (ـَـ z فعـ لا + فعـ متعـ وفعـ مطا) .I (21)
(ماضيسى نادراً كذلك sahe وصورت امريه‌سى بعضاً siehe)
ich kann nicht باقمق ، نظر ايتمك‖ (فعـ لا) كورمك ، باقمق
mehr— آرتق باقه‌مام ، كورمك استمام ‖ —gut ايو ،
كسكين كورمك ، ايوقرق ايتمك ‖ —weit اوزاقدن كوره‌بيلمك ،
كوزى كسكين اولمق ‖ جمله آره‌سنده : er ist, sehe ich : ياخود)
wie ich sehe) nicht hier كوريبورمكه او بورادہ دكل ‖
siehe, da verfinstert sich der Horizont اشـته ، باق
بركره افق كسب ظلمت ايتمكه باشلادى ، كوردكمى بركره اورتالق ،
صولر قرارييور اشته ‖ Sie mal ! — (ei) آى باق بركره !
هله باقكز ! ‖ —auf etwas برشيئه باقمق نظر ايتمك ‖
nur auf seinen Vortheil— يالكز كندى چيقارينه باقمق ،
auf den Preis sehe ich nicht ‖ يالكز كنديسنى دوشونمك
فيئاتى نه اولورسه اولسون ، فيئاته باقمام ، فيئاتك اهميتى
يوق ‖ nicht aus den Augen —können كوزلرينى
آچه‌مامق ‖ aus dem Fenster— پنجره‌دن (طيشارى)
باقمق ‖ daraus (er =) sehe ich بوندن آكلايورمكه ‖
durch ein eichenes Brett —können وشاق كوزلى اولمق ،
غايت كسكين كوزه مالك اولمق ‖ (مجا) جن فكرلى اولمق ‖
Jemandem in's Gesicht— برينك يوزينه ، صورتنه باقمق ‖
Jemandem in's Herz— برينك قلبنده‌كنى بيلمك ، جكرينى
كورمك ‖ er sieht nach Nichts اوهيچ برشيئه اهميت
ويرمز ، زياده اهمال ومساعه‌جيدر ‖ (ياخود : zum) nach dem
ihm sieht der Schelm aus ‖ حقائيق آرامق rechten—
شيطانلق اونك كوزلرندن ، يوزندن آقيور ، den Augen
مسخره‌لق اونك اوزرندن آقيور ‖ Jemandem ähnlich—
برينه بكزه‌مك ‖ (فعـ متعـ وفعـ مطا) كورمك ، مشاهده ايتمك ،
فرق ايتمك ، طانيمق ‖ (den Brief) den Sie hier—
شوكورمش اولديغكز ، كورمكده اولديغكز مكتوب ‖ etwas
nicht —wollen برشيئى كورمك استمامك ، كورمزلكه كلمك ،
بركوزينى قپامق ‖ zu —sein كورينان ، كورنمكده اولمق ،
آچلق ‖ für Geld zu —sein پاره ايله سير اولنه بيلان ،
كوريله بيلان ، باقيله‌بيلـك ‖ man will ihn nirgends—
اونك يوزينى كمسه كورمك استميور ‖ Sie lassen sich ja
nicht mehr— (آيول) آرتق هيچ كوروغيورسكز ‖ (مجا)
siehst ‖ الآن برحيات اولمق das Licht der Sonne—
Du, wie er sich quält ? كوريبورسك ، ياكوريبورميسك ،
نصل معذب اوليبور ؟ ‖ (اسم مفعول مقامنده مستعمل اوله‌رق)
ich habe sie malen— بن آنلرى (رسامليرى) رسم ياپاركن
كوردم ‖ بن اونلرك (رسامليرك) نصل رسم ياپدقلرينى كوردم ‖
die Augen aus dem Kopfe— باقه‌باقه كوزلرينى كوراتمك .

Sehens„... (z ـُـ...) —werth ، (ص) —würdig
(ص) شايان تماشا ، كورمكه شايان ، لايق .

Seher (ـَـ z ا م) .a (10) [sehen] كورن ، باقان
كمسه ‖ غيبدن خبر ويرن ، آشكار ، عيان كورن .

Sehn„... (z ـُـ...) —sucht (ا مؤ) ارزوى شديد .
اوزلمه ، انتظار ‖ —süchtig پك زياده ارزو ايله .

Sehne (ـَـ z ا مؤ) (85) [قديم آلمانجه sënwa]
(تشر) وتر ، (عو) سيكر ‖ برقوسك وترى ، ـ باپاك كركى ايچى ،
كيريشى .

صيچ بركمسه ، كمسه‌لر يوق ايدى ‖ sie ist ihm an die—
gewachsen او آنى (مؤنث) جانى كبى سور ، جاننـدن زياده
سور ‖ Sie sprechen mir aus der— تام سزده بنم
فكرمده‌سكز ‖ es ist eine— von Kind تام انسانك استديكى
كبى برچوجق ، جاندر او ، پك اوصلو ، تربيه‌ليدر ‖ ريتغا بالغنك
قارننده بولنان بياضمسى ليف .

Seelen„... (z ـَـ...) —achse (ا مؤ) (ع) محور
عمق ‖ —durchmesser (ا م) (ع) جاپ ‖ froh (= ş) —
يوره‌كى ، روحى فرحـلى اولان ، دروق سوينان ، شـادمان ،
اسـتراحت قلبه مالك اولان ، كيفندن بايلان ‖ —funde
(ا مؤ) ، —lehre (ا مؤ) علم احوال روح ، مبحث الروح ‖
—tag (ا م) يوم وفات ‖ vergnügt (= ş) — (ص) =
froh (= ş) — ‖ —wärmer (ا م) باش ، بويون آتقيسى ،
دولاق .

Seelig (z ـَـ) (مـا) . selig) .

Seelisch (ـَـ z ص) (21) [Seele] روحى ، روحانى .

Segel (ـَـ z ا لا) .a (10) [قديم آلمانجه sëgal]
يلكن (كذا كميى دخى ارائه وايما ايدر) ‖ die— streichen
(خصوصيله بيوجك بركميى سلاملامق ايچـون) يلكنلرى
ايندرمك ‖ (تشر) اورتو ، پرده ، غشاوه .

Segel„... (z ـَـ...) —schiff (ا لا) يلكن كميسى ‖
—baum (ا م) كمى ديركى ، سرنى ‖ —schirm (ا م)
تنته ‖ —tuch (ا لا) يلكن بزى .

Segeln (ـَـ z فعـ لا ±) .a (21) (فعـ متعـ وفعـ مطا)
(بحر) كيتمك ، يول آلمق ، يلكن آچوب كيتمك .

Segen (ـَـ ا م) .b (10) [قديم آلمانجه sëgan
Fluch) [feierliches Anwünschen von Beglückendem
كلمه‌سنك مقابلى) رحمت ‖ تقديس ‖ لطف حق ، بركت ‖ دعا ،
خيردعا ‖ Gott gebe seinen —dazu ! الله مبارك ايتسون !
بركتلى ايتسون ! بركت ويرسون ! ‖ das wird Ihnen—
bringen بوسزه اوغورلى كله‌جك ، سعادت كتيره‌جك ‖ مقدس
وقتلرده ايديلان دعا .

Segge (ـَـ z ا مؤ) (85) [شمالى آلمانجه] (نبا)
آلمانيا صيارنه‌سى .

Segler (ـَـ z ا م) .a (10) [segeln] يلكن آچان ،
يلكنلى قوللانان ، يلكنلى ايله كزن كمسه ‖ يلكن كميسى .

Segnen (ـَـ z فعـ متعـ) .a (21) و —sich (فعـ مطا)
[قديم آلمانجه sëganôn فعـ متعـ] و —sich (فعـ مطا)
تقديس ايتمك ‖ (خرستيانلر حقنده) استاوروز چيقارمق ‖ بر بلا
ويا مصيبتى ويا جنلرى دعالرله ويا سحرله دفع ايتمك ، اوقويوب
اوفلمك ‖ ترك ايتمك ، برشيئه الوداع ديمك ‖ das Zeitliche : وياخود
die Welt— اولمك ، دنيايه الوداع ديمك ‖ ge-segnet (ص)
مقدس ‖ بركتلى ‖ قباليجه سويلنك شرطيله : كبه ، حامله .

Seh„... (ـُـ...) —winkel (ا م) زاويهٔ مرئيه ‖
رصد زاويه‌سى ‖ —feld (ا لا) منطقهٔ مرئيه ‖ —kraft
(ا مؤ) قوهٔ مرئيه ، قوهٔ بصريه ‖ —vermögen (ا لا) =
—kraft .

Sehbar (ـَـ z ص) (21) كوروله بيلور ، منطقهٔ مرئيه
داخلنده ، كورينه‌بيله‌جك بر بعد ومسافه‌ده .

Seigen (ـُـ z فه متع) a. (21) = ſeihen || (مج)
(مراد Mücke).

Seiger (ـُـ z ام) a. (40) [قديم آلمانجه sikan
ſinken] = Perpendi'kel ساعت رقاصى || چالار ساعت ||
(ص) (معدن قويولرنده) عمودى ، ديكنه .

Seiger,,... (z ...) —bahn (امؤ) (معدن
قويولرنده) عمودى يول .

Seigern (ـُـ z فه متع) a. (21) = ſeihen || [Seiger]
معدن قويولرنده : — (einen Schacht) عمودى اولهرق
قازمق ، ديكنه اچمك || (معدنجيلكده) قوللاى اريان معدنى
تصفيله ديكرندن آييرمق،قال ، استصفا اچمك ، مركب بولنان
معادنى عمليات كيمويه واسطه‌سيله آييرمق || (فه لا —)
= ſickern .

Seihe (ـُـ z امؤ) (55) [قديم آلمانجه sîha] مفرغ ،
سوزكچ ، امبيق || سوزيلوركن كيرو قالان ماده،تورتو ،
رسوب .

Seih(e),,... (...(ـ)) —papier (ا لا)
سوزكچ كاغدى || —brühe (امؤ) (آشجيلقده) ات صبزه،
ازمه‌سى صوبى .

Seihen (ـُـ z فه متع) a. (21) [قديم آلمانجه sihôn]
برشيدن كچيرمك ، سوزمك .

Seil (ـُـ z ا لا) (38) [قديم آلمانجه seil اولوب بوده
binden معناسنه اولان silan دن مأخوذدر] قالين ايپ،
خلاط ، اورغان ، قابلو .

Seil,,... (z ...) —brücke (امؤ) آصمه كوپرى ||
—draht تلدن اورمه خلاط || —tanzen (فعلا +) جانباز
ايپنده ، تلده اوينامق ، اجراى هنر اچمك || —tänzer(in)
ايپ ، تل جانبازى || —tänzer-Stange (امؤ) جانباز
ترازوسى .

Seiler (ـُـ z ام) a. (40) [Seil] ايپجى،خلاطجى ،
تلجى .

Seim (ـُـ z ام) (38) [قديم آلمانجه seim]
= Honigſeim (كذا مج) || بال كبى قويو واوزلى مايع ||
نباتاتدن چيقان : لعب ، غروى || (آشجيلقده) قايمق ،
صو (اوزلى) .

Sein (ـُـ z فه لا —) a. (19) [لاتينجه ، es = as]
اولمق || بولنمق || موجود اولمق ، برحيات اولمق || —oder
nicht—, das iſt jetzt die Frage يشامقمى يوقسه‌اولمكمى
شمدى اصل مسئله بو ، اصل ايش بوراده || (ياردمجى فعلى اوله‌رق)
es ſind viele Fremde || بر كيتدك wir ſind gegangen
er iſt zwanzig || برچوق اجنبيلر كلديلر angekommen
Jahre alt اويكرمى ياشنده در ، اوتك صق ، ياشى يكرميدر ||
(برمحل كوستر حرف جر ايله برلكده زمان حال صورتيله
مستعمل اوله‌رق برحركتى بيان ايدر) مثلا : er iſt nach
er iſt || er iſt nach Paris برينه Paris gegangen
اوشمدى سزكله كوروشه‌مز ، سزى قبول nicht zu ſprechen
ايده‌مز ، اوتكله قونوشمق كوچ || es iſt erſt Montag
دها (هنوز) بازارايرتسى || es iſt zu erwarten daß...
بكلنيلوركه ... ، ظن اوليه بيلوركه ... ، اميد ايديلوركه ... ||
hier iſt nicht gut— wegen der (Fliegen) بوراسى

Sehnen (ـُـ z فه مطلا) [اورته آلمانجه senen
ſchmerzlich verlangen] —ſich nach etwas برشيئى كال
اشتياق وارزوايله بكلمك ، انتظار اچمك || ich ſehne mich danach
وكذا : فعل يكشخصى اوله‌رق ihn wieder (es ſehnt mich)
zu ſehen اوكا (بك) كوره‌جكم كلدى ، اوتى كورمكى اوزليوروم ،
اوتى اوزليوروم .

Sehr (ـُـ z حا) [قديم آلمانجه sêro ſchmerzlich]
بك ، زياده ، چوق || er wird —bald kommen اوشمان
نرده ايسه كله‌جك ، چابوق كله‌جك ، شمدى كاور ، چوق
طورميه‌جق || —viel ، —recht بك چوق ، بك زياده || —ſo
اوقدر ... (كه) .

Seiche (ـُـ z امؤ) (55) (sans pl.) (عو) =Piſſe .

Seichen (ـُـ z فه لا +) a. (21) (عو) =piſſen .

Seicht (ـُـ z ص) (21) [اورته آلمانجه sihte
durchwatbar] آز بوكسك ، آلچق ، منخط ، صويى آز ،
يوريه‌رك كچيله‌بيلور (صوحقنده) ، صيغ || چوق بر درينلكه
واصل اولميان || (عقل ، فكر حقنده) محدود ، قيصه ،
سطحى (قوهٔ مفكره) ، درايتسز || er ſtoſ— بينسز (قفا).

Seid (ـُـ z) (ſein فعلنك زمان حال وصورت امريه‌سنك
ايكنجى جمع شخصلرى) .

Seide (ـُـ z امؤ) (55) [لاتينجه seta Thier-haar دن
مأخوذ ايتاليانجه] ايپك ، حرير || (مج) dabei wird er
feine— ſpinnen اوتك اوندن ، بو ايشده براستفاده‌سى
اوليه‌جق .

Seidel (ـُـ z لا) a. (40) [لاتينجه si'tula Gefäß]
مشروبات وعلى الخصوص بيره‌يه مخصوص اولچو .

Seiden (ـُـ z ص) (21) [Seide] ايپك ، ايپكدن
ايپكلى || ايپك كبى .

Seiden,,... (z ...) —damaſt (ا م) (تجا)
شام (ايپكلى) قماشى || —raupe (امؤ) (تا طبيعه) ايپك
بوجكى (طرطيل) || —bau (ام) ايپكجيلك ، ايپك بوجكى
يتشديرمه || —fabri'k (امؤ) ايپك فابريقه‌سى || —gehäuſe
(لا) ايپك بوجكنك قوزه‌سى || —geſpinnſt (لا) —garn
(ا لا) (تجا) ابريشم || —haar (ا لا) ايپك كبى صاچ ||
—haſpel (امؤ) (صنع) ايپك چيقريق دولابى ، المكه ||
—papier (ا لا) (صنع) ايپكلى كاغد || —ſpule (امؤ)
ابريشم مقره‌سى || —waare (امؤ) اشياى حريريه ، ايپك
ايپكلى قماش ، ايپكلى اشياى تجاريه || —weich (ص) ايپك
كبى يموشاق || —zucht (امؤ) = —bau || —züchter
(ا م) ايپك بوجكجيلكى ايدن ، بوجك طوتان .

Seife (ـُـ z امؤ) (55) [قديم آلمانجه seifa = لاتينجه
sebum Talg] صابون || —kochen وياخود ſieden
صابون اعمال اچمك .

Seifen (ـُـ z فه متع) صابونلمق .

Seifen,,... (z ...) —napf (ا م) صابون
قونيله‌جق دليكلى طباق || —balſam (ام) =Opodeldok ||
—kraut (لا) (نبا) كوكى ودالرى ويپراقلرى صويى كوپوردير
نبات،صابون اوتى ، چوكن || —ſiederei (امؤ) صابون
اعمال اولنان محل ، صابون فابريقه‌سى .

سنكاردنطولايى ايودكل ‖ hier ist theuer leben بوراده يشامق
بهاليدر، بوراده چوق پارهايله يشايلور، بوراده يشامق احتياج
چوق پاره صرف ايدر ‖ (حسابده) 5 und 2 sind sieben
بش ايله ايكى يدى ايدر ‖ ! -- es sei! es mag بلكه ! ،
احتمال ! ‖ ! so sei es اويله اولسون ! اولسون ! هايدى‌بقالم!
sei es im Guten sei es im Bösen كرك ايلك وكرك
كوتولكده‌اولسون ؛ كرك ايولك وكركسه كوتولكجه ‖ (مضاف
اليه ايله برلكده) — der Ansicht . . . فكرنده بولنمق ‖
er ist ganz des Teufels اوئى بسبتون شيطانلرضبط ايتمش،
اوكا شيطان نفوذ ايتمش ‖ in Paris— پاريسده بولنمق، اولمق،
امرار وقت ايتمك ، يشامق ‖ bei Kasse— پاره طوتمق ‖
was ist Ihnen ? نه‌كز وار ؟ خسته‌ميسكز ؟ بريركزمى
آغرييور؟ راحتسزميسكز ‖ mir ist besser (براز) ايوجه‌يم‖
ich weiß nicht wie mir ist جيلام نه‌يم وار ، بكا نه اوليور‖
es ist mir so, als ob ich es gehört hätte بن بوئى ، اوئى
ايشتدم كبى كليور ، بن ايشتدم ايدى ظن ايدرسه‌م ‖
Das ist Alles schon da gewesen بونلرك هيچ برى يكى
برشى دكل ، بونلرك ، بونك هپسى كلور كچر ، بز بونلرك هپسنى
كوردك كچردك، بوكا كلنجه‌يه دكين دها نار كوردك ‖ ? wie ist's
نه وار نه يوق ؟ ، نصل ؟ ايشلر نه صوڭرده ‖ was soll
?— das بونه (ديمك) اوله‌جق ؟ ‖ ei, das wäre (noch
schöner) اوت بوده بواكسيك ايدى ! ، ايشته اوقت ! ‖ اى
نه ايش (بقالم) !

Sein (z ـَ) (اكثريا شعرده) "er" ضميرينك مضاف
اليهى=seiner مثلا : —erinnere dich اوئى خاطرله ،خاطريكه
كتور ‖ (اوكا عائد) —sind (die Häuser) اولر اونكدر‖
[قديم آلمانجه siner ، sina ، sinaz] (م و ضمير ملكه)
‖ sein (م) ، seine (مؤ) sein (لا) a. ㉑ اونك ‖
einer seiner Freunde اونلرك دوستلرندن برى ، بريسى ‖
mein und— Bruder بنم و اونك برادرى (برادرلريمز) ‖
—e vielen Freunde انك برچوق (اولان) احباسى ‖ [اورته
آلمانجه siner] (ضمير ملكه) Seiner (م) Seine (مؤ)
der (die, das) Seine (لا) Seines وياخود دها زياده
مستعمل اولەرق : Seinige اونككى .

Seiner (ـَ z ضم شخص) ("er" ضميرينك مضاف اليهى)
كندندن ، كندينه ، ("man" كلمه‌سنه مضاف اليه) كندينك ،
كندينه ، كندندن مثلا : — nicht mehr mächtig sein
آرتق كنديسنه صاحب اوله‌مامق .

Seiner-seits (ـَ z ـَ z حا) كندى طرفندن ، طرفندن،
كنديسى اينه ، اوكا ، كنديسنه كلنجه ، اوايسه .

Seines - gleichen (ـَ z ـَ وكذا ـَ ـَ z ا لا)
(inv) كندينه بكزه‌يان ، كندينك مشابهلرى ، وكذا ، هكذا
(اولان) كندى كبيلرى ، كندى جنسى وامثالى ‖ Jemand
wie— behandeln برينه اقران وامثالى كبى معامله ايتمك .

Seinet-halben (ـَـَـَ z) ، wegen = (ـَ „—) ،
willen = (ـَ „—) جمله‌سيده (ضمير شخصى ايله برلكده
حرف جر) اونك سببنه ، اونك خاطريچون ، اونك يوزندن .

Seinige ، **Seinige** (ـَـَ z (مرا . sein) كنديككى.

Seit (ـَ z حرف جر مضاف اليه ايله) دنبرى ، اعتباراً ‖
—lange er ist— چوق (وقت) دنبرى ، خيلى وقتدر ‖
10 Jahren fort او اون سنه‌دنبرو بوراده يوق ، بوراده
بولنمييور. اوكيده‌لى اون سنه اولدى ‖ (حر حا) =seit-dem .

(Seit,...) (z ـَ...) "Seite" ‖ grätschen— (ا لا)
بجاقلرى يانه آيرمق ‖ "seit" ‖ dem— (كذا ـَـَ z حا)
دنبرو ‖ (حر حا) ... دنبريكه ‖ wärts— (حا) يانه‌طوغرى،
يان طرفه .

Seite (ـَ z امؤ) ⑮ [قديم آلمانجه sîta] طرف ،
يان ، جناح ‖ Jemand von der— ansehen برينه يان
طرفدن ، ياندن باقمق، يوقيلندن كورمك (باقمق) ‖ (براى تحقير
ويا شاشيره‌رق) يان باقمق ‖ (اوقوده) auf der —liegen
يانى اوزرينه ياتمق ، يان ياتمق ‖ die Hände in die —n
stemmen اللرنى يانه قالچه‌لرينك اوزرينه قومق ‖ Stiche
in der — haben يانى ، بوكرى دليك (دشيك) اولمق ‖ sich
vor Lachen die —n halten كولمكدن كيركارينى طوتمق‖
etwas bei — legen برشيئى برطرفه قويمق ، قالديرمق
(قصديلك) برطرفه آتمق ‖ etwas von (ياخود : nach) allen
—n betrachten برشيئى هرجهتندن تماشا ايتمك ، برشيئك
هرنقطه‌سنى، جهتنى، احتمالنى، نظر مطالعه‌يه آلمق ‖ Jemand
bei seiner schwachen —fassen برينك ضعيف طرفنى كوشك
جهتنى بولمق ، ضعيف جهتنى يقالامق ‖ Alles von der
guten— nehmen, ansehen هرشيئك (يالكز) ايو طرفنى
كورمك ، هرشيئى (يالكز) ايو طرفندن مطالعه ايتمك ، يالكز
ايوجهتى حساب ايتمك‖ (mein Oheim) von mütterlicher
—her وياخود mütterlicher-seits والده‌مك برادرى ، دائم،
والده طرفندن اولان عموجه‌م‖ طرف ‖ —Jemand auf seine
bringen برينى كندى طرفنه جلب ايتمك ‖ يوز، جبهه ، طرف‖
—vordere اوك طرف ، يوزطرف ‖ (يازى ومطبعه) صحيفه‖
verkehrte—(einer Münze) برسكه‌نك ترس طرفى، يوزى‖
auf der faulen— liegen مسكينلك، ياتديغى يرده شورايه
بورايه دونمك ، اوزانمق ‖ —(bei : كذا) Jemand auf die
nehmen برينى بركناره ، طرفه چكمك ‖ etwas auf
وياخود bringen —(bei : كذا) die (über : وياخود)
schaffen : برشيئى كيزليجه برطرفه آتمق ، آشيرمق ‖ —bei
legen (براى تصرف) قالديرمق ، صاقلامق ‖ allen Haß
bei —legen باجمله كين وغرضى ، خصومتى اونوتمق، برطرف
ايتمك ‖ —n nach allen هرطرفدن ، هرجهتدن هرطرفه ،
هرجهته ‖ (قصابلقده) اتك يانى،قبورغه طرفى ‖ (ع وبحر)
جناح ، يان =Flanke .

Seiten,... (z ـَـَـَ...) —marsch (ا م) (ع) يان
يورويش‖ —angriff (ا م) (ع) يان هجومى ‖ —ansicht
(ا مؤ) ياندن كورنش ‖ (معمارى ورساملق) پروفيل ‖
—erbe (ا م) ، —erbin (ا مؤ) وارث عن الكلاله ،
ايكنجى درجه وارث ، وارثه ‖ —gewehr (ا لا) (ع)
(آلت جارحه) قليج ، قصاطوره،سونكو ‖ —schmerz (ا م)
يان،بوكور آغريسى،صانجيسى‖ —weg (ا م) =Neben-weg .

Seitig (ـَ z ـ) ⑳ [Seite] . . يوزلى . ياكلى‖
—zwölf اون ايكى وجهلى .

Seitlich (ـَ z ـ) ⑳ [Seite] يان جهتده ، يانده
واقع ، كائن ، يانه دوشن ‖ مرافق ، جانبى .

Sekante (‾سَنَتَ z ١ مؤ) (51) [لاتينجه] (ريا) قاطع .

Sekond(e) = **Lieutenant** z - ‾ lön te'nan'e'te (‾) ١ م) (56) [فر](اسكيدن) ملازم ثانى شمدى بومقامده يالكز Lieutenant كلەسى مستعملدر .

Sekret (‾- ١ z لا) (38) [لاتينجه] ايالت لساننده —e (جم) حفظ الصحه : داخل بدنده قاندن ايريلوب چيقان اخلاطات ، افرازات . || Abtritt=

Sekretär (‾-- ، z ، اكثريا : ‾‾‾ z ١ م) (38) [لاتينجه‌دن مأخوذ فرانسزجه] بردائو ، نظارت ويا برشخصك كاتبى ، مكتوبجى ، منشى ، ديوان افنديسى || يازيجى .

Sekretariat (‾(‾)--- z ١ لا) (38) [لاتينجه] كاتبلك خدمت ومأمورتى ، كتابت || كتبه اوطەسى ، قلم .

Sekt (‾ z ١ م) (38) [ايتاليانجه vino se'cco] كنكره‌لك شراب || شمال‌ايالتلرنده Champa'gner= .

Sekte (‾‾ z ١ مؤ) (51) (امور مذهبيه) برصاحب مذهبك فكر ومذهبنه تابع اولان جماعت || مذهب .

Sektion (‾(‾) ts ‾ z ١ مؤ) (49) فصل ، قسم || دائره ، شعبه || يافته (=Ab=theilung) هردين ومذهبك عبادت ورسم آينلرنده‌كى اصول وصره ، مناسك || برجسدك قصيله اعضاى كامله‌نك منتظماً واصوليله معاينه وتشريحى ، تقطيع ، (ع) مانقه .

Sektions„... (‾... (‾) tss ‾ z) —weise (حا) خصوصيله (ع) مانقه ايله ، مانقه مانقه .

Sektor (‾‾ z ١ م) [لاتينجه] (ريا) قطاع دائره .

Sekundaner (‾‾‾ z ١ م) a. (40) [لاتينجه] ايكنجى صنف طلبه‌سى ، صنف ثانيدن اولان طلبه .

Sekunde (‾‾‾ z ١ مؤ) (53) [لاتينجه] (دقيقه‌نك التمشده برى) ثانيه .

Sekundi(e)ren (‾‾‾ z فع متع) a. (21) [لاتينجه] دوئللوده برينه شاهدلك ايتمك ||(موسيقى) رفاقت ايتمك ، اويمق .

Sela (‾‾ z حرند) [عبر] لقردى‌ارەسنده !— ,abgemacht ارتق اولدى بتدى ! اه ، اولدى بتدى ارتق !

Selb (‾ z صـ) (21) [قديم آلمانجه selp] || das in sich bleibende [اكثريا حرف تعريف معين ايله برلكده zur —en : نادراً حرف تعريفسز اولەرق || der selb(ig)e Stunde عين ساعتده .

Selb„... (‾... z) —achte (r) او (مؤنث) ويدى ديكرى ، او (مؤنث) سكزنجى اولەرق || —ständig (صـ) باشلى باشنه اولان ، صربست ، يالكز ، غيرتابع .

Selber (‾‾ z) [selb] ضمير مقامنده مستعمل حال اولەرق : selber || ich— بن كندم ، بن كندى كنديمه ، بالذات بن .

Selbig (‾‾ z صـ) (21) =selb .

Selbst (‾ z ضميرمقامنده مستعمل حال) بالذات (كندى)، كنديسى ، اكثريا ضميرشخصى برلكده : —ich بن بيله ، بالذات بن || تكدير وتعذير اثناسنده قارشولق وياى ويريلوركن : عارسز ! سنسك عارسز ! ، عارسز سنسك ! || برينك ، برشيئك فوق العاده درجه‌يه مالك اولديغى كوسترمك مقامنده : sie ist die Güte— او (مؤنث) لطف وكرمك ، ايولكك مثال مشخصيدر ، ايولك اونده تجسم ايتمشدر || —von ، aus sich— || كنديلكندن ، كندى كنديله ، das geht von— بو ، او كندى كنديله اولور || —das versteht sich von البته ، تكراره ، تعريفه حاجت وارمى ، سويلمك استرمى (يا) || (ضمثلا) —ist der Mann انسان هيچ‌بروقتده‌آخره كوكناملى || (حا) حق ، بيله — seine Freunde ، seine Freunde — كندى دوستلرى بيله ، حق كندى دوستلرنده ، بيله || —wenn اكر ... بيله ، حق .

Selbst„... (‾... z) —quäler (١ م) كندى كنديى ييوب بتوران || —bewußtsein (١ لا) حس دروق || كنديه اعتقاد || بعضاً = Dünkel || —entleibung (١ مؤ) كندى كنديه قيه ، انتحار ، كندى كنديه سوء قصدايتمه || —herrschaft (١ مؤ) حكومت مطلقه ، سلطنت مستقله || قوۀ ذاتيه || —laut(er) (غرا) Mit-laut ك مقابلى) صدالى حرف ، ووايل || —lob (١ لا) =lob Eigen= || —los منفعت ذاتيه‌سى دوشونميه‌رك ، فدا ايدرك ، كندى استفاده‌سنه باقميه‌رق || —mord (١ م) انتحار || —redend (صـ) : redend —es ist البته ، شبهه‌مى وار ! هاى هاى || —verständlich (صـ) كندى كنديله اكلاشيلان ، ايضاحه حاجت اولميان || (حا) طبيعى ، البته ، بالطبع || —zünder (١ م) (كيم) هوايه تماسله علولن تركيب كيميوى ، حامل الحراره ، آتشدار .

Selbstisch (‾‾ z صـ) (21) منفعت پرستانه ، يالكز كندى چيقارينى دوشونان .

Seldschucke (‾‾‾ z ١ م) (52) Seldschukin (امؤ) (51) آل سلجوقدن ، تبعۀ دولت سلجوقيه‌دن بولنان اركك ، قادين .

Selekta (‾‾‾ z ١ مؤ) s—pl. sg. inv. [لاتينجه] صنف عالى .

Selektaner (‾‾‾ z ١ م) a. (40) برمكتبك ، دارالتحصيلك صنف عالى طلبه‌سى .

Selen (‾- z ١ لا) (sans pl.)(28)[روم] (كيم)(١٨١٧) سنۀ ميلاديه‌سنده برتسه ليوس طرفندن كشف اولنان واجسام بسيطه‌دن بولنان) سلينوم .

Seleno„... (‾‾‾... z) [روم] (Mond„...=) seleno . —graphie (١ مؤ) آيك تعريفاتى ، خريطه‌سى ، توصيف القمر ، مهتا .

Selig (‾‾ z صـ) (21) [قديم آلمانجه sâlic اولوب غوت لساننده sêls gut دن مأخوذ] بختيار ، مسعود || —er ist ganz سونجندن ، مسعوديت ومحنونيتندن اوله‌جك ، بايله‌جق ، پك سونيور ، آغزى قولاقلرينه واريور || (اشيا حقنده) موجب سعادت وبختيارى || مرحوم ، مغفور ، رحمت الهيه‌يه مظهر اولان || —Gott habe ihn جناب حق رحمت ايليه ، رحمةالله عليه || mein—er Vater مرحوم پدرم ، mein Vater—(er) رحمتلى پدرم || (عو) —sein سرمست ، سكرحال اولمق .

Selim (‾‾ z ١ خاص) (56) (على الخصوص سلاطين عظام عثمانيه‌دن بعضيلرينك اسم عاليلرى) سليم .

Sellerie (‾‾‾ z و ‾‾‾ z ١ م (١ مؤ) (sans pl.) (56) (نبا) كره‌وز .

Selten (‾‾ z صـ) (21) [قديم آلمانجه sëltan] (häufig كلەسنك مقابلى) نادر || das ist nichts Seltenes بونادر ، ناديده برشى دكل ، كورولمامش برشى دكلدر ، فوق العاده

برشی دگل|| آز وقوعه ، وجوده کلورڭ ، مستثنا ، خارق‌العاده ،
تحف ، غریب|| —nicht خیلی، اولدقجه ، اکثریا || ich gehe
so—als möglich hin بن اورایه ممکن اولدیغی قدر آز کیدرم،
پك نادر کیدرم .

Selter (ـٚـ z ا مؤ) (inv.) سلچ ، زه‌لتس معدن صویی .

Selters (ـٚـ z ا خا لا) (جغر) آلمانیاده ناصساو
ولایتنده سلچ ، زه‌لتس کویی .

Selterser-Wasser (ـٚـ ـ ـ z ا لا) [Selters]
Selters-Wasser (ـٚـ ـ ـ z دها زیاده مستعمل اوله‌رق
ا لا) a. ⓐ زه‌لتس صویی .

Seltsam (ـٚـ z ـ) ㉔ [قدیم آلمانجه sëltsâni]
تحف ، غریب، عجیب ، خلاف‌معتاد ، خارق العاده ، مراق‌آور .

Semele (ـٚـ ـ z ا خا مؤ) ㊽ (اسا ، هیلن) تب
قرالی « قادموس » ڭ قزی سه‌مه له .

Semester (ـٚـ ـ z ا لا) a. ⓐ [لاتینجه] آلتی ای
مدتی ، آلتی آیلق .

Semi,,... (ـ ـ ـ ـ z) [لاتینجه = halb] .

Semikolon (ـٚـ ـ ـ z ا لا) ㊱ (جمی‌کذا : ...kola)
(غرا ، مطبعه) بو آتته ویرکول، برنقطه وبرویرکولدن مرکب
اشارت تنقیطیه .

Seminar (ـ ـ ـ z ا لا) مدرسه || (مکتب خواجه‌لری
ایچون مؤسس) دارالمعلمین .

Semiotik (ـٚـ ـ ـ z ا مؤ) ㊾ [روم] خسته‌لقلرك
علامتلرندن بحث ایدن علم ، مبحث الدلائل، تعریف الدلائل .

Semit (ـ ـ ـ z ا م) ㊿ [Sem ، حضرت نوحك
اولادندن] ، in— (ا مؤ) ㊿ سام‌سلاله‌سندن اولان ارکك ،
قادین || بعضا = Jude ، Jüdin .

Semmel (ـٚـ z ا مؤ) ㊿ [قدیم آلمانجه sëmala
اولوب لاتینجه simila feinstes Weizenmehl] اوزون
وفقط اوفاق وبیاض اکمك || die Waare geht ab wie
n— warme . . . مال ، اشیا صیویریا صوریلیور .

Senat (ـ ـ z ا م) ㊳ [لاتینجه] (قدیمده روماده
وشمدی الآن حکومت ، شهر ومکاتب عالیه‌ده) مجلس عالی ،
سناتو ، مجلس کبیر .

Send,,... (ـ ـ ـ z) bote— (ا م) بر ایش کوردرملك
اوزره (اکثریا اوروپا شهرلرنده بلدیه نظارتنده اوله‌رق)
برمحله کوندریلان وصوقاقلرده بو ایش ایچون بولنان آدم ،
اقسپرس، آلمانیاده دینست‌مان دخی دنیلور||هرقنغی برمأموریتله
برمحله کوندریلان مبعوث ، مأمورمخصوص .

Senden (ـٚـ z قه متع) a. ㉒ [قدیم آلمانجه sentan
اولوب غوتجه Reise معناسنه اولان sines کلمه‌سندن مأخوذ ||
(م ا . Gesinde] (ماضی صورتی : sendete و sandte ||
صیغهٔ شرطیه‌سنك ماضیسی : sendete || اسم مفعولی: gesendet
و gesandt) اکثریا schicken کلمه‌سنه نظراً دها کبارجه
اوله‌رق : ارسال واسرا اتمك ، اعزام اتمك .

Sendung (ـٚـ z ا مؤ) ㊾ [senden] ارسال واسرا ،
کوندرمه، اعزام|| (بردفعه‌ده کوندریلان اشیا) eine—Samen
برکره‌ده ارسال قلنان مقدار تخم ، برکوندرملك || مأموریت ،
وظیفه ، خدمت .

Senegal (ـٚـ ـ z (ا خا م) ㊱ (جغر) نهر اسمی ||
(ا خا لا) فرانسزلرك سنغامیاده اولان مستملکاتی : —der
سنه غال نهری || سنغال قولونیسی ویا مستملکاتی .

Senegambi-en (ـٚـ ـ ـ z ا خا لا) b. ㊵ (جغر)
آفریقاده کائن سنه غامبیا قطعه‌سی

Senf (ـ z ا م) ㊳ [قدیم آلمانجه sënaph اولوب
لاتینجه sina'pi دن مأخوذ] خردال || (مجا) (عمو) سوز ،
لاف machen —von etwas einen langen اوفق برشیدن
(سوزی ، شیئی ، لقردی‌یی اوزاتوب) برچوق لقردی ، سوز
یاپمق، چیقارمق، اوفق اهمیتسز برشیدن برطاقم لقردیلر یاپمق ||
seinen —dazu geben بیان فکر وملاحظه اتمك ، برشی
حقنده سوز سویلمك .

Senf,,... (ـ ـ ـ z) gurke— (ا مؤ) خردالی خیار
تورشوسی|| büchse— (ا مؤ) خردال قوطوسی||pflaster—
(ا لا) (طب) خردال یاقیسی || umschlag— (ا م) =
pflaster— .

Sengen (ـٚـ z قه متع) a. ㉑ [قدیم آلمانجه sënkan :
singen machen] (آتش واسطه‌سیله برشیده بولنان الیاف،
طمار ، تویك وامثالی یاقمق) اوتولمك ، داغلامق ، آلازلمق ||
(بحر) تعمیر اولنه‌جق برکمی‌یی الك محللرنده بولنان زفتی
چوزولوب آقمق ایچون: — یاقمق، آلازلمق || (کونش حقنده)
یاقمق || (فه لا +) یاقمق ، قاوورولمق ، صارارمق .

Senior ، senior (ـ z ـ (ـ) ـ) (inv.) [لاتینجه
(ju'nior کلمه‌سنك مقابلی) (اولاد) اکبر || (ا م) ㊸
برهیئت ، جمعیت ، ارکاننك الك قدملیسی ، یاشلیسی ، بیوکی .

Senk,,... (ـ ـ ـ z) zeit— (ا مؤ) (بغچوا) طالدیرمه
زمانی|| grube— (ا مؤ) لغم چوقوری، چوقوری = loch—
(ا لا) (اوزوم باغلرنده) طالدیرمه چوقوری=grube— ||
reis— یکیدن کوکلشمك اوزره طوپراغك آلتندن کچیریلان
آسمه دالی ، طالدیرمه .

Senkel (ـٚـ ا م) a. ㊵ [قدیم آلمانجه sënchil ||
senken کلمه‌سنه منسوب] سیچیم ، غیطان || = Loth اوجی
قورشونلی ایپ ، اسقاندیل ایپی .

Senkeln (ـٚـ z قه متع) a. ㉑ [Senkel] (das
Mieder)— قورصه‌یی باغلامق .

Senken (ـٚـ z قه متع) a. ㉑ [قدیم آلمانجه sënchan ||
sinken کلمه‌سیله متناسب] ایندیرمك ، اکمك : آلچالتمق ،
اشاغی آلمق || ایندیرمك ، چوکرتمك ، کوچرتمك || (بغچوا)
ab-senken= || sich— (فه مطا) اینمك، آلچالمق ، اکلمك،
یاتمق || سینمك ، اینمك || کوچمك ، چوکمك || der Schlaf
senkt sich auf seine Augen اویقودن کوزلری قپانیور ||
sich— بریولك آلتنده ازلمك ، بلی بوکولمك ، (ابنیه حقنده)
یاتمق ، باصمق ، چوکمك .

Senkig (ـٚـ z ـ) ㉔ [senken] (اراضی حقنده)
چقور ، آلچاق .

Senkung (ـٚـ z ا مؤ) ㊵ [senken] ایندیرمه ،
آلچالتمه ، چوکرتمه || اینمه ، آلچالمه ، چوکمه : میللنمه ، یقوش
اولمه || طالدیرمه || اینیش ، یقوش ، میل ، بایر اراضی ||
برابنیه‌نك کوچمسی .

Senn (ـَ z ا م) (51) ، كذلك Senne (ــَ z ا م)(52)
Senner (ــَ z ا م) a. (40) [Sane كه‌سیله متناسب]
وبوكا علاوةً Senn(er)in (ا مؤ) (50) صغیرتماج (اركك ، قادین) .
Senn„... (z ـَ ...) —hütte (ا مؤ) اصوچیرده‌ده یبفر ، (قاچاق) اعمالنه مخصوص مانده‌ره ، قلبه .
Senna (ــَ z ا مؤ) (مفردی .inv جمعی ة—) [عر] (نبا) Sennes=strauch= .
Senne (ــَ z ا م) (52) Senn= || (ا مؤ) قوندلق، ایشلنمه‌مش وغیرمنبت خالی اراضی (Heide=) .
Sennen (ــَ z فعلا +) a. (21) b. (21) [Senn] صغیرتماجلق اتمك ، صغیرتماجلق حالنده بولنمق .
Sennerei (ـَــَ z ا مؤ) (49) [Senn] (آلپ طاغلرنده) سود كارخانه‌سی .
Sennes„... (z ......ـَ) — blätter (جمع لا) (نبا) سنامكی یاپراغی || —strauch (ا م) (نبا) سنامكی .
Sennheim (-ـَ z ا خالا) (56) (جغر) (یوقاری‌الساسده كائن زه‌نهایم) سرنه كوبی .
Sensal (-zène-z ا م) (38) یاخود (51) [ایتا] (تجا) دلال ، سمسار || صراف .
Sense (zènᵉ'-zé ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه sëgansa] [das schneidende (زرا) اوراق || mit der— abmähen اوراقله بیچمك .
Sensen„... (zèʼʼnᵉ-z...) —eisen (ا لا) (صنع) اوراق دمیری || —mann (ا م) (ع) اوراق كبی صلاحله مجهزعسكر || اوراقجی || (عجا) اولوم || —schmied (ا م) چفتچی آلاتی اعمال وفروخت ایدن تیمورجی || —stein (ا م) اوراقجیلرك اوراقلرینی بیله دكلری طاش .
Sensitiv (-ـَ-zène-z صـ) (24) [لاتینجه] حسی، حساس.
Sente (ــَ z ا مؤ) (53) (بحر) اینجه وقولای بوكیلور لاطه .
Sentenz (zènᵉ-té' nᵉtssᵉ ا مؤ) (49) [لاتینجه] حكمت ، حدیث ، كلام كبار || قاعدهٔ كلیه ، قضیه || حكم ، اعلام ، قرار ؛ فتوی .
Separat (ـَ--- z صـ) (24) [لاتینجه] آیری ، متفرق ؛ آیریجه ، كیزلیجه اولان .
Sepia (ـــَ z ا مؤ) (54) [لاتینجه] (تاطبیعه) صوبیه ، مركب بالیغی|| (رسامقده) مركب بالیغنك سیاهندن‌چیقاریلان بویا ، سه‌پیا .
Septe (ــَ z ا مؤ) (53) (پیكه‌ت اویوننده) یدی عدد بربرندن برنومرو فرقلی كاغد ، یدی .
September (ـَـَــ z ا م) a. (40) [لاتینجه] ایلول (آیی).
Septett (ـَــ z ا لا) (38) [لاتینجه] یدی صدالی موسیقی پارچه‌سی .
Septima (ــَــ z امؤ) (مفردی .inv ، جمعی ة—) [لاتینجه] یدنجی صنف ، صنف سابع .
Septisch (ـــَ z صـ) (24) [روم | چوریدیجی ، عفنی .
Septuagesimä (ـــَ- gḥ ــَــ z) (.inv) [لاتینجه] Sonntag— بیوك پرهیزك برنجی بازار كوننده اوچ هفته اولكی بازار كونی .

Sequens (ـَـ z ا م) (مفردی .inv جمعی ...ntes) [تام لاتینجه] صكره‌دن كلان ، مابعد اولان ، عاقبتنده ، نتیجه‌سنده چیقان || رفیق .
Sequenz (ـَـ z ا مؤ) (49) [لاتینجه] (كاغد اویوننده) عینی رنكدن اولان كاغد صره‌سی ، سلسله‌سی .
Sequester (ــَـ z ا م) a. (40) [لاتینجه] (عد) حجز (ایجه) ، سقوه‌ستره ، موقتاً ضبط ایدوب قپامه .
Sequoi-e (-Ī-ŏ ssé-kouó' ا مؤ) (53) (41) [قالیفورنیاجه] (نبا) قالیفورنیاده یتیشان بو نامله موسوم جسیم آغاج .
Sera-i (-ـَ- z) [فارسی || Wohnung] ، Serail (فرانسزجه تلفظ اولنور) ایكیسیده (ا م (ا لا) (56) سرای (همایون) .
Serajewo (ـَـــ z ا خالا) (56) (جغر) بوسنه‌ولایتنك مقرادارەسی اولان سرای بوصنه ، بوسنه سرای شهری .
Serape-um (ـَـــ z ا لا) (41) اسكی مصریلرك طاپیندقلری سراپیس نام بیلانه مخصوص معبد .
Seraph (f ـَ- z ا م) (38) [عبر] (جمعی اكثریا : —im ، كذلك : —in (ـَ- z ـَ f) ، ایكیسیده كذلك مفرد اوله‌رق استعمال اولنور) ملائكهٔ مكرمه‌نك برصنفی اسرافیلیون.
Serask(i)er (ـ)(ـ) ـَـ- z ا م) a. (40) [فارسیدن مأخوذ || Haupt des Heeres] سرعسكر .
Serbe (ــَ z ا م) (52) ، Serbin (ا مؤ) (50) صرب، صربلی (اركك ، قادین) .
Serbi-en (ـَــَ z ا خالا) b. (40) (جغر) صربستان.
Serbisch (ـَـ z صـ) (24) صربجه|| صربستانه ، صربیه‌یه مخصوص ، متعلق .
Serenade (ـَـــ z ا مؤ) (53) [فر] برینك شرفنه اوله‌رق كیجه‌لین خانه‌سنك پنجره‌سی اوكنده ویریلان قونسر ، چالینان چالغی .
Serenissimus (ـَـــَـ- z)(صـ) Durchlauchtigkeit|| (ا م) (.inv) حكمدار ، اجرای سلطنت ایدن ، حكمران اولان پرنس .
Sergeant (ssèrᵉjä'zèrᵉ... : كذا ،nᵉlᵉ ا م) (51) [فر] (ع) چاوش .
Seri-e (ـــَ z ا مؤ) (53) [لاتینجه] صره ، صنف ، ترتیب || طاقم || (ریا) سلسله .
Sermon (ـَـ z ا م) (38) [لاتینجه] =Predigt ، خصوصیله كنایه اوله‌رق (عمو) .
Serös (ـَـ z صـ) (21) [لاتینجه] (طب) (حفظ الصحه) صولی ، آچیق ، مصلی .
Serpentin (ـَـَـ z ا م) (38) [لاتینجه] (معد) سرپانتین دیلان قویو رنكلی وسرت طاش .
Service (فرانسزجه تلفظ اولنور) (.inv) [لاتینجه‌دن مأخوذ فرانسزجه] سفره طاقمی || (ع) صرا . Services || یمك صره‌سی (یكدیكرینی تعقیب صره‌سی) || كذا : (صرا . Bedienung bedienen مصدرندن) .
Servi(e)ren (ـَـ ۷ ـَ ss كذا : ... z فعلا ± وفعه متعد) a. (21) —(den Tisch, die Tafel) سفره‌نك طاقملرینی قویمق ، ترتیب ایتمك || سفره‌ده یمك ویرمك ، خدمت ایتمك .

Servi-ette (ـَـْ (ـِ) ي ـَ ss كذا : ... z ا مؤ) (52) (يمك) حاولوسى .

Servi-etten„... (ـَ (ـِ) ي ـَ ss ـِ، كذا : ...z) —band (ا لا) ، —ring (ا م) حاولى خلقه‌سى .

Servil (ـَ ي ـَ z ـه) (21) [لاتينجه] = knechlisch .

Services (ss-vi'se-ss كذا : ... z ا لا) (inv.) (sans pl.) (ع) [لاتينجه‌دن مأخوذ فرانسزجه service] اوكيراسى ، كيرا پاره‌سى .

Servitut (ـَـْ ي ـَ z ا مؤ) (49) [لاتينجه] (عد) ماللنه اولان حق تملك .

Sesam (ـَـْ z ا م (ا لا) (56) (sans pl.) [روم] (نبا) سوصام ، سمسم ، شيرلغان .

Sesel (ـَـْ z ا م) a. (11) [لاتينجه] (نبا) فصيله‌ سيوانيه‌دن انجدان رومى ، خورس كوزى ، كاشم .

Sesostris (ـَـْ z ا خا لا) (inv.) مصر قراللرندن : سزوستريس .

Sesqui„... (zè'ss-e-koui...) [لاتينجه] اسمله برلكده anderthalb = اكثريا (كيِ) —orb'd (بريجق نسبتنده) سسكوى اوقريت .

Sessel (ـَـْ z ا م) a. (40) [قديم آلمانجه sëzal اولوب غوت لسانده sitzen معناسنه اولان sitan دن مأخوذ] (آرقه‌لى اسكمله) صندالیه ، قولتوق .

Seßhaft (ـَـْ z ـه) (24) [قديم آلمانجه sez Sitz] = an-sässig .

Session (ـَ (ـِ) ـَ z ا مؤ) (49) [لاتينجه] اجتماع ، انعقاد || برمجلسك مدت مذاكراتى .

Sester (ـَـْ z ا م) a. (40) [قديم آلمانجه sëstere اولوب لاتينجه sexta'rius دن‌مأخوذ] (اسكى برنوع‌اولچك اكثريا = ١٥ آلمان ليتره اولچوسى فقط بعضاً دها زياده) سه‌تيه .

Setz„... (z ـَ...) —fehler (ا م) (مطبعه) ترتيب خطاسى ، مرتب خطاسى || —hase (ا مؤ) ديشى طاوشان || —zeit (ا مؤ) (آوجيلق) قولوچقه ، ياوروله زمانى .

Setzen (ـَـْ z فعه متعه) و —sich (فعه معطا) c. (21) [قديم آلمانجه sezzan اولوب sitzen دن مأخوذ] قويمق ، وضع ايتمك || قونمق ، اوطورمق ، يرلشمك ، موضوع بولنمق ، اوزرنده يانمق || wohin سؤالى اوزرينه برحال ايله برلكده اوله‌رق · Jemand obenan— برينى يوقارى اوطورتمق ، باشه كچيرمك ، سفره‌نك باش‌طرفنه اوطورتمق ، آلمق an den Mund — آغزينه قويمق ، آتمق ، آلمق || den Topf an's Feuer— تنجره‌يى ، قابى آتشه قويمق ، اوطورتمق ||صاغلامجه ، يرلى اوله‌رق ربط ايتمك : — Knöpfe (an den Rock)— البسه‌يه (ستره ، بالتووامثالى) دوكمه ديكمك || einen Tisch an den andern— برسفره‌يى ديكرينه برلشديرمك ، برينك يانه‌ديكر بردانه دها قويمق || Alles daran —um etwas durchzuführen برشيئى يامق ، باشه چيقارمق ، اجرا ايتمك ، برشيئه موفق اولمق اوزره هرشيئى فدا ايتمك ، وار قوتى بازويه ويرمك ، اولانجه قوتى ، اقتدارينى صرف ايتمك ، هرشيئه تشبث واجتسار ايتمك ، وارينى يوغنى صرف ايتمك || sich auf's Pferd— باركيره بنمك || Jemand auf freien Fuß— برينى صاليويرمك ، سبيلنى تخليه ايتمك ، سربستيتنى اعاده ايتمك || (مجا) sich auf die Hinterfüße— (آرد آياقلرى اوزرينه) ديرنمك ، عناد ايتمك || sich auf (einen Zweig)— (قوش ، كابك وامثالى حقنده) برداله قونمق ، اوطورمق || etwas auf den Boden— برشيئى يره قومق || Frühstück auf den Tisch— قهوه آلتى يى ماصه ، سفره اوزرينه (قويمق) حاضرلمق || Geld auf eine Karte— اويونده بركاغده پاره باصمق || Spitzen auf ein Kleid— برالبسه‌يه تنتنه ديكمك || auf's Spiel— تهلكه‌يه ، مخاطره‌يه قويمق ؛ جرأت ايتمك || etwas aus der Sonne (in den Schatten)— برشيئى كونشدن قالديرمق (كولكه‌يه قويمق) || (مجا) etwas aus den Augen— برشيئى اهمال ايتمك ، برشيدن تكاسل ايتمك || (den Leuchter) aus der Hand— شمعدانى الدن براقمق ، (بر يره) قويمق || außer Gebrauch, Kraft— استعمالدن ساقط ايتمك ، قوتدن دوشورمك || etwas gegen Andres— برشيئى ديكريله مقايسه ايتمك || sich gegen etwas— برشيئه مقاومت ايتمك ، برشيئى رد ايتمك ، عليهنده بولنمق || den Fuß in (ein Haus)— بر اوه آياغنى باصمق ، آتمق ، كيرمك || (der Staub, Geruch) setzt sich in die Kleider توز ، قوقو البسه‌لره كيريور ، سينيور || sich bei Jemandem in Ansehen, Kredit— برينك نزدنده اعتبارينى آرتيرمق ، امنيت قزانمق || Himmel und Hölle in Bewegung— دنيايى آياغه قالديرمق || in Flammen— آتشلره يانمق ، آتش ويرمك || Jemandem (sich) etwas in den Kopf— برشيئى برينك قولاغنه صوقمق ، برشيئى قورمق || Mißtrauen in Jemand — برينه امنيتسزلك ويرمك ، برينك امنيتنى سلب ايتمك || برينه سوءظنده بولنمق || (جامجيلق) Scheiben in (ein-setzen) || ein Fenster— برپنجره‌يه جام طاقمق || einen Punkt über das „ i “ — „ i “ حرفى اوزرينه برنقطه قويمق || seinen Namen unter eine Schrift— برشيئك آلتنه اسمنى (امضاسنى) قومق ، برشيئى امضالمق || (einen Platz) unter Wasser— بر يرى صويه باصديرمق || sich zu Tisch— سفره‌يه اوطورمق ، يمكه اوطورمق || sich zur Wehr— قارشو قويمق ، مدافعه ايتمك ، مدافعه‌يه ، مقابله‌يه حاضرلنمق || (ضرب‌مثل) den Bock zum Gärtner— كدى‌يه سود ايناتمق (مرا . Bock) || sich zwischen zwei Stühlen— ايكى اميد آره‌سنده بولنمق || (فعمتعه) Jemandem eine Frist, einen Termi'n— برينه بروعده ، مهلت تعيين ايتمك || Jemandem (ein Denkmal)— برينك ابقاى نامى ايچون برهيكل ، ستون ركز ايتمك || den Fall— (برشيئى) فرض ايتمك || gesetzt, daß ... فرض ايده‌لمكه . . . || (موسيقى) بسته‌لمك ، موسيقه‌يه قويمق || höher (niedriger)— يوكسكه (آشاغه) قويمق ، برشيئك يرينى (آلچاتمق) يوكسلتمك || (اويونده) Geld— پاره قويمق || (آوجيلق) Junge— ياورى چيقارمق ، ياورولامق || (ريا) man setzt die Einer hin برلرك خانه‌سى ، يرى اوراسيدر ، برلر ، آحادلرك يرى‌شوراسيدر || (جبرا) Jemandem (Blut-egel)— برينه سولوك ياپشديرمق ، قويمق || (بغچو) (Bäume)— آغاج ديكمك || (فعه متعه) Jemand (fest)— برينى حبس ايتمك ، توقيف ايتمك || (فعه معطا) اوطورمق ، اخذ موضع ايتمك || Sie sich— اوطوريكز ، بيوروك اوطوروك ||

(مایعات حقنده طورطوسی دیبنه چوکرك) براقلامق، طورطوسی دیبنه چوکمك || شیشه‌کدن قالمق، سوکمك ، شیشکینلکی زائل اولمق ، قباریقلغی کیتمك || (فع یکشف) == ab-geben || es wird Schläge— یومروق یومروغـه ، توقات توقاده کلـه‌جك ، کیریشیله‌جك ، غوغا اوله‌جق، بر برینه کیره‌جکلر || über (فع لا+) آتلامق ، صیچرایوب حوپلایوب کچمك || einen Fluß— برنهری کچمك|| (صنع) (معدن‌قویولرنده) der Gang setzt durch das Gestein یول طاشلقدن‌کچیور، مرور ایدر || ge-setzt (اسم مفعول وصفت) ㉑ (مرا . ge-setzt) .

Setzer (ـّ z ا م) .m ㊵ [setzen] (صنع) (مطبعه‌ده) مرتّب .

Setzling (ـّ z ا م) ㊳ [setzen] (زرا) (اغچوانلقده) یکی دیکیلان‌فدان وامثالی || (بالقچیلقده) برکولده بالق‌اوره‌تمك اوزره دروننه آتیلان بالقلر .

Seuche (ـّ z ا مؤ) ㊷ [قدیم آلمانجه sinhhi : siech کلمه‌سیله متناسب] (علم امراض) علت ساریه ، مرض مستولی ، وبا .

Seufzen (ـّ z فع لا+) .c ㉑ [قدیم آلمانجه süftôn] ایچی چکمك ، (برای تشکی) آه ایتمك ، ناله وفغان ایتمك .

Seufzer (ـّ z ا م) .n ㊵ [قدیم آلمانجه süftôd] ایچی چکمه || ایکلمه ، فغان ، ناله .

Sevennen (ـّ v - z ا خالا جمع) (inv.) (جغر) (فرانسه طاغلرندن) سه‌وه‌ن .

Sevilla (سّـ ـ ــ sse - vīl - lyā ا خالا) ㊻ (اسپانیه شهرلرندن) سویل .

Sevres = Porzellan sêv're ـّ ـ ا لا) ㊳ [Sèvres فرانسه‌نك پارس قربنده کائن شهری] سـه‌ور پورسلانی ، سه‌ور .

Sexagesimä (ـّ ـ gh ـّ z) (inv.) [لاتینجه] Sonntag— بیوك پرهیزك ایلك بازار کونندن اون بش کون اول اولان بازار کونی .

Sexta (ـّ z ا مؤ) ㊸ [لاتینجه] آلتنجی صنف، صنف سادس .

Sextant (ـّ z ا م) ㊱ [لاتینجه] (هیئت ، ریا) سه قستانت آلتی || جنوبی سه قستانت برجی .

Sexte (ـّ z ا مؤ) ㊷ [لاتینجه] (کاغد اویوننده) بر رنکدن التی کاغد صره‌سی || (موسیقی) التی نوطه‌دن مکرر اولان فاصله || الافرانغه ساعت التیده اوقونان دعا .

Sehn (ـّ z) متروك اولوب = sein .

Sezession (ـّ (ـ) ـّ sss - z ا مؤ) ㊾ [لاتینجه] برشخصك داخل اولدیغی جمعیت وهیئتدن آیرلمسی، چیقمسی .

Sezi(e)ren (ـّ ـ z فع متع) .a ㉑ (تشر، جرا) [لاتینجـه] برنعشی معاینه وتشریح ایچون یاروب آچمق ، فتح ایتمك .

S. g. (so genannt ترکیبنك صورت مختصره‌سی) .

Sgr. (Silber = groschen کلمه‌سنك صورت مختصره‌سی بوکا مرا .) .

Shakespe(a)re (صورت تلفظی : schē' ke - sspī'e ا خا م) ㊻ [انکلیز] انکلیزلرك الك بیوك (درام) شاعری اولان شکسپیر .

Shawl (ـّ صورت تلفظی : chāle ا م) ㊻ [فارسی، انکلیز] (تجا) شال، لاهور || (قادین وچوجقلرك بویڼلرینه صاردقلری قالین) یون آتقیسی .

Sherif (ـّ ch ا م) ㊻ [انکلیز] انکلتره‌ده ناحیه مدیری .

Shrapnel(e) (ـّ ch ا م) ㊻ (طوپچیلقده) شراپنل .

Sibiri-en (ـ) (ـ) ـّ z ا خالا) .b ㊵ (جغر) سیبریا .

Sibylle (ـّ ـ z ا مؤ) ㊷ [روم] ازمنهٔ قدیمه‌ده کاهنه‌لك ایدن قادین .

Sich (ـّ z فعللری فعل‌مطاوعت یاپان‌ضمیرك مفعول‌الیه ومفعول به صورتلری) [قدیم آلمانجه sih = لاتینجه si'bi] (فعل ایله برلکده) کندینی کندینه مثلا schaden— کندینه ضرری‌طوقنمق، متضرراولمق || erheben— یوکسلمك، ترفع ایتمك کبی || wie befinden Sie—? کیفکز نصل؟ نصلسکز (افندم)؟ || (der Magnet) zieht das Eisen an— مقناطیس تیموری کندینه چکر || etwas zum Muster— nehmen برشیئی کندینه مودل اتخاذ ایتمك || Das schickt— nicht بو اولماز ، یاقشمز ، مناسبتسز اولور .

Sichel (ـّ z ا مؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه sihila = لاتینجه se'cula] (زرا) طیرپان || (طیرپان شکلنده یوکلش اولان) des Mondes— هلال، (تشر) (بیننده بولنان) جدارفاصل .

Sicher (ـّ z ـ صـ) ㉑ [قدیم‌آلمانجه sihhur = لاتینجه secu'rus] امین || den —sten Weg gehen الك امین یولدن کیتمك ، الك امین یولی‌تعقیب ایتمك || ich kann mich— auf ihn verlassen بن اوکا تماميله امنیت ایده بیلورم ، بن اوندن‌تماما امینم || einer Sache— sein برشیده شبهه‌سی اولمامق ، برشیئه امنیت کامله‌سی اولمق؛ برشیئی ایو بیلمك || er wird— kommen او مطلقا کلور ، اونك کله‌جکنه امینم ، هیچ شبهه ایتمامکه اوکلور || vor mir bist du— بندن امین اول، نه طرفمدن قورقه‌جق برشیئك اولمسون|| man ist dort seines Lebens nicht— انسان اوراده حیاتندن امین‌دکلدر|| Jemand— stellen (vor etwas) برینی (برشیدن طولایی) تأمین ایتمك || —aber ist sie nicht in England (geboren) شبهه‌سز برشی وارسه اوده اونك (مؤنث) انکلتره‌ده طوغمادیغیدر، اونك انکلتره‌ده طوغمادیغی کون کبی آشکار || قورقوسز ، تاصاسز ، بلا پروا .

Sicherheit (ـّ ـ z ا مؤ) ㊾ [sicher] صحت؛ امنیت؛ امینلك || (einer Nachricht) — برخبرك صحتی || —im Auftreten haben حرکتنده امنیتلی اولمق ، یاپدیغندن امین اولمق، طور وحرکتی سربست اولمق، طوتوق اولمامق|| etwas mit— behaupten برشیئی کال امنیتله ادعا ایتمك ، برشیده کال امنیتله اصرار ایتمك|| (تجا) تعیرلك || قارشولق،تأمینات : کفالت ، رهن|| امینلك ، قورقوسزلق .

Sicherheits „ ... (ـّ ـ ... z) —behörde (ا مؤ) پولیس (نظارتی، اداره‌سی) || —maßregeln (جمع مؤ) امنیت ترتیباتی ، تأمین ایچون یاپیلان ترتیبات ، تشبثات ||

—polizei (ا مؤ) ضابطه مأمورینی (هیئت) —wache || —polizei = (ا مؤ) جنوب —wachmann (ا م) || لسانده Schutz = mann =.

Sicherlich (z ~~ حا) [sicher] صحيحاً ، حقیقة ، شبهه‌سز ، قطعیاً .

Sichern (z ~ فع متع) و —sich (فع مطا) ㉑ a. [sicher] تأمين ايتمك ، صاغلاملاشديرمق ، صحيحلشديرمك || قارشولق كوسترەرك تأمين ايتمك ! || صاغلامه باغلامق ! كفالته ، رهنه ربط ايتمك || (فعلا +) (آوجيلق) (آوحقنده) بولنديغى محلك امين اولديغنه قناعت حاصل ايتمك اوزره اطرافنى ايوجه آراشديرمق ، اطرافنه باقنمق .

Sicht (z ~ ا مؤ) [sehen] كورمه ، مشاهده ، رؤيت ، كوريش .

Sicht „ ... (z ~···) —korn (ا لا) (ع ، بحر) (طوب ، ناملو اوزرنده اولان ونشان آلمغه يارايان) آريه‌جق || —tag (ا م) يوم مهلت .

Sichtbar (~ z صـ) ㉔ [Sicht] كورينان ، كورينه بيلان ، كورلمسى ، مشاهده‌سى قابل اولان || —werden كورنمك ، تظاهر ايتمك ، ميدانه چيقمق ، مشاهده اولنمق ؛ فرقنه واريله بيلور ، فرق اولنه بيلور ، صحيله بيلور .

Sichten (~ z فع متع) ㉑ b. [فلمنكيجه ziehten = آنقلو ساقسونيجه siftan || مرا . Sieb] قالبوردن ، الكدن كچيرمك ، قالبورلمق ، الممك || —(Getreide) ذخيره‌يى : صاتورمق || (دكرمانجيلك) = beuteln || آيرمق ، آيقلامق || (مجا) آيقلامق ، الكدن كچيرمك ، امتحان ايتمك ، كوزدن كچيرمك ، تدقيق ايتمك .

Sichtlich (~ z صـ) ㉔ [Sicht] (مرا . sichtbar) كورونور ، ظاهر ؛ آشكار ، بديهى ، بديدار ، آچيق ، عيان .

Sickern (~ z فع لا +) ㉑ a. (فع لا—) || رطوبت حقنده : صيزمق ، طاملامق ، ترشح ايتمك || (فع لا +) (das Faß) sickert... فوچى صيزيبور ، آقيور .

Siderisch (~~ z صـ) ㉑ [لاتينجه] (هيئة) نجمى ، كوكبى .

Sie (~ z ضمير شخص) [قديم آلمانيجه siu] اوچنجى مؤنث شخصى : او (مفعول به) —(die Frau) sieht mich او (قادين) بنى كوريور || —ich habe بن اوكا مالكم || اوچنجى جمع شخصى (م) اونلرى اونلر || (مؤ) اونلر ، اونلرى —reisen ab (برادرلر) يوله چيقيورلر ، كيديبورلر ، حركت ايديبور . (قز قرنداشلر) حركت ايديبورلر || (Ihr و du) مقامنده اولەرق براى نزاكت : Sie) مجرد ، مفعول به وصورت مطلقه‌سى || اوچنجى مفرد شخصنك فعليله برلكده اولەرق دها نزاكتلو Sie sind am Spiel ! سز اويناية‌جقسكز ، اويون سزده ! || Sie und ich werden zu= سز وبن برابر يوله چيقه‌جغز ، برابر sammen abreisen حركت ايده‌جكز ، برابر سياحته چيقه‌جغز || اسمى بيلنميان بر ذاته قارشو : ! Sie افندى ! خانم ! || براز دها اشاغى درجه اولانلره : ! Sie da, Mann هى باقسه‌ك آ ! || باقسه‌كز آ ! آرقداش ! همشهرى ! || Sie (ا مؤ) ㉘ حيوانانك وخصوصيله قوشلرك ديشيسى .

Sieb (~ z ا لا) ㉘ [قديم آلمانيجه sib] —gröberes (خصوصيله ذخيره تميزلكه مخصوص) قالبور || انجه اولەرق خصوصيله : — الك (قيل وساڑه‌دن معمول) . Haar=,Zeug=

Sieb„... (z ~···) —bein (ا لا) (تشر) عظم غربالى ، مصفات (قفا كميكنك بورنك التنه كلان دليكلى قسمى) .

Sieben (z ~ فع متع) ㉑ a. [Sieb] قالبورلمق ، الكدن كچيرمك ، الممك .

Sieben (z ~ صـ اعد اصلا) [قديم آلمانيجه sipun = لاتينجه septem] يدى || es ist halb— ساعت آلتى بچق || (مجا) sein —halb (براز سرخوش اولمق) قفا دومانلى ، چاقر كيف اولمق || (ا مؤ) (inv.) يدى عددى .

Sieben„... (z ~···) —hügelig (صـ) يدى تپه‌لى || —hügelstadt (ا مؤ) يدى تپه اوزرينه مبنى (روما) شهرى || —blatt (ا لا) (نبات) فصيله‌ء ورديه‌دن قورد بنچه‌سى || —eck (ا لا) (ريا) يدى ضلع ويدى زاويه‌سى اولان شكل ، ذوسبعة الاضلاع || —gestirn (ا لا) (هيئة) برج ثورك رأسنى تشكيل ايدن ويدى كوكبدن عبارت اولان واولكر ، ثريا ويا پروين ديلان طوپ كوكب || —jährig (صـ) يدى ياشنده اولان ، يدى سنه‌لك ، يدى ياشه مخصوص || —der jährige Krieg محاربهء هفتساله || —monats = Kind يدى آيلق چوجق ؛ (مجا) (كنايه‌اولەرق غايت ايرى كسه حقنده) ديو ، زبلاز || —sachen (جمع مؤ) هردرلو تجملات ، خردوات ، يبلى پرتى || —zehn نادراً مستعمل اولوب =siebzehn .

Siebenbürgen (~~~ z ا خا لا) ㊵ b. (جغر) [اسلاوجه Sibin دن محرف =Hermannstadt] (آوستريا حكومتى اقسام ممالكندن) ترانسلوانيا قطعه‌سى .

Siebener (~(~)~ z ا م) ㊵ a. [sieben] (v رقمنك شكلى) يدى رقمى || يدى كشيدن مركب برهيئت رسميه‌نك اعضاسندن بيرى ، برى || اشبو كله يدى رقمى ، نومروسى حائز بالجمله اشيا واشخاصى اراءه ايدر مثلا : — يدنجى آلايدن اولان نفر ، يدنجى آلايلى .

Sieb(e)nerlei (~(~)~ z حا) يدى درلو .

Siebent (~ z صـ اعد رتبه) ㉑ der (die, das) —e اسم اولەرق der (die, das) Siebente : يدنجى ، يدنجى اولان || (۲. : بروجه آتى يازيلور) der —e Februar شباطك يدنجى كونى (۷ شباط) || Karl der Siebente يدنجى شارل (VII) .... يازيلور || (حا) zum —en, —ens يدنجى‌اولەرق ، يدنجى دفعه اولەرق ، يدنجى دفعه‌ده ، صورت تحريرى : (7°) سابعاً || e = halb— آلتى بچق .

Siebentel (~~ z ا لا) ㊵ a. [sieben] (كسر) (1/7) —ein يدده بر .

Siebentens (~~ z حا) (مرا . siebent) .

Siebenzig (~~ z صـ اعد اصلا) =siebzig .

Sieber (~ z ا م) ㊵ a. —in (ا مؤ) ㊿ [sieben فعل] قالبورجى ، الكجى .

Siebzehn (~ z صـ اعد اصلا) اون يدى || Siebzehn (ا مؤ) ㊾ اون يدى عددى .

Siebzehner (~~ z ا م) ㊵ a. اون يدى رقمى .

Siebzehnt (~ z صـ اعد رتبى) ㉔ der (die,das) —e واسم اولەرق der (die, das) Siebzehnte : اون يدنجى ، اون يدنجى اولان || Ludwig der Siebzehnte (XVII .) يازيلور) اون يدنجى لوئى || (حا) zum —en, —ens اون يدنجى اولەرق اون يدنجى دفعه .

[siebzehn] ㊵ a. (لا ا z ـُـ ـَ) Siebzehntel
(كسر) (1/17) ein— (١/١٧) اون يديده بر .
. (siebzehnt . مرا.) = (z ـُـ ـَ) Siebzehnter
[sibunzug قديم آلمانجه] (اعد اصل ـَ z ـُـ) Siebzig
يتمش .
㊿ (ا مؤ) —in ، ㊵ a. (ا م z ـُـ ـَ) Siebziger
يتمشلك ، يتمش ياشنده اولان ، يتمش صولرنده ، رادهلرنده .
der (die, das) —e (اعد رتبى ـَ z ـُـ) Siebzigst
وكذا اسم اولهرق der (die, das) Siebzigste يتمشنجى ،
يتمشنجى اولان ‖ zum —en, —ens يتمشنجى اولهرق ،
يتمشنجى دفعه (70˚ يازيلور) .
(1/70) [siebzig] ㊵ a. (لا ا z ـُـ ـَ) Siebzigstel
ein— يتمشده بر (١/٧٠) .
Siech (ـُ z ـ) ㉑ [قديم آلمانجه sioh اولوب غوت
لساننده krank sein معناسنه اولان sinkan دن مأخوذ]
خستهلقلى ، خسته مزاج ، نحيف ، خستهلق سببيله قوتدن
دوشمش ، مرضى ، عليل المزاج .
Siede.... (z ـَ ......) —grad (ا م) درجهٔ غليان .
Sieden (ـَ z فع لا +) c. ㉑ [قديم آلمانجه siodan]
(زمان حالنك اوچنجى شخصى siedet ‖ اسم مفعولى gesotten
و gesiedet] قايناتمق ، غليان اتمك ، فوقور فوقور اتمك
(قايناتمق) —d heiß (فع متع) قاينار صيجاق ‖ قايناتمق ،
قاينادهرق پيشورمك ، خاشلامق ‖ weich (hart) gesottene
Eier رافدان ، آز ، آلاتوق ، (چوق ، قاتيلجهيه ، لوپ
اولنجيه دكين) پيشمش يومورطه ‖ (بوياجيلق) (einen Stoff)
in Alau'n— برقماشى شاپلى صوده قايناتمق ‖ —Salz
طوز ياپمق ‖ —Seife صابون ياپمق ‖ (شكر فابريقهلرنده)
شكرى تصفيه اتمك .
Sieg (ـُ z ا م) ㊳ [قديم آلمانجه sinken machen
معناسنه اولان sikan دن مأخوذ siki] خصوصيله (غ)
غلبه ، ظفر ، مظفريت ، دشمنى مغلوب اتمه ‖ (ا خا مؤ)
(inv.) (جغر) آلمانياده جارى نهرلردن «زيغ» نهرى .
Siegel (لا ا z ـُـ) ㊵ a. [غوت لساننده sigliö
اولوب لاتينجه sigi'llum دن مأخوذ] مجمعا : مهر ، خاتم ‖
—amtliches مهر رسمى .
Siegel.... (z ـَ ......) —bewahrer (ا م) مهردار ‖
—lack (ا لا) مهر موى ، بالموميسى .
Siegeln (ـُـ z فع متع) a. ㉑ [siegel] مهرلك ‖
—amtlich رسماً مهرلك ، تمغالمق .
Siegen (ـَ z فع لا +) a. ㉑ غلبه اتمك ، چالمق ،
مظفر اولمق ، مغلوب اتمك ، غالب كلمك .
Sieges.... (z ـَ ......) —trunken (ص) مظفريت
وغلبهسندن مست اولان (زياده سونان ومسعود اولان)
وايلروسنى هيچ دوشونميان ‖ —denkmal (ا لا) ستون
ظفر ‖ —preis (ا م) غنيمت ؛ غلبه ايدنه تخصيص اولنان
مكافات .
Sieg.... (z ـَ ......) مركب اولهرق استعمالده اكثريا
= Sieges.... .

Sich (z ـُ) ، siehe (z ـُـ ـَ) sehen) فعلنك صورت
امريهسى (بوكا مرا.) .
Sie(h)l (ـُ z ا م (ا لا) ㊳ [اشاغى آلمانجه] (صو
سدلرى انشا آتنده) ايجابنده صولرى طوتمغه مخصوص قپولى
سد ‖ كاريز ، لغم ، قنال .
Sie(h)len (ـُـ z فع متع و فع لا +) a. ㉑ قنال آچمق .
Siehst ، sieht ايكيسيده (z ـُ) sehen) فعلنك زمان
حال صورتنك ايكنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .
Siel (ـُ z ا م (ا لا) ㊳ (مرا. Siehl) .
Siele (ـُـ z ا مؤ) (55) [Seil كلمهسيله متناسب]
قوشوم كوكسلكى ‖ اوقق وال آرابهسى ، تسكرهكبى نقليه
آرابهلرينه كيرن كمهلرك اوموزوكوكسلرندن آتدقلرى قايش ،
حمائل ‖ سينه بند .
Siesta (ssyé-sta ا مؤ) (مفردى ، inv. ، جمعى s—)
[اسپا] = Mittags=schläfchen .
Siezen (ـُـ z فع متع) c. ㉑ [sie](عمو) Jemand—=
Sie nennen برينه سزديه خطاب اتمك (duzen كلمهسنك
مقابلى) .
Signal (zing-nā'le ا لا) ㊳ [لاتينجه] اشارت ،
علامت ، نشانه .
Signal.... (z ـَ ...... مرا. Signal) —schuß (ا م)
برشيئى خبرويرمك ، برشيئه اشارت اولمق اوزره ايديلان آتش ‖
—horn (ا لا) (موسيقى ، ع) بورو .
Signalisi(e)ren (ـَ ـُـ ـَ z مرا. Signa'l فع متع)
a. ㉑ [لاتينجه] اشارت ويرمك .
Signatur (zig-nā- tou're ا مؤ) ㊵ [لاتينجه]
اشارت مقرره ‖ (پوستهده) مارقه ‖ (تجا) اتيكت ‖ (اجزا)
(اجزا خانهلرده شيشهلر اوزرينه دروننده‌كى علاجلرك صورت
استعماللرينى مشعر ياپشديريلان) يافته ، تعريفنامه ‖ (مطبعه)
(ارقام ، حروفات واسطهسيله جزؤلرى كوسترمه يعنى طبع
اولنان جزؤلرك برنجى صحيفهسى ايجابنده سهولتله بولهبيلك
اوزره صحيفهٔ مذكورهيه قونيلان حرف ويا رقم) سيغناتور .
Signi(e)ren (zing-ni'-rēne فع متع و فع لا +)
a. ㉑ [لاتينجه] امضالمق ، وضع امضا اتمك ‖ (صنع) ، صح ،
باصمق (كموش وامثالنه) .
Sigrist (ـُـ z و ـَ z ا م) (51) [لاتينجه sacris'ta]
(ايالت لسانى) كليسا جامه كاهيالى ، قندلفت .
Silbe (ـُـ z) (مرا. Sylbe) .
Silber (ـُـ z ا م) ㊵ a. [قديم آلمانجه si'lapar
= روسجه serebro] كموش ، سيم ، فضه .
Silber.... (z ـَ ......) —blick (ا م) كموشك
پارلدامسى ‖ —ader (ا مؤ) (معدن قويولرنده) كموش
طمارى ‖ —arbeit (ا مؤ) كموش ايشى ‖ كموش طاقمى ‖
—groschen (ا م) آلمانيانك اسكيدن برپارهسى اولوب
بوكونكى (٣٠-١) تالر قيمتنده اولان ويكى غروش تعبيراولنان
سكهيه مساويدر ‖ —hell (ص) كموش كبى صاف وبراق ،
بياض ‖ كموش كبى براق سسلى ، سسى كموشك سسنه ، طننه
مشابه اولان ‖ —münze (ا مؤ) كموش پاره ، سيم سكه ‖
—schaum (ا م) تقليد كموش ورق ‖ —scheibe (ا مؤ)
مثلا (شعرده) —scheibe (des Mondes) قمرك كموش كبى

اولان صفحه‌سی ، قرصی || schrank— (ا م) كموش طاقملری وضع وحفظنه مخصوص دولاب ، بوفه|| waaren— (جمع مؤ) كموشدن معمول آوانی ، اشیا ، معمولات سیمیه .

Silbern (ـبَـ z ـ ص) ㉔ [Silber] كموشدن ، كموش || Hochzeit e— (زوج وزوجه‌نك يكرمی بشنجی سنه ازدواجلرنده اجرا قلنان شنلك) كموش دوكونی .

Silentium! (ـ)(ـ) sss ـَـ z حرند) [لاتينجه] صوص! صوصكز!

Siler (ـتَـ z ا م) (inv.) [لاتينجه] چاقق طاشی ، چاقل (طاشی) .

Silge (ـبَـ z ا مؤ) ㊺ [لاتينجه sel'num] (نبا) فصيلهٔ صوانيه‌دن سه‌لين دينيلان نبات .

Silhouette ssi-lou-ė-tė و ... z ا مؤ) ㊺ [فر] =Schattenriß .

Silikat (ـبَـ z ا لا) ㊳ [لاتينجه] (كيميا) حمض سيليسيومك براساسله تركيبندن حاصل اولان ملح كيموی ، سيليسيت .

Silistria (ـبَـ z ا خا لا) ㊾ سلستره قلعه‌سی .

Silurisch (ـبَـ z ـ ص) ㉔ [لاتينجه] (طبقات) اسكی قيرمزی تباشير طبقه‌سنك التنده بولنان اراضیٔ سيلوريه‌يه منسوب ومتعلق .

Silv,, ... (z ...) (مرا . ... Sylv) .

Similor (ـبَـ z ا لا) ㊻ (sans pl.) [فر] باقرله چنقودن مركب اوله‌رق آلتون رنكنده برنوع معدن ، تنباك ، مانهايم آلتونی .

Simpel (ـبَـ z ـ ص) ㉑ [فر] ساده ، عادی ، بسيط || (ا م) =Einfaltspinsel (ا م) بدلا ، شاشقين ، سرسم .

Simplon (ـبَـ z ا خا م) ㊻ (جغر) (آلپ كچيدی) der— سه‌ميلون .

Sims (ـبَـ z ا م (ا لا) مفردی ㉖ جمعی ㊻ [قديم آلمانجه simiz ؛ مرا . لاتينجه sima] =Ge-sims .

Simse (ـبَـ z ا مؤ) ㊺ (نبا) =Binse .

Simuli(e)ren (ـبَـ z فع لا + وفع متعد) ㉑ a. [لاتينجه] كوستريش يابمق || يالاندن يابار ، ايدركبی طاورانمق ، جعلی صورتده يابمق ؛ كوستريش‌سومك|| (عو) auf etwas— برشیٔ دوشونمك ، ملاحظه ايتمك .

Simultan (ـبَـ z ـ ص) ㉔ [لاتينجه] ge-meinschaftlich و gleich-zeitig .

Sina-i (ـبَـ z ا خا م) ㊻ (جغر) der— طورسينا ، جبل سينا .

Sinau (ـبَـ z ا م) ㊳ [فی الاصل Immer-thau sind-au] (نبا) شيربا ، آرسلان پاچه‌سی .

Sind (ـبَـ z) (sein فعلنك زمان حال صورتنك برنجی واوچنجی جمع شخصلری) .

Sind-flut(h) (ـبَـ z ا مؤ) ㊾ [قديم آلمانجه sin-fluot starke Fluth] =Sünd-fluth .

Sinekure (ـبَـ z ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] برايشه مقابل اوليه‌رق تخصيص اولنمش معاش || همان هيچ ايشی اوليان مأمورين .

Sinese (ـبَـ z ا م) ㊷ =Chine-se .

Sing,,... (z ...) —fertigkeit تغنی ايتمكده ، شرق سويلمكده اولان اقتدار || —drossel (ا مؤ) (تا طبيعه) آردج قوشی || —sang (ا م) يكطرز ، تك پرده‌لو ، طاتسز شرق || —vogel (ا م) (تا طبيعه) كوزل اوتن ، چالغی وامثالی تقليدينه مستعد بولنان قوش .

Singalese (ـبَـ z ا م) ㊷ ...lesin (ا مؤ) آسيای جنوبيده واقع سيلان آطه‌سنك ساكنلرندن (اركك ، قادين) .

Singbar (ـبَـ z ـ ص) ㉑ =Sangbar .

Singe,,... (z ...) مركب اوله‌رق (مرا . ... sing,,...) .

Singen (ـبَـ z فع لا + وفع متعد) ㉚ a. [قديم آلمانجه sinkan ، فی الاصل vorlesen] (صورت ماضيه‌سی اسكی اوله‌رق كذلك : sung) شرق سويلمك ، تغنی ايتمك || (موسيق) —falsch برشرقی ، برمقامی ياكاش سويلمك ، تغنی ايتمك || كذا (فع مطا) —sich heiser تركی سويليه سويليه ، تغنی ايده ايده سسی قيصلمق ، سسی قيصلينجه‌يه دكين ، شرق سويلمك ، باغيرمق || —(ein Kind) in (den) Schlaf برچوجغی تی سويليه‌رك اويوتمق || mir—(die Ohren) قولاقلرم اوتويور ، اوغولدايور || (موسيق) (dieser Sänger) kann noch das hohe C— بومغنی دها (do) پرده‌سنه قدر چيقه‌بيلور ، چيقار|| (ضرمثل) — Davon kann ich auch ein Liedchen اوبنده باشمه كلدی ، بزمده باشمزدن كچدی ، اوندن برازده بز اكلارز ، بيليرز .

Singer (ـبَـ z ا م) ㊵ a. [اورته آلمانجه singaere] اسكيدن : شرق خواجه‌سی ، معلمی || (ا خا م) ㊻ (امريقا ديكيش ماكنه‌سی فابريقاتوری) سينكر ||وبوندن مشتق اوله‌رق (ا مؤ) (مفردی .inv ، جمعی .a ㊵) اشبو « سينكر » فابريقه‌سنك ديكيش ماكنه‌سی .

Singerei (ـبَـ z ا مؤ) ㊺ [singen] آزدی آره‌سی كسيلكسزين شرق سويلمه ، كوروولتی ايتمه ، قبا شيشرمه .

Singular (ـبَـ z كذلك ـبَـ z ا م) ㊳ [لاتينجه] (غرا) مفرد (عددی) .

Singularisch (ـبَـ z ـ ص) ㉔ [لاتينجه] مفرد .

Sinken (ـبَـ z فع لا —) ㉚ a. [قديم آلمانجه sinchan] آغير آغير وعمودی اوله‌رق آشاغی اينمك ، باتمق ، (برشيئك اينمه‌ايجك) طالمق ، باتمق|| (zu : ياخود) —auf den Boden يره دوشمك ، ييقيلمق ، سرلمك || (مجا) er möchte vor Scham in die Erde— او حجابندن يره كچر ، يره كچمك اونك ايچون دها خيرلو ، ايودر || (كمی حقنده) باتمق ، ديبه قاينامق || —den Kopf lassen باشی صاليويرمك ، باشی دوشمك || (der Nebel) sinkt سيس (اورته‌لغه) باصيور ، چوكيور ، اينيور || bis in die —de Nacht كيجه قرانلغنه دكين || (قوت وارتفاع حقنده) دوشمك ، قوتنی غائب ايتمك ، اينمك ؛ سينمك ، شيشلكی ، قباريقلغی كيتمك|| ازلمق محواولوب ، يتوب كيتمك || —den Muth, die Flügel nicht lassen جسارتنی ، جرأتنی غائب ايتمامك ، يبون اكمامك || (مجا) (sein Ansehen) sank bald اونك اعتباری درحال غائب اولدی ، اعتباردن دوشدی || (دوشوب) —in Ohnmacht بايلمق || —in tiefen Schlaf درين اويقويه طالمق|| (فع متعد) (معدن قويولرنده) einen Schacht— =ab-teufen .

Sinn (ـٔـ z ام) (38) [قديم آلمانجه sin جمى : sinnâ ‖ لاتينجه sensus] (جمى بعضاً : —en) حس ، طويغو ، عقل ، فراست ، فكر ، امعان ، ادراك ؛ خاطر ، معنا ‖ in die —e fallen خاطره تبادر ايتمك ، وارد خاطر اولمق ، عقلنه كلمك ‖ (مجا) ſeine fünf —haben (حواس خمسه يه مالك اولمق) منتظم وهرشيئي تمام ومكمل اولمق ‖ für etwas —haben برشى حقنده حس مخصوص ، طويغوسى اولمق ، اكلايشى اولمق ، ذوقنه واقف اولمق ‖ ذكاوت ، فراست ‖ جان ، يورك ‖ فكر ، ظن ‖ نيت ، ارزو ، امل ‖ طبع ‖ in gutem (üblem) —e ايو (كوتو) فكرايله ، ايو (فنا) مقصده بناءً ، ايولك (كوتولك) فكريله ، ايچون ‖ ihr vergingen die— او (مؤنث) كنديني غائب ايتدى، شاشيردى ‖ ſein —ſteht nach Höherem اونك كوزى يوكسكده ، اونك يوكسكلرده كزيور ، اونك كوزى قولاى قولاى طويمز ‖ andern —es werden فكريني دكشديرمك ، تبديل مسلك ايتمك ‖ auf ſeinem — beharren فكرنده، املنده ثبات واصرار ايتمك ‖ (ضـ مثل) aus dem Augen aus dem— كوزدن ايراق اولان كوكلدنده ايراق اولور ‖ Jemandem etwas aus dem—e bringen برشيئي برينك فكرندن چيقارمق، برشيئدن عقلنى چلمك ‖ ſich etwas aus dem —e ſchlagen برشيئي فكرندن چيقارمق ، تصحيح فكر ايتمك ‖ Das will mir nicht aus dem— بوشى بردرلو فكرمدن چيقميور، بردرلو اونوده ميورم ، كوزمك اوكندن كيتميور ، خاطر وخيالمدن كيتميور ‖ etwas im—e behalten برشيئي خاطرنده طوتمق، اونوتمامق ‖ برشيئه عزم ايتمك ، فكرنده ثبات ايتمك ، آرزوسندن وازكچمامك ‖ das will mir nicht in den— بونى بردرلو عقلم آلميور ، اكلايه ميورم ، بوكا بردرلو عقل ايرديره ميورم ‖ in Jemandes —e handeln برينك فكرى موجبنجه حركت وعمل ايتمك ‖ biſt du von —en دليمى ، ديوانه مى اولدك ؟ چلديردكمى ؟ عقليكمى بوزدك ؟ ديوانه ميسك سن ؟ قاچيردكمى ! شاشيردكمى سن ؟ ايشك يوقمى سنك ؟

Sinn... (ـٔـ... z) —bild (ا لا) تمثيل ، تصوير ، معما ‖ رمز ، كنايه ‖ —gedicht (ا لا) هجويه (شعر) ‖ —grün [قديم آلمانجه sin Dauer] (نبا) عشبهٔ عاريه ، جزاير بنفشه‌سى ‖ —los (صـ) كنديلك صورت حركتنى بيله ميان ‖ عقلسز ، بيلنسز ، دلى ، قاچيق ‖ بايغين ‖ صاچمه ، اهميتسز ، عادى ‖ —pflanze (ا مؤ) [قديم آلمانجه sin Dauer] (نبا) كوسكون اوتى ‖ —reich (صـ) معنالى، محاكمه وتمييز ايله واقع اولان ويا اجرا ايديلان ، عاقلانه ، ايو دوشونلمش ‖ معرفتلى ، مصنع ، هنرلى ، روحلى ‖ عقللو ، فطين ‖ —verwant (-es Wort) (ا مؤ) معنالرى بر اولان كلهلر ، مترادف ، هممعنى ، مشترك المعنى ، سينونيم .

Sinnen (ـٔـ z قه لا + وبعضاً قه لا— ‖ قه متع ، وقه مطا) b. (20) وكذا طشره‌لسانده a. (21) [قديم آلمانجه sinnan nach etwas ſtreben , gehen] تفكر وملاحظه ايتمك ، دوشونمك ، تعميق فكر ايتمك ‖ auf Böſes— فنالق دوشونمك ‖ auf Mittel und Wege— چاره ويول آرامق ‖ was ſinnt Ihr ? نه دوشونيورسكز ؟ ‖ auf Gefährliches— فنا برشى دوشونمك ، شيطنت ، ملعنت قورمق ‖ auf Rache— انتقام قورمق، خاطرندن انتقام آلمق كچمك، يكيرمك.

Sinnig (ـٔـ z صـ) (24) [Sinn] تفكر وملاحظه‌لى، خليالى ، درين تفكراته طالان ، دوشونان ‖ ايو دوشونلمش ، ملاحظه ايدلمش ‖ صنعتلى ، معرفتلى ، هنرلى ‖ شويله ويا بويله فكرلى. عقللى مثلا : Leicht=ſinnig .

Sinnlich (ـٔـ z صـ) (24) [Sinn] (عقلاً ، فكراً حس اولنان) عقلى ، فكرى ، معنوى ، (جسماً طويلان حس اولنان) مادى، جسمانى، غيرمعنوى ‖ (اذواق نفسانيه حقنده) ذوق وصفاى شهوانى‌يه عائد، شهوتجه ، ذوق وشهوته متعلق ، نفسى ‖ شهوت انكيز .

Sinolog(e) (ـٔـ) ولو ـٔـ z ام) (49) و (52) [لاتينجه] چينجه لسان وادبياته واقف كمسه ، چين لسان وادبياته آشنا اولان .

Sinter (ـٔـ z ام) a. (40) [قديم آلمانجه sintar فى الاصل Metallſunke] (معد) (تجمد) استالاقتيت ، طامله طاشى ، سيتر ‖ (معدنجيلكده) دميرجوروق، معدن بوق .

Sint-flut(h) (ـٔـ z امؤ) (49) [قديم آلمانجه sin-fluot ſtarke Flut(h)] صحيحى Sünd=fluth (بوكا مرا .) .

Sinus (ـٔـ z ام) (inv.) [لاتينجه] (ريا) جيب .

Sippe (ـٔـ z امؤ) (51) [قديم آلمانجه sibba] = Sippſchaft .

Sippſchaft (ـٔـ z امؤ) (49) اقربالق، خصملق ‖ اقربا ‖ (اكثريا كنايه اوله‌رق) جمعيت فساديه .

Sirokko (ـٔـ z ام) (30) كشيشله روزكارى (آق دكزده شرق جنوبيدن صيجاق اوله‌رق اسر) .

Sirup , Sirop ايكيسيده (ـٔـ z ام) (38) [عن sharâb Trank] شروب .

Siſti(e)ren (ـٔـ z قه متع) و —ſich (قه مطا) a. (21) einſtellen كسمك، تعطيل ايتمك ‖ Jemand —(vor Gericht ſtellen برينى محكمه يه جلب ايتمك ، محكمه طرفندن برينه جلب (دعوتنامه) كوندرمك .

Sitte (ـٔـ z امؤ) (51) [قديم آلمانجه situ Gewohnheit = روميجه e'thos] (بيوك ويا كوچك برجمعيت ، خلق طرفندن عادت حكمنه كچن مرعى الاجرا اولان) عادت ، اعتياد ، اصول، معتاد ، عرف وعادت بلده ‖ صورت معيشت ‖ (بعض حكومت ، اهالى واقواملك ويا افرادك كندولرنجه اصول ودستور العمل اتخاذ ايتدكلرى) آداب واخلاق عموميه ‖ das iſt bei uns nicht— بو بزده عادت دكلدر ‖ تربيه ، عادت ، قاعده ، نمونهٔ امتثال : —feine عادت حسنه .

Sitten (ـٔـ z ا خا لا) b. (48) (جفر) (اسويچره ده شهر) سيون .

Sitten... (ـٔـ... z) —lehre (ا مؤ) درس تربيه ، اخلاق درسى ، علم ادب ‖ —los (صـ) اخلاق وتربيه دن عارى، تربيه‌سز ‖ —verfall (ا م) اخلاق وآداب عموميه‌نك محو وبرباد اوليشى، اخلاقسزلق .

Sittich (ـٔـ z صـ) (21) [اورته آلمانجه sitich اولوب بوده لاتينجه psittacus دن مأخوذ] (تاطيبعه) = Papagei.

Sittig (ـٔـ صـ) (21) [Sitte] اخلاق حسنه صاحبى، آداب وعاداتى ايو، مقبول ‖ عاقل ‖ فضيلتلى ‖ ناموسلى، اديب ، نازك ، تربيه‌لى، عفيف ، اهل حيا .

Sittlich (ـ‿ z ص) (21) [Sitte] آداب واخلاقه موافق، موافق آداب|| عادت اولدیغی کبی، وجهله|| (مرا . ländlich) .

Sittsam (ـ‿ z ص) (21) [Sitte] (طور وحرکتی) نازك، تربیه‌لی ، ادیبانه اولان ، (دائرهٔ ادب وتربیه‌نك خارجنه چیقمیان) عفیف، مستقیم ، ناموسلی، نابا یاق .

Situi(e)ren (‿‿ـ z فع متع) a. (21) [لاتینجه‌دن مأخوذ فرانسزجه] یرلشدیرمك ، وضع ایتمك || علی الخصوص اسم مفعول اوله‌رق: gut situi'rt sein وقت وحالی ایو اولمق.

Sitz (‿ z ا م) (28) [قدیم آلمانجه siz] مقر ، مقام ، مرکز || kleiner — zum aufklappen آچیلور (قپانور) اوفق (صندالیه) اوتوراق || Kutsche mit vier —en درت کشیلك آرابه || اجتماعلرده حاضر بولنمق حـق وصلاحیتی || — und Stimme im Rathe haben مجلسده صاحب رأی وموقع اولمق|| (فروسیت) (zu Pferde) — بارکیرده وضع وطوروش (اوطوروش) || = Ge-säß || محل اسکان ، مقر ، اقامتکاه || seinen — (an einem Orte) aufschlagen بر یرده؛ محلده اختیار اقامت ایتمك، برای اسکان بر محله یرلشمك .

Sitz„ ... (z ‿‿) —klappe (صنعه) (آرابه‌جیلقده) اوطوراق (قنادی) || —fleisch (ا لا) (عمو) : er hat kein —fleisch او بر دولو یرنده اوطوره‌من|| (بر ایشده صبر وثباتی اولمق) er hat —fleisch او ایشه طیانور، ایو ایشلر .

Sitzen (ـ‿ z فع لا+ وخصوصیله جنوب ایالتلرنده فعلا—) i. (20) [قدیم آلمانجه sizzan = لاتینجه se'de're] (کلمه‌لرینك مقابلی stehen . liegen) اوطورمق || ich sitze hier schlecht بن بوراده ایو اوطوره‌میورم، راحتسز اولیورم|| (فع متع وفع مطا) (sich) krumm — اوطوروركن، اوطورمقدن مکره اکریلمك|| اوطوره اوطوره‌چار بولمق، اکرلمك، اوطوره اوطوره قابوری چیقمق، قابورجی چیقارمق|| (اوطورمق فعلی ارزو اولنمیوب یالکز هرقنغی برموقعده بولنمق حالی تصور اولندقده) nicht still — || ایو بوراسی‌دها hier werden wir besser — können بردرلو راحت اوطوره‌مامق || (مجا) auf : (یاخود wie auf) Nadeln, Kohlen, Dornen — دیکن اوستنده اوتورمق|| hoch auf einem Zweige — یوکسکده ، برداله اوطورمق، تونمك||(طاوق وامثالی حقنده) auf den Eiern — یموورطه‌ده، یموورطه‌یه اوطورمق، قولوچقه‌ده یاتمق، چیقارمق || (فروسیت) gut zu Pferde — بارکیرده کوزل وضع وطوروشی اولمق ، حیوانده ایو اوتورمق ، بارکیره کوزل بنمك || lasset uns hierher —! (هایدی) کلك بورایه (شورایه) اوطوره‌لم! || an diesen Versen habe ich (drei Tage) gesessen بن بو بیتی، قطعه‌یی یاپمق ایچون ، یاپمغه‌یه دکین اوچ کون اوطوردم ، اوچ کون وقت صرف ایتدم || Jemandem auf dem Nacken, (عمو) : dem Dache — برینك بر شیئی یاپدیرمق ، بر ایش کوردیرمك ایچون پشندن آیرلمامق، پشی براقمامق|| bis über die Ohren in Schulden — غرقلاغنه ، بوغازینه قدر بورج ایچنده اولمق، اوطورمق|| im Gefängniß, Kerker — محبسده ، کورکده یاتمق، چوروتمك || über einem (andern Schüler) — دیکر برمکتب‌طلبه‌سنك اوزرینه کچمك، اوزرینه اوطورمق|| (مجلس،هیئت‌وامثالی‌حقنده) اجتماع، انعقاد ایتمك|| محبوس‌اولمق er sitzt schon lange اوچوقدن(حبسده)یاتیور||

in Quarta — بلمك || اقامت ایتمك ، ساکن اولمق ، بیتوتت ایتمك || bleiben دردنجی صنفده قالمق؛ دونمك|| (قزلر حقنده) (رقص اثناسنده) قاوالیه بولمامق ؛ هیچ بر ارکك راقص طرفندن کندوسنه رقص تکلیف اولنمامق|| اوده قالمق، کندوسنه برزوج بولمامق، Jemand — lassen : — lassen || احمق چیقمامق بریکی یاری یولده براقمق، برینه اویون ایتمك ، دك ایتمك ، ترك ایتمك|| den Hut — lassen شاپقه‌سنی چیقارمامق|| mir sitzt viel Schleim auf der Brust کوکسمده زیاده طیقانقلق وار|| hier sitzt mir's ایشته (بم) زورم بورادن|| (البسه حقنده) = kleiden — d || (اسم فاعل، ص) (21) des Blatt — (ا لا) (نبا) صاپسز یاپراق .

Sitzung (ـ‿ z ا مؤ) (49) [sitzen] انعقاد ، اجتماع || مشورت ، مجلس|| مثول، ملاقات .

Sizili-en (‿ (‿) ـ z ا خا لا) b. (40) (جغر) (ایتالیا آطه لرندن) سجیلیا .

Skabiose (‿ـ (‿) ـ ا مؤ) (53) [لاتینجه] (نبا) طول چیچکی، اویوز اوتی، حشیشة الجرب .

Skala (‿ـ ا مؤ) (54) [لاتینجه] قدمه‌لی نردبان ، ال نردبانی || (موسیقی) موسیقی نوطه‌لرینك اوزرینه ترتیب وتنظیم ایدلدکلری صره || کذا مذکور نوطه‌لرك اوزرینه وضع وترتیب اولندقلری اسقالا خطوطی .

Skald(e) (‿) ـ (‿) ا م) (52) (51) [قدیم شمال لسانننده skald] اسکی اسقاندیناو شاعری .

Skalpi(e)ren (‿‿ـ فع متع) a. (21) [انکلیزجه] باش، قفا دریسنی صویمق .

Skandal (ـ‿ ا م) (28) ، نادراً (31) یاخود (32) [لاتینجه] = Ärgerniß رذالت ، کورولتی ، خرلتی || حدت ، انفعال .

Skandali(e)ren (‿‿ـ فع لا+) a. (21) کورولتی ، مرضه ایتمك ، یرینه چیقشمق ، سوکوب صایمق .

Skandalisi(e)ren (‿‿‿ـ فع لا+) a. (21) = skandali(e)ren || sich — (فع مطا) کناهه ، درده کیرمك|| انفعال ایتمك .

Skandalös (ـ‿‿ ص) (21) [Skandal] حدت وقیل وقالی موجب ، فتنه آمیز ، باعث رذالت .

Skandi(e)ren (‿‿ـ فع متع) a. (21) Verse — شعرك وزنینی آکلامق ویا کوسترمك ایچون مصرعك هجالرینی آیره رق وصایارق اوقومق ، تقطیع ایتمك .

Skandinavi-en (‿‿ v ـ‿ ا خا لا) b. (40) (جغر) اسقاندیناویا .

Skat (ـ ا م (ا لا)) (28) [قدیم فرانسزجه eskart weg-legen] (کاغد اویوننده) بعض اویونلرده آیریلوب چیقاریلان کاغدلر || (مجا) in — legen برطرفه آتمق|| (کاغد اویونی نوعی) اسقات .

Skelet(t) (‿ـ ا لا) (28) [فر] = Ge-rippe .

Skeptiker (‿‿‿ ا م) a. (40) [روم] (فلسفه) انسانك کنه وحقیقت اشیایه واقف وناٸل اولمسی محال عد ایدن طریق فلسفه‌یه معتقد اولان ، ریبیوندن آدم ، ریبی .

Skizze (ـ‿ امؤ) (55) [ایتالیانجه = لاتینجه sche'dium] (رسامليق وامثالی صنعتلرده) رسم ، هیکل ویا آخر برشیئك شکل ترتیب وتقسیمات (اولیه‌سی) ، تصارلامه ، قروکی .

Sklav(e) (ـَ وـ ٧ ـَ ا م) (51) (52) [اوروپه لاتینجه sklavus دن der Redende slowo اولوب پولونیاجه دن مأخوذ] ، Sklavin (ا مؤ) (50) اسیر (کذا مجازی) .

Skonti(e)ren (ـَ فه متعه) n. (21) [ایتا] (تجا) دور حساب ایتمك ، بورجی آخر واسطه‌سیله تسویه ایتدیرمك ، آخره دور ایتمك .

Skonto (ـَ ا لا) (56) [ایتا] (تجا) = Disko'nto .

Skorbut (ـَ ا م) (38) (*sans pl.*) [فلمنکجه schore ، Miß ، Knochen bot] = Scharbock .

Skorpion (ـَ (ـ) ـَ ا م) (38) [لاتینجه] (تا طبیعه) عقرب (کذا مجازی) ‖ (هیئت) عقرب برجی .

Skribent (ـَ ا م) (51) [لاتینجه] = Schrift=steller ، اکثریا جناس اولەرق = Skribler .

Skribler (ـَ ا م) n. (40) (عمو) [لاتینجه] ، —in (ا مؤ) (90) کوتو محرر ، محرره ، محرر نامعقول .

Skripturen (ـَ جمع م) (49) [لاتینجه] محررات ، اوراق .

Skrophel ، **Skrofel** (ـ ا ـَ ا مؤ) (55) ایکیسیده [لاتینجه scro'fa Sau] (علم امراض) n— سراجه ، داء الخنازیر .

skrophulös ، **Skrofulös** (ـَ ـ f ـ ـ) (24) ایکیسیده سراجه‌لو ، خنازیری .

Skrupel (ـَ ا م) n. (40) [لاتینجه scrupulus spitzes Steinchen] اسکیدن اون دسیغرام ثقلنده اولان وزن مقیاسی ‖ (مجا) (اکثریا : ـَ) وسوسه ، قوروتی ، کوکل اضطرابی ، شبهه ، تردد ، تحاشی .

Skrupulös (ـَ ـ ـ) (24) موسوس ، قوروتولی ‖ پك دقتلو ، اعتنالو .

Skrutinium (ـ(ـ) ـَ ا لا) (44) [لاتینجه] قرعه اصولی .

Skulptur (ـَ امؤ) (49) [لاتینجه] فن نقر ، هیکلتراشلق .

Skunk (ـَ ا م) (56) (تا طبیعه) = Stink=thier .

Skupschtina (ـَ ا مؤ) (مفردی (*inv.*) جمعی —ة) [صربجه] صربیلیلرك اعیان مجلسی ، مبعوثان مجلسی .

Skurril (ـَ ـ) (21) [لاتینجه] صویتاریجه‌سنه ، مسخره واری ، مضحك ، کولنج = Possen=haft .

Slave (ـ ٧ ـَ ا م) (52) [اسلاوجه] مرا . Sklave ،

Slavin (ا مؤ) (50) اسلاو .

Slavone (ـَ ٧ ـ ا م) (52) = Slavo'ni-er .

Slavoni-en (ـ(ـ) ـَ ٧ ـ ا خا لا) b. (40) [اسلاوجه] (جغر) (آوستریا ممالکندن) اسلاوونی .

Sloop (ـَ صورت تلفظی sloup ا م) (56) تك دیركلی اوفق حرب کمیسی ، شلوب .

Slowakei (ـَ ـ ا خا مؤ) (49) (جغر) مجارستانك شمالنده واقع سلووواقای قطعه‌سی .

S. M. (Seine Majestät) ترکیبنك صورت مختصره‌سی .

Smaragd (ـَ ا م) (38) [روم وسانسقریت لسانلرنده marakа'ta دن مأخوذ لاتینجه] (معد) زمرد .

Smirgel (ـَ) مرا . (Schmirgel) .

Smyrna (ـَ ا خالا) (56) (جغر) (ممالك شاهانه‌نك الك زیاده مشهور ، غلبه‌لق وتجارتگاه شهرلرندن) ازمیر شهری .

Smyrna=Teppich (ـ ـَ ا م) (38) ازمیرخالیسی .

Smyrneser (ـَ ا م) n. (40) ، Smyrniot (ـ ـَ ا م) (51) ، —in (ا مؤ) (90) ازمیرلی ، ازمیر سکنه‌سندن اولان (ارکك ، قادین) ازمیرك یرلیسی .

So (ـ z حا) [قدیم آلمانجه sô اولوب غوتیجه svû دن مأخوذ] „Wie„ سؤالنه جواب اوله‌رق : بویله ، بویجه‌له ، شویله ، اویله ‖ so bin ich nun einmal (نه‌یاپه‌یم) ایشته بن بویله‌یم (بودفعه) ‖ Dem ist nicht so او (اونك حالی ، اوكا واقع اولان) اویله دکل ، اونك (اونککی) بویله دکل ‖ so standen die Dinge ایشلر بوحالده ، بومرکزده ایدیلر ‖ so ein Mensch اویله ، بویله بر آدم ، بونککی بری ‖ so seid Ihr ! ایشته سز بویله‌سکز ! سزده بویله‌سکز ! ‖ so ist's ! بویله ! ایشته بویله ! نه‌چاره بویله ایشته ! حقیقت حال بویله ! ‖ es ist mir so, als wäre ich nicht müde بکا ـانکه یورغون دکل ایشم کبی کلیور ‖ wenn Sie es so nehmen (wollen) اکرسز بویله یوصورتله ، بوقیناتله آلق ، قبول ایتمك استرسه‌کز ، اکر بویله آلورسه‌کز ‖ er spricht bald so, bald so او کاه بویله کاه شویله‌دیر ، او بوکون بشقه‌یارین بشقه درلو سویلر ‖ اونك ایله قویویه اینلمز ‖ ?— اویله‌می ؟ صحیحمی ؟ ‖ ach so! ! اویله‌می ! باق هله ! ها اوت ! یا ! ها ها ! اوت اوت ! وای اناسنی ! کوردکمی بوکره ! ‖ wie so ? نصل ؟ ندن ؟ نیه ! نیچون او ؟ ‖ so, so recht ! ها هایکی ! اه اویله ایسه ! ‖ (باغیره‌رق) er ist so(ـ)reich ! او اوقدر زنکیندرکه ! اوقده اویله پاره وارکه ! او اوقدر پاره طوتارکه ‖ ich habe so großen Hunger اویله (بر) قارنم آجکه ، قارنم بر آجکه ‖ (تأکیدمقامنده) ich habe so eine Ahnung, daß... بنده آرقمه باقینجه ، باقه‌یکه wie ich mich so umsehe آرقمه دونر دونمز ، شویله کری (یه) باقینجه ‖ Das reicht so ziemlich تام ایوکلدی ، تمام یتشدی ‖ nur so eben شویله ، اولدیجه ، اه نه ایسه ، یراز ‖ Sie sagen das nur so سز بونی یالکز شویله برسویلیورسکز ، بونی یالکز آغزیکز سویلیور ‖ aus dir wird so wie so nichts سن ذاتا آدم اوله‌جقسك ، برشیئه یکزمیه‌جکسك (که) ‖ so so نه ایو نه فنا ، شویله بویله ، اولیه‌جك قدر ‖ so sehr اولقدر ، اوقدرکه ، اوقدر چوقکه ‖ so viel ist gewiß, (nämlich) daß... شوقدری معلوم ، محققکه ... ‖ so weit bin ich noch nicht دها بن اوقدر ایلرولمه‌دم ، ترقی ایتمدم ، دها اوقدر اقتدارم یوق ، اودها بتم الدن کلمز ، دها یاپه‌مام ‖ ich bin nicht so einfältig (آرتق) بوکاده اینانه‌جق قدر بدلا دکلم ‖ es zu glauben . die Sache ist so gut wie abgemacht ایش اولدی بتدی کبی دیکدر ‖ er ist so gut wie ruini'rt آرتق اوبتدی ، ایشی بتدی ، طوپی آتدی دیکدر ‖ so gut wie gar nichts هیچ کبی ‖ so oft Ihr wollt استدیککز قدر ، نقدر ، قاچ دفعه استرسه‌کز ‖ so viel ich weiß بتم بیلدیکم ، بیله بیلدیکم ، بتم بیلدیکمه قالورسه ‖ so viel als möglich ممکن اوله بیلدیکی قدر (چوق) ‖ so reich er auch ist نقدر زنکین اولسه بیله ، نقدر زنکین اولورسه اولسون ‖ ich mag mir noch so viel Mühe geben (دها) نقدر چالیشورسه‌م چبالارسه‌م بیله ، نقدر چالیشور ، اوغراشورسه‌م

so sehr Ihr ihn liebt, so sehr haßt er Euch || اوغراشه‌یم سز اونی سودیکجه اوده سزه اوقدر خصم اولییور || wie der Vater, so der Sohn || باباسی نصلسه اوغلیده اویله، باباسی نه ایسه اوغلیده اودر || 50 und (so und) so viel Franken || اللی ویوقدر فرانق، اللی بوقدر فرانق || Frau so und so مادام فلان فلان، فلان (فلان) خانم || so daß (حر ربط) (er ist krank), so daß er nicht kommen kann اوکادکه کله‌میه‌جك درجه خسته، او اودرجه خسته‌که کلمکه اقتداری یوق || da Du Abhaltung hast, so werde ich selbst hingehen مادامکه سنك مانعك وار، مادامکه سن کیده‌میه‌جکسك بو حالده بن کندم کیده‌یم، کیدرم || kaum warfst du fort, so kam er zurück سن بو رادن چیقار چیقماز کیدر کیتمز، اوده کیرو کلدی، عودت ایتدی، سنك چیقمکی، کیتمکی متعاقب اوده عودت ایلدی || (حر ربط) wenn = مثلا so Gott will (اکر جناب حق ارزو ایدرسه) ان شاء الله .

So,,... (ـ‥‥ z) || اصل صداتك قوتی بوندن صکره کله‌جك اولانکله اوزرنده بولنور) || —bald (حا) درحال، درعقب، . . . انجه || (حرعا) اولنجیه، اولدیغی زمان، اولدیغی حالده، . . . کبی || —dann (حا) صکره، بوحالده || er hat soeben gegessen || —eben (حا) شمدی، همان شمدی اودها شمدی یمك یدی، بکدن قالقدی، اودها همان شمدی یکدن قالقدی || —fern اکثریا : in sofern شوقدر، شو درجه‌یه قدر (که)، شودرجه || —fort (حا) همان، آنیده، درعقب، درحال، هیچ آره‌سی کچمدن || —gar (حا) حق، بیله || —fort = (حا) —gleich || —viel (حا) اوقدر، شوقدر، شودرجه .

Sobbe (ـ z ا مؤ) ⑮ [انکلیز] (نبا) —saure آتون، اوکوز یورکی .

Soc,,... (ـ‥‥ z) (مرا . . . Soz...) .

Socke (ـ z امؤ) ⑮ [قدیم آلمانجه soc اولوب لاتینجه socus دن مأخوذ] = Soccus || عوشاق قاشدن، کراسه‌دن طبانی دکی انجه اوله‌رق معمول آیاق قابی، خفیف قوندره || قیصه قونجلی چوراب .

Sockel (ـ z ا م) ⑯ a. [فر] (صنع) (معما) —um ein Haus بر اوك اطراف دیوارلرنده یاپیلان چیقینتیلی قسمی، بنانك قاعده‌سی حکمنده قالین دیوارلی التقسمی || برهیکل وامثالنك قاعده‌سی || —einer Mauer بردیوارك آیاغی، قاعده‌سی .

Sod (ـ z ا م) ㉛ یاخود ㉟ [sieden] بردفعه‌لق قایناتمه وبوندن حاصل اولان شی، (بیرا فابریقه‌لرنده) بر پیشیرم ایچون لازمکلان صو (مقداری) .

Soda (ـ z ا مؤ) ⑯ [so'lida دن مأخوذ ایتالیانجه] (معد) قاربوناتلی سودا، قعمیته تحویل اولنمش سودا، (کیمیا) قاربونیت سوده .

Soda,,... (‥ ـ z) —wasser (ا لا) سوده صویی، سودا، شمدیلرده اکثریا : سلتس، سلج صویی .

Sofa (ـ z و ـ ا لا (ا م) ⑯ [عربجه sulfa سنه‌سنده ١٧٢٨ || Ruhe-bank استعمال اولنمغه باشلانمشدر] قنابه || مندر، سدر، کروهت .

Soff (ـ z ا م) ⑯ (sans pl) [saufen] (عو) سرخوشلق || بردفعه‌ده ایچیلان ایچکی || اکثریا : کوتو ایچکی || (soff) saufen فعلنك زمان حال ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Söffel (ـ z ا م) ⑯ a. [Soff] (عو) = Säufer .

Soffi(t)te (ـ z ، ـ z امؤ) ⑮ [ایتالیانجه] (معما وتیاتر) اویمه‌لی ومزین طاوان .

Sog (ـ z) (saugen فعلنك زمان حال ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Sogen. (so genannt ترکیبنك صورت مختصره‌سی) .

Sohl,,... (‥‥ z) —leder (ا لا) قوندره‌نك التی، بنجه‌سی تشکیل ایدن کوسله || —band (ا لا) (انشا آلده) اشیك .

Sohle (ـ z امؤ) ⑮ [قدیم آلمانجه sola Sanda'le] —(Fuß) آیاغك طبانی || قوندره‌نك آیاغك طبانی آلتنه تصادف ایدن قسمی، طبان (کوسله‌سی)، بنجه‌سی || (صنع) اوطه وامثالنك طبانی، دوشمه‌سی || (زرا) = Pflug-haupt || طبان، یتاق .

Sohn (ـ z ا م) ㉛ [سانسقریت لسانده Geborener دن مأخوذ قدیم آلمانجه sunu] اوغل، ارکك اولاد .

Söhnchen (ـ z ا لا) ⑯ b. (Sohn کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) اوغلجق ! —mein اوغلوم ! اولادم ! یاورم || یوزه چیقارلمش، پك نازلی بیومش چوجق .

Sohnes,,... (‥‥‥ z) —liebe (ا مؤ) اوغل محبتی، سوکیسی || —frau (ا مؤ) = Schwieger-tochter || —kind (ا لا) = Enkel, Enkelin .

Sokrates (ـ z ا خا م) (inv.) سوقراط حکیم .

Solane-en (ـ‥ـ z جمع مؤ) (inv.) (نبا) بادنجانیه فصیله‌سی .

Solar,,... (‥‥‥ z) —kamera (ا مؤ) (فطو) بیت مضیٔ || —öl (ا لا) ایکنجی درجه پترول، عادی پترول (غازی) .

Solch (ـ z صفت مقامنده مستعمل ضمیر) [قدیم آلمانجه sôlîh اولوب so و lich اجزاسندن مرکبدر] شویله (بر)، شوکبی، مماثل || ein—er Mensch بویله، شویله، بوکبی برآدم || صفت اولکنده اکثریا غیر متحول قالور مثلا (—ein : یاخود) —ein häßliches Kind بویله برچرکین چوجق || er hat —e اونده، بوندن آندن، اونك کیبیسی وار، بولنور، اونده بودرلوسی واردر .

Sold (ـ z ا م) ⑯ ، (جمعی نادردر) [فر] (ع) معاش، علوفه || (کوریلان برخدمته مقابل ویریلان پاره) اجرت || (مجا) اجر، مکافات .

Soldat (ـ z ا م) ㉛ [فر] (ع) عسکر (بالخصوص = مرا || Ge-meiner) —alter (ge-mein . اسکی عسکر || —werden عسکر اولمق، قرعه‌سی چیقمق، خدمت عسکریه‌یه کیرمك، عسکره یازلمق .

Soldaten,,... (‥‥‥ z) —dienst (ا م) خدمت عسکریه || —aushebung (ا لا) عسکر شرقیسی || —lied (امؤ) اخذ عسکر || —geist (ام) فکر عسکری || —handwerk (ا لا) صنعت عسکریه || —haus (ا لا) قشله || —sprache (ا مؤ) عسکر لسانی، قشله آغزی .

[ایتا] ㉑ a. (+فع لا z ‿–‿) **Solmisi(e)ren**
موسیقی = solfeggi(e)ren .
Solo (–‿ z حا) [ایتا] بالکز،باشلو باشنه‖ (ا لا) ㊾
موسیقی ، رقص : یالکز باشنه تغنی ایتمك ، چالمق ، زولو رقص
ایتمك ‖ (« اومبر » تعبیر اولنان کاغد اویونـده) **Solo!**
(آلمه‌دن) اوینایورم ! ‖ آلمان (کاغد) اویونی زولو .
Solözismus (‿–‿ z ا م) ㊺ [رودم] (غرا)
قواعد صرفیه ونحویه‌جه سهو وغلط .
Solstitium (‿(‿) t-s ‿‿ z ا لا) ㊹ [لاتینجه] =
Sonnen=wende .
Sommer (‿‿ z ا م) .a ㊵ [قدیم آلمانجه sumar]
یاز ، صیف ‖ (شعرده) = Jahr ‖ fliegender— =
Sommer=fäden .
Sommer,, ... (... ‿‿ z) fahr=plan— (ا م)
(شمندوفرلرده) موسم‌صیف ایچون، یازکونلری ایچون‌قطارلرك
صورت وزمان‌حرکتلرینی‌مشعر اولمق اوزره ترتیب قلنان پلان،
جدول، تعرفه‖ wohnung— (ا مؤ) صیفیه، (کوشك) ‖
fäden— (جمع م) صوك بهارك کوزل‌کونلرنده هواده‌کورینن
اوزون وانجه ایپلکلر ‖ gäste— (جمع م) (حمام، ایلیجه ،
قاپلیجه‌لرده) اجنبی، اصل یرلی اولمیوب خارجدن برای استحمام
وتداوی‌کلانلر ‖ laden— (ا م) پنجره پانجوری‖theater—
(ا لا) آچیقده اوینانور تیاترو .
Sommerhaft . **sommerig** . **sommerlich** نوعیده
(‿‿ ص) ㉑ [Sommer] یازکبی ، یازه مشابه ، یازی
آکدیرر، یازده‌اولدیغی‌کبی ، یازین آچان، چیقان نباتات ، یازین
یشایان حیوانات ، صیفی .
Sommern . **sömmern** (‿‿ z فع لا+ ، فع یکشق)
.a ㉑ [Sommer] یازکبی،یازده‌کبی اولمق es sommert
(آرتق) یازکلیور ، یاز باشلایور ‖ (der Baum) sommert
آغاج یشیللنیور ، سوریبور ‖ (فع متع ، فع معطا) کونشه
قویمق، سرمك ‖ — einen Baum بر آغاجك قورولرینی
کسمك ، آیقلامق ، بودامق (زرا) —(ein Feld) برتارلایه
یازلق تخم اکمك ‖ —Vieh یتون یازحیوان‌سوروسنی‌چایرده ،
قیرده براقمق .
Somnambül (‿‿–‿ z ص) ㉑ [لاتینجه طرزنده‌لاتینجه]
سائر فی‌المنام .
Sonder,, ... (...‿‿ z) ausgabe— (امؤ) خصوصی
طبع (اولنان شی) ، صورت مخصوصه ده طبع ونشر اولنان
نسخه ، کتاب ‖ gleichen— (ص) امثالسز .
Sonderbar (‿‿–‿ z ص) ㉑ [قدیم آلمانجه sundirbäre
abgesondert] تحف،غریب،عجیب، یبانی‖کولنج ، تحف‖ نادر،
Sonderheit (‿‿– z ا مؤ) ㊵ = Be-sonderheit‖
یالکزشمان آتیده‌کی‌شکلده‌مستعمل اولەرق: In(=)sonderheit
خصوصیله ، علی‌الخصوص .
Sonderlich (‿‿–‿ z ص) ㉑ [قدیم آلمانجه suntarlih
einzeln] فوق العاده ، خارق العاده ‖ فوق‌العاده اعلا ، پك
چوق‌شایان تذکار‖ (حا) خصوصیله ، باشلوجه،علی‌الخصوص‖
es ist nichts—es daran بونده‌خارق‌العاده برشی یوق: بونده
شاشیله‌جق، تحف‌برشی یوق‖das ist kein—es Vergnügen
بو پك‌بیوك‌بر اکلنجه دکل،بوصانکی‌بر اکلنجه ،اکلنش دکل .

Sole (‿– z ا مؤ) ㊸ (سنع) [اورته آلمانجه sol
Salzwasser] = Soole دها زیاده مستعمل اولانی .
Solenn (–‿ z ص) ㉑ [لاتینجه] مراسم وادعیهٔ دینیه
ایله اجرا اولنان ‖ آلایلی، دبدبه‌لی، طنطنه‌لی، رسمی .
Solfatara (‿–‿‿ z ا مؤ) ㊹ کوکوردك چیقارلدیغی
محل، کوکورد معدنی .
Solfeggi(e)ren صورت تلفظی ssŏlᵉ-fĕ'-dji'-renᵉ
فع لا+) .a ㉑ [ایتا] برهـوالی نوطه‌لرینی سویلیـه‌رك
ترنم ایتمك .
Solidarität (–‿‿‿– z امؤ) ㊵ [لاتینجه] کفالت
مشترکه .
Solid (e) (‿) –‿ z ، عمو : (‿) ‿‿ z ص) ㉑
[لاتینجه] صاغلام وامین، متین،محکم، صاغلام، احتیاطلو .
Soll (‿ z) sollen فعلنك زمان حال‌صورتنك برنجی
واوچنجی مفرد شخصلری) ‖ (ا لا) (inn.) پاخود ㊻ امر
(شدید ، قطعی) ‖ (تجا) (Kre'dit کلمه‌سنك مقابلی) =
Debet .
Sollen (‿‿z فعلا+) .a ㉑ [قدیم آلمانجه scolan :
Schuld کلمه‌سیله متناسب] (زمان حالی : ich(er)soll ‖
اسم‌مفعولی (مصدردن‌صکره‌کلدیکنده) gesollt یرینه : sollen)
اجرا واجراسی بهمه‌حال لازم ولابد اولمق: Du sollst deinen
Vater und deine Mutter ehren پدر ووالده‌که حرمت
ورعایت ایده‌جکسك ، ایتمکه مجبورسك ، ایتمکلکك‌لابددر ‖
مجبوریت وجدانیه وادبیه مثلا : (wir thun nicht immer)
was wir— یاپمقلغمز،ایفا ایتمکلکمز لازم اولانی هروقت
اجرا ایتمیورز ‖ er soll kommen (او) کلسون ، کله‌جکدر،
کلمکه مجبوردر(اونك کلمسنی بن ایسترم ، امر ایدرم) ‖ Sie
sollten Sie ihn sehen,‖کوره‌جکسکز،کوررسکز— es sehen
اکر، شاید اونی‌کوره‌جك اولورسه‌کز، so sagen Sie ihm...
کوررسه‌کزدیکزکه . . . : اوکا سـویلیکزکه . . . ‖ man sollte
glauben... صانکه،کویا، یعنی، انسانك اینانه‌جغی‌کلورکه...‖
‖ ؟sollte er vielleicht gestorben sein عجبا اولدیمی دیرسك
sollte ich selbst dabei zu Grunde gehen محو اوله‌جقمی ،
die Königin soll abgereist sein ‖ باته‌جقمی بیلمـم بیله
قرالیچه حرکت ایتدی ، یوله ، سیاحته چیقدی دیورلر (اما)
so einer soll erst (کلمه‌لریله برلکده اوله‌رق erst و noch)
geboren sein دها اویله بریسی دنیایه کلامشدر ، آناسنك
قارندن‌چیقمامشدر ‖ ? was soll Das (bedeuten) بونه ،
نه دیمك اوله‌جق؟ بونه‌در ؟ ‖ wem soll dieser Strauß
gehören) ? بوچیچك دمتی کیمه ویریله‌جك ؟ کیمکدر ؟ ‖
was ‖ کیتملی ‖ او پاریسه کیده‌جك er soll nach (Paris)
wie soll man ‖ ? (شمدی) بن‌نه یاپه‌جغم؟ نه یاپه‌یم؟ soll ich ?
da nicht lachen شمدی بوکا نصل کولمز ؟ بوکا صن اولده
کوله ، کلده بوکا کوله ! صن بوکا کولمزمیسك شمدی ؟ ‖ es
hat nicht sein— نه یاپه‌لم قسمت دکلش ! جناب حق قسمت
ایتمامش ! قسمتده یوقمش ! .
Söller (‿‿ z ا م) .a ㊵ = Altan ‖ بر ابنیه‌نك
یوقاریسنده بولنان آره‌لق واشالی محللری، یوش یری‌طام آلتی،
طوان آره‌سی، ذخیره انبارلغی وظیفه‌سنی کورن محل .

Sonnig (ـَـ z ـ) (21) [Sonne] زياده كونشلى اولان (يرـ) ، پك چوق كونش كورن محل ‖ كونش اورمش اولان محل ‖ (مجا) لمعه‌نثار ، پارلاق .

Sonntag (ـَـ z وياخود ـَـ ـ) (ا م) (38) [اورته آلمانجه sunntag لاتينجه di'es solis] بازار(كونى) ، ـ ع — بازار كونى ، بازاره ‖ (ضـ مثـ) es ist nicht alle Tage— هروقت باياز پيلاو يِنز .

Sonntägig (ـَـ z ـ) (21) برپازار كونى واقع اولان ، بازارلق ، بازاره مخصوص .

Sontäglich (ـَـ z ـ) (21) بازاردن بازاره ، هربازار‖ er Anzug— بازارلق ، بيانلق البسه ‖ sich —anziehen يكى ، بايانلق البسه‌سنى كيمك ، سوسلنمك .

Sonntags.... (ـَـ z ...) —besuch (ا م) بازار زيارتى ؛ موزه وامثالنده بازاركونى واقع اولان دخول ، زيارت‖ —buchstabe (ا م) بازاره تصادف ايدن كونى كوستروحرف‖ (نحو) برشيئى آز ياپديغندن ، تعليم ايتديكندنطولايى بالطبع انده معلوماتى آزويجركسزاولانى اراءه مقصديله : —jäger بازار آوجيسى (يعنى آتديغنى بوشه آتان ، كوتو آوجى) ‖ —kind (ا لا) بازار كونى طوغان چوجق ‖ عوام قول وظنّنجه : « دوته‌روسقوبى » لى چوجق ‖ Glücks-kind= .

Sonst (ـَ z) ، (صو) بعضاً (ـَـ z) sonsten (حا) [قديم آلمانجه sus اولوب غوت لساننده sa der دن مأخوذ] تذكر ، تفكر اولنانك غيرى ؛ بشقه بر ، ديكر Etwas— بشقه برشى‖ Niemand— بشقه هيچ (بر) كمسه ‖ يوقسه‖ wie— بشقه وقت كبى ، على العاده ، على الاصول‖ ehe-mals‖ (ا لا) (inv.) das Sonst und das Jetzt زمان ماضى وزمان حاضر .

Sool.... (ـَـ z ...) —ei (ا لا) قاتى بيشمش (طوزلو صوده) يمورطه ‖ —bad (ا لا) طوزلى صوحمامى ، بانيوسى .

Soole (ـَـ z ا مؤ)(53) [اورته آلمانجه sol Salz-wasser] طوزلى صو ، مملحه صوى ‖ صلاموره .

Sopha ـ f ـ z ا م) (ا لا) (38) (مرا . Sofa) .

Sophistisi(e)ren (ـَـ f ـ z فع لا +) a. (21) تغشيش ايتمك ، حيله قاتمق ، بوزمق .

Sopra.... (ss ـَـ...) [ايتاليانجه اولوب über= —tara [das Gewöhnliche (امؤ) حقيق طارد .

Sopran (ـَ z ا م)(38)[ايتاليانجه]موسيق=Diska'nt.

Sorbet(t) (ـَـ z ، ـَـ z ا م) (38) [عربيه‌دن مأخوذ ايتاليانجه Trank schorbet] شربت .

Sordine (ـَـ z ، ـَـ ss ا مؤ) (53) [ايتاليانجه] (موسيق) Dämpfer= .

Sorg.... (ـَـ z ...) —los (صـ) غمسز ، قايغيسز ، قصاوتسز ، دنيا امورنده اوليان ، تاصاسز ، قيدسز .

Sorge (ـَـ z ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه so'raga اولوب غوتجه saurgan Kummer, der Jemanden ergriffen hat] غم ، غصه ، غائله ، قساوت ، تاصه ، مراق ، قايغى ، دوشونجه ‖ راحتسزلق ‖ Jemandem— machen برشى تاصه‌لانديرمق ، برينه مراق ويرمك ، مراق‌ايتديرمك ، راحتسز ايتمك ‖ außer —n sein تاصه‌ده اولمامق ، مراق ايتمامك ، امين اولمق ، (برشى حقنده) دوشونمامك ، دوشونجه‌سى اولمامق‖

Sonderling (ـَـ z ا م) (38) [sondern] تحف ، غريب كمسه ؛ عجائب طبيعتلى آدم .

Sondern (ـَ z حر عا) [قديم آلمانجه suntar] بلكه ، مكر (كه) ‖ ... nicht nur ...., —auch يالكز . . . دكل بلكه . . . ‖ [قديم آلمانجه suntarôn] (فع متع) و —sich (فع مطا) .a (21) آيرمق ، تفريق ايتمك ، بشقه ، آيرى يره قويمق‖ آيرلمق ، آيرى اوطورمق ، آيرى برمحله ، يره چكلمك ، تفريق ايدلمك .

Sondi(e)ren (ـَـ z فع متع) .a (21) [فر] اسقانديل ايتمك ‖ صوندالمق .

Sonnet (ـَ z ا لا) (38) [ايتاليانجه sone'tto] (شعر) اون درت مصراعدن عبارت غزل .

Sonn.... (z ...) —abend ، —tag (بونلرك بركله اوله‌رق آيروجه ترتيب وتحرير اولنانلرينه مراجعت) .

Sonnabend (ـَـ ا م) (38) [قديم آلمانجه sunnûn âbend] جمعه ايرتسى .

Sonne (ـَ z ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه sunnâ ، die am Himmel Reisende] كونش ، شمس die— scheint كونش چيقيور ، طوغيور ‖ كونش وار .

Sonnen (ـَ z فع متع) و —sich (فع مطا) .a (21) [Sonne] كونشه قويمق ، كونشه چيقارمق ، سرمك ‖ تشميس ، تشمس ايتمك‖ (مجا) : sich an (ياخود in) etwas— تلذذ ايتمك ، خوشلانمق ، حظ ايتمك ‖ (مجا) الصنمق ، يكيدن شوق وغيرته كتيرمك ‖ (كونش حقنده) (فع لا +) طلوع ايتمش اولمق ، كونش بولنمق ، هوا كونشلى اولمق .

Sonnen.... (ـَـ z ...) —durchmesser (ا م) قطر شمس ‖ —weit (صـ) كونش قدر اوزاق ‖ —aufgang (ا م) طلوع شمس ، كون طوغمسى ‖ Osten= ‖ —ball (ا م) كرهٔ شمس ‖ —blume (ا مؤ) (نبا) چيچكارى كونشدن طرفه دونان چيچك ، نبات ‖ —brand (ا م) حرارت شمس ‖ كونشك ياقمسيله تنك ، درينك قرارمسى ، ياغمسى ، اسمرتن ‖ —fernrohr (ا لا) تلسقوب شمسى ‖ —jahr (ا لا) سنهٔ شمسيه ‖ —klar (صـ) كون كبى ظاهر ، شبهه‌دن وارسته ، كون كبى آشكار‖ —messer (ا م) (هيئت) قطر شمسى اولچمكه مخصوص دوربين ، هليومتره ‖ —regen (ا م) كونشلى هواده ياغان ياغمور ‖ —röschen (ا لا) چرخ الشمس ديفيلان چيچك ‖ —schein (ا م) (ضياى) شمسى ‖ —schein (wir haben : ياخود) es ist كونش وار ، هوا كونشلى ‖ —schirm (ا م) شمسيه ‖ هم يغموره وهمده كونشه كاور شمسيه ‖ —stäubchen (ا لا) كونشده كوريله‌بيلور توز پارچه‌سى ‖ جزؤ لايتجزا ، آتوم ‖ —stich (ا م) (علم امراض) كونش اورمه‌سى ، چارپمه‌سى ‖ —syste'm (ا لا) مسلك شمسى ‖ —wende (ا مؤ)(هيئت) كونشك خط استوادنك زياده تباعدايتديكى وبناءً عليه كوندز ويا كيجه‌نك الك اوزون اولديغى وقت (ونقطه) كه سنه‌ده ايكى دفعه واقع اولور ، تحويل شمس ‖ —zeiger (ا م) (هيئت) كولكه‌سيله كونشك ارتفاعنى كوسترن ستون .

Sonnenhaft (ـَـ z ـ) (21) [Sonne] كونشه بكزر ‖ (مجا) پارلاق ، شعشعه پاش .

Souterrain (فرانسزجه تلفظ اولنور ا لا) (56) [فر] سرداب ، يرآلتى ، بودرووم .

Souverän (sson-vè-rönᵉ ـ) (24) [فر] مطلق ، مستقل || اكبر ، اعظم || شاهانه ، تاجدارى || عالى ، بالا ، پك مكمل || (ا م) (56) ، ياخود (38) حكمدار ، پادشاه ، امير ، حاكم ، ملك .

Sovereign (صورت تلفظى : ssœn'v-ᵉʳ-ĕnᵉ ا م) (56) [انكليزجه] انكليز ليراسى .

Sozietät (ـ ـ ـ ـ z-tss ، ...ـ ـ ـ ـ ـ (z-tss ، ... ...ـ ـ ـ ، مركب ، Gesellschaft(s‚‚...)= .

Sozius (۳)(۳) (z-tss ا م) (36) ياخود (56) [لاتينجه] (تجا) اورتاق ، شريك تجارت || رفيق ، شريك ، آرقداش .

S.p. (Siede=punkt) تركيبنك صورت مختصره و مخففه سى).

Span (ـ ا خا لا) (56) (جغ) بلچيقاده شهر وقابلجه .

Spack (ـ ـ) (24) [قديم آلمانجه spahhu dürres Reisholz] (آغاج قاب حقنده) Leck= || (مجا) قوراده ، فرتوت : پك اختيار ، اسكى ، هرم .

Spähen (ـ فع لا +) (21) [قديم آلمانجه spëhôn] دقتله كوزلمك ، كوزتمك ، كوزتلمك || جاسوسلق اتمك || auf Jemand, etwas— برينك ، برشيئك يولنى بكلمك : كوزتلمك || (فع متع) كوزتليه‌رك طاغيغه چالشمق ، بولمغه غيرت اتمك ، ميدانه چيقارمق .

Spahn (ـ ا م) (31) (مرا . Span).

Spalier (ـ ا لا) (38) [فر] (بغچو) (ميوه‌دار) آغاج صيره‌سى ، اسپاليا || محافظه ورسم تعظيم ايفا اتمك اوزره انسانلردن تشكيل اولنان (ايكى صره‌لى) صف .

Spalieren (ـ قع متع) .a (21) [Spalier] eine Wand...— الخ ... بر ديوارى آغاج (دالرى) ايله اورتمك || (Bäume)— بر آغاجك دالريني ديواره اورتمك || (جنوب ايالتلرنده) —eine Stube=tapezieren .

Spalt (ـ ا م) (38) Spalte (ـ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه spalt] ياريق ، چاتلاق ، ييريق ، (خصوصيله براستقامتده بولنان) آچيقلق . ياريق ، فرجه ، شق || (اودوندن ياريلوب قوپان پارچه) اودون پارچه‌سى || (مطبعه) ستون .

Spalte (ـ ا مؤ) (53) (مرا . Spalt خصوصيله مطبعه).

Spalten (ـ فع لا—) .b (21) [قديم آلمانجه spaltan] (اسم مفعولى ge-spalten فعل متعديه كوره كذلك ge-spaltet) يارلمق ، چاتلامق ، آيرلمق || (فع متع) (جغر) يارمق ، آيرمق ، آچمق ، چاتلاتمق ، ييرمق || ايكى نصفه تقسيم اتمك ، ايكى‌يه آيرمق ، شق اتمك || (حكمه) den Licht - strahl (durch das Prisma in 7 Farben)— خط شعاعى ، ضيائى (منشور ، محلل الضيا واسطه‌سيله يدى رنكه ، الوان اساسيه‌يه) آييرمق || (Diamanten, einen Krysta'll)— متبلر اجساى اقسام طبيعيه‌سنه كوره يارمق || sich— (فع مطا) يارلمق ، چاتلامق ، ايكى‌يه آيرلمق ، (طاش حقنده) چاتلامق ، طبقه طبقه آيرلمق || شق اولمق ، شاهرم شاهرم چاتلامق || (مجا) (يكديكرى ميانده اتفاقسزلق اتمك ، آره‌لرى مباين اولمق) آيرلمق ، هربرى برطرفه كيتمك .

Span (ـ ا م) (31) [قديم آلمانجه spân] قيريتنى (اودون پارچه‌سى) ، اينجه اودون پارچه‌سى ، چرپى (خصوصيله

(برشى حقنده ايديلان) دقت ، اهتمام ، اعتنا ، تقيد || Das lassen Sie meine —sein اوندنطولايى (سز) مراق اتميكز ، اونى سز بكا براقيكز ، حواله ايديكز .

Sorgen (ـ z فع لا + ، فع مطا ، فع متع) .a (21) [قديم آلمانجه so'ragên] راحتسز ، مضطرب اولمق ، مراق واند يشه‌يه دوشمك ، قورقمق || für Jemand, für etwas— برينى ايچون ، برشى ايچون قيد اتمك || تهيه وتدارك اتمك || ياردم واعانه اتمك ، مظاهرتده بولنمق ، دوشونمك || dafür werde ich— بن اونى يابارم ، اونك اجابته باقارم ، تسويه ايدرم ، حاضرلارم ، تدارك ايدرم ، بجريرم ، يابار ياقشديريرم || Sie haben dafür zu— بوسزك وظيفه‌كزدر ، بوكا سزدقت وتقيد ايده‌جكسكز ، بونى سز ياپه‌جق ، بوكا سز باقه‌جقسكز || (فع مطا وعت اولرق) : sich um etwas— برشيئى ايدنمكه ، برشيئه موفق اولمغه چالشمق ، جهد اتمك ، چبالامق .

Sorgen‚‚... (ـ ـ ـ z ، —last (ا مؤ) بار ، قيد ، تاصا مشقى || —frei (ـ) دوشونجه‌سى اولميان ، قاقه‌سز ، دنيا امورنده اولميان || —stuhl (ا م) قولتوق (صنداليه).

Sorgfalt (ـ z ا مؤ) (49) (sans pl.) [يكى آلمانجه اولوب Einfalt كله‌سنه معادل اولرق تشكيل ايدلمشدر] دقت ، اهتمام || رقت ، شفقت || تميزلك ، نظافت || تقيد ، مقيد اوليش ، ايشنه كوجنه دقت وغيرت .

Sorgfältig (ـ ـ z ـ) (24) [Sorgfalt] (flüchtig كله‌سنك مقابلى) كمال دقت واهتمامله || (پك زياده) دقتلى اولرق ، غايت صحيح || تميز || غيرتلى || كمال شفقتله .

Sorgho (ـ z ا م) (56) (نبا) مرزغ ، چوراق طاريسى ، جاودرس .

Sorgsam (ـ z ـ) (24) [Sorge] دقتلى ، اهتماملى || شفقتلى || غيرتلى .

Sorgsamkeit (ـ ـ ا مؤ) (49) (sans pl.) دقت واهتمامى سور طبيعت ، دقتليلك .

Sorren (ـ z فع متع) .a (21) (بحر) خلاط ، يالامار باغلامق ، ربط سفينه اتمك .

Sorte (ـ z ا مؤ) (53) [فر] جنس ، نوع .

Sorti(e)ren (ـ ـ z فع متع) .a (21) [Sorte] جنس جنس آييرمق ، بوى بوى ديزمك ، تنظيم اتمك || سچوب آييرمق ، قالبوردن (كچيروب ايوسنى ، ايريسنى آيرمق) كچيرمك .

Sortiment (ـ ـ z ا لا) (38) [ايتاليانجه sortime'nto] طاقم ، چشيت ، جنس ، بوى ، ديزى .

Sott (ـ z) (sieden فعلنك زمان حال ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Souffleur - Kasten (ـ فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) .b (46) ، ياخود .b (49) (تيا) تياترولرده سوفلورك (اكثريسنه كيروب صحنه‌يه چيقان اويونجيلرك سويليه‌جكلرى سوزلرى كندولرينه فيصلدايان آدمك) صنديغى .

Soupi(e)ren (ـ sson فع لا +) .a (21) [فر] اقشام طعامى اتمك .

Soutachi(e)ren (ـ sson-tâ-chi-rënᵉ فع متع) .a (21) [فر] برشيئك اطرافنه (طولاشيق ، كرفت) شريد ، قيطان دكمك .

آتش یاقمق ایچون) || (طوغری طورمسی ایچون برشیئك آلتنه قونیلان آغاج تخته پارچه‌سی) بسله || (صنع) اینجه اوزون تخته لوحه‌سی ، قاصناق تخته‌سی || مجلدلك ، قوندره جیلقده مستعمل اینجه قاین آغاجی لوحه‌سی || —(Dach=) یاداوره || (آغاج کسر، اوددن یارار، تخته رنده‌لرویونتارایکن صچرایان، قوپان پارچه ، قیرینتی) یونقه ، طلاش || قیمق || (طشره لسانی) (مجا) چکینه مامه ، خرلق، کورلدی ، نزاع ، تفرقه .

Spange (ـّ ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه spangâ | Klammer] چنکل قانجه ، طوقه‌نك ارکك قسمی (کتاب وآلبوم وامثالنده اولان) طوقه ، قوپچه || طوقه دیلی .

Spani-en (ـ(ـ) ـ ا خالا) b. (40) [قدیم آلمانجه spa'nija اولوب لاتینجه Hispa'nia دن مأخوذ] (جغر) اسپانیا || —König von اسپانیا قرالی .

Spani-er (ـ(ـ) ـ ا م) a. (40) [قدیم آلمانجه spân اولوب لاتینجه (hi)spa'nus دن مأخوذ] ، —in (ا مؤ) (50) اسپانیالی .

Spaniol (ـ(ـ)- ام) (38) (تجا) [فر] اسپانیاتوتونی.

Spann (ـّ ا م) (38) [ſpannen] طوپوق ، کعب || آیاغك اوستی ، آخیم .

Spann (ـّ) (ſpinnen فعلنك زمان ماضیسنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Spann„ ... (ـ...) —hacken (ا م) برشیئی کرمکه مخصوص حلقه ، چنکل || —hoch (ص) برقاریش یوکسك ، بوینده ، بویلی || —ader (ا مؤ) (تشر) عضله‌نك اوجی ، وتر (Sehne =) || —balken (ا م) چاتی ماهیه‌سنك بابا کیریشی ، چاتی سرتی || —feder (ا مؤ) برشیئی قورمغه ، کرمکه مخصوص یای، زنجیر || —ſeil (ا لا) (einer Hänge-) brücke) بر آصمه کوپرینك اورمه تل‌خلاطی، آصمه قابلوسی .

Spanne (ـّ ا مؤ) (54) [ſpannen | (تقریباً » ۲۱ « سانتیمتره طولنده واوچوقمامنده مستعمل کرلش ال) قاریش || (مسافه وزمان حقنده) آزمسافه، آووج‌ایچی قدر یر؛ آز برزمان.

Spannen (ـّ فعه متعه وفعه مطا) a. (21) [قدیم آلمانجه spannan ؛ ſpinnen کلمه‌سیله متناسب] اکثریا : —(ſich) کرمك ، کرلمك، قاصمق|| —die Saiten (موسیق) صرتلشدیرمك || —hoch (höher) تللری تیز ، یوکسك پرده‌یه کوره قورمق || —ſeine Forderungen zu hoch پك زیاده مطالباتده بولنمق || —den (Dampf) برصوی‌قیارتمق ، شیشیرمك || —ein Waſſer بخارك قوت ودرجهٔ انبساطنی زیاده‌لشدیرمك || —etwas weit (eng) برشیئی کره‌رك ، صیقه‌رق دار‌التمق، کنیشلتمك ، آچمق، قپامق || (mich) ſpannt (dieser Rock) بو البسه بکا طار کلیور ، بنی صیقیور ، قاصیور || (die Pferde) vor den —Wagen, an die Deichſel باركیرلری آرابه‌یه قوشمق || (فعلا+) : iſt ſehr ویاخود, dieſer Roma'n ſpannt ſehr بورومان پك زیاده مراق آور ، (انسانه) زیاده صاریور || —auf etwas برشیئه نظر دقتنی، کوزینی دیکمك || (جنوب ایالات لسانی) (عو) (اعضای تناسلیه حقنده) قالقمق، انتعاظ ایتمك .

Spänner ، Spanner (ـّ ا م) a. (40) ایکیسیده [ſpannen] (اشخاص حقنده) کرن ، قوران (بر یای، تفنك وامثالی) || (بر آرابه‌یی) یوکلدن ؛ بوشالدان || (صفات اعدادیهٔ اصلیه ایله برلکده) Ein-ſpänner بر، تك قوشوملی || (تا طبیعه) غایت چابوق یورر برنوع طرطیل کلبکی || کرمکه ، قورلمغه برایانشی: (تشر) مکیر || (معما) کمل ایچنده‌یاپیلان کمر.

Spannung (ـّ ا مؤ) (49) [ſpannen] کرمه ، کرلمه ، قورمه ، قورلمه || (کذا مجا) مثلا : —des Geiſtes فکرك یورلمسی ، اشتغالی || (مجا) —in großer ſein بیوك برصبرسزلقده، انتظارده بولنمق || —die zwiſchen dieſen (Familien) بوفامیلیالر آره‌سنده اولان کرکینلك، شکررنکلك ، آچیقلق ، بوزغونلق || زیاده دقت وصبرسزلقله اولان انتظار، (فوق العاده) مراق || (معما) برکمر ، برقوصنك آچیقلغی ، قطر داخلیسی .

Spant (ـّ ا لا) a. (42) (بحر) [ſpannen] کمی قبورغه‌سی.

Spar„ ... (ـ...) —lampe (ا مؤ) اداره قندیلی || —büchſe (ا مؤ) پاره بریکدیرمکه مخصوص قوطی، چکمجه ، خبزه || —kaſſe (ا مؤ) اداره ، امنیت صندیقی .

Sparen (ـّ فعه متعه و فعه لا—) a. (21) [قدیم آلمانجه sparôn ſchonen] اداره ، تصرف ، امساك ایتمك ، بریکدیرمك || —Geld پاره بریکدیرمك ، صاقلامق || تعویق، تأخیر ایتمك || (ا لا) b. (40) (sans pl.) Sparen bringt Haben (ضرمثل) تصرف واداره ایدن زنکین اولور .

Sparer (ـّ ا م) a. (40) [ſparen] اداره وتصرف ایدن || (ضرمثل) dem— gehört ein Zehrer عیبه‌نك مالنی یلی (ییویرلر) .

Spargel (ـّ ا م) a. (40) [لاتینجه sparagos] (نبا) قوش قونماز ، هلیون .

Spark (ـّ ا م) (36) [لاتینجه] (نبا) چایر اوتی .

Spärlich (ـّ ص) (24) [ſparen] آز، غیرکافی || نادر|| سیرك || (عاك حقنده) یاوان ، ساده .

Sparren (ـّ ا م) b. (40) [قدیم آلمانجه sparro] (صنع) دولکرلکده: —(Dach=) چاتی کیریشی || (مجا) (عو) —einen (zu viel) haben یوزدرهم (عقلی) اکسیك اولمق .

Sparſam (ـّ ص) (24) [ſparen] (اشخاص حقنده) اداره‌لی، تصرف‌سور || —mit etwas umgehen برشیئی اداره ایله قوللانمق، اداره ایله صرف ایتمك || = ſpärlich .

Sparſamkeit (ـّـ ا مؤ) (49) [ſparſam] اداره ، تصرف || —aus (ſ = rückſichten) تصرف مقصدیله ، برای تصرف || —kleinliche امساك ، بخل .

Spaß (ـّ ا م) (31) [لاتینجه expandere دن‌مأخوذ ایتالیانجه spasso] اکلنجه، ذوق، جنبش || —ſeinen haben اکلنمك ، ذوقنه کیتمك || —Das macht mir ungeheuren بو بنم پك خوشمه کیدیور ، پك ذوقمه کیدیور ، پك زیاده سویورم || ... es wäre ein —, wenn اکر . . . اولسه ایدی پك خوش، تحف اولوردی، پك اکلنجه‌لی(برشی) اولوردی|| —Das war nur ein (آ) اوساده برشقه ایدی، لطیفه دن عبارت ایدی || —Das iſt kein شقه ، لطیفه دکل ، بورو ، چوجق اویونجاغی دکل|| —zum لطیفه ، شقه اولسون دیه، ایچون، کولمك، کولونسون دیه|| —bei Seite! شقه ، لطیفه برطرفه|| ſeinen —mit Jemandem treiben بریله اکلنمك ، لطیفه ایتمك ، شقه‌لشمق || —(keinen) verſtehen شقه‌یه کلامك، شقه‌دن آکلامامق، شقه‌سی اولمامق .

Spaßen (ـَ فعلا +) c. (21) [Spaß] ذوق ، آلای ، جنبش، لطیفه ، شقه ایتمك || (عو) مسخره لق ایتمك ، یاپمق || Sie — wohl? شقه ایدییورسکزدکلی؟ لطیفه‌می ایدییورسکز، سویلیورسکز؟ خصوصمی یاپیورسکز؟ لطیفه اولسون دیه‌می سویلیورسکز؟ || damit ist nicht zu —! بونده کوله‌جك یرشی یوق !

Spaßig (ـَ صـ) تحف ، اکلنجه‌لی ، مسخره .

Spat (ـَ حا) متروك اولوب = ſpät .

Spat (ـَ) (مرا . Spath) .

Spät (ـَ صـ) (21) [قدیم آلمانجه spâti] کیچ اولان ، کیجه قالان ، کیچ || (حا) es ist (wird) — وقت کیچ اولیور (اوله‌جق) || wie — ist es? وقت نصل؟ ، ساعت قاچ؟ || ſpäter (eher کلمه‌سنك مقابلی) بعده ، دها صکره ، دها کیچ اوله‌رق || früher oder —er ارکیچ || (ضر مثل) besser — als nie کیچ اولسونده کوچ اولماسون (کیچ اولمق هیچ اولمامقدن ایودر) || es ist ſchon — am Tage, im Jahre وقت ، موسم کیچکدی || Das kommt zu — آرتق بونك موسمی کیچدی || (die Uhr) geht (um 5 Minuten) zu — ساعت بش دقیقه کیری کیدییور || in —eren Zeiten ایلروده ، مستقبلده .

Spät„... (ـ...) —apfel (ا م) صوك ترفنده الما || —herbſt (ا م) صوك بهارك نهایتی || —ſommer (ا م) یازك صوکی ، نهایتی .

Späte (ـَ ا مؤ) (55) [ſpät] کیچ وقت، کیچ زمان .

Spatel (ـَ ا م) a. (40) (صنـ) [لاتینجه spata | Rühr-löffel] (اجزا) برطرفی طویل ودیکر طرفی کورك کبی اجزاجی آلتی ، ملوق .

Spaten (ـَ ا م) b. (40) طوغری ودرت کوشه‌لی کورك || کذا (زرا) صاقز بلی .

Spat(h) (ـَ ا م) (38) ونادراً (31) [قدیم آلمانجه spât] (معد) یوفقه‌لی طاش ، اسپات || (بیطر) بارکیرك آیاق طرناغنه یقین صحیرانه مفصلنده حاصل اولان سرت شیش .

Spatium (ـ)(ـ) iss (ـ ا لا) (44) [لاتینجه] اره‌لق ، فاصله .

Spät-ling (ـَ ا م) (38) [ſpät] (Frühling ك مقابلی) کیچ طوغان قوزی (طانه) || (میوه حقنده) ترفنده قیش میوه‌سی || (کذا مجازی) || (چوجق حقنده) یاشلی ابویندن حاصل اولان چوجق .

Spatz (ـَ ا م) (61) یاخود (38) [اورته آلمانجه spar] مرا . || Sperling [Petz von Bär] (تا طبیعـ) سرچه || (Sperling=) (مجا) Das pfeifen die —en auf den Dächern (آیول) بو هرکسك آغزنده ، هرکس بیلیور ، بوندن هرکس بحث ایدییور، اوکرنمك ، ایشتمك کسه قالمدی .

Spazier„... (ـَ...) —fahrt (ا مؤ) آرابه ایله کزمه ، پیاسه || —gang (ا م) کزمه ، پیاسه ، کزنمه (کذلك کزمکه چیقیلان محل) || —ritt (ا م) حیوان ایله پاپیلان کزمه ، کزمك ایچون حیوانه بنمه || —ſtock (ا م) باستون .

Spazi(e)ren (ـَ فعلا —) a. (21) [لاتینجه spatia'ri] پیاسه ایتمك ، کزمك ، کزمکه چیقمق ؛ ſich ergehen کزنمك || —fahren آرابه ایله کزمك ، کزمك ایچون آرابه‌یه بنمك || ein (Kind) —führen برچوجغی کزمکه چیقارمق ؛ کوتورمك || —gehen کزمکه چیقمق ، کزمکه کیتمك || —reiten حیوان ایله کزمکه چیقمق ، حیوانله کزمك .

Specht (ـَ ا م) (38) [قدیم آلمانجه spëht : Kluger | Vogel] (تا طبیعـ) آغاج‌قاقان (قوشی) .

Speck (ـَ ا م) ونادراً (ا لا) (38) (sans pl.) [قدیم آلمانجه spëc ؛ مرا . ſpicken] طوموز ، بالینه بالغی والخ ایله (عمو) (وکذا انسانك) دریسی التنده‌کی (ایچ) یاغی || (مجا) —auf den Rippen haben یاره طوتمق || (عمو) (wie die Made) im — ſitzen بوللق ، وارلقده یشامق .

Speck„... (ـ...) —bauch (ا م) = Schmer-bauch || —hals (ا م) تاکیه‌جی قالبی کبی (یاغلی) اکسه .

Spedi(e)ren (ـَ فعمتعـ) a. (21) [لاتینجه expedi're دن مأخوذ ایتالیانجه] (تجا) مال ، اشیا کوندرمك ، سوق ایتمك .

Spediteur (ـ ـ ا م) (teu'rᵉ) [فرانسزجه‌نهایتله‌نهایتلنان یکی لاتینجه] (تجا) اشیای تجاریه طوپلیوب کوندرن (برتجارتخانه نامنه) قومیسیونجی ، امانتجی .

Speditions„ ... (ـ...) (ـ) iss (—) —bureau (فرانسزجه تلفظ اولنور) (ا لا) (تجا) مال ، اشیا سوق اولنان ، دائره ، سوقیات اوطه‌سی || —geſchäft (ا مؤ) (اشیا واموال تجاریه) نقلیات اداره‌سی .

Speer (ـَ ا م (ا لا) (38) [قدیم آلمانجه spër = لاتینجه sparus | Wurf-ſpieß] مزراق ، (آتمغه مخصوص) حربه ، قارغی || کذا مرکب اوله‌رق مثلا : —Rippen کبی دخی مستعملدر .

Spei„ ... (ـ...) —gewohnheit (ا مؤ) توکورمه عادتی || —napf (ا مؤ) (موزه ، دوائر ومکاتب وبیوك ابنیه‌لرده قوریلور وامثالی محللره دروقی قوم وساژه ایله مملو اوله‌رق قونیلان) توکروك چناغی ، حوقه‌سی .

Speiche (ـَ ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه speicha ، مرا لاتینجه spi'ca Ähre] (آرابه‌جیلقده) = Rad-ſpeiche || (تشر) بیلکی تشکیل ایدن ایکی کمیکك کوچوکی ، طیش طرفده بولنانی ، کعبره .

Speichel (ـَ ا م) a. (40) [قدیم آلمانجه spei'chila اولوب ſpeien دن مأخوذ] توکروك ، سالیه ، لعاب .

Speicheln (ـَ فعلا +) a. (21) [Speichel] توکورمك (ſpucken=) چوق توکورمك ، چوق توکروك چیقارمق .

Speichen (ـَ فعمتعـ) a. (21) [Speiche] (صنـ) (ein Rad) — برتکرلکه پارمقلق ، اسپیت طاقمق .

Speicher (ـَ ا م) a. (40) [لاتینجه spicarium دن مأخوذ قدیم آلمانجه spîchari] Korn-haus (تجا) مغازه ، آنترپو ، انبار || خصوصیله ذخیره انباری .

Speichern (ـَ فعمتعـ) a. (21) [Speicher] = auf-ſpeichern .

Speien (ـَ فعلا + وفعمتعـ) o. (20) وبعضاً a. (21) [قدیم آلمانجه spi(w)an = لاتینجه spu'ere] توکورمك || Feuer und Flammen — آتش پوسکورمك || brechen = || Gift und Galle — اطرافنه زهیرصاچمق .

Spei-er (ـَ ا م) a. (40) [ſpeien] ، —in (ا مؤ) توکوران (ارکك ، قادین) || (زن باوبراسنده یرشهر) اشپائیر ، صپیر .

Spende (ـ ا مؤ) ⑥ [لاتينجه expe'ndere دن مأخوذ spënta] توزيع ، اعطا (احسان ، عطيه ، هديه ؛ ذخائر ، مازمه ، يه‌جك ايچه‌جك حقنده) تقسيم ‖ ويريلان شى ، عطيه ، صدقه ، بخشش ‖ وقف (وبونك ايرادى) .

Spenden (ـ فع متع) .b ㉑ [Spende] ويرمك ، هديه ، عطيه ويرمك : تقسيم ايتمك ، طاغتمق ؛ جومردلك ، سخاوت ايدرك ويرمك ، بخش ايتمك .

Spendi(e)ren (ــ فع متع وفعلا +) .a ㉑ [ايتاليانجه spe'ndere] هديه ايتمك ، هبه اوله‌رق ويرمك ، هديه اوله‌رق تقديم ايتمك .

Spenzer (ـ ا م) .a ㊵ [انكليز] قادين يلكنى نوعى .

Sperber (ـ ا م) .a ㊵ [قديم آلمانجه spa'rwari ؛ Raubvogel خصوصيله سرچه آوليان] (تاطبيعه) آتمجه (نوعى) .

Sperenzi-en (ــ جمع) (.inv) [لاتينجه ـ نهايتلنمش اوله‌رق sperren] (عمو) = Gesperr مقاومت ، مقابله ‖ —machen Sie keine ! نازلنمه‌يكز ! ادا ايتميكز ! هايدندى ! .

Sperling (ـ ام) ㊿ [قديم آلمانجه sparo] (تاطبيعه) سرچه .

Sperlings„... (ـ...) —kraut (ا لا) (نبا) قاره قولاغى .

Sperr„... (ـ...) —kette (ا مؤ) بريرى قپامغه ، سد ايتمكه مخصوص زنجير ‖ —angelweit (ص) (عمو) آردينه قدر آچيق ، صرتنه قدر آچيق ، آيريق ‖ —sitz (ا م) (تيا) آيرلمش ونومرولنمش تياترو يرى ، صنداليه‌سى .

Sperre (ـ ا مؤ) ㊿ [sperren] قپامه ، سد وبند ايتمه ، برنهرك وجاده‌نك ستر ايدلمسى ، مرور وعبوره غيرمساعد حاله قونمسى ، باريقادله ‖ —des Verkehrs اختلاط وارتباط ، ايشلمه ، كوروشمه ، مرور وعبورك منع ، قطع وتعطيلى ‖ غلبه‌لقدن قپانوب قالمه ‖ يساغ ايتمه ‖ محاصره ‖ (قپامغه ، سد وبند ايتمكه يرايان شى) پارمقلق ، صره وارى قازيق ‖ دربند ، صو بندى ‖ (قپو) سورمه‌سى .

Sperren (ـ فع متع) .a ㉑ آچمق ، آيرمق ‖ die —einander (aus : ياخود) von (Beine) بجاقلرينى بربرندن آيرمق ، بجاقلرينى آچمق ‖ (مطبعه) —(Wort) ein بركلمه‌نك حروفاتنى آره‌لى ، فاصله‌لى اوله‌رق ترتيب وطبع ايتمك ‖ (سربست حركتى ميخانيكى برواسطه ايله غيرقابل قيلمق) قپامق ، سد وبند ايتمك ، كليدلمك ، سورمه‌لمك ، سوركيلمك ، بكتمك ‖ قطع وتعطيل ايتمك ‖ قپاتمق ، طيقامق ‖ منع ويساغ ايتمك ‖ —Jemand in's Gefängniß برينى حبسه طيقمق ‖ —Jemand aus dem Hause برينى طيشارى آتمق (ايچرو كيره‌ميه‌جك صورتده) ‖ نادراً (فع مطا) قوللرينى ، بجاقلرينى آيره‌رق مدافعه ومقابليه حاضرلنمق ‖ (مجا) مقابله ايتمك ، ديره‌نمك ، ياپيشمق اوزره عناد ايتمك ‖ ازيلوب بوزولمك ، صيقيله‌رق ياپمق ، تكليفلى طاورانمق ‖ آغير آغيرويير كسزجه‌سنه ياپمق ‖ قورولمق ، بتلك . بته‌لنمك .

Spesen (ـ جمع) (.inv) [ايتاليانجه] (تجا) مصرف ، خرج ‖ —unter Zurechnung Ihrer مصرفكز داخل اولمق اوزره .

Spezerei (ــ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه spe'cis دن مأخوذ ايتاليانجه specier'e] (تجا) (يمكه قونيلان)

Speik (ـ ا م) ㊳ (نبا) چوقه چيچكى ، زهرالربيع .

Speiler (ـ ا م) .a ㊵ كباب شيشى .

Speis (ـ ا م) ㊳ (صنع) ديوارجيلقده (مرا . Speise) .

Speise (ـ امؤ) ㊿ [قديم آلمانجه spisa ايتاليانجه spesa Aufwand دن مأخوذ] يمك ، طعام ، يه‌جك شى ، مأكولات ‖ —(اكثريا : Speis) und Trank يه‌جك وايچه‌جك . مأكولات ومشروبات ‖ (مجا) —geistige مشروبات كئوليه ‖ مواد غذائيه ‖ = Mehl=speise ‖ (مجا) غدا ، حظ ، ذوق ‖ (بوياجيلقده) = Kalk=milch ‖ (ديوارجيلقده) (كذا der Speis) = Mörtel ‖ (معد) آرسينق ، صيچان اوتينك معادن ايله اولان تركيباتى .

Speise... (ـ...) —zimmer (ا لا) يمك اوطه‌سى ‖ —fisch (ا م) اكل اولنور بالق ‖ بيوك بالقلرى بسلمكه مخصوص كوچك بالق ‖ —karte (ا مؤ) يمك جدولى ، ليستاسى ‖ —meister (ا م) كيلارجى ، وكيل خرج ‖ —saal (ا م) يمك صالونى ؛ مكتب وامثالنده يمكخانه ، طعامخانه‌سى ‖ —röhre (ا مؤ) (تشر) اغديه‌يى آغزدن معده‌يه سوق ايدن مجرا ، مرى ‖ —schrank (ا م) يمك دولابى ‖ —tisch (ا م) يمك ماسه‌سى ، سفره ‖ —zettel (ا م) = —karte .

Speisen (ـ فع متع وفع لا +) .b., c ㉑ [Speise] يمك يمك ، طعام ايتمك ، قارنتى طويورمق ‖ خصوصيله : —(zu Mittag) اويله طعامى ايتمك ، —zur Nacht ياخود : —zu Abend اقشام طعامى ايتمك ‖ —in welchem Gasthofe Sie ? قنغى لوقانطه ده طعام ايديورسكز ؟ نره ده يمك ييورسكز ؟ (wünsche) : وكذا يالكز ich wünsche Ihnen wohl zu speisen ! عافيتلر اولسون ! ‖ —Jemand برينه يه‌جك ، يمك ويرمك ‖ (مجا) Jemand mit leeren —Hoffnungen برينى بوش واصلسز مواعيد ايله اويالامق ، آلداتمق ؛ بوش اميده دوشورمك ‖ مازمه‌سنى تدارك ايتمك .

Spektakel (ـ ا لا (ا م) .a ㊵ [لاتينجه ، فرانسزجه] = Schau=spiel ‖ (عمو) اكثريا (ا م) كوروتلى ، پاتردى ، شماته ، پايغره .

Spektrum (ـ ا لا) ㊽ [لاتينجه] خيال ، طيف .

Spekulant (ـ ا م) ㊿ [لاتينجه] (تجا) معاملات تجاريه وصرافيه ياپان معامله‌جى .

Spekuli(e)ren (ـ فع لا +) .a ㉑ [لاتينجه] آراشديرمق ، تجسس ايتمك ، خصوصيله (تجا) معاملات تجاريه وصرافيه‌يه كيريشمك ؛ معامله‌جيلك ايتمك ، (تجا) كذلك حساب ايتمك ، پك اينجه دوشونمك .

Spelt (ـ ا م) ㊳ (.sans pl) [آشاغى آلمانجه] = Spelz .

Spelunke (ـ ا مؤ) ㊿ [لاتينجه] (اسمى ، شهرتى كوتومحل) باتاقخانه ، قمارخانه ، آشاغى كمسه‌لرك كيروب چيقديغى محل .

Spelz (ـ ا م) ㊳ [قديم آلمانجه spëlzo اولوب لاتينجه spelta دن مأخوذ] (نبا) قيرليجه بوغداى .

Spelze (ـ امؤ) ㊿ [قديم آلمانجه spelza = لاتينجه spelta] (نبا) فصيلهٔ نجيليه‌نك چيچكلرينى احاطه ايدن قليف ، حشاله .

بهارات|| en— (جمع) بهاراتك انواعيله شكر، قهوه وامثالى
كبى شيلر ، (اجزاجى اشياسى) || اجزاى كيمويه || اجزاجى
ويوياجى اشياسى ، اجزا .

Spezial (ـَ (ـ) tss - ص) (24) خصوصى ، مخصوص ||
(ا م) (38) (عمو) تكليفسز دوست ، آرقداش .

Speziali-en (ـ (ـ) ـَ (ـ) tss - جمع لا) (*inv.*)
[لاتينجه] مفردات ، تفرعات || ايضاحات .

Spezialiſt (ـَ (ـ) tss - ا م) (51) [لاتينجه] برفن
وصنعتك يالكز برشعبه‌سى مكملاً اوكره‌نوب اونده اجراى
صنعت ، هنروتدقيقات ومطالعات ايدن هنرمند وعالم متخصص .

Spezialität (ـَـ (ـ) tss - ا مؤ) (49) [لاتينجه] برفن
ويا علمده وصنعتده اختصاص ايجه ، خصوصى فن وصنعت
شعبه‌سى .

Speziell (ـ (ـ) tss - ص) (21) [لاتينجه] =ſpezial
خصوصى ، مخصوص || خصوصى ، آيروجه || etwas—angeben
برشيئى آيروجه ايضاح وتفسير ايتمك ، جنس ونوع وحالى
ايضاح ايدرك بيان ايتمك ، ديكرلرندن تفريق ايتمك || mein
—er Freund بنم خصوصى دوستم : رفيق حقيقم ، اصل
ارقداشم ، تكليفسز كوروشديكم ارقداشم .

Spezi-es (ـ (ـ) tss ـَ ا مؤ) (*inv.*) [لاتينجه] (بعضا
لاتينجه تصريف اولنوب جمعى بعضاً كذلك : Spezi-en) نوع ||
(حسابده) —die 4 اعمال اربعه (قواعد اصليهٔ اربعه) .

Spezifikum (ـَـ tss - ا لا) (56) [لاتينجه] (طب)
برعلته مخصوص اولان دوا ، دواى خصوصى .

Spezifiſch (ـَـ tss - ص) (24) [لاتينجه] خصوصى ،
خاص || (حكمت) —es Gewicht ثقلت اضافيه .

Spezimen (ـَـ tss ـَ ا لا) (56) [لاتينجه] (جمعى كذا
لاتين اصولنده اولەرق : Spezi'mina) نمونه ، اورنك ، مشق .

Sphäre (ـَ sf ا مؤ) (53) [روم] (ريا) كره || (هيئة)
كرهٔ سما ، عالم دنيا ، كائنات || دائرهٔ نفوذ ، دائرهٔ تأثير واقتدار .

Sphäro-id (ـَـ sf ا لا) (38) [روم] (ريا) شكلى
كره‌يه قريب ومشابه اولان جسم ، شبه كره .

Sphinx (ـَ sf ا مؤ) (مفردى .*inv.* ، جمعى e—) ،
(ا م (ا لا) (36) [روم] (اساطير) اساطير قديمه‌نك قيزباشلى
وقنادلى ارسلان صورتنده تخيل اولنان بريريسى || (تا طبيعه)
Dämmerungs-falter= .

Spicken (ـَ فعـ متعـ) .a (21) [اورته آلمانجه spicken]
ياغله ياغلامق : طوموزياغى صوقمق || (مجا) (den Beutel)
كيسه‌يى التون ، پاره ايله طولديرمق || mit Gold—
Jemand— برينك پاره‌سى طولانديرمق ، پاره‌سنى چكمك ،
صيزديرمق .

Spie (ـَ) (ſpei-en فعلنك زمان ماضيسنك برنجى
واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Spiegel (ـَ ا م) .a (40) [قديم آلمانجه spiegel
لاتينجه spe'culum دن مأخوذ] آينه ، مرآت || glatt
wie ein— آينه كبى دوزومجلا || (نشان تخته‌سنده) مركز آينه .

Spiegel„ ... (ـ....) —decke (ا مؤ) (معما) آينه
طوان || glatt— (ص) آينه كبى دوز ، پارلاق (مجلا) ||
rahmen— (ا م) آينه چارچوه‌سى || belеger— (ا م)
(صنع) قالايجى || eier— (جمع لا) صحن ، طاواده قيزيلوب
(پيشر ، ياصديرمه وامثاليله) پيشوريلان يومورطه || fernrohr—
(ا لا) (هيئة) تلسقوب ، انعكاس آينه‌سى || fo'li-e—
(ا مؤ) (صنع) آينه صيرى || glas— (ا لا) (صنع)
آينه جام ، آينه جامى || برآينه‌نك جامى || karpfen— (ا م)
(تا طبيعه) الاجه سازان (بالق) || leiste— (ا مؤ) (صنع)
اكرى يونتولمش آينه كنارى || quadra'nt— (ا م) (بحر)
هادلى قادرانى .

Spiegeln (ـَ فعـ لا +) .a (21) [Spiegel] مجلا ،
پارلاق اولمق ، آينه كبى پارلامق ، خاره‌لنمك ، يشار دوتر اولمق ||
(مجوهرات حقنده) پرل پرل يانمق (پارلامق) .

Spickanard (ـَـ ا م) (38) (نبا) =indiſche Spicke.

Spi(e)ke (ـَ ا مؤ) (53) [لاتينجه spica] (نبا)
سنبل هندى .

Spi(e)ker (ـَ ا م) .a (40) [Speiche ، كلمه‌سيله
متناسب] چيوى .

Spiel (ـَ ا لا) (36) ، جمعى بعضاً (*inv.*) [قديم آلمانجه
ſpil] Zeitvertreib اويون ، لعب ، اوينامه || auf dem—e
ſtehen تهلكه ومخاطره‌ده اولمق || auf's—ſetzen تهلكه‌يه ،
مخاطره‌يه قويمق ، فدا ايتمك ، يازيق ايتمك || (موسيقى) چالمه ||
(ع) mit klingendem— موسيقه چالەرق ، بورو ، ترنبت
باشده اولەرق || ...damit (der Teufel)hat ſein— بوايشه ،
بوكا شيطان قاريشيور || die Hand bei etwas im —e haben
برايشك ايچنده الى ، پارمغى اولمق ، برشيده مدخلى بولنمق ||
laſſen Sie mich bei dieſer Sache aus dem—e بوايشه
بنى قاريشديرميكز || ايش ، شى || اويون طوپى ، اويونجاق ||
(آلات مختلفه‌ده) ديل ، ديلجك .

Spiel„ ... (ـ....) feind— (ا م) اويونى سومز كيمسه ||
parti'e— (ا مؤ) parti'e— bei uns iſt heute بوكون
بزم اويون كوكمز ، بوكون بزم اويوكمز وار || bruder— (ا م)
اويونى پك سون ، كيجه كوندوز اويونله مشغول اولان كيمسه ||
leute— (جمع) (mann— كلمه‌سنك جمعى) خصوصيله (ع)
بوريزان وترنبته‌جيلر : (صورت عموميه‌ده) موسيقه‌جيلر ||
ſache— (ا مؤ) اويونجاق || uhr— (ا مؤ) چالارساعت ||
werk— (ا لا) =ſache— چالار ساعتك چالمه ماكنه‌سى ،
چالارى || zeug— (ا لا) اويونجاق || اويونجاق قبيلندن
اولان شى ، چوجق اويونجاغى كبى شى .

Spielen (ـَ فعـ لا + ، فعـ متعـ ، وبعضا فعـ مطا) .a (21)
[Spiel : [قديم آلمانجه ſpilôn] اوينامق || (موسيقى)
ein Inſtrume'nt— (آلات موسيقيه‌دن برينى ، برچالغى‌يى)
چالمق || ein Lied— برهوا ، شرقى‌يى چالمق || er läßt nicht
mit ſich— اوكنديسيله اويناتمز ، اونك ايله شقه ، لطيفه
ايدلمز || — الخ Karten كاغد وسائره اوينامق || um Geld—
پاره‌سنه ، پاره ايله اوينامق || umſonſt— بادهواسنه ، بوشنه ،
هيچ برشيسنه اوينامق || Jemandem einen Poſſen, einen
Streich— برينه براويون ، ماديك اوينامق ، دك ايتمك ||
(dieſe Farbe) ſpielt in's Blaue بورنك ماوى‌يه چالييور ،
قاچيور ، ماوى‌يى آكديريور || (تيا) das Stück ſpielt lange
بواويون پك چوق كره ، چوقدنبرى اوينانيور || das Stück
ſpielt in Vene'dig بوماده ، بوشى ونديكده جريان ايديور ،
بوواقعه ونديكده وقوعه كليور || (مجا) etwas— تقليد ايتمك

(برنجی، برشیئی) —den (großen) Herrn افندیلك ، بیوكلك طاسلامق ، صاتمق || so spielt man nicht بوبویله اوینانمز، بونك اویونی اویله دكلدر || wir beide — zusammen اویونده بزایكیمز برابرز ، بزایكیمز برابراوینایورز ، اوینایه‌جغز، ich habe in der Lotterie gespielt, aber(jetzt) || اوینایه‌لم spiele ich nicht mehr بن پیانقو اوینادم (صاتون الدم) فقط شمدی آرتق اوینامیورم (آلمیورم) .

Spieler (ــ ا م) .a (40) [spielen] ، —in اوینایان (اركك ، قادین) || (موسیقی) —ersten Ranges (برنجی‌درجه) موسیقی شناس ، چالغی چالان || (تیا) آقتور ، آقتریس || (in)—(falsche(r قاردده حیله ایدن .

Spielerei (ــ ا مؤ) (40) [spielen] اوینامه ، لطیفه ، شقه، چوجقلق || اویونجاق|| صاچمه ، عبث، دكرمز شی || اوینامه .

Spier (ــ ا لا) (38) [= انكلیزجه spire ؛ Spore كلمه‌سیله متجانس] انجه ، اوفق چمن ، اوت پارچه‌سی ، تلی || [لاتینجه | (ا م) (38) (تیا) قصیله‌ وردیه‌دن اركچ صقالی (كذلك Spier) .

Spiere (ــ ا مؤ) (53) [Spier=] (تیا) =Spier اركچ صقالی || (بحر) — (ویاخود Sparren) قبا ایشلرده مستعمل ماتوله ، اوزون سیریق ؛ كوتدر ، كوسكو .

Spier(l)ing (ــ ا م) (38) [لاتینجه spira] (تیا) =Eber-esche .

Spieß (ــ ا م) (38) [قدیم آلمانجه spioz || sprießen و Bugspriet كلمه‌لریله‌متناسب] قدیمده (ع) مزراق، غارغی ، حربه ، —(Wurf-) اوق ، غارغی || مزراقلی ، غارغیلی (بونلرله مسلح كمسه ، عسكر) || [قدیم آلمانجه spiz] =Brat-spieß || am —e braten شیشده قیزارتمق ، پیشورمك (آوجیلق) e— (جمع) كییك انواعنك وقرمجه‌نك ایلك یاشنده یعنی یالكز ایكی بوینوزدن عبارت اولدیغی وقتك بوینوزلری،توشاخ .

Spieß.... (ـــ...) —braten (ا م) (آشجیلق) شیش كبابی || —bürger (ا م) اسكیدن غارغیلی باشی بوزوق || شمدی: احوال عادیه‌ده یشایوب همان هركون بری دیكرینه بكزرصورتده امرار ایام ایدن كویلی || —glanz (ا م) (معد) reiner —glanz صاف آنتیموان || —glas (ا لا) =glanz— || —hirsch (ا م) (آوجیلق) یاورو كییك (=Spießer) .

Spießen (ــ فعه متعه و فعه معطا) .c (21) [Spieß] دلمك ، دلوب كچیرمك، شیشلمك || (مجازات اولرق) قازیقلامق (=pfählen) چاتاله طاقمق ، كچیرمك، auf die Gabel— باتیرمق || مخلایه‌رق ، چاقه‌رق تثبیت ایتمك .

Spießer (ــ ا م) .a (40) [Spieß] (اسكیدن) غارغیلی || (مجا) (عو) =Spieß-bürger || (آوجیلق) برپاشنده كییك .

Spik.... (ـ...) (مرا. ...Spiek) .

Spill (ــ ا لا) (38) [قدیم آلمانجه spillâ] (بحر) (كذا —Gang-) ایرغاد .

Spille (ــ ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه spi'nala] =Spindel .

Spilling (ــ ا م) (38) [اوروپه آلمانجه spinling] اولوب Schlehen-baum دیمكاولان prunus spino'sa دن مأخوذ] چاقال اریكی ، (كوچوك یبانی) صاری اریك .

Spinat (ــ ا م) (38) [لاتینجه] (تبا) اسپناق || یمك اوله‌رق اسپناق یمكی .

Spind (ــ ا لا) (ا م) (38) ، .a (42) [آشاغی آلمانجه كذا: Spinde (ــ ا لا) .b (42) دولاب(=Schrein ، Schrank) .

Spindel (ــ ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه spi'nnala spinnen دن مأخوذ] ایك ، مغزل || زمان قدیمده طائفهٔ نسایه اشارت اولنق اوزره ....=Kunkel مثلا :lehen— (ا لا) =Kunkel-lehen || (تشر) كعبره(=Speiche) || (تبا) محورسیله ، سونكو || (صنع) محور ، میل ، عمودی قازیق، آغاج || (معما) einer Treppe— پردونه نردبانك یوقاریدن‌اشاغی‌یه، اورته‌سنه موضوع‌دیرك، بابا || (ایپلیكجیلكده) الكه محوری ، مكیك || مقره .

Spindel.... (ـــ...) (dünn(e Taille— قوپه‌جق‌كبی غایت انجه (بل) || —dürr (ص) اوفلسه‌ك اوچاچاق‌كبی قورو ، ضعیف .

Spinell (ــ ا م) (38) [لاتینجه] (معد) آل یاقوت .

Spinett (ــ ا لا) (38) [ایتالیانجه spine'tta] (موسیقی) قانون .

Spinn.... (ـ...) —frau (ا مؤ) ایپلكجی قاری || —hütte (ا مؤ) كندی اطرافنی اورن ایپك بوجكاری حققنده) یموطه ، تخم صندیغی|| —raupe (ا مؤ) قوزه یاپان قورد، ایپك بوجكی || —rocken (ا م) اوركه .

Spinne (ــ ا مؤ) (53) [قدیم‌آلمانجه spinna spinnen دن مأخوذ] (تا طبیه) اوروجك || (مجا) ich hasse ihn wie eine— بن اونی كوناهم قدر سومام ، اوندن كوناهم‌قدر خوشلانمام || (عو) pfui, —! تو ، مصیبت !

Spinnen (ــ فعه متعه و فعه لا +) بعضا (فعه معطا) .b (20) [قدیم آلمانجه spinnan] اكرمك ، بوكمك ، اورمك|| der Kreisel spinnt (طوپاچ اولدیغی یرده دونیور) اویبور.

Spinnerei (ــ امؤ) (40) [spinnen] اكرمه ، ایپلك بوكمه اصولی|| ایپلك اكریلان ، ایپك یاپیلان محل ، ایپلكخانه، ایپك فابریقه‌سی .

Spinös (ــ ص) (21) [لاتینجه] (عو) یرامز ، خبیث ، قلاش ، شرت .

Spintisi(e)ren (ــ فعه لا +) .a (21) [فلسنكیفه] (عو) برشیئی پك چوق دوشونمك ، برشی اوزرینه ، ایچون قفاسی پاتلامق .

Spion (ــ ا م) (38) نادراً كذلك .a (42) [فر] جاسوس|| (—(Polizei- خفیه .

Spioni(e)ren (ــ فعه لا +) .a (21) [Spio'n] جاسوسلق ، خفیه‌لك ایتمك .

Spiral (ــ ص) (21) [لاتینجه] حلزونی ، (حا) حلزونی اوله‌رق .

Spirale (ــ ا مؤ) (53) [لاتینجه] علی‌الخصوص (ریا) حلزون (مخنیسی) || (in einer Taschenuhr)— برجب ساعتنك یایی .

Spiritismus (ــ ا م) (54) [لاتینجه] ارواح اموات‌ ایله اختلاط وارتباطده بولنمق ادعا واعتقادی .

Spirituosa,...sen (ـُـُـُـ جمع) (*inv.*) [لاتينجه]
مشروبات كئوليه ، مسكرات .

Spiritus (ـُـُ ا م) (*inv.*) شراب روحى ، اسپرتو .
ئتول (آلقول) || (مجا) وسعت قريحه ، فكرك علويتى ،
تعاليسى || روح ، جان || جن ، پرى .

Spiritus,,... (ـُـُـُ...) —hospita'l (ا لا) روح
القدس خسته خانه‌سى .

Spital (ـُـُ ا لا) (21) [Hospital كله‌سنك صورت
مختصره‌سى] ، Spittel (ـُـُ ا م) .a (21) خسته خانه ،
دار الشفا .

Spitz (ـُ ص) [قديم آلمانجه spizi || Spieß كباب‌شيشى
كله‌سيله متناسب] سيورى ، اوجلو ، (مجازى) كذا : كسكين ،
تيز || (ريا) —er Winkel زاويهٔ حاده || —auslaufen
سيوريلرك كيتمك ، كيتدكجه سيوريلشمك || ich kann es
nicht— kriegen بن بوقى بردرلو آكلايه‌ميورم ، بوندن برشى
آكلايه‌ميورم || نازك ، نارين || طوقونافلى ، رموزلى ، اينجيديجى ،
كسكين ، سرت || Spitz (ا م) (21) سيورى برونى كوچوك
كوپك ، اشپيتسى || (عمو) خفيف كيف || einen— haben
چاقركيف اولمق .

Spitz,... (ـُ...) —bohrer (ا م) (صنه) سيورى
مثقب ، بورغو || —kopf (ا م) سيورى قفالى (انسان) ||
—bogen,,... مثلا : Fenster = —bogen (ا لا) اوزرى
مختلف المركز ايكى قوسك برزاويهٔ حاده تشكيل ايدك اوزره
يكديكريله تقاطعدن حاصل اولان برشكلى پنجره || —bub (ا م)
وياخود —bube (ا م) توفه‌جى ، يان كسيجى ، خرسز ، كلغان
بكى || —findig (ص) اورته آلمانجه spi و fein vunt
Fund] قورناز ، شيطان فكرلى || مغلطه‌جى ، مغالطه‌جى ||
سيورى آغيز (حيوان حقنده) || (تا طبيعه) كوپك بالغى
نوعندن بالق || —name (ا م) لقب ، آلاى واستهزا ، تحقير
طريقيله قوندرمش اسم .

Spitze (ـُـُ ا مؤ) (51) اوج ، برشيئك سيورى محلى ،
نهايت طرف ، تپه‌سى ، ذروه‌سى || (ع) برقطعهٔ عسكريه‌نك اوجى ،
پيشدار ، باش ، (پيشداراوجى) || die —der Behörden
رؤسا ونظار حكومت || die Dinge auf die— treiben
برشيئك صوكنه وارمق ، آشيرى كيتمك || طوقوناقلى سوز ، نطق ||
(تجا) = Kante تنتنه || —Brabanter بروكسل دانتله‌سى .

Spitzen (ـُـُفه متعه وفه مطا) .e (21) [spitz] سيوريلتمك ،
سيوريلشديرمك ، سيوريلتمك ، صيوريلتمك ، اينجلتمك || (einen
Blei-stift, eine Feder)— برقورشون قلمى ، برقلمى يونتمق ،
آچمق || (مجا) طوقونديرمق ، كنايه‌لى جواب ويرمك ، سوز
سوقمك ، طاش آتمق || das ist auf mich gespitzt بكا اوله‌جق ||
das Maul, || (اعضاى بدن حقنده) اوزامق ، سيوريلتمك
den Mund— (اوپمكده اولديغى كبى) آغزينى دوداقلرينى
بوزوب سيوريلتمك || (مجا) يك دقتله بكلمك ، انتظار ايتمك ||
die Ohren— (دقتله ديكلمك اوزره حاضرلانمق) قولاق
ويرمك || (مجا) (عمو) —sich auf etwas برشيدن اميدلنمك ،
اميد وار اولمق ، بكلمك .

Spitzen,,... (ـُـُ...) —kleid (ا لا) تنتنه‌دن يابلمه ،
تنتنه‌لى البسه || —fragen (ا م) تنتنه ياقه || —klöpplerin
(ا مؤ) تنتنه‌جى قادين ، قيز ، تنتنه اورن .

Spl. (Suppleme'nt كله‌سنك صورت مختصره‌سى) .

Spleen (spli'ne ا م انكليزجه تلفظ اولنور) (56)
(*sans pl.*) [انكليزجه] فى الاصل = Milz-sucht || شمدى
قاچيقلق كوسترمك اوزره) انكليزخسته‌لغى .

Spleiße (ـُـُ ا مؤ) (51) [اورته آلمانجه splize]
= Schleiße بوينه يارلمش تخته ، آغاج .

Splendid (ـُـُ ص) (24) [لاتينجه] پك مكمل ، پارلاق ،
طنطنه‌لى ، مكلف ، محتشم ، كوسترشلى ، شانلى

Splint (ـُ ا م) (27) و (28) [اشاغى آلمانجه] (نبا)
و(صنه) آغاجك قبوغيله ايچى آره‌سنده هرسنه تشوونما بولان
درى ، خشب كاذب .

Spliß (ـُ ا م) (31) [= Spleiße] آغاج پارچه‌سى ،
قيرينتيسى .

Spliß (ـُ) spleißen فعلنك زمان حال ماضى صورتنك
برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Splissen (ـُـُ فه متعه) .e (21) [Spliß] (بحر)
—(zwei Taue) (ايكى خلاطى اوروب) اوجلرندن برپرينه
اكلمك .

Splitter (ـُـُ ا م) .a (30) [قديم آلمانجه spiltan
spalten] اودون ، آغاج پارچه‌لرى ، صيرايوب ، قيرلايوب
قوپان پارچه || (درى وسائر عله كيرن) كيميك ، خصوصيله
كميك كيميكى || (صنه) —(= Stein) ايشلنكده اولان طاشدن
قوپان پارچه .

Spoli-en ، **Spol-ia** ايكيسيده (ـُ) (ـُ) جمع (*inv.*)
[لاتينجه] يغما ، يلاچقه ، غارت .

Sponsi(e)ren (ـُـُـُ فه لا +) .a (31) [لاتينجه
sponsa'ra sich verloben] برقادينه ، قيزه يلتمك .

Spontan (ـُـُ ص) (21) [لاتينجه] (حفظ الصحه)
كندبلكندن عارض اولان ، تأثيرات خارجيه اولمقسزين وقوعه كلان .

Sponton (ـُـُ ا م) (56) [فر] قديم (ع) والآن (بحر)
رامپه چنكلى ، قانجه‌سى .

Spore (ـُـُ ا مؤ) (53) [روم] (نبا) ذات الالقاح الخفيه
تعبير اولنان نباتاتك آلت تناسلى ، اسپور (=Keim-Korn) .

Sporen (ـُـُ جمع) (*inv.*) Sporn كله‌سنك جمعى .

Sporen (ـُـُ فه لا +) .a (21) قورومق ، كوفلنمك ،
كوف باغلامق .

Sporer (ـُـُ ا م) .a (40) [Sporn] (صنه) مهموزجى .

Sporn (ـُ ا م) (58) [sporo : Speer ايله متجانس]
مهموز (كذا حيوانات حقنده ومجازى) (einem (Pferde
برباركيرى مهموزلمق || die Sporen geben صاغلام يورومك ،
قاچمق اوزره اياغه طاقيلان سيورى چيوى || (تا طبيعه) خروس
وامثالنك مهموزى || (مجا) كذلك مهموز ، غيرتى آرتيروشى ،
تشويق ايدرشى || اوكنده .

Spornen (ـُـُفه متعه) .a (21) [Sporn] —(ein Pferd)
برباركيرى مهموزلمق || (مجا) —Jemand = anspornen
كذا (فه مطا) (مهموز طاقمق) —Jemand برينه مهموز
طاقمق ، برينك مهموزلرينى طاقمق || —sich مهموزلرينى طاقمق ،
مهموز طاقمق .

Sport (ـُ ا م) (56) [انكليزجه] اوجيلق ، حيوان ،
قايق و امثالى يارشى ومكيفاته متعلق ، اكلنجه ، اشپورت .

Sportel (ـُ ا مؤ) (51) [لاتينجه] استفاده ، تمتع ، قزانج ، چيقار ، آچيقدن كلير .

Spott (ـُ ا م) (38) (*sans pl.*) [قديم آلمانجه spot] Scherz] استهزا ، آلاى ، اكلنجه ، ذوقلنمه ، اوفقدن آلاى ايتمه || مصال ، حكايه ، آلاى ، لطيفه‌لى شى .

Spott„... (ـُ...) —billig (ص) پك اوجوز ، پاره ايله ديكيه‌جك درجه‌ده || —gelb (ا لا) دون فيئات ، آز قيمت ، آز آقچه || —vogel (ا م) (تاطبيعه) آمريقانك قاريولاقوشى || (مجا) آلايجى ، استهزاجى .

Sprach (ـَ) (sprechen فعلنك زمان حال ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Sprach„... (ـَ...) —genie (فرانسزجه تلفظ اولنور) (ا لا) استعداد السنه || السنه ، لسان اوكرنمكه استعداد فوق العاده‌سى اولان كمسه || —stunde (ا مؤ) لسان درسى || —art (ا مؤ) شيوه ، طرز لسان برمحله برايالته مخصوص لسان ، فرع لسان || —fehler تكلم وتلفظ خطاسى ، برلسانده ايديلان خطا || (غرا) قاعده ، غرامرخطاسى || —fertig (ص) فصيح ، بليغ || —forscher (ا م) السنهٔ مختلفه تحصيل وتدقيقاتيله اوغراشان ، بوخصوصده تتبعاته قويلان ، لسان آشنا كمسه || —kundig (ص) برلسانك كنهنه واقف ، برلسانى تماميله تحصيل ايتمش ، بيلور كمسه || برچوق ديلدن آكلايان ، برچوق لسان ايله تكلم ايدن || —lehrer (ا م) (السنهٔ اجنبيه درسى ويرن) لسان خواجه‌سى || قواعد ، غرامرخواجه‌سى || —los (ص) ديلسز || —los werden ديلى طوتولمق ، لقرديسى شاشيرمق || —mengerei (ا مؤ) اثناى تكلمده اجنبى الفاظى قاريشديرمه || —neuerer (ا م) مجدد لسان || —regel (ا مؤ) قواعد نحويه || —richtig (ص) اصول وقواعد نحويه‌يه مطابق ، غرامرجه || —schatz (ا مؤ) برلسانك لغاتى : ديكسيونر || —wissenschaft (ا مؤ) علم لسان ، علوم السنه .

Sprache (ـَ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه sprâhha || sprechen كلمه‌سيله متناسب] لسان ، ديل ، صورت افاده ، شيوهٔ لسان || لغت || alte (neuere) —n السنهٔ قديمه (وجديده) || der Augen— كوز ايله ايديلان بيان حال ، حالى كوزيله اكلاتمق اصولى ، كوزاشارى || die— in seiner Gewalt haben لقرديسى شاشيرمامق ، سربست بيان حال وادارهٔ كلام ايتمك || شيوه ، صورت افاده ، مختلف صنف واهالى طرفندن سويلنيلان آغيز || frei mit der— herausgehen سويليه‌جكنى صيقلمدن سويلمك ، چكنمامك || mit der— nicht recht heraus wollen سويلمك ، اكلاتمق ايسته‌مامك ، سويلمكه نيق اولمامق ، آغزندن لقردى چيقمامق || etwas zur— bringen برشيئى برورده سوزه ، خاطره كتيرمك ، برشيدن بحث ايتمك || zur—kommen ديله دوشمك ، لسانه كلمك : بحث اولنمق ، برشيدن سويلنمك ، برشى اوزرينه لقردى دوران ايتمك .

Sprang (ـَ) (springen فعلنك زمان حال ماضيسنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Sprech„.... (ـُ...) —stunde (ا مؤ) كبرا ودوقتور (حكيم) وسائر اصحاب مصالحك وقت قبولى || meine—stunde ist von 4 bis 5 بن ساعت دردن بشه قدر مسافر ، زيارتجى ، ارباب مصالح ، خسته . . . الخ قبول ايده‌بيلورم ، بنم وقت قبولم ساعت دردن بشه قدردر || —unterricht (ا م) مكالمه درسى || —weise (حا) صورت تكلم ، تلفظ ، قونوشمه ، ادارهٔ كلام ايتمه || —zimmer (ا لا) قبول اوطه‌سى ، مكالمه صالونى ، مكتب ، دوائر وسائره‌ده غير رسمى صورتده كلنلرله كوروشمكه مخصوص اوطه ، تنفس اوطه‌سى || دوقتورلرك خسته‌يه باقديغى ، تداوى ، قونسولتا اوطه‌سى .

Sprechen (ـُ فع لا + وفع متع) b. (26) (صورت امريه‌سى بعضا كذلك spreche) سويلمك ، بحث ايتمك || von Geschäften— ايشدن ، مشغوليتدن ، آليش ويريش ، تجارتدن بحث ايتمك || es wird gesprochen von ... ... دن بحث اولنه‌جق ، اولنيور ، . . . يه دائر مذاكره اولنه‌جق ، قونيشيله‌جق || anmaßend— يوكسك ، باغيره‌رق ، تفاخر ايدرك ، عظمتله سويلمك || deutlich— آچيق ، واضح صورتده ، اكلاشيله‌جق وجهله ، دوبره دوبره سويلمك || vor Gericht— برشيدن (حضور محكمه‌ده) شكايت ايتمك || groß— بيوك سويلمك ، كندوكى مدح ايتمك ، اوكونمك || die Herzens=güte spricht aus seinem Gesichte قلبنك ، يوركنك ايولكى يوزندن لمعان اوليور ، صفوت وشفقت قلبى چهره‌سندن ، سيماسندن بللى || er läßt nicht mit sich— اوتكله لقردى اولمز ، اولاق اكلاماز ، ديكلمماز || von etwas Anderem— بشقه شيدن بحث ايتمك : سوزى بشقه شيئه نقل ايتمك || wir werden uns— (تهديد حقنده) صكره كوريشورز || etwas spricht sich herum . . . شيدن بحث اولنيور ، سويلنيوردعك ، ايتمك ، اوقومق || ein Gebet— بردعا اوقومق || zu—sein (برينيله كوروشمك اوزره انى قبوله وقت اولمق) كنديسيله كوروشمك ، كنديى كورمك قابل اولمق ، اوده اولمق || sich nicht—lassen كوروشمامك ، كنديى كمسه‌يه كوسترمامك ، كمسه‌يى قبول ايتمامك || der (Vater) ist noch gar nicht gut auf Sie zu— پدرم سزكله حالا دارغين ، سزه حالا قيزغين || بيان واعلان ايتمك || Jemand frei— برينك سبيلى تخليه ايتمك : برينك برى الذمه اولديغى ، برشيده قصور وقباحت ومدخلى اولمديغى بيان ايتمك || heilig— برينى عزيزلر برشيئى احكام دينيه ، مذهبيه صرمصنه كچيرمك ، بونلرعدادينه داخل ايتمك ، عزيز ، مكرم ومبارك طانيمق .

Sprecher (ـُ ا م) a. (40) [sprechen] سويليجى ، ديجى || خطيب .

Spree (ـَ انا مؤ) (*inv.*) (جغر) die— (هاوول نهرينك برقولى اولوب برليندن مرور ايدر) اشپره || (ا مؤ) (49) =Spreh(e) .

Sprehe (ـُ ا مؤ) (تاطبيعه) صيغيرجق قوشى (=Staar).

Spreiß„... (ـَ...) —feder (ا مؤ) (ساعتجيلكده) ربط يايى ، زنبركى .

Spreiten (ـُ فع متع) b. (31) [قديم آلمانجه spreitan] يايمق ، سرمك ، آچمق .

Spreize (ـُ ا مؤ) (53) [spreizen] (انشا آتده) طياق ، دستك ، بايده .

Spreizen (ـُ فع متع) و sich— (فع لا) c. (31) [قديم آلمانجه spriozan — spriessen دن] (زمان حال اوچنجى مفرد شخصى نادرا: spreißt) die Finger— پرمقلرينى آيرمق ||

Spriet (ـَ ا لا) ㉘ [فلمنكجه] (آشاغى آلمانجه) (بحر) جتال بل (Gabel=stange=) ‖ (بحر) Bug=spriet= .

Spring (ـَ ا م) ㉘ (بحر) باشى وقيچى يوكسك واوره‌سى باصيق اوله ، اوره‌سى باصيقلق ‖ تيمورلى كمى قايناق : قاينامه ، فيشقيرمه .

Spring.... (ـَ...) —übungen (جمع مؤ) صچرامه تعليملرى ‖ —brunnen (ا م) فيسقيه ‖ —Matra'ye (ا مؤ) جمناستيقده صچرامه سهيالرى اوكنه قويلان اوت منذر ‖ —stunde (ا مؤ) بردرسى بلافاصله تعقيب ايدن درس ، برسكره‌كى درس .

Springel (ـَ ا م) [springen] جمناستيقده صچرامه تعليملرينه مخصوص جمناستيق آلتى .

Springen (ـَ فع لا ± وفع متع ، فع مطا) ㉚ a. [قديم آلمانجه springan] (فقط زمان حالنده ايكنجى مفرد شخصى springst) (فعلنك مقابلى gehen) über einen (Graben)— برخندغى آتلامق ، برخندغك اوزرندن اوته‌يه صچرامق ، ظيبلامق ، آتلايوب كچمك ‖ etwas entzwei— برشيئى اوزرينه آتلايه‌رق ويا اوزرندن آتلاركن قيرمق ‖ sich müde— آتلايه آتلايه يورولمق ، صچرامه‌دن حالى قالمامق ‖ (مجا) das springt (von selbst) in die Augen بو (ذاتاً كنديكنديسنه) انسانك كوزينه ، كوزه چارپيور ‖ zu Jemandem hin— قوشوب برينك يانينه كيتمك ‖ auf die Seite— يانه آتلامق ، صچرامق ‖ in's Wasser— صويه آتلامق ، صويك ايچنه صچرامق ، (مجا) كنديني صويه آتمق ، صوده بوغولمق ‖ über die Klinge—lassen قليجدن كچيرمك ‖ (كچى قويون وامثالى اركككلرى يوغاز و آيغير حقنده) آشمق ، بينمك ‖ بردنبيره آچلمق ، چاتلامق ، آتمق ‖ es ist mir, als sollte mir der Kopf— قفام ، باشم چاتلايه‌جق ظن ايديورم ، بكا باشم آيريليويره‌جك كبى كليور ‖ (مايعات ، قاينارجه حقنده) فيشقيرمق ، فيشقيره‌رق چيقمق ، فسقيه كبى صچرامق .

Sprit (ـُ . نادراً ـَ ا م) ㉘ [Spi'ritus] (تجا) Spiritus= .

Spritz.... (ـِ...) —mittel (ا لا) (طب) شيرينغه احتقان (اولمرق علاج) ‖ —bad (ا لا) دوش ‖ —fahrt (ا مؤ) اوفق پياسه ، اوزاق اولميان برمحله (آرابه شمندوفر وامثاليله) يابيلان تفرج ‖ —fanne (ا مؤ) بغچه وامثالنى صولامغه مخصوص سوزگيلى تنكه ‖ —leder (ا لا) (برآرابه‌ده تكرلك اوزرينه موضوع) چامورلق ‖ —kuchen (ا م) طلومبه ، شيرينغه طاتليسى ‖ —löcher (جمع لا) عموميتله برشيئك صچرامسنه چيقمسنه مخصوص دليكلر ‖ (تا طبيعه) باليئه بالغنك صو آتان منفذلرى ‖ —regen (ا م) ايجه ، توزكبى صپه‌ليه‌رك ياغان يغمور ، احمق ايصلاتان .

Spritze (ـِ ا مؤ) ㊵ [spritzen] كوچك ال شيرينغه‌سى ‖ (Feuer=)— يانغين طلومبه‌سى .

Spritzen (ـِ فع لا —) ㉛ c. [اورته آلمانجه sprützen] قيشلامق ، فشقيروب چيقمق آقمق ، صچرامق ، (يازى قلمى افواه نارية وامثالى حقنده) صچرامق ، فيشقيرمق ، اغزندن آتمق ‖ (فع متع وفع لا ±) فيشقيرتمق ، آتديرمق : سرپمك ، پوسكورمك ‖ صچراتمق (چامور وامثالى حقنده) ‖ (يانغين طلومبه‌سى) صيقمق ‖ — Öl in (das Ohr) قولاغه ياغ صيقمق ‖ ياغله شيرينغه ايتمك .

— sich die Beine— بالجاقلرينى آييرمق ، آچمق ‖ (مجا) — sich ياييلمق ‖ (صنع) طياق ، دستك اورمق ، ياينده‌لمق ‖ — sich (اعضاسنى) الى ، قوللى (بجاقلرينى) آييره‌رق ، آچه‌رق قارشو قويمق ، مدافعه‌يه حاضرلنمق .

Spreng.... (ـَ...) —wagen (ا م) صوقاقلرى صولامغه مخصوص بلديه آرابه‌سى ‖ —arbeit (ا مؤ) (صنع ، لغمجيلق) لغم (آتمه) ايشى ‖ —geschoß (ا لا) (ع) (طوپجيلقده) برير لمصادمه ايدوك ويا كنديكنديسنه پاطليان مرمى .

Sprengel (ـَ ا م) ㊵ a. [sprengen] كليسا ، آيازمه باقراجى : صو سرپمكه مخصوص دال ، صوپوركه وامثالى ، Kirch=sprengel= .

Sprengen (ـَ فع متع ، وفع مطا وفع لا ±) ㉛ a. صچراتمق ، آتمق ، پارچه پارچه ايدوب طاغتمق ، برهوا ايتمك ، پارچلمق ، طارمه طاغين ايتمك ‖ Jemand nach einem Orte hin— بريني بريره آتمق ، اشيرمق ، دفع ايتمك ‖ sein (Pferd) über einen Graben— بارگيرينى برخندق اوزرندن آتلاتمق ‖ (فع لا —) auf die Feinde(los)— آلايلديكنه قوشمق ، كيتمك ، دشمنك اوزرينه آتلق ، هجوم ، صولت ايتمك ‖ daher gesprengt kommen درت نعل ، توزى دومانه قاتوب كلمك ، اوكنه راست كلانى يقوب ، دويروب كلمك ‖ (تخم وسائره) سرپمك ‖ (مايعات حقنده) سرپمك ‖ im Garten (den Garten)— بغچه‌يى صولامق ‖ (فع يكشخص) es hat nur gesprengt (يغمور حقنده) يالكز براز صپه‌لمدى ، پك از ياغدى ‖ (معما) — Balken بر ديركى معين برقوس تحتنده دستره ايله كسمك ‖ sprenkeln= .

Sprenger (ـَ ا م) ㊵ a. [sprengen] آتان ، صچراتان ، (مرا . sprengen) (يلاردو) يلانك صچرامسى .

Sprengsel (ـَ ا م) ㊵ a. [sprengen] Sprenkel= طوزاق .

Sprenkel (ـَ ا م) ㊵ a. [springen] (قوش آوجيلقنده) كككليك وسائره آونده مستعمل غايطان حلقه‌لرندن متشكل طوزاق ‖ برشيئك غيرى رنكده اولان ، بنكى ، لكه‌سى .

Sprenkeln (ـَ فع متع وفع مطا) ㉛ a. [Sprenkel] بنكلمك ، (صنع) بنك بنك يابمق ، على الخصوص (كتابجيلقده) كتابك كنارينى مرمر تقليدى يابمه ، سرپمه بنك يابمق .

Spreu (ـَ ا مؤ) ㊵ (sans pl.) [قديم آلمانجه sprin] (زرا) حبوبات دانه‌سى زارى ، ذخيره صاوريلوركن چيقان قبوق ‖ (مجا) (نه كرمز شى) دوكونتى ، قيرينتى ‖ (نبا) نباتاتده ميوه‌نك آلتى احاطه ايدن ايجه بول مثلو ياپراق ، قلسه .

Sprich (ـِ) (sprechen فعلنك صورت امريه‌سنك ايكنجى مفرد شخصى) .

Sprich.... (ـِ...) —wort (ا لا) [اورته آلمانجه sprichwort ، Wort, das oft gesprochen wird] ضرب مثل ، مثل .

Sprichst (ـِ) ، spricht (ـِ) (sprechen فعلنك زمان حالنك ايكنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Spriegel (ـِ ا م) ㊵ a. [قديم آلمانجه sprügel] (صنع) (ايشيه) آغاج چنبر ، قوطينى قاصناق تحته‌سى .

Sprießen (ـِ فع لا ±) ㉚ c. ، ㉛ c. (نباتات حقنده) طومورجقلنمق ، اوياتمق ، سورمك ، بيومك (جمله‌سيده كذلك مجازى) ‖ فليزلنمك .

Sprung (ٚ ا م) (31) [قديم آلمانجه sprunc : مرا [springen] صيچرامه. خوپلامه || mit einem —e پرصيچرايشده، پرصيچرامه ده || es ist nur ein — bis حكمه ، رقوشت || dahin بورادن اورايه بر آديم (در) || (مجا) keine großen Sprünge machen können برشيئي ايلرولتهمامك ، ايلرو كوتورهمامك، برشيده ايلروكيدهمامك ، بيوك برترقی ايدهمامك || auf dem —e sein : ياخود : stehen شماجان كيدهجك اوزره اولمق || جاتلاق، ييرتيق، يارق .

Sprung,... (ٚ...) —weite (حا) صيچرامه ايله ، صيچرايه صيچرايه ، صيچرايهرق || —bein (ا لا) طوپوق كميكی || —riemen (ا م) (ياطالونده) سوپسه || (سراجلقده) قوشومك كوكس قايشی .

Spucke (ٚ ا مؤ) (52) [spucken] توكوروك .

Spucken (ٚ فه لا + وفه متع) (21) a. spuwan || (مرا . spei-en) توكورمك ، توكوروكلك (speien =) || (مجا) (عو) — Jemandem auf den Kopf (ياخود : Kopf) برينه ايوجه چيقيشمق ، فنا حالده آزارلمق .

Spuk (ٚ جنوب طرفلرده ٚ ا م) (36) [اشاغى آلمانجه spök] خيال (كوروتمهسی) || (برشيئك پالكزصورتا اولیشی، حقيق اولمهيشی) خيال ميال اولان شی || صورت وشيه ، غول يبانی، اوماجی ، اجنی || يوك كوروولتی (اجنيلرك اوماجيلرك پاپديغی قرش اولنان) || طبيعی اولميان شی || es ist — dabei بونده بر ايش ، برحكمت وار ، بونده مطلقا شيطانك پارمغی وار ، بوكا ، بو ايشه شيطان قارشمش ، قاريشيور || جنابت ، برباد ، مؤلم ايش ، شی ، وقعه .

Spuken (ٚ فه لا +) (21) a. [اشاغی آلمانجه spöken] (ارواح جنيه حقنده) كوروغك || شيطانلق، كوروولتی، شماته اتمك || es spukt in diesem Hause بو اوده اجنی، اوماجی وار ، بو او تهی دكلدر ، تهی دكل ديورلر || (مجا) es spukt bei ihm im Oberstübchen (ياخود : in seinem Kopfe) es ist nicht ganz richtig mit ihm = (مرا . richtg) .

Spukerei (ٚ ٚ ا مؤ) (49) [spuken] = Ge-spuk(e).

Spul,... (ٚ...) —förmig (ص) توكاتصاپی ، ماصوره، مقره شكلنده || —mädchen (ا لا) = Spülerin || —wurm (ا م) (تا طبيه) پاغرصاق قوردی، ديدان امعا .

Spül,... (ٚ...) —kasten (ا م) (كيرجلهفابريقهلرنده) بانيو، قوچجی قابی، كردلی رقوالهسی || —napf (ا م) دروننده اوته بری چالقامغه ، يقامغه مخصوص قاب ، چناق (قهوه فنجانلرنی يقامغه ، چالقامغه ، مخصوص چوملك كبی) .

Spulchen (ٚ ا لا) (40) b. (Spule كلهسنك صورت تصغيريهسی) (صنع) اوفق مقره .

Spule (ٚ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه spuolo] توكات بوريسی، صاپی (Kiel =) || (صنع) ايپلك صارمغه مخصوص) مقره .

Spulen (ٚ فه متع) a. (21) [Spule] (صنع) (ايپلك ، ايپك وامثالی) — مقره يه ايپلك ، ايپك صارمق || —(ab =) مقره ی صاغمق .

Spülen (ٚ فه لا + وفه متع) a. (31) [قديم آلمانجه spuolan wie eine Spule drehend naß machen] خفيف طالغه ياپمق اوزره برشيئه چارپمق ، برشيئی بر يری دوومك ،

Sprißen,... (ٚ...) —haus (ا لا) يانغين طلومبه‌لرينك طوردیغی محل ، دپوی || —rohr (ا لا) ، —röhre (ا مؤ) يانغين طلومبه‌سنك بوروسی || —korps (ا لا) اطفائيه فيرقه سی ، طلومبه‌جيلر || —stock (ا م) پيستون .

Spröde (ٚ ص) (21) [هنوز اون التنجی عصرده‌نبری مستعمل || dürftig] (صنع) انجه ، ضعيف ، اولايلقله قيريلور || (معدنيات حقنده) كيورك ، انجه ، نارين ، چابوق آتان ، قيريلان ، سرت || (مجا) سرت ، ديك باش ، قولای ضبط اولنميان || (اشخاص حقنده) صغوق قانلی ، غيرمتأثر، سرت || (علی الخصوص قاريلر حقنده) اثنای محبت وملاعبه‌ده صغوق طوران ، حسسز اولان ، طاش كبی || عفت فروش || صيقلغان ، اوتانغاج ، قورقاق ، محجوب .

Spröd(e),... (ٚ...) —hufig (ص) (بيطر) (بازكير حقنده) سرت طيرناقلی .

Sproß (ٚ ا م) (33) [sprießen] Schößling, Schoß || sproß (sprießen فعلنك زمان حال ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Sprößchen (ٚ ا لا) (40) b. (Sproß كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سی) تازه فليز ، شاخ ، طوپراقدن ايلك ظهور ايدن فليز ، صاپ (مرا . Schößling) .

Sprosse (ٚ ا مؤ) (53) [sprießen] (نبا) = Schößling || (صنع) برنردبانك چاپراز آغاجی ، باصامانی ، كذا برآغاجلی نردبانك باصاماغی (كه كوودهسی اوزتهده اولوب باصاماقلرك هر ايكی طرفنه باصمق قابلدر) .

Sprossen (ٚ فه لا ± ، فه متع) (21) c. [Sproß] sprießen = || (sprießen فعلنك زمان حال ماضيسنك برنجی واوچنجی جمع شخصلری) .

Sprößling (ٚ ا م) (38) [Sproß] فليز (= Schößling) .

Sprotte (ٚ ا مؤ) (55) [فلمنكجه] (تا طبيعه) ايری ساردالیه بالغی .

Spruch (ٚ ا م) (31) [sprechen] حكم ، قرار ، اعلام ، فتوی || ضرب مثل || قاعدهٔ كليه || كلام كبار ، كلام حكما ، حديث .

Spruch=wort (ٚ ٚ) (مرا . Sprich=wort) .

Sprudel (ٚ ا م) a. (40) (هنوز اون سكزنجی عصرده) قاينامه ، فيقيردامق ، قاينامه ، غليان || قايناق ، پيكار ، قاينارجه .

Sprudeln (ٚ فه لا —) a. (21) قاينايه‌رق ، فوقوردايه‌رق نبعان اتمك ، فيشقيرمق ، قاينايه‌رق آقمق || (فه لا +) (قاينارجه صولری حقنده) فيشقرمق ، كوپورمك || (مشروبات حقنده) كوپورمك || (مجا) der Witz sprudelt von seinen Lippen (وياخود فه متع اوله‌رق seine Lippen — Witze) آغزندن تحقلق ، لطيفه آقيور || (اشخاص حقنده) پك زياده برصلاست ، طلاقت لسان ايله سويلك ، چابوق وآكلاشلمز صورتده سويلك || (فه متع) فيشقيرتمق || — Beleidigungen كفر صاچمق ، كوپوره‌رك تحقير آميزسوزلر سويلك .

Sprühen (ٚ فه لا ± ، فه متع) a. (21) شدتله آتلمق ، صاورلمق ، صاچلمق ، (تفلجم حقنده) شدتله چيتلايوب چيقمق ، صاچلمق ، (فعل متعدی اوله‌رق) آتش تفلجم چيقارمق || (مجا) آتش كبی صاچلمق || (انجه ياغمور حقنده) es sprüht ياغمور انجه انجه سپه‌ليور ، چيسه‌ليور .

(die Wogen) —das Ufer hoh! (قه متم) اورمق ||
طالغه‌لر ساحلی چارپه چارپه اویویور || (فه متم) — Geschirr
قاب یقامق ، چالقامق ، صویه ووردمق ، چریمق || sich den
ab-spülen ==(صنع) اغزینی یقامق، چالقامق||(صنع) Mund—
. aus-spülen

Spuler (ـّـ ا م) ⑩ a. [spulen] (اخصاص حقنده)
(in)— (ا م (ا مؤ) مقاره‌یه ایپلك صاران ارکك (قادین)||
مقاره پایان کمسه||(اشیا حقنده) (دیکیش ماکنه‌سنده) مکیك .

Spüler (ـّـ ا م) ⑩ a. [spülen] ، in— (ا مؤ)
⑩ برشیئی یقایجی، چالقایان ارکك ، قادین .

Spülig ، **Spülicht** ایکیسیده : (ـّـ ا لا) ⑱ [اورته
آلمانجه spuelach] بولاشیق صوی || = Schlämpe .

Spund (ـّـ ا م) ⑱ ، ⑳ (کذا لا) [اورته آلمانجه
(s)punt] فوچی طاپه‌سی (= Spund-zapfen || (صنع)
طاپه ، طیقاج || بوداق دلیکی قپامغه ، طیقامغه مخصوص تخته
طیقاج ، چیوی|| جیواطه .

spünden ، **Spunden** ایکیسیده (ـّـ فه متم) ㉑ b.
[Spund] —ein Faß, den Wein فوچی‌یی شرابی
طیقاجلامق ،طاپه‌سنی ،طیقامق || (صنع) (طوغرامه‌جیلقده ،
دولکرلکده) —Bretter (in einander) تخته‌لری بر برینه
جیواطه‌لمق .

Spur (ـّ ا مؤ) ㊾ [قدیم آلمانجه spor : Sporn
کلمه‌سیله متجانس] ایز ، اثر ، نشان ، نشانه || keine —von
برشیئك اثری کولکه‌سی بیله بولنمامق ، اولمامق || = etwas
—halten || Ge-leise براراباجی دیکر بر تکرلکك ایزندن یکیرمك ،
برارابه‌نك یکدیکی یردن آرابه‌سی یکیرمك ، ایز طوتمق || (ریا)
(برخط ویا مستوینك برمستوی ایله اولان فصل مشترکی) اثر .

Spur,,... (ـّ...) —breite (ا مؤ) — weite = —ritt || —
Spür= (ا م) —schnee || بارکیرله آو آراشدیرمه (ا م)
schnee || —weite (ا مؤ) تکرلك ایزی ککیشلکی ،
(کذلك شمندوفرده) رایلرك یکدیکرندن اولان مسافه‌سی ،
آچیقلغی ، رای ککیشلکی .

Spür,,... (ـّ...) — gang (ا م) برای تفتیش یاپیلان
دور ، طولاشمه || —schnee (ا م) آوك ایزینی کشفه یارار
تازه قار || —hund (ا م) (آوجیلق) آو اراشدیرمق ایچون
یتشدیرلمش ، تربیه اولنمش کوپك|| —nase (ا مؤ) هرقوقودن
آلوربورن ، هرشیئه مراق ایدن ، هرشیئی اراشدیرمقی سون کمسه .

Spuren (ـّـ فه لا +) ㉑ a. [Spur] (آرابه حقنده)
ایز براقمق ، ایز آچمق .

Spüren (ـّـ فه لا + ونادراً فه متم و فه معطا) ㉑ a.
[قدیم آلمانجه spurjan] (آوجیلق ومجازی) ایزینی ارامق ||
nach (مجا) (کوپك حقنده) قوقلامق ، قوقو ایله ارامق ||
—Jemandem,etwas برینك برشیئك پشنه دوشمك ،
ایزینی ارامق|| (فه متم) حس ایتمك ، طویمق ، اکلامق ، کورمك .

Spürer (ـّـ ا م) ⑩ a. [spüren] = Spür-hund .

Sputen (ـّـ فه معطا) ㉑ b. [قدیم آلمانجه spoutôn
= انکلیزجه speed] sich— عجله ایتمك .

St. (ـّ حرند) [= لاتینجه st] شیت ! پیست !
صوص ! اچه !

St. Peter (کلمه‌سنك صورت مختصره‌سی Sankt=) St.
سن پیه‌ر || (=Stunde کلمه‌سنك صورت مختصره‌سی) ||
. alten Styls = a St.

Staar (ـّ ا م) ⑱ یاخود ⑳ [قدیم آلمانجه stara
= لاتینجه sturnus] (تاطبیعه) صغیرجیق قوشی ||
[غوت لساننده stai'ran : Starrheit der Augen] (علم
امراض) (کوز بیکنك یاقوهٔ بصری شعیفلشه‌رك ویا بسبتون
نور بصردن محروم ایدن خسته‌لقی اسکیدن : —grauer)
کوز پرده‌سی ، آق صو ، ساد || —schwarzer قره صو ،
کنه دینیلان کوز خسته‌لقی ، باقارکور || —grüner طبقهٔ
زجاجیه‌نك غیرشفاف برحال پیدا ایتمسندن عبارت کوز
خسته‌لغی ، داء زرقه|| den—stechen برینك کوزندن پرده‌سنی
بالتداوی قالدیرمق ، برینك کوزینه بوعملیاتی یاپمق || (مجا)
برینك کوزندن پردهٔ ظلمت وجهالتی قالدیرمق ، کوزنی آچمق ،
دقت وانتباهنی موجب اولمق ، حقیقتی کوسترمك .

Staat (ـّ ا م) ⑳ a. [لاتینجه sta'tus] (پولتیقه
نقطهٔ نظرندن یکوجوداولمرق اهالی وممکلت) دولت ، حکومت||
(خدمتجی ومعیت خالقیله ، بونلرك استخدامیله خارجه) سلطنت ،
کوستریش|| زینت ، دبدبه ، طنطنه|| mit etwas—machen
برشیئله کوستریش یاپمق ، برشیئله اوکونمك ، برشیئله قوروم ،
چالم صاتمق || سوس ، توالت .

Staats,,... (ـّ...) —amt (ا لا) وظیفه ومأموریت
دولت|| —dienst (ا م) =—amt || —eisenbahn (ا مؤ)
حکومتك مالی اولان شمندوفر|| —gebäude (ا لا) میری ابنیه
(ابنیهٔ میریه) || (عمو) مکمل ، محتشم ابنیه ، ابنیهٔ عالیه ||
—gut (ا لا) مال میری ، املاك واراضی امیریه || استعمالی
مباح وعامه‌یه مخصوص اولان ملك ، اراضی واموال|| —kasse
(ا مؤ) خزینهٔ جلیله ، مالیه || —kutsche (ا مؤ) سلطنت
آرابه‌سی || —sekretär (ا م) ناظر ، وکلای دولتدن اولان
کمسه || —zimmer (ا لا) سلطنت ، قبول ، تشریفات
اوطه‌سی ، دائره‌سی ، صالون || —anwalt (ا م) (حکومت ،
دولت) مدعیٔ عمومیسی || —anzeiger (ا م) (حکومتك
رسمی غزته‌سی) تقویم وقایع || —degen (ا م) آلای قلیجی||
—fach (ا لا) پولتیقه|| —gesetz (ا لا) (قوانین ونظامات
دولت)قانون حکومت || —haushalt (ا م) (امور واحوال)
مالیه || —kleid (ا لا) آلای البسه‌سی ، رسمی البسه ،
سلطنت البسه‌سی || —klug (ـ) سیاسی ، پولتیقه شناس||
—kunde (ا مؤ) ، —kunst (ا مؤ) پولتیقه ، سیاست ||
ادارهٔ دولت ، علم تدبیر ملل ، مسلك سیاسی || —mann
(ا م) سیاسیون ، پولتیقه شناس کمسه ؛ رجال حکومتدن
اولان|| —oberhaupt (ا مؤ) برحکومت ودولتك حکمرانی ،
رئیسی|| —prokura'tor (ا م) باش مدعیٔ عمومی (دولت)||
—schatz (ا م) (تجا) خزینهٔ جلیله ، مالیه || —schuld
(ا مؤ) دیون عمومیه || —uniform (ا مؤ) سلطنت ،
آلای البسه‌سی || —wissenschaften (جمع مؤ) (پولتیقه
وسیاسته عائد علوم وفنون) علم ، فن تدبیر ملل .

Stab (ـّ ا م) [قدیم آلمانجه stap] دکنك ، صوپا ،
عصا ، چوبوق || (اسا) —Merku'r's geflügelter
متقدمینك تجارت الهی طانیدیغی عطاردك علامت مخصوصه‌سی
اولان واوجی قنادلی اولەرق ایکی ییلان طرفندن صاریلان زیتون

اغاجندن عصاسی || متره || (صنعـ) معدن چبوغی || اوزوم وامثالنه قونیلان دستك ، صیریق ، چبوق || (معما) پوستونك یوقاری تپه‌سنده اوکه‌لی ، حلقه ، زه|| (قوجیباق) =Daube|| (ع) قوماندان ، مارشال عصاسی || (قوماندان معیتی) ارکان حرب وباوران || —weiſe (ص وحا) —weiſe (verkaufen) متره ایله صاتمق|| —hobel (ا م) کوشتره|| —holz (ا لا) (صنعـ) =Dauben-holz .

Stäbeln (ـــ فعـ متعـ) a. ㉑ [Stab] اغاج ، صیریق ایله دستك ، طیاق اورمق ، هرك اورمق .

Stail (ـــ ـ) ㉔ [لاتینجه] طیانقلی ، محکم ، متین ؛ ثابت ، دواملی .

Stabs.... (ـــ) (ع) —ſchule (ا مؤ) ارکان حرب مکتبی || —arzt (ا م) یوز باشی (قول آغاسی) رتبه‌سنده دوقتور|| —hautbo-i'ſt (صورت تلفظی ...hō ا م) موسیقه دیرکتوری (باش چاوش رتبه‌سنده) || —Offizi'er (ا م) قرماندلی ضابط || —quarti'er (ا لا) قرارکاه عمومی .

Stach (ـ) (ſtechen فعلنك زمان حال ماضیسنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Stachel (ـــ ا م) a. ㊵ [قدیم آلمانجه sta'chila : ſtechen کلمه‌سنه منسوب] سیوری اوج ، دیکن کبی سیوری اولان شی || اوکوزلری سورمکه، دورتمکه مخصوص اوکندره (کذا مجازی) || برتوقه‌نك چیویسی ، دیشی ، دیلی || (تشر) قیلجیق : (نبا) دیکن ؛ (تا طبیه) ایکنه ، صوقاج ، قیصقاج، کیرپینك دیکنی .

Stachel.... (ـــ...) —beere (ا مؤ) (نبا) بوکورتلن|| —hals اکثریا چوبان کوپکلرینك بوینه طاقیلان معدنی دیکنلی طاسمه || —mohn (ا م) (نبا) دیکنلی خشخاش || —roche(n) (ا م) (تا طبیه) قرق انبار (بالق) .

Stacheln (ـــ فعـ متعـ) a. ㉑ [Stachel] سیوری برشی ویا ایکنه وامثالی ایله تجهیز ایتمك ، اوزرینه بویله برشی طاقمق || اوکندره ایله دورتمك ، سورمك || خصوصیله (مجا) دورتمك : تحریك وتحریض ایتمك ، قیشقیرتمق ، آزدیرمق ، قیت ویرمك .

Stadel (ـــ ا م) a. ㊵ [قدیم آلمانجه stadal ؛ ſtehen کلمه‌سیله متناسب] =Stall ، Schuppen ، Scheune .

Stadium (ـــ ا لا) ㊹ [روم] یاریش میدانی ، قوشو ، آت میدانی || (برشیئك ترقیسنده اولان) دور ، درجه ، صورت ، رنك ، مرتبه .

Stadt (ـ امؤ) ㊻ [قدیم آلمانجه stat = Stätte] (جمعی : Städte ـــ) شهر ، بلده ، مدینه ، قصبه .

Stadt.... (ـــ...) —arzt (ا م) شهر اماتی ، بلدیه دوقتوری || —phy'ſikus (ا م) شهرك ، بلده‌نك خدمات صحیه‌سنه نظارته تعیین ومأمور ایدلمش دوقتور || —polizei' (ا مؤ) بلدیه پولیسی || —bahn (ا مؤ) (شهرك یا اوزری اوزرندن ویا آلتندن ویاخود شهرك درونندن کچن شمندوفر) شهر شمندوفری|| —bewohner (ا م) =Städter || —bezirk (ا م) (بیوجك شهرلرده بلدیه دائره‌سی) دائره || —brief (ا م) شهر پوسته‌سیله کوندریلان مکتوب || —bürger (ا م) شهرلی|| —gericht (ا لا) (Land-gericht کلمه‌سنك مقابلی) دائره‌سی یالکز برشهردن عبارت اولان محکمه ، بلدیه محکمه‌سی || پروسیاده : بدایت محکمه‌سی || —poſt (ا مؤ) شهر پوسته‌سی|| —richter (ا م) بدایت محکمه‌سی رئیسی|| —viertel (ا لا) محله .

Städtchen (ـــ الا) (Stadt کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) اوفق شهر ، قصبه .

Städter (ـــ ا م) [Stadt] —in (ا مؤ) برشهرك سکنه‌سندن ، اهالیسندن اولان ارکك ، قادین ، شهرلی ، اهل بلده .

Städtiſch (ـــ ـ) ㉔ [Stadt] شهره ، بلده‌یه مخصوص ، شهره متعلق وعائد (ländlich کلمه‌سنك مقابلی) .

Stafette (ـــ ا مؤ) ㊷ [فر] اولاق ، منزلدن منزله کیدن تاتار ، امر کوتورن یاور .

Staffel (ـــ ا مؤ) ㊵ [قدیم آلمانجه stafal اولوب ſchreiten معناسنه اولان stafan دن مأخوذ] درجه ، ایاق ، قدمه || (مجا) قدمه ، کذا (ع) .

Staffel.... (ـــ...) —tarif (ا م) (تجا) متحول تعرفه .

Staffelei (ـــ ا مؤ) ㊺ [Staffel] (رسامقده) سهپا .

Staffette (ـــ ا مؤ) ㊷ = Stafe'tte .

Sta(f)fi(e)ren (ـــ فعـ متعـ) a. ㉑ [قدیم فرانسزجه estoffer] برشیئی اتمام ، اکمال ایتدیکی شیئله تجهیز ایتمك ، تزیین ایتمك || بتورمك || (رساملق) اشکال ، استاتو ، وامثالی برشیئه علاوه ایتمك ، رسمه درج ایتمك ، یکمك ، کیدیرمك ، دوناتمق .

Stag (ـ الا) ㊳ [داپارقه‌جه] (بحر) استرالیا ایپی .

Stagni(e)ren (ـــ n = gh فعلا لا+) a. ㉑ [لاتینجه] تعفن ایتمك ، چورومك ، قوقمق .

Stahl (ـ) (ſtehlen فعلنك زمان حالنك ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Stahl (ـ ا م) ㉛ یاخـود ㊳ (sans pl.) [قدیم فرانسزجه estal : Bude] چلیك (کذا صاغلام سرت برشیئك ارائه ومرادی حالنده مجازی اولەرق) چلیك کبی|| چلیك معدنندن یاپلمش شی ، چلیکدن اولان نسنه|| خنجر ، پچاق ، قما ، قلیج || چاقماق || قصاب مصاطی .

Stahl.... (ـــ...) —bepanzert (ص) چلیك قابلی|| —blech (ا لا) چلیك صاج || —härtung (ا مؤ) چلیکه صو ویرمه || —feder (ا مؤ) چلیك یای|| چلیك یازی قلمی|| —kobalt (ا م) (معد) بوز ، قیر رنکلی زرنیق طاشی || —kugel (ا مؤ) چلیك طوپ ، یوارلاق ، کله || (اجزا) چلیك حاپی|| —quelle (ا مؤ) صوینده دمیر بولنان قاینارجه، دمیرلی قاینارجه|| —ſtich (ا م) چلیك اوزرینه یاپیلان حك|| شعاعات شمس واسطه‌سیله ایدیلان حك ، حك شمسی .

Stählen (ـــ فعـ متعـ) و —ſich (فعـ مطا) a. ㉑ [Stahl] (صنعـ) (معدنجیلکده) چلیکه تحویل ایتمك ، دمیره چلیك قاتمق|| مایعاته چلیك قاتمق، چلیکلی قیلمق|| (مجا) چلیك کبی (سرتلشدیرمك) یاپمق ، قوتلندیرمك ، دمیر کبی صاغلاملاشدیرمق || den Muth— جسارتی آرتیرمق .

Stählern (ـــ ـ) ㉔ [Stahl] چلیکدن (معمول)، چلیك || (مجا) چلیك ، دمیر کبی صاغلام ، سرت ، متین .

Stähr (ـ) (صرا . Stär) .

Stak (ـَ) (شمدى متروك كبى اولوب stecken] فعلنك زمان حال ماضيسنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى ، شمدى دها زياده مستعمل اولنق اوزره : stechte) .

Stake (ـَـ ا مؤ) ⑤ [اشاغى آلمانجه] (صنعه) قازيق اسقاره || (بحر) = Staken .

Staken (ـَـ ا م) b. ⑩ [آشاغى آلمانجه] آغاج ، (بغچوانلق) صيريق (= Stange) || (بحر) كوچوك كمى ديركى مقامنده مستعمل كوشه‌سز آغاج ، ديرك .

Staket (ـُـ ا لا) ㊱ [Staken] ، e— (ـُـُـ ا مؤ) ⑤ قازيق صد .

Stalaktit (ـُـُـ ا م) ㉛ [روم] (معد) طاملە طاشى (= Tropf-stein) استالاقتيت .

Stall (ـَ ا م) ㉛ [قديم آلمانجه stal Stand-ort] آخور ، اصطبل ، كومس || كيلار ، بودروم ، اودون وكومورلك ؛ انبارلق ، حمانلق ، شيروانى || (كوتومسكن حققنده) كومس .

Stall,,... (ـَ...) —knecht (ا م) آخور اوشاغى ، سايس ، اسير || —meister (ا م) امير آخور ، اصطبل عامره مديرى || سلاحشور || فارس ، آت جانبازى || فروسيت خواجه‌سى ، درونده فروسيت درسى آلنان محلك صاحبى ، مديرى .

Stallen (ـَ فع متع) a. ㉛ [Stall] Vieh— حيوانلى آخورلرينه قويمق ، كومسلرينه صوقمق || (فع لا +) (باركيرلر حققنده) قاشامق || آخورده ، كومسده اولمق ، بولنمق ، ياتمق || (اشخاص حققنده) sich— وياخود : mit einander— بر بريله كچنمك ، اويوشمق .

Stallung (ـَ ا مؤ) ⑲ [stallen] آخورده ، كومسه قويمه ، آخورده ، كومس وامثالنده بولنمه || آخور ، كومس وامثالى (داخلى) .

Stambul (ـُ ا خا لا) ㊻ [تركجه اولوب روميجه : in die Stadt eis tan po'lin] (جغر) استانبول ، درعليه (= Konstantinopel) .

Stamin (ـُـ ا م) ㊱ [لاتينجه stamen] (تجا) ياشمق بزى .

Stamm (ـَ ا م) ㉞ [قديم آلمانجه stam Stab des Baumes] كووده ، كوتوك ، بدن ، ساق || (برآغاج ، فدان مكتبنده يتشديرلمش) آشى فدانى ، آشيلە‌نه‌جق آغاج || فاميليا ، عائله ، خانه (خلق) || قبيله || يرلى (مسافر ، زيارتجى) || رأس المال ، آنا || داغيدلدقدنصكره يرده باق قالان اويون كاغدلرى || (اويونده) قاب درونده بولنان آقچه || einen— Kegel (schieben) برپارتى ، براوكون كه‌غەل اويناەمق || (غرا) (بركلمه‌نك اساسى تشكيل ايدن قسمى) كلمهٔ غيرمشتقه ، اصليه ، حرف اصلى ، شمدى اكثريا : مصدر || (زوا) برچفتلكك واردات وموجود دائميسى تشكيل ايدن ودائم الاوقات على السويه محافظه وابقا اولنان حيوانات || (eines Bataillo'ns)— (ع) برطابورك اركان (اصليه‌سى) ، طابور هيئتى .

Stamm,,... (ـَ...) —buchstabe (ا م) اساس حرف || —holz (ا لا) كووده‌سى بيوك ، اوزون بدنلى آغاج || —lehen (ا لا) فاميليا ، قبيله رئيسى || —wappen (ا لا) فاميليا ، عائله آرمه‌سى || —buch (ا لا) البوم || = Geschlechtsregi'ster || —gast (ا م) يرلى مشترى ، مسافر (قهوه ، بيراخانه ، لوقانطه وامثالنده) || —halter (ا م) اركك ذريت || —kneipe (ا مؤ) على الاكثر ، على الدوام كيديلان محل ، بيراخانه || —mutter (ا مؤ) برفاميليا ، عائله‌يى اولا طوغوران ، تشكيل ايدن قادين ، برفاميليانك قبيله‌نك مؤسسه‌سى || —sitz (ا م) اجدادك اقامت ايتدكلرى محل ، اسكان ايتدكلرى شهر ، مقراسلاف || —silbe (ا مؤ) (غر) بركلمه‌نك اساسى ، اصلى تشكيل ايدن هجا || —vater (ا م) برفاميليا ، برقبيله ، برجنسك مؤسسى اولان اركك || —zeiten (جمع مؤ) (غرا) ازمنهٔ اصليه .

Stammeln (ـَ فع لا + وفع متع) a. ㉛ [قديم آلمانجه stammalôn || مرا . stumm] كەكەلمك ، طوتوق سويلمك ، تردد وحجاب ايدرك سويلمك ، آغزندن دوكيلەرك سويلمك .

Stammen (ـَ فع لا —) a. ㉛ (اشخاص حققنده) نسلندن ، صلبندن اينمك ، كلمك ، برينك اولاد واحفادندن اولمق || چيقمق ، نشئت ، صدور ايتمك || (غرا) (dies Wort) stammt aus dem Griechischen بوكلمه روميجه‌دن آلنمش ، مصدرى روميجه‌در .

Stämmig (ـَ صـ) ㉞ [Stamm] (آغاجلر حققنده) بوكسك كووده‌لى آغاج || (مجا) ايرى يارى ، كوجلى قوتلى واوزون ، يوكسك ، قوتلى ، سرت ، صاغلام || (وجود حققنده) اتنه طولغون ، طيقناز || بركلمهٔ معينه ايله برلكده : dick,,— ايرى كووده‌لى ، كوكلى ، قالين ساق اولان .

Stampf,,... (ـَ...) —hammer (ا م) باصق ، تقما چكيچى || بغازله ايفرقالقار چكيج (برشى دوكمك ايچون) —erde (ا مؤ) (انشا آتده) دووه‌مه طوپراق || —wert (ا لا) برشيئى دوومك ، سحق ايتمك ، اوفالامق خصوصنده استعمال اولان آلت .

Stampfe (ـَ ا مؤ) ⑤ [قديم آلمانجه stamp] (صنعه) طوقمق ، ال چكيجى ، هوان الى ، برشى ازمكه ، قيرمغه مخصوص چكيج || قيصه وقالين اياقلى شراب قدحى .

Stampfen (ـَ فع متع ، فع لا ±) a. c. ㉛ [قديم آلمانجه stamfôn] (مقابل طرفده برشيئه اورمق وتصادف ايتمك اوزره (يوقاريدن) آشاغى‌يه طوغرى تحريك ايتمك) mit dem Fuße auf die Erde— اياغى ايله يره اورمق ، تپمك ، اياغنى يره اورمق ، كذلك (برباركير حققنده) آتمك ، اياغيله يرى اشه‌لمك || (فع لا —) آغيراياقله يورمك || (برشيئى بريره) اوروب صاپلامق || (بحر) (كمى حققنده) بوى استقامتنده صاللانمق ، ياليا اورمق || aus dem Boden— تپينه تپينه ، يره اوره اوره ، يرى اشه اشه يردن چيقارمق || die(Erde) fest— طوپراغى دوكمك ، چكنيوب سرتلشديرمك || klein— دووه‌رك اوفالمق ، ازمك || دوومك ، ديكده دوومك ، سحق ايتمك .

Stand (ـَ) (stehen فعلنك زمان حال صورتنك ماضيسى) .

Stand (ـَ ا م) ㊳ حال || (تجارت اليش ويريش واورته‌لغك احوال حاضره‌سنده) حالى بولنديغى صورت ؛ حال ، صورت || ترتيبات || mit Jemandem einen harten— haben بريله كوچ برموقعده ، حالده بولنمق || درجه ، رتبه || صنف ، مسلك || حيثيت || die höheren Stände كبارطاقمى ، صنوف عاليه || اياقده طورمه ، قائم اولمه ، ديكيلمه || festen— fassen برلشمك ، صاغلام برطوتمق || آوجينك بولنديغى ، نشانجينك آتش ايتديكى محل || (قوشوده) حركت اولنان محل || بازارده برصاتيجينك اوطه‌سى ، دكانى ، سيار تسكره‌سى ، صركيسى || برينك دائما بولنديغى محل ، يرى || seinen— an einem Orte haben يرى برمحلده اولمق ، مقرى ، مركزى فلان يرده اولمق ||

Standhaft (ـٛـ ـ) ㉑ [Stand] (اشخاص حقنده) ثابت ، متین، سوزنده ثبات ایدن، اوفق تفك شیئه آلدیرمیان، جسور ، كوزی پك .

Ständig (ـٛـ ـ) ㉑ [Stand] = be-ständig || —es Amt (ا لا) مأموریت دائمه ، دائمی خدمت || —es Einkommen ایراد دائمی ، ثابت واردات .

Stange (ـٛـ امؤ) ㉟ [قدیم آلمانجه stanga : stechen كلمه‌سنه منسوب] دكنك ، قامش، چبوق، باستون || برسنجاغك صیریغی || فلامه ، قازیق : انجه صیریق ، هرك || (مجا) bei der— bleiben فكرندن ، امیدندن، سعیندن دونمامك ، ثبات ایتمك || آغاجدن غیری ماده‌دن دكنك ، باستون، صوپا ، چبوق شكلنده اولان ، یاپیلان شی || (دوكولمش معدن) چبوق || (فروسیت) (am Gebiſſe) —n كمك قوللری .

Stangen„... (ـٛـ...) —förmig (ـ) دكنك ، چبوق ، صوبا صیریغی شكلنده ، بچمنده || —bier (ا لا) انجه اوزون قدحلرده ایچیلان بیرا || —bohne (ا مؤ) چالی فصولیه‌سی || —gitter (ا لا) پرمقلق ، قفس || —pferd (ا لا) (طوپچیلرده) دیپ بارگیری .

Stank (ـٛ) (stinken فعلنك زمان حال ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Stank (ـٛ ا م) نادراً مستعمل اولوب = Ge-stank .

Stänker (ـٛـ ا م) ㉛ [Stank] پیس قوقولو ، رائحه‌سی كوتو كمسه ، شی || [١٥٢٠ سنهٔ میلادیه‌سنده كونیغسبرغلی عالم Sta'nearus] (مجا) منازعه‌جی، غاوغا ونزاعی سون || هرشیئه بورنی صوقان كمسه .

Stänk(e)rig (ـ) (ـ) ـٛ ـ) ㉑ كوتو، فنا قوقولی ، لش كبی قوقان .

Stänkern (ـٛ فع لا + وفع متع) a. ㉑ [Stank] فنا ، لش كبی قوقمق، تعفن ایتمك ، مردار مردار قوقمق || (مجا) (عمو) غوغا ، نزاع چیقارمق ، فتنه فجورلق ایتمك || هریره، هرشیئه قاریشمق ، بورنی صوقمق .

Staniol (ـٛ) (ـ) ـٛ ا لا) ㊳ (sans pl.) [یكی لاتینجه stanni'olum] دوولمش قلای ، قلای ورق .

Stanze (ـٛـ امؤ) ㊸ [اورته لاتینجه sta'ntia دن مأخوذ ایتالیانجه] (شعرده) قطعه ، رباعی || رومادہ واتیقان سراینده رسام شهیر رافائل طرفندن ترسیم وتزیین ایدیلان اوطه || (صنع) (معدنجیلك وسكه زنلكده) قالب حكمنه مخصوص آلت ، باصق || (طونج وباقر حككلغنده) باصق آلتلغی، قالب .

Stapel (ـٛـ ا م) a. ㊵ [آشاغی آلمانجه Staffel=] (صنع) اسكله || (بحر) قیزاق (اوزرنده كمی انشا وتعمیر اولنان محل) || (ein Schiff) vom— (laufen) laſſen بر كمی یی (قیزاقدن) صویه ایندیرمك || (تجا) اشیای تجاریه آنباری ، آنترپو || (دوكلمش برشیئك یغینی) كومه ، یغین .

Stapeln (ـٛـ فع متع) a. ㉑ [Stapel] = auf-ſtapeln || (فع لا—) (عمو) (باجاقلرینی یوكسكجه قالدیره رق یوریمك) قوجه‌مان آدیم ایله یورمك ، دوه كبی یوریمك .

Stapſe (ـٛ امؤ) ㊿ آیاق ایزی .

Stär (ـٛ ا م) ㊳ یاخود ㊿ اركك قویون ، قوچ (Schaf-bock=) .

(تجا) des Goldes— آلتونك فیئاتی، پیاسه‌سی || der Preiſe— اقچه فیئاتی ، پیاسه || هیئت ، صورت عمومیه ، وضعیت || اشیا حقنده لازمكلان حال وصنعتده بولنمق، مطلوب صورتده اولمق: etwas wieder in—ſetzen برشیئی یكیدن اصلاح وتنظیم ، تعمیر وترمیم ایدرك مكمل برصورته افراغ و ارجاع ایتمك، دوزه‌لتمك || im—e ſein etwas zu—e bringen, mit etwas || برشیئی بتورمك ، صوكنه ایردیرمك ، اتمام ایتمك ، میدانه كتیرمك ، باشه چیقارمق || zu—e kommen (die Reiſe... الخ) wird zu—e kommen سیاحت ممكن اوله‌بیله‌جك ، قابل اجرا اوله‌جق || بر جمعیق كوسترمك اوزره : er hat einen bedeutenden Faſanen— اونك اورمان قوریلرنده كلیتلی سوكلونلری وار || (اعداددنصكره) vier—Betten مكمل درت یتاق .

Stand„... (ـٛ...) —bild (ا لا) (ایاقده اولمق اوزره یاپیلان) هیكل ، استاتو || —geld (ا لا) = Buden-geld || —krämer (ا م) ایاق صاتیجیسی ، النده اشپورطه ایله طولاشان ویاسركی قوران صاتیجی ، پازارجی ، پازارلره كلان صاتیجی || —li'ni-e (ا مؤ) (طوپوغرافیا) اساس خطی || —pferd (الا) منزل بارگیری ، یدك آتی || —punkt (ام) نظر ایدیلان ، باقیلان نقطه : (مجا) Geſichts-punkt= || برشیئك اوزرنده طوردیغی بولندیغی نقطه ، محل ، موقع || —quarti'er (ا لا) (ع) وقت حضرده موقع عسكری ، عسكرك بولندیغی، آرامساز اولدیغی محل ، شهر ، غارنیزون || سفر برعسكر ایچون اردوگاه ، قوناق (یری) —recht (ا لا) دیوان حرب موقتی || —uhr (امؤ) آصمه ساعت || —vogel (ا م) حیوانات اهلیه‌دن اولان قوش || —wind (ام) دائمی ، ثابت روزكار .

Standarte (ـٛـ امؤ) ㊸ [فر] سنجاق ، بیراق ، لوا ، علم (سواریلره مخصوص) || تلكی وقورد قویروغی .

Standarten„... (ـٛـ...) —junker (ا م) (سواری بایراغی طاشیان) سنجقدار .

Stände„... (ـٛ...) —tag (ام) ، —verſammlung (ا مؤ) مجلس عمومی، مجلس مبعوثان .

Ständchen (ـٛ ا لا) [Stand] كیجه موسیقه‌سی ، سره ناد || —(Morgen=) صباحلین ایركندن برینك پنجره‌سی، قپوسی اوكنده چالینان چالغی .

Ständer (ـٛ ا م) a. ㊵ [قدیم آلمانجه stantan stehen] ثابت دیرك ، عمودی بولنان ، دیكیلی طوران آغاج ، دیرك || (معما) برستونك آیاغی || (دكرمانده) — (einer Windmühle) بریل دكرمننك آنا ، اورته دیركی .

Standes„... (ـٛ...) —gebühr (ا مؤ) = —rückſichten || —mäßig (ـ) صفت ، صنف ، مسلك ، درجه ، موقع ورتبه‌سنه كوره ، حالنه كوره || —rückſichten (جمع مؤ) صفت ، صنف ، مسلك رتبه ، درجه‌سنه ایدلمسی لازمكلان حرمت ، اعتبار || —widrig (ـ) صفت ، صنف ، مسلك، رتبه ، درجه ، موقع ، حیثیته مخالف ، یاقشمز اولان ، حالیله متناسب اولمیان || —amt (ا لا) بلدیه دائره‌سی ، شهر اماتی || —gemäß (ـ) = —mäßig || —genoſſe (ا م) همصنف ، مسلكداش : اقران ، هم رتبه ، همحال || —perſon (امؤ) معتبر ، ممتازكمسه ارباب حیثیتدن اولان ذات .

Starb (ـُ) sterben) فعلنك زمان حالنك ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Stark (ـُ ص) (21) [قدیم آلمانجه starah : starren كلمه‌سنه منسوب] (صورت نسبیه‌سی : stärker ومبالغه صورتی : stärkst) قوتلی ، قوی (كذا حال اوله‌رق) ‖ (زیاده وجود قوتی اولان) قوتلی ، زورلی ‖ (وجودی صاغلام وقوی اولان كمسه حقنده) كوجلی قوتلی ، قوی البنیه ، صحیح الوجود ، توانا ‖ قوتلی ، شدتلی ، مقتدر ‖ das ist etwas—! بوبراز اوقه‌لی ! ‖ —er Esser اویور ، چوق یبان ، بوغازلی ‖ —es Tuch (الا) قوتلی ، قالین چوقه ، طوق چوقه ، قماش ‖ es geht ein —er Wind صیق روزكار اسیبور ‖ وجودلی (وجوهتلی یعنی طیقناز ، شیشمانجه) .

Stark „ … (ـُ…) —besetzt (ص) بر بولنیه‌جق ، ایكنه آتسه‌ك یره دوشمیه‌جك درجه‌ده . خنجا خنیج ، آغز آغزه طولو .

Starke (ـُ) ، كذا بعضاً Stärke (ـُ) ایكیسیده (ا مؤ) (35) كنیج ، دها شیئ طوغورمامش اینك .

Stärke (ـُ امؤ) (50) [stark] قوت ، شدت ، زور ، توانالق ، صاغلاملق ‖ طیقناز ، شیشمانجه ‖ [steif machen = stärken] نشاسته ، علی الخصوص چماشورده مستعمل : قوله .

Stärken (ـُ ذه متعـ) و —sich (فعـ مطا) a. (21) [stark] = kräftigen ‖ — (den Muth) جسارتنی آرتیرمق ‖ (اغدیه حقنده) بسلمك ، تقویه ایتمك ‖ den Magen— معده‌یه قوت ویرمك ‖ —wieder تكرارجانلاندیرمق ، قوت ویرمك ‖ —Wäsche چماشور قوله‌لمق .

Stärker (ـُ ا م) a. (40) [stärken] ، —in (امؤ) (50) قوله‌جی اركك ، قادین .

Starr (ـُ ص) (21) [قدیم آلمانجه starri غوتجه stau'rran دن مأخوذ] (نظر حقنده) ثابت ، دیكلمش ‖ —werden (كوز حقنده) طالمق ، بر یره دیكیلوب قالمق ‖ غیر متحرك ، اویوشوق ، اویوشمش ‖ vor Kälte— صغوقدن طوكمش ‖ —werden اویوشمق ، طوتولمق ‖ (مجا) vor— Erstaunen sein حیرتندن ، تعجبندن طوكوب قالمق ، طاش كبی كسیلمك ‖ (اكاز بوكولمز) یوله ، املایه كلمز . لاف آكلاماز ، سوز دیكلمز ، دیك باشلی ، معند .

Starr „ … (…ـُ) —todt (ص) اولوب قاسقاتی اولمش ، بر انده دوشوب اولمش ‖ —blind (ص) كاملاً اعمی ، بسبتون كور ‖ —köpfig (ص) دیك باش ، معند ، بیهوده طمارلی ‖ —sinnig (ص) = —köpfig ‖ —sucht (ا مؤ) (علم امراض) حس وحركتی ابطال ایدن علت ، داء الجمود ، داء الثبات دینیلان خسته‌لق .

Starren (ـُ فعلا+) a. (21) [قدیم آلمانجه starên] —etwas (nach : یاخود) auf برشیئه ، برشیئك آرقه‌سندن كوزینی دیكوب باقمق ، برشیئه كوزی طالمق ، بلین بلین باقمق ‖ die Finger ‖ er- starren = [قدیم آلمانجه star'ên] von etwas— ‖ —mir vor Kälte صغوقدن پارمقلرم طوكیور ‖ von —sein برشیئله غایت صیق اوله‌رق دوناملق ، بزه‌نمك ‖ von Gold— آلتون ایچنه غرق اولمق ، كومولمك ‖ seine Hände— von Schmutz اللری مردارلقدن ، كیردن كورونمیور ، اللری كیر ایچنده .

Starrheit (ـُ امؤ) (49) [starr] كوزك ثابت اوله‌رق بر یره دیكلمه‌سی ، طالمسی ‖ غیر متحرك ومتحسس اولیش ، اویوشمه ، طوكمه ‖ عنادجیلق ، دیكباشلیلق ، طمارسزلق .

Stasis (ـُ امؤ) (مفردی inv.) جمعی اكثریا (Stasen) [روم] (علم امراض) قان ویا اخلاطك بدنك بر یرینه طوپلانوب طورمه‌سی ، ركودت .

Stät (ـُ ص) (21) [قدیم آلمانجه stâti] صاغلام ، صالینتیسی اولمیان .

Statarisch (ـُ ص) (21) [لاتینجه] شرح وتفسیره متعلق ، عائد .

Stätig (ـُ ص) (21) [قدیم آلمانجه stâtic] دائمی ، متمادی ، متصل ، فاصله‌سز ، (كذا ریاضیه‌ده) : آردی آره‌سی كسلمیان ، علی الدوام اولان ، ثابت .

Statik (ـُ امؤ) (49) [روم] (ماكنه‌ده) موازنه .

Station (ـُ (٢) tss - امؤ) (49) [لاتینجه] (شمندوفرده) موقف ، استاسیون ، غار ؛ (پوسته‌ده) منزل ‖ (قتولكلارده) دعا ایدلمكه كیدیلان مناستر كلیسا ، كذا بوراده اوقونان دعا ‖ توقف ، قونمه ‖ freie— haben بلا اجرت یوب ایچمك واقامت ایتمك .

Stationär (ـُ (٢) tss - ص) (21) [Statio'n] بر یرده ، برشیده ثبات ودوام ایدن ، مستقر ، حركت ایتمیان .

Stations „ … (…ـُ (٢) tss -) —vorsteher (ا م) (شمندوفرده) استاسیون ، موقف مدیری ، (پوسته‌ده) كذلك منزل ، پوسته ، مدیری .

Statiös (ـُ (٢) tss - ص) (21) [آلمانجه فرانسزجه] محتشم ، مكلف ، پك مكمل ، اعلا ، بالا .

Stätisch (ـُ ص) (21) [Statt] دیكباش ، معند ، سركش ‖ (فروسیتده) معند ، سرت بارگیر .

Statist (ـُ ا م) (51) [روم] ، —in (ا مؤ) (50) (تیا) تیاترولرده یالكز صحنه‌یه چیقوب سوزه قاریشمیان وغلبه‌لغی چوغالتان اویونجی .

Statistik (ـُ امؤ) (50) [یكی لاتینجه‌دن مأخوذ فرانسزجه] استاتستیق .

Stäts (ـُ حا) = stets .

Stätsch (ـُ ص) (21) = stätisch .

Statt (ـُ امؤ) (49) (sans pl.) [قدیم آلمانجه stat ، فی الاصل = Stadt] ادبیات وضروب امثالده = Stätte ‖ (حا) da hat das Schweigen bessere— بوراده سكوت دها خیرایدر ‖ die Bitte —finden lassen رجایی اسعاف ایتمك ، قبول واجرا ایتمك ‖ —finden (haben فعلیله) وقوعبولمق ‖ اكثریا كوچك حرف ایله یازیله‌رق : statt مضاف الیه وحرف عاطف ایله برلكده (حرجر) = anstatt ، مثلا —dessen — آنك یرینه ، اوكا مقابل ‖ —meiner بنم یریمه ‖ —daß er arbeiten sollte چالشه‌جغی یره ، یرده ، اونك چالشمسی لازمكلوركن ‖ [قدیم آلمانجه stata] انجق مفعول الیه وجمع اوله‌رق : von—en gehen Statten ایلری كیتمك ، ایلرولمك ، ترقی ایتمك ‖ راست كیتمك ، موفق اولمق ‖ zu —en kommen برینه چوق فائده‌سی ، یاردمی اولمق .

Statt „ … (…ـُ) —halter (ا م) وكیل ، قائممقام ‖ والی ، حكمدار وكیلی ‖ قدیمده فلمنكلیلرك رئیس حكومتی .

Stätte (ــَ ١ مؤ) (53) [Statt] مقام، موقع، محل || die heiligen —n مقامات مباركه ، مقدسه .

Statten (ــَ) (مرا . Statt) .

Statthaft (ــَ ص) (21) [Statt] وقوعبوله بيلور ، ظهور ايده بيلور ، وقوعى ملحوظ ، وقوعبولان، محتمل اولان || وقوع واجراسنده بأس اولميان ؛ شايان قبول، معتبر، مقبول.

Stattlich (ــَ ص) (21) [Statt] ظريف ، پاك مكمل ، فوق الحد ، ايو وگوزل اولان ، محتشم ، مكلف ، سوسلى || (وجود انسان حقنده) ياقيشقلى ، شانلى ، خوش قيافت ، قبالى، سيماسى گوزل، گوستريشلى || هيبتلى ، عظمتلى || مطنطن، دبدبه‌لى ، محتشم .

Statu-e (ــَــ ١ مؤ ، دها مقبول اوله‌رق : فرانسزجه تلفظ اولنور)(53) [لاتينجه] استاتو، مجسم تصوير ، هيكل.

Statui(e)ren (ــَـــ فعـ متعـ) a. (21) =fest = stellen || مساعده ايتمك ، قبول ايتمك || يابمق .

Statur (ــَ امؤ) (49) [لاتينجه] اندام، قد ، قامت ، بوى .

Status (ــَ ١ م) (inv.) [لاتينجه] (تجا) دفتروقامه موجودى (حسابى) || ايشلرك بولنديغى حال ، موقع .

Statut (ــَ - ١ لا) (42) a. نظامنامه ، اداره قانونى ، تعليمات .

Stau (ــَ ١ م) (au) [قديم آلمانجه stiwan] آنجق بروجه آتى مستعملدر : (بحر) das Wasser ist im— صولر (مد ايله جزر آره‌سنده) طورغون || (صنعـ) das Wasser halten : وياخود im— haben صويى طورديرمق ، قپامق ، طوتمق .

Staub (ــَ ١ م) (38) (sans pl.) [قديم آلمانجه stieben : stoub كلمه‌سنه منسوب] توز، غبار || Jemand, etwas in den— ziehen , zerren , treten برينى توزه طوپراغه ، چاموره باتيرمق ، برينى ، برشيئى آياقلرينك آلتنه آلوب چيكنه‌مك ، كيكارينى قيرمق || اون اوفق،كول ايتمك || wieder zu —werden ينه طوپراق‌اولمق، اصلنه رجوع‌ايتمك، اولمك || (مجا) (عمو) sich aus dem—e machen صيويشمق، طبانى قالديروب قاچمق ، صاوشمق .

Staub„... (ـَ...) —hülle (١ مؤ) آياغه قالقان‌توز، دومانده‌حاصل اولان بلوط كبى‌قبارتى || —blüt(h)e (١ مؤ) (نبا) اركك چيچك || —deckel (١ م) (صنعـ) (ساعتجيلكده) ساعتك ايچنده (قورمه وعيار دليكارينى innerer— deckel حاوى) قپاق || —haar (١ لا) كنيلرك يوزنده چيقان انجه توى ، ايوا توكى || —hemd (١ لا) ايش‌گوملكى || —kittel (١ م) —mantel = (١ م) ايش‌گوملكى || —sand (١ م) انجه قوم، ريخ .

Stäubchen (ــَ ١ لا) (40) b. (Staub كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) توزجق ، اوفق غبار || غايت كوچك برشيئك گوسترلمسى ايچون مستعمل اولوب : حبه ، آتوم ، جزؤ لايتجزا ، غايت اوفق شى ، ذره .

Stauben دها زياده مستعمل‌اوله‌رق: stäuben ايكيسيده (فعـ لا ±) a. (21) [Staub] (فعـ يكشخ) staubt : ياخود es stäubt توزيور ، توز قالقيور || توزينى آلمق ، توزينى كيدرمك ، سيلكمك || توز ، زرات كبى اوچمق ، اوچوشمق || (فعـ متعـ) يالكز : stäuben توز كبى شيلرى سرپمك مثلا Sand, Pulver auf etwas— برشيئك اوزرينه قوم ، توز اكمك ، سرپمك . دوكمك || aus einander— ياخود : stieben چيل ياوروسى كبى طارمه طاغين ايتمك ، طاغتمق || توزينى سيلكمك ، تميزلمك . ab = stäuben = .

Stäubig (ــَ ص) (21) [Staub] توزلى، توز ايچنده ، توزله ملمع ، توزدن‌گورنمز درجه‌ده || es ist— (اورتالقده) توزوار .

Stäubling (ــَ ١ م) (38) [Staub] (نبا) = Bovist .

Stauche (ــَ ١ مؤ) (50) (زرا) اوفق يغين ، دمت .

Stauchen (ــَ فعـ متعـ) a. (21) [آشاغى آلمانجه stuken]چارپمق، چاقمق، طالديرمق، صوقمق، چاقمق، ميخلامق، صوقمق ايچون اورمق || دوشه‌رك —(„ver) sich den Arm [دوشوب‌قولنى بورمق،بورغولتمق || (زرا) —الخ ... den Hanf كنويرى دمت‌يابمق، دمتلمك || (چلينكرلكده) —bi Niete پرچينلرك تپه‌سى ازمك ، پرچينلمك .

Staude (ــَ ١ مؤ) (51) [قديم آلمانجه stûdâ] (نبا) اوفق آغاج ، آغاجله نبات اره‌سنده فدان .

Stauden (ــَ فعـ لا ±) b. (21) [Staude] و —sich (فعـ مطا) اوفاق چالى حالنه گيرمك ، اوقدر بيومك || (صلاطه حقنده) گوبكلنمك .

Stauen (ــَ فعـ متعـ) a. , b. (21) [اورته آلمانجه stöuwen] اشياى تجاريه‌يى چوق محل استيعاب ايتميه‌جك ، يرطوتميه‌جق صورتده يرلشديرمك ، استيف ايتمك || خصوصيله (بحر) — (ein Schiff) بركمينك حموله‌سنى‌ايوجه تقسيم‌ايتمك، يرلشديرمك ، يوكى استيف ايتمك .

Staufen (ــَ ١ خا م) b. (40) =Hohen-staufen.

Staunen (ــَ فعـ لا +) a. (21) [=انكليزجه stun] تعجب ايتمك ، حيرتده‌قالمق، شاشمق، (عمو) آغزى آچيق‌قالمق .

Staunens = werth (ــَــ ص)، würdig „(ــَ„ — ص) (21) = er = staunlich .

Staub-besen (ــَــ ام) b. (40) توزچيقارمغه مخصوص (حصير) طياق، اورمه‌قاچچى .

Stäupe , Staupe ايكيسيده)(ــَ امؤ) (51) [اورته آلمانجه stûpe [قديم دگنك ضربى جزاسى ، فلقه Schandpfahl جزاسى || [فلمنكجه stuip] بولاشمه ، سرايت || خصوصيله حيوانات خسته‌لغنده مستعمل‌اولوب مثلا : —Hunde كوپك نزله‌سى .

Stäupen (ــَ فعـ متعـ) a. (21) [Stäupe] (عموم مواجهه‌سنده) دگنك جزاسى، يابمق، دوگمك (كذا مجازى) .

Stearin (ــَـ ١ م) (١ لا) (38) (sans pl.) [روم] (كيميا) ياغلى‌موادك‌عادى‌درجهٔ حرارتده اريمين‌قسمى، استمارين، اسپرمچت مومى مايه‌سى .

Stech„... (ــَ ...) —apfel (١ م) (نبا) جوزمائل، طاطوله ، پاطليجان چيچكى آغاجى || بونك ميوه‌سى || —baum (١ م) (نبا) —eiche (امؤ) || —palme = —palme (امؤ) (نبا)چوبان پوسكولى || —vieh (الا) Schlacht = vieh .

Stechen (ــَ فعـ متعـ ، اكثريا haben ايله تصريف‌اولنور فعـ لازم وفعـ مطا) b. (20) [قديم آلمانجه stehhan : مرا .

روجه stigma] بوره‌زق ویا یارالیه‌رق برشیئه برشیئی صوقمق،
صاپلامق ، طالدیرمق|| Jemandem den Degen durch den
Leib— برینك قارنـنه قلیجی صاپلامق ، داه ایچلك || auf
Jemand los— برینه برخنجرله ویر ایچلك ، صاپلامق ، خنجر ،
پچاق ایله بری اوزرینه (اورمق اوزره) آتلق || Jemand
zu Tode— : ویاخود todt برینی پچاق وامثالی ایله اوره‌رق
اولدیرمك || —durch und durch صاپلایوب ، صوقوب اوته
طرفندن چیقارمق || —Löcher in etwas برشیئه دلیك
(دلیكلر) آچمق،ثقبه‌لك||—Jemandem Löcher in die Ohren
برینك قولاقلرینی دلمك ، قولاقلرینه دلیك آچمق|| حربه‌لشمك ،
مزراقله اوروشمق ، Jemand (mit der Lanze) vom
Pferde— برینی مزراقله اوروب حیواندن دوشورمك ، كذلك
ein Thier— برحیوانی شیشلیه‌رك || aus dem Sattel—
اولدیرمك|| —ein Kalb برطانه اولدیرمك|| باطمق، صاپلانمق:
es sticht mir (ویاخود : mich) in der Milz یورکه ،
جکرمه (طلاق) برشی صاپلانیور ظن ایدییورم، جکریمه پچاق
صاپلانیورلركبی‌كلییور || (die Sonne) sticht كونش یاقیور ||
Jemandem eine Maulschelle, اكثریا : Eine— (عو)
برینه آغزینه ، برینه ، برصله ویا توقات اورمق ، یرلشدیرمك ||
Jemandem etwas— ویاخود : stecken كیزلیجه برینه
برشی خبر ویرمك ، كچمك ، قیصلامق || (درونه صوقیلان
برآلت واسطه‌سیله ایچندن آلمق، چیقارمق ، چكمك) Wein
aus dem Fasse— (موصـتره ایچون فوچیدن طلومبه
واسطه‌سیله) شراب چكمك ، چیقارمق || (زرا) —Rasen
چمن كسمك || (كاغد اویوننده) (der König) sticht den
Buben طاغلی پچاغی قیرار، آلور || (فع لا—) —in See
انكینه آچلمق .

Stecher (سـّ ام) a. ⓐ [stechen] صاپلایان، طالدیران،
صوقان . . . الخ‌كمسه|| مزراقلی‌مبارز|| —Kupfer = stecher
توقیف یایی ، منداللی || (باغ وامثالی معاینه ایچون مستعمل)
صونده || دوربین || (صنع) —eisen (ا لا) صونده دمیری ،
میل .

Steck,,... (ســّ...) —brief (ا م) توقیفنامه ، توقیف
امری || —nadel (ا مؤ) طوپلی ایكنه || —zirkel (ا م)
(صنع) متحرك ، طاقمه باجاقلی پركار .

Stecken (سـّ ا م) a. ⓐ [قدیم آلمانجه stecchо :
stechen كلمه‌سنه منسوب] = (Spazier,,) Stock) .

Stecken (سـّفعلا+) a. ⓐ [قدیم آلمانجه stecchan :
stechen فعلنك سبب وعلت بیان ایدن صورتی] (زمان‌حالنك
ایكنجی واوچنجی شخصلری بعضاً كذلك: sticfst, || stickt زمان
حالنك ماضی صورتی متروك اولمق اوزره : stack ویا stak ||
صورت شرطیه‌سنك ماضیسی كذلك : stäke) برپرده اولمق ،
بولنمق || den Schlüssel —lassen آناختاری قپوده ، قپونك
اوزرنده براقمق || (صاقلنمق، كیزلنمك) مستوراً بولنمق|| مربوط
وتثبیت‌ایلمش‌اولمق|| (مجا) Das werde ich nicht—lassen
بو بویله اولماز، بن بونی بویله براقمام|| (برحال وموقع‌ناخوشده
بولنمق) —bis über Ohren in Geschäften بوغازینه قدر
ایش ایچنده اولمق || —ich möchte nicht in seiner Haut
بن اونك یرنده اولمق استمام || er schreit, als ob er am
Spieße stäke صانكه اتی قوپاریورلرمش كبی باغیریور ||

—immer zu Haus اودن چیقمامق، منفال‌دیمندن آیریلمامق||
(مجا ،) dahinter— || ? (جانم) نره‌ده‌سكز wo —Sie denn?
(dahinter || in dem Kerl steckt was بوحریف ، چوجق
(دلیقانلی) بوش دكل ، اقتدار ، قوت ، قدرت ، ذكری وار)
عيان|| —bleiben (طالوب، باتوب) قالمق، ایچندن‌چیقه‌مامق||
(فع یكشخ) es steckt mir in allen Gliedern وجودمك
هرطرفنده برقیریقلق ، راحتسزلق وار ، هرطرفم آغرییور ||
da (عمو) || اشته راحتسزلغم بورادن hier steckt es mir
(فع متع) || اشته (جنابتك) ، قنالق بوراده ، بونده steckt's
قویمق || —in Brand (ein Haus) براوی یاقمق، براوه
آتش ویرمك ، آتشلك|| صوقمق، طالدیرمق، درونه‌وضع‌ایتمك،
دیكمك، غرس‌ایتمك، درونه سورمك، طیامق|| (den Degen)
in die Scheide— قلیجی قیننه ، غلافنه ، برشیئه قویمق ،
صوقمق|| —etwas fest برشیئی (ایكنه وامثالی واسطه‌سیله)
تثبیت وربط ایتمك || —etwas los برشیئی (كندیسنی‌طوتان
شیلری چیقاره‌رق) چوزمك ، چیقارمق || Jemandem ein
Ziel— برینه برهدف‌كوسترمك ، تعیین ایتمك ، || =stechen
(فع مطا) sich— || صوقمق، چاقمق، صاپلامق: توقات اورمق
sich hinter || یورجه‌كیرمك ، باتمق —sich in Kosten
Jemand, etwas— برینك برشیئك آرقه‌سنه كیزلنمك ،
صاقلانمق، صیغنمك ؛ التجا ایتمك ، صیغنمق .

Stecken,,... (ســّ...) —streich (ام) صویا غوغاسی||
(stecken فع لا) —bleiben (ا لا) (باطوب طاقیلوب)
طورمه ، قالمه ، طوتولمه ، شاشیرمه || —pferd (ا لا)
(چوجقلرك اسانده وعمو) بازكیر، داهداه (كذا مجازی) ||
چوجقجغه‌سنه آرزو ومراق ، دائما دوشنیلان وصایقلانان، آرزو
اولنان شی .

Steckling (سـّ ا م) ⓐ [stecken] (بقچوا) كوكسز
دال، چلیك ، طالدیرمه .

Steffen (سـّ ا م) b. ⓐ (والنیز اسمی) (Stephan
كلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) تیه نو ، اتیه‌ن .

Steg (ا م) ⓐ [قدیم آلمانجه stëc : steigen
كلمه‌سنه منسوب] طار (ویا صارپ) یول، كچی، چوبان یولی||
(kennen) Wege und —e یوللی ، اصوللی طایمق || ایجه
آغاج كوپری، برخندق اوزرینه آتیلان آغاج (بحر) اسكله ||
(تل ایله چالینان چالغیلرده) كوپری || (پانتالونده) سوپیه ||
(معما) خطیل || (مطبعه) سطرلر آره‌سنه قونیلان چیزكی ،
فیلت|| —lehne (ا مؤ) كوپری، اسكله قورقولغی|| —reif
(ا م) = Steig = bügel || (مجا) aus dem —reife
تدارکسز اوله‌رق ، حاضرلقسز || (in) —reif = Dichter
بالبداهه شعرسویلیان شاعر، شاعره ، ارتجالاً شعرسویلیان .

Steh,,... (ســّ...) —platz (ا م) آیاقده طوریلان‌محل،
دیكیلنان یر || —pult (ا لا) آیاقده یازی یازمغه مخصوص
یازیخانه || —auf (ا م) حاجی یاتماز || —fragen (ا م)
دیك (طوروب اوجلری دخی قیوریق اولمیان) یقالق .

Stehen (سـّ فع لا ± وفع مطا) t. ⓐ [قدیم آلمانجه
stantan ویاخود stân = لاتینجه sta're] زمان حالنك
ماضی صورتی بعضاً stund || صورت شرطیه‌سنك ماضیسی
stände و stünde) || (sitzen و liegen كلمه‌لرینك مقابلی)
آیاقده اولمق ، طورمق، دیكلمك || —ich kann kaum mehr

Jemandem zur Seite— بریننه معاونت ومظاهرتده بولنمق ‖ sich müde— (فعه متعه وفعه مطا) طوره طوره یورولمق ‖ wo sind wir— geblieben ? نرده قالدق (ایدی) ‖ bei etwas— bleiben برشیئله اکتفا ایتمك ، قناعت ایتمك ، Geld bei Jemandem —haben ‖ برشیئك ایلروسنه وارمامق eine Speise— ‖ برنده یاره‌سی بولنمق ، یاره‌سی برنده طورمق den Bart — lassen ‖ بر یکی یامك ، برطعامه الی‌صورمامك (seinen Schirm) lassen ‖ صقالی صالیویرمك ، صقال براقمق an einem Orte —lassen شمسیه‌سنی بریرده اونوتمق ، براقمق ‖ Jemand— lassen ‖ برینی آیاقده قومق ، براقمق ‖ برینی das(Blut)zum Stehen : مثلا still - = ‖ بر یره دیکمك bringen قانی طوردیرمق ، کسمك ‖ das Haus steht noch بو او دها یکی یاپلدی ‖ nicht lange so lange die Welt steht دنیا طوردقچه ‖ دیك طورمق ، دیکلمك ‖ (خدمتده بولنمق) der Ort) , wo er gestanden) اونك طوردیغی ، خدمتده بولندیغی ، خدمت ایتدیکی یر ‖ ㄉ- (اسم فاعل وصفت) ㉑ ‖ d— allein — یالکز ‖ (ع) es Heer — اردوی دائمی قوهٔ دائمه (، عسکریه) .

Stehlen (ـ فعه متعه وفعه لا وفعه مطا) .d ㉛ [قدیم آلمانجه stëlan] چالمق ، سرقت ایتمك ، آشیرمق ، چارپمق ، توفه‌لمق ، کیزلیجه آلمق ‖ غصب ایتمك آلمق ‖ Das kann mir gestohlen werden بونك ذکری تم عندمده بش پاره‌در ، بش پاره‌لق ، ذکری اشمیق بوقدر ، بونی اه باشمدن دفع ایتسون ، قالدیرسون ، کوزم کورمسون ‖ Jemandem das Herz — برینك کوکلنی چالمق ، جذب ایتمك ، کندینه عاشق ایتمك ‖ sich— (فعه مطا) sich wohin — کیزلیجه بر یره کیرمك ، بر یره صیویشمق ‖ er stahl sich aus(dem Hause) اواودن طیشاری صیویشدی ، قاچدی ، فرتیکنی ویردی .

Steierland (ـ ا خا لا) ㉙ (جغر) ، Steiermark (ـ ا خا مؤ) ㉙ (جغر) (اوستریا دوقه‌لغی) استیری (اشتایئرلاند ، = مارق) .

Steif (ـ ص) ㉑ [آشاغی آلمانجه : لاتینجه stipa're کلمه‌سنه منسوب] سرت ، قاتی ، غیرقابل انحنا ‖ —machen سرتلشدیرمك ، قاتیلاشدیرمق ، اکمز بوکولمز برحاله قویمق ‖ (اعضا حقنده) طونمش ، طوتولمش ‖ (علم امراض) er— Hals اجل‌دیشلان بویون آغریسی ‖ fühle ویاخود) ich bin mich) ganz— in allen Gliedern وجودمك ، اعضامك هرطرف اودون کبی ‖ e Leinewand — قاتی کتن ، قناویچه ، ضمقلی بز ، قباکیر باس ‖ er fragen — قولالی(دیك) یقالق ‖ پك قوتلی ، کسکین ‖ غیرمتحرك ، عنادجی ، اودون کبی ، غیرقابل انحنا ‖ قبا ، عتیك ، چویك اولمیان ‖ صیقلغان ، رسمی ‖ (عمو) Peter : یاخود er Bock — عنادجی کمسه ، سرت آدم ، دیکباش ‖ (بحر) e Kühlte — : یاخود er Wind — صبق روزکار ، زیاده سرتلك .

Steif,, ... (ـ...) —hals (ا م) بوینی ، باشی سرت انسان ویاحیوان ‖ (علم امراض) (مرا Steif) ‖ —leinewand (ا مؤ) (صنع) سرت بز ، قناویچه ، قباکیر باس .

Steife (ـ امؤ) ㉛ [steif] سرتلك ، قاتیلق ، غیرقابل انحنالق = Steifheit ‖ (اشیایی قاتیلاتمغه مخصوص شی) قاتی ، قولا ‖ (دولکرلکده) دستك ، پایبنده ، طیاق .

wieviel ‖ ایاقده ارتق طوره جق حالم یوق ، آیاقده زورله طوریورم ‖ Betten können in diesem Zimmer— ? بو اوطه‌یه قاچ قاریوله صیغار ؟ بوراده قاچ قاریوله طوره بیلور ؟ بوراسی قاچ قاریوله آلور ؟ ‖ — obenan یوقاریده ، بالاده بولنمق ، طورمق ، اولمق ‖ da steht's (یعنی بوکتابده شوراده) اشته . ناشته ، باقکز ‖ (ع‌ا) ich weiß nicht, wo mir der Kopf steht باشم نرده بیلیورم ، ذهنم ، باشم پك قاریشیق ‖ es steht mir fern بنم (اوندن ، بوندن) خبرم یوق ، بن اونی طانیمام ، بوندن آکلامام ‖ Das so viel steht fest, daß ... ‖ شوقدر معلوم ، بیلینیورکه (بونده سزمأذونسکز) سز اعلم ، اونی سز steht Ihnen frei بیلورسکز ، بوکا مأذونیت ! صلاحیتکز واردر ‖ gerade— طوغری طورمق ، دیم دیك طورمق ‖ gut —für Jemand, برینه ، برشیئه یاقشمق ، مناسبت آلمق ‖ etwas (die Thüre) steht offen قپو آچیق (طوریور) ‖ (die Sache) steht so ایش بویله ، حال بومرکزده ‖ still— غیرمتحرك طورمق ، حرکت ایتمامك ، قیلدامامق ، اوینامامق ‖ (دکرمن ماکنه حقنده) طورمق ، ایشلمامك ‖ (meine Uhr)steht(still) ساعتم طورمش ، ایشلمیور ‖ er kann nicht still— او بردرلو (راحت) طوره‌ماز (قوردلی‌قشار) ‖ Das wird ihm theuer zu— kommen بو اوکا طوزلی ، پهالی اوطوره جق ، کله‌جك ‖ es steht nun einmal so da نه‌چاره بردفعه بویله یازلمش ، یازیلان بوزلماز ، یازلمش یازلمشدر ‖ was steht Neues in der Zeitung ? غزته‌ده (یکی) نه وار ؟ غزته نه یازیور ؟ einem Maler (als, zu) Modell— بررسامه مودللك ایتمك ‖ steht es gut (oder) schlecht mit ihm ? نصل (اونه یاپیور) ایشلری ایومی فنامی ؟ ‖ wie steht's (mit Ihrer Gesundheit) ? ‖ نصلسکز (کیفکز ، صحتکز ایومی ، یولنده‌می ؟ خسته‌لغکز نصل اولدی) ؟ ‖ so steht's also ? یا بویله‌می ؟ حال بومرکزده‌می ؟ ‖ Jemandem gut (schlecht)— برینه یاقشمق ، یراشمق (البسه وامثالی حقنده) ‖ wir—uns nicht besonders آره‌مز پك ایو دکل ، پك اوقدر خوش کچنمیورز ‖ (an : یاخود)er steht sich auf dreihundert Mark اونك اوچیوز مارق کلیری وار ‖ das Messer steht ihm an der Kehle اونك بیچاق بوغازنده (طیالی) طوریور ، بیچاق غرتلاغنده ‖ auf die Akti-en — 300 % حصه‌لر ، اسهام یوزده اوچیوزده طوریور ، فیئاتنده ‖ auf Jemandes Seite— برینك طرفداری اولمق ، بریله متفق ، هم فکر بولنمق ‖ auf dieses Verbrechen steht der Kopf بو ایشی ایشلیانك باشی کسیلور ، کسیله‌جکدر ، بوقباحتك ، جرمك ، جنایتك جزاسی اعدامدر ‖ ich mußte selbst für Alles— هپسی بکا باقیوردی ، هپسی بوینمده ایدی هپسنه بن باقار ، هر ایشی بن کوروردم ‖ Thränen standen ihm im Auge کوزلری یشارمش ایدی ، طولی ایدی ‖ es steht in Ihrer Macht بو سزك اقتدارکز داخلنده‌در ، ید اقتدارکزده‌در ، بونی سز یاپه بیلورسکز ‖ über (unter) Jemandem— برینك مافوقی ، مادونی اولمق ، برندن یوقاریده ، آشاغیده اولمق ، بولنمق ‖ um Jemand herum— برینك اطرافنه طوپلانمق ، اطرافنی آلمق ، اطرافنه طوپلانوب طورمق ، بیکلمق ، بربکمك ‖ er steht mir immer vor Augen او (خیالی) ich stehe im Augenblicke بردرلو کوزمك اوکندن کیتمیور ، کیتمز ‖ zu Ihren Diensten شو آنده امریکزه منتظرم ‖

Steifen (ٮ‌ـُ فع متعد) و —sich (فع مطا) a. (21) [steif] صرتلشدیرمك || [Steife] قاتیلاشدیرمق ، قاتی قویمق ، قولەمق || [Steife] دستك ، پاینده ، طیاق اورمق ، قویمق || (مجا) —sich auf etwas شیاتله برشیده اصرار ایتمك ، برشی ایچون عناد ایتمك .

Steig (ـُ ا م) (36) [steigen] (طار ویا صرپ) یول ، کچی یولی ، پاتقه .

Steig„ ... (…ـ) —bügel (ا م) اوزنکی || —bügel=riemen (ا م) اوزنکی قایشی ، زخمه || —eisen (ا لا) = —bügel || —rohr (ا لا) ، —röhre (ا مؤ) (برطلومبەنك) صو چیقاران بوریسی .

Steige (ٮ‌ـُ ا مؤ) (51) [steigen] (طار ویادیك) زیاده اینیشلی ، یوقوشلی یول || (باغ یورویانلر ایچون چیت وامثالنده قولایجه کچیله جك . چیقله جق محل || پارمقلق || طاوق قفسی .

Steige„ ... (…ـ) = Steig„ ... .

Steigen (ٮ‌ـُ فع لا ±) v. (30) [قدیم آلمانجه stikan روجه = ste'ichein schreiten] چیقمق ، یوکسلمك . ترفیع ایتمك (اشاغی طوغری حرکت ایتمك) ایتمك || طیرمانمق ، چیقمق || —in's (aus dem) Bett یتاغه کیرمك ، یاتمق : یتاقدن چیقمق ؛ قالقمق || einen Drachen —lassen بر اوچورتمه اوچورتمق ، هوالندیرمق || (تجا) بهالنمق ، فیئاتی یوکسلتمك || das Wasser steigt صولر قباریور ، یوکسلیور || (عمو) کیتمك ؟ wo —Sie hin نره یه کیدیورسکز ، چیقیورسکز ؟ || (فروسنیده) (بارکیر حقنده) = sich bäumen.

Steigern (ٮ‌ـُ فه متعد) و —sich (فه مطا) a. (21) [steigen] —(sich) یوکسلتمك (یوکسلمك) ، آرتمق ، زیاده لشمك ، چوغالمق ، فنالشمق || قوتلشدیرمك ، فنالشدیرمق || (تجا) —den Preis einer (Waare) برمالك فیئاتنی یوکسلتمك ، زیاده لشدیرمك || مزایده ده برشیئك فیئاتنی آرتدیرەرق صاتون آلمق .

Steil (ـُ ص) (21) [قدیم آلمانجه steigal : steigen کلمه سنه منسوب] صرپ ، یقوش ، دیك ، یالچین .

Steile (ٮ‌ـُ ا مؤ) (51) [steil] صرپلق ، دیکلك || صرپ ، دیك محل ، اوچوروم .

Stein (ـُ ا م) (38) [قدیم آلمانجه stein روجه = sti'a Kiesel] طاش ، حجر ، سنك || (علم امراض) (وجود انسانی وحیوانیده حاصل اولان طاش) مثانه طاشی ، حصاة || قیا ، جسم طاش || (طبقات الارض . معد) zu —werden تحجر ایتمك || (مجا) einen —auf dem Herzen haben یورکنده برصیقینتی اولمق ، بردردی اولمق || es fällt mir ein —vom Herzen (اوخ آمان) یورکم فراحلندی ، یورکمدن شو صیقینتی قالقدی || (ساعتلرده) (diese Uhr) geht auf 15 —e(n) بوساعت اون بش طاشلیدر || (مثانه ده) حصاة ، طاش || (دومینو ، دامه اویوننده) طاش || (اسکیدن وقت وموقعه کوره مختلف اولچو : ۱۱ الی ۱۲ کیلولق مقیاس) یکرمی ، یکرمی ایکی لیتره .

Stein„ ... (…ـ) —bank (ا مؤ) طاشدن معمول صره ، قنایه || (طبقات الارض) طاش طبقه سی || —zeit (ا مؤ) دور حجر ، طاش دوری || —alt (ص) پك اسکی || —bock (ا م) (تا طبیعه) طاغ تکه سی ، یبانی تکه || —butt (ا م) ، —butte (ا مؤ) (تاطبیعه) قالقان بالغی || —druck (ا م) (صنعه) طاش باصمه‌سی ، لیطوغرافیا اصولی || بو اصولده باصلمش شی || —erbarmen (ا لا) یالکز بروجه آتی مستعملدر : das ist zum —erbarmen یورکار آجیسی ، بو انسانك یورکنی پارچه‌لر ، پارچه پارچه ایدر || —frucht (ا مؤ) (نبا) چکردکلی میوه || —fuchs (ا م) (تا طبیعه) مائی تلکی ، قیا تلکیسی || —gut (ا لا) (تجا ، صنع) عادی چینی (دن معمول آوانی) ، فغفوری || —hart (ص) طاش کبی قاتی ، سرت || —hort (ا م) طاشلق یرده بولنان اورمان || —huhn (ا لا) (تا طبیعه) قزل ککلیك || —kluft (ا مؤ) طاشه آچیلمش اویوق ، مغاره || —kohle (امؤ) (معد) معدن ، طاش کموری || —krank (ص) طاش خسته‌لغنه مبتلا اولان || —kümmel (ا م) (نبا) = Sesel || —kunde (ا مؤ) مبحث الحصاة || تاریخ طبیعینك طاشلردن بحث ایدن قسمی ، مبحث الاحجار || —meißel (ا م) (صنع) طاشجی قلمی || —mergel (ا م) (معد) طاشلی کیل || —moos (ا لا) (نبا) قیا یوصونی || —mörtel (ا م) (صنع) بادانه || —obst (ا لا) = —frucht || —öl (ا لا) پترول ، صولی غاز ، غاز یاغی || —pflaster (ا لا) طاش قالدیرم || —pilze (ا مؤ) (نبا) یئیر مانطار || —rinne (ا مؤ) طاش اولوق || —roche (ا مؤ) (تا طبیعه) قرق انبار (بالغی) || —salz (الا) قیاطوزی || —same(n) (ا م) (نبا) فصیلهٔ سنجاریه‌دن غره میل دینیلان نبات || —schaf (ا لا) (تا طبیعه) طاغ ، قیاقویونی ، یبانی قویون || —schloß (ا لا) (صنع) چاقماقلی تفنکك چاقماغی || —schloß=Gewehr (الا) چاقماقلی تفنك || —schwalbe (ا مؤ) (تا طبیعه) = Mauer=schwalbe || —weg (ا م) قالدیرم (طاش) دوشه‌لی سوقاق || —wurz (ا مؤ) (نبا) = Acker=mennig || —zeichner (ا م) طاشه رسم یاپان ، حك ایدن ، لیطوغراف .

Steinern (ٮ‌ـُ ص) (21) [Stein] طاشدن ، طاشدن اعمال واحضار ایدلمش || (مجا) es Herz— طاشدن یورك (طاش یورك) ، انصافسز ، قاتی یورك .

Steinicht (ٮ‌ـُ ص) (21) [Stein] = steinartig طاش کبی ، طاش نوعندن || (نبا) (میوه حقنده) قاتی چکردکلی اولان .

Steinig (ٮ‌ـُ ص) (21) [Stein] طاشلی ، چاقللی ، قیالق || (علم امراض) خصاتی اولان ، طاش خسته‌لغی بولنان || = steinicht .

Steinigen (ٮ‌ٮ‌ـُ فع متعد) a. (21) [Stein] طاش آتمق ، طاشلامق || (ازمنهٔ قدیمه‌ده طاشه کومه‌رك طاشلایه‌رق) اعدام ایتمك ، رجم ایتمك .

Steiß (ـُ ا م) (36) [قدیم آلمانجه stiuz اولوب stoßen معناسنه اولان stôzan دن مأخوذ] = Arsch قیچ || قوشلرك قویروق صوقومی طرفی .

Stele (ـُ ا مؤ) (51) [روم] (معما) ستون شکلنده هیکل || حکومینك تشهیر ایلدیکی دارآغاجی .

Stell„ ... (…ـ) —dich=ein (الا) محل ، وقت ملاقات ، راندەوو || —macher (ا م) یوك آرابه‌سی یاپان آرابه‌جی || —rad (ا مؤ) (ساعتجیلکده) (آناختارسز) صاپندن قوریلور ساعتلرك قورمه چرخی || —schraube (ا مؤ) برشیئك یرینی دکشدیرمکه آچوب قپامغه ، صیقیشدیروب کوشتکه مخصوص

ویده || —vertreter (ا م) وکیل، قائممقام ، معاون || —vertreter eines Lehrers برخواجه‌نك‌معاونی، قالفه‌سی|| —zirkel (ا م) ویده‌لی پرکار .

Stellage (صورت تلفظی : stèlè-la'jĕ ا مؤ) ⑤ [فرانسزجه نهایتلنش‌اوله‌رق stellen دن‌مأخوذ] =Gestell رسم ، هیکل آیاغی، کتبخانه آلتنه قونیلان آلتلغی .

Stellbar (-بٓ ـ) ㉑ [stellen] اسـتنادیکی وجهله تنظیم وتحریك ایتدیریلان ، متحرك .

Stelle (بٓ ۴ مؤ) ㊿ [stellen] محل، موقع، مقام ، یر || an Jemandes —treten (یاخود : kommen) برینك یرینـه کلك ، مقامنه کچمك ، برینه خلف اولمق ، برینه نصب وتعیین اولنمق || یر ، محل ! —rührt Euch nicht von der بریکزدن قیپردانمیکز ! صاقین یریکزدن اوینامیکزها ! || —an ... von ... برینه ، ... مقابل || —auf der همان ، درعقب،درحال، همان اوراده (یرنده ، اولدیغی یرده) .

Stelle,, ... (...بٓ) = —Stellen,, ...

Stellen (بٓ فه متعه ، فه لا +) و —(sich (فه مطا) ㉑ a. (مرا ، setzen) —(sich) دیکمك (دیکلمك) عموداً وضع ایتمك (وضع اولنمق) || —(in Ordnung) ترتیب وتنظیم ایتمك ، دیزمك|| —an einander یرلشدیرمك || eine —(Leiter an (die Wand یرمردیوی‌دیواره طیامق، قویمق، یاصلامق||—sich auf die Zehen (آیاغنك) پرمقلری‌اوزرینه قالقمق، آیاقلرینك اوجنه قالقمق || (ع) das Geschütz auf —(ein Ziel طوپی برهدفه اوزرینـه توجیه ایتمك ، بر یره چویرمك||—zur Schau سیره چیقارمق، باقلمق، سیر اولنمق اوزره میدانه قویمق || —sich zwischen آره‌سـنه کیرمك || sich gegen Jemand حاضرلق ، تهیـه ایتمك || —bereit —feindlich برینه خاصم چیقمق، برینه دشمنجه‌سنه‌طاوراتمق|| —fest تأسیس ایتمك ، تقرر ایتـدیرمك ، قرار ویرمك || die Speisen طوغری(اکری) قویمق || —(gerade (schief —warm یمکاری الصیجق ، آتشـه قویمق || Jemand —zufrieden برینی ممنون ، محظوظ ایتمك ، خشنود وراضی ایتمك || die Sache stellt sich anders als ich gedacht ایش بم ظنم ، ظن ایتدیکم کبی چیقمیور، چیقمدی || —sich یاپمه یاپمـق ، جعلی افعال وحرکاتده بولنمق) er stellte sich krank اوخسته‌کبی‌کورینیور ، کندیـنی خسته کبی‌کوستریور، کندینی خسته دیه هرکسی قاندیرمق استیور، یالاندن خسته‌لق طاقنیور||—sich taub کندینه صاغرلق اسناد ایتمك ، صاغرلق سوسی ویرمك ، صاغر اولمدیغی‌حالده کندینی‌صاغرکبی‌کوسترمك، دوزمه صاغرلق ایتمك || er stellt sich nur so او یالکز اویله برکوریتیور ، یاپدیغی صحیح دکل ، حرکتی ، طوری جعلی ، اصلی یوق|| (طوردیرمق، حرکتی تعطیل ایتمك) das Räderwerk —der Mühle دکرمانك چرخلرنی طوردیرمق ، اشلتمامك || برینك برشیئك اطرافنی آلمق، چویرمك|| (کوسترمك ، قویمق) —einen Bürgen, Bürgschaft برکفیل‌کتیرمك،کوسترمك، کفالت ، شهادت ایتدیرمك || Jemandem etwas zur —Verfügung برشـیئی برینك امر وارادهسنه ترك ایتمك ، استخدام ایتمك وآندن استفاده ایتمك اوزره کندوسنه ویرمك || —sich mit Zeugen شاهد کوسترمك ، کتیرمك || Jemandem (یاخود : gegen) Jemand nicht —können

برینی‌ایله کیتمه‌مامك، حسن‌امتزاج‌ایده‌مامك، ائتلافده بولنه‌مامق ، اویوشه‌مامق —(sich) mit Jemandem schlecht برینـیله آره‌سی ایو اولمامق، بوزوق اولمق || den Zeiger einer —Uhr : یاخود eine Uhr برساعتی دوزلتمك ، عیار ایتمك|| (ع) das Geschütz— طوپی توجیه ایتمك ، هدفه چویرمك، طوغرولتمق، طوپلرنشان آلمق|| (آوجیلق) Fallen, Garne : یاخود —Netz دوزاق، آغ قورمق، قویمق || Jemandem —nach dem Leben برینك‌جاننه‌قیمق، حیاتنه‌سوءقصد ایتمك|| Jemandem eine —Frage برسـؤال ایراد ایتمك || —Aufgabe برینه‌بروظیفه، مسئله ویرمك، ایش کوسترمك|| —einen Termi'n وقت ، وعده ، مهلت تعیـین ایتمك || —Jemandem ein Ziel برینه برهدف‌تعیین‌ایتمك،کوسترمك.

Steller (بٓ ا م) ㊵ a. [stellen] نادراً : وضع ایدن، قویان || (صنعه) (ساعتجیلکده) عیار ساعتی .

Stellung (بٓ ا مؤ) ㊾ [stellen] قویمه، وضع‌ایتمه، ترتیب وتنظیم ایتمه ؛ عیار ایتمه ؛ طوردیرمه ، ایشلتمامه || (ع) وضع وطوریش ؛ تشکیلات ؛ (طوب حقنـده) نشانه توجیه ایتمه ، نشان آلمه || وضع ، وضعیت || (وجود حقنده) وضع وطوریش، وضعیت ، طور || !— وضعیت آل، حاضر اول|| برجمعیت برهیئت داخلنده موقع، مرتبه ، رتبه ، درجه .

Stelze (بٓ ا مؤ) ⑤ [قدیم آلمانجـه stelzâ] Holzbein zum Gehen یوکسکدن یوریمك ایچـون آیاقلره باغلنان صیریق || auf —en gehen آغاج آیاقلر اوزرنده یوریمك || (مجا) پك یوکسکدن اوچمق، آتوب طوتمق، ساختـه وقارلق ایتمك .

Stemm,, ... (...بٓ) —art (امؤ) اودون بالطه‌سی .

Stemmen (بٓ فه متعه) —sich (فه مطا) ㉑ a. [قدیم آلمانجه stimman (?) strecken] (فه تام) طیامق، اسـتناد ایتدیرمك ، دیکمك || —(sich) قالقمق ، دیکیلمك ، دیره‌مك (دیرکمك) || —die Hände in die Seiten الارینی بلنـه ، بوکرینه قویمق ، طیامق || (مجا) sich auf etwas —Wasser,einen Teich || (steifen مرا) steifen und stauen = .

Stempel (بٓ ا م) ㊵ a. [فی الاصل Stempfel قدیم آلمانجـه stampli] (تمغا اورمغه مخصوص آلت) تمغا || مارقه ، مهر ؛ تمغا || (نبا) عضو تأنیث .

Stempel,, ... (...بٓ) —abgabe (امؤ) تمغارسمی || —frei (رسم) تمغادن معاف || —amt (الا) تمغا قلمی ، اوطه‌سی ، دائره‌سی || —gebühr (امؤ) ، —geld (الا) تمغا رسمی ، پاره‌سی || —hammer (ا م) تمغا چکیجی .

Stempeln (بٓ فه متعه) ㉑ a. [Stempel] مارقه قویمق ، اشارتلمك || مهرلمك ، تمغالمق || برشیئك تقلید اولدیغنه اشارت اولمق اوزره تمغا اورمق ، صح چکمك ، اورمق .

Stendel (بٓ ا م) ㊵ a. (نبا) [Stand] = Knaben = kraut .

Stenge (بٓ امؤ) ⑤ [آشاغی آلمانجه : مرا . Stange] (بحر) چناقلق ، غابیا دیرکی .

Stengel (بٓ ا م) ㊵ a. [قدیم آلمانجه stengil ؛ Stange کلمه‌سـنه منسوب] —(einer Pflanze) برفدانك صابی ، آغاجی ، کوده‌سی || = Blatt=, Blumen=stiel .

Stengeln (بٓ فه لا ±) ㉑ a. کوکلنمك ، صاپ سورمك .

Stern (ـ ام) (38) [قدیم آلمانجه stërno = روجه aste'r] کوکب ، نجم || er hat weder Glück noch — اونك هیچ طالعی یوق || — der Hoffnung setzte امیدك صوك ضیالری || طرناق وجباتك بیاض لكه‌سی .

Stern,... (... ـ) —artig (ص) کوکب کبی ، کوکبه بکزر || —besä-et (ص) نجوم له طولو || —bild (الا) (هیئت) برج ، جملهٔ کوکبیه || —blume (امؤ) (نبا) بر نوع چیچك ، خصوصیله = Aster || —deuter (ام) علم نجوم ایله اوغراشان ، منجم ، رمال || —distel (امؤ) (نبا) فصیلهٔ مرکبه‌دن طبده مستعمل حشیشة القنطاریون || —förmig (ص) کوکب شکلنده بچمنده || —gucker (ام) (عو) —hagel = besoffen, —hagel = voll || —seher = (ص) کوس کوتوك سرخوش ، زیل زورنا ، کور قندیل || —hell (ص) (هوا حقنده) آچیق ، کوکب طولی || —kunde (امؤ) علم نجوم ، هیئت || —lehre (امؤ) علم نجوم || —schanze (امؤ) (ع) کوکب شکلنده طابیه || —schnuppe, (امؤ) شهاب ثاقب || کذلك —schuß (ام) علم نجوم وهیئته وقوف اولان عالم ، منجم || —stein (ام) (معد) تحجر ایتمش نجم بحری ، حجر الکوکب || —uhr (امؤ) یلدیزلره کوره ترتیب وتحریك ایدیلور ساعت || —warte (امؤ) رصدخانه .

Sterz (ـ ام) (38) [آشاغی آلمانجه stèrt] = Schwanz || = Steiß || کذا e— (ـ امؤ) (53) (زرا) صبانك صوق واداره‌سیچون کیروده بولنان قولی .

Stet (ـ ص) (24) [قدیم آلمانجه stâti] = stät .

Stets (ـ حا) (stet کلمه‌سنك مضاف الیهی) دائما ، هروقت ، علی الدوام .

Steuer (ـ الا) (40) a. [اورته آلمانجه stiur] (هر نقدر اصطلاحات بحریه‌دن ایسه‌ده کمیجیلر بوکلمه‌یه دیکده درلر) دومن ، دومنك صاپی : Ruder || [قدیم آلمانجه stiura stark sein اولوب stioran دن] ویرکو ؛ رسم || = Steuer=amt || عمومی برمصرفك هرکسه دوشن حصه‌سی ، اعانه (قسمی) || کمرك رسمی .

Steuer,... (...ـ) —rad (الا) (بحر) دومن چرخی ، تکرلکی || —amt (الا) کمرك دائره‌سی || —bord (الا) (بحر) کمینك صاغ طرفی ، سنجاق طرفی || —frei (ص) ویرکودن ، رسمدن ، کمرکدن معاف || —mann (ام) (بحر) دومنجی || —satz (ام) هرکسه دوشن ویرکی حصه‌سی .

Steuern (ـ فع متع ، فع لا ±) و — sich (فع مطا) (21) a. و (21) b. [قدیم آلمانجه stiuran] (بحر) — (ein Schiff) برکمی‌یی دومنله صوق واداره ایتمك ، دومنی قوللانمق || das Schiff hat (wir sind) nach London gesteuert کمی (بز) لوندره‌یه متوجهاً یول آلدق ، کیتدك ، (واصل اولدق) || (مفعول الیه اوله‌رق) einer Sache — برشیئك اوکنی آلمق ، برشیئه مانع اولمق ، برشیئك چاره‌سنی بولمق || ویرکو ویرمك || کمرکی ویرمك || — (freiwillig) = beisteuern .

Steven (ـ ۷ ـ ام) (40) b. [آشاغی آلمانجه] (بحر) — (Vor=) کمینك باش بودوسلامه‌سی .

Steno,... (... ـ ویاخود ... ـ) [روم] steno... (= eng... viel,...) .

Stenograph (ـ ا ـ ام) (53) [روم] دوائر عالیه‌ده وسائر محللرده آز زمانده سویلنان برچوق شیلری حفظه مخصوص (ستنوغراف) ایله قید وضبط ایدن کمسه ، اشبو اصول تحریره آشنا ذات ، استنوغراف .

Stepp,... (... ـ) [steppen] —naht (امؤ) یوزدن دیکیلان دیکیش (یورغان خرقه دیکیشی کبی) ، یوزدن وآلتدن کچن دیکیش .

Steppe (ـ امؤ) (53) [روسجه] (خصوصیله ممالك شمالیه‌ده بولنان واسع وخالی وآغاجسز ، غیر منبت اووه) صحرا ، دشت .

Steppen (ـ فع متع) (21) a. [اورته آلمانجه stëppen] (دیکیشده) (یوزدن دیکیلان دیکیشله) دیکمك .

Ster (ـ ام) (56) [روجه فرانسزجه] (متره مکعبی حجمنده اودون وسائره اولچمکه مخصوص) انبار .

Sterbe,... (ـ) —bett (الا) برینك دروتنده وفات ایتدیکی یتاق || —fall (ام) وفیات || —tag (ام) یوم وفات (کذلك مراد Todes,...) .

Sterben (ـ فع لا—) (30) b. [قدیم آلمانجه sterpan : sich zu Ende mühen] اولمك ، وفات ایتمك ، دنیادن کوچمك ، رحلت ایتمك ، دار بقایه عازم اولمق || مضاف الیه ایله برلکده : natürlichen Todes— اجل موعودیله اولمك || Hungers— آجلقدن تلف اولمق ، اولمك || (حرف جر ایله برلکده) an der Pest— وبادن اولمك ، کیتمك || aus Gram— یأس وکدرتدن ، تأسفدن اولمك ، وفات ایتمك ، تلف اولمق || (الا) (40) b. (sans pl.) am Sterben حالت نزعده ، اولوم دوشکنده ، حالنده || مبالغه وافراطی کوسترمك اوزره : zum Sterben verliebt sein فنا حالده تعشق ایتمك ، صوك درجه‌ده سومك .

Sterblich (ـ ص) (24) [sterben] فانی ، باقی اولمیان ، اولیجی .

Stereo,... (...ـ) [روجه] stereo... (= Körper...) .

Stereometrie (ـ امؤ) (51) و (49) [روم] (ریا) هندسهٔ مجسمه .

Stereoskop (ـ الا) (38) (حکم ، فطو) مسطح اولان رسم وتصویرلری مجسم شکل وصورتده کوسترن آلت ، دوربین ، صلیبین ، استره‌ئوسقوپ .

Stereotype (ـ امؤ) [روم] (53) مطبعه‌لرده دیزلمش صحیفه‌یی تشکیل ایدن حروفاتك اسکیامالری ودیکر صحیفه‌لر ترتیبی ایچون مرتب برصحیفه‌نك یکپاره اوله‌رق قالبینی دوکمك (وبوصورتله اولکی حروفاتی دیکر صحیفه‌لرك ترتیبنده قوللانمق) اصولی .

Sterlet(t) (ـ ام) (38) [روسجه] مرسین بالغی نوعی ، سترلت .

Sterling (ـ ص) (21) [انکلیزجه] یالکز بروجه‌آتی مستعملدر : — Pfund (یاخود : Livre) استرلینغ لیراسی .

Sticken (ـُ فعه متعه وفعه لاـ) a. (٢١) || (فعه متعه) (اولدیرمك) بوغمق، تلف اتمك (مرا . er-sticken) || (فعه لا) بوغولمق (مرا . er-sticken) || (فعه متعه) اتیجه ایکنه ایله قبارتمه شکل یاپمق || Hitze zum— (انسانی بوغاجق کبی اولان صیجاق) بایلدیجی صیجاق .

Stickerei (ـُـ ا مؤ) (٤٩) [sticken] طیقامه، بوغمه|| اتیشله، نقش، (قناوچه اوزرینه اتیشله) قناوچه .

Stieben (ـُ فعه لا ±.) (٥٠) f. و a. (٢١) [قدیم آلمانجه stiopan ، مرا . Staub =] stäuben || (تغلجمحقنده) = sprühen || (فعه متعه) stäuben .

Stief... (ـُ...) (اوز اولیوب بکرار اولنقله حصوله کلان اقربالق، خصلق) —bruder (ا م) اوکی قرنداش || —eltern (جمع) اوکی ابوین || —gesinnt (صـ) بدخواه، غرضکار || —kind (ا لا) اوکی چوجق، اولاد || —mutter (ا مؤ) اوکی والده، آنا || —mütterchen (ا لا) (نبا) هرجائی || —sohn (ا م) اوکی اوغل || —tochter (ا مؤ) اوکی قز || —vater (ا م) اوکی پدر، بابا .

Stiefel (ـُ ا م) a. (٤٦) [قدیم آلمانجه ایتالیانجه stiva'l ، لاتینجه aestiva دن مأخوذ stiful] چیزمه || —in und Sporen erscheinen چزمه ومهموزله کلك || (مجا) (عو) seinen (guten) —gehen صیق پوتین || یوریمك، آله بیلدیکنـه کیتمك || [اورته آلمانجـه stibil] (صنعه) = Pumpen-stiefel .

Stiefel... (ـُ...) —absatz (ا م) چزمه، قوندره اوکچه‌سی || —anzieher (ا م) چزمه کیکه مخصوص چنکل || معدن ویا کیك قوندره چکیجکی || —bürste (ا مؤ) قوندره فورچه‌سی || —putzer (ا م) قوندره بویاجیسی || —zieher (ا م) قوندره چیقارەجق .

Stiefelette (ـُـ ا مؤ) (٥٥) [فرانسزجه تماثلتش Schnür-stiefel || Gamasche = stiefel] توزلق، جاورلق.

Stiefeln (ـُ فعه لا+) a. (٢١) (عو) [Stiefel] آدیملامق، ایری ایری آدیملرله یوریمك، کیتمك || wo—Sie hin? نره‌یه بویله مجله مجله؟ نره‌یه؟ || (فعه متعه) و—sich (فعه مطا) قوندره آیاق قابی کیدیرمك، کیمك .

Stieg (ـُ) (stiegen فعلك زمان حالنك ماضی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری).

Stieg (ـُ ا م) (٣٨) [Steig =] اتیجه ودیك یول .

Stiege (ـُـ ا مؤ) (٥٥) [steigen] نردبان .

Stieglitz (ـُـ، اکثریا: ـُـ ا م) (٣٨) یاخود (٥١) [بوهمیاجه ste-lec] (ناطبیه) سقاقوشی (Distel-fink =).

Stiehl، stiehlst، stiehlt (ـُ) (stehlen فعلك صورت امریه‌سیله زمان حالنك ماضی ایکنجی واوچنجی مفرد شخصلری).

Stiel (ـُ ا م) (٣٨) [لاتینجه stilus دن مأخوذ stil] اشیانك صاپی، قولی || قوپارلمش برچیچك، میوه‌نك، برطاوه‌نك صاپی || (نبا) اصطوانه‌وی واوزرنه چیچك ویا میوه‌سی بولنان صاپ، آیاق، کووده || تکمیل قدانك کووده‌سی، ساق || (مجا) mit Stumpf und Stiel ausrotten کوکندن چیقارمق، کوکنی قوروتمق، کملندن چیقارمق .

Stielen (ـُ فعه متعه) a. (٢١) [Stiel] صاپ ایله تجهیز اتمك || (صنعه) eine Art— بر بالطه‌یه صاپ طاقمق

Steward (صورت تلفظی: st(y)ou'-ürdᵉ ا م) (٥٦) [انکلیزجه] (بحر) قماروت، سفره‌جی، کیلارجی .

Steyer (ـُ) (مرا . Steier) .

Stibitzen (ـُـ فعه متعه وفعه لا+) c. (٢١) (عو) (اسم مفعولی stibitzt) آشیرمق، ال چابوقلغیله چارپمق، توفه‌لمق، ایچ اتمك .

Stich (ـُ ا م) (٣٨) [stechen] صوقمه —einer Biene بر آرینك صوقمسی || —einer Wanze ... برتخته قوریسی وامثالنك ایصرمسی || —mit dem Degen قلیجله دورتمه، صاپلامه || (مجا) Das ist mir ein— durch die Seele بو بنم یورکمه بر بچاق، خنجر ضربه‌سی کبیدر || (اسقرعده) دورتمه = Stoß Hieb (ضربه‌نك مقابلی) || —halten طیانمق || im—lassen برینه اویون، مادیك اتمك، شاشه اوطورتمق، صیقیشدیده براقمق || ترك اتمك || = Hieb چاقر کیف || (رنك حقنده) چالمق: einen—in's Blaue haben برازماوی یه چالمق || (بیرا شراب حقنده) بوزولمغه باشلامه، ککرمسیلشمه || (دیکیشده) ایکنه‌نك دیکدیکی دیکیش (ایری اوفق اولمق اوزره): weite (enge)—e machen اتیجه‌صیق، ایری، سیرك دیکمك، بامیق || (تجا) ترامپه = Tausch-handel || (کاغد اویونـده) دها یوکسك برکاغدله آلمق، قیرمق || (علم امراض) صاپلانیجی صانجی || —e in der Seite haben بوکرینه بیچاق صاپلانورکبی اولمق || (صنعه) (حکاکاقده) حك قلمنك حك اولنەجق شیئه کوسترلمسی، حك || (بحر) (ثابت ویا متحرك) پراکنده دوکومی .

Stich... (ـُ...) —fehler (ا م) حك خطاسی || —mal (ا لا) برشیئك صوقمسی، دورتلمسی ایله قالان یاره، نشانه || —blatt (ا لا) قلیجك قبضه‌سنده بولنان طابله || —bohrer (ا م) مثقب || —entscheid (ا م): der Präsident giebt bei Stimmengleichheit den —entscheid برآیلرك مساواتنده رئیس حکم ویرر، مسئله‌یی حل وفصل ایدر || —waffe (ا مؤ) آلت جارحه || —wahl (ا مؤ) مساوی رأی قزانمش اولان ایکی طرفدن قرعه چکه‌رك برینك دیکرینه‌تفلی .

Stichel (ـُـ ا م) [stechen] = Grab-stichel || (نبا) = Igel-klette || Grab-scheid=.

Sticheln (ـُ فعه لا+ وفعه متعه) a. (٢١) = nähen || طوقونافلی، نکته‌لی سوزسویلمك، صرق اتمك، طاش آتمق، آلای اتمك .

Stichst، sticht (ـُ) (stechen فعلك زمان حالنك ایکنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Stick... (ـُ...) —muster (ا لا) نقش، سوزنی اورنکی || —arbeit (ا مؤ) کرکفله یاپیلان نقش، سوزنی || —gas (ا لا) (کیم) = —stoff || —gaze (صورت تلفظی ghä'-zə ا مؤ) (صنعه) قاناوچه || —husten (ا م) (علم امراض) بوغمجه اوکسوروکی || —luft (ا مؤ) کوتو، بوزولمش هوا || —nadel (ا مؤ) نقش ویا قاناوچه، خالی ایکنه‌سی || —rahmen (ا م) (صنعه) کرکف، قاصناق، دستکاه || —stoff (ا م) (کیم) آزوت غازی، نیتروژن || —zeug (ا لا) نقش، قاناوچه ایچون لازم اشیا .

Stielig (ـُ ص) (21) شويله ويابويله صاپلى، آياقلى || (مجا) (عمو) بعضاً = langweilig .

Stieper (ـُ ا م) a. (40) [آشاغى آلمانجه : steif كلمه‌سيله، Stiefel كلمه‌سنك اورته آلمانجه‌سنه منسوب] (بحر) (مثلا چادر، خيمه صيريغى ديركى كبى) اوفق ديرك ،كوچوك سرن .

Stier (ـُ ص) (21) [= starr] (نظرحقنده) ثابت، ديكلمش، طالمش، طالغين .

Stier (ـُ ا م) (38) [قديم آلمانجه stior = رومجه tau'ros ، وسانسقريت لساننده sthūra's] (تا طبيعه وزرا) بوغا، ثور(كذا مجا) || junger— طوسون||(هيئة) ثور برجى .

Stieren (ـُ فعلا+) a. (21) كوزيني، نظريني برشى اوزرنده توقيف ايتمك، برشيئه بلين بلين باقمق||كوزى طالمق.

Stieß (ـُ) (stoßen فعلنك زمان حالنك ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Stift (ـَ ا م) [قديم آلمانجه stëft || Nabe Stab كلمه‌سنه منسوب] معدن چيوى : باشسز انجه چيوى : طوقه وامثالى چيويسى، ديلى || طيقاج، ميل || قيرلمش برديشك باق قالان كوكى || رسم ويا يازى ايچون مستعمل (قورشون، بويا) قلم|| (عمو) (لطيفه مقامنده) اوفق آدم، مكتب‌چوجغى|| (خيراتخانه وبونك ايچون تخصيص اولنان پاره) خسته‌خانه، مناستر، مكتب، عمارت وامثالى وقف .

Stiften (ـُ فعـ متعـ) b. (21) [stift] تأسيس ايتمك، ميدانه، وجوده كتيرمك، ميدانه قويمق || eine Ehe— بر ازدواج حصوله كتيرمك، اولنمك|| Frieden— امن وآسايش تأسيس ايتمك، تأمين آسايش ايتمك || Gutes— ايو برشى ياپمق|| (كوتو برشى حقنده) an-stiften (عمو) || da haben Sie etwas Schönes (an) gestiftet هايدى بيوك بقالم، نه ياپديكز بيليورميسكز، چوق فنا ايتديكز|| ايو برشى، خيراتخانه تأسيس وبنا ايتمك، خيرات ياپمق، براقمق، خير ايچون وقف وحصر ايتمك، تخصيص ايتمك .

Stifter (ـُ ا م) a. (40) [stiften] مؤسس، بانى .

Stifts „ … (ـُ…) —tag (ا م) بركليسا، مناستر خيراتخانه ايچون تجمع ايدن مجلس، تشكل ايدن هيئتك يوم انعقادى|| —frau (ا مؤ)، —dame (ا مؤ) —fräulein باش راهبه || —hütte (ا مؤ) (يهوديلرك) ايام مخصوصه‌ده قپاندقلرى چادير، قوليه || —schule (ا مؤ) راهب مكتبى .

Stiftung (ـُ ا مؤ) (40) [stiften] برمؤسس، بانينك ايشى، اجراسى || تأسيس، بنا، وجوده، ميدانه كتيرمه || (ارباب خير طرفندن تأسيس وبنا قلنان) خيراتخانه || milde— خيرات، مبرات وقف، امورحسنه .

Stigmatisi(e)ren (ـُـُـ فعـ متعـ) a. (21) [روم] قزغين تيمورله تمغا اورمق .

Stil (ـُ) (مرا . Styl) .

Stilett (ـَ ا لا) (38) انجه كوچوك خنجر .

Still ، بعضاً : stille (ـُ) (ـُ ص) (34) [قديم آلمانجه stilli اولوب stellan دن sich niederlegen مأخوذدر] ساكن، قابل رؤيت وحس برحركتى اولميان، طورغون، غير متحرك، يواشجه (صدا ايله) سكوتله، (حا) سسزجه، سكوت وسكونتله|| —beten آلچاق سسله دعا ايتمك، اوقومق|| —bleiben ساكن وساكت قالمق، طورمق || —(die Hand) halten الى قلداتمامق، اوينانمامق|| er kann den Mund nicht —halten اونك آغزى طورمز، اوچكه‌سنى يرده‌لو طوته‌مز || —halten طورمق، توقف ايتمك، ايلرولمامك || —liegen طورمق، ايلرولمامك، حركت ايتمامك || —schweigen صوصمق، برشيئه دائر سوز آچمامق || —sitzen راحت طورمق، اوصلو اوطورمق، قلداتمامق، قيپرداتمامق، اوطورديغى يرده قالمق || —werden كسب سكونت ايتمك، اوطورمق، ياتيشمق || صوصمق، سسى كسلمك || es wird— اورته‌لق سسزلشيور، كسب سكونت ايديور، هركس چكيليور، اطرافده كمسه قالمدى، قالميور || (حرف ندا اوله‌رق) seid— (ياخود: schweigt) صوص! صوصكز! سسكزى كسيكز! طوريكز! || —davon! صوص آرتق اوندن بحث ايتمه! || —gestanden (كذا ع) حاضر اول! || (سسز، كورولتيسز) —e Gegend سسز، ايصسز محل، سمت، قوتى يرى|| (كورولتى وشماته‌سى، ديدبه ودارانى اولميان) —e Hochzeit آلايله، آلايشله اولميوب سادهجه، سسزجه ياپيلان دوكون || —es Gebet آلچاق سسله، يواشجه ايديلان دعا || حليم، كندى حالنده، سسز، كمسه‌يه ضررى اولميان|| —es Wetter ساكن، طورغون هوا || —es Wasser طورغون، راكد صو|| (ضرب مثل) —e Wasser sind tief طورغون صودرين اولور، سينسيدن قورقملى|| (جغر) der Stille Ozean بحرمحيط كبير.

Still „ … (ـُ…) beglückt (ص) ايزليجه مسعود وبختيار || —leben (ا لا) ساكتانه امرار ايديلان حيات، سوريلان عمر || (رسامليقده) اولديرلمش آو حيواناتى رسمى || —vergnügt (ص) سسزجه ممنون ومسرور اولان، مسروريتى طيشارى اورميان .

Stille (ـُ ا مؤ) (53) [still] سكونت، حضور، راحت || tief— سكونت كامله .

Stillen (ـُ فعـ متعـ) a. (21) [still] تسكين ايتمك، سكونت كسب ايتديرمك، تخفيف ايتمك، باصديرمق، ياتيشديرمق، تسلى ايتمك || den Durst— تسكين عطش ايتمك، حرارتى آلمق || den Hunger— آچلغى دفع ايتمك، دفع جوع ايتمك، قارنى طويورمق || Jemand— برينك حدت ويا مأيوسيتى، كدرنى تسكين وتخفيف ايتمك، تسلى ويرمك|| ein Kind— برچوجغى صوصديرمق؛ مه ويرمك .

Stimm „ … (ـُ…) —berechtigt (ص) اعطاى رأيه، انتخابه حق وصلاحيتى اولان || —abgabe (ا مؤ) انتخاب || —schlüssel (ا م) (موسيق) پيانو آناختارى .

Stimme (ـُ ا مؤ) (52) [قديم آلمانجه stimma : Stab و Stam كلمه‌لرينه منسوب fester Laut] صدا، سس، صوت || seine—abgeben (انتخاب ايتمك، انتخابده برى ايچون) رأى ويرمك .

Stimmen (ـُ فعلا+) a. (21) [Stimme] (موسيق) اويمق (صدا، سس حقنده) توافق ايتمك، بربرينى طوتمق || (مجا) zu etwas— برشيئه اويمق، توافق ايتمك، مناسبت آلمق، اويوشمق || (انتخاب ايتمك) = ab-stimmen || (فعـ متعـ) (موسيق) چالغىيه، سازه دوزن ويرمك، آقورد ايتمك || (مجا) seine Forderungen hoch— مطالبى يوكسك اولمق، چوق شى طلب ايتمك || gut gegen Jemand gestimmt

بزى حقنده حسن نيت وتوجهده بولنمق ‖ er iſt (heute)
ſchlecht geſtimmt اونك بوكون بر خوشلغى ، بر تحفلغى
(جان صيقيسى ، طورغونلغى ، توصلكى) وار ، نشئه‌سى
يوق .

Stimmen,,... (ـ ـ ...) —einheit (امؤ) —
einhelligkeit (امؤ) اتفاق ، اتحاد آرا : mit —e اتفاق،
اتحاد آرا ايله ‖ —gleichheit (für und gegen) برشيئك
له وعليهنده اولانلرك طرفينجه تساوى آراسى ، برفرقه‌نك
كنديسيله مخالفى اولان طرفك عددجه مساوى كايشى .

Stimmung (ـ ـ امؤ) ㊾ [ſtimmen] (موسيقى)
آقورد ، دوزه‌ن ‖ (مجا) —des Gemüths رنك ، لون ،
مزاج ، نشئه .

Stimuli(e)ren (ـ ـ ـ فعمتع) a. ㉛ [لاتينجه]
(طب) ايقاظ ، تحريك اتمك ، تنبيه اتمك .

Stink,,... (... ـ) —bock (ام) قوقار مصر كچيسى ‖
—käfer (ام) (تاطبيعه) = Miſt = käfer ‖ —naſe
(امؤ) (طب) قرحهٔ خيشوم .

Stinken (ـ ـ فعلا +) a. ㉚ [قديم آلمانجه stinchan :
فى الاصل aus = dunſten] فنا قوقمق ، لش كبى قوقمق،
تعفن اتمك ‖ er ſtinkt vor Faulheit او مسكنلكدن
قوقيور ، ارتق قوقه جق .

Stint (ـ ام) ㊳ [آشاغى آلمانجه (تاطبيعه) استرونكيلوس
بالغى .

Stipendiat (ـ (ـ) ـ ام) ㊿ [لاتينجه] داخلى بر
مكتبده مجاناً تحصيل كورن طلبه .

Stippen (ـ ـ فعمتع وفعلا +) a. ㉑ ايصلاتمق ،
صوينه باتمق ‖ =tippen .

Stirb . ſtirbſt . ſtirbt (ـ) (ſterben فعلنك صورت
امريه‌سيله زمان حالنك ايكنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Stirn (ـ امؤ) ㊾ بعضاً —e (ـ ـ امؤ) ㊿
[قديم آلمانجه stirna] آلن ، جبهه ، ناصيه ‖ dem
Feinde die—bieten دشمنه كوكس كرمك ‖ (معمّا) =
Front

Stirn ,,... (... ـ) —ader (امؤ) آلن طمارى ‖
—blatt (الا) آلنه طاقيلان معدنى تزيينات، آلنلق، تپه‌لك ‖
—haar (الا) آلنده بيتان صاچ ‖ —locke (امؤ) پرچم،
كاكل ، زلف ‖ —riemen (ام) (صنع) (سراجلقده)
باركيرك آلين قايشى .

Stob (ـ) (ſtieben فعلنك زمان حال ماضى صورتنك
برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Stoben (ـ ـ فعمتع) [مرا. انكليزجه ſtobe]
(آشجيلقده) (مرا. dämpfen) ‖ (ſtieben فعلنك زمان
حال ماضى صورتنك برنجى واوچنجى جمع شخصلرى) .

Stöbern (ـ ـ فعلا +) [ſtieben] ، (فعيكشخ)
es ſtöbert توزكبى، اينجه قار ويا ياغمور ياغييور، توزكبى سپه‌ليور
‖هركوشه‌يى آلت اوست ايتمك ، آراشديرمق، آرامدق يو براقمامق.

Stocher (ـ ـ ام) a. ㊵ [ſtechen] = Zahn=ſtocher .

Stochern (ـ ـ فعمتع وفعلا +) a. ㉑ =
purren : das Feuer— آتشى قاريشديرمق، دورتيشديرمق ،
اشه‌لمك ‖ ſich die Zähne— ديشى، ديشلرينى قاريشديرمق،
آييقلامق ‖ auf Jemand— = ſticheln .

Stock (ـ ام) ㉛ [قديم آلمانجه stocch اولوب
ſtechen معناسنه اولان stëhhan دن مأخوذ] دكنك، چوبوق
(= Stab) ‖ باستون (بيلاردوده) استقا ، بيلاردو دكنكى ‖
(طپوغرافيا) قلامه ‖ ميوه ، نباتات وچيچكاره ديكيلان دكنك،
صيريق ‖ اوزوم كوتوكارينك بهرى ‖ (مجا) über—und
Stein اوكنه نه كلورسه اوزرندن آتلايوب ، صيچرايوب
يكمك اوزره ،دره تپه ‖(Wurzel, Krone (des Zahnes)—
كلمه‌لرينك مقابلى) ديشك كوده‌سى ‖ =Stamm ‖ مرتفع
سلسله ، جبال ‖ = Bienen = korb ‖ [انكليزجه]
=Börſen = effe'kten كذلك (الا) (جمعى —e) برابنيه‌نك
قاتى ‖ im erſten—e برنجى قاتده ، بنانك برنجى قاتنده ‖
—ſteif (ص) قازيق كبى ، ديم ديك ، صوبا كبى ‖ —böhme
(ام) خالص ، تام بوهميالى ‖ —adler (تاطبيعه) چاقر
قوشى ‖ —blind (ص) كاملاً كور ، اعمى ‖ —börſe (امؤ)
(مجا) بورسه‌ اينه‌سى ‖ —dumm (ص) پك آليق، پك عقلسز، پك
حيوان ‖ —dunkel (ص)= —finſter (ص) زيفيركبى قرانلق ‖
—fiſch (ام) (تاطبيعه) قورو موروينه بالغى ‖ (مجا)
مرسم قفالى، اوكوز قفالى ، آليق ‖ —fleck [ſtocken] (ص)
رطوبتدن حاصل اولان لكه ، چيل ‖ —fremd (ص) كاملاً،
بسبتون اجنبى ، يبانجى ‖ —degen (ام) شيشلى باستون ‖
—gelehrt (ص) = —peda'ntiſch ‖ —gläubig (ص)
برشيئه كوركورينه عقلى ايرمدن اينانان ، امنيق اولان ‖
—leuchter آياقلى عادى شمعدان ‖ —roſe (امؤ)
Baum = roſe ‖ —ſchirm (ام) شمسيه‌لى باستون ‖
—ſchnupfen (ام) (علم امراض) نزله‌دن بورنك طيقانمسى ‖
—ſtill (ص) قازيق . پوت كبى طورمق ، هيچ قيملدانمامق ‖
—prügel (جمع م) صوبا آتمه .

Stocken (ـ ـ فعلا ±) a. ㉑ [Stock] حركتدن قالمق،
طورمق ‖ (مايعات حقنده) آقمقدن قالمق ، طورغونلاشمق ‖
آغيرلاشمق ، طيقانمق ‖ (das Blut) ſtockt in den Adern
قان طمارلرده حركت ايتميور ‖ (der Handel) ſtockt آليش
ويريش طورغونلاشيور ، آليش ويريش يوق ‖طوكمق ‖ رطوبتدن
بوزولمق ، چيللنمك (فعمتع وفعمطا) دكنك ، صيريق ديكمك ‖
die Reben — اوزوم كوتوكارينه صيريق باغلامق ‖ (صنع)
Tücher— آچوب ، قاتلامق .

Stöck(e)rig (ـ (ـ) ـ ـ) ㉔ [Stock] دكنك كبى
اينجه ، قورو ، ضعيف .

Stockig (ـ ـ) ㉔ [ſtocken] رطوبتدن بوزولمش ،
چيللنمش ، لكه‌لنمش ‖ (ذخيره حقنده) بوزولمغه ، چورومكه
باشلامش ‖ es iſt hier— بوطرفده بوراده پك زياده رطوبت
وار، بورالرى پك مرطوب ‖ قازيق كبى سرت ، قاتى ‖ (مجا)
عنادجى ، ديك باش .

...ſtöckig (ـ ـ ...) صفات اعداديه ايله برلكده: شوقدر
(عدد) قاتلى مثلا : drei— اوچ قاتلى .

Stockiſch (ـ ـ) ㉔ = ſtockig قازيق كبى .

Stocks (ئجمع) (inv.) [انكليزجه|| مرا. Stock] = Börsen = effe'kten .

Stoff (ئ ا م) (38) [قديم فرانسزجه estoffe] (البسه‌لك طوقومه شى) قماش || كندوسندن برشى ياپيلان نسنه ، عقلاً ، ذهناً ، موجود اولان شى) ماده ، جوهر || (حكم) —einfacher جسم بسيط || (بر ايش ويامذاكره‌نك اصلى اساسى تشكيل ايدن شى) اساس ماده، فكر اساسى ، مبنىٔ عليه || —zum Lachen geben كولمكه ، كولديرمكه سبب ، بهانه اولمق ، محل براقمق .

Stoffel (ﺴﻨ) a. (40) (واقيز اسمى ا م) (Christoph) اسمنك صورت تصغيريه‌سى) قريستوف || (مجا) قبا ، هودوك حريف ، دانغالاق ، بدلا .

Stoffen (ﺴﻨ ص) (24) قماش ، قماشدن .

Stöhle (ﺴﻨ) (stehlen) فعلنك صورت التثاثيه ماضيسنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Stöhnen (ﺴﻨ فعلا+) a. (21) آه وانين ايتمك ، خقيقيه ، كيزلجه ، درندن ايكلمك .

Stoizismus (ﺴﻨﺴ ا م) (inv.) حكم مشهور زنونك اصول وطريق حكميتكه اخلاقجه پك سرت اولمغله مشهوردر || ثبات ومتانت .

Stola (ﺴﻨ ا مؤ) (54) [لاتينجه] بعضاً Stole (ﺴﻨ ا مؤ) (55) قاتوليك پاپاسلرينك اوموزلرندن آصدقلرى اوزرى اوچ صليب ايشله‌لى اوزون واكلى آتكى .

Stoll.... (....ﺴ) Stollen ؛ ort— (صنع) برغازى آياغى، اوجى || baum— (ا م) (صنع) (معدن قويوسنده) قاپلامه آغاجى، دستك|| beule— (ا مؤ) (بيطريه) باركيرك بيلكى اوجنده حاصل اولان شيش، چبان .

Stolle (ﺴﻨ امؤ) (55) [Stollen =] || Stollen = باركيرنعلنى قبارلى ياپمق || Stulle = .

Stollen (ﺴﻨفع متع) a. (21) (الديونجيلك ، درجيلكده) قوروتمق ايچون سرمك ، ياپمق || die Hut,, ein Fell— eisen— باركيرك نعلنه قابار ياپمق ، قايارلامق .

Stollen (ﺴﻨ ا م) b. (40) [قديم آلمانجه stollo كلمه‌سنك اساسنه منسوب] Stall ؛ Stütze براشيانك دوشمه اقسامنك آياغى، قاريوله آياغى|| ميلاد عيسى يورطيسنده هديه مقامنده ويريلان اوزونجه چورك || (معدن قويولرنده) افقى لغم يولى، معدن قويوسى، غاريسى .

Stöllner (ﺴﻨ ا م) a. (40) (صنع) [Stollen] (معدن قويولرنده) لغم يولى صاحبى|| برلغم يولنده چاليشان عمله .

Stolo (ﺴ ا خام) (56) [لاتينجه] (روماليلرك اسملرندن) استولون .

Stolper (ﺴﻨ ا م) a. (40) ، ei— (ﺴﻨﺴ ا مؤ) (40) [آشاغى آلمانجه stulpen über-stürzen] سندمله ، (باركيرحقنده) قپامه .

Stolp(e)rig (ﺴ(ﺴ)ﺴ ص) (24) = holperig .

Stolpern (ﺴﻨ فعلا±) a. (21) [Stolper صندملك ، يوروركن ييقلمق || (باركيرحقنده) قپامق||(مجا) برخطا ايدوب تكرلنمك .

Stolz (ﺴ ص) (24) [قديم آلمانجه stelze كلمه‌سنك اصلنه منسوب] (برشيئه) مغرور ، برشيئله افتخار ايديجى|| مغرور، متكبر ، كندوسنى بكنمش، كنديسنه كوه‌نان ، كنديسنى مدح ايدن ، عظمتلو .

Stolz (ﺴ ا م) (38) [stolz] كبر ، غرور ، عظمت || برشى ايچون ايديلان افتخار ، تنزل ايتمامه || افتخار ، تفاخر ايديلان شى: er ist der Stolz seines Vaterlands اوكندى مملكتنك مدار افتخاريدر ، مملكتى اونكله افتخار ايدر .

Stolzi(e)ren (ﺴﻨﺴ فعلا±) a. (21) كبرلنمك ، عظمت صاتمق ، خروصلانمق ، يوپورلنمك .

Stoma.... (ﺴﺴ....) [روم] ...stoma(=....,,mund) .

Stopf.... (...ﺴ) farbe— (ا مؤ) ياغلى بويارصمارى طولديرمغه مخصوص بويا || arz(e)nei— (ا مؤ) (طب) يكلك ويرن، پك طوتيجى علاج ، قابض|| naht— (ا مؤ) اورديجى ديكيشى || wachs— (ا لا) Bienen = harz .

Stopfen (ﺴﻨ فع متع ، فع لا+ وفع مطا) a., c. (21) [قديم آلمانجه stoppôn اولوب لاتينجه stuppa ، Werg] باصمق ، صيقيشه صوقوب برلشديرمك ، طيقامق ، طيقه باصه صوقمق || eine Pfeife— صوجوق طولديرمق || Wurst— برچوبوق طولديرمق || Geflügel— قوش قاز وامثالنى طولديرمق|| ein Loch— بردليكى طولديرمق ، طيقامق || (بحر) — mit Werg اوستوپو ايله طيقامق Strümpfe— چورابلرى كوزه‌مك || (اشاغى آلمانجه : stoppen برشيئه برطورغونلق ويرمك، تعطيل ايتمك) طوردورمق، توقيف ايتمك؛ طوتمق || sich— طيقانمق ، صيقشمق || يكلك ويرمك . قبض ايتمك .

Stopfer (ﺴﻨ ا م) a. (40) [stopfen] طيقايان ، قپايان كمسه || (ديكيشده) اورنجى ، كوزه‌جى || برشيئى طيقامغه مخصوص الت ، شى || —(Pfeifen,,) دودوك طيقاجى || Topf=nudel= حيوانات اهليه‌دن طاووق، قاز وامثالنى صميرتمك ايچون ويريلان خمور .

Stoppel (ﺴﻨ امؤ) (55) [=لاتينجه stipula](زرا) اكين بيچلدكدنصكره ترلاده قالان اكين صاپى || n— (جمع) توكى يولنمش قوش وتو حيواناتك دريسنده قالان اوفق توك باشلرى || سرت صقال ديبى ، ايكى كونلك صقال .

Stoppel (... ﺴﻨ) bart— (ام) ايكى كونلك صقال || feld— (الا) اكنى بيچلمش واوزوندن پشاق ديبى قالمش ترلا || rübe— (ا مؤ) (نبا) اغستوس شالغمى .

Stappeln (ﺴﻨ فع متع وفع لا+) a. (21) [Stoppel] اورانقدن صكره قالان پشاقلرى طوپلامق || (آثار مختلفه‌دن اوته برى طوپلايوب) برمجموعه ياپمق، تلفيط ايتمك .

Stoppen (ﺴﻨ فع متع فعلا+) v. (21) [stopfen=] (آشاغى آلمانجه) = (stopfen آشاغى آلمانجه قسمى) .

Stopper (ﺴﻨ ام) a. (21) (بحر) رادانسه‌لى قامچى .

Stöpsel (ﺴﻨ ام) a. (21) [stopfen] طاپه (Pfropf=) || (مجا) قيصه وشيشمان آدم ، طوپاچ كبى كمسه ، بودور .

Stör (ﺴ ا م) (38) [قديم آلمانجه sturo] (تاطيعه) مرسين بالغى .

[stôzil قديم آلمانجـه] ⓐ a. (ـُـ ام) **Stößel**
(هوان ، ديبك وامثالنده) الى ، طوقماقى ، بر شيئى دوومكه
برايان شى .

[stôzan قديم آلمانجه] ㉑ v. (ـُـ فعـ متعـ) **Stoßen**
(زمان حالى : Du (er) ſtößt ـُـ) قاقمق ، اتمك ، صارصمق ،
ſich mit den Hörnern— (فعل مشاركة) || چارپمق
(قويون وامثالى) حيوانات بوينوزلريله اوروشمق ، چارپشمق ،
دوكوشمك || Jemand an die Wand— بريرى ديواره
چارپمق || Jemand aus dem Hause— بريرى اودن طيشارى
قوغمق ، دفع اتمك ، سوروب چيقارمق ، آتمق ؛ رد اتمك ||
(او) قلنجيله er ſtieß ihm den Degen durch den Leib
اونك قارنى دشـدى ، دشـيوردى || einen Pfahl in
er ſtieß ihm den || يره برقازيق چاقمق (die Erde)—
Dolch in's (Herz) اوخنجرى ، قمالى آنك يوركنه صاپلادى ،
داليردى || Jemand zu Boden— بريرى ايتوب ، قاقوب ،
(die Erde) || برينه چارپوب يره سرمك ، دوشورمك ، چارپمق
etwas klein— || طوپراقى دوكوب صيقيشديرمق feſt—
برشيئى (اوفالق اوزره) دوومك ، سحق اتمك ، ازمك ||
ſich ein Loch in den Kopf— باشى(طاشه ، ماسه وامثالى
محله) چارپه رق ، اوره رق ، دلك || چاتمق ، ملاق اولمق ،
التصاق اتمك ، برلشمك ، چقمق || (بيلاردو اويوننده)
wer ſtößt ? صيره كيمده ? كيم اويناياجق? || ſich-- (قمعطا)
ſich an etwas— برشيئه مخالفت اتمك ، برشى عليهنده صرف
كلام اتمـك ، سوبلنمك || چاتمق، كوروليق اتمك || (فعـ لا ±)
nach Jemandem, etwas— برينه ، برشـيئه اورمق ،
چارپمق ، دورتمك اسمك ، (برينه) اورمغه چالشمق || (آوجى
قوشلر حقنده) (auf eine Taube)— بركوكرجينى اوزرينـه
آتلمق || (بحر) (كمى حقنده) vom Lande— (قره دن) دكزه
آچيلمق auf Jemand, etwas— برينه ، برشيئه (تصادفاً)
راست كلك ، اميد اتمديكى حالده بولمق ، كورمك || (ع) (فعلا—)
zum Heere— اردويه كلمك ، واصل اولمق ، التحاق اتمك ||
in die Trompe'te— بورو چالـمق ، بوروبى اوتديرمك ||
(die Flinte) ſtößt تفنك تپيور || (بيرا حقنده) كوپورمك .

Stößt (ـُـ) ſtoßen فعلنـك زمان حالنك ايكنجى
واوچنجى مفرد شخصلرى) .

[آشاغى آلمانجـه] ㉑ a. (ـُـ فعـ لا +) **Stottern**
anſtoßend ſprechen] كككه لمك ، پپه لك .

dämpfen=(آشجيلق) ㉑ a. (ـُـ فعـ متعـ) **Stoven**
بوغلامه پشيرمك .

ſtrecken و Strick] ㉔ (ـُـ صـ) **Strack**
كلمه لرينـه منسوب] طوغرى ، قائم ، ديك ، قالقيق طوران || (صاچ حقنده)
ſchlicht || قوى وقطعى ، طوغريجه ، طوغريدن طوغرى يه ،
طوسطوغرى .

Stracks (ـُـ حا) [ſtrack] (برمسافه حقنده) طوغريجه ،
طوسطوغرى || (زمان حقنده) درحال ، درعقب ، همان .

Straf„... (ـــ) —befugniß (ا مؤ) جزا اتمك
صلاحيتى ، اقتدارى —gewalt (ا مؤ) = befugniß ||
—arbeit (ا مؤ) (مكتبلرده) براى جزا ويريلان فضله وظيفه ||
—geld (ا لا) جزاى نقدى || —gericht (ا لا) جزا
محكمه سى || —geſetz-buch (ا لا) جزا قانوننامه سى ||
—würdig (صـ) جزايه مستحق .

Storch (ـُـ ام) ㉛ وطشره لرده ㉛ [قديم آلمانجـه
storah] (جنوب لسانى) (تا طبيعه) لكلك (بياض) ||
ägy'ptiſcher— قره لكلك ، ابو الخشى ، بسجع .

Storch„... (ـُـ ...) —bein (الا) لكلك بجاغى || (مجا)
(عمو) —beine (جمع) (اينجه اوزون بجاق) لكلك بجاغى ||
—ſchnabel (ا م) لكلك غاغاسى || (نبا) =Gera'nium
|| (اشكالى بيولتوب كوچولتمكه مخصوص آلت) بركارمبولى ،
پانتوغراف .

Störch-ling (ـُـ ام) ㊳ [Storch] (تا طبيعه)
لكلك ياورولى .

[stôran قديم آلمانجه] ㉑ a. (ـُـ فعـ متعـ) **Stören**
Jemand— بريرى تعجيز ، راحتسز اتمك : صيقمق ،
راحت ويرمامك || بوزمق ، نظام وانتظامنه خلل كتيرمك :
راحت ، حضور وآسايشنى بوزمق ، قطع اتمك ، مانع اولمق
برشيئك طوغرى كيديشنى ، جرياننى بوزمق || (ايالت لسانى
اولهرق) (فعـ لا +) =ſtöbern اوته يى برويى آراشديرمق ،
ديرى يوجاقى آرامق .

Stören-fried (ـُـ ام) ㉘ =Friedens-ſtörer .

Störrig ' **ſtörriſch** ايكيسيده : (ـُـ صـ) ㉑
[ſtorren كلمه سنه منسوب] (مرا. hals-ſtarrig) عناد ،
عنادجى ، معند ، ديكباشلى ؛ ترس ، تمرود ، صـوز ، لاف
آكلامز ، يوله ياتماز .

Störung (ـُـ ا مؤ) ㊾ [ſtören] راحت ويرمامه ،
تعجيز اتمه ، صيقينتى ويرمه ، ازعاج اتمه ، بوزمه ، قاريشديرمه ،
مانع اولمه || انكل ، مانع || يولسزلق ، عدم انتظام ،
قاريشقلق .

Stoß (ـُـ ام) ㉛ [قديم آلمانجه stôz] اتمه ، قاقمه ،
اورمه ، دورتمه ، ضربه ، دوومه ، ايتش ، قاقيش ، اورروش ،
دورتوش || —in die Trompete بورو سسى ، بورو
چالمه سى ، اوتديرلمسى || ايكى جسمك يكديكريله اوروشمسى ،
چارپشمه سى || (beim Erdbeben)— زلزله صارصمه سى ،
ضربه سى || (مجا) Das hat mir einen—gegeben بو بنى
فنا حالده صارصدى ، ضربه لدى || (يوكسلديلش ، قالديرلش)
ييغين ، اوبك ، قوجاق ، دمت || (صنع) (ايكى شيئك ، جسمك
بربرليله التصاق ايتدكارى ، برلشدكارى محل) الك يرى ، آغز ،
آغزه كلان بر || (ديكشجيلك) (بر يرى صاغلاملاشديرمق ،
چاپوق آشينمامق اوزره چكيلان) پرواز ، زه ، شريد || (ع)
(طوپجيلق) der Kan'one— طوپك قوروغى .

Stoß„... (ـُـ ...) —degen (ا م) (دوز قلنج) مج ||
—fechten || Jagd-falke= (تا طبيعه) (ا م) —falk(e)
(الا) مج تعليمى || —garn (ا لا) (آوجيلق) = —netz ||
—gewehr (الا) = —waffe || —kolben (ام) (بيلاردوده)
استقا ، بيلاردو دكنكى || —netz (الا) قوش طوتمغه مخصوص
ايپ دوزاق ، آغ || —ſeufzer (ا م) (شديد وياتق صورتله
چكيلان) آه ، اچچى چكمه || —waffe (ا مؤ) دورتمكه
مخصوص سلاح || —weiſe (حا) = ruck-weiſe || —wind
(ا م) (بحر) صيق ، ضربه لى روزكار ، بورا ، رافال ||
—zahn (ام) حيواناتك آلت مدافعه سى مقامنده اولان ديشى .

جزايه لايق، شايان مجازات . قابل جزا ؛ [strafen] (21) (ـَ ـ) **Strafbar**

Strafe (ـَ ا مؤ) (83) [اورته آلمانجه straſe ؛ straff كلمه‌سنه منسوب] جزا ، مجازات || seine—erleiden ، جزاسنى كورمك ، چكمك || körperliche— جزاى جسمانى || — (=Geld) جزاى نقدى ، فقط بروجه آتى سادەجه : (es ist) bei— verboten جزاى نقدى ايله منع اولنور ، اولنمشدركه || seine (Gefängniß) —absitzen حبس جزاسنى كورمك ، مدت محكوميق قدر حبسده اوطورمق || Jemand in—n nehmen برينه مجازات اتمك .

Strafen (ـَ فعـ متعـ) a. (21) [Strafe] مجازات اتمك ، جزالنديرمق ، دوچار مجازات اتمك || Jemand am Leben — (am Leibe) برينى اعداميله جزالنديرمق (مجازات اتمك) || Jemand mit Gefängniß— برينه حبس جزاسى اتمك ، براى مجازات برينى حبس اتمك || Gott straf'mich ! (wenn ich lüge) الله جزامى ويرسون ! (اكر يلان سويليورسه‌م) ، اوجزامى ويرسونكه يالان سويليورم ! || بعضاً (فعـ معطا) (solche Fehler) —sich بويكى خطالرك مجازاتى واردر ، بويله خطالر دنطولايى ، بويكى قباحتلر ايچون جزا واردر || —d (اسم فاعل وصفت) (21) جزا ايديجى ، جزالنديريجى || منتقم نظرحقكار ، تكدير آميز باقيش . —der Blick

Straff (ـَ ـ) (21) [اورته آلمانجه stral ، strenge] (تل والخ حقنده) ايوجه كركين ، كرلمش ، چكلمش (schlaff كلمه‌سنك مقابلى) || (مجا) صرت ، شديد || —anziehen, spannen كرمك ، كركين اولمق اوزره چكمك || (البسه حقنده) —anliegen ايوجه ياپشمق .

Sträflich (ـَ ـ) (21) [Strafe] = sträfbar || جزا ايديجى ، جزالنديريجى || (مجا) (عمو) نهايت درجه ، فوق الحد ، بغايت ، پك چوق .

Sträfling (ـَ ا م) (38) [strafen] = Strafgefangene(r) مجازات كورن ، اولنان (محبوس) ، براى مجازات حبس اولنان كمسه .

Strahl (ـُ ا م) a. (42) [قديم آلمانجه strâla] خط شعاع || —plötzlicher, heller برق ، شمشك ، پرتو ، پاريلدامه || طار پرداليك ، مجرادن فيشقيران ، چيقان ، آقان مايع || (رسم ، هندسه) خط مستقيم || (بيطر) پاركيو آياغنك ، طرناغنك ايچنده اولان واوق اوجنه مشابه بولنان قبارتى .

Strahlen (ـَ فعـ لا +) a. (21) [Strahl] نشر شعاع وضيا اتمك (كذا مجا) ، پارلامق ، پارلدامق ، پرل پرل ياغمق || (مجا) —vor Freude سونجندن يوزى پارلدامق || (فعـ متعـ) نشرضيا ، اشاعه اتمك .

Strählen (ـَ فعـ متعـ) و —sich (فعـ معطا) a. (21) = kämmen طرامق و striegeln .

Strahlen„ ... (ـَ ..) —auge (ا لا) پارلايان ، پارلدايان كوز || —brechung (ا مؤ) (حكمه) انكسارضيا .

Strähne (ـَ ا مؤ) (65) [قديم آلمانجه streno] صاچ بورولمى ، دمق ، صاچ اوركيسنك برقسمى ، برطوتام صاچ || (مجا) الخ Garn— طوره ، چيله ايپلك || طوره ، چيله ايپلكى .

Stramin (ـَ ا م) (38) [فلنك وفرانسزجه estamine] (صنعـ) (طوقومه جيلقده) قناوەچه .

Stramm (ـَ ـ) (21) [آشاغى آلمانجه] = straff || كركين ، قوتلى || (مجا) (عمو) (schlapp كلمه‌سنك مقابلى) كركين || —er Burſche قوتلى ، يمان دليقانلى ، حريف || —er Soldat كركين ، يمان عسكر ، (نقر) بغايت وظيفه شناس ، خدمتى سورعسكر .

Strampeln (ـَ فعـ لا +) a. (21) [آشاغى آلمانجه strumpelen ، straucheln] (صورت دائمه‌ده) (mit den Armen) (قوللرينى) تحريك اتمك ، اوينامق ، صاللامق .

Strand (ـَ ا م) (38) وناد‌راً (26) [اورته آلمانجه strant] دكز قيسى ، ساحل بحر ، دريا .

Strand„ ... (ـَ ...) —batterie (ا مؤ) (طوپچيلق) ساحل بطاريه‌سى || —bauer (ا م) = —bewohner (ا م) ساحل (دريا) سكنه‌سى ، يالى بوينده اوطوران || —fisch (ا م) ساحلده طوتيلان ، يالى بويى كزن باليق || —stein (ا م) چاقل طاشى .

Stranden (ـَ فعـ لا ±) b. (21) (بحر) (كمى ، كذلك بيوك صو حيواناتى ، كراسته صالى حقنده) قره‌يه دوشمك ، (مجا) موفق اولەمامق .

Strang (ـَ ا م) (38) [قديم آلمانجه strane لاتينجه stri'ngere كلمه‌سنه منسوب ؛ مرا . streng] ايپ ، خلاط || قوشوم حيوانلرينك قوشوم ايپى ، قايشى || (مجا) wenn || alles auf-bieten = alle Stränge anziehen اك صوك درجه‌ده ، احتياج قوى alle Stränge reißen مس ايتديكى حالده ، ايش باشه دوشونجه ، آرتق واسطه قالمازسه || (صنعـ) تور يولى (Ge-leis=) || (تشر) حبل .

Strangulí(e)ren (ـَ ـَ ـ فعـ متعـ) a. (16) [لاتينجه] = er-drosseln .

Strapaze (ـَ ـَ ـ ا مؤ) (83) [ايتاليانجه ؛ مرا . strapazi(e)ren] يورغونلق ، محن ومشقت ، رنج وتعب ، زحمت .

Strapazi(e)ren (ـَ ـَ ـ فعـ متعـ) و —sich (فعـ معطا) a. (21) [ايتاليانجه strapazza're verhöhnen] —(sich) اتعاب اتمك ، يورمق ، محن ومشقته قوشمق || يورلمق ، زحمت ومشقته كيرمك .

Staßburg (ـَ اخالا) (56) (جغر) (خصوصيله‌الساس قطعه‌سنك مقرى ، مركزى) استرازبورغ شهرى .

Straße (ـَ ا مؤ) (83) [قديم آلمانجه strâza اولوب لاتينجه strata دن مأخوذ] سوقاق ، جاده || auf der— سوقاقده || يول ، طريق عمومى || طريق بحرى || دكز بوغازى || —von Calais پادوقاله بوغازى ، قاله بوغازى .

Straßen„ ... (ـَ ...) —anlage (ا مؤ) يول يلاقى || —dieb (ا م) قطاع طريق ، يول كسن خرسز || —thüre (ا مؤ) سوقاقه جاده‌يه آچيلان قپو || —damm (ا م) شوسه || قالديرم || —(eisen-) bahn (ا مؤ) ترامواى || —junge (ا لا) پياسه البسه‌سى ، يانلق البسه || —kleid (ا م) سوقاق چاپقينى || —sperrung (ا مؤ) سوقاغك ، يولك ، سد وبند ايدلسى .

Stratagem (ـُ gh ـَ) . دها طوغرى اولەرق : **Strategem** (ـُ gh ـَ ا لا) [روم] خدعهٔ حربيه || حيله ، طولاب ؛ اوصته‌لق .

Strateg(e) (˘) gh (ام ˘ ˊ) (51) (52) سردار ، قديم آتنهليلرك منتخب عسكرى قوماندانى ‖ سوق الجيشده ماهر كمسه .

Strategie (ˊ gh — ˘ امؤ) (56) (sans pl.) [روم] سوق الجيش .

Strategiker (˘˘ gh ˘ ˊ ام) (40) a. [روم] سوق الجيشده بهره وملكهسى اولان ‖ سوق الجيش مؤلفى .

Strato (˘ ˊ اتام) (56) (ميلاددن ۲۷۰ سنه مقدم برحيات اولان) استراتون نام فيلسوف .

Sträuben (˘ ˊ فعمتم) a. (21) [قديم آلمانجه strûpan] (صاچ ، توك) اورپرتمك ، قالديرمق ، ديم ديك ايتمك ‖ sich— (فعمطا) (صاچ حقنده) اورپرمك ‖ ديرنمك ‖ sich gegen etwas — برشيئه مخالفت ايتمك ، برشيئه قارشو طيانمق ، قارشو طورمق ‖ (die Feder) sträubt sich zu schreiben قلم (بونى ، اونى) يازمقدن امتناع ايديور ، يازمغه قلم وارميور ، انسانك الى وارميور .

sträubig ، Straubig (˘ ˊ صـ) (26) ايكيسيده struppig = [sträuben] ‖ عاصى ؛ سركش

Strauch (اورته آلمانجه strûch جمعى كذلك „Sträu—cher) اوفق آغاج ، چالى ، انبجه بالطهلق .

Straucheln (˘ ˊ فعلا ±) a. (21) [قديم آلمانجه strûhhôn] قيامق ، تكرلنمك (ياكاش آياق آتوب) سندهلمك (كذا مجا) .

Strauchig (˘ ˊ صـ) (26) [Strauch] چاليلق ، چرپيلق ، چالى چرپى ايله اورتولى ، اورمان كبى .

Strauchler (˘ ˊ ام) a. (40) [straucheln] —in (امؤ) سندليان ، قپانان ، خطا ايدن ‖ خطا ، بالطهيى طاشه اورمه .

Strauß (ˊ ام) (38) [اورته لاتينجه struthio] (تاطبيعه) — ، (عمو) Vogel— دوه قوشى ‖ [قديم نورد لساننده strûtr] spitze Hut-verzierung— („Blumen) چيچك دمتى ‖ Feder-busch = ‖ [اورته آلمانجه struz] سبق دوكوش ، غوغا .

Strauß„... (ˊ ···) ei(„en)— (الا) دوه قوشى يومورطهسى ‖ gras— (الا) آيرق چيمى ، اوزون كوك چيم .

Strazze (˘ ˊ امؤ) (53) [ايتاليانجه stracciare] [لاتينجه extra'ctus] (مجا) = Kladde ، كذا اولوب تجار مسوده دفترى .

Strebe (˘ ˊ امؤ) (53) [streben] (صنع) انشاآتده ‖ Spreize = ‖ einer Gewölb-rüstung— براخشاب چاتى كمرينك دستك ، بلمه آغاجى ، كيريشى ‖ mauer— (امؤ) برديواره عموداً دستك مقامنده ياپيلان ديوار ، پايئده .

Streben (˘ ˊ فعلا +) a. (21) [قديم آلمانجه strëpên] برشيئه جهد ايتمك ، برشيئى ايدنمك ، الده nach etwas— ايتمك ، برشيئه موفق اولمق اوزره چبالامق ، اوغراشمق ، چالشمق ، صواشمق .

Streber (˘ ˊ ام) a. (40) [streben] برشيئه چالشان ، صواشان ، برشى ايچون اوغراشان ‖ (حريص شان وشهرت ومنصب مأمور ، ضابط) غيرتلى ، چالشقان .

Strebsam (˘ ˊ صـ) (21) [streben] ترقى ايتمكه ، ايلرولمكه چالشان ، غيور ؛ حريص شان وشهرت اولان ‖ er Fleiß— سعى وغيرت دائمه .

Strecke (˘ ˊ امؤ) (53) [strecken] (محل ، مملكت پارچهسى ، قطعهسى) قطعهٔ آراضى ، محل ، ير ، مسافه ، بعد ‖ eine gute— Weges ايو ير (مسافه) يول ‖ (هندسه) خط مستقيم ‖ (معدن قويولرنده) برمحلده تمديد اولنان غالرى ‖ (شمندوفرده) بالذات شمندوفر خطى حقنده مستعملدر ‖ horizonta'le— نردبان معلقى (شمندوفرده) پلاتوم .

Strecken (˘ ˊ فعمتم) و—sich (فعمطا) a. (21) [قديم آلمانجه streechan : strack] Jemand zu Boden— برينى (بوينه) يره ياتيرمق : سرمك ، اولديرمك (كذا das Gewehr (ع) ‖ (Jemand hin„ ياخود : nieder„— وياخود : — تسليم اولمق ، ترك سلاح ايتمك ‖ die Waffen— die Hände gegen Himmel — الرينى سمايه قالديرمق ، براى تضرع ونياز اللرينى آچمق ‖ die Glieder, sich— اعضاسنى اوزاتمق ، كرنمك ‖ (die Zunge) aus dem Munde— (آغزندن) ديلنى اوزاتمق ، چيقارمق ‖ im gestreckten Galo'p طولو ديزكين ، حيوانك قارنى يره سوريلورجهسنه بردوت نعل ايله ‖ (ع) die Arme— (ادمان تعليمنده) قوللرى اوزاتمق ‖ تأثيرات خارجيه ايله طوغرلمق واوزاتمق ، بويلانمق ‖ يايمق ، آچمق ؛ ياصيلانمق ؛ چكمك .

Streich (ˊ ام) (38) [streichen] (ال ، دكنك ، قامچى كبى برمجازات آلتى ، سلاح ايله واقع اولان ضربه) كوتك ، طوقات ، سله ، شمار ‖ Jemandem einen— versetzen برينه برتوقات اورمق ، برشمار آتمق ، بر يومروق يرلشديرمك ، برينه بردانه ايچيرمك ‖ (مجا) چابوق وشاشيرديجى صورتده واقع اولان شى ‖ dummer— دليجهسنه ، بدلاجهسنه ياپيلان شى ، ايش ‖ Das ist einer seiner dummen —e بوده اونك زوزكالك ، بدلالق ، ايشلرندن برى ‖ er hat noch ganz andere —e gemacht اونك قيرديغى پوت يالكز بودكل ، او دها نلر ياپدى ، ياپديغى ، ايشلدكلرى يالكز بو اولسه ايو ، يالكز بونكله قالسهايو ، قيرديغى جويز بيكى كچدى ‖ Jemandem einen— spielen برينه اويون اوينامق ، طولاب چويرمك ، دسيسه ايتمك ، ماديك ايتمك ، اويون ايتمك .

Streich„... (ˊ ···) holz— (الا) كبريت ‖ چوبان اولچكلرينك ، قوطولرينك اوزرندن كچيريلان وفضلهيى صيلان آغاج ، تخته ‖ linie— (امؤ) (ع) (استحكام) خط مدافعه ‖ musik— (امؤ) (موسيقى) نفسله چالنهوب تللى ويايك سورتولمسيله چالنان چالغى ، موسيقه .

Streicheln (˘ ˊ فعمتم) a. (21) [streichen] Jemand (وياخود : Jemandem) über den Rücken— برينك آرقهسنى صيغامق ‖ خصوصيله سوهرك : —Jemand برينى اوخشامق ، اوخشايهرق آلداتمق .

Streichen (˘ ˊ فعلا ±) n. (30) [قديم آلمانجه strîhhan] (آراضى حقنده) ممتد اولمق ، دوام ايتمك (مثلا : nach Norden شماله طوغرى) ‖ كچمك ، كيتمك ، يوريمك ‖ durch Feld und Wald— (دره تپه كچمك ، آشمق ، مرور ايتمك) اووه واورماندن مرور ايتمك ‖ umher— طولاشمق

die Ärmel in die Höhe— || یارمقلردن چکمك ، چیقارمق
das Laub || البسه‌نك قوللرینی ، یڭلرینی (یوقاری) صیغامق
von einem Zweige— برداقك یاپراقلرینی صیییرمق ||(فعلا+
وتبدیل مکان مراد اولندقده : فع لا —) ایشسز وسرسری
اوته‌ده بروده گزمك ، خرسزلق ایچون اوزره اطرافده طولاشمق ،
گزمك || (ع) auf Kundschaft— برای کشفیات طولاشمق ،
اجرای کشف مقصدیله طولاشمق ، کشف وتجسسه چیقمق .

Streit (ـُـ ا م) (38) [قدیم آلمانجه strit] (جمعی نادراً
استعمال اولنوب ، دها زیاده مستعمل اولانی : Streitigkeiten)
(اشخاص وطرفدارلر میانده وقوعه کلوب فعلاً قوهٔ جبریه
وامثالی استعمال اولنه‌رق حل وفصل اولنان) مباحثه ، معارضه ،
عدم موافقت ، اتفاق واتحادسزلق ، اویغونسزلق ، یکدیکرینی
آکلایه‌مامه ، مجادلهٔ کلامیه ، نزاع ، چکشمه ||mit Jemandem
in— gerathen برله‌دردمیاغق ،منازعه ایچك ||(جمعی اولیه‌رق)
Kampf = .

Streit„... (‗ ...) —fertig (ص) اورشمغه ، مجادله‌یه ،
محاربه‌یه حاضر || —art (ا مؤ) تبر || —hahn (ا م)
Kampf = hahn = || —hammel (ا م) (دوکوشجی
قوچ) نزاع ومجادله‌یی سون ، غاوغاجی || —Kräfte (جمع مؤ)
(ع) قوهٔ حربیه ، عسکریه || —punkt (ا م) منازع فیه
نقطه ، ماده || —sache مجادله ، مباحثه ، منازعه‌یی موجب
اولان شی ، ماده || —sucht (ا مؤ) غوغا منازعه حرصی ،
مجادله‌جیلك ، چکشمه‌یه اولان میل واستعداد .

Streitbar (ـُـ ص) (31) [streiten] جسور ، یکیت ،
بهادر ، جنکاور ، مردانه .

Streiten (ـُـ فع لا+) n. (30) (زمان حالی b. (31))
[قدیم آلمانجه stritan] (mit Waffen) حرب ایچك ،
سلاحله اوروشمق || (الفاظ وامثالی ایله) —mit Jemandem
برله مباحثه ، مجادله ایچك ، ادعایه کیریشمك ، بردیکرینك رأی
وفکرینی جرح ایچك || —vor Gericht اشتکا ایچك ، دعوی
ایچك || Das streitet gegen die gesunde Vernunft بوکا
هرکس کولر (آیول ، مکره) || (فع متع) Das will ich
nicht— بوکا بردیه‌جکم یوق ، خیر بن بوکا اینانمامازلق ایچیورم ،
ایچك التقام || —sich (فع مطا) = — mit Jemandem ||
die —den Mächte محارب دول .

Streitig (ـُـ ص) (31) [Streit] mit Jemandem
—sein über etwas برشی اوزرینه برله منازعه ، مجادله ،
کوروللی ایچك ، آتشمق ، چکیشمك || —er Punkt (ا م)
منازع فیه نقطه ، قبول اولنمیان ، رد اولنان ماده .

Streng (ـُ) ، بعضاً : e— (ـُـ) ایکیسیده : (ص)
(31) [قدیم آلمانجه stranki : spannend] (mild کلمه‌سنك
مقابلی) سرت ، شدید ، صیق ، آجی ، مشکل ، کسکین || قطعی ||
gegen Jemand verfahren— برینه قارشو سرت طاوراتمق ||
—, aber gerecht سرت فقط عادلانه ، آجی اما طوغری ،
حقلی || —e Kälte صیق ، شدتلی صغوق || im --sten
Winter قیشك اك شدتلی زماننده || بوروق ، قوتلی وآجی ،
سرت || —schmecken سرت ، آجی طادی اولمق .

Strenge (ـُـ ا مؤ) (55) [قدیم آلمانجه strengi]
سرتلك ، شدت ، صیق ، صقیلق ، کوجلك || قطعیلك || in
aller— کمال شدتله || (علم امراض) Harn = strenge = .

بوش ، هاپلاز گزمك ، سورتمك || (یالکز فعلیله) haben
برشیئك سطح خارجیسنه تماس ایچك ، سورمك || mit der
—Hand über (das Gesicht) الی یوزینه سورمك ||
—über etwas hin برشیئك اوزرینه طوقونمق ، الی سورمك ،
اوزرندن کچمك || (بالقلر حقنده) چفتلشمك || (فع متع)
برشیئك اوزرنده حرکت ایتدیرمك ، اوزرینه کچمك ، سورتمك ||
ein Zünd-holz صاچلرینی دوزلتمك || sich die Haare—
—an die Wand برکبریتی دیواره سورمك ، سورتمك ،
چالمق || —in die Höhe قورچه ، طراق ایله یوقاری قالدیرمق ،
یوقاری صیغامق ، طرامق || die (Geige) mit dem Bogen—
(کمان) یایله چالمق ، یایی (کمانه) سورمك || (برشیئی دیکر
برشی اوزرینه یاپیشه‌جق ، اوزرنده قالاجق وجهله) سورمك
schmieren = || Butter auf das Brot— ا کمکه یاغ
سورمك || etwas mit Farbe— برشیئه بویا سورمك =
an-streichen || برشیئك اوزرینه کورینه‌جك وجهله چیزکیلر
یاپمق || = aus-streichen برشیئی بطال ایچك اوزره چیزمك ،
بوزمق || Jemand mit Geißeln, Ruthen— کذلك :
—Jemand برینه اورمق ، کوتك آتمق ، برینی قامچی ، قیرباج
ایله دوکمك || (آوجیلق) —Lerchen اغ ایله تارلا قوشی ،
طوبغار اولامق || die Wolle— یوکی طرامق || —glatt
سیلك ، پرداخلامق ، پرداخ ایچك || (بحر) —Flagge
سنجاق ایندیرمك .

Streicher (ـُـ ا م) a. (40) (صرا . streichen) ||
(صنع) اکثریا = An-streicher || (صنع) (آلت) =
برشیئی آچقه ، ایشلتمکه مخصوص آلت || Streich = eisen
کوتك || (صرا . — = Land) .

Streif (ـُـ ا م) (38) [streifen] = Streifen .

Streif„... (‗ ...) —band (ا لا) (پوسته‌ده)
unter —band ساده‌جه باغلی اولرق || —jagd (ا مؤ) ،
—jagen (ا لا) (آوجیلق) قوپوی آوی ، سورکون آوی ||
—kolo'nne (ا مؤ) (ع) سیارقول || —licht (ا لا) ایکی
جسمك آره سندن کچوب دیکر برجسمی بالواسطه تنویر ایدن
ضیا || —wache (ا مؤ) (ع) کشفه چیقاریلان عسکر ،
کشاف (قول) || —wunde (ا مؤ) خفیف یاره ، صییرمه .

Streifchen (ـُـ ا لا) b. (40) Streif(en) کلمه‌سنك
صورت تصغیریه‌سی) اوفق ، انجه شرید ، اکسز ، انجه زه ||
انجه قماش چوبوغی .

Streifen (ـُـ ا م) b. (40) [قدیم آلمانجه striifan]
عمومیتله : (انجه واوزون پارچه ، شی) باغ ، شرید ، صارغی ||
زه || (معدندن انجه باغ) قوشاق || خط ، زه || قیرباج وامثالی
برهسی ، چوروکی || اوق ، درین چیزکی .

Streifen (ـُـ فع متع) و — sich (فع مطا) a. (31)
[قدیم آلمانجه strûfan] شرید ، اولوق وامثالیله تجهیز
ایچك ، مجهز اولمق || [اورته آلمانجه stroufen] کذا
(فعلا+) بلا واسطه تماس ایچك ، طوقونمقسزین نفوذ اجرا ایتمك
—an etwas, —etwas خفیفجه طوقانمق ، اوستون کوری
کچمك ، اوزرندن سوروروب کچمك ، سیلوب کچمك || (مجا)
Das streift an Frechheit بوشی عارسزلق ، یوزسزلکی براز
اوخشار ، بوکا طوغریسی صیقلزلق ، یوزسزلك دیرلر ||
(برشی چیقارمق) —den Ring vom Finger یوزوکی

—(für Vieh) [streuen] ㊾ (ـُ ا مؤ) **Streu**
حيوانك آلتنه سريلان صمان، كوبره وصاڑه|| يتاقده اويومبان
كسه ايچون اوت منذر .
|| توز حالنده طوز (ا لا) —salz (ـــ) **Streu,, ...**
|| stroh— (ا لا) (اوت) مينذر ايچنه طولديريلان اوت
zucker— (ا م) توز شكرى .
[قديم آلمانجه ㉑ a. (ـَـ فع متع وفع لا +) **Streuen**
strewjan = لاتينجه ste'rnere] سرپمك، سرپه‌رك آتمق،
صاچمق، اككك، طاغتمق || —Blumen auf den Weg يوله
چيچك آتمق، صاچمق وياخود: —den Weg mit Blumen
Salz (Pfeffer, Zucker)—|| يولى چيچكله (آتوب) طولديرمق
طوز، بيبر، شكر اككك || (زرا) —Mist كوبره آتمق،
قويمق || —den Kühen ايناكلرك (يتاق ايچون) آلتلرينه
كوبره، اوت سرمك || (مجا) نشر ايتمك، طاغتمق، يايمق .
—mit der Feder [streichen] ㉘ (ـُ ا م) **Strich**
قلمله ياپيلان چيزكى || (مجا) in einem— برچريده، بلا
فاصله، برچكيشده|| خط || einen— unter etwas machen
برشيئك آلتنه برچيزكى چكمك || (مجا) كسمك، بتورمك ||
er hat keinen —gethan هيچ بر ايش كورمدى، برچيزكى
بيله چكمدى، برحرف بيله يازمدى|| —durch etwas machen
برشيئى بوزمق، چيزمك، ابطال ايتمك || (مجا) Das macht
uns einen —durch die Rechnung بو بزم حسابمزى بوزدى||
جامده طمارلى، چيزيكلى محل || چيزكى، كتابه، زه || طرف،
دائره|| (مجا) (عمو) einen Hieb haben=einen— haben ||
طمار، يول، الياف، خاو(استقامت) gegen den— bürsten
خاوك ترسنه سوپورمك || —der Luft هوانك كيديشى ||
(طويلى اوچان قوشلر) كومه|| (مجا) auf den— gehen
قارى آوينه چيقمق، قارى پشنه دوشمك، آرامق، قارى يه
دوزاق قورمق || بالقلرك يمورطه وقتى || هنوز يمورطه دن
چيقمش بالق || سورمه، دلك، حيله || —mit der Bürste
فورچه ايله سپورمه || strich (streichen فعلنك زمان حال
ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .
Strich,, ... (ـــ) —zeit (ا مؤ) قوش كيچيمى زمانى||
—mani'er (امؤ) (عسكرى خريطه‌لرنده) طرامه (اصولى) ||
—regen (ا م) شوراده بوراده ياغان ياغمور|| —weise (حا)
چيزكى ايله، چيزكيلى اوله‌رق|| بعض نقاطده اوله‌رق، منطقه
منطقه، طرق بطرف|| es regnet —weise طرف طرف ياغيور||
(قوشلر حقنده) —weise (ziehen) كومه كومه كچمك .
اوزريسنه [Strich] ㉑ a. (ـَـ فع متع) **Stricheln**
اوفق خط ويا چيزك يامق .
streichen : strich [قديم آلمانجه ㉘ (ـُ ا م) **Strick**
كلمه‌سنه منسوب] ايپ، حبل || Fallstrick= (آوجيلق)
كوپك وامثالنه باغلانيلان ايپ، قايش(=Fang-Leine) ||
(مجا) (عمو) —durchtriebener ايپسز، يرامز، چاپقين؛
—kleiner كلفالى .
Strick,,... (ـــ) —muster (ا م) اوركى اورنكى|| —
arbeit (چوراپ وامثالى كبى) اوريله‌رك ياپلقده اولان شى،
اوركى ايشى || —haken طيغ || —leiter (امؤ) ايپ نردبان .
streehan [قديم آلمانجه ㉑ a. (ـَـ فع متع) **Stricken**
verknüpfen [الخ (einen Strumpf) چوراپ وصاڑه
اورمك || = schlingen .

[stri'gil(is) [لاتينجه ㊵ a. (ـَـ ا م) **Striegel**
اكثريا (ا مؤ) (باركيرى تميزلمكه مخصوص) قشاغو || انسان
ايچون (—Bade) فورچه، كيسه، ليف .
[Striegel] ㉑ a. (ـَـ فع متع) **Striegeln** حيوانات
اهليه‌يى قشاغولمق، تيمار ايتمك، ال ايله اوغمق، فورچه‌لمق .
[strimo [قديم آلمانجه ㊿ (ـَـ ا م) **Strieme** ،
Striemen (ام) b. ㊵ اويوق، زه، باغ، چيزيك .
[انكليزجه ㊻ (ا م تلفظ اولنور strīke) **Strike**
عمله ' ايشنى ياطيرديسى، تعطيل عمليات .
Strikt (ـُ ص) ㉑ [لاتينجه] سرت، شديد ؛ قطعى ؛
صيق ؛ تام ؛ جدى .
[Streif = آشاغى آلمانجه ㊿ (ـَـ ا مؤ) **Strippe**
برشيئى باغلامغه مخصوص ايپ يوماغى، طوره‌سى || سيجيم ||
n— (جمع) آياق قابنك قولاقلرى || (پانطالونده) سوپيه .
Stritt (ـُ) (streiten فعلنك زمان حال ماضى صورتنك
برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .
: strao [قديم آلمانجه (sans pl.) ㉘ (ـُ الا) **Stroh**
—mit streuen كلمه‌سنه منسوب] صمان، حبوبات ساپى ||
(بغيو) ausstopfen صمانله طولديرمق، صمان طولديرمق ||
(Bäume) mit—umwickeln آغاجلرى صمان ساپيله صارمق ||
(حصير) صنداليه‌لك اوزرينى (Stühle) mit—überziehen
يايمق، حصيرنى كچيرمك .
Stroh,,... (ـــ) —arbeit (ا مؤ) صمان، ايكيه
حصيردن ياپيلان شى، بونكله ياپيلان ايش || —breche (امؤ)
(صنع) صمان كسمكه مخصوص ماكنه || —hut (ا م) حصير
شاپقه || —band (الا) حصير باغ، (اوزوم كوتوكارينى
باغلامغه مخصوص) ساز || (تجا) (حصير صمان كبى پارلاق)
آلتلامى شريد || —flasche (ا مؤ) حصيرلى (شيشه) ||
—halm (ام) صمان چوپى || —junker (ام) كويى كبارى،
كويلى اصيلزاده || —kopf (ام) (عمو) سرسم قفا (لى كمسه)
بدلا || —mann (ا م) اوتدن ياپيلان انسان شكلى (كذا
سيماسى) ، (باغچه وامثالنه قونيلان) قوش قورقودان ،
قورقولق || (ويست اويوننده) مور (=Blinder) || —
ich bin || موقت بكار (ام —wittwer) ، (امؤ) wittwe
—wittwer حرمم اوده يوق ، شمديلك بكارم .
[Stroh] ㉔ (ـَـ ص) **Strohe(r)n** اوتدن، صاپدن
(كذا طاپاكيان برشى حقنده مجازى اوله‌رق) || (مجا) طاتسز،
جان، روح صيقيجى .
[انكليزجه stroll كلمه‌سنه ㉘ (ـُ ا م) **Strolch**
منسوب] سرسرى، خرسز، كوندوز كلاهلى كيجه صلاحلى
سرسرى .
strôm straum [قديم آلمانجه ㉛ (ـُ ا م) **Strom**
[sich fort-bewegende Wasser-masse (سير سريع ايله
آقان) نهر || سيل || —im Meere دكزده اولان آقينتى ||(حكمه)
—ele'ktrischer جريان الكتريق || (پك كثرتلى وصيق اولان
انسان غلبه‌لغى) غلبه‌لق || Ströme Blutes سيل كبى
آقان قان، قان آقينتيسى، سيلى .
Strom,,... (ـــ) —ab (ـــ) —abwärts
(ـــ) (حا) (بحر) آقينتى آشاغى || —auf (ـــ) ،
—aufwärts (ـــ) (حا) (بحر) آقينتى يوقارى، آقينتى يه

قارشو|| (es regnet) —weise (حال) سیل کبی ، طالغه کبی || —weise سیل کبی یاغمور یاغییور || —zeit (ا مؤ) ، خصوصیله (آشاغی آلمانجه) —tid (ا مؤ) زراعت تحصیلی سنه‌لری .

Strömen (ـّ فعلا ±) a. (21) [Strom] بیوك بیوك طالغه ایله ، چوق مقدارده آقمق ، سیل کبی آقمق || Thränen—aus seinen Augen (اوتك) کوزلرندن یاشلر سیل کبی آقییور ، کوزینك یاشی سیل کبی آقییور || Das Volk strömt nach (dem Schauspielhause) اهالی (دوام اوینانان) تیاترویه قوشیورلر ، آقین آقین اورایه کیدییورلر .

Stromer (ـّ ا م) a. (40) [Strom] (عمو) بدوی الشبی ، کوجبه‌جی عمله || (آشاغی آلمانجه) زراعت مفتشی یماغی ، چفتیلك تحصیل ایدن طلبه .

Strömung (ـّ امؤ) (49) [strömen] آقینتی، جریان|| reißende— شدتلی آقینتی .

Strotzen (ـّ فعلا+) c. (21) [اورته آلمانجه strotzen [angeschwollen sein بوشی ایچـون ، von etwas— برشیدن طولایی قبارمق، بوبورلنمك || von Hochmuth— کبردن قبارمق، عظمتدن کچلنمك|| voll d— چاتلایه‌جق کبی شیشمش ، قبارمش، پاطلایه‌جق کبی .

Strudel (ـّ ا م) a. (40) [قدیم آلمانجه strëdan [wallen برصویك کیرداب محلی، کرداب، (بحر) سرت آقینتی، قیبی آناقوری|| —der Vergnügungen امواج ذوق وصفا|| —der Geschäfte ایش،مشغولیت کورولتیسی|| ایچی دیجلی، طاتلیلی صارمه کوزلمه .

Strudeln (ـّ فعلا±) a. (21) [Strudel] دونه‌رك قایناپه‌رق حرکت ایتمك || کوپورمك ، قایناپمق ، فوقوردامق || آنافور یاپمق || آلا بیلدیکنه ، کوزی قبالی کیتمك .

Strumpf (ـّ ا م) (31) [اورته آلمانجه strumpf= [Stumpf چوراپ|| kurzer— قیصه قونجلی چوراب || sich rasch auf die Strümpfe machen (عمو) (مجا) درحال یوله چیقمق، سرعتله کیتمك || صاووشمق .

Strumpf„ ... (ـّ ..) —stuhl (ا م) (صنع) چوراپ دستکاهی|| —band (ا لا) دیز باغی، چوراپ باغی|| —hose (ا مؤ) آیاقلری کندندن پانتالون || —waaren (جمع مؤ) چورابجی اشیاسی || —wirker = Stuhl (ا م) (صنع) چورابجی ، چوراب دستکاهی .

Strunk (ـّ ا م) (31) [اورته آلمانجه strune] (لحنه وامثالی نباتاتك قالی‌صاپی) قوچان|| بر آغاجك (کوکی) کوتوکی، کودەسی .

Struppi(e)rt (ـّ ص) (21) [فرانسزجه estropié] —e Beine (قروسیتده) بوزلمش، خراب اولمش، سقطلنمش (حیوان) باجاغی .

Struppig (ـّ ص) (21) [قدیم آلمانجه striopan] (صاچ‌حقنده) قارمه قاریشیق، دوزنی بوزولمش، بریرینه کیرمش.

Struwwel„ ... (ـّ...) (عمو) =Strupp..... || —kopf (ا م) صاچلری طاراغامش باش .

Strychnin (ـ ch ـ ا لا) (38) [روم] (کیم) جوز مقیئدن چیقاریلان قوتلی زهر ، استریکنین .

Stubbe (ـّ ا مؤ) (55) آغاج کوتوکی .

Stübchen (ـّ ا لا) b. (40) (Stube کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) اوفق اوطه ، اوطه‌جق ، حجره || [اورته‌لاتینجه stopa] (ایالت لسانی) (اوچ الی درت لیتره‌لك مایعات اولچیسی) اشتوپچن .

Stübchen=Vermiethen (ـّـّـّ ا لا) b. (40) (sans pl.) —spielen (چوجقلر اویونلرندن) کوشه‌قاپماجه اوینامق .

Stube (ـّ امؤ) (55) [ایتالیانجه stufa ؛ Badestube مرا ، انکلیزجه stove] اوطه || (معما) ایسقره || = Brunnen=stube .

Stuben„ ... (ـّ...) —ältester (ا م) ، =auf— (ا م) اکثریا (ع) قغوش‌قدملیسی|| —arrest (ا م) اکثریا (ع) اوطه وقشله بندلك (محبوسیتی) خفیف حبس ، کوزحبسی ، اذنسزلك || —gelehrte(r) معلومات ومعاملات عملیه وخارجیه‌یه وقوف‌اولمیان|| —mädchen (ا لا) یوقاری خدمتجیسی ، خصوصی قیز || —uhr (ا مؤ) آصمه ساعت ، اوطه ساعتی .

Stüber (ـّ ا م) a. (40) [فلمنکجه stuiver] (پاره نوعی) ستوور || Nasen=stüber= .

Stuck (ـّ ا م) (56) (sans pl.) [ایتالیانجه] (معما) مرمر صیوا .

Stück (ـّ ا لا) (38) [قدیم آلمانجه stucchi ؛ stechen کلمه‌سنه منسوب] (برشیئك پارچه‌سی، جزئی اوله‌رق) پارچه ؛ (تمام برشی فرض اولنه‌رق) پارچه ، قطعه ، عدد ، دانه || sein : یاخـود aus einem —bestehen یکپاره اولمق || —für— پارچه‌پارچه ، بربربر، دانه بدانه || ein gut(es)— زورلو،کوچ برایش|| پارچه، جزؤ، قسم||—Butter Arbeit یارم اوقه‌لق بر اوقه‌لق ویا . . لق ، برتکرلك تره یاغی || wieviel Fische? نقدر بالق، قاچ‌دانه؟ : —acht سکزدانه|| —Feldes بر پارچه تارلا || (برشه واقع اولان شی) وقعه ، حکایه || in allen —en هرنقطه‌ده ، هرجهتدن || (همان متروك) طوپ .

Stück„ ... (ـّ...) —arbeit (ا مؤ) (صنع) دانه ایله یاپیلان ایش || —weise (حا) دانه ایله ، پارچه پارچه .

Stückeln (ـّ فعـ متعـ) a. (21) [Stück] پارچه پارچه آییرمق ، یارام پارچه ایتمك ، پارچه‌لره افراز ایتمك ، بولمك || (صنع) (الچه‌ی) = aus-stückeln .

Stücken (ـّفعـ متعـ) a. (21) [Stück] پارچه قویمق، یامه‌لمق = stückeln .

Stuckern (ـّفعلا+) a. (21) (عمو) صارصمق، صاللامق، (صاللانتی) صالینتی یاپمق .

Stückig (ـّ ص) (24) پارچه‌لی ، یامه‌لی || groß— بیوك پارچه‌لی .

Student (ـّ ا م) (49) [لاتینجه]، —in (ا مؤ) (50) طلبه ، طالبه || —der Rechte حقوق تحصیل ایدن طلبه .

Studenten„ ... (ـّ...) —blume (نبا) تلاقی الوراق ابوالمسك، اوچ یاپراقلی عنبرچیچکی .

Studi-e (ـ (ـ) ـ ١ مؤ) (53) [لاتينجه] برورسامك مشق ايتديكى رسم پارچه‌سى ‖ n— جمعى اولوب Studium دن كلور) .

Studien,... (ـ... (ـ) ـ) „Studium" ‖ —kopf (١ م) برورسامك مشق اوله‌رق چالشديغى ياپديغى (انسان) قفاسى ‖ —rath (١ م) انجمن دانش، مجلس معارف ‖ مجلس معارف، انجمن دانش اعضاسى .

Studi(e)r,... (ـ...ـ) —lampe (١ مؤ) قلم اوطه‌سى، مطالعه خانه وامثالنه قونيلان (اوزرى شمسيه‌لى) لامپه ‖ —stube (١ مؤ)، —zimmer (١ لا) مطالعه‌خانه، مذاكره خانه .

Studi(e)ren (ـ فه لا+، وفه متع) a. (21) برشيئه چالشمق، برشى اوكرنمك، تحصيل ايتمك ‖ —etwas برشيئى اوكرنمك، تحصيل ايتمك، برشيئه چالشمق ‖ auf etwas— برشيئله مشغول اولمق، برشيئى بولمق، كشف ايتمك، عقل ايرديرمك ايچون اوغراشمق ‖ فه مطاوعت اوله‌رق : —sich blaß چالشمقدن صولوب صرارمق، پك چوق چالشمق ‖ Jura وياخود: die Rechte— حقوق تحصيل ايتمك، حقوقه چالشمق ‖ was studirt er ? اونه تحصيل ايديور ؟ (قنغى مسلكه سلوك ايده‌جك) .

Studio (- (ـ) ـ ١ م) (56) (عمو)، Studiosus (ـ (ـ) - ١ م) (45) و (57) [لاتينجه] = Stud'ent .

Studium (ـ(ـ) ـ ١ لا) (44) [لاتينجه] تحصيل، تتبع، برشيئه چالشمه، برشيئله اوغراشمه .

Stufe (ـ ١ مؤ) (53) [قديم آلمانجه stuof : Staffel كلمه‌سنه متعلق] بر نردبانك بصماغى، قدمه‌سى، آياغى ‖ درجه، فاصله ‖ (Rang)— سلسلهٔ مراتب، رتبه‌لرك برينك ديكرينه نظراً درجه‌سى ‖ (معدن قويولرنده) مارقه، چتله .

Stuhl (ـ ١ م) (38) [قديم آلمانجه stuol : stellen كلمه‌سنه عائد؛ مرا. بوشمياجه Tisch معناسنه اولان stul] صنداليه، كرسى، اسكمله ‖ Kirchen-stuhl = ‖ Nacht-stuhl = zu —e gehen طيشارى، آياق يولنه جيقمق ‖ Stuhl-gang = ‖ Web-stuhl = .

Stuhl,... (ـ...) —bein (١ لا) برصنداليه، اسكمله‌نك آياغى ‖ —drang (١ م) دفع حاجت احتياجى، بونك ويرديكى صيقينتى، صيقيشمه ‖ —flechter (حصير) صنداليه اورن، اسكمله يابان، صنداليه‌جى ‖ —gang (١ م) دفع حاجت ايتمه ‖ آياق يولنه كيتمه، طبيعت ‖ —geld (١ لا) صنداليه كيراسى، اسكمله پاره‌سى ‖ —herr (١ م) حاكم، قاضى، محكمه رئيسى .

Stulle (ـ ١ مؤ) (53) (شمال لسانى) (عمو) اوزرينه تره ياغى سورلمش اكمك ديلمى .

Stulp، Stülp ايكيسيده (ـ ام) (38) [آشاغى آلمانجه] بوكولمش شى، اكرلمش يوكنار، پرواز، شاپقه كنارى .

Stulpe، Stülpe ايكيسيده (ـ امؤ) (53) =Stulp ‖ على الخصوص (چزمه حقنده) چزمه‌نك طيشارى چوريلان پارچه‌سى ‖ قپاق، اورتو .

Stülpen (ـ فه متع) a. (21) [Stulp] چويرمك، صيغامق، ترسنه چويرمك، دونديرمك، ايچى طيشنه چيقارمق، اوزرينه دويرمك ‖ [Stülp] einen Topf— برچوملكك، قاوانوزك آغزينى قپامق، اورتمك .

Stumm (ـ ص) (21) [قديم آلمانجه stum : an der Stimme ganz stockend : مرا. stammeln] ديلسز، ابكم، اخرس ‖ ein Stummer, eine Stumme برديلسز (اركك، قادين) ‖ —es(e) اوقونماز، صداسز (e) حرف، —es(h) اوقونماز (h) حرف، (h) موثة .

Stummel (ـ ١ م) a. (40) [مرا. ver-stümmeln] اوج، كوت محل ‖ كسلمش عضو .

Stummheit (ـ ١ مؤ) (49) (sans pl.) [stumm] ديلسزلك، ابكملك (كذا مجازى: سكوتيلك) .

Stümpern (ـ فعلا+ وفه متع) a. (21) [Stümper يوده اورته آلمانجه stumben دن مأخوذ verstümmeln] كوتو، دقتسز ياپمق، يارم ايش كورمك، كورديكى ايشى آغزينه يوزينه بولاشديرمق ‖ auf einem Instrume'nt— برچالغى‌يى چالمجغم ديه تاجيرداتمق، داقيرداتمق، فناچالمق، اوتديروب طورمق .

Stumpf (ـ ص) (24) [قديم آلمانجه stumph] (Stumpf) [scharf كلمه‌سنك مقابلى] كور ‖ (spitz كلمه‌سنك مقابلى) كوت، اوجسز، اوجى صيورى اولميان ‖ —e Nase برون ‖ —e Stoß-Rapi'ere اوجلرى دوكمه‌لى مچ ‖ —er Winkel زاويهٔ منفرجه ‖ كورلنمش، كورلدلمش، آشيندرلمش، آشينمش ‖ (فكر، ذهن وامثالى حقنده) كورلمش، قوتى غائب ايتمش : طونوق، پوت كبى، حسسز، طويغوسز، طاش كبى، اودون كبى .

Stumpf (ـ ١ م) (31) [قديم آلمانجه stumph] = Stummel ‖ —(Baum-) آغاجك كوتوكى، كوده‌سى، كوك طرف ‖ (مرا. Stiel) .

Stumpf,... (ـ...) —kegel (١ م) (رياضيات) مخروط ناقص ‖ —fuß (١ م) كوت، ياصى آياق ‖ —sinnig (ص) سرسم، شاشقين؛ بوناق ‖ —zahn (١ م) كور، آشينمش ديش، قيريق ديش .

Stund متروك اولوب بعضاً دها شعرده مستعملدر (stehen فعلنك زمان حالنك ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى اولوب stand اوله‌رق دها زياده مستعملدر) .

Stunde (ـ ١ مؤ) (53) [قديم آلمانجه stunta] ساعت ‖ von—zu— ساعت بساعت؛ ساعتدن ساعته ‖ in der elften— اون برنجى ساعتده، ساعتك اون برنده : (مجا) كچ وقتده، صوك ساعتده ‖ (مسافه، يول مقياسى اوله‌رق ٤/٣ ٣ الى ٤ كيلومتره) فرسخ ‖ (ساعتله اوقونان درس) englische— انكليزجه درسى ‖ (außer dem) Hause —n geben im اونده (خارجده) درس ويرمك ‖ —halten مكتبده درس ويرمك، درسه دوام ايتمك، درسى اولمق .

Stunden (ـ فه متع) b. (21) [Stunde] Jemandem eine Summe— برپاره‌نك اعادهٔ تأديه‌سى خصوصنده برشخصه وعده، مهلت ويرمك .

Stunden,... (ـ...ـ) —glocke (١ مؤ) ساعتى اشاعه ايدر، ساعت باشنده چالار چاك ‖ —lang (ص) ساعتلرجه دوام ايدن، سورن، وقوع وياختامنه دكين ساعتلر كچن ‖ —weiser (١ م)، —zeiger (١ م) ساعت ايره‌سى، عقربى .

Stündig (ـ ص) (24) [Stunde] برساعتلك ‖ برقرصعلق ‖ اعداد ايله برلكده شوقدر، بوقدر ساعتلك : —drei اوچ ساعتلك .

aus dem(Zimmer)—|| قوجاغنه (آياقلرينه) آتلق، قپاتمق
sich) (برتيجى برحيوان حقنده) || قيودن طيشارى فيرلامق
sich || تورى، شكارى اوزرينه آتيلق auf seine Beute—
blindlings in die Gefahr— كوركورينه كنديني تهلكه‌يه
آتمق، بيله بيله تهلكه‌يه آتلق || sich in Kosten— مصارفه
دوچار اولمق || (فه متعه) آتمق، فيرلاتمق، يووارلامق، باشيه
كولديرآتمق || —(einen Krug) بر(بيوك) قدحى بوشالتمق،
ايچمك || (مجا) —die Kasse قاصه‌يى يوقلمه اتمك، حسابنه
باقمق، تفتيش اتمك || —einen Deckel über einen Topf
برقپاغى برچوملك، قاواتوز اوزرينه اورتمك، قپاتمق || (زوا)
ديكلمك اوزره برآتلمش يرتولابى، اراضى‌يى، ايشلمك .

Stute (ـٌـ ا مؤ) ⑤ [قديم آلمانجه stuot Gestüt]
قيصراق، ديشى باركير .

Stuterei (ـٌـ ـٌـ ا مؤ) ㊾ = Ge-stüt .

Stuttgart (ـٌـ ا خا لا) ㊻ (جغر) ووركمبه رغ
قراليتنك پاى تختى اولان اشتوتغارت شهرى .

Stutz (ـٌ ا م) ㊳ [stoßen] auf den— بردنبره .
Stutz„ ... (ـٌ...) —bart (ا م) يوقارى قالقيق بيق ||
—ärmel (ا م) قيصه قول (البسه‌ده) || —kopf (ا م)
صاچلارى قيصه كسلمش باش || روما ايمپراطورلرندن تيبوس
اصولنده توالت ايدلمش صاچ || (تا طبيعه) ياصى‌قفالى باليق ||
—nase (ا مؤ) قيصه، ياصى برون || —ohr (ا لا) كسيك
قولاق || قولاغى كسلمش كوپك وامثالى حيوان || —uhr (ا مؤ)
اوجاق، قونسول ساعتى .

Stütz (ـٌ ام) ㊳ (جناستيق) الده، قولده استناد وضعيتى.
Stütz„ ... (ـٌ...) —punkt (ا م) نقطهٔ استناد .

Stütze (ـٌـ ا مؤ) ⑤ [stützen] طيانمغه مخصوص‌شى،
محل، مسند، استنادگاه (كذا جلهٔسى مجازى) || (معما) دياق،
دستك .

Stutzen (ـٌ فه متعه) ‚c. ㉑ [قديم شمال لسانده
kurz stutte] كسه‌رك، قيرپاراق كچمك، كسلمك، قيصالتمق،
قيرپمق || —einem (Hunde, Pferde) die Ohren بركوپكك
(باركيرك) قولاقلرينى كسمك || —einen Baum براغاجى
بوداممق، اوجلرينى قيرپمق || كسوب بچم‌ويرمك، بربچم وشكل
ويرمك اوزره كسمك || —Jemand zu etwas (zurecht) برينى
برشيئه آلشديرمق، برينه برشى‌اوكرتمك || (فعلا+) [stoßen]
بردنبره طورمق، ايركيلمك، دورتمك || برشيئى سويلركن طوتولوب قالمق،
مبهوت اولمق، سويليه‌مامك || (باركير حقنده) قولاقلرينى ديكمك.

Stützen (ـٌ فه متعه) و—sich (فه مطا) [قديم آلمانجه
stuzzan stoßen كلمه‌سنه متعلق] برشيئك آلتنى بسلمك ||
ياپشده اورمق، دستكلمك، مسند قويمق، اتكا اتمك || —(sich)
طيانمق || den (كذلك : sich mit dem) Ellenbogen auf
den Tisch— قوللرينى، ديرسكلرينى ماصه‌يه طيامق || (مجا)
sich auf etwas— برشيئه استناد اتمك، برشيئه كووتمك ||
gestützt auf sein Recht كندى حقوقنه، حقنه استناداً .

Stutzer (ـٌ ا م) a. ㊵ . —in (ا مؤ) ㊺
[stutzen] سوسى، موده‌يى سور اركك، قادين، شيق،
سوس بدلامى .

Stutzig (ـٌ ص) ㉔ [Stutz] شاشقين، مبهوت ||
—werden بردنبره طورمق || (باركير حقنده) قولاقلرينى
ديكمك واوركمك .

Stündlich (ـٌ ص) ㉔ [Stunde] هرساعت واقع
اولان، (حا) ساعت بساعت، ساعتدن ساعته، ساعتده بر.

Sturm (ـٌ ا م) ㉛ [قديم آلمانجه sturm : stören
كلمه‌سنه منسوب] (Stille كلمه‌سنك مقابلى) خصوصيله (بحر)
فورطنه—heftiger اورقان، اوراغان || —(Gewitter-) بورا ||
بالكز (بحر) فورطنه‌لى‌هوا || (مجا) der Leidenschaften—
حدت، شدت وهوسات، تلاطم افكار وهوسات || غلبه‌لغك
ايلروپه اولان هجومى || موفقيت، فوق‌العاده تهور || im—
sein, einen — haben كورقنديلى سرخوش اولمق، بلوطكبى
اولمق || غلبه‌لق || (ع) هجوم eine Festung mit— nehmen
برقلعه‌يى هجومله ضبط اتمك .

Sturm„ ... (ـٌ...) —signal (ا لا) هجوم‌بوروسى،
اشارتى || —schritt (ا م) (ع) هجوم آديمى .

Stürmen (ـٌفعلا±) a. ㉑ [قديم آلمانجه sturman]
(فه لا+) der Wind stürmt روزكار شدتلى اسيور ||
das Wetter (يا خود : es) stürmt هواده بورا، فورطنه
وار، فورطنه چيقدى || (فه لا+) (مجا) in Jemand
—mit Bitten برينه پك زياده رجا اتمك || (فعلا+) هجوم
اتمك، آتلمق || —auf seine Gesundheit los صحتنى سوء
استعمال اتمك، صحتنه مضرت ايراث ايده‌جك صورتده حركت
اتمك || (فعلا—) هجوم اتمك، اوزرينه آتلمق، صولت اتمك ||
كورولتى اتمك، قيامت قوپارمق، اورته‌لغى بربرينه قاتمق ||
(فه متعه) خصوصيله (ع) —eine Festung براستحكامه
هجوم اتمك، هجوم ايدرك اوزرينه وارمق؛ هجوم ايله آلمق ||
—(eine Thür) برقپويى زورلامق، آرقه‌سنه دوكمك || d—
(اسم فاعل وصفت) ㉑ (ع) die Stürmenden مهاجمين.

Stürmisch (ـٌ ص) ㉑ [Sturm] فورطنه‌لى، بورالى،
شديد روزكارلى || —das Meer ist دكز فورطنه‌لى || es—
Wetter فورطنه‌لى‌هوا || (مجا) فورطنه‌لى، بلالى، كورولتيلى،
تلاشلو || مشهور، قيزغين، قودورمش || كورلتيلى، شماتةلو ياغرمجى.

Sturz (ـٌ ا م) ㉛ [قديم آلمانجه sturz Fall]
دوركه، ييقله، دوشمه، تزول || كوچه || طاقلاق قيله، طاقلاق
آتمه (كذا مجازى) || (مجا) نكبت، انفصال، كوزدن دوشمه،
ادبار، مصيبته، فلاكته دوچار اوله، انقراض || جاغليان، صو
دوشمه‌سى || (ein Glas) auf einen —austrinken برقدحى
بردن بوشالتمق، برنفسده، بر يودومده يوارلامق || (معما)
قپو ويا پنجره اوزرينه قونيلان باشلق صوكه .

Sturz„ ... (ـٌ...) —stange (ا مؤ) (صنع) باشلق
ديركى، سوكه آغاجى || —bad (ا لا) دوش || —karren (ا م)
(صنع) طوپراق، قوم، مولوز آرابه‌سى || —weg (ا م)
غايت صرپ ديك يول .

Stürze (ـٌ ا م) ㊷ [اورته آلمانجه stürze
Deckel] قپاق؛ منغال، طاوه قپاغى .

Stürzen (ـٌفعلا—) c. ㉑ [قديم آلمانجه sturzan]
شدتله دوشمك، يووارلانمق، طاقلاق قيلمق، بالاش ياندراس كيتمك ||
كوچمك، ييقلمق || (Das Pferd) ist (mit ihm) gestürzt
حيوان آنكله قياندى، دوشدى || (فعلا— وفه مطا) (آراضى
حقنده) ديك، صرپ اولمق، يوقاريدن آشاغى‌يه پك زياده
ميل ايله اتمك || (فه مطا) (sich) in Jemandes Arme
—(Jemandem zu Füßen) برينك قوللرى آره‌سنه،

Styl (ـ ا م) (38) [روم] اصول، طرز، اسلوب، انشا || alten (neuen) Styls تاریخ رومی (افرنجی) (تاریخ حقنده) || im großen —e .

Sub (ـ z حرجر) = unter .

Sub-altern (ـ z ـ) (24) [لاتینجه] مادون، کوچوك رتبه‌ده بولنان || Subalterne(r) کوچوك رتبه‌لی مأمور || Subaltern = offizier کوچوك رتبه‌ده ضابط (اکثریا ملازملر وبعضاً یوز باشی دخی داخل اوله‌رق) .

Subhasti(e)ren (ـ z فع متع) a. (21) [Subhastation] باغره‌رق صاتمق، ترکه اتمك، مزاده چیقارمق .

Subjekt (ـ y z ا لا) (38) [لاتینجه] سبب || مبتدا، فاعل || مبحوث عنه شخص ویا ماده، صدد .

Subjektiv (ـ y z ـ) (21) [لاتینجه] (فلسفه) تصوری، تخیلی، معنوی || (غرا) —es Verbum فعل لازم . Subjektes = Kasus (ـ y z ا م) (inv.) (غرا) مجرد، مرفوع .

Sublimat (ـ z ا لا) (38) [لاتینجه] (کیمیا) تسخین واسطه‌سیله تبخیر دنصکره بتکرار تصلیب ایدلمش جسم، مصور .

Submiß (ـ z ـ) (21) [لاتینجه] تابع، برینك حکم ونفوذی آلتنده بولنان، منقاد .

Sub-rektor (ـ z ا م) (43) [لاتینجه] دیرکتور ثانی، مدیر معاونی .

Subsellium (ـ z z ا لا) (44) [لاتینجه] مکتب صره ورحله‌سی، صره وماصه، قدمه‌لی مکتب صره‌سی .

Subsistenz (ـ z z ا مؤ) (49) [لاتینجه] اعاشه، اتفاق || —mittel (جمع لا) واسطهٔ تعیش، نفقه || (ع) ارزاق، ذخائر .

Subskribi(e)ren (ـ z فع متع) a. (21) [لاتینجه] auf etwas— برشیئه وضع امضا اتمك، تصدیق اتمك .

Substantiv (ـ z و ـ z ا لا) (38)، —um (ـ v ـ z ا لا) (غرا) اسم، اسم موصوف .

Substanz (ـ ا مؤ) (49) [لاتینجه] (فلسفه) جوهر، ماده، ذات .

Substrat (ـ z ا لا) (38) [لاتینجه] زمین، اساس، محل، کراسته .

Subtil (ـ z ـ) (24) [لاتینجه] انجه، دقیق || mit Jemandem sehr —umgehen müssen برینه پك زیاده دقتله معامله اتمك، بریله قونوشور، کوروشورکن پك زیاده دقت اتمك .

Subtrahend(us) (ـ) (ـ z ا م) (51) [لاتینجه] (حسابده) (Minu-end'(us) کلمه‌سنك مقابلی) مطروح .

Subtrahi(e)ren (ـ z فع متع) a. (21) [لاتینجه] (ریا) طرح وتنزیل اتمك، دوشمك، چیقارمق .

Subv(e)nieren (ـ v z فعلا+) a. (21) [لاتینجه] Jemandem— برینه یاردم، معاونت، مظاهرت اتمك .

Subventioni(e)ren (ـ) tss v z ـ فع متع) a. (21) [لاتینجه] اعانهٔ نقدیه ویرمك، اعانهٔ مخصصات باغلامق .

Succedi(e)ren (ـ فعلا+) a. (21) Jemandem— برینه خلف اولمق، برندنصکره کلمك، برینك یرینه کچمك .

Succurs (ـ z ا م) (35) (sans pl.) [لاتینجه] خصوصیله (ع) امداده کوندریلن، کلان عسکر، امداد .

Such,,.... (z ...) —eisen (ا لا) جراحلرك سونده‌سی || —hund (ا م) (تا طبیه) (آوده) قوپوی .

Suche (ـ z ا مؤ) (53) [suchen] آرامه، آراشدیرمه، تجسس اتمه || auf der— sein آرامقده اولمق، آراشدیرمق، تجسس اتمك .

Suchen (ـ فع متع، فعلا+، فع مطا) a. (21) آرامق || etwas nach— برشیئی آراشدیرمق || wen— Sie? کیمی آرایورسکز || آرامق، استمك ؟ was hast Du hier zu— نه آرایورسك بوراده؟ نه استیورسك؟ بوراده نه ایشك وارسنك؟ بوراده نه یاپیورسك سن؟ — ich habe da nichts zu اوراده نم ایشم یوق || Das hätte ich hinter(یاخود : in)Ihnen nicht gesucht بونی سزدن مأمول اتمزدم، بونی سزدن بکلمزدم، اوممازدم، سزك بومعرفتکزی بیلمزدم || آرامق طرامق .

Sucher (ـ z ا م) a. (40) [suchen] آرایان، آراشدیران || (جرا) سونده آلتی .

Sucht (ـ z ا مؤ) (47) [قدیم آلمانجه suht اولوب siech کلمه‌سنه منسوب] (جمع بعضاً Süchte) مرض، خسته‌لق، داء، سودا || fallende— = Fall = sucht صرعه || علل مزمنه‌دن حاصل اولان مرض، ضعفیت بدن، سؤقنیه، قشکسیا || مانیا، جنت، سودا، مراق !

Sud (ـ z ا م) (38) یاخود (31) [sieden] = Sod || (صنعـ) —Bier (ا لا) بردفعه‌لق یاپیله‌جق، قاینادیله‌جق مقدار بیرا .

Süd (ـ z ا م) (38) صرف برلکده دها زیاده Süden صورتی مستعملدر (ـ z) (ا م) b. (40) [قدیم آلمانجه sund = انکلیزجه south] (هر ایکی صورتی دخی (sans pl.) (صورت مخففه‌سی : . S) جنوب، جهت جنوبیه .

Süd,, ... (z ...) —amerika (ا خا لا) (جغر) آمریقای جنوبی || —wärts (حا) جنوبه طوغری، جنوب طرفنه، جنوباً || —wind (ا م) (جنوب روزکاری) لدوس، قبله روزکاری .

Sudan (ـ z ا خا لا) (56) (جغر) (صحرای کبیرك جنوبنده بولنان قطعه) سودان .

Sudel (ـ z ا م) a. (40) [اورته آلمانجه sudel اولوب Süd دن مأخوذ] چامور، بطاقلق، طورغون، صولی چامور || مردارلق، سوپروتی بیغنی، بیریکنتیسی (کذا مجازی)

Sudeln (ـ z فعلا+ وفع متع) a. (21) چاموردہ، چرکابده یووارلانمق، باتدی باتدی یاپمق، باتوب چیقمق، کیرلتمك، پیسلمك، باتیروب چیقارمق || (کوتو رسم یاپمق ویازی یازمق) آغزینه یورتیه بولاشدیرمق .

Süden (ـ z ام) b. (40) (sans pl.) (مرا . Süd) .

Süder,,.... (ـ....z) اکثریا بحریه اصطلاحی —breite (ا مؤ) عرض جنوبی .

Sudeten (ـ z) die— (جمع) (inv.) (جغر) (بوهمیا، موراویا، وشلزیا ایالتلری آره‌سنده‌کی سلسلهٔ جبال) سوده تن، سوده‌ت .

Südlich (ـ z ـ) (21) [Süd] جنوبی، جنوب طرفنده، جنوباً، قبله طرفنده واقع، کائن .

Suez (isse ـ z کذلك ze ـ z ا خا لا) (inv.) (جغر) (مصرده) سویش شهری .

Suez„... (...z ˘˘ isse) —kana'l (ا م) سويش قنالى .

Sühne (ـَـ z ا مؤ) (55) [قديم آلمانجه suona] اصلاح بين ، تأليف بين : بارشمه ، اوزلاشمه .

Sühnen (ـَـ فه متع) .v ㉑ [قديم آلمانجه suonan] —etwas برشيئك عذابنى چكه‌رك ايو ياپمق ، ايولشديرمكه ، اوزلاشديرمغه چالشمق .

Suite (sui'tě ا مؤ) (55) [فر] معيت ، اوكان معيت ، حشم ، خدم .

Sulphat (ـَ ˘ z ا لا) ㊳ (جفر) (كيميا) حامض كبريت ايله بر اساسدن مركب ملح ، كبريتيت ، صولفاتو .

Sultan (ـَ ˘ z ا م) ㊳ وبعضاً .a ㊷ [عر] سلطان ، حكمدار ‖ —(Groß =) سلطان اعظم ، عثمانلى پادشاهى ، ذات اقدس حضرت شهريارى ، شهنشاه .

Sultanat (ـَ ˘˘ z ا لا) ㊳ [Sultan] سلطانلق ، بر پادشاهك حكومتى ‖ سلطنت شاهانه ، حشمت حكمدارانه ‖ برسلطان ، حكمدار طرفندن اداره اولنان حكومت ، مملكت .

Sülze , Sulze ايكيسيده (ـَـ z امؤ) (55) [قديم آلمانجه sulza] صالاموره ، طوزلى صو ‖ (يمكده) يماك تربه‌سى ، صالچه ‖ پلته ، پاچه ، بر يمكك طوكديرمه‌سى ، بونكله صارلمش ات ‖ خنزير ژله‌سى ‖ صالاموره .

Sumach (ـَـ z ا م) (56) [عر] سماق آغاجى (Schmack =) .

Summa (ـَـ z ا مؤ) (54) [لاتينجه] = Summe ‖ اكثريا بالكز (حا) اولەرق مستعمل‌در : in— جمعاً (يكون) .

Summand (ـَـ z ا م) (51) [لاتينجه] (ريا) برمقدار ، بريكونك اجزاسى .

Summarisch (ـَـ ˘ z ص) ㉑ [لاتينجه] قيصه ، مختصر ، مجمل ، زبده .

Summe (ـَـ z ا مؤ) (55) آقچه ، مبلغ ‖ يكون ، حاصل جمع .

Summen (ـَـ z فه لا + وفه متع) .a ㉑ (آرى حققنده) طازلامق ، زوم زوم ايتمك (كذا مجا) ‖ (چاك حققنده) طنين انداز اولمق ، اوتمك ‖ —ein Liebchen مرلدانه‌رق برشرق سويلمك ‖ [Summe] (فه متع) (اكثريا : summi(e)ren) جمع ، يكون ايتمك ، طوپلامق .

Summi(e)ren (ـَـ ˘ z فه متع) .a ㉑ (مرا . summen) .

Sumpf (ـَ z ا م) ㉛ [قديم آلمانجه sumft كلمه‌سى اساسندن مأخوذ] بطاقلق ، بطاقلق اراضى .

Sumpf„... (...z ˘ ˘) —boden (ا م) بطاقلق ير ، طوپراق .

Sümpfer (ـَ z ا م) .a ㊵ (صنع) [Sumpf] (طوغله‌جيلقده) چامور يوغوران عمله .

Sumpfig (ـَ z ص) ㉑ [Sumpf] بطاقلق حالنده ، بطاقلقلى ، بطاقلق اولان .

Sumsen (ـَ z فه لا +) .c ㉑ = summen زوم زوم اوتمك ، ويزلامق .

Sund (ـَ z ا م) ㊳ [آنغلو ساقسونجه sund schwimmen] بوغاز ، كچيد ‖ على الخصوص (جغر) —zwischen See-land und Schweden اسوج ايله (زه‌لاند) آطه‌سى آره‌سنده‌كى زوند ، سوندا بوغازى .

Sünd„... (...z ˘ ˘) —fluth (ا مؤ) „ Sind “ = flut (= دنغرق) طوفان ‖ los— (ص) (امور دينيه‌ده) خطادن منزه ، منزه عن الذنوب ، لايخطى .

Sünde (ـَـ z امؤ) (55) [قديم آلمانجه sunta : مرا . قديم نورد لساننده synja verjagen] گناه ، ذنب ، قباحت ، معصيت ‖ ich hasse ihn wie die— اونى گناهم قدر سومام .

Sünden„ ... (...z ˘˘ ˘) —geld (ا لا) حلالندن گلميان ، حرام يولنده قزانيلان پاره ‖ lust— (ا مؤ) هوسات شهوانيه ، نفسانيه ، گناه ايشلمكه اولان ميل .

Sündigen (ـَ ˘ z فه لا +) .a ㉑ [sündig] was habe ich gesündigt ? بن نه گناه ايشلدم ؟ نه قباحت ياپدم ؟ نم نه قباحتم ، نه گناهم وار ؟ بن نه ياپدم ؟

Sündlich (ـَـ z ص) ㉑ (افعال وحركات حققنده) جرم وتهمتلى ، قباحتلى ، جنايتلى ، ممنوع ، غير جائز ، حرام ، منهى ‖ دينسز ، گناهكار .

Sung (ـَ z) (متروك اولوب singen فعلنك زمان حالنك ماضى صورتى برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Sunnit (ـَ ˘ z ام) (51) Schi-it كلمه‌سنك مقابلى) سنى .

Super„... (...z ˘ ˘ ـَ) [لاتينجه] (ober„... über„...) .

Superkargo (ـَ ˘ ـَ z ا م) (56) [اسپا] (تجا) اوزاق برمحله گوندريله‌جك اموال تجاريه‌نك كمى‌يه تحميل وايجاب ايدن محلرده صورت بيع واخراجنه نظارت ايتمك اوزره مال صاحبى طرفندن تعيين اولنان وكيل .

Superlativ (ـَ ˘ ـ z و ـ ـَـ ا م) ㊳ كذلك

Superlativus (˘ v ـَـ ˘ ـَ z ا لا) (57) [لاتينجه] (غرا) مبالغه صورتى ، صيغهٔ مبالغه .

Super-Oxyd (ـَ ـَ ـ z ا لا) ㊳ [لاتينجه ويونجه] (كيميا) الك زياده مولد الحموضه‌يى حاوى حمض ، حمض الخير .

Suppe (ـَ z ا مؤ) (55) [قديم آلمانجه supphan schlürfen ‖ saufen كلمه‌سنه منسوب] چوربا ‖ Jemand auf einen Löffel —einladen برينى (برقاشيق چوربايه) يمكه دعوت ايتمك (عو) (مجا) Jemand schlagen, daß die rothe —herausspritzt برينى بكمزينى آقيدنجه‌يه (يرطرفى قانادنجيه) قدر دوكمك ‖ Jemandem die —versalzen برينك آغزينك طادينى ، كيفنى قاچيرمق ، بوزمق .

Suppediti(e)ren (ـَ ˘ ـَ ˘ z فه متع) .a ㉑ [لاتينجه] —Jemandem etwas برينه اعانةً برشى ويرمك ، بولمق ، تدارك ايتمك .

Suppen „ ... (...z ˘ ˘) —löffel (ا م) يمك ، چوربا قاشيغى ‖ چوربا طاغيتمغه مخصوص قاشيق ، چوربا ، سفره كفچه‌سى ‖ schüssel— (ا مؤ) چوربا كاسه‌سى ، قاپ ‖ topf— (ا م) درين طباق ‖ teller— (ا م) چوربا كاسه‌سى ؛ كذلك درونده چوربا اولديغى حالده : (بر) كاسه چوربا .

Suppicht , suppig ايكيسيده (ـَ z ص) ㉑ چوربايه بكزر ، صولى .

Sylbe (ــ z ١ مؤ) (53) [روم] (غرا) هجا || ich verstehe keine — davon بن بوندن برحرف (بيله) آكلاميورم .

Syllabi(e)ren (ــ z فه متع وفعلا+) (21) هجالمك .

Sylphe (م z ـ) ، **Sylphide** (ــ م z ـ) ايكيسيده: (١ مؤ) (53) [روجه Motte silphe دن مأخوذ لاتينجه] قرون وسطى مصالرنده هواده بولندقلرينه اينانيلان پريلر .

Sylvester„... (ــ... v ـ z) —abend (١ م) (آلافرانقه ٣١ كانون اول) صن زيلوستر .

Sym„... (z ــ...) [روم] **sym**„... (mit...=) .

Symbol (ــ z ١ لا) (38) [روم] علامت ، اشارت ، مثال مجسم ، تمثال .

Symmetrie (ــ z ١ مؤ) (53) (*sans pl.*) [روم] تناسب ، موازنه ، تناظر .

Sympatie (ــ z ١ مؤ) (53) (طب) (قوهٔ خفيه) طبيعت اويغونلغى || توجه ، ميل ، خوشلانمه ، يلديزباريشقلق .

Sympatisi(e)ren (ــ z فه لا+) a. (21) [روم] mit Jemandem— برندن خوشلانمق ، قلبا سومك ، يلديزى باريشيق اولمق ، قان قاينامق .

Symptom (ــ z ١ لا) (38) [روم] (علم امراض ، طب) عرض ، علامت مرض .

Syn„... (z ــ...) [روم] (mit =) .

Synagoge (ــ z ١ مؤ) (53) [روم] خاورا .

Synalöphe (ــ م z ١ مؤ) (53) [روم] (غرا) ايكى حرف صدانك با تركيب برهجا تشكيل ايتمارى .

Synchronismus (ــ k ـ z ١ م) (*inv.*) [روم] وقايع مختلفه‌نك عينى وقتده جريانى ، تصادف تاريخى .

Syndikat (ــ z ١ لا) (38) [روم] برهيئت شركت ويا جماعتك كندى افراد واعضاسندن برينه ويرديكى وكالت ومرخصيت || برمقلس آلاجقلرينك تعيين ايتدكارى وكيلك صفت وكالتى .

Synkope (ــ z ١ مؤ) (53) [روم] (غرا ، موسيقى ، علم امراض) بركلمه‌نك اورته‌سندن برحرف حذفى || يواش برصله باشلانيلان خفك يوكسك صله تمديدى ويونك اشارت مخصوصه‌سى || بايلمه ، غشيان ، غشى .

Synod (ــ z ام) (38) [روم] der heilige— روسيه‌ده مجلس كبير روحانى .

Synonym (ــ z ـ) (24) و **Synonym** (١ لا) a. (42) معنالرى بر اولان كلمه‌لر ، مترادف ، هممعنى ، مشترك المعنى .

Syntax (ــ z ياخود ــ z ١ مؤ) (49) [روم] نحو ، علم معانى ، كذلك: نحو ، علم معانى كتابى .

Synthese (ــ z ١ مؤ) (53) [روم] (منطق ، كيميا ، ريا) تركيب وتأليف || برجسمك حل اولنمش اجزاسنك تكرار جمعى ، تركيب || اوجه اثبات اولنمش مسئله‌لر واسطه‌سيله ديكرينك اثباتى .

Syphilis (ــ م z ١ مؤ) (*inv.*) (*sans pl.*) [روم] (علم امراض) داء الافرنج ، فرنكى .

Syri-en (ـ) (ـ) ـ z ١ خا لا) (53) (جغر) آسياده سوريه قطعه‌سى .

Syrup (ــ z ١ م) (38) = Sirup .

Supplement„... (ــ... z) —winkel (١ م) (ريا) زاويهٔ متممه .

Supplik (ــ z ١ مؤ) (49) [لاتينجه] = Bitt=schrift.

Supplikant (ــ z ١ م) (51) [لاتينجه] —in (١ مؤ) (50) = Bitt=steller(in) .

Supplizi(e)ren (ــ z فه لا+) a. (21) [لاتينجه] Jemand um etwas— = ansuchen رجا والتماس ايتمك .

Supponi(e)ren (ــ z فه متع) a. (21) فرض ايتمك ، قياس ايتمك ، طوتمق .

Supra (ــ z حا) [لاتينجه] = oben يوقارى ، يوقارى يه ، يوقاريدن .

Surren (ــ z فعلا+) a. (21) [لاتينجه susurra're] ويزيلدامق ، ويزلدى ايتمك ، پسدن ترنم ايتمك .

Surrogat (ــ z ١ لا) (38) معادل ، مقابل ، مماثل ، بدل ، ذكرى بر اولان اشيا ، اجزا .

Suse (ــ z ١ مؤ) (53) (واقتيز اسمى) = Susa'nne سوزمت ، سوزن || (آليق رازيه ، كذا اركك حقنده) ، ژانت ، روقيش .

Suspendi(e)ren (ــ z فه متع) a. (21) آصمق ، صاللامق ، وقت آخره تعليق ايتمك || تعطيل ايتمك .

Suspensorium (ــ z ١ لا) (44) [لاتينجه] (جرا) خايه آصغيسى ، قاسيق باغى .

Süß (ــ z ـ) (24) [قديم آلمانجه suozi = لاتينجه sua'vis] (herbe و sauer كلمه‌لرينك مقابلى) حلوا ، طاتلى ، لذيذ || —schmecken لذتى ، طعمى طاتلى اولمق ، طاتلى كلمك || (zucker=)— شكركبى (طاتلى) || —widerlich پك زياده ، كوكل بولانديره‌جق درجه‌ده طاتلى || (مجا) سوكلى ، طاتلى ، خوش ، شكر ، الماس ، جان كبى عزيز .

Süß„... (z ــ...) —bitter (ـ) مغوش ، آجتراق طاتلى ، طاتلمساق آجى || —brötchen (١ لا) بسكوى || —holz (١ لا) ميان اوتى ، ميان كوكى || —kirschen=baum (١ م) يبانى كراز آغاجى .

Süße (ــ z ١ مؤ) (53) [süß] طاتليلق ، لذت || حلاوت || (مرا . Süßigkeit) .

Süßeln (ــ z فعلا+) a. (21) (عمو) (نادراً مستعمل) [süß] طاتليلانمق ، طاتليلق كوسترمك ، جلوه ايتمك .

Süßen (ــ z فه متع وفعلا+) c. (21) [süß] etwas— برشيئى طاتليلاشديرمق ، شكرلمك ، برشيئه طاتلى قوعق || (اجزا ، كيميا) تغليه ايتمك .

Süßigkeit (ــ z ١ مؤ) (49) [süß] طاتليلق ، طاتلى اولمه ، حلويت (كذا مجازى) || (طاتلى برشى) شكرلمه ، طاتلى ، طاتليجى ، شكرلمه‌جى ايشى .

Süßlich (ــ z ـ) (24) [süß] طاتلمساق ، طاتلى || (مجا) طاتلى .

Sutane (ــ z ، كذلك ــ ss ١ مؤ) (53) [ايتا] راهب جبه‌سى .

Sykomore (ــ z ١ مؤ) (53) [روم] (نبا) فرعون انجيرى ، جميز ، يابان انجيرى .

Sykophant (ـ م ــ z ١ م) (51) [روم] مفترى ، غماز .

System (ـَ z ا لا) (36) [روم] سيستم، اصول، طريق، مودل .

Systematisch (ـَـ z ـ) (21) [روم] بر اصول وترتيب منتظمه متعلق وتابع، اصولداخلنده، برمسلكه تابع .

Szegedin (ـَ ss ا خا لا) (56) (جغر) مجارستان شهرلرندن : سكه دين .

Szene (ـَ ss ا مؤ) (50) = Scene .

T.

T حرفيله بولنه‌ميان كله‌لر ايچون D حرفنه مراجعت اولنسه .

T. (ـَ ا لا) (55) (آلمان الفباسنك يكرمنجى حرف وحروف غيرصوتيه‌سنك دخى اون آلتنجيسيدر) صورت مختصره‌سى اولان T. F. || Taschenausgabe = T. A. || Tonne = t = Taschen=forma't .

T„ ... (ـَ...) —eisen (ا لا) (صنع) T "t" حرف شكلنده اولان تيمور || —vogel (ا م) (تا طبيه) كيجه كابكى(دنيلان قوش) .

Taba(c)k (ـَ ،كذلك ـَ ا م) (38) [هندجه] (نبا) توتون، دخان .

Taba(c)k„ ... اكثريا : ... „Taba(c)ks (ـَ...) —bau (ا م) توتون زراعتى || —monopol (ا لا) (تجا) انحصار دخان || —bruder (ا م) (عمو) پك چوق توتون ايچان كمسه، توتون ترياكيسى || —dose (ا مؤ) (انفيه ايچون) انفيه قوطوسى || —pfeife (ا مؤ) توتون‌چوبوغى|| —regie (فرانسزجه تلفظ اولنور ا مؤ) توتون رژيسى، توتون اعمال وصرفى يد انحصارنده بولنديريلان شركت .

Tabagie (فرانسزجه تلفظ اولنور ا مؤ) (50) [فر] توتون ايچمكه مخصوص محل، قهوه خانه .

Tabak (ـَ ياخود ـَ) (مرا .) Taba(c)k .

Tabelle (ـَ ا مؤ) (50) [لاتينجه] جدول، تابله .

Tabernakel (ـَـَ ا لا) (40) a. [لاتينجه] اسرائيليلرك يوم‌مخصوصده كيردكارى‌چادير، كوشك || حضرت موسايه تبليغ اولنان وصاياى عشره‌يى حاوى صنديغك وضع اولنديغى‌كرسى || خرستيانلرده خبز مقدسى حاوى اولوب معبدك محرابنه موضوع صنديق .

Tabulat (ـَ ا لا) (38) [لاتينجه] اوفق تخته‌لردن ياپيلان دوشمه، پاركه .

Tabulett (ـَ ا لا) (38) [ايتا] آياق صاتيجيلريك آرقه، بويون ويا اللرنده گزديردكارى اشيا قوطوسى، صنديغى .

Tadel (ـَ ا م) (40) a. [اورته آلمانجه tadel (Lob) كلمه‌سنك مقابلى) ذم، قدح، تقبيح، تكدير؛ عيبله؛ ستم؛ طعن|| مجازات تكديريه، تكديرلى اخبار .

Tadel„ ... (ـَ...) —los (صـ) خطاسز، شايان تقبيح وذم شيع برحالى، صفق اوليان، مكمل، فوق العاده، قصورسز .

Tadeln (ـَ قعـ متعـ) (21) a. [Tadel] تعييب وطعن اتمك || Jemand wegen etwas— برينى برشيدنطولايى تعييب اتمك، برينه برشيدنطولايى قباحت بولمق، طعن اتمك، تكدير، توبيخ اتمك || an Allem etwas zu—finden هر شيئه برقصور بولمق، هرشيئك برعيبى، قصورينى كورمك .

Tafel (ـَ ا مؤ) (50) [قديم آلمانجه tavalà اولوب لاتينجه ta'bula دن مأخوذ] ماصه، تابله || —(Wand„) مكتبلرده يازى يازمغه، خريطه چيزمكه وامثالى خصوصاتده استعمال ايدلكه مخصوص تخته || لوحه، طبقه، تخته، Chokola'de— چوقولاته (لوحه‌سى) || (معما) ديرك‌تابله‌سى، باشلق || —ausge=hängte (اوزرى اعلانلى) اصيلى لوحه، اعلان‌تخته‌سى || سفره .es ist heute große— bei N بوكون N. نك كوشكنده، شاتوسنده، اونده بيوك ضيافت وار .

Tafel„ ... (ـَـ...) —decken (ا لا) سفره احضارى، ترتيباتى || —arbeit (ا مؤ) (صنع) طوغرامه‌جى ايشى || —brot (لا) سفره اكمكى، عادى اكمك || —beste'ck چتال قاشيق پچاق كبى ملازمه‌يى شامل سفره طاقمى || —diener (ا م) سفره‌ده يمك ويرن خدمتچى، لاكه || —land (ا لا) (جغر) طاغ اوزرنده دوز اووه، يايلا || —tuch (ا لا) سفره اورتوسى .

Tafeln (ـَ قعـ لا +) (21) a. [Tafel] يبوب ايچمكى، بوغازينى‌سومك، سفره‌يى‌سومك|| —gern سفره‌دن آيرلمامق، ايى يمكى سومك، بوغازندن وازكچه‌مامك || (قعـ متعـ) سفره، ماصه اوزرينه قويمق .

Täfeln (ـَـقعـمتعـ) (21) a. [Tafel—] einen Fußboden بر اوطه‌نك دوشمه‌سى پاركملك، پاركه دوشه‌مك || قاپلامق .

Taff(e)t (ـ) (ـُ) ، Taft (ـ) ايكيسيده (ا م) (38) [ايتاليانجه taffetas اولوب‌فارسيده tàfteh glänzend دن مأخوذ] (تجا) جانفس .

Taff(e)t„ ... (ـُ)(ـ...) —band (ا لا) (تجا) جانفس شريد || —kleid (ا لا) جانفس البسه .

Taff(e)ten (ـُ)(ـ) ـُ ـ) (21) [Taff(e)t] جانفس، جانفسدن .

Tag (ـُ وـَ ام) (51) [قديم آلمانجه lac=لاتينجه dies] كون، يوم، روز || —es ist كوندز، كوندز اولمش، ايدى، اورتالق آغرمش || (e)s—(e) ياخود : heutiges heutigen

Takelage (˘ j ـ˘ـ ا مؤ) (55) = Takel-werk .

Takt (˘ ا م) (38) [لاتينجـه ta'ctus] (موسيق) وزن، مزور، تاقت || aus dem —e kommen وزنی بوزمق، تاقتی غائب ایتمك || (مجا) آهنكی ، آغزینك طباقنی بوزمق ، آغزینك طباقی قاچیق || den — angeben برهوانك وزنی ویرمك || — haben ادیب اولمق، ادب وارکانی بیلمك ، یولسز داورانمامق .

Takt„ ... (˘...) —los (ص) ملاحظه‌سز، تأملسز، دنسز ، تربیه‌سز ، لازمکلان حرمت ودقتـده قصوری اولان ، سایغیسز || —messer (ا م) موسقینك درجهٔ سرعتنی اولچر آلت || —voll (ص) تربیه‌لی، نازك ، خاطرشناس، سایغیلی، طبیعت صاحبی .

Takti(e)ren (ـ˘ـ قه لا +) .a (21) (موسیق) وزنی محافظه ایتمك .

Taktik (˘ ا مؤ) (49) (sans pl.) [روم] (ع) فن تعبیه ، تعبیة الجیش (کذا مجازی) ، (بحر) تعبیهٔ بحریه .

Taktisch (˘ ص) (24) [روم] فن تعبیه‌جه ، تعبیة الجیش نقطهٔ نظرندن .

Talent (˘ ا لا) (38) [روم] اسکی اغریقلردن : تالنت || مهارت ، ممارسه || استعداد، اهلیت، درایت || هنر ومعرفت .

Talg (˘ ا م (ا لا) (38) (sans pl.) [آشاغی آلمانجه] اچ یاغی، شحم ، طوك یاغی، مراغ .

Talg„ ... (˘...) —licht (ا لا) یاغ موی .

Talgen (ـ˘ قه لا +) .a (21) [Talg] dieser (geschlachtete) Ochse talgt gut بو اوکوزك ایو یاغی چیقیور || (صوغومقده اولان یماك حقنـده) یاغی طوکتق || (قه متع) اچ یاغی سورمك ، طوك یاغیله یاغلامق || (ص) (24) اچ یاغندن .

Talje (ـ˘ امؤ) (53) [آشاغی آلمانجه] (ماکنه وبحریه‌ده) = Flaschen-zug || (بحر) پالانغه .

Talk (˘ ا م) (38) [عر] (معد) دوزکون اعمالته یارار یوفقه‌لی معدن، طلق .

Talmi-Gold (ـ˘ ا لا) (38) (sans pl.) اوزری خفیفجه آلتون یالدیزلی باقیروتوتیا خلیطه‌سی .

Tamarinde (ـ˘ـ ا مؤ) (53) [یکی لاتینجه] (نبا) تمرهندی ، هند خرماسی .

Tamariske (ـ˘ـ ا مؤ) (53) [لاتینجه] (نبا) ایلغین آغاجی، طرفاء ، قاطر چیچکی فدانی .

Tambour (اکثریا : tă'me-boure نادراً دخی فرانسزجـه تلفظ اولنور ا م) (56) [فر] (ع) ترامبته ، ترامبته‌جی || بیوك ابنیه قبولرینك ایچنده ایکنجی قپو مقامنده اوله‌رق یاپیلان قبولی بولمه (که ابنیه دروننه صغوق وروزکار کیرمامك ایچون یاپیلور) || صوزنی ایشنه مخصوص قاصناق .

Tambouri(e)ren (ـ˘ tă'me-bou قه متع) .a (21) [فر] قاصناق ایشلمك .

Tambourin (tăme-bou-ri'ne ا لا) (38) [فر] (موسیق) (اطراق ذیللی) دف || دومبلك || قاصناق .

Tamponi(e)ren (ـ˘ـ˘ قه متع) .a (21) [فر] (جرا) تفتیك وامثالی ایله بر یاره وامثالنی طیقامق .

... بوکونکی کونده ، فی یومنا هذا || eines schönen —es کونك برنده ، برکون|| den ganzen — über تکمیل کون: صباحدن اقشامه قدر || — für — هرکون، یومیه || von —e zu —e کوندن کونه، کیت کیده، کون بکون || —e (zu : یاخود) am liegen موجود اولمق، بولنمق || an den — kommen میدانه چیقمق، آشکار اولمق، بللی اولمق؛ ظهور ایتمك ، وقوعبولمق || es ist noch früh am —e دها پك ایرکن، دها صباح اولدیکی || — e meine = Leb-tag (e) || پالکز مجازی اوله‌رق : in den — hinein = in 's Gelag hinein .

Tag„ ... (... و ...) اکثریا **Tage„ ...** (...) —täglich (ص) تکررینك (هر) کونکی، هرکون (بلا انقطاع) || —über بتون کون، کونك تکمیل امتدادنجه || —arbeiter(in) (ا م ، ا مؤ) کونده‌لکجی ارکك ، قادین || —blatt (e =) (ا لا) (حوادث یومیه‌یی ناشر) غزته ، یومی غزته || —blind (ص) کیجه‌لین کوندزدن دها ایوکورمکی موجب کوز خسته‌لغی چکن آدم، اخفش || —dieb(in) (ا م ، ا مؤ) تکمیل کوننی بوش ، ایشسز کچوران ، تلف ایدن کمسه || —lohn (e =) اجرت یومیه ، کونده‌لك einem Arbeiter seinen —lohn auszahlen بر عمله‌نك کونده‌لکنی تأدیه ایتمك || —marsch (ا م) (ع) برکونلك یورییش، برکونلك یورییشده قطع اولنان مسافه || —(e)werk (ا لا) یومیه یاپیلان، کوریلان ایش؛ سعی یومی؛ حاصلات یومیه ، برکونلك ایش || اراضی اولچیسی اوله‌رق : (١/٤ هکتار) .

Tagen (ـ˘ قه لا + وقه متع) .a (21) [Tag] es (یاخود : der Morgen) tagt کوندز اولیور || (مجا) es wird schrecklich —! پك فنا اوله‌جق، صوکی فنا چیقه‌جق || انعقاد ، اجتماع ایتمك .

Tages„ ... (...) —befehl (ا م) اوامر یومیه || —hell (ص) کوندزکی آیدینلق || —fragen (جمع مؤ) مسائل یومیه ، مسئلهٔ حالیه || —grauen (ا لا) شفق آتمه || —anbruch = اکثریا || —neuigkeiten (جمع مؤ) حوادث، وقایع یومیه .

Tägig . . . (ـ˘ ... ص) [Tag] اعداد ایله برلکده : شوقدر وشوقدر کونلك مثلا : drei- — = اوچ کونلك .

Täglich (ـ˘ ص) (24) [Tag] هرکونلك ، هرکون وقوعبولان، هرکونه مخصوص، یومیه || (حا) دائما ، هرکون || هرکونه مخصوص اولان seine —e Kleidung کونده‌لك البسه‌سی .

Tagus (ـ˘ ا خا م) (inv.) اکثریا Tajo مقامنـده مستعملدر .

Ta(h)iti (ـ˘ـ ا خا لا) (36) (جغر) = Otahai'ti .

Taille (tă'le-yŏ ا مؤ) (52) [فر] قادین وارکك البسه‌سنك بل قسمی || بدن، قامت، اندام || اوموزدن بله قدر اولان قسم || جاکتك ایچنه کییلان ودروقی قورصه‌لی کی ایچمده اولان قادین یلکی ، ایچلکی .

Tailli(e)ren (tă'le-yi-rĕne قه لا +) .a (21) [فر] کاغدلری قاریشدیرمق .

Tajo (ـ˘ـ حرنه) آوده آوك کورلدیکی وقتده چاغیریلور .

Takel (ـ˘ ا لا) .a (40) [فلمنکجه] (بحر) پالانغه .

Takel„ ... (...) —werk (ا لا) برکمینك تجهیزی ایچون لازم اولان دیرك یلکن ایپ مقره وامثالی شیلر، آرمه .

Tand (ـُ ا م) (36) (جمعی نادر) [اورته آلمانجه tant
Possen ‌مرا] tändeln . دکرسز ، اهمیتسز ، اویونجاق
نوعندن اولان شی ‖ چوجوق اویونجاغی ‖ هرزه وکیلك ،
کوەزەلك ، هذیان .

Tändeln (ـَـ قعلا +) a. (31) [قدیم آلمانجه tantarôn
fafeln دن؛ مرا . Tand] اوینامق ، زوزکالمق ، صاچمەلرله
اشتغال ایتمك ، چوجوقکبی اوینامق ‖ اوینانمق ، جلوه ایتمك ،
جلوەلنمك . قندق قیرمق ، قیریتمق ، قیقردامق ، قیناك آتمق ‖
اضاعهٔ وقت ایتمك .

Tang (ـُ ا م) (36) [دانیمارقەجه] (نبا) قورصیقه
آشنەسی ، خریق دینیلان نبات .

Tangent (ـُ gh ـُ ا م) (51) [لاتینجه] (موسیقی)
(پیانو وچالغیلی ساعتلرده) اوفق طوقماق .

Tangente (ـَـ gh ـُ ا مؤ) (55) [لاتینجه] (ریا)
دائره ویا قوسه یالکز تماس ایدن خط ، خط مماس .

Tangi(e)ren (ـَـ وقع متع) a. (21) [لاتینجه] تماس
ایتمك ، طوقونوب کچمك ، مماس اولمق .

Tann (ـُ ا م) (36) [قدیم آلمانجه tan (ا لا) Wald
بیوك اورمان .

Tanne (ـَـ ا مؤ) (55) [قدیم آلمانجه tanna] (نبا)
کذلك — (Weiß =, Edel =) چام ، چیرا آغاجی ، تنوب .

Tännel (ـَـ ا لا (ا م) a. (40) (نبا) الاتین .

Tannen (ـَـ ـ) (21) [Tanne] چام آغاجندن .

Tannicht (ـَـ ا لا) (36) [Tanne] چاملق .

Tannin (ـَـ ا لا) (56) (sans pl.) [Tanne]
(کیمیا) دباغتده مستعمل مادهٔ کیمویه تانن ، آسیدتانیك .

Tantal (ـَـ ا لا) (56) [روم] جلالتدیغی وقت دمیره
بکزر تانتال معدنی .

Täntchen (ـَـ ا لا) b. (40) Tante کلمەسنك صورت
تصغیریەسی) حالەجق ، تیزەجك .

Tante (ta'n°-tĕ ا مؤ) (55) [فر] (شمدی Muhme
دن دها زیاده مستعمل) (والدەنك همشیرەسی) تیزه .

Tantieme (tan-tiè-mĕ ا مؤ) (55) [فر] برمنفعتده
اولان حصه ، تمتع حصەسی ‖ (تیا) (برمحررك یازدیغی اثرك
اوینامسنده کندوسنه ویریلان حصه) حق تحریر .

Tanz (ـُ ا م) (34) [ایتالیانجه da'nza ، قدیم آلمانجه
dansôn دن مأخوذ] رقص ، دانس ‖ im Freien—
قیربالوسی ‖ (مجا) غوغا ، نزاع ، مجادله ، کورولتی ‖ einen—
(ein Tänzchen : یاخود) mit Jemandem wagen بریله
مجادلەیه ، غوغایه طوتوشمق ، باشلامق .

Tanz . . . (ـُ . . .) —schüler(in) (ا م ، ا مؤ)
رقص درسی آلان طلبه ، طالبه ‖ —bär (ا م) تربیەلی
آیو ‖ —boden (ا م) دانس صالونی ‖ —fest (ا لا) بالو ،
رقصلی آلاغیه ‖ —gesellschaft (امؤ) بالوضیافتی ، آلاغیەسی .

Tänzeln (ـَـ قع لا +) a. (21) [Tanz] هوپ هوپ
صیچرامق ، ظیپلامق .

Tanzen (ـَـ فعلا ±) c. (21) [قدیم آلمانجه dansôn
خوره تپمك ، دانس ، رقص ایتمك (کذلك تربیه اولنمش کوپك
وآیولر وامثالی حقنده اوینامق) ‖ nach der Violi'ne—
کمانله دانس ایتمك ‖ (مجا) nach Jemandes Pfeife— برینك
کیفنه کوره ، برینك سوزیله حرکت ایتمك ، چالدیغنه کوره
اوینامق ‖ (das Schiff) tanzt auf den Wellen کمی طالغەلر
اوزرنده یوارلانیور ‖ (قع متع وقعمطا) — (einen Tanz)
بردانس ایتمك ‖ Jemand zu Boden— اثنای رقصده برینی
یره دوشورمك ‖ (seine Schuhe) entzwei— دانسدن
پوتینلرینی پاتلاتمق ‖ sich müde— دانس ایده ایده یورولمق ،
یورولنجه یه قدر رقص ایتمك ، اوینامق ‖ es tanzt sich gut
in (diesem Saale) بوصالونده کوزل دانس ایدیلیور ‖
(dieser Polka) tanzt sich gut بو پولقا ایله ایو اوینانیور ،
رقص ایدیلیور .

Tänzer (ـَـ ام) a. (40) [tanzen] ، —in (ا مؤ)
(50) رقص ایدن ، دانس ایدن ، اوینایان ارکك قادین ، رقاص ،
رقاصه (کذا تیاترودە) .

Tänzerschaft (ـَـ ا مؤ) (49) [Tänzer] دانس ایتمك
هیئتی ، حالی ‖ دانس ایدنلر ‖ بالقجیلرهیئتی ، جمعیتی .

Tapet (ـَ ا لا) (38) [لاتینجه tape'tum] متروك
اولمرق = Teppich ‖ آنجق بروجه آتی استعمال اولنقدەدر :
etwas auf's— bringen برشیئی میدانه کتیرمك ، قومق ،
آشکاره چیقارمق .

Tapete (ـَـ ا مؤ) (55) [اورته آلمانجه tape'ta]
(ستعه) دیوارلره یاپشدیرمغه مخصوص اوطه ، دیوارکاغدی ،
بویالی کاغد ‖ یوك ویا ایپکله ایشلنمش خالی ، کلیم .

Tapezi(e)ren (ـَـ (ـ) ـ قع متع) a. (21) [ایتالیانجه
tapezza're] کاغد وامثالی ایله قابلامق ، صیوامق ‖ خالی
وکیه اورتمك ، بونلرله تفریش ایتمك .

Tapfer (ـَـ ص) (21) [قدیم آلمانجه taphar gewichtig
جسور ، شجیع ، بهادر ، یکیت ، کوزی پك ‖ = tüchtig ‖
(حا) ایوجه ، مکملاً ، پك اعلا ، صیقیجه .

Tapferkeit (ـَـ ا مؤ) (49) [tapfer] جسارت ،
بهادرلق ، پك کوزلیلك ، شجاعت .

Tapioka (ـَـ (ـ) - ا مؤ) (مفردی (inv.) جمعی ـه—)
[آمریقانجه typyo'ca دن مأخوذ پورتکیزجه] (آمریقانك
مانیوق دینیلان کوچك بر آغاجك کوکندن چیقاریلان) نشاسته ،
تاپیوقه ‖ aus— bereitete Suppe تاپیوقه چورباسی .

Tapir (ـَـ ا م) (38) (تا طبیعه) آمریقانك تاپیر تعبیر
اولنان بیوك ودرت آیاقلی برحیوانی .

Tapisserie (فرانسزجه تلفظ اولنور ا مؤ) (55) [فر]
قاناوچه اوزرینه ایشلمه .

Taponni(e)ren (ـَـ فع متع) a. (21) [فر] die
Haare— صاچی قبارتمق .

Tapp ! (ـُ حرتد) صدای تقلیداً : پات ! تاپ !

Tapp (ـُ ا م) (38) اکثریا : —s = Klap(p)s ‖
= Fuß = stapfe ‖ (عمو) ، کذا : —=zu ، —=in's Mus
قبا ، سومسوك کمسه ، بجریکسز .

Tappe (ـَـ ا مؤ) (55) [اورته آلمانجه tâpe] حیوان
آیاغی ، پنجه ‖ = Fuß = stapfe .

Tappeln (ـَـ قع لا +) c. (21) (عمو) = trippeln ‖
یورومك .

Tappen (ـَـ فعلا ±) a. (21) قبا وبچمسز یورمك ‖
باقمقسزین یوقلیەرق طوتمق ، اللەمك .

Täppisch (ـٓـ ص) (21) [Tappe] بجریکسز، صولاق .

Tap(p)s (ـٓ ا م) مفردی (26) ، جمعی (36) = Tapp .

Tara (ـٓ ا مؤ) (inv.) (sans pl.) [ایتا] (تجا) طاره .

Tarantel (ـٓـ ا مؤ) (53) [ایتالیانجه tara'ntola Tara'nto دن] (تا طبیعه) ایری اورعجك ، رتیلاء .

Tarantella ـٓـ ا مؤ) (مفردی (inv.) جمعی —3) ایتالیانك تارنته شهری یقینلرنده اوینانیلان رقص نوعی .

Tarent (ـٓ ا خا لا) (56) (جغر) (ایتالیا شهرلرندن) تارنت .

Tari(e)ren (ـٓـ فعـ متعـ) a. (21) (تجا) — (ein Faß) برفوچینك طاره‌سنی آلمق .

Tarif (ـٓ ا م) (38) [عر ، فر] تعرفه ، اجرت ، فیئات جدولی .

Taro(c)k (ـٓ ا م ، ا لا) (56) [ایتالیانجه] تاروق دینیلان کاغد اویونی .

Tartar (ـٓ) هرنقدر غلط ایسه‌ده اکثریا : = Tatar.

Tartsche (ـٓ ا مؤ) (53) [آنغلوساقسونجه] قدیمده (ع) یوارلاق قالقان . = Schild

Tasche (ـٓ ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه taska] جیب : کیسه || etwas in die — stecken برشیئی جیبنه قویمق ، صوقمق ، درجیب ایتمك || — (= Uhr) ساعتجی (پانطالونده) || Jemand || aus Jemandes — leben برینك کیسه‌سندن یشامق || in die — stecken (برینی جیبنه صوقمق ، برینه غلبه چالمق ، ایتمك اقتدارینی حائز اولمق) برینی جیبندن چیقارمق || چانطه .

Taschen„... (ـٓـ...) — ausgabe (ا مؤ) برشیئك کوچوك وجیبه کیره‌جك صورتده اوفق اوله‌رق طبع ونشر اولنان نسخه‌سی || — dieb (ا م) یان کسیجی || — geld (ا لا) جیب خرجلغی || — spiel (ا م) حقه بازلق || — spieler (ا م) حقه باز || — tuch (ا لا) مندیل ، یاغلق || — uhr (ا مؤ) جیب ، قویون ساعتی || — wörterbuch (ا لا) جیب لغتی .

Täschner (ـٓ ا م) a. (40) [Tasche] (جنوب ولایتلر لسانی) (صنعـ) اوفق الصندیغی ، یول‌چانطه‌سی یاپان صنعتکار .

Täßchen (ـٓ ا لا) b. (40) (Taße کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) (اوفق کاسه) فنجان .

Tasse (ـٓ ا مؤ) (53) [عربجه tassah دن Napf مأخوذ فرانسزجه] فنجان .

Tasten (ـٓ فعـ لا +) b. (21) [ایتالیانجه tasta're befühlen] یارمقلرینك اوجیله ، الله ، یوقلامق ، طوقونمق || — nach etwas یوقلامق اوزره الی برشیئه اوزاتمق || = tappen (مجا) || صوندەلمق || الله‌یه‌رك ، یوقلایه‌رق نه اولدیغنی بیلمك .

Taster (ـٓ ا م) a. (40) [tasten] الله‌یان ، یوقلایان || (تاطبیعه) بعض بوجكلرك آلتچکه‌لرنده بولنان آلت لامسه‌لری .

Tatar (ـٓ ا م) تاتار || کذلك پوسته تاتاری || تاتار بارکیری .

Tatarei (ـٓـ ا خا مؤ) (49) (جغر) — die تاتارستان .

Tä(t)towi(e)ren (ـٓـ ، ـٓـ فعـ متعـ) و — sich (فعـ مطا) تاهیتی لسانده tatu] تنك اوزرینه اشکال ویازیلر نقش ایتمك ، دوومك ، دوودیرمك .

Tatze (ـٓ ا مؤ) (53) [اورته آلمانجه tatze] الخ ... — des Bären آیو وامثالنك پنچه‌سی (کذلك انسان الی حقنده دخی استعمال اولنه بیلور) .

Tau (ـٓ ا لا) (38) [آشاغی آلمانجه] (بحر) خلاط ، (بحر) ایپ ، پلامار .

Taub (ـٓ ص) [قدیم آلمانجه toup] صاغر ، اصم || auf einem Ohre — sein برقولاغی ، برطرفی صاغر اولمق ، برطرفدن ایشتمامك || (مجا) — sein bei (für, gegen, zu) Jemandes Bitten برینك رجالرینه ، یالوارملرینه ، تمنیات ونیازلرینه احالهٔ سمع اعتبار ایتمامك ، قولاق ، اهمیت ویرمامك || (ضرمثل) —en Ohren ist schlecht predigen صاغر لاف آکلاماز ، سوز آکلامق ، ایشتمك ایسته‌میانه لاف تأثیر ایتمز || — machen اویوشدیرمق ، صاغر ، حسسز ایتمك || die Hand — ist mir الم اویوشمش ، اویوشدی || — es Ei تخمسز یمورطه .

Taub„... (ـٓ...) — feld (ا لا) محصول ویرمز تارلا ، غیرمنبت اراضی || — stumm (ص) اصم وابکم ، هم صاغر هم دیلسز .

Täubchen (ـٓ ا لا) b. (40) (Taube کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) کوچوك کوکرجین ، کوکرجینجك (کذا مجازی) || (سویشه‌رك) — mein نم قوموروم ! جانم !

Taube (ـٓ امؤ) (53) [قدیم آلمانجه tûpa . = انکلیزجه dove] کوکرجین ، حمامه ، کبوتر || (ضرمثل) er meint, die —n werden ihm gebraten in's Maul fliegen او آرمود اولوب آغزینه دوشه‌جك ظن ایدییور ، او ارمود اول آغزیمه دوش دییور .

Tauben„... (ـٓـ...) — ausstellung (امؤ) کوکرجین سرکیسی || — post (امؤ) کوکرجین پوسته‌سی || — haus (ا لا) کوکرجینلك ، کوکرجین قفسی || — mist (ا م) (زوا) کوکرجین ترسی || — stößer (ا م) (تا طبیعه) = Habicht .

Tauber ، **Täuber** (ـٓ ا م) ایکیسیده ، Täuberich (ـٓ ا م) (38) [Taube] ارکك کوکرجین .

Taubheit (ـٓ ا مؤ) (49) (علم امراض) صاغرلق ، اصملك || اویوشقلق || عقم ، عقر ، عدم انبات .

Täubin (ـٓ ا مؤ) (90) [Taube] دیشی کوکرجین ، کوکرجینك دیشیسی .

Täubling (ـٓ ا م) (38) [Taube] (نبا) (Pilz) = Bitterling .

Tauch - ente (ـٓـ ا مؤ) (53) (تا طبیعه) طالغیچ اوردکی .

Tauchen (ـٓ فعـ متعـ) — sich (فعـ مطا) a. (21) [قدیم آلمانجه tûhhan = آشاغی آلمانجه duken] طالدیرمق ، طالمق ، صویه طالدیرمق ، باتیرمق ، صویه باتمق ، تغطیس ایتمك .

Tauen (ـٓ فعـ متعـ) a. (21) [Tau] (صنعـ) (دباغتده) — die Häute دریلی صویمق ، تمیزلمك || (بحر) برکمی‌یی زنجیر ، خلاط ایله چکمك .

Tauerei (ـٓـ ا مؤ) (49) (بحر) = Draht„ seil = Schiff=fahrt .

Tauf„... (‒ ···) —becken (ا لا) واقتيز صويتك قوتديغى قورنه || —name (ا م) واقتيز اسمى ، قاملیا اسمنك غيرى اولان اسم ، اسم ذاتى ، (برنجى) چاغيرمغه مخصوص اولان اسم || —zeuge (ا م) ، —zeugin (ا مؤ) = Pathe.

Taufe (‒ ا مؤ) (55) [قديم آلمانجه toufa] واقتيز ، واقتيز آيينى ، تعميد ، || Tauf=schmaus = (ا م) واقتيز يمكى .

Taufen (‒ فع متع) a. (21) [قديم آلمانجه toufan] واقتيز اجلك ، اسم قويمق || —(den Wein) شرابه صوقاتمق.

Taugen (‒ فع لا +) a. (21) [قديم آلمانجه tougan] ايشه يرامق ، برشيئه يرامق ، كلك || Nichts ، (nicht — ياخود : zu Nichts) هيچ برشيئه يرامامق ، بش پاره اچاماك نافله اولمق .

Taugenichts (‒) يراماز || حايلاز ، چاپقين .

Tauglich (‒ ص) (21) [taugen] يرايان — zu etwas برشيئه يرايان (يراشان ، قابليتلى اولان) .

Taumel (‒ ا م) a. (40) [قديم آلمانجه tûmôn] (freisen صاللانمه ، باش دونمه‌سى ، سندمله ؛ سرخوشلق ، مستلك ، كيف ،

Taumeln (‒ فع لا ±) a. (21) [قديم آلمانجه tûmôn freisen] صاللانمق ، ييقلق || das ist in (er Zimmer getaumelt) او اوطه‌يه صاللانه‌رق كيردى ، ييقيله‌رق كلدى || —zu Boden صاللانوب يره دوشمك || (مجا) er taumelt von diesem unverhofften Glück او اومادیغى بوسعادتدن بايلور ، اومأمول اتمديكى بوسعادته نائليتندنطولايى نه‌يايه‌جغنى بيلميور .

Tauri-en (‒ الالا) b. (40) (جغر) (شمديكى‌قريم) توريد .

Tausch (‒ ا م) (58) ، نادراً (31) [يكى كبار آلمانجه] دكشديرمه ، تبديل ، مبادله ، ترامپه .

Tauschen (‒ فع متع و فع لا +) a. c. (21) [= آشاغى آلمانجه tûsken] دكشديرمك ، تبديل اجك ، دكشمك ، مبادله ، ترامپه اجك || —ich möchte nicht mit ihm بن اونك يرنده اولمق استه‌مام || (برخدمت ، مقام ، مأموريت حقنده) بحايش اجك .

Täuschen (‒ فع متع و فع لا +) و — sich (فع مطا) a. c. (21) [اورته آلمانجه tûschen] آلداتمق ، دولايه دوشيرمك ، برشيك امتيتى سوءاستعمال اجك ، دوزاغه دوشيرمك ، اغفال اجك ، آلداتمق ، يوگمق ، بوغلق || in seinen Hoffnungen getäuscht werden اميدلرى بوشه چيقمق ، آلداتمق .

Tauschi(e)ren (‒ فع متع) a. (21) [ايتاليانجه tausi'a] damaszi'rte Arbeit قايلامق ، قاقمق ، صواتلامق .

Täuschung (‒ ا مؤ) (40) [täuschen] آلداتمه ، اغفال اجه || آلداتمه ، حيله ، دوباره‌يه دوشمه || خيال ، وهم ، قورونتى (اميد وانتظار حقنده) بوشه چيقمه .

Tausend (‒ ص اعدا اسا) بيك ، الف ، اون عصرلق زمان || —und aber— بيكلرجه || —schwerenoth! بيك بلاسى ويرسون ! || ei der der Tausend (nocheinmal)! ||

—! Tausend!, potz وای آنامی! هایاه مستغفی ویرسون! (تعجب مقامنده) || (ا لا) (58) بيك عددى ، رقمى || zu Tausenden بيكر بيكر .

Tausend„... (‒ ···) —fältig (ص) بيك درلو ، بيك قات ، بيك نوع ، چشيد || —fuß (ا م) (تا طبيعه) قرق آياق ، ابو اربعين || —jährig (ص) بيك سنه‌لك ، بيك‌ياشنده ، اون عصرلق || —schön(chen) (ا لا) (نبا) قوبون‌كوزى ، ربعيه ، پوددوريات || قطيفه چيچكى || خروس ايبيكى .

Tausender (‒ ا م) a. (40) [tausend] (ريا) بيكار ، بيكار خانه‌سى رقملرى .

Tausendst (‒ ص اعد اسا) (عر) das weiß der Tausendste nicht بوكى بيكده بركشى ، بيكده برى بيله بيلمز .

Tausendstel (‒ ا لا) a. (40) بيكده برنجى ، بيكده بر اولان .

Tauto„... (‒ ···) [روم] = der, die, das (Nämliche).

Tax„... (‒ ···) —ordnung (ا مؤ) تعرفه ، فيئات جدولى (نرخ ، رسم ، ويركو حقنده) .

Taxator (‒ ا م) (43) [لاتينجه] استياتور ، مخمن .

Taxe (‒ ا مؤ) (55) [لاتينجه] تخمين فيئات ، تقدير قيمت ، نرخ || رسمى تعرفه ، فيئات جدولى .

Taxi(e)ren (‒ فع متع) a. (21) [لاتينجه] — Brot, Fleisch) الخ) اكمك ، ات وامثالنه‌فيئات‌قويمق ، نرخ اورمق ، قويمق ، تخمين وتقدير اجك ، برشيئك پاره‌سى‌فيئاتى قيمتى بولمق ، تخمين وتعيين اجك ، ظن اجك .

Tazette (‒ ا مؤ) (55) قوليا || رزن .

Technik (‒ eh ا م) (sans pl.) (41) [روم] فنون وصنايع مختلفه‌نك تاريخ واصولندن بحث ايدن‌فن ، بحث الفنون ، فن وصنعت .

Technikum (‒ eh ا لا) (58) [روم] مكتب صنايع ، مهندسخانه .

Techno„... (‒ eh ···) [روم] ... techno„ (Gewerbe„... ، Kunst„... =).

Tecke (‒ ا مؤ) (55) [آشاغى آلمانجه اولوب لاتينجه teca دن مأخوذ] (تا طبيعه) كنه .

Teckel (‒ ا م) a. (40) قيصه‌باجاق ، ياصى بورون كوپك (Dachs=hund =).

Tegel (‒ ا م) a. (40) (طبقات الارض) لوله‌جى چامورى ، اوزلو طوپراق (Letten =).

Teheran (‒ ا خا لا) (56) (جغر) عجمستانك پاى تختى اولان طهران شهرى .

Tei„... (‒ ···) (بحر) —anker چاپراز تيمور .

Teich (‒ ا م) (38) [قديم آلمانجه dîch] كول ، كوتان || خوض .

Teifun (‒ ا م) (56) [چينجه] (بحر هنديده وقوعه كلور وشدتلى فورطنه) طيفون .

Teig (‒ ا م) (38) [قديم آلمانجه teic اولوب غوت لسانده deigan aus Thon kneten] اكمك خمورى ، يوغورلمش خمور .

Teig„... (ـ...) —affe (ا م) (عمو) خمور يوغوريجى، اكمكجى|| —birne (ا مؤ) چوروميكى حالده ايچى قرارمش آرمود || —klöpfel (ا م) خمور يوغوره‌جق || —mulde (ا م) اكمك خمورينك يقورالديغى تكنه، خمور تكنه‌سى، اكمكجى تكنه‌سى .

Tek„... (ـ...) (تبا) —baum (ا م) هندستانده سفاين اعمالنه يارار تقا تعبير اولنور آغاج .

Telegramm (ـــ ا لا) (38) [روم] برمحله چكيلان تل، تلغرام ، تلغرافنامه .

Telegraph (ا ـــ ا م) (51) [روم] تلغراف، واسطهٔ الكتريقه ايله اوزاقدن مخابره ايتمك اصولى ، دورنويس .

Telegraphen„... (ـ... ا ـــ) —kabel (ا لا) تلغراف تلى، قابلوسى|| —bote (ا م) اوراق تلغرافيه موزعى، تلغراف پوسته‌جيسى || —wesen (ا لا) امور تلغرافيه ، تلغراف (هيئتى ، نظارتى) .

Telegraphie (ـ ا ـــ ا مؤ) (53) [روم] تلغرافجيلق، تلغرافلرك اصول انشا واداره‌سى صنعتى .

Telegraphi(e)ren (ـ ا ـــ قمتع) .a (21) [روم] تلغراف . (تل) چكمك ، تل ايله مخابره ايتمك، تلغراف واسطه‌سيله خبر ويرمك .

Telegraphisch (ـ ا ـــ ص) (21) [روم] تلغراف واسطه‌سيله ، باتلغراف || تلغرافه عائد ، متعلق .

Telegraphist (ـ ا ـــ ا م) (51) [روم] تلغرافجى .

Telemach (ـــ ا خا م) (56) تلماق .

Teleologie (ـ gh ـــ ا مؤ) (53) [روم] اوزاقدن قونوشمق ، سويلك صنعتى ، فنى ، اصولى (= Fern = (sprach = lehre .

Telephon (ـ ا ـ ا لا (ا م) (56) [روم] اوزاقدن قونوشمغه يارار وبرطرفدن براوجى آغزه آلنوب سويلنوركن ديكر طرفدن قولاغه طوتەرق ديكلنان وبو صورتله بالمتساويه استعمال اولنان آلت) تلفون .

Teleskop (ـ ا لا (ا م) (38) [روم] (حكمه هيئة) اوزاقدن كورمكه مخصوص آلت، دوربين، بيوك دوربين، مرصد|| = Spiegel=fernrohr.

Teller (ـ ا م) .a (40) [ايتاليانجه tagliere] طباق|| = Präsenti'(e)r = teller || Küchen-hackbrett || Spiel =teller (تشر) الك آيه‌سى ، راحله ، كف .

Teller„... (ـ...) —korb (ا م) سبت ، سله .

Tellur (ـ ا لا) (sans pl.) (56) [لاتينجه] (معد كيميا) اجسام بسيطه‌دن تلور تعبير اولنور مائيتراق بياض ويوفقه‌لى معدن .

Tempe (ـ ا خا لا) (56) (جغر) تساليا‌ده بواسمله مسمى وغايت كوزل بر وادى (كذلك مجازى اوله‌رق = (reizende Gegend.

Tempel (ـ ا م) .a (40) [لاتينجه templum] معبد، پروتستان كليساسى || قمار اويونى نوعى .

Temperament (ـ ا لا) (38) [لاتينجه] برجسمك صورت تشكل وتركيبى || طبيعت ، مزاج .

Temperatur (ـ ا مؤ) (49) برشيده ، برجسمده بولنان درجهٔ حرارت || هوانك درجهٔ حرارتى .

Tempo (ـ ا لا) (56) [ايتاليانجه] تمپو، وزن (اصقريم رقص وقروصنيده كذلك موسيقيده) .

Temporali-en (ـ) (ـ) ـــ (جمع) (inv.) [لاتينجه] مواد جسمانيه ، امور دنيويه || فانى شيلر ، بقاسز اولانلر .

Temporair (ـــ ص) (21) [لاتينجه‌دن مأخوذ فرانسزجه] بروقت معين ايچون اولان ، موقت .

Temporisi (e) ren (ـــ قع لا +) .a (21) [لاتينجه] دهامناسب بروقت انتظاريله برشيئى تعويق وتأخير ايتمك، وقت قزانمق ، فرصت قوولامق .

Tempus (ـ لا) (غر) (مفردى .inv جمعى Tempora) برفعلك زمانى .

Tendenz (ـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] توجه، ميل ، تمايل نيت ، قصد || برشيئه اولان جهد ، صواقمه .

Tender (ـ ا م) .a (40) [انكليزجه] (شمندوفرده) كمور آرابه‌سى || (بحر) انكليزلرك بيوك برحرب سفينه‌سى معيتنده اوله‌رق طولاشان آويزو واپورى ، ساعت، مخابره واپورى ، كشاف كميسى .

Tenne (ـ ا ؤ) (53) [von Tannen-dielen] (زرا) حرمان .

Tenor (ـ ا م) (38) ياخود (31) [ابا] (موسيقى) آلتو ايله باصو آره‌سنده اولان صدا، تنور || = Tenori'st تنور صداسيله تغنى ايدن مغنى || (ـ ا م) (.sans pl) (56) (عد) براوراقك متنى .

Tentamen (ـ ا لا) (56) [لاتينجه] موقت، خصوصى امتحان ، تجربه (امتحانى) .

Tenzone (ـ ا مؤ) (53) [لاتينجه] سؤالى جوابلى ومجادله صورتنده منظومه ، تشاعر .

Teppich (ـ ا م) (38) [قديم آلمانجه tepih اولوب لاتينجه tape'tum] خالى، كچه، كايم، قاليچه|| ديواراورتوسى.

Teppich„... (ـ ا م) —wirker (صنع) خالى طوقويان خاليجى .

Termin (ـ ا م) (38) [لاتينجه] وعده، مهلت، وقت، ميعاد، ختام مدتى || (بروقت معيننده) حضور محكمه‌يه دعوت جلب .

Termite (ـ ا مؤ) (53) [لاتينجه] (ناطيعه) بياض قرنجه ، آغاج كيرن .

Terne (ـ ا مؤ) (53) [لاتينجه] (صايلى پيانقو وپيانقو اويونى) پيانقوسنك چكلديكى وقت يالكز ترتيب ايديلان اوچ نومروسنك قزانمسى || زارده : دوسه .

Terpent(h)in (ـ ا م) (38) [روم] بطم دينيلان آغاجدن آقان وتره‌منتين دينيلان صمغ .

Terrain (فرانسزجه تلفظ اولنور ا لا) (56) [فر] (ع) آراضى ، ميدان .

Terrasse (ـ ا مؤ) (53) طوپراق قدمه‌سى؛ دوزطام، تراصه || رسمده : بر پيزاژ ، بركوى ، قيرحالى كوسترن رسمك آلوك طرفى ، زمينى .

Territorium (ـ) (ـ) ـــ ا لا) (41) ممالك ، اولكا ، كشور ، دولت طوپراغى .

Terroriſi(e)ren (◡◡–◡́ فع متع) .a (21) دهشتلو برحكم آلتنده طوتمق .

Tertia (◡ (◡) ss ◡́ ا مؤ) (51) (جمعی كذلك ä—) [لاتينجه] برمكتب اعدادی ویاعاليه‌نك اوچنجی صنفی||(مطبعه‌ده) اون آلتی پونتولق يازی (غرو رومن) .

Tertius (◡ (◡) ss ◡́ ا م) (52) [لاتينجه] اوچنجی صنف باش خواجه‌سی ، برنجی ، باشلوجه اولان معلمی || برصنفك اوچنجيسی .

Terz (◡́ ا مؤ) (49) [لاتينجه te'rtius] اوچنجی، ثالث اولان || (تجا) اسپانيول يوكنك ياباغيسنك اوچنجيسی (الك آشاغی جنسی) || (موسيقی) صدای اساسيدن اعتباراً اوچنجی صدا || (كاغد اويونشده) بررنكدن اولان وبر برندن برر درجه (صايی ويا نقطه‌سی) آشاغی ويا يوقاری اولان كاغد || (اسقريم) اوچنجی اوريش ، دورتيش وضعيتی .

Teſchine (◡–◡ ا مؤ) (53) (صنع)، Teſching (◡́ ا مؤ) (36) [Teſchen] غايت كوچوك چاپلی تفنك (وياطبانجه) .

Teſt (◡́ ا م) (38) [لاتينجه = Scherbe] صيرجه || (معد) آلتون، كومش كوچه‌نرینی مخلوط اولدقلری ديكرمعادندن تفريق ايچون مستعمل قال پوطه‌سی، مقلا || اسكيدن انكلتره‌ده مأمورينك قتوليك اولمدقلرينه دائر اجراسنه بورجلی اولدقلری تجربه يمينی (١٦٧٣ الی ١٨٢٩) .

Teſtament (◡–◡́ ا لا) (38) [لاتينجه] وصيتنامه || اولمكده اولان بركمسه‌نك صوك آرزوسی ، وصيت || Altes —(Neues) عهد عتيق، تورات (عهد جديد ، انجيل) .

Teſti(e)ren (◡◡́ فع متع وفع لا+) .a (21) [لاتينجه] وصيت ايتمك، وصيتنامه ياپمق، باوصيت ترك ايتمك ، ميراث كبی ترك ايتمك .

Teſtikel (◡–◡ ا م) .a (40) [لاتينجه] خصيه (=Hode) .

Teſtimonium (◡ (◡) –◡◡ ا لا) .a (40) [لاتينجه] شهادت ، تصديقنامه (= Zeugniß) .

Tetra„ ... (◡◡◡...) [روم] tetra (=...vier) .

Tetra-eder (◡◡◡–◡ ا لا (ا م) .a (40) [روم] (ريا) ذو اربعة الوجوه ، رباعی الوجوه ، درت سطحلی جسم .

Teuſe (◡́ ا مؤ) (55) متروكدر [قديم آلمانجه tiufi] آنجق معدن قويولرنجه مستعمل اولوب: درينلك ، عمق .

Teufel (◡́ ا م) .a (40) [قديم آلمانجه tiufal اولوب لاتينجه dia'bolus] شيطان، ابليس|| !—ſchert Euch zum دفع اولوك شورادن ! يقل شورادن !

Teufels„ ... (◡◡...) —brücke (ا مؤ) (غوتارد جاده‌سی، طريق اوزرنده مبنی) شيطان كوپريسی || —kirſche (ا مؤ) (نبا) = Bellado'nna || —wurz (ا مؤ) (نبا) قورد بوغان دينيلان زهرلی اوت ، خانق النمر .

Teuſen (◡́ فع متع) .a (21) متروك اولوب الان معدن قويولرنده : = tieſen .

Teutſch (́) (مرا . Deutſch) .

Text (◡́ ا م) (38) [لاتينجه] متن ، نص .

Textil (◡–◡) [لاتينجه = ...Spinn] ايپلك ايپلك آيرلمسی ممكن اولان .

T. F. (Taſchen-forma'l كلمه‌سنك صورت مخففه‌سی) .

Thal (́ ا لا) (25) [قديم آلمانجه tal = انكليزجه dale] وادی، دره (كذا مجازی) || zu— fahren آقندی يوقاری چيقمق .

Thaler (◡́ ا م) .a (41) اوچ مارقلق(اون سكز غروش قيمتنده) كموش سكه ، تالر || پاره، پول، مانغر .

Thaſos (◡́ ا خا لا) (.inv) (جغر) آطه‌لر دكزنده طاشوز آطه‌سی .

That (́ ا مؤ) (49) [قديم آلمانجه tât ، thun كلمه‌سنه منسوب] فعل ، عمل ، ايش ، اجرا || Jemandem mit Rath und —beiſtehen برينه هردرلو معاونتده بولنمق || اجرا آت ، فعليات || (حا) in der - حقيقةً ، فی الحقيقه ، واقعا .

That (thun فعلنك ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

That„ ... (...◡) —ſache (ا مؤ) ماجرا ، حقيقت حال || —ſächlich (صـ) حقيقت حالكوره ، حقيقةً || (حا) فی الحقيقه ، فی الواقع .

Thäte (◡́) (thun فعلنك صورت التشائيه ماضيه‌سنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Thaten„ ... (◡◡...) —reich اجراآت فعلياتی چوق اولان، بونلرله مشتهر بولنان|| —los معطل ، اجراآتسز .

Thäter (◡́ ا م) .a (40) [That] ، —in (ا مؤ) (50) برشيئی يابان اجرا ايدن(اركك، قادين) فاعل|| (خصوصيله برقباحتك ، جرمك صاحبی) مجرم ، جانی .

Thätig (◡́ صـ) (21) [That] فعال ، حركتده اولان، ايشليان || فعال، ايشكذار ، اجراآتلی .

Thätigkeit (–◡́ ا مؤ) (49) [thätig] فعاليت ، حركتده بولنمه، ايش كورمه|| ايش، اجراآت || außer—ſetzen (برمأمورحقنده) ايشدن ال چكديرمك || معطل ايتمك ، ايش كورديرمامك || كورلتمك ، قولنی قنادينی قيرمق .

Thau (́ ا م) (38) [قديم آلمانجه tou = انكليزجه dew] شبنم ، چيك .

Thauen (◡́ فع لا±) .a (21) es thaut بوزلر، قارلر چوزيليور ، اريبور || (فع لا+ وفع متع) es thaut چيك وار ، چيك ياغيور، چيك ، شبنم ايله ايصلاتمق|| (مجا) چيك دانه‌سی كبی پارلامق .

Thaumaturg (◡́–◡ ا م) (51) [روم] صاحب كرامت ، اهل كرامت ، معجزه كوسترن .

Theater (◡◡́ ا لا) .a (41) [روم] تياترو || صحنه || تياترو (اويونی كتابی) || تياترووده اوينانان اويونلر || anato'- —miſches تشريحخانه ، تشريح درسخانه‌سی .

Theater„... (◡◡◡...) —beſuch (ا م) تياترويه كيتمه، تياترو زيارتی || —bille't (ا لا) تياترو بيلتی || —kaſſe (ا مؤ) تياترو بيلتی صاتيلان محل || —ſtück (ا لا) تياترو اويونی || —zettel (ا لا) تياترو اعلانی ، پروغرام .

Thee (́ ا م) (38) [جنوبی چينجه‌دن مأخوذ فلمنكجه] چای|| —trinken چای ايچمك|| باباتيه ، اخلاموركبی چيچكلرك منقوعی .

Thee„... (‒́···) —gesellschaft (ا مؤ) چای ضیافتی،
بو ضیافته چاغریلان مسافرلر || —kessel (ا م) (چای قایناتمغه
مخصوص قاب) چایدان || —kräuter (جمعلا) (نبا) قایناديلوب
صوینی ایچیلان چیچك و نباتات || —maschi'ne (ا مؤ) چایدان ||
—topf (ا م) (طوپراق) چایدان = —kanne .

Theer (‒́ ا م (ا لا) (38) [آشاغی آلمانجه = انكلیزجه
tar قطران ، (بحر) كذلك زفت .

Theil (‒́ ا م (ا لا) (33)) [قدیم آلمانجه teil =
انكلیزجه deal] قسم ، پارچه || der größte—der Menschen
انسانلرك قسم اعظمی || اك چوغی || drei —e von etwas
(3/4) برشیئك اوچ ربعی ، دردده اوچی || — = ein Dritt
ویاخود Drittel اوچده بری ، برثلث || حصه || (عمو)
ich habe ihm sein—gegeben بن اوكا پاینی ویردم ، بن اونك
برایوجه یواسنی یاپدم || — an etwas haben, nehmen بر
شیده مشترك اولمق ، اشتراك ایتمك || Jemand an etwas—
Jemandem || بریسنی برشیئه اشتراك ایتدیرمك || nehmen lassen
zu — werden برینه توجه واصابت ایتمك ، حصه سنه چیقمق ،
نصیب قسمت اولمق ، میسر اولمق ، ارزان اولمق ، حصه پای
اولەرق دوشمك ، حقنده واقع اولمق || — zum قسماً ||
um ein gut—reicher نسبتاً چوق زنكین اولەرق ، خیلی
مقدار دها زنكین ،

Theil„... (‒́···) —haber(in) (ا م ، امؤ) مشترك
اولان ، برشیده حصەسی ، پایی اولان ، اورتاق || —nahme
(ا مؤ) اشتراك (هر خصوصده) || —weise (حا) قسماً ||
پارچه پارچه اولەرق ، قسم قسم ،

Theilbar (‒‒́ ص) (21) [theilen] تقسیم ایدلمسی ممكن
اولان ، قابل انقسام || مختلف حصەلره ، پایلره آیریلەبیلان .

Theilen (‒‒́ فع متع) و — sich (فع مطا) .a (21)
آییرمق ، تفریق وتقسیم ایتمك ، بولمك .

Theiler (‒‒́ ام) .a (40) [Theil] تقسیم ایدن ، بولن
(ریا) مقسوم علیه .

Theilhaft (‒‒́ ص) (21) [theilen] Jemand einer
Sache— machen بریني برشیئه اشتراك ایتدیرمك ،

Theils (‒́ حا) [Theil] قسماً || —in baarem Gelde
—in Wechseln قسماً نقد وقسماً كاغد آقچه ایله .

Theilung (‒‒́ ا م) (49) [theilen] تقسیم ایتمه || تفریق
اولنه : بولنه ، پارچەلنه .

The-ismus (‒‒́ ام) (inv.) (sans pl.) [روم]
الوهیتك وجودینی قبول ایدن فلسفه . فلسفهٔ الهیه ، ایمان باه .

Thema (‒‒́ الا) [روم] (56) مبنی علیه ، موضوع الیه ،
مادهٔ اساسیه ، صدد ، دعوا ، مدعا : فصل ، بحث || درس ،
وظیفه ، تمرین ، مكتب چوجقلرینك اوكرندكاری لسانه كندی
لسانلرندن یایدقلری ترجمه .

Themse (‒‒́ ا خا مؤ) (56) انكلترەده جاری تایمس نهری .

Theo„ ... (‒́‒···‒́) [روم] ... theo (=Gott„...) .

Theokratie (‒́ ا ‒‒‒ ا مؤ) (53) یاخود (49) [روم] قانون
الهی وصفت روحانیتله اجرا اولنان حكومت ، من طرف الله وكیل
عد اولنان حاكمك حكومتی ، حكومت روحانیه .

Theolog(e) (‒) gh ‒́‒‒ ا م) (51) (52) علم عقائده
وقوفی اولان كمسه ، علم عقائد مؤلفی || بو علمك شاكردی ، بو
علمه چالیشان طلبه .

Theologie (‒́ gh ‒‒‒ ا مؤ) (53) علم عقائد : علم
كلام || —studiren عقائده چالشمق ، عقائد اوقومق ، تحصیل
ایتمك .

Theorbe (‒‒́ ا مؤ) (53) (موسیقی) لاوته نوعی .

Theorem (‒‒‒́ ا لا) (38) [روم] (ریا) حلی مطلوب
(مسئله) .

Theoretiker (‒‒‒́‒‒ ام) .a (40) [روم] Prak-)
tiker ك مقابلی) نظریاتجی ، نظریات ایله توغل ایدن ، برفن
وصنعتك یالكز نظریات جهتنی بیلن ، نظری .

Theosoph (f ‒‒́ ا م) (51) [روم] كندینی ملهم
اولمق اوزره تلقی ایدن فیلسوف ، صوفی .

Therapie (‒‒‒́ ا مؤ) (53) [روم] (طب) طبك خستە
لقلرك تداویسندن بحث ایدن قسمی ، مبحث تداوی ، فن تداوی .

Theriak (‒ (‒) ‒́ ا م) (38) [روم] (اجزا) تریاق .

Therme (‒‒́ ا مؤ) (53) [روم] = Therma'l-quelle
صیجاق صو قاینارجەسی ، صیجاق قابلیجه (منبعی) .

Thermo„ ... (‒́‒···) [روم] ...thermo (=
Wärme„ ...) .

Thermometer (‒‒́‒‒ ا لا (ا م) .a (40) (حكم)
مقیاس الحراره ، ترمومتره || das— steht 3 Grad unter Null
ترمومتره اوچ درجه ناقص كوستریور ، اوچ درجه صغوق وار ،
صفر اوچه ایتمش .

Thesaurus (‒‒́ ا م) (37) [روم] خصوصیله (یك)
(بیوك لغت كتابلری حقنده) قاموس .

These (‒́ ا مؤ) (53) [روم] Thesis (‒́ ا مؤ)
(مفردی .inv' جمعی —ses) موقع بحث ومذاكرەیه قونیلان
ماده ، موضوع بحث || حلی شاكردانه تكلیف اولنان مسئله ،
تەز (امتحانی) .

Thessalonich (‒‒‒́ ا خا لا) (56) (جغر) سلانیك
شهرینك اسكی اسمی .

Theuer (‒́ ص) (21) [قدیم آلمانجه tiuri] بهالی ،
قیمتلی ، فیئاتی چوق || عزیز ، قیمتدار ، جان ویوركدن (كوكلدن)
سویلان ، مكرم || bei Allem, was mir (ich schwöre es)
—ist عندمده اك زیاده عزیز اولان شیئه ، طاتلی جانمه یمین
ایدرمكه || —bezahlen چوق پاره ویرمك ، بهالی آلمق || (مجا)
Das wird Ihnen —zu stehen kommen بو سزه (چوق)
طوزلی ، آغر اوطوره جق || ihm ist Nichts zu — اونك
عندنده هیچ برشیئك دكری ، قیمتی یوق || (تجا) —der Kaffee ist
قهوه فیئاتی زیاده ، یوكسكده || wie— ist Das? بونك فیئاتی
قاچه ؟ بونی قاچه ویریورسكز ، ویریورلر ؟ || wie — ist
dies Zimmer? بو اوطەنك كیراسی ، آیلغی قاچ ؟ آیده بو اوطەیه
نه استیورسكز ، استیورلر ؟ || es war im Lande— : یاخود
theure Zeit طشرەلرده قحطلق ، بركتسزلك وار ایدی ،
محصولده بركت یوقدی || آز ، نادر || —da war guter Rath
حال ، موقع پك مشكل ایدی .

Thier (‒́ ا لا) (38) [قدیم آلمانجه tior ، روجه ther
Jagd - thier] حیوان ، جانوار ، ذی روح || حیوان ، آو ،

Thuja (ـَـ ا مؤ) (56) [يكى لاتينجـه] (نبا) = Lebens=baum سروى آغاجى نوعى .

... thum (ـُـ....) [قديم آلمانجـه tuom Macht] (جمعى ... thümer) صفت ، فعل ، اسم ايله برلشـه رك : موقع ، مقـام ، حيثيت ، رتبـه ومالكيتى ارائه ايدر مثـلا : Kaiser كلمـه سنك نهايتنه كلكله Kaiserthum ايمپراطورلق ، reich زنكين ، Reithum (ا م) زنكينلك .

Thummim (ـُـ) (مرا . Urim).

Thun (ـُـ قم متعه وقم لا+) ، نادراً (قم مطا) b. (22) ياپمق ، ايشلمك ، قيلمق ، حركت ايتمك || ich habe es gethan بونى بن ايشـلدم ، بونى ياپان بنم || ich werde es nicht— بن بونى ياپمام ، ياپميه جغم ، اصلا ياپمام || was soll ich—? نه ياپه يم (نه ياپمقلغمى استيورسكز) ? || ich kann nichts Besseres— بوندن ايوسنى الدن كلمز ، بوندن ايوسنى ياپه مام || Das ist so gut wie gethan بو اولدى بتدى ، ياپلدى ، ايشلنيلدى صاييلور ، بوشى ياپلمش ، ايشلنمش ديمكدر || das Seinige— كندى بورجنى ايفا ايتمك ، وظيفه سنى كورمك ، ايشلمك ، الندن كلنى ياپمق || des Guten zuviel— يك اوزاغه وارمق ، يك ايلرو(يه) كيتمك ، زياده قاچيرمق || Jemandem Schaden— برينه ايراث مضرت ايتمك ، برينه زيان ويرمك || ich habe Ihnen Unrecht gethan بن سزه حقسزلق ايتدم || (چالشمق) er thut Nichts اوهيچ برشى ياپمز ، ياپميور ، اوهيچ چالشمز || Sie haben recht gethan (daß Sie ...) ... ياپديغكز ايو اولدى ، ايوكه ... ياپديكز ، ... ياپديغكزه ايو ايتديكز || werr soll mich beruhigen, wenn Du es nicht thust! بكى سن تأمين ، تسكين وتسلى ايتمز ايسـه ك كيم ايده جك ! || er thut so, als ob er uns nicht sieht او بزى كورمزلكه واريور ، بزى كورميور كبى طاورانيـور ، بزى كورمزلكدن كليور || —Sie, als wen Sie zu Hause wären رجا ايدرم اويكزده كبى طاورانكز (يكز ، ايچكز ، اوطوريكز ... الخ) || —Sie doch nicht so! رجا ايدرم ، اه عشقنه شويله ياپميك ياپميكز ! شويله ايتمـه ، ديمه قوزوم ! نازلنمه اه عشـقنه ! || groß— صورت ايتمك ، طارغنلق كوسـترمك || böse— بيوكلك طاسلامق ، كوسـتريش ياپمق ، چالم صاتمق || spröde— عفت فروشلق ايتمك || Das thut Einem wohl بو انسـانه فرح ويريـور ، انشراح قلبى موجب اوليور ، انسان بوندن ممنون اوليور ، خوشلنيور || Das thut mir leid, weh بوكا (پك زياده) تأسـف ايدرم ، تأسـف ايدرم ، بوبنى مضطرب ايديور ، بكا آجى صيزى ويريـور || thu' es dort hin شوكى اورايه قوى || etwas hinzu— (برشئ برشيئه ، يره) علاوه ايتمك || Das thut's nicht بونكله بو اولمز ، بوكافى دكلدر ، بوكفايت ايتمز || (Das) thut Nichts (wenn...) (اكر ... صه) ضررى يوق ، اهميـتى يوق ، زيان ايتمز ، بأس يوق || was thut Das (Dir) بونك سكا نه زيانى وار ? بوندن سكا نه ? || ich kann Nichts dazu— بن بوكا (قارشو) برشى ياپه مام ، بوكا قارشو بنم الدن برشى كلمز || Das hat mit Dem, was ich gesagt habe Nichts zu— بنم سويلديكم شيئك بوكاهيچ بر دخلى يوقدر ، بنم سويلديكمله بونك هيچ برمناسـبتى يوق || es ist mir sehr darum zu— اونك بنجه چوق اهميتى وار || (قم مطا) Das thut sich auch so بو اويله ده اوله بيلور ،

آخور ، بينك حيوانى || —(Maul=) قاطر || (عمو) (انسان حقنده) تربيه سز ، يونتولمامش كمسه ، حيوان كبى آدم ، حيوان آحمق ، بدلا كمسـه ، اوكوز || حيوان كبى وحشى .

Thier„... (ـُـ....) —quäler (ا م) حيواناته اذيت ايدن ، بونى اعتياد ايدينان كمسـه || —arzt (ا م) بيطر ، حيوان حكيمى || —garten (ا م) حيوانات باغچه سى .

Thierisch (ـُـ ـ) (41) [Thier] حيوانى ، ذيروحه مخصوص (انسان حقنده) حيوانجه سنه ، حيوان كبى .

Thl. (Theil كلمه سنك صورت مختصره سى) .

Thlr. (Thaler كلمه سنك صورت مختصره سى) .

Thon (ـُـ ا م) (38) [قديم آلمانجه dâhâ] كيللى طوپراق ، كيل : لوله جى چامورى ، اوزلى طوپراق .

Thon„ ... (ـُـ....) —geschirr (ا لا) طوپراق قاب || —pfeife (امؤ) طوپراق لوله || —arbeiter (ا م) چوملكجى (بويله ادوات يتيه ياپان عمله ، ايشجى ، اصناف) || —waaren (جمع مؤ) چوملكجى ادواتى ، لوله جى چاموردن معمول بالجمله اوانى .

Thönern (ـُـ ـ) (21) اوزلى طوپراقدن ، لوله جى چاموردن معمول .

Thor (ـُـ الا) (38) [قديم آلمانجه tor = روجه thyra] بيوك قپـو || vor das— gehen شهرك خارجنه چيقمق ||

Thörin [اورته آلمانجه töre ، Dusel كلمه سنه منسوب] (امؤ) (50) دلى ، بدلا ، چيلغين ، قاچيق .

Thor„ ... (ـُـ....) —angel (ا م) قپو رزه سى || —flügel (ا م) قپو قنادى || —nagel (ا م) (صنع) ايكى اوجلى چيوى || —weg (ا م) آرابه قپوسى .

Thores„ ... (ـُـ....) (مرا . Thor„ ...) .

Thorheit (ـُـ ا مؤ) (49) [Thor] دليلك ، قاچيقلق ، چيلغينلق .

Thöricht (ـُـ ـ) (21) [Thor] دلى ، قاچيق ، عقلى باشنده اوليان ، قيزغين .

Thran (ـُـ ا م (ا لا) (38) (sans pl.) [آشاغى آلمانجه trân] بالق ياغى ، بالينه ياغى || (مجا) شمال طرفلرنده (عو) im— sein سرخوش اولمق ، يوكنى آلمش اولمق .

Thräne (ـُـ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه trahan ا م] كوز ياشى ، دمع ، اشك || leicht zu —n gerührt werden كوزى صولى اولمق ، همان آغلار اولمق .

Thränen (ـُـ قم لا +) a. (21) [Thräne] die Augen —ihm اونك كوزلرى طوليور ، ياشاريور ، نرده ايسه آغليه جق ، كوزلرى صولانيور .

Thranicht ، **thranig** (ـُـ ـ) (21) [Thran] ايكيسيده بالق ياغى لذتى ويرن ، طادى بالق ياغى كبى اولان || بالق ياغلى ، بالق ياغى بولاشق ، قاريشق .

Thron (ـُـ ا م) (38) كذلك a. (42) [روم] تخت ، سرير سلطنت ، اريكه ، اورنك || den— besteigen تخته جلوس ايتمك ، چيقمق .

Thron„ ... (ـُـ....) —besteigung (ا مؤ) تخته چيقمه ، جالس سرير سلطنت اوله ، جلوس .

Thronen (ـُـ قم لا+) a. (21) [Thron] تخته چيقمق ، جلوس ايتمك ، جالس سرير سلطنت اولمق .

(ضرمثلا) (*sans pl.*) (40) b. (ا لا) || بويلهده يايله بيلور Sagen und Thun ist zweierlei سويلمك بشـقه ياپمق بشقه ، وعد بشقه اجرا بشقه .

Thun,,... (···˝) —fisch (ا م) (تاطبيعه) اوركينوس، استاوريد بالغنك آزمه‌سى .

Thunlich (ـ‿ ص) (21) [thun] قابل اجرا ، يايله بيلور، ممكن ، شايان توصيه .

Thunn (ـ ا م) (28) (تا طبيعه) = Thun-fisch .

Thu-nicht-gut (ـ‿ـ ا م) (56) حايلاز، يراماز،خيرسز (مرا . Taugenichts) .

Thür (ـ ا مؤ) (49) (مرا . Thüre) .

Thür,... (···˝) —angel (ا مؤ) قپو رزه‌سى || —flügel (ا م) قپو قنادى || —hüter (ا م) قپوجى ، قواص || —klinke (ا مؤ) قپو مندالى || —riegel (ا م) قپو سورمه‌سى || —schwelle (ا مؤ) قپو اشيكى .

Thürchen (‿ـ ا لا) b. (40) (Thür كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) قپوجق، كوچوك قپو || سورمه قپاق || (ماكنه‌ده) سوپاپ .

Thür(e) (‿) ـ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه Thor=turi ! كلمه‌سنه منسوب] او، اوطه ، آخور، دولاب وامثالنك قپوسى || Jemandem die — weisen || Haus-thür = اكثريتله باخود : zeigen برينه سوقاق قپوسنى كوسترمك، برينى قوغمق، قپو طيشارى ايتمك || بيوك برقپوده بولنان كوچوك قپو .

Thüringen (‿ gh ‿ـ ا خا لا) b. (40) (جغر) آلمانيه‌نك تورينكه‌ن قطعه‌سى .

Thurm (ـ ا م) (31) [قديم آلمانجه turri = لاتينجه turris] قله (كذلك مجازى اوله‌رق : مناره كبى يوكسك ، نوجه اولان) || حصار قله‌سى، قلعه، برج || حبسخانه ، كورك محلى .

Thurm,... (···˝) —Falk(e) (ا م) (تا طبيعه) موعول ، يؤيؤ دنيلان قوش .

Thürmen (‿‿ فع متع) a. (21) [Thurm] مناره كبى يوكسلتمك ، ييغمق ، چيقمق || (طشره لسانى اوله‌رق) Jemand— برينى حبسه آتمق (مرا. einkerkern) || (فع لا +) —sich قله كبى چيقمق ، يوكسلمك ، طاغ كبى ييقلمق ، تپه‌سى اوزطلره قاريشمق .

Thust ، **thut** (ـ) (thun فعلنك زمان حال صيغه‌سنك ايكنجى واوچنجى مفرد شخصلرى)

Thymian (ـ) (‿) ـ ا م) (28) [لاتينجه] (نبا) ياباني كككيك .

Tiara (‿ـ‿ ا مؤ) (مفردى . *inv*' جمعى s—) [روم] پاپانك اوچ قاتلى تاجى .

Tiber (‿ـ ا خا م) a. (40) ، اكثريا (ا مؤ) (*inv.*) (جغر) ايتاليا‌ده جارى وساحلنده رومانشهرى بولنان تيبر نهرى .

Tibet (‿ـ ا خا لا) (56) (جغر) آسياده واقع تيبت قطعه‌سى || بوراده چيقان يوك .

Tick (ـ حر ند) تيـق || ! tack— طيق طاق ! ، طيق طيق ! || ! — طاوق وامثالى ايچون چاغيرمق خصوصنده (تيق تيق !) بيلى بيلى ! || (ا م) einen —haben كنديني بكنمك .

Tief (ـ ص) (21) [قديم آلمانجه tiuf Taufe كلمه‌سنك اساسنه منسوب] درين ، عميق || —graben درين قازمق || —seufzen غايت درين ايچنى چكمك || —trauern زياده ياس ، ماتم طوتمق، كاملا سياهلره غرق اولمق || كنارى آچاق اوليان، ديبلى، چقور || die Augen liegen ihm —im Kopfe كوزلرى چقوره قاچمش || —er Schnee (ايچنه كومولينه‌جك درجه‌ده) چوق قار || in tiefen Gedanken stehen پك درين دوشونمك || einen Ton —er singen بر پرده اشاغى تغنى ايتمك || im—sten Winter قيشك اك شدتلى ، الڭجيوجيولى زمانده، اك شدتلى صغوقلرده، قيشك تام اورته‌سنده || (بحر) —er Grund غايت درين محـل || (das Schiff) geht 3 Me'ter— كمينك صوكسيمى اوچ متره‌در ، اوچ متره صو كسيمى وار .

Tief,... (···˝) —bewegt (ص) صوك درجه متهيج، متأثر || —blick (ا م) يوقاريدن آشاغى، درينجه ايديلان نظر|| كسكين، انسانك، برشيئك درونني كشف ايدرجه‌سنه، كوررجه‌سنه باقيش || —land تسويه‌سى آچاق اولان ، چقور ممالك ويا اراضى || —loth (ا لا) (بحر) دڭزك درين محللرينى اسقانديله يارار قورشون || —messer (ا م) اسقانديل (آلتى) .

Tiefe (‿ـ ا مؤ) (53) [tief] درينلك ، عمق ، چقورلق چقور || (موسيقى) صدانك اشاغيلغسى ، قالينلاشمسى || (ع) برقطعه‌نك عمق ، درينلكى || بوغاز ، يار ، اوچوروم .

Tiefen (فع متع و فع لا +) a. (21) درينلتمك ، چقورلشديرمق، درينلشمك || (بحر) دڭزك درينلكنى آلت واسطه‌سيله اولچمك ، اسقانديل ايتمك .

Tiegel (‿ـ ا م) a. (40) [قديم آلمانجه tëgel لاتينجه te'gula] تجرد || (كيميا صنعـ) درونده اوته برى ارتمكه مخصوص ازابه قابى ، پوطه .

Ti(e)ne (‿ـ ا مؤ) (53) [لاتينجه tina] صوفوجيسى .

Tiger (‿ـ ا م) a. (40) —in (ا مؤ) (50) قاپلان (اركك ، ديشى) ؛ پلنك .

Tiger,... (···˝) —decke (ا مؤ) ، —fell (ا لا)، —haut (ا مؤ) قاپلان پوستى ، دريسى .

Tigern (‿ـ فع متع) a. (21) [Tiger] قاپلان دريسى كبى بنكلمك .

Tigris (‿ـ ا خا م) (*inv.*) (جغر) آسياى صغريده جارى دجله نهرى .

Tilde (‿‿ ا مؤ) (53) (غرا) برحرفك اوزرينه قونيلان تخفيف صدا اشارتى || تكرار اشارتى .

Tilgen (‿‿ فع متع) a. (21) [قديم آلمانجه tiligôn Theil كلمه‌سنه منسوب] آزالتمق ، بتورمك || محو وهلاك ايتمك ، امحا ايتمك || سيلمك || —eine Schuld (تأديه وياآخر صورتيله) امحاى دين ايتمك ، اوده‌يوب بتورمك || ترقين ايتمك || حك وابطال ايتمك .

Timokratie (ـ) ‿‿ـ ا مؤ) (53) [روم] تيموقراتى .

Timur (‿ـ ا خا لا) (56) —der lahme تيمورلنك .

Tingi(e)ren (‿‿ـ فع متع) a. (21) [لاتينجه] بويامق صبغ ايتمك (= färben) || (كيميا حكمـ) برجسمك اقسام مؤثره‌سنى چيقارمق .

Tinkel (ـٓـ ا م) .a ⑳ [هندجه] (تبا) (معد) تنكار، بوریت سود .

Tinktur (ـٓـ ا مؤ) ⑲ [لاتینجه] بویا ، رنك ، لون .

Tinte (ـٓـ ا مؤ) ⑳ [قدیم آلمانجه tincta اولوب لاتینجه tingere دن] (كذلك Dinte) مركب || (مجاز ضرب مثل) Jemand in die—bringen, führen برینی صیقنتی‌یه صوقمق ، برینه اویون ایتمك || (یالكز : Tinte:) (رسامـلقده) بویا بوناك رنك ودرجه‌سی .

Tinten„ ... (ـٓـ‥‥) —flasche (ا مؤ) بویا شیشه‌سی || —schwarz (ص) (مركب) اوجاق قورومی ، كمور كبی قاره || —faß (ا لا) مركب حقه‌سی ، یازی طاقمی || —fleck (ا م) مركب لكه‌سی ، صچرامه‌سی .

Tintig . Tinticht (ـٓـ ص) ㉑ [Tinte] مركبه بكزه‌یان ، مركب كبی || — dieser Wein schmeckt بوشرابك مركب كبی برلذتی وار ، بوشرابك طادی مركبه بكزه‌یور .

Tippel (ـٓـ ا م (ا لا) .a ⑳ نقطه || etwas bis auf's—chen wissen برشیئی اك اوفاق تفرعاتنه ، جزئیاتنه وارنجه‌یه دكین بیلمك ، برشیئك كنهنه ، غوامضنه واقف اولمق .

Tippen (ـٓـ فع متع وفع لا+) .a ㉑ پارمق اوجیله خفیفجه طوقونمق .

Tirade (ـٓـ ا مؤ) ㊿ [فر] چكیش || قطعه ، فقره || (ایتا) بر اوپوتجینك اوزون سوزی ، سویلدیكی ، آكلاتدیغی اوزون فقره .

Tiraili(e)ren (ti-rāle-yi-rēne قع لا+) .a ㉑ [فر] (ع) اوفق آوجی محاربه‌سی ایتمك .

Tirol (ـٓـ ا خا لا) ⑯ (جغر) (مه‌ران قریشده مبنی كوشك ، حصار) تیرول || (آوستریا ولایتلرندن) تیرول .

Tisch (ـٓـ ا م) ㊳ [قدیم آلمانجه tisc اولوب لاتینجه discus دن] ماصه ، یمك ماصه‌سی || einen guten —führen ایو یمك ایچمك ، سفره‌سی ممیز اولمق || von— und Bett geschieden اوندن یارقندن ، مالندن ملكندن اولمق ، آیرلمق || Jemand zu — e laden برینی یمكه دعوت ایتمك || zu —e gehen یمكه كیتمك || vor (nach) —e یمكدن اول (صكره) .

Tisch„ ... (ـٓ‥‥) —geräth (ا لا) سفره طاقمی || —besteck (ا لا) سفره‌یه قونیلان چتال قاشیق طاباق وحولی || —gänger (ا م) (بر یرده) یمكه آبونه‌لی اولان كمسه || —gast (ا م) (یمكه) دعوت اولنان مسافر ، دعوتلی || —geld (ا لا) یمك ، پانسیون پاره‌سی .

Tischen (ـٓـ فع لا+ وفع متع) .a. c ㉑ [Tisch] نادراً مستعمل اولوب : سفره چیقارمق ، ترتیب وتنظیم ایتمك || سفره‌یه اوطورمق ، سفره‌ده بولنمق ، یمك یمك .

Tischler (ـٓـ ام) .a ⑳ [Tisch] مرانغوز ، طوغرامه‌جی ، —(Kunst =) طوغانجی ، سپله‌جی .

Titel (ـٓـ ا م) .a ⑳ [لاتینجه ti'tulus] عنوان ، لقب || der— Graf (یاخود : eines Grafen) برقونت (ویاقونتك) عنوانی ، قونتلق (لقبی ، رتبه‌سی) Jemandem den— Fürst geben برینه پرنسلك عنوانی توجیه ایتمك : برینه پرنس دیه خطاب ایتمك .

Titel„ ... (ـٓـ‥‥) —kopf (ام) (بر بند و امثالی حقنده) سرلوحه || القاب .

Tituli(e)ren (ـٓـ فع متع) .a ㉑ [لاتینجه] = be-titeln مثلا : — „Herzog“ Jemand برینی دوقه یازمق ، برینه دوقه‌لق توجیه ایتمك ، دوقه‌لق صفتی ، پایه‌سی ویرمك .

Toast (tōst[e] تلفظ اولنورسه‌ده فقط غلط اولـرق اكثریا: tō-ă'st'[e] تلفظ اولنور ا م) ㊳ و ⑯ [فی الاصل geröstete Brot-schnitte [انكلیز] (بری ، برشی حقنده نطق ایرادیله) اداره اقداح ایتمه .

Toben (ـٓـ فع لا+) .a ㉑ [قدیم آلمانجه topōn ؛ Taub كلمه‌سنه منسوب] كوروولق ، پاتیردی ایتمك ، تلاش ، ولوله ، شماته ایتمك ، قیامت قوپارمق ، پایغاره ایتمك ، حدتله حایقیرمق .

Tochter (ـٓـ ا مؤ) مفردی (.inv) جمعی ㉕ [قدیم آلمانجه tohtar = رومجه thyga'ter] قیز اولاد ، كریمه (كذلك كنج برقادینه قارشو ایدیلان خطاب مشفقانه) || die Töchter des (Hauses) اوك ، خانه‌نك قیزلری

Tochter„ ... (ـٓـ‥‥) —anstalt (ا مؤ) شعبه || —mann (ا م) = Schwieger-sohn || —staat (ا م) ، —stadt (ا مؤ) (برمحلدن مهاجرتله آیریلان كمسه‌لرك واردقلری یرلرده تشكیل ایتدكلری) حكومت ، شهر ، مستعمرات .

Töchter„ ... (ـٓـ‥‥) —schule (ا مؤ) قیز مكتبی || höhere—schule اناثه مخصوص مكتب عالی ، قیز مكتبنك یوكی .

Tocki(e)ren (ـٓـ فعلا+) .a ㉑ [ایتالیانجه tocca're] (ایچركن قدحلری) توقه ایتمك || (رسامـلقده) قالین ، قبا چیزكیلرله ترسیم ایتمك .

Tod (ـٓـ ام) ㊳ [قدیم آلمانجه tōd ؛ رومجه thanei'n ؛ sterben كلمه‌سنه متقارن] اولوم ، میت (جمعی نادراً مستعمل اولوب آنك یرینه اكثریا : Todes-fälle) || یاخود : auf den— verwundet (zum —e) اولوم حالنده یاره‌لی ، یاره‌سی اولومی انتاج ایده‌جك صورتده تهلكه‌لی ، مهلك صورتده مجروح || zum —e betrübt صوك درجه‌ده ، فنا حالده محزون ، متألم || (عد) وفات ایتمه ، فوت اولمه || Geld oder—! یا مالی یا جانی! || ich will des —es sein! اه جانمی آلسه! آلسون! || ich will den— an dem Bissen essen, wenn... صوك لقمه‌م اولسون اگر . . . صحم || Jemand vom —e erretten برینی اولومدن قورتارمق || sich zu —e lachen كولمكدن قیریلمق ، كولمكدن اولمك .

Tod„ ... (ـٓ‥‥) —krank (ص) اولوم حالنده خسته || —müde (ص) فنا حالده یورغون ، قیلداتمغه مجالی اولمیه‌جق درجه‌ده یورولمش .

Todes„ ... (ـٓ‥‥) —bleich ، —blaß (ص) مومیا كبی ، اولوكبی صاپ صاری ، بالمومی كبی صارارمش || —angst (ا مؤ) اولوم قورقوسی || پك فنا حالده قورقو || —anzeige (ا مؤ) برینك وفاتی مشعر یازیلان كاغد ، كوندریلان ، ویریلان خبر || —fall (ا م) وفیات || —strafe (ا مؤ) اعدام جزاسی || —urtheil (ا لا) اعدام حكمی || —wunde (ا مؤ) تداویسی مشكل ، غیرقابل یاره ، افلاح اولمز ، صاحبنی كوتوران جریحه .

Todt (ـٓـ ص) ㉑ [قدیم آلمانجه tōd اولوب sterben معناسنه اولان toltwan دن] اولمش ، وفات ایتمش ، فوت اولمش || جانسز ، بیروح ، اولو || —es Kapita'l برقازانج

کثیرەیان ، فائضه ویرلیان ویا آخر صورتله استعمال اولنمیان
آقچه || صوکمش ، اولمش || خالی || (معدن قویولرنده) es —
sich—schießen || معدنی بولنمیان طاغ ، قیالق Gebirge
انفعار ایتمك (تفنك طبانجه وامثالیله) .

Todt „ ... (⏤···) —geboren (ص) اولوطوغان ،
طوغمش|| —schlag (ام) اوروب اولدیرمه، قتل||schläger—
(ا م) قاتل ، قاتلی || باشی قورشونلی صوپا ، باستون (=
Lebens = retter) .

Todten„ ... (⏤◡···) —gebe't (ا لا) موتالر ایچون
ایدیلان ، اوقونان دعا || —kalt (ص) اولو کبی صوغوق ||
—bett (الا) = Sterbe = bett || —fleck (ا م) مورارمش
یر ، چوروك || —gräber (ا م) مزارجی || (تا طبیع)
مزارجی بوجکی || —hand (ا مؤ) اولونك الی|| اولو الی کبی
صغوق اولان ال|| —hemd (ا لا) کفن|| —marsch (ا م)
(موسیقی) جنازه آلایلرنده چالینان هوا || —stadt (ا مؤ)
مقبره ، مزارستان ، مشاتلق|| —uhr (ا مؤ) تحته درونده
یشایان آغاج قوردی .

Tödten (◡⏤ فعه متعه) و —sich (فعه مطا) b. (21)
[قدیم آلمانجه tödt machen tötan] اولدیرمك ، اتلاف ،
اعدام ایتمك ، قتل ایتمك || Du sollst nicht— (قتلدن قطعیاً
اجتناب ایت) قتل حرامدر || اولدیرمك ، سیندیرمك ، یاقمق ،
ازمك ، یوشاتمق ، قیرمق .

Tödter (◡⏤ ام) a. (40) (نادراً مستعملدر) = Mörder.

Tödtlich (◡⏤ ص) (21) [Tod] اولدیریجی، موتی موجب
اولان ، مهلك || خونریزانه || Jemanden —hassen برندن
فناحالده، صوك درجەده نفرت ایتمك .

Töffel (◡⏤ ا م) a. (40) (وافتیز اسمی)، کذلك مجازی
اولەرق = Stoffel .

Toilette (töa-lè'-të ا مؤ) [فر] توالت ماصەسی ،
طاقمی || توالت || —machen (ein wenig) برتوالت یاپمق ،
براز صوسلنمك .

Toleranz (◡◡⏤ ا مؤ) (49) [لاتینجه] مساعده، مسامحه،
ایتمك ، خوش کورمه ، تحمل ، اغماض عین؛ عدم تعصب .

Toleri(e)ren (◡◡⏤ فعه متعه) a. (21) [لاتینجه]مساعده
مسامحه ایتمك ، خوش کورمك .

Toll (⏤ ص) (21) [قدیم آلمانجه tol töricht] دیوانه ،
دلی ، مجنون ، مختل الشعور ، قاچیق ، قودورمش ، پك زیاده
دلیرمش || —er Hund قودورمش کوپك || Jemandem
den Kopf ganz —machen برینك (کورولتی وامثالیله)
قفاسنی سرسم ایتمك || (تخفف) das Tollste dabei بونده ،
(بونك) اك تحف اولان ، اك تحفی ، اك زیاده کولەجکم کلان ،
کولدیکم شی || es ging sehr—her پك آلاویره ایدی ||
voll und— کورکوتوك سرخوش ||—wie چلدیرمش کبی .

Toll„... (◡···) —leere (ا مؤ) (نبا) =
Bellado'nna || —haus (ا لا) = Irren=heil-an=
stalt || —kraut (ا لا) (نبا) = Bellado'nna || —kühn
(ص) دلیجەسنه جسور ، صوك درجه کوزو پك اولان ||
—wuth (ا مؤ) قودورمه .

Tolle (◡⏤ ا مؤ) (53) (sans pl.) [Dolde]
Tollheit قوشلرك تپەلك توکی||انسانلرك آلننده بولنان پرچم.

Tollen ◡⏤ فعه لا ±) a. (21) دلی کبی کورولتی، پاتیردی
ایتمك || [Tolle] (فعه متعه) قیرمه یاپمق؛ لوله لوله یاپمق ||
das Haar— صاچلری قیوریجق یاپمق .

Tollheit (⏤ ◡ ا مؤ) (sans pl.) (49) [toll] دلیلك،
جنت ، چیلغینلق || قودورمه .

Tölpeln (◡⏤ فعه متعه ±) قبا قبا، صومسوك صومسوك
یوریمك .

Tomba(c)k (◡⏤ ا م (آلا) (sans pl.) (38) [ملایجه]
(صنعه) (معد) باقیرله چینقودن مخلوط معدن ، تومباق ||
weißer— بیاض باقیر .

Ton (⏤ ا م) (31) [اورته آلمانجه dòn لاتینجه to'nus]
صدانك پردەسی، نغمه|| مقام، آواز || in einem hohen —e
یوکسك پردەدن، یوکسك صسله سویلمك|| reden in spöttischem
—e استهزا ایدر برصسله || یاخود :)—es ist jetzt feiner
gehört zum feinen Tone) , zu... شمدی ... مقبول،موده
اولان ، شمدی ،.. مقبولدر ، مستعمندر ... یکیور ، عادت ||
(موسیقی) ایکی پرده آرەسنه || Klang=farbe= || صس، صدا.

Ton„... (⏤···) —angeber (ا م) برجمعیتده ال
باشیلق ایدن || —druck (ا م) رنکلی باصمه || —halle
(ا مؤ) قونسر صالونی || —leiter (ا مؤ) موسیقیده اساس
صسلری پردەلرینك صرەسنی کوسترن خط قدمەسی ، مقیاس
اصوات .

Tönen (◡⏤ فعه لا + وفعه متعه) a. (21) اوتمك ، صس
ویرمك ، صدا چیقارمق ، قولاغه عکس ایتمك .

Tonisch (◡⏤ ص) (21) (حفظالصحه واجزاجیلقده)مقوی.

Tonka„... (◡◡···) —baum (ا م) (نبا)قومارو،
طونقا آغاجی .

Tonne (◡⏤ ا مؤ) (53) ([اورته لاتینجه tunna]
طون ، طونیلاته ، بیك کیلو غراملق اولچی || بیوك فوچی ،
واریل (باریل) .

Tonnen„... (◡◡···) —butter (ا مؤ) باریل ،
فوچی یاغی || —pech (الا) سیاه زفت || —reifen (ا م)
(صنعه) فوچی چنبری .

Tonsur (◡⏤ ا مؤ) (49)[لاتینجه] قتولك پاپاسلرینك
باشلرینك تپەسندەکی تراشلری || بوتراشك اجراسی آیینی .

Topas (◡⏤ ا م) (مفردی (36) جمعی ، (36)) [روم]
(معد) یاقوت اصفر دنیلان صاری قیمتلی طاش.

Topf (⏤ ا م) (31) [قدیم آلمانجه toph : taufen
کلمەسنك اساسنه منسوب] قاب ، چناق ، چوملك ، پوطه ||
صاقسی|| —(Fleisch) کوچ ، طوپراق تنجره .

Topf„ ... (⏤···) —blume (ا مؤ)، —gewächs
(ا لا) = —pflanze (ا مؤ) صاقسیده یتشدیریلور،صاقسی یه
دیکیلور فدان ویا چیچك|| —lecker (ا م) (عمو) چناق یالایجی،
آچ کوزلی || —gucker (ا م) الداوفاق شیشەیله قاریشان .

Töpfchen (◡⏤ ا لا) b. (40) (Topf کلمەسنك صورت
تصغیریەسی) اوفق چناق ، چوملك || (ضر مثل) — Jedes
findet sein Deckelchen تنجره یوارلنور قپاغنی بولور .

Töpfer (◡⏤ ا م) a. (40) [Topf] (صنعه) چناق ،
چوملك ، صاقسی یاپان ، صاتان کمسه .

Topograph (⏤◡◡ ا م) (51) [روم] اراضینك
خریطەسنی آلان ، یاپان .

Topp (ـَ ا م) (38) [اشاغی آلمانجه: Gipfel] (بحر) هر دیکیلی آغاجك تپه‌سی .

Toppenant (ـَـَ ا مؤ) (49) [Topp] (بحر) کمینك دیرکاریله آرتنه‌لری آره‌سنه اوزانمش ایپ، یاقه چلیکی ایپی .

Torf (ـَ ا م) (38) یاخود (31) [آشاغی آلمانجه torf Rasen] چوروموش ویاتمغه صالح، نبات انقاضی، تورب .

Torkeln (ـَ فع لا ±) a. (21) (سرخوشلر حقنده) ییقلمق، اورسه‌بوجا یوریمك، اودیوارسنك بودیوار بنم یوریمك.

Tornister (ـَـَ ا م) a. (40) [مجارجه tarisznya Vorraths-sack] چانطه، عسکر چانطه‌سی .

Torpeder (ـَـَ ا م) a. (40) [Torpe'do] (بحر) تورپیل کمیسی، طورپیل استمبوتی .

Torpedi(e)ren (ـَـَـ فع متع) a. (21) تورپیل‌قویمق. دکز لغمی یاپمق.

Torpedo (ـَـَ ا م) (56) (بحر) [اسپانیولجه] (تا طبیعه) Zitter-rochen = دکز لغمی، تورپیل .

Torso (ـَ ا م) (56) [ایتا] (مجسم بر رسمك، بر هیکلك) بدنی .

Tort (ـَ، torte ا م) (38) (جمعی نادر) [فر] درد، غدر، اذیت، بلا، راحتسزلق || Jemandem einen — anthun برینك باشنه برشیٔ مسلط ایتمك، باشنی درده صوقمق || Jemandem etwas zum — thun برشیٔ برینك بورنندن کتیرمك، درد ایتمك .

Torte (ـَ ا مؤ) (53) [لاتینجه torta gewundenes Gebäck] تورتا، ایچنه میوه قاتیلان‌طاتلی، خمورایشی.

Tortur (ـَ ا م) (49) [لاتینجه] اشکنجه، عقوبت، عذاب، زحمت، اذیت .

Tory (ـَ ا م) (56) (جمعی Tories) [انکلیزجه] (Whig کلمه‌سنك مقابلی) انکلتره‌ده محافظه کاران فرقه‌سی اعضاسندن اولان کمسه .

Tosen (ـَ فع لا ±) c. (21) [قدیم آلمانجه dôsôn] علی‌الخصوص (روزکار، طالغه حقنده) کورولتی، پاتیردی ایله قوپوب کلمك، ایکلیه‌رك حرکت ایتمك، اورته‌لغی، ییقمق، قیامت قوپارمق .

Total (ـُ ـ ص) (21) [لاتینجه] عمومی، کافه، بتون، کلی، مجموع، یکون .

Touchi(e)ren (ـَ touch فع متع) a. (21) [فر] طوقونمق، اللمك || کلفان بکارنجه = be-leidigen .

Tour (فرانسزجه تلفظ اولنور ا مؤ) بریره کیدیش، کزینتی، اوفق سیاحت، یوله چیقمه، دور، طولاشمه || کلامده یاپیلان اداره || رقص، اویونده ایدیلان، اولان‌دونیش، دونمه؛ اکرتی،طاقمه‌صاچ || (einen Wagen) auf (die) — nehmen بر آرابه‌یی بر دولاشمغه، کزمکه کیرالمق، طوتمق || (ع) außer der (nach der) — avanciren صره‌دن خارج اوله‌رق (قدمی کله‌رك، قدمله) ترفیع ایتمك، ایلرولمك .

Tour „ ... (ـ ...) —bille't (bi'le-yè'te ... لا) کیتمه بیلتی || Retour-Beförderung (und) — (ا مؤ) کیدوب کلمه .

Tower (tāou-ĕre تلفظ اولنور ا م) a. (40) [انکلیزجه Thurm =] لوندره قله‌سی .

Trab (ـَ وـُ ا م) (49) سرعتلی، لینك، طیریس —reiten طیریس کیتمك (حیوانله) || in — setzen طیریسه قالدیرمق، قالقمق || warte! Dich werde ich auf den — bringen طور! بن‌سنی شمدی جانلاندیریرم .

Trabant (ـَ ا م) (51) [ایتالیانجه traba'nte] قدیم مزراقلی سواری || معیت، اشقیا وامثالی عونه‌سی || (هیئة) بر سیاره‌نك اطرافنده کندیسیله برلکده دونن سیاره، پیك.

Traben (ـَ فع لا ±) a. (21) [Trab] (حیوانات بارکیر، انسان حقنده) طیریس، لینك کیتمك.

Traber (ـَ ا م) a. (40) [traben] (فروسیت) لینك، طیریس کیدن حیوان

Träber (ـَ جمع مؤ) (inv.) شراب تورتوسی، بیرا اعمالنه مخصوص قاینادلمش آرپه وامثالی .

Tracht (ـَ ا مؤ) (49) [tragen] کیمه، اصول وطرز تلبس || قوستوم، البسه || یوك (Holz) — اودون یوکی، بر یوکالك اودون || (Last) eines Esels — (برمرکبك کوتوره بیله‌جکی یوك، برمرکبك یوکی) برمرکب یوکی || Schläge — طیاق، کوتك || کدی، کوپك وامثالنك بردن‌طاشیه بیلدکلری وطوغوره بیلدکلری یاورو مقداری || (معما) بردیرك وامثالنك چکه بیله‌جکی ثقلت مقداری .

Trachten (ـَ فع لا +) [قدیم آلمانجه trahtôn لاتینجه tractus دن مأخوذ] — nach etwas برشیٔ ایچون دوشونمك، فرصت کوزتمك؛ چالشمق، اوغراشمق، صواشمق، برشیٔ استمك؛ ایجابنه باقمق || — nach Geld پاره قزانمغه، ایدنمکه باقمق .

Trächtig (ـَ ص) (21) [Tracht] (ممه‌لی‌دیشی‌حیوانات حقنده) کبه .

Traci(e)ren (ـَ ss ـ فع متع) (انشاآت، شمندوفر (ع) استحکاماتده) بنا وانشا اولنه‌جق شیئك خطوط اصلیه واساسنی چیزمك، پرده کوسترمك .

Traf (ـَ) (treffen فعلنك زمان حال ماضی‌سنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Träfe (ـَ) (treffen فعلنك صیغهٔ انشائیه‌سنك ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Trag „ ... (ـ ...)، **Trage** (ـ ...) —lohn (ا م) نقلیه، حمالیه پاره‌سی || —bahre (ا مؤ) ال دتسکیره‌سی، نقلیه دتسکیره‌سی || —band (ا لا) = Hosen-träger || —butte (ا مؤ) آرقه‌ده طاشینور (حمال) کوفه‌سی، قوچیسی || —himmel (ا م) قاریوله قبه‌سی، طوانی || —riemen (ا م) چانطه، کوفه و امثالنك قایشلری || —sessel (ا م) ایچنده اوتورلدیغی حالده صاتولری طرفندن طاشینه بیلور صندالیه، سدیه || —stuhl (ا م) = „ —sessel || —weite برسلاحك صوك، نهایت منزلی .

Tragbar (ـَ ص) (31) [tragen] کوتوریله بیلور، قابل نقل،طاشنمسی ممکن || in der Tasche — جیبده‌طاشینور طاشینه بیلور || Apotheke (Feld-) e — (الده طاشینه بیلور) یول اجزا طاقمی || کییله‌بیلور، قابل تلبس || میوه‌لی، اوزرنده میوه‌سی بولنان، محصوللی .

Trage (ـَ ا مؤ) (53) [tragen] سدیه، دتسکیره.

Trage „ ... (ـ ...) (مرا . ... Trag „ ...) .

'شرق[Trakeh neu (40) a. (م ١ سَـَـ) **Trakehner**
پروسیاده برکوی و حارای قرالی] تراکه‌نر ، تراکه‌ن(بارگیر).
Trakt (م ١ ~) (38) [لاتینجه] برطاغ و الخ‌نك جهت
جریانی ، ورسان .
Traktament (لا ١ سَـ) (38) ضیافت ‖ هدیه،پیشکش
(ع) معاش .
Traktat (م ١ سَـ) (38) [لاتینجه] معاهده، قونطورات
مقاوله ، یازارلق .
(21) a. (± قعلا و قعمتع سَـَـ) **Trakti(e)ren**
be-handeln= معامله ایتمك ، قوللانمق ‖ ضیافت ویرمك،
پیشکش چکمك .
Tralje ، **Traige** (مؤ ١ سَـ) (53) (صنع) برپارمقلقك
(تیمور) چبوقلری ؛ برمردیونك پارمقلقلرندن بیری .
Trällern (± قعلا سَـ) (21) a. [trala] صسی
تتره‌ده‌رك شرق سویلمك ، مرلدانه‌رق تغنی ایتمك .
Tram,... (trè-mᵉ „ ...) [انکلیزجه Outram
نامنده‌کی ۱۷۹۰ سنه‌سنده‌کی موجدانکلیز مهندسنك „-Aou'tᵉ
-rèmᵉ تلفظ اولنور" اسمندن محرف] —bahn (١ مؤ)
ترامؤای ‖ —wagen (١ م) ترامؤای عربه‌سی ‖ —way
(صورت تلفظی . oué ١ م) =—bahn .
Trempeln (سَـ) (21) a. trampfen [آشاغی‌آلمانجه]
(قعلا +) ایکیسیده (عمو) آیاقلریله تپمك ‖ آیاقلرینی
سوروبه‌رك ، صاللایه‌رق یورمك ‖ —auf etwas برشیئی
آیاقلرینك آلتنه آلمق ، چکنمك ، اوزرنده تپمك .
Trampolin (م ١ تَسَـ) (38) [ایتالیانجه] جانبازلرك
صچرامالریچون قوللاندقلری تخته .
Tranchee (فرانسزجه تلفظ اولنور ١ مؤ) [فر] (ع)
=Lauf=graben .
Tranchi(e)ren (tran-chi-'ērᵉ قعمتع) a. (21)
—(einen Braten الخ) (برات والخ قزارتمه‌سی) دیلم‌دیلم
طوغرامق، کسمك ، دیلمك .
Trank (~) (trinken فعلنك زمان حال صیغه‌سنك
ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .
Trank (م ١ ~) (31) [trinken] ایچکی ، ایچیله‌جك ،
شرب اولنه‌جق شی، مشروبات ‖ —Speise und (مأکولات
ومشروبات) ییه‌جك ایچه‌جك ‖ (طب) اکثریا : Tränkchen
(لا ١ سَـ) b. (40) (داخلاً آلنه‌جق صولی وچوقجه ایچیلور
علاج) ایچیله‌جك علاج، جرعه ، مطبوخ، شربت ، خسته‌لره
ایچریلور قاینادلمش برشی مغلی ‖ حیوانلره صومقامنده ویریلان
واتبجه کپك ، آرپه اونی وامثالی شیلر قاریشدیریلان صو .
Tränk,... (...) —eimer (م ١) ، —faß (لا ١)
=Trank=faß (لا ١) (حیوانانی صولامغه مخصوص قوغه ،
کردل) صولوق .
Tränke (مؤ ١ سَـ) (53) حیوانلرك صو ایچدکلری محل ‖
حیوانلره ویریلان (کپك وامثالی) صو .
Tränken (قعمتع سَـ) و —sich (قعمطا) a. (21)
[قدیم آلمانجه trenchan] —Jemand برشیه ایچه‌جك
برشی ویرمك ، برشیه برشی ایچورمك ، حرارتنی دفع ایتمك ،
برشی ایتمك ، دفع حرارت ایتمك ‖ —(ein Kind) برچوجغه
ممه ویرمك ، صود ویرمك ‖ der Regen hat die Felder

Träge (سَـ ص) (24) [قدیم آلمانجه träki] آغیر ،
یواش، مساعه‌جی، اهمالجی، اویقوده کبی طوراتان، اویوشوق،
تنبل ، مسکین ، جانسز ، میزمیز ، میمنق .
Tragen (سَـ قعمتع) .2 (21) [قدیم آلمانجه trakan
= لاتینجه tra'here] کوتورمك، طاشیمق ‖ (عجا) Jemand
—auf den Händen برینی اللرینك (باشی) اوزرنده‌طاشیمق،
فوق العاده اعتبار ایتمك ‖ —Zinsen فائض کتیرمك ‖
—der Rock läßt sich leicht zu طاشمنسی قولای ، سهل‌النقل ‖
—ich trage ‖ (بو) البسه دها کبیله یلور ‖ sich noch
(بوتین) gewöhnlich Stiefel بن اکثریت اوزره چزمه ،
کیه‌رم ‖ —die (Stiefel) schief چزمه‌لرنی ، قوندره‌لرنی
چارپولتمق ‖ —nach etwas Verlangen برشیئی آرزو ایتمك
(die Bäume) ‖ مصرفی چکمك، پاره‌سنی ویرمك ‖ die Kosten—
آغاجلرك میوه‌سی پك چوق، پك چوق ویریورلر . sehr reichlich—
ein Korn trägt sechzigfältig برحبه‌دن آلتمش دانه حاصل
اولور، اولیور ، ... یره آلتمش (محصول) ویریور ‖ (dieser
Baum) fängt an zu— بو آغاج ویرمکه باشلایور ‖ (قعلا +)
—an etwas schwer zu —haben ‖ برشیده چکه‌جکی
چکمك ‖ اولمق ‖ (قعمطا) (عمو) sich nach Hause— اوینه کیتمك، کیرمك
—sich mit etwas (herum) برشیئله مشغول اولمق، اوینامق،
اشتغال ایتمك ‖ man trägt sich mit dem Gerücht اورته
لقده برلقردی دوران ایدیورکه ، هرکسك آغزنده سویلنوب
طوریور ‖ —sich müde برشیئی کوتوره کوتوره ، طاشیه
طاشیه یورولمق ‖ —sich sauber تمیز کزمك ‖ (dies Tuch)
trägt sich leicht fadenscheinig بو چوقه‌نك حاوی چابوق
دوکیلیور .
Träger (م ١ سَـ) a. (40) (sans pl·) [tragen]
کوتوریجی، طاشیجی، =Dienst=mann حمال ‖ =Hausi=(e)
—rer ‖ (تشر) بویون کمیکلرینك برنجیسی اولان حلقه کبی
کمیك ، فقرهٔ عنقیهٔ اولی ، اطلاس ‖ (نبا) =Staub=faden
=Last=thier ‖ آنادیرکی ، طبان ، ‖
Trägheit (مؤ ١ سَـ) (49) [träge] تنبللك، مسکینلك
کوشکلك ‖ (حفظ‌الصحه) —natürliche صولوق قانلیلق،
طبیعی اولان آغیرلق .
Tragiker (~ gh ١ م) a. (40) [روم] هائله، درام
یازان شاعر ‖ =Tragö'de .
Tragi-komödi-e (~ (~) ~ gh ١ مؤ) (53)
هائلهٔ مضحکه .
Tragöde (م ١ سَـ) (52) هائله، درام اوینایان‌اویونجی،
آقتور .
Tragödi-e (~ (~) ١ مؤ) (53) [روم] اشخاص
مشهوره مابینده واقع اولان اهمیتلی ماجرایی کوسترن
هولناك وآجیقلی شعر، منظومه ؛ تیاترو کفته‌سی .
Train (فرانسزجه تلفظ اولنور ١ م) (56) [فر]تره‌ن،
نقلیه .
Traini(e)ren (~ trē قعمتع) [فر] (چناستیقجی،
قوشو حیوانلری حقنده) تربیه وتعلیم ایتمك ، مسابقه‌یه ،
قوشویه حاضرلامق ، حاضرلق .
Trajekt (~ y ١ م) (38) [لاتینجه] (کچید ، معبر)
کچمه ، عبور .

getränkt يغمورترلاڭرى‌صولادى‖ (اجسام غيرذيروح حقنده)
ايصلاتمق، صويه باصمق ‖ حيوانات حقنده) صولامق .
Trans,,... (صورت دائمه‌ده غنه‌سز اوله‌رق يعنى بروندن
اوقونميه‌رق تلفظ ايديلوب بونكله تشكل ايدن اسم وصفتلرده
الك قوتلى تلفظ هجاسى، هروقت حرف جر اوزرنده بولنور)
[لاتينجه] trans,,... (= jenseit ...,Cis حرف جرينك
مقابلى) .

Trans-atlantisch (ـــ) ㉑ بحر محيط اطلاسك
اوته‌سنده اولان ، ماوراى اطلاسده بولنان، آتلانتيك دكزينك
آمريقايه طوغريسنده اولان ‖ e Dampfer — (آوروپادن
آمريقايه) بحر محيط آطلاسى اوزرنده ايشليان ، پوسته بابان
واپور ، بودكزه مخصوص پوسته كميسى .

einen (عمو) (*sans pl.*) ㊳ (ـ ا م) **Transch**
bekommen — آزار ايشتمك ، پاپى آلمق .

Tranchée (مرا . و **transchi(e)ren** ، **Transchée**
. (tranchi(e)ren

[لاتينجه](*sans pl.*)㊻(ا م trä'ne-zīte) **Transit**
(تجا) مواد تجاريه‌نك برمحلدن كومروك ويرمدن يكچمسى
حق ، اصولى .

—es (غرا) ㉑ (ـ träne z -- ſ) **Transitiv**
(ا لا trane z ـــ) Transitivum : كذلك Zeitwort
فعل متعدى .

Transloci(e)ren (ـــ فع متع) .a ㉑ تبديل
موضع وموقع ايتمك، يرينى دكشديرمك، برياندن اوبريانه‌قالديرمق
يكيرمك .

㉑ (ـ parè'nete tranesse - -) **Transparent**
شفاف، برطرفندن اوبر طرف كورينان ، براق .

schwitzen ㉑ .a (+ فع لا ـــ) **Transpiri(e)ren**
بوغولاتمق ‖ كوروتمكه ، آغلاشلقه باشلامق .

[لاتينجه] ㉑ .a (ـــ فع متع) **Transponi(e)ren**
(موسيق) برشرقى‌يى مقام مخصوصنك غيرى بر مقامله
اوقومق، چاغرمق .

[لاتينجه] ㊳ (ا م tranesse-pŏ'rte) **Transport**
(اشيانك) نقلى، آرابه وامثاليله كوتورلمسى‖ برحساب حاصل
جمعنك ، يكونك ديكرستون ويا صحيفه‌يه نقلى .

Trapez (tsse ـ ا لا) ㊳ [روم] (ريا وجنا) يالكز
ايكى ضلعى موازى اولان شكل هندسى ، شبه منحرف ‖ جمناستيق
ترابزى .

Trappe (ـ ا مؤ ونادراً : ا م) ㊷ (تا طبيعه) طوى
قوشى ، حبارى .

Trappeln (ـ فع لا +) .a ㉑ آياقلرى ايله تپمك ،
دپرتمك .

Trappen (ـ فع لا ±) .a ㉑ [آشاغى آلمانجه] آغر،
آقصاق يورمك .

—auf... ㉑ .a (+ ـــ فع متع وفعلا) **Traffi(e)ren**
حواله ايتمك ، حواله نامه ، پوليچه ويرمك .

㉑ .a .c (ـ فعلا + فع متع) **trätschen** ، **Tratschen**
باغرمق ‖ كومزه‌لك ايتمك ، چان چان ايتمك .

Trau,,... (ـــ) ring— (ا م) تأهله ، نكاحه
اشارت اولمق اوزره پارمغه طاقيلان دوز يوزوك ، حلقه ‖

schein— (ا م) تزوجك وقوعبولديغنى ، عقد نكاح ايدلديكنى
مشعرتنظيم قلنان تصديقنامه ‖ تأهل ايچون رخصت تذكره‌سى،
رخصتنامه .

[trûpo قديم آلمانجه] ㊻ (ـ ا مؤ) **Traube**
— (= Wein) اوزوم، عنب ، انكور ، اوزوم صلقيمى ‖
die —n sind sauer, (sagt der Fuchs, wenn (ضرمثل)
er sie nicht bekommen kann كدى يتيشه‌مديكى جكره پيس
دير (مش) .

Trauben,,... (ـــ) apfel— (ا م) مسكت‌الماسى‖
geländer— (ا لا) آصمه چارداغى ‖ kamm— (ا م)
دانه‌لرى قوپارلمش اوزوم صالقمى ‖ lese— (ا مؤ) =
Wein-lese ‖ pilz— (ا م) كوللمه ديتيلان اوزوم‌خسته‌لغى‖
zeit— (ا مؤ) اوزوم كسيمى، باغ بوزومى زمانى .

Traubig (ـ ص) ㉑ [Traube] طولوصالقم،اوزومى
چوق ‖ = trauben-artig .

Trau-en (ـ فع لا + فع متع) و —sich (فع مطا)
.a ㉑ [قديم آلمانجه trûwên ‖ treu كلمه‌سنه منسوب]
—auf Jemand etwas برينه، برشيئه امنيت ايتمك ، امنيتى
اولمق، اعتمادى اولمق، اعتماد ايتمك ‖ dem Glück ist nicht
—zu انسان سعادتنه ، بختيارلغنه كووناملدر ، سعادته
كوومك اولمز ‖ فعل مطاوعت اوله‌رق = ge-trauen ‖
(فع متع) = kopuli(e)ren ‖ نكاح ايتمك، تزويج ايتمك ‖
sich— lassen اولنمك ، ازدواج ، تزوج ايتمك .

Trau-er (ـ ا مؤ) ㊸ (*sans pl.*) [trauen]
يأس ، ماتم ، غائب ايديلان شى ايچون ايديلان تأثر وتأسف ،
كدر ‖ اولن برليسيچون طوتيلان ماتم ، يأس ‖ haben— يأس،
ماتم طوتمق ، ماتمده اولمق .

Trau-er,,... (ـــ) anzeige— (ا مؤ) برينك
وفاتنى مشعر اعلان ، كونديريلان كاغد ‖ binde— (ا مؤ)
علامت ماتم اولمق اوزره قول وشابقه‌يه صاريلان سياه تول‖
botschaft— (ا مؤ) برينك وفاتى‌خبرى ‖ خبركدورت‌اشتمال،
قره خبر ‖ kleid— (ا لا) ماتم البسه‌سى ‖ kutsche— جنازه
آرابه‌سى ‖ marsch— (ا م) (موسيق) جنازه آلايىنده
چالنان موسيق ، مارش .

Trau-ern (ـ فعلا +) .a ㉑ [قديم آلمانجه trûrên
= آنغلو ساقسونجه dres'san] مأيوس ، مكدر ، مغموم
اولمق ‖ —um Jemand برينك ياسى‌طوتمق، برى ايچون ماتم
طوتمق ، اولن برليسيچون آغلامق ، كوز ياشى دوكمك ‖ ماتم
البسه‌سى كيمك ، طاشيمق .

Traufe (ـ ا مؤ) ㊸ [قديم آلمانجه trouf : triefen
كلمه‌سنه منسوب] طامدن ايش ، طامليان صو ، طامله ‖ طام
يغمور اولوغى ‖ ايلروچيقمش طام (كنارى) اوزون صچاق .

Träufeln (ـ فع لا ±) .a ㉑ [träufen] طاملامق،
تقطر ايتمك، طاملا طاملا دوشمك ، الجيه الجيه آقمق‖(فع متع)
طامله طامله آقيتمق ، تقطير ايتمك .

Träufen (ـ فعلا ±) .a ㉑ [قديم آلمانجه troufan :
triefen كلمه‌سنه منسوب] كذا (فع متع) = träufeln فقط
er träufte von Schweiß : ايله طامله ايرى ، بيوجك ترى
ياغمور كبى آقيور ، يوزندن يغمور كبى ترطاملايور ايدى .

Traulich (ـ ـ ص) ㉑ [trauen] شايان اعتقاد وامنيت، امين ، معتمد || يبانجى اوليان || اعتمادكارانه ، تكليفسزجه ، صميمى || كذلك (مرا . ge-müthlich و heimlich) .

Traum (ـ ١ م) ㉛ [قديم آلمانجه troum = آنغلو ساقسونجه dream] رؤيا . معنا ، دوش ، عالم نوم || ich habe einen —gehabt بررؤيا كوردم || اويقو ايله اويانقلق آره‌سنده‌كى نعاس، سنه ديـيلان حال، بين النوم واليقظه اوليش.

Traum,, ... (ـ...) —ausleger (١ م) = —deuter || —buch (١ لا) تعبيرنامه || —deuter (in) (١ م ، ١ مؤ) رؤيا تعبير ايدن كمسه ، معبر ، معبره .

Träumen (ـ ـ فه لا +) (فه متعه وفه مطا) a. ㉛ رؤيا كورمك : صايقلامق || er träumte (von) Nichts als Schlachten اومحاربه‌دنبشقه رؤياسنده برشى كورمز ايدى ، اونك محاربه كوندزخيالنده كيجه رؤياسنده ايدى .

Träumerei (ـ ـ ـ ١ مؤ) ㊺ [Traum] رؤيا كورمه || صايقلامه ، خليا ، خيال || اوهام وخيالات ، قورونتى .

Traun (ـ حرند) [اورته آلمانجه triuwen in Wahrheit] حقيقةً ! قسم ايدرمكه ! امين اوليكزكه !

Traurig (ـ ـ ص) ㉛ [Trauer] حزن آميز، صيقينتلو؛ مأيوس ، مكدر ، مغمـوم ، محزون || مراقلو ، قره سـودالو || اوغورسز ، منحوس، مشئوم .

Traut (ـ ص) ㉑ [قديم آلمانجه trût] عزيز، جاندن طاتلى، سوكيلو || صميمى، دروقى || تكليفسز .

Trau-ung (ـ ـ ١ مؤ) ㊾ [trauen] نكاح دعاسى || نكاح قيه || دوكون .

Travesti(e)ren (ـ ـ ـ v - فه متعه) a. ㉑ [لاتينجه transvestire دن مأخوذ ايتاليانجه verkleiden] قيافتنى دكشديرمك ، آخر قالبه افراغ ايتمك || باكاش معنا ويرمك ، استهزا ايتمك .

Trecken (ـ فه متعه) a. ㉑ [آشاغى آلمانجه ziehen =] (بحر) —(ein Fahrzeug) (مراكب بحريه‌دن برينى) ايپله چكمك ، يدك چكمك .

Treff (ـ ١ م) ㊳ [treffen] ضربهٔ (شديده) ، صدمه || (مجا) طاش ، طوقوناقلى سـوز || [فر] (كاغد اويونـنده) اسپاتى ، صينك .

Treff,, ... (ـ...) —könig (١ م) اسپاتى طاغليسى || —sicherheit (١ مؤ) (نشانجيلقده) اصابت ايتديرمكده ، ايتمكده اولان امنيت .

Treffen (ـ ـ فه متعه وفه لا + وفه مطا) b. ⑳ [قديم آلمانجه trëfan stoßen] (خصوصيله انداختده) برهدفه اصابت ايتديرمك || هدفنه ، مرصدينه ، مقصدينه واصل ، نائل ، اولمق ، استحصال مطلب ايتمك || vom Blitze getroffen werden صاعقه اصابت ايتمك، صاعقه ايله اورولمق || Jemand mit den Pfeilen des Spottes— برينه استهزا ايدرك طاش آتمق || Das trifft Sie بوسزه راجعدر || wen trifft die Schuld? قباحت كيمه راجع ؟ قباحت كيمده ؟ || das Loos traf ihn پياقو اوكا چيقدى ، اصـابت ايتدى || bin ich getroffen? (رسم فوطوغراف حقنده) (رسمم ، فوطوغرافم بكا) بكزه‌مشمى ؟ ايو چيقمشمى ؟ || (موسيق) آهنكيله تطـابق ، توافق ايتمك || Jemand— برينه تصادف ايتمك || ich habe ihn (in seiner Wohnung) nicht getroffen بن اوفى اوتده بوله‌مدم، اواوده دكلدى، اوده‌يوقدى || da trifft er ja Bekannte اونك اوراده بيلدكلرى واردر، اواوراده احبابه تصادف ايدر ، ايده‌جكدر || Das trifft پك كوزل ، پك مناسب ، پك موافق (دوشدى) || wie sich Das trifft! نه غريب تصادف ! || —Vorbereitungen حاضرلق كورمك، تداركاتده بولنمق || راست كلمك ، اوزرينه دوشمك، تصادف ايتمك || —Vorsichts-maßregeln— تقيداتده بولنمق || b — (اسم فاعل وصفت) ㉑ موافق مصلحت || طوغرى ، مصـيب || das —e Wort قول صحيح ، موافق حال ومصلحت اولان سوز، سوزك طوغريسى || b. Treffen ㊵ (sans pl.) تطابق، توافق || تصادف ، راست كله : قارشولشمه || (ع) دشمنله چارپشمه ، چاتمه || ein Treffen liefern اوفق برمحاربه ايتمك.

Treffer (ـ ١ م) a. (١ لا) [treffen] كوزل اصابت ايتديرن || (نشانجى حقنده) ايونشانجى، آتديغنى راست كتيرن، ايو اصابت ايتديرن ، اوران || آلديغى ، ياپديغى رسمى اصلنه، حقيقته بكزه‌دن || هدفه اصابت ايدن مرمى (Treff = schuß).

Trefflich (ـ ـ ص) ㉑ [treffen] فوق العـاده ، مكمل، پك كوزل .

Treib,, ... (ـ...) —eis (١ لا) سياريوز || —haus (١ لا) (بغچوانلق) وقتسزميوه يتشديرمكه وقيشين صوغوقدن بوزيلان نبـاتاتى محافظه ايتمكه مخصوص اوزرى جاملى ودروفى صوبالى محل ، ليمونلق || —jagd (١ مؤ) ، —jagen (١ لا) قوغوى آوى ، سورك آوى || —kraft (١ مؤ) قوهٔ محركه —reis (١ لا) كنج برآغاجك ايلك بهارده‌كى سوركونى .

Treiben (ـ ـ فه متعه) b. ⑳ [قديم آلمانجه tripan] سورمك || سوروب چيقارمق ، دفع ايتمك ، آتمق || Jemand aus (dem Hause)— برينى اودن سوروب چيقارمق، آتمق، دفع ايتـمك || einen Nagel— برچيوى صوقمق ، ميخلامق ، (Kühe) auf die Weide— صغيرلرى ، اينكلرى قيره‌سورمك، چيقـارمق ، اوتلاغمه كوتورمك Jemand in die Enge— برينى صيقشديرمق، طاره كتيرمك، قيصديرمق || (den Feind) in die Flucht— دشمنى طرد ايتمك ، قاچيرمق || die Leute zur Arbeit— عمله‌يى ايشه‌سورمك || so weit möchte ich es doch nicht— (بنـده) آرتق ايشى اوراده‌يه كتيرمك ايسـته‌مام || vorwärts— ايلرو سورمك ، تعجيـل ايتمك ، تسريع ايتمك || (das Pulver) treibt die Kugel باروت (غازى) قورشونى ، مرمى‌يى ايلرو سورر ، قورشونى ايلرويه طوغرى حركت ايتديرر ، مرمى‌يه ايلرويه طوغرى حركت‌ويرر || (diese Arzenei) treibt den Schweiß بوعلاج تركتيرر ، دوكديرر || (Blüthen, Früchte)— (قدان ونباتات حقنده) چيچك ، ميوه ويرمك || (Knospen, Zweige)— غنچه‌ويرمك دال صـورمك ، فليزلنمك || اشـتغال ايتمك ، مشغول اولمق || was— Sie für ein Handwerk? نه‌صنعتله ، (نه‌ايشله) مشغولسكز ؟ || Latein— لاتينجه ايله، لاتين لسـانيله‌اشتغال ايتمك || Kindereien— چوجقلق ايتمك || Unsinn— دليلك ايتمك، صاچمه ايشلر كورمك، مناسبتسز شيلر ياپمق || (آشجيلق) den Teig— خمور آچمق || (فه لا ـ) طالغه، آقينتى، روزكار وامثـالى طرفندن سـوريله‌رك حركت ايتمـك || (بحر) vor Anker— تور طرامق ، سـورومك || auf den Sand—

قومه اوطورتمق || der Schnee treibt قار صاوریلیور ، der Saft treibt im Holze || روزکار قاری صاوریپور اوز ، صو آغاجه سوریپور ، یوریپور .

Treiber (ـــ ا م) a. ⑩ [treiben] ایتان ، سورن، سوروب آتان، چیقاران || (حیواناتی سورن) سوریجی||(اوده) سورك آوی ایچون حیوانلری‌سورن، اوزکودانلر|| ظالم، جبار کمسه || برشیئه تشویق ایدن، مشوق ، (عمو) چیفرتان || قوچی چنبرینی طاقمغه مخصوص آلت .

Treidel (ـــ ا م) a. ⑩ [treideln] (انهار وسواحلده) یدکده چکیلان قایقلرك یدك ایپی .

Tremolo (ـــ ا م (ا لا) ⑥ [ایتالیانجه] (موسیقی) بریوده‌نك تترهك وسریع اولەرق اوزادلمسی .

Tremuli(e)ren (ـــ قه لا +) [ایتالیانجه](موسیقی) تترەمك ، تترەك اولەرق چالنمق =Tre'molo .

Tre'ma= (جم م) —punkte (ـ ...) **Trenn„...** (ا لا) ⑩ (غرا) ترەما .

Trennen (ـــ قه متع) (قه مطا) sich — a. ㉑ [قدیما آلمانجه trennan] آییرمق، آیرلمق، چوزمك،طاغتمق، طاغلمق || اتفاق واتحاد ایده‌مامك ، قیرلمق || (اولیلر حقنده) آیرلمق (بربرینی) ترك ایتمك ، بوشامق ، بوشانمق || (حیوانات حقنده) اشندن آیرمق .

Trense (ـــ ا مؤ) ⑬ [اسپانیولجه Flechte trenza دن مأخوذ آشاغی آلمانجه] (Kanda're کلەسنك مقابلی) قنطارمه .

Trepan (ـــ ا م) ⑯ [رومجه try'panon] (جرا) Schädel-bohrer= منقب منشاری .

Trepang (ـــ ا م) ⑯ [مالایجه] (تاطیه) ترەپان دینیلان واکل اولنمغه صالح حیوان .

Trepp„... (ـ ...) auf,—ab — (حا) مردیوانی اینوب چیقەرق ، اینه چیقه ، برآشاغی بر یوقاری || luke — (ا م) (بحر) آنبار آغزی .

Treppe (ـــ ا مؤ) بر‌ی تردبان hoch eine—,zwei—n بر‌نجی ، ایکنجی قاتده اوطورمق || eine—höher (wohnen) برقات یوقارو چیقمق ، طاشیمق || باصاماق || (مجا) ziehen (صاچ کسمنده) —n schneiden صاچی مردیونلی کسمك .

Treppen„... (ـ ... ـ) —bau (ام) نردبان انشاسی، —haus (ا لا) مردیوان ایچون ترك اولنان محل، مردیونك بولندیغی یر || —geländer (ا لا) نردبان طرابزونی،پارمقلغی —stufe (ا مؤ) نردبان قدمه‌سی ، باصاماغی || —wange (ا مؤ) نردبان باصامافلرینك طایاندقلری کرتیکلی دیرك ویا دیوار .

Tresor (ـ ا م) ⑯ [فر] ⑱ یاخود =Schatz ، Schatz-kammer || پاره طولابنده کلیدلی کوز ، چکمه .

Tresse (ـــ ا مؤ) [فرانسزجه || فی الاصل drei-fach] [Geflecht] (صرمه) شرید (کذلك : ع) وتبەلری یکدیکرندن فرق ایچون دیکیلان صرمه شرید .

Trester (ـــ جم م، لا) a. ⑩ [قدیم آلمانجه trestir] اوزوم ، زیتون جبره‌سی ، صوفی (Träber=) .

Tret„... (ـ...) —butte „treten" (ا مؤ) —faß ، (ا لا) —kufe (ا مؤ) اوزم ازیلان، جبره چیقاریلان قوچی ، شراب تکنه‌سی .

Treten (ـــ قه لا ±) b. ㉘ ، اسم مفعولی ㉚ I. (صورت امریەسی بعضاً کذلك : trete) || (قه لا +) آیاقنی باصمق، قویمق، وضع ایتمك || —(: fehl یاخود) daneben یا کاش باصمق || —leise خفیف باصمق ، آیاقلرینك صسنی چیقارتمامق، (مجا) ایزینی بللی ایتمامك ، قورناز اولمق، صمان آلتندن صو یوروتمك || (ع) auf der Stelle— برنده صایمق || (قه لا —) آدیملە ، خطوه ایلە ایلرولمك ، یوریمك ، ایلرولمك ، اوته‌یه ، ایلرویه کیتمك || حالایلە برلکده : Sie— شورایه کچ ! شویلە کلیکز ! || Sie herauf!— dorthin! بورایه ، یوقاری چیقك ، بیورون || Sie näher!— یقین کلیکز! یناشیکز،شویلەصوقولوك! || wenn Nichts dazwischen tritt اکر آره‌یه برمانع کیرمزه، آره‌(لق)‌ده برمانع‌ظهور ایتمزسه، اکر برمانع ظهور ایتمه‌جك اولورسه || حرف جر ایلە برلکده اولەرق : — an das (Fenster) بنجره یه طوغری کیتمك ، پنجره‌یه یناشمق || an's Licht— (اشخاص حقنده) ضیایه یناشمق || (اشیا حقنده :) ضیایه ، آیدینلغه چیقمق ، ضیادار اولمق ، میدانه چیقمق || an die Spitze— باشنه ، باشطرفه کچمك || auf die Zehen— پرمقلرینك اوجنه باصمق، قالقمق|| der Schweiß trat بر اوه کیرمك || in ein (Haus)— تر یوزندن آقیوردی ، آقدی ، آقمغه ihm in's Gesicht باشلادی || mit Jemandem (wieder) in Verbindung— برلە(یکیدن) عقد رابطه‌ایتمك|| Jemandem in den Weg— برینك یولنی کسمك ، قارشوسنه کیتمك ، مانع وحائل اولمق ، یولنی کسمك || (ع) in's Gewehr— سلاح باشنه کلمك ، سلاح آلمق|| ein Wölkchen trat vor den (Mond) برپارچه بلوط آیی‌قپادی، آیك‌اوکنه، اوزرینه کلدی||zu Jemandem— برینه یناشمق ، برینك یاننه تقرب ایتمك ، کیتمك ، کلمك || (قه متع وقه مطا) etwas— برشیئك اوزرنده یوریمك ، برشیئه باصمق، آیاغنك آلتنه آلمق (کذا مجازی) || (ارکك قوشلر حقنده) دیشی‌یه : آشمق ، چك || einen Weg— بر یولی تعقیب ایتمك || (زرا) die Trauben— اوزومی ازمك ؛ آیاقلە قاریشدیرمق ، یوغورمق || etwas entzwei— برشیئی باصەرق قیرمق|| sich einen Dorn in den Fuß— آیاغنه دیکن باتمق(برشیئك اوزرینه باصەرق آیاغنه دیکن باطرمق)|| (eine || feine Schuhe schief— قوندره‌لرینی اکریلتمك Schlange) todt— بر ییلانی باصوب اولدیرمك ، ازمك .

Treter (ـــ ا م) a. ⑩ [treten] آیاغیلە ، باصان ، چکینیان ، ازن ، یوغوران الشیی .

Treu (ـ صـ) ㉑ [قدیم آلمانجه triwi : trau-en] کلمه‌سنه منسوب] صادق، صداقتلی ؛ امین ، معتمد ؛ ناموسلی || عالیجناب || ثبات ومتانتلی || مطیع || طوغری یی سور، صحیح ؛ طوغری مستقیم .

Treu„... (ـ ...) —bruch (ا م) نقض‌عهد ، عهد شکنلك ؛ نقض‌قسم|| خیانت، حائنلك ، نمازلق ، عدم‌صداقت|| —herzig (صـ) امین، معتمد ، صادق یورکلی، خیلەسی‌خرده‌سی اولمیان ، طوغری || صاف ، صافدل ، ساده دل : صفوت درونه مالك .

Treue (ـــ ا مؤ) ⑬ [قدیم آلمانجه triuwa] صداقت ، صادقلق ، امنیق سوء استعمال ایتمامه || طوغریلق ، صحت || عالیجنابلق .

Triefen (ــُ فعلا +) e. (40) [قدیم آلمانجه triofan مرا . Tropfen] کذا (فعل متعد) (زمان حالی شعرده کذلك : träufe(l)n = er treuft ، du treufst) a. (21) یاغمور (علم امراض) برمایع ، اخلاطی چیقارمق ، دفع ایتمك ‖ die Augen —ihm اونك کوزلری آقار ، صولانور .

Triegen (ـُـ) [قدیم آلمانجه triokan] (مرا. trügen).

Tri-ennium (ـ (ـ) ـَ ا لا) (41) [لاتینجه] اوچ سنه‌لك برمدت ، دارالفنونده ایدیلان اوچ سنه‌لك تحصیل .

Tri-ere (ـَـ ا مؤ) (53) [روم] = Drei-ruderer .

Triff ، **trifft** ، **triffst** (ـُ) (treffen فعلنك صورت امریه‌سیله زمان حال صیغه‌سنك ایکنجی واوچنجی مفرد شخصلری).

Trifolium (ـ (ـ) ـُ آ لا) (41) [لاتینجه] = Drei-blatt .

Trift (ـُ ا مؤ) (49) = Trift-gerechtigt [treiben] مرعی ، اوتلاق یولی ‖ اوتلاق ، مرعی ‖ سوریده بولنان ، سوریلان ، رعی اولنان حیوانانك هیئت مجموعه‌سی ، سوری: Ochsen— صغر سوریسی ‖ کذلك (ا لا) (38) (بحر) (اکثریا : Drift) دکز اوزرنده یوزان اجسام ، غرق وشکست اولمش کمی اشیاسی .

Trift„... (ـُ...) —gerechtigkeit (ا مؤ) حق رعی .

Triftig (ـُ ص) (24) [treiben] اساسلی ، مقنع ، قطعی ، معین (شایان اعتقاد) ‖ =inhaltschwer ‖ فعال ، چالشقان ‖ صوده یوزان اجسام ‖ (بحر) —sein (تیور حقنده) دیبه وارمق ‖ (کمی حقنده) روزکارك تأثیریله تبدیل استقامت ایتمك .

Trigonometrie (ـُـــ ا مؤ) (sans pl .) (53) [روم] (ریا) هندسه‌نك مثلثاتك اولچلسندن بحث ایدن قسمی ، مثلثات .

Trikolore (ـُـ ا مؤ) (53) [فر] اوچ رنکلی بایراق ، سنجاق .

Trikot (فرانسزجه تلفظ اولنور ا م ا لا) (56) [فر] اورمه کوملك ، طون ، تریقو .

Triller (ـُ ا م) a. (40) [ایتالیانجه trillo] (موسیق) تتره‌دیلرك چالنان پرده .

Trillion (ـَ (ـ) ـ ا مؤ) (49) [اورته لاتینجه] ملیارك بیاك مثلی ، تریلیون .

Trilogie (ـَ gh ـ ا مؤ) (53) [روم] اوچ قسمدن عبارت تیاترو اویونی ویا منظومه .

Trimester (ـ ـَ ا م) a. (40) [روم] اوچ آیلق زمان ، مدت ‖ اوچ آیلق تقسیط .

Trine (ـَ ا مؤ) (49) (واقتیزاسمی اولوب Kathari'na دن مخففدر) قاترین ‖ (قادینلر حقنده) برای استخفاف : dumme— آلیق رازیه ، روقیش .

Trink„... (ـُ...) —geschirr (ا لا) صو ایچمکه مخصوص قاب ، صو قابی ‖ —becher (ا م) صو بارداغی ‖ —geld (ا لا) بخشش ، قهوه پاره‌سی ‖ —glas (ا لا) قدح ، بارداق ‖ —napf (ا م) قفس وکومسده : صولوق ‖ —spruch (ا م) = Toast ‖ —wasser (الا) ایچیله‌جك صو ، قابل شرب صو .

Trinkbar (ـُ ص) (24) [trinken] قابل شرب ، ایچیلور ، ایچلمکه صالح .

Trgf. (Trag-fähigkeit ترکیبنك صورت مختصره‌سی).

Triagonal„... (...ـُــ) [روم] (ریا) ... مثلثی .

Triangel (ـُـ ا م) a. (40) [لاتینجه] مثلث شکلنده آلت موسیقه .

Triangler (ـُـ ا م) a. (40) تیریانغل دیلیلان آلت موسیقیه‌یی چالان چالغیجی .

Triangulär (ــُـ ص) (21) [لاتینجه] = drei-eckig .

Triangulí(e)ren (ـُــــ فعل متعد) a. (21) [لاتینجه] (طبو) تیرنکی تشکیلیله برمحلك خریطه‌سنی آلمق .

Trias (ـُ ا مؤ) (inv.) (sans pl.) [رومجه] اوچ شخص ویا شیئك مجموعی ، ثلثه ، تثلیث (= Dreiheit) ‖ (طبقات الارض) طبقات ارضیه‌دن : اراضیٔ ثالثه .

Tribulí(e)ren (ـُــ فعل متعد) a. (21) جور وجفا ، اذیت ایتمك .

Tribun (ـَ ا م) (51) و(38) [لاتینجه] قدیم رومالیلرده منافع عمومیه‌یی مدافعه‌یه مأمور حاکم ‖ عمومی محللرده نطقلر ایراد ایدن کمسه .

Tribunal (ـَــ ا لا) (38) [لاتینجه] محکمه ‖ هیئت حکام ‖ محکمهٔ عالیه .

Tribüne (ـُـ ا مؤ) (53) [لاتینجه] نطق ایرادینه ، وعظ ویرمکه مخصوص کرسی ‖ تیاترو وامثالنده‌یوکسلدلمش واهالینك اوزرندن ایلروسنی‌سیر ایچـنه‌مخصوص‌صره‌لر ، محل .

Tribut (ـَ ا م) (38) [لاتینجه] برحکومت تابعه نك حکومت متبوعه‌سنه ویردیکی ویرکی ، جزیه .

Trichine (ـُ ch ـ ا مؤ) (53) [روم] (تا طبیعه) طوموز اتنده بولنان غایت اینجه قورد ، دود شعر .

Tricho„... (ـَ ch ـــ) [روم] ... tricho„ ... (= Haar„ ...) .

Trichter (ـُ ا م) a. (40) [قدیم آلمانجه trahtaere اولوب لاتینجه tracus Heber دن مأخوذ] خونی شکلنده اولان مثلا : بوشکلده معدن قوبوسی ‖ خونی .

Trichtern (ـُ فعل متعد) a. (24) [Trichter] خونی واسطه‌سیله دوکمك ، بوشالتمق .

Tri(c)ktra(c)k (ـُـ الا) (38) طاوله (اویونی) .

Trieb (ـَ) (treiben فعلنك زمان حال صیغه‌سنك ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Trieb (ـَ ا م) (38) [treiben] (نبا) نباتاتده بولنان نشو ونما قوتی ‖ نشو ونما بولان فیلز ، سورکون ‖ برشیئك حرکتنی بادی اولان قوت ، قوهٔ محرکه ، قوهٔ دافعه ‖ تشویق وتحریك ایدن قوت ‖ سوق ‖ تشویق وتحریك ، جانلاندیرمه ‖ natürlicher— سوق طبیعی ‖ die sinnlichen—e هوسات نفسانیه ؛ سوق دروق ‖ er hat keinen —zum Studi'ren اونك تحصیلده هیچ کوزی یوق ، تحصیله هیچ میلی ، هوسی یوق ‖ =Trift .

Trieb„... (ـَ...) —kraft (ا مؤ) قوهٔ محرکه ، ایشلدیجی قوت ‖ (نبا) نشوونمای موجب ماده ، عنصر ‖ —werk (ا لا) ماکنه ، آلت .

Triebel (ـُ ام) a. (40) [treiben] (صنع)(قوچیجیلقده) قوچیلرك چنبرنی طاقمه کچیرمکه مخصوص آلت ‖ (ماکنه‌ده) ماتوه‌له .

Trinken (ــَـ فع متع ، فع لا + وفع مطا) .a ⑳فقط (زمان حالی : trinkst, trinkt) (حرارتی تسکین ایچون) ایچمك ، برای تغذی ایچمك ، آلمق ، شرب ایتمك ، قوللانمق || sich voll — آووجیله ایچمك || aus der hohlen Hand — سرخوش اولمق .

Trinom (ــَـ ا لا) ㊳ [روم](ریا) ذوحدود ثلثه .

Trio (ــَـ ا لا) ㊿ [ایتالیانجه] (موسیقی) اوچ آلت ویاصدا ایچون ترتیب اولنمش فصل .

Triole (ــَـ ا مؤ) ㊿ [ایتالیانجه] (موسیقی) سکز مصراعدن عبارت قطعه ، مثمن .

Trigel (ــَـ ا م) .a ㊵ [فرانسزجه triple = dreifach] (ویست اویونده) یارق تریپل || (صنع) [Tri'polis] جلا طوپراغی .

Tripel,... (...ــَـ) allia'nz — (فرانسزجه تلفظ اولنور ا مؤ) اتفاق مثلث || erde — (ا مؤ) طرابلس شامده چیقان جلا طوپراغی .

Tripeln (ــَـ فع متع) .a ㉑ [Tripel] طرابلس جلا طوپراغیله پارلاتمق ، سیلمك .

Trippeln (ــَـ فع لا ±) .a ㉑ [traben] تیپمك ، آیاغنی یره اورمق ، تیپیش تیپیش یوریمك || da kommt sie heran getrippelt ایشته طیپیش طیپیش کلیور .

Tripper (ــَـ ا م) .a ㊵ [آشاغی آلمانجه trippen] triefen (علم امراض) بل صوغوقلغی ، حرقت بول .

Tritt (ــُـ) (treten فعلنك صورت امریه‌سیله زمان حالنك اوچنجی مفرد شخصی) .

Tritt (ــُـ ا م) ㊳ [treten] (خطوه) آیاق آتمه || haben — einen sicheren صاغلام یوریمك ، سنده لنمامك ، صیق باصمق || (ع) halten — خطوه‌سنك وزنی بوزمامق ، خطوهٔ موزونه ایله ، موزون یوریمك || ! — ohne ماتوره آدیم ! وزنسز و بوزوق آیاق || ! gefasst — آیاق اویدورا || wechseln! — آیاق دکشدیر ! || آیاغك باصدیغی یرده حاصل اولان ایز ، آیاق ایزی || تپه ، تکمه ، آیاقله اوروش || برماکنه‌یی ، برشیئی یوروتمك حرکت ایتدیرمك ایچون اوزرینه باصیله‌جق شی ، یر ، باصاماق || (اوزرینه باصیله‌رق بریره کیریلان ، چیقیلان شی) آرابه باصاماغی وامثالی || اوزرینه چیقمق قومغه مخصوص قدمه‌لی سهپا ، چیکلك || Fußbank = || اوطه‌ده پنجره اوکنه قونیلان یوکسك کرسی ، پیکه .

Triumph (آ ــُـ ا م) ㊳ [لاتینجه] غلبه ، مظفریت ، آلت ایچه (کذا مجازی = Sieg) .

Trivial (ــُـ(ــَـ) v ــ ص) ㉑ چوق قوللانلمش ، مبتذل ، بیاغی ، عادی ، قبا .

Trivium (ــُـ(ــَـ) v ا لا) ㊹ [لاتینجه] قرون وسطیده صرف نحو ، بیان ومنطقدن عبارت علوم ثلثه .

Trocken (ــَـ ص) ㉑ [قدیم آلمانجه truckan = انکلیزجه dry] قورو ، یابس ، خشك || (قورو قورویه) قورو ، سادهجه || legen — قوروتمق ، بریره قویوب ، سروب قوروتمق || (einen Gast) mit — em Munde sitzen lassen برمسافره تازه لیه‌جك برشی ویرمامك ، تقدیم ایتمامك (صنع) pressen — باصقیده صوینی چیقارمق ، باصق ایله قوروتمق || قورو ، یابس ، رطوبتسز || سرت ، تزاکتسز ؛ صوغوق ؛ مرحمتسز .

Trocken,... (...ــَـ) gewicht — (ا لا) (تجا) برشیئك یالکز کندی ثقلتی || leine — (ا مؤ) چاشور قوروتمغه، آصمغه مخصوص ایپ || stube — (ا مؤ) (برشیئی) قوروتمغه مخصوص اوطه ، فرون ، تنور .

Trockne (ــَـ ا مؤ) ㊿ (sans pl.) قورولق یر ، قره ، یر .

Trocknen (ــَـ فعلا —) .b ㉑ [trocken] قورومق ، (فع متع وفع مطا) قوروتمق ، قورولامق ، قورولاتمق ، سیلوب قوروتمق ، کونش وروزکار واسطه‌سیله قوروتمق || getrocknete Feigen قورو انجیر ، قورولمش انجیر .

Troddel (ــَـ ا مؤ) ㊿ [قدیم آلمانجه trâdo Gewand-saum] پوسکول (= Quast) || قلنج پوسکولی .

Trödel (ــُـ ا م) .a ㊵ [فی الاصل Trudel ، abgenutzte Gegenstände] اسکی البسه ، چاپیت ، اسکی اشیا ، پیرتی ؛ قورادهشی || استعماله غیرصالح ، فضله اشیا || آلت اوست اولمش اشیای بیتیه ، بات بازاری (کبی) ، بالهچالمه .

Trödeln (ــُـ فعلا +) .a ㉑ [Trödel] صاوصاقلامق ، سومسوك سومسوك ایش کورمك ، حاوپارکسمك || اسکی اشیا ، چاپیت ، قیریق دوکوك اشیا ایله اوغراشمق ، آلوب صاتمق || مسخره‌لق ایتمك .

Tro-er (ــَـ ا م) .a ㊵ = Troja'ner .

Troff (ــُـ) ، tröffe (ــَـ) (triefen فعلنك زمان حال صیغه‌سنك ماضی صورتیله صیغهٔ الشائیه‌سنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Trog (ــُـ) (trügen فعلنك زمان حال صیغه‌سنك ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Trog (ــُـ یاخود ــَـ ا م) ㉛ [قدیم آلمانجه troc] کردل ، تکنه .

Tröge (trügen فعلنك صورت الشائیه‌سی ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Troja (ــَـ ا خا لا) ㊿ ترو آد قطعه‌سنك مرکزی تروآ شهری .

Trollen (ــَـ فع لا —) [فر] قیصه طیرپس کیتمك ، قیصه قیصه خطوه‌لرله توشمق || — sich = sich packen .

Trommel (ــَـ ا مؤ) ㊿ [اورته آلمانجه trumbe اولوب ایتالیانجه trumba دن] (ع ، موسیقی) طاثول ، طبل || طاثول قاصناغی || (صنع) صنایع مختلفه ایچون لزومی اولان آجیق قاصناق || (زرا) حبوبات ایچون ال الکی ، قالبوری .

Trommel,... (...ــَـ) rührend — (ص) ترامپته طاثول چاله‌رق ، طبلزن اوله‌رق || fell — (ا لا) (ع) طاثول دریسی || (تشر) قولاق زاری ، پرده‌سی || klöppel — (ا م) (ع) = stock — (ا م) طاثول طوقماغی چوماغی ، ترامپته دکنکی .

Trommeln (ــَـ فع لا +) خصوصیله (ع) طاثول ، ترامپته چالمق || (فع یکشخ) es trommelt طاثول ، ترامپت چالنیور || — mit den Füßen آیاقلریله تیپمك ، آیاغیله یره اوروب طاثول کبی سس چیقارمق (برشیئی تقبیح ونادراً تقدیر مقامنده آیاغنی یره اورمق) || (فع متع) einen Marsch — برمارش (طاثول ، دومبلك ، ترامپت ایله) چالمق .

Trommete (ــَـ ا مؤ) ㊿ = Trompete .

Trompete (ـَـْـ ا مؤ) ⑮ [فر] (موسيقى) بورو ‖ in die — stoßen ‖ بوروچالمق auf der — blasen خصوصيله مجازى اولەرق عالمه طويورمق، اعلان ايتمك : طاقول چالمق) ‖ (تشر) — eusta'chische تقير استاكى .

Trompeten (ـَـْـ فع لا +) ㉑ b. بوروچالمق ‖ es hat trompe'tet بوروچالندى، چالدى ‖ (فع متع) (einen — Marsch) بورو ايله برمارش چالمق ‖ Jemand aus dem Schlafe — برينى بورو ايله اويقودن اويانديرمق، قالديرمق.

Trompeten,,... (ـَـْـ...) — signa'l (ا لا) (ع، بحر) بورو اشارتى .

Trompeter (ـَـْـ ا م) ㊵ a. [trompeten] بوروزن = Hornist .

Tropäolum (ـَـْـ الا) ㊸ [لاتينجه] = Kapuzi',, = ner = kresse .

Trope (ـَـ ا مؤ) ⑮ [روم] مجاز، كنايه ‖ (هيئة، جغر) — n (جمع) منطقه واقاليم حاره .

Tropf (ـَ ا م) ㊶ وياخود ㊳ [ein vom Schlag- fluß Gelähmter] آحمق، بدلا، ابله ‖ armseliger — بيچاره حريف، زواللى ‖ قولاى آلدانور، هرشيئه قانار، هبنقه.

Tropf,,... (ـَ...) — harz (ا لا) طاملەچامى، رچنەسى، طامله ساقزى ‖ — bad (ا لا) دوش ‖ — stein (ا م) (معد) كيرجلى صولرك طامله سندن حاصل اولان طاش، استالاقتيت.

Tröpfeln (ـَ فع لا ±) ㉑ a. [Tropfen] طامله طامله دوشمك، طاملامق، طاملالنمق، طاملا تشكيل ايتمك، طامله اولەرق صيزمق، آقمق ‖ (فع متع) طامله طامله آقيتمق، تقطير ايتمك، طامله طامله چكمك ‖ (eine Arzenei) auf etwas (in) ‖ برعلاجى شكراوزرينه طاملاتمق ‖ Zucker — (eine Wunde — برشيئى برياره درونه آقيتمق، طاملاتمق.

Tropfen (ـَ ا م) ㊵ b. [قديم آلمانجه tropho كلمەسنه منسوب] طامله، قطره ‖ triefen ‖ es regnet in großen — يغمور ايرى ايرى دوكيليور .

Tropfen (ـَ فع لا ±) ㉑ a., e. [Tropfen] = träufen ‖ es tropft ياغمور دوشيور، طاملايور (فع متع) = tröpfeln .

Trophä-e (ـَ ا ـ ا مؤ) ⑮ [روم] غنيمت، تاراج، شعر الغزا ‖ اسلحه آرمەسى ‖ غلبه، مظفريت، فتوح ‖ تفاخر .

Tropik (ـَ ا مؤ) ㊾ (sans pl.) [روم] علم مجاز .

Tropikus (ـَـْـ ا م) (inv.) (مفردى)، جمعى (روم) (هيئة) = Wende = kreis ‖ (مرا) . Trope .) (Tropen

Tropus (ـَـ ام) ㊺ [روم] = Trope مجاز .

Troß (ـَ ام) ㉝ [اورته آلمانجه trossa Gepäck لاتينجه torque'er دن] (ع) يبوك قافله : (يونلرك افرادى وطوبجى آغيرلقلرى دخى داخل اولديغى حالده) تره‌ن ‖ (مجا) صيقينق ويرن اشيا غلبه‌لغى ‖ آرقه‌دن كلان كوروللى، غلبه‌لق (بحر) — n قالين خلاط، ايغريب خلاطى .

Trost (ـَ ام) ㊳ (sans pl.) [قديم آلمانجه tröst كلمەسنه منسوب trauen] تسلى ‖ ich finde in dem Gedanken — , daß..., يا خود : es gereicht mir zum — e, daß... دوشونەرك متسلى اوليورمكه ‖ Jemandem — zusprechen برينى تسلى ايتمك ‖ (عمو) يا خود nicht recht (nicht wohl) bei — e sein عقلى باشنده اولمامق .

Trost,,... (ـَ...) — bedürftig (ص) شايان تسلى، تسلى‌يه محتاج ‖ — brief (ا م) تسليتنامه ‖ — los (ص) تسلى قبول ايتمز، اميدسز، مكدر، مأيوس، مغموم ‖ موجب حزن، كدر آميز .

Trösten (ـَ فع متع و فع لا +) و — sich (فع مطا) Jemand (sich) über (wegen يا خود um) [Trost] ㉑ b. برينى، كنديني برشى ايچون، برشيدنطولايى تسلى ايتمك، ويرمك، متسلى اولمق ‖ sich einer Sache — برشيئه سوخمك ‖ (مضاف اليه ايله) برشيئه راضى اولمق، قناعت ايتمك، متسلى اولمق، برشيدن ممنون اولمق، برشيئله اكتفا ايتمك .

Tröster (ـَ ا م) ㊵ a. [trösten] in — (ا مؤ) ㊿ تسلى ويرن، متسلى قيلان (اركك، قادين) كنايه‌اولەرق (طاباق آغنه مخصوص دكنك) صوپا .

Trott (حر ند) [ايتاليانجه trotto] = trapp ‖ Trott (ا م) ㊳ طيريس، ياركيرك لينك كيديشى . (Trab =)

Trottoir (فرانسزجه تلفظ اولنور ا لا) [فر] پياده‌لرك يوريمسنه مخصوص كنار قالديريمى، پياده قالديريمى، ياياقالديريمى . (Bürger = steig =)

Trotz (ـَ مضاف اليه ومفعول اليه‌آلور حر جر) خلافنه، ضديته اولەرق، بالعكس ‖ — dem, — alledem بالعكس، مع مافيه، معذلك، ينه، بالعكس ينه ‖ (حر عا) دها زياده مستعمل اولەرق : ... dem, daß — هرنقدر، كرچه .

Trotz (ـَ ام) ㉛ [اورته آلمانجه traz يا خود truz] عدم تبعيت فكرى، قارشى قويمه، عناد، ديكباشلیلق ‖ — bieten قارشو قويمق، سركشلك، عناد ايتمك ‖ Jemandes, Jemandem zum — e برينه عناد اولەرق، برينه رغماً .

Trotzer (ـَ ام) ㊵ a. — in (ا مؤ) ㊿ قارشو قويان، عناد ايدن (اركك قادين) ‖ مغرور، كنديني بكنمش، عظمتلى .

Trotzig (ـَ ص) ㉑ [Trotz] متعظم، مغرور، متكبر، عنيف ‖ كستاخ ‖ معند ‖ Jemand — ansehen برينه عظمتله باقمق، برينه يوكك طاسلامق، قفا طوتمق .

Troubadour (فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) ㊿ [فر] قرون وسطاده (فرانسەنك شمال طرفلرنده قوناقدن قوناغه كيدرك شعر اوقويان) عاشق ‖ موسيقى شناس مشهور وردينك اوپراسى : — der لوتروقادور .

Trüb (ـَ) — e (ـَ) [قديم آلمانجه troupi] (ص) ㉑ (مايعات، هوا، تنفس اولنان هوا، برقدح، كوزحقنده klar, heiter, hell كلمەلرينك مقابلى) اولەرق : بولانيق، طولوق، سوتوك . غير شفاف ‖ — machen (— werden) بولاندرمق، بولانمق ‖ — e Stelle (بجوهراتده) دومانلى، بولانيق محل، لكه ‖ (هوا حقنده) — es Wetter بولانيق هوا، قپالى، قسوتلى، آچيق اولميان هوا ‖ der Himmel wird — هوا قپانغه، بولانغه باشلايور، كوك يوزى اورتيليور، قراريور ‖ (طب) تورتيلى، رسوب پيدا ايدن ‖ (كيف، مزاج حقنده) ليونى، محزون، مكدر، مغموم، قساوتلى : مراقلى .

Trumm (ـٓ ا لا (ا م) (25) [قديم آلمانجـه drum]
پارچه ، قريتق ، قيريلوب ، قوپوب دوشن ، آيريلان پارچه ‖
پارچه ، بلوك ، قسم ‖ برصاب تيره ‖ اوركى‌يى (منسوجاتده)
تشكيل ايدن ايپلك .

Trümmer (ـٓـٓ في‌الحقيقه Trumm كلمه‌سنك جمعى‌ايسه‌ده
يكيلرده (ا مؤ) (53) اوله‌رق استعمال اولنغله باشلامشدر)
(ا م (ا لا) .a (40) انقاض ، هدم وتخريب ايديلان ، قيريلان ،
دوكولان شيئك بقيه‌سى ، يقينتى ‖ zu —n schlagen پارچه
پارچه ايتمك ؛ اون اوفق ايتمك .

Trumpf (ـٓ ا م) (31) [لاتينجه triumphus] (كاغد
اويونده) قوز ‖ ? —was ist قوزندر ؟ ‖ — Pique ist
(قره) ماچه قوز ‖ الك معتبر اولان ، الك زياده حكمى جارى
اولان شى ‖ seine Trümpfe spielen كندى چيقارينه باقمق ،
ايشى كندى منفعتنه كوره ترتيب ايتمك ‖ —der letzte صوك
چاره .

Trumpfen (ـٓـ فع لا+ ، فع متع) .a., c (31) (كاغد
اويونده) قارشوسنده‌كنك كاغدينى قوز ايله آلمق ، قارشوسنده‌كنك
آتديغى كاغددن يوكسك آته‌رق آلمق (=ab-trumpfen) .

Trunk (ـٓ ا م) (31) [Trinken] بردفعه‌لق ايچم ،
يودوم ‖ einen— thun بر يودوم ايچمك ‖ (das Glas)
(Zug) leeren : دها زياده مستعمل اوله‌رق auf einen—
قدحى ، بارداغى بر يودمده ، برنفسده بوشالتمق ، بر ديكيشده
ايچمك ‖ Trink-gelage عشرت عالمى ، مجلسى ، جنبشى ،
اكلنجه‌سى ‖ ايچكى ايله اولان اعتياد ، ايچمه ، سرخوشلق ‖
ايچيلان شى ، ايچكى ، مشروبات ‖ بردفعه‌ده ايچيلان شى .

Trunk„ ... (ـٓ...) —sucht (ا مؤ) ايچكى‌يه ابتلا ،
سرخوشلق ، ماستورلق ، ايچكى‌يه اولان انهماك .

Trunkenbold (ـٓـٓـٓ ا م) (38) [trunken] سرخوش ،
بكرى .

Trunkenheit (ـٓـٓ امؤ) (49) [trunken] سرخوشلق ،
سرمستلك (كذا مجازى) مستلك .

Trupp (ـٓ ام) (56) نادراً (38)(فر) قطعه ، سورى ، كروه ،
جماعت ‖ عسكر قطعه‌سى ، مفرزه ، اردو ، فرقه ‖ (آوجيلق)
حيوان ، آوسوريسى ، قطارى .

Truppe (ـٓـٓ ا مؤ) (53) = Trupp كروه ، جماعت ،
قطعه ، خصوصيله بر اويونجى قومپانيه‌سى وامثالى هيئتى ‖
(ع) اردو اقسامندن برقطعهٔ عسكريه .

Truppen„ ... (ـٓ....ـٓ) —einschiffung (ا مؤ)
قطعهٔ عسكريه‌نك كمى‌يه (شمندوفر ويوكى وسائط نقليه‌يه)
اركابى ‖ —aushebung (ا مؤ) اخذ عسكر ‖ —bewegungen
(جمع مؤ) مانوره .

Trupp-weise (ـٓـٓ حا) سورى ، كومه ، يغين ، بلوك
ايله ، سورو سورو .

Trüsche ، Trusche ايكيسيده (ـٓ ا مؤ) (53) [لاتينجه
tru'cta] (تاطبيعه) موريته باليغى نوعى ، لوت .

Trut„ ... (ـٓ. .) —hahn (ا م) هندطاوغى ، هندى ‖
(مجا) (عمو) er ist roth wie ein —hahn اوهندى كبى
قيزارور ‖ —henne (ا مؤ) ، —huhn (ا لا) ديشى هندى .

Trutschel (ـٓ ا مؤ) (53) [اورته آلمانجه truts‹hel]
(ا م) شيلق ، قحبه ، اويناق قارى .

Trüb„ ... (ـٓ. .) —äugig (ص) كوزلرى بولانيق
اولان ، دومانلى كورينان ، صولاتان ‖ —selig (ص) [Trübsal]
مأيوس ، مكدر ، مغموم ، محزون ، آجيقلى ‖ الم ، كدر وجفاديده ‖
حزن ، كدر آميز ، كوتو ومغموم منظره‌لى ‖ شايان مرحمت ،
آجينه‌جق حالده .

Trübe (ـٓ ص) (21) = trüb ‖ [قديم آلمانجه trôpi
Trübe] (ا مؤ) مغموم ، يأس وفتور ويريجى ، كوتومنظره ‖
پارلاقلغى اولمامقلق ، رونقسزلك ، عدم شفافيت ‖ بولانيق ،
قپالى هوا .

Trubel (ـٓ ا م) .a (40) [فر] قاريشقلق ، هرج ومرج ،
آلت اوليه ؛ شورش .

Trüben (فع متع) و —sich (فع مطا) ، نادراً دخى
(فع لا+) .a (21) [قديم آلمانجه truopan] بولانديرمق ،
پراقلغى ، شوق وشطارتى كيدرمك ، زائل ايتمك ‖ (der Himmel)
trübt sich هوا قپانيور ، قپانمغه باشلادى ، بوزيليور ،
قراريور ‖ (بول حقنده) طورتولنمق ، ترسب ايتمك ‖ (پارلاقلق ،
رونق حقنده) —(sich) پارلاقلغى ، رونقنى كيدرمك ، صولمق ،
طونوق اولمق ، جلاسنى غائب ايتمك ‖ بولانمق .

Trübsal (ـٓ ا مؤ) (49) وبعضاً كذا (ا لا) (38) [trüb]
كدر عظيم ‖ اضطراب ، صيقينتى ، ضرورت ‖ بلا ، محنت .

Truchseß (ـٓـٓ ا م) (53) [قديم آلمانجه truht Schar
Ansitzender sâzo] (اسكيدن حكمداران سرايلرنده) چاشنيجى
باشى ‖ (ايمپراطورك سرايلرنده) كيلارجى باشى .

Truck„ ... (ـٓ...) —system (ا لا) مبادله ، ترامپه ،
عمله‌يه پاره يرينه اشيا ويرمك ، اشيا ايله ايشجى قوللامق .

Trudel (ـٓ ا م) .a (40) Trödel ‖ قحبه ، روسپى ،
اخلاقسز قارى ‖ (عمو) (ا مؤ) (53) كوچوك وطيقناز قادين .

Trudeln (ـٓ فع متع فع لا—) .a (21) (عمو) يوارلامق ،
طولامق ، چويرمك ، طوپ ايتمك (= rollen) .

Trüffel (ـٓـٓ امؤ) (53) [ايتاليانجه tartu'folo اولوب
لاتينجه terrae tuber Erdknolle دن مأخوذ] ياخود : echte
—eßbare يرمانطارى ، كمئه ، دومالان .

Trug (ـٓ ا م) (31) (جمعى نادر) [triegen] آلداتمه ،
اغوا ، اغفال ، قانديرمه ، زعم باطله صاپديرمه ، عقلى چلمه .

Trug (ـٓ) (tragen فعلنك زمان حال صيغه‌سى ماضى
صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Trug„ ... (ـٓ...) —bild (ا لا) شكل كاذب ، خيال ،
رؤيا (خاطره‌سى) .

Trugen فى الاصل : triegen ايكيسيده (ـٓ فع متع ،
فع لا+) و — sich (فع مطا) .أ (26) [قديم آلمانجه
triokan] آلداتمق ، اغفال ايتمك ، اغوا ايتمك ، قانديرمق :
آلدانمق ، اغفال اولنمق ، قاپلمق ‖ شاشيرمق ‖ (ضرب‌مثل) der
Schein trügt ظاهره اينان اولماز .

Trügerisch (ـٓـٓـٓ) trüglich [Trüger] (ـٓـٓ) [Trug]
ايكيسيده (ص) (21) آلداتيجى ، قانديريجى ، اغفال واغوا ايديجى ‖
قاپان ، جلب وجذب ايدن ‖ يالان ، كاذب ، مغلطه‌لى .

Truhe (ـٓ ا مؤ) (53) [اورته لاتينجه trucca لاتينجه
tru'ncus Stamm دن مأخوذ] صنديق ، سبت صنديق .

Trutz (ـ ام) (38) (*sans pl.*) =Trotz || zu Schutz und — تعرض ومدافعه ایچون، تدافعی وتعرضی، هم سعادت وهم فلاکتده، اقبال وادبارده .

Trutzen (ـ فعـ لا+) c. (21) trutzig (ـ ص) (21) =trotzen, trotzig .

Tscha(c)ko (ـ ا م (ا لا) (56) [اسلاو] آشاغیسی یوقاریسندن کنکیش (اوکی شمس سپرلی چوقه ویا مشیندن معمول ومخروط ناقص شکلنه قریب) عسکر باش کسوه‌سی، سرپوش .

Tscheche (ـ ch ـ ا م) (52) چه، جهلو =Cze'che .

Tscherkesse (ـ ا م) (52) چرکس .

Tschibuk (ـ ا م) (56) [ترکجه] چبوق (توتون ایچمکه مخصوص) .

Tuba (ـ ا مؤ) (54) (موسیق) =Trompe'te .

Tuben (ـ) (Tuba Tubus کله‌لرینك جمعی) .

Tuberkel (ـ ا مؤ) (53) [لاتینجه] علی‌الخصوص (علم امراض) نباتات وخصوصیله آق جکرده حاصل اولان دوکوم، حدبه، قبارجق، درن، ورم .

Tuberkulös (ـ ص) (21) [لاتینجه] متورملرك آق جکرنده حاصل اولان قبارجق قبیلندن، درنی .

Tuberkulose (ـ ا مؤ) (53) [لاتینجه] ورم خسته‌لغی، تدرن (آق جکرده) قبارجق حاصل اولمه، نباتاتك دوکوم ویومرولغسی، حدبه‌لغسی، دردلغسی .

Tuberose (ـ ا مؤ) (53) [لاتینجه] (نبا) یاسمین نوعی، تبر .

Tübet (ـ ا خا لا) (56) (جغر) =Ti'bet .

Tubus (ـ ا م) (45) و (56) [لاتینجه] بورو (=Röhre)، خصوصیله =Fernrohr .

Tuch (ـ ا لا) (25) و(38) [قدیم آلمانجه tuoh] (جمعی Tücher ونادراً Tuche) (اوزری حاوسز دوز یوك قماش) چوخه || e— (جمع) یوکلی قماش (لر) || (جمع Tücher) قماش منسوجه پارچه‌سی، اکثریا درت کوشه اوله‌رق || (Hals=, Kopf=)— (بوینه، باشه صاریلان) منديل، بز، صارغی، شال آتقی || Hand=, Taschen=tuch حاولی، منديل || (zum Abwischen)— یاچاوره، اوته یری سیلکه تمیزلکه مخصوص بز || (بحر) =Segel || (عمو) — zweierlei عسکر، اهل سیف .

Tuch... (ـ...) —motte (ا مؤ) (تاطبیعه) چوقه‌یه عارض اولان کوکه || —geschäft (ا لا) چوقه‌جی مغازه‌سی، دکانی، چوقه تجارتی || —nadel (ا مؤ) بوینه صاریلان بزی طوتمغه مخصوص (تزیینات مقامنده مستعمل) ایکنه || قورومق ایچون آصیلان بز وحولی کبی شیلرك دوشمامسی ایچون اوزرینه طاقیلان ایکنه || —reisender (ا م) چوقه (آلوب) صاتمه ایچون طولاشان قومیسیونجی، سیار چوقه تجاری || (بیلاردوده تعبیر استهزا اوله‌رق) بیلاردونك طولغیه برقاچ دفعه کیدوب کلان بیلا، بیلانك بوصورتله برقاچ کره کیدوب کلسی || —scherer (ا م) چوقه قیرپیجی، قیرقیجی || —waaren (جمع مؤ) (تجا) چوقه اشیا، قیرقمه‌سی، چوقه مفروشاتی .

Tuchen (ـ ص) (21) [Tuch] چوقه، چوقه‌دن (معمول)

Tüchtig (ـ ص) (21) [قدیم آلمانجه tuhtic] اوصاف مطلوبه ومستحسنه‌یی حائز، مکمل || (عمو) ایوجه، صاغلامجه، صیقیجه (برابر) || ماهر، مستعد، قابلیتلی، ایو، مکمل، فوق العاده || sein in etwas — برشیده ملکه ومهارتی اولمق، برشیئی ایو یاپمق، بیلمك، برشیئه مقتدر اولمق zu etwas— برشیئه قابلیتلی اولمق || صاغلام، مکمل، محکم، قوی .

Tuck (ـ حرند) [اورته آلمانجه tuc schnelle Bewegung] (طاوق جیوجیولرینی چاغرمغه مخصوص) ! — ! — یلی ! یلی ! که ! که ! تیق ! تیق ! || Tuck کذلك : Tück (ا م) (38)، (31) =Tücke .

Tucke (ـ ا مؤ) (53) (Tuck کلمه‌سنك جمعی) کملك، کوتولك، خیانتلك، کیزلیجه ایدیلان فنالق، حیله‌کارلق، کیزلیدن کیزلی‌یه برشئه دولاب اچمك .

Tucken (ـ فعـ لا+) a. (21) [tuck] (das Huhn) tuckt طاوق غوت غوت ایدییور، غوت غوت دیه (اشی، یاورولرینی) چاغرییور || زوتغولدامق .

Tuf(f) (ـ ا م) (38) [لاتینجه tophus ایتالیانجه tuffo] (معد) آیاق طاشی (بیاض ویومشاق اولور) .

Tüftelei (ـ) =Düftelei .

Tugend (ـ ا مؤ) (49) [قدیم آلمانجه tugan taugen دن مأخوذ tugundi] (قوۀ مؤثره || تربیه‌جه اولان مکملیت، عفت، اهل عرضلق خصوصیله قادینلر حقنده : کذلك کنایۀ عکسی معناده اوله‌رق || تربیه‌لی، ناموسلی قادین) فضیلت، عفت، اهل عرضلق، حسن تربیه، ناموسلیلق .

Tüll (ـ ا م) (تجا) [Tulle فابریقه‌نك بولندیغی شهر] تول، تولبند .

Tülle (ـ ا مؤ) (53) (صنع) صاب کچیریله‌جك محل، قووان، بورو (=Dille) .

Tulpe (ـ ا مؤ) (53) [ترکجه tulbent Turban] (نبا) لاله || بوکا بکزه‌مسندن طولایی آلتجه اوزون وآیاقسز بیرا قدحی || (تاطبیعه) حموکلی بوجك ومدیه کبی قبوقلی حیوانات اسمی .

Tummel (ـ ا م) a. (40) [اورته آلمانجه tumel Lärm] باش دونمه‌سی، دوار || خصوصیله =Rausch .

Tummel... (ـ...) —becher (ام) دومبلك || معدنی طاس || —platz (ا م) بارکیرلر ایچون : مانژ || (قوشمق، دوکوشمك، کورشمك ایچون اولان) سیر محلی، تیاترو || راندەوو محلی، موقع ملاقات || —taube (ا مؤ) (تاطبیعه) اوچارکن طاقلاق قیلان کوکرجین .

Tummeln (ـ فعـ متعـ) a. (21) [Tummel] دائره، قوس اوزرنده چویرمك، دوندیرمك || — Jemand درت دوندیرمك، آمان ویرمکسزین قوشدیرمق وازمك || ein(Roß) —بر هاری، سرت، عجمی، بارکیری مانژده تربیه ایتمك، چابوق صاغه، صوله چرخ ایتدیرمك، ناقلامق || — sich (فعـ مطا) زبلامق، صچرامق، سرعتله صاغه صوله صچرامق، خصوصیله رقص اثناسنده، کیفندن خوپلامق || عجله ایتمك، چابوق اولمق .

Tümmler (ـ ا م) a. (40) [tummeln] (اشخاص حقنده) برحیوانی مانژده تربیه ایدن || =Tänzer || (تاطبیعه) کذلك : Tümmler = Tummel=taube || دکز خنزیری (=دکز طوزی Delphi'n) .

Türke (ـ ا م) (52) **Türkin** (ا مؤ) (90) [تركجه turk دن‌مأخوذ ایتالیانجه turco] ترك ، عثمانلی‌قاریسی || اسلام ، مسلمان .

Türkei (ـ ا خا مؤ) (49) [ایتالیانجه Turchi'a] (جغر) —die ممالك محروسهٔ شاهانه ، تركیه .

Türken (ـ ا م) b. (40) (نبا) (زرا) ممالك‌عثمانیه‌ده یتیشان مصر (= Mais) .

Turkestan (ـ ا خا لا) (56) (جغر) = Turan .

Türkis (ـ ا م) مفردی (36) ، جمعی (36) [ایتالیانجه turche'se türkisch] (معد) فیروزه .

Türkisch (ـ ص) (21) [Türke] تركجه ، عثمانلیجه ، تركاره ، عثمانلیلره مخصوص|| تركجه ، عثمانلی‌لسانی .

Turkmane ، **Turkmene** (ـ ا م) (52) = Turkoma'ne .

Turko (ـ ا م) (56) (ع) جزایر آوجیسی ، عسکری .

Turkomane (ـ ام) (52) ، Turkomanin (ا مؤ) (90) تركمن .

Turmalin (ـ ا م) (38) (معد) تورمالین دینیلان ودلك وتسخین ایله الکتریقلنان طاش .

Turn„... (...) —verein (ا لا) جمناستیق جمعیتی ، جمناستیقجیلر هیئتی || —anstalt (ا مؤ) جمناستیق مکتبی .

Turnier (ـ ا لا) (38) [فر] جیرید اویونی ، مزراق دوکوشی .

Turnip (ـ ا م) (56) ، —se (ـ ا مؤ) (53) (نبا) (زرا) انکلیز شلغمی .

Turnus (ـ ا م) (36) [لاتینجه] اصول مناوبه .

Turtel-taube (ـ امؤ) (53) (تاطبیعه) [قدیم آلمانجه turtulatûba اولوب لاتینجه turtur] قومرو .

Tusch (ـ ام) (38) [جنوب‌طرفلرنده tuschen=stoßen] (موسیق) بورو ایله برشی چالمه || [فرانسزجه toucher] (طلبه آغزنده) دوئللویی موجب تحقیر ، حقارت || (حرند) tusch ! سکوتی آمر اولەرق : صست ! صوص ! شیت !

Tusche (ـ امؤ) (53) [فرانسزجه toucher] (صولی) چینی مرکبی || —Stück قورو چینی مرکبی ، چینی .

Tuscheln (ـ فعلا + وفعه متعه) a. (21) [tuschen] یك یواش لقردی سویلمك ، فیصیلدامق .

Tuschen (ـ فعه متعه) a., c. (21) [Tusche] چینی (مرکبی) ایله ترسیم‌ایتمك || [قدیم آلمانجه tuzzan] کذلك : tüschen باصدیرمق ، صوندیرمك ، تبس ایتمك ، تسکین ایتمك || (فعلا + وفعه متعه) صوصدیرمق .

Tuschi (e) ren (ـ فعه متعه) طوقونمق(=rühren)|| [Tusch] تجاوز ، تحقیر ایتمك .

Tute ، **Tüte** (ـ امؤ) (53) [آشاغی آلمانجه=Düte] .

Tutel (ـ امؤ) (49) [لاتینجه] (عد) وصیلق ، وصایت .

Tuten (فعلا + وفعه متعه) b. (21) [آشاغی آلمانجه] (موسیق) بوروچالمق .

Twist (ـ ام) (38) [انکلیز] پاموق ایپلك .

Type (ـ امؤ) (53) [روم] (صنعه) (مطبعه‌ده) مطبعه حروفاتی .

Tümpel (ـ ام) a. (40) [قدیم‌آلمانجه tumphilo] بطاقلقلی صو|| برکولك درین محلی .

Tumult (ـ ا م) (36) [لاتینجه] غلبه‌لك ، کورولتی ، ولوله ؛ قاریشقلق ، هرج ومرج || دغدغه .

Tumultui(e)ren (ـ فعمته) a. (21) [Tumu'lt] کورولتی ، ولوله ایتمك || قاریشقلق ، شورش ، دغدغه‌چیقارمق .

Tünche (ـ امؤ) (53) [قدیم آلمانجه tunicha لاتینجه toni'ca Unter-kleid] (صنعه) بردیوارك کیرج وياطوپراق بویا ایله بادانه ایدلمسی ، بادانه ، بردیوارك یوزینه سوریله‌جك بویا ، بادانه ایچون صرف اولنان خرج || (مجا) (برشیئك) اوزرینه سوریلان خفیف بویا کبی ساخته ایش یاپمق ، سوس ویرمه) کوستریش ، یاپمه ، ساخته ایش ، شی .

Tung-stein (ـ ا م) Tung - sten (ـ ا م) (38) (معد) طونغ اشتاین ، طونکستن .

Tunise (ـ ام) (52) —r (ا م) (52) Tunis(er)in (ا مؤ) (90) طونسلی (ارکك ، قادین) .

Tunke (ـ ا مؤ) (53) [tunken] (آشچیلق) صالچه ، یمك صویی || (صنعه) صو ویرمه ، خاولامه .

Tunken (ـ فعه متعه) a. (21) [قدیم آلمانجه dunchôn لاتینجه ti'ngere] = stippen و tauchen || (قهوه ، شروب لیموناته کبی ایچروسنه برشی باتیریله‌رق ییئیلان ، ایچیلان مشروباتی ایچمك) باتمق ، باته‌رق ایچمك .

Tunnel (ـ ام) a. (40) برطاغ ویاصو آلتندن کچن یول ، تونل || برتنفس محلنك کیلار قاتی ، سرداب .

Tunneli (e)ren (ـ) tunnelisi(e)ren (ـ) (فعلا + وفعه متعه) a. (21) [Tunnel] برتونل ، یریرآلتی آچمق .

Tupf„... (...) —bällchen (ا لا) — ball (ام) (صنعه) (مطبعه) باقیر اوزرینه حك اولنمش رسم و صائره باصانك مرکب کیلندروسی (یوك) سیلندر .

Tüpfel (ـ الا (ام) a. (40) [tupfen] حیوانات وقوشلرك دری وتوکاری اوزرنده بولنان اوفق بنك ، لکه ؛ نقطه || صورت مختصره سیله : das Tüpfelchen auf dem (das یاخود) „i" (i) حرف اوزرنده بولنان نقطه .

Tüpfeln (ـ فعه متعه) a. (21) [tupfen] نقطه‌لمق ، نقطه نقطه یاپمق || نقطه‌سنی قویمق ، تنقیط ایتمك ، اوفق اوفق بنکار قویمق ، بنك بنك یاپمق .

Tupfen (ـ فعه متعه) a., c. (21) [قدیم آلمانجه tupfan (کذلك tüpfen) be-netzen] پارمق اوجیله خفیف‌طوقونمق ، پارمق اوجنی خفیفجه تماس ایتدیرمك . طوقوندیرمق || eine Wunde mit einem Läppchen— برپاره‌یی بر بزایله تمیزلمك ، خفیفجه سیلمك || (طاشجیلق) —(einen Stein) طاشی قباجه یونمق ، یونتمق || (برشیئی) رنکلی بنکارله بنکلمك .

Turan (ـ ا خا لا) (56) [tur توران لساننده : Mensch] (جغر) آسیای کبراده : توران ، ترکستان .

Turban (ـ ا م) (38) یاخود (56) [تركجه turbent دن مأخوذ ایتالیانجه turba'nte] صاریق ، عمامه .

Turbine (ـ ا مؤ) (53) [لاتینجه] (ماکنه‌ده) توربین ، افقی صو چرخی .

Typhus (ﺗ [٣] ـُ ا م) (٥٦) [روم] (جمع‌كذلك : Typhen) (علم امراض) تيفو، حما ‖ Nerven-fieber .

Typisch (ــُـ ص) (٢٤) [روم] رمزی وتمثيله متعلق ‖ طور وحالی تعف وكنديته مخصوص .

Typograph (ﺗ ـُـــ ا م) (٦١) [روم] (صنعه) = Schrift-setzer .

Typographie (ــُــ ا مؤ) (٥٥) (*sans pl.*) [روم] (صنعه) باصمه‌جيلق، فن‌طبع ‖ (مرا . Buchdrucker-kunst) .

Tyrol (ــُ) = Tirol .

Tza(c)ko (ــُ) (مرا . Tscha(c)ko) .

U. (ــُ ا لا) (٥٥) آلمان الفباسنك يكرمی برنجی صداسز وبشنجی‌صدالی حرفی‖ Jemandem ein x für ein u machen (رومن حرفلريله برينه X برينه V = 5 يازمق) آلداتمق، اون يرينه بش يازمق ‖ مختصراً : u. = und ‖ u. a.= unter anderen (ياخود : anderem) ديكرلری‌میانده، بونلرمیانده، بوندنبشقه‖ und so weiter= u. s. w. وكذلك، وقس علی هذه البواق ‖ u. A. w. g. = um Antwort wird gebeten جوابنه انتظار اولنور، جوابی مسترحادر .

Übel (ــُ ص) (٢٤) | قديم آلمانجه upil = انكليزجه evil [(r) übler : صورت نسبيه‌سی ‖ übles، üble (فنا، كوتو، پر باد ‖ صورت‌نسبيه ايله دها فنا، بدتر‖ (ا لا) a. (٤٠) Jemandem Übles gönnen, wollen برينه كملك، فنالق كلديكنی، برينك فنالغنی استمك، آرزو ايتمك ‖ bei Jemandem —angeschrieben stehen برينك‌یاننده‌تزكيه‌سی بوزوق، فنا اولمق ‖ etwas—aufnehmen برشی حقنده سوء ظنده بولنمق؛ برشيدن‌طولايی اوپرلمك، برشيئه طوتولمق ‖ فنا قبول ايتمك ‖ es sieht mit ihm —aus اونك ايشی‌فنا (كبی) كورينور ‖ von Jemandem denken— بری‌حقنده سوء ظنده بولنمق، (برينك) برديكری حقنده ظن ايو اولمامق ‖ etwas—nehmen برشيدن طولايی منفعل اولمق، قيرلمق، كوجنمك، جانی صيقلمق ‖ nehmen Sie es mir nicht— عفويكزی رجا ايدرم، كستاخلغمه حمل ايتميكز، تربيه‌سزلكمه حمل‌بيورلمسون، طارليكز اما، خاطريكز قالمسون ‖ riechen— فنا قوقمق ‖ wohl oder— استر استمز، طوعاً وكرهاً ‖ nicht— فنا دكل، خوش، ضررسز، زيانسز ‖ Das wäre nicht — (بو) فنا دكل ‖ Das ist nicht — فنااولمزمانكه‖ Das klingt nicht— بونك سسی، صداسی فنادكل‖ ich habe nicht — Lust dazu بوكا‌پك اشتهالنيورم بوكا پك آرزوم وار، پك استيورم ‖ daran sein— برشيده صيقينتيده، راحتسزلقده‌بولنمق ‖ mir ist ياخود : wird— فنام، راحتسزلق حس ايديورم، فنا اوليورم، (استفراغ ايتمك راحتسزلغنده بولنان بركمسه طرفندن) كوكلم بولانيور، مقرام قباريور .

Übel „ ... (ـُ...) — gelaunt (ص) خوش مزاج، اوزرنده برخوشلقی اولمش، تحقلق، خوبسزلق كبی اوزرنده برحال اولان، نشئه‌سز، طبيعق ليموقی ‖ — stand (ا م) اويغونسز، محذورلی، فنا حال ‖ that — (ا مؤ) كوتولك ايقه، فنالق، كملك، (عد) جنحه .

Üben (ــُ فع متع) و — sich (فع مطا) | قديم‌آلمانجه uopan Land-bau treiben]تعليم‌ايتمك،اوكرتمك،آلشديرمق اجرا ايتمك، ياپمق چالشمق، اوكرتمك ‖ Barmherzigkeit— ابراز شفقت ومرحمت ايتمك، — Gastlichkeit مسافر پرور لك ايتمك‖ —(Geduld) صبركوسترمك‖ —(das Gesetz) احكام قانونيه‌یی تطبيق ايتمك، قانونك ايجابنی اجرا ايتمك،جزا ايتمك ‖ — Gewalt زور، وشدت كوسترمك، جبر ايتمك ‖ — (ein) (ein Musikstück) برموسيقه‌پارچه‌سی تعليم‌ايتمك‖ — Jemandes Hand zum schreiben برينك الی يازی‌يه آلشديرمق، ياتيرمق، قيرمق ‖ — Rache an Jemandem برندن اخذ انتقام ايتمك، برندن اوج آلمق ‖ ge-übt (اسم مفعول وصفت) (٢٤) ماهر، معلم، اوكرنمش ‖ ge-übt in etwas sein برشيده ملكه‌سی اولمق .

Über (ــُ مفعول اليه ومفعول‌به آلور حرجر)(مستعمل اشكال مختلفه‌سی : m— ياخود : m'— = dem — u— ياخود : n'— = den — s— ياخود : s'— = das —) (آلچاقده، آشاغيده بولنان برشيئك يوكسك، يوقاريده‌بولنيشنی ارائه ايدر ومفعول اليه ايله مستعمل اولديغی وقت wo ايله ومفعول به ايله مستعمل اولدقده wohin سؤالنه جواب ويرر) اوستنه، اوزرينه، فوقنه، يوقاريسنه، اوستنده،فوقنده ‖ etwas hinweg — برشيئك اوزرندن، يوقاريسندن (كچه‌رك مرور ايله) ‖ über etwas (مفعول‌به) gesetzt sein برشيئه نظارت ايتمك، برشی اوزرينه نظارته مأمور اولمق ‖ der Übergang — die (Loire) لوار كچيدی، لوار اوزرندن مرور ايدن كچيد ‖ — Berlin nach Hamburg reisen برلين اوزرندن، برليندن كچه‌رك هامبورغه كيتمك، سياحت ايتمك ‖ Das geht über die Grenze des Erlaubten بو (آورتق) حدودك، دائره تربيه‌سنك خارجنه چيقيور ‖ Das geht mir— alles Andere بونی سائرلرينك كافه‌سنه،هپسنه ترجيح ايدرم، بونی هپسندن‌زياده سورم، استرم، آرزوايدرم، بنجه بوهپسندن مقبول، لازم ‖ (ضرب مثل) Zufriedenheit geht — (den) Reichthum قناعت ثروته تقدم ايدر ‖ — alles Erwarten (glücklich) اميد، ظن اولنديغندن زياده مسعود ‖ alle Maßen schön — صوك درجه‌ده، خارق‌العاده كوزل، خوش، لطيف ‖ 100 — (mehr als) (Mark) يوز ماركدن زياده ‖ es ist noch — ein (Kilo) davon da اوندن (بوراده، بزده) دها بركيلودن زياده وار،

Über-bau (ا م) (38) بنانك چيقينتيلى محلى ‖ آلتنده كيننك اوزرينه بنا ايديلان ابنيه قسمى، صكره‌دن علاوه اولنان ابنيه قسمى .

Über-behalten (فه متع) p. (30) (sép.) seinen (Mantel)— پالطوصنى، يأغمورلغنى، قاپوتنى چيقارمامق .

Über-bein (ا لا) (38) (علم امراض) كميك اوزرنده حاصل اولان كميكدن شيش ، ورم عظم ‖ سيكير اوزرنده حاصل اولان بز ، عقده .

Über-bett (الا) a. (42) ، نادراً (27) =Deck-bett.

Über-beugen a. (21) über-biegen (فه متع) و — sich (فه مطا) (sép.) اوزرينه اكمك، قاتلامق — sich اوزرينه اكلك ، آبانمق .

Über-bieten (فه متع و فه لا +) f. (20) (sép.) er bot noch (zwei Mark) über اودها اوزرينه ايكى مارقده فضله ويردى ، ايكى مارقده اوسته ويردى ‖ (فه متع) و — sich (فه مطا) (insép.) (فعلى حرف جردن آيرلماز) — etwas برشيئى بهالنديرمك، بى صورمك (مجا) — etwas برشيئه تفوق اتمك ، كچمك ‖ sie über„ boten sich in Höflichkeiten نزاكتده بربرينه ، يكديكرينه تفوقه چالشيورلردى ، ايتديلر .

Über-bilden (فه متع) (insép.) Jemand— برينى زياده تعليم وتدريس اتمك ، پك زياده تربيه كوسترمك، برينك فكرينى ، تربيه‌سنى بوزمق .

Über-binde (امؤ) (51) (جرا) الك اوزره صاريلان صارغى، اوست صارغيسى .

Über-binden (فه متع) a. (30) (sép.) اوزرينه باغلامق ‖ ( ) (insép.) die Wunde mit einem Lappen — بريارەيى بربز ايله صارمق .

Über-bleiben (فه لا —) v. (30) (sép.) باقى، قصور قالمق ‖ ( ) (insép.) بالكز اسم مفعولنده مستعملدر : über-blieben بروفات ايدنه نظراً كيرو، آرقه‌يه قالمق .

Über-bleibsel (الا (ا م) a. (40) بقيه، قصور، آرتق ‖ برعزيزك وفاتندن صكره صاقلانيلان اشيا وياكيكلرى .

Über-blick (ا م) (38) عطف نظر ، نظر ‖ kurzer— برشيئك خلاصهٔ تعريفى ‖ برشيئك عمومى، كافهٔ اقسامنى كورمكله حاصل اولان فكر .

Über-blicken (فه متع) a. (21) (insép.) يكنظرده، برباقشله كورمك ، احاطه اتمك .

Über-breiten (فه متع) b. (21) (sép.) man hatte eine Decke übergebreitet اوزرينه برپايقى ، اورتو يايلمش ، اورتولمش ايدى ‖ نادراً مستعمل اولەرق : ( ) (insép.) (den Tisch) mit einer Decke— ماصەيى بر اورتو ايله اورتمك .

Über-bringen (فه متع) (insép.) a. (22) Jemandem etwas— برينه برشى كوتورمك ، برى طرفندن كتيروب تسليم اتمك، تقديم اتمك .

Über-brücken (فه متع) a. (21) (insép.) (einen Fluß) — برنهرى اوزرينه كوپرى قورەرق آشمق، كچمك .

بوراده اوندن دها بركيلودن زياده وار ‖ sich — etwas freuen برشيئه سونمك ‖ — etwas sprechen برشيئه دائر سويلمك ، برشيدن بحث اتمك ‖ كتاب اوزرنده عنوان اولەرق : ...— فلان فلانه دائر ‖ Weh— die (Thäter)! واى كلدى بوقى ياپانك باشنه ! ‖ Fehler—Fehler خطا خطا اوزرينه ‖ —dies بوندن فضله ، بشقه (اولەرق) ‖ heute— 8 Tage (بوكوندن) سكز كون صكره ‖ 10 Minuten— 11 اون برى اون كچيور ‖ —dem Essen يمك وقتى ، يمك اثناسنده ‖ —Tags : وياخود den Tag اوكون ، تكميل اقشامه قدر ، تكميل كون ‖ den Leib— وجودينى ايلرويه اكمش اولديغى حالده ‖ (حا) über und über كاملاً ‖ —und —naß كاملاً ، سير صيقلام ايصلاق ، ياش ‖ sie ist —und —roth geworden او (مؤنث) قيپ‌قيرمزى كسلدى، قس‌قيرمزى اولدى ‖ gegen-über= ‖ (عمو) = vor-über مثلا : (das Fieber) ist— صيتمه كچدى ، صاوشدى ‖ Jemandem in etwas— sein برشيده برينه تفوق اتمك ‖ — =Berg طاغلرك اوته‌سنه، اوته‌سنده ‖ فعل ايله برلشدكده ( ) صورتنده دائما (sép.) و a. (21) مودلنه كوره تصريف اولنوب بالعكس صدا اساس‌كله اوزرنده اولەرق ( ) صورتنده دائما (insép.) و b. (21) مودلنه كوره تصريف اولنور .

über„... (ياخود) —schwimmen يوزەرك اوته‌يه كچمك ‖ —ziehen براليسه‌يى ديكرينك اوزرينه كيمك ‖ Jemand —listen برينى آلت اتمك ، حيله ، خدعه‌سنه غلبه اتمك ‖ —füttern حيوانلره چوق يم ويرمك ‖ —sehen فرقنه وارمامق، كورمامك ‖ تسامح اتمك ‖ —groß فوق الحد بيوك ، پك عظيم ، فوق العاده جسامته مالك .

Über-ackern (فه متع) a. (21) (insép.) (زرا) خفيفجه ، اوستون كورى سورمك ‖ —sich (فه متع) چفت سوره سوره يورولمق ، بيقمق .

Über-all (حا) [قديم آلمانجه upar al] هر يرده ، هر محلده ‖ Das findet man— بوقى هر يرده بوله بيلورسكز، بوهر يرده بولنور، بوكا هر يرده تصادف ايديلور ‖ —hin هرجهته ، هرطرفه ‖ schlechter-dings ‖ —nicht = über-haupt nicht ، durch-aus nicht .

Über-anstrengen (فه متع) و —sich (فه مطا) a. (21) (insép.) پك زياده ، حدندن زياده يورمق، ازمك ؛ يورلمق، اقتدارندن زياده چالشمق ، چالشديرمق .

Über-antworten (فه متع) b. (21) (insép.) تسليم اتمك ، ويرمك .

Über-arbeiten (فه متع) و —sich (فه مطا) b. (21) (insép.) =über-anstrengen ‖ ( ) و ( ) (فه متع) b. (21) (sép.) و (insép.) ياپلمش ، چاليشلمش ، برشيئى يكيدن ياپمق ، چالشمق، تكميللمك ، بتورمك ، رتوش اتمك، اوزرندن كچمك ‖ (رسامليقده) über-arbeitete Stelle رتوش ايدلمش ، اولمش محل ‖ چالشەرق خسته اولمق ؛ خسته دوشه‌جك قدر چالشمق .

Über-ärmel (ا م) a. (40) طاقمه قول ، يكمه ين .

Über-aus (حا) نهايتسز ، فوق العاده .

(die Tafel) mit dem Schwamme— || کورفز اوزرندن)
es überfuhr eiskalt || سونکر ایله (طاش) تحته‌یی سیلك
seinen Rücken بردنبره آرقه‌سی بوزکبی کسلدی (برترومه
— Pferde die hat) Kutscher der (|| (کلدی آرابه‌جی
بارکیرلری پك زیاده یوردی، لزومندن زیاده سوره‌رك ازدی .

Über-fahrt (ـُـَـّ ا مؤ) (49) کچید ، کوپری‌کبی محللردن
مرور ایده ، کچمه ، کچید || بوکبی محلرك ویردیکی کچید .

Über-fall (ـَـّ ا م) (31) هجوم ناکهانی ، باصقین !
استیلا ، باصمه || صندیق وامثالنده کلیدکوپریسی، رزه||(صنع)
(برصو یولنده) صواق .

Über-fallen (ـَـّـَـّ فع متع) .p (21) (*insép.*)
Jemand— برینی یقه‌لمق ، باصمق ، برینی اوزرینه آکسزین
چوللامق ، هجوم ایتمك || (ـَـّـَـّ فع لا—) (*sép.*) اوته
طرفه دوشمك ، یوارلانمق .

Über-fein (ـَـّ ص) (21) پك اینجه پك دقیق، پك رقیق،
پك نازك ، پك مکمل ، پك اهمیتلی .

Über-flechten (ـَـّـَـّ فع متع) .e (21) (*sép.*)
(*insép.*) (ـَـّـَـّ) و Stroh —über die Flasche
die Flasche mit Stroh— شیشه اوزرینه حصیر ، اوت
صارمق، شیشه‌یی حصیرله اورتمك (اوزرینه‌حصیر اوره‌رك) .

Über-fliegen (ـَـّـَـّ فعلا—) .f (21) (*sép.*) اوچه‌رق
اوبرطرفه ، یقه‌یه کچمك ، قارشویه اوچمق، اوزرندن اوچه‌رق
اوته‌یه کچمك || (ـَـّـَـّ فع متع) (*insép.*) (ein Papier)
mit den Augen— برکاغده یوقاریدن آشاغی‌یه برکوزکزدیرمك،
برکاغد وامثالنی پك چابوق اوقومق . برکوزدن کچیرمك ||
ihr Antlitz über-flog ein rother Schein یوزی بردنبره
قیزاردی، یوزینی برقیرمزیلق قابلادی، برحمرت استیلا ایتدی.

Über-floren (ـَـّـَـّ فع متع) .a (21) (*insép.*)
اوزرینه برقیرەپ اورتمك .

Über-flügeln (ـَـّـَـّ فع متع) .a (21) (*insép.*) (ع)
den Feind— دشمنك یانی چویرمك||—Jemand برینی کچمك.

Über-fluß (ـَـّ ام) (32) (*sans pl.*)کثرت ، زیاده‌لك،
فضله‌لق ، بوللق || an etwas haben— برشیده بوللغه
مالك اولمق ، فضله شیئی بولنمق || مبذولیت ، زنکینلك ||
طولولق، طاشغینلق ؛ لزومندن فضله اولیش || Geld ist im
da— پاره چوق(وار) ، استدیکك قدر پاره وار، پاره نقدر
استر ایسه‌ك اوقدر (وار) .

Über-flüssig (ـَـّـَـّ ص) (21) لزومسز، فضله، فائده‌سز،
بیهوده || —Das ist بوکا هیچ لزوم یوق||کثرتلی مبذول ||
(حا) کثرتله ، مبذولیتله .

Über-fracht (ـَـّ ا مؤ) (49) (پوسته وشمندوفرده)
فضله یوك ، حدمعروفدن زیاده آغیرلق، اشیا || حددن زیاده
آلنان، تحمیل اولنان یوك ، اشیا .

Über-frieren (ـَـّـَـّ فع لا —) .f (21) (*insép.*)
یوزله صتر اولمق .

Über-füllen (ـَـّـَـّ فع متع) .a (21) (*sép.*) (Wein)
in ein anderes Gefäß— شرابی دیکر برقویی‌یه نقل
ایتمك ، دولدیرمق || (ـَـّـَـّ فع متع) و —sich (فع مطا)
(*insép.*) زیاده طولدیرمق ، قویمق ، طاشیرمق، آغزینه قدر
بیغمق، قویمق .

Über-chlor-sauer (ـَـّـَـّ k ـَـّ ص) (21) (کیمیا)
es Salz— حامض فوق فلوری ایله براساسدن مرکب ملح ،
فوق فلوریت .

Über-dach (ـَـّ لا) (21)= Ob-dach، Schutz-dach .

Über-decken (ـَـّـَـّ فع متع) .a (21) (*sép.*)
etwas— (برشیئك) اوزرینه برشی صرمك ، اورتمك ، یایمق ||
(ـَـّـَـّ) (*insép.*) —etwas mit etwas برشیئك اوزرینی
اورتمك ، قپامق || (معما) —mit einem Gewölbe برقبه
ایله اورتمك ، اوزرینه برقبه بنا ایتمك .

Über-dem (ـُـَـّ حا) نادراً مستعمل اولوب = über-
dies .

Über-denken (ـَـّـَـّ فع متع) .a (21) (مرا. denken)
(*insép.*) — etwas برشی تفکر ایتمك ، ملاحظه ایتمك .

Über-dies (ـُـَـّ حا) بوندنبشقه ، بوندنفضله ، بونك
اوزرینه .

Über-druß (ـَـّ ا م) (23) (*s. pl.*) (مرا. - ver
driessen) طالسزلق، جان صیقیسی ؛ بیقینلق ، اوصانج ،
ثقلت، ملال .

Über-eck(s) (ـُـَـّ حا) = über Eck (مرا. Eck) .

Über-eile (ـَـّـَـّ ا مؤ) (53) (*sans pl.*) (جمعی‌یوقدر)
عجله ، بیوك تلاش .

Über-eilen (ـَـّـَـّ فع متع) و — sich (فع مطا)
(*insép.*) .a (21) — Jemand برینی صیقیشدیرمق ||
etwas— برشیده زیاده عجله کوسترمك ، پك عجله ایله یاپمق ||
Sie Nichts — هیچ برشیده تلاش ایتمیکز ! هیچ برشیده‌تلاش
ایو دکلدر ؛ العجلة من الشیطان .

Über-ein (ـُـَـّ حا) توافق ایدرك ، توفیقاً ، امتثالا ،
بکزه‌یه‌جك ، برشکلده اوله‌جق‌صورتده (مرا. gleich-förmig).

Über - ein „ ... (ـَـّـُـَـّ) —kleiden (فع متع)
برشکلده ، برقورمه‌ده ، برسیاقده اکسا ایتمك ، کیدیرمك ||
über etwas —kommen (فع لا —) اویمق، توافق ایتمك ||
—kommen برشیده اویوشمق || —stimmen (فع لا +)
mit Jemandem —stimmen بریسیله‌برشی‌حقنده‌اویوشمق،
توافق ایتمك . هم افکار اولمق || (مادة) اویمق || (غرا)
das *n* . muß mit seinem *s* . im Geschlechte und in
der Zahl—stimmen صفت راجع اولدیغی اسمله جنس و
عددجه تطابق وتوافق ایتملیدر ، ایدر .

Über -ein-ander (ـَـّـَـّ حا) بری‌دیکری اوزرنده ،
بربری‌اوستنده ، اوستنه || legen — بربری اوزرینه قویمق ،
ییغمق || die Beine —schlagen باجاقلرینی بربری اوزرینه
قویمق ، باجاغی باجاغی اوستنه آتمق|| —stehen،—greifen
بربری اوزرینه بینمك ، بربری اوزرینه بنوب بری دیکرینی
طوتمق ، بربرینه کچمك .

Über-fahren (ـَـّـَـّ فع لا—) .2 (21) (*sép.*) کمی
وواپور ایله اوبریقه‌یه ، طرفه کچمك || (فع متع) آرابه ویا
واپور ایله قارشویه کچیرمك، نقل ایتمك|| —Jemand برینی
آرابه ، واپور، قایق وامثالیله قارشو یقه‌یه کچیرمك || (ـَـّـَـّ
و ـَـّـَـّ فع متع) (*sép.*) و (*insép.*) Jemand (mit
dem Wagen) — برینی (آرابه ایله) چیکنمك ، ازمك ||
(ـَـّـَـّ فع متع) (*insép.*) کچمك ، مرور ایتمك (دکز ،

Über-hängen (ـــ فع لا +) b. (21) (*sép.*) = über-hangen برشیئك اوزرینه آصلمش، اكلمش اولمق، اكری طورمق، شاقولندن چیقمق، صارقق || (فع متع) اوزرینه آصمق، آصیلوجق وجهله كچیرمك || eine Flinte, (einen Mantel)— برتفنكی (اوموزینه) آصمق، طاقمق (بر یالتویی اوموزینه، آرقه سنه، صرتنه آلمق آتمق) .

Über-häufen (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) Jemand mit etwas— برینی لطف واحسانه، ممنون ومسرور اولدیغی شیاره غرق ونائل اتمك، نعمت ولطفنه مستغرق اتمك، ویرمك || اوستنه ییغمق، طولدیرمق وعین زمانده ازمك .

Über-haupt (ـــ حا) صورت عمومیه ده، عمومیتله || اصلا، هیچ بروقت Du hattest es— nicht thun sollen. سن بونی (بوشیئی) هیچ یاپمامیلیدك، besonders nicht jetzt بالخصوص شمدی، بونی سن بالخصوص شمدی اتمامیلیدك .

Über-heben (ـــ فع متع) h. (20) (*sép.*) قالدیرمق واوزرندن كچیرمك، اوزرینه قویمق || (ـــ فع متع) و (فع مطا) (*insép.*) Jemand (sich) einer Sache— برینی كندینی برشیدن معاف طوتمق، مستثنا قیلمق || sich— برشیئی قالدیرمقله كندینه ضرر ایراث اتمك || sich einer Sache— برشیدن طولایی پك زیاده تفاخر اتمك، اوكومك، مغرور اولمق، كندینی هوایه اوچورمق .

Über-holen (ـــ فع متع) a. (21) (*sép.*) Jemand— برینی آرامق واو برطرفه كچیرمك، آلمق، كتیرمك || (بحر) — die (Segel) یلكنلری چویرمك || (ـــ) (*insép.*) Jemand— برینه یتشمك وكچمك، برینی آرقه سنده براقمق، كچمك .

Über-hören (ـــ فعمتع) a. (21) (*insép.*) etwas— برشیئی اشتماك، طویمامق || (بعضا) قصداً اشترلكه كلك، طویمازكبی طورامق || Jemand, Jemandem seine Aufgabe— برینك درسنی وظیفه سنی (ازبره اوقودوب) دیكلمك .

Über-irdisch (ـــ ص) (21) موجودات ارضیه اوزرنده، فوقنده اولان، دنیایه متعلق اولمیان || جناب حقه عائد ومنسوب اولان، الهی، ربانی .

Über-jährig (ـــ ص) (21) بر یاشندن زیاده مسن، برباشنی كچكین، ییللانمش .

Über-kippen (ـــ فعلا —) a. (21) (*sép.*) دوریلك، موازنتنی غائب ایدوب دوریلك وطاقلاق قیلمق .

Über-kitten (ـــ فع متع) b. (21) (*insép.*) چتتو ایله صیوامق، اوزرینه چتتو كچمك || معجونله اورتمك .

Über-kochen (ـــ فعلا —) a. (21) (*sép.*) قاینایوب دوكولمك، طاشمق، اوچمق || die Milch kocht über سود طاشییور || (مجا) قیزمق، كسب حدت اتمك .

Über-krusten (ـــ فع متع) و — sich (فع مطا) b. (21) (*insép.*) اوزرینی قبوقله قاپلامق || قابوقله اورتمك || قابوق باغلامق (= bekrusten) .

Über-laden (ـــ فع متع) 2. (20) یاخود b. (21) (*sép.*) (مرا . laden) برطرفدن دیكرطرفه طاشیمق، آلوب بوشالتمق، (برصاحلدن) دیكرصاحله كچیرمك || (ـــ فع متع) و — sich (فع مطا) (*insép.*) پك زیاده یوكلك، حددن زیاده یوك قویمق، آلمق .

Über-füttern (ـــ فع متع) a. (21) (*insép.*) چوق یم، ییه جك ویرمك .

Über-gabe (ـــ امؤ) (95) ویرمك، تسلیم اتمه || دور اتمه || (ع) eine— (einer Stadt) برشهر تسلیمی || eine Stadt zur— auffordern برشهره تسلیم اولمسنی تكلیف اتمك، برشهری تسلیمه اجبار اتمك .

Über-gang (ـــ ام) (21) كچید، معبر || hier ist kein—! بورادن كچمك ممنوعدر || كچیش، كچمه، مرور || نقل || انقلاب، تغیر ؛ تلون .

Über-gar (ـــ ص) (21) پك قورو، پك زیاده پیشكین، قوامنی كچمش .

Über-geben (ـــ فع متع) l. (20) (*sép.*) Jemandem etwas— برینه برشی ویرمك، (اورتمك، قپامق ایچون) || (ـــ فع متع وفع مطا) Jemandem etwas— برینك یدینه برشی اعطا اتمك، ویرمك، تسلیم اتمك ؛ ید اداره واقتدارینه تودیع اتمك، حواله اتمك || (ع) eine Festung— برقلعه یی تسلیم، ترك اتمك ؛ تسلیم اولمق .

Über-gehen (ـــ فعلا —) g. (20) (*sép.*) قارشویه، او برطرفه كچمك، كیتمك || (مجا) zu etwas— برشیئه نقل (كلام، مقال، حال اتمك) منقلب اولمق، رجوع اتمك، تحول اتمك || in Fäulniß— چوروميه باشلامق، چورومك ؛ كچمك || (مجا) die Augen gingen ihm über كوزلری طولدی، یشاردی || (ـــ فع متع) (*insép.*) etwas— برشیئی (اوقودوب) كچمك، اوتومق، ترك واهمال اتمك || ein Wort (beim Lesen)— اوقوركن بركلمه آتلامق، بركلمه یی اوقوركن كچمك || mit Stillschweigen— صوصه رق، سكوتله كچیشدیرمك || das Feld— معاینه مقصدیله بوترلایی، اراضی یی كزمك ؛ بوترلادن، اراضیدن كچمك || برشی اوزرینه كوز كزدیرمك، برشیئی كوزدن كچیرمك || sich— (فع مطا) چوق یوروپه رك كندینی یورمق، حالی قالمامق .

Über-gewicht (ـــ الا) (28) آغیرلق، ثقلتك فضله لغی || قوت، قدرتك فضله لغی، قوت وقدرتك اولدیغی بولندیغی محل، جهت، نقطه || قوت، نفوذ، اقتدار || تفوق، تقدم .

Über-gießen (ـــ فع متع) e. (20) (مرا . gießen) (*sép.*) دوكه رك یایمق، اوزرینه دوكمك || in ein anderes Gefäß— بشقه برقابه بوشالتمق || (ـــ فع متع) (*insép.*) ایصلاتمق، صولامق || von Schweiß wie übergossen sein تردن صیرصیقلام اولمق || (بقچوانلق) پك چوق صولامق، پك زیاده صو ویرمك .

Über-glücklich (ـــ ص) (21) پك مسعود، پك بختیار || Sie machen mich— سز بنی بحر مسرته غرق ایدییورسكز، بنی (پك) بختیار ایدییورسكز ؛ بنی پك مسعود ایتدیكز .

Über-golden (ـــ فع متع) b. (21) (*insép.*) (آلتون) یالدیزلق، قاپلامق .

Über-haben (ـــ فع متع) b. (19) (*sép.*) einen Rock— اوزرنده بر پالطوسی اولمق، اوزرینه پالطو كیمك || یارده صو بولندیرمق، یارده صویی كیمك || فضله بولندیرمق ؛ لزومندن فضله سنه مالك اولمق || (مجا) (عمو) بیقمش، اوصانمش اولمق = etwas dick sein .

Über-malen (⏑–⏑– فع متع) a. ㉑ (*sép.*) اوزرینه رسم ایتمك ‖ (⏑–⏑–) (*insép.*) آلتنده قالانی کوستریه‌جك وجهله ایکیسنك اوزرینه ترسیم ایتمك ؛ بویامق ؛ نقش یاپمق ‖ بیتمش وفقط تصحیحاته محتاج اولان بررسمی دوزلتمك ، رتوش ایتمك .

Über-mannen (⏑⏑⏑– فع متع) a. ㉑ (*insép.*) غلبه ایتمك ، آلت ایتمك ، یکمك .

Über-maß (⏑–– الا) ㊳ اولچوسزلك فضله‌لغی ، طاشقینلغی ، اولچه‌کاك اوسقی ، جابه ‖ لزومندن فضله اولیش ، طاشقینلق ‖ —von Freude مسرتك صوك درجه‌سی ‖ —im Essen und Trinken ییوب ایچمکده اولان افراط .

Über-menschlich (⏑⏑–⏑ ص) ㉑ قوهٔ بشریه‌نك ، طاقت بشرك خارجنده اولان ؛ خارق العاده ، فوق البشر .

Über-messen (⏑⏑–⏑ فع متع) m. ㉑ (*sép.*) بول طوته‌رق اولچمك ‖ aus einem Sack in den anderen— برچوالدن اولچه‌رك دیکرینه بوشالتمق ‖ (⏑–⏑– فع متع) (*insép.*) (کذلك : (⏑⏑–⏑) مطعیا ، اوستون کوری ، همان شویله بر اولچمك ‖ تکمیل امتداد تجه شویله برکوزدن کچیرمك ، باقمق ‖ sich— (فع مطا) اولچرکن برسهوده بولنمق ، خطا ایتمك .

Über-morgen (⏑⏑–⏑ حا) یارینی‌دن صکره ، یارین دکل او برکون ‖ Über-morgen (ا لا) b. ㊵ یارینیدن صکره کلان کون ، او برکون .

Über-morgend (⏑⏑–⏑⏑ ص) ㉔ (کون حقنده) یارینیدن صکره‌کی اولان ‖ der—e Tag یارینیدن صکره‌کی کون .

Über-müden (⏑–⏑– فع متع وفع مطا) b. ㉑ (*insép.*) —(sich) زیاده یورمق ، یورولمق .

Über-muth (⏑⏑–– ا م) ㊳ (*sans pl.*) تیزمزاجلق ، حدت ، شدت ‖ حدندن زیاده اولان شطارت خوبه‌لق ، دلیلك ؛ کستاخلق ، عارسزلق ‖ کبروغرور ‖ (بوطبیعتده اولان کسه) بدلا ، ادبسز .

Über-nachten (⏑–⏑– فع لا +) b. ㉑ (*insép.*) کیجه‌لمك ، کیجه‌یی کچیرمك ، کیجه‌لین قالمق ‖ (فع متع) Jemanden— برینی کیجه مسافر اوله‌رق نزدنده آلیقویمق ، قبول ایتمك .

Über-nächtig (⏑⏑–⏑ ص) ㉑ بتون کیجه امتداد ایدن ‖ بتون کیجه اویومیان ، صباحی صباحلیان وبونك نتیجه‌سی اوله‌رق یوریلان ، یورولمش اولان ‖ aussehen— اویومامش ، اویقوسز قالمش ، یورغون کورونمك .

Über-nähen (⏑⏑–⏑ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) اوزرینه ، اوستنه دیکمك ‖ (⏑–⏑–) (*insép.*) دیکه‌رك ، دیکیشله طوتدیره‌رق برشیئی اورتمك ، اوزرینه برشی دیکه‌رك آلتی کورونمیه‌جك وجهله قپاتمق ‖ دیکیشله قپاتمق .

Über-nahme (⏑⏑–⏑ ا مؤ) ㊺ اوزرینه آلمه ، درعهده ایتمه ، دور ایتمه ‖ bei der—habe ich . . . اثنای تسلیمده دورده (آلدم ، کوردم) که . . . ‖ eines Amtes— برمأموریتی قبول ایتمك ، درعهده ایتمك ؛ برمأموریته کیریش .

Über-natürlich (⏑⏑–⏑⏑ ص) ㉔ خارق الطبیعه ، طبیعتدن خارج .

Über-nehmen (⏑⏑–⏑ فع متع) b. ⑳ (*sép.*) (مرا . nehmen) دیکرطرفه کچیرمك ، قویمق ایچون آلمق ، قالدیرمق ، اوبرطرفه قویمق ، کچیرمك ‖ (کندینی اورته‌جك ، ستر ایده‌جك

Über-lassen (⏑⏑–⏑ فع متع) p. ⑳ (*sép.*) (مرا . lassen) Jemand— برینك (دیکرطرفه) کچمسنه مساعده ایتمك ‖ (عو) آرتیرمق ، صاقلامق ‖ (⏑–⏑– فع متع) (*insép.*) دیکر برینه ترك وحواله ایتمك ، امانت ایتمك ، صاتمق ‖ sich selbst—sein کندینه امنیت واعتمادی اولمق ‖ es ist ihm— was er thun will اوکندی یاپه‌جقنده ، افعالنده مستقل ، مختاردر ، اوکندی استدیکی ، بکندیکی کبی یاپه‌جق ، ایش اوکا حواله اولندی ؛ دیلدیکنی یاپه بیلور ‖ sich— (فع مطا) کندینی تسلیم ایتمك ، ظهوراته تابع اولمق .

Über-last (⏑–– ا مؤ) ㊾ یوکك ، آغرلغك فضله‌سی ‖ بیوك صیقینتی ، تعییزلك .

Über-laufen (⏑–⏑⏑ فع متع) p. ⑳ (*sép.*) Jemand— برینی قوشارکن ، اوزرینه قوشاراق ، چارپه‌رق دوپرمك ، چکنه‌یوب کچمك ‖ (فع لا —) (مایعات حقنده) طاشمق ، قبارمق ‖ die Augen laufen ihm über کوزلرندن باش آقیبور ‖ (مرا . Galle) ‖ بشقه برطرفه کچمك ، قاچمق ‖ (⏑–⏑– فع متع) etwas— برسطح ، ساحه اوزرندن کچه‌رك آنی ستر واستیعاب ایتمك ، استیلا ایتمك ، باصمق ‖ Jemand— برینی صیقیجه ویزیته ایله تصدیع ایتمك ، باش آغریتمق ‖ قوشوب کچمك ‖ sich— (فع مطا) قوشه قوشه کندینی یورمق ، قوشمقدن حالی قالمامق ، بیتمك .

Über-läufer (⏑⏑–⏑ ا م) a. ⑳ (ع) فراری ، قاچاق (دشمن طرفندن) .

Über-leben (⏑–⏑– فع متع) و —sich (فع مطا) a. ㉑ (*insép.*) برندن ، برشیدن زیاده یشامق ‖ der wird uns noch Alle— اودها هپمزی مزاره کوتوره‌جك ، اودها هپمزی کومر ‖ das überlebe ich nicht بونی ، اونی آرتق بن کوره‌مم ، بونی کورمیه آرتق بم عمرم وفا ایتمز ، آرتق بونی بز کورمیز ‖ وقتی ، موده‌سی کچیرمش اولمق .

Über-legen (⏑⏑–⏑ ص) ㉑ فائق ، رجحان وتفوق اولان ، غالب .

Über-legen (⏑⏑–⏑ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) اوزرینه ، اوستنه قویمق ‖ Jemand— برینی دوکمك ایچون چویرمك ، (یاتیرمق) دوکمك ‖ (⏑–⏑– فع متع) —. . . etwas mit برشیئی بر . . . ایله اورتمك ، قپاتمق ‖ etwas— برشیئی دوشونمك ، تفکر ، وملاحظه ایتمك ‖ mit Jemandem etwas— برشیئی برینیله برابر دوشونمك ، برشی اوزرینه بریله مذاکره ایتمك ، برابردوشونمك ‖ ich werde es mir— اونی بردوشونه‌جکم ، هله بن بردوشونه‌یم ‖ Das verdient wohl überlegt zu werden بونی بردوشونملی ، بونی دوشونمك لازم ، دوشونه‌جك ، دوشونیله‌جك شی .

Über-legenheit (⏑⏑–⏑⏑ ا مؤ) ㊾ تفوق ، تقدم ، رجحان ، غلبه .

Über-liefern (⏑–⏑⏑ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) Jemandem (einen Brief, ein Packet)— برینه برمکتوب ، پاکت کتیروب تسلیم ایتمك ‖ Waaren— مالی تسلیم ایتمك ‖ der Nachwelt— اخلافه دور وتسلیم ایتمك ؛ اخلافه انتقال ایتدیرمك .

Über-macht (⏑–– ا مؤ) ㊾ (ع) قوهٔ عسکریه‌ده اولان تفوق ، غلبه ‖ نفوذ .

Über-schäumen (ـ ـ ـ فعه لا —) a. ㉑ (sép.) كوپوروب طاشمق .

Über-schießen (ـ ـ ـ فعمته وفعلا +) c. ㉑ (sép.) اوزرندن اورمق (تفنك وطبانجه حقنده) ، اوزرندن آتمق ‖ (فعه لا —) ايلرويه ، اوزرينه طوغرى اكامكله اوچمق ، دوشمك ، فيرلامق ، طاقلاق قيلق ، دوركك ‖ — nach hinten صرتى اوزرى دوركك ، يوارلانمق ، كيتمك ‖ (ـ ـ ـ فعه متعه) (آولماز) (غايت سرعتله برشى اوزرينه كيتمك ، قوشمق وآنى برطرفه براقه رق كچمك) برشيئك اوزرندن فيرلامق ، كچمك ، صيچرامق ‖ das Ziel— هدفك اوزرندن كچمك ‖ آتلامق ‖ قبا ، تقريبى برحساب ايتمك ، كشف اولنامامق ‖ sich— (فعه معطا) طاقلاق قيلق .

Über-schiffen (ـ ـ ـ فعه لا —) a. ㉑ (sép.) كمى ، وايور واسطه سيله قارشو يقه يه كچمك ، آتلامق ‖ nach England— انكلتره يه كچمك (فعه متعه) (كذلك: ـ ـ ـ) (insép.) كمى وايور واسطه سيله قارشو يقه يه ساحله كچيرمك ، نقل ايتمك (فعه متعه كذا ـ ـ ـ) (insép.) — eine (Meer-enge) برقنالى ، بوغازى كچمك .

Über-schlag (ـ ـ و ـ ـ ا م) ㉛ — der Wage ترازونك برطرفه ميل ايتمسى ‖ دوريله : قاكرله ‖ (برشيئك شويله جه برحسابى) تخمين ، خصوصيله انشا آتده : كشف ، صرف اولنه جق پاره جه ايديلان تخمين ، قونيلان قيئات ‖ (برشيئك قيوريلوب دوريلوب اوزرينه كلان قسمى) دورم (خصوصيله يقالق ويقاده) .

Über-schlagen (ـ ـ ـ فعه لا —) 2. ㉑ (sép.) شدتلى اوزرندن كچمك ، صاچلمق ‖ اوره رق دوركك ، طاقلاق قيلق ‖ ترازو حقنده) برطرفه ياتمق ‖ — in etwas Anderes بشقه برشكله كيرمك ، بشقه برشكل آلمق ، تحول ايتمك ، دكشمك ، جنسى اصلى دكيشديرمك ، بوزولمق ‖ (فعه متعه) صارمق ، اورتمك ، اوزرينه آتمق (براى تستر ومحافظه) — ein Tuch برآتقى ، اورتى اورتمك ، اورتوتمك ، برآتقى يه صارلمق ، بوروكمك ‖ — (die Beine) بجاقلرينى بربرى اوزرينه آتمق ‖ (ـ ـ ـ فعه لا —) (insép.) =be-schlagen اوزرى توز ، پاس باغلار كبى اولمق ، بوغولاتمق ‖ ايلنمق ، ايليق اولمق ، قيرتلمق ‖ — etwas برشيئى آتلامق ، كچمك ، اوقومامق ‖ برشيئله اورتمك ‖ — sich صرتى اوزرينه ، آرقه سى اوستى دوركك ، كيتمك تكرلنمك قصداً : دوتمك ، تاقلاق ، پرنده آتمق .

Über-schleiern (ـ ـ ـ فعه متعه) a. ⑯ (insép.) اوزرينى تول ، غاز ايله اورتمك ‖ (مجا) كذلك : اورتمك ، قپاتمق ، اورت باص ايتمك ، اوصنمه ، اوكنه پرده چكمك .

Über-schreiten (ـ ـ ـ فعه لا —) n. ㉑ (sép.) (مرا . schreiten) اوزرندن كچمك ، مرور ايتمك ، اوستندن يورمك ‖ (ـ ـ ـ فعه متعه) (insép.) (كچمك ، مرور ايتمك ، آتلامق) — (einen Bach) بردره يى آشمق ، كچمك ‖ Das überschreitet alles Maß بوهرحدى تجاوز ايديور ، ايتدى ، پك آغير ، چوق اولدى .

Über-schrift (ـ ـ ا مؤ) ㊹ =Auf-schrift .

Über-schuh (ـ ـ ا م) پوتين ، مست اوزرينه كيلان قوندره ، قالوش .

Über-schuß (ـ ـ ا م) ㉜ فضله ، آرتق ، باقى ‖ (تجا) فرائع ، تمتع ‖ —(Massen-) فضله واردات .

برشيئى آرقه سنه آلمق) — einen Mantel آرقه سنه برمانتو ، يغمورلق آلمق ، برقاپوطه ، مانتويه صارلمق ‖ (كاغد اويوننده) (يوكسلك) بركاغدى وياقوزى كتندن دها يوكسله آلمق ، دها يوكنى قيرمق ‖ (ـ ـ ـ فعه متعه) (insép.) اوزرينه آلمق ، درعهده ايتمك ، تحت تملك ، وتصرفنه آلمق ، قبول ايتمك ‖ die Verantwortlichkeit für etwas— برشيئك مسئوليتى اوزرينه آلمق ، برشيدن طولايى كله جك ، وارد اوله جق مسئوليته جواب ويرمكه حاضر اولمق ‖ sich vom Zorne —lassen حدتلنمك ‖ (فعه معطا) — sich im Essen und Trinken پك زياده يمك ايچمك ، يوب ايچمكه ، بوغازينه پك زياده مبتلا اولمق .

Über-nehmer (ـ ـ ـ ا م) a. ㊵ اوزرينه آلان ، درعهده ايدن كمسنه ، قبول ايدن آدم ؛ متعهد ، ملتزم ؛ طالب .

Über-oxyd (ـ ـ ـ الا) ㊳ [آلمانجه روجه] (كيميا) اك زياده مولد الحموضه يى حاوى حمض ، حمض اخير .

Über-pichen (ـ ـ ـ فعه متعه) a. ㉑ (insép.) اوزرينى زفتلمك ، اوزرينه زفت كچمك ، زفتله قپاتمق .

Über-ragen (ـ ـ ـ فعه متعه) a. ㉑ (insép.) — etwas برشيئك اوزرينه چيقمق ، يوكى كچمك ، تپه سندن باقمق ، خصوصيله (ع) (استحكامات حقنده) حاكم اولمق ‖ ايلرويه طوغرى صارقمق .

Über-ranken (ـ ـ ـ فعه متعه) a. ㉑ (insép.) اتچه وصاريلور داللريله اورتمك ، صارلمق .

Über-raschen (ـ ـ ـ فعه متعه) a., c. ㉑ [rasch] (insép.) شاشيرتمق ، آلداتمق ، تعجبده براقمق ‖ غفلةً باصمق ، ياقالامق ‖ — Jemand auf frischer That برينى برايشى قباحتى كوروركن يقه لمق ، باصمق ، طوتمق .

Über-reden (ـ ـ ـ فعه متعه) و — sich (فعه معطا) b. ㉑ (insép.) قاتمق ، قانديرمق ، اقناع ايتمك ، قانع اولمق ، ارضا ايتمك مثلا : Jemand—, etwas zu thun ، — Jemand zu etwas برينى برشيئى ياپمغه راضى ايتمك ، اقناع ايتمك ‖ سوزله ايناندرمق ، لافه ، بوغمق .

Über-reichen (ـ ـ ـ فعه متعه) (sép.) اوزرندن ، اوستندن ، اوزاتمق ، ويرمك ‖ (فعه لا +) اوزرندن اوزاتمق ‖ (ـ ـ ـ فعه متعه) (insép.) — Jemandem etwas برينه برشيئى اوزاتمق ، ويرمك ، تقديم ايتمك .

Über-reif (ـ ـ صـ) ㉑ پك اولغون ، كچمش .

Über-reiten (ـ ـ ـ فعه متعه) n. ㉑ (sép.) (مرا . reiten) — Jemand (كذلك : ـ ـ ـ) بر باركيرله دوبرمك ، برينك اوزرينه باركيرى سوروب چيكنمك ‖ (فعه لا —) حيوانله كچمك ‖ (ـ ـ ـ فعه متعه) (insép.) يوقاروده كى معنالره كاور ‖ — Jemand برينى (حيوانله) كچمك ‖ — ein (Pferd) برحيوانى زياده بينه رك يورمق ، ازمك .

Über-rock (ـ ـ ام) ㉛ اوككارك سترهسى ، ردنغوت ‖ (ع) ايكى اوكلى ستره ‖ — im كوچوك اونيفورمه ايله ‖ — weiter ياتو ‖ — der Frauen قادينلرك مانتوسى .

Über-schätzen (ـ ـ ـ فعه متعه) و — sich (فعه معطا) c. ㉑ (insép.) — etwas برشيئه دكرندن زياده قيمت تقدير ايتمك ، قدر واعتبارينى زياده تخمين ايتمك ، دكرندن زياده سويلمك ، برشى حقنده حسن ظنه مالك اولمق ، ظن وتخمينده آلدانمق .

آمريقايه كيتمك ، مهاجرت ايتمك ، آمريقاده يرلشمك ، كيدوب اوراده توطن ايتمك ‖ (فع متع) لاجل الاسكان برشيقه محله نقل ايتمك .

Über-ſpannen (⏑ ⏑ ⏑ – فع متع) a. ㉑ (*sép.*) (⏑ ⏑ ⏑ – مع متع) (*insép.*) اوستنه ، يوقاريسنه كرمك ‖ mit einem (Teppich) — اوزرينى برخالى ايله اورتمك ، اوزرينه برخالى كرمك ‖ قاريشله اولچمك ‖ پك زياده كرمك ‖ پك زياده قورمق ، كرمك ‖ — (den Geiſt) فكرينى ، ذهنى زياده يورمق .

Über-ſpringen (⏑ ⏑ ⏑ – فع لا —) a. ㉑ (*sép.*) (ſpringen . مرا) اوزرينه ، اوستنه صيچرامق ، يوقاريسنه چيقمق ‖ (مجا) — von einem Gegenſtande zum andern (برشيدن اوبرينه آتلامق) دالدن داله قونمق ‖ (⏑ ⏑ ⏑ – فع متع) (*insép.*) — einen (Graben) برخندغى آتلامق ، برخندغك اوزرندن صيچرامق ‖ (مجا) — Jemand برينى كچمك ، رتبه‌ده برينك اوزرينه ، چيقمق ، اوستنه كچمك ، مادونى ايكن مافوق اولمق ‖ (Das Fieber) überſpringt einen Tag صيتمه كون آشيرى كليور ، طوتييور ‖ — ſich (فع مطا) صيچرامق ، آتلامقدن يورولمق ، قنالشمق .

Über-ſtändig (⏑ ⏑ ⏑ ص) ㉑ وقت معينى كچمش ، قوجه‌مش .

Über-ſtechen (⏑ ⏑ – فعلا + وفع متع) a. ⑳ (*sép.*) (كاغد اويونـده) كوچوك بركاغدى طوتان ، آلان ، بركاغد وياقوز اوزرينه دها يوكسك قيرمق .

Über-ſtehen (⏑ ⏑ – فعلا +) t. ⑳ (*sép.*) برشيئك ، برمحلك اوستنده ، يوقاريسنده طورمق ، يولنمق ‖ چيقينتيلى اولمق ، ايلروسنده بولنمق ‖ يانمق (die Wäſche) ſteht über چماشور ياتييور ‖ (⏑ ⏑ – فع متع) (*insép.*) = be-ſtehen طورمق ، طيانمق ، تحمل ايتمك ‖ — ſeine Dienſtzeit مدت خدمتى ايفا واكمال ايتمك ‖ — eine (Krankheit) glücklich برخسته‌لغى صاووشديرمق ، برمضرت كورمكسزين كچيشديرمك .

Über-ſteigen (⏑ ⏑ – فعلا —) o. ⑳ (*sép.*) اوستنه ، يوقارى‌يه چيقمق ، يوقاريسنه بينمك ‖ (صولر حقنده) يوكسلمك ، طغيان ايتمك ‖ (⏑ ⏑ – فع متع) (*insép.*) — (Berge) طاغلرى آشمق ، كچمك ‖ (مجا) — eine Schwierigkeit بركوچلكى برطرف ايتمك ‖ برشيئه نظراً دها يوكسكه چيقمق ، كچمك ‖ (مجا) تجاوز ايتمك ‖ — ſich (فع مطا) پك يوكسكه چيقمق .

Über-ſticken (⏑ ⏑ ⏑ – فع متع) a. ㉑ (*insép.*) اوزرينى ايشله ايله اورتمك ، اوزرينه ايشله ياپمق .

Über-ſtimmen (⏑ ⏑ – فع متع) a. ㉑ (*insép.*) (موسيقى) پك يوكسكه چيقمق ، پك يوكسكدن چالمق ‖ رأيلرك چوقلغيله مخالفينك رأى وتكليفنى جرح ايتمك .

Über-ſtreichen (⏑ ⏑ ⏑ – فع متع) n. ㉑ (*sép.*) اوستنه ، يوقاريسنه سورمك ، سورتمك ، اوستندن اوقمق ‖ (⏑ ⏑ –) (*insép.*) — mit etwas برشيله اوزرينى صيلك (جلالق) : اوزرينه برشى سورمك ‖ — mit Firniß (Pech) ورنى سورمك (زيفتلمك) .

Über-ſtrömen (⏑ ⏑ ⏑ – فع لا —) a. ㉑ (*sép.*) طاشمق ، طغيان ايتمك ‖ (مجا) ihr Herz ſtrömt über (vor

Über-ſchütten (⏑ ⏑ – فع متع) b. ㉑ (*sép.*) اوزرينه ، اوستنه ، يوقارى‌يه دوكمك ‖ (⏑ ⏑ – فع متع)(*insép.*) — mit etwas اوزرينه برشى دوكه‌رك ، آته‌رق اورتمك ‖ (صنع) — (eine Straße) mit Stein-ſchlag برجاده‌يه قالديريمه قيرمه طاش دوكمك ، برقالديريمى قيرمه طاشله دوشه‌مك ، اورتمك ‖ (مجا) — Jemand mit etwas برينى برشيئه غرق ايتمك ، (اوزرينه ياغديرمق) .

Über-ſchwanken (⏑ ⏑ – فع لا +) a. ㉑ (*sép.*) (تقريباً) موازنه‌ى غائب ايتمك ، (مايعات حقنده) دوكولمك .

Über-ſchwemmen (⏑ ⏑ – فع متع) a. ㉑ (*insép.*) باصمق ، استيلا ايتمك (صو حقنده) .

Über-ſchwimmen (⏑ ⏑ – فع لا —) e. ⑳ (*sép.*) (ſchwimmen . مرا) يوزه‌رك كچمك .

Über-ſehen (⏑ – z ⏑ – فع لا +) l. ⑳ (*sép.*) (ſehen . مرا) اوستنه ، يوقاريسنه ، تپه‌سنه باقمق ، اوستندن باقمق ‖ (⏑ – z ⏑ – فع متع) (*insép.*) برباقيشده احاطه ايتمك ، قاورامق ، كوره‌بيلمك (كذا مجازى) ‖ (مجا) — Jemand برشيده برينه پك زياده تفوق ايتمك ‖ بتون امتدادينه اوزرينه كوز كزديرمك ‖ — etwas برشيئه سطحى بركوز كزديرمك (⏑ ⏑ z ⏑ – كذلك) ſich ſeine (Lektio'n) noch einmaal — درسى بردها اوقومق كوزدن كچيرمك ، بردفعه‌دها كوز كزديرمك — etwas برشيئى كوره‌مامك ، كوزينه ايليشمامك ، (نظردن) قاچرمق ‖ قصداً : كورمزلكه كلمك ، باقمامق ‖ Jemandes — Fehler برينك قصورينى ، خطاسنى كورمزلكه كلمك ، آلديرمامق .

Über-ſein (⏑ – z ⏑ – فع لا) a. ⑲ (*sép.*) فضله اولمق ، آرتق ، قصور قالمش اولمق ‖ (ع) (die Feſtung) iſt über قلعه ، استحكام الدن چيقدى ، تسليم اولدى ، دشمنك النه كچدى (عو) Das iſt mir über آرتق يتر ، بيقدم (بوندن آرتق) بزدم ، اوصاندم (عو) er iſt Dir über اوصندن قوتليدر ، اوسكاغلبه‌ايدر ، سندن زورليدر ، سن اوتكله اوغراشه‌مازسك ، باشه چيقه‌مازسك .

Über-ſenden (⏑ – z ⏑ – مع متع) a. ㉒ (*sép.*) (ſenden . مرا) اوته‌يه قارشويه كوندرمك (⏑ – z ⏑ –) (*insép.*) — Jemandem etwas برينه برشى كوندرمك ، ارسال ايتمك ، يوللامق .

Über-ſetzen (⏑ – z ⏑ – فع لا —) c. ㉑ (*sép* .) اوستنه ، يوقارى‌يه آتلامق ، صيچرايوب چيقمق ، آشمق ‖ (برصويك اوته‌سنه كچمك) كمى ! قايقله قارشويه كچمك ‖ (⏑ – z ⏑ – فع متع) (*insép.*) برلساندن برشى ترجمه ايتمك ‖ buchſtäblich — حرفياً ترجمه وبرلسانه نقل ايتمك ‖ ترجمانلق ايتمك ، نقل وحكايه ايتمك ، تصور ايتمك ‖ حدندن زياده اشغال ايتمك ، يوكلمك ، طولديرمق .

Über-ſicht (⏑ – z ⏑ – امؤ) ㊾ منظره ، كورونيش ‖ (مشاهدات حقنده) اوفق برفكر ، سوز ، زبدهٔ برشيئه اولان وقوف ‖ خلاصه ، زبده .

Über-ſichtlich (⏑ – z ⏑ – ص) ㉑ آشكار ، ايوجه كوريلور واكلاشيلور صورتده ، اجمال ، خلاصه صورتيله پايلان ميدانه قونان شى .

Über-ſiedeln (⏑ – z ⏑ –) (*sép* .) ، (⏑ – z ⏑ –) nach (Ame'rika) — ㉑ a. (— فعلا) (*insép* .)

(*insép.*) (21) a. (⏑⏑⏑– فعمتع) **Über-wältigen**
der Schlaf || غلبه ایتمك ، حاكم اولمق ، باشه چیقمق ، باصمق
überwältigt ihn اویقو اوكا كوز آچدیرمیور ، اویقویقالدی .
(*insép.*) (20) o. (⏑–⏑– فعمتع) **Über-weisen**
Jemandem etwas— برینه برشی تعیین ، تخصیص ، حواله
ایتمك ، عهده‌سنه ویرمك ، ترك ایتمك || Jemand eines)
(Irrthums, einer Schuld) – برینه خطاسی ، قصورینی
ارائه‌ایتمك ، تصدیق ایتدیرمك ، بونلری ارائه ایله اقناع‌ایتمك .
(21) c. (⏑–⏑– و ⏑⏑–⏑ فعمتع) **Über-weißen**
(*sép.* و *insép.*) اوزرینه بیاض بویا سورمك ، بیاض
رنك كچمك ، بادانه ایتمك .
(دیكیشده) (صفت) (21) (⏑⏑–ص) **Über-wendlich**
تیللی ، تیل دیكیشلی .
(*insép.*) (20) f. (⏑–⏑– فعمتع) **Über-wiegen**
etwas — دیكر برشیدن دها آغیر اولمق || (⏑⏑–) (*sép.*)
ایشی میدانه چیقارمق ، غلبه ایتمك ، آغیر ، اوست كلمك .
(⏑⏑– فعمتع) r. (20) (*sép.*) برآلت **Über-winden**
واسطه‌سیله اوزرینه ، یوقاریسنه كچیرمك || برشیئك اطرافنه
صارارق باغلامق || (⏑⏑– فعمتع و فعمطا) (*insép.*)
اوغراشه‌رق ، جبالیه‌رق برشیئه‌غلبه ایتمك ، موفق اولمق ، اوست
كلمك ، باشه چیقارمق ، صاووشدیرمق || Liebe überwindet
Alles سودایه برشی قارشو طوره‌ماز || صارمق — be-
wickeln .
(⏑⏑–⏑) **Über-wintern** a. (20) (*insép.*) an
(einem Orte) — برمحلده‌قیشلامق ، قیشی كچیرمك || اكمیل
برقیش مدتیجه دوام ایتمك ، اوزرندن برقیش كچمك .
(21) a. (⏑⏑– فعلا — و فعمتع) **Über - wölben**
(*sép.*) قنبورلاشمق ، میل ایتمك ، بورتلمك || (⏑⏑– فعمتع)
(*insép.*) (معما) اوزرینی برقبه ایله اورتمك ، اوزرینه قبه
یاپمق .
(فعمطا) sich — (⏑⏑– فعمتع) و **Über-wölken**
(20) a. (*insép.*) بلوط ایله ستر ایتمك ، (اورتولمك) .
(⏑–⏑ امؤ) (47) فضله عدد ، صایی || فضله **Über-zahl**
مقدار ، عددجه زیاده‌لك .
(فعمطا) sich — (⏑⏑– فعمتع) و **Über-zeugen**
(21) a. (*insép.*) Jemand von etwas — برینی برشی
دنطولایی اقناع ایتمك ، برینه‌برشی حقنده‌قناعت‌حاصل‌ایتدیرمك
sich mit eignen Augen— كندی كوزیله كورمك ، رأی‌العین
مشاهده ایتمك .
(⏑⏑– فعمتع) f. (21) (*sép.*) قارشویه **Über-ziehen**
اوبر طرفه چكمك ، آلمق || — Jemand zu sich برینی كندی
طرفنه چكمك ، كندی فرقه‌سنه آلمق || Jemandem Eins,
einen Hieb (mit dem Stock) — برینه بردانه ، بر
پاخود : صوپا یرلشدیرمك ، اورمق || چكه‌رك‌طوغرو استقامتدن ، استقامت
اصلیه‌سندن انحراف ایتدیرمك ، چكه‌رك انحراف ایتدیرمك ||
(فعلا —) قارشو طرفه ، اوته‌یه كچمك || بشقه برمحله‌هجرت
ایتمك ، كوچمك ، طاشینمق ، كیتمك über- er ist nach (Leipzig)
gezogen او لایپسیغه كیتدی ، اورایه طاشیندی ، اوراده
یرلشدی ، لایپسیغده اوطوره‌جق || (⏑⏑– فعمتع) و — sich
(فعمطا) — etwas (اوزرینه) اورتمك ، (اوزرینی)

(Freude) او (مؤنث) سوینجندن چیلدیره‌جق ، سوینجندن ایچی
ایچنه صیغمایور || sein Mund strömte über von ihrem
Lobe او آنی پك زیاده مدح وثنا ایتدی ، آنك ثناسی بردرلو
بتیره‌مدی ، اونی پك یالالاندیریوردی .
(⏑–⏑ص) **Über-süß** (21) پك طاتلی ، پك زیاده
شكرلی || (مجا) بال ، قایماق كبی .
(*sép.*) (20) r. (⏑⏑– فعمتع) **Über-tragen**
—(ein Kleid) بر البسه‌یی الك اوستنه كیمك || دیكرطرفه
كوتورمك ، قویمق ، قارشویه قویمق || (⏑–⏑– فعمتع)
(*insép.*) بشقه برمحله ، طرفه نقل ایتمك || etwas auf
Jemand— برشیئی برینك اوزرینه‌چویرمك ، انتقال‌ایتدیرمك :
عهده‌سنه ویرمك ، توجیه ایتمك || — in ein anderes Buch
بشقه بركتابه نقل‌ایتمك || — etwas auf Jemandes Namen
برشیئی برینك نامنه كچیرمك ، فیما بعد اونك نامنه طانیمق ||
— etwas aus einer Sprache in die andere برشیئی
برلساندن دیكرینه نقل ایتمك ، ترجمه ایتمك = über-setzen ||
e Bedeutung (eines Wortes) — بركلمه‌نك‌معنای‌مجازیسی ||
نقل وفراغ ، دور واحاله ایتمك || آخر بری اوزرنده اولان بار
ومحنتی ، مشقتی ، یوكی ، زحمتی كندی اوزرینه آلوب آنی تسلی
ایتمك ، قورتارمق ، خفیفلشدیرمك .
(فعمطا) sich— (⏑⏑– فعمتع) و **Über-treffen**
(20) b. (*insép.*) Jemand, etwas— برینی ، برشیئی كچمك ||
Jemand— برینی كچمك ، برینه تفوق ایتمك .
(*sép.*) (21) o. (⏑⏑– فعمتع) **Über-treiben** دیكر
طرفه ، قارشویه سورمك ، كچیرمك || (فعلا —) سوروب
طاشمق ، طغیان ایتمك || (⏑⏑– فعمتع) و — sich (فعمطا)
— (das Vieh) سوری‌حیوانی زیاده سوروب طولاشدیروب
یورمق || (تعیین ایدلمش حدی ، حدودی) تجاوز ایتمك ، حد
معینی كچمك || نقل وحكایه ده مبالغه ایتمك ، حقیقت حالدن
زیاده تصویر ایتمك ، آشمق .
(⏑⏑– فعلا اكثریا) **Über-treten** ایله : — sein ایله)
(21) b. اسم مفعولی .I (20) (*sép.*) او برجهته كچمك ، آیاق
باصمق || (نهرلر حقنده) باصمق ، طاشمق || (فروصیت) اوك
Zu Jemandes Partei— || وآرقه آیاقلرینی برجهته چارپمق
برینك طرفنه . فرقه‌سنه كچمك ، التحاق ایتمك || (⏑–⏑–
فعمتع) و — sich (فعمطا) — den Fuß (مفعول‌الیه
ایله) — sich و (مفعول به ایله) — sich ترس باصه‌رق
آیاغنی ایغتمك ، بورقمق || حد معین ومعروفی تجاوز ایتمك ،
خلاف تعلیمات حركت ایتمك .
(21) (اسم مفعول وصفت) (⏑⏑–) **Über-trieben**
(über treiben فعلندن) .
(*insép.*) (21) a. (⏑–⏑– فعمتع) **Über-wachen**
Jemand, etwas— برینی ، برشیئی تحت نظارت ودقتنده
بولندیرمق ، برینه ، برشیئه دقت ومحافظلق ایتمك .
(*sép.*) (21) r. (فعلا — ⏑⏑ kss ⏑) **Über-wachsen**
اوستنه چیقمق ، اوزرنده بیومك ، بیتمك || (kss ⏑ ⏑⏑
فعمتع فعلا —) (*insép.*) = be-wachsen || (فعمتع)
etwas— بیویه‌رك دیكرینی كچمك ، بوینی آشمق || — sich
(فعمطا) پك چابوق بیومك ، آزمق ، سرعتك .

der Himmel überzieht sich (mit Wolken) || قپانمق
كوك يوزينى بلوطلر قاپلايور، هوا قپانمغـه، (بلوطارله)
اورتولمكه باشلادى || ستر ايتمك، كيديرمك، تلبيس ايتمك،
تزيين ايتمك، صيوامق، كاغد وامثاليله اورتمك || ein Bett—
ein (Land) mit Heeresmacht, || برياتاغه چارشورينى اورتمك
برمملكتى بر اوردو ومحاربه ايله استيلا ايتمك، mit Krieg—
حرب ايتمك اوزره برمملكته داخل اولمق ودروندن يورومك،
ايچنه يايلمق || (معما) قاپلامق، كچمك .

Über-zieher (ـــٓـــ ا م) ④ a. (انكثريا) پاردسو؛
كذلك : پالتو .

Über-zinken (ـــٓـــ فعمته) ㉑ a. (insép.)
—(das Eisen) تيمور اوزرينه چينقو كچمك، توتيا ايله قاپلامق.

Über-zinnen (ـــٓـــ فعمته) ㉑ a. (insép.)
برقلى قالايلامق .

Über-zug (ـــٓـــ و ـــٓـــ ا م) ㉛ [überziehen]
ديكر بر اوه، خانه‌يه طاشنمه، نقل مسكن ايتمه، اقامتكاهى
دكشـديرمه || برشى اوزرينـه كچيلان بويا، صيوا، بادانه ||
قليف (غلاف) يتاق طاقملرندن يورغان ياصديق وامثالنه
كچيريلان يوز؛ اورتو .

Üblich (ـــٓـــ صـ) ㉑ [اورته آلمانجـه üben || uop
كلمه‌سنه منسوب] عادت، اصول، معتاد || (الفاظ وكلمات حقنده)
قوللانيلور، مستعمل .

Übrig (ـــٓـــ صـ) ㉑ [قديم آلمانجه über upari دن]
فضله، قصور، بقيه،كسر، آرتق || bleiben : باخود —sein
فضله اولمق، آرتمق || behalten — آليقويمق، (فضله)
صاقلامق || mein —es Geld پاره‌مك قصورى، باقيسى،
اوته‌سى، اوستى || فضله، لزومسز، مناسبتسز || (اسم اوله‌رق)
das Übrige || اوته‌كيلر، باقيلر، ديكرلرى die Übrigen
باقى، اوته‌كى، ديكرشى || ein Übriges thun فضله، لزومسز
برشى ياپمق .

Übrigens (ـــٓـــ حا) [übrig] (مساوات ومشابهاتده)
بناءً عليه (= zu-dem) || (اولكى شيئه مخالف اوله‌رق)
يوقسه، بوحالده .

Übung (ـــٓـــ ا مؤ) ④ [üben] برشيئى تعليم ايتمه،
عمليكوريلان ايش؛ اجرا || (ضرمثل) —macht den Meister
اوسته‌يى تعليم يتيشديرر (مرا. in —sein || (Meister
اونوتمامق، يا بعقده، استعمالده، قوللانمقده دوام ايتمك ||
in der — bleiben ملكه ومهارتى غائب ايتمامك، الدن
چيقارمامق || aus der — gekommen sein ملكه ومهارتى
غائب ايتمك، اونوتمق || (diese Sitte) ist schon lange
in (außer)— بوعادت چوقدنبرو وار (ترك ايدلدى)
اوكرنلمك ايچون چاليشيلان شى، تعليم || (ع) = Manö'ver.

Uf (ـــٓـــ حرند) اوف !

Ufer (ـــٓـــ الا) ④ a. [اورته آلمانجه uover] (ثابت
ويا جارى برصويك كنارى) ساحل، يالى بويى، دكز، نهرقييسى.

Uh! (ـــٓـــ حرند) (تعجب اثناسنده) اوه! واى اناسى!
نفرت واستكراه ايچون آه! هوه!

U(h)lan (ـــٓـــ ا م) ㊹ [تاتار پولونياجه] (ع) اولان،
مزراقلى سوارى عسكرى (آوروپاده بو اسمله ياد اولنان ايكنجى
درجه‌ده آغر واساساً مزراقله مجهز سوارى) .

Uhle (ـــٓـــ ا مؤ) ㊿ Eule = يوشاق باشلى‌ صوپوركه .

Uhr (ـــٓـــ ا مؤ) ④ [لاتينجه hora] وقتى ارائه ايدن
ساعت || اقسام يوميه‌دن يكرمى‌دورتده بر وقت || was (ياخود:
wieviel—ist es? ؟ نصل؟ ساعت قاچ، wieviel)ist die—
ساعت قاچ ؟ —(vier) es ist ein ساعت بر (درت) ||
— 12 es ist (ساعت اون ايكى) وقت اويلن، زوال ||
halb drei— (ساعت) ايكى بچق || (اوقات كوسترر آلت،
اوقاتما) ساعت: —(Thurm =) ساعت قله‌لرينه طاقيلان
چالار ساعت، —(Pendel) اوطه‌لرده ديواره آصيلان رقاصلى
ساعت || —(Taschen =) جيب، قويون ساعتى || (مجا)
Mann nach der— ساعت كبى، هرايشنه وقتيله باقانكمسه،
وقتنى بيلور آدم .

Uhr„... (ـــٓـــ...) —band (الا) ساعت قوردونى ||
—zeiger (ا م) ساعتك مشعرى، ساعتـك عقربى ||
—macher(in) (ا م، ا مؤ) ساعتجى (اركك، قادين) ||
—kette (ا مؤ) ساعت كوستكى .

Uhu (ـــٓـــ ا م) ㊻ [قديم آلمانجه hûwo] (تاطبيعه)
غران دوق (ديشيلان بايقوش نوعى)، يوهو .

U(h)zen (ـــٓـــ فعمتع) ㉑ c. (طشره‌لسانى) Jemand—
بريله اكلنمك، آلاى ايتمك؛ شقه ايتمك .

U-istiti (ـــٓـــ ا م) ㊻ (تاطبيعه) حيوانك باغريشى
تقليداً: (ميمون نوعى) اوئيستيتى .

Ukas (ـــٓـــ ا م) مفردى ㊻، جمعى ㊻ [روسجـه؛
Befehl] اراده، اوقاز .

Ük(e)lei, Ukelei (ـــٓـــ(ـــ) - ا م) ㊻ ياخـود (inv.)
[پولونياجه] (تاطبيعه) طاتلى صوكفالى، آق كفال .

Ulan (ـــٓـــ) — (مرا) (Uhlan .

Ulema (ـــٓـــ ا م) ㊻، جمعى كذا (inv.) [عر]
علمادن آدم، طريق عليه‌يه منسوب كمسه؛ صاريقلى .

Ulk (ـــٓـــ ا م) ㊳ (عمو) [آشاغى آلمانجه = Unglück]
(طلبه آغزنده) آلاى .

Ulme (ـــٓـــ ا مؤ) ㊿ [لاتينجـه] (نبا) قره آغاج ||
junge— قره آغاج فدانى .

Ultimatum (ـــٓـــ الا) ㊻ و ㊹ [يكى لاتينجـه]
اولتيماتوم، (رسماً ايديلان) تكاليف اخيره (كه عدم قبولى
حربى انتاج ايدر) .

Ultimo (ـــٓـــ ا م) (inv.) [لاتينجـه] (تجا) آيك
صوكى || August— آغستوس نهايتى .

Ultra (ـــٓـــ ا م) ㊻ [لاتينجه] امور سياسيه‌ده افراط
طرفدارى .

Ultra„... (ـــٓـــ...) —mari'n (الا) (رسامليقده)
آچيق ماى، كوك رنك .

Um (ـــٓـــ مفعول به آلورحرف جر) [قديم آلمانجه umpi
= روجه amphi'] um ein Haus (um das=um's)
(herum) بر اوك اطرافنده، درت برطرفنده || er ist immer
um sie اوحالا اونك اطرافنـده طولاشيور، دونيور || (Sie
wissen nicht), wie mir —'s Herz ist سز بنم يوركمك
نصل، نه حالده اولديغنى بيلمزسكز || um die sechste Stunde
آلتنجى ساعته طوغرى، آلتنجى ساعتده || 11 Uhr — ساعت
اون برده || sich— Jemand ängstigen بريسيچون قورقمق؛

قساوت چكمك || ich habe um die Sache geschrieben || بن اوشبو ايشك كوندرلمسيچون يازدم ، بن اوشى ايچون يازدم || um ... willen . . . مضاف اليه ايله تركيب اولنه‌رق : Gottes— (des Himmels—) willen erbarmt Euch! اولسون (بكا) مرحمت ايدك ! || wegen, halber = || (فرق ومقياس مقامنده) er ist— zwei Jahre älter als Du اوسندن ايكى سنه ياشليدر || um die Hälfte vergrößern نصفى قدر، نصفى نسبتنده بويولتمك || er war —einen Kopf größer als ... او بر باش قدر ... دن بيوك، اوزون (بويلى) ايدى || so besser— اوقدر، اونسبتده ايو، دها اعلا، ايو || um ein Haar قيل قدر، قيل قالبلغنده || um die 100 Thaler) bist Du(gekommen) يوز تالر غائب ايتدك || einen Boten— den andern aussenden برپوسته‌جى تاتارى ، برخبرجى‌يى او برينك آرقه‌سندن ، بربرى اوزرينه كوندرمك ، je mehr er hat, —desto mehr (حرفا) بوله چيقارمق || will er haben او مالك اولدقچه اولمق، آلدقچه آلمق، زنكينلدكچه زنكينلك استر || Ihnen zu beweisen— (سزه كوسترمك، سزى اقناع ايتمك) er hat nicht ge„ سزه اثبات ايتمك ايچون || zu leben— nug يشايه‌جق قدر ثروتى، وقت وحالى يوق || um und um (حا) بسبتون، كاملا ، ايوجه ، هرطرفدن (حذف اولنان برفعلى كوسترمك اوزره) —mit diesem Baum! شو آغاجى دويريكز ، كسيكز ، كس شو آغاجى ! || links—! ، صوله يارمصول ! صوله دون ! || über Berlin zu reisen ist— برلين اوزرندن كيتمك ، كيتمك طولاشق اوزون اولور .

Um „ ... (ـَـَ ، ـَـَـَ) فعل اوكنـه قونيلور ادات || (insép ـَـَـَ) وجهله صدا اساس كلمه اوزرنده بولندقده دائما . b. ㉑ مودلنه‌كوره تصريف اولنور مثلا : (die Soldaten) den Feldherrn (ـَـَ) umstanden (عسكرلر) قوماندانك اطرافنده ايديلر ، اطرافنى محافظه ايديورلر ايدى ، اطرافنى آلمش ايديلر ، طوريورلر ، اطرافنه طوبلانمشلردى || eine Insel um-fahren (ـَـَ) بر آطه‌نك اطرافنى طولاشمق ، آطه‌ده برجولان ايتمك || (ـَـَـَ) وجهله صدا ادات اوزرنده اولدقده دائما (sép.) مثلا : um-behalten (ـَـَـَ) (ـَـَـَ) آرقه‌سندن ، اوموزندن چيقارمامق ، چوزوب چيقارمامق || شورايه‌كيتمه ، بورايه‌كيتمه ، برمنطقه داخلنده حركتك شورايه بورايه اولمشى مثلا : um-irren يولى شاشيروب (شورايه بورايه) كيدوب كلمك ، كيروب چيقمق (شوراده بوراده) طولاشوب طورمق || الك قيصه يولى تعقيب ايدمه‌مك مثلا : sich um eine Meile um-fahren (ـَـَ) برميل فضله طولاشمق (آرابه وابوريله) ، برميل قدر فضله يول يابمق || um-laufen بروقت معينك مرور ايتمسى ، بيتمسى مثلا : (ـَـَ) مرور ايتمك ، بيتمك || بر دائره اوزره آزچوق يابيلان دور مثلا : um-drehen (ـَـَ) (باشـنى) چويرمك ، دونديرمك || يوقاريسى آشاغى‌يه دوشه‌جك ، كله‌جك وجهله اولان حركت مثلا : um-fallen (ـَـَ) يقيلمق ، دورلمك ، تپه‌سى آشاغى دوشمك || Jemand um-rennen (ـَـَ) برينى حيوان ايله ويا قوشه‌رق چارپوب دويرمك دوشورمك ، يوارلامق || شكل وصورت وقيافتجه تبديل ايتمك مثلا : um-formen دكشديرمك ، شكلى وقيافتى بوزمق وقالب آخره افراغ ايتمك || برمحلدن آخرمحله نقل ايتمك ، قويمق ، بوشالتمق مثلا : um-sacken (ـَـَ z) برچوالدن ، برطوربه‌دن ديكرينه بوشالتمق || ... „ um und um (ـَـَ ـَـَ ـَـَـَ) = und —wühlen —durch einander مثلا : قارمه قاريش ايتمك ، آلت اوست ايتمك ، بر برينه قاتمق .

Um-ändern (ـَـَ فعه متعه) a. ㉑ (sép.) (كاملا) دكشديرمك ، شكل آخره افراغ ايتمك .

Um-arbeiten (ـَـَـَ فعه متعه) b. ㉑ (sép.) —etwas برشـيئى يكيدن يابمق ، چالشوب باشقه يابمق ، دكيشديرمك || تارلا ، خندق وامثالنى يكيدن سورمك ، آچمق .

Um-armen (ـَـَ فعه متعه) و—sich (فعه مطا) a. ㉑ (insép.) قوجاقلامق ، صارلمق ، دولامق ، قوجاقلاشمق ، بربرينه صارلمق ، صارماش دولاش اولمق .

Um-bau (ـَـَ ام) ㊳ (آخر شكل وصورتده اولمق اوزره) انشا وتعمير ايتمك || بوصورتله انشا ايديلان تعمير وترميم قلنان ابنيه .

Um-bauen (ـَـَ فعه متعه) a. ㉑ (insép.) اطرافنى ابنيه ايله چويرمك ، قپامق ، چپه جورمسنه بنايابمق || (ـَـَ فعمته) (sép.) برابنيه‌يى باشقه درلو قالبه صوقمق ، دكشديره‌رك تعمير ايتمك .

Um-behalten (ـَـَـَ فعمته) p. ㉚ (sép.) آرقه‌سنده ، اوموزنده طوتمق ، چيقـارمامق || — (seinen Mantel) يغمورلغى ، پالتوسنى اوموزينه آلمش ، آرقه‌سنه آلمش اولديغى حالده محافظه ايتمك ، چيقارمامق .

Umber (ـَـَ ام) a. ㊵ [لاتينجه Umbria terra] — ، كذلك : —erde — (ـَـَـَ ا ؤ) ㉑ = Umbra [لاتينجه umbra] (تا طبيعه) كذلك : —fisch — (ـَـَـَ ام) ㊳ لورك بالغى نوعى .

Um-bessern (ـَـَ فعه متعه) a. ㉑ (sép.) —etwas برشيئى دكشديره‌رك تصحيح ايتمك ، دوزلتمك .

Um-biegen (ـَـَ فعه متعه) و— sich (فعه مطا) f. ㉘ (sép.) بوكمك ، اكمك ، (قيوپرمق) ، بوكولمك ، اكريلمك ، (قيوريلمق) .

Um-bilden (ـَـَ فعه متعه) b. ㉑ (sép.) دكيشديرمك ، باشقه برشكل ورسم ويرمك ، قالب آخره افراغ ايتمك ، ديكر بر صورتده تشكيل ايتمك ؛ اصلاح وتنسيق ايله يكيدن تشكيل وايجاد ايتمك .

Um-binden (ـَـَ فعه متعه) a. ㉚ (sép.) صارمق ، اطرافنه باغلامق ، — ein Tuch برشال ، باغ باغلامق ، برشى صارمق ، (بوينه) بربز باغلامق || — (sich) eine (Schürze) اوكنه ، براتكلك باغلامق ، اتكلك ، اوكلك طوتونمق || يكيدن باغلامق || (صنعه) — ein (Buch) بركتابى يكيدن جلدلمك .

Um-blasen (فعه متعه) p. ㉚ (مرا.) (blasen) (ـَـَ) (ـَـَ) || (sép.) اوفليوب دويرمك ، دوشورمك || (insép) — von den Winden يسبتون روزكاره معروض اولمق .

Um-blättern (ـَـَ فعه لا+) a. ㉑ (sép.) بركتابك ياپراقلرينى چويرمك || بركتابك ايچروسنى آراشديرمق ، تتبع ايتمك (= durch-blättern) .

Um-blick (ـَـَ ام) ㊳ اطرافه عطف ايديلان نظر ، نكاه || آرقه‌سنه باقمه || — ohne آرقه‌سنه باقمه‌دن .

Um-blicken (ـــَــ فع لا +) و — sich (فع مطا) (21) a. (sép.) اطرافنه باقمق ، عطف نظر ایتمك ‖ (sich) — nach etwas برشیئه دونوب باقمق، دونوب برشیئی (کوزلریله) آرامق .

Umbra (ـــَــ ا مؤ) (sin) [لاتینجه] (معد) اومبرا طوپراغی ، آچیلو طوپراق .

Um-brachen (ـــَــ فع متع) (21) a. (sép.) (زرا) (خالی ویوش) طوپراغی سورمك ، آچمق .

Um-brechen (ـــَــ فع متع) (20) b. (sép.) قیرمق ویارچه‌لمق ، بوكوب ، اكوب قیرمق ‖ (زرا) — ein Feld برتارلایی آچمق ، سورمك ، یكیدن ایشلمك ‖ (صنع) (اكثریا ـــَــ) (insép.) (مطبعه) جمله‌یی ، صحیفه تشكیل ایده‌جك وجهله بوزمق ، دیزمك ‖ صحیفه یوروتمك ‖ (فع لا —) (ثقلت وشدتی آلتنده) ازلمك ، چوكمك ، قیرلمق .

Um-bringen (ـــَــ فع متع) — sich (فع مطا) (22) a. (sép.) اولدیرمك ، تلف ایتمك ، قتل ایتمك ، ایشنی بتورمك ، بوغازلامق ، — durch Ersticken بوغمق .

Um-decken (ـــَــ فع متع) (21) a. (sép.) اطرافنه براورتواورتمك ‖ —den Tisch (بشقه درلو ویا یكیدن اوله‌رق) سفره‌یی یكیدن حاضرلمق ، ترتیب ایتمك ، طاقملرینی دكشدیرمك (صنع) — ein Dach برطامی آقطارمق ، یكیدن اورتمك ، وكیره میدلمك .

Um-deutschen (ـــَــ فع متع) (21) a., c. (sép.) آلمانجه‌لشدیرمق .

Um-drehen (ـــَــ فع متع) و — sich (فع مطا) (21) a. (sép.) چویرمك ، دوندرمك (مثلا برآرابه تكرلكنی محوری اطرافنده دوندرمك ‖ — sich (مثلا كرهٔ ارض حقنده) دور ایتمك ‖ ترسی، مقابل جهتی دیكرجهته كتیرمك ‖ Jemandem — den Hals برینك بوینی قوپارمق .

Um-enden (ـــَــ فع متع) (21) b. (sép) (غرا) = ab-wandeln و flekti (e) ren .

Um-fahen (ـــَــ فع متع) (20) r. (متروك اولوب انجق شعرده مستعملدر) (insép.) =um-fangen .

Um-fahren (ـــَــ فع لا ±) (20) r. (sép.) كذلك — sich (فع مطا) آرابه ایله برپاكاش یول یاپمق، شاشیروب یولی غائب ایدوب بیهوده طولاشمق ‖ (فع متع) آرابه ایله چارپوب دویرمك ، ییقمق ‖ (ـــَــ فع متع) (insép) — die Stadt شهری آرابه ایله طولاشمق ، اطرافنی طولاشمق ،اطرافنی دونمك ، طولاشمق .

Um-fahrt (ـــَــ ا مؤ) (40) eine — halten بردور ، جولان ، كزینتی ، طولاشمه یاپمق (آرابه وامثالی ایله) .

Um-fall (ـــَــ ا م) (31) =Umfallen دوشمه، دوریلمه، ییقلمه ، موقع اقتداردن دوشمه .

Um-fallen (ـــَــ فع لا —) (20) p. (sép.) دوشمك، دوریلمك ، ییقلمق ‖ (برآرابه حقنده) دوریلمك ، یانی اوزرینه دوشمك (=um-werfen) ‖ (حیوان حقنده) دوشوب اولمك ، ییقلمق (ا لا) (40) b. (sans pl.) یان دوشمه ، دوریلمه ، ییقلمه .

Um-falzen (ـــَــ فع متع) (21) c. (sép.) (صنع) مجلدلكده: —(die Bogen) طبقه‌لری یكیدن بوكمك،قاتلامق.

Um-fang (ـــَــ ا م) (31) (برشیئی احاطه ایدن) دائره، محیط، دوره ، چوره ‖ (اشبو حدود داخلنده اولان) وسعت، امتداد — körperlicher جرم ، جسم ، ثخن ، قالینلق .

Um-fangen (ـــَــ فع متع) (20) p. (ماضیسی: umfing) (insép.) چویرمك ، احاطه ایتمك ، قوجاقلامق ، درونه آلمق .

Um-fänglich (ـــَــ ص) (21) دها زیاده مستعمل اوله‌رق um-fangreich (ـــَــ ص) (21) (غایت) واسع ، كنكیش ‖ —(körperlich) وجودجه ایری، قالین، ثخنلی (جرملی، جثه‌لی).

Um-fassen (ـــَــ فع متع) (21) c., a. (insép.) احاطه ایتمك ‖ der Blick — sein Alles اونك هرشیئی كورن، فهم ایدن نظری (كوزی) ‖ استیعاب ایتمك، محتوی اولمق، قوشاتمق، داخل بولندیرمق ، شامل اولمق ‖ صارلمق ‖ (ـــَــ فع متع) (sép.) (صنع) — einen (Ring) بریوزوكك طاشلرینی دكشدیرمك ، باشقه درلو بزه‌مك .

Um-flechten (فع متع) (20) c. (ـــَــ) (sép.) اطرافنه اورمك ‖ اوركیسنی باشقه درلو یاپمق ، دكیشدیرمك ‖ (ـــَــ) (insép.) um-flochtene Flasche حصیرلی شیشه .

Um-gang (ـــَــ ا م) (31) دور ، طولاشمه ، آلای (ایله كچمه) ‖ دونه‌رك كیتمه ‖ von etwas — nehmen برشیدن اجتناب ایتمك ، توق ایتمك ، سمتنه اوغرامامق ‖ ایكی شخص آره‌سنده اولان مناسبت ‖ mit Jemandem — haben (یاخود : pflegen) بریسیله قونوشمق ،كوروشمك ، مناسبتی اولمق ‖ — fleischlicher, geschlechtlicher مناسبت شهوانیه ‖ مناسبت وكوروشمه نقطهٔ نظرندن : كوریشیلان، قونیشیلان اشخاصك هیئت مجموعه‌سی ‖ (معما) (طولاشه‌رق یوریكه ، كزمكه مخصوص محل) غالری ، دهلیز .

Um-gänglich (ـــَــ ص) (21) [Um-gang] صاثولریله الفت ایتكی، قونوشمغی ، سون ، مونس، قابل الفت وانسیت .

Um-geben (ـــَــ فع متع) و — sich (فع مطا) (20) l. (insép.) اكثریا : — (sich) اطرافنی چویرمك ، احاطه ایتمك، چوریلمك، محاط اولمق ‖ (ـــَــ فع متع) (sép.) Jemandem — seinen (Mantel) برینك یالطوصنی ، قاپوتنی اوموزینه ویرمك ، آتمق .

Um-gebung (ـــَــ ا مؤ) (40) برینك اطرافنده،قربنده جوارنده بولنانلر ، مقربین ، قرنا ، برینك انسیت ایتدیكی ، كندولریله امور واداره‌یه باقدیغی اشخاص ‖ برینك قونوشدیغی كوروشدیكی ، دوشوب قالقدیغی آدملر ‖ =Um-gegend .

Um-gegend (ـــَــ ا مؤ) (40) اطراف، جوار ، حوالی .

Um-gehen (ـــَــ فع لا —) (20) s. (sép.) دونمك ، دور ایتمك ، تكرلنمك ‖ =um etwas gehen herumgehen برشیئك اطرافنی، اطرافنده طولاشمق ‖ b— ویاخود : mit der Post — درحال، درعقب،همان،اپلك پوسته ایله ‖ =um -her-gehen (خیال اوله‌رق كزمك، طولاشمق) كزمك،كوروتمك (كذا فعلكشغ اوله‌رق) es geht in diesem (Schlosse) um بوكوشكده اجنبی وار، خیالات كورونیور، چیقیور ‖ دونمك ، دوران ایتمك ، پیاسه‌ده بولنمق ، الدن كچمك ، تداول ایتمك ‖ (یاكاش طولاشمق، بریول یاپمق) كذا (فع مطا) wir sind (یاخود : haben uns) eine Meile umgegangen برمیل نافله طولاشدق، برمیللك فضله یول یاپدق ‖ — mit Jemandem بریسیله كوروشمك، الفت ایتمك ‖ er weiß mit Menschen umzugehen او انسانه معامله ایتكی بیلیر ، اصول تربیه

(ـُـُ) (21) a. (hauen . مرا) (فعـ متعـ) **Um-hauen**
(insép.) (ـُـُ) بالطه ايله كسوب دويرمك ‖ (sép.)
اطرافنی كسمك ، دائراً مادار كسوب اطرافنی آچمق .

(ـُ حا) اطرافه، اطرافنه ، درت طرفه، چيه **Um-her**
چوره ، هرطرفنه ‖ استقامات مختلفه‌ده ، برشورايه بربورايه ،
نصل كاورسه .

(فعلا +) —blicken (ـُـُ...) **Um-her„...** اطرافنه ،
درت برطرفنه كوز كزديرمك ، آهسته آهسته اطرافنه باقمق ‖
—fahren (فعـ لا —) آرابه ايله طولاشمق، پياسه ايتمك ‖
(دوقتورحقنده) خسته‌لرينی طولاشمق (طولاشه‌رق ويزيته‌سنی
ياپمق) ‖ —mit der Hand (سوزسويلر ، برشی آكلاتور
ايكن) اليله آشاغی يوقاری اعانه ايتمك ، النی صاللامق ، النی
صاوورمق ‖ (فعـ متعـ) آرابه ايله كزديرمك ، طولاشديرمق ‖
(اشياحقنده) برشيئی شورادن آلوب بورايه قويمق ‖ —gehen
(فعـ لا —) شوراده بوراده كزمك ، طولاشمق ‖ —müßig
gehen اكثريا : بوش ، هايلاز كزمك ، آواره طولاشمق ‖
—irren (فعـ لا —) سرسری، باشی بوش اوله‌رق شوراده
بوراده كزمك، چاپقينلق ايتمك ‖ —liegen = herum = liegen ‖
—reisen (فعـ لا —) سياحت ايتمك ، طولاشمق، اورايه كزمك
—reisen in der Welt دنيايی طولاشمق، كزمك ، دور عالم
ياپمق ‖ Um-her = reisen (ا لا) برمملكتده دور ياپمق ‖
—sitzen (فعـ لا +) شوراده بوراده اوطورمق ، شورايه
بورايه ياپيشمق ‖ —werfen (فعـ متعـ) شورايه بورايی آتمق،
طاغتمق ، صاچمق ‖ —sich im Bette ياتاغك ايچنده كنديني
اورادن اورايه آتمق ، بر ياندن بر يانه آتلمق .

...كنديني nicht— können, zu... (ـُ حا) **Um-hin**
دن آله‌مامق ، طوته‌مامق ، ضبط ايده‌مامك .

ein Tuch—(sép.) (21) a. (ـُـُ فعـ متعـ) **Um-hüllen**
(مفعول اليه ايله) —sich (برآتغی‌يه صارغی‌يه ، طولانمق)
بر بزه صارلمق ‖ (ـُـُ فعـ متعـ) (insép.) صارمق، برشيئله
اورتمك ، ستر ايتمك ، كيديرمك ، اوزرينی اورته‌رك آلتنده
صاقلامق .

كيرو (sép.) (21) a. (ـُـُ فعـ لا —) **Um-kehren**
دونمك، كيروچوريلمك ‖ —plötzlich بردنبره دونمك ، يولدن
كيرودونمك ‖ (فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) تماماً عكسی
مقابلی اولان طرفه چويرمك ، چوريلمك ، دونمك ، دونديرمك ‖
كذلك يوقاريسی آشاغی‌يه كله‌جك صورتده چويرمك ، دونديرمك ‖
den Braten— قزارته‌يی چويرمك ، آلت اوست ايتمك ‖
ich habe das ganze Haus ‖ النی چويرمك die Hand—
umgekehrt بن تكميل اوی آلت اوست ايتدم، آلتنی اوستنه
كتيردم ، چويردم ‖ um-gekehrt (اسم مفعول وصفت) (21)
mit umgekehrter Hand ‖ مصدرينك باجمله معنالرينه كاور ‖
ترسنه چوريلمش ال ايله ، الی ترسنه چويره‌رك ، النك ترسيله ‖
umgekehrte Seite (einer) Münze برسكه‌نك ترسی .
das Umgekehrte ‖ (!) um-gekehrt بالعكس ‖ طغرا طرفی
عكسی ، مقابلی ، ضدی ، مخالف اولان .

موازنتی (sép.) (21) a. (ـُـُ فعـ لا —) **Um-kippen**
غائب ايتمك ‖ (كمی وآرابه حقنده) دوريلمك .

(بر آغاجی) (insép.) (21) a. (ـُـُ فعـ متعـ) **Um-klaftern**
قوجاقلامق .

وتشريفاته آشنادر ‖ (ضر مثل) sage mir, mit wem Du
umgehst, und ich will Dir sagen, wer Du bist كيم ايله
دوشوب قالقديغنی سويله بكا ، سنك نه آدم وكيم اولديغنی (بيله‌يم)
سويليه‌يم سكا ‖ —mit etwas برشيئله اوغراشمق ،
اشتغال ايتمك ‖ —mit Jemandem gut برينيله ايو كچينمك ،
بريله ايو معامله ايتمك ‖ (ـُـُ فعـ متعـ) (insép.) (einen
(die ‖ اطرافنده كزمك ، برباغچه‌يی طولاشمق (Garten—
حدود ، كوزدن كچيرمك ، حدودی دور ايتمك (Grenzen)—
بوينده تفتيشه چيقمق ‖ (ع) —den Feind دشمنك جناحنی
چويره‌رك آرقه‌سنه دوشمك ، چويرمه حركتی ياپمق ‖ —etwas
تصادف ايتمامك ، اوزرينه كلمامك اوزره برشيئك اوته‌سندن
كچمك، طولاشمق ‖ (مجا) —eine Schwierigkeit برمانعی
برطرف ايتمك (ايديلان تدبيرسايه‌سنده) ‖ (مجا) —das Gesetz
قانونه ، نظامه رعايت ايتمامك ، تأويل ايتمك .

. (um-kehren . مرا) (ص) (21) (ـُـُ) **Um-gekehrt**

(فعـ مطا) sich — و (ـُـُ فعـ متعـ) **Um-gestalten**
برشيئك شكل وهيئتی ، دكشديرمك، etwas—(sép.) (21) b.
منظره‌سنی بشقه درلو ياپمق ، تبديل ايتمك ‖ (دوزه‌لده‌رك)
اصلاح ايتمك ، دوزلتمك .

قابدن قابه (sép.) (20) c. (ـُـُ فعـ متعـ) **Um-gießen**
اقطارمه ايتمك ، بوشالتمق ‖ (اريدوب دوكه‌رك) شكلنی، هيئتی
دكشديرمك ‖ صو دوكركن دويرمك ، صولاركن يقمق .

اطرافه (inésp) (21) a. (ـُـُ فعـ متعـ) **Um-gittern**
پارمقلق چكمك .

بل ايله (sép.) (20) r. (ـُـُ فعـ متعـ) **Um-graben**
قازمق ‖ (زرا) —(einen Acker) برتارلايی بل ايله ايشلمك ‖
—einen (Baum) (بر آغاجك اطرافنی آچمق، اطرافنه چقور
ياپمق ويوصورتله) يقمق ‖ بشقه درلو ، ديكرصورتله قازمق ‖
(ـُـُ فعـ متعـ) (insép.) اطرافنه خندق، چقورقازمق .

(insép.) (20) r. (ـُـُ فعـ متعـ) **Um-greifen**
آووجلامق ، صاريله‌رق طوتمق، صارلمق .

اطرافنی (insép.) (21) c. (ـُـُ فعـ متعـ) **Um-grenzen**
تحديد ايتمك ، احاطه ايتمك قپامق، حدود چكمك .

ein (sép.) (21) b. (ـُـُ فعـ متعـ) **Um-gürten**
Schwert— برقليجی قوشانمق، بشقه درلو باغلامق، قوشاتمق ‖
(ـُـُ فعـ متعـ) seine Lenden— (insép.) بلنی صارمق،
باغلامق .

(عمو) (sép.) (19) b. (ـُـُ فعـ متعـ) **Um-haben**
اطرافنده بولنديرمق، اوزرنده طوتمق (صاريلی، آلتلش اولديغی
حالده) er hatte einen Mantel um آرقه‌سنده ياغمورلغی
قاپوطی وار ايدی .

(insép.) (21) c. (ـُـُ فعـ متعـ) **Um-halsen**
Jemanden— برينك بوينته آتلمق، صارلمق، قوجاغنه آتلمق،

(Damen=)— ‖ پرده، حجاب (21) (ـُ ا م) **Um-hang**
قادين چارشافی .

(insép.) (20) s. (فعـ متعـ ـُـُ) **Um-hängen**
einen(Mantel)—(sép.) (ـُـُ) اطرافنه آصمق، اورتمك ‖
بر پالتويی، يغمورلغی اوموزينه آلمق، آتمق ‖ برشيئی بشقه درلو
آتمق ، آصمق (برشی اوزرينه) .

Um-klammern (ـَـَـ فعـ متعـ) ㉑ a. (*insép.*) صاریلوب طوتمق ، صیم صیق (یه) طوتمق ، صارلمق .

Um-kleiden (ـَـَـ فعـ متعـ) و— fich (فعـ مطا) ㉑ b. (*sép.*) Jemand— بریسنك البسه‌سنی چیقارمق ودکیشدیرمك ، دیکر بر البسه کیدیرمك ‖ — fich البسه‌سنی دکشدیرمك ، بشقه برشی کیمك .

Um-knicken (ـَـَـ فعـ لا—) ㉑ a. (*sép.*) بوکولوب قیرلمق ‖ (فعـ متعـ) اکه‌رك قیرمق .

Um-kommen (ـَـَـ فعـ لا—) ⑳ c. (*sép.*) تلف اولمق ، اولمك ، کیتمك ، هلاك اولمق ، بیتمك ‖ (مجا) vor Hitze— صیجاقدن اولمك ‖ (اشیا حقنده) بوزلمق ، غائب اولمق ، بیتمك .

Um-krämpe(l)n (ـَـَـ فعـ لا +) ㉑ a. (*sép.*) صیغامق .

Um-kreis (ـَ ا م) مفردی ㉖ ، جمعی ㊱ دائره ‖ (ریا) محیط دائره ‖ im— fe von 10 Meilen ‖ Um-fang= اون میل مسافه دورنده ، اون میل محیطنده .

Um-laden (ـَـَـ فعـ متعـ) ㉖ r. یاخود ㉑ b. (مرا . laden (*sép.*) بشقه درلو تحمیل اتمك ، یوکلتمك ‖ der ganze Wagen mußte umgeladen werden آرابه‌نك تکمیل یوکی ایندیرلمك ایجاب ایتدی ایدی ، آرابه‌نك یوکی یکیدن ایندیرلدی وبندیرلدی ‖ دیکر برمحله طاشیمق .

Um-lagern (ـَـَـ ا مؤ) ㉑ a. (*insép.*) برمحلك اطرافنی طوتمق ، اشغال اتمك ، احاطه اتمك ، محاصره اتمك ‖ (ـَـَـ فعـ متعـ وفعـ مطا) (*sép.*) بشقه درلو یاتیرمق ، یاتمق .

Um-lauf (ـَ ا م) (*sans pl.*) ㉛ —(des Blutes) ‖ Kreis- bewegung = (*sans pl.*) دوران دم ‖ (هیئت) سیاره‌لرك تابع بولندقلری نجمك اطرافنده‌کی دورلری ‖ برندن دیکرینه کچمه ، کیتمه ، تداول ‖ (برقسم زمان حقنده) ایام ، دور ‖ (پاره‌یی) یاخود ، fetzen in— bringen. ایادی تداوله تسلیم اتمك ، میدان تداوله چیقارمق .

Um-laufen (ـَـَـ فعـ متعـ) ⑳ p. (*sép.*) Jemand, برینی ، برشیئی قوشارکن چارپوب دوشورمك ، etwas— بیقمق ‖ (فعـ لا—) دائره اوزرنده حرکت اتمك ‖ دورو حرکت اتمك ‖ تداول اتمك ، جریان اتمك ، دوران اتمك ‖ (زمان حقنده) مرور اتمك ‖ haben : یاخود) wir find uns)eine Meile umgelaufen بز برمیل یاکلش یول یاپدق ، طولاشدق .

Um-laut (ـَ ام) ㊱ (غرامرده) ü, ö, ü کبی حروف صوتیه وهجائیه‌نك صداسی تخفیف اتمه (حرکه‌نك تعدیلی) .

Um-lauten (ـَـَـ فعـ لا +) ㉑ b. (*sép.*) (غرا) „er“ .(die Plura'le auf „er“) lauten gewöhnlich um ایله تشکل ایدن جمعلرك حرکه‌سی ، حروف صدائیه‌لری علی الاکثر تخفیف قلنور(مثلا : Land ، جمعی : Länder) ‖ (فعـ متعـ) den Voka'l— صدایی ، حرکه‌یی تخفیف اتمك .

Um-legen (ـَـَـ فعـ متعـ) ㉑ a. (*insép.*) اطرافنی (برشی ایله) تجهیز اتمك ، طوناتمق ، اطرافنه دیزلمش ، قوشانمش اولمق ‖(ـَـَـ فعـ متعـ) و— fich (فعـ مطا) (*sép.*) صارمق ، اطرافنه قویمق ‖ — einen Verband برصارغی صارمق ‖ (دیکر بروضعیته کتیرمك : مثلا آیاقده طوران برشی) : — Truppen— (ع) ‖ بشقه درلو قویمق ، دوشمك ، یاتیرمق ‖ um-quartieren = die Segel— ‖ یلکنلری چویرمك ‖ (das Schiff)— die Koften ‖ کمی‌یی چویرمك ، آلابانده اتمك ‖ auf (die einzelnen Theilnehmer)— مصرفی حصه داران تقسیم اتمك .

Um-lenken (ـَـَـ فعـ متعـ ، فعـ لا ±) ㉑ a. (*sép.*) چویرمك ، دوندیرمك ‖ (مجا) — عقلنی چلمك ، جایدیرمق ، فکرینی دکیشدیرمك ، تبدیل فکر اتمك .

Um-liegen (ـَـَـ فعـ لا +) ⑳ f. (*sép.*) اطرافنده کائن ، موضوع ، واقع اولمق ، بولنمق ‖ یالکز اسم فاعلنده مستعمل اولورق : d— مجاور ، جوار اولان ، یقیننده بولنان .

Um-nähen (ـَـَـ فعـ متعـ) ㉑ a. (*insép.*) اطرافنی دیکمك ، اطرافنه دیکیشله صو ، یول یاپمق ‖ (ـَـَـ) (*sép.*) بشقه درلو دیکمك ، اولکنی سوکوب بشقه درلو دیکمك ، دیکیشی دکیشدیرمك .

Um-nehmen (ـَـَـ فعـ متعـ) ⑳ b. (مرا . nehmen) (*sép.*) برشیئی اوزرینه ، آرقه‌سنه ، اطرافنه آلمق ‖ einen (Mantel)— آرقه‌سنه ، اوموزینه برمانتو ، یغموورلق آلمق .

Um-packen (ـَـَـ فعـ متعـ) ㉑ a. (*sép.*) یرلشدیرلمش اشیایی چیقارمق (وایجابنه کوره دکیشدیره‌رك) بشقه برمحله یرلشدیرمك ، بشقه درلو یوکلمك ، یرلشدیرمك .

Um-pfählen (ـَـَـ فعـ متعـ) ㉑ a. (*insép.*) اطرافنه آغاج ، پالیساد ، شارامپول قازیقلری دیکمك ، بونلرله چویرمك .

Um-pflastern (ـَـَـ فعـ متعـ) ㉑ a. (*sép.*) قالدیریمی ، برقالدیریمی دکیشدیرمك ، یکیدن یاپمق ، تعمیر اتمك ‖ (ـَـَـ فعـ متعـ) (*insép.*) —(ein Haus) بر اوك اطرافنه قالدیرم دوشه‌مك ، یاپمق ، چویرمك .

Um-quarti (e) ren (ـَـَـَـ فعـ متعـ) ㉑ a. (*sép.*) Jemand — برینك اوینی ، اوطه‌سنی دکشدیرمك ، بشقه یره یاتیرمق ‖ (ع) — die Truppen عسکرك اقامتکاهنی تبدیل اتمك ، قوناغنی دکیشدیرمك .

Um-reisen (ـَـَـ فعـ متعـ) ⑳ n. (*insép.*) (... اطرافنده طولاشمق ، سیاحت اتمك ، کزمك ‖ (ـَـَـ فعـ متعـ) (*sép.*) سیاحتده یاکلش یول یاپه‌رق طولاشمق .

Um-reißen (ـَـَـ فعـ متعـ) (*sép.*) ییقمق ، دویرمك (روزکار حقنده) آغاجلری : ییقمق ، سوکمك ، یره یاتیرمق ‖ —(ein Haus) براوی ییقمق ، هدم اتمك ، ایندیرمك ‖ الك آشاغیسنی یوقاری دوندیرمك ، آلت اوست اتمك .

Um-reiten (ـَـَـ فعـ متعـ) ⑳ a. (مرا . reiten) (*insép.*) — etwas حیوانله برشیئك اطرافنی طولاشمق ، طولاتمق ‖ — einen Bezirk (visitirend) بردائره‌یی (برای تفتیش) حیوانله دور اتمك ، طولاشمق ، کزمك (ـَـَـ فعلا—) (*sép.*) حیوانله یاکلش یول یاپمق ، صاپه کیتمك ‖ (فعـ متعـ) — ein Kind برچوجغی حیوانله چیکنمك .

Um-ringeln (ـَـَـ فعـ متعـ) ㉑ a. (*insép.*) صارمق ، قوشاتمق ، قوجاقلامق .

Um-ringen (ـَـَـ فعـ متعـ) ㉑ a. (*insép.*) صیقیجه صارمق ، قوشاتمق ، حلقه ایله باغلامق ‖ احاطه اتمك ، قوشاتمق ، اطرافنی آلمق .

— Seite eines Buches بركتابك ياپراقلرنى چويرمك ،
صحيفه‌يى چويرمك ‖ (صنع) (ضرب ايدلمرك ميدانه‌كتيرلمش
برشيئى يكيدن باصمق ، ضرب ايتمك) — Münzen =
umprägen پاره‌يى ، سكه‌يى يكيدن ضرب ايتمك ، كسمك .

Um-schließen (فع لا+ ـَـُـَ) c. ⑳ (sép.) اناختارى
كليد داخلنده چويرمك ‖ (فع متع ـَـُـَ) (insép.) اطراقنى
چويرمك ، احاطه ايتمك ‖ — Jemand mit seinen Armen
برينى‌قوللرى‌آره‌سنه آلمق، صارلمق ‖ (ع) — (eine Festung)
برقلعه‌يى محاصره ايتمك ، اطرافنى چويرمك .

Um-schlingen (فع متع ـَـُـَ)و — sich (فع مشاركه)
(sép.) ⑳ . كندى قاتلرينه صارلمق . قاتلريله اورتولمك ،
قيورينتى آره‌سنده قالمق، قاتلرى، قيورغلرى ايله اورتمك‖صيق
صيق صارمق ، صارلمق .

Um-schmeißen (فع متع و فع لا— ـَـُـَ) a. ㉑ (عمو)
(sép.) = um-werfen .

Um-schnallen (فع متع) a. ㉑ (ـَـُـَ) (sép.) den
Degen — قلنجى قوشانمق ، باغلامق، ديكر درلو طوقه‌لمق ‖
(ـَـُـَ) (insép.) تكميل اطرافنه صارمق،باغلامق،طوقه‌لمق.

Um-schnüren (فع متع) a. ㉑ (ـَـُـَ) (sép.) اطرافنى
تكميل شريد ايله صارمق ، بشقه درلو صارمق ، باغلامق ‖
(ـَـُـَ) (insép.) غيطان وسيجيم ايله باغلامق .

Um-schreiben (فع متع ـَـُـَ) b. ⑳ (sép.) بشقه
درلو ، ديكر برطرزده يازمق ، قلمه آلمق ‖ تعديل ايتمك‖ (ein
Recht) auf Jemand — برحق آخره انتقال ايتديرمك ، يا
تحريرات‌عهده‌سنه ترك وتوجيه ايتمك‖ (ـَـُـَ‌فع‌متع) (insép.)
برتحريرات عموميه ، بياننامه ايله تجهيز ايتمك بر صورتله ميدانه
چيقارمق ، تعميم ايتمك ، بياننامه حالنه قويمق ‖ تعبيرات ويا
سرمايه‌نك مقدارندتطولانى اوزون اوزادى‌يه تعريف ايتمك ،
چوق يازمق‖ (ريا) = be-schreiben چيزمك، اشكال‌وخطوط
هندسيه ايله كوسترمك .

Um-schütten (فع متع) b. ㉑ (ـَـُـَ) (sép.)
ein(Glas) — برقدحى‌دويرمك، بارداغى دوشورمك ‖ بشقه بر
قابه دوكمك ‖ (ـَـُـَ) (insp.) — etwas mit etwas بر
شيئك تكميل اطرافنه برشى دوكمك ، ياعق .

Um-schwärmen (فع متع ـَـُـَ) a. ㉑ (insép.)
برشيئك اطرافنده (اوچه‌رق) دوكمك ‖ —(feindlich) (ع)
دشمنى تعجيز ايتمك .

Um-schwung (ـَـُ ا م) ⑲ دونمه ، حركت دورانيه ،
چرخ ايتمه ‖ (مجا) بردنبره ظهوره‌كلان تحول وتبدل، سريعاً
وقوعه‌كلان معادث ‖ دونمه ، تزلزل ‖ انقلاب : تجدد ‖
آلت اوست اولمه .

Um-sehen (ـَـُـَ) — sich (فع مطا) ، نادراً (فعلا+)
l. ⑳ (sép.) آرقه‌سنه باقمق، باشنى آرقه‌يه چويرمك‖ (مجا)
im Umsehen : ياخود eh'man sich umsieht (باشنى
چويرنجه‌يه) كوزنى آچوب‌قاپانجه‌يه قدر = im Nu اطرافنه
كوز كزديرمك ، نظر تجسس ايله باقمق ‖ sich an einem
(Orte)— برمحلى طانيمق، آكلامق اوزره استكشاف ايتمك ،
كوزدن كچيرمك ‖ —er hat sich viel in der Welt اونك
كوركوسى پك چوقدر ، دنيايى ايوطانور ، اوچوق شى‌كورمش
(كچيرمش) در ، او بودنياده نلر كورمشدر ‖ sich nach

Um-riß (ـُـَ ا م) ㉛ (رسمده) برشيئك (اطراف)
چيزكيسى ‖ fließende , leicht hingeworfene — sse
قروكى ‖ sse des Gesichtes — سيمايى چويرن خط ، سيما .

Um-rühren (فع متع ـَـُـَ) a. ㉑ (sép.) تحريك
ايتمك ، اويناتمق ، قاريشديرمق .

Um's (ـُ) = um das بعضاً = um des مثلا :
Himmels willen ! — اه عشقنه (اه رضاسى ايچون
اولسون) !

Um-satteln (فع متع ـَ ٪ ـَـَ) a. ㉑ (sép.) —
ein Pferd برباركيرك اكرينى‌دكشديرمك، بشقه‌براكر اورمق.
(فع لا+) اكردن ويا بولنديغى محلدن صيچرامق‖ (مجا) (عمو)
صفت‌ومأموريتى دكشديرمك،چولى،قيليق وقياقنى، دكشديرمك.

Um-sausen (فع متع ـَـُـَ) e. ㉑ (insép.) (روزكار
وياسائر برشى حقنده) ... اطرافنده اوتمك ، ايكلده‌ليه‌رك صس
ويرمك ، بوصورتله طولاشمق ، كچمك .

Um-schaffen (فع متع ـَـُـَ) و — sich (فع مطا)
r. ⑳ (sép.) — (sich) شكل وقيافتنى دكشديرمك ، بشقه
درلو وجوده كتيرمك، شكل وقيافته دكشمك، — (bessernd)
بالاكال ، بالتصحيح تبديل وتعديل ايتمك .

Um-schanzen (فع متع ـَـُـَ) c. ㉑ (ع) (insép.)
يكيدن استحكام انشا ايتمك ، اسكى استحكامى بشقه برحاله‌قويمق.

Um-schaufeln (فع متع ـَـُـَ) a. ㉑ (sép.) كوركله
قاريشديرمق ، كوركله صاوورمق .

Um-schießen (فع متع ـَـُـَ) e. ⑳ (insép.) هر
طرفدن طوپله ، تفنكله دوكمك ‖ (ـَـُـَ) (فع متع) (sép.)
اسلحـهٔ ناريه‌دن بريله اوروب دويرمك ‖ (فع لا —) (بحر)
der Wind) schießt um) روزكار‌پك‌چابوق دكيشيور، دونيور.

Um-schiffen (فع متع ـَـُـَ) a. ㉑ (insép.) كمى‌ايله
اطرافنده طولاشمق، كزمك‖ — ein (Vorgebirge) بربرونى
طولاشمق ‖ (فع لا — ـَـُـَ) (sép.) كمى ايله ياكاش بريول
يابمق ‖ (فع متع) — (Waaren) اشيايى بركميدن ديكرشه‌ويا
برمحله اقطارمه ايتمك .

Um-schlag (ـُـَ طشره‌لرده ـُـَ ا م) ㉛ بردنبره‌اولان
دكشمه ، تحول‖ (فنا برحاله تحول) بوزولمه‖ (البسه‌اوزرنده)
= Aufschlag ‖ (برشى اوزرينه صاريلان اثبجه ، يموشاق
ماده) ظرف ‖ — (= Deckel) eines Buches بركتابك‌قابى‖
— einer Zeitung غزته صارغيسى، باغى ‖ (طب) صارغى،
باغ (بونلر درونده خسته محله ، ياره، چبانه صاريلان‌قونيلان)
لاپه ‖ قات ، قيرمه قپاق .

Um-schlag„... (...ـُـَ و ... ـُـَ) fragen (e =) —
(ا م) قيرمه ، دويرمه يقالق .

Um-schlagen (فع لا — ـَـُـَ) r. ⑳ (sép.) ترسنه
دوشمك ‖ (برآرابه حقنده) دورلمك ‖ (بردنبره ، كاملاً بشقه
درلو اولمق، برشقه رنك وصورت كسب ايتمك) (روزكارحقنده)
دونمك ، (هوا حقنده) دكشمك ‖ die Krankheit schlägt um
خسته‌لق بشقه‌بررنك آليور، بشقه‌لشيور‖ بوزولمق، فنالاشمق،
قوقمق ، اكشيمك ، كسلمك ‖ (فع متع) براوريش ، ضربه ايله
ييقمق ، دويرمك ، ياتيرمق ‖ برشيئى صارمق ، باغلامق ‖ ein
Tuch — بربزصارمق ‖ دويرمك، ياتيرمق، قاتلامق، چويرمك
die ‖ قيورمق ، يكى صيغامق ، قوللرنى (die Ärmel) —

Jemandem— برینی آرامق اوزره دونوب (آرقەسنه باقمق) برینه باقمق، برینی کورمك ایچون آرقەسنه دونمك ‖ (عمو) da kann er sich lange— ایشی یوقسه بکلسون .

Um-setzen (ـ ـ z ـ فعل متعدی) و — sich (فعل مطاوع) c. (21) (sép.) تکمیل اطرافنه قویمق، اوطورتمق. فیردولایه دیکمك، دوناتمق ‖ بشقه درلو وضع ایتمك، برینی دکشدیرمك ‖ —(Bäume) آغاجلری بر یردن دیکر بر محله دیکمك ‖ (برشیدن دیکرینه) کچمك ‖ تبدیل ایتمك، مبادله ومعایش ایتمك ‖ بر بشقه شیئه تبدیل وتحویل ایتمك، دکشمك ‖ das Wetter, der Wind setzt um (مرا . um schlagen) .

Um-sich-greifen (ـ ـ z ـ لا) b. (40) (sans pl.) توسع، انتشار، سرایت، یایلمه، استیلا، تهاجم، تجاوز، (آتش حقنده) صارمه .

Um-sicht (ـ z ـ امؤ) (40) پانوراما ‖ (مجا) نظر مطالعه‌یه آلنه‌جق، دوشونیله‌جك برشیئك، ایشك ذکر وملاحظه‌سی، احتیاط، بصیرت، تمکین، صایغی، انتباه .

Um-sinken (ـ z ـ فعل لا—) a. (31) (sép.) یواشجه دوریلمك، ییقلمق، ایتمك ‖ vor Schwäche— ضعفیتدن، حالسزلکدن ییقلمق، ییغیلوب قالمق .

Um-sonst (ـ z ـ حا) [اورته آلمانجه umbe sus um so] بوشنه، بیهوده، بادهوا، بوش یره، نافله ‖ ganz —arbeiten پك بوشنه، بسبتون نافله چالشمق، اوغراشمق ‖ Das soll er nicht umsonst gethan haben: (برای تهدید) (اوبونی پك بوشنه یاپمشه بکزه‌میور، اوبونی بوش یره یاپمدی یا) بو اونك یانینه قالمز، بونك آجیسنی بن آندن چیقاریرم .

Um-spannen (ـ ـ فعل متعدی) a. (21) (sép.) اطرافنه کرمك، چکمك ‖ —(die Saiten) چالغی کیریشلرینی یکیدن قورمق، دکشدیرمك ‖ die Pferde—, den Wagen— بارکیرلری، آرابه‌نك (قوشوم) حیوانلرینی دکشدیرمك ‖ (ـ ـ فعل متعدی) (insép.) قاریش ایله (قاریشلیه‌رق) قاورامق، چویرمك ‖ (کریلمش برشی ایله اطرافنی احاطه ایتمك) einen Ort mit Netzen— برمحلك اطرافنه آغ کرمك .

Um-spinnen (ـ ـ فعل متعدی) b. (30) (insép.) اطرافنه ایپلك کرمك، ایپلکله اورتمك، ایشلمك، صارمق ‖ (مجا) بر اینتریقه آغی قورمق، باغلامق .

Um-springen (ـ ـ ـ) (فعل متعدی) a. (31) (sép.) صیچرایه‌رق دویرمك ‖ (فعل لا—) چیقمق، آلت ایتمك ‖ damit werde ich bald— بوچوق سورمز، سورمیه‌جك، نرده ایسه اونی برطرف ایدرم، باشمدن آته‌جغز ‖ (ـ ـ فعل متعدی) (insép.) Jemand— برینك اطرافنده صیچرامق، خوپلامق .

Um-spülen (ـ ـ فعل متعدی) a. (30) (insép.) (طالغه حقنده) دوکمك .

Um-stand (ـ ـ ا م) (31) احوال، قضیه، ماده، حال ‖ تفرعات ‖ unter diesen Um-ständen بوکبی احوالده، حاللرده، بویله زمانلرده، بوکبی خصوصاتده ‖ بوحال ایله ‖ unter allen Umständen هرحالده، ہمه حال، مطلقا ‖ Das kommt auf die Umstände an بو احواله تابعدر ‖ (جمع) Umstände (قادینلر حقنده) in andern (یاخود: in gesegneten) Umständen sein حامل، کبه اولمق ‖ (کذا جمع اولەرق) Umstände تشریفات، تکلفات، سرەمونی، راحتسزلق nicht viel Umstände mit etwas machen برشیده پك چوق تکلفه حاجت براقمامق، تکلیفسز طاورانمق.

Um-ständlich (ـ ـ ـ صـ) (21) تفرعاتلی، تفصیلاتلی ‖ اوزون، راحتسز، اضاعهٔ وقتی موجب، کوچ ‖ er wäre zu—, zu ... شمدی پك زور، کوچ اولور، اولوردی ... (مصدر کلور) ‖ (نادراً) پك زیاده تکلفات یاپان، جان صیقیجی (کمسه) .

Um-stehen (ـ ـ فعل متعدی) t. (30) (insép.) احاطه ایتمك، اطرافنی آلمق، چویرمك ‖ (ـ ـ فعل لا+) (sép.) نادراً اطرافنده طورمق، دیکلمك ‖ اکثریا اسم مفعولنده مستعمل اولەرق: die— den Personen, die Umstehenden قرنا، متقربین ‖ حاضرون ‖ d— (حال مقامنده اولەرق) یازلمش، باصلمش شیلر حقنده: (کله‌جك صحیفه‌یه، یاپراق چوردیکی وقت کله‌جك اولان صحیفه‌یه یازلمش اولان) ظهرینه، مراجعت ‖ (der Wein) steht um بوزیلیور؛ دها هنوز اوطورمامش .

Um-steigen (ـ ـ فعل لا—) v. (30) (sép.) آرابه ویا حیوانی دکشدیرمك .

Um-stellen (ـ ـ فعل متعدی) a. (21) (sép.) بشقه درلو وضع ایتمك، برشیئك صره وترتیبنی دکشدیرمك ‖ مبادله ایتمك ‖ (ـ ـ فعل متعدی) (insép.) اولجه قونلمش، دیزلمش برشیئی اطرافنه قویمق، دیزمك ‖ etwas mit etwas— برشیئك اطرافنه برشی دیزمك، اطرافنی برشیئله دوناتمق ‖ (آوجیلقده) —(Wild) اطرافنی آلمق، چویرمك، قوشاتمق .

Um-stoßen (ـ ـ فعل متعدی) p. (31) (مرا . stoßen) (sép.) —(einen Stuhl) بر صندالیه‌یی دویرمك، دوشرمك (کذا مجازی) ‖ (مجا) بتورمك، محو ایتمك، هیچ برشیئه یارامیه‌جق، طوتار یری قالمیه‌جق برحاله کتیرمك؛ وجودینی اورتادن قالدیرمق ‖ بوزمق، برباد ایتمك ‖ استیناف ایتمك، نقض ایتمك .

Um-stürzen (ـ ـ فعل لا—) c. (21) (sép.) (stehen کلمه‌سنك مقابلی) ییقلمق، دورلمك، ایتمك، کوچمك ‖ (بر آرابه حقنده) دوریلمك ‖ (فعل متعدی) ییقمق، دویرمك، بردنبره چویروب آلتنی اوستنه کتیرمك .

Um-tanzen (فعل متعدی) (ـ ـ ـ) c. (21) (insép.) اطرافنده رقص، دانس ایدرك دونمك، طولاشمق ‖ (ـ ـ ـ) (sép.) رقص دانس ایدرکن، ییقمق، دویرمك، دوشورمك .

Um-tauschen (ـ ـ فعل متعدی) a., c. (21) (sép.) sich— (فعل مطاوع) دکشدیرمك، ترامپه ایتمك ‖ (اشخاص حقنده) sich— کندینی دکشدیرمك، دکشمك .

Um-thun (ـ ـ فعل متعدی) b. (22) (sép.) بشقه درلو یاپمق، دکشدیرمك ‖ —(einen Mantel) بریالتونی آرقه‌سنه، اوموزینه آلمق = um-nehmen ‖ sich— (فعل مطاوع) sich— nach etwas برشیئه چالشمق، برشیئه اوغراشمق، جهد ایتمك — sich bei Leuten دیکرلرندن خبر آلمق .

Um-treten (ـ ـ فعل لا +) l. (30) (sép.) (ع) آیاق دکیشدیرمك ‖ (فعل متعدی) تکملیوب، آیاق ایله اورەرق دویرمك، قیرمق، چیکنمك، آیاق آلتنده ازمك .

Um-trieb (ـ ـ ا م) (36) حرکت، فعالیت ‖ (جمع اولەرق) e— برفکر خصوصی‌یه خدمت وبویله ایشلر کوریش ‖ heimliche— کیزلی ایش، حیله، فساد، خدعه، اینتریقه ‖ (اورمانجیلقده) براورمانك (صورت منتظمه‌ده) آچیلمسی، ایشلدلمسی .

Um-wachsen (ــُ kss ـــَ فعـ متعـ) r. (31) (مرا. wachsen) (*insép.*) بيويه‌رك برشيئى قوشاتمق ، اطرافنى اورتمك .

Um-wallen (ـَـُـَ فعـ متعـ) a. (31) (*insép.*) اطرافنى استحكام ايله اورتمك ، ستر ايتمك ‖ اطرافنه طالغه‌لنمق ، تموج ايدرك ، بووجهله سير ايدرك طولاشمق ، دونمك .

Um-wälzen (ـَـُـَ فعـ متعـ) و — sich (فعـ مطا) (21) c. (*sép.*) تكرلمك ، يوارلانمق ، تكرر مكرر كيتمك .

Um-wandeln (ـَـُـَ فعـ متعـ) و — sich (فعـ مطا) a. (21) (*sép.*) دكشديرمك ، تحويل ايتمك ، دكشمك ، تحول ايتمك ، بربشقه شيئه قلب ايتمك ، منقلب اولمق ،

Um-wechseln (ـــَ kss ـُـَ فعـ لا +) (*sép.*) ab- wechseln دكشديرمك ، ترامپه ايتمك ‖ (پاره‌يى) بوزمق ‖ مبادله ايتمك ‖ يرينه بشقه قويمق ، آلمق .

Um-weg (ـُـَ ا م) (36) صاپه يول ، طولامباج طريق ‖ (مجا) auf —en بالواسطه ، طوغريدن طوغرى يه اولميه‌رق ، آرقه‌دن آرقه‌يه .

Um-wenden (ـَـُـَ فعـ متعـ) a. (22) (مرا. wenden) (*sép.*) چويرمك ، دوندرمك ‖ — (die Hand) الناك ترسنى آلتنه كتيرمك ، ايچى يوقارى كتيرمك ‖ wie man eine Hand im Nu = umwendet ‖ — sich (فعمطا) دونمك ، چوريلمك (فعـ لا ±) = um-kehren .

Um-werfen (ـَـُـَ فعـ متعـ) b. (31) (*sép.*) دويرمك das Erd„ (زرا) über-werfen = (einen Mantel) — reich mit dem Pfluge — طوپراغى صپان ايله سورمك ، كورومك ‖ (فعـ لا ±) — (mit dem Wagen) آرابه ايله دورلمك ‖ (برتجار وامثالى حقنده) طوپ آتمق ، بانقروت ياپمق .

Um-wickeln (ـَـُـَ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) = her„ um-wickeln بشقه درلو صارمق ، طولامق ‖ (ـَـُـَ فعـ متعـ) (*insép.*) — mit etwas برشيئله صارمق ، اورتمك ‖ mit Stroh— سمان ، صاپ ، حصر ايله صارمق .

Um-winden (فعـ متعـ) a. (31) (ـَـُـَ) (*insép.*) صارمق ، قوشاتمق ‖ — die Stirn mit (Lorbeer) باشنه آلتنه دفنه باغلامق ‖ (ـُـُـَ) (*sép.*) اطرافنه صارمق ، بشقه درلو صارمق ، بورمق ، دونديرمك ، چويرمك .

Um-wühlen (ـَـُـَ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) قاريشديرمق ، آلت اوست ايتمك ‖ حار اوروب خرمن صاوورمق ‖ (ein Bett —) برياتاغى بوزمق ‖ — (ein Feld) (يبان حيوانلرى حقنده) برترلايى بوزمق ، خراب ايتمك ، آلت اوست ايتمك ، چيكنمك ‖ (ـَـُـَ فعـ متعـ) (*insép.*) اطرافنى ، اطرافنده بوزمق ، ايراث خسار ايتمك ، اشه‌لمك .

Um-zäunen (ـَـُـَ فعـ متعـ) a. (21) (*insép.*) اطرافنه برچيت چويرمك ، چالى چيرپى ايله اورتمك ‖ (بغچوانلق) — mit Dornen اطرافنه ديكن ديزمك ، قويمق ، بويله بر چيت ياپمق .

Um-zeichnen (فعـ متعـ) (ـَـُـَ) b. (21) (*sép.*) — (Waaren) اشيايه بشقه مارقه قويمق ، مالك مارقه‌سنى دكشديرمك ‖ — ein Bild برو رسمى دكشديرمك ، بشقه درلو ترسيم ايتمك ‖ (ـَـُـَ) (*insép.*) اطرافنى رسمله طوناتمق .

Um-ziehen (ـَـُـَ فعـ لا—) f. (31) (*sép.*) اقامتكاهنى ، اوطورديغى يرى ، اوينى دكشديرمك ، اوطورديغى محلدن چيقمق ، بشقه يره طاشينمق ‖ (فعـ متعـ) — sich (فعـ مطا) چكه‌رك دويرمك ، چكركن دوشورمك ، ييقمق ‖ — die Schuhe آياق قابنى دكشديرمك ‖ — (ein Kind) برچوجغك البسه‌سنى ، چماشورينى دكشديرمك ‖ (ـَـُـَ فعـ متعـ) (*insép.*) (اشخاص حقنده) برشيئك اطرافنده طولاشمق ، دونوب طورمق ‖ برشيئك اطرافنى اورتمك ، ستر ايتمك ، قپاتمق ، حائل اولمق ‖ mit — etwas برشيئله اورتمك ، اطرافنى چويرمك ، احاطه ايتمك ، بزه‌مك ، بوينجه چكمك ، ديزمك .

Um-zingeln (ـَـُـَ فعمتعـ) a. (21) (*insép.*) اطرافنى آلمق ، قوشاتمق ، احاطه ايتمك (كذا جمله‌سى : ع) .

Um-zug (ـُـَ و ـُـَ ا م) (31) نقل خانه ، كوچ ، طاشينمه ، اوطورديغى يردن چيقمه ، او دكشديرمه (خدمتجى حقنده) اوطورديغى يردن چيقمه ، قپو دكشديرمه ‖ آلاى ايله كچمه .

Um-zugs„... (... ـَـُ و ... ـُـَ) "Um-zug„ مثلا — kosten (جمع) نقليه ، طاشينمه پاره‌سى .

Un„... (...ـَ وبعضاً ...ـُ) (مختلف صفتلر ايله حال ، اسم مفعول واسم ايله برلكده) [= لاتينجه ...in ، روجه ...a وياخود ...an] نقصان ، نفى وفعلده بولنان معنانك قوه‌دن فعله چيقمديغنى ، چيقه‌ميه‌جغنى ارائه ايدر ‖ „un befriedigend غير كافى ، ادنا ‖ un-ähnlich غير مشابه ، بكزه‌مز ‖ Un-fall (ا م) وقعهٔ مؤلمه ، قضا ‖ un-förmlich (ص) بيچمسز ، شكلى خوش اولميان ‖ un-menge (امؤ) پك چوق مقدار ‖ un-zählich (ص) غيرقابل تعداد ، صاييسز Un-mensch (ـُـَ) معناً انسان اولميان كمسه .

Un-ab-änderlich (ـَـُـَـَ وـَـَـُـَـَ ص) (21) دكشمز ، لايتغير ، ممتنع التغير ، ثابت ، برقرار اوزره بولنان ، ممتنع الفسخ ، غير قابل تصحيح .

Un - ab-büßlich (ـَـُـَ ص) (21) عفوى غير ممكن ، ممتنع الكفارة .

Un -abgelöscht (ـُـَـَ ص) (صنعـ) (كيرج حقنده) سوندرلمش ، طوز ، طاش كيرج ، قنطار كيرجى .

Un-abhängig (ـَـُـَ ص) (21) غيرتابع ، مستقل ، مطلق ، مختار .

Un-ablässig ، un-abläßlich ايكيسيده : (ـَـُـَ ص) (21) دائمى ، متمادى ‖ (حا) بلا فاصله ، بلا انقطاع ، على الدوام .

Un-ablöslich (ـَـُـَ ص) (21) آيرلمسى ، افراز ايدلمسى قابل اولميان ، (مرا. ab-lösen) ‖ يكيدن (صاتون) آلنه‌ميان ، غير قابل اشترا ‖ e Anleihe — (ديون منتظمه جمع اوله‌رق) قونسوليد .

Un-absehbar (ـَـُـَ) و un-absehlich (ـَـُـَ) (صنعـ) (21) كوز ايله (نهايتى) كوريله‌ميان ، پك جسيم ، واسع ، نامتناهى ، حدسز .

Un-absichtlich (ـَـُـَ ص) (21) من غير تعمد ، بلاقصد ، قضارا ، راست كله ، بيلميه‌رك .

Un-abweisbar (ـَـُـَ) و un-abweislich (ـَـُـَ) ايكيسيده : (ص) (21) ردى غيرقابل ، مبرم ، مجبر ، لازم الاجرا .

Un-abwendbar (ـَـُـَ ص) (21) ممتنع الدفع والرفع ، مقدر ، چاره‌سز .

Un-ächt (ــ ص) ㉑ (مرا . un-echt) .

Un-achtsam (ــ ص) ㉑ دقتسز ، عسيب ، تنبل ، چالشمز ، آواره ، طالقين ، خفيف؛ شاشقين ، غافل ، صاوروق .

Un-ad(e)lig (ــ ص) ㉑ اصالتلى اولميان ، عنوان اصالته مالك اولميان || عوامدن اولان ، پسپايه .

Un-ähnlich (ــ ص) ㉑ برشيئه بكزه ميان ، آز بكزه‌يان ، عينى اولميان .

Un-angenehm (ــ ص) ㉑ ناخوش ، نامقبول ، فنا ، بد ، جان صيقيجى ، چركين ، قبيح ؛ مردار ، ملوث ، مكروه || ترس ، مصيبت ، عكسى .

Un-annehmlichkeit (ــ ا مؤ) ㊾ فنالق ، اويغونسزلق ، مناسبتسزلك ، راحتسزلق ، اوفق طارغينلق || ترسلك ، مصيبت || (*sans pl.*) كوتو ، چركين ، قبيح ، بد طبيعت .

Un-anwendbar (ــ ص) ㉑ غير قابل تطبيق واستعمال .

Un-appetitlich (ــ ص) ㉑ پك اشتها ويرميجى اولميان || پيس ، كيرلى ، مردار ، كريه .

Un-art (ــ ا مؤ) ㊾ فناعادت ، كوتو اخلاق ، چركين طبيعت ، برچوجغك خيانتلكى ، آفاجانلغى ، يارامازلق؛ تربيه‌سزلك ، يولسزلق ، حرمتسزلك || (ا م) ㊳ يراماز (چوجق) كمسه .

Un-artig (ــ ص) ㉑ (چوجقلر حقنده) اوصلو طورماز ، سوزدكلماز ، يارامز ، عارسز ، اطاعتسز ، عاصى || قبا ، ظريف اولميان ، چركين ، بد ، كستاخ ، عارسز ، نزاكتسز ، صايغيسز . ظرافتسز ، خاطر شناس وسوزديكار اولميان .

Un-artikuli(e)rt (ــ ص) ㉑ [لاتبعيه] (غرا) تلفظ اولنميان ، مخرج مخصوصى اولميان صدا .

Un-aufgelöst (ــ ص) ㉑ (مايعات حقنده) ارعامش ، اريدلمامش ، حل اولنمامش .

Un-aufhaltbar، **Un-aufhaltsam** ايكيسيده (ــ ص) ㉑ غيرقابل تسكين ، اوكنه طورلمز ، طوتلمز ، مقاومتى محال ، قارشو قونلمز .

Un-aufhörlich (ــ ص) ㉑ بلا انقطاع ، بلافاصله ، يردوزى يه ، حدسز ، نهايتسز ، آردى آره‌سى كسلمز ، بيتمز توكنمز اولان .

Un-auflösbar (ــ)، **un-auflöslich** (ــ) ايكيسيده : (ص) ㉑ اريمسى ، حلى غير قابل ، چوزيلمسى ممكن اولميان ، حل اولنه‌ميان ، مساويسى چيقاريله‌ميان .

Un-aufmerksam (ــ ص) ㉑ دقتسز ، صايغيسز ، طالقين .

Un-ausbleiblich (ــ ص) ㉑ تركى ، اجرا ايدلمامسى غير قابل ، ممتنع الاجتناب ، ياپلمامسى تركى غيرجائز || محقق ، شبهه‌سز ، مطلق .

Un-ausdehnbar (ــ ص) ㉑ (حكمه) (مرا . dehnbar) (غازلر حقنده) غيرقابل انبساط (اجسام صلبه حقنده) توسع ايتمز ، آچيلماز ، كنديكى صاليويرماز ، اصنه‌ماز ، قوپوويرميان .

Un-ausgebildet (ــ ص) ㉑ درس ، تعليم ، تربيه كورمامش ، عجمى ، ابتدائى ، يابانى .

Un-aussprechlich (ــ ص) ㉑ توصيف وتعريفى غير قابل ، خارق العاده ، ديل ايله تعريف اولنماز اولان ، سويلنلمسندن اجتناب اولنان || (جمع اولهرق) **die Unaussprechlichen** مقام تأدبده طون ، پانطالون ايچون استعمال اولنور .

Un-band (ــ ا م) ㊳ (جمعى نادراً قوللانيلور) (عمو) سركش چوجق (اركك) اطاعتسز ، آفاجان .

Un-bändig (ــ ص) ㉑ ضبط اولنماز ، اله آوجه صيغماز ، چيك || (عمو) صوك درجه ، نهايت درجه‌ده .

Un-barmherzig (ــ ص) ㉑ مرحمتسز ، غدار ، ظالم ، انصافسز ، طاش يوركلى ، باربار .

Un-bärtig (ــ ص) ㉑ صقالسز ، توكسز .

Un-beachtet (ــ ص) ㉑ كورلمامش ، نظر دقته چارپمامش ، اوزرينه عطف نظر دقت اولنمامش ، دقتدن دور طوتلمش ، قالمش ؛ اهميت ويرلمامش .

Un-bearbeitet (ــ ص) ㉑ (معناً) تربيه كورمامش ، كوركيسز ، وقوفسز ، خام || (صنعه) (خام اشيا حقنده) ايشلنمامش ، خام ، ال سورولمامش .

Un-bedacht (ــ) ، **un-bedächtig** (ــ) ، **un-bedachtsam** (ــ) جمله‌سيده : [denken] (ص) ㉑ دوشونلمكسزين ، دليجه‌سنه ، خفيف مشربانه ، بلا ملاحظه ، بلاتأمل ، آغزندن چيقيويره‌رك || **—er Weise** بلاتأمل ، عقلنه كله‌نى ياپيق ، ديلينه كلانى سويلك اوزره .

Un-bedeutend (ــ ص) ㉑ اهميتسز ، آز ، اوفق ، هيچ برشى ، صاچمه ، مالايعنى .

Un-bedingt (ــ ياخود ــ ص) ㉑ (بلاشرط ، بلا قيد وعذر اولان) مطلق ، البت ، چاره‌سز ، بهمه حال .

Un-befangen (ــ ص) ㉑ بالجمله ظن وشبهه‌دن آزاده ، قارشمامش ، مشاركتى اولميان ، بيطرف || ساكن ، تحملى || انا طبيعى || معصوم || **kindlich—** چوجقجه‌سنه . صاف دل ، معصومانه ، امنيت ايدر ، ايناتور .

Un-befestigt (ــ ص) ㉑ (ع) غير مستحكم ، اطرافنده استحكامى بولنميان ، بيوك ، كوچك استحكام ايله تحكيم وتحصين قلنميان ، آچيق .

Un-befleckt (ــ ص) ㉑ لكه‌سز || (عجا) باكر ، باكره ، اتكنك اوجى كورلمامش ، قيز اوغلان قيز ، اللنمامش .

Un-befördert (ــ ص) ㉑ كوندرلمامش ، ارسال اولنمامش || (اشخاص حقنده) ترفيع ايدلمامش .

Un-befrachtet (ــ ص) ㉑ يوكسز ، صابوره‌سز .

Un-befriedigend (ــ ص) ㉑ ممنون ايده‌ميان ، غيركافى .

Un-befugt (ــ ص) ㉑ مأذون اولميان ، مأذونيتى حائز بولنميان || (عد) **—er Weise** (وكذلك: **un-befugterweise**) مأذون اولمديغى حالده ، مأذونيتى ، صلاحيتى دائره‌سنده اولميه‌رق .

Un-begabt (ــ ص) ㉑ مهارتسز ، درايتسز .

Un-begleitet (ــ ص) ㉑ معيتى اولمقسزين ، يالكز ، تك باشنه .

Un-begreiflich (ــ ص) ㉑ آكلاشلماز ، عقل ايرماز ، ادراكى مشكل ، لايفهم .

Un-begrenzt (ــ ص) ㉑ = **grenzen-los** .

Un-begriffen (ــ ص) ㉑ آكلاشلمامش .

Un-berufen (ص) (21) چاغیرلمقسزین کندی کندیسنه (کلان، اولان)، بلاحق وصلاحیت || دعوتسز مسافر || ! — und unbeschrieen! (هنوزسویلنیلان، ذکر اولنان بر شیدن برضرر کلامسی، ظهور اجتماسی تمنی مقامنده) اه اسیرکه‌سون! اه محافظه ایتسون! اه خیره تبدیل ایلیه! اه حفظ ایلیه! اه ویرمسون! خدانکرده!

Un-berührt (ص) (21) طوقونلمامش، هیچ ال سوروللمامش || etwas — lassen برشیئه ال سورمامك، بر شیدن بحث ایتمامك.

Un-bescheiden (ص) (21) ازعانسز، متکبر، مغرور، کندینی بکنمش، تربیه‌سز، تربیه وعادات عمومیه‌یه مخالف (حرکت ایدن) || حدینی تجاوز ایدن || فوق‌الحد، پك چوق طلب ایدن، مشکلپسند، آزله قناعت‌اتمیان، آچ کوزلی.

Un-bescheinigt (ص) (21) تصدیقسز، تصدیقنامه‌سز، شهادتنامه‌سز.

Un-beschlagen (ص) (21) دمیرسز || (بارکیر حقنده) نعلسز، نعللانمامش || (مجا) (عمو) in — (einer Wissenschaft) برعلمده، فنده بهره‌سی اولمیان.

Un-beschnitten (ص) (21) کسلمامش، سنتسز.

Un-beschränkt (ص و ص) (21) نامحدود، تحدید ایدلمیان، بلا شرط، مطلق.

Un-beschreiblich (ص) (21) غیر قابل توصیف، تعریفی ممکن اولمیان، کندیسی ایچون تعبیر بولنه‌میان || برشیئك غایه‌سنی کوسترمك اوزره: (حال اوله‌رق) نهایتسز، صوك درجه‌ده.

Un-beschuht (ص) (21) آیاق قابسز || چاموقلسز.

Un-beseelt (ص) (21) جانسز، روحسز، طورغون، طونوق.

Un-besetzt (ص) (21) بوش، خالی، اشغال اولنمامش (بر مأموریت حقنده) منحل || (die Droschke, der Platz) — ist آرابه، یر طوتلمامش، بوش || دوشه‌مه‌سز، طونادلمامش، طوناتمسی، تجهیزاتی نقصان.

Un-besiegbar (ص) ، un-besieglich (ص) ایکیسیده: (ص) (21) کندوسنه غلبه ایدلمسی غیر قابل، ضبطی ممکن اولمیان.

Un-besoldet (ص) (21) بلامعاش، آیلقسز، بلا مخصصات، پاره‌سز.

Un-besonnen (ص) (21) بلاتأمل، دوشونمکسزین، ملاحظه‌سز، دلیجه‌سنه، اوکی آرقه‌سی دوشونمه‌دن.

Un-besorgt (ص) (21) قایغیسز، قساوتسز، طاسا سز، امور اتمیان || — Sie (e) n sei! مراق اتمیکز! قساوت اتمیکز! سز مراق اتمیك.

Un-beständig (ص) (21) ثباتسز، غیر ثابت، دوامسز، متحول، متبدل، برشوله‌بربوله، شبهه‌ده اولان، قرارسز، برحالی برحالنه اویمیان، برساعتی برساعتنه بکزه‌میان.

Un-bestechbar (ص) ، un-bestechlich (ص) ایکیسیده: (ص) (21) مستقیم، حیله خورده، رشوت قبول اتمز.

Un-bestellt (ص) امروسپارش اولنمیان، اصمارلانمیان (مکتوبلر حقنده) صاحبنه، مرسل الیهه تسلیم اولنمیان، ویریله‌میان، تودیع اولنمیان || (زرا) سورلمامش، چالیشلمامش، ایشلنلمامش.

Un-begründet (ص) (21) اصلی واساسی اولمیان، دیبسز، یالان، صاچمه، اویدیرمه.

Un-behaart (ص) (21) تویسز، (انسانك باشی حقنده) صاچی دوکولمش، قباق، تویسز.

Un-behaglich (ص) (21) راحتسز، بیحضور، صیقنتیلی، صوثوق.

Un-behelligt (ص) (21) راحتسز، مضطرب اولمدن، اولمقسزین.

Un-behindert (ص) (21) بلامشکلات، هیچ برمانعه تصادف اولنمیه‌رق، اتمکسزین.

Un-beholfen (ص) بجریکسز، سوپه، مسکین، صیقیلغان.

Un-behülflich (ص) (21) کندینه یاردمی اولمیان، یاردم ایده‌میان، بطیءالحرکه || = un-beholfen.

Un-bekannt (ص) (21) نامعلوم، مجهول، طانلمیان، Das ist mir — بن بونی بلمیوردم، بنم بوندن خبرم یوق، بوبنجه مجهول || (اشخاص حقنده) (طانلمیان، شهرتی اولمیان، اسمی معلوم اولمیان) || es wird Dir nicht — sein سنك معلوماتك اولملیدر، سن بیلورسك ظن ایدرم، معلوماتك اولسه کرك || (برشیئی بیلمامه، طانیامه) mit etwas — sein بر شیئه وقوف اولمامه || ich bin hier — بن بورانك یبانجیسی‌یم.

Un-bekümmert (ص) (21) قیدسز، غائله‌سز، اهمالجی، غمسز، قساوتسز.

Un-beladen (ص) (21) یوکسز، طولدیرلمامش، یوکلنلمامش، (آرابه وامثالی حقنده) بوش (بحر) صابوره‌سز.

Un-belaubt (ص) (21) یاپراقسز، (نبا) معدوم الاوراق.

Un-beleckt (ص) (21) — von der Kultu'r مدنیت، شنلك کورمامش.

Un-beliebt (ص) (21) سویلمیان، سویلمامش، توجه عامه‌یه مظهر اولمامش، منفور.

Un-bemannt (ص) (21) (بحر) مرتباتی، طائفه‌سی اولمیان (کمی).

Un-bemerkbar (ص) (21) کورولمز، فرق اولنماز.

Um-bemerkt (ص) (21) کورلمکسزین، کورلمدن، کمسه فرقنه وارمه‌دن، کمسه کورمدن، صسزجه، اصول ایله.

Un-bemittelt (ص) (21) صیقینتیده اولان، ثروتی اولمیان، فقیر، یوقسزلك چکن، محتاج.

Un-benutzt (ص) (21) فائده‌سز، ثمره‌دار، محصولدار اولمیان || (سرمایه حقنده) قوللانلمیان، فائضی ایشلنلمیان || Das wird er nicht — lassen.

Un-bequem (ص) (21) راحتسز || (ص) راحتسز، صیقینتیلی، جان صیقیجی || قولای وقولایشلی اولمیان.

Un-beritten (ص) (21) (سواری حقنده) حیوانسز، حیوانه بنمامش، یایا || Jemand — machen بریی حیواندن اندیرمك، آلتندن ویا التدن حیوانی آلمق || es (Pferd) — هنوز بنلمامش، تربیه ایدلمامش حیوان.

Un-berücksichtigt (ص) (21) نظر مطالعه‌یه آلنمیان، اوجه اهمیت ویرلمیان || etwas — lassen برشیئه اهمیت ویرمامك، آلدیرمامق.

Un-bestimmt (ـُ ـُ ـَ ص) (21) غير معين (رياضيه‌ده) تعيين ايدلمامش، مبهم (كذا غرامرده) || هنوز تعيين اولنميان (حقنده برقرارويرلميان)، تقرر ايتميان، مجهول، مبهم، قاريشيق، شبهه‌لى، مشكوك .

Un-bestritten (ـُ ـُ ـَ ص) (21) قابل اعتراض اولميان، قيد واعتراضدن وارسته || (حا) قابل اعتراض اولميه‌جق صورتده .

Un-besucht (ـُ ـُ ص) (21) زيارت ايدلميان، كيمسه‌نك كيتمديكى اولميان ويابك آز اولان .

Un-betheiligt (ـُ ـُ ـَ ص) (21) اشتراكى اولميان، يبانجى، بيطرف .

Un-betitelt (ـُ ـُ ـَ ص) (21) بلا عنوان، بلا القاب .

Un-betont (ـُ ـُ ص) (21) (صسسز) كچيلان، تأثير واهميتله بحث ايدلميان، ذكر اولنميان .

Un-beugsam (ـُ ـُ ص) (21) اكلمز، بوكولمز؛ ديكباش، سركش، معند، سوزندن فكرندن دونمز، انصافسز، نوح ديز پيغمبر ديمز .

Un-bewacht (ـُ ـُ ص) (21) دقت ونظارت، قره غول آلتنده اولميان || بلامدافعه ومحافظه ترك اولنمش اولان، صاحبسز || (مجا) er Augenblick — ضعفيت وقتى، وقت تغافل، بوش بولنمه، كوشكلك، غفلت زمانى .

Un-bewaffnet (ـُ ـُ ص) (21) سلاحسز .

Un-bewährt (ـُ ـُ ص) (21) موثوق ومحقق اولميان، شبهه‌لى، مشكوك || (اشخاص حقنده) تجربه اولنمامش، دنه‌نمامش كمسه .

Un-bewandert (ـُ ـُ ـَ ص) (21) برشيئه چوق وقوف اولميان، يكى، عجمى، تجربه‌سز .

Un-beweglich (ـُ ـُ ـَ ص) (21) غيرمتحرك، ثابت، يرلى اولميان || ساكن، طورغون || es Gut — اشيا واموال غير منقوله، املاك، عقار || (مجا) حسسز، اولو || ديديكندن، سويلديكندن دونمز، طاش يوركلى .

Un-bewehrt (ـُ ـُ ص) (21) مدافعه‌سز، سلاحسز، آغزى ديلى اولميان .

Un-beweibt (ـُ ـُ ص) (21) (قاريسز) بكار، اركن، اولنمامش .

Un-bewiesen (ـُ ـُ ص) (21) اثبات واظهار اولنه‌مامش، ميدانه قونلمامش، تبين ايتمامش .

Un-bewohnt (ـُ ـُ ص) (21) غير مسكون || بوش، طوتلمامش || خالى، ايصسز .

Un-bewußt (ـُ ـُ ص) (21) نامعلوم، مجهول، بيلنميان || Das ist mir — بم بوندن خبرم يوق، بم بوكا دائر معلوماتم يوق || ... es wird Ihnen nicht — sein (سزك) معلوماتكز واردر ظن ايدرم، البته طانورسكز، بيلورسكز || sich (مفعول اليه ايله) einer Sache — sein برشيئى بيلمامك || استميه‌رك، بيلميه‌رك، كنديلكندن .

Un-bezahlbar (ـُ ـُ ـَ ص) (21) اوده‌نمز || بهاسى چوق، بها يتشمز، دكرى يوق .

Un-bezogen (ـُ ـُ ص) (21) يوزى كچيرلمامش، اچى طاقلمامش || es (Kopfkissen) — يوزسز، يوزى كچيرلمامش ياصدق || (موسيق) e (Violi'ne) — كيريشلرى طاقلمامش كمان .

Un-biegsam (ـُ ـُ ص) (21) بوكولمز، قيوريلماز، قاتى || (مجا) = un-beugsam .

Un-bilde (ـُ ـُ امؤ) (45) [Bild] راحتسزلق، اضطراب، حقسزلق، انصافسزلق، جور؛ حقارت، تحقير .

Un-bill (ـُ امؤ) (49) كذلك (ا م وا لا) (96) كافه‌سى . Un-bilde = (*sans pl.*)

Un-billig (ـُ ـُ ص) (21) پك عادلانه اولميان، حقسز، انصافسزجه‌سنه، مناسبتسز، ناخوش، ياقشماز اولان .

Un-bot-mäßigkeit (ـُ ـُ ـُ ـُ امؤ) (71) عدم اطاعت، سركشلك، عدم انقياد .

Un-brauchbar (ـُ ـُ ص) (21) استعماله الويريشلى اولميان، غيرقابل استخدام، قوللانلمز، فنا حالده، برشيئه يارامز، كوتو، فنا، چوروك، بوزوق .

Und (ـُ حرعا) عباره آره‌سنده آشاغى‌يى يوقارى‌يه ربط مقامنده : و || kein Brot und kein Geld haben نه‌پاره‌سى ونه ده اكمكى اولمق، پاره‌سيده يه‌جكى ده اولمامق || immer größer und größer بيودكجه بيومكده، كيتدكجه بيومكده || durch und durch كاملاً || zwei und zwei ايكيشر ايكيشر (برطرفدن اوبرطرفه كچمك اوزره) تماميله، تام || كنايه صورتيله، يكديكريله براشملرى محال اولان ايكى كله‌يى برلشديرمك اوزره : er und Furcht haben ! كيم‌او قورقسون ها ! || sei so gut und schreibe ihm رجا ايدرم، قوزوم اوكا ياز || laufe hin und sage es ihm هايدى قوش اوراية كيت وبونى، شونى اوكا سويله، هايدى كيتده شونى اوكا سويليويو .

Un-dank (ـُ ا م) (38) (*sans pl.*) نانكورلك، (كوريلان ايولكه قارشو تشكر ايتمامه، ايديلان ايولكى بيلمامه) كلك .

Un-denkbar (ـُ ـُ ص) (21) خاطر وخياله كلمز، تصور اولنمز، دوشونلمز، ممكن دكل .

Un-deutlich (ـُ ـُ ص) (21) واضح، آچيق اولميان، قاريشيق، غيرمعين، قطعى اولميان || (رسامليق) قراكاق، لوش، پك بللى اولميان، اكلاشلماز، آكلاشلمسى كوچ، اوقونماز، اوقونلمسى كوچ .

Un-dicht (ـُ ـُ ص) (21) ايو يرلشميان، امتزاجسز، برشيئك نفوذينه مساعد .

Un-dienlich (ـُ ـُ ـُ ص) (21) غير موافق، اويماميان، مناسب كليان .

Un-ding (ـُ ا لا) (38) موجود اولميان، بولنميان شى || مناسبتسز شى، مناسبتسزلك .

Un-disziplini(e)rt (ـُ ـُ ـُ ـُ ص) (21) خصوصيله (ع) ضبط وربطى، نظام وانتظامى بوزولمش، قالمامش اولان، اولميان .

Un-eben (ـُ ـُ ص) (21) تسويه‌سى بوزوق، دوز اولميان، برطرفى برطرفنه بكزه‌ميان، آشاغيلى يوقاريلى، عارضه‌لى طالغه‌لى (يول، قالديرم حقنده) بوزوق، دوم دوز اولميان، اينيشلى چيقيشلى || (مجا) مناسب اولميان، مناسبتسز || nicht — پك فنادكل، ضررسز .

Un-ebenbürtig (ـُ ـُ ـُ ـُ ص) (21) پس پايه، اصيل اولميان || هم عيارى، دنكى اولميان .

Un-echt (ـُ ـُ ص) (21) پايه، تقليد، صحيح اولميان || (حقيق اولميوب طبيعى تقليداً صنعت قوتيله ياپيلان) صنعى، پايه || (الوان حقنده) صولغين || حلال اوليه‌رق، حق صريح اوليه‌رق، غيرمشروع .

Un-edel (ص) (24) اصيل، نجيب اولميان : ياباني ، عادى، يابانى || e Metalle — بدوليت اوزره يولنان عادى معدن.

Un-ehelich (ص) (24) نامشروع صورتده اولان ازدواج، نامشروع اولان تولدات، (بيج، ولد زنا es Kind —).

Un-ehre (ص) (53) ناموسسزلق .

Un-ehrlich (ا مؤ) (24) ناموسسز ، ادبسز : عادلانه ، حقشناسانه اولميان ، ملعونانه ، ادبسزجهسنه ، ناموسسزجهسنه .

Un-eingeladen (ص) (24) دعوت اولنمامش ، (حا) بلادعوت ، دعوت اولنمدن ، چاغرلمقسزين .

Un-einig (ص) (24) اويوشهمامش، موافقت حاصل ايدهميان، نفاق وشقاقله werden — اويوشهمامق، يكديكرينك فكرينه موافقت ايدهمامك ، بربرينك مرامنى آكلامامق ، قبول ايتمامك .

Un-einigkeit (ا مؤ) (49) اتفاقسزلق ، نفاق ، شقاق ، تفرقه ، عدم اتفاق واتحاد ، تخالف افكار .

Un-eins (حا) = un-einig .

Un-elastisch (ص) (24) الستيقيتسز ، الستيقيق اولميان .

Un-empfindlich (ص) (24) برشيدن حس ايتميان، حسسز ، برشيئه قارشو طويغوسز ، اوردم طوبماز || für Liebe — fein عشق ومحبتدن آكلامامق؛ صوغوق طورمق || gegen Schläge — طياقدن، صوپادن آكلاماز، آلمز، حسسز، طويغوسز، شفقت ومحبتسز طوروش، بويله طورانيش، صوغوق قانلى طاش يوركلى ، اومورنده اولميان ، آلديرماز || اويوشوق ، حسى غائب ايتمش ، طويماز (اعضا واجزاى بدن حقنده) .

Un-endlich (ص) (24) صوكى اولميان، نهايتسز، بى نهايه ، (رياضيهده : ∞ ايله ارائه اولنان نامتناهى) ، عظيم، واسع || klein — پك زياده پك كوچوك، صوك درجهده صغير.

Un-entbehrlich (ص) (24) تركى غير جائز، بولنديرلمسى ايدلمسى واجب ، مطلقا لازم ولابد، آنسز اولمز .

Un-entdeckt (ص) (24) غير مكشوف، كشف اولنوب ميدانه چيقارلمامش .

Un-entgeltlich (شيلرهكوره) un-entgeldlich ايكيسده (ص) (24) باد هوا ، (حا) مجانا ، پارهسزجه .

Un-ent-hüllt (ص) (24) پردهٔ ظلمت ومجهوليت آلتنده ، غير مكشوف ، قپالى .

Un-entschieden (ص) (24) تقرر ايتمامش، مشكوك، مبهم ، شبهه‌لى .

Un-entschlossen (ص) (24) هنوز قرار ويرهمامش — ich bin noch دها (هنوز) برقرار ويرهمدم || برشيئه قولاى قولاى قرار ويرهميان، بوخصوصده پك دوشونان اشخاصك توصيفى اثناسنده) قرارسز ، يردرلو كسوب آتهمز .

Un-entmuthigt (ص) (24) جسارتى غائب ايتمامش، جسارتى زائل، منكسر اولمامش .

Un-entwickelt (ص) (24) انتشار ايتمامش، هنوز سربلامش .

Un-erfahren (ص) (24) تجربهسز ، عجمى .

Un-erfreulich (ص) (24) موجب ممنونيت اولميان، قنا ، بجسسز ، موجب كدر ومحزونيت ، اسف اشتمال، طاتسز .

Un-erfüllbar (ص) (24) غير قابل الاجرا، ايفاسى مشكل ، غير ممكن .

Un-erfüllt (ص) (24) ايفا واجرا اولنمامش، يابلمامش.

Un-erhört (ص و ص) (24) ايشيدلمامش، تعجف، پك فاحش || e Preise — پك غالى ، پك فاحش قيمات .

Un-erkannt (ص) (24) طانلمقسزين ، طانلمدن .

Un-erklärbar ( ) un-erklärlich ( ) ايكيسيده : (ص) (24) غير قابل ايضاح ، تعريفى ممكن دكل ، تعريف اولنمز .

Un-erläßlich (ص) (24) لازم ، لازم غير مفارق، مهم ، لازم ، اساس تشكيل ايدن .

Un-erlaubt (ص) (24) ممنوع ، غير جائز ، منهى ، حرام || كيزلو ، مخفى .

Un-ermeßlich (ص) (24) حدسز بيوك ، واسع ، بى پايان ، پك جسيم ، اولچلمز ، حد تعيين اولنمز درجهده ، حد وپايانى اولميان .

Un-erprobt (ص) (24) تجربه اولنمامش، دنهنمامش، تجربهسز .

Un-erreichbar (ص) (24) ممتنع الوصول ، الده ايدلمسى ، ايرلمسى پك مشكل ، يتيشلمز .

Un-erschöpflich (ص) (24) بيتمز ، توكنمز ، بى غايه، يورولمز .

Un-erschrockenheit (ا مؤ) (46) (*sanspl.*) قورقمامه ، بيلمامه ، زياده جسارت .

Un-erschütterlich (ص) (24) صارصيلماز، (هيچ برشيلى) طوغماز ، تزلزل ايتمز، برقرار، ثابت || عزم قوى صاحبى، تمكينلى ، متأثر اولمز .

Un-ersetzbar ( ) un-ersetzlich ( ) ايكيسيده : (ص) (24) يرينه (معادلى) قونلمسى غير قابل ، امثالى بولنمز .

Un-erträglich (ص) (24) چكلمز ، طاقتفرسا ، يتيلوب يودلماز .

Un-erwachsen (kss ص) (24) (männlich كمه‌سنك مقابلى) يتشمامش، بيومامش، بلوغه ايرمامش، كوچك، صبى .

Un-erwähnt (ص) (24) ذكر اولنميان ، هنوز بحث اولنميان ، صويلنلميان .

Un-erwartet (ص) (24) بكلنلميان، غير مأمول، يردنبره ، ناكهظهور ، (حا) تصادفا ، راست كله .

Un-erweichbar ( ) un-erweichlich ( ) ايكيسيده (ص) (24) يوشادلمسى غير قابل ، يوشامز || (مجا) = un-beugsam .

Un-erzählbar (ص) (24) نقل وحكايه ايدلهماز اولان ، صويلنلماز ، تعريف اولنماز .

Un-erzeugt (ص) (24) وجوده ، حصوله كلمامش ، يارادلمامش .

Un-eßbar (ص) (24) ينلماز ، اكلى غير قابل ، ينلمسى ايو اولميان .

Un-fähig (ص) (24) اقتدارسز ، نا اهل ، قابليتسز .

Un-erzogen (ـُـَـُـ ص) (٢١) تربیه‌سز ، عارسز ، تربیه گورمامش .

Un-fahrbar (ـَـُ ص) (٢١) (یول حقنده) آرابه ایله یکلمز ، (بحر) کمی ایله یکلمز .

Un-fall (ـُـَ ام) (٥١) قضا (ی) مدهش ، فجیع ، فلاکت ، مصیبت ، آفت .

Un-faßbar (ـَـُ) (ـَـُـ) un-faßlich ایکیسیده : (ص) (٢١) طوتلمز ، اله آووجه کلمز ‖ = un-begreiflich .

Un-fehlbar (ـَـُ ص) (٢١) یاکلمز ، شبهه‌سز ، محقق ، مطلق ، لایخطی ، شاشمز ، اختلاف اجمز ، آلداتمز ‖ — er wird kommen او مطلقا ، بهمه حال کلور .

Un-fein (ـَـُ ص) (٢١) نازك ، نازکانه اولمیان ، کبارده‌شمیان ، کبارجه‌سنه اولمیان ، ایو اولمیان (حا) عدم نزاکتله ، غیر نازکانه .

Un-fern (ـَـُ حا ، کذلك مضاف الیه ومفعول الیه آلرق ایله استعمال اولنور) اوزاق دکل (یقین) قربنده . von

Un-flath (ـُ ا م) (٢٨) (*sanspl.*) [اورته آلمانجه flauen : کلمه‌سنه منسوب] پیسلك ، مرداراق ، عدم نظافت وطهارت ‖ = Un-fläther پیس ، مردار کمسه .

Un-fleißig (ـُـَـ ص) (٢١) چالشقان ، غیور اولمیان ، تنبل ، مسکین .

Un-folgsam (ـُـَـ ص) (٢١) مطیع ومنقاد اولمیان ، سوز دیکلماز ، یاراماز ، دیکباش .

Un-frankirt (ـُـَـ ص) (٢١) سربست وآزاده قلنمامش ‖ (مکتوب حقنده) پوسته اجرتی ، پاره‌سی ویرلمامش مکتوب ، پولسز کوندریلان مکتوب .

Un-frei (ـُـَ ص) (٢١) سربست وآزاده اولمیان ، اسیر ‖ Unfreie (r) اسیر ، خلایق ، کوله ، قول .

Un-freundlich (ـُـَـ ص) (٢١) خیرخواه ، دوستانه اولمیان ، عبوس ، ترش ، عکسی ، نزاکتسز ، خوش مزاج ، مرحمتسز ، عنیف ، کولر یوزی اولمیان (هوا حقنده) سرت ، آجی ‖ بولانیق .

Un-friede (ـُـَـ ا م) (٤٨) ، — n (ا م) (٤٠) b. (ایکیسنك دخی جمعی یوقدر) صلح وآسایش ، راحت وحضورك مفقودیتی ، خیرکور ، امتزاجسزلق ، تفرقه ، اتفاقسزلق .

Un-fruchtbar (ـُـَ ص) (٢١) ثمره‌سی ، میوه‌سی آز اولان ، محصولدار اولمیان ؛ غیر محصولدار (کذا فکر وذهن حقنده) ‖ (قادین حقنده) قیصیر (کذا حیوانات حقنده) ‖ ثمره‌سز ، فائده‌سز ، بیهوده ، بوش .

Un-fug (ـُ ا م) (٢٨) (*sans pl.*) = Un-recht ‖ یولسزلق ، حقسزلق ؛ چاپقینلق ، ادبسزلك ، کورولتی ، رذالت .

Un-fühlbar (ـُـَ ص) (٢١) حس اولنمیان ، طویلماز .

... ung (ـُ ...) کلمات نهایتلرینه علاوه اولنور اداتکه اسم ومصدر وفعلی اسم مؤنثه تحویل ایدر : das Entdecken کشف اتمك و die Entdeckung ‖ gähren تخمر اتمك ، قایناشمق و Gährung تخمر .

Un-gangbar (ـُـَ ص) (٢١) (یول حقنده) اوزرنده حرکت اولنماز ، یورولماز ، اوزرندن یکلمز ‖ آز کیدیلور ، کاود کچری ، کچیجیسی آز اولان ‖ مستعمل اولمیان ‖ (مسکوکات حقنده) کچمز ، (مجا) پیاسه ده اولمیان ، سوروجی اولمیان .

Un-gar (ـُـَ ص) (٢١) ایوجه پیشمامش ، اولمامش ، چی ، قزارمامش ، طاطارسی ‖ (صنع) دباغتده : e — Stelle دباغلانمش دریده چیك قلان محل .

Ungar (ـُـَ ا م) c. (٤٥) [روجه Ungros اولوب اسلاوجه Ugr دن] ، in — (٥٦) مجار ، مجارلی (ارکك قادین) .

Ungarisch (ـُـَـ ص) (٢١) [Ungar] مجاره منسوب ، مجار ‖ die — e Sprache مجارجه ، مجارلسانی .

Ungarn (ـُـ ا خا لا) (٥٦) (جغر) مجارستان .

Un-gastlich (ـُـَـ ص) (٢١) مسافر پرور اولمیان ، مسافری سومیان ‖ مسافره ، مشتری‌یه باقمقدن آکلامیان .

Un-geachtet (ـُـَـُـ ص) (٢١) اعتبار اولنان ، صایلان ، پك اوقدرصالالنیلیان ‖ ابتدا ویا نهایتنه کلك اوزره مضاف الیه ویامفعول الیه آلرق : (حرجر) خلافنه ، ... مقسزین ... ضدی اوله‌رق ، اهمیت ویرلمکسزین ‖ (حرعا) هرنقدر ، ایسه‌ده .

Un-geahndet (ـُـَـُـ ص) (٢١) مجازاتسز براقلمش ، جزاسز قالمش ، مجازات ایدلمامش .

Un-geahnt (ـُـَـ ص) (٢١) خاطره بیله کلیان ، عقلدن خیالدن (بیله) کچمیان ‖ es Glück — هیچ امید وانتظار ایدلمیان برسعادت .

Un-geb. (un-gebunden) ترکیبنك صورت مختصره‌سی .

Un-gebaut (ـُـَـ ص) (٢١) بنا وانشا ایدلمامش ‖ (زرا) سوروالمامش ، اکیلمامش .

Un-geberde (ـُـَـُـ ا مؤ) (٥١) اطوار غیرنازکانه ‖ یاوه طورلر ، ادالر ، یاپشلر ، قیرتمه‌لر .

Un-gebeten (ـُـَـُـ ص) (٢١) دعوت اولنمامش ، چاغیرلمامش ‖ er Gast — دعوت اولنمقسزین کندیلکندن کلان مسافر ؛ طباق یلایجی ‖ برشی‌ایچون دعوت ورجایه حاجت براقمدن ، کندیلکندن .

Un-gebrannt (ـُـَـ ص) (٢١) (طوغله‌کرمیت وامثالی حقنده) ایو پیشمامش ، پیشکن اولمیان ، کوشاك ‖ لطیفه ، استهزا طریقیله : e Asche — (کوتك آکمه مخصوص) ایری صوپا .

Un-gebräuchlich (ـُـَـُـ ص) (٢١) غیرمستعمل ، عادت اولمامش .

Un-gebühr (ـُـَـ ا مؤ) (٤٩) لایق ومستحق اولمامه ، عدم استحقاق ‖ حقسزلق ، سوء استعمال ، حدینی تجاوز ، اقتدار وصلاحیت خارجنه چیقمه ‖ zur — حق وصلاحیتی استحقاق اولمقسزین ، نالایق اوله‌رق .

Un-gebunden (ـُـَـُـ ص) (٢١) باغلی ، مربوط اولمیان ‖ (مختصراً : un-geb.) (کتاب حقنده) قابسز ، جلدسز = un-eingebunden ‖ e Rede, — e Schreibart — = Pro'sa ‖ (مجا) سربست ، کندی کندینك افندیسی اولان ، مختار ‖ باشی بوش ، خوارده ‖ صیقلماز ، چاپقین ، آچیق ، سربست .

Un-gedeckt (ـُـَـ ص) (٢١) غیرمستور ، آچیق ، چیلاق ، سپرسز ، ستره‌سز ‖ (تجا) قابسز .

Un-gedeihlich (ـُـَـُـ ص) (٢١) آز استفاده اولنور ، فائده‌سز ‖ مغدی اولمیان ، آز بسلر اولان .

Un-gedruckt (ـُـَـ ص) (٢١) طبع اولنمامش ، باصیلمامش .

Un-gelenk (⏑⏑ ص) (21) قازیق کبی، اکیلوب بوکولمز، اودون کبی|| صولاق، بجریکسز .

Un-gemach (⏑⏑ ا لا) (38) (*sans pl.*) راحتسزلق، اویقوسزلق ، درونی راحتسزلق ، فکراً یورغونلق ، ذهن پریشانلغی، مصیبت ، فلاکت .

Un-gemästet (⏑⏑ ص) (21) سمیزلملمش، سمیرمامش، ضعیف .

Un-gemein (⏑⏑ ص) (21) عادی اولمیان ، پك عادی دکل (⏑⏑) عادت اوزره اولان برشیئك خارجنده ، اوندن بشقه شایان حیرت ، غریب، حیرت انکیز ، خارق العاده ، نهایتسز ، صوکی یوق (حا) اوله‌رق برشیئك صوك درجه‌سنی کوستررر : فوق العاده پك زیاده .

Un-gemengt (⏑⏑ ص) (21) = un-gemischt .

Un-gemischt (⏑⏑ ص) (21) قاریشدیرلمامش || ایچنه بشقه ، یبانجی برجسم قاتلمامش ، غیر مخلوط ، خالص صاف .

Un-gemüthlich (⏑⏑ ص) (21) راحتسز ، صیقینتیلی (محل) : انسانی صیقان ، روحه ثقلت ویرن ، صغوق کمسه .

Un-genannt (⏑⏑ ص) (21) (اسمی) ذکر اولنمامش ، کندیسندن بحث اولنمامش ، اسمسزقالمش، هنوز اسم ویرلمامش اسمی قونلمامش .

Un-genau (⏑⏑ ص) (21) طوغری ، صحیح اولمیان ، یاکلش .

Un-geneigt (⏑⏑ ص) (21) Jemandem— برینه‌پك خیرخواه اولمیان ، برینه توجهی آزاولان || برشیئه (پك) میال اولمیان ، خوشلانمیان .

Un-geni(e)rt (⏑ j ⏑ ص) (21) صقیلماز ، سربست، بلا تکلفات، صیقلمقسزین ، راحتجه، سربستجه .

Un-genießbar (⏑⏑⏑ ص) (21) غیرقابل اکل وشرب ، یناز یودلماز || طاتسز || (اشخاص حقنده) (عمو) اکثریا : = un-ausstehlich .

Un - genossen (⏑⏑ ص) (21) طادلمامش، یمامش || die Speisen — lassen یمکه ال سورمامك ، یمدن براقمق .

Un - genügend (⏑⏑ ص) (21) غـیر کافی ، یتشمز ، الویرماز .

Un-genügsam (⏑⏑ ص) (21) قناعتسز ، قناعتکار اولمیان ، آچ کوزلی ، کوزی طویمق بیلمز .

Un - genützt (⏑⏑ ص) (21) استفاده ایدلمامش (den Augenblick) — vorüber gehen lassen فرصتدن استفاده ایتمامك ، فرصتی الدن قاچیرمق .

Un-geordnet (⏑⏑ ص) (21) ترتیب وتنظیم قلنمامش، قاریشیق .

Un-gepaart (⏑⏑ ص) (21) چفت چفت قونلمامش ، چفتلشدیرلمامش ، برلشدیرلمامش .

Un-geprüft (⏑⏑ ص) (21) امتحان ، تجربه اولنمامش|| تجربه‌سز ، بلا امتحان .

Un-gerächt (⏑⏑ ص) (21) مجازاتسز، جزاسی‌کورمامش، جزاسی چکمامش؛ آجیسز، اوجی آلنمامش|| Das soll nicht — bleiben بونك آجیسنی البته چیقاریرم ، بونی مطلقا یانده براقمام .

Un-geduld (⏑⏑ ا مؤ) (47) (*sans pl.*) صبرسزلق|| (اشخاص حقنده) صبرسز انسان، تیز جانلی .

Un-ge-eignet (⏑⏑ ص) (21) برشیئه لایق ، مناسب اولمیان، برشیئك آدمی ، اری اولمیان، نا اهل || وقتسز ، وقت مناسبنده اولمیان .

Un-gefähr (⏑⏑ حا) تقریباً ، تخمیناً || Das war —, was er (mir sagte) اونك بکا سویلدیکی تقریباً بوندن عبارت ایدی ، او بکا بوکا یقین برشی سویلدی (ص) تصادفی، (حا) تصادفاً || (ا لا) (56) (*sans pl.*) تصادف || von Ungefähr راست کله .

Un-gefährdet (⏑⏑ ص) (21) بلا تهلکه ، مخاطره‌سز، مخاطره‌یه دوشمامش، دوچار اولمامش .

Un-gefährlich (⏑⏑⏑ ص) (21) ضرری طوقونماز ، قورقولی اولمیان .

Un-gefällig (⏑⏑ ص) (21) خوشه کیتمز , بکنلماز ، شایان تحسین وتقدیر اولمیان || رعایتسز ، خاطرشکن .

Un-gefärbt (⏑⏑ ص) (21) بویاسز، بویانمامش || رنك اصلیسنده اولان .

Un-geheizt (⏑⏑ ص) (21) ایصیدلمامش ، صوغوق .

Un-geheuchelt (⏑⏑⏑ ص) (21) ریاکارانه اولمیان ، طوغری ، صمیمی .

Un-geheuer (⏑⏑ ص) (21) بیوك ، عظیم، قوجامان، فوق الحد ، پك چوق ، شایان تعجب درجه ده ، فنا حالده ، قورقونچ ، مدهش .

Un-gehindert (⏑⏑ ص) (21) برمانع، مشکلاته تصادف ایتمکسزین ، کمسه ، برشی طرفندن توقیف اولنمقسزین .

Un-gehobelt (⏑⏑⏑ ص) (21) (یونتولمامش) رنده‌لنمامش || (مجا) یونتولمامش ، میشه اودونی ، قبا .

Un-gehofft (⏑⏑ ص) (21) مأمول وامید ایدلمکسزین.

Un-gehörig (⏑⏑ ص) (21) یاقشمز ، مناسب اولماز ، مناسبتسز، اویغاز، نا بمحل ، یاقیشیق آلمز ؛ یرنده اولمیایان .

Un-gehorsam (⏑⏑ ص) (21) اطاعتسز ، انقیادسز، سرکش ، معند .

Un-geistlich (⏑⏑ ص) (21) روحانی اولمیان، غیرمعنوی، امور دینیه ومذهبیه‌یه، آخرته متعلق اولمیان دنیوی، جسمانی

Un - gekocht (⏑⏑ ص) (21) پیشمامش ، غیر مطبوخ ، پیشرمکسزین ، طبخ ایتمدن .

Un-geleckt (⏑⏑ ص) (21) یالانمامش || (مجا) — er Bär یونتولمامش انسان.

Un - gelogen (⏑⏑ ص) (21) دقتسز ، اویغونسز ، مناسبتسز ، نابمحل ، بیجمسز .

Un - gelegt (⏑⏑ ص) (21) قونولمامش ، غیر موضوع (یموطه حقنده) یموطلانمش|| (مجا) —e Eier (اورته‌ده قول یموطه یوق ایکن برشیدن ، امکاتندن بحث ایتمك) قول یوق یموطه یوق .

Un-gelehrig (⏑⏑ ص) کوج اوکره‌نان. قولای تحصیل ایده‌میان ، غباوت ذهنیه‌سی اولان || زور اوکره‌دیلور ، تربیه قبول ایتمز .

Un-gelehrt (⏑⏑ ص) (21) عالم ، دانش اولمیان ، غیر متفنن .

Un-g(e)rade (ـَـ (ـ) ـَ ص) (21) طوغری ومستقیم اولمیان ، اكری ، غیر مستقیم ‖ (اعداد حقنده) تك اولان اعداد ، ارقام (ایكی ایله قابل تقسیم اولمیان) .

Un-gerathen (ـُـَـَ ص) ایوجه موفقیت حاصل اولمیان (اشخاص حقنده) فاسد ، فاسق ‖ حل اولنمامش ، es — Räthsel حل اولنمامش معما ، بیلمجه .

Un-gerechnet (ـُـَـَ ص) حساب ایدلمامش ‖ داخل حساب اولمامش ، حسابه قاتلمامش .

Un-gerecht (ـُـَـَص) (21) حقسز ‖ es Verfahren— حركت نامشروعه ، غیر لایقه ، حقسز حركت ، معامله ، یولسز ایش .

Un-geregelt (ـُـَـَ ص) (21) قاعده وانتظام تحتنه آلنمامش ، ترتیب اولنمامش ، غیر منتظم .

Un-geritten (ـُـَـَ ص) (21) es (Pferd) — هنوز بینیلمامش ، یكی ، كنج حیوان .

Un-gern (ـَـَ حا) (مرا . gern) مع الكراهه ، استیه استیه ، زور ایله ‖ — gern oder استر استه‌من ، طوعاً وكرهاً .

Un-gerochen (ـُـَـَ ص) (21) = un-gerächt .

Un-gerügt (ـُـَـَ ص) (21) ذم وتقبیح اولنمامش ‖ ich kann nicht— lassen ذم وتقبیح ایتمه‌دن كچه‌مام ، براقامام .

Un-gerührt (ـُـَـَص) (21) الـسوروولمامش ، طوقانلمامش ، یرندن اوینامقسزین ، قیملدامقسزین ؛ یرندن اوینادلمامش .

Un-gerupft (ـُـَـَ ص) (21) یولونمامش ، توكاری یولونمدن (مجا) davon kommen — برشیدن صاغ سلامت ، یوصق قایدیرمدن ، یوصق الدن ویرمدن قورتلمق .

Un-gesagt (ـُـَـَص) (21) ذكر اولنمامش ، بحث اولنمامش ، سویلنمیان ؛ دینلمامش ، ذكر اولنمدن ، دینمكسزین ، سویلمدن .

Un-gesalzen (ـُـَـَ ص) (21) طوزسز ، طوزلانمامش ؛ تازه ‖ (مجا) (طاتسز) طوزسز .

Un-gesattelt (ـُـَـَ ص) (21) اكرسز ، اكری اورولمامش ‖ auf —em Pferde reiten چیپلاق بازكیره بینمك .

Un-gesättigt (ـُـَـَـَص) (21) طویورلمامش ، طویمقسزین ، قانمامش ، اشتهاسی آلمدن ، طویمامش .

Un-gesäuert (ـُـَـَ ص) (21) (اكمك حقنده) مایه‌سز ، یوودیلرك : es Brot— خمورسزی .

Un-gesäumt (ـُـَـَ ص) (21) كناری باصقیسز ، باصدیرلمامش ‖ بلا افاته وقت ، وقت وفرصت غائب ایتمكسزین ، همان ؛ اوساعت ، درحال .

Un-geschält (ـُـَـَ ص) (21) قبوغی صویلمقسزین ، قبوغنی صویمدن ، قبوقلی .

Un-gescheut (ـُـَـَحا) قورقمدن ، بلافتور ، اوركمكسزین .

Un-geschick (ـُـَـَ ا لا) (38) بجریكسزلك ، امسزلك ‖ (ا م) بجریكسز ، امسز كمسه ، دقتسز آدم .

Un-geschickt (ـُـَـَ ص) (21) بجریكسز ، امسز ، الندن برشی ، بر ایش كلمز (الیله ویا بدنك هرقنغی برقسمیله ایش كوردكن وقوعه كلان بجریكسزلك حالی) مسكین ، دقتسز ‖ (ضرمثل) lässt grüßen! — اماده بجریكسز ، مبسكینسك ها ! فقط نقدر دقتسزلك ایدییورسك !

Un-geschlacht (ـُـَـَ ص) (21) [Ge-schlecht] سرت ، قبا ، اودون كبی ، تربیه‌سز ، شنلك كورمه‌مش ، یونتولمامش ، وحشی ، آلیق ، حیوان .

Un-geschliffen (ـُـَـَ ص) (21) (بچاق وامثالی حقنده) بیلنمامش ، كور ، كسكین دكل ‖ جلالی دكل ‖ (جواهر حقنده) ایشلانمامش ، یونتولمامش ‖ (مجا) قبا ، یونتولمامش ، نزاكتسز ازعانسز .

Un-geschmack نادراً مستعمل اولوب (ـُـَـَ ا م) (31) (صویك) كوتو ، فنا طعمی ، ناخوش طعم ، فنا ، تعفن بر لذت ‖ = Geschmacklosigkeit .

Un-geschmeidig (ـُـَـَ ص) (21) آز یموشاق ، سرت ، قاتی ، آزقوللانیلیشلی ، قبا ، اله كلز ، باتماز .

Un-geschmückt (ـُـَـَ ص) (21) تزیین ایدلمامش ، بزه‌نمامش ، دونادلمامش ، چیلاق .

Un-geschoren (ـُـَـَ ص) (21) قیرپلمامش ، (مقاصله) كسلمامش ‖ (ـُـَـَ) (مجا) ! lassen Sie mich— بكا صاتاشمایكز ، ایلیشمیك بكا ! بنی كندی حالمه براقیك !

Un-geschwänzt (ـُـَـَ ص) (21) (تا طبیعه) قویروقسز ، عدیم الذنب .

Un-gesellig (ـُـَـَ ص) (21) جمعیتی سومز ، انساندن قاچار ، جمعیتندن خوشلانماز ‖ جمعیتی ایو اولمیان كمسه .

Un-gesetzlich (ـُـَـَ ص) (21) قانون ونظامه مغایر ‖ (قانون ونظامدن خارج اوله‌رق اجرا آته مقتدر اولانلر طرفندن اولان) دائرهٔ قانونك خارجی ، نظامدن خارج .

Un-gesittet (ـُـَـَ ص) (21) اخلاقسز ، تربیه‌سز ‖ آداب واركانه وقوف اولمیان ، قبا ، یونتولمامش .

Un-gesotten (ـُـَـَ ص) (21) قاینامامش ، پیشمامش ، قاینادلمامش .

Un-gestalt (ـُـَ) ، كذلك et— (ـُـَـَ) ایكیسیده : (ص) (21) بچیمسز ، شكلسز ، قودوبت .

Un-gestärkt (ـُـَـَ ص) (21) تحكیم وترصین وتقویه ایدلمامش ‖ (چماشورحقنده) قوله‌لانمامش ، قولاسز .

Un-gesteift (ـُـَ ص) (21) صاپسز ، صاقسز .

Un-gestillt (ـُـَـَ ص) (21) تسكین ایدلمامش ، ساكن اولمیان ، دینمیان ، (حرارت ، صوسزلق حقنده) كسلمیان ، تسكین اولمیان ؛ (سودا ومحبت وامثالی حقنده) سونمز ، غیرمنطفی .

Un-gestört (ـُـَـَ ص) (21) راحتسز ایدلمكسزین ، آسوده ، آسوده حال ، آسایش اوزره ‖ علی الدوام ، بلافاصله .

Un-gestüm (ـُـَـَص) (21) [قدیم آلمانجه ungistuomi [nicht still آتشلی ، شدید ، سرت ، حدید ؛ خویسز ؛ شماتجی ، عارسز ، دوروب دیكلمز ‖ es Wetter— فورطنه‌لو هوا .

Un-gesund (ـُـَـَ ص) (21) (اشخاص حقنده) خسته ، نامزاج ، مریض ، خسته‌لقلی ‖ صحته مضر ، صحته غیر نافع (علی الخصوص) هوا ، (موقع واماكن حقنده) مضر صحت ، وخیم .

Un-getheert (ـُـَـَ ص) (21) قطرانسز ، قطرانلانمامش ‖ es Tau-werk— زفتسز خلاط .

Un-gewiß (ـُـَـَ ص) (21) شبه‌لی . مشكوك ، قطعی اولمیان ، غیرحقیق .

Un-grammatisch (ـُـُـُـ ص) (21) نحو وغرامرجه طوغری اولمیان ، قواعد نحویه‌یه مغایر .

Un-grisch (نادراً مستعمل اولوب ـُـُ) (21) = Ungarisch.

Un-gültig (ـُـُـُ ص) (21) دکری ، اهمیتی اولمیان ، وقتی اهمیتی کچمش ، قیمتسز ، پاره ایتمز اولان || غیرمقبول ، مجروح ، صایلماز || für — erklären فسخ وابطال ایتمه ، نقض وفسخ ایتمه ، صایلمامه .

Un-gunst (ـُـُ ا مؤ) (49) (sans pl.) عدم توجه ، کوزدن دوشمه ، رغبتسزلك ، اعتبارسزلق .

Un-haltbar (ـُـُ ص) (21) طیانماز ، چوروك ، طیانقلی اولمیان || طوتلماسی ، مدافعه‌سی ، الدن چیقارلماسی غیرقابل .

Un-heil (ـُـ ا لا) (38) (sans pl.) بلا ، فلاکت ، نحوست ، اوغورسزلق || — anrichten, stiften اوغورسزلق کتیرمك . فلاکته بادی اولمق ، باعث مصیبت وفلاکت اولمق .

Un-heilsam (ـُـُ ص) (21) آز ویا هیچ باعث فلاح وسلامت اولان || (صحت حقنده) ایو اولمز ویاایو اولمق امکانی پك آز ، دورلمز ، ایشی بتمش .

Un-heimlich (ـُـُـ ص) (21) آزامنیتجنش ، باعث اضطراب ، مشئوم ، منحوس ، مصیبتلو || مدهش ، مخوف ، قورقونج .

Un-höflich (ـُـُـ ص) (21) نزاکتسز ، ازعانسز ، ارکانسز تربیه‌سز ، ترس ، عکسی ، صورتسز .

Un-hold (ـُـُ ص) (21) مرحمتسز ، یوز ویرمز ، ایولك استمز ، دشمن ، ظالم ، غدار || Unhold (ا م) (36) یاخود (51) Unholdin (ا مؤ) (50) صورتسز ، قودوبت کمسه || خائن ، جادی ، خائنه ، جفاکار قادین : شیطان ، عفریت ، جادولوز .

Uniform ، **uniform** (ـُـ کذلك ـُـ) [لاتینجه] (ا مؤ) (49) خصوصیله (ع) اونیفورمه ، عسکرك کیدیکی یکسیاق ، بربیچم البسه || بعضاً عسکری البسه ، عسکرالبسه‌سی Uniform (Interims = ویاخود kleiner) in großer آلای البسه‌سی ، بیوك اونیفورمه‌سی (کوچوك ویایومیه‌لك البسه) ایله || (ص) یکطرز ، یکشکل ، متشابه .

Unikum (ـُـ الا) (58) [لاتینجه] بردفعه‌لق ، بردفعه بولنان شی : بردانه‌جك ، یکتا .

Universität (ـُـ z ـُ v -- ا مؤ) (49) [لاتینجه] بالجمله علوم وفنونی تحصیله مخصوص دوائر عالیه‌یی محتوی دارالفنون ، مدرسهٔ عالیه || بورایه دوام ایدنلره درس ویرن هیئت معلمینك مجموعی .

Universum (ـُ z ـُ v -- ا لا) (58) (sans pl.) دنیا ، جهان ، عالم ، کائنات .

Unke (ـُـُ ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه unc Schlange] (تا طبیعه) چینغراقلی یلان || = Ringel-natter .

Un-kennbar (21) = un-kenntlich .

Un-kenntlich (ـُـُـ ص) (21) طانلماز || (seine Hand-schrift, Stimme) — machen (ال) یازوسی ، سسی دکشدیرمك ، طانلماز برحاله قویمق ، کتیرمك || بلیرسز .

Un-kenntniß (ـُـُـ ا مؤ) (21) معلوماتسزلق ، بیلمامه ، طانیمامه || جهالت .

Un-klar (ـُـص) (21) آچیق وبراق وشفاف اولمیان ، پارلاق دکل ، قبالی ، بولانیق ، سیسلی || آکلاشلماز ، غیرواضح ، قاریشیق ، کواکلق ، قبالی ، عقل ایرمز .

Un-gewöhnlich (ـُـُـ ص) (21) (پك) عادی اولمیان ، فوق العاده : عادت اولمیان ، غیرمستعمل ، نادر .

Un-gewohnt (ـُ ـُ ـُ ص) (21) آلیشمامش ، یبانجی ، آلیشقین اولمیان || آلیشلمامش .

Un-geziefer (ـُـُـ ص) (21) [قدیم آلمانجه zëpar Opfer = thier] (کهله ، تخته قوروسی ، پیره کبی حیوانات) حشرات .

Un-geziemend (ـُـُـ ص) (21) یاقیشمز ، یاقیشق آلمز .

Un-gezogen (ـُـُـ ص) (21) ایو تربیه کورمامش ، ایدلمامش ، تربیه‌سز ، عارسز es Kind — تربیه‌سز چوجق || غیر نازکانه ، تربیه‌سزجه‌سنه ، کپازه ، ادبسزجه‌سنه ، رذیل ، ناموسسز .

Un-gezügelt (ـُ ـُ ـُ ص) (21) دیزکینسز ، کمسز || (مجا) باشی بوش .

Un-gezwungen (ـُ ـُ ـُ ص) (21) جبر ایدلمامش ، زورلنمیان ، سربست ، برشیئه مجبور ایدلمیان ، بلامجبوریت || etwas thun — برشیئی کندیلکندن مجبور اولمقسزین یاپمق || یاپمه اولمیان ، طبیعی || (وضعیت بدنیه حقنده) کنسدینی صیقمقسزین ، زورلامدن ، طبیعی .

Un-glaube (ـُـ ا م) (48) اینانمامزلق || ایمان ایتمامه ، ایمانسزلق ، غیرمؤمنلك .

Un-glaublich (ـُـُ ص) (21) شایان حیرت ، اینانلمسی کوچ ، غریب || Das ist — ممکن دکل ، اینانه‌میه‌جغم کامیور ، نه غریب ، بوکا اینانلماز .

Un-gleich (ـُـ ص) (21) غیر مساوی || غیر مشابه ، بربرینه بکزه‌میان مختلف ، بربرینه اویمایان ؛ غیرمتناسب || (ترکیبات نسبیه ایله برلکده) پك زیاده ، نهایت درجه : schöner — نسبت اولنمز درجه‌ده دها کوزل ، اوندن پك بالاتر (لطیف) .

Un-gleich„ ... (ـُ ... ـُـ) — armig (ص) قوللری بربرینه بکزه‌میان ، بری اوزون بری قیصه قوللی ، ویا آخر صورتله متخالف || — artig (ص) بشقه بشقه ، غیرمشابه ، مختلف || — mäßig (ص) غیرمساوی ، غیرمتناسب .

Un-glimpf (ـُـ ا م) (38) (sans pl.) صایغیسزلق ، خوریاتلق ، حقسزلق ، تحقیر ، ظلم وتعدی .

Un-glück (ـُـ ا م) (38) (جمعی نادراً مستعمل اولوب بونك مقامنه : Unglücks-fälle) فلاکت ، مصیبت ، آفت ، بلا || zum — عکسی اوله‌جق ، عکسی کبی || عکسیلك ، درد ، الم ، کدر ، طالعسزلك . بدبختلق : آتش وقورطنه وامثالی کبی آفاتك موجب اولدقلری حال .

Un-glücklich (ـُـُ ص) (21) فلاکتزده ، مصیبتدیده ، مسعود وبختیار اولمامش اولان بیچاره ، کون کورمامش .

Un-glücks„ ... (ـُ ... ـُـ) — bote (ا م) خبر فلاکت ، فلاکت مصیبت خبری ویرن ، مشئوم آغز || — fall (ا م) (وقعه) فلاکت || — vogel (ا م) بیچاره ، فلاکتزده || بشقه‌لرینه فلاکت ، مصیبت کتیرن کمسه .

Un-gnade (ـُـُ ا مؤ) (53) غضب ، نفرت ، عفو و مرحمت ایتمامه || sich Jemands — zuziehen برینك غضبنه اوغرامق ، برینك سوء توجه ونفرتنی قزانمق ، کوزندن دوشمك .

Un-kosten (ـ جمـ) (*inv.*) مصرف ‖ Jemanden in—stürzen برینی مصرفه صوقمق، برچوق پاره‌دن چیقارمق.

Un-kräftig (ـ ص) (24) قوتسز ‖ فائده‌سز، تأثیرسز، قوتسز .

Un-kraut (ـ ا لا) (25) [قدیم آلمانجه unchrût] (نبا) (کوتو، یبانی، فائده‌سز اوت) دلیجه اوتی ‖ (ضرب مثل) — vergeht nicht آجی باطلیجانی (نه) قراغی چالماز .

Un-kündbar (ـ ص) (24) (تجـا) دیون منتظمه، قونسولید؛ لازم‌الادا واجب التأدیه اولمیان .

Un-kunde (ـ ا مؤ) (53) معلوماتسزلق . برشیدن خبری اولمامه، الشیقامش اولمه ‖ بیلمایش .

Un-landbar (ـ ص) (24) (بحر) یناشیلماز (قره حقنده) .

Un-längst (ـ حا) براز اولیسی، دمیندن، شمدی، یقیناً .

Un-lenkbar (ـ ص) (24) صوق وادارەسی، قوللانلمسی کوچ ‖ اطاعتسز، عاصی، کندیسیله کچینلمسی مشکل، لاف آکلاماز، سوز دیکلماز، کم آلماز .

Un-lesbar (ـ ص) (24) اوقونماز، اوقونورکبی اولمیان ‖ قاریشیق، فنا یازلمش .

Un-leugbar (ـ ص) (24) غیر قابل انکار، میدانده .

Un-lieb (ـ ص) (24) ناخوش، صویمسز، صوغوق ‖ es ist mir — Dieses zu hören بونی ایشیتدیکمدن طولایی تأسف ایدرم، بن بونی ایشیتمك استه‌مام، خوشمه کیتماز .

Un-löblich (ـ و ـ ص) (24) مدح وثنایه لایق اولمیان .

Un-logisch (ـ gh ـ ص) (24) [ردم] منطقه مستند وموافق اولمیان، غیرصحیح .

Un-lösbar (ـ) un-löslich (ـ) ایکیسیده : (ص) (24) غیر قابل حل، اریمز ‖ چوزولمز، آچیلمز، سوکولمز .

Un-lust (ـ امؤ) آرزوسزلق، خوشنسزلق، قیرغینلق، جان صیقینتیسی ‖ برشیدن صوغومه، عدم رغبت وتمایل، نفرت، اوصانج .

Un-mannbar (ـ ص) (24) (هر ایکی جنس حقنده) بلوغه ایرمامش، هنوز صبی ‖ (قادین حقنده) هنوز ارککه غیرصالح، قوجه‌یه وارەماز، کوچوك .

Un-masse (ـ ا مؤ) (53) پك چوق، پك زیاده، فوق الحد، بریغین (اولان شی) .

Un-menge (ـ ا مؤ) (53) =Unmasse .

Un-mensch (ـ ص) (24) یورکسز، حسسز، مرحمتسز انسان، باربار .

Un-meßbar (ـ ص) (24) غیرقابل مساحه، اوچولمز، اوچولمسی ممکن دکل .

Un-mittelbar (ـ ص) (24) طوغریدن طوغری‌یه، بلا واسطه .

Un-möbli(e)rt (ـ ص) (24) دوشنمامش، دوشه‌لی دکل، دوشنمدن، دوشه‌مه‌سز .

Un-modern (ـ) ; un-modisch (ـ) ایکیسیده (ص) (24) یکی برشی دکل، موده‌سی کچمش، اسکی، بارد.

Un-möglich (ـ و ـ ص) (24) غیرقابل، ممکن اولمیان ‖ ich kann es — thun بن اونی ممکن دکل یاپه‌مام، ممکن دکل بن بونی اجرا ایده‌مام، بو نم الدن قابل دکل کلمز .

Un-moralisch (ـ ص) (24) اخلاق وآدابه مغایر، مغایر ادب وتربیه ؛ فاسد، فاسق .

Un-mündig (ـ ص) (24) هنوز رشدینی اثبات ایتمامش، فاعل مختار اولمیان، صبی، غیر بالغ ‖ هنوزلقردی ایتمیان، سویلمیان چوجق .

Un-musikalisch (ـ ص) (24) قواعد موسیقیه‌یه مخالف ‖ (اشخاص حقنده) —sein موسیقی‌یه واقف وآشنا اولمیان .

Un-nach-ahmbar (ـ ص) (24) تقلیدی غیرممکن، عینی یاپمق مشکل .

Un-nahbar (ـ ص) (24) کندوسنه یناشلمسی غیرممکن.

Un-natur (ـ ا مؤ) (49) بوزوقلق، فساد حالی، شناعت .

Un-natürlich (ـ ص) (24) طبیعته مخالف، غیر طبیعی ‖ عجیب، خارج ازطبیعت، اجیش بوجوش ‖ غیرطبیعی، جعلی صنعی، یاپمه ‖ تحف یبانجی، خوش .

Un-nennbar (ـ ص) (24) ذکر اولنماز، اسمی سویلنمز.

Un-nötig (ـ و ـ ص) (24) فائده‌سز ؛ فضله، بیهوده، بوش یره، لزومسز، فضله .

Un-nütz (ـ ص) (24) هیچ برشیئه یارامیان، صاچمه، عبث ‖ es Zeug— صاچمه، لزومسز، برشیئه یارامازشی ‖ sich— machen عظمت طاسلامق .

Un-ordentlich (ـ ص) (24) (اشخاص حقنده) دوکونتی‌ی‌سون، سونپه، انتظامسز، داغنیق ‖ (اشیا حقنده) غیرمنتظم، قارمه قاریشیق ‖ (یشایش حقنده) غیرمنتظم یاشامه .

Un-ordnung (ـ امؤ) (49) قاریشیقلق، طاغینیقلق، انتظامسزلق، غیرمنتظم ومرتب اولیش ‖ in— bringen قارمه قاریشیق ایتمك، طاغیتمق، آلت اوست ایتمك، بر برینه‌قاتمق، انتظام وترتیبی بوزمق؛ صارصمق، رخنه‌دار ایتمك .

Un-paar (ـ ص) (24) (عدد حقنده) (چفت اولمیان) تك، ایکی ایله غیرقابل تقسیم ‖ کذلك un-paarig (ـ) چفت، اش اولمیان ‖ بر برینه اویمیان، تك مثلا (الدیون حقنده) بر برینك تکی اولمیان .

Un-partei-isch ، un-parteilich ایکیسیده (ـ) (ص) (24) بیطرفانه، طرفیندن هیچ برینی (آیروجه) التزام ایتمکسزین ‖ اسم اولەرق : (ر) Un-partei-ische = Schieds = richter .

Un-paß (ـ حال وصفت مقامنده) =un-päßlich .

Un-passend (ـ ص) (24) ایو انتخاب اولنمامش، (برکله حقنده) اویمایان مناسبت، یاقیشیق آلمیان، یاکلش استعمال اولنان ‖ مناسبتسز، مناسبت آلمز، وقتسز، کبارجه اولمیان، ناخوش، یاقیشماز .

Un-passi(e)rbar (ـ ص) (24) کچلمز، آشلماز، غیرقابل مرور، یول ؛ کچید ویرماز .

Un-päßlich (ـ ص) (24) راحتسز، نامزاج ؛ دردلی، خسته‌لقلی، مریض .

Un-praktisch (ـُـُـ ـ) ㉑ قوللانيلشلى اوليان، اجرا سنده سهولت اوليان، عملى دكل ‖ اجراسى غير قابل .

Un-rasi(e)rt (ـُـُـ ـ) ㉑ تراش اولمامش (صاچى صقالى كسدرمامش، تراش ايتمامش) تراشسز، صقاللى .

Un-rath (ـُـ ا م) ㊳ (*sans pl.*) دوكونتى قيرينتى شى، چورچوب، سوپروتى، پيسلك، آياق يولى سوپروتيسى، انسان ترسى ‖ (مجا) wittern : ياخود merken — برشيده فنالق، عكسيلك، جنايتلك اولديغنى حس ايتمك .

Un-rationnell (ـُـ (ـ) ts: ـُـ ـ) ㉑ [لاتينجه] عقله غير موافق، مغاير عقل ‖ عبث، ديبسز .

Un-recht (ـُـُـ ـ) ㉑ طوغرى، مناسب، حقلى اوليان، حقسز، مناسبتسز، عكسى، ترس، مغاير عدالت ‖ komme ich jetzt —? وقتسزمى كلدم؟ (das Packe't) ist in —e Hände gekommen پاكت ياكلش كيتمش، صاحبنك يدينه واصل اولمامش ‖ Das ist der Unrechte بو آراديغم بو (آدم) دكل ‖ es ist mir etwas in die —e Kehle gekommen بوغازيمه، كاكزيمه برشى قاچدى (برشى بر ايكن) ‖ Das ist —e Seite بونكدى يوراسى دكل ‖ hier am — ten Orte وقتسز zur —en Zeit ‖ برقماشك ترس طرفى (eines Stoffes) ‖ (ا لا) ㊳ (*sans pl.*) حقسزلق، مغاير حقانيت وعدالت اولان شى، ضرر ‖ (ضرب مثل) besser Unrecht leiden, als Unrecht thun حقسزلق ياپمقدن ايسه حقسزلغه اوغرامق اولادر. آلداتمقدن آلداتمقدن اولادر ‖ — haben حقسز اولمق، Jemandem — geben برينه حقسزلق اسناد ايتمك، برنى حقسز چيقارمق .

Un-redlich (ـُـُـ ـ) ㉑ = un-ehrlich .

Un-regel-mäßig (ـُـ ـُـ ـ ـ) ㉑ غير منتظم، منتظماً دوام وجريان ايتميان ووقوع اوليان، وقتى زمانى بلورسز، غير منتظم، رقاعده يه مستند اوليان، غير قياسى .

Un-reif (ـُـ ـ) ㉑ هنوز اولمامش، كاله ايرمامش، چيك، خام، پيشمامش، كودكو وتجربه سز ‖ (اشخاص حقنده) هنوز كنج، بالغ، بالغه اوليان چوجق .

Un-reife (ـُـُـ ا مؤ) ㊺ (*sans pl.*) Un-reifheit (ـُـُـ ا مؤ) ㊾ „un-reif“ خاملق، يشيلك، هنوز اولمامه، كاله ايرمامشلك، چيكلك، اولغون اولمايش ‖ بلوغه ايرمايش، چوجقلق .

Un-rein (ـُـ ـ) ㉑ پيس، مردار، كيرلى (كذا مجازى اوله رق : — (sittlich) ‖ خالص وصافى اوليان ‖ (مايعات حقنده) بولانيق، طورطولى، قاريشيق ‖ غير صحيح ‖ مسوده حالنده، تبييض وتصحيح اولنمامش يازى .

Un-rettbar (ـُـُـ ـ) ㉑ غير قابل تخليص، خلاص ممكن اوليان، قورتارلمسى مشكل .

Un-richtig (ـُـُـ ـ) ㉑ طوغرى اوليان، غير صحيح، غير موثوق، ياكلش، خطالى .

Un-ruhe (ـُـُـ ا مؤ) ㊻ حركت، يرنده طورامامه، قيقيرداقلق، راحت طورمامه ‖ اضطراب، خلجان، تلاش، تاصه، قايغى، صيقينتى، جان صيقيسى ‖ يرنده طورمماز كمسه (صنع) ساعتك حركتى، اشلمسى تنظيم ايدن رقاص تكرلكى، چرخى ‖ قاريشيقلق، شورش .

Un-ruhig (ـُـُـ ـ) مضطرب، راحتسز، موجب انديشه، يرنده طورمماز، جيوه كبى اويناق ‖ متحرك، كوپورمش، قيزمش ‖ خلجان، وتلاش ايچنده ‖ كورولتى ايتمك استيان، قاريشيقلق چيقارتان، ولوله جى ‖ (بحر) طالغه لى، صاللانتيلى .

Un-rühmlich (ـُـُـ ـ) ㉑ شايان مدح وستايش اوليان، شانسز .

Uns (ـ ضمير شخص) (مفعول اليه ومفعول به آلوب ich ضميرينك جمعيدر) [قديم آلمانجه uns] بز ‖ ضمير متعلقك مفعول اليهى اوله رق : بزه ‖ ein Freund von — احبابمزدن دوستلرمزدن برى ‖ er gehört zu — اوبزدندر، بزه عائددر ‖ grüßen Sie ihn von — اوكا بزدن سلام سويليك ! بزدن سلام كوتورك، اوكا بزم سلام ايدرز .

Un-saftig (ـُـ z ـ ـ) ㉑ آز صولى، خاصه سى آز، صوسز، قورى، خاصه سز .

Un - säglich (ـُـ z ـ) un-sagbar (ـُـ z ـ) ايكيسيده : (ص) ㉑ سويلنمماز، غير قابل تعريف، توصيفى مشكل .

Un-sanft (ـ z ـ ـ) ㉑ حليم وملايم اوليان، سرت، آتش مشرب، چقته لى .

Un-sauber (ـُـ z ـ ـ) ㉑ = un-rein .

Un-säuberlich (ـُـُـ z ـ ـ) ㉑ پيس، مردار .

Un-schadhaft (ـُـُـ ـ) ㉑ ضررسز، يرينه برشى اولماز، بوزوق دكل .

Un-schädlich (ـُـُـ ـ) ㉑ ضررسز، مضر اوليان، زيانى طوقونماز، كندى حالنده، مضرتسز، زواللى .

Un-schätzbar (ـُـُـ ـ) ㉑ قيمت تقدير اولنماز، اهميت ويرلمز ‖ بهاسز، دكرى تخمين ايديلمز .

Un - scheinbar (ـُـُـ ـ) ㉑ آز كورونور، آز كوزه چارپار، اهميتسز ‖ (رنك حقنده) يك آلاجه وكوزه چارپار اوليان، طونوق (مجا) قراكلق، مظلم .

Un-schicklich (ـُـُـ ـ) ㉑ = un-anständig ‖ مناسبتسز، اويغونسز .

Un-schiffbar (ـُـُـ ـ) ㉑ (بحر) كمى ايله اوزرنده، درونده سياحت غير قابل، كچلمز .

Un-schlitt (ـُـ ا م) ㊳ (*sans pl.*) [قديم آلمانجه unsli(h)t] ايچ ياغى، طون ياغى (= Talg) .

Un-schlüssig (ـُـُـ ـ) ㉑ قرارسز، برشيئه بردرلو قرار ويره ميان، كسوب آتەميان، برشويله بربويله يايان، سويليان شاشيرمش، متردد .

Un-schmackhaft (ـُـُـ ـ) ㉑ طاتسز، لذتسز، طعمى آز ويا هيچ يوق ‖ طاتسز طوزسز . صوغوق .

Un-schön (ـُـ ـ) ㉑ ناخوش، لطيف وظريف اوليان، كوزل وكبار اوليان، ايو دكل .

Un-schuld (ـُـ ا مؤ) ㊾ معصوميت، جرم وقباحتسزلك، بيكناهلق، صوچسزلق، برائت، صافدل وپاكدل ‖ كبارلق ‖ طاهرلك ‖ (تشخيص ايتديريلەرك) معصوم، كبار، طاهر، پاكدل بيكناه كمسه .

Un-schuldig (ـُـُـ ـ) ㉑ معصوم، بيكناه، قباحتسز، صوچسز، جرم وجنايت وجنحه صاحبى اوليان، برئ الذمه ‖ غير مضر، قباحت وكناهى موجب عفت وعصمت وپاكدامنلكى بوزلمامش، بيخبر وبونلرى ايشلماز اولان ‖ بيچاره، زواللى، معصوم، بيكناه، غريب .

Unter (⏑ – مضاف اليه ومفعول به ايله برلكده كاور حرجر) (بروجه آتی : m— || وياخود m'— وجهله تركيب ايدر = dem— . n— وياخود : n'— = den— ، s— وياخود s'— = das—) دها يوكسك وعالی برشيئه نسبتله آشاغی بردرجه‌يی كوسترر، مفعول اليه ايله : ? wo ومفعول به ايله كلدكده ? wohin سؤالنه جواب ويرر (über كلمه‌سنك مقابليدر) آلتندن مثلا : der Hand— ال التندن ، كيزليجه ، خفيا || ? was verstehst Du —(diesem Ausdrucke) بوتعبيردن ، بوندن نه آكلايورسك ، بوندن مقصدك ندر ? بونكله نه ديمك استيورسك ? || etwas—den Händen haben برشی النك آلتنده اولمق || —freiem Himmel آچيقده ، قيرده ، صحراده (اوزری قپالی اوليان برمحلده) || —dem Wasser schwimmen كيمه‌لين آچيق هواده || صويك ايچندن، آلتندن يوزمك || (جغر) —dem dreißigsten Breitengrade اوتوزنجی عرض درجه‌سنده || —dieser Bedingung بوشرط تحتنده ، بوشرط ايله || —diesen Umständen بويله ، بوكبی احوالده ، زمانلرده ، بويله شيلرله || ich kann es Ihnen nicht — 50 (Mark) geben بونی سزه اللی مارقدن آشاغی ويره‌مم || —die Soldaten kommen عسكره قاريشمق (عسكر آره‌سنه كيرمك) عسكر اولمق ||(⏑ ⏑ ⏑) وجهله يازيلوب فعل ايله برلشدكده دائما (sép.) و .a (21) مودلنه كوره تصريف اولنوب بالعكس صدا اساس كلمه اوزرنده واقع اولدقده دائما (insép.) و .ú (21) مودلنه كوره تصريف اولنور .

Unter-arm (⏑ ⏑ ا م) (38) (تشر) (قولك آشاغی قسمی ، بيلك ايله ديرسك آره‌سی) اكثريا : بيلك .

Unter-ärmel (⏑ ⏑ ام) .a (40) البسه‌نك يكی، قولنك آشاغی قسمی .

Unter-arzt (⏑ ⏑ ا مؤ) (51) طبيب معاونی، رتبه‌سی كوچوك دوقتور .

Unter-bau (⏑ ا م) (38) (صنع) (معما) برابنيه‌نك قسم تحتانيسی، تمل ديوارلری .

Unter-bauen (⏑ ⏑ فع متع) .a (21) (sép.) (صنع) آشاغی يه ، آشاغيدن انشا ايتمك || (معما) (⏑ ⏑ فع متع) (insép.) (برابنيه‌يی) آلتندن اكركی‌يه آله‌رق آلتنی ياپمق ، تملی تعمير ايتمك : (برابنيه‌يه ، بريره) دستك پاينده اورمق .

Unter-beamte(r) (⏑ ⏑ ⏑ ⏑ ا م) (21) كوچوك رتبه‌لی مأمور .

Unter-befehlshaber (⏑ ⏑ ⏑ ⏑ ا م) .a (40) قوماندان وكيلی ، ايكنجی قوماندان .

Unter-beinkleid (⏑ ⏑ ⏑ ا لا) (26) اچ طونی .

Unter-bilanz (⏑ ⏑ ⏑ ا مؤ) (40) (تجا) آچيق .

Unter-binden (⏑ ⏑ فع متع) .a (30) (sép.) آلتندن باغلامق ، ربط ايتمك ، آشاغی‌يه صارمق ، آلت طرفندن طوتديرمق || (⏑ ⏑ ⏑ فع متع) (insép.) (جرا) (انسجهٔ عضويه وحجره‌لری درونده بسليجی اولان صويك ، اوزون دوران ايجنسنه مانع اوله‌جق صورتده) باغلامق، صارمق ، بوغمق .

Unter-bleiben (⏑ ⏑ ⏑ فع متع) .v (30) (insép.) وقوعبولمامق ، يكيدن حصوليبولمامق، كسلمك ، بيتمك ، منقطع اولمق، ختام بولمق || ich hoffe, Das wird in Zukunft— اميد ايدرمكه بو بردها واقع اولماز ، ياپلماز .

Un-selig (⏑ – ح ص) (21) مشئوم، منحوس، سوكی‌فنا ، اوغورسز ، مصيبت .

Unser (⏑ ضم شخص) (wir ضميرينك مضاف اليهی) (بزدن) بزه مثلا : erbarme Dich— بزه مرحمت (رحمت) ايت ، آجی || (vier) — waren (es : ياخود) wir بزدرت كشی ايدك ، Einer— بز، بزلر بزم كبی آدملر || (صفت وضمير ملكی) unser (م) ، uns(e)re (مؤ) (21) unser بزم .

Unsert-halben (⏑ ⏑ ⏑)، wegen (⏑ ⏑ ⏑) ، willen (⏑ ⏑ ⏑) (ضمير شخصی ايله برلكده ضمير ملكی) بزم ايچون ، بزم يوزيمزدن ، بزم سببزه .

Un-sicher (⏑ ح ص) (21) امين اوليان، شبهه‌لی، قوی اوليان || es Gedächtniß — قوتلی اوليان، چابوق اونودان ذهن || قورقولی، امين دكل ، تهلكه‌لی .

Un-sichtbar (– ⏑ ح ص) (21) غيرمرئی ، كورونمز ، فرق اولنمز .

Un-sinn (⏑ ح ام) (38) صاچمه، مناسبتسزلك، بدلالق، دليلك ، مناسبتسز شی || Das ist— بوشی صاچمه ، بونك اصلی يوق، بويله شی اولماز || دليلك ، جنت .

Un-sitte (⏑ ح ا م) (55) فنا عادت ، اخلاقسزلق .

Un-sittlich (⏑ ح ص) (21) آداب واخلاقه مغاير ، مغاير ادب وتربيه .

Un-sorgsam (– ⏑ ح ص) (21) = sorg-los || = sorgen-frei غمسز ، طاسه‌سز ، قايغيسز .

Unsrer-seits (⏑ ⏑ ح حا) بزدن، بزم طرفدن، بزم طرفمزدن.

Un-stät (⏑ ص) (21) غيرثابت؛ يرنده طورماز، متحرك، اويناق ، راحتسز، سرسری ، يرسز يوردسز || صيق وصاغلام اوليان || فاصله‌لی، دوامسز، متماديا علی الدوام اوليان .

Un-statthaft (⏑ ⏑ ص) (21) مساعده اولنماز، قبول ايدلمز ، ممنوع || كفايتسز ، اولماز ، غير مقبول ، مناسبتسز ، ياقيشيق آلماز ، نا بجا .

Un-sterblich (⏑ ⏑ ص) (21) دائم وباقی، لم يزل .

Un-stern (⏑ ا م) (38) فلاكت (مصيبت) .

Un-stet (ig) (⏑) (⏑) (مرا. un-stät) .

Un-stillbar (– ⏑ ص) (21) " stillen „ طورماز ، ديكيلمز ، غيرقابل تسكين ، طورماز ديكلانماز .

Un-streitig (⏑ ⏑ ص) (21) قابل اعتراض اوليان ، قيد واعتراضدن وارسته .

Un-studi(e)rt (⏑ – ص) (21) تحصيل ايتمامش ، اوقومامش ، چالشمامش || طوغريدن طوغری‌يه ، بلا تفكر ، ارتجالا ، غيرصنعی ، طبيعی ، اويديرمه ومصنوع دكل .

Un-summe (⏑ ح ا مؤ) (53) مبلغ عظيم .

Un-tauglich (⏑ ⏑ ص) (21) (برشيئه ، ايشه) يارامازه ، كلز ، قابليتلی اوليان، الوبرميان || كوتو. هيچ برشيئه يارا ماز .

Unten (⏑ حا) [قديم آلمانجه undenân] (oben كلمه‌سنك مقابلی) آشاغيده || nach— آشاغی‌يه ، آشاغی طرفه طوغری || von oben bis— يوقاريدن آشاغی || von—auf (آشاغيدن يوقاری‌يه) آشاغيدن بدأ ايله || siehe— آشاغی‌يه نظر ، مراجعت اولنه ، آتيده بيان اولنور ، بروجه آتی ... || weiter— دها آشاغيده || im Lande— آشاغيده اووه‌ده im Gebirge) تركيبنك مقابلی) || er hat von—auf gedient اوهررتبه‌يی آله‌رق يتيشدی ، چكردكدن يتيشدی .

Unter-geben (ــــ فع متع) I. (20) (*sép.*) آلتنه قويمق اوزره ويرمك ، تحتنه وضع ايتمك || (ــــ فع متع) (*insép.*) Jemandem etwas— برشيئی برينك تحت اداره، نظارت وقومانداسنه توديع ايتمك، امر وقوماندا‌سی آلتنه قويمق، اداره‌سی عهده‌سنه ويرمك || — اسم مفعول ، صفت واسم اوله‌رق: Unter-gebene(r) (اسم) (21) مادون، معيتده بولنان، كوچوك رتبه‌لی مأمور (Vor-gesetzter كلمه‌سنك مقابلی) .

Unter-gehen (ــــ فعلا—) d. (20) (*sép.*) طالمق وغائب اولمق، باتمق || (اجرام حقنده) باتمق ، غروب ايتمك . افقك آلتنه كيتمك || (بحر) باطمق ، (صويك ديبنه ، دكزك ايچنه) قاينامق || حركت ارضده باتمق ، يرك ديبنه كيتمك || (بورجه) باتمق || غائب اولمق ، بيتمك ، محو اولمق ، صفری توكتمك ، خانمانی ، اوجاغی سونمك || برشيئك آلتنه كيرمك ، صيغمق ، قويمق ، der Heuwagen ging nicht unter اوت آرابه‌سی (طاملك آلتنه) صيغمدی ، كيرمدی || (ا لا) b. (40) (*sans pl.*) = Unter-gang .

Unter-gehölz (ــــ ا لا) (38) = Unter-holz .

Unter-geordnet (ــــ ص) (24) ، unter-ordnen) مصدرينك اسم مفعولی) || معيت ، تابع || ايكنجی درجه‌ده ، ايكنجی برتبه‌ده بولنان : ايكنجی || (اشخاص حقنده) مادون .

Unter-geschoben (ــــ ص) (21) ساخته، صورولمش.

Unter-geschoß (ــــ ا لا) (33) (معما) زمين قاتی ، آلت قات .

Unter-gestell (ــــ ا لا) (38) (صنع) بر اسكله‌نك قسم تحتانيسی، بركردونك آلت باصامغی .

Unter-gewand (ــــ ا لا) (25) ايچ چماشوری .

Unter-gewehr (ــــ ا لا) (36) (ع) اسلحهٔ جارحه .

Unter-gewicht (ــــ ا لا) (38) (تجا) نقصان كلان آغرلق، برشيئك ثقلت مطلوبه‌دن اولان اكسيكلكی .

Unter-glied (ــــ ا لا) (27) قسم تحتانی، عضو مؤخر ، سفلی .

Unter-graben (ــــ فع متع) r. (20) (*sép.*) كوركله اورتمك || (زرا) Dung— كوبره صاقلامق، سائر شيلرك آلتنه دوشه‌مك || (ــــ فع متع) (*insép.*) آلتنك قازلمسيله اوزرنی ييقمغه حاضرلمق، يوتك ايچون آلتنه لغم قازمق، آلتنی اويمق || آلتنی اويمق، علی الخصوص (صو حقنده) يمك || (مجا) (ايچنی) ييوب بتورمك ، خراب ايتمك .

Unter-haben (ــــ فع متع) b. (19) (*sép.*) (عمو) ein Kleiderstück— ديكر بر البيسه‌نك آلتنه كيش اولمق ، ايچنده ديكر برشی بولنمق ، ايچنه كيمك || الی آلتنده اولمق || كندی آلتنده بولندرمق || Jemand— برينی آلت ايتمك .

Unter-halb (ــــ مضاف اليه آلور حرف جر) (ober-halb تركيبنك مقابلی) آشاغيسنده ، آشاغيسنده ، اوته‌سنده (Brücke) der— كوپرينك آلت باشنده آقينتی مقابلنده ، روزكار جهتنده .

Unter-halt (ــــ ا م) (38) (*sans pl.*) بسلمه ، انفاق واعاشه || نفقه ، مصارف بيتيه || seinen —haben اكمكی اولمق ، بولنمق ، يه‌جكی اولمق .

Unter-brechen (ــــ فع متع) و —sich (فع معطا) b. (20) (*insép.*) منقطع اولمق ، كسلمك || بروقت ايچون تعطيل ايتمك ، منقطع اولمق ، تعليق ايتمك ، ايدلمك || بوزمق، كسمك ، كيرو براقمق، تعجيز ايتمك .

Unter-breiten (ــــ فع متع) b. (21) (*sép.*) etwas— برشيئی اشاغيدن ياعمق || آلتنه سرمك ، ياعمق || (ــــ فع متع) عرض وتقديم ايتمك ، ويرمك ، انها ايتمك || einem Gegenstande اساس، سبب اوله‌رق كوسترمك، طوتمق || etwas— برشيئه برشيئی اساس اتخاذ ايتمك .

Unter-bringen (ــــ فع متع) a. (22) (*sép.*) تحت تأمينه ، امنيته آلمق، امين ومستور برمحله قويمق، قوندرمق || Jemand— برينی اسكان ايتمك ، برای اقامت بر يره اوتل وامثالنه ايندرمك || يرينه بر يره ، مأموريت، محل بولمق برينی بريره‌مأموريته يرلشديرمك .

Unter-chlorig (ــــ ص) (21) (كيم) —e Säure حامض تحت قلوری .

Unter-deck (ــــ ا لا) (38) (بحر) برنجی (كوپری) كوكرته .

Unter-decke (ــــ ا مؤ) (53) آلت طرفه كله‌جك ، اورتيله‌جك قپاق ، اورتو .

Unter-deß (ــــ) Unter-dessen (ــــ ايكيسيده — وحر عا) (21) = in-deß و in-dessen .

Unter-drücken (ــــ فع متع) a. (21) (*sép.*) اشاغی‌يه باصمق، اشاغی‌طرفه طوغری‌ايتمك || (ــــ فع متع) (*insép.*) برشيئی باصديرمق ، ياتيشديرمق ، اوورت باص ايتمك ، تسكين وتنكيل ايتمك (حسابات حقنده) كيزلمك ، بللی ايتمامك || بوكالتمق، ازمك || غلبه ايتمك ، تحت ضبطنده طوتمق .

Unter-einander (ــــ حا) اونلرك كندی آره‌لرنده، (بزم آره‌مزده) مابينلرنده ، كندی كنديلرينه ، بالمقابله || durch-einander || mengen— بربرينه قاتمق، قاريشديرمق || Alles— werfen هپسی‌جمله‌سنی بربرينه‌قاتمق، قارمه‌قاريش، آلت اوست ايتمك || (ــــ) بربرينك آلتنده، بربرينك تحتنده.

Unter-fahren (ــــ فع متع وفع لا—) r. (20) (*sép.*) den Wagen— آرابه‌يی، آرابه‌سنی اورتولی محله چكمك، etwas— (*insép.*) (ــــ فع متع) || آرابه‌لغه قويمق برشيئك آلتندن كچمك ، (واپور ، آرابه وامثاليله) || (معدن قويولرنده) die Erze— معدن فليز ، طمارلرينك آلتنه دكين لغم ، يول آچمق ، كيرمك .

Unter-faktor (ــــ ا م) (13) (مطبعه‌ده) مرتب ثانی ، مرتب معاونی .

Unter-fangen (ــــ فع معطا) v. (20) (*insép.*) sich einer Sache— (مضاف اليه آلور) برشيئه تشبث (ايتمكه جسارت) ايتمك ، قالقيشمق .

Unter-fassen (ــــ فع متع) و —sich (فع معطا) c. (21) (*sép.*) (حرا) fassen . Jemand, etwas— برينی، برشيئی آلتندن طوتمق ، دوشمسنی منع ايتمك ، آلتندن قاورامق ، Jemand— برينی قولنك آلتندن قاورامق، طوتمق، دوشمامسی ايچون قولنه كيرمك .

Unter-gang (ــــ ا م) (36) = Niedergang || سقوط ؛ زوال ، انحطاط ، انقراض، محو اولمه .

Unter-lage (⏑–⏑ ا مؤ) (45) برشیئك آلتنه قونیلان، اوزادیلانشی، آلتلق‖ اساس، تمل(کذلك ایکیسیده :مجازی)، الك آلت طبقه ‖ جوجق یتاقلرنده یتاق‌اوزرینه قونیلان اوفق مندر ‖ آلتنه کلان آستار .

Unter-laß (–⏑ ام) (28) آنجق بروجه‌آتی‌مستعملدر : ohne— بلا انقطاع ، بلا فاصله ، طوروب دیکلنمکسزین .

Unter-lassen (⏑–⏑ فع متع) p. (30) (insép.) اهمال ایدرك برشیئی ترك ایتمك ، اونوتمق ، یاپمامق ، واز کچمك ‖ کندینی طوتمق .

Unter-last (–⏑ ا مؤ) (41) (بحر) صابوره .

Unter-lauf (–⏑⏑ ا م) (31) (eines Flusses)— برصویك یتاغنه یقین‌اولان جریانی ، جریان تحتانیسی‖ (بحر) برنجی کوکرته .

Unter-laufen (⏑–⏑⏑ فع لا—) p. (30) (sép.) برسیره ، اوزری اورتولی برمحله قوشمق، مصون وقپالی بریره التجا ودخالت ایتمك ، کندینی آتمق ، آلتنه کیرمك ‖ mit— برابر اولمق ، آره‌یه کیرمك ، آره‌لرینه قاتیشمق ‖ (فع متع) اوفق آرابه ایله آلتنه طاشیمق ‖ (⏑–⏑ فع متع) (insép.) Jemand— برینك التندن قوشوب کچمك ‖ (فع لا—) (سطح فوقانیسنده وعلی الخصوص دری حقنده) آلتنده کورونمك ، (علم امراض) اوعیهٔ مخصوصه‌سندن چیقوب یایلمق ‖ (sein) mit Blut قان اوطورمق ، بره‌لنمك .

Unter-legen (⏑–⏑ ونادراً ⏑–⏑ فع متع) a. (21) (sép.) ونادراً (insép.) آلتنه، آلت‌طرفنه قویمق، دوشه‌مك‖ (einem Huhne) Eier zum Brüten— برطاوغك آلتنه یمورطه قویمق، قلوجقه‌یه یاتیرمق، قلوچه‌یه ایتمك‖ Pferde— آرابه استاسیونلرنده قوشوم ایچون‌حیوان حاضر بولندیرمق ، طوتمق ‖ (⏑–⏑ فع متع) (insép.) برشیئك آلتنه برشی قویمق ، آنکله تجهیز ایتمك ‖ (⏑–⏑) unter-liegen (مصدرندن اسم مفعول) .

Unter-lehrer (⏑–⏑ ا م) a. (40) خواجه معاونی .

Unter-leib (–⏑⏑ ا م) (37) (sans pl.) قارین ، خصوصیله قارنك آشاغی قاصیق طرفی ، بطن اسفل

Unter-liegen (⏑–⏑⏑ فع لا—) I. (30) (insép.) مغلوب ، آلت اولمق ، مقاومت ایده‌مامك ، ازلمك ‖ Das unter-liegt keinem Zweifel آرتق بوکا هیچ‌شبهه لازم‌دکل، آرتق بوکا هیچ برشبهه ایسته‌مز ، بوکا آرتق شبهه لازم دکل ‖ (⏑–⏑⏑ فع لا+) (sép.) آلتنده بولنمق اساسی ، تملی تشکیل ایتمك .

Unter-lieutenant (⏑(⏑)–⏑ ا م ، صورت تلفظی : lëü'-t°nanët° (آوستریا ایله اسوچره‌ده وآلمانیا بحریه‌سنده یالکز : Seconde-Lieutenant مقامنده مستعملدر) ملازم ثانی .

Unter-lippe (⏑–⏑ ا مؤ) (53) آلت دوداق‖ dicke— صارقیق دوداق .

Unterm ویاخود unter'm (⏑–) (عمو) = unter dem .

Unter-malen (⏑–⏑⏑ فع متع) a. (21) (sép.) feinen Namen)— آلتنه اسمنی قویمق، امضاسنی آتمق ‖ die Leinwand— (رساملق) (inssp.) (⏑–⏑ فع متع)

Unter-halten (⏑–⏑⏑ فع متع) p. (30) (sép.) آلتندن طوتمق ، آلت طرفنه طوتمق ‖ (⏑–⏑ فع متع) و (فع معطا) (insép.) اتفاق واعاشه ایتمك ، بسلمك ‖ sich— قوللانمق ، اداره ایتمك ، محافظه ایتمك ‖ بریله قونوشمق، برینی صورت‌نازکانه ، ملتفتانه ولطیفه‌ده اشغال ایتمك ، اکلندیرمك‖ sich mit Jemandem— بریله قونوشمق .

Unter-handeln (⏑–⏑ فع لا+) (فع متع) a. (21) (insép.) مذاکره ایتمك (den Frieden ویاخود: über den Frieden— مصالحه‌ایچون، عقدمصالحه ایچون‌مذاکره ایتمك) ویاخود: mit Jemandem wegen einer Sache über etwas— بریله برشیئه دائر کوروشمك ، قونوشمق ، مذاکره ایتمك ، ایلچی ایله مذاکره ایتمك ، ایلچیلشمك .

Unter-handlung (⏑–⏑ ا مؤ) (49) مذاکره ‖ sich in—en einlassen, in—treten مذاکراته ، مذاکره‌یه کیریشمك باشلامق .

Unter-hauen (فع متع) (مرا . hauen) (⏑–⏑) q. (20) (sép.) (بالطه ایله) اوره‌رق برشیئك آلتنه برشی صوقمق ، اوره‌اوره‌یرلشدیرمك ‖ (⏑–⏑) (insép.) (معدن قویولرنده) معدنی آلتندن قالدیرمق، آلمق .

Unter-hefe (⏑–⏑ امؤ) (45) (صنع) = Boden-hefe .

Unter-hemd (–⏑ ا لا) a. (42) اچ کوملکی .

Unter-holz (–⏑⏑ ا لا) (25) کسلمش قالین آغاج ، کسیلان آغاجلکوده طرفی ‖ (معما) انشا آتده کملك، طیانلق ایچون قوللانیلان آغاج دیرك .

Unter-hose (⏑–⏑ ا م) (45) اچ طونی .

Unter-irdisch (⏑–⏑⏑ صـ) (24) تحت الارض ، تحت زمینده اولان .

Unter-jacke (⏑–⏑ ا مؤ) (53) اچ کوملکی‖ نیمتن .

Unter-jochen (⏑–⏑⏑ فع متع) a. (21) (insép.) تحت تابعیت وضبطنه آلمق؛ بویوندروق آلتنه آلمق .

Unter-kiefer (⏑–⏑ ا م) a. (40) (تشر) آلت چکه، فك سفلی .

Unter-kinn (–⏑ ا لا) (38) (بعضاً : Doppel-kinn مقامنده) چکه‌نك آلتنده تشکل ایدن کردان .

Unter-klasse (⏑–⏑ ا مؤ) (53) آشاغی صنف ‖ (درس کتابلری حقنده) ابتدائی درسلری (ایچون یازلمش کتابلر) .

Unter-kommen (⏑–⏑⏑ فع لا—) c. (30) (sép.) برمسکن ، ملجأ ، مأوی بولمق ، بر یره صیغیشمق ، بر یرده باشنی صوقمق ‖ برخدمت ، بر بولمق، بر یره یرلشمك ، قبولنمق .

Unter-körper (⏑–⏑ ام) a. (40) وجودك قسم سفلیسی .

Unter-kriechen (⏑–⏑⏑ فع لا—) c. (30) (sép.) سورونه‌رك آلتنه کیرمك ‖ (مجا) er sucht ein Plätzchen, wo er— kann او باشنی صوقه‌جق بر یر آرایور .

Unter-kriegen (⏑–⏑ فع متع) a. (21) (عمو) (sép.) Jemand— (مرا . kriegen) برینی آلت ایتمك ، برینه غلبه ایتمك .

Unter-kunft (–⏑ ا مؤ) (35) = Unter-kommen ملجأ ، مسکن ، مأوی ، قوناق ، اقامتگاه .

Unter-sagen (ـ ـ ـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) Jemandem etwas— برينه برشيئى يساق اتمك، ممنوع قيلمق، مساعده ويرمامك، منع ونهى اتمك .

Unter-satz (ـ ـ ا م) ㉛ اساس، تمل، طباق، مسند|| تپسى، تابله؛ آلتلق|| عرقتى برشيئى يوكسلتمك اوزره آلتنه قونيلانشى، آياق|| (منطق) (Ober-satz كلمه‌سنك مقابلى) قياسك ايكنجى قضيه‌سى، صغرى .

Unter-schale (ـ ـ ـ ا مؤ) ㊸ (einer Tasse) برفنجانك آلتنه قونيلان طباق .

Unter-schätzen (ـ ـ ـ فعـ متعـ) c. ㉑ (*insép.*) قدروقيمتى تنزيل اتمك، دگرينى آزالتمق || قدروقيمتنى ودگرينى بيلمامك، اعتبارينك نه‌درجه اولديغنى بيلمامك، آكلايه‌مامق .

Unter-scheiden (ـ ـ فعـ متعـ) و— sich (فعـ مطا) v. ㉑ (مرا . scheiden) (*insép.*) آييرمق، تفريق اتمك، آيرلمق، تفريق اولنمق، فرقنى بولمق، كورمك، فرقلى اولمق، آييرمق، بللى اولمق .

Unter-schenkel (ـ ـ ـ ا م) a. ㊵ كذا (تشر) بجاغك آشاغى قسمى، ديز .

Unter-schieben (ـ ـ فعـ متعـ) f. ㉚ (*sép.*) آلتنه، آلت‌طرفنه سورمك|| (einen Wagen)— برآرابه‌يى آرابه‌لقه سورمك، صوقمق || (ـ ـ ـ) (*sép.*)، بعضاً (ـ ـ ـ) (فعـ متعـ) (*insép.*) يودنبره دكشديرمك اوزره برشيئى برشيئك يرينه سورمك، قويمق .

Unter-schied (ـ ـ ا م) ㊳ فرق، zum —e von... شيدن فرقلى اوله‌رق، فرق اولمق اوزره || فرق اتمه، تفريق اتمه، فرق وتمييز اتمه || فرق، عدم مساوات .

Unter-schied (ـ ـ) (unter-scheiden) فعلنك زمان حال صورتنك ماضى برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Unter-schlagen (ـ ـ ـ فعـ متعـ) r. ㉚ (*sép.*) Jemandem ein Bein— || قوللرينى چاپرازلمق die Arme— Gelder— (*insép.*) (ـ ـ فعـ متعـ) || برينه چلمه اورمق پاره آشيرمق، اچ‌اتمك‌كتم واخفا اتمك ووبرمامك، صاقلامق، (einen Brief)— برمكتوبى ضبط وكتم اتمك .

Unter-schleif (ـ ـ ا م) ㊳ آلداتمه، يوغه، دوباره، خدعه، يوتديرمه || قاچاقچيلق، آشيرمه، مال قاچيرمه؛ اختلاس، سرقت .

Unter-schreiben (ـ ـ ـ فعـ متعـ) v. ㉚ (*sép.*) آلتنه، آلت‌طرفنه يازمق(ـ ـ فعـ متعـ) و— sich (فعـ مطا) (*insép.*) امضا اتمك، امضا ايله تجهيز اتمك، آلتنه امضا قويمق، آتمق، امضالمق .

Unter-schrift (ـ ـ ا مؤ) ㊾ امضا، امضاله || برشيئك آلتنه يازيلان يازى .

Unter-setzen (ـ ـ ـ فعـ متعـ) c. ㉑ (*sép.*) آلتنه قيامق، وضع اتمك seinen Namen— آلتنه اسمى، امضاسى وضع اتمك || (ـ ـ ـ فعـ متعـ) (*insép.*) آلتنه قونيلان برشيئله تجهيز وتزيين اتمك، آشاغيسنه قويمق، ياپيشديرمق، علاوه اتمك، ذيل اتمك || آلتنه مسند، آياق اورمق || unter-setzt (ص) ㉑ (يوى بوس حقنده) قيصه وطيقناز، طوپوزكبى، طوپاج || كذا (مرا . Ge-drungenheit) .

آوزرينه رسم ياپيله‌جق مشمعه زمين كچمك، حاضرلمق || ein Bild— برسمك زمينى، اساس بويالرينى ياپمق، اورمق .

Unter-mann (ـ ـ ا م) ㉕ (ع) برنفرك آلتنده بولنان نفر، صولنده‌كى نفر .

Unter-maß = Einmaß .

Unter-mauern (ـ ـ ـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) etwas einem Gegenstande— كاركيرديوارلى برشيئك آلتنه برشيئى وضع وتثبيت وعلاوه اتمك || (ـ ـ فعـ متعـ) (*insép.*) etwas— برشيئك آلتنه كاركير ديوار، تمل ياپمق، ديوار تملى اوستنه آلمق .

Unter-mengen (فعـ متعـ) (ـ ـ ـ) a. ㉑ (*sép.*) etwas— برشيئى برشيئك‌درونته قاريشديرمق، برشيئه قاتمق || (ـ ـ فعـ متعـ) (*insép.*) —etwas mit etwas برشيئى برشيئله خلط اتمك، قاريشديرمق .

Unter-mischen (فعـ متعـ) a., c. ㉑ (ـ ـ ـ) *sép.* وـ ـ ـ *insép.* (unter-mengen = .

Untern باخود: unter'n (ـ ـ) (عمو) = unter den .

Unter-nehmen (ـ ـ ـ فعـ متعـ) b. ㉚ (مرا . nehmen) (*insép.*) تشبث اتمك || تجربه اتمك || zu Vielerlei auf einmal— برچوق ايشه بردن باشلامق .

Unter-nehmer (ـ ـ ا م) a. ㊵ بر ايشه باشلايان، بر ايشى اوزرينه آلان || متعهد، ملتزم .

Unter-offizier (ـ ـ ـ ا م — ـ ssi'(e) ㊳ (پياده ويا سوارى وطوپچى باش چاوشلرينه قدر اولان‌كوچوك ضابطان) اوروپا اردولرنده حقيقةً كوچوك ضابط اولان، و يزده اونباشيدن يوقرو چاوشدن كوچوك‌اولان رتبه‌وبونك اصحابى || فرانسزجه: قوربورال وآنلى اولان قطعاتده بريغاديه .

Unter-offiziers„... (ـ ـ ـ......) (ع) „dienst— || (ا م) كوچوك ضابط خدمتى‌كورن اونباشى، نفر thuer— (ا مؤ) كوچوك ضابط مكتبى schule— .

Unter-ordnen (ـ ـ ـ فعـ متعـ) و— sich (فعـ مطا) b. ㉑ (*sép.*) تابع قيلمق، اتمك || تابع اولمق، تبعيت، مطابقت اتمك .

Unter-reden (ـ ـ ـ فعـ مطا) b. ㉑ (*insép.*) sich mit Jemandem— بريسيله قونوشمق، كوروشمك، لقردى اتمك .

Unterricht (ـ ـ ا م) ㊳ (ويريلان، تدريس‌ايديلان) درس، تعليم (النان، اوكره نيلان، كوريلان) درس .

Unterrichten (ـ ـ فعـ متعـ وفعـ لا +) b. ㉑ (*insép.*) Jemand in etwas— برينه برشيدن درس ويرمك، برينه برشى‌تعليم اتمك، كوسترمك، اوكرتمك || Jemand von etwas— برينه برشيدن معلومات ويرمك، برشى‌خبر ويرمك، سويلمك || اخبار واخطار اتمك .

Unterrichts„... (ـ ـ ـ......) anstalt— (ا مؤ) مدرسه، درسخانه، محل تعليم وتدريس || ministe'rium— (ا لا) معارف عموميه نظارتى .

Unter-rinde (ـ ـ ـ امؤ) ㊸ (نبا) آغاجلرك قبوغنى تشكيل ايدن قبوغك آلتنده بولنانى، كتابيه .

Unter-rock (ـ ـ ام) ㊿ (Ober-rock كلمه‌سنك‌مقابلى) (der Frauen)— قادينلرك اچ انتاريسى، اتكلك، ميسو .

Unter-ſuchen (فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) etwas— برشيئى معاينه و تفتيش ايتمك ‖ تحقيق وتدقيق ايتمك، طوغرى اولوب اولمديغنه باقمق ‖ ايوجه كوزدن كچيرمك ‖ معاينه (عد) استنطاق ايتمك ، اجراى تحقيقات ايتمك .

Unter-than (ـ) ㉑ [unter-thun مصدرينك اسم مفعولى] تابع متبوع ، محكوم ‖ (ا م) ㊹ تبعه .

Unter-thänig (ـ) ㉑ = unter-than (ـ) ‖ مقام احترام وتواضعده : —ſter Diener بندهٔ خاكپاريرى ، كمترلرى .

Unter-theil (ا م (ا لا) ㊱ قسم تحتانى، آشاغى پارچه ، آشاغيسى .

Unter-treten (فعـ لا —) I. ㉛ (*sép.*) آشاغى يه ايتمك ‖ (فعـ متعـ) باصه‌رق چوكرتمك ، كوچرتمك ، يقمق ‖ (فعـ متعـ) (*insép.*) اياق التنه آلمق، اياغنك آلتنده چيكنمك ، ازمك ‖ ظلم ايتمك ، ازمك .

Unter-verdeck (ا لا) ㊳ (بحر) برنجى كوكرته .

Unter-wachſen (kss ـ) ㉑ (نادراً مستعملدر) برشيئك آلتنده بويومش ، تشكل ايتمش ‖ mit Fett— آره‌سنه ياغ صوقمق .

Unter-wald (ا م) ㉟ (مرا . Unter-holz) .

Unter-wall (ا م) ㉛ (ع) سور تحتانى .

Unter-wärts (حا) آشاغى يه طوغرى، آشاغى طرفه .

Unter-waſchen (فعـ متعـ) ٢. ㉚ بر ابنيه‌نك علتى اويمق، آچمق .

Unter-weg(e)s (~) (حا) —ſein يولده ، كلك اوزره اولمق ‖ —bleiben يولده ، يارم قالمق، واقع اولمامق .

Unter-weiſen (فعـ متعـ) o. ㉛ (*insép.*) Jemand— برينى تعليم ايتمك ، اوكرتمك ، برشيئه دائر معلومات ، درس ويرمك .

Unter-werfen (فعـ متعـ) b. ㉛ (*sép.*) آشاغى يه آتمق ، آلت طرفه دوشورمك ‖ (فعـ متعـ وفعـ مطا) (*insép.*) —(ſich) آلت ايتمك ، تحت تبعيته وضبطنه كچيرمك ، تسخير ايتمك ، تسليم وتابع اولمق ، مغلوب ايتمك، محكوم ايتمك .

Unter-winden (فعـ مطا) b. ㉚ (*insép.*) ſich einer Sache— (مضاف اليه ايله) = ſich einer Sache unter-fangen .

Unter-wölben (فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) آلتنه طونوز ، كمر اورمك .

Unter-zeichnen (فعـ متعـ) b. ㉑ (*sép.*) etwas— برشيئك آلت طرفنه (برشى) رسم ايتمك (فعـ متعـ) و —ſich (فعـ مطا) (*insép.*) امضى ، امضا قويمق، آتمق، يازمق، ياقمق ‖ ich Unter-zeichnete(r) صاحب امضا (اولان بن) .

Unter-zeug (ا لا) ㊳ = Unter-kleider .

Unter-ziehen (فعـ متعـ) f. ㉚ (*sép.*) آشاغى يه، آلتنه چكمك ، سير آلتنه ، اوسق اورتولى بر يره چكمك ، آلمق ‖ (چماشور والبسه حقنده) آلتنه كيمك ، ايچنه كيمك ‖ Leinwand— كاغد اوزرينه ترسيم اولنمش بررسم وامثالى آلتنه بز ياپشديرمق، بويله برشيئى بزه چكمك ‖ (...)

Unter-ſiegeln (فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) etwas— برشيئى مهرلمك ، تمهير وتختيم ايتمك .

Unter-ſinken (فعـ لا —) a. ㉑ (*sép.*) = unter-gehen باتمق، غروب ايتمك، طالمق، يقيلوب دوشمك .

Unter-ſpülen (فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) صو ايله آلتنى ملك ، آچمق ‖ كذا (مرا . unter-waſchen) .

Unterſt (~) unter حرف جرينك مبالغه صورتى .

Unter-ſtaats-ſekretär (z ا م) ㊳ ياخود ㊻ مستشار .

Unter-ſtadt (ا مؤ) ㉟ آشاغى شهر، آشاغى محله .

Unter-ſtecken (فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) آلت طرفه ، آشاغى يه صوقمق، قويمق، ادخال ايتمك ‖ برجسم مكملك جزؤ متممى مقامنده ادخال واجمال ايتمك ، علاوه ايتمك ‖ (ع) Soldaten— ديكر آلايلره توزيع وادخال ايتمك ‖ (فعـ متعـ) (*insép.*) mit etwas— آلت طرفه ، آلتنه قونيلان، ربط ايديلان ، صوقيلان برشيئله تزيين ايتمك ‖ ربط وعلاوه ايتمك .

Unter-ſtehen (فعـ لا —) I. ㉑ (*sép.*) آلت طرفده ، آلتده ، آشاغيده اولمق، بولنمق ‖ (فعـ مطا) (*insép.*) ſich —etwas zu thun برشيئى ياپمق ، جرأت ايتمك ، ياپمغه قالقمق .

Unter-ſtellen (فعـ متعـ) —ſich (وفعـ مطا) a. ㉑ (*sép.*) —(ſich) آلتنه ، آشاغى طرفه قويمق، كنديى وضع ايتمك ،كيرملك، آلت طرفه اوطورتمق، قپالى بريره قويمق، كيرمك ‖ —(einen Wagen) بر آرابه‌يى آرابه‌لغه چكمك ، قويمق ‖ (*sép.* و *insép.*) (فعـ متعـ) einer Sache etwas — ياخود : Jemandem برشيئك ويا برشيئك آلتنه برشى قويمق، وضع ايتمك ‖ (مجا) Jemandem برشيئك معيتنه ويرمك ، برينك معيتنده unterſtellt ſein امرى تحتنده اولمق ، بولنمق ‖ Unter-ſtellung (ا مؤ) = Hypothe'ſe .

Unter-ſtreichen (فعـ متعـ) (*insép.*) ein (Wort)— بركلمه‌نك آلتنى چيزمك ، آلتنه (بر) چيزكى چكمك .

Unter-ſtreuen (فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) آلتنه سرمك ، ياپمق ‖ (den Pferden) Stroh— بارگيرلرك آلتنه اوت سرمك ، ياپمق ، آتمق ‖ (*insép.*) سرپمك ، صاچمق .

Unter-ſtützen (فعـ متعـ) c. ㉑ (*sép.*) etwas— برشيئك آلتندن دستك ، طياق ، بايده اورمق ‖ (فعـ متعـ) (*insép.*) مسند قويمق ، برشيئه استناد ايتديرمك ‖ Jemand— برينه مظاهرت ايتمك ، اعانه ايتمك ، ياردم ايتمك ‖ برشيئك ترقيسى ايچون اعانهٔ نقديه‌ده بولنمق ، نقد ايله حمايه ايتمك ‖ Jemand mit Rath und That— برينه هردرلو معاونتى دريغ ايتمامك ، برينه فعلا ولسانا ياردم ايتمك .

Unter-ſtützungs- ... (...) —trupp (ا م) (ع) استناد (طاقمى ، قطعه‌سى) .

(*insép.*) (قعـ مت) آلتنه چكلمش ، كريلمش برشيئله تجهيز وتزيين ايتمك ، بزمك ، آلتنه ياپشدرمق ، تطبيق وتثبيت ايتمك || (قعـ مطا) sich einer Sache— (مفعول اليـه) اوزرينه آلمق ، درعهده ايتمك ، برشيئك ، ايشك آلتنه ايچنـه كيرمك || sich einer (Operatio'n)— كنديشـه برعمليات ياپديرمق || چكمك .

Un-that (… امؤ) (49) وحشت ، جنايت || كوتو ايش ، شناعت ، تجاوز .

Un-thätig (… ص) (21) غير فعـال ، عمل مانده || ايشسز ، بوش ، مشغوليتسز || جانسز ، بيروح .

Un-theilbar (… ص) (21) غيرقابل تقسيم ؛ آيرلماز ، بولونمز ، عديم الانقسام .

Un-theilnehmend (… ص) (21) برشيئه اشتراك ايتميان ، اشتراكى اولميان .

Un-thier (… الا) (38) جسيم حيوان ، جنوار .

Un-thunlich (… ص) (21) ياپلماز ، ايشلنلماز ، غير قابل اجرا وايفا ، غيرممكن .

Un-tief (… ص) (21) آزدرين ؛ كنارى آچاق ، كنارسز .

Un-tiefe (… امؤ) (53) (*sans pl.*) آز اولان درينلك || (*avec pl.*) (بحر) صيغ محل ؛ قومصال || (*av. pl.*) (ديبى بوجاغى اولميان درينلك) قعرناياب ، اوچوروم (كذا مجازى) .

Un-tilgbar (… ص) (21) سيلنماز ، چيقمـاز || ممتنع التسكين ، اطفاسى غيرقابل || هدم وتخريبى غيرقابل || (بورج ، ديونات حقنده) غيرقابل تأديه ، اودنمسى مشكل .

Un-tödlich (… ص) (21) اولومى منتج اولميان ، اولميه‌جك صورتده ، اولمامك اوزره ، موجب تلف اولميان .

Un-tragbar (… ص) (21) كوتورلمز ، ثقلى ، طاشينمسى مشكل || (البسه حقنده) كيلمز ، اكساسى ، تلبسى ممكن دكل ، اسكى .

Un-trennbar (… ص) (21) آيرلمسى مشكل ، آيرلماز ، سوكولماز .

Un-treu (… ص) (21) غيرصادق || (سوزنى ، يمينى) طوتميان ، كاذب .

Un-treue (… امؤ) (53) عدم صداقت || in der— Liebe محبتده صادق اولمامه ، ثبـات ايتمامه ؛ محافظهٔ عفت ايتمامه || خيانت || (ضرمثل) —schlägt ihren eigenen Herrn خيانتلك صاحبنك باشنه اوغرار .

Un-trinkbar (… ص) (21) غيرقابل شرب ، ايچلماز || ايچلمسى ممكن اولميان ، كوچ اولان || شربه صالح اولميان .

Un-tröstbar (… ص) (21) تسلى قبول ايتميان ، متسلى اوليان || تسلّيسى مشكل = un-tröstlich .

Un-tröstlich (… ص) (21) غيرقابل تسلى ، پك زياده مأيوس ، مغموم ومكدر || انسانى آزمتسلى قيلان ، تسليتبخش اولميان .

Un-trüglich (… ص) (21) آلدانماز || قطعى ، صحيح ، امنيتلى .

Un-tüchtig (ص) (21) قابليتسز ، قادر اولميان ، امسز ، بجريكسز ، كوشك ، ناقله ايشه ياراماز .

Un-tugend (… امؤ) (49) لكه‌ليلك ، ناموسسزلق ، نقيصه ، عفت واستقامتسزلك ، طوغرى اولمامه ، فضائل اخلاقه مغاير اولان شى ، حال .

Un-überdacht (…) ، = un-überlegt (…) ايكيسيده : (ص) (21) un-bedacht .

Un-übersetzt (… ص) (21) ترجمه اولنمامش .

Un-überwindlich (… ص) (21) (اشخاص حقنده) غلبه اولنماز ، آلت ايدلماز ، قارشوسنه چيقلماز ؛ يوله كتورلماز كمسه || (مشكلات حقنده) رفعى ، برطرف ايدلمسى مشكل ويا نا قابل || (ع) (استحكامات وقلاع حقنده) ضبطى غيرقابل ، ممتنع التسخير .

Un-überwunden (… ص) (21) مغلوب وتسخير ايدلمامش ، ضبط اولنه‌مامش ، برطرف ايديلمامش ، ينيلمه‌مامش ، كم آلماز (صورتده) .

Un-unterbrochen (… ص) (21) (على الدوام) بلا فاصله ، بلا انقطاع ، بردوزى‌يه ، آردى آره‌سى كسلمكسزين ؛ چوز توكنمز .

Un-ver-änderlich (… ص) (21) دكشمز || غيرقابل تغيير وتعديل || بوزولماز ، صاغلام ، غير محول .

Un-ver-antwortlich (… ص) (21) (اشخاص حقنده) غير مسئول ، كنديسندن صوروب سؤال ايده‌جك اولميان || (اشيا حقنده) عفو وصفحى غير ممكن ، عفو اولنماز .

Un-verbesserlich (… ص) (21) (اشخاص حقنده) اصلاحى غيرقابل ، اصلاح اولنماز ، يوله كلمازكسه || ايشى بتمش آدم || (اشيا حقنده) اصلاح واكمالى غيرقابل || خصوصيله : غيرقابل اصلاح اراضى || (دها مكمل اولمسى ممكن اولميان ، آرتق اصلاح واكماله حاجت براقميان) فوق العاده مكمل ، اكمل .

Un-verbindlich (… ص) (21) مجبورى اولميان ، باغليان || ظرافتسز ، نزاكتسز ، اركانسز ، قبا .

Un-verbürgt (… ص) (21) تأمين ايدلمامش ؛ كفالتسز || (حوادث وخبرلر حقنده) (die Nachricht) ist noch— بوخبر هنوز تأييد ايدلمامشدر .

Un-verdaulich (… ص) (21) هضمى سهيل اولميان ، هضم اولنماز ، بطئ الهضم .

Un-verdaut (… ص) (38) هضم ايدلمامش ، اولمامش ، اچمدن (كذا مجا) خام .

Un-verdient (… ص) (21) مستحق اولميان ، حقسز ، استحقاقسز || —er Weise حقسز اوله‌رق ، بلا استحقاق ، لايق اولمدن .

Un-verdrossen (… ص) (21) بلا فتور ، يورلماز ، بيقماز ، ثباتلى ، صبر ومتانتله .

Un-vereinbar (… ص) (21) (برشيئله) جمع وتأليفى قابل اولميان ، بربره كتورلمسى مشكل ، ممتنع الامتزاج || (اشيا حقنده) بربرينه اويميان .

Un-vergeßlich (… ص) (21) اونودلماز ، اونودلمسى مشكل ، غيرقابل ، خاطردن چيقماز || Das wird mir —bleiben! بونى بن اصلا خاطرمدن چيقارميه‌جغم ، بونى بن هيچ اونوتميه‌جغم ، اصلا اونوده‌ميه‌جغم .

Un-verheiratet (ص) ㉑ = un-ver-ehelicht بكار ، اولنمامش ، (نسا حقنده) باكره ، قيز ، دها قوجه يه وارمامش ، باشندن نكاح كچمه‌مش .

Un-vergleichbar ( ) ، un-vergleichlich (ص) ㉑ ايكيسيده (ص) آخرله مقايسه اولنه‌ماز ، اشسز ، مانندى يوق ، حددن افزون ، بردانه .

Un-verhofft (ص) ㉑ مأمول وامید ايدلميان ، بكلنلميان ، انتظار اولنميان ، اوموللقسزين ، اميد وانتظار ايدلمكسزين .

Un-verholen (ص) ㉑ كيزلنميان ، آچيقدن آچيغه ، طوغريدن طوغرى يه ، طوغريجه ، دوبره دوبره .

Un-verjährbar (ص) ㉑ (عد) مرور زمانله اسقاطى ممكن اولميان .

Un-verkennbar (ص) ㉑ طانيامق غير ممكن ، انكارى غيرقابل ، آشكار .

Un-vermählt (ص) ㉑ = un-ver-ehelicht .

Un-vermeidlich (ص) ㉑ غير قابل اجتناب ، چاره‌سز ، مقدر ، نصيب .

Un-vermuthet (ص) ㉑ ظن اولنماز ، ظن ايدلميان ، بكلنلميان .

Un-verschämt (ص) ㉑ اوتانماز ، حياسز ، عارسز ، يوزسز ، كستاخ ، صيقلماز .

Un-versehen (ص) ㉑ (صفت اوله‌رق نادر الاستعمالدر) بكلنلمكسزين ، آنسزين ، نا كهانى ‖ = un-absichtlich ‖ s— (حا) ارتجالاً ، بلاتدارك ، حاضرلنمدن ‖ بلا نيت وقصد .

Un-versehrbar (ص) ㉑ ضرره اوغراماز ، زيان كورمز .

Un-versehrt (ص) ㉑ الـسورلمامش ، طوقانلمامش ، قيزكبى ، يكى ، بوزلمامش ، لكه‌سز ، تمام .

Un-versichert (ص) ㉑ تأمين ايدلمامش ، تحت امنيته آلنمامش .

Un-versiegelt (ص) ㉑ مهرله قپادلمامش ، آچيق ‖ مهرسز .

Un-versöhnt (ص) ㉑ بارشمامش ، بارشمقسزين ، طارغين .

Un-versorgt (ص) ㉑ واسطه ومدار تعيشى اولميان ، استقبالى تأمين ايدلمامش .

Un-verstand (ص) ㉑ عقلسزلق ، كج انديشلك ، بدلالق ، دليلك ، دوشنمزلك .

Un-verständig (ص) ㉑ غيرمدرك ، فرق وتمييزه مقتدر اولميان ‖ آكلاشلماز ، غير عاقلانه ، نا معقول ، عقله موافق اولميان .

Un-verständlich (ص) ㉑ آكلاشلماز ، عقل ، سر ايرماز ، نه اولديغى بيلنماز ‖ آچيق وواضح اولميان .

Un-versucht (ص) ㉑ نيت ومرام ايدلميان ، ايدلمكسيزين ‖ ich habe Nichts—gelassen تشبث اتمديكم ، باش اورماديغم شى قالمدى ، هر برواسطه يه مراجعت ايتدم ؛ هيبسى يايدم ، تجربه ايتدم .

Un-vertheidigt (ص) ㊷ حمايه ايدلمامش ، محافظه ومدافعه‌سز ، متروك .

Un-vertheilt (ص) ㉑ تقسيم وتوزيع ايدلمامش ، آيرلمامش ، تمام .

Un-verwahrt (ص) ㉑ باقلمامش ، باشى بوش .

Un-verwandt (ص) ㉑ ثابت ، (حا) ثبات ايله ، دونكسيزين ، چورلمكسيزين ، غير متغير ، بلا تبدل ‖ seine Blicke —auf etwas richten كوزنى برشى‌اوزرينه ديكوب آييرمامق ، برشيئه دقتله باقمق .

Un-verwehrt (ص) ㉑ ممنوع اولميان ، مساغ اولان ‖ ... es ist Ihnen —zu ... ده سربستسكز ، مساغ وار .

Un-verweigerlich (ص) ردى ممكن اولميان .

Un-verweilt (حا) كچكمدن ، بلا اضاعهٔ وقت ، درحال .

Un-verwelk-lich (ص) ㉑ صولمز ‖ دائما كوزل ، هردم تازه ، اولمز .

Un-verweslich (ص) ㉑ بوزلماز ، ناقابل فساد ، چوروميز ، غيرقابل تفسيخ ، تعفن ايتمز .

Un-verzagt (ص) ㉑ قورقماز ، كوزى ييلماز ، جسارتى قيرلماز .

Un-verzollt (ص) ㉑ (تجا) كمركى آلنمامش ‖ كمرك معامله‌سى بيتمامش ، بلا كمرك .

Un-verzüglich (ص) ㉑ درحال ، درعقب اولان ؛ (حا) = un-verweilt .

Un-vollbracht (ص) ㉑ ناتمام ، ناقص ، بيتمامش ، اجرا ايدلمامش ، ميدانه كلمامش .

Un-vollendet (ص) ㉑ صوكنه ايرمامش ، ناتمام ، اكسيك ، غايه‌يه وارمامش .

Un-vollständig (ص) ㉑ تكميل دكل ، بيتمامش ‖ مكمل دكل ، قصورلى ‖ (غرا) ناقص ‖ (متعدد جلددن مركب كتاب حقنده) ناتمام .

Un-vollstreckt (ص) ㉑ موقع اجرايه قونلمامش ، اجرا ايدلمامش .

Un-vollzählich (ص) ㉑ تمام اولميان ، ناقص العدد ، اكسيك .

Un-vollziehbar (ص) ㉑ اجراسى ، ياپلمسى ممكن اولميان .

Un-vor-aussehbar (ص) ㉑ اولجه كشف وتخمينى ممكن اولميان .

Un-vorbereitet (ص) ㉑ حاضر اولميان ، حاضرلنميان ‖ حال اوله‌رق : حاضرلنمقسيزين ، بلا تداركات .

Un-vorsichtig (ص) ㉑ كوزى قپالى ، كوركورينه ، بلا تقيد ، دقتسز ، غيرعاقلانه ، غيرمدبرانه .

Un-vortheilhaft (ص) ㉑ فائده‌سز ، محسناتى اولميان .

Un-wägbar (ص) ㉑ (حكم) غيرقابل الوزن .

Un-wahr (ص) ㉑ غيرصحيح ، دوزمه ، اويديرمه ‖ (اشخاص حقنده) طورى جعلى ، مرائى ، رياكار .

Un-wissend (ـ ـ ـ ص) (21) جاهل || وقوعبولان برشيدن خبری اولميان ، معلوماتی اولميان .

Un-wohl (ـ ـ ص) (21) راحتسز؛ mir ist—, ich bin— راحتسزم ، برخوشلغم وار، كيفم يوق . ich fühle mich—

Un-wohl-sein (ـ ـ ـ ذ) (21) راحتسزلق، كيفسزلك، ناخوشلق .

Un-würdig (ـ ـ ـ ص) (21) (مضاف اليه einer Sache)— برشيئه نالايق ، نامستحق .

Un-zahl (ـ ـ ا مؤ) (56) —eine نهايتسز برمقدار ، بر آلای ، صوری .

Un-zahlbar (ـ ـ ـ ص) (21) پاره‌سی‌ويريلماز، تأديه اولنماز، هنوز وقت تأديه‌سی كلامش .

Un-zählbar (ـ ـ ـ) ، **un-zählig** (ـ ـ ـ) ايكيسيده: (ص) (21) لايعد ولايحصی ، صاييسز ، حسابسز .

Un-zähmbar (ـ ـ ـ ص) (24) موانست ايتديريله‌ميان ، آلشديريله‌ميان ، وحشی || ياتيريله‌ميان ، ضبط اولنه‌ميان .

Un-zart (ـ ـ ص) (21) نازك،نازين ، تربيه‌سی‌اولميان،قبا .

Unze (ـ ـ ا مؤ) (21) لاتينجه [u'ncia] اوفق ثقلت ميزانی ، سكز درهم وزنی || [روجه lynx دن مأخوذ فر] (تاطبيعه) (برتيجی حيواناتدن پارس دينيلانك كوجوكی) يوز .

Un-zeit (ـ ـ ا مؤ) مخالف ، مناسبتسز ، كوتووقت .

Un-zeitig (ـ ـ ـ ص) (21) وقتسز اولان ، مناسبتسز برزمانه تصادف ايدن ، عكسی بروقتـه راست كلان || خام ، اولمامش ، ايرمامش ، e Früchte— خام ، وقتسز ميـوه || وقتندن اول‌طوغان، دنيايه كلان|| (ميوه‌حقنده) كماله ايرمامش، خام قالمش ميوه .

Un-zerbrechlich (ـ ـ ـ ـ ص) (21) قيرلماز، غيرقابل انكسار ، طاغلماز .

Un-zerlegbar (ـ ـ ـ ـ ص) (21) خصوصيله (كيميا) تركيبی بوزلميان، حل‌اولنه‌ميان .

Un-zersetzbar (ـ ـ ـ ـ ص)(21)(كيميا) un-zerlegbar= .

Unzial„... (ـ ـ ـ) (ـ) ـ (ـ) —buchstabe (ا م) زمان قديمك حزار طاشلرله ابنيه وآثار سائره‌سنده قوللانيلان ايری قالين يازی حرفی .

Un-ziemend ، **un-ziemlich** ايكيسيده (ـ ـ ـ) (ص) (21) ياقيشميان ، مناسب ، لايق اولميان .

Un-zier (ـ ـ ا مؤ) ، (49) (sans pl.) **Un-zierde** (ـ ـ ـ امؤ) (21) برشيئك زينتی، ياقيشيقی، طادينی‌قاچيران‌كمسه .

Un-zierlich (ـ ـ ـ ص) (21) غيرظريف، خوش اولميان، زينتسز ، لطافت وظرافتدن بری .

Un-zinsbar (ـ ـ ـ ص) (21) جزيه كذار اولميان ، ويركی ويرميان ، ويركوسز : فائض ويرميان ، كتيرميان .

Un-zivilisi(e)rt (ـ ـ ـ ـ ـ ص) (38) تمدن اتمامش ، مدنی دكل ، باربار .

Un-zucht (ـ ـ ا مؤ) (49) (جمعی نادردر) عفتسزلك ، ناموسسزلق، فحش || تربيه‌سزلك ، عارسزلق .

Un-zufrieden (ـ ـ ـ ص) (21) خشنود وراضی، ممنون اولميان||(ضرب‌مثل) der Unzufriedene hat nie genug كوكل خوشلغی قناعتله اولور .

Un-wahrheit (ـ ـ ا مؤ) (49) (sans pl.) برروايت وحكايه‌نك عـدم صحتی || (av. pl.) يالان، طولاب ، دوزمه ، خيال ، وهم .

Un-wahrnehmbar (ـ ـ ـ ـ ص) (21) غير محسوس .

Un-wahrscheinlich (ـ ـ ـ ـ ص) (24) طوغری‌يه بكزه‌ميان، غيرمحتمل، كندوسنه پك احتمال ويريله‌ميان .

Un-wandelbar (ـ ـ ـ ـ ص) (21) غيرمتحرك ، برقرار ، ثابت ، دائمی ، باقی ، فانی اولميان ، خلل پذير اولميان ، زوال بولميان || بعضاً (غرا) تصريف اولنميان ، غيرمنصرف .

Un-wehrhaft (ـ ـ ـ ص) (21) مدافعه‌سز ، آغيزسز ، دلسز .

Un-weib (ـ ـ ا لا) (27) مكروه، منفورقاری ، قادينه بكزه‌ميان قاری، جانوارکبی شی ، ارككه بكزرقادين .

Un-weigerlich (ـ ـ ـ ـ ص) (21) مخالفتسز ، منقاد|| —er Gehorsam اطاعت كامله .

Un-weise (ـ ـ ـ) ، **un-weislich** (ـ ـ ـ) ايكيسيده : (ص) (21) غـير عاقلانه ، جاهلانه ، حكيمانه اولميان ، (حا) جاهلجه‌سنه .

Un-weit (ـ ـ حا) ، كذلك مضاف ومفعول اليـه آلور (حرجر) = un-fern .

Un-werth (ـ ـ ص) (21) نالايق، ناروا، ناسزا، مناسب اولميان، نامستحق|| نادراً : قيمتسز، اعتبارسز، دكرسز|| (ا م) (38) قيمتسزلك ، دكرسزلك ، اهميتسزلك .

Un-wesen (ـ ـ ـ ا لا) .b (40) (sans pl.) = Un-fug || قوجه‌مان ، ايری ، دیو كبی انسان ، حيوان ، علی العجائب .

Un-wesentlich (ـ ـ ـ ـ ص) (21) اساسی اولميان، تفرعات صره‌سنده ، قبيلندن اولان .

Un-wetter (ـ ـ ـ ا لا) .a (40) فنا هوا || فورطنه ، بورا .

Un-wichtig (ـ ـ ـ ص) (21) مهم اولميان ، اهميتسز .

Un-widerruflich (ـ ـ ـ ـ ص) (21) كری آلنه‌ماز ، فسخ اولنه‌ماز ، بوزيله‌ماز || (مأموريت حقنده) صاحبی عزل اولنه‌ماز ، لاينعزل اولان .

Un-widersetzlich (ـ ـ ـ ـ ص) (21) = un-widerstehlich .

Un-widerstehlich (ـ ـ ـ ـ ص) (21) مقابله ، مقاومت اولنه‌ماز ، ايديله‌ماز .

Un-wille(n) (ـ ـ ـ ا م) .b (40) ، (16) (sans pl.) اغبرار ، انفعال ، حدت ، غضب .

Un-willfährig (ـ ـ ـ ـ ص) (21) خاطرنواز اولميان .

Un-willig (ـ ـ ـ ص) (21) مغبر|| Jemand— machen برينی‌مغبر ايتك ، حدتلنديرمك ، كوجنديرمك|| über etwas, Jemand— werden برشيئه ، برينه مغبر اولمق ، قيريلمق || استثقال ايتمك ، مخالفت .

Un-willkürlich (ـ ـ ـ ـ ص) (21) استه‌ميه‌رك ، غير اختياری .

Un-wirsch (ـ ـ ص) (21) صورتسز ، عكسی ، ترس ، عبوس ، لعنت .

Un-wirthschaftlich (ـ ـ ـ ـ ص) (21) اداره‌سی بيلميان|| ايوئی اداره ايده‌ميان .

Un-zufriedenheit (ـ ـ ـ ـ ا مؤ) (٥٠) عدم تسویت، عدم خشنودیت ، قناعتسزلك .

Un-zugänglich (ـ ـ ـ ص) (21) (اشخاص واشیاحقنده) یاننه واریلهماز ، تقربی محال ، کندیسیله کوریشیلهماز ، کمسه ایله کچنماز ، امتزاجسز .

Un-zulänglich (ـ ـ ـ ص) (21) غیرکافی .

Un-zulässig (ـ ـ ـ ص) (21) قبول ایدلماز، اولنهماز .

Un-zünftig (ـ ـ ـ ص) (21) اصناف طاقمندن بریسنه منسوب اولمیان .

Un-zureichend (ـ ـ ـ ص) (21) غیرکافی .

Un-zuträglich (ـ ـ ـ ص) (21) نفعی ، فائدهسی آز ‖ مضر صحت .

Un-zuverlässig (ـ ـ ـ ـ ـ ص) (21) امین دکل، اینان اولماز ، شبههلی ، غیرصادق ‖ (اشخاص حقنده) غیر معتمد ‖ دقتسز ، مقید اولمیان .

Un-zweckmäßig (ـ ـ ـ ص) (38) مقصده ، مصلحته ، احتیاجه موافق اولمیان .

Un-zweideutig (ـ ـ ـ ـ ص) (21) (شبههلی ، نکتهلی ، مبهم ، ایکی طرفه چکیلور اولمیان) آچیق ، واضح ، عیان ، طوغری طوغری .

Un-zweifelhaft (ـ ـ ـ ص) (21) شبههسز ، داعیٔ شبهه اولمیهجق صورتده ، محقق ، صاغلام .

Upas (ـ ـ ا لا) (*inv.*) [مالایجه = Gift] اوپاس دینیلان زهر نباتی .

Üppig (ـ ـ ص) (21) [قدیم آلمانجه uppic leer] (نباتات حقنده) برکتلی، مبذول، بول (کذا مجازی) ‖ زنکین، بول ، چوق، مبذول ، کور ، کمراه ‖ ihr —er Wuchs آنك (مؤنث) قامت لوندانهسی ‖ شهوت انکیز، حظوظات نفسانیهیی تحریك ایدر، طومبول ‖ ذوق وصفاده پویان اولان ‖ —es Mahl برکتلو طعام ‖ طنطنهیی سور ‖ متکبر، متعظم .

Ur (ـ ا م) .a (42) ، —e (ـ ـ ا م) (52) (تاطبیعه) = Auer .

Ur... (... ـ) کلمه اوکنه وضع اولنان ادآتدن اولوب (*insép.*) فعل ، صفت ویا اسمله برلکده کلور ‖ —begriff (ا م) فکر ابتدائی، اصلی، اولی ‖ —alt پك اسکی، پك قدیم.

Ur-ahn (ـ ـ ا م) (51) ، —e (ـ ـ ـ ا مؤ) (53) —herr = (ـ ـ — ام) (51) ، —frau = (ـ ـ — امؤ) (49) ددهنك ویابیوك والدهنك پدری، والدهسی، جداکبر، جدهٔ کبری.

Ural (ـ ـ ا خا م) (56) (جغر) der— اورال طاغلری.

Ur-alt (ـ ـ ص) (21) پك قدیم، پك اسکی برزمانه مخصوص ، منسوب ، پك یاشلی .

Uran (ـ ـ ا لا) (38) (*sans pl.*) (کیمیا) (اورانیوم دینیلان معدنك جضی) اوران .

Urania (ـ (ـ) ـ ا خا مؤ) (54) (مفردی کذلك (49)) (اسا) (اساطیرده معارفك حامیهلری اولان پریلردن علم نجوم وفلکیات حامیهسی) اورانیا .

Uranus (ـ ـ ـ ا خا م) (*inv.*) (اسا وهیئة) اورانوس.

Urä-us-Schlange (ـ ـ ـ ـ ا مؤ) (53) (تاطبیعه) (مصرك زهرلی ییلانی ، اکثریت اوزره قدیم مصر قرالیتی علامتی) اوره .

Urban (ـ ـ ا م) (56) [لاتینجه] خصوصیله پاپالرك اسمی، اوربن .

urban (ـ ـ ص) (21) [لاتینجه] نازك ، ظریف، نزاکتلی، تربیهلی ، چلبی ، جنتلمن :

ur-bar (ـ ـ ص) (21) [ادات ابتدائی er ایله bären = tragen] (زرا) (ترلا حقنده) ایشلنمش ، سورلمش ، اعمار ایدلمش ، قابل زراعت ‖ —machen بوش، خالی ترلایی آچمق .

Ur-bewohner (ـ ـ ـ ا م) .a (40) اصل اهالیسی ، سکنهٔ قدیمهسی ، برنجی سکنهسی (برمحلك ، مملکتك ، اراضینك) .

Ur-bild (ـ ـ ا لا) (27) شکل وقیافت اصلی، اصل .

Ur-bino (ـ ـ ـ ا خا لا) (56) (ایتالیاده) اوربینو ، اوربین شهری .

Ur-deutsch (ـ ـ ص) (21) = Kern-deutsch .

Ur-einwohner (ـ ـ ـ ام) .a (40) = Ur-bewohner.

Ur-eltern (ـ ـ جمع) (*inv.*) —unsere . الك برنجی اجدادمز (حضرت آدم وحواء م) .

Ur-fehde (ـ ـ ا مؤ) (53) قرون وسطاده اخذ انتقام ایتمامك ایچون ایدیلان یمین، ویریلان پیما .

Ur-gebirge (ـ ـ ـ ا لا) .a (40) (طبقات الارضده) اراضیٔ ابتدائیه .

Urgi(e)ren (ـ ـ gh ـ فع متع) .a (21) [لاتینجه] etwas— برشی اوزرینه اصرار ایتمك ، ابرام والحاح ایتمك .

Ur-heber (ـ ـ ا م) .a (40) [قدیم آلمانجه urharp ، Ur-sache] —in (ا مؤ) (50) برشیئك فاعلی ، مسببی ، برشیئی میدانه ، وجوده کتیرن (ارکك قادین) .

Urin (ـ ـ ام) (21) (*sans pl.*) [لاتینجه] ادرار ، بول، چیش ، سیدیك .

Ur-komisch (ـ ـ ص) (21) پك تحف ؛ نهایتدرجه سویتاری .

Ur-kraft (ـ ـ ا مؤ) (49) قوهٔ ابتدائیه ، اصلیه .

Ur-kunde (ـ ـ ـ ا مؤ) (53) (عد) حجت ، سند ، اوراق (رسمیه) ، اوراق مثبته ، برات ‖ علامت ، نشانه ‖ اثبات ، شهادت .

Ur-laub (ـ ـ ا م) (38) [قدیم آلمانجه ur-loup Erlaubniß zum Weggehen] اذن ، رخصت ‖ auf— sein اذنلی اولمق ؛ —nehmen (برمحله کیتمك اوزره) اذن آلمق .

Ur-lauber (ـ ـ ام) .a (40) (ع) = Beurlaubte(r).

Ur-mutter (ـ ـ امؤ) (مفردی .inv ، جمعی ...mütter) برنجی، ایلك ، (اصل) والده .

Urne (ـ ـ ا مؤ) (53) [لاتینجه] اسکیدن صو دستیسی وصوالهلری ویرکوسی ‖ کول قابی، مزارطاشلرنده اولوم اشارتی ‖ پیانقو، قرعهلرده دروننه نومرو ، یوارلاق، انتخاب پوصلهسی وضع اولنان قاوانوز ، قواطه ‖ صاقسی ‖ (کذا = Tod) .

Ur-ochs (ـ ـ kss° ا م) (50) (مرا . Ochs) (تاطبیعه) = Auer .

Ur-sache (ـ ـ z ـ ا مؤ) (53) سبب ‖ سبب علت ، موجب ، باعث .

Ur-sage (ـ ـ z ـ ا مؤ) (53) روایت ، قول قدیم .

Ur-schrift (ـَـ ا مؤ) (49) خط قديم ، اصلى || (عدليه‌ده اليوم Original كلمه‌سندن دها زياده مستعملدر) نسخهٔ اصل ، بر يازينك مسوده‌سى ، اصلى || برمؤلفك كندى خط دستى (ايله يازلمش اولان نسخهٔ اصليه) .

Ur-sitz (ـ ـ ا م) (38) = Stamm-sitz .

Ur-sprung (ـَـ ا م) (31) (بر آقار صويك باشلديغى ، چيقديغى محل) منبع ، باشى || (مجا) برشيئك اساسى ، صدور ايتديكى ير ، اصل ، منبع || بدايت || ميدانه ، وجوده كليش .

Ur-sprünglich (ـَـ و ـَـ ـ ص) (24) اساسى ، اصلى ، قديم || (حا) اساساً ، فى الاصل || —aus Deutsch-land فى الاصل آلمانيادن چيقمق ، خروج وصدور ، ظهور ، نشئت ايتمك || منبعى آلمانيا اولمق .

Ur-stracks (ـَـ حا) = ur-plötzlich بردنبره .

Urtel ، كذا **Urthel** ايكيسيده : (ـَـ ا لا) a. (40) = Ur-theil .

Ur-theil (ـَـ ا لا) (38) [قديم آلمانجه urteil] حكم ، قرار || ein —fällen برحكم ويرمك || meinem —nach بم محاكمه‌مه ، قرارمه كوره ، بم حكممجه ، فكرمجه || برمحكمه‌نك ويرديكى قرار ، حكم || sich selbst sein—sprechen (بالذات اقرار جرم ايتمكله) حكم كيمك || Jemandem das— sprechen برى حقنده حكم ويرمك (خصوصيله اعدام ايچون) || nach dem —der Sach-verständigen ارباب وقوف ، اهل خبره‌نك حكم وقرار وفكرلرينه كوره ، نظراً .

Ur-theilen (ـ ـ ـَـ فعـ لا ±) a. (21) [Ur-theil] حكم ايتمك ، قرارينى ويرمك —nach seinen Reden سوزلرندن استخراج ايتمك ، سوزينه نظراً حكم ايتمك || nach seiner Sprache zu— سوزينه ، ديشنه باقيلورسه ، باقيلنجه .

Ur-theils... (ـَـ ...) —fähig (ص) اهل وقوفدن || قوهٔ محاكمه‌سى ، قوهٔ مميزه‌سى اولان || —vermögen (ا لا) = —Kraft (ا مؤ) قوهٔ محاكمه ، قوهٔ مميزه .

Ur-typus (ـَـ ـَـ ا م) (45) = Ur-bild .

Uruguay (ـ goua'i —— ا حا لا) (50) (جغر) (آمريقاى جنوبيده) اوروغوآى حكومتى .

Ur-ur... (ـَـ ...) —alt (ص) پك اسكى .

Ur-volk (ـَـ ا لا) (25) بر يرك (اسكى ، قديم ملتى) || الك اولكى ملت .

Ur-wald (ـَـ ا م) (25) اسكى اورمان .

Ur-wesen (ـَـ ـ ا لا) b. (40) موجودات اوليه ، مادهٔ ابتدائيه ، عنصر اصلى .

Ur-zustand (ـَـ ـ ا م) (31) حال ابتدائى .

Ur-zweck (ـَـ ا م) (38) اصلى ، مرام وفكر ابتدائى .

Uso (ـ ـ ا م) (مفردى (inv.) ، جمعى Usi) (تجا) [ايتا] پولیچه وعده‌سى .

Usukapi(e)ren (ـ ـ ـَـ فعـ متعـ) a. (21) [لاتينجه] (عد) مرور زمان ايله (حق) قزانمق .

Usurpator (ـ ـ ـَـ ا م) (43) غاصب ، زوربا ، فضولى .

Usurpi(e)ren (ـ ـ ـَـ فعـ متعـ) a. (21) [لاتينجه] جبراً ، زوربالقله غصب ايتمك ، زورله آلمق ، فضولاً ضبط ايتمك .

Usus (ـَـ ا م) (inv.) (sans pl.) [لاتينجه] = Gebrauch .

Utan(g) (ـ ـَـ ا م) (31) = Orang-utan(g) .

Utensili-en (ـ (ـ) ـَـ جمع) (inv.) [لاتينجه] آلات ، وادوات .

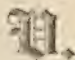
Uterus (ـ ـ ـَـ ا م) (57) [لاتينجه] (تشر) = Gebär-mutter .

Utika (ـ ـَـ ا حا لا) (56) (جغر) قديمده آفريقا شهرلرندن اوتيقا ، اوتيق || (you' تلفظ اولنورسه) آمريقاى شماليده اوتيقا شهرى .

Utilitari-er (ـ (ـ) ـَـ ا م) a. (40) هرشيدن اول كندى منفعتنى كوزه‌دن ، منفعتپرست .

Utopie (ـَـ ا مؤ) (53) [روم] اوهام ، خيال باطل (مرا . Hirn-gespinst) .

Uzbeken (ـ ـَـ ـ جمع م) (inv.) (تاتار اقوامندن) اوز بكلر .

V. (ـ ا لا) (53) آلمان الفباسنك يكرمى ايكنجى حرفى واون يدنجى صداسز حرفى اولوب : " فاو " تلفظ اولنور || صورت مختصره‌سى v. = von || = Vers || (شمندوفر حركت اعلانلرنده) V اوله‌رق (آلافرانغه كيجه ساعت اون ايكيدن اوله‌رين اون ايكى‌يه دكين اولان وقت اولوب اوكله‌دن اول وقتى ارائه ايدر) || v. M. = vorigen Monats || v. J. = voriges Jahr كچن سنه .

—⸺◇⸺—

Vaccini(e)ren (kss ـ v ـ ـَـ ـ فعـ متعـ) a. (21) [يكى لاتينجه] = impfen .

Vademekum (ـ ـَـ ـ v ا لا) (56) جيبده طاشينان شى || رساله .

Vag (ـَـ v ص) (24) مبهم ، غير معين ، شبهه‌لى ، بوش ، معناسز .

Vagabund (ـَـ ـ ـ v ا م) (51) ، نادراً (38) [لاتينجه] آواره ، سرسرى ، در بدر ، چاپقين .

Vagabundi(e)ren (ـ ـ ـَـ ـ ـ v فعـ لا ±) a. (21) آواره ، سرسرى ، باشى بوش كزمك ، چاپقينلق ايتمك .

Vakant (ـَـ ـ v ص) (24) [لاتينجه] (برموقع حقنده) منحل ، بوش ، آچيق .

Vakanz (ـ ٧ ا مؤ) (٤٩) [لاتينجه] منحليت ؛ محلوليت‖ Fe'ri-en .

Vakat (٧ ـ ص) (٢١) بوش ، آچيق‖ (مأموريت حقنده) محل ، كسه طرفندن اشغال ايدلميان ‖ ناموجود .

Vakuum (٧ ١ لا) (٣٨) [لاتينجه] (حكمه) خلا ، بوشلق .

Vale (ـ ٧ حرنه) [لاتينجه] اللهه اصمارلدق ! آديو !

Valerian (ـ (٧) — ٧ ا خا م) (٥٦) ، us — (inv.) روما ايمپراطورلرندن : واله‌ريان .

Valet (٧ ـ كذلك ٧ ا لا) (٥٦) [لاتينجه vale'te‖] اللهه ، ربى يه امانت اولوك !] اللهه اصمارلدق ، آديو .

Valid(e)ren (٧ — ٧ قه متعه) a. (٢١) [لاتينجه] قيمتدار قيلق ، تأمين ، رسماً ابقا ايتمك ، تصديق ايتمك .

Valuta (٧ — ٧ ا مؤ) (٥٤) [لاتينجه] (تبا) قيمت ، ذكر ، اعتبار اقچه ، پياسه (فيئاتى) .

Valuti(e)ren (٧ — ٧) ، valvi(e)ren (٧ ـ ٧٧٧) (قه متعه) a. (٢١) [لاتينجه] تخمين وتقرير قيئات ايتمك ، ذكر بها قويمق ، ويرمك .

Vampyr ، **Vampir** ايكيسيده (ـ ٧ بعضاً : ـ ٧ ٧ ا م) (٣٨) ياخود (٥١) [صربجه قان امن جادى معناسنه اولان wampir كلمه‌سندن مأخوذ ايتاليانجه] جادى ، اوماجى ‖ (تا طبيعه) ترلا فاره‌سى نوعى ، وامپير ‖ (مجا) قان ايچيجى‖ خيال .

Vandale (٧ ٧ ٧ ا م) (٥٢) ترق وصنعت دشمنى .

Vanille (٧ ly ٧ ٧ ا مؤ) (٥٤) [لاتينجه vagi'na Scheide دن مأخوذ اسپانيولجه vainilla] (تبا) آمريقا محصولندن وانيليا .

Varek (٧ ـ ٧ ا م) (٥٦) (تبا) دكز اوتى ، خريق (See-tang =) .

Varia (٧) ـ (٧) ٧ جمع) (inv.) [لاتينجه] (اكثريا حرف تعريفسز) اشياى متنوعه ، مواد مختلفه .

Variabel (٧ ـ (٧) - ٧ ص) (٢١) [لاتينجه] = veränderlich .

Variation (٧ — ٧ ـ (٧) ss ا مؤ) (٤٩) [لاتينجه] تبدل ، تحول ، انحراف ، (هيئه) قمرك حركتنده كوريلان عدم مساوات .

Vari-i(e)ren (٧ ـ ٧ ـ ٧ قه لا + وقه متعه) a. (٢١) [لاتينجه] تبديل وتحويل ايتمك ، بشقه صورته كيچمك ، كيچيرمك ، دكشديرمك .

Varus-schlacht (٧ ـ ٧ ا مؤ) (٤٩) = Hermanns-schlacht .

Vasall (٧ ٧ ا م) (٥١) [كالتيه gwâs Diener] Freier كلمه‌سنك مقابلى) برحكمداره تابع اولان (امارت پرنسى) ، بر بيوك حكومته تابع كوچك حكومت ، بردره بكنك خرجكذارى اولان .

Vase (٧ ـ ٧ ا مؤ) (٥٥) [فر] كاسه ، قاب ، اناء ، اكثر صالون واوطه‌لره قونور آياقلى يوكسك صاقسى .

Vater (٧ ـ ام) a. (٥٠) [قديم آلمانجه fatar = رومجه pate'r ‖ Nährer] بعضاً (عمو) اولورق حرف تعريفسز مفعول اليه وبعى ‖ — (صورت تصغيريه‌سى :

Väterchen (٧ ـ ٧ ا لا) b. (٤٠) پدر ، بابا ، اب (كذا مجازى) .

Vater„ ... —bruder (٧ ـ ٧٧٧) (ا م) عموجه ‖ —haus (ا لا) بابا يوجاغى ، خانهٔ پدر ‖ —land (ا لا) وطن ، محل ولادت‖ —landsliebe (ا مؤ) محبت وطنيه ، وطنداشلق ‖ —(s)name (ا م) بابا اسمى‖ فامليا اسمى ، لقب .

Väterlich (٧ ـ ٧ ص) (٢١) [Vater] پدرانه .

Vegetarianer (٧ — gi ٧ - ٧ ـ ٧) (٧) (ا م) a. (٤٠) يسبتون وياخود شمان سبزه ايله تغدى ايدن ، نباتيوتدن اولان كمسه .

Vegetativ (٧ ـ ٧ gi - ٧ ص) (٢١) [لاتينجه] نباتى (anima'lisch كلمه‌سنك مقابلى) .

Vegghia (٧ ـ ٧ ا مؤ) (مفردى .inv ، جمعى — s—) [ايتاليانجه] اقشام جمعيتى ، سواره .

Vehemenz (٧ ـ ٧ ا مؤ) (٤٩) [لاتينجه] =Heftigkeit.

Vehikel (٧ ـ ٧ ا لا) a. (٤٠) [لاتينجه] واسطهٔ نقليه ، سائق ، ناقل‖ (اجزا) (صولى اجزانك حل اولنمسنه يارارماده) سواغ .

Vehm (ـ) (مرا . Fehm) .

Vei(e)l (٧ (٧) ـ ا م) (٣٨) [لاتينجه vi'ola] (تبا) منكشه .

Veilchen (٧ ـ ١ لا) b. (٤٠) (Veiel كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) بنفشه (منكشه) .

Vektor (٧٧ ام) (٤٥) [لاتينجه] هندسه : —(Radius) قطع ناقص وقطع مكافيه‌نك خطوط شعاعيه‌سى .

Velin (فرانسزجه وكذلك: vil-li'n دخى تلفظ اولنور ا لا) (٥٦) [فر] اينجه ايكلى كاغد .

Veliten (٧ ـ ٧ جمع) (inv.) [لاتينجه ve'lites] اسكى روماليلرك چرخه‌جى خفيف پياده عسكرى .

Velle-ität (٧ ـ ٧ ـ ٧ ا مؤ) (٤٩) [لاتينجه‌دن مأخوذ فرانسزجه] كوشك ، دوامسز آرزو ، مايمون اشتهاليلق .

Velozipǝd (يكى تعبير) (٧ ـ ٧ ـ ٧ ا م (ا لا) (٣٨) ياخود (٥١) [لاتينجه] ولوسيپد (دينيلان ايكى ويا دها زياده تكرلكلى واوزرينه بينلدكده تكره آياقله تحريك اولنان) آرابه .

Vene (٧ ـ ٧ ا مؤ) (٥٥) [لاتينجه] (تشر) = Blutader .

Venedig (٧ ـ ٧ ا خا لا) (٥٥) (جغر) ونديك .

Venen„ ... (٧ ـ ٧٠٠٠) —entzündung (ا مؤ) (علم امراض) التهاب وريد .

Venerie (٧ ـ ٧ ا مؤ) (٥٥) (sans pl.) [لاتينجه‌دن مأخوذ فرانسزجه] (علم امراض) = Lustseuche .

Venerisch (٧ ـ ٧ ص) (٢١) [لاتينجه] =syphili'tisch .

Venös (٧ ـ ٧ ص) (٢١) [لاتينجه] چوق طمارلى ، وريدى .

Ventil (٧ ـ ٧ ا لا) (٣٨) [اورته لاتينجه ventus] (تشر ، تبا ، صنعه) Klappe = (صنعه) ماكنه‌ده كذلك سوپاپ .

Ventilation (ـ (٧) ss ٧ — ٧ ا مؤ) (٤٩) [لاتينجه] تجديد هوا ، هوايى دكشديرمه ، هوالتديرمه .

Ventilator ([illegible]) ⑮ [لاتينجه] تجديد هوا آلتى ، ماكنه‌سى ‖ مخلية الهوا .

Ventili(e)ren ([illegible] فعمتعد) ⑳ a. [لاتينجه] (einen Raum)— بر يرك هواسنى تجديد اتمك ، هوالندرمق ‖ eine Frage— (مجا) برمسئله‌يى دور ودراز مذاكره اتمك .

Ventimiglia ([illegible]) ⑯ ايتاليا شهرى وپرنس خاندانى .

Venus ([illegible]) (inv.) (اسا) حسن وجمال آلهه‌سى ، وه‌نوس (كذا مجازى اوله‌رق فوق العاده كوزللك) ‖ (تبا) كوسدم (سينك قپان) .

Ver„... ([illegible]) افعال ويوتلردن آشكل ايده‌جك اسم وصفتلر برلكده داعما (insép.) ويرشيئك صرف واستهلاككى اراءه ايدرمثلا: (das Mehl) ver-backen اكمك ياپمق اوزره، ياپه‌رق اونك كافه‌سنى بتورمك ، صرف اتمك ‖ (viel Tinte) ver-schreiben چوق مركب صرف اتمك ‖ كذلك ياكلشلق وضررى كوستور مثلا: (die Karten) ver-geben قارتلرى ويرركن ياكلش ويرمك ، ياكلشلقله دكشديرمك ‖ ستر واخفا ومحافظه‌يى ايما واراءه ايدر مثلا : (einen Spiegel) ver-hängen برآينه‌نك اوزرينى تول ، پرده ايله اورتمك ‖ امرار وقتى اراءه ايدر مثلا : (die Zeit) ver-plaudern وقتى لاف ايله قونوشه‌رق كچيرمك ‖ برشيئك بيتديككى مثلا : ver-brausen كوپوروليكى كسمك ‖ برشيئك عكسنى ، خلافنى، ضدينى اراءه ايدرمثلا: achten تعظيم واحترام اتمك ver-achten تحقير اتمك ، صايمامق، اهميت ويرمامك ‖ اولمكى كوسترمثلا: ver-hungern آجلقدن اولمك ، تلف اولمق ‖ اكثريا صفتك صورت نسبيه‌سيله برلشه‌رك برشيئك اولشمسى، جنسلشمسى كوسترن فعلى تشكيل ايدرمثلا: edel جنس، اصيل ver-edeln جنسلشديرمك آشيلايوب اصيل قيلمق ‖ größer دها بيوك ver-größern بيولتمك ، توسيع اتمك .

Ver-abfolgen ([illegible] فعمتعد وقع لا) ⑳ a. (eine Kiste) an Jemand—: مثلا ab-folgen = (insép.) برصنديقى برينه تسليم اتمك .

Ver-ab-reden ([illegible] فعمتعد) و — sich (فعمطا) ⑳ a. (insép.) برشيئه داعرقونوشمق وبونك اوزرينه قرار ويرمك ، سوزلشمك : (عد) مقاوله اتمك ، قونطوراتلاشمق .

Ver-ab-reichen ([illegible] فعمتعد) ⑳ a. (insép.) Jemandem etwas— برينه برشيئى ويرمك ، تسليم اتمك ‖ Jemandem eine Ohrfeige— برينه برطوقات، شماراق اورمق ، برينه برصله برلشديرمك ، عشق اتمك ، ويرا اتمك .

Ver-abschieden ([illegible] فعمتعد) ⑳ b. (insép.) Jemand— برينه يول، اذن، رخصت ويرمك ، اخراج اتمك، خدمتدن چيقارمق ‖ برشيئه قرارويرمك ، حكم اتمك ‖ (فعمطا) sich von (ياخود : bei) Jemandem— (برندن رخصت آلمق) بريله وداعلاشمق .

Ver-accisen (kss [illegible] فعمتعد) ⑳ c. (insép.) etwas— برشيئك حقنى ويرمك ، تأديه اتمك ، اوده‌مك .

Ver-achten ([illegible] فعمتعد) ⑳ b. (insép.) تحقير، استحقار اتمك ، نظر حقارتله كورمك ، خور كورمك ، باقمق، اهميت ويرمامك ، تنزل اتمامك ‖ (den Tod)— اولومه اهميت ويرمامك ، اولومدن قورقمامق .

Ver-achtfachen ([illegible] فعمتعد) ⑳ a. (insép.) سكز مثلى ياپمق .

Ver-ächtlich ([illegible]) ⑳ تحقيرايدرك،نظر استخفاف واستحقار ايله ‖ شايان تحقير واستخفاف .

Ver-ächzen ([illegible] فعمتعد) ⑳ c. (insép.) (sein Leben)— حياتنى ، عمرنى آه واه ، آه وانين ايله كچيرمك ، بويله يشامق ، كون كورمامك .

Ver-allgemeinern ([illegible] فعمتعد) ⑳ a. (insép.) تعميم اتمك ، عمومى قيلمق .

Ver-alten ([illegible] فعلا —) ⑳ b. (insép.) اسكيمك ، كچمك ، حكمدن ساقط اولمق ‖ ver-altet (اسم مفعول وصفت) ⑳ اسكى ، اختيار ، كچمش ، قوجه‌مش ، حكمدن دوشمش ، موده‌سى كچمش ، حكمى قالمامش خارج از استعمال .

Veranda ([illegible]) ⑭ (جمعى كذلك ـــ) [اسپا] (معما) اوستى قپالى واطرافى پارمقلقلى ، پشيلككى بالقون .

Ver-änderlich ([illegible]) ⑳ متحول ، متبدل، غير ثابت ، متلون ، برشويله بربويله ، طبيعتى ليوق .

Ver-ändern ([illegible] فعمتعد) ⑳ a. (insp.) ändern = ‖ شكل وصورتنى دكشديرمك ، تحويل ، تعديل، تبديل اتمك ‖ تغيير وافساد اتمك ، بوزمق ‖ sich— (فعمطا) دكشمك .

Ver-ankern ([illegible] فعمتعد) ⑳ a. (insép.) ديوارى حطيل ايله تقويه اتمك .

Ver-anlagen ([illegible] فعمتعد) ⑳ a. (insép.) die Steuern— ويركو طرح اتمك ‖ ترتيب وتنظيم اتمك ‖ gut veranlagter Mann حالدووقتى (يك) ايواولان كمسه .

Ver-anlassen ([illegible] فعمتعد) ⑳ c. (insép.) سبب اولمق ، فرصت ويرمامك ، تصميم اولنمش برشيئى ميدانه قويمق ، دعوت اتمك ، سببيت ويرمك ، توليد اتمك ‖ Jemand zu etwas— برينى برشيئه سوق اتمك ، برشيئى بإعسنه سبب واسطه اولمق ، تشويق اتمك ‖ Das hat mich zu dem Glauben veranlaßt بو بكا اينانديردى ‖ ظن ايتديردى ، ثم ذهابمه سبب اولدى ، . . فكره صاپديردى .

Ver-anlassung ([illegible] امؤ) ⑲ سبب ، موجب، وسيله، بهانه ، تشويق ، الجاء ، توليد .

Ver-anschaulichen ([illegible] فعمتعد) ⑳ a. (insép.) etwas— (برشيئى كوسترەرك) افهام اتمك ، ادراك ايتديرمك ، اكلاتمق ، قناعت كتورمك ، فكر ويرمك .

Ver-anschlagen ([illegible] فعمتعد) ⑳ a. (insép.) تخمين وتقدير اتمك ‖ (انشا آتده) كشفنى ياپمق ، كشف دفترينى ياپمق ، فيئات قومق ، صرف اولنه‌جق ، كيده‌جك پاره‌نى حساب اتمك .

Ver-anstalten ([illegible] فعمتعد) ⑳ b. (insép.) ترتيب وتنظيم اتمك ، ياپمق ، برشيئى ياپمق ايچون حاضرلق كورمك ‖ كوزل ترتيب اتمك .

Ver-antworten ([illegible] فعمتعد) ⑳ b. (insép.) etwas— برشيئه جواب ويرمك ، برشيئك مسئوليتنى درعهده اتمك ‖ Das will ich schon— بونك مسئوليتى بكا عائد ،

بتم اوزرینه اولسون ‖ sich— (فع مطا) کندینی (اسناد ایدیلان برقباحت وتهمتدن طولایی) مدافعه ایتمك .

Ver-antwortlich (⏑⏑⏑ ا ص) (21) مسئول ، بر شیئك مسئولیتنی درعهده ایدن ، بوخصوصده کندیسنه مراجعت ایدیله‌جك مسئول طوتیله‌جق اولان ‖ gegenseitig— بربرینه کفیل ، (کفالت متسلسله ایله) .

Ver-antwortung (⏑⏑⏑ ا مؤ) (49) مسئولیت ‖ thun Sie es auf meine— سز اونی مسئولیتم بکا عائد اولمق اوزره یاپیکز ، سز یاپیکز مسئولیتی بن درعهده ایدرم .

Ver-arbeiten (⏑⏑⏑ ا فع متع) (21) b. (insép.) Eisen, (صنع) بر ایشده قوللانلمق ، برایشه صرف ایتمك ، —(Ma'rmor...) دمیر (مرمر والخ) ایشلمك ‖ ایشلیه‌رك برقالبه صوقمق ، برشکله ارجاع ایتمك ، اعمال ایتمك ، ایشلیه‌رك یتورمك ، صرف ایتمك ‖ (مجا) seine Sorgen— دوشونه‌رك مشکلی ، صیقینتیسنی ، تاسه‌سنی ، غصه‌سنی ، حل ودفع ایتمك ‖ تاثه‌سنی یاتمق .

Ver-argen (⏑⏑⏑ ا فع متع) (21) a. (insép.) Jemandem etwas— برینی ایشلدیکی برشیدنطولایی تعییب ایتمك ، حقسز بولمق ، دارلمق ‖ Das kann mir Niemand— بنی بوندنطولایی کمسه تعییب ایده‌مز ، بکاکمسه قباحت بوله‌ماز .

Ver-armen (⏑⏑⏑ ا فع لا—) (21) a. (insép.) فقیر دوشمك ، یوقسزلغه ، ضرورته دوشمك .

Ver-äste(l)n (⏑⏑⏑ ا فع متع) و sich— (فع مطا) (21) a. (21) b. (insép.) دال بوداق صالمق .

Veratrin (—⏑— v ا لا) (56) (sans pl.) [لاتینجه] (کیم) وراترین .

Ver-auktioni(e)ren (⏑— ا ⏑⏑—) (٣) ss فع متع (21) a. (insép.) مزایده‌یه قویمق ، بالمزایده صاتمق .

Ver-ausgaben (⏑⏑⏑ ا فع متع) (21) a. (insép.) صرف وخرج ایتمك .

Ver-äußern (⏑⏑⏑ ا فع متع) (21) a. (insép.) etwas— بیع وفراغ ایتمك ، صاتمق .

Verb (⏑ v ا لا) (مفردی) (42) c. ، جمعی (42) a. [لاتینجه] = Verbum .

Ver-backen (⏑⏑⏑ ا فعمتع) (21) a. و (20) r. (insép.) einen Scheffel Mehl täglich— یومیه براولچك خمور پیشورمك ‖ das Mehl zu Brot— خموری اکمك یاپمق ، پیشورمك ‖ (فعمتع وفعلا—) فنا پیشورمك ، (اکمك وامثالی) خمور ایتمك ، ایو پیشوره‌مامك ، پشکین یاپه‌مامق ‖ das Brot ist— اکمك خمور اولمش ، پیشکین دکل ، ایو پیشمامش .

Verbal,, ... (⏑⏑⏑ v) (غرا) فعلی ، فعله منسوب —adjekti'v (الا) صفت فعلیه ‖ —inju'ri-e (ا مؤ) سب وشتم ایله ایدیلان تحقیر .

Ver-ballasten (⏑⏑⏑ ا فع متع) (21) a. (insép.) (بحر) صابوره قویمق .

Ver-band (⏑— ا م) (31) ارتباط ، اشتراك ، شرکت ، جمعیت ‖ (جرا) صارمه ، باغلامه ‖ (یاره‌نك اوزرینه‌صاریلان) باغ ، صارغی ‖ (صنع) (انشاآتده) بردیوارك طاش ویاطوغله‌سنی بربرینی طوته‌جق یعنی آلتده‌کیلرك کنارلری اوزرینه قونیله‌جق اولانك اورته‌سنه کله‌جك وجهله قونمغله حاصل اولان ارتباط ، باغ .

Ver-band,,... (⏑⏑… ا) —platz (ا م) (ع) میدان محاربه‌ده تشکیل ایدیلان صارغی محلی .

Ver-bannen (⏑⏑⏑ ا فع متع) (21) b. (insép.) سورمك ، نفی وتبعید ایتمك ‖ سوروب چیقارمق ، دفع ایتمك ، قوغمق .

Ver-barrikadi(e)ren (⏑—⏑⏑⏑ ا فع متع) و sich— (فع مطا) (21) a. (insép.) کول ، کچید وامثالی محللری کچلمیه‌جك صورتده سد ایتمك ، بارقاد یاپمق .

Ver-bauen (⏑—⏑ ا فع متع) (21) a. (insép.) einen Durchgang— برکچیدی ، کذرکاهی ، قیویی (اعمالات ایله) قپامق ، اورمك ، (انشاآت ایله) سد ایتمك ‖ einem Hause das Licht, die Aussicht— براوك اوکنه بر ابنیه انشا ایدرك آیدینلغنی ویا نظارتنی قپامق ، اوکنی قپامق ‖ (پاره‌یی انشاآته صرف ایتمك) —(1000 Mark) بیك مارق پاره‌یی صرف ایتمك ‖ —(viel Holz) پاره‌یه‌چوق کراسته صرف ایتمك ‖ انشا ایدرك بوزمق ، انشاآتی قصورلی یاپمق ، بغمسز ایتمك ‖ sich— (فع مطا) (معمار حقنده) یاپیده یاکلشلق ایتمك ، بریری یاکلش یاپمق ‖ (صنع) (معدن‌قویولرنده) die Zeche verbaut sich چیقان معدن مصرفنی قورتارمیور .

Ver-bauern (⏑—⏑ ا فع لا—) (21) a. (insép.) کویلولشمك ، کویلی اولمق ، (عمو) کویده طشره‌ده پاصلامق .

Ver-beißen (⏑—⏑ ا فع متع) (31) u. (insép.) برشیئك اوجنی کمیرمك ، ایصیرمق ‖ (der Redner) verbeißt die Wörter ناطق ، سوز سویلیان ذات لقردینك ، کلملرك یاریسنی یوطیور ‖ دیشنی صیقوب براجینی ویادردی آخره حس ایتدیرمامك ، بللی ایتمامك ‖ seinen Ärger— حدتنی بللی ایتمامك ، کوسترمامك ‖ sich das Lachen— کولمامك ایچون دوداقلرینی ایصیرمق ‖ sich— (فع مطا) اکثریا (آو کوپکاری حقنده) ایصیردیغنی تکرار براقه‌میه‌جق قدرصیق ایصیرمق ‖ (اشخاص حقنده) (مجا) برشیئه مصرانه دوام ایتمك .

Verbene (⏑—⏑ v ا مؤ) (55) [لاتینجه] (نبا) = Eisen = kraut .

Ver-bergen (⏑⏑⏑ ا فع متع) و sich— (فع مطا) (30) b. (صورت شرطیه‌سنك ماضیسی : verbärge ، بعضا یکشخصی : verberge) (insép.) صاقلامق ، صاقلانمق ، کیزلمك ، کوزینه کورنمامك ، کوزه کورونمامك ، پنهان اولمق ، مستور ومخفی اولمق ، طوتمق .

Ver-bessern (⏑⏑⏑ ا فع متع) و sich— (فع مطا) (21) a. (insép.) دوزلتمك ، اصلاح ایتمك ، ایولشدیرمك ؛ دوزلمك ، ایولشمك ، اصلاح اولمق . تصحیح خطا وحال ایتمك ؛ بالاصلاح تعدیل ایتمك ‖ das Gehalt— معاشی یوکسلتمك ، معاشه ضم ایتمك .

Ver-beugen (⏑—⏑ ا) sich— (فع مطا) (21) a. (insép.) sich— برای تعظیم اکلمك ، صلاملامق ، سلام ویرمك .

Ver-biegen (⏑ ⏑ – f فعـ متعـ) و — sich (فعـ مطا)
f. ⑳ (*insép.*) بوكولمك ، اكريلمك ؛ چارپولتمق ، اكمك ،
بوكمك || — sich آكمق .

Ver-bieten (⏑ ⏑ – f فعـ متعـ) f. ⑳ (*insép.*) (مرا .
bieten) منع ونهى ايتمك ، يساق قيلمق . تعطيل ايتمك .

Ver-bilden (⏑ ⏑ – f فعـ متعـ) b. ㉑ (*insep.*) كذلك
— sich (فعـ مطا) فنا شكل ويرمك ، چارپولتمق ، چارپولمق ،
سوء تشكل ايتمك ، بوزولمق || ياكلش يوله ، فكره صاپديرمق .

Ver-bild-lichen (⏑ – f ⏑ ⏑ فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*)
برشكل ورسم ايله ارائه ايتمك ، تصوير ايتمك .

Ver-binden (⏑ ⏑ – f فعـ متعـ) و — sich (فعـ مطا)
a. ⑳ (*insép.*) باغلامق ، باغلاتمق ، ربط والصاق ايتمك ،
sich geschäftlich mit || برلشديرمك ، برلشمك ، اشتراك ايتمك
Jemandem — بريله عقدشركت ايتمك ، براى تجارت برلشمك ،
مشترك ايش كورمك || جمع وتلفيق وتوحيد ايتمك || (صنع)
كتابك اثناى تجليدنده كاغدلرى ، ياپراقلرى ياكلش جلدلمك .

Ver-bindlich (⏑ ⏑ – f صـ) ㉑ مربوط ومجبور طوتان ،
موظف قيلان . مكلف قيلان || برحس ايله مربوط ، مجلوب ،
ممتدار || خاطرنواز ؛ ممتدارقيلان .

Ver-bindung (⏑ ⏑ – f امؤ) ㊵ باغلامه ، ربط
eheliche — || والصاق ايتمه ، برلشديرمه ، جمع وتوحيد ايتمه ، اتفاق
ازدواج || (كيميا) — che'mische امتزاج ، تركيب كيمياوى ||
nach mehreren (پوسته) ارتباط (قلبى) ، مجلوبيت || التصاق ||
Orten die — vermitteln نقاط مختلفه بيننده مواصله ومخابره يى
ايفا ايتمك ؛ نقاط مختلفه يى ربط والصاق ايتمك || يكديكره قارشو
mit Jemandem in — stehen || اولان مناسبت ، ارتباط
بريله ارتباط ومناسبتى اولمق ، متفق بولنمق ، بريله ال برلكى
اولمق || شركت ، اشتراك ، مشاركه || تركب .

Ver-bindungs„ ... (⏑ ⏑ – ..... f) — li'ni-e (امؤ) ،
(شمندوفرده) (امؤ) — bahn || خطمواصله (ام) — weg
التصاق خطى ، مختلف استاسيونلرى يكديكرينه برلشديرن مواصله
خطى || — mittel (الا) واسطهٔ ارتباط || قويو عك تريه سى ||
— stück (الا) (انشا آتده) بند ، كند ، باغ پارچه سى ||
— wort (الا) (غرا) = Ko'pula || ادات ربط ، حرف عاطف .

Ver-bissen (⏑ ⏑ – f صـ) ㉑ [ver-beißen] قيزمش ،
برشيئه فنا حالده طوتلمش ، (ايچندن) كوپورمش .

Ver-bitten (⏑ ⏑ – f فعـ متعـ) i. ⑳ (*insép.*)
برشيئى sich (مضاف اليه) etwas von Jemandem —
solche Bemerkungen ياپلماسى ايچون رجا ايتمك || منع ونهى ايتمك
بويله مطالعاتى ، اخطاراتى ، فكرى رد ايدرم verbitte ich mir
قبول ايتمم ، بويله اخطاراتكزى برده ايشتمييم ، بويله
Das verbitte ich mir (für || سوزلرى برده طوتمييم
in Zukunft) ! : ياخود die بونك برده تكرريني كورمييم !
بو برده وقوعبولمسون !

Ver-bittern (⏑ ⏑ – f فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*)
Jemandem || اكثريا (مجا) طاتسزلشديرمق ، آجيلاشديرمق
das Leben — برينك باشنه دنيايى طار ايتمك ، حياتدن
(فعـ لا —) || لذتياب ايتمامك ، آغزينك طادينى قاچيرمق
و — sich (فعـ مطا) نشئه سز اولمق ، آغزينك طادى اولمامق ||
حدتلنمك || طاتسزلشمق ، آجيلاشمق .

Ver-blasen (⏑ ⏑ – f فعـ متعـ) p. ㉑ (*insép.*)
(مرا . blasen) بورى وامثالى چالمرق قوغمق ، قوغه‌لمق ؛
die (رسالملق) || صوروب چيقارمق ، دفع وطرد ايتمك ،
Farben — رنكارى غايت خفيف كچمك || ياكلش چالمرق ،
(اوفليه‌رك) اوتديره‌رك بوزمق .

Ver-blassen (⏑ ⏑ – f وفعـ لا —) c. ㉑ (*inssp.*)
صارارمق ، صاراروب صولمق ، رنكى اوچمق ، رنكى آغمق .

Ver-blättern (⏑ ⏑ – f فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*)
eine Stelle (im Buche) — بركتابك ياپراقلرينى چويروب
طوردكن بر يرى غائب ايتمك ، بر يرى ياپراقلرى چويره‌رك
غائب ايتمك .

Ver-bleib (⏑ – f ا م) a. ㉖ (*sans pl.*) برشيئك
ich weiß Nichts über den — dieser || قالديغى محل ، يرى
Papiere بوكاغدلرك نره ده قالدقلرينى بيلمم ، بوكاغدلرك
قالديغى بر نره‌سيدر بيلميورم .

Ver-bleiben (⏑ ⏑ – f فعـ لا —) a., b. ㉑ (*insép.*)
bei (seiner Meinung) — || برحالده قالمق فكرنده ثبات
ايتمك lassen wir es dabei — بونده قالهلم || على الخصوص
ich verbleibe hochacht„ : مكتوب نهايتنده خاتمه اوله‌رق
ungsvoll... كال تعظيم وتوقيرات ايله (. . . قاليرم) .

Ver-bleichen (⏑ ⏑ – f فعـ لا —) ㉑ a., ⑳ n.
(*insép.*) طوروب طوردكن ، بردنبره رنكى اوچمق ، آغمق ،
des Todes — : صارارمق ، صاب صارى كسلمك || بعضا شاعرانه :
der (die) Verblichene : تكميل انفاس ايتمك || اكثريا
مرحوم ، مرحومه ، متوفى ، متوفيه .

Ver-bleien (⏑ ⏑ – f فعـ متعـ) a., b. ㉑ (*insép.*)
قورشونلامق .

Ver-blenden (⏑ ⏑ – f فعـ متعـ) b. ㉑ (*insép.*)
كوزى قرارتمق ، قماشديرمق ، حائل رؤيت اولمق ||
Jemand über etwas — برينى برشيده آلداتمق ، اغفال
durch sein Glück || ايتمك ، بوغمق ، برينه برشيئى يوتديرمق
verblendet سعوديته آلدانه‌رق ، سعادته قاپيله‌رق ،
بختيارلغيله مست اولمش || قامق ، آلداتمق || رؤيته مانع
اولمق ، نظرى قپامق ، قاپلامق .

Ver-blich (⏑ – f) (ver-bleichen فعلنك زمان حال
صيغه‌سنك ماضى صورتى برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Ver-blichen (⏑ ⏑ – f) (ver-bleichen فعلنك اسم
مفعولى) .

Ver-blüffen (⏑ ⏑ – f فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*)
آهنكنى بوزمق ؛ شاشيرتمق ، تشويش ايتمك ؛ طادينى
verblüfft dastehen || قاچيرمق || شاشيرتمق ، متحير براقمق
: (عمو) قاس قالى ، طوتوب قالمق ، پرمغى آغزنده قالمق .

Ver-blühen (⏑ ⏑ – f فعلا ±) a. ㉑ (*insép.*)
(فعـ لا +) چيچك دوكمك || (فعـ لا —) صولمق (كذا مجا) ||
(مجا) (dies Mädchen) verblüht schon بو قيز آرتق
صوليور ، وقتى كچيور .

Ver-blümen (⏑ ⏑ – f فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*)
(برصوز حقنده) etwas — : اكثريا || چيچكله طوتامق
برشيئى جناس اوله‌رق ، قپالى سويلك ، ايما ايتمك .

(*insép.*) ⑳ b. (فعـمتـه ا ‿‿) **Ver-bluten** قاتنى برى ايچون دوكمك ، فدا sein Blut für Jemand — ايتمك ‖ (فعلا —) و — sich (فعـمطا) قناءق ، قان آقمق ‖ die Sache hat sich verblutet ، ايش بيتدى ، اولدى ، اوتودلدى كيتدى .

(منعـ) (*insép.*) ㉑ a. (فعـمتـه ا ‿‿) **Ver-bohlen** قالين دوشمه تختهسى ايله دوشمك .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـمتـه ا ‿‿) **Ver-bohren** بورغو ايله دلك و (تختـه) چيوى ايله باغلامق (چيويلك) ‖ ياكلش دلك ‖ (اشخاص حقنده) بچيمسز ، قيلقسز ، غريب الشكل .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـمتـه ا ‿‿‿) **Ver-bollwerken** (ع) باستيون ايلهستر ايتمك ، برج ايلهاورتمك .

= (*insép.*) ㉑ a. (فعـمتـه ا ‿‿) **Ver-borgen** borgen ‖ (اسم مفعول وصف (مرا. ver-bergen) .

(كلهسنك مقابلى Ge-bot) ㊳ (ا لا ‿) **Ver-bot** „ver-bieten" يساغ ايتمك ، منع ايتمه ، ممنوع قيلمه ، نهى .

ver-bieten) (‿‿ ا) فعلندن اسم مفعول **Ver-boten** وصفت) ㉑ يساق ، ممنوع ، منهى .

(*sans pl.*) ㉛ (م ا ‿‿) **Ver-brand** مواد ناريه ومشتعلهنك صرف واحراق ، محروقات صرفياتى .

فعلنك ver-brennen) ㉑ (ص ا ‿‿) **Ver-brannt** اسم مفعولى) ؛

(*insép.*) ⑳ p. (فعـمتـه ا ‿‿) **Ver-braten** (مرا. braten) — (zu viel Butter) چوق ياغ ياقمق ، صرف ايتمك ‖ قيزارتيركن بوزمق ، فنا ايتمك ، ياقمق ، ايو قيزارتمامق ‖ (فعـلا —) قيزاروكن ، قيزارهرق پيشركن بوزلمق .

صرف (*sans pl.*) ㉛ (م ا ‿) **Ver-brauch** واستهلاك ‖ — übermäßiger اسراف .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـمتـه ا ‿‿) **Ver-brauchen** صرف واستهلاك ايتمك ، قوللانمق ، خرجهمق ‖ صرف وخرج ايدوب بتورمك ، دينه دارى ايكمك ‖ قوللانمق ، استعمال ايتمك .

(ا مؤ) — steuer (ا ‿‿ ...) **Ver-brauchs„...** صرفيات ويركوسى .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـمتـه ا ‿‿) **Ver-brauen** (Malz, Hopfen) — (قليز لمش آربه ، شرابجى اوتى) بيرا اعماليچون استعمال ايتمك ‖ (alles Malz) ist verbraut مالت دينيلان چيلمش آربهنك هپسى قوللانلدى (بيرا ياپلدى) .

(*insép.*) ㉑ c. (± فعـلا ا ‿‿) **Ver-brausen** كوورلق ايتكدن فارغ اولمق ، كوورلتيسى كسلمك ، كسب سكونت ايتمك ، (مرا. brausen) ‖ (مجا) كسب سكونت ايتمك ، اتجى بوشالتمق ، اوفكهسى كچمك .

(*insép.*) ⑳ b. (فعـمتـه ا ‿‿) **Ver-brechen** was habe ich ver-brochen?‖ — etwas بر جنايت ، جرم ايشلمك بن نه كناه ايشلدم ، نه ياپدم ، نم جرمم ، قباحتم نه؟ نم نه تقصيرام وار؟ ‖ (ا لا) b. ㊵ جرم ، جنحه ، جنايت ، مخالف قانون حركت ، سوء قصد .

(ا مؤ) — in ، ㉟ a. (م ا ‿‿) **Ver-brecher** ㊵ مجرم ، مجرمه ، جانى ، جانيه ، متهم .

(فعـمطا) sich — و (فعـمتـه ا ‿‿) **Ver-breiten** (*insép.*) ㉑ b. ياىمق ، نشر ايتمك ، تعميم وتوسيع ايتمك ، اكمك ، ياىلمق ، منتشر اولمق ، تعميم ايتمك ، عوام ناس بيننده دوران ، جريان ايتمك ‖ — sich über etwas صورت مفصلهده بيان افكار ايتمك ، برشىحقنده اوزون اوزادىيه سوزسويلمك .

(*insép.*) ㉑ a. (— فعـلا ا ‿‿) **Ver-brennen** (مرا. brennen) ياقمق ، ياتوب بيتمك ، احتراق ايتمك ، طوتوشمق ، اشتعال ايتمك ‖ (فعـمتـه وفعـمطا) اكثريا : (sich) ياقمق ، ياقمق ، احراق ايتمك (كذا صنه ومجا) ‖ ياقهرق صرف واستهلاك ايتمك ، ياقوب توكتمك ‖ — zu Asche ياقوب كول ايتمك ، قيزارتمق ، (ياقمق ، طوتوشمق خصوصيله مجازى) .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـمتـه ا ‿‿) **Ver-briefen** بر يازى ، يازيلى بر اوراق ايله تأمين ايتمك ، طابمق ، سند ويرمك ، با تحريرات تصديق ايتمك .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـمتـه ا ‿‿) **Ver-bringen** وقت وامثالى حقندهكچيرمك (پاره وامثالى حقنده) صرف ايتمك .

sich — و (— فعـمتـه وفعـلا ا ‿‿) **Ver-bröckeln** (فعـمطا) ㉑ a. (*insép.*) = zer-bröckeln .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـمتـه ا ‿‿) **Ver-brüdern** قرداشكبى ايتمك ، ياشامق ‖ (فعـمطا) — sich mit Jemandem بريله قرداش اولمق ، قرداشكبى ياشامق ، پيداى اخوت ايتمك ، بريله قرداشكبى قونوشمق ، كچينمك .

(فعـمطا) sich — و (فعـمتـه ا ‿‿) **Ver-brühen** (*insép.*) ㉑ a. قايناتمق ، خاشلامق .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـمتـه ا ‿‿) **Ver-buhlen** سفاهت ، عيش وعشرتله صرف ايتمك ، اسراف ايتمك .

(‿‿ v ا لا) ㊳ [لاتينجـه] (غرا) فعل ‖ **Verbum** — fini'tum برصيغهٔ شخصيهسى اولان فعل .

(*insép.*) (عو) ㉑ a. (فعـمتـه ا ‿‿) **Ver-bummeln** (seine Zeit) — ‖ (Geld) — ياره اسراف ايتمك ، صرف ايتمك ‖ وقتنى اسراف ايلهكچيرمك ، بيهوده اضاعهٔ وقت ايتمك ‖ اونوتمق ، اهمال ايتمك ‖ (فعـلا —) تنبلك ، آواره لكه طالمق ، بوبله طولاشمق .

فعلنك اسم مفعولى) ver-binden (‿‿ ا) **Ver-bunden** .

(فعـمطا) sich — و (فعـمتـه ا ‿‿) **Ver-bünden** (*insép.*) ㉑ b. اتفاق ، اتحاد ايتمك ، ايتديرمك ، متفق قيلمق .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـمتـه وفعـمطا ا ‿‿) **Ver-bürgen** — etwas, sich für etwas برشيئه كفيل اولمق ، برشيئه تكفل ايتمك ، ضامن اولمق .

(*insép.*) ㉑ c. (فعـمتـه ا ‿‿) **Ver-büßen** seine ‖ — etwas برشيئك اذيتى چكمك ، جزاسنى كورمك — Strafzeit وقت جزاسنى كچيرمك ، چكمك = ab-sitzen .

[ver-denken] (*sans pl.*) ㊳ (م ا ‿‿) **Ver-dacht** شبهه ، سوء ظن ‖ Jemand in — bringen برى حقنده شبهه يى دعوت ايتمك ، برينى سوء ظنه دوشورمك ‖ اشكيل ‖ Jemand wegen einer Sache in — haben برشيدلطولاى برينه سوء ظنده بولنمق ، برندن شبههلنمك .

(ص ا ‿‿) **Ver-dächtig** ㉑ شبههلى ، داعئ شبهه ؛ سوء ظنى موجب ، مظنون (كذلك م ا) (r) verdächtige مظنون .

(*insép.*) ㉑ a. (فه متع ا ⏑⏑⏑) **Ver-dächtigen**
. verdächtig machen =

حكم (*insép.*) ㉑ a. (فه متع ا⏑⏑⏑) **Ver-dammen**
اتمك ، حكم ويرمك ، محكوم اتمك|| لعنت اتمك ، عذاب جهنمه
محكوم اتمك .

(*insép.*) ㉑ a., c. (—فعلا ا ⏑⏑⏑) **Ver-dampfen**
(viel Tabak)— (عمو) || ab-kühlen = || تبخر اتمك
چوق توتون توتوتمك ، ايچمك .

= (*insép.*) ㉑ a. (فه متع ا ⏑⏑⏑) **Ver-danken**
. (verdanken) : danken

فعلنك زمان حال ماضى verderben) (ا ⏑⏑) **Ver-darb**
صيغه سنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

(*insép.*) ㉑ a. (فه متع وفه معطا ا⏑⏑⏑) **Ver-dau-en**
هضم اتمك (كذا مجا) (diese Speisen)— sich leicht بو يمكلر
قولاى هضم اولنورلر ، سهل الهضمدرلر .

قولاى هضم اولنور ، ㉑ (ص ا ⏑⏑⏑) **Ver-daulich**
سهل الهضم|| چكيلور .

— (آرابه جياقده) (صنع) ㉘ (ا لا ا ⏑⏑) **Ver-deck**
. Deck = (بحر) || بر آرابه نك اوزرى طاوانى

اورتمك ، (*insép.*) ㉑ a. (فه متع ا⏑⏑⏑) **Ver-decken**
قپامق (كذا مجا) صاقلامق ، كوزدن نهان اتمك ، ستر اتمك ،
كولكه ده براقمق ، ستر واخفا اتمك ، كيزلى طوتمق .

(*insép.*) ㉒ a. (فه متع ا ⏑⏑⏑) **Ver-denken**
. ver-argen = (denken . مرا)

(كذا فه متع) ㉚ b.(—فعلا ا ⏑⏑⏑) **Ver-derben**
فساده اوغرامق ، فنالاشمق || بوزلمق (*insép.*) ㉑ a.
چوروملك ، قوقمق ، طاغلمق ، خساره ديده اولمق || باتمق ،
an ihm || محو اولمق|| (بحر) خسارات بحريه يه اوغرامق ، اوغرامق
ist ein Schauspieler verdorben || اوايو بر آقتور اوله جقمش
(اشخاص حقنده) باتمق ، محو اولمق (بعضاً اوللك) || (فه متع)
بوزمق ، افساد اتمك ، برباد اتمك ، باليرمق ، رخنه دار اتمك ،
Jemandem || زيان وضرره اوغراتمق ، خسار ديده اتمك
برينك مسرتنى ، سوينجنى ، die Freude, die Lust—
sich den Geschmack || آرزوسنى قاچيرمق ، كسر اتمك
sich den || آغزينك طادينى بوزمق nicht verderben
|| كندى معده سنى بوزمق ، هضمسزلغه اوغرامق Magen—
Jemand (sittlich) — || برينى برباد اتمك Jemand—
برينك اخلاقنى بوزمق ، افساد اتمك ، تربيه سز ، عارسز اتمك ||
(ضرمثل) افعال مذمومه böse Beispiele —gute Sitten
اخلاق مقبوله يى افساد ايدر || —es mit Jemandem ايشى
بريسيله فنا اتمك ، بوزمق ، برينك كوزندن دوشمك ،
verdorben ㉞ (اسم مفعول وصفت) || توجهى غائب اتمك
(مصدرينك بالجمله معنالرنده مستعملدر) || خصوصيله : غضبه
اوغرامش ، طاغلمق اوزره || قوقمش ، چوروك ، بوزلمش ||
(آداب واركان واخلاق حقنده) على الاكثر ver-derbt
باشدن ، يولدن چيقمش ، افساداولنمش ، بجمش ، يوله املايه
كاز حاله كيرمش ، فاسق .

مشئوم ، منحوس ، ㉑ (ص ا ⏑⏑⏑) **Ver-derblich**
مصيبتلى ، مخوف ، قورقولى ، مدهش ، دوچار فلاكت ايدجى ،

مهلك || نادراً : قولاى بوزيلان ، فنالشان ، چوريان ،
قابل فساد .

بوزوله ، ㉑ (الا ㉞ (امؤ ا ⏑⏑⏑) **Ver-derbniß**
يولدن ، باشدن چيقمه ، فساد ، تعفن ، چورومه || فلاكت ،
مصيبت — sittliche اخلاق وآداب بوزوقلغى ، فساد اخلاق ،
عادات مرغوبه ومستحسنه يه عدم رعايت .

. (ver-derben .مرا) ㉞ (ص ا ⏑⏑) **Ver-derbt**

(*insép.*) ㉑ a. (فه متع ا ⏑⏑⏑) **Ver-deutlichen**
ايضاح اتمك ، عيان وآشكار قيلمق ، آچيقلاشديرمق .

(*insép.*) ㉑ a., c. (فه متع ا ⏑⏑⏑) **Ver-deutschen**
آلمانجه يه ترجمه ونقل اتمك ، آلمانلاشديرمق .

(فه معطا) sich— و (فه متع ا ⏑⏑⏑) **Ver-dichten**
(sich)— (حكمه ، كيم واحج ده) [dicht] (*insép.*) ㉑ b.
تكاثف اتمك ، ايتديرمك ، صيقيلاشديرمق ، صيقلاشمق ،
قاپيلاشديرمق ، قاپيلاشمق || (هواكبى برجسمى) تضييق اتمك ||
[dichten] —die Zeit وقتى بيت ، شعر بايقله امرار اتمك .

㉑ a. (فه معطا) sich— و (فه متع ا ⏑⏑⏑) **Ver-dicken**
(*insép.*) قاليلاشديرمق ، قاليلاشمق || (طبده) برمايعى
قويو ولزوجتلى برحاله كتيرمك ، تثخين اتمك ، قويو ، قاتى
ولزوجتلى حاله كيرمك ، قويولاشمق ، پحتيلاشمق .

(*insép.*) ㉑ a. (فه متع ا ⏑⏑⏑) **Ver-dienen**
man verdient dabei nicht || قزانمق —Geld پاره قزانمق
das Salz zur Suppe بوندن ، بوايشده انسان چورباسنه
طوز بيله قزانه ماز ، بش پاره استفاده يوق || قزانمق ، حق
اتمك ، مستحق اولمق ، لايق وسزا اولمق ، دكمك || (افعاليله
برينك مكافاتنه ، تحسيننه مستحق ولايق اولمق ، اجرينى قزانمق)
er hat sich um das (Vaterland) sehr (فه معطا) بعضاً
verdient gemacht ملتكى اوكا پك متشكردر .

، (ا م) : اكثريا ㊳ (ا م ا لا ا ⏑⏑) **Ver-dienst**
نادراً : (ا لا) قزانج ، كار ، كسب ، كتم ، فائده ||
das ist mein ganzer —dabei بونده بتم تكميل قزانجم ،
كارم بوندن عبارتدر || اكثريا : (الا) ، ونادراً : (ا م)
die —e dieses Mannes um || خدمت || موفقيت ، ظفر
die Stadt بوآدمك ، ذاتك شهره اولان خدماتى ، صيقت ايدن
خدمتلرى ، ايولكلرى || (كرك ايولك وكرك كوتولكله
قزانيلان شى) حق ، استحقاق ، جزا .

(نادراً مستعمل —orden (ا ⏑⏑ ...) **Ver-dienst**....
اولوب دهازياده : Orden pour le mérite اولرق استعمال
اولنور) لياقت نشانى || —medaille (امؤ) لياقت مداليه سى .

(ا لا ا ⏑⏑ ، بعضاً دخى انكليزجه تلفظ اولنور) **Verdikt**
㊳ [انكليز] (عد) —der Geschworenen (اتفاقى
وتعليف ايدلمش هيئت حكامك قرارى ، حكمى) حكم ، قرار .

(ا لا ا ⏑⏑) ㊳ احاله ، تفويض || (برفيئات **Ver-ding**
معينه ايله ، مقطوعاً) كوتورى اولرق برشيئى ياپمق ايچون
ايديلان حواله || بونك مقاوله نامه سى ، قونطوراتوسى .

㉚ a. (فه معطا) sich—و(فه متع ا ⏑⏑⏑) **Ver-dingen**
(*insép.*)(ver-dingt كذلك اسم مفعول || dingen مرا.)
بر ايش ويا خدمت ايچون قونطورات ياپمق ، مقاوله اتمك ||

(seinen Sohn) als Diener bei Jemandem— اوغلنى
بريك يانته خدمتجيلكه قويمق ، ويرمك ‖ sich als Diener
bei Jemandem— بريك يانته خدمتجيلكه كيرمك ، قاپيلانمق ‖
Jemandem sein Fuhrwerk— آرابه‌سنى عاريةً بريته
ويرمك ، كيرالمق .

ver-dirbt ، Ver-dirbst (˘ ˘ ſ) ver-derben فعلنك زمان حال صيغه‌سنك ماضى صورتى ايكنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Ver-dolmetscher (˘ ˘ ˘ ſ ام) a. ⑩ =Dolmetscher .

Ver-donnern (˘ ˘ ˘ ſ فعـ متـ) a. ㉑ (insép.) =an-donnern ‖ (عو) verdonnert (حا) (برشيئك يوكسك درجه‌سى ، زياده‌لكى اراثه مقامنده) پك زياده ، پك چوق ، نهايت درجه ده ، بغايت .

Ver-doppeln (˘ ˘ ˘ ſ فعـ متـ) و — sich (فعـ مطا) a. ㉑ (insép.) den Eifer— سعى وغيرتى ، اقدامى تضعيف ايتمك ، ايكى قات قيلمق ‖ (ع) den Sold— معاشى تضعيف ايتمك .

Ver-dorben (˘ ˘ ˘ ſ) ver-derben فعلنك اسم مفعولى) .

Ver-dorren (˘ ˘ ˘ ſ فعـ لا —) a. ㉑ (insép.) قورومق ، قورومق ! قاوورمق ، قاوورولمق ، قيزارتمق ، قيزارمق .

Ver-drängen (˘ ˘ ˘ ſ فعـ متـ) a. ㉑ (اسم مفعولى ver-drungen : يعضاً) (insép.) ايتمرك ، دورتمرك ، قاقه‌رق ، يرندن آتمق ، دفع ايتمك ، كيرى باصمق ، يرندن اويناتمق ، قالديرمق ، رفع ايتمك .

Ver-drehen (˘ ˘ ˘ ſ فعـ متـ) و — sich (فعـ مطا) a. ㉑ (insép) دوكمك ، چوربلمك ، چويرمك ، دونديرمك ، بورمق ، بوكمك ، بورولمق ، بوكولمك ‖ sich den Arm— قولنى بورقولمق ، قولنى بوكمك ‖ die Augen— كوزلرينى دونديرمك ، چويرمك ‖ das Gesicht — صورتنى آصمق ، اكشيتمك ، يوزينى اكوب بوكمك ‖ (مجا) ترس ، يا كلش قويمق ، ايتمك ‖ ver-dreht (اسم مفعول وصفت) ㉔ ترس يا كلش ‖ بوكولمش ، بورولمش ، چوربلمش ‖ verdrehter Kopf دلى ، بدلا ، قاچيق ‖ er ist halb verdreht اوعادتا دلى ، قاچيق .

Ver-dreifachen (˘ ˘ ˘ ſ فعـ متـ) و — sich (فعـ مطا) a. ㉑ (insép.) اوچ قات ايتمك ، اوچ دفعه زياده ايتمك ، اوچ مثلنه ابلاغ ايتمك ، طولديرمق ، اوچ مثلى اولمق ، اوچ مثلنه بالغ اولمق ، تثليث ايتمك .

Ver-drießen (˘ ˘ ſ فعـ متـ) c. ㉚ [اورته آلمانجه driezen] (insép.) (اسكيدن زمان حالنك اوچنجى مفرد شخصى verdreußt ايدى) Jemand— برينه پك فنا ، طاقتسزلك ، شدتنه كيتمك ، جانى صيقمق ، قاننه طوقانمق ، خوشنه كيتمامك ، كوجنه كيتمك ‖ ich lasse mich etwas nicht— هيچ برشى بنم كيفمى قاچيره‌ماز ، بن هيچ برشيئه طوتولمام ، هيچ برشيئه اسف ايتمام ، جانم صيقلماز ، آلديرمام .

Ver-drießlich (˘ ˘ ſ ص) ㉔ مكدر ، محزون ، مغموم ، متأسف ، ناراضى ، خشنود دكل ، قيزغين ، دارغين ، حدتلى ، صورتى آصمش ، چهره‌سى اكريلمش ‖ جان صيقيجى .

Ver-droß (˘ ſ) (verdrießen فعلنك زمان حال صيغه‌سنك ماضى صورتى برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Ver-drossen (˘ ˘ ˘ ſ) ver-drießen فعلنك اسم مفعولى) اسم مفعول اوله‌رق مصدرينك بالجمله معناسنده مستعملدر ‖ = ver-drießlich جانى صيقلمش ، مكدر ، قيزغين ، حدتلى ، متأسف ، مغموم ‖ نشئه‌سز ، محزون ‖ بيقيد ‖ ver-drießen فعلنك زمان حال صيغه‌سنك ماضى صورتنك برنجى واوچنجى جمع شخصلرى .

Ver-drucken (˘ ˘ ˘ ſ فعـ متـ) a. ㉑ (صنعـ) (insép.) (مطبعه) كوتو ، فنا طبع ايتمك ، ايو باصمامق ‖ ياكلش يريره باصه‌رق ، طبع ايدرك بتورمك ، صرف ايتمك .

Ver-drücken (˘ ˘ ˘ ſ فعـ متـ) a. ㉑ (insép.) = zer-drücken .

Ver-druß (˘ ſ ام) ㊳ (sans pl.) نشئه‌سزلك ، كيفلى اولامه ، حدت ، جان صيقينتيسى ! اسف ، كدر ، غم ، غصه ، عدم خشنوديت ، آغز طاتسزلغى ، طاتسزلق ‖ Jemandem etwas zum —machen برينه برشيئ عنادياپمق ، ياپه‌رق قيزديرمق ‖ Jemandem—machen برينه كدر ويرمك ، برينى متأسف مكدر ، مغموم قيلمق ، برينى قيزديرمق ‖ طاتسزلق ، غم ، غصه ، كدر ، اسف ويريجى اولان شى ‖ (عو) einen— haben قانبور اولمق ، آرقه‌سنده چكمجه‌سى اولمق .

Ver-duften (˘ ˘ ˘ ſ فعـ لا —) و — sich (فعـ مطا) b. ㉑ (insép.) تبخر ايتمك ، اوچمق ‖ (مجا) (عو) (اشخاص حقنده) غائب اولمق ، صيوشمق .

Ver-dummen (˘ ˘ ˘ ſ فعـ لا —) a. ㉑ (insép.) بدلا اولمق ، سرسملشمك ، آليقلاشمق ‖ (فعـ متـ) سرسملتمك ، آليقلاشديرمق ، آبدال ايتمك .

Ver-dumpfen (˘ ˘ ˘ ſ فعـ لا —) a., c. ㉑ (صدا ، (صدا حقنده) شدت وقوتى ، غائب (insép.) (dumpf ايتمك ، خفيفلشمك ، هوايه طاغيلوب غائب اولمق ، يواش يواش كسلمك ، ايشيدلمز حاله كلمك ‖ (كوك كورلمسى حقنده) خفيفلشمك ، شدتله اوتمامك ، اوقدر كورولتى ايتمامك ‖ كورلتمك ، كسب خفت ايتمك ، ياتيشمق ، اويوشمق ، باصلق ، تسكين اولمق .

Ver-dung (˘ ſ ام) ㉟ (sans pl.) (جمعى يوقدر) = Ver-ding .

Ver-dunkeln (˘ ˘ ˘ ſ فعـ متـ) و — sich (فعـ مطا) a. ㉑ (insép.) قراكلق ايتمك ، قاراكليقلاشديرمق ، قارارتمق ، قارانليقلاشمق ، صباحلاتمق ، قرارمق (كذا مجازى) ‖ (رنك حقنده) قويولاشديرمق ، قويولاتمق ‖ قرانلغه دوشورمك ، مظلم قيلمق ‖ (مجا) پك چوق كيريده براقمق ، كچمك ، كولكه ده براقمق ، صولده صفر براقمق .

Ver-dünnen (˘ ˘ ˘ ſ فعـ متـ) و — sich (فعـ مطا) a. ㉑ (insép.) اينجلتمك ، اينجه‌لشديرمك ، دقيقلشديرمك ‖ (صنعـ) كوچولتمك ، اينجلتمك ‖ حرقنسى برمايعى صولانديرمق ، خفيفلشديرمك ، كسمك ‖ (كيم) برمايعى تسخين ايله بخاره قلب ايتمك ، تدقيق ايتمك .

Ver-dunsten (˘ ˘ ˘ ſ فعـ لا —) b. ㉑ (insép.) تبخر ايتمك ، بخاره منقلب اولمق ، اوچمق ، هوايه قاريشمق ‖ (فعـ متـ) (اكثريا : ver-dünsten) خصوصيله (كيم) تبخير ايتمك ، (بالتسخين) بخاره قلب ايتمك ، اوچورمق .

Ver-einigungs„ ... (ſ⏑́⏑⏑...) —punkt (ا م) نقطهٔ اتفاق ، اتحاد || نقطهٔ ملاقات ، راندهوو (مجلی) || نقطهٔ تلاق

Ver-ein-nahmen (⏑́⏑ſ فع متع) ㉑ a. (*insép.*) —Geld پاره آلمق، اخذ وقبض ایتمك ، درصندیق ایتمك .

Ver-eins„ ... (ſ⏑́...) —kaſſe (ا مؤ) برجمعیتك صندیغی || —gebiet (ا لا) = —länder || —länder (جمع لا) : die deutſchen —länder آلمانیا کمرك معاهده واتفاقنه داخل اولان ممالك .

Ver-einſamen (⏑⏑́⏑ ſ فع متع) ㉑ a. (*insép.*) آییرمق ، یالکز باشنه براقمق ، منفرد قیلمق ، تجرید ایتمك ، انزواده براقمق .

Ver-einzeln (⏑⏑́⏑ ſ فع متع) و —ſich (فع مطا) ㉑ a. (*insép.*) تك ، یالکز اولرق براقمق، آییرمق ، تکر تکر آییرمق، تکر تکر طاغیتمق، برشورایه بر بورایه قویمق ، بوبله آیرلمق ، برشورایه بر بورایه طاغلمق || آیرلمق ، طاغلمق ، آییرمق، طاغتمق || بر اشی، چفتی بوزمق، اشیندن آییرمق || ver-einzelt auftreten (خصوصیله خستهلق حقنده) نادر اولهرق ظهوره کلك ، برشورادهِ بربورادهِ اولمق، وقوعه کلك .

Ver-eiſen (⏑⏑́ſ فع لا +) ㉑ c. [Eis] (*insép.*) بوزه تحول ایتمك ، بوزکسلمك، طوکمق .

Ver-eiteln (⏑⏑́ſ فع متع) ㉑ a. (*insép.*) بوشه ، هیچه چیقارمق ، نافله ، بر ایشه یاراماز ایتمك ، مانع اولمق || فنا برشیئك اوکنی آلمق، ظهورینه ، باشه چیقمسنه مانع اولمق، بوزمق، اوکنه سد چکمك، آلت اوست، قارمه قاریشیق ایتمك || Jemands Hoffnung— برینك امیدینی محو ایتمك .

Ver-eitern (⏑⏑́ſ فع لا—) و —ſich (فع مطا) ㉑ a. (*insép.*) (جرا) جراحتلنمك ، جراحت پیدا ایتمك .

Ver-ekeln (⏑⏑́⏑ſ فع متع) و —ſich (فع مطا) ㉑ a. (*insép.*) Jemandem etwas— برشیدن برینی صوغوتمق ، استکراه ایتدیرمك ، تیکسندیرمك .

Ver-enden (⏑⏑́⏑ ſ فع لا ±) ㉑ b. (*insép.*) (خصوصیله آوحقنده) اولمك ، تلف اولمق .

Ver-enge(r)n (⏑⏑́⏑ ſ فع متع) و —ſich (فع مطا) ㉑ a. (*insép.*) طارلاشدیرمق، تنك ایتمك ، طارلمق، صیق اولمق ، صیقمق ، چکمك .

Ver-erben (⏑⏑́⏑ ſ فع متع) ㉑ a. (*insép.*) Jemandem (یاخود : auf Jemand) etwas— اولورکن برینه برشی براقمق، اوصیته ایتمك ، (برینی کندینه وارث ایتمك) کذلك مجازی اولهرق : برینه انتقال ایتدیرمك، سرایت ایتدیرمك || (فع لا—) و —ſich (فع مطا) (ſich) auf Jemand— وراثت صورتیله برینه انتقال ایتمك ، قالمق .

Ver-erden (⏑⏑́⏑ ſ فع لا —) ㉑ b. (*insép.*) طوپراغه منقلب اولمق ، طوپراق اولمق ، کسلمك || خصوصیله = oxhdi(e)ren .

Ver-erzen (⏑⏑́ſ کذلك : ⏑⏑́ſ) (*insép.*) (معد ، طبق) (فع لا—) و —ſich (فع مطا) ㉑ c. معدنلشمك ، معدن حالنه کیرمك || (فع متع) برجسمی دیکر برجسمك تأثیریله معدن حالنه قویمق ، معدنلشدیرمك .

Ver-dürbe (⏑⏑́⏑ ſ) (ver-derben فعلنك صیغهٔ التزامیهسنك ماضی صورتی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Ver-durſten (⏑⏑́⏑ ſ فع لا —) ㉑ b. (*insép.*) صوسزلقدن اولمك ، تلف اولمق .

Ver-düſtern (⏑⏑́⏑ ſ فع متع) ㉑ a. (*insép.*) مظلملشدیرمق، قرانلقلاشدیرمق، (کذا ایکیسیده : مجازی) || بلوطه صارمق، صوقمق، صبس ایچنده غائب ایتمك || —ſich (فع مطا) و — (فع لا—) قرارمق، کسب ظلمت ایتمك .

Ver-dutzen (⏑⏑́ ſ فع متع) ㉑ c. (*insép.*) = ver-blüffen خصوصیله اسم مفعول صورتیله : ver-dutzt machen شاشیرتمق ، سرسم ایتمك ، عقلنی باشندن آلمق ، آلیندیرمق ، آلیقلاشدیرمق .

Ver-edeln (⏑⏑́⏑ ſ فع متع) و —ſich (فع مطا) ㉑ a. (*insép.*) کبار واصیل قیلمق، نجابت ویرمك || شرفنی آرتیرمق، ایولشدیرمك، اصلاح ایتمك ، مواد اجنبیهدن آییرمق، تطهیر وتصفیه ایتمك || خاصلاشدیرمق، آشیلامق .

Ver-ehelichen (⏑⏑́⏑⏑ ſ فع متع) و —ſich (فع مطا) ㉑ a. (*insép.*) تزویج ایتمك، ازدواج، تزوج ایتمك، اولندیرمك، اولنمك (مرا . ver-heirathen) .

Ver-ehren (⏑⏑́ ſ فع متع) ㉛ a. (*insép.*) حرمت واعتبار ایتمك ، احترام ورعایت ایتمك ، تعظیم ایتمك || طاپمق سجده ایتمك || تعشق ایتمك || Jemandem etwas— برینه برشی تقدیم ، هدیه ایتمك .

Ver-ehrer (⏑⏑́ ſ ا م) ، —in (ا مؤ) تعظیم وحرمت ایدن || عاشق ، عاشقه ، سوکیلی || طرفکیر .

Ver-eid(ig)en (⏑(⏑)⏑́ ſ فع متع) ㉑ b. ، ㉑ a. (*insép.*) Jemand— برینه یمین ویرمك ، عهد ایتدیرمك، برینی تحلیف ایتمك .

Ver-ein (⏑́ ſ ا م) ㉖ اشتراك، اتفاق، اتحاد، تعاون، یاردیم || جمعیت ، شرکت .

Ver-einbaren (⏑⏑́⏑⏑ ſ فع متع وفع مطا) ㉑ a. (*insép.*) etwas—, ſich über etwas— اتفاق ایتدیرمك ، برلشدیرمك ، (توحید ایتمك) ، برشی اوزرینه اتفاق واتحاد ایتمك . برشیئه موافقت ایتمك ، برشی حقنده اویوشمق، برشیئی بینلرنده قرارلشدیرمق ؛ برشیده اتفاق آرا حاصل ایتمك .

Ver-einen (⏑⏑́⏑ ſ فع متع) ㉑ a. (*insép.*) = ver-einigen .

Ver-einfachen (⏑⏑́⏑⏑ ſ فع متع) ㉑ a. (*insép.*) سادهلشدیرمك ، بسیط قیلمق .

Ver-ein(ig)en (⏑(⏑)⏑́ ſ فع متع) و —ſich (فع مطا) ㉑ a. (*insép.*) (کذا مرا . ver-binden) برلشدیرمك، برلشمك ، اتفاق ایتمك || (جغر) die Vereinigten Staaten حکومات متفقهٔ آمریقا || ارتباط حاصل ایتدیرمك ، ربط وتلفیق ایتمك || جمع وتوحید ایتمك ، یکدیکرینه یاقلاشدیرمق ، بر برینه اویدیرمق ، اویمق || (ſich) auf einen Punkt— بر نقطهده اجتماع ایتمك ، طوپلانمق، اجتماع ایتدیرمك || اشتراك ایتمك، مشترك قیلمق، اورتاق اولمق || (ſich) ver-bünden = || ſich verein-baren = || (کیمیا) ترکیب ، حل ایتمك || (جغر) (انهار حقنده) : —ſich بری دیکرینه برلشمك ، جریان ایتمك ، قاریشمق ، آقمق .

Ver-fänglich (⏑ ⏑ ⏑ ۱ ص) (21) یاکاش ، تهلکه‌لی ، قورقولی ، مغفل ، اضلاله یارار .

Ver-färben (⏑ ⏑ ⏑ ۱ فع متع) a. (21) (*insép.*) بویامقده قوللامق ، بویامق ایچون استعمال ایتمك || بویارکن ، بویایه‌رق بوزمق ، برباد ایتمك || (فع مطا وفع لا +‐) —(sich) بویاسی دکشدیرمك ، رنکی آتمق ، صولمق .

Ver-fassen (⏑ ⏑ ⏑ ۱ فع متع) c. (21) (*insép.*) (مرا . fassen) ترتیب وتشکیل ایتمك ، میدانه کتیرمك ، برکتابی جمع وترتیب ایتمك ، تألیف ایتمك ، یازمق ، برشیئی قلمه آلمق || ذی قیمت برطاشی ، مجوهری یاکلش طاقمق ، اوطورتمق .

Ver-fasser (⏑ ⏑ ۱ ۱ م) a. (40) ، —in (۱ مؤ) (50) (eines Buches) — برکتابك مؤلفی ، مؤلفه‌سی .

Ver-fassung (⏑ ⏑ ۱ ۱ مؤ) (40) حال || حال ، طبیعت ، مشرب ، مزاج || قانون اساسی ، مشروطیت اداره قانوقی .

Ver-faulen (⏑ – ⏑ ۱ فع لا —) a. (21) (*insép.*) = faulen .

Ver-faulenzen (⏑ ⏑ ⏑ ۱ فع متع) c. (21) (*insép.*) (die Zeit)— هیچ برشیئله مشغول اولمیه‌رق وقتی کچیرمك ، وقتی تنبللکله کچیرمك .

Ver-fechten (⏑ ⏑ ۱ فع متع) c. (20) (*insép.*) (مرا . fechten) —etwas برشی ایچون مجادله ایتمك ، اوروشمق ، حرب وجدال ایله قزانمق || sein Recht— حقنی مدافعه ، استحصال ومحافظه ایتمك .

Ver-fehlen (⏑ – ۱ فع متع) a. (21) (*insép.*) قصور ایتمك || (diese Nachricht) wird nicht—,Auf-sehen zu machen بوخبر ، حوادث مطلقا نظر دقتی جلب ایده‌جك ، ایدر .

Ver-feinden (⏑ – ⏑ ۱ فع متع) و —sich (فع مطا) b. (21) (*insép.*) بوزیشدیرمق ، بربرینه دشمن ایتمك ، بوزوشمق ، بربرینه دشمن اولمق .

Ver-feinern (⏑ – ⏑ ۱ فع متع) و —sich (فع مطا) a. (21) (*insép.*) خالص وصافیلشدیرمك ، خالص وصافیلشمك (کذا مجازی) || پرداخ ایتمك ، پارلاتمق ، جلالمق ، جلالتمق ، پارلامق ، صیلمك (خصوصیله مجازی) ! تمیزلمك ، تطهیر ایتمك ، اینجلتمك ، دقیقلشدیرمك ، اینجلمك || اصلاح ایتمك ، ایولشمك || —sich اینجلمك ، مدنیلشمك ، نازکلشمك .

Ver-fertigen (⏑ ⏑ ⏑ ۱ فع متع) a. (21) (*insép.*) یاپمق ، اعمال ایتمك ، (خصوصیله ماکنه واسطه‌سیله) معمولات صناعیه‌یی اعمال ایتمك ، چیقارمق ، علی الخصوص : حاضر البسه یاپمق .

Ver-feuern (⏑ – ⏑ ۱ فع متع) a. (21) (*insép.*) (viel Holz)— چوق اودون یاقمق ، صرف ایتمك || alles Pulver— باروتنك ، جبخانه‌سنك کافه‌سنی توکتمك ، آتمق .

Ver-fing (⏑ ⏑ ۱) (ver-fangen فعلنك ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Ver-finstern (⏑ ⏑ ⏑ ۱ فع متع) و —sich (فع مطا) a. (21) (*insép.*) قراکلقلاشدیرمق ، قرالتمق ، قاراکلقلاشمق ، نوش اولمق || (هیئت) سیارادن بری دیکرینك اوکنه کلمه‌رك : قرارتمق ، طوتمق ، قرارمق ، طوتولمق ، کسوف ، خسوفه اوغراتمق ، اوغرامق .

Ver-ewigen (⏑ ⏑ ⏑ ۱ فع متع) و —sich (فع مطا) a. (21) (*insép.*) —(sich) تأبید ایتمك ، دائم وباقی قیلمق ، اولمق ، اولمز حاله قویمق || (اسم مفعول وصفت اولەرق) (21) ver-ewigt مرحوم ، متوفی .

Ver-fahren (⏑ – ⏑ ۱ فع لا ‐+) r. (20) (*insép.*) حرکت ، معامله ایتمك ، طورانمق || mit Nachsicht— متیقظانه حرکت ایتمك ، بصیرتله حرکت ایتمك || (فع متع) آرابه ده ، آرابه (امثالی) ایله کزه‌رك صرف ایتمك || (اشیا وال‌ه حقنده) بشقه برطرفه کوتدرمك ، کوتورمك ، نقل ایتمك ، اخراج ایتمك || den Zoll— کمرکه اوغرامیه‌رق مالی کمرکسز قاچیرمق ، کچیرمك ، کومروکدن مال قاچیرمق || —(die Wege) یوللری آرابه وامثالیله کچه کچه بوزمق || eine Sache— برایشی بوزمق ، برباد ، قارمه قاریشیق ایتمك || (معدن قویولرنده) — (seine Schichte) ایشلدیکی یری بتورمك ، ایشلدیکی یرك معدنی چیقارمق || —sich (فع مطا) آرابه وامثالیله یاکلش کیتمك ، یولی شاشیرمق || (مجا) —sich قاریشیق برایشه دوشمك .

Ver-fall (⏑ ۱ م) (31) (*sans pl.*) دوشمه ، دوولمه ، ییقلمه || انهدام ، انقراض ، زوال ، تدنی || in— gerathen دوچار انقراض وزوال اولمق ، تدنی‌یه یوزطوتمق || مشرف خراب اولمق || بوزولمق ، چیغریندن چیقمق || طاغلمق || —eines Rechtes, Pfandes اسقاط حق ، حقدن اسقاط ، بررهنك ، تأميناتك ضبطی ، ضیاعی || (تجا) وعده ، مهلتك ختامی .

Ver-fallen (⏑ ⏑ ۱ فع لا —) p. (20) (*insép.*) = in Ver-fall gerathen || in eine Krankheit— برخسته‌لغه دوچار اولمق ، طوتلمق ، دوشمك || in eine Geldstrafe — برجزای نقدی‌یه اوغرامق ، محکوم اولمق ، in eine Strafe— برمجازاته دوچار اولمق || auf etwas— خاطرینه برشی وارد اولمق || auf Den wäre ich nicht— بو بنم خاطریمه کلزدی ، بن بوکی قرق ییل قالسه‌م دوشونمزدم ، بوله‌مزدم ، او بنم عقلمه کلزدی || قالمق ، دوشمك : wenn kein Erbe da ist, verfällt die Erbschaft dem Staate هیچ بروارث بولنمدیغی تقدیرده وراثت حکومته دوشر ، میراث حکومته قالیر || —e Güter مصادره اولنمش اموال || das Pfand ist— رهن مدتی ختام بولدی ، بتدی ، منقضی اولدی || (عد) die Klage ist— دعوانك حکمی قالمدی ، مرور زمانله حکمدن ساقط اولدی ، مهلت معینه‌سی مرور ایتمکله حکم دعوا ساقط اولدی || (تجا) (مهلت ، وعده ، مدت حقنده) منقضی اولمق ، بیتمك ، وقتی کچمك .

Ver-fälschen (⏑ ⏑ ⏑ ۱ فع متع) a., c. (21) (*insép.*) (اشیای تجاریه‌نك) ساخته وقالپی یاپمق ، چیقارمق ، سورمك ؛ بوزمق ؛ ساخته شی یاپمق ، تقلید ایتمك ؛ بریازینك بعض یرلرینی سیلمك وبشقه درلو یازمق ، ساخته کارلق ایتمك ، علاوه ایتمك ؛ قاریشدیرمق ، شراب وامثالی شیلره تجارتده صوقاتمق .

Ver-fangen (⏑ ⏑ ⏑ ۱) (ماضی صورتی : verfing) (*insép.*) —sich (فع مطا) p. (20) کیرمك ، قاچمق ، طوتلمق || (der Wind) hat sich im Schornstein— روزکار بجانك ایچنه کیردی || (اشخاص وحیوانات حقنده) بردنبره نفسی کسلمك ، طوتلمق ، طیقامق || (die Hunde) haben sich— کوپکلرك چکه‌لری آچلیور ، آوی براقه‌میور ، کیتلندی || (فع لا ‐+) اجرای تأثیر ایتمك ، تأثیری طوقونمق ، اولمق .

Ver-folgen (⏑⏑́ f فع متع) (*insép.*) تعقیب ایتمك،
آرقه‌سنه، پیشنه دوشمك، قوغالق ‖ das Unglück verfolgt
ihn überall بد بختلق ، قره طالع اونی نرده اولسه بولور‖
تعقیب ایتمك ، برشیده دوام ایتمك ‖ علیهنده بولنمق، جور
واذیت ایتمك ، مسلط اولمق .

Ver-fressen (⏑⏑́⏑ f فع متع) p. (21) (*insép.*)
(عمو وعو) —sein Ver-mögen اولانجه واریقی ییوب
بتورمك ، حاراوروب‌خرمان‌صاوورمق، آلتندن‌كیروب اوستندن
چیقمق .

Ver-frieren (⏑⏑́ f فع لا—) f. (26) (*insép.*)=
er-frieren .

Ver-frühen (⏑⏑́⏑ f فع متع) a. (21) (*insép.*)
برشیئی وقتندن‌اول یاپمق، برشیده عجله ایتمك، وقتی بكله‌مامك .

Ver-fügbar (⏑́⏑ f ص) (21) (لزومنده) قوللانلق
اوزره الده بولنان ، موجود ، یدك ، ممكن الاستعمال .

Ver-fügen (⏑⏑́⏑ f فع متع) a. (21) (*insép.*)
etwas— برشیئی ترتیب احضار ایتمك ، حاضرلمق‖ امرایتمك ،
قوللانمق، تحت تصرف وامرنده بولندیرمق، حکم ایتمك‖ das
Gesetzt verfügt, daß... قانون، نظام، امرحكم‌ایدركه ... ،
دیركه . . . ‖ (فع لا +) über etwas,Jemand— برشی،
بركمسه اوزرنده حكمی بولنمق ، امر ایتمك ، یورمق ، آلتنده
بولنمق ، برشیئی ، بر آدمی اولمق ، بولنمق‖ —sich (فع مطا)
sich wohin— بر یره كیتمك .

Ver-füglich (⏑⏑́ f ص) (24) = ver-fügbar .

Ver-fügung (⏑⏑́ f ا مؤ) (49) مصدری معنالرنده ‖
كذلك (فع لا +) كوره : zur — stellen امر وارادەسنه
ترك ایتمك، ارادەسنه ویرمك، امروارادەسنده بولندیرمق، (كذا
ع) معیتنه ویرمك .

Ver-führen (⏑⏑́⏑ f فع متع) a. (21) (*insép.*)
(اشیا واموال حقنده) (كمی، دیكیل اوزرنده) نقل ایتمك ،
außer Landes— مملكتدن خارجه یوللامق، اخراج‌ایتمك ،
خارجه صاتمق ‖ یاكلش بر یوله صاپدیرمق ، یاكلش ، چیقماز
یوله سوق ایتمك (كذا مجا) ‖ (مجا) یاكلش برفكره ذاهب
ایتمك ، یولدن چیقارمق ، افساد ایتمك ‖ آیارتمق ، قاندیرمق ،
اغفال واغوا ، اضلال ایتمك‖ —Jemand zu etwas برینی
برشیئه تشویق‌ایتمك ، تحریك ایتمك ، سوق‌ایتمك‖ —Jemand
برینی وظیفه‌سی‌خلافنه حركته سوق‌ایتمك ، آیارتمق‖ Jemand
zur Liederlichkeit— برینی آیارتمق ، باشدن چیقارمق ،
كوتولكه سوق‌ایتمك ، آزدیرمق‖ بعضا : = voll-führen .

Ver-führer (⏑⏑́⏑ f ا م) a. (40) ، —in (ا مؤ)
(50) " ver-führen „ مصدری معنالرنده مستعملدر مثلا :
باشدن چیقاران ، آیارتان ، مغفل ،كوتولكه آلیشدیران ،
آزدیران ‖ دلكش، فتان .

Ver-führerisch (⏑⏑⏑́ f ص) (24) مغفلانه ، جاذبه‌لی ،
دلربا ، محرك ، كندینه میل ایتدیریجی .

Ver-füllen (⏑⏑́⏑ f فع متع) a. (21) (*insép.*)
(den Wein —) شرابی برقابدن دیكرینه بوشالتمق ‖ یاكلش
برقوجی‌یه، قابه بوشالتق، طولدیرمق‖ طولدیرركن بوزمق .

Ver-fünffachen (⏑⏑⏑́⏑ f فع متع) a. (21) (*insép.*)
بش مثلی یاپمق، تزیید ایتمك ، تخمیس ایتمك .

Ver-firsten (⏑⏑́⏑ f فع متع) b. (21) (*insép.*)
ein Dach— برچاتینك تپه‌سنی، كرمید ، قورشون وامثالیله
اورتمك .

Ver-flachen (⏑⏑́⏑ f فع لا—) و —sich (فع مطا)
a. (21) (*insép.*) دوزلتمك ، یاصیلاتمق ‖ (فع متع كذلك :
ver-flächen) دوزلتمك ، یاصیلاتمق .

Ver-flackern (⏑⏑́⏑ f فع لا—) a. (21) (*insép.*)
یانه یانه ، طوتوشه‌رق غائب ، ضایع اولمق، بیتمك .

Ver-flechten (⏑⏑́⏑ f فع متع) و —sich (فع مطا)
e. (21) (مرا . flechten) (*insép.*) بر برینه كیرمك ،
صوقمق، كرفت‌اولمق طولاشمق، اورمك، صارمق، دولاشدیرمق
(كذا مجازی) ‖ اوركو ایچون‌صرف وخرج ایتمك‖ فنا اورمك.

Ver-fleischen (⏑⏑́⏑ f فع مطا) a., c. (21) —sich
(*insép.*) اته تحول‌ایتمك ، ات‌شكل وصورتنی آلمق، تلحم‌ایتمك.

Ver-flicken (⏑⏑́ f فع متع) a. (21) (*insép.*) یامه‌یه
صرف ایتمك ، یامه ایچون قوللانوب توكتمك .

Ver-fliegen (⏑⏑́⏑ f فع لا—) f. (20) (*insép.*)
اوچاركن غائب اولمق، (زمان‌حقنده) چابوجاق مرور ، كذران
ایتمك ، كچمك ‖ اوچمق، بخاره منقلب اولمق، طیران ایتمك ‖
(كیم) بخاره قلب ایتمك ، تطییر ایتمك ‖ —sich (فع مطا)
اوچاركن یولی غائب ایتمك ، یولندن شاشمق ، صاپمق .

Ver-fließen (⏑⏑́⏑ f فع لا—) c. (20) (*insép.*)
آقمق ، جریان ایتمك ‖ der Termi'n ist (heute)verflossen
مهلت ، مدت ، وعده بوكون ختام بولدی ، منقضی اولدی ‖
verflossenes Jahr سنهٔ سالفه ، ماضیه ، سابقه‖ حس‌اولنمز
صورتده غائب اولمق، (كوزدن) نهان‌اولمق، آقوب‌كیتمك، بیتمك.

Ver-flochten (⏑⏑́⏑ f) ver-flechten فعلنك زمان
حال صیغه‌سی ماضی صورتنك برنجی واوچنجی جمع شخصلری
واسم مفعولی) .

Ver-flossen (⏑⏑́ f) (ver-fließen فعلنك زمان‌حال
صیغه‌سنك ماضی صورتنك برنجی واوچنجی جمع شخصلریله
اسم مفعولی) .

Ver-flößen (⏑⏑́ f فع متع) c. (21) (*insép.*) كذلك
(فع مطا) = ver-schmelzen ‖ die Farben — بویا
ازمك ، اریتمك ‖ —Holz آغاج یوزدیرمك ، صال یاپوب
سورمك ، آزدیرمك .

Ver-fluchen (⏑⏑́⏑ f فع متع) a. (21) (*insép.*)
Jemand, etwas— برینه ، برشیئه لعنت ، بد دعا ایتمك ‖
لعنتلمك ، آفورومق ایتمك‖ استكراه، نفرت ایتمك‖ ver-flucht
(اسم مفعول وصفت) (21) ملعون ، منفور ‖ (عمو) (اثنای
حدتده) ملعون ! های خبیث ! ‖ اكثریت اوزره برشیئك
چوق درجه‌سنی كوسترر : verflucht witzig پك غریب ،
چوق درجه تحف .

Ver-flüchtigen (⏑⏑⏑́⏑ f فع متع) و —sich (فع مطا)
a. (21) (*insép.*) خصوصیله (كیم) بخاره قلب ایتمك ،
تطییر ایتمك‖ —sich = ver-fliegen وعلی‌الخصوص بخاره
منقلب اولمق‖ (عمو) —sich صیویشمق، توكمك .

Ver-flüssigen (⏑⏑⏑́⏑ f فع متع) و —sich (فع مطا)
a. (21) (*insép.*) (حكم) : —(sich) (مایعات وغازلر حقنده)
آقیجی، سیال‌حاله كیرمك .

قصوریتـه باقامق ‖ (اویونده : یاکاش طاغیتمق . ویرمك) die Karten — کاغدلری یاکاش طاغیتمق ‖ (اسم مفعول وصفت اولەرق) (21) مصدریتك ایلك معنالرنده مستعملدر ‖ ver-geblich = حقیق صفت اولەرق مثلا: —er Wunsch بوش ، بیهوده آرزو ، نافله ، فائدەسز شی .

Ver-gebens (⏑¯⏑ f حا) بوش یره، نافله یره، بیهوده، فائدەسز اولەرق .

Ver-geber (⏑¯⏑ f ا م) .a (40) بروقفیه ویرن ، توجیهنده بولنان .

Ver-geblich (⏑¯⏑ f ص) (21) [فی الاصل ver-geben(d)lich] فائدەسز ، بوش ، نافله ، فضله ، لزومسز ‖ (حال اولەرق) ver-gebens = ‖ sich —e Mühe machen نافله یره ، بوشنه ، بیهوده اوغراشمق .

Ver-gegenwärtigen (⏑ f ⏑⏑⏑¯ فع متع) .a (21) (insép.) حاضرلمق ، حال حاضره کتیرمك ، تطبیق ایتمك ، وجوده کتیرمك ‖ — sich etwas (مضاف الیه ایله) برشیئی تصور وتخیل ایتمك، کچمش برشیئی خاطرلمق، خاطردن کچیرمك .

Ver-gehen (⏑¯⏑ f فع لا —) .s (20) (insép.) (وقت حقنده) کچمك ، مرور، کذران ایتمك ‖ کچوب کیتمك ، غائب اولمق، محو اولمق، بیتمك، فنا بولمق، تلف اولمق، سیلنمك، کچمك ، کوشمك ، کیتدکجه آزالمق، فنالشمق ، اولمك ، اریوب کیتدکجه آزالمق ، فنالشمق ، اریوب کیتمك ‖ vor Ungeduld — صبرسزلقدن چاتلامق، تلف اولمق ‖ die Lust ist mir dazu vergangen بم اوندن اشتهام قاچدی ، (بن ihm verging Hören und Sehen ‖ (اوندن هوسمی آلدم او آرتق نه ایشیدیور نه ده کوریوردی ‖ (فع معطا) خطا ، قصور ایتمك ، کناه ایشلمك ، کناهه کیرمك ، برشیدر یاپمق ‖ sich gegen das (Gesetz) — مخالف قانون حرکتده بولنمق ، نظامه قارشو قویمق ، نظامسز حرکت ایتمك ‖ sich wider Jemand — یاخود : gegen برینه قارشو بولنمز طاورانمق ، احترامسزلق ایتمك ، قارشوکلمك .

Ver-geistigen (⏑⏑⏑ f فع معطا) .a (21) (insép.) روحی وخلاصەسنی چیقارمق، مادی اولان شیلره معنویت ویرمك، معنویاته قاریشدیرمق ‖ (کیمیـ) (eine Flüssigkeit) — برمایعی اسپرتولندیرمق ، اسپرتوحالنه قویمق، تکمیل ایتمك .

Ver-gelten (⏑⏑⏑ f فع متع) .b (20) (insép.) (مرا . gelten) Jemandem etwas — برینه برشیئی (مقابلة) ویرمك ، اعاده ایتمك ‖ Gott vergelte es Ihnen! (ویریلان برصدقه یه ، ایدیلان بر ایولکه قارشو) : اه راضی اولسون ! اجرینی ویرسون ! برینه بیك ویرسون ، برکت ویرسون! قبول ایلسون(ومکافاتی ویرسون) ! ‖ Gleiches mit Gleichem — (عینیله ، عین شیئله مقابله ایتمك) مقابلهٔ بالمثل ایتمك (ایولکه قارشو ایولك، کوتولکه قارشو کوتولك ایتمك) ‖ Gutes mit Bösem — ایولکه قارشو کوتولك ، کملك ایتمك .

Ver-gelter (⏑⏑⏑ f ا م)، .a (40) —in (ا مؤ) (90) اجر ومکافات ویرن ، ویریجی ‖ منتقم .

Ver-gessen (⏑⏑⏑ f فع متع) .m (20) [غوتیجه gitan انکلیزجه = erhalten get] (insép.) (صورت امریەسی بعضاً کذلك vergesse) اونوتمق ، فراموش ایتمك ، خاطردن چیقمق ‖ ja, dass ich nicht vergesse آمان اونوتمیەیم ،

ver-füttern . Ver-futtern (⏑⏑⏑ فع متع) ایکیسیده a. (21) (insép.) آرتیق اولەرق صرف ایتمك ، قابلیه خرج ایتمك ‖ das Vieh — حیوانی فنا بسلمك ، حیوانه ایو باقامق ‖ ein Kind ver-füttern برچوجغه چوق یدیروب ایچیرمك .

Ver-gaben (⏑¯⏑ f فع متع) .a (21) (insép.) etwas — برشیئی هدیه ایتمك، ویرمك، بخش ایتمك(باغشلامق).

Ver-gaffen (⏑⏑⏑ f فع معطا) .a (21) (insép.) sich in Jemand, etwas — برینه ، برشیئه همان اوورلمق، کوکل ویرمك ، مائل اولمق، طوتولمق، مفتون اولمق .

Ver-gähnen (⏑¯⏑ f فع متع) .a (21) (insép.) (die Zeit) — وقتی اسنه ایله کچیرمك .

Ver-gällen (⏑⏑⏑ f فع متع) .a (21) (insép.) (مجا) Jemandem etwas — برینك آشنه اودقاتمق، ایشنی بوزمق، sich das Leben — کندی عمرینی برباد ایتمك . زهرلمك .

Ver-galo(p)pi(e)ren (⏑⏑ f ⏑¯⏑ فع معطا) .a (21) (عمو) (insép.) sich — یاکلمق ، آلدانمق، الدن قاچیرمق ، فوت فرصت ایتمك .

Ver-gangen (⏑⏑⏑ f اسم مفعول وصفت) (21) ver-gehen فعلنك باجمله معنالرنده مستعملدر ‖ (خصوصیله وقت حقنده) ماضی، کچمش ، سابق، مرور ایتمش ؛ یقینده ، کچنلرده .

Ver-gänglich (⏑⏑⏑ f ص) (21) کچیجی، کذران ایدیجی، غیر دائم ، چابوق مرور ایدن ، عارضی ، فانی ، چابوق خراب اولان، فنا بولان .

Ver-ganten (⏑⏑⏑ f فع متع) .b (21) (insép.) (جنوب لسانی) = ver-auktioni(e)ren .

Ver-gasen (⏑¯⏑ f فع متع) و — sich (فع معطا) (21) c. (insép.) (sich) — برجسمی غاز حالنه قویمق ، غاز حالنه کچمك .

Ver-gaß (f ⏑¯) ver-gessen فعلنك زمان حال صورتنك ماضی صیغەسی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Ver-gattern (⏑⏑⏑ f فع متع) .a (21) [شمالی آلمانجه ؛ انکلیزجه to gather] (insép.) مرا . etwas — برشیئی اسقره ، تیورقفس ایچنه آلمق ، بونك آرقەسنه قویمق ، ایچنه کلیدلمك ، قپامق ‖ قدیمده (ع) die Solda'ten — عسکره جمع بوریسی چالمق، جمع بوریسی چالەرق عسکری طوپلامق.

Ver-gaukeln (⏑¯⏑ f فع متع) .a (21) (insép.) die Zeit — صوتاریلق ومسخره لقله ، آلای ایدرك وقتی کچیرمك ، بویله اضاعهٔ وقت ایتمك .

Ver-geben (⏑¯⏑ f فع متع وفع معطا) .l (20) (insép.) etwas — برشیئی براقمق ، ویرمك ، آخره ترك ایتمك ‖ ein Amt, eine Stelle — برمأموریتی ، برموقعی ترك ایتمك، اورادن چیقمق ‖ (die Stelle) ist noch nicht — (او، بویر، موقع) هنوز بوشدر ، مخلدر ، کمسه یه ویرلمامشدر ، کمسه آلمامشدر ‖ seine Tochter — , die Hand seiner Tochter — قزینی (برینه) ویرمك ‖ ihre Hand ist schon — او(قز) چوقدن صالیشدر ، چوقدن نشانلانلیدی ، اولندی ‖ sein Recht — حقوقندن وازکچمك ، حقنی دیکرینه ترك ایتمك ‖ Jemandem etwas — برینه برشیئی باغشلامق، عفو ایتمك ، ... دفعەلق

صاقین خاطرمدن چیقمسون ‖ er vergißt darüber Essen und Trinken او بونك اوزرینه نه یه‌جك یور نه‌ده برشی ایچیور ، او بونك ایچون یه‌جك ایچه‌جكی اونوتدی ، یه‌جك ایچه‌جكدن اولدی ، كسلدی ‖ (فه مطا) —sich كندینی اونوتمق ، كندنی دوشونمامك : اونودلمق ، دوشونمامك ‖ یاكلق .

Ver-gessenheit (ـ ⏑ ⏑ ا f ⏑ ا مؤ) ㊾ (*sans pl.*) Jemand in— اونودلش اوله ، اونوتمه ، نسیان ، فراموش ‖ bringen بریی اونوتدیرمق ، عالم نسیانه آتمق ‖ = Vergeßlichkeit .

Ver-geßlich (⏑⏑ f ⏑ ـ) ㉔ اونوتقان ‖ كندینی اونودان ، قافه‌سی دوشوكز ‖ اونوده‌رق خطاده ، قصورده بولنان .

Ver-geuden (⏑ f ⏑ فه متع) b. ㉑ [اوروپه آتانجه (*insép.*) طاغیتمق ، اسراف واتلاف ‖ großthun gin-thun اجك .] خار اوروب خارمان صاوورمق ، آلت اوست اجك .

Ver-gewaltigen (⏑⏑⏑ f ⏑ ⏑ فه متع) a. ㉑ (*insép.*) Jemand— بریته زور اجك ، جبر وشدت كوسترمك .

Ver-gewissern (⏑⏑⏑ f ⏑ فه متع) و — sich (فه مطا) etwas— (*insép.*) ㉑ a. برشیئی تصدیق اجك : اثبات واقناع‌اجك ، تحقق‌اجك ‖ Jemand einer Sache (مضاف‌الیه) — ، Jemand über etwas — بریی برشی حقنده ، برشیدن‌طولایی تأمین‌اجك ، برینه‌قناعت‌كتیرمك ، حاصل‌اتدیرمك ‖ sich einer Sache— برشی‌حقنده كسب‌قناعت اجك ، قناعت وامنیت حاصل‌اجك ، برشیئه قناعت كتیرمك ، یقین حاصل‌اجك ، مطمئن اولمق ، ایوجه عقلی ایرمك ، آكلامق .

Ver-gießen (⏑ f ⏑ ـ فه متع) c. ㉚ (*insép.*) Blut, قان ، كوز یاشی دوكك ‖ Thränen— heiße Thränen— یك فراقلی ، دردلی دردلی آغلامق ‖ قضاءً بریره برشیئی دوكك ، دوكمك ، آقیتمق ‖ دوكه رك ، دوكركن بوزمق ، یاكلش ، فنا دوكمك ‖ دوكك ایچون ، اوزره صرف اجك ‖ (دوكه رك) die Klammern mit Blei— پرچینلری ، صیقلشدیرمق) كنتلری قورشون آقیده‌رق پكیشدیرمك ‖ —sich (فه مطا) دوكمرك ، آقیده‌رق بوزولمق ، بتمك ‖ یاكلش ، فنا دوكاك ، یاكلق .

Ver-giften (⏑ f ⏑ ⏑ فه متع) و — sich (فه مطا) ㉑ b. (*insép.*) — (sich) زهرلمك ، تسمیم ، زهرلنك ، كندینی زهرلمك ، تسمیم اجك ‖ زهرحاصل اجك ، زهرلی اجك ، زهرلانمق (كذا مجا) .

Vergil (ـ ⏑ ٧ ا خا م) ㊳ اصول جدیده اوزره : Virgi'l مقامنده مستعملدر .

Ver-giß (⏑ ⏑ f) ver-gessen فعلنك صورت امریه‌سنك ایكنجی شخصی : ver-gissest (⏑⏑ f) فعل مذكورك ماضی صورتنك ایكنجی ver-gißt (⏑ ⏑ f) كذلك فعل مذكورك عینی زماننك ایكنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Ver-gißmeinnicht (⏑ ـ ⏑ ا f ا لا) (*inv.*) كذا ㊳ یاخود ㊹ (ثبا) (صیچان قولاغی دینیلان واوفاجق آچیق ماوی چیچكلی نبات) اونوتمه بنی .

Ver-gittern (⏑ ⏑ ⏑ f فه متع) a. ㉑ (*insép.*) اطرافنه ، اوكنه پارمقلق چویرمك ، چكمك ، پارمقلق ، تل‌ایله بزمك ، پرمقلق ، تل كرمك ، قویمق ، چكمك ، طاقمق .

Ver-glasen (⏑ ⏑ ـ f ⏑ فه لا—) c. ㉑ (*insép.*) جامه تحول اجك ، زجاجلنمق ‖ (جاجیلقده) —ein Fenster برپنجره‌یه جام طاقمق ، كچیرمك .

Ver-gleich (⏑ ⏑ f ا م) ㊳ (برنزاع وكوروالتینك حسن نتیجه بناءً صورت‌حسنه‌ده برطرف ایدلمسی) بارشدیرمه ، تألیف بین ، اوزلاشدیرمه ، اویوشمه ، صلح ومقاوله : قرار ‖ مقایسه ، موازنه ، نسبت ‖ ...zu : یاخود Das ist Nichts im —mit بو ... هه نسبتا ... ... نك یاننده هیچ برشی‌دكل ، هیچ‌قالور .

Ver-gleichen (⏑ ـ ⏑ f فه متع) n. ㉑ و —sich (فه مطا) (صورت امریه‌سی ver-gleiche) (*insép.*) مساوی‌قیلمق ، دوزلمك ، تسویه اجك : دوزلتك ، طوغریلتمق ، تسویه اجك ، اویدیرمق ‖ (مجا) تسویه اجك ، توازن حاصل اجك : تألیف بین اجك ، مشكلاتی برطرف اجك ‖ sich mit Jemandem— بریله اویوشمق ، فكراً متفق‌اولمق ، متفق‌الرأی اولمق ، آكلاشمق ‖ — etwas mit etwas Anderem برشیئی (برای امتحان) دیكریله مقایسه اجك ، برشیئی دیكرینه نسبت اجك ، قارشولاشدیرمق ، برای‌مقایسه بربیریدیكرینك‌یاننه قویمق .

Ver-gleichungs„ ... (⏑ ⏑ ⏑ f ...) —parti'kel (امؤ) (غرا) ادات نسبیه .

Ver-gletschen (⏑ ⏑ ⏑ f فه لا—) a. ㉑ (*insép.*) بوز یغینینه تحول اجك ‖ (فه متع) بوز یغینینه تحویل اجك .

Ver-glich (⏑ ⏑ ا) ver-gleichen فعلنك زمان حال صورتنك ماضی صیغه‌سی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری ، ver-glichen (⏑) (f ⏑ ⏑) كذلك فعل‌مذكورك اسم مفعولی .

Ver-glimmen (⏑ ⏑ ⏑ f فه لا—) و —sich (فه مطا) c. ㉚ (*insép.*) یواش یواش سونمك ، بیر بیر ایدوب سونمك .

Ver-glühen (⏑ ⏑ ـ f فه لا—) a. ㉑ (*insép.*) قزارمقدن قالمق ‖ (مجازی) یواش یواش سونمك وباصقومق ، آتشده قزاره‌رق یانه‌رق بتمك ، اریمك ، محو اولمق ‖ (فه متع) وكذلك (فه مطا) (sich) حرارتله ، قزل‌درجه‌حرارتده بوزولمق ، فنالشمق ‖ das Porzella'n— (پورسلان فابریقه‌لرنده) پورسلانی برنجی یاقیشده پیشورمك .

Ver-gnügen (⏑ ـ ⏑ f فه متع) و — sich (فه مطا) ㉑ a. (*insép.*) [ge-nügen] — (sich) اكلنمك ، اكلندیرمك ، غم‌طاغتمق ، كیدرمك ، فرح ، ذوق ویرمك ، اجك ‖ ver-gnügt (صفت اولرق‌مستعمل‌اولدقده) ㉑ = froh .

Ver-gnügen (⏑ ـ ⏑ f لا) b. ㊵ ذوق وصفا ، اكلنجه ، تلذذ ، حظ ، خوشلق ، خشنودلق ، ممنونیت ، محظوظیت ، اكلنجه ، تنزه ، دفع‌غم ، استراحت ، تنفس ‖ wenn es Ihnen —macht اكر آرزو بیوریلورسه ، اكر موجب ممنونیت ، محظوظیت اولورسه ، اولیورسه ، اكرخوشكزه كیدیورسه .

Ver-gnüglich (⏑ ـ ⏑ f ـ) ㉔ ممنون ، راضی ، خشنود ، قانع ، قائل ‖ اكلنجه‌لی ، اكلندیریجی ، خوش ، لطیف ، خوشه كیدر ، ممنونیتبخش ‖ (حا) مع الممنونیه .

Ver-gnügt (⏑ ـ f) ㉑ ver-gnügen فعلنك اسم مفعولی وصفت = froh) .

Ver-gnügung (⏑ ـ ⏑ f ا مؤ) ㊾ اكلنجه ، ذوق ، دفع غم ‖ اكلنجه ، جنبش ایچه .

Ver-gnügungs„ ... (⏑ ـ ⏑ ... f ...) —loka'l (ا لا) دانس‌صالونی ، رقصخانه ، عمومی بغچه .

Ver-golden (⏑ ⏑ ⏑ f فه متع) b. ㉑ (*insép.*) (آلتون) یالدیزلمق (كذا مجازی) ، تذهیب اجك .

(insép.) ㉑ a. (فعـ متعـ ا ⏑ ʹ⏑) **Ver-grübeln**
—(die Zeit) وقتی اذعاملک ، کسب ذکات ایتمکله ، ایشه
الویوب صیق طوقومقله کچیرمك .

(insép.) ㉑ a. (فعـ لا— ا ⏑ʹ⏑) **Ver-grünen**
یشیل رنکی غائب ایتمك ، اوزرنده بولنان یشیللك زائل اولمق ،
(مجا) صولق ، صارارمق ، تروتازه‌لکی کیتمك || (چیچك یاپراقلری
حقنده) یشیل رنك آلمق ، یشیللنمکه باشلامق .

㉑ a. (فعـ مطا) sich— (ا ⏑ ʹ⏑ ⏑) **Ver-gucken**
. sich ver-sehen = (insép.)

(insép.) ㉑ b. (فعـ متعـ ا ⏑ ⏑ ʹ⏑) **Ver-gulden**
. ver-golden = اسکی لسان اوله‌رق

ver-gönnen (مـتروك اولوب) (ا ⏑ ʹ) **Ver-gunnt**
مصدرینك اسم مفعولیدر) .

مساعده ، (sans pl.) (inv.) (ا مؤ ⏑ʹ) **Ver-gunst**

مساعده ایتمه ، ㊻ (ا ا مؤ ⏑ʹ⏑) **Ver-günstigung**
مساعده‌لی طاورانمه .

(insép.) (فعـ متعـ ا ⏑ ʹ (⏑) ⏑) **Ver-güt(ig)en**
—Jemandem etwas برینه برشیئی تضمین ایتمك ، برینك
اوغرادیغی ضرر وزیانی اودمك || اعاده ایتمك || Jemandem
—die Auslagen, die Kosten برینك مصرفنی ، ایتدیکی
صرفیاتی ، برشی ایچون خرجه‌دیغی پاره‌یی اعاده ایتمك ، ویرمك .

یارمق ، (insép.) ㉑ a. (فعـ متعـ ا⏑ ⏑ʹ) **Ver-hacken**
کسمك || (ع) (استحکام) —das (Lager) اردوکاهی ، قوناق
محلی آغاج یغینی ایله اورتمك ، چویرمك .

(insép.) [Haft] ㉑ b. (فعـ متعـ ا⏑ ⏑ʹ) **Ver-haften**
—Jemand برینی توقیف ایتمك ، طوتمق ، یاقالامق ، دردست ایتمك .

(insép.) ㉑ a. (فعـ لا— ا ⏑ ʹ⏑) **Ver-hageln**
ihm ist (مجا) || طولو ییه‌رك خراب اولمق ، طولودن ازلمك
، die Peter'si'lie verhagelt اونك داریسی صرچه یدی
قرغینلغی وار .

(فعـ مطا) sich— و (فعـ متعـ ا ⏑ ʹ⏑) **Ver-häkeln**
(insép.) ㉑ a. اوفق چنکل ، قروشه ، (قانجه‌لی) ایکنه
—(viel Seide) || ایله طوتدیرمق ، بویله ایکنه ایله ایکنه‌لمك
(طیغ ایکنه ایله) اوروکویه چوق ابریشم صرف ایتمك .

ver-helfen) (ا ⏑ʹ) **Ver-half** فعلنك زمان حال
صورتنك ماضی صیغه‌سی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

㉑ a. (فعـ مطا) sich— (ا ⏑ʹ⏑) **Ver-halftern**
(insép.) یولاره طولاشمق || مشکلاته اوغرامق ، شاشیرمق .

(insép.) ㉑ a. (فعـ لا— ا ⏑ ʹ⏑) **Ver-hallen**
(صدا حقنده) یواش یواش غائب اولمق ، اوزاقلاشه‌رق ، قوتنی
ضایع ایدرك ایشدلمامك .

(insép.) ⑳ v. (فعـ متعـ ا ⏑ ʹ⏑) **Ver-halten**
—den A'them, den Urin نفسی ، (ادرارینی) آیدستنی
طوتمـق || بالی ایتمامك ، صاقلامق ، دیشنی صیقوب میدانه
ویرمامك ، سزدیرمامك || حقندن کلمك ، ضبط ایتمك || (فعـ لا—
وفعـ مطا) (اشیا حقنده) اولمق ، بولنمق wissen Sie , wie
sich die Sache (یاخود : wie es sich damit) verhält ?
ایشـك نه اولدیغنی بیلورمیسکز ؟ نه رنك کسب ایتدیکندن
معلوماتکز واری ؟ || wenn es sich so verhält اکر (...)
بویله دوام ایدرسه ، بویله قالورسه || برشیئه قارشو برنسبق

㊻ a. (ا ا م ⏑ʹ⏑) (صنعـ) یالدیزجی ، **Ver-golder**

(insép.) ㉑ a. (فعـ متعـ ا ⏑ ʹ⏑) **Ver-gönnen**
لطفاً ، مع الممنونیه مساعده ایتمك ، (برینك برشیئی یاپمسنی
برشیئه مالك اوله‌بیلمسنی) جان کوکلدن آرزو ایتمك .

ver-gießen) (ا ⏑ ʹ) **Ver-goß** فعلنك زمان حال
صیغه‌سنك ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری ،
ver-gossen فعل مذکورك اسم مفعولی) .

(insép.) ㉑ a. (فعـ متعـ ا ⏑ ʹ⏑ ⏑) **Ver-göttern**
—Jemand (مجا) || آلهه مرتبه‌سنه کچیرمك ، تألیه ایتمك
برینی مدح وثناده کوکاره چیقارمق ، طاپمق .

⑳ r. (فعـ متعـ وفعـ مطا ا ⏑ ʹ⏑) **Ver-graben**
(insép.) = be-graben || کیزلمك اوزره کومك ، اورت
باص ایتمك ، صاقلامق ، خفی طوتمق || (حیوانات خصوصیله
آطه طاوشانی حقنده) یره صوقولمق .

(insép.) ㉑ a. (فعـ متعـ ا ⏑ ʹ⏑) **Ver-grämen**
—(sein Leben) عمرنی حیاتنی درد وکدر ، الم وجفا ایله
کچیرمك || —Jemand برینه کدر ویرمك ، جفا ایتمك ||
—sich (فعـ مطا) درد ومحنت ایله تلف اولمق .

(insép.) ㉑ c. (فعـ متعـ ا ⏑ ʹ⏑) **Ver-grasen**
(زرا) = grasen بك زیاده اوت صالان اکینلری قیرمق ||
(فعـ لا—) اوتله اورتلمك ، قپانمق .

(insép.) ⑳ u. (فعـ متعـ ا ⏑ ʹ⏑) **Ver-greifen**
(مرا . greifen) یاکلش طوتمق ویا طوتامیوب قاچیرمق ،
یقالیه‌مامق || (موسیق) —die Saite چالغی‌چالارکن یاکلش
یره باصمق ، آشاغی ویا یوقاری‌یه باصه‌رق یاکلش صدا چیقارمق ||
die Auflage, (تیا) بر مالی قاپیشیرجه‌سنه (صاتون) آلمق .
او das Buch ist (کذلك : hat sich) vergriffen بوکتاب .
طبع کاملاً صاتلدی ، قالدی || —sich (فعـ مطا) یاکیله‌رق
یاکلش طوتمق || —sich an etwas برشیئه دستدراز اولمق ،
دست تسلط وتغلبنی اوزاتمق || —sich an den (Gesetzen)
قانونی سوء استعمال ایتمك || —sich an Jemandem برینه
ال آتمق ، برینی یقالمق || —sich mit Worten an Jemandem
برینه اطالهٔ لسان ایتمك ، لساناً تجاوزاتده بولنمق .

ver-greifen) (ا ⏑ʹ) **Ver-griff** فعلنك زمان حال
صیغه‌سنك ماضی صورتی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری
ver-griffen فعل مذکورك اسم مفعولی) .

(insép.) ㉑ a. (فعـ متعـ ا ⏑ ʹ⏑) **Ver-gröbern**
قالینلاشدیرمق ، قبالاشدیرمق || —sich (فعـ مطا) قالینلاشمق ،
قبالاشمق ، یونتولمامشه دونمك .

(فعـ مطا) sich— و (فعـ متعـ ا ⏑ʹ) **Ver-größern**
(insép.) ㉑ a. (sich)— بیوتمك ، جسامتلندیرمك ،
ایریلشدیرمك || توسیع وتزیید واعظام ایتمك ، مبالغه‌لی یاپمق ،
مبالغه ایتمك ، بیولتمك ، تهلکه‌لی کوسترمك ، اعظام ایتمك ،
in vergrößertem Maßstabe darstellen اهمیت ویرمك
بیوك مقیاسده کوسترمك || بیره‌یی دوه ، حبه‌یی قبه یاپمق .

Ver-größerungs ... (ا ⏑ ʹ ... ⏑ ⏑) —linse
(امؤ) باقیله‌جق اشیایی بیوتمکه یارارجام ، عدسه || —late'rne
(ا مؤ) حقه بازفناری || —spiegel (ا م) دیو آیینه‌سی .

Ver-härten (˘´˘ f فعـ لا—) b. ㉑ كذلك ؛ ver-harten و (فعـ مطا) قاتيلاشمق ، سرتلشمك ، تقبض ايتمك (خصوصيله اشبونهايتكى صورتى مجازى اولەرق) = ver-stocken) || (فعـ متعـ) قاتيلاشديرمق ، (مجا) سرتلشديرمك ، پيشورمك ، پكلشديرمك ، پكلك ويرمك || Ver-härtung (اسمؤ) ㉛ قاتيلاشمه ، پكلشديرمه ، سرتلشديرمه ، سرتلمه (كذا مجازى وعلم امراض) || بالكز : Ver-härtung (علم امراض) قاتيلق پيدا ايدن محل ، قالين درى ؛ اوفق ناصور .

Ver-harzen (˘´ f فعـ لا—) و —sich (فعـ مطا) ㉑ c. (insép.) صاقزلشمق ، رچنەلشمك || (فعـ متعـ) صاقزلشديرمق ، چام صاقزى كبى ياپمق ، چام صاقزى ، رچنە تشكيل ايتمك .

Ver-haspeln (˘´ f فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) ㉑ a. (insép.) ايپلك وامثالى چوزركن ؛ صاغاركن طولاشديرمق || (مجا) —sich (beim Reden) ايراد نطق ايدركن شاشيرمق ، طوتيلوب ، طاقيلوب قالمق .

Ver-haßt (˘´ f صـ) ㉔ منفور ، كنديسى سوليان ، كنديدن حظ اولنميان .

Ver-hätscheln (˘´ f فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) ㉑ a. (insép.) ein Kind— برچوجغى (يوز ويروب) شيمارتمق ، عارسز ايتمك .

Ver-hau (´˘ f ا لا) ㊳ = Ver-hack .

Ver-hauen (˘´˘ f فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) ㉛ q. (مرا . hauen) (insép.) اوروب متضرر ايتمك ، بوصورتله ايراث خسار ايتمك || (عمو) كوتك آتمق ، دوكمك ، پتاقلق (Jemand—) برينى ايصلاتمق || zer-hauen = ||sein Holz— اودوننى ، آغاجنى كسوب بتورمك ، كسه كسه برشى براقامق ؛ — و —sich فنا ، ياكلش كسمك || (مجا) —sich im Reden يوت قيرمق ، مناسبتسز برشى صرف ايتمك || (ع) كسلمش آغاجلرله بريولى ، برمحلى ستر ايتمك ، يوله وياستزى مطلوب اولان برمحله آغاج دويرمك .

Ver-heben (˘´˘ f فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) ㉑ h. (مرا . heben) (insép.) den (مفعول اليه) sich Arm— بر يوك قالديرركن قولنى انجتمك ، چيقارمق || (كاغد اويوننده) ياكلش كسمك .

Ver-heeren (˘´˘ f فعـ متعـ) ㉑ a. (insép.) ein (Land), eine (Stadt) — برملكى ، برشهرى (جبراً) تخريب ايتمك . ياقوب ييقوب ، يغما ايدوب خرابەزارە دوندرمك || mit Feuer und Schwert— آتش وقلنجدن كچيرمك .

Ver-heften (˘´ f فعـ متعـ) ㉑ b. (insép.) (جرا) eine Wunde— برياره‌يى ديكمك || — (viel Garn) (ديكيشده) چوق ايپليك قوللانمق ، صرف ايتمك || (صنعـ) ein (Buch) — بركتابى ياكلش جلدلمك ، ياپراقلرينك ، صحيفەلرينك يرينى دكشديرمك .

Ver-hehlen (˘´˘ f فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) ㉑ a. (insép.) = hehlen صاقلامق ، كيزلمك ، كيزلى خفى طوتمق .

Ver-heimlichen (˘´˘ f فعـ متعـ) ㉑ a. (insép.) Jemandem etwas— برشيئى برندن كيزلمك ، صاقلامق ، سويلامك ، كوسترمامك || صوصمق ، سزديرمامك .

بولنمق || طورامق ، حركت ايتمك ، —sich ruhig سكوتى محافظه ايتمك ، سكوتى بوزمامق || كورولتى ايتمامك ، سسى چيقارمامق || Sie sich passiv— پطرق قالكز ، قاريشميكز ، مداخله ايتميكز || ich weiß nicht, wie ich mich dabei— soll بن بو ايشده نصل طاورانەجغمى بيلميورم ، شاشيردم ، نصل حركت ايدەجكم بيلمام ، نصل ايدەجكم ، نه ياپەجغم بيلمام ، شمدى بن نصل طاورانەيم .

Ver-hältniß (˘´˘ f ا لا) ㊳ ، نادراً (امؤ) ㉞ مناسبت ، ارتباط || in freundschaftlichen —ssen mit Jemandem stehen برينله حسن مناسبتده بولنمق ، آرەسى ايو ، دوستانه اولمق || نسبت ، (ريا) in umgekehrtem— نسبت معكوسه ايله ، معكوساً متناسب اولەرق || حال ، احوال || حال ووقت (قوۀ ماليه) er lebt in angenehmen —ssen ايو وقت كچيريبور ، يشايور ، موفقى . حال ووقتى ايودر || unter solchen—ssen بويله ، بوكبى احوالده ، وقتده ، زمانده ، ايشلرك بويله كيتديكى ، اولديغى زمانده || مناسبت عاشقانه ، سويشمه .

Verhältniß,, ... (...˘´ f) —mäßig (صـ) متناسب ، نسبى || (حا) نسبتاً ، نسبت اولندقده || —wort (ا لا) (غرا) ادات التصاق ، حرف جر .

Ver-handeln (˘´˘ f فعـ لا + وفعـ متعـ) ㉑ a. (insép.) über etwas— برشى حقنده مذاكره ومباحثه ايتمك ، برشى اوزرينه قونوشمق ، مشورت ايتمك || über (den Frieden)— مصالحەيە دائر مذاكره ايتمك ، مصالحه ايچون مذاكرەيە كيريشمك ، مشورت ايتمك || (عد) —gerichtlich حقنده معاملۀ قانونيه اجراسنه قالقشمق ، كيريشمك || mündlich— افادەسى ضبط ايتمك ، تقريرينى آلمق ، مضبطەسنى ياپمق || (فعـ متعـ) صاتمق || (تجارتده ، معاملەجيلكده) غائب ايتمك er hat (sein ganzes Vermögen) verhandelt اومعاملكنك كافەسنى ، اولانجه ثروتى معاملەجيلكده ، معاملات تجاريەده غائب ايتدى ، باتيردى .

Ver-hängen (˘´ f فعـ متعـ) ㉑ a. و ㉚ s. (insép.) بر پرده ايله اورتمك ، ستر ايتمك || (einem Pferde) die Zügel— بر باركيرك دزكينلرينى صالويرمك || eine Strafe über Jemand— برينه برجزا تعيين ايتمك ، برينى برجزا ايله جزالنديرمق || die Todesstrafe über Jemand— برينى اعدام جزاسيله محكوم ايتمك ، برينك قتلنه حكم ويرمك .

Ver-hängniß (˘´˘ f ا لا) ㊳ [ver-hängen] برينك طالعى ، بختى ، قدر ، قسمت ، نصيب ، مقدر ، يازو ، قضا ، تقدير .

Ver-hängniß,, ... (...˘´ f) —voll (صـ) مصيبت ، منحوس ، مردار ، بر باد .

Ver-härmen (˘´ f فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) ㉑ a. (insp.) (sein Leben)— عمرينى غم وقساوت ايچنده كچيرمك ، دنياسنى كورمامك .

Ver-harren (˘´˘ f فعـ لا ±) ㉑ a. (insép.) (ثبات واصرار ايله) بكلمك ، برحالده قالمق || auf seinen Ansichten— ديديكنى ديمك ، ديديكندن وازكچمامك ، سوزنده اصرار ايتمك ، فكرنده ثبات ايتمك .

Ver-heirat(h)en (⏑⏑⏑ f قه متع) ⓐ a. (*insép.*) ‖ (eine Tochter)— برقزی کرعه‌یی اولندیرمك، تأهل ایتدیرمك ‖ fich— (قه مطا) اولنمك ، تأهل ایتمك ، تزوج ایتمك ، برینی آلمق ، برینه وارمق ‖ fich glücklich— بختیارانه اولنمك ، اولنوب مسعود اولمق (استدیکنی آلمق، استدیکنه وارمق) .

Ver-heißen (⏑⏑ f قه متع) ⓐ b. (*insép.*) (اسم مفعولی ver-heißen) وعد ایتمك ، سوز ویرمك ‖ das —e Land ارض موعود ، ارض کنعان .

Ver-helfen (⏑⏑ f قه لا +) ⓐ b. (*insép.*) Jemandem zu etwas— (برشیئه موفق اولمق ، نائل اولمق ، برشیئی ایدنمك خصوصنده) برینه یاردم واعانه ایتمك ، برینه برشیئی یاپی ویرمك .

Ver-henkert (⏑⏑ f ص) ⓐ (عو) =Ver-dammt .

Ver-herrlichen (⏑⏑⏑ f قه متع) ⓐ a. (*insép.*) تعظیم وتبجیل وثنا ایتمك ، مشهور ونامدار قیلمق .

Ver-hetzen (⏑⏑ f قه متع) ⓐ c. (*insép.*) = auf-hetzen و auf-wiegeln .

Ver-hexen (⏑⏑ f قه متع) ⓐ c. (*insép.*) سحر ، بویو ایله باغلامق ، سحر ایتمك ، باغلامق .

Ver-himmeln (⏑⏑⏑ f قه متع) ⓐ a. (*insép.*) برشیئی جناب حقه منسوب عد ایتمك ‖ الوهیت اسناد ایتمك ‖ (قه لا —) ver-himmelt sein, — پك زیاده مسعود ، بختیار اولمق ، مسعودیتندن ، بختیارلغندن کوکاره چیقمش کبی اولمق ، چیقمش قدر سوینمك .

Ver-hindern (⏑⏑⏑ f قه متع) ⓐ a. (*insép.*) = hindern .

Ver-hoffen (⏑⏑ f قه لا +) ⓐ a. (*insép.*) (نادراً) = hoffen ‖ هنوز عمومیتله مستعمل اولهرق: wider alles Ver-hoffen (بتون) امید وانتظار خلافنده اولهرق ، بتون امیدك عکسی ، کاملاً عکسنه .

Ver-hohlen (f ⏑⏑) (ver-hehlen فعلنك اسم مفعولی) .

Ver-höhnen (⏑ ⏑ f قه متع) ⓐ a. (*insép.*) Jemand— برینه استهزا ایتمك ‖ برینی ذوقلنمك ، استخفاف ، آچی اچی آلای ایتمك .

Ver-holfen (f ⏑⏑) (ver-helfen فعلنك اسم مفعولی) .

Ver-hör (⏑ f ا لا) ⓢ (عد) استنطاق ، استجواب ‖ Jemand in's —nehmen برینی استنطاق ایتمك ، استنطاقه چکمك .

Ver-hören (⏑ ⏑ f قه متع) ⓐ a. (*insép.*) خصوصیله (عد) استنطاق ، استجواب ایتمك ، برینك برشیئه دائر افاده‌سنی دیکلمك ، ضبط ایتمك ، آلمق ‖ die (Schüler)—, den (Schülern) ihre Lektion— طلبه‌یه درسلرینی تقریر ایتدیرمك ، قرائتلرینی دیکلمك ‖ (قه مطا) fich— یاکلش ایشتمك ، (آکلامق) .

Ver-hudeln (⏑ ⏑ f قه متع) ⓐ a. (*insép.*) دقتسزلکله (برشیئی) خراب ایتمك ، برباد ایتمك ‖ (قه لا —) خراب اولمق .

Ver-hüllen (⏑⏑ f قه متع) و — fich (قه مطا) ⓐ a. (*insép.*) براورتو ، صارغی درونده صاقلامق ، اوزرینه براورتو ، صارغی آتهرق کیزلمك ، —(fich) اورتولمك ، قپانمق ، مستور اولمق ‖ اوزرینه تول اورتمك ‖ in —den Worten الفاظ نازکانه ایله ، قیالیه اولهرق ، رموزات ایله .

Ver-hundert=fachen (⏑⏑⏑ = — f قه متع) — fich ⓐ a. (*insép.*) یوزمثلی قیلمق ، یوزمثلنه ابلاغ ایتمك ‖ یوز مثلی اولمق ، یوز مثلنه بالغ اولمق ، یوزکره زیاده اولمق ، یوزکره زیاده‌لنمك .

Ver-hungern (⏑⏑ f قه لا —) ⓐ a. (*insép.*) آجلقدن اولمك ، آجلقدن تلف اولمق ‖ ganz verhungert aussehen آجلقدن بك بکزی قالمامق ، اولویه دونمك .

Ver-hunzen (⏑⏑ f قه متع) ⓐ c. [غوتجه (*insép.*) [honni . فرا . مرا : gahannjan شکلی ، بچمی ، قیافتی بوزمق ، دکشدیرمك ، قیلیغی دکشدیرمك ، بچمسز ایتمك ، بچمسز ، قیلقسز برشیئه دوندرمك ، بچمی کیدرمك ، باقیشقی قاچیرمق .

Ver-hüten (⏑⏑ f قه متع) ⓐ b. (*insép.*) (ein Unglück)— برقضایی دفع ایتمك ، بربلایه ، مصیبته قارشو طورمق ، کلك ‖ وقایه ، محافظه ایتمك ، صاقلامق ‖ Das ver=hüte Gott! اه امرکه سون ! اه ویرمسون ! جناب حق کوسترمسون !

Ver-innigen (⏑⏑⏑ f قه متع) ⓐ a. (*insép.*) صمیمی ، تکلیفسز قیلمق ، ارتباط قویه ایله ربط ایتمك .

Ver-interessi(e)ren (⏑⏑ ⏑⏑⏑ f قه متع) و — fich ⓐ a. (*insép.*) (قه مطا) = ver-zinsen .

Ver-irren (⏑⏑ f قه لا —) و — fich (قه مطا) ⓐ a. (*insép.*) طوغری یولی غائب ایتمك ، یولی شاشیرمق ، یولدن چیقمق (کذا مجا) ، غائب اولمق ، شاشیرمق (کذا مجا) ‖ کیده‌جکی استقامتی غائب ایتمك ، شاشیرمق .

Ver-jagen (⏑⏑ f قه متع) ⓐ a. (*insép.*) سوروب چیقارمق ، دفع وتبعید ایتمك ، طرد ایتمك .

Ver-jähren (⏑ ⏑ f قه لا —) ⓐ a. (*insép.*) اسکیمك ، کوکلشمك ، یرلشمك ‖ (حقوق حقنده) مرور زمان ایله غائب ، منفسخ اولمق ، حکمدن دوشمك ، حکمی قالماق ، مرعی اولمامق .

Ver-jammern (⏑⏑ f قه متع) ⓐ a. (*insép.*) (fein Leben)— عمرینی آه واه ، فلاکت ایله کچیرمك ‖ عمری اولدقجه نالان اولمق ، آغلامق ، کوز یاشی دوکمك .

Ver-jauchen (⏑ ⏑ f قه متع) ⓐ a. (*insép.*) چوروکمك ، منفسخ ایتمك .

Ver-jüngen (⏑⏑ f قه متع) و — fich (قه مطا) ⓐ a. (*insép.*) کنجلشدیرمك ، کنجلمك ، کنجلشمك ، تازه‌لنمك ‖ کوچولتمك ، ایفلتمك ، کوچوك مقیاسده ترسیم ایتمك ‖ im verjüngertem Maßstabe کوچوك مقیاسده ، کوچولتلمش اولهرق .

Verkalken (⏑⏑ f قه لا —) و — fich (قه مطا) ⓐ a. (*insép.*) (کیمیا) تکلس ایتمك ، کیرەجه تحول ایتمك ، کیرج اولمق ‖ (قه متع) تکلیس ایتمك ، کیرەجه تحویل ایتمك .

Ver-kennen (˘-˘ f فعل متعد) و —sich (فعل مطاوع) (insép.) (22) a. (مرا. kennen)—(sich) كندينى طانيامق ‖ نفسنى اونوتمق ، كنديى دوشونمامك ، اونوتمق ، طانيامق ‖ طانيلمامش ، آكلاشيلمامش ، كوزه چارپمامش اولمق ، طانيه‌مامق .

Ver-ketteln (˘-˘ f فعل متعد) a. (21) (insép.) اوفق برزنجير ، كوستك ايله باغلامق ، ربط ايتمك ، زنجيره كوستكه طاقمق .

Ver-ketten (˘-˘ f فعل متعد) b. (21) (insép.) زنجيرله بند ايتمك (كذا مجازى : اسير ، مفتون ايتمك) .

Ver-ketzern (˘-˘ f فعل متعد) a. (21) (insép.) Jemand— برينه رافضيلك اسناد ايتمك ، رافضى معامله‌سى ايتمك ‖ قيافتى بيچمى دكشديرمك .

Ver-kitten (˘-˘ f فعل متعد) b. (21) (insép.) (مرا. Kitt) معجونله ياپيشديرمق ، معجونلامق ، خراسانلامق .

Ver-klagen (˘-˘ f فعل متعد) a. (21) (insép.) (عد) Jemand— برى عليهنه اقامهٔ دعوا ايتمك ، برندن دعوا ، شكايت ايتمك ‖ Jemand wegen einer Schuld— بورجندنطولايى برندن دعوا ايتمك .

Ver-kläger (˘-˘ f ١ م) a. (50) (عد) =Kläger .

Ver-klammern (˘-˘ f فعل متعد) a. (21) (insép.) چنكل آتمق ، طاقمق ؛ صيق صيق‌يه طوتمق ، صارلمق .

Ver-klären (˘-˘ f فعل متعد) و —sich (فعل مطاوع) (21) a. (insép.) ضيالنمق ، آيدينلاتمق ، ضيادار اولمق ، اضائه ، تنوير ايتمك ، شعشعه پاش اولمق ‖ ein verklärtes Anssehen haben مسعود ، بختيار كورونمك .

Ver-klatschen (˘-˘ f فعل متعد) c. (21) (insép.) Jemand— برينك حيثيتى ، ناموسنى اخلال ايتمك ، ترذيل ايتمك ، بوشا چاغيرمق ‖ (die Zeit)— كوزه‌لك ايله ، چكه چانقله وقتى اضاعه ايتمك ، كچيرمك .

Ver-klausen (˘-˘ f) دها زياده مستعمل اوله‌رق : ver-klausuli(e)ren (˘-˘-˘ f) (فعل متعد) a. (21) (insép.) (برمعاهده ، مقاوله بندى ، ماده‌سيله) حصر وتحديد ايتمك .

Ver-kleben (˘-˘ f فعل متعد) a. (21) (insép.) eine Wunde (mit Pflaster)— (جرا) ياپيشديرمق ، برياره‌يى ياقى ايله قپاتمق ، ياره‌يه ياقى ياپيشديرمق .

Ver-kleiben (˘-˘ f فعل متعد) (insép.) =ver-kleben .

Ver-kleiden (˘-˘ f فعل متعد) —sich (فعل مطاوع) (21) b. (insép.) البسه‌سنى دكيشديرمك ، تبديل جامه ، تبديل قيافت ايتمك ، طاقلامق اوزره قيلغى قيافتى ، البسه‌سى دكيشديرمك ‖ اورتمك ، قاپلامق ‖ mit Täfelwerk— قاپلامه‌لقله قاپلامق ‖ اورتمك ، ستر ايتمك .

Ver-kleinern (˘-˘ f فعل متعد) a. (21) (insép.) كوچولتمك ؛ آزالتمق ، تقليل ايتمك ، آزه ايندرمك ، اختصار ايتمك ‖ (غرا) ‌ك— تصغيرى ، تصغيريه ‖ رسمده =ver-jüngern ‖ (مجا) etwas— برشيئك قيمتى تنزيل ايتمك ، كوچوك دوشورمك ، اهميتدن اسقاط ايتمك ، افترايه اوغراته‌رق اعتبارينى آزالتمق .

Ver-kleistern (˘-˘ f فعل متعد) a. (21) (insép.)= ver-kleben ‖ (مجا) اورت باص ايتمك ، اورتمك ، قپاتمق .

Ver-kalkuli(e)ren (˘-˘˘˘ f فعل مطاوع) a. (21) (insép.) (عمو) —sich (حسابده) ياكلمق .

Ver-kannt (˘-˘ f ص) (24) و ver-kennen فعلنك اسم مفعولى) .

Ver-kappen (˘-˘ f فعل متعد) a. (21) (insép.) (صنع) —eine Mauer) برديوارى سچاق ايله اورتمك ، ديوارك اوزرينه شابقه ، باشلق ياپمق ‖ (فعل متعد) و —sich (فعل مطاوع) برشيئه صاريله‌رق ، بورينه‌رك كنديى طانيمه‌جق برقيافته صوقمق ، تبديل قيافت ، جامه ايتمك ، ماسكه طاقمق .

Ver-karsten (˘-˘ f فعل لازم—) b. (21) (insép.) غيرمنبت ، بيابان اولمق ، برحاله كيرمك .

Ver-kauf (˘-˘ f ١ م) (31) صاتش ، صاتم ، بيع ، صاتمه ، فروخت .

Ver-kaufen (˘-˘ f فعل متعد) و —sich (فعل مطاوع) (21) a. (insép.) صاتمق ، بيع وفروخت ايتمك ، صاتلمق ، صاتمى اولمق ‖ zu—sein صاتيلق اولمق ‖ Das verkauft sich schwer بونك صاتيمى ، صاتيلشى آزدر ، بوندن هركس آلماز ، بو آز سورولور ‖ كوتو برمبايعه‌ده بولنمق (فعل مطاوع) (ضرمثل) an guter Waare verkauft man sich nie ايومال هروقت اوجوزدر ، ايومال آلان آلداتماز .

Ver-käufer (˘-˘ f ١ م) ، a. (50) —in (١ مؤ) (50) صاتيجى ، بيع ايديجى ؛ تجارت خانه‌لرك قوميسونجيسى .

Ver-käuflich (˘-˘ f ص) (24) صاتيلق ، صاتيله بيلور ، صاتيله‌جق ‖ (مجا) پاره ايله الده ايديلور ، قاندريلور اولان ، مرتشى ‖ (حا) بيعاً ، بيع ، صاتمق صورتيله .

Ver-kehr (˘-˘ f ١ م) (21) (sans pl.) (برمحلده) اشخاصك كيدوب كلمسى ، كلوب كچمسى ، جولان ، ذهاب واياب ، آمد شد ‖ مقابلهً اولان ارتباط ، مناسبت ‖ آليش ويريش ، ايش ، تجارت ‖ (شمندوفر ، پوسته حقنده) ايشلمه ، (اشخاص واشيانى ، مكاتيب وامثالنى) نقل ايتمه ، موارده ‖ ايشلتمه ، ايشلمه (شمندوفرى) eine Bahn dem— übergeben برطريق ، كشاد ايتمك ، ايشلتمه‌يه باشلامق ، آچمق .

Ver-kehren (˘-˘ f فعل لازم +) a. (21) (insép.) كيدوب كلمك ‖ Lokal, im dem viele (Schiffer)— اكثريتله كميجيلرك كيتديكى قهوه ، غازينو ‖ mit Jemandem— بريسيله كوروشمك ، مناسبتى اولمق ، قونوشمق ‖ bei Jemandem— برينك اوينه كيدوب كلمك ، اوى خلق ، عائله‌سيله مناسبت ورابطه‌سى اولمق ، كوروشمك ، براو ، عائله‌جه طانيشمق ، اختلاط ايتمك ، براوه مداومت ايتمك ‖ (فعل متعد وفعل مطاوع) استقامت اوليه ، اصليه‌سندن چويرمك ، دونديرمك ، صاپتمق ، چيقارمق ‖ تبديل وتحويل ايتمك ، چويرمك ، تبدل وتحول ايتمك ، دونمك .

Ver-kehrs„ ... (˘-˘... f) —straße (١ مؤ) طريق مواصله ، اوزرنده مواصلات وموارادات اجرا ايديلان كبيرطريق عام ‖ —wesen (١ لا) شمندوفرحركاتى (وكذا امثالى حقنده) امورموارادات ، خصوصات نقليه .

Ver-kehrt (˘-˘ f ص) (24) و ver-kehren فعلنك اسم مفعولى) ترس ، عكسى ، ياكلش ، (حا) ترسنه ، عكسنه ‖ —e Seite ترس طرف ، برشيئك ترسى ‖ (مجا) ياكلش .

(*insép.*) (21) a. (فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-kramen**
بر اوطه‌یی تزیین وترتیب ایدرکن فضله ومناسبتسز شیلری
یرلرندن قالدیرمق ، دفع ایتمك ویوصورتله یر آچمق ، خردواتی
دفع ایتمك .

(*insép.*) (21) c. (فه مطا f ⏑⏑́⏑) **Ver-kriechen**
sich in das ‖ سوروندرك بر یره کیزلنمك ، صیغمك sich—
sich in ein ‖ یتاغه صوقولمق ، اصول ایله کیرمك Bett—
(مجا) ‖ یواش یواش ، اصول ایله بردلیکه کیرمك Loch—
، برشیله sich vor (gegen) etwas, Jemand— müssen
برشیئه بیون اکمکه ، سرفرو ایتمکه مجبور اولمق (کندیسنی
دیکرندن پك اوفق ، آشاغی کوردیکیچون) اوکندن صیویشمق .

sich— و (— فه لا) (فه متع وفه لا f ⏑⏑́⏑) **Ver-krümmeln**
(فه مطا) a. (21) (*insép.*) اوفالنمق ، آزالنمق ، طاغیتمق ‖
sich— ‖ (مجا) (sein Geld—) پاره‌سنی صرف ایتمك ، اریتمك
اریمك ، یواش یواش بیتمك ، تلف اولمق ، قالمامق ، صاوروامق .

(فه مطا) sich— و (فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-krümmen**
a. (21) (*insép.*) اکمك ، اکلمك ، چارپولتمق ، چارپولمق ، اکرك
بچمندن چیقارمق ، یننکج یونکج یاپمق ، اکری بوکری اولمق ،
قانبوری چیقمق .

(*insép.*) (21) a. (— فه لا f ⏑⏑́⏑) **Ver-krüppeln**
نشو ونما بولمامق ، سرپه‌مامك ، قاورولمق ، یاعمق ، بیج قالمق ‖
(ضیا وتازه هوانك فقدانیله) صولمق ‖ (فه متع) مقطلامق ،
تجزیم ایتمك .

(*insép.*) (21) a. (— فه لا f ⏑⏑́⏑) **Ver-kümmern**
(آغاج ، فدان ، نباتات حقنده) یاعمق ، سرپه‌مامك ، بیومامك ،
بیج قالمق ‖ جان صیقینتیسندن ، اوزونتیدن هلاك اولمق ، تلف
اولمق ‖ in Traurigkeit— اسف وکدرله هلاك اولمق ‖
(فه متع) یاقمق ، بیج براقمق ، بیولتمامك ‖ Jemands
Freude— برینك نشئه‌سنی بوزمق ، قاچیرمق ، مسروریتنی ،
ممنونیتنی کسر ایتمك (مرا . schmälern) ‖ (عد) توقیف
ایتمك ، حجز ایتمك ، ضبط ومصادره ایتمك .

(f ⏑⏑́⏑⏑) ver-kündigen ، (f ⏑⏑́⏑) **Ver-künden**
ایکیسیده : (فه متع) a. (21) (*insép.*) اعلان واعلام ایتمك ،
بیان ، اشعار واخبار ایتمك ، نشر ایتمك ، بیلدیرمك ، معلومات
ویرمك ‖ رسما بیلدیرمك ‖ im voraus— برشیئی قبل الوقوع
خبر ویرمك ، (تفأل ، کرامت ویاحساب وملاحظه ایله) کشف
ایدوب سویلمك .

—in ، (40) a. (ا م) (٢) ⏑ f ⏑⏑́) **Ver-künd(ig)er**
(ا مؤ) (50) برشیئی نشر واعلان ایدن ، خبر ویرن ، بیلدیرن ،
ارکك ، قادین ‖ خبرجی ، مژده‌جی ، ساعی ، مخبر ، تاتار ‖ رسما
اعلان ایدن .

(*insép.*) (21) a. (فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-künsteln**
برطاقم صنیعه‌لرله ، یاپمه‌لرله بوزمق ، برباد ایتمك ، افراط ایله
بوزمق .

(*insép.*) (21) a. (فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-kupfern**
باقرقاپلامق ، باقرلامق .

(*insép.*) (21) a. (فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-kuppeln**
. kuppeln و koppeln =

(فه مطا) sich— و (فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-kürzen**
c. (21) (*insép.*) قیصالتمق ، قیصالمق ، یونی ، طولانی اکسیلتمك ،

(*insép.*) (21) a. (— فه لا f ⏑⏑́⏑) **Ver-klingen**
(صدا وصوت حقنده) غائب اولمق ، ایشیدلمامك ‖ (مجـا)
کذلك : سونمك .

(*insép.*) (21) n. (فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-kneifen**
sich (عمو) : بعضاً ‖ چیمجیکلیه‌رك کیزلمك ، صاقلامق
etwas— (مفعول الیه ایله) جبر نفس ایله بر آرزو
وهوسدن واز کچمك .

(*insép.*) (عمو) (21) a. (فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-kneipen**
sein Geld— پاره‌سنی ایچکی‌یه ویرمك ، ثروتنی ایچکیده باتیرمق .

(*insép.*) (21) a. (— فه لا f ⏑⏑́⏑) **Ver-knöchern**
کمیکه تحول ایتمك ، تعظم ایتمك ‖ (مجا) کورلنمك ، قوروومق ‖
سرسملنمك ‖ (فه متع) کمیکه تحویل ایتمك ، کمیکلشدیرمك ‖
(مجا) قوروتمق ، قدیدلشدیرمك .

sich— و (21) a. (— فه لا f ⏑⏑́⏑) **Ver-knorpeln**
(فه مطا) a. (21) (*insép.*) (علم امراض) تقضرف ایتمك ،
قیقیرداقلاشمق .

(فه مطا) sich— و (فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-knüpfen**
mit etwas ‖ ver-binden = (*insép.*) (21) a., c.
(برطاقم برشی ایله (mit Übelständen) verknüpft sein
اویغونسزلقلرله ، مشکلاتله ، محاذیرله) ارتباطی اولمق ، مناسبتی
بولنمق ، باغلی اولمق ، مربوط ومنسوب ، ملحق اولمق .

(21) a. (فه مطا) sich— (f ⏑⏑́⏑) **Ver-knurren**
(*insép.*) آلت اوست اولمق ، قاینامق .

(*insép.*) (21) a. (— فه لا f ⏑⏑́⏑) **Ver-kochen**
پیشه‌رك بوزولمق ، پیشه پیشه قتلاشمق ، پیشه‌رك ، قاینایه‌رق
اوچمق ‖ (مجا) (sein Zorn) verkocht bald اونك حدتی
چابوق ، شمدی‌یکجر ، کین طوتمز ‖ (فه متع) طبخده ، پیشورمکده
قوللانمق ، صرف ایتمك ‖ چوق پیشورمك .

(*insép.*) (21) a. (— فه لا f ⏑⏑́⏑) **Ver-kohlen**
کموره تحول ایتمك ، کمور اولمق ، قاربونلاشمق ‖ (فه متع) و
sich— (فه مطا) کموره تحویل ایتمك ، مادهٔ قاربونیه ایله
امتزاج ایتدیرمك ، برلشدیرمك ، برلشمك .

(صنع) [Koke] (21) a. (فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-koken**
معدن ، طاش کمورینی قوق die Steinkohle— (*insép.*)
کموری حالنه قویمق .

. (مرا) (20) c. (— فه لا f ⏑⏑́⏑) **Ver-kommen**
kommen) (*insép.*) کوزدن ، اعتباردن دوشمك ، دوشمك ،
منکوب اولمق ، دوچار ادبار اولمق ‖ (انسان حقنده) برباد
وپریشان اولمق ، فساد اخلاقه اوغرامق ، بیتمك ‖ —(اسم مفعول)
بیتمش ، فنالشمش ، اخلاق وتربیه ، حیثیت ، وقارقالمامش .

(*insép.*) (21) a. (فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-koppeln**
بر اراضی‌یی ، توالی تعاقب مزروعات صره‌سنه الشمك ، نوبت
زرعه کوره اراضی‌یی تقسیم ایتمك .

(فه مطا) sich— و (فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-körpern**
a. (21) (*insép.*) تجسم ایتدیرمك ، جسم ویرمك ، برشخصك
شکل وقیافتنده اوله‌رق تجسم ایتدیرمك ، کوسترمك ؛
تجسد ایتدیرمك .

(die (*insép.*) (21) c. (فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-kosen**
Zeit)— لاف آته‌رق ، طاتلی طاتلی قونوشه‌رق وقت کچیرمك ،
صحبتله وقت کچیرمك .

اكسيلك || اختصار اتمك ، قيصالتمق ، قيصه ، مختصر اولمق ، تقليل وتخفيف اتمك ، قيرپمق || Jemandem (sich) die (مرا.) kürzen Zeit— || چكمك ، پوزولمك || حذف اتمك .

Ver-lachen (⏑⏑⏑ f قه متع) a. ㉑ (insép.) Jemand (etwas)— برشيه برشيئه كوليويرمك ، اكلمك ، كولك || —(die Zeit) وقتى كولمكله كچيرمك ، اضاعه اتمك .

Ver-laden (⏑⏑ f قه متع) r. ⑳ (insép.) (مرا.) (تجا) —الخ Waaren اشياى (تجاريه والخ) laden يوكلتمك ، تحميل اتمك ، بيندرمك || —(ein Gewehr) برتفنكى فنا طولديرمق || طولديروب بوزمق .

Ver-lag (⏑⏑ f و ⏑ f ا م) ㉘ (sans pl.) (برتجارتخانه‌نك اجراى تجارتنه خادم اولان شى ، واسطه ، مال ، سرمايه || (كتابجيلقده) : بركتابك طبع ونشرى ، صاحبلى || den — eines (Buches) übernehmen بركتابك طبع ونشرينى درعهده اتمك || (dies Buch) erscheint im —e von Langenscheidt بوكتاب لانغنشايدت كتابخانه‌سنده ، مطبعه‌سنده صاتيلور ، چيقيور .

Ver-lags... (f ... ⏑ و f ... ⏑) —bücher (جمع لا) كتبخانه‌نك سرمايه‌سنى تشكيل ايدن كتابلر || —lager (ا لا) = —bücher .

Ver-langen (⏑⏑ f فعلا وقه يكسخدم) ㉑ (insép.) nach etwas— برشيئى ارزو اتمك ، امل ايدنمك ، شدتله طلب اتمك ، زياده آرزو اتمك || das man) —nach etwas, verloren hat) غائب ، ضايع ايديلان برشيئه آجيمق ، حيقلنمق ، آرامق || (قه متع) = fordern ، طلب اتمك ، مطلوب اتمك || حقى طلب اتمك ، مصراً اتمك || Das ist zu viel verlangt بوچوق اولور (بونى ياپمق ، ايفا اتمك كوچدر) قولاى برايش دكلدر .

Ver-längern (⏑⏑ f قه متع) و —(sich) (قه مطا) a. ㉑ (insép.) اوزاتمق ، اوزامق ، تمديد اتمك ، امتداد اتمك || برشيئه ، امتدادنجه ، استقامتنجه اوزاتمق ، اوزامق ، دوام اتمك ، اوزاتوب كيتمك || زمان ومهلت حقيقيه‌سندن زياده دوام اتمك ، اتيديرمك ، تمديد مدت اتمك .

Ver-langsamen (⏑⏑⏑ f قه متع) a. ㉑ (insép.) آغيرلاشديرمق ، يواشلاتمق || كيوشتمك .

Ver-läppern (⏑⏑ f قه متع) a. ㉑ (عمو) (insép.) يواش يواش ، آزار آزار ، بلا لزوم صرف واستهلاك اتمك . چيرت چيرت صرف اتمك .

Ver-larven (⏑ f ⏑ f قه متع) و —(sich) (قه مطا) a. ㉑ (insép.) ماسكه كيديرمك ، كيمك ، مسخره البسه‌سى ، ماسكه‌سى كيمك .

Ver-laß (⏑ ا م) ㉝ (sans pl.) = Zu-verlässigkeit || es ist kein— auf diesen Menschen بو آدمه ، بوكا اينان اولمز ، بوكا اينيله قويه ايمز .

Ver-lassen (⏑⏑ f قه متع) p. ⑳ (مرا . lassen) (inésp) برندن ، برشيدن يوز چويرمك ، برينى ، برشيئى ترك اتمك ، وازكچمك ، صرف نظر اتمك || ترك اتمك ، شايه اوتورتمق || چاره وواسطه‌سز براقمق ، حاليله ترك اتمك || (قه مطا) (sich) auf Jemand, etwas— برينه ، برشيئه اعتقاد اتمك ، بل باغلامق ، اعتمادى اولمق || sich wegen etwas auf Jemand— برشيدنطولايى برينه كوكمك ، ايشى برينه حواله اتمك .

Ver-lassenschaft (⏑⏑⏑ f ا مؤ) ㊺ (عد) = Erbschaft .

Ver-laub (⏑ f ا م) (inv.) آنجق براى تزاكت : mit— مساعده‌كزله ، عفوكزه مغروراً ، حاشا حضوركزدن ، حاشا حضوردن : مقاملرنده مستعملدر .

Ver-lauf (⏑ f ا م) ㉛ ㉛ (sans pl.) (زمان حقنده) مرور ، دوران ، كچمه || nach —von drei Tagen اوچ كون مرورنده ، اوچ كون صكره ، اوچ كون نهايتنده || برشيئك صورت دوام وجريانى ، كيديشى ، روشى || حل اولنيش ، عاقبت ، انجام .

Ver-laufen (⏑⏑ f قه مطا وبعضاً قه لا—) p. ⑳ (insép.) —sich || يولنى شاشيرمق ، غائب اتمك ، غائب اولمق || (بيلاردوده) بيلانك ياكلش حركتى mein Ball hat (sich) — (وياخود ich habe mich) (دليكى بيلاردولرده) بيلاى (دليكه) قاچيردم ، اكيرى دوشوردم || (اكثريا قه لا) (برغلبه‌لق يغين حقنده) قوشوب طاغلمق ، غائب اولمق || (كذلك قه لا) (صولر ، زمان والخ حقنده) جريان اتمك ، مرور اتمك ، كچمك || (اراضى حقنده) يواش يواش ، طاتلى برميل ايله اتمك || (رسامقده) (sich) in— (die Farben) einander بويالر ، رنكلر على التدريج قاريشيور ، قاينايور ، كچيورلر ، طوتيورلر ، درجه بدرجه يكديكريله كسب آهنك ايديورلر || (اكثريا فعلا) —(sich) so und so شوشوشوردنكى آلاق ، منجر اولمق ، ؟ — (die Sache) wie ist ايش نصل اولدى؟ نصل اولدى ، نه رنك كسب ايتدى ، نيه منجر اولدى؟ || (فعلا—) قوشوب طاغلمق ، جريان اتمك ، (رنك حقنده) طوغمق || منجر اولمق ، رنك ، روش كسب اتمك || (قه متع) —(eine Zeit) وقتى قوشه‌رق كچيرمك || Jemandem den Weg— برينك يولنى كسمك ، قارشوسنه چيقمق .

Ver-läugnen (⏑⏑ f) (مرا . ver-leugnen) .

Ver-lautbaren (⏑⏑⏑ f قه متع) b. ㉑ (insép.) افشا ، اشاعه اتمك ، عالمه ، اورتاليغه ياعق ، شايع اتمك || (قه لا ±) = ver-lauten .

Ver-lauten (⏑⏑ f قه لا ±) b. ㉑ (insép.) شيوع بولمق ، متواتر اولمق ، سويلنمك ، ذكر اولنمق ، كچمك! || wie verlautet ديلديكى وجهله ، سويلنديكنه نظراً ، بروجه بيان .

Ver-leben (⏑⏑ f قه متع) a. ㉑ (insép.) بروقتى كچيرمك den Sommer الخ (auf dem Lande)— يازى شهرك خارجنده ، صيفيه‌ده كچيرمك || عدم دقت وتقيدله ، ايجابى وجهله يشاميه‌رق وجودينى چوروتمك ، افنا اتمك ، بتورمك || ver-lebt (اسم مفعول وصفت) ㉔ كچمش ، ماضى ، اولمش بيتمش || بيتمش ، صفرى توكتمش .

Ver-leckern (⏑⏑⏑ f قه متع) a. ㉑ (insép.) طاتليلاشديرمق ، لذتلنديرمك ، باللاتديرمق ، طاتلى ، كوزل شيله آلداتمق ، جلب اتمك || = ver-naschen .

Ver-legen (⏑⏑ f قه متع) a. ㉑ (insép.) (زمان وموقعاً) بشقه درلو وضع اتمك ، وقتنى ، يرينى دكشديرمك || sein Geschäft nach Leipzig— تجارتخانه‌سنى لايپتسيغه نقل اتمك || ein Fest الخ auf einen andern Tag— برشنلك

Ver-lesen (فه متع f⏑–⏑) و —sich (فه مطا) I. ⑳ (insép.)—(den Tag الخ) كوندى كونى اوقويه‌رق كچيرمك ، تكميل كون اوقومق || بالقرائه اعلان ايتمك ، رسماً بيان وتبليغ ايتمك || die Namen— اسامى اوقومق ، اسامى اوقويه‌رق يوقلمه ايتمك || (كذا فه مطا) ياكلش ، فنا اوقومق || sich— اوقوركن ياكلق ، ياكلش اوقومق || sich— اوقومغه پك زياده طالمق ، قويولمق ، مصرانه دوام ايتمك || سچمك ، قالبوردن كچيرمك ، سوزمك ، آييردلامق .

Ver-letzen (فه متع f⏑⏑⏑) و —sich (فه مطا) c. ㉑ (sans pl.) يارەلمق ، جرح ايتمك ، صقطلمق ، سقطلنق ، خسار ديده اولمق ، اينجيتمك ، اضرار ايتمك ، طوقونمق ، تأثير ايتمك .

Ver-leugnen (فه متع f⏑–⏑) و —sich (فه مطا) b. ㉑ (insép.) انكار ايتمك ، ارتداد ايتمك ، طانيمامق ، رد ايتمك || Jemand (als Freund)—, seine Unterschrift— بردوستنى ، امضاسنى انكار ايتمك ، طانيمامق || مخالف اوله‌رق حركت ايتمك .

Ver-leumden (فه متع f⏑–⏑) b. ㉑ [اورته آلمانجه verliumden || مرا . Leumund] Jemand—(insép.) برينه افترا ايتمك ، افترادە بولنمق ، عزو واسناداتده بولنمق || برينى ناموسنه ، كندوسنه طوقانير سوزلرله رسوا ، بدنام ، رذيل ، كپازه ايتمك ، ديله دوشورمك ، لكه سورمك ، غيبت ايتمك ، شهرتنى بوزمق || Ver-leumdung (ا مؤ) ㊾ افترا ، قاره (سورمه) ، عزو اسناد ، غيبت .

Ver-lieben (فه مطا f⏑–⏑) a. ㉑ (insép.) sich in Jemand— برينه عاشق ، مفتون اولمق ، برينى سومك ، برينه طوتلمق ، مفتون ، مبتلا اولمق ، وورلمق || ver-liebt (اسم مفعول وصفت) ㉔ عاشق ، مفتون ، طوتشمش ، وورولمش || sein närrisch in Jemand— برينى دلى ديوانه اولورجه‌سنه سومك ، چيلديره‌سيه سومك ، برليسيچون ياتوب طوتوشمق || verliebte Augen machen كوزلرينى (عاشقانه) سوزمك ، طاتلى‌طاتلى باقمق ، مفتونانه نكه‌انداز اولمق || (sich leicht —b) هركورديكنه طوتيلان ، مفتون اولان .

Ver-liegen (فه متع f⏑–⏑) f. ㉑ (insép.) (eine Zeit)— بروقتى ياته‌رق كچيرمك || etwas— برشيئى چوق ياتديغندن ، ياتوب قالديغندن طولايى قاچيرمق ، فرصتى فوت ايتمك || (فه لا —) برچوق مدت مغازه‌ده ياتوب چورومك ، بوزولمق .

Ver-lieren (فه متع f⏑–⏑) f. ㉓ (insép.) [قديم آلمانجه firliosan : مرا . los] غائب ، ضايع ايتمك || etwas— برشيئى غائب ايتمك || etwas verloren haben برشى ، برشيئى غائب ايتمش اولمق || die (Äste, Blätter الخ)— دال ، ياپراق وامثالى غائب ايتمك ، دوشورمك ، دوكمك || sich— (فه مطا) غائب اولمق (in etwas) || كوزدن غائب اولمق ، فرقنه وارلمقسزين كوزدن نهان اولمق ، سرقدم اولمق ، اوچمق ، سيلنمك ، دوشمك ، دروننده غائب اولمق ، يازيق اولمق || آقوب كچمك ، طاغلمق (غلبه‌لق حقنده) || (رصاملق) (بويا ، رنك حقنده) بر برينه قاريشمق || ver-loren (اسم مفعول وصفت) ㉔ مصدرينك هر برمعناسنده مستعملدر || غائب اولمش ، يولدن باشدن چيقمش ، فلاح بولمز حاله كيرمش || بيتمش ، كچمش ،

ويا امثالى آخر بركونه تحويل ، تعليق ايتمك || die Sitzung auf einen späteren Tag— مجلسى آخر بركونه تعليق ايتمك ، قوميسيون كوننى تبديل ايتمك ، دكشديرمك || (برمكان ، محل تصورله) برينى دككشديرمك ، تبديل موقع ومحل ايتمك || (انشا آتده) (Steine)— طاش قويمق ، يرلشديرمك || ياكلش قويمق ، ياكاش اوطورتمق ، يرينه قويه‌مامق ، غير اختيارى ياكلش يره ، كيزلى برمحله قويمق || قصداً كيزلمك ، برينى دكشديرمك || غائب ايتمك ، بريره آتمق || Jemandem den Weg, die Straße— برينك يولنى قپامق ، كسمك ، اوكنه ، يولنه سد چكمك || لازم اولان اشيا ، پاره وامثالى ويرمك || (تجا) (كتابجيلقده) (ein Buch)— بركتابى نشر ايتمك ، چيقارمق ، ميدان انتشاره قويمق ، صاتيلغه چيقارمق || (فه مطا) sich auf etwas— اويمق .

Ver-legen (f⏑–⏑) [ver-liegen فعلنك اسم مفعول وصفى] (تجا) چوق وقت مغازه‌ده ، ديوده ياتمش قالمش ، بيات ، اسكى ، كچمش ، بوزولمش ، فنالشمش ، چوروك || شاشيرمش ، شاشقين ، صيقيلمش ، صيقيلغان || um etwas— sein تصل ايديه‌جكنده ، تصورتله الده ايده‌جكنده شاشيروب قالمق ، نه يا‌په‌جغنى بيلمامك || um Geld sehr— sein پك زياده پاره‌سز قالمق ، پاره‌سزلقدن پك زياده صيقنتى يه اوغرامق ، پاره‌دن يكا پك زياده صيقنتيده اولمق || er ist nie— هيچ صيقنتى يه دوشمز او ايشى اويدير ، ايشى بيلير ، هيچ صيقنتى چكمز ، هيچ آلت اولماز .

Ver-legenheit (f⏑–⏑– ا مؤ) ㊹ صيقنتى ، مجبوريت ، طاره كلمش || شاشيرمه ، صيقله ، اوتانمه ، شاشقينلق ، مجبوريت ، صيقينتى .

Ver-leger (f⏑–⏑ ا م) a. ㊵ (تجا) (كتابجيلقده) (eines Buches)— بركتابك ناشرى ، طابعى || (شمال مملكتلرى لسانده) صاتيجى ، يايمه‌جى || سرمايه صاحبى ، مؤجر .

Ver-leiden (فه متع f⏑–⏑) b. ㉑ (insép.) Jemandem etwas— برينك برشيدن آلديغى لذتى بوزمق ، آغزينك طادينى قاچيرمق ، ذوقنى بوزمق ، خوشابنه طوزقاتمق || Jemandem seine Freude— برينك سوينجنى قاچيرمق ، نشئه‌سنى كيدرمك ، بوزمق .

Ver-leihbar (ص f⏑–⏑) ㉔ اودونج ويريله بيلور ، ادانه ايديلور؛ عاريتاً ، اماتاً اعطا اولنه بيلور ، قابل توجيه .

Ver-leihen (فه متع f⏑–⏑) v. ⑳ (insép.) اودونج آلمق ، كيرا ايله آلمق || (Bücher, Möbel, Pferde الخ)— (پاره ايله) كتاب ، اشيا ، باركير والخ كيرالمق ، طوتمق || توجيه ايتمك ، زعامته ويرمك ، تيمار تعيين ايتمك || (حكمدار طرفندن) تعيين ونصب ايتمك ، توجيه ايتمك || (امتياز وحقوق خصوصيه حقنده) اعطا ايتمك ، رخصت ويرمك || (جناب حق طرفندن) عنايت واحسان ايتمك ، بخش ايتمك ، ويرمك .

Ver-leiten (فه متع f⏑–⏑) b. ㉑ (insép.) = ver-führen || Jemand— برينى اغوا ايتمك ، يولدن باشدن چيقارمق ، كوتو ، اكرى يوله صاپديرمق ، آيارتمق ، آزديرمق .

Ver-lernen (فه متع f⏑–⏑) a. ㉑ (insép.) etwas— برشيئى (اوكره‌نوب ، اوكرنديكدنصكره) اونوتمق .

(21) a. (فعلا — وفعمتعد f ˘˘́˘) **Ver-lumpen**
(insép.) || (فعلا) : (البسه حقنده) ییلم ییلم اولمق ،
(seine Kleider) — (فعمتعد) || پارچه پارچه اولمق ، زیاده اسکیمك
البسه سنی پارچه پارچه ایتمك ، پك زیاده اسکیتمك ، بحاوره یه
دوندیرمك || (فعلا) چاپقین ، سفیل ، سفیه اولمق .

forlust قدیم آلمانجه] (31) و (38) (ام f ˘́) **Ver-lust**
Verderben] (Ge-winn كلمەسنك مقابلی) زیان ، ضیاع ،
غائب ایتمه ، چکیلان زیان ، کوریلان خسار || ضایع اولمه ||
یوزوله || عدم موفقیت ؛ محرومیت .

(عمو) (21) a. (فعمطا f ˘˘˘́˘) **Ver-lusti(e)ren**
(insép.) sich — اکلنمك ، ذوق ایتمك .

(مفعول الیه) einer Sache (24) (ص f ˘˘́) **Ver-lustig**
ایله) gehen, werden — برشیئی ضایع ، غائب ایتمك ، (حقوق
وجمعیت عمومیەجه اولان صلاحیت وموقعی) غائب ایتمك ،
ساقط اولمق einer Sache — sein برشیئی غائب ایتمك ،
غائب ایتمش اولمق .

(insép.) (21) a. (فعمتعد f ˘˘́˘) **Ver-machen**
Jemandem etwas — برینه یا وصیت برشی ترك ایتمك ،
یا سند باغشلامق ، ترك وتبرع ایتمك ، وقف ایتمك .

Ver-mächtniß (˘˘́˘ f ا لا) (33) وصیتنامه || یا وصیت
ترك وتبرع اولنان شی ، هبهٔ ارثیه .

(— اسم مفعولی) (21) a. (فعمتعد f ˘˘́) **Ver-mahlen**
(insép.) — (den Weizen) بغدای اوکوتمك || کوتوچکمك ،
ایو اوکوته مامك .

(فعمطا) sich — و (فعمتعد f ˘˘́) **Ver-mählen**
(insép.) = ver-heirat(h)en || (مجا) برلشدیرمك ، (21) a.
برلشمك ، کسب ارتباط ایتدیرمك ، جمع وتوحید ایتمك ، اجتماع
ایتمك || چفتلشدیرمك ، چفتلشمك ، جماع ایتمك .

ولیمه (ام) — tag (f ˘˘́˘...) **Ver-mählungs„...**
جمعیق کونی ، دوکون کونی || — feier (امؤ) ، — fest
(ا لا) = Hochzeit .

(insép.) (21) a. (فعمتعد f ˘˘́˘) **Ver-mahnen**
ایولکه تشویق ایتمك ، ایولك ایچون اخطاراتده بولنمق .

(insép.) (21) a. (فعمتعد f˘-˘˘́˘) **Ver-maledei-en**
لعنت ، بد دعا ایتمك ، لعنت اوقومق .

برای (insép.) (21) a. (فعمتعد f˘˘́˘) **Ver-malen**
ترسیم قوللانمق ، صرف ایتمك || — ein Bild بررسمی بوزمق ،
فنا یاپمق .

— = fältigen ، (f ˘˘́˘˘) **Ver-mannich=fachen**
(˘˘́˘ —) ایکیسیده : (فعمتعد) (21) a. (insép.) متنوع ،
مختلف قیلمق ، دکشدیرمك .

(insép.) (21) a. (فعمتعد f ˘˘́˘) **Ver-marken**
die Grenzen eines Feldes — برتارلانك حدودینی آییرمق ،
اشارت ایتمك .

(insép.) (21) a. (فعمتعد f ˘˘́˘) **Ver-mauern**
دیوار ملازمەسی اولەرق صرف ایتمك ، دیوار انشاسنده قوللانمق ||
اطرافنی دیوار چویرمك ، اطرافنه دیوار چکمك || قپاتمق
(einmauern =) اورتمك || Jemand lebendig — برینی
طاشه کومك ، طار بر یره حبس ایتمك || دیوار ایله اورتمك ،
دیوارچکوب قپامق ، طیقامق .

etwas für verloren achten, || بوش ، نافله ، اولمش بیتمش
etwas verloren geben برشیئه غائب اولمش ، بیتمش ، الدن
چیقمش نظریله باقمق .

Ver-ließ (˘́ f ا لا) (38) [کوزه کوروتمیان ، چاریعیان
محل] یر آلتی ، مغاره ، سرداب || (قدیمده حبسخانه مقامنده)
زندان ، طوموروق .

(فعمطا) sich — و (فعمتعد f ˘˘́) **Ver-loben**
Jemandem seine (Tochter) — (insép.) (21) a. قیزینی
برینه نشانلامق ، کریمەسنی برای ازدواج برینه وعد ایتمك ||
verlobter Bräutigam (verlobte Braut) ویاخود :
der (die) Verlobte نشانلانمش ارکك ، قیز ، نشانلی .

Verlöbniß (˘˘́ f و ˘˘́˘ f ا لا) (33) ونادراً (امؤ)
(24) = verloben (ا لا) نشانلامه ، نشانلانمه .

Ver-lobte(r) (˘˘́ f ا) (مرا . ver-loben) .

Ver-lobungs„... (f ˘˘́˘...) — fest (ا لا)
نشان رسمی ، جمعیق || — ring (ا م) نشان یوزوکی ،
نشانلیلرك ، یاووقلیلرك پارمقلرینه (صول الك اورته وصرچه
پارمقلری آرەسندەکی یوزوك پارمغنه) طاقدقلری یوزوك ،
آلتون نشان حلقەسی .

Ver-locken (˘˘́˘ f فعمتعد) (21) a. (insép.) =
ver-führen على الخصوص : آیارتمق ، جلب وجذب ایتمك ،
قاندیرمق ، چکمك .

Ver-logen (˘˘́˘ f ص) (24)] ver-lügen فعلنك
اسم مفعولندن مأخوذ] (اشخاص حقنده) پك یالانجی ، هیچ
برلقردیسی طوغری اولمیان ، یومجی ، غیریجی ، آتیجی کمسه .

(insép.) (21) a. (فعیکشنذ f ˘˘́˘) **Ver-lohnen**
es verlohnt (یاخود : es verlohnt sich der) Mühe
زحمته دکر .

Ver-lor (f˘́) (ver-lieren فعلنك زمان حال صورتنك
ماضی صیغەسی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Ver-loren (f˘˘́) (ver-lieren فعلنك اسم مفعولی) .

Ver-loren„... (f ˘¯˘...) — gehen-lassen
دقتسزلکدنطولایی غائب ، ضایع ایتمك || — heften (ا لا)
جاتقی ، ایلینقی ، اکری دیکیش ؛ بویله دیکمه .

Ver-löschen (˘˘́˘ f فعلا —) e. (21) (مرا .
löschen) (insép.) (آتش ، ایشیق حقنده ومجازی اولەرق)
سونمك || = er-löschen || (فعمتعد) یازلمش اولان برشیئی
بوزولەجق وجهله سیلمك ، بوزمق .

(insép.) (21) c. (فعمتعد f ˘˘́˘) **Ver-losen**
etwas — (برشی ایچون) قرعه چکمك ؛ (برشیئی) لوتریایه
قویمق || پای ایتمك .

(insép.) (21) b. (فعمتعد f ˘˘́˘) **Ver-löthen**
(صنعه) لحیملك ، لحیم ایله قپامق ، قپاتمق .

Ver-lottern (f ˘˘́˘) ver-ludern (f ˘˘́˘)
ایکیسیده (فعمتعد وفعلا —) (21) a. (insép.) =
ver-liederlichen .

(insép.) (20) f. (فعمتعد f ˘˘́˘) **Ver-lügen**
(نادراً مستعملدر) = be-lügen .

Ver-mischen (⏑ ⏑ ⏑ f فه متعه) و —sich (فه مطا) (insép.) ㉑ a., c. mengen = قاریشدیرمق، یوغورمق، حل ایتمك || —(Milch) mit Wasser— سوده صو قاتمق، سودی صو ایله کسمك || مختلف جنسلری حیوانلری قاتمق، برجنسی دیکرینه قاریشدیرمق، چکمك || sich mit einem Weibe (fleischlich)— برقادینله مناسبت شهوانیه‌ده بولنمق || (صنعه) Metalle mit einander— معادنی یکدیکریله خلط ایتمك، بو برینه قاتمق، قاریشدیرمق (مرا . legi(e)ren) || ver-mischt (اسم مفعول وصفت) vermischte Nachrichten, (غزته‌لرده) متنوعه، حوادث مختلفه . Vermischtes

Ver-missen (⏑ ⏑ ⏑ f فه متعه) c. ㉑ (insép.) etwas— برشیئی کورمه‌مك، یوقلغی حس ایتمك، آرامق، بولمامق، برشیئك ضیاعی آجیسی حس ایتمك، آجیمق .

Ver-mitteln (⏑ ⏑ ⏑ f فه متعه) a. ㉑ (insép.) etwas— برشیئه توسط ایتمك، الده ایتمك، یاردم ایتمك || eine Differenz (zwischen zwei Personen)— ایکی کشینك آره‌سنی بوزمق || den Frieden (تها : eine Anleihe) — برمصالحه یه، استقراضه توسط ایتمك، عقدینه توسط ایتمك || den Handel mit einem (Volke)— برملت وقوم ایله تجارتده بولنمق، بوخصوصده واسطه، آلت اولمق || (widerstreiten= die Ideen —) افکار متباینه‌یی تألیف ایتمك، اوبوشدیرمق .

Ver-mittels ، **ver-mittelst** (⏑ ⏑ ⏑ f) ایکیسیده مضاف الیه آلور (حرجر) mittels = .

Ver-mittler (⏑ ⏑ ⏑ f ا م) ، a. ㊵ in— (ا مؤ) ㊱ = Mittel-mann .

Ver-möbeln (⏑ ⏑ ⏑ f فه متعه) a. ㉑ (insép.) = möbli(e)ren || (مجا) (عمو) etwas— برشیدن قورتلمق، خلاص اولمق، برشیئی باشندن صاومق || (مجا) (عمو) Jemand— برینی ایوجه بوزمق، تانه‌سی یابمق، رد ودفع ایتمك || کوتکلمك .

Ver-mocht (⏑ ⏑ f اسم مفعول) و ver-mochte (⏑ ⏑ ⏑) (ver-mögen فعلنك زمان حال صیغه‌سنك ماضی صورتی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Ver-möge (⏑ ⏑ ⏑ f مضاف الیه ایله تصریف اولنور" حرف جر) ایجابنجه، . . . دنطولایی، سایه‌سنده .

Ver-mögen (⏑ ⏑ ⏑ f فه متعه) (insép.) ㉑ (مرا . mögen : اسم مفعولی آنجق : ver-mocht) مقتدر اولمق، الندن کلمك، اقتدارینی حائز بولنمق || wenn er es über sich vermag اکر اوکا راضی اولورسه، اکر بوکا قراورویره‌بیلورسه || Jemand zu etwas— برینی برشیئله موظف قیلمق، برینه برشیئی یاپدیرمغه مقتدر اولمق، یاپدیرمق || d— (اسم فاعل وصفت) ㉑ برشیئه قابلیتکوستریجی، حالنده قابلیتلی، الندن کلور || حال ووقتی ایو، زنکین || Vermögen (ا لا) b. ㊵ (sans pl.) مقتدر اولمه، یاپه بیلمك، الندن کله، مقتدر، قابلیت عقلیه، فکریه، قوت، اقتدار، واسطه .

Ver-muckern (⏑ ⏑ ⏑ f فعلا —) a. ㉑ (عمو) (insép.) احکام انجیلیه‌یه حرفیاً تطبیق احوال ایتمك، پك صوفی اولمق.

Ver-mummen (⏑ ⏑ ⏑ f فه متعه) و —sich (فه مطا) (insép.) ㉑ a. اورتمك (خصوصیله ماسکه، مسخره البسه‌سی طاقه‌رق وکیه‌رك) ، مسخره البسه‌سی کیتمك، کولونج قیلیغه، حاله قویمق .

Ver-mehren (⏑ ⏑ ⏑ f فه متعه) و —sich (فه مطا) (insép.)—(sich) ㉑ a. چوغالتمق، چوغالمق، تزیید ایتمك، تزاید ایتمك، آرتمق، آرتیرمق، بیولتمك || نشروتعمیم ایتمك، یایمق.

Ver-meiden (⏑ ⏑ ⏑ f فه متعه) v. ㊿ (مرا . meiden) (insép.) etwas— برشیدن توقی واجتناب ایتمك، چکنمك، احتراز ایتمك، قاچنمق || بولیله برشیدن قورتلمق، اجرا وایفا واجابت ایتمکسزین برشیئی برطرف ایتمك .

Ver-meintlich (⏑ ⏑ f صـ) ㉑ = an-geblich .

Ver-melden (⏑ ⏑ ⏑ f فه متعه) b. ㉑ (insép.) Jemandem etwas— برینه برشیئی اخبار ایتمك، معلومات ویرمك || mit Respekt zu— عفو ایدرسکز، حاشا حضوردن، عفو بیورورسکز اما .

Ver-mengen (⏑ ⏑ ⏑ f فه متعه) و —sich (فه مطا) (insép.) ㉑ a. mengen = قارمه قاریش ایتمك، بر برینه قاتمق || sich mit etwas— کذلك = be-fassen.

Ver-menschen (⏑ ⏑ ⏑ f فه متعه) a., c. ㉑ و **Ver-menschlichen** (⏑ ⏑ ⏑ f فه متعه) a. ㉑ (insép.) انسان شکل وقیافتنده تصور وتخیل ایتمك، بوبله تجسم ایتدیرمك، ظن وقبول ایتمك || Barbaren— بارباری آدم ایتمك، مدنیلشدیرمك .

Ver-merk (⏑ ⏑ f ا م) ㊳ اخطار، اشارت، تنبیه || حاشیه .

Ver-merken (⏑ ⏑ ⏑ f فه متعه) a. ㉑ (insép.) = be-merken || اخطار واشارت وتنبیه ایتمك، ارائه وایما ایتمك || etwas gut— برشیئی ایو اولهرق قبول ایتمك، ایو طرفندن مطالعه ایتمك .

Ver-messen (⏑ ⏑ ⏑ f فه متعه) m. ㊿ (insép.) = messen || sich— (فه مطا) اولچرکن یاکلمق، یاکلش اولچمك || بوینك اولچوسنی آلمق، اجتسار ایتمك، تشبث ایتمك، دنه‌مك، تجربه ایتمك، صینامق || (مفعول الیه) sich einer Sache —, sich —, etwas zu thun یاخود : daß man etwas thun will برشیئه طورالمق، اجتسار ایتمك، برشیئی یاپمق استه‌مك، تجربه ایتمك، یاپه‌یم دیمك || sich zu viel— کندوبه پك زیاده اهمیت ویرمك، کندوسنه پك کووکمك || تأمین ایتمك (برشیئك اولمجغی، یاپیله‌جغی) || (اسم مفعول وصفت) ㉔ مصدرینك باجمله معنالرنده || (جرأت وجسارتی، قوه تشبثیه‌نك زیاده‌لکنی ارائه ایدرك) یلماز، اورکز، صیقلمز، اوتانماز .

Ver-messungs„... (⏑ ⏑ ⏑ ... f) arbeit— (ا مؤ) اصول مساحهٔ آراضی، اراضی‌یی اولچمك ایشی || büreau— (ا لا) فرانسزجه تلفظ اولنور (ا لا) طوپوغرافیا دائره‌سی || revi'sor— (ا م) عرصه واراضی اولچیجیسی .

Ver-miethen (⏑ ⏑ ⏑ f فه متعه) b. ㉑ (insép.) کیرایه ویرمك، ایجار ایتمك || کیرا ایله طوتمق، کیرالامق، استیجار ایتمك .

Ver-mindern (⏑ ⏑ ⏑ f فه متعه) و —sich (فه مطا) (insép.) ㉑ a. mindern = || طارالتمق، طارلاشمق، ایندیرمك، ضعیفلتمك، تعدیل وتخفیف ایتمك، معتدلشمك، کسب اعتدال ایتمك، یاتمق، کسدیرمك، یاتیشدیرمق .

Ver-minderungs„ ... (⏑ ⏑ ⏑ ... f) wort— (ا لا) (غرا) کلهٔ تصغیریه، اسم تصغیر .

Ver-muthen (⏑ ⏑́ ⏑ f فعه متعه) b. (21) (*insép.*)
etwas— برشیئه احتمال ویرمك ، ظن وتخمین ایتمك ، فرض ایتمك ، استدلال ایتمك ، حس ایتمك ، برشیدن شبهه لنمك || برشیئی اوقجه کشف ایله حاضر بولنمق ، بکلمك .

Ver-muthlich (⏑ ⏑́ ⏑ f ص) (21) ممکن ومحتمل ، اغلب احتمال ، ملحوظ ، غالبا .

Ver-nachlässigen (⏑ ⏑ ⏑ ⏑́ ⏑ f فعه متعه) و —sich (فعه مطا) a. (21) (*insép.*) اهمال ایتمك ، قیـد ایتمامك ، تساهل ایتمك ، آلدیرمامق || دقتسزلك ایتمك ، اهمیت ویرمامك .

Ver-nageln (⏑ ⏑́ ⏑ f فعه متعه) a. (21) (*insép.*) لازمکلان آغاج چیوی ایله چیویلمك || چیویلیه رك ، محکلیه رك بوزمق ، برباد ایتمك ، (خصوصیله حیوان نعلی حقنده) ein Pferd, ع : eine Kanone)— فنا نعللامق ، چیویلمك || قپامق اوزره میخلامق ، چیویلیوب قپامق ، کورلتمك || (مجا) vernagelt sein (im Kopfe) (عو) سرسام بینسز اولمق .

Ver-nähen (⏑ ⏑́ ⏑ f فعه متعه) a. (21) (*insép.*)
viel Zwirn الخ)— دیکیشـه صرف ایتمك ، دیکیشـده (چوق تیره الخ) قوللانمق || دیکوب قپامق ، قپامق .

Ver-narben (⏑ ⏑́ ⏑ f فعه لا—) و —sich (فعه مطا) a. (21) (*insép.*) قابوق باغلامق ، قپانمق ، التیامپذیر اولمق (کذا مجازی) || (فعه متعه) قپامق ، التیامپذیر ایتمك (کذا مجازی) .

Ver-narren (⏑ ⏑́ ⏑ f فعه مطا) a. (21) (*insép.*)
. sich ver-gaffen = in Jemand, etwas—

Ver-naschen (⏑ ⏑́ ⏑ f فعه متعه) a., c. (21) (*insép.*)
(sein Geld)— پاره ســنی بوغازینه (خار ووروب خرمان صاوورەرق) صرف ایتمك ، آلتندن کیروب اوستندن چیقمق ، پاره ســنك هپسنی بوغازینه ویرمك .

Ver-nehmen (⏑ ⏑́ ⏑ f فعه متعه) b. (30) (*insép.*)
(nehmen . امرا) ver-nehme صورت امریه سی . بعضاً (*insép.*) ایشتمك ، قولاغنه چالنمق || نادراً : مشاهده ایتمك ، کورمك || (عد) = ver-hören || sich— (فعه مطا) sich aus etwas— برشیئی آکلامق ، ادراك ایتمك || ich kann mich nicht daraus— بن بوڭا هیچ آکلایه میورم ، بوندن برشی آکلامیورم || sich mit Jemandem— بریسیله اتفاق آرا حاصل ایتمك || **Ver-nehmen** (۱ لا) b. (40) (*s. pl.*) ایشیدیلیشه باقیلورسه ، دیدکلرینـه باقیلنجه ، dem— nach علی روایة ، ایشیدلدیکنه کوره || ist er Gutem —nach) صورت موثوقه ده ایشیدلدیکنه کوره اوکیتمش ، schon fort) حرکت ایتمشدر .

Ver-neigen (⏑ ⏑́ ⏑ f) —sich (فعه مطا) a. (21) (*insép.*) اکلمك ، کندیی بوکمك ، سرفرو ایتمك ، باش کسمك ، میل ایتمك .

Ver-neinen (⏑ ⏑́ ⏑ f فعه متعه) a. (21) (*insép.*)
etwas— برشیئی رد ایتمك ، برشیئه جواب رد ویرمك ، خیر اولماز دیمك : برشیئی انکار ایتمك ، صاقلامق || d— (اسم فاعل وصفت) (24) غـیر مثبت ، منفی || —de Parti'kel ادات نفی .

Ver-nichten (⏑ ⏑́ ⏑ f فعه متعه) b. (21) (*insép.*)
محو ایتمك ، یوق ایتمك ، تلف ایتمك ، وجودینی قالدیرمق ، بتورمك ، حکمندن اسقاط ایتمك ، اورتەدن قالدیرمق ، اسمی جسمی ، اثرینی براقـامق ، کوکنی قورونمق ، محو وتلف ایتمك ، بتـورمك || durch Feuer— آتش ایله ، آتشده محو ایتمك ، کول ایتمك || خاك ایله یکسان ایتمك ، هدم ایتمك ، کوکندن ییقمق ، دویرمك || یوتمق .

Ver-nieten (⏑ ⏑́ ⏑ f فعه متعه) b. (21) (*insép.*)
پرچینلمك ، پرچین ایتمك ، پرچین ایله طوتدیرمق .

Ver-nunft (⏑́ ⏑ f ۱ مؤ) (*inv.*) (*sans pl.*) [قدیم آلمانجه farnuſst farnoman دن ver-nehmen] ادراك ، اذعان ، عقل ، فراست ، درایت || فرق وتمییز ، قوۀ مدرکه ، ممیزه ، حکم || بعضاً بلا محاکمه طوغری برشیئی ادراك ، التزام ایتمه .

Ver-nunft,, ... (f ⏑ ⏑́ ....) —lehre (۱ مؤ) منطق ، معقولیت || —widrig (ص) عقله ، منطقه یقین و موافق اولمیان ، صاچمه .

Ver-nünfteln (⏑ ⏑́ ⏑ f فعه لا +) a. (21) (*insép.*)
پك زیاده تدقیق ایتمك ، مراق کوسـترمك ، انجه الهیوب صیق طوقومق .

Ver-nünftig (⏑ ⏑́ ⏑ f ص) (25) معقول ، صواب ، حقلو ، طوغری ، مقبول || صبرلی ، عقللو ، (چوجقلر حقنده) اوصلو ، تربیه لی ، عقللی ، صاکن || منطقه موافق ، معقول .

Ver-öden (⏑ ⏑́ ⏑ f فعه لا —) b. (21) (*insép.*) خالی ، یابانی اولمق ، ایصسزلشمق ، بومبوش ، اهالیسز ، سکنه سز قالمق || (فعه متعه) خالی ، یابانی قیلمق ، ایصسزلشدیرمق ، بومبوش ایتمك .

Ver-öffentlichen (⏑ ⏑ ⏑ ⏑́ ⏑ f فعه متعه) a. (21) (*insép.*)
نشر واعلان ایتمك || (ein Buch)— برکتابی نشر ایتمك ، چیقارمق || ein Gesetz— برقانون ، نظامنامه اعلان ایتمك .

Veronika (⏑ ⏑ ⏑́ ۷ ۱ مؤ) (54) مفردی کذلك (46) (نبا) . Ehren = Preis =

Ver-ordnen (⏑ ⏑́ ⏑ f فعه متعه) b. (21) (*insép.*)
بیـورمق ، امر واراده وفرمان ایتمك ، امر وتعییـن ایتمك || (دوقتور حقنده) Jemandem etwas— برینه برشی یازمق ، رچته ، علاج ویرمك ، ترتیب یازمق || توجیه ونصب ایتمك .

Ver-ordnung (⏑ ⏑́ ⏑ f ۱ مؤ) (49) امر ، واراده || رچته ، ترتیب || نصب وتعیین || منصب ، پایه .

Ver-ordnungs,, ... (f ⏑ ⏑́ ....) —blatt (۱ لا) رسمی غزته ، جریدۀ عسکریه (اکثریت اوزره اوامر ، نظامنامه لرله ترقیعلری اعلان ایدر) .

Ver-pachten (⏑ ⏑́ ⏑ f فعه متعه) b. (21) (*insép.*)
برچفتلکی ایجاره ویرمك ، التزام ایتمك : استیجار ایتمك ، طوتمق ، التزامه آلمق .

Ver-packen (⏑ ⏑́ ⏑ f فعه متعه) a. (21) (*insép.*)
einpacken || پاکته قورکن ، باغلار ، صارارکن غائب ایتمك ، ضایع ایتمك .

Ver-panzern (⏑ ⏑́ ⏑ f فعه متعه) و —sich (فعه مطا) a. (21) (*insép.*) — (sich) زرهلامق ، زره ایله قاپلامق ، اورتمك ، کندوسنی ، اوزرینی زره ایله اورتمك (کذا مجازی) ، محافظه سپری زره ایله اورتمك .

Ver-päppeln (⏑ ⏑́ ⏑ f فعه متعه) a. (21) (*insép.*)
(ein Kind)— برچوجغه چوق یدیرمك ، چوق طیقشدیرمق ، چوق یدیروب ایچیرمك .

Ver-passen (⏑⏑⏑ f فع متع) c. (21) (*insép.*)
etwas— دقتسزلك ويا آخر شيدنطولايى قاچيرمق ، ضايع ،
غائب ايتمك ‖ بكليه‌رك برشيئى كچيرمك ، كچه‌سنى ، ديكمسى
بكلمك —den Regen (unter einem Baume) برآغاج آلتنده
طوره‌رق ، بكليه‌رك يغموروك ديكمسنى بكلمك‖ —ein Spiel
(اويونده) اوينامامق ، كچمك ، (بر ال) بكلمك .

Ver-pesten (⏑⏑⏑ f فع متع) b. (21) (*insép.*) وبايى
نشر ايتمك ، سرايت ايتديرمك ‖ قوقوتمق وهوايى افساد ايله
زهيرلمك ، اخلال ، تسميم ايتمك (كذلك باجمله معنالرنده مجازى) .

Ver-pfählen (⏑⏑⏑ f فع متع) و —sich (فع مطا)
a. (21) (*insép.*) اطرافنى قازيقلرله تحديد ايتمك ، قپاتمق
(كذا ع استحكا) ‖ (انشا آتده) قازيق قاقمق ، قازيقله تحكيم
(اكثريا چوروك آراضى ، طوپراق درونـنه) ‖ يالكز :

Ver-pfählung (ا مؤ) (49) = Pfahl-werk .

Ver-pfänden (⏑⏑⏑ f فع متع) b. (21) (*insép.*)
رهن قويمق ، ترهين ايتمك ، تأمينات مقامنده برشيئى بر يره
قويمق ، ويرمك ‖ (عد) فراغ بالوفايه ، استغلاله ترك ايتمك .

Ver-pfeffern (⏑⏑⏑ f فع متع) a. (21) (*insép.*) چوق
بيبر قويمق ، بيبرلمك (كذا مجا) .

Ver-pflanzen (⏑⏑⏑ f فع متع) c. (21) (*insép.*)
(زرا) برفدانى ، چيچكى بريردن آله‌رق ديكر محله ديكمك ، غرس
ايتمك ، بشقه يرده يتشديرمك (كذا مجازى اوله‌رق) نقل ايتمك‖
فدانلرك ، فيده‌لرك يرينى دكشديرمك ، چيقاروب آخر برمحله
ديكمك .

Ver-pflegen (⏑⏑⏑ f فع متع) a. (21) (*insép.*)
—(einen Kranken) برخسته‌يه باقمق ‖ ياردم ايتمك ، بولنمق‖
(عك يديرمك) باقمق ، بسلمك ‖ Ver-pflegen (ا لا) b. (40)
(*sans pl.*) و Ver-pflegung (ا مؤ) (49) باقمه ، ياردمده
بولنمه ، فقرايه باقمه ، بسلمه ‖ —Einquartirung mit
يتاق وعك (عكله اسكان ايتمه) ‖ (ع) يمه جك ، عك ‖
—(Natura'l =) .

Ver-pflegungs„... (⏑⏑⏑.... f) —mittel (ا لا)
ارزاق ، ذخيره .

Ver-pflichten (⏑⏑⏑ f فع متع) و —sich (فع مطا)
b. (21) [Pflicht] (*insép.*) —Jemand zu etwas برينى
برشيئه مجبور ايتمك ، برشيئله توظيف ايتمك ، وظيفه ويرمك ‖
—sich gegen Jemand برينه قارشو بر ايشى ، شيئى وظيفه
درعهده ايتمك ، موظف ، مجبور اولمق‖ —Jemand (zu Dank)
برينى تشكره مجبور ايتمك ‖ —Jemand eidlich برينى تحليف
ايتمك ، برينى يمين ايله توظيف ايتمك ، برشيئه يمين ايتديرمك .

Ver-pflöcken (⏑⏑⏑ f فع متع) a. (21) (صنع) (*insép.*)
چيويلمك ، قازيقلامق .

Ver-pfuschen (⏑⏑⏑ f فع متع) a., c. (21) (*insép.*)
بجريكسزلكله ، دقتسزلكله برباد ايتمك ، بوزمق ، فنا ،
دقتسز ياپمق .

Ver-pichen (⏑⏑⏑ f فع متع) a. (21) (صنع) (*insép.*)
زفتلمك ، زفت سورمك .

Ver-plappern (⏑⏑⏑ f) ، ver-plaudern (⏑⏑⏑ f)
(فع متع) a. (21) (*insép.*) —die Zeit وقتى ايكيسيده
كوه‌زه‌لك ، چكه چالمق ايله كچيرمك ، قونوشمقله امرار زمان
ايتمك ‖ كوه‌زه‌لكله برشيئى اهمال ايتمك ، قونوشوركن برشيئى
ياپه‌مامق ، اونوتمق ، لافه دالوب اونوتمق‖ —sich (فع مطا)
آغزندن قاچيرمق ، دقتسزلكله برشيئى افشا ايتمك ، سويلمك ،
چكه‌سى طورمديغندن برشيئى ميدانه اورمق‖ so verplaudert
sich die Zeit انسان قونوشوركن وقتك نصل كچديكنى بيلميور ،
وقت نصل كچيور ! اشته انسان وقتى كوه‌زه‌لكله بويله كچيرر .

Ver-plempern (⏑⏑⏑ f فع متع) a. (21) (*insép.*)
دليجه‌سنه صرف وخرج ايتمك ، خاروووب خارمان صاوورمق ،
اسراف واهلاك ايتمك ‖ —sich = sich ver-lieben .

Ver-pönen (⏑⏑⏑ f فع متع) a. (21) [لاتينجه poena
Strafe] (*insép*) مشاق عظيمه ايله مدافعه ومحافظه ايتمك ،
طيانمق ، اوغراشمق .

Ver-prassen (⏑⏑⏑ f فع متع) c. (21) (*insép.*)
—sein Vermögen ثروتى مالملكنى ييوب ايچمك ، بتورمك ،
آلتندن كيروب اوستندن چيقمق ، سفاهتده صرف ايتمك .

Ver-provianti(e)ren (⏑⏑⏑ (⏑) v - ⏑ f فع متع) و
—sich (فع مطا) a. (21) (*insép.*) = proviant(e)ren .

Ver-puffen (⏑⏑⏑ f فع لا —) a. (21) (*insép.*)
(كيم) صدا ايله پاطلامق ، پوف ايتمك ، شدتلى علو ايله پاطلامق‖
(مجا) غائب اولمق ، اوچمق ‖ (فع متع) پاطلاتمق ‖ —sich
(فع مطا) بتون پاروتى قوللانمق ، صرف ايتمك ‖ (مجا)
بتون پاره‌سنى صرف ايتمك ، خرج ايدوب توكتمك .

Ver-puppen (⏑⏑⏑ f فع مطا) a. (21) (*insép.*)
(تاطبيعه) بر يموورطه ايچروسنه كيرمك ، يموورطه درونده بولنمق ،
محفوظ اولمق ، قبوق ، قوزه درونده اوطورمق‖ كلبك اولمزدن
اول قوزه‌سنه صارلمق ، تحدث ايتمك (كذا مجازى) .

Ver-putz (⏑⏑ f ا م) (38) (صنع) (*sans pl.*) =
Putz صيوا .

Ver-putzen (⏑⏑⏑ f فع متع) c. (21) (*insép.*) سوسه ،
چكى دوزه‌نه ، ترتيبه صرف ايتمك ‖ (عمو) —sein (Geld)
پاره‌سنى بر باد ايتمك ، سفاهت ايله يمك ، اسراف ايتمك‖ (عو)
(يمك حقنده) يوتمق ، صيلوب سوپورمك .

Ver-qualmen (⏑⏑⏑ f فع لا —) a. (21) (*insép.*)
تبخر ايتمك ، اوچمق ، توتمك ، بورام بورام چيقمق‖ (فع متع)
تبخير ايتمك ، بورام بورام دوماتى بخارنى چيقارمق ،
توتديرمك ‖ (عمو) توتونه صرف ايتمك ، پاره ويروب توتون
ايچمك وپاره‌يى بو يولده بتورمك .

Ver-quellen (⏑⏑⏑ f فع لا —) c. (20) (*insép.*)
فيشقيره‌رق آقمق ، چيقمق ، نبعان ايتمك ‖ رطوبتدنطولايى
قصورلى اوله‌رق ياپلمق ، شيشمك ، قبارمق ‖ (برچاتلاق يارق
حقنده) شيشه‌رك ، قباره‌رق ، اوفروله‌رك قپانمق .

Ver-quicken (⏑⏑⏑ f فع متع) و —sich (فع مطا)
a. (21) (*insép.*) (كيم) —(sich) برلشمك ، قاريشمق ،
خليطه صورتيله قاريشمق وتركب ايتمك (كذا مجا) .

Ver-ramme(l)n (⏑⏑⏑ f فع متع) a. (21) (*insép.*)
باريقاد ايله ستر وسد ايتمك .

Ver-rannt (⏑⏑ f) (ver-rennen فعلنك اسم مفعولى) .

Ver-rath (⏑ - f ا م) (38) (*sans pl.*) اله ويرمك ،
ميدانه اورمه ، خيانت ، غمازلق‖ —einen— an Jemandem
begehen برينه خائنلك ايتمك ، برينى اله ويرمك .

Ver-rennen (f ⏑⏑́⏑ فعـ متعـ) a. (22) (مرا. rennen) (insép.) Jemandem etwas— برندن اول‌قوشه‌رق بر یری قپامق، سدچکمك، مانع اولمق‖ (فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) Jemand— برینی کوستکلمك، اوندیغی یرده میخلامق، علی‌الخصوص (مجا) —sich چیقمازینه طالمق، کندینی قمرنامایه آتمق‖ den ganzen Tag— تکمیل کونی قوشه‌رق یکچیرمك .

Ver-richten (f ⏑⏑́⏑ فعـ متعـ) b. (21) (insép.) قیلمق، ایشلمك، یاپمق‖ (مرا. Noth-durft) ‖ اجرا وایفا ایتمك، وظیفه‌سنی کورمك، بورجنی ادا ایتمك .

Ver-richtung (f ⏑⏑́⏑ ا مؤ) (49) قیلمه، ایشلمه، یاپمه، اجرا وایفا ایتمه، اجرا وایفا، ادا‖ —mit der Hand اجرا بالید (بالخصوص برچابوقلق ومهارت‌نظرمطالعه‌یه آله‌رق)‖ — علی‌الخصوص اعضای بدنیه‌دن بدنك اشلمسی، اوینامه‌سی، مقصد ولزومنه کوره حرکت وایفای وظیفه ایتمسی.

Ver-riechen (f ⏑⏑́⏑ فعـ لا—) و —sich (فعـ مطا) c. (30) (insép.) قوقوسی، قوقی غائب ایتمك، (قوقو حقنده) اوچمق، قاچمق، قالمامق .

Ver-riegeln (f ⏑⏑́⏑ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) سورکولمك؛ (مجا) قپامق، سد ایتمك .

Verrinen (v ⏑⏑́ جمع مؤ) (inv.) رومالیلرك اك مشهور خطیبی سیسه‌رونك وه‌رره‌س علیهنده سویلدیکی نطقلری .

Ver-ringern (f ⏑⏑́⏑ فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) a. (21) (insép.) آزالتمق، آزالمق، تقلیل وتخفیف ایتمك (کذلك فعلا اوله‌رق) —sich = ‖ (سکه حقنده) محتویاتی آزالتمق، عیارینی آشاغیلاتمق .

Ver-rinnen (f ⏑⏑́⏑ فعـ لا—) b. (20) (insép.) آقمق، صیزمق‖ علی‌الخصوص (مجا) (زمان حقنده) کچمك، مرور ایتمك، کچوب کیتمك .

Ver-rochen (f ⏑⏑́⏑) (ver-riechen مصدرینك اسم مفعولی) .

Ver-rosten (f ⏑⏑́⏑ فعـ لا—) b. (21) (insép.) پاصلانمق (کذا مجا) .

Ver-rotten (f ⏑⏑́⏑ فعـ لا—) b. (21) (insép.) چوروملك، اسکیمك (کذا مجا) ‖ (مجا) ver-rottete Ansichten چوروك، باطل افکار .

Ver-rucht (f ⏑́ صـ) (:) ملعون، لعین، کافر، آلچاق، ناموسسز، رذیل .

Ver-rücken (f ⏑⏑́⏑ فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) a. (21) (insép.) —(sich) تبدیل موقع ایتمك، یرندن اوینامق، یرینی دکشدیرمك، یرندن اوینانمق‖ نظامنی، ترتیبنی بوزمق، دکشدیرمك، قارمه قاریشیق ایتمك، اولمق‖ ver-rückt (اسم مفعول وصفت) (24) verrückte Uhr بوزوق، طوغری کیتمز ساعت‖ دلی، دیوانه، عقلی بوزمش، قاچیق، چیلغین‖ (مجا) صاچمه .

Ver-ruf (f ⏑́ ا م) (38) (sans pl.) سقوط، اعتباردن دوشمه، تنزل، نکبت، ادبار، آدی‌فنایه چیقمه، شهرتی غائب ایتمه‖ in— bringen اعتباردن دوشورمك، رسوای، بدنام ایتمك .

Ver-rathen (f ⏑́⏑ فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) p. (30) (مرا. rathen) (insép.) —(sich) (کندینی) اله ویرمك، میدانه قویمق، خائنلك ایتمك .

Ver-räther (f ⏑́⏑ ا م) a. (40)، —in (ا مؤ) (50) خائن، خائنه، غماز، مهین، غیرصادق، منافق .

Ver-rauchen (f ⏑́⏑ فعـ لا—) a. (21) (insép.) توتمك، یاتمق‖ (die heiße Suppe) —lassen صیجاق چوربه‌یی صوغومق اوزره براقمق (دومانی چیقمق وکندی کندینه صوغومق اوزره ترك ایتمك)‖ اوچمق، بخار، دومان اوله‌رق چیقمق، هوالنمق، بوزولمق‖ (مجا) seinen Zorn —lassen حدتی یکچیرمك، یاتیشدیرمق‖ (یاقوب) کول ایتمك، کولنی صاوورمق‖ صوغوتمق، دومانی، بوغوصنی کیدرمك‖ Tabak —(الخ پاره‌یی توتون وامثالنه ویرمك، ایچمك، توتونه صیغاره‌یه ویرمك‖ —(eine Stunde) توتون، چوبوقله برساعت وقت یکچیرمك، برساعت توتون، چوبوق امثالنی ایچمك .

Ver-räuchern (f ⏑́⏑ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) اوقات عادیه‌ده (کذا ایام رسمیه‌ده) عود آغاجی، کونلك کبی شیلری چوق یاقمق‖ قوقوتمق، توتوتمك‖ (فعـ لا—) توتمق، توتسولنمك، دومانده قورتمق .

Ver-rauschen (f ⏑́⏑ فعـ لا—) a. (21) (insép.) ایکلیه‌رك، اوته‌رك، خیشیردایه‌رق کچمك، خیشیردایه‌رق، اوته‌رك، کورولتی ایله کچمك وغائب اولمق‖ (برقسم زمان حقنده) روزکارکبی کاوب کچمك .

Ver-rechnen (f ⏑⏑́⏑ فعـ متعـ) b. (21) (insép.) حساب‌صره‌سنه‌قویمق، داخل‌حساب ایتمك‖ —sich (فعـ مطا) برحسابده یا کلشلق یاپمق، یا کلمق‖ (مجا) برشیده مأمولك غیرینی بولمق، کورمك .

Ver-recken (f ⏑⏑́⏑ فعـ لا—) a. (21) (insép.) کبرمك، اولمك، قویروغی تیتره‌تمك .

Ver-reden (f ⏑́⏑ فعـ متعـ) b. (21) (insép.) etwas— برشیئی یاپمامغه، برشیدن فراغت ایتمكه عهد ایتمك، وعد ایتمك‖ (فعـ لا+) اکثریا: —sich (فعـ مطا) سویلرکن یا کلمق، سویلمك، استدیکی شیئك غیری برشیئی سویلمك، آغزندن غیر اختیاری برشی قاچیرمق، صرف ایتمك .

Ver-regnen (f ⏑⏑́⏑ فعـ متعـ) b. (21) (insép.) (فعـ متعـ) یاغمورله بوزمق .

Ver-reiben (f ⏑́⏑ فعـ متعـ) o. (20) (insép.) ایوجه صحق ایتمك، ازمك‖ اوغه‌رق طاغیتمق، یکچیرمك .

Ver-reisen (f ⏑́⏑ فعـ لا—) c. (21) (insép.) برای‌سیاحت حرکت ایتمك، سیاحته، یوله چیقمق‖ oft— اکثریا سیاحتده بولنمق، کزمك‖ (فعـ متعـ) die (Zeit)— وقتی سیاحتله، کزه‌رك یکچیرمك‖ (viel Geld)— سیاحته چوق پاره صرف ایتمك .

Ver-reiten (f ⏑́⏑ فعـ متعـ) n. (20) (مرا. reiten) (insép.) die (Zeit)— وقتی حیوانه بنمكله، حیوانده یکچیرمك‖ (viel Geld)— حیوانه بنمك، حیوانله کزمك ایچون چوق پاره صرف ایتمك .

Ver-renken (f ⏑⏑́⏑ فعـ متعـ) a. (21) (insép.) (جراء علم امراض، بیطر) کمیکی یرندن اویناتمق، بورقمق، چیقارمق .

Ver-rufen (ᵕ–ᵕ f فع متع) a. ㉑ (insép.) = be-rufen || (Geld) — پاره ، آقچه‌یی اعتباردن دوشورمك ، تنزیل قیمتنه اوغراتمق ، قیمتدن دوشورمك (كذا مجا) || (اسم مفعول وصفت) ㉑ اعتبارسز ، دوشوك ، بدنام ، رسوای .

Vers (ᵕ f ایالت لساننده كذلك – f ا م) (مفردی ㉖ ، جمعی ㉞) [لاتینجه] (صورت مختصره‌سی : V.) شعر ، بیت ، منظومه (مجا) er kann sich keinen — daraus machen اوبوڭی بردرلو آكلایه‌مز ، بوكا بردرلو معنا ویره‌مز || ایكی مصرعدن عبارت بر بیت ، قطعه || آیت كریمه : سورهٔ شریف .

Ver-sagen (ᵕ–ᵕ f فع متع) — sich (فع مطا) (insép.) a. رد ایتمك || — mir den Dienst (die Beine) باجاقلرم طوتمیور ، باجاقلریمه صاحب دكلم ، آرتق یورویه‌میه‌جكم || وعد وترك ایتمك ، باغشلامق || anderwärts (Z. B. zum Essen) versagt sein عك ایچون بشقه یره سوز ویرمش اولمق || (فع لا +) = den Dienst — قاچیرمق ، ایفای وظیفه ایده‌مامك ، مقصدی ایفا ایده‌مامك || (فشنك وامثالی حقنده) پاطلامامق ، آتش آلمامق .

Versal-Buchstabe (ᵕᵕ–ᵕ z ᵕ v ا م) ㊷ (جمعی : — n ، كذلك : Versali-en (ᵕ(ᵕ) – z ᵕ v) (inv.) (مطبعه) ماژوسكول ، باشلانغیج حرفی ، بیوك حرف .

Ver-salzen (ᵕᵕᵕ f فع متع) c. ㉑ (اسم مفعولی : —) (insép.) چوق طوزلمق || (مجا) Jemandem eine Freude — برینك ذوقنی ، كیفنی قاچیرمق ، صونجنی بوشه چیقارمق ، یرندیرمك ، آغزینك دادینی قاچیرمق ، خوشابنه طوزقاتمق .

Ver-sammeln (ᵕᵕ z ᵕ f فع متع) و — sich (فع مطا) a. ㉑ (insép.) — sich طوپلامق ، جمع ایتمك ، طوپلاتمق ، تجمع ایتمك ؛ (مكرراً) اجتماع ایتمك ، بركل ، هیئت تشكیلیچون طوپلامق ، برلشدیرمك ، جمع وتوحید وتلفیق ایتمك ، بر آرهیه كتیرمك ، كلك || — (ا لا) b. ㊵ (sans pl.) و **Ver-sammlung** (ا مؤ) ㊺ طوپلانمه ، برلشمه ، تجمع ، اجتماع ، طوپلامه ، جلب ایتمه ، چاغیرمه || جمعیت ، هیئت ، شركت || طوپلانمش بیوك غلبه‌لق ، اهالی || ازدحام ، بریكمش یغینتی ، غلبه‌لق .

Ver-sand (ᵕ z ᵕ f ا م) ㊱ (تجا) [ver-senden] یوللامه ، اسرا ، كوندرمه .

Ver-sand„... (ᵕ... z ᵕ f) (تجا) — bier (ا لا) داخلده صرف اولنمیوب خارجه كوندرلمك اوزره اعمال واحضار ایدیلان بیره ، طیشاریسی ایچون یاپیلان بیرا .

Ver-sanden (ᵕᵕ z ᵕ f فع لا —) و — sich (فع مطا) b. ㉑ (insép.) قوملامق ، قوملانمق ، قومه اوطورتمق ، قوم ایله اورتمك .

Ver-satilität (ᵕ–ᵕᵕ– v امؤ) [لاتینجه‌دن مأخوذ فر] ثباتسزلق ، قراوسزلق .

Ver-satz (ᵕ z ᵕ f ا م) (برشیئك رهین ، امانت اولەرق بر یره وضعی ، برشیئله تبدیلی) ترهین ، (بوصورتله رهنه قونیلان شی) امانت ، رهن || etwas in — geben برشیئی رهنه قویمق || (معدن قویولرنده) املا ، طولمه || = Ver-satz-mauer .

Ver-satz„ ... (ᵕ... z ᵕ f) — amt (ا لا) امانت صندوغی || — mauer (ا مؤ) (صنعه) (معدن قویولرنده) طولمه ایله یاپیلان دیوار .

Ver-sauern (ᵕ–ᵕ z ᵕ f فع لا —) a. ㉑ (insép.) اكشیمك ، اكشیلشمك ، سركه كبی اولمق || (مجا) طراوت فكریه‌سنی ، قوهٔ متفكره‌یی غائب ایتمك || (فع متع) دها طوغریسی اولەرق ! ver-säuern زیاده اكشی ایتمك ، آجیتمق || (مجا) = ver-bittern ، ver-leiden .

Ver-saufen (ᵕ–ᵕ z ᵕ f فع متع) c. ㉑ (عو) (insép.) پاره‌سنی ایچكیده توكتمك ، ایچكی‌یه صرف ایتمك || (مجا) — seinen Verstand .

Ver-säumen (ᵕ–ᵕ z f فع متع) a. ㉑ (insép.) etwas — برشیئی اهمال ویا سائر قصورله الدن قاچیرمق ، دوشن فرصتدن استفاده ایده‌مامك ، غائب ایتمك ، موجود بولنمامق (بولنملق لازمكلان برمحلده) بولنه‌مامق ، (یتیشلمك لازمكلان برشیئی) قاچیرمق ، یتیشه‌مامك || — sich (فع مطا) كندینه باقمامق ، كندی حقنده اهماللك ایتمك ، كجكمك .

Ver-säumniß (ᵕ–ᵕ z ᵕ f ا مؤ) ㉞ (ا لا) ㉝ = Ver-säumen (ا لا) b. ㊵ (sans pl.) اونوتمه ، تكاسل ، اهمال ، قاچیرمه ، غائب ایتمه ، استفاده ایده‌مامه ، یتیشه‌مامه || اهمال ، تكاسلدن طولایی وقوعه كلان وقت ضیاعی .

Ver-schachern (ᵕᵕᵕ f فع متع) a. ㉑ (insép.) etwas — برشی صاتمق || (صنعت اولەرق) اخذ واعطا ، تجارت ایتمك .

Ver-schaffen (ᵕᵕᵕ f فع متع) a. ㉑ (insép.) Jemandem etwas — برینه برشی بولمق ، تدارك ایتمك || برینه برشیئی كتیرتمك ، تدارك ایتمك ، الده ایتدیرمك ، صاحب قیلمق ، مالك ایتمك .

Ver-schalen (ᵕᵕᵕ f فع متع) a. ㉑ (insép.) = be-schalen || (انشا آتده) die Decke eines Zimmers — بر اوطه‌نك طوانتی قاپلامق || (معدن قویولرنده ، ع استحكام) برغالوتی‌یی ، یولی قاپلامق .

Ver-schallen (ᵕᵕᵕ f فع لا —) a. ㉑ (مرا) (schallen (insép.) = ver-klingen || خاطرهٔ انساننده غائب اولمق ، اونودلمق ، خاطردن چیقمق || ver-schollen (اسم مفعول وصفت) ㉑ چوق وقت كندوسندن برشی ایشیدلمیان ، اونودلمش er ist verschollen (چوقدنبرو اوندن برسس چیقمیور ، (كندندن) برشی ایشیدلمیور ، نرده اولدیغی بللی دكل ، اولدیغی قالدیغی كمسه بیلمیور ، اونودلدی .

Ver-schämt (ᵕ– f ص) ㉑ محجوب ، پك صیقیلغان ، قورقاق ، (حال اولەرق) قورقارجه‌سنه ، قورقار ، صیقیلوركبی .

Ver-schanzen (ᵕᵕᵕ f فع متع) و — sich (فع مطا) c. ㉑ (insép.) (استحكا) — ein (Lager) الخ براردوكاهی ، موقع عسكری‌یی استحكاملە تحكیم وترصین ایتمك ، بریره استحكام یاپمق || — sich كندینی استحكاملە قپامق ، استحكامە یرلشمك .

Ver-schärfen (ᵕᵕᵕ f فع متع) a. ㉑ (insép.) = schärfen (علی الخصوص) تزیید وتقویه ایتمك .

(*insép.*) ㉑ b. (فعـ متعـ ˘ ˘ ˘) **Ver-schatten**
کولکه ایله اورتمك ، کولکه ایتمك ، سایه‌سیله قپاتمق ‖ =
. schatti(e)ren

(*insép.*) ㉑ a. (فعـ متعـ ˘ ˘) **Ver-schäumen**
بیشان برشیئی کوپورته‌رك قایناتمق ‖ (فعـ لا—) کوپوك
کوپوك قاینامق .

. (مرا) ⑳ o. (— فعـ لا ˘ ˘) **Ver-scheiden**
‖ اولمك ، وفات ایتمك ، ترك حیات ایتمك (*insép.*) (scheiden
(لا) ㊻ b. (*sans pl.*) اولش ، ترك حیات ایتمش ،
متوفى ‖ im—liegen اولوم دوشه‌کنده یاتمق ، حال
احتضارده بولنمق .

(*inssp.*) ㉑ a. (فعـ متعـ ˘ ˘) **Ver-schenken**
هدیه ، هبه ، بهیه اوله‌رق ویرمك ، بخش ایتمك ، (باغشلامق)‖
. aus-schenken = Getränke—

(*insép.*) ㉑ c. (فعـ متعـ ˘ ˘ ˘) **Ver-scherzen**
— الخ (den Tag) کونی شـقه ، ملاطفه ایله کچیرمك ‖
دقت و تمکینسزلکله برشیئی غائب ایتمك ، الدن چیقارمق ،
قاچیرمق ، فوت ایتمك —sein Glück دلیلکله ، خفیف
مشربلکله سعادتدن اولمق ، سعادتنی ، بختیارلغنی غائب ایتمك .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـ متعـ ˘ ˘) **Ver-scheuchen**
دفع شبهه die Sorgen— (مجا) ‖ fort-scheuchen =
وتلاش ایتمك ، مراق وقورقوبی ، تسالتبه یی دفع وتعدیل ،
تخفیف ایتمك .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـ متعـ ˘ ˘ ˘) **Ver-schicken**
. fort-schicken =

(فعـ مطا) sich— و (فعـ متعـ ˘ ˘) **Ver-schieben**
f. ⑳ (*insép.*) ایتمك ، قاقیله یرندن اویناتمق ، یرندن
verschobenes (ریا) ‖ اویناتمق ، ایتیلوب سورولمك ، اکرلمك ‖
. auf-schieben = ‖ معین ، بقلوا شکلی Vier-eck

(ص ˘ ˘) ㉔ مختلف ، متباین ؛ بربرینك **Ver-schieden**
غیری ، بر برندن فرقلی ، بر برینه بکزه‌میان ، اویغایان ؛ مقبول ،
متبدل ‖ himmel=weit —sein آره‌لرنده یردن کوکه قدر
فرق اولمق ، بینلرنده فرق عظیم بولنمق ‖ da hört doch
ver-schieden ‖ Das ist doch zu toll = Verschiedenes auf
فعلنك اسم مفعولی .

(ص) —artig (f ˘ ˘ ˘ . . .) **Ver-schieden** „ …
مختلف الصورة ، بشقه بشقه ، متباین ، بربرینه اویماز ، مختلف ،
ضد ، بربرینه بکزه‌ماز ‖ farbig— (ص) مختلف اللون ،
بشقه بشقه رنکده .

بشقه (*inv.*) (ص ˘ ˘ ˘ ˘) **Ver-schiedenerlei**
بشقه شیلر ، مختلف شیلر ، هردرلو ، هرنوع مواد .

(˘ ˘ ˘ ا مؤ) ㊾ اختلاف ، **Ver-schiedenheit**
مباینت ، تباین ، تضاد ، اویغامه ، بکزه‌مامه ؛ تبدل ، تحول ‖
تباین افکار ، اختلاف آرا ، —der Ansichten, Meinungen
افکارك بر برینه اویغامسی ، مباینت افکار .

(ص ˘ (˘) ˘) ㉔ مختلف ، **Ver-schied(ent)lich**
بشقه بشقه ، بشقه‌جه ، آیرو آیرو ‖ (حا) برچوق ، برقاچ دفعه ،
مختلف طرز واصولده .

(*insép.*) ⑳ c. (فعـ متعـ ˘ ˘) **Ver-schießen**
(انداختـه مخصوص آلات ایله) آتمق ‖ خصوصیله بلا مقصد
ولزوم : —sein Pulver unnütz باروتنی بوش یره آتمق ،
صرف ایتمك ، یاقمق ، بتورمك (کذا مجا) (کذلك مرا .
(Pulver) ‖ آتش ایتمك ، نشان آتمق ، انداخت ایچون ملازمه‌سنی
بتورمك ، توکتمك ، جبخانه‌سنی توکتمك ، صرف ایتمك ، اکثریا :
Licht und (وصاملقـده) ‖ اوله رق (فعـ مطا) sich—
sich— ‖ درجه درجه کوسترمك Schatten, Farben—
(فعـ مطا) انداخت حقنـده بروجه سابق ‖ (مجا) (عمو)
sich in Jemand— برینه مفتون اولمق ، طوتلمق ، اورولمق ،
in Jemand ‖ sich ver-lieben = یانمق ، عباپی یاقمق
verschossen sein برینه اورولمق ، طوتولمق ‖ (فعـ لا—) عجله
ایله کچمك ، جریان ، مرور ایتمك ‖ (الوان حقنده) صولمق ،
طونوقلاشمق ، پارلاقلغنی ، رونقنی ، قوتنی غائب ایتمك .

(بحر) (*insép.*) ㉑ a. (فعـ متعـ ˘ ˘) **Ver-schiffen**
(دکز ، صوواسطه‌سیله) بحراً نقل ایتمك . (مملکتدن) اخراج ایتمك ‖
کمی‌یه یوکلتمك .

(*insép.*) ㉑ a. (—فعـ لا ˘ ˘) **Ver-schimmeln**
کوفلنمك ، کوف باغلامق ، چیللنمك .

(*insép.*) ㉑ a., c. (فعـ متعـ ˘ ˘) **Ver-schimpfen**
بوزمق ، دکشدیرمك ، برباد ایدوب براقمق .

= (کلفان یکارتجه) (عمو) ㉝ (˘ ˘ ا م) **Ver-schiß**
برینی thun : ویاخود Jemand in— erklären ‖ (Verruf
توقیف ایتمك .

(فعـ مطا) sich— و (— فعـ لا ˘ ˘) **Ver-schlacken**
ㄹ a. ㉑ (*insép.*) تجریف ایتمك ، اریمش معدنك اوزرینـه
چیقان کوبوکنی آییرمق .

. (مرا) ⑳ p. (فعـ متعـ ˘ ˘) **Ver-schlafen**
اویله‌دن (den Vormittag) الخ — (*insép.*) (schlafen
ich habe die Zeit ‖ اولیسنی اویقو ایله ، اویقوده کچیرمك
—(mich : ویاخود فعل مطاوعت اوله‌رق) زیاده اویویه‌رق
برشیئی قاچیرمق ، برشیئك وقتنی کچیرمك ، اویویوب قالمق ‖
آجلیغی (seinen Hunger)— (اویقو ایله کچیشدیرمك)
اویقو ایله دفع ایتمك ، آجلغنی اونوتمق ، طویعامق ایچون اویومق ‖
(اسم مفعول وصفت اوله‌رق) ㉑ اویقودن اویانمیه‌رق کیچ
. schläf(e)rig = ‖ schlaf=trunken = ‖ قالمق

(˘ ˘ ونادراً : ˘ ˘ ا م) ㉛ تخته بولمه ، **Ver-schlag**
تختـه پرده ‖ بوصورتله آیریلان محل ، (بر اوطه دروتـنده)
بولمه اوفق اوطه ، قماره ، یتاق اوطه‌سی ، صندیق اوطه‌سی .

(*insép.*) ⑳ r. (فعـ متعـ ˘ ˘) **Ver-schlagen**
—mit Brettern تخته ایله قاپلامق ‖ برمحلی ، بر یرك برقسمنی
تخته ایله بولمك ، تخته پرده ایله (آییرمق ، چویرمك ، قپاتمق) ‖
viel Nägel— ‖ چیوی ایله میخلایوب قپاتمق —mit Nägeln
چوق چیوی صرف ایتمك ، میخلامق ‖ اورورکن ، اوره رق
eine aufgeschlagene Stelle im Buche, ‖ بوزمق ، قیرمق
—das Buch = ver-blättern ‖ اوره‌رق (کیتبنی مطلوب
اولمیان) برمحله سورمك ، یوارلامق ، یاکلش آتمق ‖ (روزکار ،
(ein Schiff) von der Fahrt— (فورطنه والخ حقنـده
برکمی‌یی یولندن آلیقویمق ، استقامت اصلیه‌سندن ، مطلوبه‌سندن
آییرمق ‖ —etwas (مفعول الیه ایله) —sich برشیئی تمك ،

مناسبتسزلکی ، دقتسزلکی ایله غائب ایتمك ، خطاسندنطولایی
برشی الدن قاچیرمق ‖ (فعـ لا ±) ‖ (فعـ لا —) heiße
lassen —Getränke) وعلی الخصوص: kalte) ایلیتمق اوزره
ترك ایتمك ، بر یره قویمق ، صوغوتمق ‖ das (kalte) Wasser
lassen — صوئوق صویی قیرمق ، براز ایصیتمق اوزره بر یره
ترك ایتمك ‖ durch den Sturm verschlugen wir nach
(Norwegen) فورطنه بزی (نوروچیا) یه طوغری آتدی ،
سوروبوردی ‖ (فعلا +) Das verschlägt Nichts بونك
اهمیتی یوق ، فرق ایتماز ‖ was verschlägt Ihnen Das?
بونك سنجه نه اهمیتی وار ؟ بوندن سکا نه ؟ بوسنك نره‌کی
اکسیلدیر ؟ ‖ —sich (فعـ مطا) (اوجیلق) (قورشون
حقنده) ایستنلیان ، مطلوب ایدلیان برمحله اورمق ‖ (اسم
مفعول وصفت) (21) مصدرینك بالجمله معنالرنده مستعملدر ‖
شیطان ، دوزنباز ، حیله‌کار ، صمان آلتندن صو یوریتن .

Ver-schlammen (⏑⏑́ ſ فعـ لا —) a. (21) (*insép.*)
صولرك ایندیردیکی چاموره باتمق .

Ver-schlämmen (⏑⏑́ ſ فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا)
a. (21) (*insép.*) چامور ایندیرمك ، بیغمق ‖ ایشان چامورله
طولمق ‖ = ver-schlemmen .

Ver-schlang (ſ ⏑́) (ver-schlingen فعلنك زمان
حالنك صورت ماضیه‌سی برنجی واوچنجی مفرد شخصاری) .

Ver-schlechtern (⏑⏑́ ſ فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا)
a. (21) (*insép.*) بوزمق ، فنالاشدیرمق ، رخنه دار ایتمك ،
ایراث خسار ایتمك ، کوتولشدیرمك ؛ بوزولمق ، فنالاشمق ،
کوتولشمك .

Ver-schleichen (⏑ ⏑́ ⏑ ſ فعـ لا —) n. (20) (*insép.*)
(وقت حقنده) یواش یواش مرور ایتمك ، کذران ایتمك ‖
—sich (فعـ مطا) یواش یواش ، آغیر آغیر غائب وزائل اولمق .

Ver-schleiern (⏑ ⏑́ ⏑ ſ فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا)
a. (21) (*insép.*) یاشمق ، تول وامثالیله اورتمك ، قپاتمق ،
پرده چکمك ، ستر ایتمك (کذا مجا) ‖ (مجا) eine
—(Erzählung) برحکایه ، روایت ، نقلی ایو برقالبه دوکه‌رك
سویلك ، حسن تأویل ایتمك .

Ver-schleifen (⏑ ⏑́ ⏑ ſ فعـ متعـ) n. (20) (*insép.*)
=ab-schleifen ‖ یاکاش بیله‌یه‌رك ، چرقه ، بیله‌کویه‌طوته‌رق
بوزمق ، آغزینی دوندیرمك ‖ (موسیقی) —(Töne) صدالری
یکدیکرینه باغلامق ، برصدایی کسیك کسیك چیقارمیوب متصلاً
دوام ایتدیرمك .

Ver-schleimen (⏑ ⏑́ ⏑ ſ فعـ متعـ) a. (21) (*insép.*)
(علم امراض) طبیعت لعابیه‌سیله صیقمق ، راحتسز ایتمك ،
(اوز وطاتلی مواد ایله) طولدیرمق ، طیقامق (کذا نبا) ‖
—(die Zunge) دیلی چامورلی کبی ایتمك ، یاپیشدیرمق ‖ (ع)
—(ein Gewehr) کیرلتمك ، دروننی چامور باغلاتمق ‖ (فعلا —)
و —sich (فعـ مطا) (فعل متعدی صورتنه مشابه معنالرده
مستعملدر) راحتسز اولمق ، طیقانمق ، مادهٔ مخاطیه (سوموك
وبلغم وامثالی شیلرله) طولمق ‖ verschleimt sein کوکسی
طیقه‌لی اولمق ‖ verschleimte Zunge خسته‌لقدن چامورلی
کبی ، یاپیشیق اولان دل ‖ (ع) (تفنك حقنده) چامور
باغلامق ، کیرلنمك .

Ver-schleiß (⏑́ ⏑ ſ ا م) (28) (جنوب طرفی لسانی)
(تجا) سوروم ، صاتیش ، صرفیات .

Ver-schleißen (⏑⏑́ ſ فعـ لا —) و —sich (فعـ مطا)
n. (20) یاخود c. (21) (*insép.*) [اورته آلمانجه verslizen
sich ab-nutzen] چاك ، بیتمك ، صرف واستهلاك اولنمق ،
آشینمق ‖ (فعـ متعـ) [اسلاوجه sluzyc dienen] (جنوب
طرف لسانی) (تجا) —(Waaren) مال صاتمق ، سورمك .

Ver-schlemmen (⏑⏑́ ſ فعـ متعـ) a. (21) (*insép.*)
—(sein Vermögen) ثروتی محو واسراف ایتمك ، ییوب ،
ایچوب بتورمك ‖ — (die Zeit) وقتی بوش بوشنه امرار
ایتمك ، تلف ایتمك .

Ver-schlendern (⏑ ⏑́ ⏑ ſ فعـ متعـ) a. (21) (*insép.*)
—(die Zeit) وقتی بوش بوشنه ، هیچ بر ایش کورمکسزین
کچیرمك ، اضاعهٔ وقت ایتمك .

Ver-schleppen (⏑ ⏑́ ⏑ ſ فعـ مطا) a. (21) (*insép.*)
—etwas سورویه‌رك برشیئی کوتورمك ، سورویوب چکمك ،
خصوصیله مطلوب اولمیان بر استقامته چکوب سورومك ‖
— (eine Krankheit irgendwohin) برخسته‌لغی برطرفه
یایمق ، کوتورمك ‖ ایشدن آلیقویمق ، صاپدیرمق ، اوزاتمق ،
سوردیرمك ‖ —(ein Kleid) بر البسه‌یی کیه کیه ، سورویه
سورویه اسکیتمك ‖ —etwas برشیئی اوزاتمق ‖ —sich
(فعـ مطا) بردرلو بیتوب میدانه کله مامك ، چوق سورمك ،
اوزامق .

Ver-schleudern (⏑ ⏑́ ⏑ ſ فعـ متعـ) a. (21) (*insép.*)
—einen Stein برطاشی آتمق ، فیرلاتمق ، (صپان ایله) ‖
(مجا) قیمت واعتبارینه باقمقسزین ، صرف وخرج ایتمك ،
اسراف ایتمك ، خار اوروب خارمان صاوورمق ، (خصوصیله
بیوك ثروت حقنده) آلتندن کیروب اوستندن چیقمق ، ارزتلمك ‖
(تجا) —(die Waare) مالی اشاغی فیئاتله ، آزکارله صاتمق .

Ver-schließen (⏑ ⏑́ ⏑ ſ فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا)
a. (20) (*insép.*) قپاتمق ، قپامق ‖ نهایت ویرمك ، خاتمه
چکمك ‖ (مجا) —sich einer Sache برشیئی رد ایتمك ‖
(طب) einen verschlossenen Leib haben منقبض اولمق ،
قبض چکمك ‖ (بحر) —(einen Hafen) برلیمانی سد ایتمك ،
قپامق ‖ = ein-schließen ‖ ver-schlossen (اسم مفعول
وصفت) (21) (مصدرینك هر برمعناسنده استعمال اولنور) ‖
(اشخاص حقنده) پك مجتنب ، احتیاطلی ، چکینکان ، آغزندن لاف
چیقماز ، سکوتی ، طیماز ‖ Ver-schließung (ا مؤ) (49)
قپاتمه ، سد ایتمه ‖ (طب) قبض ، طیقانمه ‖ (بحر) برلیمانك
سدی ، معاملات عمومیه‌یه قپالی اولمسی .

Ver-schlimmern (⏑⏑́ ſ فعـ متعـ ، فعـ لا —) و —sich
(فعـ مطا) a. (21) (*insép.*) فنالاشدیرمق ، بدتر ایتمك ، اولمق
(فعـ متعـ ، فعـ لا) ‖ کوچلشدیرمك ، آغیرلاشدیرمق ‖ معناً
بوزمق ، بوزولمق ، آشاغیلامق ‖ (غرا) ـ ـ بر ایکی حرف
علاوه‌سیله معنایی دکیشدیرن وتحقیر واستهزا معناسنی چیقاران .

Ver-schlingen (⏑ ⏑́ ⏑ ſ فعـ متعـ) a. (20) (*insép.*)
یوتمق ، ییه‌جکنه (آچ کوزلولك ایله ، تهالکله) یوتمق ‖
Das verschlingt viel Geld بوچوق پاره یوتار ‖ ich
wollte, die Erde verschlänge ihn آه یره باتسون او ‖
er sieht aus als wolle er Einen— او انسانی ، برینی

يوته‌جق كبى كورينيور ، باقيبور ‖ (فع متع وفع مطا) بر برينى يوتمش كبى ، بر برى ايچنه كيچمك ، طولاشمق ، كريشك اولمق ، ايچمك ، طولاشمق ، صارماش طولاش اولمق .

Ver-schloß (⌣ f) ver-schließen فعلنك زمان حالنك ماضى صورتى برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Ver-schlossen (⌣ ⌣ f) ver-schließen فعلنك اسم مفعولى) .

Ver-schlucken (⌣ ⌣ f فع متع) a. ㉑ (*insép.*) يوتمق (كذا مجا) ‖ die Erde verschluckt das Wasser طوپراق صويى ايچر ، چكر ‖ بلع ايتمك ‖ die Wörter— كله‌لرى يوتمق ، آچيقلقله سوزلرى تلفظ ايتمك ‖ sich— (عجله ، باكاش يوته‌رق) كنزه قاچيرمق .

Ver-schlummern (⌣⌣ f فع متع) a. ㉑ (*insép.*) —die Zeit) وقتى اويقو ايله كچيرمك .

Ver-schlungen (⌣ f) ver-schlingen فعلنك اسم مفعولى) .

Ver-schluß (⌣ f ا م) ㉒ قپامه ، سد وبند ايتمه ‖ قپاق ‖ كليد ‖ (بركتابده) طوقه ‖ etwas unter —haben برشيئى كليد آلتنده صاقلامق ، بولنديرمق ‖ (پوسته اداره‌سنجه) مهر ، تمغا ‖ برشيئك قپانديغى محل ، قپالى ير .

Ver-schluß...kopf (f ⌣⌣⌣⌣) —kopf (ا م) اسلحهٔ ناريهٔ جديده‌نك بعضيلرنده وبالخصوص آلمانيانك مانليخه‌ر(٨٨موديلى) تفنكنده بولنان (متحرك) قپاق باشى .

Ver-schmachten (⌣⌣ f فع لا—) b. ㉑ (*insép.*) تلف اولمق ، زبون دوشمك ، بيتمك ، اولمك (vor etwas) ، بايلمق ‖ —vor Ärger) (حرصندن . حدتدن) تلف اولمق ، بيتمك ‖ —vor Durst صوصزلقدن اولمك ، هلاك اولمق ‖ (فع متع) — sein Leben قنا ، دوشكون ، كدر وآللى ، دردلى برحيات كچيرمك ، آه وزاردن قورتلمامق .

Ver-schmähen (⌣ ⌣ f فع متع) a. ㉑ (*insép.*) استحقار ، استخفاف ايتمك ، خور باقمق ، حقير كورمك ، تنزل ايتمامك ؛ ارتكاب ايتمامك ‖ er verschmäht die Arbeit او چالشمغه ، ايش كورمكه تنزل ايتماز ‖ Ver-schmähte متروكه .

Ver-schmelzen (⌣ ⌣ f فع متع) c. ㉑ (*insép.*) ارتمكده صرف ايتمك ، ارتمكه قوللانمق ، ازابه ايله خرج ايتمك ‖ كذلك (فع مطا) —in etwas : ياخود etwas mit برشيئى ديكرى درونه قاينامق ، قاتمق ‖ (فع لا—) كاملاً ، ايوجه اريمك ، طاغلمق ، مايعلشمك ‖ (مجا) برشيئله قاتمق ، قايناشمق (mit etwas) قلب ايتمك .

Ver-schmerzen (⌣ ⌣ f فع متع) c. ㉑ (*insép.*) متسلى اولمق ، برشيئك آجيسنى اونوتمق ، اونوتمغه غيرت ايتمك ، صبر ايتمك .

Ver-schmieden (⌣ ⌣ f فع متع) b. ㉑ (*insép.*) — (viel Eisen) دميرجيلكده چوق دمير صرف ايتمك ، قوللانمق ‖ دميرى دوكركن ، اهمال ايدركن بوزمق ، قنا يابمق .

Ver-schmieren (⌣ ⌣ f فع متع) a. ㉑ (*insép.*) —(eine Öffnung) برده‌لكى صيواوب طيقامق (mit Lehm) كيل ، كيللى طوپراق ايله ، (كيرچ) طين ايله صيوامق ‖ باغلامغه صرف ايتمك ، باغلامقده قوللانمق ‖ —(Papier) كاغد اسراف ايتمك ، پيسلتوب ، كيرلتوب (آنمق) برباد ايتمك ‖

(مجا) —(viel Geld) چوق پاره صرف ايتمك ، سوقاغه آتمق ‖ (dies Metall) verschmiert die Feile بومعدن اكه‌يى طوتيور ، اكه‌نك ديشلرينى طولديرييور .

Ver-schmitzt (⌣⌣ f ÷) ㉑ = durch-trieben .

Ver-schmoren (⌣ ⌣ f فع لا—) a. ㉑ (*insép.*) (آشچيلق) (das Gemüse) war verschmort سبزه زياده پيشمش ايدى ، ازيك اولمش ‖ (مجا) صيجاقدن بيتمك ، اولمك ، هلاك اولمق ‖ (فع متع) (آشچيلقده) الخ —(viel Butter) چوق ياغ الخ صرف ايتمك ، قوللانمق .

Ver-schnappen (⌣ ⌣ f فع مطا) c. ㉑ (*insép.*) —sich عجله ايله آغزندن(سوز) قاچيرمق ، تلاش ودقتسزلكله كيزلى طوتلسى لازمكلان برسوزى سويليويرمك .

Ver-schnaufen ㉑ b. ، **Ver-schnauben** ㉑ g. (*insép.*) (فع مطا) sich —و (—فع لا ⌣⌣ f) ايكيسيده : نفس آلمق ، صولومق ‖ ديكلنمك .

Ver-schneiden (⌣ ⌣ f فع متع) n. ㉑ (مرا) . schneiden) (*insép.*) كسمك ، بيچمك ، طوغرامق ، كسه‌رك ، طوغرايه‌رق بوزمق ، پاكاش كسمك ، قنا طوغرامق ، ايچمك ‖ بيچمكده صرف ايتمك ، قوللانمق zu (2 Meter Tuch) —einem Rocke بر السه‌يه ايكى متره چوقه ، قماش صرف ايتمك ‖ kastri(e)ren = ‖ —(Wein) آخر برشى علاوه‌سيله بوزمق ، كسمك ‖ Ver-schnittene (r) (ا م) = ㉑ Kastrat و Eunuch .

Ver-schneien (⌣ ⌣ f فع متع وفع لا —) a. ㉑ (*insép.*) (فع لا اوله‌رق) قارله اورتولمك .

Ver-schnitten (f ⌣⌣) ver-schneiden فعلنك اسم مفعولى) .

Ver-schnupfen (⌣⌣ فع متع) a., c. ㉑ (*insép.*) —(viel Taback) چوق انفيه چكمك ، قوللانمق ، صرف ايتمك ، —(viel Geld) انفيه‌يه چوق پاره خرج ، صرف ايتمك ‖ der (schnelle Temperatur=Wechsel) verschnupft leicht هوانك بردنبره تبدلى نزله‌يى دعوت ايدر ، هوانك بردنبره صيق صيق دكشمسندن انسان نزله اولور ‖ خصوصيله اسم مفعول اوله‌رق مستعملدر : verschnupft sein نزله اولمق ‖ (مجا) Das verschnupft mich بونى معذب ايدر .

Ver-schnüren (⌣ ⌣ f فع متع) a. ㉑ (*insép.*) قوردون ، شريد ، غيطان ايله تزيين ايتمك ، بزه‌مك ‖ ايپ ، غيطان ايله باغلامق ‖ قورده‌نك صيقمسيله بوزمق ، شرروپرمك .

Ver-schob (⌣ f) ver-schieben فعلنك زمان حالنك صورت ماضيه‌سى برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى ، ver-schoben كذلك فعل مذكورك اسم مفعولى) .

Ver-schollen (⌣ ⌣ f) ver-schallen فعلنك اسم مفعولى) .

Ver-schonen (⌣ ⌣ f فع متع) a. ㉑ (*insép.*) —Jemand برى حقنده مسامحه كوسترمك ، بريى وقايه وحمايه ايتمك ، صيانت ايتمك ‖ —Jemand mit etwas بريى برشيدن معاف ، مصون ، برى طوتمق ، ايليشمامك ، طوقونمامق ، زيان ويرمامك ، مستثنا طوتمق ، آزاده قيلمق ‖ verschonen ... Sie mich mit مرحمت ايديكز ، ... دنطولايى لطف ايديكز ، بنده‌كزى معاف طوتكز ، بنده‌كزه ايليشميكز ، اونى بكا ديميكز ، صوئلميكز ، آندن بكا بحث ايتميكز ، بن اونى ... نى استمام .

(insép.) ㉑ b. (فع متع f ⏑⏑⏑) **Ver-ſchütten**
er hat es (مجا) صو وساڭره دوكمك ‖ (Waſſer) — الخ
(ياخود : mit ihm verſchüttet) bei اولونكله ايشىقنا ،
ايشى برباد ايتدى، او اونك كوزندن دوشدى ‖ اوزرينه ، ايچنه ،
اوكنه دوكمكله اورتمك ، قپامق ، طولديرمق ، ستر ايتمك .

Ver-ſchwägern (⏑⏑ f فع متع) و —ſich (فع مطا)
a. ㉑ (insép.) اولمقله كسب مناسبت ايتديرمك ، ايتمك .

Ver-ſchwand (⏑ f) (ver-ſchwinden فعلنك زمان
حال صيغه‌سنك ماضى‌صورتى برنجى واوچنجى‌مفرد شخصلرى) .

Ver-ſchwären (⏑ ⏑ f فع لا —) g. ㉑ (مرا) .
ſchwären (insép.) (علم امراض) ياره پيداه ، حاصل
اولمق ، تقرح ايتمك ، ياره آچلمق .

(insép.) ㉑ a. (فع لا +f ⏑⏑) **Ver-ſchwärmen**
(آريلر حقنده) ياوريلرينك يوه لرينى ترك ايدوب چيقمق ‖
(آريلرحقنده) اوچوب طاغلمق ، غائب اولمق ‖ اوچه اوچه ،
die (Nacht)— (فع متع) ‖ اوچوشه اوچوشه يورولمق، قالمق
كيجه‌يى دليمسنه اكلنجه ايله كچيرمك ، كورولدى ايله اكلنمك ،
اور ياتلاسون چال اوينلاسون كچيرمك .

(insép.) ㉑ c. (فع متع f ⏑⏑) **Ver-ſchwärzen**
قرالمق ، سياهلمق ، سياهه بويامق ‖ (مطبعه) يولاشديرمق ،
قرالمق ‖ (مجا) Jemand— (مرا . an-ſchwärzen) .

ver-ſchwätzen ، **Ver-ſchwatzen** : اكيسيده (⏑⏑ f
فع متع) c. ㉑ (insép.)—(ein Stündchen) برساعتجك
چكه‌چالمق، قونوشمق،لاف آتمق ‖—aus-plaudern=etwas ‖
Jemand — برى حقنده ، عليهنده لاف ، لقردى سويلمك ،
چكشديرمك، غيبت ايتمك، ذم وقدح، افترا واسناداتده بولنمق ‖
ſich— (سويلنيه‌جك ، كيزلنه‌جك برشيئى سويلمك) آغزندن
قاچيرمق، صرف ايتمك ‖ چكه چالاركن كچيكمك ، يتيشه‌مامك .

(insép.) ㉑ o. (فع متع f ⏑ ⏑ ⏑) **Ver-ſchweigen**
etwas— (برينه برشيئى) سويلمامك ، (برشى‌حقنده) سكوت
ايتمك ، آچمامق ‖ صوصمق، صسنى چيقارمامق، مسامحه ايتمك ،
(برينه سويلنديكى وقت‌ضررى اوله بيله‌جك) برشيئى‌سويلمامك،
كيزلمك .

=(insép.) ㉑ a. (فع متع f ⏑⏑) **Ver-ſchwelgen**
. ver-praſſen

(insép.) ㉑ a. (فع متع f ⏑⏑) **Ver-ſchwemmen**
(جوشان، طغيان‌ايدن برصوحقنده) سوروب، آلوب‌كوتورمك .

(insép.) ㉑ b. (فع متع f ⏑⏑) **Ver-ſchwenden**
(كله‌سنك مقابلى) اسراف ايتمك ، دليجه‌سنه ولزومسز
geizen يره صرف ايتمك ؛ پك بول وميذول قوللانمق، طوكمك .

Ver-ſchwenderiſch (⏑ ⏑ ⏑ ⏑ f ص) ㉑ مسرف ،
دوشونمدن صرف ايدن ‖ mit etwas umgehen— برشيئى
مسرفانه قوللانمق، صرف ايتمك ‖ ديديه وداراتى‌سون ‖ مسرفانه،
مسرفجه‌سنه،ميذولانه .

Ver-ſchwieg (⏑ f) (ver-ſchweigen فعلنك زمان
حال صيغه‌سنك ماضى‌صورتى برنجى واوچنجى‌مفرد شخصلرى) .

Ver-ſchwiegen (⏑⏑ f اسم مفعول وصفت) (مرا .
ver-ſchweigen) .

(sans pl.) ㊾ (مؤ ، ⏑⏑⏑ f) **Ver-ſchwiegenheit**
كتوملق ، آغيز پكلكى ، سكوتيلك .

(insép.) ㉑ a. (—فع متع وفعلا) (⏑⏑ f) **Ver-ſchönen**
كوزل ياپمق ، كوزللشديرمك ، خوش قيلمق ، (فعل‌لازم‌اولەرق)
كوزللمك ، خوش اولمق .

Ver-ſchönern (⏑⏑ f فع متع) و —ſich (فع مطا)
(insép.) دهازياده كوزل ياپمق، كوزللكنى، لطافتنى آرتيرمق،
دها زياده لطافت ، حسن بخش اولمق .

(insép.) ㉑ c. (فع لا + f ⏑⏑) **Ver-ſchoſſen**
(ثيا) آرتق سورمامك ، سورمكدن قالمق ، بويه‌مامك ، دال
بوداق صالمامق .

(insép.) ㉑ a. (فع متع f ⏑⏑) **Ver-ſchränken**
ſchränken= : die Arme, Beine) — مثلا) قوللرينى ،
بجاقلرينى چاپرازلمق ، بر برينى اوزرينه آتمق .

(insép.) ⑳ g. (فع متع f ⏑ ⏑) **Ver-ſchrauben**
ويده‌لمق ‖ —eine Schraube بر ويده‌يى ياكاش چويرمك ،
ترس ويده‌لمق ‖ (مرا . ver-ſchroben) .

Ver-ſchreiben (⏑⏑ f فع متع) و —ſich (فع مطا)
o. ⑳ (insép.) يازى يه مركب صرف ايتمك ‖ Zwei
Stunden— ايكى ساعت يازى يازمق، ايكى‌ساعتلك مدتى
يازى ايله كچيرمك ‖ سهواً ، ياكاش يازمق —ein Wort
ich habe mich verſchrieben (فع مطا) ‖ بركله‌يى ياكاش يازمق
ياكاش يازدم ، يازاركن ياكلدم ‖ —(Bücher, Arbeiter)
كتاب ، عمله وساڭره كتيرمك ايچون (آخر) برمحله يازمق ،
einem Pati-e'nten (طب) ‖ اسمارلامق ، سپارش ايتمك
ein Reze'pt : ياخود) eine Arzenei' — برخسته يه
برعلاج ، رچته يازمق ‖ —Jemandem etwas باسند ،
حجت برينه برشى يازمق، توجيه ايتمك ، وعد ايتمك ، ويرمك .

(insép.) ⑳ o. (فع متع f ⏑ ⏑) **Ver-ſchreien**
Jemand, etwas— برينى برشيئى رسواى ايتمك ، عليهنده
سوزسويلمك ، عالمه افشا ايتمك .

Ver-ſchroben (⏑⏑ f) (ver-ſchrauben فعلنك اسم
مفعولى) ‖ على الخصوص بوزوق ، قاريشيق ، انتظامنه خلل
كلش، شاشمش، دوزندن چيقمش، ترتيبى بوزولمش، ‖ (مجا)
شاشقين ، قاچيق، برازعقلى اويناتمش ، بوزوق، زيوانه‌سندن
چيقمش .

㉑ a., c. (— فع لا f ⏑ ⏑) **Ver-ſchrumpfen**
ein-ſchrumpfen = ‖ (زرا) (حبوبات حقنده) پاتمق ،
بوزولمق ‖ (غنچه حقنده) صولمق ، قاورولمق ‖ (فع متع)
بوروشديرمق، بوروش بوروش ايتمك .

(insép.) ㉑ a. (فع متع f ⏑ ⏑) **Ver-ſchüchtern**
قورقوتمق ، اخافه ايتمك ، كوز داغى ويرمك ؛ يلديرمق .

(insép.) ㉑ b. (فع متع f ⏑⏑) **Ver-ſchulden**
Jemandem ‖ بورجه ، ديونه باتيرمق ، صوقمق ، قويمق
verſchuldet ſein برينه قارشو بورجلى اولمق ، برشيئى ايفا
واجرايه مجبور ومجلوب اولمق ‖ —etwas برقباحت ايشلمك ‖
was habe ich verſchuldet ? بن نه قباحت ايشلدم ؟ بم نه
جرمم ، قباحتم وار ؟ بم كناهم نه ؟ ‖ —etwas برشيئك
وقوعنه ، آرزو ايدلميان برشيئك ظهور وحدوثنه سبب اولمق،
سببيت ويرمك ‖ (ياپديغنك ، ايشلديككنك جزاسى اولمق اوزره
فنا برشيئه) مستحق اولمق ‖ ſich— (فع مطا) = ſich
. ver-ſündigen

ايتمك ، سوسلمك || mit Hausgeräth— او اشياسيله تجهيز
ايتمك ، او اشياسى، ملازمه بيته آلمق، ويرمك || den Wechsel
(تحويل سندينك ، بونك ظهرينه) جيروچكمك، mit Giro—
حواله ايتمك || etwas— برشيئى ايفا واجرا ايتمك || Jemands
Dienst— : باخود Amt برينك مأموريتى ، وظيفه‌سنى ،
خدمتنى ايفا ايتمك ، برينك يرينه كچمك ، ايشنه باقمق || (die
Küche, den Stall)— مطبخه ، آخوره باقمق || برشيده سهو
ايتمك ، برشيئى خطا ايتمك ، بيلمه‌رك ، كورمیه‌رك ياپمق || er hat
es bei ihm— او اونك نظرندن دوشدى || sich— (فعـ مطا)
دقتسزلكله خطاده بولنمق ، سهو ايتمك || (ضرمثل) —ist
auch verspielt خطا ايتمك غائب ايتمك ديمكدر ، خطا ايدن
غائب ايدر ، آلدانور || sich eines Dinges zu Jemandem—
قويا اميد ومأمول ايتمك ، بكلمك || ehe man sich's versieht
لمحهٔ بصرده (كوزيكى آچوب قاپايغنجه‌يه قدر) .

Ver-sehren (⏑ ⏑́ z ⏑ f فعـ متـ) a. ㉑ (*insép.*)
يارهلمق ، برملك ، زدهلمك ، ايراث خسار ايتمك .

Ver-sellen (⏑ ⏑́ z ⏑ f فعـ متـ) a. ㉑ (*insép.*)
شمال طرفلرده = ver-kaufen .

Ver-senden (⏑ ⏑́ z ⏑ f فعـ متـ) a. ㉒ (*insép.*)
(مرا . senden) كوندرمك ، ارسال ايتمك ، سوق ايتمك ||
ins Ausland— خارجه ، خارج مملكته ، اخراج ، سوق
ايتمك ، يوللامق، چيقارمق || Ver-sendung (امؤ) ㊾
يوللامه ، اخراج وارسال ايتمه ، سوق واسرا ايتمه .

Ver-sengen (⏑ ⏑́ z ⏑ f فعـ متـ) و sich— (فعـ مطا)
و (فعـ لا—) a. ㉑ (*insép.*) = sengen .

Ver-senken (⏑ ⏑́ z ⏑ f فعـ متـ) و sich— (فعـ مطا)
a. ㉑ (*insép.*) طالديرمق ، باطرمق ، طالمق || (einen Sarg)—
برطابوتى مزاره ايندیرمك || (ein Schiff)— بركمى‌يى باتيرمق ،
قصداً غرق ايتمك || چیوى وسائره صاپلامق ، مخلامق ، قاقمق .

Ver-sessen (⏑ ⏑́ z ⏑ f) (ver-sitzen فعلنك اسم
مفعولى) || (ـ) ㉔ auf etwas— sein برشيده اصرار ،
عناد ، ثبات ايتمك .

Ver-setzen (⏑ ⏑́ z ⏑ f فعـ متـ وفعـ مطا) c. ㉑
(*insép.*) ياكلش اوطورتمق ، قويمق || (خصوصيله مطبعه‌جيلقده)
Wörter— كذلك (فعـ مطا) sich— حروفاتى ياكلش ترتيب
ايتمك || (فعـ متـ) etwas— برشيئك يرينى دكشديرمك ،
بريردن قالديروب آخر برمحله قويمق ، نقل ايتمك || (Bäume)—
آغاجلرك يرينى دكشديرمك ، بريردن چيقاروب آخر برمحله ديكمك ||
einen Beamten— برمأمورى ديكر برمحله تعيين ايتمك ،
نقل ايتمك || versetzt werden ترفيع ايتمك ، ايلرولمك || wir
sind zusammen versetzt بزم تاريخ ترفيعمز بردر ، بز برتاريخده ،
برابر ترفيع ايتدك || Sie sich in meine Lage— بنم يرمده
اولديكز ، بنم يرمده اولديغكزى تصور ايديكز ، بردفعه بنم يرمده
اولديغكزى تصور ايديكز || برحاله قويمق ، دوشورمك || Jemand
in große Ängsten— برينى بيوك برقورقويه دوشورمك ،
زياده قورقوتمق || برشيئك صره‌سنى نوم‌روسنى دكيشديرمك ،
يكيدن ، بشقه درلو ترتيب ايتمك || مبادله ايتمك ، تعايش
ايتديرمك || etwas— برشيئى رهين اوله‌رق بريره قويمق ،
ويرمك ، ياتيرمق || تركيب ايتمك ، قاتمق ، خلط ايتمك || den
Eingang mit (Steinen)— مدخلى ، بريره كيريله‌جك يولى

Ver-schwielen (⏑ ⏑́ f فعـ لا—) a. ㉑ (*insép.*)
ناصورلى اولمق .

Ver-schwimmen (⏑ ⏑́ f فعـ لا—) a. ㉑ (*insép.*)
طاغلمق ، حس اولنمیه‌جق صورتده غائب اولمق || in einander—
بربرينه قاريشمق || (رسامليق) (بويا حقنده) بربرينى طوتمق ،
امتزاج ايتمك || (مجا) in Glückseligkeit— بحر سعادت ،
درياى مسرتده يوزان اولمق || ver-schwommen (اسم مفعول
وصفت) ㉔ ايى فرق اولنه‌ماز ، سچيله‌ماز ، مبهم .

Ver-schwind,... (⏑ ⏑́ .... f) —scheibe (امؤ) (ع)
برازطوروب غائب اولان ويتكرار چيقان نشان تخته‌سى (اكثريت
اوزره ابتدائى انداختلرك ختامنده تقرائه محاربه اصولى
انداختلرى اوكرتمك اوزره مختلف اصولده ترتيب اولنورلر) .

Ver-schwinden (⏑ ⏑́ f فعـ لا—) a. ㉑ (*insép.*)
كوزدن غائب اولمق ، نهان اولمق ، ناپديد اولمق || محو اولمق ،
بيتمك ، توكنمك || (مجا) اوچمق ، يره باتمق ، سر قدم اولمق
(سره قدم باصمق) .

Ver-schwistern (⏑ ⏑́ f فعـ متـ وفعـ مطا) (*insép.*)
(sich)— رابطهٔ اخوت ايله ربط ايتمك ، مربوط اولمق || (مجا)
قرداش ، همشيره اولمق ، قرداش كبى تكليفسز ايتمك ، اولمق .

Ver-schwitzen (⏑ ⏑́ f) (فعـ لا— وفعـ مطا) c. ㉑
(*insép.*) sich— ترلمك ، دومانى چيقمق || (فعـ متـ) ترلته‌رك
دومانى چيقارمق ، توتديرمك || (eine Stunde)— برساعت
ترلمك ، ترلمك اوزره برساعت اوطورمق || ترليه‌رك كيرلتمك ،
بوزمق ، چوروتمك || (عمو) (آلاى ولطيفه صورتيله) اونوتمق .

Ver-schwommen (⏑ ⏑́ ⏑ f) (ver-schwimmen
فعلنك اسم مفعولى) .

Ver-schworen (⏑ ⏑́ ⏑ f) (ver-schwören فعلنك
اسم مفعولى وكذلك ver-schwören فعلنك‌دخى اسم مفعولى) ||
(ver-schwören فعلنك زمان حال صيغه‌سنك ماضى صورتنك
برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Ver-schwören (⏑ ⏑́ ⏑ f) g. ㉚ (*insép.*) sich—
(فعـ مطا) سوء قصده قاريشمق ، برمقصد خفى‌يه اشتراك ايتمك ،
فسادقورمق || sich— برشيئه رسماً وعلناً واصولاً يمين وقسم
ايتمك ، عهد ايتمك ، سويلديكنى قلباً ووجداناً دخى تصديق ايدرك
يمين ايتمك || zu..., sich hoch und theuer— صدق قلب ايله ،
جان كوكلدن (برشيئى ياپمغه) يمين ايتمك ، عهد ايتمك ||
(فعـ متـ) لعنت ، بد دعا ايتمك || برشيئى الشليه جكنه توبه
ايتمك || Ver-schworene(r) (ام) ㉔ سوء قصدجى ، برمقصد
خفى‌يه خدمت واشتراك ايدن .

Ver-schwörer (⏑ ⏑́ f ا م) a. ㊵ فسادجى ، اهل
فساددن اولان = Ver-schworene(r) .

Ver-schwunden (⏑ ⏑́ f) (ver-schwinden فعلنك
اسم مفعولى) .

Ver-sechs-fachen (⏑ ⏑́ kss ⏑ z ⏑ f فعـ متـ) a. ㉑
(*insép.*) آلتى مثلى ياپمق ، آلتى مثلنه ابلاغ ايتمك ، آلتى مثلى
بويولتمك .

Ver-sehen (⏑ ⏑́ z ⏑ f فعـ متـ) l. ㉚ (*insép.*)
(كذلك فعـ مطا) Jemand (sich) mit etwas— برينى ،
كنديسنى برشيئله تجهيز ايتمك ، دوناتمق ، (ياننه) آلمق ، (ياننه)
ويرمك || mit etwas— برشيئله دوناتمق ، بزمك ، تجهيز

طاشله اورمك ، قپامق ‖ Das versetzt mir den Athem, بو بنم نفسمی طوتیور ، طیقایور ‖ Jemandem die Luft برشیه einen Hieb, Schlag, Stoß, Jemandem Eins— بردانه اورمق ، یرلشدیرمك ، توقات ، سله ، شمار آتمق ، عشق اتمك ، ایچیرمك ‖ (برمکالمه اثناسنده) جواباً ایراد اتمك ؛ قارشولغی سویلمك ، یاپیشدیرمق .

(*insép.*) ㉑ c. (فع متع f ~ z ~ ~) **Ver-seufzen** — الخ (بتون‌گیجه‌یی ایچی چکمکله ، آه اتمکله die Nacht) کچیرمك .

(تجا ، بحر) ㊵ a. (ام f ~ z ~ ~ ~) **Ver-sicherer** سیغورطه‌جی .

(فع مطا) sich — و (فع متع f ~ z ~ ~) **Ver-sichern** تأمین اتمك ، تحت امنیته آلمق ، کنـدینی (*insép.*) ㉑ a. تحت امنیته آلدیرمق ، تأمین ایتدیرمك ‖ seien Sie meines بنم غیرتمدن امین اولیکز ، چالشه‌جغمه Eifers versichert شبهه اتمیکز ‖ —(مضاف الیه ایله) Jemand einer Sache برشی برشیدنطولایی ، برشی‌ایچون‌تأمین اتمك ، قویاوعد وتعهد eidlich (یاخود : an Eides Statt)— ‖ اتمك ، تکفل اتمك یمین ایله (ویا یمین مقامنده) تأمیناتده بولنمق ، قسم اتمك .

—age'nt (f ~ z ~ ~ ~ ~ ...) **Ver-sicherungs „ ...** (ا م) سیغورطه اجنته‌سی ، مأموری ‖ gesellschaft— (ا مؤ) سیغورطه شرکتی .

(*insép.*) ㉑ a. (فع متع ~ ~ z ~) **Ver-sichtbaren** کوسترمك ، رؤیتی قابل‌قیلمق ، (کوزه چارپه‌جق ، کورینه‌جك وجهله وضع اتمك ، یرلشدیرمك) کوزه چارپدیرمق .

(*insép.*) ㉑ a. (— فع لا f ~ z ~ ~) **Ver-sickern** صیزمق ، ترشح ایدرك آقمق .

(*insép.*) ㉑ a. (— فع لا f ~ z ~ ~) **Ver-siechen** بردرد درونّدن صاراروب صولمق ، قورومق ، اریمك ، درد والمله بیتمك .

㉑ b. و ㉑ c. (— فع لا f ~ z ~ ~) **Ver-sieden** (مرا . sieden) (*insép.*) قایناپه‌رق اوچمق ، اوچمق ، تبخر اتمك ‖ پك شدتلی پیشه‌رك . قایناپه‌رق بوزولمق ، فنالاشمق ‖ (فع متع) پك زیاده قایناتمق ‖ پیشورمکده ، قایناتمغه قوللانمق ، صرف اتمك .

(*insép.*) ㉑ a. (فع متع f ~ z ~ ~) **Ver-siegeln** ‖ (einen Brief)— برمهرك اوزرینی‌مهرلمك ، مهر ایله قپامق gerichtlich— حکومت معرفتیله ، محکمه طرفندن مهر آلتنه آلمق ، مهرلمك .

(*insép.*) ㉑ a. (— فع لا f ~ z ~ ~) **Ver-siegen** (برمنبع ، قایناق ، کوز یاشی حقنده) (آقه آقه) قورومق ، صوینی چکمك .

[لاتینجه] ㉑ a. (فع متع ~ ~ V ~ ~) **Ver-sifizi(e)ren** (*insép.*) بیت سویلمك ، نظم ایله اوغراشمق .

کموش‌قابلایان ، ㊵ a. (ام f ~ z ~ ~ ~) **Ver-silberer** یالدیزلیان ، یالدیزجی .

(*insép.*) ㉑ a. (فع متع f ~ z ~ ~) **Ver-silbern** کموش‌قابلامق ، کموشله یالدیزلمق ‖ etwas— برشیئی پاره یاپمق ، برشیئی پاره‌یه ، آقچه‌یه ، نقده تحویل اتمك ‖ (تجا) —A'kti-en کاغدلری ، اسهامی نقده تحویل اتمك .

(*insép.*) ㉑ a. (— فع لا f ~ z ~ ~) **Ver-simpeln** احمق اولمق ، آبدالّلاشمق ، حیوانلاشمق .

(فع متع) (*insép.*) ㉚ a. (f ~ z ~ ~) **Ver-singen** (seine Zeit)— وقتنی‌شرقی ، ترکی‌سویلمکله ، تغنی‌ایله کچیرمك ‖ (فع لا + وفع مطا) sich— یاکلش تغنی اتمك .

(*insép.*) ㉚ a. (— فع لا f ~ z ~ ~) **Ver-sinken** طالمق ، باطمق ، کومولمك ‖ دیبه کیتمك ، قایبامق ، یودولمق ‖ (مجا) in etwas— برشیئه باطمق ، محو اولمق ، قویبولمق ، طالمق .

㉑ b. (فع متع z ~ ~ ~ f ~) **Ver-sinn-bilden** (*insép.*) احوال‌معنویه‌یی برمثال ایله تصویر وتجسیم‌اتمك .

(*insép.*) ㉑ a. (فع متع f ~ z ~ ~) **Ver-sinnlichen** حس‌ایتدیرمك ، طویدیرمق ‖ (مرا . ver-anschaulichen) ‖ ذوق وصفای جسمانی‌یی حس ایتدیرمك ، طویدیرمق .

(*insép.*) ㉑ a. (فع متع ~ ~ f ~ z ~) **Versittlichen** اخلاق وآدابجه حسن مثال اولمق ، حسن مثال ویرمك .

(*insép.*) (㉚ i. (فع متع f ~ z ~ ~ ~) **Ver-sitzen** die Zeit— وقتی‌اوطورمقله‌کچیرمك ، معین‌مقدار اوطورمق ‖ sich— ‖ ضسـبز اوطوروركن قاچیرمق ، فرصتی فوت اتمك (فع مطا) چوق وقت (اوده) اوطورمقله صحتنه ایراث‌مضرت اتمك ‖ (عمو) اوطوره اوطوره یاصلاتمق ، قوتلق .

(ایتا] اکثریا : ١٠] (حا v ~ ss - و z ~ v -) **Verso** یازیلوب برکاغدك ، یاپراغك آرقه طرفی ، دیکر یوزی دیمکدر .

(مرا . ㉑ (اسم مفعول وصفت f ~ z ~ ~) **Ver-soffen** (ver-saufen) .

(*insép.*) ㉑ a. (فع متع f ~ z ~ ~) **Ver-sohlen** ‖ (wieder)besohlen = Stiefel— (صنعـ) قوندره‌جیلقده) Jemandem die Haut (یاخود : das Fell) , (عمو) (مجا) وکذلك : — Jemand— برشیه‌کوتك آتمق ، اکسه‌سنده پوزا پیشورمك ، ایوجه ایصلاتمق .

(فع مطا) sich— و (فع متع f ~ z ~ ~) **Ver-söhnen** = (*insép.*) [farsönan قدیم آلمانجه] (*insép.*) sühnen = بعضاً ‖ aus-söhnen .

قابل‌عفو ؛ باریشدیریله ㉑ (صـ f ~ z ~ ~) **Ver-söhnlich** بیلور ، تألیف ومصالحه‌سی قابل .

(فع مطا) sich— و (فع متع f ~ z ~ ~) **Ver-sorgen** = Jemand (sich) mit etwas— (*insép.*) ㉑ a. (کندیسیچون آرتق‌دوشونلیه‌جك Jemand— ‖ ver-sehen صورتده بریره) یرلشدیرمك ، قویمق ، ویرمك ، استقبالی‌تأمین اتمك ‖ er hat alle(seine Kinder)versorgt اوچوجقلرینك هپسـنی یرلشدیردی ، آرتق چوجقلرندن یانه قایغیسی یوق ‖ بسلمه ‖ (ع) **Ver-sorgung** ㊵ (ا مؤ) ارزاق ومدارتعیش ، نفقه‌تدارکی ؛ ارزاق Versorgung mit Lebensmittel وذخیره تدارکیله تجهیز اتمك ‖ یرلشدیرمه ، بریره قویمه ، ویرمه ، استقبالی تأمین اتمه .

Ver-sorgungs„... (f ~ z ~ ~ ...) bureau— (فرانسزجه تلفظ اولنور ا لا) خدمتکاران اداره‌سی ، خدمتجیلرده‌قیو بولمغه ، استینار خدمتجی‌تدارك اتمکه مخصوص‌اداره خانه ‖ anstalt— (ا مؤ) = haus— (ا لا) یتیم ، بیکس ، ضعفایه مخصوص محل ، (دار العجزه) ، اصلاحخانه .

ver-spünden ، Ver-spunden ایکیسیده: (⏑⏑́⏑ f فعمتعدی) b. ㉑ (insép.) = spunden .

Ver-spüren (⏑⏑́⏑ f فعمتعدی) a. ㉑ (insép.) = spüren طویمق ، حس ایتمك .

Ver-spurlosen (⏑⏑́⏑⏑ f) sich— (فعمطاوع) c. ㉑ (insép.) (عمو) صیویشمق، سره قدم باصمق ، کوزدن نهان اولمق .

Ver-staatlichen (⏑⏑́⏑⏑ f فعمتعدی) a. ㉑ (insép.) حکومته مال ایتمك ، حکومت مالی عدادینه کچیرمك ، حکومت طرفندن صاتون آلمق ، اموال حکومتدن ایتمك .

Ver-stählen (⏑⏑́⏑ f فعمتعدی) a. ㉑ (صنعت) (insép.) = stählen .

Ver-stand (⏑́⏑ f ا م) ㉘ (sans pl.) (انسانك دوشونان وآکلایان قوهٔ عقلیه‌سی) عقل ، فراست ، ادراك ، فرق وتمییز، قوهٔ ممیزه وادراکیه ، عقل ، شعور ‖ برشیئی چابوجاق فرق ، ادراك ایتمك ، آکلامق ، ضبط وفهم ایتمه ، سرعت انتقال، ذکاوت ، فطانت‖ er ist nicht bei— اوتك عقلی باشنده دکل ‖ (der Kranke) blieb bei—e (خسته)عقلی غائب ایتمدی‖ zu—e kommen عقلی باشنه کلمك ، عقلی باشنه طوپلامق، طوپلایه بیلمك ‖ einen klaren —haben فرط ذکا وفراسته مالك اولمق‖ Das geht über meinen— بونی قوهٔ ادراکیه‌م فوقنده ، بن بونی آکلایه‌مام ، بونی آکلایه‌جغم شی ، ایش دکل ‖ (ضرب مثل) —ist besser als Reichthum عقل ثروته تقدم ایدر ، عقلی باشنده اولمق زنکین اولمقدن اولادر ‖ صورت تلق ‖ معنا .

Ver-stand„ …kasten (⏑́ … f) (عمو) (ا م) (Kopf) (برای لطیفه : قفا ، باش مقامنده) عقل قوطوسی ، چکمجه‌سی ، مقرشعور ‖ —schwäche قوهٔ ادراکیه‌نك ، عقلك ضعیفلکی .

Ver-ständig (⏑́⏑⏑ f ص) ㉔ معقول، مقبول، عاقلانه، مدبرانه ، طوغری ، دور اندیشانه ‖ —es Alter برشیئك ایولکنی کوتولکنی ، عاقبتنی دوشنه‌جك سن ، زمان .

Ver-ständigen (⏑́⏑⏑⏑ f فعمتعدی) و —sich (فعمطاوع) a. ㉑ (insép.) Jemand von etwas— برینه برشیئی آکلاتمق، طانیتمق ‖ (خصوصیله) Jemand über etwas— برینه برشیئی آکلاتمق ، شبهه‌سنی ازاله ایتمك ، ایضاح وافهام ایتمك‖ sich mit Jemandem— بریسیله اویوشمق، آکلاشمق، بر برینك فکرینی آکلامق ، توافق حصوله کلمك ، اتفاق آرا حاصل اولمق، متفق الرأی اولمق‖ اوجه سوزلشمك .

Ver-ständlich (⏑́⏑⏑ f ص) ㉔ قولای آکلاشیلیر ، سهل الفهم، آچیق ، کوچ وزور وقپایق دکل‖ allgemein— هرکس طرفندن قولایجه آکلاشیلور، آکلاشیله بیله‌جك صورتده‖ آچیق سویلمك ، آچیقجه بیان وادارهٔ کلام ایتمك‖ sich—ausdrücken کندینی آکلاتمق، افادهٔ مرام ایتمك‖ sich—machen برینه برشیئی آکلاتمق Jemandem etwas—machen عقلنی ایردیرمك ، افهام ایتمك ، فکرینی یاتیرمق ، قاندیرمق ؛ (مجا) کوزینه صوقمق .

Ver-ständniß (⏑́⏑ f ا لا) ㉝ ، (ا مؤ) ㉞ عقل، اذعان ؛ ادراك، فراست‖ für etwas haben— برشیئه عقلی ایرمك، برشیئی ایچون قابلیت وذکاسی اولمق، برشیده مهارتی بولنمق.

Ver-sparen (⏑́⏑ f فعمتعدی) a. ㉑ (insép.) = aus-sparen و aufschieben .

Ver-späten (⏑́⏑ f فعمتعدی) و —sich (فعمطاوع) a. ㉑ (insép.) کجیکدیرمك ، کچ براقمق، کجیکمك ، کچ قالمق‖ sich verspätet haben (mit etwas) برشیئله ، برشیده کجیکمك ، کچ قالمق ‖ **Ver-spätung** (ا مؤ) ㊵ کجیکمه ، کچ قالمه ‖ (کجیکدیرمه ، کچ براقمه) .

Ver-speisen (⏑́⏑ f فعمتعدی) c. ㉑ (insép.) یمکله ، ییه‌رك صرف ایتمك ، بیتورمك .

Ver-spekuli(e)ren (⏑⏑⏑́⏑ f فعمطاوع) a. ㉑ (insép.) sich— معامله حیلکده آلدانمق ، یاکلش برمعامله حیلت یاپمق، یاکلش برمعاملهٔ تجاریه‌ده بولنمق، آلدانمق .

Ver-sperren (⏑́⏑ f فعمتعدی وفعمطاوع) a. ㉑ (insép.) = sperren ‖ die Aussicht— سربست منظره‌یه ، اوك طرفی کورمکه مانع وحائل اولمق، اوك طرفی ، منظره‌یی اورتمك .

Ver-spicken (⏑́⏑ f فعمتعدی) a. ㉑ (insép.) (بحر) جیویلمك .

Ver-spielen (⏑́⏑ f فعمتعدی) a. ㉑ (insép.) (den Abend) —الخ اقشامی (کیجه‌یی) اویونله کچیرمك ، بتون اقشام اویون اوینامق ‖ اویونده غائب ایتمك ‖ (مجا) ihr habt (es) verspielt (اویونی) غائب ایتدیکز .

Ver-spinnen (⏑́⏑ f فعمتعدی) b. ⑳ (insép.) allen Flachs— کتنك هپسنی اکیرمك ، بوکمك ‖ sich— کندی اطرافنی نسج ایتمك ، طوقومق .

Ver-splittern (⏑́⏑ f فعمتعدی) a. ㉑ (insép.) (Zeit und Geld) —الخ وقت ونقدینی اسراف ایتمك ، بوشنه صرف ایتمك ، آپور جوپور ایتمك .

Ver-spotten (⏑́⏑ f فعمتعدی) b. ㉑ (insép.) = Jemand, etwas— spotten .

Ver-sprechen (⏑́⏑ f فعمتعدی) b. ⑳ (insép.) وعد ایتمك ، آدامق‖ ich verspreche mir nicht viel davon بن بوندن برشی امید ایتمام، بوندن ایو برشی چیقمازظن ایدرم، بونك ایو برشی اوله‌جغنی استدلال اولنه‌ماز ، بوندن ایش، خیر اومام ، بونك صوکی چیقه‌جغنی ظن ایتمام ‖ bei Treu und Glaube— عهدوپیمان ایتمك ، دینه یمین ایتمك‖ —sich (فعمطاوع) تعهد ، وعد ودرعهده ایتمك ‖ علی الخصوص= ver-loben‖ قونوشورکن خطا ایتمك ، یاکلق ، یاکلش سویلمك .

Ver-sprengen (⏑́⏑ f فعمتعدی) a. ㉑ (insép.) (einen Menschenhaufen)— بر انسان بیغینی ، غلبه‌لغی دارمه طاغیتمق ، تارومار ایتمك ، چیل یاوروسی کبی طاغیتمق .

Ver-springen (⏑́⏑ f فعمتعدی) a. ⑳ (insép.) (springen .مرا) ‖ den Fuß— (مفعول الیه ایله) sich— آتلارکن ، صیچرایه‌رق آیاغنی ایخجتمك ، بورقمق ‖ وقتی خویلامه، صیچرامه ، آتلامه ایله کچیرمك‖ —sich (فعمطاوع) یاکلش آتلامق.

Ver-spritzen (⏑́⏑ f فعمتعدی) c. ㉑ (insép.) اوزاغه فیشقیرتمق‖ sein Blut für (das Vaterland)— ملکتی اوغورنده فدای جان ایتمك ‖ (فعمطاوع) (مثلا طالقه‌لر حقنده) sich am (Felsen)— قیالره چارپه‌رق طاغیلق ، پارچه‌لنمق ، صیچرامق ، سرپلمك .

Ver-stehen (ق ع متع) t. (۲۰) (*insép.*) (ماضیسی شمان متروك وشعرده : ver-stund) آكلامق ، فهم وادراك ، اذعان اتمك ‖ Zu—geben آكلاتمق ، ایما اتمك ‖ Deutsch— آلمانجه بیلمك ‖ Sie—mich falsch سز بنی آكلامیورسكز ؛ بنی طوغری، ایو آكلامیورسكز ‖ nicht—wollen آكلامق استه‌مامك ، آكلامازلغه كلمك ، اورمق ‖ etwas aus dem Grunde— برشیئی كنهندن بیلمك ، برشیئك اساسنه ، كنهنه واقف اولمق ‖ Sie Das— بونی آكلارمیسكز ؟ بوكا عقلكز ایریوری ، ارری ؟ ‖ Das—Sie nicht سز بونی آكلامازسكز ، بوكا عقلكز ایرماز ‖ sich— (ق ع مطا) مثلا sich mit Jemandem— بریسیله آكلاشمق ، اویوشمق ‖ Das versteht sich von selbst البته ، اوكا شبهه‌ی وار ‖ (Das) versteht sich طبیعی ، ظاهر .

Ver-steigen (ق ع مطا) a. (۲۱) (*insép.*) = über-steigen ‖ (مجـا) so hoch habe ich mich nie verstiegen بوقدر هیچ یوكسلمدم .

Ver-steigern (ق ع متع) a. (۲۱) (*insép.*) = ver-auktioni(e)ren ‖ (عد) مزایده‌یه چیقارمق ، (تركیبی) مزایده ایله صاتمق .

Ver-steinern (ق ع متع) a. (۲۱) (*insép.*) طاش اتمك ، طاشه تحویل اتمك ، تحجر اتمك ‖ حیرتـدن طونوب قالمق ‖ طاشلامق ؛ خصوصیله طاشه طونوب اولدیرمك ‖ sich— (ق ع مطا) و (ق ع لا) طاش اولمق ، طاشه تحول اتمك ، تحجر اتمك ، طاش كسلمك ، طاش كبی اولمق .

Ver-stellen (ق ع متع) a. (۲۱) (*insép.*) اشیای مختلفه‌نك یرلرینی دكشدیرمك ، یریردن قالدیروب دیكر محله قویمق ، تبدیل محل اتمك ‖ یاكلش یره ، موقعه قویمق ‖ man hat mir alle (Bücher) verstellt تكمیل كتابلرم آلت اوست ایدلمش ، هر بری برطرفه آتلمش ، یرلری دكشدیرلمش ، قاریشیق ایدلمش ‖ یرندن اویناتمق ، قالدیرمق ‖ اوكنه بری قویه‌رق قپامق ، سد وبند اتمك ‖ (den Weg) — یولی سد اتمك ، اوركمك ، قپامق ‖ = entstellen ‖ دكشدیرمك ، برحاله ، قالبه ، قیلیغه ، قیافته صوقمق ، طانیلماز حاله قویمق ‖ كیزلمك ، صاقلامق ، بللی اتمامك ‖ sich— (ق ع مطا) دكشمك ، تبدیل حال وقیافت اتمك ‖ sich gegen Jemand— بریسنه قارشو مرائیلك اتمك ؛ طوغری‌سویلمامك ، برشیئی برینه قارشو آچیق سویلیوب كیزلمك ، جعلی ، یاپمه حال وطور طاقینمق (حقیقی كتم اتمك اوزره) ‖ قیافتی ، الیسه‌سی دكشدیرمك ‖ sich gut— اویونی ، رولی ایو اویناتمق .

Ver-sterben (ق ع لا) b. (۲۰) (*insép.*) (مرا) = sterben ‖ verstorben (اسم مفعول وصفت) (۲۱) اولمش ، مرحوم ، متوفی ، ارتحال اتمش ، كوچمش ، دار بقایه كیتمش اولمق .

Ver-steuern (ق ع متع) a. (۲۱) (*insép.*) etwas— برشیئك معین ، مقنن ، موضوع اولان ویركوسنی تأدیه اتمك ، ویرمك ‖ (verzollen) (مقاماتده اوله‌رق) (Waaren) an der Grenze— حدودده دخولیه كمركنی ویره‌رك اشیا (یی) كچیرمك ؛ اشیانك دخولیه كمركنی حدودده ویرمك .

Ver-stärken (ق ع متع) و sich— (ق ع مطا) a. (۲۱) (*insép.*) قوتلندیرمك ، تقویه اتمك ، تحكیم وترصین اتمك ، قوت ویرمك ، پكیشدیرمك قوتلنمك ، ‖ تقویه اتمك ، عدد ومقدارجه چوغالتمق ، تزیید اتمك ؛ چوغلمق ، تزاید اتمك ‖ تضعیف اتمك ، قالینلاشدیرمق ، آغرلاشدیرمق ‖ (die Stimme)— سسی ، صدانی یوكسلتمك ، تیزدن چیقمق ‖ (كیمیا) eine Säure— برحامضی قوی‌لاشدیرمق ، تكثیف اتمك ‖ (غرا) d— (اسم فاعل) بركلمه‌نك معناسی تشدید ومبالغه ایدن .

Ver-stärkungs„... (امؤ) —parti'kel (غرا) ادات مبالغه ‖ (جمع) (ع) —truppen تقویه‌قطعاتی ، برقطعه‌یی تزییده ، یاموقعی تقویه‌یه مأمورعسكر ‖ —wort (لا) (غرا) كلمهٔ مبالغه .

Ver-statten (ق ع متع) b. (۲۱) (*insép.*) = ver-gönnen ، gestatten .

Ver-stauben (ق ع لا) و sich— (ق ع مطا) a. (۲۱) (*insép.*) كاملاً توزله اورتولمك ، زیاده توزلنمق ‖ توزكبی اوچمق ، توزكبی اولمق ، اون اوفاق اولمق ‖ (ق ع متع) (غلط اوله‌رق) = ver-stäuben .

Ver-stäuben (ق ع متع) a. (۲۱) (*insép.*) توزله اورتمك ، توز اتمك ‖ توزحالنه قویمق ، غبارکبی یاپمق ‖ توزوتمق .

Ver-stäuber (ام) a. (۴۰) = Ver-staubungs= Apparat (۱ م) (۳۸) اجزا ، دوومكه مخصوص آلت ، مسعق ، اجزاجی هوائی .

Ver-stauchen (ق ع متع) a. (۲۱) (*insép.*) (جرا) sich den Fuß— آیاغنی بورقمق .

Ver-stechen (ق ع متع) b. (۲۰) (*insép.*) (دیكیشجیلكده) — اك ‖ (مزراق) stopfen = ein Loch وامثالی) دورتوب قیرمق ‖ (اویونده) seine Trümpfe— قوزلرینی قیرمق ‖ (Weine)— شرابه صوقاتمق ، كسمك .

Ver-steck (۱ لا) (۳۸) (*sans pl.*) صاقلامه (اویون اوله‌رق) spielen— صاقلانمباج (صاقلامجه اویونی) اویناتمق ‖ (*au. pl.*) صاقلانیلان ، كیزلنیلان محل ، مخفی (اوجیلق) آوك قاچوب كیزلندیكی محل ، دلیك ‖ (ع) پوصو ، كمین .

Ver-steck„... (۱ لا) —spiel(en) صاقلانمباج اویونی .

Ver-stecken (ق ع متع) و sich— (ق ع مطا) a. (۲۱) (*insép.*) صاقلامق ، كیزلمك ، صاقلانمق ، كیزلنمك ‖ = ver-bergen ‖ (مجـا) sich vor Jemandem— müssen بریسندن پك كیرو بولنمق ، بریسك كعبینه بیله واره‌مامق ‖ versteckt (اسم مفعول وصفت) (۲۱) كیزلی ، صاقلو ، مكتوم ، خفی ‖ versteckte Anspielungen كیزلی الفاظ ، جناس ‖ versteckter Vorwurf كیزلی كنایه ، ستم ‖ (اشخاص حقنده) سینسی ، صمان آلتندن صو یورودور ، حیله كار ، یوزه كولر ، قورناز تلكی ، یره باقار یورك یاقار ، ایزینی بللی اتماز ، حالی بشقه قالی بشقه اولان ؛ مرائی .

Ver-steckens=spielen (۱ لا) b. (۴۰) = (*sans pl.*) Ver-steck=spiel .

اجامك ‖ (فع متع) —Jemand بريني اجاك ، دفع اجاك ‖
بريني برجمعيتدن —Jemand aus einer (Gesellschaft)
طرد اجاك ، قوغمق ‖ رد اجاك ، طرد اجاك ، قوغمق .

Ver-streichen (◡ ◡́ ◡ f فع لا—) n. ⑳ (*insep.*)
(زمان حقنده) كچمك ، مرور اجاك ، كذران اجاك ، روزكار
كبي كلوب كچمك ‖ (der Termi'n) ist ver-strichen وقت ،
وعده ، مهلت ، ميعاد مرور ايتدى ، اچمش ، كلش ‖ (فع متع)
دليكارى ، die Fugen— (انشاآتده) ‖ ver-schmieren =
طاش وتخته كبي موادك برلشدكارى محلرى صيوامق ، اورتمك ،
قپامق ، طيقامق ‖ (den Längen-Einschnitt) mit Gips—
طولانى ياريق ، فصل مشترك محلرى آلچى ايله قپامق ، صيوامق ‖
قلم وقورشون قلمى ايله بوزمق ، چيزمك ، قاپ قاره اجاك ‖
كاملاً چيزلمش ، ein ganz verstrichenes (Exempla'r)
قاره لنمش نسخه ، تصحيحاتله بر باد ايدلمش نسخه ، مسوده .

Ver-streiten (◡ ◡́ ◡ f فع متع) n. ⑳ زمان حالى b. ㉑
(*insép.*) —(die Zeit) وقتى غوغا ايله كچيرمك ‖ sein (
—Vermögen) ثروتنى دعوالرده بتورمك ، صرف اجاك .

Ver-strenen (◡ ◡́ ◡ f فع متع) a. ㉑ (*insép.*)
شورايه بورايه صاچمق ، سرپمك ‖ طوپلى وبر يرده اولان شيلرى
طاغتمق ، قارمه قاريشيق ، طارمه طاغنيق اجاك ، وبوصورتله
ضايع وتلف اجاك ، حار اورمق خرمن صاوورمق .

Ver-stricken (◡ ◡́ ◡ f فع متع) و —sich (فع مطا)
a. ㉑ (*insép.*) اوركي يه صرف اجاك ، اوركيده خرج اجاك ،
اوركي يه قوللانمق ‖ = bestricken ‖ —sich اوروركن اوركي يي
طولاشديرمق ‖ in etwas verstrickt sein برشيئه طولاشمق ،
بولاشمق ، بر ايشه قويولمق ، كيرمك ، باشلامش بولنمق .

Ver-strömen (◡ ◡́ ◡ f فع لا—) a. ㉑ (*insép.*)
شدتلى آقمق ، حارل حارل ، كورول كورول آقمق .

Ver-studi(e)ren (◡ f ◡́ ◡ فع متع) a. ㉑ (*insép.*)
— (seine Gesundheit) چالشه چالشه صحتنه خلل طارى
اجاك ، چالشه جغم ديه كنديني خسته اجاك .

Ver-stümmeln (◡ ◡́ ◡ f فع متع) و —sich (فع مطا)
a. ㉑ (*insép.*) برجسمك ، برشيئك برقاچ يريني قنا صورتده
كسمك ، قيرمق ، طوغرامق ، عادتا سقط اجاك ، خرده وخاش
اجاك : برطرفنى قيرمق ، قوپارمق ، آلوب كوتورمك ، چيقارمق .

Ver-stummen (◡ ◡́ ◡ f فع لا—) a. ㉑ (*insép.*)
دلسز اولمق ، دلنى كسمك ، صوصمق ، طورمق ، سسى كسلمك ‖
vor Erstaunen— شاشرديغندن ، شاشره رق دلى طوتولمق ، بهت
وحيرت ايچنده قاله رق سوز سويليه مامك ، طوتولوب قالمق .

Ver-stund (◡́ ◡ f) همان متروك كبى اولوب (ver-stehen)
فعلنك ماضى صيغه سى) .

Ver-such (◡́ z ◡ f ا م) ㊱ تجربه ، دنمه ، يوقلمه ،
طارتمه ، امتحان ، تشبث ، جهد ، اوغراشمه .

Ver-suchen (◡ ◡́ ◡ f فع متع) و —sich (فع مطا)
a. ㉑ (*insép.*) تجربه اجاك ، دنمك ، كوجمه برشيئى
دنمك ، طارتمق ، يوقلمق ، جهد اجاك ، اوغراشمق : امتحان اجاك
—sein Glück, sein Heil بختنى ، طالعنى ، فلاح ونجاتنى
دنمك ، طالعنى تجربه اجاك ‖ er hat sich Etwas (ياخود : viel)
versucht, er hat sich in der Welt versucht اودنيايى بيلور ،
چوق طولاشمشدر ، تجربه سى پك زياده در ‖ —Jemand بريني
تجربه اجاك ، پرووا اجاك ‖ بريني برشيئه جلب اجكه چالشمق .

Ver-stieben (◡ ◡́ ◡ f فع لا—) f. ⑳ (*insép.*) توز
اولوب طاغيلمق ، اون اوفاق اولمق ، توزلبى اوچمق ، طاغيلمق ،
اوچمق ، بتمك .

Ver-stiegen (◡ ◡́ ◡ f) (ver-steigen فعلنك اسم
مفعولى) .

Ver-stiefen (◡ ◡́ ◡ f فع متع) a. ㉑ (*insép.*) =
helmen .

Ver-stimmen (◡ ◡́ ◡ f فع متع) و —sich (فع مطا)
(*insép.*) (موسيق) —ein Instrument آلات موسيقيه دن
برينك) آقوردينى ، آهنكنى ، سسنى بوزمق ‖ —sich آقوردى
بوزولمق ، آهنكنى غائب اجاك ، سسى بوزولمق ‖ verstimmtes
Klavier آقوردى بوزوق پيانو ‖ (مجا) —Jemand
برينك كيفنى قاچيرمق ، نشئه سنى قيرمق ، كيدرمك ، قاچيرمق ،
طاريلتمق ‖ verstimmt sein نشئه سز اولمق ، طورمق ،
برتحفلق ، خوشلغى اولمق ، خوش طورمق .

Ver-stimmung ، **Ver-stimmtheit** ايكيسيده : (◡ ◡́ ◡ f
امؤ) ㊾ (موسيق) آقورد ، آهنك بوزوقلغى ‖ (مجا) خوشلق ،
تحفلق (خصوصى مزاج ، كيف) ، نشئه سزلك .

Ver-stocken (◡ ◡́ ◡ f فع لا—) a. ㉑ (*insép.*)
(فع مطا) —sich و (فع لا—) ‖ stocken = حس
وطويغوسز قالمق ، قاتى يوركلى اولمق ، طاش كبى مرحمتسز اولمق ،
هيچ طويغامق ‖ (فع متع) قاتيلتمق ، سرتلشديرمك ، غيرمتأثر
قيلمق .

Ver-stohlen (◡ ◡́ ◡ f ص) ㉑ [stehlen = همان
متروك كبى ver-stehlen] كيزليجه ، خفياً ، قورقه رق ، كيزلى
وناصواب ونامأذون اوله رق ، احترازله ، غيرمشروع صورتده .

Verstollen (◡ ◡́ ◡ f فع متع) a. ㉑ (*insép.*) (معدن
قويولرنده) يول ، لغم ، غالرى آچمق .

Ver-stopfen (◡ ◡́ ◡ f فع متع) و —sich (فع مطا)
a., c. ㉑ (*insép.*) طيقامق ، طيقاتمق ، قپاتمق ، قپامق ‖
طايملق ‖ —die Ritzen يارمق ، دليكارى طيقامق ، قالافات
اجاك ، —mit Werg قتيق ، لوكون ايله طيقامق ‖
— الخ (einen Kanal) برقنالى ، يولى ، مجرايى طيقامق ،
وامثالى دروننه كيروصاتره طوله رق طولديرمق ، قپاتمق ، (بورى
بر عارضه حاصل اوله رق قپاتمق) ‖ (طب) قبض اجاك ، اولمق .

Ver-storben (◡ ◡́ ◡ f) (ver-sterben فعلنك اسم
مفعولى وصفت) ㉑

Ver-stören (◡ ◡́ ◡ f فع متع) a. ㉑ (*insép.*) =
stören ‖ —Jemand بريني شاشيرتمق ، دوچاردهشت اجاك ‖
ein ganz verstörtes Gesicht haben , ganz verstört
aussehen مأيوس ، قورقمش ، متهيج كورونمك ‖ راحتسز
ايدوب قوغمق ، قاچيرمق ، اوركوتمك .

Ver-stoß (◡́ ◡ f ا م) ㉛ خطا ، قصور ، قباحت ‖
einen— begehen برقصور ايشلمك ، قباحت اجاك ، قصورده
بولنمق .

Ver-stoßen (◡ ◡́ ◡ f فعلا +) p. ㉚ (مبا . stoßen)
(*insép.*) —gegen etwas برشيئه قارشو جرم وقباحتده
بولنمق ، قصور اجاك ، كناه ايشلمك ، برشيئه تجاوز اجاك ،
برشيئك حقوقنى كوزتمامك ، جرح اجاك ، احكامنه رعايت

.(فعلنك اسم‌مفعولی ver-thun) (f ⏑́) **Ver-than**
(21) a.(قعمطا) sich—و(فعمتعد f ⏑⏑́⏑)**Ver-theidigen**
[gerichtlich verhandeln tagedingen اورته‌آلمانجه]
|| التزام ایتمك ، مقابله ایتمك ، مدافعه (insép.)
sich— || صیانت ایتمك ، برینی حمایه ومدافعه Jemand—
|| كندی حقنی اثبات ایتمك ، حقوقنی مدافعه ومحافظه ایتمك
Jemands —über= || مدافعه (49) (امؤ) **Ver-theidigung**
. برینك مدافعه‌سنی درعهده ایتمك nehmen
(امؤ) —in ، (40) a. (ام f ⏑⏑́⏑) **Ver-theidiger**
(50) مدافعه ایدن، مدافع ؛ (عد) برینك مدافعه‌سنی درعهده
. ایدن دعوی وكیلی ، آووقات
—bündniß (f ⏑́⏑⏑ ⏑...) **Ver-theidigungs„ ...**
|| (الا) اتفاق تدافعی || —waffe (امؤ) آلت مدافعه
. —stand (ام) (ع) حال تدافعی
(فعمطا) sich— و (فعمتعد f ⏑⏑́) **Ver-theilen**
(insép.) تقسیم ایتمك ، اقسامه آییرمق ، بولك ، طاغیتمق ،
توزیع ایتمك || etwas— هركسه (ویرلمسی لازم كلدیكی ،
ویریله‌جكی قدر) ویرمك ، طاغیتمق || طاغیتمق، هدیه ، عطیه ،
(eine Geschwulst) (علم امراض) || صدقه اوله‌رق ویرمك
. (برچبان‌طاغیلور(طوپلانمه ، اوله‌نك‌مقابلی ver-theilt sich)
(insép.) (21) a. (فعمتعد f ⏑⏑́⏑) **Ver-theuern**
. دها پهالی قیلمق، پهالندیرمق، قیمتنی آرتیرمق، قدرینی یوكسلتمك
(insép.) (21) a. (—فعلا f ⏑⏑́⏑) **Ver-thieren**
. حیوانلاشمق، حیوان كبی اولمق، حیوانه دونمك
،وظیفه‌سنی (insép.) (22) b. (+فعلا f ⏑́) **Ver-thun**
بورجنی ایفا ایتمك ، ادا ایتمك ، قیلمق || (فعمتعد) مسرفانه
. صرف ایتمك ، صاچمق، شورایه بورایه آتمق، طاغیتمق
(insép.) (21) a. (فعمتعد f ⏑⏑́⏑) **Ver-tiefen**
درینلشدیرمك، تعمیق ایتمك || برشیئك ایچنی اویمق، چقورلشدیرمق ||
: درینلشمك، چقورلشمق، ایتمك || —sich (مفعول الیه ایله
sich in seine ||برشیئه‌قویولمق ، طالمق in etwas— (ومفعول به
. —(Gedanken) افكارینه طالمق، درین درین دوشونمك
. senk = recht = [لاتینجه] (ص v ⏑⏑́) **Vertikal**
، افنا (insép.) (21) a. (فعمتعد f ⏑⏑) **Ver-tilgen**
الغا ایتمك ، یتورمك ، توكتمك || محو ایتمك ؛ كوكنه كبریت
صویی دوكمك، اوجاغنه انجیردیكمك ، خراب ایتمك || اونوتدیرمق ||
(Speisen, (لطیفه اوله‌رق باخصوص طلبه آغزنده) (عمو)
—(Getränke) مأكولات ، مشروباتك دبینه داری ایكمك ،
. سیلوب‌سوپورمك ، برلقمه، برطامله قالمیجه‌یه قدر ییوب ایچمك
= (insép.) (21) a. (—فعلا f ⏑⏑́) **Ver-tönen**
. ver-klingen
vertrekken اورته آلمانجه] (21) (ص f ⏑⏑) **Ver-tracht**
zerren] وجودجه : یاپیلشجه، یاراتیلشجه، قصورلی، بیچمسز،
چارپوق || (فنا ، مشئوم برشیئك كرهاً ارائه وذكری حالنده)
. فنا ، برباد ، جنابت ، منحوس
|| توافق، آقورد (sans pl.) (31) (ام f ⏑⏑) **Ver-trag**
. (avec pl.) اتحاد ، اتفاق ، معاهده ، مقاوله ، قونطورات
(inép.) (20) r. (فعمتعد f ⏑⏑́⏑) **Ver-tragen**
(یا كلش) برطرفه‌قالدیرمق ، كوتورمك ، صاقلامغه كوتورمك ،
|| صاقلامق، قالدیرمق || —(Kleider) البسه‌یی كیه‌رك اسكیتمك

(امؤ) —statio'n (f ⏑⏑ z ⏑́...) **Ver-suchs„ ...**
تجربه محلی ، میدانی || —weise (حا) تجربه صورتیله ، تجربه
. ایدرك
، برباد (insép.) (21) a. (فعمتعد f ⏑⏑́) **Ver-sudeln**
تلویث ایتمك ، آغزینه یوزینه بولاشدیرمق ، قبا وفنا یاپمق
(insép.) (21) a. (—فعلا f ⏑ z ⏑́) **Ver-sumpfen**
(مجا) || بسبتون بطاقلق اولمق ، بطاقلق حالنی كسب ایتمك
. ver-liederlichen =
(21) a. (فعمطا) sich— (f ⏑ z ⏑⏑́) **Ver-sündigen**
(insép.) برینه ، برشیئه قارشو كناه ایشلمك ، كناهه كیرمك
sich an Jemandem— || (an Jemandem, etwas—)
. برینه قارشو قباحتلی اولمق، برینه برجرمده بولنمق، تعرض ایتمك
فعلندن ver-sinken) (21) (f z ⏑́⏑) **Ver-sunken**
(اسم مفعول وصفت
(sans pl.) (49) (امؤ - f ⏑ z ⏑́) **Ver-sunkenheit**
. تنزل، فنالاشمه ، تدنی؛ اخلاقك بوزولمسی، فساد اخلاق
(insép.) (21) c. (فعمتعد f ⏑ z ⏑́) **Ver-süßen**
|| (كذا مجا) طاتلیلاشدیرمق ، طات ویرمك ؛ طاتلیلاشمق
. (كیمیه ، حكم) خلط طریقیله حامضك قوتنی آزالتمق، احلا ایتمك
(فعمطا) sich— و (فعمتعد f ⏑⏑́) **Ver-tagen**
برمجلسك die (Kammern)— || تأخیر، تعویق ایتمك (21) a.
. یوم انعقاد ، اجتماعنی آخر بركونه تعلیق ایتمك
(insép.) (21) a. (فعمتعد f ⏑⏑́) **Ver-tändeln**
—die (Zeit) وقتنی دلیلكله كچیرمك ، دلیجه‌سنه ، زیاده
(sein سربست یشایه‌رق وقتنی اضاعه ایتمك || اسراف ایتمك
. —(Geld) پاره‌سنی اسراف ایتمك ، دوكوب صاچمق
(die Nacht)— (21) c. (فعمتعد f ⏑⏑) **Ver-tanzen**
. كیجه‌یی دانس، رقص ایله كچیرمك ، كیجه صباحه قدر رقص ایتمك
(فعمطا) sich— و (فعمتعد f ⏑⏑) **Ver-taumeln**
(insép.) (21) a. عالم ذوق وصفا وسفاهته طالمق، عالم سفاده
. ایام كذار اولمق
(insép.) (21) a., c. (فعمتعد f ⏑⏑́) **Ver-tauschen**
برشیئی برشیئله etwas gegen (für, mit, um) etwas—
(ein Amt, eine || دكشمك ، ترامپه ایتمك ، مبادله ایتمك
—Pfründe) برمأموریت ، بروقفیه‌یی بچایش ایتمك || معادله
. ver-wechseln = || صورتیله دكشدیرمك ، مبادله ایتمك
(⏑⏑⏑) =fältigen (f ⏑⏑́⏑) **Ver-tausend = fachen**
= —) ایكیسیده : (فعمتعد) (21) a. (insép.) بیك مثلی
. ایتمك ، قیلمق، بیك ایله بیكارله ضرب ایتمك ، بیكارجه یاپمق
[schlage um : لاتینجه صورت امریه] (v ⏑́) **Verte**
. صحیفه‌یی ، یاپراغی چویریكز ، چویر ، ظهرینه مراجعت
(⏑⏑́ : ایكیسیده ver-teuen كذا ، (بحر) **Ver-teien**
f فعمتعد) a. (21) (insép.) —(ein Schiff) بركمی‌یی
. اورغانله ، خلاطله یالی یه باغلامق
، ver-dammt = (24) (ص f ⏑⏑́) **Ver-teufelt**
كذلك ، ver-flucht (عمو) خصوصیله (برشیئك درجهٔ غایه‌سنی،
زیاده‌لكنی ایما ایتمك) فنا حالده ، پك فنا ، صوك درجه ده ،
پك جنابت اولان || (حا) پك فنا ، صوك درجه‌ده ، پك برباد ،
پك غریب حالده || was für ein —es Geschäft نه تحف ،
. نه غریب ایش ، صنعت

تحمل ايتمك ، چكمك ، صبر ايتمك ، اعتدال كوسترمك ، طيانمق ،
طيانه بيلمك ‖ (محارب ، مخاصم ايكی طرف بيننده ويا ايكی كشی
آره‌سنده) تأليف بين حاصل ايتمك ، آره‌لرينی بولمق ، بارشديرمق ،
اوزلاشديرمق ‖ متاركه ومصالحه يه دائر مذاكرانده بولنمق ،
مذاكره يه كيرشمك ‖ معاهده ، مقاوله ايتمك ‖ (فعه مطا)
sich ‖ بريله يكه بارشمق sich mit Jemandem (wieder) —
(بر بريله) شويله بويله كچنمك so und so (miteinander) —
(ايو ويا كوتو) ‖ (اشيا حقنده) اويغمق ، (مناسب) دوشمك ،
يارشمق ، بر برينی طوتمق ، Grün und Blau — sich nicht
يشيل ايله مائی بر برينه اويغماز ، بر برينی طوتماز .

(اشخاص حقنده) اينابنده ㉑ (ص ‿–‿ f) **Ver-träglich**
آرده‌سی بولنور ، اويار ، كنديله قونوشيلور ، لاف آكلار ، اخلاق
كوزل ، حليم ، سليم كمسنه ‖ (اشيا حقنده) اويغون ، موافق ،
طوتار اولان .

مخالف ، (ص) — widrig (f ‿ ‿ ...) **Ver-trags,** ...
مناقض معاهده ومقاوله ‖ mäßig — (ص) معاهده ، مقاوله
موجبنجه ، بموجب معاهده .

(insép.) ㉑ a. (+ فعه لا f ‿ – ‿) **Ver-trauen**
بريله ، برشيئه امنيت Jemandem, auf Jemand, etwas —
ايتمك ، ايناتمق ، اعتماد ايتمك ‖ (فعه متعد) و — sich (فعه مطا)
. an-vertrauen = Jemandem etwas, sich —

اعتماد ، (sans pl.) ㊵ b. (لا f ‿–‿) **Ver-trauen**
auf ياخود : in Jemand, zu Jemand — ‖ ايتان ، امنيت
Jemandem ‖ برينه اعتمادی اولمق ، اعتماد ايتمك ، ايناتمق haben
im — auf Deine ‖ برينه اعتماد ايتمك sein — schenken
Jemandem ‖ لطف كرمكه استناداً ، عفويكه مغروراً (Güte)
برينه برشيئی خفيا ، خصوصی اوله‌رق etwas im — sagen
آچمق ، محرمانه سويلمك .

(insép.) ㉑ a. (فعه متعد f ‿ – ‿) **Ver-trauern**
sich — ‖ عمرينی يأس ، ماتم ايله كچيرمك (sein Leben) —
ماتم كشلكله ، كدرله كنديني تلف ايتمك .

‖ ver-trauensvoll = ㉑ (اص ‿–‿) **Ver-traulich**
mit Jemandem, mit einer ‖ محرم ، تكليفسز ، بلاتكليف
بريله ، برشيئله كسب انسيت ايتمك ، برينه ، Sache — werden
برشيئه ايوجه آلشمق ، ايوجه اوكرنمك ‖ — e Mittheilung
محرمانه خبر ، حوادث ، معلومات ، بوصورتله سويلنان شی .

(sans pl.) ㊾ (مؤ ا f ‿‿–‿) **Ver-traulichkeit**
(كلمه‌سنه مشابه جمعسز اوله‌رق) ver-traulich ، تكليفسزلك ،
sich ‖ لا ابالیلك (avec pl.) تكليفسزجه اولان معاملات
بعض لا اباليلكده ، gewisse — en herausnehmen
تكليفسزلكده بولنمق ، لاابالی وسربست طورانمق ، صيقلمامق .

(insép.) ㉑ a. (فعه متعد f ‿ – ‿) **Ver-träumen**
— الخ (eine Stunde) برساعتی خيال ، قوروننق ، رؤيا ايله
كچيرمك ‖ — sein Glück رؤيا ، خيال ايله اوغراشوركن
سعادتندن اولمق .

‖ تكليفسز وايوطانيشور اوله ㉑ (ص f ‿–) **Ver-traut**
mit Jemandem — sein, auf — em Fuße mit Jeman=
بريسيله ايوكوروشمك ، تكليفسزقونوشمق ، جان dem stehen
جكر اولمق ‖ ايو بيلير ، آكلار اوله ‖ — mit etwas برشيئی
ايو بيلمك ، آكلامق ‖ sich mit etwas — machen برشيئی
ايو اوكرنمك ، برشيئه ايو آليشمق ، برشيئك كنهنه ، اساسنه
Vertraute (r) ‖ ver-trauens = voll = واقف اولمق ‖
(ام) بريله تكليفسز ، ايوكوروشان ‖ برينك اعتماديني قزانان ،
معتمد ، امين ، علی الخصوص (فرانسزقاجعه اويونلرنده) محرم
اسرار شخص ‖ برشيئی ايو بيلان .

دفع (insép.) ⑳ b. (فعه متعد f ‿–‿) **Ver-treiben**
ايتمك ، طاغيتمق ، سوروب كيدرمك ، چيقارمق ، سوروب
كوتورمك ‖ — Jemand aus einem (Orte) برينی بريردن
سوروب چيقارمق ، دفع وطرد ايتمك ‖ (ع) den Feind aus
Gewalt ‖ دشمنی برموقعدن طرد ايتمك einer Stellung —
زوره قارشوزوركوسترمك ، چيوی چيوی ايله mit Gewalt —
سوكمك ‖ — (sich) die Zeit وقت كچيرمك ، كذلك وقتی
اولديرمك ‖ (طب) — (eine Krankheit) برخسته‌لغی دفع ايتمك ،
شفاياب ايتمك : — (das (Fieber صيتمه‌يی كسمك ‖ (تجا)
برمحلدن سورولش ، ㉔ (ام) Vertriebene(r) ‖ ab-setzen =
چيقارلمش ، مطرود ، منفی ، قاچقين .

(فعه مطا) sich — و (فعه متعد f ‿ – ‿) **Ver-treten**
sich (مفعول اليه) den (treten . مرا) (insép.) ⑳ b.
sich ‖ آياغنی بورقمق ، انجلتمك Fuß —, sich (مفعول به) —
(مفعول اليه) — die Beine زياده اوطورمقله اويوشان
بجاقلرينی اوزونجه مدت يوروبه‌رك آچمق ‖ آياغيله باصوب ازمك ،
چيكنمك ، تخريب ايتمك ‖ — Jemandem den Weg برينك
die Stelle Jemands, ‖ اوكنه كچوب يولنی كسمك ، سد ايتمك
برينك وكالتنده بولنمق ، وكالةً برينك مأمورينی — Jemand
كورمك ، ايفا ايتمك ، كچمك ‖ (مرا . Vater = stelle) ‖ (تجا)
آليش ويريشده بولنمامق ، auf dem Markte nicht — sein
Jemandes Sache vor dem Richter — ‖ پياصه‌ده كوروغامك
برينك ايشنه محكمه‌ده وكالت ايتمك ، حضور حاكمده برينك
مدافعه‌سنی وكالةً درعهده ايتمك ‖ برينك ، برشيئك يرينه قائم
اولمق ‖ — eine Ansicht ... فكرده اولمق ، هرقنغی برفكری
ترويج ايتمك ‖ Vertretung (امؤ) ㊾ يورقوله ، اينجيلمه ،
يولی كسمه ، قيامه ، سد ايتمه ‖ وكالت ، يرينه قائم اوله ‖
die Vertretung des be-urlaubten N. übernimmt
Herr P. مأذون بولنان .N لك يرينه .P افندی وكالت
ايده جكدر .N افنديك مأذونيتی مدتنجه .P افندی وكالةً
ايفای وظيفه ايده جك ‖ ... in Vertretung des ... نه وكالةً .
‖ Stell=vertreter = ㊵ a. (م ا f ‿–‿) **Ver-treter**
برينك ، برشيئك حقوقنی وكالةً محافظه ومدافعه ايدن ، وكيل ‖
مرخص ‖ (تجا) تجاروكيلی ، مؤكل ، اجنته .

= (تجا) (sans pl.) ㊳ (م ا f ‿–) **Ver-trieb**
. Ab-satz

(insép.) ⑳ a. (فعه متعد f ‿ ‿ ‿) **Ver-trinken**
— (sein Geld) پاره‌سنی ايچكی يه ويرمك ، صرف ايتمك ‖
— (seine Zeit) وقتنی عشرتله ، ايچكيله كچيرمك .

(insép.) ㉑ b. (— فعه لا f ‿ ‿ ‿) **Ver-trocknen**
قورومق .

(insép.) ㉑ a. (فعه متعد f ‿ – ‿) **Ver-trödeln**
— die Zeit ايشسز كوجسز اوطورارق ، كزه‌رك وقتی ضايع
ايتمك ‖ — etwas بات بازاری اصولی اوته بری صاتمق ، آياق
صاتيجيلغی ايتمك .

(*insép.*) ㉑ a. (فعه متعه) **Ver-urtheilen**
حکم ایتمك gerichtlich ver-urtheilter Mensch ‖ محکمه جه
حکم گیمش، حکمی ویرلمش کسه ، ارباب وقوعاتدن اولان آدم ‖
. J. zum Tode— برینك اعدامنه حکم ویرمك

= fältigen ، ( ) **Ver-viel = fachen**
(—) ایکیسیده : (فعه متعه) و — sich (فعه مطا) ㉑ a.
(*insép.*) تزیید ایتمك ، تزاید ایتمك ، ضرب ایتمك ، توفیر
وتکثیر ایتمك ، چوغالتمق .

(*insép.*) ㉑ a. (فعه متعه) **Ver-vierfachen**
درت‌مثلی ایتمك ، درت مثلی آرتیرمق، درت مثلنه ابلاغ ایتمك ،
تربیع ایتمك .

(فعه مطا) sich — و (فعه متعه) **Ver-vollkommnen**
㉑ b. (*insép.*) اکمال ایتمك ، مکمل قیلمق ، کماله ایرمك ،
تکمیل ایتمك ، مکمل اولمق، حدکماله واصل اولمق .

sich — و (فعه متعه) **Ver-vollständigen**
(فعه مطا) ㉑ a. (*insép.*) اتمام ایتمك ، تمام اولمق، بتمك،
بتورمك ، تمامه ایرمك .

(*insép.*) ㉑ a. (فعه متعه) **Ver-wachen**
— (die Nächte) کیجه‌لری باتمقله ، برشیئه نظارت ایتمك ،
بکلمك ، ومحافظه ایتمك ‖ اویومامق .

(*insép.*) ㉑ r. (فعه متعه) **Ver-wachsen**
‖ auswachsen = ein Kleidungsstück—(wachsen . مرا)
اولجه کوریشان بر شیئی بویوته‌رك اورتمك ‖ er hat seine
Narbe ganz— یاره‌سی کاملاً غائب اولدی، بیودکجه اوتك
یاره یری بلورسز اولدی ‖ — sich (فعه مطا) = über-
sich ‖ wachsen پك چابوق بیومك ، چابوق بیومکه باشلامق
zu etwas— صورت دائمه‌ده بیویه‌رك شکل وبیچمی غائب
ایتمك ، بیچیمسز ، ثقیل اولمق ، طاتسزلاشمق ‖ (فعه لا —)
صورت دائمه‌ده قباره‌رق بیویه‌رك قپانمق ، die Wunde
verwächst یاره قپانیور ‖ طیشاریدن‌بیویان برشیئله اورتولمك ‖
بیویه‌رك بربرله برلشمك ، بربرینه اولامق،طولامق، قپانمق ‖
چاربوق چوربوق بیومك ، دردلی ، قصورلی اولمق ، (انسان
حقنده) قانبورجوتبور اولمق، بویله بیومك .

(*insép.*) ⑳ g. (فعه متعه) **Ver-wägen**
طارتمق ، یوقلامق ، دنه‌مك ‖ sich einer Sache— ‖ برشیئه
اجتسار ، جرأت ایتمك .

= (*sans pl.*) (*inv.*) (م ا) **Ver-wahr**
——— . Ver-wahrung

(فعه مطا) sich — و (فعه متعه) **Ver-wahren**
㉑ a. (*insép.*) — etwas برشیئی(ایو ، حسن صورتله ،
حالده) محافظه ایتمك ، صاقلامق ، قالدیرمق ، قالدیروب کیلدمك.
امین اولمق اوزره بریره قویمق ‖ — Jemandem Geld zu
geben برینه پاره صاقلاتمق ‖ — etwas (یاخود: vor) gegen
برشیئه قارشو تأمین ایتمك ، برشیدن وقایه ایتمك ‖ sich gegen
— etwas کندینی برشیدن وقایه ایتمك، برشیئه قارشو احتیاطلی
طاورانمق ، برشیدن صاقینمق ، علی الخصوص (عد) برشیئی
پروتستو ایتمك ، قبول ایتمامك .

(*insép.*) ㉑ c. (فعه متعه) **Ver-wahrlosen**
باقیمه باقیمه خراب ایتمك ، صاحبسز براقمق ، خراب وویران‌ایتمك .

(فعه مطا) sich — و (فعه متعه) **Ver-trösten**
㉑ a. (*insép.*) — Jemand برینی متسلی ایتمك ، تسلی
ویرمك ، تحمل ایتدیرمك ، اویالامق . اکلندیرمك ‖ Jemand
seine ‖ برینی برشیئه امیدلندیرمك auf etwas —
(Gläubiger) von einem Tage auf den andern —
آلاجقلیلرینی برکوندن دیکرینه صاللامق ، بوکون یارین دی‌یه
آوتمق .

(*insép.*) ㉑ a., c. (فعه متعه) **Ver-trumpfen**
alle seine Trümpfe— بتون قوزلرینی قیرمق، اوینامق .

(*insép.*) ㉑ a., c. (فعه متعه) **Ver-tuschen**
etwas— كذلك : (ver-tuscheln) محاقلامق ،
کیزلمك ، اورتمك ، قپاتمق ، ستر ایتمك .

(*insép.*) ㉑ a. (فعه متعه) **Ver-übeln**
. ver-argen = Jemandem etwas —

(*insép.*) ㉑ a. (فعه متعه) **Ver-üben**
— (ein Verbrechen) برجرم ، جنحه ، جنایت ایشلمك ،
ارتکاب ایتمك ، اجرا ایتمك .

(*insép.*) ㉑ a. (فعه متعه) **Ver-ähnlichen**
غیرمساوی ، غیرمشابه قیلمق ، (اکیسنه) بکزتمامك .

(فعه مطا) sich — و (فعه متعه) **Ver-un-edeln**
㉑ a. (*insép.*) یاغیلاشدیرمق ، صوینی، جنسنی بوزمق ،
فرومایه قیلمق ، یاغیلاشمق ، عادیلشمك ، اصالتی ، جنسلکی
غائب ایتمك .

(*insép.*) ㉑ a. (فعه متعه) **Ver-un-ehren**
. ent-ehren =

(فعه مطا) sich — و (فعه متعه) **Ver-un-einigen**
. entzweien = (*insép.*) ㉑ a.

㉑ a., c. (فعه متعه) **Ver-un-glimpfen**
(*insép.*) برینك ناموسنه ، حیثیتنه لکه سورمك ، برینی
قاره‌لمق ، اسمی فنایه چیقارمق .

(*insép.*) ㉑ a. (فعلا —) **Ver-un-glücken**
یاره‌لنمق ، قضایه اوغرامق ونتیجه‌سی اولدرق اولمك ‖ (بحر)
(das Schiff) ist ver-unglückt گمی قضایه اوغرادی، باتدی،
غرق اولدی ‖ miß-glücken = .

sich — و (فعه متعه) **Ver-un-reinigen**
(فعه مطا) (*insép.*) پیسلتمك،کیرلتمك، مردارلمق، پیسلنمك ،
کیرلنمك ‖ —(die Luft) هوایی بوزمق، افساد ایتمك ، تعفن
ایتدیرمك ‖ (پولیس طرفندن) dieser Ort darf nicht
ver-un-reinigt werden بومحلی کیرلتمك ممنوعدر .

(*insép.*) ㉑ b. (فعه متعه) **Ver-un-stalten**
شکل وقیافتنی دکشدیرمك ، بیچیمندن چیقارمق ، بیچیمسز ،
چیرکین ، قیلیقسز ، قیافتسز ایتمك ، بویله برحاله قویمق .

(*insép.*) ㉑ a. (فعه متعه) **Ver-un-treuen**
das Hauswesen (امور بیتیه وامثالی حقنده) حسن اداره
ایتمامك ، سوء اداره ایتمك ، باقمامق؛ آشیرمق، اپخ ایتمك .

(*insép.*) ㉑ a. (فعه متعه) **Ver-ursachen**
سبب ، باعث ، موجب اولمق، ایجاب ایتدیرمك ، تولید ایتمك،
میدان ویرمك ، حاصل ایتمك .

(*insép.*) (20) r. (فع متع ⌈ ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-waschen**
—(viel Seife) چوق صابون صرف ایتمك (ییقامق، ییقاتمق
خصوصنده) ‖ —(Flecke) (لکه‌یی) ییقایوب چیقارمق ،
ییقایه‌رق سیلك (چیقارمق) ‖ ییقیه‌رق اسکیتمك، آشیندیرمق ‖
(اسم مفعول وصفت) (21) مصدرینك باجمله معنالرنده مستعملدر ‖
(طبیعت حقنده) قرارسز ، متردد ، برشیئه چابوق ووقتیله
حکم ویره‌ماز اولان ‖ رنکی اوچوق ، بوزوق ، صولوق ،
صارارمش .

(*insép.*) (21) a. (فع متع ⌈ ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-wässern**
—etwas برشیئی ایصلاتمق ‖ (مجا) طاتسز طوزسز یاپمق ،
ایتمك ‖ صولاندیرمق ‖ (فع لا—) چوق وقت ایصلاتمق ‖ (مجا)
طاتسزلاتمق ، طادی طوزی قالمامق .

(*insép.*) (20) h. (فع متع 1 ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-weben**
—(الخ Baumwolle, Garn) پاموق، ایپلك وامثالنی طوقومقده
صرف ایتمك، نسج ایدرك خرجامق ‖ نسج ایدرك اعمال ایتمك ،
چالشمق ‖ (اوروجك حقنده) آغیله اورتمك، اوروجك باغلامق ‖
(کذا فع مطا) اوره‌رك ، طوقویه‌رق ربط والصاق ایتمك
(in etwas) sich برشیئه طولاشمق، درونه صوقولمق، کیرمك ‖
پك صیق فیق کسب ارتباط والتصاق ایتمك : اصولیله ، یواش
بوله‌رق صوقولمق، کیرمك .

(*insép.*) (21) a. (فع متع ⌈ ⏑ ⏑́ kss ⏑) **Ver-wechseln**
—etwas mit etwas Anderem برشیئی دیکر برشیئله
بیلیه‌رك ، سهواً ، آکلامیه‌رق قاریشدیرمق، ظن ایتمك ‖ wir
haben unsere Hüte verwechselt بزسر پوشلریمزی دکشدیردك،
Ver-wechselt = das = Bäumchen : اویون ‖ یاکلش آلدق
spielen کوشه قاپماجه اوینامق ‖ —Geld برجنس پاره‌یی
دیکر برجنس ایله دکشدیرمك، تحویل ایتمك ‖ Ver-wechselung
(امؤ) (49) قاریشدیرمه ، یاکلشلق ‖ دکشدیرمه ، تبدیل ،
ترامپه ‖ سهو ، خطا ، یاکلشلق ، یاکله ، شاشیرمه ، غلط ‖
sie sehen sich zum Ver-wechseln ähnlich اونلر انسانی
شاشیرته‌جق قدر بر بریته بکزرلر، انسان اکثریا اونلرك برینی
او بری ، اوته‌کی ظن ایدر ، اونلر اوقدر بر بریته بکزرکه انسان
کوردیکی وقتده شاشیرر .

[Ver-wägen] (21) (⏑ ⌈ ⏑ ⏑́) **Ver-wegen** قورقماز
بیلماز : صورکی صاقلام ، یوزی پك، حقیلماز، پرواسز، کستاخ،
جراتلی .

(اسه‌رك) (*insép.*) (21) a. (فع متع ⌈ ⏑ ⏑́) **Ver-wehen**
آلوب کوتورمك ‖ — (vom Wege ab) یولدن سوروب
چیقارمق، آتمق ‖ (روزکار حقنده) اسه‌رك طاغیتمق ‖ اسه‌رك
طولدیرمق ، قپاتمق، اورتمك (der Wind) hat die Spur,
den Weg mit Schnee verweht روزکارقاری آته آته ایزی،
یولی قپاتمش ، روزکاردن ایز، یول قار ایله اورتولمش ، اسن
روزکار ایزی، یولی قارله طولدرمش ‖ (فع لا—) طاغیلمق ،
اوچمق ، طارمه طاغین اولمق .

(*insép.*) (21) a. (فع متع ⌈ ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-wehren**
—Jemandem etwas برینی برشیدن منع ایتمك ، برینك
برشیئی یاپمسنه مانع اولمق ، منع ویساق ایتمك ، مدافعه ومقابله
ایتمك ، یاپدیرمامق .

(⏑ ⏑́ ⏑ ⌈ امؤ) (49) **Ver-wahrung** محافظه ، وقایه ،
صاقلامه ، صاقلامق ایچون قالدیرمه ‖ اوته بری محافظه‌سنه ،
Jemand in— nehmen ‖ قالدیرلسنه مخصوص محل ، دبوی
برینی توقیف ایتمك ، تحت توقیفه آلمق، حبس ایتمك ‖ —gegen
etwas einlegen برشیئی پروتستو ایتمك ، قبول ایتمامك .

یتیم (*insép.*) (21) c. (—فع لا ⌈ ⏑ ⏑́) **Ver-waisen**
اولمق، یتیم قالمق، اوکسز اولمق ‖ verwaist اوکسز ، بیکس؛
(مجا) متروك ‖ (فع متع) اوکسز ، یتیم براقمق، قالمق .

(*insép.*) (21) a., c. (فع متع ⌈ ⏑ ⏑́) **Ver-wälschen**
رومنلشدیرمك ، ایتالیانلاشدیرمق .

اداره (*insép.*) (21) b. (فع متع ⌈ ⏑ ⏑́) **Ver-walten**
نظارت ایتمك ، باقمق، تحت امر واداره‌سنده اوله‌رق قوللانمق ،
اجرای حکومت ایتمك ‖ بالذات قوللانمق، چویرمك ، اداره ایتمك ،
ایشلتمك ‖ النده بولنمق ‖ —ein Amt برمأموریتی اداره ایتمك،
ایفا ایتمك .

(ا مؤ) —in ، (46) a. (ام ⌈ ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-walter**
(90) اداره ونظارت ایدن ، برشیئی ، بردائره‌یی تحت اداره
وامرنده ، قوماندا‌سنده بولندیران ‖ بر اداره خانه‌نك ، تجارت
اوینك ، چفتلك وامثالنك مدیری، دیرکتوری، اداره مأموری.

(⏑ ⏑́ ⏑ ⌈ ا مؤ) (49) **Ver-waltung** اداره ، نظارت ،
ایشلتمه ‖ هیئت اداره، نظارت، حکومت ‖ دیرکتورلق، مدیریت.

(*insép.*) (21) a. (فع متع ⌈ ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-wandeln**
و —sich (فع مطا) برشیئه قلب وتحویل ایتمك ، افراغ ایتمك
(in etwas) ‖ شکل وصورتی تبدیل ایتمك ، تناسخ ایتدیرمك ،
in einen ‖ تبدیل وتغییر ایتمك ، تبدل وتغیر ایتمك
—Aschenhaufen بر ییغین کوله ، کول ییغیننه تحویل ایتمك ،
یاقوب کول ایتمك ‖ —eine Strafe in eine andere برمجازاتی،
جزانی آخر برمجازاته ، جزایه تحویل ایتمك .

„ver-wandeln“ (49) (⏑ ⏑́ ⌈ ا مؤ) **Ver-wandlung**
دکیشدیرمه ، تبدیل ، تحویل ، افراغ ، تبدل وتحول منظره
وهیئت ، علی الخصوص (اسا ، طب) ‖ قلب وتحویل .

verwant [اورته آلمانجه] f (⏑ ⏑́ ⌈ ص) **Ver-wandt**
اولوب ver-wenden کلمه‌سنه منسوب] خصم ، اقربا ، قریب ‖
—er ist mit mir او بنم خصیمدر ، او بنمله خصیمدر ، اقربامدندر ،
wir sind nahe, weitläuf(t)ig— ‖ اونك بکا قرابتی واردر
بز یقین (اوزاق) یقیندن (اوزاقدن) اقرباییز ، یقیندن (اوزاقدن)
wie sind Sie mit ihm— ? ‖ اقرباییز ، خصیملگمز وار
قرابتکز ، خصیملککز نه طرفدن ‖ (مجا) مشابه ، متناظر ، مطابق ،
همجنس ، مطابق ‖ مشترك ، مربوط ، بورجلو ، لطیفه صورتیله
(عو) : —er ist mir mit 10 (Mark) اونك بکا اون
مارق ویره‌جکی ، بورجی وار .

(⏑ ⏑́ ⌈ ا مؤ) (47) **Ver-wandschaft** قرابت ، خصیملق ،
خصوصیت ، اقربالق ‖ (مجا) مشابهت ، مقارنت ، مطابقت ؛
مناسبت ‖ (عد) —von väterlicher (mütterlicher)
Seite پدر (والده) طرفندن خصیملق ، قرابت ‖ مناسبت ،
ارتباط ‖ (اقربالرك هیئت مجموعه‌سی) بتون اقربا ، خصیملرك
جمله‌سی .

(*insép.*) (21) a. (فع متع ⌈ ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-warnen**
اخبار ، اخطار ایتمك ، اولجه خبر ویرمك ، ایقاظ ایتمك ،
آکاه ایتمك .

(insép.) (wenden . مرا) (⸢ ⏑⏑⏑) **Ver-wenden**
(فعه متعه) a. ㉒ ياخود .b ㉒ چويرمك ، جهت واستقامتنى
دكشديرمك اوزره دونديرمك ، خصوصيله صورت نفى ايله er
verwandte kein Auge von ihr اوكوزينى اوندن برددلو .
هيچ ، اصلا آييرميوردى، آيرمدى، (او) كوزينى اوكا ديكمش
اويله باقيوردى ؛ كوزينى قيرپمدن اوكا باقيوردى || ترسى، اوبر
يوزينى چويرمك ، دونديرمك mit der verwendeten ياخود :
verwandten Hand التك ترسيله ، آرقه سيله || (برفكرمعين
ايله برشيئى ، بريى، برشيده استخدام ايتمك etwas : ياخود Jemand
zu etwas— بريى ويا برشيئى برشيده استخدام ايتمك، قوللانمق،
برشيئه ، بر يره قوللانمق || —nützlich فائده لى صورتده
استعمال ايتمك ، استعمال فائده ايده بيله جك صورتده قوللانمق،
اداره ايتمك || —Sorgfalt auf etwas برشيئه حصر دقت ايتمك،
تحت تقيد واهتمامده بولنديرمق || —seine (Zeit) zu etwas
وقتنى برشيئه صرف ايتمك ، حصر ايتمك، وقتنى برشيئله كچيرمك ||
die nöthige (Zeit) auf etwas— برشى ايچون لازمكلان وقتى
كنديسيچون تعيين وتخصيص ايتمك ، ويرمك || (فعه مطا) sich
für Jemand— كندى آرزو ورجاسيله نفوذ واقتدارينى
برايچون صرف واستعمال ايتمك (bei Jemandem بر ديكرى
نزدنده) || **Ver-wendung** (ا مؤ) ㊾ استعمال، استخدام،
تطبيق ، قوللانمه .

(فعه مطا) sich— و (فعه متعه ⸢ ⏑⏑⏑) **Ver-werfen**
b. ⑳ (insép.) شورايه بورايه آتمق، طارمه طاغين ايتمك،
طاغيتمق ، صاچمق || ياكلشلقله بشقه بر يره كتيرمك ، آتمق ،
قويمق || (اويونده) ياكلش اوينامق، آتمق || (آغاچ، تخته حقنده)
اكريلمك ، چارپيلمق (آتمق) || آته رق بتيرمك ، آته آته صرف
ايتمك || قالديروب آتمق ، ايشه يارامز برشيئى آتمق || آتمق ،
دفع ايتمك ، قبول ايتمامك ، رد ايتمك ، برشيئك كنديسنه نسبتنى
قبول ايتمامك ، انكار ايتمك ، طانيمامق ، لعنت ايتمك .

(insép.) ㉑ b. (فعه متعه ⸢ ⏑ ⏒ ⏑) **Ver-werthen**
etwas— برشيئى دكرلى يابمق ، ايتمك ، قيمتدار قيلمق || (تجا)
Papi'ere— اسهامى ، كاغدى نقده تحويل ايتمك .

(insép.) ㉑ c. (—فعه لا ⸢ ⏑ ⏒ ⏑) **Ver-wesen**
(موجوديتدن ساقط اولمق) اولمك ، بيتمك ، زائل وغائب اولمق،
تفسخ ايتمك ، طاغلمق || (مجا) يواش يواش تلف اولمق || (فعه متعه)
etwas— برشيئه حكم سورمك ، حاكم اولمق ، ضبط ايتمك ،
سوق واداره ايتمك، تحت نظارت، اداره وقومانداسنده بولنديرمق ||
خصوصيله وكالة Jemands Amt— برينك وظيفه سنى
بالوكاله ايفا ايتمك ، وكالة برينك ايشنى كورمك ، وكالة برينك
ايشنده (ده) باقمق .

(insép.) ㉑ b. (فعه متعه ⸢ ⏑ ⏒ ⏑) **Ver-wetten**
(ادعا ، بحثده غائب ايتمك) ، ادعا ايتمك ، بحث طوتوشمق .

(insép.) ㉑ a. (فعه متعه ⸢ ⏑ ⏒ ⏑) **Ver-wettern**
= ver-fluchen ، خصوصيله اسم مفعول اوله رق مستعملدر:
verwettert (اسم مفعول وصفت) ㉔ = ver-dammt ،
ver-flucht || هوانك بوزولمسى، غير مساعد اوله رق حكمفرما
اولمسيله بوزولمش ، خراب اولمش .

Ver-wichen (⏑⏑⏑ ⸢ ص) ㉔ [ver-weichen] كچمش،
ماضى،زائل ، سابق es Jahr— سنهٔ سابق .

(insép.) ㉑ a. (—فعه لا ⸢ ⏑ ⏒ ⏑) **Ver-weichen**
زياده يوموشامق ، پك يوموشاق اولمق ، اريمك ، صوده ياته رق :
يوموشامق، ايوجه كوشه مك || (فعه متعه) پك زياده يوموشاتمق ،
صويه باصه رق ، قويه رق يوموشاتمق، ارتمك ، صويه ياتيرمق ||
(فعه لا) آنجق اسم مفعولنده مستعملدر(مرا ، ver-wichen) .

(فعه مطا) sich— و (فعه متعه ⸢ ⏑⏑⏑) **Ver-weichlichen**
a. ㉑ (insép.) يوموشاتمق ، تليين ايتمك ، ملايملشديرمك،
ملايملاشمق، نازك ونارينلشديرمك ، نازك ونارين اولمق .

(insép.) ㉑ a. (فعه متعه ⸢ ⏑ ⏒ ⏑) **Ver-weigern**
رد ايتمك ، امتناع ايتمك ، قبول ايتمامك ، مخالفت ايتمك ،
موافقت ايتمامك .

(فعه مطا) sich— و (+ فعه لا ⸢ ⏑⏑⏑) **Ver-weilen**
a. ㉑ (insép.) طورمق، توقف ايتمك ، مكث وآرام ايتمك ،
eine (längere Zeit)— برخيلى وقت مكث وتوقف ايتمك ،
اوطورمق ، اكلنمك ، اقامت ايتمك || (فعه متعه) —Jemand
بريى آليقويمق ، اكلنديرمك ، توقف ايتديرمك ، طوتمق .

(insép.) ㉑ a. (فعه متعه ⸢ ⏑ ⏒ ⏑) **Ver-weinen**
(Thränen)— كوز ياشى دوكمك || (eine Zeit)— (بروقت)
آغلامقله كچيرمك ، امرار ايتمك || (كوز ياشى دوكه رك ،
آغلايه رق غمنى ، قساوتنى ، كدرينى تخفيف ايتمك ، كيدرمك)
(seinen Kummer) آغلايه رق غمنى ، قساوتنى طاغيتمق ،
تخفيف ايتمك || (آغلايه آغلايه بر باد ايتمك) —seine Augen
آغلايه آغلايه كوزلرينى كور ايتمك ، بر باد ايتمك ، بتورمك ||
verweinte Augen haben كوزى شيش اولمق ، آغلايه
آغلايه كوزلرينى يومروغه دونديرمك .

Ver-weis (⏒ ⸢ ا م) مفردى ㉑ ، جمعى ㊴ تكدير
(كذلك مجازات تأديبيه دن اوله رق) توبيخ ، تكدير ، تعزير ،
تكديرلى اخطار وتنبيه || —Jemandem wegen etwas einen
geben برشيدن طولايى بريى تكدير وتعزير ايتمك || einen
derben— geben فنا حالده آزارلامق، تكدير ايتمك .

(insép.) ⑳ o. (فعه متعه ⸢ ⏑ ⏒ ⏑) **Ver-weisen**
Jemand an Jemand, etwas بريى برينه صاغلق
ويرمك ، كوندرمك ، بريى برشيئه كوندرمك || Jemand
aus dem Lande (ياخود : des Landes)— بريى مملكتدن
چيقارمق، نفى وطرد واخراج ايتمك ، سورمك || مكتب طلبه سى
حقنده : er ist verwiesen worden اومكتبدن مطروددر،
طرد اولندى، چيقارلدى ايدى || —Jemandem etwas برينه
ايتمش اولديغى خطايى كوستره رك آكلاته رق ، تعزير وتكديرده
بولنمق، كوردكمى ديمك ، سرزنش ايتمك .

(insép.) ㉑ a. (—فعه لا ⸢ ⏑ ⏒ ⏑) **Ver-welken**
صولمق، صوليمك .

(insép.) ㉑ a. (فعه متعه ⸢ ⏑⏑⏑) **Ver-weltlichen**
فانى ، غير باقى ، دنيالق قيلمق || روحانيتدن دنيويته تحويل
ايتمك ، (اراضىٔ وقفيه يى) اراضىٔ ملكيه يه تبديل ، تحويل
ايتمك || (فعه لا —) فانى ، غير باقى، عمرسز، وفاسز اولمق .

Ver-wendbar (⏒⏑ ⸢ ص) ㉔ قابل استخدام واستعمال ||
zu etwas— برشيئه يارار .

Ver-wittern (⌣⌣⌣ f فع لا —) a. ㉑ (insép.) روزكار، هوانك تأثيريله طاغيلق، بوزولمق، دوكولمكه باشلامق، تجزؤ ايتمك، توزكبى اوفه‌لنمغه باشلامق، كفكه‌لنمك: مرور زمانله خراب حاله كيرمك، دوكولمكه باشلامق || (فع متع) طاغيتمق، دوكمك، ارتمك .

Ver-wittwen (⌣⌣⌣ f فع لا — وفع متع) b. ㉑ (insép.) طول قالمق ويا براقمق، قوجه ويا قاريسنى غائب ايتمك، اكثريا آنجق اسم مفعول صورتيله مستعملدر: ver-wittwet طول، ارمل، ارمله، بيوه .

Ver-wogen (⌣ ´ ⌣ f) (ver-wägen مصدرينك اسم مفعولى وخصوصيله = ver-messen قوت وقدرتنك فوقنده ايش كورمكه قالقان، كندندن بيوك ايش ياپمق استيان) || (ver-wegen و (فع لا —) a. ㉑ (insép.) (طالغه، امواج حقنده) آقمق، چالقنه‌رق حركت ايتمك، (صدا حقنده) = ver-hallen .

Ver-wohnen (⌣ ´ ⌣ f فع متع) a. ㉑ (insép.) (ein Zimmer)— بر اوطه‌يى (درونده اوطوره اوطوره) ويرانه‌يه دوندرمك، خراب ايتمك .

Ver-wöhnen (⌣ ´ ⌣ f فع متع) و —sich (فع مطا) a. ㉑ (insép.) Jemand— برينى خويسز ايتمك، خويسز آليشديرمق، فنا، كوتو آليشديرمق، خصوصيله برچوجغى: تربيه‌سز آليشديرمق، ايتمك || sich— (فع مطا) فنا آليشمق .

Ver-worfen (⌣ ´ ⌣ f) (ver-werfen فعلنك اسم مفعولى وصفت) ㉑ مصدرينك معنالرنده مستعملدر || صوك درجه فنا ومذموم وناخوش، منفور، جنابت، برباد، نامقبول .

Ver-worren (⌣ ´ ⌣ f) ㉑ (ver-wirren فعلندن اسم مفعول وصفت) .

Ver-wunden (⌣ ´ ⌣ f فع متع) و —sich (فع مطا) b. ㉑ كذا نادراً a. ㉑ (insép.) —(sich) يارملق، يارملنمق (كذا آوجيلق ومجا) .

Ver-wundern (⌣ ´ ⌣ f فع متع) a. ㉑ (insép.) Jemand— برينى شاشيرتمق، تعجبى، حيرتى موجب اولمق، حيرت ايچنده براقمق || sich— (فع مطا) تعجب ايتمك، بهت وحيرت ايچنده قالمق، شاشيرمق .

Ver-wünschen (⌣ ´ ⌣ ⌣ f فع متع) a., c. ㉑ (اسم مفعولى كذلك ver-wunschen) (insép.) سحر ايتمك، پك زياده ممنون وشادان ايتمك || = ver-fluchen برشينك صوك درجه‌سنى كوسترمك اوزره اسم مفعول اوله‌رق ver-wünscht فنا حالده، صوك درجه .

Ver-würzen (⌣ ´ ⌣ f فع متع) c. ㉑ (insép.) (eine Speise)— بر يمكى زياده بهارلمق .

Ver-wüsten (⌣ ´ ⌣ f فع متع) b. ㉑ = ver-heeren .

Ver-zagen (⌣ ´ ⌣ f فع لا +) a. ㉑ (insép.) جسارتى غائب ايتمك، بيلمق، اوركمك، كوزى قورقمق، كنديني ازديرمك، نوميد اولمق، جسارت ايده‌مامك || ver-zagt (اسم مفعول وصفت) ㉑ جسارتى منكسر، بيلغين، اوركمش، كوزى قورقمش، قورقاق، جسارتسز، جبان، يوركسز .

Ver-zählen (⌣ ´ ⌣ f) sich— (فع مطا) a. ㉑ ياكلش صايمق، صايار كن ياكلمق .

Ver-wichsen (⌣⌣kss⌣ f فع متع) a., c. ㉑ (insép.) مومله‌مقده قوللانمق، مومله‌مغه صرف ايتمك || = (عو) = ver-jubeln || (عو) = durch-prügeln .

Ver-wickeln (⌣ ´ ⌣ f فع متع) و —sich (فع مطا) a. ㉑ (insép.) (ايپلك وامثالى حقنده) طولاشمق، بربرينه يكمك || (حرف جر ايله برلكده) sich mit den Füßen آياقلرينه برشى طولاشمق، صارلمق، طاقيلمق || in etwas— (مجا) Jemand mit etwas— برينك باشنه برشى صالمق، بوينه طولامق || sich in etwas— برشيئه بولاشمق، باشلامش بولنمق، باشلامق، قويولمق || قاريشمق، قارمه قاريشيق، عرب صاچى كبى اولمق .

Ver-wiegen (⌣ ´ ⌣ f فع متع) f. ⑳ (insép.) طارتمق .

Ver-wiesen (⌣ ´ ⌣ f) (ver-weisen فعلنك اسم مفعولى) .

Ver-wildern (⌣ ´ ⌣ f فع لا —) و —sich (فع مطا) a. ㉑ (insép.) وحشيلشمك، وحشى اولمق، يبانيلشمك || بوزولمق، فاسد اولمق، حيوانلاشمق || (تارلا حقنده) اكيلوب بيچلمامك، وباقيلمامق اوزره بوزولمق، اورمان حالنه كيرمك .

Ver-winden (⌣ ´ ⌣ f فع متع) a. ㉑ (insép.) etwas— يكيرمك، صاومق، اوجوز قورتولمق، برطرف ايده‌بيلمك .

Ver-wirken (⌣ ´ ⌣ f فع متع) a. ㉑ (insép.) جزا اوله‌رق چكمك، غائب ايتمك || مستحق جزا اولمق، استمك، دعوت ايتمك || eine Strafe— برجزايه مستحق اولمق، برجزايى حق ايتمك، داعئ مجازات برجرم وقباحتى ارتكاب ايتمك || طوقومغه، نسجه صرف ايتمك .

Ver-wirklichen (⌣ ´ ⌣ ⌣ f فع متع) و —sich (فع مطا) a. ㉑ (insép.) حقيقت قيلمق؛ حقيت اولمق، صحيحلشديرمك، تحقق ايتمك، قوه‌دن فعله كلمك، چيقمق .

Ver-wirren (⌣ ´ ⌣ f فع متع) و —sich (فع مطا) (insép.) (اسم مفعولى كذلك : ver-worren) (ايپلك، صاچ وامثالى حقنده) = ver-wickeln على الخصوص: طولاشمق (sich) || قارمه قاريشيق ايتمك، انتظامنى غائب ايتمك، انتظامدن چيقارمق، بوزمق، چوربه كبى ايتمك || — (sich) بوزولمق، قارمه قاريشيق، چوربه كبى اولمق || Jemandem die Frisur— برينك باش، صاچ توالتنى بوزمق || Jemand verwirrt machen,— برينى شاشيرتمق، شاشقينلاشديرمق، محجوب ايتمك، ذهنى پريشان ايتمك، صيقمق، آليقلاشديرمق || ver-worren و ver-wirrt (اسم مفعول وصفت) ㉑ شاشقين، پريشان، عقلى وفكرى قارمه‌قاريشيق، قارمه قاريشيق حال، بوزوق، برباد ايش، احوال .

Ver-wirthschaften (⌣ ´ ⌣ ⌣ f فع متع) b. ㉑ (insép.) دوكوب صاچمق، محو واسراف ايتمك، پك فنا اداره واتلاف ايتمك .

Ver-wischen (⌣ ´ ⌣ f فع متع) و —sich (فع مطا)، (فع لا —) a., c. ㉑ (insép.) سيلمك، سيلنمك، بوزمق، بوزولمق، چيزمك (سيلوب چيقارمق)، (رساملقده) مختلف چيزكيلرى استامپه ايله بر برينه قاينامق، استامپه‌لمق || برشيئك اوزرينه الى ويا آخر برشيئى قصدى اوليه‌رق سوره‌رك بوزمق، بوزلمق .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـ متعـ وفعـ مطا f ⏑⏑–) **Ver-zahnen**
(صنعـ) برشیئی قاورامق، برشی دروننه كیروب طوتمق اوزره
دیش یاپمق ، آچمق : —(ein Rad) برچرخه دیش آچمق ،
كسمك || —sich in einander بر برینه كچمك || (دولكرلك)
—(einen Balken) بردیركه دیش ، قامه ، چیوی یاپمق .

(*insép.*) ㉑ a., c. (فعـ متعـ f ⏑⏑–) **Ver-zapfen**
(عمو) (عجبا) || aus-schenken = (Getränke) —
!|es wird Nichts verzapft صكا برشی یوق! صكا یاغمه یوق
(صنعـ) كچمه بردیل، دیش واسطه‌سیله طوتدیرمق، ربط ایتمك.

(فعـ مطا) sich— و (فعـ متعـ f ⏑–⏑) **Ver-zärteln**
(*insép.*) ㉑ a. یموشاتمق ، نازكلشدیرمك ، كسب نزاكت
ایتدیرمك ؛ نازكلشمك ، قیرجق، انجلمك || —(ein Kind)
برچوجغی نازلی آلشدیرمق ، حویا بیوتمك ، فنا آلشدیرمق ،
خویسز ایتمك .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـ متعـ f ⏑–⏑) **Ver-zaubern**
be-hexen = و ver-wünschen || سحر ایله دگشدیرمك ،
مسحور قیلمق .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـ متعـ f⏑–⏑) **Ver-zäunen** اطرافنی
چیت ایله چویرمك ، اطرافنه چیت چكمك .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـ متعـ f ⏑⏑–) **Ver-zechen** ایچمكه،
عشرته صرف ایتمك || وقتی،وقتنی ایچكی ایله ، عمرینی عشرتله
كچیرمك .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـ متعـ f⏑–(⏑)⏑) **Ver-zeh(e)nten**
عشرینی ویرمك .

㉑ a. (فعـ متعـ وفعـ مطا f ⏑⏑–) **Ver-zehnfachen**
(*insép.*) —sich اون مثلی یاپمق ، ایتمك ، اون مثلنه ابلاغ
ایتمك ، اون مثلی اولمق، اون مثلنه بالغ اولمق .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـ متعـ f ⏑–⏑) **Ver-zehren**
—(essend) ییه‌رك صرف ایتمك، یمك، اكل ایتمك|| (توكه‌ته‌رك)
یمك ، اسراف ایله یككه صرف ایتمك ، بتورمك ، یوتمق، آلتندن
كیروب اوستندن چیقمق ، حار اوروب خارمان صاوورمق ||
—sich (فعـ مطا) و (فعـ لا) = auf-zehren .

(*insép.*) ㉑ b. (فعـ متعـ f ⏑–⏑) **Ver-zeichnen**
—(ein Bild) بررسمی فنا ، یاكاش ترسیم ایتمك ، یاپمق ،
بوزمق، یاپه‌مامق|| كذا (فعـ مطا) اوله‌رق —sich رسم یاپاركن
(برشیئك) رسمنی چیقاروكن یاكلمق، یاكاش رسم ایتمك || =
auf-zeichnen || یازو ایله ضبط وقید ایتمك ، نوطه ایتمك ،
برشیئك جدولنی ، لیسته‌سنی یاپمق || —auf einer Liste
برلیسته‌یه قید ایتمك ، (مقید بولنمق) (verzeichnet sein) ||
خصوصی اوله‌رق قید واشارت ایتمك ، بر یره كچیرمك .

(⏑⏑– f ا لا) ㉝ **Ver-zeichniß** اجمال، خلاصه، صورت
مخصوصه‌ده یاپیلان لیسته ، دفتر ، جدول ؛ اسامی جدولی ؛
سجل، فهرست، بوردج، دین بوصله‌سی|| —von Druckfehlern
مطبوع بر اثرك خطا صواب جدولی || des Inhalts— فهرست،
مندرجات جدولی .

(*insép.*) ⑳ v. (فعـ متعـ f ⏑⏑–) **Ver-zeihen** عفو
ایتمك ، باغشلامق (Jemandem etwas) برینه برشیئی ||
Sie (w.) —! : وكذلك —Sie ! (اكر نزاكت اوله‌رق)
عفو ایدیكز ! عفو ایدرسكز ! || —etwas برشیئی معذور
كورمك ، قصورینه باقمامق؛ آلدیرمامق، باغشلامق .

(⏑⏑– f ص) ㉑ **Ver-zeihlich** قابل عفو|| —e Sünde
قابل صفح ، خفیف كناه .

(⏑⏑– f امؤ) ㊾ **Ver-zeihung** عفو، صفح، باغیشلامه،
عفو ایتمه || Jemand um— bitten برندن عفودیلمك ||
—(um) ! عفو ایدرسكز ! پاردون !

(فعـ مطا) sich— و (فعـ متعـ f ⏑⏑–) **Ver-zerren**
(*insép.*) ㉑ a. بوره‌رق، بوكه‌رك شكلنی، بچمنی دگشدیرمك،
بوریله‌رق ، بوكیله‌رك شكلندن ، بچمندن چیقمق ، فنالاشمق ،
بوزولمك، بوروشمق|| den Mund— آغزینی اكمك، چارپولتمق.

(*insép.*) ㉑ a. (فعـ متعـ f ⏑⏑–) **Ver-zetteln** طاغیتمق،
صاچمق، صرف واسراف ایتمك ؛ اوفاق اوفاق طوغرامق، پارچه
پارچه ایتمك ، دقتسزلك ، صاوروقلق نتیجه‌سی اوله‌رق غائب
ایتمك ، بر یره آتمق، آبورجوبور ایتمك .

(⏑⏑ f ا م) ㊳ ونادراً (ا مؤ) ㊾ **Ver-zicht** كف ید
ایتمه ، فراغت ، وازكچمه ,auf etwas — leisten یاخود :
thun = ver-zichten .

(*insép.*) ㉑ b. (فعـ لا + ⏑⏑– f) **Ver-zichten**
—auf etwas برشیدن وازكچمك ، برشیدن ، برحقدن صرف
نظر ، فراغت ایتمك ؛ برشیئی آخره ترك وفراغ ایتمك .

(–⏑ f) **Ver-zieh** (ver-zeihen فعلنك زمان حالنك
ماضی صورتی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری || ver-ziehen
فعلنك صورت امریه‌سنك ایكنجی شخصی) .

㉚ f. (فعـ متعـ ، فعـ مطا وفعـ لا—) ⏑–⏑f **Ver-ziehen**
(*insép.*) خصوصیله : —ein Kind برچوجغی تربیه‌سز ،
عارسز آلیشدیرمق || (آغاج ، چلیك حقنده) —sich آتمق،
اكریلمك|| بعضا (فعـ متعـ) ein zuckendes Lächeln verzog
sein Gesicht احتلاجله برصیرتدی|| اكمك، بوكمك|| er wagt
—keine Miene vor ihm zu او اونك اوكنده ، حضورنده،
یاننده صورت ایده‌مز، آصاماز، اكه‌مز، یوزینی بیله اكشیده‌ماز||
—den Mund آغزینی اكمك ، چارپولتمق || den Mund
—zum Lachen تبسم ایتمك، آغزینك اوجیله‌كولمك، صیرتمق||
—eine Sehne (مفعول الیه ایله) sich كولمكدن قاتیلمق،
برطرق طوتولمق || (دامه وامثالنده) یاكاش طاش چكمك ،
اوینامق || (فعـ لا) بر یردن چیقمق ، تبدیل مسكن ایتمك ،
طاشینمق || —in die Stadt شهره طاشینمق ، اقامت ایتمك
اوزره شهره كیتمك || (عمو) —sich = ver-duften ||
چكیلوب غائب اولمق، طاغیلمق، آغیر آغیرگیده‌رك غائب اولمق||
(حیوان حقنده) طاغیلمق || چكه‌رك طولاشمق ، صاریلمق ||
sich in die (تأخر ایتمك ، كچكمك) (فعـ مطا ، فعـ لا)
—Länge اوزامق ، چوق سورمك ، قالمق .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـ متعـ f ⏑⏑–) **Ver-zieren** (فائده‌لی
اولمق اوزره) : تزیین ایتمك || دوناتمق ، سوسلمك ، بزه‌مك ،
تجهیز ایتمك .

(⏑⏑– f ا مؤ) ㊾ **Ver-zierung** تزیین ایتمك ، دوناتمه،
سوسلمه ، بزه‌مه ؛ تجهیز ایتمه ، دوناتمه || تزیینات ، سوس ،
اورغان ؛ طاقم ، دوناتمه ، خرج .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـ متعـ f ⏑⏑–) **Ver-zimmern**
(صنعـ) كراسته ایله قاپلامق || (بحر) — (ein Schiff)
بر كمی‌یی تعمیر ایتمك ، كراسته‌سنی یكیلمك .

Ver-zinken (‿ ‿́ ‿ f فع متع) a. (21) (*insép.*)
(معدنجيلك) توتيا ايله قابلامق ، چينقولمق .

Ver-zinnen (‿ ‿́ ‿ f فع متع) a. (21) (*insép.*)
قالايلامق ، قالای سورمك ‖ verzintes Eisen = blech (اوزری
قالايلی تيوز لوحه) تنكه .

Ver-zinsen (‿ ‿́ ‿ f فع متع) e. (21) (*insép.*)
etwas— برشيئك فائضنی ويرمك ، تأديه ايتمك ‖ sich—
(فع معطا) فائض كتيرمك ، قزانج ويرمك ، كتيرمك .

Ver-zogen (‿ ‿́ ‿ f) ver-ziehen) فعلنك اسم مفعولی) .

Ver-zögern (‿ ‿́ ‿ f فع متع) a. (21) (*insép.*)
كجيكديرمك ، تأخير ايتمك ، بكلتمك ، آخروقتـه تعليق ايتمك ،
بشقه كونه ، وقتـه براقمق ، اوزاتمق ‖ sich— (فع معطا)
اوزامق (اوزون) سورمك ، بكلتمك .

Ver-zollen (‿ ‿́ ‿ f فع متع) a. (21) (*insép.*) (تجا)
كمركنی ويرمك .

Ver-zotteln (‿ ‿́ ‿ f فع متع) a. (21) (*insép.*)
قارمه قاريشيق ايتمك ، عرب صاچنه دونديرمك .

Ver-zucken (‿ ‿́ ‿ f فع متع) a. (21) (*insp.*) بورقمق ،
بورمق ؛ غير اختيـاری چارپولتمق ، احتلاجی صورتده تحريك
ايتمك ‖ (فع لا—) قوبروغنی تترتمك .

Ver-zücken (‿ ‿́ ‿ f فع متع) a. (21) (*insép.*) حيران
ايتمك . شاشيرتمق ، مبهوت ايتمك .

Ver-zug (‿́ ‿ f ونادراً ‿́ ‿ ا م) (31) نجكديرمه ، كيرو
براقمه ، تأخير ، تعويق ‖ (حسن تربيـه ايدلمامش ، كورمامش
چوجق) شيمارغان ، عارسز ؛ چيچك .

Ver-zweifeln (‿ ‿́ ‿ f فع لا +) a. (21) (*insép.*)
قطع اميد ايدرك شاشيرمق ، مأيوس اولمق ، چيلديرمق ‖ برشيدن
اميدينی كسمك (an etwas) اولهجغنی ظن ايتامك ، شبهه
ايتمك ‖ Ver-zweif(e)lung (ا مؤ) (49) اميدينی كسمك ،
شبهه ايتمك ‖ قطع اميد ايله مأيوس اولمه ‖ Jemand in
Verzweif(e)lung bringen (ياخود : zur) برينك برشيده
اميدينی براقمامق ، كسمك ، قطع اميـد ايله مأيوس ايتمك ،
شاشيرتمق ، فوق العاده مأيوس ومكدر ايتمك ، چيلديرتمق .

Ver-zwicken (‿ ‿́ ‿ f فع متع) a. (21) (*insép.*) (زرا)
die Weinstöcke)— = geizen ‖ (صنع) (ديوارجيلقده)
آره لقلرينی طولديرمق ، بسلمك ‖ (عجا) (قولايلقله ، بر بردن
آيرلميه جق وجهله) بر برينـه قاتمق ، قارمه قاريشـيق ؛ آلت
اوست ايتمك .

Vesier (‿́ ‿ ۷) (مرا . Vezier) .

Vesikatorium (‿ (‿) ‿́ - - - ۷ ا لا) (41) [لاتينجه]
(طب) پهلوان ياقيسی ، لقص منفط (Blasen-pflaster =) .

Vespasian (‿́ (‿) - ‿ ۷ ا خا م) (56) روما قيصرلرندن
وسپازيه ن .

Vesper (‿ ‿ ۷ دها زياده مستعمل اولهرق: ‿ ‿́ f ا مؤ)
(53) [لاتينجه] (امور دينيه) آيين خرستيانيه ده ايكندی
اوسق اوقونان دعا ، اقشام دعاسی ، ايديلان نياز وعبادت ‖
بعضا (عجا) = Abend .

Vespern (‿ ‿́ ۷ دها زياده مستعمل اولهرق : ‿́ ‿ f
فع لا—) a. (21) [Vesper] (ايكندی يمكی يمك ، عصرانه
(يمكی) يمك .

Vest (‿́ f صـ) (21) متروك اولوب = fest .

Vesta (‿ ‿́ ۷ ا خا مؤ) (51) مفردی كذا (46) (اسا ، هيئة)
آتش آلهه سی ‖ سيارات صغيره دن وستا دينيلان نجم .

Veste (‿ ‿́ f ا مؤ) (53) متروك اولوب = Festung .

Vesuv (f ‿́ - ۷ ا خا م) (56) (جغر) —der وزوو
(يانار طاغی) .

Veteran (‿́ ‿ - ۷ ا م) (51) [لاتينجه] (مضاف اليهی
كذلك : s—) چوق وقت خدمت عسكريه ده بولنمش كمسـه ،
اختيار عسكر ، قودومان ، اسكی يالا .

Veterinär (‿́ - - - ۷ ا م) (56) (جمعی كذلك: e—)
... „veterinär (‿ ‿ ‿ ‿́ - - - ۷) اسم ايله برلكده =
Thier-arzt, -arznei .

Veto (- ‿́ ۷ ا لا) (56) ياخود .*inv* [لاتينجـه] رد ،
عدم قبول وتصديق ، تأخير .

Vettel (‿ ‿́ f ا مؤ) (53) [لاتينجه ve'tula] پيس ،
پاصاقلی قاری ، شيللق .

Vetter (‿ ‿́ f ا م) (41) [قديم آلمانجـه fatur'ëo :
Vater ـه منسوب] عموجه ودايی زاده ، كذلك خاله وتيزه زاده .

... „**Vetter** (‿ ‿́ ‿ ‿ ‿ f) (n)gunst— (عمو) اكثريا :
خصم واقرباسنی قاييرمه ، كندی آدملرينی يتشديرمه ، خويشان
پروری .

Vetturin (‿́ - ‿ ۷ ا م) (38) [ايتاليانجـه] (كذلك
بسبتون ايتاليانجه اولهرق o— ، جمعی i—) سياحته مخصوص
كيرا عربه سی ، كذلك بو آرابه نك آرابه جيسی .

Vetver-Wurzel (‿ ‿ ‿ ۷ ‿́ ۷ ا مؤ) (نبا) اشيايی
كووه دن محافظه ضمننده قوللانيلان نبات ، وتوه ر .

Vexi(e)r (‿ ‿́ ۷ ، اكثريا : ‿ ‿́ f ا لا) (38) [لاتينجه]
آلداتمه ، خدعه ‖ ماهتاب ، اكلنجه ‖ حيرتده براقمه .

Vexi(e)ren (‿ ‿ ‿́ ۷ ، اكثريا : ‿ ‿ ‿́ f فع متع) a. (21)
[لاتينجه] foppen ‖ خصوصيله: آلدانه رق اكلنمك ، شاشيرتمق .

Vezi(e)r (‿́ ss - ۷ ا م) (38) [عر] وزير .

Vezi(e)rat (‿́ ss - ۷ ا لا) (38) [عر] وزارت ،
وزيرلك رتبه سی .

Vgl. (ver-gleiche كلمه سنك صورت مختصره سی) .

Via (- ‿́ ۷ ا مؤ) (*inv.*) [لاتينجه] = Straße ‖ via
حال اولهرق شهر اسملرينك اوكنه وضع اولنور و über معناسنه
استعمال اولنور مثلا : via Hamburg هامبورغ اوزرندن ،
هامبورغ طريقيله .

Viadukt (‿́ - - ۷ ا م) (38) [لاتينجه] (شمندوفرده)
شمندوفرك (كاركير) كمرلر اوزوندن مرور ايدن قسمی (كه
آياقلری زمينه متصلدر) .

... „**Vice** (‿ ‿ ‿ ‿́ f) König— (ا م) حكومت تابعه
حاكمی ، خديو ، پرنس ‖ graf— (ا م) قديمدن بارون وقونت
آره سـنده اولان ويقونتلق پايه سی ، عنوانی ‖ feldwebel—
(ا م) (ع) آلمانياده كذلك باشچاوش كبی قلنج طاقان كوچك
ضابطلكه اولكيسی يقاسنده كی دوكمه ايله اشبو فيسه فلدوه به ل ـ
دن فرق ايديلور ، باش چاوش معاونی .

Vidi (- ‿́ ۷ حال اولهرق) [لاتينجـه] كورولمشدر ،
تصديق ايدلمشدر .

Vidimi(e)ren (ـُـ ـ ـُـ ـ ۷ فعـ متعـ) a. ㉑ [لاتینجـه vidimus] رسماً تصدیق ایتمك ‖ (عد) افراد اهالی بیننده عقد اولنمش اولان مقاوله‌لری محکمه‌جه قبول ایتمك .

Vieh (ـُـ ١ لا) ㊳ اوستریالیلرجه ㉗ [قدیم آلمانجه fihu = Ver-mögen لاتینجه pecu] صورت مجمعه‌ده (درت آیاقلی واحتیاجات زرعیه وبیتیه‌نك تسویه‌سیچون استخدام ایدیلور خصوصیله بوینوز وطیرناقلی حیوانات) حیوانات اهلیه ، مواشی، طوار ‖ عمومیلشدیریله‌رك : غیرمونس، خویسز حیوان، (انسانی تحقیر ضمننده) حیوان، اوکوز قفالی .

Vieh„ ... (ـُـ...) —ausstellung (امؤ) صغیر ، طوار سرکیسی ‖ —markt طوار ، مواشی بازاری ‖ —arzt (ا م) = Thier-arzt ‖ —bremse (امؤ) (تا طبیعه) صیغیرسینکی ‖ —dumm (صـ) اوکوز قفالی ، پك آلیق ‖ —herde (امؤ) (حیوان ، طوار) سوروسی ‖ —knecht (ا م) چوبان، طوار اوشاغی، صیغیرتماج ‖ —seuche (امؤ) (بیطر) حیوانات علت ساریه‌سی ، سؤاف ، مرض مستولئ حیوانات ، قیرچین .

Viel (ـُـ صـ) ㉔ [قدیم آلمانجه filu = روجـه poyl's ، لاتینجه plus] و (حا) صورت نسبیه‌سی mehr ومبالغه صورتی : meist (ein و wenig کلمه‌لرینك مقابلی) چوق، کثیر، وافر ‖ —(e) Freunde چوق دوست (لر)، چوق احبا ، احبابلرك دوستلرك، آرقداشلرك (بر) چوغی ‖ er ist— (یاخود : um Vieles) größer als ich اوبندن چوق اوزوندر، یوکدر ‖ es fehlt Viel (daran), daß... دها... (اوکا) چوق ایستر ‖ es kamen ihrer Viele اونلردن چوق کلدی ، اونلرك چوغی کوردك ، اونلردن بورایه چوق کلدی ‖ —e andere (Personen) دها پك چوق کمسه‌لر ، دها بر چوقلری، دها برطاقم (بشقه‌لری، دیکر) لری ‖ durch—(en) Fleiß برخیلی چالشمه ایله ، برچوق چالشمه ، غیرتدن صکره ‖ trotz seines vielen Geldes (او) چوق پاره ‖ das —e Geld چوق پاره‌سی اولدیغی حالده بیله ، دخی ‖ die —en Menschen, welche چوق کمسه‌لر ، چوق انسانلر، که... ، ein bischen, etwas— , ein wenig— ‖ برچوق کمسه‌لر براز زیاده ، آشوری ؛ براز دها ، براز ، خیلی زیاده‌جه ، اولدقجه ، خاطری صاییلور مقدارده ‖ eben so— اول قدر ، دیکری قدر، عین مقدارده ‖ gleich— اونك قدر، دیکری قدر، اوته‌کی ، دیکری نقدرسه (اونده ، اوده) اوقدر ، مساوی اوله‌رق ‖ nicht— چوق دکل ، آز ، جزئی، براز ‖ recht—, sehr— (مرا. sehr) چوق، زیاده‌جه ، بولجه ، چوقجه ‖ so— اوقدر ‖ so— ich gehört habe بنم ایشتدیکمه نظراً ، آکلادیغمه کوره ‖ nein, so— ich weiß بنم بیلدیکمه نظراً خیر ، اویله دکل ، اولمسه کرك ؛ خیر ، بنم بیلدیکمه نظراً ‖ der so und so— ste Theil . . . (شو) قدرنجی قسم ، قسمی ‖ wie— سؤال ایدرك : نقدر، نمقدار، قاچ ‖ نقدر... wie viel er auch gelernt haben mag نقدر اوکرنسه بیله، نقدر اوکرنمش اولسه بیله ‖ wie —Kinder er auch haben mag نقدر چوق چوجغی اولسه‌ده ، اولسه بیله ، قاچ چوجغی (نقدر چوق) اولورسه اولسون ‖ ziemlich— اولدقجه ، خیلی ، ایجه (چوق) ‖ zu— پك چوق ، حدندن ، لزومندن زیاده، فضله ‖ —zu (ein Dutzend) بردوزینه فضله —zu—

پك زیاده ، (آمان) پك چوق ‖ des Guten zu— thun پك ایلری‌یه وارمق، اوته‌سنه کیتمك ، آشوری کیتمك ‖ عدد اوکنده استعمال اولندقده: (e) hundert— یوزلرجه ، برقاچ یوز ‖ کنایه صورتیله : — ich weiß بن چوق بیلیرم (یعنی بن بونی هیچ بیلمام ، بن نه بیله‌یم، نصل بیله‌یم ?) ‖ ich frage—nach (Eurem Gelde) بن سزك پاره کزدن شبهه ایدییورم ، شبهه‌لنیورم، پاره‌کزدن بکا شبهه عارض اولیور ، مراقمی جلب ایدییور ‖ (ضرمثل) wo Viel ist, wird Viel verbraucht چوق اولان یرده چوق صرف اولنور ‖ besser zu— als zu wenig آز اولمدنسه چوق اولمق، اکسیك کله‌دنسه فضله اولمق ایودر ، اولادر ‖ mit Vielem hält man Haus, mit wenigem kommt man aus (پاره‌سی) چوق اولان صرف ایدر ، آز اولانده اداره ایدر .

Viel „ ... (ـُـ...) —armig (صـ) چوق قوللی ، دالی بوداغی ، قولی چوق اولان ‖ —gereist (صـ) چوق کزمش، طولاشمش، کورمش ‖ —beinig(t) (صـ) چوق باجاق، آیاقلی ‖ —beschäftigt (صـ) ایشی چوق، مشغول؛ پك زیاده اشغال ایدیلان ‖ —blätt(e)rig (صـ) چوق یاپراقلی ، کثیرة الاوراق ‖ —deutig (صـ) چوق معنالی ، چوق ، متعدد معناسی اولان ‖ ایکی معنالی ، چتال معنالی، جناس ‖ —eck (ا لا) (ریا) ذوکثیرة الاضلاع ، پولیغون ، سلاح تجربه محلی ‖ —ehig (صـ) (نبا ، تا طبیعه) آلات تذکیر وتأنیثی برلکده اولان ‖ —esser (ا م) چوق ییان(عو) اوبور، پیس بوغاز ‖ —fach (صـ) متنوع ، متعدد ، (حال اوله‌رق) مکرراً . متعدد اولمق اوزره ، دفعاتله ، اکثریا ‖ —fältig (صـ) = —fach ‖ چوق، بول، مبذول ‖ —fraß (ا م) چوق یر، اوبور حیوان، (انسان حقنده) اوبور ‖ —fresser (ا م) (مرا . —esser ‖ —glied(e)rig (صـ) چوق اعضالی خصوصیله (تا طبیعه) ذوکثیرة الاعضا (ریا) زائد ناقص ... اشارتلریله مربوط ، حدود متعدده‌دن عبارت تناسب ذوکثیر الحدود ‖ —jährig (صـ) چوق سنه‌لك ، قدیم، اسکی ‖ —leicht (حا) بلکه ، احتمالکه ‖ Sie haben — leicht Recht احتمالکه حقکز واردر ‖ —liebchen (ا لا) پك زیاده سویلان ، دلبر ، معشوق ، معشوقه ‖ لادس (طوتوشمه) ‖ —mehr (حا) بالعکس ، بلکه ‖ —mal(s) (حا) برچوق کره‌لر، قاچ دفعه (لر) ، بیکارجه دفعه، کراتله، دفعاتله ‖ ich danke Ihnen —mal (سزه) چوق تشکر ایدرم (افندم) ‖ —sagend (صـ) چوق دییان ، سویلیان ، معنالی ، چوق معناسی اولان ‖ —saitig (صـ) (موسیقی) چوق تللی، کیریشلی ‖ —sylbig (صـ) چوق هجالی ‖ —thuer (الم) چوق ایش وارکبی کوسترن ، یاپان کمسه ‖ —weibig (صـ) (نبا) آلات تأنیثی متعدد اولان نبات ، کثیر التأنیث ‖ —züngig (صـ) چوق دیلی اولان ، کثیر اللسان ‖ (مجا) = —sprachig (صـ) چوق لسانلی؛ چوق لسان اوزره ‖ —sprachiges Wörterbuch السنهٔ مختلفه اوزرینه یازلمش لغت کتابی، متعدد لسان اوزرینه جمع وتألیف اولنمش قاموس .

Vielerlei (ـُـ ـ ـ صـ) ㉔ هرجنس ونوع (دن) ... ‖ Vielerlei چوق شی، هردرلو نسنه .

Vielheit (ـُـ ١ مؤ) ㊾ (sans pl.) چوقلق، کثرت، تعدد ‖ غلبه‌لك .

Vier (ـً f ـ ا عد) [قدیم آلمانجه fior ، غوتجـه fidör = لاتینجه quatuor] درت ، اربع ، جهار ، چار ‖ je—und— دردر دردر ‖ zu—en دردر ، دردرله ‖ unter—Augen ایکی کشی مابیننده آره‌سنده ، باش باشـه اولەرق ، آرەدە بیانجی بشقەسی اولمدیغی حالده ‖ mit—Pferden یاخود : Vieren fahren درت آتلی ، درت قوشوملی اولەرق آرابەیه بنمك ، کذلك (عو) auf Viere lang fahren ‖ allen Vieren gehen درت آیاغی (آیاق) اوزرنده کیتمك ، یورومك ‖ um halb— اوچ بچقـده ‖ —und neunzig طقسان درت ‖ —Wochen بر آی مقامنده (درت هفته) ‖ zu je—en vorhanden (تبا) دردرلی ، دردرلی ‖ Vier (ا مؤ) ⑩ درت عددی ؛ درت رقمی .

Vier„… (f ···) —armig (ص) درت قوللی ‖ —gestrichen (ص) موسیق (نوطەلرك آلتی درت چیزکیلیسی) درت چیزکیلی ‖ —hundert (ص ا عد نسبیه) درت یوزنجی ‖ —pfünder (ا م) (ع) درت فونداق طوب ‖ —beinig (ص) درت بجـاقلی ، آیاقلی ‖ —blatt (ا لا) (کاغد او یونده) یکدیکرینی بلا فاصله تعقیب ایدن نقطه‌لی درت کاغد ‖ —eck (ا لا) (درت کوشـه‌لی شکل) مربع ‖ —fach (ص) درت قاتلی ، درت قات ، درت مثلی ، رباعی ‖ —füßig (ص) درت آیاقلی ، (تا طبیعه) چارپا ‖ —gespann (ا لا) درت قوشـوملی آرابه ‖ —händig (ص) درت اللی ‖ (موسیق) درت الله ، ایکی کشی طرفنـدن چالینان هوا ، پارچه ‖ —mal (حا) درت دفعه ، —mal so viel درت دفعـه بوقدر ، اوقدر ، بونك ، اونك درت مثـلی ‖ —seitig (ص) درت طرفلی ، ذو اربعة الوجوه ‖ —sitzig (ص) درت کشیلك ، درت اوطوراقلی (آرابه) ‖ —spännig درت آتلی ‖ —tägig (ص) درت کونلك —theil (ا م) (ا لا) = Viertel ‖ —undsechzigstel (ا لا) کسر اولەرق آلتمش درتده بری .

Viere (ـ ـً f ا مؤ) ⑫ = Vier (اسم اولەرق) .

Vierer (ـ ـً f ا م) [vier] درت رقمی ‖ درتلردن بری ‖ دردنجی آلایك نفری ، عسکرلرندن بری ، دردنجی آلایدن ‖ درت سـنه‌لك شراب ‖ بوکله « ٤ » رقمی حاوی بالجمله موادی ارائه ایده بیلور ‖ درتلك .

Viert (ـً f ص ا عد نسبیه) [vier] der (die, das) vierte دردنجی ‖ (مر ا. fünfte) ‖ Heinrich (der Vierte) دردنجی هانری ‖ der 4. (—e) Januar کانون ثانینك دردنجی کونی ، دردی ‖ Viert (ا لا) ㉘ اعدادونصکره قدیم بر اولچکك ربعی .

Viertel (ـ ـً f ا لا) a. ⑩ [قدیم آلمانجه fiorteil] ربع ، چاریك ، درتده بر ‖ es ist ein —auf 2 (Uhr) ساعت بری چاریك کچیور ‖ (ص) ربع ، درتلك اولەرق کسر .

Viertel„… (f ـ ـ ···) —bogen (ا م) چاریك طبقه (کاغد) ‖ —stunde (ا مؤ) چاریك ساعت ‖ —jahr (ا لا) (سـنه‌نك درتده بری اولان) اوچ آیلق مدت ‖ —jährig (ص) اوچ آیلق (یاشی ، عمری اوقدر اولان) ‖ —jährlich (ص) اوچ آیلق ، اوچ آیلق مدت ایچـون ، بومدته مخصوص ‖ —jährliche Miethe اوچ آیلق کرا ‖ —note (ا مؤ) موسیق اشاراتندن بر سیاه نقطه وعمودی بر چیزکیدن عبارت اولان بر درتلك نوطه ‖ —pfund (ا لا) لیرا چاریکی .

Vierteln (ـ ـً f فع متع) ㉑ a. [Viertel] درده تقسیم ایتمك ، بولمك ، درت قسمه ، پارچه‌یه آییرمق ‖ (فع لا +) : (diese Uhr) viertelt بوساعت چاریکلرده چالار .

Viertens (ـ ـً f حا) رابعاً ، دردنجیسی .

Vier-theilen (ـ ـً f کذلك ـ ـً ـ فع متع) ㉑ a. (insép.) (einen Verbrecher)— برجانیی درده بولمك ، درت پارکیره باغلیوب (درده) بولمك ، پارچالمق .

Vierung (ـ ـً f ا مؤ) ㊶ [vier] (ریا) —des Zirkels دائره‌نك مساوی مربعه تحویلی (هنوز حل اولنهمشـدر) ، تربیع الدائره .

Vierzehn (ـ ـً f نادراً ـ ـً ص ا عد اصلیـه) [قدیم آلمانجه fiorzëhan] اوندرت ، اربع عشر ‖ —Tage ایکی هفتـه‌لق مدتی ارائه ایتمك اوزره : اون درت (اونبش) کون ‖ die (Zahl) Vierzehn اون درت عددی ‖ der (die, das) —te (ص ا عد نسـبیه) اوندردنجی ‖ فقط تاریخلرده : der —te des Monats آیك اوندردی ‖ Ludwig XIV (der Vierzehnte) اون دردنجی لوئی ‖ Vierzehntel (ا لا) ⑩ a. اون درتده بری (کسر) .

Vier-zehn„… (ـ ـً ····· f و نادراً ····· =) —ender (ا م) (توجیلق) اون درت چتاللی (بوینوزی اولان کییك وامثالی حیوان) .

Vier-zehner (ـ ـ ـ f ا م) ⑩ a. اون دردنجی آلایه منسوب عسکر ، ۱۸۱٤ سـنه‌سنك شرابی ‖ "۱٤" رقمی حائز بالجمله مواد .

Vierzig (ـ ـً f ص ا عد اصلیه) [قدیم آلمانجه fiozuc] قرق ‖ Alter von —Jahren قرقلق ، قرق سـنه‌لك عمر ‖ er ist bald —Jahre alt یقینده اوقرقی بیتیریور ، زده ایسه قرق یاشـنده اوله‌جق (قرقی بیتره جك) ‖ die Zahl Vierzig (ا مؤ) قرق عددی ‖ Vierziger (ا م) ، Vierzigerin (ا مؤ) قرقلق ، قرق یاشـنده اولان ارکك ، قادین ‖ in den Vierzigern, in den vierziger Jahren قرقی کچکین ، متجاوز ، قرق بو قدر یاشـنده ، قرق ایله اللی آره‌سنده ‖ قرقنجی آلایدن اولان عسکر ، بوکله‌نك « ٤٠ » رقمی حائز اولان بالجمله مواده شمولی واردر ‖ der (die, das) —ste قرقنجی ‖ —stens (حا) قرقنجی اولەرق ، قرقنجیسی ‖ Vierzigstel (ا لا) ⑩ a. قرقده بر ، قرقده بری .

Vierzig„… (f ·····) —jährig (ص) قرق سنه‌لك ، قرقنده ، قرق یاشنده ‖ —tägig (ص) قرق کونلك ‖ —tägige Fastenzeit vor Ostern خرستیانلرك پاسقالیه‌لرندن اولکی قرق کونلك پرهیزلری مدتی .

Vigilanz (ـ ـً v-gh امؤ) ㊾ [لاتینجه] بیوك دقت ، انتباه ، تیقظ .

Vigili(e)ren (v-gh ـ ـً فع لا +) ㉑ a. [لاتینجه] دقت ایتمك ، انتباه وتیقظ اوزره اولمق ، کوزینی آچمق .

Vignette (vîn-yè'-të تلفظ اولنور ا مؤ) ㊿ [لاتینجه‌دن مأخوذ فرانسزجه] (مطبعه‌جیلقده) کتابلرك باب ویا فصللرینك نهایت ویا ابتدالرینـه باصیلان چیچك وامثالی تزیینات .

Vigogne (فرانسزجه تلفظ اولنور امؤ) (53) [اسپانیاجه‌دن مأخوذ فرانسزجه] (تا طبیعه) = Vikuna .

Vikar (◡́– v ۱ م) (38) [لاتینجه] ، کذلك بسبتون لاتینجه اولەرق: ius— (◡(◡) –́ v ۱ م) (57) یاخود (45) کوی ویا محله پاپاسنك وکیل ویا معاونی ، مختار .

Vikari(e)ren (◡́–– v فع لا +) .a (21) [لاتینجه] Jemandes Stelle : ویاخود Jemand= für Jemand— vertreten .

Viktoria (◡(◡) ◡́◡ v ۱ مؤ) (54) مظفریت ، ظفر ، غلبه ، نصرت ‖ (نبا) re'gia— لاره‌ن ویقتوریا ‖ (۱ خا وواقتیز اسمی) ویقتوار ‖ فقط : Königin —von England انکلتره قرالیچه‌سی ویقتوریا .

Viktoria„ ... (◡··· (◡)◡́◡ v) schießen— قزانیلان برمظفریتی اعلان ایتمك وبونك شرفنه اولمق اوزره آتیلان طوپ .

Viktuali-en (◡(◡) ◡́◡◡ v جمع) (inv.) [لاتینجه] کذلك Lebens-mittel = مأکولات ، ییه‌جك .

Vikuna (◡́◡ v vi-kou'ne-ya تلفظ اولنور ۱ لا) (53) (تا طبیعه) [اسپا] قویون نوعی .

Villa (◡́◡ v ۱ مؤ) (54) [ایتا] (جمی کذلك : s—) کوشك ، صیفیه (لك خانه) .

Vindizi(e)ren (◡́◡◡◡ v فع متع) .a (21) [لاتینجه] طلب ایتمك ، کندی مالی اولدیغنی ادعا ایله استمك ، استدعای حقوق ایتمك .

Viola (◡́–– v ۱ مؤ) (56) [ایتا] (موسیق) ویـولا دینیلان ایری کمان ، دهازیاده : آلتوتعبیر اولنور .

Viole (◡́–– v ۱ مؤ) (53) [لاتینجه] (موسیق) = Vio'la ‖ (نبا) = Veilchen .

Violet(t) (◡́◡◡ v ص) (24) [ایتا] منکشه رنکنده ، منکشه رنکنه چالار مور (مـی) .

Violin„ ... (◡́◡ ··· v) futtera'l— (۱ لا) کمان قوطیسی ، محفظه‌سی ، schule— (۱ مؤ) کمان چالمغی مشق وتعلیم ایچون ترتیب اولنمش نوطه کتابی ، اصول تعلیم ‖ schlüssel— (۱ م) صول آناختاری ، مفتاحی ‖ virtuo'se— (۱ م) کمان استادی ، موسیق شناساندن کمانه مراق اولان .

Violine (◡́––– v ۱ مؤ) (53) [ایتا] (موسیق) کمان ‖ die erste—spielen کمانك برنجی درسـی چالمق ، یکی اولەرق کمان درسی آلمق ‖ (مجا) بوریـسی اوتمك ، سوزی کچمك .

Violinist (◡́◡◡◡ v ۱ م) ، (51) in— (۱ مؤ) (80) کمانجی ، کمان چالان ارکك ، قادین ، کمان اوستاسی .

Violoncell (◡́ löntch ◡́◡ v ۱ لا) (55) [ایتا] (موسیق) پطال ، بیوك کمان،ویـولونـسل .

Viper (◡́ v ۱ مؤ) (52) [لاتینجه] (تاطبیعه) —gemeine اوفق انکرك ، عادی انکرك ‖ —schwarze انکلیز انکرك یلانی یاخود قره انکرك ؛ قوم انکرکی .

Virginia (◡(◡) –́ gh ◡ v ۱ خا مؤ) (54) مفردی کذا (46) ویرژنی ‖ (۱ لا) = Virgi'ni-en .

Virginien (◡(◡) –́ gh ◡ v کذلك ◡(◡) –́ dj ◡ v ۱ خا لا) .b (40) (جغر) متفقهٔ آمریقادن بریسی اولان ویرژینیا جمهوریتی .

Virtuos (◡́◡◡ v ص) (24) [ایتا] صنایعك هرقنغی برشعبه‌سنده زیاده مراق وملکه‌سی اولان ، استاد .

Visa (◡́– v ۱ لا) (56) [لاتینجه] برشیئك دائره وجهت عائده‌سنجه کورلمسی وتصدیق ، ویزه ، تصدیق امضا ویااشارتی ، صح .

Visi(e)r (–́ v ۱ لا) (38) [فر] مغفرده کوزلك کورمسی ایچون اولان یاریق ، (طوپ) تفنکده نشان آلورکن نشانکاه دینیلوب ناملو اوزرینه تثبیت قلنان ونشان اثناسنده کوزه الك یقین بولنان پارچه = Dio'pter ‖ (۱ م) (38) =Vesi(e)r .

Visi(e)r„ ... (◡́·· v) einrichtung— (۱ مؤ) نشان ترتیباتی ‖ kosten— (جمع) برشیئك ویزه ایدلمسی ، تصدیق خرجی ‖ kappe— (۱ مؤ) (ع) نشانکاه اورتوسی ‖ korn— (۱ لا) آرپه‌جق ‖ li'ni-e— (۱ مؤ) خط نشان ‖ schuß— (۱ م) (ع) مسافه‌نك نشانکاه ایله منطبق اولدیغی یعنی نشان نقطه‌سنك هدف نقطه‌سنه منطبق اولدیغی زمان ایدیلان انداختده‌کی اصابت .

Visi(e)ren (◡́– v فع مع) .a (21) [فر] (einen Paß)— بر پول ، مرورتذکره‌سنی ویزه ، تصدیق ایتمك ، اوزرینه کورلمشدر دیمك ‖ برشیئك حجمی ، محتویاتی اولچمك ، درجهٔ استیعابنی تعیین ایتمك ‖ (فع لا +) nach etwas— برشیئه کوزنی دیکمك ، برشیئی هدف اتخاذ ایتمك ، برشیئی کندیسیچون مقصد تعیین ایتمك .

Vision (–́(◡) – v ۱ مؤ) (49) = Ge-sicht خیال ، کوروتیش ، کشف ، کورمه .

Visitator (◡́◡◡ v ۱ م) (45) کمرکارده آرایجی ، قوجی مأموری .

Visite (◡́– v ۱ مؤ) [لاتینجه‌دن مأخوذ فرانسزجه] زیارت ، ویزیته (= Be-such) .

Visiten„... (◡́◡··· v) tag— (۱ م) ویزیته‌کونی ‖ karte— (۱ مؤ) قارت دوویزیت ، ویزیته‌لرده تعاطی‌ایدیلان (مطبوع) کاغد ‖ karten-Papier— قارت دوویزیت ایچون قوللانیلان کاغد ‖ karten-Tasche— (۱ مؤ) ؛ یاخود (۱ لا) Täschchen = قارت دوویزیت جزودانی .

Visiti(e)ren (◡́◡◡ v فع متع) .a (21) [لاتینجـه] (einen Koffer)— برصندیغی آرامق ، یوقلمق ، معاینه ایتمك ، باقمق ، کوزدن کچیرمك ‖ ویزیته ایتمك .

Viskache (◡ tch ◡́◡ v ۱ لا) (56) [اسپا] (تا طبیعه) شینشیللا (کدیسی) .

Visum (◡́◡ v ۱ لا) (58) [لاتینجه] = Visa .

Vitriol (◡́◡◡ v ۱م ۱ لا) (38) [لاتینجه اولوب vitrium Glas دن مأخوذ Vitre'olus] (کیمیا) زاج .

Vivat (◡ v –́ v) = er (sie) lebe hoch (مرا ـ hoch) یشاسون ! ‖ Vivat (۱ لا) (56) = Lebe-hoch .

Vivisektion (–v–v–) ́ (◡)iss ◡́ z ۱ مؤ) (49) [لاتینجه] علم وظائف‌الاعضا تجاربیچون حیوانك دیری اولەرق تشریحی ، تشریح ذیروح .

Vizier (–́ v ۱ م) (38) [ترکجه] وزیر .

Vogel (◡́ f ۱ م) .a (39) [قدیم آلمانجـه foral] قوش ، طیر ، مرغ ‖ (مرا ـ Vögelchen) ‖ geflügeltes Thier اسماء مغنیهٔ طیور اوکنده ترجمه اولنه‌مازمثلا: Strauß— دوه قوشی (جنابلری) دوه‌قوشی ‖ (مجا) —arger, durchtriebener

قورنازلقلی|| —lustiger صفا یزه‌وتکی|| —loser كلفان بكی||
es ist ihm so wohl, wie dem —im Hanf-samen (ضرمثل)
اونك شمدی مال بولمش مغربی كبی كيفی يرنده ، آریه آنبارینه
كيرمش آچ طاووق قدرصونجی وار || die Vögel, welche zu
früh singen ، frißt die Katze ایركن كولن چابوق آغلار||
(عو) einen —haben (مرا . Sparren (مجا .

Vogel,... (... ‒ ˘ f) —art (ا مؤ) قوش نوعی||—ei
(ا لا) قوش يمورطه‌سی|| —leicht (صـ) قوش كبی خفيف ||
—bauer (ا لا (ا م) قوش قفسی || großes —bauer
قوشخانه|| —beere (ا مؤ) (نبا) اووز، غبیرا|| —deuterei
(ا مؤ) = —schau, —wahrsagerei || —fuß (ا م)
قوش آیاغی ، || (نبا) قوش آیاغی || —futter (ا لا) قوش
یمی، یمه‌جكی|| —haus (ا لا) قوشخانه|| —kirsche (ا مؤ)
(نبا) یابانی كراز، قوش كیرازی|| —laus (ا مؤ) (تا طبیعه)
قوش كنه‌سی، بیق || —milch (ا مؤ) (نبا) توكروك اوتی
دینیلان كوزل بياض چیچكلی نبات، خشیشة البزق|| —netz (الا)
(آوجیلق) قوش آغی (=Garn) || —perspekti've (ا مؤ)
قوش باقیشی، aus der —perspktive (entworfener Plan)
قوش باقیشی چیقاریلان پلان، خریطه، رسم || —schau (امؤ) اسكی
یونانلی و رومالیلرك قوشلرك اوچه و اوتمه‌لرندن ایتدكاری
تفأل|| —schauer (ام) فالجی|| —steller (ام) = —fänger
(ا م) قوشباز || —wahrsagerei' (ا مؤ) =—schau ||
—wild-pret(t) (ا لا) قوش تویلی آو، طیور جنسندن شكار||
—zucht (ا مؤ) قوشچیلق، قوش بسلمك ، یتشدیرمك ، تربیه
ایتمك اصولی، قوش تربیه‌سی ، قوشبازلق .

Vögelchen (‒ ˘ f ا لا) b. (40) (Vogel كلمه‌سنك
صورت تصغیریه‌سی) قوشجق، قوشجغز، مینی مینی قوش .

Vogesen (‒ ˘ gh ‒ v ا نا جمع) (inv.) (جغر)
[قدیم آلمانجه wasgau دن مأخوذ لاتینجه Vo'gesus]
(غربی رن علیا جبالنك جنوب قسملری) لهووغ، فوغه‌زه‌ن .

Vogt (‒ f ا م) (21) [لاتینجه advoca'tus] محافظه،
اوزه‌تچی ، حامی ، مافوق ، اوسته || والی، متصرف|| ناظر ،
مدیر، كتخدا ، حاكم، كهیا ، اداره مأموری، وكیلخرج|| پولیس،
ضابطه مأموری ، كوی، ترلا بكجیسی .

Vogtei (‒ f ا مؤ) (49) "Vogt" پروالی ، متصرف ،
حاكم ، ناظر ، كتخدا وامثالنك اقامت ایتدیكی مقام ، حكومت ،
نظارت ، مدیریت قوناغی|| بعض یرلرده : حبسخانه .

Vokabel (‒ ˘ v ا مؤ) [لاتینجه] (اجنبی لساندن اولوب
ازبرلنمك اوزره قید اولنان) كلمه ، لفظ .

Vokabularium (˘ (˘) ‒ ‒ ‒ v ا لا) (44) [لاتینجه]
مختصر لغات كتابی .

Vokal (‒ ‒ v ا م) (38) [لاتینجه] (غرا) (Konsona'nt
كلمه‌سنك مقابلی) صدالی حرف ، حركه ،مقامنده‌مستعمل حرف،
ووایل

Vokation (‒ (˘) tss ‒ ‒ v ا مؤ) (49) [لاتینجه]
برخدمته ، مأموریته تعیین .

Volk (˘ f ا لا) (25) [قدیم آلمانجه folc = پولونیاجه
pulk Haufen] خلق، اهالی|| —das gemeine عوام ناس||
viel— چوق خلق ، غلبه‌لق || ملت ، قوم ، امت || جنس ،
صنف اهالی || (ع وبحر) = Mannschaft (هرقنغی برقطعه
ویا كمی ترتیبی اولان افراد) || جمعیتلی، طوپلی اوله‌رق كزن قوشلر،
سوری|| (آوجیلق) Völker Rephühner : یاخود —zwei
ایكی كومه ، سوری ككلیك ، ایكی ككلیك آلایی .

Völker,... (... ‒ ˘ f) —eigenthümlichkeiten
(جمع مؤ) اخلاق وعادات ملل || —beschreibung (ا مؤ)
امم واقوام مختلفه‌نك تقسیماتی وهر برینك ساكن اولدقلری
محللردن بحث ایدن علم، علم تعریف الامم ، علم تعریف طوائف
بشر || —kunde (ا مؤ) و —lehre (امؤ) نوع بشرك امم
واقوام مختلفه‌یه صورت انقسامنی وبونلرك هربرینك احوالنی بیان
ایدر علم، مبحث الامم|| —recht (ا لا) حقوق ملل|| —stamm
(ا م) اوفق برقوم، قبیله .

Völkerschaft (‒ ‒ f ا مؤ) (49) [Volk] اهالی، قوم ،
ناس ، ملت || (اهالی وناسك اوفق مقیاسده اوله‌رق هیئت
مجموعه‌سی) خلق، اوفق برجمعیت ، قبیله .

Volks,... (... ‒ f) "Volk" اهالینك ، اهالی‌یه راجع،
اهالی‌یه مخصوص، اهالی، ملت حقنده ، ناسجه ، اقوامه كوره ،
اقوام واهالی میاننده ، آره‌سنده || —ausdrücke (جمع م)
الفاظ ناس، خلق، عوام آره‌سنده مستعمل الفاظ وتعبیرات ،
عادی الفاظ|| —dichter (ا م) عوام ناس، خلق آره‌سندن
یتیشان ویا بونلره مخصوص اشعار یازان شاعر (Kunstdichter
كلمه‌سنك مقابلی) || —fest (ا لا) ملی شنلك ، بایرام، یورطی،
سور ، شهر آیین ملی|| —beliebt (صـ) عموم خلقك سودیكی،
حرمت واعتبار ایتدیكی،اهالینك توجه ، حرمت ورعایتنه مظهر||
—lied (ا لا) ملی شرقی|| خلق طرفندن سویلنان شرقی ||
—schule (ا مؤ) محله ، عوامه مخصوص مكتب ، فرانسه‌ده:
مكتب ابتدائی|| —zählung (ا مؤ) تحریر(تعداد) نفوس .

Volksthümlich (‒ ˘ f صـ) (24) [Volksthum] اهالی،
خلق آره‌سنده تأسس ایتمش، عادت صره‌سنه كچمش ، اهالی،
خلقه كوره ، ملی .

Voll (˘ f صـ) (24) [قدیم آلمانجه fol = رومجه pleos،
لاتینجه plenus] طولو، مملو|| —sein von etwas برشیئله
طولو اولمق||طولدیرلمش، ییغلمش، آغزینه برابر|| (der Mond)
—ist آی بدر حالنده، آیك اون‌بشی|| طولی، پك چوق، مالامال
ییغیلی|| —ein Löffel برقول(قوجاق) طولوسی|| —ein Arm
برقاشیق طولوسی || in —er Arbeit پك زیاده چالیشه‌رق ،
چالشمق اوزره ، صورتیله ، حالنده|| aus —er Brust سس،
نفس یتدیكی، آوازی چیقدیغی قدر || aus —em Herzen جان
یوركدن ، جان كوكلدن || —e und weiche Stimme كور
ولطیف صدا || in —em Trabe صیق طیریس ایله || war
es —im Theater ? تیاتروده چوق سیرجی ، غلبه‌لق
وارمیدی؟ || der Saal war ganz— صالون پك غلبه‌لق ،
طولو ایدی ، صالونده پك چوق كسه وار ایدی، هیچ برقالمامش
ایدی || بیانجی طرفندن ! Der Wagen ist— آرابه طولی ،
آرابه‌ده (تراموای وامثالی حقنده) بریوق || یوارلاق، یوس
یوارلق، طوپارلاق، سمیز ، ملحم ، ایری كوده‌لی || كمال بولمش،

Vollends (ـ ـ f حا) [قديم آلمانجه follon [gänzlich كاملاً ، بسبتون ، كافةً ‖ Das wird ihn — zu Grunde richten بو اونى بسبتون كاملاً محو وپريشان ، خراب ايده‌جك ، بتوره‌جك ‖ دها بوندنشقه ، فضله اولەرق صانكه ... چيورمشكبى ، پرده .

Voller (ـ ـ f) = (volle بوكا مراجعت) ‖ voll كلەسنك صورت نسبيەسى .

Böller (ـ ـ f ا م) a. ⑩ آچ گوزلى ، اوبور ، بكرى مصطفى .

Voll-führen (ـ ـ ـ f فع متع) a. ㉑ (insép.) = aus-führen .

Völlig (ـ ـ f ص) ㉑ [voll] تكميل ، بتون ‖ (حا) كاملاً ، بسبتون ، تماماً ‖ (البسه حقنده) = voll-kommen .

Voll-kommen (ـ ـ ـ f ص) ㉑ [قديم آلمانجه folla [zum Ziele kommen quëman] مكمل ، تام ، قصورسز ، فوق العاده ، غايه‌يه وارمش ‖ تكميل ، بتون ‖ (عمو) (البسه حقنده) كنكيش ، راحت ، بول ، فراخ .

Voll-kommenheit (ـ ـ ـ f ا مؤ) ⑲ كمال ، مكمليت ، (هر بر اقسامنده) قصورسزلق .

Voll-strecken (ـ ـ ـ f فع متع) a. ㉑ (insép.) على الخصوص (عد) اجرا ايتمك ، موقع اجرايه وضع ايتمك .

Voll-ziehen (ـ ـ ـ f فع متع) و — sich (فع مطا) ‡. ⑳ (insép.) = voll-strecken ، aus-führen ، voll-bringen ‖ — de Gewalt قوهٔ اجرائيه ‖ ihre vollzogene eheliche Verbindung zeigen an... اجرا قلنان رسم ازدواجلرينى ... كال تعظيمات و ... ايله محترم ... لرينه بيان ايدرلر ‖ — (einen Vertrag, الخ .) برمعاهده وامثالنى تصديق ايتمك .

Voll-zieher (ـ ـ ـ f ا م) ، a. ⑩ — in (ا مؤ) ⑲ اجرا ايدن اجرا مأمورى ‖ جلاد .

Voll-zug (ـ ـ ا م) ㉑ (sans pl.) اجرا ، موقع اجرايه وضع ايتمه ‖ تصديق .

Volontär (فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) ⑯ ياخود ㉘ (ع) = Frei-williger غيرموظف مأمور ، ملازم .

Voltaire (فرانسزجه تلفظ اولنور ا خا م) ⑯ وولتر ‖ برنوع قولتوق صندالیه ، وولترصنداليه‌سى .

Volte (ـ ـ v ا مؤ) ⑮ [فر] (اسقريم وفروسيت) حيوانك چرخ ايتديرلمسى ، بوحركتله خصمك ضربه‌سندن محافظه اولنمه حركتى ‖ (حقه‌بازلق ، كاغد اويوننده) ال چابوقلغى .

Voltigeur (فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) ⑯ [فر] بازكير اوزرنده وولتيژ تعليمى ياپان بينيجى ، كذلك : (ع) قديم خفيف صف پياده‌سى .

Voltigi(e)r „... (ـ ـ ـ j ـ ـ v) — kunst (ا مؤ) وولتيژ صنعتى ‖ (الا) وولتيژ بازكيرى (كذلك تحته بازكير) .

Voltigi(e)ren (ـ ـ j ـ ـ v فع لا +) a. ㉑ شورايه بورايه ، اوته‌يه برى‌يه اوچمق ، اوچوشمق ‖ ثبات ووفاسزلق ، هرجائيلك ايتمك ‖ (ايده) جانبازلق ايتمك ‖ (حيوانده) وولتيژ تعليمى ياپمق .

ايركن ‖ تمام ، نقصانسز ‖ die — e ganze Wahrheit sagen طوغرى ، طوسطوغرى سوزلك ، ايشك حقيقتى سويلك ‖ ich kann die Goldstücke nicht für — annehmen (تعبا) بن بو آلتونلرى تام ديه قبول ايده‌مم ، بونلرقيمتلرندن آشاغيدرلر ‖ sich den Leib — ärgern (افعال ايله برلكده اوله رق) اوفكه‌سى بورنسه چيقمق ، فنا حالده حدتلنمك ، طولولق ‖ — füllen ، كذلك — gießen, — schenken (آغزينه قدر ، ايوجه) طولديرمق ‖ Jemandem den Hinteren — geben برينه كوتك آتمق ‖ die Summe — machen پارهنك مقدار معلومه ، مطلوبه طولديرمق ، ابلاغ ايتمك ، تكميل ايتمك ‖ Jemandem die Ohren — schreien (schwatzen) برينك قولاقلرينى لافله طولديرمق ، باغره باغره باطلاغمق ‖ — von sich — برشيئله طولمق ، برشيئه طوقمق ‖ etwas werden trinken شرابى بورنسه دوكه‌جك قدر ايچمك ، زيل زورنا اولمق ‖ für — nehmen برشيئى تمام ، تكميل اوله‌رق قبول ايتمك ، اصل قيمتنده اوله‌رق آلمق ‖ aus dem — len wirth-schaften مالى ، مصرفى اسيركمه‌مك .

Voll „... (f ـ ـ ...) — mond (ا م) بدر ، اون درت كونلك آى ‖ — monds-Gesicht (ا لا) آى كبى بوارلاق يوزلى ، تاتار يوزى ‖ — ährig (ص) (زرا) طولغون دانه‌لى ، بشاقلى ‖ — auf (ـ ـ f حا) كثرتلى ، بول ، طولو ، پك چوق ، مبذول ، بول بول ، طولو طولو ‖ — bart (ا م) اورته‌سى وياياناقلرى آلتقسزين صاليويريلان صقال (طولو صقال) ‖ — blut (ا لا) Halb-blut تركيبنك مقابلى (فروسيت) جنسى قاريشيق اولميان ، صافقانلى ، جنس حيوان ‖ — brüstig (ص) گوكسى طولى ، طولغون گوگوصلى ، ممه‌لرى قوپمش طولمش ‖ — bürger (ا م) Halb-bürger تركيبنك مقابلى) باجمله حقوق مدنيه وپولتيقيه‌يه مالك شهرى ‖ — bürtig (ص) عين پدر ووالده‌دن طوغمش دنيايه كلمش ، اوزواحد ‖ — dampf (ا م) (صنع) تام قوت ، تام بخار ‖ — gehalt (einer Münze) (ا م) تام عيار ، تام العيار (آقچه) ، كذا (مجا) ‖ — gewalt (ا مؤ) قوت وقدرت مطلقه ‖ — jährig (ص) (عد) فاعل مختار ‖ — körnig (ص) طولغون دانه‌لى ‖ — leibig (ص) اتسه طولغون ، ملحم ، شيشمان قارنلى ‖ — ständig (ص) تمام ، تكميل ، نقصانسز ، كاملاً ، كافةً ، قاريشقامش ‖ — ständig besetzt sein (آرابه حقنده) كاملاً طولو ، دروننده اوتوريله‌جق واصولى دائره‌سنده آياقده طوريله‌جق يرى بولنميه‌جق صورتده طولو بولنمق ‖ — zählig (ص) تمام .

Voll-bringen (ـ ـ ـ f فع متع) a. ㉑ (insép.) بتورمك ، اتمام واكمال ايتمك ، صوكنه ايرديرمك ، باشه چيقارمق ، اجرا ايتمك ، — (eine Pflicht) بروظيفه‌يى ايفا ايتمك ‖ — (ein Verbrechen) برجرمى ، جنايتى ارتكاب واجرا ايتمك ، (صوكنه قدر) ايشلمك .

Voll-enden (ـ ـ f فع متع وفع لا +) و — sich (فع مطا) b. ㉑ (insép.) اتمام ايتمك ، نهايته ايرديرمك ، ايرمك ، كماله واصل ايتمك ، اولمق ، بتورمك ، بيتمك ، غايه‌سنه واردیرمق ، وارمق ، ايصال ايتمك ، واصل اولمق ‖ (ا لا) Voll-endung و (sans pl.) ⑲ b. (ا مؤ) ⑲ بتورمه ، بيتمه ، صوكنه ، غايه‌سنه وارمه ، ايصال ايتمه ، اكمال واتمام ايتمه ‖ Vollendung (ا مؤ) ⑲ كمال ، مكمليت .

Volubilität (ـ ـ ـ ۷ امؤ) ⑲ [لاتينجه‌دن مأخوذ فرانسزجه] چابقلق ، چویکلك ، سرعت حرکت ودور || طلاقت لسان ، سلاست .

Volumen (ـ ـ ۷ ا لا) b. ⑩ [لاتينجه] (جمى volu'mina) حجم ؛ جرم (Raum = Inhalt =) .

Vom (f ـ) = von dem .

Vomi(e)ren (ـ ـ ۷ فه لا +) a. ㉑ [لاتينجه] = (brechen . مرا) || sich (er) brechen .

Vomitiv (ـ ـ ۷ ا لا) ㉘ [لاتينجه] = Brech-mittel .

Von (ـ f حرجر) [قديم آلمانجـه fana] (صورت مختصره‌سى .v) مفعول‌اليه اولوب: (اكثريا vom صورتنده مستعمل اولان von dem تركيبنده اولديغى كبى) دن مثلا : nehmen Sie das vom Tische weg شوقى سفره‌دن ماصه‌دن قالديريكز ، آليكز || (مضاف اليه مقامنده) der Herr vom Hause اوك افنديسى || König von Preußen پروسيا قرالى || Von Gottes Gnaden || بزدن برى einer von uns يعونه ، بلطفه تعالى ، بعناية اه تعالى ، عون وعنايت الهيه ايله اولان ، كرم وعنايت صمدانيه‌دن || (بر مؤلفك اسم وشهرتى اراءه ضمننده) (Der ewige Jude) von Sue "سو„ طرفندن تأليف قلنان " اويكه يوده „ برشيئك جنس ونوعى اراءه ايچون : von Holz bauen اغاجدن انشا ايتمك || موضوع مقال اولانى اراءه ايچون von wem sprechen Sie ? كيمدن بحث ايديورسكز ، كيمدن بحث اولنيور ؟ (ein Kind) von drei Jahren اوچ ياشنده ، اوچ سنه‌لك برچوجق || klein von Gestalt اوفق تفك ، بويسز ، قيصه بويلى || (اصالت اراءه مقامنده) Herr von Brandenstein موسيو فون براندنشتاين ، موسيو دو براندنشتاين || etwas vom Original abschreiben برشيئى اصلندن ترجمه ايتمك || von Jemandem gehen برينى ترك ايتمك || von Sinnen kommen عقلى قاچيرمق ، غائب ايتمك || von der Arbeit ruhen ايشدن راحت ايتمك || ich behalte 5 (Mark) von dieser Summe zurück بو پاره‌دن بش مارق آليقويورم ، بن بو پاره‌نك بش مارقنى آلاجغم || von Alters اسكيدنبرو || von heute an بوكوندن اعتباراً || von Westen nach Osten غربدن شرقه طوغرى || ein Freund von mir احبابمدن ، دوستلرمدنبرى .

Von-ein-ander (ـ ـ f حا) = aus-ein-ander .

Vor (ـ f حرجر) [قديم آلمانجه fora اسكيدن für ايله مناسبتى وار] (hinter حرف جرينك مقابلى) مفعول‌اليه آلور و wo ? سؤالنه جواب ويروب مفعول به آلديغى وقت wohin ? سؤالنه جواب ويرر (بعضاً حرف تعريف تخفيف اولنه‌رق : vor dem = Vor'm ، vor das = vor's || (زمان حقنده) (برشيئه نسبتاً دها اول ، nach كلمه‌سنك مقابلى) اول ، مقدم مثلا : (غرا) das Subje'kt steht vor dem (stellt man vor das) Zeitwort فاعل فعلك اوكنه وضع اولنور || vor acht Tagen سكزكون ، برهفته اول || (مرا . der Tag vor || (Hand مرا.) vor der Hand || (Alter dem (Feste) شنلك ، شهر آيين كوننذن بركون اولكى ، بايرامدن بركون اولكى كون ، عرفه كونى || vor allen Augen verborgen هركوزدن نهان || vor Gott حضور ربانيده ، حضور حقده ، vor der Thüre sein قپوده ، قپونك جناب حقه قارشو || Jemand vor die Thüre werfen برينى قپو اوكنده اولمق || Jemandem طيشارى اتمك ، برينى قپودن طيشارى آتمق || die Thüre vor der Nase zuschlagen قپويى برينك يوزينه قپامق || (بحر) vor Anker liegen (مرا . Anker) vor allen هرشيدن اول ، على الخصوص ، كذلك vor Allem den Vorrang vor Jemandem haben رجحيه برينه تقدم ايتمك || Dingen sich vor etwas in Acht nehmen برشيدن Furcht, كندينى صاقنمق كذلك || sich vor etwas hüten : Scheu vor etwas haben, sich vor Jemandem, etwas fürchten برندن ، برشيدن قورقمق ، احتراز ايتمك || (ich habe keine Geheimnisse) vor Ihnen بنم سزدن برصاقلايه‌جغم ، كيزلى برشيئم يوق || den Hut vor Jemandem abnehmen برينه حرمة شابقه‌سنى چيقارمق (مرا . ab-nehmen) || ich habe keine Ruhe vor ihm او بنى بر دقيقه راحت براقماز ؛ او بكا هيچ راحت ويرماز ، بن اونك الندن يانديم || Schutz vor dem Wind روزكاردن محافظه ، روزكاره قارشو محافظه ، سپر ، سپرلى ير || سبب ، علت ، موجب ، طولايى معنالرنده دخى مستعملدر مثلا: vor Freude weinen سونجندن ، سونجندن طولايى آغلامق ، سونجله آغلامق || برازمتروك اوله‌رق für = Vor || مثلا: Schritt vor Schritt خطوه بخطوه || (حا) اول وآخر (inv.) (ا لا) das Vor und Nach اكثريا متروككى اولوب vor-her = || هنوز مستعمل اوله‌رق: nach wie vor اولى ، اوليسى نصلسه ينه اويله ، اسكيسى كبى ، كما فى السابق || ! vor ايلرى ! ايلروچيقك ! ايلروليك ! .

Vor.... (ـ ـ f) — (ادات ابتدائيه‌لرى آيريلان) فعللرله برلكده قوللانيلور die Hände—halten الارينى اوكنده ، ايليرسنه طوتمق || bedenken — اولجه دوشونمك ، دوشونوب طاشينمق ، اولچوب بچمك || برديكرينك حضورنده مواجهه‌سنده برشيئى بايمق معناسنى چيقارير: erzählen— برشيئى برديكرينك حضورنده ، مواجهه‌سنده نقل وحكايه ، تعريف ايتمك ، برينك يانده سويلك || اولجه درس مقامنده كوسترمك ، مشق ايتمك : Jemandem etwas—zeichnen برينه برشيئى اولجه (ايلروده كنديسنه مودل مشق اولمق ايچون) كوسترمك ، مودل ، مشق اوله‌رق كوسترمك ، ويرمك ، بومقصدله ترسيم ايتمك ، اوكركمك اوزره رسمى يابمق || برابر بولنديغى ديكر شيلردن دها قوتلى اولديغى ، دهازياده بللى اولديغى ، كنديسى كوستر ديكنى ايما ايدر: der Pfeffer schmeckt in dieser Brühe vor بوات صوينده ، بوچورباده ، صالچه‌ده بيبرك طادى زياده ، چوق بيبر وار ، بيبرى چوق || Vor-garten برخانه‌نك اوك طرفنده بولنان بغچه .

Vor-ab (ـ f حا) (ولايت لسانى) (اسويچره‌ده) على الخصوص ، هرشيدن اول .

Vor-abend (ـ ـ f ا م) ㉘ عرفه كونى ، بر بايرام كوننك اقشاميسى .

Vor-ahnen (ـ ـ f فه متعد) a. ㉑ (sep.) etwas— برشيئى اولدن حس ايتمك .

Vor-Alpen (ـ ـ f جمعؤ) ㊿ (جغر) آلپ طاغلرينك كنديندن آيريله‌رق عموداً تشكل ايدن قسمى .

Vor-bedeuten (ـ ـ ـ f فعـ متعـ) b. (21) (*sép.*) برشيئك اولدن استخراج وتفأله دلالت وتفأل اتمك ، كوسترمك ، بللى اتمك ، ايما اتمك .

Vor-bedeutung (ـ ـ ـ f ا مؤ) (49) برشيئك اولجه استخراج وتفألنه ياردم ايدن علامت ، اشارت ، فال ‖ gute— فال خير .

Vor-bedingen (ـ ـ ـ f فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) اولجه تعيين اتمك ، شرط (اوله رق) قوشمق .

Vor-begriff (ـ ـ f ا م) (38) وقوف ومعلومات اوليه ‖ سطحى معلومات .

Vor-behalten (ـ ـ ـ f فعـ متعـ) p. (20) (*sép.*) — الخ seine Schürze (اوكلك وامثالنى اوكنده طوتمق ، طوتمق) Jemandem etwas— برينك برشيئنى ، برحقنى محافظه ووقايه اتمك ، طوقونمامق ، تجاوز اتمامك ، كوزتمك ، رعايت اتمك ؛ استثنا اتمك ، احتياط اوزره بولنديرمق .

Vor-bei (ـ f حا) كچه رك ، كچركن ، ياننده ، اوكنده ‖ فعل ايله برلكده : etwas —gehen برشيئك ياندن كچمك ‖ (زمان حقنده) مرور اتمش ، كچمش ، كذران اتمش ، ماضى ‖ —ist— (ضرمثلا) es ist mit ihm— اونك ايشى بيتمش ‖ كچمشه ماضى (يتمشه قوزى) ديرلر ‖ (صورت مختصره ده) مثلا انداخت اثناسنده : —drei Schüsse اوچ قورشون بوش ! (يعنى انداخت ايديلان اوچ مرمينك دخى نشان تخته سنه اورمديغى) .

Vor-bei„... (ـ ـ ـ f) افعال ايله برلشدكده همان داعما (*sép.*) ‖ —eilen (فعـ لا—) (an etwas) —eilen سرعتله برشيئك ياندن كچمك ، سرعتله اوكندن كچمك ‖ —fahren (فعلا—) آرابه ايله برشيئك ، برينك ياندن كچمك ‖ —fließen (فعلا—) an der Mauer —fließen ديوارك ديبندن ، اوكندن آقمق ، كچمك ‖ —kommen (فعـ لا—) اوكندن ، ياندن كچمك ‖ —können (فعـ لا+) اوكندن ، ياندن كچه بيلمك ‖ —lassen (فعـ متعـ) كچمسنه ، مرورينه مساعده اتمك ، كچيرمك ، صاليويرمك ‖ —marsch (ا م)(ع) اوكندن (خطوهٔ منتظمه ايله) كچمه (رسم كچيد) ‖ —marschi(e)ren (فعـ لا—) يورويه رك اوكندن ، ياندن كچمك ، على الخصوص (ع) —marschi(e)ren (im Para'de- marsch) رسم كچيد يوريشيله كچمك ‖ —schießen (فعـ لا—) يلديرم كبى ياندن ، اوكندن كچمك ، قيل قدر يقيندن كچمك ، اوق ، خشم كبى ياندن كچمك ، اتكارى طوتوشمش كبى كچمك ‖ (فعـ لا+) اوزرنه آتش ايتديكى هدفى اورمامق ، بوشنه آتمق ‖ —ziehen (فعلا—) برشيئك ياندن كچمك ، = —marschi(e)ren(ع).

Vor-bekommen (ـ ـ ـ f فعـ متعـ) c. (20) (*sép.*) sie bekam eine Schürze vor اونك اوكنه بر اوكلك ويرلدى ، اوكا اوكنه برقوطه طوتديرلدى ‖ طيشارى ايلرى آله بيلمك ، چيقاره بيلمك ‖ اويونده : ich habe 10 (Points) von ihm— او بكا اون آوانس ويردى .

Vor-bemeldet (ـ ـ ـ f ص) (21) = vor-benannt .

Vor-bemerkung (ـ ـ ـ f ا مؤ) (49) اخبار ، اولجه خبر ويرمه ‖ (بركتاب وامثالنده) اخطار ، مقدمه .

Vor-an (ـ f فعـ متعـ) ايلروده ، باشده ، ديكرلرينك اوكنده ‖ nur— ! (آنجق) داعما ايلرى ! ‖ —eilen, —laufen ايلكيسيده (فعلا—) ايلرى قوشمق ، ايلرى چاپالامق ‖ Jemandem —gehen برندن ايلرى كيتمك ‖ برينى يكمك ، تفوق اتمك ‖ mit gutem Beispiele —gehen حسن مثال اولمق ‖ —schicken (فعـ متعـ) ايلرى كوندرمك ، اونك طرفه يوللامق .

Vor-anschlag (ـ ـ f كذا ـ ـ f ا م) (31) اولجه ياپيلان حساب ، اولجه ايديلن تخمين ‖ انشا آتده : كشف اول .

Vor-anstalt (ـ ـ f ا مؤ) (49) تدارك ، حاضرلق ‖ ابتدائى مكتب وامثالى .

Vor-arbeit (ـ ـ f امؤ) (49) عمليات اوليه ، اولجه كوريلان ، احضار ايديلان ايش ، ياپيلان شى .

Vor-arbeiten (ـ ـ ـ f فعـ لا+) b. (21) (*sép.*) Jemandem— چاليشه رق برينك اوزرينه ، اوكنه كچمك ، برينه تقدم اتمك ‖ (فعـ متعـ) Jemandem etwas— برينه برشيئى حاضرلق ، كوچ طرفلرينى چاليشه رق ياپدقدن ، برطرف ايتدكدنصكره قولايى آخره براقمق ‖ برينه برشيئى موده ل اوله جق صورتده ياپمق ، چالشمق ، كوسترمك ، مشق اتمك ، ويرمك ‖ etwas— اصل ايش ايچون تشبثات وعمليات ابتدائيه ده بولنه رق حاضرلمق .

Vor-arm (ـ f ا م) (38) (تشر) بيلك ، (كذا حيوانلرده بجاغك آشاغى قسمى ، بيلك) .

Vor-auf (ـ f حا) = vor-an .

Vor-aus (ـ f حا) (مكان حقنده) اولجه ، مقصده وارلمزدن اول اولان ، ايلرو ، ايلروده ، اوكده ‖ تفوق : كچمش ‖ (زمان حقنده) اولجه ، مقدمجه ، اوكجه اولان ‖ Vor-aus (ـ f ياخود ـ ـ f ا لا) (*inv.*) (*sans. pl.*) وارثلردن الك چوق ميراث يه جك اولانك آلديغى ميراث ، ديكرلرينه نسبتاً فضله آلديغى شى .

Vor-aus „... (ـ ـ ـ f) —bedingen (فعـ متعـ) اولجه شرط قوشمق ، وضع وتعيين اتمك ‖ —bezahlen (فعـ متعـ) پاره سنى اولجه ويرمك ، تأديه اتمك ، پشين ويرمك ‖ —fahren (فعـ متعـ) آرابه وامثاليله اولجه يوللامق ، يوله چيقارمق ، كوندرمك ‖ (فعلا—) آرابه وامثاليله اوكنه كچمك ، ايلرولمك ، اوكدن كيتمك ‖ —reiten (فعـ لا—) بارگيرله ديكرينك اوكندن كيتمك ، قلاغوزكبى ايلرودن كيتمك ‖ —sagen (فعـ متعـ) اولجه ديمك ، سويلمك ، كشف اتمك ‖ —sehen (فعـ متعـ) اولجه كشف ومشاهده اتمك ، حس اتمك ، بيلمك ‖ —sichtlich (ص) غالباً ، اغلب احتماله نظراً ، كورنديكنه كوره .

Vor-bauen (ـ ـ f فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) اوكنه بنا اتمك ‖ برقسمى ايلرويه چيقه جق وجهله ، چيقينتيلى اولمق اوزره انشا اتمك ‖ (مجا) —(مفعول اليه) einer Sache اتخاذ ايديلان تدابير ايله اوكنى آلمق ، ميدان ويرمامك ، مندفع قيلمق .

Vor-bedacht (ـ ـ f ا م) (38) (*sans pl.*) تفكر ، ملاحظه ، مطالعه ، اولچوب بيچمه ، mit (gutem)— ايوجه ملاحظه دنصكره ، دوشوندكدنصكره .

Vor-bedenken (ـ ـ ـ f فعـ متعـ) a. (22) (*sép.*) etwas— برشى حقنده تفكرده بولنمق ، مطالعه اتمك ، اولچوب بيچمك .

Vor-benannt (⏑⏑– f ص) (21) بروجه بالا، بالاده ذکر وتعداد اولندیغی کبی، یوقاروده ذکر اولنان، مذکور، مسرود .

Vor-bereiten (⏑–⏑– f فعـ متعـ) و — sich (فعـ مطا) sich—(auf etwas) (بر شیئه حاضرلنمق) ، (*sép.*) (21) b. حاضر ایتمك ، تدارکلی طورالمق ‖ b— حاضرلایجی، ابتدائی ، اولیـه ، استعدادلی قیلیجی ، مستعد قیلان ‖ auf etwas Vorbeeiten برشیئه حاضرلنمش اولمق ‖ vorbereitet sein

Vor-bereitung (*sans pl.*) (30) b. (ا لا) (ا مؤ) (49) حاضرلق، حاضرلنمه، تدارك ، حاضر ایتمه، تهیه، احضار ‖ en— zu einer Reise treffen (جمع) بر یولجیلغه ، سیاحته حاضرلنمق، یولجیلق، سیاحت ایچون حاضرلق، تدارکاتده بولنمق.

Vor-bereitungs„ … (⏑⏑⏑–⏑–⏑– f) —klasse (ا مؤ) مخرج ، اعدادی صنف ‖ —schule (ا مؤ) مخرج ، اعدادی مکتبی ‖ — zimmer (ا لا) شامبرنووار .

Vor-bestraft (–⏑– f ص) (21) اولجـه محکوم اولان ومجازات کورمش بولنان .

Vor-beten (⏑–– f فعلا + وفعـ متعـ) b. (21) (*sép.*) Jemandem ein Gebet — ازبردن برینـك اوکنـده بردعا اوقومق .

Vor-beugen (⏑–– f فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) ایلرویه اکمك ، بوکمك ‖ (فعـ لا +) — الخ einem Übel = vor-bauen ‖ b— برفنالق وتهلکه‌نك اوکنی آلمغه مخصوص، اوکنی آلیجی ‖ Vorbeugen (ا لا) b. (30) ، (*sans pl.*)

Vorbeugung (ا مؤ) (49) وجودك اوکه اکلمسی ، میلی ، بوکولمسی، ایلرویه اولان میـل ‖ (طب) خستـه لقلردن تحافظ ووقایه ایتمك ، اسبابندن بحث ایدن قسم ، وقایه .

Vor-bild (–⏑ f ا لا) (27) موده‌ل، اساسی شکل ونسخه، نسخهٔ اصلیه ، اصل نمونه ، اورنك ‖ نشانه ، مثال مجسم .

Vor-bildungs„ … (⏑⏑⏑–⏑– f) —anstalt (ا مؤ) و —schule (ا مؤ) مکتب اعدادی .

Vor-binden (⏑–⏑– f فعـ متعـ) a. (30) (*sép.*) اوکنه ، اوکندن برشی باغلامق، طوتونمق— (eine Schürze) برفوطه ، اوکاك طوتونمق ، اوکنه بر اوکاك باغلامق ‖ (کتابجیلق) —dem Buche das Inhalts-Verzeichniß فهرست جدولنی کتابك اوك طرفنه ربط ایتمك، جلدلمك ‖ ابتدا جلدلمك، باغلامق، اوکرتمك ایچون برینك اوکنـده جلدلمك ، جلدلمك ، باغلامقده دیکرینه تقدم وتفوق ایتمك ‖ ایالت لسانی اولەرق : (عمو) sich Einen — برینی تکدیر وتوبیخ ایتمك ‖ sich etwas —(eine Arbeit) بر ایشه جدی اولەرق، کمال شـدت وآرزو ایله بدأ ومباشرت ایتمك

Vor-bitte (⏑–⏑ f ا مؤ) (49) برشیئه موفق اولمق اوزره اولجه ایدیلان رجا ‖ Für-bitte = (مرا . Für) .

Vor-bote (⏑–⏑ f ا م) (32) [قدیم آلمانجه ferabolo ؛ انکلیزجه vorbedenten bode] مژده‌جی ، مبشر (برینك برشیئك وصولنی ، وقوعنی بیلدیرن) ‖ (برشیئك وقوعنی ، ظهورینی اولجه استخراجه واسطه اوله بیلان) اشارت، نشانه، علامت ، فال ‖ (علم امراض) برخسته‌لغك علامات ونتایجندن اولەرق ظهور ایدن حال ویا مرض، عرض. علامت مرض .

Vor-bram„ … (⏑⏑⏑ – f) —brasse (بحر) اوك دیرکك اوزرنده‌کی دیرکك قولی .

Vor-bringen (⏑⏑– f فعـ متعـ) a. (32) (*sép.*) = برشیئی لازمکلان برمحلده سویلمك ، her-vor-bringen ‖ لازمکلان برمحله اخبار ایتمك ، ذکر ایتمك ، اورته‌یه ، میدانه قویمق، مباحثه‌یه، مذاکره‌یه وضع ایتمك، تکلیف ودرمیان ایتمك ‖ er konnte kein Wort— برچفت لقردی بیله سویلیه‌مدی ، برسوز سویلمکه بیله اقتداری یوقدی .

Vor-buchstabi(e)ren (⏑–––⏑ f فعـ متعـ).a (21) (*sép.*) Jemandem etwas — برینك اوکنده برشیئی هجالمك، برشیئی برینه هجالیه‌رك اوقومق .

Vor-burg (–⏑ f ا مؤ) (49) برج، حصار، قلعه دیواری خارجنده بولنان ابنیه ، قلعه طیشی ، واروش ‖ بردیکرینك اوکنده بولنمق وآنی محافظه ایتمك اوزره بولنان محل ویا برج.

Vor-christlich (⏑⏑ k – f ص) (21) قبل المیلاد .

Vor-dach (–⏑ f ا لا) (25) صچاق؛ طامك ایلرو چیقمش اوك قسمی .

Vor-dem (–⏑ f حا) = ehe-dem .

Vorder (⏑⏑ f ص) (24) [قدیم آلمانجـه fordaro ؛ fort کلمه‌سنه منسوب] صورت مبالغه‌سی st— (hinter کلمه‌سنك مقابلی) ایلرودن ، ایلروده اولان ، اوکده بولنان ‖ مقدم .

Vorder„ … (⏑⏑⏑–⏑ f) —front (ا مؤ) اوك طرفده‌کی یوز ‖ —arm (ا م) بیلك ‖ —bug (ا م) صیغیر، قویونك اوموز طرفی، (بارکیرده) اوموز کورکی ‖ —eck (ا لا) (کەغل اویوننده) اك اوکده بولنان کەغل ‖ —glied (ا لا) (تاطبیه) قسم مقدم ‖ (ریا) —glied eines Verhältnisses برتناسبك قسم مقدمی ‖ (منطقده) —glied (eines Schlusses) بر قیاسك برنجی قضیه‌سی ، کبری ‖ —grund (ا م) اوك طرف اوك قسم، برشیئك ایلروسی ‖ (مجا) in den —grund stellen میدانه چیقارمق، اورته‌یه قویمق، آشکاره چیقارمق، ایضاح ایتمك ‖ —hand (ا مؤ) (تشر) اوك آیاق، حیوانلرك اوك قسمی، بارکیرك اوك آیاق واوك قسمی ‖ —Indien (اخالا) (جغر) هند انکلیزی ‖ —kopf (ا م) = —haupt (ا لا) (تشر) باشك اوك، آلین قسمی ‖ —lader (ا م) (ع) (Hinter-lader کلمه‌سـنك مقابلی) اوکدن ، آغزدن طولمه (تفنك ، طوپ) ‖ —lauf (ا م) (اوجیلق) —läufe (جمع) آو حیواناتنك اوك باجاقلری ‖ (صنع) ناملونك اوك قسمی ‖ —leute (جمع م) (مرا . کذلك : —mann) (ع) برنجی صره نفراتی ، دیزی باشی ‖ ich habe noch zehn—leute دها بنم اون (کشی) قدملم وار ‖ —mauer (ا مؤ) (معما) بر بنا وامثالنك اوك طرف ، یوز دیواری ‖ —mann (ام) (ع) بردیزینك برنجی صره نفری، دیزی باشی ‖ قدملی ‖ (تجا) جرانته، حواله صاحبی ‖ —satz (ا م) (غرا) برجمله‌نك قسم مقدمی؛ (منطق) = —glied ‖ —seite (ا مؤ) اوك طرف ، یوز ، جبهه ، ایلری طرف ‖ —sitz (ا م) آرابه‌ده: اوك طرف، آرابه‌جینك آرقه سنه تصادف ایدن اوطوراق ‖ —steven (ا م) (بحر) کمینك باش بودوصلامسی ‖ —theil (ا م ا لا) قسم مقدم ، اوك طرف، اوك قسم ‖ —treffen (ا لا) (ع) برنظام حربی تشکیل ایدن قدمه‌لرك اوك خطده بولنان قطعاتی ، برنجی خـط ‖ (طوپجیلقده) آرابه‌نك اوك تکرلك ایله اوقدن متشکل اولان اوك قسمی ‖ برنجی قدمه .

Vor-fallen (⏑⏑ f فعلا —) p. (20) (*sép.*) وقوعبولمق، صادر اولمق ، حدوث وظهور ایتمك ، كچمك ، آلسزین ظهوره كلك ‖ thun Sie, als wenn (gar) Nichts vorgefallen wäre هیچ برشی اولمامش، وقوعه كلمامش كبی طاورانیكز، برشی حس ایتدیرمیكز ، برشی اولمامش كبی كوستریكز ، بللی ایتمه .

Vor-fechten (⏑⏑ f فع لا) p. (20) (مرا . fechten) Jemandem (*sép.*) برینه درس ویرمك اوزره اسلحه استعمالی یاپمق ‖ برینی مدافعه ایتمك اوزره آنك اوكنده ، ایلروسنده حرب ایتمك ، اوروشمق .

Vor-finden (⏑⏑ f فع متع) و — sich (فع مطا) a. (20) (*sép.*) (كندی ورودنده) بولمق ، اویله بویله ، شو ویا بوحالده بولمق، هرقنغی برحال اوزره بولمق، كورمك .

Vor-frage (⏑– f امؤ) (53) استجوابات اولیه ، ابتدائیه‖ (پارلمنتولرده) die — stellen (رئیس طرفندن) موقع بحثه، مذاكره یه قویمق، (مبعوثان طرفندن) مسائل اولیه حقنده استیضاحاتده بولنمق .

Vor-freude (⏑–– f امؤ) (51) برشیدن اول حس اولنان سوینج .

Vor-führen (⏑⏑ f فع متع) a. (21) (*sép.*) ایلری سورمك ، چیقارمق ، سوق ایتمك ، ایلرولتمك ‖ برای تفتیش ومعاینه اوكه سورمك ، میدانه چیقارمق ‖ هركسه كوسترمك، تقدیم ایتمك ‖ dem Richter (einen Verbrecher) — برجانیی، اصحاب قباحتدن برینی حضور حاكمه چیقارمق .

Vor-gang (⏑– f ا م) (31) ماقولرینه نظراً ایلروده بولنمه، ایلروچیقمه، تقدم Jemandem den — lassen برینی ایلروكچیرمك، تقدیم، ترجیح ایتمه ‖ اولجه وقوعبولوب حال حاضر ایچون نمونه ، اصول اتخاذ اولنه بیلور حال، موده‌ل، مثال ‖ وقعه، حادثه ‖ صورت جریان .

Vor-gänger (⏑⏑ f ا م) a. (40) و — in (ا مؤ) (56) سلف ، متقدم .

Vor-garten (⏑⏑ f ا م) b. (38) اوی سوقاقدن آییران، اوك اوكنده اولان بغچه .

Vor-gaukeln (⏑–– f فع متع) a. (21) (*sép.*) Jemandem etwas — برینی برطاقم مواعید كاذبه ایله آلداتمق ، برینه برطاقم قورد ماسالاری، مارتاوال اوقومق، برطاقم امیدلره دوشورمك .

Vor-geben (⏑–– f فع متع) l. (20) (*sép.*) Jemandem etwas — برینه بر اویون وامثالنده آكا فائده‌سی اوله‌جق صورتده فضله برنومرو، صاییی ویرمك ‖ برینه اوكنده طوره‌جق، بولنه‌جق وجهله برشی ویرمك — (dem Kinde) eine Schürze چوجغك اوكنه اونلك ، كوكسلك ویرمك ، طاقمق ‖ آخرك شبهه‌لنمسنه سبب اولان برشینك ایناندیرلمسی ایچون الفاظ مقنعه ایراد ایتمك ، مقام اعتذارده صرف ایتمك ‖ etwas Erdichtetes, — Unwahres دوزمه برشی اویدیرمق، سویلمك .

Vor-gebirge (⏑⏑⏑ f ا لا) a. (40) = Kap ‖ = Vor-berge .

Vor-geb-lich (⏑⏑ f صـ و حا) (24) سویلدیكی ، ادعا اولندیغی، ظن اولندیغی اوزره .

Vor-drängen (⏑⏑ f فع متع) و — sich (فع مطا) a. (21) (*sép.*) ایلرو باصمق وصورمك ‖ — sich ، (عمو) vordrängeln (⏑⏑ f) ازدحامی یارمق ، یاروب كچمك ، (مجا) اوك آیاق اولمق، اوكه دوشمك ، اوكه كچمك .

Vor-dringen (⏑⏑ f فع لا —) a. (20) (*sép.*) زورله ایلرولمك ، ایلروكچمك ، (ع) ایلرودن برقرامق، ضبط ایتمك .

Vor-druck (⏑– f ا م) (38) (صنع) شرابك برنجی صیقلیشندتصكره حاصل اولان شیرا (Nach-lauf كله‌سنك مقابلی) (مطبعه‌جیلقده) برنجی باصقی .

Vor-drücken (⏑⏑ f فع متع) a. (21) (*sép.*) صیقه‌رق ایلروسورمك ، ایلرولتمك .

Vor-eilen (⏑⏑ f فع لا —) a. (21) (*sép.*) سرعتله ایلرو قوشمق ، ایلرولمك ، ایلرویه عجله ایتمك ‖ اوكه كچمك ، ایلرویه، اوكه قوشمق ‖ Jemandem — برینی كیروده براقه‌جق وجهله ایلرویه عجله ایتمك ، برینی كچمك ، كیروده براقمق .

Vor-eilig (⏑–– f صـ) (24) پك سریع ، پك چابوق ، وقتندن اول، زماننده ، موسمندن اول ، بلا تفكر ‖ (حا) كمال تهالكله .

Vor-empfinden (⏑⏑⏑ f فع لا +) a. (20) (*sép.*) اولجه حس ایتمك ، قلبنه طوغمق .

Vor-enthalten (⏑⏑⏑ f فع متع) p. (20) (*sép.*) Jemandem etwas — (*insép.*) بعضاً بلا سبب وحق برینی برشیدن ، برحقدن منع ایتمك .

Vor-erinnerung (⏑⏑⏑⏑ f ا مؤ) (49) اولجه ، وقتیله ایدیلان، ویریلان خبر ، اخطار .

Vor-ernte (⏑⏑ f ا مؤ) (49) برنجی محصول .

Vor-erst (–– f حا) اولجه ، مقدما ، هرشیدن اول ، شیمدیلك .

Vor-erwähnt (–⏑⏑ f صـ) (24) بالاده مذكور، مسرود، علی الخصوص سالف الذكر .

Vor-erzählen (⏑–⏑– f فع متع) a. (21) (*sép.*) Jemandem etwas — برینه برشیئی حكایه ایتمك ، آكلاتمق .

Vor-fahr (–– f ا م) (51) اكثریا جمع اولەرق قوللانیلور: mein — (اجدادمدن بری) ‖ die — en (جمع) = Vor-eltern اجداد .

Vor-fahren (⏑⏑ f فع لا —) r. (30) (*sép.*) bei Jemandem — (برینی زیارت ایچون) آرابه‌یی برینك اوینك اوكنده طوردیرمق ، آرابه‌یی برینك اوی اوكنه سوق ایتمك ، چویرمك ، برینك اوی اوكنه چكمك ؛ اوكندن كچمك ‖ den Wagen — lassen آرابه‌یی اوك، قپونك اوكنه چكدیرمك ، یناشدیرتمق ‖ Jemandem — آرابه ایله برینی قارشولمق، برینه قارشو، (ایلرو) كیتمك ، برای استقبال آرابه ایله قارشو كیتمك ‖ (چاتیشمق) (der Wagen) fuhr uns vor آرابه بوبلزی كچدی ، اوكزه چیقدی ، اوكزدن كچدی .

Vor-fall (⏑– f ا م) (31) ظهور ، حدوث ، تصادف ، حادثه ، وقعه ، ظهورات ‖ seltsamer — غریب وقعه ، تحف شی، حال ‖ un-angenehmer — قضا ، ناخوش آجیقلی برحال، وقعهٔ مؤلمه ، حال اسف اشتمال ‖ (علم امراض) برعضوك حال طبیعیسندن ووضعیت اصلیه‌سندن انحراف ایدیشی، چیقیشی ، صارقمسی .

Vor-halle (⏑⏑– f ا مؤ) (50) (معما) (eines Hauses)—
براوك آوليسى، طاشلق، اوك اوكنده بولنان چاق ،على الخصوص
جامع وكليسا كبى مبانينك اوكنده بولنان ميدان .

Vor-halten (⏑⏑– f فعه متعد) p. (20) (sép.) اوكه
طوتمق، ايلروقويمق|| Jemandem etwas— (برينك اوكنه
برشى قويمق، طوتمق) تقديم ايتمك || ستم وسرزنشده بولنمق ||
(فعلا +) =gegen-halten قارشوقويمق، طياعمق||سورمك،
دوام ايتمك .

Vor-hand (⏑– f ا مؤ) (35) (تشبر تاطبيه) و (كاغد
اويونى ، فروسيت) =Vorder-hand || wer hat die—?
ال كيمده ، كيم باشليه جق ، اويناية جق ؟

Vor-handen (⏑⏑– f ص) (21) موجود ، حاضر اولان||
—sein موجوداولمق، بولنمق|| es ist Nichts mehr davon—
آرتق اوندن اثر قالمدى .

Vor-hang (⏑– f ا م) (31) پرده، حجاب|| (تياترولرده)
تياترو پردهسى .

Vor-hänge,, ... (⏑⏑... f) —blatt (ا لا) =
Vor-lege-blatt || —schloß (ا لا) آصمه كليد .

Vor-hangen (⏑⏑– f فعلا —) ŏ. (31) (مرا . hangen)
(sép.) اوك طرفده، اوكده آصيلى اولمق؛ چيقينتى تشكيل ايده جك
صورتده ايلروچيقمش اوكده آصلمق، صاللانمق .

Vor-hängen (⏑⏑– f فعه متعد) a. (21) (sép.) ايلرويه،
اوكه آصمق .

Vor-haupt (⏑– f ا لا) (75) Vorder-haupt آلين،
اوك قفا .

Vor-hemdchen (⏑⏑– f ا لا) ، b. (40) Vor-hemd(e)
(⏑⏑– f ا لا) a. (42) اركك كوكسلك ويقالقى .

Vor-her (–– f و –⏑ f حا) اولجه ، اولا ، مقدمجه،
مقدما|| am Abend— اقشاميسى|| =vor-aus .

Vor-herbst (⏑– f ا م) (38) صوك بهار ابتداسى ،
باشلانغجى|| وقتدن اول اولان،كلان صوك بهار .

Vor-herig (⏑⏑– f ص) (21) اوكجهكى، اولكى، ابتداكى،
مقدمكى، ايلك دفعهكى ، برنجى.

Vor-herrschen (⏑⏑– f فعلا +) a., c. (21) (sép.)
ديكرينه، سائرينه نسبةً دها زياده حكم سورمك ، نافذ اولمق،
تقدم ، تفوق ايتمك ، اهميت واعتبارلى اولمق، كچمك .

Vor-hin (⏑– f يعضاً ⏑– f حا) براز اول، هنوز شمدى،
دهمينك .

Vor-historisch (⏑⏑⏑– f ص) (24) =vor-geschichtlich.

Vor-hof (–– f و ⏑– f ا م) (31) بر ابنيهنك طيش
حوليسى، خصوصيله معابدك اوكنده بولنان ميدان || (تشبر)
(des Herzens)— يوركك طرفنده بولنان قولاقلردن اوكده كى
(=Vor-kammer)||(des Ohres)— دهليز(قولاقده) .

Vor-hölle (⏑⏑– f ا مؤ) (53) اعراف ؛ قاتولكلرجه
هنوز واقتيز ايدلدن وفات ايدن چوجقلر ارواحنك مقرى ،
برزخ .

Vor-hören (⏑⏑– f فعه متعد) a. (21) (sép.) man
hört (ihre Stimme) unter allen vor اونك (مؤنث)سسى
هپسندن قوتلى ، يوكسك چيقيور ، اوته كيلرك آرهسنده اونك

Vor-gedacht (⏑⏑– f ص) (21) =Vor-erwähnt .

Vor-gefühl (⏑⏑– f ا لا) (38) حس مقدم ، برشيئك
وقوع وحدوثندن اول حس اولنمسى ، طويلمسى ، قلبه طوغمسى .

Vor-gehen (⏑⏑– f فعه لا —) s. (20) (sép.) (die
Uhr) geht vor ساعت ايلرى كيديور كيدر|| ايلرى يورومك،
ايلريلك ، (ع) auf den Feind— دشمن اوزرينه يورومك ،
ايلرولمك|| mit etwas— برشيئله اوغراشمق، حركت ومعامله
ايتمك || ديكرلردن اول وارمق، كچمك|| Jemandem— برينه
رهبر ، دليل، مرشد ، موده‌ل ، نمونه اولمق || وقوعبولمق ،
ظهور يافته اولمق .

Vor-gelege (⏑⏑– f ا لا) a. (40) (ماكنه‌ده) موصل،
آره پارچه‌سى، ناقل|| ايالت لساننده =Feu(e)rungs-anlage .

Vor-gemach (⏑⏑– f ا لا) (25) مابين اوطه‌سى، آنتيشامبر .

Vor-gericht (⏑⏑– f ا لا) (36) =Vor-essen اصل
يمكدن ، باش يمكدن اول ويريلان ، يئيلان شى .

Vor-geschichte (⏑⏑⏑– f ا مؤ) (53) تاريخى مضبوط
اولميان زمانلر، قبل التاريخ ازمنه واعصار || هرقنغى برزمان ،
برعصرى تقدم ايدن زمان .

Vor-geschoben (⏑⏑⏑– f) (vor-schieben مصدرينك
اسم مفعولى) .

Vor-gesehen (⏑⏑⏑– f) (vor-sehen فعلنك اسم مفعولى).

Vor-gesetzte(r) (⏑⏑⏑– f ا م) (21) (Unter-gebener
كلمه‌سنك مقابلى) مافوق ، باش ، رئيس.

Vor-gestern (⏑⏑– f حا) دون دكل اولكيسى كون ،
اولكى كون .

Vor-gestrig (⏑⏑– f ص) (24) اولكى كونكى ، دوندن
اول اولان .

Vor-gethan (⏑⏑– f) (vor-thun مصدرينك اسم
مفعولى) . (nach-bedenken . ضرمثلا مقامنده مرا) .

Vor-greifen (⏑⏑– f فعلا +) u. (20) (مرا . greifen)
(sép.) || (زمان حقنده) —mit etwas اولجه طاورانمق ||
Jemandem— بردن اول طاورانمق || —einer Frage
برسؤاله اولجه آكلايه رق جواب ويرمك ، حكم ويرمك ،
برمسئله‌نك قبل التحقيق فصل وحسمنه مباشرت ايتمك || برينك
حقوقنه ، دائرهٔ صلاحيتنه تجاوز ايتمك ، ايشنه قاريشمق ||
(موقعاً) برموقعه، برمحله طوغرى ايلرولمك ، اوزانمق، يايلمق،
دال وقول بوداق صالويرمك || mit dem rechten Fuße—
صاغ اياغنى ايلرو اوزاتمق، آتمق .

Vor-haben (⏑⏑– f فعه متعد) b. (19) (sép.) etwas—
برشيئى اوكنده بولنديرمق ، اوكنده برشى اولمق || etwas—,
برشيئله ، بريله اشتغال ايتمك ، برشيئله ، بريله Jemand—
اوغراشمق || ich habe ihn schon vor gehabt بن اونى
استجواب ايتدم ، بن اونى (چوقدن) استنطاق ايتدم || بن
اوكا درسنى ويردم || تصور ايتمك ، فكرنده بولنمق ، تصارلمق،
قورمق || Böses— نيتى، فكرى فنا اولمق، فنا شيلر ياپمغى
تصور ايتمك || ich habe es gut mit Ihnen vor بن سزك
ايولككزى ارزو ايديورم ، استيورم .

سىدها چوق ايشيديلور، دها قوتلى || (فع لا +) معلومات آلمق (اوزره واروب باقمق، كورمك ، آكلامق، ديكلمك) .

Vor-hut (ـ = f ا مؤ) (49) (زرا) برنجى ، ايلك اوتلاقيه حق، ايلك دفعه اوتلاتمق صلاحيتى || (ع) پيشدار .

Vorig (ـ ~ f صـ) (24) اولكى، مقدمكى، اوكجهكى، ايلك ، ايلك دفعهكى، برنجى .

Vor-jagen (~ ـ = f فع متع) a. (21) (sép.) ايلرى سورمك ، قوغمق || (فع لا —) ايلرى سورمك ، قوشمق || Jemandem— سرعتله برينك اوكنهكچمك ، اوكندهقوشمق || قوشهرق ايلريلك ، كچمك .

Vor-jährig (~ ـ = f صـ) (24) سنهٔ سابقهدن، كچن سنهنك، بلديركى .

Vor-kammer (~ ـ = f ا مؤ) (53) برمحله كيرزدن، كيرلزدن اول اولان آرهلق ، اوك قسم اوطه ، توقف صالونى ، مابين || (تشر) —n des Herzens يوركك اذيناتى (صاغ وصولندهكى بهرقولاغى) .

Vor-kauen (~ ـ = f فع متع) a. (21) (sép.) etwas— (einem Kinde الخ) برچوجق الخ‌يه برشى چكنهمك، چكنم ياپمق || (مجا) man muß ihm Alles— بوكاده آرتق هرشيئى اوكرتملى، كوسترملى، سويلملى. بونك ده هرشيئى آغزينه صوقملى .

Vor-kaufen (~ ـ = f فع متع) a. (21) (sép.) (مرا . kaufen) (تجا) مالى چارشو پياسهسى زماننده اول آلوب طوپلامق وصكره ده صاتمق، مقصد احتكارله اشيايى اوجله طوپليوب بعده بهالى صاتهرق استفاده ايتمك .

Vor-kehr (ـ = f ا مؤ) (49) (sans pl.) = Vor-kehrung مثلا: —treffen حاضرلق كورمك ، تداركاتده بولنمق ، ترتيبات لازمه‌يى اتخاذ ايتمك .

Vor-kehren (~ ـ = f فع متع) a. (21) (sép.) = her-aus-kehren طيش طرفه، طيشارىيه چويرمك || كلهجك، اولهجق برشى ايچون تداركاتده، حاضرلقده بولنمق || das Nöthige— لازم اولانى حاضرلمق، ترتيبات لازمه‌ده بولنمق .

Vor-kehrung (~ ـ = f ا مؤ) (49) ترتيبات ، اسباب ، وسائط || das Nöthige vor-kehren = —en treffen .

Vor-kenntniß (~ ـ = f ا مؤ) (34) معلومات اوليه ، معلومات ابتدائيه .

Vor-klingen (~ ـ = f فع لا +) a. (20) (sép.) اوجله اوتمك ، ابتدا طنين انداز اولمق || قولاغه چالنمق ، قولاغنك اوكنده، دينده اوتمك، چالنمق || سسى زياده چيقمق وديكرلرندن زياده ايشيدلمك .

Vor-kommen (~ ـ = f فع لا —) c. (20) (مرا . kommen) (sép.) = her-vor-kommen || bei Jemandem— نصل اولسه برينك اوينك اوكندن كچمك ، يولى اورادن اولديغى ايچون اوكندن كچمك || برينك يانينه، حضورينه چيقه بيلمك || (اشيا حقنده) وقوعبولمق ، وقوعه كلمك ، اولمق || حقنده مذاكره ايتمك ، موقع بحث ومذاكره‌يه قونمق || ظن اولنمق ، بكزهمك ، كورونمك || ich weiß nicht wie Sie mir (heute)— بيلمم سز بوكون بڭا كوزيمه نصل كورينيورسكز ، بوكون بن سزى برخوش، تحف كوريورم ، بوليورم || (مرا . spanisch) Jemandem— برينى كچمك ، برندن اول كلمك ، ياڭمق || (نباتات، فدان وامثالى حقنده) طبيعى اولهرق يتيشمك ، بولنمق ، چيقمق .

Vor-kommniß (~ ـ = f ا مؤ) (33) = Vor-fall .

Vor-kost (ـ = f ا مؤ) (49) (sans pl.) سفره‌يه اتدن صكره ويمشدن اول قونيلان يمك .

Vor-kratze (~ ـ = f ا مؤ) (53) (صنع) يوك ، يپاغى وامثالى قبا طراقدن كچيرمك .

Vor-lade-Gewehr (ـ ~ ـ = f ا لا) (38) آغزدن طولمه تفنك = Vor-lader .

Vor-laden (~ ـ = f فع متع) r. (30) (مرا . laden) (sép.) اوكنه طولديرمق ، يوكلتمك ، بيندىرمك || (عد) gerichtlich— حضور محكمه‌يه دعوت ايتمك ، جلب ايتمك .

Vor-lader (~ ـ = f ا م) a. (40) محكمه‌ده برينى حضور محكمه‌يه دعوت ، جلب ايدن || =gewehr— (ا لا) = Vor-lader .

Vor-ladung (~ ـ = f ا مؤ) (49) (عد) محكمه‌يه دعوت، جلب || (ع ، بحر) طوپك مرميسى اوزرينه قونيلان طيقاج .

Vor-ladungs,... (... ~ ـ = f) —schreiben (ا لا) جلبنامه .

Vor-lage (~ ـ = f ا مؤ) (53) اوزاتمق اوزره برشيئه اكلنان ، علاوه ايديلان پارچه || بيوك فوچى وامثالنك يوارلنمسنى منع ايچون اوكنه قونيلان توقيف پارچه‌سى، طوقاز || موقع بحث ومذاكره‌يه قونيلان شى || —(Schreibe=, Zeichen=) Vor-lege-blatt = (كيـ) = Nezipi-e'nt .

Vor-land (ـ = f ا لا) (26) ياخود (21) ارضك، طوپراغك، قره‌نك ايلرو چيقينتيلى اولان يرى، اوك طرف اراضيسى || بند، سدلرك اوكنده بولنان آراضى || (قديمده) die österreichischen —e آوستريانك شمديكى بادن بيوك دوقه‌لغنده اولان آراضيسى .

Vor-längst (~ ـ f حا) چوقدن .

Vor-laß (ـ = f ا م) (33) ايلرى‌يه، اوكه براقمه ، صاليويرمه || (صنع) تقطير ايتمه وصوغوتمه = Vor-lauf .

Vor-lassen (~ ـ = f فع متع) p. (30) (مرا . lassen) (sép.) كيرووده بولنان برشيئى اوك طرفه آلمق ، اوكه كتيرمك، ايلرولتمك || برينك اوكنه چيقارمق ، حضورينه كتيرمك || Jemand— برينى حضورينه چيقارمق، قبول ايتمك .

Vor-lauf (ـ = ا م) (31) قوشيده ، ياريشده ايلريده بولنمه || اثناى تقطيرده الك اول چيقان مايع ، ايلك آغز || قبارمه‌دن فوچيدن چيقاريلان شراب ، اكشى شيره .

Vor-läufer (~ - = f ا م) ، a. (40) —in (ا مؤ) (50) = Vor-bote ساعى، قاصد || واروداجى || (علم امراض) برخسته لغك ظهورندن اول كوريلان علائم ، رميس .

Vor-läufig (~ ـ = f صـ) (21) الك اول، ابتداى امرده ، اول باول اولان، شمديلك ، موقت || الك اول، ابتداى امرده ، موقتاً || شو آرالق .

Vor-laut (ـ = f صـ) (21) كنديسى پك چابوق ايشيتديرر || سر صاقلامز ، آغزنده باقله ايصلانمز ، كندى كفايتنه ، كندى كنديسنه كوهنير ، بورنى قاف طاغنده اولان، پك متعظم، كيمسه‌يى بكنمز، سوزكش ، كسديرمه ، ترس جواب ويرن .

Vor-mittag (⏑⏑ f ⁼ و ⏑ ⏑ f ⁼ ا م) (38) صباح،
اوكله‌دن اول وقت(صباحدن اوكله‌یه دكین اولان وقتك كافه‌سی).
Vor-mund (⏑ ⁼ f ا م) (25) ونادراً (38) یاخود (31)،
Vor-münderin (⏑⏑⏑ ⁼ f ا مؤ) (50) [قدیم آلمانجه
foramundo Schutz معناسنه اولان munt دن! der
zum Schutze Vor-gesetzte] وصی، وصیه، ولی، ولیه.
Vor-mundschaft (⏑⏑ ⁼ f ا مؤ) (49) (عد) وصیلق،
وصایت ‖ unter—stehen وصی، ولی اداره‌سنده بولنمق،
وصی یه ولی یه مربوط اولمق.
Vor-müssen (⏑⏑ ⁼ f فع لا +) (مرا. müssen)
(sép.) ایلرولكه مجبور اولق، ایلرولمك، ایلرویه كیتمك،
چیقمق مجبوریتنده بولنمق.
Vorn (⏑ f)، كذلك —e، ونادراً —en ایكیسیده
(⏑⏑ f) (حا) (hinten كلمه‌سنك مقابلی) اوك، ایلرو،
پیش، ایلرو طوغری ‖ —heraus اوك طرفده، (جاده‌یه،
صوقاغه) ایلرویه ناظر اقامت ایتمك، اوطورمق ‖ حرف جره
تابع اولیه‌رق: —im Buche كتابك باشنده ‖ —an sitzen
اوكده، تا ایلروده، باش‌صدرده اوطورمق، تابوقاریده اوطورمق ‖
Von— اوكدن، جبهه‌دن؛ باشدن، یكیدن ‖ von —anfangen
یكیدن، باشدن باشلامق ‖ von— herein اول امرده، الك
اوكجه؛ باشدن، تا بدایتدن.

Vor-nahme (⏑⏑ ⁼ f ا مؤ) (53) [vor-nehmen] تشبث،
عزم، تصدی، نیت.
Vor-name (⏑⏑ ⁼ f ا م) (52)، —n (ا م) b. (40)
عائله اسمنك غیری اولان اسم ذاتی (كوچك آدی وعقلصك غیری
اسم) چاغیرمه اسمی، واقتیز اسمی.
Vor-nehm (⏑⏑ f ص) (24) [اورته آلمانجه vornaeme
aus-gezeichnet „nehmen“ دن ‖ مرا. genehm]
باشدن باش، الك اعلا، مرجح (= vor-züglich) (بیوك،
كبار صنفه عائد اولان) (اشخاص حقنده) كبار، اصیل،
كشیزاده ‖ die —en Leute كبارلر، كبار عالمی كذلك: die
die —e Welt كبار عالمی (الاكبار، زنكین
اولنلر) ‖ —thun كبارلق، بیوكلك صاتمق، طوری طاقنمق
(اشیا حقنده) مقبول، كبار، معتبر، نادر.
Vor-nehmen (⏑⏑ ⁼ f فع متع) b. (30) (sép.) اوكنه
آلمق ‖ eine (Schürze)— اوكنه اوكلك طاقمق ‖ Jemand,
etwas— برایله، برشیله اوغراشمق، اشتغال ایتمك ‖ Ver-
Änderungen— تبدیلات وتغییراتده بولنمق، دكشدیرمك ‖
(عمو) Jemand— برنی یقالمق، یووه‌سنی، تانه‌سنی یاپمق،
كوسترمك ‖ یاپیله‌جق برشیئه باشلامق ‖ sich (مفعول الیه)
etwas— برشیئه عزم ونیت ایتمك، برشیئی یاپمغه قراروبرمك.
Vor-neigen (⏑⏑ ⁼ f فع متع) و —sich (فع مطا)
a. (21) (sép.) —(sich) اوكه اكمك، اكلك، اوكه میل
ایتدیرمك، ایتمك، اوكه ییقلمق، ییقلمق ‖ میل ایتمك، آرزو
كوسترمك.
Vor-ort (⏑ ⁼ f ا م) (38) اسویچره‌ده حكومتك اجرائیه
مأمور هیئت مدیرانی.
Vor-pfeifen (⏑⏑ ⁼ f فع متع) u. (30) (sép.)
Jemandem etwas— برینه ایصلقله برشی چالمق.

Vor-legen (⏑⏑ ⁼ f فع متع) و —sich (فع مطا)
a. (21) (sép.) اوكه، اوك، ایلری طرفه، قویمق، وضع ایتمك ‖
Jemandem etwas— برینك اوكنه برشی وضع وتقدیم ایتمك،
عرض ایتمك، عرض وتكلیف ایتمك ‖ Jemandem bei
(Tische) Braten— برینه سفره‌ده ات قیزارتمه‌سی تقدیم ایتمك ‖
etwas (برشیئی یرندن قالدیروب، سوروب ایلرو قویمق)
weiter— برشیئی ایلری، دها اوته‌یه سورمك.
Vor-lesen (⏑⏑ ⁼ f فع متع) l. (30) (sép.) یوكسك
سسله برینك اوكنده اوقومق ‖ دیكرلری اوكندن، دیكرلرندن
اول یاغلرده اوزوم طوپلامق؛ اولش، برنجی اوزوم محصولی
طوپلامق.
Vor-lesung (⏑⏑ ⁼ f ا مؤ) (49) —öffentliche علنا
برشیئك (برای مشورت، مذاكره) قرائتی ‖ دار الفنونلرده
درس ‖ تقریر ‖ —en halten über Logik منطقه دائر،
منطقدن درس ویرمك.
Vor-letzt (⏑ ⁼ f ص) (21) صوكنجیدن اولكی، نهایتدن
ایكنجی.
Vor-leuchten (⏑⏑ ⁼ f فع لا) b. (31) (sép.)
Jemandem— برینه ایشیق كوسترمك، آیدینلق طوتمق ‖ (مجا)
برینك كوزلرنده پارلامق، كوزلرینی ضیادار ایتمك، منور ایتمك
وحسن مثال اولمق.
Vor-lieb (⏑ f حا) =für-lieb (مرا. ....„Für)
Vor-liebe (⏑⏑ ⁼ f ا مؤ) (53) (sans pl.) (محبتده)
ترجیح، تقدیم، تفوق ایتدیرمه، دها زیاده خوشلانمه.
Vor-liegen (⏑⏑ ⁼ f فع لا +) l. (30) (sép.) اوكنده
كائن اولمق ‖ Jemandem— برینك كوزی اوكنده بولنمق ‖
es liegt (heute) Nichts vor بوكون وضع موقع بحث ایدیله‌جك
برشی یوق ‖ موجود اولمق، بولنمق.
Vor-lügen (⏑⏑ ⁼ f فع متع) f. (30) (sép.) Jemandem
etwas— برینه برقیتیر آتمق، یلان اویدیرمق.
Vor'm (f ⁻) = vor dem.
Vor-machen (⏑⏑ ⁼ f فع متع) a. (21) (sép.) اوكنه
قویمق ‖ Jemandem etwas— برینه برشی اوكرتمك،
كوسترمك اوزره (قارشوسنده) برشی یاپمق، نصل اوله‌جغنی،
یاپیله‌جغنی كوسترمك ‖ برنی آلداتمق اوزره برشی یاپمق، دوره
یاپمق.
Vor-magen (⏑⏑ ⁼ f ا م) a. (40) (تا طبیه) =
Blätter-magen.
Vor-malig (⏑⏑ ⁼ f ص)، (24) Vor-mals (⏑⏑ f حا)
= ein(e)-malig، ehe-mals.
Vor-mann (⏑ ⁼ f ا م) (25) (تجیا ونادراً ع) =
Vorder-mann ‖ (اوبونده) یرندن اول اویناپان كمسه ‖
(صنعه) ایش باشی.
Vor-marsch (⏑ ⁼ f ا م) (31) (ع) ایلرو یورویش،
ایلرویه طوغری اجرا ایدیلان حركت.
Vor-mast (⏑ ⁼ f ا م) a. (24) (بحر) = Fock.
Vor-mauer (⏑⏑ ⁼ f ا مؤ) (53) اوك طرف دیواری ‖
(ع استحكا) باصتیون، استحكام برجی ‖ (مجا) استنادگاه،
واسطهٔ مدافعه، سپر.

Vor-reißen (f فعمتع) n. (20) (sép.) شدتله اوكه، ايلرى‌يه چكمك|| ايلك محيطى، اطراف چزكيلرينى چيزمك، چكمك || Jemandem Witze— كوتو، فنا لطيفه، شقه سويلمك، ايتمك .

Vor-reiten (f فعلا—) n. (20) (مرا . reiten) (sép.) حيوانله ايلرودن كيتمك ، ايلرويه‌كچمك ، اوكدن كيتمك|| Jemandem (einen Wagen)— برينك ، برآرابه‌نك اوكندن (حيوانله) كيتمك|| باركيرينى ايلرى‌سورمك، باركيريله ايلرويه، اوكه چيقمق|| Jemandem— برينى‌كچمك || Jemandem— برينه درس ويرمك ، بينجيلك كوسترمك اوزره اونك اوكنده حيوانه بنمك : اوندن اول بنوب كوسترمك || (فعمتع) (ein Pferd)— بر باركيره بينوب آخره كوسترمك ، حيوانى كوسترمك || (عجا) (عمو) —Jemandem etwas بريته برشيئى نقل وارائه ايتمك|| (بيلاردوده) —einen Ball بيلايى اويوفى قولايجه يابه‌جق يابديره‌جق وجهله قويمق، براقمق .

Vor-reiter (f ا م) a. (40) بيوك بر ذاتك آرابه‌سى اوكنده حيوانه بينان وارداجى || (مختلف قوشوم حيوانلرى اولان بر آرابه‌نك اولك حيوانلرندن برينه بينان) قلاغوز .

Vor-richten (f فعمتع) b. (21) (sép.) = vor-rücken ايلك معنالرنده|| استعمال، استخدام اولنه‌بيله‌جك صورتده ترتيب وتكميل ايتمك .

Vor-richtung (f ا مؤ) (49) حاضرلمه ، تدارك ، احضار || (einer Reise) —en برسياحت ايچون كوريلان حاضرلق ، تداركات || (هرقنغى برفكر خصوصى يه مبتنى اولەرق ياپيلان ترتيبات) آلت، جهاز، ماكنه (طاقمى) .

Vor-rücken (f فعمتع) a. (21) (sép.) (einen Stuhl, eine Uhr الخ) — برصنداليه‌يى ايلروچكمك، برساعتى ايلرو آلمق|| Jemandem etwas— برينه برشيدتطولايى‌ستم ايتمك ، برسهده بولنمق || (فعلا—) ايلرولمك (Truppen) lassen— قطعاتى ايلرولتمك ، ايلرويه قطعات سورمك|| ترق، ترفيع ايتمك، ايلرولمك|| ايلرولتمك، سورمك؛ ايلرولمك، ينا شمق.

Vor-saal (f z ا م) مفردى (30) (جمعى ...säle) (معما) (برصالون : اوطه‌دن اول اولان ير) صوفه ، آره‌لق، مابين اوطه‌سى || توقف اوطه‌سى ، بكلمه صالونى .

Vor-sagen (f z فعمتع) a. (21) (sép.) = vor-aus-sagen || Jemandem etwas— ايشيتسون ، بيلسون ديه برشيئى برينه اوكجه ، اولدن سويلمك || چيتلاتمق ، ايشيتديرمك ، برشيئى اوكجه آكلاتمق، حكايه ايتمك || ديكرينك عينى صورتله سويلسى، تلفظى تكرارى ايچون سويلمك ، كندى سويلديكى كبى سويلتمك اوزره تلفظ ايتمك ، سويلمك ، ديمسى ، سويلسى لازمكلان شيئى اوكجه اوكرتمك ، صوفلورلق ايتمك .

Vor-sager (f z ا م) a. (40) صوفلور .

Vor-satz (f z ا م) (31) رسم، شكل، پلان، پروژه، بوئك ايچون ويريلان قرار، تصميم || mit— عن قصد ، قصداً، اوكجه ويريلان قرار ، ايديلان تصميم اوزرينه ، بعد التأمل ، ثم التدارك .

Vor-schein (f ا م) (38) (sans pl.) zum— kommen كوروتمك ، ميدانه چيقمق ، ظاهر اولمق ، اورته‌يه چيقمق|| zum— bringen اورته‌يه ، ميدانه، ظاهره، آشكاره چيقارمق، كوسترمك .

Vor-platz (f ا م) (31) برشيئك اوكنده بولنان آچيقلق ، ميدان، خصوصيله بر ابنيه‌ بر بغچه وامثالى اوكنده بولنان بوش محل : آولى .

Vor-posten (f ا م) b. (40) (ع) ايلرى‌قره‌غول.

Vor-prahlen (f فعمتع) a. (21) (sép.) Jemandem etwas— برينه برشيدن طولايى كنديى مدح ايتمك ، آتوب طوتمق .

Vor-predigen (f فعمتع) a. (21) (sép.) Jemandem etwas— برينه وعظ ونصيحتده بولنمق ، برينه اوقومق ، تلقين ويرمك ، صايمق ، صاتمق .

Vor-ragen (f فعلا+) a. (21) (sép.) = her-vor-ragen .

Vor-rang (f ا م) (31) تفوق، تقدم (رتبه ، موقع وحيثيته) || den —vor Jemandem haben رتبه‌جه برينه تقدم ايتمك .

Vor-rath (f ا م) (31) مالزمه ، ذخيره ، مهمات|| etwas im—(ياخود : sich einen —von etwas) anschaffen كنديته برشى تدارك ايتمك ، مالزمه اوله‌رق طوبلامق|| كثرت، بوللق زماننده احتياط اوله‌رق قالديريلان ، طوبلانوب حاضر بولنديريلان شى || بر برينى طوتار ، بر برينه منسوب ومربوط اولان شيلرك تمام ومكمل مجموعه‌سى، ديريلتى، طاقم .

Vor-räthig (f ص) (24) تدارك اولنوب حفظ اولنمش، حاضر، بولنور، موجود ، حاضرده‌وار || —bei (allen Buchhändlern) هركتابجيده بولنور ، صاتيلور|| (برشيئك تبديلى ايچون احتياط اوله‌رق الده بولنديريلان) يدك .

Vor-raths „ ... (f ...) —achse (ا مؤ) (ع) (طوپچيلقده) احتياط، يدك‌دينكيلى|| —haus (ا لا) مغازه ، دپوى، آنترپو || —spind (ا لا) يوفه ، علك دولابى، قفصلى دولاب || —verzeichniß اموال واشيا مفردات دفترى .

Vor-rechnen (f فعمتع) b. (21) (sép.) (برشيئى برينك) حضورنده ، اوكنده حساب ايتمك || ich kann Ihnen leicht— was ich dabei verdiene بوندن بنم نه كارم اولديغنى، بوندن بنم نه قزانديغمى سزه قولايجه‌كوستره بيلورم ، حساب ايده بيلورم ، برر بررحساب ايتمك ، صايمق .

Vor-recht (f ا لا) (38) برينه ديكرينه نظراً ويريلان حق تقدم ، امتياز ، صلاحيت|| خصوصيله تولد اثناسنده ، تولددنطولايى قزانيلان امتياز مخصوص .

Vor-recken (f فعمتع) a. (21) (sép.) ايلرى اوزاتمق ، كرمك .

Vor-rede (f امؤ) (53) ملاحظات، مطالعات اوليه|| اصل نطق، سوزدن اول سويلنيلان ، ايديلان سوز|| (eines Buches)— بركتابك مقدمه‌سى، ديباجه‌سى، مدخلى .

Vor-reden (f فعمتع) b. (21) (sép.) Jemandem etwas— برينه برشى دكلتمك ، صايمق || sich etwas— lassen يوتمق، قاتمق، دكلمك .

Vor-redner (f ا م) a. (40) برندن اول سويليان، خطابت ايدن|| پارلمنتولرده بردن اول بيان فكر ورأى ايدن كمسه.

Vor-reihen . **Vor-reigen** (f ا م) ايكيسيده b. (40) بربالونك كشادى، بردانس، رقصك ايلك صره‌سى، اويونى|| den— haben بالويى ، رقصى كشاد ايتمك ، دانسه باشلامق .

(sép.) ⑳ u. (فع متع f ⏑ ́ ̄) **Vor-schneiden**
، (Braten, Geflügel)— (leiben . مرا) قیزارتمه
طاوق ، قوش وامثالی کبی شیلری کسمك ، پارچه‌لمق ‖ برینك
اوکنده ، حضورنده کسمك ‖ Jemandem Gesichter— برینه
(یوزیله) اشارتلر ایتمك ، یوزینی غریب صورتده اکلتمك ،
مقلدلك ایتمك اوزره اکوب بوکمك .

. vor-eilig = ㉔ (ص f ̄ ́) **Vor-schnell**

(sép.) ⑳ g. (فع متع f ⏑ ́ ̄) **Vor-schrauben**
ایلرو ویده‌لمق .

(sép.) ⑳ o. (فع متع f ⏑ ́ ̄) **Vor-schreiben**
etwas vor etwas— برشیئی برشیئك اوکنه ، ایلروسنه
یازمق؛ ال یازیسی ایچون مشق ، موده‌ل اولمق اوزره یازمق ،
اورنك یازمق ‖ امر وتعیین وتحدید ایتمك (بوصورتله قانون
ich lasse mir Nichts— ‖ (اولمق اوزره تحریر واصدار ایتمك
بن کیسه‌دن عقل ایسته‌مام ، بکا کیسه‌نك امر ایده‌جکی ، عقل
خواجه‌لغی ایده‌جکی یوق .

. (مرا) ⑳ u. (فع لا— f ̄ ́ ⏑) **Vor-schreiten**
Jemandem— ‖ fort-schreiten = (sép.) (schreiten
برینك یورویه‌رك اوکنه کچمك ، کچمك .

Vor-schrift (مؤ ا f ̄ ́) ㊾ یازی موده‌لی ، مشق ،
حسن خط اورنکی ‖ قاعده ، نظام ، اصول ، امر . (صورت
حرکت حقنده) تعلیمات ، بونلرك کافه‌سنی جامع اوله‌رق تعلیمنامه ،
قانوننامه ، دستور ‖ درس ، یول ، طریق ‖ ärztliche— طبیك ،
طبیبك علاج آلمق وسائر خصوصاتده نه‌کبی وتصورتله طورامق
لازمکلدیکنی بیان ضمننده ویردیکی امر ، یاپدیغی ترتیب ، یازدیغی
رچته .

Vor-schrifts„... (f ̄ ́ ...) —mäßig (ص) اصول
ونظامنه توفیقاً ، اصول وقاعده‌سنجه ، نظامی وجهله ‖ (ع)
(البسه حقنده) (امر خدمتنده کیلسی لازمکلان) رسمی البسه
(یلاصقه‌لی) ‖ widrig— (ص) اصول ونظامه مخالف ، مغایر
نظام وقانون .

Vor-schritt (م ا f ̄ ́) ㊳ ایلرویه آتیلان خطوه .

Vor-schub (م ا f ̄ ́ و f ̄ ́) ㉛ که غلال اویوتده
ایلك یوارلامه ، آتمه ‖ den—haben اویونه ، یوارلامغه
باشلامق (حقی حائز اولمق) ‖ یاردم ، اعانه Jemandem—
(thun : یاخود) leisten برینه یاردم ، معاونتده بولنمق .

(sép.) ㉑ a. (فع متع f ⏑ ́ ̄) **Vor-schuhen**
(قوندره‌جیلقده) —(Stiefel) قوندره‌نك یوزینی یکیدن
یاپمق ، باشلامق .

Vor-schule (مؤ ا f ̄ ́ ⏑) ㊸ (مکاتب عالیه‌نك) اعدادی
قسمی ، اعدادی مکتبی ‖ (مجا) مقدمه ، دیباچه ‖ برفنك ،
علمك دیباچه‌سنی تشکیل ایدن ، محتوی اولان قسمی ، خلاصه .

Vor-schürze (مؤ ا f ̄ ́ ⏑) ㊸ البسه‌نك اوك طرفنی
محافظه ایچون قوشانیلان اوکلك .

Vor-schuß (م ا f ̄ ́) ㉜ پشین ویریلان ، اوکدن
um 100 ‖ تأدیه اولان آقچه ‖ ویریلان ، صرف اولنان آقچه
(Mark) im— sein اداته ایتمش ، پشیناً ، اوجه ویرمش
اولوب آله‌جقلی اولمق ‖ ... قدر آلمش اوله‌رق ایلروده بولنمق ‖
Sie haben den— سز آته‌جقسکز ، سز انداخت ، آتش ایده‌جکسکز .

= (sép.) ㉑ a. (فع متع f ̄ ́ ⏑) **Vor-schicken**
Truppen— ‖ (vor-an . مرا) vor-aus-schicken
ایلری قطعات سورمك ، کوندرمك ، عسکر کوندرمك ، ایلرولتمك .

Vor-schieben (فع متع f ̄ ́ ⏑) ⑳ f. (sép.) قایدیره‌رق
vorgeschobene Forts ‖ (ع) (استحکامده) ایلرو سورمك
zu weit vorgeschoben ‖ مفرزطابیه‌لر (ایلرو سورلمش)
Jemand— (مجا) ‖ چوق ایلرو سورلمش ، چیقارلمش ، چیقمش
etwas— ‖ برینی ایلرو سورمك ، وکندیسنی صاقلامق برشی
بهانه ایتمك ، برمعنا بولمق ، اورته‌یه ، ایلرویه برشی سورمك .

Vor-schießen (فعلا+ f ̄ ́ ⏑) ⑳ e. (sép.) برتفنکله ،
Jemandem— : سلاحله برینك اوکنده آتش ایتمك ، آتمق
(خصوصیله اصولی کوسترمك ، اوکرتمك اوزره) ‖ برندن اول
Her-vor schießen = (فعلا—) ‖ انداخت ایتمك ، آتش ایتمك
Jemandem (فع متع) ‖ شدتله چیقمق ، صیچرامق ، فیشقرمق
eine Summe Geld— برینه برمقدار پاره (پشیناً) علی
الحساب ویرمك ‖ ich werde das Geld— پاره‌یی بن ویره‌جکم ‖
(فعلا—) (برطام ، جنبه ، شاهنیشین وامثالی حقنده) چیقمق ،
ایلرو طوغری چیقینتی تشکیل ایتمك ‖ سورمك .

Vor-schlag (م ا f ̄ ́ و f ̄ ́) ㉛ تکلیف ودرمیان ‖
بر ایش حقنده ایدیلان الك اولکی تکلیف ، بیان فکر ورأی ‖
بولکده (بر) تمپو ایله چالشانلر ایچون اوریلان برنجی ضربه ،
ویریلان تمپو اشارتی ‖ تجارك (مالنی صاتمق اوزره) مشتریدن
استدیکی (ایلك) فیئات ‖ (غرا) ایکیسی بردن اوقونیده برصدا
تشکیل ایدن ووایه‌ل حرفلرندن برنجیسی ‖ برشیئی دیکر برشیدن
محافظه ایچون اوکنه قونیلان صپر ، یاپیلان دستك .

(sép.) ⑳ r. (فع متع f ⏑ ́ ̄) **Vor-schlagen**
Jemand ‖ برینه برشیئی تکلیف ایتمك Jemandem etwas—
zu einem Amte— برینی برمأموریته یرلشدیرمك ، قویمق ،
نصب و تعیین ایتدیرمك ایچون مقام عائدنه تکلیف ،
وانها ایتمك ‖ اوره‌رق برشیئی ایلریلتمك ‖ (تجا) بعده برمقداری
بازاولقله تنزیل اولنمق اوزره ایلك برفیئات سویلمك ‖ (موسیق)
(قه لا—) ‖ Jemandem den Takt— برینه تمپو ویرمك
die (ترازو حقنده) ‖ طامدن دوشرکبی برینك اوکنه دوشمك
Zunge schlägt vor ترازونك دیلی دوشیور ، برطرفه یاتیور ‖
نوطه‌نك (eine Note) schlägt vor (موسیق) ‖ vor-walten
برسنك کیبوسی یوق ، قالسولی .

Vor-schlag(s)„... (f ̄ ́ ... و f ̄ ́ ...) —liste
(ا مؤ) (ع) (ضابطانك تلطیف ، ترفیعی حقنده) انها ، عرض
دفتری .

Vor-schmack (م ا f ̄ ́) ㉛ ایلك طات ، اولکی لذت ،
اسکی طات ، لذت ، اوجه ، یمزدن ، طاتمزدن ، یاپمزدن ، ایچمزدن
اول حس اولنان ذوق ولذت .

(sép.) ㉑ a. (فع لا+ f ̄ ́ ⏑) **Vor-schmecken**
—(الخ von einem Gewürze) (بر بهار وامثالی حقنده)
چوق ، دیکرلرندن ، عمومی لذتدن زیاده اوله‌رق طادیرمق ، حس
اولنمق ‖ (فع متع) — den Pfeffer الخ بوبری زیاده بولمق ،
دیکرلرندن زیاده بوبر آجیسی طویمق ‖ طاتمازدن ، یمزدن اول
برشیئك طادینی حس وتخمین ایتمك .

اوزره) ؟ — darf ich Ihnen etwas برشی تقدیم ایده
یلورمیم؟ سزه براز برشی حاضرلقلغمه مساعده ایدرمیسکز؟
براز برشی تقدیم ایده‌یمی؟ ‖ (مفعول الیه ایله) sich einen
Zweck— برشیئی مقصد ایدنمك ، برشیئه قصد ونیت اتمك‖
Jemand einer Sache, einem Amte — برینی بر ایشه ،
برمأموریته رئیس اتمك ، برینك الینه بر ایشی ، برمأموریتی
تسلیم اتمك ‖ vor-gesetzte Behörde دائرهٔ عائده ، مرجع ،
مقام عائد ، رسماً مراجعت ایده بیله‌جکی ، مربوط اولدیغی ، تحت
حکم وقوماندا سنده بولندیغی مقام ، کذلك : مافوق ، اولوالامر .

Vor-sich-hin„ … (f = z ...) —lächeln (١ لا)
صسزجه کولمه ، دوداقلرینی ایصره رق ، اوکونه باقوب کولمه ‖
—sprechen (١ لا) کندی کندینه سویلنیلان سوز ، تیاترو
وامثالی محلرده یالکز قالان برکسه‌نك کندی کندینه سویلنمسی .

Vor-sicht (f = z ١ مؤ) ⑲ (جمعی نادراً مستعمل اولوب
بونك یرینه : Vor-sichts = maßregeln اولەرق استعمال
اولنور) اوله‌جه آکلایش ، اولدن کورروش ، ادراك وتیقن اتمه ،
ضررلی برشیدن اجتناب واحتراز اتمه ، احتیاط اوزره بولنمه ‖
(ضرمثل) —ist die Mutter der Weisheit دقت واحتیاط
امنیتی تولید ایدر .

Vor-sichtig (f = z ص) ㉑ احتیاطلی ، متنبه ،
متبصر ‖ (حا) دقت واحتیاطلی اولەرق ، متبصرانه ‖ حکیمانه ،
عاقلانه ، مدبرانه .

Vor-sichts„ … (f = z ...) —maßregeln (جمع
مؤ) (Vor-sicht کلمه‌سنك جمعی مقامنده) تدابیر احتیاطیه .

Vor-silbe (f = z ١ مؤ) ㉝ (مرا . Vor-sylbe) .

Vor-sitz (f = z ١ م) ㊳ (sans pl.) رئیسلك ،
ریاست ‖ den — führen ریاست اتمك .

Vor-sommer (f = ١ م) ㊵ n. یاز ابتدالری ،
باشلانغجی .

Vor-sorge (f = ١ مؤ) ㉝ قید ، برشیئه ایدیلان
احتیاط ، برشیئك وقوع وظهورندن ، وجوده کلمسندن ، اولمسندن
اول ایدیلان دقت ، قید ‖ ...tragen (یاخود : treffen) daß—
. . . ایچون قید اتمك ، اوغراشمق ، تاصه چکمك ‖ کرامت ،
عنایت ورحمت (ربانیه) .

Vor-spann (f = ١ م) یدك ، منزل آتی ‖ چسیوغار
حیوانی (حیوانلری) .

Vor-spannen (f = فه متعـ) ㉑ a. (sép.) (ein
—(الخ Seil, ein Tuch برییز ، تنته وامثالنی اوکنه کرمك ‖
Pferde— بارکیرلری آرابه‌یه قوشمق .

Vor-spiegeln (f = فه متعـ) ㉑ a. (sép.)
Jemandem etwas— برشیئی برینك کوزلری اوکنده یارلاتمق ،
لمعه پاش ، شعشعه‌دار اتمك ‖ کوزلرینی بویامق ، آلداتمق .

Vor-spielen (f = فه متعـ) (sép.) Jemandem
etwas— برینك الشته‌سی دیکله‌مسی ویا اوکرنمه‌سی ایچون
اوکنده حضورنده برشیئی اوینامق ، (چالمق) .

Vor-springen (f = فه لا ±) ㉛ a. (مرا .
springen) (sép.) ‖ (فه لا —) ایلرو صیچرامق ، آتلامق ،
خوپلامق ‖ Jemandem— (فه لا +) برینك اوکنه آتلامق ،
صیچرامق ‖ (فعلا —) آتلایه‌رق ، صیچرایه‌رق ، خوپلایه‌رق برینی
کچمك ، آرقه‌ده براقمق ‖ (اقسام واجزا حقنده) قبارمق ،

Vor-schütten (f = فه متعـ) ㉑ t. (sép.)
dem Vieh Futter— حیوانه (صغیر ، داوارکبی) یم دوکمك ،
ویرمك ‖ (Dämme)— صو باصمسندن محافظه ایچون اوکنه
طوپراق سد دوکمك ، طولدیرمق ، انشا اتمك .

Vor-schwarm (f = ١ م) ㉛ (آریجیلقده) آریلرك
ایلك تخم ، یوورطه دوری .

Vor-schwatzen (f = فه متعـ) ㉑ c. (sép.) =
vor-plaudern .

Vor-schweben (f = فه لا + ونادراً فه لا —)
㉑ a. (sép.) Jemandem برینك کوزلری اوکنده طیران
اتمك ، کوزینه کورونمك ، خیالنه ، خاطرینه تبادر اتمك ، کلمك ،
طوغمق ‖ — Das schwebt mir deutlich (dunkel) آنك
خیالی حالا کوزومدن کیتمیور ، عیان بیان کوریورم ، حالا صانکه
شمدی کورمش کبیم ‖ (خیال میال) خاطرلایورم .

Vor-schwindeln (f = فه متعـ) ㉑ a. (sép.)
Jemandem etwas— برینی قاندیرمغه ، برشیئه ایناندیرمغه ،
بوغمغه چالشمق ، برینه قورنازلق اتمك .

Vor-sehen (f = z فه متعـ) ㉛ l. (sép.) (مرا .
sehen)=vor-aus-sehen ‖ دور اندیشلکله ملاحظه اتمك ،
تفکرده بولنمق ، برشی حقنده اوله‌جه عریض وعمیق دوشونمك ،
ایوجه اولچوب بیچمك ‖ der Fall ist im Gesetze nicht vor
gesehen قانونده بوحاله ، بونقطه‌یه دائر صراحت یوق ، ویرلمامش ،
بوراسی اوله‌جه دوشونلمامش ‖ sich— (فه مطا) ضرردن
کندینی وقایه اتمك ، احتیاطلی طاورانمق ، دقت اتمك ، (ایقاظ
واخبار مقامنده) ! vorgesehen دقت ایت ! اوکنه باق !
دستور ! (آرابه‌جیلر طرفندن) واردا ! دستور ! ‖ (صندوق
وامثالی اوزرنده) درونده اشیانك دورلمك ، قیرلمق ، دوکولمکدن
محافظه‌سیچون : دقت (ایت) !

Vor-sehung (f = z ١ مؤ) ㊾ کشف ورؤیت
وحکمت وقوت وقدرت الهیه .

Vor-sein (f = z فعلا) ⑲ a. (sép.) —Jemandem
برندن ایلریده بولنمق ، برینی کچمش اولمق ، برینك ایلروسنده ،
اوکنده اولمق ‖ موقع بحث ومذاکره‌ده اولمق ‖ تصور ونیتده
اولمق ‖ ? was ist (jetzt) vor نه وار یقالم ؟ نه ایش وار ؟
شمدی ندن بحث اولنیور ؟ نه‌یه قرار ویره‌جك ؟ ‖ da sei
Gott vor ! اه محافظه ایتسون ! اه صاقلاسون !

Vor-setz„ … (f = ...) —fenster (١ لا) چفته جام ،
پنجره ‖ —gitter (١ لا) ژالوزی ، پنجره قفسی ‖ —sylbe
(١ مؤ) (غرا) ادات ابتدا

Vor-setzen (f = z فه متعـ) ㉑ c. (sép.) ایلرویه ،
اوك طرفه قویمق ‖ den Stuhl— صندالیه‌یی ایلرو قویمق ،
سورمك ‖ برشیئی برشیئك اوکنه قویمق ، ایلروسنه ، اوکنه
وضع اتمك ‖ (موسیقی) —einer Note ein Kreuz (ein b)
برنوطه‌نك اوکنه بر " دیه‌ص „ ویا " بمول „ اشارتی قویمق ‖
(صطرنج اویوننده) —einen Stein دیکر برینی صتر اتمك
اوزره برطاشی ایلروسورمك ، برطاشی دیکریله اورتمك ‖ بعضاً :
einem Gegenstande etwas— برشیئه برشیئی ترجیح اتمك ،
دها زیاده سومك . خوشلانمق ، دها ایو بولمق ، تقدم ایتدیرمك ‖
Jemandem etwas— برینه برشیئی تقدیم اتمك (علی الخصوص

دیكرلرینك تسویه وحذاسندن آیرلق. خصوصیله (فن معماریده) ایلری چیقمق ، چقینتیلی اولمق ، برون تشكیل ایتمك ، دیرسك ، كوشه یاپمق .

Vor-sprung (⏑ – ˈ ا م) (49) چقینتیلی اولان قسم ، einen —bilden = vor-springen چقینتیلی اولمق ، چیقینق ، برون تشكیل ایتمك || كنار ، دیرسك ، كوشه || (قوشو ویاریشلرده) ایلروده بولنیش (كذا مجا) تفوق ، غلبه ، كچمه .

Vor-spuken (⏑ ⏑ – ˈ فعلا +) a. (21) (sép.) فوق الطبیعه اولهرق ، برفال اولهرق كورونمك ، فوق الطبیعه ، خارق العاده برعلامت اولهرق ظاهر اولمق .

Vor-stadt (⏑ – ˈ ا م) (36) (مرا . Stadt) شهرك خارج محلهسی ، واروش .

Vor-stand (⏑ – ˈ ا م) (31) بر ادارهنك نظارتی ، مدیرلق ، (هیئت عمومیه سیله) مجلس اداره || بونك ایچندن یالكز براعضاسی ، رئیسی || مدیر ، ناظر .

Vor-steck, ... (⏑⏑ – ˈ) —blume (ا مؤ) یلك ، قورصهنك اوكنه طاقیلان اوفق چیچك دمتی ، چیچك || —ärmel (ا م) قوللق || —nadel (ا مؤ) بروش ، كوكس ، كردان ایكنهسی || —pflock (ا م) (صنع) ساعتك ایكی ماكنهسنی یكدیكرینه ربط ایدن معدن چیوی ، ساعت جیواطهسی ، اوفق قامهسی .

Vor-stecken (⏑ ⏑ – ˈ فع متع وفع لا +) (sép.) اوكه ، اوك طرفه ، ایلرویه طاقمق ، صوقهرق ربط ایتمك || den Kopf— باشنی ایلرو اوزاتمق ، صوقمق || (مجا) = vor-setzen .

Vor-stecker (⏑ ⏑ – ˈ ا م) a. (40) = Vor-steck-nagel, -pflock || قامه ، چیوی .

Vor-stehen (⏑ ⏑ – ˈ فعلا +) t. (20) (sép.) = her-vor-stehen, -ragen || (آوجیلقده) (der Hund) steht vor (den Hühnern) كوپك ... بكلیور ، یاتیور ، كوزلیور || (صره حقنده ، باخصوص برنطقك اقسامی حقنده) تقدم ایتمك || رتبهجه : nach-stehen كلمهسنك مقابلی) Jemandem, برینه ، برشیئه تقدم ، تفوق ایتمك ، دها بیوك رتبهده اولمق ، حیثیت واعتبارجه تقدم ایتمك ، اوزرنده اولمق || نظارت ، واداره ایتمك ، — dem (Hause) برتجارتخانهیی اداره ایتمك || einem Amte— برمأموریتی ایفا ایتمك ، برمأموریتك خدمتنی كورمك ، وظیفهسنی ادا واجرا ایتمك .

Vor-steher (⏑ ⏑ – ˈ ا م) a. (40) ، —in (ا مؤ) (50) مدیر ، مدیره ، دیركتور ، رئیس ، اوسته ، مبصر ، اداره مأموری ، كهیا ، كتخدا ، ناظر ، باش ؛ خصوصیله باقه دیركتوری || مكتب مدیری || ایش باشی .

Vor-steh-Hund (⏑ ⏑ – ˈ ا م) (36) (آوجیلقده) = Hühner-hund .

Vor-stellen (⏑ ⏑ – ˈ فع متع) و —sich (فع مطا) a. (21) (sép.) —(sich) تقدیم ، (كندینی تقدیم) ایتمك ، طانیتمق ، كندینی طانیتمق || برشیئی شمدی یه دكین بولنقده ، طورمقده اولدیغی محلك اوك طرفنه كلهجك وجهله ایلروقویمق ، یرندن قالدیروب ایلرو وضع ایتمك : ایلرویه كچیرمك ، وضع ایتمك ، ایلروسورمك || Jemandem (sich) etwas— برینه (كندینه) برشیئی تصور ایتمك ، اولدیغی كبی نقل وحكایه ایتمك ، وصف وتعریف ، تصویر ایتمك || (برشیئه قرار ویرهجك اولان كمسهیه قراریتی تسهیل وترویج ایتدیرمك ایچون) تكلیف ، ارائهٔ طریق ایتمك || برشیئهدائر فكر ایدنمك ، تصور ایتمك ، فكرنده تجسم ایتدیرمك ، دوشونوب عقل ایردیرمك || etwas— (مفعول الیه) (sich) (تیاترودە) Rolle— : یاخود eine Person برشخصی ویا بررولی تصویر ایتمك || was man nicht ist, —etwas كندینك اولمدیغی برشیئی تقلید ایتمك ، طوروبی طاقینمق || was soll Das— بونه اولهجق ، بوندن نه چیقاجق ، نه آكلاشیلهجق؟ بونه یی ایما ، ارائه ایدهجك ؟ كوسترهجك ، تصویر ایدهجك ؟

Vor-stellung (⏑ ⏑ – ˈ ا مؤ) (49) عرض وتقدیم ایتمه ، طانیتمه || ایدیلان برحقسزلق ، یاپیلان بر یولسزلقدن طولایی شكایت ایتمه || فكر ، تصور ، تجسم ایتدیرمه ، تصویر ایتمه || تصویر ، شكل || Das geht über alle— بوقی انسانك فكری آلماز ، آرتق بوتصورك خارجنده || (تیا) بر اویونی اوینامه واهالی یه ، سیرجیلره كوسترمه ، اویون || (ع) —einer Truppe (برقطعهٔ عسكریهنك امتحانی ، تفتیشی) قوماندانی طرفندن عسكرك مافوقنه تقدیمی ، حضورنده تعلیم ایتدیرمسی .

Vor-stopfen (⏑ ⏑ – ˈ فع متع) a., c. (21) (insép.) طیقامق ایچون اوكندن دلمك .

Vor-stoß (– ˈ ا م) (31) ایلرویه ایدیلان هجوم ، آتیلمه || (ع) ایلری سورلمش نقطه ، عسكرك ایلرولمش قسمی || (صنع) چیقینتی ، دیرسك || (توزیلك) زیه ، آشیرمه آستار .

Vor-stoßen (⏑ ⏑ – ˈ) (مرا . stoßen) p. (20) (sép.) (فع متع) ایلرو سورمك ، دورتمك ، ایتمك ، چاریقمق || ایلرو اوزاتمق ، طیامق ، تمدید ایتمك || einen Saum— كنار ، شرید چویرمك ، چكمك || (فع لا —) (ع) (بر استقامت معینهده قطعات عسكریه طرفندن هجوم عمومی اجراسی مقصدیله) دشمن اوزرینه آتیلمق ، هجوم ایتمك ، بعض نقاطدن منفرد اولهرق غایت شدتلی اولمق اوزره اجرا ایدیلان هجوم .

Vor-strecken (⏑ ⏑ – ˈ فع متع) a. (21) (sép.) ایلرو اوزاتمق || اوك طرفه اوزاتمق ، اوكنه كرمك || Jemandem Geld— = vor-schießen .

Vor-streuen (⏑ ⏑ – ˈ فع متع) a. (21) (sép.) اوكنه سرمك ، ایلرویه سرپمك || den (Hühnern) Korn— طاوقلره یم سرپمك ، دوكمك ، ویرمك .

Vor-stürzen (⏑ ⏑ – ˈ فع لا —) c. (21) (sép.) یریردن ایلرویه آتیلمق ، فیرلامق .

Vor-suchen (⏑ ⏑ – ˈ فع متع) a. (21) (sép.) her-vor-suchen || (آوجیلقده) آو آراشدیرمق .

Vor-sylbe (⏑ ⏑ z – ˈ ا مؤ) (53) (غرا) ادات ویا هجای ابتدا .

Vor-tanzen (⏑ ⏑ – ˈ فع متع) c. (21) (sép.) برینه ، برینك اوكنده Jemandem einen Walzer— بروالس رقصی اوینامق || (فع لا +) دانسه باشلامق .

Vor-theil (⏑ – ˈ : Vor- und Nach-theil صورتنده : – ⏑ ⏑ ⏑ – تلفظ اولنور ا م) (35) محسنات ، فائده || استفاده ، قزانج ، تمتع .

Vor-theilhaft (⏑ ⏑ – ˈ ص) (24) فائده بخش ، محسناتلی ، نافع ؛ قابل استفاده ، استفادهلی ، كارلی ، قزانجلی .

Vor-thun (ـ ‌‌= ا فع متعـ) b. (22) (sép.) اوكه، ايلرويه قويمق، كتيرمك|| برشيده عجله ايتمك ، (وقتندن) اول ياپمق|| es || her-vor-thun = || (nach-bedenken . مرا) — Jemandem (zu-) برشيئى برندن اول ياپمق ، برشيده برندن اول طاوراعمق .

Vor-trab (ـ ‌= ا و ـ ‌= ا م) (38) (ع) (جمعى نادردر) پيشدار || كشاف ، چرخه‌جى .

Vor-traben (ـ ‌= ا فعلا —) a. (21) (sép.) طيريس يورويشله ايلرولمك ، ايلرو كيتمك .

Vor-trag (ـ ‌= ا و ـ ‌= ا م) (31) عرض وبيان ، نقل وحكايه|| عرض وانها || beim Könige haben— حكمداره، قراله راپورينى عرض وتقديم ايتمك ؛ شفاهاً معروضاتده بولنمق|| خطابت، ايراد نطق|| einen schönen —haben كوزل خطابت ايتمك ، مكمل قوهٔ نطقيه‌يه مالك اولمق ، صاحب بلاغت وفصاحت اولمق|| راپور، تقرير || ايضاحات || مذاكره || خطبه || حكايه، روايت|| (تجا) حساب كورلدكدنصكره قالان بورج مقدارينك يكى حساب پوصله‌سنك بالاسنه نقل وتحريرى، auf neue— Rechnung قلان حسابى يكى حساب پوصله‌سى بالاسنه نقل.

Vor-tragen (ـ ـ ‌= ا فع متعـ) r. (23) (sép.) Jemandem etwas— برشيئى برينك اوكنه ، حضورينه كوتورمك ، چيقارمق، عرض وتقديم ايتمك|| انها وتقرير ايتمك|| سامعين وبعضاً قارئينه بيان وانها ايتمك ، خبرلك ايتمك|| نقل وحكايه ، افاده، روايت، تقريرايتمك|| (موسيق) —eine Arie برهوا تغنى ايتمك ، برمقام كيتمك ، اوقومق || (تجا) den Saldo auf neue Rechnung — قلان بورجى يكى حساب پوصله‌سنه، دفتره، سنده، كچيرمك .

Vor-trefflich (ـ ـ ا كذلك ـ ـ ا ص) (21) فوق‌العاده، بالا ، اعلا ، انفس || شايان حيرت ، حيرت افزا ، مكمل، حال مكمليتده ، بلند مرتبه ، برنجى درجه‌دن .

Vor-treiben (ـ ـ ‌= ا فع متعـ) b. (20) (sép.) ايلرو سورمك|| (ع) (لغملرده ، استحكاملرده) — (eine Galerie) برلغمى ايلروطوغرى سورمك ، آچمق .

Vor-treppe (ـ ـ ‌= ا مؤ) (53) = Frei-treppe .

Vor-treten (ـ ـ ‌= ا فعلا —) b. (20) (مرا . treten) (sép.) ايلرى برآديم، خطوه آتمق، پاى‌انداز اولمق، ايلرولمك، ايلروچيقمق، صره‌دن طيشارى چيقمق || (عجا) mit etwas nicht— wollen برشيئى ياپمق ، ويرمك ، سويلك استمامك || her-vor-treten = چيقمق،قبارمق،چيقينتى‌تشكيل‌ايتمك|| Jemandem— || برشيئك اوكنه كيتمك برينك اوكندن كيتمك، يوريمك .

Vor-trinken (ـ ـ ‌= ا فع متعـ) a. (20) (مرا . trinken) (sép.) Jemandem— برندن اول ايچمك ، على الخصوص برينك عافيتنه، شرفنه‌نوش ايتمك ، صحتنه ايچمك|| برندن دها چابوق ايچمك .

Vor-tritt (ـ ‌= ا م) (38) ايلرى آتيلان‌خطوه ، ايلرى طوغرى پاپيلان آديم ، رتبه وقدم وتشريفاتجه تقدم ايتمك ، den— vor Jemandem haben قدم ، تشريفاتجه برينه تقدم ايتمك .

Vor-trupp (ـ ‌= ا م) (56) (ع) پيشدارك اوجى كيروسنده يوريان قسمى ، پيشدار پيشدارى .

Vor-turner (ـ ـ ‌= ا م) a. (40) جمناستيق معلمى (وكيلى) .

Vor-üben (ـ ـ ‌= ا فع متعـ) a. (21) (sép.) اولجه تعليم ايتك || Vor-übung (ا مؤ) (49) اولجه ياپيلان تعليم، حاضرلق، ابتدائى تعليم .

Vor-über (ـ ـ ا حا) = vor-bei || —schießen = vor-bei-schießen اوق كبى ياندن كچمك ، خشم، يلديرم كبى ياندن ، اوستندن كچمك|| (زمان حقنده) (der Regen) —ist يغمور كچدى || (sein Ruhm) war schnell— اونك صيت وشهرتى چابوق زائل اولدى، اونام وشهرتى چابوق غائب ايتدى || (hinten über كلمه‌سنك مقابلى اوله‌رق) den Kopf— beugen, neigen .

Vor-über ... (ـ ـ ‌= ـ ا) افعال ايله برلشه‌رك باخصوص فعل متعدى تشكيل ايدر وداعًا (sép.) || —fliegen (فعلا —) اوچه‌رق كچمك || —kutschi(e)ren آرابه ايله كچمك|| Vor-über-gang— (ا م) كچمه ؛ مرور،كذران|| gehen كچيش، كچمه ، مرور im Vorübergehen كچركن، اثناى مروروده ، ياندن كچركن || —gehend (ص) موقتاً ؛ كچن ، die Vorübergehenden كچيجيلر ، يولجيلر ، كچمكده اولان خلق|| (زمان وامثالى حقنده) كچيجى ، موقت،غيردائم ، آز زمانده بيتان ، ظائب وزائل اولان ، فانى، برده‌كاوب كچن.

Vor-urtheil (ـ ‌= ا لا) (38) حكم واعتقاد باطل ، كوتوظن|| Vor-gefaßte Meinung= (مرا . vor-fassen) حكم اول ، برشيئك ابتداسنده ويريلان قرار ، ذهنه‌قونيلان شى ، فكر .

Vor-vater (ـ ـ ا = ا م) a. (40) = Vor-fahr || Vor-väter جمع = Vor-eltern .

Vor-verhör (ـ ـ ا = ا لا) (38) استنطاق واستجوابات اوليه ، تحقيقات ابتدائيه .

Vor-vordern (ـ ـ ا = ا جمع م) = Vor-eltern .

Vor-vor-gestern (= ا ـ ـ ا حا) (دون دكل، اوليسى كون دكل) دها اولكى، اوليسى كون ، اوچ كون اوليسى .

Vor-vorig (ـ ـ ا = ا ص) (21) صوكدن اول اولان ، نهايتكندن اولكى .

Vor-vor-letzte (= ا ـ ـ ا ص) (21) نهايتدن اوچنجى ، على الخصوص (غرا) نهايتدن اوچنجى هجا .

Vor-wagen (ـ ـ ‌= ا فع مطا) a. (21) (sép.) sich— ايلرولمكه اجتسار، جرأت ايتمك ، كوزينه آلديرمق .

Vor-walten (ـ ـ ‌= ا فع لا +) b. (21) (sép.) غلبه ايتمك ، غالب كلك ، دها زياده جارى ونافذ اولمق ، كچمك،پاره ايتمك ، يوروسى اوتمك ، حكمى جارى اولمق ، ديكلمك || = ob-walten .

Vor-wand (ـ ـ ا م) (31) [vor-wenden] بهانه، وسيله || قاچامق يولى ، بهانه ، صورت ظاهره .

Vor-wärts (ـ ـ ا حا) ايلرويه ، ايلرو طوغرى || سسلنه‌رك : ايلرى ! هايدى ! || بريردن حركت اثناسنده : هايدى بقالم! هايدى‌قالقك ! قالق! آرش! || آرابه‌جى‌يه : سورا!

هایدی ! ‖ sich— bewegen ایلرو طوغری حرکت ایتمك ، ایلرو حرکتده بولنمق ‖ gehen— ایلرو یورومك ، حرکت ایتمك ‖ es will nicht (mit ihm) —gehen اونك ایلرولیه‌جکی یوق ، بونك تاقله یرشی اوله‌جغی یوق ، اولمیه‌جق ، تاقله ‖ kommen— ایلرولمك ، قطع مسافه ایتمك ‖ (ضر مثل) langsam kommt man auch— طاملیه طاملیه کول اولور .

Vor-weg (ـَـ f حا) اوکدن ، اوك طرفدن ، ایلروده ‖ (بر شیئك نهایت) (مرا . von-vorn herein = (vorn بوله‌جغی ، منقشی اوله‌جغی ، انشلش بولنه‌جغی زماندن ، آندن اول) اولجه ، وقت مرهوتندن اول، کذا پشیناً .

Vor-weg-nahme (ـَـَـ f ا مؤ) (50) اولجه عائد ولازم اولانی آلمه ، آییرمه ، پشیناً آلمه .

Vor-weisen (ـَـَـ f فع متع) .b (20) (مرا. weisen (sép.) کوسترمك ، عرض وابراز ایتمك ؛ حصوله کتیرمك ، حاصل ایتمك .

Vor-welt (ـَـ f ا مؤ) (49) (Nach-welt ترکیبنك مقابلی اوله‌رق) زمان ماضی ، ازمنهٔ متقدمه ، وقت سابق ‖ اجداد ‖ عالمك ، دنیانك حال ابتدائیسی ، خلقت اولیه .

Vor-werfen (ـَـَـ f فع متع وفع مطا) .b (20) (sép.) (die Hand)— الی اوزاتمق ‖ برشیئك اوکنه آتمق ، آتوب اوکنه کتیرمك ‖ Jemandem etwas— برینك اوکنه برشی آتمق ، آتیویرمك ‖ (مجا) Jemandem etwas— برینه برشیدنطولایی ستم ، عتاب ایتمك ، برینی برشیدنطولایی تکدیر ایتمك ، حقسز اولدیغنی کوسترمك ‖ sie haben sich einander Nichts vorzuwerfen ایکیسنکده ، هیسینکده بر برینه ، بر برلرینه برشی دیه‌جکلری یوق ، هیسی بر برینه اویغون ، هیسیده بر قاریقه‌مالی ، هیسینکده قباحتی وار(ویاخودهیچ برینك قباحتی، کناهی یوق) .

Vor-werk (ـَـ f ا لا) (38) کوچوك چفتلك ‖ (ع) مفرز طابیه ویا سپر .

Vor-wiegen (ـَـَـ f فع لا+) .f (20) (sép.) دها زیاده اهمیت ودکرلی ، اعتبارلی اولمق ، کچمك ، چوق اولمق ، بولنمق ، حاکم اولمق ‖ (فع متع) Jemandem etwas— برشیئی برینك کوزی اوکنده طارتمق ، وزن ایتمك

vor-winseln . **Vor-wimmern** ایکیسیده : (ـَـَـ f فع متع) .a (21) (sép.) = vor-jammern .

Vor-wind (ـَـ f ا م) (38) (بحر) پویا هواسی ، روزکاری .

Vor-winter (ـَـَـ f ا م) .b (40) قیشك ابتداسی ، باشلانغیجی ‖ وقتدن اول ، ایرکن کلان ، باشلایان قیش .

Vor-wissen (ـَـَـ f ا لا) .b (40) (sans pl.) برشی حقنده اولان معلومات ، وقوف ، برشیئی بیلمه ، خبری اولمه ‖ es geschah mit meinem — بنم معلومانم وار ایدی ، بکا معلومات ویردیلرده یاپدیلر ، استیذان ، اخبار ایتدیلر ‖ ohne mein (sein)— اولجه بنم (اونك) خبرم ، معلومانم اولمقسزین ، بکا (اوکا) خبرمعلومات ویرمدن .

Vor-witz (ـَـ f ا م) (38) هرشیئه مراق ایدن ، مناسبتسز، متجسس ، آغزنده لاف طورمازکسه‌نك حالی ‖ (ضرمثل) was Deines Amtes nicht ist, da lasse Deinen— وظیفه‌ك اولمیان ، اوزرینه الزم اولمیان شیئه بورنی صوقمه ‖ هرشیئه مراق ایدن ، بورنی صوقان کسه ، مناسبتسز ، زوربه آدم .

Vor-wort (ـَـ f ا لا) (38) مقدمه ، دیباچه ، افاده ‖ (غرا) (25) (جمی : Vor-wörter) حرف جر .

Vor-wurf (ـَـ f ا م) (31) ستم ‖ ذم وتعییب وتقبیح ، طعن ایتمه ‖ تکدیر ایتمه . آزار ‖ (برشیئه اساس اولان شی) زمین ، موضوع ، فکر ، مبنیٌ علیه .

Vor-zählen (ـَـَـ f فع متع) .a (21) (sép.) Jemandem etwas— برشیئی برینك اوکنده ، حضورنده صایمق ‖ تعداد ایتمك .

Vor-zahn (ـَـ f ا م) (31) قشله دیش ، سن زائد .

Vor-zeichen (ـَـَـ f ا لا) .b (40) = O'men ‖ (ریا ، موسیقی) رمز ، اشارتی .

Vor-zeichnen (ـَـَـ f فع متع) .b (21) (sép.) (einem Schüler) etwas— اوکرتمك ، مشق ویرمك اوزره برطلبه‌نك اوکنده برشی ترسیم ایتمك ، کوسترمك ، موده‌ل اولمق اوزره رسم ایتمك ‖ بالترسیم نظره عرض ایتمك ، کوز اوکنه قویمق ‖ دستور العمل اولمق اوزره برشیئی تعیین وارائه ایتمك ، امر ایتمك ، قروکیسی ، مسوده‌سنی چیزمك ، پروژه‌سنی یاپمق ‖ (موسیقی) برصدانك اوکنه اشارتی ، اناختارینی قویمق .

Vor-zeigen (ـَـَـ f فع متع) .a (21) (sép.) ارائه ایتمك ، کوسترمك ، کوستره‌رك یاپمق ، نصل یاپدیغنی کوسترمك .

Vor-zeiger (ـَـَـ f ا م) .a (40) Dieses— اشبو سند ، ورق ، کاغدك حاملی .

Vor-zeit (ـَـ f ا مؤ) (49) اسکی زمان .

Vor-zeiten (ـَـَـ f حا) وقتیله .

Vor-zeitig (ـَـَـ f ص) (21) = früh ‧ reif ‖ (حا) وقتدن اول ، عجله ، زماننده اول ، درحال ، همان .

Vor-ziehen (ـَـَـ f فع متع) .f (20) (sép.) = her-vor-ziehen ‖ برشیئك اوکنه چکمك ‖ ترجیح ایتمك ، دها زیاده سومك ، بکنمك ، خوشلانمق ، حظ ایتمك ‖ etwas einem Gegenstande— برشیئه برشیئی ترجیح ایتمك ، تقدم ایتدیرمك ‖ (فع لا—) اوکه ، ایلرویه طوغری یوریمك ، ایلرولمك ‖ اوك طرفه طاشیمق .

Vor-zimmer (ـَـَـ f ا لا) .a (40) مابین اوطه‌سنه .

Vor-zug (ـَـ f ا م) (31) تقدیم ، ترجیح ، تقدم ، تفوق ‖ den— vor Jemandem haben برینه تفوق ایتمك ، برینك اوزرینه استحصال رجحانیت ایتمك ‖ مکملیت ، رجحانیت ، فائقیت ، رجحان ، مزیت ، لیاقت ، استحقاق تفوق .

Vor-züglich (ـَـَـ f ص) (24) مکمل، بالا، اعلا، فائق ‖ ganz— پك بالا، فوق العاده ‖ das —ste Stück الاکمل، مرجح قسمی، الامعتبر، مقبول پارچه‌سی ‖ (حا)= vor-nehmlich.

Vor-zugs... (ـَـَـَـ f) —weise (حا) بالترجیح .

Vota (ـَـ v) Vo'tum کلمه‌سنك جمعی (بوکا مراجعت) .

Votum (ـَـ v ا لا) (58) = Stimme رأی ، حق انتخاب وبیان فکر ورأی ‖ آداق، نذر ، عهد ، اهدا .

Voti(e)ren (ـَـ ـ v فع لا+) .a (21) انتخاب ایچون رأی ویرمك ، انتخاب ایتمك ‖ die Voti(e)renden منتخبین .

Votiv... (ـَـَـ f ـ v) —kirche برعهد ونذر اوزرینه تأسیس ایدیلان کلیسا ‖ —bild (ا لا) ، —gemälde (ا لا)، —tafel (ا مؤ) بروعد ونذر اوزرینه برکلیسایه آصیلان رسم ، لوحه .

Vulgo (-ـ٧ حا) [لاتينجه] على العاده ، برمعتاد .

Vulkan (ـ١٧ خا م) ⑯ [لاتينجه] (اسا) ژوپيتر وژونونك اوغلى وآتش الهى وولكه ن ‖ آتش پوسكوران طاغ، وولقان (كذا مجازى) .

Vulkanisi(e)ren (وقع متعه ٧) ㉑ a. [لاتينجه] لاستيكى كوكورتلمك ، لاستيكى كوكورت واسطه‌سيله حرارت وبرودتدن غيرمتأثر حاله قويمق .

W.

W. (ـ ١ لا) آلمان الفباسنك يكرمى ايكنجى وحروف غيرصوتيه‌نك اون‌سكزنجى حرف . **W. S. G. U.** = wenden Sie gefälligst um لطفـاً چويريكز .

Waal (ـ ١ حا م) (inv.) (جغر) der— (راين نهركبيرينك فلنكده جارى برقولى) وال .

Waare (ـ ١ مؤ) ㉝ [هنوز يكى‌كبار آلمانجه] (تجا) مال، متاع ، مواد تجاريه‖ grüne— يشيللك، اوت ، سبزه‖ irdene— چناق چوملك ‖ kurze— (مرا . kurz) ‖ seidene, wollene —n يوكلى وايپكلى مالر ‖ (مجـا) شى، نسنه ، ماده Das ist theure— بو پهالى برمتاع ، پهالى‌شى ، طوزلى .

Waaren„... (ـ ٠٠٠) (تجا) اشيا دلالى ، سمسارى ‖ —adre'ß-zettel (١ م) اشيا واموال تجاريه اوزرينه جنس مقدار وفيئاتى‌مبين ياپشديريلان يافته اتيكت، مارقه، فاتورا‖ —verzeichniß (١ لا) (اشياى تجاريه) ليسته‌سى، فاتوره .

Wabe (ـ ١ مؤ) ㉝ [قديم آلمانجه waba : weben كلمه‌سنه منسوب] n— (١ لا ١ م) بال‌كومجى ، پتك .

Wach (ـ ص) ㉑ [wachen هنوز ارن صكزنجى عصردنبرى] اويانيق ، بيدار ، (كوزى آچيق ، متيقظ) ‖ —werden اويانمق، بيدار اولمق، اويقودن قالقمق .

Wach„... (٠٠٠) —frei (ص) قره‌غول‌نوبتندن‌معاف‖ —aufzug (١ م) قره غول نوبتنه كيره‌جك اولان قطعه‌نك اجرا ايلديكى رسم (وكچيدى) ‖ —habend (ص) قره غول نوبتنده اولان‖ —loch (١ لا) قره‌غول‌حبسخانه‌سى (قره‌غولرده بولنان موقت حبسخانه ، دلياك) عسكرلك نقطهٔ نظرندن دها زياده مستعمل اولان ... „Wachl كلمه‌سنه مراجعت اولنه .

Wache (ـ ١ مؤ) ㉝ [قديم آلمانجه wache munter-sein] اكثريا (ع) (Wacht كلمه‌سى معناسيله) قره‌غول، محافظلق‌خدمتى، نوبتى‖ —haben وياخود: —thun قره‌غول نوبتنده ، خدمتنده اولمق ‖ auf— ziehen, die— beziehen قره‌غول خدمتنه كيرمك ‖ von der— abziehen قره غول خدمتندن ، نوبتندن چيقمق‖ ! 'raus— قره‌غول سلاح باشنه! ‖ بالذات‌قره‌غول‌دائره‌سى، قره‌غولخانه‖ —halten كوزلمك ، كوزتلمك ‖ (بحر) (طائفه‌نك برقسمنك كوكرته ده خدمتده بولنديغى اثناده‌كى درت ساعتلك مدت ، درت‌ساعتلك كوكرته خدمتى ، نوبتى زمانى) نوبت ، خدمت وقتى .

Wachen (ـ قعلا +) ㉑ a. [قديم آلمانجه wahhên [sich des Schlafes enthalten : vakan دن غوتجه اويومامق، بكلمك .

Wach(h)older (ـ ١ م) ㊵ a. [قديم آلمانجه wëhhal يعنى : immergrün و Baum lerâ] (نبا) آردج ، ارس ، تمرعرعر، آردج‌تخمى‖ —Wach(h)older= branntwein آردج راقيسى .

Wachs (ـ ١ لا kssᵉ) مفردى ㉑ جمعى㊱ [قديم آلمانجه wahs] آرى مومى، صارى موم، بال مومى .

Wachs„... (kssᵉ ٠٠٠) —bild (١ لا) ، —figu'r (١ مؤ) بالمومى رسم، مجسم شكل‖ —blume (١ مؤ) (نبا) ملينه ‖ —haut (١ مؤ) (تاطبيه) قوشلرك غاغاسنده‌كى بالمومى‌كبى‌صارى‖ —licht (١ لا) شمعه،موم‖ —leinwand (١ مؤ) مشمع بز ‖ —scheibe (١ مؤ) = Honig-wabe‖ —stock (١ م) قالين شمعه،موم .

Wachsam (- ch ـ ص) ㉔ [wachen] چوق‌متيقظ ، متنبه ، زياده‌دقتلى،كوزى آچيق‖ (ع) سلاح بدست (اوله‌رق حاضر ودقت اوزره بولنمه) .

Wachsen (kss ـ) r. ㉟ (فع مطا) [قديم آلمانجه wahsen] (زمان‌حالى: Du, er wächst ؛ زمان‌حالك ماضى صورتى: wuchs (ـ) ‖ (فع لا—) بويومك‖ (كنج انسانلر حقنده) بويومك ، يواش يواش‌كاله ايرمك ، (صقال بيق‌حقنده) اوزامق،بويومك ، (عمو) (چوجقلر حقنده) بويه صورمك ، مريلك‖(نباتات‌حقنده) اولمق، يتشمك؛ —sehr in's Kraut ازمق، بويه كيتمك ، دال بوداق صاليويرمك ، آزمق ‖ in die Breite— اكنه كيتمك ، بويومك ‖ —in die Höhe بويه كيتمك ، اوزامق ‖ —in's Fleisch اته باتمق ، اتك ايچنه كومك ، اتك ايچنده بويومك ‖ — schief (grade) اكرى ، طوغرى‌بويومك‖چوغالمق، das Wasser wächst صولر چوغاليور، قباريور ، يوكسليور ‖ (بر ايش ، محصول ، عمل حقنده) ايلرولمك‖ er (Das) ist ihm an's Herz gewachsen اواونى (بونى) پك زياده سور ، اونك اوكا (بوكا) پك زياده محبت وميلانى وار ، جانى كبى سور ؛ استر ، او اونى (بونى) ايوجه فكرينه قويمش، يرلشديرمش، وازكچمسى محال‖ (فع مطا) —sich fest بويويه رك يكشمك ‖ اوستنه بويومك ، قپانمق ‖ ge-wachsen (اسم مفعول وصفت) ㉑ مصدرينك باجمله معنالرنده‌مستعملدر‖ (تشكلات بدنيه‌حقنده) gut gewachsen متناسب الاعضا ، اندامى كوزل ، اعضاسى بر برينه اويغون ‖ seiner Stelle mehr als gewachsen (nicht gewachsen) sein ايشنك اهلى (نا اهلى) اولمق .

Wade (ـَ ا مؤ) (15) [قدیم آلمانجه wado] بالدیر ‖ (صنع) (بالیقچیلقده) = Wate .

Waffe (ـَ ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه wâfan] سلاح، آلت حرب ‖ das Volk in —n ملت مسلحه ‖ Jemandem die— abnehmen برینك سلاحنی الندن آلمق .

Waffel (ـَ امؤ) (53) [اورته آلمانجه gafrum ؛ Wabe كلمه‌سنه منسوب] بال كومجی ‖ كاغد حلواسی ‖ یاصی چورك ‖ (ایالت لساننده) آغز ، چكه (= Maul) .

Waffen (ـَ ا لا) b. (40) تعبیرقدیم اولوب = Waffe .

Waffen„ ... (ـَ ...) —bruder (ا م) سلاح آرقداشی ‖ —arbeit (ا مؤ) حرب ، سفر ‖ —dienst (ا م) خدمت عسكریه ‖ —gattung (ا مؤ) جنس ، صنف ، نوع سلاح فقط : bei welcher —gattung dient er ? قنغی صنف سلاحده‌خدمت ایدیور ؟ سواریمیدر ، طوپجیمیدر ، پیاده‌میدر ندر ؟ ‖ —haus (ا لا) سلاح دپوی . سلاحخانه ‖ —rock (ا م) (ع) وقتیله كییلان زره كوملكی ؛ الیوم بردوكمه‌لی وآرقه‌سی یریماجلی قیصه سـتره ‖ —ruhe متاركه ، ترك مخاصمات ‖ —schmied سلاحجی، تفنكجی ‖ —schmiede (صنع) سلاحجی ، تفنكجی ، طبانجه‌جی دكانی ، مغازه‌سی ‖ —stillstand (ا م) متاركه ‖ —ruhe = ‖ —stück (ا لا) سلاح ‖ بریكیتك كوردیكی ایش ، ایتدیكی مجادله ، حرب ‖ —that (ا مؤ) اجرا آت عسكریه ، مجاهده ، اوروشمه ، محاربه ، مجادله .

Waffnen (ـَ فع متع) و —sich (فع مطا) (sich)— سلاح‌ایله تجهیز ایتمك ، سلاح ویرمك ، قوشاتمق، سلاحلانمق (mit einem Schwerte) برقلنجله ‖ (فع لا +) = rüsten .

Wag „ ... (... ـَ) —spiel (ا لا) قمار اویونی .

Wägbar (ـَ ص) (21) [wägen] (حكم) قابل وزن ، كذا (كیم) مقدار وتركیبنك بولنمسی، تعیینی ممكن اولان .

Wage (ـَ امؤ) (53) [قدیم آلمانجه wâga wägan دن] ترازو، میزان ‖ Jemandem, einer Sache —halten برینه ، برشیئه قارشو موازنه‌لی ، اعتداللی ، حقلی ، عادلانه طورانمق، برطوتمق، دنك ایتمك ‖ Blei=wage ‖ وضعیت افقیه ‖ = Kippe .

Wag(e) „ ... (...) (ـ) (ـَ) —zünglein (ا لا) ترازو دیلی ‖ —balken (ام) ترازوقولی ‖ geld (كذلك Wäge=geld)— قنطاریه ، ترازو پاره‌سی، وزن رسمی ‖ —hals (ا م) ، كوزی ییلماز ، متهور ، متجاسر، پرواسز ، كستاخ ، هرشیئه آتیلور ، حدندن زیاده ایشه قالقان ‖ —schale (ا مؤ) ترازو كوزی ، كفهٔ میزان ‖ (مجا) seine Worte auf die —schale legen لقردیسـنی دوشونوبده اویله سویلمك ، سویلیه‌جكی شیئی اولجه وضع كفهٔ میزان مطالعه ایتمك ‖ —recht (ص) افقی، مستوی، دوم دوز ‖ متساویاً .

Wägelchen (ـَ) ، **Wäglein** (ـَ) ایكیسیده (ا لا) b. (40) (Wagen كلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) .

Wagen (ـَ فع متع) و —sich (فع مطا) a. (21) برشیئی تصادفه براقمق، برشیئه هرچه باد آباد ، بختنه دیوب تشبث ایتمك ، اجتسار ایتمك ، قالقشمق، جرأت ایتمك ، كوزه آلمق ‖ sich unter die Leute— هركسك ، انسانلرك عالمك آره‌سنه كیرمكه ، آنلرله الفت ایتمكه جرأت ایتمك ، كوزه

Wächsen (ـَ kss فع متع) c. (21) [Wachs] بالمومیلامق، بالموی ایله صیوامق ، بالموی سورمك .

Wächsern (ـَ kss ص) (21) بالموی ، بالمومیدن .

Wächsest (ـَ kss) (wachsen فعلنك زمان حالنك ایكنجی و wächst (ـَ kssto) اوچنجی شخصی .

Wachsthum (ـَ kss ا لا) (ا م) (28) [wachsen] (sans pl.) ‖ بویومه ، بویویش ‖ (der Pflanzen)— بیتمه ، یتیشمه ، نشوونما بولمه ‖ بویومه ، تزاید ایتمه ، آرتمه ‖ (mein eigenes)— (eine Flasche Wein) كندی باغ محصولم برشیشه شراب .

Wacht (ـَ ا مؤ) (49) [قدیم آلمانجه wahta] = Wache قره غول خدمتی ونوبتی وقره‌غولخانه .

Wacht„ ... (... ـَ) (ع) —dienst (ا م) قره غول خدمتی ‖ —dienst üben قره‌غول‌نوبتی‌اثناسنده ایفا ایدیله‌جك خدماتك تعلیمی یاپمق ‖ —offizier (ا م) قره‌غول(نوبتجی) ضابطی ‖ —feuer (ا لا) یواق ، آچیق اردوكاه‌آتشی ‖ —habend (ص) قره غول‌نوبتنده‌بولنان ‖ —mantel (ا م) قره غول نوبتجیلرینك كیدیكی واكثریا قره غول اشیاسـندن معدود قاپوت ، یغمورلق ‖ Para'de — (ا مؤ) قره‌غوللرك دكشدیرلسی وبونلرطرفندن یاپیلان رسم‌گچید ‖ —schiff (ا لا) (بحر) قره‌غول كمیسی ‖ —stube (ا مؤ) قره‌غول افرادینك اوطوردیغی اوطه ، محل = Wache .

Wachtel (ـَ ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه wa'htala یاخود : quatt: la] (تاطبیعه) بیلدیرجین (قوشی) ‖ die —schlägt بیلدیرجین اوتیور، چاغیریور ، یكیبور ‖ (عمو) = Ohr=feige .

Wachtel „ ... (... ـَ) —schlag (ا م) بیلدیرجین اوتمه‌سی ‖ —strich (ا م) بیلدیرجین یكمه‌سی ‖ بیلدیرجین آغیله بیلدیرجین آولامق ‖ —könig (ا م) (تاطبیعه) بیلدیرجین بكی، قزل صوطاوغی .

Wächter (ـَ ا م) a. (40) [Wacht] بكجی، قولجی، محافظ ، غاردیان .

Wackelig (ـَ ص) (21) [wackeln] تیتره‌یان ، صاللانان، اوینایان ، ‖ (مجا) es Huf-eisen— كیوشه‌مش نعل ‖ die Sache steht auf —en Füßen بو ایش صاغلام بر ایش دكل ، صوكی چیقه‌جغه بكزه‌میور ، بوكون یارین دوشه‌جك ، طوپی آته‌جق كبی .

Wackeln (ـَ فعلا +) a. (21) [قدیم آلمانجه wagôn كلمه‌سنه منسوب] صاللانمق، اوینامق ‖ schwanken ‖ mit dem Kopfe— باشنی صاللامق ‖ (فع یكشخ) es wackelt mit seiner Gesundheit اونك صحتی‌صارصلدی، صحتی یرنده دكل، بوكون ایو ایسه یارین‌قنا ‖ (فع لا —) er ist die Straße hinauf gewackelt اوصاللانا صاللانا سوقاغك یوقاری باشنه ، یولك اوستنه چیقدی .

Wacker (ـَ ص) (21) [قدیم‌المانجه wachar rührig] = brav ‖ (عمو) (حا) = ge-hörig ایوجه ، ایستدیكی كبی ، بر اعلا .

Wad (ـَ ا لا) (56) [انكلیز] (معـد) (sans pl.) مانغانز اوقزیده هید راته .

Wahn (ـُ ام) (38) (جمعی نادر) [قدیم آلمانجه wân Hoffnung] بوش بیهوده امید ، یاکاش ظن ، خیال‌خام ، قوروتی ، وهم ، امل باطل ، افکار واهیه || دلیلك ، جنت ، چیلغینلق ، عقلسزلق ، دوشونمامه || علی الخصوص (حکم) چولده ودکزده افقك اوزرنده اولقسزین انعکاس طریقیله کورینن شی ، سراب .

Wahn„... (⏑⏑⏑) —ehre (ا مؤ) اونور ووقارکاذب || —bild (ا لا) خیال ، اوهام || —sinn (ا م) (علم امراض) عقله عارض اولان مرض ، جنت ، دلیلك ، چیلغینلق ، بوزمه || عقل وفکرنی برشی ایله اشتغال ایتدیرمك اوزره حاصل اولان مراق ، بوزغونلق || (مجا) es wäre— sinn so zu handeln بویله حرکت دلیلکدر ، بو بردلیجه‌سنه حرکت اولمش اولور ، اویله دلیجه‌سنه حرکت اولماز || —sinnig (صـ) — sinnige(r) (اسم) دلی ، قاچیق ، چیلغین ، عقلی بوزمش || (مجا) es ist zum— sinnig werden انسانك چیلدیره‌جغی کلییور ، چیلدیرمق برشی دکل .

Wähnen (⏑ ـُ فعـ متعـ ، فعـ مطا ، فعـ لا +) a. (21) فی‌الاصل اصول ادبیات وانشادن اولوب الیوم دخی بوصورتله مستعملدر : ظن ایتمك ، اویله ظن وقبول ایتمك ، فکرده اولمق || یاکاش فکرده اولمق (بیلمکسزین) ظن ایتمك ، قوروتی ایتمك ، کندی کندینی آلداتمق .

Wahr (ـُ صـ) (24) [قدیم آلمانجه wâr = لاتینجه ve'rus] صحیح ، طوغری ، حیله‌سز ، صادق ، صمیمی ، حقیق || —er Freund دوست حقیق ، صادق دوست ، آرقداش || (اشخاص حقنده) طوغری ، حالی وقالی حیله ودوزه‌دن عاری ، طوغری (طوغری طوسطوغری) غل وغشدن عاری || سؤال اولندقده : nicht— ? اویله دکلمی ؟ دکلی ، صحیح دکلمی (برجواب تصدیق بکلیه‌رك) || برشیئی تصدیق ، تأکید ، تأمین‌ قامنده ! ich lebe —so سزی تأمین ایدرمکه ! شو بن نصل (شمدی) حیاتده ایسه م ! شورادن سلامت کیتمیه‌یکه ! || مثلا Das muß —sein || so— mir Gott helfe ! بعون اللّه تعالی ! بعنایة اللّه ! || —werden حقیقت اولمق ، کلوب چیقمق ، ایفا واجرا اولنمق || er hat das — gemacht (Sprüchwort) اوضرب مثلك حکمنی اثبات ایتدی ، طوغری اولدیغنی میدانه قویدی .

Wahr„... (⏑⏑⏑) —nehmbar (صـ) قابل ادراك ، آکلاشیله بیلور ، فرق اولنه‌بیلور ، حس اولنور ، طویلور ، قابل مشاهده ، کوریلور || —nehmen (فعـ متعـ) (مرا . nehmen (*sép.*) einen Gegenstand — nehmen برشیئی ، برنسنه‌یی فرق ایتمك ، برشیئك فرقنه وارمق ، کورمك ، طویمق ، نظر دقتنه چارپمق || طویمق ، برشیئی دستور العمل والحرکه اتخاذ ایتمك ! فائده‌لی برشیئه دقت ایله صارلمق ، اوجه فهم وادراك ایله الدن قاچیرمامق || —sagen (فعـ متعـ وفعـ لا +) اکثریا (*insép.*) (حقیقی ، برشیئك طوغریسنی سویلك معناسنه اولان : wahr sagen ترکیبیله قاریشدیرمامالیدر) (کشف خفایا ایله) برشیئی اوجه خبر ویرمك ، فالجیلق ایتمك ، تفأل ویا کرامت وباخود حساب ملاحظه ایله کشف ایتمك ، سویلك || aus den Karten —sagen کاغدله فاله باقمق || —scheinlich (صـ) اغلب احتمال اولمرق ، قرین احتمال ، محتمل ، ملحوظ ، غالبا || —spruch (der Geschworenen) معقول ، عقله یقین اولان ||

آلمق || es mit Jemandem— برینه بوینی اولچمك || (ضرمثل) wer nicht wagt, der nicht gewinnt اوشه‌نانك نه اوغلی اولمش نه قیزی || بختنه حواله ایتمك ، یا هاررو ، یا ماررو ، هرچه باد آباد دیمك ، یا یاتمق یا چیقمق اوزره طوراتمق || (ضرمثل) frisch gewagt ist halb gewonnen برایشه ایو باشلامق اونی قزانمق دیمکدر .

Wagen (⏑ ـُ ا م) b. (40) [قدیم آلمانجه wagan کنلك قدیم آلمانجه wëkan = führen لاتینجه vehere دن مأخوذ] آرابه || —(Last = , Leiter =) یوك ، کناری پارمقلقلی اشیا آرابه‌سی || (شمندوفرده) واغون ، دمیر یولی آرابه‌سی || (هیئت) = Bär .

Wagen„ ... (⏑⏑⏑⏑) —kasten (ام) آرابه‌نك کوده‌سی || —achse (ا مؤ) دینگل || —bauer (ا م) آرابه یاپان آرابه‌جی || —klasse (ا مؤ) آرابه‌صنفی ، ein Billet zweiter— klasse (شمندوفرده) ایکنجی موقع بیلتی || —macher (ا م) = —bauer || —schuppen = —remi'se (ام) آرابه‌لق || —zug (ا م) (شمندوفرده) تره‌ن ، قطار .

Wägen (⏑ ـُ فعـ متعـ وفعـ مطا) g. (31) ونادرا a. (21) [wiegen =] طارتمق ، بوقلامق (wiegen صورتیله دها زیاده مستعملدر) || ge-wogen اسم مفعول وصفت (24) (مرا . ge-wogen) .

Wager (⏑ ـُ ام) a. (40) تهلکه ومخاطره‌یه باقمقسزین برشیئه جرأت واجتسار ایدن ، کوز آلدیران .

Wa(g)gon (اکثریا فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) (56) واغون ، شمندوفر آرابه‌سی .

Wagner (⏑ ـُ ا م) a. (40) [Wagen] آرابه‌جی عمله‌سی || (ا خا م) علی الخصوص ١٨١٣ سنهٔ میلادیه تولد ایدن : Richard— آلمانیانك اك مشهور موسیقی‌شناسی وقومپوتیسی ریشار واغنه‌ر .

Wagniß (⏑ ـُ ا لا) (39) و (ا مؤ) (34) [wagen] جرأت ، اجتسار ، تهلکه‌لو مخاطره‌لی برشیئی یاپمغه ، اتشلکه قالقشمه ، جرأت .

Wahl (ـُ ا مؤ) (49) [قدیم آلمانجه wala : wollen] انتخاب || (هرکس طرفندن ایدیلان) freie— انتخاب ایتمك || ایکی مختلف شیدن برینی قبول ، انتخاب ، اختیار ایتمك || انتخاب || auf - begründet انتخاب اصولیله اولان ، انتخابه تابع || متروك اولوب [قدیم آلمانجه wal Niederlage] میدان حرب ، محاربه میدانی .

Wahl„ ... (⏑⏑⏑) —bezirk (ا م) ، —kreis (ا م) دائرهٔ انتخاب || —fürst (ا م) منتخب پرنس ؛ = Kur-fürst || —kind (ا لا) اولادلق ، آخرت اولادی ، قبولمه چوجق || —kugel (ا مؤ) انتخابلرده برقاب دروته ، صندیغه آتیلان یوارلاق ، قرعه‌طوپی || —recht (ا لا) حق رأی || —stimme (ا مؤ) رأی .

Wählen (⏑ ـُ فعـ متعـ) a. (21) [Wahl] انتخاب ایتمك || اختیار ایتمك || einen bleibenden Wohnsitz— یرلشمك ، اختیار اقامت ایتمك ، قالمق || رأی ویرمك انتخاب ایتمك .

Wählerisch (⏑⏑ ـُ صـ) (24) مشکلپسند ، قولای قولای برشیئی بکنمز .

(ام) اهالیدن انتخاب اولنان یمینلی هیئت حکامك حکم وقراری|| —zeichen (۱ لا) علامت، اشارت فارقه وممیزه|| —zeichen (جمع) eines Ortes — برشهرك جالب مراق وموجب استفاده غرائبی، کوریله‌جك شیلری .

Währ„ ... (ـ...) (مرا . ... „ Wehr).

Wahren (ـ فعـ متعـ وفعـ لا+ وفعـ مطا) a., b. (41) [قدیم آلمانجه wara اولوب ینه قدیم آلمانجه warôn دن مأخوذ] = be-wahren Aufmerk-samkeit —Jemand, (sich) vor etwas— برینی (کندینی) برشیدن محافظه، وقایه ایتمك، صاقلامق .

Währen (ـ فعلا+) a. (21) [قدیم آلمانجه wërên] دوام ایتمك، امتداد ایتمك، اوزامق، سورمك، دائمی موجود بولنمق، غائب اولمامق، طیانمق|| die Erinnerung an ihn wird ewig— آنك خاطره‌سی اصلا ضایع اولمیه‌جق، اونودلمیه‌جق، خاطر وخیالده باق قاله‌جق|| es kann noch lange—, ehe (یاخود ... bis) ... جه یه قدر دها چوق وقت کچر، دها چوق سورر|| es währte nicht lange, so brach der Sturm aus آره‌سی چوق کچمدی، چوق سورمدی، فورطنه قوپدی|| b— (اسم مفعول وصفت) (21) دوام ایدن، حکمفرما اولان، موجود اولان|| in— der Arbeit چالشلقده ایکن، چالشلق اثناسنده|| b— ewig ازلی، دائمی، باقی، لایموت، لایزال|| حرف جر وحرف ربط اوله‌رق آتیده‌کی لغته نظر اولنه .

Während (ـ حرجر . مضاف الیه آلوب بعضا دخی مفعول الیه آلور) [währen] اثناسنده، ایکن، دوامی اثناسنده، دوامنجه، دوام ایتدکجه|| ich habe ihn— des ganzen Tages nicht gesehen بن اونی بتون کونده، تکمیل کون، اقشامه قدر کورمدم|| (حرف عاطف اوله‌رق هرنقدر، حالبوکه معناسنه کلور) hingegen : یاخود doch حالبوکه، وقتاکه، حالبوکه بالعکس|| هرنقدر معناسنه کلدکده: — er noch weinte, brach er in ein Gelächter aus هرنقدر دها آغلایور ایدیسه ده، آغلایوب طوررکن بردنبره کولمکه باشلادی .

Wahrhaft (ـ صـ) (21) [wahr] = wahr صادق، طوغری، حقیق، صحیح الخ|| —er Mensch طوغری آدم، طوغری ایش کورن، کورملك ایستیان|| —sein قلبی پاك اولمق .

Wahrheit (ـ امؤ) (41) [wahr] صحت، طوغریلق، صحیح وطوغری اولیش (Fabel, Erdichtung کلمه‌لرینك مقابلی)|| Jemandem derb die— sagen برینه دوبره دوبره طوغری یی سویلمك|| man hat ihm rund die— gesagt اوکا ایشك طوسطوغریسی آکلاتلدی، سویلندی .

Wahrlich (ـ اکثریا : ـ حرند) [wahr] — ! واه! حقیقة! ای طوغریسی!

Währung (ـ امؤ) (41) [währen] تعیین وتقدیر ایدیلان اقچه قیمتی، ذکر، قیمت|| Wiener— (100 Gulden) یوزغولدن ویانه پاره‌سی، کچری ایله .

Waid (ـ ام) (38) [قدیم آلمانجه weit = لاتینجه vitrum] (نبا) پاستل دینیلان چیوید اوتی نوعی .

Weid„ ... (ـ...) —bau (ام) (زرا) چیوید اوتی زرعی ویتشدیرلمسی .

Waise (ـ امؤ) (53) [قدیم آلمانجه weisi be-raubt] بر اوکسز چوجق حقنده : کذلك بعضا (ام) (52) اوکسز|| vater- und mutter-lose— آنادن بابادن اوکسز، آناسز باباسز اوکسز .

Waisen„ ... (ـ...) —mutter (امؤ) اوکسزلر آناسی|| —gelder (جمع لا) = Pupillen-gelder|| —kind (۱ لا) = Waise|| —knabe (ام) اوکسز (ارکك) چوجق|| —mädchen (۱ لا) اوکسز قیز .

Waizen (ـ ام) b. (40) = Weizen .

Wake (ـ امؤ) (53) [شمالی آلمانجه] بوزه آچیلان دلیك .

Wal (ـ ام) (38) [قدیم آلمانجه wal آنغلوساقسونجه hwäl : مرا. آنغلوساقسونجه hwëlan tosen] (تاطبیعه) دکز جانواری|| خصوصیله = —fisch|| —e (جمع) بالیق شکلنده اولان ممه‌لی حیوانات، فصیلهٔ قیطسیه|| بالینه جنسی|| غیرمستعمل اوله‌رق (۱ لا) (inv.) = Wahl میدان حرب .

Wal„ ... (ـ...) (علی‌الاکثر ... „Wall صورتنده یازیلور) [Wal] —fisch (ام) (تاطبیعه) بالینه بالغی|| —fisch= (ام) (بحر) بالینه بالغی آوینه مخصوص کمی|| —nuß (مرا . Wall-nuß) .

Walache (ـ ch ـ ام) (52) Walachin (امؤ) (50) اولاح، ولاح ارکك، قادین) افلاقلی|| (مرا. کذلك Wallach و Wlache) .

Walachei (ـ ch ـ خا مؤ) (49) (جغر) (الیوم رومانیانك برقسمی) افلاق .

Wald (ـ ام) (25) [قدیم آلمانجه wald ؛ آنغلوساقسونجه weald ؛ wild کلمه‌سنه منسوب] (Feld کلمه‌سنك مقابلی) اورمان (کذلك مجازی اوله‌رق اورمان آغاجلری کبی صیق بیوك غلبه‌لق) —kleinerer کوچك اورمان، قوریلق|| (نبا) (تاطبیعه) in Wäldern lebend (wachsend) اورمانده یشایان بیویان حیوانات، نباتات، اسکی رومالیلرك اورمانلرده وجودلرینی تخیل ایتدکاری پریلر|| (ضرب مثل) wie man in den - ruft, so schallt's heraus نصل صوراوسه‌ك اویله جواب آلورسك|| (مجا) Wälder (جمع) اشعار مجموعه‌سی (اسم وعنوانی) .

Wald„ ... (ـ...) —bewohner(in) (ام، امؤ) اورمان سکنه‌سی، (خصوصیله اشعارده) اورمانده یشایان حیوانات|| —wärts (حا) اورمانه طوغری، اورمان طرفنده|| —baum-schule (امؤ) اورمان مکتبی|| نمونه اورمانی|| —beere (امؤ) (نبا) = schwarze Besing|| —biene (امؤ) یبان آریسی|| —esel (تاطبیعه) یبان اشکی|| —geier = Bussard|| —geist (ام) اورمان پریلری، جنلری، (اسا) زیلوه‌سته‌ر|| —geschrei (الا) آوجیلرك آوباغیرمه‌سی|| —glöckchen (۱ لا)، —glöcklein (۱ لا) (نبا) قامپانل (کوپه چیچکی جنسی)|| —haar (۱ لا) (نبا) آلمانیا صپارته‌سی (یاپراقلری کسکین مائی نبات)|| —huhn (۱ لا) (تاطبیعه) چالی خروسی، بدنوس|| —land (۱ لا) اورمانلی آراضی|| —mann (ام) اورمان سکنه‌سندن اولان کمسه|| —geist—||

قيصه آياقلى آوكويكى ، داقس || mensch— (ا م) اورمان آدمى || (تاطبيه) خصوصيله ميمون اسمى اولەرق = Orang-utan و Schimpanse || rebe— (ا مؤ) (نبا) قىل چيچك || reich— (ا لا) اورمانلقلى ، اورمانى چوق || schnepfe— (ا مؤ) (تاطبيه) عادى ، ياباني چولوق ، ياى ياپاس طاووغى ، بقاسه‌سى || teufel— (ا م) = geist— || (تاطبيه) (ميمون اسمى اولەرق) اورمان شيطانى || weg— (ا م) اورمان دروننده كچن يول ، اورمانك آچيق محلى ، كچيد || wolle— (ا مؤ) اورمان ديكنندن فانيله .

Waldai-Plateau (ʻ'ïʼ-plä-ʻʻ ا لا) (٥٦) (جغر) das— والداى طاغلرى (آراضيسى) .

Wäldchen (ـ ا لا) .b (٤٠) Wald) كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) اورمانجق ، اوفق اورمان ، قورى .

Waldig (ـ ص) (٢١) [Wald] اورمانلقلى ، اورمانلى ، اورمانلق .

Wal-drappe (ـ امؤ) (٥٥) [ايتاليانجه gualdrappe اولوب val-drappa دن مأخوذ] = Pferde-decke . Schabra'cke

Waldung (ـ امؤ) (٤٩) [Wald] اورمانلق ، اورمان ، قورى .

Walen (ـ فه لا +) .a (٢١) (بحر) (روزكار كبى ومانيتيزمه‌سى غائب اتمش مقناطيس حقنـده) صاللانوب طورمق ، چالقانمق .

Wales (vuélssᵉ ا خالا) (inv.) (جغر) انكلتره‌نك غربنده كائن غال‌قطعه‌سى .

Walfisch (ـ ا م) (٣٨) (مرا . ...„Wal) .

Walk„... (ـ ...) echt— (ص) ازلمكه ، چيكنتكه ، باصلمغه صالح || trog— (ا م) ازمكه ، چيكنكه مخصوص يرتك || haare— (جمع) = Flock-wolle || meister— (ا م) قازيجى ، چيرپيجى ، ازيجى اوسته‌سى || müller— (ا م) = Walker .

Walke (ـ امؤ) (٥٥) [walken] (صنع) (چوقه‌جيلق ، كلاهجيلق ، عراقيه‌جيلك كبى صنعتلرده) دووممه ، تپه ، چكچه || (دباغتده) die letzte—geben دريلرك صوك دباغتنى ياپمق ، صوك دفعه دباغلمق || Walk-mühle= (امؤ) ، hammer— (ا م) .

Walken (ـ فه متع) .a (٢١) [قديم آلمانجه walchan ، welle كلمه‌سنك اصلنه منسوب] چوقه‌جيلق وامثالى صنعتلرده: هوانده دوكمك ، چيكنمك ، سرتلشديرمك || (مجا) (عو) = durch-prügeln .

Wall (ـ ا م) (٥١) (ع) (استحكامده) سپر || ديوار ، چيت خدمتنى كورمك اوزره بر يرك اطرافنه چويلان طوپراق يغنى ، سد || املا يولى || برخارك اوزرنده تشكل ايدن طوپراق يغنى || (بحر) قره ، ساحل ، طوپراق || [wallen] (ا م) (٣٨) برمايعك على الخصوص بيشمسى ، قايناسى زماننده اولان فيقيردامه‌سى ، قاينامه (سى) تلاطم || (رينغا بالغى تجارتنده) مقياس اولەرق ٨٠ — ٨٠ : بالق عددى || (ا م) (٣٨) = Wal .

Wall„... (ـ ...) graben— (ا م) سپر خندقى || (تاطبيه) roß— ,rath— ,fisch— (مرا . ...„Wal) || bruch— (ا مؤ) (ع) برسپره آچيلان كديك ، رخنه || fahrer(in)— (ا م ، ا مؤ) حجه ، مقام مقدسى زيارته كيدن ، ارككك ، قادين || fahrt— (ا مؤ) حجه كيتمه ، حج || fahrten— (فه لا —) حجه كيتمك || meister— (ا م) (ع) كوچك ضابط رتبه‌سنده استحكام انشائيه مأمورى || nuß— (ا مؤ) (نبا) (كذلك wälsche Nuß وكذلك Walnuß) [قديم آلمانجه fremd walah] جويز .

Wallach (ـ ا م) (٣٨) [يعنى aus der Wallachei] يورمه ، انئمه آت ، محار باركيرى ، ايكديش || — (ـ) (٥١) e— (ـ) (ا م) (٥٢) = Walach .

Wallachen (ـ فه متع) .a (٢١) [Wallach] (بيطر) einen Hengst— بر آتى ايكديش ، محار (باركيرى) ياپمق .

Wallen (ـ فه لا ±) .a (٢١) [قديم آلمانجه wallon يورومك ، (برهدف اتخاذ اتمكسزين zur Ferne gehen] اوزاقلره كيتمك) اواره ، سرسرى كزمك ، خصوصيله سياح چيقمق || حجه چيقمق ، زيارته كيتمك || [قديم آلمانجه wallan ؛ Welle كلمه‌سنه منسوب] طالغه‌لنمق ، (ويا طالغه دروننده‌كبى حركت اتمك) چالقانمق ؛ موجه‌لنمك ؛ (متحرك صوحقنده) متموج اولمق ، قاينامق ، كوپورمك ، فيقيردامق || (مجا) كوپورمك ، قيزمق ، هيجانه كلمك .

Wällen (ـ فه متع) .a (٢١) (آشچيلق) قايناتمق ، خفيف پيشورمك ، آهسته آهسته قايناتمق .

Waller (ـ ا م) .a (٤٠) ، in— (ا مؤ) (٥٠) = Wall-fahrer(in) .

Wallone (ـ ـ ا م) (٥٢) [قديم آلمانجه walah ، على الخصوص Fremder ، Romane ، مرا . Walache ، Wallis] (ا م) (٥٢) ، Wallonin (ا مؤ) (٥٠) بلچيقاده رومانجه تلفظ ايدن قسم خلق ، والون .

Walm (ـ ا م) (٣٨) (معما) چاتينك ، قبه‌نك قروب دينيلان بيچيمى || (زرا) = Heuhaufen || (بالقجيلق) = Wasser-wirbel .

Wälsch (ـ ص) (٢١) [قديم آلمانجه walahisc لاتينجه ga'llicus دن] (اجنبى وعلى الخصوص رومانجه سويلين اجنبى حقنده) اجنبى || die —en رومانخلق || er Hahn— ، es Korn— || Trut-henne ، Trut-hahn= —es Huhn = Mais || —e Nuß = Wall-nuß .

Walten (ـ فه لا+ وفه متع) .b (٢١) [قديم آلمانجه wallan = لاتينجه vale're] حكمفرما اولمق ، حكم‌سورمك ، ايشلمك ، حركت اتمك ، اجراى حكم وتأثير اتمك ، موجود وحاضر اولمق || (der Vater) waltet im Hause اوى بدر اداره ايدر ، ايديور ، اداره ايدن پدردر || Jemand —lassen برينى حركتنده سربست براقمق ، الشاتمك || Gott— lassen جناب حقه حواله اتمك ، اه يابسون ديمك ، جناب حقه توكل اتمك || mit etwas schalten und— برشيئى تحت ارادتنده ، حكمنده بولنديرمق ، برشيئى بيلديكى ، استديكى ، ديلديكى كبى قوللانمق || اكثريا مضاف اليه ايله : walte deines Amtes ! وظيفه‌كى ايفا ايله! موقعنك ، رتبه‌كك ايجاب ايتدرديكى ايشى كور! || Das walte Gott ! : ياخود Deß انشا اه (بويله اولسون) ! اه ويره (اه ويرسونده بويله اوله) ! آمين !

Walter (ـ ا م) .a (٤٠) پايان ، اجرا ايدن ، حكم واداره واراده ايدن ، پيوران (حاكم ومدير) || [قديم آلمانجه wa'lthari !

walten كلمه‌سنه منسوب (واقتيز اسمى) (ا م) غوتيـه ؛
(مرا . Habe = nichts) اكثريا خصوصيله انكليز اصطلاحنده
كذلك والته‌ر .

Walz„ ... (ـ...) —blech (ا لا) حدّه‌دن چكلمه‌معدن
لوحه‌سى|| —eisen (ا لا) معدن لوحه‌لرى تصفيح ايدن‌ماكنه ،
حدّه ، بوماكنه‌نك اولديغى محل .

Walze (ـ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه walza Schlinge]
اسطوانه‌وى دمير ، سلندير || اوغلاغى .

Walzen (ـ قه لا + بعضاً قه متع وقه مطا) c. (21)
[قديم آلمانجه walzan اولوب sich um seine Axe drehen
محورى اطرافنده دونمك ، دور اتمك معناسنه‌در] والس‌اويونى
اوينامق ، والتسه‌ر رقص اتمك ، والس اصولى خوره تپمك ||
[Walze] (قه متع) برصيلندير ايله ايشلمك || (اكمكجيلكده)
— den Teig خمورى (صيلندير ماكنه ايله) يوغورمق ||
(حدّه خانه ده) —(das Eisen) دمورى حدّه دن چكمك .

Walzen„ ... (ـ...)—förmig (ص) صيلندير شكلنده ||
—reiniger (ا م) (مطبعه) دوقتور (صيلندير صيلان) ||
—stein (ا م) (طبقات) آنتروق .

Wälzen (ـ قه متع وقه مطا) c. (21) [قديم آلمانجه
wëlzan] —(sich) يوارلانمق ، تكرلنمك ، دونمك|| sich im
Kothe— چامورده يوارلانمق ، چاموره باتوب‌چيقمق|| etwas
von sich— برشيئى كندندن چويرمك|| die Verantwortlichkeit
für etwas auf Jemand— برشيدن طولايى كله‌جك مسئوليتى
برينك اوزرينه آتمق ، يوكلتمك || er wälzt sich vor Lachen
كوله‌جكم ديه يرلرده يوارلانيور ؛ كوله‌دن بايليور || (ا لا)
Das ist zum Wälzen (sans pl.) (40) b. كولكدن
بايلينه‌جق ، قاتيلينه‌جق شى .

Walzer (ـ ا م) a. (40) والس ، والتسه‌ر دينيلان
رقص ويونوع دانس ايچون چالنيلان موسيقه (هواسى) .

Wälzer (ـ ا م) a. (40) [wälzen] تكرليان ، يواريان ،
دونديران || (عمو) غايت قالين كتاب ، كوتوك .

Wamme (ـ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه wampa ،
اورته آلمانجه wambe Bauch] كورك اولهرق قوللانلمق
اوزره حيوانلرك قارنى ، قارن‌طرفندن چيقان كورك || عمك ايله
طولديريلان ، طولان قارين|| يان ، بوكور ، جنب .

Wamms (ـ ا لا (ا م) (25) ؛ بعضا (31) = Wams .

Wams (ـ ا لا (ا م) (26) ، بعضا (31) يلك ، ميتان ،
نيمتن .

Wamsen (ـ قه متع) c. (21) نيمتن ، يلك كيديرمك ||
Jemand— برينى ايوجه ايصلاتمق (مرا. durch-prügeln).

Wand (ـ ا مؤ) (35) [قديم آلمانجه want : winden
كلمه‌سنه منسوب] —(eines bewohnten Raumes) اسكان
اولنان برمحلك ، مكانك ديوارى || (مجا) mit dem Kopfe
durch die —rennen باشنى ديواره چارپمق ، اورمق || صاتر بويوك ،
قالين يوكسك ديوارلر || —(= Scheide) hölzerne تخته (بولمه)
پرده || —spanische روزكارلك (اكثريت اوزره قيو ، صوبا
وساتر اوزرلرينه مطلوب محللرك اوكنه وضع اولنور) پاراوانه ||
برقابك اچ يانلرى ، جدار ، كذلك برتفنكك ، چادر ، معده ،

قفا طاسى واشالنك جدارى || man soll den Teufel nicht
an die —malen انسان بلايى ، قضايى كندى دعوت اتمملى ||
Wände hoch vor Freude springen سوينجندن طاوان يوقى
صيچرامق || ديواركى دوز ، عمودى ياچين قيا .

Wandel (ـ ا م) c. (12) (sans pl.) [قديم آلمانجه
wantal Geschäft] كيديش ، رفتار || (تربيه داخلنده)
صورت حركت ، اخلاق واطوار ، كيديش ، مشوار||=Ver-kehr||
Handel und— آليش ويريش ، تجارت || تبدل ، تحول .

Wandel„ ... (ـ...) —bahn اوزرى اورتولى ،
قبالى كزينتى محلى ، يول || —stern (ا م) (هيئت) سياره .

Wandelbar (ـ ـ ص) (21) [wandeln] =
ver-änderlich || اوزرنده كيليور ، يوريئور ، صورتده اولان ،
قابل مرور ، ايشلك حركته مساعد|| كورك ، قيريلور ، كوشك ،
نارين ، ويران ، مشرف خراب ، همان ييقلق ، كوچك اوزره
اولان .

Wandeln (ـ قه لا ± ، قه متع وقه مطا) a. (21)
آغير آغير ، يواش يواش يورمك . پياسه اتمك ، كزينمك ||
handeln und— تجارت ، آليش ويريش اتمك || يشايوب
كچمك ، كچنمك|| (قه متع وقه مطا) =(sich)ver-wandeln .

Wander„ ... (ـ...) [wandern] || —blöcke
(جمع م) (طبقات) برقوۀ خارجيه ايله محل اصليسندن تبعيد
(ايدلمش طاش ييغينى ، سيار|| —buch (ا لا) عمله وساترهيه
ويريلان (ضبطيه طرفندن) مرور ، يول تذكره‌سى || —jahre
(جمع لا) سياحت سنه‌لرى ييللرى ، er hat seine —jahre
vollendet اودورى ، سياحت مدّتى بتوردى || —leben
(ا لا) كوچبه‌لك ، دائمى صورتده برمحلده اقامت اتميوب
شوراده بوراده يشامق|| —stab (ا م) يولجى ، سياح دكنكى ،
عصاسى ، den —stab ergreifen وياخود : zum —stabe
greifen يوله چيقمق|| —vögel (جمع م) مواسم مختلفه‌يه
كوره تبديل موقع ايدن قوشلر .

Wanderer (ـ ا م) a. (40) [wandern] ،
Wand(r)erin (ا مؤ) (50) ياپا يوله‌چيقان ، سياح (اركك
قادين) ، برشهردن ، بريردن كچان|| بريره حجه ويازيارته كيدن .

Wandern (ـقه لا—) a. (21) [قديم آلمانجه wantarôn]
ياپا اولهرق سياحت اتمك . كزمك ، طولاشمق || ياپا يورمك ||
mit Jemandem durch's Leben— بريله برابر ايام كذار
اولمق ، كزوب توزمق ، عمرينى كچيرمك||(عمو)—in's Gefängniß
حبسه كيرمك ، حبسى بويلامق|| —seines Weges يوله
چيقمق ، دوزلمك || seine Uhr ist auf's Leih-haus
gewandert اونك ساعتى امانت صنديغى بويلدى ، امانت
صنديغنه كيتدى ، او ساعتنى امانت صنديغنه قويدى || برمحل
وموقعده ثابت اولميان ، متحرك اولمق ، يرينى دكشديرمك ||
Wandern (ا لا) b. (40) (sans pl.) و Wanderung
(ا مؤ) (49) يورومه ، حركت ، سير ، (تاطبيعه وساتره) كوچ ،
رحلت ، نقل مكان ، هجرت ، برمحلدن برمحله كيتمه|| كزمه ، دولاشمه ،
سياحت مثلا : beim Wandern lernt man viel (انسان
كزركن چوق شى اوكره‌نور) چوق كزن چوق بيلور || ياليكز
ياليكز Wanderung (ا مؤ) (49) سياحت ، دور ، (تفتيش
ايچون) طولاشمه || اوزاق مملكتلره سياحت ، ممالك اجنبيه‌يى
زيارت .

Wandersmann (ام) (25) (جمعی Wandersleute) سیاح (= Wanderer).

Wandler (ام) (40) a. [Wandeln] (شعرده) (گزن، یوروبان، یولی غائب ایدوب، شاشیروب، كیده‌جكی یری بیلیوب طولاشان) سرسری، خانه بردوش، سیاح.

Wandlung (امؤ) (49) تبدل، تحول، انقلاب؛ تبدیل قیافت، استحالهٔ جوهر.

Wandte (Wenden فعلنك زمان حال صورتنك ماضی صیغه‌سی برنجی واوچنجی شخصلری).

Wandung (امؤ) (49) [Wand] بولمه، دیوار، تخته پرده || جدار.

Wange (امؤ) (51) [قدیم آلمانجه wang Boden-fläche] یناق، رخ، خد (مرا. Backe) || die Scham röthete ihre —n حجابدن قیزاردی، اوتاندیغی یوزینك قیزاردیغندن بللی ایدی || (معما) مردیوان یاصامقلرینك یناغی || (بحر) —n = Schale كمی دیركارینك تقویه‌سنه مخصوص دستكاری.

Wangen,, ... —grübchen (جمع لا) یناق چقوری.

Wankel,, ... —rede (امؤ) قطعی اولمایان، مبهم، مشكوك، قوتسز نطق || —muth (ام) ثبات وقرارسزلق، تلون.

Wanken (فع لا ±) (21) a. [قدیم آلمانجه wanchôn = schwanken] (ع) vor dem Feinde— دشمنه مغلوب، سرفرو اولمق || (den Feind) —machen, zum Wanken bringen دشمنی صارصمق، مغلوب ایتمك || —d (اسم مفعول وصفت) (21) = schwankend.

Wann (حا) [قدیم آلمانجه huanne : wer كلمه‌سنه منسوب] نوقت، نه زمان || —es sei, —es wolle, irgend— نوقت، نه زمان اولورسه اولسون، هرنه زمان اولورسه، اولسه || dann und— بعض بعض، آره سره، وقت وقت.

Wännchen (الا) (40) b. [Wanne كلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی] كوچوك تكنه، فوچی، اوفق بانیه، قورنه‌جق.

Wanne (امؤ) (53) [قدیم آلمانجه wanna لاتینجه vannus دن] (زرا) بغدای وسائره صاوورمغه مخصوص قیاق شكلنده سپت، ذخیره قالبوری (= Getreide-schwinge) اورته‌سی چقورجه اطرافی خفیف میل ایله یوكسلجه قاب، بانیه، فوچی، قورنه || (یقامغه مخصوص) بانیه (چینقو ویا طاشدن)، مغطس.

Wannen (حا) (مكان حقنده) تأكید مفهوم صورتیله: von— نره‌دن، قنغی محلدن، طرفدن.

Wannen,, ... —bad (الا) اكثریت اوزره بر اوطه درونسنده تك چینقو بانیولی حمام || بو صورتله بانیو درونده ایدیلان استحمام.

Wanst (ام) (31) [قدیم آلمانجه wanest : لاتینجه venter كلمه‌سنه منسوب] (تاطبیعه) = Pansen.

Want (امؤ) (49) [شمالی آلمانجه] (بحر) دیرك خلاطی || —(= Matrosen) یادیم الدیون.

Wanze (امؤ) (53) [اورته آلمانجه wance] (تاطبیعه) تخته قوریسی، تخته بیتی، تخته كهله‌سی، بق.

Wanzen,, ... —brut (امؤ) تخته قوریسی یاوشاغی || —kraut (الا) (نبا) تخته قوریسی اوتی (بونلری دفعه مخصوص) || —tod (ام) (تخته قوریسی اولدیرن) تخته قوریسی علاجی.

Wanzig (ص) (21) [Wanze] تخته قوروسی طولو، تخته قورولی || —er Geruch تخته قوروسنه مشابه قوقو، پیس، فنا قوقو.

Wapiti (ام) (56) [قناواجه] —Hirsch (ام) (38) واپیتی كیكی، امریقا ظبیی = Kana'discher Hirsch.

Wappen (الا) (40) b. [اورته آلمانجه wâpen : Waffe كلمه‌سنه منسوب] اصیللرك ومشهور خاندانلرك علامت مخصوصه‌سی، اصالت آرمه‌سی.

Wappen,, ... —maler (ام) آرمه یاپان رسام، آرمه‌جی || —schneider (ام) آرمه اویوجیسی، حكاك || —schild (ام (الا) آرمه لوحه‌سی، قالقان شكلنده خاندان آرمه‌سی.

Wappnen (فع متع) (21) b. [Wappen] = waffnen.

War (sein فعلنك زمان حال صورتنك ماضی صیغه‌سی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری).

Warb (werben فعلنك زمان حالنك ماضی صیغه‌سی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری).

Ward (werden فعلنك زمان حال صورتنك ماضی صیغه‌سی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری).

Wardein (ام) (38) [اورته لاتینجه wardi'nus قدیم آلمانجه warten wartên دن] مسكوكاتك عیارینی تعیین ایدن، عیارجی || (جغر) مجارشهرلرندن واردین.

Wardi(e)ren (فع متع) (21) a. [Wardein] مسكوكاتك قیمات وعیارینی تعیین وتخمین ایتمك.

Wäre (sein فعلنك صیغهٔ شرطیه‌سنك ماضی صورتی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری).

Warf (werfen فعلنك زمان حال صورتنك ماضی صیغه‌سی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری).

Warm (ص) (21) [قدیم آلمانجه waram = رومجه thermo's] (صورت تشبیه‌سی wärmer وصورت مبالغه‌سی wärmst) (kalt كلمه‌سنك مقابلی) صیجاق || es ist— هوا صیجاق، صیجاق وار || mir ist— حرارتم وار، آتشم وار، صیجاق طوریور، اوف یانیورم، ترلیورم، اوف صیجاق || —auftragen صیجاق اولهرق احضار واكرام ایتمك، قویمق || —baden صیجاق صو ایله، صیجاق حمامده استحمام ایتمك، بانیو ایتمك || (فعلا) —halten صیجاق طوتمق (البسه حقنده) || (فع متع) و sich— halten وجودینی صیجاق طوته‌جق صورتده گیینمك || (die Sonne) scheint— گونش یاقیور، گونشك صیجاغی طویلیور || (مجا) —sitzen دنیا امورنده اولامق، كیفی یرنده، پاره‌سی جیبنده اولمق || (مفعول به) —arbeiten sich چالیشه چالیشه قیزیشمق، ایصینمق، ترلمك || —machen ایصیتمق، ایصیتمق اوزره آتشه قویمق || (مجا) —stellen, nicht— nicht kalt نه صوغوق نه صیجاق، نه ات نه بالیق، نه شاپ نه شكر || Jemandem den Kopf— machen برینك قفاسنی قیزدیرمق، حدتلندیرمك.

er läßt immer auf sich— || برينك ورودينه انتظار ايتمك
woranf || اوكنديني دائما بكلهدير ، او بويله بكلتهسنى سوز
||pflegen = || ? بز نه يى بكليورز؟ نه طوريورز —wir ?
باقمق ، دقت ايتمك ، كوزه‌تمك .

Wärter (~ ا م) a. (30) [warten] ، —in (ا مؤ)
(30) قره غول ، بكجى ، غارديان || (خسته‌لر نزدنده) خسته‌يه
باقان ، خسته خدمتجيسى .

Wärter „ ... (... ~ ~) -- haus (ا لا) شمندوفر
بكجيلرينك قلبه‌سى ، باراقه‌سى .

...wärts (~ ... حا) [قديم آلمانجه gewendet wert]
(آنجق يرمحل ومكان كوسترن كلمات ايله برلكده مستعملدر)
طرفندن، جهتندن ، طرفدن، يردن، طرفه ، جهته ، عليه‌طوغرى
مثلا : —himmel= سمايه طوغرى، كوكدن طرفه ، —see=
دكزه طوغرى؛ دكز طرفندن .

Warum (~ـحا) [قديم آلمانجه war umbre] نيچون،
ندن ، نه سبيله ندن ، نه سببدنطولايى || ? —nicht نيچون
اولميور ، اولميه‌جق ، اويله دكل ؟ || منفى سؤاللرده خصوصيله
بر آرزوى اظهار ايدوك : ? —bin ich nicht 20 Jahre alt
(آه نه اولور يكرمى ياشمده اوله ايدم) ندن بن يكرمى ياشمده
دكلم ؟ || —und ich weiß wohl (ich gebe nichts aus,)
برشى خرج ايتميورم، صرف ايده‌ميورم اوتك سببى، ندن اولديغنيده
بن بيلورم|| (ضمير استفهامى) : um حرف جرى ايله برلكده)
دها صحيح اوله‌رق : ? worum = ? um was مثلا :
? worum handelt es sich ندر ؟ نه وار ؟ ايش نه‌يه دائر؟
نه اولمش ؟

Währ-wolf (~ ا م) (31) = Wehr=wolf .

Warze (~ امؤ) (53) [قديم آلمانجه warza = لاتينجه
verru'ca] (علم امراض) (درينك قباره‌رق يومرسيله
باشلوجه يارمقلرده حاصل اولان) سكل . || (بوقبارجغه
مشابه يوكسكلك . قبارتى) تشريحده : خصوصيله —Brust
ممه‌نك تپه‌سى ، دوكمه‌سى ، حلمه || (نبا) نباتاتده وخصوصيله
كوكلرنده حاصل اولان قبارجق، دوكوم، اوفق يومرو، حدبه .

Warzen „ ... (... ~ ~) —mittel (ا لا) الده اولان
قبارجقلرى، سكللرى كچيرمك ايچون علاج || —förmig (صه)
قبارجق ، دوكمه شكلنده .

Was (~ ضمير استفهامى) [غوتجه hwa = سانسقريتجه
kas] نه ? —denn نه‌وار؟ نه اوليور؟ نه‌وار به ؟ندر؟||
متكلمى اكلامينجه : ?— نه ؟ نه ديدك ؟ نصل ؟ ها ؟ ||
—(giebt es)Schöneres|| ? نه ديديكز؟ افندم؟ كبارجه يوق؟
... als daß ... ايو دها نه اوله بيلور ، نه واركه || استفهام
صورتيله : ! schon wieder,— ينه نه وار ! نصل، ينه‌مى!||
? mit was ، ? von was دها زياده مستعمل اولانى
(womit ، wowon) نه ايله ؟ ندن ؟ || —Sie sagen !
آمان نه ديورسكز ! || ? —soll aus mir werden بنم حالم
نه اوله‌جق؟ بنم حالم نه‌يه واره‌جق؟ بن نه اوله‌جغم؟ بنم صوكم نصل،
نه اوله‌جق؟ نه اوله‌جغم بن؟|| ? fehlt) Ihnen —ist(ياخود :
نه‌كز وار ؟ نه‌دن راحتسزسكز ؟ راحتسزلغكز نره‌كزدن ؟
كيفسزميسكز؟ خسته‌ميسكز؟ || —ist Das anders als...
بو ... دنبشقه ندر ، نه اوله بيلور ؟ || ? —war es doch نه
ديوردق ؟ نه ايدى او ؟ نصل ديدى ايدك ؟ || —ist Dein

Warm „ ... (... ~) —bad (ا لا) صيجاق حمام ،
صيجاق صو || —blüter (ا م)(kalt=blütige Thiere
تركيبنك مقابلى) ، —blütig (صه) (تاطبيعه) قانى صيجاق ،
قاينار، قانلى حيوان|| —haus (ا لا) = Treib=haus ||
—herzig (صه) قاينار يوركلى، حرارتلى|| قيزغين .

Wärm „ ... (... ~) —apparat (ا م) تسخين آلتى||
—korb (ا م) چماشور ايصيتمغه، قورومغه مخصوص سبت .

Wärme (~ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه warmi]
حرارت ، صيجاق، صيجاقلق .

Wärme „ ... (... ~ ~) —erzeugend (صه) حرارت
حاصل ايدن ، حرارتبخش ، مسخن || —grad (ا م) درجهٔ
حرارت ، شدت حرارت || —lehre (ا مؤ) (حكمه) مبحث
حرارت|| —messer (ا م) (حكمه) مقياس الحراره ، ترمومتره.

Wärmen (~ فعه متعه) و —sich (فعه مطا) a. (21)
[قديم آلمانجه warman] —(sich) ايصيتمق، تسخين ايتمك ،
صيجاقلاشديرمق ، ايصيتمق ، صيجاق اولمق || داخلا قايناتمق .
غليانه كتيرمك .

Wärmer (~ ا م) a. (40) [wärmen] برشيئى ايصيتمغه
يارايان قاب ، خصوصيله = Wärm=pfanne مسخن .

Warn„... (... ~) —ruf (ا م) اخبار (باغيرمه‌سى) .

Warnen (~ فعه متعه) a. (21) [قديم آلمانجه warnôn :
wahren كلمه‌سنه منسوب] —Jemand vor einer Gefahr
برينه برفلاكتى ، بروروطه‌يى اوندن خبر ويرمك ، برفلاكت ،
برورطه‌دن اولجه خبردار ايتمك وآندن احتراز ايتمكى توصيه
واخطار ايتمك || اعتماداولنمسى جائز اولميان برشيدن توقى يى ،
اتان اولميان برشيدن اجتنابى توصيه ايتمك || Warnung
(ا مؤ) (49) خبر ، اخبار ، اشارت —Das soll mir eine
sein بوندن عبرت آلمليم، بوندن متنبه اولمليم ، بو بكا بردرس
اولملى ، بو بنم قولاغمه كوپه اولملى ، بو بكا برنصيحت اولملى .

Warpen (~ فعه متعه) (بحر) —ein Schiff بركمى يى
خلاطله . قالوما چكمك

Warschau (~ ا خا لا) (56) (جغر) (روس پولونياسنك
مركزى) واورشاو

Wart (~ ا م) (38) [قديم آلمانجه wart : wehren
كلمه‌سنه منسوب] = Hüter (م ا . —Schrift=, Turm=).

Warte (~ ا مؤ) (53) هرقنغى برمقصده بناءً يوكسك
برمحله انشا ايديلان ، قوريلان رصد محلى . رصدكاه . بكلمه ||
(هيئة) رصدخانه ، مرصد || يوكسك قوله ، حصار ، بكجى
قوله‌سى،اخباريه ، جان، يانغين، اشارت قوله‌سى .

Warte„ ... (... ~ ~) —saal (ا م) توقف ، بكلمه
صالونى(شمندوفرلرده) || تنفس اوطه‌سى || —geld (ا لا)
معزوليت معاشى ، آچيق معاشى ، نصف معاش || —zimmer
(ا لا) بردوقتورك : مشترى بكلمه اوطه‌سى : دها كبارجه :
استراحت ، توقف صالونى .

Warten (~ فعه لا+ وفعه متعه) b. (21) [قديم آلمانجه
warten Wacht halten] بكلمك|| (كنايه‌اوله‌رق) da
! دها چوق بكله‌يه يوقسه ايشاك können Sie lange—
بكلرسك ! || (تكدير واخافه مقامنده) warte , wenn' ich
Dich erwische ! طور ، سنى بن بريقالارسهم ! طور بن سنى
البت الده ايدرم! || —auf Jemand برينى، بريسنى بكلمك،

؟ Vater ? پدرك ندر؟ نجيدر ؟ نه ايشده‌در؟ نه‌مأموريتده‌در؟
نه ايش‌طوتار ‖ (was für اولەرق اسم‌اوكنه كله‌ركده غيرقابل
was für ein Mann, glauben Sie, ist es ? (تصرفدر
اوقى نه، نصل آدم ظن ايدرسكز ؟ ‖ بالواسطه سؤالرده ضميرنسبي =
مثلا: ich weiß— Sie in Erstaunen setzt بن سزى تعجبده،
حيرتده براقان شيئك نه اولديغنى بيلورم ، سزك ندن ، نه يه
متحير اولديغكزى بيلورم ، بيليوردم ‖ نقدرمعناسنه اولەرق =
مثلا: wie viel —kostet dieser Shawl? بوشاله نه استيورسكز ؟
بوشال نه ايدر، ايديور؟ بوشال قاچ غروش؟ قاچه بوشال ؟ ‖
—er nicht Alles verlangt ‖ ساعت قاچ— ist die Uhr ?
نه‌لر استيور ؟ دها نه‌لر استيه‌جك ؟ استديكى نه قالدى ؟ ‖
—das für ein lästiger Mensch ist ! اما جان صيقيجى انسان
ها ! نه جان صيقيجى حريف بو يه ! ‖ ! —haben wir gelacht
امان نه كولدك ! نه كولدك نه كولدك ! ‖ ! —ach امان! امان! اوف
امان! هايدى سنده! باه ! آدم سنده ! يا ! عجايب ! اويله مى !
هيچ اويله شيى اولور ! اما يابدك ها ! ‖ (ضميرنسبي) ich—
bereue پشيمان اولديغم برشى وارسه ، پشيمان اولديغم شى ‖
—noch mehr (noch‖ بكلديكم، اومديغم شى— ich erwarte
فيئاتى، es koste —es wolle ‖ دها فناسى schlimmer) ist
پاره‌سى نه اولورسه اولسون ‖ mich betrifft— بن ايسه ،
بكا كلنجه ، بن‖ (عو) (كذلك اكثريا : 'was يازيلوب) =
etwas مثلا : Anders —Das ist او بشقه (بر) شى؛
اويله ايسه او بشقه ، ها اوكا ديه‌جك يوق ، ها او بشقه ‖
‖ بويله برشى هيچ كورلمامش، so— hat man nie gesehen
(mr.) (١ لا) بويله برشى اولماز ‖ كذلك so— lebt nicht
: ein unbekanntes Was بر بيلمام نه .

‖ Wasch,, ... (...) —anstalt— (ا مؤ) چماشورخانه
—amber (ا م) (معد) (صارى عنبر) كهربا ‖ —becken
—bläuel ‖ چيويد (ا لا) —blau ‖ چماشورتكنه‌سى (ا لا)
‖ Wäscherin = (ا مؤ) —frau ‖ چماشور طوقماغى (ا م)
—kessel (ا م) چماشورقزغانى ‖ —haus (ا لا) چماشورخانه،
چماشورلق = —küche ‖ —korb (ا م) چماشور سپتى ‖
—lappen (ا م) بولاشيق، مطبخ بزى، پاچاوره ‖ (مجا) (عو)
پاچاوره كبى كوشك ، مسكين، برشى‌يابمغه اوشنر، برشيئى آغزينه ،
يورتمه بولاشديرركسه، قارىكبى بجريكسز، *يينى‖ —lauge
(ا مؤ) چماشور يقامق ايچون كوللى ويا سوده‌لى صو، بوغاده
صوى‖ —markt (ا م) كوه‌زه‌لرك طوپلاندقلرى بر،كوه‌زه‌لر
مجلسى‖ —maschi'ne (ا مؤ) چماشورماكنه‌سى ‖ —mauk
(عو) (ا لا) = —weib (مجا) ‖ —pritsche (ا مؤ)
چماشور تكنه‌سى ‖ —seife (ا مؤ) چماشور صابونى ، عادى
صابون ‖ —trog (ا م) (صنع) دروتنده اوته برى معادن
يقامغه ويا برشى محافظه ايتمكه مخصوص بيوك ويا كوچوك
قواطه‖ —wanne (ا مؤ) بانيو،چماشورتكنه‌سى‖ —wasser
(ا لا) چماشورصوى ! يقامغه ، يقامغه مخصوص صو‖ (مجا)
(عو) (صو وقوتسز مشروبات حقنده) = —Das ist reines
wasser (آيول) بوعادتا بولاشيق ، قويوصوى‖ صولى، مايع
علاج ، بعض خسته‌لرك بعض عضولرينى يقامغه مخصوص صو،
غسل‖ —weib (ا لا) = —frau (مجا) (عو) (هر ايكى
جنس انسانلر حقنده :) چماشورجى قارى، ايبلكجى قارى كبى
كوه‌زه ، بوش بوغاز ، چكه‌سى دوشوك ‖ —zettel (ا م)

چماشور پوصله‌سى ‖ (مجا) (عو) برغزته يه حكومت طرفندن
ويريلان تكذيب ويا اخطار وتنبيه ‖ —zuber (ا م) =
. —faß

Wäsch,, ... (...) liste (e =) — (ا مؤ) چماشور
صنديغى‖ —schrank (ا م) چماشورطولابى‖ —zeichnerin
(ا مؤ) چماشورلره مارقه يابان قارى، قيز ‖ —(e =)fabrik
(ا مؤ) —geschäft (ا لا) چماشورفابريقه‌سى، چماشورلره عائد
ملزمه، اشيا صاتان حاضرجى ، تحفجى دكانى ، مغازه‌سى ‖
—(e =) rolle (ا مؤ) چماشورجلامنكنه‌سى .

‖ چماشور [waschen] (51) (ٮ ١مؤ) Wäsche
frete —und freien Tisch haben چماشور ويه‌جك داخل
اولمق ، بوتلره پاره ويرمامك ، چماشورى وبوغازى اورادن
اولق ‖ يقامه ‖ يقنان اشيا ، چماشور (كيلمجك ويا يتاق
وتزيينات چماشورى) —reine تميز چماشور (schmutzige ،
وياخود : —schwarze كيرلو چماشورك مقابلى) .
. (Wäsch,,... ١/م) (...) Wäsche,, ...

Waschen (ٮ فع متع) و —sich (فع مطا وفع لا)
a. (20) [قديم آلمانجه wascan —(sich) يقامق ‖ (ضرمثل)
‖ eine Hand wäscht die andere الك برى ديكرينى يقار
wir— (heute) ، چماشور يقامق das Leinen-zeug—
بوكون (بزم) چماشيريمز وار، بوكون بز چماشور يقايه‌جغز‖
sich— lassen ‖ صابون ايله يقامق mit Seife— قولاى
Das hat sich gewaschen (مجا) (عو) يقانمق، صابونه‌لمك‖
بو عان ، پك قيباق (قاچدى) ، اشته بويك كوزل، پك اعلا‖
Waschung (ا مؤ) (49) چماشيروصابونه يقامه، صابونلامه‖
آبدست ؛ غسل .

Wäscher (ٮ ا م) a (40) ، —in (امؤ) (50) چماشورجى
(اركك ، قادين) .

Wasen (ٮ ا م) b. (40) (ايالت لسانى) [قديم آلمانجه
waso] چيم ، چمن (= Rasen) ‖ = Faschi'ne ‖
[فلمنكجه wasem] = Dunst .

Wasgau (ٮ اخا) (56) (جغر) —der (كذلك : das)
غربى، يوقارى رن طاغلرينك جنوب قسمى ، فوغ .

Was-maßen (ٮ حرعا) همان متروك اولوب :
مادامكه ، چونكه .

Wasselnheim (ٮ ا خا لا) (56) (جغر) الساس
قطعه‌سنده : واسه‌لون شهرى .

Wasser (ٮ ا لا) a. (40) [قديم آلمانجه wazar =
روجه hu'dor] صو،ماء ، آب ‖ bei— und Brot sitzen
يكده، سفرده اولق‖ —fahren صوطاشيق، كتيرمك (آرابه
وامثالى ايله) ، (كذلك auf dem—fahren مقامنده) دكزده،
صوده كزمك ، سياحت ، پياسه ايتمك‖ (مجا) zu—werden
هيچه چيقمق، نتيجه‌سز، فنا بوزوق ، بوش چيقمق ‖ (مرا .
still) ‖ abschlagen : ياخود sein— lassen (صوينى آقيتمق،
چيقارمق ، دفع ايتمك) ايشه‌مك ‖ (ضر مثل) der Mund
steht : ياخود läuft ihm voll —, das— läuft ihm im
Munde zusammen آغزينك صوى آقيور ، آقار ، آغزى
صولانيور ، صولانير ‖ —(Kölnisches : ياخود) Kölner
قولونيا صوى ‖ (الجو والماسده براقلقلرينك درجه‌سنى اراءه
صورتيله) ein schönes—haben براق، لكه‌سز، تميزاولمق‖

zu— und zu Lande بحراً وبراً ، قرهده ودكزده ، برى
وبحرى ‖ (مجا) etwas zu— machen برشيئى بربادايتمك ‖ wie—
صو كبى بول ، طولو ‖ wie— (er spricht Französisch)
اوصوكبى ، غايت كوزل فرانسزجه سويلر ، بيلير ، فرانسزجه‌سى
پك مكملدر ‖ (صنع) — (صو كبى اعوجاج) طالغه ، ein
schönes —haben كوزل طالغه‌لى ، متموج اولمق ‖ (بحر)
دكز ، صو ، بحر .

Wasser „ ... (⏑⏑ ....) (Land كلمه‌سنك مقابلى)
—farbig (ص) صورنكنده ‖ —haus (ا لا) شمندوفرده:
صودپوسى، قله‌سى ‖ —heizung (امؤ) صيجاق‌صو ايله تسخين
اصولى ‖ —jagd (ا لا) صو، دكز آوى ‖ —jagen (امؤ)،
—mühle (ا مؤ) صودكرمنى ‖ —reich (ص) صولى، (دكزى)
بول ‖ —spiegel (ا م) صو آينه‌سى ‖ سطح بحر ‖
—arm ‖ اولوق ، طامله‌لق (معما) (ا مؤ) —ablauf-rinne
(ص) صوسز ، صولى قيط ‖ —auge (ا لا) (علم امراض)
استسقاء العين ‖ —becken (ا لا) صوقورنه‌سى ، حوض ‖
—blase (امؤ) صوقبارجغى، حباب ‖ (علم امراض) خصوصيله
اياقده والده حصوله كلان صو قبارجغى ‖ —damm (ا م)
صوسدى ‖ —dicht (ص) صوكچمز ‖ —eimer (ا م) قوغه ،
قووا ‖ —faden (ا م) اينجه آقان صو ‖ (نبا) صويوصونى ‖
—fahrt (امؤ) كمى، قايق ايله صوده ، دكزده ايديلان سياحت،
كزينتى ‖ —fall (امؤ) چاغليان، سلسبيل، شلاله ‖ —flasche
(ا مؤ) صراحى ‖ —frei (ص) صوسز، دروننده صو بولنميان،
بوش ‖ (كيمي) بلاماً ‖ —gang (ا م) صو يولى، قانال ‖
(تشر) قنات ‖ —gefäß (ا لا) صو قابى ‖ =—irdenes
gefäß (zum häuslichen Gebrauche) اودروننده استعمال
اولنمق ايچون طوپراق صوقابى، چوملك ، باتيه ‖ —geflügel
(ا لا) صوده كزر قوش نوعى ‖ —geist (ا م) (اسا) صو
پريسى، صومالكه‌سى ‖ —glas (ا لا) صوقدحى، بارداق ‖
(كيمي) قابل مذاب شيشه ، زجاج ‖ سيليقات دو پوتاس ،
سيليسيت پوتاس ‖ —heil-kunde (ا مؤ) صو واسطه‌سيله
اولنان تداوى، تداوى بالماء ، راهب قنايپ اصول تداويسى ‖
—hose (ا مؤ) (بحر) صو قاصيرغه‌سى، طلومبه ، تيفون ‖
—huhn (ا لا) (تاطبيعه) صوطاوغى، آنكيت ‖ —hund
(ا م) = Pudel ‖ —jungfer (ا مؤ) = Libe'lle ‖
—kanne (ا مؤ) ابريق ‖ —karte (ا مؤ) (جغر) بحريه
خريطه‌سى ، دكزلرك ، جزائر وسواحلك احوالندن باحث
خريطه ‖ —kitt (ا م) (صنع) صوچنتوسى ‖ —klee (ا م)
(نبا) = Biber = klee ‖ —kopf (ا م) استسقاء الرأس
خسته‌لغى ‖ بوخسته‌لغه اوغرامش كمسه ، بويله قفالى آدم ‖
—krug (ا م) صودستيسى ، (كوكومى ، ابريكى) großer
—krug صوكوپى ‖ —kur (ا مؤ) (طب) تداوئ بالماء ،
برخسته‌يى صويه دوام ايتديرمه ، صويه دوام اچمه ‖ —kürbis
(ا م) (نبا) حلواجى قباغى ‖ —leitung (ا مؤ) صويولى،
قسيم ، مطبخده : چشمه ؛ صو بندى ‖ —mann (ا م)
صوجى ، سقا ‖ (هيئة) دلو برجى ‖ —melo'ne (ا مؤ)
(نبا) قار پوز ‖ —messer (ا م) جريان ايتكده اولان
صولرك ، يوريمكده اولان بركمينك ساعتنى اولچمكه مخصوص
آلت، پاراكته : كذلك مايعاتك كثافتنى اولچمكه مخصوص آلت،
مقياس المايعات ، مقياس الكثافه ‖ —molch (ا م) صو
كرتنكله‌سى، سمندر بحرى ‖ —nix (ا م)، —nixe (ا مؤ)

(اسا) دكز انسانى ، دكز قيزى ‖ —parti'e (ا مؤ) دكز
كزينتيسى ، دكز عالمى ‖ —perle (ا مؤ) يالانجى اينجى ‖
—pocken (جمع مؤ) صوچيچكى ‖ —pumpe (ا مؤ) صو
طلومبه‌سى ‖ —rinne (ا مؤ) صو يولى، صو اولوغى ، كذا
طاملرده : صوطامله‌لغى ‖ —rose (ا مؤ) = See = rose ‖
—schnepfe (ا مؤ) (تاطبيعه) = Bekassi'ne ‖ sprudel—
(ام) صوقبارمه‌سى؛ قبارجق، قاينماق؛ قباره‌رق صويك فيشقرمه‌سى ‖
—straße (ا مؤ) طريق بحرى، نهر يولى ‖ —sucht (امؤ)
(علم امراض) وجودده صو بولنمسى لازم اولميان بر محله صو
بريكمسى، استسقا ‖ —trense (ا لا) صولق يولارى .

Wässerig (⏑⏑ ص) ㉑ [Wasser] صولى ، صولاق،
صولى بول ، چوق صولى حاوى ‖ كذا مجازى : Jemandem
den Mund (nach etwas)— machen (برشيئله) برينك
آغزينى صولانديرمق ، آغزينك صوينى آقيتمق ‖ —es Blut
صولى قان ‖ (مجا) صولى، طاتسز، صوكبى .

Wässerlen (⏑⏑ فع لا +) .a ㉑ جنوب ايالتلرنده
مستعمل اولوب صودوكمك (آبدست بوزمق) .

Wässern (⏑ فع لا +) .a ㉑ [Wasser] صوآقيتمق،
صولامق ‖ ihm —die Augen اونك كوزلرى صولانيور ،
آقار ‖ mir wässert der Mund danach بو بنم آغزيمك
صوينى آقيدر ، بوكا بنم آغزيمك صولى آقار، اوكا بنم آغزيمك
صولى آقيور ، آقار ، اوكا بن پك ايمره‌نييورم ‖ (فع متع) =
be-wässern ‖ = ein-wässern خصوصيله: ايصلاتمق، صويه
باصمق ‖ —Häringe طوزينى چيقارمق، اوزره رينغه بالغنى
صويه باصمق ‖ —den Wein شرابه صوقاتمق ‖ (صنع) صو
طالغه‌سى كبى موجه‌لى اوله‌جق صورتده ياپمق، موجه ويرمك .

Wassers„... (⏑....) —noth (ا مؤ) صوباصمه‌سيله
حصوله كلان فلاكت ، يوقسوللق (بونكچون اشبوتركيبك صو
فقدانى معناسنه اولان Wasser = noth تركيبيله قاريشديرلمامسى
لازمدر) .

Wate (⏑ ا مؤ) ㊿ [waten] صوروتمه بالق آغى ،
مانياط .

Waten (⏑ فع لا ±) .a ㉑ [قديم آلمانجه walan
im Wasser gehen] — (الخ im (Wasser, im Kothe
صويك ، چامورك ايچنده يوريمك ، ايچندن اوروب كچمك
—durch einen Bach بردره‌دن كچمك ، كچيدينى بولوب قارشو
بقايه يوريمك .

Water„... (....⏑ اكثريا تلفظى اوزره : oua'-tĕre
اوقوتور) [انكليز = Wasser] —klose'tt (ا لا) انكليز
اصولى اياق يولى، ممشا ‖ —proof (oua'-tĕre-prouf
تلفظ اولنور ا م) صوكچمز البسه ، يغمورلق .

Watscheln (⏑ و ⏑ فع لا ±) .a ㉑ اوردك كبى
اطرافنه صاللانه‌رق يوريمك .

Watt (⏑ ا لا (ا م) .a ㊷ (بحر) دكزك مد وجزرينه
دكين آچيق وصوسز قالان چقورلر، صيغ محللر ‖ (اكثريا جمع
اوله‌رق) قوم وياطاش يغينى، بانق ‖ (ا خام) ㊻ —James
بخارماكنه‌سنى اكمال ايدن مشهور واط .

Watte (⏑ ا مؤ) ㊼ [انكليزجه Büschel wad]
(تجا) پاموق ‖ mit —füttern پاموق قومق، پاموقله قاپلامق ‖
[قلمنكجه] (بحر ونبا) = Watt .

Watten „ ... (...) —artig (ص) یاموق کبی ،
یاموق جنسندن ‖ —macher (ا م) یاموقجی ، یاموق یاپان ‖
—fahrer (ا م) آلچاق صولرده ، صیغ یرلرده کزمك ایچون
آلتی دوز ، صوکسی آز کمی .

Watti(e)ren (فع متع) a. ㉑ [Watt] یاموق
قایلامق .

Wau (حرند) کوبکك حولامسی تقلیداً : هاوا ! ‖ (نبا)
(ا م) ㊳ قاغیه ، خصوصیله (صنایعده Färb-kraut اولەرق
بویا اوتی) صاری بویه اوتی .

Wealden „ ... (ouē'lᵉ-dĕnᵉ تلفظ اولنور) (ا م)
طبقاتده = Wälder „ ... .

Web „ ... (...) (مرا . ... Webe „ ...) .

Web-bar (ص) ㉑ قابل انتساج ، لیفی .

Webe (ا مؤ) ㊿ [Weben] = Ge-webe ‖ کتان
بزی پارچەسی ‖ = Spinnen-webe .

Webe „ ... (...) —art (ا مؤ) صورت ، طرز ،
اصول نسج ‖ —faser (ا مؤ) خیط ، لیف ، نسج ، رشته ،
طوقومه ایپلکی ، لیفی ، ایپلك ، برطوقومه بز ، قماشك الیاف ‖
—stuhl (ا م) (اکثریا : Web-stuhl) طوقومه دستکاهی ،
دستکاه .

Weben (فع متع وفع مطا) h. ㉑ h., ⑳ [قدیم
آلمانجه wēpan] (صنع) طوقومق ، نسج ایتمك ‖ (مجا)
ایشلمك ‖ قاریشدیرمق ، مزج ایتمك ‖ (صنع) einen (Stoff)
dichter— برقماشی دها صیق ، طوق طوقومق ‖ یوکلك ، اکرمك ‖
(مجا) = an-zetteln ‖ flechten ‖ her-vor-bringen ‖
(فعلا +) حرکت ایتمك ، قیملدامق ، اوینامق ‖ (مرا . leben) ‖
(فع متع) تحریك ایتمك ، اوینامق .

Weber (ا م) a. ㊵ [weben] ، —in (ا مؤ)
㊿ طوقوجی ، اوریجی ، نساج ، بزاز .

Weber „ ... (...) —gesell(e) (ا م) طوقوجی
اسناقدن ، بزاز ، اوریجی (چراغی) ‖ —baum (ا م) قماش
دستکاهلرنده قماشك صارلمسنه مخصوص اسطوانه وی آغاج ‖
—einschlag (ا م) ، —eintrag (ا م) مکیك ایپلکی ‖
—kamm (ا م) طوقومه دستکاهنك طراغی ‖ —knecht
(ا م) = —gesell(e) ‖ (تاطیبه) چایر اوروجکی ‖ —schiffchen
(ا لا) مکیك ‖ —schütze (ا مؤ) = —schiffchen ‖
—vogel (ا م) بزاز قوشی .

Weberei (ا مؤ) ㊻ [weben] (صنع) بزازخانه ،
طوقومه جی فابریقه سی ‖ طوقومه جیلر ‖ طوقومه (صورت نسج) ‖
طوقومه ، طوقویش ‖ (طوقونه رق چیقاریلان مال) طوقومه ،
طوقونمش شی ، منسوجات (کذلك مجازی) .

Wechsel (ا م Kss) a. ㊵ [قدیم آلمانجه wëhsal
Um-tausch] دکشمه ، تبدل ، تحول ، تعاقب صورتیله اولان
دور ، انقلاب : درجه بدرجه تبدل : دیکر برشیئه کچمه ،
انقلاب : صورت منتظمه ده یکیدن وقوعه کلیش ، عودت ‖ دکشمه ،
دکشدیرمه der— der Ringe یکی متأهلرك یوزوکلرینی ،
پارمقلرنده کی حلقه لرینی دکشدیرمه سی ‖ (تجا) (بر پاره نك دیکر
نوع بر پاره ایله تبدیلی ، دیکر بر آقچه یه تحویلی) بوزدیرمه ،
تحویل ‖ (بر پاره مقابلنده کوندریلان ، آلنان ومقابلنده بدلی
قدر پاره ایله تسویه وتأدیه ایدیلان کاغد) پولیچه — gezogener

پولیچه ‖ —eigener (یاخود : trockener) امرینه بونو ، صپارشلی
تحویل : عادی تحویل ، عادی پروەس ‖ برطلبه نك آلتی آیلق
ایچون آلدیغی پاره ‖ (آوجیلقده) بیوك آوحیواناتك طوتدقلری
یول ‖ ایکی شیئك یکدیکریله کسب ارتباط واتصال ایتدیکی محل ،
مفصل ، محل تلاقی ، نقطهٔ اتصال .

Wechsel „ ... (kss) —inhaber (ا م) برتحویل ،
پولیچه کاغدی صاحبی ‖ —bewegung (ا مؤ) حرکت مشترکه ،
متقابله ‖ —frist (ا مؤ) (بر پولیچه نك تأدیه سیچون تعیین
اولنان مدت) وعده ‖ —gespräch (ا لا) مکالمه ، محاوره ،
قارشولقلی قونوشمه ‖ —brief (ا م) = Wechsel پولیچه ‖
—haus (ا لا) بانقه ‖ —mäkler صراف ، بانقه سمساری ‖
—satz (ا م) (منطق) ایکی ماده یی حاوی اولوب هربرینك
تصدیق خصمی الزامه کافی اولان برهان ، تخییر ‖ —seitig
(ص) = gegen-seitig ‖ —strom (ا م) الکتریقده
جریان متعاقب ‖ —winkel (ا م) (ایکی موازی خطك اوزرندن
کچن برخط عمودینك تشکیل ایتدیکی) زاویهٔ خارجه لر .

Wechselbar (kss ص) ㉑ [Wechseln] قابل
تبدیل ، دکشدیریله بیلور ، تحویل اولنه بیلور ‖ نادراً : متبدل ،
متحول .

Wechselei (kss ا مؤ) ㊵ [wechseln] انقلاب
دائمی ‖ = Wechsel-geschäft صرافلق ، بانقه .

Wechseln (kss فع لا + وفع متع وفع مطا) a. ㉑
[قدیم آلمانجه wëhsslōn] تبدیل ایتمك ، etwas mit
etwas— برشیئی برشیئله تبدیل ایتمك ، برشیئی برشیئه تحویل
ایتمك ، ترامبه ایتمك ‖ —etwas برشیئی دکشدیرمك ، بوزوب
بشقه برحاله ، شیئه تحویل ایتمك ‖ یکیلمك ، یکیسی ، تازه سی
قویمق ، یرینه بشقه سنی قویمق ‖ die Zähne— دیشلرینی
دکشدیرمك : یکی دیشلری چیقمق ، کلمك ‖ (فع لا وفع مطا)
—(sich) mit etwas یرینه قائم اولمق ، خلف اولمق ‖ دکشمك ،
ترامبه ایتمك ‖ (تجا) نادراً : صرافلق ایتمك ، تحویلاتله اوغراشمق ‖
(بیوك آوحیواناتی حقنده) یردکشدیرمك ، (تعقیب اولنان آو
حقنده) برصاغه برصوله صاپمق ، دولامباج یول تعقیب ایله
آوجی یی شاشیرتمق .

Wechsler (kss ا م) a. ㊵ [wechseln] پاره
وساره بوزمق ، تحویل ایتمك .

Weck (ا م) ㊳ ، —e (ا مؤ) ㊿ —n (ا م)
b. ㊵ [قدیم آلمانجه wekki steil] (بغدای اوتندن
اکمك ، چورك) فرانجله .

Weck „ ... (...) „ wecken " —glocke (ا مؤ)
اویاندیرمه ، قالق چانی ، مخبر ‖ —uhr (ا مؤ) اویاندیریجی
ساعت ، منبه .

Wecken (فع متع) a. ㉑ [قدیم آلمانجه weechan
wach machen] اویاندیرمق ، اویقودن قالدیرمق ‖ (مجا)
ایقاظ ومتنبه ایتمك ، کوزینی آچمق .

Wecker (ا م) a. ㊵ [wecken] ، —in (ا مؤ)
㊿ اویاندیریجی ، اویقودن قالدیریجی کیمسه ‖ ساعتك اویقودن
اویاندیرمغه مخصوص اولان قسمی ، منبه ‖ = Weck-uhr ‖
ساعت دیشقه سائرماکنه لرده هرقنغی برشیئی خبر ویرن ماکنه
پارچه سی ، مخبر ، مشعر .

Wecker „ ... (...) —uhr = Weck-uhr .

Wedel (ـ ـ ا م) a. ⑩ [قدیم آلمانجه wadal
[Reisbüschel] (صاللایه‌رق یلپه‌مکه، روزکارلغه مخصوص
آلت) یلپازه || Spreng-wedel = || کیبك، سیفیر وامثالی
کبی حیواناتك قویروقلری || (نبا) آلات تناسلیه وتخمیریه‌لری
اولمیان نباتاتك (ذات الالقاح الخفیه) یاپراغه بکزه‌یان قوللری
. Tannen-wedel =

Wedeln (ـ فه لا + وفه متع) a. ㉑ [قدیم آلمانجه
wadalôn schweifen] den Fächer— یالپازه‌یی صاللامق،
صاوورمق (کذلك mit dem Fächer—) || Jemandem
die Fliegen vom Leibe— یلپازه‌لیه‌رك برینك سینکرینی:
برینك اوزرندن سینکلری قوغمق || (علی الخصوص کلب حقنده)
قویروغنی صاللایوب طورمق، قویروغنی صاللایه‌رق تکاپو ایتمك
. (mit dem Schwanze)—

Weder (ـ حرعا) [قدیم آلمانجه hwëdar] ...noch...—
نه ... ونه ... مثلا : Du noch ich— نه سن ونه‌ده بن .

Weg (ـ ا م) ㊳ [قدیم آلمانجه wëc = لاتینجه via]
یول، طریق (کذا مجا)، جاده || zu Wasser— طریق بحری،
نهر یولی، صوطریق || eine Anhöhe hinaufführender—
بر یوقوشه، تپه‌یه چیقان یول، یقوش یولی || (مجا) auf
gütlichem —e طاتلیلقله || (کبی) auf nassem —e بطریق
ماء، صوواسطه‌سیله، بحراً || hier geht kein— بورادن
یول یوق، بوراسی قپالی، بوراده صوقاق یوق، بورادن کچلمز ||
(مجا) || seinen ruhigen — fort gehen یولنه دوام ایتمك
ایو، کیدیش فنا دکل، ایشك کیدیشنه Das hat gute —e
دیه‌جك یوق || !gebt Eures —es هایدی ایشنه! هایدی‌سن
یولنه کیت. نه‌که لازم! ?woher des —es نره‌دن یوبله؟ ||
(mache : یاخود) sich auf den— begeben یوله چیقمق،
دوزلمك || die Sache ist auf gutem —e ایش ایو ایلرولیور،
ایشك کیدیشی ایو، ایش یولنده || Glück auf den—! اه
سلامت ویرسون! یولك آچیق اولسون! اوغورلر اولسون! ||
von —en || برینه مانع اولمق Jemandem im —e stehen
mit etwas zu —e kommen || بری طرفندن Jemands
برشیئی یولنه قویمق، ایشی دوزلتمك، بر ایشی تسویه ایتمك،
بتورمك .

Weg„ ... (ـ...) = Wege„ ... || —weiser (کذا
مجا) قلاغوز، رهبر، دلیل، یول کوسترن، یول اوکرەدن،
آپارتیجی || (مملکت یوللرنده بلجیه وامثالی محللرده) مشعر
صیریغی، قلاغوز آغاجی .

Weg (ـ حا) [قدیم آلمانجه in wëc] = fort مثلا :
er ist— اوچ کیتدی، دفع اولدی || غائب اولدی، چکلدی،
بتدی هایدی، اشته کیتدی || — ist (das Buch) کتاب
غائب اولدی، کیتدی اشته، اوچدی || liegt (das Haus)
(چوق، خیلی) weit von der Straße اوجاده‌دن، صوقاقدن
اوزاقده || ganz —sein چیلدیرمق، زیاده حدتلنمك || über
etwas —sein برشیئی آشمق، آتلامق || darunter— sein
اعتبارینی، قیمتی غائب ایتمش اولمق، هیچ اهمیتی اولمامق ||
in Einem— بردوزی یه، علی التوالی، لاینقطع || ابتداسنه
کلان حال ایله برلکده اکثریا برکله تشکیل ایدرك : .kurz-weg
dreist-, flott-— : کذلك || rund-weg, schlecht-weg

بلا پروا، عادتا، قیصه‌جه، پك اعلا، یوغیز || کذا (مرا.
(durch-weg || ! — - frei (ع) خطوه‌سنی قیصالتمش،
(یرنده صایان) برعسکره تام خطوه آتدیرمق اوزره ایدیلان
اخبار، ویریلان قوماندا (اوزون آدیم!) || ! da— چکل
اورادن! یقیل شورادن! || دستور! واردا! ! Kopf—!
چك باشنی! || mit den Komplime'nten! — آرتق تکلیف
وتکلفلی سوزلر بتیشور! آرتق شو نزاکتلری براق! آرتق شو
بوش لقردیلردن وازکچ! خلوص چاقه، چکه اجتناز .

Weg„ ... (ـ...) —beten (فه متع) دعا ایدرك دفعنی
استرحام ایتمك || —dürfen (فه لا +) کیتمك مأذونیتی حائز
اولمق || —beißen (فه متع) ایصیروب آلمق، قوپارمق || (مجا)
Jemand— برینك آیاغنی قایدیروب مأموریتنی، یرینی، ایشنی
الندن قاپمق، آلمق || —bringen (فعمتع) = fort-bringen ||
(einen scheidenden Kamera'den)— (فه متع) —essen
آیریلان بر آرقداشك شرفنه برضیافت چکمك، یمك یمك، برینك
وداع یمکنی یمك || —fahren (فه لا —) آرابه وامثالیله
بر یردن کیتمك . حرکت ایتمك، قالقمق || آرابه وامثالیله
قاچیرمق، آشیرمق || —fangen (فه متع) قاپمق، آلمق، زورله
غصب ایتمك || (فه متع) (بالق حقنده) آولامق، طوتمق ||
(مجا) Jemandem etwas— fischen برینك برشیئنی آشیرمق،
چیرپمق || —fischen (مجا) = (فه متع) —gabeln ||
—gehen (فعلا—) = fort-gehen || Jemand—gehen
heißen برینه اون یول ویرمك، صالیویرمك : استثقال ایتمك ||
über etwas— gehen برشیئی کچمك (مجا برشیئك اوستنه
اوزرینه اوطورمق) || gewöhnen (فه متع وفه مطا)
—gewöhnen Jemand von einem (Orte) برینی بر یردن
صوغوتمق، داداندیغی بر یردن وازکچیرمك، آلیشدیغی بر یره
(فیما بعد) کوندرمامك، بر یردن آیاغنی کسمك || —kapern
(فه متع) آشیرمق، آپارمق || —leihen (فه متع) =
aus-leihen || —nehmen (فه متع) آلمق، قالدیرمق،
اورته‌دن قالدیرمق، غائب ایتمك || آشیرمق، یوق ایتمك || einen
Leichnam (gerichtlich)— nehmen بر اولویی قالدیرمق ||
—räumen (فه متع) = fort-räumen و räumen ||
= räumen || (مجا) ein Hinderniß— برمانعی، برمشکلی
برطرف ایتمك || —rufen (فه متع) = fort-rufen ||
—scheren (فه متع) قیرقوب، مقاصله کسوب قالدیرمق،
دفع ایتمك || (عو) sich— scheren = sich fort-scheren ||
—scherzen (فه متع) شقه، لطیفه، مسخره‌لق ایله اونوتدیرمق ||
—schlüpfen (فه لا —) = fort-huschen, -schleichen ||
—schmeißen (عو) (فه متع) = fort-schmeißen ||
—schneiden (فه متع) کسمك، کسوب آلمق، چیقارمق، کذا
(جرا) قطع ایتمك، ein Glied— برعضوی قطع ایتمك ||
—sehen (فه لا +) برشیدن نظرینی، کوزلرینی چویرمك،
آرتق باقمامق || über etwas —sehen = hin-weg-sehen
خصوصیله (مجا) برشیئی کورمامکه کلمك، اغماض عین ایتمك ||
—setzen (فه متع) برشیئی قالدیرمق، بر یانه قویمق || (فعلا—)
über einen (Graben)— برخندقی آتلامق || sich über
etwas— setzen = hin-weg-setzen || —sterben (فعلا—)
بردنبره، چابوق اولمك، اولوب کیتمك || —werfen (فه متع)
اوزاغه آتمق، آرزو اولنمدیغندن، خوشلانلمدیغندن، ایشنه

برامديغندن ، قالديروب ، فيرلادوب آتمق ‖ (كاغد اويوننده)
كاغدى آتمق ، اويناموق ‖ das Geld ist so gut wie
weggeworfen (بو) پاره عادتا سوقاغه آتلمش كبيدر ، ديمكدر ‖
(غرا) einen Buchstaben —werfen برحرفى حذف ايتمك ‖
sich— werfen (فع مطا) كندى حيثيتنى يش پاره‌لق ايتمك ،
—wischen ‖ ياعمال ايتمك ، اياغى آلتنه آلمق ، قدروقيمت براقماموق
(فع متع) سيلوب ، (يبقايوب) چيقارمق .

Wege„... (‥‥) —bau (ا م) يول ، طريق ، سوقاق
انشاسى ‖ —amt (ا لا) طرق ومعابر اداره‌سى ‖ —meister
(ا م) طرق ومعابر مهندسى ‖ —distel (ا مؤ) (نبا) =
Frauen = distel ‖ —geld (ا لا) يول پاره‌سى ، كوپرى
وامثالنده ويريلان مروريه ‖ —lerche (ا مو) = Hauben =
lerche ‖ —messer (ا م) قطع اولنان مسافه‌يى اولچمكه
مخصوص آلت ‖ —säule (ا مؤ) = Weg = weiser ‖ =
Meilen = zeiger ‖ —stunde (ا مؤ) درت يكى ميللك يعنى
برساعتلك مسافه ‖ —tritt (ا م) (نبا) = Wegerich ‖
—wart(e) (ا مؤ) (نبا) = Cichori-e .

Wegen (‥ حرجر) [Weg] (ابتدا ونهايتنه وضع
اولنان مضاف اليه ايله و بعضا دخى مفعول اليه ايله برلكده مستعملدر)
ايچون ، دنطولايى ، دن ، مقتضاسنجه ، كوره ، نتيجه‌سى اوله‌رق ‖
von— (مرا . Weg) ‖ —= von Polizei پوليس (نظارتى)
امريله ، پوليس طرفندن .

Wegerich (‥ ا م) (38) [قديم آلمانجه wegarich :
Herrscher auf dem Wege] (نبا) صيكرلى ياپراق اوتى ،
لسان الحمل .

Wegsam (‥ ص) (21) [Weg] قابل مرور .

Weh (‥ حرند) [قديم آلمانجه wê = لاتينجه vae]
!— آمان ! !—au آى آمان ! اوف ! آى آى آى ! هاى
هاى هاى ! ‖ —ach und آه وواه ‖ مقام اخافه‌ده : —ihm
واى اوكا ! واى كلدى باشنه ! ‖ (ص) e— آجيدان ، آغريدان ،
آغرى ، صانجى حاصل ايدن ‖ , es ist mir — zu Muth
um's Herz : ياخود zu Sinn ايچمده برخوف ، برهيجان ،
برصيقنتى وار ، يوركم صيقليور ، پك مكدرم ، ايچم برتحف ‖
Jemandem—thun برينك جاننى آجيتمق ، ياقمق ، برطرفنى
آجيتمق ، انجيتمك ، برينك خاطرنى كوكلنى قيرمق ، قلبنى يقمق ‖
Das thut mir im Innersten(ياخود: in der Seele)—
بو بنم يوركمى ، قلبمى پارچه‌ليور ، بنى اولديريور ، هلاك ايديور ،
بنى برباد ايديور ، بيتيريور .

Weh (‥ ا لا) (38) ياخود (ine.) [weh=] صداى شكايت ،
آه وانين ، آغلامه صيزلامه ، فرياد وفغان ، ناله وكريان ‖ mit
Ach und — فرياد وفغان ايله ‖ Dein Wohl und — liegt
mir am Herzen سكا كله‌جك سعادت وفلاكت بكا ديمكدر ،
سعادت وفلاكتنه مشتركم ‖ (وجودده حس اولنه‌جق مادى
برآغرى ، صانجى‌يى ارائه ايچون) — = Kopf =, Zahn = باش ،
ديش آغريسى ‖ — واكثريا جمع اوله‌رق : en — كذلك Wehe
(ا مؤ) (55) (علم امراض) (طوغورمق اثناسنده چكيلان
آغرى) آغرى ، چوجق آغريسى .

Weh„... (‥‥) —gefühl (ا لا) آجيلى ، آجيقلى
حس ‖ —Klage (ا مؤ) آه وانين (ايله ايديلان شكايت) ،
فرياد وفغان ‖ —muth (ا مؤ) دائما دوشونور ، محزون
ومكدر اوليش ، قره‌سودا ، داء حزن ‖ —mutter (ا مؤ)
= Hebe = mutter .

Wehe (‥ حرندا ص وحا) = weh ‖ Wege (ا مؤ)
(50) = Weh چوجق آغريسى ‖ = Schnee = Wächte .

Wehen (‥ فع لا +) (21) a., d. [قديم آلمانجه
wâjan] اسمك ، هبوب ، وزان ايتمك ‖ (ثابت برشى حقنده)
روزكارده صاللانمق ، (ياپراق حقنده) اوچمق ، تموج ايتمك ‖
(فع متعد) اسديره‌رك ، اوچوره‌رق كتيرمك .

Wehr (‥ ا مؤ) (47) [قديم آلمانجه wari] كذلك (ا لا)
مقابله ، مدافعه ، قارشى قويمه ، بتمله ، طيانمه ، ديرنمه ‖
sich zur — setzen مدافعه ايتمك ، مقابله ايتمك ، قارشى قويمق ،
طيانمق ‖ بعضا (ا لا) (فى الاصل : Schutz = Waffe سلاح
مدافعه) سلاح مدافعه ‖ (على العموم سلاح) خصوصيله
اكثريا : und Waffen — سلاح ‖ مدافعه ، صيانت ، حمايه ،
استناد ‖ (براى مدافعه ومحافظه استخدام اولنان خلق ، عسكر)
قطعه ، قول ، عسكر ‖ (صنع) اكثريا (ا لا) صولرى طوتمغه
مخصوص سد ‖ فضله صويك آقديغى محل ‖ بالق ايكنه‌سنده
قيل يرينه طاقيلان معدنى تل .

Wehr„... (‥‥) —anstalten (جمع مؤ) تشبثات
تدافعيه ، تحفظيه ‖ —bezirk (ا م) حدود ، دائرهٔ عسكريه ‖
—fähig (ص) قابل مدافعه ، مدافعه‌يه ومحافظه‌يه مقتدر ‖
خدمت عسكريه مقتدر ، صالح ‖ —hänge (ا لا) —gehenk
(ا لا) حمائل ‖ (بله صاريلان) كمر ‖ —gesetz (ا لا)
(خدمت عسكريه‌يى تعيين وتحديد ايدن قانونامه) قرعه ،
اخذ عسكر ، خدمت عسكريه قانونامه‌سى ‖ —los (ص)
سلاحسز ، سلاحى آلنمش ‖ (حيوانات حقنده) آلت تدافعيه‌سى
اولميان ‖ مدافعه ومقابله‌يه غير مقتدر ، بيچاره ، كنديسنى مدافعه‌دن ،
برشيئه مقابله‌دن عاجز ‖ —mann (ا م) محارب ، عسكر ،
جنكجى ‖ مليس عسكرى نفرى ‖ —pflicht (امؤ) (ع)
خدمت عسكريه (ايله مكلف اوليش) allgemeine — pflicht
خدمت (مكلفهٔ) عسكريه ‖ —stand (ا م) , Lehr =
Nähr = stand (كلمه‌لرينك مقابلى) عسكرلك ، اردو ، سلك
عسكرى ، صنف عسكرى ، صنعت عسكريه .

Wehren (‥) a. (21) [قديم آلمانجه warjan :
wahren كلمه‌سنه منسوب] —sich كنديسنى مدافعه ايتمك ،
قارشو قويمق ، كنديسنى محافظه ايتمك ، طيانمق ، مقابله
ايتمك ، sich mit aller Macht, aus Leibeskräften, mit
Hand und Fuß — اولانجه قوتيله ، هرشيئه مراجعتله
كنديسنى مدافعه ايتمك ، هرشيئه مراجعتله مقابله ايتمك ، قارشو
قويمق ، كمال شدتله طيانمق ‖ مضاف اليه ايله : sich seines
Lebens, Leibes, seiner Haut — حياتنى ، وجودينى
مدافعه ايتمك ايچون شدتله طورانمق ، قارشو قويمق ‖ (فع متع
فع لا +) مدافعه ، مقابله ايله دفع وبرطرف ، ازاله ايتمك ،
خصوصيله : Jemandem etwas — برينه برشيئى ياپديرمامق ،
مانع اولمق ، اوكنه طورمق ، كچمك einer Sache — برشيئك
اوكنى آلمق — dem Feuer آتشى صوندرمك ، اوكنه كچمك :
آتشه طيانمق — etwas = ver-wehren مثلا : ? wer
will es — بونى كيم منع ايده‌جك ؟ بوكا كيم مانع اوله‌جق ؟
قارشو قويه‌جق ، طوره‌جق ؟ كيم اولماز ديه‌جك ، ديه‌بيلور ؟
كيم نه ديه‌جك ؟

Wehrhaft (‿ ـَ ـ) ㉞ [Wehr] مدافعه حالنده، برتجاوز وتعرضه قارشو مدافعه‌یه حاضر حالده (اوككجه‌سنه حربده ، غوغاده‌طاورانان)جسور،یكیت،بهادر ‖ Jemand — machen بریئی سلاحلمق ، آلت تدافعیه وحربیه ویرمك .

Weib (ـَ ا لا) ㉚ [قدیم آلمانجه wip:مرا. Weibel] قادین، قاری ، نسا طائفه‌سندن اولان ، دیشی (اهلی) ‖ Jemandem seine Tochter zum —e geben قیزینی برینه قاری ، زوجه ایتمك ، قیزینی بریله اولندیرمك، برینه ویرمك .

Weibchen (‿ ـَ ا لا) b. ㊵ (Weib كلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) قاریجق ، قادنجق ، قادین ، قادیجغز ‖ خطاباً : قاریجغم ‖ (تاطبیعه) (كوچوككنه باقمقسزین ، یاشك اهمیتی اولمقسزین) حیواناتك دیشیسی .

Weibel (‿ ـَ ا م) a. ㊵ [قدیم آلمانجه weibil اولوب weipôn schwanken دن مأخوذ] خصوصیله (اسویچره‌ده) عضو ، مباشر ، محكمه خدمه‌سی ((Gerichts=bote) .

Weiber„... (‿‿‿‿ ـَ) art — (ا مؤ) قادین عادتی ، قادین اصولی،قادنجه ‖ قادین جنسی ، نسا طائفه‌سی ، نسا ، قادینلر ‖ Krankheit — (امؤ) قادین‌خسته‌لغی ‖ —liebe (امؤ) (قادینلر طرفندن) قاری محبتی ، قادین سوداسی ‖ (ارككلر طرفندن) قاری‌محبتی، قاری‌سوكیسی ‖ —geklatsch (ا لا) ایكی قادینك بربره كلسیله باشلادقلری كوه‌زدمك ، چكه‌یالله ، چان چان ، دیدی قودی ‖ gelüst — (ا لا) قادین آرزوسی ، هوسی،برشیئه اولان اشتیاق ؛ (خسته‌لق آثارندن) gelüst —كبه قادینك آش‌ایرمه‌سی، آش‌ایرمه ‖ —gewäsch (ا لا) (عمو) = geklatsch— ‖gunst — (ا مؤ) قادینك حسن‌نظر وتوجهی ‖ (ضرب‌مثل) —gunst ist wie April= wetter قادین مزاجی (نیسان) مارت هواسنه بكزر، قادینلرك توجهنه اعتماد اولنماز ‖ narr — (ا م) قاری ، قادین بلاسی ‖ voll — (ا لا) (عمو) قادینلر ، طائفهٔ نسا .

weibig .... (‿ ـَ ...) (نبا) [Weib] یالكز اولنده برعدد بولنان تركیبده مستعملدر مثلا : —drei اوچ عضو تأنیثی بولنان .

Weibisch (‿ ـَ ـ) ㉑ [Weib] قاری كبی، كوشك ‖ sich— benehmen قاری كبی طاورانمق .

Weiblich (‿ ـَ ـ) ㉑ [Weib] (männlich كلمه‌سنك مقابلی) مؤنث ، اناثه،طائفهٔ نسایه مخصوص‖ (نبا وتاطبیعه) دیشی .

Weibling (‿ ـَ ا م) ㉘ [Weib] قاری كبی اركك ، خانم آبله .

Weich (ـَ ـ) ㉑ [قدیم آلمانجه weih : weichen كلمه‌سنه منسوب] (fest و hart كلمه‌لرینك مقابلی) یموشاق، (حا) یموشاق ‖ gesottene Eier : یاخود —e. —gekochte رفدان یموشاق پیشیرلمش یموورطه ، رفدان‖ (Eier— kochen یموورطه پیشیرمك ، یموورطه‌یی خفیف ، یموشاق پیشورمك ، آلا قوق یاپمق ‖ Fleisch —kochen اتی ایوجه پیشیروب یموشاتمق ، اتی یموشاق پیشیرمك ‖ werden— یموشامق ‖ كوشك ، صیق اولمیان،سرت دكل ، ضعیف ‖ حلیم ، یموشاق ، عبوس وترشرو اولمیان ‖ sich — anfühlend طوقونولدیغی، طوتیلدیغی وقتده یموشاق الدكلان، یموشاجیق، یموق‌كبی اولان؛ یموشاق ، نازین،كورك ، قرابیه كبی ‖ خفیف وانجه ‖ اتلی ‖ (مجا) حساس ، طاش كبی سرت اولمیان ، مرحمتلی ، شفقتلی (یورك) ‖ mir wird ganz weich um's Herz یوركم برشیلر اولییور ، ایچم برتحف اولیور : ایچمه برغریبلك ، مرحمت چوكدی ، كلدی‖ خوش، لطیف ، طاتلی (اكثریتله صس،صدا حقنده) ‖ es Wasser— خفیف صو(ایچیلان‌صولر حقنده) ‖ غلیظ اولمیوب خفیف و یموشاق اولان‌مثلا(غرا) er Buchstabe— خفیف ویموشاق تلفظ اولنور حرف ‖ (صنع) es Eisen— یموشاق دمیر ‖ machen— (Stahl) چلیكی یموشاتمق ، صوینی آلمق .

Weich„... (‿‿‿ ـَ) —husig (ـ) (بیطر) طیرناغی یموشاق اولان ، یموشاق طیرناقلی ‖ bild— [قدیم آلمانجه wih لاتینجه=vicus و Bild : Zeichen eines Ortes] Flecken (ا لا) بلده حدودی ، دائره داخلی ، قلعه ، سور ایچی ، شهر جواری ‖ erz— (ا لا) ارژان سولفوره ‖ herzig— (ـ) یوفقه یوركلی ‖ übel— (ا م (ا لا) (صنع) = faß— ‖ (كاغد فابریقه‌لرنده) صوكردلی، كاغداعمالنه مخصوص موادی ایصلاتمغه مخصوص تكنه ‖ mänlig— (ـ) (فروسیت) آغزی خفیف ، یموشاق، حساس، طویغولی اولان (حیوان) ‖ müthig— (ـ) = herzig— ‖ schalig— (ـ) قابوغی، درونده بولندیغی ظرفی انجه ویموشاق اولان ‖ (en=)schiene— (ا مؤ) (صنع) (شمندوفرده) تیمورلی یول التصاق مقامی ‖ wasser— (ا لا) برشیئی ایصلاتمغه ، ایچروسنه برشی باصمغه مخصوص صو .

Weiche (‿ ـَ ا مؤ) ㊳ [weich] (sans pl) „weich“ یموشاقلق ، طاتلیلق ، نزاكت اطافت ، نازینلك ، انجه‌لك ‖ (تشر) اكثریا —n (ar. pl.) (وجودك كمیكسز اولان قارنك اوك یان طرفلری) بوكور ، یان ‖ (شمندوفرده) = Aus-weiche ‖ مقاص(=Weich = schiene) .

Weichen (‿ ـَ فعلا ±) a. ㉑ [weich] = er-weichen یموشامق ‖ (فع متع) = er-weichen یموشاتمق ‖ (مجا) انسانلاشدیرمق ، بوله‌كتیرمك ‖ [قدیم آلمانجه wîhhan] (فع لا— ونادراً فع لا+) برتضییقه مقاومت ایتمیوب تابع اولمق، اسنمك،اكیلمك ، بوكولمك ، ازلمك ‖ ییلمق، قاچمق، (ع) بوزولمق : برینی موقعنی ترك ایتمك ، صیویشمق ، چكلمك ‖ keinen Schritt vom (Pfade der Tugend) — عفت واستقامتدن برخطوه‌سیله نكول ایتمامك ، ذره قدر آیرلمامق .

Weichen„ ... (‿‿‿ ـَ) — قارین ، قاسیق طرفلری ‖ scheibe— (ا مؤ) (شمندوفرده) مقاص برینه قائم وخط دكشدیرمكه مخصوص‌دوز دائره‖ wärter— (ا م) مقاصجی.

Weichheit (‿ ـَ ا مؤ) ㊵ [weich] =Weiche یموشاقلق‖ الخ مثلا : des Fleisches, des Obstes— اتك ، میوه‌نك یموشاقلغی ‖ (حكمه ، طب) كوشكلك ، یموشاقلق ‖ یوفقه ، متأثر اولان متحسس (مجا) des Gemüthes— رقت طبع ، زیاده‌متأثر اولیش‖ (برلسان وامثالی‌حقنده) حلاوت، طاتلیلق، یموشاقلق .

Weichlich (‿ ـَ ـ) ㉑ [weich] نا خوش صورتده یموشاق، چورومش، طاغلمق اوزره كبی ‖ كوشك ، لاپه كبی ، برشیئه تحملی اولمیان ، محلبیجی ، خانم آبله ، نحیف ، ضعیف ، لاپه‌جی، قادین‌كبی ‖ (یمك حقنده) طاتسز، طوزسز ، یوان ‖ ein —es Leben führen شهوتپرستانه یشامق، ذوق ایتمك.

Weichling (ـُ ١ م) (38) [weich] قاری كبی كسه ، خانم آبله ‖ شهوتپرست ، ذوقنه مجبور .

Weichsel (kss ـُ) (١ مؤ) (53) [= پولونیاجه wi'snia] (تبا) = Weichsel-holz و Weichsel-kirsche ‖ (١ خا) (جغر) —die آلمانیاده جاری وشرق دكزینه دوكیلور ویستول نهری .

Weichsel „... (ـُ kss ـُ) —gegend (١ مؤ) ویستول نهری جواری ‖ —geist (١ لا) ویشنه راقیسی ‖ —holz ماهالب كیرازی آغاجی ‖ —kirschbaum (١ م) (تبا) ویشنه آغاجی ‖ —kirsche (١ مؤ) (میوه) كیراز خصوصیله : ویشنه ‖ —rohr (١ لا) ویشنه آغاجندن یاپیلان صیغاره آغیزلغی ‖ —zopf (١ م) [پولونیاجه Nacht-weib wieszczyca] (علم امراض) لهستانده واقعاولان وصاچلك قاریشمسی وصاچلی درینك وجعی موجب خسته‌لق ، داء الشعر .

Weid (ـُ ١ م) (38) (تبا) = Waid ‖ نادراً (١ مؤ) (53) آو (= Jagd) .

Weid „... (ـُ ...) Weid (= Jagd) ‖ —gesell (١ م) آو رفیق ‖ —mann (١ لا) آو بجاغی ‖ —messer (١ م) آوجی ‖ —prosse (١ مؤ) (كیك بوینوزنده) بوینوز سوركوتی ، بوداغی ‖ —tasche (١ مؤ) = Jagdtasche ‖ —wund (آوجیلق) قارن یاره‌سی .

Weidbar (ـُ ـ) (24) قابل رعی ، اوتلانه بیلور ، اوتلاغی ، مرعیسی بولنه بیلور .

Weide (ـُ ١ مؤ) (53) (تبا) [قدیم آلمانجه widâ = لاتینجه vi'lex] سكود ‖ [قدیم آلمانجه weida] (اوزرنده چایر ، چمن ، اوت بویومش وحیوان وخصوصیله طوار رعینه مخصوص مرعی ، اوتلاق ، چایر ، قیر ‖ auf die —treiben مرعی‌یه سورمك ، اوتلاغه چیقارمق ، اوتلاغه كوتورمك ‖ (تكمیل یاز ایچون) مرعی‌یه چیقارمق ، یایلاغه چیقمق ‖ مرعی اوزرنده ولوكه اوت ، چمن اولمدیغی‌حالده بیله بولنان یم ، غدا (كذا مجا) ‖ —(= Korb) انجه قامش .

Weide „... (ـُ ...) —berechtigt (ـ) اوتلاغه كیرمكه ، مرعیدن‌استفاده‌ایتمكه‌حق‌وصلاحیتی‌اولان ‖ —land (الا) (زرا) مرعی ، اوتلاق ، چایر ایچون آیرلمش ویا بوكا اویار محل ‖ مرعی ، یایلا(لق بیوك آراضی) ‖ —platz (١ م) اوتلاق ، اوتلق محل ، قیر ، اوتلامه یری .

Weiden (ـُ فعل اولەرق) (فع لا + فع متع . فعل مطا) (53) [قدیم آلمانجه weida weidon دن مأخوذ ؛ مرا . Weide] مرعی ، اوتلاق ‖ حیوان حقنده) (فع لا و —sich) اوتلامق ، یایلق ‖ (فع متع) (چوبان اولەرق) حیوانلری ، سوری‌یی مرعی‌یه چیقارمق ، كوتورمك ، سورمك ، اوتلاتمق ‖ (مجا) —seine Augen, Blicke an etwas حرص‌وطمعله ، دقتله ، بیەجلكبی برشیئه نظر ایتمك ، نصب‌انظار دقت‌ایتمك ، كوزینی آییرمامق ‖ —sich in Hoffnungen بیهوده امیدلره ، طول امله دوشمك .

Weiden„... (ـُ .....) —asche (١ مؤ) سكود كولی ‖ —bach (١ م) اطرافی سكود آغاجلریله محدود ومستور دره ، سكودلی دره ‖ —korb (١ م) انجه قامش ، ساز سپت ، زنبیل ‖ —bitter (الا) (كچید) سكوددن چیقاریلان‌مادهٔ كیمویه ، صفصالین ‖ —gebüsch (الا) و —gehölz (الا) سكودلك ‖ —röschen (الا) (تبا) یاق اوتی .

Weiderich (ـُ ١ م) (38) [Weide] (تبا) یاق‌اوتی .

Weidicht (ـُ ١ لا) (38) [Weide] سكودلك ، سكود آغاجلری اولان محل ، سازلق .

Weidlich (ـُ ـ) (24) [قدیم آلمانجه weidalîch ؛ Weide كلمه‌سنه منسوب] جسور ، یكیت ، شجیع ، كوجلی قوتلی ، كوربوز ، ایری یاری ، قوتلی ‖ خصوصیله حال اولەرق مستعمل اولوب : بهادرانه ، جسورانه ، عیان .

Weidling (ـُ ١ م) (38) [Weide] قابل اكل منطار .

Weife (ـُ ١ مؤ) (53) (صنع) = Garn-haspel .

Weigern (ـُ فع متع) a. (24) [قدیم‌آلمانجه weigerôn] Jemandem etwas — برینه‌برشیئی ویرمكه ، برشیدنطولایی موافقت ایتمكه ، اسعاف ایتمكه ممانعت‌ایتمك ، راضی اولمامق ، دیدیكنی دیلدیكنی یاپمامق ، قبول ایتمامك ، رد ایتمك ‖ مرا . ver-weigern ‖ —sich (فع مطا) sich—etwas zu thun برشیئی یاپمقدن امتناع ایتمك ، برشیئی یاپمامق ، قبول ایتمامك ، رد ایتمك .

Weih نادراً مستعمل اولوب (ـُ ١ م) (38) یاخود (24) (مرا . Weihe) .

Weih (ـُ حر ندا) (عو وعو) ! — (٥ : یاخود weh = au) .

Weih„... (ـُ ...) —altar (١ م) محراب مقدس ، (محل تقدیس) ‖ —becken (١ م) خرستیانلرك ماءمقدس حوضی،قورنه‌سی ‖ —bild (الا) تصویرمقدس ‖ —gelübde (الا) نذر ، آداق ‖ نذر اولنان شی ‖ —nacht (١ مؤ) [اورته آلمانجه zur heiligen Nacht ze wîhen naht] (e)-nacht — لیلهٔ مقدسهٔ مباركه ‖ —nachten (١ مؤ) (١ م ، ١ لا) ولادت عیسی علیه‌السلامك تصادف ایتدیكی ٢٥ كانون اول‌كونی كیجه‌سی) ولادت عیسی(ع . م كیجه‌سی) ‖ —nachts-Abend ولادت‌عیسی‌یورطیسی عرفه كیجه‌سی ‖ —nachts-Baum (١ م) ولادت عیسی یورطیسنده ایدیلمجك ، ویریلمجك هدیه‌لر اكثریت‌.اوزره اوزرینه تعلیق ویا آلتنه وضع اولنان واوزرینه متعدد موم وقندیل آصیلەرق اوطـه وصالونلره وضع وتشهیر قلنان چام آغاجی (بورسم سائر محللردن زیاده آلمانیاده اجرا اولنور) ‖ —rauch (١ م) [قدیم آلمانجه wîhrouh یعنی heiliger Rauch] كونلك ، لبان ‖ (مجا) Jemandem —rauch streuen یاخود : opfern (برینه ، برینك شرفنه تقدیساً كونلك یاقمق) برینی مدح‌وثنا ایتمك ‖ برینه مداهنه ایتمك ‖ —rauch-Büchse (١ مؤ) بخوردان ، كونلك قوطوسی ‖ —rauch-Faß (١ لا) بخوردان ، كونلكلك ‖ —räuchern (فع لا+) (insép.) Jemandem —räuchern = (مرا . —rauch streuen) ‖ —wedel (١ م) پاپاسلرك اجرای آیینلرنده صو سرپمك ایچون قوللاندقلری آلت .

Weihe (ـُ ١ مؤ) (53) [weihen] تقدیس (آیین‌دینی) ‖ مراسم رهبانیـه‌ده علی‌الخصوص قتولكلر : مراتب رهبانیه توجیهنده برینـه ایتـدكلری دعا ، برینـك رسم تقدیسی ‖ Jemandem die —(n) ertheilen برینی تقدیس ایتمك ، بری ایچون رسمی دعا ایتمك ، اجرای آیین‌ایتمك ‖ محترم‌معزز ،

مبارك اوليش ، ماء مقدس سرپمه || بوشلك برمره ، برمكتوم شيئه محرم قلنمسى || (الخ eines Denkmals) برهيكل وامثالنك كشادى رسمى ، آيينى || (امؤ) كذلك (ام) (42) بعضاً : Weih (ام) (38) ياخود (44) و Weiher (ام) .a (40) (تاطيبه) (ييرتيجى قوشلرك اسمى) چايلاق .

Weihen (ــ فعـ متعـ) .a (21) [قديم آلمانجه whan] sich— (فعل مطا) تقديس ايتمك || خرستيانلرك وعلى الخصوص قتوليكلرك اعتقادنجه هرقنغى برماده يى عزيز ومباركقيلق اوزره تقديس ايتمك || — Jemand zum Bischof برينى پسقپوس اولمق اوزره تقديس ايتمك ، پسقپوسلغه تعيين وترفيع (وبومناسبتله آيين روحانى اجرا) ايتمك || روحانيت ، قدسيت ، قوه روحانيه ويرمك .

Weiher (ــ ا م) .a (40) [لاتينجه viva'rium] اوفاق كول .

Weil (ــ حرعا) [قديم آلمانجه dia wila] مخاطب ايچون برسبب غير معلوم ذكرنده : چونكه ، زيرا || سبب معلوم ايرادنده : مادامكه ، بوحالده || er— (er ist krank) zu viel getanzt hat چوق رقص ايتديكندن ، ايتديكيچون خسته لندى ، اونك خسته لغى چوق دانس ايتمدن اولدى || دن ايچون ..دن طولايى اولمغله || während = مثلا : das Eisen schmieden, — es warm ist دميرى طاوينده ايكن دوكملى ، دمير طاوينده دوكيلور .

Weiland (ــ حا) [weilen] مقدما ، وقتيله || مرحوم ، متوفى .

Weile (ــ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه Zeit huila] برمدت وقت ، برزمان — (lange ياخود geraume) eine ganze برخيلى مدت ، خيليدن خيلى ، ايجه برزمان || —eine kleine, kurze, براز ، بش دقيقه جق || ein Weilchen über eine kleine — براز ، برمدت صكره || damit hat es gute— بونك عجله سى يوق ، دها وقتى وار ، اونك ايچون دها وقت وار || —Zeit und mit etwas verlieren برشيئله وقت ضايع ايتمك ، وقتى برشيئله غائب ايتمك || (ضرمثل) — eile mit تلاش ايتمه چابوق اول ، متأنى اول || بوش ، خالى وقت ، ايشسز زمان || (حا) — (bei) nächtlicher كيجه لين ، كيجه وقتى ، كيجه اثناسنده .

Weilen (ــ فعلا +) .a (21) [Weile] بريرده طورمق ، ساكن اولمق ، اقامت ايتمك ، اكلنمك ، اوطورمق || ? — wo mag er (jetzt) عجبا شمدى او نره ده (كيمك يانـنده) اوطوريوركه ؟ كيم بيلير او شمدى هانكى دلكده ؟ عجبا شمدى اوى نره ده آراملى ، بوللكه ؟ .

Weiler (ــ ا م) .a (40) [قديم آلمانجه : wilari اورته لاتينجه villa're] اوفق شهر ، قصبه ، شهرك بركنار محله سى ، ويا برقاچ محله دن مركب واروش .

Weimar (ــ ا خلا) (56) (جغر) آلمانياده ساقس وايمارك مقر اداره سى .

Wein (ــ ا م) (28) [قديم آلمانجه win = لاتينجه vinum روميجه oi'nos] شراب ، خمر || باده ، سائر مسكرات || (= rebe) — آصمه ، اوزوم چبوغى || —bauen باغ يتشديرمك || اوزوم den — lesen (باغ بوزمق) ، اوزوم طوپلامق .

Wein„.... (ــ...) (ص) اوزرى اوزوم — bekränzt طولى || — essig (ام) اوزوم سركه سى || — hügel (ام) اوزرى باغلق تپه || — kauf (ام) شراب اشتراسى || (برآليش وبريشك تجارتك صوكنده وبريلان پاره) قهوه پاره سى ، بخشيش || — zoll (ام) شراب ويركوسى ، رسمى ، كمركى || — bau (ام) باغ يتشديرمه ، باغ انشاسى || — beere (امؤ) اوزوم دانه سى || — berg (ام) اوزرى اوزوملك تپه : صورت عموميه ده كذلك : دوز آراضيده دخى اوزوملك باغ ، باغلق || — blume (امؤ) شرابك رايحه سى || —drossel (امؤ) (تاطيبه) قزل قناد آردج قوشى ، تپه لى ترلاقوشى || — gegend (امؤ) باغلرى چوق ، بول ، مشهور اولان مملكت ، جوارى باغلق اولان يرلر || —gehalt (ام) جوهر خمريه || —geist (ام) شراب روحى ، اسپرتو ، الكحول خمر || — händler (ام) (تجا) شراب تجارى ، شرابجى || — hefe (امؤ) شراب تورتوسى ، رسوبى || — kirsche (امؤ) شراب طعملى كراز ، خصوصيله = Weichsel = Kirsche || — krankheit (امؤ) باغلره عارض اولان خسته لق || — land (الا) باغلق اراضى ، مملكت ، اوزوم يتشديرمكه صالح طوپراق ، محل || — laub (الا) آصمه اوزوم ياپراغى || — laube (امؤ) آصمه چارداغى || — lese (امؤ) اوزوم طوپلامه ، باغ بوزمه || — lese halten باغ بوزمق || — presse (امؤ) (صنع) اوزوم باصغيسى ، چندره سى || — ranke (امؤ) آصمه دالى ، اوزوم هونكى || — rebe (امؤ) (نبا) اوزوم كوتوكى ، اوزوم || — roth (ص) و (الا) شراب كبى حكياك (طاشى) كبى قرمزى ، شراب قيرمزيسى || — säure (امؤ) شراب اكشيلكى ، حامضيت شراب || (كيميا) حامض تارتيريك || — schenke (امؤ) قولتوق || — stein (ام) (كيميا) ترتير || — stein (Zahn) (ام) ديش كيرى || — stock (ام) اوزوم كوتوكى ، آغاجى || — traube (امؤ) اوزوم (صالقيمى) || — trester(n) (جمع) اوزوم جيبره سى .

Weinen (ــ فعلا + ، فعمتعـ) و — sich (فعمطا) .a (21) [قديم آلمانجه weinôn winseln كه سسدن متشعب] آغلامق ، كوز ياشى دوكمك || — um Jemand برينك ايچون ، برايشى ايچون آغلامق ، برينه كوز ياشى دوكمك (ضياعندن طولايى) || — vor Freude سوينجندن آغلامق || sich (مضاف اليه ايله) — die Augen roth آغلايه آغلايه كوزلرى قپ قيرمزى كسلمك || — zu Tode ياخود todt (مفعول به ايله) sich آغلايه آغلايه هلاك اولمق ، كنديى هلاك ايتمك || (چوجقلر حقنده) آغلامق ، يارامازلق ، خويسزلق ايتمك || — heftig هيچقره رق آغلامق .

Weinerei (ــ ا مؤ) (41) = Gewein .

Weinerlich (ــ ص) (21) [weinen] آغلامغه حاضر ، آغلايه جق كبى ، ايصلاق كوزلى || ihm ist— zu Muthe اوقمان آغلايه جق ، كوزلرى طولو || in einem —en Tone آغلار كبى برصدا ايله || ادبياتده : es Lustspiel— .

Weines„.... (ــ...) اكثريا : = Wein„.... .

Weinhaft , weinicht , weinig (ــ ص) (21) [Wein] شراب كبى ، شراب قوقولى ، شراب طاوتنده ، رنكنده .

Weis (ــ ص) (21) [قديم آلمانجه wis kundig] شمدى

برینی برینه ، برشیئه کوندرمك ، برینه برینی ، برشیئی (برای
Jemand aus (der || مراجعت) کوسترمك ، صاغلق ویرمك
—(Schule, Stadt) برینی مکتبدن قوغمق ، برشهردن چیقارمق ،
etwas von der Hand, von || طردوتبعید اتمك ، اخراج اتمك
Jemand zu || برشیئی رد اتمك ، قبول اتمامك ، دفع اتمك sich —
:ver-weisen=||(zu-recht .مرا) Recht یاخود : zurecht—
او ینه دیدیکنی دیبور ، طوغری یی er will sich nicht —lassen
سویلنیلان سوزی دیکلمیور ، برقولاغندن کیروب اوبرقولاغندن
چیقیور ، صاللامیور .

Weiser (ـَـ ا م) .a ⑪ [weisen] کوسترن ، ارائه
ایدن مثلا : — = Wege || (صنع) ساعت وامثالی قادرانده
بولنان ایکنه ، ایره (عقرب) .

Weisheit (ـَـ ا مؤ) ⑲ [weise] عقل ، فراست ، علم
ومعرفت ، حکمت || معرفة الله || کتب مقدسهٔ عتیقه حقنده
دخی مستعملدر || — die Bücher der کتب مقدسه نك حکمت
وحکمیاته متعلق اولنلری || (ضرمثل) ist besser als Stärke —
عقل وحکمت جبر وشدته غلبه ایدر || علم ، معلومات mit
.(fressen .مرا) || معلوماتی توکتمك seiner —zu Ende sein

Weisheits„... (ـَـ...) —nimbus (ام) قوهٔ خیره ،
خارقه ، معرفت ، حکمت || —dünkel (ا م) احوال ظاهره یه
مبنی فکر ومطالعه ، کشف وتخمین ، ظن || —lehre (ا مؤ)
فلسفه ، حکمت || —zahn (ا م) سن الحلم ، عقل دیشی .

Weislich (ـَـ حا) [weise] عاقلانه ، مدبرانه ، حکیمانه ،
حاذقانه .

Weiß (ـَـ ص) ㉑ [قدیم آلمانجه huiz] بیاض ، آق ، سفید ||
(صنع) sieden : ویاخود brennen — das Silber کموشی
آغیرتمق ، آغارتمق || nähen — (بیاض) چاشور دیکمك ||
(مجا) Jemand — waschen برینی بیروپاك اتمك ، آنادن طوغمه کبی
کناهسز ، قباحتسز چیقارمق || ein Weißer, eine Weiße,
der (die) Weiße انسانلرك قفقاس جنسنه منسوب اولنلرندن
بری ، بر بیاض (ارکك ، قادین) (Farbiger کلمه سنك مقابلی) ||
(برلین لسانده) (عمو) eine Weiße بر بیوك (باردق ویا برشیشه)
im Ei ، بیاض بیره || das Weiße im Auge کوزك آق ،
یموروطه نك آق || — Schwarz auf (مرا . schwarz) .

Weiß„... (ـَـ...) —armig (ص) بیاض قوللی ||
—bart (ا م) آق صقاللی انسان ویا حیوان || —bier (ا لا)
اکثریت اوزره آلمانیاده اعمال وصرف اولنور بیاض بیرا ||
—brod (ا لا) بیاض اکمك ، فرانجله || —pappel (ا مؤ)
(نبا) آق قواق (Silber=pappel) || —wein (ا م) بیاض
شراب || (جغرافیا اسملرنده weiß کلمه سی اکثریا ترجمه اولناز
مثلا Weißhorn وایس هورن طاغی کبی) || —anstreichen
(ا لا) بیاض بویامه ، بیاض بادانه || —bäckerei (ا مؤ)
بیاض ، خاص اکمك چیقاران فورن || —blech (الا) (صنع)
تنکه || —brennen (ا لا) (کیمیا) یاقه رق آغارتمق ، تکلیس
اتمك || (مجا) تمیز ویاك اتمك ، آنادن دوغمه کبی صوچسز
وقباحتسز چیقارمق ، تبرئهٔ ذمت ایتدیرمك || —buche (ا مؤ)
(نبا) = Hage=buche || —buchen ، —büchen ایکیسی ده :
(ص) قاین ، کورکن آغاجندن || —fichte (ا مؤ) (نبا)
(=Pech=tanne) || —fuchs (ا م) آق تلکی ؛ (بارکیر حقنده)
آچیق ، قیر آل ، آلاجه قیر || —gerberei (ا مؤ) اشجه وبیاض

آچیق بروجه آتی مستعملدر : Jemandem etwas — machen
برینه برشیئی اینالندیرمق ، یوتدرمق ، قاندیرمق ، دیکلتمك :
Das machen Sie Andern — اونی سز باشقه لرینه ،
باشقه سنه آکلاتك ، دیکلتك ، بن اونی یوتمام ، اکا اینانمام ،
قانمام .

Weis„... (ـَـ...) — (اسم ، صفت وفعل ایله برلکده
مستعملدر) — sagen (فعمته) [قدیم آلمانجه wizagôn
اولوب wizago Voraussagender دن مأخوذ ؛ شمدیکی
املانك ارائه سی وجهله weis و sagen کلمه لرندن مرکب دکلدر]
= wahrsagen خصوصیله برشیئی وقتندن اول خبرویرمك ،
بیلمك ، سویلمك || برشیئی اعلان واشاعه اتمك ، اولجه
بیلدیرمك .

Weise (ـَـ ص) ㉑ [قدیم آلمانجه wis kundig]
عاقل ، دانا ، حکیم ، ادیب ؛ مدبر ، احتیاطلی || Weise (r)
(ا م) ㉑ ، ein Weiser ، (der Weise) برحکیم ، عاقل ؛
ادیب || die sieben Weisen Griechenlands یونانستانك
(Tha'les , So'lon, Bi'as, Chi'lon , Kleob'ulos ,
Peria'nder, Pi'ttakus) نامنده کی حکمای سبعه سی ||
عالم ، حاذق .

Weise (ـَـ امؤ) ㉝ [قدیم آلمانجه wisa kundiges Thun]
(مرا . Art) صورت ، طرز ، اصول ، اسلوب ، عادت ، معتاد ،
موده || حال اولرق : ؟ — (was für eine : یاخود) auf welche
نه صورتله ؟ نه طرزده ؟ نه وجهله ؟ || — auf keine هیچ بر
صورتله ، هیچ بر وجهله ، ابدا || — Jeder nach seiner
هرکسك عادتی وار ، هرکسك براصولی ، برصورت حرکتی وار ||
gewohnter = weise بروجه معتاد ، علی الاصول || = glücklicher
weise برکت ویرسونکه || verstedter=weise کیزلیجه ،
خفیا ، آرقه دن آرقه یه || zufälliger = weise راست کله ،
تصادفا ، تصادفا || (اسمله برلشه رك حال تشکیل ایدر)
haufen = weise یغین ایله || kreuz=weise چاپراز ،
خاچواری || (موسیقی) =Melodi'e || Wort (Text) und —
الفاظ واسلوب || کلمه ومقام ، بسته وکفته ، برشرقی ویاهوانك
باشلیجه فکر واساسی .

Weisel (ـَـ ام) .a ⑩ [قدیم آلمانجه wiso Führer]
(تا طبیعه) آری آناسی ، بکی (= Bienen = Königin) .

Weisen (ـَـ فعمته ، فعلا + وفعمطا) .o ㉛ اصکیدن
وخصوصیله علوم دینیه ده .b ㉑ [قدیم آلمانجه wisan
kund thun] — Jemandem etwas برینه برشیئی ارائه اتمك ،
کوسترمك ، اوکرتمك (= zeigen) || کنایه صورتیله :
— Jemandem die Thür, Wege برینه قاپویی ، یولی
کوسترمك ، عدم تزاکتله قوغمق ، چیق طیشاری دیمك ، قاپو
طیشاری اتمك || mit dem Finger, mit Fingern auf
— Jemand برینی ال ایله ، الیله کوسترمك (مرا . Finger) ||
ویرلش استقامتی ارائه اتمك ، هرقنغی برجهته توجه ایدلش اولمق ،
کوسترمك : ... die Magne't-nadel, weist nach Norden
ابرهٔ مقناطیس شمالی کوستریور ، کوسترر ، شمالی
ویرر || die Uhr zeigt auf 12 ساعت (ك عقربی) اون
ایکی یی کوستریور (اون ایکی اوزرنده) || (حرف جر ایله
برلکده تعقیب اولنه جق ، کیدیله جك یری ، استقامتی ، مراجعتی
لازمکلانی عقلی کوسترر) — Jemand an Jemand, etwas

دری دباغخانه‌سی، دباغت وتجارتی|| grau— (ص) آچیق کول
رنکنده، قیر بوز|| gold— (۱ لا) پلاتین || kirsche—
(۱ مؤ) طراغانی کراز، آلاجه، بیاض کراز|| kohl— (۱ م)
(نبا) بیاض لخنه|| kram— (۱ م) بیاض چماشور اشیاسی،
بیاض کتن طاقمی || kupfer— (۱ لا) (صنه) =Neu-silber ||
nüh(t)erin— (۱ مؤ) چماشور وبیاض اوطاقمی دیکن، یاپان،
صاتان قادین|| pinsel— (۱ م) [weißen] بادانه فورچه‌سی||
schnabel— (۱ م) (تاطبیعه) کندی سیاه وغاغاسی بیاض ایری
آغاچ قاقان؛ (مجا) = Gelbschnabel || specht— (۱ م)
(تا طبیعه) = Bunt-specht || tanne— (۱ مؤ) ایری،
یتشمش چام (=Pechtanne) || waare— (۱ مؤ) (تجا)
کتن، چماشور، چوق وامثالی اشیای بیتیه وملازمهٔ انسانیه،
بزازیه.

Weiße (۱ مؤ) ⑤ [weiß] (*sans pl.*) (بیاضلق،
آقلق ویرن، بوئك ایچون قوللانیلان ماده، دوزکون بیاض بادانه
کیرجی کبی)، بیاض رنك، آقلق|| آق، بیاض نقطه، محل ||
(شعر) قار|| کذلك (مرا. weiß تققاس نسلنه، جنسنه منسوب
انسان) عرق ابیض.

Weißen (ـ فه متعه وفعلا—) .e ㉑ [weiß] آغارتمق،
بیاضلاتمق، تبییض ایتمك، بیاض ایله بویامق، بادانه ایتمك ||
(معدنجیلك) —(das Roh-eisen) خام دمیری تصفیه ایتمك||
(دباغتده) —die Felle دریلری بیاضلاتمق، آغارتمق.

Weißenburg (ـ ۱ خالا) ㊻ (جغر) الساس ولایتنده
وایسه‌نبورغ شهری، ویسامبورغ —griechisch بلغراد.

Weißer (ـ ۱ م) .a ㊵ "weiß" عرق ابیضدن
اولان، بیاض|| [weißen] آغارتان، بادانه‌جی، صیواجی
علی الخصوص = Weißtüncher.

Weißlich (ـ ص) ㉑ [weiß] آقچیی، بیاضمسی،
آقچیل.

Weißling (ـ ۱ م) ㊳ [weiß] (تا طبیعه) بالق
خصوصیله = Weiß-fisch || (نبا) صاری قوزی متطاری،
قطران کوپوکی.

Weisung (ـ ۱ مؤ) ㊾ [weisen] تعلیمات، اوامر،
درس، اوامر قطعیه، تعلیمات(عسکریه) || حواله، حواله‌نامه.

Weit (ـ ص وحا) ㉑ [قدیم آلمانجه wit] هرطرفه
طوغری بیوك بروسعتده اوله‌رق (eng کلمه‌سنك مقابلی) واسع،
کنیش، بیوك، فرح، غیر قابل مساحه، حدوبایانی، اکثه
بوینه، پهنا، انکین|| (البسه وامثالی حقنده) کنیش،
بول، فرح! zu — sein پك کنیش، بول اولمق|| in die —e
ziehen یاخود Welt gehen دنیایی طولاشمق: پك اوزاقلره
کیتمك، چیقمق || die Augen — aufmachen کوزلرینی
آییرمق، زیاده آچمق، اقیق کوسترمك || — die Thüre stand
offen قپو آردینه قدر آچیلمش، آیرلمش دورلمش ایدی || (مجا)
— wurden (alle Herzen) هرکسك یورکی انبساط ایتدی،
فرحلندی، آچیلدی، || هرکس بیوك برنفس آلدی،
بعد ومسافه جهتیله: nah (مرا. ent-fernt) کلمه‌سنك
مقابلی، اوزاق، بعید|| ممتد، اوزون|| (حا) — wie
wollen Sie uns begleiten بزی نره‌یه قدر تشییع ایده‌جکسکز؛
بزه نره‌یه قدر رفاقت ایده‌جکسکز، ایدرسکز || und breit—
اکثه بوینه || — mit Fragen kommt man انسان صورا

صورا کعبه‌یی بولور|| (مجا) (vorgerückt)— ایلرولمش اولمق،
ایشکز ایله wie weit sind Sie mit (Ihrer Arbeit?)
تصلسکز؟ دها نقدر وار، نقدر یاپدیکز، کوردیکز، یازدیکز،
ایشلدیکز؟ ایشکز نه حالده || (ruf' mich) wenn sie so—ist,
اوقدر اولنجه، بوقدر یاپنجه، اولنجه، ایشلینجه (بنی چاغیر)،
شورایه قدر کلدکی، یاپدکی، ایشلدکی، بیتردکی، اولدیغی،
بیتدیکی (بنی چاغیر) || Das geht zu — بوپك چوغه
وارییور، پك چوق اولییور، اولور، آرتق بوحدینی طاشیور،
طاشار || es zu— treiben حدینی کچمك، پك آشیری کیتمك،
ایلروسنه وارمق|| Jemand—über treffen, Jemandem—
überlegen sein برینه زیاده‌سیله تفوق ایتمك، غالب کلمك، بریندن
پك زیاده ایو، ایلروده بولنمق، فائق اولمق، فرقلی اولمق،
آره‌لرنده برایله کوك قدر فرق اولمق|| gefehlt — سزحقیقتدن
پك اوزاقسکز|| in so fern = in so — || so — ist es mir
er hat so — شوقدر موفق اوله‌بیلدمکه، یاپه‌بیلدمکه gelungen
recht, aber واقعا (اوقدر، شونجه، بونده) حق وار،
فقط . . . || das Weite (۱ لا) ㉑ بعدیت اوزاقلق،
مسافه، کنیشلك، وسعت|| das Weite suchen, gewinnen
اوزاقلاشمغه، قاچمغه، صاوشمغه باقمق || حال اوله‌رق:
die Liste ist bei Weitem nicht vollständig لیسته‌نك
دها پك چوق نقصانی وار، مکمل اولمسی دها پك اوزاق ||
weiter (صورت نسبیه) دها کنیش، دها بول، دها واسع ||
am — esten || دها اوزاق، دها اوته‌ده — er entfernt
الك اوزاق، الك ایلروده || برشیئك اوقونمسی ویا یاپلمسی اثناده
دوامی امر ایتمك اوزره: er lesen — اوقومغه دوام ایتمك||
— er! دوام ایت! کسمه! ای! || nur — er! هاطورمه
(دوام ایت)! یکی یکی! || !— nicht یتر! طور! آرتق
یتر|| hören Sie — er! صوکنی دیکله! دیکله باق! هله
دیکله! دیکله دیکله! || — er Nichts بشقه هیچ برشی
یوقمی؟ بوقدرمی؟ هپسی بومی؟ || — wenn's er
Nichts ist اکر ایش یالکز بوندن عبارت ایسه || was
ist denn da — er? دها نه اوله‌جق، نه اولسون! ||
und so — er (صورت مختصره‌سی: .u. s. w الخ) الی آخره،
وکذا وکذا، وقس علی هذه البواق || habe ich Nichts —
zu sagen بشقه برسویلیه‌جکم، دیه‌جکم یوق || er—
—er bringen (einen Schüler)|| ferner-hin= (=hin)
برمکتبلی‌یی، برطلبه‌یی ایلرولتمك، صنفلرینی کچیرمك، کچه‌جك
صورتده چالیشدیرمق || Jemandem — er helfen برینك
ترقیسی، ایلرولیه‌بیلمسی، اوته‌یه کچه‌بیلمسی ایچون یاردم ایتمك،
ایلرولتمك، اوته‌یه کچیرمك || nicht — er können آرتق
ایلرو یه کیده‌مامك|| صفت اوله‌رق=ferr|| in —eren Kreisen
عمومیتله، شمان هریرده || ohne — ere Umstände بشقه
برمشکلاته، برمانعه دوچار اولمقسزین، بشقه برکلفته دوشمکسزین،
آرتق هیچ بربهانه اولمقسزین || (۱ لا) ㊳ bis auf Weiteres
شمدیلك، بشقه برامر وتعلیماته دکین || ohne Weiteres
طوغریدن طوغری‌یه، بشقه هیچ برشیئه باقمقسزین، شمان،
بلا تکلیف ولا تکلف || das Weitere باقیسی، مابقی،
قصوری، قالانی، اوته‌سی، مابعدی.

Weit,... (ـ...) —äsig (ص) دالی بوداغی کنیش،
قوللری بیوك || aus — (کذلك ـ) (حا) اوزاقدن،

اوزاقده || = (پك زياده، صوك درجه weit) || gehend —
(صـ) اوزاغه كيدن ، اوزونه واران ، واسع ، پك كڭيش ||
اكثريا : = weitausſehend || läuf(t)ig — (صـ)
يايغين ، كڭيش ، اكنه بوينه كيتمش، اوزامش ، طاغنيق ||
(حا) بربرندن اوزاق || ſie ſind —läufig verwandt اونلر
يكديكريله اوزاق اقربادرلر ، اوزاقدن خصمدرلر || واسع ،
كڭيش ، ممتد || (تفصيلاتلى ، اوزون اوزادي يه ge-drängt
كلهسنك مقابلى) ؛ اك اوفاق پارچهسنه وارنجه يه دكين پك
مفصل || maſchig — (صـ) ايرى ، سيرك اوركولى ، دليكلى ،
كوزلى || ſchweifig — (صـ) = läufig — كڭيش ،
واسع، ممتـد ، عظيم || (kurz gefaßt ، präzi's كلهلريـنك
مقابلى اولهرق) اوزون ، اوزون اوزادي يه اولان ، پك مفصل ||
kurz-ſichtig ((صـ) آنجق اوزاقدن ايو كورن (ſichtig —
كلهسنك مقابلى) || كوزلرى ايو كورن ، (مجا) دوربين ،
دور انديش ، كاشف ، حقيقتبين، سريع الانتقال || —ſprung
(اموْ) اكنه اولان صيچرامه || ſpurig — (صـ) =
breit-ſpurig || vorſtehend — (صـ) زياده ايلرو چيقان،
چيقنتيلى .

Weite (˘ ـ اموْ) (23) [weit] برمادهنك امتدادينى ارائه
ايتك اوزره كڭيشلك ، واسع اوليش ، وسعت ، بوللق ،
(برقابك) حجمى، كڭيشلكى ، (بربورينك) قطرى ،(برصلاحك)
قطرى || (مجـا) eines Begriffes — وسعت ادراك ||
كڭيش ، واسع محل ، ساحهٔ وسيعه || اوزاق ، بعيد (اولان
محل) in die — ziehen طيشارى دنيايه چيقمق ، دنيايى
طولاشمق ، سياحته چيقمق ، سياحت ايتمك .

Weiten (˘ ـ فعمتعد) (كذا فعمطا ſich) (21) b.
كڭيشلتمك، كڭيشلمك || (فعلا ـ) اوزاقلاشمق، صاوو شمق،
تباعد ايتمك .

Weiter (˘ ـ) (مرا . weit) .

Weiter,... (... ˘ ـ) marſch — (ام) يورويشه
دوام || beförderung — (اموْ) يكيدن ودها اوتهيه كوندرمك .

Weitern (˘ ـ فعمتعد) و — ſich (فعمطا) (21) n.
= er-weitern .

Weiterung (˘ ˘ ـ اموْ) (49) [weitern] خصوصيله:
en — مشكلات ، برايشك اوكنه قونيلان، چيقاريلان موانع،
حائل ، تصعيبات .

Weitung (˘ ـ اموْ) (49) [weiten] كڭيشلمه ، توسيع
|| صحنلق (مرديونده)

Weizen (˘ ـ ام) (40) b. [غوتجه hvaiteis !
weißes Korn] (زرا) بغداى، حنطه || (مجا) blüht — mein
اميدم وار، (برايش، انتظار اولنان برشى حقنده) ايو كيتمك ||
(نبا) بغداى || — türkiſcher = Mais .

Weizen,... (... ˘ ـ) acker — (ام) بغداى ، حنطه
ترلاسى || brand — (ام) شاريون دينيلان حبوبات خستهلغى ||
mehl — (الا) بغداى اونى .

Welch (ضمير) [قديم آلمانجه huëlih غوتجه hvë wer
و leiks دن مأخوذ : wie beſchaffen] (ضمير استفهامى)
قنغى er Mann — هانكى آدم ، قنغى كسه ، نصل آدم؟
e Frau — هانكى، نصل قادين؟ || welches iſt Dein Name ?
اسمك نه، نصل ؟ سنك آدك نه ؟ سكا كيم ديرلر ؟ || (نه اولهرق)

|| ! موفقيت (بيوك) نه — er (ياخود : — ein) Erfolg !
بو مادام — e dieſer (ياخود : von dieſen) Damen
(خانملردن)...سى ، قنغيسى || (ضمير نسبى) die Bibliothe'k
des Fürſten), —e prächtig iſt پرنسك مكمل ، فوق العاده
اولان كتبخانهسى ، پرنسك مكمل، فوق العاده اولان اوكتبخانهسى ||
der Mann, deſſen Tochter : مثلا deſſen مضاف اليهى
abgereiſt iſt (ich) geſehen habe) (قزينى كورديكم) كريتهسى
die Dame — er wir geſchrieben || سياحت ايدن آدم
haben كندوسنه يازديغمز خانم، مادام || مفعول به اولهرق
die Sachſen, —es Volk قوللانوب تبديل محل ايدلدكده
(ſtark war) وقتيله قوى الشوكة اولان ساقسونياليلر ||
e Tugenden er auch haben mag — نقدر عفيف
وناموسلى اولورسه اولسون، نقدر اوصاف واخلاق جميله صاحبى
بولنورسه بولنسون || (ايكنجى بر دفعه ذكر اولنميان اسم
مقامنده) haben Sie Zucker? برازشكريكز وارمى؟ بولنور
= irgend— || ich habe —en: (اوندن،شكردن بنده)
irgend ein (يوكا مراجعت) .

Welcher,... (... ˘ ـ) geſtalt— (حال مقامنده)
نه بچيم ، نه قيلق ونه قيافتده : نه صورتده ، توجهله : نهدن
طولايى ، نهيه بناءً || lei— (صـ) نصل، نصورتلو lei auch —
ſeine Gründe ſein mögen نهكى ، نصل اسباب سرد
ايدرسه ايتسون ، مطالعهسى نه اولورسه اولسون .

Welf (˘ ام) (51) [قديم آلمانجه huëlf Junges
von Hunden] كذلك **Welfe** (ام) (52) **Welfin** (اموْ) (50)
(Waiblinger ك مقابلى) وهلفلرك اركان واعضاى عائلهسى
آوستريا جه كهلف || اكيدن پاپا طرفدارى || كوپك وساٸر او
حيواناتك ياوروسى .

Welſen (˘ ˘ فعلا + وفعمتعد) (21) n. طوغورمق ،
ياوروولامق : (ديشى برقورد حقنده) ياوروولامق .

Welk (˘ صـ) (24) [قديم آلمانجه wëlh feucht] (friſch
كلهسنك مقابلى اولهرق) (نباتات ونباتات اقسامى حقنده)
صولمش ، بوسيتون صارارمش ، صاومش ، كچمش (كذا
جلهسى مجازى) ، كوشك ، بورصومش ، جانسز ، اولمش ||
قصداً ، مخصوص قورودلمش ، قورو ، (صوى صيلى چكامش).

Welken (˘ ˘ فعلا ـ) (21) a. [welk] صولمق ،
صارارمق (كذ مجا) || (فعمتعد) صولديرمق ، صارارتمق ،
كچيرمك، صوى صيلى قاليهجق صورتده قوروتمق، بورصوقلاتمق .

Well,... (... ˘) baum — (ام) (ماكنهده)
خصوصيله كندى قطرى اطرافندهدور ايدن آغاج (اسطوانه) .

Welle (˘ ˘ اموْ) (55) [قديم آلمانجه wëlla : لاتينجه
vo'lvere و wälzen كلهلرينه منسوب] (صو اوزرنده)
(ſanfte)— خفيف طالغه ، صويك اويناماسى ، موج ||
hohe— || ايرى قوركانه طالغهسى (wild bewogte)—
يوكسك قالقان وبولديغى، اوزرندهكى براير آلت اوست ايدن
طالغه n— das Meer ſchlägt دكز طالغهلنيور،موجهلنيور،
تموج ايديور || شعرده = Waſſer || (مجا) (السنيق
مايعات ، هوا وامثالى حقنده) طالغه ، موجه || (جيمناستيق)
وجودك ثابت دمير ويا آغاج اطرافنده متماديا دونمهسى ،
حركتى || (ماكنهده) كندى محورى اطرافنده دور وحركت
ايدن آغاج ، سيلندير || چالى دمتى n machen — چالى دمتلمك ||
اوت باغى .

Wellen (ـ ـ قه لا + ، قه مطا و قه متعه) ㉑ a. [Welle] (قه لا) = wallen || wellt (das Terrain) sich in Hügel und Thal آراضی طالقه‌لنه‌رك دره وتپه تشکیل ایدیور ، طالقه‌سی ، طالقه طالقه || (قه متعه) خصوصیله(اسم‌مفعول)اوله‌رق ge-wellt = wellenförmig || (قه متعه) = wällen || = walgen (معـدنجیلك) das Eisen— چوری سرتلشدیرمك .

Wellen,... (... ـ ـ) bad— (الا) طالقه‌لی دکزده ایدیلان استحمام || binder — (ا م) چالی ، اوت دمتی یاپان،باغلایان || brecher— (ا م)(بحر) برلیمان اوکنده طالقه‌نك شدتنی کسمك اوزره یاپیلان رختم ، طالقه قیران || holz — (الا) چالی اودونی|| schlag — (ا م) طالقه‌نك اورمسی ، دوومه‌سی ، اوروشی .

Wellern (ـ ـ قه متعه) ㉑ a. [Welle] اوت دمتی] صمان وچامورله صیوامق ، خرج اوله‌رق یونی قوللانمق ، قره چامور قوللانمق ، .

Welling (ـ ـ ص) ㉔ [Welle] طالقه‌لی ، اینشلی ، چقیشلی .

Wels (ـ ا م) مفردی ㉖ ، جمعی ㉖ [هنوز اوتبشنجی عصردنبرو مستعمل] (تا طبعیه) طاتلی صو بیلان بالغی .

Welsch (ـ) (مرا . (wälsch) .

Welt (ـ ا مؤ) ㊴ [قدیم آلمانجه Mann wëralt معناسنه اولان wër وغوتجه alds Alter „ یعنی : Mannes-alter دن مأخوذ] دنیا ، عالم ، جهان ، کائنات ، ارض وسما ، کیتی || die ganze — بتون عالم ، دنیانك کافه‌سی || هرکس || eine Reise um die — machen یردور عالم سیاحتی یاپمق ، بتون ارضی طولاشمق || das Licht der— erblicken, auf die — kommen دنیایه کلك ، پانهادهٔ شهود اولمق ، ضیای دنیایی مشاهده ایتك ، طوغمق || zur—bringen دنیایه کتیرمك ، طوغورمق || Jemand aus der—bringen (räumen یاخود schaffen, برینك وجودینی دنیادن قالدیرمق || die junge — کنجلر || فلك .

Welt,... (... ـ) achse — (ا مؤ) محور عالم || anschauung — (ا مؤ) (دنیاده موجود) افکار || blatt— دنیانك هریر طرفنده اوقونور ، طانینیرغزته || herrschaft— (ا مؤ) دنیانك حکمدارلغی ، جهانفرمااولیش ، جهان ایمپراطورلغی ، جهانداراق || kundig — (ص) دنیادن خبری اولان || müde — (ص) دنیادن ، جانندن بیقمش ، دنیاسندن کچمش || wunder — (الا) : die sieben — wunder بابلك آصیلی بغچه‌لریله دیوارلری ، اهراملر ، اسکندریه‌نك فناری ، ردوسك قولوسی ، اولیمپیاده ژوپیته‌ر ، دیانا معبدی ، موصول نام قرالك مزاری) عجائب سبعهٔ عالم || all— (الا) کائنات ، کافهٔ کائنات ومافیها || ausstellung— (ا مؤ) جهان سرکیسی ، معرض عمومی || ball — (ا م) کرهٔ ارض || begebenheit — وقعهٔ عظمیه ، بتون دنیایه ، عالمه شمولی اولان ، هرکس طرفندن و یریلان مسئله || bekannt — هرکس ، بتون عالم ، دنیا طرفندن طانیلان ، دنیانك معلومی اولان || berühmt — (ص) مشهور عالم || bezwinger — (ا م) دنیایی ضبط ایدن ، جهانکیر || entstehung — (ا مؤ) خلقت عالم ، دنیانك یارادیلیشی ، تشکلی || geschichte — (ا مؤ) تاریخ عالم || handel — (ا م) (تجا) بتون دنیا ایله ایدیلان تجارت ، جهان تجارتی ، بتون اقطار جهانده اولان تجارت || händel — (جمع م) امور عالم ، (دنیا ، جهان) علی الخصوص پولتیقه || karte — (ا مؤ) (جغر) کرهٔ مسطحه || kind — (الا) دنیوی ، انسان || mann — (ا م) بتون دنیاده ، هر یرده یشایه بیلور ، یشامسنی بیلور ؛ کندیسنی طاتمش ، معروف عالم کمسه ، دنیانك طانیدیغی آدم ؛ هر یرده کورینه بیلور ، هر یره کیره بیلورکمسه ، هر یره یاقیشور انسان || meer — بحر محیط کبیر || Post = Karte — (ا مؤ) اتحاد پوسته‌سی آچیق مخابره ورقه‌سی ، قارت || Post-Verein— (ا م) اتحاد پوسته‌سی (جمعیت متفقه‌سی ، اتفاق) || scheu— (ص) هرکسله کوروشمك ، دوشوب قالقمقدن چکینان ، خوشلانمیان کمسه : آدمجیل ، وحشی || schöpfer— (ا م) خالق کائنات ، جناب خالق موجودات (کل) || sprache— (ا مؤ) بتون دنیانك متفقاً ، رسماً قوللاندقلری ، دنیانك پك چوق قسمنده سویلنیلان لسان ، لسان رسمی || stadt— (ا مؤ) عددلری محدود اولوب غایت جسیم ودنیاده صایله بیلور بیوك ومنتظم شهر مثلا : پای تختلرك بعضیلری وبونلره مماثل بلاد مشهوره (وجسیمه) || strich — (ا م) = Erd = strich || theil— (ا م) دنیانك برقسمی || یر ، قره ، بر || weise(r) — فیلسوف ، حکیم || weisheit — (ا مؤ) فلسفه ، حکمت .

Weltlich (ـ ـ ص) ㉑ [Welt] دنیوی ، دنیایه متعلق ، ارضی ، ترابی || حظوظات دنیویه || اصلسز ، دیبسز ، واهی ، عبث ، یمعی ، باطل || am Weltlichen hangen دنیایه رغبت ایتمك (آخرتی اونوتمق) || (روحانی اولمیان) جسمانی || (عزیز ومبارك اولمیان) دنیوی ، غیرمقدس ، نفسانی || (اراضی حقنده) وقف اولمیوب ملکی وامیری اولمه .

Weltling (ـ ـ ا م) ㊳ [Welt] دنیوی ، انسان || = Welt = mann .

Wem (ـ) (wer : کیم معناسنه اولان کلمه‌نك مفعول الیه صورتی) کیمه ؟ کیمدن ؟

Wen (ـ) (wer : کیم معناسنه اولان کلمه‌نك مفعول به صورتی) ? — sehen Sie کیمی کوریورسکز ؟ کوردیکزکیم ؟ || حرف جر ایله برلکده ? — für کیمك ایچون ؟

Wende (ـ ـ ا م) ㉜ ، Wendin (ا مؤ) ㊿ اسلاو اقوامندن برینك اسمی وند ، وه‌نه‌د || [قدیم آلمانجه wenti] (ا مؤ) ㊿ دونمه حرکتی ، دونیش || برشیئك دوندیکی ، چوزلدیکی ، بوکولدیکی محل ، دونم ، بوکوك (یر) || اکله || تبدیل وتغییر ، چویرمه || یکی برعصرك ، دورك ابتداسی ، باشلامه‌سی ، بدأ ایدیشی .

Wende,... (... ـ ـ) kreis— (ا م) (هیئت) (جغر) (کرهٔ ارض اوزرنده خط استوایه موازی وکونشك اوزاندیغی دائره‌لری تحدید ایدر ایکی دائره) مدار (des Krebses شمالده مدار سرطان) (جنوبده des Steinbocks مدار جدی) || zwischen den— kreisen liegen مدارین آره‌سنده کائن ، واقع اولمق || punkt— (ا م) بر بخت وطالع (وادبارك) تبدل ایتدیکی ، دوندیکی زمان ، وقت انقلاب || بعضاً : بحرانلی زمان || (هیئت) کونشك خط استوادن اك زیاده اوزاق بولندیغی نقطه ، تحویل شمس نقطه‌سی .

(sans pl.) [wenig] ㊽ (ـــَـ ا مؤ) **Wenigkeit**
آزلق ، قلت، آز مقدارده اولیش ‖ (جمع ایله) هیچ برشی ،
(بالذات) meine (eigene) — ‖ اهمیتسز ، اوفق تفـك
بنده‌كز ، بنده‌لری برای تزاكت „ ich „ مقامنده مستعملدر .

اكر ، وقتاكه [wann =] (ـَ حرعا) **Wenn**
wenn man reich ist hat man nur zu viel Freunde
(اكر) انسان زنكین اولورسه دوستی چوق اولور ‖
اوكلدیكی وقت (اكر او sagen Sie es ihm, —er kommt
— ich es wüßte , würde ‖ كلورسه) بونی اوكا سویلیكز
اكر اونی بیلسه‌م ، بیله ایدم سزه سویلر ich es Ihnen sagen
انسان — man ihn hört, sollte man glauben ‖ ایدم
es ist nicht gut ‖ اونی ایشتسه ایناتور ، ایناته‌جغی كلور
چوق اویومق ایو دكلدر ، چوق — man zu viel schläft
(یاخود: sie jammert, als اویوتورسه مضرتی موجب اولور
كویا آرتق هیچ امكان قالامش، wie) — Alles vorbei wäre
هرشی محو اولمش كبی بولنییور، آغلایوب صیزلایور، دوونیور ‖
selbst—, ‖ برده هرنقدر، واقعا (und)— auch,— gleich)
حتی الدن كلسه بیله، حتی selbst —ich es könnte‖ حتی und—
بن اونی یاپه بیلسه‌م بیله ‖ —man doch einmal sterben soll
مادامكه بر دفعه اوله‌جكز، اولوم وار (فقط doch كلمه‌سی اولمدیغی
حالده) : — man einmal sterben soll مادامكه اولمك لازم،
ایجاب ایدییور .

Wenzel (ـَ ـُ والتیز اسمی ا م) .a ㊽ [اسلاوجه‌دن :
روسجه wjenez یعنی Kranz و sla'wa Ruhm] .

Wenzeslaus (ـ ـَ ـُ) (inv.) ونتسه سلاس ‖ كاغد
اویوننده (ا م) (آلمان كاغدلریله) واله ، اوغلان (= Bube).

Wer (ـَ ضمیر (استفهامی) [قدیم آلمانجه huër]
مضاف الیهی wessen ، بعضا weß ، مفعول الیهی wem ،
مفعول بهی wen) سؤال استفهامی ? —ist da كیم او ?
كیم وار اوراده ? عدم امنیتله ، شبهه ایله : كیمدر او ?
—ist größer, Cä'sar oder Pompe'jus ? سزارله پومپه
‌دن قنغیسی دها بیوكدر ? ‖ (ع) ? —da كیمدر او? ‖
(صفت صورتیله ضمیر استفهامی یالكز مضاف الیه صورتیله
مستعملدر) ? weß Geistes Kind ist er بوكیم ? بولصل،
نه چشید آدم ? نصل آدم بو ? ‖ (ضمیر نسبی) = welcher
و derjenige مثلا : — mich lieb hat, hol'mich weg!
بنی سون آرقه‌مدن كلسون ! ‖ — nur immer — هپ ‖
(ضمیر غیر معین) = Jemand مثلا : ist— der's leugnen
will بونی انكار ایده‌جك كیمسه وارمی ‖ ich höre wen rufen
برینك سسلندیكنی ایشیدییورم ، بری سسلنیور ، چاغیرییور ،
بری باغیرییور ‖ es auch sei — كیم اولورسه اولسون ‖
بر آرزوی الهام مقامنده — Das lassen könnte — آه شونی
بونی برترك ایده‌بیلسه‌م ‖ ....ein Narr wäre — آرتق
بونی یاپان ، ایدن دلی اولور .

Wer,... (ـَ...) ‖ Wehr,... مثلا : Wehr=geld .

Werbe,... (ـَ...) büreau — پاره ایله (ا لا) اخذ
عسكر، جمع عسكر دائره‌سی، قلمی ‖ offizi'er — (ا م) اخذ
عسكره، عسكر طوپلامغه مأمور ضابط .

Wendel,... (ـَ...) —steig (ا م) دونه دونه
چیقیلور داریول ‖ —treppe (ا مؤ) دونر دونكه‌مر دیوان ‖
شیطان مناره‌سی .

Wenden (ـَ ـُ فعمتعه) و —sich (فعمطا) ونادراً
(فعلا +) .a ㉓ (زمان حالنك ماضی صورتی : wandte ،
wendete ، صورت شرطیه‌سنك ماضی صورتی : wendete ،
اسم مفعولی gewandt و gewendet) اكثریا : —(sich)
دوندیرمك (دونمك) ‖ (زرا) —(einen Acker) برترلایی
آلت اوست ایتمك ، چویرمك ، چاپه لیوب قبارتمق ‖ (مجا)
—Sinn : یاخود Jemands Herz برینك قلبنی، ذهننی، فكرینی
دكشدیرمك ، چلمك ، چویرمك (برشیدن) ‖ ab-wenden=
مثلا : —ein Übel, etwas Schlimmes منع ایتمك ، اوكنی
آلمق، دفع ایتمك ، برطرف ایتمك ‖ (حرف جر ایله) sich an
—Jemand برینه مراجعت ایتمك (برشیئه مالك اولمق ایچون) :
viel Geld an etwas— دخالت ایتمك ، التجا ایتمك ، صیغنمق ‖
seine Zeit auf etwas— برشی ایچون چوق پاره صرف ایتمك ‖
die ‖ وقتنی برشیئه حصر ایتمك ، صرف ایتمك ، فدا ایتمك ‖
—Augen auf etwas كوزلرینی برشی اوزرینه دیكمك ،
sich gegen Jemand— ‖ عطف ایتمك، عطف وامالهٔ نظر ایتمك ‖
برینك علیهنه قالقمق، برینه تعرض وتجاوز ایتمك ‖ برینه طوغری
ایتمك ‖ —sich von etwas برشیدن یوز چویرمك ‖ sich zum
—Guten دوزلمك ، ایولكه یوزطوتمق، ایولشمك ‖ ایو یوله
سلوك ایتمك ‖ (بحر) —(das Schiff) آلابانده ایتمك ‖
ge-wandt (اسم مفعول وصفت) .

Wendung (ـَ ـُ ا مؤ) ㊾ [wenden] دوندیرمه ،
چویرمه، دور ایتدیرمه ، تدویر ‖ —zur Besserung ایولكه
دوكمه ، یوز طوتمه (خسته‌لق حقنده) ‖(ع) دونیش (صاغه ،
صوله ، كیرویه) ‖ einer Sache eine andere —geben
برشیئك شكل وقیافتنی دكشدیرمك ، برشیئه باشقه رنك ومعنا
ویرمك ، بشقه برقیلغه ، شكله صوقمق، بشقه برشیئه تحویل
ایتمك ، دكشدیرمك ‖ شیوه، طرز، صورت افاده وكلام ‖ اكریلك،
بوكولك اولمه ، چورلمه، بوكولمه .

Wenig (ـَ ـ) ㉔ [قدیم آلمانجه wênac elend]
آز، قلیل (صورت تفضیلیه‌سی am wenigsten الك آز) ‖
die —en ‖ Das —e Geld (بو) براز پاره ، آزیجق آقچه ‖
براز ، برقاچ einige —e ‖ برقاچ كره‌جك، دفعه‌جقلر Male ‖
Das ‖ براز امیدم meine —e Hoffnung :مثلا ge-ring
بو الك Da ist das Wenigste ‖ (اولان) براز Wenige
اهوندر، الك آزی ، الك آشاغیسی ‖ —ein = ein Bischen
مثلا: Wasser(s)—ein براز صو، بر یودوم صو ‖ ein —schneller
براز چابوق، آچیق (آزیجق) چابوق ‖ es fehlte —, so hätte...
آزقالدی، آزقالدیكه او... ‖ nichts desto —er هیچ اولمازسه،
بونكله برابر، مع ماقیه . حالبو یله ایكن ‖ —stens (حا) ‖
(پك چوق دكل ، براز es ist nur —e Schritte von hier
بورادان برقاچ خطوه اوته‌ده، همان برقاچ آدیم ایلروده ، همان
شوراده ‖ in —en Worten برقاچ كلمه ، سوز ایله (برقاچ
سطرله) بر ایكی لاف ایله ‖ in nicht — anderen Ländern
همان برچوق ممالكده ‖ —er werden آزالمق ، كسب قلت
ایتمك ، نادرلشمك ‖ —er (um so یاخود) desto اونسبتده،
اوقدرده .

wie ward mir نه اولدی بکا ‖ zu Nichts— بوشه چیقمق ،
صو اولمق ، هیچ بر شیئه یارامامق ‖ (der Schnee) wird zu
Wasser قار اریه‌جك ، اریيوب صو اوله‌جق ‖ (اعانه فعلی
اوله‌رق صیغهٔ مستقبل وشرطیه تشکیلنده) : ich werde es
ihm sagen بن اوڭا اوكا سویلیه‌جکم ، سویلرم ‖ er würde
es mir gesagt haben او بکا بونی سویلردی ، سویلیه‌جك
ایدی ، سویلمش ایدی، بکا سویلمسی لازمکلیردی او بکا بوندن
بحث اچملی ایدی ، ایدردی ، اچمسی لازمکلوردی ‖ (عمو)
مستقبل = حال مثلا : wo werde ich nur den Schlüssel
haben ? عجبا آناختاری نره‌ده بولورمکه ، نره‌یه قویدمکه ؟

Werder (~ ~ ا م) a. ㊵ [قدیم آلمانجه warid :
wehren کلمه‌سنه منسوب ؛ مرا . Börde] اکثریتله زیاده
منبت واطراف صو ایله محاط یوکسك آراضی ‖ آطه‌جق ‖
(اخام) آلمان اركك اسمی ‖ (الا) (خبر) آلمان شهری
وه ردهر .

Werfen (~ ~ فع متع وفع معطا و فعلا +) b. ㉚
اکثریا : (sich) آتمق (کندینی) آتمق ، آتیلق ‖ حال ایله
برلکده = etwas fort, weg, hin — بر شیئی آتمق ‖
die Augen, den Blick auf etwas — برشیئه عطف نظر
ایتمك ، توجیه نظر ایتمك ، باقمق ‖ einen Verdacht auf
Jemand— برینی ظن آلتنه قومق ، برشیئدن شبهه‌لندیرمك ،
برینی مظنون ، شبهه‌لی ایتمك ‖ etwas bei Seite— برشیئی
برطرفه ، یانه آتیویرمك (حصیر آلق ایتمك) ‖ das Loos—
قرعه آتمق ‖ (mit einer Schleuder)— آتمق ، فیرلاتمق ‖
صپان ایله آتمق ، (كذا معترضانه طاش آتمق) ‖ Schatten—
کولکه‌سی دوشمك ، کولکه دوشورمك ‖ دوشورمك ، شبهه‌یی
دعوت ایتمك : (die Sorge) warf ihn auf's Krankenlager
شبهه ، مراق اونی یتاغه سردی ‖ sich auf's Pferd —
بارکیره آتلامق ، صیچرامق ‖ sich auf ein Stu'dium —
بردرسه چالیشمق اوزره حصروجود ایتمك ، قویولمق ، دالمق ‖
Jemand aus dem Hause — برینی قاپی طیشاری ایتمك ‖
(عجا) sich in die Brust — (مرا . Brun) قوچاقلاشمق ،
صارماش طولاش اولمق ، قوچاغنه آتلمق ‖ die Flinte in's
Korn— تهلکه‌لی برشیدن وازکچوب سلامته ایرمك ، سلامتی
بولمق ‖ über einen Kamm = Alles in einen Topf—
scheren (بوكا مراجعت) هپسی برطراقدن کچیرمك ، کافه‌سنه
برمعامله ایتمك ، هپسی برطوتمق ‖ Steine nach Jemandem—
برینه طاش آتمق ‖ über den Haufen — دویرمك ، یره
سرمك ، یره‌چارپمق ، اورمق ‖ (ع) دشمنی دفع وطرد ایتمك ،
بر موقعدن آتمق ، یقالیوب تپه‌سی اوزرینه یره اورمق ‖
(einen Mantel über یاخود : um) die Schultern —
پالطوی یغمورلغی اوموزلرینه آلمق ، آتمق ، آرقه‌سنه آلمق ‖
طاغیتمق ، صاچمق ، یاغدیرمق ‖ (حیوانات حقنده) طوغورمق ،
یاورولامق — vier Junge درت دانه یاورو طوغورمق ،
یاورولامق ، چیقارمق ‖ (او یونده) — Kegel که غه‌لی
اویذامق ‖ کاغد اویوننده : — das Spiel اویونی بتورمك ،
کسمك ‖ (زار وامثالی) آتمق ‖ (صنع) اودون حقنده :
اکریلمك ، چارپیلمق ، آتمق .

Werft (~ ا لا) ㊳ [فلمنکجه verpte : werben
کلمه‌سنه منسوب] (بحر) قیزاق ، دستگاه ‖ ساحللرده کمی
تعمیرینه مناسب برمحل ، قلفات یری .

Werben (~ فعلا + وفع متع) b. ㉚ [قدیم آلمانجه
hwërpan [sich um thun = um Jemand, etwas—
b:-werben ‖ — nach etwas (Lob, hohem Preise)
ایستمك ، طالب اولمق ، برشیئه صواشمق ، برشی ایچون اوغراشمق ،
چبالامق ‖ — Jemand zu etwas برینی ، برشی ایچون
طوتمق ، کیرالمق ، علی‌الخصوص (ع) , zum Kriegsdienste
‖ Solda'tenstande — (پاره ایله) عسکر طوپلامق ‖
Rekruten — قرعه آلمق ‖ Werben (الا) b. ㊵
(sans pl.) مصدری معناسنده ‖ Werbung (امؤ) ㊾
استدعا ، آرزوی ازدواج ، برینی آلمغه اوغراشمق ، بوكا
یلتنمك ‖ برشیئه چبالمه ، اوغراشمه ، آرزو ، هوس ‖ طوتمه ،
تکلیف ایتمه ، طوپلامه ، اخذ عسکر ، خفیاً عسکر اخذی .

Wer-da! (~ حرندا) (ع) کیمدر او ! (مرا . (wer.
‖ کذلك اسم اوله‌رق das Wer-da .

Werde (~ ~ الا) (inv.) [werden فعلنك صورت
امریه‌سی] (کلام خلقت) کن .

Werden (~ فعلا -) c. ⑲ [قدیم آلمانجه wërdan]
(اسم مفعولی اکثریا worden) اولمق ، وقوعه کلمك ، وجود
بولمق ، یارادلمق ، خلق اولنمق ‖ alle Tage, die Gott—
läßt جناب حقك خلق ایتدیکی کافهٔ ایامده ، تکرینك هر کونی ‖
man weiß nicht, was noch— mag دها نه اوله‌جغی معلوم
دکل ، (کون طوغمدن نلر طوغار) ‖ es wird (ja) schon —
اشته اوله‌جق (یا) ، صبر ایت اوله‌جق ‖ صبرسزلقله
باغیریله‌رق : ? nun, wird's (bald) ای دها بتیه‌جکمی ؟
اولدیمی ؟ اولیه‌جقمی ؟ ‖ —aus etwas etwas برشیدن
برشی اولمق ‖ aus Kindern — Leute چوجقلردن انسانلر
اولور ، چوجقلر بیویوب (بیوك) آدم اولورلر ‖ aus
Dir wird Nichts سن آدم اولمازسك ، سنك برشی
اوله‌جغك یوق ‖ ? — was soll aus ihm بونك عاقبتی ،
صوکی نه اوله‌جق ؟ ، بو نه ایش طوته‌جق ؟ ‖ Jemandem
wird etwas برینه برشی اوله‌جق (برای مکافاة وکذلك برای
مجازات) ? was wird mir dafür بکا نه وار ؟ ‖ Recht
so gut ist es (solch ‖ حقکز کتم اولنیه‌جق soll Euch —
Glück ist) mir nicht geworden بویله بر سعادته بن نائل
اولامادم ‖ — Jemandem zu Theil پای اوله‌رق تصادف
ایتمك ، حق ، (استحقاق اوله‌رق) دوشمك ، اولمق ‖ aus
etwas klug — برشیدن عقللنمق ، حصه قاپمق ‖ آکلامق
(مسلك ، مذهب ، صنعت حقنده) — Arzt دوقتور ،
حکیم اولمق ، فن طبه انتساب ایتمك ‖ alt — اختیارلمق ‖
böse —‖ فنالشمق ، دها کوتو اولمق ، بدتر اولمق ‖ ärger —
قیزمق ، دارلمق ‖ gelinde — یموشامق ، ملایملاشمق ،
قیولمق ، حدتی ، سرتلکی کچمك ، انصافه کلمك (مرا .
ge-recht) ‖ es wird hell اورتالق آیدینلاشیور ، صباح
اولیور ‖ ? — wie wird die Ernte محصول نصل ؟
نصل اوله‌جق ؟ ‖ „es“ ایله برلکده : ? wie wird es
نصل اوله‌جق ؟ نه یاپه‌جغکز ؟ نصل ایده‌جکز ؟
‖ ? wie wird es mit Dir سنك ایشك ، حالك نصل اوله‌جق ،
نه یه وارەجق ؟ ‖ es wird Tag کوندوز اولیور ‖
morgen wird es jährig یارین بریل ، سنه اوله‌جق ‖

Werg (־ ا لا) (ا م) (38) [اورته رەن لساننده =
getheertes — (بحر) || Hede = (*sans pl.*) [Werk
زيفتلى اوستوپو .

Werk (־ ا لا) (38) [قديم آلمانجه werah, =
روجه e'rzon] ميدانه كتيريلن ، كوريلان ايش ، وجوده
كتيريلان ، اورتەيه چيقاريلان آثار ، كار ، عمل || اثر ،
ايجاد ، تأليف || in's — setzen (ايشه) باشلاتمق ،
جانلانديرمق ، اوياندىرمق ، حركت ايتديرمك ، ميدانه كتيرمك
قوەدن فعله چيقارمق ، وجود بولديرمق || ايش ، كار ،
اجراآت ، تشبثات || die Sache ist schon im — e ايش
(اجرا اولنقده ، ميدانه كلكده) بولنده ، اوليور || so und
so zu— صورت حركتبه شويله وشويله طوراتمق ||
thut nach meinen Worten und nicht nach (ضرب مثل)
meinen —en بنم ديديكمى يابده ايشلديكمه باقمه || (عادت ،
معتاد ، خوشلانەرق ياپيلان شى Komplimente sind
mein — nicht بن مدح وثنا وتبصبصدن خوشلانمام ،
عادتم دكلدر ، المدن كلماز || (كمال صنعت ومهارتله طاقلمش
ماكنه) ماكنه ، آلت || (برشيئك ايشلنمسى ، اعمالى ايچون
ايشلديلان اعمالاتخانەلرك هيئت عموميەسى) اعمالاتخانه ، كارخانه ،
اوجاق فابريقه || (صنع) (معد) سيلى قورشون || (پاره)
خليطه || (ساعتده) ساعتك زمبركى .

Werk,,... (־ . . .) — holz (ا لا) (دولكرلكده)
ياپى كراستەسى || — brett (امؤ) دستكاه || — bank
(ا لا) بيچق ، سيلكى دستكاهى || —führer (ا م) فابريقه
وامثالى محللرده ايش باشى ، عمله باشى || — heilige(r)
(ا م) قباصوق || —leute (غير مستعمل اولان —mann
كلمەسنك جمعى) عمله ، اشچى || —meister (ا م) قالفه ||
فابريقەلرده : = —führer || —setzer (ا م) (مطبعه)
مرتب || —statt (امؤ) — stätte ، (امؤ) —stelle
(امؤ) كارخانه ، فابريقه ، دكان ، ايش محلى ، اعمالاتخانه ||
— stuhl (ا م) ايش دستكاهى || (طوقومەجيلقده)
دستكاه || tag (=el —) (ا م) ايش كونى ، ياپدوس كونى
اوليان كون (بوش ، تعطيل ، يورطى ، بايرام كوننك
مقابلى) || — zeug (ا لا) (صنع) آلت (sich) mit den
nötigen — zeugen versehen آلات وادوات لازمەسيله
(كنديني) تجهيز ايتمك || عضو ، آلت .

Werkel,,... (־ ־ ...) = Werk,,... مثلا : —tag
= Werk=tag .

Wermuth (־ و ־ ا م) (38) ، نادراً (41) (*sans pl.*)
[قديم آلمانجه wërmuota || Erwärmendes] آپسنت ،
يلين ايچكيسى .

Werndel=Gewehr (־ ־ ا لا) (38) [Werndl
اوستريالى تفنك فابريقاجيسى] ورندل تفنكى .

Werner (־ ا م) a. (40) (واقتيز اسمى) وەرنەر ،
بعضاً كەرنار (د) .

Werpen (־ فعلا +) b. (40) (*sans pl.*) [شمالى
آلمانجه] (بحر) خلاطله چكمك ، يدك چكمك ، قالوما چكمك .

Werre (־ امؤ) (53) [قديم آلمانجه wërran
Schaden machen] (تاطبيعى) = Maul-wurfs=
Grille .

Werrig (־ ا م) (38) (*sans pl.*) = Werg , Hede .

Werst (־ امو) (41) [روسجه werstâ] (١٠٦٦٨ ،
كيلومترە مقدارنده طول مقياسى) ورست .

Werth (־ ص) (24) [قديم آلمانجه wërd geltend]
(بلا تكلف ومداهنه) عزيز ، مكرم مبارك ، عالى ، شايان
حرمت ، اعتبارلى ، لايق ، مستحق ، شايستهٔ تعظيم || Jemand;
etwas — achten, — schätzen, — halten برينى ، برشى
تقدير ايتمك ، حقنده ابراز حرمت ورعايت ايتمك ، بيوك طوتمق ||
wie ist Ihr — er Name? اسم عاليكز ؟ اسم عاليلرى
(نصلدر افندم) ؟ || — einer Perso'n mora'lischer
بركيمسەنك قدر وقيمت معنويەسى ، دكرى || اشيانك اوصاف
جيلەسى ، دكرى || (einer ver= — (kleinster) größter
änderlichen Größe) بركميت متحولەنك حد اعظمى ، اصغريسى
|| innerer — des gemünzten Goldes بر سكەنك عيارى ||
(تجا) — gleicher چفت اش همعيار .

Werth,,... (־ ...) — sachen (جمع مؤ) قيمتدار اشيا
|| — brief (ا م) (پوستەده) درونده آقچه بولنان مكتوب
|| — los (ص) قيمتسز ، دكرسز ، اهميتسز ، بش پاره ايتمز
شى ، پك جزئى اهميتلى ، دكرى اولان شى || — papi'er (الا)
(تجا) اوراق نقديه ، بانقنوط || — voll (ص) پك زياده
قيمتدار ، پك چوق دكرى اولان ، بغايت اهميتلى || — zeichen
(ا لا) (تجا) بانقنوط .

Wertherisi(e)ren (־ ־ ־ ־ ־ فعلا +) a. (21)
« وورتەر » نام رومان قهرمانى وجهله حركت ايتمك .

werthig (־ ־ . . .) . . . صفت وكلمات كيبه ايله بركلده
مستعملدر (مرا . gleich=werthig) .

Wesen (־ ا لا) b. (40) اولمق ، بولنمق ، موجوديت ||
حال || موجوديت حقيقيه ، وجود حقيق (Bild , Schein
كلمەلرينك مقابلى اولەرق) حقيقت ، صحت ، جوهر ، اصل ||
(فلسفه) جوهر ذاتى ، اصل || Das gehört zum — der
Sache بوشى ايشك ، مادەنك روحيدر ، اصلى تشكيل ايدر ||
صورت موجوديت وحال ، طبيعت ، حال وطور ، قيافت ،
طور ، اخلاق ، خصوصيت حال — geseiztes (حال وطور
وقيافت صنعيه ، اطوار جعليه مقابلى اولەرق) آغير ، تمكينلى ،
كامل || sein — treiben جبليتنى اجرا ايتمك (ايو وكوتو
اوليشنه كوره) || (Etwas , Dinge) كبى كلمەلرك صورت
عموميەده مقاملرنده مستعمل اولەرق) : شى ، فلان || تشكلات
روحانيه وجسمانيه || (جانلى مخلوقات حقنده) مخلوق ||
Haus= , Heim=wesen = || برشيئك هيئت عموميەسى
(بالجمله تشكلات وتفرعاتيله بركلده) || اداره شعباتنده :
(مرا . — = Provia'nt , =Lazare'th خدمت ... اكثريا
جمع اولەرق كلهٔ معنيه ايله بركلده : — das Fina'nz امور
ماليه || Thun = (مرا . thun و treiben) خصوصيله :
طور وحركت || كذلك : s — كورولتى ، شماتا ، پاطيردى ||
nicht viel — s mit Jemandem machen بريله پك تكلفده
بولنمامق ، پك تكلفلى اولمامق || wese متروك (فعلا +)
= sein .

Wesen,,... (־ ־ . . .) gleich (s) — (ص) ديكرينك
عينى ، مشابه ، همجنسى || — lehre (امؤ) (فلسفه)
موجوداتدن بحث ايدن علم ، مبحث المكونات ، اونتولوژى ||

Westlich (‿ ‿ ص) (21) [West] غربى ، غرب طرفنده كائن || von... — . . . ك غربنده ، . . . نظراً غرب طرفنده .

Wett — (‿ ص) (21) = [Wette] آنجق : (ياطا، نه آلهجق نه ويرهجك مقامنده) برابر ، اودهشدك صورتيله مستعملدر .

Wett,,... (‿...) (بوتكله برلكده فعل قوللانلدقده افعال مذكوره بعضاً (*sép.*) بوحالده wett لفظى Wette يه تحويل ايدر) fliegen — (فعلا -) (مرا . fliegen) (*insép.*) ياريش اچمك، عناد، نسبت ، بحث ايدرك قوشمق || mit Jemandem — (*insép.*) (فعلا +) — eifern eifern برله عناد وادعا اچمك، نسبتلشمك ، يكديكرينه رقابت اچمك ، ياريشه چيقمق || streit — (ام) برمكافاة ويا امثالى ايچون بربرله ايديلان مصادمه ، مضاربه، مبارزه ، كورشمه ، چارپشمه، اوغراشمه، مسابقه || بعضاً = eifer — || sich mit Jemandem in einen — streit einlassen برله عناده ، ادعايه دوشمك .

Wette (‿ ا مؤ) (55) [قديم آلمانجه wetti Pfand] بحث (طوتوشمه) عناد ، ادعا || eine — eingehen بربحثه كيرشمك ، برشى حقنده بحث طوتوشمق || was gilt die — ? نه سنه ؟ (بحثى) قزانانه نه وار؟ || (حال صورتيله) um die — (in die : ياخود) عناديله ، نسبتنه ، براى رقابت .

Wetten (‿ فعلا + وقعه متعد) b. (21) [غوتجه vadjan : قديم آلمانجه wetjan auf Pfand setzen] (um) einen Franken — برفرانغنه بحث طوتوشمق، اچمك || es läßt sich Hundert gegen Eins —, daß... يوزه بر بحث ايدر، بيلوركه ... ، آپ آشكاركه ... || ich wette, daß Sie es nicht können بن نه سنه ايسترسه ك بحث ايدرمكه سن بونى ياپه مازسك ، بوكا مقتدر دكلسك ، بوسنك الندن كلماز || ich wette auf Kopf بن قفامى كسرم (اكر ...) .

Wetter (‿ ا لا) a. (40) [قديم آلمانجه wëtar] هوا || was ist (heute) für — ? بونصل هوا بوكون ؟ بوكون هوا نصل ؟ || es ist schönes — هوا كوزل || = wenn der Alte kommt, (مجا) || Blitz = || Ge-witter so ist das — los اكر پدريكز كلورسه ايشيكز وار ، قيامتلر قوپارر ، قوپارهجق || — noch ! , Donner und — ! , al — ! eins هاى جانته ! واى آناسى! هاى اه مستحقنى ويرسون! || (معدن اوجاقلرنده) تحت التراب بولنان هوا || — böses فنا هوا ، غازلى، مضر هوا || — schlagende Gruben-gas = || [wetten] ، in — (ا مؤ) (90) بحث طوتوشان ادعايه كيريشان (اركك ، قادين) .

Wetter,,... (‿... ‿) läuten — (ا لا) برفورطنه ظهورنده چالنان اورمسى، چالغسى || bube — (ا م) آقاجان، آتش كبى ياراماز چوجق || blume — (ا مؤ) (نبا) هوانك قرارمسيله قپانان چيچكلر || هوانك تبدليله رنكى دكيشان صنعى چيچك، بارومتره چيچكى || bach — (ا لا) ملجأ، سپر، صچاق، ديركار اوزرنده طوران سربست صوندرمه طامى || fahne — (ا مؤ) يلقوان ، (مجا) پك زياده متلون الافكار || (حكمه) روزكار ، هوا مشعرى، باد نما || glas — (ا لا) بارومتره || (dieser Mensch) ist ein || hahn — (ا م) چلك خروسى

Wesen los — (ص) بوش، واهى ، حقيقتسز ، ديبسز ، غير صحيح ، موهوم ، باطل || reich — هيئت مخلوقات ومكونات ، دنيا ومافيها .

Wesenhaft (‿ ‿ ص) (21) .[Wesen] بالذات، فى الحقيقه موجود ، جدى ، حقيق ، صحيح ، اصلى حقيق اولان .

Wesens,,... (‿...) (مرا . ...,,Wesen) .

Wesentlich (‿ ‿ ص) (21) [قديم آلمانجه wesanlih - اولوب wësan Wesen دن] صورت نسبيه سز = wesenhaft || اساسلى ، اهميتلى ، مهم اولان ، باشلوجه، برشيئك سبب واصلى تشكيل ايدن ، هيئت عموميه سنده برقسم مهمى تشكيل ايدن ، پك زياده شايان دقت وذكر اولان || = hauptsächlich .

Weser (‿ ا خا مؤ) (*inv.*) (جغ) die — آلمانياده جارى وه‌زه‌ر نهرى .

Wespe (‿ ا مؤ) (55) [لاتينجه] (تا طبيعه) اشك آريسى ، ياپان آريسى ، كذا (مجا) .

Weß (‿) ، wessen (‿ ‿) wer (بوكا مراجعت) ك مضاف اليهى كذلك was ك دخى مضاف اليه صورتى Schwert — (hat ihn erschlagen ?) كيمك ضربهٔ سيفنه اوغرادى ؟ كيمك قلنجى اوق (اوردى) اولديردى ؟ || klagt man — Dich an ? سندن ندنطولايى شكايت ايديورلر ، اولنيور ؟ سندن نيچون شكايت ايديور؟ سندن شكايتلرينك سببى نه ؟ || — Schuld ist es? || بوپالتو كيمك؟ — ist dieser Mantel ? قباحت كيمك ، كيمده ؟ er mich anklagt — بندن شكايته سبب اولان ، اولديغى ، سبب شكايتى بولنان (شى) .

Weßhalb (‿ ‿) . weß-wegen (‿ ‿ ‿) (حا) سؤال مقامنده : نيچون ؟ ندن ؟ سبب ؟ ندنطولايى || زيرا ، چونكه، مثلا: ich weiter reis'te —, ich traf Sie nicht سزى بوله‌مديغم ، سزه تصادف ايده مديكم ايچون يوله ، سياحته دوامه مجبور اولدم .

West (‿ ا م) (38) [قديم آلمانجه wëst : غوتجه vis Ruhe كلمه سنه منسوب Himmelsgegend der eintretenden Ruhe صورت مختصره سى (W.) غرب ، باطى ، مغرب جمعى يوقدر) || (مرا . Westen) || (*avec pl.*) = West-wind .

West,,... (‿...) Afrika — (ا خا لا) آفريقاى غربى || wärts — غربه طوغرى ، باطى طرفنه || wind — (ا م) باطى روزكارى (كذا مرا . ...,,Ost) .

Weste (‿ ‿ ا مؤ) (55) [فر] يلك .

Westen (‿ ا م) [قديم آلمانجه Bëstän اولوب wëst West دن كله) (مضاف اليهى كذلك = s = سز دخى اولور) غرب ، كون باطى طرق ، مغرب (مرا . West) كرهٔ ارضك غرب طرفنده كائن قسمى .

Westen,,... (‿... ‿) futter — (ا لا) يلك استارى.

Westfale (‿ ‿ ‿ ا م) (92) [قديم آلمانجه wëstfälo westlicher Feldbewohner] Westfalin (ا مؤ) (90) وستفالن ولايتندن ، طرفندن اولان وستفاليلى (اركك قادين) .

Westfalen (‿ ‿ ا خا لا) b. (40) [مفعول اليهك جمعى اولهرق wëstfälo : (مرا . Westfale] (جغر) پروسيا ولايتلرندن وستفالى .

—hahn — بوآدم پك متحول الافكاردر، هيچ برشيده ثباتى يوقدر، همان دونيويرر || —kunde (ا مؤ) حكمتك علائم جويه‌دن بحث ايدن قسمى، مبحث علائم جويه || —launisch (ص) = —wendisch || —leuchten (فعلاخصوصيله فع يكشخ +) برقيانك تحت التراب هواى نشر ايتديكى دليكى، باريغى || هوانك اسديكى، كيرديكى دليك || —männchen (ا لا) بورواستدن، دليكندن چيقاراق ويا بورايه كيره‌رك تبدل هواى كوسترن ياپمه انسان . بوبك || —prophe't (ا م) ايلروده هوانك نصل اوله‌جغنى خبرويرر، برفورطنه وامثالى اولجه سويلركيمسه، (عو) بارومتره || —seite (ا مؤ) (Sonnen-seite ك مقابلى) شمال طرفى، جهتى، شمال || —stange (ا مؤ) = Blitz-ableiter || —stein (ا م) (طبقات) حجر النشاب ديبيلان صدف متحاثه‌سى || —strahl (ا م) = Blitz-strahl || —wendisch (ص) غيرثابت، متلون، هيچ برداله طورميان، برشيده قرار وثباتى اولميان || —wolke (ا مؤ) = Gewitter-wolke .

Wettern (ــ فع لا ±) (21) a. [Wetter] خصوصيله (فع يكشخ) es wettert فورطنه وار، كوك كورليور، ظيشاريده بورا وار || صوكوب صايعق، اورطه‌لغى بر برينه قاتمق || فورطنه (*sans pl.*) (40) b. Wettern || es war ein — fortwährendes بردوزى به فورطنه واردى بورانك آرقه‌سى كسلميوردى، بردوزى يه شمشك چاقيوردى .

Wetter(n)-See (ــ z ا خا م) (42) a. (جغر) der — اسوچ قطعه‌سنده وته‌ر (زه) كولى .

Wetz„... (ــ ...) —spule (ا مؤ) (ايكنه‌جيلك) ايكنه فابريقه‌لرنده ايكنه‌لرى سيوريلتوب بيله‌مكه مخصوص مقره || —stahl (ا م) اوته‌برى بيله‌مكه مخصوص چليك مصاط، قصاب مصادى || —stein (ا م) بيله‌كى طاشى .

Wetzen (ــ فع متع) c. (21) [قديم آلمانجه huzzan] schärfen [كذا (ص ا . schleifen) بيله‌مك، زاغلامق || (فعلا +) بيله‌مكده اولديغى كبى اوته‌يه برويه سورمك، صاللامق، صاوورمق.

Weymouths-Kiefer (ــ oueï' - mouss ا مؤ) (55) [Weymouth انكليزلوردى] (نبا) وه‌يموت چامى .

Whiskey (oui'ss-kë ا م) (56) [انكليزجه اولوب ايرلانده‌جه‌دن محرف : Lebenswasser (حيوباتدن چيقاريلور ايچكى) ويسكى || ايكى تكرلكلى وتك قوشوملى آرابه .

Whist ouisst ويا خود : vïsst ا لا (ا م) (56) [انكليزجه] ويست ديبيلان كاغد اويونى .

Wich (ــ) (weichen فعلنك زمان حال ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Wichs (ksst ا م) مفردى (26) جمعى (36) (عو) [wichsen] كلفان بكارنجه : پيوك توالت، غايت شيق وسوسلى كيمه || كذا طلبه‌لرجه : عادات قديمه اوزره كيمه، طاقوب طاقيشديرمه .

Wichs„... (ksse ...) —bürste (ا مؤ) قوندره بويا فورچه‌سى .

Wichse (kss امؤ) (53) [wichsen] قوندره بوياسى || (صنع) مومالامه، بويامه || Bart-wichse = || جلا، برداخ || (مجا) (عو) داياق، ماريز، كوتك .

Wichsen (ــ k-s فع متع) c. (21) [Wachs كلمه‌سى اصلنه منسوب] قوندره وامثالى بويامق، لوسترملق || = wächsen || einen Faden — بر ايپلكى، سجيمى مومالامق || پرداخلامق، جلالق || [Wichs] خصوصيله اسم مفعول اوله‌رق ge-wichst مكمل چكى دوزن ويرلمش، يالديزين، سوسلى || (عو) [Wichse] = prügeln .

Wichsier (vï-kss-ïé ا م) (56) (عووعو) [wichsen] = Stiefel-putzer .

Wicht (ــ ا م) (38) و (55) [قديم آلمانجه wiht Geschöpf] مخلوق، كيشى، كس، آدم || erbärmlicher — سفيل مخلوق، آشاغى، يبانى، حيله‌كار، طولاندريجى كمسه، رذيل، مسخره، باراماز، چاپقين، كلفاتى : آحمق، قوجه قفا || = Bursch حريف مثلا : (يمان) آدم، (قياق) حريف، (بيچاره) آدم || armer — زواللى، بيچاره حريف، چوجق || اوغلانجغز ياوروجاق، چوجغز .

Wichtel (ــ ا لا (ا م) a. (40) . — männchen (ــ ا لا) بجاقسز، آقاجان .

Wichtig (ــ ص) (21) [شمالى آلمانجه wichte Wagschale] (اهميتلى، مهم) مقابلنده : آغير || = ge-wichtig || (مجا) اهميتلى || höchst — پك مهم، پك زياده اهميت ونفوذ وتأثيرى اولان، اساسلى، نتيجه‌سى، صوكى پك بيوك || thun — اهميت ويرمك، اعظام ايچك، ويا خود : (es — haben) .

Wichtigkeit (ــ ا مؤ) (53) [wichtig] وزن مشروع || (مجا) اهميت، تأثير ونفوذ عظيم .

Wicke (ــ امؤ) (55) [لاتينجه] (نبا) جلبان ديبيلان نبات، بورجاق || (ضـ مثلا) in die — n gehen = in die Pilze gehen .

Wickel (ــ ا م) a. (40) [قديم آلمانجه wicch li] طومار، صارلمش شى، دو رولمش نسنه، اورمكه، صارلمش يوك || برشيئك مومى دينه صاريلان كاغد || كذلك (امؤ) (جمع : —n) = Wickel-zeug || Haar-, Locken- — = || Haar-Pe(r)rücke = || خصوصيله (مجا) (عو) Jemand beim — kriegen برينى صاچندن يقالق، انسه‌سندن طوتمق، يقاسنى طوتمق .

Wickel„... (ــ ...) — band (ا لا) صارغى، باغ، طولاق، قونداق || — tisch (ا م) يكى طوغان برچوجغك طولاغنى، قونداغنى باغلامق ايچون اوزرينه ياتيرلديغى ماصه || — zeug (ا لا) اوفق چوجقلرك كيديرلمسى وصارلمسى ايچون لازم مواد، قونداق وتماق .

Wickeln (ــ فع متع وفع مطا) a. (21) [Wickel] — sich um etwas (herum) برشيئه . برشيئك اطرافنده طولاشمق، صارلمق، بوريله بوريله صارلمق || etwas auf — eine Rolle برشيئى برمقره وامثالنه صارمق، چيله، طوره، يوماق ياپمق || — aus einander صارلمش برشيئى چوزمك، صاغمق، بوشالتمق || (مجا) sich aus dem — Handel مشكلات، دغدغه پاتيرديدن چكلمك، قورتلمق || — in Locken : ياخود Haare zu صاچلرى طوپوزياپوب، لوله‌ليوب قالديرمق || — (Cigarren) سيغاره صارمق، ياپمق || — ein Kind برچوجغى قونداقلامق، كيديرمك ||

ein K'näuel, ein Packe't — يومالق يايغ ، صارمق ، باكت يايق ‖ (صنعه) ايكى يوماغه صارمق ‖ die Seide — (مجا) (عو) — schief (مرا . schief) .

Wicken, ... (⏑⏑⏑) —brot (لا) جلبان اكمكى .

Wickler (⏑⏑ ام) ⑭ a. [wickeln] —in (امؤ) ⑳ صاران ، طولايان ، مقرمجى ، چيقرلقجى ، طورمجى ، دسته‌جى ‖ (تاطبيعه) = Blatt-wickler .

Widder (⏑⏑ ام) ⑭ a. [قديم آلمانجه wid ar] قوچ ، ق الاصل | verschnittener Schafbock بورمه قوچ (Schaft ك مقابلى) قديماً محاصره آلتنده‌كى اولوب ديوارلرى دلكه مخصوص ايدى ‖ بوندن محرق اولهرق سفائن حربيه‌دن ديكرى اوزرينه دوشمك ايچون مستعمل اولان كمى ‖ (هيئة) برج حمل .

Widder,... (⏑⏑⏑) — schwärmer (ام) (تاطبيعه) كلبك توغى .

Widderchen (⏑⏑) . Widderlein (⏑⏑) ايكيسيده (لا) ⑭ b. (تاطبيعه) = Widder-schwärmer.

Wider (⏑⏑) مفعول به آلور حرف جر = gegen [قديم آلمانجه wid ar] willen —كرهاً ، استيه‌رك ، آرزو ومطلوبه مخالف ‖ das Für und Wider (آرزو ايدرك واتيه‌رك ، استيه‌رك استيه‌رك) استه‌مك واستمه‌مك طوع وكراهت ، له وعليه ‖ (حال اوله‌رق) —hin und hin (مرا . wieder) بعض بعض‌آره صره (اكثريا) ‖ (wieder) (اكثريا) طرفندن ، ايچون ، يوزندن ، سببيله (meiner-seits) بنم‌طرفمدن .

Wider-bellen (⏑⏑⏑ فعلا +) ‖ فعل ايله رلشدكده اكثريا (insép.) (عو) (sép.) قارشو قوعق ، قارشولق ويرمك .

Wider-christ (⏑⏑k⏑ ام) ⑭ | لاتينجه a'nti-chri' stus دن مترجم] = Anti-christ .

Wider-druck (⏑⏑ ام) ⑭ = Gegen-druck ‖ (صنعه) (باقرحككاغدده) = Gegen-abdruck ‖ (مطبعه) ايكنجى قورمه .

Wider-fahren (⏑⏑⏑ فعلا —) ⑳ r. (insép.) واصل اولق ‖ mir ist viel Ehre— پك بيوك شرفه نائل اولدم ، پك زياده اكرام واعزاز ايدلدم، كوردم ‖ Jemandem Gerechtigkeit—lassen برينه حقانيت اوزره معامله اتمك ، عدالت اتمك .

Wider-haarig (⏑⏑⏑ صـ) ⑳ عنادجى ، عنود ، ديكباش ، حشين مزاج (مرا . störrig) .

Wider-häckchen (⏑⏑⏑ لا) ⑭ b. (صنعه) (Wider-haken ك صورت تصغيريه‌سى) خصوصيله بالقچيلقده : باليق ايكنه‌سنك ديلى ، مقابل چنكالى .

Wider-hall (⏑⏑ ام) ⑭ عكس اتمه ، صدانك طنين انداز اولمسى ؛ عكس صدا ‖ einen —im (Herzen) finden يوركنده حس مقابلى طويغق ، عينى حس ايله متحسس اولق .

Wider-haltig (⏑⏑⏑ صـ) ⑳ مقاومت ايدن ، طيانق خاصه‌سنه مالك ، بوزولميان .

Wider- (كذلك) wieder-)kehren (⏑⏑⏑ فعلا —) ⑳ a. (sép.) ينه كلمك ، دونمك ، متكمه قارشوكلمك ، كيتمك ‖ (اشيا حقنده) تكرر اتمك .

Wider-lager (⏑⏑⏑ ام) ⑭ a. طياق ، پاينده ، دستك ، مسند .

Wider-legen (⏑⏑⏑ فعلا منه) ⑳ a. (insép.) رد وجرح اتمك ‖ seine Handlungen—seine Worte حالى قاله اوياماز ، ايشلديكى سويلديكى طوتميور ، ايتديكى ديديكى جرح ايديور .

Widerlich (⏑⏑ صـ) ⑳ [wider] مكروه ، خشين ، ناخوش ونامقبول ، كريه ، منفور ، مردار ، نامرغوب .

Widern (⏑ فعلا +) ⑳ a. [wider] etwas widert mir, es widert mir vor etwas بكا ... دن نفرت كليور ، اكراه ، نفرت ايديورم .

Wider-natürlich (⏑⏑⏑⏑ صـ) ⑳ = un-natürlich .

Wider-part (⏑⏑⏑ ام) ⑭ = Gegen-part .

Wider-rathen (⏑⏑⏑ فعلا منه) ⑳ p. (insép.) Jemandem etwas— برينه برشى توصيه اتمك ، اشلمكدن توق واجتناب اتمسى توصيه اتمك = ab-rathen .

Wider-rechtlich (⏑⏑⏑⏑ صـ) ⑳ حق وحقانيته مخالف ، عدالته صيغميان ، مخالف قانون ، مغاير نظام واصول (حال اوله‌رق) حقسزلقله ، ناحق اوله‌رق ، ناحق يره .

Wider-reden (⏑⏑⏑ sép. و ⏑⏑⏑ insép.) (فعلا +) = wider-sprechen .

Wider-rist (⏑⏑ ام) (لا) ⑭ (بيطر) جداغو .

Wider-rufen (⏑⏑⏑ فعلا منه) ⑳ q. (insép.) كيرو آلمق ، سهو ، ياكلش اولدنجغى اعلان اتمك ، تصحيح اتمك ، دوزلتمك ‖ einen Befehl— برامرى فسخ اتمك ، كيرو آلمق ‖ eine Nachricht— برخبرى تكذيب اتمك ، بر حوادثك ، روايتك اصلى اولمديغنى اعلان اتمك ‖ ein Versprechen— سوزينى ، وعدينى كيرو آلمق : سوزندن وعدندن نكول اتمك .

Wider-ruflich (⏑⏑⏑⏑ صـ) ⑳ قابل فسخ ، كيرو آلنه‌بيلور ، فسخ ولغوى ممكن ‖ صاغلام وقطعى اولميان .

Wider-sacher (⏑⏑⏑ ام لا) ⑭ a. —in (امؤ) ⑳ مخالف ، ضد ، معارض اولان طرف ، دشمن (عد) دعواجى‌يه كوره دعوالى ودعوالى‌يه كوره دعواجى اولان طرف ، خصم .

Wider-schein (⏑⏑⏑ ام) ⑭ عكس ضيا ولون ، اثر ، كولكه .

Wider-setzen (⏑⏑⏑ z فعلا منه) ⑳ c. (insép.) sich Jemandem —, sich einer Sache— (مفعول اليه) برشيئه ، برينه قارشى قويمق ، قارشى كلمك ، مخالفت اتمك ، راضى اولمامق ؛ تپينمك ‖ sich einer (Meinung) (einem Vorschlage)— برفكره ، برتكليفه ممانعت اتمك ، قبول اتمامك ، اعتراض اتمك ‖ sich dem Gesetze— قانونه اطاعت اتمامك ‖ (فروسيتده) كمه آسيلق .

Wider-sinn (⏑⏑ z ام) ⑭ (sans pl.) معناى مقابل ، بركله ويا تعبيرك معناى اصلى وطبيعيسنه مخالف اولان معنا (مرا . Gegen-sinn) ‖ معناسزلق ، مناسبتسزلك ، عبث (مرا . Unsinn) ‖ قارشوكله ، عناد (Eigensinn=).

Wider-wärtig (ـــ) (21) [قديم آلمانجه widerwartig] منفور ، مكروه ، ناخوش ، سويمسز ، حظ اولنميان ، صغوق ، مصيبت ، طاتسز ‖ عكسى ، ترس ، مصيبت ، لعنت .

Wider-wille (ام) (31) كذلك Wider-willen (ام) .b (31) (sans pl.) نفرت ، استكراه ، خوشلانمامه ، سومامه ، اشمئزاز . اكراه ايجه —(gegen etwas) برشيدن ‖ mit — اكراه ايله ، كرهاً اسقيه اسقيه ، زورا كى ‖ = Un-lust .

Wider-wind (ام) (38) (بحر) =Gegen-wind.

Widmen (فعمتعد) ,—sich (فعمط) .b (21) [قديم آلمانجه widimjan ausstatten] Jemandem ein Buch — برينه بركتاب هديه وتخصيص ايتمك ، بخش ايتمك ، ويرمك ، ‖ = weihen ‖ — sich كنديني وقف وحصر ايتمك ‖ seine Zeit Jemandem, einer Sache — وقتنى (عمرينى) برينه ، برشيئه حصر ايتمك ‖ Widmung (ام) . (31) حصر ، وقف وتخصيص ‖ (بركتابك باشنه ياز يلان) اتحافنامه ، تخصيصنامه .

Widrig (ص) (21) [wider] مخالف ، مانع ، خصم ‖ (حال صورتيله) im Widrigen, —en Falls عكسى حالنده ، اولمديغى تقديرده ، يا اولمازسه (نهايتكيسى اكثريا : widrigenfalls اولەرق يازيلور) ‖ ge-mäß وجهله كلمەسنك مقابلى مخالفى اولەرق) — bundes = اتفاق معاهدەسنە مخالف اولەرق . معاهدهٔ اتفاق خلافى ‖ = wider-wärtig, widerlich.

Wie (حرف ربط مقامنده مستعمل حال) [قديم آلمانجه hwio] نصل ، نه ، نيجه ؟ wie kommt es, daß... نصل اولبيورده ... ، ندن ايجاب ايديورده ... ‖ wie denn anders ? بشقه نصل اولور ، اولورمش ؟ يا نصل ؟ بونك بشقه درلوسى ممكنمى ! ؟ ‖ wie alt sind Sie ? قاچ ياشنده سكز ؟ سنكز نقدر ؟ ياشيكز قاچ ؟ ‖ wie weit ist er ? نره يه كلدى ؟ نقدر يابدى ؟ بتوردى ؟ ‖ wie spät ist es ? وقت نصل ؟ ساعت قاچ ؟ ‖ wie breit ist dieses Zimmer ? بو اوطه نك اكى نقدر ؟ كنكيشلكى قاچ آرشون ، (متره) ؟ ‖ wie wenig نه آز ، نقدر آز ؟ wie beliebt ? نه بيورديكز ؟ wie ? بيور ؟ افندم ؟ نصل ؟ نه ؟ ‖ wie sagten Sie ? نصل ديديكز ؟ نه بيورديكز ؟ اكلايەمدم (افندم) ؟ افندم ؟ ‖ wie so denn ? نه ديمك ؟ نيچون ؟ ندن ؟ عجائب ؟ ‖ wie gefällt es Ihnen (in Berlin) ? برلينى نصل بولديكز ؟ برليندن خوشلانديكزمى ؟ نصل برلين ؟ ‖ wie liebenswürdig sind Sie ? آه نقدر شايان حرمت واحترامسكز ، لطف ونزاكتكزه تشكر ايدرم ‖ ! o' wie oft ! او ، قاچ كره ! قاچ بيك دفعه لر ! ‖ اى آرتق الويرمازمى ! اى دها قاچ دفعه اولەجق بو ! اى اما آرتق يتيشر ! ! wie sieht er aus ! اونه ! حاله شوكا (شونك حالنه ، قيليغنه ، بيچمنه ، قيافتنه) باق ! ‖ (liest er schön?) (عمو) ! (schön) und wie ياخود : aber wie! او ، كوزل ديمكده برشيمى ! او ، فوق العاده : او ، شمده نصل ! ‖ schön wie ein Engel ملك ، حورى كبى كوزل ‖ ...wie so... gleich ... كبى ، ... قدر ، ... بچم وشكلده ، ... بكزر (مرا . gleich) ‖ (so wie) er ist so gut اوعادتا صاغير كبى ، عادتا ، ايودن ايى يه صاغيردر ‖ wie taub

Wider-spenstig (ـــ) (21) عنف وشدتله ومرتەلرك قارشى طوران ، قويان ، عنادجى ، عكسى ، معند ، ديكباشلى ، نوح ديوب پيغمبر ديميان ، كنديله كچنمك پك كوچ ، غير ممكن اولان ‖ (چوجق حقنده) عنادجى ، غير مطيع ، سركش ، پك خرچين ‖ sein — آياقلرينى ديرەمك .

Wider-spiel (الا) (38) = Gegen-spiel و Gegentheil .

Wider-sprechen (فعلا + و فعمتع) .b (31) Jemandem— (insép.) قارشيلق ويرمك . قارشو قويمق ‖ نقض ايتمك ، يالان ويا ياكلش اولديغنى سويلمك ، اثبات ايتمك ، اثباته قالقيشمق ، ادعا ايتمك ‖ خصمك ادعاسنى رد وجرح ايتمك ‖ بر برينه اويمامق ، توافق ايتمامك ، نقض ايتمك ، مخالف چيقمق ‖ Das widerspricht meinem Gefühl بوكا بنم وجدانم قائل وراضى اولماز ، بن بوكا قائل اولەمام ، بن بونى قبول ايتمام ‖ sich — diese Sätze بو جملەلر بر برينى طوتميورلر ، منافى ، مغاير چيقيورلر .

Wider-sprecher (ام) .a (10) قارشولق ، جواب ، ويرن ، قارشو طوران ؛ رد وجرح ايدن ، مخالفت ايدن ، قبول ايتميان ؛ عقلالق ، اعتراض ايدن .

Wider-spruch (ام) (31) قارشولق ، جواب ويرمه ؛ رد وجرح ؛ قبول ايتمامه ؛ مخالفت ، ضديت ، عدم توافق واتفاق ، بوزغونلق ، نقض ، تناقض ، ممانعت .

Wider-stand (ام) (31) (sans pl.) مقاومت ، مقابله (كذا حكم ، ماكنه وغ) مدافعه مقاومت ‖ —leisten (اشخاص حقنده) مقابله ومدافعه ايتمك ، مقاومت كوسترمك ، قارشو قويمق ‖ (اشيا حقنده) طيانمق مقاومت ايتمك .

Wider-stands,,... (...) — los (ص) الى آياغى باغلى ، بلا مقاومت ومدافعه ، مقابله ومدافعه يه غير مقتدر .

Wider-stehen (فعلا +) .t (31) (insép.) = Widerstand leisten ‖ der Versuchung nicht—(können) نفسنه مغلوب اولمق ، ياپمامق ، استديكى برشيده ثباتسزلق ايدرك نفسنه مغلوب اولەرق ياپمق ‖ diese Speise wider= steht mir بن بويمكى يەمام ، خوشلانمام ، معدهم قالديرماز ، كوتورماز ، ايچم قبول ايتميور .

Wider-stoßen ( ) كذلك wieder-stoßen (فعمتع) .p (31) (مرا . stoßen (sép.) — Jemand برينى ايتمك ، قاقمق ، برينك برايتيش قاقيشنه مقابله ايتمك ، طيانمق .

Wider-strahlen ((insép.) و) (sép.) (فعمتع و فعلا +) = ab-strahlen .

Wider-streben (فعلا +) .a (21) (insép.) برشيئك اولمامسى ايچون چالشمق ، اولمامسنه غيرت ايتمك ، بوكا اوغراشمق ‖ Jemandem, dem Willen Jemands— برينه ، برينك آرزوسنى نتيجەسز ، ثمرەسز ، عقيم براقەجق صورتده حركت ايتمك ‖ etwas widerstrebt mir بكا مخالفت ايديور ، مانع اولبيور ، خوشلانمام .

Wider-strom (ام) (31) (بحر) بر قارشو اولان آقينتى .

بربرندن كوزل، بربرينه Eins ist so gut wie das Andere
بكزر ، هبسيده اويله، طوپيده بربرينه بكزر || بعضا برصورت
نسبيه‌دن صكره = als مثلا : wie, (ich will es geben)
كوكلكز نصل استيورسه سزه اوكله ، Ihr es heischet
اوكله‌سنی‌ویره‌جکم || wie sich's gehört لازمی، لايق وجهله،
نصل مناسب ايسه ، نصل ايجاب واقتضا ايدر ، ايديورسه ،
حسبان اولدرق || ich weiß schon, wie Das ist بونی بن
آكلادم ، بن بونك نصل اولديغنی آرتق ، شمدی آكلادم ،
اوكرندم، نصل اولدجغنی بيليورم || schlau wie er ist,
اونك كبی wird er sich schon durchhelfen قورناز ايشنی
بجرير ، اوقورنازلغی ،كوزينك آچيقلغی سايه‌سنده آچ قالماز،
ايشنی كورير ، اكمك بولور || برای ايضاح : Carlos, wie
كنديسنه قارلوس نامی ويريلان ، ديتيلان || er sich nannte
(زمان حقنده) als = || wie... auch... مثلا wie schlau
او قدر كوز آچيقليغی ، قورنازلق،عقليلق Sie auch waren
ايتديكز،حالده‌بيله|| wie schlau sie auch sein mochten نقدر
قورناز ، عقللی، حين فكرلی اولسه‌لر بيله || (۱ لا) (inv.)
نصل || (ضه مثلا) auf das Wie kommt es an نصل
صورارسه‌ك اويله جواب آليرسك ، ايش صوروشده ، سؤالده:
(سويلينيشه كوره فتوا ويريلور) .

Wie„ ... (⏑...) —fern . in—fern (مرا. fern)
|| so — نه ديمك ، نصل صانكه ، نه كبی صانكه || viel —
نقدر، نه‌قدار ، قاچ || viel unnütze Mühe geben Sie —
sich! نقدر بوشنه چاليشيورسكز !، فقط نه بوشنه، بيهوده
امك سرگكی ! || viel Uhr? — ساعت قاچ ، نصل ؟ ||
der— vielste ويا خود : nielle — نقدرنجی ، قاچنجی ،
هانكی (برنجی) || wohl — (صرعا) = ob-gleich .
Wiede (⏑ـ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه wid || Weide
كلمه‌سنه منسوب] .

Wiede - hopf (⏑ـ ام) [قديم آلمانجه witihopha:
Holzhüpfer] (تا طبيه) gemeiner — hopf هد هد ،
چاوش قوشی .

Wieder (⏑ـ حا) [wider =] يكيدن ، يكی باشدن ؛
بتكرار || — wie, schon نه ، ينه‌می ! — da bin ich اشته
ينه كالدم .

Wieder„... (⏑...) = فعللرله برلكده دائما (sép.)
اولوب يالكز (wieder = holen) تركيبنده (insép.) در ||
bitten — ايكنجی بر دفعه (دعا) رجا ايتمك|| anfangen —
(فعل متعد) يكيدن ، بتكرار باشلامق || a'nschaffen —
(فعل متعد) يكيدن ، بتكرار تدارك ايتمك ، برينه قويمق ||
a'nstellen — يكيدن برينه قويمق ، كچيرمك ، برلشديرمك ،
ايشه باشلاتمق || au'fblühen — (فعل لازم -) يكيدن اوياعق،
جانلانمق || au'ferstehen — (فعل لا) = auf-erstehen ||
au'fnehmen — (فعل متعد) — (eine Arbeit) برايشه
يكيدن باشلامق، برايشی يكيدن ، بتكرار اله آلمق ، ابتدار ايتمك||
beleben — (فعل متعد) يكيدن، بتكرار جانلانديرمق ، احيا ايتمك
اوياندرمق (كذا مجا) — einen gelähmten Körpertheil
منزول برقسم اعضايی يكيدن اوياندرمق، ايی ايتمك، جانلانديرمق،
اثمه‌يی دفع ايتمك || besetzen — (فعل متعد) (مرا . be-setzen)
ein Land — برمملكتی يكيدن طوتمق، استيلا ايتمك ، برمملكته

mit Kolonisten, || بتكرار كيرمك ، ضبط ايتمك،اشغال ايتمك
بتكرار مهاجرينله ، بالقلمه اسكان ايتمك ، طولديرمق mit Fischen—
— الخ einen Lehrstuhl بردرس كرسيسنی ، صنداليه‌سنی
اشغال ايتمك ، ومقامه، بركرسی‌يه يكی مأمور، خواجه تعيين
ووقع ايتمك || eintreten — يكيدن كيرمك ، داخل اولمق ،
(برضابط حقنده) يكيدن خدمته داخل اولمق || يكيدن واقع اولمق ،
ظهور يافته اولمق، تكرر ايتمك || erkennen — (فعل متعد) طانيمق
كذا (فعل مشاركة) (ويا خود: sich) (einander طانشمق، بربرينی
طانيمق ، بيلمك || erobern — يكيدن بتكرار فتح وضبط ايتمك،
بتكرار تسخير ايتمك|| erscheinen — (فعل لا -) يكيدن كورونمك،
ظاهر اولمق (خيالات اوهام حقنده) كوزه كورونمك||erwecken—
اويقودن اوياندرمق — (vom Tode) اولومدن قالديرمق ،
ديرلتمك || finden — (فعل متعد) غائب اولمش ، اونودلمش
برشيئی يكيدن بولمق ، تكرار يكيدن بولمق || geben—
(فعل متعد) ايكنجی دفعه اولدرق ويرمك|| كيرو ويرمك ، اعاده
ايتمك || (تياترو ورسمده) شرح وبيان ، توصيف وتصوير
ايتمك ، كوسترمك || grüßen. (فعل متعد) — Jemand—
grüßen بر ينك سلامنی آلمق ، سلامه مقابل سلام ويرمك ||
haben — (فعل متعد) بتكرار تملك ايتمك ، يكيدن اله كچيرمك،
مالك اولمق ، صاحب اولمق || ich habe es wieder بن اونی
ينه بولدم، ينه مالك اولدم ، بتكرار اله كچيردم ، بولدم ، الده
ايتدم ، يقالادم || he'rstellen — (فعل متعد) اسكی حالنه وضع
وافراغ ايتمك (her-stellen =) || holen— (⏑ـ⏑ـ فعل متعد
وفعل مطا) (insép.) شفاهاً وياتحريراً : تكرار ايتمك، تأكيد
ايتمك (اكثريا : sich) تكرار ايتمك ، يكيدن اوقومق،سويلمك
ويا يازلمق ؛ بردها ياپمق، تكرار ايتمك ، يكيلمك ؛ برچوق دفعه‌لر
ويا مكرراً سويلمك || seine Beweisgründe kurz— اسباب
مثبته‌سنی خلاصةً تكرار وبيان ايتمك || Das läßt sich
nicht—holen آرتق بو بردها اولماز ، ياپلماز ، تكراری
مناسبت آلماز، ممكن اولماز || kauen, käuen — (فعل لا +
وفعل متعد) بعضاً (insép.) (تا طبيعه) كويش كتيرمك ||(مجا)
(عمو) برشيئی ، بركلامی نقل وحكايه ايدر ايكن كه‌كه‌ليوب
طورمق، بردوزی يه يكيدن باشلامق ، آرقه‌سنی كتيره‌مامك ؛
برسويلديكنی بردها تكراره مجبور اولمق ، برسويلديكنی بردها
سويلمك || schießen — (فعل متعد) ايكنجی دفعه آتش ايتمك ،
آتمق || (آتش) آتشله جواب ويرمك ، مقابله بالمثل (آتشله)
ايتمك .

Wie-fern (⏑ـ) (مرا. ... wie„) .

Wiege (⏑ـ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه wiga اولوب
wikan دن مأخوذ sich bewegen, wägen دن مأخوذ]
بشيك = Wiege-messer .

Wiege„ ... (⏑...) —messer (ا م) قيمه بيچاغی ،
ساطور .

Wiegen (⏑ـ فعل متعد) f. (20) [قديم آلمانجه wëkan
sich bewegen, wägen=] طارتمق (wägen=) || (فعل لا +)
طارتمق ، ... قدر آغيرلكك ، ثقلنه مالك اولمق || (Wiegen)
(۱ لا) b. (40) (sans pl.) طارتمه، قنطاره، ترازی‌يه چكمه||
[Wiege] (فعل متعد وفعل مطا) بشيكده صاللامق || (ein Kind)
in (den) Schlaf— برچوجغی بشيكده (صاللايه‌رق) اويوتمق||

خفيف صاللامق) : — (sich) خفيفجه صاللامق den —einen Gang haben خفيف ، بلى بلورسز صاللانه‌رق يوريمك || ge-wiegt قيچق (مطاوع اصطلاحنجه) (اسم مفعول وصفت) (21) .

Wiegen„... (ـ ـ ...) —band (ا لا) بشيك قوردلاسى ، ايپى ، باغى (بشيكى صاللامق ، چكمك ايچون) || (بشيكك اوزرينه اورتيلان شيلرى باغلامغه مخصوص) باغ || —angebinde (ا لا) = Geburts-tags-Geschenk || —fest (ا لا) = Geburts-tag || —kind (ا لا) بشيك چوجقى ، يه‌جك ، يكى طوغمش چوجق ، باغوجق || —lied (ا لا) نى .

Wiehern (ـ فه لا + وفه متعد) .a (21) [قديم آلمانجه hueiôn] كيشنمك || كيشنركبى كولمك ! يوكسك سسله باغيرمق ، حايقيرمق .

Wien (ـ ا خا لا) (56) (جغر) آوستريا دولتنك پاى تختى .

Wiener (ـ ـ ا م) .a (40) [Wien] ، —in (ا مؤ) (50) ويانه‌لى ، ويانه ساكنلرندن (اركك ، قادين) || wiener,= wienerisch مثلا : —Haus ويانه اوى ، ويانه كارى ، ويانه ترتيبى خانه ، لوقانطه ، بيراخانه ، تجارتخانه || —tränkchen (ا لا) (اجزا) سنامكى منقوعى (عمل ايچون مسهل) .

Wienerisch (ـ ـ ـ ص) (21) ويانه‌لى ، ويانه‌يه مخصوص ، ويانه‌جه .

Wie's (ـ) = wie es .

Wies (ـ) (weisen فعلنك زمان حال صورتنك ماضى صيغه‌سى برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Wiesbaden (ـ ـ ـ اكثريا : ـ ـ ـ ا حا لا) (56) (جغر) پروسيانك (هه‌سه‌ن ناساوو) قطعه‌سنده كائن (ويسباده‌ن) شهرى ويورانك قابليجه‌سى .

Wiese (ـ ـ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه wisa : مرا ، كلتك لساننده wis Wasser] (زرا) چاير ، چمنلك .

Wiesel (ـ ـ ا م (ا لا) .a (40) ، نادراً (ا مؤ) (51) [قديم آلمانجه wi'sala das auf Wiesen lebende Thier] (تا طبيعه) كلينجك ، (كذلك كورك ايچون) سمور .

Wiesen„... (ـ ـ ...) —bach (ا م) برچايرلقى اسقا ايدن دره || —bau (ا م) چايرتشديرمه || —pieper (ا م) (تا طبيعه) (چايرده طولاشير انقبه صنفى) چايرقوشى || —thal (ا لا) چايرلق وادى || —gras (ا لا) (زرا) چاير اوتى || —grund (ا م) چمنلك ، چاير برواديك ديبنده ، ايچنده واقع چايرلق || —klee (ا م) (نبا) چاير يونجه‌سى خصوصيله gelber —klee صارى يونجه || —knarre (ا مؤ) = Wachtel-könig || —kresse (ا مؤ) (نبا) يبانى تره‌اوتى || —ralle (ا مؤ) = Wachtel-könig || —scharrer (ا م) (تا طبيعه) = Wachtel-könig || —teppich (ا م) چاير ، چمن (خاليسى) || —weizen (ا م) (نبا) صارى جاودس ، صارى دارى ، چاير داريسى .

Wild (ـ ص) (24) [قديم آلمانجه wi'di Wald اساسنه منسوب] يبانى —wachsend خداى نابت (ge-säet كلمه‌سنك مقابلى) وحشى ، يبانى ، كندى كنديسنه ، يتشديرلكسزين ، اكلكسزين بتشان ، چيقان || —es Volk (ge-sittetes تركيبنك مقابلى اوله‌رق) وحشى ، مدنيت كورمامش ، مدنيلاشمامش ، اهالى ، خلق ، قوم وحشى || تربيه ايدلمامش ، وحشى ، آلشمامش || (انسان وحيوان حقنده) راحته طوقوناته قيان وحشى ، يرتيجى ، خونخوار || جمعيت ، مدنيت دشمنى ، تربيه كورمامش ، يونتولمامش ، وحشى || (نبا) —wachsen يبانى طبيعى يتشمك ، بيتمك || (ساكن ، حليم ، سليم ، عقللى ، تمكينلى معنالرينه كلان ruhig و gesetzt كلمه‌لرينك مقابلى) ياراماز ، اله آوجه صيغماز ، آفاجان ، طوروب دينكلمك بيلمز ، خرچين ، خويسز ، تيتيز ، دلى ، اورته‌لغى آلت اوست ايدن ، قيامت قوپاران ، كم آلماز || —machen (ein Thier) برحيوانى خويسز ايتمك ، خويسز آليشديرمق || اوركوتمك || seid nicht so—! اى كورولق ايتميك ! هى اوصلو طوروك ! دليرمكز بقالم ! هاى طوروندى ، اوطوروندى آرتق ! || اى حدتك لزومى يوق ! || —werden قيزمق ، حدتلنمك ، كوزى دونمك ، خشيلنمك || —Bäder صولرى معتدل حمام ، قابليجه‌لر || —er Boden قابل زرع اولان طوپراغك آلتنده بولنان عادى طوپراق طبقه‌سى || —es Fleisch (in Wunden) ياره‌لرده اولمش ، جانسز ات || —er Mann غول يبانى ، اوماجى ||

Wilde (r) (ا م) (24) وحشى || مكتبك آرد قپوسندن چيقان ، مكتبه دوام ايتمدن امتحان ويروب چيقان || **Wild** (ا لا) (36) (جمعى پك نادر استعمال اولنور) آوجيلقده : آولانيلان حيوان ، آو || —hohes (kleines) ايرى ، اوفق آو || —rothes (=Roth : اكثريا) قزل آو ، كيك ، قراجه امثالى حيوانات || (آوجيلقده) آو اتى ، آو اتندن ياپيلان يمكلر .

Wild„... (ـ ...) —braten (ا م) آو (اتى) قيزارتمه‌سى || —gefälle (جمع) آو ، اتينك صاتلمسندن چيقان حاصلات ، اولان قزانچ || —geruch (ا م) آو (اتى) قوقوسى || —obst (ا لا) يبانى ميوه || —bad (ا لا) طبيعى صيجاق معدن صولرى اولان قابليجه || وورتمبرغده بوناملو مسمى حمام ، ويلدباد || —bret (t) (ا لا) كذلك : —brät (t) و —pret (t) [اورته آلمانجه wiltpraete zum Braten bestimmtes Wild] آو اتى || —fleisch (ا لا) آو اتى || —fremd (ص) كاملا يبانجيسى ، يبانجى || —garten (ا م) ، —gehege (ا لا) پارق ، درونده آو بولنان اورمان ، قورى || —hafer (ا م) (نبا) = Flug-hafer || —kalb (ا لا) (تا طبيعه) كيك ، قره‌جه ياوروسى ، صيپاسى ، يعفور ، قرار ، يغمورجه || —ruf (ا م) (آوجيلقده) آوى چيقارمغه ، چاغيرمغه مخصوص صدا || —schwein (ا لا) (آوجيلق وتا طبيعه) يبان طوموزى || —wasser (ا لا) = Sturz-bach .

Wildenzen (ـ ـ فه لا +) .c (21) [wild] آو اتى طاتنى آلمق ، طعمى ويرمك .

Wildern (ـ ـ فه لا +) .a (21) [wild] وحشى طبيعت صاحبى اولمق ، پيدا ايتمك ، وحشيلشمك || (نباتات حقنده) يبانيلشمك || بشقه‌سنك طوپراغنده آولمق ، آو آرامق ، آو خيرسزلغى ايتمك (= wild-dieben) .

Wildheit (ـ ا مؤ) (49) [wild] (*sans pl.*) وحشت ، وحشيلك ، طبيعت ، منظره واخلاق وحشيه ، بار بارلق ، عادات مردوده ووحشيه ، غدارلق ، خيانتلك ، ظالملك || (*au. pl.*) معاملات وافعال وحشيه .

Wildling (ـ ـ ام) (38) [wild] (بغيوانلقده)
آشیسز فدان || ein zahmes Reis auf einen — pfropfen
براشی قداشی ، دالی یابانی برفدان ، دال اوزرینه آشیلامق ||
(اشخاص حقنده) وحشی (Wilde (r) =) مدنی اولمیان.
اخلاق بار بار اولان ، وحشی .

Wildniß (ـ امؤ) (53) نادراً (ا لا) (34) [wild]
غیر منبت اولان حوالی، اراضی ، محصول ویرماز محل ، چول ||
قارما قاریشیق ، بربرینه کچمش، کیرمش اولمقلق || بیغینتی،
قاریشیقلق، دارمه داغینقلق || عالم وحشت || (مجا) قاریشیقلق،
هرج ومرج ، انا بابا کونی .

Wildzen (ـ فه لا +) (21) c. [wid] = wildenzen .

Wilhelm (ـ ام) (56) (والفیز اسمی) [قدیم آلمانجه
Jemand, dessen Wille nach dem Helm : Willahelm
steht] ویلهلم ، کیلیوم .

Will (ـ) (wollen فعلنك زمان حال صورتنك برنجی
واوچنجی مفرد شخصلری) .

Wille (ـ ـ ام) (46) کذلك : **Willen** (ام) b. (40)
دیلك ، آرزو، استك، مراد : برشی یاپمق ایچون موجود اولان
نیت || Dein — geschehe! آرزوك ، مرادك نه ایسه اولسون!
یاپلسون ! مطلوبك اسعاف اولنه ! ان شاالله مرادکه نائل
اولورسون ، الله مرادیکی ویرسون ! || Jemandem seinen
— n thun برینك مطلوباتی ، آرزوسنی اسعاف ایتمك، برینه
استدیکی شیلرك یاپلسی ایچون اذن ورخصت ویرمك ، مرام
ومرادنی ، مقصودینی قبول ایتمك || letzter — صوك آرزو،
وصیتنامه || böser — مقصد نامشروع ، نیت غیرخالصانه،
مقصد وفکرخائنانه ، سوء نیت || freier — آرزوی ذاتی ،
وجدانی || برینك کندی آرزوسی اوزره یاپدیغی شیدن متضرر
اولدیغی اشاده : es war ja Dein eigener — آیول بوقی
سن کندك استدك ، دیلدك ، یاپدك ، بوکا سن سبب اولدك ،
سن بویله استدك ، استیوردك || مضاف الیه صورتیله :
— ns sein zu نیت وفکرنده بولنمق || aus freiem — n
آرزوی ذاتی ووجدانیسیله، کندی کندینه، کیمسه‌نك براشویق
ویا جبری اولقسزین || mit — n مخصوص ، قصداً mit
— (freiem)— n کندی آرزوسیله، ارادهسیله ، کندیلکندن ||
nach seinem — n اونك آرزوسنه توفیقاً ، آرزوسنجه ||
آنك آرزوسی ، استدیکی .

Willen,... (ـ . . . :) — los (ـ) آرزو ومطلوبی
اولمیان ، استکسز || ضعیف ، سسز ، دیلسز ، آغزی دیلی
یوق ، قناعتکار || محترز ، چکینور ، قورقار اولان ، برشیئه
پردرلو قرار ویرهمیان .

Willens,... (ـ....) — änderung (امؤ) تبدیل
نیت ومرام || — kraft (آمؤ) استك ، مرام ومراد ایچه ،
همت ، غیرت، جهد واقدام .

Willentlich (ـ ـ ـ) (21) [Wille] = absichtlich .

Willfahren (ـ ـ و ـ ـ فه لا +) a. (21) [برینك
آرزوسنه کوره حرکت ایتمك ، برینك آرزو ومرامنه تبعیت
ایتمك] (اسم مفعولی : gewillfahrt و willfahrt) Jemandem
— in etwas برشیده برینه موافقت ایتمك ، برینك برآرزو
ومقصدینه کوره حرکت ایتمك : برشیده برینه تابع اولمق ||
Jemands — (مضاف الیه ایله) der Bitte اسعاف ایتمك
(رجا واسترحامی) رووی رضا کوسترمك ، موافقت ایتمك ،
قائل وقانع اولمق، قبول ایتمك || (برای احترام ، خاطر ایچون)
قبول وتسلیم ایتمك ، موافقت ایتمك .

Willfährig (ـ ـ ـ ، ـ ـ ـ ـ) (21) [willfahren]
برینك آرزو ومطلوبنی قبول واسعافه حاضر وآماده اولان ||
حسن نیت صاحبی ، اویغون ، خدمته ، ایولکه مهیا || خاطر
نواز ، خاطر شناس ، سوز آکلار ، دیکلار ؛ نازك .

Willig (ـ ـ ـ) (21) [Wille] برشیئك اولمسنی ،
یاپلمسنی آرزو ایدر ، موافقت ایدر ، حسن نیت صاحبی ،
حلیم ، ساکن ، نازك || etwas — thun برشیئی مع الممنونیه
یاپمق || (ضمثل) der Geist ist — aber das Fleisch ist faul
اطاعت ، آرزو وار اما اقتدار ، طاقت یوق .

Willigen (ـ ـ ـ فه لا +) a. (21) [wellig] — in etwas
برشیئه موافقت ایتمك ، رضا کوسترمك ، قبول واسعاف ایتمك.

Willkommen (ـ ـ ـ ـ) (21) [Wille, kommen]
خوش ، صفا کلش ! — seien Sie (mir) — ! اقدام صفا ،
(خوش) کلدیکز || ممنونیت ومحظوظیت ایله یکلنیلان، کوریلان،
کندوسندن خوشلانیلان ، موجب ممنونیت ، ایستنیلان (شی)
تام وقتنده تصادف ایدن، ایوراست کلان || Jemand — heißen
برینه صفا کلدیکز دیمك ، رسم خوش آمدی یی ایفا ایتمك .

Willkomm(s),... (ـ....) — mahl (ا لا) خوش
کلدك یمکی ، ضیافتی .

Willkür (ـ ـ ا مؤ) (49) (*sans pl.*) [Wille, Kür]
کیف ، اراده ، اختیار || ich lasse Das in Ihre — gestellt,
handeln Sie nach Ihrer — کندی بیلدیککز کبی یاپ، کیفکز
نصل استرسه اویله یاپیکز (بن قارشمام) ، دیلدیککز کبی حرکت
ایت .

Willst (ـ) willt متروك اولهرق ، (wollen فعلنك
زمان حال صورتنك ماضی صیغه‌سی ایکنجی مفرد شخصی) .

Wilze (ـ ام) (52) **Wilzin** (امؤ) (50) اسلاو
جنسندن ویلتس .

Wimmeln (ـ فه لا ±) a. (21) [قدیم شمال لسانده
hwim rasche Bewegung] قرنجه کبی چوق اولمق واویله
حرکت ایتمك ، اویشامق ، قاینامق ؛ ویقیر ویقیر قاینامق ،
پك چوق اولمق || طولو اولمق ، پك چوق بولنمق .

Wimmern (ـ فه لا +) a. (21) اینکلمك ، آه وانین
ایتمك (über etwas) برشی ایچون، برشیئه || برشیئه آغلامق،
برشی ایچون ویرلامق .

Wimpel (ـ ام (ا لا) a. (40) ، بعضاً (امؤ) (53)
(بحر) [قدیم آلمانجه wimpal] اوزون وانسز بایراق ،
قورده بایراغی ، باندرول .

Wimper (ـ امؤ) (53) [قدیم آلمانجه wintprâwa
Augenschirm] (تشر) هدب ، کیرپیك ، مژکان || نباتاتك
بعضیلرنده بولنان برصره توکاری ، قیلجقلری ، هدب .

Wimpern (ـ فه لا +) a. (21) [Wimper] کوزلرینی
(اکثریا غیر اختیاری) قیرپمق || کوز قیرپمق (قیپق) .

Wind (ـ ام) (38) [قدیم آلمانجه wint = لاتینجه
ventus] روزکار، ریح ، یل، باد (Nord=, Süd=, Ost=,
West= —) پویراز شمال ، لدوس جنوب ، کون طوغیسی ،
باطی) روزکاری || es geht ein starker — صیق روزکار

= (بحر) (حا) — wärts || انتفاخ بطن . شيشكينلك
. ! (يه) اورسه — wärts ! || luv = wärts

Winde (~ ا مؤ) ⑤ [winden] (نبا) صارماشيق
|| Garn = winde = برآلت (صنع) || جنسندن قهقه ، عليق
يوك قالديرمق ايچون آلت ، بوجورغاد .

Windel (~ ا مؤ) ⑤ [Winden] طولاق ، قونداق
بزى ، آلتلق ، بز .

Windel„... (~...) — bohrer (ا م) دوز بورغى ،
كاغد ، مقوا ، الفبه تخته وامثالى مدور صورتده كسمكه مخصوص
زغبه ، مثقب || — kind (الا) قونداقده چوجق ، بيك ،
آغزى سودقوقار چوجق || — weich (ص) (عمو) Jemand
— weich schlagen بريناك باصديرمه سى ، پوسته كيسنى
چيقارمق ، ايوجه ايصلاتمق .

Wildeln (~ فعـ متعـ) a. ㉑ [Windel] قونداقلامق ،
چوجغى صارغى يه ، طولاغه صارمق ، صارمق طولامق .

Winden (~ فعـ لا +) b. ㉑ [Wind] اكثريا
(فعـ يكشخ) es windet روزكار وار ، روزكار اسيور ||
(آوجيلقده) آو كوبكارى ، آو حقنده : قوقويى آلمق ،
سزمك || [قديم آلمانجه [wintan] (فعـ متعـ) بوكمك ،
اكرمك || — Garn auf die Winde المكه يه ، چيقريغه
ايپلك صارمق || — Kränze چيلك ، دمتى باغلامق ||
er wand ihm den Stock aus den Händen او بوكه رك ،
برچويرمكله دكنكى ، صوپايى ، باستونى الندن (قوپاردى) ، چكدى
آلدى || بربوجورغاد واسطه سيله قالديرمق || etwas in die
Höhe — برشيئى بوجورغاد ، مقره واسطه سيله يوقارى يه
قالديرمق ، چيقريقله يوقارى چكمك ، قالديرمق || sich —
(فعـ مطا) بوكرلمك . صارلمق ، طولامق || der E'pheu
windet sich um die (Bäume) صارماشيق آغاجلره صاريلور
|| — sich um seine Achse محورى اطرافنده دونمك ، دور
ايتمك ، قيوريله قيوريله چيقمق || (ein Bach) windet
(schlängelt) sich durch das Thal بردره دونه وادى يى
طولاشيور ، طولاشه طولاشه جريان ايديور ، ايدر || sich
durch etwas — برشيئك آره سندن ، ايچندن زورله چكمك ،
يكه بيلمك || ge-wunden (اسم مفعول وصفت) ㉑ صارلمش ،
بورولمش ، بوكولمش ، اكرلمش || (Winden) (الا) b. ㊵
(sans pl.) بوكمه ، چويرمه ، طولامه ، صارمه ؛ چيقريقله
يوقارى چكمه ، قالديرمه || (كذلك) mit allem Krümmen
und Winden نقدر اوغراشديسه بيله ، بوقدر غيرت وامكارينك
خلافنه اولدرق .

Winden (~ جعـ م) ㊷ [اسلاوجه ؛ Weisse]
اسلاو اقوامندن « وند » لر .

Winden„... (~...) — schwärmer (ا م) (تاطبيعه)
قهقهه كابكى .

Windes„... (...) — eile, — schnelligkeit (امؤ)
سرعت روزكار || brant (= Winds : اكثريا) — بورا ،
(بحر) قره دن اسن روزكار ، آز مدت سورن قيصه وشدتلى
روزكار ، قصيرغه ، سيقلون .

Windig (~ ص) ㉑ [Wind] روزكارلى ، روزكاره
معروض || — es ist روزكار وار ، روزكار اسيور || (مجا)
= luftig خفيف مشرب ، خوبيا ؛ عقلى باشنده دكل ، زوبه .

Windung (~ ا مؤ) ㊵ [winden] = Winden ||

اسيور ، وار || bei — und Wetter يوراده ، فورطنه ده ،
يغموره فورطنه يه باقميه رق || den — im Rücken haben
روزكارى آرقه دن يمك (كذا) vor dem Winde segeln ||
(آوجيلق) قوقو ، روزكار || (مجا) von etwas bekommen —
برشيئى طويمق ، حس ايتمك || (مجا) in den — reden
روزكاره سويلمك ، هوايه ديكلتمك ، برقولاغندن كيروب اوته كى
قولاغندن چيقان آدمه لاف آكلاتمغه چالشمق ، بيهوده چكه
چالمق ، بوشنه نفس توكتمك || etwas in den — schlagen
برشيئه اهميت ويرمامك . قولاق آصمامق ، حصير آلتى ايتمك ،
ديكلمامك || بريله آلاى ايتمك || machen — پك زياده تمادحده
بولنمق ؛ سويلديكى شيده پك زياده مبالغه ايتمك ، آتوب طوتمق ،
ديكلتمك .

Wind„.... (...) — beschädigung (امؤ)
روزكارك ، برفورطنه نك ايراث ايتديكى خسار || frei — (ص)
روزكاردن محفوظ ، يل طوتماز || schnell — (ص) روزكار ،
يل كبى سريع || ball — (ام) درونى روزكار ايله طولوطوپ ،
اوفق بالون || beutel — (ا م) ايچى هوا طولو طوربه ،
(بحر) هوا ، طلومبه سى ، تيفون || چوق سويليان آز ياپان
كمسه ، آتيجى ، منطارجى ، بيوك سوز سويليان ، شارلتان ||
(طاتليجيلقده) ايچى بوش خمور طاتليسى || blatter —
= (نبا) (امؤ) — blume || — pocke = (امؤ)
Anemo'ne || büchse — (امؤ) هوا ايله آتيلور تفنك =
dürr — (ص) هواده قورودلمش || (مجا) (عمو) پك قورو ،
پك ضعيف ei — (الا) ايچى تخمسز ، جبلق ، قوف يمورطه ||
طليش قبوقسز ، قبوغى ايوتشكل ايتمامش يمورطه || fahne —
(امؤ) = Wetterfahne (كذا مجا) || fang — (ا م)
براوطه ويا محلك هواسنى تجديده مخصوص منفذ وآلت ، مجدد
هوا ، مروحه || = lotte — || قپو اوكنده روزكارى كسمكه
مخصوص چيقينق || hafer — (ا م) (نبا) = Flug = hafer ||
hetze — (امؤ) ، hetzen — (آوجيلق) تازى ايله ايديلان
(طاوشان ، تلكى آوى) آو || hund — (ا م) (آوجيلقده)
تازى || karte — (امؤ) كميجى خريطه سى || kessel —
(ا م) ناظم هوا || licht — (الا) روزكارده سونماز ، ياثار
فنار ، موم ، يوارلاق جام ، فنار ايچنده يانار موم || lotte —
(امؤ) (صنع) هوا باجاسى ، مجراسى || macher — (ام)
براوطه ده هوا فنارى ، مجدد هوا || (مجا) (عمو) شارلتان ،
قوفقجى ، آتوب طوتان || maschi'ne — (امؤ) روزكار ايله
ايشلر ماكنه || (معدنجيلكده) هوا چقورى || messer —
(ا م) برروزكارك نطرفدن اسديكنى تعيين وقوتنى اولچان
آلت ، مقياس الريح || = Manome'ter || mühle — (امؤ)
يل دكرمانى || pocke — (امؤ) (علم امراض) سو چيچكى ،
جدرى كاذب ، تهلكه سز خفيف سو چيچكى || rose — (امؤ)
(جغر ، بحر) مختلف روزكارلرك جهت وزانى كوستر
واسملرنى تعيين ايدر شكل ، روزكار كلى || schief — (ص)
اكثرى موازنتنى غائب ايتمش ، چارپوق || schirm — (ا م)
روزكارلق ، پاراوانه ، (آچيقده چالشمق ايچون روزكارى
كسمكه مخصوص چكيلان) تنته ، ويا تحته پرده || spiel —
(الا) اوفق ياورى تازى || still — (ص) ساكن ، طورغون ||
es ist — still هوا طورغون ، ساكن || sucht — (ا م)
(علم امراض) غازلرك طوپلانمسيله قارنده حاصل اولان

(چوریلان ، دور ایدن خط) دائره، محیط ، قوس ، چوره، ||
برنهر ویا یولك دیرسك علی ، قیوریلدیغی، دونديكی یر ||
بریلانك چوركانسی،چورك ، حلقه .

Wink (ٮ ۱ م) (38) [winken] ال ، باش وامثالیله
ویریلان ، ایدیلان اشارت (خبر مقصدیله) Jemandem mit
den Augen einen — geben برینه كوزیله اشارت ایتمك ،
كوز قیرپمق || (عو) Jemandem einen — mit einem
Zaun= (یاخود Laternen=) pfahl geben برینی :
قاقیشدیرمق ، دورتوشلمك || (مجا) نصیحت ، اخطار || آن
برآنده ، برطرفة العینده ، كوزینی آچوب قیاماندن. einem — en

Winkel (ٮ ۱ م) a. (41) [قدیم آلمانجه winchil :
winken كلمه‌سنه منسوب] (ریا ، صنع ، ع اسقكا) زاویه ||
خصوصیله (معما) in den — bringen كونیه‌سنه كتیرمك ،
كونیه‌یه كوره زاویه‌سی ویرمك || (صنع) Winkel= = —
maß كیزلی محل || كوشه ، زاویه || alle — und Ecken
haken, = Deutsch= || بتون دیب بوجاقده im entlegensten —
lands آلمانیانك اك هجری محلرنده ، یرنده .

Winkel,,... (... ٮ ٮ) — bogen (۱ م) برزاویه‌نك
قوسی || — ehe (امؤ) ازدواج خفی || — advoka't (ام)
(كیزلی ایش كورن) دیپلوماسز ، رخصتنامه‌سز دعوی وكیلی،
یاغی آووقات || — börse (امؤ) (تجا) اوفق بورصه ||
— makler (۱ م) (تجـا) كیزلی دلال ، خفی سمسار ||
— messer (ام) (ریا) زاویه‌لرك درجه‌لرینی اولچمكه
مخصوص آلت ، غرافومتره ، غونیو متره || (حكـ) اوفق
ارتفاعات فرقنی كوسترر آلت ، قائه‌تومتره || — münze
(امؤ) قالپ پاره اعمالنه مخصوص محل ، فابریقه || قالپ
پاره || — recht (ص) = rechtwink(e)lig || —scheibe
(امؤ) یوارلاق بلانچته || مقیاس ارتفاع كواكب ، اصطرلاب،
استرولاب || —spiel (۱لا) كوشه قاچامجه || —treppe (امؤ)
كیزلو نردبان || — werk (۱لا) (ع اسقكا) زاویه‌لی ،
چیقینتیلی كوشه‌لی استحكام ، ردوت || — züge (جمع م)
اكری بوكری یوریمه : ایکی طرفه دونمه ، عجم قیلیجی كبی ایکی
یوزلیلك ، حیله كارلق || — züge machen حیله كارلق ،
ایکی یوزلیلك ایتمك ، دوزنبازلق .

Wink(e)lig (ٮٮص) (21) [Winkel] زاویه‌لی، كوشه‌لی
كوشه ، زاویه تشكیل ایدن، كیرینتیلی ، پك چوق زاویه‌سی ،
كوشه‌لری اولان ، دیرسك تشكیل ایدن || — spitz زاویه‌
حاده‌لی،سیوری كوشه‌لی .

Winken (ٮٮ فع لا + وفع متع) a. (21) [قدیم آلمانجه
winchan zunickend ein Zeichen geben] Jemandem
mit den Augen — برینه كوزلریله اشارت ایتمك ، چاغیرمق،
ویاموافقت وقبول اشارتی ویرمك || er winkt mir, ich sollte
herankommen (یاخود : heranzukommen) بكا كل دیه
اشارت ایتدی ، یناش دیدی || (فع متع) Jemandem
Stillschweigen winken برینه: صوص! دیه اشارت ایتمك ،
صوص دیمك || — mit den Augen كوزلرینی قیرپمق ،
كوزیله اشارت ایتمك : غمزه ایتمك .

Winsel,,... (... ٮٮ) —affe (ام) (تاطبیعه)ساقی
دیشیلان وآغلار كبی باپان میمون .

Winseln (ٮٮفع لا+) a. (21) [قدیم آلمانجه winisôn
weinen كلمه‌سنه منسوب] آغلامق ، ویزلامق ، زیرلامق،
ویراق ویراق آغلامق .

Winter (ٮٮ ام) a. (40) [قدیم آلمانجه wintar]
قیش، شتا (كذا مجا) — mitten im قیشك اورته‌سنده ،
قیش اورته‌سی ، قیش ایچنده ، قیش وقتی .

Winter,,... (... ٮٮ) —abend (ام) قیش اكشامی
(اقشامی) || —apfel (ام) (نبا) قیش الماسی ||
—bestellung (امؤ) قیش اكیمی ، قیشین اجرا اولنان
زراعت ایشی : قاریشیق اكیلان بغدای ، چاودار ، یولاف
آریه ، ربیعیه || —gerste (امؤ) صوك بهار ، كوزمومنده
اكیلان آریه || —hafen (ام) (بحر) كمیلرك قیشلك
بارینه‌لرینه مخصوص محفوظ لیمان || —haus (۱لا) قیشلاق
او ، شتائیه || (بغچوانلق) صوغوغه طایانمیان نباتاتی محافظه‌یه
مخصوص محل ، لیموتلق || —könig (ام) (تاطبیعه) =
Zaunkönig || —levkoje (lēfe-kēū'-ē ۱مؤ) (نبا)
قیش شبویی || —mäßig (ص) = winterhaft =
—schein (ام) (هیئة) تشرین ثانیده كوریلان یكی آی ||
—schlaf (ام) (تاطبیعه) قیش اویقوسی .

Winterhaft (ٮٮٮ) اكثریا winterlich (ٮ ٮ ٮ)
ایكیسده (ص) (21) [Winter] قیش كبی ، قیشه مخصوص،
قیشه‌منسه || (جغر) صورت دائمه‌ده قارایله مستور || (حا)
قیشین اولدیغی كبی .

Wintern (ٮٮ فع لا + وفع یكشخ) a. (21) es wintert
قیشه كیریورز ، اورتالق قیشلایور، قیش باشلایور ،كلیور ||
(فع متع) = durch-wintern .

Winzer (ٮٮ ام) b. (40) [قدیم آلمانجه winzuril
لاتینجه vi'nitor دن] ، —in (امؤ) (96) اوزوم یتشدیران،
باغ صاحبی (اركك ، قادین) شرابجی || اوزوم طوپلیان ،
باغ بوزیجی .

Winzig (ٮٮ ص) (21) [wenig كلمه‌سنه منسوب]
— klein پك اوفق، قوقله قدر ، مصغره ، شماما ، میفی میفی،
اوفاجق || (اشیا حقنده) پك ضعیف ، جیلیز ، صیسقا ،
پك كوتو ، پك ایجه،قیریلیویره‌جك كبی || — es Männchen
برآووج آدم ، برقاریش انسان ، باجاق قدر (حریف) .

Wipfel (ٮٮ ام) a. (40) [قدیم آلمانجه wiphil اولوب
wifan دن winden] eines Baumes — برآغاجك تپه‌سی،
اوجی || (نبا) یوسكول ، پشاق .

Wipfeln (ٮٮ فع لا + وفع مطا) a. (21) [Wipfel]
— (sich) باشنی هوایه قالدیرمق، دیكمك ، (تپه‌سی) افلاكه
سرچكمك || (فع متع) — Bäume = kappen .

Wipps,,... (... ٮ) —leine (امؤ) ، —seil (۱لا)
(قدیم ایپ جزاسنده) برینك آصلمسنه مخصوص ایپ .

Wippchen (ٮٮ جع لا) b. (40) [Wippe] حقه‌بازلق ،
یالان ، تزویر ، شیطانلق ، قورنازلق ، دوزنبازلق : قیتیر ،
مارتاوال .

Wippe (ٮٮ امؤ) (53) [شمالی آلمانجه = wippe]
مثلا : auf der — stehen دوشمك ، یوارلانمق ، طوپ‌آتمق
اوزره اولمق || تحترواللی || = Wippgalgen دارآغاجی ||
= Peitsche || — und Kippe = Kipperei (جنا)
(وجودك ویا برقسمنك موازنتنده طورمسی ویا صاللانمسی

حركتى) موازنت ، صاللانمه حركتى|| برچكمه كوپرينك مانوله ،
باصيق ديركى، اوق|| (فراغونار) اصولى پاره عيار ترازوسى .

Wippeln (ـَـ فعلا + وفعمتع) a.. ㉑ = wippen .

Wippen (ـَـ فعلا + وفعمطا) a. ㉑ صاللانمق ،
تعترواللى اوينامق ، اوطوروب قالقمق ||كذا (فعمطا)
اولەرق: der Storch wippt (sich) erst mit den Flügeln
ليلك اوچمازدن اول (اولا) قنادلريله چرپينور وكنديسنى
طارطار قالديرر || (فعمتع وفعمشاركة) — Jemand
برينى تعترواللى ، صالنجاق اوزرنده صاللامق || دوپرمك ،
ييقمق ، دوشورمك ، تپەسى آشاغى ايتمك || برينى دار آغاجنه
چكمك ، (بحر) متممى ايپله صويه صاللامق .

Wipper (ـَـ ام) a. ㊵ [wippen] = Kipper.

Wir (ـُ ضمير شخص) [قديم آلمانجه wir ، غوتجه weis]
برنجى شخصك جمعى، بز مثلا : — sind es اونلر بزز ، بززاونلر
|| — Dichter بز شاعرلر ، بز شعرا .

Wirb (ـَ) (werben فعلنك صورت امريەسى) .

Wirbel (ـَـ ام) a. ㊵ [قديم آلمانجه wirvil]
دائره اوزرنده دونيش ، دور ، دونان ، دور ايدن ، (مجا)
كرداب، ورطه || — (= Wasser) صو طلومبەسى ، آنافور
(لى آقندى) || باش دونمەسى وجودده صاچ وتويلرك عكسى
طرفه دور ايتديكى ، دونديكى محل || باشك اك يوكسك نقطەسى،
تپه ، (تشر) قمةالرأس || vom — bis zur Zeh تپەدن
طيرناغه || (بربرينه قاريشمش ، مزج ايدلمش صدا) بر جعاده
ترنم اولنان برقاچ صدا ، حس || داوول ، ترامپته اوزرنده
ياپيلان طيرور رر رر رر رر . || (تشر) بل كميكنى طوتان ،
ربط ايدن كميك ، بونى آشكيل ايدن فقرات || هرقنغى برفكر
ومقصد اوزرنه چوريلان ، دونديريلان شى ، پنجره وقپوينى
آچيق طوتمغه مخصوص دونر ماندال ، موصلقلرده موصلغك
اناختارى مقامنده اولان تپەسى || (كمان وامثالى سازلرده
تللرك قورولمسنه مخصوص) ماندال ، اناختارى .

Wirbel„... (ـَـ...) — säule (امؤ) (تشر) عمود
فقارى || — los (ص) (تاطبيه) بل كميكلرى اولميان
(حيوانات) ، معدوم الفقرات || — sturm (ام) قصيرغه،
دونەرك وقوعه كلان شدتلى قصيرغه .

Wirbeln (ـَـ فعلا + ، تبديل موقع مراد اولندقده
فعلا -) (فع) مطا ، فعمتع) a. ㉑ || (فعلا وفعمطا
اولەرق) دونمك ، چويرلمك، دور ايتمك ، (فعمتع)دونديرمك،
چويرمك، دور ايتديرمك|| (die Lerche) wirbelt (ihr Lied)
طوييغار ، تورلاقوشى دم چكييور ، اوزيور .

Wirbst، wirbt (ـَ) (werben فعلنك زمان حال صورتنك
ايكنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Wirf (ـَ werfen فعلنك صورت امريەسى) .

Wirfst (ـَ) (werfen فعلنك زمان حال صورتنك ايكنجى
مفرد شخصى) .

Wirk„... (ـَـ...) (صنع) — bank (امؤ) ، — brett
(الا) خور تختەسى ، تكنەسى || — eisen (الا) نعلبند
بچاغى|| — meister (ام) بزاز، نساج اوستەسى || — tafel
(امؤ) ، — tisch (ام) — brett|| — waare (امؤ) كوزلى
طوقومه ، منسوجات .

Wirken (ـَـ فعلا — ، فعمتع) a. ㉑ [قديم آلمانجه
wirchan] حركت ايتمك ، طاورانمق ، ياپمق ، معامله ايتمك
(فعلا) نتيجه استحصال ايتمك ، حاصل اولمق ، تأثير حاصل
ايتمك، تأثيرى كورولمك ، فائده ويرمك، هدف مقصوده واصل
اولمق ، مقصدى الده ايتمك ، استديكنه نائل اولمق || die
Arzenei hat gewirkt علاجك تأثيرى اولدى ، كورلدى ،
فائدەسى اولدى ، فعلنى اجرا ايتدى ، ايو كلدى || — Gutes
ايولك ياپمق ، ايولك ايتمك || — beruhigend تسكين ايتمك ،
شدت وحدتنى كيدرمك (صورتيله تأثير ايتمك) || an einer
— Schule (als Lehrer) برمكتبده (خواجه اولەرق)
خدمت كورمك || — nachtheilig auf etwas برشيئه ،
برشى اوزرينه سوء تأثير ايتمك || — für Jemand برينك
لهنده ، برى ايچون چالشمق ، بريسيچون غيرت ايتمك ، ايشنى
كورديويرمك ، تسهيل ايتمك|| — gegen einander متقابلا
اجراى تأثير ايتمك|| بر برينه قارشو اوغراشمق، بر برينك آياغنى
چلمكه باتمق || دستكاهده طوقومق ، نسج ايتمك (دوزكون
اولميوب ، كوزلى اولمق اوزره) ايشلمك ، اورمك|| (فرونجيلق)
يوغورمق|| (نعلبندلق) — den Huf (مرا . aus-wirken)||
— Salz طوز ياپمق || — d (اسم فاعل وصفت) ㉑ مؤثر ،
تأثيرى كوريلان ، شافى .

Wirkerei (ـَـ امؤ) ㊾ [wirken] نساج، طوقومەجى،
اوريجى دستكاهى|| (مرا . Borten = Strumpf=wirkerei) .

Wirklich (ـَـ ص) ㉑ [wirken] حقيق، صحيح، كرچك،
قطعى|| خالص|| صحيح، موجود، حقيق — vorhanden حقيقة
موجود اولان|| — صحيحمى، طوغريمى؟ صحيحمى سويليورسك؟
اه عشقنه قوزوم طوغرى سويله؟ يا؟ عجائب؟ || ich weiß
es — nicht!... حقيقة بيليورم، معلومانم يوق.. || — er geheimer
Rath انجمن، مجلس خاص (وكلا) اعضاسندن اولان|| „ — Staats-
rath شوراى دولت اعضاى دائميسندن اولان ذات (ورتبەسى) .

Wirklichkeit (ـَـ ا مؤ) ㊾ (sans pl.) حقيقت،
طوغريلق، كرچكلك ، بالذات موجوديت || in — فى الحقيقه ،
حقيقت حالده (dem Namen nach تركيبنك مقابلى) ||
(ar. pl.) حقيق، صحيح اولان، بالذات موجود وواقع اولان
شى ، اصل ايش، مادۀ حقيقيه ، اسمى اولوبده جسمى اوليان
دكل .

Wirksam (ـَـ ص) ㉑ [wirken] (فعلا) تأثيرى
كوريلان ، مؤثر ، شافى || — sein gegen etwas برشيئك
عليهنده چالشمق، برشيئى تأثيرسز براقمغه چالشمق، اوغراشمق،
براقمق|| برشى ايچون ايو اولمق، برشيئه تأثيرى، فائدەسى اولمق،
برشيئه ايو كلمك .

Wirksamkeit (ـَـ امؤ) ㊾ [wirksam] مؤثريت،
تأثير ايديش، مؤثر اوليش، فائده ويريش|| قوۀ مؤثره، تأثير||
in — sein فعاليتده بولنمق ، تأثير ونفوذنى اجرا ايتمك ،
ايش كورمك|| (مأمورين حقنده) الآن خدمت كورمك ،
موظف اولمق|| (قوانين ونظامات حقنده) اليوم حكمى جارى،
مرعى الاجرا اولمق، حكمى اولمق، موجبنجه عمل اولنمق|| — in
treten حكمى اجرا اولنمغه باشلامق .

Wirkung (ـَـ امؤ) ㊾ [wirken] = Wirken (الا)
مثلا: auf Jemand eine — ausüben برينه برتأثير ونفوذ
اجرا ايتمك ، برينه برتأثير ونفوذده بولنمق، تأثير ونفوذى اولمق||

(کیمیا) مجموع خواص، قوهٔ مؤثره، قوت|| تأثیر، نتیجه، فائده (ویا مضرت)، تأثیر وحس || seine — thun تأثیر ایتمك || (ضرمثلا) seine — ohne Ursache سببسز برشی اولماز، آتشسز دومان چیقماز .

Wirkungs„ ... (.....) — voll (ص) پك زیاده تأثیری اولان، کورولان، پك مؤثر|| — freis (امؤ) دائرهٔ تأثیر ونفوذ|| — los (ص) تأثیر ونفوذسز .

Wirr (ص) ㉑ [wirren] قارمه قاریشیق ، طارمه طاغنیق ، آلت اوست اولمش ، قاریشیق، مشوش، ملوث|| e — Haare haben صاچلری قارمه قاریشیق ، چهارشنبه قاریسی کبی اولمق || im Kopf — عقلی باشنده اولمامق، ذهنی پریشان اولمق es Durch-einander — قارمه قاریشیقلق، آلت اوست اولمه .

Wirr „ ... (....) — garn (الا) طولاشیق ایپلك، آچلامش چیله || — kopf (ام) ذهنی پریشان ، عقلی باشنده اولمیان کمسه ، عقلسز باش، پریشان ذهن || عقلی براز اویناق اولان کمسه || — seide (امؤ) ایپك قیرینتیسی .

Wirre (امؤ) ㊳ [wirren] قاریشیقلق، هرج ومرج|| n — (جمع) خیرکور، نفاق، آغیز طاتسزلغی، کورولتی پاطیردی، کچمزلك، اویوشه مامق|| فتنه، فساد؛ قاریشیقلق، تشوش .

Wirren (فعمته وفعمطا) a. ㉑ [قدیم آلمانجه wërran] (اسم مفعولی بعضاً ge-worren) etwas durch (یاخود : unter) einander — (in) برشیئی آلت اوست ایتمك ، بربرینه قاتمق، هرج ومرج طارمه طاغنیق ایتمك، اودی (آتشی) صویه قاتمق .

Wirrniß (امؤ) ㉞ (الا) ㉝ **Wirrsal** (الا) ㊳ [wirr] قارمه قاریشیقلق ، آلت اوست اولمه، هرج ومرج ، تشوش ، آشوب .

Wirrung (امؤ) ㊾ [wirren] قاریشیقلق ، تشویش ، تشوش ، هرج ومرج ، فساد ، شورش .

Wirsing [(ایتالیانجه virzа لاتینجه viri'dia ایتالیانجه ve'rza)] — kohl (ثیا) (ام) ایکیسیده : ㊳ (sanspl.) (آغاجلقده) کوچك یاپراق وقیویرجیق خنه .

Wirtel (ام) a. ㊵ [قدیم آلمانجه wirt ge-dreht : مرا. لاتینجه ve'rtere] — an der Hand-spindel ایك وامثالی آغیرشاغی || (نبا) صاقك برطرفنده حاصل اولان دال یاپراق ویا چیچکلر ، حلقویه .

Wirtemberg (احالا) ㊱ (جغر) (قرال فره دریق زماننده دکین مستعمل اولان طوغری املا) = Württemberg .

Wirten (احالا) ㊱ (جغر) فرانسه شهرلرندن وردون .

Wirth (ام) ㊳ [قدیم آلمانجه wirt Ehe-herr] in — (امؤ) ㊿ فاملیا، عائله پدری ، اوك افندیسی || in — اوك ، عائله نك خانمی || برخانه نك صاحب وصاحبه سی|| هوتل، مسافر خانه ، لوقانطه، قهوه خانه صاحب ویا صاحبه سی، کیراجی || نزدینه مسافر قبول ایدن کمسه || — (Gast-) خانجی : zweiten Ranges برقهوه خانه ده : قهوه جی ، لوقانطه جی || — (Schänk-) میخانه جی || (ع) des — (Soldaten) نزدنده عسکر اقامت ایتدیریلان کمسه ، قوناق صاحبی|| او اداره سندن ایو آکلار اداره یی بیلور کمسه ، او ایشنه باقان، کهیا .

Wirtbar (ص) ㉑ [wirthen] مسافر ، یولجی اسکانه الویرشلی ، مسافر قبول ایدر ؛ قابل سکنا .

Wirths„.... (....) — tafel (امؤ) ، — tisch (ام) تابل دوت (معین برعلك چیقاریلان وکلان مسافرلرك کافه سنه بلا فرق بوعکدن وبریلان مقطوع فیأتلی) سفره || — haus (الا) مسافر خانه ، خان ، لوقانطه .

Wirthschaft (امؤ) ㊻ [Wirth] (لوقانطه جی، هوتلجی ، خانجی ، او افندیسی کبی اداره ایتمك ، قوللانمق ، چویرمك ، دوندرمك صنعتی) اداره ، قاعدهٔ تصرفیه، اصول اداره ، ایشلتمه ، دوندرمه ، چویرمه || die — lernen ادارهٔ تجاریه وزراعیه یی اوکرنمك || die — besorgen (براو حقنده) براوك اداره سنه باقمق، اداره ایتمك ، چویرمك || هراو ، خانه ، چفتلك ، اوتل والخ صاحبنك کندوسنجه اولان اداره سی : او اداره سی || Gast-wirthschaft = || Land-wirthschaft = (عمو) کورولتو سی ، پاطیرتیسی چوق ، آلایسلدیکنه یاپیلان ، کوریلان ایدیلان برایش ، برخارلق برکورولق ، شماتلی ایش ، قارمه قاریشیقلق ، بوزوق ، نه آلتی نه اوستی بللی اداره ، ایش .

Wirthschaften (فعلا +) a. ㉑ [Wirthschaft] براداره ده بولنمق ، براوی اداره ایتمك ، بسلمك، چویرمك || auf einem Gute — برچفتلکی اداره ایتمك، ایشلتمك ، چفتلکه باقمق || mit eigenem Vermögen gut — پاره سی، ثروتی ، وارلتی کوزل اداره ایتمك ، چویرمك ، قوللانمق || اوتلجیلك ، خانجیلق ، لوقانطه وقهوه جیلك ایتمك ، براوتل ، قهوه ، لوقانطه یی طوتمق || قارمه قاریشیق ، کورولتیلی ایش کورمك ، قیامت قوپارمق ، آلت اوست ، برباد ایتمك ، آلتی اوستنه کتیرمك ، آلتندن کیروب اوستندن چیقمق، برباد وملوث ایتمك .

Wirthschafts„ ... (.....) — beamte (r) (ام) اداره مأموری || — betrieb (ام) زراعت وحراثت ، اکوب بیچمه، برطوپراغی، آراضی یی قاعده واصولی دائره سنده ایشلتمه || — jahr (الا) سنهٔ مالیه || — wesen (الا) علم ثروت (ملل) .

Wisch (ام) ㊳ [قدیم آلمانجه wisc] مطبوع وامثالی بزی ، پاچاوره ، بز ، چاپید || مقام، استخفافده : (یازیلی ویا باصلمش کاغد) کاغد پارچه سی || wisch ! (حرندا) ایصلیق ، قصیلدی یی تقلیداً : شیش !

Wisch„... (....) — papier (الا) ملکی، پرداخ، زیمپاره کاغدی || — lappen (ام) برشی سیلکه، تمیزلکه، قورولمغه مخصوص بز ، ملکی پاچاوره || waſch, — کذلك : **Wischiwaschi** (ام) (الا) صاچمه ، ترهات ، هرزه .

Wischen (فعمته) a., e. ㉑ [قدیم آلمانجه wisken : waschen اصلنه منسوب] بربز ایله سیلمك ، خفیفجه اوغمق ، اوغوشدیرمق ، تمیزلمك ، قورولمق (اوزره سیلمك) ، سیله رك تمیزلمك — sich den Mund آغزینی سیلمك|| (رسمده) قبا کاغددن یاپیلان قلم ایله رنك ، بویالری بربرینه قاریشدیرمق ، امتزاج ایتدیرمك ، بربرینه یدیرمك ، استامپالمق || (فعلا —) قایوب کیتمك ، صیلوب کچمك ، صورتوب کچمك .

Wischer (ام) a. ㊵ [wischen] سیلان، تمیزلیان، اوغالیان : قورولیان|| رسمده قوللانیلان کاغد قلم ، استامپا||

برشیئی ، سیلکه، تمیزلکه مخصوص آلت || (دوکمه‌جیلرده) استوپو || (ع) (طوپچیلقده) آتش ایدیلان طوپك نامولوسنی تمیزلکه مخصوص طومار || (عا) (عمو) قطعی ، شدتلی جواب ، ترسلمه .

Wisent (ـَ ا م) (38) [قدیم آلمانجه wisunt = روجه bi'son] (تاطبیعه) آمریقای جنوبینك هور کوچلی وصاچلی یبانی اوکوزی .

Wismut(h) (- ـَ ا لا) (38) (*sans pl.*) (معدنکیا) بیسموت دینیلان معدن (براق صاری یه مائل بیاض وقولایجه توزه تحول ایدر ، اجسام بسیطه‌دندر) .

Wispel (ـــ ا م) .a (40) اکیدن : (١٠٠٠ کیلودن عبارت واسکی ٢٤ شه‌فل مقدارنده اولچك ، کیله)ویسپه‌ل.

Wispeln ، **wispern** (ـَ قه لا +) ایکیسیده .a (21) [قدیم آلمانجه hvispalón = انکلیزجه whisper] (روزکار حقنده) ایکامك ، اوتمك || سویلرکن : قولاغه فیصلدامق : فیصقوص کیمك .

Wiß.... (ـــَ) —bedürfniß (ا لا) بیلك احتیاجی، لزومی || begierig — (ص) هرشیئی بیلکه اوکرنمکه ، طویقمه ، اشیئکه مراق ایدن ، هوسلنان .

Wißbar (- ـَ ص) (21) [wissen] بیلنه بیلور .

Wissen (ـَ قه متم) (زمان حالی: ich weiß ، Du weißt || wir wissen : صورت شرطیه‌سنك زمان حالی : ich wisse || ماضی صورتی: ich wußte || صورت شرطیه‌سنك ماضی صیغه‌سی: ich wüßte || اسم مفعولی : Ge-wußt || صورت امریه‌سی: wisse) بیلك || ich weiß viel بن چوق بیلیورم ، بیلرم || was weiß ich? نه بیلیورم ، بیلرم ؟ بن نه بیله‌یم ؟ || wer weiß ? کیم بیلور ؟ || — ? wer kann es بونی کیم بیلور ، بیله بیلور ؟ || Das mag Gott — بونی آنجق جناب حق بیلور ، اونی الله بیلسون ، اونی جناب حق بیلور || ...und Gott weiß wie viel sonst noch الله بیلور (دها کیم بیلور) نقدر بشقه . . . ، کیم بیلور دها نقدر سائر . . . || so viel ich weiß, Nichts هیچ، هیچ برشی بکا قالورسه، بکا قالورسه هیچ برشی || کاملاً قناعت حاصل ایدلمیان برمنی صورتنده : ich wüßt' nicht بك بیلمه‌م ، بیلمه‌میورم ، ایو بیلمه‌میورم || عبارهٔ معترضه‌ده : wie Du weißt, wie Sie— = be-kanntlich معلوم ، معلومکز اولدیغی وجهله || غیر منتظر بولنیلان برشیئی بیان ضمننده : ? weißt Du, was بکا باق ؟ بیلیرمیسك ؟ ، بیلیورمیسك ؟ ، باق نه دییه‌جکم ؟ باق خاطریمه نه کلدی ، کلیور ؟ ، باق نه دییه‌جکم ؟ ، بن سکا برشی سویلیه‌یممی ؟ || er ist reich, weiß Gott الله بیلور اما اونده پاره وار || Jemandem etwas zu— thun برینه برشیئی بیلدیرمك ، برشی حقنده برینه معلومات ویرمك ، برشیئی برینه اخطار واخبار ایتمك : ich weiß, Du thust es gern بن بیلورم سن بونی (برایشی) استیه‌رك یاپیورسك ، سویورسك ، سنك خوشنه کیدیور ، بیلورم سن بونی (برایشی) سورسك || ...Sie — doch wohl daß یك ایو بیلورسکزکه . . . || dann wäre ich jetzt wer weiß wie weit شمدی کیم بیلور نقدر ایلرولمش اولمجقدم ، شمدی کیم بیلور نره‌یه وارمش ایدم ، کلوردم || (مفعول الیه ایله) Jemandem Dank (für etwas)— برینه بر شیدنطولایی ایفای تشکر ایتمك ، تشکری اوتونمامق || —sich keinen Rath نه‌یاپه‌جغنی بیلمامك ، شاشیرمق || (مصدر ایله برلکده برشی بیلمك ، آکلامق معناسنده) — zu leben یشامنك یولنی ، اصولنی بیلمك || —Bescheid (بوکامراجعت) || Das — Sie nicht ? بوندن خبریکز یوقمی ، یوق ها ؟ ، بونی بیلیورسکز اویله‌می ؟ || — Das möchte ich wohl فقط شونی برآکلاسه‌م ، بیلسه‌یدم ، جده بوکا یدرلو عقلم ایرمیور ، اماده تحفا شیءها || ... man will — , daß دنیورکه، ادعا ایدیلیورکه ... ، هرکس دییورکه || —sich viel mit (یاخود : auf) etwas برشیئه پك مغرور اولمق ، برشیدنطولایی پك قورولمق || (یاخود: um) von — etwas برشیئی بیلمك ، آکلامق ، عقلی ایرمك er weiß von keiner Sorge اونك هیچ برشی اومورنده ، تاصه‌سنده‌دکل ، دنیا اومورنده‌دکلدر ، او هیچ برشیدن مکدرومتأثر اولماز ، قایغیسزدر || dort weiß man vom Winter Nichts اوراده قیش ندر بیلمازلر ، هیچ قیش کورلمامش || —ich will von ihm Nichts امان براق شونی (شونك لقردیسنی) آغزیمه براق شونك لافنی ، لقردیسنی ، شونك سوزنی اچمه || davon will er —Nichts اوندن بحث اچلمك ایشنه کلیور ، اونك لافندن هیچ خوشلانماز ، اونی هیچ بیلمك ایسته‌میور || — etwas gethan wollen برشیئك یاپلدیغنی کورمك استمك || d— (اسم فاعل وصفت) بیلان || برشیئه واقف ، آکلار ، آکاه ، بیلور ، سرداش .

Wissens.... (ـــَ...) (21) —drang (ام) —durst (ام) بیلمك ، اوکرنمك ، آکلامق ، استمك ، مراق وهوسی || —werth, —würdig (ص) بیلنمکه ، اوکرنلمکه سزا ، لایق .

Wissenschaft (ـــَ امؤ) (41) [wissen] علم ، فن || die schönen —en صرف ونحو ، معانی ، ثمرفنلری ، علوم ادبیه ، ادبیات || schöne —en und klassische Sprachen مکاتبده صرف ونحودنصکره اوقودیلان منطق ومعانی وسائر علوم عالیه والسنهٔ اجنبیه‌دن بالخصوص اولسانه مناسبت وارتباطی اولانلری (*sans pl.*) برعلم وفنه اولان درین وقوف ، معلومات تامه ، تفنن || وقوعه کلان برشیئه دائر اولان معلومات ، وقوف ، اوندن اولان خبر || ich habe keine—davon بوکا دائر بنم هیچ بر معلوماتم ، خبرم یوق .

Wissenschafter (ـــَ ام) .a (40) [Wissenschaft] علوم وفنونه وادبیاته وقوفی اولان متفنن کمسه ، علامه ، ادیب ، نحریر ، چوق اوقومش کمسه .

Wissenschaftler (ـــَ ام) .a (40) [Wissenschaft] (برای استخفاف : Wissenschafter مقامنده مستعملدر) عالملك ، اوقومشلق ، ادیبلك طاسلایان کمسه ، عقلا .

Wissenschaftlich (ـــَ ص) (21) [Wissenschaft] فنی ، علمی ، علوم وفنونه تعلق وعائدیتی اولان ، علوم وفنونه مخصوص ، اصول وقاعده دائره‌سنده ، مرتب ، ایوجه مطالعه وملاحظه ایدلمش ، مکمل ، موافق عقل وحکمت ، اصول وفن دائره‌سنده || eine —e Bildung haben مکمل تحصیل کورمش یتشمش اولمق ، بالجمله علوم وفنونه اختصاصی بولنمق .

Wissenschafts.... (ـــَ...) —durst (ام) علوم وفنونه اولان قرط هوس || —lehre (امؤ) مبحث علوم وفنون ، علوم وفنون نظریه‌سی ، نظریاتی .

Wissentlich (ـــَـ ص) (24) [wissen] سبب واصلى بيلەرك || (حا) بيلە بيلە ، مخصوص ، قصداً ، تعمداً .

Wisser (ـَـ ام) a. (40) [wissen] بيلیجى || بعضاً : (بيلورم ظن ايدر) جاهل || (مرا . „Mit„، „Halb „Viel—) .

Wist! (ـُـ حرند) = hott صولە !

Witt,.... (... ـُـ) —frau (امؤ) = Wit(t)we || —mann (ام) = Wittwer .

Wittenberg (ـــَـ اخالا) (56) (جغر) پروسيانك صاقسونيا ولايتى داخلندە ويتەنبرغ شهرى .

Wittern (ـــَـ قەلا + ، قەمتەوقەمطا) a. (21) es wittert so und so هوا شويلەويا بويلە = wettern || (آوجيلق) —nach etwas ايزينى آرامق ، ايزينه دوشمك ، قوقوسندن نرەدە اولديغنى آراشديرمق || —etwas برشيئك قوقوسنى آلمق، سزمك ، اشكيللنمك ، چاقمق .

Witterung (ـــَـ امؤ) (41) [Wittern] هوانك حالى ، طبيعتى، اقليم || —die rauhe سرت هوا || تحت الارض معادن قويولرندە اولان هوالرك حالى || [wittern] خصوصيلە (آوجيلقده) قوقو آلمه، قوقو ايلە آرامه || براوك كيدوب براقديغى قوقو .

Witterungs,.... (... ـــَـ) —einwirkung تأثير (تأثيرات هوائيه) هوا || —kunde (امؤ) —lehre (امؤ) علم علائم جويه ، هوائيه ، مبحث هوا .

Witt(h)um (ـَـ ام(الا)) [قديم آلمانجه wi'dumo Brautschatz] طولره ويريلان مهر مؤجل .

Wittib (ـــَـ امؤ) (56) متروك اولوب هنوز قلمرده كتاب بينندە مستعملدر = Wit(t)we .

Wit(t)we (ـــَـ امؤ) (55) [قديم آلمانجه wi'tuwa = لاتينجه vi'dua] طول ، ارملە ، بيوە || مهر مؤجلنه مالكه طول قادين || (تا طبعيه) —gelbflügelige قرەبابا دينيلان اوزون قويروقلى قوش || كيجەكليكى .

Wit(t)wer (ـَـ ام) a. (40) [Wit(t)we] طول اركك، ارمل .

Witz (ـُـ ام) (38) نادراً (امؤ) (45) [قديم آلمانجه wizzan wissen دن مأخوذ (*sans pl.*) زكا ، فراست ، عقل || نكتە ، طاش ، آتيلان سوز || —scharfer اوقەلى ، قبا لطيفه ، سرت سوز || —schlagfertigen —besitzen حاضر جواب اولمق، لاف آلتندە قالمامق || لطيفه ، شقه ، تحف سوز، يردنيره خاطره تبادر ايدن تحف سوز ، شى || —e machen تحفلق ايتمك ، تحف سوز سويلمك || جناس || :ياخود) Das ist —(ganze) darin liegt) ja eben der اصل تحفى ، ايشك تحف يرى بوراسى ، اصل ايش ، تحفلق بوندە || اصل ايشك كوچلكى ، اهميتى بورادە || آلاى ، اكلنجه، شنلك ، اكلنتى || = Tanz-vergnügen .

Witz,.... (... ـُـ) —blatt (الا) اكلنجه غزتەسى ، اوراق لطائف || —bold (ام) شقەجى ، لطيفەجى كمسە ، پك تحف آدم، مقلد ، سويتارى ، شيطان كبى عقللى .

Witzeln (ـــَـ قەلا +) a. (21) [Witz] مسخرەلق ، تحفلق ايتمك، لطيفه، شقە يابمق ، جناس ، نكته سويلمك über —Jemand, etwas برينه، برشيئه آلاى ايتمك .

Witzig (ـــَـ ص) (21) [Witz] (اشخاص حقنده) عاقل ، فطين، ذكى ، احسن فكرلى، شيطان sein wollen — عقللیلق طاسلامق ، صاتمق ، تحفلق ايتمك احمقلك || (اشيا حقنده) تحف ، نكتەلى ، معنالى ، عيان شى ، طوقوناقلى ، جناسلى || —er Einfall تحف فكر ، شى .

Witzigen (ـــَـ قەمتە) a. (21) [witzig] عقللانديرمق ، ذكيلشديرمك ، كوزينى آچمق ، آليقلغنى كيدرمك .

Wlache (ـــَـ ام) (32) . Wlachin (ـــَـ امؤ) (34) = Walache .

Wo (ـَـ حا) [قديم آلمانجه hwâr] نرەدە ؟ wo ist er? نرەدە او ؟ او نرەدەدر ؟ || wo ich (das Haus) wohne نرەدە اوطورديغم او || es kommt auf das wo an نرەدە اولەجقى، نرەسنك اولديغى معلوم اوللى ، نرەدە اصل اوقى بيللى ، حل ايتملى || in einer Zeit, wo man (an dergleichen nicht dachte) بويلەشيلرك دوشونلديكى برزمانده || im Februar, ... wo der Hirsch كيبكك ... ديمى نيسان آينده || wie= مثلا: wo werd'ich so dumm sein? بن هيچ دليم؟ بدلاميم بن؟ دليميسك سن؟ سن بنى دليمى ظن ايتدك ؟ || ach wo! = denk'nicht dran || (حرعا) = wenn مثلا : wo ich nicht irre اكر يانلمايورسەم، خطا ايتميورسەم، ظن ايدرسەم، غالبا || wo nicht اكر دكلسە ، اولمديغى حالدە ، يوقسە .

...Wo,, ، هجا اوكندە : ...wor,, (ـَـ... صداى اصلى اكثريا تعقيب ايدن كلمە اوزرندە بولنور) حرف جر ويا حال ايلە تركيب وامتزاج ايدرك حال ويا حرف عاطف استفهامى تشكيل ايدرك "Was" و was وياخود welche(r) ، welches وياخود غيرمعين اولان "irgend etwas" تركيبارينه معادل اولور || —gegen مقام استفهامده : نەيە مقابل؟ نەيە قارشى؟ نه مقابلندە؟ || صورت نسبيەدە : ... مقابل ، ... قارشو، ... اوزرينه || تبديل صورتيلە : (نه)يه قارشولق، ... ايلە مبادله اولنمق اوزره ، ... مقابلندە || —ran سؤال مقامندە : —ran (denkst Du)? نەدوشينورسكز؟ نەاوزرينە ملاحظه ايديورسك؟ || (ضميرغيرمعين مقامندە) Du mußt doch —ran gedacht haben برشى دوشونمش اولمليسك . البته خاطريكه برشى كلمشدر، البته برشى فكرينى اشغال ايتمش، برشيئه صرف ذهن اولمليسكدر (نسى اولەرق) —(das Buch) —ran ich arbeite چالشمقده ، يازمقده، تأليف ايتمكده اولديغم كتاب || (مجا) ? —ran bin ich نرەدە قالدم؟ نرەيه براقدى ايدم ؟ || —rauf نه اوزرينه ؟ نيه دائر || —rauf sinnst Du ? نه دوشنيورسك ؟ نەيە تفكر وملاحظه ايديورسك؟ || —rauf Alle fortgingen بونك اوزرينه هركس كيتديلر ، طاغلديلر || —raus ندن ؟ نرەدن ؟ || اوندن ، بوندن || —bei نرەدە؟ نره جوارندە؟ || قنغى اثنادە؟ نه يابار ، اولوركن؟ || —durch نه ايلە؟ نصل؟ نه واسطه ايلە؟ || اونك بونك ايلە || —für نه ايچون؟ نيه اى؟ || —für ist Das gut? بونيه اى ، يارار؟ بونكله نه اولەجق؟ بوندن بو؟ || —für halten Sie mich? بنى نەظن ايديورسكز؟ || آنك ، بونك ايچون || —her نرەدن؟ نەطرفدن؟ قنغى جانبدن؟ نصل؟ نه صورتله؟ || اوطرفدن || —hin نه طرفه؟ نرەيه؟ قنغى جانبه؟ || —hin ich gehe بنم كيتديكم محل، يره جانب || —rin نده؟ ندن؟ || اونده ، اوندن || —mit نه ايله؟

Wocke(n) (ـٌ ا م) (52) ، b. (40) [آشاغی آلمانجـه] = Rocken .

Wog (ـَ) (wiegen و wägen فعللرینك زمان حال ماضیلرینك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Woge (ـُ امؤ) (53) [قدیم آلمانجه wāc: tiefes Wasser] (مرا . Welle) بیوك طالغه ، موجه (كذا مجا) ‖ (بحر) بیوك دكز طالغه‌سی .

Wogen (ـُ فع لا ±) a. (21) [Woge] طالغه‌یوارلامق ، تحریك امواج ایتمك ، طالغه‌لنمق ، تموج ایتمك ، طالغه ایتمك ، یایمق ‖ es wogt das Meer دكز طالغه‌لنیور ‖ خصوصیله (اكین حقنده) طالغه‌لنمق ‖(مجا) چارپمق، دیترمك ، شیشمك طالغه اوزرنده چالقانمق .

Wogig (ـُ ـ صـ) (25) [Woge] طالغه‌لی ، متموج ، قباریق ، = wogend طالغه یوارلایان .

Wogule (ـُ ـ ام) (52) (فینووالیلره منسوب اولان اوغریلر قومندن) ووغول .

Wohl (ـُ صـ) (21) [قدیم آلمانجه wola: wollen كلمه‌سنه منسوب] خصوصیله (حا) ایو ‖ صورت تشبیه‌سی : er — دها ایو ، دها كوزل ‖ صورت مبالغه‌سی ، تفضیله‌سی : am —sten اك ایو ، اعلا ، پك كوزل ‖ (یالكز (حا) اوله‌رق صورت تشبیه : besser) bekomm's (Ihnen)! — عافیت اولسون! شفالر اولسون ! ‖ ! —leben Sie آللهه اصمارلدق! عافیت اوزره قالیكز! ربی‌یه امانت اولوك!‖ اكثریا اسم مفعول ایله برلكده مستعمل اولوب دیكر صورتلرنده : "gut„ اوله‌رق مستعملدر‖ berechnet— ایوجه حساب اولنمش، دوشونلمش‖ er so— wie (Dein Bruder) او و (كذا صنك) برادرك ، كرك اوكرك قرنداشك ، اوده قرنداشكده ‖ ! ja— ! اوت افندم! البته! شبهه‌یوار! ... es sind —drei Jahre, daß اوت (تمام) اوچ سنه (قدر) اولیور، اولیوركه ‖ wieder —werden یكیدن ایولشمك ، كسب عافیت ایتمك ، افاقت بولمق ‖ oder übel — طوعاً وكرهاً ، اضطراراً ‖ es thut mir—, wenn... اكر ... اولورسه پك زیاده خوشلانیرم ، پك زیاده مسعود وبختیار اولورم ، (صوك درجه‌ده) لذتیاب اولیورم ، ممنون اولیوردم ‖ Sie wissen sehr— پك كوزل، اعلا ، رعنا بیلیورسكزكه ‖ — ich wünsche (Ihnen) Das ist—‖ gesegnete Mahlzeit = gespeist zu haben نیه (اصلا) قابل ، ممكن دكل ، نصل اولور، nicht möglich ممكنمی ‖ اشخـاص مفعول الیهی ایله برلكده (حرف ندا) اوله‌رق = Heil (weh كلمه‌سنك مقابلی اوله‌رق) ,Dem— ... der یشاسون ، اعلا اولسون اوكه ... ‖ ihm, daß— er Das nicht erlebte بوكا یتشمدیكندن ممنون ، بختیار اولسون، كورمدیكی پك اعلا اولمش ، بونی یشایوبده كورمدیكی دها اعلا اولمش ، نه مودلی (امیدلی) كه بونی كورمدی ‖ (بحر) كمیلرك قپودن، سواریسنك ویردیكی برقوماندا، امرینه قارشو ! — باش اوستنه !، آلتنه ! ‖ ob اداتی صكره كله‌رك واكثریا بوندن برضمیر شخصی ایله آیریله‌رق مستعملدر: ob er (krank) ist— هر نقدر خسته كیفسز ایسه‌ده ‖ (ا لا) (sans pl.) ایولك ، عافیت (=ergehen)— عافیت اوزره اولمق ، كیفی یرنده اولمق ، صاغ وسالم اولمق ، جانی صاغ اولمق، سعادت ، سلامت ‖ auf Ihr Wohl! عافیت ، سعادت وسلامتكزه !

— mit beschäftigt Ihr Euch? نه ایله مشغول اولییورسكز؟ اشتغال ایدییورسكز ?‚‖ —mit kann ich Ihnen dienen? نه امر بیوریورسكز ? نه آرزو ایدرسكز ? سزه نصورتله ابراز خدمت ایده‌بیلورم‖ Das ist's, —mit ich nicht zufrieden bin بنم ممنون اولمدیغم ، خشنود اولمدیغم شیده اشته بودر ، اشته بنم استمدیكم شی بودر‖ nach— نه‌دن صكره ? نه‌یه كوره? نه ایجابنجه ? نه ? ? —nach fragt er نه ، نه‌یی صوریبور? نه‌یه دائر سـؤال ایدییور? ‖ —rau ، —rauf ، —raus ، —rin (یوقاری یه مراجعت) ‖ —rüber نه‌اوزرینه‖ نه‌یك اوستنه ? نه‌یه دائر? نه‌حقنده? ‖ —über lachst Du? نه‌یه، نه‌یك اوزرینه كولیورسك ? نه‌یه كولدك ? نیچون كولدك ? ندن كولدك ? نیچون كولدك ، كولییورسك ? ‖ —über er sehr ärgerlich war بوكا ... اوكا چوق قیزمش ایدم ، چوق قیزدیغم شی‖ —runter نه آلتنده ? نه‌یك آلتنه‖ —runter hatte er sich versteckt? نه‌یك آلتنده قالمش ? نره‌یه ، نه‌یك آلتنه صاقلانمش‖ تختنده، بینلرنده. آره‌لرنده‖ von— نه‌دن?‖ آنك ، آندن ‖ vor— نه اوكنده ? قارشوسـنده ? ندن? ‖ —vor fürchtest Du dich? ندن خوف ایدییورسك ? ندن قورقیورسك ? صنی اوركودن، یلدیرن ندر?‖ zu— نه‌ایچون? نه‌یه ? نیچون ? نه مقصده بناء ? ‖ —zu Das? بونه‌یه ایو? بونه اوله‌جق ? ‖ اكا ، بوكا ، آنكیچون ‖wir müssen uns—zu entschließen بز بوشیئه قرار ویرملیز .

Wob (ـَ) ، wöbe (ـُ) (weben فعلنك زمان حال وصورت انشائیه‌سنك ماضی صورتی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Woche (ـٌ ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجـه wëhha ‖ weichen كلمه‌سنه منسوب ولاتینجه vicis] هفته ، اسبوع‖ هفته بهفته تبدیل اولنان خدمت ، هفته خدمتی ، نوبتی ، خدمت ، مشغولیت اسبوعیه ‖ die— haben هفته نوبتنده اولمق‖(چوجق قونداغی) —n(in(den)—n Sechs= :فی الاصل) in die —n ‖ قونداقده اولمق sein, die —n halten برچوجق طوغورمق ، تولید kommen mit einem Sohne ایتمك ‖ aus den —n kommen لخوصه‌لقدن قالقمق .

Wochen„ ... (ـُـ...) lang— (حا) هفته مدتنجه ، هفته (لر)جه‖ weise— (حا) هفته بهفته، هفته‌دن هفته‌یه‖ schrift— (ا مؤ) هفته‌ده برچیقار غزته ، جریدهٔ اسبوعیه‖ besuch-- (ا م) لخوصه زیارتی ‖ bett— (ا لا) لخوصه یتاغی ‖ blatt— (ا لا) هفته‌لق غزته ‖ اعلانامه : اعلان كتابی ‖ geld— (ا لا) هفته‌لق (معاش) هفته‌دن هفته‌یه ویریلان، آلنان پاره‖ kleid— (ا لا) هفته‌نك ایام عادیه‌سنده كییلان البسه ، كوندلك البسه ‖ stube— (ا مؤ) لخوصه اوطه‌سی ‖ tag— (ا م) هفته‌نك ایش كونلرندن اولان بر كون ، ایام رسمیه‌نك غیری كون .

Wöchentlich (ـُـ صـ) (24) [Woche] هفته‌لق، هفته‌ده بر ‖ (erscheinend)— هفته‌ده برچیقان، نشر اولنان‖(حا) هرهفته ! هفته بهفته ‖ (كذلك ... wöchig) مثلا : —= letzt صوك هفته‌نك، صوك هفته ، یكی هفته‌دن .

Wöchner (ـٌ ا م) a. (40) هفته‌لقلی، هفته‌لقجی الشجی.

Wöchnerin (ـٌـ ا مؤ) (51) [Woche] لخوصه .

Wohl„... (...) —beschaffen (ص) استدیككبی، استدیككدن اعلا —genährt (ص) ایو باقلمش، بسلنمش، سمیز || —an (حا) كال جسارتله، بلا پروا || (حرف ندا مقامنده) هایدی بقالم، هایدی، هایدا، یاللاه ! || —auf (حا) er ist —auf (اوصاغ سالم، برشیئی یوق، تورب كبی، آرسلان كبی،) صحتده‌در || (حر ندا) —an= —bedacht || —bedacht (e) (mit) — (ام) مثلا ایو تفكر وملاحظه‌دن ، ایوجه دوشوندكدنصكره || —befinden (الا) صحت وعافیت تامه || —befugt (ص) مأذونیت تامه وكامله صاحبی (ها) مأذونیت فوق العاده، تام ایله، فوق العاده رخصتله —behagen (الا) فوق العاده كوكل خوشلغی ، راحت وحضور قلب || —behalten (ص) صاغ سالم (اشیا حقنده) صاغلام هیچ برشی اولمامش —beleibt (ص) = be-leibt || —erfahren (ص) صاحب وقوف ، وقوف تامه‌سی اولان || —ergehen (الا) سعادت حال ، اقبال ، دولت مسعودیت ، بختیارلق || —fahrt (امؤ) = Wohl— —feil (ص) اوجوز، اهون ، (عادتا) بادهوا —feiler werden اوجوزلق ، دوشمك ، اجماك || hier ist — feil leben بوراده اوجوز یشانور || (مجا) —feilen Kauf's davon kommen اوجوزقورتلق || —ferlei (الا) (نبا) [Wohl für allerlei] اوكوز كوزی ، آرنیقا || —geartet (ص) اهیل ، نجیب ، عائله‌سنك شرف واعتبارینی اعلا ایدن ، فامیلیاسنه شرف وسعادتبخش اولان ، مدار افتخاری اولان || —gefallen (الا) ذوق ، خوشلانمه ، ممنونیت || sein —gefallen an etwas haben بر شیدن خوشلانمه ، پك سومه ، كوكللیسی اولمه || —gemuth (ص) شاد وخندان ، كیفلو ، ممنون ، دلشاد، مسرور ، شن —recht —gemeint || پك نشئه‌لی، كیفلی كورونمك || gemuth aussehen (ص) حسن نیتله ، ایولك فكریله || —geruch (ص) خوشبو ، كوزل قوقولی || —geschmack (ام) ذوق ولذت (كامله) ، حسن طبیعت ، آغز طادی ، ظرافت طبع ، ذوق سلیم || —gesinnt || gut-gesinnt —gesittet || (ص) ادبلی ، تربیه‌لی ، آداب واركانه رعایتلی اولان ، بویله تربیه كورن كمسه ، كبار ذات || —getroffen (ص) پك كوزل یكزه‌مش (رسم حقنده) پك كوزل اولمش، یاپلمش || —gewogen (ص) خیرخواه، ایولك فكر ونیتیله (یاپلمش اولان) || —habend (ص) وقت وحالی یرنده (زنكین) || —klingend (ص) سمعه خوش كلان ، ایشیدیلنجه ممنون اولنان (صداویا سوز ، كوزل سس، طاتلی ، آهنكلی صدا) || —leben (الا) ذوق وصفا وراحت وسعادت ایله كچیریلان عمر؛ بویله یشامه || طاتلی عمر كچیرمه ، یشامه ، ذوق ، عمر سورمه || —löblich (ص) = löblich || —meinend (ص) حسن نیتله ، ایولك نیتیله ، خیرخواهلقله ، شفقت ومحبت ومرحمت فكریله || —riechend (ص) كوزل قوقولی ، رایحهٔ طیبه‌لی ، قوقولی || —stand (الا) ایولك ، صاغلق ، عافیت ، صحت || —sein (ام) ایولك ، حال وقتك ایولكی ، سعادتحال ، بختیارلق ؛ زنكینلك ، راحتلق || —that (امؤ) خیر ، ایولك‌اجمه ، حسنات ، كرم ولطف Jemandem —thaten erzeigen برینه ایولك ، لطف ، افندیلك اجمك || bei solcher Hitze ein Bad ist eine—that بویله صیجاقده براستحمام حیاتبخشادر ، پك ایواولور ، پك كوزل قاچار ، پك خوش اولور || ایوایش ||

—thuend (ص) ایوكلان ، خوش ولطیف صورتده تأثیر ایدن، فائده بخش ، یارالی انسانی متسلی قیلان ، كوكلنه فرح ویرن . یوركنه صو سرپان || —verdient (ص) مستحق ، لایق ، حق ایدلمش || —weise (امؤ) = hoch-weise || —weislich (حا) عاقلانه ، مدبرانه || —wollen (فع لا +) (sép.) Jemandem —wollen برینك ایولكنی ، سعادتحالنی آرزو اتمك || Wohlwollen (الا) توصیه ، حسن نظر ، شفقت ، همت || —ziemend (ص) كوزل یاقیشان ، ایو اوطوران ، آغیر ؛ ادیبانه .

Wohlig (ص) ㉑ [Wohl] كندوسنی راحت ، مسعود ، كیفلی حس ایدن ، راحت || ایوحس ویرن ، خوش، لطیف ، فرحفزا ، سعادتبخشا ، روحفزا .

Wohn„... (...) —gebäude (الا) اقامت اولنان ابنیه ، محل ، مسكنا ، اقامتخانه ، مسكن || —haus (الا) اقامت اولنه‌جق او ، خانه ، (طشره‌ده) افندی ، انا قوجه باشینك اوی ، قوناق || —ort (ام) محل اقامت || خان ، او ، مكان || —sitz (ام) مسكن ، اقامت اولنان محل ، (دائمی صورتده) اوطوریلان ، بولنیلان یر || —stätte (امؤ) = —ort || —stube (امؤ) —zimmer (الا) اقامت اوطه‌سی، صالون ، (یمك ، یتاق وامثالی اوطه‌لرك غیری اولان) اوطورمغه مخصوص اوطه || —zins (ام) او ، اوطه كیراسی ، بدل اجاره .

Wohnbar (ص) ㉑ [wohnen] قابل سكنا ، ایچنده اوطوریله بیلور ، اقامت اولنور ، اوطورمغه ، اسكان اتمكه صالح ، لایق .

Wohnen (فع لا +) a. ㉑ [قدیم آلمانجه wônen] ساكن اولمق ، بریرده اوطورمق || es wohnt sich dort sehr angenehm (فع معا) اوراده اقامت پك ایودر ، اوراده پك كوزل اوطوریلور ، اوراده اوطورمق انسانك پك خوشنه كیدر، اورانك اولری ، اوطه‌لری پك كوزلدر || die Hoffnung wohnt in seinem Herzen امید اونك قلبنده . یوركنده یاتیور ، او قلباً امید وار در .

Wohnhaft (ص) ㉑ [wohnen] ساكن ، مقیم ، برمحله یرلشمش || sich an (einem Orte) —niederlassen برمحله یرلشمك، برمحلده اختیار اقامت اتمك .

Wohnlich (ص) ㉑ [wohnen] (بر او وامثالی حقنده) قابل اقامت ، كوزل دوشنمش دایاتمش واسكانه الویریشلی قلنمش ، راحت ، ترتیبلی ، قوللانیلیشلی .

Wohnung (امؤ) ㊾ [wohnen] (*sans pl.*) مأوی ، مسكن ، اقامتكاه || او ، خانه ، قوناق ، اوتل || —kleinere اكثریا : (اشیاسی آكمیل وقابل سكنا) اوطه ، —(größere) آپارتمان ، دائره .

Wohnungs„... (...) —(ver)änderung (امؤ) تبدیل مكان ومسكن ، اوینی، اقامتكاهنی دكشدیرمك ، چیقمق ، كوچ اتمك || —anzeiger (ام) شهر ، بلدیه (اقامتكاه) تقویمی || —kosten (جمع) كیرا ، بدل اقامت .

Wo-lach یاخود: **Wo-loch** ایكیسده : اكثریا: véu'-läch (ام) ㊿ [روسجه woïlok] (ع) سكزه بوكیلوركتی اورتو .

Woiwod vëü- سزياده كذلك (- ـُ ا م [اسلاوجه :
Kriegs=führer] كذلك Woiwode (ـ ـُ - ا م)
وويوده ، والى ، مجارستان بكى .
Woiwodat (ـُ - - ا لا) (38) . Woiwodschaft (ـ
ـ - ا مؤ) (49) [اسلاوجه] وويوده‌لق ، بكلك ، امارت .
Wol (ـُ ياخود ـ حا) = wohl .
Wölb,... (ـ...) (صنع) (e=)bad — (ا لا) كرلى
طام ‖ stein — (ا م) قبه كمرينك تپه‌سنى تشكيل ايدن طاش،
آناختار طاشى .
Wölben (ـ ـ فعـ متعـ و فعـ مطا) a. (21) [قديم آلمانجه
hohl-rund gestalten heulpan] (معجا) — (sich)
قبه‌لنمك ، قبه كمركبى قبارمق ، مقعرلنمق ‖ يوارلاق ومحدب
اوله‌رق تشكيل ايتمك ، املا ايتمك ، طولديرمق ، اوطه‌سنى
قبه‌لنديرمك ، قبارتمق ‖ gewölbt (اسم مفعول وصفت)
(34) ‖ بعضاً دخى b— (اسم فاعل) قبه‌لى ، محدب ، (داخلنه
طوغرى) مقعر ، قنبور ، قبارمق .
Wölbung (ـ ـ ا مؤ) (49) [wölben] = Ge=wölbe
‖ قبه‌لى، محدب شكل ، قبارتيلق، محدبلك ، بريولك اورطه‌سنك
قباريق ، بالق صرتى اوليشى ‖ قبه ، قنبور ، قباريق .
Wolf (ـُ ا م) (31) [قديم آلمانجه wolf = لاتينجه vu'lpes]
قورد ، ذئب ، كرك ، Wölfin (ا مؤ) (50) ديشى قورد ‖
junger— قورد ياوروسى ‖ (علم امراض) چوق يوريمك
ويا حيوانه بنمك صورتيله وجودك برمحلنده درينك ياره اولمسى،
اوروله، ياغرلمه ، ‖ sich einen— reiten وياخود: (gehen)
حيواندن ويا يورومه‌دن اورولمق ‖ (مجا) —in Schafskleidern
قويون درينده قورد، يوزندن حليم سليم ايچريسندن شيطان
رجيم اولان، سينسى ‖ Dieb= ‖ = (صنع) Namm=bär
‖ (مع) آقينتيدن كيرى قالان بقيه،جروف ‖ (طوقومه‌جيلقده)
wenn der—alt wird, (ضمثل) ‖ Kletten=wolf =
ist er des Hundes Spott قورد قوجادقجه كوپكلرك
مسخره‌سى اولور .
Wolfen (ـ ـ فعـ متعـ) a. (21) (صنع) يوكى طارامق ‖
(ديشى قورد حقنده) ياورولامق .
Wolfram (ـ ـ ا لا) (ا م) (56) [Wolf=rahm ويا
Wolfschaum] (sans pl.) (مع) (كيميا) تونغستن .
Wolfs,... (ـ...) — art (ا مؤ) قورد جنسى ‖
قوردلرك طبيعتى ‖ balg — (ا م) قورد دريسى ، پوستى ‖
bohne — (ا مؤ) (نبا) = Lupi'ne ‖ falle — (ا مؤ)
(آوجيلق) قورد قپانى ‖ grube — (ا مؤ) (آوجيلق)
قورد قويوسى (ع) (استعمالا) قورد قويوسى ‖ hund —
(ا م) = Spitz ‖ قورد ايله كوپكك چفتلشمسندن حصوله
كلان ملز ‖ hunger— (ام) =Heiß=hunger ‖ kirsche—
(ا مؤ) =Bellado'nna ‖ magen— (ا م) قورد معده‌سى ‖
(مجا) طويماق بيلمز (اوبور) معده‌سى ‖ milch— (ا مؤ) قورد
سودى ‖ (نبا) فصيلهٔ فريبونيه‌نك اساسى اولان ياقيجى سودلى
نبات ، فريبون ‖ schwanz— (ا م) قورد قويروغى ‖ (نبا)
قلاقا ، قورد قويروغى ‖ sucht— (ا مؤ) (علم امراض) قورد
خسته‌لغى ، جنت ، ذئب دينيلان خسته‌لقكه مبتلا اولان كنديني
قورد ظن ايدر .
Wolga (ـ ـ (غا مؤ) (inv.) [روسجه ‖ die Heilige]
(جغر) die— وولغا نهرى .

Wölkchen (ـ ـ ا لا) b. (40) [Wolke كلمه‌سنك صورت
تصغيريه‌سى] اوفق بلوط ، بلوطجق ‖ weiße— (جمع) بياض
ويوارلاق بلوط ، پاموق كبى آكلش طوپ طوپ بلوط .
Wolke (ـُ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه wolchan: Welle
كلمه‌سنه منسوب] بلوط ، سحاب ‖ wie aus den—n gefallen
طامدن دوشر كبى ، صاللاپاتا ‖ قادينلرك خفيف وظريف باش
اورتولرى ، فيونقه‌لرى، باش آتقيسى (توالت يرينه توالت
مقامنده مستعملدر) ‖ كوزل ورايحهٔ طيبه نشر ايدن بالو
البسه‌سى حقنده) — eine wahre كلدسته .
Wolken (ياالكز فعـ لا اوله‌رق) يوقسه : wölken
ايكيسيده : (ـ ـ فعـ متعـ وفعـ لا وفعـ مطا) a. (21) [Wolke]
— (sich) بلوطـله اورتمك قپاتمق ، اورتولمك ، قپانمق ‖
gewölkt بلوطلى .
Wolken,... (ـ...) an— (تـ ـ ـ حا) بلوطلره
طوغرى ، بلوطـلره ، كوكه قدر ‖ hoch— (صـ) افلاكه سر
چكمش ‖ acha't— (ا م) (معد) دومانلى عقيق طاشى ‖
bruch— (ا م) صاغناقلى يغمور، سيل كبى ياغان يغمور ‖
schieber— (ا م) (عمو) = Kouli'ssen=schieber ‖
اوچ كوشه‌لى پاپاس شاپقه‌سى .
Wolkenhaft (ـ ـ ـ) ، wolkig (t) (ـ ـ) ايكيسيده
(صـ) (34) [Wolke] بلوطلى، بلوطله اورتولى ‖ بلوطمثالى ،
بلوطه بكزر، اوطبيعت وصورتده بلوطلى، (مجا) مغموم، حزنلى.
Woll,... (ـ...) vieh— (ا لا) يوك ويرن حيوانات ‖
wäsche— (ا مؤ) (صنع) يوك چماشور ، يوكلى شيلرى
يقامق ‖ baum— (ا م) (نبا) ياغى كبى اينجه حاولى
نباتاته اطلاق اولنور ، خصوصيله پنير آغاجى ‖ garn—
(ا لا) (صنع) يوك ايپليكى ‖ kamm— (ا م) (صنع) يوك
طراغى ‖ sack— (ا م) يوك چوالى، طوربه‌سى ‖ (مجا) آلتون
باباسى ‖ schere— (ا مؤ) ، schur— (ا مؤ) =
Schafschere,=schur ‖ spinner— يوك ايپلك اكيران ‖
(تاطبيعه) ليبار دينيلان كلبك ، (توتنه دخى دنيلور) .
Wolle (ـُ ا مؤ) (52) [قديم آلمانجه wolla: Welle
كلمه‌سنه منسوب] يوك ، ياغى، صوف ‖ (قماشلر وامثالى حقنده)
auf werfen— قبارمق، حاوى قالقمق ‖ (انسانلر حقنده)
كذلك = Flaum ‖ (آوجيلق) طوشانك توكى (مجا وضرمثل)
in der Wolle sitzen (weich und warm) توزى قورى
اولمق، جانى جننده اولمق، راحتجه اوطورمق ‖ (مرا. Ge-schrei).
Wollen (ـ ـ صـ) (24) [Wolle] يوك، يوكدن، ياغى،
تيفتيكدن، صوف .
Wollen (ـ ـ فعـ متعـ وفعلا+) [قديم آلمانجه wëllan،
غوتجه viljan ‖ Wahl كلمه‌سنه منسوب] (زمان حالى :
ich will, Du willst, (متروك اوله‌رق : willt), er will,
wir (sie)—, ihr wollt ‖ صورت التثنيه‌سنك زمان حالى:
ich wolle ‖ زمان حال وصورت التثنيه‌سنك ماضيسى : ich
wollte ‖ صورت امريه wolle ‖ اسم مفعول : gewollt ويا
مصدردن صكره اكثريا : — ‖ استمك ، طلب وآرزو ، مراد
ومرام ايتمك! عزم ونيت ايتمك ‖ ich will, daß Dies geschehe
بن بونك اولمسنى، موقع حصوله كلمسنى استرم،طلب ايدرم ، بو
اولمليدر ، يابلمليدر ‖ etwas gethan wissen— برشيئك
ياپلديغنى كورمكى استمك ‖ Das will ich' mal sehen ! بكى

کورەلم ! هایدی بقالم ! بقی کورەیز ! || müssen = ، متی
جملەردە = dürfen مثلا : die Sache will mit Klugheit
ausgeführt werden بو ایشدە عقللی طاورانمق لازم ، بو
ایشدە عقللیلق ، درایت لازم || ? was— Sie von mir
بندن نه استیورسکز ؟ || —Jemandem wohl بریننک ایولکنی
استمك ، برینه رحم وشفقت ایله معامله ایتمك ، ایولك ، لطف ،
عنایت کوسترمك ، اثر توجه ومحبت ابراز ایتمك || ich will mich
geirrt haben بلکه یاکلدم || dieser Baum will setten
Boden بو اغاج یاغلی ، بسیلی طوپراق ایستر || Das wolle
Gott! ان شاء الله ! الله ویرەسونده ! مراد الٰهی اویله اولسون ||
so Gott will! ان شاء الله الرحمن ! || nähere Erkundigungen
wolle man einholen bei... تفصیلات وایضاحات ، دها زیادە
معلومات آلمق ایستیانلر فلان یرە مراجعت ایتسون ، بیورسونلر ||
Das wollte mir gar wohl gefallen صانکه ، (یواش
یواش) بو بنم خوشمه کیدەجك ، کیدییور ، خوشمه کیدەجك کبی
کلیور || wir— sehen کورەلم ، بقالم ، آزقالدی ، کورەیز ||
sollen? = مثلا : wie wollte es Euch zu Ohren kommen
بونی سز نصل ایشتدیکز ؟ ایشیدە بیلدیکز ؟ نصل اولدیدە بو
سزك قولاغکزە چالندی ؟ نصل ایشیدە بیلورسکز ؟ نصل
اولوردە خبر آلە بیلورسکز ؟ ممکنمی ؟ || können = مثلا :
بونك Das will Etwas (Nichts), sagen, bedeuten
اوتك اهمیتی یوق ، برمعناسی ، تأثیری یوق || ich will es
nicht gehört haben بن بونی ایشتمامش اولەیم ، بن بونی
ایشتدیکمی کیمسەیە سویلە ، کیمسه طویمسون ، استەمام ||
Das will mir nicht (recht) in den Sinn بوکا بنم بردرلو
عقلم ایرمیور ، بونی بنم حوصلەم ، ذهنم بردرلو آلمیور || hoch
hinaus wollen باشی ، کوزی یوکسکدە اولمق ، یوکسکدن اوچمق .

...„Wollen (...ـٔـ) —atlas (ام) (تجا)
یوك صاتن || —waaren (ام) (تجا) یوك اشیا .

Wollig (ـٔـ ص) ㉔ [Wolle] (کذلك wollicht)
یوکلی || یپاغی یە مشابه ، یوکلی مثالی ، یوکلی ، قبا ، توکلی ،
قبارلق اوزری حاولی ، قیوری قیوری .

Wollust (ـٔـ امؤ) ㊳ [Wohllust] شهوت ، هوس
نفس ، حظوظات شهوانیەیە تبعیت ، ذوق وصفا .

Wollüstig (ـٔـ ص) ㉔ [Wollust] شهوت انکیز ،
نفس اویاندیریجی || شهوتلی ، نفسنە تابع ، باشی دومانلی ، بطلی .

Wombat (ـٔـ ام) ㊻ [آوستورالیاجه] (تا طبیعه)
توربالی حیواناتدن ومبا .

Wonne (ـٔـ امؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه wunna ؛
wohnen و Wunsch کلمەلریله متجانس ومتقارب] فوق العاده
ممنونیت ومحظوظیت ، سرور ، شادمانی ، سونج || مفتونیت ،
بهت وحیرت ، برشیئه بایلمه .

...„Wonne (...ـٔـ) —bebend (ص) سونجندن ،
سروردن رعشەیە دوشمش || —berauscht—(ص)—=trunken ||
—trunken (ص) مست شادمانی || —voll (ص) =
wonnesam .

Wonnesam (ـٔـ) دها زیادە مستعمل اولانی wonnig
(ـٔـ) [Wonne] کذلك wonniglich کافەسی (ص) ㉔
غایت لذیذ لطیف واکلنجەلی ، دلشاد ایدن ، دلربا ، انسانی مسرور ،
مفتون وحیران ایدن .

Wooß (ouou'ss^e تلفظ اولنور ام) [انکلیز
Stahl = — (ـُـ ام) (sans pl.) بنغالەنك برنوع دوکمه
چلیکی ، ووتس چلیکی ، هند چلیکی .

...„Wor (...ـَـ) حرف جرایله ترکب ایدرك (مر ...„wo) .

Worden (ـٔـ werden فعلنك اسم مفعولی) اکثریا
ماضی مجهول ایله استعمال اولنەرق (= ge-worden) .

Worfel (ـٔـ امؤ) ㊸ (صنع) خصوصیله (زراعتده)
مدور کورك .

Worfeln (ـٔـ فعمته) ㉑ a. [Wurf] (صنع)
—(das Getreide) صاوورمق .

Wort (ـٔـ الا) ㊳ (㉟ دیکر کلمەلرە تعلق اولمدیغی
حالده) [قدیم آلمانجه wort || لاتینجه verbum کلمەسنه
منسوب] کلمه ، سوز ، کلام ، لقردی || یکدیکرینه مربوطیتی
اولمیان کلمەلرك جمعی : Wörter || سائر احوالك کافەسنده
جمعی : Worte کلام ، لقردی ، اوفق برنطق ، سوز
das—führen سوزی اداره ایتمك ، سوزی بللی باشلی اولەرق
سویلیان اولمق || auf Ihre Worte hin سوزیکز ، دیدیککز
اوزرینه || auf's—gehorchen برنجی سوزه ، امره اطاعت
ایتمك || —für— کلمه بکلمه ، حرفیا ، تمامیا ، ایوجه ،
عنعنەسیله || mit einem—(e) خلاصهٔ کلام ، والحاصل ||
die—e (zu einem Liede) برشرقینك متنی ، کفتەسی
(Melodie و Weise کلمەلرینك مقابلی اولەرق) || das—
des Räthsels بیلمجه ، معمانك مفتاحی || کلام ، ضرب مثل ،
قصه || وعد ، سوز sein—brechen ویردیکی سوزی
طوتمامق ، عهدینی بوزمق || ein Mann von—sein سوزی
صاغلام ، معتمد کمسه اولمق || (پارلمنتو وامثالنده) ich bitte
um's— سویلمکه مساعده بیورك || —Gottes کلام الله ||
(عمو) لطیفه یوللی = Pastor || (ع) اشارت (پاروله اقسامندن)
تعبیر || es ist ein Lärm, das man sein eigenes—nicht
hört اویله کورولتی وارکه انسان کندی سویلدیکنی بیله
ایشیدەمیور || (ضرمثل) ein gutes—findet einen guten
Ort ایو ، طاتلی سوز دیلی آشندیرماز ، طاتلی ، ایو سوز
ییلانی دلیکندن چیقارر || ein—giebt daß andere سوز
سوزی ، لاف لافی ، لقردی لقردییی طوغیرر || genug der—e
ایوجکه یالدق ! چوق سویلدك ! etwas nicht—haben wollen
برشیئی قبول واعتراف ، تصدیق ایتمامك || Jemandem,
einer Sache das—reden : یاخود بری ویا برشی لهنده
ادارهٔ کلام ایتمك ، برینی ویا برشیئی تصاحب ایتمك ، برندن ویا
برشیدن طرفه چیقمق || —e machen ایش کورمیوب ساده
کوەزەلك ایتمك || er brach in die—e aus باغیردی ،
باغیرمغه باشلادی .

...„Wort (...ـٔـ) —bau (ام) ترتیب کلمات والفاظ ||
انشاء جمل || —tari'f (ام) (تلغرافده) بهر کلمەنك
چکلمەسیچون آلنان اجرت ، کلمه باشنه آلنان پاره || —arm
(برلسان حقنده) لغتی آز لسان || —habend (ص) سوز
صاحبی ، رئیسی || —spiel (الا) جناس ، نکته || —wechsel
(ام) مذاکره ، تذکر ، مباحثه ؛ مؤاخذه ، مناظره ، مجادله .

Wörtchen (ـٔـ الا) ㊵ b. (Wort کلمەسنك صورت
تصغیریەسی) اوفق ، کوچوك کلمه ، سوز || (غرا) = un
— abänderliches ادات ، حرف .

Wörter,... (...ـ) — bildung (امؤ) تشكيل
وتشكل كلمات || buch — (الا) لغات كتابى ، قاموس ،
ديكسيونر || اسكى ويا آكلاشلمسى كوج كلماتى تفسير ايچون
يازيلان لغات كتابى .
Wörtlich (ـ ص ، حا) [Wort] كله ، بكلمه ، حرفياً ،
حرفى || سويلنيلان صرف ايديلان سوز، الفاظ ايله ، آغزايله،
شفاها e Beleidigung — تجاوزات لسانيه .
Worüber (ـ) ، worunter (ـ) (مرا . wo,...) .
Wozu (ـ) (مرا . wo,...) .
Wrack (ـ ص) ㉑ [آشاغى آلمانجه] آتيله‌جق . ايشه
يارامازشى ، فضله ، لزومسز دوكونتى ، خرده (بحر)
holz— دوكونتى ، چرپى ، كراسته دوكونتيسى ، انقاض ||
(الا ونادراً ام) ㊳ ياخود ㊵ انقاض ، يقينق (بحر)
اسكى خرده ، قوراده‌كمى || (بحر) كذلك wrack (ـ) .
wraking (ـ) ايكيسيده : (امؤ) ㊾ آياق يولى .
Wricken (ـ فعمتع) a. ㉑ [آشاغى آلمانجه] (بحر)
ein Boot— برصندالى ، قايغى بركوركله يورتمك (آرقه‌سندن
صاغه صوله اوينانه‌رق) .
Wringen (ـ فعمتع) a. ㉑ — Wäsche چماشورى
صيقمق ، صوينى چيقارمق .
Wrufe (ـ امؤ) ㊸ [لاتينجه eru'ca] = Kohl=rübe.
Wucher (ـ بعضاً ـ ام) a. ㊵ [قديم آلمانجه
vuohhar Zuwachs] فاحش فائض آلمق صورتيله ايديلان
مرابحه‌جيلق ، صويجى || treiben — مرابحه‌جيلق اتمك ،
زياده قازانج ، زياده كار .
Wucher,... (... ـ بعضاً ... ـ) gerste—
(امؤ) (نبا) = Bart=gerste || pflanze— (امؤ)
Schmaro'tzer= || سرعتله بيويان ، اوزانان ، يايلان نبات ، فدان
pflanze= .
Wuch(e)rer (ـ)(ـ) وبعضا ـ (ـ)(ـ) ـ ام) a. ㊵
[wuchern] مرابحه‌جى ، آلا ويره‌جى ، انصافسز فائضجى ،
معامله‌جى ، محتكر .
Wuchern (ـ بعضاً ـ فعلا +) a. ㉑ [Wucher]
خصوصيله (نشو ونما ، حقنده) سرعتله بويومك ، اوره‌مك ،
سرعك ، چابوق اولمق ، يتشمك ، يورومك (كذا مجا) ،
آزوب بويومك || (علم امراض) (يارده اولان ات حقنده)
صارمق ، قباتمق ، بورتليوب چيقمق || (مجا) پك زياده
تكثر وانتشار اتمك || ايو پاره ، ايرادكتيرمك || mit seinem Geld—
lassen (يوكسك فائضله) پاره‌سنى الشلتمك ؛ معامله‌جيلك
اتمك ؛ محتكرلك اتمك .
Wuchs (kss ـ وـ kssе ام) مفردى ㉔ جمعى نادر
اولوب ㊱ نباتات ، فدان و امثالى حقنده Wachs=thum
على‌الخصوص نشو ونما ، بويومه ، تزايد ، تكثر ، چوغالمه ،
بويه‌سرعكه ، اوزامه ، بويومه ؛ قيافت ، قد وقامت ، قبال ،
بوى .
Wuchs (ـ kssе و ـ kssё) (wachsen فعلنك زمان
حال صورتنك ماضى‌صيغه‌سى برنجى‌واوچنجى مفرد شخصلرى) .
Wucht (ـ امؤ) ㊾ [آشاغى آلمانجه] بعضاً دخى (ام)
㊳ آغرلق ، ثقلت || قوى وقالين ماتوله ، مشعط .
Wuchten (ـ فعلا +) a. ㉑ [Wucht] آغير كلك ،

تارتمق ، آغير باصمق ، ثقلتنده اولمق ؛ (مجا) آغير باصمق ||
(فعمتع) آغيربرشئ خصوصيله ماتوله ايله تحريك اتمك .
Wühl,... (... ـ) huber — (ام) (عمو) =
Wühler محرك || maus — (امؤ) (تاطبيعه) طوپراغى
قازان واچنه كيرن برفاره‌سى .
Wühlen (فعلا +) a. ㉑ [اورته آلمانجه wulen
graben] تأثيرنديباى ايله كذلك (فعمتع وفعمطا) قاريشديرمق ،
آراشديرمق || قازمق ، اشمك || sich in die Erde— طوپراغى
قازمق واچنه كيرمك ، طوپراغك اچنه صاقلامق || اشه‌لمك
nach Würmern— طوپراغى بوجك ، قورد آرامق ايچون
اشه‌لمك ، طوپراقده قورد وامثالى ايله يملمك ايچون اشه‌لمك ،
آرامق || (صو حقنده) اويمق ، عمك ، دلمك ، كندونه يول ،
مجرا آچمق || in etwas— برشيئك آلتنى اوستنه كتيرمك ،
آلت اوست ، قارمه قاريشيق اتمك || (مجا) تهييج اتمك .
آلت اوست اتمك ، قاريشديرمق ، ولوله‌يه ويرمك || in einer
Wunde— آلت‌جارحه‌يى‌ياره درونده چويرمك ، دونديرمك ||
كسيلوركبى‌ياره‌كبى آجى‌يايمق (der Schmerz) wühlt mir in
den Eingeweiden بوصانجيدن صانكه‌ايچريمه‌بچاقلرصاپلنيور
كبى اوليور ، آمانك جكرم قوپيور ، باغرصاقلرمى قوپاريورلر .
Wühler (ـ ام) a. ㊵ [wühlen] قازيجى ، قازوب
ايچنه صوقولان ، كيزلنان || (تاطبيعه) — (جمع) قازيجى .
طوپراغه صوقولان حيوانات || محرك ، فسادجى ، فتنه‌كار ،
اورته‌لغى بربرينه قاتان .
Wühlerisch (ـ ص) ㉔ [Wühler] = rüh(re)risch.
Wuhne (ـ امؤ) ㊸ بوزه آچيلان دليك .
Wulst (ـ ام ، امؤ) ㊾ [قديم آلمانجه wulsta Welle:
كله‌سنه منسوب] شيشمه ، قبارمه ، اوفوروديلوب قالقمه ،
اوفوروك ، يومرو ، دوكمه || von zusammen geschlun=—
genen Haaren اورلمش ، طوبلانمش صاچدن ياپيلان طوپوز ||
(معما) يوارلاق ، طوپارلاق ، تزيينات .
Wulsten (ـ فعلا ـ وفعمطا) b. ㉑ sich— شيشمك ،
يومرولنمق ، چبان كبى باش كوسترمك || (فعمتع) قبارتمق ،
شيشيرمك ، يومرولتمق .
Wund (ـ ص) ㉔ [قديم آلمانجه wunt] ياره‌سى اولان ،
ياره‌لى ، برەلو ، ياره‌لنمش || sich die Füße—gehen, laufen
يوروية يوروية آياقلرينى ياطلاتمق ، يورومدن آياقلرينى ياره
اتمك ، آياقلرينى ياره ايدنجه‌يه‌قدر ، آياقلرى اوروليه‌يه قدر
قوشمق || Jemand—schlagen برينى وجودى ياره‌لنجه‌يه ،
ياره اولنجه‌يه دكين دوكمك ، بره اچنده براقمق .
Wund,... (...ـ) balsam — (ام) ياره‌مرهمى ||
—arzt (ام) || جراح مكتبى (امؤ) —arz(e)nei=Schule (ام)
جراح || gedrückt — (ص) ياره‌لى ، برەلى ، اورولمش || —gelaufen
(ص) اوزون بر يورويش ايله اورلمش ، ياره‌لنمش || —kraut
(الا) (نبا) ياره اوتى ، heidnisch—kraut قضيب ذهب ||
—mal (الا) = Wunden=mahl .
Wunde (ـ امؤ) ㊸ [قديم آلمانجه wunta] ياره ،
جرحه ، سحج ؛ وجودك ، آتك هرقنغى‌برسبب‌خارجى‌ايله‌ياره‌لنمسى
وكذلك تأثيرات خارجيه ويا داخليه ايله درونى اولان ياره .
جرحه كذا (مجا) .
Wunden,... (...ـ) —frei (ص) ياره‌سز ، برەسز ،

صاغ || mal— (الا) پارەیری ، نشانی ، ندبه .
[wuntar قدیم آلمانجـه] ㊵ a. (ـٓـ ا لا) **Wunder**
(عقل بشرك ایرەمدیکی صورتده خارق العاده وحیرتبخش اولەرق
وقوعه کلان احوال وآثار فوق الطبیعه) معجزه ، کرامت ||
خارق العاده ، فوق الطبیعه شی ، غریبه ، اعجوبه ، نادراً وصورت
er hat Wunder gethan || غریبه دەوقوعه کلان آثار طبیعیه
فوق العاده شیلر ارائه ایتدی ، فوق العاده ایش کوردی ، شی
یاپدی ، هرکسی حیرتده براقدی ، یاپدیغی شیلر خارقه نوعندن ،
Das iſt kein — تعجبه شایان ، موجب حیرت ایدی بونك
شاشیلەجق ، تعجب اولنەجق بریری یوق ، بونده شاشیلەجق
es nimmt || نەوار ، بو برشیی صانکه ، آدم اوهیچ برشی دکل
mich wunder, daß... شاشیورم ، تعجب ایدیورم ، حیرتده
er bildet ſich — was darauf ein || . . . قالیورمکه او
بوندن طولایی ، بوایش ایچون فوق العاده مغرور اولیور ، ایش
mach' mir nicht ſo viel—! || کوردم ، برشی یاپدم ظن ایدیور
امان باش آغریتمه !

Wunder„... (ـٓـ ...) — erklärung (امؤ) تفسیر
وبیان معجزات ، شرح کرامت || —gleich (صـ) معجزه ،
کرامت نوعندن ، معجزه وکرامتـه بکزر || —alt (صـ)
شاشیلەجق ، حیرتده قالنەجق درجەده اختیار ، اسکی ||—bau
حیرتبخش بنا ، فوق العاده انشاآت || —mähre (امؤ) حوادث
غریبه ، شایان تعجب وقعه || —doktor (ا م) یالاندن علاج
ترتیبیله حکیملك صاتان حریف || Balſam=apfel=—apfel
(ا م) (نبا) || —baum (ا م) (نبا) غریب ، عجیب
آغاج || =Aka'zi-e unechte || =Ri'cinus||—ding
(الا) حیرتفزا ، شایان تعجب ، غریب شی ، عجیبه ||—hübſch
(صـ) پك کوزل ، پك لطیف ، فوق العاده کوزل ، ملکسیا ، حوری
کبی || —ſchön (صـ) حیرتبخش درجـەده خوش ، لطیف ،
نهایت درجەده کوزل || —ſelten (صـ) پك زیاده ، صوك ،
نهایت درجەده نادر ، اندر || —ſpiegel (ا م) آیینۂ خیال ||
—thäter (ا م) صاحب معجزه ، کرامت صاحبی || —voll
(صـ) حیرت افزا ، باعث حیرت وتعجب ، شایان تحسین ،
فوق العاده ، اعلا ، پك مکمل || معجزات وکرامات ایله مملو ||
—werk (الا) خارقه نوعنـدن اولان ایش ، اثر ، شی ||
معجزه ، کرامت ، عقل سر ایرماز شی .

Wunderbar (- ـٓـ صـ) ㉑ [Wunder] معجزه ، کرامت
نوعندن ، عجیب ، عقل ایرماز ، عقلـه صیغماز ، حیرتفزا ،
شایان تعجب ، عجیبه ، غریبه ، فوق الطبیعه ، خارقه ! تحف ،
غریب ، عجایب .

Wunderlich (ـٓـ صـ) ㉑ غریب ، تحف ، عجایب ،
هیچ کورلمامش ، واقع اولمامش ، ایشیدلمامش ، مشکل ||
es iſt ihm — ergangen اونك باشنه تحف برایش کلدی
اونك باشندن تحف برشی ، وقعه کچدی .

Wundern (ـٓـ فعلا + وفعمتع وفعمطا) ㉑ a. [قدیم
آلمانجه wuntarôn] — ſich تعجب ایتمك ، حیرتده قالمق .
شاشیرمق ، شاشمق ، متعجب اولمق || (über etwas)
Das (dieſe Sache) wundert mich بوایش بنم تعجبمه
کیدیور ، بکا غریب کلیور ، بن بوکا تعجب ایدیورم ، بن بوکا
شاشدم ، بوشیدن برشی آکلامیورم ، بوشیئه بنم عقلم
ایرمیور || ... es ſoll mich doch — ob شـوکا پك

مراق ایدیورم عجبا ... ، بقالم شو شی نصل اولەجق ، بنده
بوکا مراق ایدیورم ،

Wunderſam (- ـٓـ صـ) ㉑ = wunderbar .

Wunniglich (متروك وشعر اصطلاحی) (ـٓـ صـ) ㉑
= wonnig .

Wunſch (ـٓـ ام) ㉛ [قدیم آلمانجه wunsc ;|| Wonne
کلەسنه منسوب] آرزو ، استك ، اوزکمه ، هوس ، جانی چکمه ||
دیلك ، دلخواه ، مقصود || —mir geht Alles nach هپسی
استدیکم ، دیلدیکم ، آرزو ایتدیکم وجهله اولیور || (غرا) —einen
ausdrückend برتمنی یی ارائه ایدر کله ، لفظ ، ادات ، صیغه ||
آرزو ایدیلان ، استنیلان ، بکلنیلان ، آرانیلان شی .

Wunſch„... (... ـٓـ) —parti'kel (امؤ) (غرا)
ادات تمنی .

Wünſchel„... (... ـٓـ) —hut (ام) —hütlein
(الا) سحرباز ، کوز باغیجی شاپقەسی ، کلاهی .

Wünſchen a. c. ㉑ (ـٓـ فعمتع) [قدیم آلمانجـه
wunscan] آرزو ایتمك ، استمك ، طلب وتمنی ایتمك || Ich
wünſche es (Ihnen) von Herzen بونی بن سزك ایچون
جان وکوکلدن طلب ایدرم || — Jemandem Glück برینی
تبریك ایتمك ، مبارك اولسون دیمك ، برشیده سعادت وبختیارلغی
دیلك || ich wünſche Ihnen gute Beſſerung اله شفالر
ویرسون ، جناب حق شفایاب ایتسون ، انشاالله یقینده کسب
عافیت ایدرسکز ، — eine gute Reiſe, wohl zu ſchlafen
ich wünſche. اله سلامت ویرسون ، اله راحتلق ویرسون دیمك ،
wohl geruht zu haben! انشاالله کوزل اویودیکز ، استراحت
ایتدیکز ، اییو اویودیکز !

Wünſchens„... (... ـٓـ) —werth ، —würdig
(صـ) شایان تمنی ، آرزو اولنور || es wäre mir—werth
zu wiſſen بیلمسنی ، اوکرنمسنی آرزو ایدردم .

Wupp (٥) (ـٓـ حر ند) هوب ! ، جوب !

Würbe (ـٓـ) (werben فعلنك صورت انشائیەسنك
ماضی صیغەسنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Wurde ، **würde** (ـٓـ) (werden فعلنك زمان حالیله
صورت انشائیەسنك ماضی صیغەلرینك برنجی واوچنجی مفرد
شخصلری) .

Würde (ـٓـ امؤ) (51) [قدیم آلمانجه wirdi : werth
کلەسنه منسوب] رتبه ، منصب ، پایه ، مسند ، مقام ||
شوکت ، سلطنت ، عظمت ، حکمت ، شهامت ، اصالت ،
رتبت || وقار ، حیثیت || —ich halte es unter meiner
ihn zu bitten اوکا منت ایتمك بنم حیثیتمه طوقانور ، بوکا
تنزل ایتمام || (قیمت اصلیه وداخلیه) دکر ، لیاقت ، قیمت .

Würden=träger (ـٓـ ام) a. ㊵ (بیوك) رتبه
صاحبی ، اصحاب رتبەدن اولان ، مرتبه وموقعی بیوك اولان ،
بیوکدن آدم ، رجالدن کمسه .

Würdig (ـٓـ صـ) ㉑ [Würde] لایق ، مستحق ،
سزا || — er iſt Deſſen nicht او اوکا لایق دکل ، اوکا او
یاقشماز ، او اوشیئك آدمی دکل || شایان حرمت ورعایت ،
تعظیمه مستحق ، محترم ، مبارك .

Würdigen (ـٓـ فعمتع) a. ㉑ [würdig] Jemand
—einer Sache برینه برشیئ لایق کورمك ، برینی برشیئه

Wurm (ـ ام) (25) كذلك (31) [قديم آلمانجه wurm
Schlange = لاتينجه we'rmis] (عو) (ا لا) قورد،
دود، كرم || بعضاً يـلان || (مجا) Das war der Kopf
des —es (اصل) يـلانك باشى بو، بوراسى ايدى ايشك الك
قورقولى، تهلكه‌لى يرى بوراسى ايدى || = Grille مثلا :
einen — haben, Würmer (Schrullen) im Kopfe
haben باشنك ايچنده برشيلر اولمق، باشنك ايچى آلت اوست
اولمق || (مجا) كوچوك، ضعيف، بيچاره مخلوق، ياوروجق،
بيچاره‌چوجق، اكثريا (ا لا) اولەرق : Du armes— واه
ياوروجاق || (اهالينك ظن واعتقادى اوزرينه برقوردك
وجوديله واقع اولان خسته‌لقلره اطلاق اولنور) — am Finger
= Nagel-geschwür .

Wurm„... (ـ...) — geschwür (ا لا) باركير، استر
وامثالنك اوغراديغى چبان خسته‌لغى|| — krankheit (ا مؤ)
قورد وصولوجاندن حاصل اولان خسته‌لقلر، امراض دوديه|| — kraut
(ا لا) (نبا)، — kuchen (ا م) قورد، صولوجان دوشوران
اوت، پيسكوى، طارد ديدان || — mittel (ا لا) قورد،
صولوجان علاجى .

Wurmen (ـ فعلا +) a. (21) [Wurm] =
wurm-stichig werden قوردلنمق، فاعل شخصى ايله : (عمو
كذلك wurmisi(e)ren : ــــ) = grübeln || Das
wurmt in meinem Inneren ياخود : in mir بونم ايچمى
قورد كبى ييور || Das wurmt mich بوشى، بو بنم جانمى
پك صيقيور، ايچمى ييور || (عمو كذلك wurmisi(e)ren)
etwas wurmt im Magen بوركده قوپارد كبى صانجى،
آغرى يامق .

Wurmia (ـــ ا نا م) (52) (جغر) ايرانده روميه گولى.

Wurmig (ـ ص) (24) [Wurm] قورد ينيكلى، قوردلى ||
= ver-drießlich .

Wurmisi(e)ren (ـــ فعلا +) a. (21) (عمو) =
wurmen

Würm-see (ـ ز ا م) a. (42) (جغر) باويراده
«شتارنبرغ» گولى .

Wurst (ـ امؤ) (16) [اورته آلمانجه worst : würken
كلمه‌سنه منسوب] (خصوصيله —(Mett-) صوجوق؛ يومبار||
(مجا) Wurscht : ياخود Das ist mir— بنجه هوا خوش،
بكا كوره هيسى بر، بنم امورمده بيله دكل، بن اونى طانيمام.

Wurst„... (ـ...) — suppe (ا مؤ) صوجوق
چورباسى || — darm (ا م) يومبار || — kraut (ا لا)
(نبا) صوجوقلرى بهارلمغه قونيلان بهارلى اوت || — maul
(ا لا) (عمو) ايرى دوداقلى آغز .

Wür(t)temberg (ـــ ا نا لا) (56) (جغر)
[Wirtenberg، قانشتاد جوارنده‌كى بورج، حصار]
(١٨٠٢ سنه‌سندنبرو (tt) ايله يازلقده در) (جغر)
وورتمبرغ قراللغى .

Würz (ـ امؤ) (33) [قديم آلمانجه wurz : Kraut] = Wurzel

Würz„... (ـ...) اسم وصفت ايله برلكده استعمال
اولندقده = Ge-würz || — branntwein (ا م) راتافيا
ديلوب قونياق شكر وبعض بهاراتدن معمولدر || — garten
(ا م) نباتات بغچه‌سى|| — brühe (ا مؤ) (آشجيلق) بهارلى
يمك تربيه‌سى، صالچه‌سى .

لايق ومستحق كورمك || تنزل ايتمك، لطفاً ياپمق ؛ (مجا)
(برينك، برشيئك قيمتى) تقدير ايتمك، اعتبار ايتمك، صايمق .

Würdiglich (ـــ حا) = würdig .

Wurf (ـ ام) (31) [قديم آلمانجه vurf : werfen
كلمه‌سنه منسوب] آتمه، رمى، فيرلاتمه || Jemandem in
den — kommen, laufen, rennen برينك مرميسنه راست كلمه،
قارشو كيتمك، (مجا) برينك الينه دوشمك || (طاوله، كه‌غل
وامثالى اويونلرده) آتمه، صاللامه den ersten—haben ايلك
آتمق صلاحيتنى حائز اولمق || حيواناتك طوغورمسى،
ياورولامسى || طوغوريلان، ياورولنان ياورو .

Wurf„... (ـ...) — kraft (ا مؤ) قوة رمى ||
— erde بريردن قازيلوب آخر محله طولديريلان، آتيلان
طوپراق || — geschoß (ا لا) (ع) (طوپجيلق) ال وسائر
شيله آتيلان مرمى .

Würfe (ـ) (werfen فعلنك صورت انشائيه‌سنك
ماضى صيغه‌سى برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Würfel (ـ ام) a. (40) [قديم آلمانجه wurfil :
Wurf كلمه‌سنه منسوب] زار — spielen زار اويونى اوينامق،
زار آتمق || اويون زارى شكلنده اولان اجسام Brot
in—form schneiden اكمكى زار كبى كسمك || (رياضيه
وسائره‌ده) مكعب، مكعب شكلنده || — einer Zahl برعددك
اوچنجى درجه قوتى، مكعبى .

Würfel... (ـ...) — spiel (ا لا) زار اويونى ||
— bein (ا لا) (تشر) آياغك آرقه طرف طراغى، رسغ
القدم جهتنى تشكيل ايدن كميك || — förmig (ص) مكعب
شكلنده || — pasch (ا م) بردن آتيلان زارلرك عينى
يوزدن دوشمسى، كلسى .

Würfeln (ـ فعلا +) a. (21) [Würfel] زار
اويونى اوينامق || um etwas— برشيئه زار آتمق || (فعـ
متعـ) اوفق مكعب شكلنده كسمك، آييرمق || etwas durch
—einander (برشيئى) آلت اوست ايتمك، بربرينه قاتمق .

Würg„... (ـ...) — leine (ا مؤ)، — li'ni-e
(ا مؤ)، — schnur (ا مؤ) (صنعـ) (باروتخانه ايشلرنده)
خارتوج، فشنك وامثالى بوغمغه، باغلامغه مخصوص ايپ ||
— apfel (ا م) بوغاز آلان كوتواما .

Würgen (ـ فعلا +) و — sich (فعـ مطا) a. (21)
[قديم آلمانجه er-sticken warkan] بوغمق، بوكالمق،
(بوغازنده برشى قالەرق، بوغازينه برشى طيقانەرق) بوغمق ||
er würgt (sich) an diesem Bissen, dieser Bissen würgt
ihm (ياخود ihn) im Halse بولقمه اونك بوغازنده قالوب
اونى بوغار، بوغاجق، طيقايه‌جق || يوتمق ويا استفراغ
ايتمك ايچون چبالامق || (كذا فعـ متعـ) برشيئى يوتمق
ايچون اوغراشمق، زورلامق، زورله يوتمق || (مجا)
— an einer Arbeit برشيئه پك زياده غيرت وصرف
مقدرت ايله چالشمق || (فعـ متعـ وفعـ مطا) — Jemand
بوغازندن يقالامق|| بوغمق، بوغازلمق، قتل ايتمك، كوكنى قالديرمق||
برايپ ايله اعدام ايتمك، آصمق .

Würger (ـ ا م) a. (40) [würgen] بوغان،
بوغازليان، جلاد || (تاطيعه) آرى قوشى .

Würken (ـ) (مرا . wirken) .

Würzburg (ـٓـٓ ا نا لا) ⑯ (جغر) باوىرا دارالفنونى بولنان وورتسبورغ شهرى .

Würze (ـٓ ـٓ ا مؤ) ⑬ [اورته آلمانجـه würze Gewürz = [Pflanze بهارلمه ، بويرله، (مجازى اولهرق) برشيئى قيزيشديران. بهارلشديرن، كرميت ويردرن|| چيقان قوقو (مجا) كسكينلك ؛ سرتلك || بيرا مايه‌سى .

Wurzel (ـٓـٓ ا مؤ) ⑬ [قديم آلمانجـه würzala || Wurz] كوك ، بيخ (كذا مجازى) || —schlagen كذا —treiben كوك صالمق ، كوكلشمك ، اساسلاشمق . كذا (مجا) || —kleine نباتاتك هنوز صالمغه باشلاديغى كوچوك كوك ، جذير || n— (gelbe) (Möhren =) || des— آياغك آرقه طرفى، رسغ القدم . Fußes

Wurzel,, ... (ـٓـٓ ...) exponent— (ا م) (ريا) اس || förmig— (صـ) كوك شكلنده || knollen— (نبا) نباتاتك على الخصوص كوكارنده حاصل اولان يومرو دوكوم . حدبه|| reis— (ا لا) ، schoß— (ا م) ، schößling— (ا م) كوك سوركونى، تازه فليز ؛ آغاجلرده ديبندن چيقان سوركون؛ فرع|| sprosse— (ا مؤ) (نبا) فليز || zeichen— (ا لا) (ريا وصنايعدن مطبعه‌جيلقده) جذر اشارتى .

Wurzeln (ـٓ ـٓ فعلا ± ، فعمتعد وفعمطا) ㉑ a. [Wurzel] = Wurzel schlagen الخ كوكلمك ، كوكلشمك، كوك صالمق ، كوكلشديرمك (مجا) —in etwas برشيئه كوك صالمق ، ال ، قول آتمق || —sich ايوجه كوكلشمك .

Würzen (ـٓ ـٓ فعمتعد) ㉑ c. [Würze] (آشجيلقده) بهارلمق ، بهار قاتمق (كذا مجا) || (قوقو حقنده) قوقو قاتمق ، رائحه‌لنديرمق ، عطير قوتمق .

Würzhaft würzig (ـٓـٓ صـ) ايكيسيده ㉑ [Würze] عطرلى ، قوقولى ، بهارلى .

Wusch (ـٓ حر ند) = husch || (ـٓ) waschen فعلنك زمان حال صورتنك ماضى صيغه‌سى برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى .

Wußte . wüßte (ـٓـٓ) wissen فعلنك زمان وصورت انشائيه‌سنك ماضى صيغه‌سى برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى .

Wust (ـٓ ا م) ㉘ [wüsten] (sans pl.) قاريشيقلق، غلبه‌لق ، ازدحام، هرج ومرج || موجب كره ونفرت اولان، مردارلق ، پيسلك ، كبر .

Wüst (ـٓ صـ) ㉑ [قديم آلمانجـه wuosti = لاتينجه vā'stus] (چول ، صحرا) ، غير مزروع ، ايشلنلمامش ، بوش ، خالى (اراضى) ، (بر) بيابان ، غير معمور (اراضى)، خراب|| قارمه قاريشيق، هرج ومرج || —der Kopf ist mir (c) vom vielen Schreiben چوق يازى يازمقدن قفـام

شيشدى، باشم سرسم اولدى|| شرير، فنا ، يارامز ، نزاكتسز، خويراد ، بار بار || تربيه‌سز ، يوزسز || چاپقين ، سفيه ein—es Leben führen سفاهتله امرار اوقات ايتمك .

Wüste (ـٓ ـٓ ا مؤ) ⑬ [قديم آلمانجه vuosti] چول، صحرا، بر بيابان ؛ غير معمور ومزروع اراضى، خالى اووه، بوش ير، خرابه .

Wüsten (ـٓ ـٓ فعلا +) b. ㉘ [قديم آلمانجه wuostinen] دليجه‌سنه هوا وهوسه ، نفسه تابع اولمق ؛ آلت اوست ايتمك ، ياقوب ييقمق . سفاهت ايتمك —mit dem Gelde پاره‌نك آلتندن كيروب اوستندن چيقمق ، پك برباد صورتده صرف ايتمك ، سوقاغه آتارجه سنه خرج ايتمك .

Wüsten,,... (...ـٓ ـٓ) —bewohner (ام) چول سكنه‌سى .

Wüstenei (ـٓـٓ ـٓ ا مؤ) ㊾ [wüst] چول، بيابان، بريه .

Wüstheit (ـ ـٓ امؤ) ㊾ [wüst] خالى، بوش، خراب، غير معمور حال ويا منظره، خرابيلك || اخلاقسزلق ، خويراده‌لق، نزاكتسزلك، قبالق ، خويرادلق ، ترسلك، حيوان كبى اوليش واوپله معامله‌ايديش || دنسزلك || قفانك شيشكينلكى، سرسملكى .

Wüstling (ـٓ ـٓ ام) ㊳ [wüsten] هوا وهوسنه تابع، حشرى .

Wut(h) (ـٓ امؤ) ㉟ [قديم آلمانجه wuoti] (جمعى نادراً مستعملدر) حدت ، غضب ، اوفكه ، كوپورمه ، قودورمه ، تهور ، حرصلنه ، شدت —seine an Jemandem auslassen حدتنى ، اوفكه‌سنى برسندن آلمق || Jemand in—bringen برسنى حدتلنديرمك ، قيزديرمق ، كوپورتمك، كوپه بنديرمك .

Wut(h),, ... (ـٓ ...) —anfall (ا م) er hat —anfälle manchmal اونك بعضاً حدتى طوتار، اوكا بعضاً حدتدن ، اوفكه‌سندن اوپله برحال كلور || —schnaubend (صـ) اوفكه‌سندن ، غضبندن كوپورمش .

Wüt(h)en (ـٓ ـٓ فعلا +) b. ㉑ [Wut(h)] غضب، حدت، تهور ايتمك، قيزمق، اوفكه‌لنمك، حرصلنمق، قودورمق، ياقوب ييقمق، اوكنه كلانه صالديرمق؛ اوكنه كلانى ايصيرمق، عاشلامق || (خسته‌لق حقنده) پك شدتله حكم سورمك ، پك صالغين اولمق، استيلا ايتمك ، مستولى اولمق|| d— (اسم فاعل وصفت) ㉑ حدتلى ، اوفكه‌لى ، كوپورمش ، قودورمش ، كوبلره بينمش|| in Wuth gerathen = —d werden .

Wüt(h)erich (ـٓ (ـٓ) ـٓ ا م) ㉘ [wüt(h)en] زوربا ، دره بكى، جبار، وحشى .

Wüt(h)ig (ـٓـٓ صـ) ㉑ اكثريا (عمو) (آيالت لسانى اوله‌رق) [wüt(h)en] wüt(h)end = (مرا wüt(h)en) .

X.

X. (ـٓ ا لا) ㊺ (آلمان الفباسنك يكرمى دردنجى حرفى اولوب اون طقوزنجى صدامز حرفيدر وبالكز اجنبى كلماتده مستعملدر) (ا م (ا مؤ) (ضرمثل) Jemandem ein X für ein U machen برينه بر (ايقس) يرينه (او) ياپمق يعنى برينى آلداتمق، كشنه بوتمق|| (ريا) نامعلوم بيوكلك ، حد نامعلوم || X (كذلك مجازى اوله‌رق: سر) || ich habe es ihm x=mal gesagt بن اوكا (اونى) يوزدفعه ، بيك كره سويلدم || فلان وفلان .

—∽◇∽—

X,,... (ـٓ ...) —beine (جمع لا) ديزقپاقلرنده يكديكرينه يقين وآشاغى طرفلرى كيتدكجه يكديكرندن متباعد چارپوق بجاق ، X بجاق . || Xant(h)ippe (ـٓـٓ ا نا مؤ) ㊽ (سوقراطك زوجه‌سى

قسانتب) (عجا) عجوزه ، ترس زوجه ؛ سرت قاری .

Xaver (ـَ v ـ وافتیز اسمی ا م) (56) قساویه .

Xenophon (ـ] ـ ا خا م) (56) کذلك (38) قسه‌نوفون.

Xerxes (ـ ا خا م) (*inv.*) سرخس .

Xr. Kreuzer كلمه‌سنك صورت مختصره‌سی .

Xt (ikssᵉ تلفظ اولنور ـ) (ریا) die xte Potenz
x درجه‌سی .

Xylograph (ـ ـ ـ ام) (51) [روجه] =Holzschneider.

Xylol (ـ ا لا) (38) [روجه] (*sans pl.*) (كيم)
خصوصیله چیچك علی ایچون مستعمل برنوع بنزین .

Y.

Y. (y حرفیله باشلیویده بوراده بولنیان كلمات .J. Z ایله باشلیان كلمه‌لرمیانده آراملیدر) (كذلك اشكال خارجیه‌لریله معنالری مشابه اولان اجنبی كلمه‌لری درج اولنمامشدر) (اشبو حرف u'pᵉ-ssi-lönₑ ودها طوغری اوله‌رق ـ تلفظ اولنور ا لا) (56) آلمان الفباسنك یكرمی بشنجی حرف اولوب یالكز اجنبی كلمه‌لرده مستعملدر ‖ (ریا) ایكنجی نامعلوم بیوكلك ، حد ‖ (تا طبیعه) كذلك Ypsilon-eule (ا مؤ) اوپسیلون (كابك) ‖ (فلمنكجه) (ا خا لا) (56) het Y (hêtₑ-äï' (Zuy'der تلفظ اولنور) دكزینك قولی) (كورفزی ، لیانی .

Yacht (yächtₑ ویاخود انكلیزجه yô'tₑ ا مؤ) (49) (مرا . Jacht) .

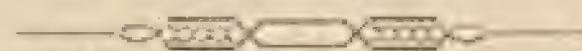
Yams-Wurzel (ـ y ا مؤ) (53) (نبا) هندستان یر الماسی ، ایغنام ، ژاپونیا پاتاتسی .

York (ـ y ا خا لا و م) (56) (جغر) انكلیز شهری وقاملیا اسمی یورق .

Yucca (ـ y ا مؤ) (56) (نبا) آمریقانك اود آغاجی ، یوقا .

Z.

Z. (ـ ا لا) (56) آلمان الفباسنك یكرمی التنجی وصوكنجی حرف ویكرمنجی صداسز حرف (تسه‌ت) : von A bis Z من اوله الی آخره ، ابتداسندن تا نهایتنه قدر ، ابتداسندن صوكنه‌قدر ، من‌الباب الی‌المحراب ‖ تشكلات بدنیه‌سی منتظم اولمیان انسان ‖ صورت مختصره‌لرندن : zum Beispiel = Z. B. ‖ zur Dispositi'on = Z. D. .

Zabern (ـ ا خا لا) (56) (جغر) الساس شهرلرندن: ساوه‌رن ؛ خصوصیله : —Berg= ساوه‌رن طاغلری .

Zacke (ـ ا مؤ) (53) [آشاغی آلمانجه tack Zweig]

Zacken (ا م) .b (41) بر الیسه‌نك اتكنك چنتیك اوله‌رق كسلمسی ایله حاصل اولان اویمه ، دیش، زغبه ، دیل، چنتیك‖ سیوری اوله‌رق چیقینتیلی جسم ، اوج، سیوری تپه ‖ —einer Gabel برچتالك دیشلری .

Zacken (ـ فه متعـ) .a (21) چنتیك ، دیش ، دیل ، سیوری اوجلرله تزیین ایتمك ، چنتیك كرتمك‖ —sich زیقزاق تشكیل ایتمك ،دستره آغزی كبی كیرینتیلی چیقینتیلی اولمق .

Zacken,, ... (ـ) —blatt (ا لا) (نبا) كسیك كسیك اولان ، تیرفیللی یاپراق ‖ —holz (ا لا) چتاتاقلی آغاج، اودون ‖ —li'ni-e (ا مؤ) (ع) (استحكا) (زیقزاق، منشاری خط ‖ —werk (ا لا) (ع) (استحكا) منشاری استحكام، زاویه خارجه وداخله‌لی استحكام .

Zackeri(e)ren (ـ فه لا +) .a (21)(عمو) غوغا، نزاع ، معارضه ، منازعه ایتمك .

Zackig (ـ ـ) (21) [Zacke] دیشلی ، چنتیكلی ، كیرنتیلی چیقینتیلی ، منشاری ، زیقزاق ، دیلم دیلم ، تیرفیللی چتاقلی، چوتاتاقلی .

Zag (ـ بعضاً كذلك : ـ ـ) (21) [قدیم آلمانجه zagi zaudernd= zaghaft] .

Zagel (ـ ـ ام) .a (40) [قدیم آلمانجه zakal = انكلیزجه tail] قویروق (=Zopf ، Schwanz) .

Zagen (ـ ـ فه لا) .a (21) [قدیم آلمانجه zagên] قورقق، یوركسزلك ایتمك؛ احتراز ایتمك، جسارت ایده‌مامك ‖ mit Zittern und Zagen دیتره‌یه دیتره‌یه ، قورقه قورقه .

Zaghaft (ـ ـ) (21) [zag] (herzhaft كلمه‌سنك مقابلی اوله‌رق) یوركسز ، جسارتسز ، طیانسز ، قورقاق ؛ اوركك . محترز ، چكینكان ، عزم وتشبث اولمیان .

Zäh (ـ)بعضاً : zähe (ـ)(ـ) (21) [قدیم آلمانجه zâhi] معند ، طیانقلی ، قوتلی ‖ صیكیر كبی ، دمیر ، چلیك كبی ، اوزلی ، صیریم كبی ؛ سرت ‖ پایدشقان ‖ —werden

قویولشمق ، اوزلشمك || جانی پك،اولمز اوغلی ، ایت جانلی ||
(معد) (صنع) || جانی پك اولمق ein—es Leben haben
اینبه ، ایشلنمش،تصفیه اولنمش معدن .

Zähe (~ ص) (21) (مرا . zäh) .

Zähe (~ امؤ) (51) Zäh(h)eit ، (~) ، اکثریا
Zähigkeit (~) ایکیسیده (امؤ) (49) [zäh] کافه‌سی
(*sans pl.*) یکلك ، سرتلك ، طیاقلیلق .

Zahl (~ امؤ) (49) [قدیم آلمانجه zala : Zeile و Ziel
کله‌لرینه منسوب] عدد ، صای،مقدار || (=zeichen)— رقم.
Zahl„... (...) —tag (ام) خزینه‌لرك پاره‌توزیع
ایتدکاری،قاصه‌لرك پاره ویردکاری کون، پاره کونی || —figu'r
(امؤ) رقم || los—(ص) صایسز، حسابسز،لایعدولایحصی،
بی‌شمار || (Rechnungs-führer —(آلمانیاده اسکی meister
کیسه‌دار . خزینه‌دار (آلمانیاده هر طابورده بولنوب مذکور
طابورك امور حسابیه وتقدیه‌سنه باقان وضابط اولمدیغی حالده
کندولرینه مخصوص البسه‌یی لابس اولان مأمور عسکری) ||
—reich (ص) چوق ، متعدد ، برچوق || —wort (ص)
اسم عدد .

Zähl„... (...) —brett (الا) صراف پیش‌تخته‌سی.

Zahlbar (~ ص) (21) [zahlen] (تجا) —in drei
Monaten اوچ آیده تأدیه اولنه‌جق،اودنه‌جك، اوچ ماه‌وعده‌لی
bei Sicht (حامله «کوریلنجه» ویرلك اوزره) .

Zählbar (~ ص) (21) [zählen] قابل تعداد،حساب
اولنه‌بیلور || محدود .

Zahlen (~ فعمتعد ، فعلا +) a. (21) [قدیم آلمانجه
zalôn]كذا (فعمطا) (پاره) ویرمك، (برشیئك پاره‌سنی)
تأدیه ایتمك ، اوده‌مك ، قیمتی ویرمك ، (آلدیغی شیئه مقابل)
پاره‌سنی ویرمك || — im Stande sein zu پاره ویره‌جك حال
واقتدارده اولمق، تأدیه‌یه مقتدر اولمق || اوده‌مك ، ادا وایفا
ایتمك (پاره) ، (تجا) تسلیم ایتمك —(ein-) یاتیرمق ||
پاره ویرمك، چیقمق || لوقانطه بیراخانه وقهوه‌خانه‌لرده :
Kellner! — (Sie : یاخود) کل غارسون ! (بورجمز
نقدر) ، نه‌ویره‌جکز، نه‌ایدیور بقالم ! شو بزم حسابی‌کور !
Zahlen„... (...) —werth (ام) قیمت مقادیر،
ارقام || —verhältniß (الا) نسبت ارقام .

Zählen (~ فعوفعلا + و فعمطا) a. (21) حساب
ایتمك ، صایمق || — die Bevölkerung مثلا تحریر، تعداد
نفوس ایتمك || wenn ich mich zu Ihren Freunden zählte
اکر بن سزك دوستلریکزدن ایدیسه‌م ، اوله‌یدم || .

Zählen (الا) b. (40) (*sans pl.*) و Zählung
(امؤ) (49) تعداد ، حساب صایمه || تحریر وتعداد .

Zahler (~ ام) a. (40) [zahlen]، —in (امؤ) (50)
er ist ein säumiger— او بورجی براز اونودور ، پاره‌یی
براز زوروجه ویرر ، اونك الندن پاره براز زور چیقار .

Zähler (~ ام) a. (40) [zählen]، —in (امؤ) (50)
صاییجی ، حساب ایدیجی، تعداد ایدیجی ؛ (بلاردو ، طوپ
اویوننده صاییجی (یازیجی) || محاسب آلت || (ریا) حسابده:
(Renner کله‌سنك مقابلی اوله‌رق) کسر عادینك صورتی ||
(مجا) کندی مقامنده خاطری صایلور اولان ، مقامنك اهلی
(Null کله‌سنك مقابلی) جانی واراولان .

Zahlung (~ امؤ) (49) [zahlen] پاره‌ویرمه ، اوده‌مه ،
تأدیه،بورجی بتورمه ، تسویه، اوده‌مه .
Zahlungs„... (...) —einstellung (امؤ) پاره
ویرمه‌یی قطع، تسویهٔ دینی تعطیل ایتمه ، باتقروت ، طوپ
آتمه || —termin (ام) مدت،مهلت، وعدهٔ (تأدیه) .
Zählungs„... (...) —kommissio'n (امؤ)
تعداد وتحریر نفوس قومیسیونی .

Zahm (~ ص) (21) [قدیم آلمانجه zam : ziemen
کله‌سنه منسوب] حیوانات حقنده : اهلی ، وحشی اولمیان ،
آلیشقین ، تربیه اولنمش، انسانه یاناشان ، مأنوس ، مونس ،
اولجه حال وحشتده ایکن کوردیکی تربیه اوزرینه اهلی‌اولان ||
zähmen = —machen (انسان حقنده) اویار ، حلیم ،
دیکباش ویاحشین اولمیان ، ملایم ، سوز اکلار .

Zähmen (~ فعمتعد) a. (21) [zahm] —ein Thier
برحیوانی تربیه ایتمك ، انسانه،اوه آلیشدیرمق ، مونس‌یاپمق ||
—ein Pferd بربارکیری تربیه ایتمك، بینمك||(مج)جبرایتمك،ضبط
ایتمك : —seine Leidenschaften نفسنی قیرمق ||(الا) b. (40)
Zähmung(*sans pl.*) (امؤ) (49) آلیشدیرمق، تربیه‌ایتمك،
یاتیشدیرمق ، قیرمق ، تأنیس ایتمه .

Zahn (~ ام) (31) [قدیم آلمانجه zan = لاتینجه
dens] دیش، سن، دندان : Zähne bekommen دیشلری
چیقمق ، سورمك || gute Zähne haben دیشلری صاغلام
اولمق || Jemandem etwas aus den Zähnen reißen
برینك الندن برشی آلمق (زورله) ، آغزندن لقمه‌سنی آلمق ||
(صنع) ماکنه ، چرخ وامثالنده دیش .
Zahn„... (...) —arm (ص) دیشسز ، دیشلری
آز اولان || —bürste (امؤ) دیش فورچه‌سی ، مسواك ||
—fäule (امؤ) (علم امراض) دیش چوروممه‌سی ، رم
اسنان || —arzt (ام) دیشجی، دیش حکیمی|| —buchstabe
(ام) (غرا) دیشلرك آره‌سندن، دیشلرله تلفظ اولنان
حرف سنی || —hobel (ام) (صنع) دیشلی رنده ||
—kitt (ام) ساقز —mittel (الا) چوروك دیشلره
قونیلان علاج|| —rad (الا) دیشلی چرخ || —Bahn (امؤ)
دیشلی چرخ ایله متحرك شمندوفر (اکثریا طرفنده بولنان‌ایکی
عادی رای ایله بونلرك وسطنده بولنه‌رق لوقومتیف آلتنده
وکذا وسطنده بولنان دیشلی چرخه یتاقلق ایدن بریووه‌لی
یولدن‌عبارت شمندوفر یولی|| —schmerz (ام) (علم‌امراض)
دیش آغریسی ، دیش صانجیسی —stocher (ام) دیش
قاریشدیره‌جغی، کوردان|| —wechsel (ام) دیش‌دکشدیرمه،
یکیدن‌دیشلری‌چیقمه||(الا)—weh=schmerz||—zange—
(امؤ) (جرا) دیش ، دیشجی کرپدنی || —wasser (الا)
دیش یقامغه مخصوص صو .

Zahnen (~ فعلا +) a. (21) (چوجقلر حقنده)
دیشلری کلك ، چیقمق ، سورمك || **Zähnen** (~ فعمتعد)
a. (21) (صنع) برشیئه دیش آچمق ، دیش دیش کسمك ،
کرتمك .

Zahnig (~ ص) (21) [Zahn] دیشلی، دیشله مجهز ||
كذلك Zähnig کلهٔ معینه ایله برلکده : شو قدر دیشلی :
zwei„ — ایکی دیشلی .

Zahnung (~ امؤ)(49)[zahnen](صنع) —von Rädern
چرخلرك دیشلری .

Zähre (ـ ـ امؤ) (53) [قديم آلمانجه zahar = انكليزجه tear] كوزياشى ، دمع ، اشك ؛ n — كوزياشى (آغلامقله دوكيلان) .

Zähringen (ـ ـ اخا لا) (56) (جغر) باد ييوك دوقه لغنده (تسه رينكن) خرابه سى .

Zain (ـ ام) (38) [قديم آلمانجه zein] (معدنجيلكده) (دوكولمش ، حدده دن چكلمش ، دوولمش) معدن لوحه سى ، چبوغى .

Zampel (ـ ام) a. (40) [انكليزجه sample] (طوقومه جيلقده) صه مپل .

Zander (ـ ام) a. (40) (تاطبيع) صاندا ، صاندر ديلان بالق .

Zange (ـ امؤ) (51) [قديم آلمانجه zanka] كريدن ، جيبيز ‖ (تاطبيع) بعض حيوانلرك وجودنده اولوب برشيئى ويا بر يرى طوتمغه ، صيقمغه مخصوص محللرى ، قيصقاج ؛ كذا بوجكلرك لسيه لرى ؛ بوجكلرك چيكنيه جك جهاز دهنيه لرى .

Zangen,... (... ـ) — blätter (جمع لا) برقيصقاج ، كلبتنك ، جيبيزك قوللرى ‖ — schanze (امؤ) (ع) استحكامده مقاص طابيه .

Zank (ـ ام) [هنوز اون بشنجى عصرده zanken كلمه سندن تشكيل ايدلمشدر] (31) غوغا ، نزاع ، منازعه ، معارضه ، چكيشمه ، خيركور mit Jemandem — suchen برينه بولاشمق استمك ، برينه صاتاشمغه جبالامق ، برينه چاتمق استمك .

Zank,... (... ـ) — süchtig (ص) غوغا ، معارضه آرايان ، هيچ يوقدن كورولتى چيقارتان ، تيتيز ، شرت ، بولاشيق .

Zanken (ـ فعلا +) و — sich (فعمطا) a. (31) ابتدا اون بشنجى عصر ابتداسنده zangken = آنغلوساقسونجه tengan ياخود : mit Jemandem — drängen sich — بريله غوغا ايتمك ، غوغا ، نزاع ايتمك ‖ — sie هيچ يوقدن كورولتى ، معارضه ايدرلر ، über Kleinigkeiten غوغا چيقارتيرلر .

Zänkerei (ـ امؤ) (49) = Ge-zänk .

Zänkisch (ـ ص) (21) [Zank] نزاعجى ، غوغاجى ، تيتيز ، خرجين ، اوصوروغى جيلى .

Zäpfchen (ـ الا) b. (40) (Zapfen كلمه سنك صورت تصغيريه سى) خصوصيله (تشر) (دماغدن صارقان) كوچوك ديل ، لهات .

Zapfen (ـ ام) b. (40) [قديم آلمانجه zapho ؛ zupfen ، Zopf ، Zipfel كلمه لرينه منسوب] آغاج طاپه ، طيقاج ؛ موصلغك آچيلوب قپانمسى ايچون اله آلينلان تپه سى ، موصلوق آناختارى ‖ براوجى انجلمكده اولان مخروطى جسم ، مخروط (مرا . Eis-zapfen ؛ vom Tropfstein — طاملە طاش ، كيرجلى صولرك طاملەمسيله اكثرى رطوبتلى محللرده حاصل اولان بوز آصقيسنه مشابه آصقى ، استالاقتيت ‖ (تشر) = Zäpfchen ؛ (نبا) جام ، سروى وامثالى ديكن آغاجلرى ايله قاين آغاجى واخلامك ميوه سى ، طوپى ‖ (صنع) چيوى ، ميل ؛ اوزرنده برشى دور ايدن ميل ، ديل ، اياق ، قازيق .

Zapfen (ـ فعمتم) a. c. (21) [فلمنكجه tappen] Bier — بيرا فوجيسى آچمق ، فوچيدن بيرا طولديرمق ، چكمك ‖ (جرا) صوينى ، جراحتى آقيتمق ، دلمك .

Zapfen,... (... ـ) — geld (الا) پراكنده ، آياقده مشروبات صاتيجيلرينك ويردكارى رسم ، ويركو ‖ — streich (ام) يات بوروسى ، كيجه اذنى اوليان نفراتك قشله يه عودتلرينى امر واخبار ايتمك اوزره چاليننان بورو ويا ترميته اشارتى (كه بوندن برچاريك اول دخى بونك ايچون براخبار اشارتى ويريلور) .

اشبو اشارت يازين آلافرانغه اخشام ساعت اونده وقيشين دخى على العاده ساعت طقوزده چالينور .

Zäpflein (ـ الا) b. (40) = Zäpfchen .

Zappel,... (... ـ) — fritze (ام) (عمو) — mann (ام) قره كوز حاجى عيواض رسمى ؛ بونلره بكزر صورتده صاللانور ، صارصاق آدم ، قوقله .

Zappeln (ـ فعلا +) a. (21) [قديم آلمانجه zapalon] اليله آياغيله دوومك ، تپنمك ؛ mit den Beinen — آياغيله تپنمك ؛ (مجا) چبالمق ، اوغراشمق ، Jemand — lassen برينى اوغراشديروب طورمق ، يورمق ، اوزمك ، برچوق وقت بكلتمك ‖ (فروسيت) يرنده صايمق ، اوغراشوب اوغراشوب يته يرنده قالمق ، اويناممق .

Zar (ـ) [تاتارجه ؛ صحرا حكمدارى] (مرا . Czar) .

Zarge (ـ امؤ) (53) [قديم آلمانجه zarga = آنغلوساقسونجه sarga kurzer Schild] كنار ، اطراف ، جارچوه ، برمجوهرك اطراف قفسى ، يووه سى ، اوى .

Zart (ـ ص) (31) [قديم آلمانجه lieblich zart] صورت نسبيه سى بعضاً zärter (دقتلى قوللانلسى لازمكلان و grob كلمه سنك مقابلى اولان) نازك ، نازين ، حساس ، اينجه ، ضعيف ، نحيف ، خوش ، لطيف ، شيرين ، روحنواز ، (هيكلتراشلقده) يومشاقلق وطراوت ولطافت (كذا رصاملق) .

Zart,... (... ـ) — glied(e)rig (ص) نازك ، نازين اعضالى ‖ — rosa (ص) توز پنبه ‖ — gefühl پك دقيق ، رقيق حس ، نزاكت حس وطبع ‖ — sinnigkeit (امؤ) = — gefühl .

Zärtelei (ـ امؤ) (49) ازيلوب بوزولمه ، قيرلمه ، ابراز نزاكت ايتمه ، صاختمه تأثر كوسترمه ، جيت قيرلدملق ايتمه .

Zart-heit (ـ امؤ) (49) [zart] نزاكت ، نازكلك ، نازينلك ، اينجه لك ، دقيقلك ، رقيقلك ، ضعيفلك ، نحيفلك ، اينجه وقيريلور اولوش ، چابوق ارير طاغيلور ، جلدك ، دوينك ، حسك نزاكتى ، طويغوسنك زياده اولوشى ؛ مشروبات وميوه نك تازه وكوريه لكى ، تر وتازه اولوش ، طراوت .

Zärtling (ـ ام) (38) [zart] قارى كبى (نازك ، نازين ، جانسز اولان) اركك ، خانم آيله .

Zaser (ـ امؤ) (53) نادراً (ام) a. (39) = Faser .

Zaspel (ـ امؤ) (53) [Spille و Zahl] سيملردن چوريمه ايپ .

Zauber (ـ ام) a. (40) [قديم آلمانجه zoupar] (-formel, -mittel, -werk) — جاذبه ، افسون ، سحر ، سحر ايتمه تأثير سحرى ، بوكو (كذا كافه سى مجازى) .

Zauber,... (... ـ) — blick (ام) انسانى تأثيريله مفتون ومسحور ايدن نظر ‖ — late'rne (امؤ) خيال فنار ‖ — appara't (ام) ‖ — stab = (امؤ) — ruthe ‖ حقه باز آلتى ، طاقمى ‖ — bild (الا) (خارق عاده قوته مالك

اولدیغنه زعم اولنان نجوم وبروج وسمایه استناداً یاپیلان ،
یازیلان نسخه ، شکل ، مدالیه وامثالی) طلسم ، (مجا) پك
لطیف ودلربا ، انسانی مبهوت ایدن رسم || —formel (امؤ)
ترتیب ودواء سحری ، بوکو ، سحر || —kraft (امؤ) قوهٔ
سحریه || —land (الا) سحرلی مملکت ، (مجا) جنت کبی
کوزل فرحفزا مملکت || —posse (امؤ)(تیاترووده) حقه‌باز ،
سحرباز قومدیاسی ||—mittel (الا) بوکو ، سحر || —stock
(الا) سحرباز اویوقی ، سحربازلق ، کوز بویاجیلق ، حقه‌بازلق .

Zauberei (ـُـ امؤ) (45) سحر اجمه ، سحر ، بوکوله ،
بوکوجیلك || natürliche— ارواح لطیفه ایله ایدیلان سحر ،
(schwarze Kunst) ارواح خبیثه‌نك جمعیله ایدیلان سحر .

Zauberer (ـُـ ام) .a (40) [zaubern] = Zau
b(r)erin (امؤ) (50) سحرباز ، ساحر ، ساحره ؛ حقه‌باز ؛ بوکوجی
(ارکك ، قادین) || کرامت کوسترن صاحب اقتدار .

Zauberhaft (ـُـ ص) . zaub(e)risch (˘)(˘)
ص) (21) [Zauber] سحر کبی ، سحره بکزر ، سحر آسا ،
خارق الطبیعه || کرامت نوعندن || (مجا) سحر کبی تأثیر
ایدن ، انسانی مبهوت وحیران ومفتون ایدن .

Zaubern (ـُـ فعلا -|-) .a (21) [قدیم آلمانجه zouparôn]
سحر اتمك ، حقه‌بازلق اتمك ، بوکو یاپمق || (فعمتعه)
Jemand jung— بر کیمسه‌یی اختیار ایکن سحر بوکو ویا
خارق العاده بر اقتدار ایله) کنج یاپمق ، کنجلشدیرمك || das
Geld aus dem Beutel des Einen in den des
Anderen— پاره‌یی بر کیمسه‌نك جیبندن اوته‌کنه کچیرمك
(حقه‌بازلقله) .

Zaudern (ـُـ فعلا) -|- .a (21) [مرا . فلمنکجه
mit etwas—,—etwas [langsam sprechen : taueln
zu thun برشی یاپمقده تردد اتمك ، قرارسزلق اتمك ، بردرلو
قرار ویره‌مامك ، جسارت ایده‌مامك ، آغر طاورانمق ، وقت
مناسبنی ، فرصتی غائب اتمك || دها مناسب بر وقتی ، فرصتی
قوغالامق .

Zaum (ـُ ام) (31) [قدیم آلمانجه zaum] (فروسیت)
یولار ، دیزکین : (مجا) کم ! ein Pferd gut im—e halten
اوزرنده بربارکیره ایوجه صاحب اولمق ، ضبط اتمك || (مجا)
seine Begierden, Leidenschaften الخ im—e halten
هوا وهوسنی ، آرزو ومراقنی تسکین اتمك ، ضبط وغلبه
اتمك ، یکمك || seine Zunge im—e halten دیلنی طوتمق :
حدینی بیلمك .

Zaum,,... (... ـُ) —recht (ص) (فروسیت) باشلقه
آلیشمش ، آلشدیرلمش (حیوان) ||—los (ص) یولارسز ؛
(مجازی) باشی بوش ، کمسز ||—zeug (الا) (بربارکیرك)
باشلق طاقمی .

Zäumen (ـُـ فعمتعه) .a (21) [Zaum] —(ein Pferd)
بربارکیره باشلق ، یولار ، کم اورمق || (انجیل شریف احکامنجه)
. zähmen =

Zaun (ـُ ام) (31) [قدیم آلمانجه zûn : انکلیزجه
town کلمه‌سنه منسوب] آغاج تخته چیت ، پرده ، چالی ،
چرپی دیوار || —lebendiger اورمه چیت دیوار —geflochtener
تازه ، یاش ، چیت دیوار (اکثریا بستان کنارلری وترلالرك
شمندوفر ویول بویلرنده بولنور) ! (بالیقچیلقده) =

(ضرمثلا) (مجا) || (مجا) بولمه دیوار Fisch-zaun ||
etwas vom—e brechen اوفاق برشیدن ، هیچ یوقدن منازعه
ومعارضه چیقارمق ، استفاده‌یه قالقیشمق .

Zaun,,... (... ـُ) —dürr (ص) پك قورو ، چیروز
کبی || —könig (ام) چالی قوشی || —rebe (امؤ) (نبا)
فرنك آصمه‌سی ، چالی آصمه‌سی .

Zäunen (ـُـ فعمتعه) .a (21) [Zaun] =ein-zäunen .

Zausen (ـُـ فعمتعه) .c (21) —sich (فعمشارکه)
آلیشمق ، بربرینه قارشو سرت ، طوقوناقلی سوزلر سویلمك ،
آغز قاوغاسی اتمك ، چکیشمك || تعزیر وتکدیر اتمك ،
خرپالمق .

Zebra (ـُ الا) (66) [اسپانیولجه] (تاطبیعه) زرده
دینیلان یابان اشکی .

Zebu (ـُ ام (الا) (56) [هندجه] (تاطبیعه) هندبوغاسی
ثور هند ، زبو .

Zech,,... (... ـُ) —bruder (ام) ایچیجی ، چاقیجی ،
عیاش || —stein (ام) (معد) مواد عضویه قیرینتیسندن
عاری کیرجلی طوپراق ، شمدی اکثریا آنسه‌هشتاین .

Zeche (ـُ امؤ) (53) [قدیم آلمانجه zëcke Ordnung
einer Gesellschaft] (هر قنغی برینك ویا ایچکی‌یه اشتراك
ایده‌نك حصه‌سنه اصابت ایدن پاره) ایرقانه (عارقانه) ||
(لوقانطه وامثالنده حساب کوریله‌رك ویریلان ، ویریله‌جك پاره)
مصرف : (مجا) (علی العموم) مصرف die — bezahlen
مصرف چکمك ، ویرمك (لوقانطه وبیره‌خانه وامثالنده) ،
(مجا) کذلك جزمه‌یی چکمك || عارقانه ، یمك جمعیتی ، ضیافت ،
عالم || دکیشان برشیده اشخاص بیننده دور ایدن نوبت ، صره ||
اصناف جمعیتی ، اصناف طاقمی || = (معد) Berg-werk .

Zechen,,... (... ـُ) —haus (الا) معدنجی عمله‌لرك
طوپلاندقلری قهوه ، بیره‌خانه ، لوقانطه وسائره .

Zechen (ـُ فعمتعه وفعلا -|-) .a (21) [قدیم آلمانجه
zëhôn اورته لاتینجه dica're zusammenfügen
aufzeichnen] چکمك ، ایچمك ، آتمق ، افراط درجه‌ده
ایچمك ، عیاشلق اتمك ، چاقمق || برجمعیت ترتیب ایدوب یمك ،
ایچمك ، عالم یاپمق ، آلافه یاپمق || بر لوقانطه بیره‌خانه‌ده
... قدرلق برحسابی اولمق ، مصرف اتمك .

Zecherei (ـُـ امؤ) (47) [Zecher] =Ge-zeche .

Zechine (ـُـ امؤ) (53) [ایتالیانجه zecca دن
zecchi'no ، وندیکده ضربخانه‌اولوب ۱۲۸۰ سنه‌میلادیه‌سنده
آقچه اك اول بوراده ضرب اولنمشدر] تقریباً ۴۸ غروش قیمتنده
اولان ایتالیانلرك قدیم آلتون سکه‌سی .

Zecke (ـُ امؤ) (53) (تاطبیعه) کوپك صقیرغه‌سی ،
کنه‌سی .

Zeder (ـُ امؤ) (53) (نبا) [لاتینجه] ارزه ، شربین
آغاجی || —europä'ische اوروپا ملزی .

Zedern (ـُ ص) (21) [Zeder] تصدر دینیلان ارزه
آغاجندن .

Zedrach (ـُ ام) (38) [عر] تسبیح آغاجی .

Zeh (ـُ ام) (38) ، **Zehe** (ـُ امؤ) (53) [قدیم آلمانجه
zeha = لاتینجه di'gitus] آیاق پارمغی : große —e
آیاق باش پارمغی || auf den —en gehen آیاقلرینك اوجنده ،
پارمقلرینك اوجنده یورمك .

Zehen (ـُـ ض عد) (ص ا zehn) .
Zehen„ ... (ـُـ....) gang— (ا م) آیاغك پرمقلری
اوجنده، اوزرنده یورمك .
Zeh(e)nt (ـُـ) ـُ ص عد رتبیه) (ص ا zehnt) ||
Zeh(e)nt ㊿ ، Zeh(e)nte (ا م) ⑫ (قدیم عشر
ویركوسی) اعشار .
Zeh(e)nten (ـُـ)(ـُـ) ـُ فع متع) b. ㉑ [Zeh(e)nt]
اعشار طوپلامق، اعشار رسمی آلمق .
Zehn (ـُـ) [قدیم آلمانجه zëhan=لاتینجه de'cem]
بعضاً zehen و zehne (ـُـ) (ص ا عد اصل) اون|| es ist
halb—(e) ساعت طقوز بچق : —Anzahl von ویاخود
(عمو) —ein Stücker اون دانه ، اون قدر : (نبا) اون
عدد اعضای تذكیری اولان نبات|| Zehn (ا مؤ) ㊾ اون
عدد ویا رقمی|| Zehn (ا لا) ㊳ اونلق، اون‌دانه‌دن مركب،
عشره .
Zehn„ ... (ـُـ...) jährig— (ص) اون یللق ، اون
یاشنده ، اون‌سنه‌لك || mal— (حا) اون دفعه|| ender—
(ا م) بوینوزی اون چتال (كییك) ، اون چتالی|| Gebote—
(جمع لا) من طرف اله حضرت موسایه طورسینا‌ده نازل اولان
وصایای عشره || männ(er)ig— (ص) (نبا) اون اعضای
تذكیرلی نبات || weib(er)ig— (ص) (نبا) اون عدد
اعضای تأنیثی اولان نبات .
Zehner (ـُـ ا م) a. ㊵ [zehn] اون دانه ، اون
دن مركب ، اونلق || (حسابده) عشرات || (اون پاره‌لق ،
اون سانتیملك) اون‌فنیكلك اون قروشه‌لك ، اونلق پاره ||
(كاغد اویونده) اونلی|| اونلردن اولان|| in den—n stehen
اون ایله یكرمی یاش آره‌سنده اولمق، اونجی‌یكین اولمق|| اون
رقمی|| اونجی آلایه منسوب عسكر، اونجیدن، اونجی آلایلی،
اشبوكلمه علی‌الاطلاق اون‌شیدن ویا كمسه‌دن عبارت اولان اشیا
ویا اشخاصدن برینی ارائه ایدر .
Zehnerlei (ـُـ حا) اون‌درلو، اون‌چشید ، اون مختلف
صورتده .
Zehnt (ـُـ اعد رتبیه) ㉑ [قدیم آلمانجه zëhanto]
der (die, das) —e اونجی، عاشر|| der—e (10) October
تشرین اولك اونی، اونجی كونی: —es Kapitel اونجی فصل||
Zehnt (ا لا) ㊳ =Jahrzeh(e)nt .
Zehntel (ـُـ ا لا) a. ㊵ [zehnt] (كسر اوله رق)
(1/10) ein— اونده بر ۱/۱۰ .
Zehntel„ ... (ـُـ...) meter— (ا م) دسیمتره ،
متره‌نك اونده بری ، عشر متره .
Zehntens (ـُـ حا) [zehnt] اونجی اوله‌رق ، عاشراً
علی العاده: 10° اوله‌رق یازیلور .
Zehr„ ... (ـُـ...) fieber— (ا لا) (علم امراض)
انسانی پك زیاده قوروتوب ضعیفلتان مقنن حمه ، حمای دق||
geld— (ا لا) ، pfennig— (ا م) نفقه ، مدار تعیش
(پاره) : علی الخصوص یولده : مصارف راهیه ، خرجراه :
دیش كیراسی .
Zehren (ـُـ فع لا+) a. ㉑ [قدیم آلمانجه zerjan :
zerren كلمه‌سنه منسوب] كندینی بسلمك ، اتفاق ایتمك ، یمك
ایچمك || bei einem Wirthe— برهوتلده یمك یمك || von
seinen Zinsen— حاضر یمك ، پاره‌سنك فائضندن یشامق||
an etwas— برشیدن یمك ، برشیئله یشامق ، برشیئله اداره
اولمق : (مجا) كمیرمك، یبوب بتورمك ، برشی براقمامق ، تلف
ایتمك ، دینه ، كوكنه‌داری اكمك || (der Wein, der Thee,
das Wasser) zehrt... بسلیور، ضعیفلتور|| die See-luft,
das Baden zehrt... دكزهواسی، حمامی(علی العموم استحمام)
اشتهایی آچار، یمك یدیریر ، یارار || (فعلا ±) ضعیف دوشمك،
زبونلاشمق ، قوتدن دوشمك ، اریمك || (مشروبات حقنده)
اوچمق ، صیزمق ، قوچی شرابی ، بیرایی ایچیور || (فع مطا)
(مجا) der Kummer zehrte (fraß) sich immer tiefer
in ihr Herz درد والم كوندن كونه اونی یدی بتیردی|| d—
اسم فاعل وصفت ㉔ صرف واستهلاك ایدیجی، یبوب ایچیجی||
محو وتلف ایدیجی، یبوب بتیریجی: (علم امراض) قوروتوب
ضعیفلادیجی ، اریدیجی .
Zehrung (ـُـ ا مؤ) ㊾ [zehren] صرف وخرج ،
یبوب ایچمه ، مصرف ، او اداره‌سنه ، یبوب ایچه‌جكه صرف
اولنان پاره ، اوتل ومسافرخانه‌ده یمك ویتاق اجرتی || die
letzte (Weg-) — خرستیانلره حالت نزعده یدیریلن شرابلی
اكمك || اریبوب اوچوپ بیتمه || (علم امراض) بعضاً =
Ab-, Aus-zehrung .
Zehrungs„ ... (ـُـ...) kosten— (جمع) یبوب
ایچمه مصرفی || steuer— (ا مؤ) مأكولات ومشروباتدن
آلنان ویركی .
Zeichen (ـُـ ا لا) b. ㊾ [قدیم آلمانجه zeihhan
= انكلیزجه token] اشارت، علامت (فارقه) ||اوزاقدن
فرق ایدیلان وكوریله‌بیلان اشارت، علامت: (اوجه قونیلمش)
اشارت ، اوته بری اوزرینه قونیلان یاپیلان مارقه ، علامت ،
—(Ab-, Ehren-) رتبه وافتخار علامتی، اشارتی ، نشانی :
یاپیق، پاره اشارتی، یری، برشیئه دلالت ایدن، برشیئی ارائه ایدن
اشارت : (تمغا) مارقه : التون وكومش كبی قیمتلی معادندن
معمول آوانی یه باصیلان تمغا ، صح اشارتی : unter einem
glücklichen —geboren sein (نجوم) نجمی ایو اولمق ||
(ع) بورو ، ترامپته اشارتی || welches —s sind Sie ?
هانكی صنعتله مشغولسكز ؟ صنعتكز ، مسلككز ندر ؟
Zeichen„ ... (ـُـ...) brett— (ا لا) رسم تخته‌سی||
feder— (ا مؤ) رسم قلمی|| garn— (تجا) مارقه ایپلكی||
buch— (ا لا) رسم دفتری، كتابی || lehrer— (ا م) رسم
خواجه‌سی || deuter— (ا م) مفسر اشارات ، رموزات
آناختاری : فالجی || papi'er— (ا لا) رسم كاغدی ||
sprache— (ا مؤ) اشارتله ایدیلان افادهٔ مرام وحال ،
پانتومیم || vorlage— (ا مؤ) رسم مودلی .
Zeichnen (ـُـ فع متع ، فع لا + وفع مطا) a. ㉑ [قدیم
آلمانجه zeihhanjan] رسم ایتمك، تصویر ایتمك ||— (auf„)
عینی چیقارمق ، رسمی، قروكیسی چیزمك ، یاپمق || mit
Bleistift — قورشون قلمیله رسم ایتمك ، قره‌لامق || برشیئی
براشارتله اشارتلمك ، مارقه ، علامت ، نومرو قویمق || eine
Schrift — , seinen Namen unter eine Schrift —
بریازویی امضالمق، بریازونك آلتنه امضاسنی قویمق : (ص ا .
zu einem Denkmal 100 Mark —||unter-zeichnen)

برهيكل ايچون يوز مارق ويرمك، يازلق ‖ Zeichnung(امؤ)
(49) اشارت ، علامت ، مارقه قويمه ، تومروله ، اوزرينه
برشكل،رسم يابمه ، چيزمه ، قرمله : امضا ايچه .

Zeichnung (~ـ امؤ) (49) [zeichnen] اشارت ،علامت،
رسم ، شكل قويمه ، امضا ايچه ‖ رسم، امضا ‖ برشى ايچون
ويريلان آقچه .

Zeidel„... (‒˘···) — meſſer (الا) آرى قوواتلرنى،
بال پتكارنى كسمكه مخصوص بيچاق ‖ bär — (ام) =
Honig=bär : heide — (امؤ) آرى بسلمكه مخصوص
قورى ، اورمان .

Zeige„... (‒˘···) finger — (ام) شهادت ،
اشارت پرمغى .

Zeigen (~ـ فعمتعد ، فعمطاوفعلا +) a. (21) [قديم
آلمانجه zeikōn]كوسترمك —(ſich) كوروئمك ، كنديني
كوسترمك ‖ ارائه ايچك ، كوزينه كوسترمك ، كوروئمك ،
كوز اوكنه كتيرمك ، ابراز واظهار واثبات ايچك ، كوزاوكنه
قويمق ، كوروئسون ، سير اولنسون ايچون سرمك ، يايمق ،
عرض ايچك ، صورت حركت ومشوار ايله ارائة حال وخاصه
ايچك : (فعمطا)كوروئمك ، كنديني كوسترمك ، تظاهر ،
تبين ايچك،ميدانه چيقمق ، آشكار اولمق ، كيزلى قپالى يرى
قالمامق ، حل‌اولنمق ، Das wird ſich bald— چوق‌سورمز
كوره‌جكز، نه اولديغى ميدانه‌چيقار ‖—er kann ſich überall
اوهريره كوكسنى كره‌كره كيده بيلور ‖ يالكز (فعلا) اوله‌رق:
die Magne't-nadel zeigt nach Norden مقناطيس‌ايكنه‌سى
شمالى كوسترر ، كوستريور : (das Thermometer) zeigt
20 Grad ترمومتره يكرمى درجه كوستريور .

Zeiger (~ـ ام) a. (40) [zeigen] كوسترن ، ارائه‌ايدن،
مشعر ‖ einer Uhr — برساعتك مشعرى ، ايكنه‌سى ،
ابره‌سى، عقربى ‖ eines Telegra'phen — تلغراف‌مشعرى‖
= Zeigeſinger .

Zeihen (~ـ فعمتعد) a. (20) [قديم آلمانجه zihan =
لاتينجه dicere] Jemand einer Lüge — بريني يالانجيلق
ايله اتهام ايچك ، برينه يالانجيلق اسناد ايچك .

Zeiland (~ـ ام) (38) [اورته آلمانجه zil Strauch]
= Seidel=baſt .

Zeile (~ـ امؤ) (51) [قديم آلمانجه zila : Ziel كلمه‌سنه
منسوب] يازيلى ويا باصلمش سطر ، n — zwiſchen zwei
ايكى سطر آره‌سنده : (مطبعه) —neue سطرباشى ‖ صره ،
صف ، ترتيب ، ديزى ‖ او ، ابنيه صره‌سى ‖ (صنع)
(كورلجيلك)برپرينه‌اكلنان كورك،درى‌ديزيسى .

Zeiſig (~ـ ام) (38) [اورته آلمانجه ciseck بوهميايجه
cizek] (تاطبيعه) قناريه قوشى ‖ (اشخاص حقنده) =
Vogel‖ —lockerer شن آدم .

Zeit (ـ امؤ) (49) [قديم آلمانجه zit] وقت ، زمان ‖
(=Abſchnitt) — عصر ، دور ، قرن ‖ حرف جر ايله :
zu... (—es wäre : ياخود — es iſt an der) تام وقتى،
وقتيدر ، پك مناسبدر ‖ — Dies iſt nicht mehr an der
آرتق بونك موسمى ، موده‌سى ، زمانى ، وقتى كچدى ، بوآرتق
شمدى‌اولماز ، عادت دكل، اوقدر مستعمل دكل‖ —auf einige
برمدت ، موقتاً ‖ bei—en وقتيله ، وقتنده ، وقتى كلنجه ،
زمانده،اوائلده ‖ — bei guter وقت مناسبده ‖ für alle—
هرزمان ، هروقت ايچون ، قيامته قدر ‖ — in kurzer آز
وقتده ‖ mit der— وقت ايله ، مرور زمان ايله ،كيت كيده،
كيتدكجه ‖ — nach einiger برزمان، مدت صكره ‖ um die
der Ernte — وقت حصادده ، اوراق ، خرمان وقتى ‖
— zu — von وقت‌وقت، آره‌صره ‖—vor kurzer براز وقت
مقدم : دمندن، يقينده ،شمدى ‖ —zu gleicher عين‌زمانده،
بروقتده ‖ —zu meiner ‌بم وقتمده ، بن اورادہ ايكن ‖
ich werde Dir Das ſeiner — mittheilen وقتى كلنجه بن
سكا اونى اخبار ايدرم ، خبر ويره‌جكم : مناسب بروقتده سكا
بونى سويلرم ، سويليه‌جكم ‖ (مقام حيرت وتعجبده) :
du ewige— !آ مان يارنى ! (du meine : ياخود liebe)—!
‖— es iſt hohe هايدى بقالم ، وقت كلدى ‖ — Das hat
اونك (اوقدر) عجله‌سى يوق ‖ eine — feſtſetzen بروقت
تعيين ، تثبيت ايچك : (غرا) برفعلك كوستردیكى، واقع‌اولديغى
زمان، ازمنهٔ مختلفه ‖ — harte, ſchwere مشكل عصر ،
مشكلاتلى وقت ، : —iſt Geld وقت نقد (در) ‖ Alles zu
—ſeiner كل شيئٍ مرهونة لوقته ، هرشيئك برزمانى ، وقتى
وار ، هرشى وقت مرهونته باقار‖ ſpare in der—, ſo haſt
Du in der Noth, وقتنده اداره ايدن يوقسوللق چكمز ‖
(موسيق) كذا (شعر ووزن) = Zeit=maß .

Zeit„... (‒ ···) einigeit — (امؤ) توحيدازمان ‖
gewinn — (ام) ادارهٔ وقت ، تصرف زمان ‖ raubend—
(ص) پك چوق وقتده ميدانه كلور ، اضاعهٔ وقتى موجب
اولور ‖ verſchwendung— (امؤ) اضاعهٔ وقت،زمان
اسراف ‖ alter — (الا) قرن ، عصر تاريخ ، زمان ‖
angabe— (امؤ) تعيين زمان ، ohne—angabe بلاتاريخ‖
buch — (الا) برعصر ويا دورى حاكى تاريخ ، اثر،تاريخ
وقايع ‖ forſcher— (ام) زمان وقوعلرى اعتباريله وقايع
تاريخيه‌ضبط وتحرير ايدن ويا بوفى‌تدريس ايدن مورخ ويامعلم‖
gemäß — (ص) احوال وايجابات زمانه‌كوره ، موافق‌اوله‌رق
حال حاضره عائد ، شمديكى زمانه دائر ‖ genoß-- (ام)،
genoſſin— (امؤ) همعصر ، معاصر ‖ her— (ـ حا)،
herig —(ص) = (ig) bisher ، ſeit=dem : kürzend—
(ص) وقتى انسانه قيصه ، آز كتيرن اكلنجه‌لر ، خوش كچيرن :
lebens— (كذلك ــحا) عمرم اولدقجه ، عمرمده ، يشاديغم
قدر: كنديمى ، كنديمى بيلدم ، بيلدى بيله‌لى، آنامدن ، آناسندن
طوغدم ، طوغدى طوغه‌لى ، عمرى اولدقجه ‖ Penſio'n
auf--lebens قيد حيات شرطيله باغلنان معاش ‖ loſe—
(امؤ) (نبا) = Herbſt=zeit=loſe ‖ meſſer— (ام)
(هيئت ، موسيق) (هيئتده) قرونومتره : (موسيقيده)
مشعر وزن : (آرابه‌لرده) تكرلكلرك حركت دوريه‌سيله
ايشلر وقطع اولنان مسافه‌يى كوسترر آلت، كيلومتره‌ساعتى‖
punkt— (ام) آن ، لحظه،دقيقه ، زمان ‖ rente— (امؤ)
تقسيط ‖ ſchrift — (امؤ) رسالهٔ‌موقوته، غزته، جريده ‖
verderb— (ام) وقتى‌بيهوده كچيرن ، چالشقان اكلنجه ‖
vertreib — (ام) وقت كچيره‌جك شى، اوقتى اكلنجه
ومشغوليت ‖ wort— (الا) (غرا) فعل ‖ zünder—
(ام) (ع) ثانيه‌لى طابه .

(ــَـَامؤ) —sprache (*sans pl.*) (56) (َ الا) **Zend**
(*sans pl.*) زند ، اسکی فارسی .
Zenith (ـَ - ام (الا) (38) [عر] (هیئة) سمایه ناظر
اولان کمسه‌نك باشی اوزرینه کلان نقطهٔ عمودیه ، سمت‌الرأس .
Zensi(e)ren (ــَـَفعمتعه) a. (21) [لاتینجه cense're]
حکم ایتمك : مؤاخذه ، مناقشه ، تنقید ایتمك || طبع ونشر
اولنه‌جق بر اثرك طبع اولنوب اولنمامسی حقنده حکم وقرار
ویرمك .
Zensor (ــَام) (43) [لاتینجه] قدیمدن وشمدی : معاینهٔ
مطبوعات مأموری ، مطبوعات مفتشی .
Zensur (ـَـَ امؤ) (49) [لاتینجه] مطبوعات مفتشلکی ؛
مطبوعاتك رسماً تفتیش ونظر معاینه‌دن کچیرلمسی || وقتیله
رؤسای روحانیه طرفندن اولنان تهدیدات وایدیلات مجازات ||
برینك اقتداری حقنده ترتیب واعطا قلنان شهادتنامه ، حسن
حال شهادتنامه‌سی ؛ علی الخصوص مکتب طلبه‌سی ایچون
اخلاق ورقه‌سی .
Zensus (ـَام) (36) [لاتینجه] (بعضاً (جمی —sse)
تحریر نفوس (کذلك بعضا املاك ویرکوسی Grund=zins) .
Zent (ـ الا) (56) [لاتینجه centum] اکثریا pro—
کلمه‌سیله برلکده : —pro (صورت مختصره‌سی : pro C.,
$^0/_0$) یوزده ، یوزده‌سی ، پروتسه‌نت ، پروسان || [اورته
لاتینجه centena' centa] (امؤ) (49) جنایت محاکمه‌سی ؛
جنایت محکمه‌سی || (56) (ام) یوز دانه‌سی بر یتون تشکیل
ایدن اچه .
Zentesimal (ـَـ ـَ ـ ص) (24) [لاتینجه] =
hundertheilig, = gradig .
Zenti,,... (... ــَ) —li'ter (ام) برلیتره (رطلك) نك
یوزده بری ، ظرف .
Zentifoli-e (ـ) (ـ) ــَـ امؤ) (53) [لاتینجه : یوز
یاپراقلی] یوز یاپراقلی کل .
Zentner (ــَام) a. (40) [لاتینجه centum hundert]
(اللی کیلوغراملق آغرلق اولچیسی) یکی قنطار ، اللی کیلو .
Zentral,,... (...ــَ) —Asien (الا) آسیاقطعه‌سنك
مرکزی ، اسیانك ایچی || —blatt (الا) مرکزده‌چیقان ،
مرکزلرده اوقونان غزته ، روو .
Zentralisi(e)ren (ــَـَـَ فعمتع) a. (21) [لاتینجه]
بر نقطه‌یه ، بر مرکزه طوپلامق ، جمع ایتمك .
Zentri(e)ren (ـ ـَـَ فعمتع) a. (21) [لاتینجه]
برعدسه‌نك ، eine Linse, ein zu bohrendes Stück —
دلینه‌جك برشیئك مرکزینی بولمق ، تعیین ایتمك ، تثبیت ایتمك .
Zentrifugal (ـَـ ـ ـَ ص) (24) [لاتینجه] (حکمه)
مرکزدن تبعید ایدن ویا ایتمکه چبالیان ، مبعد عن‌المرکز
(کذا نبا) .
Zentri=Winkel (ــَـ ـَام) a. (40) = Radi-en=Winkel .
Zentrum (ـ ـَ الا) (58) [لاتینجه] مرکز ، اورته ،
وسط نقطه‌سی = Mittel=punkt ؛ = Mittel=partei
(نشان تخته‌لرنده) قره ، مرکز ، اورته‌نك بیاضی .
Zentum,,... (...ـ ـ ـَ) [لاتینجه centum] مثلا :
—vir (ام) اسکی روما‌لیلرك یوز اعضادن مرکب محکمه‌لرینك
اعضالرندن بیری .

Zeitig (ـَـ ص) (21) [Zeit] =der-malig || وقت
وحاله مناسب وجسبان ، موافق وقت وحال ؛ تام وقتنده
اولان ، کلان ، ظهور ایدن || = früh ایرکن || اولغون ،
اولش ، یتشمش .
Zeitlich (ـ ـَ ص) (21) [Zeit] زمان وحاله منسوب
ومتعلق ، شمدیکی آنه مخصوص ؛ دنیوی ، فانی ، باقی اولمیان ||
das Zeitliche segnen عالم فانیدن کوچمك ، دارعقبایه کیتمك ،
ارتحال ایتمك (روحانی‌نك مقابلی) جسمانی ، دنیوی .
Zeitlichkeit (ـَـَ امؤ) (49) [Zeit] حیات ، عالم فانی ||
aus dieser (irdischen)—abscheiden بو عالم فانی‌یه الوداع
دیمك ، عازم داربقا اولمق || —en (جمع) =Tempora'li=en .
Zeitung (ـ ـَ امؤ) (49) [Zeit] غزته ، ژورنال ،
(حوادث یومیه‌دن باحث) اوراق حوادث ؛ الیوم بعض
غزته‌لرك هنوز اسملرنده برلکده استعمال اولنور Augs=
burger Allgemeine— آوغسبورغ عمومی غزته‌سی || خبر ،
حوادث eine angenehme — bekommen ایو بر خبر آلمق .
Zeitungs,,... (... ـ ـَ) —anzeige (امؤ) غزته
اعلانی || —korrespondent' (ام) غزته مخابری —amt
(الا) غزته اداره‌سی ؛ (پوسته‌ده) غزته شعبه‌سی || —junge
(ام) غزته موزعی ، علاوه‌جی || —redakteur (ام) غزته
محرری .
Zell,,... (... ـَ) —gewebe (الا) انسجهٔ حجره‌ویه ||
—bruder (ام) منزوی ، حجره‌نشین || محبوس .
Zelle (ـَ امؤ) (53) [لاتینجه ce'lla] (منزوی ،
درویش ، حجره‌نشین کمسه‌لرك اقامت ایتدکاری محل) خلوتخانه ،
زاویه ، حجره ، چله‌خانه || آریلرك قوانی درونده بولنان
بوش کوزلر || (بنا وتشر) عضو انسانی ویاحیوانی ونباتیده
بولنان کوزلر ، حجره ؛ کذا دانه ، تخم یتاغی || (حاملرده)
آیری آیری کیریلور کوزلر ، قابینه ، حجره ؛ آری پتکی ، کومجی
کوزی ، عساله || بعض فدان اقسامنده بولنان چوقور ،
کوز || دیش کوکی یوواسی || حبس ، قودس ، دلیك .
Zellen,,... (... ـَ) —gefängniß (الا) قودس ،
حجره ، حبس || —fäule (امؤ) = Kartoffel=pest .
Zelot (ـَ - ام) (50) [روجه] غیرتلی آدم ، غیور ،
حمیتمند ؛ متعصب .
Zelt (ـَ الا) (38) [قدیم آلمانجه zëlt : bedeckt] کذلك
خصوصیله (عو) a. (42) چادر || ein — aufschlagen بر
چادر قورمق || قایق اوزرنده یغمورلق ، تنته || قولبه || قبهٔ
سما || [هسپانیولجه - لاتینجه thieldo] (ام) (38)
(*sans pl.*) (فروسیتده) رهوان (=Paß) || [قدیم آلمانجه
zelto] (ام) (38) ویغور (27) (جنوب ایالتلرنده) یاصی
بورك ، چورك .
Zelt,,... (...ـَ) —lager (الا) (ع) چادرلی اردوکاه ||
—bude (امؤ) صاتیجی چادری || —decke (امؤ) چادر
اورتوسی ، مارکیز || —stuhl (ام) صحرا ، قیر یتاغی ||
—wagen (ام) اشیا ، آغیرلق آرابه‌سی || اوزری تنته‌لی
آرابه .
Zelter (ـ ـَ ام) a. (40) [Zelt] (فروسیت) =
Paß=gänger || اکیدن قادینلرك بینمسنه مخصوص راحت
حیوان ، آلای آتی ، یوشاق خویلی حیوان .

Zenturio (- (˘) ˘˘ ام) (56) [لاتینجه] مضاف الیه وجمی کذلك : —nen : (˘˘ (˘) - ˘) (اسکی رومالیلرك یوز نفردن عبارت بربلوکنه قوماندا ایدن ضابط) یوزباشی .

Zeolith (˘ ˘ - ام) (51) یاخود (38) [روم] (معد) حامضاتك دروننده ژلاتین قوامی آلان وآتشده اریان طاش .

Zephyr (- f ˘ اخام) (56) [روم] ، کذلك **Zephyrus** (˘ - f ˘) اساطیرده : آلهه مقامنده طانیلان غرب ، باطی روزکاری || (ام) (38) باطی روزکاری .

Zepter (˘˘ الا (ام) (40) a. [لاتینجه see'ptrum] برحکمدارك اعضای حکومتی .

Zer.... (˘...) ادات ابتدا اولوب افعال ایله برلشور ، وبونلردن مشتق اسما وصفتلر تشکیل اولنتوب دائما (*insép.*) وبرمادهنك کاملاً آیرلمسی تفسخ وطاغلمسی ویاخود اقسام متممهسندن برینك آیرلمسی ویا ضرر وخسار دیده اولمسی معنالرینی افاده واراثه ایدر وفعل مطاوعت ایله مستعمل اولدقده کاملاً تلف وضایع اولمغی ویا درجهٔ افراطی کوسترر ، مثلا : zer-ätzen, (فعمتع) یاقوب طاغیتمق ، پارچهلمق || zer-lesen zer-beizen (فعمتع) برکتابی اوقویه اوقویه پاچاوره کبی ایتمك ، وپارچهلمق ، طاغیتمق .

Zer-arbeiten (˘ - ˘ ˘ فعمتع) a. (21) (*insép.*) Jemand derb — چالیشه چالیشه پارچهلمق ، پارچه پارچه ایتمك || برینی فنا حالده دوکمك ، پارچه پارچه ایتمك || خرد وخاش || sich — (فعمطا) فنا حالده یورولمق ، چالیشه چالیشه کندینی برباد ایتمك ، بیتیرمك .

Zer-barst (˘ ˘) zer-bersten فعلنك زمان حالنك ماضی صورتی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Zer-beißen (˘˘˘ فعمتع) u. (20) (*insép.*) ایصیروب قوپارمق ، قیرمق .

Zer-bersten (˘˘˘ فعلا -) b. (20) (مرا . bersten) (*insép.*) چاتلامق ، پاطلامق ، یاریلمق ، ییرتلمق ، ییرتلق .

Zer-blättern (˘˘ ˘ فعمتع ومطا) a. (21) (*insép.*) یاپراقلرینی آچه آچه ، چوره چوره ییرتمق .

Zer-brechen (˘ ˘ ˘ فعمتع) b. (20) (*insép.*) eine Tasse — برفنجانی قیرمق ، پارام پارچه ایتمك ، پارهلمق || sich den Kopf — کندی قفاسنی پاطلاتمق ، برشیئی دوشونهجکم ، بولهجغم ، آکلایهجغم دیه فکرینی ، ذهننی زیاده یورمق ، کندینی سرسام ایتمك || sich das Kreuz — بلنی قیرمق ، (صنعه) پارهلنمق ، طاغیلمق ، آیرلمق || (فعلا -) قیرلمق ، طاغیلمق ، پارام پارچه اولمق ، طوزله بوز اولمق .

Zer-brechlich (˘˘ ˘ ص) (21) قولایجه قیریلور ، یك اینجه ، نازك ، طیاناماز ، خصوصیله صندیقلر اوزرینه یازیلوب درونده قیریلور اشیا اولدیغی وبناءً علیه ایتلوب دورلیوب اصول ایله ایندیریلوب بیندیرلمسی لازمکلدیکی اخطار واراثه اولنور ؛ قابل کسر ، قابل انکسار .

Zer-brochen (˘˘˘ اسم مفعول) (24) zer-brechen فعلنك اسم مفعولی) .

Zer-bröckeln (˘˘˘ فعمتع) a. (21) (*insép.*) اوفاق پارچهلمق ؛ اککی ، شکری اوفالمق .

Zer-dreschen (˘˘˘ فعمتع) b., c. (20) (*insép.*) دوکنله ازمك ؛ (مجا) (عو) = پاصدیرمهسنی چیقارمق = zer-bläuen .

Zer-brochen (˘˘ فعمتع) a. (21) (*insép.*) باصوب ازمك ، قیرمق ، باصیلاتمق ، باصیتمق ، یام یاصی ایتمك ؛ یصتیلی چیقارمق .

Zer-fahren (˘˘ ˘ فعمتع) r. (20) (*insép.*) آرابه ایله اوزرندن کچوب قیرمق ، چکنتمك ، پارچهلمق ، ازمك || (فعلا -) (بربرندن آیریلوب ایلار طوتاریری قالمامق) طاغیلمق ، پارهلنمق || — (ص واسم مفعول) (24) مصدرینك معناسنده || (مجا) قارمه قاریشیق ، پریشان ، خراباتی ، سفاهت وسفالته مبتلا ، مسرف .

Zer-fallen (˘˘˘ فعلا -) p. (20) (*insép.*) دوشوب قیرلمق ، پارچهلنمق ، پارهلنمق || خرابه دونمك ، منهدم اولمق ، ییقلمق ، دوکولمك ، طاغیلمق ، برباد اولمق ، (مجا) زوال بولمق ، مشرف خراب وزوال اولمق ، منقرض اولمق || mit Jemandem — بریله بوزوشمق || in mehrere Theile — برچوق اقسامه منقسم اولمق ، برچوق شعباته آیرلمق .

Zer-fällen (˘˘ فعمتع) a. (21) (*insép.*) اقسامه آییرمق ، تقسیم ایتمك ، بولمك .

Zer-fetzen (˘˘˘ فعمتع) c. (21) (*insép.*) پارچه پارچه ایتمك ، پارام پارچه ایتمك ، ییرتمق ، پارچه پارچه قیرمق ، طوزله بوز ایتمك ، خرده خاش ایتمك ، اوفق اوفق کسمك ، طوغرامق ، لیمه لیمه ، اون اوفاق ایتمك || Jemandem das Gesicht — (قیلنج ایله اوروشورکن) برینك یوزینی طوغرامق ، پارهلمق .

Zer-flattern (˘ ˘ ˘ فعلا -) a. (21) (*insép.*) اوچاراق هواده طاغلمق ، غائب اولمق .

Zer-fleischen (˘ ˘ ˘ فعمتع) a., c. (21) (*insép.*) اتنی قوپارمق ، اتلرینی دیمك ، کسمك ، ییرتمق .

Zer-fliegen (˘˘˘ فعلا -) f. (20) (مرا . fliegen) (*insép.*) اوچوب طاغیلمق ، پارهلنمق .

Zer-fließen (˘˘˘ فعلا -) e. (20) (*insép.*) ارمك ، صولانمق ، مایعلشمك ، مذاب اولمق ؛ (مجا) in Thränen — کوزیاشیله اریمك ، آغلایه آغلایه اریبوب صولمق .

Zer-flößen (˘˘˘ فعمتع) c. (21) (*insép.*) ارتمك ، ازابه ایتمك .

Zer-flossen (˘˘˘) zer-fließen. فعلنك اسم مفعولی) .

Zer-fressen (˘˘˘ فعمتع) m. (20) (*insép.*) ییوب ، کمیروب پارچهلمق ، فاره قورد وامثالی حقنده یمك ، کمیرمك ، دیدیك دیدیك ایتمك (علم امراض کبی) یمك ، آشیندیرمق ، چوریتمك .

Zer-gehen (˘˘˘ فعلا -) s. (20) (*insép.*) اریمك ، طاغیلمق ، صولانمق .

Zer-gliedern (˘ - ˘ فعمتع) a. (21) (*insép.*) (تشر) فتح اموات ، اجساد ایتمك ، برای تشریح یاروب آچمق (کذا مجا) || وجودی بولمق ، قوپارمق ، قوی قنادینی قیرمق ، پارهلمق || (غرا ، فلسفه) اقسام اصلیه واساسیهیه آییرمق ، آنالیز ایتمك .

Zer-hauen (˘ ˘ ˘ فعمتع) q. (20) (مرا . hauen) (*insép.*) کسمك ، پارچهلره بولمك ، آییرمق || (مجا) den Knoten — ایپی کسمك ، حل مشکل شیئی حل ایتمك .

Zer-kleine(r)n (˘˘˘ فعمتع) a. (21) اڭ یبسیده : (*insép.*) اوفاق اوفاق پارچهلره آییرمق ، اون اوفاق ایتمك ، اوفالمق ، طوزله بوز ایتمك ، توز کبی ایتمك .

sich ، برینك البسه‌سی صرتندن چكوب چیقارمق Leibe—
. برینك صاچنی باشنی یولق 'mit einander—
خام (insép.) ㉑ a. (ـ ـ ـ قعـمتعـ) **Zer-rennen**
. چوری : ارتمك ، تمیزلمك
اریوب (insép.) ⑳ b. (- قعـلا ـ ـ ـ) **Zer-rinnen**
in ein ! آقمق ، اریمك : (مجا) اریوب محو اولمق ، چمك
. هیچ اولمق Nichts—
.(فعلنك اسم مفعولی zer-reißen) (ـ ـ ـ) **Zer-rissen**
Zer-rissenheit (ـ ـ ـ امق) ㊾ یرتیقلق ، پارامپارچه
اولیش ، پریشانیت ، طاغینقلق ، ایلرطوتار یری اولمامق :
. تفرقه، اتفاقسزلق ، شقاق ، نفاق
= (insép.) ㉑ a., c. (ـ ـ ـ قعـمتعـ) **Zer-rupfen**
. zer-pflücken.
طاغیتمق، (insép.) ㉑ a (ـ ـ ـ قعـمتعـ) **Zer-rütten**
بربرینه قاتمق ، آلت اوست اتمك ‖ (مجا) صارصمق ، فنا
اتمك ، بوزمق ، ییقمق ، دویرمك خراب اتمك، هدم اتمك :
. صحتنی برباد اتمك seine Gesundheit —
دستره (insép) ㉑ a. (ـ ـ ـ قعـمتعـ) **Zer-sägen**
. ایله كسمك ، دستره‌لمك
قازیه‌رق، (insép.) ㉑ a. (ـ ـ ـ قعـمتعـ) **Zer-schaben**
. طرمالیه‌رق بوزمق ، برباد اتمك
‖ قیرمق (insép.) ㉑ a. (ـ ـ ـ قعـمتعـ) **Zer-schellen**
(قعـلا -) قیرلمق ، طاغیلمق (كذا بحر) .
(insép.) ⑳ c. (ـ ـ ـ قعـمتعـ) **Zer-schießen**
اوزرینه بر سلاح آتەرق دلمك ، قیرمق ، یرتمق ، پارملق ،
طاغیتمق،طوپ ایله خاك ایله یكسان اتمك ‖ (قعـلا -) برقوتله
zu Trümmern — طاغیلمق ، پارەلنمق ، دارمه‌طاغین اولمق:
. خاك ایله یكسان اولمق

(insép.) ⑳ r. (ـ ـ ـ قعـمتعـ وقعـمطا) **Zer-schlagen**
— (sich) اوروب قیرمق ، طاغیتمق ، قیرلمق ، طاغلمق ،
پارچه‌لمق ، پارەلنمق ، اون اوفاق اتمك ، اون اوفاق اولمق :
ich bin an allen Gliedern — هر طرفم قیرلمش كبی ،
كمیكلرم قیرلمش كبی آغریبور، وجودم طیاق یمش كبی ، كذلك :
zer- = Jemand— ‖ alle Glieder sind mir wie —
blänen برینك پاصدیرمه‌سنی چیقارمق، طیاقدن وجودینی
سیمسیاه چوروك اتمنده براقمق ، پوستەكیسنی چیقارمق ،
كمیكلرینی قیرمق ‖ خرده‌خاش اتمك ‖ (مجا) موفق اوله‌مامق،
یتیشه‌مامك، قاچیرمق ، فوت فرصت اتمك (برایش حقنده)
. نائل اوله‌مامق ، بوشه چیقمق
(insép.) ⑳ n. (≠) (ـ ـ ـ متعـ) **Zer-schmeißen**
. برطاشله برشیئی طوزله بوز اتمك ، قیرمق
= (insép.) ⑳ c. (- قعـلا ـ ـ ـ) **Zer-schmelzen**
وصورت تصریفی : schmelzen = (قعـمتعـ) ‖ schmelzen
. (insép.) ⑳ c. ، وبعضا ㉑ a.
(insép.) ㉑ a. (ـ ـ ـ قعـمتعـ) **Zer-schmettern**
یلدیرم كبی چاربوب پارامپارچه اتمك ، دارمه طاغین اتمك ،
طوز ایله بوز اتمك ، طاغیتمق ‖ (قعـلا —) پارامپارچه ،
. دارمه طاغین اولمق، طاغیلمق ، طوزایله بوز اولمق
كلەسی leiden) ⑳ n. (ـ ـ ـ قعـمتعـ) **Zer-schneiden**

(insép.) ㉑ a. c. (ـ ـ ـ قعـمتعـ) **Zer-knirschen**
ازمك: (مجا) ندامت وپشمانلق آلتنده ازلمك ، نادم وپشمان،
. توبه‌كار اولمق
(insép.) ㉑ a. (ـ ـ ـ قعـمتعـ) **Zer-knittern**
. بروشدیرمق ، پاچاوره كبی اتمك ، اورصه‌لمك
طرمالق، (insép.) ㉑ c. (ـ ـ ـ قعـمتعـ) **Zer-kratzen**
. طیرمالیوب كسمك ، قوپارمق
= (insép.) ⑳ p. (- قعـلا ـ ـ ـ) **Zer-laufen**
sich die (قعـمتعـ) ‖ zer-fließen = ‖ ver-laufen
. آیاق قابلرینی پاطلاتمق، اسكیتمك Stiefel—
(einen (insép.) ㉑ a. (ـ ـ ـ قعـمتعـ) **Zer-legen**
Körper)— برجسمی اقسامه آییرمق . طاغیتمق ، سوكمك
(كذا ریا) — in Theile ایكی قسمه آییرمق ‖ سفره‌ده :
(كیمیا) Speisen— یمك تقسیم اتمك ، آییرمق ، بولمك :
. برجسمی تحلیل ، آنالیز اتمك einen Stoff—
Zer-lumpt (ـ ـ ـ) ㉑ یرتیق ، پارچه پارچه ، اوسق
. باشی لیمه لیمه
(mahlen . مرا) ㉑ a. (ـ ـ ـ قعـمتعـ) **Zer-mahlen**
. اوكودمك (insép.)
ازمك، (insép.) ㉑ a. (ـ ـ ـ قعـمتعـ) **Zer-malmen**
اون اوفاق اتمك ، طاغیتمق ، توزكبی اتمك (مجا) پارامپارچه
. اتمك
(eine (insép.) ㉑ a. (ـ ـ ـ قعـمتعـ) **Zer-pflücken**
Blume)— چچك یاپراقلرینی یولمق: دیدمك، یولمق ، قوپارمق.
پاطلامق، (insép.) ㉑ c. (ـ ـ ـ قعـلا-) **Zer-platzen**
. چاتلامق ، یارلمق ، طارمه طاغین اولمق ، اوچمق
= (insép.) ㉑ c. (ـ ـ ـ قعـمتعـ) **Zer-pressen**
. zer-drücken
ازمك، (insép.) ㉑ c. (ـ ـ ـ قعـمتعـ) **Zer-quetschen**
. ازوب قیرمق ، ازوب برمك
Zerr,,... (...) اسم وصفتله برابر مستعمل (بیچسز،
غیر طبیعی) معنالرینی افاده ایدر ، —bild (الا) كولنج
. رسم ، استهزا وآلای ایچون یاپیلان رسم، شكل
چكوب (insép.) ㉑ a. (ـ ـ ـ قعـمتعـ) **Zer-raufen**
Jemandem das Haar — : یرمق ، قوپارمق : برینك
. صاچلرینی یولمق
Zer-reiben (ـ ـ ـ قعـمتعـ) ⑳ a. سورته سورته
. اسكیتمك ، آشیندیرمق ، ازمك، اوفالمق : توز اتمك ، یاپمق
(insép.) ⑳ n. (ـ ـ ـ قعـمتعـ و قعـمطا) **Zer-reißen**
یرتمق ، پارلمق ‖ in Stücke— پارچه پارچه اتمك ، لیمه
لیمه یرتمق : —(einen Faden) برایلكی قوپارمق (كذا
seine : مجا) قطع رشته اتمك : یرتمق ، پارملق ، خرق اتمك
viel Stiefel, Kleider— : زنجیریی قوپارمق : Ketten—
ich würde mich für (مجا) : چوق قوندره، البسه اسكیتمك
بن اونك ایچون فدای جان ایدرم، یولنه قربان ihn— lassen
اولوردم ‖ (قعـلا -) (فعل متعدی صورتنه مشابه) یرتلمق،
. پارچه‌لنمق ، قوپمق ، ییرتلمق ، پارامپارچه اولمق
Zerren (ـ ـ قعـمتعـ ، قعـلا + ، قعـمشاركه وقعـمطا)
etwas in den Koth— ! چكمك،سوروكلك، سوروملك ㉑ a.
Jemandem die Kleider vom ‖ برشیئی چاموره سورومك

ـكى) (*insép.*) پارچه‌لمق ، پارچه پارچه ایتمك ، بولمك ، اورته‌سندن آییرمق ، كسوب آییرمق ، چیقارمق ، بیجوب چیقارمق ؛ كسمك، آییرمق ، طوغرامق ؛ Jemandem das Herz— برینك قلبنی، یوركنی، كوكلنی جریحه‌دار ایتمك .

Zer-schnipp(s)eln (ـُـَـ فعـ متعـ) ایكیسیده ⑳ a. schnippeln = (*insép.*)

Zer-setzen (ـُـَـ فعـ متعـ وفعـ مطا) c. ⑳ (*insép.*) (ـكیـ) —(sich) آییرمق ، طاغیتمق . تحلیل ایتمك ، مركب اولدیغی اجسامه آییرمق، آیرلمق، تجزا ایتمك .

Zer-splittern (ـُـَـ فعـ متعـ) a. ⑳ (*insép.*) — etwas— طاغیتمق ، پارچه‌لرینی پرهوا ایتمك ، آتمق ، پاراپارچه ایتمك ، (تشر) (كیك وامثالی حقنده) قیرمق ، دارمه طاغین ایتمك ، اون اوفق ایتمك ؛ (ع) seine Truppen— اللده‌كی عسكرینی شورایه بورایه طاغیتمق ، اللدن چیقارمق ؛ (مجا) ابورجوبور ایتمك ، اسراف ایتمك ، حار ووروب حرمن صاوورمق || (فعـ لا—) و —sich (فعـ مطا) طاغیلمق ، هر پارچه‌سی برطرفه اوچمق ، كیتمك ؛ (ع) (مرمیات حقنده) پاطلامق ، طاغلمق .

Zer-sprengen (ـُـَـ فعـ متعـ) a. ⑳ (*insép.*) پاطلاتمق ، طاغیتمق ، آتمق ، طاغیتوب پرهوا ایتمك || eine Menschenmenge— برغلبه‌لكی، ازدحامی طاغیتمق = aus= einander-sprengen ، (ع) بوزمق،منهزم، پریشان ایتمك .

Zer-springen (ـُـَـ فعـ لا—) a. ⑳ (مرا . springen) قیرلمق ، آتمق ، طاغیلمق ، پاطلامق ، چاتلامق ، (آغاج ، تحته حقنده) چاتلامق، آچیلمق ؛ (مجا) der Kopf will mir— باشم چاتلایور ، چاتلایه‌جق .

Zer-stampfen (ـُـَـ فعـ متعـ) a. c. ⑳ (*insép.*) طاغیله‌جق ، پارچه‌لنه‌جك صورتده دوومك ، ازمك ، سحق ایتمك ؛ zu Pulver— سحق ایتمك،دوومك توز (ـكی) ایتمك || ein Feld— آیاغنك آلتنده ازمك .

Zer-stäuben (ـُـَـ فعـ متعـ) a. ⑳ (*insép.*) توز ایتمك ، توزحالنه قویمق، (مجا) طاغیتمق دارمه داغین ایتمك ، چیل یاوروسی كبی طاغیتمق || (فعـ لا—) توزكبی طاغلمق .

Zer-stäuber (ـُـَـ ا م) a. ⑩ ، Zer-stäubungs= Apparat (ـَـ ـ ـ ـ ـ ا م) ⑳ علاج دوومكه مخصوص اجزاجی آلتی ، مسحق، پولوریزاتور .

Zer-stieben (ـُـَـ فعـ لا—) f. ⑳ و a. ⑳ (*insép.*) = zer-stäuben ؛ (مجا) (اشخاص حقنده) طاغلمق ؛ محو ونابدید اولمق .

Zer-stören (ـُـَـ فعـ متعـ) a. ⑳ (*insép.*) بوزمق، ییقمق ، تخریب ایتمك ، هدم ایتمك ، آشاغی آلمق ، ایندیرمك ، خاك ایله یكسان ایتمك ، آلت اوست ایتمك، پاراپارچه ایتمك، یوق ایتمك ، فسخ ولغو ایتمك .

Zer-störung (ـُـَـ ا مو) v. ⑳ (مرا. zer=stören).

Zer-stoßen (ـُـَـ فعـ متعـ) p. ⑳ (مرا. stoßen) || Salz, Pfeffer— طوز، بوبر دوكمك ، سحق ایتمك || پرشیشه اوره‌رق ، چارپه‌رق قیرمق .

Zer-streuen (ـُـَـ فعـ متعـ وفعـ مطا) a. ⑳ (*insép.*) —(sich) طاغیتمق ، طاغیلمق ، هر برینی برطرفه آتمق ، دارمه داغین ایتمك ، سوكمك ، آیرمق || Jemandes Gedanken— برینك ذهننی طاغیتمق ، فكرینی برشیدن چویرمك ، واز كچیرمك ؛ Jemand— كذلك : اكلندیرمك،تسلی ایتمك ، اویالامق ، اكلنمك ، وقت كچیرمك ، اویالانمق .

Zer-streut (ـَـ ـ) ⑳ طاغینیق ، هر بری برطرفه آتلمش، طاغیلمش ، شوراده بوراده اولان ، بولنان ، سیرك؛ —e Gedanken— طاغنیق ، پریشان ذهن || —sein فكری پریشان ، ذهنی یورغون اولمق !

Zer-streut-heit (ـ ـَـ ـ ا مؤ) ⑭ طاغینقلق ، مشغولیت فكر ، ذهن پریشانلغی ، طالغینلق .

Zer-streu-ung (ـُـَـ ا مؤ) ⑭ طاغیله ، طاغیلوب یكدیكرندن تباعد ایتمه ؛ طاغینقلق ، پریشانیت ، شورایه بورایه دوكولمه ؛ طاغیله ، افتراق ؛ برشیدن وازكچیرمه ، صاپدرمه ؛ اكلنجه ، اكلنجه .

Zer-stücke(l)n ، ایكیسیده (ـُـَـ فعـ متعـ) a. ⑳ (*insép.*)اوفق اوفق پارچه‌لره آییرمق ، پارچه پارچه كسمك، ایتمك، بیك پارچه‌یاپمق،پارچه‌لمق، پارچه پارچه ییرتمق ؛ تقسیم ایتمك پارچه‌لره ، اقسامه آیرمق ، بولمك .

Zerte-partie (ـَـ ـ ـ ـ ا مؤ) [فر] (بحر) ⑭= Certe=partie .

Zer-theilen (ـُـَـ فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) a. ⑳ (*insép.*) —(sich) آیرلمق ، منقسم اولمق، اقسامه تفریق اولنمق ، آییرمق ، بولمك ، اقسامه تقسیم ایتمك ، پارچه‌لره آیرمق، پارچه‌لمق ، یارمق ، اقسام مختلفه‌یه تقسیم وتفریق ایتمك ؛ in Brüche— اقسامه ، كسره آیرمق|| یوارلاق ، طوپلو برشی چوزمك ، بولمك ، آچمق وطاغیتمق .

Zer-trennen (ـُـَـ فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) a. ⑳ trennen= (*insép.*) .

Zer-treten (ـُـَـ فعـ متعـ) b. ⑳ (مرا. treten) (*insép.*) آیاغیله باصمق ، ازمك ، قیرمق ، قوپارمق ؛ (مجا) — چیكنیوب كچمك .

Zer-trümmern (ـُـَـ فعـ متعـ) a. ⑳ (*insép.*) ییقمق ، خراب ایتمك، هدم وتخریب ایتمك ، قیرمق ، اووروب كوچورمك ، آرقه‌سنه دویرمك || (فعـ لا—) قیرلمق ، طوزله بوز اولمق ، ییقلمق ، خراب اولمق ، دوكولمك .

Zer-würfniß (ـُـَـ الا) ⑬ غوغا،نزاع ، معارضه ، نفاق .

Zer-zausen (ـُـَـ فعـ متعـ) c. ⑳ (*insép.*) Jemand zausen= : بروشدیرمق،ازوب بوزوب آتمق ؛ tüchtig— برینك صاچنی‌باشنی یولمق ، اوستنی باشنی قوپارمق .

Zeter (ـَـ ا م (الا) a. ⑩ وحرف ندا : مددیقلق ، طارلق باغیرمه‌سی .

Zettel (ـَـ ا م) [اورته لاتینجه ce'dula لاتینجه sche'dula دن] a. ⑩ كاغد (پارچه‌سی) ، چتله ، (یازیلی) پوصله، تذكره : Thea'ter=zettel= (تیا) شیشه، قوطو وامثالی اوزرنده : اتیكت ، یافته || An-schlag= || (طوقومه‌جیلقده) زنجیر .

Zettel,... (ـ ـ ـ ـ) —baum (ا م) (طوقومه‌جیلقده) طوقومه دستكاهنك آرقه‌سنده قماش صارلمسنه مخصوص اسطوانی آغاج .

Zetteln (ـُـُ فع متع) a. (21) (صنع) طوقومه‌جیلقده ومجازی = an=zetteln.

Zeuch(t) شمدی متروك کبی اولوب (ـ) (zeihen فعلنك صورت امریه‌سنك ایکنجی وزمان حالنك اوچنجی مفرد شخصی).

Zeug (ـ ا لا (ا م)) (38) [قدیم آلمانجه ziuch : ziehen کلمه‌سنه منسوب] کندوسندن برشی اعمال ویا احضار اولنان شی، نسنه، ماده، آلت، ادوات، طاقم؛ (فابریقه‌ده ایشلنمش فابریقه‌لنمش) شی || طوقومه، قماش، بز || بوکه‌دن احضار ایدیلان، یاپیلان البسه || جابیت || آرابه وبینك حیواناتیچون = Ge-schirr || (آوجیلق) = Jagd=geräth ، بالیق، قوش آغی || ادارهٔ بیتیه ده =Geschirr قاب قاجاق؛ irdenes— طوپراق قاب، چناق چوملك || (اکمکجیلکده) یوغورولمش خمور؛ مایه || (کاغد فابریقه‌لرنده) کاغد اعمالنه مخصوص یغورلمش، حاضرلنمش خمور؛ (مطبعه‌جیلق) حروفات دوکمکه مخصوص معدن || مایه، استعداد، قابلیت مثلا: er hat das— zu einem (Künstler) اونك برهنرور، صنعتکار اولمغه قابلیتی استعدادی وار؛ gut auf dem—e sein کیفی یرنده اولمق؛ ایشی یولنده اولمق || ویاخود s— مقام تحقیر واستخفافده: ساچمه، دکرسز، اهمیتسز، مناسبتسز، شی (s) allerhand — هردرلو شی (خردوات) برطاقم تجملات || — albernes ساچمه، زروه شی، بدلاجه‌سنه اولان شی، مناسبتسزلك — dummes (مرا. dumm)؛ کنایه‌اوله‌رق: — Das ist schönes فنا دکل، اشته هایدی بقالم، بیورولك بقالم، ایشته بربو اکسیك ایدی.

Zeug,,... (ـ...) —druck (ا م) بز قماش باصمه‌سی || —stiefel (ا م) کتان، ساتن، پوتین، قوندره || —amt (ا م) (ع) طوپجی لوازم (اداره‌سی) هیئتی || —bütte (امؤ) (کاغد فابریقه‌لرنده) خمور تکنه‌سی || —drucker (ا م) قماش بز اوزرینه باصمه باصان باصمه‌جی || —haus (ا لا) اسلحه ومهمات حربیه وتجهیزات عسکریه دپوسی.

Zeuge (ـ ـ ا م) (52) [اورته آلمانجه zinge : ziehen کلمه‌سنه منسوب] Zeugin (50) شاهد، کواه؛ برشیئی رأی العین مشاهده ایدن، کورن.

Zeugen (ـ فع لا +) a. (21) [قدیم آلمانجه ziugôn] شاهد اولمق، شهادت ایتمك، (عد) ادای شهادت ایتمك: افاده وتقریر ایتمك || (فعمتع) وجوده، دنیایه کتیرمك، (پدر وابوین حقنده) — (ein Kind) چوجق طوغورمق چوجغی اولمق، دنیایه کتیرمك، چوجغی طوغمق، چوجغی دنیایه کلمك.

Zeugen,,... (ـ...) —eid (ا م) شاهد یمینی، شاهدك ایتدیکی، شاهده ایتدیریلان یمین || —aussage (امؤ) شاهدك افاده‌سی، روایتی || —verhör (ا لا) شاهدك استماعی.

Zeugniß (ـ ـ ا لا) (33) شهادت || von etwas—ablegen برشیئه شهادت ایتمك، برشیئه دائر، برشی حقنده شهادتده بولنمق || شهادتنامه، تصدیقنامه؛ برات؛ تحصیل شهادتنامه‌سی، دیپلوما (= Zensu'r).

Zeugung (ـ ـ امؤ) (49) حفظ الصحه: طوغورمه، تولید، دنیایه کتیرمه؛ نسل، جیل، بطن، ذریت.

Zeugungs,,... (ـ ـ ...) —fähig (ص) تولید وتناسله صالح.

Zeus (ـ اخام) (inv.) (اساطیر) دها زیاده مستعمل اوله‌رق: ژوپیتر.

Zibebe (ـ ـ امؤ) (53) [ایتالیانجه: عربیجه zabib] قورو اوزوم] شام رزاقیسی.

Zibeth (ـ ـ ا م (ا لا)) (38) [عربیجه zabâd ، یکی لاتینجه cive'tta] (sans pl.) مسك کدیسنك مسکی.

Zibeth,,... (ـ ...) —katze (امؤ) (تا طبیعه) مسك کدیسی؛ —thier (ا لا) (تا طبیعه) (amerika'nisches) graues—thier آمریقانك غریزون دینیلان حیوانی.

Zicke (ـ ـ امؤ) (53) [قدیم آلمانجه zikkin] = Ziege.

Zickel (ـ ـ ا لا) a. (40) صورت تصغیریه Zickelchen (ـ ـ ـ)، Zicklein (ـ ـ) (ا لا) b. (40) صوك ایکیسی کچی، اوغلاق.

Zickeln (ـ فع لا +) [Zicke] a. (21) (کچی حقنده) یاورولامق؛ کچی کبی باغیرمق، مله‌مك.

Zickzack (ـ ـ حا) [zacken] زیقزاق، ییلانقاوی، برصاغه برصوله دونه‌رك، قیوریله‌رق، قیریله‌رق || (ا م) (38) و (56) زیقزاق یول وساره.

Ziege (ـ ـ امؤ) (53) [قدیم آلمانجه ziegâ] (تا طبیعه) کچی.

Ziegel (ـ ـ ا م) a. (40) [قدیم آلمانجه ziegal : لاتینجه te'gula دن] (40) a. یاپیده: — (Mauer=) طوغله؛ (طوغله اوجاقلرنده) —brennen طوغله پیشورمك || طام کره میدی، کره مید (=Dach=ziegel).

Ziegel,,... (ـ ...) —bau (ا م) طوغله ایله یاپیلان بنا، انشا (آت) —dach (ا لا) کره میدله اورتولی طام || —erde (امؤ) طوغله، کره مید طوپراغی || —arbeiter (ا م) = Ziegler || —brenner (ا م) طوغله‌جی، کره‌میدجی || —stein (ا م) طوغله.

Ziegelei (ـ ـ ـ امؤ) (49) (صنع) طوغله اوجاغی، خرمانی = Ziegel=brennerei.

Ziegen,,... (ـ ...) —hären (ص) کچی تفتیکندن || —artig (ص) کچی کبی، کچی نوعندن، کچی‌یه بکزر || —bock (ا م) کچی ارککی، اوغلاق، ارکچ || —melker (ا م) کچی صاغان؛ (تا طبیعه) چوبان آلداتان (قوشی) || —peter (ا م) کچیلی پترو، کچیجی پیه‌ر؛ (تشر) کردان بزلرینك الك بیوکی.

Zieger (ـ ـ ا م) a. (40) [قدیم آلمانجه ziger] پینیر سویندن آیریلان قویو طورتو || غلارینك یشیل پینری، شیغر.

Ziegler (ـ ـ ا م) a. (40) [Ziegel] (صنع) طوغله‌جی، کره‌میدجی اوسته‌سی.

Zieh (ـ) (ziehen فعلنك زمان حال صورتنك ماضی صیغه‌سی برنجی واوچنجی مفرد شخصلریله صورت امریه‌سنك مفرد شخصی).

Zieh,,... (ـ ...) —tag (ا م) طاشینمه کونی، مدتی || —band (ا لا) طوتیلوب برشیئك چکلمسنه مخصوص شرید؛ ویده‌لر واسطه‌سیله کریلان تیور باغ || —bank (امؤ) یبو آچمغه مخصوص تفنکجی دستکاهی || (تل اعمالاتخانه‌لرنده) حده دستکاهی || —topf (ا م) ایچنده چماشیر قاینادیلور قاب، بوطه.

Ziehbar (-ـَ ـ ص) ㉔ [ziehen] (صنعو حكم) (معادن
دوكولمكه صالح ، قابل انطراق (معدن) .

Ziehen (ـُ فع متعو وقع مطا) .آ ㉛ [قديم آلمانجه
ziohan = لاتينجه du'cere] عثمان غيرمتروك برحالده
زمان حال : du zeuchst, er zeucht ؛ ماضى صورتى : (zeuch)
چكمك ، چيقارمق ؛ Jemand am Arme— برينى قولندن
چكمك ‖ an sich— كنديته (طوغرى) ، ياننه چكمك ‖
Jemand an den Haaren— برينى صاچندن يقالمق وچكمك؛
einen Nagel aus der Wand— ديواردن برچيوى چيقارمق ‖
Schlüsse aus etwas— برشيدن نتايج چيقارمق ، استخراج
ايتمك ‖ in die Höhe— يوقارى چكمك ، چكوب يوقارى
چيقارمق ، آلمق ، چكمك ‖ Perlen, auf einen Faden—
اينجيلرى ايپلكه ديزمك ‖ Seiten auf die Geige— كمانه تل ،
كيريش كچيرمك ‖ Jemand auf seine Seite ياخود Partei—
برينى كندى طرفنه چكمك ، كندى طرفدارلرى ميانته آلمق ‖
ich werde mir eine Lehre daraus— بن بوندن عبرت
آليرم ، بوبكا بردرس اولەجق ‖ etwas aus einander—
برشيئى چكەرك آچمق ، يايمق ، سرمك ، آييرمق ‖ etwas
in sich— برشيئى ايچمك ، بلع ايتمك ، ايچنه چكمك ، صورمق
امتمك ، مص ايتمك ‖ Folgen nach sich— صوكى ، نتايجى
(وخيم اولمق) چيقمق ‖ vor Gericht— حضور محكمەيه
جلب ايتمك ‖ Jemand zu Rathe— بريله استشاره ايتمك ‖
Jemand zur Rechenschaft— برينه برشى طانيشمق ، برشى
حقنده استشاره ايتمك ، فكرينى ، رأينى صورمق ‖ die Stricke
fest— ايپلرى ، غيطانلرى صيقمق ، چكوب صيقيلق ‖
eine Senk-rechte— (ريا) برديوار چكمك ‖ eine Mauer—
برعمود تنزيل ايتمك ، ايتمك . چكمك ‖ بيومكده اولان برشيئه
باقمق —(groß) Kinder چوجغه باقمق ، بيوتمك ‖ — Vieh
حيوان بيوتمك ، بسلمك ‖ جذب ايتمك ، چكمك ‖ (دامه
وامثالى اويونلرده) —einen Stein برطاش اوينامق ،
سورمك ، چكمك ، كذا (اوينامق) ‖ —Den Draht
حدەدن تل چكمك ‖ (اسلحه فابريقەسنده) = ein Geschütz
—rohr برطوپك ناملوسنه ييو آچمق ‖ —sich (فع مطا)
چكلمك ‖ —sich wohin بر يره طوغرى كيتمك ، برطرفه
چكلمك ‖ اوزامق ، ممتد اولمق ، بوينه كيتمك ، das Gebirge
zieht sich bis an die Grenze (بو) طاغلر حدوده قدر
وارر ، اوزانير ، ممتد اولور ، طيانور ، كيدر ‖ كيرمك ، نفوذ
ايتمك ، يكمك ‖ (قماش حقنده) قوبو ويرمك ، صاليويرمك ‖
(فع لا +) تبديل موقع مراد اولندقده (فع لا —) = برطرفه كيتمك ،
چكلمك ‖ —der Thee muß(noch) einige Zeit چاى بر
مدت دها دملنمەلى ‖ es zieht hier بوراده جريان هوا ، قوران
دەر وار ؛ es zieht durch diese Thür بوقپودن روزكار
كليور ، چارپيور ، طوقانيور ‖ —der Ofen zieht gut
صوبا كوزل چكيور ، (ياننيور) ؛ طلبه آغزنده : — آتمق ،
چالمق ، چكمك . يوارلامق ‖ (فعلا —) (على التوالى حركتله
ايلرولمك) ايلرولمك ، يوريمك ؛ gezogen kommen (صالانوب)
كلمك ، واصل اولمق ؛ !—laß mich براق كيدەيم ! ‖
(خصوصيله مهاجرقوشلر حقنده) كچمك ، كوچمك ‖ (مسكن ،
خانه حقنده) دكشديرمك ، طاشنمق ‖ —in die Stadt شهره
طاشينمق ، كوچ ايتمك ‖ —auf ein anderes Zimmer بشقه

براوطه يه طاشينمق ، كيمك ‖ (خدمتجى حقنده) قبودكشديرمك ‖
ge-zogen (اسم مفعول وص) ㉔ (مصدرينك بالجمله معنالرنده
مستعملدر) gezogenes Rohr يوللى ناملو .

Zieher (ـُ ا م) .a ㊵ [ziehen] مؤنثله اشخاص
حقنده —in (ا مؤ) ㊿ چكن ؛ (بحر) يدكجى ؛ (تجا) =
Trassa'nt ‖ چكمكه ، چيقارمغه يارار آلت ، (مرا . ,= Kork
Schrauben =, Stiefel= zieher).

Ziehung (ـُ ا مؤ) ㊾ [ziehen] —der Lose,
der Lotterie قرعه ، پيانقو چكلمسى ، كشيدەسى .

Ziehungs,,,, (ـ ـ ـ ـ) --liste (امؤ) پيانقو ، قرعه
جدولى ، اكراميه قزانان ، اصابت ايدن نومرولى كوسترن ليسته .

Ziel (ـَ ا لا) ㊳ [قديم آلمانجه cil] غايه ، صوك ،
مطلب ، اقصى ‖ عاقبت ، ختام ، انجام ‖ حد ، درجه ‖
das— überschreiten حدينى ، حدودينى ، حدودى تجاوز
ايتمك ، ايلروسنه وارمق ‖ (بروقتك ، عمرك نهايتى) عاقبت ،
صوك : am —e seines Lebens sein عمرك صوكنده اولمق ،
صوك كونلرنده بولنمق ‖ auf 3 Monate— اوچ آى وعده ،
مهلت (ايله) ‖ مقصد ، هدف ، مطلب ، آرزو مثلا : —einer
Reise برسياحتك هدف الحركتى ، وارلمسى كيدلمسى مطلوب نقطه ‖
ohne— umhergehen سرسرى كزمك ، باشى بوش (نره كيده جكنى
نه ياپه جغنى بيلميەرك ، تعيين ايدەميەرك) طولاشمق ‖ براوجينك :
هدف ، نشان تختەسى ، اورەجق شى ؛ نتيجه ، مرام ، مقصد .

Ziel,,... (ـ ـ ـ) —los (ص) بلامقصد ، هدف ومرامى
اولميان ‖ —tag (ا م) مهلت ، وعده ، مدت كونى ‖ —punkt
(ا م) هدف ، نشان نقطەسى نشانك مركزى .

Zielen (ـُ فعلا + ، بعضا فع متع) .a ㉑ [قديم آلمانجه
zilôn] sich be-eifern نشان آلمق ، توجيه ايتمك ، هدفه
چويرمك ، نشانلامق ؛ كوز قويمق ، تصارلامق ، غايهٔ مقصد
اتخاذ ايتمك ، مرام ايدنمك ، آرزو ، طلب ايتمك ؛ نيت ايدنمك .

Ziemen (ـُ فع لا + وقع مطا) .a ㉑ [قديم آلمانجه
zeman : zahm كلمەسنه منسوب] = ge-ziemen .

Ziemer (ـُ ا م) .a ㊵ [فرانسزجه cimier]
آوحيواناتيله حيوانات اهليەنك آيرلمسى پارچەلنمسى اثناسنده :
بل طرفى ، بوكور ، دوش ‖ حيوانك هوركوچ طرفى ، سرج ‖
بيوجك اركك حيواناتك ذكرى ، آلتى .

Ziemlich (ـُ ص) ㉔ [ziemen] فى الاصل (ص)
اولدقچه ، خيلى ، همان همان ، اب ايو ، ايچه (اكثريا حال
اولەرق مستعملدر) —gut اولدقچه ايو ، فنادكل ، ضررسز ‖
es waren— viel Fremde da اولدقچه اجنبى ، يبانجى ،
غلبەلق واردى (اوراده) ‖ (ياش حقنده) er ist so— von
meinem Alter او جمله همان ياشيد كبيدر ، بن ياشده اولسه
كرك ‖ eine —e Anzahl Leute اولدقچه (بر ، چوق) خلق ،
غلبەلق ، اهالى .

Ziepen (ـُ فع متع) .a ㉑ (ايالتلسانى) Jemand
an den Haaren— برينى صاچندن چكمك .

Zier (ـَ امؤ) ㊾ [قديم آلمانجه ziori] = Zierde .

Zier,,... (ـ ـ ـ) —blume (امؤ) صالون وامثالى
محللرى وياسائر اشيانى تزيينه مخصوص چيچك ، زينت ايچون
طاقيلان چيچك ‖ —affe (ا م) صورت تصغيريەسى :
—äffchen (الا) زوزك ، چيت قيرلدم ، (قادى) ايكى

—bengel (ام) درهم برچكردك، عشوه‌باز، جلوه‌جى، فندقچى ‖ چيت قيرلدم، شيق بكى، قارى كبى سوسلى كزن كنج ‖ —garten (ام) تنزه باغچه‌سى، مزين خصوصى باغچه، چيچك باغچه‌سى ‖ —puppe (ام) بيك كبى كينمش وسوسلى قارى ‖ —affe = —rath (ام) ㊳ نادراً ㊾ Zierat كلمه‌سنك فنا املاسى .

Zierat (⏑ ⏑ ام) ㊳ [Zier، Rath كلمه‌سيله متشكل اوليوب اكثريا ath صورتيله يازيلان at نهايت اداتيله برلشور (Heimat(h), Heirat(h الخ كبى] اورنومان، تزيينات دوزن، سوس، ده قوراسيون .

Zierde (⏑ ⏑ ١ مؤ) ㊵ [zierida] زينت، سوس، تزيينات، سوسه تزيينه يرار شى (كذا جمله‌سى مجازى) .

Zieren (⏑ فعمتعد) و —sich (فعمطا) ㉑ a. [قديم آلمانجه zieran] تزيين ايتمك، زينتبخش اولمق، سوس‌ويرمك، تزيينات خدمتنى كورمك ‖ برشيئى تزيين ايتمك، سوسلمك، بزه‌مك، دوناتمق ‖ (فعمطا) قيرتمق، ادا، جلوه ايتمك، عشوه‌بازلق ايتمك، ازيلوب بوزلمك، على الخصوص قاريلر حقنده: (استديكى برشيئه طوغريدن ميل كوسترميوب، اظهار آرزو ايتمكسزين، جبر نفس ايله) نازلانمق، يان جيبنه قويديرمق ايتمك .

Ziererei (⏑ ⏑ ١ مؤ) ㊾ [zieren] = Ge-ziere ‖ نازلنمه، ادا، جلوه، يايمه ناز، كنديتى صاتمه، قيرتمه .

Zierlich (⏑ ⏑ ص) ㉑ [Zier] ظريف، لطيف، ادالى، نازلى: عشوه‌باز، نازك، پك كوزل، كيبار، كوزل، ظريف: (حا) نزاكتله، ناز وادا ايله، قيرتيه‌رق، ازيله‌رك بوزيله‌رك .

Ziffer (⏑ ⏑ امؤ) ㊵ [عربيجه zifron Null] رقم، بر رقمك كوستر ديكى عدد، كيزلى يازى، شفره ‖ صره، صحيفه نومروسى: (جمع اوله‌رق) n— ساعتك رقملرى، اشارتى .

Ziffer„... (⏑ ⏑) —brief (ام) شفره‌لى مكتوب ‖ —schlüssel (ام) شفره آناختارى، مفتاحى .

Ziffern (⏑ ⏑ فعلا + وفعمتعد) ㉑ a. رقم يازمق، نومرو آتمق، فيئات قويمق، شفره‌لى اوله‌رق يازمق: حساب ايتمك .

...zig (⏑ ...) صوك هجا vierzig قرق، achtzig سكسان كبى in den zwanzigen sein يكرمى ايله اوتوز آره‌سنده يكرميسى كچكين: zu zwanzig(en) يكيرميشر، sie ist eine Zwei- und zwanzigerin (مؤنث) يكرمى ايكيلك (در)، يكرمى ايكيسنده وار ‖ Zwanziger يكرميلك (يكرمى پاره‌لق، يكرمى سانتيلك، فنيكلك الخ) ‖ ...zigst صفت عدديهٔ نسبيه تشكيليچون مثلا: vierzigst(er) قرقنجى ‖ ...zigstel كسر بيان وتشكيلى ايچون مثلا: zwanzigstel يكرميده برى، يكرميده بر .

Zigarre (مرا .Cigarre) .

Zigeuner (⏑ ⏑ - ١ ام) ㊵ a. [فارسيجه cengi ويا خود Musikant : Zangeubar ايتاليانجه zi'ngano] —in (امؤ) ㊱ چنكانه، قبطى قاريسى، بوهميالى .

Zigeuner„... (⏑ ⏑ ...) —mädchen (الا) چنكانه قيزى، بوهميالى قيز ‖ —leben (الا) چركه نشينلك، كوچبه‌لك .

Zigeunern (⏑ ⏑ - فعلا +) [Zigeuner] ㉑ a. چنكانه‌جه يشامق، قبطى عالمنده يشامق، بوهميالى وارى عمر سورمك: كذا = vagabondi(e)ren .

Zigeunerthum (⏑ ⏑ - ١ الا) [Zigeuner] ㉟ (sans pl.) قبطى عالمى، چنكانه‌لك، بوهمياليلق .

...zigst(el) (⏑) (⏑ ...) ...zig دن متشكل صوك هجاسى .

Zikade (⏑ ⏑ امؤ) ㊵ [لاتينجه] (تاطيله) اغستوس بوجكى، جيرجير، اوراق بوجكى، جارجار .

Zille (⏑ ⏑ امؤ) ㊵ (بحر) آلتى دوزاوفق كمى، صندال، چكديرمه .

Zimbel (⏑ ⏑ امؤ) ㊵ [لاتينجه] (موسيق) زيل .

Zimmer (⏑ ⏑ الا) ㊵ a. [قديم آلمانجه zimpar: Baumholz ; لاتينجه domus كلمه‌سنه منسوب] اوطه، بولمه، حجره ‖ —(Arbeits-) ايش اوطه‌سى ‖ —größeres صالون ‖ (كورلكلكده) قرق درى ياكتى، تيسمه‌ر ‖ كراسته آغاجى .

Zimmer„... (⏑ ⏑ ...) —flöße (امؤ) كراسته صالى ‖ —fontä'ne (امؤ) صالون فيسقيه‌سى ‖ —arbeit (امؤ) دولكرلك ‖ —beil (الا) دولكر كسرى ‖ —holz (الا) يابى كراسته‌سى ‖ —jungfer (امؤ) يوقارى خدمتجيسى (= Stubenmädchen) ‖ —mann (ام) دولكر ‖ —meister (الا) دولكر قالفه‌سى ‖ —werk (الا) = —arbeit .

Zimmerchen (⏑ ⏑ ⏑ الا) ㊵ b. (Zimmer كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) اوطه‌جق، قابينه، قماره .

Zimmern (⏑ ⏑ فعمتعد و فعلا +) ㉑ a. [قديم آلمانجه zimparjan] (متعد) —(das Holz) كراسته‌يى ايشلمك، كراسته آغاجى ايشليوب كراسته حالنه قويمق، يونتمق (كذا مجا) .

Zimm(e)t (⏑) (⏑ ام) ㊻ [لاتينجه ci'nnamon روجه ki'nnamon دن كاوب فنيكه‌لولرك لسانى واسطه‌سيله مالايجه: kaju manis دن كاور] süßes Holz (sans pl.) دارچين (=Kanne(e)'l) .

Zimm(e)t„... (⏑ (⏑) ...) —branntwein (ام) دارچين راقيسى ‖ —braun (ص) = —farben (ص) دارچين رنكنده، دارچين صاريسى ‖ —mandeln (جمع مؤ) دارچين شكرى .

Zimperlich (⏑ ⏑ ⏑ ص) ㊱ [اورته آلمانجه zimpher] (عمو) نازلى، چيت قيرلدم، عشوه‌لى ‖ پك زياده تربيه‌لى ‖ —thun قيرتمق .

Zimpern (⏑ ⏑ فعلا +) ㉑ a. (مرا. zimperlich) zimperlich thun .

Zindel (⏑ ⏑ ام) ㊻ a. [لاتينجه cendalum روجه si'ndon يعنى Zeug aus Indien دن] —، كذلك taf(fe)t = — (فلوراسنه‌ده اعمال اولنان اتجه ايپكلى قماشك اتجه‌سى) يارم فلوراتس

Zingulum (⏑ ⏑ ⏑ الا) ㊶ [لاتينجه] پاپاس قوشاغى، ذوننار .

Zink (⏑ الا (ام)) ㊳ [لاتينجه zincum] (sans pl.) (معدن، كيميا) اجسام بسيطه‌دن چينقو ديتيلان توتيا .

Zink,,... (◡ ...) **—butter** (امؤ) (کیمیا) قلورور دوزنق ‖ **—asche** (امؤ) (کیمیا) شودوزنق اوقسیده ‖ **—ätzung** (امؤ) چینقوغراف، چینقو حکی ‖ **—blech** (الا) چینقو (تنکه‌سی، تخته‌سی) **—kalk** (ام) (کیمیا) =**—asche** **—vitrio'l** (ام) (الا) سولفات دوزنق، کبریتیت توتیا.

Zinke (◡◡ امؤ) (55) [اسکی آلمانجه cinko] **Zinken** (◡◡ ام) .b ㊵ = **Zacke** کذا آوجیلق ‖ (طراقیلقده) بوینوز کسمی، دیلی ‖ بورو، (بوینوزدن معمول بورو) قورنت ‖ ارغنون بوریسی.

Zinken (◡◡ ص) ㉑ [Zink] چینقودن، توتیا ‖ [Zinke] (فعل متعد) .a ㉑ بوینوز بوری چالمق ‖ دیش، چتال یاپمق، طراق کبی کسمك مثلا **drei-gezinkte Gabel** اوچ دیشلی، اوچ پارمقلی چتال ‖ برشیئی قیرلانغیج قویروغی بیچمنده قویمق و بونکله ربط ایتمك.

Zinkenist (◡◡◡ ام) [Zinke] (51) (موسیقی) = **Zinken-bläser** (ام) بوینوز بورو، قورنت چالان ‖ =**Musika'nt**.

Zinkig (◡◡ ص) ㉑ [Zinke] دیشلی، چتاللی، دیش دیش، خصوصیله ترکیبده: **zwei—** ایکی دیشلی، ایکی اوجلی، ایکی چتال.

Zinkographie (- ا ◡◡◡ امؤ) (53) [لاتینجه روعجه] چینقوغرافیه، توتیا حکی فنی.

Zinn (◡ الا) ㊳ [قدیم آلمانجه] (saus pl.) (معدن، کیمیا) قلای، رصاص ابیض.

Zinn,,... (◡ ...) **—geschirr** قلای قاپ ‖ **—säure** (امؤ) (کیمیا) حامض استانیك، حامض رصاص.

Zinne (◡◡ امؤ) (53) [قدیم آلمانجه zinna] (معمار) طام، چاتی، صیوری محلده دوز چاتی ‖ (ع) (استحکام) قلعه، بورج، دیوارلره آچیلان مازغاللردن متحصل دیش.

Zinnern (◡◡ ص) ㉑ [Zinn] قلای، قلایدن.

Zinnober (◡◡◡ ام) .a ㊵ [لاتینجه ci'nna'baris] (معدن) کبریتیت ایله جیوه‌دن مرکب قرمزی، صاف (طبیعی) حالده بولنور ماده که بین‌العوام زنجفره دینیلور. (کیمیا) کبریتیت احمر زیبق.

Zins (◡ ام) مفردی ㉔، جمعی ㊱ [لاتینجه ce'nsus] قدیمده: خراج، جزیه: رسم، ویرکو، تکالیف، نقوس، املاك ویرکوسی: کیرا ‖ —، جمعی **Zinsen** (Kapital کله‌سنك مقابلی) فائض، ربح ‖ **Geld auf — sen geben** فائضه پاره ویرمك، یاتیرمق، فائضله پاره ایشلتمك.

Zins,,... (◡ ...) **—fällig** (ص) = **—pflichtig**: **—los** (ص) بلا فائض، بلا تمتع: **—pflichtig** (ص) خرجکذار ‖ **—tag** (ام) فائض (ویریله‌جك) کون، ویرکو کونی **—bauer** (ام) سپاهی‌یه، مال صاحبنه، افندی‌یه ویرکو ویرن تابع، کویلی ‖ **—frau** (مرا. **—mann**) **—frei** بلا فائض، ویرکوسز اولیش ‖ ویرکودن معافیت: **—groschen** (ام) حکومته ویریلان ویرکو، پاره، صالیانه، خراج ‖ **—herr** (ام) صاحب ملك، طوپراق، ملك افندیسی، صاحبی، مال صاحبی، چفتلك مؤجری ‖ **—lehn** (الا) برسپاهی‌یه توجیه وتودیع قلنان تیمار، زعامت ‖ **—mann** (ام)، **—frau** (امؤ): **—leute** (جمع)

برسپاهی‌یه، تیمار صاحبنه، ملك افندیسنه خرجکذار اولان، ویرکو ویرمکله مکلف اولان ارکك، آدم، قادین، خلق، مکلفین.

Zinsbar (- ◡ ص) ㉑ [Zins] = **zins-pflichtig**.

Zinsen (◡◡ فعل متعد وفعل لازم +) [قدیم آلمانجه zinsam] ㉑ .c فائض، ویرکو، خراج، رسم اوله‌رق ویرمك ادا ایتمك ‖ فائض، ایراد کتیرمك، ویرمك.

Zinses-zins (◡◡◡ ام) مفردی ㉕، جمعی **— sen** فائضك فائضی، فائض مرکب.

Zion (◡◡ اخامؤ) (56) [عبری] قدسده برج صیون.

Zipfel (◡◡ ام) .a ㊵ [اورته آلمانجه Spitze zipfel] تپه، اوج، صیوری محل، باش طرف.

Zipfel,,... (◡◡ ...) **—mütze** (امؤ) صیوری کیمه‌لك تاکیه‌سی ‖ **—tuch** (الا) قادینلرك بوینلرینه صاردقلری مندیل.

Zipfelig (◡◡◡ ص) ㉑ [Zipfel] بر ویا برقاچ اوجلی.

Zipolle (◡ ◡ - امؤ) (53) [لاتینجه ce'pula دن مأخوذ] صوغان (=**Zwiebel**) معناسنه اولان **kleine Zwiebel**.

Zipp,,... (◡ ...) **—ammer** (ام) (تاطبیعه) دلی (صاری) قوش ‖ **—lerche** (امؤ) چایر قوشی.

Zipperlein (- ◡◡ الا) (ام) .b ㊵ (علم امراض) مفاصل خسته‌لغی، نقریس، خصوصیله = **Fuß-, Hand-gicht**.

Zirbel (◡◡ ام) .a ㊵ [اورته آلمانجه zirben wirbeln] (53) کذلك **Zirbe** (◡◡ امؤ) (55) تسجیر چامی (=**Arbe**).

Zirbel (◡◡ ...) **— nuß** (امؤ) (نبا) چام فیستیغی.

Zirkel (◡◡ ام) .a ㊵ [لاتینجه ci'rculus] دائره، محیط دائره؛ تکرلك، جنبر، دائره شکلی، خلقه: اشخاص دائره‌سی، خلقه‌سی، جمعیت، مجلسی، محفل مثلا (مرا. **Lese-—**) ‖ (صنع) (دائره چیزمکه مخصوص آلت) پرکار.

Zirkel (◡◡ ...) **—spitze** (امؤ) پرکارك اوجی ‖ **—bogen** (ام) = **Kreis-bogen** ‖ **—säge** (امؤ) (صنع) = **Schweif-säge**.

Zirkeln (◡◡ فعل متعد) .a ㉑ [Zirkel] = **ab-zirkeln**.

Zirkon (◡◡ ام) ㊳ [سیلانجه cerkon] (معدن) ذلقیت طاشلردن (تسیرقون) دینیلان طاش.

Zirkular (◡◡◡ الا) ㊳ [لاتینجه] (اکثریا عین مأل‌ده اولمق وعین زمانده برقاچ محله کوندرلمك ویاخود عین تحریراتك برقاچ محلی طولاشمسی صورتیله یازیلان وکوندریلان تحریرات) تعمیمنامه، بیاننامهٔ عمومی، تحریرات عمومیه.

Zirkuli(e)ren (◡◡◡ فعل لازم +) .a ㉑ [لاتینجه] دونمك، دوران ایتمك، طولاشمق، (روایات حوادث حققنده) آغزده، اورتالقده طولاشمق.

Zirkum,,... (◡◡ ...) [لاتینجه = ...um...herum] دوراً، دور صورتیله.

Zirkumflex (◡◡◡ ام) ㊳ [لاتینجه] (غرا) (ˆ) اشارتی حاوی صدا، آقسان سیر قونفلقس ‖ آقسان سیر قونفلقس ایچیده قیلیچ پاره‌سی.

Zirkus (◡◡ ام) ㊱ [لاتینجه] (٢٦) (جمعی **— sse**) آت جانبازخانه‌سی، تسیرقوس، سیرق.

Zirpe (◡◡ امؤ) (53) [zirpen] (تاطبیعه) جیر جیر، اغستوس بوجکی (=**Zika'de**).

Zirpen (◡◡ فعلا + و فعل متعد) .a ㉑ [انکلیزجه =

chirp] (بوجكلر ، چكركه ، اغستوس بوجكى ، جيرتلاق ، ياورى قوش وامثالى حقنده) جير جير ، جيويل جيويل اوتمك .

Zisch (ٚ ام) (38) ايصليق ، فصيلدى ، فيصلامه .

Zischeln (ٚٚ فعلا و فعمته) a. (21) فيصلامق ، فيصلدايه‌رق سويلمك . (غرا) die Laute j, ch — ð aussprechen، j و ch صدالرنى آغزنده‌اوتديره‌رك سويلمك ، تلفظ ايتمك .

Zischen (ٚٚ فعلا + تبدل على مراد وذكر اولندقده فعلا-) a. c. (21) [ابتدالرى لوتەر طرفندن استعمال‌اولنمشدر] (قيزغين برشيئك صولوق برشيئله تماسنده حاصل اولان‌صدايى تقليداً) جيز ايتمك ، جيزير جيزير ايتمك ، جيزيردامق || (قورشون وامثالى شيلرك هوادن يكركن صداسى حقنده) ويزلامق ، اوتمك ، ويزلدايه‌رق يكمك || بعض حيوانات ايله كذا انسانلر طرفندن ايصلغه مشابه صدا ايله اوتمك ، بويله صس چيقارمق ويا تلفظ ايتمك || براى استخفاف وتحقير ايصلق چالمق (كذا مجا) || (das Wasser kocht noch nicht), صو دها قاينامدى فقط aber es fängt schon an zu— جيزلدامغه باشلادى || صيصت‌ديوب‌صوصمق ، سكوتى‌امر ايتمك (كذا تياترودە صسى كسديرمك ، هركسى‌صوصدرمق‌ايچون) .

Ziseli(e)ren (ٚٚٚ- فعمته) a. (21) [فر] (صنع) (دمير قلمله) دلمك ، قازمق ؛ حك ايتمك ؛ اويمق .

Zisterne (ٚٚٚ امؤ) (55) [لاتينجه] صهريج ، صارنيچ .

Zitadelle (ٚٚٚ- امؤ) (55) [لاتينجه] (ع) بر قصبه ويا امثالنه حاكم قلعه .

Zitat (ٚ- الا) (38) نقل روايت ، بركتابدن چيقارلمش فقره .

Zitation (ٚ (ٚ) ss -- امؤ) (49) [لاتينجه] محكمه‌يه دعوت تذكره‌سى ، احضار پوصله‌سى ، جلبنامه .

Zither (ٚٚ امؤ) (55) [روميه] (موسيق) كيتاره .

Zit(e)ren (ٚ - فعمته) a. (21) [لاتينجه] بر مدعانك اثباتيچون افكار واقوال مشهوره نقل وايراد ايتمك || (عد) حضور محكمه‌يه جلب‌ودعوت ايتمك || ارواح لطيفه‌يى طويلامق ، باشنه جمع ايتمك .

Zitrone (ٚٚ- امؤ) (55) [لاتينجه] ليمون ميوه‌سى ؛ (نبا) ليمون آغاجى .

Zitronen.... (... ٚٚ-) —scheibe (امؤ) تكرلك كسلمش ليمون دللى || —falter (ام) (تاطبيعه) صارى كابك ؛ —säure (امؤ) (كيميا) حامض‌سيتريك ، حامض‌ليمون .

Zitter.... (... ٚٚ) —nadel (امؤ) باشه زينت ايچون طاقيلان تيترك ايكنه || —fisch (ام) (تاطبيعه) الكتريق بالغى || —gold (الا) = Flitter=gold || —pappel (امؤ) = —esche (امؤ) آقچه قواق .

Zittern (ٚٚ فعلا +) a. (21) [قديم آلمانجه zitterôn] ديتره‌مك ، مثلا : —aus (ياخود vor) Furcht قورقودن ديتره‌مك || —und beben vor Kälte صغوقدن ديتره‌مك ، زانگيردامق ، حدت ، شدت مسرت وامثالى احوالده وجودك ديتره‌مسى ، صارصيلمسى ، زانگيردامسى ، صاللانمق .

Zit(t)wer (ٚٚام) a. (40) [اورته آلمانجه zedoa'rium عربيه‌دن‌مأخوذ dschadwâr] جدوار ، زروار (اجزا) .

Zitz (ٚ ام) (38) [ينغالجه chits] (تجا) قالنقاس دينيلان هند باصمه‌سى ، قماشى .

Zitze (ٚٚ امؤ) (55) [آشاغى آلمانجه titte = روميه tithé] = Brust=warze (مرا . Warze) خصوصيله (تاطبيعه) اينك وكچى كبى حيواناتك ممه‌سنك اوجى ، ممه باشى .

Zitz=weber (ٚ- ٚ ام) a. (40) (صنع) ، —in (امؤ) (56) قالنقاس دينيلان هند باصمه‌سى طوقويان قماشجى (اركك ، قادين) .

Zivil (ٚ - ٧ - ٚ) (24) [لاتينجه] سيويل ، باشى بوزوق ، ملكى || مدنى سيويل || اوجوز ، معتدل um sehr — en Preis اوجوز ؛ معتدل فياتله || Zivil (الا) (56) (sans pl.) (عسكرك مقابلى) باشى بوزوق ، ملكى .

Zivil.... (...ٚ ٧ -) —amt (الا) ملكيه مأموريتى || —anwärter (ام) عسكرده خدمت ايتميان ملكيه ملازمى || —kabine't (الا) (ملكى انتصاب مأمورين قوميسيونى) ملكيه ، سيويل قابينه‌سى || —tracht (امؤ) باشى بوزوق ، سيويل البسه‌سى .

Zivilisation (ٚ (ٚ) ss - ٚ - ٧ - ١ امؤ) (49) [لاتينجه] مدنيلشديرمه ، تمدين || مدنيت .

Zivilisi(e)ren (ٚٚٚ. ٧ - فعمته) a. (21) [لاتينجه] تمدين ايتمك ، مدنيلشديرمك ، قوانين ونظامات بلده ايله اهللشديرمك ، شهريلشديرمك آدم ايتمك ، تربيه ايتمك .

Zivilist (ٚ - ٧ - - ١ ام) (51) [لاتينجه] باشى بوزوق ، ملكيه‌لى ، سيويل || (Kriminalist كلمه‌سنك مقابلى اوله‌رق) حقوق مدنيه معلمى .

Zobel (ٚ - ١ ام) a. (40) [روميه so'bol] (تاطبيعه) روس سمورى || سمور كوركى ، طلومى .

Zober (ٚ - ١ ام) a. (40) = Zuber .

Zockeln (ٚٚ فعلا -) a. (21) (ايالت لسانى) صاللانه صاللانه يوريمك ، كيتمك .

Zodiakus (ٚٚٚ - ١ ام) (inv.) [روميه] (sans pl.) = Thier=kreis .

Zofe (ٚ - ١ امؤ) (53) [اورته آلمانجه zâfen schücken] = Kammer=jungfer .

Zog (ٚ) ، zöge (ٚ -) (ziehen فعلنك زمان حال ماضيسنك وصورت التزاميه‌سى ماضيسنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Zögern (ٚ - فعلا +) a. (21) [قديم آلمانجه zogôn : schwanken و Zug كلمسنه عائد] = säumen و zaudern || رجعت ، چكلمك ، پرشيده‌قالمق ، اجتناب‌ايتمك ، آغير آلمق .

Zögling (ٚ -١ام) (38) [اورته‌آلمانجه zo : Schar ziehen كلمه‌سنه منسوب] طلبه ، شاكرد ، چيراق || —sie ist mein او (مؤنث) بنم طالبه‌مدر ، طلبه‌مدر .

Zölibat (ٚ - ٚ - ١ الا (١ ام) (56) بكارلق ، غروبت ، غربه .

Zoll (١٣ ام) (38) [اول امرده اون‌بشنجى عصرده zol ايله صورتيله استعمال اولنمغه باشلانمشدر] واحد قياسى اوله‌رق (مقدما ١/١٢ ياخود ١/١٦ قدم) پارمق ، پوس || (هيئة) (كونشك ويا آى قطرينك اون ايكيده برى) پارمق || (مجا) —auf—und Lienie خطوه بخطوه ، قاريش قاريش ، تماميله || [قديم

آلمانجه zol اورته آلمانجه telonium] (31) اکثریا (تجا)
کچه‌جك ، کچیرله‌جك برشی ایچون ویریلان رسم ، کمرك
ویرکوسی، کمرك (مجا) ویرکو، رسم || Zoll=amt =haus= .
Zoll,... (ـ...) —gesetz (ا لا) کمرك نظامنامه‌سی||
—maß (ا لا) یارمق ، پوس اولچیسی || —amt (ا لا)
کمرك نظارتی ، دائره‌سی ، اوطه‌سی : کمرك || —anschlag —
(ا م) کمرك تعرفه‌سی || beamte (r) — (ا م) کمرکجی ،
کمرك مأموری || frei — (ص) کمرکسز ، کمرك رسمنه تابع
اولمیان ، اولمقسزین ، کمرکدن معاف || (مجا) Gedanken
sind—frei عقله کلان شیدن کمرك آلنماز || —pfund اتحاد
کمرك ، تسولفرآین لیتره‌سی|| General=dire'ktor—(ا م)
کمرك ناظری، رسومات امینی|| —speicher (ا م) کمرك دپوسی،
آنترپو .

Zollbar (- ـ ص) (24) = zoll=pflichtig .

Zollen (ـ ـ فعلا + وفعه متعد) a. (21) کمرك رسمی
ویرمك|| ، (اعتراف وتسلیم ایتمك اوزره) طانیمق ، لایق کورمك،
حرمت ، رعایت ایتمك ، صایمق — Jemandem Achtung
برینه (عرض) احترام ایتمك ، برینی ، برینك خاطرینی صایمق ،
رعایت ایتمك .

Zöllig (ـ ص)(21) [Zoll] —(ein) بر پارمقلق، بر پوصلق.

Zöllner (ـ ام) a. (40) [Zoll] مرابحه‌جی ، مدخر .

Zone (ـ امؤ) (51) [روم] (هیئت ، جغر ، ریا ،
تلغراف وعجا) (زیاده وسعت وامتدادی اولان محل) منطقه .

Zo-o... (ـ...) [روم] ...zoo (= Thier..) .

Zo-ologisch (ـ gh ـ ـ ص) (21) [روم] تاریخ
طبیعیه، علم حیواناته عائد، مخصوص ومتعلق || —er Garten
حیوانات بغچه‌سی .

Zo-ophyt (ـ f ـ ا لا) (31) [روم] نباتاته بکزر حیوان،
حیوان نباتی .

Zopf (ا م) (31) [قدیم شمال لسانده Zapfen , Zipfel
topp اساسنه متعلق] اسکیدن ارککلرده وشمدی ایسه
چینده وروم پاپاسلرنده اوزون صاچ (طوراسی ، اورکوسی)
صاچی اورمك || (مجا) das Haar in Zöpfe flechten
برینی Jemandem einen — anstecken, drehen, machen
رذیل، مسخره ایتمك || کندینی بکنمش|| پروکه || —(=ende)
برآغاجك تپه‌سی ، اوجی .

Zopf,... (ـ...) —lerche (امؤ) (تا طیور) =
Hauben lerche : —mensch (ا م) (عمو) اسکی قفالی،
کندی بلدیکندن واز کچماز ، اوزون صاچلی || —stil (ام)
اسکی اصول : اسکی موده .

Zöpfen (ـ فعه متعد) a. c. (21) [Zopf]— (die Haare)
صاچلری ، صاچ اورمك ، طوره یاپمق || — einen Baum
بر آغاجك تپه‌سنی کسمك ، چیریمق ، بودامق .

zöpfig, Zopfig (ـ ص) ایکیسیده (24) [Zopf] اوزون
صاچلی ، قادین حقنده آرقه‌سنده اوریلی طوره یاپلمش || (مجا)
موده‌سی کچمش ، اسکی || (رومانجیلرده) اسکی اصولدن
واز کچمیان ، اسکی اصولده یازان .

Zopfenthum (- ـ ا لا) (25) (*sans pl.*) بر صنعتك
یالکز عملیاتی جهتنده یتشمش، نظریاتدن بی بهره ، فن کورمامش
اولیش ، بویله یتشمش اولنلر .

Zorn (ـ ام) (38) [قدیم آلمانجه zerren : کلمه‌سنه
منسوب] (جمعی نادر اولوب آنك یرینه : — ausbrüche
صورتی استعمال اولنور) حدت ، غضب ، تهور ، اوفکه ،
قیزغینلق، اوج، طارغینلق، خشم|| seinen — an Jemandem
auslassen حدتنی ، اوفکه‌سنی برندن آلمق ، برینه بوشالتمق||
Jemand in —bringen برینی حدتلندیرمك ، اغضاب ایتمك،
قیزدیرمق || جان صیقیقلغی، طوتقله .

Zorn,... (ـ...) کذلك اکثریا : ...Zornes,, (ـ...)
—entbrannt (ص) حدت غضبدن کوپورمش ، فنا حالده
حدتلنمش اوله‌رق ، صوك درجه غضب وتهورله || —müthig
(ص) حدید ، عکسی .

Zornig (ـ ص) (21) [Zorn] حدتلی ، غضوب ،
قیزغین ، دارغین || نادراً = zornmüthig || حدت
وقیزغینلغی کوستر ، بوقی ایما ایدر .

Zote (ـ امؤ) (38) ایکی معنالی مبهم سوز ، جناس ،
ایهام || مغایر ادب وناموس سوز، ادبسزلك ، یاقشماز، چرکین
حال ، پك سربست سوز ، صیقیلتیسز حال .

Zotte (ـ امؤ) (53) [قدیم آلمانجه zata] صاچ ،
یوك طوره‌سی، طوپی .

Zottel,... (ـ...) —kopf (ا م) باشنده صاچی
پك چوق، صیق (وقاریشیق اولان) شخص .

Zottelei (ـ امؤ) (6) (عمو) مسکینلك ، تنبللك ،
فوق العاده بطائت .

Zu (ـ حرف جر) (مفعول الیه آلور وحرف تعریف ایله
ترکب ایدر) [قدیم آلمانجه zuo] مثلا : zu dem = zum
zu der = zur] (موقعاً تقرب حالنده) هه ، یره ، یه
معنالرینی افاده ایدر || (براستقامتده) طوغری مثلا : zu
er geht zu seinem Bett gehen یاتمغه کیتمك ، اویومق ،
Bruder برادرینه کیدیور ، کیدر || zum (aus dem) مثلا:
Brot || قپودن چیقمق zum (Thore) hinaus gehen
zum Fleisch essen اته اکمکی قاتیق ایتمك ، اتله اکمك یمك ||
(بر محلده اقامت حالنده) ده zu Berlin برلینده || zu
Hause اوده || zu Mittag اویله‌ین ، اوکله وقتی || zu Fuß
یایا اوله‌رق، یورییه‌رك اوزره، قولیله، پیاده، ماشیاً || zu Wagen
آرابه ایله ! zur See دکزدن ، دکز ایله، بحراً Jemandem
zum Ärger, zum Trotz برینه رغماً، برینه عناد || zum
Glück برکت ویرسونکه ، تشکر اولنور ، جناب حقه چوق
شکر اولسونکه || zum Theil قسماً || aus Liebe zu Euch
سزلری سودیکمدن ، سزك خاطریکز ایچون || zu Zweien
ایکیشر || zu Dritt اوچر (اوچر) : اوچ ال، اوچ کشی ||
zum ersten برنجی دفعه اوله‌رق : برنجی کره‌ده ، دفعه‌ده ||
drei verhält sich zu sechs wie fünf : تسبیق ارائه ایچون
zu zehn اوچك آلتی‌یه نسبتی بشك اونه نسبتی کیبیدر || er
hat es Ihnen zu Liebe gethan او اونی سزك خاطریکز
ایچون ، سزی سودیکی ایچون یاپدی || mir zum Schaden
بنم زیانمه ، بکا زیان ، ضرر اولمق ایچون، بکا خیانتلك اولسون
دیه || er hat sie zum Weibe او اونی آلدی ، اولندی ||
Wasser zum Trinken ایچمکه ، ایچمك ایچون صو :
ایچمکه مخصوص ، ایچمه صوی es ist zum Sterben
انسانك اوله‌جکی کلیور، اولورمیسك اولدیرورمیسك ، بایله‌جغم ||

ازون اوفاق ، كول كبى اولمق ‖ zu Staub werden توز ،
er wurde ‖ چيلديرمق برشى دكل zum Narren werden
جنرال نصب وتعيين اولندى : zum General ernannt
پاشالغه ترفيع قلندى ‖ حركت، دوشونمك ، سويلمك وتصور
ich : اجمك بيان ايدن افعالدن صكره اكثريا ترجمه اولماز
kommе Sie abzuholen سزى آلمغه كليورم ‖ حرف جردن
مكره : um mich zu täuschen بنى آلداتمق ايچون ‖ (حا)
zu groß يك بيوك ، zu sehr، zu viel ، يك زياده، آشورى
درجه ، ab und zu ‖ in hohem Grade = gar zu آره
صره ‖ nach Norden zu شماله طوغرى ، gegen (gen)
Süden zu جنوبه طوغرى ، جنوب طرفه ‖ auf etwas zu
gehen برشيئه طوغرى كيتمك ‖ ! zu ! immer zu! nur zu
هايدى ! ها ! هاى بقايم ! هاغيرت ! طورمه ‖ (فعل ايله
برلكده اجرا آتده افعالده بلاانقطاع دوام اجمك معناسنى افاده
ايدر) دائما ، على الدوام ، بردوزيه، هيمان هيچ طورمدن .
Zu,,... (... ـ) ادات ابتدا افعال ايله برلشور ودائما
(sép.) و a. (23) يه كوره تعريف ايديلور. قپامق ، طيقامق،
اورتمك معنالرينى ايما ايدر. مثلا zu-klinken ماندالالامق ،
قپويى سورمه‌لمك ‖ برشيئه، محله طوغرى چبالامق ، صواشمق
dem Gipfel zu-arbeiten تپه‌يه طيرمانمق، تپه‌يه، يوقارى‌يه
چيقمغه چبالامق ، اوغراشوب طورمق ‖ (ضم وعلاوه اجمك،
زياده‌لشديرمك) zu-arbeiten چالشه‌رق چوغالتمق ، علاوه
اجمك ‖ بر ايشده تزييد قوت وصرف مقدرت ايدرك دوام
اجمك معناسنى ايما ايدرك اكثريا : immer كلمه‌سيله برلكده
قوللانيلور مثلا : دوام اجمك، آردينى آره‌سنى كسمامك، طوروب
دينكلنمامك، بردوزيه‌يابمق وعجله اجمك‖ zu-arbeiten ايشنه
متماديا دوام اجمك، تعقيب اجمك‖ (حكم وتعيين اجمك، ويرمك)
مثلا: Jemandem eine Strafe zu-dikti(e)ren برينه بر
جزا تعيين وامر اجمك ، حكم اجمك .
(sans pl.) (40) b. (ـ ـ ـ الا) **Zu-und Ab-strömen**
مد وجزر .
Zuave (ـ ـ ـ ام) (52) [عن] جزايرده فرانسزلرك
يرليدن تشكيل ايتدكلرى قسلى عسكر ، زحاف .
(sép.) (صنع) (21) a. (ـ ـ فعمتعه) **Zu-bauen**
انشاايدرك ، بنا ايدرك قپامق ، اورتمك ‖ بر قسم بنا علاوه
اجمك .
قپالى (sép.) (20) p (ـ ـ فعمتعد) **Zu-behalten**
طوتمق .
Zu-behör (ـ ـ ام) (الا) (38) (امؤ) (49) اساسى برشيئه
عائد اولان بالجمله تفرعات اشيا، مالزمه، ادوات، طاقم، اقسامندن
(Wohnung von 6 Zimmern) ‖ جماتدن اولان شى
mit— آلتى (اوطوره‌جق) اوطه ايله اشيا (ى لازمه) سى،
بالجمله مالزمه‌سى، ادواتى ‖ (آشجيلقده) —zu den Speisen
اصل يمكك ياننده يئيلان سائر قاتيق .
(sép.) (20) n. (ـ ـ فعلا + وفعمتعه) **Zu-beißen**
هاپ ايدوب آغزيله قاپمق ، ايصيرمق ، طوتمق ‖ (عمو)
wacker— ايوجه كودهيه آتمق ، ويراشديرمك ‖ اشتهالى
اشتهالى يمك ‖ —Brot (ات ايله) اككك يمك ، اككك
قاتيق اجمك .
(sép.) (21) a. c. (ـ ـ فعمتعه) **Zu-benam(s)en**
لقب قويمق ، تلقيب اجمك .

zwipar قديم آلمانجه] (40) a. (ـ ـ ام) **Zuber**
اوفق فوچى ، تكنه، كردل ،] Ge-fäß mit zwei Griffen
ماشتله .
= (sép.) (21) b. (ـ ـ ـ فعمتعه) **Zu-bereiten**
bereiten خصوصيله حاضرلمق ، حاضر اجمك ، (يمك وامثالى
حقنده) پيشيروب حاضرلمق ، پيشيرمك .
(sans pl.) (40) b. (ـ ـ الا) **Zu-bette-gehen**
ياتمق ‖ —beim ياتاركن .
باغليوب (sép.) (21) a. (ـ ـ فعمتعه) **Zu-binden**
Jemandem ‖ قپامق ، قپاتمق ايچون باغلامق ، صارمق
die Augen— برينك كوزلرينى باغلامق .
ein Glas Wein mit einem— (33) (ـ ـ ام) **Zu-biß**
قاتيق ايله برلكده برقدح شراب .
(blasen . (مرا) (20) p. (ـ ـ فعلا +) **Zu-blasen**
‖ روزكار طورميوب اسيور (der Wind) bläst immer zu
(فعمتعه) اوفليوب، اوفوروب قپاتمق ‖ برشيئك آرقه‌سندن
Jemandem etwas—(مجا) ‖ اوفوروب كيتمك، چالەرق قوشمق
. ein-blasen =
قپالى (sép.) (20) o. (ـ فعلا ـ) **Zu-bleiben**
قالمق ، اورتولى طورمق .
((21) a.) (21) c. (ـ ـ فعلا +) **Zu-blinze(l)n**
برينه كوزينك قويروغيله اشارت Jemandem — (sép.)
اجمك .
(مرا .) (sép.) (22) a. (ـ ـ فعمتعه) **Zu-brennen**
brennen) ياقوب قپاتمق ، ياق ، جهنم طاشى وامثاليله ياقمق
وقپاتمق ‖ (معد) قيزديرمق .
Jemandem (sép.) (22) a. (ـ ـ فعمتعه) **Zu-bringen**
— etwas برينه برشيئى كتيرمك ، برينى برشى صاحبى اجمك :
(كاين حقنده) جهاز اولەرق كتيرمك ، دراخومه اولەرق
ويرمك ‖ ايلك زوج ويا زوجه‌سندن die zugebrachten Kinder
اولان چوجقلر ‖ — die Zeit mit etwas وقتى برشى ايله
كچيرمك ، امرار اجمك ‖ — etwas برشيئى قپامغه موفق
(40) a. (ـ ـ ام) **Zu-bringer** ‖ اولمق ، قپايه بيلمك
(ع) مكرر آتشلى تفنك‌ده قسنك موصلى .
. Zu-kost = (جمعسز) (38) (ـ ـ الا) **Zu-brot**
Zu-buße (ـ ـ امؤ) (53) (صنع) (معدن اوجاقلرنده)
حصه‌دارانك سرمايه اوزرينه آقچه وضعى ‖ (كذا سائر تجارتلرده
ومجا) اوستنه قويمق ، جرمه چكمك .
(صنع) (sép.) (21) c. (ـ ـ فعمتعه) **Zu-büßen**
معدن اوجاقلرنده اوستنه قويمق .
Zucht (ـ امؤ) (35) [قديم آلمانجه zuht (جمعى نادرا
استعمال اولنور) يتيشديرمه، بيوتمه، تربيه، حيوان يتشديروب
— von Obstbäumen ‖ چوغالتمه ، بسله ‖ حيوان جنسى
ميوه آغاجلرينك يتشديرلمسى ‖ تربيه اجمك (اشخاص حقنده)
— (Schul-, Mann-, Kriegs-) مكتب ، اركككك ، حرب
تربيه‌سى ، تربيهٔ تدريسيه ، انسانيه، رجليه وحربيه، تعليم
وتربيه ، ديسيپلين ، ادب ، اركان ، يول ، ضبط وربط ‖
sich an—und Ordnung gewöhnen كنديني ضبط وربطه
وانتظامه آلشديرمق ، الشمق ‖ تربيه، ناموس ، شرف وحيثيتى
ظائيه ، اخلاق صاحبى اوله ، ناموسكارلق ، عفت وعصمت ‖

Das ist ja eine wilde— برکلهایله‌برلکده دم‌وقدحی بیان‌ایدر
بونه قاریشیقلق ، بونه کپازه‌لك ، بونه ایشدر بو ‖ (زرا)
صیبان ایله تکرلکاری طوتان زنجیر .

Zucht„.... (...) —schule (امؤ) تعلیم وتربیه ،
آداب وارکان ، ضبط وربط وانتظام مکتبی ‖ (زرا) زراعت
مکتبی ، حیواناتك بسی وجنس‌یتیشدیرمك ایچون آیریلانلری ،
داملزلق ‖ —bulle (ام) داملزلق طانه ‖ —haus (الا)
کورك‌جزاسنه مخصوص حبسخانه ‖ —hengst (ام) داملزلق
آیغیر ‖ —los (ص) تربیه‌سز ، تربیه واطاعتدن محروم ،
سرکش ‖ —pferd (الا) حارا یارکیری ، داملزلق ‖
—ruthe (امؤ) جنتدن چیقمه دکنك ، قامچی .

Züchten (فعمتع) b. ㉑ [قدیم آلمانجه zuhtan]
حیوانات یتیشدیرمك ، ایپك بوجکی بسلمك ، یتشدیرمك ، طوغمق ‖
Zier-, Nutz-pflanzen — سوسلی ویا نافع فدان بسلمك
یتشدیرمك ‖ (چوجقلر حقنده) تربیه ایتمك ، اداب وارکان
اوکرتمك ‖ Züchtung (امؤ) ㊾ تربیه ، یتشدیرمه .

Züchter (ام) a. ㊵ [züchten] حیوانات یتیشدیریجی ‖
فدانجی ، نباتات یتشدیران .

Züchtig (ص) ㉔ [Zucht] ادیب ، ناموسکار ،
تربیه‌لی ، عفیف (قادین حقنده) ناموسلی ، عفیفه .

Züchtigen (فعمتع) a. ㉑ [Zucht] مجازات
ایتمك ، جزالندیره‌رق تربیه ، تأدیب ایتمك ، تکدیر وتوبیخ
واخطار ایتمك ‖ Züchtigung (امؤ) ㊾ جزالندیرمه ،
مجازات ، تربیه‌تکدیر وتوبیخ ، تعذیر ، تأدیب

Zuck (ام) ㉘ وجودك بردنبره وشدتله دیتره‌مه‌سی
وآتلامسی ، رعشه ‖ zuck! (حرندا) (im—) چوپ !

Zuckeln (فعلا) a. ㉑ (عو) یت یت یورمك .

Zucken (فعلا +) a. ㉑ [قدیم آلمانجه zucchan]
بردنبره وشدتله قیصه برحرکت ایتمك ، صارصیلمق ، دیتره‌مك ،
رعشه‌یه اوغرامق ، لرزه‌ناك اولمق ‖ چیرپنمق ، اورمق ،
دوکونمك ‖ Das zuckt ihm durch alle Glieder او اونك
بالجمله اعضاسی دیتره‌تدی ، بتون اعصابندن کچدی ، بتون
وجودینی صارصدی ‖ (فعمتع وفعلا) — in die Höhe
شدتله هوایه‌فیرلاتمق ‖ er hat nicht gezuckt قلدامدی‌بیله ،
اومورنده بیله اولمدی ‖ Zuckung (امؤ) ㊾ (علم امراض)
آکمه ، اختلاج .

Zücken (فعمتع) a. ㉑ [Zuck] اکثریا =zucken
خصوصیله : — den Degen, den Dolch قلنجی ، قامی
(خنجری) چکمك ، قالدیرمق ، اوزرینه حواله ایتمك .

Zucker (ام) a. ㊵ [عربیه sokkar بوده فارسیه
schakar وصانسقریتجه Körner-zucker معناسنه اولان
çarkarâ دن مأخوذدر] شکر ، سکر ‖ in— verwandeln
(zu— werden) شکرلنمك .

Zucker„.... (...) —handel (ام) شکر تجارتی ‖
—hut (ام) شکر کله‌سی ‖ —rohr (الا) (بنا) شکرقامشی ‖
—zange (امؤ) قهوه وچای ایچون آلفه مخصوص شکر
قیصقاجی ‖ —apfel (ام) (نبا) شکریه الماسی ‖ —backwerk
(الا) شکرلی خور ایشی ، طاتلی شکرلمه ‖ —düte (امؤ)
شکر کلاهی (کاغد) ‖ —harnruhr (امؤ) (علم امراض)
=krankheit (امؤ) (علم امراض) ادرارك صیق وچوق
وقاتلی برمایه‌یی حاوی اولمرق کلمسنی موجب علت ، شکر علتی ،
دیابیطس ‖ —mehl (الا) ایجه توز شکری ‖ —melo'ne
(امؤ) شکر قاونی ، (شکرلهیلان) قاوون ‖ —rübe (امؤ)
(نبا) =Runkel-rübe ‖ —säure (امؤ) (کیمیا) حامض
سکر ‖ —süß (ص) شکر کبی طاتلی ‖ (مجا) شکر کبی ، شکر ،
بال ، قیماق کبی .

Zuck(e)rig (ص) ㉔ = zuckerhaltig, ‖
zuckern شکردن ‖ شکرلنان ، شکرلی .

Zuckern (فعمتع) a. ㉑ [Zucker] شکرلمك ‖
gezuckert شکرلی ، (مجا) = zucker-süß (مجا) ‖ (ص)
㉔ شکردن .

Zu-dämmen (فعمتع) a. ㉑ (sép.)
قالدیرمك بردلیکی ، آچیغی ، (ein Loch im Pflaster) —
چقوری قپامق ، تعمیر ایتمك ، اطرافنه سد چکوب قپامق .

Zu-decken (فعمتع) a. ㉑ (sép.) اورتمك
(mit etwas) ‖ — mit einem Deckel برقپاقله قپامق ‖
برشیئك اوزرینه برقپاق قپامق ‖ —mit Stroh, Dünger
اوت ، صمان ، کوبره ایله اورتمك ‖ (مجا) (عو) Jemand
صویا آتمق ‖ —derb برپتاقلامق ‖ —Jemand ماضیه آلتنده
یاتمق ، کوتکلنمك اولمق .

Zu-deichen (فعمتع) a. ㉑ (sép.) =
zu-dämmen اطرافنه سد چکمك وقپامق .

Zu-dem (حا) بوندن‌بشقه ، بعده ، بوندن‌ماعدا .

Zu-denken (فعمتع) a. ㉒ (مرا . denken)
(sép.) —Jemandem etwas برشیئی برندن صاقلامق ،
برندن کیزلی طوتمق ، فکرندن ، خاطرندن کچانی برینه
صوبلامك .

Zu-drang (ام) ㊱ (sans pl.) برشیئه ، بریره
طوغری ایتیشه قاقیشه صوقیلان غلبه‌لق ، ازدحام .

Zu-drängen (فعلا) a. ㉑ (sép.) —sich
یتیشمك ، وارمق ایچون عجله ، تلاش ایتمك ؛ (مجا) باش آغریته‌جق
وجهله صوقولمق ، تصدیع ایتمك ، ازعاج ایتمك .

Zu-drehen (فعمتع) a. ㉑ (sép.) برشیئه ،
بریره طوغری چویرمك ، دوندرمك ‖ Jemandem den
Rücken— برینه آرقه‌سنی دوکمك ، چویرمك ‖ چویره‌رك ،
دوندیره‌رك قپامق .

Zu-dringlich (ص) ㉔ مزعج ، تصدیع ایدیجی ،
باش آغریدیجی ‖ پك زیاده صوقولقان ، صیقلیز ، اوصاندیریجی ‖
بصیرتسز ؛ کودزه ، بوش بوغاز .

Zu-drücken (فعمتع) a. ㉑ (sép.) بصه‌رق ،
صیقیشدیره‌رق قپامق ؛ (مجا) — ein Auge bei etwas
برشیئی کورمامزلکه کله‌رك کوزینك برینی قپامق ، باشی چویرمك ‖
تضییقه دوام ایتمك .

Zu-eignen (فعمتع) b. ㉑ (sép.) Jemandem
etwas— برینه برشیئی اسناد وتخصیص ایتمك ، اوندن بیلمك ‖
حصر وتخصیص ایتمك ، وقف وتبرك ایتمك ‖ — etwas
(مفعول الیه) sich برشیئی نفسنه حصر وتخصیص ایتمك ، کندینه
مال ایتمك ، غصب ایتمك .

Zu-eilen (— فعلا —) a. (21) (sép.) auf Jemand— برينه طوغرى ، برينك اوزرينه طوغرى قوشمق ، يوريمك ، برندن طرفه قوشمق ، كيتمك ؛ (مجا) seinem Verderben— اولومنى ، فلاكتنى ، بربادنى آرامق ، اجلنه صوصامق ، بلاسنى آرامق ، كندى كنديسنه (ايده‌جك صورتده حركت) ايتمك .

Zu-erkennen (فعمتع) a. (22) (مرا. kennen) (sép.) (عد) Jemandem etwas— برينه برشيدن طولايى حق ويرمك ، برشيئه مستحق بيلمك ، تصديق ايتمك ، تسليم ايتمك ، تقدير ايتمك ‖ Jemandem (eine Würde, Ehre)— برينه بررتبه ، برشرف توجيه ايتمك ‖ لهنه حكم ايتمك .

Zu-erst (— حا) [قديم آلمانجه ze êrest] (ضر مثلا) der erste) : ياخود die مقامنده) برنجى ؛ (مرا. mahlen) erste= اولاً ، باخصوص ، هرشيدن اول ‖ — erholen Sie sich هله براستراحت ايديكز ، هرشيدن اول ابتدا استراحت ايتمكز لازم .

Zu-essen (فعمتع وفعلا +) m. (20) (sép.) zu-beißen= قاپيق ايتمك ، چاپرنده عك ‖ ! iß zu ! يه‌يه ، چابوق اول (يه) ! براز چابوق يه !

Zu-fahren (فعلا ±) r. (20) (sép.) dem Dorfe— شهره طوغرى چكمك ، كيتمك (آرابه وامثاليله) ‖ (بحر) auf das Land— قره‌يه چيقمق ، يناشمق ‖ auf Jemand— برينك اوزرينه آتلمق ، وارمق .

Zu-fall (اسم) (31) تصادف ، راست كلمش ‖ بخت ايشى ، طالع ، قدر ، قسمت ‖ den Launen des — s unterworfen بخت وطالعه باغلى ، قسمته باقار ، شبهه‌لى ‖ etwas dem — überlassen بخته ، طالعه ، قسمته حواله ايتمك ، قدره براقمق ‖ قضا ؛ (علم امراض) Unfall= .

Zu-fallen (فعلا —) p. (21) (sép.) (دوشركن) قپانمق ؛ die Augen fallen ihm zu كوزلرى قپانييور ‖ برشيئه ، برشيئك يانئه دوشمك ، اصابت ، تصادف ايتمك ، يانئه دوشمك ‖ Jemandem— (بإينه ، حسابنه) برينه دوشمك .

Zu-fällig (ـ) (21) [Zufall] راست كله ، تصادفى اولان ، ناكهان ، بكلنمديكى ، انتظار اولنمديغى حالده (حال اوله‌رق) er Weise— راست كله ، تصادفاً ، نعلسه ؛ اويارسه وقت ، فرصت دوشرسه ‖ (علم امراض) وسيله ، سبب (مرض) .

Zu-fertigen (فعمتع) a. (21) (sép.) Jeman„ dem etwas— برينه برشى ارسال ايتمك ؛ سرعتله ياپوب يبحرمك .

Zu-falten (فعمتع) b. (21) (sép.) (einen Brief) — برمكتوبى قاتلامق ، قپامق ‖ die Hände— اللرينى يومق .

Zu-flicken (فعمتع) a. (21) (sép.) تعمير ايتمك ، Löcher in einem Kleide برالبسه‌نك دليكلرينى يمامق .

Zu-fliegen (فعلا —) f. (20) (sép.) einem (Orte)— بريره طوغرى اوچمق ، اوچار كبى كيتمك ‖ immer— دائما اوچمق ، طوروب ديكلنميوب اوچمق ‖ (die Thür) flog zu قاپى بردنبره ، شدتلى قپاندى ، چارپدى .

Zu-fließen (— فعلا —) c. (21) (sép.) ... طوغرى ... بره آقمق ، آقه‌رق ايتمك ‖ (مجا) آقوب بريره طوپلانمق ، تراكم ايتمك .

Zu-flucht (اسم) (46) (sans pl.) التجا ، صيغينه ، مراجعت (كذا جمله‌سيده مجا) ملجأ . مأوى ، صيغينه‌جق يرى .

Zu-fluchts„ ... (...) —haus ملجأ (خانه) ‖ —hafen (ام) —ort، (ام) —platz ، (ام) —stätte (اسم) بورا ، فورطنه‌اثناسنده بارينه‌جق ليمان ، محل التجا ، صيغينه‌جق ، بارينه‌جق محل ، ملجأ .

Zu-fluß (ام) (22) آقوب بريره طوپلانمه ، تراكم ايتمه (كذا طب ومجا) ؛ (طب) (des Blutes)— قانك هجومى ، تجاجم دم ‖ (برنهره آقان) قوللر ، آقينتى .

Zu-fluß„... (...) —kana'l (ام) بولاشيق چقورى ، يولى .

Zu-flüstern (فعمتع) a. (21) (sép.) Jemandem etwas— برينك قولاغنه برشى فيصلدامق ، فيص ايتمك .

Zu-folge (حرجر) (حكرمدن كوروسه مفعول اليه واول كلدكده مضاف اليه آلور) = gemäß .

Zu-frieden (ـ) (21) [zu Frieden] (حال مقامنده) سكون حالنده : sich—geben مستريح اولمق ‖ Jemand—stellen برينى خشنود ايتمك ، مستريح قيلمق ‖ sich mit etwas—geben برشيئه قناعت ايتمك ، خشنود اولمق ‖ mit Jemandem, etwas خشنود ، راضى ممنون —sein برندن ، برشيدن خشنود وراضى اولمق ‖ (ضر مثلا) der Zufriedene hat immer genug قناعت اولان ، حالندن خشنود اولان قدر زنكين ومسعود كمسه اولماز ‖ ich bin —es يك اعلا ، پكى .

Zu-friedenheit (امؤ) (46) (sans pl.) خشنوديت ، ممنونيت ، مستريح البال اولمش ، قناعت ، خشنودلق ، استراحت قلبيه ووجدانيه .

Zu-frieren (فعلا -) f. (31) (sép.) كاملا طوكمق ، انجماد ايتمك .

Zu-fügen (فعمتع) a. (21) (sép.) = hin=zu= ‖ fügen = an=thun .

Zu-fuhr (امؤ) (49) ارزاق امتعه ورودى ‖ طريق موارده ‖ موارادات ‖ (ع) von Lebensmitteln— ارزاق ومهمات نقل وايصالى ‖ ارزاق ، وذخيره .

Zu-führen (فعمتع) a. (21) (sép.) نقل وايصال ايتمك ؛ يانئه ، بره كوتورمك ‖ (صنع) (معدن اوجاقلرنده) برمحلى كشيلتمك ، برغالرينى ، اوجاق يولنى آچمق كشيلتمك .

Zu-füllen (فعمتع) a. (21) اوزرينه قويوب طولديرمق ، اوزرينى اتمام ايتمك ، تماملامق ‖ (einen Graben)— برخندكى طولديرمق ، قپامق .

Zug (اسم ؛ جمعى Züge) (31) [قديم آلمانجه zuc : ziehen كلمه‌سنه منسوب] (يوريمك ، چكوب ، چكيلوب كيتمك حركتى) براردونك ، برآلايك والخ نك يورومسى ‖ بريردن ، برشى اوزرندن يچمه ، مرور ‖ (سورو ايله كچن حيوانات حقنده) (سورو ، سورو كچيشى ، قوش ، بالق وامثالى حيوانانك موسمه كوره تبديل محل ايديشى) كچيش ، كوچ ،

مهاجرت ، هجرت ‖ صو ، روزكار وامثالنك جرياني ، آقيشي ، چكيشي ‖ der Ofen hat keinen guten — (بو) صوبا ايو چكميور ، يانميور ‖ كچنلرك هيئت عموميه‌سي (اشخاص حقنده) قول ، آلاى ، ديزى ، صره ‖ (ع) طاقم : حيوان سوروسي ، كومه ‖ برابر ، برلكده قوشولو حيوانات : herrlicher — Thiere قيزكبي حيوانلر ‖ (عين زمانده چكيلان ، يوريان آرابه ، كمى وامثالى) قطار ، ترن ‖ يازى ، ترسيم زمانلرنده كشيده قلنان ، خط ‖ in kurzen Zügen برقاچ كلمه ايله ، صورت مختصره‌ده die Züge (eines Porträ'ts eines Gesichtes) (برسمك ، برچهره ، سيمانك خطوطى) چهره ، سيما ‖ برشيئك خصوصيت حال وكندينه مخصوص صورتى ، نقاط اساسيه وخصوصيه‌سى ‖ چكلمكده برشيئه ويريلان حركت mit — Pferden باركيرله چكيش ، ياپيلان جر ‖ einen — an der Glocke thun چاكى براورمق ، چالمق ‖ (خصوصيله كوكلى ، جانى جذب ايدن حال ، حركت) ميل ، توجه ، محبت ‖ (بر دفعه‌لق اوله‌رق دوام ايده‌جك صورتده ويريلان غيرت) فعاليت ، غيرت دائمه ، چالشمه ، ايشه دوام ‖ in Zug bringen جانلانديرمق ، اوياندیرمق ‖ in einem — e بردن : بردفعه‌ده ‖ حال احتضارده جان چكيشمه ، حالت نزع ، شمدى آنجق : in den letzten Zügen liegen صوك نفسده يانمق ، حالت نزعده اولمق ‖ قپالى براوقپوسنى آچمغه مخصوص ايپ ‖ برشيئى يوقارى چكمكه قالديرمغه مخصوص ترتيب = Flaschen-zug : برطلومبه‌نك پيستونى ‖ (موسيقى) = Forte- الخ Zug, Orgel-stimme ‖ تفنكجيلك وسلاح فابريقه‌لرنده : تفنكك درونده آچيلان ومرمى يه حركت دوريه ويرن) ييو (اكثريا جمع اوله‌رق قوللانيلور : Züge) ‖ (ترزيلكده) بوزمه ، لاستيق .

Zug (اخلالا) ㊱ (جغر) اسويچره قانتون وشهرى ، تسوغ ، زوغ ‖ — aus تسوغلى ، زوغلى .

Zug.... (... و ...) — breite (امؤ) (ع) طاقم جبهه‌سى ‖ Wander- = (امؤ) (تا طبيعه) — heuschrecke ‖ (حا) — weise ‖ ترن مأمورلرى — persona'l ‖ heuschrecke آلاى آلاى ، طاقم طاقم ، پارچه پارچه ، بلوك بلوك ‖ — angel (امؤ) = Grund angel ‖ — arti'kel (ام) (تجا) مشترى جذب ايدن مال ، سوروملى چوق اشيا ، امتعه ‖ — brücke اكرتى كوپرى ‖ — führer (ام) شمندوفرده : شف دوترن ، قطار قلاغوزى ‖ — geschirr (الا) آرابه قوشومى ، قوشوم ‖ — leine (امؤ) ارتباط ايپى ، خصوصيله كيلرى چكمكه مخصوص يدك خلاطى ‖ — li'ni-e (ام) (ديا) (هرقنغى برقوۀ محركه‌يه تابع برجسمك چيزديكى) خط ، اثر ، كيدوب كلديكى يول ، محرك ‖ — loch (الا) جريان (هوا) دليكى ‖ — mittel (الا) خلق جذب وجلبه واسطه اولان شى : (اجزا) قبارتيجى ، منفط ‖ — ochse (ام) (زرا) چفت اوكوزى ‖ — pferd چكى ، آرابه باركيرى ‖ — vogel (ام) (تا طبيعه) كچيجى مهاجر قوش ، يرلى اولميوب موسمه كوره تبديل موقع ايدن طيور ‖ — wind (الا) جريان .

Zu-gabe (امؤ) ㊸ [zu-geben] پازارلقدن خارج اوله‌رق ويريلان شى ، جابه ‖ فضله ، علاوه .

Zu-gang (ام) ㉛ [قديم آلمانجه zuocanc] تقرب ، قبول ، دخول ، يانه ، حضورينه چيقه‌بيلمه ‖ يول ، طريق ، ‖ einer Brücke — بركوپرينك مدخلى ، آغزى .

Zu-gänglich (صـ) ㉑ [Zu-gang] قابل تقرب يناشيلور ، يانه كيديلور ، حضورينه چيقيله‌بيلور : (مجا) (für etwas) — برشيئه مستعد ، قابل : — machen قابل تقرب ياپمق ، مونس حاله كتيرمك ، يانه واريله‌بيلور قيلمق .

Zu-geben (فعمتم) .I ㉛ (sép.) علاوه ايتمك ، علاوةً ، ضميمةً ، ضم وعلاوه ايتمك ، اوزرينه قويمق ، آرتورله اولچركن فضله‌سنى ويرمك ‖ كاغد اويونده ‖ klein bei-geben = klein — (مجا) كذا : bei-geben = ein-räumen.

Zu-gegen (ـــ) — sein موجود اولمق ، حاضر بولنمق .

Zu-gehen (فعلا —) .I ㉛ (sép.) قپانمق ‖ auf Jemand, etwas — برينك برشيئك اوزرينه ، برينه ، برشيئه طوغرى يورمك ، كيتمك ، ايلرولمك ، بردن ، برشيدن طرفه كيتمك : (diese Arbeit) geht dem Ende zu بو ايش بتييور ، قولايلندى ، ختامه رسيده اوليور ‖ — spitzig اوجنه طوغرى صيوريلشمك ‖ — Jemandem (اشيا حقنده) wie geht es zu, daß... ‖ zu-kommen = نصل اولور ، اوليوركه ... : es geht sonderbar zu in dieser Welt بودنيا تحفدر ‖ im Kriege geht es nicht anders zu اى بوكا محاربه ديرلر ، محاربه‌ده بوقدر اولور ‖ — gut ايشى ايو ، آيينه اولمق ، تيقيرنده اولمق .

Zu-gehör (ام الا) ㊳ (sans pl.) = Zu-behör.

Zu-gehören (فعلا +) .a ㉑ (sép.) gehören = Jemandem — ‖ (iß nicht Fleisch allein). es gehört Brot zu ساده ات يمه اكمك ده لازم ، اكمكده يه ، قاتيق ايت .

Zügel (ام) .a ㊵ [قديم آلمانجه zugil : ziehen كلمه‌سنه منسوب] ديزكين ، عنان ، تربيه ‖ (مجا) حد ، حدود ‖ (مجا) den — der Regierung in Händen haben عنان حكومت يد اقتدارنده اولمق ‖ Jemandem den — schießen lassen برينك يولارينى صالويرمك ، قاپوب قويوويرمك .

Zügel.... (...) — hand (امؤ) سوارينك صول الى ، ديزكين طوتان الى ‖ — los (صـ) ديزكينسز ‖ (مجا) باشى بوش ، كمسز ، باصقيسز ، دنسز : آواره ، سرسرى .

Zügeln (فعمتم) .a ㉑ [Zügel] — (ein Pferd) برباركيره كم ، باشلق اورمق : خصوصيله (مجا) باشنه يولار طاقمق ، كچيرمك ، ضبط ايتمك ، باشه چيقمق .

Zu-gemüse (الا) .a ㊵ ات ايله برلكده يئيلان ، اته قاتيق ايديلان سبزه .

Zu-genannt (صـ) ㉑ تلقيب ايدلمش ، لقب ، آد طاقلمش .

Zu-geordnete(r) (ام) معاون ㉑ (مرا. (Bei-geordneter.

Zu-geständniß (الا) ㉝ رخصت ، مساعده ، موافقت : امتياز ، احاله .

Zu-hefteln (- ˘ ˘ قعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) = zu-häkeln .

Zu-heften (قعمتعد ˘ ˘ ˘) b. ㉑ (*sép.*) قپامق ، اوركمك ، قاتلامق ، يرلشديرمك .

Zu-heilen (˘ ˘ قعلا -) a. ㉑ (*sép.*) (يارەحقندە) قپانمق ، ايو اولمق ، قبوق باغلامق ، التيامپذير اولمق .

Zu-herrschen (قعمتعد ˘ ˘) a. c. ㉑ (*sép.*) Jemandem etwas— برينه (برشى) آمرانه سويلمك، امر ايدرك سويلمك، امر ، حكم اجرا ايتمك .

Zu-hinterst (حا ˘˘) اك صكره ، نهايت الأمر .

Zu-horchen (+ قعلا ˘ ˘ ˘) a. ㉑ (*sép.*) دقتلى ديكلمك ، جان آوكلدن ديكلمك وقولاق ويرمك || كيزليجه ديكلمك ، قولاق ويرمك .

Zu-hören (+ قعلا ˘˘) a. ㉑ (*sép.*) Jemandem — (einer Erzählung)— برحكايه‌يى، آكلاديلان، تقرير ايديلان برشيئى استماع ايتمك ، ديكلمك .

Zu-hörer (ام ˘˘) a. ㊵ سامع ، مستمع || dieser Prediger hat viele— بو واعظك سامعيى جاعتى چوقدر

Zu-hörerschaft (امؤ ˘˘) ㊾ سامعين، ديكليانلر.

Zu-hülfe-nahme (امؤ ~ ˘˘) ㊾ (*sans pl.*) mit (ohne)—von... ... ايله ياردميله ، ياردمى اولمقسزين ... قوللانەرق ، قوللانمقسزين .

Zu-innerst (حا ˘˘) جاندن ، يوركدن ، جان وكوكلدن ، كمال صدقله .

Zu-jagen (قعلا - ˘˘) a. ㉑ (*sép.*) بريرەطوغرى كمال سرعت وتهالكله ايلرولمك ، قوشمق || (فعلا+) jag zu! سور ! ، قوش قوش ! باص ! || (قعمتعد) Jemandem ein Wild— برآوى برينه طوغرى سورمك ، قوغالامق .

Zu-jauchzen ، zu-jubeln ايكيسىده (قعلا + و قعمتعد ˘˘) a. ㉑ (*sép.*) Jemandem— برينى صداى مسروريت وشادمانيله قارشولمق، برينه قارشو سويندرك ابراز شادمانى ايدرك باغيرمق ، حايقيرمق بويله‌جه قارشو كيتمك || Jemandem Beifall— برينى آلقيشلامق .

Zu-kehren (قعمتعد و قعمطا ˘˘) a. ㉑ (*sép.*) (sich)— برينه دوندرمك ، توجيه ايتمك ، دوكمك ، توجيه ايتمك ، يوزينى چويرمك || Jemandem das Gesicht— برينه يوزينى كوسترمك ، چويرمك ، برينه طوغرى دونمك .

Zu-kitten (قعمتعد ˘˘) a ㉑ (*sép.*) خراسانله قپامق ؛ معجونلامق .

Zu-klappen (قعلا - ˘˘) a. ㉑ (*sép.*) (برقپاق، قناد حقنده) قپامق ، اورتولمك .

Zu-kleben ، zu-kleistern ايكيسىده (قعمتعد ˘˘) a. ㉑ (*sép.*) قوله ، چيريش ايله ياپشديرمق ، قپامق .

Zu-knöpfen (قعمتعد و قعمطا ˘˘) a. c. ㉑ (*sép.*) (sich)— ايليكلمك، دوكمەلمك، قپامق، ايليكلنمك ، دوكمەلنمك .

Zu-kommen (- قعلا - ˘ ˘) c. ㉑ (*sép.*) auf Jemand— برينه طوغرى يورومك كلمك ، ايلرولمك || Jemandem— برينك يانينه وارمق ، ايرشمك ، كيده‌بيلمك || فائده ، حصه‌مند اولمق || ايصال ايتمك ، ويرمك ، كوندرمك || Das kommt mir مثلا gebühren = Jemandem—

Zu-gestehen (قعمتعد ˘ ˘ ˘) r. ⑳ (*sép.*) = Jemandem etwas— || ge-stehen . ein-räumen

Zu-gethan (قص ˘˘) ㉑ [zu-thun] Jemandem— Jemandem —sein ! برينه فدا ، مفتون ، مجلوب، قربان ! برينه محبت ايتمك ، بنده ، قول اولمق ، مفتون ، قربانى اولمق ، جاندن سومك .

Zu-gewandt (قص ˘˘) ⑳ (zu-wenden قعلنك اسم مفعولى) || تابع .

Zu-gießen (قعمتعد ˘˘) c. ⑳ (*sép.*) دوكرك ضم وعلاوه ايتمك || (das Loch) mit Blei— قورشون آقيده‌رق دولديرمق || (immer)— دها دوكمك ، دوكمكه دوام ايتمك .

Zugig (ص ˘) ㉑ [Zug] جريان هوايه معروض .

Zu-gittern (قعمتعد ˘˘) a. ㉑ (*sép.*) تيمور پارمقلقله قپامق ، اطرافنى چويرمك، درت طرفنه (تيمور) پارمقلق چكمك .

Zu-gleich (حا ˘) عين زمانده ؛ برلكده ، بردن .

Zu-graben (قعمتعد ˘˘) r. ⑳ (*sép.*) بل ايله قپامق .

Zu-greifen (+ قعلا ˘˘) n. ⑳ (*sép.*) (مرا) . الى آتمق ، يقلامق ، طوتمق || mit allen fünf Fingern— صيق صيق طوتمق، ابوجه يقلامق، صارلمق || (ع) der Anker greift zu (بحر) صلاحه صارلمق، طاوراتمق ، دميرطوتدى، طوتيور .

Zu-grunde... (~~~ ˘) — gehen (لا ا) بيتمك، محو ومضمحل وبرباد اولمق || (قعمتعد) — bohren دلوب (مركب وسائره ايله) باتيرمق .

Zu-gucken (+ قعلا ˘˘) a. ㉑ (*sép.*) (عو) = zu-sehen .

Zu-guß (ام ˘˘) ② دوكرك علاوه اجه ، آقيده‌رق اوزرينه ضم اجه ؛ اوزرينه طاملاتمه ، آقيتمه || علاوه اولنان، اوزرينه دوكيلان ، قوتيلان مايع .

Zu-guter-letzt (حا ~ ˘ ˘) (عو) نهاية النهايه ، والحاصل ، خلاصهٔ كلام ، اك صوك .

Zu-haben (قعمتعد ˘˘) b. ⑲ (*sép.*) قپالى طوتمق || er will (beim Tausch) noch Geld— يالكز مصدر صورتده مستعمل اولەرق: اودها (مبادلەده) اوزرينه، اوسته پاره استيور.

Zu-haken ، zu-häkeln ايكيسىده (˘˘) a. ㉑ (*sép.*) قوپچه‌لمق، طوقه ايله قپامق .

Zu-halten (قعمتعد ˘˘) p. ⑳ (*sép.*) قپالى طوتمق || (قعلا+) auf etwas— برشيئك اوزرينه طوغرولمق ، وايلرولمك || mit Jemandem— بريله مناسبتده بولنمق ، على الخصوص غيرمشروع صورتده كوروشمك ، ياشامق .

Zu-hälterin (امؤ ˘˘) ㊿ غير منكوح قارى، قاپاتمه.

Zu-hämmern (قعمتعد ˘˘) a. ㉑ (*sép.*) چكيچله دوكرك ، اورەرق قپامق .

Zu-hängen (قعمتعد ˘˘) a. ㉑ (*sép.*) وبعضاً i. ⑳ بر پرده ويا آصيق ايله اورتمك ، اوكنه پرده چكمك .

Zu-hauen (+ قعلا ˘˘) q. ⑳ (مرا ، hauen) (*sép.*) auf Jemand— برينه ، برينه طوغرى اورمق || (قعمتعد) اورەرق قپامق ، اورتمك ، طيقامق ، بالطه ايله اوروب، كسوب اورتمك ، قپامق || (قصابلقده) برحيوانى آييرمق || آغاج، بوشوز، طاش كسمك ، يونتمق .

zu (von Rechtswegen), ترك واحالهاتمك ‖(حقنى آرارسەك ، طوغريسنى آرارسەك) بوبنم حقم ‖(ضرمثلا) Jedem, was ihm zukommt هركس حقنه راضى اولسون ، اوللى .

Zu-können (ـَـَـ فعلا +) (مرا . können) (sép.) zu etwas — برشيئه يتاشه‌بيلك ، تقرب ايده‌بيلك .

Zu-korken (ـَـَـ فعمتع) a. (21) (sép.)—(Flaschen) شيشه‌يى طاپه‌لق ، آغزينى قپامق ‖ wieder— آچيق شيشه‌يى تكرار قپامق .

Zu-kost (ـَـ امؤ) (49) (sans pl.) قاتيق ، ات ويا اكمك ايله برلكده يتيلان شى ، خصوصيله = Zuge-müse, Kompo't(t) .

Zu-kriegen (ـَـَـ فعمتع) a. (21) (sép.) (عمو) = zu-bekommen ‖ قپايه‌بيلك ، قپامق ، اورتمك .

Zu-kunft (ـَـ امؤ) (49) [zu كله‌جكيله kommen كله‌جكدن مشتق ويالكز مركب اولەرق مستعمل Kunft : (مرا .)

Aus-kunft] (sans pl.) كله‌جك (زمان) مستقبل ، استقبال —in بوندنبويله ، مستقبلاً ، فيما بعد ‖ (غرا) زمان مستقبل .

Zu-künftig (ـَـَـ ص) (24) = künftig .

Zu-lächeln (ـَـَـ فعلا + و فعمتع) a. (21) (sép.) Jemandem— برينه تبسم ايتمك ‖ Jemandem Beifall— برينه ياپديغى تقديراً تبسم ايله التفات ايتمك ، آلقيشلامق ، ابراز واظهار ممنونيت ايتمك ، ياپديغى خوشنه كيدرك كولمك .

Zu-lage (ـَـَـ امؤ) (53) (معاشك ضمى ، علاوه‌سى) ضم معاش ، (متفرقه) ‖ تأديه اولنان اجرتك غيرى فضله اجرت ، عطيه ، مكافاة ‖ = Bei-lage .

Zu-langen (ـَـَـ فعلا +) a. (21) برشيئه ال اوزاتمق ‖ (فعمتع) Jemandem etwas — ‖ aus-reichen = برينه برشى اوزاتمق ، صونمق .

Zu-länglich (ـَـَـ ص) (24) = hin-länglich .

Zu-lassen (ـَـَـ فعمتع) p. (30) (مرا . lassen) (sép.) die Thür — قپويى قاپالى براقمق ! دخولى قبول ايتمك ، دخوله مساعده ايتمك ، قبول ايتمك ، (بعد الامتحان) زيره قبول ايتمك ، آلمق ‖ etwas— (برشيئك اولمسنه) مساعده ايتمك ، منع ايتمامك ، براقمق ، ياپديرمق ، ايتديرمك ‖ etwas nicht — برشيئه مساعده ايتمامك ، منع ايتمك .

Zu-lässig (ـَـَـ ص) (24) = statthaft .

Zu-lassungs... (ـَـَـ ...) —schein (ام) بريره دخولنه مخالفت اولنامق اوزره برينك النه‌ويريلان پاصو ، رخصتيه ، اذننامه ، مروريه .

Zu-laufen (ـَـَـ فعلا -) p. (30) (sép.) حيزلى قوشمق ‖ lauf zu ! قوش ! چابوق ! ‖ auf Jemand — برينه ، برينه طوغرى ، برينك اوزرينه ، (برينك آرقه‌سندن) قوشمق ‖ = aus-laufen مثلا spitz— كيتدكجه ، اوجنه طوغرى سيورلمك ‖ Zu-lauf= (sans pl.) (40) b. (لا) ‖ Ab-und ‖ كلاى ، زيارتجيسى ، سيرجيسى ، آليجيسى چوق اولمه ‖ Zu-laufen كيديش كليش .

Zu-legen (ـَـَـ فعمتع) a. (21) (sép.) ein Loch— (تخته وامثالى ايله) بردليكى ويا امثالى قپاتمق ، اورتمك

Zu-leimen (ـَـَـ فعمتع) a. (21) (sép.) (طوتقال ، قوله ايله) ياپيشديرمق ، طيقامق .

Zu-leiten (ـَـَـ فعمتع) b. (21) (sép.) بريره طوغرى سوق واداره ايتمك ، ايصال ايتمك ، — (Wasser) صو تقسيم ايتمك .

Zu-lernen (ـَـَـ فعمتع) a. (21) (sép.) (اوكره‌نه‌رك) معلوماتنى تزييد ايتمك .

Zu-letzt (ـَـ حا) نهايت ، صكره ، صوكنده ، نهايتنده ، صكره‌دن ، نهايت دفعه اولەرق ، الك نهايت ، عاقبت ‖ — kommen الك صكره ، نهايت كلمك ‖ doch etwas thun — الك صكره ، صوكنده اولسون برشى ياپه بيلمك .

Zu-lispeln (ـَـَـ فعمتع) a. (21) (sép.) = zu-flüstern .

Zu-löten (ـَـَـ فعمتع) b. (21) (sép.) لحيملك ، لحيمله دليكى ، چاتلاغى قپامق .

Zülpich (ـَـ اخا لا) (56) (جغر) رەن ولايتنده تسولپيخ شهرى ، كذا : تولبياق .

Zulu (ـَـ ام) (56) (جمع كذا .inv) (مملكت لسانده : سماوى] ياخود : frau — (امؤ) (49) ، weib — (لا) (37) تسولو .

Zum (ـَـ) = zu dem .

Zu-machen (ـَـَـ فعمتع) a. (21) (sép.) قپامق ‖ zu-gemacht قپالى ، مظروف ‖ — (einen Brief) برمكتوبك ظرفنى قپامق ؛ مكتوبى ظرفه قويمق ‖ — (den Rock) البسه‌يى دوكمه‌لمك ، ايليكلمك ، — (Flaschen) شيشه‌يى طيقامق ، آغزينى قپامق ‖ (فعلا +) mach zu ! چابوق اول ، هايدى ، يورو !

Zu-mal (ـَـ حا) على الخصوص ، بالخصوص ، خصوصيله ، هله برده ‖ = zu-gleich .

Zu-mauern (ـَـَـ فعمتع) a. (21) (sép.) ديوار چكمك ، ديوارله اورتمك ، قپامق .

Zu-meist (ـَـ حا) = meist .

Zu-messen (ـَـَـ فعمتع) m. (31) (sép.) Jemandem etwas — (مثلا حبوبات) برينه برشى اولچمك ، اولچيويرمك ‖ حصه‌سنى آيروب ويرمك ‖ der zugemessene Theil حصه‌سنه دوشن شيئى ، پاى ‖ (مجا) اسناد ايتمك .

Zu-muthen (ـَـَـ فعمتع) b. (21) (sép.) = an-muthen .

Zu-muthung (ـَـَـ امؤ) (49) طلب وادعاى غريب ‖ عزو واسناد .

Zum-Vorschein-kommen (ـَـ ـ ـَـ ـَـ) b. (40) (sans pl.) كورونيش ، تظاهر ايديش ، كوزه چارپيش ، ميدانه چيقيش .

Zu-nächst (ـَـ حا) برمحل ومكان حقنده) كذلك (حر جر) des Eingangs — وياخود : dem Eingange قپونك ، مدخلك ياقيناشنده ، بيتيشيك ، همان مدخلك يانيده ‖ (حا) الك اول ، اول امرده .

Zu-nageln (ـَـَـ فعمتع) a. (21) (sép.) (چيويله) قپاتمق ، چيويلمك ، ميخلامق .

Zu-nähen (ـُـُـ (فعمتعـ) .a ㉑ (sép.)دیکوب‌قپاتمق ، دیکمك .

Zu-nahme (ـُـُـ امؤ) ㊺ توافر ، تزاید ، چوغالمه ، تکثر ، ترق ، ازدیاد ، دائمی آرتمه .

Zu-name (ـُـُـ ا م) ㊷ (مع مافیـه مضاف الیهی : ns —) فاملیا اسمی || = Bei-name .

Zünd,,... (ـ...) körper — (ا م) (کیمیـ) موجب احـتراق جسم ، (جسم) محرق || feld — (الا) (ع) بر آلت ناریه‌نك دائرهٔ اشـتعالی ، || holz — (الا) ، hölzchen — (الا) کبریت || hütchen — (الا) اسکی تفنکلرك قاپـولی || fraut — (الا) (ع) اـلحه وامثالنك آغزینـه قونیلان باروت ، آغز اوتی || fugel — (امؤ) خمبره ، بومبه || nadel — (امؤ) ایکنه‌لی تفنکلرك ایکنه‌سی || ruthe — (امؤ) (ع) فتیـل قونداغی ، طوپلره آتش ویرمکه مخصوص اوجی آتشـلی دکنك || schnur — (امؤ) معدنلرده فتیل || schwamm — (ام) قاو || strick — (ام) (ع) فتیل .

Zündbar (ـ ـ صـ) ㉔ = ent-zündbar .

Zünden (ـ فعـ متعـ) ویا (فعـ لا + .b ㉑ آتشـلمك ، فیتیللمك || آتش ویرمك، آتشه ویرمك|| (مجا) کوبه بیندیرمك، فنا حالده قیزدیرمق ، حدتلندیرمك ، پارلامق .

Zunder (ـ ـ ا م) .a ㊵ [قدیم آلمانجـه zumtra] قاو ، فتیل ، قایتان ؛ (مجا) کول آلتنده بولنان آتش .

Zünder (ـ ا م) .a ㊵ [zünden] یاقیجی ، آتش ویریجی ، محرق || بوشیئه آتش ویرمکه، برشیئی آتشلمکه یارار شی = Fidibus || (ع) خمبره طاپه‌سی || (معدنلرده)فیتیل.

Zu-nehmen (ـُـُـ فعـ لا +) .b ㉚ (مرا . nehmen) (ab-nehmen کلمه‌سنك مقابلی) آرتمق ، تزاید ایتمك، (sép.) چوغالمق ، بیومك، ترق ، توسـع ایتمك، ایلرولمك ؛ (مضر ، قورقولی برشی حقنده) چوغالمق ، فنالشمق، کسب وخامت ایتمك || چیقمق ، یوکـلمك ، شیشمك ، قبارمق || (اشخاص حقنده) شیشمانلامق || bei — den Jahren یاش ، سن ایلرولدکجه || (اوروکن ، طوقورکن) آرتدیرمق (کوزلری) || (فعـ متعـ) — (hin =) nach etwas دها برشی آلمق علاوه ایتمك .

Zu-neigung (ـُـُـ امؤ) ㊾ رغبت ، اعتبار ؛ میل ومحبت، سومه، اسنه ، خوشلانمه .

Zunft (ـ امؤ)㉟[قدیم آلمانجه zumft Versammlung] اسناف طاقمی، اسنافلر || (der Handwerker) — (برلکده یاشار) رهبان جمعیتی، جمعیت ؛ (هرقنغی برطریقه ، مذهبه، فکره تابع) طاقم || قدیمده : خلق ، عشیرت ، سبط .

Zunft,,... (ـ...) meister — (ام) اسناف کهیاسی.

Zunge (ـ ـ امؤ) ㊺ [قدیم آلمانجه zungâ = قدیم لاتینجه li'ngua ، dli'ngua مقامنده] دل ، لسان ، زبان || eine feine — haben آغزی ، دیلی پك طویغولی اولمق || بر جزءدانك دیلی ، (عمومیتله برچوق اشیانك دیل کبی اولان یری) قولاق || (تا طبعیـ) دیل بالیغی = Scholle .

Züngeln (ـ فعـ +) .a ㉛ دیلیله اوینامق ، (یلان حقنده) ایصیلق چالمق || (آلو حقنده) بورام بورام یانمق .

Zungen,,... (...ـ ـ) buchstabe — (ام) (غرا) حروف اللسان || drescher — (ام) چکه‌باز ، لافه‌زان ، لقردی دکرمنی = Rabuli'st || fertig — (صـ) فصیح اللسان، بلیغ، دیلی دوزکون ؛ چکه‌باز، لقردیجی ، لاف آلتنده قالماز || laut — (ام) (غرا) دیلك بوزولمسی ویاتماس ایله چیقان صدا ، صوت اللسان .

zungig, Zungig (ـ صـ) ㉑ [Zunge] ایکیسیده مرکب اوله‌رق استعمال اولنور مثلا : breit = ـ کنکیش ، اکلی ، یایوان دیللی .

Zu-nicht(e) (ـ(ـ)ـ - حا) (مرا . nicht) || Jemand— machen برینی یوق ، محو ، برباد ایتمك، بیترمك، یوق ایتمك، نافله ایتمك .

Zu-nicken (ـُـُـ فعـ لا + و فعـ متعـ) .a ㉑ (sép.) Jemandem — برینه برای سلام التفات وبالتصدیق باش اکمك ، کردان قیرمق ، بر شی سویلمك ایچون برینه طوغری ، بریسنك قولاغنه اکمك .

Zupfen (ـ فعـ متعـ) .c ㉑ [فی الاصل zapfen اساسنه متعلق] چکمك، چیقارمق (مجا) (مرا . Nase) || (مرا . auszupfen) تیفتیکلمك ، تیفتیك ، فتیل چکمك|| Leinwand zu Charpi'e — ویاخود : Charpi'e— بزدن فیتیل چکمك ، فیتیل یاپمق .

Zu-pflöcken (ـُـُـ فعـ متعـ) .a ㉑ (sép.) اطرافنـه قازیق دیکوب قپاتمق ، اطرافنی قازیقله چویرمك .

Zu-pflügen (ـ ـ ـ فعـ متعـ) .a ㉑ (sép.) = zu-ackern .

Zu-pfropfen (ـُـُـ فعـ متعـ) .a ㉑ (sép.)طاپه‌لمق ، آغزینی طاپه ، طیقاج ایله اورتمك ، قپامق .

Zu-pichen (ـُـُـ فعـ متعـ) .a ㉑ زیفتله طیقامق ، زیفتلمك .

Zur (ـ ، ـ) = zu der .

Zu-rathe,,... (...ـُـُـ) halten— (الا)اوقونومی، اداره || ziehung — (امؤ) مشاوره، قونسولتا .

Zu-rathen (ـُـُـ فعـ متعـ) .p ㉚ (sép.) (مرا rathen) || Jemanden etwas — برینه برشی توصیه ایتمك || (بونی) بن سکا ich will Dir weder zu- noch ab-rathen نه یاپ دیرم نه‌ده یاپمه ، نه توصیه ایدرم ونه‌ده بوندن وازکچ دیرم ؛ نصیحت ویرمك : اوکودلمك .

Zu-raunen (ـ ـ ـ فعـ متعـ) .a ㉑ (sép.) Zu- raunung (امؤ) ㊾ = zu-flüstern ، Zu-flüsterung .

Zürch (he ـ) اکثریا = Zürich .

Zur-Dispositions-Stellung (ـُـُـ (ـ) iss--ـ ـ امؤ) ㊾ استنلدیکی وقت استخدام ، استعمال ایدلمك اوزره آچیقده بولندیرمه ، آچیغه چیقارمه || بریسك امر وارادهسنه ترك ووضع ایتمه ، تابع قیلمه .

Zu-rechnen (ـ ـ ـ فعـ متعـ) .b ㉑ (sép.) برحسابه داخل ایتمك || Jemandem etwas— برشیئی برینك حسابنه داخل ایتمك || برینه عطف واسناد ایتمك، آندن بیلمك، مسبب اوله‌رق طانیمق (کذلك فنا برشی حقنده) برینه یوکلتمك ، آندن بیلمك .

Zu-recht (ـ- حا) [قدیم آلمانجه zi ë'ite] افعال ایله برلشه‌رك برکلمه تشـکیل ایدرسـه‌ده اثنای تصریفلرنده دائما (sép.) بولنده، اویغون، موافق مصلحت ومطلوب ، قوامنجه||

— finden || ایوجه ، قواشجه یوغورمق ، قارمق — kneten
برمحله برشیده ، شاشیرمامق : یولنی بیلمك ، بولمق ، تحصیلك
ایتامك || — setzen, stellen — طوغریلتمق ، طوغری قویمق ،
اوطورتمق ، قورمق den Tisch — setzen ماصه‌یی قویمق ؛
سفره‌یی قورمق ، دوزمك || Jemand — weisen برینه یولی
کوسترمك ، ارائه طریق ایتمك یول ، اصول کوسترمك : (مجا)
برشیئك نصل یاپیله‌جغنی ارائه واخطار ایتمك || برخطاسی
تصحیح ایتمك ، خطادن قورتارمق || خطاسی یوزینه چارپمق ،
تکدیر وتعذیر ایتمك .

Zu-reden (ـ‌ـ‌ـ فعلا +) b. ㉑ (sép.) — Jemandem
برینه سویلمك ، خطاب ایتمك ، برینه توجیه کلام ایتمك ؛
برای تسلی وتشجیع برینه سوز سویلمك ، تسلی ویرمك ،
تشجیع ایتمك ، جسارتلندیرمك || — er läßt sich nicht اولاق
دیکلماز (که) ، سوز آکلاماز (که) ، اوتکله لاف اولماز ؛
رجا ایتمك .

Zu-reichen (ـ‌ـ‌ـ فعمتعو فعلا +) a. ㉑ (sép.)
کفایت ایتمك ، یتمك || reichen = ویرمك ، صونمق ، اوزاتمق .

Zu-reiten (ـ‌ـ‌ـ فعلا -) n. ㉑ (مرا . reiten)
(sép.) — einem (Orte), (auf Jemand) حیوانله برمحله
ویا برینه طوغری یورمك ، ایلرولمك ، حیوانی بریره ، بری
اوزرینه سورمك || — tüchtig حیوانی صیق سورمك ،
ایو یورمق || (فعمتع) (فروسیتده) — ein Pferd برحیوانی
تربیه ایتمك ، آلیشدیرمق ، تربیه ایچون بینمك .

Zu-reiter (ـ‌ـ‌ـ ام) a. ㊵ برماز بینجیسی ، حیوان
تربیه‌جیسی .

Zürich (ch ـ‌ـ اخالا) (جغر) ㊿ (وبعضاً) (امؤ)
غیر معمول) اسویچره قانتون وشهری .

Zu-richt(e)„... (... (ـ) ـ‌ـ) — span (ام)
(طباعتده) فیلت دیلیلان تخته .

Zu-richten (ـ‌ـ‌ـ فعمتعو فعمطا) b. ㉑ (sép.)
—(sich) برشیئه یوزنی ، یوینی چویرمك ، توجیه ، توجه
ایتمك ، دوندیرمك ، دوکمك || برشیئی استعماله صالح حاله
قویمق ، قوللانیله‌جق درجه‌یه دکین اعمال واکمال ایتمك ؛
حاضر ایتمك ، حاضرلمق ؛ یمکی پیشورمك ، حاضرلمق ،
قورتارمق ؛ آغاج اودون طاش یونتوز وامثالنی یونتمق ، یونمق ،
ایشلمك || اکری شیلری قالدیرمق ، دوزلتمك ؛ — das Leder
دری‌یی دباغلمق || تدارك ایتمك || طاقمق ، قورمق .

Zu-riegeln (ـ‌ـ‌ـ فعمتع) a. ㉑ (sép) سورمه‌لمك ،
سورکولیوب قپامق .

Zürnen (ـ‌ـ فعلا +) [Zorn] a. ㉑ (sép.)
قیزمق ، حدتلنمك ، حرصلنمق ، اوفکه‌لنمك ، طارلمق (über, um,
wegen etwas —) .

Zu-rollen (ـ‌ـ‌ـ فعلا -) a. ㉑ (sép.) بریره ، طرفه ،
برینه طوغری یووارلامق || (فعمتع) یووارلایه‌رق ، دوره‌رك
قپامق ، بوکمك ، بورمك ، طومارلمق .

Zur-schau-stellung (ـ‌ـ‌ـ امؤ) ㊼ عرض ، ابراز ||
سرمه ، یایمه ، دوکمه ؛ — falsche کوستریش ، نمایش ، یایمه .

Zu-rück (ـ‌ـ) ، بعضاً zu-rücke (ـ‌ـ‌ـ حا) [قدیم آلمانجه
ze-rücke nach dem Rücken hin] کیرویه ، آرقه‌یه ،
کیروطرفه ، کیری || کیروقالمش ، ترقی ایدمامش || er ist noch
— nicht دها کیرو دوکمدی ، (اوهنوز) عودت ایتمدی .

Zu-rück„ ... (ـ‌ـ‌ـ ...) — افعال ایله برلکده استعمال
اولندقده دائما (sép.) ㉑ مودلنه کوره تصریف اولنور .
(حرکت) — arbeiten (فعلا +) (ماکنه حقنده) کیرو
یورمك ، کیرو کیرو ایشلمك || — verwandeln (فعمتع)
تبدیل شکل وصورت ایتمك ، وحال اصلیسنه ارجاع ایتمك ||
— behalten (فعمتع) کیرو آلیقویمق ؛ ضبط ایتمك ، ویرمامك ،
صاحب چیقمق || — berufen (فعمتع) کیرو چاغیرمق ؛
عزل ایتمك || — beugen (فعمتع) = — biegen || — bleiben
(فعلا —) کیرو قالمق || — bleiben hinter den Anderen
سائرلرندن ، دیکرلرندن کیرو قالمق || دوکولمك ، پراکنده قالمق ||
meine Uhr bleibt zurück (gegen die Bahnhofs = Uhr)
بنم ساعت(م) کیرو قالور ، قالییور (استاسیون ، شمندوفر ساعتنه
نظراً) ؛ کیرو قالمق ، باق قالمق ، آره‌ده قالمق || — blicken
(فعلا +) کیرو باقمق ، ماضی‌یه عطف ایتمك || — bringen
(فعمتع) کیرو کتیرمك ؛ (مجا) Jemand zur Pflicht
— bringen برینی حدی دائره‌سنه چویرمك ، حدنی بیلدیرمك ||
— bringen Jemand in's Leben برینك حیاتنی اعاده ایتمك ،
یکیدن جانلاندیرمق ، احیا ایتمك || (مجا) صیقینتی‌یه ، مضایقه‌یه
دوچار ایتمك ، کیرولتمك ، ایشنه کت اورمق diese Verluste
— haben ihn sehr gebracht (بو) ضایعات اونی پك
صارصدی ، ایشلرینی طارالتدی ، بوزدی ، بلنی بوکدی ||
— denken (فعلا +) ماضی‌یی درخاطر ایتمك ، کچمش برشیئی
خاطرلمق an seine (Jugend) — denken کنجلکنی درخاطر
ایتمك ، چوجقلغنی خاطرلمق ، خاطرینه کتیرمك || — drängen
(فعمتع) den (Feind) — drängen دشمنی طرد ایتمك ،
کیرو یوسکورتمك ، یرندن قوپاروب کیرو آتمق || — erobern
(فعمتع) استرداد ، کیروضبط ایتمك || — fahren (فعلا —)
(واپور ، کمی ، آرابه وامثالیله) کیروکیتمك عودت ایتمك ، کیرو
دونمك ، بردنبره آرقه‌سنه ایرکیلمك ، آتلمق || (فعمتع) کمی ،
آرابه وشمندوفر کبی وسائط نقلیه ایله کیرو نقل ایتمك ||
— fallen (فعلا —) کیرو دوشمك || (مجا) in denselben
— fallen Fehler عینی خطایه دوچار اولمق ، عینی یاکلشلغی
ینه یاپمق || کیروعکس ایتمك ، دوشمك (ضیا ، کولکه وامثالی
حقنده) ؛ (مجا) die Schande davon ist auf uns — gefallen
بوندن برمحجوب اولدق ، قالدق ، عاری بزه دوشدی ، بز عارلندق ،
بونك زیانی بزه طوقاندی ، محجوبیتنی بز چکدك || — finden
(فعلا ±) (فعمطا) sich — finden دونه‌جك یولنی بولمق ||
— führen (فعمتع) کیرو کوتورمك ، ایصال ایتمك || (مجا)
— führen auf etwas برشیئه ارجاع ایتمك ، برشیئه قلب
واقراغ ایتمك ، برشیئی انتاج ایتمك || — gehen (فعلا —)
کیرو دونمك ؛ کیرویه کیتمك ، قاچمق (تجا) (اشیا حقنده)
اعاده ایتمك ، قبول ایتامك || کیروکیتمك ، کیروکیرو کیتمك ، یوریمك
auf den Grund, die Quelle, den Ursprung — gehen
برشیئك اصلی ، کنهی ، اساسی ، اولیاتنی آراشدیرمق || (تجارت
حقنده) یاتمق ، کیتدکجه فنالاشمق || (تجا) (اسهام وامثالی حقنده)
ایتمك ، آشاغیلامق ، دوشمك || — greifen (فعو +) برشیئی
طوتمق ، یقالمق اوزره النی آرقه‌یه کوتورمك ، آتمق || weiter
— greifen برشیئك باشندن ، دها ابتداسندن آلمق ، باشلامق ،
تکرارلمق ، اورایه عطف کلام ونظر ایتمك || — halten (فعمتع
وفعمطا) اکثریا : — (sich) کیرو طوتمق ، کیرو طورمق ،

in das Priva't-leben — treten ‖ اسكى محلنه كيتمك ‖
مأموريت ومشغوليت رسميه دن ال چكوب كندى عالمنده يشامق،
von seinem Amte بوديكر ايش طوتمق ، مشغوليت يولمق ؛
treten — مأموريتندن استعفا ايتمك ، چيقمق : عفو اولنمق،
Jemandem — (+ فعلا) — weiſen ‖ چيقارلمق
weiſen بريني كيرو كيتمسى ، چكلمسى (اليله) امر واشارت
ايتمك ‖ auf etwas — weiſen ‖ برشيئه ، برمحله اعاده ايتمك ‖
Jemand, Jemands Bitte — weiſen ‖ برينى ، بريسنك
رجاسنى رد ايتمك ، قبول ايتمامك ‖ einen Zeugen : وياخود
einen Richter — weiſen برشاهد ويا حاكمى استيناف ايتمك،
den Ball ‖ رد ايتمك ‖ (فعمتع) كيرويه آتمق — werfen
werfen — طوپى كيرو آتمق ، كلديكى يره آتمق : (ضياوامثالى
den Kopf — werfen : حقنده) عكس ايتمك ، دوشمك
باشنى آرقه يه آتمق ، صاليورمك ‖ den Feind — w. دشمنى
كيرو آتمق ، پوسكورتمك ‖ (فعمتع وفعمطا) — ziehen
ſich vonder Bühne — z. كيرو چكلمك sich — z. تياترونى
ترك ايتمك ، صحنه دن چكلمك ‖ einen (Poſten) — z. (ع)
an einen (Ort) (- فعلا) ‖ برنوبتچى يى كيرو آلمق، قالديرمق
(in seine frühere Wohnung)—z. برمحله (اسكى اقامتگاهنه)
چكلمك ، دونمك .

(21) a. ونادراً (21) q. (فعلا وفعمتع) Zu-rufen
auf Jemand — (sép.) بريسنك آرقه سندن باغيرمق ،
Jemandem etwas — : حايقرمق ، سسلنمك ; بريسنه برشى
سويلمك (باغيره رق ، سسلنه رك) .

(sép.) (21) b. (فعمتع) Zu-runden بريره
كوره ، برمحله اوياجق وجهله يوارلاقمق ، دور ايتديرمك ،
كوشه سنى آلمق .

(٢ ١ مؤ) (58) وعد ايتمه ، سوز ويرمه ، Zu-ſage
درعهده ايتمه ؛ وعد ، سوز .

(sép.) (21) a. (فعمتع) Zu-ſagen وعد ايتمك،
سوز ويرمك ‖ اقرار واعتراف ، تصديق ايتمك ‖ (فعلا +)
Jemandem — ‖ entſprechen= طبعنه اويمق، ايستديكى
كبى اولمق ، آرزوسنه توافق ايتمك .

za sa'mana [قدم آلمانيه] (حا) Zu-ſammen
(bei-ſammen مرا.) كلمه سنه منسوب] ſammeln:
Das ‖ برلكده ، برابر : — mit Jemandem برابر ‖ بريله
macht 100 Mark — اونكله برابر يوزمارق ايدر .

(... -) افعال ايله برلشور Zu-ſammen,,...
حرف ابتدا اولوب دائما (sép.) و a. (21) مودلنه كوره
تصريف اولنور ‖ bleiben — (فعلا -) برابر قالمق ،
آيرلمامق ‖ fliegen — (فعلا -) برابر، برلكده اوچمق ‖
اوچارق هيسى بريره كلمك ‖ (عمو) (كنايه) يوك واطرافلى
وفقط ابتداسندنبرى لزوم ومقصدسز اولانى ارائه ايدر مثلا :
was der Mann Alles — ſchreibt بوآدم نه قدر يازى
يازيور ، نه لر يازيور ، ندر بوآدمك يازديغى بوقدر يازى ،
اما اوزه نيورها ‖ arbeiten — (فعلا + وفعمتع) برابر ،
برلكده چالشمق ‖ چالشه رق ، يابه رق ، ايشليه رك بريره
طوپلامق ، كتيرمك : (مجا) (عمو) Jemand — a. برينى
(ſich) — b. (فعمطا) و (فعمتع) — ballen ‖ ياتاقلامق
بريره طوپ ايتمك، طوپارلامق ، طوپ طوپ اولمق ‖ — binden

Jemand — halten, تيقظ وانتباه اوزره بولنديرمق، بولنمق،
etwas zu thun برينى برشى يامقدن منع ايتمك ، آليقويمق ،
واز كچيرمك ‖ (فعلا +) احتراز اوزره بولنمق، مجانبت ايتمك،
احتياطلى طورامق ‖ lehren — (فعلا —) كيرو دونمك ،
كيرو كلمك ، كيرو كيتمك ‖ legen — (فعمتع) كيرويه قويمق،
آرقه يه وضع ايتمك ‖ (فعمطا) ſich — legen آرقه يه ياتمق،
ياسلانمق، كيرو قاقيلمق ‖ آخرطرفندن آلنه بيلمامك اوزره
برطرفه قويمق، قالديرمق ‖ (پاره) صاقلامق ، بريكديرمك ‖
(einen Weg) — legen قطع مسافه ايتمك ، بر يولى يورمك ،
يكمك ‖ die Schule — gelegt haben مكتبه كيتمش ، مكتبدن
چيقمش ، تحصيلى بتورمش اولمق ‖ melden — (فعمتع)
و (فعمطا) كيرو خبر ويرمك ، جواب ويرمك ، كتيرمك ‖ (ع)
ſich vom Urlaube — melden اذندن، مأذونيتندن عودتى
(رسماً) خبر ويرمك ، بيلديرمك ‖ mögen — (فعلا +)
عودت ايتمكى، كيرو كيتمكى آرزو ايتمك ‖ müſſen — (فعلا +)
(اشخاص حقنده) كيرودونمكه ، عودته مجبور اولمق :
(اشيا حقنده) — das Buch) muß) كتابى اعاده ايتملى ،
بوكتاب كيرو ويرملى، ويريله جك ‖ der Tiſch) muß —) ماصه
(آرتيق) كيرى چكيله جك ، چكلملى ‖ nehmen — (فعمتع)
كيرو آلمق ، (مجا) sein Wort — nehmen سوزينى كيرو
آلمق ‖ ſchaudern — (فعلا —) قورقوب آرقه سنه دوشمك،
دوشه جك كبى اولمق، اوركوب آرقه سنه ايرلمك ‖ ſchlagen —
(فعمتع) كيرويه ايتمك ، آرقه اورمق ، دورتمك ، اوروب
die Haare : اوروب كيرويه، آرقه يه دفع ايتمك ، دوشورمك
zurückge= ‖ صاچلرينى آرقه يه ، آرقه سنه آتمق ‖ ſchlagen
schlagener Wagen كوروكلى، آچيق آرابه، فايطون، قالش ‖
ſchreiben — (فعلا —) شدتله كيرو دونمك ، آتيلمق ‖
ſehnen — (فعمتع) يازيله جواب ويرمك ، جواب يازمق ‖
(فعمطا) ſich — ſehnen كيرو كيتمك ، كيرويه دونمك ،
عودت ايتمك استمك ، اوزلمك ‖ er ſehnt ſich — عودت ايتمكى،
كيرو دونمكى درت كوزله كوزليور ، ايپله چكييور ، اوطورمق
استيور، كوره جكى كلش ‖ ſetzen — (فعمتع) كيرو قويمق ،
كيرو چكمك ‖ —dati(e)ren = das Datum — ſ. ‖
يرنه اسكى يرينه قويمق ، an die vorige Stelle — ſetzen
اوطورتمق ، وضع ايتمك كذا (فعمطا) ſich einige 100
Jahre — ſetzen برقاچ يوز سنه ، برقاچ عصر كيرويه
ماضى يه رجوع ، احالهٔ نظر ايتمك ، برقاچ عصر اوليسى
دوشونمك ‖ ſpiegeln — (فعمتع) (آيينه، صوكبى شيلر حقنده)
عكس ايتمك ، ضياسى اورمق ‖ ſtellen — (فعمتع) كيرويه
قويمق ، آرقه يه سورمك ‖ (eine Uhr) — ſtellen
einen Militär- (ع) ‖ — ſetzen= ‖ برساعتى كيرو آلمق
pflichtigen — ſtellen خدمت عسكريه يه كيره جك اولان
بريسك برقصور ويا معذرتندطولايى قرعه يه ويا عسكره دخولنى
تأخير ايتمك ‖ ſtoßen — (فعمتع) اسكى يرينه (كيرويه، آرقه يه)
دورتمك (مجا) كنددن اوته ايتمك ، قاقمق ، دفع ايتمك ؛ (مجا)
رد ايتمك ، آياغيله تپك ‖ treiben — (فعمتع) كيرويه
سورمك : (ع) den Feind — treiben دشمنى دفع وطرد
ايتمك ، كيرويه پوسكورتمك : das Vieh — treiben طوارى
كيرو كتيرمك ، سورمك : (طب) den Schweiß — treiben
ترى كسمك ‖ treten — (فعلا -) كيرو چكلمك ، چيقمق ،

(فعمتعه) آیری آیری شیلری بریره باغلامق ، صارمق ؛
(فعمتعه)— blaſen || ایوجه ، صیقیجه باغلامق feſt — b.
بورو چالوب طوپلامق ، بریره جمع ایتمك ؛ اوفوره‌رك بریره
طوپلامق (كذا شیشه‌جیلكده) ؛ اوزرینه اوفلیه‌رك‌دویرمك ||
— brechen (فعلا -) دورلمك ، یقیلوب ، دوشمك، ایتمك،
كوچمك — ſeine Kniee brechen unter ihm دیزلری
بوكیلیور ، قیوریلیوریپور ، طوتمیور || bringen — (فع
متع) طوپلایه بیلمك ، جمعه موفق اولمق : (ع) جمع ایتمك ؛
(یاره حقنده) بریكدیرمك ، طوپلامق || drücken — (فع
متع) صیقوب قیرمق ، كوچرمك ، باصوب ازمك (ال ایله) ،
بربرینه یكیرمك || fahren — (فعلا -) آرابه‌ده ، آرابه‌ایله
برلكده كیتمك ، آرابه‌یه برابر، برلكده بنمك ، (آرابه ، واپور،
شمندوفر وامثالی ایله) یول آرقداشلغی ایتمك|| (zwei Züge)
ſind—gefahren ایكی قطار بربریله چارپشدیلر ، ایكی قطار
آره‌سنده مصادمه وقوعبولدی ؛ .f — vor Schreck قورقمق،
قورقوسندن، خوف ودهشتندن‌تیتره‌مك|| آرابه واپور وامثالیله
یكركن طوپلامق || fallen — (فعلا -) كوچمك ، خراب
ومهندم اولمق ، ییقلمق ، دوكولمك ؛ (اشخاص حقنده)ارمك،
قورومق ، بیتمك || بنمك ، سنمك ، شیشلكی كیتمك || بوزولمك،
اوفالمق || عینی محله تصادف ایتمك || (ریا) بربری اوزرینه
قونولدقده، تصادف‌ایتدكده منطبق اولمق || دوشه‌رك ، عكس
ایدرك‌برلشمك، || falten—(فعمتع) قاتلامق ویا دوشیرمك ||
fügen — (فعمتع وفعمطا) .f — (ſich) برلشدیرمك ،
برلشمك ، یكدیكرینه تطبیق ایتمك ، منطبق قیلمق ، منطبق
اولمق ، بربرینه قاینامق ، قاینامق || gehen — (فعلا -)
برلكده ، برابر كیتمك : (مجا) برابر، برلكده حركت ایتمك ،
توفیق معامله ایتمك ؛ هم افكار اولمق، بربرینه معاونت‌ایتمك||
طار برمحله صیغمق ، كیرمك ، طوپلانمق || (مجا) ارمك ،
اوفالمق || gehören — (فعلا +) یكدیكرینه منسوب‌اولمق،
بربرینك لازم ومتممی اولمق ، چفت ، اش اولمق|| halten —
(فعمتع) بریرده طوتمق، طوپلو بولندیرمق : متفق ، هم‌افكار
اولمق : .h — ſein Geld پاره‌سنی قوللانمق ، طاغیتمامق ،
ایو اداره ایتمك ؛ (ع) .h — das Heer اردونی طوپلو
بولندیرمق || برای مقایسه یان‌یانه كتیرمك || wir halten
die Zeitung — غزته‌یه برابر آبونه اولدق || (فعلا +)
بربرنی طوتمق، بربرینه مربوط اولمق || hang — (ام)
ارتباط ، مناسبت ، تعلق ؛ ...keinen — hang haben mit
. . . ایله هیچ برجهت تعلق ومناسبتی اولمامق : خلاصه ،
مفاد || سیاق وسباق : hangen — (فعلا +)
برشی ایله باغلی ، مربوط اولمق ، مناسبت وتعلق اولمق :
ſagen Sie mir doch , wie die Geſchichte —hing
بكا بوكا دائر براز معلومات ویریكز ، اوعشقنه بوایش نصل
ایدی || باغلو اولمق : (حكمت) برجسمی تركیب ایدن
اقسام واجزانك بربرنی طوتمسی ، تماسك ، قوهٔ ماسكه ||
hängen — (فعمتع) بربرنی دیكرینك یانه آصمق || =
— kaufen || —hangen = (فعلا+) in—hang ſetzen
(فعمتع) برابر، برلكده اشترا ایتمك||aus allen Gegenden
.f — هر طرفدن طوپلایوب اشترا ایتمك :.f— alles Korn
ذخیره‌نك كافه‌سنی ، نقدر ذخیره وارسه صاتون آلمق ||
kommen— (فعلا -) برابر بولوشمق ، بریره طوپلانمق ||
تصادف ایتمك ، بریره كلمك || .f — ſcharf mit Jemandem

بوسیله آلیشمق || kunft— (برقاچ كمسه حقنده) طوپلانمق،
تجمع ایتمك؛ (ایكی كمسه‌آره‌سنده) برابر بولوشمه ، كوروشمه ؛
.f — (verabredete) ملاقات ، راندەوو ؛ (zur .f —
Beratung) استشاره ، قونفرانس || (هیئت) ایكی
سیاره‌نك بربریله قاووشه‌جق‌كبی برموضعه یعنی برجك‌برنقطه‌سنه
تصادفلری، اقتران|| lauf— (ام) = fluß — ||laufen —
(فعلا -) برابرقوشمق|| قوشه‌رق برلشمك ،طوپلانمق، بریكمك،
ییغلمق،غلبه‌لك‌تشكیل‌ایتمك ؛ (رنك‌الوان‌حقنده) بربرینه‌قاریشمق
.l — bei der Wäſche یقانوركن،چاشورده‌چكمك، بوزولمك،
طارالمق || leben — (فعلا +) برلكده ، برابر یشامق ،
امرار اوقات وایام ایتمك ، برلكده ، عمرسورمك || legen —
(فعمتع وفعمطا) برابر، برلكده، یان یانه‌قویمق؛ Alles auf
.l— einen Haufen هپسنی، طوپنی‌بریره ییغمق؛ —(Geld)
پاره طوپلامق ، عارفانه ویرمك : قاتلامق ، دورمك ؛ (ein
.l— (Taſchen=meſſer چاقی‌یی‌قپامق || liegen — (فع
لا +) برابر یاتمق ؛ (اشیا حقنده) بریره قونمش اولمق ،
بریرده‌یاتمق، برابر بولنمق||nehmen— (فعمتع) ein Loos
.n — mit Jemandem بریله برلكده برپیانقو بیلتی آلمق ،
بربیلتی مشترك آلمق ؛ = faſſen — النه آلمق وصیقمق ،
(مجا) طوپلامق ، جامع وشامل اولمق ؛ (فروسیت) ein
.n—Pferd برباركیری طوپارلمق، طوپلامق؛ (مجا) Jemand
.n — gehörig بربرنی ایو ازمك ، فنا حالده بوزمق ؛ (مجا)
.n —ſeine Kräfte دیشنی صیقوب غیرتنی طیرناغنه آلمق ؛
.n — ſeine Gedanken عقلنی باشنه طوپلامق ؛ — Alles
genommen خلاصهٔ كلام || packen — (فعمتع) Alles
.p — in einen Ballen هپسنی بربالیه ، پاكت یاپمق ،
طوپنی بریره باغلامق || paſſen — (فعلا +) بربرینه
اویمق ، منطبق اولمق ، مطابقت ایتمك ، موافق ، مناسب‌كلمك،
بربرنی ایو طوتمق ، هم آهنك اولمق || raffen — (فعمتع)
هپسنی طوپلامق، بریره‌ییغمق، طیقمق، قالدیرمق ||rechnen—
(فعمتع) جمع ایتمك ، طوپلامق ، برابر حساب ایتمك، Alles
gerechnet — هپسنی برابر، هپسنی بردن؛ (فعلا +) mit
.r — Jemandem بریله حساب كورمك ، حسابلاشمق ||
reimen — (فعمتع ، فعلاوفعمطا) = reimen ؛ reimen
Sie Das—, wenn Sie können بیورك‌بقالم، آیقلا یرنبك
طاشنی ، شمدی بونی دوزلته بیلورسه‌ك دوزلت || rücken —
(فعمتع) بربرینه یناشدیرمق، صیقیشدیرمق || (فعلا -)
یناشمق،صیقیشمق ؛ (ع) .r — nach rechts صاغه‌یناشمق||
rufen — (فعمتع) چاغروب طوپلامق ، جمع ایتمك ،
ییغمق || ſchau(d)ern — (فعلا -) قورقودن، دهشتدن
دیتره‌مك || ſchieben — (فعمتع) سوروب بریره طوپلامق ||
ſchießen — (فعمتع) تفنك طوپ وامثالیله آتوب دویرمك ،
یرله یكسان ایتمك ، طارمه طاغین ایتمك ، هدم وتخریب ایتمك ،
طاغیتمق : ſchießen — (eine Summe) (برپاره‌یی اعانه
طوپلایه‌رق) جمع ایتمك || ſchlagen — (فعلا -) بربرینه
اورمق، چارپمق : —(die Wellen) ſchlugen über ihm
طالغه‌لر اونك اوزرندن كاوب كچدیلر، اوزرندن آشیورلردی ||
(فعمتع) بربرنی اوته‌كنه اورمق ، چارپمق : (einen Brief)
.f — برمكتوبی قاتلامق || اوره‌رق برلشدیرمك ؛ دوكوب
طوپ‌طوپاج یاپمق، دوومك؛ Geld aus etwas — ſchlagen
برشیدن پاره چیقارمق، Verbrecher (فعمتع) — ſchließen

Zu-schärfen (ـُـَ فع متع) a. (21) (sép) سیوریلتمك، انجلتمك ؛ قوتلشدیرمك .

Zu-schauen (ـُـَ فع لا +) a. (21) (sép.) (مفعول الیه) برشیئه باقمق ، برشیئی سیر ایتمك، نظر ایتمك . einer Sache sch. —

Zu-schauer (ـُـَ ا م) a. (46) — in (ا مؤ) (50) سیرجی ؛ شاهد (برشیئی رأی العین مشاهده ایدن) .

Zu-schicken (ـُـَ فع متع) a. (21) (sép.) کوندرمك، ارسال ایتمك .

Zu-schieben (ـُـَ فع متع) f. (30) (sép.) (ایته‌رك، قاقه‌رق) قپامق ‖ — t Jemandem etwas برینه برشی اوزاتمق ، سورمك ؛ (مجا) الینه صیقیشدیرمق ، صورمك ؛ Jemandem den Eid — برینه یمین تکلیف ایتمك ، تعلیف ایتمك .

Zu-schießen (ـُـَ فع لا +) e. (30) (sép.) برصلاچ بوشالتمق ، آتمق (= los-schießen) ‖ (فع متع) (مجا) (dem Feinde Kugeln, Jemandem Blicke) — برینه کسکین، خشمله باقمق ، نظر فیرلاتمق ‖ Geld — فضله پاره بولمق ، تدارك ایتمك ؛ ویرمك .

Zu-schlagen (ـُـَ فع لا +) r. (30) (sép.) اورمق، توجیه وتمدید ضربات ایتمك ‖ auf Jemand — برینه صیق اورمق ، ایچیرمك ، یایشدیرمق ‖ (نعلبند، چراغی حقنده) اورمق ، یاردم ایتمك ‖ (فع لا -) اوراله‌رق ، چارپه‌رق قپامق ‖ (فع متع) die Thür — قپویی چارپوب ، شدتله قپامق ‖ Jemandem den Ball — ‖ zu-hauen = برینه طوپی آتمق ، اوروب کوندرمك ‖ مزایده‌ده آرتیرمق .

Zu-schließen (ـُـَ فع متع) e. (30) (sép.) کلیدلمك .

Zu-schnallen (ـُـَ فع متع) a. (21) (sép.) طوقه‌لمق، قوپچه‌لمق .

Zu-schnappen (ـُـَ فع لا -) a. (21) (sép.) قاپوب (دروتنه آلوب ، چکوب) بردنبره قپامق ، حابه‌دن قاپمق .

Zu-schneider (ـُـَ ا م) a. (46) — in (امؤ) (50) مقاصدار ، ترزیلرك بیچکیجیسی .

Zu-schrauben (ـُـَ فع متع) g. (30) و a. (21) (sép.) ویده ایله قپامق ، ویده‌لمق .

Zu-schnitt (ـَـَ ا م) (38) [zu-schneiden] — eines Kleides برالبسه‌نك بیچکیسی ، کسیمی ، بیچیمی ، (کذا مجا) قاسون ؛ (مجا) صورت ، شکل ، قیلیق ، قیافت بیچیم .

Zu-schreiben (ـُـَ فع متع) o. (21) (sép.) einige Zeilen — علاوةً برقاچ سطر یازمق (علاوه ایتمك) ‖ Jemandem etwas — برینه باتحریرات برشی توجیه ایتمك، ویرمك ؛ Jemandem (eine Summe) — برینه برپاره ویرمك، حسابنه کچیرمك ‖ = bei-legen ‖ (مجا) عزو ، اسناد ایتمك، برندن، اوندن بیلمك .

Zu-schreien (ـُـَ فع متع وفع لا +) o. (30) (sép.) Jemandem etwas — برینه برشی سسلنمك ؛ (باغیره‌رق)، حایقیره‌رق برشی سویلمك ‖ er schreit immer noch zu (او) حالا باغیریور ، باغیریر ، حالا حایقیروب طوریور ، یردوزییه باغیریر .

Zu-schreiten (ـُـَ ـ فع لا -) u. (30) (sép.) (مرا.

die Reihen — الخ جاقی وامثالی بربرینه باغلامق ؛ — sch. ‖ (فع لا +) sch. صره‌لری یناشدیرمق ‖ gut — sch. ایو قپامق ، امتزاجلی اورتولمك ‖ — schmelzen (فع لا -) ارمك ؛ (مجا) ارمك ، اریوب بتمك ، غائب اولمق ؛ صوکی کیتمك ؛ بربرده ، برابر ارتمك ‖ — schnüren (فع متع) براپب ، صیحیم ایله صیقمق، باغلامق ؛ (مجا) Das schnürt mir das Herz — بو بنم یورکمی ازییور ، جانمی فنا حالده صیقیور ، قوپاریپور ، ایچمه طارلق ، صیقینتی ویرییور ‖ — setzen (فع متع) و .f — (sich) (فع معطا) بریره قویمق ، وضع ایتمك، برابر ، برلکده قویمق، طاقمق .f — sich برابر ، برلکده، یان یانه، هپ بر یره اوطورمق ، طاقلق ؛ (ع) die Gewehre — .f تفنکاری چاتمق ، بربرینه اویار پارچه‌لری بریره طاقمق ، قورمق ؛ (ریاکینه) ترتیب وترکیب وتشکیل ایتمك ؛ ترتیب وجمع ایتمك ؛ طاقمق ؛ — stellen (فع متع) بر یره برلکده قویمق، بر آرایه وضع ایتمك ، برلشدیرمك جمع وتوحید ایتمك ترتیب وترکیب وتشکیل ایتمك ؛ nach Klassen — st. صنف صنف ترتیب ایتمك ؛ passend — st. (الخ Farben) رنكوسائره‌یی اویدیره‌رق ترتیب ایتمك، قاریشدیرمق، رنك دوزمك، اویدیرمق ‖ — stimmen (فع لا +) (موسیقی) اویمق ، آهنکنه توافق ایتمك ، طوتمق ، آقورد ایتمك : mit etwas — stim. برشیله توافق ایتمك، برشیئه اویمق ؛ nicht — stim. (رنك حقنده) اویمامق، طوتمامق ‖ — stoßen (فع متع) برینی دیکرینه چاتمق ، دورتمك ، قاقمق ، ایتمك ‖ ایته‌رك برلشدیرمك ؛ (ترزیلکده) برالبسه‌نك پارچه‌لرینی چاتمق ‖ (im Mörser) — stoß. هوانده برابر دوومك ‖ دویرمك ‖ (فع لا ±) (شمندوفر حقنده) بربری اوزرینه یورویه‌رك مصادمه ایتمك ، بربرینه چارپمق ‖ — grenzen ‖ (ع) (قطعات حقنده) بربرینه تصادف ایتمك ، ملاق اولمق ، راست کلمك ‖ — stürzen (فعلا -) دورلمك ، (ابنیه حقنده) ییقلمق ، ایتمك ، کوچمك ؛ — treffen (فع لا -) دورلمك ، (اشخاص حقنده) mit einander — t. بربرینه راست کلمك ، تصادف ایتمك ‖ عین زمانده واقع اولمق ، ظهوره کلمك ؛ برابر ، برلکده چالشمق ، اجرای تأثیر ایتمك ‖ mit etwas — t. برشیله توافق ایتمك ، برلشمك ‖ یولوشمق ، اویمق ‖ یولوشمق ، کوروشمك ‖ — wickeln (فع متع) صارمق ، in ein Taschentuch — w. برمندیله صارمق ‖ — wirken (فع لا +) (اشخاص حقنده) برابرایش کورمك، چالشمق، اجرای تأثیر ونفوذ ایتمك ‖ برشیئه یاردم ایتمك ‖ — zählen (فع متع) جمع ایتمك ، طوپلامق ، ضم ایتمك ، برابر حساب ایتمك ‖ — ziehen (فع متع وفع معطا) .z — (sich) چکه‌رك طارالتمق ، طارالمق ، چکلمك ، چکمك، طوپلانمق ؛ es zieht sich ein Gewitter — برفورطنه ، بورا قوپه‌جق (بلوطلر طوپلانیور) ‖ — zwängen (فع متع) صیق صیقیه ، زورله ، قوتلیجه صیقوب طارالتمق ، زورله قپاتمق ، یتیشدیرمك ، یناشدیرمق .

Zu-satz (ـُ z ا م) (31) [zu setzen] ضم وعلاوه ایتمه ؛ ضم اولنان وعلاوه ایدیلان شی ‖ توسیع ، تکثیر ؛ علاوه ، حاشیه .

Zu-schanzen (ـُـَ فع متع) v. (21) (sép.) [آشاغی آلمانجه دن محرف toschranzen] Jemandem etwas — = zu-schieben .

ويرمه || براى تسلى ، باشك صاغ اولسونه كلانلرك زيارتى : (بر تجارتخانه وامثالى حقنده) großen — haben مشتريسى چوق اولمق، چوق رغبتلى اولمق، اعتبار قزانمق .

Zu-ſpunden (ـ ـ ـ فع متع) b. (21) (sép.) طيقاجى برشيئك آغزينه ، ايچنه ، صوقمق، طيقامق، طيقاجلامق .

Zu-ſtand (ـ ـ ام) (31) حال وكيفيت؛ صفت، صورت|| وضعيت ، موقع : احوال حاضره ، حال .

Zu-ſtande, ... (ـ ـ ـ ـ) —bringen (١ لا) مثلا: das — b. dieſer Sache wird ſchwer halten. بو ايشى باشه‌چيقارمق، ميدانه‌كتيرمك (پك) كوچ اوله‌جق|| —kommen (١ لا) موفق اوليش || قسمت ونصيب ميسر اوله مثلا : das — k. des Kongre'ſſes iſt geſichert قونغره اجتماع ، انعقاد ايده‌جك ، قونغره‌نك انعقادى آرتق تحقق، تبين ايتدى، ممكن اوله‌جق .

Zu-ſtändig (ـ ـ ـ ـ) (24) Jemandem — برينه مخصوص، عائد ، متعلق ، برينك حق اولان || —er Richter بردعوانك حل وفصلى كنديسنه عائد اولان حاكم ، قاضى ، كف بد اقتدارنده بولنان حاكم .

Zu-ſtechen (ـ ـ ـ فع متع) b. (20) (sép.) auf Jemand— برى اوزرينه برينه طوغرى دوروتمك ، صاپلامق .

Zu-ſtecken (ـ ـ ـ فع متع) a. (21) (sép.) Jemandem etwas — برينك برشيئى آشيرمق، جبه آتمق، آلمق، صاقلامق|| بر ايكنه ايله قپامق، ايكنه‌لمك .

Zu-ſtehen (ـ ـ ـ فع لا +) t. (30) (مرا . ſtehen) die Thür ſteht zu (sép.) قاپو قپالى طورييور ، قپاليدر|| Jemandem — (Jemandem zu-kommen) برينك حقى، استحقاق اولمق ، برينه مخصوص ، عائد ، راجع اولمق ، برينه متعلق بولنمق .

Zu-ſtellen (ـ ـ ـ فع متع) a. (21) برشيئى برينك اوكنه قور ايكن قپامق، اورتمك : eine Thüre — برقپويى سد وبند اجمك ، قپامق || Jemandem etwas (einhändigend übergeben) برينه ، برينك يدينه برشيئى تسليم اجمك ويرمك.

Zu-ſteuern (ـ ـ ـ فع متع) a. (21) (sép.) (كذا فع لا +) = bei-ſteuern || (بحر) (فعلا —) der Küſte — ساحله طوغرى يورمك، حركت اجمك، ايلرولمك (كمى وامثاليله)|| immer — لاينقطع يولنه دوام اجمك ، يولى تعقيب اجمك .

Zu-ſtimmen (ـ ـ ـ فع لا +) a. (21) (sép.) = bei-ſtimmen .

Zu-ſtopfen (ـ ـ ـ فع متع) a. (21) (sép.) قپامق ، طيقامق (الخ ein Loch, die Ohren بردليكى قولاقلرينى) || mit Werg) — اوستوپو، توكونلى كتن ايله طيقامق، قپامق|| (mit der Nadel) — ايكنه ايله كوزه‌مك .

Zu-ſtöpſeln (ـ ـ ـ فع متع) a. (21) (sép.) etwas — برشيئى طيقامق، قپامق (برشى صوقه‌رق) .

Zu-ſtoßen (ـ ـ ـ فع متع) p. (30) (مرا . ſtoßen) (sép.) Jemandem etwas — برينه برشى دوزتمك، برشيئى برينه طوغرى اجمك ؛ ايته‌رك قپامق|| (فع لا +) شدتله اجمك ؛ قاتمق|| (فعلا —) Jemandem — خوشلانماز، آرزو ايدلماز (برشى حقنده) برينه كلوب چاتمق، بولمق .

Zu-ſchreiten auf Jemand — برينه طوغرى ايلرولمك برندن طرفه، برى اوزرينه‌يورمك|| — (tüchtig : يالخود wacker) ايو ، صيق ، طبانه قوت يورمك .

Zu-ſchuß (ـ ـ ام) (32) [zu-ſchießen] قضله(پاره) ضم، احتياطا ويريلان (آقچه) .

Zu-ſehen (ـ ـ z ـ فع لا +) l. (31) (sép.) باقمق ، سير اجمك ، كوز مسافرى اولمق ، نظر اجمك ، برشيئى مشاهده اجمش اولمق ، شاهد اولمق || = hin-ſehen = nach-ſehen || برشيئه دقت واهتمام اجمك، نظارت اجمك، كوزتمك ،اسيركمك|| دقت اجمك ، صاقنمق، احتياط اجمك .

Zu-ſein (ـ z ـ فع لا -) a. (19) (sép.) قپالى اولمق ، مستور اولمق، بولنمق .

Zu-ſenden (ـ ـ z ـ فع متع) a. (22) (sép.) = zu-ſchicken.

Zu-ſetzen (ـ ـ z ـ فع متع) c. (21) (sép.) علاوه اجمك|| اوزرينه ، اوسته ويرمك ، اكلك || (اوطوروب) قپامق : (دومينو اويوننده) اويونى قپامق ، باغلامق || (فع لا +) — (Jemandem hart : يالخود ſcharf) برينى ايوجه صيقيشديرمق ، اوزرينه وارمق ، صيقمق ، راحتسز اجمك || Jemandem mit Bitten — برينى برطاقم رجالرله تصديع و ازعاج اجمك؛ Jemandem ſo — , daß er nicht mehr aus noch ein weiß برينى بردها ويق ديه‌ميه‌جك ، بردها برشى ويله‌ميه‌جك ، ياپه‌ميه‌جق صورتده صيقيشديرمق ، بوحاله كتيرمك ، بويله ياپمق .

Zu-ſichern (ـ ـ z ـ فع متع) a. (21) (sép.) Jemandem etwas — برينه برشيئى قويا وعد وتأمين اجمك.

Zu-ſiegeln (ـ ـ z ـ فع متع) a. (21) (sép.) = ver-ſiegeln .

Zu-ſpeiſe (ـ ـ امؤ) (30) = Zu-koſt .

Zu-ſperren (ـ ـ فع متع) a. (21) (sép.) قپامق ، سد وبند اجمك ، اورتمك .

Zu-ſpitzen (ـ ـ فع متع وفع معطا) c. (21) صيوريلتمك، اوجنه طوغرى صيوريلتمك ، صيوريلتمك || (ſich) — تپه‌سنه طوغرى مخروطيلشمك ؛ اينجه‌لشمك ، صيوريلشمك : برچوداني قپامق، اوجنى ياپوب‌بتورمك || (مجا) — epigramma'tiſch هجويه‌يى شدتلنديرمك .

Zu-ſprechen (ـ ـ فع متع) b. (30) (sép.) Jemandem Troſt — برينى تسلى اجمك ؛ مدار تسلى اولمق ، تسلى ويرمك|| (فعلا +) || zu-erkennen = Jemandem etwas — || Jemandem — برينه سويلك ، توجيه كلام اجمك ، خطاب اجمك || (مجا) dem Glaſe fleißig — لاينقطع ايچمك ، شرب اجمك ؛ einer Speiſe gehörig — بريكدن ايوجه يمك، ايوجه قاشيق آتمق .

Zu-ſpringen (ـ ـ فع لا —) a. (30) (sép.) (مرا . ſpringen) auf Jemand — برى ، برينك اوزرينه آتلمق ، اوستنه طوغرى صيچرامق، قوشه‌رق، حويلايه‌رق برينك يانته ، اوزرينه وارمق || آتلايه‌رق ، صيچرايه‌رق قوشمق ، ايلرولمك (قطع مسافه اجمك) || = zu-ſchnappen || Jemandem — برينه ياردم اجمك .

Zu-ſpruch (ـ ام) (31) برينه توجيه ايديلان، خطاب اولنان، سويلنيلان سوز، كلام؛ تسلى، اويالامه، اكله، جسارت

Zu-trägerei (ـ ـ ـ امؤ) (49) جاسوسلق، جاشيدلق، لقردی آلوب كوتورمه، اكثريا افترا صورتيله فتنه‌لك اتمه، ديدی قودی ياپمه .

Zu-träglich (ـ ـ ـ ص) (21) (مرا. zu-tragen) منبت، محصولدار، حاصلاتلی : فائده‌لی، منفعتبخش : باعث فوز وسعادت وفلاح ونجات : شايان توصيه، مناسب، موافق: der Gesundheit — صحته نافع : (هوا حقنده) انسانه يارايان، صحته نافع، صاف، تميز .

Zu-trauen (ـ ـ ـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) Jemandem — etwas (بريشك برشيده اولان قابليت واستعداديته ايناتمق) ايناتمق، امنيت اتمك، ظن وتخمين اتمك : ich traue ihm nicht viel Gutes zu بن بوكا پك امنيتم يوقدر، بنجه پك مقبول آدم : شی دكلدر : او بنجه برشيئه يارامز .

Zu-traulich (ـ ـ ـ ص) (21) = ver-traulich .

Zu-treffen (ـ ـ فعـ لا +) d. (21) (sép.) اويمق، مطابق، موافق كلمك، ديلنديكی، بيلنديكی، سويلنلديكی، ظن وتخمين اولنديغی كبی چيقمق، اصابت اتمك، طوغری چيقمق .

Zu-treiben (ـ ـ فعـ متعـ) v. (21) (sép.) . . طوغری سورمك : eine Herde (der Weide) — برسوريی چايره، قيره، مرعايه سورمك، اوتلاغه چيقارمق || die Pferde — باركيرلری شدتله سورمك || (فعـ لا -) — (Klippen (گمی حقنده) قاياية اوطورمق، چارپمق .

Zu-treten (ـ ـ فعـ لا -) l. (20) (sép.) يناشمق، ياننه وارمق، ياقلاشمق || آره‌يه كيرمك، توسط اتمك || موجود برشيئه التحاق اتمك، برشيئله برلشمك : (امراض حقنده) ديكر خسته‌لقله قاريشمق، برلشمك || (فعـ متعـ) (ein Loch) in der Erde — يوروركن يرده بولنان برچقوری، دليكی اوزرينه باصوب قپامق .

Zu-trinken (ـ ـ فعـ لا +) a. (21) (مرا. trinken) (sép.) — Jemandem — بريشك صحتنه، شرفنه ايچمك، مقابلةً ادارهٔ اقداح اتمك || — (immer) على الدوام ايچمك، ايچمكه دوام اتمك .

Zu-tritt (ـ ـ ام) (38) تقرب، مقارنت، يناشمه : على الخصوص حكمدارلرن نزدينه، حضورينه، مجالس كبرايه : دخول، قبول : (تياترولرده) — freien اجرتسز، مجانًا دخول || مدخل || .h — (freien) bei Jemandem (بلا رخصت) بريشك ياننه كيره‌بيلمك، حضورينه چيقمق صلاحيتنی، امتيازنی حائز اولمق .

Zu-unterst (ـ ـ حا) الك آشاغيسنده، الك آلتده، تا ديبده .

Zu-verlässig (ـ ـ ـ ص) (21) امين، امنيتلی، قطعی، (حوادث وروايات حقنده) صحيح، مجرب، معتمد، صادق، صادق الكلام، طوغری سوزلی .

Zu-verlässigkeit (ـ ـ ـ امؤ) (49) امنيت، امينلك، اعتماد || قطعيت، حقيقيلك، موثوقيت، صدق .

Zu-versicht (ـ ـ امؤ) (49) (sans pl.) [sich versehen. بوكا مرا.] اعتماد (تام)، امنيت كامله، اعتقاد، اميد قطعی .

Zu-versichtlich (ـ ـ ـ ص) (21) اعتماد، امنيت واعتقاد تام ايله، ايوجه اميد، انتظار ايله || = zu-verlässig .

Zu-streben (ـ ـ فعـ لا +) a. (21) (sép.) einem Ziele — = nach etwas streben .

Zu-streichen (ـ ـ فعـ لا —) n. (20) (sép.) auf ein Ziel, dem Ziele — برهدفه، مقصوده طوغری دونمك، توجه اتمك، اورايه طوغری ايلرولمك، يوريمك || (فعـ متعـ) (Ritzen) mit Lehm — كيللی، اوزلی طوپراق ايله صيوامق، طين ايله صيوامق .

Zu-stricken (ـ ـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) (einen Strumpf) — = (einen Strumpf) zuspitzen .

Zu-strömen (فعـ لا —) a. (21) (sép.) سل اولەرق، سل كبی آقوب كلمك، آقين آقين كلمك || (فعـ متعـ) سل كبی آقيتمق .

Zu-stürmen (ـ ـ فعـ لا —) a. (21) (sép.) auf Jemand — بری اوزرينه آتيلمق، قوشمق .

Zu-stürzen (ـ ـ فعـ لا —) a. (21) (sép.) auf Jemand — بری اوزرينه آتيلمق .

Zu-stutzen (ـ ـ فعـ متعـ) c. (21) (sép.) چكی دوزن ويرمك، دوزلتمك || — (einen Baum) برآغاجی مطلوب وجهله كسمك، يونمق || — einen Rock برالبسه‌يی تعمير اتمك، ترتيب اتمك || (عمو) — Jemand zu etwas برينی برشيده تربيه اتمك، يتيشديرمك، تعليم وتربيه اتمك .

Zu-tappen (ـ ـ فعـ لا +) a. (21) (sép.) بريره، برينه، برشيئه طوغری پات پات، صالاق صالاق يوريمك || قبا قبا، الی ياقشمز صورتده برشيئی طوتمق || قبا قبا، يونتولمامشجه‌سنه، شنلك كورمامشجه‌سنه حركت اتمك .

Zu-that (ـ ـ امؤ) (49) برالبسه‌يه اساس قوماشدن بشقه برای ترتيبات قونيلان خرج : بريمكه تفرعات اولەرق قونيلان خرج : اجزاده اولان، جزؤدوا || خام اشيا .

Zu-theilen (ـ ـ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) Jemandem etwas — برينه پای اولەرق برشی ويرمك، حصه چيقارمق : Jemandem etwas in reichem Maße — برينه برشيئی بول بول ويرمك، اسركه‌ميوب استديكی قدر ويرمك || تقسيم وتوزيع اتمك ... پای اتمك : — gerichtlich محكمه قراريله، قانونًا نظامًا ويرمك، تسليم اتمك، شرعًا ويرمك، توجيه اتمك .

Zu-thulich (ـ ـ ـ ص) (21) وظيفه شناس، مقدم، مداوم : ايشكذار، چالشقان || مونس، صوقولغان .

Zu-thun (ـ ـ فعـ متعـ وفعـ معطا) b. (22) (sép.) hin-zu = fügen = || قپامق — die Augen كوزلرينی يومق، قپامق، برآن ايچون قيرپمق || (مجا) اولمك، كوزينی يومق = sterben || — sich Jemandem برينه صوقولمق .

Zu-traben (ـ ـ ـ فعـ لا +) a. (21) (sép.) auf — (einen Ort) بريره طيريس كيتمك، قوشمق، طبانی قالديرمق || — kräftig عجله، شمان، الده بيلديكنه كيتمك، سيرتمك .

Zu-tragen (ـ ـ فعـ متعـ) r. (20) (sép.) Jemandem — etwas برينه برشی كتيرمك، صاحب اتمك، ايصال اتمك، على الخصوص كيزلی، خفی شيلری بيلديرمك، خبر كتيرمك، ويرمك، مخبرلك، جاشيدلق اتمك || (فعـ لا +) (آغاج، ترلا حقنده) ويرمك، محصولدار، منبت اولمق || — sich (فعـ معطا) = sich er-eignen .

Zu-viel || (viel .١مرا)zu-viel= (ـَ - حا) Zu-viel
(الا) (*inv.*) چوق درجه ، غایه ، لزوم وحدودندن فضله
اولان ، آشورى شى .
.vor-her = (ـَـ حا) Zu-vor
(*sép.*) برلشدكده دائما — (- ـَ ···) Zu-vor„...
— bedenken (فعلا + و(فعمتعد) برشيئى ياپمزدن اول
دوشونمك ، اولجه عقلنى باشنه آلمق || kommen — (فعلا-)
— (Jemandem) برندن اول طاورانمق ، ياپمق ، ايتمك ،
كلك || kommend — (اسم مفعول وصفت) ㉑ نازك ،
ملتفت ، مكرم ، اكرامى (مسافر) آغيرلنى سور .

Zu-vörderst (ـ ـَ - حا) اولا ، اول امرده ، الك اول ،
اول باول ، هرشيدن اول .

Zu-wachs (ksse ـ ـَ ام) مفردى ㉖ ونادراً استعمال
اولنان جمعى تحويل صدا ايله㊱ بيومه ، تزايد ، آرتمه ، ازدياد ،
چوغالمه ، نشو ونما .

(wachsen. ١مرا) ㉚ r. +فعلا ـَ ksse)Zu-wachsen
(*sép.*) مجاور طرفلرك بيومسيله قپانمق || — J-m :
dem Landmanne wachsen die Früchte zu چفتچى ميوه
آلور ، طوپراق اكا ميوه ويرر ؛ برينك حصه سنه دوشمك ،
تصادف ايتمك .

Zu-wage (ـ ـَ امؤ) ㊸ ازدياد ، توافر ؛ قصابلرده :
اتله برابر ويريلان كميك وسائره ، جونتا .

J-m et.— (*sép.*) ㉚ g. (ـ ـَ فعمتعد) Zu-wägen
برينه برشى طارتمق : (مجا) — (Lob und Tadel) تلطيف
وتكدير ايتمك .

der Strom (*sép.*) ㉑ c. (ـ ـَ فعمتعد) Zu-wälzen
wälzt seine Gewässer dem Meere zu نهر ، ايرماق صولرينى
دكزه دوكر — .J-m et =zu-schieben || برشيئى يوارلايوب
برداليكى قپاتمق .

Zu-wandern (ـ ـَ فعلا -) ㉑ a. (*sép.*) بريره
طوغرى يوله چيقمق ، دوزلمك ، قويولمق || — ، كذا :
zu-gewandert kommen چيقه كلك ، قومق .

Zu-warten (ـ ـَ فعلا +) ㉑ b. (*sép.*) كمال
سكونتله ، سسزجه برينى بكلمك ، بكليوب طورمق || (طب)
— de Methode برخسته لغى تداوى يه باشلامازدن اول
تأثيرات طبيعيه يى بكلمكدن عبارت اصول ، طب مترقب .

Zu-wege (ـ ـَ-حا) = bei Wege zu ياخود zu (مرا .
Weg) مثلا — bringen etwas برشيئى بتورمك ، صوكنه
كلك ، يوزوب يوزوب صوكنه كتيرمك ، يوله ياترمق .

Zu-wehen (ـ ـَ فعمتعد) ㉑ a. (*sép.*) (روزكار)
اسه رك برشيئى بريره ، طرفه آتمق ، روزكارليه رق برطرفه
اوچورمق ، آتمق || (der Wind) hat die Wege mit Schnee
zugeweht روزكار يوللرى بتون قارله طولديرمش ، اورتمش ،
قپامش .

Zu-weilen(ـ ـَ-)حابعضاً ، بعض بعض (=bis-weilen).
Zu-weisen (ـ ـَ فعلا+) ㉑ v. (*sép.*) (ماضيسى
(فعمتعد) || auf etwas hin-weisen= — (ich) wies zu
— .J-m et برينه برشيئى تعيين ، تخصيص ، حواله ايتمك ||
— Je-m Kunden برينه مشترى يوللامق .

Zu-wenden (ـ ـَ فعمتعد وفعمطا) ㉒ a. (مرا .
wenden) (*sép.*) (nach) (sich ياخود) den Schritt
— einem Orte خطوه سنى برطرفه توجيه ايتمك ، بريره متوجه
اولمق ، دونمك || — J-m das Gesicht برينه يوزينى دونمك ||
seine Freundlichkeit wandte ihm alle Herzen zu اونك
نزاكتى ، لطفكارلغى ، كولر يوزليلكى هركسك محبتنى جلب
ايتدى || — .J-m et برينه برشى ايدينديرمك ، برشى صاحبى ايتمك .

Zu-werfen (ـ ـَ فعمتعد) ㉚ d. (*sép.*) J-m
— Blicke برينه عطف نظر ايتمك ، كوز آتمق ، باقمق ||
(كاغد اويونده) اوينامق ، آتمق || — die Thür قپويى
چارپمق (چارپوب قپامق) ، حيزله قپامق .

Zu-wider (ـ ـَ - حا) (sein) ايله برلكده : das
— Glück war uns بزه فلك ، طالع مساعده ايتمدى ، بزه
طالعمز يار اولمدى || مخالف ، ضد ، مانع || einem Befehle
handeln — بر امره مخالف حركت ايتمك ، بر امرى اجرا
ايتمامك || خصوصيله (sein) ايله : J-m—sein برى نظرنده
مكروه ومنفور اولمق ، برليسى (برشيدن ، برندن) نفرت ، اكراه
ايتمك ؛ خوشلانمامق .

Zu-winken (ـ ـَ فعلا+) ㉑ a. (*sép.*) —J-m
برينه باش وامثاليله اشارت ايتمك .

Zu-wölben (ـ ـَ فعمتعد) ㉑ a. (*sép.*) (معما)
قبه ايله قپامق ، اوزرينه قبه چكمك ، بنا ايتمك .

Zuyder = see (ـَ zëu"-dĕrᵉz اخامؤ) (دكشمر)
(جغر) (فلمنكجه ليان) زوويدرزه .

Zu-zählen (ـ ـَ فعمتعد) ㉑ a. (*sép.*) صايه رق
علاوه ايتمك ، برابر داخل حساب ايتمك ، حسابه قاتمق || J-m
— .et برينه برشيئى برر برر صايه رق تسليم ايتمك ، ويرمك .

Zu-ziehen (ـ ـَ فعمتعد) ㉛ f. (*sép.*) einen
— Knoten بردوكومى صيقيشديرمق ؛ (فعمطا) —sich fest
ايوجه چكلمك ، قپانمق ؛ (پرده لرى) قپامق (چكه رك) ||
—dem Abgrunde .J برينى كرداب (فلاكته) طوغرى چكمك ،
دوشورمك || (اشتراك ايتمك اوزره) — J-zu etwas
برينى برشيئه اشتراك ايتديرمك ، برشيئه برينى دخى داخل
ايتمك || اكثريا كندى خطاسيله برشيئه دوچار اولمق sich eine
—Krankheit برخسته لغه دوچار ، كرفتار اولمق ، خسته لق
قازانمق ، درد صاحبى اولمق || — sich (فعمطا) die
(فعلا+) || Schleife zieht sich zu باغ ، دوكوم صيقيشيور
—kräftig صيقيجه ، صيق صيق يه چكمك || (فعلا-) برطرفه
طوغرى ، كيتمك ، يوريمك || (خدمتچى حقنده) — بريره ، بر
قپويه كيرمك .

Zu-zug (ـَ ام) ㉛ پراكنده (اوله رق ديكرلرينه
التحاق ايتمك اوزره كلانلر) || (ع) تقويه .

Zu-zügler (ـ ـَ ام) ㊵ a. [Zu-zug] كوكللى ||
— (جمع) = Zu-zug تقويه || يكى كلنلر ، برلشان ، كيرن ،
قپولنان .

Zwacken (ـ ـَ فعمتعد) ㉑ a. (*sép.*) قيصغاج ايله
صيقمق ؛ (مجا) — J. zwicken und برينى (فنا حالده)
خيريالمق ، پك زياده خور طوتمق .

Zwang (ـَ) (zwingen فعلنك زمان حال ماضى صورتنك
برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Zweck... (... ‑) —entsprechend (ص) مطلوب
ومقصده موافق؛ موافق مصلحت ، مناسب ، موافق || —los
(ص) بوش ، بوشنه ، بیهوده ، نافله ، فائده‌سز ، مناسبتسز ، هیچ
برهدف ومقصده مبتنی اولمیان ، دیمسز || —mäßig (ص)
موافق‌حال ومصلحت ، مناسب ، مطلوب وجهله ، مطلوبه موافق ،
عملی ، قولایلقی اولان ، قوللانشلی ، فائده‌لی .

Zwecke (ـــٰ ا مؤ) (53) تخته چیواطه ، قوندره چیویسی ،
کچه ، حالی چیویسی .

Zwecken (ـــٰ فه متع) (21) a. [Zweck] =zwacken ،
zwicken || نادراً = be-zwecken || (صنع) اوفق چیوی ،
طابانلی ایکنه ویا چیوی ایله تثبیت ایتمك ، ربطیه ایله باغلامق ،
چیویلمك || نادراً (فه لا +) فکرینه مبتنی اولمق || فکرومقصده
موافق کلمك ، اویمق .

Zwecks (ٌ مضاف الیــه آلور حرجر) مثلا : —einer
Unterredung برمذاکره ، مکالمه‌دنطولایی .

Zween (ـَ ص ا عد اصل) اکثریا دکشمز ، معمافیه کلمك
نادراً (21) = zwei .

Zwei (ـَ ص اعد ، اصل) (*inv.*) (متروك وایالت لسانده)
اجناس مختلفه یه کوره : zween (ا م) ، zwo (ا مؤ) و
zwei (ا لا) ایکی || —und siebzig یتمش ایکی || es ist
halb— ساعت بریمق || —um drei Viertel auf ایکی یی
اوچ چاریك کچه ، ساعت اوچه چاریك قاله || in— Exempla'ren
ausgefertigte Verhandlung ایکی نسخه اوله‌رق ترتیب
ایدیلان مذاکره اوراق ، مذکره || (کیم) aus Elementen
(عنصر حقنده) ایکی عنصردن مرکب ، مثنالی || Zwei (ا مؤ)
(71) ایکی عددی ، کذا (کاغد ودومینو اویوننده) ایکی نقطه‌لی
کاغد ویا طاش ، ایکیلی || = Zweiheit || Zwei (ا لا)
(*inv.*) چفت .

Zwei.... (‑ . . .) —armig (ص) ایکی قوللی ||
—gestrichen (ص) (موسیق) (e Note) —gestrichen
آلتی ایکی چیزکیلی نوطه ، اون آلتیلق || —schläf(e)rig,
(ص) schläf(e)riges Bett — ایکی کشیلك یتاق ||
—spännig (ص) برچفت بارکیر قوشولی (آرابه وامثالی)
چفت قوشولی || —bafisch (ص) (کیم) اساسی ایکی قاتلی
اولان ملحه دینور ، اساس مثنی || —deuteln (فه لا +)
مبهم ، آکلاشلماز اولمق ، دائما مبهم آکلاشلماز ایکی طرفه
چکیله بیلور وجهله ادارهٔ کلام ایتمك ، بویله تعبیرات والفاظی
آرامق || تأویله قالقمق || —deutig (ص) ایکی معنالی ،
برچوق شئی آکلاشیله بیلور ، برچون شیئه دلالت ایدر ، معنای
حقیقیی قصداً ستر ایدن ، مبهم براقان ، جناس ، شبهه‌لی ،
مشکوك ، آکلاشلماز || تأویلی کوتورر || —fach (ص)
ایکی قات ، ایکی مثلی || —falter (ا م) (تا طبیع) نادراً
مستعمل اولوب = Schmetterling || —füß(l)er (ا م)
(تا طبیع) ایکی آیاق ویا بجه‌لی حیوان || —geschlechtig
(ص) ایکی آلتی اولان هم آلت تذکیرو همده آلت تأنیثی بولنان ،
خنثی || —gespräch (تادراً مستعمل) (ا لا) = Zwie=
gespräch || —gliedrig (ص) ایکی عضوی بولنان ، آلتی چفت
اولان (ریا) —gliedrige Größe آره‌لرنده (+) ویا (-)
اشارتی بولنان ، ایکی حدلی ، ذوحدین مقادیر || (ع) ایکی
صره‌لی || —händer (ام) (تا طبیع) ایکی اللی || —händig

Zwang (ـِ ام) (38) [قدیم آلمانجه Zwang thwang]
(*sans pl.*) (freier Wille نك مقابلی) زور ، جبر ، تضییق ،
شدت ؛ اسارت || احکیدن = Bann ; Ge-richtsbarkeit ||
dem — e unterworfen رعیه‌لکله چفتلك وصائره‌ده
اشغله ، تیمارجیلق ایله || اقسام عضویه داخلنده آجیه‌رق
وقوعه کلان قوپارمه ، نصیر ، تضییق || ترکیباتده (مرا .
(Stuhl=zwang.

Zwangs.... (‑ ...) —s=jacke (امو) دلی کوملکی ||
—(s=)weise (حا) جبراً ، زور ایله || —(s=)arbeit
(امؤ) : zu lebenslänglicher — a. verurtheilen مؤبداً
پرانغه بند ایتمك (خدمات شاقه‌ده قوللانمق) || —los (ص)
جبر وتضییق اولنمقسزین ، || (اشخاص حقنده) بلا تکلیف ،
تکلفسزانه حاجت قالمقسزین ، طبیعی ، هرکس آرزو ایتدیکی
کبی || (کتابجیلق) in — en Heften غیر معین ، اولجه
تعیین وتحدید اولنمیان زمانلرده نشر اولنان ، چیقان .

Zwängen (ـــٰ فه متع وفه مطا) a. (21) [قدیم آلمانجه
duengan] صیقمق ، صیقیشدیرمق ، صیق صیقیه طوتمق ||
(دار قوندره وامثالی حقنده) صیقمق || زورله بوکمك ،
اکمك || ازمق (مجا) || تأثیرك یبانیله : den Kopf (sich)
durch ein Loch — بردلیکدن زورله باشی صوقمق .

Zwanzig (ـــٰ ص ا عد اصل) [قدیم آلمانجه zweinzuc]
یکرمی ؛ etwa — Bäume (تقریباً) یکرمی قدر آغاج ||
Zwanzig (ا مؤ) (71) یکرمی عـددی in den Z — en
sein یکرمیسی کچمش ، یکرمی ایله اوتوز آراسنده اولمق ||
zu Zwanzigen یکرمیشر یکرمیشر .

Zwanzig.... (ـــٰ ...) —ender (ا م) (آوجیلق)
(بوینوزی یکرمی چتاللی کیك) یکرمی چتال || —fach ،
—fältig (ص) یکرمی اوقدر بیوك || —markstück (ا لا)
یکرمی مارقلق ، بر آلمان لیراسی || —eck (ا لا) (هند)
یکرمی زاویه‌لی شکل ، جسم || —flächig (ص) ، —flächner
(ا م) (هند) سطحی یکرمی مثلث وجهلی جسم ، ذوعشرین
الوجوه .

Zwanziger (ـــٰ ا م) a. (40) قرق رقمی || (ا مؤ ایله)
(in) — (90) کنج آدم ، یکرمیلك شخص || (آلمانیاده یکرمی
فنیکلك واوستریاده قروتیسه‌رلك پاره) یکرمیلك || اشبو کلمه
یکرمی رقمی حاوی ، حائز بولنان بالجمله اشیا ویا اشخاص ارائه
ایدر مثلا : یکرمنجی آلایدن بولنان برنفر ، یکرمنجی آلایلی .

Zwanzigstel (ـــٰ ا لا) a. (40) یکرمیده بری ، یکرمنجی
پارچه (سی) .

Zwar (ـَ حا) [قدیم آلمانجه zi wâru in Wahrheit]
—und (اولجه بیان اولنان برفکرك تقویه‌سی وبونك دقایقین
اوله‌رق تعیینی مقامنده) حتی ، وهله ، بالخصوص ، یعنی ، وهم ،
همده || فی الواقع ، فی الحقیقه ، واقعاً .

Zweck (ـِ ا م) (38) [قدیم آلمانجه zwec Nagel]
Pflock = ؛ نشان تخته‌سنك اورته‌سنده‌کی چیوی ، آوجی هدفی ||
(مجا) مقصد ، هدف ، مطلوب ، مقصود ، مرام ، فکر ، نتیجه ||
zu welchem — e ? نه ایچون ؟ نه فکره بناء ؟ نه‌مقصدله ||
(عمو) sonst hat es (weiter) keinen— یوقسه بشقه
برشیئه یارامز ، یوقسه بشقه برشی ایچون دکل .

قيمي بر كورميمه‌جك ؛ راحت بوليه‌جق ، مسعود وبختيار اولميه‌جق ، ايشى راست كيتميه‌جك .

Zweit (ز ـ ا عد تسبير) ㉑ —e (der die, das) اسم اولمرق : (ا م) Zweite(r) ، Zweite (ا مؤ) ايكنجى ، ثانى ؛ حال اولمرق : —ens ، —en، zum ثانيا ، ايكنجيسى || der — e des Monats آيك ايكيسى ، ايكنجى كونى || — er Artikel ايكنجى ماده ، فقرهٔ ثانيه || = Hein zu — . || ثانى || rich der Z — e ايكنجى هانرى ، هانرئ ثانى دیکر بر || — er Alexa'nder ايكنجى برعلكساندر .

Zweit,... (ـ ...) das — edelste Meta'll آلتوندن صكره الك قيمتلى معدن || —altaste(r) (ا م) برعائله ، جمعيت وامثالنده ايكنجى درجه‌ده الك ياشلى ، الك قدملى اولان || —nächst (ص) برنجيدن صكره اولان، برنجى‌يى تعقيب‌ايدن || der — nächste Tag يارندن صكره‌كى كون ، اوبركون .

Zwerch (ـ ص و حا) (ايالت لسانى) [قديم آلمانجه quer =[dueräh خصوصيله تركيبلرده .

Zwerch,... (ـ...) دائما اسم وبر فعل ايله برلشه‌رك = ...Quer= || — fell (الا) (تشر) قارن ايله كوكسى داخلاً بربرندن آيران زار ، پردهٔ قلب، حجاب حاجز .

Zwerg (ـ ام) ㊳ [قديم آلمانجه twërc = انكليزجه dwarf ؛ مراد روحجه theurgo's übernatürliches thuend] ، —in ㊿ جوجه ، بوجور، بودوور؛ كوسز آدم؛ زمان‌قديده اوقاجق اولمرق تصور اولنان آدم،* برقاريش بويلي.

Zwerg,... (ـ . . .) —apfel (ام) (نبا) = Paradi'es-apfel || —apfelsi'ne (ا مؤ) ماندارين ، ماندارينه || —baum (ا م) بودور آغاج، چالى || — bock (ا م) (تا طبيعي) آفريقا تكه سى ، كيكيسى ، بودور كچى || —mensch (ا م) (اسا) اسكى زمانده آكثريا مغاره وامثالى محللرده اقامت ايدر ودقيته ويوكانماليشيلرك محافظ عد اولنور اوفق بوبلى اوزون صقاللى انسانلر || —seele (ا مؤ) (مجا) تقريبا يلنسز ، بوش قفالى انسان .

Zwetschke ، Zwetsch(g)e (ـ امؤ) ايكيسيده [لاتينجه seba'stica prunus] ㊿ اريك (= Pflaume) .

Zwick (ـ ام) ㊱ [zwicken] = Zwecke || = kneifen (الا) || = Schmitze || بونكه (قامچى) ايله اوروش .

Zwickel (ـ ا م) ㊵ a. (صنع) [zwecken] آغاج قامه ، اودونجى‌قامه‌سى (= Keil) (ترزيلك ودیکيشچيلكده) پارچه، اتك‌آره‌سى وصائر محللره صوقيلان ويش ديليلان(آشاغيسى كنكيش ويوقاريسى طار) پارچه || آكثريا بشقه رنكده اوريلوو وچورابك طوبوغى يوقاريسنه يابيلور چوراب قامه‌سى، كوشه‌سى .

Zwickeln (ـ فه متع) ㉑ a. —Strümpfe چورابك طوبوغنه قامه يابمق، (رنكلى) كوشه قويمق .

Zwicken (ـ فه متع) ㉑ a. [قديم آلمانجه zuicchan] جيدبكلمك ، جيدبك‌يامق، قوپارمق || جيديكر ، قوپارير كبى آغرى، صانجى پابمق ، es zwickt mich im Leibe آنام صانجم وار ، قارنم پك صانجيور || —Jemand بريئى راحت براقامق، يوكالتق، راحت ويرمامك || قيرچق

Zwicker (ـ ا م) ㊵ a. [zwicken =|| Kneifer = kneifen (الا) || تك كوزلك، مونوقل || =Zwick-zange داخلش برقوچى به صوقيلان طيقاچ .

(ص) ايكى ال ايله ؛ ايكى ال ايله قوللانيلور ، ياپيلور ، چالينور || — höcker (ا م) (تا طبيعي) ايكى هوركوجلى دوه ، شجين دوه‌سى || — hundert (ص ا عد اصل) ايكييوز || — jährig (ص) ايكى سنه‌لك ، ايكى يللق ، ايكى ياشنده ، مدتى ، زمانى ايكى سنه‌دن عبارت اولان ؛ — kampf (ا م) دوئللو || — lebig (ص) (نادراً مستعملدر) سوده وقره ده پاشايان ويا يتيشان حيوان ويا نبات،ذوالمعاشين || — mal (حا) ايكى دفعه || — mal im Jahre (im Monat) — يلده(آيده) ايكى دفعه ،كره || — master (ا م) (بحر) ايكى ديركلى || — ruderig (ص) ايكى صره‌لى ، ايكى كيكه‌لى || — reihig (ص) ايكى كوركلى،برچقته || — schneidig (ص) ايكى طرق كسر ، (كذا مجا) : (نبا) قيليج كبى ، ايكى طرفى كسكين شكلنده اولان،سيفى الشكل || — schürig (ص) سنه‌ده ايكى دفعه قيرپيلان ، بيجيلان || — sitzig (ص) ايكى كشى اوطوره‌جق ، ايكى كشيلك يرى‌اولان، ايكى اوطوراقلى || — sitziger Wagen — ايكى‌اوطوراقلى آرابه ، قوپه || — silbig (ص) ايكى هجالى || — gespann =(ا م) — spänner || — theilung (امؤ) ايكى‌يه آيرلمه ، بولنمه ؛ چتاللاشمه || —und-dreißigstel = Forma't (الا) (صنع) (مطبعه - جيلقده) بهر فورمه‌سى اوتوز ايكى‌يه قاتلانوب آلتمش درت صحيفه‌سى اولان كتاب || — weibig (ص) ايكى زوجه‌سى اولان ، ايكى قاريلى || — zahl (امؤ) ايكى عددى ؛ (غرا) تثنيه (= Dua'lis) || — zeilig (ص) ايكى سطرلى ،صره‌لى؛ ايكى صره اوزرينه .

Zweier (ـ ام) ㊵ a. ايكيلك شكلى ، ايكى رقمى || يوكله‌ردن ايكى رقميله مرقوم باجمله اشخاص واشياى اراثه ايدر (مثلا) برعسكر حقنده : ايكنجى آلايدن ، ايكنجى آلايلى نفر، عسكر .

Zweierlei (ـ ص) (inv.) ايكى درلو ، ايكى نوع ، ايكى جنس ، ايكى جنيد — Das ist يوتك ايكيسيده بشقه بشقه شى ، بونلر بشقه بشقه شيلر ، اويشقه بوبشقه شى ، آيرى آيرى || (عو) —Tuch (die Herren vom) عسكر .

Zweifel (ـ ام) ㊵ a. [قديم آلمانجه zuifal ؛ zwei كه سنه منسوب] ؛ (Glaube كلمه‌سنك‌مقابلى‌اولمرق) شك وشبهه، ظن ، اشتباه، قرارسزلق،تردد ، تعاشى، احتراز.

Zweifel,... (ـ...) frei (ص) — شك وشبهه‌دن برى، عارى || —los (ص) بلا اشتباه، شبهه وترديده محل‌قالديرميان، قطعى || (حا) = —s-ohne ؛ — müthig (ص)بردرلو برشيئه قرار ويره‌ميان ، محترز || —s-ohne (ـ حا) كذلك (عو) : (ص) شبهه‌سز ، بلا شك ، محققا .

Zweifelhaft (ـ ص) ㉑ [Zweifel] شبهه‌لى ، مشكوك ، متردد ، غير قطعى || هنوز حل اولنامش || مظنون، شبهه‌لى ، داعئ شبهه .

Zweifeln (ـ فه لا +) ㉑ a. [قديم آلمانجه zuifalôn] شبهه ايتمك ، شبهه‌لنمك (an et., J-m برشيدن ، برندن) || دوشونمك ، احتراز ايتمك ، قرار ويرمامك ، تردد ايتمك .

Zweig (ـ ام) ㊳ [قديم آلمانجه zuic = انكليزجه twig ؛ zwei كه سنه منسوب] قولك آشاغيسى ؛ دال(كذا مجا) برسلسلهٔ جبالك،شمندوفر وامثالنك قولى ، شعبه || er wird nie auf einen grünen — kommen (مجا) اوتك

Zwie„ ... (‥‥) [= zwei] اسم صفت وافعال ایله برلکده || = ... „zwei مثلا : —fach (ص) ایکی قاتلی ، ایکی‌مثلی = zwei=fach || —back (ام) پیسکوی، پکسماد|| —brache (امؤ) (زرا) تارله وباغلرك مضر اوت وامثالندن تطهیری ایچون یاپیلان ایکنجی قازمه ویا چاپه‌له || —licht (الا) لوشلق، شفقدن اولکی کبی ضعیف آیدینلق|| —spalt (ام) اویوشامامه ، اختلاف ، نفاق ، بوزغونلق، ائتلافسزلق، اتفاقسزلق. آره‌لری آچیق اولمه || (امورمذهبیه‌ده) برمذهبك قواعد وعقائد اصلیه‌سنه مخالفت، رفضه|| —tracht (امؤ) [اورته آلمانجه zwei-tragen zwitracht] تفرقه، اختلاف.

Zwiebel (ـ‿ امؤ) (55) [قدیم آلمانجه zwibollo لاتینجه ce'pula دن zwi(e) zwei هه استناداً] (نبا) صوغان|| چیچك وسائره صوغانی ، صوغان کبی کوك || (مجا) قبا ، قالین ساعت ، انفیه قوطوسی .

Zwiebel„... (‥‥) —geruch (الا) صوغان قوقوسی || artig — (ص) صوغان کبی ، صوغانه بکزر ، صوغان نوعندن || beet — (الا) (زرا) صوغانلق ، صوغان یتاغی ، تارلاسی || blume — (امؤ) (نبا) چیچك صوغانی (بصله‌سندن چیقان کوچك بصله ، صوغان بچی ، قوزیسی) || brut — (امؤ) (بغچوانلق) || gras — (الا) (نبا) = Glatt=hafer || knollen— (ام) چیچك صوغانی ، بصله‌بلبوسی|| sauce — (امؤ) (zö'-ssĕ تلفظ اولنور) صوغان صالچه‌سی ، صوغانلی صالچه ، روبرت صالچه‌سی .

Zwiebeln (ـ‿ فع لا +) .a (21) [Zwiebel] صوغان (صوغان) قوقمق || (فع متع) صوغانلق ، صوغان صیقمق، صوغان سورمك || (مجا) (عمو) —.J برینه جور وجفا ، واذیت ایتمك .

Zwiesel (ـ‿ ا م) .a (40) [zwie = zwei] ، (امؤ) (55) چتال ، چتاللامه : (بغچو) چتال ، بل || اکرقاشی.

Zwilch (ـ) ، Zwillich ایکیسیده (ام) (36) [اورته آلمانجه zwilich لاتینجه bilix نه نظراً aus zwei Faden) (تجا وصنع) کتندن معمول صیق وپارلاق بز ، قوتیل .

Zwilling (ـ‿ ام) (38) [قدیم‌آلمانجه zwinilinch] اکثریا : (s=knabe) — ایکیز .

Zwing„... (‥‥) —burg (امؤ) (برمحل ویا مملکتك ضبط وتضییقیچون انشا ایدیلان ، وجوده کتیریلان) بورج ، حصار ، قلعه ، باستیلیون || schraube — (امؤ) (صنع) (طوغرامه‌جیلقده) یاپیشدیریلان تخته‌لری صیقمغه ویوپله قوروتمغه مخصوص مرانقوز منکنه‌سی .

Zwinge (ـ‿ امؤ) (55) [zwingen] برشیئك آشاغی طرفنك چاتلامامسی، آیریلمامسی، طاغیلمامسی ایچون قونیلان دمیر قوشاق ، چنبر ، چامورلق ، منکنه || (قیلنج قیننده) چامورلق .

Zwingen (ـ‿ فع متع وفع مطا) .a (30) [قدیم آلمانجه dwingan] (فعل ماضیسی بعضاً : zwung)— (sich) (کندینی) جبر وتضییق ایتمك ، زورلامق ، مجبور طوتمق ، زور ایله یاپدیرمق، الشدیرمکه چالیشمق ، اجبار ایتمك ، صیقیشدیرمق || — mit Gewalt زور ایله جبر ایتمك || ,sich zum Lachen — zur Lustigkeit کولمکه ، شن کوروتمکه ، کولر یوز کوسترمکه چالشمق || غلبه ایتمك : زورله یاپه بیلمك || — Das läßt sich nicht یوکا زور اولماز ، بو ایش ، شی، زور کوتورمز ، زورله اولماز || d— (اسم فاعل وصفت) (24) مجبر، اشد لزوم کوسترن، پك‌زیاده احتیاج مس‌ایتدیران || e Umstände — احوال مجبره ، اسباب مبرمه ومجبره ، مانع‌قوی، ضرورت || gezwungen (اسم مفعول وصفت) gezwungen lachen (24) زوراکی کولمك .

Zwinger (ـ‿ ام) .a (40) [zwingen] (امؤ) ایله (in) — (50) جبر وتضییق ایدن، زورلیان || (اطراق قپالی ودرونده محبوس، مجرم کبیلرك قپادلدیغی محل) حبس ،چله‌خانه آو کوپکلرینك یاتیرلدیغی آغیل || اسکیدن برشهرك اطرافنده بولنان سور اوزرنده بورج ، قله ، باستییون .

Zwinken دها زیاده مستعمل اولان صورتی zwinkern ایکیسیده (ـ‿ فع لا +) .a (21) [قدیم آلمانجه zuinchan] = blinzeln || (کذلك کوزدن ماعدا دیکر اعضا حقنده) قیصه وکسکین حرکت ایتمك .

Zwirn (ـ ام) (38) [قدیم‌آلمانجه zuir zwei Mal ایکی دفعه چورلمش ، صارلمش ، اکرلمش‌ایپلك] (صنع ،تجا) ایپلك ، تیره ، رشته ، (طوقومه جیلقده) تل || (عمو) ذهنده قوریلان شی ، فکر || .im Kopfe h — ذهننده برشی دوشونمك ، دوشوندیکی برشی اولمق .

Zwirn„... (‥‥) — haspel (ام) ایپلك‌چیقریغی|| spitze — (امؤ) تیره تنته .

Zwirnen (ـ‿ ص) (24) [Zwirn] تیره ایپلکدن || فعل اولەرق .a (21) (فع متع) (ایپلکجیکده) اکرمك || ایکی‌کندینه مخصوص دکرمندن‌کچیره‌رك الشلك || — doppelt ایکی چفته تل بوکوب ابریشم یاپمق || (فع لا + (کدی حقنده) کیفی کلوب‌حیرلدامق (= spinnen) || (die Wolle) zwirnt یوك یاپیشوب ایپلك ایپلك اولییور .

Zwischen (ـ‿ مفعول الیـه) آلور و wo ایله ایدیلان سؤاله ومفعول به آلدیغی وقتـده wohin ایله ایدیلان سؤاله جواب ویرر (حرف‌جر) || آره‌سنده ، مابیننده ، اورته‌سنده|| Frau — 50 und 60 Jahren صنی‌اللی ایله آلتمش‌آره‌سنده (قادین) || (حا) = da-zwischen .

Zwischen„... (‥‥) — mittel (الا) (کیم) اجزا ، واسطهٔ متوسطه || akt — (ام) (نبا) پرده،فصل آره‌سی || balken — (ام) آره‌کیریشی || deck — (الا) (بحر) ایکی کوورته آره‌سی ، کوورته‌نك ایکی اوجندن آچاق اولان جهتی ، یالاوره انباری || durch — (اکثریا : عمو حا) اورته‌سندن ، آره‌سندن (کچمك اوزره ، کچه‌رك) || (زمان حقنده) بعضاً ، آره‌صره || fall — (ام) وقعه ، حادثه || gericht — (الا) ایکی باشلی یمك آره‌سنده‌ویریلان طعام : برطعامه قاتیق‌اولمق اوزره قونیلان ، ینیلان ،ویریلان یمك || glied — (الا) عضو متوسط ، مابینجی ، واسطه|| mahl (=zeit) — (الا) (امؤ) عصرانه ، ایکیندی‌یمکی || mauer — (امؤ) آره دیواری : raum — (ام) (محل وزمان حقنده) فاصله، آره‌لق یر : کذا ، کی شی آره‌سنده اولان مسافه ، اوزاقلق (مثلا ایکی اوموز آره‌سنده اولان کنکیشلك کبی) : ایکی شی آره‌سنده اولان بعد ومسافه || Aufstellen in — räumen آره‌لقله ، فاصله‌لی اوله‌رق وضع

ايچمه ، دكز ايچمه ‖ station — (امؤ) آره موقفى ، برمحلدن
محدوددن منطقه‌دن ديكرينه كچيلان، استاسيون، نقطه، دربند.

Zwist (ـُ ام) ㊷ [اشاغى آلمانجه؛ zwie كلمه‌سنه
منسوب]، اختلاف، عدم ائتلاف، اتفاقسزلق ، آره بوزوقلغى،
نفاق ، شـقاق ، شـكرونكلك، اويغونسزلق ، بوزغونلق ،
غوغا ، نزاع .

Zwistig (ـَـُ ص) ㉑ [Zwist] غوغالى ، منازعه‌لى ،
بوزغون ؛ نفاقجى ؛ (اشيا حقنده) غوغالى ، منازع فيه =
streitig .

Zwitschern (ـُـَ فعـ لا + وفعـ متعـ) .a ㉑ [قديم
آلمانجه zuizerôn] (قوشـلر حقنده) جيو جيو ايتمك ،
اوتمك ، جيويل جيويل اوتوشمك ؛ (فعـ متعـ) — ein Lied
برشرق صويلك ، اوته‌رك برشرق چالمق .

Zwitter (ـُـَ ام) .a ㊵ [قديم آلمانجه zuitann
Kebskind] (كنديسنده مختلف ايكى طبيعت برلشمش اولان
مخلوق) بيچ ، ملز ، آشلامه؛ (نبا) مخلوط جنسين ، آشلامه‖
آلت تذكير وتأنيثى اولان انسان خنثى ، (كذا نبات) ‖
(مجا) هر ايكى طرفه چكيلور ، مبهم معنالى لفظ ، جناس .

Zwo (ـُ صـ اعد ا حا) (همان متروك) [مرا. zwei]
= zwei (مع مافيه يالكز اسم مؤنث ايله برلكده) .

Zwölf (ـُ صـ اعد اصا) [قديم آلمانجه zuelif : zehn
, und zwei مرا . elf] اون ايكى ‖ die Uhr ist —(e)
ساعت اون ايكى (كيجه‌لين نصف الليـل آلافرانغه) ‖
(e) — auf ¾ um ساعت اون ايكى‌يه چاريك قاله، اوكله‌دن
بر چاريك اول ‖ — etwa تقريبـاً اون ايكى دانه ،
بردوزينه قدر ‖ اون ايكى عددى — Z (امؤ) ㊼ اون ايكى
(عددى ويا رقمى) .

Zwölf,... (...٥) — malig (ص) اون ايكى دفعه‌لق ‖
— pfünder (ام) (ع) طوپجيلرك اسكى تعبيرى اوله‌رق
اون ايكيلك، اون ايكى فوندلق (طوپ) ‖ stündig — (ص)
اون ايكى ساعتلك ؛ اون ايكى ورسلك ‖ stündlich —(ص)
هر اون ايكى ساعتده بر (تكرر ايدن) ، دكيشان ، اون ايكى
ساعت امتدادى اولان ‖ finger-darm — (ام)
(تشر) معده‌نك آلتنده بولنان باغرصاق ، اون ايكى پارمق
باغرصاغى ، معا اثنـا عشر ‖ flächner — (ام) (ريا)
اون ايكى سطحلى جسم ‖ jährig — (ص) اون ايكى سنه‌لك؛
اون ايكى ياشنده اولان ‖ seitig — (ص) اون ايكى طرفلى ،
يوزلى، جهتلى؛ (ريا) اون ايكى وجهلى، ذو وجوه اثنا عشر ‖
theilig — (ص) اون ايكى پارچه‌لى ، اون ايكى قسمدن مركب؛
(ريا) اون ايكى ايله تقسيم اولنان ، عدد صحيحى اون ايكى
جزؤ ايله تقسيم ايدرك ياپيلان تعداد وترقيم .

Zwölfer (ـُـَ ام) .a ㊵ [zwölf] اون ايكى رقمى ‖
اون ايكى ماده مقدارى ‖ اون ايكيلردن برى ؛ اشبو كلمه
اون ايكى رقمنى حائز بالجمله اشيا واشخاصى ارائه ايدر مثلا :
اون ايكنجى آلايلى برعسكر كبى .

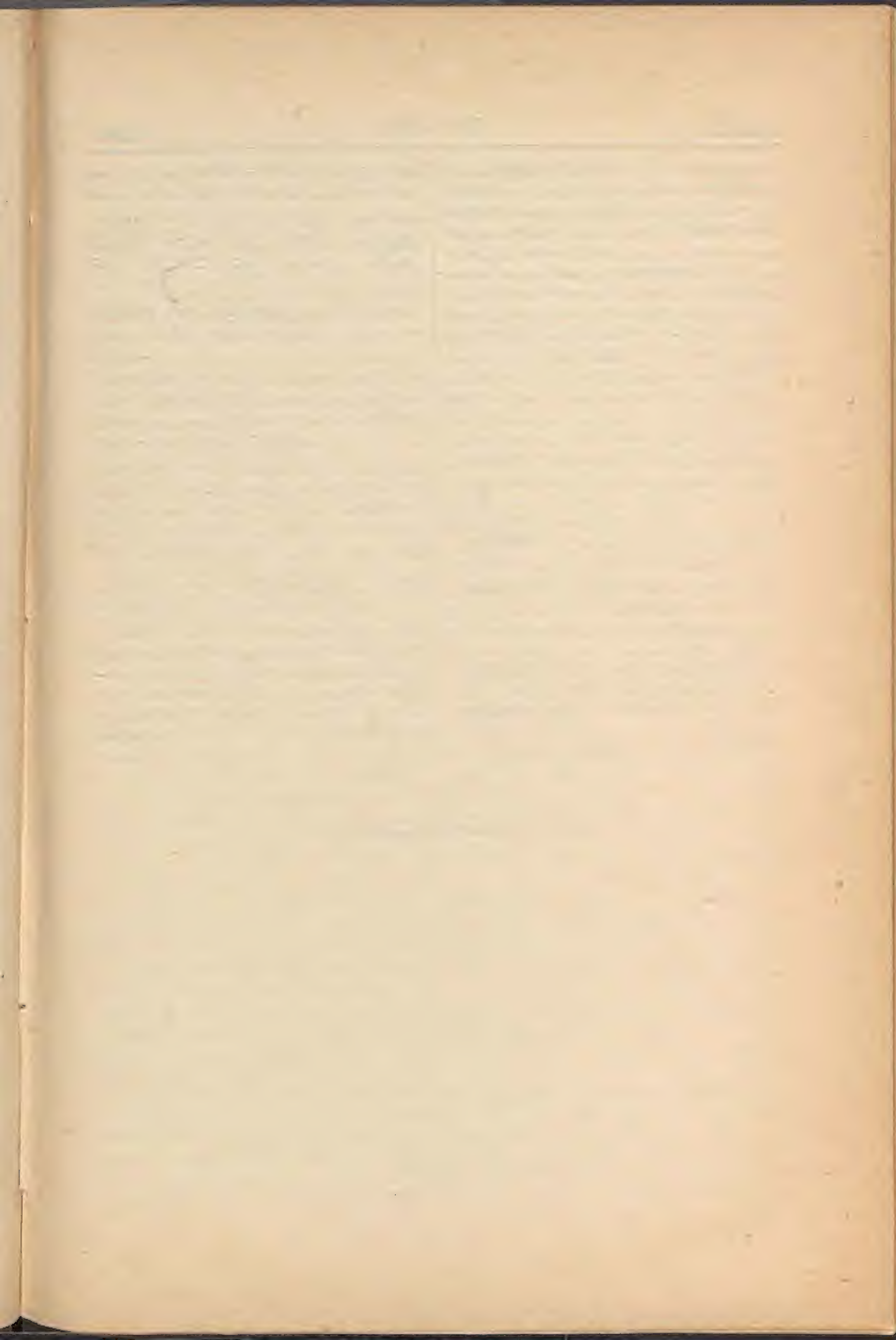
Zwölferlei (ـ ـُ ـَ حا) اون ايكى درلو، اون ايكى نوع ،
اون ايكى مختلف جنسدن، اون ايكى مختلف طرز وصورتده .

Zwölft (ـُ صا عدنسـ) ㉑ [zwölf] der (die, das) —e
اون ايكنجى ، اثنا عشر ‖ der Z—e des Monats آيك
اون ايكيسى ، اون ايكنجى كونى ‖ die Zwölften (جمع)
ميلادعيسى ايله خاچلك صويه آتلمسى آره‌سنده اولان اون ايكى كون.

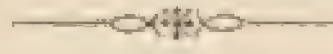
Zwölftel (ـُـَ الا) .a ㊵ [zwölf] اون ايكيده بر
(پارچه، كسر ، قسم) ‖ — ein بر اون ايكيده برى .

Zwölften (ـُـَ حا) [zwölf] اون ايكنجى اوله‌رق
اون ايكنجى‌ده ، اثنا عشر .

Zy... (مرا . ...Cy) .

آلمانجه فعللرك اصول تصريفنى كوسترر جدول .

١

Hülfsverben. ياردمجى فعللرى .... (19)

a) ſein.

Einfache Zeiten . ازمنهٔ بسيطه .

INDICATIF		SUBJONCTIF . صيغهٔ التزاميه (انشائيه)	
زمان حال	حال فى الماضى	زمان حال	حال فى الماضى
مفرد ich bin	مفرد ich war	مفرد ich ſei	مفرد ich wäre
du biſt	du — (e) ſt	du — (e) ſt	du — ſt
er (ſie, es) iſt	er —	er —	er —
جمع wir ſind	جمع wir—en	جمع wir—en	جمع wir — en
ihr ſeid	ihr —(e) t	ihr—et	ihr — t
ſie ſind.	ſie —en .	ſie —en.	ſie — en .

صورت امريه	مصدر	اسم فاعل	اسم مفعول
ſei, ſeid.	ſein.	ſeiend.	geweſen.

Zuſammengeſetzte Zeiten . ازمنهٔ مركبه .

ماضى	ماضى فى الماضى	ماضى	ماضى فى الماضى
ich bin geweſen.	ich war geweſen.	ich ſei geweſen.	ich wäre geweſen.
مستقبل	استقبال ماضى	صيغهٔ شرطيه	صيغهٔ شرطيه ماضيسى
ich werde ſein.	ich werde geweſen ſein.	ich würde ſein .	ich würde geweſen ſein.

مصدر ماضى	مصدر مستقبل	اسم مفعول	صيغهٔ مشتركهٔ مستقبله
geweſen ſein.	ſein werden.	(نادر استعمل) geweſen ſeiend.	(نادر استعمل) ſein werdend.

b) haben.

ازمنهٔ بسيطه . **Einfache Zeiten.**

INDICATIF.		SUBJONCTIF.	
زمان حال	حال فى الماضى	زمان حال	حال فى الماضى
مفرد ich habe	مفرد ich hatte	مفرد ich habe	مفرد ich hätte
du haſt	du — ſt	du — ſt	du — ſt
er (ſie, es) hat	er —	er —	er —
جمع wir haben	جمع wir — n	جمع wir — n	جمع wir — n
ihr hab(e)t	ihr — t	ihr — t	ihr — t
ſie haben.	ſie — n.	ſie — n.	ſie — n.
صورت امريه	مصدر	اسم فاعل	اسم مفعول
habe, habet.	haben.	habend.	gehabt.

ازمنهٔ مركبه . **Zusammengesetzte Zeiten.**

ماضى	ماضى فى الماضى	ماضى	ماضى فى الماضى
ich habe gehabt.	ich hatte gehabt.	ich habe gehabt.	ich hätte gehabt.
مستقبل	استقبال ماضى	صيغهٔ شرطيه	صيغهٔ شرطيه ماضيسى
ich werde haben.	ich werde gehabt haben.	ich würde haben.	ich würde gehabt haben.
مصدر مستقبل		اسم مفعول	
gehabt haben.		(نادر استعمل) gehabt habend.	

c) werden.

ازمنهٔ بسيطه . **Einfache Zeiten.**

INDICATIF.		SUBJONCTIF.	
زمان حال	حال فى الماضى	زمان حال	حال فى الماضى
مفرد ich werde	مفرد ich wurde (ich ward)	مفرد ich werde	مفرد ich würde
du wirſt	du — ſt (du—ſt)	du — ſt	du — ſt
er (ſie, es) wird	er — (er—)	er —	er —
جمع wir werden	جمع wir — n	جمع wir — n	جمع wir — n
ihr werdet	ihr — t	ihr — t	ihr — t
ſie werden.	ſie — n.	ſie — n.	ſie — n.
صورت امريه	مصدر	اسم فاعل	اسم مفعول
werde, werdet.	werden.	werdend.	geworden.

ازمنهٔ مركبه **Zusammengesetzte Zeiten.**

ماضى	ماضى فى الماضى	ماضى	ماضى فى الماضى
ich bin geworden.	ich war geworden.	ich ſei geworden.	ich wäre geworden.
مستقبل	ماضى مستقبل	صيغهٔ شرطيه حالى	صيغهٔ شرطيه ماضيسى
ich werde werden.	ich werde geworden ſein.	ich würde werden.	ich würde geworden ſein.
مصدر ماضى	مصدر مستقبل	اسم مفعول	صيغهٔ مشتركهٔ مستقبله
geworden ſein.	werden werden. (نادر استعمل)	geworden ſeiend. (نادر استعمل)	werden werdend. (نادر استعمل)

٢

قدیم (قوتلی) اصول تصریف . Konjugation alter (starker) Form.

اسکی اصول تصریفه کوره افعال اساسیه‌ده صدای اصلینك تبدلی حکایة‌الحال فی‌الماضی صیغه‌سنده و en . . . ایله نهایتلنان اسم مفعوللرده واقع اولور (مثلا : binden -- band - gebunden کبی ؛ صیغهٔ شرطیه ماضیسنده صدا ساده‌جه (bände-band) کبی تحول ایدوب زمان حال ماضیسنك برنجی واوچنجی شخصلرنده دخی فعلك نهایتجه شخصنه کوره هیچ بر تحولات واقع اولماز (ich band ، er band) کبی . فقط افعال مشتقه‌نك یکی اصول تصریفه کوره زمان حال ماضیسیله اسم مفعوللری اساس کلمه ثابت قالمق اوزره نهایتلرینه : te (e) . . . و et . . . آلورلر مثلا : betete gebetet کبی . (تنبیه) معنالر دیکسیونرك کندوسنده ذکر اولنمشدر .

== برنجی صنف (امپارفه‌لرنده a (u) ویاخود o واسم‌فاعل ومفعوللرنده u ، o و e صدای اصلیلری بولنانلر .) ==

(a) a. **binden.**

متعدی .

ازمنهٔ بسیطه . Einfache Zeiten.

	INDICATIF.		SUBJONCTIF.	
	زمان حال	حکایة الحال فی الماضی	زمان حال	حال فی الماضی
مفرد	ich binde	ich **band**	ich binde	ich bände
	du — st	du — (e) st	du — st	du — st
	er — t	er —	er —	er —
جمع	wir — n	wir — en	wir — n	wir — n
	ihr — t	ihr — et	ihr — t	ihr — t
	sie — n.	sie — en.	sie — n.	sie — n.

صورت امریه	مصدر	اسم فاعل	اسم مفعول
binde, bindet.	binden.	bindend.	gebunden

ازمنهٔ مرکبه Zusammengesetzte Zeiten

INDICATIF.		SUBJONCTIF.	
ماضی	ماضی فی الماضی	ماضی	ماضی فی الماضی
ich habe gebunden.	ich hatte gebunden.	ich habe gebunden.	ich hätte gebunden.
مستقبل	ماضی مستقبل	صیغهٔ شرطیه	صیغهٔ شرطیه ماضیسی
ich werde binden.	ich werde gebunden haben.	ich würde binden.	ich würde gebunden haben.

مصدر ماضی	مصدر مستقبل	اسم مفعول
gebunden haben.	binden werden.	gebunden habend

فعل مجهول PASSIF.

INDICATIF PRÉSENT.		SUBJONCTIF.	
زمان حال	حکایة الحال فی الماضی	زمان حال	حکایة الحال فی الماضی
ich werde gebunden.	ich wurde gebunden.	ich werde gebunden.	ich würde gebunden.
ماضی	ماضی فی الماضی	ماضی	ماضی فی الماضی
ich bin gebunden(worden).	ich war gebunden(worden).	ich sei gebunden(worden).	ich wäre gebunden worden
مستقبل	مستقبل ماضی	صیغهٔ شرطیه	صیغهٔ شرطیه ماضیسی
ich werde gebunden werden.	ich werde gebunden (worden) sein.	ich würde gebunden werden.	ich würde gebunden (worden) sein.
صورت امریه	مصدر	مصدر ماضی	مصدر مستقبل
werde (t) gebunden.	gebunden werden.	(gebunden worden) sein.	(نادراً مستعمل) werden gebunden werden.

اسم فاعل	اسم مفعول	صیغهٔ مشترکهٔ مستقبله
gebunden werdend.	gebunden (worden) seiend.	zu binden (یاخود طوغریدن : bindend).

	مصدر.	صورت اخباریه‌نك زمان حالی.		حال فی الماضی. صورت اخباریه.	صورت انشائیه.	صورت امریه.	اسم مفعول.
⑳ b.	ſpinnen	مفرد	ich ſpinne, du ſpinnſt, er ſpinnt	ich ſpann (◡́)	ich ſpönne (◡́◡)	ſpinne (◡́◡)	geſponnen (◡◡́◡)
		جمع	wir ſpinnen, ihr ſpinn (e) t, ſie ſpinnen				
⑳ c.	kommen	مفرد	ich komme, du kommſt, er kommt	ich kam (–́)	ich käme (–́◡)	komm (e) (◡́◡)	gekommen (◡◡́◡)
		جمع	wir kommen, ihr komm (e) t, ſie kommen				
⑳ d.	brechen	مفرد	ich breche, du brichſt, er bricht	ich brach (–́)	ich bräche (–́◡)	brich (◡́)	gebrochen (◡◡́◡)
		جمع	wir brechen, ihr brech (e) t, ſie brechen			brecht (◡́)	
	werfen	مفرد	ich werfe, du wirfſt, er wirft	ich warf (◡́)	ich würfe (◡́◡)	wirf (◡́)	geworfen (◡◡́◡)
		جمع	wir werfen, ihr werf (e) t, ſie werfen			werft (◡́)	
	befehlen	مفرد	ich befehle, du befiehlſt, er befiehlt	ich befahl (◡–́)	ich beföhle (◡–́◡)	befiehl (◡–́)	
		جمع	wir befehlen, ihr befehl (e) t ſie befehlen			befehl (e) t (◡–́ (◡)	befohlen (◡–́◡)
⑳ e.	klimmen	مفرد	ich klimme, du klimmſt, er klimmt	ich klomm (◡́)	ich klömme (◡́◡)	klimm(e) (◡́◡)	geklommen (◡◡́◡)
		جمع	wir klimmen, ihr klimm (e) t, ſie klimmen				
	kriechen	مفرد	ich krieche, du kriech (e) ſt, er kriecht	ich kroch (◡́)	ich kröche (◡́◡)	krieche (–́◡)	gekrochen (◡◡́◡)
		جمع	wir kriechen, ihr kriech (e) t, ſie kriechen				
	ſaufen	مفرد	ich ſaufe, du ſäufſt, er ſäuft	ich ſoff (◡́)	ich ſöffe (◡́◡)	ſaufe (–́◡)	geſoffen
		جمع	wir ſaufen, ihr ſauf (e) t, ſie ſaufen				
	flechten	مفرد	ich flechte, du flichtſt, er flicht	ich flocht (◡́)	ich flöchte (◡́◡)	flechte (◡́◡)	geflochten
		جمع	wir flechten, ihr flechtet, ſie flechten				
⑳ f.	biegen	مفرد	ich biege, du biegſt, er biegt	ich bog (–́)	ich böge (–́◡)	biege (–́◡)	gebogen (◡–́◡)
		جمع	wir biegen, ihr bieg (e) t, ſie biegen				
	lügen	مفرد	ich lüge, du lügſt, er lügt	ich log (–́)	ich löge (–́◡)	lüge (–́◡)	gelogen (◡–́◡)
		جمع	wir lügen, ihr lüg (e) t, ſie lügen				

	مصدر .	صورت اخباریه نك زمان حالی .		حال في الماضي . صورت اخباریه .	صورت التمنائیه .	صورت امریه .	اسم مفعول .
(20) g.	gähren ſchwören ſchnauben	مفرد جمع مفرد جمع مفرد جمع	ich gähre, du gähr(e)ſt, er gährt wir gähren, ihr gähr(e)t, ſie gähren ich ſchwöre, du ſchwörſt, er ſchwört wir ſchwören, ihr ſchwör(e)t, ſie ſchwören ich ſchnaube, du ſchnaubſt, er ſchnaubt wir ſchnauben, ihr ſchnaub(e)t, ſie ſchnauben	ich gohr (–́) ich ſchwor (–́) یاخود : ſchwur (–́) ich ſchnob (–́)	ich göhre (–́⏑) ich ſchwöre (–́⏑) یاخود : ſchwüre (–́⏑) ich ſchnöbe (–́⏑)	gähre (–́⏑) ſchwöre (–́⏑) ſchnaube (–́⏑)	gegohren (⏑–́⏑) geſchworen (⏑–́⏑) geſchnoben (⏑–́⏑)
(20) h.	weben	مفرد جمع	ich webe, du webſt, er webt wir weben, ihr web(e)t, ſie weben	ich wob (–́)	ich wöbe (–́⏑)	webe (–́⏑)	gewoben (⏑–́⏑)
(20) i.	bitten ſitzen	مفرد جمع مفرد جمع	ich bitte, du bitteſt, er bittet wir bitten, ihr bittet, ſie bitten ich ſitze, du ſitz(e)ſt, er ſitzt wir ſitzen, ihr ſitz(e)t, ſie ſitzen	ich bat (–́) ich ſaß (–́)	ich bäte (–́⏑) ich ſäße (–́⏑)	bitte (⏑́⏑) ſitze (⏑́⏑)	gebeten (⏑–́⏑) geſeſſen (⏑⏑́⏑)
(20) k.	liegen	مفرد جمع	ich liege, du liegſt, er liegt wir liegen, ihr lieg(e)t ſie liegen	ich lag (–́)	ich läge (–́⏑)	liege (–́⏑)	gelegen (⏑–́⏑)
(20) l.	leſen geben	مفرد جمع مفرد جمع	ih leſe, du lieſt (lieſeſt), er lieſt (lieſet) wir leſen, ihr leſ(e)t, ſie leſen ich gebe, du giebſt, er giebt wir geben, ihr geb(e)t ſie geben	ich las (–́) ich gab (–́)	ich läſe (–́⏑) ich gäbe (–́⏑)	lies (–́) lieſ(e)t (–́(⏑) gieb (–́) geb(e)t (–́(⏑)	geleſen (⏑–́⏑) gegeben (⏑–́⏑)
(20) m.	eſſen	مفرد جمع	ich eſſe, du iſſt (iſſeſt) er iſſt wir eſſen, ihr eßt (eſſet), ſie eſſen	ich aß (–́)	ich äße (–́⏑)	iß (–́) eſſet (⏑́⏑)	gegeſſen (⏑⏑́⏑)

= ایكنجی صنف (مصدرلرنده ei وصورت اخباریه ماضیلریله اسم مفعوللرنده i صدای اصلیلری بولنانلر) =

	مصدر .	صورت اخباریه نك زمان حالی .		حال في الماضي . صورت اخباریه .	صورت التمنائیه .	صورت امریه .	اسم مفعول .
(20) n.	beißen	مفرد جمع	ich beiße, du beiß(e)ſt, er beißt wir beißen, ihr beiß(e)t, ſie beißen	ich biß (⏑́)	ich biſſe (⏑́⏑)	beiß (–́)	gebiſſen (⏑⏑́⏑)
(20) o.	bleiben	مفرد جمع	ich bleibe du bleibſt, er bleibt wir bleiben, ihr bleib(e)t, ſie bleiben	ich blieb (–́)	ich bliebe (–́⏑)	bleib (–́) bleibe (–́⏑)و	geblieben (⏑–́⏑)

= اوچنجی صنف . (امپارفه لرنده ie ، i ویاخود u صدای اصلیسی بولنانلرایله اسم مفعول ومصدرینك صدای اصلیسنی محافظه ایدنلر .

	مصدر .	صورت اخباریه نك زمان حالی .		حال في الماضي . صورت اخباریه .	صورت التمنائیه .	صورت امریه .	اسم مفعول .
(20) p.	fallen	مفرد جمع	ich falle, du fällſt, er fällt wir fallen, ihr fall(e)t, ſie fallen	ich fiel (–́)	ich fiele (–́⏑)	falle (⏑́⏑)	gefallen (⏑⏑́⏑)
(20) q.	rufen	مفرد جمع	ich rufe, du rufſt, er ruft wir rufen, ihr ruf(e)t, ſie rufen	ich rief (–́)	ich riefe (–́⏑)	rufe (–́⏑)	gerufen (⏑–́⏑)

	مصدر.	صورت اخباريه‌نك زمان حالى.	حال الماضى. صورت اخباريه.	صورت انشائيه.	صورت امريه.	اسم مفعول.
(20) r.	schlagen	مفرد ich schlage, du schlägst, er schlägt جمع wir schlagen, ihr schlaget, sie schlagen	ich schlug (–)	ich schlüge (–⏑)	schlage (–⏑)	geschlagen (⏑–⏑)
	schaffen	مفرد ich schaffe, du schaffst, er schafft جمع wir schaffen, ihr schaffet, sie schaffen	ich schuf (–)	ich schüfe (–⏑)	schaffe (–⏑)	geschaffen (⏑–⏑)

— (20) s. : امپارفه‌لرنده ...ing اسم مفعوللرنده ...ang صداى ...and صداى اصليسى بولنانلر.) دردنجى صنف (مصدرلرنده e صداى اصليسى بولنانلر اصليلرى بولنانلر. — (20) t. امپارفه واسم مفعوللرنده

(20) s.	gehen	مفرد ich gehe, du gehst, er geht جمع wir gehen, ihr geh(e)t, sie gehen	ich ging (⏑)	ich ginge (⏑⏑)	geh (–)	gegangen (⏑–⏑)
(20) t.	stehen	مفرد ich stehe, du stehst, er steht جمع wir stehen, ihr steh(e)t, sie stehen	ich stand (⏑)	ich stünde (–⏑)	steh (–)	gestanden (⏑–⏑)

٣

يكى ويا (ضعيف) اصول تصريف. Konjugation neuer (schwacher) Form.

متوسط. (١) بلا صداى

(21) a.	leben	مفرد ich lebe, du lebst, er lebt جمع wir leben, ihr leb(e)t, sie leben (rast(e)ren وافعال اسم مفعوللرنده ...ge هجاى اوليه‌سى آلمازلر.	ich lebte (–⏑)	ich lebte (–⏑)	lebe (–⏑)	gelebt (⏑–)

(تنبيه) i(e)ren . . . ايله نهايتلنان (مثلا :

متوسط ايله (٢) صداى

(21) b.	beten	مفرد ich bete, du betest, er betet جمع wir beten, ihr betet, sie beten	ich betete (–⏑⏑)	ich betete (–⏑⏑)	bete (–⏑)	gebetet (⏑–⏑)
(21) c.	reizen	مفرد ich reize, du reizest, er reizt جمع wir reizen, ihr reiz(e)t, sie reizen	ich reizte (–⏑)	ich reizte (–⏑)	reize (–⏑)	gereizt (⏑–)

٤

قياسيه. افعال غير

(22) a.	bringen	مفرد ich bringe, du bringst, er bringt جمع wir bringen, ihr bring(e)t, sie bringen	ich brachte (–⏑)	ich brächte (–⏑)	bringe (–⏑)	gebracht (⏑–)
(22) b.	thun	مفرد ich thue, du thust, er thut جمع wir thu(e)n, ihr thu(e)t, sie thu(e)n	ich that (–) كذا thät (–)	ich thäte (–⏑)	thu(e) (–⏑)	gethan (⏑–)
(22) c.	dürfen	مفرد ich darf, du darfst, er darf جمع wir dürfen, ihr dürf(e)t, sie dürfen	ich durfte (–⏑)	ich dürfte (–⏑)	dürfe (–⏑)	gedurft (⏑–) فقط : ich habe . . . dürfen

٥

افعال مركبه‌نك صورت تصريفى.

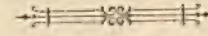
ده حرف جرتهایته کاور (ich fange an ، ich fing an ، fange an کبی ؛ فقط جملهٔ آتیه ده : als er zu weinen anfing
مصدره ... zu ... ضم وادخال قلنور (anzufangen) کبی ؛ بوکا مقابل... be ...، emp ...، ent ...، er ...، ge ...،
unter ...، um ...، wider ... و ... wieder ایله مرکب اولان افعاله ... ge و ... zu ... علاوه وادخال اولنه‌ماز .

Konjugation der zusammengesetzten Verben.

اكر صدا ايلك هجاده بولنور وفعل‌دخی بروصف معناسنی ارائه ایدرسه بوحالده (زمان حال) ، (ماضی) و (صورت امریه)
ویالکز (عو) وبعضاً (شعر) ده an zu weinen fing اولور) ؛ اسم مفعول ایسه ... ge ... اداتنی آلور (an ge-fangen)
ver ...، zer ... ایله مرکب اولان افعال مرکبه ایله (مثلا begreifen) صداسی کلمه‌نك اساس قسمی اوزرنده بولنان و ... über ،

	مصدر .	زمان حال .		ماضی .	اسم مفعول .
㉓ a.	**ü'berlegen**	مفرد	ich lege über, du legst über, er legt über	ich legte über (–⏑–⏑)	übergelegt (–⏑⏑–)
		جمع	wir legen über, ihr leg(e)t über, sie legen über		
㉓ b.	**überle'gen**	مفرد	ich überle'ge, du überle'gst, er überle'gt	ich überlegte (⏑⏑–⏑)	überlegt (⏑⏑–)
		جمع	wir überle'gen, ihr überle'g(e)t, sie überle'gen		

Deklinations-Tabelle.

Artikel

حرف	حرف تعريف غيرمعين .		
جمع :			
هر اوچ جنس ايچون	مذكر	مؤنث	لازم
die	ein	eine	ein
der	eines	einer	eines
den	einem	einer	einem
die	einen	eine	ein

Adjektiva.*)

I. Schwache Deklination.

Mit bestimmten Artikel (oder) Demonstrativ = (oder) Relativ-Pronomen.

جمع :

مذكر	مؤنث	لازم
die guten Männer	die guten Frauen	die guten Kinder
der — —	der — —	der guten —
den — —n	den — —	den — —n
die — —	die — —	die — —

welcher gute Mann.

II. Starke Deklination.

Ohne bestimmten Artikel (oder) mit einem Zahlworte:
Zwei gute Männer.

gute Männer	gute Frauen	gute Kinder
— r —	— r —	— r —
— n — n	— n —	— n — n
— —	— —	— —

III. Gemischte Deklination.

Mit dem unbestimmten Artikel (oder) einem wie dieser deklinirten Fürworte, z. B. mein (unser) guter Mann.

جمع :

meine guten Männer	meine guten Frauen	meine guten Kinder
— r — —	— r — —	— r — —
— n — — n	— n — —	— n — — n
— — —	— — —	— — —

اسملرك اصول تصريفى (اعراب ، احوال اسم) .

حرف تعريف . ㉔ a.

تعريف معين .

	مفرد :		
	مذكر	مؤنث	لازم
مجرد *Nominatif* (فاعل)	der	die	das
مضاف اليه *Génitif* (مفعول غير صريح)	des	der	des
مفعول اليه *Datif* (مفعول غير صريح)	dem	der	dem
مفعول به *Accusatif* مفعول صريح	den	die	das

صفت .

١ . ضعيف (خفيف) تصريف .

حرف تعريف معين ويا ضمير اشارتيه وياخود ضمير نسبيه ايله .

㉔ b.*)

	مفرد :		
	مذكر	مؤنث	لازم
Nom. (فاعل)	der gute Mann	die gute Frau	das gute Kind
Gén. (مفعول غير صريح)	des — n — es	der — n —	des — n — des
Dat. (مفعول غير صريح)	dem — n — e	der — n —	dem — n — e
Acc. (مفعول صريح)	den — n —	die — —	das —

dieser gute Mann

٢ . ثقيل تصريف .

معين حرف تعريفسز ويا برصفت عدديه‌سز اوله‌رق :
Zwei gute Männer.

㉔ c.*)

Nom. (فاعل)	guter Mann	gute Frau	gutes Kind
Gén. (مفعول غير صريح)	— s — es	— r —	— — es
Dat. (مفعول غير صريح)	— m — e	— r —	— m — e
Acc. (مفعول صريح)	— n —	— —	— s —

٣ . تصريف مشترك .

حرف تعريف غير معين وياخود بونك مودلى اوزرينه تصريف اولنان برضمير ايله برلكده
مثلا : mein (unser) guter Mann كى .

㉔ d.*)

	مفرد :		
Nom.	mein guter Mann	meine gute Frau	mein gutes Kind
Gén.	— es — n — es	— r — n —	— es — n — es
Dat.	— em — n — e	— r — n —	— em — n — e
Acc.	— en — n —	— — —	— — s —

*) اسم مقامنده مستعمل صفت واسم مفعولرك صورت تصریفی .

Deklination der substantivirten Adjektiva und Participes passés.

		حرف تعريف معين ايله Mit dem bestimmten Artikel		حرف تعريف غير معين ايله Mit dem unbestimmten Artikel		حرف تعريفسز Ohne Artikel	
		مفرد	جمع	مفرد	جمع	مفرد	جمع
مذكر	Nom. (فاعل)	der Kleine	die Kleinen	ein Kleiner	mehrere Kleine	Kleiner	Kleine
	Gén. (مفعول غير	des — n	der —	eines — n	mehrerer — n	(استعمال اولنماز)	— r
	Dat. صريح)	dem — n	den —	einem — n	mehreren — n	— m	— n
	Acc. (مفعول صريح)	den — n	die —	einen — n	mehrere —	— n	—
مؤنث	Nom. (فاعل)	die Kleine	die Kleinen	eine Kleine	mehrere Kleine	Kleine	Kleine
	Gén. (مفعول غير	der — n	der —	einer — n	mehrerer — n	(يوقدر)	— r
	Dat. صريح)	der — n	den —	einer — n	mehreren — n	— r	— n
	Acc. (مفعول صريح)	die —	die —	eine —	mehrere —	—	—
لازم	Nom. (فاعل)	das Kleine	die Kleinen	ein Kleines	mehrere Kleine	Kleines	Kleine
	Gén. (مفعول غير	des — n	der —	eines — n	mehrerer — n	(يوقدر)	— r
	Dat. صريح)	dem — n	den —	einem — n	mehreren — n	— m	— n
	Acc. (مفعول صريح)	das —	die —	ein — s	mehrere —	— s	—

Substantiva. اسم

(تنبيه) بوصنف اسملردن مستثنا اولنلر بالذات ديكسونرده ذكر وارائه اولنمشلردر .

I. Starke Deklination. ١ . قوتلى تعريف

(A. Plural auf ... er). (ا . جمعى ... er...اولانلر)

جمع : مفرد :

(Umlaut im Pl.) (جمعلرنده صدالرى تبدل ايدرك)

(25)

Nom. (فاعل)	der Rand	die Ränder
Gen. (مفعول غير)	des — (es)	der —
Dat. (صريح)	dem — (e)	den — n
Acc. (مفعول صريح)	den —	die —
Nom (فاعل)	der Wurm	die Würmer
Gen. (مفعول غير)	des — es	der —
Dat. (صريح)	dem — (e)	den — n
Acc. (مفعول صريح)	den —	die —

(e) صدالى حرف اوكنده (ß) آلمانجه ضعف حرفك شده‌لى (ff) هه و (s) قيصه حرفك (أ) اوزون حرفه تحولى و صداى اصلينك جمعده تبدلى

(26)

Nom. (فاعل)	das Faß	die Fässer
Gen. (مفعول غير)	des — ffes	der —
Dat. (صريح	dem — ياخود — ffe	den — n
Acc. (مفعول صريح)	das — ß	die —
Nom (فاعل)	das Glas (Reis)	die Gläser (Reiser)
Gen. (مفعول غير)	des — ses	der —
Dat. (صريح)	dem — se	den — n
Acc. (مفعول صريح)	das —	die —

صداى اصلينك عدم تحولى

(27)

Nom. (فاعل)	das Geld	die Gelder
Gen. (مفعول غير)	des — es	der —
Dat. (صريح	dem — (e)	den — n
Acc. (مفعول صريح)	das —	die —

(B. Mit doppeltem Plural). ب . ایکی درلو جمعی اولان اسملر

جمعی (35) و (36) نومرولره کوره تصریف اولنوب معنالری دخی دکشانلر

(28)	*Nom.*	das Band	die Bänder یاخود Bande
	Gén.	des — es	der — —
	Dat.	dem — (e)	den — n — n
	Acc.	das —	die — —

جمعی (31) و (37) نومرولره کوره تصریف اولنان ومعنالری دخی دکشانلر .

(29)	*Nom.*	die Bank	die Bänke یاخود Banken
	Gén.	der —	der — —
	Dat.	der —	den — n —
	Acc.	die —	die — —

(C. Plural auf ... e.) ث . جمعلری e . . . ایله اولانلر

ایکی درلو اولوب برنوعنده صدای اصلی تحول اتمز دیکرنوعنده تحول ایدرکه اشبو نهایت حال نادراً واقع اولور

(30)	*Nom.*	der Aal	die Aale نادراً : Äle
	Gén.	des — (e)s	der — —
	Dat.	dem — (e)	den — n — n
	Acc.	den —	die — —

جمعنده صدای اصلیسی تحول ایدنلر .

(31)	*Nom.*	der Gang	die Gänge
	Gén.	des — (e)s	der —
	Dat.	dem — (e)	den — n
	Acc.	den —	die —

جمعنده صدای اصلیلری تحول و e اوکنده ß لری ss صورتنده شده‌لی حرفه تبدل ایدنلر

(32)	*Nom.*	der Baß	die Bässe
	Gén.	des — sses	der —
	Dat.	dem — یاخود : — sse	den — n
	Acc.	den — ß	die —

اسم مذکر واسم لازمده صدای اصلیلری تحول اتمکسزین اوزون ß لر شده‌لی ss لره
تحول ایدن اسملر

(33)	*Nom.*	der Firniß	die Firnisse
	Gén.	des — sses	der —
	Dat.	dem — یاخود — sse	den — n
	Acc.	den — ß	die —

ß ی ss هه تبدل ایدن وصدای اصلیلری اسم مؤنثنده تحول اتمیان اسملر

(34)	*Nom.*	die Kenntniß	die Kenntnisse
	Gén.	der —	der —
	Dat.	der —	den — n
	Acc.	die —	die —

مفردنده صدای اصلیلری تحول ایتمیوب جمعلرنده تبدل ایدن اسملر

		Singular	Plural
(35)	*Nom.*	die Hand (Maus)	die Hände (Mäuse)
	Gén.	der —	der —
	Dat.	der —	den — n
	Acc.	die —	die —

مفردلرنده غیر متحول قالوب جمعلرنده نهایتلرینه e . . . ویا se . . . آلان اسملر

		Singular	Plural
(36)	*Nom.*	der Kalmus	die Kalmuse
	Gén.	des —	der —
	Dat.	dem —	den — n
	Acc.	den —	die —
	Nom.	der Demosthenes	die Demosthenesse
	Gén.	des —	der —
	Dat.	dem —	den — n
	Acc.	den —	die —

مفردلرنده دکشمیوب جمعلرنده نهایتلری دکشان لاتینجه کلهلر .

		Singular	Plural
(37)	*Nom.*	der Kultus	die Kulte
	Gén.	des —	der —
	Dat.	dem —	den — n
	Acc.	den —	die —

جمعلرنده صدای اصلیلری تحول ایتمیان کلهلر .

		Singular	Plural
(38)	*Nom.*	der Aar	die Aare
	Gén.	des — (e) s	der —
	Dat.	dem — (e)	den — n
	Acc.	den —	die —

(D . Ohne besondere Plural = Endung) د . جمعلرنده نهایتلرینه بر ادات خصوصی آلمیانلر .

جمعلرنده صدای اصلیلری تحول ایدنلر

		Singular	Plural
(39) a.	*Nom.*	der Vater	die Väter
	Gén.	des — s	der —
	Dat.	dem —	den — n
	Acc.	den —	die —

جمعلرنده صدای اصلیلری تحول ایدوبده یالکز جمعلرینك مفعول الیهلرنده
نهایتلرینه n . . . آلمیانلر .

		Singular	Plural
(39) b.	*Nom.*	der Graben	die Gräben
	Gén.	des — s	der —
	Dat.	dem —	den —
	Acc.	den —	die —

جمعلرنده صدای اصلیلری تحول ایتمیانلر .

		Singular	Plural
(40) a.	*Nom.*	der Maler	die Maler
	Gén.	des — s	der —
	Dat.	dem —	den — n
	Acc.	den —	die —

جمعلرنده صدالی حرف دکشمیان ومفعول الیهنه n ... آلیان کلهلر .

(40) b.	*Nom.*	das Häuschen	die Häuschen
	Gén.	des — s	der —
	Dat.	dem —	den —
	Acc.	das —	die —

II. Gemischte Deklination. — ٢ . مختلط تصریفلر .

جمع : (مفردی خفیف وثقیل) مفرد :

(41)	*Nom.*	der Bauer	die Bauern
	Gén.	des — s یاخود — n	der —
	Dat.	dem — (n)	den —
	Acc.	den —	die —

(مفردی ثقیل اولهرق)

(42) a.	*Nom.*	der Mast	die Masten
	Gén.	des — (e) s	der —
	Dat.	dem — (e)	den —
	Acc.	den —	die —
(42) b.	*Nom.*	das Auge	die Augen
	Gén.	des — s	der —
	Dat.	dem —	den —
	Acc.	das —	die —
(42) c.	*Nom.*	der Stachel	die Stacheln (بعضاً Stachel)
	Gén.	des — s	der —
	Dat.	dem —	den —
	Acc.	den —	die —

جمعلرنده صدا محلی تبدل ایدنلر .

(43)	*Nom.*	der Alliga'tor	die Alligato'ren
	Gén.	des — s	der —
	Dat.	dem —	den —
	Acc.	den —	die —

مفردینك مضاف الیهلری ثقیل تصریف اولنانلاتینجه اسملر .

(44)	*Nom.*	das Studium	die Studien
	Gén.	des — s	der —
	Dat.	dem —	den —
	Acc.	das —	die —

مفردلرنده تحول اجمیان لاتینجه اسملر .

(45)	*Nom.*	der Ge'nius	die Ge'nien
	Gén.	des —	der —
	Dat.	dem —	den —
	Acc.	den —	die —

اوكارنده بركلهٔ معينه بولنديغى حالده مفردلرينك مضاف اليهلرنده s . . . آلان اسملر .

(46)	*Nom.*	Adelheid	die Adelheiden
	Gén.	— s	der —
	Dat.	— (en)	den —
	Acc.	—	die —

مفردينك مضاف اليهى ens ... ايله نهايتلنان اسملر .

(47)	*Nom.*	der Fels ياخود Felsen	die Felsen
	Gén	des — sen (s)	der —
	Dat	dem — ياخود —	den —
	Acc.	den — ياخود —	die —

اوكارنده بركلهٔ معينه اولمديغى حالده مضاف اليهلرى مفردنده ns . . . ايله نهايتلنان ثقيل تصريفلى اسملر .

(48)	*Nom.*	Charlotte	die Charlotten
	Gén.	— ns	der —
	Dat	— n	den —
	Acc.	— n	die —

III. Schwache Deklination. ٣ . ضعيف ويا خفيف تصريفلر .

جمعلرى . . . n(e) . . . ايله نهايتلنانلر .
مفردلرى دكشميان اسملر

(49)	*Nom.*	die Frau	die Frauen
	Gén. {	der —	der —
	Dat. {	der —	den —
	Acc.	die —	die —

مفردلرى دكشميوب جمعلرنده صوك صداسز حرفلرى
تضاعف ايدن اسملر .

(50)	*Nom.*	die Königin	die Königinnen
	Gén. {	der —	der —
	Dat. {	der —	den —
	Acc.	die —	die —

هر برصورتنده en ... آلان اسملر

(51)	*Nom.*	der Bär	die Bären
	Gén. {	des — en	der —
	Dat. {	dem — en	den —
	Acc.	den — en	die —

هر برصورتنده n ... آلان اسملر .

(52)	*Nom.*	der Bote *)	die Boten
	Gén. {	des — n	der —
	Dat. {	dem — n	den —
	Acc.	den — n	die —

(* اسم مذكر . بو صنف كلهلر اكثريا كنديلرندن اول برحرف تعريف معين ويا بونك يرينه قائم اولورلر بركلهكلديكى حالده مجردصورتلرنده r... ايله نهايتلنورلر مثلا : ein Beamter كبى واسم لازملرنده، عين صورتلرنده s... ايلهنهايتلنورلر مثلا: Eingemachtes كبى.

مفردی e ... ایله نهایتلنوب باقی صورتلری دکشمیان اسملر .

(53)	Nom.	die Wunde	die Wunden
	Gén.	der —	der —
	Dat.	der —	den —
	Acc.	die —	die —

مفردینك نهایتی دکشەرك جمعلری تشکل ایدن اسملر .

(54)	Nom.	die Donna	die Donnen
	Gén.	der —	der —
	Dat.	der —	den —
	Acc.	die —	die —

٤ . شمدی یه قدر بیان اولنان قواعددن کلیاً انحراف ایدن کلمەلر .

IV. Wörter mit ganz abweichender Deklination.

مفردی ثقیل تصریفلرده اولدیغی کبی وجمعی ... s ... علاوه سیله ویا خفیف تصریفلرده اولدیغی کبی تصریف اولنانلر ویاخود اصلا تصریف اولنمیانلر .

(55)	Nom.	das A	die A (s) یاخود Aen
	Gen.	des — s	der — یاخود —
	Dat.	dem —	den — یاخود —
	Acc.	das —	die — یاخود —

جمعلری ... s ... علاوه سیله اولوب مفرد مؤنثلری اصلا تصریف اولنمیانلر .

(56)	Nom.	das Genie	die Genies
	Gén.	des — s	der —
	Dat.	dem —	den —
	Acc.	das —	die —

جمعلری لاتینجه ده اولدیغی کبی نهایتلرندەکی ... us ... ك ... i ... یه تحویلیله تشکل ایدنلر

(57)	Nom.	der Modus	die Modi
	Gen.	des —	der —
	Dat.	dem —	den — s
	Acc.	den —	die —

جمعی لاتینجەده اولدیغی کبی ... um ... نهایتنك ... a ... یه تحویلیله تشکل ایدنلر .

(58)	Nom.	das Faktum	die Fakta
	Gén.	des — s	der —
	Dat.	dem —	den — is یاخود Fakten
	Acc.	das —	die —

بسبتون لاتینجه تصریف اولنانلر .

(59)	Nom.	das Kollegium	die Kollegia
	Gén.	des — i	der یاخود :
	Dat.	dem — o	den Kollegien
	Acc.	das — um	die

مرکب اولان ویاخود ابتدائی هجا ایله برلشان اسملرده اساس کلمەنك یالکز نهایتی تصریف اولنور مثلا : (51) der Eisbär, des Eisbären, dem Eisbären, den Eisbären, die Eisbären, der Eisbären, den Eisbären die Eisbären کبی.

١. آلمانجه الفبانك حركه مقامنه قائم صدالی حرفلری .

I. VOCALE.

A. Einfache Vokale. ا . صدالی حرفلرك بسیطلری .

	قیمت				اسامیء اصوات		آلمانجه كلمات (مثال اوله‌رق)	صورت تلفظ فرانسزجه حروفاتله اشعار قلنمشدر
	ٮ	ٮ	-	ـ				
	قیصه		اوزون					
	صدا							
	قوتسز	قوتلی	قوتسز	قوتلی				
a	ă	..	..	..	a	قیصه وقوتسز	Al=ma=nach (˘˘˘)	ă'le-mă-nâche
	..	ă	..	..	a	قیصه قوتلی وآچیق	Satz (˘)	zâtsse
	..	..	ā	..	a	اوزون قوتسزوقپالی	rath=sam (¯-)	râ'te-zâme
	..	..	..	ā	a	اوزون قوتلی وقپالی	rath=sam (¯˘)	râ'te-zâme
e	ĕ	..	..	..	e	قیصه وقوتسز	vor=de=re (˘˘˘)	fô're-dĕ-rĕ
	..	ĕ	..	..	e	قیصه قوتلی آچیق	echt (˘)	èchte
	..	..	..	ē	e	اوزون قوتلی قپالی	wen (¯)	véne
i	ĭ	..	..	..	i	قیصه وقوتسز	Für=stin (˘˘)	fü're-stĭne
	..	ĭ	..	..	i	قیصه وقوتلی	Schirm (˘)	chĭrme
y	..	..	ī	..	i	اوزون وقوتسز	mä=ri=ni=ren (--¯˘)	mâ-ri-ni'-rĕne
	..	..	..	ī	i	اوزون وقوتلی	I=gel (¯˘)	i'-ghĕle
o	..	ŏ	..	..	o	قیصه قوتلی وآچیق	Ton=ne (˘˘)	tŏ'ne-nĕ
	..		ō	..	o	اوزون قوتسزوقپالی	Klei=nod (¯-)	klăĭ'-node
	..	..	..	ō	o	اوزون قوتلی وقپالی	Ro=se (¯˘)	rô'-zĕ
u	ŭ	..	..	..	u	قیصه قوتسز	Schei=dung (¯˘)	chăĭ-dounge
	..	ŭ	..	..	u	قیصه قوتلی	Bucht (˘)	bouchte
	..	..	..	ū	u	اوزون قوتلی	Buch	boūch

B. Umlaute. ب . صدالری تعدیل اولنمشلری .

	قیمت		»		»	»
	ٮ	ـ				
	صدا					
	قیصه	اوزون				
ä	ä̆	..	ä	قیصه قوتلی آچیق	Lärm (˘)	lèrme
	..	ǟ	ä	اوزون قوتلی	Äh-re (¯˘)	è'-rĕ
ö	ö̆	..	ö	قیصه قوتلی آچیق	Öff=nen (˘˘)	œu'ffe-nĕne
	..	ȫ	ö	اوزون قوتلی قپالی	Tö-ne (¯˘)	teu'-nĕ
ü	ü̆	..	ü	قیصه قوتلی	Müt=ter (˘˘)	müt'e-tĕre
	..	ǖ	ü	اوزون قوتلی	Mü=he (¯˘)	mü'-hĕ

C. gedehnte Vokale . ث . مدلی صدالی حرفلر

آلمانجه اصول املاده برصدالی حرفك اوزانه‌رق اوقونمسی بروجه آتی اولور :
(١) بر (h) علاوه‌سیله (ah ، eh الخ کبی) ؛ (٢) تضعیف صورتیله (aa ، ee ، oo کبی) ؛ (٣) یالکز i اوکنده : ie کبی (e) علاوه‌سیله اولور . اشبو شکللر دائما اوزون وقوتلی تلفظ اولنورلر . مثلا :

ah, aa	ā	Bah=re (–⏑), Saal (–)	bâ'-rĕ ; zâl[e]
eh, ee	ē	Mehl (–), Thee (–)	mél[e] ; té
ih, ie	ī	ihn (–), viel (–)	în[e] ; fîl[e]
oh, oo	ō	Sohn (–), Moos (–)	zôn[e] ; môss[e]
uh	ū	Huhn (–)	houn[e]

äh = ǟ ، öh = ȫ ، üh = ǖ .

D. Diphthongen . د . جفته صدالی حرفلر

آلمانجه‌ده اولان جفته صدالی حرفلر ترکیبی فرانسزجه‌ده موجود دکلدر . بونلر یکدیکریله اوقدر قطعی صورتده متحد بولنورلرکه حقیقت حالده ایکیسندن یالکز برصدا ایشیدیلور . اکر آلمانجه جفته (صدالی حرفلر) برازمد ایله اوقونور یعنی اثنای تلفظده براز چکیلورسه بوحالده صوك حرف i-ei کبی ایشیدیلور .

ai, ay, ei, ey	ái (ăī)	Mai (–), Bay=ern (–⏑) nein (–) Mey=er (–⏑) măī, băī-ĕrn[e], năīn[e], măī-ĕr[e]
au	áu (ă-ou)	Maus (–) măouss[e]
äu, eu	ǟu (eû)	Mäuse (–⏑), Leute (–⏑) meû'-zĕ, leû'-t[e]

II. KONSONANTEN. ٢ . صداسز حرفلر .

A. Einfache Konsonanten.

ا. صداسز بسیط حرفلر .

c tsé	e ، i ، y ، ä (ö) اوکلرنده ts اوله‌رق اوقونور احوال سائره‌نك کافه‌سنده k کبی اوقنور	Ce=ment (–⏑) Cou-vert (–⏑)	tse-mè'n[e]t[e] kou-vè'r[e]
g ghé	(١) ترکجه غ وفرانسزجه ثقیل صدالی حرف اوکنده اوقونان g کبی تلفظ اولنور .	Ga-be (–⏑)	ghâ-bĕ
	(٢) ich ، dich نهایتلرنده اولان ch کبی اوله‌رق تلفظ اولنورکه بوده کلمه‌نك نهایت هجاسی اولدیغی وقت واقع اولور	Kö-nig (–⏑)	keū'-nĭch
	ng ... اوله‌رق برصداسز حرفدنصکره کلورسه همان هیچ فرق اولنمازکبی تلفظ اولنور .	sau-gen	zăougèn[e]

اصلی آلمانجه اولان کلمانده اشبو g حرف هیچ بروقت فرانسزجه j و g کبی تلفظ اولنمیوب دائما ترکجه غ وایجابنده یعنی خفیف برصدالی حرف اوکنده فارسیجه گ کبی تلفظ اولنور .

h hâ	(١) برکلمه‌نك ابتداسنده فرانسزجه صدالی h حرفندن دها زیاده قوتلی اوله‌رق تلفظ اولنور .	Holz (⏑)	höuts[e]
	(٢) برصدالی حرفدنصکره ویا (l) حرفندن صکره ویا اول کلورسه صداسز اولوب یالکز مده یارار .	Kahn (–)	kân[e]
j yôt	فرانسزجه y وترکجه ی حرفی کبی تلفظ اولنور .	Je=der (–⏑)	ye'-dér[e]
m èmme[e] n ènn[e]	(١) فرانسزجه‌ده اولدیغی کبی (٢) m ، n حرفلرینك محل وموضعی نه اولورسه اولسون دائما قیمت وصدای اصلیلرینی محافظه ایدر واصلا کنزدن تلفظ اولنمازسه ده کندوسندنصکره g ، ویا k حرفی کلورسه بوحالده کلمات عادیه‌ده بو ایکی حرفدن برکنزصداسی چیقاریلور .	Ma=ma (⏑–) den-ken sin-gen	mä-mâ dè'nskĕn[e] zĭ'nsĕn[e]

q kou	n حرفندن اولکاورسه = kw .	Qua-drat (-́)	kwâ-drâ'te
s ſ èsse	فرانسزجه z حرفی کبی تلفظ اولنور	See-sand (-́˘)	ze'zän-de
... ß Schlus-s-S	نهایت s حرفی اولوب ترکجه (س) کبی ss اولهرق تلفظ اولنور .	los (-́) Bos-heit (-́-)	lôsse bô'sse-hâïte
t té	فرانسزجه (t) کبی تلفظ اولنوب اصلی لاتینجه اولان کلهلرده i حرفندن اول کلور ts کبی اوقونور .	Te-sta-ment (-˘-́) Na-tion (-́)	tésse-tâ-mè'nnte nâ-tssiô'ne
v fau	(۱) اساساً آلمانجه اولان کلهلرده f کبی تلفظ اولنور (۲) اساسا اجنبی اولان کلهلرده فرانسز v کبی اوقونور	Va-ter (-́˘) Vi-a-dukt (--́˘)	fâ-tère. vi-â-doukte
w vé	ترکجه (و) فرانسزجه (v) حرفی کبی تلفظ اولنور	Walze (-́˘)	vä'l-tssë
x ikse	دائما : Axe ، Saxe کلهلرینك x حرفی کبی تلفظ اولنور	Xy-lo-graph	ks-i-lö-grâ fe
z tsètte	دائما ... ts ... کبی اوقونور .	Zahn (-́)	tsâne

بروجه آتی دیکر عادی صداسز حرفلر فرانسزجهلری کبی تلفظ اولنور :

b ، d ، j ، f ، l ، p ، r حرفلریله
bé dé èlle ka èlle pé èrre

ضعف صداسز حرفلر : bb (bé) و dd (dé) عاملیه فرانسزجهده اولدیغی وجهله تلفظ اولنورلر .

ب . مرکب صداسز حرفلر .

B. Zusammengesetzte Konsonanten.

ch ché یاخود tsé-hâ	(۱) کلهلرك ابتدالرنده ، ادات تصغیر اولان ..chen.. دهوه ، äu ، e ، i ، ö ، ü ، l ، n ، r حرفلرندنصکره بو وجهله اوقونور — اشبو ch صداسز حرفلر ترکیبی بر آلمان طرفندن تلفظ اولندقده غایت کسکین وفرق اولنورصورتده دماغدن تلفظ اولنور . (۲) a ، o ، u ، au حرفلرندنصکره ch بوغازدن وشدتلی تلفظ اولنور . (۳) سائر احوالك کافهسنده ch k مقامنه قائم اولور .	Che-mi-ker (-́˘˘) Chi-na (-́˘) Frau-chen (-́˘) ach ˘, Buch (-́) rau-chen (-́˘) Cha-mä-le-on (˘˘-́˘) Fuchs (˘)	che-mî-kere chi'nä frâou-chëne ăch, bouch răou'-chèn kâ-mè'-lé-öne foukssе
ck tsé-kâ	k وبعضا ترکجهده شدهلی ق کبی تلفظ اولنور		
ph pé-hâ	رومجهدن مأخوذ کلهده f کبی اوقونور .	Phi-lo-soph (-˘-́)	fi-lö-ô'fe
sch èsse-tsé-hâ	فرانسزجه ch ترکجه ش کبی اوقونور .	schön (-́)	cheune
ss ß èsse-èsse èsse-tsètte	قوتلیجه اولهرق s کبی اوقونور .	wissen (-́˘) büßen (-́˘)	vï'sse-ssëne bû'ssëne
sp èsse-pé st èsse-té	فرانسزجه st ، sp کبی اوقونور . کلهلرك ابتداسنده کلدکده آلمانلرك اکثریسی فرانسزجه ch کبی تلفظ ایدرلر .	Spei-se (-́˘) Stadt (˘) la-sten (-́˘)	chpăï'-zë chtäte lä'-sstëne
th té-hâ	اوزون ومدهلی اوقونور ترکجه تا کبی .	That (-́)	tâte
tz té-tssètte	ts ترکجه (تسه ت) کبی تلفظ اولنور .	Katze (-́˘)	kä'tssë

آلمان الفباسی

برنجی سطر آلمان لسانی الفباسنك ال یازیسی؛ ایکنجی سطر هر بر حرفك غوتیك حروفاتیله صورت طبعی؛ اوچنجی سطر تلفظجه قیمتی؛ دردنجی سطر دخی اوچنجی‌یی متمم ومفسر اوله‌رق ترکجه حروفاتیله (وفرانسزجه تلفظ اولنمق اوزره بشنجی سطر دخی ایجاب ایدن محلده دردنجی‌یه یاردم ایدرك) صورت تلفظی کوسترر.

A a	Ä ä	B b	C c	D d	E e	F f
آ	آ (فتحهٔ ثقیله)	به	تسه	ده	ه	اف

G g	H h	I i	J j	K k	L l	M m
گه	حا	ئی	یوت	قا	ال	ام

N n	O o	Ö ö	P p	Q q	R r
ان	او	ئو (ضمهٔ ثقیله)	په	قو kou	ار

S ſ (s ſſ ß)	Sch ſch	St ſt	T t	U u
اس اس	اس تسه حا	اس ته	ته	او ou

Ü ü	V v	W w	X x	Y y	Z z tz
ئو	فاو	وه	ایقس	ایپسلون	تسه‌ت

(تنبیه) مد ایله اوقونه‌جق حروفاتك خصوصیله خفیف صدالیلری اینجه واوزون تلفظ اولنور.

